SC.1H.Pl.5

Digitized by Google

37
20 C
15

Incipit liber Geneſis qui dicitur hebraice breſchith.
Capituli ſummarium. Die primo facta eſt lux. die ſecūdo factum eſt celum. die tertio factum eſt mare et terra. die quarto ſol ꝛ luna ꝛ ſtelle. quinto reptantia maris ꝛ volatilia. ſexto iumēta: ſerpentes: ꝛ beſtie ꝛ homo. Cap. I.

In principio creauit deus celū ꝛ terrā. Terra autē erat inanis ꝛ vacua: ꝛ tenebre erant ſuper faciē abyſſi: ꝛ ſpūs † dñi ferebaꝛ ſuper aquas. Dixitq̄ de⁹. Fiat lux. Et facta eſt lux. Et vidit de⁹ lucem ꝙ eſſet bona: et diuiſit † lucem a tenebris: appellauitq̄ lucem diem: et tenebras noctem. Factumq̄ eſt veſpere et mane dies vnus. Dixit quoq̄ deus. Fiat firmamentum in medio aquarum: ꝛ diuidat aquas ab aquis. Et fecit de⁹ firmamentum: diuiſitq̄ aquas que erant ſub firmamento ab his que erant ſuper firmamentū. Et factum eſt ita. Vocauitq̄ deus firmamentum celum. Et factum eſt veſpere et mane dies ſcd̄s. Dixit vero deus. Congregentur aque que ſub celo ſunt in locum vnum: ꝛ appareat arida. Et factū eſt ita. Et vocauit deus aridā terrā. Congregationeſq̄ aquarum appellauit maria. Et vidit deus ꝙ eſſet bonum: et ait. Germinet terra herbam virentem ꝛ † facientem ſemen: et lignum pomiferum faciens fructū iuxta genus ſuum: cui⁹ ſemen in ſemetipſo ſit ſuper terram. Et factū eſt ita. Et protulit terra herbam virētem ꝛ facientem ſemen iuxta genus ſuum: lignūq̄ faciens fructū: ꝛ habēs vnūquodq̄ ſementē ſcd̄m ſpeciem ſuā. Et vidit deus ꝙ eſſet bonum. Et factum eſt veſpere ꝛ mane dies tertius. Dixit aūt de⁹. Fiant luminaria in firmamēto celi: ꝛ diuidāt diem ac noctem: et ſint in ſigna ꝛ tempora ꝛ dies ꝛ annos: vt luceāt in firmamēto celi et illuminēt terram. Et factum eſt ita. Fecitq̄ deus duo luminaria magna: luminare mai⁹ vt preeſſet diei: et luminare min⁹ vt preeſſet nocti: ꝛ ſtellas. Et poſuit eas † in firmamēto celi: vt lucerēt ſup terrā: ꝛ preeſſent diei ac nocti: ꝛ diuiderent lucem ac tenebras. Et vidit deus ꝙ eſſet bonū. Et factum eſt veſpere ꝛ mane dies quartus. Dixit etiam deus. Producant aque reptile anime viuentis: ꝛ volatile ſup terram ſub firmamēto celi. Creauitq̄ deus cete grandia ꝛ omnem animam viuētem atq̄ motabilem quam produxerant aque in ſpecies ſuas: ꝛ omne volatile ſcd̄m genus ſuū. Et vidit deus ꝙ eſſet bonum: benedixitq̄ eis: dicens. Creſcite ꝛ multiplicamini ꝛ replete aquas maris: aueſq̄ multiplicenꝛ ſuper terram. Et factū eſt veſpere ꝛ mane dies quintus. Dixit quoq̄ deus: producat terra animam viuentem in genere ſuo iumēta ꝛ reptilia ꝛ beſtias terre ſcd̄m ſpecies ſuas. Factumq̄ eſt ita. Et fecit deus beſtias terre iuxta ſpēs ſuas: iumēta et omne reptile terre in genere ſuo. Et vidit deus ꝙ eſſet bonum: et ait. Faciamus hominem ad imaginem et ſimilitudinem noſtram ꝛ preſit piſcibus maris ꝛ volatilibus celi ꝛ beſtijs: vniuerſeq̄ † terre: omniq̄ reptili qd̄ moueꝛ in terra. Et creauit deus hominem ad imaginem † ꝛ ſimilitudinem ſuam: ad imaginem dei creauit illū: maſculū et feminam creauit eos. Benedixitq̄ illis deus: ꝛ ait. Creſcite et multiplicamini ꝛ replete terrā: ꝛ ſubijcite eā: ꝛ dominamini piſcibus maris ꝛ volatilibus celi ꝛ vniuerſis animantibus que mouentur ſuper terram. Dixitq̄ deus. Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem ſemen ſuper terram: et vniuerſa ligna que habēt in ſemetipſis ſementem generis ſui: vt ſint vobis in eſcam ꝛ cunctis animantibus terre: omniq̄ volucri celi ꝛ vniuerſis que mouentur in terra: ꝛ in quib⁹ eſt anima viuens: vt habeant ad veſcendum. Et factum eſt ita. Viditq̄ deus cūcta que fecerat: ꝛ erāt valde bona. Et factū eſt veſpere et mane dies ſextus.

Capituli ſummarium. Die ſeptimo requieuit deus opere cōſummato: ꝛ benedixit diei ſeptime. De paradiſo terreſtri et eius fluminibus. Et de precepto non comedendi de ligno ſcientie boni ꝛ mali. Et quomodo adā impoſuit nōīa omnibus animalibus. Et de formatione eue. Cap. II.

Igitur perfecti ſunt celi et terra: et omnis ornatus eorū. Cōpleuitq̄ deus die ſeptimo opus ſuum qd̄ fecerat: ꝛ requieuit die ſeptimo ab † vniuerſo opere qd̄ patrarat. Et benedixit diei ſeptimo et ſanctificauit illum: q2 in ipſo ceſſauerat ab omni opere ſuo qd̄ creauit deus vt faceret. Iſte ſunt generationes celi et terre quādo create ſunt in die quo fecit dñs deus celum ꝛ terram: et omne virgultum agri anteq̄ oriretur in terra omnemq̄ herbam regionis priuſq̄ germinaret. Non enī pluerat dñs deus ſuper terram ꝛ homo nō erat qui operaretur terram. ſed fons aſcēdebat e terra irrigans vniuerſam † ſuperficiem terre. Formauit igitur dñs deus hominem de limo terre: et inſpirauit in faciem eius ſpiraculum vite: et factus eſt homo in animam viuentem. Plātauerat autem dominus deus paradiſum voluptatis a principio: in quo poſuit hominem quem formauerat. Produxitq̄ dñs deus de humo omne lignum pulchrum viſu: et ad veſcendum ſuaue lignum etiam vite in medio paradiſi: lignūq̄ ſciētie boni et mali. Et fluuius egrediebaꝛ de loco voluptatis ad irrigandū paradiſū: qui inde diuiditur in quatuor capita. Nomē vni phiſon. Ipſe eſt qui circūit omnem terram euilath: vbi naſcitur aurum: et aurum terre illius optimū eſt. Ibiq̄ inuenitur bdelliū ꝛ lapis onychinus. Et nomen fluuij ſecūdi geon. Ipſe eſt qui circūit omnem terrā ethiopie. Nomen vero fluminis tertij tigris. Ipſe vadit contra aſſyrios. Fluuius autem quartus ipſe eſt eufrates. Tulit ergo dñs de⁹ hominem et poſuit eum in paradiſum voluptatis vt operaretur et cuſtodiret illum. Precepitq̄ ei dicens. Ex omni ligno paradiſi comede: de ligno autem ſciētie boni ꝛ mali ne comedas. In quocunq̄ enī die comederis ex eo: morte morieris. Dixit quoq̄ dñs deus. Non eſt bonum hominē eſſe ſolum: faciamus ei adiutorium ſimile ſibi. Formatis igitur dñs deus de humo cūctis animantibus terre et vniuerſis volatilibus celi: adduxit ea ad adam vt videret quid vocaret ea. Omne enī qd̄ vocauit adam anime viuētis ipſum eſt nomen eius. Appellauitq̄ adam nominibus ſuis cūcta animantia et vniuerſa volatilia celi: et omnes beſtias terre. Ade vero non inueniebatur adiutor ſimilis eius. Immiſit ergo dominus deus ſoporem in adam. Cumq̄ obdormiſſet tulit vnam de coſtis eius: ꝛ repleuit carnem pro ea. Et edificauit dominus deus coſtam quam tulerat de adam in mulierem et adduxit eam ad adam. Dixitq̄ adam. Hoc nunc os ex oſſibus meis: et caro de carne mea. Hec vocabitur virago. quoniam de viro ſumpta eſt. Quāobrē relinquet homo patrem ſuum ꝛ matrem et adherebit vxori ſue: et erunt duo in carne vna. erat autem vterq̄ nudus: adam ſcilicet ꝛ

D
Als + creature.
Als + nō ponitur ꝛ ſimilitudinem. 4. diſt. illud.
56. diſti. naſc
12. q. 2. qui abſtulerit.
33. q. 5. hec imago.
Supra eo. ca.
Infra. 8.
Infra. 9. a.
32. ꝑ. 4. dixit.
ſ. laudauerat diſ. 26. ca. deinde. ſ. in paradiſo.
Eccl. 39. c.
Mar. 7. d.
24. q. 3. quod ꝑ. ſ. ſiouant.
12. q. 1. nuptie.
35. di. ſexto die in prin.

A
De ferijs. c. lz
Als + omni
Dies. 7.
Exo. 20. b.
Hebre. 4. b.
Tho. 8. b.
Sapien. 10. a.
De cōſe. diſ. 5. bidno.
Di. 11. eccleſiaſticarum.

B
Als + faciē.
Di. 40. illud.
Diſtin. 15. ca.
De cōſe. diſ. 4. eccleſia paradiſo.
Eccli. 4. e.
11. q. 3. ad menſam. ꝑ. euidenter. ꝑ. videte. igitur. c. quid ergo. de reli gio. ca. vnico in cle.
Eccli. 27. a.
30. q. 1. ad limina. 34. q. 1. cum per bellicam.

C
33. q. 5. c. ſi. ꝛ. c. hec imago.
De ſum. tri. ca. vnico. i cle. di. 40. illud de diuoi. gaudem⁹
27. q. 1. pri. de. pe. di. ꝑ. adam in vet. vaticinabatur.

D
Mat. 9. a.
Mar. 0. a.
1. Corin. 6. d.
Ephe. 5 g.
7. q. 2. c. cui ſocietas. ꝛ. c. lex diuine. 33. q. 2. admone. de bigā. debitum.
De pe. di. 1. ve cognouerunt.
Ite. c. ſapiēs.
Item. ca. ſed adam.

B.FONS.AR.

vxoꝛ eius ⁊ non erubeſcebant.

Capituli ſummariũ. De tentatione ⁊ tranſgreſſiõe adã et eue. Et maledictione ⁊ eiectione. Cap. III.

A
Eccli. 15, d.
2. Coꝛin. 11. a.
35. di. ſexto die
6. di. c. j. de pe.
di. j. c. ante.
Jtẽ. c. quẽ pe
nitet. di. 6. c. j.
§. penſandum
33. q. 5. mulier.
§. ibi ecce adã
B
Di. 40. illud. i
fi. di. 5. de iudi
cijs. diſ. 96. cũ
ad verum. 15.
q. 3. §. j. in fine
de pe. diſtĩ. 2.
vt cognoue-
rũt. ⁊. c. ſapiẽs
⁊. c. ſꝫ. nec adã
de pe. diſt. j. et
venit de peni.
di. iij. c. iudas.
35. diſt. c. ſexto
33. q. 5. c. adam
Alſ nõ + hꝫ
de ligno.
C
De pe. di. j. c.
voluiſſent. De
niqꝫ. de peni.
diſt. j. ſerpens.
di. 5. cũ eiura.
1. Coꝛin. 14. g.
33. q. 5. manife
ſtum. ⁊. ca. hec
imago. 24. q.
5. cũ ergo §. ſꝫ
qui. ⁊. ca. cum
ſancti.
Di. 50. c. in ca-
pite. 13. q. 2. in
eccleſiaſtico. 24
q. 3. c. cũ ergo.
§. ſed qui.
D
De pe. diſti. j.
adam.

Sed ⁊ ſerpens erat callidioꝛ cũctis animan
tibus terre q̃ fecerat dominus deus. Qui
dixit ad mulierẽ. Cur precepit vobis deus
vt nõ comederetis ex omni ligno paradiſi?
Cui reſpondit mulier. De fructu lignoꝛuꝫ
que ſunt ĩ paradiſo veſcimini: de fructu ve-
ro ligni quod eſt in medio paradiſi pꝛecepit nobis deus ne
comederemus: et ne tangeremus illud ne foꝛte moꝛiamur.
Dixit autem ſerpens ad mulierem. Nequaq̃ moꝛte moꝛie-
mini. Scit enim deus ꝙ in quocũqꝫ die comederitis ex eo:
aperientur oculi veſtri: ⁊ eritis ſicut dij ſciẽtes bonũ ⁊ ma-
lum. Vidit igitur mulier ꝙ bonum eſſet lignum ad veſcẽdũ
⁊ pulchꝛũ oculis: aſpectuqꝫ delectabile: ⁊ tulit de fructu il-
lius et comedit: deditqꝫ viro ſuo. Qui comedit. Et aperti
ſunt oculi amboꝝ. Cũqꝫ cognouiſſent ſe eſſe nudos conſue
runt folia fic⁹: ⁊ fecerũt ſibi perizomata. Et cũ audiſſeꝫ vo-
cem dñi dei deambulãtis in paradiſo: ad aurã poſt meridiẽ
abſcõdit ſe adã ⁊ vxoꝛ ei⁹ a facie dñi dei in medio ligni para
diſi. Vocauitqꝫ dñs de⁹ adam: ⁊ dixit ei. Ubi es? Qui ait.
Vocem tuã dñe audiui in paradiſo: ⁊ timui eo ꝙ nud⁹ eſſeꝫ
⁊ abſcõdi me. Cui dixit dñs. Quis enĩ indicauit tibi ꝙ nud⁹
eſſes: niſi ꝙ ex ligno de quo pꝛeceperã tibi ne comederes co-
mediſti? Dixitqꝫ adã. Mulier quã dediſti mihi ſociã dedit
mihi † de ligno ⁊ comedi. Et dixit dñs deus ad mulierem.
Quare hoc feciſti? Que reſpõdit. Serpens decepit me: et
comedi. Et ait dñs deus ad ſerpentẽ. Quia feciſti hoc ma-
ledictus es inter oĩa animãtia ⁊ beſtias terre. Sup pect⁹
tuum gradieris: ⁊ terrã comedes cũctis dieb⁹ vite tue. Ini
micitias ponam inter te ⁊ mulierem. ⁊ ſemen tuum ⁊ ſemen
illius. Ipſa cõteret caput tuum: ⁊ tu inſidiaberis calcaneo
eius. Mulieri quoqꝫ dixit. Multiplicabo erũnas tuas et
cõceptus tuos. In doloꝛe paries filios: ⁊ ſub viri poteſtate
eris: ⁊ ipſe dominabitur tui. Ade vero dixit. Quia audiſti
vocem vxoꝛis tue: ⁊ comediſti de ligno ex quo pꝛeceperam
tibi ne comederes: maledicta terra in opere tuo. In laboꝛi
bus comedes ex ea cunctis diebus vite tue. Spinas ⁊ tri-
bulos germinabit tibi: ⁊ comedes herbas terre. In ſudoꝛe
vultus tui veſceris pane tuo: donec reuertaris in terraꝫ de
qua ſumptus es: quia puluis es ⁊ in puluerem reuerteris.
Et vocauit adam nomẽ vxoꝛis ſue eua: eo ꝙ mater eſſet cũ-
ctoꝛuꝫ viuentium. Fecit quoqꝫ dñs deus ade et vxoꝛi eius
tunicas pelliceas: ⁊ induit eos: et ait. Ecce adam quaſi vn⁹
ex nobis factus eſt ſciens bonum ⁊ malum. Nunc ergo †
ne foꝛte mittat manum ſuam ⁊ ſumat etiam de ligno vite et
comedat: ⁊ viuat in eternum. Emiſit euꝫ dominus deus de
paradiſo voluptatis: vt operaretur terrã de qua ſumptus

Apoſ. opeſis ẽ
figura +.
De pe. diſti. j.
adam.
Diſt. 40. queli
bet. c. adam.
Diſt. 50. in ca-
piſſe.

eſt. Eiecitqꝫ adam: ⁊ collocauit ante paradiſuꝫ voluptatis
cherubin ⁊ flammeum gladium atqꝫ verſatileꝫ ad cuſtodiẽ
dam viam ligni vite.

Cap. Summa. de generatione abel ⁊ cain ⁊ fratricidio
de maledictione cain: ⁊ de filijs eius vſqꝫ ad lamech: et ge-
neratione ſeth vſqꝫ ad noe ⁊ quãtum vixit: ⁊ quando moꝛ-
tuus eſt. Cap. IIII.

Adam vero cognouit vxoꝛem ſuam euam.
Que concepit ⁊ peperit cain: dicẽs. Poſ-
ſedi hominem per deum. Rurſumqꝫ pepe-
rit fratrem eius abel. Fuit autem abel pa-
ſtoꝛ ouium: ⁊ cain agricola. Factum eſt au-
tẽ poſt multos dies vt offerret cain de fru-
ctibus terre munera dño. Abel quoqꝫ obtulit de pꝛimoge-
nitis gregis ſui: ⁊ de adipibus eoꝛum. Et reſpexit dñs ad
abel ⁊ ad munera eius: ad cain autem ⁊ ad munera illi⁹ nõ
reſpexit. Iratuſqꝫ eſt cain vehemẽter: ⁊ cõcidit vultus ei⁹.
Dixitqꝫ dñs ad eum. Quare iratus es: ⁊ cur cõcidit facies
tua? Nonne ſi bene egeris recipies? Si autem male: ſta-
tim in foꝛibus peccatum † tuum aderit? Sed ſub te erit ap
petitus eius: ⁊ tu dominaberis illius. Dixitqꝫ cain ad abel
fratrem ſuum. Egrediamur foꝛas. Cumqꝫ eſſent in agro: cõ
ſurrexit cain aduerſus fratrem ſuum abel: ⁊ interfecit eum.
Et ait dñs ad cain. Ubi eſt abel frater tuus? Qui reſpõdit
Neſcio. Nunquid cuſtos fratris mei ſum ego? Dixitqꝫ ad
eum. Quid feciſti? Vox ſanguinis fratris tui clamat ad me
de terra. Nunc igitur maledictus eris ſuper terrã que ape
ruit os ſuum ⁊ ſuſcepit ſanguinem fratris tui de manu tua.
Cum operatus fueris eam: nõ dabit fructus ſuos. Vagus
⁊ pꝛofugus eris ſuper terrã. Dixitqꝫ cain ad dñm. Maioꝛ
eſt iniquitas mea: ꝙ vt veniam merear. Ecce eijcis me ho-
die a facie terre: ⁊ a facie tua abſcondar ⁊ ero vagus ⁊ pꝛo-
fugus in terra. Omnis igitur qui inuenerit me: occidet me
Dixitqꝫ ei dñs. Nequaq̃ ita fiet: ſed omnis qui occiderit
cain: ſeptuplum punietur. Poſuitqꝫ dñs in cain ſignum: vt
non interficeret eum omnis qui inueniſſet euꝫ. Egreſſuſqꝫ
cain a facie dñi: habitauit pꝛofugus in terra ad oꝛientalem
plagam eden. Cognouit autem cain vxoꝛem ſuã: que conce
pit ⁊ peperit enoch. Et edificauit ciuitatem. ⁊ vocauit no-
men eius ex noĩe filij ſui enoch. Poꝛro enoch genuit irad: ⁊
irad genuit mauiael: ⁊ mauiael genuit mathuſael: ⁊ mathu
ſael genuit lamech. Qui accepit duas vxoꝛes: nomen vni
ada: ⁊ nomẽ alteri ſella. Genuitqꝫ ada iabel: qui fuit pater
habitantium in tentoꝛijs atqꝫ paſtoꝛum: ⁊ nomẽ fratris ei⁹
tubal. † Ipſe fuit pater canẽtium cithara ⁊ oꝛgano. Sella
quoqꝫ genuit tubalcain: qui fuit malleatoꝛ ⁊ faber in cũcta
opera eris ⁊ ferri. Soꝛoꝛ vero tubalcain noema. Dixitqꝫ la
mech vxoꝛibus ſuis ade ⁊ ſelle. Audite vocem meã vxoꝛes
lamech: auſcultate ſermonem meum. Quoniam occidi vi-
rum in vulnus meum: et adoleſcentulum in liuoꝛe meo. Se-
ptuplum vltio dabitur de cain: de lamech vero ſeptuagies-
ſepties. Cognouit quoqꝫ adhuc adam vxoꝛem ſuam et pe-
perit filium vocauitqꝫ nomen ei⁹ ſeth: dicens. Poſuit mihi
deus ſemen aliud pro abel quẽ occidit cain. Sed ⁊ ſeth na-
tus eſt filius quẽ vocauit enos. Iſte cepit inuocare nomen
domini.

A
Ee. cõſe. di
ſi credis. ir
Heb. 11. a.
Diſt. 90. 11 ec
3. q. 7. ĩ gr au
bus.
14. q. 5. ſe. Apo
⁊ de pe. j. diſt.
nũquid. ⁊. di
5. c. j. diſi. ⁊ eſp
xit.
Alſ + ſupere
tuum.
B
Sap. 10. a.
35. di. c. 6. in. p.
pꝛelationis.
1. Io. 3. b.
7. q. 1. c. aduer
ſitas. §. cũ ãt.
De pe. di. j. c.
ſerpens. ⁊. c. vo
luiſſent. §. de
niqꝫ. de pe. di.
3. iudas. ⁊. 14.
q. 3. cũ ergo. §.
ſed qui. de pe.
diſ. j. voluiſſẽt
§. deniqꝫ.
C
De pe. diſt. j. c.
voluiſſent. §.
deniqꝫ. 2. ca. et
venit.
Pꝛima mũdi
ciuitas.
Diſ. 6. c. nõ eſt
p. ius vero.
Pꝛimus biga
mus.
31. q. 3. an non
D
Alſ + tubal.
Paſtoꝛalis.
Muſicalis.
Fabꝛilis.
Lanificij ⁊ te
xture artes in
uenti untur.
15. q. c. illud. ſꝫ
obijcitur. 31. q.
3. an nõ. 21. q.
j. quomodo.
Pꝛimus deuꝫ
oꝛandi inuen
toꝛ.

Cap. Summa. De recapitulatiõe creationis hoĩs: de
moꝛte ade ⁊ ſeth ⁊ filioꝛum eius vſqꝫ ad noe. Cap. V.

Hic eſt liber generationis adam in die qua
creauit de⁹ hoĩem. Ad † ſimilitudinẽ dei fecit
illũ: maſculũ ⁊ feminaꝫ creauit eos. Et be-
nedixit illis: ⁊ vocauit nomẽ eoꝝ adã ĩ die
quo creati ſunt. Vixit aũt adã centum tri-
ginta annis ⁊ genuit † filiũ ad imaginem ⁊
ſimilitudinẽ ſuã: vocauitqꝫ nomẽ eius ſeth. Et facti ſunt dies
adam: poſtq̃ genuit ſeth octingẽti anni: gẽnitqꝫ filios ⁊ fi-
lias

A
Alſ + ad ima
ginem.
Eccle. 17. a.
Supꝛa. j. d.
1. Paral. 1. a.
Alſ + nõ ha
bet filium.

latet intelligentie. Oro te frater chariſſime inter hec vi-
ꝯ. infra. uere: iſta meditari: nihil aliud noſſe: nihil aliud querere.
Nonne videtur tibi iam hic in terris regni celeſtis habitacu
lum: Nolo vt offendaris in ſcripturis ſanctis ſimplicitate
et quaſi vilitate verborum que vel vitio interpretum vel de in-
duſtria ſic prolate ſunt vt ruſticā contionē facilius inſtrue-
rent: et in vna eadēq; ſententia aliter doctus aliter ſentiret
indoctus. Nō ſum tam petulās et hebes vt hec me noſſe pol
licear: et eorū fructus carpere in terra: quorū radices in ce-
welle me ... lo fixe ſunt: ſed velle fateor: ſedenti me prefero magiſtrum
renuens: comitem ſpondeo. Petenti datur: pulſanti aperit
quaerens inuenit. Diſcamus in terris: quorum ſciētia nobis
perſeueret i celo. Obuijs te manibus excipiam: et vt inepte
aliquid: ac de hermagore tumiditate effutiam: quicquid q̄-
ſieris tecum ſcire conabor. Habes hic amantiſſimum tui fra
trem euſebium qui literarum tuarū mihi grām duplicauit:
referens honeſtatem morum tuorum: contemptum ſeculi: fi
dem amicitie: amorem xp̄i. Nam prudentiam et eloquij ve-
nuſtatem: etiam abſq; illo ipſa epiſtola p̄ferebat. Feſtina q̄-
ſo te: et herēti in ſalo nauicule funē magis p̄ſcinde q̄ ſolue.

Capitulum. VIII.

Nemo renunciaturus ſeculo bene pōt ven
dere que contēpſit vt vēderet. Quicquid
in ſūptus de tuo tuleris p lucro cōputa.
Antiquū dictū eſt. Auaro deeſt tam qđ ha
bet q̄ quod non habet. Credenti totus
mūdus diuitiarū eſt. Infidelis autē etiam
obolo indiget. Sic viuamus quaſi nil habētes et oīa poſſi-
dentes. Victus atq; veſtitus diuitie xp̄ianorū ſunt. Si ha-
bes in poteſtate rem tuā vende: ſi nō habes proijce. Tollenti
tunicā et palliū relinquendū eſt. Scilicet niſi tu ſemper re-
craſtinans: et diem de die trahens caute et pedetentim tuas
poſſeſſiunculas vendideris nō habet xp̄s vnde alat paupe
res ſuos. Totum deo dedit qui ſe obtulit. Apoſtoli tantum
nauem et retia reliquerunt. Vidua duo era miſit in gazophi
latium et prefertur creſi diuitijs. Facile contēnit omnia: qui
ſe ſemper cogitat eſſe moriturum.

¶ Explicit epiſtola beati hieronymi preſbyteri
ad Paulinum preſbyterum.

¶ Incipit prefatio ſancti hieronymi preſbyteri:
in pentateuchum moyſi.

Deſyderij mei deſyde-
ratas accepi e-
piſtolas q̄ quo
dā p̄ſagio futu
rorum cū daniele ſortit' eſt nomē
obſecrātis vt trāſlatū in latinā
linguā de hebraico ſermone pēta
teuch noſtrorū auribus trade
rem. Periculoſum opus certe
et obtrectatorum meorum latra
tibus patēs qui me aſſerunt in
ſeptuaginta interpretū ſuggil-
lationem noua p veterib' cude
re: et ita ingenium quaſi vinum probantes: cum ego ſepiſſi-
me teſtatus ſim me pro virili portione in tabernaculo de
offerre q̄ poſſim. ne opes alterius aliorū paupertate fedari.

Quod vt auderem origenis me ſtudium prouocauit qui
editioni antique tranſlationem theodotionis miſcuit aſte-
riſco et obelo .i. ſtella et veru omne op' diſtinguēs: dū aut illu
ceſcere facit q̄ minus ante fuerāt: aut ſuperflua queq; iugu
lat et cōfodit: et maxime que euāgeliſtarū et apoſtolorum au
thoritas promulgauit. In quibus multa de veteri teſtamen
to legimus que in noſtris codicibus non habentur. Ut eſt
illud. Ex egypto vocaui filium meum: et quoniam nazareus
vocabitur: et videbunt in quem compunxerunt et flumina de
ventre eius fluent aque viue: et que nec oculus vidit nec au
ris audiuit nec in cor hoīs aſcendit que preparauit deus di
ligentibus ſe: et multa alia que p̄priū ſyntagma deſyderāt.
Interrogemus ergo eos vbi hec ſcripta ſint: et cum dicere
non potuerint de libris Hebraicis proferamus. Primū te
ſtimonium eſt in Oſee ſcdm in Eſaia: tertiū in zacaria: quar
tum in puerbijs: quintum eque in eſaia: quod multi ignorā
tes apocryphorum deliramenta ſectantur: et iberas nenias li
bris autenticis preferunt. Cauſas erroris non eſt meum ex
ponere. Iudei prudenti factum dicunt eſſe conſilio ne pto-
lomeus vnius dei cultor etiam apud hebreos duplicem di
uinitatem deprehenderet. Quod maxime idcirco faciebāt
quia i platonis dogma cadere videbatur. Denique vbicūq;
ſacratum aliquid ſcriptura teſtatur de patre et filio et ſpiri-
tuſancto: aut aliter interpretati ſunt: aut omnino tacuerunt
vt et regi ſatiſfacerent et arcanum fidei non vulgarent. Et ne-
ſcio quis primus author ſeptuaginta cellulas alexādrie mē
dacio ſuo extruxerit: quibus diuiſi: eadē ſcriptitarint: cum
ariſteus eiuſdē ptolomei hyperaſpites et multo poſt tēpore
ioſephus nihil tale retulerint: ſed in vna baſilica congrega
tos contuliſſe ſcribant: nō prophetaſſe. Aliud eſt enī eſſe va
tem: aliud eſt eſſe interpretem. Ibi ſpiritus vētura predicit
hic eruditio et verborū copia ea que intelligit transfert. Niſi
ſi forte putandus eſt tullius economicum xenofontis: et pla
tonis pythagoram: et demoſtenis p cteſifonte afflatus rhe
torico ſpiritu tranſtuliſſe. Aut aliter de eiſdem libris per ſe
ptuaginta interpretes aliter per apoſtolos ſpiritusſanct'
teſtimonia texuit vt quod illi tacuerant hi ſcriptum eſſe mē
titi ſunt. Quid igitur? Damnamus veteres? Minime: Sed
poſt priorum ſtudia in domo domini quod poſſumus labo
ramus. Illi interpretati ſunt ante aduentū xp̄i et quod ne-
ſciebant dubijs ptulere ſententijs: nos poſt paſſionem et re
ſurrectionem eius nō tam prophetiam q̄ hiſtoriam ſcribi-
mus. Aliter enī audita: aliter viſa narrantur. Quod meli'
intelligimus melius et proferimus. Audi igitur emule: ob-
trectator: auſculta. Non damno: non reprehendo ſeptuagi-
ta: ſed cōfidenter cunctis illis apoſtolos prefero. Per iſto
rum os mihi xp̄s ſonat quos ante prophetas inter ſpirita-
lia chariſmata poſitos lego: in quibus vltimum pene gra- 1. cor. 12. d.
dum interpretes tenent. Quid liuore torqueris? Quid im
peritorum animos contra me cōcitas? Sicubi in trāſlatio
ne tibi videor errare: interroga hebreos: diuerſarum vrbiū
magiſtros conſule. Quod illi habent de Chriſto tui codi-
ces nō habēt. Aliud eſt ſi contra ſe poſtea ab apoſtolis vſur
pata teſtimonia probauerūt: et emendatoria ſunt exēplaria
latina q̄ greca: greca q̄ hebraica. Uerum hec contra
inuidos. Nunc te precor deſyderi chariſſime: vt quia me tm̄
opus ſubire feciſti et a geneſi exordium capere: orationib'
iuues: quo poſſim eodem ſpiritu quo ſcripti ſunt libri: in la
tinum eos transferre ſermonem.

¶ Explicit prefatio.

Aſteriſcus. Obelus. mat. 2. c. Ibidem. 2. d. Joan. 19. g. Joan. 7. f. 1. Cor. 2. b.
Oſee. 11. a. Eſa. 11. a. zac. 12. c. Prouerb. 5. c. Eſaye. 64. b.
Ptolomeus philadelph'.
70. interptes. i. fideles interpres vel dolo ſius.
Abs. 4. d. 12. d. c. 21. a.
Abs. vill. l. vi gilius de lega. p ſtan.

DIE PRIMO
DIE SECUNDO
DIE TERTIO
DIE QUARTO
DIE QUINTO
DIE SEXTO

lias. Et factuꝫ eſt omne tempus quod vixit adam anni nõ‑
84.diſt.porro. genti triginta: et mortuus eſt. Uixit quoqꝫ ſeth centũ quinqꝫ
annis: ⁊ genuit enos. Uixitqꝫ ſeth poſtq̄ genuit enos octin
gentiſeptẽ annis: genuitqꝫ filios ⁊ filias. Et facti ſunt oẽs
dies ſeth nongentorumduodecim annorum: ⁊ mortuus eſt.
B Uixit vero enos nonaginta annis ⁊ genuit cainam. Poſt
cuius ortum vixit octingentis quindecim annis: ⁊ genuit
filios ⁊ filias. Factiqꝫ ſunt omnes dies enos nõgenti quin
qꝫ anni: ⁊ mortuus eſt. Uixit quoqꝫ cainam ſeptuaginta an
nis: ⁊ genuit malalehel. Et vixit cainam poſtq̄ genuit ma‑
lalehel octingentis quadraginta annis: genuitqꝫ filios ⁊ fi
lias. Et facti ſunt omnes dies cainam nongenti decem an‑
ni: ⁊ mortuus eſt. Uixit autem malalehel ſexagintaquinqꝫ
annis: ⁊ genuit iared. Et vixit malalehel poſtq̄ genuit ia‑
C red octingentis triginta annis: ⁊ genuit filios ⁊ filias. Et
facti ſunt omnes dies malalehel octingẽti nonagintaquinqꝫ
anni: et mortuus eſt. Uixitqꝫ iared centum ſexagintaduo‑
bus ãnis ⁊ genuit enoch. Et vixit iared poſtq̄ gẽuit enoch
octingentis annis ⁊ genuit filios ⁊ filias. Et facti ſunt om‑
nes dies iared nongẽti ſexagintaduo anni: et mortuus eſt.
Enoch libros fuenit ⁊ prim⁹ libros edidit. Porro enoch vixit ſexagintaquinqꝫ ãnis: ⁊ genuit mathu
ſalem: et ambulauit enoch cum deo. Et vixit enoch poſtq̄
Alſ + mathuſalem. genuit † mathuſalem trecentis annis: et genuit filios et fi‑
lias. Et facti ſunt omnes dies enoch trecenti ſexagintaquin‑
Eccl. 44. c. qꝫ anni. Ambulauitqꝫ cum deo ⁊ nõ apparuit: quia tulit eũ
Hebre. 11. a. deus. Uixit quoqꝫ mathuſalem centum octogintaſeptem
D annis: et genuit lamech. Et vixit mathuſaleꝫ poſtq̄ genuit
lamech ſeptingentiſoctogintaduobus annis: et genuit fi‑
lios ⁊ filias. Et facti ſunt omnes dies mathuſalem nongen
Di. 84. porro. ti ſexagintanouem anni ⁊ mortuus eſt. Uixit auteꝫ lamech
viſ. amplius. centum octogintaduobus annis: ⁊ genuit filiuꝫ: vocauitqꝫ
nomen eius noe dicens. Iſte conſolabitur nos ab operib⁹
⁊ laboribus manuum noſtrarum: in terra cui maledixit do‑
minus. Uixit lamech poſtq̄ genuit noe quingentis nona‑
gintaquinqꝫ annis: ⁊ genuit filios ⁊ filias. Et facti ſunt om
nes dies lamech ſeptingenti ſeptuagintaſeptẽ anni: ⁊ mor‑
tuus eſt. Noe vero cum quingentorũ eſſet annoruꝫ: genuit
ſem: cham: ⁊ iaphet.

Cap. Sum. De cauſis diluuij ⁊ fabrica arce ⁊ menſura eius. Et quia videntes filij dei filias hominum pulchras: acceperunt inde ſibi vxores generantes gygantes in mun‑ do famoſos. Cap. VI

A
35. q. 1. cũ igit. §. hac itaqꝫ. §. ſicut quidam. ho. 89. a. Eccli. 18. a. De pe. diſ. 1. § diterat. §. legimus. De pe. diſ. 3. c. 4. in §. tenere in glo.
Cumqꝫ cepiſſent homines multiplicari ſup
terram: ⁊ filias procreaſſent videntes filij
dei filias hominum q̄ eſſent pulchre: acce‑
perũt ſibi vxores ex omnibus quas elege‑
rant. Dixitqꝫ deus. Non permanebit ſpi‑
ritus meus in homine in eternum: quia ca
ro eſt. Eruntqꝫ dies illius centum viginti annorum. Gigã‑
tes autem erant ſuper terram in diebus illis. Poſtq̄ enim
ingreſſi ſunt filij dei ad filias hominum: illiqꝫ genuerũt: iſti
B ſunt potentes a ſeculo: viri famoſi. Uidens autem deus q̄
Eccli. 44. c. multa malitia hominum eſſet in terra: ⁊ cũcta cogitatio cor
Baruch. 3. c. dis intenta eſſet ad malum omni tempore: penituit eum q̄
35. q. 1. c. cum igitur. § hac itaqꝫ. hominem feciſſet in terra. Et precauens in futuruꝫ: ⁊ tact⁹
Infra 8. d. dolore cordis intrinſecus: delebo inquit hominẽ quẽ crea
ui a facie terre ab hoĩe vſqꝫ ad animantia: a reptili vſqꝫ ad
volucres celi. Penitet enim me feciſſe eos. Noe vero inue‑
nit gratiam coram dño. He ſunt generatiões noe. Noe vir
iuſtus atqꝫ perfectus fuit in generationibus ſuis: cum deo
ambulauit: ⁊ genuit tres filios: ſem: cham ⁊ iaphet. Corru‑
pta eſt autẽ terra corã deo: ⁊ repleta eſt iniquitate. Cũqꝫ vi‑
diſſet deus terram eſſe corruptam (omnis quippe caro cor
ruperat viam ſuam ſup terraꝫ) dixit ad noe. Finis vniuerſe
carnis venit coram me repleta eſt terra iniquitate a facie eo
rum: ⁊ ego diſperdam e[os] cũ terra. Fac tibi arcã de lignis
leuigatis. Manſiunculas in arca facies: ⁊ bitumie linies C
intrinſecus ⁊ extrinſecus. Et ſic facies eam. Trecẽtorum cu
bitorum erit longitudo arce: quinquaginta cubitorum lati
tudo: ⁊ triginta cubitorum altitudo illius. Feneſtram in† Alſ + in ea
arca facies et in cubito cõſummabis ſummitatẽ ei⁹. Oſtiũ
autem arce pones ex latere deorſum. Cenacula ⁊ triſtega
facies in ea: Ecce ego adducam aquas diluuij ſuper terraꝫ
⁊ interficiam omnem carnem in qua ſpiritus vite eſt ſubter
celum: ⁊ vniuerſa que in terra ſunt cõſumentur. Ponamqꝫ D
fedus meum tecum: et ingredieris arcam tu ⁊ filij tui vxor
tua ⁊ vxores filiorum tuorum tecum: ⁊ ex cunctis animanti
bus vniuerſe carnis bina induces in arcam: vt viuant tecũ
maſculini ſexus ⁊ feminini. De volucrib⁹ iuxta genus ſuũ:
⁊ de iumẽtis in genere ſuo: ⁊ ex omni reptili terre ſm gen⁹
ſuum: bina de omnibus ingredientur tecuꝫ vt poſſint viue‑ Hebre. 11. b.
re. Tolles igitur tecum ex oĩbus eſcis que mandi poſſunt:
⁊ comportabis apud te: et erunt tam tibi q̄ illis in cibum.
Fecit igitur noe omnia que preceperat illi deus.

Capituli ſummarium. De ingreſſu ad arcaꝫ ⁊ inunda tione diluuij. Cap. VII.

A
Dixitqꝫ dñs ad euꝫ. Ingredere tu ⁊ omnis
domus tua in arcam. Te enim vidi iuſtum 2. Pe. 2. b.
coram me in generatione hac. Ex omnib⁹ 32. q. 2. ca. nunc ptie.
animantibus mũdis † tolles ſeptena et ſe‑ Alſ + tolle.
ptena maſculum ⁊ feminam: de animãtib⁹
vero immũdis duo ⁊ duo: maſculũ ⁊ fem‑
inam. Sed ⁊ de volatilibus celi ſeptena ⁊ ſeptena maſculuꝫ
et feminam: vt ſaluetur ſemen ſuper faciem vniuerſe terre.
Adhuc enim et poſt dies ſeptem ego pluam ſuper terram
quadraginta diebus et quadraginta noctib⁹ ⁊ delebo om
nem ſubſtãtiam quam feci de ſuperficie terre. Fecit ergo noe
omnia que mãdauerat ei dñs. Eratqꝫ ſexcentorꝫ annorꝫ q̄ñ
diluuij aque inundauerũt ſuper terrã. Et ingreſſus eſt noe
B et filij eius vxor eius: et vxores filiorum eius cũ eo in arcam
propter aquas diluuij. De animãtibus quoqꝫ mundis ⁊ im Mat. 24. d.
mundis ⁊ de volucribus: ⁊ ex omni quod mouetur ſup ter‑
ram duo ⁊ duo ingreſſa ſunt ad noe in arcam: maſculus ⁊ fe
mina ſicut preceperat dñs noe. Cũqꝫ tranſiſſent ſeptem dies
aque diluuij inundauerũt ſuper terram. Anno ſexcẽteſimo
vite noe mẽſe ſecũdo, ſeptimodecimo die menſis rupti ſunt
omnes fontes abyſſi magne: ⁊ cataracte celi aperte ſunt: et
facta eſt pluuia ſuper terram quadraginta dieb⁹ ⁊ quadra
ginta noctib⁹. In articulo diei illi⁹ igreſſus eſt noe et ſem ⁊
chã ⁊ iaphet filij eius: ⁊ vxor illius ⁊ vxores filiorum ei⁹: cũ
C eis in arcam: ipſi ⁊ omne animal ſm genus ſuuꝫ: vniuerſaqꝫ
iumẽta in † genere ſuo: ⁊ omne qd mouetur ſup terrã in ge‑ Alſ + genus ſuum.
nere ſuo: cũctumqꝫ volatile ſm genus ſuum. Uniuerſe aues

omneſq; volucres ingreſſe ſunt ad noe in arcam: bina et bi-
na ex omni carne in qua erat ſpiritus vite. Et que ingreſſa
ſunt maſculus ⁊ femina ex omni carne introierũt: ſicut pre-
ceperat ei deus: ⁊ incluſit eũ dñs de foris. Factumq; eſt di-
luuiũ quadraginta dieb⁹ ſup terrã: ⁊ multiplicate ſunt aq̃:
D ⁊ eleuauerũt arcã in ſublime a terra. Vehemẽter enim inũ-
Eccl. 9. c. 23. q. 1. q̃ ex ſo la. §. ſi. et c. q̃ñ vetus. ℣. ſi q̃s. 23. q. 5. quid er go. daueruñt ⁊ omnia repleuerunt in ſupficie terre. Porro arca
ferebatur ſuper aquas: ⁊ aque preualuerũt nimis ſuper ter
ram: opertiq; ſunt oẽs mõtes excelſi ſub vniuerſo celo. Quin
decim cubitis altior fuit aqua ſuper montes quos operue
rat. Cõſumptaq; eſt oĩs caro que mouebat ſup terrã volu
crum animantium beſtiarum omniũq; reptilium q̃ reptant
ſuper terrã. Vniuerſi homines ⁊ cũcta in quibus ſpiraculũ
Sap. 10. a. vite eſt in terra: mortua ſunt. Et deleuit deus omnem ſub-
ſtantiam que erat ſuper terram, ab homine vſq; ad pecus:
tam reptile q̃ volucres celi: ⁊ deleta ſunt de terra. Reman
Di. 6. c. nõ eſt. §. naturale. ſit autem ſolus noe ⁊ qui cũ eo erãt in arca. Obtinuerũtq;
aque terram centum quinquaginta diebus.

¶ Cap. Summa. De ceſſatione diluuij: ⁊ egreſſu noe de
arca ⁊ holocauſtis. Cap. VIII.

A Ecordatus aũt dñs noe cũctorũq; animã
tium: ⁊ omniũ iumẽtorũ que erãt cũ eo in
arca: adduxit ſpiritum ſup terrã ⁊ imminu-
te ſunt aque: et clauſi ſunt fontes abyſſi et
cataracte celi: ⁊ phibite ſunt pluuie de ce-
lo. Reuerſeq; ſunt aque de terra euntes: et
redeũtes ⁊ ceperũt minui poſt cẽtũ q̃nquaginta dies. Re-
quieuitq; arca mẽſe ſeptimo: viceſimo ſeptĩo die mẽſis ſup
De verb. ſig. c. q̃d dicit. i glo. montes armenie. At vero aque ibãt ⁊ decreſcebant vſq; ad
decimũ mẽſem. Decimo eñ mẽſe prima die mẽſis apparue-
rũt cacumina montiũ. Cũq; trãſiſſent quadragita dies ape
B riens noe feneſtram arce quam fecerat dimiſit coruũ. Qui
egrediebatur: ⁊ nõ reuertebatr donec ſiccarentr aque ſuper
terram. Emiſit quoq; columbaz poſt eum vt videret ſi iam
ceſſaſſent aque ſup faciem terre. Que cum nõ inueniſſet vbi
requieſceret pes eius: reuerſa eſt ad eum in arcã. Aque eñ
erãt ſuper vniuerſam terrã. Extenditq; manum ſuam: ⁊ ap-
De ſac. vnct. c. vnico, q̃ñ ſi. prehenſam intulit in arcam. Expectatis aũt vltra ſeptẽ die
bus alijs: rurſum dimiſit colũbã ex arca. At illa venit ad eũ
ad veſperã: portãs ramum oliue virẽtibus folijs in ore ſuo.
Intellexit ergo noe q̃ ceſſaſſent aque ſuper terrã. Expecta
uitq; nihilominus ſeptem alios dies: ⁊ emiſit colũbã. Que
nõ eſt reuerſa vltra ad eum. Igitur ſexcẽteſimoprimo anno
vite noe: primo menſe: prima die mẽſis imminute ſunt aque
C ſup terram. Et aperiens noe tectum arce aſpexit: viditq; q̃
exſiccata eſſet ſupficies terre. Menſe ſecũdo ſeptimo ⁊ vi-
ceſimo die mẽſis areſacta eſt terra. Locut⁹ eſt aũt dñs ad
noe dicẽs. Egredere de arca tu ⁊ vxor tua: filij tui ⁊ vxores
filiorum tuoꝝ tecum. Cũcta animãtia que ſunt apud te: ex
omni carne tam in volatilib⁹ q̃ in beſtijs ⁊ vniuerſis repti-
libus que reptant ſuper terram: educ̃ tecum ⁊ ingredimini
Supra. 1. c. ⁊ d. ⁊ infra. 9. a. ſuper terram. Creſcite ⁊ multiplicamini ſuper eam. Egreſ-
ſus eſt ergo noe ⁊ filij eius ſimul vxor illius ⁊ vxores filio-
D rum eius cum eo. Sed ⁊ omnia animantia iumenta ⁊ repti
lia que reptãt ſup terrã ſm genus ſuũ egreſſa ſunt de arca.
Edificauit aũt noe altare dño: ⁊ tollens de cunctis pecori-
bus ⁊ volucribus mũdis: obtulit holocauſta ſuper altare.
De cõſe. di. 2. c. non oportet 1. q. 1. c. 1. Odoratuſq; eſt dñs odorem ſuauitatis: ⁊ ait ad eum. Ne-
quaq̃ vltra maledicã terre propter homines. Senſus eñ
⁊ cogitatio humani cordis in malum prona ſunt ab adole-
ſcentia ſua. Non igitur vltra percutiam omnem animam vi
uentẽ ſicut feci. Cũctis diebus terre: ſemẽtis ⁊ meſſis frig⁹
⁊ eſtus: eſtas ⁊ hyems: nox ⁊ dies non requieſcent.
¶ Cap. Sum. De benedictione noe ⁊ phibitione ſangui
nis ⁊ ſigno federis: ⁊ de vinea: inebriatione noe, de maledi-
ctione chanaan pueri. Secũdo de cham ⁊ filijs: ⁊ vltimo de
ſem ⁊ terra ⁊ regione ipſorum. Cap. IX.

Enedixitq; deus noe ⁊ filijs ei⁹ ⁊ dixit ad
eos. Creſcite ⁊ multiplicamini ⁊ † replete 25. diſ. deiſ. Alſ + iplete.
terrã. ⁊ terror veſter ac tremor ſit ſup cun- Supra. c. 1. c. ⁊
cta animalia terre: ⁊ ſup oẽs volucres ce- d. c. & c.
li cum vniuerſis que mouẽtur ſuper terrã. Vſus carniũ
Omnes piſces maris manui veſtre traditi pilo pcedit
ſunt: ⁊ omne q̃d mouet et viuit erit vobis in cibum. Quaſi
olera virẽtia tradidi vobis oĩa. Excepto q̃ carne cum ſan-
guine non comedetis. Sanguinez eñ aĩarũ veſtrarũ requi
ram de manu cũctarũ † beſtiarũ ⁊ de † manu hoĩs. De ma Alſ + omniũ
nu viri ⁊ fratris eius requirã aĩam hoĩs. Quicũq; effude- Alſ + non hʒ de manu.
rit humanũ ſanguinẽ: fundetur ſanguis illius. Ad imaginẽ Mat. 26. a.
quippe dei factus eſt homo. Vos aũt creſcite ⁊ multiplica-
mini: ⁊ igredimini ſup terrã ⁊ implete eã. Hec quoq; dixit
deus ad noe ⁊ ad filios eius cũ eo. Ecce ego ſtatuã pactum B
meũ vobiſcũ: ⁊ cũ ſemine veſtro poſt vos: ⁊ ad oẽm animaz Apo. 11. c.
uiuentem que eſt vobiſcũ: tã in volucribus q̃ in iumẽtis et 26. di. deinde.
pecudibus terre: cũctiſq; que egreſſa ſunt de arca ⁊ vniuer Eſa. 54. b.
ſis beſtijs terre. Statuã pactũ meũ vobiſcũ: ⁊ nequaq̃ vl-
tra interficiet oĩs caro aquis diluuij: neq; erit deinceps di
luuiũ diſſipãs terrã. Dixitq; de⁹. Hoc eſt ſignũ federis q̃d
do inter me ⁊ vos: ⁊ ad oẽm animam viuẽte q̃ eſt vobiſcum
in generationes ſempiternas. Arcũ meũ ponã in nubibus
et erit ſignũ federis inter me ⁊ inter terrã. Cũq; obduxero
nubibus celum: apparebit arcus meus in nubibus: ⁊ recor
dabor federis mei vobiſcũ: ⁊ cũ omni anima viuente q̃ car-
nem vegetat: ⁊ nõ erũt vltra aque diluuij ad delendam vni
uerſaz carnem. Eritq; arcus meus in nubibus: ⁊ videbo † Alſ + non hʒ illum.
illum ⁊ recordabor federis ſempiterni. q̃d pactum eſt inter C
deũ ⁊ oẽm animã viuẽtez vniuerſe carnis que eſt ſup terrã. 35. di. c. 1. ante
Dixitq; deus noe. Hoc eſt ſignũ federis q̃d cõſtitui iter me ſi. c. ſexto die.
⁊ oẽm carnem ſup terrã. Erãt ergo filij noe qui egreſſi ſunt Di. 96. in ſcri-
de arca: ſem: chã ⁊ iaphet. Porro cham ipſe eſt pater cha- pturis. 2. q. 7.
naan. Tres iſti filij ſunt noe: ⁊ ab his diſſeminatũ eſt omne qualis. ⁊ c. ſen
genus hominũ ſup vniuerſam terram. Cepitq; noe vir agri tentie. ⁊ c. ple
cola exercere terrã ⁊ plãtauit vineã. Bibẽſq; vinũ inebria- rũq;.
tus eſt: † ⁊ nudatus † eſt in tabernaculo ſuo. Quõ cũ vidiſ- Alſ + nudat
ſet cham pater chanaan verenda ſez patris ſui eſſe nudata: Alſ + iacuit.
nũciauit duob⁹ fratribus ſuis foras. At vero ſem ⁊ iaphet 15. q. 5. de cri-
palliũ impoſuerũt humeris ſuis ⁊ incedẽtes retrorſuz: ope mine in ſi.
ruerũt verẽda patris ſui. Facieſq; eoꝝ auerſe erãt ⁊ patris 47. di. c. quan
virilia nõ viderũt. Euigilãs aũt noe ex vino: cũ didiciſſet q̃ tumlibet.
fecerat ei filius ſuus minor: ait. Maledictus puer chanaã: D
ſeruus ſeruorum erit fratribus ſuis. Dixitq;. Benedictus 35. diſt. c. ſexto die. ℣. nõ eſſet
dñs deus ſem: ſit chanaã ſeruus eius. Dilatet deus iaphet 1. q. 4. c. eccle-
et habitet in tabernaculis ſem: ſitq; chanaan ſeruus eius. ſia. in fine.
Vixit autem noe poſt diluuiũz trecentis quinquaginta an- 3. q. 7. qualis.
nis. Et impleti ſunt omnes dies eius nongentorum quin- ⁊ c. ſilia. 15. q.
quaginta annorum ⁊ mortuus eſt. 5. de crimine in ſi. 34. q. 3. c. cum. ſ
¶ Cap. Sum. De generationibus filiorum noe: ⁊ de diui
ſione regionum ipſorum: primo de iaphet et filijs eius ⁊ re-
gione ipſorum: vltimo de Sem. Cap. X.

Ee generationes ſunt filioꝝ noe ſem cham
et iaphet. Natiq; ſunt eis filij poſt diluuiũ. A
Filij iaphet gomer: ⁊ magog: ⁊ † madai: ⁊ Galathe.
iauan: ⁊ tubal ⁊ moſoch. ⁊ thiras. Porro Scythe.
filij gomer aſcenez: ⁊ riphat: ⁊ thogorma. 1. Para. 1. a.
Filij autez iauã: heliſa ⁊ tharſis: cethim ⁊ Medi greci.
dodanim. Ab his diuiſe ſunt inſule gẽtiũ in regionib⁹ ſuis: Hiſpani. Capadoces. Traces. Paphlagones. Phriges. Cylices cypri Rhodij
vnuſquiſq; ſm linguã ſuã ⁊ familias in nationib⁹ ſuis. Filij
aũt chã: chus: ⁊ meſrahim: ⁊ phuth ⁊ chanaã. Filij aũt ch⁹ Ethiopes.
ſaba: euila: ⁊ ſabatha: ⁊ regma ⁊ ſabathaca. Filij regma: ſa- Egiptij.
ba ⁊ dadã. Porro ch⁹ genuit nẽroth. Ipſe cepit eſſe potẽs B
in terra: et erat robuſt⁹ venator coram dño. Ab hoc exiuit Lybies cãne
prouerbium

Sabel.
Arabes.
1.Para.1.a.
Di.6.c.nõ eſt. ver.ius vero.
Alſ+nephe: tuim.
al+phetuſim
C
Regnũ baby lonicũ ⁊ idolo latria incipit ⁊ ignis adora tur.
Alſ+leſa.
Hieruſalem conditur.
Elamite.
Aſſirij caldei.
Lidi. Syrij.
Armenij
D
Alſ+ meſa.
Alſ+iaram.
Ionitus fili⁹ noe inuenit a ſtronomiam.

prouerbium: quaſi nemroth robuſtus venator coram dño. Fuit autem principium regni eius babylon ⁊ arach ⁊ ca lanne in terra ſennaar. De terra illa egreſſus eſt aſſur ⁊ edificauit niniuem ⁊ plateas ciuitatis ⁊ chale. Reſen quoq; inter niniuem ⁊ chale. Hec eſt ciuitas magna. At vero meſraim genuit ludim ⁊ anamim ⁊ laabim ⁊ †neptuim ⁊ †phetruſim ⁊ celluim: de quibus egreſſi ſunt philiſtijm ⁊ capturim. Chanaã autem genuit ſidonem primogenitum ſuum: etheũ: ⁊ iebuſeũ: ⁊ amorreũ: ⁊ gergeſeũ: ⁊ eueũ: ⁊ aracheuz: cyneum: ⁊ aradiũ: ſamaritheũ: ⁊ amatheũ. Et per hos diſſeminati ſunt populi chananeorum. Factiq; ſunt termini chanaan venientibus a ſidone gerarã vſq; ad gazam donec ingrediaris ſodomam ⁊ gomorrã ⁊ adamã ⁊ ſeboym vſq; †leſa. Hi ſunt filij cham in cognationibus ⁊ linguis ⁊ generationibus terriſq; ⁊ gentib⁹ ſuis. De ſem quoq; nati ſunt patre omnium filioꝝ heber: fratre iaphet maiore. Filij ſem: helã ⁊ aſſur: ⁊ arphaxat: lud et aram. Filij aram hus: ⁊ hul: ⁊ gether: ⁊ †mes. At vero arphaxat genuit ſale de quo ortꝰ eſt heber. Natiq; ſunt heber filij duo. Nomẽ vni phaleg: eo q' in diebus eius diuiſa ſit terra ⁊ nomẽ fratris eius iectã. Qui iectan genuit elmodad ⁊ ſaleph ⁊ aſſarmoth †iare et adurã ⁊ vzal: ⁊ decla: ⁊ hebal: ⁊ abimael: ſaba et ophir ⁊ euila: ⁊ iobab. Omnes iſti filij iectã. Et facta eſt habitatio eorum de meſſa pergentibus vſq; ſephar montẽ orientalẽ. Iſti ſunt filij ſem ſm cognationes ⁊ linguas et regiones in gentibus ſuis. He familie noe iuxta pp̃los et nationes ſuas. Ab his diuiſe ſunt gentes in terra poſt diluuium.

¶ C.S. De edificatione babel ⁊ cõfuſione linguarum: de filijs ſem vſq; ad abraã et fratrẽ eius: de morte arã q̃ genuit loth: de egreſſu eoꝝ de caldea cum vxore ſua. Cap. XI.

A
De hoc ioſe.li. 1.anti.c.9.
Di.6.c.nõ eſt verius vero.

Erat autem terra labij vnius ⁊ ſermonũ eorũdem. Cũq; proficiſcerentur de oriente inuenerunt campum in terra ſennaar: ⁊ habitauerũt in eo. Dixitq; alter ad proximum ſuuz. Venite faciam⁹ lateres ⁊ coquamus eos igni. Habuerũtq; lateres pro ſaxis: et bitumen pro cemẽto. Et dixerunt. Venite faciamus nobis ciuitatem ⁊ turrem cuius culmen pertingat† ad celum: et celebremus nomẽ noſtrum anteq̃ diuidamur in vniuerſas terras. Deſcẽdit aũt dñs vt videret ciuitatez quam edificabant filij adam: ⁊ dixit. Ecce vnus eſt populus ⁊ vnum eſt labium oĩbus. Ceperũtq; hoc facere: nec deſiſtent a cogitationibus ſuis donec eas opere cõpleant. Venite igitur deſcendamus ⁊ cõfundam⁹ ibi linguã eoꝝ: vt nõ audiat vnuſquiſq; vocem proximi ſui. Atq; ita diuiſit eos dñs ex illo loco in vniuerſas terras. Et ceſſauerũt edificare ciuitatẽ. Et idcirco vocatum eſt nomẽ eius babel: quia ibi confuſuz eſt labiũ vniuerſe terre. Et inde diſperſit eos domin⁹ ſuper faciem cunctarum regionũ. He ſunt generationes ſem. Sem

Alſ+vſq; ad Belus filius.
nemroth rex aſſyriorum.
B
Chiꝰs fili⁹ nẽroth primꝰ rex arete.

erat cẽtum annoꝝ quãdo genuit arphaxat: biennio poſt diluuium. Vixitq; ſem poſtq̃ genuit arphaxat quingẽtis annis ⁊ genuit filios ⁊ filias. Porro arphaxat vixit triginta q̃nq; annis: et genuit ſale. Vixitq; arphaxat poſtq̃ genuit ſale trecẽtis trib⁹ annis: ⁊ genuit filios ⁊ filias. Sale quoq; vixit triginta annis ⁊ genuit heber. Vixitq; ſale poſtq̃ genuit heber quadrigentis tribus annis: ⁊ genuit filios ⁊ filias. Vixit autem heber trigintaquatuor annis ⁊ genuit phalech. Et vixit heber poſtq̃ genuit phalech quadrigentis triginta annis: ⁊ genuit filios ⁊ filias. Vixitq; phalech triginta ãnis: ⁊ genuit reu. Vixitq; †phalech poſtq̃ genuit †reu ducentis nouem annis: ⁊ genuit filios ⁊ filias. Vixit autem †reu trigintaduobus annis ⁊ genuit ſaruch. Vixitq; †reu poſtq̃ genuit ſaruch ducẽtis ſeptẽ annis: ⁊ genuit filios ⁊ filias. Vixit aũt ſaruch triginta annis: ⁊ genuit nachor. Vixitq; ſaruch poſtq̃ genuit nachor ducentis annis: et genuit filios ⁊ filias. Vixit aũt nachor viginti nouem annis: ⁊ genuit thare. Vixitq; nachor poſtq̃ genuit thare centum decem ⁊ nouem annis ⁊ genuit filios et filias. Vixitq; thare ſeptuaginta annis: ⁊ genuit abraaz ⁊ nachor ⁊ aram. He ſunt autem generationes thare. Thare genuit abraam nachor et aram. Porro aram genuit loth. Mortuuſq; eſt aram ante thare patrem ſuũ: in terra natiuitatis ſue in hur caldeorum. Duxerũt aũt abraam ⁊ nachor vxores. Nomen vxoris abraã ſarai: ⁊ nomẽ vxoris nachor melcha filia araz patris melche ⁊ patris ieſche. Erat aũt ſarai ſterilis: nec habebat liberos. Tulit itaq; thare abraã filium ſuum: ⁊ loth filium arã filium filij ſui: ⁊ ſarai nurũ ſuã vxorẽ abrã filij ſui: et eduxit eos de hur caldeorum vt irẽt in terrã chanaan. Veneruntq; vſq; arã ⁊ habitauerũt ibi. Et facti ſunt dies thare ducentorum quinq; annoꝝ: ⁊ mortuus eſt in aram.

35.q.c. cũ igit ✠.hac itaq; in prin.
C
Zoroaſtes magice inuentor
Aſſyriorum.
Amazonum.
Scytharum.
Egyptiorum.
Sychimorum
Bractanioꝝ.
Alſ+ragau.
Boemoꝝ hiſpanorum regna oriuntur.
D
Ninus patris Beli ſtatuam adorari iubet et idololatriã auget.
Ioſ.24.a.
35.q.1.c.1.⁊.ca. cum igitur ✠. hac itaq;.
Hebre.11.c.
Ioſ.24.a.
Neemie. 9.b.
Iudith.5.a.
Sapi.10.a.
35.q.1.c.cũ.igitur ✠. hac itaq;.32.q.4.recurrat.✠ his itaq;.

¶ C.S. De egreſſu abre de caldea de aſcenſu eius in egyptum cum ſarai quã ſororem dixerat. Cap. XII.

Dixit aũt dñs ad abram. Egredere de terra tua et de cognatione tua ⁊ de domo patris tui et veni in terrã quã mõſtrauero tibi. Faciãq; te in gentem magnã: ⁊ benedicam tibi: ⁊ magnificabo nomen tuũ: eriſq; benedictus. Benedicam benedicentibus tibi: ⁊ maledicam maledicẽtibus tibi: atq; in te benedicentur vniuerſe cognatiões terre. Egreſſus eſt itaq; abram ſicut preceperat ei dñs ⁊ iuit cuz eo loth. Septuaginta q̃nq; annoꝝ erat abrã cum egrederetur de arã. Tulitq; ſarai vxorem ſuã: ⁊ loth filiũ fratris ſui vniuerſamq; ſubſtãtiam quã poſſederãt: ⁊ animas quas fecerãt in arã: ⁊ egreſſi ſunt vt irent in terram chanaam. Cũq; veniſſet in eam: pertrãſiuit abrã terraz vſq; ad locũ ſichem: ⁊ vſq; ad cõuallem illuſtrẽ. Chananeus aũt tũc erat in terra. Apparuit aũt dñs abraz et dixit ei. Semini tuo dabo terram hanc. Qui edificauit ibi altare dño qui apparuerat ei: et inuocauit ibi nomẽ eiꝰ. Et inde tranſgrediens ad montem qui erat cõtra orientem bethel: tetendit ibi tabernaculum ſuum ab occidẽte habẽs bethel: et ab oriente hai. Edificauit quoq; ibi altare dño ⁊ inuocauit nomẽ eius. Perrexitq; abrã vadens et vltra progrediẽs ad meridiem. Facta eſt autem fames in terra. Deſcendit igiť abrã in egyptuz: vt peregrinaretur ibi. Preualuerat eñi fames in terra. Cũq; prope eſſet vt ingrederet egyptum: dixit ſarai vxori ſue. Noui q' pulchra ſis mulier: ⁊ q' cum viderit te egyptij: dicturi ſunt vxor illius eſt: et interficient me: et te reſeruabũt. Dic ergo: obſecro te q' ſoror mea ſis vt bene ſit mihi propter te: et viuat anima mea ob gratiaz tui. Cum itaq; ingreſſus eſſet abrã egyptũ: viderũt egyptij mulierem q' eſſet pulchra nimis. Et nũciauerũt principes pharaoni: et laudauerũt eam apud illum. Et ſublata eſt mulier in domum pharaonis: abram vero bene vſi ſunt propter eam. Fueruntq; ei oues et boues et aſini et ſerui et fa-

A
Actuum. 7.
32.q.4. recurrat.✠ itaq;.
Actuum.3.d.
Hebre.11.d.
B
Ninus rex primus nũmos cudit.
Semiramis vxor nini femina mirabilis claret.
C
Infra.20.c.
D
22.q.2.queriť
32.q.1.nemo.
De pe di.1.v. luiſſent ✠. denique.

mule ⁊ aſine ⁊ cameli. Flagellauit autem dñs pharaonem plagis maximis ⁊ domum eius: propter ſarai vxorem abrã. Vocauitq; pharao abrã ⁊ dixit ei. Quidnam eſt hoc qđ feciſti mihi? Quare nõ indicaſti mihi ꝙ vxor tua eſſet? Quã

Treuerio a trebera nini regis filia in gallijs códit. ob cauſam dixiſti eſſe ſororem tuam: vt tollerez eam mihi in vxorem? Nunc igitur ecce coniunx tua: accipe eam ⁊ vade. Precepitq; pharao ſuper abram viris ⁊ deduxerũt eum ⁊ vxorem eius: ⁊ omnia que habebat.

¶ Cap. Sum. De diuiſione abre ⁊ loth diuitũ ⁊ promiſſione terre abre. Cap. XIII.

A Scendit ergo abrã de egypto ipſe ⁊ vxor eius ⁊ oĩa que habebat ⁊ loth cũ eo ad auſtralem plagam. Erat autem diues valde in poſſeſſione auri ⁊ argẽti. Reuerſuſq; eſt per iter quo venerat a meridie in bethel vſq; ad locum vbi prius fixerat tabernaculum inter bethel ⁊ hai: in loco altaris qđ fecerat prius ⁊ inuocauit ibi nomẽ dñi. Sed ⁊ loth qui erat cũ abrã fuerunt greges ouium ⁊ armẽta ⁊ tabernacula: nec poterat eos ca

B Infra. 36. a. pere terra vt habitarent ſimul. Erat quippe ſubſtãtia eoꝝ multa: ⁊ nequibant habitare communiter. Unde ⁊ facta eſt

Hiere. 40. b. rixa inter paſtores gregũ abrã ⁊ loth. Eo aũt tempore chananeus ⁊ pherezeus habitabant in terra illa. Dixit ergo abram ad loth: ne queſo ſit iurgium inter me ⁊ te: ⁊ inter pa

C ſtores meos ⁊ paſtores tuos: fratres enĩ ſumus. Ecce vniuerſa terra corã te eſt. Recede a me obſecro. Si ad ſiniſtrã ieris ego dexteram tenebo. Si tu dexteram elegeris: ego ad ſiniſtram pergam. Eleuatis itaq; loth oculis vidit oẽm circa regionem iordanis: que vniuerſa irrigabatur anteꝗ̃ ſubuerteret dñs Sodomam ⁊ Gomorram ſicut paradiſus dñi. ⁊ ſicut egyptus veniẽtibus in ſegor. Elegitq; ſibi loth regionem circa iordanem ⁊ receſſit ab oriẽte. Diuiſiq; ſunt alterutrũ a fratre ſuo. Abram habitauit in terra chanaam. Loth vero moratus eſt in oppidis que erãt circa iordanez ⁊ habitauit in ſodomis. Homines autez ſodomite peſſimi

D J. 2. 7. b. 26. a. erant ⁊ peccatores corã dño nimis. Dixitq; dñs ad abrã poſtꝗ̃ diuiſus eſt ab eo loth. Leua oculos tuos in directũ et vide a loco in quo nũc es ad aquilonez ⁊ meridiẽ ad oriẽtem ⁊ occidentem. Omnem terrã quã cõſpicis: tibi dabo ⁊

Ro. 4. g. ſemini tuo vſq; in ſempiternũ: faciamq; ſemẽ tuũ ſicut puluerem terre. Si quis † poteſt hominum numerare puluerem

Alr. + poſſit. Alr. + non eſt ergo. terre: ſemen quoq; tuũ numerare poterit. Surge † ergo et perambula terram in longitudine ⁊ latitudine ſua: quia tibi daturus ſum eam. Mouens igitur tabernaculum ſuum abram venit ⁊ habitauit iuxta conuallez mambre: que eſt in hebron. Edificauitq; ibi altare domino.

¶ Cap. Sum. De pugna regum: de victoria abre liberantis loth ⁊ obuiatione melchiſedech. Cap. XIIII.

A Factum eſt autẽ in illo tpe vt amraphel rex ſennaar: ⁊ arioch rex ponti: ⁊ chodorlaomor rex elamitarũ: ⁊ thadal rex gentiũ: inirẽt bellũ cõtra † baſa regẽ ſodomoꝝ: ⁊ cõtra berſa regem gomorre: ⁊ cõtra ſennaar regẽ adame: ⁊ cõtra ſemeber regẽ ſeboym: cõtraq; regem bale: ipſa eſt ſegor. Omnes hi cõuenerũt in vallez ſiluestrẽ: q̃ nũc eſt mare ſalis: duodecim enĩ annis ſeruierãt chodorlaomor: ⁊ tertiodecimo anno receſſerunt ab eo. Igit̃ quartodecimo anno venit chodorlaomor ⁊ reges qui erãt cum eo. ⁊ percuſſerunt raphaym in aſtaroth ⁊ car

Alr. + ſaue. naym: ⁊ zuzim cũ eis: ⁊ enĩ in † ſabe cariathaim ⁊ chorreos in mõtibus ſeyr: vſq; ad campeſtria pharan: que eſt in ſolitudine. Reuerſiq; ſũt ⁊ venerũt vſq; ad fontẽ meſphat: ipſa eſt cades: ⁊ ꝑcuſſerũt oẽm regionẽ amalechitarũ: ⁊ ammor

B reorum q̃ habitabant in aſaſonthamar. Et egreſſi ſunt rex ſodomorum ⁊ rex gomorre: rexq; adame: ⁊ rex ſeboym: nec non ⁊ rex bale: que eſt ſegor: ⁊ direxerũt aciem cõtra eos in valle ſiluestri: ſcilicet aduerſus chodorlaomor regem elamitarum: ⁊ thadal regem gentium ⁊ amraphel regem ſennaar: ⁊ arioch regẽ ponti quatuor reges aduerſus quinq;. Uallis autẽ ſiluestris habebat puteos multos bituminis. Itaq; rex ſodomorũ ⁊ rex gomorre terga verterũt: cecideruntq; ibi: et qui remãſerant fugerunt ad montez. Tulerũt autem omnẽ ſubſtãtiam ſodomoꝝ ⁊ gomorreoꝝ et vniuerſa que ad cibum pertinent: ⁊ abierũt. Necnon ⁊ loth ⁊ ſubſtãtiam eius: filiũ fratris abrã qui habitabat in ſodomis. Et ecce vnus qui euaſerat nũciauit abrã hebreo qui habitabat in cõualle mambre ammorrei fratris eſchol: ⁊ fratris aner. Hi enim pepigerãt fedus cum abram. Qđ cũ audiuiſſet abram: captum videlicet loth fratrem ſuum numerauit expeditos vernaculos ſuos trecentos decem ⁊ octo: ⁊ perſecutus eſt eos vſq; dan. Et diuiſis ſocijs irruit ſup eos no

C melchiſedech ſm aliqͦs ſem primꝰ filiꝰ noe ⁊ primꝰ dei ſacerdos ⁊ ꝑimꝰ q̃ tẽpla deo didit ⁊ rex ieruſalem ſu hie. 16. q. 7. de ir. 23. q. 5. di eius cte. Percuſſitq; eos ⁊ ꝑſecutus eſt vſq; hoba ⁊ phenicem que eſt ad leuã damaſci: reduxitq; omnem ſubſtãtiã: ⁊ loth fratrem ſuum cum ſubſtãtia illius mulieres quoq; ⁊ populum. Egreſſus eſt autẽ rex ſodomoꝝ in occurſum eius: poſt ꝗ̃ reuerſus eſt a cede chodorlaomor et regum qui cum eo erant in valle ſaue: q̃ eſt vallis regis. At vero melchiſedech rex ſalem ꝓferens panem ⁊ vinum (erat enĩ ſacerdos dei altiſſimi) benedixit ei: ⁊ ait. Benedictus abrã deo excelſo q̃

D cat. 23. q. 5. dicat. Hebre. 7. De cõſec. di. 2. c. I calice. ⁊ ca. accepit. 21. di. denique. De cõſec. c. ſi. creauit celuz ⁊ terram: et benedictus deus excelſus quo ꝓtegente hoſtes in manibus tuis ſunt. Et dedit ei decimas ex oĩbus. Dixit autẽ rex ſodomoꝝ ad abrã. Da mihi aĩas: cetera tolle tibi. Qui reſpõdit. Leuo manuz meam ad dñm deum excelſum poſſeſſorem celi et terre: ꝙ a filio ſubtegminis vſq; ad corrigiã caligę nõ accipiaz ex omnibus que tua ſunt: ne dicas: ego ditaui abram: exceptis his que comederunt iuuenes: ⁊ partibus viroꝝ q̃ venerũt mecũ aner eſchol et mambre. Iſti accipiant partes ſuas.

¶ Capitulũ Summariũ. De promiſſione facta a deo abre ꝙ ſemen ſuum ſicut ſtellas celi multiplicaret: et de ſigno dato ad hoc: quod filij eius deberent peregrinari in terra nõ ſua: ⁊ de firma promiſſione terre chanaan poſſidende per filios. Capitulum. XV.

H Is itaq; tranſactis: factus eſt ſermo dñi ad abram per viſionẽ: dicẽs. Noli timere

B 23. q. 5. dicat. abrã ego protector tuꝰ ſum: ⁊ merces tua magna nimis. Dixitq; abram. Dñe deꝰ q̃d dabis mihi? Ego vadã abſq; liberis et filius procuratoris domꝰ mee iſte damaſcꝰ eliezer. Addiditq; abrã. Mihi aũt nõ dediſti ſemen: et ecce vernaculꝰ meꝰ: heres meus erit. Statimq; ſermo dñi factꝰ eſt ad eum: dicẽs. Nõ erit hic heres tuꝰ: ſed q̃ egredieť de vtero tuo ipſum habebis heredẽ. Eduxitq; euz foras: ⁊ ait illi. Suſcipe celũ ⁊ numera ſtellas ſi potes. Et dixit ei. Sic

B Alr. + non hz abram. Roma. 4. a. Gal. 3. a. Jaco. 2. d. Alr. + rñdens 35. q. 1. cuz igiť hac itaq;. Alr. + non hz ea. erit ſemẽ tuũ. Credidit † abram deo: ⁊ reputatũ eſt illi ad iuſtitiam. Dixitq; ad eũ. Ego dñs qui eduxi te de hur caldeoꝝ vt darem tibi terram iſtã: ⁊ poſſideres eaz. At ille ait. Dñe deus vnde ſcire poſſum ꝙ poſſeſſurus ſim eam? Et † rñdens dñs. Sume (inquit) mihi vaccã triennẽ ⁊ capram trimã: ⁊ arietem annoꝝ triũ: turturẽ quoq; ⁊ colũbã. Qui tollens vniuerſa hec diuiſit † ea ꝑ mediũ: ⁊ vtraſq; partes cõtra ſe altrinſecꝰ poſuit. Aues aũt nõ diuiſit. Deſcenderũtq; volucres ſup cadauera: ⁊ abigebat eas abrã. Cũq; ſol oc

C Actuum. 7. a 23. q. 5. c. vlt. ꝑ pertinentes cumberet: ſopor irruit ſup abrã: ⁊ horror magnꝰ ⁊ tenebroſus inuaſit eum. Dictumq; eſt ad eũ. Scito prenoſcẽs ꝙ peregrinũ futurum ſit ſemen tuũ in terra non ſua ⁊ ſubijcient eos ſeruituti: ⁊ affligent quadringẽtis annis. Uerũtamen gentẽ cui ſeruituri ſunt ego iudicabo: ⁊ poſthec egredienť

D cũ magna ſubſtãtia. Tu autem ibis ad patres tuos in pace ſepultus in ſenectute bona. Gñatiõe aũt quarta reuerteť huc. Necdũ eĩ cõplete ſunt iniq̃tates ãmorreoꝝ vſq; ad pñs tps. Cũ ergo occubuiſſet ſol: facta ẽ caligo tenebroſa: ⁊ apparuit

pauit clibanus fumans ⁊ lampas ignis tranſiens inter di-
uiſiones illas. In illo die pepigit dñs fedus cum abraȝ di
cens. Semini tuo dabo terraȝ hanc: a fluuio egypti uſqȝ ad
fluuiū † magnum eufratem. Cineos et ceneſeos: cethmo-
neos ⁊ ethcos: et phereȝeos: raphaim quoqȝ ⁊ ammorreos
eueos ⁊ chananeos ⁊ gergeſeos ⁊ iebuſeos.

23.d.5.c.ult. ℔. perſcientes.
Als + non h̄ȝ magnum.
23.q.5.ſi de rebus.

¶ Capituli Summarium. De cōceptu agar: ⁊ fuga eius: et natiuitate hiſmael. Cap. XVI.

A
23.q.4. dixit ſara. ⁊.c.q.§.1. in prin. ⁊.c.q̄s ignoret. 2.q.7. tm valet.
Als + liberos
Als + acquieuiſſet.
als + ceperat
B
Als + in ſinu tuo.
Als + nō habet aque.
C
23.q.4.q̄ſi.⁊.c. ſi eccleſia.
32.q.4.recurrat.
Judicū. 13. b.

Igitur ſarai vxor abram non genuerat ſibi liberos: ſed habēs ancillā egyptiam noīe agar dixit marito ſuo. Ecce concluſit me dñs ne parerem. Ingredere ad ancillam meā: ſi forte ſaltem ex illa ſuſcipiā † filios Cūqȝ ille † acquieſceret deprecanti: tulit agar egyptiam ancillam ſuā poſt annos decem q̄ habitare † ceperāt in terra chanaam: ⁊ dedit eā viro ſuo vxorē. Qui ingreſſus eſt ad eam. At illa concepiſſe ſe videns: deſpexit dominā ſuā. Dixitqȝ ſarai ad abrā. Inique agis contra me. Ego dedi ancillā meam † in ſinū tuū: q̄ videns ꝙ cōceperit deſpectui me habet. Judicet dñs inter me ⁊ te. Cui reſpondēs abrā. Ecce (ait) ancilla tua in manu tua eſt vtere ea vt libet. Affligēte igit̄ eam ſarai: fugā iniit. Cūqȝ inueniſſet eā angelus dñi iuxta fontē † aque in ſolitudine que eſt in via ſur in deſerto dixit ad illā. Agar ancilla ſarai vnde venis: ⁊ quo vadis? Que reſpondit. A facie ſarai dñe mee ego fugio. Dixitqȝ ei angel⁹ dñi. Reuertere ad dominā tuā: ⁊ humiliare ſub manu illi⁹. Et rurſum. Multiplicans (inquit) multiplicabo ſemē tuū: ⁊ nō numerabitur pre multitudine. Ac deinceps: ecce (ait) cōcepiſti ⁊ paries filiū vocabiſqȝ nomen eius hiſmael eo ꝙ audierit dñs afflictionē tuam. Hic erit ferus homo.

D

Manus eius cōtra oēs ⁊ manus omniuȝ contra eum: ⁊ e regione vniuerſorum fratrū ſuorū figet tabernacula. Vocauit aūt agar nomē dñi qui loquebatur ad eam: tu deus qui vidiſti me. Dixit enī. Profecto hic vidi poſteriora vidētis me. Propterea appellauit puteū illum: puteū viuētis ⁊ videntis me. Ipſe eſt inter cades ⁊ barad. Peperitqȝ agar abre filium. Qui vocauit nomē eius hiſmael. Octoginta et ſex annorum erat abram quando peperit ei agar hiſmaelem.

¶ Cap. Sum. De mutatione nominum et circūciſione et promiſſione yſaac. Cap. XVII

A

Poſtq̄ vero nonaginta ⁊ nouē annorū eſſe ceperat: apparuit ei deus. Dixitqȝ ad cuȝ ego deus omnipotēs. Ambula coram me: et eſto perfect⁹. Ponāqȝ fedus meū inter me ⁊ te ⁊ multiplicabo te vehement̄ nimis Cecidit abrā pronus in faciem. Dixitqȝ ei deus. Ego ſuȝ: ⁊ † ponam pactū meū tecū: erisqȝ pater multarum gentiuȝ. Nec vltra vocabitur nomē tuū abrā: ſed appellaberis abraam quia patrem multarū gentium cōſtitui te. Faciāqȝ te creſcere vehemētiſſime: ⁊ ponā te in gentib⁹: regeſqȝ ex te egredientur. Et ſtatuā pactum meum inter me ⁊ te: ⁊ inter ſemē tuū poſt te in gñationib⁹ ſuis federe ſempiterno: vt ſim deus tuus: ⁊ ſeminis tui poſt te. Daboqȝ tibi ⁊ ſemini tuo poſt te terrā peregrinationis tue: omnē terram chanaan in poſſeſſionē eternā: eroqȝ de⁹ eoȝ. Dixitqȝ iterum deus ad abrā. Et tu ergo cuſtodies pactū meū ⁊ ſemen tuum poſt te in generationibus ſuis. Hoc eſt pactum meū qd̄ obſeruabitis inter me ⁊ vos: ⁊ ſemē tuū poſt te. Circūcidet̄ ex vobis omne maſculinū: ⁊ circūcidetis carnē preputij veſtri: vt ſit in ſignum federis inter me ⁊ vos. Infans octo dierum circūcidetur in vobis. Omne maſculinū in generationib⁹ veſtris tā vernaculus q̄ emptitius circūcidet̄ ⁊ quicūqȝ nō fuerit de ſtirpe veſtra. Eritqȝ pactū meum in carne veſtra: in fedus eternum. Maſculus cui⁹ preputij caro circūciſa nō fuerit: delebit̄ aīa illa de ppl'o ſuo: q: pactuȝ

Als + non eſt ponam.
† eodem.
Eccl. 44.c.
Roma. 4.c.
32.q.4. recurrat. §. his ita. q3. de cele. miſſa. cum marte §. ceterum.
B
35.di. ab exordio.
Luce. 2.c.
25.q.1.c. 16.§. ita ergo. verſ. octa.
De bap.c. maiores. ℔. cum ergo.
19.q.7. et hec dicimus.
De cōſe. di. 4. ℔ baptizat. et

meū irritū fecit. Dixit quoqȝ deus ad abrā. Sarai vxorem tuā nō vocabis ſarai. ſed ſaram. Et benedicā ei: ⁊ ex illa dabo tibi filium. cui benedicturus ſum. Eritqȝ in nationes: ⁊ reges populoȝ orientur ex eo. Cecidit abraam in faciem † ſuā: ⁊ riſit in corde ſuo dicēs. Putaſne centenario naſcet̄ filius ⁊ ſara nonagenaria pariet? Dixitqȝ ad dñm. Utinam hiſmael viuat corā te. Et ait dñs ad abraaȝ. Sara vxor tua pariet tibi filium vocabiſqȝ nomē ei⁹ Iſaac. Et cōſtituaȝ pactum meū illi in fedus ſempiternuȝ et ſemini eius poſt eum. Sup hiſmael quoqȝ exaudiui te. Ecce benedicā ei: ⁊ augebo et multiplicabo eum valde. Duodeciȝ duces generabit et faciā illū † creſcere in gentem magnaȝ. Pactū vero meū ſtatuam ad Iſaac: quem pariet tibi ſara tempore iſto: in anno altero. Cūqȝ finitus eſſet ſermo loquentis cū eo aſcēdit deus ad † abraam. Tulit aūt abraā hiſmael filium ſuum et oēs vernaculos domus ſue vniuerſoſqȝ quos emerat: ⁊ cūctos mares ex omnibus viris domus ſue: ⁊ circūcidit carnem preputij eorum ſtatim in ipſa die ſicut preceperat ei deus. Abraam nonaginta et nouem erat annorum quādo circuncidit carnem preputij ſui: ⁊ hiſmael filius ſuus tredecim annos impleuerat tpe circūciſionis ſue. Eadem die circunciſus eſt abraam ⁊ hiſmael filius eius et omnes viri domus illius tam vernaculi q̄ emptitij. Et alienigene pariter circunciſi ſunt.

c.qd̄ apōr.c. non ex quo.
C
§. eodem.
Als + nō habet ſuam.
Als + non habet creſcere.
D
al + ababraā memphiſ que nunc cayr⁹ dicōdiur.
De pe. di. 1.c. porro in fine.

¶ Cap. Sum. De tribus viris q̄ apparuerūt abrae: ⁊ de cōfabulatiōe dei ⁊ abrae ſup interitu ſodome. Cap. XVIII.

A
Actuū. 16.c.

Apparuit autē ei dñs in cōualle mābre ſedenti in oſtio tabernaculi ſui: in ipſo feruore diei. Cūqȝ eleuaſſet oculos apparuerūt ei tres viri ſtantes prope eū. Quos cuȝ vidiſſet: cucurrit in occurſum eoruȝ de oſtio tabernaculi ſui ⁊ adorauit in terra ⁊ dixit. Dñe ſi inueni gratiā i oculis tuis: ne trāſeas ſeruū tuū: ſed afferam paugillum aque ⁊ lauentur pedes veſtri: ⁊ requieſcite ſub arbore. Ponāqȝ † buccellā panis ⁊ † cōfortet̄ cor veſtrum: poſtea trāſibitis. Idcirco enī declinaſtis ad ſeruū veſtrum. Qui dixerūt. Fac vt locutus es. Feſtinauit abraā in tabernaculū ad ſaraȝ dixitqȝ ei: Accelera tria ſata ſimile cōmiſce ⁊ fac ſubcinericios panes. ipſe vero ad armentū cucurrit ⁊ tulit inde vitulū tenerrimū ⁊ optimū: deditqȝ puero. Qui feſtinauit ⁊ coxit illū tulit quoqȝ butyruȝ ⁊ lac ⁊ vitulū quē coxerat: ⁊ poſuit corā eis. Ipſe vero ſtabat iuxta eos ſub arbore. Cūqȝ comediſſent dixerūt ad eum. Ubi eſt ſara vxor tua? Ille rn̄dit. Ecce i tabernaculo eſt. Cui dixit. Reuertens veniam ad te tempore iſto: vita comite: ⁊ habebit filium ſara vxor tua. Quo audito ſara riſit poſt oſtiuȝ tabernaculi. Erant autem ambo ſenes prouectiqȝ etatis et defecerāt ſare fieri muliebria. Que riſit occulte dicēs. Poſt q̄ cōſenui ⁊ dñs meus vetulus eſt. voluptati operaȝ dabo?

als + nō eſt q
Als + confortare.
1. regum. 25.d. 35. diſt.c. ſecte. dic. ⁊. 42. di. § 1. ⁊.c. quieſcamus.
B
4. regū. 4.c.
Roma. 6.b.
Luce. 1.b.

Alſ. ✝ non eſt vxor tua. Petri. 3. a.

Dixit autē dominus ad abraam. Quare riſit ſara † vxor dicens. Num vere paritura ſum anus? Nunquid deo quicq̄ eſt difficile? Iuxta condictū reuertar ad te hoc eodem tempore: vita comite ⁊ habebit ſara filium. Negauit ſara dicēs. Non riſi timore perterrita. Dominus autē. Nō eſt (inquit) ita ſed riſiſti. Cum ergo ſurrexiſſent inde viri direxerūt oculos contra ſodomam: ⁊ abraam ſimul gradiebatur deducēs eos. Dixitqꝫ dominus. Num celare potero abraam que geſturus ſum: cum futurus ſit in gentem magnā ac robuſtiſſimam: ⁊ benedicende ſint in eo oēs natiōes terre? Scio enī ꝙ precepturus ſit filiis ſuis ⁊ domui ſue poſt ſe vt cuſtodiant vias domini: et faciant iudiciū ⁊ iuſtitiam vt adducat dominꝰ propter abraā omnia que locutus eſt ad eū. Dixit itaqꝫ dominus. Clamor ſodomorū ⁊ gomorreorū multiplicatus eſt: ⁊ peccatū eorū aggrauatū eſt nimis. Deſcēdam ⁊ videbo: vtrū clamorē qui venit ad me opere cōpleuerint an nō eſt ita vt ſciā. Conuerterūtqꝫ ſe inde: ⁊ abierūt ſodomam. Abraam vero adhuc ſtabat coram dn̄o. Et appropinquās ait. Nunquid perdes iuſtum cū impio? Si fuerint quinquaginta iuſti in ciuitate: peribūt ſimul ⁊ nō parces loco illi ꝓpter quinquaginta iuſtos ſi fuerint in eo? Abſit a te vt rem hanc facias: et occidas iuſtum cum impio: fiatqꝫ iuſtus ſicut impius. Non eſt hoc tuum qui iudicas oēm terram. Nequaq̄ facias iudicium hoc. Dixitqꝫ dn̄s ad eum. Si inuenero ſodomis quinquaginta iuſtos in medio ciuitatis: dimittam omni loco ꝓpter eos. Reſpōdit abraā ⁊ ait. Quia ſemel cepi: loquar ad dn̄m meū cū ſim puluis ⁊ cinis. Quid ſi minꝰ quinquaginta iuſtis quinqꝫ fuerint: delebis ꝓpter quadragintaquinqꝫ vniuerſam vrbem? Et ait nō delebo ſi inuenero ibi quadragintaquinqꝫ. Rurſumqꝫ locutus eſt ad eum. Sin autē quadraginta ibi inuenti fuerint quid facies? Ait. Non percutiā ꝓpter quadraginta. Ne queſo (inquit) indigneris dn̄e: ſi loquar. Quid ſi inuenti fuerint triginta? Reſpōdit. Nō faciā: ſi inuenero ibi triginta. Quia ſemel (ait) cepi: loquar ad dn̄m meū. Quid ſi ibi inuēti fuerit viginti? Ait. Nō interficiā ꝓpter viginti. Obſecro inquit ne iraſcaris dn̄e ſi loquar adhuc ſemel. Quid ſi inuēti fuerint ibi decem? Dixit. Non delebo ꝓpter decē. Abiit dn̄s poſtq̄ ceſſauit loqui ad abraam ⁊ ille reuerſus eſt in locum ſuum.

C

23. q. 1. deus. de accu. qualiter ⁊ c. cū dilec. Ione. 1. a. di. c. catholica. q. 1. moyſes. de ſym. licet eli.

D

¶ Cap. Sum. De ſubuerſiōe ſodomorum et liberatione. Loth: ⁊ ſtupro filiarum eius. Ca. XIX

VEnerūtqꝫ duo angeli ſodomā veſpere ſedente loth in foribus ciuitatis. Qui cum vidiſſet eos ſurrexit ⁊ iuit obuiā eis: adorauitqꝫ ꝓnus in terram ⁊ dixit. Obſecro dn̄i declinate in domū pueri veſtri: et manete ibi lauate pedes veſtros ⁊ mane ꝓficiſcemini in viā veſtrā. Qui dixerūt. Minime: ſed in platea manebimus. Cōpulit illos oppido vt diuerterēt ad eū. Ingreſſiſqꝫ domum illius fecit cōuiuium: coxit azima ⁊ comederūt. Prius autē q̄ irēt cubitū viri ciuitatis vallauerūt domū illiꝰ a puero vſqꝫ ad ſenē oīs ꝑplꝰ ſimul. Vocauerūtqꝫ loth ⁊ dixerunt ei. Ubi ſunt viri qui introierūt ad te nocte? Educ illos huc vt cognoſcamus eos. Egreſſus ad eos loth poſt tergū accludens oſtium ait. Nolite queſo fratres mei: nolite malum hoc facere. Habeo duas filias que necdum cognouerunt virū. Educā eas ad vos ⁊ abutimini eis ſicut vobis placuerit: dūmodo viris iſtis nihil mali faciatis: quia igreſſi ſunt ſub † vmbra culminis mei. At illi dixerūt. Recede illuc. Et rurſus. Ingreſſus es (inquiunt) vt aduena: nūquid vt iudices? Te ergo ipſum magis q̄ hos affligemus. Vimqꝫ faciebāt loth vehemētiſſime. Iāqꝫ ꝓpe erat vt effringerēt fores et ecce miſerūt manū viri ⁊ introduxerūt ad ſe loth: clauſeruntqꝫ oſtiū: ⁊ eos q̄ foris erāt ꝑcuſſerūt cecitate a minimo vſqꝫ ad maximū: ita vt oſtium inuenire non poſſent. Dixerūt autē ad loth. Habes hic quēpiam tuorū generum aut filios aut filias. Oēs q̄ tui ſunt educ de vrbe hac. Delebimꝰ enī locū iſtū: eo ꝙ increuerit clamor eorum corā dn̄o q̄ miſit nos vt ꝑdamus illos. Egreſſus itaqꝫ loth locutꝰ eſt ad generos ſuos q̄ accepturi erāt filias eiꝰ ⁊ dixit. Surgite egredimini de loco iſto: q: delebit dn̄s ciuitatē hāc. Et viſus eſt eis quaſi ludēs loqui. Cūqꝫ mane eſſet cogebāt eū āgeli dicētes. Surge tolle vxorē tuā ⁊ duas filias quas habes: ne ⁊ tu pariter pereas in ſcelere ciuitatis. Diſſimulāte illo apprehenderūt manū eiꝰ ⁊ manū vxoris ac duarū filiarū eius eo ꝙ parceret dn̄s illi: eduxerūtqꝫ eū ⁊ poſuerūt extra ciuitatem: ibiqꝫ † locuti ſunt ad eū dicētes. Salua aīam tuā noli reſpicere poſt tergū: nec ſtes in omni circa regione: ſed in monte ſaluum te fac: ne ⁊ tu ſimul pereas. Dixitqꝫ loth ad eos. Queſo dn̄e mi: q: inuenit ſeruꝰ tuꝰ † grām coram te ⁊ magnificaſti glīam ⁊ mīam tuā quā feciſti mecū vt ſaluares aīam meā: nec poſſum in monte ſaluari: ne forte apprehēdat me malū ⁊ moriar. Eſt ciuitas hic iuxta ad quā poſſum fugere parua: ⁊ ſaluabor in ea. Nūquid non modica eſt: ⁊ viuet aīa mea? Dixitqꝫ ad eū. Ecce etiā in hoc ſuſcepi ꝑces tuas: vt nō ſubuertam vrbē ꝓ qua locutus es. Feſtina ⁊ ſaluare ibi: q: non potero facere quicq̄ donec egrediaris illuc. Idcirco vocatū eſt nomen vrbis illius ſegor. Sol egreſſus eſt ſuper terrā ⁊ loth ingreſſus eſt ſegor. Igit̄ dn̄s pluit ſuper ſodomā ⁊ gomorram ſulphur ⁊ ignē a dn̄o de celo: ⁊ ſubuertit ciuitates has ⁊ oēm circa regionē vniuerſos habitatores vrbium ⁊ cūcta terre virentia. Reſpiciēſqꝫ vxor eiꝰ poſt ſe verſa eſt in ſtatuā ſalis. Abraam autē cōſurgēs mane vbi ſteterat prius cū dn̄o intuitus eſt ſodomā ⁊ gomorram ⁊ vniuerſam terrā regionis illius. Viditqꝫ aſcendentem fauillā de terra quaſi fornacis fumū. Cum enī ſubuerteret dn̄s ciuitates regionis illiꝰ recordatus eſt abrae ⁊ liberauit loth de ſubuerſione vrbiū in q̄bus habitauerat. Aſcēditqꝫ loth de ſegor et manſit in mōte: due qꝫ filie eius cū eo. Timuerat enī manere in ſegor. Et manſit in ſpelūca ipſe ⁊ due filie eius cum eo. Dixitqꝫ maior ad minorē. Pater noſter ſenex eſt ⁊ nullus virorū remāſit in terra qui poſſit ingredi ad nos iuxta morem vniuerſe terre. Veni inebriemus eū vino: dormiamuſqꝫ cū eo vt ſeruare poſſimus ex patre noſtro ſemē. Dederūt itaqꝫ patri ſuo bibere vinū nocte illa. Et igreſſa eſt maior dormiuitqꝫ cū patre. At ille nō ſenſit: nec q̄n accubuit filia nec q̄n ſurrexit. Altera quoqꝫ die dixit maior ad minorem. Ecce dormiui heri cū patre meo. Demꝰ ei bibere vinū etiā hac nocte ⁊ dormies cū eo: vt ſaluemus ſemen de patre noſtro. Dederuntqꝫ etiā ⁊ illa nocte patri ſuo † bibere vinū. Ingreſſaqꝫ minor filia dormiuit cū eo. Et nec tūc q̄dē ſenſit q̄n cōcubuerit vel q̄n illa ſurrexit. Cōceperūt ergo due filie loth de patre ſuo. Peperitqꝫ maior filium et vocauit nomen eius moab. Ipſe eſt pater moabitarum vſqꝫ in preſentem diem. Minor quoqꝫ peperit filium ⁊ vocauit nomē eius ammon id eſt filius ꝑplī mei: ipſe eſt pater ammonitarū vſqꝫ hodie.

A — Damaſcꝰ conditur in ſyria.

Luce. 24. d.

B — di. 14. q̄d ait. 7. q. 1. aduerſitas. §. hinc. q. 7. offerenge.

Alſ. ✝ vmbraculum. 42. diſ. hoſpitalem. 7. q. 2. c. greſſus.

C — Iudith. 10. f. q. 5. ca. accuſatores 2. q. 6. ges.

2. Pe. 2. b. 4. reg. 6. 27. 2. c. greſſus. c. puſq.

D

Sap. 10. a.

Alſ. ✝ locutus eſt dn̄s ad eū. Sap. 10. a. Alſ. ✝ gloriā.

E

Eſa. 13. a. Hiere. 50. f. 23. q. 5. ſi quid ergo. De pe. di. 1. §. ⁊ cōtinuo. 1. q. 4. eccl'a. §. item. dicendum. 24. q. 3. §. 1. in prin.

F — 32. q. 7. flagitia. di. 42. §. 1. de pe. di. 3. ſunt plures. §. authoritas de exceſ. prelato. clerici. Ezech. 16. f. Oſee. 11. c. Amos. 4. d.

G — 84. diſtin. c. 1. Sapien. 10. a.

Alſ. ✝ non eſt bibere. 35. diſt. c. ſexto die. 32. q. 4. dixit ſara in fine 15. q. 1. illud. et c. inebriauerūt 40. di. quibet.

¶ Cap. Sum. De peregrinatione abrae in geraris: ⁊ de ablatione ſare et reſtitutione. Cap. XX.

PRofectus inde abraam in terrā auſtralem habitauit inter cades ⁊ ſur: ⁊ peregrinatꝰ eſt in † geraris. Dixitqꝫ de ſara vxore ſua: ſoror mea ē. Miſit ergo abimelech rex gerare et tulit eā. Venit autē deus ad abimelech per ſomnium nocte: ⁊ ait illi. En morieris ꝓpter mulierē quam tuliſti. Habet enī virum. Abimelech vero nō tetigerat eam: ⁊ ait. Dn̄e nū gentē ignorātem ⁊ iuſtā interficies? Nōne ipſe dixit mihi ſoror mea eſt: ⁊ ipſa ait frater meꝰ eſt? In ſimplicitate cordis mei ⁊ mūdicia manuū mearū feci hoc. Dixitqꝫ ad eū deus. Et ego ſcio ꝙ ſimplici corde feceris: ⁊ ideo cuſtodiui te ne peccares in me: et nō dimiſi vt tangeres eam. Nunc ergo redde viro ſuo vxorem ⁊ orabit pro te: q: propheta eſt: ⁊ viues. Si autē nolueris reddere

A

Alſ. ✝ terra. 22. q. 2. queritur.

B — 32. q. 4. cum mo 0. 5. ad dn̄m in glo.

C

Alſ+poſtulãs alſ+explorãs. Iupiter prim⁹ archadia re- gnat. Et ma- trimonia re- parauit. Supra.12.a.

D

22.q.1.ſi p ſoꝛ- tuitas. De pen.dl.1.c. voluiſſent.§. ſerpens.

ris reddere:ſcito ꝙ morte morieris:tu ⁊ oĩa q̄ tua ſunt. Sta-
timq; de nocte conſurgẽs abimelech vocauit omnes ſeruos
ſuos:⁊ locutus eſt vniuerſa verba hec in auribus eorum. Ti
muerũtq; oẽs viri valde. Uocauit aũt abimelech etiã abra-
am ⁊ dixit ei. Quid feciſti nobis? Quid peccauimus in te:
q: induxiſti ſup me ⁊ ſuper regnũ meũ pctm̃ grande? Que
non debuiſti facere feciſti nobis. Rurſumq; † expoſtulãs:
ait. Quid vidiſti vt hoc faceres? Rñdit abraam. Cogitaui
mecũ dicẽs. Forſitan non eſt timor dei in loco iſto et interfi
ciẽt me propter vxorẽ meã. Alẽs aũt ⁊ vere ſoror mea eſt filia
patris mei ⁊ non filia matris mee:⁊ duxi eã in vxorẽ. Poſt
q̄ aũt eduxit me deus de domo patris mei:dixi ad eã. Hãc
miſericordiã facies mecũ. In oĩ loco ad quem ingrediemur
dices ꝙ frater tuus ſim. Tulit igitur abimelech oues et bo
ues ⁊ ſeruos ⁊ ancillas:⁊ dedit abraã. Reddiditq; illi ſarã
vxorem ſuam:⁊ ait. Terra coram vobis eſt:vbicũq; tibi pla
cuerit habita. Sare aũt dixit:ecce mille argẽteos dedi fra-
tri tuo. Hoc erit tibi in velamen oculorũ ad oẽs q̄ tecũ ſunt
⁊ quocũq; perrexeris memẽtote deprehenſam. Orãte au
tẽ abraã:ſanauit deus abimelech ⁊ vxorem ancillaſq; eius
⁊ pepererunt. Concluſerat eñ dñs omnẽ vuluã dom⁹ abi-
melech propter ſadam vxorẽ abrae.

¶ Capitu. Summarium. De natiuitate iſaac ⁊ eiectione
agar cum filio:de federe inito inter abraã ⁊ abimelech ad
puteum iuramenti. Capitulum. XXI.

A

alſ+deus. Heb.11.c. Ioſue.24.a. Mat.1.a.

47.di.quãtu- libet. Roma.9.b. Gal.4.d.

B

56.di.c.hiſma el. Roma.9.b. 2.q6.4.recur- rat.c.dicat. De homi.c.la tor.c.exhibita in glo.

Viſitauit aũt † dñs ſarã ſicut promiſerat et
impleuit que locutus eſt. Concepitq; ⁊ pe
perit filiũ in ſenectute ſua tempore quo pre
dixerat ei deus. vocauitq; abraã nomẽ fi
lij ſui quẽ genuit ei ſara: Iſaac:⁊ circũcidit
eũ octauo die ſicut preceperat ei deus cum
centũ eſſet annorũ. Hac quippe etate patris natus eſt iſaac.
Dixitq; ſara. Riſum fecit mihi deus:⁊ q̄cũq; audierit cor
ridebit mihi. Rurſumq; ait. Quis auditur⁹ crederet abra
am:ꝙ ſara lactaret filiũ quẽ peperit ei iã ſeni? Creuit igit̃
puer:⁊ ablactat⁹ eſt. Fecit abraã grande conuiuiũ i die ab
lactationis ei⁹. Cumq; vidiſſet ſara filium agar egyptie lu-
dentẽ cũ iſaac filio ſuo:dixit ad abraam. Eijce ancillã hanc
⁊ filiũ eius. Nõ eñ erit heres fili⁹ ancille cũ filio meo iſaac
Dure accepit hoc abraã pro filio ſuo. Cui dixit deus. Non
tibi videat̃ aſperũ ſup puero ⁊ ſup ancilla tua. Oĩa que di-
xerit tibi ſara:audi vocẽ eius:q: in iſaac vocabit̃ tibi ſemẽ.
Sed ⁊ filiũ ancille faciã in gentem magnã:q: ſemẽ tuũ eſt.
Surrexit itaq; abraam mane ⁊ tollẽs panem ⁊ vtrem aque
impoſuit ſcapule eius:tradiditq; puerũ ⁊ dimiſit eã. Que
cum abijſſet:errabat in ſolitudine berſabee. Cũq; conſum-
pta eſſet aqua in vtre:abiecit puerum ſubter vnã arborẽ q̄
ibi erat:⁊ abijt. Seditq; e regione procul quantum poteſt
ar cus iacere. Dixit eñ. Non videbo morientẽ puerũ:et ſe-
dens contra leuauit vocẽ ſuã ⁊ fleuit. Exaudiuit autẽ deus
vocem pueri. Uocauitq; angelus dñi agar de celo dicens.
Quid agis agar? Noli timere. Exaudiuit enim deus vo-
cem pueri:de loco in quo eſt. Surge:tolle puerum:et tene
manum illius:quia in gentem magnã faciã eum. Aperuit-
q; oculos eius deus. Que videns puteũ aque abijt:⁊ im-
pleuit vtrem:deditq; puero bibere ⁊ fuit cũ eo. Qui creuit
⁊ moratus eſt in ſolitudine:factuſq; eſt iuuenis ſagittari⁹.
Habitauitq; i deſerto pharã. Et accepit illi mater ſua vxo
rẽ de terra egypti. Eodẽ tpe dixit abimelech ⁊ phicol prin-
ceps exercitus eius ad abraam. Deus tecũ eſt in vniuerſis
que agis. Iura ergo per deum ne noceas mihi ⁊ poſteris
meis ſtirpiq; mee:ſed iuxta miſericordiã quam feci tibi:fa-
cias mihi ⁊ terre in qua † verſat⁹ es aduena. Dixitq; abraã
Ego iurabo. Et increpauit abimelech propter puteum aq̄
quem vi abſtulerant ſerui eius. Rñditq; abimelech. Neſci
ui quis fecerit hãc rem ſed ⁊ tu nõ indicaſti mihi ⁊ ego non

C

Celius crete rex pr̃ ſaturni claret.

Infra.26.

alſ+conuer- ſatus.

D

audiui preter hodie. Tulit itaq; abraã oues ⁊ boues:⁊ de-
dit abimelech. Percuſſeruntq; ambo fed⁹. Et ſtatuit abraã
ſeptem agnas gregis ſeorſum. Cui dixit abimelech. Quid
ſibi volunt ſeptem agne iſte quas ſtare feciſti ſeorſum? At il-
le. Septẽ (inquit) agnas accipies de manu mea vt ſint mi
hi in teſtimoniũ:qm̃ ego fodi puteum iſtum. Idcirco voca-
tus eſt locus ille berſabee:q: ibi vterq; iurauit. Et inierũt
fedus pro puteo iuramenti. Surrexit aũt abimelech ⁊ phi
col princeps exercitus eius:reuertiq; ſunt in terram pale-
ſtinorum. Abraam vero plantauit nem⁹ in berſabee:⁊ inuo
cauit ibi nomen dñi dei eterni ⁊ fuit colonus terre † pale-
ſtinorum diebus multis.

Ueſta mater ſaturni ⁊ gẽti lum ſacerdoſ caret.

Minerua le- niſicũ textu- ram olei vſuz ⁊ quadrigarũ et alia multa inuenit.

alſ+ philiſti- norum.

¶ C. S. De tentatione abrae ⁊ ariete immolato pro filio
⁊ melcham genuiſſe nũciatur. Ca. XXII.

Hec poſtq̄ geſta ſunt tentauit deus Abra-
am:⁊ dixit ad eum. Abraam Abraam. At il
le rñdit. Adſum. Ait illi. Tolle filiũ tuũ vni
genitũ quẽ diligis iſaac.⁊ vade in terrã vi
ſionis:atq; ibi † offeres eũ in holocauſtũ
ſup vnũ montiũ quẽ mõſtrauero tibi. Igit̃
abraam de nocte cõſurgẽs ſtrauit aſinum ſuum:ducẽs ſecũ
duos iuuenes ⁊ iſaac filiũ ſuũ. Cũq; cõcidiſſet ligna in ho-
locauſtum abijt ad locũ quem preceperat ei deus. Die au-
tem tertio eleuatis oculis vidit locũ procul:dixitq; ad pue
ros ſuos. Expectate hic cum aſino:ego ⁊ puer illuc uſq; p-
perantes:poſtquam adorauerimus reuertemur ad vos.
Tulit quoq; ligna holocauſti:⁊ impoſuit ſuper iſaac filium
ſuum:ipſe vero portabat in manibus ignem ⁊ gladiũ. Cũ-
q; duo pergerent ſimul dixit Iſaac patri ſuo. Pater mi. At
ille reſpondit. Quid vis fili? Ecce (inquit) ignis ⁊ ligna:
vbi eſt victima holocauſti? Dixit autem abraam. Deus pro
uidebit ſibi victimam holocauſti fili mi. Pergebant ergo
pariter:veneruntq; ad locum quem oſtenderat ei deus. In
quo edificauit altare:et deſuper ligna compoſuit. Cumq;
colligaſſet iſaac filium ſuum:poſuit eũ in altare ſuper ſtru-
em lignorum. Extenditq; manum:et arripuit gladium: vt
immolaret filium ſuum. Et ecce angelus domini de celo
clamauit dicens. Abraam: Abraam. Qui reſpondit. Ad-
ſum. Dixitq; ei. Non extendas manum tuam ſuper pue-
rum:neq; facias illi quicquam. Nunc cognoui: ꝙ timeas
dominum et non pepercſti vnigenito filio tuo propter me.
Leuauit Abraam oculos ſuos:viditq; poſt tergum arietẽ
inter vepres herentem cornibus. Quem aſſumens obtulit
holocauſtum pro filio. Appellauitq; nomen loci illius: do-
minus videt. Unde vſq; hodie dicitur in monte dominus
videbit. Uocauit autem angelus domini Abraam ſecundo
de celo dicens. Per memetipſum iuraui dicit dñs, quia fe-
ciſti hanc rem:Et non pepercſti filio tuo vnigenito pro-
pter me:Benedicam tibi ⁊ multiplicabo ſemen tuum ſicut

A

Iudith.8.c. Hebre.11.d 22.q.2.§ quibꝫ §.abraam. ⁊.§.anteq. Alſ+offer. 23.q.3.ſi nõ lz §.ite non occi des. Itẽ.c lex eter na.q.8.occidit

B

C

1.Mach.2.e.

Eccle.44.d. Hiere.44.f. Hebre.7.c.

ſtellas celi: ⁊ velut arenam que eſt in litore maris. Poſſi-
debit ſemen tuū portas inimicoꝝ ſuoꝝ: ⁊ benedicētur in ſe-
mine tuo oēs gētes terre: q̄ obediſti voci mee. Reuerſus
D eſt abraā ad pueros ſuos: abierūtqꝫ berſabee ſimul: ⁊ habi-
Gal.3.a tauit ibi. His itaqꝫ geſtis: nunciatū eſt abraā q̄ melcha q̄
genuiſſet filios nachor fratri ſuo: hus primogenitū ⁊ buʒ
fratrē ei⁹: ⁊ chamuel patreʒ ſyroꝝ: ⁊ caſeth: ⁊ eſau: pheldas
quoqꝫ ⁊ iedlaſac bathuel: de quo nata eſt rebecca. Octo
iſtos genuit melcha nachor: fratri abraaʒ. Cōcubina ṽo il-
lius noīe roma peperit thabee ⁊ gaon: ⁊ thaas ⁊ maacha.

¶ Cap. Sum. De morte ſare: de emptione agri ⁊ ſpelun-
ce duplicis in ſepulturā ab ephron. Cap. XXIII.

B Vixit aūt ſara centum viginti ſeptem ānis
et mortua eſt in ciuitate arbee: que eſt he-
bron in terra chanaaʒ. Venitqꝫ abraam vt
plangeret ⁊ fleret eaʒ. Cūqꝫ ſurrexiſſet ab
officio funeris: locutus eſt ad filios heth
dicens. Aduena ſuʒ ⁊ peregrin⁹ apud vos.
date mihi ius ſepulchri vobiſcū: vt ſepeliam mortuum meū
Reſponderūtqꝫ filij heth dicentes. Audi nos dn̄e. Prin-
ceps dei es apud nos. In electis ſepulchris noſtris ſepeli
B mortuuʒ tuū nulluſqꝫ te phibere poterit. qui in monumēto
alꝰ + foro. ei⁹ ſepelias mortuū. Surrexit abraā ⁊ adorauit pplʒ terre
filios videlʒ heth. Dixitqꝫ ad eos. Si placet aīe vr̄e vt ſepe-
liā mortuū meū audite me. ⁊ itercedite pro me apud ephrō
filium ſeor: vt det mihi ſpeluncam duplicem quaʒ habet in
extrema parte agri ſui. Pecunia digna tradat eaʒ mihi co-
ram vobis in poſſeſſionem ſepulchri. Habitabat aūt ephrō
Alꝰ + non eſt in medio filiorum heth. Reſpondit † ephron ad abraā cun-
ephron. ctis audientibus qui igrediebantur portaʒ ciuitatis illius:
3.q.2.c. queſta dicens nequaq̄ ita fiat domine mi: ſed tu magis auſculta
C quod loquor. Agrū trado tibi ⁊ ſpelūcaʒ q̄ in eo eſt preſen-
tibus filijs populi mei: ſepeli mortuū tuū. Adorauit abraaʒ
coram dn̄o ⁊ populo terre ⁊ locutus eſt ad ephron circūſtā-
3.q.2.c. poſtq̄ te plebe eius queſo vt audias me. Dabo pecuniā pro agro:
alꝰ + quadri- ſuſcipe eam: ⁊ ſic ſepeliam mortuum meum in eo. Reſpon-
gentis. ditqꝫ ephron. Dn̄e mi audi me. Terra quaʒ poſtulas † qua-
D
alꝰ + quadrin drigentos ſiclos argenti valet. Iſtud eſt precium inter me
gentis. ⁊ te. Sed quantū eſt hoc? Sepeli mortuū tuū. Qd̄ cum au-
Nota q̄ tā tpe diſſet abraā appendit pecuniā quā ephrō poſtulauerat au-
abrae erat mo dientibus filijs heth † quadringentos ſiclos argenti pba-
neta publica te monete publice. Confirmatuſqꝫ eſt ager quondā ephro-
nis in quo erat ſpelūca duplex reſpiciens mābre: tā ipſe q̄
ſpelunca ⁊ omnes arbores eius in cūctis terminis ei⁹ per
circūitum abrae in poſſeſſionem vidētibus filijs heth: ⁊ cū-
ctis qui intrabāt portam ciuitatis illius. Atqꝫ ita ſepeliuit
B.q.2.c. hebrō abraam ſaram vxorem ſuaʒ in ſpelunca agri duplici: que re-
De ſepul.c.1. ſpiciebat mambre: hec eſt hebron in terra chanaan. Et con-
firmatus eſt ager ⁊ antrum qd̄ erat in eo abrae in poſſeſſio-
nem monumenti a filijs heth.

¶ C.S. Mittitur ſeruus abrae ⁊ adducitur rebecca pro
vxore iſaac. Cap. XXIIII.

A Erat aūt abraam ſenex dierū multorum: ⁊ dn̄s
Infra 47.f. in cunctis benedixerat ei. Dixitqꝫ ad ſeruum ſe-
Infra eodē.p nioꝛem domus ſue: qui preerat omnibus q̄ ha-
bebat. Pone manum tuam ſubter femur meuʒ
vt adiurē te per dominum deum celi ⁊ terre: vt nō accipias
vxorem filio meo de filiabus chananeorum inter quos ha-
bito ſed ad terram ⁊ ad cognationem meā proficiſcaris: et
inde accipias vxorem filio meo iſaac. Reſpondit ſeru⁹. Si
alꝰ + habeo. noluerit mulier venire mecū in terram hanc: nunq̄d reduce-
re † debeo filium tuum ad locum de quo tu egreſſus es?
Dixitqꝫ abraā. Caue ne quando reducas filium meuʒ illuc
Dn̄s deus celi ⁊ terre qui tulit me de domo patris mei: et
de terra natiuitatis mee: qui locutus eſt mihi: ⁊ iurauit mi-
hi dicens. Semini tuo dabo terram hanc: ipſe mittet ange-
lum ſuum coram te: ⁊ accipies inde vxorem filio meo. Sin
autē mulier noluerit ſequi te: non teneberis iuramēto. Fi-
lium meū tm̄ ne reducas illuc. Poſuit ergo ſeruus manum
ſub femore abrae dn̄i ſui. ⁊ iurauit illi ſup ſermone hoc. Tu-
litqꝫ decē camelos de grege dn̄i ſui: ⁊ abijt: ex oībus bonis B
eius portans ſecum. Profectuſqꝫ perrexit in Meſopota-
miam ad vrbem nachor. Cumqꝫ camelos feciſſet accūbere Judith.9.a
extra oppidū iuxta puteuʒ aque veſpere: eo tpe quo ſolent
mulieres egredi ad hauriendā aquam: orauit dn̄m dicens.
Dn̄e deus dn̄i mei abraam occurre obſecro mihi hodie: et
fac miſericordiam cū domino meo abraam. Ecce ego ſto p-
pe fontem aque: ⁊ filie habitatorū huius ciuitatis egrediē-
tur ad hauriendam aquā. Igitur puella cui ego dixero in-
clina hydriam tuam vt bibā: ⁊ illa reſponderit bibe: quin ⁊
camelis tuis dabo potum: Ipſa eſt quam preparaſti ſeruo
tuo iſaac. Et per hoc intelligā q̄ feceris miſericordiam cū
dn̄o meo abraam. Necduʒ intra ſe verba compleuerat: ⁊ ec-
ce rebecca egrediebatur filia bathuel filij melche vxoris na-
chor fratris abraam habens hydriaʒ in ſcapula ſua: puella
decora nimis virgoqꝫ pulcherrima: ⁊ incognita viro. De-
ſcenderat autem ad fontem ⁊ impleuerat hydriam aqua ac
reuertebatur. Occurritqꝫ ei ſeruus: ⁊ ait. Pauxillū aque C
mihi ad † bibendum prebe de hydria tua. Que reſpondit. alꝰ + ſorbēdū
Bibe domine mi. Celeriterqꝫ depoſuit hydriam ſuper vl-
nam ſuam: ⁊ dedit ei potum. Cumqꝫ ille bibiſſet: adiecit.
Quin ⁊ camelis tuis hauriam aquam: donec cuncti bibāt.
Effundenſqꝫ hydriam in canalibus: recurrit ad puteum: vt
hauriret aquam: ⁊ hauſtam omnibus camelis dedit. Ille
autem contemplabatur eam tacitus: ſcire volens vtrū pro-
ſperum iter ſuum feciſſet deus an non. Poſtq̄ autem bibe-
runt cameli: ptulit vir in aures aureas appendētes ſiclos
duos ⁊ armillas totidē pondo ſiclorum decem. Dixitqꝫ ad
eam. Cuius es filia? Indica mihi. Eſt in domo patris tui
locus ad manendum? Que reſpondit Filia ſum Bathue-
lis filij Nachor quē peperit ei Melcha. Et addidit dicēs.
Palearum quoqꝫ ⁊ feni plurimum eſt apud nos: et locus
ſpacioſus eſt ad manendum. Inclinauit ſe homo: et adora- D
uit dominum: dicens. Benedictus dominus deus domini
mei abraam qui non abſtulit miſericordiam ⁊ veritatē ſuaʒ
a domino meo: ⁊ recto itinere me perduxit in domum fra-
tris domini mei. Cucurrit itaqꝫ puella: et nunciauit in do-
mum matris ſue omnia que audierat. Habebat autem re-
becca fratrem nomine Laban: qui feſtinus egreſſus eſt ad
hominem vbi erat fons. Cumqꝫ vidiſſet in aures ⁊ armillas
in manibus ſororis ſue: ⁊ audiſſet cuncta verba referentis:
hec locutus eſt mihi homo: venit ad virum qui ſtabat iuxta
camelos ⁊ prope fontē aque: dixitqꝫ ad eum. Ingredere be-
nedicte domini. Cur foris ſtas? Preparaui domum ⁊ locū
camelis tuis. Et introduxit eum in hoſpitium: ac deſtrauit
camelos deditqꝫ paleas ⁊ fenum: ⁊ aquam ad lauandos pe-
des camelorum ⁊ virorum qui venerant cum eo. Et appoſi-
tus eſt in conſpectu eius panis. Qui ait. Non comedā: do-
nec loquar ſermones meos. Reſpondit ei. Loquere. At il-
le. Seruus (inquit) abraam ſum: ⁊ dominus benedixit do-
mino meo valde: ⁊ magnificatus eſt. Et dedit ei oues ⁊ bo-
ues: argentum ⁊ aurū: ſeruos ⁊ ancillas: camelos ⁊ aſinos.
Et peperit ſara vxor domini mei filiū domino meo in ſene-
ctute ſua deditqꝫ illi oīa q̄ habuerat. Et adiurauit me dn̄s
meus dicēs. Non accipies vxorē filio meo de filiabus cha- Supra.21.e
naneorum: in quorū terra habito: ſed ad domū patris mei
perges: ⁊ de cognatiōe mea accipies vxorē filio meo. Ego
vero rn̄di domino meo. Quid ſi noluerit venire mecum mu- Supra eo.a.
lier? Dn̄s (ait) in cuius conſpectu ambulo mittet angelum E
ſuum tecum: ⁊ diriget viā tuaʒ: accipieſqꝫ vxorem filio meo
de cognatiōe mea ⁊ de domo pr̄is mei. Innocēs eris a ma-
ledictiōe mea cū veneris ad pxīos meos: ⁊ nō dederit tibi.

venit

Veni ergo hodie ad fontē aque ⁊ dixi. Dñe deus dñi mei abraā: ſi direxiſti viā meā in qua nunc ambulo: ecce ſto iuxta fontem aque: ⁊ virgo q̄ egredietur ad hauriēdā aquā audierit a me: da mihi pauxillū aque ad bibēdū de hydria tua: ⁊ dixerit mihi: et tu bibe ⁊ camelis tuis hauriā: ipſa eſt mulier quam preparauit dñs filio dñi mei. Cumq̄ hec tacitus mecū voluere apparuit rebecca veniens cū hydria quā portabat in ſcapula: deſcenditq̄ ad fontem ⁊ hauſit aquā. Et aio ad eam. Da mihi paululum bibere. Que feſtinans depoſuit hydriā de humero ⁊ dixit mihi. Et tu bibe ⁊ camelis tuis tribuam potum. Bibi ⁊ adaquauit camelos. Interrogauitq̄ eam ⁊ dixi. Cuius es filia? Que reſpondit. Filia Bathuelis ſum filij nachor. quem peperit ei Melcha.

F Suſpendi itaq̄ inaures ad ornandam faciem eius: ⁊ armillas poſui in manibus eius. Pronuſq̄ adoraui dominū: benedicens domino deo domini mei abraā: qui perduxit me recto itinere: vt ſumerē filiam fratris domini mei filio eius. Quamobrem ſi facitis miſericordiam ⁊ veritatem cum domino meo indicate mihi. Sin autem aliud placet: ⁊ hoc dicite mihi: vt vadā ad dexteram ſiue ad ſiniſtrā. Reſponderunt laban ⁊ Bathuel. A domino egreſſus eſt ſermo. Nō

Bonus nūcius minō vult re. ſine certo reſponſo. poſſumus extra placitum eius quicquā aliud loqui tecum. En rebecca coram te eſt. Tolle eam: ⁊ proficiſcere: ⁊ ſit vxor filij domini tui: ſicut locutus eſt dominus. Quod cū audiſ-

5.q.cap.1.in principio. ſet puer abraam procidens adorauit in terram dñm. Prolatiſq̄ vaſis argenteis et aureis ac veſtibus. dedit ea Rebecce pro munere. Fratribus quoq̄ eius ⁊ matri dona obtulit. Initoq̄ conuiuio: veſcentes pariter ⁊ bibentes manſerunt ibi. Surgens autem mane locutus eſt puer. Dimit-

G

2.q.2.honorātur. tite me vt vadam ad dominum meū. Reſponderuntq̄ frater eius ⁊ mater. Maneat puella ſaltem decem dies apud nos ⁊ poſtea proficiſcetur. Nolite (ait) me retinere: q: dominus direxit viam meā. Dimittite me vt pergam ad dñm meū. Et dixerunt. Vocemus puellam: ⁊ queramus ipſius voluntatem. Cumq̄ vocata veniſſet: ſciſcitati ſunt. Vis ire cum homine iſto? Que ait. Vadam. Dimiſerunt ergo eam ⁊ delboram nutricem illius ſeruumq̄ abraā ⁊ comites eius imprecantes proſpera ſorori ſue: atq̄ dicentes. Soror noſtra es. Creſcas in mille milia ⁊ poſſideat ſemen tuum portas inimicorum ſuorum. Igitur rebecca ⁊ puelle illius aſcēſis camelis ſecute ſunt virū. Qui feſtinus reuertebatur ad dominū ſuum. Eo autē tpe deambulabat iſaac ꝑ viā que ducit ad puteū: cuius nomen eſt viuētis ⁊ videntis. Habitabat enī in terra auſtrali: ⁊ egreſſus fuerat ad meditandum in agro inclinata iam die. Cumq̄ eleuaſſet oculos vidit ca-

[illegible].q.5.nec illo melos venientes ꝓcul. Rebecca quoq̄ conſpecto iſaac deſcendit de camelo: ⁊ ait ad puerum. Quis eſt ille homo qui venit per agrum in occurſū nobis? Dixitq̄ ei. Ipſe eſt do-

[illegible] † teriſtrū. minus meus. At illa tollēs cito † palliū ſuū operuit ſe. Seruus autē cuncta que geſſerat narrauit domino ſuo Iſaac. Qui introduxit eā in tabernaculū ſare matris ſue: ⁊ accepit eā vxorē. Et intantū dilexit eā: vt dolorem qui ex morte matris eius acciderat temperaret.

¶ Capituli Summariū. De ſepultura ⁊ morte abrae et filijs hiſmael: de natiuitate eſau ⁊ iacob: ⁊ venditione primogeniture.

Capitulum.XXV.

A

32.q.4.c.2.⁊.3. al's † iexan. al's † ieſue. vel ieſua. al's † epher. al's † opher. 1.Paral.1.c.

Abraam vero aliam duxit vxorē noīe cethurā que peperit ei zamram: ⁊ † ieſan: ⁊ madam ⁊ madiam: ⁊ ieſboch: ⁊ † ſue. Ieſcan quoq̄ genuit ſaba ⁊ dadan. Filij dadā fuerunt aſſurim ⁊ latuſim: ⁊ † laomim. at vero ex madiā ortus ē epha: ⁊ † epher: ⁊ enoch: ⁊ abida: ⁊ belda. Omnes hi filij cethure. Deditq̄ abraā cuncta que poſſederat iſaac: filijs aūt concubinarū largitus eſt munera: ⁊ ſeparauit eos ab iſaac filio ſuo dū adhuc ipſe viueret ad plagā orientalē. Fuerunt aūt dies vite abrae centum ſeptuaginta quinq̄ anni. Et deficiens mortuus eſt in ſenectute bona prouecteq̄ etatis ⁊ plenus dierū cōgregatuſq̄ eſt ad populū ſuū. Et ſepelierunt eum iſaac ⁊ Iſmael filij ſui in ſpelunca duplici: q̄ ſita eſt in agro ephron filij † Seor ethei e regione mābre: quā emerat a filijs heth. Ibi ſepultus eſt ipſe ⁊ ſara vxor eius: ⁊ poſt obitū illius bñdixit deus iſaac filio eius: q̄ habitabat iuxta puteum noīe viuentis et videntis. He ſunt generationes hiſmael filij abrae quē peperit ei agar egyptia famula ſare: ⁊ hec noīa filiorū eius in vocabulis ⁊ gñationibus ſuis. Primogenitus hiſmaelis nabaioth deinde cedar: ⁊ abdehel: ⁊ mabſan: maſma q̄ ⁊ duma ⁊ maſa: adad: ⁊ thema: ⁊ † iachur: ⁊ napis ⁊ cedma. Iſti ſūt filij hiſmael ⁊ hec noīa ꝑ caſtella ⁊ oppida eorū duodecim principes tribuū ſuarū ⁊ facti ſunt anni vite hiſmaelis centum trigintaſeptē deficiēſq̄ mortuus eſt: ⁊ appoſitus ad populū ſuū. Habitauit aūt ab euila vſq̄ ſur: q̄ reſpicit egyptū introeuntibus aſſyrios. Corā cunctis fratribus obijt. He q̄ ſunt gñationes iſaac fili: abraam: abraā genuit iſaac: qui cū quadraginta eſſet annorū duxit vxorem rebeccam filiam bathuelis ſyri de meſopotamia ſororē laban: deprecatuſq̄ eſt iſaac dñm pro vxore ſua: eo q̄ eſſet ſterilis. Qui exaudiuit eum ⁊ dedit conceptū rebecce: ſed collidebant in vtero eius paruuli. Qui ait. Si ſic mihi futurum erat: quid neceſſe fuit concipere? Perrexitq̄ rebecca vt conſuleret dñm. Qui reſpondēs ait. Due gētes ſunt in vtero tuo ⁊ duo ppli ex vētre tuo diuidentur: populuſq̄ populū ſuperabit: ⁊ maior ſeruiet minori. Iā tēpus pariēdi aduenerat: ⁊ ecce gemini i vtero eius reperti ſunt. Qui † primus egreſſus eſt rufus erat ⁊ totus in morē pellis hiſpidus. Vocatūq̄ eſt nomē eius eſau. Protinus alter egrediēs plantā fratris tenebat manu. Et idcirco appellauit eū iacob. Sexagenarius erat iſaac qñ nati ſunt paruuli. Quibus adultis factus eſt eſau vir gnarus venādi ⁊ homo agricola: iacob aūt vir ſimplex habitabat in tabernaculis. Iſaac amabat eſau: eo q̄ de venationibus illius veſceretur: ⁊ rebecca diligebat iacob. Coxit aūt iacob pulmētum. Ad quem cū veniſſet eſau de agro laſſus ait. Da mihi de coctione hac rufa: q: oppido laſſus ſum. Quā ob cauſam vocatū eſt nomē eius edom. Cui dixit iacob. Vende mihi primogenita tua. Ille reſpōdit. En morior. q̄d mihi ꝓderunt primogenita? Ait iacob. Iura ergo mihi. Iurauit ei eſau: ⁊ vendidit primogenita. Et ſic accepto pane ⁊ lentis edulio comedit ⁊ bibit: ⁊ abijt ꝑuipēdens q̄ primogenita vendidiſſet.

B
84.di.c. porro al's † ſoor. 13.q.2.hebron. De ſepul.c.1.

1.Para.11.b. al's † itar. al's † itur.

C

Rom.5.b.

7.q.1.c.in apibus. al's † prius. Ro.9.c.

D
Ioſue.25.a. Oſee.12.a.

Abdi.1.a.

7.q.1.quā periculoſum. De pe.di.3.in das.glo.1. 22.q.3.§.ſi. 32.q.5.eſt ordo glo.ſi.

¶ Capitu. Summariū. De peregrinatione iſaac in geraris: de iurgio pro puteis: de federe cum abimelech.

Capitulum.XXVI.

A

Orta autem fame ſuper terram poſt eā ſterilitatem que acciderat in diebus abraā: abijt iſaac ad abimelech regem paleſtinorū in gerara. Apparuitq̄ ei dominus ⁊ ait. Ne deſcendas in egyptum: ſed quieſce in terram quam dixero tibi: ⁊ peregrinare in ea: eroq̄ tecum ⁊ benedicā tibi. Tibi enim ⁊ ſemini tuo dabo vniuerſas regiones has: complens iuramentum: qđ ſpopondi abraam patri tuo: et multiplicabo ſemen tuum ſicut ſtellas celi. Daboq̄ poſteris tuis vniuerſas regiones has: et benedicentur in ſemine tuo omnes gētes terre: eo quod obedierit abraam voci mee: ⁊ cuſtodierit precepta ⁊ mandata mea ⁊ cerimonias: legeſq̄ ſeruauerit. Manſit ita Iſaac in Geraris. Qui cum interrogaretur a viris loci illius ſuper vxore ſua reſpondit. Soror mea eſt. Timuerat enim cōfiteri q̄ ſibi eſſet ſociata coniugio: reputans ne forte interficerent eum propter illius pulchritudinem. Cumq̄ pertranſiſſent dies plurimi ⁊ ibidem moraretur proſpiciens abimelech rex paleſtinorum per feneſtram vidit eum iocantem cū rebecca vxore ſua. Et accerſito eo ait. Perſpicuū ē q̄ vxor tua ſit. Cur mentitus es eā ſororem tuam eſſe? Reſpondit.

B
Roma.4.d.

C

no. grãde peccatũ eſſe adulteriũ. Hec ſnia abimelech regis cõcordat cũ diſpõne legũ ciuiliũ q̃ eodem nãt adulteros ad mortez ait eñ lex. Sacrilegos nuptiarũ gladio feriri oportet.

Timui ne morerer propter eam. Dixitq; abimelech. Quare impoſuiſti nobis? Potuit coire quiſpiam de populo cũ vxore tua: ꝛ induxeras ſuper nos grande peccatum. Precepitq; omni populo dicens. Qui tetigerit hominis huiꝰ vxorem morte morietur. Seminauit autem Iſaac in terra illa ꝛ inuenit in ipſo anno centuplum. Benedixitq; ei deꝰ ꝛ locupletatus eſt homo: ꝛ ibat proficiens atq; ſuccreſcens donec magnus vehemẽter effectus eſt. Habuit quoq; poſſeſſiones ouium et armentorum et familie plurimum. Ob hec inuidentes ei paleſtini: omnes puteos quos foderant ſerui patris illius abraam illo tempore obſtruxerũt implentes humo intantũ vt ipſe abimelech diceret ad Iſaac. Receде a nobis quoniam potentior nobis factꝰ eſt valde. Et

D

ille diſcedẽs vt veniret ad torrentez gerare: habitaretq; ibi rurſum fodit alios puteos quos foderant ſerui patris ſui Abraam ꝛ quos illo mortuo oliz obſtruxerant Philiſtim. Appellauitq; eos eiſdez nominibus quibus pater ante vocauerat. Foderuntq; in torrẽte et repererunt aquam viuã.

E

Sed et ibi iurgium fuit paſtoruz gerare aduerſus paſtores Iſaac dicentium. Noſtra eſt aqua. Quamobrem nomẽ putei ex eo quod acciderat vocauit calumniam. Foderunt autem ꝛ alium. Et pro illo quoq; rixati ſunt. Appellauitq; euz inimicitias. Profectus inde fodit alium puteum: pro quo non contenderunt. Itaq; vocauit nomen eius latitudo: dicens. Nunc dilatauit nos dominus: ꝛ fecit creſcere ſup terram. Aſcendit autem Iſaac ex illo loco in Berſabee. Ubi apparuit ei dominus in ipſa nocte dicens. Ego ſum deus abraam patris tui. Noli timere: quia ego tecum ſum. Benedicam tibi ꝛ multiplicabo ſemen tuuz propter ſeruũ meũ Abraam. Itaq; edificauit ibi altare domino: ꝛ inuocato nomine domini extendit tabernaculuz: precepitq; ſeruis ſuis vt foderent puteum. Ad quem locum cum veniſſent de geraris Abimelech ꝛ ochozath: amicus illius ꝛ phicol dux militum locutus eſt eis Iſaac. Quid veniſtis ad me homines quem odiſtis: ꝛ expuliſtis a vobis? Qui reſponderunt. Uidimus tecũ eſſe dominũ ꝛ idcirco nos diximꝰ. Sit iuramentum inter nos ꝛ ineamus fedus: vt non facias nobis quicquam mali: ſicut ꝛ nos nihil tuorum attigimus: nec fecimꝰ quod te lederet: ſed cum pace dimiſimꝰ auctũ benedictiõe † domini. Fecit ergo eis conuiuiũ. Et poſt cibum ꝛ potũ ſurgentes mane iurauerunt ſibi mutuo. Dimiſitq; eos Iſaac pacifice in locũ ſuum. Ecce autem venerũt in ipſo die ſerui Iſaac: annunciantes ei de puteo quẽ foderãt: atq; dicẽtes. Inuenimus aquã. Unde appellauit eam abundantiam: et nomẽ vrbi impoſitũ eſt berſabee, vſq; in preſentẽ diẽ. Eſau vero quadragenarius duxit vxores duas iudith filiã beeri ethei: ꝛ baſemath filiam elon: eiuſdẽ loci. Que ambe offenderant animum iſaac ꝛ rebecce.

ianus regnat i italia primꝰ a quo ianuarius.

F

Supra. 21. c. Iudicũ. 11. a.

alr + dei.

G

22. q. 5. i. c. monet in fi.

Capituli Summarium. Pro eſau benedicitur iacob: mater monet fugere Iacob: deinde loqui patri: ꝛ fuit deceptus in ſenſibus excepto auditu. Cap. XXVII.

A

Enuit autem Iſaac: ꝛ caligauerunt oculi eius et videre nõ poterat. Uocauitq; eſau filium ſuum maiorem: et dixit ei. Fili mi. Qui reſpondit. Adſum. Cui pater: vides (inquit) quod ſenuerim: et ignorem diem mortis mee. Sume arma tua: pharetraz ꝛ arcum: ꝛ egredere foras. Cumq; venatu aliquid apprehenderis fac mihi inde pulmentum ſicut velle me noſti: et affer vt comedam: et benedicat tibi anima mea antequam moriar. Quod cum audiſſet Rebecca ꝛ ille abijſſet in agrum: vt iuſſionem patris expleret: dixit filio ſuo Iacob. Audiui patrem tuum loquentem cum eſau fratre tuo: ꝛ dicẽtem ei. Affer mihi de venatione tua: ꝛ fac cibos vt comedam ꝛ benedicam tibi coram domino anteq̃ moriar. Nunc ergo fili mi acquieſce conſilijs meis: ꝛ pergens ad gregem affer mihi duos hedos optimos vt faciã ex eis eſcas patri tuo quibus libenter veſcitur. Quas cũ intuleris ꝛ comederit: benedicat tibi priuſq̃ moriatur. Cui ille rñdit. Noſti q̃ Eſau frater meus homo piloſus ſit ꝛ ego lenis. Si attrectauerit me pater meus ꝛ ſenſerit: timeo ne putet me ſibi voluiſſe illudere: ꝛ inducat ſuper me maledictionẽ pro benedictione. Ad quem mater. In me ſit (ait) iſta maledictio fili mi: tãtũ audi vocem meam ꝛ pergens affer que dixi. Abijt ꝛ attulit deditq; matri. Parauit illa cibos ſicut velle nouerat patrẽ illius: ꝛ veſtibus eſau valde bonis: q̃s apud ſe habebat domi induit eũ: pelliculaſq; hedorũ circumdedit manibus ꝛ colli nuda protexit. Deditq; pulmentũ ꝛ panes quos coxerat tradidit. Quibus illatis dixit. Pater mi. At ille reſpondit. Audio. Quis es tu fili mi? Dixitq; Iacob. Ego ſum primogenitus tuus Eſau. Feci ſicut precepiſti mihi. Surge: ſede ꝛ comede de venatione mea vt benedicat mihi anima tua. Rurſumq; Iſaac ad filium ſuum: Quomodo (inquit) tam cito inuenire potuiſti fili mi? Qui reſpondit. Uoluntas dei fuit vt cito mihi occurreret quod volebã. Dixitq; Iſaac. Accede huc vt tãgam te fili mi ꝛ probẽ vtruz tu ſis filius meus eſau an non. Acceſſit ille ad patrem ꝛ palpato eo: dixit iſaac. Uox quidem vox iacob eſt: ſed manus manus eſau ſunt. Et nõ cognouit eũ: quia piloſe manus ſimilitudinem maioris expreſſerant. Benedicens ergo illi ait. Tu es filius meus eſau. Reſpondit. Ego ſum. At ille † Affer mihi (inquit) cibos de venatione tua fili mi: vt benedicat tibi anima mea. Quos cum oblatos comediſſet obtulit ei etiam vinum. Quo hauſto dixit ad euz. Accede ad me ꝛ da mihi oſculum fili mi. Acceſſit ꝛ oſculatus eſt eum: ſtatimq; vt ſenſit veſtimentorum illius fragrantiam: benedicens illi: ait. Ecce odor filij mei ſicut odor agri † pleni cui benedixit dominꝰ. Det tibi deus de rore celi: et de pinguedine terre: abundantiam frumenti: vini et † olei: ꝛ ſeruiant tibi populi et adorent te tribus. Eſto dominus fratrum tuorum: et incuruentur ante te filij matris tue. Qui maledixerit tibi ſit ille maledictus: et qui benedixerit tibi benedictionibus repleatur. Uix Iſaac ſermonem impleuerat: et egreſſo Iacob foras: venit Eſau: coctoſq; de venatione cibos intulit patri: dicens. Surge pater mi: et comede de venatione filij tui: vt benedicat mihi anima tua. Dixitq; illi Iſaac. Quis enim es tu? Qui reſpondit. Ego ſum filius tuus primogenitus eſau. Expauit Iſaac ſtupore vehementi: et vltra quam credi poteſt admirans ait. Quis igitur ille eſt qui dudum captam venationem attulit mihi: ꝛ comedi ex omnibus priuſq̃ tu venires? Benedixiq; ei ꝛ erit benedictus. Auditis Eſau ſermonibꝰ patris irrugijt clamore magno: ꝛ conſternatus ait. Benedic etiam ꝛ mihi pater mi. Qui ait. Uenit germanꝰ tuꝰ fraudulẽter: ꝛ accepit benedictionẽ tuã. at ille ſubiũxit: Iuſte vocatũ ẽ nomẽ eiꝰ iacob ſupplantauit

Heb. 11. a.

86. di. c. eſau

B

C

22. q. 2. querit De diuort. ca. ſuademus.

D

alr + offer.

Heb. 11. d.

alr + ſupereſt pleni.

alr + ſupereſt et olei.

24. q. 3. cum et 50. § ſed quid dixi. iſaac.

E

F

1. q. 1. c. nunq̃.

5 Supplantauit eñ me en altera vice. Primogenita mea an
te tulit ⁊ nunc ſecūdo ſurripuit benedictionem meā. Rur-
ſumqꝫ ad patrē: nūquid nō ſeruaſti (ait) ⁊ mihi benedictio
nē. Rñdit iſaac. Dñm tuū illū conſtitui ⁊ oēs fratres ſuos
Als + ſupereſt oleo. ſuiruti ei⁹ ſubiugaui. Frumēto ⁊ vino ⁊ † oleo ſtabiliui eū:
⁊ tibi poſt hec fili mi vltra quid faciā? Cui eſau: Num vnā:
Hebre.12.c. Et de pe.di.3.in ſedes. inqt: tm̄ benedictionē habes pater? Mihi quoqꝫ obſecro
vt benedicas. Cumqꝫ eiulatu magno fleret: motus iſaac di
xit ad eū. In pinguedine terre ⁊ in rore celi deſup erit bene
4.Regum.8. dictio tua. Viues in gladio ⁊ fratri tuo ſeruies. Tempuſqꝫ
veniet cū excutias ⁊ ſoluas iugū eius de ceruicibus tuis.
Abdi.1.a. Oderat ergo ſemper eſau iacob pro benedictione qua be-
nedixerat ei pater: dixitqꝫ in corde ſuo. Venient dies luct⁹
B patris mei: ⁊ occidā iacob fratrē meū. Nunciata ſunt hec
rebecce. Que timens ⁊ vocans iacob filiū ſuū dixit ad eū.
Ecce eſau frater tuus minatur vt occidat te. Nunc ergo fi-
li mi audi vocem meam: ⁊ conſurgens fuge ad laban fratrē
meum in Aram. Habitabiſqꝫ cum eo dies paucos: donec
requieſcat furor fratris tui: ⁊ ceſſet indignatio eius obliui
ſcaturqꝫ eorum que feciſti in eum. Poſtea mittam ⁊ addu-
cam te inde huc. Cur vtroqꝫ orbabor filio in vno die? Dixit
quoqꝫ rebecca ad Iſaac. Tedet me vite mee propter filias
heth. Si acceperit iacob vxorem de ſtirpe huius terre: no-
lo viuere.

C.S. Jacob mittit ad laban: videt ſcalā vouet votū.

Capitulum. XXVIII.

A 32.q.1.c.cum ſigit.§.hec ita-qꝫ. Vocauit itaqꝫ iſaac iacob ⁊ benedixit eum
precepitqꝫ ei dicens. Noli accipere coniu-
gem de genere chanaam: ſed vade ⁊ profi-
ciſcere in meſopotamiam ſyrie ad domū ba-
thuel patris matris tue: ⁊ accipe tibi inde
vxorē de filiabus labā auūculi tui. Deus
autem omnipotens benedicat tibi ⁊ creſcere te faciat: atqꝫ
multiplicet: vt ſis in turbas populorum: ⁊ det tibi benedi-
ctiones abrae: ⁊ ſemini tuo poſt te: vt poſſideas terrā pe-
regrinationis tue quam pollicitus eſt auo tuo. Cumqꝫ di-
miſiſſet eū iſaac profectus peruenit in Meſopotamiam ſy-
B rie ad laban filium bathuel ſyri fratrē rebecce matris ſue.
Vidēs aūt eſau ꝙ benedixiſſet pater ſuus iacob: ⁊ miſiſſet
eum in meſopotamiam ſyrie vt inde vxorem duceret: et qḋ
poſt benedictionem precepiſſet ei dicēs: nō accipies vxorē
de filiabus chanaan: quodqꝫ obediens Jacob parētibus
ſuis iſſet i ſyriam: probans quoqꝫ ꝙ nō libēter aſpiceret fi-
lias chanaan pater ſuus iuit ad hyſmaelem ⁊ duxit vxorē
abſqꝫ his quas prius habebat: Melech filiam Jſmael filij
abraam ſororem nabaioth. Igitur egreſſus iacob de berſa
Als + tharam bee: pergebat † aram. Cumqꝫ veniſſet ad quendam locum
⁊ vellet in eo requieſcere poſt ſolis occubitum tulit de lapi
C dibus qui iacebant ⁊ ſupponens capiti ſuo dormiuit in eo
B.di.ca.1.2.q.7.c.plerumqꝫ §.his itaqꝫ.ꝟ.hos etiam ſignificauerant dem loco. Viditqꝫ in ſomnis ſcalam ſtantem ſuper terrā:
⁊ cacumen illius tangens celum: angelos quoqꝫ dei aſcen-
dentes ⁊ deſcendentes per eam ⁊ dominum innixum ſca-
le dicentem ſibi. Ego ſum domin⁹ deus abraam patris tui
Als + germē. ⁊ deus iſaac. Terram in qua dormis tibi dabo ⁊ ſemini tuo
eritqꝫ † ſemen tuū quaſi puluis terre. Dilataberis ad oriē-
tem ⁊ occidentē ⁊ ſeptentrionem ⁊ meridiem: ⁊ benedicē-
tur in te ⁊ in ſemine tuo cuncte tribus terre. Et ero cuſtos
tuus quocunqꝫ perrexeris: et reducam te in terram hanc:
nec dimittam niſi compleuero vniuerſa que dixi. Cūqꝫ eui-
gilaſſet iacob de ſomno ait. Vere dominus eſt in loco iſto:
et ego neſciebam. Pauenſqꝫ: quam terribilis eſt (inquit)
D locus iſte. Non hic eſt aliud niſi dom⁹ dei ⁊ porta celi. Sur
De cōſ.diſ.1.c. alteria.in gl.1 Sap.10.b. gens ergo iacob mane tulit lapidem quem ſuppoſuerat ca
piti ſuo ⁊ erexit in titulū fundens oleum deſuper. Appella-
uitqꝫ nomen † loci. Bethel: que prius luza vocabatur. Vo
Als + vrbis. Als + deus. uit etiam votum dicens. Si fuerit † dñs mecū ⁊ cuſtodie-
rit me i via per quā ego ambulo: ⁊ dederit mihi panem ad
veſcēdū ⁊ veſtimētū ad induēdū: reuerſuſqꝫ fuero ꝓſpere Act.12.b. Infra.13.b.
ad domū patris mei: erit mihi dñs in deū: ⁊ lapis iſte quē 16.q.7.c.⁊ hoc
erexi in titulum vocabit̄ domus dei: cunctorūqꝫ que dede- dicimus
ris mihi decimas offeram tibi. 6.q.7.c. deci mas deo.

Capituli Summariū. Venit iacob primo ad puteum ⁊
ad laban: ⁊ ſeruit pro rachel: ſupponitur lya: ⁊ iterū ſeruit
pro rachel. Lya quatuor filios peperit rachaele ſterili.

Capitulum. XXIX.

Profect⁹ ergo iacob venit i terrā orīē A Regnum grecorum icipit.
talē: ⁊ vidit puteū in agro: tres quo-
qꝫ greges ouiū accubantes iuxta eū.
Nā ex illo adaquabantur pecora ⁊ os Als + motis
ei⁹ grādi lapide claudebat̄. † Moriſ-
qꝫ erat vt cūcti ouib⁹ cōgregatis deuol
uerēt lapidē: ⁊ refectis gregib⁹ rurſū 1.43.
ſup os putei ponerēt. Dixitqꝫ ad pa- Phorone⁹ iudicia inſtituit ⁊ leges cōſcripſit.
ſtores. Fratres vñ eſtis? Qui reſponderūt: de arā. Quos
interrogās. Nūquid: ait noſtis laban filiū nachor? Dixe-
runt. Nouim⁹. San⁹ ne eſt: inquit? Valet: inquiunt ⁊ ecce
rachel filia eius venit cū grege ſuo. Dixitqꝫ iacob. Adhuc B Phoge⁹ phoronei frater tēpora p mēſes ⁊ annos inſtituit numerari ſacella ⁊ aras conſtituit.
multū diei ſupereſt: nec eſt tēpus vt reducant̄ ad caulas gre
ges. Date aū potū ouib⁹: ⁊ ſic eas ad paſtū reducite. Qui
reſponderūt. Nō poſſum⁹ donec oīa pecora congregent̄ ⁊
amoueamus lapidem de ore putei vt adaquemus greges.
Adhuc loquebantur: ⁊ ecce rachel veniebat cum ouib⁹ pa-
tris ſui. Nam gregem ipſa paſcebat. Quā cum vidiſſet. Ja C Yſis filia inachi: lras agriculturā ⁊ mores cōpoſitos egyptios docet.
cob ⁊ ſciret conſobrinam ſuam: oueſqꝫ laban auunculi ſui:
amouit lapidem quo puteus claudebat̄. Et adaquato gre
ge: oſculatus eſt eā. Et eleuata voce fleuit: ⁊ indicauit ei ꝙ
frater eſſet patris ſui ⁊ filius rebecce. At illa feſtinans nun
ciauit patri ſuo. Qui cum audiſſet veniſſe iacob filium ſoro
ris ſue: † occurrit obuiam ei: complexuſqꝫ eum ⁊ in oſcula Als + cucurrit.
ruens: duxit in domum ſuam. Auditis autem cauſis itine-
ris: reſpondit. Os meum es: ⁊ caro mea. Et poſtquā † im- D Als + expleti
pleti ſunt dies menſis vnius: dixit ei. Num quia frater me-
us es: gratis ſeruies mihi? Dic quid mercedis accipias?
Habebat vero duas filias. Nomen maioris Lya: minor
vero appellabatur Rachel. Sed Lya lippis erat oculis.
Rachel decora facie ⁊ venuſto aſpectu. Quam diligēs ia-
cob ait. Seruiam tibi pro Rachel filia tua minore ſeptem
annis. Reſpondit Laban. Melius eſt vt eam tibi dem: ꝙ
alteri viro. Mane apud me. Seruiuit ergo Jacob pro ra
chel ſeptem annis: ⁊ videbātur illi pauci dies: pre amoris E
magnitudine. Dixitqꝫ ad Laban. Da mihi vxorem meam:
quia iam tempus † impletum eſt vt ingrediar ad illā. Qui Als + expletū
vocatis multis amicorum turbis ad conuiuium fecit nupti
as: et veſpere Lyam filiam ſuam introduxit ad illū: dans
ancillam filie Zelpham nomine. Ad quam cum ex more ia-
cob fuiſſet ingreſſus: facto mane vidit Lyam: et dixit ad ſo Joan.6.d.ni
cerum ſuum. Quid eſt quod facere voluiſti? Nonne p Ra
chel ſeruiui tibi? Quare impoſuiſti mihi? Reſpondit Labā.
Non eſt in loco noſtro conſuetudinis vt minores ante tra-
damus ad nuptias. Imple hebdomadam dierum hui⁹ co- 29.q.1.ꝟ.ſed obiicitur.
pule: ⁊ hanc quoqꝫ dabo tibi pro opere quo ſeruiturus es 35.q.1.§.1.
mihi ſeptem annis alijs. Acquieuit placito ⁊ hebdomada F
tranſacta: Rachel duxit vxorem. Cui pater ſeruam Balā
tradiderat. Tandemqꝫ potitus optatis nuptijs amorē ſe Diluuium geſculare I achaia.
quentis priori pretulit: ſeruiens apud eū ſeptē annis alijs
Videns autem dominus quod deſpiceret Lyam: aperuit
vuluam eius ſorore ſterili permanente. Que conceptū ge- De renū.c.niſi.in ſi. de regularibus c.licet.in fine.c.
nuit filium. vocauitqꝫ nomen eius ruben: dicens. Vidit do
minus humilitatem meam. Nūc amabit me vir me⁹. Rur-
ſumqꝫ cōcepit ⁊ peperit filiū ⁊ ait. Quī vidit me dñs haberi G
cōtēptui: dedit etiā iſtū mihi. Vocauitqꝫ nomē eius ſymeō.

Conceptiq; tertio ⁊ genuit alium filium. Dixitq;. Nūc q̄
1. para. ii. a. copulabitur mihi maritus meus: eo ꝙ pepererim ei tres fi-
lios. Et idcirco appellauit nomen eius leui. Quarto conce
pit ⁊ pepit filium ⁊ ait. Modo confitebor dño. Et ob hoc
vocauit eum iudam. Ceſſauitq; parere.

¶ C. S. Rachel ancillam dat marito: poſt hoc lya facit ſi
militer. Lya mandragoras accipit: rachel ioſeph peperit:
iacob reditū parat: merces ei promittitur: pactū ſtatuūt.

Capitulum. XXX.

A Ernens autem rachel ꝙ infecunda eſſet:
inuidit forori ſue ⁊ ait marito ſuo. Da mi-
hi liberos: alioquin moriar. Cui irat⁹ rñ-
32. q. 4. §. 1. ⁊ c. obiiciuntur. De diuor. gau demus. dit iacob. Num p deo ego ſum: q̄ priuauit
te fructu ventris tui? At illa: habeo: inq̄t:
famulā balam: ingredere ad illā vt pariat
32. q. 4. §. 1. ⁊ c. obiiciuntur. et. c. recurrat. Ibidem. q. 7. c. tā valet. ſup genua mea: ⁊ habeā ex illa filios. Deditq; illi balā i cō-
iugiū. Que ingreſſo ad ſe viro concepit ⁊ peperit filiū. Di-
xitq; rachel. Iudicauit mihi dñs: ⁊ exaudiuit vocem meā
dans mihi filiū: Et idcirco appellauit nomen eius dan. Rur
ſumq; bala cōcipiens peperit alterum: pro quo ait rachel.
B Cōparauit me dñs cū ſorore mea: ⁊ inualui. Vocauitq; eū
neptalim. Sentiēs lya ꝙ parere deſiiſſet zelphā ancillā ſuā
marito tradidit. Qua poſt conceptum edente filium dixit.
Feliciter. Et idcirco vocauit nomen eius gad. Peperit q̄
zelpha alterū. Dixitq; lya. Hoc pro beatitudine mea. Bea
Theſſalie regnum oritur. tam quippe me dicēt oēs mulieres. Propterea appellauit
eum aſer. Egreſſus aūt Ruben tempore meſſis triticee in
agrum reppērit mandragoras: quas matri Lye detulit.
Dixitq; rachel. Da mihi partem de mandragoris filii tui.
Illa reſpondit. Parū ne tibi videt ꝙ preripueris maritū
mihi: niſi etiam mandragoras filii mei tuleris. Ait rachel.
C Dormiat tecū hac nocte pro mādragoris filii tui. Redeūti-
q; ad veſperam iacob de agro egreſſa eſt in occurſum ei⁹
lya: ⁊ ait. Ad me (inquit) intrabis: quia mercede conduxi
te: pro mandragoris filii mei. Dormiuitq; cū ea nocte illa ⁊
exaudiuit deus preces eius. Concepitq; ⁊ peperit filiū q̄n-
tum ⁊ ait. Dedit deus mercedem mihi: quia dedi ancillam
meam viro meo. Appellauitq; nomen eius Iſachar. Rur-
ſum Lya concipiens peperit ſextum filium: ⁊ ait. † Dota-
al's † ditauit. uit me deus dote bona. Etiam hac vice mecum erit marit⁹
meus: eo ꝙ genuerim ei ſex filios. Et idcirco appellauit
D nomen eius zabulon. Poſt quem peperit filiam nomie dy-
nam. Recordatus quoq; dominus rachelis exaudiuit eā:
⁊ aperuit vuluam eius. Que concepit ⁊ peperit filiū dicēs
Abſtulit deus opprobrium meum. Et vocauit nomen illius
3. Reg. ii. d. Ioſeph: dicēs. Addat mihi dñs filiū alterū. Nato autē io
ſeph: dixit iacob ſocero ſuo. Dimitte me vt reuertar in pa-
triam meam ⁊ ad terram meam. Da mihi vxores ⁊ liberos
meos pro quibus ſeruiui tibi vt abeam. Tu vero noſti ſer-
uitutem quam ſeruiui tibi. Ait illi Laban. Inueniam gra-
tiam in conſpectu tuo. Experimento didici: quia benedixe
rit mihi deus propter te. Conſtitue mercedem tuam quam
dem tibi. At ille reſpondit. Tu noſti quomodo ſeruierim ti
bi: ⁊ quanta in manibus meis fuerit poſſeſſio tua. Modi-
E cum habuiſti antēq̄ venirem ad te: et nunc diues effectus
es: benedixitq; tibi deus ad introitum meum. Iuſtum eſt
igitur: vt aliqñ prouideam etiā domui mee. Dixitq; laban.
Quid tibi dabo? At ille ait. Nihil volo. Sꝫ ſi feceris qđ po
ſtulo: iterum paſcam ⁊ cuſtodiam pecora tua. Gira omnes
greges tuos ⁊ ſepara cunctas oues varias: ⁊ ſparſo velle-
al's † ruffum. re: ⁊ quodcumq; † fuluum ⁊ maſculoſū variumq; fuerit tā
in ouibus quam in capris: erit merces mea. Reſpondebitq; mi
hi cras iuſtitia mea: quando placiti tempus aduenerit co-
al's † ruffa. ram te: ⁊ omnia que non fuerint varia ⁊ maculoſa ⁊ † fulua
tam in ouibus q̄ in capris furti me arguēt. Dixitq; laban.
Gratū habeo qđ petis: ⁊ ſeparauit i die illa capras ⁊ oues ⁊
F hyrcos et arietes varios et maculoſos. Cunctū aūt gregem
vnicolorem .i. albi aut nigri velleris tradidit in manu filio-
rū ſuorū: ⁊ poſuit ſpacium itineris trium dierū inter ſe ⁊ ge-
nerū: q̄ paſcebat reliquos greges eius. Tollēs ergo iacob
virgas populeas virides ⁊ amigdalinas: ⁊ ex platanis ex
parte decorticauit eas: detractiſq; corticib⁹ i his q̄ ſpolia-
ta fuerant candor apparuit: illa vero que integra fuerāt vi
ridia permanſerunt: atq; in hunc modum color effectus eſt
varius. Poſuitq; eas in canalibus vbi effundebat aqua vt
G cū veniſſent greges ad bibendum: ante oculos haberēt vir
gas: ⁊ in aſpectu earum conciperent. Factumq; eſt vt i ip-
ſo calore coitus oues intuerentur virgas: ⁊ parerēt macu-
loſa ⁊ varia ⁊ diuerſo colore reſperſa. Diuiſitq; gregem ia-
cob ⁊ poſuit virgas in canalibus ante oculos arietū. Erāt
autem alba ⁊ nigra queq; laban: cetera vero iacob: ſepara-
tis inter ſe gregibus. Igitur quando primo tempore aſcen
debant oues: ponebat iacob virgas in canalibus aquarū
ante oculos arietum ⁊ ouium: vt in earum contemplatiōe
conciperent. Quando vero ſerotina admiſſura erat ⁊ con-
ceptus extremus: non ponebat eas. Factaq; ſunt ea que
erant ſerotina laban: ⁊ que primi tēporis iacob. Ditatuſq;
eſt homo vltra modum: ⁊ habuit greges multos: ancillas
⁊ ſeruos: camelos ⁊ aſinos.

¶ Capituli Summarium. Fugit iacob cū ſuis: laban in-
ſequitur: rachel abſcondit idola: iacob ⁊ labā fedus ineūt.

Capitulum. XXXI.

POſtq̄ aūt audiuit verba filiorū laban di A
centiū: tulit iacob oīa q̄ fuerūt patris no-
ſtri ⁊ illius facultate ditatus factus eſt in-
clytus: animaduertit q̄ faciē laban ꝙ non eſ-
ſet erga ſe ſicut heri ⁊ nudiuſtertius: maxi
me dicente ſibi domino reuertere in terrā
patrum tuorum: ⁊ ad generationē tuā: eroq; tecū: miſit ⁊
vocauit rachel ⁊ lyam in agrum vbi paſcebat greges. dixit
q; eis. Video faciē patris veſtri ꝙ non ſit erga me ſicut he-
ri ⁊ nudiuſtertius. Deus aūt patris mei fuit mecū: ⁊ ipſe
noſtis ꝙ totis viribus meis ſeruierim patri veſtro. Sed ⁊
pater veſter circūuenit me ⁊ mutauit mercedem meam de-
cem vicibus ⁊ tamen non dimiſit eum deus vt noceret mi-
hi. Sic quando dixit varie erunt mercedes tue: pariebant
omnes oues varios fetus: ſi vero econtrario ait: alba que-
q; accipies pro mercede: omnes greges alba pepererunt. al's † ſupereſt deus.
Tulitq; † deus ſubſtantiam patris veſtri: et dedit michi.
Poſtq̄ eīn cōceptus ouiū tempus aduenerat: leuaui ocu- B
los meos ⁊ vidi in ſomnis aſcendentes mares ſuper femi-
nas varios et maculoſos et diuerſorum colorum. Dixitq;
angelus domini ad me in ſomnis Iacob. Et ego reſpondi.
Adſum. Qui ait. Leua oculos tuos ⁊ vide vniuerſos ma-
ſculos aſcendentes ſuper feminas varios maculoſos atq;
reſperſos. Vidi enim omnia que fecit tibi laban. Ego ſum Supra. 28. d.
deus Bethel. vbi vnxiſti lapidem et votum vouiſti mihi. Infra. 35. c.
Nunc ergo ſurge et egredere de terra hac: reuertens iter-
ram natiuitatis tue. Reſponderuntq; Rachel et lya. Nū-
quid habemus reſidui quicquām in facultatibus ⁊ heredi
tate domus patris noſtri? Nonne quaſi alienas reputauit C
nos: et vendidit: comeditq; precium noſtrum? Sed deus
tulit opes patris noſtri: et eas tradidit nobis ac filiis no-
ſtris. Unde omnia que precepit tibi dominus fac. Sur-
rexit itaq; iacob ⁊ impoſitis liberis ac coniugibus ſuis ſu
per camelos abiit. Tulitq; omnem ſubſtantiam ſuam ⁊ gre
ges: ⁊ quicquid in meſopotamia acquiſierat: pergens ad
iſaac patrem ſuum in terram chanaā. Eo tempore ierat la-
ban ad tondendas oues: et rachel furata eſt idola patris
ſui. Noluitq; iacob confiteri ſocero ſuo ꝙ fugeret. Cumq;
abiiſſet tam ipſe quā omnia que iuris ſui erant: amne tranſ-

miſſo

miſſo pergeret cõtra montẽ galaad: nunciatũ eſt laban die
tertio ꝙ fugeret iacob. Qui aſſumptis fratribus ſuis per-
ſecutus eſt eũ diebus ſeptẽ: ⁊ comprehẽdit eũ in monte ga-
laad. Viditqꝫ in ſomnis dicentẽ ſibi dñm. Caue ne quicꝗ̃
D alſ + ſupeſtis aſpere loquaris contra iacob. Iã qꝫ iacob extẽderat in mõ-
alſ + ſupereſt te tabernaculum. Cũqꝫ † ille cõſecutus † fuiſſet eũ cuꝫ fra-
fuiſſet. tribus ſuis in eodem mõte galaad fixit tẽtoriũ. Et dixit ad
iacob. Quare ita egiſti: vt clã me abigeres filias meas quaſi
captiuas gladio? Cur ignorante me fugere voluiſti: nec in-
dicare mihi vt proſequerer te cũ gaudio: ⁊ cãticis ⁊ tympa
2. reg. 13. c. 1. para. 6. c. nis ⁊ cytharis. Nõ es paſſus vt oſcularer filios meos ⁊ fi-
lias? Stulte operatus es. Et nũc quidẽ valet man⁹ mea red-
alſ + ſupereſt contra. dere tibi malũ. Sꝫ de⁹ patris tui heri dixit mihi. Caue ne
alſ + eſto ad. loquaris † cõtra iacob quicꝗ̃ duri⁹. † Et ſi ad tuos ire cu-
piebas ⁊ deſyderio erat tibi domus patris tui: cur furatus
es deos meos? Rñdit iacob. Quod inſcio te profect⁹ ſum
timui ne violẽter auferres filias tuas. Qḋ aũt furti me ar-
guis: apud quẽcũqꝫ inueneris deos tuos: necetur corã fra-
E tribus noſtris. Scrutare quicqḋ tuorum apud me inueneris
aufer. Hec dicens ignorabat ꝙ rachel furata eſſet idola.
Ingreſſus itaqꝫ laban tabernaculum iacob ⁊ lye ⁊ vtriuſqꝫ
famule: non inuenit. Cumqꝫ intraſſet tentoriũ rachelis: illa
alſ + ſuper feſtinanter abſcondit idola ſubter ſtramẽta cameli ⁊ ſedit †
deſup ſcrutantiqꝫ omne tentoriũ ⁊ nihil inuenienti: ait. Ne
iraſcatur dñs meus ꝙ corã te aſſurgere nequeo: quia iuxta cõ-
Le. 15. d. ſuetudinem feminarum nunc accidit mihi. Sic deluſa ſolli-
citudo querentis eſt. Tumenſqꝫ iacob cũ iurgio ait. Quã
ob culpã meã ⁊ ob quod peccatũ meũ ſic exarſiſti poſt me
⁊ ſcrutatus es omnẽ ſupellectilem meã? Quid inueniſti de
cuncta ſubſtantia domus tue? Pone hic coram fratribus
F meis ⁊ fratribus tuis: ⁊ iudicent inter me ⁊ te. Idcirco vi-
ginti annis fui tecum. Oues tue ⁊ capre ſteriles nõ fuerũt
arietes gregis tui non comedi: nec captuꝫ a beſtia oſtendi
tibi. Ego damnum omne reddebam. Quicquid furtim pe-
rierat a me exigebas die noctuqꝫ eſtu vrgebar ⁊ gelu: fugie
Supra. 29. batqꝫ ſomnus ab oculis meis. Sicqꝫ per viginti annos in
domo tua ſeruiui tibi: quatuordeciꝫ pro filiabus: ⁊ ſex pro
gregibus tuis. Immutaſti quoqꝫ mercedem meam decem
vicibus. Niſi deus patris mei abraam ⁊ timor iſaac affuiſ-
ſet mihi: forſitan modo nudũ me dimiſiſſes. Afflictionẽ me-
am ⁊ laborem manuum mearum reſpexit domin⁹: ⁊ arguit
te heri. Reſpondit ei laban. Filie mee ⁊ filij ⁊ greges tui ⁊
omnia que cernis mea ſunt. Quid poſſum facere filiis ⁊ ne-
potibus meis? Veni ergo ⁊ ineamus fedus vt ſit teſtimo-
nium inter me ⁊ te. Tulit itaqꝫ iacob lapidem ⁊ erexit illum
in tituluꝫ. Dixitqꝫ fratribus ſuis. Afferte lapides. Qui cõ-
gregantes fecerunt tumulum: comederuntqꝫ ſuper eum.
Quem vocauit laban tumulum teſtis: ⁊ iacob aceruum te-
ſtimonij: vterqꝫ iuxta proprietatem lingue ſue. Dixitqꝫ la-
ban. Tumulus iſte erit teſtis inter me ⁊ te hodie. Et idcir-
G co appellatum eſt nomen eius galaad. i. tumulus teſtis. Et
22. q. 1. ca. mouet. adiecit laban. Intueatur ⁊ iudicet domin⁹ inter nos quã-
do receſſerimus a nobis ſi affligeris filias meas ⁊ ſi intro-
duxeris alias vxores ſuper eas. Nullus ſermonis noſtri te-
ſtis eſt abſqꝫ deo qui preſens reſpicit. Dixitqꝫ rurſus ad ia-
cob. En tumulus hic ⁊ lapis queꝫ erexi inter me ⁊ te teſtis
erit. Tumulus inꝗ̃ iſte ⁊ lapis ſint in teſtimonium. Si aũt
ego tranſiero illum pergens ad te: aut tu preterieris malũ
mihi cogitans. Deus abraam ⁊ deus nachor iudicet inter
nos: deus patris eorum. Iurauit ergo iacob per timorem
patris ſui iſaac. Immolatiſqꝫ victimis in mõte: vocauit fra-
tres ſuos vt ederent panem. Qui cum comediſſent manſe-
runt ibi. Laban vero de nocte conſurgens oſculatus eſt fi-
lios ⁊ filias ſuas et benedixit illis: reuerſuſqꝫ eſt in locum
ſuum.

¶ Capituli Summarium. Jacob angelos obuiam videt
ad Eſau nuncios mittit: ⁊ cum angelo luctatur. C. XXXII. A

IAcob autẽ abijt in itinere quod ceperat:
fueruntqꝫ ei obuiam angeli dei. Quos cũ
vidiſſet ait. Caſtra dei ſunt hec. Et appel-
lauit nomen loci illius manaim: id eſt ca-
ſtra. Miſit autem et nuncios ante ſe ad alſ + regiõis.
eſau fratrem ſuum in terram ſeyr † in regio-
ne edom precepitqꝫ eis dicens. Sic loquimini domino meo
eſau. Hec dicit frater tuus iacob. Apud laban peregrina-
tus ſum: ⁊ fui vſqꝫ in preſentem diem. Habeo boues et aſi- B
nos ⁊ oues ⁊ ſeruos ⁊ ancillas: mittoqꝫ nunc legationẽ ad
dominum meum vt inueniam gratiam in conſpectu tuo.
Reuerſiqꝫ ſunt nũcij ad iacob dicẽtes. Venimus ad eſau
fratrem tuum: ⁊ ecce properat in occurſum tuum cum qua-
dringentis viris. Timuit iacob valde ⁊ perterritus diuiſit
populum qui ſecum erat: greges quoqꝫ ⁊ oues et boues et
camelos in duas turmas dicens: Si venerit eſau ad vnam
turmam ⁊ percuſſerit eam. alia turma que reliqua eſt ſalua-
bitur. Dixitqꝫ iacob. Deus patris mei abraam: ⁊ deus pa- C
tris mei iſaac: domine qui dixiſti mihi: reuertere in terram
tuam ⁊ in locum natiuitatis tue ⁊ benefaciã tibi: minor ſuꝫ Supra. 31. b.
cunctis miſerationibus tuis: ⁊ veritate tua quam expleſti
ſeruo tuo. In baculo tuo tranſiui iordanem iſtum: ⁊ nũc cũ
duab⁹ turmis regredior: erue me de manu fratris mei eſau
quia valde eum timeo: ne forte veniens percutiat † matreꝫ alſ + matres.
cum filijs. Tu locutus es † quod bene faceres mihi: ⁊ dila- alſ + vt.
tares ſemen meum ſicut arenam maris: que pre multitudi-
ne numerari non poteſt. Cumqꝫ dormiſſet ibi nocte illa ſe- D
parauit de his que habebat munera. Eſau fratri ſuo: ca-
pras ducentas: Hircos viginti: Oues ducentas: arietes
viginti: Camelos fetas cum pullis ſuis triginta: Vaccas
quadraginta: et tauros viginti: aſinas viginti: ⁊ pullos ea-
rum decem. Et miſit per manus ſeruorum ſuorum ſingu-
los ſeorſum greges. Dixitqꝫ pueris ſuis. Antecedite me:
et ſit ſpacium inter gregem et gregem. Et precepit priori
dicens. Si obuium habueritis fratrem meum Eſau: et in-
terrogauerit te cuius es: aut quo vadis: aut cuius ſunt iſta
que ſequeris? Reſpondebis. Serui tui Jacob. Mune- E
ra miſit domino ſuo Eſau. Ipſe quoqꝫ poſt nos venit. Si-
militer dedit mandata ſecundo et tertio: et cunctis qui ſe-
quebantur greges: dicens. Hiſdem verbis loquimini ad
Eſau cum inueneritis euꝫ. Et addetis. Ipſe quoqꝫ ſeruus
tuus Jacob: iter noſtrum inſequitur. Dixit enim. Placa-
bo illum muneribus: que precedunt: et poſtea videbo illuꝫ.
Forſitan propitiabitur mihi. Preceſſerunt itaqꝫ munera
ante eum. Ipſe vero manſit nocte illa in caſtris. Cumqꝫ ma-
ture ſurrexiſſet tulit duas vxores ſuas et totidem famu-
las cum vndecim filijs: et trãſiuit vadum Jaboch. Tradu- F
ctiſqꝫ omnibus que ad ſe pertinebant manſit ſolus. Et ecce
vir luctabatur cum eo vſqꝫ mane. Qui cum videret quod Oſee. 12. a.
eum ſuperare non poſſet tetigit neruum femoris eius ⁊ ſta-
tim emarcuit. Dixitqꝫ ad eum. Dimitte me. Iam eniꝫ aſcẽ- Infra. 35. b.
dit aurora. Reſpondit. Non dimittam te: niſi benedixeris
mihi. Ait ergo. Quod eſt nomen tibi? Reſpondit. Jacob
At ille. Nequaquam (inquit) Jacob appellabitur nomen
tuum: ſed Iſrael. Quoniam ſi contra deuꝫ fortis fuiſti quã- Judith. 13. c.
to magis contra homines preualebis? Interrogauit eum
iacob. Dic mihi: quo appellaris nomine? Reſpondit. Cur G
queris nomen meum quod eſt mirabile? Et benedixit ei in
eodem loco. Vocauitqꝫ iacob nomen loci illius phanuel di-
cens. Vidi dominum facie ad faciem: ⁊ ſalua facta eſt ani-
ma mea. Ortuſqꝫ eſt ei ſtatim ſol poſtꝗ̃ tranſgreſſus ẽ pha-
nuel. Ipſe vero claudicabat pede. Quam ob cãm nõ come-
dunt neruũ filij iſrl' qui emarcuit in femore iacob vſqꝫ in pñ-
tem diẽ eo ꝙ tetigerit neruum femoris eius ⁊ obſtipuerit.

¶ C.S. Eſau ad iacob peruenit: oſculatᷣ: munera vix acci
pit. Eſau coactus a iacob precedit: ⁊ ſic tãdez diuiduntur.

Capitulum. XXXIII.

A Leuãs aũt iacob oculos ſuos vidit veniẽ
tez eſau ⁊ cũ eo quadringentos viros. Di
uiſitqꝫ filios lye ⁊ rachel: ambarũqꝫ famu
larũ ⁊ poſuit vtrãqꝫ ancillã et liberos earꝫ
als + liberos. in principio: lyã vo † ⁊ filios ei⁹ in ſcdo lo
co. Rachel aũt ⁊ ioſeph nouiſſimos. Et ip
B ſe pgrediens adorauit pnus in terrã ſepties donec appro
pinquaret frater ei⁹. Currẽs itaqꝫ eſau obuiã fratri ſuo: am
plexatus eſt eũ ſtringenſqꝫ collũ eius ⁊ oſculãs fleuit. Le
uatiſqꝫ oculis vidit mulieres ⁊ puulos earũ: ⁊ ait. Quid ſi
bi volunt iſti ⁊ ſi ad te ptineãt? Rñdit: paruuli ſunt ꝗs do
nauit mihi de⁹ ſeruo tuo. Et appropinquãtes ancille et filij
als + ꝗ earũ icuruati ſunt. Acceſſit † ꝗꝫ lya cũ † pueris ſuis. Et cuꝫ
als + liberis. ſilij adoraſſent: extremi ioſeph ⁊ rachel adorauerũt dixitqꝫ
eſau. Quenã ſunt iſte turme: quas obuiam habui? Rñdit.
Vt inuenirez grãm coram domino meo. At ille ait. Habeo
plurima frater mi: ſint tua tibi. Dixitqꝫ iacob: noli ita obſe
cro: ſed ſi inueni gratiaꝫ in oculis tuis accipe munuſculum
C de manibus meis. Sic eñi vidi faciẽ tuã quaſi viderim vultũ
2. Reg. 19. c. dei. Eſto mihi propiti⁹ et ſuſcipe bñdictionẽ quã attuli tibi
1. Reg. 15. c. ⁊ quã dõauit mihi de⁹ tribuẽs oĩa vix fratre cõpellẽte ſuſci
Heſt. 15. d. piẽs ait. Gradiamur ſimul: eroqꝫ ſoci⁹ itineris tui. Dixitqꝫ
iacob. Noſti dñe mi ꝙ paruulos habeam teneros ⁊ oues
et boues fetas mecũ quas ſi plus in ãbulãdo fecero labora
re: morienᷣ vna die cuncti greges. Precedat dñs me⁹ ante
ſeruũ ſuũ: et ego ſequar paulatim veſtigia ei⁹: ſicut videro
D paruulos meos poſſe donec veniã ad dñm meũ in ſeyr. Re
ſpõdit eſau. Oro te vt de pplo qui meũ eſt ſaltẽ ſocij rema
als + ſupereſt tantum. neant vie tue. Nõ eſt (inqͭt) neceſſe. Hoc vno † tm̃ idigeo:
als + dñi mei. vt inueniã gratiã i cõſpectu † tuo dñe mi. Reuerſus ẽ itaqꝫ
illo die eſau itinere quo venerat in ſeyr: ⁊ iacob venit in ſo
coth: vbi edificata domo ⁊ fixis tentorijs appellauit nomẽ
loci illius ſochot. i. tabernacula. Trãſiuitqꝫ in ſalem vrbem
ſichimorũ que eſt in terra chanaan: poſtꝗ̃ reuerſus eſt de
meſopotamia ſyrie: et habitauit iuxta oppidũ. Emitqꝫ par
tem agri in qua fixerat tabernacula a filijs emor patris ſy
chem centum agnis. Et erecto ibi altari inuocauit ſup illõ
fortiſſimum deum iſrael.

¶ C.S. Dyna ad videndũ mulieres egreſſa opprimitur.
Sichimite circuncidunᷣ et occidunᷣ pro quorum occiſiõe
iacob arguit filios. Cap. XXXIIII.

A Greſſa eſt aũt dyna filia lye vt videret mulieres
De pe. diſt. 5. c. 1. ante fi. regionis illius. Quam cum vidiſſet ſychem fili⁹
Emor euei princeps terre illius adamauit † eã
als + ſupereſt ea. et rapuit ⁊ dormiuit cum illa vi opprimẽs virgi
nem. Et conglutinata eſt anima eius cum ea: triſtemqꝫ deli
2. reg. 13. c. niuit blanditijs. Et pergens ad emor patrem ſuum: accipe
inquit mihi puellam hãc coniugem. Quod cum audiſſet ia
cob abſentibus filijs et in paſtu pecorum occupatis: ſiluit
donec redirent. Egreſſo autez emor patre ſychem: vt loque
retur ad iacob: ecce filij eius veniebant de agro. Auditoqꝫ
quod acciderat irati ſunt valde: eo ꝙ fedam rem operatus
eſſet in iſrael: et violata filia iacob rem illicitã perpetraſſet.
B Locutus eſt itaqꝫ emor ad eos. Sichez filij mei adheſit ani
ma filie veſtre. Date eã illi vxorem: et iungamus viciſſim cõ
nubia. Filias veſtras tradite nobis: et filias noſtras acci
pite et habitate nobiſcũ. Terra in poteſtate veſtra eſt: exer
cete: negotiamini et poſſidete eam. Sed et ſychem ad pa
trem: et ad fratres eius ait. Inueniam gratiam coram vo
bis: et quecunqꝫ ſtatueritis dabo. Augete dotem et mune
ra poſtulate: ⁊ libenter tribuam quod petieritis: tantuꝫ da
te mihi puellaꝫ hanc vxorem. Reſponderũt filij iacob ſichẽ
et patri eius in dolo ſeuiẽtes ob ſtuprũ ſororis. Non poſſu
mus facere quod petitis: nec dare ſororẽ noſtram homini
incircunciſo: quod illicitum ⁊ nephariuꝫ eſt apud nos. Sꝫ
in hoc valebimus federari: ſi volueritis eſſe ſimiles noſtri: et
circũcidaᷣ in vobis oĩs maſculini ſexus: tunc dabimus ac
cipiemus mutuo filias veſtras: ac noſtras et habitabimus
vobiſcum: erimuſqꝫ vnus populus. Si autẽ circuncidi no
lueritis: tollemus filiam noſtram ⁊ recedem⁹. Placuit ob C
latio eoruꝫ emor ⁊ ſichem filio eius. Nec diſtulit adoleſcẽs
quin ſtatim quod petebatur expleret. Amabat eñi puellam
valde ⁊ ipſe erat inclytus in omni domo patris ſui. Ingreſ
ſiqꝫ portam vrbis locuti ſunt ad populum. Viri iſti pacifici
ſunt ⁊ volunt habitare nobiſcum. Negotientur in terra et
exerceant eam que ſpacioſa et lata cultoribus indiget. Fi
lias eorũ accipiemus vxores: ⁊ noſtras illis dabim⁹. Vnũ
eſt quo differtur tantum bonum. Si circuncidamus ma
ſculos noſtros ritum gentis imitantes ⁊ ſubſtantia eorum
et pecora ⁊ cuncta que poſſident noſtra erunt. Tantum in
hoc acquieſcamus ⁊ habitantes ſimul: vnuꝫ efficiamus po
pulum. Aſſenſiqꝫ ſunt omnes: circunciſis cunctis maribus D
Et ecce die tertio quando grauiſſimus vulnerum dolor eſt
arreptis duo filij iacob ſymeon ⁊ leui fratres dyne gladijs
ingreſſi ſunt vrbem cõfidenter. Interfectiſqꝫ omnibus ma
ſculis emor ⁊ ſichem pariter necauerunt: tollentes dynam
de domo ſichem ſororem ſuam. Quibus egreſſis irruerunt
ſuper occiſos ceteri filij iacob: ⁊ depopulati ſunt vrbem in
vltionem ſtupri: oues eorum ⁊ armenta ⁊ aſinos: cunctaqꝫ
vaſtantes que in domibus ⁊ in agris erant: paruulos quo
qꝫ eorum ⁊ vxores duxerunt captiuas. Quibus perpetra
tis audacter: iacob dixit ad ſymeon ⁊ leui. Turbaſtis me ⁊
odioſum feciſtis me chananeis ⁊ phereзeis habitatoribus
terre huius. Nos pauci ſumus: illi congregati percutient
me: ⁊ delebor ego ⁊ domus mea. Rñderunt. Nunquid vt
ſcorto abuti debuere ſorore noſtra?

¶ C.S. Jacob idola infodit ſub therebinthum: Rachel
moritur. Jacob iſrael vocaᷣ: naſcitur beniamin: ruben cum
bala in lectum patris dormit: filij iacob numerantur.

Cap. XXXV.

Nterea locut⁹ eſt deus ad iacob. Surge ⁊ aſcẽ A
de bethel ⁊ habita ibi: Facqꝫ altare deo qui ap
paruit tibi quando fugiebas eſau fratrem tuũ.
Jacob vero cõuocata omni domo ſua ait. Ab
ijcite deos alienos qui in medio veſtri ſunt: et mundamini
ac mundate veſtimenta veſtra. Surgite ⁊ aſcendamus in
Bethel: vt faciamus ibi altare domio qui exaudiuit me in
die tribulationis mee: ⁊ ſocius fuit itineris mei. Dederũt
ergo ei omnes deos alienos quos habebant et inaures: ꝗ
erant in auribus eorum. At ille infodit † eas ſubter there Als + ea.
binthum que eſt poſt vrbem ſichem. Cumqꝫ profecti eſſent
terror † dei inuaſit omnes per circumitum ciuitates ⁊ non als + domini
ſunt auſi perſequi recedentes: Venit igitur iacob luzam ꝗ
eſt in terra Chanaan cognomento. Bethel: ipſeqꝫ et omnis
populus cum eo. Edificauitqꝫ ibi altare: et appellauit no
men loci † illius domus dei. Ibi enim apparuit ei deus cuꝫ B als + ſupereſt
fugeret fratrem ſuum. Eodem autem tempore mortua eſt illius.
† Delbora nutrix Rebecce: et ſepulta eſt ad radices Be al + debbora
thel ſubter quercum. Vocatumqꝫ eſt nomen loci illi⁹ quer
cus fletus. Apparuit autem iterum deus iacob poſtquam
reuerſus eſt de meſopotamia ſyrie: † ⁊ venit in Bethel be als + ſupereſt ⁊ venit.
nedixitqꝫ ei dicens. Non vocaberis vltra iacob ſed Iſrael ſupra. 32. f.
erit nomen tuum. Et appellauit euꝫ iſrael. Dixitqꝫ ei. Ego
deus omnipotens. Creſce ⁊ multiplicare: gentes et popu
li nationum ex te erunt. Reges de lumbis tuis egredietur
terramqꝫ quaꝫ dedi abraam ⁊ iſaac. dabo tibi et ſemini tuo
poſt te. Et receſſit ab eo. Ille vero erexit titulum lapideum
in loco quo locut⁹ fuerat ei deus: libans ſup eum libamina
⁊ effundens

⁊ effundēs oleū vocāſq; nomē loci illius bethel. Egreſſus
aūt inde venit verno tēpoꝛe ad terram que ducit effratam.
Saturnus celi filius creta a filio ioue expulſus i italia regnat ⁊ pͥmo nummos aureos cudit. 13.q.2.§.ecōtra In qua cum parturiret rachel ob difficultatē partus peri
clitari cepit. Dixitq; ei obſtetrix. Noli timere: q2 ⁊ hunc ha
bebis filium. Egrediente autem anima pꝛe doloꝛe et immi-
nente iam moꝛte: vocauit nomen filij ſui bennoni: id eſt filiꝰ
doloꝛis mei. Pater vero appellauit eū beniamin id eſt filiꝰ
dextre. Moꝛtua eſt ergo rachel: ⁊ ſepulta eſt in via que du
D cit effratam: hec eſt bethleem. Erexitq; iacob titulū ſuper
ſepulchꝛum eius. Hic eſt titulus monumenti rachel vſq; in
pꝛeſentem diem. Egreſſus inde fixit tabernaculū trans tur
rem gregis. Cumq; habitaret in illa regione: abijt ruben: ⁊
doꝛmiuit cū bala concubina patris ſui. Quod illū minime
latuit. Erant aūt filij iacob duodecim. Filie lye pꝛimogeni-
tus ruben ⁊ ſymeō ⁊ leui ⁊ iudas ⁊ iſachar ⁊ zabulon. Filij
rachel ioſeph ⁊ beniamin. Filij bale ancille rachelis: dan
et neptalim. Filij zelphe ancille lye gad et aſer. Hi ſunt filij
iacob: q̄ nati ſunt in meſopotamia ſyrie. Uenit etiā ad iſaac
patrem ſuum in mambꝛe ciuitatem arbee: hec eſt hebꝛon in
qua peregrinatus eſt abꝛaā ⁊ iſaac. Et completi ſunt dies
iſaac centum octoginta annoꝛum: conſumptuſq; etate moꝛ-
tuus eſt. ⁊ appoſitus eſt populo ſuo ſenex ⁊ plenus dierū.
Et ſepelierunt eum eſau ⁊ iacob filij ſui.

¶ Cap̄. Sum. Eſau a fratre ſeparatur. Generatiōes eſau diuerſi duces numerantur. Cap̄. XXXVI.

A He ſunt autem generationes eſau: ipſe eſt edom.
Eſau accepit vxoꝛes de filiabus chanaā: ada fi-
alſ + anne. liam elon ethei: ⁊ oolibama filiā † ane: filij ſebeō
euei. Baſemath quoq; filiam hiſmael ſoꝛoꝛē n a
Alſ + rauhel. baioth. Peperit autē ada eliphaz. Baſemath genuit † ra
huel. Oolibama genuit iehus ⁊ ihelon ⁊ choꝛe. Hi filij eſau
qui nati ſunt in terra chanaā. Tulit aūt Eſau vxoꝛes ſuas ⁊
filios ⁊ filias ⁊ omnem animā domus ſue ⁊ ſubſtantiam et
pecoꝛa: et cuncta q̄ habere poterat in terra chanaā: ⁊ abijt
in alteram regionem: receſſitq; a fratre ſuo iacob. Diuites
enim erant valde: ⁊ ſimul habitare non poterāt nec ſuſtine-
bat eos terra peregrinationis eoꝝ pꝛe multitudine gregū.
Supra.12.q. Habitauitq; eſau in monte ſeyr: ipſe eſt edom. He autē ſunt
B generationes eſau patris edom in monte ſeyr: ⁊ hec nomi-
alſ + rauhel na filioꝛum eius. Eliphaz filius ada vxoꝛis eſau † rahuel q̄
filius baſemath vxoꝛis eius. Fueruntq; eliphaz filij themā:
alſ + ſephe. omar † ſephua ⁊ gathan: ⁊ chenez ⁊ choꝛe. Erat autē tham
na concubina eliphaz filij eſau que peperit ei amelech. Hi
Alſ + rauhel ſunt filij ada vxoꝛis eſau. Filij autem † rahuel: naath: ⁊ za-
ra zemma ⁊ meza. Hi filij baſemath vxoꝛis eſau. Iſti quoq;
Alſ + ſeboin. erant filij oolibama filie ane filij † ſebeon vxoꝛis eſau: quos
genuit ei iehus ⁊ ihelon ⁊ choꝛe. Hi duces filioꝛum eſau. Fi
lij eliphaz pꝛimogeniti eſau dux theman: dux omar: dux † ſe
Alſ + ſephin phua: dux cenez: dux choꝛe: dux gathan: dux amelech. Hi fi
lij eliphaz i terra edom ⁊ hi filij ada. Hi quoq; filij † rahuel
Alſ + rauhel filij eſau dux naath: dux zara: dux zemma dux meza. Hi aūt
Alſ + rauhel duces † rahuel i terra edom. Iſti filij baſemath vxoꝛis eſau
C Hi autem filij oolibama vxoꝛis eſau: dux iehus: dux ihelon
dux choꝛe. Hi duces oolibama filij ane vxoꝛis eſau. Iſti ſūt
filij eſau: et hi duces eoꝛum: ipſe eſt edom. Iſti ſunt filij ſeyr
hoꝛrei habitatoꝛis terre: lothan et ſobal ⁊ ſebeon ⁊ anan ⁊
diſon: eſer ⁊ diſan. Hi duces hoꝛrei filij ſeyr in terra edom.
Alſ + hoꝛri. Facti ſunt aūt filij lothan: † hoꝛrei † ⁊ eman. Erat autē ſo
Alſ + anama roꝛ lothan thamna. Et iſti filij zobal: aluban: ⁊ maneeth: et
hebal: ⁊ ſephi: ⁊ onan. Et hi filij ſebeō achaia ⁊ † anan. Iſte
Alſ + ana. eſt ana qui inuenit aquas calidas in ſolitudine cum paſce-
ret aſinas ſebeon patris ſui. Habuitq; filiū diſam ⁊ filiam
oolibama. Et iſti filij diſan: abdan ⁊ ieſban ⁊ iethꝛan ⁊ cha-
ran. Hi quoq; filij eſer: † balaanā ⁊ zeuan ⁊ achan. Habuit
Alſ + balaan alſ + eraman autem filios diſan: hus ⁊ † arā. hi duces hoꝛreoꝝ. Dux lo
D than: dux ſobal: dux ſebeō: dux ana: dux diſon: dux eſe: dux
diſan. Iſti duces hoꝛreoꝛum qui imperauerūt in terra ſeyr.
Reges autem qui regnauerunt in terra edom: antequam
haberent regem filij iſrael: fuerunt hi. Balach filius beoꝛ
nomenq; vꝛbis eius denaba. Moꝛtuus eſt autē balach ⁊
regnauit pꝛo eo iobab filius zare de boſra. Cumq; moꝛtuus
eſſet iobab regnauit pꝛo eo huſan de terra themanoꝛum.
Hoc quoq; moꝛtuo regnauit pꝛo eo adad filius badadi
qui percuſſit madian in regione moab et nomen vꝛbis eius
auith. Cumq; moꝛtuus eſſet adad regnauit pꝛo eo ſemla de
maſerecha. Hoc quoq; moꝛtuo: regnauit pꝛo eo ſaul de flu
uio roboth. Cumq; et hic obijſſet: ſucceſſit in regnum balaa
nan filiꝰ achoboꝛ. Iſto quoq; moꝛtuo regnauit p̄ eo adad:
nomenq; vꝛbis eius phou. Et appellabatur vxoꝛ eius me-
zabel filia matreth filie mizaad. Hec ergo nomina ducum
Eſau in cognitionibus ⁊ locis ⁊ vocabulis ſuis. Dux thā-
na: dux aluba: dux ietheth: dux oolibama: dux ela: dux phi-
non: dux cenez: dux theman: dux mabſar: dux mabdiel: dux
hyrā. Hi duces edon habitantes in terra imperij ſui: ipſe
eſt eſau pater idumeoꝛum. Habitauit autem iacob in terra
chanaan in qua pater ſuus peregrinatus eſt et he ſunt ge-
nerationes eius.

¶ Cap̄. Summa. Ioſeph: fratres ſuos apud patrem accuſat illi inuident: ioſeph ſomnia videt fratribꝰ narrat: iſmaelitis venditur. Cap̄. XXXVII.

Ioſeph cū ſexdecim eſſet annoꝛum: paſce A
bat gregē cum fratribus ſuis adhuc puer
⁊ erat cum filijs bale ⁊ zelphe vxoꝛum pa
tris ſui. Accuſauitq; fratres ſuos apd̄ pa
trem crimine peſſimo. Iſrael autē dilige-
bat ioſeph ſup omnes filios ſuos: eo q̄ in
ſenectute genuiſſet eū. Fecitq; ei tunicam polymitam. Ui-
dentes autem fratres eius q̄ a patre plus cūctis filijs ama
retur: oderant eū: nec poterant ei quicq̄ † pacifice loqui. alſ + pacificē
Acciditq; vt viſum ſomniū referret fratribus ſuis: q̄ cauſa B
maioꝛis odij ſeminariū fuit. Dixitq; ioſeph fratribus ſuis.
Audite ſomnium meū quod vidi. Putabam nos † ligare al. + colligare
manipulos in agro ⁊ quaſi conſurgere manipulum meum
† ⁊ ſtare: veſtroſq; manipulos circunſtantes adoꝛare mani Alſ + ſtantē
pulum meum. Reſponderūt fratres eius. Nunquid rex no
ſter eris: aut ſubijciemur ditioni tue? Hec ergo cauſa ſom-
nioꝛum atq; ſermonū inuidie et odij fomitem miniſtrauit.
Aliud quoq; vidit ſomniū quod narrans fratribus ait. Ui
di per ſomnium quaſi ſolem ⁊ lunam ⁊ ſtellas vndecim ado
rare me. Quod cū patri ſuo ⁊ fratribus retuliſſet increpa-
uit eū pater † ſuus ⁊ dixit. Quid ſibi vult hoc ſomnium q̄d Alſ + ſuper. ſuus.
vidiſti? Num ego ⁊ mater tua ⁊ fratres tui adoꝛabimus te C
ſuper terrā? Inuidebant igitur ei fratres ſui: pater vero ta
citus rem conſiderabat. Cumq; fratres illius in paſcendis

gregibus patris morarentur in ſichem: dixit ad eū Iſrael.
Fratres tui paſcūt oues in ſichimis: veni mittā te ad eos.
1.Regū.3.c. Quo reſpondente preſto ſum: ait. Uade ⁊ vide ſi cuncta ꝓ
ſpera ſint erga fratres tuos ⁊ pecora: ⁊ renūcia mihi quid
agatur. Miſſus de valle ebron venit in ſichem. Inuenitqꝫ
eum vir errantem in agro ⁊ interrogauit quid quereret. At
D ille reſpōdit. Fratres meos quero. Indica mihi vbi paſcāt
greges. Dixitqꝫ ei vir. Receſſerunt de loco iſto. Audiui au-
Math. 21.d. tem eos dicentes. Eamus in dothaim. Perrexit itaqꝫ io-
Mar.12.a. ſeph poſt fratres ſuos ⁊ inuenit eos in dothaim. Qui cum
Luce.20.a. vidiſſent eum procul: antequā accederet ad eos cogitauerūt
illū occidere: ⁊ mutuo loquebantur. Ecce ſomniator venit
Uenite occidamus eum: ⁊ mittamus in ciſternam veterē:
diceműſqꝫ: fera peſſima deuorauit eum. Et tunc apparebit
E quid illi proſint ſomnia ſua. Audiens autem hec ruben: nite
Alio + interficiatis. batur liberare eum de manibus eorum: ⁊ dicebat. Nō † in-
Alio + effundatis. terficiamus aīam ei⁹: nec † effundamus ſanguinē eius: ſed
alio + hanc. proiicite eum in ciſternā † veterem que eſt in ſolitudine ma
nuſqꝫ veſtras ſeruate innoxias. Hoc aūt dicebat volēs eri
pere eum de manibus eorū ⁊ reddere patri ſuo. Confeſtim
igitur vt peruenit ad fratres ſuos: nudauerunt eum tuni-
ca talari ⁊ polymita: miſeruntqꝫ eum in ciſternam veterem
que non habebat aquam. Et ſedētes vt comederent panē:
viderunt hiſmaelitas viatores venire de galaad ⁊ camelos
Iuppiter ſecūdus frater ſaturni claret. eorum portantes aromata: reſinam ⁊ ſtacten in egyptū. Di
xit ergo iudas fratribus ſuis. Quid nobis prodeſt ſi occi-
F derimus fratrē noſtrū: ⁊ celauerimus ſanguinem ipſius?
Melius eſt vt venundet hiſmaelitis: et manus noſtre non
polluantur. Frater enim ⁊ caro noſtra eſt. Acquieuerūt fra
tres ſermonibus illius: ⁊ pretereūtib⁹ madianitis negocia
toribus extrahentes eum de ciſterna vendiderunt eū hiſ-
maelitis viginti argēteis. Qui duxerunt eū in egyptū. Re
uerſuſqꝫ ruben ad ciſternā non inuenit puerū ⁊ ſciſſis veſti
bus pergens ad fratres ſuos ait. Puer non cōparet: ⁊ ego
quo ibo? Tulerunt aūt tunicam eius ⁊ in ſanguinē edi quē
occiderant tinxerunt: mittētes qui ferrent ad patrē ⁊ dixe
runt. Hanc inuenimus: vide vtrum tunica filij tui ſit an nō.
G Quam cum cognouiſſet pater ait. Tunica filij mei eſt. Fe-
ra peſſima comedit eū: beſtia deuorauit ioſeph. Sciſſiſqꝫ ve
ſtibus: indutus eſt cilicio: lugens filium ſuū multo tēpore.
Congregatis autem cunctis liberis eius vt lenirent dolo-
rem patris: noluit conſolationem accipere: ſed ait. Deſcen
dam ad filiū meū lugens in infernū. Et illo perſeuerante in
fletu madianite vendiderunt ioſeph in egypto putiphari
eunucho pharaonis magiſtro militum.

Cap. Summa. De iuda et fratribus eius: et Thamar
nuru ſua. Cap. XXXVIII.

EOdem tempore diſcedēs iudas a fratri-
A bus ſuis diuertit ad virū odollamitem no
mine hyram. Uiditqꝫ ibi filiā hominis cha
nanei vocabulo ſue. Et accepta vxore in-
greſſus eſt ad eam. Que concepit ⁊ pepe-
rit filiū ⁊ vocauit nomen eius her. Rur-
ſumqꝫ concepto fetu natum filiū vocauit onan. Tertiū quoqꝫ
peperit quē appellauit ſela. Quo nato: parere vltra ceſſauit
Dedit autē iudas vxorē primogenito ſuo her: nomine tha-
mar. Fuit quoqꝫ her primogenitus iude nequā in conſpectu
domini: ⁊ ideo ab eo occiſus eſt. Dixit ergo iudas ad onan
B filium ſuum. Ingredere ad vxorem fratris tui: ⁊ ſociare illi
vt ſuſcites ſemen fratri tuo. Ille ſciēs nō naſci ſibi filios in-
troiens ad vxorē fratris ſui: ſemen fundebat in terrā: ne li
beri fratris noīe naſcerētur. Et idcirco percuſſit eum dñs:
eo ꝙ rem deteſtabilem faceret. Quamobrē dixit iudas tha
mar nurui ſue. Eſto vidua ī domo patris tui: donec creſcat
Alio + frater. ſela filius meus. Timebat enim ne ⁊ ipſe moreret ſicut † fra
tres eius. Que abijt ⁊ habitauit in domo patris ſui. Euo-
luti ꝫ autē multis annis mortua eſt ſue vxor iude. Qui poſt
luctū conſolatione † ſuſcepta aſcendebat ad tōſores ouiū C
ſuarum ipſe ⁊ hyras opilio gregis odollamita in thamnas alio + accepta
Nunciatumqꝫ eſt thamar ꝙ ſocer illius aſcenderet in thā- Prometheus frater athlantis pm⁹ hoīes rudes doctos fecit hoīs imagine ambulare artificialiter fecit annulum et vſum eius primus inuenit.
nas ad tondendas oues. Que depoſitis viduitatis veſti-
bus: aſſumpſit teriſtrum: ⁊ mutato habitu ſedit in biuio iti
neris quod ducit thamnam: eo ꝙ creuiſſet ſela et non eum
accepiſſet maritum. Quam cum vidiſſet iudas: ſuſpicatus
eſt eē meretricem. Operuerat enim vultū ſuum ne agnoſce
retur. Ingrediénſqꝫ ad eam ait. Dimitte me vt coeam tecū.
Neſciebat enim ꝙ nurus ſua eſſet. Qua reſpondente quid
dabis mihi vt fruaris cōcubitu meo? dixit. Mittā tibi he D
dum de gregibus. Rurſumqꝫ illa dicente: patiar quod vis: Tritolomus agriculturam ampliauit. Ceres inſtrumenta arādi ⁊ mēſurādi prima inuenit. ꝫ Rhod⁹ códik.
ſi dederis mihi arrabonem donec mittas quod polliceris.
Ait iudas. Quid vis tibi pro arrabone dari? Reſpondit.
Annulum tuum et armillam ⁊ baculum quem manu tenes.
Ad vnum igitur coitum mulier concepit. Et ſurgens abijt.
Depoſitoqꝫ habitu quem ſumpſerat: induta eſt viduitatis
veſtibus. Miſit autem iudas edum per paſtorem ſuū odol E
lamitē vt reciperet pignus quod dederat mulieri. Qui cū Athlas aſtrologiam docet. Apis arguorū rex ⁊ poſt ea egyptiorū idolū claret.
nō inueniſſet eam: interrogauit homines loci illius. Ubi eſt
mulier que ſedebat in biuio? Reſpondentibus cunctis: nō
fuit in loco iſto meretrix: reuerſus eſt ad iudam. et dixit ei.
Non inueni eam. Sed ⁊ homines loci illius dixerunt mihi
nunquā ſediſſe ibi ſcortum. Ait iudas. Habeat ſibi. Certe mē F
dacij arguere nos non poterit. Ego miſi hedum quē pro- 56.diſt.c.dñs. De cōſe. di.3. c.aquā ī glo.
miſeram: ⁊ tu non inueniſti eam. Ecce autem poſt tres men
ſes nunciauerunt iude dicentes. Fornicata eſt thamar nu-
rus tua: ⁊ videtur vterus illius intumeſcere. Dixitqꝫ iudas
Producite eam vt comburatur. Que cum duceretur ad pe
nam miſit ad ſocerum ſuum: dicens. De viro cuius hec ſunt
concepi. Cognoſce cuius ſit annulus ⁊ armilla ⁊ baculus.
Qui agnitis muneribus ait. Iuſtior me eſt: quia non tradi
di eam ſela filio meo. Attamen vltra nō cognouit eā. Inſtā G
te autē partu apparuerunt gemini in vtero: atqꝫ in ipſa effu Apollo medicus floret. Chyron medicus claret.
ſione infantium vnus protulit manū in qua obſtetrix liga-
uit coccinum dicens. Iſte egredietur prior. Illo vero retra 1. Para.2.a.
hente manum egreſſus eſt alter. Dixitqꝫ mulier. Quare di- Math.1.a.
uiſa eſt propter te maceria? Et ob hanc cauſam vocauit no Uenus impudiciſſima habē
men eius phares. Poſtea egreſſus eſt frater eius in cuius fedatur.
manu erat coccinum: quem appellauit zaram.

Cap. Summa. De ioſeph ⁊ putiphare domino ſuo eu-
nucho pharaonis. Ioſeph tentatur a domina ſua per dies
plurimos nec conſentit: reliquit pallium: tandem incarcera
tur. Cap. XXXIX.

IGitur Ioſeph duct⁹ eſt in egyptū: emitqꝫ
cum putiphar eunuchus Pharaonis pri A
ceps exercitus ſui vir egyptius de manu 1.q.1. ſicut eunuchus.
Hiſmaelitarum: a quibus perduct⁹ erat.
Fuitqꝫ dominus cum eo: et erat vir in cū-
ctis proſpere agens. Habitauitqꝫ in do-
mo domini ſui: qui optime nouerat dominum eſſe cum eo:
et omnia que gereret ab eo dirigi in manu illius. Inuenit-
qꝫ Ioſeph gratiam coram domino ſuo et miniſtrabat ei.
A quo prepoſitus omnibus gubernabat creditam ſibi do-
mum: et vniuerſa que ei † tradita fuerant. Benedixitqꝫ Alio + credita
dominus domui egyptij propter Ioſeph: et multiplicauit
tam in edibus quam in agris cunctam eius ſubſtantiam.
Nec quicquam aliud nouerat: niſi panem quo veſceba-
tur. Erat autem Ioſeph pulchra facie: et decorus aſpe- B
ctu. Poſt multos itaqꝫ dies: iecit domina ſua oculos 1.regum.16.b. infra eodem.
ſuos in Ioſeph: et ait. Dormi mecum. Qui nequaquam ac-
quieſcens operi nefario: dixit ad eam. Ecce dominus
meus

meus omnibus mihi traditis ignorat quid habeat in domo ſua: nec quicq̄ eſt quod non in mea fuit poteſtate vel nō tradiderit mihi preter te que vxor ei⁹ es. Quomodo ergo poſſum hoc malum facere: ⁊ peccare in dominum meum? Huiuſcemodi verbis per ſingulos dies † loquebatur ⁊ mulier

Al' + ſupereſt loquebatur.

C molesta erat adoleſcenti: et ille recuſabat ſtuprum. Accidit autem quadam die vt introiret Joſeph domum: et operis quippiam abſq; arbitris faceret: ⁊ illa apprenſa lacinia veſtimenti eius diceret. Dormi mecum. Qui relicto in manu

Supra eodẽ

eius pallio fugit ⁊ egreſſus eſt foras. Cumq; vidiſſet mulier veſtẽ in manibus ſuis ⁊ ſe eſſe contemptã: vocauit ad ſe homines dom⁹ ſue: ⁊ ait ad eos. En introduxit virũ hebreũ vt illuderet nobis. Ingreſſus eſt ad me, vt † coiret mecum.

al' + dormiret

Cũq; ego ſuccla maſſem ⁊ audiſſet vocẽ meã: reliquit palliũ quod tenebam: ⁊ fugit foras. In argumentum ergo fidei

D retentum pallium oſtendit marito reuertenti domũ: ⁊ ait. Ingreſſus eſt ad me ſeruus hebreus quem adduxit vt illuderet mihi. Cumq; audiſſet me clamare: reliquit pallium quod tenebam ⁊ fugit foras. His auditis dominus et † nimium

als + multũ.

credulus verbis coniugis iratus eſt valde. tradiditq; Joſeph in carcerem vbi vincti regis cuſtodiebantur: ⁊ erat ibi clauſus. Fuit autem dominus cũ Joſeph ⁊ miſertus eſt illius ⁊ dedit ei gratiã in cõſpectu principis carceris. Qui tradidit in manu illius vniuerſos vinctos qui in cuſtodia tenebantur: ⁊ quicquid fiebat ſub ipſo erat: nec nouerat aliquid cunctis ei creditis. Dominus enim erat cũ illo: ⁊ oĩa opera eius dirigebat.

Capitu. Summa. De duobus eunuchis pharaonis et ſomnijs eorum: ⁊ natalitio die pharaonis. Cap. XL.

A His itaq; geſtis accidit vt peccarẽt duo eunuchi pincerna regis egypti ⁊ piſtor domino ſuo. Iratuſq; cõtra eos Pharao (nam alter pincernis preerat: alter piſtorib⁹) miſit eos in carcerẽ principis militum in quo erat vinctus ⁊ Joſeph. At cuſtos carceris tradidit eos Joſeph: qui ⁊ miniſtrabat eis. Aliquantulum temporis fluxerat: ⁊ illi in cuſtodia tenebãtur. Videruntq; ambo ſomnium nocte vna iuxta interpretationem congruã

B ſibi. Ad quos cũ introiſſet Joſeph mane: ⁊ vidiſſet eos triſtes ſciſcitatus eſt eos dicens. Cur triſtior eſt hodie ſolito facies veſtra? Qui responderunt. Somnium vidimus: ⁊ non eſt qui interpretetur nobis. Dixitq; ad eos ioſeph. Nunquid non dei eſt interpretatio? Referte mihi q̄d videritis: Narrauit prior ꝓpoſitus pincernarũ ſomniũ ſuũ. Videbam coram me vitẽ in qua erant tres propagines: creſcere paulatim in gẽmas ⁊ poſt flores vuas matureſcere caliceq; Pharaonis in manu mea. Tuli ergo vuas ⁊ expreſſi in calicem quem tenebam: ⁊ tradidi poculum Pharaoni.

C Reſpondit Joſeph. Hec eſt interpretatio ſomnij. Tres propagines tres adhuc dies ſunt: poſt quos recordabit̃ pharao † miniſterij tui: et reſtituet te in gradum priſtinum dabiſq; ei calicẽ iuxta officiũ tuum ſicut ante facere conſueueras. Tantum memento mei cum tibi bene fuerit: et facies

al' + magiſterij.

mecum miſericordiam vt ſuggeras Pharaoni vt educat me de iſto carcere: quia furtim ſublatus ſuũ de terra hebreorum: ⁊ hic innocens in lacum miſſus ſum. Videns piſtorum magiſter ꝙ prudenter ſomnium diſſolueſſet. ait. Et ego vidi ſomnium ꝙ tria caniſtra farine haberem ſuper caput meũ ⁊ in vno caniſtro quod erat excelſius portare me putabam omnes cibos qui fiunt arte piſtoria: auesq; comederent ex eo.

D Reſpondit Joſeph. Hec eſt interpretatio ſomnij. Tria caniſtra tres adhuc dies ſũt poſt quos auferet pharao caput tuum: ac ſuſpendet te in cruce ⁊ lacerabũt volucres carnes tuas. Exinde dies tertius † natalitius Pharaonis erat.

als + natalis.

Qui faciens grande conuiuiũ pueris ſuis recordatus eſt inter epulas magiſtri pincernarum et piſtor principis: reſtituitq; alterum in locum ſuũ: vt porrigeret ei poculũ: alterum ſuſpendit in patibulo: vt cõiectoris veritas probaretur. Et tamen ſuccedentibus proſperis: ꝓpoſitus pincernarum oblitus eſt interpretis ſui.

Capituli Summarium. Pharao ſomniat. Joſeph ſomnium exponit. egypto preponitur: filij ſibi naſcũtur: anni ſterilitatis veniunt. Cap. XLI.

A Poſt duos annos vidit Pharao ſomniũ. Putabat ſe ſtare ſuper fluuiũ: de quo aſcẽdebant ſeptẽ boues pulchre ⁊ craſſe nimis ⁊ paſcebantur in locis paluſtribus. Alie q̄ ſeptem emergebant de flumine fede cõfecteq; macie ⁊ paſcebãtur in ipſa amnis ripa in locis virẽtibus: deuorauerũtq; eas quarũ mira ſpecies ⁊ habitudo corporũ erat. Expergefact⁹ Pharao rurſum † dormiuit ⁊ vidit alterũ ſomnium. Septem ſpice pullulabant in culmo vno plene atq; formoſe: alie quoq; totidẽ

Als + obdormiuit.

B ſpice tenues: ⁊ percuſſe vredine oriebantur deuorantes oẽs priorum pulchritudinẽ. Euigilans Pharao poſt quietem ⁊ facto mane pauore perterritus: miſit ad omnes coniectores egypti cunctoſq; ſapientes. Et accerſitis narrauit ſomnium nec erat qui interpretaretur. Tunc demũ reminiſcẽs pincernarum magiſter ait. Cõfiteor peccatũ meum. Irat⁹ rex ſeruis ſuis me ⁊ magiſtrum piſtorum retrudi iuſſit in carcerem principis militũ: vbi vna nocte vterq; vidimus ſomniũ preſagium futurorum. Erat ibi puer hebreus eiuſdem ducis militum famulus: cui narrantes ſomnia: audiuimus q̄cquid poſtea rei probauit euentus. Ego enim redditus ſum officio meo: ⁊ ille ſuſpenſus eſt in cruce. Protinus ad regis imperium eductum de carcere Joſeph totonderunt ac veſte mutata obtulerũt ei. Cui ille ait. Vidi ſomnia nec eſt qui ediſſerat: que audiui te ſapientiſſime cõijcere. Reſpõdit Joſeph. Abſq; me deus reſpõdebit proſpera Pharaoni. Nar-

C rauit ergo Pharao que viderat. Putabam me ſtare ſuper ripam fluminis et ſeptem boues de amne conſcendere pulchras nimis et obeſis carnibus que in paſtu paludis vireta carpebant. Et ecce aſſequebantur alie ſeptem boues in tantum deformes ⁊ macilente vt nunq̄ tales in terra egypti viderim. Que deuoratis et conſumptis prioribus nullum ſaturitatis dedere veſtigiũ: ſed ſimili macie: ⁊ ſqualore torpebant. Euigilans rurſus ſopore depreſſus vidi ſomnium. Septem ſpice pullulabãt in culmo vno plene atq; pulcherrime. Alie quoq; ſeptem tenues et percuſſe vredine oriebantur e ſtipula que priorum pulchritudinem deuorauerunt. Narraui cõiectoribus ſomnium et nemo eſt qui ediſſerat.

D Reſpondit Joſeph. Somniũ regis vnum eſt. Que facturus eſt deus oſtendit Pharaoni. Septem boues pulchre: ⁊ ſeptẽ ſpice plene: ſeptem vbertatis anni ſunt: eandemq;

alɪs + compre- vim ſomnij † comprehendunt. Septē quoq; boues tenues
henderunt. atq; macilente que aſcenderunt poſt eas et ſeptem ſpice te-
nues et vento vrente percuſſe: ſeptem anni venturi ſunt fa-
mis qui hoc ordine complebuntur. Ecce ſeptez anni veniēt
fertilitatis magne in vniuerſa terra egypti quos ſequētur
ſeptē anni alij tante ſterilitatis vt obliuioni tradatur cun-
cta retro abundantia. Conſumptura eſt eñ fames omnem
terram ꝛ vbertatis magnitudinez perditura eſt inopie ma
gnitudo. Quod aūt vidiſti ſecundo ad eandem rē pertinēs
ſomnium firmitatis iudicium eſt: eo ꝙ fiat ſermo dei. ꝛ velo
cius impleatur. Nunc ergo prouideat rex virum ſapientem
ꝛ induſtrium ꝛ preficiat euz terre egypti: qui conſtituat pre
poſitos per cunctas regiones: ꝛ quintaz partem fructuum
per ſeptez annos fertilitatis qui iam nunc futuri ſunt: con-
greget in horrea: ꝛ omne frumentum ſub Pharaonis pote
ſtate condatur: ſeruetur q; in vrbibus ꝛ preparetur future
E ſeptem annorum fami que oppreſſura eſt Egyptum: et non
conſumetur terra inopia. Placuit Pharaoni conſilium et
cunctis miniſtris eius. Locutus q; eſt ad eos. Num inueni-
re poterimus talem virum qui ſpiritu dei plenus ſit? Dixit
ergo ad Joſeph. Quia oſtendit tibi deus omnia que locu-
tus es: nunquid ſapientiorem ꝛ conſimilem tui inuenire po
tero? Tu eris ſuper domum meam: ꝛ ad tui oris imperium
cunctus populus obediet. Uno tantuz regni ſolio precedā
al' + dicēs de. te. † Dixitq; rurſus Pharao ad Joſeph. Ecce conſtitui te
Danielis. 2. g. ſuper vniuerſam terram Egypti. Tulitq; † annulum de ma
al' + ſupeſt q. nu ſua ꝛ dedit eum in manu eius: veſtiuitq; euz ſtola biſſina
ꝛ collo torquem auream circumpoſuit. Fecitq; eum aſcen-
dere ſuper currum ſuum ſecundum: clamante pcone vt oēs
F coram eo genuflecterent: et prepoſitum eſſe ſcirent vniuer-
ſe terre Egypti. Dixit quoq; rex Egypti ad Joſeph. Ego
+ Joſeph dicit ꝙ pharao ſum Pharao abſq; tuo imperio non mouebit quiſquam
appellauit Jo manum aut pedem in omni terra Egypti. Uertitq; nomen
ſeph ſphontō eius: ꝛ vocauit eum lingua egyptiaca † ſaluatorem mundi.
panicos id eſt Deditq; illi vxorem aſſenem filiam Putipharis ſacerdotis
inuētorem ab heliopoleos. Egreſſus eſt itaq; Joſeph ad terram Egypti
ſconditorum. Triginta autem annorum erat quando ſtetit in cōſpectu re
gis Pharaonis: et circuiuit omnes regiones Egypti. Ue-
23. q. 8. §. quis nitq; fertilitas ſeptem annorum: et in manipulos redacte
in ptn. ſegetes congregate ſunt in horrea Egypti. Omnis etiam
frugum abundantia in ſingulis vrbibus condita eſt. Tan-
taq; fuit abūdantia tritici: vt arene maris coequaretur: et
copia menſurā excederet. Natiq; ſunt Joſeph filij duo an-
teq̄ veniret fames: quos peperit ei Aſſenem filia Putipha
Infra. 46. c. ris ſacerdotis Helioploeos. Uocauitq; nomen primogeni
ti Manaſſes dicens. Obliuiſci me fecit deus omnium la-
G borum meorum ꝛ domum patris mei. Nomen quoq; ſecun
di appellauit Effraim dicēs. Creſcere me fecit deus ī terra
paupertatis mee. Igitur trāſactis ſeptem vbertatis annis
qui fuerant in egypto: ceperunt venire ſeptem anni inopie
quos predixerat Joſeph: et in vniuerſo orbe fames preua-
luit. In cuncta autem terra Egypti fames erat. Qua eſuriē
5. q. 5. num oīs te: clamauit populus ad Pharaonem: alimenta petens.
ibi exercet fa- Quibus ille reſpondit. Ite ad Joſeph: et quicquid ipſe vo
me priarchas bis dixerit: facite. Creſcebat autem quotidie fames in om-
ni terra. Aperuitq; Joſeph vniuerſa horrea ꝛ vēdebat egy-
ptijs. Nam ꝛ illos oppreſſerat fames. Omneſq; prouincie
veniebant in Egyptum vt emerent eſcas: et malum inopie
temperarent.

¶ Capituli Summarium. Fratres Joſeph pro frumen-
to in Egyptum veniunt. Joſeph dura loquitur. Symeon
religatur: ceteri redeunt: in ore ſaccorum pecuniam repe-
riunt. Beniamim petitur: pater denegat.

Cap. XLII.

Uidiens autem Jacob ꝙ alimēta ven-
derentur in Egypto dixit † filijs ſuis. A
Quare negligitis? Audiui ꝙ triticum alɪs + fratrib'.
venundetur in Egypto. Deſcendite et 5. q. 5. c. nō oīs
emite vobis neceſſaria: vt poſſimus vi-
uere ꝛ nō conſumamur inopia. Deſcen
dentes igitur fratres Joſeph decez vt
emerent frumenta in Egypto. Beniamim domi retento a
Jacob: qui dixerat fratribus eius ne forte in itinere q̄cq̄
patiatur mali: ingreſſi ſunt terrā Egypti cum alijs qui per
gebant ad emēdum. Erat autem fames in terra chanaam: B
ꝛ Joſeph erat princeps in terra egypti: atq; ad eius nutuz
frumenta populis vēdebantur. Cumq; adoraſſent eum fra-
tres ſui ꝛ agnouiſſet eos: quaſi ad alienos durius loqueba
tur interrogans eos. Unde veniſtis? Qui reſponderunt.
De terra chanaam: vt emamus victui neceſſaria. Et tamē
fratres ipſe cognoſcens non eſt cognitus ab eis. Recorda
tuſq; ſomniorū que aliquando viderat: ait ad eos. Explora
tores eſtis: vt videatis infirmiora terre veniſtis. Qui dixe-
runt. Non eſt ita domine: ſed ſerui tui venerunt vt emerent
cibos. Oēs filij vnius viri ſumus. Pacifici venimus: nec † al' + vllas mo
quicq̄ famuli tui machinantur mali. Quib' ille reſpondit limur iſidias.
Aliter eſt. Immunita terre huius conſyderare veniſtis. At C
illi dixerunt. Duodecim (inquiūt) † fratres ſerui tui ſum' Als + non hz
filij viri vnius in terra chanaan. Minimus cū patre noſtro fratres.
eſt: alius non eſt ſuper. Hoc eſt (ait) quod locutus ſum. Infra eodem
Exploratores eſtis. Jam nunc experimentū veſtri capiam. 22. q. 1. c. mo-
Per ſalutem Pharaonis non egrediemini hinc: donec ve- net. §. ſicut ēt.
niat frater veſter minimus. Mittite ex vobis vnum vt ad-
ducat eum vos autem eritis in vinculis donec probentur q̄ D
dixiſtis: vtrum vera an falſa ſint. Alioquin per ſalutē Pha-
raonis exploratores eſtis. Tradidit ergo illos cuſtodie tri
bus diebus. Die autem tertio eductis de carcere ait. Faci
te que dixi et viuetis. Deum enim timeo. Si pacifici eſtis
frater veſter vnus ligetur in carcere: vos autem abite ꝛ fer-
te frumenta que emiſtis in domos veſtras: et fratrez veſtrū
minimum ad me adducite vt poſſim veſtros probare ſermo
nes: et non moriamini. Fecerunt vt dixerat. et locuti ſunt
adinuicem. Merito hec patimur: quia peccauimus in fra- Et ideo bñ di
trem noſtrum videntes anguſtias anime illius dum depre- cit ppheta pec
caretur nos et non audiuimus. Idcirco venit ſup nos iſta catuz meū cō
tribulatio. E quibus vnus Ruben ait. Nunquid non dixi tra me eſt ſep
vobis nolite peccare in pueruz et non audiſtis me? En ſan E
guis eius exquiritur. Neſciebant autem ꝙ intelligeret Jo Infra. 34. g. e
ſeph: eo ꝙ per interpretem loqueretur ad eos. Auertitq; ſe
parumper: et fleuit: et reuerſus locutus eſt ad eos. Tol-
lenſq; Symeon: et ligans illis preſentibus: iuſſit miniſtris
vt implerent eorum ſaccos tritico et reponerent pecunias
ſingulorum in ſaccis ſuis: datis ſupra cibarijs in via. Qui
fecerunt ita. At illi portantes frumenta in aſinis ſuis profe
cti ſunt. Apertoq; vnus ſacco vt daret iumento pabuluz in
diuerſorio contemplatus pecuniam in ore ſacculi dixit fra
tribus ſuis. Reddita eſt mihi pecunia. En habetur in ſac-
co. Et obſtupefacti turbatiq; mutuo dixerunt. Quidnā eſt
hoc quod fecit nobis deus? Ueneruntq; ad Jacob patrem
ſuum in terra chanaan: et narrauerunt ei omnia que acci-
diſſent ſibi dicentes. Locutus eſt nobis dominus terre du
re ꝛ putauit nos exploratores eſſe puincie. Cui reſpondi-
mus. Pacifici ſumus nec vllas molimur inſidias. Duode- Supra eodez
cim fratres vno patre geniti ſumus: vnus non eſt ſup: mi-
nimus cum patre noſtro eſt in terra chanaan. Qui ait no-
bis. Sic probabo ꝙ pacifici ſitis. Fratrem veſtrum vnum
dimittite apud me: ꝛ cibaria domibus veſtris neceſſaria ſu-
mite et abite. Fratremq; veſtrum minimuz adducite ad me
vt ſciam ꝙ nō ſitis exploratores: ꝛ iſtum qui tenetur in vin-
culis

culis recipere poſſitis:ac deinceps que vultis emendi ha-
E beatis licentiã. His dictis cum frumenta effunderent: ſin-
guli repererunt in oꝛe ſaccoꝛum ligatas pecunias. Exterri
tiſqꝫ ſimul omnib⁹ dixit pater Jacob. Abſqꝫ liberis me eſſe
feciſtis. Joſeph non eſt ſuper:ſymeon tenetur in vinculis:⁊
beniamin auferetis. In me hec omnia mala reciderũt. Cui
reſpondit ruben. Duos filios meos interfice ſi non reduxe
ro †illũ tibi. Trade †illum in manu mea:ego cuʒ tibi reſti-
Alr + ſupeſt illum. tuam. Ait ille. Non deſcendet (inquit) filius meus vobiſcũ:
Alr + eum. frater eius mortuus eſt ⁊ ipſe ſolus remãſit. Si qd ei aduer
ſitatis acciderit in terra ad quam pergitis: deducetis ca-
nos meos cum doloꝛe ad inferos.

¶ Cap. Summa. Fratres redeunt in egyptum cum Ben
iamin:ſimul epulantur. Cap.XLIII.

Interim fames omnem terram vehemen-
A ter premebat. Conſumptiſqꝫ cibis quos
ex Egypto detulerant:dixit Jacob ad fi-
lios ſuos. Reuertimini ⁊ emite nobis pau
xillum eſcarum. Reſpondit Judas. De-
alr + teſtifica tione iurãdi. nunciauit nobis vir ille ſub † atteſtatio-
ne iuriſiurandi dicens. Non videbitis faciem meaʒ niſi fra
trem veſtrum minimum adduxeritis vobiſcuʒ. Si ergo vis
eum mittere nobiſcum: pergemus pariter et emenus tibi
neceſſaria:ſi autem non vis:non ibimus. Uir enim (vt ſepe
Infra.44.e. B diximus) denunciauit nobis dicens. Non videbitis facieʒ
meam abſqꝫ fratre veſtro minimo. Dixit eis iſrael. In meã
hoc feciſtis miſeriam:vt indicaretis ei et alium habere vos
fratrem. At illi reſponderunt. Interrogauit nos homo per
oꝛdinem noſtram progenieʒ:ſi pater viueret: ſi haberemus
Sparta ſeu la cedemonia cõ dicitur i grecia. fratrem. Et nos reſpondimus ei conſequenter, iuxta id qd
fuerat ſciſcitatus. Nunquid ſcire poteramus quod dictu-
rus eſſet:adducite fratrem veſtrum vobiſcum? Judas quo
qꝫ dixit patri ſuo. Mitte puerum mecum vt proficiſcamur
et poſſimus viuere:ne moꝛiamur nos ⁊ paruuli noſtri. Ego
ſuſcipio puerum de manu mea require illum. Niſi reduxe-
Infra.44.g. alr + tradide ro. ro et † reddidero eum tibi:ero peccati reus in te omni tem-
poꝛe. Si non interceſſiſſet dilatio iaʒ vice altera veniſſem⁹.
C Igitur iſrael pater eoꝛum dixit ad eos. Si ſic neceſſe eſt:fa
alr + fructib⁹ cite quod vultis. Sumite de optimis terre † frugib⁹ in va
ſis veſtris et deferte viro munera modicum reſine ⁊ mellis
⁊ † ſtoꝛacis ſtactes ⁊ terebinthi ⁊ amigdalarũ. Pecuniãqꝫ
alr + ſtyracis duplicem ferte vobiſcum ⁊ illam quam inueniſtis in ſaccu-
lis repoꝛtate: ne foꝛte erroꝛe factum ſit. Sed ⁊ fratrem ve-
ſtrum tollite: et ite ad virum. Deus autem meus omnipo-
tens faciat vobis eum placabilem:⁊ remittat vobiſcum fra
Alr + ſupeſt. in vinculis. trem veſtrum quem tenet † in vinculis et hunc beniamin.
Ego autem quaſi oꝛbatus abſqꝫ liberis ero. Tulerunt ergo
viri munera et pecuniam duplicem ⁊ beniamin. Deſcende-
D runtqꝫ in Egyptum et ſteterunt coꝛaʒ Joſeph. Quos cum
ille vidiſſet ⁊ beniamin ſimul:precepit diſpenſatoꝛi domus
ſue dicens. Introduc viros domum ⁊ occide victimas ⁊ in-
ſtrue conuiuium quoniam hodie mecum ſunt comeſturi me
ridie. Fecit ille quod ſibi fuerat imperatum: et introduxit
Arg⁹ ter ſapiẽ tiſſimus hõ⁹ naue cõdidit. viros domum. Ibiqꝫ exterriti dixerũt mutuo. Propter pe
cuniam quam retulimus prius in ſaccis noſtris introducti
ſumus vt deuoluat in nos calumniam:⁊ violenter ſubijciat
ſeruituti ⁊ nos ⁊ aſinos noſtros. Quamobrem in ipſis foꝛi-
bus accedentes ad diſpenſatoꝛem locuti ſunt. Oꝛamus do
E Supra.42.b. mine,vt audias nos. Jam ante deſcendimus vt emeremus
eſcas. Quibus emptis cum veniſſemus ad diuerſoꝛiũ ape-
al. + ſacculos ruimus † ſaccos noſtros:⁊ inuenimus pecuniam in oꝛe ſac
coꝛum quam nunc eodem pondere repoꝛtauimus. Sed et
aliud attulimus argentum vt emamus que nobis neceſſa-
ria ſunt. Nõ eſt in noſtra conſcientia,quis poſuerit eam in
marſupijs noſtris. At ille reſpõdit. Pax vobiſcũ. Nolite ti-
mere. Deus veſter ⁊ deus patris veſtri dedit vobis theſau
ros in ſaccis † veſtris. Nam pecuniam quam dediſtis mi- alr + ſacculis
hi pꝛobataʒ ego habeo. Eduxitqꝫ eos ad ſymeon. Et intro
ductis domum attulit aquam et lauerunt pedes ſuos: de-
ditqꝫ † pabulum aſinis eoꝛum. Illi vero parabant munera a lr + pabula
donec ingrederetur Joſeph meridie. Audierant eniʒ ꝙ ibi
comeſturi eſſent panem. Igitur ingreſſus eſt ioſeph domũ F
ſuam:obtuleruntqꝫ ei munera: tenentes in manibus ſuis: Alr + eum.
et adoꝛauerunt † pꝛoni in terram. At illi clementer reſalu- alr + ſupereſt eos.
tatis eis interrogauit † eos dicens. † Sanus ne eſt pater Supra.29.a
veſter ſenex:de quo dixeratis mihi? Adhuc viuit? Qui re- Alr + ſaluus
ſponderunt. Soſpes eſt ſeruus tuus pater noſter. Adhuc
viuit. Et incuruati adoꝛauerunt eum. Attollens autem io-
ſeph oculos vidit beniamin fratrem ſuum vterinum :et ait.
Iſte eſt frater veſter paruulus: de quo dixeratis mihi? Et
rurſum. Deus (inquit) mereatur tui fili mi. Feſtinauitqꝫ
† in domum:quia commota fuerant viſcera eius ſuper fra- Alr + ſupeſt in domum.
tre ſuo et erumpebant lachꝛyme:et introiens cubiculuʒ fle- G
uit. Rurſumqꝫ lota facie egreſſus:continuit ſe: et ait. Po-
nite panes. Quibus appoſitis ſeoꝛſum Joſeph: ⁊ ſeoꝛſum
fratribus: Egyptijs quoqꝫ qui veſcebantur ſimul ſeoꝛſum.
Illicitum eſt enim Egyptijs comedere cum hebꝛeis: ⁊ pꝛo- Alr + ergo.
phanum putant huiuſcemodi conuiuium. Sederunt † co-
ram eo pꝛimogenitus iuxta pꝛimogenita ſua :et minimus
iuxta etatem ſuam. Et mirabãtur nimis ſumptis partibus
quas ab eo acceperant. Maioꝛqꝫ pars venit beniamin:ita
vt quinqꝫ partibus excederet. Biberũtqꝫ et inebꝛiati ſunt
cum eo.

¶ Capituli Summarium. De ſcipho repoſito et inuento
in ſacco beniamin :regreſſis fratribus Judas loquitur ad
Joſeph. Cap.XLIIII.

Precepit autem Joſeph diſpenſatoꝛi A
domus ſue dicẽs. Imple ſaccos eoꝛũ
frumento quantum poſſunt capere: ⁊
pone pecuniã ſingulorum in ſummita
te ſacci. Sciphum aũt meuʒ argenteũ
⁊ pꝛeciuʒ quod dedit tritici:pone i oꝛe
ſacci iunioꝛis. Factũqꝫ eſt ita. Et oꝛto
mane dimiſſi ſunt cuʒ aſinis ſuis. Jãqꝫ Alr + tum.
vꝛbem exierant ⁊ proceſſerant paululuʒ. † Tunc Joſeph ac
cerſito diſpẽſatoꝛe domus ait. Surge (inquit) ⁊ perſeqˀre
viros ⁊ appꝛehẽſis dicito. Quare reddidiſtis maluʒ ꝓ bo B
no? Sciphus quem furati eſtis: ipſe eſt in quo bibit domi Al + augurio ri.
nus meus :et in quo † augurari ſolet. Peſſimam rem feci- Alr + apprehenſiſqꝫ.
ſtis. Fecit ille vt iuſſerat:et † appꝛehenſis per oꝛdinem lo-
cutus eſt. Qui reſponderũt. Quare ſic loquitur dominus
noſter:vt ſerui tui tantuʒ flagitij commiſerint? Pecuniam
quam inuenimus in ſummitate ſaccoꝛum repoꝛtauimus ad
te de terra chanaan. Et quomodo conſequens eſt:vt fura-
ti ſimus de domo domini tui aurum vel argentum? Apud
quemcũqꝫ fuerit inuentum ſeruoꝛum tuoꝛum quod queris
moꝛiatur: et nos erimus ſerui domini † noſtri. Qui dixit Alr + tui.
eis. Fiat iuxta veſtram ſententiam. Apud quemcunqꝫ fue- C
rit inuentum ipſe ſit ſeruus meus : vos autem eritis inno-
xij. Itaqꝫ feſtinato deponentes in terram ſaccos aperue-
runt ſinguli. Quos ſcrutatus incipiens a maioꝛe vſqꝫ ad
minimum inuenit ſcyphum in ſacco beniamin. At illi ſciſſis
veſtibus oneratiſqꝫ rurſum aſinis reuerſi ſunt in oppiduʒ.
Primuſqꝫ iudas cum fratribus ingreſſus eſt ad Joſeph.
Necdum enim de loco abierat. Omneſqꝫ ante eum pari- D
ter in terram coꝛruerunt. Quibus ille ait Cur ſic agere vo 22.q.2.c. ꝙ a
luiſtis? An ignoꝛatis ꝙ non ſit ſimilis mei † augurandi Alr + augurandi.
ſcientia? Cui iudas. Quid reſpondebimus (inquit) do- De homici.c
mino meo vel quid loquemur. aut quid iuſte poterimus ob latoꝛ in glo.
tendere? Deus inuenit iniquitatem ſeruoꝛum tuoꝛum. En
omnes ſerui ſumus domini mei; et nos ⁊ apud quem inuẽ-

tus eſt ſciphus. Reſpondit Joſeph. Abſit a me vt ſic agaꝫ.
Qui furatus eſt ſciphum ipſe ſit ſeruus meus: vos autem
abite liberi ad patrem veſtrum. Accedens autem propius
Judas: confidenter ait. Oro domine audi me: vt loquatur
ſeruus tuus verbum in auribus tuis: et ne iraſcaris famu-
lo tuo. Tu es enim poſt pharaonem dominus meus. Inter
rogaſti prius ſeruos tuos: habetis patrem aut fratrem: et
nos reſpondimus tibi domino meo. Eſt nobis pater ſenex
⁊ puer paruulus qui in ſenectute illius natus eſt: cuius vte
rinus frater eſt mortuus: et ipſum ſolum habet mater ſua:
pater vero tenere diligit eū. Dixiſtiqꝫ ſeruis tuis. Adduci-
te eum ad me: et ponam oculos meos ſuper illum. Sugge-
ſſimus tibi domino meo: non poteſt puer relinquere patreꝫ
Supra. 43.a. ſuum. Si enim illum dimiſerit morietur. Et dixiſti ſeruis
F tuis. Niſi venerit frater veſter minimus vobiſcum: non vi-
debitis amplius faciem meam. Cum ergo aſcēdiſſemus ad
famulum tuum patrem noſtrum: narrauimus ei omnia que
locutus eſt dominus meus. Et dixit pater noſter. Reuerti
mini et emite nobis parum tritici. Cui diximus. Non poſ-
ſumus ire. Si frater noſter minimus deſcenderit nobiſcuꝫ
Supra.37.d. proficiſcemur ſimul. alioquin illo abſente non audemus vi
G dere faciem viri. Ad que ille reſpondit. Uos ſcitis ꝙ duos
filios genuerit mihi vxor mea. Egreſſus eſt vnus: ⁊ dixiſtis
beſtia deuorauit eum: et huculqꝫ non comparet. Si tuleri-
tis et iſtum ⁊ aliquid ei in via contigerit deducetis canos
meos cum merore ad inferos. Igitur ſi intrauero ad ſeruū
tuum patrem noſtrum ⁊ puer defuerit: cum anima illius ex
huius anima dependeat: videritqꝫ eum non eſſe nobiſcum
morietur: et deducent famuli tui canos eius cum dolore ad
inferos. Ego proprie ſeruus tuus ſim: qui in meam hunc
recepi fidem: et ſpopondi dicens. Niſi reduxero euꝫ pecca
ti reus ero in patrem meum omni tempore. Manebo itaqꝫ
Supra.43.b. ſeruus tuus ꝓ puero in miniſterio domini mei: ⁊ puer aſcē-
dat cum fratribus ſuis. Non enim poſſum redire ad patreꝫ
abſente puero ne calamitatis que oppreſſura eſt patrē meū
teſtis aſſiſtam.

¶ Capituli Summarium. Joſeph ſe fratribus manife-
ſtat: mandat pro patre: munera mittit ⁊ adhuc viuere patri
nunciatur. Cap.XLV.

A NOn ſe poterat vltra cohibere ioſeph mul
tis corā aſtantibus. Unde precepit vt egre
derentur cuncti foras: et nullus intereſſet
al.+cognitõi alienus † agnitioni mutue. Eleuauitqꝫ vo
Supra.42.c. cem cum fletu: quam audierunt Egyptij:
et.43.g. omniſqꝫ domus Pharaonis: et dixit fra-
22.q.2.c.quod tribus ſuis. Ego ſum Joſeph. Adhuc pater meus viuit:
ait ibi extus Non poterant reſpondere fratres nimio † terrore perter
docuit.
als+timore. riti. Ad quos ille clementer. Accedite (inquit) ad me. Et
B cum acceſſiſſent prope: ego ſum (ait) Joſeph frater veſter
Infra.50.c. quē vendidiſtis in Egyptuꝫ. Nolite pauere: neqꝫ vobis du
rum eſſe videatur ꝙ vendidiſtis me in his regionibꝰ. Pro
ſalute enim veſtra miſit me deus ante vos in Egyptū. Bie
nium eſt enim ꝙ cepit fames in terra eſſe et adhuc quinqꝫ
anni reſtant quibus nec arari poterit nec meti. Premiſitqꝫ
me deus vt reſeruemini ſuper terram: et eſcas ad viuenduꝫ
habere poſſitis. Non veſtro conſilio ſed dei voluntate huc
miſſus ſum qui fecit me quaſi patrem Pharaonis et domi
num vniuerſe domus eius ac principem in omni terra Egy
pti. Feſtinate et aſcendite ad patrem meum: et dicetis ei.
C Hec mandat filius tuus Joſeph. Deus fecit me dominuꝫ
l.+mortalis. vniuerſe terre Egypti. Deſcende ad me † moreris: et ha-
lo+teſſen. bitabis in terra † geſſen. Eriſqꝫ iuxta me tu et filij tui et fi-
lo+geſſem. lij filiorū tuorum: oues tue et armenta tua et vniuerſa que
poſſides: ibiqꝫ te paſcam. Adhuc enim quinqꝫ anni reſidui

ſunt famis: ne et tu pereas et omnis domus tua: et omnia
que poſſides. En oculi veſtri et oculi fratris mei Benia- D
min vident ꝙ os meum loquatur ad vos. Nunciate patri
meo vniuerſam gloriam meaꝫ: et cuncta que vidiſtis in egy
pto. Feſtinate et adducite eum ad me. Cumqꝫ amplexatus Attende ma-
recidiſſet in collum Beniamin fratris ſui fleuit: illo quoqꝫ gnam clemen
ſimiliter flente ſuper collum eius. Oſculatuſqꝫ eſt Joſeph tiam ioſeph.
omnes fratres ſuos: et plorauit ſuper ſingulos. Poſt que E
auſi ſunt loqui ad eum. Auditumqꝫ eſt et celebri ſermone
vulgatum in aula regis. venerūt fratres Joſeph. Et gaui-
ſus eſt Pharao: atqꝫ omnis familia eius. Dixitqꝫ ad Jo-
ſeph vt imperaret fratribus ſuis dicens. Onerantes iumē
ta: ite in terram chanaan et tollite inde patrem veſtrum et
cognationeꝫ et venite ad me: ⁊ ego dabo vobis omnia bo-
na egypti: vt comedatis medullam terre. Precipe etiam vt
tollant plauſtra de terra egypti: ad ſubuectionem paruulo F
rum ſuorum ac coniugum. Et dicito. Tollite patrem veſtrū
et properate quā totius venientes: nec dimittatis quicquā
de ſupellectili veſtra: quia omnes opes Egypti veſtre erūt
Feceruntqꝫ filij Iſrael vt eis mandatum fuerat. Quibus
dedit Joſeph plauſtra: ſecundum Pharaonis imperium:
⁊ cibaria in itinere. Singulis quoqꝫ proferri iuſſit binas ſto
las: Beniamin vero dedit trecentos argenteos cuꝫ quinqꝫ
ſtolis optimis: tantumdem pecunie ⁊ veſtium mittens pa-
tri ſuo: addens ei aſinos decem: qui ſubueherent ex omni-
bus diuitijs Egypti: ⁊ totidem aſinas triticum in itinere: G
paneſqꝫ portantes. Dimiſit ergo fratres ſuos: ⁊ proficiſcē- 22.q.1.c.mo-
tibus ait. Ne iraſcamini in via. Qui aſcendentes ex egypto net.§.ſicut ex.
venerunt in terrā chanaan ad patrem ſuum Jacob: et nun- h. poſitꝰ erat
ciauerūt ei dicentes. Joſeph filius tuus viuit ⁊ ipſe domi- in infimis.
natur in omni terra egypti. Quo audito Jacob: quaſi de De tude.c.pe.
graui ſomno euigilans: tamen non credebat eis. Illi † ecō in glo.
tra referebant omnem ordinem rei. Cumqꝫ vidiſſet plauſtra als+contra.
et vniuerſa que miſerat: reuixit ſpiritus eius: et ait. Suffi-
cit mihi ſi adhuc Joſeph filius meus viuit: vadam et vide-
bo illum anteqꝫ moriar.

¶ Capituli Summarium. Jacob cum filijs ⁊ nepotibus
in egyptum deſcendit: eorum qui cum Jacob deſcenderunt
nomina: Joſeph patri occurrit.

Capitulum.XLVI.

PRofectuſqꝫ Iſrael cum omnibus que ha- A
bebat venit ad puteum iuramenti. Et ma-
ctatis ibi victimis deo patris ſui iſaac: au-
diuit eum per viſionem nocte vocantem
ſe: et dicentem ſibi. Jacob Jacob. Cui re-
ſpondit. Ecce adſum. Ait illi deus. Ego ſuꝫ
fortiſſimus deus patris tui. Noli timere: ſed deſcende in
Egyptum: quia in gentem magnam faciam te ſibi. Ego de-
ſcendam tecum illuc. et ego inde adducam te reuertentem.
Joſephꝰ quoqꝫ ponet manus ſuas ſuper oculos tuos. Sur
rexit Jacob mane a puteo iuramenti: tuleruntqꝫ eum filij
cum paruulis et vxoribus ſuis in plauſtris que miſerat pha
rao ad portandum ſenem: et omnia que poſſederat in terra
chanaan. Ueniqꝫ in Egyptum cum omni ſemine ſuo: filij
eius et nepotes: filie ⁊ cuncta ſimul progenies. Hec ſunt au B
tem nomina filiorum Iſrael qui ingreſſi ſunt in Egyptum Exo.1.a.6.b.
ipſe cum liberis ſuis. Primogenitus ruben. Filij Ruben Numeri.26.a.
enoch ⁊ phalu ⁊ eſron ⁊ charmi. Filij ſymeon iemuhel et † 1.paral.5.a.
iamin ⁊ abod ⁊ iachin ⁊ ſaber ⁊ ſaul filius chananitidis. Fi- als+iam.
lij leui gerſon et caath et merari. Filij iuda her et onan ⁊ ſe
la et Phares et zara. Mortui ſunt autem her et Onan in
terra Chanaan. Natiqꝫ ſunt filij Phares et Eſron et
Amul. Filij iſachar thola: et phua et † Jobab ⁊ Semron: Als+iob.
Filij zabulon Sareth et † ehelon et † iahelel. Hi filij lye Als+helon.
quos genuit in Meſopotamia ſyrie cum Dyna filia ſua. Als+iahel.
Omnes

Omnes anime filiorum eius et filiarum triginta tres. Filij
alſ + ſephiō. gad † ꝛ ſephō ꝛ † aggi ꝛ eſebon ꝛ ſuni ꝛ heri ꝛ arodi ꝛ are-
Alſ + taggi. li. Filij aſer † iemna ꝛ ieſua ꝛ ieſui ꝛ beria ſara quoqꝫ ſoror
Alſ + iamne. eorum. Filij beria heber ꝛ ꝛ melchiel. Hi filij zelphe quam
dedit laban lye filie ſue ꝛ hos genuit iacob ſexdeci animas.
C Filij rachel vxoris Jacob ioſeph et beniamin. Natiqꝫ ſunt
al + aſſenech ioſeph filij in terra egypti quos genuit ei † aſſenez filia pu-
tipharis ſacerdotis helyopoleos manaſſes ꝛ effraim. Filij
alſ + bochor. beniamin bela et † bechor ꝛ aſbel ꝛ gera ꝛ naamā ꝛ † iechri
alſ + echi. et ietros ꝛ reſemophi et ophin: ꝛ ared. Hi filij rachel quos
genuit Jacob. Omnes anime quatuordecim. Filij dan †
alſ + vſim. vſan. Filij neptalim iaſiel et guni et ieſer et † ſalem. Hi filij
alſ + ſillem. bale: quam dedit laban rachel filie ſue: et hos genuit iacob
omnes anime ſeptem. Cunctequꝫ anime que ingreſſe ſunt cū
iacob in egyptum: ꝛ egreſſe ſunt de femore illius abſqꝫ vxo
ribus filiorum eius ſexaginta ſex. Filij autem Joſeph qui
Deuter. 10. d. nati ſunt ei in terra Egypti anime due. Omnes anime do-
mus iacob que ingreſſe ſunt Egyptum fuere ſeptuaginta.
Miſit autem iacob iudam ante ſe ad Joſeph in egyptum
vt nunciaret ei: et ille occurreret in geſſen. Quo cum perue
niſſet iuncto Joſeph curru ſuo aſcendit obuiaꝫ patri ad eū-
dem locum. Videnſqꝫ eum irruit ſuper collum eius ꝛ inter
D amplexus fleuit. Dixitqꝫ pater ad Joſeph. Jam letus mo-
riar quia vidi faciem tuam et ſuperſtitem te relinquo. At il-
le locutus eſt ad fratres ſuos: et ad omnem domum patris
ſui. Aſcendam ꝛ nunciabo Pharaoni: dicamqꝫ ei. Fratres
mei et domus patris mei qui erant in terra chanaan vene
runt ad me: et ſunt viri paſtores ouium curamqꝫ habent
alendorum gregum. Pecora ſua ꝛ armēta ꝛ omnia que ha
bere potuerunt adduxerunt ſecum. Cumqꝫ vocauerit vos ꝛ
dixerit: quod eſt opus veſtrum? Reſpōdebitis. Viri paſto
res ſumus ſerui tui ab infantia noſtra vſqꝫ in preſens: et
nos et patres noſtri. Hec autem dicetis vt habitare poſſi-
tis in terra geſſen: quia deteſtātur Egyptij omnes paſto-
res ouium.

¶ Cap. Summa. Joſeph patrem et fratres ad pharao-
nem introducit: dat eis terram geſſen: egyptij cibos petūt
ꝛ pecora ꝛ terrā vendūt. quinta pars fructuuꝫ fit regis: iſrl'
adiurat ioſeph de ſua ſepultura. Cap. XLVII.

A Ingreſſus ergo ioſeph nunciauit pharao-
ni dicēs. Pater meus et fratres oues eorū
et armenta et cuncta que poſſident vene-
runt de terra chanaan: ꝛ ecce conſiſtunt in
terra geſſen. Extremos quoqꝫ fratruꝫ ſuo
rum quinqꝫ viros ſtatuit corā rege. Quos
ille interrogauit. Quid habetis operis? Reſponderunt.
Paſtores ouium ſumus ſerui tui: et nos et patres noſtri.
Ad peregrinandum in terram tuam venimus quoniam nō
eſt herba gregibus ſeruorum tuorum ingraueſcente fame
alſ + regione † in terra chanaan. Petimuſqꝫ vt eſſe nos iubeas ſeruos
B tuos in terra geſſen. Dixit itaqꝫ rex ad Joſeph. Pater tuꝰ
et fratres tui venerunt ad te. Terra egypti in cōſpectu tuo
eſt: in optimo loco fac eos habitare et trade eis terram geſ
ſen. Quod ſi noſti in eis eſſe viros induſtrios cōſtitue illos
Geſſen eſt the- magiſtros pecorum meorum. Poſt hec introduxit ioſeph
baida. patrem ſuum ad regem et ſtatuit eum coram eo. Qui bene-
dicens illi et interrogatus ab eo quot ſunt dies annorum
vite tue? Reſpondit: dies peregrinationis vite mee centuꝫ
triginta annorum ſunt parui ꝛ mali: ꝛ non peruenerunt vſqꝫ
C ad dies patrum meorum quibus peregrinati ſunt. Et be-
nedicto rege egreſſus eſt foras. Joſeph vero patri ꝛ fratribꝰ
ſuis dedit poſſeſſionem in Egypto in optimo terre loco ra-
maſſes vt preceperat Pharao ꝛ alebat eos omnemqꝫ do-
Ro. maximā mum patris ſui: prebens cibaria ſingulis. In toto enim or-
famem. be panis deerat: et oppreſſerat fames terraꝫ: maxime Egy-
pti ꝛ chanaan. E quibus omnem pecuniaꝫ congregauit ꝑ
venditione frumenti: ꝛ intulit eaꝫ in erarium regis. Cumqꝫ
defeciſſet † emptoribus preciū venit cuncta egyptus ad io alſ + ēptoris
ſeph dicens. Da nobis panes. Quare morimur coram te: D
deficiente pecunia? Quibus ille reſpondit. Adducite peco-
ra veſtra: et dabo vobis ꝑ eis cibos: ſi preciuꝫ non habetis
Que cū adduxiſſent dedit eis alimenta ꝑ equis ꝛ ouibus ꝛ
bobus ꝛ aſinis ſuſtentauitqꝫ eos illo anno pro commuta-
tione pecorum. Venerunt quoqꝫ anno ſecundo: et dixerunt
ei. Non celamus † dño noſtro: ꝙ deficiente pecunia peco- Alſ + dñm noſtrum.
ra ſimul defecerunt: nec clā te eſt ꝙ abſqꝫ pecoribus ꝛ terra
nihil habeamꝰ. Cur ego morimur te vidēte? Et nos ꝛ terra
noſtra tui erimus. Eme nos in ſeruitutem regiam et prebe
ſemina: ne pereunte cultore redigatur terra in ſolitudineꝫ.
Emit igitur ioſeph omnem terrā egypti vēdentibus ſingu E
lis poſſeſſiōes ſuas pre magnitudine famis. Subiecitqꝫ eā 23. q. 8. c. tribu-
pharaoni: et cunctos populos eius a nouiſſimis terminis tum. §. cōuto.
egypti vſqꝫ ad extremos fines eius preter terram ſacerdo- De imunita. c. nō minus ꝑ
tum que a rege tradita fuerat eis. Quibus ꝛ ſtatuta ciba- archidiaco.
ria ex horreis publicis prebebantur: ꝛ idcirco nō ſunt com De ceſi. c. ꝗꝗ lib. vi.
pulſi vendere poſſeſſiones ſuas. Dixit ergo Joſeph ad po- 2. Eſdre. 6.
pulos. En vt cernitis ꝛ vos ꝛ terram veſtraꝫ pharao poſſi- F
det: accipite ſemina ꝛ ſerite agros vt fruges habere poſſi-
tis. Quintā partē regi dabitis: quatuor reliquas permitto
vobis in ſementem: ꝛ in cibū familijs ꝛ liberis veſtris. Qui
reſponderunt. Salꝰ noſtra in manu tua eſt. Reſpiciat nos
tantum dominus noſter: ꝛ leti ſeruiemus regi. Ex eo tēpo-
re vſqꝫ in preſentem diem in vniuerſa terra egypti regibus
quinta pars ſoluitur. Et factuꝫ eſt quaſi in legem abſqꝫ ter
ra ſacerdotali: que libera ab hac conditione fuit. Habitauit
ergo iſrael in egypto. id eſt in terra geſſen: ꝛ poſſedit eā au-
cluſqꝫ eſt ꝛ multiplicatus nimis. ꝛ vixit in ea decem ꝛ ſeptē
annis. Factiqꝫ ſunt omnes dies vite illius centum quadra
ginta ſeptem annorum. Cumqꝫ appropinquare cerneret diē
mortis eius: vocauit filium ſuum Joſeph et dixit ad eum.
Si inueni gratiam in conſpectu tuo: pone manum tuā ſub Supra. 24. a.
femore meo: ꝛ facies mihi miſericordiam ꝛ veritatem: vt nō
ſepelias me in egypto: ſed dormiā cuꝫ patribꝰ meis: ꝛ aufe-
ras me de terra hac: condaſqꝫ in ſepulchro maiorum † meo Alſ + ſuperſ meorum.
rum. Cui reſpondit ioſeph. Ego faciam quod iuſſiſti. Et il-
le. Jura ergo (inquit) mihi. Quo iurāte adorauit iſrael do Supra. 25. d.
minum conuerſus ad lectuli caput.

¶ Capi. Summarium. Jacob egrotat: filijs ioſeph bene
dicit: ephraim manaſſe preponit: vrbem ſichem ioſeph filio
ſpecialiter donat. Cap. XLVIII

A His itaqꝫ tranſactis nūciatum eſt ioſeph ꝙ egro
taret pater ſuus. Qui aſſumptis duobus filijs
manaſſe et ephraim ire perrexit. Dictumqꝫ eſt
ſeni. Ecce filius tuus Joſeph venit ad te. Qui

confortatus ſedit in lectulo. Et ingreſſo ad ſe Joſeph: ait.
Deus omnipotens apparuit mihi in luza q̄ eſt in terra cha-
naan: benedixitq; mihi ⁊ ait: ego te augebo ⁊ multiplicabo
⁊ faciam te in turbas populorum. Daboq; tibi terrā hanc:
⁊ ſemini tuo poſt te in poſſeſſionē ſempiternam. Duo ergo
filij tui qui nati ſunt tibi in terra egypti anteq̄ huc venirem
ad te mei erunt ephraim ⁊ manaſſes: ſicut rubē ⁊ ſymeon re
putabuntur mihi. Reliquos autē quos genueris poſt eos
B tui erunt ⁊ nomine fratrum ſuorum vocabūtur in poſſeſſio
nibus ſuis. Mihi enim quando veniebaꝫ de meſopotamia
mortua eſt rachel in terraꝫ chanaan in ipſo itinere. Eratq;
vernum tempus. Et ingrediebar effratam: et ſepeliui eam
iuxta viam effrate: que alio nomine appellatur bethleem.
Uidens autem filios eius. Dixit ad eum. Qui ſunt iſti? Re
ſpondit. Filij mei ſunt quos donauit mihi dominus in hoc
loco. Adduc (inquit) eos ad me: vt benedicam illis. Oculi
enim iſrael caligauerant pre nimia ſenectute: ⁊ clare videre
non poterat. Applicitoſq; ad ſe deoſculatus ⁊ circumplex⁹
eos dixit ad filium ſuum. Non ſum fraudatus aſpectu tuo:
inſuper oſtendit mihi deus ſemen tuum. Cumq; tuliſſet eos
Joſeph de gremio patris: adorauit pronus in terram: ⁊ po
C ſuit effraim ad dexteram ſuam: id eſt ad ſiniſtram iſrael: ma-
23.diſt.c. eccleſiaſticarū. in ver. ſcriptura in glo. naſſen vero in ſiniſtra ſua ad dexteram ſcilicet patris: ap-
plicuitq; ambos ad eum. Qui extendens manum dextram
poſuit ſuper caput effraim iunioris fratris: ſiniſtram autē
ſuper caput Manaſſe qui maior natu erat commutans ma
nus. Benedixitq; iacob filijs Joſeph ⁊ ait. Deus in cuius
conſpectu ambulauerunt patres mei abraā: ⁊ iſaac: deus q̄
paſcit me ab adoleſcentia mea vſq; in preſentem diē. Ange-
lus qui eruit me de cunctis malis: benedicat pueris iſtis: ⁊
inuocetur ſuper eos nomen meum: nomina quoq; patrum
meorum abraam et iſaac: et creſcant in multitudinem ſuper
D terram. Uidens autem Joſeph ꝙ poſuiſſet pater ſuus de-
xteram manum ſuper caput effraim grauiter accepit. Et ap
prehenſam manum patris leuare conatus eſt de capite ef-
fraim: et transferre ſuper caput Manaſſe. Dixitq; ad patrē
Non ita conuenit pater: quia hic eſt primogenitus. Pone
dexteram tuam ſuper caput eius. Qui renuens ait. Scio fi
li mi ſcio: et iſte quippe erit in populos ⁊ multiplicabitur.
Sed frater eius iunior maior erit illo: et ſemē illius creſcet
in gentes. Benedixitq; eis in tempore illo dicens. In te be
nedicet iſrael atq; dicetur. Faciat tibi deus ſicut effraim ⁊
ſicut Manaſſe. Conſtituitq; effraim ante manaſſen. Et ait
ad Joſeph filium ſuuꝫ. En ego morior: ⁊ erit deus vobiſcū
reducetq; vos ad terram patrum veſtrorum. Do tibi partē
vnam extra fratres tuos quam tuli de manu amorrei in gla
dio et arcu meo.

Capituli Summarium. Iſrael filios benedixit de ſepul
tura mandat: ⁊ moritur. Cap. XLIX.

A Vocauit autem iacob filios ſuos et ait eis.
Congregamini vt annunciem que ventu-
ra ſunt vobis in diebus nouiſſimis. Con-
gregamini et audite filij Jacob: audite iſ-
rael patrem veſtrum. Ruben primogeni-
tus meus. Tu fortitudo mea ⁊ principium
24.q.3.capi.ſi igitur. doloris mei. Prior in donis: maior in imperio. Effuſus es
ſicut aqua. Non creſcas quia aſcendiſti cubile patris tui: ⁊
maculaſti ſtratum eius. Symeon et leui et fratres vaſa ini-
quitatis bellantia. In conſilium eorum non veniat anima
mea: et in cetu illorum nō ſit gloria mea. Quia in furore ſuo
occiderunt virum et in voluntate ſua ſuffoderunt murum.
Maledictus furor eorum: quia pertinax: et indignatio eo-
rum: quia dura. Diuidam eos in Jacob: et diſperdam eos
B in iſrael. Juda te laudabūt fratres tui. Manus tue in cer-
uicibus inimicorum tuorum adorabūt te filij patris tui. Ca
tulus leonis iuda. Ad predam fili mi aſcendiſti: requieſcēs
accubuiſti vt leo ⁊ quaſi leena. Quis ſuſcitabit eum? Non
auferetur ſceptrum de iuda: ⁊ dux de † femore eius: donec Alſ. + femoribus.
veniat qui mittendus eſt: ⁊ ipſe erit expectatio gentiū. Li-
gans ad vineam pullum ſuum: ⁊ ad vitem o fili mi: aſinā ſuā
Lauabit in vino ſtolaꝫ ſuam: et in ſanguine vue palliuꝫ ſuū.
Pulchriores ſunt oculi eius vino: ⁊ dentes eius lacte can-
didiores: zabulon in littore maris habitabit ⁊ in ſtatiōe na
uium pertingens vſq; ad ſydonem. Iſachar aſinus fortis
accubans inter terminos. Uidit requiē ꝙ eſſet bona: et ter-
ram ꝙ optima: ⁊ ſuppoſuit humerum ſuum ad portandum
factuſq; eſt tributis ſeruiens. Dan iudicabit populū ſuum
ſicut ⁊ alia tribus in iſrael. Fiat dan coluber in via: et cera- C
ſtes in ſemita mordens vngulas equi: vt cadat aſcenſor ei⁹
retro. Salutare tuū expectabo domine. Gad accinctus pre
liabitur ante eum: ⁊ ipſe accingetur retrorſuꝫ. Aſer pinguis
panis eius: ⁊ prebebit delicias regibus. Neptalim ſeruus
emiſſus et dans eloquia pulchritudinis. Filius accreſcens
Joſeph filius accreſcens ⁊ decorus aſpectu. Filie diſcurre
runt ſuper murum: ſed exaſperauerunt eum ⁊ iurgati ſunt:
inuideruntq; illi habentes iacula. Sedit in forti arcus ei⁹:
⁊ diſſoluta ſunt vincula brachiorum ⁊ manuum illius ꝑ ma
nus potentis iacob. Inde paſtor egreſſus eſt: lapis iſrael.
Deus patris tui erit adiutor tuus ⁊ omnipotēs benedicet
tibi benedictionibus celi deſuper: benedictionibus abyſſi
iacentis deorſum: benedictionibus vberum ⁊ vulue. Bene
dictiones patris tui confortate ſunt benedictiōibus patrū
eius: donec veniret deſyderium collium eternorum. Fiāt in D
capite ioſeph: ⁊ in † vertice nazarei inter fratres ſuos. Bē- Alſ. + ceruice
iamin lupus rapax: mane comedet predam: ⁊ veſpere diui-
det ſpolia. Omnes hi in tribubus iſrael duodecim. Hec lo-
cutus eſt eis pater ſuus: benedixitq; ſingulis benedictio- 13.q.2.c.hebrō
nibus proprijs ⁊ precepit eis dicens. Ego cōgregor ad po- De ſepul.c.1.
pulum meum. Sepelite meeuꝫ patribus meis in ſpeluca du Supra.25.c.
plici que eſt in agro ephron ethei contra mambre in terra
chanaan: quā emit abraam cum agro ab ephrō etheo in poſ
ſeſſionem ſepulchri. Ibi ſepelierunt eum: ⁊ ſaram vxorē ei⁹.
Ibi ſepultus eſt iſaac cuꝫ rebecca coniuge † ſua. Ibi ⁊ lya Alſ + ſuper ſua.
condita iacet. Finitiſq; mandatis quibus filios inſtruebat
collegit pedes ſuos ſuper lectulum ⁊ obijt: appoſituſq; eſt
ad populum ſuum.

Capituli Summarium. Joſeph patreꝫ ſepelit in ebron
Joſeph moritur in egypto: adiurat fratres de oſſib⁹ aſpor-
tandis.
Cap. L.

Quod cernens ioſeph ruit ſuper faciem pa A
tris flens et deoſculans eum. Precepitq; 13.q.2.c.qz alij
ſeruis ſuis medicis vt aromatibus condi-
rent patreꝫ. Quibus iuſſa explentib⁹: trā-
ſierunt quadraginta dies. Iſte q̄ppe mos
erat cadauerum conditorum. Fleuitq; eū
Egyptus ſeptuaginta diebus. Et expleto planctus tempo Supra.47.g
re. Locutus eſt ioſeph ad familiam Pharaonis. Si inue-
ni gratiam in conſpectu veſtro: loquimini in auribus Pha
raonis: eo ꝙ pater meus adiurauerit me dicēs. En morior
in ſepulchro meo quod fodi mihi in terram chanaan ſepe-
lies me. Aſcendam igitur et ſepeliam patreꝫ meum ac reuer B
tar. Dixitq; ei Pharao. Aſcende et ſepeli patrem tuum: ſi-
cut adiuratus eſt. Quo aſcendente ierunt cum eo omnes ſe
nes domus pharaonis: cunctiq; maiores natu terre Egy-
pti: domus Joſeph cuꝫ fratribus ſuis abſq; paruulis ⁊ gre
gibus abſq; armentis: que dereliquerunt in terra geſſen.
Habuit quoq; in comitatu currus ⁊ equites ⁊ facta eſt tur
ba non modica. Ueneruntq; ad aream † achad: que ſita eſt Alſ.+ azad.
trans iordaneꝫ. Ubi celebrantes exequias planctu magno Alſ.+ aphad
atq; vehementi impleuerunt ſeptem dies. Quod cum vi- Alſ + adad. 13.q.2.c.qz alij
diſſent

diſſent habitatores terre chanaan:dixerunt. Planct⁹ ma‑
gnus eſt iſte egyptijs. Et idcirco vocatum eſt nomen loci il
lius planctus egypti. Fecerunt ergo filij iacob ſicut prece‑
perat eis:⁊ portantes eum in terram chanaan ſepelierūt eū
in ſpelunca duplici quam emerat Abraam in agro cum poſ‑
ſeſſionem ſepulchri ab ephron ⁊ etheo contra faciē mābre.
C Reuerſuſqꝫ eſt ioſeph in egyptum cum fratribus ſuis ⁊ om
ni comitatu ſepulto patre. Quo mortuo timentes fratres
eius ⁊ mutuo colloquentes ne forte memor ſit iniurie quaꝫ
paſſus eſt:et reddat nobis omne malum quod fecimus mā
dauerunt ei:dicentes. Pater tuus precepit nobis anteq̄
moreretur:vt hec tibi verbis illius diceremus. Obſecro vt
obliuiſcaris ſceleris fratrum tuorum:⁊ peccati atqꝫ malicie
quam exercuerunt in te. Nos quoqꝫ oram⁹ vt ſeruo dei pa‑
tri tuo dimittas iniquitatem hanc. Quibus auditis fleuit
ioſeph. Veneruntqꝫ ad eum fratres ſui:⁊ proni adorantes
D in terram:dixerunt. Serui tui ſumus. Quibus ille reſpon
als + renuere. dit. Nolite timere. Num dei poſſumus † reſiſtere volunta‑
Sapia. 45.b. ti? Vos cogitaſtis de me malum:ſed deus vertit illud in bo
num vt exaltaret me ſicut in preſentiarum cernitis ⁊ ſaluos
faceret multos populos. Nolite timere. Ego paſcam vos:
⁊ paruulos veſtros. Conſolatuſqꝫ eſt eos:⁊ blande ac leni‑
ter eſt locutus:⁊ habitauit in egypto cum omni domo pa‑
tris ſui. Vixitqꝫ centumdecem annis:⁊ vidit effraim filios
vſqꝫ ad tertiam generationem. Filij quoqꝫ machir filij ma‑
naſſe nati ſunt in genibus ioſeph. Quibus tranſactis locu‑
tus eſt fratribus ſuis. Poſt mortem meam deus viſitabit
vos:⁊ aſcendere vos faciet de terra iſta ad terram quā iura
11.q.2.ſoror. uit abraam iſaac ⁊ iacob. Cūqꝫ adiuraſſet eos atqꝫ dixiſſet
poſt.c. hebron deus viſitabit vos aſportate oſſa mea vobiſcū de loco iſto.
Exo.13.d. Mortuus eſt expletis centumdecem vite ſue annis. Et cō
12.q.2.cap.he‑ ditus aromatibus repoſitus eſt in loculo in egypto.
bron.

C Explicit liber Geneſis.

C De decem plagis egypti Verſus.

Sanguis:rana:culex:muſce:pecus:vlcera:grando:
Brucus:caligo:mors pignora prima necando.
Prima rubens vnda:ranarum plaga ſecunda.
Inde culex triſtis:poſt muſca nocentior iſtis.
Quinta pecus ſtrauit:veſicas ſexta creauit.
Inde ſubdit grando:poſt brucus dente nephando.
Nona tegit ſolem:primam necat vltima prolem.

C Incipit liber Vellesmoth:quem
nos Exodum dicimus.

C Capituli Summarium. Nomina filiorūꝫ iſrael q̄ egreſ‑
ſi ſunt egyptum et eorum multiplicatio. Quanto oppreſſi
ſunt ab egyptijs:tanto magis multiplicabantur. Obſtetri
cum clementia.

Capitulum.I.

A Ec ſunt noīa filio‑ A Gen.46.b.
rum iſrael qui ingreſſi ſunt Egyptum
cum iacob. Singuli cum domib⁹ ſuis
introierunt: Ruben: Simeon Leui:
Iudas: Iſachar: zabulon:et Benia‑
min: Dan:et Neptalim: Gad et Aſer
Erant igitur omnes anime eorūꝫ qui
egreſſi ſunt de femore iacob ſeptuaginta. Ioſeph autem in B
egypto erat. Quo mortuo ⁊ vniuerſis fratribus eius: oīqꝫ Actuum.7.c.
cognatione ſua filij iſrael creuerunt: et quaſi germinantes
multiplicati ſunt ac roborati nimis impleuerunt terram.
Surrexit interea rex nouus ſuper egyptum:qui ignorabat
ioſeph. Et ait ad populum ſuum Ecce populus filiorum iſ‑
rael multus ⁊ fortior nobis eſt. Venite ſapienter:opprima‑
mus eum ne forte multiplicetur: et ſi ingruerit contra nos
bellum addatur inimicis noſtris:expugnatiſqꝫ nobis egre
diatur de terra. Prepoſuit itaqꝫ eis magiſtros operūꝫ: vt
affligerent eos oneribus. Edificaueruntqꝫ vrbes taberna‑
culorū Pharaoni phiton:⁊ † rameſſes. Quanto oppreme‑ Als + rame‑
bant eos tantomagis multiplicabantur ⁊ creſcebāt. Ode‑ ſes.
rantqꝫ filios iſrael egyptij ⁊ affligebāt illudētes ⁊ inuiden‑ C
tes eis: atqꝫ ad amaritudinem perducebant vitam eorum
operibus duris luti et lateris:omniqꝫ famulatu quo in ter‑
re operibus premebantur. Dixit autēꝫ rex egypti obſtetri
cibus hebreorum quarum vna vocabatur ſephora: altera
phua precipiens eis. Quando obſtetricabitis hebreas ⁊ tē
pus partus aduenerit:ſi maſculus fuerit interficite illum:ſi
femina reſeruate. Timuerunt aūt obſtetrices deū ⁊ nō fece
runt iuxta preceptum regis egypti:ſed conſeruabāt mares
Quibus accerſitis ad ſe rex:ait. Quidnā eſt hoc quod fa‑
re voluiſtis:vt pueros ſeruaretis? Que reſponderunt. Nō
ſunt hebree ſicut egyptie mulieres. Ipſe enim obſtetricādi
habent ſcientiā:⁊ priuſq̄ veniamus ad eas pariunt. Bene
ergo fecit deus obſtetricibus ⁊ creuit populus cōfortatuſ‑
qꝫ eſt nimis. Et quia timuerunt obſtetrices deum: edifica‑
uit eis domos. Precepit ergo pharao omni populo ſuo di
cens. Quicquid maſculini ſexus natum fuerit in flumen p‑
ijcite:quicquid feminini reſeruate.

Maia athlā‑
tis filia q̄ ma‑
ionenſi nome‑
dedit florēt.
Mercuri⁹ p‑
mus vir doct‑
ſimuſqꝫ claret.
Mercuri⁹ tri‑
megiſtus.
Egyptius v‑
maxim⁹ ⁊ pot‑
tiſſim⁹ claret
Mercuri⁹ h‑
mes ital⁹ m‑
dulātie inue‑
tor.
22.q.2.ca.ſi
qualibet.

C Capituli Summarium. Moyſes naſcitur: occultatur:
in aquam proijcitur:a filia pharaonis adoptatur: percuſſo
egyptio fugit ad terram madian:vbi ſephoram ietro filiam
vxorem duxit:mortuo egypti rege filij iſrael ad dominū cla‑
mant. Capi.II.

A
E Greſſus eſt poſt hec vir de domo leui:⁊ ac De natiuit‑
cepit vxorem ſtirpis ſue. Que concepit et te moyſi vid‑
peperit filium. Et videns eum elegantem ſephū li.2.an‑
abſcondit tribus menſibus. Cumqꝫ iam ce c.6. quali ſe‑
lare non poſſet:ſumpſit fiſcellam ſcirpeam ba quidā e‑
⁊ liniuit eam bitumine ac pice:poſuitqꝫ in pri⁹ p̄dicere‑
tus infantulum ⁊ expoſuit eum in carecto ripe fluminis ſtā natiuitatem
te procul ſorore eius:⁊ conſyderante euentum rei. Ecce au moyſi alia p‑
tem deſcendebat filia pharaonis vt lauaretur in flumine: ⁊ chre ſcribit
puelle eius gradiebantur per crepidinem aluei. Que cum ſephus in.d.
vidiſſet fiſcellam in papirione miſit vnam e filiabus ſuis: et que diligēt‑
allatam aperiens cernenſqꝫ in ea paruulum vagientem:mi‑ perſcrutate.
ſerta eius ait. De infantibus hebreorum eſt hic. Cui † ſo‑ alia nymph‑
ror pueri. Vis (inquit) vt vadā ⁊ vocem tibi mulierem he‑ aſie miſoꝫ i‑
bream:que nutrire poſſit infantulum? Reſpondit. Vade. perat ⁊ non
Perrexit puella ⁊ vocauit matrē ſuā. Ad quam locuta filia dedit.
pharaonis. Accipe (ait) puerū iſtū ⁊ nutri mihi:ego dabo + Que ſm
tibi mercedem tuā. Suſcepit mulier ⁊ nutriuit puerū adul ſephū voca‑
tūqꝫ tradidit filie pharaōis:quē illa adop[illegible]uit i locū filijvo tur maria.
B
De pe.diſ.2
vt cognoſce‑
§.apponitu‑
prīn.in glo.

22.q.3.c.nõ inferenda.
De pe.di.2.c. vt cognouerit §.itẽ ꝓponit.
32.q.5.+.ca. ni mirum.

cauitqꝫ nomen eius moyſes: dicens quia de aqua tuli eum: In diebus illis poſtꝙ creuerat moyſes: egreſſus eſt ad fratres ſuos: viditqꝫ afflictionem eorum ⁊ virũ egyptium percutientem quendam de hebreis fratribus ſuis. Cumqꝫ circunſpexiſſet huc atqꝫ illuc: ⁊ nullũ adeſſe vidiſſet percuſſum egyptiũ abſcondit ſabulo. Et egreſſus die altero conſpexit duos hebreos rixantes. Dixitqꝫ ei qui faciebat iniuriam.

De cõſe.diſ.1. cap.1.
Actuum.7.b.
C

Quare percutis proximum tuum? Qui reſpondit. Quis conſtituit te principem ⁊ iudicem ſuper nos? Num occidere me tu vis ſicut heri occidiſti egyptium? Timuit moyſes: ⁊ ait. Quomodo palam factum eſt verbum iſtud? Audiuitqꝫ Pharao ſermonem hunc ⁊ querebat occidere Moyſen

Quid moyſes geſſerit ꝓ rege egypti ante fugam. vide ioſephum li.2.anti.cap.7.

Qui fugiens de conſpectu eius moratus eſt in terra Madian: ⁊ ſedit iuxta puteum. Erant autem ſacerdoti madian ſeptem filie que venerant ad hauriendam aquam: ⁊ impletis canalibus adaquare cupiebant greges patris ſui. Superuenere paſtores ⁊ eiecerunt eas. Surrexitqꝫ moyſes: et defenſis puellis adaquauit † oues earum. Que cum reuertiſſent ad ietro patrem ſuum dixit ad eas. Cur velocius veniſtis ſolito? Reſ̃derunt. Vir egyptiꝰ liberauit nos de manu paſtorum. Inſuper ⁊ hauſit aquam nobiſcum potumqꝫ dedit ouibus. At ille. vbi eſt iquit? Quare dimiſiſtis hominem. Vocate eum vt comedat panem. Iurauit ergo Moyſes qđ habitaret cum eo. Accepitqꝫ ſephoram filiam eiꝰ vxorem. Que peperit ei filium quẽ vocauit gerſan dicens. Aduena fui in terra aliena. Alterum vero peperit: quẽ vocauit eliezer dicẽs. Deus enĩ patris mei adiutor meus: ⁊ eripuit me de manu pharaonis. Poſt multum vero temporis mortuus eſt rex egypti. Et ingemiſcentes filij iſrael ꝓpter opera vociferati ſunt. Aſcenditqꝫ clamor eorum ad deũ ab operibus ⁊ audiuit gemitum eorum ac recordatus eſt federis qđ pepigerat cum abraam iſaac ⁊ iacob. Et reſpexit dominus filios iſrael ⁊ liberauit eos.

Als + greges
De pen.d.2.c. vt cognoueſt. § itẽ opponit in glo.

D

Infra.13.a.
apollo delphicꝰ phitonie inuentor claret.
Dyana virgo claret.
Eſculapiꝰ medicus claret.
Pluto ⁊ Neptunus vel reges clarent.

Capituli Sum. Dñs moyſi de rubo loquitur: ⁊ in egyptum mittit. Capitu.III.

A

MOyſes autem paſcebat oues Ietro ſoceri ſui ſacerdotis Madiam. Cumqꝫ minaſſet gregem ad interiora deſerti venit ad montem dei oreb. Apparuitqꝫ ei dñs in flãma ignis de medio rubi. ⁊ videbat ꝙ rubꝰ arderet ⁊ non cõbureretur. Dixit ergo moyſes. Vadam ⁊ videbo viſionem hanc magnam: quare nõ cõburatur rubus. Cernens autem dominus qđ pergeret ad videndum. Vocauit eum de medio rubi ⁊ ait. Moyſes moyſes. Qui reſpondit adſum. At ille. Ne appropies (inquit) huc. Solue calciamentum de pedibus tuis. Locus eniz in quo ſtas terra ſancta eſt. Et ait. Ego ſum deus patris tui: deus abraam: deus iſaac: ⁊ deus iacob. Abſcondit moyſes faciem ſuam. Non enim audebat aſpicere contra deuz. Cui ait dominus. Vidi afflictionem populi mei in egypto: ⁊ clamorem eius audiui propter duriciam eorũ qui preſunt operibus. Et ſciens dolorem eius deſcendi vt liberem eum de manibus egyptiorum ⁊ educam de terra illa in terraz bonam ⁊ ſpacioſam in terram que fluit lacte ⁊ melle ad loca cananei: ⁊ ethei: ⁊ amorrei: ⁊ pherezei: ⁊ Euei: ⁊ Iebuſei. Clamor ergo filioꝝ iſrael venit ad me: vidiqꝫ afflictionem eoruz qua ab egyptijs opprimuntur. Sed veni: mittam te ad pharaonem vt educas populũ meum filios iſrael de egypto. Dixitqꝫ moyſes ad deum. Quis ſum ego vt vadam ad pharaonem: et educã filios iſrael de egypto? Qui dixit ei. Ego ero tecum. Et hoc habebis ſignum quod miſerim te. Cum eduxeris populum meum de egypto immolabis deo ſuper montem iſtum. Ait moyſes ad deum. Ecce ego vadam ad filios iſrael ⁊ dicam eis. Deus patrum veſtrorum miſit me ad vos. Si dixerint mihi quod eſt nomen eiꝰ? quid dicam eis Dixit dominus ad moyſen. Ego ſum qui ſum. Ait: Sic dices filijs iſrael. Qui eſt miſit me ad vos. Dixitqꝫ iteruz deꝰ ad moyſen. Hec dices filijs iſrael. Dominus deus patrum veſtrorum: deus abraaz: ⁊ deus iſaac ⁊ deus iacob miſit me ad vos. Hoc nomen mihi eſt in eternum: ⁊ hoc memoriale meũ in generatione ⁊ generationem. Vade congrega ſeniores iſrael ⁊ dices ad eos. Dñs deus patrum veſtrorum apparuit mihi: deus abraam: deus iſaac: et deus iacob dicẽs. Viſitans viſitaui vos ⁊ vidi omnia que acciderunt vobis in egypto: et dixi vt educam vos de afflictione egypti: in terrã chananei: ⁊ ethei: et amorrei ⁊ phereſei: ⁊ euei: ⁊ iebuſei: ad terram fluentem lacte ⁊ melle: ⁊ audient vocem tuam. Ingredierisqꝫ tu ⁊ ſeniores iſrael ad regem egypti: ⁊ dices ad eum. Dñs deus hebreorum vocauit nos. Ibimus viã triuz dierum in ſolitudinez vt immolemus dño deo noſtro. Sed ego ſcio ꝙ non dimittet vos rex egypti vt eatis niſi per manum validam. Extendã enĩ manum meã et percutiam egyptum in cunctis mirabilibus meis que facturus ſum in medio eorum. Poſt hoc dimittet vos: daboqꝫ gratiam populo huic coram egyptijs. Et cum egrediemini nõ exibitis vacui ſed poſtulabit mulier a vicina ſua ⁊ ab hoſpita ſua vaſa argentea ⁊ aurea: ac veſtes ponetiſqꝫ eas ſuper filios ⁊ filias veſtras: ⁊ ſpoliabitis egyptum.

B
de pe.diſt.1.c. ſunt q̃.in.v.miniſterij.I glo.
Deute.24.a.
Ioſue.5.d.
De pe.di.1.ca. ſunt qui
32.q.4.c.recurrat.
B
1.q.1.ca. teneamus ibi in vnitate erat populus.

C
Athenieſiũ regni principibus. Dyrachiũ cõditur.
calcis euboee inſule ciuitas que nigropõs dicitur cõdit.

D

E

F
Infra.8.g.

G
ſ.11.a.⁊.ſ.12.e.
37.di.c.legimus.§.ſed ecõtra.14.q.5.ca. ſcriptũ.§.econtra. in exodo. itẽ.c.dixit dñs ꝺ diuortijs.c. gaudemus

Capituli Summariũ. Dat deus moyſi ſigna ⁊ de locutione aaron: ⁊ dimittit ietro moyſes vxorez aaron occurrit loquitur ad filios iſrael. Cap.IIII.

A

REſpondens moyſes ait. Non credent mihi: neqꝫ audient vocem meam: ſed dicent: nõ apparuit tibi dñs. Dixit ergo ad eum. † Quid eſt quod tenes in manu tua? Reſpondit. Virga. Dixitqꝫ dominus. Proijce † eam in terram. Proiecit ⁊ verſa eſt in colubrum: ita vt fugeret moyſes. Dixitqꝫ dominus. Extẽde manum tuam ⁊ apprehende caudam eius. Extendit et tenuit verſaqꝫ eſt in virgã: vt credant (inquit) ꝙ apparuerit tibi dñs deus patrum tuorũ deꝰ abraã: ⁊ deꝰ yſaac ⁊ deꝰ iacob. Dixitqꝫ † dominus rurſum. Mitte manum tuam in ſinum tuum. Quam cum miſiſſet in ſinum protulit leproſam: inſtar niuis. Retrahe (ait) manum tuam in ſinum tuũ. Retraxit ⁊ protulit iterum: ⁊ erat ſimilis carni relique. Si nõ crediderint (inquit) tibi: neqꝫ audierit ſermonẽ ſigni prioris: credent verbo ſigni ſequentis. Quod ſi nec duobꝰ quidem his ſignis crediderint neqꝫ audierint vocẽ tuaz: ſume aquam fluminis: ⁊ effunde eam ſuper aridam: ⁊ quicquid hauſeris de fluuio vertetur in ſanguinem. Ais moyſes. Obſecro dñe non ſum eloquens ab heri: ⁊ nudiuſtertius: ⁊ ex quo locutus es ad ſeruum tuum: impeditioris ⁊ tardioris lingue ſuz. Dixit dñs ad eum. Quis fecit os hominis? Aut quis fabricatus eſt mutum et ſurdum: videntem et cecum? Nonne ego? Perge igitur ⁊ ego ero in ore tuo: doceboqꝫ te qđ loquaris. At ille. Obſecro domine (inquit) mitte quẽ miſſurus

Als + hz deꝰ
Als + illam.
De her.c.cum ex iniuncto

B
als + ſupeſt qꝫ

hec tria ſigna ſcribit etiã Ioſephꝰ li.2.anti. c.9.⁊ ponit aliã pulchraz collocutionez dei cũ moyſe.
C

D miſſurus es. Iratus dominus in moyſen ait. Aaron frater tuus leuites ſcio ꝙ eloquens ſit. Ecce ipſe egredietur in occurſum tuum: videnſqꝫ te letabitur corde. Loquere ad eū ⁊ pone verba mea in ore eius: et ego ero in ore tuo ⁊ in ore illius: ⁊ oſtendā vobis quid agere debeatis. Et ipſe loquetur pro te ad populum et erit os tuum: tu autem eris ei in his que ad deum pertinent. Virgam quoqꝫ hanc ſume in manu tua in qua facturus es ſigna. Abijt Moyſes ⁊ reuerſus eſt ad iethro ſocerum ſuum. Dixitqꝫ ei. Vadam: et reuertar ad
E fratres meos in egyptum: vt videam ſi adhuc viuant. Cui ait Jethro. Vade in pace. Dixit ergo dominus ad Moyſen in Madian: Vade et reuertere in egyptum. Mortui ſunt enim omnes qui querebant animam tuam. Tulit ergo moyſes vxorem ſuā: et filios ſuos † et impoſuit eos ſuper aſinū reuerſuſqꝫ eſt in egyptum portans virgam dei in manu ſua. Dixitqꝫ ei dominus reuertenti in egyptum. Vide vt omnia oſtenta que poſui in manu tua facias coram Pharaone.
F Ego indurabo cor eius ⁊ non dimittet populum. Diceſqꝫ ad eum. Hec dicit dominus. Filius meus primogenitus iſrael. Dixi tibi. Dimitte filiū meū vt ſeruiat mihi: ⁊ noluiſti dimittere eum. Ecce ego interficiam filiū tuum primogenitum. Cumqꝫ eſſet in itinere in diuerſorio occurrit ei dominus ⁊ volebat occidere eum. Tulit illico Sephora acutiſſimam petram ⁊ circumcidit preputium filij ſui. Tetigitqꝫ pedes eius: ⁊ ait. Sponſus ſanguinū tu mihi es. Et dimiſit eum
G poſtquam dixerat: ſponſus ſanguinum tu mihi es ob circūciſionem. Dixitqꝫ dominus ad aaron. Vade in occurſum moyſi in deſertum. Qui perrexit obuiam ei in montem dei. Et oſculatus eſt eum. Narrauitqꝫ Moyſes Aaron omnia verba domini pro quibus miſerat eum et ſigna que mandauerat. Veneruntqꝫ ſimul ⁊ congregauerunt cūctos ſeniores filiorum iſrael. Locutuſqꝫ eſt aaron omnia verba que dixerat dñs ad Moyſen: et fecit ſigna coram populo: ⁊ credidit populus. Audieruntqꝫ ꝙ viſitaſſet dñs filios iſrael: ⁊ ꝙ reſpexiſſet afflictionem illorum ⁊ proni adorauerunt.

De pe. di. 2. c. vt cognoueſt. §. item opponitur.
§. q. 1. c. in ſcriptura.
Deuchaliō prometheī filius claret in theſſalia.
+ ſcꝫ. gerſan ⁊ elieſar.

Capituli Summarium. Moyſes ⁊ aarō intrāt ad pharaonē: pharao iratus ꝓhibet palcas dari populo: magis affliguntur: rogat Moyſes dominum pro populo Ca. V

A Poſt hec ingreſſi ſunt Moyſes et Aaron: ⁊ dixerunt Pharaoni. Hec dicit dominus deus Iſrael. Dimitte populum meum vt ſacrificet mihi in deſerto. At ille reſpondit. Quis eſt dominus vt audiam vocem eius ⁊ dimittā iſrael Neſcio dominum ⁊ iſrael non dimittam. Dixeruntqꝫ. Deus Hebreorum vocauit nos vt eamus viam trium dierū in ſolitudinem ⁊ ſacrificemus domino deo noſtro ne forte accidat nobis peſtis aut gladius. Ait ad eos rex egypti. Quare moyſes ⁊ Aaron ſollicitatis populum ab operibus ſuis? Ite ad onera veſtra. Dixitqꝫ pharao. Multus eſt populus terre. Videtis ꝙ turba ſuccreuerit quanto magis ſi dederitis eis requiem ab operibus? Precepit ergo in die illo prefectis operum ⁊ exactoribus populi dicens. Nequaquam
B vltra dabitis palcas populo ad conficiendos lateres ſicut prius: ſed ipſi vadant ⁊ colligant ſtipulas ⁊ menſuras laterum quam prius faciebant imponetis ſuper eos nec minuetis quicꝗ. Vacant enim ⁊ idcirco vociferātur dicentes. Eamus ⁊ ſacrificemus deo noſtro. Opprimantur operibus: ⁊ expleant ea vt non acquieſcant verbis mendacibus. Igitur egreſſi prefecti operū ⁊ exactores ad populū dixerūt. Sic dicit pharao. Non do vobis palcas. Ite ⁊ colligite ſi-
C cubi inuenire poteritis nec minuetur quicquam de opere. Diſperſuſqꝫ eſt populus per omnem terram egypti ad colligendas palcas. Prefecti quoqꝫ operum inſtabant dicētes. Complete opus veſtrum quotidie vt prius facere ſolebatis quando dabantur vobis palee. Flagellatiqꝫ ſunt qui preerant operibus filiorum iſrael ab exactoribus Pharaonis dicentibus. Quare non impleſtis menſuram laterum ſicut prius: nec heri: nec hodie? Veneruntqꝫ prepoſiti filiorū iſrael ⁊ vociferati ſunt ad pharaonē dicentes. Cur ita agis contra ſeruos tuos? Palee non dantur nobis: et lateres ſi-
D militer imperantur. En famuli tui flagellis cedimur ⁊ iniuſte agitur contra populum tuum. Qui ait. Vacatis ocio: et idcirco dicitis. Eamus ⁊ ſacrificemus domino. Ite ergo ⁊ operamini. Palee non dabuntur vobis et reddetis cōſuetum numerum laterum. Videbantqꝫ ſe prepoſiti filiorum iſrael in malum eo ꝙ diceretur eis: non minuetur quicquā operis de lateribus per ſingulos dies. Occurreruntqꝫ moyſi et aaron qui ſtabant ex aduerſo egredientes a pharaone ⁊ dixerunt ad eos. Videat dominus ⁊ iudicet quoniam fetere feciſtis odorem noſtrum coram pharaone ⁊ ſeruis eius: ⁊ prebuiſtis ei gladium vt occideret nos. Reuerſuſqꝫ eſt moyſes ad dominum ⁊ ait. Domine cur affligiſti populum † iſtū Quare miſiſti me? Ex eo enim quo ingreſſus ſum ad Pharaonem vt loquerer ex nomine tuo afflixiſti populum tuū: ⁊ non liberaſti eos.

Infra eodem
Supra eodem
Helles deuca- lionis fil' v- iſignus clare-
alias + tuum

Capituli Summariū. Dñs mādat ꝙ eruet eos de manu egyptiorum: populus iſrael non audit. Narrant generationes ruben: Simeon ⁊ leui vſqꝫ ad moyſen ⁊ aaron quorum pater ⁊ mater nominantur. Cap. VI.

A Dixit dominus ad moyſen. Nunc videbis que facturus ſum pharaoni. Per manum enim fortem dimittet eos ⁊ in manu robuſta eijciet illos de terra ſua. Locutuſqꝫ eſt dominus ad moyſen dicens. Ego dominus qui apparui Abraam: iſaac ⁊ iacob in deo omnipotente ⁊ nomen meū adonay non indicaui eis. Pepigiqꝫ fedus cum eis vt darem eis terram chanaan: terrā peregrinationis eorum in qua fuerunt aduene. Ego audiui gemitum filiorum Iſrael quo egyptij oppreſſerunt eos ⁊ recordatus ſum pacti mei. Ideo dic filijs iſrael. Ego dominus qui educam vos de ergaſtulo egyptiorum ⁊ eruā de ſeruitute ac redimam in brachio excelſo ac iudicijs magnis ⁊
B aſſumā vos mihi in pplm ⁊ ero veſter deus. Et ſcietis quia ego ſum dominus deus veſter qui eduxerim vos de ergaſtulo egyptiorum ⁊ induxerim vos in terrā ſup quā leuaui manū meā vt darē eā abraā iſaac ⁊ iacob: daboqꝫ illā poſſidendā vobis ego dñs. Narrauit ergo moyſes oīa filijs iſrael. Qui non acquieuerunt ei propter anguſtiā ſpiritus ⁊ opus duriſſimum. Locutuſqꝫ eſt dominus ad Moyſen dicens. Ingredere ⁊ loquere ad pharaonem regē egypti vt dimittat filios iſrael de terra ſua. Reſpondit moyſes coram domino. Ecce filij iſrael non audiunt me ⁊ quomodo audiet Pharao: preſertim cū incircūciſus ſim labijs? Locutuſqꝫ eſt dominus ad moyſen ⁊ aarō: ⁊ dedit mandatum ad filios iſrl' ⁊ ad pharaonem regē egypti vt educerent filios iſrael de ter-

Phetō cu- tpe magnu- fuit incendiu- claret.
Corith' cōd- in achaia.
Job patiē- mus hoc tp- claret.
Jannes ⁊ m- bres phara- nis malefici- ri doctiſſimi clarent.

ra egypti. Iſti ſunt principes domorum per familias ſuas
Filij ruben primogeniti iſrael: enoch: ⁊ phallu: eſron: ⁊ car
Supra.1.a. mi. Hec cognationes ruben. Filij ſymeon: Iamuel ⁊ iamin:
Gen.46.a. ⁊ iami: ⁊ Abod: et iachin: ⁊ ſoher: et ſaul filius chananitidis
Numeri.25.a. Hec progenies ſymeon. Et hec nomina filiorum Leui p co-
1.Para.5.d gnationes ſuas Gerſon ⁊ chaath: ⁊ merari. Anni aūt vite
leui, fuerūt centū trigintaſeptez. Filij Gerſon lobeni: et ſe-
mei per cognationes ſuas. Filij chaath: amram: ⁊ Iſuar: ⁊
hebron: ⁊ ozihel. Anni quoqꝫ vite caath: centuz trigintatres
1.Parall.23.a. Filij merari: mooli ⁊ muſi. Hec cognationes leui per fami-
Supra.2.a. lias ſuas. Accepit autem amran vxorem iochabeth patrue
Numeri.26.g. lem ſuam que peperit ei aaron ⁊ moyſen ⁊ mariam. Fuerūt
qꝫ anni vite amran centum trigintaſeptem. Filij qꝫ Iſuar:
chore ⁊ nepheg ⁊ zechri. Filij qꝫ oziel: miſael ⁊ eliſaphan: et
D ſechri. Accepit aūt aaron vxorem eliſabeth filiā aminadab.
ſororē naaſon que peperit ei nadab ⁊ abiu: ⁊ eleazar: ⁊ itha
mar. Filij qꝫ chore aſer: ⁊ Helchana ⁊ abiaſath. Hec ſunt co
gnationes chorıtarum. At vero Eleazar filius aaron acce-
pit vxorem de filiabus phuthiel: que peperit ei phinees.
Hi ſunt principes familiarum leuiticarum per cognatiōes
ſuas. Iſte eſt aaron ⁊ moyſes quibus precepit dominus vt
educerent filios iſrael de terra egypti per turmas ſuas. Hi
ſunt qui loquuntur ad pharaonem regem egypti vt educāt
filios iſrael de egypto. Iſte eſt moyſes ⁊ aaron in die qua lo
cutus eſt dominus ad moyſen in terra egypti. Et locut⁹ eſt
dominus ad moyſen: dicens. Ego dominus. Loquere ad
pharaonem regem egypti omnia que ego loquor tibi. Et
ait moyſes coram domino. En incircūciſus labijs ſum. quo
modo audiet me pharao?

Capituli Summarium. Moyſes deus pharaonis cō-
ſtituitur. Intrant ad pharaonem moyſes ⁊ aaron: virga ver
titur in colubrum: aqua virga percutitur: ⁊ fit ſanguis.

Capitulum. VII.

A Dixitqꝫ dominus ad moyſen. Ecce conſti-
tui te deum pharaonis ⁊ aarō frater tuus
al's + loquere. erit propheta tuus. Tu † loqueris omnia
q̄ mando tibi: ⁊ ille loquet ad pharaonem:
vt dimittat filios iſrael de terra ſua. Sed
ego indurabo cor ei⁹ ⁊ multiplicabo ſigna
⁊ oſtenta mea in terra egypti: ⁊ non audiet vos. Immittam-
qꝫ manum meam ſuper egyptum ⁊ educam exercitum ⁊ po
pulum meum filios iſrael de terra egypti per iudicia maxi-
ma. Et ſcient egyptij quia ego ſum dominus qui extende-
rim manum meam ſuper egyptum ⁊ eduxerim filios iſrael
de medio eorum. Fecit itaqꝫ moyſes ⁊ aaron ſicut precepe-
B rat dominus ita egerunt. Erat autem moyſes octogīta an
norum ⁊ aaron octogintatrium quando locuti ſunt ad pha
raonem. Dixitqꝫ dominus ad Moyſen ⁊ Aaron. Cum di-
xerit vobis pharao oſtēdite ſigna: dices ad aarō. Tolle vir-
gam tuam ⁊ proijce eam coram pharaone: ac vertatur in co
lubrum. Ingreſſi itaqꝫ moyſes ⁊ aaron ad pharaonē fecerūt
26.q.5.ca. nec mirum. ſicut preceperat dn̄s. Tulitqꝫ aaron virgam coram pharao
2.Timo.2.b ne ⁊ ſeruis eius que verſa eſt in colubrum. Vocauit autem
pharao ſapientes ⁊ maleficos ⁊ fecerunt etiā ipſi per incan
1.q.1.ca. teneamus. tatiōes egyptias ⁊ archana quedam ſimiliter. Proiecerūt-
qꝫ ſinguli virgas ſuas: que verſe ſunt in dracones. Sed de-
26.q.5. ca. nec mirum. uorauit virga aaron virgas eorum. Induratūqꝫ eſt cor pha
De cōſ.di.2. c. reuera. raonis ⁊ non audiuit eos ſicut preceperat dominus. Dixit
autem dominus ad moyſen. Ingrauatum eſt cor Pharao
Infra eodem nis ⁊ non vult dimittere populum. Vade ad eum mane. Ec
23.q.4. Nabuchodonoſor. ce egredietur ad aquas. Et ſtabis in occurſum eius ſuper
C ripā fluminis: ⁊ virgam que conuerſa eſt in draconez tolles
Arch. de re iudi.ca.2.li.6. in manu tua: dicesqꝫ ad eum. Dominus deus Hebreoꝝ miſ-
ſit me ad te dicens: dimitte populum meum vt ſacrificet mi
Infra.8.a. hi in deſerto ⁊ vſqꝫ ad preſens audire noluiſti. Hec igitur
dicit dominus. In hoc ſcies quod ſim dominus. Ecce per-
cutiam virga que in manu mea eſt aquam fluminis ⁊ verte-
tur in ſanguinem. Piſces quoqꝫ qui ſunt in fluuio morien- Infra.11.a.
tur ⁊ computreſcent aque: ⁊ affligentur Egyptij bibentes
aquā fluminis. Dixit quoqꝫ domin⁹ ad moyſen. Dic ad aa-
ron. Tolle virgam tuam ⁊ extende manum tuā ſuper aquas
egypti ⁊ ſuper fluuios eorum ⁊ riuos: ac paludes ⁊ omnes
lacus aquarum vt vertant in ſanguinem. ⁊ ſit cruor in omni D
terra egypti tam in ligneis vaſis quaz in ſaxeis. Feceruntqꝫ 1.q.1.ca. teneamus.
Moyſes ⁊ aaron ſicut preceperat dominus. Et eleuās vir De cōſe.di.2.c.
gam percuſſit aquam fluminis coram pharaone ⁊ ſeruis ei⁹ reuera. ꝟ. currebant.
Que verſa eſt in ſanguinem ⁊ piſces q̄ erant in flumine mor
tui ſunt. Computruitqꝫ fluuius. Et non poterant Egyptij
bibere aquaz fluminis. Et fuit ſanguis in tota terra egypti
Feceruntqꝫ ſimiliter malefici egyptiorū incantationibus
ſuis. Et induratum eſt cor pharaonis nec audiuit eos ſicut
preceperat dominus. Auertitqꝫ ſe ⁊ ingreſſus eſt domū ſuā
nec appoſuit cor etiam hac vice. Foderunt autē omnes egy
ptij per circuitum fluminis aquam vt biberent. Non eni
poterant bibere aquam fluminis. Impletiqꝫ ſunt ſeptem
dies poſtq̄ percuſſit dominus fluuium.

Capituli Summariū. Pharao populum dimittere p-
mittens ⁊ non faciēs percutitur egyptus rana: cyniſe ⁊ mu
ſca grauiſſima. Pharao ſacrificare populo iſrael permitti
tit.

Cap. VIII.

Dixit quoqꝫ dominus ad moyſen. Ingre- A
dere ad pharaonem ⁊ dices ad eum. Hec Supra.7.c.
dicit dominus. Dimitte populum meū vt
ſacrificet mihi. Si autem nolueris dimit-
tere: ecce ego percutiaz omnes terminos
tuos ranis ⁊ ebulliet fluuius ranas. Que
aſcendent ⁊ ingredientur domum tuam ⁊ cubiculum lectu
li tui: ⁊ ſuper ſtratum tuum ⁊ in domos ſeruorum tuorum: ⁊
in populum tuum: ⁊ in furnos tuos: ⁊ in reliquias ciborum
tuorum: et ad te: et ad populum tuum: et ad omnes ſeruos
tuos intrabunt rane. Dixitqꝫ dominus ad Moyſen. Dic B
ad aaron. Extende manum tuam ſuper fluuios et ſuper ri-
uos ⁊ paludes ⁊ educ ranas ſuper terram egypti. Et exten
dit aaron manum ſuper aquas egypti ⁊ aſcenderunt rane: 1.q.1. ca. teneamus in glo. de
operueruntqꝫ terram egypti. Fecerunt autem ⁊ malefici pe. di.1.c. null⁹
per incantationes ſuas ſimiliter: eduxeruntqꝫ ranas ſuper debite. in glo.
terram egypti. Vocauit autem Pharao Moſen ⁊ aaron:
⁊ dixit eis. Orate dominum vt auferat ranas a me: et a po- C
pulo meo: et dimittam populum vt ſacrificet domino. Di-
xitqꝫ Moyſes † ad Pharaonem. Conſtitue mihi quādo al's + pharaoni.
deprecer pro te: et pro ſeruis tuis: et pro populo tuo vt abi-
gātur rane a te: et a domo tua: et a ſeruis tuis: et a populo
tuo: ⁊ tantum in flumine remaneant. Qui reſpondit. Cras
At ille. Iuxta (inquit) verbum tuum faciam vt ſcias † quo Al's + quia
niam non eſt ſicut dominus deus noſter: et recedēt rane a
te: et a domo tua: et a ſeruis tuis ⁊ a populo tuo ⁊ tantum
in flumine remanebunt. Egreſſiqꝫ ſunt Moyſes et Aaron
a Pharaone. Et clamauit Moyſes ad dominum pro ſpon D
ſione ranarum quam condixerat pharaoni. Fecitqꝫ domi-
nus iuxta verbū Moyſi ⁊ mortue ſunt rane de domibus ⁊
de villis ⁊ de agris. Cōgregaueruntqꝫ eas in immēſos ag- 1.q.1.ca. teneamus in gloſa.
geres ⁊ cōputruit terra. Videns autē pharao q̄ data eſſet E
requies ingrauauit cor ſuū ⁊ non audiuit eos ſicut prece- + Cyniſes Ioſephus ſcribit
perat dn̄s. Dixitqꝫ dn̄s ad moyſen. Loquere ad aaron. Ex fuiſſe pediculos.
tende virgā tuā ⁊ percute puluerē terre: ⁊ ſint † cyniſes in
vniuerſa terra egypti. Feceruntqꝫ ita. Et extendit Aarō ma
nū virgā tenēs: percuſſitqꝫ puluerē terre: ⁊ facti ſunt cyni-
ſes in hoībus ⁊ iumētis. Oīs puluis terre verſus eſt in cy-
niſes per totam terram egypti. Feceruntqꝫ ſimiliter male-
fici incantationibus ſuis vt educerent Cyniſes: et non po-
tuerunt

fuerunt. Erantq; cyniſes tam in hominibus ꝙ in iumētis.
Et dixerunt malefici ad pharaonem. Digitus dei eſt hic.
Infra.19.a. Induratumq; eſt cor Pharaonis: ⁊ non audiuit eos ſicut
preceperat dominus. Dixit quoq; dominus ad Moyſen.
Conſurge diluculo ⁊ ſta corā Pharaone. Egredietur eniꝫ
Mathſlene ci utas cōditur. ad aquas. Et dices ad eum. Hec dicit domin⁹. Dimitte po
pulum meum vt ſacrificet mihi. Qḋ ſi non dimiſeris eum ec
ce ego mittam in te ⁊ in ſeruos tuos ⁊ in populum tuum: et
in domos tuas omne genus muſcarum: ⁊ implebuntur om
nes domus egyptiorum muſcis diuerſi generis ⁊ vniuerſa
terra in qua fuerint. Faciamq; mirabilem in die illa terram
F Dioniſius d⁊ liber pr̄ timēs egyptū peritu rū ꝓpter plagas dei fugit in indiam ⁊ eā domuit. Geſſem in qua populus meus eſt: vt non ſint ibi muſce. Ut
ſcias quoniam ego dominus in medio terre: ponamq; diui
ſionem inter populum meum ⁊ populum tuum. Cras erit ſi
gnum iſtud. Feceitq; dominus ita. Et venit muſca grauiſſi
ma in domos pharaonis ⁊ ſeruorum eius ⁊ in omneꝫ terrā
egypti corruptaq; eſt terra ab huiuſcemodi muſcis: voca
uitq; Pharao Moyſen ⁊ aaron: ⁊ ait eis. Ite ⁊ ſacrificate
deo veſtro in terra hac. Et ait Moyſes. Nō poteſt ita fieri
Abominationes enim egyptiorum immolabimus domino
G Supra.3.f. deo noſtro: Qḋ ſi mactauerimus ea que colunt egyptij co
ram eis: lapidibus nos obruent. Uiam trium dieruꝫ perge
mus in ſolitudinem ⁊ ſacrificabimus domino deo noſtro: ſi
cut precepit nobis. Dixitq; Pharao. Ego dimittam vos:
vt ſacrificetis domino deo veſtro in deſerto: verumtamē lō
gius ne abeatis. Rogate pro me: ⁊ ait Moyſes. Egreſſus
a te orabo dominum ⁊ recedet muſca a Pharaone ⁊ a ſer
uis ſuis: ⁊ a populo eius cras. Uerumtamen noli vltra falle
re vt non dimittas populuꝫ ſacrificare domino. Egreſſuſq;
Moyſes a Pharaone orauit dominuꝫ. Qui fecit iuxta ver
bum illius: ⁊ abſtulit muſcas a Pharaone ⁊ a ſeruis ſuis ⁊
a populo eius. Non ſuperfuit nec vna quidem. Et ingraua
tum eſt cor Pharaonis: ita vt nec hac quidem vice dimitte
ret populum.

¶ Capituli Summarium. Mors pecudum; veſice turgē
tes: ⁊ grando. Pharao promittit dimittere populū: Moy
ſes orat dominum: ⁊ tonitrua ceſſant. Pharao poſtea non
vult dimittere populum. Cap.IX.

A Infra eodem Dixit autem dominus ad Moyſen. Ingre
dere ad Pharaoneꝫ ⁊ loquere ad eū. Hec
dixit dn̄s deus Hebreorum. Dimitte po
pulum meum vt ſacrificet mihi. Quod ſi
adhuc renuis et retines eos: ecce manus
mea erit ſup agros tuos ⁊ ſup equos ⁊ aſi
nos: ⁊ camelos: ⁊ oues: ⁊ boues peſtis valde grauis. Et fa
ciet dominus mirabile inter poſſeſſiones iſrael ⁊ poſſeſſio
nes egyptiorum vt nil omnino pereat ex his que pertinent
ad filios iſrael. Conſtituitq; dominus tēpus dicens. Cras
faciet dominus verbuꝫ iſtud in terra. Fecit ergo dominus
verbuꝫ hoc altera die: ⁊ mortua ſunt omnia animantia egy
B ptiorum. De animalibus vero filiorum iſrael nihil omnino
periit. Et miſit Pharao ad videndum nec erat quicꝙ mor
tuum de his que poſſidebat Iſrael. Ingrauatumq; eſt cor
Pharaonis ⁊ non dimiſit populum. Et dixit dominus ad
Moyſen ⁊ Aaron. Tollite plenas manus cineris de cami
no: ⁊ ſpargat illum Moyſes in celum coraꝫ Pharaone: ſit
q; puluis ſuper omnem terram egypti. Eruntenim in homi
nibus ⁊ iumentis vlcera: ⁊ veſice turgentes in vniuerſa ter
ra egypti. Tuleruntq; cinerem de camino ⁊ ſteterunt coraꝫ
Pharaone et ſparſit illum moyſes in celum. Factaq; ſunt
vlcera veſicarum turgentium in hominibus ⁊ iumentis nec
poterant malefici ſtare coram Moyſe propter vlcera que
C in illis erant: ⁊ in omni terra egypti. Indurauitq; domin⁹
Supra.8.c. cor Pharaonis: ⁊ non audiuit eos: ſicut locutus eſt domi
Supra codeꝫ. nus ad Moyſen. Dixitq; dn̄s ad Moyſen. Mane ꝯſurge
⁊ ſta coram Pharaone: ⁊ dices ad eum. Hec dicit domin⁹
deus Hebreorum. Dimitte populum meum vt ſacrificet mi
hi: quia in hac vice mittā omnes plagas meas ſuper cor tu
um † ⁊ ſuper † ſeruos tuos: ⁊ ſuper populum tuum vt ſcias alſ + ſupeſt ⁊
quod non ſit ſimilis mei in omni terra. Nunc eīn extendēs alſ + hꝫ oēs.
manum percutiam te ⁊ populum tuuꝫ peſte: peribiſq; de ter D Ro.9.c.
ra. Idcirco autem poſui te vt oſtendam in te fortitudinem
meam ⁊ narretur nomē meū in omni terra. Adhuc retines
populū meū ⁊ non vis eum dimittere. En pluā cras hac ip
ſa hora grandinem multam nimis: qualis non fuit in Egy Genua ciui-
pto a die qua fundata eſt vſq; in preſens † tempus. Mitte tas conditur.
ergo iam nunc ⁊ congrega iumenta tua: et omnia que ha Hec grando
bes in agro. Homines eīn ⁊ iumenta ⁊ vniuerſa que inuen fuit mirabilis
ta fuerint foris nec congregata de agris: cecideritq; ſuper egyptijs ſꝫ to
ea grando: morientur. Qui timuit verbū dn̄i de ſeruis pha ſe.cū nūꝗ an-
raonis fecit cōfugere ſeruos ſuos ⁊ iumēta in domos. Qui tea in egypto
autē neglexerit ſermonē dn̄i: dimiſit ſeruos ſuos ⁊ iumēta grādo viſa fue
in agris. Et dixit dominus ad Moyſen. Extende manum rit.
E tuā in celum vt fiat grando in vniuerſa terra Egypti ſuper
homines ⁊ ſuper iumēta ⁊ ſuper omnē herbā agri in terra
egypti. Extenditq; Moyſes virgā in celum ⁊ dn̄s dedit to
nitrua ⁊ grandinem ac diſcurrentia fulgura ſuper terram.
Pluitq; dominus grandinē ſuper terrā egypti: ⁊ grando ⁊ Ps.77.
ignis mixta pariter ferebantur. Tātq; fuit magnitudinis ps.104.
quanta ante nūꝙ apparuit in vniuerſa terra egypti: ex quo
F gens illa condita eſt. Et percuſſit grādo in omni terra egy
pti: cuncta que fuerunt in agris ab hoīe vſq; ad iumentum. i.q.i.ca.eccl'a
Cunctamq; herbam agri percuſſit grando ⁊ omne lignum §. itē peccato
regionis cōfregit. Tantū in terra geſſem vbi erāt filij Iſrl: egyptiorum.
grando non cecidit. Miſitq; Pharao ⁊ vocauit Moyſen
⁊ aaron dicens ad eos. Peccaui etiam nunc. Domin⁹ iu
ſtus ⁊ ego ⁊ populus meus impij. Orate dominum vt deſi
nant tonitrua dei ⁊ grando: vt dimittam vos ⁊ nequaꝙ hic
vltra maneatis. Ait Moyſes. Cum egreſſus fuero de vrbe G
extendā palmas meas ad dominum: ⁊ ceſſabunt tonitrua ⁊
grando non erit: vt ſcias quia domini eſt terra. Noui aūt
ꝙ ⁊ tu ⁊ ſerui tui necdum timeatis dominum deū. Linum
ergo ⁊ hordeum leſum eſt eo quod hordeum eſſet virens ⁊
linū iam folliculos germinaret. Triticū autē ⁊ far non ſunt
leſa: quia ſerotina erant. Egreſſuſq; moyſes a Pharaone
ex vrbe tetendit manus ad dominū ⁊ ceſſauerunt tonitrua
⁊ grando nec vltra ſtillauit pluuia ſuper terram. Uidēs au
tē Pharao ꝙ ceſſaſſet pluuia ⁊ grādo ⁊ tonitrua auxit pec
catum: ⁊ ingrauatum eſt cor eius ⁊ ſeruorum illius: ⁊ indu
ratum † nimis: nec dimiſit filios iſrael ſicut preceperat do Alſ + habent
minus per manum moyſi.

¶ Capituli Summa. Hic venit locuſta poſtea tenebre.
Cap.X

Et dixit dominus ad moyſen. Ingredere A
ad Pharaonem. Ego eīn indurauī cor ei⁹ 23.q.4. Nabu-
⁊ ſeruorum eius vt faciā ſigna mea hec in chodonoſor.
eo ⁊ narres in auribus filij tui ⁊ nepotum
tuorꝫ quoties contriuerim egyptios et ſi
gna mea fecerim in eis: ⁊ ſciatis qꝛ ego do
min⁹ de⁹. Introierunt ergo moyſes ⁊ aaron ad pharaonē: Supra.7.c & 8.⁊.9.a.
⁊ dixerunt ei. Hec dicit dn̄s deus hebreorū. Uſq; quo non
vis ſubijci mihi: Dimitte populū meum: vt ſacrificet mihi.
Sin aūt reſiſtis ⁊ nō vis dimittere eū: ecce ego inducā cras
locuſtā in fines tuos: q̄ operiet ſuperficieꝫ terre ne q̄cꝙ eis
appareat: ſed comedat quod reſiduū fuerit grandini. Cor B
rodet eīn oīa ligna que germināt i agris ⁊ implebūt domos
tuas ⁊ ſeruorū tuorum: ⁊ omnium egyptiorum. quantā non
viderunt patres tui ⁊ aui ex quo orti ſunt ſuper terrā vſq; i
preſentem diē. Auertitq; ſe: ⁊ egreſſus eſt a pharaone. Di
xerūt aūt ſerui pharaonis ad eū. Uſquequo patiemur hoc
ſcandalū: Dimitte homines vt ſacrificent domino deo ſuo.

Nonne vides ꝙ perierit egyptus? Reuocaueruntqꝫ moy-
ſen ⁊ aaron ad pharaonē. Qui dixit eis. Jte ſacrificate do-
C mino deo veſtro. Quinam ſunt ꝗ ituri ſunt? Ait moyſes: cū
paruulis noſtris ⁊ ſenioribus pergemus cum filijs ⁊ filiab⁹
cum ouibus ⁊ armentis. Eſt ei ſolēnitas domini dei noſtri.
Et rñdit pharao. Sic dominus ſit vobiſcū: quomodo ego
dimittam vos ⁊ paruulos veſtros. Cui dubiū eſt ꝙ peſſime
cogitetis? Non fiat ita: ſed ite tm̄ viri ⁊ ſacrificate domio.
Hoc enim ⁊ ipſi petiſtis. Statimqꝫ eiecti ſunt de cōſpectu
pharaonis. Dixit autem dñs ad Moyſen. Extende manū
tuam ſuper terram egypti ad locuſtam: vt deſcendat ſuper
Ps.104. eam: ⁊ deuoret omnem herbam que reſidua fuerit grandi-
Sap.10.b. ni. Et extendit Moyſes virgam ſuper terram egypti: ⁊ do
Joelis.1.a. minus induxit ventum vrentem tota die illa ⁊ nocte. Et ma
D ne facto ventus vrens leuauit locuſtas. Que aſcenderūt ſu-
per vniuerſam terram egypti: ⁊ ſederunt in cunctis finibus
egyptiorum innumerabiles: quales ante illud tempus non
fuerunt: nec poſtea future ſunt. Operueruntqꝫ vniuerſam
ſuperficiem terre vaſtantes omnia. Deuorata eſt igiť her-
ba terre: ⁊ quicquid pomorum in arboribus fuit que gran-
E do dimiſerat. Nihil quoqꝫ omnino virens relictum eſt in li
gnis ⁊ in herbis terre in cuncta egypto. Quamobrem feſti
nus Pharao vocauit moyſen ⁊ aaron ⁊ dixit eis. Pecca-
ui in dominum deum veſtrum ⁊ in vos. Sed nunc dimittite
peccatum mihi etiam hac vice: ⁊ rogate dominum deū ve-
Ps.13. ſtrum vt auferat a me mortem iſtam. Egreſſuſqꝫ eſt moyſes
de conſpectu pharaonis ⁊ orauit dominum. Qui flare fecit
Ps.104. ventum ab occidente vehementiſſimum ⁊ arreptam locuſtā
F proiecit in mare rubrum. Non remāſit neceuna quidē in cū-
Sap.17.a. ctis finibus egypti. Et indurauit dñs cor Pharaonis nec
⁊.18.a. dimiſit filios iſrael. Dixit aūt dominus ad Moyſen. Extē-
de manum tuā in celum ⁊ ſint tenebre ſuper terrā egypti
tam denſe vt palpari queant. Extenditqꝫ moyſes manū in
celum. Et facte ſunt tenebre horribiles i vniuerſa terra egy
pti. Tribus diebus nemo vidit fratrem ſuum nec mouit ſe
de loco in quo erat. Vbicunqꝫ autem habitabant filij iſrael
lux erat. Vocauitqꝫ Pharao Moyſen ⁊ Aaron. ⁊ dixit eis
G Jte ſacrificate domino. Oues tantum veſtre ⁊ armenta re-
maneant: paruuli veſtri eant vobiſcum. Ait Moyſes. Ho-
ſtias quoqꝫ ⁊ holocauſta dabis nobis: que offeramus do-
mino deo noſtro. Cuncti greges pergent nobiſcum. Non
remanebit ex eis vngula que neceſſaria ſunt in cultum do-
mini dei noſtri: preſertim cum ignoremus quid debeat im-
molari: donec ad ipſum locum perueniamus. Indurauit au-
tem dominus cor Pharaonis ⁊ noluit dimittere eos. Di-
xitqꝫ Pharao ad Moyſen. Recede a me ⁊ caue ne vltra vi
deas faciem meam quocūqꝫ die apparueris mihi morieris.
Reſpondit Moyſes. Jta fiat vt locutus es. Non videbo
vltra faciem tuam.

¶ Capituli Summarium. Loquitur dominus ad Moy
ſen: De morte primogenitorum: et de vaſis: ⁊ veſtibus pe-
tendis ab egyptijs: ⁊ de Pharaonis obſtinatione.

Capitulum. XI.

A Et dixit dñs ad moyſen. Adhuc vna plaga
Supra.3.g. tangam pharaonē ⁊ egyptū: ⁊ poſt hec di
Infra.12.e. mittet vos ⁊ exire compellet. Dices ergo oī
Ps.104. plebi vt poſtulet vir ab amico ſuo ⁊ mulier
Eccle.45.a a vicina ſua vaſa argentea ⁊ aurea: ⁊ veſtē
dabit aūt dñs gratiam populo ſuo corā
B egyptiis. Fuitqꝫ moyſes vir magnus valde in terra egypti
Infra.12.d. corā ſeruis pharaonis ⁊ omni pplo. Et ait. Hec dicit dñs
Ps.77.34.a. Media nocte ingrediar egyptum ⁊ morieť omne primoge
nitū in terra egyptiorū a primogenito pharaonis qui ſedet
C in ſolio eius vſqꝫ ad primogenitum ancille ꝗ eſt ad molam:
⁊ oīa primogenita iumentorum. Eritqꝫ clamor magnus in
vniuerſa terra egypti qualis nec ante fuit nec poſtea futur⁹
eſt. Apud oēs aūt filios iſrael non mutiet canis ab homine
vſqꝫ ad pecus vt ſciatis quanto miraculo diuidet dñs egy-
ptios ⁊ iſrael. Deſcendentqꝫ oēs ſerui tui iſti ad me ⁊ adora D
bunt me dicentes. Egredere tu ⁊ omnis populus qui ſub-
iectus eſt tibi. Poſt hec egrediemur. Et exiuit a pharaōe
iratus nimis. Dixit autē dominus ad moyſen. Nō audiet
vos pharao vt multa ſigna fiāt in terra egypti. Moyſes au
tem ⁊ aaron fecerunt omnia ſigna † ⁊ oſtenta ꝗ ſcripta ſunt alias + portenta.
coram pharaone. Et indurauit dominus cor pharaōis nec
dimiſit filios iſrael de terra ſua.

¶ Capituli Summarium. De eſu agni: de ſanguine ſuper
poſtes: de fermento: de exitu de egypto: de religione phaſe.

Capitulum. XII.

Dixit quoqꝫ dominus ad Moyſen ⁊ Aarō A
in terra egypti. Menſis iſte vobis princi
pium menſiū. primus erit in mēſibus anni
Loquimini ad vniuerſum cetum filiorum
iſrael ⁊ dicite eis. Decima die menſis hu-
ius tollat vnuſquiſqꝫ agnum per familias
⁊ domos ſuas. Sin autē minor eſt numerus vt ſufficere poſ
ſit ad veſcendum agnum aſſumet vicinum ſuum qui coniun
ctus eſt domui eius iuxta numerum animarum que ſuffice-
cere poſſunt ad eſum agni. Erit autem agnus abſqꝫ macu-
la maſculus anniculus. Juxta quem ritum tolletis ⁊ hedū: De conſe. di. c.
⁊ ſeruabitis eum vſqꝫ ad quartamdecimam diem mēſis hu- Quid ſit ſan-
ius. Jmmolabitqꝫ eum vniuerſa multitudo filiorum Jſrael guis. d. h. c. ec
ad veſperam. Et ſument de ſanguine eius ac ponent ſuper cleſiaſticarū. in glo.
vtrumqꝫ poſtē: ⁊ in ſuperliminaribus domorum in quib⁹ B
comedent illum. Et edent carnes nocte illa aſſas igni ⁊ azi
mos panes cū lactucis agreſtibus. Non comedetis ex eo
crudum quid: nec coctum aqua: ſed aſſum tantum igni. Ca
put cum pedibus eius ⁊ inteſtinis vorabitis: nec remane-
bit quicquam ex eo vſqꝫ mane. Si quid reſiduū fuerit igne
comburetis. Sic autem comedetis illum. Renes veſtros
accingetis: ⁊ calciamenta habebitis in pedibus tenentes
baculum in manibus: ⁊ comedetis feſtinanter. Eſt enī pha Heb.9.c.
ſe: id eſt tranſitus domini. Et tranſibo per terrā egypti no
cte illa percutiamqꝫ omne primogenitū in terra egypti ab
homine vſqꝫ ad pecus: ⁊ in cunctis dijs egypti faciam iudi-
cia: ego dominus. Erit autem ſanguis vobis in ſignum in
edibus in quibus eritis: ⁊ videbo ſanguinem: et tranſibo C
vos: nec erit vobis plaga diſperdens: quando percuſſero
terram egypti. Habebitis autem hunc diem in monumen-
tum: ⁊ celebrabitis eum ſolennem domino in generationi-
bus veſtris cultu ſempiterno. Septem diebus azima come
detis. Jn die primo non erit fermentatum in domibus ve-
ſtris. Quicunqꝫ comederit fermentatum peribit anima il-
la de iſrael a primo die vſqꝫ ad diem ſeptimum. Dies prima
erit ſancta atqꝫ ſolennis: et dies ſeptima eadem feſtiuitate
venerabilis. Nihil operis facietis in eis: exceptis his que
ad veſcendum pertinent et obſeruabitis azima. Jn eadem Leui.23.a.
enim ipſa die educam exercitum veſtrum de terra egypti: ⁊ Nume.28.c.
cuſtodietis diem iſtum in generationes veſtras ritu perpe
tuo. Primo menſe quartadecima die menſis ad veſperā co
medetis azima vſqꝫ ad diem viceſimamprimam eiuſdē men
ſis ad veſperam. Septem diebus fermentatum nō inuenie D
tur in domibus veſtris. Qui comederit fermētatū peribit di.11.c. eccleſia-
anima eius de cetu iſrael: tā de aduenis ꝙ de indigenis ter rū l ꝑ. ſcriptu-
re. Omne fermentatum non comedetis. Jn cunctis habita ra. in glo.
culis veſtris edetis azima. Vocauit autem moyſes oēs ſe- de pſe. di. 2. ca.
niores filiorū iſrael: ⁊ dixit ad eos. Jte tollentes animal per qd ſit ſanguis
familias veſtras ⁊ immolate phaſe. Faſciculumqꝫ hyſopi tin- ⁊. c. accipite
gite in ſanguine qui eſt in limine: ⁊ aſpgite ex eo ſupliminā-
re ⁊ vtrumqꝫ poſtem. Nullus veſtrum egrediatur oſtium
domus ſue vſqꝫ mane. Tranſibit enim dominus percutiēs
egyptios

egyptios. Cumq; viderit ſanguinem in ſuperliminari: et in vtroq; poſte tranſcendet oſtiū domus: et non ſinet percuſſorem ingredi domos veſtras ⁊ ledere. Cuſtodi verbū iſtō legitimum tibi ⁊ filijs tuis vſq; in eternum. Cumq; introieris terram quam dominus deus daturus eſt vobis vt pollicitus eſt: obſeruabitis ſerimonias iſtas. Et cū dixerit vobis filij veſtri: que eſt iſta religio? Dicetis eis. Victima tranſitus domini eſt quando tranſiuit ſuper domos filiorū Iſrael in egypto percutiēs egyptios: ⁊ domos noſtras liberans. Incuruatuſq; populus adorauit. Et egreſſi filij iſrael

77.

fecerunt ſicut preceperat domin⁹ Moyſi ⁊ Aaron. Factū

ſap.8.b.

eſt autem in noctis medio percuſſit dominus omne primogenitum in terra egypti a primogenito Pharaonis qui in ſolio eius ſedebat: vſq; ad primogenitum captiue que erat

E

in carcere ⁊ omne primogenitum iumentorum. Surrexitq; Pharao nocte ⁊ omnes ſerui eius: cunctaq; egyptus: ortus eſt clamor magnus in egypto. Neq; enim erat domus

p.104.
.134.
ſap.5.b.

in qua non iaceret mortuus. Vocatiſq; Pharao Moyſe ⁊ Aaron nocte ait. Surgite egredimini a populo meo ⁊ vos ⁊ filij iſrael. Ite ⁊ immolate domino ſicut dicitis. Oues veſtras ⁊ armenta aſſumite vt petieratis: ⁊ abeuntes benedicite mihi. Urgebantq; egyptij populum iſrael de terra exire velociter dicētes. Omnes moriemur. Tulit igit̄ popul⁹

7.d.c. legim⁹ ꝗ ecōtra.
ſupra.c.3.⁊.6.
q.5.ca.ſcris
ſiū.§. econtra

conſperſam farinam antequam fermentaret: ⁊ ligās in pallijs poſuit ſuper humeros ſuos. Fecerūtq; filij Iſrael ſicut preceperat dominus Moyſi. Et petierūt ab egyptijs vaſa argentea ⁊ aurea: veſtemq; plurimam. Dominus autē de-

F
Item.c. dixit dominus. de domorijs. gaudemus.
Supra.11.a.et ſupra eodem.
regum.6.h.

dit gratiam populo coram egyptijs: vt commodarent eis ⁊ ſpoliauerūt egyptios. Profectiq; ſunt filij iſrael de rameſſe in ſochot ſexcenta fere milia peditum virorum abſq; paruulis ⁊ mulieribus: ſed ⁊ vulgus promiſcuum innumerabile aſcendit cum eis oues ⁊ armenta ⁊ animantia diuerſi generis multa nimis. Coxeruntq; farinam quā dudū de egypto conſperſam tulerāt: ⁊ fecerunt ſubcinericios panes azimos. Neq; enim poterant fermentari cogentib⁹ exire egyptijs: ⁊ nullam facere ſinentibus moram: nec pulmēti quicꝙ occurrerat preparare. Habitatio autem filiorum iſrl̄ qua manſerunt in egypto fuit quadringentorum triginta annorum. Quibus expletis eadē die egreſſus eſt omnis exercitus domini de terra egypti. Nox iſta ē obſeruabilis domini quando eduxit eos de terra egypti. Hanc obſeruare debent omnes filij iſrael in generationibus ſuis. Dixitq; dominus ad moyſen ⁊ aaron. Hec eſt religio phaſe. Oīs alienigena non comedet ex eo. Oīs aūt ſeruus emptitius circumcidetur ⁊ ſic comedet. Aduena ⁊ mercēnari⁹ nō edēt ex eo. In vna domo comedetur: nec efferetis de carnibus ei⁹ foras: nec os illius cōfringetis. Omnis cetus filiorum iſrl̄ faciet illud. Quod ſi quis peregrinorum in veſtrā voluerit trāſire coloniā ⁊ facere phaſe dn̄i circūcidet̄ prius omne maſculinū eius: ⁊ tunc rite celebrabit: eritq; ſicut indigena terre. Si quis aūt circūciſus non fuerit nō veſcetur ex eo. Eadem lex erit indigene ⁊ colono qui peregrinat̄ apud vos. Feceruntq; omnes filij iſrael ſicut preceperat dn̄s Moyſi et aaron ⁊ eadē die eduxit dominus filios iſrael de terra egypti per turmas ſuas.

Lide qd dicat ic ioſeph⁹ in .li. anti.cap. .in fine.

G
Numeri.9.g.
q.1. c.audi
.§.ſi autē
ſi.itē cum
ha.⁊.c.et fo
⁊.c.qm̄ ver⁹
Ioan.19.g.

¶ Capituli Summarium. De ſanctificatione primogenitorū: de azimis: per viā deſerti pergunt: oſſa ioſeph deferūt Columna ignis ⁊ nubis comitatur. Capit.XIII.

Locutuſq; eſt dn̄s ad moyſen dicēs. Sanctifica mihi omne primogenitū quod aperit vuluam in filijs iſrael tā de hominibus ꝙ̄ de iumentis. Mea ſunt eniz omnia. Et ait moyſes ad ppl̄m. Mementote diei huius in qua egreſſi eſtis de egypto: ⁊ de domo ſeruitutis quoniam in manu forti eduxit vos dn̄s de loco iſto: vt non comedatis fermentatum panē. Hodie egre

A
Infra.22.d.⁊.34.c.
Nu.2.b.⁊.8.c.
5.q.1.c. nec is qui inuitus. de voto.c.magne.
ps.113.

dimini menſe nouarum frugum. Cumq; introduxerit te dominus in terrā chananei. ⁊ ethei: ⁊ amorrei: ⁊ euei ⁊ iebuſei quam iurauit patribus tuis vt daret tibi terram fluentē lacte ⁊ melle: celebrabitis hunc morem ſacrorum menſe iſto. Septem diebus veſceris azimis ⁊ in die ſeptimo erit ſolennitas domini. Azima comedetis ſeptem diebus. Nō apparebit apud te aliquid fermentatum: nec in cunctis finibus tuis. Narrabiſq; filio tuo in die illo dicēs. Hoc eſt qꝺ fecit mihi dn̄s quando egreſſus ſum de egypto. Et erit quaſi ſignum in manu tua ⁊ quaſi monimentum ante oculos tuos ⁊ vt lex dn̄i ſemper ſit in ore tuo. In manu enī forti eduxit te dominus de egypto. Cuſtodies huiuſcemodi cultum ſtatuto tempore a diebus in dies. Cūq; introduxerit te dn̄s in terram chananei ſicut iurauit tibi ⁊ patribus tuis: ⁊ dederit tibi eā ſepabis omne qꝺ aperit vuluam dn̄o: ⁊ qꝺ primitiuum eſt in pecoribus tuis. Quicquid habueris maſculini ſexus conſecrabis domino. Primogenitum aſini mutabis oue. Qꝺ ſi non redemeris interficies. Omne autē primogenitum hominis de filijs tuis precio redimes. Cumq; interrogauerit te filius tuus cras dicēs: quid eſt hoc? reſpondebis ei. In manu forti eduxit nos dn̄s de terra egypti de domo ſeruitutis. Nam cum induratus eſſet Pharao ⁊ nollet nos dimittere: occidit dn̄s omne primogenitū in terra egypti a primogenito hominis vſq; ad primogenitum iumētorum. Idcirco immolo domino omne quod aperit vuluā maſculini ſexus: ⁊ omnia primogenita filiorum meoꝝ redimo. Erit igitur quaſi ſignum in manu tua: ⁊ quaſi appenſū ꝗd ob recordationem ante oculos tuos: eo ꝙ i manu forti eduxit nos dominus de egypto. Igitur cum emiſiſſet Pharao populū nō eos duxit dominus per viā terre philiſtijm: que vicina eſt reputans ne forte peniteret eum ſi vidiſſet aduerſum ſe bella conſurgere: ⁊ reuerteretur in egyptum: ſed circunduxit per viam deſerti que eſt iuxta mare rubrum. Et armati aſcenderunt filij iſrael de terra egypti. Tulit quoq; Moyſes oſſa ioſeph ſecum: eo ꝙ adiuraſſet filios Iſrael dicens. Viſitabit vos deus: afferte oſſa mea hinc vobiſcum. Profectiq; de ſochot caſtrametati ſunt in ethā: i extremis finibus ſolitudinis. Dominus autē precedebat eos ad oſtēdendā viā per diē in colūna nubis: ⁊ per noctē in columna ignis vt dux eſſet itineris vtroq; tpe. Nūꝙ̄ defuit columna nubis p diem: nec colūna ignis p noctē coram populo.

Deutero.5.
B
16.q.3.c. porro
23.q.5.c. remittunt.§.hoc notandū in ſbo egypciaca.

13.q.5.c.remittunt.§. periciētes in fine.

C
Supra eod.b.
23.q.4.c.nabuchodonoſor.
5.q.5.c.nō oīs in ver.populū contumacem.

D
Ioſeph⁹ dicit filios iſrl̄ fuiſſe inermes i certis bn̄ ꝯcordat cū hoc.c.
Gen̄.50.d.
Ioſue.24.g.
13.q.2.hebron.
Numeri.14.c.
1.corin.10.a.
ps.104.
Neemie.9.a.

¶ C.S. Inſequit̄ Pharao fugiētes. populus māſit: pharao ſubmergitur ⁊ equitatus eius. Ca.XIIII.

A

Locutus eſt autem dominus ad moyſen dicens. Loquere filijs iſrael. Reuerſi caſtrametētur e regione phiairoth: que eſt inter magdalum ⁊ mare contra beelſephon. In cōſpectu eius caſtra ponetis ſup mare. Dicturuſq; eſt pharao ſup filijs iſrael. Coartati ſunt in terra: concluſit eos deſertū: ⁊ indurabo cor ei⁹ ac perſequet̄ vos ⁊ glorificabor in pharaone ⁊ in omni exercitu eius: ſcietq; egyptij qꝛ ego ſum dn̄s. Feceruntq; ita. et nunciatū eſt regi egyptioꝝ ꝙ fugiſſet populus: immutatūq; eſt cor pharaonis ⁊ ſeruoꝝ ei⁹ ſup ppl̄m: ⁊ dixerūt. Quid volumus facere vt dimitteremus iſrael ne ſeruiret nobis? Iunxit ergo currū ⁊ oēm ppl̄m ſuū aſſumpſit ſecū. Tulitq; ſexcētos currus electos ⁊ quicquid in egypto curruū fuit ⁊ duces totius exercitus. † Indurauitq; dn̄s cor pharaōis regis egypti ⁊ perſecutus eſt filios iſrael. At illi egreſſi erāt in manu excelſa. Cumq; pſequerent̄ egyptij veſtigia pcedētium reppererunt eos in caſtris ſuper mare. Omnis equitatus ⁊ currus pharaonis ⁊ vniuerſus exercitus erant in phiairoth contra beelſephon. Cūq; appropinquaſſet pharao: leuātes filij iſrael oculos viderunt egyptios poſt ſe: et timuerunt valde. Clamaueruntq; ad dominum ⁊ dixerunt ad Moyſen. Forſitan nō erāt ſepulchra in egypto: ideo tu-

B
Supra.c.
† Qui exercitus ſm̄ ioſep. c.11.antiq. fuit eqtū quinquaginta milium ⁊ ducēta milia armatorū cū dictis ſexcētis curribus.

liſti nos vt moreremur in ſolitudine. Quid hoc facere voluiſti vt educeres nos ex egypto? Nonne iſte eſt ſermo quem loquebamur ad te in egypto: dicẽtes: recede a nobis: vt ſeruiamus egyptijs. Multo enim melius erat ſeruire eis quã mori in ſolitudine. Et ait Moyſes ad populum. Nolite timere. State et videte magnalia domini que facturus eſt hodie. Egyptios enim quos nunc videtis nequaquã vltra videbitis vſqz in ſempiternum. Dominus pugnabit pro vobis: vos tacebitis. Dixitqz dominus ad moyſen. Quid clamas ad me? Loquere filijs iſrael vt proficiſcantur. Tu autẽ eleua virgam tuam et extende manum tuam ſuper mare et diuide illud vt gradiantur filij iſrael in medio mari per ſiccum. Ego autem indurabo cor egyptiorum vt perſequantur vos et glorificabor in pharaone: et in omni exercitu eius: et in curribus et in equitibus illius: et ſcient egyptij: quia ego ſum dominus cum glorificatus fuero in Pharaone et in curribus atqz in equitibus eius. Tollenſqz ſe angelus domini qui precedebat caſtra iſrael: abijt poſt eos: et cum eo pariter columna nubis priora dimittens poſt tergum ſtetit inter caſtra egyptiorum et caſtra iſrael. Et erat nubes tenebroſa et illuminans noctem: ita vt ad ſe inuicem toto noctis tempore accedere non valerẽt. Cumqz extendiſſet moyſes manum ſuper mare abſtulit illud dominus flante vento vehementi et vrẽte tota nocte et vertit in ſiccum. Diuiſaqz eſt aqua et ingreſſi ſunt filij iſrael per medium ſicci maris. Erat enĩ aqua quaſi murus a dextra eorum et leua. Perſequenteſqz egyptij ingreſſi ſunt poſt eos: et omnis equitatus pharaonis currus eius et equites per medium maris. Iamqz aduenerat vigilia matutina et ecce reſpiciens dñs ſuper caſtra egyptiorũ per columnam ignis et nubis interfecit exercitum eorum: et ſubuertit rotas curruum ferebanturqz in profundũ. Dixerunt ergo egyptij. Fugiamus iſraelem: dominus enim pugnat pro eis contra nos. Et ait dñs ad Moyſen. Extende manum tuam ſuper mare vt reuertantur aque ad egyptios ſuper currus et equites eorum. Cumqz extendiſſet Moyſes manum cõtra mare: reuerſum eſt primo diluculo ad priorẽ locũ. Fugientibus egyptijs occurrerunt aque: et inuoluit eos dominus in medijs fluctibus. Reuerſeqz ſunt aque: et operuerunt currus et equites cuncti exercitus pharaonis: qui ſequentes ingreſſi fuerant mare. Nec vnus quidem ſuperfuit ex eis. Filij autem iſrael perrexerunt per mediũ ſicci maris et aque eis erant quaſi pro muro a dextris et a ſiniſtris. Liberauitqz dominus in die illo iſrael de manu Egyptiorum et viderunt egyptios mortuos ſuper littus maris: et manum magnam quam exercuerat dominus contra eos. Timuitqz populus dominum et crediderunt domino et moyſi ſeruo eius.

D Vide ioſepho ca. xi. qualiter moyſes locutus eſt ad populũ iſrael.

Clamas ad me vide i ioſepho ca. predicto orationem q orauit moyſes ad dñm.

E Neemie. 9. b.

De pe. diſ. 2. c. reuera. in ver. circũcluſus ioſ. 2. b. et 4. d. Iudith. 5. b. ps. 77. Eccle. 32. c.

F Iudith. 9. b.

G Sap. 10. d. 23. q. 5. c. quid ergo. de pe. di. 2. c. et cognouerũt. §. ite opponit in 2. ſtatue ſigno ru. di. 3. c. ſunt pica §. autori tas. de conſecr. di. 4. cap. nec quequa. in fi. ps. 105. Eſa. 11. d

¶ Capituli Summarium. Decantant canticũ venerũt in marath: hic aque amare dulcorãtur: et poſtea venerunt i helym et in deſertum ſyn. Cap. XV.

Tunc cecinit moyſes et filij iſrael carmẽ hoc dño: et dixerunt. Cantemus dño. Glorioſe enĩ magnificat⁹ eſt: equũ et aſcẽſorẽ deiecit in mare. Fortitudo mea et laus mea dñs et factus eſt mihi in ſalutem. Iſte deus me⁹: et glorificabo eum: deus patris mei et exaltabo eum. Dñs quaſi vir pugnator oĩpotẽs nomẽ eius currus pharaonis et exercitũ ei⁹ proiecit in mare. Electi principes eius ſubmerſi ſunt in mari rubro: abyſſi operuerũt eos deſcẽderũt in profundũ quaſi lapis. Dextera tua dñe magnificata eſt in fortitudine dextera tua dñe percuſſit inimicum et in multitudine glorie tue depoſuiſti aduerſarios noſtros. Miſiſti iram tuam que deuorauit eos ſicut ſtipulã et in ſpiritu furoris tui congregate ſunt aque. Stetit vnda fluens et cõgregate ſunt abyſſi in medio mari. Dixit inimic⁹. Perſequar et cõprehendã et diuidã ſpolia: implebit aĩa mea. Euaginabo gladium meum: interficiet eos manus mea. Flauit ſpũs tuus et operuit eos mare: ſubmerſi ſunt quaſi plumbũ in aquis vehementibus. Quis ſimilis tui in fortibus dñe? Quis ſimilis tui? Magnificus i ſanctitate: terribilis atqz laudabilis faciens mirabilia. Extendiſti manum tuam et deuorauit eos terra. Dux fuiſti in miſericordia tua pplo quẽ redemiſti. Et portaſti eum in fortitudine tua: ad habitaculum ſanctum tuum. Aſcenderunt populi et irati ſunt: dolores obtinuerunt habitatores philiſthijm. Tunc conturbati ſunt principes edom: robuſtos moab obtinuit tremor: obriguerunt omnes habitatores chanaan irruit ſuper eos formido et pauor in magnitudine brachij tui. Fiãt immobiles quaſi lapis donec pertranſeat populus tuus domine: donec pertrãſeat populus tuus iſte quem poſſediſti. Introduces eos et plantabis in monte hereditatis tue firmiſſimo habitaculo tuo quod operatus es domine. Sanctuarium tuũ domine quod firmauerũt manus tue. Dominus regnabit in eternum et vltra. Ingreſſus eſt enim eques pharao cum curribus et equitibus eius in mare et reduxit ſuper eos dominus aquas maris. Filij autem iſrael ambulauerunt per ſiccum in medio eius. Sumpſit ergo maria prophetiſſa ſoror aaron tympanũ in manu ſua. Egreſſeqz ſunt oẽs mulieres poſt eã cũ tympanis et choris quibus precinebat dicẽs Cantemus domino. Glorioſe enĩ magnificatus eſt: equum et aſcenſorem eius deiecit in mare. Tulit autem Moyſes iſrael de mari rubro: et egreſſi ſunt in deſertum ſur. Ambulaueruntqz tribus diebus per ſolitudinem: et non inueniebãt aquã. Et venerunt in † marath: nec poterãt bibere aquas de marath: eo qd eſſent amare. Unde et congruum loco nomẽ impoſuit: vocans illud marath. i. amaritudinem: et murmurauit populus contra moyſen dicens. Quid bibemus? At ille clamauit ad dominũ. Qui oſtendit ei lignũ. Quod cum miſiſſet in aquas in dulcedinem verſe ſunt. Ibi conſtituit ei precepta atqz iudicia: et ibi tentauit eũ dicẽs. Si audieris vocem domini dei tui: et qd rectũ eſt coram eo feceris et obedieris mandatis eius: cuſtodieriſqz omnia precepta illius cunctũ languorem quem poſui in egypto non inducam ſuper te. Ego enim ſum domin⁹ deus ſaluator tu⁹. Uenerũt aũt in helym filij iſrael vbi erant duodecim fontes aquarũ et ſeptuaginta palme et caſtrametati ſunt iuxta aquas.

A Infra eodem

Ps. 135. Eſa. 12. a.

B

De pe. di. 3. ſunt plures autoritas.

C 23. q. 4. c. Nabuchodonoſor. et de pe. di. 4. c. nec quequã. 2. q. 7. plerũqz. §. in obijcitur.

Supra eodem

D

alias marath ſecundum ioſephum. De pe. di. 2. c. reuera. † marath. Nume. 33. b. Locus iſte ille et fontes ... me erãt inutiles filiis iſrael q propter loci ariditatẽ ... me nullũ fructum ferebant nec aqua fontium erat vtilis ad bibendum q cenoſa erat. Hec ioſe. li. ... anti. c. 1.

¶ Capituli Summa. Populus pro cibo murmurauit. coturnix datur: manna pluit: et duplum ſexta die colligi iubet.

Capitulum. XVI.

Profectiqz ſunt de helym et venit omnis multitudo filiorum Iſrael in deſertũ ſyn: quod eſt inter Helym et ſynai quintodecimo die menſis ſecundi poſtquam egreſſi ſunt de terra egypti. Et murmurauit omnis congregatio filiorum iſrael cotra moyſen et Aaron in ſolitudine. Dixeruntqz filij Iſrael ad eos.

Utinam

Dicit ioſephꝰ ꝙ filii iſrael volebant lapidare moyſen.

Utinã mortui eſſemus per manum dñi in terra egypti quã
do ſedebamus ſuper ollas carnium: ⁊ comedebamus panẽ
in ſaturitate. Cur induxiſtis nos in deſertum iſtud vt occi-
deretis omnem multitudinẽ fame? Dixit aũt dñs ad moy
ſen. Ecce ego pluam vobis panes de celo. Egrediatur po-
B pulus ⁊ colligat que ſufficiunt per ſingulos dies vt tentem
De ꝯſe. di. 2. c. reuera. in prĩ. ⁊ c. inquit. eum: vtrum ambulet in lege mea an non. Die autẽ ſexto pa-
rent quod inferant: ⁊ ſit duplum ꝙ colligere ſolebant p ſin
gulos dies. Dixerũtqꝫ moyſes ⁊ aaron ad oẽs filios iſrael.
Ueſpere ſcietis ꝙ dñs eduxerit vos de terra egypti: ⁊ ma-
ne videbitis gloriam domini. Audiui enĩ murmur veſtrum
contra dominũ. Nos vero quid ſumus: quia muſitaſtis cõ-
tra nos? Et ait moyſes. Dabit vobis dominus veſpere car
C nes edere. Et mane panes in ſaturitate: eo ꝙ audierit mur
murationes veſtras: quibus murmurati eſtis contra eum.
Nos enĩ quid ſumus? Nec contra nos eſt murmur veſtrum
ſed contra dñm. Dixit quoqꝫ moyſes ad aaron. Dic vniuer
ſe congregationi filiorum iſrael. Accedite coram dño. Audi
uit enim murmur veſtrum. Cumqꝫ loqueretur aaron ad oẽs
cetum filiorum iſrael: reſpexerunt ad ſolitudinem. Et ecce
gloria domini apparuit in nube. Locutus eſt autem domi-
Uocat auẽs ſi las ioſephꝰ coturnices ſeu orti gometras q naſcuntur in arabia. nus ad moyſen dicens. Audiui murmurationes filiorũ iſrl'
Loquere ad eos. Ueſpere comedetis carnes ⁊ mane ſatu-
rabimini panibus: ſcietiſqꝫ ꝙ ego ſũ dominus deus veſter
Factum eſt ergo veſpere ⁊ aſcẽdens coturnix cooperuit ca
ſtra: mane quoqꝫ ros iacuit per circuitum caſtrorũ. Cũqꝫ
D operuiſſet ſuperficiem terre: apparuit in ſolitudine minutũ
⁊ quaſi pilo tuſum in ſimilitudinem pruine ſuper terrã. Quõ
cum vidiſſent filij iſrael. Dixerunt ad inuicem. Manhu?
Quod ſignificat. Quid eſt hoc. Ignorabant enĩ quid eſſet.
Quibus ait moyſes. Iſte eſt panis quem dominus dedit
De ꝯſe. di. 2. c. nec moyſes. De ꝯſe. di. 4. c. nec quiſqꝫ. i. ꝓ. eius equalitatis. di. 2. vbi pars. 2. Cor. 8. c. vobis ad veſcendum. Hic eſt ſermo quem ꝑcepit vobis do
minus. Colligat vnuſquiſqꝫ ex eo quantum ſufficiat ad ve-
ſcendum gomor per ſingula capita. Iuxta numerum anima
rum veſtrarũ que habitant in tabernaculo ſic tolletis. Fe
ceruntqꝫ ita filij iſrael: ⁊ collegerunt alius plus: aliꝰ minus:
⁊ menſi ſunt ad menſuram gomor. Nec qui plus collegerat
habuit amplius: nec qui minus parauerat repperit minus
E ſed ſinguli iuxta id quod edere poterant congregauerunt.
Dixitqꝫ moyſes ad eos. Nullꝰ relinquat ex eo i mane. Qui
non audierunt eum ſed dimiſerunt quidam ex eis vſqꝫ ma-
ne: ⁊ ſcatere cepit vermibus atqꝫ computruit. Et iratus eſt
contra eos moyſes. Colligebant autem mane ſinguli quã-
De ꝯſe. di. 2. c. reuera. in verbo obnoxium tum ſufficere poterat ad veſcendum. Cumqꝫ incaluiſſet ſol
liqueſiebat. In die autẽ ſexto collegerunt cibos duplices:
id eſt duo gomor per ſingulos hoĩes. Uenerunt aũt omnes
principes multitudinis ⁊ narrauerunt moyſi. Qui ait eis.
F Hoc eſt quod locutus eſt dominus. Requies ſabbati ſan-
De ꝯſe. di. 2. c. reuera. in verbo obnoxium ctificata eſt domino. Cras quodcũqꝫ operandũ eſt facite:
⁊ que coquenda ſunt coquite. Quicquid aũt reliquũ fuerit
reponite vſqꝫ in mane. Feceruntqꝫ ita vt preceperat moyſes
Eze. 20. b. ⁊ non computruit: neqꝫ vermis inuentus eſt in eo. Dixitqꝫ
moyſes. Comedite illud hodie. Quia ſabbatum eſt domi-
no: non inuenietur hodie in agro. Sex diebus colligite: in
die aũt ſeptimo ſabbatũ eſt dñi: idcirco nõ inuenietur. Ue-
nitqꝫ ſeptima dies: ⁊ egreſſi de populo vt colligerent: nõ in-
G uenerunt. Dixit aũt dñs ad moyſen. Uſquequo non vultis
cuſtodire mandata mea ⁊ legẽ meã? Uidete ꝙ dñs dederit
vobis ſabbatũ: ⁊ propter hoc die ſexta tribuit vobis cibos
duplices. Maneat vnuſquiſqꝫ apud ſemetipſum: et nullus
egrediatur de loco ſuo die ſeptimo. Et ſabbatizabit populus
die ſeptimo. Appellauitqꝫ domus iſrael nomen eius man.
Quod erat quaſi ſemen coriandi albũ: guſtuſqꝫ eius quaſi
man. ioſephꝰ dicit mãna qđ hebraice dicit quid eſt hoc. ſimile cum melle. Dixit autẽ moyſes. Iſte eſt ſermo quẽ pre
cepit dominus. Imple gomor ex eo: ⁊ cuſtodiatur in futu-
ras retro generationes: vt nouerint panem quo alui vos
in ſolitudine quando educti eſtis de terra egypti. Dixitqꝫ
moyſes ad aaron. Sume vas vnũ ⁊ mitte ibi man: quãtũ po
teſt capere gomor ⁊ repone coram dño ad ſeruandũ in ge
nerationes veſtras ſicut preceperat dñs moyſi. Poſuitqꝫ Iudi. 5. c. Neemie. 9. b
illud aaron in tabernaculo ſeruandũ. Filij aũt iſrael come
derunt man quadraginta annis: donec venirent in terram
habitabilẽ. Hoc cibo aliti ſunt vſquequo tãgerẽt fines ter
re chanaã. Gomor aũt decima pars eſt ephi.

¶ Capituli Summarium. In raphidim pro aqua iurgan
tur: aquã dat petra: pugnant cõtra amalech: manus moyſi
ſuſtentatur. Cap. XVII.

A Igitur profecta omnis multitudo filiorũ iſrl'
de deſerto ſyn ꝑ mãſiones ſuas iuxta ſer-
monẽ dñi: caſtrametati ſunt in raphidim:
vbi nõ erat aqua ad bibẽdũ populo. Qui
iurgatꝰ contra moyſen ait. Da nobis aquã 23. q. 4. c. diſplicet. in ver. iſraelite. ant medium.
vt bibamus. Quibus reſpondit moyſes.
Quid iurgamini cõtra me? Cur tentatis dñm? Sitiuit er-
go ibi populus pre aque penuria: ⁊ murmurauit cõtra moy De pe. di. 2. c. vt cognouerũ §. opponit. an nõ caritat
ſen dicẽs. Cur feciſti nos exire de egypto vt occideres nos
⁊ liberos noſtros: ac iumẽta ſiti? Clamauit aũt moyſes ad
B dñm dicens. Quid faciam populo huic? Adhuc paululum Nume. 20. b. ps. 20.
⁊ lapidabit me. Et ait dñs ad moyſen. Antecede populum:
⁊ ſume tecũ de ſenioribus iſrael: ⁊ virgã qua percuſſiſti flu- 1. Cor. 10. a.
uium tolle in manu tua: ⁊ vade. En ego ſtabo corã te ibi ſu- Aqua illa que fluxit de petra ſm ioſephum erat dulcis et ſuauiſſima. quale dono eẽt deo doni te videtur.
pra petram oreb. percutieſqꝫ petram et exibit ex ea aqua vt
bibat populus. Fecit moyſes ita corã ſenioribus iſrael ⁊ vo
cauit nomen loci illius tentatio propter iurgiũ filiorũ iſrael
⁊ quia tentauerunt dñũ dicentes. Eſt ne dñs in nobis an nõ?
Uenit autẽ amalech ⁊ pugnabat cõtra iſrael in raphidim.
C Dixitqꝫ moyſes ad ioſue. Elige viros ⁊ egreſſus pugna cõ
tra amalech cras. Ego ſtabo in vertice collis habẽs virgã
dei in manu mea. Fecit Ioſue vt locutus erat moyſes: ⁊ pu
gnauit contra amalech. Moyſes aũt ⁊ aaron ⁊ hur aſcen- 36. di. c. ſi.
derunt ſuper verticẽ collis. Cumqꝫ leuaret moyſes manus
vincebat iſrael. Sin autẽ paululũ remiſiſſet: ſuperabat ama
D lech. Manus aũt moyſi erant graues. Sumentes igitur lapi
dem poſuerunt ſubter eum in quo ſedit. Aaron aũt ⁊ † hur † hur iſte erat maritꝰ marie ſororis moyſi. De hoc bello geſto per hebreos contra amalechitas vide melius ioſephum. li. anti. c. 2.
ſuſtentabant manus eius ex vtraqꝫ parte. Et factum eſt vt
manus ipſius non laſſarentur vſqꝫ ad occaſũ ſolis. Fuga-
uitqꝫ ioſue amalech ⁊ populũ eius in ore gladij. Dixit autẽ
dñs ad moyſen. Scribe hoc ob monimentũ i libro: ⁊ trade
auribus ioſue. Delebo enĩ memoriã amalech ſub celo. Edi
ficauitqꝫ moyſes altare: ⁊ vocauit nomen eius dñs exulta-
tio mea dicens: quia manus ſolius domini et belli dei erit
contra amalech a generatione in generationem.

¶ Capituli Summarium. Ietro adduxit ad moyſen vxo-
rem ⁊ filios eius dat ei conſilium de onere participando et
reuertitur. Cap. XVIII.

A Cumqꝫ audiſſet ietro ſacerdos madian cõ-
gnatus moyſi oĩa que fecerat dñs moyſi ⁊
iſrael populo ſuo: et ꝙ eduxiſſet dñs iſrael
de egypto tulit ſephorã vxorẽ moyſi quã re
miſerat ⁊ duos filios eius quorũ vnus vo-
cabatur gerſan dicente patre: aduena fui in
terra aliena: alter vero eliezer: deus enĩ ait patris mei adiu Supra. 2. d
tor meus: et eruit me de gladio pharaonis. Uenit ergo Ie
tro cognatus moyſi et filij eius ⁊ vxor eius ad moyſen in de
ſertũ vbi erat caſtrametatꝰ iuxta mõtẽ dei: ⁊ mãdauit moy
ſi dicens. Ego ietro cognatus tuus venio ad te: ⁊ vxor tua:
et duo filij tui cum ea. Qui egreſſus in occurſũ cognati ſui
adorauit: et oſculatus eſt eum. Salutaueruntqꝫ ſe mutuo
B verbis pacificis. Cumqꝫ intraſſet tabernaculum narrauit
Moyſes cognato ſuo cuncta que fecerat dominus Pha-
raoni et Egyptijs propter iſrael: vniuerſumqꝫ laborem qui

accidiſſet eis i itinere: ⁊ ꝙ liberauerat eos dñs. Letatuſqꝫ eſt ietro ſup omnib⁹ bonis q̄ fecerat dñs iſraeli: eo ꝙ eruiſſet eum de manu egyptiorum ⁊ ait. Benedictus dñs qui liberauit vos de manu egyptioꝝ ⁊ de manu pharaonis qui eruit populū ſuum de manu egypti. Nunc cognoui q2 magnus dñs ſuper oēs deos: eo ꝙ ſuperbe egerit cōtra illos. Obtulit ergo ietro cognat⁹ moyſi holocauſta ⁊ hoſtias domino. Veneruntqꝫ aaron ⁊ oēs ſeniores filioꝝ iſrael vt comederent panem cū eo coram dño. Altera aūt die ſedit moyſes vt iudicaret populū qui aſſiſtebat moyſi a mane vſqꝫ ad veſperam. Qđ cū vidiſſet cognatus eius oia ſcilicet que agebat in populo: ait. Quid eſt quod facis in plebe? Cur ſolus ſedes: ⁊ oīs populus preſtolať de mane vſqꝫ ad veſperam? Cui reſpōdit moyſes. Venit ad me popul⁹ querēs ſententiā dei. Cūqꝫ acciderit eis aliqua diſceptatio: veniūt ad me vt iudicē inter eos: ⁊ oſtendā precepta dei: ⁊ leges ei⁹. At ille. Non bonā (inquit) rem facis. Stulto labore cōſumeris: ⁊ tu ⁊ populus iſte qui tecū eſt. Ultra vires tuas eſt negotiū. Sol⁹ illud nō poteris ſuſtinere. Sed audi verba mea atqꝫ conſilia: ⁊ erit dñs tecum. Eſto tu populo in his q̄ ad deum pertinent vt referas q̄ dicuntur ad eū: oſtendaſqꝫ populo cerimonias ⁊ ritū colendi viamqꝫ ꝑ quā ingredi debeant: ⁊ opus qđ facere debeant. Prouide aūt de omni plebe viros ſapiētes ⁊ timentes deū: in quibus ſit veritas: ⁊ qui oderit auaritiam: ⁊ cōſtitue ex eis tribunos ⁊ cēturiones: et quinquagenarios: ⁊ decanos qui iudicēt populū omni tēpore. Quicquid autem maius fuerit referant ad te et ipſi minora tantūmoda iudicēt leuiuſqꝫ ſit tibi: partito in alios onere. Si hoc feceris implebis imperium dñi: et precepta eius poteris ſuſtentare: et omnis hic populus reuertetur ad loca ſua cum pace. Quibus auditis moyſes fecit oia que ille ſuggeſſerat. Et electis viris ſtrēnuis de cūcto iſrael conſtituit eos principes populi: tribunos ⁊ centuriones: ⁊ quinquagenarios: ⁊ decanos. Qui iudicabant plebē dñi omni tempore. Quicquid aūt grauius erat referebant ad eū facilioꝛa tantūmodo iudicantes. Dimiſitqꝫ cognatum ſuum qui reuerſus abijt in terram ſuam.

De pe. di. 1. ca. venit. 88. diſt. c. 1.

C

Deute. 1. b.

D

¶ Cap. Summa. Peruenerunt ad ſynai: ſanctificatur populus: et eo vidēte deſcendit dominus ſuper montē in igne loquitur vt populus obediat. Prohibetur homo ⁊ iumentum ne montē tangant. Cap. XIX.

A

Enſe tertio egreſſionis iſrael de terra egypti: in die hac venerūt in ſolitudinē ſynai. Nam profecti de raphidim ⁊ peruenientes vſqꝫ in deſertū ſynai: caſtrameti ſunt in eodem loco ibiqꝫ iſrael fixit tētoꝛia e regione montis. Moyſes aūt aſcendit † in montem ad deū. Vocauitqꝫ eum dñs de monte: ⁊ ait. Hec dices domui iacob: ⁊ annunciabis filijs iſrael. Vos ipſi vidiſtis q̄ fecerim egyptijs quomodo poꝛtauerim vos ſuꝑ alas aquilarum: ⁊ aſſumpſerim mihi. Si ergo audieritis vocem meā ⁊ cuſtodieritis pactū meū: eritis mihi in peculiū de cūctis populis. Mea eſt eīm omnis terra: ⁊ vos eritis mihi in regnum ſacerdotaleqꝫ gens ſancta. Hec ſunt verba que loqueris ad filios iſrael. Venit moyſes ⁊ cōuocatis maioꝛib⁹ natu populi. exꝑoſuit oēs ſermones quos mandauerat dñs. Reſponditqꝫ omnis populus ſimul. Cuncta que locut⁹ eſt dominus faciemus. Cumqꝫ retuliſſet moyſes verba populi ad dominum ait ei dñs. Jam nunc veniam ad te in caligine nubis: vt audiat me populus loquentē ad te: ⁊ credat tibi in perpetuum. Nunciauit ergo moyſes verba populi ad dominum. Qui dixit ei. Uade ad populū ⁊ ſanctifica illos hodie ⁊ cras: lauentqꝫ veſtimenta ſua ⁊ ſint parati in diem tertium. In die eīm tertio deſcendet dominus coram omni plebe ſuper montē ſynai. Conſtitueſqꝫ terminos populo per circuitum ⁊ dices ad eos. Cauete ne aſcendatis in montem: nec tangatis fines illius. Omnis qui tetigerit montem moꝛte moꝛietur. Manus nō tanget eum: ſed lapidib⁹ oppꝛimetur: aut confodietur iaculis. Siue iumentū fuerit ſiue homo non viuet. Cū ceperit clangere buccina tūc aſcēdant in montem. Deſcenditqꝫ moyſes de monte ad populū et ſanctificauit eum. Cumqꝫ lauiſſent veſtimenta ſua ait ad eos. Eſtote parati in diem tertium: et ne appꝛopinquetis vxoꝛibus veſtris. Jamqꝫ aduenerat tertius dies: et mane inclaruerat: ⁊ ecce ceperunt audiri tonitrua ac micare fulgura ⁊ nubes denſiſſima operire montem. Clangoꝛqꝫ buccine vehementius perſtrepebat. Et timuit populus q̄ erat in caſtris. Cumqꝫ eduxiſſet eos moyſes in occurſum dei loco caſtroꝛum: ſteterunt ad radices montis. Totus aūt mōs ſynai fumabat: eo ꝙ deſcendiſſet dominus deus ſuper eum in igne: ⁊ aſcenderet fumus ex eo quaſi de fornace. Eratqꝫ omnis mons terribilis ⁊ ſonit⁹ buccine paulatim creſcebat in maius ⁊ prolixi⁹ tendebatur. Moyſes loquebatur ⁊ dominus reſpondebat ei. Deſcenditqꝫ dñs ſuper montē ſynai in ipſo montis vertice: ⁊ vocauit moyſen in cacumen eius. Quo cū aſcendiſſet dixit ad eum. Deſcende et conteſtare populum ne foꝛte velit tranſcendere terminos ad videndū dominum ⁊ pereat ex eis plurima multitudo. Sacerdotes quoqꝫ qui aſcendunt ad dominum ſanctificentur ne percutiat eos. Dixitqꝫ moyſes ad dominum. Non poterit vulg⁹ aſcendere in montē ſynai. Tu eīm teſtificatus es: ⁊ iuſſiſti dicens. Pone terminos circa montē ⁊ ſanctifica illū. Cui ait dominus. Uade deſcende: aſcēdeſqꝫ tu ⁊ aaron tecum. Sacerdotes autē ⁊ populus nō tranſeant terminos: nec aſcēdant ad dominū ne foꝛte interficiat illos. Deſcēditqꝫ moyſes ad populum: ⁊ omnia narrauit eis.

† Qual mōs ſynai ſit ſcribit ioſephus lib. 3. anti. c. 6. in prin.

1. Pe. 2. b.

B

Infra. 24. a.

De ſum. tri. c. in. ꝑ. cōpꝛehēſibilis.

Heb. 21. b.

C

88. diſt. c. 1.

Et alia terribilia q̄ fiebāt ſcribit ioſe. c. 6. lib. 3. anti.

D

¶ Cap. Summa. De pꝛeceptis decalogi: de faciendo altare de terra: de non aſcendendo ad altare per gradus.

Capitulum. XX.

Ocutuſqꝫ eſt dominus cūctos ſermones hos. Ego ſū dñs deus tuus qui eduxi te de terra egypti: de domo ſeruitutis. Non habebis deos alienos coꝛam me. Non facies tibi ſculptile neqꝫ oēm ſimilitudinem que eſt i celo deſuper: ⁊ q̄ in terra deoꝛſū nec eoꝝ que ſunt in aquis ſub terra. Nō adoꝛabis ea neqꝫ coles. Ego ſum dominus deus tuus foꝛtis zelotes viſitās iniquitatem patrum in filios: in tertiam et quartam generationem eoꝛum qui oderunt me: ⁊ faciens miſericoꝛdiā in milia his qui diligunt me ⁊ cuſtodiunt pꝛecepta mea. Non aſſumes nomen domini dei tui in vanum. Nec enim habebit inſontē dominus eum qui aſſumpſerit nomē domini dei ſui fruſtra. Memento vt diem ſabbati ſanctifices. Sex diebus operaberis; et facies omnia opera tua. Septimo autem die

A

1. q. 4. c. omni. §. ecōtra.

B

22. q. 4. c. neceſſe.

33. D. c. ab. exoꝛdio ver. adimplere in glo.

tem die ſabbatuʒ domini dei tui eſt. Non facies oē opus in eo: tu ⁊ filius tuus ⁊ filia tua: ſeruus tu⁹ ⁊ ancilla tua: iumē-tum tuum ⁊ aduena qui eſt intra portas tuas. Sex eñ die-

C

bus fecit deus celum ⁊ terram ⁊ mare ⁊ oīa que in eis ſunt. Et requieuit die ſeptimo. Idcirco benedixit dominus diei

1.di.c.ius aūt in glo.
32.q.4.c.meretrices.q.6.c. non mecaberis.1.diſ.c.ius aūt in glo.pdicti.c. meretrices.ꝟ.a pte.

ſabbati: ⁊ ſanctificauit eum. Honora patrem tuum ⁊ matreʒ tuam: vt ſis longeuus ſuper terram quā dominus deus tu⁹ dabit tibi. Non occides. Non mecaberis. Non furtum fa-cies. Non loq̄ris contra proximum tuuʒ falſuʒ teſtimoniū. Non concupiſces domū proximi tui. Nec deſiderabis vxo-rem eius: non ſeruum: non ancillam: non bouem: non aſinū nec omnia que illius ſunt. Cunctus autē populus videbat voces ⁊ lampades: ⁊ ſonitum buccine: montemq̄ fumantē: ⁊ perterriti ac pauore concuſſi: ſteterūt procul dicētes moy-ſi. Loquere tu nobis ⁊ audiem⁹. Nō loquatur nobis domi-

D

nus ne forte moriamur. Et ait moyſes ad populum. Noli-te timere. Ut eñ probaret vos venit deus: ⁊ vt terror illius eſſet in vobis: ⁊ non peccaretis. Stetitq̄ populus de lōge: moyſes autem acceſſit ad caligineʒ in qua erat de⁹. Dixitq̄ preterea dominus ad moyſen. Hec dices filijs iſrael. Uos vidiſtis ꝙ de celo locutus ſim vobis. Non facietis deos ar-genteos: nec deos aureos facietis vobis. Altare de terra fa-

Deute.27.a.
Joſue.8.f.

cietis mihi: ⁊ offeretis ſuper eo holocauſta ⁊ pacifica veſtra oues veſtras et boues in omni loco in quo memoria fuerit nominis mei. Ueniam ad te ⁊ benedicam tibi. Quod ſi al-tare lapideum feceris mihi non edificabis illud de ſectis la-pidibus. Si enim lauaueris cultrum ſuper eo polluet̄. Nō aſcendes per gradus ad altare meum, ne reueletur turpitu-do tua.

¶ Capituli Summariuʒ. De ſeruo hebreo emptitio. De filia diſtricta in concubinam. De homicidio per caſum vel induſtriā. De percuſſione et maledictione patris ⁊ matris ⁊ alijs iudicijs. Cap. XXI.

A
Deute.15.c.
Hiere.34.c.

HEc ſūt iudicia que ꝓpones eis. Si emeris ſeruum hebreū: ſex annis ſeruiet tibi. In ſe-ptimo egredief liber gratis. Cū quali ve-ſte intrauerit: cū tali exeat. Si habēs vxo-rem ⁊ vxor egredietur ſimul. Si autē dn̄s dederit illi vxorem ⁊ peperit filios ⁊ filias mulier ⁊ liberi eius erunt dn̄i ſui. Ipſe vero exibit cū veſti-tu ſuo. Quod ſi dixerit ſeruus: diligo dn̄m meū: vxoreʒ ac li-beros nō egrediar liber: offerat eum dn̄s dijs ⁊ applicabi-tur ad oſtium et poſtes: perforabitq̄ aurem eius ſubula et

B
7.di.in ſūma.
32.q.4.c.meretrices.in glo.
Leui.24.g.
15.q.1.c.illa. et c.nec eis.24.di. c.multos in ſi. et c.22.
Nume.35.
de homici.c.1.
Leui.20.
Prouer.20.c.
de fur.c.1.

erit ei ſeruus in ſeculū. Si quis vendiderit filiam ſuaʒ in fa-mulā: non egredietur ſicut ancille exire ↄſueuerunt. Si di-ſplicuerit oculis dn̄i ſui cui tradita fuerit dimittet eā. Po-pulo autem alieno vendendi nō habebit poteſtatē ſi ſpreue-rit eam. Si autem filio ſuo deſponderit eam iuxta morem filiarū faciet illi. Qd̄ ſi alteram ei acceperit prouidebit puel-le nuptias ⁊ veſtimenta ⁊ preciuʒ pudicitie nō negabit. Si tria iſta non fecerit egredietur gratis abſq̄ pecunia. Qui percuſſerit hominē volens occidere: morte moriatur. Qui aūt non eſt inſidiatus: ſed deus illum tradidit in man⁹ eius conſtituam tibi locum in quo fugere debeat. Si quis ꝑ in-

Mat.7.b.

duſtriam occiderit proximum ſuum ⁊ per inſidias ab altari meo auelles eum vt moriatur. Qui percuſſerit patrem ſuuʒ

De iniur.c.1.

aut matrem morte moriatur. Qui maledixerit patri ſuo vel matri morte moriatur. Qui furatus fuerit hominem ⁊ ven-diderit eum conuictus noxe morte moriatur. Si rixati fue-rint viri et percuſſerit alter proximum ſuum lapide vel pu-gno ⁊ ille mortuus non fuerit ſed iacuerit in lectulo: ſi ſurre-xerit ⁊ ambulauerit foris ſuper baculuʒ ſuum: innocēs erit qui percuſſerit ita tamen vt operas eius ⁊ impenſas in me-

C

dicos reſtituat. Qui percuſſerit ſeruum ſuum vel ancillam virga et mortui fuerint in manib⁹ eius: criminis reus erit.

Si autem vno die vel duobus ſuperuixerit nō ſubiacebit pene: q2 pecunia illius eſt. Si rixati fuerint viri ⁊ percuſſe-rit quis mulierem pregnantem: ⁊ abortiuū quidē fecerit ſʒ ipſa vixerit ſubiacebit damno quantum maritus mulieris expetierit ⁊ arbitri iudicauerint. Si autē mors eius fuerit ſubſecuta reddet animam pro anima: oculum pro oculo. dē-tem pro dente: manum pro manu: pedem pro pede: aduſtio-nem pro aduſtione: vulnus pro vulnere: liuorem pro liuore. Si percuſſerit quiſpiam oculum ſerui ſui aut ancille: et lu-ſcos eos fecerit dimittet eos liberos ꝓ oculo queʒ eruerit. Dentem quoq̄ ſi excuſſerit ſeruo vel ancille ſue ſimiliter di-mittet eos liberos. Si bos cornu percuſſerit virum aut mu-lierem: ⁊ mortui fuerint lapidibus obruetur ⁊ non comedē-tur carnes eius. Dominus quoq̄ bouis innocens erit. Qd̄ ſi bos cornupeta fuerit ab heri ⁊ nudiuſtertius: ⁊ conteſta-ti ſunt dominuʒ eius: nec recluſerit eum occideritq̄ virum aut mulierem: ⁊ bos lapidibus obruetur ⁊ dominum illius occident. Quod ſi precium fuerit ei impoſitum: dabit ꝓ aīa ſua quicquid fuerit poſtulatus. Filium quoq̄ ⁊ filiam ſi cor-nu percuſſerit: ſimili ſententie ſubiacebit. Si ſeruum ancil-lamq̄ inuaſerit: triginta ſiclos argenti domino dabit: bos vero lapidibus opprimetur. Si quis apperuit ciſternam ⁊ foderit ⁊ non operuerit eam: cecideritq̄ bos aut aſinus in eam reddet dominus ciſterne precium iumentoruʒ. Quod autem mortuum eſt ipſi⁹ erit. Si bos alienus bouem alte-rius vulnerauerit: ⁊ ille mortuus fuerit vendent bouem vi-uum ⁊ diuident precium: cadauer autē mortui inter ſe diſp-tient. Si autem ſciebat ꝙ bos cornupeta eſſet ab heri ⁊ nu-diuſtertius: et non cuſtodiuit eum dominus ſuus: reddet bouem pro boue: ⁊ cadauer integrum accipiet.

Leui.24.c.
Deute.19.d.
Mat.5.d.
14.q.c.qd debetur.22.q.2.c.ſi quis ꝑ teſti.
23.q.3.c.ſex.
6.qō.4.§.ex his.de pe.di. c.libēter.ꝟ.le ꝑ moyſen.32 q.5.c.ↄſuluiſ de iniu.2.c.
de iniur.c.3.
D

¶ Capi. Summariū. De fure. de damno facto. de cōmodato: de virgine ſeducta: de maleficijs. de idololatrijs. de po-pulo. de vidua de aduena: de vſura ⁊ pignore. Non detra-hes dijs. de decimis ⁊ primitijs ſint cū matre ſeptē diebus. Capitulum. XXII.

SI quis furatus fuerit bouem aut ouem et occiderit vel vendiderit: quinq̄ boues pro vno boue reſtituet: ⁊ quatuor oues ꝓ vna oue. Si effringens fur domum ſiue ſuffo-diens fuerit inuentus: et accepto vulnere mortuus fuerit percuſſo: nō erit reus ſan-

A
De homi.c.3
de iniur.ca.4.
Hoc locuʒ h̄ in fure nocturno ſʒ leges ciuiles.

guinis. Quod ſi orto ſole hoc fecerit: homicidiuʒ perpetra-uit: ⁊ ipſe morietur. Si non habuerit quod ꝓ furto reddat ipſe venundabitur. Si inuentum fuerit apud eum quod fu-ratus eſt viuens: ſiue bos: ſiue aſinus: ſiue ouis duplū reſti-tuet. Si leſerit quiſpiā agrum vel vineam ⁊ dimiſerit iumē-tum ſuū vt depaſcatur aliena quicq̄d optimum habuerit in agro ſuo vel in vinea ꝓ dāni eſtimatione reſtituet. Si egreſ-ſus ignis inuenerit ſpicas: ⁊ cōprehenderit aceruos frugū ſiue ſtātes ſegetes in agris reddet dānum qui ignē ſuccēde-

B

rit. Si q̄s cōmendauerit amico pecuniā: aut vas in cuſto-diam ⁊ ab eo q̄ ſuſceperat furto ablata fuerint: ſi inuenitur fur duplū reddat. Si latet fur: dn̄s dom⁹ applicabitur ad deos: ⁊ iurabit ꝙ nō extenderit manū in rem ꝓximi ſui ad perpetrandam fraudem: tam in boue q̄ in aſino ⁊ oue: ac ve-ſtimēto: ⁊ quicquid dānuʒ inferre poteſt. Ad deos vtriuſq̄ cauſa ꝑueniet. Et ſi illi iudicauerint: duplū reſtituet proxi-mo ſuo. Si quis commendauerit proximo ſuo bouem: aſi-num: ouem: et omne iumentum ad cuſtodiam et mortuum fuerit: aut debilitatum vel captuʒ ab hoſtibus nulluſq̄ hoc viderit iuſiurandum erit in medio: ꝙ non extenderit ma-num ad rem proximi ſui. Suſcipietq̄ dominus iuramen-tum: et ille reddere non cogetur. Quod ſi furto ablatuʒ fue-rit reſtituet damnum domino. Si comeſtum a beſtia deſe-

11.q.1.c.ſacerdotibus.
10.di.c.certuʒ.
⁊.c.ſuſcipitis.

C

Luce.6.e
35.q.2.c.tria.
De adul.c.1.
23.q.5.c.reos
§.hic apparet
⁊.c.ſi nõ licet.
d pe.di.1.c.pe=
riculoſe. i glo.
54.diſ.c.mul=
tos.ſi.ſ.c.21.
Leui.19.g.
Zacha.7.c.

rat ad eum quod occiſum eſt ⁊ nõ reſtituet. Qui a proximo ſuo quicquid horũ mutuo poſtulauerit: ⁊ debilitatum aut mortuum fuerit domino non preſente reddere compelletur Quod ſi in preſentiarum dñs fuerit: non reſtituet maxime ſi conductuꝫ venerat pro mercede operis ſui. Si ſeduxerit quis virginẽ necdum deſponſatam dormieritq̄ cuꝫ ea: dotabit eam ⁊ habebit eam vxorẽ. Si pater virginis dare noluerit reddet pecuniam iuxta modum dotis quaꝫ virgines accipere conſueuerunt. Maleficos nõ patieris viuere qui coierit cũ iumento morte moriatur. Qui immolat dijs occidetur preterq̃ dño ſoli. Aduenaꝫ non contriſtabis. nec affliges eũ. Aduene em̃ ⁊ ipſi fuiſtis in terra egypti. Vidue ⁊ pupillo non nocebitis. Si leſeritis eos vociferabunt ad me: et ego audiã clamorem eorum ⁊ indignabitur furor meus: percutiamq̄ vos gladio: ⁊ erũt vxores veſtre vidue ⁊ filij veſtri pupilli. Si pecuniã mutuã dederis populo meo pauperi qui habitat tecũ: non vrgebis eum quaſi exactor: nec vſuris opprimes. Si pignus a ꝓximo tuo acceperis veſtimentum ante ſolis occaſum reddes ei. Ipſum em̃ eſt ſolum quo operitur indumentũ carnis eius nec habet aliud i quo dormiat. Si clamauerit ad me exaudiã eum: q: miſericors ſuꝫ. Dijs non detrahes ⁊ principi populi tui nõ maledices. Decimas ⁊ primitias tuas nõ tardabis offerre. Primogenitũ filiorũ tuorum dabis mihi. De bobus quoq̄ ⁊ ouibus ſimiliter facies. Septẽ diebus ſit cũ matre ſua: die octaua reddes illum mihi. Viri ſancti eritis mihi. Carnẽ que a beſtijs fuerit pregustata non comedetis: ſed proijcietis canibus.

D

Actu.23.a
11.q.1.c. ſacer=
dotibus.

De here.c. cũ
ex iniuncto.
23.q.1.c para=
tus.de voto.c.
mane
Leui.2[2].b.
Ezechi.44.

¶ Capitulũ Summarium. De equitate iudicij: de aſino odientis ſubleuando. de muneribus nõ accipiendis: de miſericordia peregrini: de quiete ſeptimi anni ⁊ ſeptime diei: de tribus ſolennitatibus: de hedo non coquendo: de angelo non precedente: terra ſterilis non erit. de hoſtibus eijciẽdis paulatim: ⁊ tractatur ꝙ terras infideliũ poſſidere deberent: ſed non eorum deos colerent aut fedus inirent.

Capitulum. XXIII.

A

24.q.7.c. ac=
cuſatio.2.
Deute.22.b.
33.qõ. 4.capl.
amiſſo.
25.q.4.c.diuiſ
Dan.13.f.
Deut.16.d.
Eccle.20.d.
11.q.3.c.paup.

Non ſuſcipies voceꝫ mendacij: nec iunges manum tuam vt pro impio dicas falſum teſtimoniuꝫ. Non ſequeris turbam ad faciẽdum maluꝫ: nec in iudicio plurimorum acquieſces ſententie: vt a vero deuies. Pauperis quoq̄ nõ miſereberis i iudicio. Si occurreris boui inimici tui: aut aſino erranti: reduc ad eũ. Si videris aſinuꝫ odientis te: iacere ſub onere: nõ pertranſibis: ſed ſubleuabis cũ eo. Non declinabis in iudiciũ pauperis. Mendacium fugies. Inſontem et iuſtum non occides. Quia aduerſor impiũ. Nec accipies munera que etiaꝫ excecant prudẽtes: ⁊ ſubuertũt verba iuſtorũ. Peregrino moleſtus non eris. Scitis em̃ aduenarum animas. q: ⁊ ipſi peregrini fuiſtis i terra egypti. Sex annis ſeminabis terram tuã: ⁊ congregabis fruges eius. Anno aũt ſeptimo dimittes eã ⁊ requieſcere facies vt comedãt pauperes populi tui: ⁊ quicquid reliquũ fuerit edãt beſtie agri. Ita facies in vinea ⁊ in oliueto tuo. Sex diebus operaberis: ſeptima die ceſſabis vt requieſcat bos ⁊ aſinus tuus vt refrigeretur filius ancille tue ⁊ aduena. Omnia que dixi vobis cuſtodite. Et ꝑ nomen externorũ deoꝝ nõ iurabitis: neq̄ audietur ex ore veſtro. Tribus vicibus per ſingulos annos mihi feſta celebrabitis. Solẽnitateꝫ q̄ꝫ azimorũ cuſtodies. Septẽ diebus comedes azima: ſicut precepi tibi tẽpore menſis noui quando egreſſus es de Egypto. Non apparebis in conſpectu meo vacuus. Et ſolennitatem menſis primitiuorum operis tui quecunq̄ ſeminaueris in agro: ſolẽnitatem quoq̄ in exitu anni quando cõgregaueris omnes fruges tuas de agro. Ter in anno apparebit omne maſculinũ tuuꝫ coram dño deo tuo. Non immolabis ſuper fermẽto ſangui-

B

Supra.12.b.ſ.
4.d.
Deute.15.d.
Eccle.14.a.
de cõſe.di.1.c.
is chriſtian[9].
C

nem victime tue: nec remanebit adeps ſolẽnitatis mee vſq̄ mane. Primitias frugũ terre tue deferes in domũ dñi dei tui. Nõ coques hedũ in lacte matris ſue. Ecce ego mittam angelũ meũ qui precedat te ⁊ cuſtodiat in via: ⁊ introducat in locũ quẽ preparaui tibi. Obſerua eũ ⁊ audi vocem eius: nec contẽnendũ putes: q: nõ dimittet cum peccaueris: et eſt nomẽ meũ in illo. Qđ ſi audieris vocẽ eius ⁊ feceris oia que loquor inimicus ero inimicis tuis: ⁊ affligã affligentes te. Precedetq̄ te angelus meus ⁊ introducet te ad amorreũ ⁊ etheũ ⁊ phereꝫeũ chananeũq̄ ⁊ eueũ ⁊ iebuſeũ: quos ego cõteraꝫ. Non adorabis deos eorũ: neq̄ coles eos. Nõ facies opera eorũ: ſed deſtrues eos ⁊ cõfringes ſtatuas eorum. Seruietiſq̄ dño deo veſtro: vt bñdicaꝫ panibus tuis ⁊ aquis: et auferam infirmitatẽ de medio tui. Nõ erit infecunda: nec ſterilis terra tua. Numerũ dierum tuoruꝫ implebo. Terrorem meum mittã in precurſum tuuꝫ ⁊ occidã oẽm populum ad quẽ ingredieris. Cunctorũq̄ inimicoruꝫ tuorum coraꝫ te terga vertam: omittẽs ſcabrones prius qui fugabunt eueum ⁊ chananeũ ⁊ etheuꝫ anteq̃ introeas. Non eijciam eos a facie tua anno vno ne terra in ſolitudinem redigatur: ⁊ creſcant cõtra te beſtie. Paulatim expellam eos de conſpectu tuo: donec augearis ⁊ poſſideas terram. Ponam aũt terminos tuos a mari rubro vſq̄ ad mare paleſtinorum: ⁊ a deſerto vſq̄ ad fluuiũ. Tradã i manibus veſtris habitatores terre et eijciam eos de conſpectu veſtro. Non inibis cum eis fedus: nec cum dijs eorũ. Non habitent in terra tua: ne forte peccare te faciãt in me: ſi ſeruieris dijs eorum tibi certe erit in ſcandalum.

ſ.34.g.
Deute.14.d.

Infra.32.g.

D
Deute.7.c.
27.q.1.ca.nu=
ptiarũ.i prin.i
glo.3.ꝟ.vñ me
ledictus.32.q.
4.c.recurrat.
§.his ita.

Deut.7.g.

¶ Cap̃. Summa. De aſcenſu moyſi: de monte: de volumine ⁊ ſanguine federis. de tabulis lapideis. de mora in monte quadraginta diebus ⁊ noctibus. Cap̃. XXIIII.

A

Moyſi quoq̄ dixit. Aſcẽde ad dominũ tu ⁊ aaron nadab et abiu: ⁊ ſeptuaginta ſenes ex iſrael: ⁊ adorabitis ꝓcul. Soluſq̄ moyſes aſcendet ad dñꝫ: ⁊ illi nõ appropinquabunt nec populus aſcendet cum eo. Venit ergo moyſes ⁊ narrauit plebi omnia verba dñi: atq̄ iudicia. Reſponditq̄ cunctus populus vna voce. Omnia verba domini que locutus eſt faciemus † Scripſit autẽ moyſes vniuerſos ſermones dñi ⁊ mane ꝯſurgẽs edificauit altare dño ad radices montis: ⁊ duodecim titulos ꝑ duodecim tribus iſrael. Miſitq̄ iuuenes de filijs iſrael et obtulerunt holocauſta: immolaueruntq̄ victimas pacificas dño vitulos duodecim. Tulit itaq̄ moyſes dimidiam partem ſanguinis: ⁊ miſit in crateras: partem aũt reſiduam fudit ſuper altare. Aſſumenſq̄ volumen federis legit audiẽte populo. Qui dixerũt. Omnia que locutus eſt dñs faciem[9] ⁊ erimus obedientes. Illi vero ſumptum ſanguineꝫ reſperſit in populum ⁊ ait. Hic eſt ſanguis federis quod pepigit dominus vobiſcum ſuper cunctis ſermonibus his. Aſcẽderuntq̄ moyſes ⁊ aarõ nadab ⁊ abiu ⁊ ſeptuaginta de ſenioribus iſrael ⁊ viderunt deum iſrael. Sub pedib[9] eius quaſi opus lapidis ſaphyrini: ⁊ quaſi celum cuꝫ ſerenum eſt. Nec ſuper eos qui procul receſſerant de filijs iſrael miſit manuꝫ ſuaꝫ. Videruntq̄ deuꝫ: et comederũt ac biberunt. Dixit autem dominus ad Moyſen. Aſcende ad me in montem et eſto ibi. Daboq̄ tibi tabulas lapideas et legem: ac mandata que ſcripſi vt doceas filios iſrael. Surrexerũt Moyſes et Ioſue miniſter eius. Aſcendenſq̄ Moyſes in montem dei: ſeniorib[9] ait. Expectate hic donec reuertamur ad vos Habetis Aaron et Hur vobiſcum. Si quid natum fuerit queſtionis refferetis ad eos. Cumq̄ aſcendiſſet Moyſes operuit nubes montem et habitauit gloria domini ſuper ſynai tegens illum nube ſex diebus. Septimo autem die vocauit eum dominus de medio caliginis. Erat auteꝫ ſpecies glorie domini quaſi ignis ardens ſuper verticem mõtis: in

conſpectu

ſ.9.b.
i.eodem.
B
lxx.habent + ⁊ audiemus.

ſ.eodem.

C

Heb.9.c.

ſ.31.d.⁊.32.d.

D

J.34.d. SS.di.c.l. De renun.niſi aſi ſi.de his q̃ ſequūt vide p ioſe.li.3. anti. c.7.8.9.⁊10.

cõſpectu filioꝝ iſrl'. Ingreſſuſq; moyſes mediū nebule aſcē dit i mõtē ⁊ fuit ibi quadragita dieb⁹ ⁊ q̃dragita noctib⁹.

¶ Cap. Summarium. De primitijs firmandis: de archa ⁊ que ad illam pertinent. de mẽſa ⁊ ei ptinentibus: ⁊ de cāde labro ⁊ ei ptinentibus. Cap. XXV.

A

Infra.35.

Locutuſq; eſt dñs ad moyſen dicens. Loquere filijs iſrael: vt tollāt mihi primitias. Ab omni hoīe qui offeret vltroneus accipietis eas. Hec ſunt aūt q̃ accipere debetis. Aurū ⁊ argentū ⁊ es hyacinthū ⁊ purpuram: coccūq; bis tinctū ⁊ byſſum ⁊ pilos caprarū: ⁊ pelles arietū rubricatas: pelleſq; hyacinthinas ⁊ ligna ſethim: oleū ad luminaria cõcinnanda: aromata in vnguētū ⁊ thimiamatha boni odoꝛis: lapides onichinos ⁊ gēmas ad oꝛnandū ephot ac rationale. Facientq; mihi ſanctuariū ⁊ habitabo in medio eoꝝ: iuxta oēm ſimilitudinem tabernaculi qḋ oſtendā tibi: ⁊ oīm vaſoꝝ in cultum eius. Sicq; facietis illud.

Uide ioſephū c.8.li.3.anti. ḋ arca qualr facta ſit ⁊c.

B

Arcā de lignis ſethim cõpingite: cuius lõgitudo habeat duos ⁊ ſemis cubitos: latitudo cubitū ⁊ dimidiū: altitudo cubitū ſimiliter ac ſemiſſen: ⁊ deaurabis eā auro mundiſſimo intus ⁊ foꝛis. Facieſq; ſupra coronam aureā p circuitum quatuoꝛ circulos aureos quos pones p quatuoꝛ arce angulos. Duo circuli ſint in latere vno et duo in altero. Facies q̃q; vectes de lignis ſethim et operies eos auro. Induceſq; p circulos q̃ ſunt in arce lateribus vt poꝛtet in eis. Qui ſemper erūt in circulis nec vnq̃ extrahētur ab eis. Poneſq; in arca teſtificationē quā dabo tibi.

36.diſt.c.q̃ ec cleſiaſticis.§ ecce.

Facies ⁊ propitiatoꝛiū de auro mūdiſſimo. Duos cubitos ⁊ dimidiū tenebit lõgitudo eius ⁊ cubitū ac ſemiſſen latitudo. Duos q̃q; cherubin aureos ⁊ pductiles facies ex vtraq; parte oꝛaculi. Cherub vnus ſit in latere vno: ⁊ alter in altero. Utrūq; latus ppitiatoꝛij tegant expandantes alas ⁊ operientes oꝛaculū: reſpiciātq; ſe mutuo verſis vultibus in propitiatoꝛiū quo operienda eſt arca i qua pones teſtimoniū quod dabo tibi. Inde precipiā ⁊ loquar ad te ſupra propitiatoꝛiū: ſcilicet ac de medio duoꝝ cherubin qui erunt ſuper arcā teſtimonij. cunctaq; mandabo per te filijs iſrael.

Cherubi vtdicit ioſephus l. c. p̄dicto ſunt aīalia volatilē hñtia figurã hec dicit moyſes vidiſſe in dei ſede figurata.

C

Facies ⁊ mēſam de lignis ſethim habentē duos cubitos lõgitudinis ⁊ in latitudine cubitū: ⁊ in altitudine cubitum ac ſemiſſem: ⁊ inaurabis eā auro puriſſimo. Facieſq; illi labiū aureum p circuitum: ⁊ ipſi labio coꝛonam interraſilem altam quatuoꝛ digitis: ⁊ ſuper illā alteram coꝛonam aureolam. Quatuoꝛ quoq; circulos aureos preparabis et pones eos in quatuoꝛ angulis eiuſdem menſe per ſingulos pedes. Subter coꝛonam erunt circuli aurei: vt mittātur vectes per eos ⁊ poſſit menſa poꝛtari. Ipſos quoq; vectes facies de lignis ſethim: ⁊ circundabis auro ad ſubuehendā menſā. Parabis ⁊ acetabula: ac phialas: thuribula ⁊ cyathos in quibus offerenda ſunt libamina ex auro puriſſimo ⁊ pones ſuper menſam panes ppoſitionis in cõſpectu meo ſemper.

Ligna ſethim ſm ioſep. ſunt foꝛtiſſima nequaq; putredinē ſuſtinentia q̃ hebraica lingua vocantur hebien.

De cādelabꝛo ſcribit ioſeph⁹ c.10.li.3.anti.

D

Facies ⁊ candelabꝛū ductile de auro mundiſſimo: haſtile eius ⁊ calamos cyphos et ſphērulas ac lilia ex ipſo pꝛocedentia. Sex calami egredientur de lateribus tres ex vno latere et tres ex altero. Tres cyphi quaſi in nucis modum per calamos ſingulos ſphēruleq; ſimul et lilia ⁊ tres ſimiliter cyphi inſtar nucis i calamo altero: ſphēruleq; ſimul ⁊ lilia. Hoc erit opus ſex calamoꝝ qui pꝛoducendi ſunt de haſtili. In ipſo autē candelabꝛo erunt quatuoꝛ cyphi in nucis modum ſphēruleq; per ſingulos et lilia. Sphērule ſub duobus calamis p tria loca qui ſimul ſex fiunt: pcedentes de haſtili vno. Et ſphērule igitur ⁊ calami ex ipſo erūt vniuerſa ductilia de auro puriſſimo. Facies ⁊ lucernas ſeptē ⁊ pones eas ſuper candelabꝛū vt luceant ex aduerſo. Emunctoꝛia quoq; ⁊ vbi ea que emuncta ſunt extingātur: fiant de auro puriſſimo. Omne pondus candelabꝛi cum vniuerſis vaſis ſuis habebit talentum auri puriſſimi. Inſpice ⁊ fac ſecundum exemplar quod tibi in monte monſtratū eſt.

Talētū qḋ ſꝫ ioſe. hebꝛei dicūt cychares pondus hñs mnas centum Heb.8.b. Actuū.7.f.

¶ Capi. Summariū. De quatuoꝛ operimentis tabernaculi: de tabulis ⁊ vectib⁹ ⁊ duobus velis de vaſib⁹ ⁊ quinq; columnis. Cap. XXVI.

A

De hoc tabernaculo vid diffuſius p ioſep. c.7.li.3.anti.

Tabernaculū vero ita fiet. Decem coꝛtinas de byſſo retoꝛta: ⁊ hyacintho ac purpura: coccoq; bis tincto variatas opere plumario facies. Lõgitudo coꝛtine vnius habebit vigintiocto cubitos: latitudo quatuoꝛ cubitoꝛum erit vnius mēſure fient vniuerſa tentoꝛia. Quinq; coꝛtine ſibi iungētur mutuo ⁊ alie quinq; nexu ſimili coherebūt. Anſulas hyacinthinas in lateribus ac ſummitatibus facies coꝛtinarū vt poſſint inuicem copulari. Quinquagenas anſulas coꝛtina habebit i vtraq; parte ita inſertas: vt anſa contra anſam veniat ⁊ altera alteri poſſit adaptari.

B

Facies ⁊ quinquagita circulos aureos quibus coꝛtinarū vela iūgenda ſunt: ⁊ vnum tabernaculum fiat. Facies ⁊ ſaga cilicina vndecim ad operiendū tectum tabernaculi. Longitudo ſagi vnius habebit triginta cubitos: ⁊ latitudo quatuoꝛ. Equa erit menſura ſagoꝝ omnium. E quibus quinq; iunges ſeoꝛſū. ⁊ ſex tibi mutuo copulabis ita vt ſextum ſagum in fronte tecti duplices. Facies et quinquaginta anſas in oꝛa ſagi vnius vt coniungi cum altero queat: et quinquaginta anſas in oꝛa ſagi alteri⁹ vt cum altero copuletur.

C

Facies et quinquaginta fibulas eneas quibus iungantur anſe: vt vnum ex omnibus operimentum fiat. Quod autem ſuperfuerit in ſagis que parantur tecto: id eſt vnum ſagum quod amplius eſt ex medietate eius operies tabernaculi poſterioꝛa: ⁊ cubit⁹ ex vna parte pendebit et alter ex altera qui plus eſt in ſagoꝛum longitudine vtrumq; latus tabernaculi protegēs. Facies ⁊ operimentum aliud tecto de pellibus arietum rubꝛicatis: ⁊ ſuper hoc rurſum aliud operimentum de hyacinthinis pellibus.

D

Facies ⁊ tabulas ſtātes tabernaculi de lignis ſethim que ſingule denos cubitos in longitudine habeant: ⁊ in latitudine ſingulos ac ſemiſſem. In lateribus tabule due inceſtrature fient quibus tabula alteri tabule connectatur. Atq; in hunc modum cuncte tabule parabuntur. Quarū viginti erunt in latere meridiano quod vergit ad auſtrum: quibus quadraginta baſes argenteas fundes: vt bine baſes ſingulis tabulis per duos angulos ſubijciantur. In latere quoq; ſecundo tabernaculi quod vergit ad aquilonē: viginti tabule erunt quadraginta habentes baſes argenteas. Bine baſes ſingulis tabulis ſupponentur ad occidētalem vero plagam tabernaculi facies ſex tabulas ⁊ rurſū alias duas que in angulis erigantur poſt tergum tabernaculi. Eruntq; ſibi coniuncte a deoꝛſum vſq; ſurſum et vna

E

tunicam ſuperhumeralis:totam hiacynthinaꝫ in cuius medio ſupra erit capitiuꝫ ꝛ ora per gyruꝫ eius textilis ſicut fieri ſolet in extremis veſtium partibus:ne facile rumpantur.
F
Deorſum vero ad pedes eiuſdem tunice per circuitum quaſi malapunica facies ex hiacynto ꝛ purpura ꝛ cocco bis tincto ꝛ byſſo retorta:mixtis in medio tintinabulis:ita vt tintinabulum ſit aureum ꝛ malumpunicum. Rurſumq̃ tintinabulū aliud aureum ꝛ malūpunicum. Et veſtiet ea aaron in officio miniſterij:vt audiat ſonitus qñ ingreditur ꝛ egreditur ſanctuarium in conſpectu domini:et non moriatur. Facies ꝛ laminā de auro puriſſimo:in q̄ ſculpes opere celatoris ſanctum domino. Ligabiſq̃ eā vitta hiacynthina:ꝛ erit ſuper thyarā imminens fronti pōtificis. Portabitq̃ aarō iniquitates eorum qui obtulerunt et ſanctificauerunt filij iſrael:in cunctis muneribus ꝛ donarijs ſuis. Erit autē lamina ſemp in fronte eius:vt placatus ſit ei domin⁹. Stringeſq̃ tunicam byſſo ꝛ thyaraꝫ byſſinam. Facies ꝛ balthe ū opere plumarij. Porro filijs Aarō tunicas lineas parabis et baltheos ac tyaras in gloriam ꝛ decoreꝫ veſtieſq̃ his oībus Aaron fratrem tuum:ꝛ filios eius cum eo ꝛ cunctorū cōſecrabis manus:ſanctificabiſq̃ illos vt ſacerdotio fungantur mihi. Facies ꝛ feminalia linea vt operiant carnem turpitudinis ſue a renibus vſq̃ ad femora:vt vtentur eis Aaron ꝛ filij eius quando ingrediuntur tabernaculum teſtimonij: vel quando appropinquant ad altare vt miniſtrent in ſanctuario:ne iniquitatis rei moriantur. Legitimuꝫ ſempiternum erit Aaron:ꝛ ſemini eius poſt eum.

Eccle.45.b. di.45.c.Sic rectoꝛ.h.S moyſi c.h.i exodo

G

¶ Cap. Summa. De conſecratione ſacerdotū:de oblatione ꝛ obſeruantia eorum. Cap.XXIX.

A
Vide ioſephū c.12.3.lib.anti.

Sed ꝛ hoc facies vt mihi in ſacerdotio conſecrentur. Tolle vitulū de armento:ꝛ arietes duos immaculatos paneſq̃ azimos ꝛ cruſtulam abſq̃ fermento:que conſperſa ſint oleo:lagana q̃ȝ azima:oleo lita. De ſimila triticea cuncta facies ꝛ poſita in caniſtro offeres. Vitulum autem ꝛ duos arietes ꝛ Aaron ac filios eius applicabis ad oſtiū tabernaculi teſtimonij. Cūq̃ laueris patrem cum filijs ſuis aqua:indues aaron veſtimētis ſuis. id eſt linea ꝛ tunica ſuperhumerali ꝛ rationali qō conſtringes baltheo:et pones thyaram in capite eius:ꝛ laminam ſanctam ſuper thyaram et oleum vnctionis fundes
B
ſuper caput eius:atq̃ hoc ritu cōſecrabitur. Filios quoq̃ illius applicabis ꝛ indues tunicis lineis cingeſq̃ baltheo Aaron ſcꝫ ꝛ liberos eius.ꝛ impones eis mitras:eruntq̃ ſacerdotes mihi religione ꝑpetua. Poſtq̄ȝ initiaueris man⁹
Leui.1.b.
eorum:applicabis et vitulum corā tabernaculo teſtimonij. Imponetq̃ Aaron et filij eius manus ſuper caput illius: ꝛ mactabis eum in conſpectu domini:iuxta oſtium tabernaculi teſtimonij. Sumptūq̃ de ſanguine vituli:pones ſuper cornua altaris digito tuo:reliquum autem ſanguinem
Leui.3.a
fundes iuxta baſim eius. Sumes ꝛ adipem totum qui operit inteſtina et reticulum iecoris ac duos renes et adipem qui ſuper eos eſt.ꝛ offeres incenſum ſuper altare. Carnes
C
vero vituli ꝛ corium ꝛ fimum combures foris extra caſtra: eo ꝙ pro peccato ſit:vnum quoq̃ arietem ſumes ſup cuius
De cōſe.di.2.c. nō oportet.
caput ponent Aaron et filij eius manus. Quem cuꝫ mactaueris tolles de ſanguine eius:et fundes circa altare. Ipſuꝫ autem arietem ſecabis in fruſta:lotaq̃ inteſtina eius et pedes pones ſuper cōciſas carnes ꝛ ſuper caput illius: ꝛ offeres totum arietem in incenſuꝫ ſuper altare. Oblatio eſt domino odor ſuauiſſimus victime domini. Tolles quoq̃ arietem alterum ſuper cuius caput Aaron et filij eius ponent
D
24.diſt.§.ii.in prīci.ar.96.d. c.ſi imperator
manus. Quem cum immolaueris ſumes de ſanguine eius: et pones ſuper extremum auricule dextre. Aaron ꝛ filiorūꝫ eius et ſuper pollices manus eorum: ac pedis dextri: fundeſq̃ ſanguinē ſuper altare per circuituꝫ. Cumq̃ tuleris de ſanguine qui eſt ſuper altare:ꝛ de oleo vnctionis aſperges Aaron ꝛ veſtes eius filios ꝛ veſtimenta eoꝝ. Conſecratiſq̃ ipſis ꝛ veſtibus tolles adipem de ariete ꝛ caudā ꝛ aruinaꝫ que operit vitalia:ac reticulū iecoris ꝛ duos renes atq̃ adipem qui ſuper eos eſt:armūq̃ dextrū eo ꝙ ſit aries cōſecrationis:tortāq̃ panis vnius cruſtulā cōſperſam oleo: laganum de caniſtro azimoruꝫ quod poſitū eſt in conſpectu dñi: poneſq̃ oīa ſuper manus Aaron ꝛ filioꝝ eius: ꝛ ſanctificabis eos eleuans coraꝫ dño. Suſcipieſq̃ vniuerſa de manibus eorū:ꝛ incendes ſup altare in holocauſtū odorē ſuauiſſimum in conſpectu dñi:q2 oblatio eius eſt. Sumes q̃ȝ pectuſculum de ariete:quo initiat⁹ eſt Aaron:ſanctificabiſq̃ illud eleuatū corā dño: ꝛ cedet in partem ſuam. Sāctificabiſq̃ ꝛ pectuſculuꝫ conſecratū ꝛ armum quē de ariete ſeparaſti:quo initiatus eſt Aaron ꝛ filij eius:cedentq̃ in partē aaron ꝛ filioꝝ eius iure ꝑpetuo ꝛ a filijs iſrael:q2 primitiua ſunt ꝛ initia de victimis eoꝝ pacificis que offeruntur dño. Veſtem aūt ſanctam qua vtetur Aaron habebunt filij eius poſt eum vt vngātur in ea:ꝛ conſecrenť manus eorum. Septem diebus vtetur illa qui pontifex pro eo fuerit conſtitutus de filijs eius:ꝛ qui ingredietur tabernaculū teſtimonij vt miniſtret in ſanctuario. Arietem aūt conſecrationis tolles:ꝛ coques carnes eius in loco ſancto:quib⁹ veſcetur Aaron ꝛ filij eius. Panes q̃ȝ qui ſunt in caniſtro in veſtibulo tabernaculi teſtimonij comedent:vt ſit placabile ſacrificiū et ſanctificētur offerentium manus. Alienigena non veſcet ex eis.quia ſancti ſunt. Quod ſi remanſerit de carnibus cōſecratis ſiue de panibus vſq̃ mane combures reliquias igni. Non comedentur:quia ſanctificata ſunt. Omnia que precepi tibi facies ſuper Aaron ꝛ filijs eius. Septem diebus conſecrabis manus eorum:ꝛ vitulum pro peccato offeres per ſingulos dies ad expiandum. Mundabiſq̃ altare cum immolaueris expiationis hoſtiam:ꝛ vnges illud in ſanctificationem. Septem diebus expiabis altare et ſanctificabis et erit ſanctum ſanctorum. Omnis qui tetigerit illud ſanctificabitur. Hoc eſt quod facies in altari. Agnos anniculos duos per ſingulos dies iugiter vnum agnum mane ꝛ alterum veſpere: decimam partem ſimile conſperſe oleo tuſo:quod habeat menſuram quartam partem hin:et vinū ad libandum eiuſdem menſure in agno vno. Alterum vero agnum offeres ad veſperam iuxta ritum matutine oblationis et iuxta ea que diximus in odoreꝫ ſuauitatis. Sacrificium eſt domino deo oblatione perpetua in generationes veſtras:ad oſtium tabernaculi teſtimonij corā domino vbi conſtituam vt loquar ad te: ibiq̃ precipiam filijs iſrael: et ſanctificabitur altare in gloria mea. Sanctificabo ꝛ tabernaculum teſtimonij cum altari:et Aaron cum filijs eius. vt ſacerdotio fungantur mihi. Et habitabo in medio filiorum iſrael:eroq̃ eis deus:et ſcient quia ego dominus deus eorum: qui eduxi eos de terra egypti:vt manereꝫ inter illos: ego dominus deus ipſorum.

E

F

G

Hin eſt mēſura duas con... atticas conti... nēs ſꝫ ioſep...

¶ Capituli Summarium. De altari. De populi mandato. De labio eneo. De conſecratione vnctionis et thymiamatis. Cap.XXX.

A
De cōſe.di.1.c... alia.vide i...

Facies quoq̃ altare ad adolenduꝫ thymiama de lignis ſethim habens cubitum longitudinis:ꝛ alteruꝫ latitudinis:id eſt quadrangulum:et duos cubitos in altitudine Cornua ex ipſo procedent. Veſtieſq̃ illud auro puriſſimo taꝫ craticulā eius q̃ȝ parietes ꝑ circuitum:ꝛ cornua. Facieſq̃ ei coronā aureolā ꝑ gyrum ꝛ duos anulos aureos ſub corona ꝑ ſingula latera:vt mittantur in eos vectes ꝛ altare portetur. Ipſos q̃ȝ vectes facies de lignis ſethim:ꝛ inaurabis. Poneſq̃ altare cōtra

Oleum Sancti...

velum quod ante arcam pendet teſtimonij coram propicia⸗
torio quo tegitur teſtimonium: vbi loquar tibi. Et adolebit
incenſum ſuper eo aaron: ſuaue fragrans. Mane quando
B componet lucernas incendet illud: et quando collocat eas
ad veſperum vret thymiama ſempiternum coram domino
in generationes veſtras. Nõ offeretis ſuper eo thymiama
compoſitionis alterius: nec oblationem ⁊ victimam: nec li⸗
babitis libamina. Et deprecabitur Aaron ſuper cornua al⸗
taris ſemel per annum in ſanguine quod oblatum eſt p pec
Nume.1.b. cato: ⁊ placabit ſuper eo in generationibus veſtris. San⸗
ctum ſanctorũ erit dño. Locutuſq; eſt dominus ad moyſen
Syclus ſm io dicens. Quando tuleris ſummã filiorum iſrael iuxta nume
ſephũ eſt he⸗ rum dabunt ſinguli precium pro animabus ſuis domino: ⁊
breorũ numiſ⸗ non erit plaga in eis cũ fuerint recenſiti. Hoc autem dabit
ma hñs q̃tuor ois qui tranſit ad nomen: dimidiũ ſicli iuxta menſurã tẽpli.
dragmas atti Siclus viginti obolos habet. Media pars ſicli offeretur
cas. dño. Qui habetur in numero a viginti annis ⁊ ſupra dabit
precium. Diues nõ addet ad mediũ ſicli: ⁊ pauper nihil mi⸗
nuet. Suſceptãq; pecuniã que collata eſt a filijs iſrael tra⸗
35.di.c.eccleſi⸗ des in vſus tabernaculi teſtimonij: vt ſit monimentum eorũ
ſticis.§. eccc.i coram domino ⁊ ppicietur animabus eorũ. Locutuſq; eſt
fine. dominus ad moyſen dicens. Facies ⁊ labium eneum cũ ba
C ſi ſua ad lauandum: ponesq; illud inter tabernaculum teſti
.40.d. monij ⁊ altare. Et emiſſa aqua lauabunt in ea Aaron ⁊ filij
eius manus ſuas ac pedes quando ingreſſuri ſunt taberna
culum teſtimonij: ⁊ quando acceſſuri ſunt ad altare vt offe⸗
rant in eo thymiama domino ne forte moriãtur. Legitimũ
Virgilius. ſempiternũ erit ipſi ⁊ ſemini eius p ſucceſſiones. Locutuſq;
caſia in bucoli eſt dominus ad moyſen dicens. Sume tibi aromata prime
cis. Cũ caſia myrrhe ⁊ electe quingentos ſiclos ⁊ cynamomi medium id
atq; aliis inte eſt ducentos quinquaginta ſiclos: calami ſimiliter ducen⸗
xẽs ſuauibus tos quinquaginta ſiclos caſie autem quingentos ſiclos in
herbis. pondere ſanctuarij: oleum de oliuetis menſuram hin. Fa⸗
j.40.b ciesq; vnctionis oleum ſanctum vnguentum compoſitum
opere vnguentarij: ⁊ vnges ex eo tabernaculum teſtimonij
⁊ arcam teſtamenti: menſamq; cum vaſis ſuis: candelabrum
⁊ vtenſilia eius altaria thymiamatis ⁊ holocauſti ⁊ vniuer⸗
ſam ſuppellectilem que ad cultum eorum pertinet: ſanctifi⸗
cabiſq; omnia: et erunt ſancta ſanctorum. Qui tetigerit ea
D ſanctificabitur. Aaron et filios eius vnges: ſanctificabiſq;
eos vt ſacerdotio fungantur mihi. Filijs quoq; iſrael dices
Hoc oleum vnctionis ſanctũ erit mihi in generationes ve⸗
ſtras. Caro hominis non vngetur ex eo: ⁊ iuxta compoſitio
nem eius non facietis aliud: quia ſanctificatum eſt: et ſan⸗
ctum erit vobis. Homo quicunq; tale compoſuerit ⁊ dede
rit ex eo alieno exterminabitur de populo ſuo. Dixitq; do⸗
minus ad moyſen. Sume tibi aromata ſtactẽ et onycham:
galbanum boni odoris: et thus lucidiſſimũ. Equalis pon⸗
deris erunt omnia. Faciesq; thymiama compoſitum opere
vnguentarij mixtũ diligenter ⁊ purũ et ſanctificatione di⸗
gniſſimum. Cumq; in tenuiſſimum puluerem vniuerſa con⸗
tuderis: pones ex eo coram tabernaculo teſtimonij in loco
quo apparebo tibi. Sanctũ ſanctorũ erit vobis thymiama.
Talem compoſitionem non facietis in vſus veſtros: q: ſan⸗
ctum eſt domino. Homo quicũq; fecerit ſimile: vt odore il⸗
lius perfruatur peribit de populis ſuis.

Cap. Summa. De euocatione beſeleel magiſtri taber⸗
naculi: et ooliab ſocij eius: de obſeruãtia ſabbati: ⁊ dantur
tabule. Cap. XXXI.

B
j.23.d. Locutuſq; eſt dñs ad moyſen dicens. Ec⸗
ce vocaui ex nomine beſeleel filium huri fi⸗
lij hur de tribu iuda: ⁊ impleui eũ ſpũ dei
ſapiẽtia ⁊ intelligentia et ſcientia in omni
opere ad excogitandũ quicquid fabre fie⸗
ri põt ex auro ⁊ argento ⁊ ere marmore ⁊
gemmis ⁊ diuerſitate lignorum: dediq; ei ſocium ooliab fi⸗
lium achiſamech de tribu dan. Et in corde hominis erudi⸗
ti poſui ſapientiam: vt faciãt cuncta que precepi tibi taber⸗ De cõſe.diſ.1.c.
naculum federis ⁊ arcam teſtimonij ⁊ propiciatorium quod 2.in princ.
ſuper eam eſt: et cuncta vaſa tabernaculi: menſamq; ⁊ vaſa de ſac.vnc.c.
eius: candelabrũ puriſſimum cum vaſis ſuis. et altaria thy vnico ante fi.
B
miamatis ⁊ holocauſti ⁊ omnia vaſa eorum: labium cum ba
ſi ſua: veſtes ſanctas in miniſterio Aaron ſacerdoti et filijs
eius vt fungãtur officio ſuo in ſacris oleum vnctionis ⁊ thy
miama aromatũ in ſanctuario. Omnia que precepi tibi fa⸗
cient. Et locutus eſt dñs ad moyſen dicẽs. Loquere filijs C
iſrael: ⁊ dices ad eos. Videte vt ſabbatum meũ cuſtodiatis ſ.20.b.
q: ſignum eſt inter me et vos in generationibus veſtris: vt
ſciatis quia ego ſum dñs qui ſanctifico vos. Cuſtodite ſab
batum meum. Sanctum eſt enim vobis. Qui polluerit illud
morte moriatur. Qui fecerit i eo opus: peribit anima illius
de medio populi ſui. Sex diebus facietis opus: in die ſepti D
mo ſabbatum eſt requies ſancta domino. Omnis qui fece⸗
rit opus in hac die morietur. Cuſtodiant filij iſrael ſabba⸗
tum: ⁊ celebrent illud in generationibus ſuis. Pactum eſt
ſempiternum inter me ⁊ filios Iſrael: ſignumq; perpetuum
Sex enim diebus fecit dominus celum ⁊ terram ⁊ in ſeptimo Gene.1.d.
ab omni opere ceſſauit. Dedit q; domin⁹ moyſi completis ſ.24.c.
huiuſcemodi ſermonibus in monte ſynai duas tabulas te⸗ j.32.d.
ſtimonij lapideas: ſcriptas digito dei.

Cap. Sum. De adoratiõe vituli ⁊ ira dei. de fractiõe ta
bularum. de cõtritione et occiſione. xxiij. milium. Moyſes
rogaturus deũ montẽ aſcendit. Cap. XXXII.

Videns aũt populus q moram faceret moy⸗ B
ſes deſcẽdendi de monte: cõgregatus ad⸗ Actu.7.c.
uerſus Aarõ dixit. Surge fac nobis deos
qui nos precedant. Moyſi vero huic viro
qui nos eduxit de terra egypti ignoramus
quid acciderit. Dixitq; ad eos aarõ. Tol⸗
lite inaures aureas de vxorum filiorumq; ⁊ filiarum veſtra
rum auribus ⁊ afferte ad me. Fecitq; popul⁹ q̃ iuſſerat defe
rens inaures ad Aaron. Quas cum ille accepiſſet. formauit De pe.di.4.c.
opere fuſorio: et fecit ex eis vitulum conflatilem. Dixeruntq; intermittente
Hi ſunt dij tui iſrael: qui te eduxerunt de terra egypti. Quod §.filijs.in.v.
cum vidiſſet Aaron. edificauit altare coram eo: ⁊ preconis mẽdacia i gl.
B
voce clamauit dicens. Cras ſolennitas domini eſt. Surgẽ 1.Cor.10.b.
teſq; mane obtulerunt holocauſta ⁊ hoſtias pacificas. Et
ſedit populus manducare et bibere: et ſurrexerunt ludere. Deute.9.b.
Locutus eſt autem dominus ad moyſen dicens. Vade de
ſcende: peccauit populus tuus quem eduxiſti de terra egy
pti: receſſerunt cito de via quam oſtendiſti eis. Feceruntq; 3. Regũ.12.g.
ſibi vitulum conflatilem ⁊ adorauerunt atq; immolantes ei
hoſtias dixerunt. Iſti ſunt dij tui iſrael qui te eduxerunt de
terra egypti. Rurſumq; ait dominus ad moyſen. Cerno q
populus iſte dure ceruicis ſit. Dimitte me vt iraſcatur fu⸗
ror meus contra eos: ⁊ deleam eos: faciamq; te in gentem
magnam. Moyſes autem orabat dominum deum ſuum di⸗
cens. Cur domine iraſcitur furor tuus contra populũ tuum C
quem eduxiſti de terra egypti: in fortitudine magna ⁊ in ma Nume.14.c.
nu robuſta? Ne queſo dicant egyptij callide eduxit eos vt
interficeret in mõtibus ⁊ deleret de terra. Quieſcat ira tua
⁊ eſto placabilis ſup nequitia populi tui. Recordare abraã
yſaac ⁊ iſrael ſeruorum tuorum quibus iuraſti per temetip⸗ Ericton⁹ qua
ſum dicens. Multiplicabo ſemen veſtrum ſicut ſtellas celi drigã prim⁹ ex
⁊ vniuerſam terram hanc de qua locutus ſum: dabo ſemini cogitauit ⁊ ar
veſtro: ⁊ poſſidebitis eam ſemper. Placatuſq; eſt dominus gentũ inuenit
D
ne faceret malum quod locutus fuerat aduerſus populum
ſuum. Et reuerſus eſt moyſes de monte portans duas tabu
las teſtimonij in manu ſua ſcriptas ex vtraq; parte ⁊ factas
opere domini. Scriptura quoq; dei erat ſculpta i tabulis

Audiens autem Joſue tumultum populi vociferantis: dixit ad moyſen. Ululatus pugne auditur in caſtris. Qui reſpondit. Nō eſt clamor abhortātium ad pugnam: neq̄ vociferatio compellentiū ad fugam: ſed vocem cantantiū ego audio.

16. d. c. ieiuniū quarti.

E

Cū q̄ appropinquaſſet ad caſtra vidit vitulū ⁊ choros. Iratuſq̄ valde proiecit de manu tabulas ⁊ cōfregit eas ad radicē montis. Arripienſq̄ vitulū quē fecerant combuſſit ⁊ contrivit vſq̄ ad pulverē quem ſparſit in aquam ⁊ dedit ex eo potū filijs iſrael. Dixitq̄ ad aaron. Quid tibi fecit hic pp̄lus: vt induceres ſuper eum peccatū maximum? Cui ille reſpōdit: ne indignetur dn̄s me⁹. Tu enī noſti pp̄lm iſtum ꝙ pronus ſit ad malum. Dixerunt mihi. Fac nobis deos q̄ nos precedant. Huic enī moyſi qui nos eduxit de terra egypti: neſcimus quid acciderit. Quibus ego dixi. Quis veſtrum habet aurum? Tulerunt ⁊ dederūt mihi: ⁊ proieci illud in ignē: egreſſuſq̄ eſt hic vitulus. Uidēs ergo moyſes pp̄lm ꝙ eſſet nudatus: ſpoliaverat enī eum Aaron propter ignominiam ſordis ⁊ inter hoſtes nudū conſtituerat: ⁊ ſtans in porta caſtrorum ait. Si quis eſt dn̄i iungatur mihi. Congregatiq̄ ſunt ad eum omnes filij levi. Quibus ait. Hec dicit domin⁹ deus iſrael. Ponat vir gladium ſuper femur ſuū. Ite ⁊ redite de porta vſq̄ ad portam per mediū caſtrorū: et occidat vnuſquiſq̄ fratrem ſuū ⁊ amicū ⁊ proximū ſuū. Fecerūtq̄ filij levi iuxta ſermonē moyſi: cecideruntq̄ in die illa quaſi viginti tria milia hoīm. Et ait moyſes. Conſecraſtis man⁹ veſtras hodie dn̄o vnuſquiſq̄ in filio ⁊ fratre ſuo vt detur vobis benedictio. Facto aūt altero die locutus eſt moyſes ad pp̄lm. Peccaſtis peccatū maximū: aſcendam ad dn̄m: ſi quomodo quivero eum deprecari ꝓ ſcelere veſtro. Reverſuſq̄ ad dn̄m ait. Obſecro: peccavit pp̄ls iſte peccatū maximū: feceruntq̄ ſibi deos aureos. Aut dimitte eis hanc noxam: aut ſi nō facis dele me de libro tuo quem ſcripſiſti. Cui reſpōdit dn̄s. Qui peccaverit mihi delebo eum de libro meo. Tu autem vade ⁊ duc pp̄lm iſtum quo locutus ſum tibi. Angelus meus precedet te. Ego aūt in die vltiōis viſitabo ⁊ hoc peccatum eorū. Percuſſit ergo dominus populū pro reatu vituli quem fecerat Aaron.

Hercules primus argivus vir doctus claret.

F

Nume. 25. a. 45. di. ca. diſciplina. 23. q. 4. c. guilliſarius. ⁊ c. qđ crudele.

G

24. q. 3. c. ſi affirmamus. De pe. diſ. 2. c. ⁊ cognoverūt. 5. q. 5. non oīs. Ibi populū ꝯtumacē. ā. 23. c.

De pe. diſ. 2. c. ⁊ cognoverūt §. itē opponit.

C. S. Populus ornatum deponit: tabernaculum extra caſtra tetendit: dominus in colūna loquitur moyſi: faciē domini petit videre. Cap. XXXIII.

A

De pe. di. 4. c. peccatum. Qualis fuerit iſta colūna nubis ⁊ q̄r appe hat vide per ioſephū lib. 3. antiqui. c. xij. col. ij. vbi pulchre loquitur.

Locutus eſt: dn̄s ad moyſen dicens. Uade aſcēde de loco iſto tu ⁊ populus tuus quē eduxiſti de terra egypti: in terrā quā iuravi abraam: iſaac: ⁊ iacob: dicens. Semini tuo dabo eā. Et mittā precurſorē tui angelum: vt eijciā chananeū: ⁊ amorreū ⁊ etheū ⁊ phereȝeum: ⁊ eveum ⁊ iebuſeum: ⁊ intres in terrā fluentē lacte ⁊ melle. Non enī aſcendam tecū: q: populus dure cervicis eſt: ne forte diſperdā te in via. Audienſq̄ populus ſermonē hunc peſſimū luxit: ⁊ nullus ex more indutus eſt cultu ſuo. Dixit dn̄s ad moyſen. Loquere filijs iſrael. Populus dure cervicis es: ſemel aſcendam in medio tui ⁊ delebo te. Jam nūc depone ornatum tuum vt ſciam quid faciam tibi. Depoſuerunt ergo filij iſrael ornatū ſuum a mōte oreb. Moyſes quoq̄ tollens tabernaculū: tetendit extra caſtra procul: vocavitq̄ nomen eius tabernaculū federis. Et omnis populus qui habebat aliquam queſtionem: egrediebatur ad tabernaculū federis extra caſtra. Cumq̄ egrederetur moyſes ad tabernaculū: ſurgebat vniverſa plebs: ⁊ ſtabat vnuſquiſq̄ in oſtio papillionis ſui: reſpiciebantq̄ tergum moyſi: donec ingrederetur tentorium. Ingreſſo autē illo tabernaculū federis: deſcendebat columna nubis et ſtabat ad oſtium. Loquebaturq̄ dn̄s cum moyſe cernentibus vniverſis: ꝙ columna nubis ſtaret ad oſtium tabernaculi. Stabantq̄ ipſi ⁊ adorabant per fores tabernaculorum ſuorum. Loquebatur autē dominus ad moyſen facie ad faciē ſicut ſolet loqui homo ad amicū ſuū. Cumq̄ ille reverteretur in caſtra miniſter eius Joſue filius Nun puer non recedebat de tabernaculo. Dixit aūt moyſes ad dominū. Precipis vt educā populū iſtum ⁊ non indicas mihi quem miſſurus es mecū: preſertim cum dixeris novi te ex nomine: et inveniſti gratiam coram me. Si ergo inveni gratiā in cōſpectu tuo: oſtende mihi faciē tuam: vt ſciam te ⁊ inveniā gratiam ante oculos tuos. Reſpice populū tuum gentē hanc. Dixitq̄ dominus. Facies mea precedet te: ⁊ requiē dabo tibi. Et ait moyſes: ſi nō tuipſe precedas ne educas nos de loco iſto. In quo enī ſcire poterimus ego ⁊ pp̄ls tuus inveniſſe nos grām in cōſpectu tuo: niſi ambulaveris nobiſcum vt glorificemur ab oībus pp̄lis qui habitāt ſuper terrā: dixit aūt dn̄s ad moyſen: ⁊ verbum iſtud quod locut⁹ es faciā. Inveniſti enī grām coram me ⁊ teipſum novi ex noīe. Qui ait. Oſtende mihi gl'iam tuā. Rn̄dit. Ego oſtendam omne bonū tibi: ⁊ vocabor in noīe dn̄i coram te: ⁊ miſerebor cui voluero: ⁊ clemens ero in quem mihi placuerit. Ruſumq̄ ait Nō poteris videre faciem meā. Nō enī videbit me homo ⁊ vivet. Et iterum. Ecce (inquit) eſt locus apud me: ⁊ ſtabis ſupra petram. Cūq̄ tranſibit gloria mea ponam te in foramine petre: ⁊ protegam dextera mea donec tranſeā. Tollāq̄ manū meā: ⁊ videbis poſteriora mea: faciem autem meā videre non poteris.

B

88. di. ca. 1. ꝑſi. nonne.

35. diſt. c. fina. 11. q. 3. c. ſīmo ꝑpere. ꝑ. hic eſt ⁊ per archidi. de re iudi. li. 6. Numeri. 12.

8 q. 1. c. moyſes

C

De pe. diſ. 2. c. cognoverūt. § itē opponit. ꝑ. quo autem.

D

Roma. 9. a.

Joan. 17. d. 24. q. 1. c. q: ex ſola. ꝑ. 1 petra. 8. q. 1. ca. moyſes in glo. 2.

C. S. De renovatione tabularū: dn̄s corā moyſe trāſit: de non habenda ſocietate gentiū. Repetitio de primogenitis redimendis: de ſabbato: de tribus tēporib⁹ anni: de fermento: de victimis: de hedo nō coquēdo: quadraginta diebus ieiunavit moyſes. deſcēdit de mōte cornut⁹ velat faciē. Cap. XXXIIII.

Hec deinceps precide (ait) tibi duas tabulas lapideas inſtar priorum: ⁊ ſcribam ſuper eas verba que habuerūt tabule quas fregiſti. Eſto parat⁹ manē vt aſcēdas ſtatī montem ſynai ſtabiſq̄ mecū ſup verticem mōtis. Nullus aſcēdat tecū: nec videatur quiſpiam per totum montem: boves quoq̄ ⁊ oves non paſcantur econtra. Excidit ergo duas tabulas lapideas quales antea fuerant: et de nocte conſurgens aſcendit in montem ſynai ſicut preceperat ei dominus portans ſecum tabulas. Cumq̄ deſcendiſſet dominus per nubem: ſtetit moyſes cum eo invocans nomen domini. Quo tranſeunte corā eo: ait. Dominator dn̄e deus: miſericors ⁊ clemens patiens et multe miſerationis ac verax: qui cuſtodis miſericordiā in milia: qui aufers iniquitatē ⁊ ſcelera atq̄ peccata nulluſq̄ apud te per ſe innocens eſt qui reddis iniquitatē patrū filijs ac nepotibus in tertiam ⁊ quartā ꝓgeniem. Feſtinuſq̄ moyſes incurvatus eſt pronus in terram adorās ait. Si inveni gratiā in conſpectu tuo domine, obſecro vt gradiaris

A

Deutero. 10. a.

Antheus libycus vir doctiſſimus claret.

Hiere. 32. c. De pe. diſ. 1. c. quid eſt.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

nobiſcum populus enim dure ceruicis eſt: vt auferas iniq-
tates noſtras atq; pctã: noſq; poſſideas. Reſpondit domi-
nus. Ego inibo pactum videntibus cunctis: ſigna faciam:
que nunq̄ viſa ſunt ſuper terram nec in vllis gentibꝰ vt cer
nat populus iſte in cuius es medio: opus domini terribile
quod facturus ſum. Obſerua cũcta que hodie mandaui ti-
bi. Ego ipſe eijciam ante faciem tuam ammorreũ: ⁊ chana-
Deute.7.a. neum: ⁊ etheum phereſeum quoq; ⁊ eueum ⁊ iebuzeum. Ca
ue ne vnq̄ cũ habitatoribus terre illius iungas amicitias
3.Reg.11.a. que ſint tibi in ruinam. Sed et aras eorũ deſtrue cõfringe
32.q.4.c. ſicut ſanctũ. ſtatuas lucoſq; ſuccide. Noli adorare deũ alienũ. Dominꝰ
26.q.2.c.ſi. zelotes nomen eius deus eſt emulator. Ne ineas pactũ cuz
25.q.1.ſit eſti. hominibus illarum regionũ: nec cũ fornicati fuerint cũ diis
C ſuis ⁊ adorauerint ſimulachra eorũ vocet te q̄ſpiã vt come-
35.q.4.c.qd das de immolatis. Nec vxorem de filiabus eorũ accipies
aũt.§.in lege. filijs tuis ne poſtq̄ ipſe fuerint fornicate: fornicari faciãt et
Supra.13.a filios tuos in deos ſuos. Deos conflatiles non facies tibi.
Luce.2.d. Solẽnitatẽ azimorꝝ cuſtodies. Septem diebꝰ veſceris azi
Supra.13.c. mis ſicut precepi tibi in tempore meſſis nouorꝝ. Mẽſe eniz
De voto.c.magne. verni temporis egreſſus es de egypto. Omne qd aperit vul
Eccle.38.a. uam generis maſculini meũ erit. De cũctis animantibus:
tam de bobus q̄ de ouibus meũ erit. Primogenitum aſini
redimes oue. Sin autem nec precium pro eo dederis occi-
detur. Primogenitum filiorum tuorum redimes: nec appa
rebis in conſpectu meo vacuus. Sex diebus operaberis:
die ſeptimo ceſſabis arare ⁊ metere. Solennitatem hebdo
madarũ facies tibi in primitijs frugũ meſſis tue tritice ⁊ ſo
lennitatem quando redeũte anni tempore cuncta condunt
Tribus temporibus anni apparebit omne maſculinum tuũ
in conſpectu omnipotentis domini dei iſrael. Cũ enim tule
ro gentes a facie tua ⁊ dilatauero terminos tuos nullꝰ inſi
diabitur terre tue aſcendente te ⁊ apparente in conſpectu
D domini dei tui ter ĩ anno. Non imolabis ſuper fermẽto ſan
Supra.23.b. guinem hoſtie tue: neq; reſidebit mane de victimis ſolẽni-
Deute.14.c. tatis phaſe. Primitias frugũ terre tue offeres in domo do
Supra.24.d. mini dei tui. Non coques hedũ in lacte matris ſue. Dixitq;
De cõſe.d.3.c. dominꝰ ad Moyſen. Scribe tibi verba hec: quibꝰ ⁊ tecũ ⁊
quadrageſima.⁊.37.di.c. cũ iſrael pepigi fedꝰ. Fuit ergo ibi cũ domio Moyſes qua
legimꝰ.§.ſi econtra. draginta dies ⁊ quadraginta noctes. Panem nõ comedit
⁊ aquam non bibit: ⁊ ſcripſit in tabulis verba federis decẽ.
Cumq; deſcenderet moyſes de monte ſynai: tenebat duas
tabulas lapideas teſtimonij ⁊ ignorabat q̄ cornuta eſſz fa-
cies ſua: ex conſortio ſermonis domini. Videntes aũt aarõ
⁊ filij iſrael cornutam moyſi faciez timuerũt prope accedere
Vocatiq; ab eo reuerſi ſunt tam aaron q̄ principes ſynago
ge. Et poſtq̄ locutus eſt ad eos venerunt ad eum etiam om
nes filij iſrael. Quibꝰ precepit cũcta q̄ audierat a domino:
2.Cori.3.c. in monte ſynai. Impletiſq; ſermonibꝰ poſuit velamẽ ſuper
faciem ſuam. Qui ingreſſus ad dominũ ⁊ loquens cũ eo au
ferebat donec exiret: ⁊ tũc loquebat ad filios iſrael omnia q̄
fuerant imperata. Qui videbant faciem egredientis moyſi
eſſe cornutam: ſed operiebat ille rurſus faciem ſuam; ſi quã
do loquebat ad eos.

¶ C. Sum. Moyſes mandat ſabbatum cuſtodiri. Petit
primitias ⁊ donaria: interrogat q̄s ſapiens operaretur. Popu
lus offert q̄ petita ſunt. Moyſes ait. Ecce vocauit dominꝰ
Beſeleel. Ca. XXXV.

A IGitur cõgregata omnis turba filiorꝝ iſrael
dixit ad eos. Hec ſunt q̄ iuſſit dominꝰ fieri.
Sex diebus facietis opus. Septimꝰ dies
erit vobis ſanctus: ſabbatũ, ⁊ requies dñi
Qui fecerit opus in eo occidet. Non ſuc-
cẽdetis ignem in oibꝰ habitaculis veſtris
per diẽ ſabbati. Et ait moyſes ad oẽm cateruã filiorꝝ iſrael.
Iſte eſt ſermo quem precepit dñs dicens. Separate apud
vos primitias dño. Omnis volũtarius ⁊ prono aĩo offerat
eas domino. Aurum ⁊ argentum: es: hyacinthum ⁊ purpu Supra.25.a
ram: coccũq; bis tinctũ ⁊ byſſum: pilos caprarum: pelleſq;
arietum rubricatas ⁊ hyacinthinas ligna ſethim ⁊ oleũ ad
luminaria concinanda: ⁊ vt conficiatur vnguentum et thy-
miama ſuauiſſimum lapides onichynos: ⁊ gemmas ad or-
natum ſuperhumeralis ⁊ rationalis. Quiſquis veſtrum ſa B
piens eſt veniat ⁊ faciat qd dominꝰ imperauit tabernaculũ
ſcilicet ⁊ tectũ eius atq; operimentuz anulos ⁊ tabulata cũ
vectibus: paxillos ⁊ baſes: arcam ⁊ vectes: propiciatoriuz
⁊ velum qd ante illud oppanditur: menſam cum vectibus ⁊
vaſis: et propoſitionis panibus: candelabrum ad lumina-
ria ſuſtentanda: vaſa illius ⁊ lucernas ⁊ oleum ad nutrimẽ
ta ignium: altare thymiamatis ⁊ vectes ⁊ oleum vnctionis
⁊ thymiama ex aromatibus. tentorium ad oſtium taberna
culi: altare holocauſti et craticulam eius eneam cum vecti-
bus ⁊ vaſis ſuis: labrum ⁊ baſes eius: cortinas atrij cũ co-
lumnis ⁊ baſibus: ⁊ tentoriũ in foribus veſtibuli: paxillos
tabernaculi atrij cum funiculis ſuis: veſtimenta quorũ vſus
eſt in miniſterio ſanctuarij. Veſtes Aaron pontificis ac fi- C
liorũ eius vt ſacerdotio fungantur mihi. Egreſſaq; omnis
multitudo filiorꝝ iſrael de conſpectu moyſi: obtulerunt men
te promptiſſima atq; deuota primitias domino ad faciẽdũ
opus tabernaculi teſtimonij. Quicq̄d ad cultũ ⁊ ad veſtes
ſanctas neceſſariũ erat: viri cũ mulieribus prebuerunt ar-
millas et inaures anulos et dextralia. Omne vas aureum
in donaria domini ſeparatũ eſt. Si quis habebat aurum
hyacinthũ ⁊ purpurã coccũq; bis tinctũ: byſſum ⁊ pilos ca
prarũ: pelles arietũ rubricatas ⁊ hyacinthinas argenti: et
auri: eriſq; metalla obtulerunt domino lignaq; ſethim in va-
rios vſus: ſed ⁊ mulieres docte q̄ neuerãt dederũt hyacin-
thũ: purpuram ⁊ vermiculũ ac byſſum ⁊ pilos caprarũ ſpõ
te propria cuncta tribuentes. Principes vero obtulerũt
lapides onychinos ⁊ gemmas ad ſuperhumerale ⁊ rationa
le. Aromataq; ⁊ oleũ ad luminaria concinanda ⁊ ad prepa-
randũ vnguẽtũ ⁊ thymiama odoris ſuauiſſimi componen- D
dũ. Omnes viri ⁊ mulieres mente deuota obtulerũt dona
ria: vt fierent opera q̄ iuſſerat dñs per manũ moyſi. Cũcti fi
lij iſrael volũtaria dño dedicauerũt. Dixitq; Moyſes ad fi Supra.31.a.
lios iſrael. Ecce vocauit dñs ex noĩe beſeleel filiũ Uri filij
hur de tribu iuda: ĩpleuitq; cũ ſpũ dei ſapiẽtia ⁊ intelligen-
tia ⁊ ſcientia ⁊ omni doctrina ad excogitandũ ⁊ faciẽduz
opꝰ in auro ⁊ argento ⁊ ere ⁊ ferro: ſculpẽdiſq; lapidibꝰ: et
opere carpentario. Quicq̄d fabre adueniri põt dedit in cor
de eiꝰ. Ooliab q̄ filiũ achiſamech de tribu dan ambos eru
diuit ſapientia vt faciãt opera abietarij polymitarij ac plu-
marij de hyacitho ⁊ purpura coccoq; bis tincto ⁊ byſſo: et
texant oia. ac noua queq; reperiant.

¶ C. S. Plus offert populus q̄ ſit neceſſe. Fit opꝰ taber
naculi ſcz decẽ cortine ⁊ quinquaginta anſe: ⁊ q̄nquaginta
ſaga: q̄nquaginta fibule: fiũt operimenta tabernaculi. Ta-
bule: baſes: vectes: circuli: ⁊ velũ ⁊ tentoriũ ⁊ colũne quiq;.

Cap. XXXVI.

FEcit ergo beſeleel ⁊ ooliab ⁊ oĩs vir ſapiẽs A
quibꝰ dedit dominꝰ ſapientiã ⁊ intellectũ
vt ſcirẽt fabre operari q̄ in vſu ſanctuarij ne-
ceſſaria ſunt ⁊ q̄ p̄cepit dñs fieri. Cũq; vo
caſſet eos moyſes ⁊ oẽm eruditũ virũ: cui
dederat dñs ſapiẽtiã et q̄ ſponte ſua obtu
lerant ſe ad faciendũ opꝰ: tradidit eis vniuerſa donaria fi
liorum iſrael. Qui cum inſtarent operi quotidie mane vota
populꝰ offerebat. Unde artifices venire cõpulſi dixerũt moy
ſi. Plus offert ppl's q̄ neceſſariũ eſt. Iuſſit ergo moyſes p̄-
conis voce cantari. Nec vir nec mulier quicq̄ offerat vltra
in ope ſanctuarij. Sicq; ceſſatũ eſt a muneribꝰ offerẽdis eo
q̄ oblata ſufficerent ⁊ ſupabundarent. Feceruntq; omnes
corde ſapientes ad explendum opus tabernaculi cortinas
decem

B deceꝫ de byſſo retorta ⁊ hyacintho: ⁊ purpura coccoqꝫ bis
tincto opere vario ⁊ arte polymita. Quarum vna habebat
in longitudine vigintiocto cubitos ⁊ in latitudine quatuor.
Una menſura erat omniū cortinarum. Coniungitqꝫ corti-
nas quinqꝫ alteram alteri: ⁊ alias quinqꝫ ſibi inuicem copu
lauit. Fecit ⁊ anſas hyacinthinas i ora cortine vnꝰ ex vtro
qꝫ latere ⁊ in ora cortine alterius ſimiliter vt contra ſe inui-
cem venirent anſe ⁊ mutuo iungerentur. Unde ⁊ quinqua-
ginta fudit circulos aureos: qui morderent cortinarum an
ſas ⁊ fieret vnum tabernaculum. Fecit et ſaga vndecim de
pilis caprarum: ad operiendum tectum tabernaculi. Unuꝫ
ſagum in longitudine habebat cubitos triginta ⁊ in latitu
dine cubitos quatuor. Unius menſure erant omnia ſaga.
Quorū quinqꝫ iungit ſeorſum ⁊ ſex alia ſeparatim. Fecitqꝫ
anſas quinquaginta in ora ſagi vnius: et quinquaginta in
C ora ſagi alterius vt ſibi inuicē iūgerentur: ⁊ fibulas eneas
quinquaginta quibus necteretur tectum vt vnum pallium
ex omnibus ſagis fieret. Fecit ⁊ opertoriuꝫ tabernaculi de
pellibus arietuꝫ rubricatis: aliudqꝫ deſuper velamētum de
pellibus hyacinthinis: fecitqꝫ ⁊ tabulas tabernaculi de li-
gnis ſethim: ſtantes. Decem cubitorum erat longitudo ta-
bule vnius: ⁊ vnum ac ſemis cubitū latitudo retinebat. Bi
ne incaſtrature erant per ſingulas tabulas: vt alteri altera
iungeretur. Sic fecit in omnibus tabernaculi tabulis. Ex q̄
bus viginti ad plagam meridianam erant contra auſtrum
cum quadraginta baſibus argēteis. Due baſes ſub vna ta
bula ponebantur ex vtraqꝫ parte angulorum: vbi incaſtra-
ture laterum in angulis terminantur. Ad plagam quoqꝫ ta
bernaculi que reſpicit ad aquilonem fecit viginti tabulas
cum quadraginta baſibus argēteis duas baſes per ſingu-
las tabulas. Contra occidentem vero: id eſt ad eā partē ta-
bernaculi que mare reſpicit: fecit ſex tabulas ⁊ duas alias
per ſingulos angulos tabernaculi retro: que iuncte erant
a deorſum vſqꝫ ſurſum: ⁊ in vnam compaginem pariter fere
bantur. Ita fecit ex vtraqꝫ parte per ſingulos angulos: vt
D octo eſſent ſimul tabule: et haberent baſes argenteas ſex-
decim binas. ſ. baſes ſub ſingulis tabulis. Fecit et vectes
de lignis ſethim quinqꝫ ad continendas tabulas vnius la-
teris tabernaculi ⁊ quinqꝫ alios ad alterius lateris cooptā-
das tabulas: ⁊ extra hos quinqꝫ alios vectes ad occidēta-
lem plagam tabernaculi contra mare: fecit qꝫ vectem alium
qui per medias tabulas ab angulo vſqꝫ ad angulum perue
niret. Ipſa aūt tabulata deaurauit fuſis baſibus earum ar
genteis. Et circulos eoꝝ fecit aureos per quos vectes in-
duci poſſent quos ⁊ ipſos laminis aureis operuit. Fecit ⁊
velū de hyacintho: purpura vermiculo ac byſſo retorta ope
re polymitario variuꝫ atqꝫ diſtinctū: ⁊ quatuor colūnas de
lignis ſethim quas cū capitibus deaurauit: fuſis baſibus
eaꝝ argēteis. Fecit ⁊ tētoriū in introitu tabernaculi ex hya
cintho: purpura vermiculo byſſoqꝫ retorta opere plumario
⁊ colūnas quinqꝫ cū capitibus ſuis quas operuit auro: ba-
ſeſqꝫ earum fudit eneas quas operuit auro.

C. S. Fit arca et vectes eius ⁊ propiciatorium cheru-
bim: menſa cum circulis: candelabrum ⁊ lucerne cū emun-
ctorijs: altare thimiamatis: oleū ſanctificationis ⁊ thymia
ma.

Capitulum. XXXVII.

A FEcit autem beſeleel et arcam de lignis ſe-
thim habentem duos ⁊ ſemis cubitos in
longitudine: ⁊ cubitum ac ſemiſſem in lati
tudine. Altitudo quoqꝫ vnius cubiti fuit
⁊ dimidij. Ueſtiuitqꝫ eam auro puriſſimo:
intus ac foris. Et fecit illi coronam aureaꝫ
per gyrum cōſtans quatuor anulos aureos per quatuor an
gulos eiꝰ: duos anulos in latere vno: et duos in altero. Ue
56. di. c. eccle- ctes quoqꝫ fecit de lignis ſethi quos veſtiuit auro: ⁊ quos
ſiaſ. §. ecce. miſit in anulos qui erant in lateribus arce: ad portandum
eam. Fecit ⁊ propiciatorium: id eſt oraculum de auro mun-
diſſimo duorum cubitorum et dimidij in longitudine cubi-
ti ac ſemis in latitudine. Duos etiam cherubim ex auro du B
ctili quos poſuit ex vtraqꝫ parte propiciatorij cherub vnuꝫ
in ſummitate vnius partis ⁊ cherub alterum in ſummitate
partis alterius. Duos cherubim in ſingulis ſummitatibus
propiciatorij: extendentes alas ⁊ tegentes propiciatoriuꝫ:
ſeqꝫ mutuo ⁊ illud reſpicientes. Fecit ⁊ menſam de lignis
ſethim in longitudine duorum cubitoꝝ ⁊ in latitudine vnꝰ
cubiti: que habebat in altitudine cubitum ac ſemiſſem. Cir
cundeditqꝫ eam auro mundiſſimo ⁊ fecit illi labium aureuꝫ
per gyrum: ipſi quoqꝫ labio coronam auream interraſilem
quatuor digitorum: et ſuper eandem alteram coronam au-
reā. Fudit ⁊ quatuor circulos aureos quos poſuit in qua-
tuor angulis per ſingulos pedes menſe contra coronaꝫ mi
ſitqꝫ in eos vectes vt poſſit menſa portari. Ipſos quoqꝫ ve- C
ctes fecit de lignis ſethim ⁊ circundedit eos auro. Et vaſa
ad diuerſos vſus mēſe: acetabula phialas ⁊ cyathos: ⁊ thu
ribula ex auro puro in quibus offerenda ſunt libamina. Fe
cit et candelabrum ductile de auro mundiſſimo. De cuius
vecte calami: ſcyphi: ſpheruleqꝫ ſimul ⁊ lilia procedebāt ſex
in vtroqꝫ latere. Tres calami ex parte vna ⁊ tres ex altera.
Tres ſcyphi in nucis modum per calamos ſingulos ſphe-
ruleqꝫ ſimul ⁊ lilia et tres ſcyphi inſtar nucis in calamo al-
tero ſpheruleqꝫ ſimul ⁊ lilia. Equum erat opus ſex calamo-
rum qui procedebant de ſtipite candelabri. In ipſo autem
vecte erant quatuor ſcyphi in nucis modū: ſpheruleqꝫ per
ſingulos ⁊ lilia. Et ſpherule ſub duobus calamis per loca
tria qui ſimul ſex fiunt calami procedentes de vecte vno: et
ſpherule igitur et calami ex ipſo erant vniuerſa ductilia ex
auro puriſſimo. Fecit ⁊ lucernas ſeptem cum emunctorijs D
ſuis: et vaſa vbi ea que emuncta ſunt extinguantur de auro
mundiſſimo. Talentum auri appendebat candelabrum cuꝫ
omnibus vaſis ſuis. Fecit ⁊ altare thymiamatis de lignis
ſethim per quadrum ſingulos habens cubitos: et in altitu
dine duos e cuius angulis procedebant cornua veſtiuitqꝫ
illud auro puriſſimo cum craticula: ac parietibus: ⁊ corni-
bus. Fecitqꝫ ei coronam aureolam per gyrum et duos anu
los aureos ſub corona per ſingula latera: vt mittanť in eos
vectes ⁊ poſſit altare portari. Ipſos auteꝫ vectes fecit de li-
gnis ſethim ⁊ operuit laminis aureis. Compoſuit ⁊ oleum
ad ſanctificationis vnguentum ⁊ thymiamata de aromati-
bus mundiſſimis opere pigmentarij.

Capituli Summarium. Fit altare holocauſti cum per-
tinentijs: labium eneum: et atrium cum pertinētijs.

Capitulum. XXXVIII.

FEcit et altare holocauſti de lignis ſethim: q̄n A
qꝫ cubitorum per quadrum et trium in altitu- 2. Para. 1. 8.
dine cuius cornua de angulis pcedebant ope
ruitqꝫ illud laminis eneis. Et in vſus eius pa-
rauit ex ere vaſa diuerſa: lebetes: forcipes: fu
ſcinulas: vncinos: ⁊ ignium receptacula. Craticulamqꝫ eiꝰ
in modum retis fecit eneam: et ſubter eam in altaris medio
arulam fuſis quatuor eneis anulis per totidē retiaculi ſum
mitates ad immittendos vectes ad portandū. Quos ⁊ ip-
ſos fecit de lignis ſethim: ⁊ operuit laminis eneis eduxitqꝫ
in circulos qui in lateribus altaris eminebant. Ipſum aūt
altare nō erat ſolidum: ſed cauum ex tabulis: ⁊ intus vacuū 36. di. c. eccle-
Fecit ⁊ labrum eneum cuꝫ baſi ſua de ſpeculis mulierū que ſiaſ. §. ecce. in fine.
excubabant in oſtio tabernaculi Fecit ⁊ atrium in cuiꝰ au-
ſtrali plaga erant tentoria de byſſo retorta cubitorum cētū
columne enee viginti cum baſibus ſuis: capita colūnarum:
⁊ tota operis celatura argentea. Eque ad ſeptemtrionaleꝫ
plagam tentoria colūne baſeſqꝫ et capita columnarū eiuſ-
dem menſure et operis ac metalli erant. In cauero plaga

que ad occidentem reſpicit fuerunt tentoria cubitorũ quinquaginta:colũne decem cũ baſibus ſuis:enee:⁊ capita columnarũ et tota operis celatura argentea. Porro contra orientẽ quinquaginta cubitorũ parauit tentoria:e quibus quindecim cubitos colũnarum trium cuʒ baſibus ſuis vnũ tenebat latus ⁊ in parte altera:quia inter vtrãq; introitum
C tabernaculi fecit:quindecim eque cubitorũ erant tentoria. colũneq; tres ⁊ baſes totidẽ. Cuncta atrij tentoria byſſus retorta texuerat. Baſes colũnarũ fuerunt enee:capita aũt earum cum cunctis celaturis ſuis argẽtea:ſed ⁊ ipſas colũnas atrij veſtiuit argento. Et in introitu eius opere plumario:fecit tentorium ex hyacintho: purpura: vermiculo:ac byſſo retorta:quod habebat viginti cubitos in longitudine:altitudo vero quinq; cubitorũ erat iuxta menſuraʒ quã cuncta atrij tentoria habebant. Colũne aũt in ingreſſu fuere quatuor cum baſibus eneis capitaq; earum: ⁊ celature
Joſeph⁹ dicit iſtum beſeleel fuiſſe meliorem olim artificum. argentee. Paxillos quoq; tabernaculi ⁊ atrij per gyrum fecit eneos. Hec ſunt inſtrumenta tabernaculi teſtimonij que enumerata ſunt iuxta preceptum Moyſi in cerimonijs leuitarum per manum Ithamar filij Aaron ſacerdotis que beſeleel filius huri filij hur de tribu iuda:domino per moyſen iubente compleuerat:iuncto ſibi ſocio ooliab filio Achiſa-
D mech de tribu dan:qui ⁊ ipſe artifex lignorũ egregius fuit: ⁊ polymitarius atq; plumarius ex hyacintho:purpura:vermiculo ⁊ byſſo. Omne aurum quod expenſum eſt in opere ſanctuarij: ⁊ quod oblatum eſt in donarijs viginti ⁊ nouem talentorum fuit: ⁊ ſeptingentorum triginta ſiclorum ad mẽſuram ſanctuarij. Oblatum eſt autem ab his qui trãſierũt ad numerum a viginti annis ⁊ ſupra:de ſexcentis tribus milibus ⁊ quingentis quinquaginta armentorum. Fuerunt preterea centum talenta argenti:e quibus conflate ſunt baſes ſanctuarij: ⁊ introitus vbi velum pendet. Centuʒ baſes facte ſunt de talentis centum ſingulis talẽtis per baſes ſingulas ſupputatis. De mille autẽ ſeptingentis ⁊ ſeptuaginta quinq; ſiclis fecit capita columnarum quas ⁊ ipſas veſtiuit argento. Eris quoq; oblata ſunt talenta ſeptuaginta duo milia: ⁊ quadringenti ſupra ſicli:ex quibus fuſe ſunt baſes in introitu tabernaculi teſtimonij:et altare eneum cum craticula ſua:omniaq; vaſa que ad vſum eius pertinent:et baſes atrij tam in circuitu q̃ in egreſſu eius ⁊ paxilli tabernaculi atq; atrij per gyrum.

¶ C.S. Fiunt ornamenta pontificalia ⁊ ſacerdotalia: perficitur opus:obtulerunt que facta ſunt quibus oblatis moyſes benedixit eis. Ca. XXXIX.

A De hyacintho vero ⁊ purpura: vermiculo ac byſſo fecit veſtes quibus indueretur aarõ quando miniſtrabat in ſanctis ſicut precepit dominus moyſi. Fecit igitur ⁊ ſuphumerale de auro hyacintho ⁊ purpura coccoq; bis tincto ⁊ byſſo retorta opere polymitario. Inciditq; bracteas aureas ⁊ extenuauit in fila: vt poſſent torqueri cum priorum colorum ſub tegmine:duaſq; oras ſibi inuicem copulatas in vtroq; latere ſummitatum ⁊
B baltheum ex eiſdem coloribus:ſicut preceperat Dominus moyſi. Parauit ⁊ duos lapides onychinos aſtrictos: ⁊ incluſos auro ⁊ ſculptos arte gemmaria nobilibus filiorum iſrael. Sex nomina in lapide vno ⁊ ſex in altero:iuxta ordinem natiuitatis eorum. Poſuitq; eos in lateribus ſuperhumeralis:in monimentum filiorum iſrael: ſicut preceperat domin⁹ moyſi. Fecit ⁊ rationale opere polymito:iuxta op⁹ ſuperhumeralis:ex auro:hyacintho:purpura: coccoq; bis tincto ⁊ byſſo retorta:quadrangulum duplex menſure palmi: ⁊ poſuit in eo gemmarum ordines quatuor. In primo
Ordines lapidum idem ſupra exod. 28. c. verſu erat ſardius:topazius:ſmaragdus. In ſecundo carbunculus ſaphirus ⁊ iaſpis. In tertio ligurius:achates:et
C ametiſtus. In quarto chryſolitus: onychinus:et berillus: circũdati ⁊ incluſi auro per ordines ſuos. Ipſiq; lapides duodecim ſculpti erant noĩbus duodecim tribuũ iſrael ſinguli ꝑ noĩa ſingulorũ. Fecerunt in rationali ⁊ cathenulas ſibi inuicẽ coherẽtes de auro puriſſimo: ⁊ duos vncinos totidemq; anulos aureos. Porro anulos poſuerunt in vtroq;
D latere rõnalis e quibus penderent due cathene auree quas inſeruerunt vncinis q̃ in ſuperhumeralis ãgulis eminebãt. Hec ⁊ ante ⁊ retro ita cõueniebãt ſibi vt ſuperhumerale ⁊ rationale mutuo necterent̃:ſtricta ad baltheũ: ⁊ anulis forti⁹ copulata quos iungebat vitta hyacinthina ne laxa flueret: ⁊ a ſe inuicẽ mouerent̃ ſicut p̃ceperat dñs moyſi. Fecerũtq; tunicã ſuphumeralis totã hyacinthinã ⁊ capitiũ i ſuperiori parte cõtra mediũ:orãq; ꝑ gyrũ capitij textilẽ:deorſuʒ autẽ ad pedes malapunica ex hyacintho purpura:vermiculo
E ac byſſo retorta: ⁊ tintinabula de auro puriſſimo que poſuerunt inter malogranata in extrema parte tunice:per gyruʒ tintinabulũ aũt aureũ ⁊ malumpunicum q̃bus ornatus incedebat põtifex qñ miniſterio fungebat̃ ſicut p̃cepit dñs moyſi. Fecerũt ⁊ tunicas byſſinas opere textili aaron ⁊ filijs ei⁹ ⁊ mitras cuʒ coronulis ſuis ex byſſo:femoralia quoq; linea byſſina:cingulum vero de byſſo retorta: hyacintho purpura ac vermiculo diſtinctũ arte plumaria ſicut p̃ceperat dñs
F moyſi. Fecerunt ⁊ laminam ſacre venerationis de auro puriſſimo ſcripſeruntq; in ea opere gemmario ſanctum domini:et ſtrinxerunt eam cum mitra et vitta hyacinthina ſicut preceperat dominus Moyſi. Perfectum eſt igitur omne De cõſe. diſ. 1. c. 1. In principio opus tabernaculi ⁊ tecti teſtimonij: feceruntq; filij Iſrael cuncta que preceperat dominus Moyſi:et obtulerunt tabernaculum et tectum et vniuerſam ſupellectilem anulos: tabulas:vectes columnas ac baſes opertoriuʒ de pellibus arietum rubricatis:et aliud operimentum de hyacinthinis
G pellibus:velum arcam:vectes:propiciatorium:menſam cũ vaſis ſuis:et propoſitionis panibus. Candelabrum:lucernas ⁊ vtenſilia earum cum oleo:altare aureum ⁊ vnguentũ et thymiama ex aromatibus et tentorium in introitu tabernaculi:altare eneum retiaculum:vectes: et vaſa eius oĩa labrum cum baſi ſua tentoria atrij:et columnas cum baſib⁹ ſuis:tentoriũ in introitu atrij:funiculoſq; illius ⁊ paxillos. Nihil ex vaſis defuit qui in miniſterium tabernaculi: et in tectum federis iuſſa ſunt fieri. Veſtes quoq; quibus ſacerdotes vtuntur in ſanctuario aarõ ſcʒ et filij eius obtulerũt filij iſrael ſicut preceperat domin⁹. Que poſtq̃ moyſes cũcta vidit completa benedixit eis.

¶ C.S. Precepit dñs vt erigat̃ tabernaculũ ⁊ omnia vnctionis oleo cõſecrent̃ qđ fit menſe primo anni ſecundi. que poſtq̃ perfecta ſunt nubes operit tabernaculũ q̃ incumbit tabernaculo per diem:et ignis per noctem qñ nubes deſerit tabernaculum ꝓficiſcunt̃. Cap. XL.

A Locutuſq; eſt dominus ad moyſen: dicẽs. Menſe primo:prima die menſis eriges tabernaculum teſtimonij:et pones in eo arcam:dimitteſq; ante illam velũ: ⁊ illata mẽſa pones ſuper eaʒ que rite precepta ſunt Candelabrum ſtabit cum lucernis ſuis: ⁊ altare aureum in quo adoletur incenſum coram archa teſti-
B monij. Tentoriuʒ in introitu tabernaculi teſtimonij pones et ante illud altare holocauſti. Labrum inter altare ⁊ tabernaculum quod implebis aqua. Circundabiſq; atrium ten- Supra. 30. c. torijs et ingreſſum eius. Et aſſumpto vnctionis oleo: vnges tabernaculum cum vaſis ſuis. vt ſanctificetur altare holocauſti et omnia vaſa eius. labrum cum baſi ſua. Omnia vnctionis oleo conſecrabis vt ſint ſancta ſanctorũ. Applicabiſq; Aaron et filios eius ad fores tabernaculi teſtimonij:et lotos aqua indues ſanctis veſtibus vt miniſtrent Numeri. 7. mihi:et vnctio eorum in ſacerdotium ſempiternum proficiat. Fecitq; Moyſes omnia que preceperat dominus.

Igitur

Igitur menſe primo anni ſecundi in prima die menſis collocatum eſt tabernaculum. Erexitqꝫ moyſes illud ⁊ poſuit tabulas: ac baſes: ⁊ vectes: ſtatuitqꝫ colũnas ⁊ expãdit tectũ ſup tabernaculum: impoſito deſuper operimẽto ſicut dominus imperauerat. Poſuit ⁊ teſtimoniũ in arca ſubditis infra vectibus ⁊ oraculum deſuper. Cumqꝫ intuliſſet arcam in tabernaculum teſtimonij appendit ante eam velum: vt expleret domini iuſſionem. Poſuit ⁊ mẽſam in tabernaculo teſtimonij ad plagam ſeptentrionalem extra velum: ordinatis coram propoſitionis panibus ſicut preceperat dominꝰ Moyſi. Poſuit ⁊ candelabrum in tabernaculo teſtimonij: e regione menſe in parte auſtrali locatis per ordinem lucernis iuxta preceptum domini. Poſuit et altare aureum ſub tecto teſtimonij contra velum ⁊ adoleuit ſuper eo incenſum aromatum ſicut iuſſerat dominus Moyſi. Poſuit ⁊ tentoriũ in introitu tabernaculi teſtimonij ⁊ altare holocauſti in veſtibulo teſtimonij offerens in eo holocauſtum ⁊ ſacrificia vt dominus imperauerat. Labrum quoqꝫ ſtatuit inter tabernaculum teſtimonij ⁊ altare implens illud aqua. Laueruntqꝫ in eo moyſes ⁊ aaron ac filij eius manus ſuas ac pedes: cum ingrederentur tectum federis ⁊ accederent ad altare: ſicut preceperat dominus moyſi. Erexit ⁊ atrium per gyrum tabernaculi ⁊ altaris: ducto in introitu eius tentorio. Poſtq̃ omnia perfecta ſunt: operuit nubes tabernaculum teſtimonij ⁊ gloria domini impleuit illud. Nec poterat moyſes ingredi tectum federis nube operiente omnia ⁊ maieſtate domini coruſcante: quia cuncta nubes operuerat. Si qñ nubes tabernaculum deſerebat proficiſcebantur filij iſrael per turmas ſuas. Si pendebat deſuper manebant in codẽ loco: nubes quippe domini incubabat per diem in tabernaculo ⁊ ignis in nocte videntibus cunctis populis iſrael per cunctas manſiones ſuas.

C

D
Supra.36.a. Nume.9.c. Qualis fuerit iſta nubes ſcribit ioſephꝰ li.c. 12.lib.3.antiq. in 2.colũa. vbi ita ait celũ q̃dẽ mũdũ erat ſup tabernaculũ ꝓ ſolũ nõ caligo ſacra erat nõ alta nube ſatie aſt deſa circũdãs illũ vt tempeſtas putaretur eſſe. Neqꝫ rurſus ita ſubtilis erat vt valeret p eã aſpectꝰ aliq̃d ꝯtueri. gratuſqꝫ aſſ gracilis ros inde fluebat pã debatqꝫ dei p̃ſentiã his q̃ et videbãt ⁊ credebant.

Explicit liber Elleſchmot. id eſt Exodus.

Incipit vaiickra: id eſt liber Leuiticus.

C. Summarium. De ritu holocauſtorum quomodo de armento fit oblatio: quomodo de pecoribus: quomodo de auibus. Cap.I.

A

Vocauit autem moyſen ⁊ locutus eſt ei dominus de tabernaculo teſtimonij dicens. Loquere filijs iſrael: ⁊ dices ad eos. Homo qui obtulerit ex vobis hoſtiaꝫ domino de pecoribus. id eſt de bobus ⁊ ouibus: offerens victimas: ſi holocauſtum fuerit eius oblatio ac de armento maſculũ immaculatũ offeret ad oſtium tabernaculi teſtimonij ad placandũ ſibi dominum. Ponetqꝫ ſup caput hoſtie manus ⁊ acceptabilis erit atqꝫ in expiationeꝫ eius proficiẽs. Immolabitqꝫ vitulũ coram domino ⁊ offerent filij aaron ſacerdotis ſanguinem eiꝰ fundentes per altaris circuitum quod eſt ante oſtiuꝫ tabernaculi. Detractaqꝫ pelle hoſtie artus in fruſta concidẽt: ⁊ ſubijcient in altari ignem. ſtrue lignorum ante compoſita ⁊ mẽbra que ſunt ceſa deſup ordinantes: caput videlicet ⁊ cuncta que adherẽt iecori: inteſtinis ⁊ pedibus lotis aqua adolebitqꝫ ea ſacerdos ſuper altare in holocauſtum: et ſuauem odorem domino. Quod ſi de pecoribꝰ oblatio eſt: de ouibꝰ ſiue de capris holocauſtum: agnum anniculum et abſqꝫ macula offeret. immolabitqꝫ ad latus altaris quod reſpicit ad aquilonem coram domino. Sanguinem vero illius fundẽt ſuper altare filij aaron per circuitum. Diuidentqꝫ membra: caput et omnia que adherent iecori: ⁊ imponent ſuper ligna quibus ſubijciendus eſt ignis. Inteſtina vero et pedes lauabunt aqua et oblata omnia adolebit ſacerdos ſuper altare in holocauſtum ⁊ odorem ſuauiſſimum domino. Sin autem de auibus holocauſti oblatio fuerit domino: de turturibus et de pullis columbe offeret eaꝫ ſacerdos ad altare: et retorto ad collum capite ac rupto vulneris loco decurrere faciet ſanguinem ſuper crepidinem altaris: veſiculam vero gutturis ⁊ plumas proijciet prope altare ad oriẽtalem plagam: in loco in quo cineres effundi ſolent. Cõfringetqꝫ aſcellas eiꝰ: ⁊ nõ ſecabit: neqꝫ ferro diuidet ea: ⁊ adolebit ſuper altare lignis igne ſuppoſito. Holocauſtum eſt ⁊ oblatio ſuauiſſimi odoris domino.

Exo.29.b. Infra.3.a.
B
De cõſe.diſt.
C
De pe.di.1.c. libenter ibi lege ſacrifica Infra code
D

Capituli Summarium. De oblatione ſacrificiorum: de ſimila decocta in clybano: cum craticula fermento: et abſqꝫ melle: de adiectione ſalis: de primitijs torrendis.

Capitulum.II.

A

Anima cum obtulerit oblationem ſacrificij domino: ſimila erit eius oblatio. Fundetqꝫ ſuper eam oleum ⁊ ponet thus: ac deferet ad filios aaron ſacerdotis. Quorum vnus tollet pugillum plenum ſimile ⁊ olei ac totum thus: et ponet memoriale ſuper altare in odorem ſuauiſſimum domino. Quod autem reliquum fuerit de ſacrificio erit aaron ⁊ filiorum eius: ſanctuꝫ ſanctorum de oblationibus domini. Cum autem obtuleris ſacrificium coctuꝫ in clybano de ſimila panes ſcilicet abſqꝫ fermento conſperſos oleo ⁊ lagana azima oleo lita: ſi oblatio tua fuerit de ſartagine ſimile conſperſe oleo: et abſqꝫ fermento diuides eam minutatim et fundes ſuper eam oleum Si autem de craticula fuerit ſacrificium eque ſimila oleo conſpergetur: quam offerens domino trades in manibus ſacerdotis. Qui cũ obtulerit eã tollet memoriale de ſacrificio: et adolebit ſuper altare in odorẽ ſuauitatis dño. Quicquid autem reliquum eſt erit aaron et filiorum eius ſanctũ ſanctorum de oblationibus domini. Omnis oblatio q̃ offerſ domino abſqꝫ fermento fiet: nec quicq̃ fermenti ac mellis adolebitur in ſacrificio domini. Primitias tantum eorum offeretis ac munera ſup altare vero non imponentur in odorem ſuauitatis. Quicquid obtuleris ſacrificij ſale cõdies: nec auferes ſal federis dei tui de ſacrificio tuo. In oĩ oblatione auferes ſal. Si autem obtuleris munus primitiarum frugum tuarum domino de ſpicis adhuc virentibꝰ torrebis eas igni: et confringes in morem farris: ⁊ ſic offeres primitias tuas domino: fundens ſuper ea oleum ⁊ thus imponens quia oblatio domini eſt: de qua adolebit ſacerdos in memoriam muneris: partem farris fracti ⁊ olei ac totum thus.

B
C
37.diſt.c. le mus.§.ſed tra. ꝓ.in le tico.
D
De conſe. 1.c.ſal.

Capituli Summarium. De hoſtia pacificorum: ſi bos: ſi ouis: ſi capra: omnis adeps domini eſt.

Capitulum.III.

A Quod ſi hoſtia pacificoꝝ fuerit eius obla-
tio ⁊ de bobus voluerit offerre marē ſiue
feminā immaculata offeret corā dño. Po-
netq; manū ſuper caput victime ſue: q̄ im-
Infra eodem Exo.19.d. molabitur in introitu tabernaculi teſtimo
nij. Fundētq; filij aaron ſacerdotis ſangui
nem per altaris circūitum: ⁊ offerent de hoſtia pacificorum
B in oblationem dño adipem qui operit vitalia ⁊ q̄cquid pin
guedinis eſt intrinſecus duos renes cum adipe quo tegū-
tur ilia ⁊ reticulum iecoris cū renūculis adolebuntq; ea ſu
per altare in holocauſtum lignis igne ſuppoſito in oblatio
nem ſuauiſſimi odoris dño. Si vero de ouibus fuerit eius
6.di.c.nō eſt.§. his itaq;. vij. ve de agno. oblatio ⁊ pacificoꝝ hoſtia ſiue maſculū obtulerit ſiue femi-
nam immaculata erunt oīa. Si agnū obtulerit corā domi
mo ponet manū ſuam ſup caput victime ſue que immolabit̄
C Supra eodē ⁊ infra eodem in veſtibulo tabernaculi teſtimonij. Fundentq; filij Aaron
ſanguinem eius per circūitum altaris: ⁊ offerēt de pacifico
rum hoſtia ſacrificium dño: adipē ⁊ caudam totā cum reni
bus ⁊ pinguedinem que operit ventrem atq; vniuerſa vita-
lia: ⁊ vtrūq; renunculum cum adipe qui eſt iuxta ilia: reticu
lumq; iecoris cū renunculis. Et adolebit ea ſacerdos ſup
altare in pabulum ignis ⁊ oblationis dñi. Si capra fuerit
eius oblatio ⁊ obtulerit eam dño ponet manū ſuā ſuper ca
put eius: immolabitq; eam in introitu tabernaculi teſtimo
Supra eodē. D nij. Et fundent filij aaron ſanguinē eius p altaris circūitū
Tolletq; ex ea in paſtum ignis dominici adipē q̄ operit vē
trem ⁊ qui tegit vniuerſa vitalia duos renunculos cū reticu
la quod eſt ſuper eos iuxta ilia: ⁊ aruinam iecoris cum renū
Infra eodem culis adolebitq; ea ſuper altare ſacerdos ī alimoniā ignis
⁊ ſuauiſſimi odoris. Omnis adeps dñi erit iure perpetuo
in generationibus ⁊ cūctis habitaculis veſtris: nec ſangui
nem: nec adipem omnino comedetis.

C.S. De hoſtia pro peccato ſacerdotis: pro ignorātia multitudinis: pro peccato principis: p peccato vnius aīe.

Capitulum. IIII.

A Locutuſq; eſt dominus ad moyſen dicēs.
Loquere filijs iſrael. Anima que peccaue
de voto. c. magne. rit per ignorantiam: ⁊ de vniuerſis māda-
ar. 11. q. 4. c. p̄cipue ibi ad ſubdi. tis domini que precepit vt non fierent q̄p
piā fecerit: ſi ſacerdos qui vnctus eſt pec-
Supra. 1. b. et ſupra. 3. a. cauerit delinquere faciens populum: offe
ret pro peccato ſuo vitulum immaculatum domino. Et ad-
ducet illum ad oſtium tabernaculi teſtimonij coram domi-
mino. Ponetq; manum ſuper caput eius ⁊ immolabit eum
B dño. Hauriet quoq; de ſanguine vituli: inferens illum ī ta-
Infra eodem bernaculum teſtimonij. Cumq; intinxerit digitū in ſangui
nem. Aſperget eum ſepties coram domino contra velum
ſanctuarij: ponetq; de eodē ſanguine ſuper cornua altaris
thimiamatis gratiſſimi domino quod eſt in tabernaculo te
ſtimonij. Omnē aūt reliquū ſanguinem fundet in baſim al
taris holocauſti in introitu tabernaculi. Et adipē vituli of-
feret pro peccato tam eū qui vitalia operit q̄ oīa q̄ intrinſec⁹
ſunt duos renūculos ⁊ reticulū qd̄ eſt ſup eos iuxta ilia: et
adipē iecoris cū renunculis: ſicut offertur de vitulo hoſtie
C pacificoꝝ: ⁊ adolebit ea ſuper altare holocauſti. Pellē vo
⁊ oēs carnes cū capite ⁊ pedib⁹ ⁊ inteſtinis ⁊ fimo ⁊ reliquo
corpore offeret extra caſtra in locum mundū vbi cineres ef
fundi ſolent incēdetq; ea ſuper lignoꝝ ſtruem que in loco ef
fuſorum cinerū cremabunt̄. Qd̄ ſi omnis turba filioꝝ iſrael
ignorauerit: ⁊ per imperitiam fecerit quod contra manda-
tum domini eſt: ⁊ poſtea intellexerit peccatum ſuū: offeret
pro peccato ſuo vitulum. Adducetq; eum ad oſtium taber-
naculi. ⁊ ponent ſeniores populi manus ſuper caput ei⁹ co-
D Supra eodē. ram domino. Immolatoq; vitulo in conſpectu dñi inferet ſa
cerdos qui vnctus eſt de ſāguine eius in tabernaculum te-
ſtimonij. Tinctoq; digito aſpergens ſepties contra velum.
Ponetq; de eodem ſanguine in cornibus altaris quod eſt
coram dño in tabernaculo teſtimonij. Reliquū aūt ſangui-
nem fundet iuxta baſim altaris holocauſtorum quod eſt in
oſtio tabernaculi teſtimonij. Omnēq; eius adipē tollet: et Supra. 3. d. et infra eodem.
adolebit ſuper altare ſic faciens ⁊ de hoc vitulo quomō fe-
cit ⁊ prius. Et rogante p eis ſacerdote ꝑpitius erit eis dñs
Ipſum autem vitulum offeret extra caſtra atq; comburet ſi E
cut ⁊ priorem vitulū quia eſt pro peccato multitudinis. Si
peccauerit princeps ⁊ fecerit vnum e plurib⁹ p ignorantiā
qd̄ dñi lege prohibet̄: ⁊ poſtea intellexerit pctm̄ ſuum: offe- De pe. diſ. 3. c. inter hec hyrcum. in gloſ.
ret hoſtiam coram dño: hyrcum de capris immaculatū: po
netq; manum ſuā ſup caput eius. Cumq; immolauerit eum
in loco vbi ſolet mactari holocauſtum coram domino: q2 p
peccato eſt: tinget ſacerdos digitum in ſanguine hoſtie pro
peccato tangens cornua altaris holocauſti: ⁊ reliquum fun-
dens ad baſim eius: adipem vero adolebit ſupra: ſicut in vi-
ctimis pacificorum fieri ſolet. Rogabitq; pro eo ſacerdos ⁊ F
pro peccato eius ⁊ dimittetur ei. Quod ſi peccauerit aīa p
ignorantiam de populo terre vt faciat quicq̄ de his que do
mini lege ꝓhibent̄ atq; delinquat ⁊ cognouerit peccatū ſu-
um: offeret capram immaculatam: ponetq; manus ſuper ca
put hoſtie q̄ pro peccato eſt: ⁊ immolabit eā ī loco holocau
ſti. Tolletq; ſacerdos de ſanguine in digito ſuo: ⁊ tangens
cornua altaris holocauſti: reliquum fundet ad baſim eius.
Omnem aūt adipē auferens ſicut auferri ſolet de victimis
pacificorum adolebit ſuper altare in odorem ſuauitatis do
mino: rogabitq; pro eo ⁊ dimittetur ei. Si autem de pecori G
bus obtulerit victimam pro peccato: ouem ſc3 immaculatā Supra. 5. d. et ſupra eodem. ⁊ infra eodē.
ponet manum ſuper caput eius: ⁊ immolabit eā in loco vbi
ſolēt cedi holocauſtorum hoſtie. Sumetq; ſacerdos de ſan
guine eius digito ſuo: ⁊ tangens cornua altaris holocauſti
reliquū fundet ad baſim eius. Omnē q̄ adipem auferēs: ſi
cut auferri ſolet adeps arietis: qui immolat̄ pro pacificis: ⁊
cremabit ſuper altare incenſum domini. Rogabit p eo: ⁊ p
peccatis eius ⁊ dimittet̄ ei.

Capituli Summa. Quid p quib⁹ cauſis offerri debeat ſcilicet quid pro iuramento: quid pro errore quid pro ignorante: quid pro errante.

Cap. V.

Si peccauerit anima ⁊ audierit vocē iuran- A
tis teſtiſq; fuerit q2 aut ipſe vidit aut cōſcius 22. q. 6. ſi quis cōuict⁹. §. itē.
eſt niſi indicauerit portabit iniq̄tatem ſuā
Aīa q̄ tetigerit aliquid immūdū ſiue qd̄ oc
ciſum a beſtia eſt aut p ſe mortuū aut qdli-
bet aliud reptile ⁊ oblita fuerit immūdicie
ſue: rea eſt ⁊ deliquit ⁊ ſi tetigerit quicq̄ de imūdicia homi-
nis iuxta oēm impuritatē qua pollui ſolet: oblitaq; cogno-
uerit poſtea ſubiacebit delicto. Aīa q̄ iurauerit ⁊ protulerit B
labijs ſuis vt vel male q̄d faceret vel bene ⁊ non fecerit ⁊ id-
ipſum iuramento ⁊ ſermone firmauerit: oblitaq; poſtea in-
tellexerit delictū ſuū: agat penitentiā pro peccato ⁊ offerat
de gregibus agnū ſiue caprā. Orabitq; pro ea ſacerdos et
pro peccatis eius. Sin autē non potuerit offerre pecus of- Deutero. 18. c. Luce. 1. d.
ferat duos turtures: vel duos pullos colūbarum dño vnū
pro peccato ⁊ alterum in holocauſtum: dabitq; eos ſacer-
doti. Qui primum offerens pro peccato retorquebit caput
eius ad pennulas: ita vt collo addereat ⁊ non penitus ob-
rumpatur: ⁊ aſperget ſanguine eius parietē altaris. Quic
quid autem reliquum fuerit faciet diſtillare ad fundamen-
tum eius: q2 pro peccato eſt. Alterum vero in holocauſtum C
adolebit vt fieri ſolet: rogabitq; pro eo ſacerdos ⁊ pro pec-
cato eius ⁊ dimittetur ei. Quod ſi nō quiuerit manus eius
duos offerre turtures: aut duos pullos columbarum: offe
ret pro peccato ſuo ſimile partem ephi decimam. Non mit-
tet in eam oleum: nec turis aliquid imponet: q2 pro pecca-
to eſt. Tradetq; eam ſacerdoti. Qui plenū ex ea pugillum
hauriens

hauriens cremabit ſuper altare in monimētū eius q̄ obtulit rogans ꝓ illo ⁊ expiās: reliquam uo partē ipſe habebit i munere. Locutuſq̄ eſt dn̄s ad moyſen dicēs. Aīa ſi preuaricans cerimonias ꝑ errorē in his q̄ dn̄o ſunt ſanctificata peccauerit offeret pro delicto ſuo arietē immaculatū de gregibus q̄ emi pōt duob⁹ ſiclis iuxta pondus ſanctuarij ipſumq̄ qd̄ intulit dāni reſtituet quintā partē ponet ſupra tradēs ſacerdoti. Qui rogabit ꝓ eo offerens arietē ⁊ dimitteť ei.

D

Aīa q̄ peccauerit per ignorantiam feceritq̄ vnū ex his que dn̄i lege ꝓhibētur ⁊ peccati rea intellexerit iniquitatē ſuaꝫ: offeret arietem immaculatū de gregib⁹ ſacerdoti iuxta mēſuram eſtimationēq̄ peccati. Qui orabit pro eo q: neſciens fecerit: ⁊ dimittetur ei: q: per errorē deliquit in domino.

¶ C.S. De lege holocauſti ⁊ igne perpetuo ⁊ lege ſingulorum ſacrificiorum. De oblatione ſacerdotis in die vnctiōis eius: de hoſtia ꝓ peccato: quis eā comedit ⁊ vbi ſacerdotis offerentis ſacrificia erunt. Cap.VI.

A

Locutuſq̄ eſt dn̄s ad moyſen dicēs. Aīa q̄ peccauerit ⁊ ɔtēpto dn̄o negauerit ꝓximo ſuo depoſitū qd̄ fidei eius creditū fuerat: vel vi aliq̄d extorſerit aut calūniam fecerit ſiue rem ꝑditā inuenerit ⁊ inficians inſuꝑ ꝑierauerit: ⁊ qd̄libet aliud ex pluribus fecerit in quibus ſolent peccare hoīes cōuicta delicti perdet oīa q̄ per fraudem voluit obtinere integra ⁊ quintā inſuper partē dn̄o cui dānū intulerat. Pro pctō aūt ſuo offeret arietem immaculatū de grege ⁊ dabit eū ſacerdoti iuxta eſtimationē menſuramq̄ delicti. Qui rogabit ꝓ eo corā dn̄o ⁊ dimitteť illi pro ſingulis que faciēdo peccauit. Locutuſq̄ eſt dominus ad moyſen dicens. Precipe aaron ⁊ filijs eius.

B

De cōſe.diſ.1. c.1.poſt princ. ibi domino cū veſtibus ſcťis

Hec eſt lex holocauſti. Cremabitur i altari tota nocte vſq̄ ad mane. Ignis ex eodē altari erit. Veſtieť tunica ſacerdos ⁊ feminalibus lineis tolletq̄ cineres quos vorans ignis exuſſit: ⁊ ponens iuxta altare ſpoliabitur prioribus veſtimētis: indutuſq̄ alijs afferet eos iuxta caſtra ⁊ in loco mundiſſimo vſq̄ ad fauillam conſumi faciet. Ignis autē in altari ſemper ardebit: quem nutriet ſacerdos: ſubijciens ligna mane per ſingulos dies: ⁊ impoſito holocauſto deſuꝑ adolebit adipes pacificorū. Ignis eſt iſte perpetuus qui nūq̄ deficiet in altari.

De pe.diſ.3.c. iter hec hircū in gl.2.in fine ibi terreno. De cele. mi[?].§. finali.

Hec lex ſacrificij ⁊ libamentorū que offerent filij aaron corā dn̄o ⁊ corā altari. Tollet ſacerdos pugillum ſimile que conſperſa eſt oleo: ⁊ totum thus quod ſuper ſimilam poſitum eſt: adolebitq̄ illud in altari in monimentū odoris ſuauiſſimi dn̄o. Reliquam autem partem ſimile comedet aaron cum filijs ſuis abſq̄ fermento: ⁊ comedet in loco ſanctuarij tabernaculi. Ideo aūt non fermentabitur: q: pars eius in dn̄i offertur incenſum. Sanctum ſanctorum erit ſicut pro peccato atq̄ delicto. Mares tantum ſtirpis aaron comedent illud. Legitimum ac ſempiternum erit in generatiōibus veſtris de ſacrificijs domini. Omnis qui tetigerit illa ſanctificabitur.

C

Locutuſq̄ eſt dominus ad moyſen dicens. Hec eſt oblatio aaron ⁊ filiorum eius quaꝫ offerre debent domino in die vnctionis ſue. Decimam partem ephi offerent ſimile in ſacrificio ſempiterno. Medium eius mane ⁊ medium eius veſpere: que in ſartagine oleo cōſperſa frigetur. Offeret autem eam calidam in odorem ſuauiſſimum domino ſacerdos qui iure patri ſucceſſerit. Et tota cremabitur in altari. Omne enim ſacrificium ſacerdotuꝫ igne conſumetur: nec quiſq̄ comedet ex eo.

D

Locutus eſt autem dominus ad moyſen dicens. Loquere aarō ⁊ filijs ei⁹. Iſta eſt lex hoſtie pro peccato. In loco vbi offerť holocauſtum immolabitur coram domino. Sanctum ſanctorum eſt. Sacerdos qui offeret comedet eam in loco ſancto in atrio tabernaculi. Quicquid tetigerit carnes eius ſanctificabitur. Si de ſanguine illius veſtis fuerit aſperſa lauabitur in loco ſancto. Vas autem fictile in quo cocta eſt confrigetur. Qd̄ ſi vas eneuꝫ fuerit defricabitur ⁊ lauabitur aqua. Oīs maſculus de genere ſacerdotali veſceť de carnibus eius: q: ſanctum ſanctorū eſt. Hoſtia eñi q̄ ceditť pro pctō. cuius ſanguis inferť in tabernaculū teſtimonij ad expiandum in ſanctuario nō comedeť ſed cōbureť igni.

Infra.11.c. Et infra.15.b.

¶ Hec q̄ꝫ eſt lex hoſtie pro delicto. Sancta ſanctorum eſt. Idcirco vbi immolabitur holocauſtum mactabiť ⁊ victima ꝓ delicto. Sanguis eius per gyrum altaris fundeť. Offerent ex ea caudā ⁊ adipē q̄ operit vitalia: duos renunculos ⁊ pinguedinē q̄ iuxta ilia eſt reticulūq̄ iecoris cū renunculis ⁊ adolebit ea ſacerdos ſuꝑ altare. Incenſum eſt dn̄i ꝓ delicto. Oīs maſculus de ſacerdotali genere in loco ſancto veſcetur his carnibus: q: ſanctum ſanctorum eſt. Sicut pro pctō offereť hoſtia ita ꝓ delicto. Vtriuſq̄ hoſtie lex vna erit. Ad ſacerdotem qui eaꝫ obtulerit pertinebit. Sacerdos qui offeret holocauſti victimam habebit pellem eius. Et omne ſacrificiū ſimile qd̄ coquitur in clybano: ⁊ quicquid in craticula: vel in ſartagine preparatur eius erit ſacerdotis a quo offereť ſiue oleo conſperſa ſiue arida fuerit. Cunctis filijs aaron menſura equa per ſingulos diuidetur.

Hic incipit hic capitulum C

¶ C.S. De hoſtia pacificorum q̄s ⁊ q̄ñ comedi debeat: de adipe ⁊ de ſanguine: de ꝑte ſacerdotis ⁊ pectuſculo electionis: ⁊ de conſecratione ſacerdotū. Ca.VII.

A

Hec eſt lex hoſtie pacificorum que offereť dn̄o. Si pro gratiarum actione oblatio fuerit offerent panes abſq̄ fermento: ɔſperſos oleo: ⁊ lagana azima vncta oleo: coctāq̄ ſimilaꝫ ⁊ collyridas olei admixtione cōſperſas: panes q̄ fermētatos cum hoſtia gratiaruꝫ: q̄ immolatur pro pacificis: ex quib⁹ vnus pro primitijs offeretur domino ⁊ erit ſacerdotis qui fundet hoſtie ſanguinem. Cuius carnes eadē comedentur die: nec remanebit ex eis quicq̄ vſq̄ mane. Si voto vel ſponte quiſpiā obtulerit hoſtiam: eadem ſimiliter edetur die. Sed ⁊ ſi quid in craſtinuꝫ remanſerit veſci licitū eſt. Quicquid autem tertius inuenerit dies ignis abſumet. Si quis de carnibus victime pacificorum die tertio comederit irrita fiet eius oblatio nec proderit offerēti quin potius quecunq̄ anima tali ſe edulio cōtaminauerit: preuaricationis rea erit.

Cum cera Sacerdos

B

Caro que aliquid tetigerit immundum nō comedeť: ſed comburetur igni. Qui fuerit mundus veſceť ex ea. Anima polluta q̄ ederit de carnibus hoſtie pacificorum q̄ oblata eſt dn̄o peribit de populis ſuis: ⁊ que tetigerit immundiciā hoīs vel iumentis: ſiue oīs rei que polluere poteſt ⁊ comederit de huiuſcemodi carnibus interibit de populis ſuis. Locutuſq̄ eſt dn̄s ad moyſen dicens. Loq̄re filijs iſrl̄. Adipē ouis ⁊ bouis ⁊ capre nō comedetis. Adipē cadaueris morticini ⁊ eius aīalis: qd̄ a beſtia captū eſt habebitis in varios vſus. Si quis adipem qui offerri debet in incenſum dn̄i comederit: peribit de populo ſuo. Sanguinem q̄ omnis animalis non ſumetis in cibo tam de auibus q̄ de pecoribus. Omnis aīa que ederit ſanguinem peribit de populis ſuis.

Supra.3.b.[?] 30.di c.ſi qui in.c.17.

C

Locutuſq̄ eſt dn̄s ad moyſen dicens. Loquere filijs iſrael dicens. Qui offeret victimam pacificorum domino: offerat ſimul ⁊ ſacrificium: id eſt libamenta eius. Tenebit manibus adipē hoſtie ⁊ pectuſculū. Cunq̄ ambo oblata domino conſecrauerit: tradet ſacerdoti. Qui adolebit adipem ſuper altare: pectuſculū autem erit aaron ⁊ filiorum eius. Armus quoq̄ dexter de pacificorum hoſtijs: cedet in primitias ſacerdotis. Qui obtulerit ſanguinem ⁊ adipem filiorum aaron ipſe habebit ⁊ armum dextrum in portione ſua. Pectuſculum enim eleuationis: ⁊ armum ſeparationis tuli a filijs iſrael de hoſtijs eorū pacificis: ⁊ dedi aarō ſacerdoti ⁊ filijs ei⁹ in lege ꝑpetua ab omni ppl̄o iſrael. Hec eſt vnctio aaron ⁊ filiorum eius in cerimonijs dn̄i in die quo obtulit eos moyſes: vt ſacerdotio fungereť: ⁊ que precepit eis dari dominus a filijs Iſrael

religiōe ꝑpetua in gn̄ationib⁹ ſuis. Jſta eſt lex holocauſti ꝛ ſacrificij pro peccato atq; delicto: ꝛ ꝓ ꝯſecratiōe ꝛ pacificoꝝ victimis quā ꝯſtituit dn̄s moyſi i mōte ſynai qn̄ mādauit filijs iſrael vt offerrent oblationes ſuas dn̄o in deſerto ſynai.

¶ C.S. De cōſecratione aarō ꝛ filioꝝ eius: de oblationibus ꝓ pctō ꝛ cōſecrationis premio: ꝛ ꝙ ſeptē dieb⁹ diffinit̃ conſecratio: ꝛ tot diebus non exibūt de oſtio in tabernaculū Aaron ꝛ filij eius. Cap. VIII.

A Locutuſq; ē dn̄s ad moyſen dicēs. Tolle aarō cū filijs ſuis: veſteſq; eoꝝ ꝛ vnctiōis oleū: vitulū ꝓ pctō: duos arietes: caniſtrū cū azimis ꝛ ꝯgregabis oēꝫ cetū iſrael ad oſtiū tabernaculi. Fecitq; moyſes vt dn̄s imperauerat: ꝯgregataq; oī turba ante fores tabernaculi ait. Jſte eſt ſermo quē iuſſit dn̄s fieri. Statimq; obtulit aarō ꝛ filios ei⁹. Cūq; lauiſſet eos veſtiuit pōtificē ſubucula linea accingēs cū baltheo: ꝛ induēs cū tunica hiacyntina: ꝛ deſup humerale īpoſuit: qđ aſtringēs cīgulo aptauit rationali in quo erat doctrina ꝛ veritas. Cydari q; texit caput ꝛ ſup eā ꝯtra frontē poſuit laminam aureaꝫ cōſecratā in ſanctificatione ſicut ꝑceperat ei dn̄s. Tulit ꝛ vnctionis oleū quo liniuit tabernaculū cū oī ſupellectili ſua.

Num. 17. 21. di. c. 1. ī pri. 50. diſ. c. ſi poſt §. ecōtra ibi in ſacerdotē ē cōſecratus. 8. q. 1. c. in ſcripturis. ibi ſed qui vocatur a domino. 26. diſ. c. eccle. in prin.

B De cōſe. diſ. 1. c. 1. in prin.

Cūq; ſanctificās aſꝑſiſſet altare ſeptē vicib⁹: vnxit illud: et
C oīa vaſa eius labrūq; cū baſi ſua ſanctificauit oleo. Qđ fundens ſup caput aaron vnxit eū et cōſecrauit. Filios q; eius oblatos conſecrauit veſtiuitq; tunicis lineis ꝛ cinxit Baltheis: impoſuitq; mitras vt iuſſerat dn̄s. Obtulit ꝛ vitulū pro pctō. Cūq; ſup caput eius poſuiſſet aaron ꝛ filij eius manus ſuas immolauit eū hauriēs ſanguinē ꝛ tincto digito tetigit cornua altaris ꝑ gyrū. Quo expiato ꝛ ſacrificato
D fudit reliquum ſanguinem ad fundamenta eius. Adipē vo ꝙ erat ſup vitalia ꝛ reticulū iecoris: duoſq; renunculos cuꝫ aruinulis ſuis adoleuit ſup altare vitulū cū pelle ꝛ carnib⁹: ꝛ fimo cremans extra caſtra ſicut preceperat dn̄s. Obtulit ꝛ arietē in holocauſtū. Sup cuius caput cū impoſuiſſent aaron ꝛ filij eius man⁹ ſuas immolauit eū ꝛ fudit ſanguinē ei⁹ per circumitum altaris: ipſumq; arieteꝫ in fruſta cōcidens caput eius ꝛ art⁹ ꝛ adipē adoleuit igni lotis prius inteſtinis ꝛ pedib⁹. Totumq; ſimul arietē incēdit ſup altare: eoq; eſſet holocauſtū ſuauiſſimi odoris dn̄o ſicut preceperat ei. Obtulit ꝛ arietē ſcđm i cōſecrationē ſacerdotū: poſuerūtq;
E ſup caput eius aaron ꝛ filij eius manus ſuas. Quē cū immolaſſet moyſes ſumēs de ſanguine eius tetigit extremū auricule dextre aaron: ꝛ policē manus eius dextre ſimiliter ꝛ pedis. Obtulit ꝛ filios aaron. Cumq; de ſanguine arietis immolati tetigiſſet extremū auricule ſinguloꝝ dextere ꝛ pollices man⁹ ac pedis dextri: reliquuꝫ fudit ſup altare ꝑ circuitum. Adipem vero ꝛ caudam oēmq; pinguedinē que operit inteſtina: reticulumq; iecoris ꝛ duos renes cuꝫ adipib⁹
F ſuis et armo dextro ſeparauit. Tollens autē de caniſtro azimoꝝ qđ erat coram dn̄o panes abſq; fermento ꝛ colyridam conſperſaꝫ oleo laganūq; poſuit ſup adipes ꝛ armū dextrū tradēs ſimul oīa aarō ꝛ filijs eius. Qui poſtq; leuauerūt ea corā dn̄o rurſum ſuſcepta de manibus eoꝝ adoleuit ſuper altare holocauſti eo ꝙ cōſecrationis eſſet oblatio in odorē ſuauitatis ſacrificij dn̄i. Tulitq; pectuſculum eleuans illud corā dn̄o de ariete cōſecrationis in partem ſuā: ſicut ꝑceperat ei dn̄s. Aſſumenſq; vnguētum ꝛ ſanguinem qui erat in altari aſperſit ſup aaron ꝛ veſtimēta eius ꝛ ſuper filios illi⁹ ac veſtes eoꝝ. Cumq; ſanctificaſſet eos in veſtitu: precepit eis dicens. Coquite carnes ante fores tabernaculi ꝛ ibi comedite eas. Panes q; conſecrationis edite ꝗ poſiti ſunt in caniſtro ſicut precepit mihi dn̄s dicēs. Aaron ꝛ filij eius comedent eos. Quicquid aūt reliquū fuerit de carne ꝛ panibus ignis abſumet. De oſtio q; tabernaculi non exibitis ſeptem diebus vſq; ad diem quo complebit̃ tp̄s conſecrationis veſtre. Septē eñ dieb⁹ finit̃ conſecratio ſicut ꝛ in pn̄ciarum factum eſt: vt ritus ſacrificij cōpleret̃. Die ac nocte manebitis in tabernaculo obſeruantes cuſtodias domini: ne moriamini. Sic enim mihi preceptū eſt. Feceruntq; Aaron ꝛ filij eius cuncta que locutus eſt dn̄s per manū moyſi. G

¶ Capituli Summariuꝫ. De prima immloatiōe ſacerdotis pro ſuo peccato ꝛ populi ꝛ qualr̃ dn̄s apparuit eis: qualiter moyſes ꝛ aarō benedixerūt pplo. ꝙ ignis egreſſus a deo deuorauit holocauſtū: turba laudauit dn̄m. Ca. IX.

Facto aūt octauo die vocauit Moyſes aaron ꝛ filios ei⁹ ac maiores natu iſrael. Dixitq; ad aarō. Tolle de armento vitulum pro peccato: ꝛ arietē in holocauſtū vtrūq; immaculatum ꝛ offer illos corā dn̄o: ꝛ ad filios iſrael loqueris. Tollite hyrcū pro pctō ꝛ vitulū atq; agnuꝫ anniculū ſine macula in holocauſtum bouem ꝛ arietem pro pacificis ꝛ immolate eos corā dn̄o in ſacrificio ſingulorum. ſimilā cōſperſam oleo offerentes. Hodie eñ dn̄s apparebit vobis. Tulerūt ergo cuncta que iuſſerat moyſes ad oſtiū tabernaculi. Ubi cū oīs multitudo aſtaret ait Moyſes. Jſte eſt ſermo quem precepit dn̄s: facite ꝛ apparebit vobis gloria eius. Et dixit ad aaron. Accede ad altare ꝛ immola pro pctō tuo. Offer holocauſtum: ꝛ deprecare pro te ꝛ pro pplo. Cumq; mactaueris hoſtiam populi ora pro eo ſicut precepit dn̄s. Statimq; aaron accedens ad altare immolauit vitulum pro peccato ſuo: cuius ſanguinē obtulerunt ei filij ſui. Jn quo tingēs digitum tetigit cornua altaris: et fudit reſiduum ad baſim eius. Adipemq; ꝛ renunculos ac reticuluꝫ iecoris que ſunt pro peccato adoleuit ſuper altare ſicut preceperat domin⁹ moyſi. Carnes vero ꝛ pellē eius extra caſtra combuſſit igni. Jmmolauit et holocauſti victimā. Obtuleruntq; ei filij ſui ſanguinem eius quem fudit per altaris circumitum. Jpſaꝫ etiam hoſtiā in fruſta conciſam cum capite ꝛ membris ſingulis obtulerunt que omnia ſuper altare cremauit igni lotis aqua prius inteſtinis ꝛ pedibus. Et pro peccato populi offerēs mactauit hyrcū: expiatoq; altari fecit holocauſtū: addens in ſacrificio libamenta que pariter offerunt̃: ꝛ adolēs ea ſup altare abſq; cerimonijs holocauſti matutini. Jmmolauitq; bouem atq; arietē hoſtias pacificas populi. Obtuleruntq; ei filij ſui ſanguinem quem fudit ſuper altare in circūitu: adipes autem bouis ꝛ caudā arietis: renūculoſq; cum adipibus ſuis: ꝛ reticulum iecoris poſuerunt ſuper pectora. Cumq; cremati eſſent adipes ſuper altare pectora eorum ꝛ armos dextros ſeparauit aaron eleuans coram domino ſicut preceperat Moyſes. Et extendens manum ad populum benedixit ei. Sicq; completis hoſtijs pro peccato ꝛ holocauſtis ꝛ pacificis: deſcēdit. Jngreſſi autem moyſes ꝛ aaron in tabernaculum teſtimonij: ꝛ deinceps egreſſi benedixerunt populo. Apparuitq; gloria domini omni multitudini ꝛ ecce egreſſus ignis a domino deuorauit holocauſtum ꝛ adipes que erant ſuper altare. Qđ cū vidiſſent turbe laudauerunt dn̄m: ruentes in facies ſuas.

A

6. di. c. his ita ibi de agno. 31. q. 1. c. ſi qua §. ſed obiicitur ibi permiſit. De pe. d. 1. c. ꝑtinēt in pri.

B

C

De pe. di. 1. ca. inter hec hyrcū in glo. 1.

D

¶ Cap. Sū.

¶ Cap. Summa. De morte nadab ⁊ abiu: de vino nõ bibẽdo: ⁊ parte ſacerdotali: ⁊ hirco cõbuſto. Cap. X.

A Infra.16.g. Numeri.3.a et.26.g. Ps.105.

Arreptiſq; nadab ⁊ abiu filij aaron thuribulis impoſuerũt ignem ⁊ incenſum deſuper offerentes coraʒ domino igneʒ alienũ: qđ eis ꝑceptũ non erat. Egreſſuſq; ignis a dño deuorauit eos ⁊ mortui ſunt coram dño. Dixitq; moyſes ad aarõ. Hoc eſt qđ locutus eſt dñs. Sanctificabor in his q̃ appropinquãt mihi: ⁊ in conſpectu oĩs populi glorificabor. Qđ audiens tacuit aaron. Vocatis aũt moyſes myſabele ⁊ elyſaphan filijs ozieł patrui aaron: ait ad eos. Ite ⁊ tollite fratres veſtros de cõſpectu ſanctuarij: ⁊ aſportate extra caſtra. Cõfeſtimq; ꝑgentes tulerũt eos: ſicut iacebant veſtitos lineis tunicis ⁊ eiecerũt foras vt ſibi fuerat imperatũ. Locutuſq; eſt moyſes ad aarõ ⁊ ad eleazar ⁊ ithamar filios eius. Capita vr̃a nolite nudare: ⁊ veſtimẽta nolite ſcindere: ne forte moriamini: ⁊ ſup omneʒ cetũ oriatur idignatio. Fratres veſtri ⁊ oĩs domus iſrael plãgant incendiũ qđ dñs ſuſcitauit: vos autẽ nõ egrediemini fores tabernaculi: alioqui peribitis. Oleũ quippe ſancte vnctionis eſt ſup vos. Qui fecerũt oĩa iuxta preceptũ moyſi. Dixitq; dñs ad aaron. Vinũ ⁊ omne quod inebriare põt nõ bibetis tu ⁊ filij tui q̃n intrabitis in tabernaculum teſtimonij ne moriamini: q: preceptũ ſempiternuʒ eſt in generationes veſtras ⁊ vt habeatis ſcientiã diſcernẽdi inter ſanctum ⁊ ꝓphanũ: inter pollutũ ⁊ mundũ: docetiſq; filios iſrael oĩa legitima mea q̃ locutus ſum ad eos ꝑ manũ moyſi. Locutuſq; eſt moyſes ad aaron ⁊ ad eleazar ⁊ ithamar filios eius qui erãt reſidui. Tollite ſacrificium qđ remãſit de oblatione dñi: ⁊ comedite illud abſq; fermento iuxta altare q: ſanctum ſanctoꝝ eſt. Comedetis aũt in loco ſancto: qđ datuʒ eſt tibi ⁊ filijs tuis de oblationibus domini ſicut preceptum eſt mihi. Pectuſculum quoq; quod oblatuʒ eſt: ⁊ armũ qui ſeparatus eſt edetis in loco mũdiſſimo tu ⁊ filij tui ⁊ filie tue tecũ. Tibi enĩ ac liberis tuis repoſita ſunt de hoſtijs ſalutaribus filiorum iſrael: eo q̃ armũ et pectus ⁊ adipes qui cremant̃ in altari eleuauerunt corã dño ⁊ pertineant ad te ⁊ ad filios tuos lege perpetua: ſicut precepit dñs. Inter hec hyrcuʒ qui oblatus fuerat ꝓ peccato cũ quereret moyſes exuſtuʒ reperit. Iratuſq; cõtra eleazar ⁊ ithamar filios aaron qui remãſerant: ait. Cur nõ comediſtis hoſtiam pro peccato in loco ſancto qui ſancta ſanctoꝝ eſt: ⁊ data vobis vt portetis iniquitatẽ multitudinis ⁊ rogetis pro ea in conſpectu dñi: preſertim cum de ſanguine illi⁹ non ſit illatum intra ſancta ⁊ comedere debueratis eam in ſanctuario: ſicut preceptuʒ eſt mihi. Reſpõdit aaron: Oblata eſt hodie victima pro peccato ⁊ holocauſtum coraʒ domino mihi autem accidit quod vides. Quomodo potui comedere eam: aut placere domino in cerimonijs mente lugubri? Quod cũ audiſſet moyſes: recepit ſatiſfactionem.

De pe. diſ.3. c. Iter hec hirci. ſ.in. ʒ. legſlatoi. in glo.

B

De di.c. propoſuiſti. poſt pn. ibi eſt eñ ver⁹ 35. diſ. 1. ⁊. c. vi nolentum.

C

31. di.c. tenere ibi q: talia. 82. di.c. ꝓpoſuiſti ibi: q: ex alta tribu. ⁊. c. plurimos ibi generãdi facultas.

32. q. 4. c. recurrat § his ita. et predicto. c. inter hec hircum. ij.

D

De pe. diſ.3. c. Iter hec hircuʒ ſ. ⁊. 2. in glo.

De pe. diſ.3. c. Iter hec hircũ 1. q. 2. in glo.

¶ Cap. Sum. De immũdis animalibus ad eſum: ⁊ q̃ ſancti debet eſſe: q: ſanctus eſt dominus. Cap. XI.

1. q. 1. c. ſicut eunuchus.

Locutuſq; eſt dñs ad moyſen ⁊ Aaron dicens. Dicite filijs iſrael. Cuſtodite oĩa que ſcripſi vobis vt ſiʒ de⁹ veſter. Hec ſunt aĩalia que comedere debetis de cũctis animãtibus terre. Omne quod habet diuiſaʒ vngulam et ruminat in pecoribus comedetis. Quicquid autem ruminat et habet vngulam ſed non diuidit eam ſicut camelus ⁊ cetera: non comedetis illud: et inter immũda reputabitis. Cyrogrillus qui ruminat vngulamq; non diuidit immundus eſt. Lepus quoq; nam ⁊ ipſe ruminat: ſed vngulam non diuidit et ſus qui cum vngulam diuidat: non ruminat: horum carnibus non veſcimini nec cadauera contingetis: quia immunda ſunt vobis. Hec etiã ſunt que gignuntur in aquis: et veſci licitum eſt. Omne qđ habet pennulas et ſquamas tam in mari quam in fluminibus et ſtagnis: comedetis. Quicquid autem pennulas et ſquamas non habet eorum que in aquis mouentur ⁊ viuũt abominabile vobis execrãdumq; erit. Carnes eorum non comedetis: ⁊ morticinia vitabitis. Cuncta que nõ habent pennulas ⁊ ſquamas in aquis polluta erunt. Hec ſunt que de auibus comedere non debetis: et vitanda ſunt vobis. Aquilam ⁊ gryphẽ ⁊ halietuʒ ⁊ miluum ac vulturem iuxta genus ſuum ⁊ omne coruini generis in ſimilitudinem ſuam ſtruthionem et noctuam ⁊ larum ⁊ accipitrem iuxta genus ſuum: bubonem ⁊ mergulum ⁊ cygnum et ibin ⁊ onocrotalum ⁊ porphirionem herodionem et charadrion iuxta genus ſuum: vpupam quoq; ⁊ veſpertilionem. Omne de volucribus quod graditur ſuper quatuor pedes abominabile erit vobis. Quicquid autẽ ambulat quidem ſuper quatuor pedes: ſed habet longiora retro crura per que ſallit ſuper terram comedere debetis: vt eſt brucus in genere ſuo: et attachus atq; ophiomachus ac locuſta ſingula iuxta gen⁹ ſuum. Quicquid autem ex volucribus quatuor tantuʒ habet pedes execrabile erit vobis: et quicunq; morticinia eorum tetigerit polluetur ⁊ erit immundus vſq; ad veſperũ. Et ſi neceſſe fuerit vt portetur quippiam horum mortuum: lauabit veſtimenta ſua: et immundus erit vſq; ad occaſum ſolis. Omne animal quod habet quidem vngulã: ſed nõ diuidit eam nec ruminat immũdum erit: ⁊ quicquid tetigerit illud cõtaminabit̃. Quod ambulat ſuper manus ex cũctis animantibus que incedunt quadrupedia: immundum erit. Qui tetigerit morticinia eorum polluetur vſq; ad veſperuʒ. Et qui portauerit huiuſcemodi cadauera lauabit veſtimẽta ſua et immundus erit vſq; ad veſperum: quia omnia hec immunda ſunt vobis. Hec quoq; inter polluta reputabuntur de his que mouentur in terra. Muſtella ⁊ mus et crocodilus: ſingula iuxta genus ſuum: migale: ⁊ cameleon. et ſtellio et lacerta et talpa: omnia hec immunda ſunt. Qui tetigerit morticinia eorum: immundus erit vſq; ad veſperum. et ſuper quod ceciderit quicq̃ de morticinis eorum polluetur: tam vas ligneum et veſtimentum quã pelles ⁊ cilicia: ⁊ in quocũq; fit opus: tingentur aqua et polluta erunt vſq; ad veſperum: et ſic poſtea mundabuntur. Vas autem fictile in quod horum quicq̃ intro ceciderit polluetur et idcirco frangendum eſt. Omnis cibus quem comedetis: ſi fuſa fuerit ſuper eum aqua immundus erit: et omne liquens qđ bibitur de vniuerſo vaſe immundum erit. Et quicquid de morticinis huiuſcemodi ceciderit ſuper illud: immũdũ erit ſiue clybani ſiue ſytropedes deſtruentur ⁊ immundi erunt. Fontes vero et ciſterne et omnis aquarum congregatio munda erit. Qui morticinium eorum tetigerit polluetur. Si ceciderit ſuper ſementem non polluet eam. Si autem quiſpiam aqua ſementem perfuderit: et poſtea morticinis

A Deute. 14. a.

32. q. 1. ca. nuptie. in. 3. glo.

B

C

D

E

Supra. 6. d infra. 15. b.

F

tacta fuerit: ſtatim polluetur. Si mortuum fuerit animal qđ
licet vobis comedere: qui cadauer eius tetigerit: immundꝰ
erit vſq; ad veſperum. Et qui comederit ex eo quippiā ſiue
portauerit lauabit veſtimenta ſua: et immundus erit vſq;
G ad veſperū. Omne quod reptat ſuper terrā abominabile
erit: nec aſſumetur in cibum. Quicquid ſuper pectus qua-
drupes graditur ⁊ multos habet pedes ſiue per humū tra
hitur non comedetis: quia abominabile eſt. Nolite conta-
minare animas veſtras nec tangatis quicq̄ eorum ne immū-
Infra.19.a. 1.Pe.1.c. di ſitis. Ego ſū dominus deus veſter. Sancti eſtote: quia
ego ſanctus ſum: ne polluatis animas veſtras in omni re-
ptili quod mouetur ſuper terram. Ego enim ſum dominus
qui eduxi vos de terra egypti: vt eſſem vobis in deū. San
cti eritis: quia ego ſanctus ſum. Iſta eſt lex animantium ac
volucrum ⁊ omnis anime viuentis que mouetur in aqua: ⁊
reptat in terra vt differentias noueritis mundi ⁊ immundi
⁊ ſciatis quid comedere ⁊ reſpuere debeatis.

Cap. Sum. De immūditia mulieris puerpere ⁊ mūda
tione ipſius ⁊ oblatione eius. Cap. XII.

A
5.di.c.hec q̄. ⁊ c.cū enixa.⁊.c. ad eius.33.q 1. c.iō.ꝟ.item cō iunge. Locutus eſt dn̄s ad moyſen dicens. Loquere fi-
lijs iſrael: et dices ad eos. Mulier ſi ſuſcepto ſe
mine pepererit maſculū: immunda erit ſeptem
diebus iuxta dies ſeparationis menſtrue ⁊ die
B
De purg. poſt par.c.vnico. 25.q.1.c. ideo. ꝟ.conſiŭge. Luce.2.d. octauo circumcidetur infantulus: ipſa vero triginta tribus
diebus manebit in ſanguine purificationis ſue. Omne ſan
ctum non tanget nec ingredietur in ſanctuarium: donec im
pleantur dies purgationis ſue. Sin autem feminam pepe-
rerit: immunda erit duabus hebdomadibus iuxta ritū flu-
xus menſtrui ⁊ ſexaginta ſex diebꝰ manebit in ſanguine pu-
C rificationis ſue. Cunq; expleti fuerint dies purgatiōis ſue
pro filio ſiue pro filia: deferet agnum anniculū in holocau
ſtum: ⁊ pullum columbe ſiue turturem pro peccato ad oſtiū
D tabernaculi teſtimonij: ⁊ tradet ſacerdoti. Qui offeret illa
Supra.5.b. Luce.2.d. coram domino: ⁊ rogabit pro ea: ⁊ ſic mundabitur a proflu-
uio ſanguinis ſui. Iſta eſt lex parientis maſculum aut femi-
nam. Quod ſi nō inuenerit manus eiꝰ: nec potuerit offerre
agnum: ſumet duos turtures vel duos pullos colūbarum:
vnum in holocauſtum ⁊ alterum pro peccato. Orabitq; ꝓ
ea ſacerdos. ⁊ ſic mundabitur.

Cap. Sum. De immūdicia hoīs leproſi. qūo cognoſca
tur: ⁊ qūo ſe debēt hr̄e: ⁊ de lepra veſtimētoꝝ. Cap. XIII.

A
11.q.3.c.qūo. De pe.di.1.c. voluiſſent.§. denique i.ꝟ. moyſi.§.chri ſtus quoq;. 91.diſt.c.ecce. ibi iudices eē mādati ſunt. 9.q.3.c. aliorū qui filij ſunt le gitimi.c.per venerabilem. Locutuſq; eſt dn̄s ad moyſen et Aaron di-
cens. Homo in cuius cute ⁊ carne ortꝰ fue
rit diuerſus color ſiue puſtula: aut quaſi lu
cens quippiam: id eſt plaga lepre: adduce-
tur ad aaron ſacerdotē vel ad vnum quēli-
bet filiorum eius. Qui cum viderit leprā in
cute ⁊ pilos in album mutatos colorem: ipſamq; ſpecie ſ le-
pre humiliorem cute: ⁊ carne reliqua: plaga lepre eſt: ⁊ ad ar
bitrium eius ſeparabitur. Sin autē lucens candor fuerit in
cute: nec humilior carne reliqua ⁊ pili coloris priſtini: reclu
det eum ſacerdos ſeptem diebus ⁊ cōſyderabit die ſeptimo
Et ſi quidem lepra vltra non creuerit: nec tranſierit in cute:
priores terminos rurſum recludet eū ſeptem diebus alijs:
B ⁊ die ſeptimo contemplabitur. Si obſcurior fuerit lepra: ⁊
nō creuerit in cute mundabit eā: quia ſcabies eſt: lauabitq;
homo veſtimenta ſua: ⁊ mundus erit. Quod ſi poſtq̄ a ſa-
cerdote viſus eſt ⁊ redditus eſt mūditie iterum lepra creue
rit adducetur ad eū: ⁊ immundicie condēnabitur. Plaga
lepre ſi fuerit in homine adducetᷣ ad ſacerdotem ⁊ videbit
eum. Cunq; color albus in cute fuerit: ⁊ capillorum mutaue
rit aſpectū: ipſa quoq; caro viua apparuerit lepra vetuſtiſ
ſima iudicabitur atq; inolita cuti. Contaminabit itaq; eū
ſacerdos ⁊ non recludet: q: perſpicue immundicie eſt. Sin
autem effloruerit diſcurrens lepra in cute operuerit omnē
carnem a capite vſq; ad pedes: quicquid ſub aſpectu ocu-
lorum cadit: cōſyderabit eum ſacerdos et teneri lepra mun
diſſima iudicabit: eo ꝙ omnis cutis in candorē verſa ſit: ⁊
idcirco homo mundus erit. Quando vero caro viuēs in ea
apparuerit tūc ſacerdotis iudicio polluetur: ⁊ inter immū
dos reputabitur. Caro enī viua ſi lepra aſpergitur imunda C
eſt. Qđ ſi rurſum verſa fuerit in alborē ⁊ totum hoīem ope-
ruerit: cōſyderabit eū ſacerdos: ⁊ mundū eſſe decernet. Ca
ro aūt ⁊ cutis in qua vlcus natum eſt ⁊ ſanatum ⁊ in loco vl
ceris cicatrix alba apparuerit ſiue ſubruffa: adducetur ho-
mo ad ſacerdotem. Qui cū viderit locū lepre humiliorem
carne reliqua ⁊ pilos verſos in candorē cōtaminabit eum.
Plaga enī lepre orta eſt in vlcere. Quod ſi pilus coloris eſt
priſtini: ⁊ cicatrix ſubobſcura ⁊ vicina carne non eſt humi-
lior: recludet eū ſeptem diebus. Et ſi quidem creuerit adiu
dicabit eum lepre. Sin autem ſteterit in loco ſuo vlceris eſt
cicatrix: ⁊ homo mundus erit. Caro aūt ⁊ cutis quā ignis
exuſſerit: ⁊ ſanata albā ſiue rufam habuerit cicatricem cō
ſyderabit eam ſacerdos. Et ecce ſi verſa eſt in alborem ⁊ lo D
cus eius reliqua cute eſt humilior cōtaminabit eū: q: pla-
ga lepre in cicatrice orta eſt. Qđ ſi piloꝝ color non fuerit im
mutatus nec humilior plaga carne reliqua: ⁊ ipſa lepre ſpe-
cies fuerit ſubobſcura: recludet eum ſeptē diebus: ⁊ die ſe-
ptimo contemplabitur. Si creuerit in cute lepra cōtamina
bit eum. Sin autem in loco ſuo candor ſteterit non ſatis cla
rus plaga combuſtionis eſt: ⁊ idcirco mundabitur: q: cica- E
trix eſt cōbuſture. Uir ſiue mulier in cuius capite vel barba
germinauerit lepra: videbit eos ſacerdos. Et ſi q̄dē humi
lior fuerit locus carne reliqua: ⁊ capillus flauꝰ ſolitoq; ſub-
tilior: contaminabit eos: q: lepra capitis ac barbe eſt. Sin
autem viderit locum macule equalem vicine carni ⁊ capillū
nigrum recludet eos ſeptem diebus ⁊ die ſeptimo intuebi-
tur. Si non creuerit macula ⁊ capillus ſui coloris eſt: ⁊ locꝰ
plage carni relique equalis: radetur homo abſq; loco ma-
cule: ⁊ includetᷣ ſeptem diebꝰ alijs. Si die ſeptimo viſa fue-
rit ſtetiſſe plaga in loco ſuo: nec humilior carne reliqua mū-
dabit eum: lotiſq; veſtibus ſuis mūdus erit. Sin autē poſt
emundationē rurſus creuerit macula in cute non q̄ret am-
plius vtrum capillus in flauū colorem ſit cōmutatus quia
aperte immundus eſt. Porro ſi ſteterit macula ⁊ capilli ni-
gri fuerint: nouerit hominē ſanatum eſſe: ⁊ cōfidēter eū pro
nunciet mundū. Uir ſiue mulier in cuius cute candor appa-
ruerit: intuebitᷣ eos ſacerdos. Si dep̄rehēderit ſubobſcu-
rum alborem lucere in cute: ſciat non eſſe leprā: ſed maculā F
coloris candidi ⁊ hoīem mūdum. Uir de cuius capite capil
li fluunt caluus ⁊ mundus eſt. Et ſi a fronte ceciderint pili.
recaluaſter ⁊ mundus eſt. Sin aūt in caluitio ſiue i recalua-
tione albus vel rufus color fuerit exortus: et hoc ſacerdos
viderit cōdēnabit eū haud dubie lepre que orta eſt in cal-
uitio. Quicūq; ergo maculatꝰ fuerit lepra: ⁊ ſeparatus eſt
ad arbitrium ſacerdotis habebit veſtimēta diſſuta: caput
nudum: os veſte contectū: contaminatū ac ſordidum ſe cla
mabit. Omni tempore quo leproſus eſt ⁊ immundus ſolus
habitabit extra caſtra. Ueſtis lanea ſiue linea que lepram
habuerit i ſtamine atq; ſub tegmine aut certe pellis: vel q̄c-
quid ex pelle confectū eſt: ſi alba vel rufa macula fuerit in-
fecta lepra reputabitur: oſtendeturq; ſacerdoti. Qui cōſy- G
deratam recludet ſeptē diebus: ⁊ die ſeptimo rurſus aſpi-
ciens ſi dep̄rehenderit creuiſſe lepra perſeuerans eſt: pollu-
tum iudicabit veſtimentum: ⁊ omne in quo fuerit inuēta: et
idcirco cōburetur flāmis. Qđ ſi eā viderit non creuiſſe pre-
cipiet ⁊ lauabunt id in quo lepra eſt: recludetq; illud ſeptē
diebꝰ alijs: ⁊ cū viderit faciē q̄dē priſtinā nō reuerſā nec tn̄
creuiſſe leprā immūdū iudicabit ⁊ igne cōburet: eo ꝙ infu-
ſa ſit in ſuꝑficie veſtimēti vel ꝑ totū lepra. Sin aūt obſcurior
fuerit locus lepre poſtquam veſtis eſt lota abrumpet eum
et a ſolido diuidet: ꝙ ſi vltra apparuerit in his locis que

prius immaculata erant lepra volatilis ⁊ vaga dz igne cō-
buri: ſi ceſſauerit lauabit aqua ea que plura ſunt ſecundo: ⁊
mūda erunt. Jſta eſt lex lepre veſtimenti lanei ⁊ linei ſtami-
nis atq; ſubtegminis omniſq; ſupellectilis ipellice quomo
do mundari debeat vel contaminari.

❡ Cap. Sum. De mundatiōe leproſi ⁊ de ſacrificio ⁊ de le
pra domus: ⁊ de purificatione ipſius. Cap. XIIII.

A Math.8.a. Mar.1.a. Luce.5.c. Locutuſq; eſt dñs ad moyſen dicēs. Hic eſt rit⁹
leproſi qñ mundandus eſt. Adducetur ad ſacer
dotem. Qui egreſſus de caſtris: cum inuenerit
lepram eſſe mundataz precipiet ei qui purificat
vt offerat duos paſſeres viuos pro ſe quos veſci licitum eſt
De pe. di. 1. c. hoc idē. et. ca. quē penitet in ptin. ⁊ lignū cedrinum vermiculūq; ⁊ hyſopum. Et vnū ex paſſe
ribus immolari iubebit in vaſe fictili ſuper aquas viuētes
alium aūt viuum cum ligno cedrino ⁊ cocco ⁊ yſopo tinget
in ſanguine paſſeris immolati. quo aſperget illum qui mū-
dandus eſt ſepties vt iure purgetur: ⁊ dimittet paſſerez vi-
uum vt in agrū auolet. Cumq; lauerit homo veſtimenta ſua
radet omnes pilos corporis ⁊ lauabitur aqua purificatuſ-
q; ingredietur caſtra: ita dūtaxat vt maneat extra taberna
culum ſuum ſeptē diebus ⁊ die ſeptimo radet capillos capi
tis: barbamq; ⁊ ſupercilia: ac totius corpis pilos. Et lotis
B rurſum veſtibus ⁊ corpore: die octauo ſumet duos agnos
immaculatos ⁊ ouem anniculā abſq; macula: et tres deci-
mas ſimile in ſacrificium que conſperſa ſit oleo et ſeorſum
olei ſextariuz. Cumq; ſacerdos purificans hoīem ſtatuerit
eū: ⁊ hec omnia corā dño in oſtio tabernaculi teſtimonij tol
let agnum ⁊ offeret eum p̄ delicto oleiq; ſextariū. Et obla-
tis ante dñm omnibus immolabit agnū vbi ſolet immolari
hoſtia pro peccato holocauſtuz: id eſt in loco ſancto. Sicut
C enī pro peccato ita ⁊ pro delicto ad ſacerdotez pertinet ho
ſtia. Sancta ſanctoꝝ eſt. Aſſumenſq; ſacerdos de ſanguine
hoſtie q̄ immolata eſt pro delicto: ponet ſuper extremū au-
ricule dextre eius qui mūdatur: ⁊ ſuper pollices manus de
xtre ⁊ pedis ⁊ de olei ſextario mittet in manū ſuam ſiniſtrā:
tingetq; digitum dextrū in eo ⁊ aſperget coram domino ſe
pties. Quod aūt reliquū eſt olei in leua manu fundet ſuper
extremum auricule dextre eius qui mundatur: ⁊ ſup polli-
ces man⁹ ac pedis dextri: ac ſuper ſanguinē qui effuſus eſt
pro delicto: ⁊ ſuper caput eius. Rogabitq; p̄ eo ſacerdos
coram domino: ⁊ faciet ſacrificium pro peccato. Tūc immo
labit holocauſtum ⁊ ponet illud in altari cū libamētis ſuis:
⁊ homo rite mundabitur. Quod ſi pauper eſt ⁊ non pōt ma
Supra.1.b. et ſupra.12.d. nus eius inuenire q̄ dicta ſunt pro delicto aſſumet agnuz ad
oblationez vt roget pro eo ſacerdos decimamq; partē ſimi
D le conſperſe oleo in ſacrificium ⁊ olei ſextarium: duoſq; tur
tures ſiue duos pullos columbe quoꝝ vnus ſit pro peccato
⁊ alter ī holocauſtū: offeretq; ea octauo die purificationis
ſue ſacerdoti ad oſtiū tabernaculi teſtimonij corā domino.
Qui ſuſcipiens agnū p̄ delicto ⁊ ſextarium olei: leuabit ſi-
mul immolatoq; agno de ſanguine eius ponet ſup extremū
auricule dextre illius qui mundatur: ⁊ ſup pollices manus
eius ac pedis dextri. Olei vero partem mittet in manū ſuā
ſiniſtram in quo tingens digitum dextre manus aſperget
ſepties contra dominū: tāgetq; extremū dextre auricule il-
lius qui mundatur: ⁊ pollices manus ac pedis dextri ī loco
ſanguinis qui effuſus eſt p̄ delicto. Reliquam autem par-
tem olei que eſt in ſiniſtra manu mittet ſuper caput purifica
ti vt placet p̄ eo dominū: ⁊ turturem ſiue pullū colūbe offe-
ret vnū p̄ delicto ⁊ alterū in holocauſtū cū libamētis ſuis.
Hoc eſt ſacrificiū leproſi: qui habere non pōt oīa in emūda
tionē ſui. Locutuſq; eſt dñs ad moyſen ⁊ aaron dicēs. Cūq;
E ingreſſi fueritis terrā chanaan quā ego dabo vobis in poſ-
ſeſſionem: ſi fuerit plaga lepre in edib⁹: ibit cuius eſt dom⁹
nuncians ſacerdoti et dicet. Quaſi plaga lepre videt̄ mihi
eſſe in domo mea. At ille precipiet vt efferantur vniuerſa de
domo priuſq; ingrediatur eā et videat vtrū leproſa ſit: ne im
munda fiant omnia que in domo ſunt. Intrabitq; poſtea vt
conſyderet lepram domus. Et cuz viderit in parietib⁹ illius
quaſi valliculas pallore ſiue rubore deformes ⁊ humiliores
ſuperficie reliqua: egredietur oſtiuz domus ſtatim: ⁊ claudet
illam ſeptem diebus. Reuerſuſq; die ſeptimo cōſyderabit
eam. Si inuenerit creuiſſe lepram iubebit erui lapides in F
quibus lepra eſt ⁊ proijci eos extra ciuitatem in locum im-
mundum: domum aūt ipſam radi intrinſecus p̄ circūitum ⁊
ſpargi puluerem raſure extra vrbē in locuz immundū: lapi-
deſq; alios reponi p̄ his qui ablati fuerint ⁊ luto alio liniri
domum. Sin aūt poſtq̄ eruti ſunt lapides ⁊ puluis elatus
⁊ alia terra lita ingreſſus ſacerdos viderit reuerſam lepraz
⁊ parietes reſperſos maculis lepra eſt pſeuerans ⁊ immun
da domus. Quam ſtatim deſtruēt ⁊ lapides eius ac ligna
atq; vniuerſum puluerē p̄ijcient extra oppidū in locuz im-
mundum. Qui intrauerit domū qñ clauſa eſt immund⁹ erit
vſq; ad veſperū: ⁊ qui dormierit in ea ⁊ comederit quippiā
lauabit veſtimenta ſua. Quod ſi introiens ſacerdos vide-
rit leprā non creuiſſe in domo poſtq̄ denuo lita fuerit: puri G
ficabit eaz reddita ſanitate. Et in purificatione eius ſumet
duos paſſeres lignūq; cedrinum ⁊ vermiculum atq; yſopū.
Et immolato vno paſſere in vaſe fictili ſup aquas viuas: tol
let lignum cedrinum ⁊ hyſopuz: ⁊ coccum ⁊ paſſerem viuuz
⁊ tinget omnia in ſanguine paſſeris immolati atq; in aquis
viuentibus ⁊ aſperget domū ſepties purificabitq; eam taz
in ſanguine paſſeris q̄ in aquis viuentibus ⁊ in paſſere viuo
lignoq; cedrino ⁊ hyſopo atq; vermiculo. Cumq; dimiſerit
paſſerem auolare in agrū libere: orabit pro domo ⁊ iure mū
dabitur. Jſta eſt lex oīs lepre ⁊ percuſſure lepre veſtiū ⁊ do
moꝝ cicatricis ⁊ erumpentium papularum lucentis ma-
cule ⁊ in varias ſpecies coloribus immutatis: vt poſſit ſci-
re quo tempore mundum quid velim mundum ſit.

❡ Cap. Sum. De ſeminifluo ⁊ emūdatione. de coeūte cuz
menſtroſa: ⁊ que fluxum ſanguinis patitur et emundatio-
ne earum. Cap. XV.

Locutuſq; eſt dominus ad moyſen ⁊ aarō A
dicēs. Loquimini filijs iſrael: ⁊ dicite eis.
Uir qui patitur fluxuz ſeminis: immūdus
erit: ⁊ tunc iudicabit̄ huic vitio ſubiacere:
cū per ſingula momēta adheſerit carni ei⁹
atq; cōcreuerit fedus humor. Omne ſtra- 6. q. 1. c. 1. ⁊ gl. ie 43. diſt. c. 1. alī ſi. ⁊. vnde hī per moyſen.
tum in quo dormierit immūdum erit: ⁊ vbicūq; ſederit. Si
quis hoīm tetigerit lectum eius: lauabit veſtimēta ſua: ⁊ ip
ſe lotus aqua immundus erit vſq; ad veſperum. Si ſederit
vbi ille ſederat: ⁊ ipſe lauabit veſtimēta ſua ⁊ lotus aqua im
mundus erit vſq; ad veſperum. Qui tetigerit carnem eius
lauabit veſtimenta ſua: ⁊ ipſe lotus aqua imundus erit vſq;
ad veſperum. Si ſaliuaz huiuſcemodi homo iecerit ſuper
cum qui mūdus eſt: lauabit veſtimenta ſua. ⁊ lot⁹ aqua im- B
mundus erit vſq; ad veſperum. Sagma † ſuper quod ſede Als † ſegina.
rit immundū erit. ⁊ quicquid ſub eo fuerit qui fluxum ſemi-
nis patitur: pollutum erit vſq; ad veſperum. Qui portaue-
rit horum aliquid lauabit veſtimēta ſua: et ipſe lotus aqua
immūdus erit vſq; ad veſperum. Omnis quē tetigerit qui
talis eſt non lotis ante manibus lauabit veſtimenta ſua: et Supra.5.d. et
lotus aqua immundus erit vſq; ad veſperū. Uas fictile qd̄ Supra.11.e.
tetigerit cōfringetur: vas autem ligneum lauabitur aqua. De pe. di. 3. c.
Si ſanatus fuerit qui huiuſcemodi ſuſtinet paſſionem: nu- iter hec hircū.
merabit ſeptem dies poſt emundationez ſui: ⁊ lotis veſtib⁹ ⁊ in ⁊. nō reli-
⁊ toto corpore in aquis viuentibus erit mūdus. Die autez quitur. in glo.
octauo ſumet duos turtures aut duos pullos columbe: et ibi ſicut eſt.
veniet in conſpectu domini ad oſtium tabernaculi teſtimo-
nij: dabitq; eos ſacerdoti. Qui faciet vnum pro peccato et
alterum in holocauſtum. Rogabitq; pro eo coraz domino

E vt emundet̃ a fluxu ſeminis ſui. Vir de quo egredit̃ ſemen
coitus: lauabit aqua omne corpus ſuũ ⁊ immundus erit vſq;
ad veſperum. Veſtem ⁊ pelleꝫ quã habuerit lauabit aqua: ⁊
5.diſt.c.1. 33.q.4.ca.ſi cũ circa finem. 1.q.1.c. ventũ. e.c. arrianos. De pe.diſ.3.c. baptizatur. 33.q.4.c.ſi cũ. immunda erit vſq; ad veſperum. Mulier cum qua coierit
lauabitur aqua: ⁊ immunda erit vſq; ad veſperũ. Mulierq̃
redeunte menſe patit̃ fluxũ ſanguinis: ſeptem diebus ſepa-
rabitur. Omnis qui tetigerit eam immundus erit vſq; ad
veſperum: ⁊ locus in quo dormierit vel ſederit diebus ſepa
rationis ſue: polluetur. Qui tetigerit lectuꝫ ſuũ: lauabit ve
ſtimenta ſua: ⁊ ipſe lotus aqua immũdus erit vſq; ad veſpe
rum. Omne vas ſuper quod illa ſederit quiſquis attigerit
lauabit veſtimenta ſua: ⁊ ipſe lotus aqua pollutus erit vſq;
ad veſperum. Si coierit cũ ea vir tẽpore ſanguinis mẽſtrua
D lis immundus erit ſepteꝫ diebus: ⁊ omne ſtratũ in quo dor-
mierit polluetur. Mulier que patitur multis diebus fluxũ
ſanguinis non in tẽpore menſtruali vel que poſt menſtruuꝫ
ſanguinẽ fluere non ceſſat: quãdiu ſubiacet huic paſſioni: im-
munda erit quaſi ſit in tempore menſtruo. Omne ſtratũ in
quo dormierit ⁊ vas in quo ſederit: pollutũ erit. Quicunq;
tetigerit eam lauabit veſtimenta ſua: ⁊ ipſe lotus aqua im-
mundus erit vſq; ad veſperum. Si ſteterit ſanguis ⁊ fluere
ceſſauerit: numerabit ſeptem dies purificationis ſue et die
octauo offeret ꝓ ſe ſacerdoti duos turtures: aut duos pul-
los colũbarum ad oſtium tabernaculi teſtimonij. Qui vnũ
faciet pro peccato: ⁊ alterum in holocauſtũ. Rogabitq; ꝓ
ea coram domino ⁊ ꝓ fluxu immũdicie eius. Docebitis er
go filios iſrael vt caueãt immũdicias ⁊ non moriãtur in ſor
dibus ſuis: cũ polluerint tabernaculum meũ quod eſt iter
eos. Iſta eſt lex eius qui patitur fluxũ ſeminis: et q̃ polluit̃
coitu. ⁊ q̃ menſtruis tẽporibus ſeparatur: vel que iugi fluit
ſanguine: ⁊ hominis qui dormierit cum ea.

¶ Cap. Sum. Qꝺ ſacerdos nõ in omni tẽpe ingrediat̃ ſan
ctuariũ: de capro emiſſario: de expiatione ſanctuarij taber-
naculi: ⁊ feſto expiationis. Cap. XVI.

A Supra.10.a. Locutuſq; eſt dñs ad moyſen poſt mortem
duorum filiorum aaron qñ offerentes ignem
alienũ interfecti ſunt. Et precepit ei dicẽs.
Loquere ad aaron fratrem tuum ne omni
tempore ingrediatur ſanctuariũ: qꝺ eſt in
tra velum: coram propiciatorio quo tegit̃
arca vt nõ moriatur: quia in nube apparebo ſuper oraculuꝫ
niſi hec ante fecerit. Vituluꝫ pro peccato offeret ⁊ arieteꝫ in
B holocauſtũ. Tunica linea veſtietur: feminalibus lineis verẽ
da celabit. Accingetur zona linea cydarim lineam imponet
capiti. Hec enĩ veſtimenta ſunt ſancta: quibus cunctis cum
lotus fuerit induetur. Suſcipietq; ab vniuerſa multitudine
filiorum iſrael duos hyrcos ꝓ peccõ ⁊ vnuꝫ arietem in holo-
cauſtum. Cũq; obtulerit vitulum ⁊ orauerit ꝓ ſe ⁊ ꝓ domo
ſua: duos hircos ſtare faciet coram domino in oſtio taber-
naculi teſtimonij: mittens ſuper vtrũq; ſortem vnam dño ⁊
alteram capro emiſſario. Cuius exierit ſors dño: offeret il-
C lum ꝓ peccõ: cuius aũt in caprum emiſſarium: ſtatuet eum vi
Exo.30. uum coram dño: vt fundat preces ſuper eo: ⁊ emittat euꝫ in
Hebre.9. ſolitudinem. His rite celebratis offeret vitulum: et rogans
pro ſe ⁊ domo ſua: immolabit eum. Aſſumptoq; thuribulo
quod de prunis altaris impleuerit ⁊ hauriens manu cõpo-
ſitum thymiama i incenſum vltra velum intrabit in ſancta:
vt poſitis ſuper ignem aromatibus nebula eorum ⁊ vapor
operiat oraculum quod eſt ſupra teſtimonium ⁊ nõ moriat̃.
Tollet quoq; de ſanguine vituli et aſperget digito ſepties
Hebre.10.a contra propiciatorium ad orienteꝫ. Cunq; mactauerit hir-
cum pro peccato populi: inferet ſanguinem eius intra velũ
ſicut preceptum eſt de ſanguine vituli vt aſpergat e regio-
D ne oraculi et expiet ſanctuariũ ab immundicijs filiorũ iſrael
⁊ a preuaricationibus eorum cunctiſq; peccatis. Iuxta hunc
ritum faciet tabernaculo teſtimonij quod fixũ eſt inter eos

in medio ſordium habitationis eorum. Nullus homo ſit in ta-
bernaculo qñ pontifex ſanctuariuꝫ ingreditur vt roget pro
ſe ⁊ ꝓ domo ſua ⁊ pro vniuerſo cetu iſrael: donec egrediatur
tabernaculum. Cum aũt exierit ad altare quod coram dño
eſt oret pro ſe ⁊ ſumptuꝫ ſanguinẽ vituli atq; hirci fundat ſu
per cornua eius per gyrum: aſpergenſq; digito ſepties: ex-
piet et ſanctificet illud ab immũdicijs filiorum iſrael. Poſtq̃
emundauerit ſanctuarium ⁊ tabernaculuꝫ et altare tũc offe
rat hircum viuentẽ. Et poſita vtraq; manu ſuper caput eiꝰ:
E confiteatur omnes iniquitates filiorum iſrael: ⁊ vniuerſa de
licta atq; peccata eorum. Que imprecans capiti eius emit-
tet illum per hominem paratum in deſertũ. Cunq; portaue
rit hircus oẽs iniquitates eorum in terrã ſolitariã ⁊ dimiſſus
fuerit in deſerto reuertet̃ Aaron in tabernaculũ teſtimonij.
Et depoſitis veſtibus quibus prius indutus erat: cũ intra
ret ſanctuariũ relictiſq; ibi lauabit carnẽ ſuã in loco ſancto,
induturq; veſtibus ſuis. Et poſtq̃ ingreſſus obtulerit ho
locauſtum ſuum ac plebis: rogabit tam pro ſe q̃ pro populo
⁊ adipem qui oblatus eſt pro peccatis adolebit ſuper alta-
F re. Ille vero qui dimiſerit caprum emiſſarium lauabit veſti-
menta ſua ⁊ corpus aqua: ⁊ ſic ingredietur in caſtra vitulũ
autem ⁊ hircũ qui pro peccato fuerant immolati ⁊ quorum
ſanguis illatꝰ eſt in ſanctuariũ vt expiatio cõpleretur aſpor
tabunt foras caſtra: et comburent igni tam pelles q̃ car-
nes eorum ac fimum. Et quicunq; combuſſerit ea lauabit veſti
menta ſua: ⁊ carnem aqua: et ſic ingredietur caſtra. Eritq;
vobis hoc legitimum ſempiternum. Menſe auteꝫ ſeptimo Infra.23.c.
decima die menſis affligetis animas veſtras nullumq; opꝰ
facietis ſiue indigena ſiue aduena qui peregrinatur inter
vos. In hac die expiatio erit veſtri atq; mũdatio ab omni- G
bus peccatis veſtris coraꝫ domino mundabimini. Sabba
tum eniꝫ requietionis eſt: et affligetis animas veſtras reli-
gione perpetua. Expiabit autem ſacerdos qui vnctus fue-
rit: ⁊ cuius manus initiate ſunt vt ſacerdotio fungatur pro
patre ſuo. Induturq; ſtola linea ⁊ veſtibꝰ ſanctis: ⁊ expia
bit ſanctuarium ⁊ tabernaculum teſtimonij atq; altare: ſa-
cerdotes quoq; ⁊ vniuerſuꝫ populum. Eritq; vobis hoc le
gitimum ſempiternum vt oretis pro filijs iſrael et ꝓ cũctis
peccatis eoruꝫ ſemel in anno. Fecit igitur ſicut preceperat
dominus moyſi.

¶ Cap. Sum. Qꝺ nõ debent occidere niſi obtulerint ad
oſtiũ tabernaculi: de ſanguine offerendo: et nõ mãducãdo:
de morticinio nõ mãducando. Cap. XVII.

Et locutus eſt dominus ad moyſen dicẽs. A
Loquere aaron et filijs eius ⁊ cunctis fi-
lijs iſrael: dicẽs ad eos. Iſte eſt ſermo quẽ
mandauit dominus dicens. Homo quili-
bet de domo iſrael: ſi occiderit bouem aut
ouem ſiue caprã in caſtris vel extra caſtra
⁊ non obtulerit ad oſtium tabernaculi oblationeꝫ domino
ſanguinis reus erit: quaſi ſi ſanguineꝫ fuderit: ſic peribit de
medio populi ſui. Ideo ſacerdoti offerre debent filij iſrael
hoſtias ſuas quas occidunt in agro vt ſanctificentur domi
no ante oſtium tabernaculi teſtimonij: ⁊ immolent eas ho-
ſtias pacificas domino. Fundetq; ſacerdos ſanguinem ſu-
per altare domini ad oſtium tabernaculi teſtimonij: ⁊ ado B
lebit adipem in odorem ſuauitatis domino et nequaquam De cõſe.diſ.2.
vltra immolabũt hoſtias ſuas demonibus cũ quibꝰ for- c.nõ oportet.
nicati ſunt. Legitimum ſempiternũ erit illis et poſteris eo-
rum. Et ad ipſos dices. Homo de filijs iſrael ⁊ de aduenis
qui peregrinantur apud vos qui obtulerit holocauſtum
ſiue victimam: ⁊ ad oſtium tabernaculi teſtimonij non ad-
duxerit eaꝫ vt offerat domino: interibit de populo ſuo. Ho C
mo quilibet de domo iſrael ⁊ de aduenis qui peregrinant̃
inter vos ſi comederit ſanguinem: obfirmabo faciem meaꝫ Infra eodem
cõtra animam illius: ⁊ diſperdam eam de populo ſuo: quia.

anima

anima carnis in ſanguine eſt:⁊ ego dedi illum vobis vt ſup
Unde ꝓgit⁹ ſ altare meum expietis pro animabus veſtris:et ſanguis pro
ixi. Aiſmoqſi anime piaculo ſit. Idcirco dixi filijs iſrael. Omnis anima
al cū ſangui ex vobis non comedet ſanguinē:nec ex aduenis qui pere
e fudit. grinantur apud vos. Homo quicunqꝫ de filijs iſrael et de
aduenis q̄ peregrinātur apud vos:ſivenatiõe atqꝫ aucupio
ceperit feram vel auem quibus veſci licitum eſt:fundat ſan
guinem eius ⁊ operiat illum terra. Anima enim omnis car
D nis in ſanguine eſt. Unde dixi filijs iſrael. Sanguinem vni-
ſi.q.3.c. moy- uerſe carnis non comedetis: quia anima carnis in ſangui-
ſes. ne eſt:⁊ quicūqꝫ comederit illum interibit. Anima que co-
Supra.7.c. mederit morticinium vel captum a beſtia tam de indigenis
Infra.19.c. q̄ꝫ de aduenis:lauabit veſtimenta ſua ⁊ ſemetipſum aqua:⁊
Supra eodē. contaminatus erit vſqꝫ ad veſperum:et hoc ordine mūdus
Nume.16.c. fiet. Quod ſi non lauerit veſtimenta ſua vel corpus:porta-
bit iniquitatem ſuam.

¶ Cap. Summarium. De coitibus illicitis tam de viro q̄ꝫ
de muliere. Cap. XVIII.

A Ocutuſqꝫ eſt dominus ad moyſen dicens. Lo-
quere filijs iſrael:⁊ dices ad eos. Ego ſum dn̄s
deus veſter. Iuxta conſuetudinem terre egypti
in qua habitaſtis nō facietis:⁊ iuxta morem re-
gionis chanaan ad quam ego introducturus ſum vos non
agetis:nec in legitimis eorum ambulabitis. Facietis iudi-
cia mea ⁊ p̄cepta mea ſeruabitis:⁊ ambulabitis i eis. Ego
Roma. 10.a. dominus deus veſter. Cuſtodite leges meas atqꝫ iudicia:
que faciēs homo viuet in eis. Ego dn̄s de⁹ veſter. Omnis
homo ad proximam ſanguinis ſui non accedet vt reuelet
30.q.3.c. ꝓſte- turpitudinem ei⁹. Ego dn̄s. Turpitudinē patris tui ⁊ tur-
riam nō opꝫ. pitudinē matris tue nō diſcooperies. Mater tua eſt: nō re
uelabis turpitudinē ei⁹. Turpitudinē vxoris patris tui nō
32.q.1.c.i.in fi. diſcooperies. Turpitudo enī patris tui eſt. Turpitudinē ſo
q.3.c.hoc.ſali- roris tue ex patre ſiue ex matre q̄ domi vel foris genita eſt:
bile ibi oīs hō nō reuelabis. Turpitudinē filie filij tui vel neptis ex filia nō
33.q.2.ca.ſi qs reuelabis:quia turpitudo tua eſt. Turpitudinē filie vxoris
cum duobus. patris tui quā peperit patri tuo ⁊ eſt ſoror tua non reuela-
De reſti. ſpol. bis. Turpitudinē ſororis patris tui nō diſcooperies:quia
ca. lr̄as in ꝑ ſi caro eſt patris tui. Turpitudinē ſororis matris tue nō reue
diuina lege. labis:eo q caro ſit matris tue. Turpitudinē fratris patris
C tui nō reuelabis:nec accedes ad vxorē eius q̄ tibi affinita
te cõiungitur. Turpitudinē nurus tue non reuelabis:quia
vxor filij tui eſt:nec diſcooperies ignominiam eius. Et vxo
rem fratris ſui nullus accipiat. Turpitudinē vxoris fratris
tui non reuelabis. quia turpitudo fratris tui eſt. Turpitu-
dinem vxoris tue ⁊ filie eius non reuelabis. Filiam filij ei⁹
⁊ filiā filie illius nō ſumes vt reueles ignominiam eius:q:
caro illius ſunt ⁊ talis coitus inceſtus eſt. Sororē vxoris
tue in pellicatum illius non accipies:nec reuelabis turpitu
dinem eius adhuc illa viuente. Ad mulierē que patiť men-
Infra.c.20.a ſtrua non accedes nec reuelabis feditatem eius. Cum vxo
di.5.c.ad eius re proximi tui non coibis:nec ſeminis cõmixtione macula-
ver.quippe.35. beris. De ſemine tuo nō dabis vt cõſecretur idolo moloch
c.ad eius.ꝟ. nec polluees nomen dei tui. Ego dominus. Cū maſculo nō
quippe. cõmiſcearis coitu feminco:quia abominatio eſt. Cū omni
35.q.8.c.hec ſa pecore nō coibis:nec maculaberis cum eo. Mulier non ſuc
lubriter. cumbet iumento nec miſcebitur ei quia ſcelus eſt. Nec pol-
32.q.1.c.q aūt luamini in omnib⁹ his quibus contaminate ſunt vniuer-
mundabant. ſe gentes quas ego eijciam ante conſpectum veſtrum:⁊ qui
D bus polluta eſt terra:cuius ego ſcelera viſitabo ⁊ euomat
Infra.20.c. habitatores ſuos. Cuſtodite legitima mea atqꝫ iudicia: vt
23.q.5. c.reos. non faciatis ex omnibus abominationibus iſtis tam indi-
§.ite3 qui cole gena q̄ꝫ colonus qui peregrinatur apud vos. Omnes enim
ris. execrationes iſtas fecerunt accole terre qui fuerunt ante
vos ⁊ polluerunt eam. Cauete ergo ne et vos ſimiliter euo-
mat cum paria feceritis: ſicut euomuit gentem que fuit an-
te vos. Omnis anima que fecerit de abominationibus his

quippiā peribit de medio populi ſui. Cuſtodite mandata 23.q.5.c.reos
mea. Nolite facere que fecerunt hi qui fuerunt ante vos· §.item cum
Et ne polluamini in eis. Ego dn̄s deus veſter. colerit.

¶ Cap. Sum. De ſanctitate:de patre metuēdo:de ſabba
to:de idolis fugiendis:de hoſtia pacificorū quando edēda
ſit:de metētibus ſegetes:de colligentibus in vinea:de fur-
to:de mēdacio:de piurio:de opere mercēnarij:de non male
dicendo ſurdo:de pſona pauperis:de iuſto iudicio.nec cri
minator:nec contra ſanguinem proximi non querere vltio-
nem:de cõmixtione duorꝫ generum.de diuerſis ſemine ⁊ ve
ſte:de eo qui coit cuꝫ ancilla:de preputijs arborꝫ:de pomis
de augurijs: de ſomnijs:de coma vel barba non tondenda:
de filia nō proſternenda:de ariolis ⁊ magis:de cano capi-
te:de aduena:de ſtatera:de pondere modio ⁊ ſextario

Capitulum. XIX.

L Ocutus eſt dn̄s ad moyſen dicēs. Loque A
re ad omnem cetuꝫ filiorꝫ iſrael:⁊ dices ad Supra.11.g
eos. Sancti eſtote:q: ego ſanctus ſum do 31.diſt.c.tenet.
minus deus veſter. Unuſquiſqꝫ patrē ſuū 82.c. propoſui
⁊ matrem ſuam timeat. Sabbata mea cu- ſti.⁊.c.pl'imos
ſtodite. Ego dn̄s deus veſter. Nolite cõ- 1.pe.1.
uerti ad idola.nec deos cõflatiles faciatis vobis. Ego dn̄s
deus veſter. Si immolaueritis hoſtiaꝫ pacificorꝫ dn̄o vt ſit
placabilis:eo die quo fuerit immolata comedetis eā: ⁊ die
altero. Quicquid autem reſiduum fuerit in diem tertium: B
igne comburetis. Si quis poſt biduum comederit ex ea ꝓ 23.q.4.c.vin-
phanus erit:⁊ impietatis reus portabitqꝫ iniquitatem ſuā dicta.inſi.ibi
quia ſanctum dn̄i polluit ⁊ peribit anima illius de populo enim ex.
ſuo. Cū ꝗꝫ meſſueritis ſegetes terre tue non tondebis vſqꝫ Infra.23.c.
ad ſolum ſuperficieꝫ terre:nec remanentes ſpicas colliges
necqꝫ in vinea tua racemos ⁊ grana decidentia cõgregabis
ſed pauperibus ⁊ peregrinis carpēda dimittes. Ego dn̄s
deus veſter. Non facietis furtum:non mentiemini:nec de C
cipiet vnuſquiſqꝫ proximum ſuum. Non periurabis in no- Math.5.c.
mine meo:nec polluees nomen dei tui. Ego dn̄s. Nō facies 22.q.4.c.actio
calūniam proximo tuo:nec vi opprimes eum. Non morabi ne.ibi iuramē
tur opus mercēnarij tui apud te vſqꝫ mane. Nō maledices tum.⁊.c.neceſ
ſurdo:nec coram ceco pones offendiculum:ſed timebis do ſe.⁊.q.1.ca.ha
minum deuꝫ tuum:quia ego ſum dominus. Non facies qđ bemus.
iniquuꝫ eſt:nec iniuſte iudicabis. Nō conſyderes perſonā Deute.24.c.
pauperis nec honores vultum potentis. Iuſte iudica pro- De pe.di.4.c.
ximo tuo. Nō eris criminator:nec ſuſurro in populis. Nō ſi.ex bono. ibi
ſtabis contra ſanguinem proximi tui. Ego dominus. Non accepcio perſo
oderis fratrem tuum in corde tuo: ſed publice argue eum: narum.
ne habeas ſuper illo peccatum. Non queras vltionem.nec D
memor eris iniurie ciuium tuorum. Diliges amicum tuum Deutero.2.c.
ſicut teipſum. Ego dominus. Leges meas cuſtodite. Iu- Roma.2.b.
menta tua non facies coire cum alterius generis animanti Ephe.6.b.
bus. Agrum tuum non feres diuerſo ſemine. Veſte que ex Actuū.16.f.
duobus texta eſt non indueris: homo ſi dormierit cuꝫ mu- Iaco.2.b.
1.pe.1.c.
Eccle.19.b.
Math.13.c.
Luce.17.a.

lıere coitu ſeminis ꝙ ſit ancilla etiã nobilis: et tñ precio nõ
Math.5.g. Mar.12.c. redempta nec libertati donata: vapulabunt ambo ⁊ nõ mo
C riẽtur: q: non fuit libera. Pro delicto aũt ſuo offeret domi
Gala.5.c. no ad oſtiũ tabernaculi teſtimonij arietẽ. Orabitq; pro eo
Jaco.2.c. ſacerdos ⁊ pro peccato eius coꝛã dño: ⁊ repropiciabitur ei
Deute.22. dimittetur que peccatum. Quando ingreſſi fueritis terram ⁊
23.q.4. c.cum in lege. in pn. plantaueritis in ea ligna pomifera auferetis preputia eoꝝ
Poma que germinant immũda erunt vobis: nec edetis ex
eis. Quarto anno oĩs fructus eoꝝ ſanctificabitur laudabi
lis dño. Quinto aũt anno comedetis fructus. congregan-
Supra.17.d. tes poma que proferunt. Ego dñs deus veſter. Non come
F detis carnẽ cũ ſanguĩe. Non augurabimini: nec obſeruabi
tis ſomnia: Neq; in rotundum attondebitis comã: nec ra-
detis barbam. Et ſuper mortuo non incidetis carnes vĩas
neq; figuras aliquas aut ſtigmata facietis vobis. Ego do-
minus. Ne proſtituas filiam tuam: ne cõtaminetur terra et
impleatur piaculo. Sabbata mea cuſtodite ⁊ ſanctuarium
meum metuite. Ego dñs. Non declinetis ad magos: nec
Exo...c ab ariolis aliquid ſciſcitemini vt polluamini per eos. Ego
dñs deus veſter. Coram cano capite cõſurge: ⁊ honora p-
ſonam ſenis: ⁊ time dñm deum tuum. Ego ſum dñs. Si ha
bitauerit aduena in terra veſtra: ⁊ moratus fuerit inter vos
non exprobretis ei ſed ſit inter vos quaſi indigena: ⁊ dilige-
tis eum quaſi voſmetipſos. Fuiſtis eñ ⁊ vos aduene in ter
ra egypti. Ego dominus deus veſter. Nolite facere iniquũ
aliquid in iudicio: in regula: in põdere: in mẽſura. Statera
iuſta ⁊ equa ſint pondera: iuſtus modius: equuſq; ſextari᷒.
Ego dñs deus veſter: qui eduxi vos de terra egypti. Cuſto
dite omnia p̄cepta mea ⁊ vniuerſa iudicia: ⁊ facite ea. Ego
dominus.

¶ Cap. Sum. De morte puniẽdis ſcʒ dãtibus de ſemine
ſuo moloch: maledicẽs patri vel matri: mechus dormiẽs cũ
nouerca: nuru: qui coit cũ maſculo coitu feminco ambo mo
riẽtur: matrẽ ducẽs ſuper filiã coiens cum iumento vir vel
mulier: cum ſorore ⁊ cum matertera: vxore patris cum men-
ſtruata: non ambulandũ in legitimis nationũ: terra lactis
⁊ mellis dabitur: de parando immundo debent eſſe ſancti:
phithones debent mori. Cap. XX.

A Ocutuſq; eſt dñs ad moyſen dicens. Hec
loqueris filijs iſrael. Homo de filijs iſrael
⁊ de aduenis ꝗ habitant in iſrael. Si quis
dederit de ſemie ſuo idolo moloch: morte
23.q.4.c.malt. §.ex his.q.15. c.reos.§.ſed obijcitur. moriatur. Populus terre lapidabit eum
⁊ ego ponam faciẽ meam contra illum: ſuc-
cidamq; eũ de medio populi ſui: eo ꝙ dederit de ſemine ſuo
moloch: ⁊ cõtaminauerit ſanctuarium meum: ac polluerit
nomen ſanctũ meum. Qð ſi negligẽs populus terre ⁊ quaſi
paruipendens imperium meum dimiſerit hominem qui de
dit de ſemine ſuo moloch nec voluerit eum occidere: ponaʒ
faciem meam ſuper hominem illum ⁊ cognationẽ eius: ſuc-
cidamq; ⁊ ipſum ⁊ oẽs qui conſenſerunt ei vt fornicaret̃ cuʒ
moloch de medio populi ſui. Anima ꝗ declinauerit ad ma-
gos ⁊ ariolos: ⁊ fornicata fuerit cũ eis: ponã faciem meam
contra eam ⁊ interficiam illam de medio populi ſui. San-
Nume.11.d. Joſ.3.b. ctificamini ⁊ eſtote ſancti: quia et ego ſanctus ſum dñs de᷒
B veſter. Cuſtodite precepta mea et facite ea. Ego dñs ꝗ ſan-
ctifico vos. Qui maledixerit patri ſuo aut matri: morte mo
riatur. Patri matriq; qui maledixerit: ſanguis eius ſit ſup
Regũ.16.d. eum. Si mechatus quis fuerit cum vxore alterius ⁊ adul-
Exo.21.b. terium perpetrauerit cum cõiuge p̄ximi ſui: morte moriant̃
Prouer.20.c. 86.di.c.ceter. ⁊ mechus ⁊ adultera. Qui dormierit cum nouerca ſua: ⁊ re
27.q.2.c.oſte. uelauerit ignominiam patris ſui: morte moriantur ambo.
§.ſi qs ſpõſaʒ Sanguis eorum ſit ſuper eos. Si quis dormierit cum nu-
⁊.c.qui deſpõ- ru ſua vterq; moriatur: q: ſcelus operati ſunt. Sanguis eo-
ſatã.⁊.c.inſti- rum ſit ſuper eos. Qui dormierit cum maſculo coitu femi-
tutum in fi. Deute.22. neo vterq; operatus eſt nephas morte moriantur. Sit ſan

guis eorum ſuper eos. Qui ſupra vxorem filiaʒ duxerit ma Et an ſʒ leges ciuiles ta
trem eius: ſcelus operatus eſt. viuus ardebit cum eis: nec moꝛi dʒ.l.
permanebit tãtum nephas in medio veſtri. Qui cuʒ iumẽ- vir.C. ad.l.
to ⁊ pecore coierit morte moriatur: pecus quoq; occidite. de adul.
Mulier que ſuccubuerit cuilibet iumento ſimul interficiet̃ C
cum eo. Sanguis eorum ſit ſuper eos. Qui acceperit ſoro Supra.18.
rem ſuam filiam patris ſui vel filiaʒ matris ſue ⁊ viderit tur 15.q.1.mul.
pitudinem eius illaq; conſpexerit fratris ignominiam: ne- 23.q.5.c.
pharıam rem operati ſunt. occidentur in conſpectu populi:
eo ꝙ turpitudinem ſuam mutuo reuelauerint ⁊ portabunt
iniquitatem ſuam. Qui coierit cũ muliere in fluxu mẽſtruo
⁊ reuelauerit turpitudinem eius: ipſaq; apperuerit fonteʒ
ſanguinis ſui interficient̃ ambo de medio populi ſui. Tur-
pitudinẽʒ matertere ⁊ amite tue nõ diſcooperies. Qui hoc 35.q.6.c.vi
fecerit ignominiam carnis ſue nudauit: portabũt ambo ini
quitatem ſuam. Qui coierit cum vxore patrui vel auunculi
ſui: ⁊ reuelauerit ignominiam cognationis ſue: portabunt D
ambo peccatum ſuum. Abſq; liberis morientur. Qui duxe
rit vxorem fratris ſui: rem facit illicitã: turpitudinẽ fratris
ſui reuelabit abſq; filijs erit. Cuſtodite leges meas atq; iu-
dicia ⁊ facite ea ne ⁊ vos euomat terra quaʒ intraturi eſtis
⁊ habitaturi. Nolite ambulare in legitimis nationũ quas
ego expulſurus ſum ante vos. Omnia enim hec fecerunt: ⁊
abominatus ſum eas. Uobis autem loquor. Poſſidete ter
ram eorum quã dabo vobis in hereditateʒ. terram fluentẽ
lacte ⁊ melle. Ego dñs deus veſter: qui ſeparaui vos a cete
ris populis. Separate ergo ⁊ vos iumentũ mundũ ab im- Etiã ſʒ leges
mundo: ⁊ auẽ mũdam ab immũda: ne polluatis animas ve- ciuiles dñe
ſtras in pecore ⁊ auibus ⁊ cunctis que mouentur in terra: ri.vt.C.de
⁊ que vobis oſtendi eſſe polluta. Eritis ſancti mihi q: ſan- leſi.⁊ mathe
ctus ſum ego dñs: ⁊ ſeparaui vos a ceteris populis vt eſſe- torum.
tis mei. Uir ſiue mulier in quibus phitonicus vel diuinatio
nis fuerit ſpiritus morte moriant̃. Lapidibus obruent eos
Sanguis eorum ſit ſuper illos.

¶ Cap. Sum. Non cõtaminetur ſacerdos ſuper mortuos
nec radent caput ſiue babam. nõ ſciſſuram in carnibus ſuis
nõ de ſcorto ⁊ proſtibulo viduã vel repudiatã ſordidam: ſed
virginem de populo ſuo ducet vxorem de filia ſacerdotis ⁊
pontificis: de ſemine aaron habens maculam non offerat
aliquid in ſanctuario. Cap. XXI.

D Ixit q; dñs ad moyſen. Loquere ad ſacer A
dotes filios aarõ ⁊ dices † ad eos. Ne cõ al's ⁊ eis.
taminetur ſacerdos in mortib᷒ ciuiũ ſuo-
rum niſi tñ in cõſanguineis ac propinquis
id eſt ſupra patrem ⁊ matrem ⁊ filiũ ⁊ filiã:
fratrem quoq; ⁊ ſororem virginẽ que non
eſt nupta viro: ſed nec in principe populi ſui contaminabit̃.
Non radent caput nec barbã: neq; in carnibus ſuis facient
† inciſuras. Sancti erunt deo ſuo: ⁊ nõ polluent nomẽ ei᷒.
Incẽſum eñ dñi ⁊ panes dei ſui offerũt et ideo ſancti erũt. Al's ⁊ leſuras
Scortum ⁊ vile proſtibulũ nõ ducet vxorem: nec eã que re- B
pudiata eſt a marito: q: cõſecratus eſt deo ſuo: ⁊ panes pro
poſitionis offert. Sit ergo ſanctus: q: ⁊ ego ſanctus ſuʒ do
minus qui ſanctifico vos. Sacerdotis filia ſi dep̄henſa fue
rit in ſtupro ⁊ violauerit nomẽ patris ſui flammis exuret̃.
Põtifex id eſt ſacerdos maximus inter fratres ſuper cui᷒ Exo.30.
caput fuſum eſt vnctionis oleũ: ⁊ cui᷒ manus in ſacerdotio
conſecrate ſunt: veſtituſq; ſanctis veſtibus. caput ſuũ non
diſcooperiet. veſtimenta non ſcindet ⁊ ad oẽm mortuũ non
ingredietur oĩno. Sup patre quoq; ſuo ⁊ matre nõ contami- C
nabitur: nec egredietur de ſanctis: ne polluat ſanctuariũ dñi
q: oleũ ſancte vnctionis dei ſui ſup eũ eſt. Ego dñs. Uirgi- Ezec.44.d.
nem ducet vxorẽ. Uiduã aũt ⁊ repudiatã ⁊ ſordidã atq; me
retricem nõ accipiet ſʒ puellã de pplo ſuo: nec cõmiſceat ſtir 32.q.1.c.qð ãt
pẽ gñis ſui vulgo gẽtis ſue: q: ego dñs qui ſanctifico eum. ibi p̄hibitũ.
Locutuſq; eſt dñs ad moyſen dicens. Loquere ad aaron.

Homo de

Homo de ſemine tuo per familias qui habuerit maculā nō offeret panes deo ſuo. nec accedet ad miniſterium eius. Si cecus fuerit: ſi claudus: ſi vel paruo vel grandi vel torto naſo: ſi fracto pede: ſi manu: ſi gibbus: ſi lippus: ſi albuginē habens in oculo: ſi iugem ſcabiem: ſi impetiginem in corpore vel hernioſus. Omnis q̄ habuerit maculā de ſemine aaron ſacerdotis nō accedet offerre hoſtias dn̄o: nec panes deo ſuo. Veſcetur tamē panibus qui offerunt in ſanctuario: ita dūtaxat vt intra velum non ingrediatur nec accedat ad altare q2 maculam habet: ⁊ cōtaminare nō debet ſanctuariū meum. Ego dn̄s qui ſanctifico eos. Locutus eſt ergo moyſes ad aaron ⁊ ad filios eius ⁊ ad omnem iſrael cuncta que ſibi fuerāt imperata.

¶ Cap. Sum. De comedētibus ſanctificata: nō leproſus: nō immūdus ex contactu: nō alienigena: non mercenarius non filia nupta: ſed nec in domum patris reuerſa comedēs per ignorantiam: de a beſtia capto: de mundicia animaliū que offerri poſſunt: nihil de manu alienigene eſt offerendū animal quod eſt de contritis teſticulis vel tōſis vel fractis vel ablatis non debet nec poteſt offerri domino: animal ante octauum diem natiuitatis offerri non debet: hoſtia pro gratiarum actione comedenda. Cap. XXII.

A Locutus quoq3 eſt dn̄s ad moyſen dicēs. Loquere ad aaron et ad filios eius vt caueant ab his que conſecrata ſunt filioꝝ iſrael: ⁊ non cōtaminent nomē ſanctificatoꝝ mihi q̄ ipſi offerunt. Ego dn̄s dic ad eos ⁊ ad poſteros eorum. Omnis homo qui acceſſerit de ſtirpe veſtra ad ea que cōſecrata ſunt ⁊ q̄ obtulerunt filij iſrael dn̄o in quo eſt immundicia peribit corā domino. Ego ſū dn̄s. Homo de ſemine aaron q̄ fuerit leproſus: aut patiens fluxum ſeminis non veſcet de his que ſanctificata ſunt mihi: donec ſanetur. Qui tetigerit immundū ſuper mortuū ⁊ ex quo egreditur ſemē quaſi coitus et qui tangit reptile ⁊ quodlibet immundū: cuius tactus eſt ſordidus immundus erit vſq3 ad veſperum: et nō veſcet his q̄ ſanctificata ſunt: ſed cū lauerit carnē ſuam aqua: ⁊ occubuerit ſol: tunc mūdatus veſcetur de ſanctificatis: q2 cibus illi⁹ eſt. Morticiniū ⁊ captum a beſtia nō † comedēt: nec polluentur in eis. Ego ſum dn̄s. Cuſtodiāt p̄cepta mea vt non ſubiaceant peccato ⁊ moriātur in ſanctuario cū polluerint illud. Ego dn̄s qui ſanctifico eos. Omnis alienigena non

B comedet de ſanctificatis. Inquilinus ſacerdotis ⁊ mercennarius nō veſcent ex eis. Quem aūt ſacerdos emerit: ⁊ qui vernaculus domus eius fuerit hi comedent ex eis. Si filia ſacerdotis cuilibet ex populo nupta fuerit: de his que ſanctificata ſunt ⁊ de primitijs nō veſcet. Sin aūt vidua vel repudiata ⁊ abſq3 liberis reuerſa fuerit in domū patris ſui ſicut puella cōſueuerat aletur cibis patris ſui. Omnis alienigena comedendi ex eis nō habet poteſtatem. Qui comederit de ſanctificatis per ignorantiā: addet quintam partē cū

C eo quod comedit ⁊ dabit ſacerdoti in ſanctuarium. Nec cōtaminabunt ſanctificata filiorum iſrael q̄ offeruntur dn̄o ne forte ſuſtineant iniquitatē delicti ſui cum ſanctificata comederint. Ego dn̄s qui ſanctifico vos. Locutuſq3 eſt dn̄s ad moyſen dicēs. Loquere ad aaron ⁊ filios eius: ⁊ ad oēs filios iſrael: diceſq3 ad eos. Homo de domo iſrael: ⁊ de aduenis qui habitāt apud † vos qui obtulerit oblationē ſuā vel vota ſoluens vel ſponte offerēs: quicquid illud obtulerit in holocauſtum dn̄i: vt offeratur p̄ vos: maſculus immaculatus erit ex bobus: ⁊ ouibus: ⁊ ex capris. Si maculā habuerit: non offeretis: neq3 erit acceptabile. Homo qui obtulerit victimam pacificoꝝ domino: vel vota ſoluens vel ſpōte offerens tam de bobus q̄ de ouibus immaculatum offeret vt acceptabile ſit. Omnis macula non erit in eo. Si cecum fuerit: ſi fractum: ſi cicatricē habēs: ſi papulas aut ſcabiem aut impetiginem: nō offeretis ea dn̄o: nec adolebitis ex eis ſuper altare dn̄i. Bouē ⁊ ouē aure ⁊ cauda amputatis voluntarie offerre potes. votum aūt ex his ſolui non pōt. Omē

D animal quod vel cōtritis vel tonſis vel ſectis ablatiſq3 teſticulis eſt: non offeretis dn̄o: ⁊ in terra veſtra hoc omnino † ne faciatis. De manu alienigene non offeretis panes deo veſtro: ⁊ quicquid aliud dare voluerit: q2 corrupta ⁊ maculata ſunt oīa non ſuſcipietis ea. Locutuſq3 eſt dn̄s ad moyſen dicēs. Bos ouis ⁊ capra cū genita fuerint: ſeptē diebus erūt ſub vbere matris ſue. Die aūt octauo ⁊ deinceps offerri poterunt dn̄o. Siue illa bos ſiue ouis: nō immolabuntur vna die cū fetib⁹ ſuis. Si immolaueritis hoſtiā p̄ gratiarū actione dn̄o: vt poſſit eſſe placabilis. † eodē die comedetis eam. Nō remanebit quicq̄ in mane alterius diei. Ego dn̄s Cuſtodite mandata mea: ⁊ facite ea. Ego dn̄s. Ne polluatis nomen meū ſanctū: vt ſanctificer in medio filioꝝ iſrael. Ego domin⁹ qui ſanctifico vos: ⁊ eduxi de terra egypti vt eſſem vobis in deum. Ego dominus.

¶ Capi. Sum. De feſtiuitatibus: de celebratione paſche penthecoſtes: de tribus ſolēnitatibus ſeptembris: ſcilicet de feſto tubarū: expiationis: tabernaculoꝝ: de ſpicis remanentibus. Cap. XXIII.

A Locutuſq3 eſt dn̄s ad moyſen dicēs. Loquere filijs iſrael et dices ad eos. He ſunt ferie domini quas vocabitis ſanctas. Sex diebus facietis opus: dies ſeptimus: q2 ſabbati requies eſt vocabitur ſanctus. Omne opus nō facietis in eo. Sabbatū dn̄i eſt in cunctis habitationibus veſtris. He ſunt ergo ferie dn̄i ſancte: quas celebrare debetis tēporib⁹ ſuis. Menſe primo quartadecima die ad veſperum phaſe dn̄i eſt: ⁊ quintadecima die mēſis huius ſolēnitas azimorū dn̄i eſt. Septē diebus azima comedetis. Dies primu⁹ erit vobis celeberrimus ſanctuſq3. Omne opus ſeruile nō facietis in eo: ſed offeretis ſacrificiū in igne dn̄o ſeptem diebus. Dies aūt ſeptimus erit celebrior ⁊ ſanctior: nullumq3 ſeruile opus facietis in eo. Locutuſq3 eſt dn̄s ad moyſen dicēs.

B Loquere filijs iſrael ⁊ dices ad eos. Cū ingreſſi fueritis terram quam ego dabo vobis: ⁊ meſſueritis ſegetē: feretis manipulos ſpicarū primitias meſſis veſtre ad ſacerdotē. Qui eleuabit faſciculū coram dn̄o vt acceptabile ſit p̄ vobis altero die ſabbati ⁊ ſanctificabit illum. Atq3 in eodē die quo manipulus conſecratur cedetur agnus immaculatus anniculus in holocauſtū dn̄i: ⁊ libamenta offerentur cū eo due decime ſimile conſperſe oleo in incenſum dn̄i † odorēq3 ſuauiſſimum: liba quoq3 vini quarta pars hin. Panem ⁊ polē-

C tam ⁊ pultes non comedetis ex ſegete vſq3 ad diē qua offeretis ex ea deo veſtro. Preceptum eſt ſempiternū: in generationibus cunctiſq3 habitaculis veſtris. Numerabitis ergo ab altero die ſabbati † in quo obtuliſtis manipulum primitiarum ſeptē hebdomadas plenas vſq3 ad alteram diem expletionis hebdomade ſeptime: id eſt quinquaginta dies ⁊ ſic offeretis ſacrificium nouum domino ex omnibus habitaculis veſtris: panes primitiarū duas de duabus decimis ſimile fermētate quos coquetis in primitias dn̄i. Offeretis cum panibus ſeptem agnos immaculatos anniculos: ⁊ vitulum de armēto vnum: ⁊ arietes duos ⁊ erunt in holocauſtum cum libamentis ſuis in odorem ſuauiſſimum domino.

D Facietis ⁊ hircū pro peccato duoſq3 agnos anniculos hoſtias pacificoꝝ. Cumq3 eleuauerit eos ſacerdos cū panib⁹ primitiarum coram dn̄o: cedent in vſum eius. Et vocabitis hunc diem celeberrimū atq3 ſanctiſſimum. Omne opus ſeruile non facietis in eo. Legitimum ſempiternū erit in cunctis habitaculis ⁊ generationibus veſtris. Poſtq̄ autem meſſueritis ſegetem terre veſtre non ſecabitis eam vſq3 ad ſolum: nec remanētes ſpicas colligetis: ſed pauperibus et peregrinis dimittetis eas. Ego ſum dominus deus veſter.

Margin notes:
(left) 96. di. c. 1. — 52. diſt. c. viſq3 adeo. — 36. diſt. c. 1. — 1. q. 1. c. ſacerdotes. — 41. diſt. ca. ſi. — 54. diſt. c. multos in glo. — 2. q. 7. c. teſtes ſibi dicis iubet — Exo. 22. d. — Ezech. 44. g. — aliás + non comedet nec polluetur. — alias + eos.
(right) Alias + non. — Alias + eadem — De feriis. c. 13. — 25. q. 1. c. cōtra his ſtatutū legis. litera eadem. — infra ex. 28. c. — Numeri. 28. c. — Paſcha Hebreorū — Alias + ⁊ odorē — Alias + in quo. — Sapie. 19. b.

Locutuſq; eſt dñs ad moyſen dicens. Loquere filijs iſrael.
Menſe ſeptimo: prima die mēſis erit vobis ſabbatum me-
moriale clāgentibus tubis: ⁊ vocabitur ſanctū. Omne op⁹
ſeruile nō facietis in eo: ⁊ offeretis holocauſtū dño. Locu
Supra.19.f. E tuſq; eſt dñs ad moyſen dicens. Decimo die menſis huius
ſeptimi dies expiationum erit celeberrimus: ⁊ vocabit̄ ſan-
ctus. Affligetiſq; animas veſtras in eo: ⁊ offeretis holocau
ſtum dño. Omne opus ſeruile non facietis in tempore diei
huius: q: dies propiciationis eſt: vt propicietur vobis dñs
deus veſter. Omnis anima que afflicta non fuerit die hac:
peribit de populis ſuis: ⁊ que operis quippiam fecerit: de-
lebo eam de populo ſuo. Nihil ergo operis facietis in eo.
Legitimum ſempiternum erit vobis in cunctis generatio-
nibus ⁊ habitationibus veſtris. Sabbatum requietionis
eſt: affligetiſq; animas veſtras. Die nono menſis ſeptimi a
De pe. diſ.2.c. veſpere vſq; ad veſperum celebrabitis ſabbata veſtra. Et lo
1. in prin. cutus eſt dominus ad moyſen dicēs. Loquere filijs iſrael.
De ferijs.c.2. A quintodecimo die menſis huius ſeptimi erūt ferie taber
F naculorum ſeptē diebus domino. Dies primus vocabitur
celeberrimus atq; ſanctiſſimus. Omne opus ſeruile nō fa-
cietis in eo: ⁊ ſeptem diebus offeretis holocauſta domino.
Dies quoq; octauus erit celeberrimus atq; ſanctiſſimus ⁊
offeretis holocauſtum domino. Eſt enim cetus atq; col-
lecte. Omne opus ſeruile non facietis in ea. He ſunt ferie
domini quas vocabitis celeberrimas atq; ſanctiſſimas offe
retiſq; in eis oblationes domino holocauſta et libamenta
iuxta ritum vniuſcuiuſq; diei: exceptis ſabbatis domini do
niſq; veſtris: ⁊ que offeretis ex voto vel que ſponte tribue-
tis domino. A quintodecimo ergo die menſis ſeptimi quā
do congregaueritis omnes fructus terre veſtre celebabi-
B tis ferias domini ſeptem diebus. Die primo et die octauo
erit ſabbatum id eſt requies. Sumetiſq; vobis die primo
fructus arboris pulcherrime. Spatulaſq; palmarum: ⁊ ra
mos ligni denſarum frondiū ⁊ ſalices de torrente: ⁊ letabi-
mini coram domino deo veſtro: celebrabitiſq; ſolēnitatē ei⁹
ſeptem diebus per annum. Legitimum ſempiternū erit in
generationibus veſtris. Menſe ſeptimo feſta celebrabitis
et habitabitis in vmbraculis ſeptem dieb⁹. Omnis qui de
genere eſt iſrael: manebit in tabernaculis vt diſcant poſte-
ri veſtri ꝙ in tabernaculis habitare fecerim filios iſrael:
cum educerem eos de terra Egypti. Ego dominus deus
veſter. Locutuſq; eſt moyſes ſuper ſolemnitatibus domi-
ni filios iſrael.

¶ Cap. Sum. Interpoſitio de oleo lucernarū: de panib⁹
ꝓpoſitionis: de pena blaſphemi: de pena talionis ⁊ equum
iudiciū dʒ eſſe: ſiue ſit ciuis ſiue peregrin⁹. Cap. XXIIII.

A Et locutus eſt dñs ad moyſen dicēs. Prec-
ipe filijs iſrael vt afferant tibi oleū de oli-
uis puriſſimum ac lucidum: ad concinnan
das lucernas iugiter extra velum teſtimo-
nij in tabernaculo federis. Ponetq; eas
aaron a veſpere vſq; in mane corā domino
cultu rituq; perpetuo in generationib⁹ veſtris. Sup † can
Als + cādela- delabrum mūdiſſimū ponet̄ in conſpectu domini. Accipies
bro mundiſſi- quoq; ſimilam ⁊ coques ex ea duodecim panes: qui ſinguli
mo. habebunt duas decimas. Quorū ſenos altrinſecus ſuper
menſam puriſſimam corā domino statues: ⁊ pones ſup eos
thus lucidiſſimum: vt ſit panis in monimentum oblationis
dñi. Per ſingula ſabbata mutabunt̄ corā dño ſuſcepti a fi-
B lijs iſrael federe ſempiterno. Eruntq; aaron ⁊ filioꝝ ei⁹ vt co
medant eos in loco ſancto: quia ſanctum ſanctorum eſt de
ſacrificijs dñi iure perpetuo. Ecce autem egreſſus fili⁹ mu-
lieris iſraelitidis quē pepererat de viro egyptio iter filios
iſrael: iurgat⁹ eſt in caſtris cū viro iſraelite. Cūq; blaſphe-
maſſet nomē dñi ⁊ maledixiſſet ei: adductus eſt ad moyſen.
Vocabatur aūt mater ei⁹ ſalumith filia dabri de tribu dan.
Miſerūtq; eū in carcerē donec noſſent quid iuberet dñs.
Qui locutus eſt ad moyſen dicens. Educ blaſphemum ex- C
tra caſtra. ⁊ ponāt omnes qui audierūt manus ſuas ſuper 23.q.5.ca.quis ergo in fine.
caput eius: ⁊ lapidet eū populus vniuerſus. Et ad filios iſrl̄ De pe. diſt.3.
loqueris. Homo qui maledixerit deo ſuo: portabit peccatū c.querat.⁊.c.
ſuum. Et qui blaſphemauerit nomen dñi morte moriat̄. La ſunt plures.
pidibus opprimet eum omnis multitudo populi. Siue ille
ciuis ſiue peregrinus fuerit. Qui blaſphemauerit nomē do
mini morte moriatur. Qui percuſſerit ⁊ occiderit hominē 23.q.3.c.reos.
morte moriatur. Qui percuſſerit animal reddet vicariū: id ibi oculū pro
eſt aīam pro anima. Qui irrogauerit maculā cuilibet ciuiū oculo.
ſuorum ſicut fecit: ſic fiet ei. Fracturam pro fractura: oculū D Exo.21.b
pro oculo: dentem pro dente reſtituet. Qualē inflixerit ma Deuter.19.b.
culam: talem ſuſtinere cogetur. Qui percuſſerit iumentum Math.5.c.
reddet aliud. Qui percuſſerit hominem punietur. Equum
iudiciū ſit inter vos: ſiue peregrinus ſiue ciuis peccauerit
q: ego ſū dñs deus veſter. Locutuſq; eſt moyſes ad filios
iſrael: et † eduxerunt eum qui blaſphemauerat extra caſtra Als + redde-
ac lapidibus oppreſſerunt. Feceruntq; filij iſrael ſicut prece- runt.
perat dominus moyſi.

¶ Cap. Summa. De ſabbato anni ſeptimi ⁊ anni iubilei:
de reditu poſſeſſionū: ꝙ terra nō vendatur in perpetuum
de lege domorum non recipiant vſuram: habeantq; ſeruos
et ancillas de alijs nationibus: de fratre vendente ſe redi-
mendo. Cap. XXV.

A Locutuſq; eſt dñs ad moyſen in monte ſy-
nai dicēs. Loquere filijs iſrael: ⁊ dices ad
eos. Quādo ingreſſi fueritis terrā quam
ego dabo vobis ſabbatizetis ſabbatum
dño. Sex annis ſeres agrū tuū: ⁊ ſex an-
nis putabis vineā tuā: colligeſq; fructus
ei⁹. Septimo aūt anno ſabbatū erit terre requietionis dñi.
Agrū nō ſeres: ⁊ vineā nō putabis. Que ſpōte gignit humꝰ
nō metes: ⁊ vuas primitiarū tuarū nō colliges quaſi vinde
miā. Annus enī requietionis terre eſt. Sed erunt vobis in
cibū tibi ⁊ ſeruo tuo: ancille ⁊ mercennario tuo: ⁊ aduene q̄
peregrinatur apud te iumentis tuis ⁊ pecorib⁹ oīa q̄ naſcū
tur. prebebūt cibū. Numerabis quoq; tibi ſeptē hebdoma B
das annoꝝ: id eſt ſepties ſeptē: que ſimul faciūt quadragin
ta nouē: ⁊ clanges buccina mēſe ſeptimo. Decima die men-
ſis ꝓpitiatiōis tpe in vniuerſa terra veſtra. Sāctificabiſq; De pe. diſt.1.c.
annū quinquageſimū: ⁊ vocabis remiſſionē cūctis habita- quis aliqū. §.
toribus terre veſtre. Ipſe eſt enī iubileus. Reuertet̄ homo itē in leuitice
ad poſſeſſionē ſuā ⁊ vnuſquiſq; redict ad familiā priſtinam qui domum.
q: iubileus eſt: ⁊ quinquageſimus annus. Non ſeretis atq;
metetis ſponte in agro naſcentia. ⁊ primitias vindemie nō
colligetis ob ſanctificationem iubilei: ſed ſtatim † oblata Als + oblata
comedetis. Anno iubilei redient omnes ad poſſeſſiones
ſuas. Quando vendes quippiam ciui tuo: vel emes ab eo.
ne contriſtes

ne contriſtes fratrem tuū:ſed iuxta numerū annorū iubilei
C emes ab eo ⁊ iuxta ſupputationē frugū vendet tibi. Quan
al's + remanſe rit. to plures anni † remāſerint poſt iubileū tanto creſcet p̄ciū:
cius:quāto minus tp̄is numeraueris tāto minoris emptio
conſtabit. Tēpus enī frugū vēdet tibi. Nolite affligere con
tribulos veſtros:ſed timeat vnuſquiſq; deū ſuū:q: ego do-
min' deus veſter. Facite p̄cepta mea ⁊ iudicia cuſtodite:
⁊ implete ea vt habitare poſſitis in terra abſq; vllo pauore
⁊ gignat vobis humus fructus ſuos:quibus veſcamini vſ-
q; ad ſaturitatem nullius impetum formidantes. Quod ſi
dixeritis quid comedemus anno ſeptimo ſi non ſeuerim'?
neq; colligerimus fruges noſtras:dabo benedictionē meā
vobis anno ſexto:⁊ faciet fruct' triū annorū:ſeretiſq; anno
D octauo ⁊ comedetis veteres fruges vſq; ad nonū annū do
nec noua naſcant edetis vetera. Terra q̄q; nō vendet imp̄pe
tuū:q: mea eſt:⁊ vos aduene ⁊ coloni mei eſtis. Unde cun-
cta regio poſſeſſionis veſtre ſub redemptionis conditione
vendet. Si attenuatus frater tuus vendiderit poſſeſſiuncu
lam ſuā ⁊ voluerit propinquus eius poteſt redimere quod
ille vēdiderat. Sin aūt non habuerit proximū ⁊ ipſe p̄ciū
ad redimendū potuerit inuenire:cōputabuntur fructus ex
eo tp̄e quo vendidit:⁊ qḋ reliquū eſt reddet emptori:ſicq;
recipiet poſſeſſionē ſuā. Qḋ ſi non inuenerit manus eius vt
reddat p̄ciū habebit emptor qḋ emerat vſq; ad annū iu-
bileū. In ipſo enī oīs venditio redibit ad dn̄m ⁊ ad poſſeſſo
rem priſtinum. Qui vendiderit domū intra vrbis muros ha
E bebit licentiam redimendi donec vnus impleatur ann'. Si
non redemerit ⁊ anni circulus fuerit reuolutus:emptor poſ
ſidebit eam ⁊ poſteri eius in perpetuū ⁊ redimi non poterit
al's + autem. etiam in iubileo. Sin autem in villa fuerit domus q̄ muros
non habet:agrorum iure vendetur. Si † ante redempta nō
fuerit in iubleo reuertetur ad dn̄m ſuū. Edes leuitarum q̄
in vrbibus ſunt ſemper poſſunt redimi. Si redempte non
fuerint in iubileo:reuertentur ad dn̄os: q: domus vrbium
leuitarū pro poſſeſſionibus ſunt inter filios iſrael. Subur-
bana aūt eorū nō veneant:quia poſſeſſio ſempiterna eſt. Si
attenuatus fuerit frater tuus ⁊ infirmus manu ⁊ ſuſceperis
eum quaſi aduenam ⁊ peregrinum ⁊ vixerit tecum:ne acci-
F pias vſuras ab eo nec plus q̄ dediſti. Time deum tuum vt
14.q.3.c.putāt viuere poſſit frater tu' apud te. Pecuniam tuā nō dabis ei
de vſu.c.cōſu- ad vſuram ⁊ frugū ſuperabundātiam nō exiges. Ego dn̄s
luit. ⁊ p ioan. deus veſter qui eduxi vos de terra egypti:vt darem vobis
xx.c. videt.e. terram chanaan:⁊ eſſem veſter deus. Si paupertate op̄pul-
ti.in de. ſus vendiderit ſe tibi frater tuus:nō eum opprimes ſeruitu
te famulorum: ſed quaſi mercennarius ⁊ colonus erit vſq;
ad annum iubileū operabitur apud te:⁊ poſtea egredietur
cū liberis ſuis ⁊ reuertet ad cognationē ⁊ ad poſſeſſionē pa
trum ſuorum. Mei enī ſerui ſunt:⁊ ego eduxi eos de terra
Infra eodem. egypti. Non veneant conditione ſeruorum:nec affligas eū
per potentiam:ſed metuito deū tuū. Seruus et ancilla ſint
Hodie non ſic vobis de nationibus que in circuitu veſtro ſunt ⁊ de adue
ſeruat q: iudei nis qui peregrinantur apud vos vel qui ex his nati fuerint
prohibentur in terra veſtra. Hos habebitis famulos:⁊ hereditario iu-
ſm leges tene re transmittetis ad poſteros ac poſſidebitis in eternum.
re mancipia Fratres aūt veſtros filios iſrael ne opprimatis per poten-
xp̄iana. vt. C. tiam. Si inualuerit apud vos manus aduene atq; peregri
ne manc. xp̄ia. ni:⁊ attenuatus frater tuus vendiderit ſe ei aut cuiquā de
lib.1.
G ſtirpe eius poſt venditionem poteſt redimi. Qui voluerit
ex fratribus ſuis redimat eum:⁊ patruus ⁊ patruelis ⁊ cō-
ſanguineus ⁊ affinis. Sin autem ⁊ ipſe potuerit redimet ſe
ſupputatis duntaxat annis a tp̄e vēditionis ſue vſq; in an-
nū iubileum ⁊ pecunia qua venditus fuerat iuxta annorum
numerum ⁊ ratione mercennarij ſupputata. Si plures fue-
rint anni qui remanent vſq; ad iubileum: ſm hos reddet et
p̄cium. Si pauci ponet rationem cū eo:iuxta annorū nu-
merum et reddet emptori quod reliquum eſt annorum qui

bus ante ſeruiuit mercedib' imputatis non affliget eū vio-
lenter in conſpectu tuo. Qḋ ſi per hec redimi non potuerit Supra eodem
anno iubileo egredietur cū liberis ſuis. Mei enī ſunt ſerui fi
lij iſrael quos eduxi de terra egypti.

Capitu. Summa. Interpoſitio promiſſionis ſi māda-
ta ſeruauerint:⁊ comminationem ſi non ſeruauerint.

Capitulum. XXVI.

Ego dn̄s deus veſter. Non facietis vobis
A idolū ⁊ ſculptile:nec titulos erigetis:nec
inſignem lapidē ponetis in terra veſtra vt
adoretis eū. Ego enī ſum dn̄s deus veſter
cuſtodite ſabbata mea ⁊ pauete † ad ſan- al's + ſupereſt ad
ctuariū meum. Ego dn̄s. Si in p̄ceptis
meis ambulaueritis ⁊ mandata mea cuſtodieritis ⁊ feceri-
tis ea:dabo vobis pluuias temporibus ſuis:⁊ terra gignet
germen ſuum ⁊ pomis arbores replebuntur. Appr̄ehēdet
meſſiū tritura vindemiam ⁊ vindemia occupabit ſemētem. Iob.11.d.
Et comedetis panem veſtrum in ſaturitate ⁊ abſq; pauore
habitabitis in terra veſtra. Dabo pacē in finibus veſtris.
Dormietis:⁊ non erit qui exterreat. Auferam malas be-
B ſtias:et gladius non tranſibit terminos veſtros. Perſeq̄-
mini inimicos veſtros:⁊ corruēt coram vobis. Perſequen
tur quinq; de veſtris cētū alienos:⁊ cētū de vobis decē mi-
lia. Cadent inimici veſtri gladio in conſpectu veſtro. Re-
ſpiciam vos ⁊ creſcere faciā:multiplicabimini ⁊ firmabo pa
ctum meum vobiſcum. Comedetis vetuſtiſſima veterum et
vetera nouis ſuperuenientibus proijcietis. Ponam taber- 88.di.c. eijciēs
naculum meum in medio veſtri: et non abijciet vos anima in ſi. ibi in no-
mea. Ambulabo inter vos ⁊ ero deus veſter:voſq; eritis po uo teſtamento
pulus meus. Ego dn̄s deus veſter qui eduxi vos de terra
egyptiorū:ne ſeruiretis eis:⁊ qui cōfregi cathenas ceruicū Deute.28.b.
veſtrarū vt incederetis erecti. Quod ſi non audieritis me: Treno.2.f.
nec feceritis oīa mandata mea:ſed ſpreueritis leges meas Malac.2.a.
⁊ iudicia mea contēpſeritis vt non faciatis ea que a me con
ſtituta ſunt:⁊ ad irritum perducatis pactum meum: ego q̄q;
hec faciam vobis. Uiſitabo vos velociter in egeſtate:⁊ ar-
dore:qui conficiat oculos veſtros:et conſumat animas ve-
C ſtras. Fruſtra ſeretis ſementem que ab hoſtibus deuora
bitur. Ponam faciem meam contra vos:et corruetis coram Deu.28.c.
hoſtibus veſtris:et ſubijciemini his qui oderunt vos. Fu-
gietis nemine perſequente. Sin autem nec ſic obedieritis
mihi addam corruptiones veſtras ſeptuplum propter pec-
cata veſtra:et conteram ſuperbiam duritie veſtre. Daboq;
vobis celum deſuper ſicut ferrum et terram eneam. Con-
ſumetur incaſſum labor veſter: non proferet terra germen
nec arbores poma p̄ebebunt. Si ambulaueritis ex aduer
ſo mihi: nec volueritis audire me: addam plagas veſtras
vſq; in ſeptuplum propter peccata veſtra. Emittamq; in
vos beſtias agri que conſumant vos et pecora veſtra ⁊ ad
D paucitatem cuncta redigant. Deſerteq; fiant vie veſtre.
Quod ſi nec ſic volueris recipere diſciplinam:ſed ambula
ueritis ex aduerſo mihi. Ego quoq; contra vos aduerſus
incedam et percutiam vos ſepties propter peccata veſtra.
Inducamq; ſuper vos gladium vltorem federis mei.
Cumq; confugeritis in vrbes mittam peſtilentiam in me-
dio veſtri:et trademini in manus hoſtium. Poſtquam cō-
fregero baculum panis veſtri: ita vt decem mulieres in
vno clybano coquant panes:et reddant eos ad pondus:
et comedetis:et non ſaturabimini. Sin autem nec per hec
E audieritis me: ſed ambulaueritis contra me. Et ego ince-
dam aduerſus vos in furore contrario. Et corripiam vos
ſeptem plagis propter peccata veſtra:ita vt comedatis car
nes filiorum veſtrorum et filiarum veſtrarum. Deſtruam ex al's + veſtra. ſupereſt.
celſa † veſtra:⁊ ſimulachra cōfringā. Cadetis inter ruinas al's + vroum ſupereſt.
idolorum † veſtrorū:⁊ abhominabitur vos anima mea intā

tum vt vrbes veſtras redigā in ſolitudinē: et deſerta faciam
ſanctuaria veſtra: nec recipiam vltra odorem ſuauiſſimū: diſ
F ſperdāq; terram veſtrā ⁊ ſtupebūt ſup ea inimici veſtri cū
habitatores illius fuerint. Uos aūt diſperdā in gētes ⁊ eua
ginabo poſt vos gladiū. Eritq; terra veſtra deſerta ⁊ ciui
tates veſtre dirute. Tunc placebunt terre ſabbata ſua cun
ctis diebus ſolitudinis ſue. Qū fueritis in terra hoſtili ſab
batizabit ⁊ requieſcet in ſabbatis ſolitudinis ſue: eo ꝙ non
requieuerit ſabbatis veſtris qn̄ habitabatis in ea. Et qui
de vobis remanſerint dabo pauorem in cordibus eorum: ⁊
regionibus hoſtiū. Terrebit eos ſonitus folij volantis: et
alſ. † ſequēte. ita fugient quaſi gladiū. Cadent nullo † perſequente ⁊ cor
ruent ſinguli ſuper fratres ſuos quaſi bella fugientes. Ne
mo veſtrum inimicis audebit reſiſtere. Peribitis inter gē
tes ⁊ hoſtilis vos terra conſumet. Quod ſi et de his aliqui
alſ. † ꝯfitebūt. remanſerint tabeſcent in iniquitatibus ſuis in terra inimi
alſ. † maiorū coꝝ ſuorꝫ: ⁊ propter pctā patrum ſuorum ⁊ ſua affligent:
alſ. † patrum donec † confiteantur iniquitates ſuas ⁊ † maiorum ſuorꝫ
alſ. † recordēt † recordentur quibus preuaricati ſunt in me ⁊ ābulauerūt
G ex aduerſo mihi. Ambulabo igitur ⁊ ego contra eos: ⁊ in
ducā illos in terrā hoſtilē donec erubeſcat incircūciſa mēs
eorum. Tunc orabunt pro impietatibus ſuis ⁊ recordabor
federis mei quod pepigi cum iacob ⁊ yſaac: ⁊ abraā. Terre
quoq; memor ero. Que cum relicta fuerit ab eis: complace
bit ſibi in ſabbatis ſuis: patiens ſolitudinem propter illos.
Ipſi vero rogabunt pro peccatis ſuis eo ꝙ abiecerint iudi
cia mea ⁊ leges meas deſpexerint. Attamen etiā cū eſſent i
2. corin. 5. d. terra hoſtili non penitus abieci eos neq; ſic deſpexi vt con
ſumerent: ⁊ irritum facerem pactum meum cū eis. Ego enī
ſum dn̄s deus eoꝝ: ⁊ recordabor federis mei priſtini: quan
do eduxi eos de terra egypti in conſpectu gentium vt eſſem
deus eorum. Ego dominus deus. Hec ſunt iudicia atq; p̄
cepta ⁊ leges quas dedit dominus inter ſe ⁊ inter filios iſ
rael in monte ſynai per manum moyſi.

Capituli Summarium. De diuerſitate votoꝝ ⁊ ſolutio
ne eoꝝ: ſiue hoim: ſiue agrorꝫ: ſiue domorum: ſiue aliorum
animalium: ⁊ reditu eorum in iubileo: de decimis ſoluēdis
⁊ non comedendis. Ca. XXVII.

A
De pe. diſ. 1. c. reos. §. item q domum.
Locutuſq; eſt dominus ad moyſen dicens. Lo
quere filijs iſrael ⁊ dices ad eos. Homo qui vo
tum fecerit: ⁊ ſpoponderit deo animam ſuam
ſub eſtimatione dabit precium. Si fuerit maſcu
lus a viceſimo anno vſq; ad ſexageſimum annum dabit quin
quaginta ſiclos argenti ad menſuram ſanctuarij: ſi mulier
triginta. A quinto autem anno vſq; ad viceſimum: maſcu
lus dabit viginti ſiclos: femina decem. Ab vno mēſe vſq; ad
annum quintum pro maſculo dabuntur quinq; ſicli: pro fe
mina tres. Sexagenarius ⁊ vltra maſculus dabit quinde
cim ſiclos: femina decem. Si pauper fuerit ⁊ eſtimationem
B reddere non valebit: ſtabit coram ſacerdote: ⁊ quantum il
le eſtimauerit ⁊ viderit eum poſſe reddere tantum dabit.
Animal autem quod immolari poteſt domino: ſi quis voue
rit: ſanctum erit et mutari non poterit: id eſt nec melius ma
lo: nec peius bono. Quod ſi mutauerit: et ipſum quod mu
tatum eſt: et illud pro quo mutatū eſt: conſecratum erit do
mino. Animal immundum quod immolari domino non po
teſt ſi quis vouerit adducetur ante ſacerdotem. Qui diiu
alſ. † ſupra. dicans vtrum bonum an malum ſit: ſtatuet preciū. Quod
eſtimationis. ſi dare voluerit is qui offert: addet † ſuper eſtimationem
quintam partem. Homo ſi vouerit domum ſuam ⁊ ſancti
ficauerit domino: conſyderabit eam ſacerdos vtrū bona an
mala ſit: ⁊ iuxta precium quod ab eo fuerit conſtitutum ve
nundabitur. Sin autem ille qui vouerat voluerit redimere
eam: dabit quintam partem eſtimationis ſupra: et habebit
domum. Quod ſi agrum poſſeſſionis ſue vouerit ⁊ cōſecra
uerit domino iuxta menſuram ſementis eſtimabitur pre
cium. Si triginta modijs ordei ſeritur: terra quinquagin
ta ſiclis venundetur argenti. Si ſtatim ab anno incipien C
tis iubilei vouerit agrum: quanto valere poteſt tanto eſti
mabitur. Sin autem poſt aliquantulum temporis ſupputa
bit ſacerdos pecuniam iuxta annorum qui reliqui ſunt nu
merum vſq; ad iubileum et detrahetur ex precio. Quod ſi
voluerit redimere agrum ille qui vouerat addet quintā par
tem eſtimate pecunie et poſſidebit eum. Sin autem nolue
rit redimere: ſed alteri cuilibet fuerit venūdatus vltra eum
qui vouerat redimere non poterit: quia cum iubilei vene
rit dies: ſanctificatus erit domino ⁊ poſſeſſio cōſecrata ad
ius pertinebit ſacerdotum. Si ager emptus eſt: et nō de
poſſeſſione maiorum ſanctificatus fuerit domino ſupputa
bit ſacerdos iuxta annorum numerum vſq; ad iubileū pre
cium: et dabit ille qui vouerat eum domino. In iubileo au Exo. 30. b.
tem reuertetur ad priorem dominum qui vendiderat eum Nume. 3. g.
et habuerat in ſortem poſſeſſionis ſue. Omnis eſtimatio ſi Eze. 45. b.
clo ſanctuarij ponderabitur. Siclus enim viginti obolos
habet. Primogenita que ad deum pertinent nemo ſancti D
ficare poterit et vouere: ſiue bos: ſiue ouis fuerit dn̄i ſunt.
Quod ſi immundum eſt animal redimet qui obtulit iuxta
eſtimationem ſuam: et addet quintam partem precij. Si re 12. q. 2. ca. nulli
dimere noluerit vendetur alteri quantumcunq; fuerit an
te eſtimatum. Omne quod domino conſecratur: ſiue ho
mo fuerit ſiue animal: ſiue ager non † veniet: nec redimi po alſ. † vendet.
terit. Quicquid ſemel fuerit conſecratum ſanctum ſancto
rum erit domino. Et omnis conſecratio que offertur ab ho
mine non redimetur: ſed morte morietur. Omnes decime
terre: ſiue de pomis arborum ſiue de frugibus domini ſūt:
⁊ illi ſanctificantur. Si quis autem voluerit redimere deci
mas ſuas: addet quintam partem earum. Omnium deci
marum bouis et ouis: et capre que ſub paſtoris virga tranſ 16. q. 7. c. oēs decime.
eunt: quicquid decimum venerit ſanctificabitur domino. De deci. c. tue.
Non eligetur nec bonum: nec malum: nec altero commuta in aliquibus. c
bitur. Si quis mutauerit: et quod mutatum eſt: et pro quo non ſic.
mutatum eſt ſanctificabitur domino ⁊ non redimetur. Hec
ſunt precepta que mandauit dominus Moyſi ad filios Iſ
rael in monte Synai.

Explicit liber Leuiticus.

Incipit Uaidabber,
id eſt liber Numeri.

Capituli Summarium. Numerantur filij Iſrael a vi
geſimo anno pugne apti: dantur duodecim principes. Tri
bus leui non numeratur: ſed pro tabernaculo deportando
ordinatur. Capitulum. I.

Locutuſq;

A LOcutuſqȝ eſt dñs ad
Moyſen in deſerto ſynai in tabernaculo
federis prima die menſis ſecundi anno al-
tero egreſſionis eoꝛum ex egypto dicens.
Infra.26.a Tollite ſummã vniuerſe cõgregationis fi-
lioꝛum iſrl'ꝑ cognationes ⁊ domos ſuas ⁊ noĩa ſingulorum
quicq̃d ſexus eſt maſculini a viceſimo anno ⁊ ſupꝛa omnium
viroꝝ foꝛtiũ ex iſrael: ⁊ numerabitis eos per turmas ſuas
tu ⁊ aaron: eruntqȝ vobiſcũ pꝛincipes tribuũ ac domoꝛum
in cognationib⁹ ſuis quoꝛũ iſta ſunt nomina. De tribu ru-
ben eliſur filius ſedeur. De tribu symeon ſalamiel filius ſu-
riſaddai. De tribu iuda naaſon filius Aminadab. De tribu
iſachar nathanael filius ſuar. De tribu zabulõ: eliab filius
helon. Filioꝛum aũt ioſeph de tribu effraim: eliſama filius
ammiud. De tribu manaſſe: gamaliel filius phadaſſur. De
tribu bẽiamin abidan filius gedeonis. De tribu dan: ahie-
zer filius amiſaddai. De tribu azer: phegiel filius ochꝛam.
B De tribu gad: heliaſaph filius duel. De tribu neptali: ahi-
ra fili⁹ henam. Hi nobiliſſimi pꝛincipes multitudinis ꝑ tri-
bus et cognationes ſuas ⁊ capita exercitus iſrael quos tu-
lerunt moyſes ⁊ Aaron cũ oĩ vulgi multitudinis: ⁊ congre-
gauerunt pꝛimo die menſis ſecundi recenſentes eos ꝑ co-
gnationes ⁊ domos ac familias ⁊ capita ⁊ nomina ſingulo-
rum a viceſimo anno ⁊ ſupꝛa ſicut pꝛeceperat dñs Moyſi.
Numeratiqȝ ſunt in deſerto ſynai de Ruben pꝛimogenito
Iſraelis per generationes ⁊ familias ac domos ſuas ac no-
mina capitum ſingulorum omne quod ſexus eſt maſculini:
a viceſimo anno ⁊ ſupꝛa pꝛocedentium ad bellum quadra-
C gintaſex milia quingenti. De filijs ſymeon per generatio-
nes et familias ac domos cognationum ſuarum: recenſiti
ſunt per nomina et capita ſingulorum omne quod ſexus eſt
maſculini a viceſimo anno ⁊ ſupꝛa pꝛocedentium ad bellum
quinquagintanouem milia trecenti. De filijs gaad per ge-
nerationes ⁊ familias: ac domos cognationum ſuarum re-
cenſiti ſunt per nomina ſingulorum a viginti annis ⁊ ſupꝛa
omnes qui ad bella pꝛocederent quadragintaquinqȝ milia
ſexcenti quinquaginta. De filijs iuda per generationes et
familias: ac domos cognationum ſuarum per nomina ſin-
gulorum a viceſimo anno ⁊ ſupꝛa: omnes qui poterant ad
bella pꝛocedere recenſiti ſũt ſeptuagintaquatuoꝛ milia ſex-
D centi. De filijs iſachar per generationes ⁊ familias: ac do-
mos cognationum ſuarum per nomina ſingulorum a viceſi-
mo anno ⁊ ſupꝛa omnes qui ad bella pꝛocedere recẽſiti ſũt
quinquagintaquatuoꝛ milia quadringenti. De filijs zabu-
lon per generationes ⁊ familias: ac domos cognationum
ſuarum recenſiti ſunt per nomina ſingulorum a viceſimo an-
no ⁊ ſupꝛa omnes q̃ poterant ad bella pꝛocedere quinqua-
gintaſeptem milia quadringenti. De filijs ioſeph filioꝛum
effraim per generationes ⁊ familias: ad domos cognatio-
E num ſuarum recẽſiti ſunt per nomina ſingulorum: a viceſi-
mo anno ⁊ ſupꝛa omnes qui poterãt ad bella ꝓcedere qua-
draginta milia quingenti. Porro filioꝛum manaſſe per ge-
tationes ⁊ familias ac domos cognationum ſuarum: recen-
ſiti ſunt per nomina ſingulorum a viginti annis ⁊ ſupꝛa oẽs
qui poterant ad bella pꝛocedere trigintaduo milia ducẽti.
De filijs Beniamin per generationes et familias: ac do-
mos cognationum ſuarum recenſiti ſunt nominibus ſingu-
loꝛum a viceſimo anno ⁊ ſupꝛa: omnes qui poterant ad bel-
la pꝛocedere trigintaquinqȝ milia quadringenti. De filijs
Dan per generationes ⁊ familias: ac domos cognationum
ſuarum recenſiti ſunt nominibus ſingulorum a viceſimo an-
F no ⁊ ſupꝛa: omnes qui poterant ad bella pꝛocedere ſexagin-
ta duo milia ſeptingenti. De filijs aſer per generationes et
familias ac domos cognationum ſuarum: recenſiti ſunt per
nomina ſinguloꝝ a viceſimo anno et ſupꝛa: omnes qui po-
terant ad bella pꝛocedere: quadraginta milia ⁊ mille quin-
genti. De filijs neptali ꝑ gñationes ⁊ familias ac domos co-
gnationũ ſuarũ recẽſiti ſunt noĩbus ſinguloꝝ a viceſimo an-
no ⁊ ſupꝛa omnes qui poterant ad bella pꝛocedere quinqua-
gintatria milia quadringenti. Hi ſunt quos numerauerũt
moyſes ⁊ Aaron ⁊ duodecim pꝛincipes iſrael ſingulos per
domos cognationũ ſuarum. Fuerunt omnes filij Iſrael ꝑ
domos ⁊ familias ſuas a viceſimo ãno ⁊ ſupꝛa: qui poterãt
ad bella pꝛocedere ſexcentatria milia viroꝛum quigenti qn-
quaginta. Leuite autem in tribubus familiaꝝ ſuarum non
ſunt numerati cum eis. Locutuſqȝ eſt dñs ad moyſen dicẽs
Tribum leui noli numerare neqȝ pones ſummam eoꝝ cum
filijs iſrael: ſed cõſtitues eos ſuper tabernaculũ teſtimonij
⁊ cuncta vaſa eius: ⁊ q̃cquid ad cerimonias pertinet. Ipſi
poꝛtabunt tabernaculum ⁊ omnia vtẽſilia eius ⁊ erũt in mi-
niſterio: ac per gyrum tabernaculi metabuntur. Cũ profici-
ſcendũ fuerit deponent leuite tabernaculum cũ caſtrametã-
da erigent. Quiſq̃s externoꝝ acceſſerit occidet̃. Metabũ-
tur aũt caſtra filij iſrael vnuſquiſqȝ per turmas ⁊ cuneos at-
qȝ exercitũ ſuũ. Porro leuite per gyrũ tabernaculi figẽt tẽ-
toꝛia ne fiat idignatio ſuꝑ multitudinem filioꝝ iſrael ⁊ excu-
babũt in cuſtodijs tabernaculi teſtimonij. Fecerũt ergo fi-
lij iſrael iuxta oĩa q̃ pꝛeceperat dñs moyſi.

Iuppiter ſatu-
ni regis filiu-
pře expulſion-
tis facinori-
clar⁹ a gẽtib-
deus appell-
de ioue ⁊ ei⁹
pſchro ⁊ qꝫ tr-
fuerũt ioue-
vide ꝑ an.ſa-
ennea.1.li.4.
G
Vulcanus I-
uis frater f-
ber inſignis f-
ret. De vulc-
vide ꝑ ant.ſ-
bellicũ enne-
de pꝛima.li.
Iuno iouis
roꝛ ⁊ vxoꝛ.

¶ C.S. Oꝛdinant̃ caſtra: arca: tabernaculũ: Iudas: Iſa-
char zabulõ ad oꝛientẽ. Rubẽ: ſymeon: gaad ad meridiem.
Effrai: manaſſes ⁊ bẽiami ad occidentẽ: Dan: aſer neptaliꝫ
ad aquilonẽ: ⁊ ſic oꝛdinati ſunt: ſic ⁊ caſtra mouent ꝑ oꝛdinẽ
leuite aũt leuant tabernaculum. Cap.II.

A LOcutuſqȝ eſt dñs ad Moyſen ⁊ Aaron dicens.
Singuli per turmas: ſigna atqȝ vexilla: ⁊ domos
cognationum ſuarum caſtrametabuntur filij Iſ-
rael per gyrum tabernaculi federis ad oꝛientem
iudas figet tẽtoꝛia per turmas exercitus ſui eritqȝ pꝛīceps
filioꝛum eius filioꝝ naaſon filius aminadab. Et omnis de
ſtirpe eius ſumma pugnantiũ ſeptuagintaquatuoꝛ milia †
ſexcenti. Iuxta eum caſtramentati ſunt de tribu iſachar quo-
rum pꝛinceps fuit nathanael filius ſuar: ⁊ omnis numerus
pugnatoꝛum eius quinquagintaquatuoꝛ milia quadringẽ-
ti. In tribu zabulon pꝛinceps fuit Heliab filius Helõ: om-
niſqȝ de ſtirpe eius exercitus pugnatoꝛum quinquagintaſe-
ptem milia quadringenti. Uniuerſi qui in caſtris Iude an-
numerati ſunt: fuerunt centumoctoginta ſex milia quadrin-
genti. Et per turmas ſuas pꝛimi egredientur. In caſtris fi-
B lioꝛum Ruben ad meridianam plagam erit pꝛinceps eliſur
filius ſedeur: ⁊ cunctus exercitus pugnatoꝛum eius qui nu-
merati ſunt quadraginta ſex milia quingenti. Iuxta eũ ca-
ſtrametati ſunt de tribu ſymeõ quoꝝ pꝛinceps fuit ſalamiel
filius ſuriſaddai: ⁊ cunctus exercitus pugnatoꝝ eius: qui
numerati ſunt quinquagintanouem milia trecenti. In tri-
bu gad pꝛinceps fuit heliaſaph filius duel: ⁊ cunctus exerci-
tus pugnatoꝝ eius qui numerati ſunt quadragintaquinqȝ
milia ſexcenti quinquaginta. Oẽs qui recenſiti ſunt in ca-
ſtris rubẽ centũ quinquaginta milia ⁊ mille quadringenti-
quinquaginta. Per turmas ſuas in ſecundo loco profici-
ſcẽtur. Leuabit aũt tabernaculũ teſtimonij per officia leui-
C tarum ⁊ turmas eoꝛum. Quomõ erigẽt̃ ita ⁊ deponet̃. Sin-
guli per loca ⁊ oꝛdines ſuos proficiſcent̃. Ad occidentalem
plagam erũt caſtra filioꝝ effrai quoꝝ pꝛiceps fuit helisama
filius ammiud. Cunct⁹ exercitus pugnatoꝛum ei⁹ q̃ nume-
rati ſunt quadraginta milia quingenti. Et cũ eis tribus fi-
lioꝝ manaſſe: quoꝛum pꝛinceps fuit Gamaliel filius Pha-
daſſur cunctuſqȝ exercitus pugnatoꝛum eius qui numera-
ti ſunt trigintaduo milia ducenti. In tribu filioꝛum Benia-
min pꝛinceps fuit abidan filius gedeonis ⁊ cunctus exerci-
tus pugnatoꝛum eius qui recenſiti ſunt trigintaquinqȝ milia

n.di. c. eccl-
ſiecarũ.glo.
oꝛientem.
als + ſexcen-
rum.

quadringēti. Omnes qui numerati ſunt in caſtris effraim centum octo milia. Per turmas ſuas tertij proficiſcentur. Ad aquilonis partē caſtrametati ſunt filij dan: quoꝝ princeps fuit abiezer filius amiſaddai. Cunctuſq; exercitus pugnatoꝝ eius q̄ numerati ſunt ſexagintaduo milia ſeptingenti. Iuxta eū fixere tētoria de tribu aſer quoꝝ princeps fuit phegihel filius ochram cunctuſq; exercitus pugnatoꝝ eius
D
q̄ numerati ſunt quadraginta milia ⁊ mille quingenti. De tribu filioꝝ neptalim princeps fuit ahira filius enan. Cūct⁹ exercitus pugnatoꝝ eius quinquaginta tria milia quadringenti. Oēs q̄ numerati ſunt in caſtris dan fuerūt centū quinquagītaſeptē milia ſexcenti. Et nouiſſimi proficiſcent̄. Hic numerus filioꝝ iſrael per domos cognationū ſuarum: ꝑ turmas diuiſi exercitus: ſexcenta tria milia quingenti quinquaginta. Leuite aūt non ſunt numerati inter filios iſrael. Sic eī preceperat dñs moyſi. Feceruntq; filij iſrael iuxta oīa q̄ mandauerat dñs. Caſtrametati ſunt per turmas ſuas ⁊ ꝓfecti per familias ac domos patrū ſuorum.

¶ C. S. Filij leui numerant̄ aſſignant̄ ad miniſterium per tres familias ordinant̄: arcā ⁊ tabernaculum q̄ portare debeāt aſſignant̄: primogeniti numerant̄: ꝓ eis leuite aſſumūtur: ceteri q̄ ſupſunt quinq; ſiclis q̄ſq; ordinat̄. Ca. III.

A
Hec ſunt generationes Aaron ⁊ Moyſi in die qua locut⁹ eſt dñs ad moyſen in monte ſynai. Et hec nōia filioꝝ Aarō. Primogenitus eius nadab † deinde abiu: et eleazar ⁊ ithamar. Hec nōia filiorum aaron ſacerdotis qui uncti ſunt ⁊ quoꝝ replete ⁊ conſecrate manus vt ſacerdotio fungerent̄. Mortui ſunt enim nadab ⁊ abiu cū offerrent ignem alienū in cōſpectu domini in deſerto ſynai abſq; liberis: functiq; ſunt ſacerdotio eleazar ⁊ ithamar corā aaron patre ſuo. Locutuſq; eſt dñs ad

Alio † dein. Leui. 10. a. Infra. 26. g

B
moyſen dicens. Applica tribū leui: ⁊ fac ſtare in conſpectu Aaron ſacerdotis vt miniſtrent ei: ⁊ excubēt: ⁊ obſeruēt q̄cquid ad cultum pertinet multitudinis corā tabernaculo teſtimonij ⁊ cuſtodiant vaſa tabernaculi: ſeruientes in miniſterio ei⁹. Dabiſq; dono leuitas Aaron ⁊ filijs eius quibus traditi ſunt filijs iſrael. Aarō aūt ⁊ filios eius conſtitues ſuper cultum ſacerdotij. Externus qui ad miniſtrandum acceſſerit morietur. Locutuſq; eſt dñs ad moyſen dicens. Ego tuli leuitas a filijs Iſrael pro omni primogenito qui aperit

21. di. c. 1. ꝓ. leuite.

31. di. c. tenere. ibi. q: alia tribu.

82. diſt. c. ꝓpoſuiſti. ⁊ c. plurimos.

C
vuluam in filijs iſrael eruntq; leuite mei. Meū eſt enim oē primogenitum. Ex quo percuſſi primogenita in terra egypti ſanctificaui mihi quicquid primum naſcitur in Iſrael. Ab homine vſq; ad pecus mei ſunt. Ego domin⁹. Locutuſq; ē dominus ad Moyſen in deſerto ſynai dicens. Numera filios Leui per domos patrum ſuorum ⁊ familias. Omnem maſculum ab vno menſe ⁊ ſupra. Numerauit moyſes vt preceperat domin⁹: et inuenti ſunt filij leui per nomina ſua gerſon ⁊ caath ⁊ merari. Filij gerſon: lobni ⁊ ſemei. Filij caath

Exo. 3. a. Infra. 8. c. 5. q. 1. capi. nec his.

amrā ⁊ ieſſaar hebrō ⁊ oziel. Filij merari mooli et muſi. De Gerſon fuere familie due: lobnitica ⁊ ſemeitica: quarū numeratus eſt populus ſexus maſculini ab vno menſe ⁊ ſupra ſeptem milia quingenti. Hi poſt tabernaculum metabunt̄: ad occidentem ſub principe eliaſaph filio lahel: et habebūt excubias in tabernaculo federis: ipm tabernaculum ⁊ operimentū eius tentoriū qd̄ trahit̄ ante fores tecti federis: et cortinas atrij: tentoriū q; qd̄ appendit̄ in introitu atrij tabernaculi ⁊ quicq̄d ad ritū altaris pertinet funes tabernaculi ⁊ oīa vtenſilia eius. Cognatio caath habebit populos amramitas: ⁊ ieſſaritas: ⁊ hebronitas ⁊ ozielitas. He ſunt familie caathitarum: recenſite per nōia ſua oēs generis maſculini ab vno menſe ⁊ ſupra: octo milia ſexcenti. Habebūt excubias ſanctuarij ⁊ caſtrametabunt̄ ad meridianā plagā. Princepſq; eorū erit eliſaphā filius oziel: ⁊ cuſtodient arcā menſamq; ⁊ candelabrū altaria ⁊ vaſa ſanctuarij in quibus miniſtratur: ⁊ velū cunctāq; huiuſcemodi ſupellectilē. Princeps aūt principū leuitarū eleazar filius aaron ſacerdotis erit ſuper excubitores cuſtodie ſanctuarij. At vero de merari erunt populi moolite ⁊ muſite recenſiti per nōia ſua omnes generis maſculini ab vno menſe ⁊ ſupra ſex milia ducēti. Princeps eorū ſuriel filius abiaiel in plaga ſeptētrionali caſtrametabunt̄. Erunt ſub cuſtodia eorum tabule tabernaculi ⁊ vectes: et columne ac baſes earū ⁊ omnia que ad cultū huiuſcemodi pertinent columneq; atrij per circuitum cū baſibus ſuis ⁊ paxilli cū funibus. Caſtrametabunt̄ ante tabernaculū federis id eſt ad orientalem plagam. Moyſes ⁊ Aarō cum filijs ſuis habētes cuſtodiam ſanctuarij in medio filiorum iſrael. Quiſquis alienus acceſſerit morietur. Omnes leuite quos numerauerunt moyſes ⁊ Aaron iuxta preceptū dñi per familias ſuas in genere maſculino a menſe vno ⁊ ſupra fuerunt vigintiduo milia. Et ait dñs ad moyſen. Numera primogenitos ſexus maſculini de filijs iſrael ab vno menſe ⁊ ſupra: et habebis ſummam eorum. Tolleſq; Leuitas mihi pro omni primogenito filiorum Iſrael. Ego ſum dominus et pecora eorum pro vniuerſis primogenitis † pecorum filiorum Iſrael: recenſuit Moyſes ſicut preceperat dominus primogenitos filiorum iſrael et fuerunt maſculi per nōia ſua a menſe vno ⁊ ſupra: vigintiduo milia ducenti ſeptuagintatres. Locutuſq; eſt dominus ad moyſen: dicens. Tolle leuitas pro primogenitis filiorum iſrael ⁊ pecora leuitarum pro pecoribus eorum. Eruntq; Leuite mei. Ego ſum domin⁹. In precio aūt ducentoꝝ ſeptuagintatriū qui excedunt numerum leuitarum de primogenitis filiorū iſrael: accipies quinq; ſiclos per ſingula capita ad mēſurā ſanctuarij. Siclus habet viginti obolos. Dabiſq; pecuniā aaron a filijs eius preciū eoꝝ q̄ ſupra ſunt. Tulit igit̄ Moyſes pecuniam eorum qui fuerant amplius ⁊ quos redemerat a Leuitis pro primogenitis filiorum iſrael mille trecentorum ſexagintaquinq; ſiclorum iuxta pondus ſanctuarij ⁊ dedit eam aaron ⁊ filijs eius iuxta verbum quod preceperat ſibi dominus.

D E F Magnus numerus leuitarum. al. † pecoris. G De voto. c. magne. Infra. 8. c Exo. 30. Leui. 27. c. Ezech. 45. d.

¶ Capi. Sū. Ritus ⁊ officia leuitarum per familias ſuas diſtribuuntur. Cap. IIII.

A
Locutuſq; eſt dñs ad Moyſen ⁊ aaron dicēs. Tolle ſummam filiorū Caath de medio leuitarū per domos ⁊ familias ſuas a triceſimo anno ⁊ ſupra vſq; ad quinquageſimū annū omniū q̄ ingrediunt̄ vt ſtent: ⁊ miniſtrēt in tabernaculo federis. Hic eſt cultus filiorum caath. Tabernaculū federis ⁊ ſanctum ſanctorū ingredient̄ Aarō ⁊ filij eius qn̄ mouēda ſunt caſtra: ⁊ deponēt velum qd̄ pendet ante fores inuoluentq; eo arcam teſtimonij ⁊ operient rurſum velamine hiacynthinarū pelliū: extendentq; deſup palliū totū hiacynthinū ⁊ inducēt vectes. Menſam quoq; propoſitionis inuoluent hiacynthino pallio

93. di. c. diaconi ſunt. ꝓ. ſufficit.

no pallio: ⁊ ponent cum ea thuribula ⁊ mortariola: cyatos ⁊ crateras ad liba fundenda. Panes ſemper in ea erunt. Extendentqꝫ deſup palliũ coccineũ qḋ rurſum operiẽt velamento hiacynthinarũ pelliũ ⁊ inducẽt vectes. Sumẽt ⁊ pallium hiacynthinũ quo operient candelabrum cũ lucernis ⁊ forcipibus ſuis ⁊ emunctoriis: ⁊ cunctis vaſis olei que ad concinandas lucernas neceſſaria ſunt ⁊ ſuper omnia ponẽt operimentum hiacynthinarum pelliuz: ⁊ inducent vectes.

B

Necnon ⁊ altare aureum inuoluent hiacynthino veſtimẽto ⁊ extendet deſup operimẽtũ hiacynthinarũ pellium inducentqꝫ vectes. Omnia vaſa quibus miniſtratur in ſanctuario inuoluent hiacynthino pallio: ⁊ extendent deſuper opimentũ hiacynthinarũ pelliũ inducentqꝫ vectes. Sed et altare mundabunt cinere: et inuoluent illud purpureo veſtimento ponentqꝫ cum eo omnia vaſa: quibus in miniſterio eius vtuntur: id eſt ignium receptacula fuſcinulas ac tridẽtes vncinos ⁊ batilla. Cuncta vaſa altaris operient ſimul velamine hiacynthinarum pellium ⁊ inducent vectes. Cũqꝫ inuoluerint Aaron ⁊ filii eius ſanctuarium et omnia vaſa eius in commotione caſtrorum: tunc intrabunt filii Caath: vt portent inuoluta ⁊ non tangent vaſa ſanctuarii ne moriantur. Iſta ſunt onera filiorum caath in tabernaculo federis: ſuper quos erit eleazar filius aaron ſacerdotis: ad cui⁹ ptinet curam oleum ad concinandas lucernas et compoſitionis incenſum et ſacrificium quod ſemper offertur ⁊ oleum vnctionis: ⁊ quicquid ad cultum tabernaculi pertinet omniumqꝫ vaſorum que in ſanctuario ſunt. Locutuſqꝫ eſt dominus ad moyſen ⁊ aaron dicens. Nolite perdere populũ caath de medio leuitarum: ſed hec facite eis vt viuant ⁊ nõ moriantur ſi tetigerint ſancta ſanctorum. Aaron ⁊ filii eius intrabunt: ipſiqꝫ diſponent onera ſingulorum: et diuident quid portare quis debeat. Alii nulla curioſitate videant q̃ ſunt in ſanctuario priuſquam inuoluanꝛ: alioquin morientur.

C

Locutuſqꝫ eſt dñs ad moyſen dicẽs. Tolle ſummã etiã filiorum gerſon per domos ac familias ⁊ cognatiões ſuas a triginta annis ⁊ ſupra vſqꝫ ad annos quinquaginta. Numera omnes qui ingrediuntur ⁊ miniſtrant in tabernaculo federis: hoc eſt officium familie gerſonitarũ: vt portent cortinas tabernaculi ⁊ tectum federis: operimentum aliud: et ſuper omnia velamen hiacynthinum: tentoriũqꝫ quod pẽdet in introitu tabernaculi federis: cortinas atrii: et velum in introitu qḋ eſt ante tabernaculum. Omnia que ad altare pertinent funiculos et vaſa miniſterii iubente aaron ⁊ filiis eius portabunt filii Gerſon ⁊ ſcient ſinguli cui debeant oneri mancipari. Hic eſt cultus familie gerſonitarum in tabernaculo federis. Eruntqꝫ ſub manu ithamar filii Aaron ſacerdotis. Filios q̃ merari per familias ⁊ domos patruz ſuorum recenſebis a triginta annis ⁊ ſupra vſqꝫ ad annos quinquaginta omnes qui ingrediuntur ad officium miniſterii ſui ⁊ cultum federis teſtimonii. Hec ſunt onera eoꝝ. Portabunt tabulas tabernaculi et vectes eius: columnas ac baſes earum: columnas quoqꝫ atrii per circuitum cuz baſibus ⁊ paxillis ⁊ funibus ſuis. Oĩa vaſa ⁊ ſupellectilem ad numerum accipient: ſicqꝫ portabũt. Hoc eſt officium familie Meraritarum ⁊ miniſterium in tabernaculo federis Eruntqꝫ ſub manu ithamar filii aaron ſacerdotis.

D

Recẽſuerunt igiꝛ moyſes ⁊ aaron ⁊ principes ſynagoge filios caath per cognationes ⁊ domos patrum ſuorum: a triginta ãnis ⁊ ſupra: vſqꝫ ad annum quinquageſimum: oẽs qui ingrediũtur ad miniſterium tabernaculi federis: et inuenti ſunt duo milia ſeptingenti quinquaginta. Hic eſt numerus populi caath qui intrant tabernaculum federis. Hos numerauit moyſes ⁊ aaron iuxta ſermonez dñi per manũ Moyſi. Numerati ſunt et filii Gerſon per cognationes ⁊ domos patrũ ſuorum a triginta annis ⁊ ſupra vſqꝫ ad quinquageſimũ annum. omnes qui ingrediuntur vt miniſtrent in tabernaculo federis: ⁊ inuẽti ſunt duo milia ſexcenti triginta. Hic eſt populus gerſonitarum quos numerauerunt moyſes ⁊ aaron iuxta verbum dñi. Numerati ſunt ⁊ filii Merari p cognationes ⁊ domos patrum ſuorum a triginta annis et ſupra vſqꝫ ad annũ quinquageſimuz omnes qui ingrediũtur ad explendos ritus tabernaculi federis: ⁊ inuenti ſunt tria milia ducenti. Hic eſt numerus filioꝝ Merari quos recenſuerunt moyſes ⁊ aaron iuxta imperiũ dñi per manũ Moyſi oẽs qui recenſiti ſunt de leuitis: et quos † recenſeri fecit ad nomen moyſes ⁊ aaron ⁊ principes iſrael per cognationes ⁊ domos patrum ſuorum a triginta annis ⁊ ſupra vſqꝫ ad annum quinquageſimum: ingredientes ad miniſterium tabernaculi ⁊ onera portanda: fuerunt ſimul octo milia qngenti octoginta iuxta verbũ dñi recenſuit eos Moyſes ⁊ vnumquemqꝫ iuxta officium ſuuz ⁊ onera ſua ſicut preceperat ei dominus.

¶ C.5. Interpoſitio de eiiciẽdis extra caſtra de trãſgreſſione quid conſeq̃ dꝫ ⁊ qḋ reddanꝛ primitie que ad ſacerdotem pertinent: de lege zelotypie. Cap. V.

A

Locutuſqꝫ eſt dñs ad moyſen dicens. Precipe filiis iſrael vt eiiciant de caſtris omnez leproſuz ⁊ qui ſemine fluit: pollutuſqꝫ eſt ſuper mortuo: tam maſculum quam feminam eiicite de caſtris ne contaminent ea cum habitauerint vobiſcum. Feceruntqꝫ ita filii iſrael: ⁊ eiecerunt eos extra caſtra: ſicut locutus erat domin⁹ Moyſi. Locutuſqꝫ eſt dñs ad Moyſen dicẽs Loquere ad filios iſrael. Vir ſiue mulier cum fecerint ex oĩbus peccatis que ſolent hominibus accidere: et per negligentiam tranſgreſſi fuerint mandatum dñi: atqꝫ deliquerit confitebuntur peccatum ſuum ⁊ reddent ipſum caput quintamqꝫ partem deſuper ei in quem peccauerint. Sin autez non fuerit qui recipiat dabunt domino ⁊ erit ſacerdotis excepto ariete: qui offertur pro expiatione vt ſit placabilis hoſtia.

B

Omnes quoqꝫ primitie quas offerunt filii iſrael ad ſacerdotem pertinent: ⁊ quicquid in ſanctuarium offerꝛ a ſingulis ⁊ traditur manibus ſacerdotis ipſius erit. Locutuſqꝫ eſt dominus ad Moyſen dicens. Loquere ad filios Iſrael ⁊ dices ad eos. Vir cuius vxor errauerit: maritumqꝫ cõtẽnens dormierit cum altero viro: ⁊ hoc maritus deprehẽdere non quiuerit: ſed latet adulterium ⁊ teſtibus argui non poteſt: quia non eſt inuenta in ſtupro: ſi ſpiritus zelotypie concitauerit virum contra vxorem ſuam que vel polluta eſt vel falſa ſuſpitione appetitur: adducet eam ad ſacerdotem et offeret oblationem pro illa decimam partez ſati farine ordeacee. Non fundet ſuper eam oleum: nec imponet thus qꝛ ſacrificium zelotypie eſt: et oblatio inueſtigans adulteriuz. Offeret igitur eam ſacerdos: et ſtatuet coram domino.

C

Aſſumetqꝫ aquam ſanctam in † vaſe fictili: ⁊ pauxillũ terre de pauimento tabernaculi mittet in eam. Cũqꝫ ſteterit mulier in conſpectu domini diſcooperiet caput eius: ⁊ ponet ſuper manus illius ſacrificium recordationis: et oblationem zelotypie. Ipſe autem tenebit aquas amariſſimas: in quibus cum execratione maledicta congeſſit: adiurabitqꝫ eam ⁊ dicet. Si nõ dormiuit vir alienus tecũ: et ſi non polluta es deſerto mariti thoro: non te nocebunt aque iſte amariſſime in quas maledicta congeſſi. Sin autem declinaſti a viro tuo atqꝫ polluta es: et concubuiſti cum altero viro. His maledictionibus ſubiacebis. Det te domin⁹ in maledictiones exemplũqꝫ cũctorum in populo ſuo. Putreſcere faciat femur tuum: ⁊ tumens vterus tuus diſrumpaꝛ. Ingredianꝛ aque maledicte in ventrem tuum: et vtero tumeſcẽte putreſcat femur tuuz. Et reſpondebit mulier. Amen amen.

D

Scribetqꝫ ſacerdos in libello iſta maledicta: et delebit ea aquis amariſſimis in quas maledicta cõgeſſit: ⁊ dabit ei bibere. Quas cum exhauſerit: tollet ſacerdos de manu eius ſacrificiũ zelotypie: et eleuabit illud coram domĩo, iponetqꝫ

Erictoni⁹ primus quadrigas excogitauit p ſabell. ennea. lib.4.

Lacedemona condit hoc tẽpore.

Hercules primus argiu⁹ vir doctiſſimus. Antheus libycus vir oiz crudeliſſimus.

Danaus ⁊ egyptus fratres filiis ⁊ filiabus famoſi clarẽt: ⁊ prim⁹ grecis effodere puteos oſtendit.

als + addux.

Archas a quo archadia nuncupaꝛ claret. Vide p anno. ſabelli. ennea. 2. lib. tertio.

Hypermeſtre filie danai i virum ſuum pietas. hoc tempore claruit.

2.q.4. c. conſuluiſti. §. hoc ãt ad cognoſcẽdum ſi mulier adulteriũ commiſerit.

Als + in vaſe fictile.

illud ſuper altare: ita duntaxat vt prius pugillū ſacrificij tollat de eo quod offertur ⁊ incendat ſuper altare ⁊ ſic potum det mulieri aquas amariſſimas. Quas cum biberit ſi polluta eſt: ⁊ contempto viro adulterij rea eſt pertranſibunt eam aque maledictionis: ⁊ inflato vētre cōputreſcet femur: eritq₃ mulier in maledictionem ⁊ in exēplū omni pplō. Quod ſi polluta nō fuerit erit innoxia: ⁊ faciet liberos: iſta eſt lex zelotipie. Si declinauerit mulier a viro ſuo ⁊ ſi polluta fuerit maritusq₃ zelotypie ſpū cōcitatꝰ adduxerit eā in conſpectu dñi ⁊ fecerit ei ſacerdos iuxta oīa q̄ ſcripta ſunt maritꝰ abſq₃ culpa erit ⁊ illa recipiet iniquitatem ſuam.

¶ C. 3. De lege nazareorum ⁊ oblatione eorū ⁊ de benedictione aaron ⁊ filiorum eius: filijs iſrael qualiter benedicunt ⁊ dñm vocare debent ſuper eos ⁊ dñs eis benedicet.

Cap. VI.

A Locutuſq₃ eſt dominus ad Moyſen dicēs Loquere ad filios Iſrael ⁊ dices ad eos. Uir ſiue mulier cum fecerint votum vt ſanctificetur: ⁊ ſe voluerint domino conſecrare a vino ⁊ omni quod inebriare poteſt abſtinebūt. Acetū ex vino: ⁊ ex qualibet alia potione: ⁊ quicquid de vua exprimitur non bibent: vuas recentes ſiccaſq₃ non comedent cunctis diebus quibus ex voto domino conſecrant: quicquid ex vinea eſſe poteſt ab vua paſſa vſq₃ ad acinum non comedent. Omni tēpore ſepara-

35. di. §. 1. ⁊ ca. violentum.

B tionis ſeu nouacula nō trāſibit per caput eius vſq₃ ad completū diem quo domino conſecratur. Sanctus erit creſcēte ceſarie capitis eius. Omni tempore conſecrationis ſue ſuper mortuū nō ingredieť: nec ſup patris q̄dem ⁊ matris et fratris ſororiſq₃ funere contaminabiť: q2 conſecratio dei ſui ſup caput eius eſt. Omnibus diebus ſeparationis ſue ſanctus erit domino. Si autē mortuus fuerit ſubito quiſpiā coram eo: polluetur caput conſecrationis eius. Quod radet ilico † ⁊ in eadem die purgationis ſue: et rurſuz in ſeptima. In octaua autē die offeret duos turtures: vel duos pullos columbe ſacerdoti in introitu federis teſtimonij: facietq₃ ſacerdos vnum pro peccato ⁊ alterum in holocauſtum: ⁊ deprecabitur pro eo q2 peccauit ſuper mortuo. Sanctificabitq₃ caput eius in die illo ⁊ conſecrabit dño dies ſeparationis illius offerens agnum anniculum pro peccato: ita tamē

Alr. † ſugeſt ⁊

C vt dies priores irriti fiant: qm̄ polluta eſt ſanctificatio eius. Iſta eſt lex conſecrationis. Cum dies quos ex voto deuote decreuerat complebuntur: adducet eum ad oſtiuz tabernaculi federis vt offerat oblationem eius dño: agnum anniculum immaculatum in holocauſtum ⁊ ouem anniculam immaculatā p peccato: ⁊ arietē imaculatū hoſtiā pacificā: caniſtrū q₃ panū azimorū qui cōſperſi ſint oleo ⁊ lagana abſq₃ fermento vncta oleo ac libamina ſingulorum que offerat ſacerdos coram dño ⁊ faciet tam pro pctō q̄ in holocauſtum Arietem vero immolabit hoſtiā pacificam dño: offerens ſimul caniſtrū azimorum ⁊ libamēta que ex more debentur.

D Tunc radetur nazareus ad oſtiū tabernaculi federis ceſarie conſecratiōis ſue. Tolletq₃ capillos eius ⁊ ponet ſuper ignem qui eſt ſuppoſitus ſacrificio pacificorum ⁊ armuz coctū arietis; tortamq₃ abſq₃ fermento vnam de caniſtro: ⁊ laganū azimum vnū ⁊ tradet in manꝰ nazarei poſtq̄ raſuz fuerit caput eius. Suſceptaq₃ rurſum ab eo eleuabit in cōſpectu domini: ⁊ ſanctificata ſacerdotis erunt ſicut pectuſculū qđ ſeparari iuſſum eſt ⁊ femur. Poſt hec poteſt bibere Nazareus vinū. Iſta eſt lex nazarei cū vouerit oblationē ſuaz domino tempore conſecrationis ſue exceptis his que inuenerit manus eius. Iuxta qđ mēte deuouerat: ita faciet ad perfectionem ſanctificationis ſue. Locutuſq₃ eſt dominus ad moyſen dicens. Loquere aaron ⁊ filijs eius. Sic benedicetis filijs iſrael ⁊ dicetis eis. Benedicat tibi dominus ⁊ cuſtodiat te. Oſtendat dominus faciem ſuam tibi: ⁊ miſereatur tui. Conuertat dominus vultum ſuum ad te ⁊ det tibi pacē Inuocabuntq₃ nomen meum ſuper filios iſrael: ⁊ ego benedicam eis.

32. di. c. primos ibi generandi facultas. 12. q. 4. c. iſte. §. his ita.

1. q. 1. c. dicit dño in princ.

¶ Capituli Summarium. De numero plauſtrorū ⁊ boū ⁊ quibus data ſunt: et de oblatione principum: ⁊ dedicatione tabernaculi: dominus loquitur de propiciatorio moyſi.

Cap. VII.

A Factum eſt autem in die qua cōpleuit moyſes tabernaculum: ⁊ erexit illud vnxitq₃ et ſanctificauit cum omnibus vaſis ſuis: altare ſimiliter ⁊ omnia vaſa eius: obtuleruntq₃ principes iſrael ⁊ capita familiarū que erant per ſingulas tribus prefecti eorū q̄ numerati fuerant munera coram domino ſex plauſtra tecta cum duodecim bobus. Unum plauſtrum obtulere duo duces: ⁊ vnum bouem ſinguli. Obtuleruntq₃ ea in conſpectu tabernaculi. Ait aūt dominꝰ ad moyſen. Suſcipe ab eis: vt ſeruiant in miniſterio tabernaculi: ⁊ trades ea leuitis iuxta ordinem miniſterii ſui. Itaq₃ cū ſuſcepiſſet moyſes plauſtra ⁊ boues tradidit † ea leuitis. Duo plauſtra ⁊ quatuor boues dedit filijs Gerſon: iuxta id qđ habebant neceſſarium. Quatuor alia plauſtra et octo boues dedit filijs Merari: ſm officia ⁊ cultum ſuum: ſub manu Ithamar filij aaron ſacerdotis. Filij aūt chaath non dedit plauſtra ⁊ boues: q2 i ſanctuario ſeruiunt ⁊ onera proprijs portant humeris. Igitur obtulerunt duces in dedicationem altaris die qua vnctum eſt: oblationem ſuam ante altare. Dixitq₃ dominꝰ ad moyſen. Singuli duces per ſingulos dies offerant munera in dedicationem altaris. Primo die obtulit oblationez ſuam naaſon filius aminadab: de tribu Iuda. Fueruntq₃ in ea

Exo 40. b.

Alr. † eos.

De ꝯſec. d. 1. in prin.

B acetabulum argenteum pondo centum triginta ſiclorum: phiala argentea habens ſeptuaginta ſiclos: iuxta pondus ſanctuarij vtrunq₃ plenum ſimila conſperſa oleo in ſacrificium: mortariolum ex decem ſiclis aureis plenum incenſo. Bouem de armento: ⁊ arietem ⁊ agnum anniculuz in holocauſtum: hircumq₃ pro peccato. Et in ſacrificio pacificorū: boues duos: arietes quinq₃: hircos quinq₃: agnos anniculos quinq₃. Hec eſt oblatio naaſon filij aminadab. Secundo die obtulit nathanael filius ſuar dux de tribu Iſachar. Acetabulum argenteum appendens centuz triginta ſiclos phialam argenteam habentez ſeptuaginta ſiclos: iuxta pōdus ſanctuarij: vtrunq₃ plenum ſimila conſperſa oleo in ſacrificium: mortarioluz aureum habens decem ſiclos plenū incenſo. Bouem de armento ⁊ arietem: ⁊ agnum anniculū in holocauſtum hircumq₃ pro peccato. Et in ſacrificio pacificoruz boues duos: arietes quinq₃: hircos quinq₃: agnos anniculos quinq₃. Hec fuit oblatio nathanael filij Suar.

Sardus herculis primi filius a quo ſardinia nūcupatur.

C Tertio die princeps filiorum zabulon Heliab filius helon obtulit acetabulum argenteum appendens centum triginta ſiclos: phialam argenteam habentem ſeptuaginta ſiclos ad pondus ſanctuarij. Utrunq₃ plenum ſimila ꝯſperſa oleo in ſacrificium: mortariolum aureum appendens decem ſiclos plenum incenſo. Bouem de armēto: ⁊ arietem ⁊ agnū anniculuz in holocauſtū hircumq₃ pro peccato. Et in ſacrificio pacificorū: boues duos: arietes quinq₃: hircos quiq₃ agnos anniculos quiq₃. Hec eſt oblatio heliab filij helon. Die quarto princeps filiorū ruben eliſur filius ſedeur obtulit acetabulum argenteum appendens centū triginta ſiclos: phialā argenteam habentez ſeptuaginta ſiclos ad pōdus ſanctuarij: vtrūq₃ plenū ſimila conſperſa oleo in ſacrificium: mortariolū aureū appendēs decē ſiclos plenum incēſo: bouem de armento: et arietem ⁊ agnum anniculū in holocauſtum: hircumq₃ pro peccato. Et in hoſtias pacificorū boues duos: arietes quinq₃: hircos q̄nq₃: agnos āniculos q̄nq₃. Hec fuit oblatio eliſur filij ſedeur. Die quīto p̄nceps filiorum

Corſica virgo a tauro ex liguria ad inſulam trāſnatante delata inſule ipſi nomen dedit.

filiorum ſymeō ſalamihel filius ſuriſaddai: obtulit acetabu-
lum argenteū append ēscentuȝ triginta ſiclos: phialā argē
team habentem ſeptuaginta ſiclos ad pondus ſanctuarij:
vtrunqȝ plenum ſimila conſperſa oleo in ſacrificiuȝ: morta-
riolum aureum appendens decem ſiclos plenum incenſo:
bouem de armento: et arietē et agnum anniculum in holo-
cauſtum: hyrcumqȝ pro peccato. Et in hoſtias pacificorum
D boues duos: arietes quinqȝ: hircos quinqȝ: agnos annicu
los quinqȝ. Hec fuit oblatio ſalamihel filij ſuriſaddai. Die
ſexto princeps filiorum gad heliaſaph filius Duel: obtulit
acetabulum argenteuȝ appendēs cētū triginta ſiclos phia
lā argenteā habentē ſeptuaginta ſiclos ad pondus ſanctua
rij: vtrunqȝ plenū ſimila conſperſa oleo in ſacrificium: mor-
tariolum aureum appendens decem ſiclos plenum incenſo
bouem de armento ꝛ arietem et agnum anniculum in holo
cauſtum: hircūqȝ ꝓ peccato. Et in hoſtias pacificoꝝ boues
duos arietes quinqȝ: hircos quinqȝ agnos ānículos quin-
qȝ. Hec fuit oblatio Heliaſaph filij Duel. Die ſeptimo prin
ceps filioꝝ effraim eliſama filius Ammiud: obtulit acetabu
lum argēteum appendens centum triginta ſiclos: phialam
argenteam habentem ſeptuaginta ſiclos ad pondus ſan-
ctuarij vtrunqȝ plenum ſimila conſperſa oleo in ſacrificium
mortariolum aurenm appendens decem ſiclos plenum in-
cenſo: bouem de armento: et arietem: ꝛ agnnm anniculum
in holocauſtum: hircumqȝ pro peccato. Et in hoſtias paci-
ficorum: boues duos: arietes quinqȝ: hircos quinqȝ agnos
E anniculos quinqȝ. Hec fuit oblatio Eliſama filij ammiud.
Die octauo princeps filiorum manaſſe gamaliel filius pha
daſſur: obtulit acetabulum argenteum appendēs centū tri
ginta ſiclos: phialam argenteā habētē ſeptuaginta ſiclos
ad pondus ſanctuarij: vtrunqȝ plenum ſimila cōſperſa oleo
in ſacrificium: mortariolum aureum appēdens deceȝ ſiclos
plenum incenſo: bouem de armēto ꝛ arietem ꝛ agnum anni
culum in holocauſtū. hircumqȝ pro peccato. Et in hoſtias
pacificorum: boues duos: arietes quinqȝ: hircos quinqȝ:
agnos anniculos quinqȝ. Hec fuit oblatio Gamaliel filij
Phadaſſur. Die nono: principes filiorum bēiamin Abidā
filius Gedeonis obtulit acetabulum argenteum appēdēs
centum triginta ſiclos: Phialam argenteam habentem ſe-
ptuaginta ſiclos ad pondus ſanctuarij vtrunqȝ plenum ſi-
mila conſperſa oleo in ſacrificium: mortariolum aureuȝ ap-
pendens decem ſiclos plenum incenſo bouem de armento:
et arietem: et agnum anniculum in holocauſtum: hircumqȝ
pro peccato. Et in hoſtias pacificorum: boues duos: arie-
tes quinqȝ: hircos quinqȝ: agnos anniculos quinqȝ. Hec
F fuit oblatio abidam filij Gedeonis. Die decimo princeps
filiorum Dan: Abieſel filius amiſaddai obtulit acetabulum
argenteum appendens centum triginta ſiclos: phialam ar
genteam habentem ſeptuaginta ſiclos ad pondus ſanctua
rij vtrunqȝ plenum ſimila conſperſa oleo in ſacrificium mor
tariolum aureum appendens decem ſiclos plenum incenſo
bouem de armento ꝛ arietem ꝛ agnum anniculum in holo-
cauſtum: hircumqȝ pro peccato. Et in hoſtias pacificorum:
boues duos: arietes quinqȝ: hircos quinqȝ: agnos annicu
culos quinqȝ. Hec fuit oblatio Abiezer filij abiſaddai. Die
Als+ phegiel vndecimo princeps filiorum aſer † Phegiel filius ochram
obtulit acetabulum argenteum: appēdens centum trigin-
ta ſiclos: phialam argenteam habētem ſeptuaginta ſiclos:
ad pondus ſanctuarij vtrūqȝ plenum ſimila conſperſa oleo
in ſacrificium: mortariolum aureum appendens decem ſi-
clos: plenum incenſo: bouem de armento: ꝛ arietem ꝛ agnū
anniculum in holocauſtum: hircumqȝ pro peccato. Et i ho-
ſtias pacificorum: boues duos: arietes quinqȝ: hircos qui-
qȝ: agnos anniculos quinqȝ. Hec fuit oblatio Phegiel filij
ochram. Die duodecimo princeps filiorum Neptalim abi-
ra filius henam: obtulit acetabulum argenteum appendēs
centum triginta ſiclos: phialam argenteam habentem ſe-
ptuaginta ſiclos ad pondus ſanctuarij: vtrunqȝ plenum ſi-
mila oleo conſperſa in ſacrificium: mortariolū aureū appen
dēs decē ſiclos plenū incenſo: bouem de armento ꝛ arieteȝ
ꝛ agnum anniculum in holocauſtū: hircumqȝ pro peccato. G
Et in hoſtias pacificorū: boues duos: arietes quinqȝ: hir-
cos quinqȝ: agnos anniculos quiqȝ. Hec fuit oblatio Ahi-
ra filij henā. Hec in dedicatione altaris oblata ſunt a prin-
cipibus iſrael in die qua conſecratum eſt: acetabula argen-
tea duodeci phiale argētee duodecim: mortariola argētea
duodeci: ita vt centū triginta ſiclos argēti haberet vnū ace
tabulum: ꝛ ſeptuaginta ſiclos vna phiala: id eſt in cōmune
vaſorum omnium ex argento: ſicli duo milia quadringenti
pondere ſanctuarij: mortariola aurea duodecim: plena incē
ſo: denos ſiclos appendentia pondere ſanctuarij: id eſt ſi-
mul auri ſicli centum viginti: boues de armento in holocau
ſtū duodecim: arietes duodecim. agni anniculi duodecim:
ꝛ libamenta eorū: hirci duodecim pro peccato hoſtie pacifi
corū: boues vigintiquatuor: arietes ſexaginta: hirci ſexagi
ta: agni anniculi ſexaginta. Hec oblata ſunt in dedicatione
altaris qñ vnctū eſt. Cumqȝ ingrederetur moyſes taberna-
culū federis vt conſuleret oraculum audiebat vocem loquē
tis ad ſe de propiciatorio quod erat ſuper arcaȝ teſtimonij:
inter duos cherubin: vnde ꝛ loquebatur ei.

¶ C.S. De candelabro ꝛ oblatione ꝛ purificatione ꝛ eta
te leuitarum. Cap. VIII.

Locutuſqȝ eſt dñs ad moyſen dicēs. Loq- A
re ad aarō ꝛ dices ad eum. Cū poſueris ſe
ptē lucernas cādelabrū in auſtrali parte † Als+erigat.
erigat. Hoc igit† preciperet lucerne otra Als.+ ſcipit.
boreā e regione reſpiciāt ad mēſam panū
ꝓpoſitionis: cōtra eā partem quam cāde-
labrū reſpicit lucerne debebūt. Fecitqȝ aarō ꝛ impoſuit lu
cernas ſup candelabrū vt preceperat dñs moyſi. Hec auteȝ
erat factura cādelabri ex auro ductili tam medius ſtipesꝙ
cuncta † que ex vtroqȝ calamorum latere naſcebantur. Iu- alſ+ſugeſt ꝗ
xta exemplū qᵈ oſtendit dñs moyſi ita operatus eſt cande-
labrum. Et locutus eſt dñs ad moyſen dicēs. Tolle leuitas
ex medio filiorum iſrael: ꝛ purificabis eos iuxta hunc ritū. B
Aſpergant aqua luſtrationis: et radāt omnes pilos carnis de ꝯſe.di.4.c.
ſue. Cumqȝ lauerint veſtimēta ſua ꝛ mundati fuerint tollent quecȝ.in prin.
bouem de armentis ꝛ libamentū eius ſimilā oleo conſper- Sicilia inſula
ſam: bouem autem alterum de armento accipies pro pecca a ſiclo neptūi
to: ꝛ applicabis leuitas coram tabernaculo federis conuo- filio appellat:
cata omni multitudine filiorum iſrael. Cumqȝ leuite fuerint cuiꝰ ſicilie for
coram domino ponent filij iſrael manus ſuas ſuper eos: et ma qualis ſit:
offeret aaron leuitas munus in conſpectu domini a filijs iſ- vide ſabellicū
rael: vt ſeruiāt in miniſterio eius. Leuite quoqȝ ponēt ma- ēneade prima
nus ſuas ſuper capita boum e quibus vnum facies pro pec libro ſexto.
cato: ꝛ alterum in holocauſtū dñi vt depreceris ꝓ eis. Sta C
tueſqȝ leuitas in conſpectu aaron: ꝛ filioꝝ eius: ꝛ conſecra-
bis oblatos dño: ac ſeparabis de medio filiorum iſrael: vt
ſint mei ꝛ poſtea ingrediantur tabernaculum federis vt ſer
uiant mihi. Sicqȝ purificabis ꝛ cōſecrabis eos in oblatio Supra.3.b.
nem domini quoniam donati ſunt mihi a filijs iſrael. Pro exo.13.a.ꝛ.33.c
primogenitis que apperiunt omnem vuluam in Iſrael acce
pi eos. Mea ſunt enim omnia primogenita filiorum Iſrael Luce.2.d.
tam ex hominibus ꝙ ex iumentis. Ex die quo percuſſi om 15.q.1.c.necis.
ne primogenitum in terra egypti ſanctificaui eos mihi: ꝛ tu de voto.c.ma-
li leuitas pro cunctis primogenitis filiorum iſrael: tradidi- gne.
qȝ eos dono aaron: ꝛ filijs eius de medio populi vt ſeruiant Exo.3.c.
mihi pro iſrael in tabernaculo federis ꝛ orent pro eis ne ſit Supra.3.c.
in populo plaga ſi auſi fuerint accedere † ad ſanctuarium. Als+in.
Feceruntqȝ moyſes ꝛ aaron ꝛ omnis multitudo filioꝝ iſrl D
ſup leuitas que preceperat dñs moyſi: purificatiqȝ ſunt ꝛ la
uerūt veſtimenta ſua: eleuauitqȝ eos aarō in cōſpectu dñi ꝛ

Sacha.2.c.
cunctiſ miſeris ſbimus. Sicut obediuimus in cunctis moyſi ita obediuimus ꝛ tibi: tm̄ ſit dn̄s deus tecū ſicut fuit cum moyſe. Qui contradixerit ori tuo ꝛ non obedierit cunctis ſermonibus† quos preceperis ei moriatur. Tu tantum cō-
Lo.✝ tuis.
fortare ꝛ viriliter age.

❡ Ca. Sum. De exploratorib' miſſis ad explorandū terram ꝛ vrbem hierico. De raab exploratores abſcondēte: de pacto funali. Cap. II.

A
Als.✝ ſatim. Iaco.2.d. Heb.11.f. 1.q6.1.ſ. cū ergo.

Miſit igitur ioſue filius nū: de† ſethī duos viros exploratores in abſcōdito. Et dixit eis. Ite ꝛ conſiderate terrā vrbemq; hierico. Qui pergētes ingreſſi ſunt domū mulieris meretricis noīe raab: ꝛ quieuerūt apud eā. Nunciatūq; eſt regi hierico: ꝛ dictum. Ecce viri ingreſſi ſunt huc p noctē de filijs iſrael vt explorēt
Als ✝ ſupeſt meretricem.
terram. Miſitq; rex hierico ad raab† meretricē: dicens. Educ viros q̄ venerūt ad te ꝛ ingreſſi ſunt domū tuā. Exploratores quippe ſunt: et oēm terrā cōſiderare venerunt.
Infra.6.c.
Tollenſq; mulier viros abſcōdit ꝛ ait. Fateor: venerunt ad me: ſed neſciebā vnde eſſent. Cūq; porta clauderetur i tenebris: ꝛ illi pariter exierūt: neſcio quo abierūt. Perſequimi-
B
ni cito ꝛ cōprehendetis eos. Ipſa aūt fecit aſcendere viros in ſolariū dom' ſue: operuitq; eos ſtipula lini que ibi erat. Hi aūt q̄ miſſi fuerant ſecuti ſunt eos p viam que ducit ad vada iordanis. Illiſq; egreſſis ſtatim porta clauſa eſt. Necdum obdormierant qui latebāt. Et ecce mulier aſcēdit ad eos: ꝛ ait. Noui q dn̄s tradiderit vobis terrā. Etenī irruit
Apodi.1.c.
in nos terror veſter: ꝛ languerunt oēs hitatores terre. Audiuimus q ſiccauerit dn̄s aquas maris rubri ad vēſtrū introitū quādo egreſſi eſtis ex egypto: ꝛ que feceritis duob' ammoreorū regibus qui erāt trās iordanē: ſeon ꝛ og quos
C
Infra.6.d.
interfeciſtis. Et hec audiētes pertimuimus: ꝛ elanguit cor
Tebana ciuitas q̄ ꝛ eliopolis in egypto dicitur.
noſtrū: nec remanſit in nobis: ſpūs ad introitū veſtrū. Dn̄s enim deus veſter ipſe eſt deus in celo ſurſum. ꝛ in terra deorſum. Nunc ergo iurate mihi p dominum: vt quō ego miſeri-
Als.✝ et.
cordiam feci vobiſcum: ita ꝛ vos faciatis cum domo patris mei: detiſq; mihi verum ſignum† vt ſaluetis patrem meū: ꝛ matrem: frates: ac ſorores meas: ꝛ omnia que illorū ſunt et eruatis animas noſtras a morte. Qui reſponderūt ei: Anima noſtra ſit p vobis in mortē: ſi tamē nō prodideris nos. Cumq; tradiderit nobis dn̄s terram: faciemus in te miſeri-
1.q.3.ſ. cum ergo.
cordiam ꝛ veritatē. Demiſit ergo eos per funē de feneſtra. Domus enī eius herebat muro. Dixitq; ad eos. Ad mōtana cōſcendite ne forte occurrāt vobis reuertētes: ibiq; latitate tribus diebus donec redeāt: ꝛ ſic ibitis p viā veſtram.
D
Qui dixerūt ad eā. Innoxij erim' a iuramēto hoc quo ad-
Al.✝ ſupereſt ...m.
iuraſti nos: ſi ingredientib' nobis terrā ſignū† nō fuerit funicul' iſte coccine': ꝛ ligaueris eū in feneſtra p quā dimiſiſti nos ꝛ patrē tuū ac matrē. fratreſq; ꝛ omnē cognationem tuā cōgregaueris in domū tuam. Qui oſtium domus tue egreſſus fuerit: reus ſibi erit: ſanguis ipſius erit i caput ei'
D
ꝛ nos erim' alieni. Cunctorū aūt ſanguis qui tecū in domo fuerint redūdabit in caput noſtrū: ſi eos aliquis tetigerit. Quod ſi nos pdere volueris: ꝛ ſermonē iſtum proferre in mediū: erimus mundi ab hoc iuramēto quo adiuraſti nos. Et illa reſpōdit: Sicut locuti eſtis ita fiat. Dimitēſq; eos vt pergerent: appēdit funiculum coccineū in feneſtra. Illi vero ambulātes peruenerunt ad mōtana: ꝛ manſerunt ibi tres dies donec reuerterentur qui fuerāt pſecuti. Querētes enī p oēm viā non repperetūt eos. Quib' vrbē igreſſis reuerſi ſunt: ꝛ deſcenderūt exploratores de mōte: ꝛ trāſmiſſo iordane venerūt ad ioſue filiū nun: narraueruntq; ei oīa q̄ acciderant ſibi: atq; dixerūt. Tradidit dn̄s oēm terrā hanc in man' noſtras: ꝛ timore pſtrati ſunt cuncti habitatores ei'.

❡ Cap. Summarium. Venit populus ad iordanē: ſiccantur aque: populus tranſit. Cap. III.

A
Dardanus a quo dardania claret.

Igitur ioſue de nocte conſurgēs mouit caſtra. Egredientesq; de ſethim venerunt ad iordanē ipſe ꝛ oēs filij iſrael ꝛ morati ſunt ibi p tres dies. Quibus euolutis tranſierūt precones p caſtrorū mediū: ꝛ clamare ceperūt. Quādo videritis arcā federis domini dei veſtri ꝛ ſacerdotes ſtirpis leuitice portātes eā: vos q̄ cōſurgite: ꝛ ſequimini precedētes: ſitq; inter vos ꝛ arcā ſpacium cubitorū duū milium: vt pcul† magis videre poſſitis: ꝛ noſſe p quam viam ingrediamini: qr prius nō ambulaſtis per eā. Et cauete ne appropinquetis ad arcā. Dixitq; ioſue ad populū. Sanctificamini: cras enī faciet dn̄s inter vos mirabilia. Et ait ad ſacerdotes. Tollite arcā federis: ꝛ precedite ppl̄m. Qui iuſſa cōplentes: tulerūt ꝛ ambulauerūt ante eos. Dixitq; dn̄s ad ioſue. Hodie incipiā exaltare te corā omni iſrael vt ſciāt q ſicut cū moyſe fui ita ꝛ tecū ſū. Tu aūt precipe ſacerdotib' qui portant arcā federis: ꝛ dic eis cū ingreſſi fueritis partē aque iordanis: ſtate in ea. Dixitq; ioſue ad filios iſrael. Accedite huc ꝛ audite† verbū dn̄i dei veſtri. Et rurſū: In hoc (inquit) ſcietis q dn̄s de' viuēs in medio veſtri eſt: et diſperdet in cōſpectu vr̄o chananeū: ꝛ ethēū: eueū: ꝛ phereſeū: gergezeū: q̄ ꝛ iebuzeū: ꝛ ammoreū. Ecce arca federis dn̄i oīs terre antecedet vos per iordanē. Parate duodecim viros† de duodecim tribub' iſrael: ſingulos p ſingulas trib'. Et cū poſuerit veſtigia pedū ſuorū ſacerdotes qui portāt arcā federis dn̄i dei vniuerſe terre in aquis iordanis: aque que inferiores ſunt decurrent: atq; deficiēt: que aūt deſup veniūt in vna mole pſiſtēt. Igitur egreſſus eſt populus de tabernaculis ſuis vt tranſirent iordanē. ꝛ ſacerdotes qui portabāt arcā federis pergebant ante eū. Ingreſſiſq; eis iordane ꝛ pedibus eorū in pte aque tinctis (iordanis aūt ripas aluei ſui tpe meſſis ipleuerat.) Steterūt aque deſcendētes in loco vno: ꝛ inſtar montis intumeſcētes apparebāt pcul ab vrbe que vocat† edon vſq; ad locū ſarthā. Que aūt inferiores erāt in mare ſolitudinis: qd nūc vocatur mortuū: deſcenderūt vſq; quo omnino deficerent. Populus aūt incedebat contra iordanē ꝛ ſacerdotes qui portabant arcā federis dn̄i ſtabant ſup ſiccā humū in medio iordanis accincti. Omniſq; popul' p arentem alueum pertranſibat.

Supra.1.a.
Als.✝ magis ſupereſt.
B
Leui.20.b. Nume.3.d. 1.Regū.16.b.
C
Al.✝ vba mea
Phenices cadmus apud tyrū regnāt.
Al.✝ ſupeſt de duodecim.
D
Eccle.24.c.
De pſe. di.2.c. reuera. Pſ.ioꝛdanis.
Als.✝ adon.
Cilicia a cilice denoīatur.

❡ Ca. Sum. Eliguntur duodecim viri de ſingulis tribubus: de duodecim lapidibus poſitis in alueo: de duodecim in ſicco: vt ſit in ſignum poſteris. Cap. IIII.

A

Quibus trāſgreſſis dixit dn̄s ad ioſue. Elige duodecim viros ſingulos p ſingulas tribus ꝛ pcipe eis vt tollant de medio iordanis alueo: vbi ſteterūt pedes ſacerdotum: duodecī duriſſimos lapides q̄s pōnetis i loco caſtrorū: vbi fixeritis hac nocte tentoria. Vocauitq; ioſue duodecī viros q̄s elegerat de filijs iſrl' ſingulos de ſingulis tribub': ꝛ ait ad eos. Ite añ arcā dn̄i dei vr̄i ad iordanis mediū: et portate inde ſinguli ſingulos lapides in humeris vr̄is iuxta numerū filiorū iſrael vt ſit ſignū inter vos. Et qn̄ interrogauerint vos filij vr̄i cras dicētes: q̄d ſibi volūt iſti lapides: rn̄debitis eis. Defecerūt aq̄ iordanis añ arcā federis dn̄i cū trāſiret eū. Idcirco poſiti ſunt lapides iſti in monimentū filiorū iſrael vſq; in eternū. Fecerūt ergo filij iſrael ſicut precepit eis Ioſue: portantes de medio iordanis alueo duodecim lapides vt dn̄s ei imperarat iuxta numerū filiorū iſrael vſq; in locū in quo caſtrametati ſunt: ibiq; poſuerūt eos. Alios q̄ duodecim lapides poſuit ioſue in medio iordanis alueo vbi ſteterūt ſacerdotes q̄ portabāt arcā federis dn̄i: ꝛ ſunt ibi vſq; in pſitē diē. Sacerdotes aūt qui portabāt arcā ſtabāt in iordanis medio: donec omnia complerentur: que ioſue vt loqueretur ad

Phenix ſydonē vrbē i ſyria cōdit ꝛ regna: ꝛ puincie nomen dedit.
Deuter.17.a.
B
Phenices primi teres artes inuenerūt ꝛ literas grecis tradiderunt.

A Preterea oꝛtū eſt murmur populi quaſi doꝛlentium p̄ laboꝛe contra dñm. Quod cū audiſſet iratus eſt: et acceſus in eos ignis dñi deuoꝛauit extremā caſtroꝛuꝫ partem. Cūq; clamaſſet popul⁹ ad moyſen: oꝛauit moyſes ad dñm: ⁊ abſoꝛpt⁹ eſt ignis. Vocauitq; nomē loci illius incēſio: eo ꝙ ſuccenſus fuiſſet ꝯtra eos ignis dñi. Vulgus quippe pꝛomiſcuū qd̓ aſcenderat cū eis flagrauit deſiderio carnium ſedens ⁊ flens iunctis ſibi pariter filijs iſrael: ⁊ ait. Quis dabit nobis ad veſcendū carnes? Recoꝛdamur piſcium quos comedebamus in egypto gratis: in mentē nobis veniunt cucumeres ⁊ pepones: poꝛriq; ⁊ cepe: ⁊ alia. Anima noſtra arida eſt: nihil aliud reſpiciunt oculi noſtri niſi man. Erat autē man quaſi ſemen coriandri coloꝛis bdelij. Circūibatq; populus: ⁊ colligens illud frangebat mola ſiue terebat in moꝛtario coquēs in olla ⁊ faciens ex eo toꝛtulas ſapoꝛis quaſi panis oleati. Cūq; deſcenderet nocte ſuper caſtra: ros deſcendebat pariter et man. Audiuit ergo moyſes flentem populum p̄ familias ſingulas per oſtia tētoꝛij ſui. Iratuſq; eſt furoꝛ domini valde: ſed ⁊ moyſi intoleranda res viſa eſt: ⁊ ait ad dñm. Cur afflixiſti ſeruum tuum? Quare non inuenio gratiam coꝛam te? Et cur impoſuiſti pondus vniuerſi populi huius ſuper me? Nunquid ego cōcepi omnem hanc multitudinē vel genui eam vt dicas mihi: poꝛta eos in ſinu tuo ſicut poꝛtare ſolet nutrix infantulum: ⁊ defer in terram pro qua iuraſti patribus eoꝛum? Unde mihi carnes vt dem tante multitudini? Flent corā me dicentes. Da nobis carnes vt comedamus. Nō poſſum ſolus ſuſtinere omnem hunc populū: q: grauis eſt mihi. Sin aliter tibi videtur obſecro vt interficias me: ⁊ inueniam gratiam in oculis tuis: ne tantis afficiar malis.

D Et dixit dñs ad moyſen. Congrega mihi ſeptuaginta viros de ſenioꝛib⁹ iſrael quos tu noſti ꝙ ſenes populi ſint ac magiſtri: ⁊ duces eos ad oſtium tabernaculi federis: facieſq; ibi ſtare tecum vt deſcendam ⁊ loquar tibi: ⁊ auferaꝫ de ſpiritu tuo: tradamq; eis vt ſuſtentent tecū onus populi: ⁊ nō tu ſolus graueris. Populo quoq; dices. Sanctificamini. Cras comedetis carnes. Ego eñ audiui vos dicere. Quis dabit nobis eſcas carnium? Bene nobis erat in Egypto. Ut det vobis dñs carnes ⁊ comedatis nō vno die nec duobus vel quinq; aut decem: nec viginti quidē: ſed vſq; ad mēſem dierū: donec exeat per nares veſtras: ⁊ vertatur in nauſeam: eo ꝙ repulſeritis dñm qui in medio veſtri eſt: ⁊ fleueritis coꝛam eo dicentes. Quare egreſſi ſumus ex egypto?

E Et ait moyſes ad dñm. Sexcenta milia peditum huius populi ſunt. Et tu dicis. Dabo eis eſum carnium menſe integro. Nunquid ouiuꝫ ⁊ boum multitudo cedetur vt poſſit ſufficere ad cibū vel oēs piſces maris in vnum congregabuntur vt eos ſatient? Cui reſpōdit dñs. Nunquid manus dñi inualida eſt? Iam nunc videbis vtruꝫ meus ſermo opere compleatur. Uenit igitur moyſes ⁊ narrauit populo verba dñi: cōgregans ſeptuagita viros de ſenioꝛibus iſrael quos ſtare fecit circa tabernaculū dñi.

F Deſcenditq; dñs per nubem: ⁊ locutus eſt ad eum auferēs de ſpiritu qui erat in moyſe: ⁊ dās ſeptuaginta viris. Cūq; requieuiſſet in eis ſpiritus: p̄phetauerunt nec vltra ceſſauerunt. Remanſerant aūt in caſtris duo viri: quoꝛuꝫ vnus vocabatur heldad: ⁊ alter medad: ſuper quos requieuit ſpiritus: nam ⁊ ipſi deſcripti fuerant ⁊ nō exierant ad tabernaculum. Cūq; p̄phetarent in caſtris cucurrit puer ⁊ nūciauit moyſi dicens. Heldad ⁊ medad pꝛophetant in caſtris. Statim ioſue filius nun miniſter moyſi ⁊ elect⁹ e pluribus ait. Domine mi moyſes p̄hibe eos. At ille: quid (inquit) emularis pꝛo me? Quis tribuat vt omnis populus pꝛophetet: et det eis dominus ſpiritū ſuum?

G Reuerſuſq; eſt moyſes ⁊ maioꝛes natu iſrael in caſtra. Uentus autēꝫ egrediēs a dño arreptas trans mare coturnices detulit ⁊ dimiſit in caſtra itinere quantū vno die confici pōt ex omni parte caſtroꝛum per circuitum: volabātq; in aere duob⁹ cubitis altitudine ſup terram. Surgens ergo populus toto die illo ⁊ nocte ac die altero: cōgregauit coturnicū multitudinem. Qui parū decem choꝛos: ⁊ ſiccauerūt eas per gyꝛuꝫ caſtroꝛum. Adhuc carnes erant in dētibus eoꝝ: nec defecerat huiuſcemodi cibus ⁊ ecce furoꝛ dñi concitatus in populū: percuſſit eum plaga magna nimis. Uocatuſq; eſt ille locus ſepulchꝛa cōcupiſcentie. Ibi eñ ſepelierunt populum qui deſyderauerat carnes. Egreſſi autem de ſepulchꝛis concupiſcentie venerunt in aſeroth: ⁊ manſerunt ibi.

Pſ.74.

Joſephus vocat loca illa cabrothalia qd̓ interp̄tari pōt deſyderij ſepultura.

Cap. Sum. Aaron ⁊ maria murmurauerūt cōtra moyſen: maria lepꝛa percutitur.

Cap.XII.

A Locutaq; eſt maria ⁊ aaron cōtra moyſen pꝛopter vxoꝛē eius ethiopiſſam: ⁊ dixerūt. Num per ſolum moyſen locutus eſt dñs? Nōne et nobis ſimiliter eſt locutus? Qd̓ cum audiſſet dominus iratus eſt † valde. Erat enim moyſes vir mitiſſimus ſup oēs homines qui moꝛabantur in terra. Statum locutus eſt dominus ad eum ⁊ ad aaron ⁊ mariam. Egredimini vos tantum tres ad tabernaculum federis. Cūq; fuiſſent egreſſi: deſcendit dñs in columna nubis ⁊ ſtetit in introitu tabernaculi vocans aaron ⁊ mariam. Qui cū iſſent dixit ad eos.

B Audite ſermones meos. Si quis fuerit inter vos pꝛopheta dñi: in viſione apparebo ei: vel per ſomnium loquar ad illum. At nō talis ſeruus meus moyſes q̇ in omni domo mea fideliſſimus eſt. Oꝛe eñ ad os loquor ei. Palam ⁊ non per enigmata ⁊ figuras † deum videt. Quare ergo non timuiſtis detrahere ſeruo meo moyſi? Iratuſq; cōtra eos abijt.

C Nubes quoq; receſſit que erat ſuper tabernaculū. Et ecce maria apparuit candens lepꝛa quaſi nix. Cūq; reſpexiſſet eam aaron ⁊ vidiſſet perfuſaꝫ lepꝛa ait ad moyſen. Obſecro domine mi ne imponas nobis hoc peccatum qd̓ ſtulte commiſimus ne fiat hec quaſi moꝛtua: ⁊ vt aboꝛtiuuꝫ qd̓ pꝛoijcitur de vulua matris ſue. Ecce iam medium carnis eius deuoꝛatum eſt a lepꝛa. Clamauitq; moyſes ad dominū dicēs.

D Deus obſecro ſana eaꝫ. Cui reſpondit dominus. Si pater eius ſpuiſſet in faciem illius. nonne debuerat ſaltem ſeptem diebus ruboꝛe ſuffundi? Separetur ſeptem diebus extra caſtra: ⁊ poſtea reuocabitur. Excluſa eſt itaq; maria extra caſtra ſeptem diebus: ⁊ populus non eſt motus de loco illo donec reuocata eſt maria.

Deute.24.

Als † ſuper eſt valde.

2. qō.7. c. plerunq; §. item obijcitur.

23. q.4. c. guſtarius.

27. q.1. c. caue in glo.

Hebꝛe.3.a.

Exo.33.c.

Als † dñm.

qualr moyſes habuerit vxorez ethiopiſſa q̇ erat filia regis ethiopie quo bellū gerebat contra ethiopes dux egyptiorum ... deſertū ita ... nunq; leſus ... a ſerpentib⁹. ſubtili ingenio moyſi ... te ⁊ alia vide Ioſe. lib.2. ant. c.7.

Cap. Sum. De miſſiōe exploꝛatoꝝ ad terrā chanaan q̇ repoꝛtant in vecte vuāꝝ fructus reuertuntur poſt quadraginta dies dicētes terram bonam: murmurauit popul⁹ cōtra moyſen.

Cap.XIII.

A Pꝛofectuſq; eſt popul⁹ de aſeroth fixis tentoꝛijs in deſerto pharā. Ibiq; locutus eſt dominus ad moyſen dicens. Mitte viros qui conſyderent terram chanaan quā daturus ſum filijs iſrael: ſingulos de ſingulis tribubus ex pꝛincipibus. Fecit moyſes qd̓ dominus imperauerat de deſerto pharan: mittens pꝛincipes viros: quoꝛum iſta ſunt nomina. De tribu ruben: ſemmua filium zechur. De tribu ſymeon ſaphat filium vri. De tribu iuda † caleph filium iephone. De tribu iſachar: igal filium ioſeph. De tribu effraim: Oſee filium nun. De tribu beniamin phalti filium raphu. De tribu zabulon. geddihel filium ſodi. De tribu Joſeph ſceptri Manaſſe gaddi filium ſuſi. De tribu dan: amiel filium gemalli. De tribu aſer: ſthur filium michael. De tribu neptalim: naabi filiuꝫ napſi.

Als † caleb.

B De tribu gaad: guhel filium machi. Hec ſunt nomina viroꝛum quos miſit moyſes ad conſyderandam terram: voca

nitq; oſee filium nun ioſue. Miſit ergo eos moyſes ad con
ſiderandum terram chanaã: et dixit ad eos. Aſcẽdite ad me
ridianam plagam. Cũq; veneritis ad montes conſiderate
terram qualis ſit: ⁊ populum: qui inhabitator eſt eius vtrũ
fortis ſit an infirm⁹: pauci numero an plures: ipſa terra bo
na an mala: vrbes quales: numerate an abſq; muris: hum⁹
pinguis: an ſterilis: nemoroſa an abſq; arboribus. Confor
tamini ⁊ afferte nobis de fructibus terre. Erat autem tem
pus quãdo iam precoque vue veſci poſſunt. Cũq; aſcendiſ
ſent: explorauerũt terrã a deſerto ſyon vſq; roob intrãtib⁹
emath. Aſcenderũtq; ad meridiẽ ⁊ venerũt in hebron vbi
C erant achiman: ⁊ ſiſai: ⁊ tolmai: filij enach. Nam hebron ſe
Deutero. 1. d. ptem annis añ thapnim vrbem egypti cõdita eſt. Pergen
teſq; vſq; ad torrẽtem botri abſciderũt palmitem cum vua
ſua quẽ portauerunt in vecte duo viri. De malis ꝗ; grana
tis ⁊ de ficis loci illius tulerũt qui appellat⁹ eſt neheleſcol:
id eſt torrens botri: eo quod botrum portaſſent inde filij iſ
rael. Reuerſiq; exploratores terre poſt quadraginta dies
76. diſt. c. ieiu nũ. ibi propẽ exploratores. omni regione circũita: ⁊ venerunt ad moyſen ⁊ aaron ⁊ ad
omnem cetum filiorum iſrael in deſertũ pharan quod eſt in
D cades. Locutiq; eis et omni multitudini oſtenderũt fruct⁹
Judicũ. 3. b. terre: ⁊ narrauerunt dicentes. Venimus in terram ad quã
miſiſtis nos: que reuera fluit lacte ⁊ melle: vt ex his fructib⁹
cognoſci poteſt. Sȝ cultores fortiſſimos habet ⁊ vrbes grã
des atq; muratas. Stirpem enach vidimus ibi. Amalech
habitat in meridie: ⁊ etheus et iebuſeus: et amorreus in
montanis. Chananeꝰ vero moratur iuxta mare: ⁊ circa fluẽ
Al. + caleph. ta iordanis. Inter hec † caleb compeſcens murmur popu
li qui oriebatur contra moyſen: ait. Aſcendamus ⁊ poſſidea
mus terram: quoniam poterimus obtinere eam. Alij vero
qui fuerant cum eo dicebãt. Nequaꝗ̃ ad hunc populũ vale
mus aſcendere: quia fortior nobis eſt. Detraxeruntq; ter
re quam inſpexerant apud filios iſrael dicentes. Terra quã
luſtrauimus deuorat habitatores ſuos. Popul⁹ quẽ aſpe
ximus procere ſtature eſt. Ibi vidimus monſtra quedaȝ fi
liorum enach de genere gyganteo: quibus comparati qua
ſi locuſte videbamur.

¶ Cap. Summari. Flet populus et murmurat: caleph et ioſue terram laudant: dominus iraſcitur: moyſes cum placat. In deſerto moriuntur exploratores ⁊ populus ab amalech ceditur. Capitulum. XIIII.

A Vide ioſe. l. 3. ii. anti c. 14. et lib. 4. ca. 1. vbi pulchra ſiſter⁹ dicta ad hoc capitulũ perti nentia. Igitur vociferans omnis turba fleuit no
cte illa: ⁊ murmurati ſunt cõtra moyſen et
aaron cuncti filij iſrael dicentes. Vtinam
mortui eſſemus in egypto: ⁊ nõ in hac va
ſta ſolitudine. Vtinaȝ pereamus ⁊ non in
ducat nos dominus in terram iſtam ne ca
damus gladio: et vxores ac liberi noſtri ducantur captiui.
Nonne melius eſt reuerti in egyptum? Dixerũtq; alter ad
alterum. Conſtituamus nobis ducem: ⁊ reuertamur ĩ egy
Eccle. 45. b. ptum. Quo audito Moyſes et Aaron ceciderunt proni in
1. Macha. 2. f. terram coram omni multitudine filiorum iſrael. At vero io
ſue filius nun et caleph filius Jephone. qui et ipſi luſtraue
runt terram: ſciderunt veſtimenta ſua ⁊ ad oẽm multitudi
B nem filiorum iſrael locuti ſunt. Terra quam circuiuimus
valde bona eſt. Si ꝓpitius fuerit dominus inducet nos in
eam et tradet humum lacte ⁊ melle manentẽ. Nolite rebel
les eſſe contra dominum neq; timeatis populum terre hu
ius: quia ſicut panem ita eos poſſumus deuorare. Receſſit
ab eis omne preſidium dominus nobiſcuȝ eſt nolite metue
re. Cũq; clamaret omnis multitudo ⁊ lapidibus eos vellet
opprimere apparuit gloria domini ſuper tectuȝ federis cũ
Al. + ſuperſ viuentibus. ctis † videntibus filijs iſrael. Et dixit dominus ad moyſen
Vſq;quo detrahet mihi populus iſte? Quouſq; nõ credẽt
mihi in omnibus ſignis que feci coram eis? Feriam igitur
eos peſtilentia atq; conſumam: te autem faciam principem
ſuper gentem magnaȝ ⁊ fortiorem ꝗ̃ hec eſt. Et ait moyſes
ad dominum. Vt audiãt egyptij de quorum medio eduxiſti C
populum iſtum: ⁊ habitatores terre huius qui audierũt ꝙ Exo. 3. d.
tu domine in populo iſto ſis: et facie videaris ad faciem: et
nubes tua ꝓtegat illos: et in columna nubis precedat eos
per diem: ⁊ in colũna ignis per noctem: ꝙ occideris tãtam
multitudinem quaſi vnum hominem et dicant. Non pote
rat introducere populuȝ in terram † pro qua iurauerat: id Exo. 32. c. Al. + de.
circo occidit eos in ſolitudine. Magnificetur ergo fortitu
do domini: ſicut iuraſti dicens. Dominus patiens ⁊ multe
miſericordie: auferens iniquitatem ⁊ ſcelera nullumq; inno
xium derelinquens: qui viſitas peccata patrum in filios in
tertiam ⁊ quartam generationem. Dimitte obſecro pecca D
tum populi tui huius ſm magnitudinem miſericordie tue:
ſicut propitius fuiſti egredientibus de egypto vſq; ad locũ
iſtum. Dixitq; dñs. Dimiſi iuxta verbum tuum. viuo ego
⁊ implebitur gloria dñi vniuerſa terra. Attamen omnes ho Deuter. 1.
mines qui viderunt maieſtatẽ meaȝ ⁊ ſigna que feci in egy
pto ⁊ in ſolitudine: et tẽptauerunt me iam per decem vices
obedierunt voci mee: non videbunt terram pro qua iuraui
patribus eorum: nec quiſꝗ̃ ex illis qui detraxit mihi intue Joſue. 14.
bitur eam. Seruum meum † caleb qui plenus alio ſpiritu Al. + cale.
ſecutus eſt me: inducam in terram hanc quam circuiuit ⁊ ſe
men eius poſſidebit eam. Quoniam amalechites ⁊ chana
neus habitant in vallibus. Cras † amouete caſtra: ⁊ reuer Al. + mou.
timini in ſolitudinem ꝑ viam maris rubri. Locutuſq; eſt do
minus ad moyſen ⁊ aaron dicens. Vſq;quo multitudo hec
peſſima murmurat contra me? Querelas filioruȝ iſrael au E
diui. Dic ergo eis. Viuo ego ait dominus: ſicut locuti eſtis
audiẽte me: ſic faciam vobis. In ſolitudine hac iacebunt ca
dauera veſtra. Omnes q̃ numerati eſtis a viginti annis et J. 36. g. ⁊. 32.
ſupra: ⁊ murmuraſtis contra me: non intrabitis terram ſup
quam leuaui manum meam vt habitare vos facerẽ preter † Al. + cale.
caleb filium iephone: ⁊ ioſue filium nun. Paruulos autem
veſtros de quibus dixiſtis ꝙ prede hoſtibus forent: intro
ducam vt videant terram que vobis diſplicuit. Veſtra ca
dauera iacebunt in ſolitudine. Filij veſtri erunt vagi in de F
ſerto annis quadraginta ⁊ portabunt fornicationẽ veſtraȝ
donec conſumantur cadauera patrum in deſerto: iuxta nu
merum quadraginta dierum quibus conſideraſtis terraȝ.
Annus pro die imputabitur. Et quadragita annis recipie Ezech. 4.
tis iniquitates veſtras: et ſcietis vltionem meã. Quoniam
ſicut locutus ſum: ita faciaȝ omni multitudini huic peſſime:
que conſurrexit aduerſum me. In ſolitudine hac deficiet:
et morietur. Igitur omnes viri quos miſerat moyſes ad cõ
templandam terram ⁊ qui reuerſi murmurare fecerant cõ
tra eum omnem multitudineȝ detrahentes terre ꝙ eſſet ma
la: mortui ſunt atq; percuſſi in conſpectu domini. Joſue au 1. Corin. 10. e.
tem filius nun et † caleph filius iephone vixerunt ex omni Al. + caleph.
G bus qui perrexerant ad conſiderandam terraȝ. Locutuſq;
eſt Moyſes vniuerſa verba hec ad omnes filios iſrael. Et 23. q. 4. c. ...
lugit populus nimis. Et ecce mane primo ſurgentes: aſcẽ cce ibi mur...
derunt verticeȝ montis: atq; dixerunt. Parati ſumus aſcẽ rante. ⁊. q. 5.
dere ad locum de quo dominus locutus eſt: quia peccaui ꝗdergo. 1. q. 4.
mus. Quibus moyſes. Cur inquit tranſgredimini verbuȝ c. eccl'ia. §. ...
domini: quod vobis non cedet in proſperũ? Nolite aſcẽde tra. ꝑ. electi
re. Non enim eſt dñs vobiſcum: ne corruatis coram inimicis 76. diſt. c. ieiu nũ. ibi oẽs in ſolitudine.
veſtris. Amalechites ⁊ chananeus ante vos ſunt: quorum
gladio corruetis: eo ꝙ nolueritis acquieſcere dño: nec erit
dominus vobiſcum. At illi contenebrati aſcenderunt in ver
ticem montis. Arca autem teſtamenti dñi et Moyſes non
receſſerunt de caſtris: Deſcẽditq; amalechites ⁊ chananeꝰ
qui habitant in montibus ⁊ percutiens eos atq; concidẽs Al. + eos ꝑ pereſt.
perſecutus eſt † eos vſq; horma.

¶ Cap. Sum.

¶ Capi. Sum. De libamentis. de offerẽdis primitijs. de peccante per ignorantiã. de anima taʒ indigena ꝙ aduena. de peccante ꝑ ſuperbiaʒ. de colligente ligna in ſabbato. de fimbrijs hyacinthinis ponẽdis in angulis palliorum.

Capi. XV.

A Locutuſq; eſt dñs ad moyſen dicẽs. Loquere ad filios iſrael ⁊ dices ad eos. Cum ingreſſi fueritis terraʒ habitationis veſtre quã ego dabo vobis ⁊ feceritis oblationẽ dño in holocauſtum: aut victimã pacificã vota ſoluentes vel ſpõte offerentes munera: aut in ſolẽnitatibus veſtris adolentes odorẽ ſuauitatis dño de bobus ſiue de ouibus offeret quicũq; immolauerit victimã ſacrificiũ ſimile decimã partẽ ephi cõſperſam oleo: quõ menſurã habebit quartam partẽ ⁊ vinum ad liba fundẽda eiuſdem menſure dabit in holocauſtũ: ſiue in victimam. Per agnos ſingulos ⁊ † arietes erit ſacrificiũ ſimile duaꝝ

+ deficit ꝑ B decimaruʒ que conſperſa ſit oleo tertie partis hin: ⁊ vinum ad libamẽtum tertie partis eiuſdem menſure offeret in odorem ſuauitatis dño. Quando vero de bobus feceris holocauſtum aut hoſtiam vt impleas votum: vel pacificas victimas dabis per ſingulos boues ſimile tres decimas cõſperſe oleo quod habeat mediuʒ menſure hin: et vinum ad liba fundenda eiuſdem menſure in oblationeʒ ſuauiſſimi odoris dño. Sic facies per ſingulos boues ⁊ arietes ⁊ agnos ⁊ hedos tam indigene ꝙ peregrini eodem ritu offerent ſacrificia. Unum preceptum erit atq; iudicium tam vobis ꝙ aduenis terre. Locutus eſt dominus ad moyſen dicens. Loquere filijs iſrael ⁊ dices ad eos.

C Cum veneritis in terrã quam dabo vobis ⁊ comederitis de panibus regionis illius: ſeparabitis primitias domino de cibis veſtris. Sicut de areis primitias ſeparabitis: ita ⁊ de pulmentis dabitis primitiua domino. Quod ſi per ignorantiam preterieritis quicq̃ horum que locutus eſt dominus ad moyſen ⁊ mãdauit per eũ ad vos: a die qua cepit iubere ⁊ vltra oblitaq; fuerit facere multitudo: offeret vitulũ de armẽto: holocauſtuʒ in odorem ſuauiſſimum dño: ⁊ ſacrificium eius: ac liba vt cerimonie poſtulant hircũq; ꝓ peccato. Et rogabit ſacerdos pro omni multitudine filiorum iſrael: et dimittetur eis: quĩ non ſponte peccauerunt: nihilominus offerentes incẽſum dño pro ſe ⁊ pro peccato atq; errore ſuo: et dimittetur vniuerſe plebi filiorum iſrael ⁊ aduenis qui peregrinãtur inter eos: quoniam culpa eſt omnis populi per ignorãtiam. Quod ſi anima vna neſciens peccauerit: offeret capram anniculam pro peccato ſuo. Et deprecabitur pro ea ſacerdos ꝙ inſcia peccauerit corã dño: impetrabitq; ei veniã: et dimittet illi. Tam indigenis ꝙ aduenis vna lex erit oĩm qui peccauerit

D ignorãter. Anima vero que per ſuperbiaʒ aliquid commiſerit ſiue ciuis ſit ille: ſiue peregrinus: quĩ aduerſus dñm re-

.q.ſ.c. quid et [illegible] in fine. De pe. diſ. 3. c. [illegible] erat. et. c. [illegible] ignis. bellis fuit peribit de populo ſuo. Uerbum enim dñi contẽpſit ⁊ preceptum illius fecit irrituʒ: idcirco delebitur: ⁊ portabit iniquitatem ſuam. Factum eſt autem cum eſſent filij iſrael in ſolitudine ⁊ inueniſſent hominem colligentẽ ligna

Deuter. xvi. b. in die ſabbati: obtulerunt eũ moyſi ⁊ aaron ⁊ vniuerſe multitudini. Qui recluſerunt eum in carcereʒ: neſciẽtes q̃d ſuper eo facere deberẽt. Dixitq; dominus ad moyſen. Morte moriatur homo iſte. Obruat eum lapidibus omnis turba extra caſtra. Cũq; eduxiſſent eum foras obruerunt eum lapidibus ⁊ mortuus eſt ſicut preceperat dñs. Dixitq; dominus ad moyſen. Loquere filijs iſrael: ⁊ dices ad eos vt faciãt ſibi fimbrias per angulos quatuor palliorum: ponentes in eis vittas hyacinthinas. Quas cum viderint recordentur omnium mandatorum dñi: nec ſequãtur cogitationes ſuas ⁊ oculos ꝑ res varias fornicãtes: ſed magis memores preceptorũ dñi faciãt eã: ſintq; ſancti deo ſuo. Ego dñs deus veſter: q̃ eduxi vos de terra egypti: vt eſſeʒ deus veſter.

¶ Cap. Sum. De pena ſciſmatis dathã ⁊ abyron: de thuribulis allatis: ignis deuorat viros qui offerebãt ſacrificia talia.

Cap. XVI

Ecce aũt chore fili⁹ iſaar filij caath filij leui ⁊ dathan atq; abyron † filij eliab hon ꝙ filius pheleph de filijs rubẽ ſurrexerſit contra moyſen: alijq; filioꝝ iſrael ducẽti quinquaginta viri ꝓceres ſynagoge: ⁊ qui tpe cõſilij per noĩa vocabant. Cũq; ſtetiſſent aduerſuʒ moyſen ⁊ aaron dixerunt. Sufficiat vobis: qꝛ oĩs multitudo ſanctoꝝ eſt: ⁊ in ipſis eſt dñs. Cur eleuamini ſuper pplm dñi? Qđ cũ audiſſet moyſes: cecidit pronus in faciem: locutuſq; ad chore et ad oẽm multitudinem. Mane (inquit) notũ faciet dñs qui ad ſe pertineãt: ⁊ ſanctos applicabit ſibi ⁊ quos elegerit appropinquabunt ei. Hoc igitur facite. Tollat vnuſquiſq; thuribulũ ſuũ: tu chore ⁊ oẽ cõcilium tuũ: ⁊ hauſto cras igne ponite deſuꝑ thymiama corã

A Als + abiras Quead hoc. c. ptinent. vide pulchre ꝑ ioſe. li. 4. anti. ca. 2. vbi eleganter diffuſe ſcribit

B dño. Et quẽcũq; elegerit ipſe erit ſanct⁹. Multũ erigimini filij leui. Dixitq; rurſuʒ ad chore. Audite filij leui. Nũ parũ vobis eſt ꝙ ſeparauit vos de⁹ iſrael ab oĩ pplo: ⁊ iunxit ſibi vt ſeruiretis ei in cultu tabernaculi: ⁊ ſtaretis corã frequentia ppli et miniſtraretis ei? Idcirco ad ſe fecit accedere et oẽs fratres tuos filios leui: vt vobis etiã ſacerdotiũ vẽdicetis ⁊ oĩs globus tuus ſtet contra dñm? Quis eſt enĩ aaron vt murmuretis cõtra eũ? Miſit ergo moyſes vt vocaret dathã ⁊ abyron filios eliab. Qui reſponderunt. Nõ veniem⁹. Nunquid parũ eſt tibi ꝙ eduxiſti nos de terra egypti q̃ lacte ⁊ melle manabat vt occideres in deſerto niſi ⁊ dominatus fueris noſtri? Reuera idux iſti nos ĩ terrã q̃ fluit riuis lactis ⁊ mellis; ⁊ dediſti nobis poſſeſſiones agroꝝ ⁊ vinearum. An ⁊ oculos noſtros vis eruere? Nõ venim⁹. Iratuſ-

C q; moyſes: valde: ait ad dñm. Ne reſpicias ſacrificia eoꝝ. Als + ne.
Tu ſcis ꝙ † nec aſellũ quideʒ vnq̃ acceperim ab eis: nec afflixerim quẽpiã eoꝝ. Dixitq; ad chore. Tu ⁊ omnis congregatio tua ſtate ſeorſum coraʒ dño ⁊ aaron die craſtino ſeparatiʒ. Tollite ſinguli thuribula veſtra ⁊ ponite ſuper ea incẽſum offerentes domino ducenta quinquaginta thuribula: aaron quoq; teneat thuribulum ſuum. Quod cum feciſſent ſtantibus moyſe ⁊ aaron ⁊ coaceruaſſent aduerſuʒ eos oẽʒ multitudinem ad oſtium tabernaculi: apparuit cunctis gloria domini. Locutuſq; dñs ad moyſen ⁊ aaron ait. Separamini de medio congregationis huius: vt eos repẽte diſperdam. Qui ceciderunt ꝓni in faciem atq; dixerunt. Fortiſſime deus ſpirituum vniuerſe carnis: nõ vno peccãte: contra omnes ira tua deſeuiet? Et ait domin⁹ ad moyſen. Precipe vniuerſo populo vt ſeparetur a tabernaculis chore ⁊ dathan ⁊ abyron. Surrexitq; moyſes ⁊ abijt ad dathã ⁊ abyron: ⁊ ſequẽtib⁹ eum ſeniorib⁹ iſrael dixit ad turbam. Re-

D De pe. di. 2. c. ⁊ cognouerũt §. opponitur ꝑ. oppoſuit. 23. q. 7. c. recedite. ⁊ c. nimium in fine.

cedite a tabernaculis hominum impiorum: ⁊ nolite tãgere
Deuter .11.a. 1.q.1. c. ſi quis inquit. in fine. ʒ.q.4.c. eccle-ſia §.his ita. que ad eos pertinẽt ne inuoluamini in peccatis eoꝝ. Cũq;
receſſiſſent a tentorijs eorum per circuitum: dathan ⁊ aby-
ron egreſſi ſtabant in introitu papilionũ ſuoꝝ cum vxori-
bus. ⁊ liberis omniq; frequẽtia. Et ait moyſes. In hoc ſcie-
E tis ꝙ dñs miſerit me vt facerẽ vniuerſa que cernitis: ⁊ non
ex ꝓprio ea corde ꝓtulerim. Si cõſueta hominum morte in-
terierint: ⁊ viſitauerit eos plaga qua ⁊ ceteri viſitari ſolent
De cõſe .diſ.1. c.ſancta. non miſit me dñs. Sin aũt nouã rem fecerit dñs vt aperiẽs
De elec.c.licet de vitanda. terra os ſuũ deglutiat eos ⁊ omnia que ad illos pertinẽt:
Pſalmi. 105. deſcenderintq; viuentes in infernũ: ſcietis ꝙ blaſphema-
uerit dñm. Cõfeſtim igitur vt ceſſauit loqui dirupta eſt ter-
ra ſub pedibus eoꝝ: ⁊ aperiẽs os ſuum deuorauit illos cũ
tabernaculis ſuis ⁊ vniuerſa ſubſtãtia eoꝝ. Deſcẽderũtq;
viui in infernum operti humo: ⁊ perierunt de medio multi-
Alẽ + ad cla-morem. tudinis. At vero omnis iſrael ꝗ ſtabat ꝑ gyrum fugit † a cla-
more pereũtiũ dicẽs. Ne forte ⁊ nos terra deglutiat. Sed
alẽ + ad vocẽ ⁊ ignis egreſſus a dño interfecit ducẽtos quinquaginta vi-
ros qui offerebãt incenſum. Locutuſq; eſt dñs ad moyſen
dicẽs. Precipe eleazaro filio aaron ſacerdoti vt tollat thu-
ribula que iacẽt in incendio: ⁊ ignem huc illucq; diſpergat:
qm̃ ſanctificata ſunt in mortibus peccatoꝝ. Producatq;
51.diſ.c.tenere ibi. qui de alia tribu. ea in laminas ⁊ affigat altari eo ꝙ oblatũ ſit in eis incẽſuz
dño ⁊ ſanctificata ſint: vt cernãt ea ꝓ ſigno ⁊ monumẽto filij
F iſrael. Tulit ergo eleazar ſacerdos thuribula enea in ꝗbus
81.diſ.c.propo-ſuiſti. obtulerãt hi quos incẽdiũ deuorauit: ⁊ ꝓduxit ea in lami-
7.q.1. c.denique. in fine. nas affigens altari vt haberẽt poſtea filij iſrael quibus ad-
8.q.1.c. in ſcri-pturis. ibi. ſed qui vocatur. monerent̃ ne quis accedat alienigena: ⁊ qui nõ eſt de ſemi-
ne aaron ad offerẽdum incẽſum dño: ne patiat̃ ſicut paſſus
eſt chore: ⁊ omnis cõgregatio eius loquẽte dño ad moyſẽ.
Murmurauit aũt omnis multitudo filiorum iſrael ſequẽti
die cõtra moyſen ⁊ aaron dicẽs. Vos interfeciſtis populũ
dñi. Cũq; oriretur ſeditio ⁊ tumult⁹ increſceret moyſes et
aaron fugerũt ad tabernaculum federis. Quod poſtꝙ in-
G greſſi ſunt: operuit nubes tabernaculum ⁊ apparuit gloria
Alẽ + et. dñi. Dixitq; dñs ad moyſen. Recedite de medio hui⁹ mul-
titudinis: † etiam nunc delebo eos. Cũq; iacerent in terra
dixit moyſes ad aaron. Tolle thuribulum ⁊ hauſto igne de
altari mitte incenſum de ſuper pergẽs cito ad populum: vt
Sap.18.d. roges pro eis. Iaʒ enĩ egreſſa eſt ira a dño: ⁊ plaga deſeuit.
Quod cum feciſſet aaron ⁊ cucurriſſet ad mediam multitu-
dineʒ quam iam vaſtabat incẽdium obtulit thymiama. Et
ſtans inter mortuos ac viuentes pro populo deprecat⁹ eſt:
De pe.diſ.2.c. ⁊ cognouerũt. §.ite opponit. in ṽ.oppoſuit ⁊ plaga ceſſauit. Fuerũt aũt qui ꝑcuſſi ſunt quatuordecim
milia hominum ⁊ ſeptingenti abſq; his qui perierant in ſe-
ditiõe chore. Reuerſuſq; eſt aarõ ⁊ moyſen ad oſtiũ taber-
naculi federis poſtꝙ quieuit interitus.

¶ Cap. Summa. De virga aaron que floruit: filij iſrael di-
cunt moyſi: conſumpti ſumus. Cap. XVII.

A Et locutus eſt dñs ad moyſen dicẽs. Lo-
quere ad filios iſrael: ⁊ accipe ab eis vir-
gas ſingulas per cognationes ſuas a cũ-
ctis principibus tribuum virgas duode-
cim: ⁊ vniuſcuiuſq; nomẽ ſuper ſcribes vir-
ge ſue. Nomen autem aaron erit in tribu
alẽ + ſeorſum leui. Et vna virga cunctas † eoꝝ familias continebit. Po-
B neſq; eas in tabernaculo federis coram teſtimonio: vbi lo-
quar ad te. Quem ex his elegero germinabit virga eius: ⁊
cohibebo a me querimonias filiorum iſrael: quibus contra
vos murmurãt. Locutuſq; eſt moyſes ad filios iſrael: ⁊ de-
derunt ei omnes principes virgas per ſingulas tribus: fue-
runtq; virge duodecim abſq; virga aaron. Quas cum po-
C ſuiſſet moyſes coram domino in tabernaculo teſtimonij ſe-
quenti die regreſſus inuenit germinaſſe virgam aaron in
domo leui: ⁊ turgentibus gemmis eruperant flores qui fo-
lijs dilatatis in amigdalas deformati ſunt. Protulit ergo
moyſes oẽs virgas de cõſpectu domini ad cunctos filios
iſrael: videruntq; ⁊ receperũt ſinguli virgas ſuas. Dixitq; D
dominus ad moyſen. Refer virgam aaron in tabernaculuz
teſtimonij vt ſeruetur ibi in ſignum rebelliũ filiorum iſrael:
⁊ quieſcant querele eorum a me ne moriantur. Fecitq; moy- 1.Regum.
ſes ſicut preceperat dominus. Dixerunt autem filij iſrael
ad moyſen. Ecce cõſumpti ſum⁹: omnes peribimus. Qui-
cũq; accedit ad tabernaculum domini moritur. Num vſq;
ad internitionem cuncti delendi ſumus?

¶ Cap. Sum. De dignitate aaron ⁊ excubijs leuitarum
primitie ſacerdotibus decime leuitis aſſignãtur: reddunt
leuite decimam decime aaron. Cap. XVIII. A

Dixitq; dominus ad aaron. Tu ⁊ filij tui et Videatur ioſe-
domus patris tui tecuʒ portabitis iniqui- phus li.4.an-
tatem ſanctuarij: ⁊ tu ⁊ filij tui ſimul ſuſti- ti.c.3.
nebitis peccata ſacerdotij veſtri. Sed et
fratres tuos de tribu leui ⁊ ſceptro patris
tui ſume tecum: preſtoq; ſint ⁊ miniſtrent
tibi. Tu aũt ⁊ filij tui miniſtrabitis in tabernaculo teſtimo-
nij. Excubabũtq; leuite ad precepta tua: ⁊ ad cuncta opera De pe. di.2.c.
tabernaculi: ita dũtaxat vt ad vaſa ſanctuarij ⁊ altare non ⁊ cognouerũt
accedant: ne ⁊ illi moriantur ⁊ vos pereatis ſimul. Sint au- §.item oppo-
tem tecum ⁊ excubent in cuſtodijs tabernaculi: ⁊ in omni- nitur. in ṽ. de-
bus cerimonijs eius. Alienigena nõ miſcebitur vobis. Ex- cius.
cubate in cuſtodia ſanctuarij ⁊ i miniſterio altaris: ne oria-
tur indignatio ſuper filios iſrael. Ego dedi vobis fratres Exo.4.
veſtros leuitas de medio filioꝝ iſrael ⁊ tradidi donum do- Leui.8.
mino: vt ſeruiant in miniſterijs tabernaculi eius. Tu auteʒ
⁊ filij tui cuſtodite ſacerdotium veſtrũ: ⁊ omnia que ad cul-
tum altaris pertinent ⁊ intra veluʒ ſunt per ſacerdotes ad-
miniſtrabũtur. Si quis externus acceſſerit: occidetur. Lo-
cutuſq; eſt dominus ad aaron. Ecce dedi tibi cuſtodiã pri-
mitiarum mearum. Omnia que ſanctificantur a filijs iſrael B
tibi tradidi ⁊ filijs tuis ꝓ officio ſacerdotali legitima ſem-
piterna. Hec ergo accipies de his que ſanctificãtur ⁊ obla-
ta ſũt domino. Omnis oblatio ⁊ ſacrificiuʒ ⁊ quicquid ꝓ
peccato atq; delicto redditur mihi: ⁊ cedit in ſancta ſancto-
rum tuum erit ⁊ filiorum tuorum. In ſanctuario comedes
illud. Mares tantum † edent ex eo: quia conſecratum eſt Alẽ + come-
domino. Primitias autem quas vouerint ⁊ obtulerint fi- dent.
lij iſrael: tibi dedi ⁊ filijs tuis: ac filiab⁹ tuis iure perpetuo. De deci. ca.
Qui mundus eſt in domo tua veſcetur eis. Omnem me- ṽ. primitie
dullam olei ⁊ vini ac frumenti quicquid offerunt primitia- tera eorum.
rum domino: tibi dedi. † Vniuerſa frugũ initia que gignit j. eodem. c.
humus ⁊ domino deportantur: cedent in vſus tuos. Qui Alẽ + vniuer-
mundus eſt in domo tua veſcetur eis. Omne quod ex vo- ſas frugum pri-
to reddiderint filij iſrael: tuum erit. Quicquid primũ † erũ- mitias quas.
pet e vulua cuncte carnis quaʒ offerũt domino: ſiue ex ho- C Alẽ + erũpit.
minibus: ſiue de pecoribus fuerit: tui iuris erit: ita dũtaxat
vt pro hominis primogenito precium accipias. ⁊ omne ani-
mal quod immunduʒ eſt redimi facies: cuius redẽptio erit
poſt vnum menſem: ſiclis argenti quinq; pondere ſanctua-
rij. Siclus viginti obolos habet. † Primogenitũ aũt bo- Alẽ + primo-
uis ⁊ ouis ⁊ capre nõ facias redimi: quia ſanctificata ſunt genita.
domino. Sanguinem tantum eoꝝ fundes ſuper altare: ⁊ Exo.30.b.
† adipes adolebis in ſuauiſſimũ odorẽ dño. Carnes vero Leui.27.c.
in vſum tuum cedent: ſicut pectuſculum conſecratum ⁊ ar- Ezech.45.b.
mus dexter tua erunt. Omnes primitias ſanctuarij quas Alẽ + adipẽ.
offerũt filij iſrael domino tibi dedi ⁊ filijs: ac filiabus tuis
iure perpetuo. † Pactũ ſalis eſt ſempiternũ coram domi- Alẽ + teſtã.
no tibi ac filijs tuis. Dixitq; dominus ad aaron. In terra Alẽ + pacis.
eorum nihil poſſidebitis: nec habebitis partem inter eos. De deci. c.1.
Ego pars ⁊ hereditas tua in medio filioꝝ iſrael. Filijs au- pri.⁊.c. tua.
tem leui dedi omnes decimas iſraelis in poſſeſſionem pro et in.c. in aliq-
miniſterio quo ſeruiũt mihi in tabernaculo federis: vt non bus. et. c.cum
non ſit.

accedant

accedant vltra filij iſrael ad tabernaculũ:nec cõmittant pec
catum mortiferũ ſolis filijs leui mihi in tabernaculo ſeruiẽ
tibus ⁊ portantibus peccata populi. Legitimũ ſempiternũ
erit in gñationibus veſtris. Nihil aliud poſſidebunt deci-
marum oblatione cõtenti:quas in vſus eoꝝ ⁊ neceſſaria ſe
paraui. Locutuſq; eſt dñs ad moyſen dicẽs. Precipe leuitis
atq; denuncia. Cũ acceperitis a filijs iſrael decimas quas
dedi vobis primitias eoꝝ offerte dño:id eſt decimã partem
decime vt reputetur vobis in oblationẽ primitiuoꝝ:tam
de areis ꝙ de torcularibus ⁊ vniuerſis quoꝝ accipitis pri
mitias offerte dño:⁊ date ea aaron ſacerdoti. Omnia q̃ of-
fertis ex decimis ⁊ in donaria dñi ſeparabitis: optima et
electa erunt cuncta. Dicesq; ad eos. Si preclara ⁊ meliora
queq; obtuleritis ex decimis reputabũt vobis quaſi de area
⁊ torculari dederitis primitias ⁊ comedetis eas in omnib⁹
locis veſtris:tam vos ꝙ familie veſtre:q2 preciũ eſt ꝓ mi-
niſterio quo ſeruitis in tabernaculo teſtimonij:⁊ nõ pecca-
bitis ſuper hoc egregia vobis ⁊ pinguia reſeruãtes:ne pol
luatis oblationes filioꝝ iſrael ⁊ moriamini.

¶ Cap. Sum. De vitula rufa:de moriẽte in tabernaculo:
de vaſe non habente operculum:de tangente cadauer ho-
minis:de aqua expiationis. Capi. XIX.

Locutuſq; eſt dñs ad moyſen et aaron di-
cens. Iſta eſt religio victime quam conſti
tuit dñs. Precipe filijs iſrael vt adducant
ad te vaccam rufam etatis integre in qua
nulla ſit macula:nec portauerit iugũ tra-
deſq; eã eleazaro ſacerdoti. Qui eductã
extra caſtra immolabit in conſpectu oĩm:⁊ tingens digitũ
in ſanguine eius aſperget contra fores tabernaculi ſeptem
vicibus. Combureteq; eam cunctis videntibus tam pelle et
carnibus eius ꝙ ſanguine ⁊ fimo flamme traditis. Lignũ
quoq; cedrinum ⁊ hyſopum coccumq; bis tinctũ ſacerdos
mittet in flammam que vaccam vorat. Et tunc demũ lotis
veſtibus ⁊ corpore ſuo ingredietur in caſtra:cõmaculatuſq;
erit vſq; ad veſperũ. Sed ⁊ ille qui combuſſerit eam laua-
bit veſtimenta ſua ⁊ corpus:⁊ immundus erit vſq; ad veſpe
rum. Colliget autem vir mundus cineres vacce:⁊ effundet
eos extra caſtra in loco puriſſimo:vt ſint multitudini filio-
rum iſrael in cuſtodiam ⁊ in aquam aſperſionis: q2 ꝓ pctõ
vacca cõbuſta eſt. Cũq; lauerit qui vacce portauerat cine-
res veſtimenta ſua imundus erit vſq; ad veſperũ. Habebũt
hoc filij iſrael ⁊ aduene qui habitant inter eos ſanctum iu-
re perpetuo. Qui tetigerit cadauer hominis: ⁊ ꝓpter hoc
ſeptem diebus fuerit immundus: aſpergetur ex hac aqua
die tertio ⁊ ſeptimo:⁊ ſic mundabit. Si die tertio aſperſus
non fuerit:ſeptimo nõ poterit emundari. Omnis qui teti-
gerit humane anime morticinũ: ⁊ aſperſus hac ꝯmixtione
non fuerit:polluet tabernaculũ dñi.⁊ peribit ex iſrael:quia
aqua expiationis nõ eſt aſperſus immundus erit et mane-
bit ſpurcitia eius ſuper eũ. Iſta eſt lex hominis qui mori-
tur in tabernaculo. Omnes q̃ ingrediuntur tentoriũ illius
⁊ vniuerſa vaſa que ibi ſunt polluta erunt ſeptẽ dieb⁹. Uas
quod non habuerit operculum:nec ligaturam deſuper im-
mundum erit. Si quis in agro tetigerit cadauer occiſi ho-
minis:aut per ſe mortui ſiue os illius vel ſepulchrum immũ
dus erit ſeptem diebus. Tollentq; de cineribus combuſtio
nis atq; peccati:⁊ mittent aquas viuas ſuper eos in vas in
quibus cum homo mundus tinxerit hyſopum aſperget ex
eo omne tentorium ⁊ cũctã ſupellectilem ⁊ † homines hu-
iuſcemodi cõtagione pollutos. Atq; hoc modo mũdus lu-
ſtrabit imundum tertio ⁊ ſeptimo die. Expiatuſq; die ſepti
mo lauabit ſe ⁊ veſtimẽta ſua:⁊ imundus erit vſq; ad veſpe-
rum. Si quis hoc ritu nõ fuerit expiatus:peribit anima il-
lius de medio eccleſie:quia ſanctuarium domini polluit: et
non eſt aqua luſtrationis aſperſus. Erit hoc preceptũ legi-
timum ſempiternum. Ipſi quoq; qui aſpergit aquas laua-
bit veſtimenta ſua. Omnis qui tetigerit aquas expiatiõis
immundus erit vſq; ad veſperum. Quicquid tetigerit im-
mundus immũdum faciet: et anima que horum quippiam
tetigerit:immunda erit vſq; ad veſperum.

¶ Ca. Sũ. De morte Marie ⁊ aquis ꝯtradictionis ⁊ nũ-
cijs ad eoſdem:⁊ morte aaron in mõte hor ⁊ ſubſtitutione
eleazari loco eius ⁊ fletu populi ꝓ aaron. Cap. XX.

Ueneruntq; filij iſrael ⁊ oĩs multitudo in de-
ſertum ſyn menſe primo:⁊ manſit populus
in cades. Mortuaq; eſt ibi maria et ſepul
ta in eodẽ loco. Cũq; indigeret aqua po-
pulus cõuenerũt aduerſũ moyſen ⁊ aarõ
⁊ verſi in ſeditionẽ dixerũt. Utinã periſſe-
mus inter fratres noſtros corã dño. Cur † eduxiſtis eccle
ſiam dñi in ſolitudinem:vt ⁊ nos et noſtra iumenta moria-
mur? Quare nos feciſtis aſcendere de egypto:et eduxiſtis
in locum iſtũ peſſimum qui ſeri non põt:qui nec ficũ gignit
nec vineas: nec malogranata: inſuper ⁊ aquam non habet
ad bibendũ? Ingreſſuſq; moyſes ⁊ aaron dimiſſa multitu-
dine in tabernaculum federis corruerunt proni in terrã:cla
maueruntq; ad dñm:atq; dixerunt. Dñe deus audi clamo-
rem huius ppli:⁊ aperi eis theſaurũ tuũ fontẽ aque viue:
vt † ſatiati ceſſet murmuratio eoꝝ. Et apparuit gloria dñi
ſuper eos. Locutuſq; eſt dñs ad moyſen dicens. Tolle vir-
gam ⁊ cõgrega populũ tu ⁊ aaron frater tuus:⁊ loquimini
ad petram coram eis: ⁊ illa dabit aquas. Cumq; eduxeris
aquã de petra :bibet omnis multitudo ⁊ iumenta eius. Tu
lit igitur moyſes virgam q̃ erat in conſpectu dñi ſicut prece
perat ei:congregata multitudine ante petrã. Dixitq; eis.
Audite rebelles ⁊ increduli. Num de petra hac vobis aquã
poterimus eijcere? Cumq; eleuaſſet moyſes manum percu-
tiens virga bis ſilicem:egreſſe ſũt aque largiſſime:ita vt po
pulus biberet ⁊ iumẽta. Dixitq; dñs ad moyſen ⁊ Aaron
Quia non crediditis mihi vt ſanctificaretis me corã filijs
iſrael:nõ introducetis hos populos in terrã quã dabo eis.
Hec eſt aqua contradictionis vbi iurgati ſunt filij iſrael cõ
tra dominũ:⁊ ſanctificatus eſt in eis. Miſit interea nũcios
moyſes de cades ad regẽ edom:qui dixerunt. Hec mandat
frater tuus iſrael. Noſti omnem laborem qui apprehendit
nos:quomodo deſcenderint patres noſtri in egyptũ ⁊ ha
bitauerim⁹ ibi multo tempore:affligerintq; nos egyptij et
patres noſtros:et quomodo clamauerimus ad dominum
et exaudierit nos :miſeritq; angelum qui eduxerit nos de
egypto. Ecce in vrbe cades que eſt i extremis finibus tuis
poſiti:obſecramus vt nobis tranſire liceat per terram tuã.
Non ibimus per agros nec per vineas:non bibem⁹ aquas
de puteis tuis:ſed gradiemur via publica nec ad dexteram
nec ſiniſtrã declinantes :donec tranſeam⁹ terminos tuos.
Cui reſpondit edom. Non tranſibis per me. Alioquin ar-
matus occurram tibi. Dixeruntq; filij iſrael per tritam gra
diemur viam:⁊ ſi biberimus aquas tuas nos ⁊ pecora no-
ſtra:dabimus quod iuſtum eſt. Nulla erit in precio difficul-
tas tantũ velociter tranſeamus. At ille reſpondit:nõ tranſi
bitis. Statimq; egreſſus eſt obui⁹ eũ infinita multitudine
⁊ manu forti:nec voluit acquieſcere deprecãti vt cõcederet
trãſitum ꝑ fines ſuos. Quãobrẽ diuertit ab eo iſrael. Cũq;
caſtra mouiſſent de cades venerũt in montẽ hor qui eſt in
finib⁹ terre edom:vbi locut⁹ eſt dñs ad moyſen dicẽs. Per-
gat (inquit) aaron ad populos ſuos. Non eñ intrabit ter-
rã quã dedi filijs iſrael:eo ꝙ incredulus fuerit ori meo ad
aquas cõtradictiõis. Tolle aaron ⁊ filiũ eius cũ eo:⁊ du-
ces eos in montẽ hor. Cũq; nudaueris patrẽ veſte ſua: in-

Mors Aaron dnes ea eleazarū filiū eius: ⁊ aaron colligetur ⁊ morietur ibi.
Fecit moyſes vt preceperat dñs. Et aſcenderūt in mōtē hor
corā omni multitudi. Cūqꝫ aarō ſpoliaſſet veſtib⁹ ſuis: in-
Deutero. 10. b. ⁊ 32. g. duit eis eleazarū filiū ei⁹. Illo mortuo in mōtis ſupcilio de
ſcēdit cū eleazaro. Omnis aūt multitudo vidēs occubuiſſe
aaron fleuit ſup eo triginta dieb⁹ p cunctas familias ſuas.

¶ Ca. Sum. De victoria poſt votum contra regem cha-
naneorū: ⁊ ſerpentibus igneis: ⁊ tranſitu aaron de puteo:
de victoria ſeon ⁊ Og regum. Cap. XXI.

A
Als + eum. Quod cū audiſſet chananeus rex arad qui
habitabat ad meridiem veniſſe: ſcʒ iſrael p
exploratorum viam: pugnauit † contra †
illū: ⁊ victor exiſtens duxit ex eo predam.
At iſrael voto ſe dño obligās ait. Si tradi
deris populum iſtū in manu mea: delebo
B vrbes eius. Exaudiuitqꝫ dñs preces iſrael ⁊ tradidit chana
neum. Quem ille interfecit ſubuerſis vrbibus eius: ⁊ voca-
uit nomē loci illius horma: id eſt anathema. Profecti ſunt
autem de monte hor p viā que ducit ad mare rubrū: vt cir-
cuirent terram edom. Et tedere cepit populum itineris ac
1. Corin. 10. b laboris. Locutuſqꝫ cōtra dñm et moyſen: ait. Cur eduxiſti
nos de egypto vt moreremur in ſolitudi? Deeſt panis: nō
ſunt aque anima noſtra iā nauſeat ſuper cibo iſto leuiſſimo
Quamobrē miſit dñs in populum ignitos ſerpentes. Ad
quorum plagas et mortes plurimorum venerūt ad moyſen:
C atqꝫ dixerūt. Peccauim⁹: quia locuti ſumus contra dñm
⁊ te. Ora vt tollat a nobis ſerpētes. Orauit moyſes p po-
63. diſ. q ſctā. pulo. Et locutus eſt dñs ad eum. Fac ſerpentem eneum: et
§. verū. in glo. pone eum pro ſigno. Qui percuſſus aſpexerit eū: viuet. Fe-
in ver. ⁊ ideo. cit ergo moyſes ſerpentē eneū: ⁊ poſuit eū pro ſigno. Quē
Joh. 3. cum percuſſi aſpicerent ſanabantur. Profectiqꝫ filij iſrael
caſtrametati ſunt in oboth. Unde egreſſi fixere tentoria in
Torrēs arnon ieabarim in ſolitudine que reſpicit moab contra orientalem
vt dicit ioſ. de plagam. Et inde mouētes venerūt ad torrētē zareth. Quē
ſcendit de mō relinquētes caſtrametati ſunt cōtra arnon: qui eſt in deſer-
tibus arabie. to ⁊ prominet in finibus ammorei. Siquidem arnon ter-
minus eſt moab: diuidens moabitas ⁊ ammorreos. Unde
dicitur in libro bellorum dñi. Sicut fecit in mari rubro: ſic
D faciet in torrētibus arnon. Scopuli torrētium inclinati ſūt
Als + in aran vt requieſcerēt † in arnon ⁊ recūberent in finibus moabita
rum. Et ex eo loco apparuit puteus ſuper quo locut⁹ eſt do
minus ad moyſen. Cōgrega populū ⁊ dabo ei aquā. Tunc
cecinit iſrael carmen iſtud. Aſcēdat puteus: cōcinebāt: pu-
teus quē foderūt principes et parauerūt duces multitudi-
nis in datore legis ⁊ in baculis ſuis. Profectiqꝫ ſunt de ſo-
Als + macha litudine † mathana in nahaliel. De nahaliel in bamoth.
na. Bāmoth vallis eſt in regione moab i vertice phaſga qȝ re
E
Supra. 20. b. ſpicit cōtra deſertum. Miſit aūt iſrael nūcios ad ſeon regē
ammorreorum dicēs. Obſecro vt trāſire mihi liceat p ter- Deutre. 2. c
ram tuam. Non declinabimus in agros ⁊ vineas: nō bibe- 1. Macha.
mus aquas ex puteis. Uia regia gradiemur donec trāſea-
mus terminos tuos. Qui cōcedere noluit vt trāſiret iſrael 24. q. 2. ca.
per fines ſuos: quin potius exercitu congregato egreſſus q. 5. c. ſi non
eſt obuiam in deſertū ⁊ venit in iaſa: pugnauitqꝫ cōtra eū. ibi. bella ge
A quo percuſſus eſt in ore gladij ⁊ poſſeſſa eſt terra eius ab runt.
arnon vſqꝫ ieboc ⁊ filios ammon: q: forti preſidio tenebān-
tur termini ammonitarum. Tulit ergo iſrael oēs ciuitates
eius ⁊ habitauit in vrbibus ammorrei in eſebon ſcʒ ⁊ vicu-
lis eius. Urbs eſebon fuit ſeon regis ammorrei: qui pugna F
uit cōtra regem moab: ⁊ tulit oēm terrā que dictionis illi⁹
fuerat vſqꝫ arnon. Idcirco dicit in † pruerbio. Uenite in eſe als + puerb
bon: edificetur ⁊ cōſtruatur ciuitas ſeō. Ignis egreſſus eſt
de eſebon flamma de oppido ſeon: ⁊ deuorauit † arnō moa Als + aran.
bitarum ⁊ habitatores excelſorum † arnon. Ue tibi moab: Als + aran.
periſti popule chamos. Dedit filios eius in fugā et filias
in captiuitatē regi ammorreor ſeon. Iugū ipſor diſperijt
ab eſebon vſqꝫ dibon: laſſi peruenerūt in iophe ⁊ vſqꝫ me-
daba. Habitauitqꝫ Iſrael in terra ammorrei. Miſit itaqꝫ G
moyſes qui explorarent iazer. Cuius ceperunt viculos et Deu. 3. a. ⁊ 29
poſſederunt habitatores. Uerteruntqꝫ ſe ⁊ aſcenderunt per de hoc vide
viam baſan: ⁊ occurrit eis Og rex baſan cum omni populo ioſephū in li. 4.
ſuo pugnaturus in edrai. Dixitqꝫ dñs ad Moyſen. Ne ti- ant. c. 4.
meas eū: quia in manu tua tradidi illum ⁊ omnem populū:
ac terram eius. Facieſqꝫ illi ſicut feciſti ſeon regi ammorreo
rum habitatori eſebon. Percuſſerunt igitur ⁊ hunc cum fi-
lijs ſuis vniuerſumqꝫ populum eius vſqꝫ ad internitionem
⁊ poſſederunt terram illius.

¶ Ca. Sum. Balac mittit ad balaā vt veniat ad maledi-
cendū pplo ſemel ⁊ ſecūdo: dñs primo phibet: ſecūdo per-
mittit ire in viam: angelus obuiat: aſina loquitur. Balaam
reprehenditur. Balac ei occurrit ⁊ mittit ei munera.

Capi. XXII.

Profectiqꝫ caſtrametati ſunt in campeſtri
bus moab: vbi trans iordanē hierico ſita A
eſt. Uidens aūt balac filius ſephor omnia Ioſue. 24. b.
que fecerat iſrael ammorreo: et q primuiſ de his q̄ hic
ſent cum moabite: ⁊ impetū eius ferre nō quūtur. vid
poſſent: dixit ad maiores natu madiā. Ita ioſephū diffuſe
delebit hic populus oēs qui in noſtris finibus cōmorātur: li. 4. anti. c. 5.
quomodo ſolet bos herbas vſqꝫ ad radices carpere. Ipſe
aūt erat eo tempore rex in moab. Miſit ergo nuncios ad
balaam filium beor ariolum qui habitabat ſuper flumē ter-
re filiorū ammon: vt vocarēt eū ⁊ dicerēt. Ecce egreſſus eſt
populus ex egypto qui operuit ſuperficiē terre ſedēs con- B
tra me. Ueni igitur ⁊ maledic pplo huic: † qui fortior me ē: Als + quia.
ſiquo modo poſſim percutere ⁊ eijcere eū de terra mea. No
ui enī q benedictus ſit cui benedixeris: ⁊ maledictus i quē
maledicta cōieceris. Perrexerūtqꝫ ſeniores moab ⁊ maio
res natu madian habētes diuinationis preciū in manibus.
Cūqꝫ veniſſent ad balaam ⁊ narraſſent ei oīa verba balac:
ille reſpondit. Manete hic nocte: ⁊ reſpōdebo quicqd mi-
hi dixerit dñs. Manentib⁹ aūt illis apud balaā venit deus Supra eodē
⁊ ait ad eū. Quid tibi volūt hoīes iſti apud te? Reſpondit
balac fili⁹ ſephor. Rex moabitarū miſit ad me dicēs. Ecce C
populus qui egreſſus eſt de egypto operuit ſupficiem terre
veni ⁊ maledic ei: ſiquo modo poſſim pugnās abigere eū.
Dixitqꝫ deus ad balaā. Noli ire cū eis: neqꝫ maledicas po-
pulo: q: bñdict⁹ eſt. Qui mane cōſurgēs dixit ad pricipes.
Ite i terrā veſtrā: q: phibuit me de⁹ venire vobiſcū. Reuer
ſi pricipes dixerūt ad balac. Noluit balaā venire nobiſcū.
Rurſū ille multo plures ⁊ nobiliores q̄ ante miſerat miſit.
Qui cū veniſſent ad balaam dixerūt. Sic dicit balac filius D
ſephor. Ne cuncteris venire ad me. Paratū habeo honorare
te: ⁊ qcqd volueris dabo tibi. Ueni ⁊ maledic pplo iſti. rñdit

balaam

balaam. Si dederit mihi balac plenam domũ ſuam argẽti ⁊ auri: nõ potero immutare verbum dñi dei mei: vt vel plus vel minus loquar. Obſecro vt hic maneatis etiã hac nocte vt ſcire queã quid mihi rurſum reſpõdeat dñs. Uenit ergo deus ad balaã nocte: ⁊ ait ei. Si vocare te venerunt hoĩes iſti: ſurge ⁊ vade cũ eis: ita dũtaxat vt qđ tibi precepero facias. Surrexit balaã mane: ⁊ ſtrata aſina ſua pfect⁹ eſt cũ eis. Et iratus eſt de⁹. Stetitq; angelus dñi in via cõtra balaam q̃ ſedebat aſine: ⁊ duos pueros habebat ſecũ. Cernẽs aſina angelum ſtantẽ in via euaginato gladio: auertit ſe de itinere ⁊ ibat p agrũ. Quã cũ verberaret balaã ⁊ vellet ad ſemitã reducere: ſtetit angelus in anguſtijs duarũ maceriarum quib⁹ vinee cingebant. Quẽ videns aſina iungit ſe parieti: ⁊ attriuit ſedẽtis pedẽ. At ille iterũ verberabat eã: ⁊ nihilominus angelus ad locũ anguſtum tranſiẽs vbi nec ad dexterã nec ad ſiniſtrã poterat deuiari obuius ſtetit. Cũq; vidiſſet aſina ſtantem angelum cõcidit ſub pedibus ſedẽtis. Qui iratus vehemẽtius cedebat fuſte latera eius. Aperuitq; dñs os aſine: ⁊ locuta eſt. Quid feci tibi? Cur percutis me: ecce iam tertio? Reſpõdit balaam. Quia cõmeruiſti: ⁊ illuſiſti mihi. Utinam haberem gladium: vt te percuterem. Dixit aſina. Nonne animal tuum ſum: ſemper ſedere conſueuiſti vſq; in preſentem diem? Dic quid ſimile vnq̃ fecerim tibi? At ille ait. Nunq̃. Protin⁹ aperuit dñs oculos balaam: ⁊ vidit angelum ſtantem in via euaginato gladio. Adorauitq; eum pnus in terrã. Cui angelus. Cur inquit. tertio verberas aſinam tuam? Ego veni vt aduerſarer tibi: quia peruerſa eſt via tua: mihiq; cõtraria. Et niſi aſina declinaſſet de via dans locum reſiſtenti: te occidiſſem: ⁊ illa viueret: dixitq; balaam. Peccaui neſciens ꝙ tu ſtares cõtra me. Et nũc ſi diſplicet tibi vt vadam reuertar. Ait angelus. Uade cum iſtis: ⁊ caue ne aliud q̃ precepero tibi loquaris. Iuit igitur cũ principibus. Quod cũ audiſſet balac: egreſſus eſt in occurſum eius in oppido moabitarũ quod ſitum eſt in extremis finibus arnon. Dixitq; ad balaã. Miſi nũcios vt vocarent te. Cur nõ ſtatim veniſti ad me? An quia mercedem aduentui tuo reddere † nequeo? Cui ille reſpondit. Ecce adſum. Nũquid loqui potero aliud niſi qđ deus poſuerit in ore meo? Perrexerũt ergo ſimul ⁊ venerũt i vrbem que in extremis regni eius finibus erat. Cũq; occidiſſet balac boues ⁊ oues miſit ad balaam: ⁊ principes qui cũ eo erant munera. Mane autem facto duxit eum ad excelſa baal: ⁊ intuitus eſt extremam partem populi.

¶ Capi. Sum. Balaam in montem ducitur ad maledicẽdum populo: aras ſeptem edificari iubet ⁊ victimas imponit pro maledictione: benedicit ⁊ prophetat: de cõualeſcentia ⁊ multiplicatione populi contra inimicos: et iterum in montem alium ducitur. Cap. XXIII.

A
DIxitq; balaam ad balac. Edifica mihi hic ſeptem aras ⁊ para totidem vitulos eiuſdemq; numeri arietes. Cũq; feciſſet iuxta ſermonem balaam: impoſuerunt ſimul vitulum ⁊ arietem ſuper aram. Dixitq; balaam ad balac. Sta pauliſper iuxta holocauſtum tuum donec vadam: ſi forte occurrat mihi dñs et quodcũq; mihi imperauerit loquar tibi. Cũq; abijſſet velociter occurrit illi deus. Locutuſq; eſt ad eum balaam Septem (inquit) aras erexi: ⁊ impoſui vitulum ⁊ arietem deſuper. Dñs autem poſuit verbum in ore eius: ⁊ ait. Reuertere ad balac ⁊ hec loqueris. Reuerſus inuenit ſtantẽ balac iuxta holocauſtum ſuum: ⁊ omnes principes moabitarum. Aſſumptaq; parabola ſua dixit. De aram adduxit me balac rex moabitarũ de montibus orientis. Ueni (inquit) ⁊ maledic iacob: ppera ⁊ deteſtare iſrael. Quomodo maledicam: cui non maledixit deus? Qua rõne deteſter: quem dominus non deteſtatur? De ſummis ſilicibus videbo eũ: ⁊ de collibus cõſiderabo illum. Populus ſolus habitabit ⁊ inter gẽtes nõ reputabitur. Quis dinumerare poſſit puluerem iacob: ⁊ noſſe numerum ſtirpis iſrael? Moriatur anima mea morte † iuſtorum: ⁊ fiant nouiſſima mea horum ſimilia. Dixitq; balac ad balaam. Quid eſt hoc quod agis? Ut malediceres inimicis meis vocaui te: ⁊ tu ecõtrario benedicis eis. Cui ille reſpõdit. Num aliud poſſum loqui niſi qđ iuſſerit dñs? Dixit ergo balac ad balaam. Ueni mecum in alterum locum: vnde partem iſrael videas: ⁊ totum videre non poſſis: ⁊ inde maledicito ei. Cũq; duxiſſet eum in locum ſublimen ſuper verticem montis phaſga: edificauit balaam ſeptẽ aras ⁊ impoſitis ſupra vitulis atq; arietibus dixit ad balac. Sta hic iuxta holocauſtum tuum donec ego obuius pergam. Cui cum dñs occurriſſet: poſuiſſetq; verbum in ore eius: ait. Reuertere ad balac: ⁊ hec loqueris ei. Reuerſus inuenit eum ſtantem iuxta holocauſtum ſuum ⁊ principes moabitarum cum eo. Ad quem balac. Quid (inquit) locut⁹ eſt dñs? At ille aſſũpta parabola ſua ait. Sta balac ⁊ auſculta: audi fili ſephor. Nõ eſt de⁹ quaſi homo vt mentiatur: nec vt filius hominis vt mutetur. Dixit ergo et nõ faciet: locutus eſt ⁊ non implebit? Ad benedicẽdum adductus ſum: benedictionẽ phibere nõ valeo. Non eſt ydolum in iacob: nec videtur ſimulachrum in iſrael. Dñs deus eius cum eo eſt: ⁊ clangor victorie regis in illo. Dñs deus eduxit illum de egypto: cuius fortitudo ſimilis eſt rhinocerotis. Non eſt auguriũ in iacob: nec diuinatio in iſrael †. Temporibus ſuis dicetur iacob ⁊ iſraeli: quid operatus ſit deus. Ecce populus vt leena conſurget: ⁊ quaſi leo erigeť. Non accubabit donec deuoret predam: ⁊ occiſorũ ſanguinem bibat. Dixitq; balac ad Balaam. Nec maledicas ei: nec benedicas. Et ille ait. Nonne dixi tibi: ꝙ quicq̃d mihi deus imperaret hoc facerem? Et ait balac ad eum. Ueni et ducam te ad aliam locum: ſi forte placet deo vt inde maledicas eis. Cũq; duxiſſet eum ſuper verticem montis phogor qui reſpicit ſolitudinem: dixit ei balaam. Edifica mihi hic ſeptem aras: ⁊ para totidem vitulos: eiuſdẽq; numeri arietes per ſingulas aras. Fecit balac vt balaam dixerat: impoſuitq; vitulos ⁊ arietes per ſingulas aras.

¶ Cap. Sum. Balaam nõ vadit ad cõſulẽdum dñm non ſemel ⁊ ſecũdo: ſed ſtatim prophetat de regno iſrael futuro. poſtea pphetat de aduẽtu xpi ⁊ pſona ei⁹. Cap. XXIIII.

A
CUmq; vidiſſet balaam ꝙ placeret dño: vt benediceret iſraeli: nequaq̃ abijt vt añ perrexerat vt auguriũ quereret: ſed dirigẽs contra deſertum vultũ ſuum: ⁊ eleuãs oculos vidit iſrael in tentorijs cõmorãtem p tribus ſuas. Et irruente in ſe ſpiritu dei: ⁊ aſſumpta parabola ait. Dixit balaam filius beor: dixit homo cuius obturatus eſt oculus: dixit auditor ſermonũ dei qui viſionem omnipotẽtis intuitus eſt: qui cadit: ⁊ ſic aperiuntur oculi eius. Quã pulchra tabernacula tua iacob: et tẽtoria tua iſrael: vt valles nemoroſe: vt horti iuxta fluuios irrigui vt tabernacula q̃ fixit dñs: quaſi cedri ppe aquas. Fluet aqua de ſitula eius: ⁊ ſemẽ illius erit in aquas multas. Tolleť ppter agag rex eius: ⁊ auferetur regnum illi⁹. Deus eduxit illũ de egypto: cuius fortitudo ſimilis eſt rhinocerotis. Deuorabũt gentes hoſtes illius: oſſaq; eorũ cõfringent ⁊ perforabũt ſagittis. Accubãs dormiuit vt leo et quaſi leena: quã ſuſcitare nullus audebit. Qui benedixerit tibi: erit ⁊ ipſe benedictus. Qui maledixerit tibi in maledictione reputabitur. Iratuſq; balac cõtra balaam cõploſis manibus ait. Ad maledicendũ inimicis meis vocaui te: quibus econtrario tertio benedixiſti. Reuertere ad locũ tuũ. Decreueram quidam magnifice honorare te: ſed dominus priuauit te honore diſpoſito. Reſpondit balaam ad balac.

Margin (left): .24.c. / .eodem. / E / 2.q.6.c. ſecuti. / .ca. nos ſi.§. / itẽ balaam. de / per.ca. cum ex / iuncto. / F / .pe.2.c. / G / Als † nõ queo / De hac benedictiõe balaã vide latius in.c.5.li.4.anti. per ioſephũ / B / Naum.3.b.

Margin (right): 8.22.g. / Deuter.23. / Als † iſtorũ. / 2.q.7.c. ſecuti ⁊ cap. nos ſi.§. itẽ balaam. in principio. / C / D / ſ.24.b. / Als † in tpe. / A / ſ.eodem. / B / ſ.23. / C

Nonne nūcijs tuis quos miſiſti ad me dixi: ſi dederit mihi
balac plenam domum ſuam argenti ⁊ auri nō potero prete
rire ſermonem dn̄i dei mei: vt vel boni quid vel mali profe
ram ex corde meo: ſed quicquid dn̄s dixerit hoc loquar. Ue
Als + ſupereſt tibi. rūtamē pergens ad populum meum dabo † tibi cōſilium:
quid populus tuus populo huic faciat extremo tempore.
H. eodem. Sumpta igitur parabola: rurſum ait. Dixit balaam filius
beor: dixit homo cuius obturatus eſt oculus dixit auditor
ſermonum dei qui nouit doctrinā altiſſimi: ⁊ viſiones om
nipotentis videt: qui cadens apertos habet oculos. Uide
bo eum ſed nō modo: intuebor illum: ſed non ꝓpe. Orietur
ſtella ex iacob: ⁊ cōſurget virga de iſrael: ⁊ percutiet duces
moab: vaſtabitqꝫ omnes filios ſeth: ⁊ erit idumea poſſeſſio
eius. Hereditas ſeir cedet inimicis ſuis: iſrael vero fortiter
D aget. De iacob erit qui dominet: ⁊ perdat reliquias ciuita
tis. Cūqꝫ vidiſſet amalech aſſumens parabolā ait. Princi
pium gentium amalech: cuius extrema perdētur. Uidit quo
qꝫ cineū ⁊ aſſumpta parabola ait. Robuſtū quidē eſt ha
bitaculum tuum: ſed ſi in petra poſueris nidum tuū: et fue
ris electus de ſtirpe † cyn q̄diu poteris ꝑmanere. Aſſur
Als + cain. cū capiet ⁊c. Aſſumptaqꝫ parabola: iterū locutus eſt. Heu
Als + chain. quis victurus eſt qn̄ iſta faciet deus? Uenient in trieribus
Als + chen. de italia: ſuperabūt aſſyrios vaſtabūtqꝫ hebreos ⁊ ad extrē
Als + cen. mum etiā ipſi peribūt. Surrexitqꝫ balaam: ⁊ reuerſus eſt in
locum ſuum: balac quoqꝫ via qua venerat rediit.

Cap. Sum. Fornicat populus cum filiabus moab: iu
bet deus principibus ⁊ moyſi vt vnuſquiſqꝫ occidat proxi
mos ſuos. Phinees occidit zambri ⁊ cozbi: ideo ſibi ſacer
dotium eternum ſtatuitur. Cap. XXV.

Morabatur autem eo tp̄e iſrael in ſethim ⁊
B fornicatus eſt populus cū filiab⁹ de moab
que vocauerūt eos ad ſacrificia ſua. At illi
comederūt ⁊ adorauerūt deos eaꝝ. Ini
Joſue.22.d. tiatuſqꝫ eſt iſrael beelphegor. Et irat⁹ do
Exodi.32.f. minus ait ad moyſen. Tolle cūctos princi
2.q.7.c.nos. ſi.§.itē cuꝫ ba- pes populi ⁊ ſuſpende eos cōtra ſolem in patibulis vt auer
laam. tat furor meus ab iſrael. Dixitqꝫ moyſes ad iudices iſrael.
23.q.4. quod Occidat vnuſquiſqꝫ ꝓximos ſuos: q̄ initiati ſunt beelphe
xp̄s.2.c.guſtis gor. Et ecce vnus de filijs iſrael intrauit corā fratrib⁹ ſuis
ſatus §.ꝫ hic. ad ſcortum madianitem: vidēte moyſe ⁊ omni turba filioꝝ
in gloſa. B iſrael: qui flebāt ante fores tabernaculi. Quod cum vidiſſet
Uide ioſep. de phinees filius eleazari filij aaron ſacerdotis ſurrexit de me
his que hic ſe- dio multitudinis: ⁊ arrepto pugione ingreſſus eſt poſt vi
quūtur. lib. 4. anti. ca. 5. vbi rum iſraelitem in lupanar: ⁊ perfodit ambos ſimul: virū ſcꝫ
pulchre ꝯple- ⁊ mulierem in locis genitalibus. Ceſſauitqꝫ plaga a filijs iſ
ne ſcribit. rael. Et occiſi ſunt viginti quatuor milia hominū. Dixitqꝫ
dn̄s ad moyſen. Phinees filius eleazari filij aarō ſacerdotꝫ
C Als + qui. auertit iram meam a filijs iſrael: † quia zelo meo cōmotus
eſt cōtra eos vt nō ipſe delerē filios iſrael in zelo meo. Id
Eccle. 45.d. circo loquere ad eum. Ecce do ei pacem federis mei: ⁊ erit
1. Macha. 2.f. tam ipſi q̄ ſemini eius pactū ſacerdotij ſempiternum: quia
zelatus eſt pro deo ſuo: ⁊ expiauit ſcelus filioꝝ iſrael. Erat
autem nomen viri iſraelite: qui occiſus eſt cum madianite
D Als + ſaul. zambri filius † ſalumi dux de cognatiōe ⁊ tribu ſymeonis.
Porro mulier madianitis que pariter interfecta eſt voca
Als + cozbi. batur cozbi † filia ſur principis nobiliſſimi madianitarum.
ſ.31.b. Locutuſqꝫ eſt dn̄s ad moyſen dicēs. Hoſtes vos ſentiant
madianite: ⁊ percutite eos: quia et ipſi hoſtiliter egerūt cō
tra vos: ⁊ deceperūt inſidijs: per idolum phogor ⁊ cozbi fi
liam ducis madiam ſororem ſuam: que ꝑcuſſa eſt in die pla
ge pro ſacrilegio phogor.

Cap. Summa. Numerantur filij iſrael quibus terra di
uidēda eſt a viginti annis ⁊ ſupra: q: omnes primo mortui
ſunt: tribus autē leui ſeorſum numerat: q: illis poſſeſſio nō
datur: quia dn̄s eſt poſſeſſio eius. Cap. XXVI.

Poſtq̄ noxiorum ſanguis effuſus eſt: dixit A
dominus ad Moyſen ⁊ eleazarum filium
aaron ſacerdotem. Numerare omnē ſum
mam filiorū iſrael a viginti annis ⁊ ſupra Supra.1.a.b.
per domos ⁊ cognationes ſuas cūctos q̄ Exodi.30.
poſſūt ad bella ꝓcedere. Locuti ſunt ita
qꝫ moyſes ⁊ eleazar ſacerdos in campeſtribus moab ſuper Gene.46.b.
iordanem contra hierico ad eos qui erant a viginti annis et Exo.6.b.
ſupra: ſicut dominus imperauerat: quorum iſte eſt numer⁹. 1.Para.5.b.
Ruben primogenitus iſrael. Huius filius enoch: a quo fa
milia enochitarū. Et phallu a quo familia phalluitarū. Et
eſron a quo familia eſronitarum. Et charmi: a quo familia
charmitarum. He ſunt familie de ſtirpe Ruben: quarū nu
merus inuentus eſt quadraginta tria milia et ſeptingenti tri
ginta. Filius phallu: Heliab huius filij namuhel ⁊ dathan B
⁊ abyron. Iſti ſunt dathan ⁊ † abyron principes populi qui Als + abyram
ſurrexerunt contra Moyſen ⁊ aaron in ſeditione chore qn̄
aduerſus dominum rebellauerunt: et aperiēs terra os ſuū
deuorauit chore morientibus plurimis quando combuſſit Supra.16.g.
ignis ducentos quinquaginta viros. Et factum eſt grāde
miraculum vt chore pereunte † filij illius non perirent. Fi Als + filij eli
lij ſymeon per cognationes ſuas namuhel: ab hoc familia nō morerentur.
namuelitarum. Et iamin: ab hoc familia iaminitarum. Ja
chin: ab hoc familia iachinitarum. Zare ab hoc familia za
reitarum. Saul: ab hoc familia ſaulitarum. He ſunt familie
de ſtirpe ſymeon: quarum omnis numerus fuit viginti duo
milia † ducenti. Filij gad per cognationes ſuas. Sephon: al + ducētos.
ab hoc familia ſephonitarum. Aggi: ab hoc familia aggita
rum. Suni: ab hoc familia ſunitarū. Ozni: ab hoc familia
oznitarum. Her: ab hoc familia heritarū. Arod: ab hoc fa C
milia aroditarum. Arihel: ab hoc familia arihelitarū. Iſte Gene.38.a.
ſunt familie gad quorum omnis numerus fuit quadragin
ta milia quingenti. Filij iuda: her ⁊ onan qui ambo mortui
ſunt in terra chanaan. Fuerūtqꝫ filij iuda per cognationes
ſuas. Sela: a quo familia ſelaitarum. Phares a quo fami
lia pharesitarum. Zare: a quo familia zareitarum. Porro
filij phares Eſrom: a quo familia eſromitarum. Et amul: a
quo familia amulitarum. Iſte ſunt familie iuda: quarū oīs
numerus fuit ſeptuaginta ſex milia quīgenti. Filij Iſachar
per cognationes ſuas. Thola: a quo familia Tholitarum.
Phua: a quo familia Phuitarum. Jaſub: a quo familia
iaſubitarum. Semram: a quo familia Semramitarū. He
ſunt cognationes iſachar: quarum numerus fuit ſexaginta D
quatuor milia trecenti. Filij zabulon per cognatiōes ſuas.
Sared: a quo familia ſareditarū. Helon: a quo familia he
lonitharum. Jalel: a quo familia ialelitarum. He ſunt co
gnationes zabulon: quarum numerus fuit ſexaginta milia
quingenti. Filij ioſeph per cognationes ſuas Manaſſe ⁊
effraim: de manaſſe ortus eſt machir: a quo familia machiri
tarum. Machir genuit galaad: a quo familia galaaditarū
Galaad habuit filios iezer: a quo familia iezeritarum. Et
elech: a quo familia elechitarum. Et aſrihel: a quo familia 1.27.a.
aſrihelitarum. Et ſechē: a quo familia ſechemitarum. Et ſe
mida: a quo familia ſemidaitarum. Et epher: a quo familia
epheritarum. Fuit autem epher pater ſalphaad qui filios
non habebat: ſed tantum filias: quarum iſta ſunt nomina.
Maala: ⁊ noa: ⁊ egla: et melcha: ⁊ therſa. He ſunt familie
manaſſe: et numerus earum quinquaginta duo milia ſeptin
genti. Filij autem Effraim: per cognationes ſuas fuerunt
hi. Suthala: a quo familia ſuthalaitarum. Becher: a quo
familia becheritarum. Theen: a quo familia theenitarum.
Porro filius ſuthala fuit heren: a quo familia herenitarū.
He ſunt cognationes filiorum effraim: quarum numerus E
fuit triginta duo milia quingenti. Iſti ſunt filij ioſeph ꝑ fa
milias ſuas. Filij bēiamin in cognationib⁹ ſuis. Bale: a q̄
familia baleitarū. Azbel: a quo familia azbelitarum. Achi

rani a quo familia achiramitarũ. Suphã a q̃ familia ſupha
mitarũ. Uphã a quo familia vphamitarũ. Filij bale hered:
⁊ noemã. De hered familia hereditarũ. De noemã familia
noemitarũ. Hi ſunt filij beniami p̃ cognationes ſuas: quo
rum numer⁹ fuit quadragintaquinq; milia ſexcẽti. Filij dan
p̃ cognationes ſuas. Suhan a quo familia ſuhanitarũ. He
ſunt cognationes dan p̃ familias ſuas. Oẽs fuere ſuhani-
te: quorũ numer⁹ erat ſexagita quatuor milia quadringẽti.
Filij aſer p̃ cognationes ſuas. Jẽna a quo familia iẽnaita-
rũ. Jeſui: a q̃ familia Jeſuitarũ. Brie a quo familia brieita-
rũ. Filij brie haberia q̃ familia haberitarũ. Et melchiel: a q̃
familia melchielitarũ. Nomẽ aũt filie aſer: fuit ſara. He ſunt
cognationes filiorũ aſer: ⁊ numer⁹ eorũ quinquagintatria mi
lia quadringẽti. Filij neptalim p̃ cognatiões ſuas. Jeſiel
a quo familia ieſielitarũ. Guni a q̃ familia gunitarũ. Je-
ſer a quo familia ieſeritarũ. Sellẽ a quo familia Sellemita
rum. He ſunt cognationes filiorũ neptalim p̃ familias ſuas
quorũ numerus quadraginta quinq; milia quadringenti.
Jſta eſt ſumma filiorũ iſrael qui recenſiti ſunt ſexcẽta milia
⁊ mille ſeptingẽti triginta. Locutuſq; eſt dñs ad moyſen di
cẽs. Jſtis diuidet terra iuxta numerũ vocabulorũ i poſſeſſio
nes ſuas. Pluribus maiorẽ partem dabis ⁊ paucioribus
minorẽ. Singulis ſicut nũc recẽſiti ſunt tradetur poſſeſſio
ita dũtaxat vt ſors terram tribub⁹ diuidat ⁊ familijs. Quic
quid ſorte cõtigerit hoc vel plures accipiant vel pauciores.
Hic quoq; eſt numerus filiorũ leui p̃ familias ſuas. Gerſon
a quo familia gerſonitarum. Caath: a quo familia caathita
rum. Merari a quo familia meraritarum. He ſunt familie
leui. Familia lobni. Familia hebroni. Familia mooli. Fami
lia muſi. Familia chori. At vero caath genuit amram q̃ ha-
buit vxorẽ iochabet filiã leui que nata eſt ei in egypto. Hec
genuit amrã viro ſuo filios aaron ⁊ moyſen ⁊ mariã ſororẽ
eorũ. De aaron nati ſunt nadab ⁊ abiu ⁊ eleazar ⁊ ithamar.
Quorum nadab ⁊ abiu mortui ſunt cũ obtuliſſent ignẽ alie
num corã dño. Fueruntq; oẽs qui numerati ſunt viginti tria
milia generis maſculini ab vno menſe ⁊ ſupra qui nõ ſunt re
cenſiti inter filios iſrael: nec eis cũ ceteris data poſſeſſio eſt.
Hic eſt numerus filiorũ iſrael: qui deſcripti ſunt a moyſe ⁊
eleazaro ſacerdoti in campeſtribus moab ſupra iordanem
contra hierico inter quos nullus fuit eorũ qui ante numera
ti ſunt a moyſe ⁊ aaron i deſerto ſynai. Predixerat eñi dñs
ꝙ oẽs morerentur in ſolitudine. Nulluſq; remanſit ex eis
niſi caleb filius iephone: ⁊ ioſue filius nun.

[Margin: …iugis noema … iarum. — B — Exo.6.c. — Supra.3.a. — Uniuerſus nu… merus filiorũ iſrael. — …s caleph.]

¶ Ca. Sum. Datur lex de hereditatiõe filiarum ſalphaat
precepit dñs moyſi vt manum imponat ioſue eleazar ſacer-
dos in ducem populi. Ca.XXVII.

[Margin: A — Supra.10.d. Infra.36.a. Joſue.17.a. — Supra.16.e. — B — Jn hoc ẽt con cordant leges ciuiles q̃r ſub lata eſt differẽ tia iuris agna tionis ⁊ cogna tionis.]

Acceſſerũt aũt filie ſalphaat: filij Epher
filij galaad: filij machir: filij manaſſe qui
fuit fili⁹ ioſeph quarũ ſunt noĩa: maala ⁊
noa ⁊ egla: ⁊ melcha ⁊ therſa: ſteterũtq;
corã moyſe ⁊ eleazaro ſacerdote ⁊ cun-
ctis principib⁹ populi ad oſtiũ taber-
naculi federis: atq; dixerũt. Pater no
ſter mortuus eſt in deſerto: nec fuit in ſeditione q̃ concitata
eſt cõtra dñz ſub chore: ſed in pctõ ſuo mortuus eſt. Hic nõ
habuit mares filios. Cur tollitur nomen illius de familia
ſua: q: nõ hz filiuz? Date nobis poſſeſſionẽ inter cognatos
patris noſtri. Retulitq; moyſes cauſaz earũ ad iudiciũ do
mini. Qui dixit ad eũ. Juſtã rẽ poſtulant filie ſalphaat. Da
eis poſſeſſionẽ inter cognatos patris ſui: ⁊ i hereditatẽ ſuc
cedãt. Ad filios aũt iſrael loq̃ris hec. Homo cũ mortu⁹ fue-
rit abſq; filio: ad filiã eius trãſibit hereditas. Si filiam nõ
habuerit habebit ſucceſſores frẽs ſuos. Qõ ⁊ ſi fratres nõ
fuerint dabitis hereditatẽ fratrib⁹ patris eius. Sin aũt nec
patruos habuerit dabitur hereditas his q̃ ei proximi ſunt.

Eritq; hoc filiis iſrael ſanctũ lege ꝑpetua ſicut precepit do-
minus moyſi. Dixitq; dominus ad moyſen. Aſcende in mõ
tem iſtũ abarim: et contẽplare inde terrã quã daturus ſum
filijs iſrael. Cumq; videris eã ibis ⁊ tu ad populũ tuum ſi-
cut iuit frater tuus aaron: q: offendiſtis me in deſerto ſyn:
in contradictione multitudinis: nec ſanctificare me voluiſ-
tis coram ea ſuper aquas. He ſunt aque contradictionis
in cades deſerti ſyn. Cui reſpondit moyſes. Prouideat do
minus deus ſpiritum omnis carnis hominem qui ſit ſuper
multitudinem hanc: ⁊ poſſit exire ⁊ intrare ante eos: ⁊ edu-
cere eos vel introducere: ne ſit ppl's dñi: ſicut oues abſq;
paſtore. Dixitq; dominus ad moyſen. Tolle ioſue filiũ nun
virum in quo eſt ſpiritus dei ⁊ pone manũ tuaz ſuper eum.
Qui ſtabit coram eleazaro ſacerdote ⁊ omni multitudine:
⁊ dabis ei precepta cunctis videntibus: ⁊ partẽ glorie tue:
vt audiat eum omnis ſinagoga filiorum iſrael. Pro hoc ſi-
quid agendũ erit eleazar ſacerdos conſulet dominum. Ad
verbum eius egredietur ⁊ ingredietur ipſe ⁊ omnes filij iſ-
rael cum eo cetera multitudo. Fecit moyſes vt preceperat
dominus. Cumq; tuliſſet ioſue: ſtatuit eum coram eleazaro
ſacerdote ⁊ omni frequẽtia populi ⁊ impoſitis capiti ei⁹ ma
nibus cuncta replicauit que mandauerat dñs.

[Margin: C — D — 8.q.c. moyſes. c.13.c. ſi ergo.]

¶ Ca. Sum. De diuerſis ſolẽnitatib⁹ anni: q̃d i qualibet
offerendũ ſit: ⁊ cũ quibus libamẽtis poſtea quid quotidie:
ſecundo quid ſabbato: tertio quid in kalendis: quarto q̃d
in paſcha: quinto quid in pentecoſte. Ca.XXVIII.

[Margin: A — De cõie. diſ. 2. c. nõ oportet. — B — C — Luce.23.a — Exo.12.c.]

Dixit quoq; dñs ad moyſen. Precipe filijs
iſrael ⁊ dices ad eos. Oblationem meam:
et panes ⁊ incenſum odoris ſuauiſſimi of-
ferte per tempora ſua. Hec ſunt ſacrificia
que offerre debetis. Agnos anniculos im
maculatos duos quotidie in holocauſtuz
ſempiternum: vnum offeretis mane et alterum ad veſperũ.
Decimam partem ephi ſimile: que conſperſa ſit oleo pu-
riſſimo: ⁊ habeat quartam partem hin. Holocauſtum iuge
eſt quod obtuliſtis in monte ſynai in odorem ſuauiſſimum
incenſi domini. Et libabitis vini quartam partem hin per
agnos ſingulos in ſanctuario domini. Alterũq; agnuz ſimi
liter offeretis ad veſperam iuxta omnẽ rituz ſacrificij matu
tini ac libamentorũ eius oblatione ſuauiſſimi odoris dño.
Die autem ſabbati offeretis duos agnos anniculos imma
culatos: ⁊ duas decimas ſimile oleo conſperſe in ſacrificio:
⁊ liba que rite funduntur per ſingula ſabbata in holocauſtũ
ſempiternuz. Jn kalendis aũt: id eſt in menſium exordijs:
offeretis holocauſtũ dño: vitulos de armento duos: arietez
vnum: agnos anniculos ſeptẽ imaculatos et tres decimas
ſimile oleo cõſperſe in ſacrificio p̃ ſingulos vitulos: ⁊ duas
decimas ſimile oleo conſperſe per ſingulos arietes: ⁊ deci-
mam decime ſimile ex oleo i ſacrificio per agnos ſingulos.
Holocauſtum ſuauiſſimi odoris atq; incenſi eſt domino.
Libamenta autem vini que per ſingulas fundẽda ſunt vi-
ctimas: iſta erunt. Media pars hin per ſingulos vitulos
tertia per arietem: quarta per agnum. Hoc erit holocauſtũ
per omnes menſes qui ſibi anno vertente ſuccedunt. Hir-
cus quoq; offeretur domino pro peccatis in holocauſtum
ſempiternũ cum libamentis ſuis. Menſe autem primo quar
tadecima die menſis phaſe domini erit: et quintadecima
die ſolennitas. Septem diebus veſcentur azimis: quarum
dies prima venerabilis et ſancta erit. Omne opus ſeruile
non facietis in ea. Offeretiſq; incenſum holocauſtum do-
mino vitulos de armento duos. arietem vnum: agnos an-
niculos immaculatos ſeptem: ⁊ ſacrificia ſingulorum ex ſi-
mila que cõſperſa ſit oleo: tres decimas per ſingulos vitu-
los: ⁊ duas decimas p̃ arietẽ: ⁊ decimã decime p̃ agnos ſin-
gulos: id eſt per ſeptẽ agnos: ⁊ hircum pro peccato vnũ: vt

expietur ꝓ vobis ꝑter holocauſtū matutinū qd̄ ſemꝑ offe-
retis: ita facietis ꝑ ſingulos dies ſeptē dierum: in fomitem
ignis ⁊ in odorē ſuauiſſimū dn̄o qui ſurget de holocauſto ⁊
de libationibus ſinguloꝝ. Dies quoq; ſeptimus celeber-
D rimus ⁊ ſanct⁹ erit vobis. Omne opus ſeruile nō facietis
in eo. Dies etiā primitiuoꝝ qn̄ offeretis nouas fruges do-
mino expletis hebdomadib⁹: venerabilis ⁊ ſancta erit. Om̄e
opus ſeruile non facietis in ea. Offeretiſq; holocauſtum in
odorem ſuauiſſimū dn̄o vitulos de armento duos: arietem
vnum agnos anniculos immaculatos ſeptem atq; in ſacriſi
ciis eorum ſimile oleo conſperſe tres decimas per ſingulos
vitulos: per arietes duos: per agnos decimā decime q̄ ſi-
mul ſunt agni ſeptē: hircū q̄q; qui mactatur pro expiatione
preter holocauſtum ſempiternum ⁊ liba eius. Immacula-
ta offeretis omnia cum libationibus ſuis.

¶ Ca. Sum. De tribus ſolēnitatibus ſeptimi menſis q̄d
in vnaquaq; offerendū ſit: ſcʒ feſto tubarum ⁊ expiationis:
⁊ feſto tabernaculoꝝ quod octo diebus agitur.

Cap. XXIX.

A Menſis etiā ſeptimi prima dies venerabi-
lis ⁊ ſancta erit vobis. Omne opus ſerui-
le non facietis in ea: q2 dies clangoris eſt:
⁊ tubarū. Offeretiſq; holocauſtū in odo-
rem ſuauiſſimum dn̄o: vitulum de armēto
vnū: ⁊ arietē vnū: ⁊ agnos anniculos im-
maculatos ſeptem: ⁊ in ſacrificiis eoꝝ ſimile oleo conſper-
ſe tres decimas per ſingulos vitulos: duas decimas ꝑ arie
tem vnum: decimam per agnum qui ſimul ſunt agni ſeptem
⁊ hircum pro peccato qui offertur in expiationem populi:
preter holocauſtum calendarum cum ſacrificiis ſuis: ⁊ ho-
locauſtum ſempiternum cum libationibus ſolitis eiſdē ceri
moniis offeretis in odorem ſuauiſſimū incenſum domino.
Als + die. Decima quoq; † dies menſis huius ſeptimi erit vobis ſan
B cta atq; venerabilis: ⁊ affligetis aīas veſtras. Omne op⁹
ſeruile nō facietis in ea. Offeretiſq; holocauſtum domino
in odorem ſuauiſſimum: vitulum de armento vnum: arietē
vnum: agnos anniculos immaculatos ſeptem et in ſacrifi-
ciis eorum ſimile oleo cōſperſe: tres decimas: per ſingulos
vitulos duas decimas per arietem. Decimam decime per
agnos ſingulos: qui ſunt ſimul agni ſeptem: et hircum pro
peccato: abſq; his que offerri pro peccato ſolent in expia-
tionem ⁊ holocauſtum ſempiternum in ſacrificio ⁊ libami-
nibus eorum. Quintadecima vero die menſis ſeptimi que
vobis ſancta erit atq; venerabilis. Omne opus ſeruile nō
facietis in ea: ſed celebrabitis ſolēnitatem domino ſeptem
diebus. Offeretiſq; holocauſtum in odorem ſuauiſſimum
dn̄o: vitulos de armēto tredecim: arietes duos: agnos an-
niculos immaculatos quatuordecim: ⁊ in libamentis eorū
ſimile oleo conſperſe tres decimas per vitulos ſingulos: q̄
ſunt ſimul vituli tredecim ⁊ duas decimas arieti vno: id eſt
ſimul arietibus duobus: ⁊ decimam decime agnis ſingu-
lis qui ſunt ſimul agni quatuordecim: et hircum pro pecca
C to abſq; holocauſto ſempiterno ⁊ ſacrificio et libamine ei⁹.
In die altero offeretis vitulos de armento duodecim arie
tes duos: agnos anniculos immaculatos quatuordecim:
ſacrificiaq; ⁊ libamina ſingulorum per vitulos ⁊ arietes: et
agnos rite celebrabitis: ⁊ hircum pro peccato abſq; holo-
cauſto ſempiterno: ſacrificioq; ⁊ libamine eius. Die tertio
offeretis vitulos vndecim: arietes duos: agnos anniculos
immaculatos quatuordecim: ſacrificiaq; ⁊ libamina ſingu-
lorum per vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos rite celebrabitis ⁊ hir
cum pro peccato abſq; holocauſto ſempiterno: ſacrificioq;
⁊ libamine eius. Die quarto offeretis vitulos decem: arie-
tes duos: agnos anniculos immaculatos quatuordecim:
ſacrificiaq; eoꝝ ⁊ libamina † ſinguloꝝ ꝑ vitulos ⁊ arietes:
et agnos rite celebrabitis: ⁊ hircum pro peccato abſq; ho-
locauſto ſempiterno: ſacrificioq; eius ⁊ libamine. Die quin
to offeretis vitulos nouē: arietes duos: agnos anniculos
immaculatos quatuordecim: ſacrificiaq; ⁊ libamina ſingu
lorum per vitulos ⁊ arietes: ⁊ agnos rite celebrabitis ⁊ hir
cum pro peccato abſq; holocauſto ſempiterno: ſacrificioq;
eius ⁊ libamine. Die ſexto offeretis vitulos octo: arietes
duos: agnos anniculos immaculatos quatuordecim ſacri
ficiaq; ⁊ libamina ſingulorū per vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos D
rite celebrabitis: ⁊ hircū pro peccato abſq; holocauſto ſem
piterno: ſacrificioq; eius ⁊ libamine. Die ſeptimo offeretis
vitulos ſeptem: ⁊ arietes duos: agnos anniculos immacu
latos quatuordecim: ſacrificiaq; ⁊ libamina ſingulorū per
vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos rite celebrabitis ⁊ hircū pro pec
cato abſq; holocauſto ſempiterno ſacrificioq; eius et liba-
mine. Die octauo qui eſt celeberrimus omne opus ſeruile
nō facietis: offerentes holocauſtum in odorem ſuauiſſimū
dn̄o: vitulum vnum: arietem vnum: agnos anniculos imma
culatos ſeptem: ſacrificiaq; ⁊ libamina ſingulorum per vitu
los ⁊ arietes ⁊ agnos: rite celebrabitis: ⁊ hircū pro pecca
to: abſq; holocauſto ſempiterno: ſacrificioq; ei⁹ ⁊ libamine.
Hec offeretis dn̄o in ſolenitatib⁹ veſtris preter vota ⁊ obla
tiones ſpontaneas in holocauſto: in ſacrificio: in libamine
⁊ in hoſtiis pacificis. ¶ Narrauitq; Moyſes filiis iſrael Als + incipit
omnia que ei dominus imperarat. hic. c. 30.

¶ Capituli Summa. De voto dato: quādo voto tenetur
vir vel mulier: ⁊ quando non. Cap. XXX.

Et locutus eſt ad principes tribuum filio- A
rum iſrael. Iſte eſt ſermo quē precepit do 33. q. 5. c. manifeſtum. ⁊. c. noluit.
minus. Siquis viroꝝ votū dn̄o vouerit:
aut ſe conſtrinxerit iuramento: non faciet
irritum verbū ſuū: ſed omne qd̄ ꝓmiſit im
plebit. Mulier ſi quippiam vouerit et ſe
conſtrinxerit iuramento que eſt in domo patris ſui. ⁊ ī eta-
te adhuc puellari: ſi cognouerit pater votū qd̄ pollicita eſt
⁊ iuramentum quo obligauit animam ſuam ⁊ tacuerit voti
rea erit. Quicquid pollicita eſt ⁊ iurauit: opere complebit. B
Sin autem ſtatim vt audierit contradixerit pater ⁊ vota et
iuramenta eius irrita erunt: nec obnoxia tenebitur ſpōſio-
ni: eo q̄ contradixerit pater. Si maritum habuerit et
vouerit aliquid et ſemel de ore eius verbum egrediens ani
mam eius obligauerit iuramento: quo die audierit vir et
non contradixerit voti rea erit. Reddetq; quodcunq; pro
miſerat. Sin autem audiēs ſtatim contradixerit et irritas
fecerit pollicitationes eius: verbaq; quibus obſtrinxerat
animam ſuam: propicius erit ei † dominus. Vidua et repu C
diata quicquid vouerint reddent. Uxor in domo viri cum Als + deus.
ſe voto conſtrinxerit ⁊ iuramento ſi audierit vir ⁊ tacuerit
nec cōtradixerit ſponſioni: reddet quodcunq; promiſerat.
Sin autem extemplo contradixerit non tenebitur promiſ-
ſionis rea: quia maritus contradixit: et dominus ei pro-
pitius erit. Si vouerit et iuramento ſe conſtrinxerit: vt per
ieiunium vel ceterarum rerum abſtinentiā affligat animam
ſuā: in arbitrio viri erit: ſiue faciat: ſiue non faciat. Quod ſi
audiens vir tacuerit: et in alteram diem diſtulerit ſenten- D
tiam: quicquid vouerat atq; ꝓmiſerat reddet: quia ſtatim
vt audiuit tacuit. Sin autem contradixerit poſtq̄ reſciuit
portabit ipſe iniquitatem eius. Iſte ſunt leges quas con-
ſtituit dominus Moyſi inter virum et vxorem: inter patrē
⁊ filiam que in puellari adhuc etate eſt: vel que manet in pa
rentis domo.

¶ Ca. Summa. De pugna contra Madian. De balaam
interfecto: de mulieribus interficiendis. De diuiſione pre-
de ex equo. De parte pontificis ⁊ Leuitarū. De donariis
domini.

Cap. XXXI.

A De his q̃ dicũ tur i hi. nu. c. vide diligẽter que ſcripſit io ſe. libr. 4. anti. c. 5. vbi plene d his loquitur.

Locutuſq; eſt dñs ad moyſen dicẽs. Ulciſcere prius filios iſrael de madianitis: et ſic colligeris ad pplꝫ tuũ. Statimq; moyſes armate (inquit) ex vobis viros ad pugnã q̃ poſſint vltionẽ dñi expetere de madianitis. Mille viri de ſingulis tribubus eligãtur ex iſrael qui mittant ad bellũ. Dederuntq; millenos de ſingulis tribubus. i. duodecim milia expeditoꝝ ad pugnã: quos miſit moyſes cũ phinees filio eleazari ſacerdotis vaſaq; ſancta et tubas ad clãgendũ tradidit eis. B Cũq; pugnaſſent cõtra madianitas atq; viciſſent oẽs mares occiderunt, et reges eoꝝ eui et ſur et recem: et vr: et rebe quinq; principes gẽtis. Balaam q̃ filiũ beor interfecerũt gladio: ceperuntq; mulieres eoꝝ et paruulos: oiaq; pecora et cunctã ſupellectilem. Quicquid habere poterant depopulati ſunt: tã vrbes q̃ viculos et caſtella flãma conſumpſit. Et tulerunt p̃dã et vniuerſa q̃ ceperãt tã ex hoibus q̃ ex iumẽtis: et adduxerũt ad moyſen et eleazarũ ſacerdotẽ. Et ad oẽm multitudinem filioꝝ iſrael. Reliqua aũt vtenſilia portauerũt ad caſtra in C cãpeſtribus moab iuxta iordanẽ cõtra hiericho. Egreſſi ſunt (Supra 25. d.) aũt moyſes et eleazar ſacerdos et oẽs principes ſynagoge in occurſum eoꝝ extra caſtra. Iratuſq; moyſes principibus (Iudicũ. 21. d.) exercitus tribunis: et centurionibus qui venerant de bello ait. Cur feminas reſeruaſtis? Nonne iſte ſunt que deceperunt filios iſrael ad ſuggeſtionẽ balaam: et p̃uaricari vos fecerũt in domino ſuper pctõ phogor: vnde et percuſſus eſt (Als + paruulos) populus? Ergo cunctos interficite: quicq̃d eſt generis maſculini: etiam in † paruulis et mulieres que nouerunt viros in coitu iugulate: puellas autem et omnes feminas virgines reſeruate vobis et manete extra caſtra ſeptẽ diebus. Qui D occiderit hominẽ vel occiſum tetigerit: luſtrabitur die tertio et ſeptimo. Et de omni p̃da ſiue veſtimentum fuerit ſiue vas: et aliquid in vtenſilia p̃paratum de caprarum pellibus et pilis et ligno expiabitur. Eleazar quoq; ſacerdos ad viros exercitus qui pugnauerũt ſic locutus eſt. Hoc eſt preceptum legis quod mandauit dominus moyſi. Aurum et argentum et es et ferrum et plumbum et ſtannum: et omne quod poteſt tranſire per flammas igne purgabitur: quicquid aũt ignem nõ poteſt ſuſtinere: aqua expiationis ſanctificabitur. et lauabitis veſtimẽta veſtra die ſeptimo: et purificati poſtea caſtra itrabitis. Dixitq; dominus ad moyſen. Tollite ſummam eorum que capta ſunt ab homine vſq; ad pecus: tu et eleazar ſacerdos et omnes principes vulgi: diuideſq; ex equo p̃dam inter eos qui pugnauerũt: egreſſiq; ſunt ad bellum et inter omnem reliquam multitudinem et ſeparabis partem dño ab his qui pugnauerunt et fuerũt in bello vnam animam de quingentis tã ex hominibus q̃ E ex bobus et aſinis et ouibus: et dabis eam eleazaro ſacerdoti: q: p̃mitie dñi ſunt. Ex media quoq; parte filioꝝ iſrael accipies quinquageſimum caput hominum et boum et aſinorum et ouiũ cũctorũq; animãtiũ et dabis ea leuitis qui † (Als + excubabant.) excubãt in † cuſtodijs tabernaculi dñi. Feceruntq; moyſes (Als + in tabernaculo dñi.) et eleazar ſicut p̃ceperat dñs. Fuit aũt p̃da quã exercitus ceperat ouiũ ſexcẽta ſeptuagintaquinq; milia boũ ſeptuagintaduo milia: aſinoꝝ ſexaginta milia et mille anime hoiũ ſexus feminei. q̃ non cognouerãt viros trigintaduo milia. (De quãtitate huius p̃de vide etiã ioſe. in lib. 4. antiq. capitu. 5.) Dataq; eſt media pars his qui in p̃lio fuerant: ouiũ trecenta trigintaſeptem milia quingente: e quibus in partem dñi ſupputate ſunt oues ſexcẽte ſeptuagintaquinq;: et de bobus triginta ſex milibus: boues ſeptuaginta et duo. De aſinis triginta milibus quingentis: aſini ſexaginta vnus: de animabus hoim ſexdecim milibus ceſſerunt in partẽ dñi triginta F duo anime. Tradiditq; moyſes numerũ p̃mitiarum dñi eleazaro ſacerdoti ſicuti fuerat ei imperatũ ex media parte filiorum iſrael: quã ſeparauerat his qui in p̃lio fuerãt. De media vero parte q̃ contigerat reliquẽ multitudini. i. de ouibus trecentis triginta ſeptẽ milibus quingẽtis et de bobus trigintaſex milibus et de aſinis triginta milibus quingẽtis: et de hoibus ſexdecim milibus tulit Moyſes quinquageſimum caput et dedit leuitis qui excubabant i tabernaculo dñi: ſicut preceperat dñs. Cũq; acceſſiſſent principes exercitus ad moyſen et tribuni cẽturioneſq; dixerũt. Nos ſerui tui receG ſuimus numerũ pugnatorum quos habuimus ſub manu noſtra: et ne vnus quidẽ defuit. Ob hãc cauſam offerimus in donarijs dñi ſinguli qd in p̃da auri potuimus inuenire periſcelides et armillas anulos et dextralia ac murenulas vt depreceris pro nobis dñm. Sufceperuntq; moyſes et eleazar ſacerdos omne aurũ in diuerſis ſpeciebus põdere ſanctuarij ſexdecim milia ſeptingẽtos q̃nquaginta ſiclos a tribunis et cẽturionibus. Unuſquiſq; enĩ quod in p̃da rapuerat ſuum erat. Et ſuſceptum intulerunt in tabernaculũ teſtimonij in monumentum filiorum iſrael coram dño.

Capi. Sum. De ſorte data duabus tribubus dimidie partis circa iordanem. Cap. XXXII.

A (De his q̃ dicitur in hoc. c. vide ioſe. li. 4. an. c. v. circa ſi.) Filij aũt ruben et gad habebãt pecora multa et erat illis in iumentis infinita ſubſtantia. Cumq; vidiſſent iazer: et galaad aptas animalibus alendis terras venerunt ad moyſen et ad eleazarum ſacerdotẽ et principes multitudinis atq; dixerũt aſtaroth et dibon et iazer et nembra eſbon et eleale: et ſaban et nebo: et beon terra quam percuſſit dñs in cõſpectu filioꝝ Iſrael regionis vberrima eſt ad paſtũ animaliũ. Et nos ſerui tui habemus iumenta plurima p̃camurq; ſi inuenimus gratiã coram te vt des nobis famulis tuis eam in poſſeſſionẽ nec B facias nos tranſire iordanem. Quibus reſpondit moyſes. Nunquid fratres veſtri ibunt ad pugnam: et vos hic ſedebitis? Cur ſubuertiſtis mẽtes filioꝝ iſrael ne tranſire audeãt in locum quẽ eis daturus eſt dñs? Nonne ita egerunt patres veſtri quando miſi de cades barne ad explorãdã terram? Cumq; veniſſent vſq; ad vallem botri luſtrata omni regione ſubuerterunt cor filiorũ iſrael: vt non intrarent fines quos eis dñs dedit quibus iratus iurauit dicens. Si videbunt homines iſti qui aſcenderunt ex egypto a viginti (Supra. 14. e.) annis et ſupra terram quam ſub iuramento pollicitus ſum (Als + caleph) abraam: iſaac et iacob: et noluerũt ſequi me p̃ter † caleb filiũ C iephone cenezeũ et ioſue filium nun. Iſti impleuerũt voluntatẽ meã. Iratuſq; dñs aduerſum iſrael circũduxit eũ p deſertũ quadraginta annis donec cõſumeret vniuerſa generatio que fecerat malũ in cõſpectu eius. Et ecce (inquit) vos ſurrexiſtis pro patribus veſtris incrementa et alumni hominũ peccatorum vt augeretis furorem dñi cõtra iſrael. Quod ſi nolueritis ſequi eum in ſolitudine populum derelinquet et vos cauſa eritis necis oim? At illi prope accedẽtes dixerũt. Caulas ouiũ fabricabimus et ſtabula iumẽtoꝝ paruulis

Jntra eodem quoqꝫ noſtris vrbes munitas. Nos aūt ipſi armati ⁊ accin-
cti pgemus ad prelium ante filios iſrael donec introducam⁹
D cos ad loca ſua. Paruuli noſtri ⁊ quicqd habere poſſumus
alsꝫ + muras erūt in vrbibus † munitis ppter habitatoꝝ inſidias. Non
reuertemur in domos noſtras vſqꝫ dum poſſideāt filii iſrael
Joſue.2.f. hereditatē ſuā: nec quicqꝫ qrimus trās iordanē: qꝛ iā habe
mus poſſeſſionē noſtrā in oriētali eius plaga. Quib⁹ moy-
ſes ait. Si facitis qđ promittitis: expediti pgite corā dño
ad pugnā: ⁊ oīs vir bellator armat⁹ iordanē tranſeat: donec
ſubuertat dñs inimicos ſuos ⁊ ſubiiciatur ei oīs terra: tūc
eritis inculpabiles apđ deū ⁊ apud iſrael ⁊ obtinebitis re-
giones quas vultis corā dño. Sin aūt qđ dicitis nō feceri-
tis: nulli dubiū eſt quin peccetis in deū. Et ſcitote qm̄ pec-
E catum veſtrū apprehēdet vos. Edificate ergo vrbes paruu
lis vr̄is ⁊ caulas ⁊ ſtabula ouib⁹ ac iumentis: ⁊ qđ polliciti
eſtis implete. Dixerūtqꝫ filii gad ⁊ rubē ad moyſen. Serui
tui ſumus. Faciem⁹ qđ iubet dñs noſter paruulos noſtros
⁊ mulieres ⁊ pecora ac iumēta relinqmus in vrbib⁹ galaad:
nos aūt famuli tui oēs expediti pgem⁹ ad bellū ſicut tu dñe
loqris. Precepitqꝫ moyſes eleazaro ſacerdoti: ⁊ ioſue filio
num ⁊ principibus familiarū p tribus iſrael ⁊ dixit ad eos.
Si trāſierint filii gad ⁊ filii rubē vobiſcū iordanē oēs arma
Joſue.4. ti ad bellū corā dño: ⁊ vobis fuerit terra ſubiecta: date eis
galaad in poſſeſſionē. Sin autē noluerint trāſire vobiſcū in
terrā chanaan inter vos habitandi accipiāt loca. Reſpon-
deruntqꝫ filii gad ⁊ filii rubē. Sicut locut⁹ eſt dñs ſeruis ſuis
ita faciem⁹. Ipſi armati pgemus corā dño i terrā chanaam:
Supra eodē. ⁊ poſſeſſionē iam ſuſcepiſſe nos confitemur trans iordanē
Deditqꝫ moyſes filiis gad ⁊ ruben ⁊ dimidie tribui manaſſe
Joſue.22.a. filiis ioſeph regnū ſeō regis amorrei: ⁊ regnū Og regis ba
ſan ⁊ terram eoꝝ cum vrbib⁹ ſuis per circuitum. Igitur ex-
truxerūt filii gad dibon ⁊ aſtaroth ⁊ aroer ⁊ roth ⁊ ſophā
⁊ iazer ⁊ iecbaa ⁊ betnēra ⁊ betharā vrbes munitas ⁊ cau-
G las pecoribus ſuis. Filii vero ruben edificauerūt eſebon et
eleale ⁊ cariathaim ⁊ nabo ⁊ baalmeon verſis nominib⁹ ſa
bama quoqꝫ imponentes vocabula vrbibus quas extruxe
Gene.50.d. rant. Porro filii machir filii manaſſe perrexerunt i galaad
⁊ vaſtauerunt eā interfecto Amorreo habitatore eius. De-
dit ergo moyſes terrā galaad machir filio Manaſſe q̄ ha-
bitauit in ea. Jair aūt filius Manaſſe abiit ⁊ occupauit vi
cos eius: quos appellauit auoth iair: id eſt villas iair. No-
be qꝫ perrexit ⁊ apprehendit canath cum viculis ſuis voca-
uitqꝫ eam ex nomine ſuo nobe.

Ca. Sum. De cathalogo manſionū finiū filioꝝ iſrael.

Capi. XXXIII.

A Eſunt manſiones filioꝝ Jſrael: qui
egreſſi ſunt de egypto p turmas ſuas
in manu moyſi et Aaron quas deſcri-
pſit moyſes iuxta caſtrorum loca que
dñi iuſſione mutabāt. Profecti igitur
de rameſſe mēſe primo quintadecima
Alsꝫ + fecerūt die mēſis primi † altera die † phaſe fi-
Alsꝫ + poſt. lii iſrael in manu excelſa videntib⁹ cū-
ctis egyptiis ⁊ ſepelientibus primogenitos quos percuſſe
rat dominus: nam ⁊ in diis eorum exercuerat vltionem: ca-
ſtrametati ſunt in ſocoth: ⁊ de ſoocth venerunt in ethan que
B eſt in extremis finibus ſolitudinis. Inde egreſſi venerunt
contra phiairoth q̄ reſpicit beelſephon: ⁊ caſtrametati ſunt
ante magdalū. Profectiqꝫ de phiairoth tranſierunt per me
dium mare in ſolitudinem: ⁊ ambulantes tribus diebus p
deſertum ethan caſtrametati ſunt in mara. Profectiqꝫ de
Exodi.15.d. mara venerunt in helim vbi erant duodecim fontes aqua-
rū ⁊ palme ſeptuaginta: ibiqꝫ caſtrametati ſunt. Sed ⁊ in-
de egreſſi fixerunt tentoria ſuper mare rubrum. Profectiqꝫ
de mari rubro: caſtrametati ſunt in deſerto ſyn. Unde egreſ
ſi venerunt in dephcca. Profectiqꝫ de dephcca caſtrameta

ti ſunt in halus. Egreſſiqꝫ de halus Raphidim fixere ten-
toria. Ubi populo defuit aqua ad bibendum. Profectiqꝫ
de raphidim caſtrametati ſunt in deſerto ſynai. Sed et de
ſolitudine ſynai egreſſi venerunt ad ſepulchra concupiſcen
tie. Profectiqꝫ de ſepulchris concupiſcentie caſtrametati
ſunt in aſſeroth. Et de aſſeroth venerunt in rethma. Profe
ctiqꝫ de rethma caſtrametati ſunt in remomphares. Unde E
egreſſi venerūt in lebna. De lebna caſtrametati ſunt i reſſa.
Egreſſiqꝫ de reſſa venerunt in ceelata. Unde profecti caſtra
metati ſunt in montem ſepher. Egreſſi de monte ſepher: ve
nerunt in arada. Inde proficiſcentes: caſtrametati ſunt in
maceloth. Profectiqꝫ de maceloth: venerunt in taath. De
taath: caſtrametati ſunt in thare: vnde egreſſi fixere tento-
ria in metcha. Et de metcha: caſtrametati ſunt in eſmona.
Profectiqꝫ de eſmona: venerunt in moſeroth. Et de moſe- D
roth: caſtrametati ſunt in baniecban. Profectiqꝫ de Ba-
niecban: venerunt in mōtem gad. Unde profecti caſtrame-
tati ſunt in ietbebatha: ⁊ de ietbebatha venerunt in hebro- E
na. Egreſſiqꝫ de hebrona: caſtrametati ſunt in aſiongaber. Supra.20.
Inde profecti venerunt in deſertum Syn. Hec eſt Cades.
Egreſſiqꝫ de Cades: caſtrametati ſunt in montem hor in
extremis finibus terre Edom. Aſcenditqꝫ aaron in mon- Aaron
tem hor iubente domino ⁊ ibit mortuus eſt anno quadra-
geſimo egreſſionis filiorum iſrael ex Egypto: menſe quin-
to: prima die menſis cum eſſet annorum centum viginti triū.
Audiuitqꝫ cananeus rex arad qui habitabat ad meridiem.
in terrā chanaan veniſſe filios iſrael. Et profecti de monte
hor caſtrametati ſunt in Salmona. Unde egreſſi venerunt
in phinon. Profectiqꝫ de phinō caſtrametati ſunt i oboth: F
et de oboth venerunt in ieabarim que eſt in finibus moabi
tarum. Profectiqꝫ de ieabarim fixere tētoria in dibongad.
Unde egreſſi caſtrametati ſūt in helmōdeblathaim. Egreſ
ſiqꝫ de helmondeblathaim venerunt ad montem abarim cō
tra nabo. Profectiqꝫ de montibus abarim tranſierunt ad
campeſtria moab ſupra iordanem contra hierico. Ibiqꝫ ca
ſtrametati ſunt de bethſimon vſqꝫ ad belſathim in planio-
ribus locis moabitarum: vbi locutus eſt dominus ad moy
ſen. Precipe filiis iſrael et dic ad eos. Quando tranſieri- G
tis iordanem intrantes terram chanaan diſperdite cunctos
habitatores terre illius confringite titulos et ſtatuas cō-
minuite: atqꝫ omnia excelſa vaſtate mundantes terrā ⁊ ha-
bitantes in ea. Ego enī dedi vobis iſtam in poſſeſſionē quā
diuideritis vobis ſorte. Pluribus dabitis latiorē ⁊ paucio
ribus anguſtiorem. Singulis vt ſors ceciderit: ita tribue-
tur hereditas. Per tribus ⁊ familias poſſeſſio diuidetur.
Sin autem nolueritis interficere habitatores terre: qui re-
manſerint erunt vobis quaſi claui in oculis: ⁊ lancee in late
ribus. Et aduerſabuntur vobis in terra habitationis vr̄e:
⁊ quicquid illis cogitaueram facere vobis faciam.

Capituli Summa. De diſperdendis chananeis ⁊ ido-
lis eorū: de terra diuidenda ſorte: de dimenſione terre: de
nominibus eorum qui terram deberent diuidere.

Cap. XXXIIII.

Ocutuſqꝫ eſt dominus ad Moyſen: di- A
cens. Precipe filiis iſrael ⁊ dices ad eos.
Cum ingreſſi fueritis terram Chanaan:
⁊ in poſſeſſionē vobis ſorte ceciderit his
finibus terminabitur. Pars meridiana
incipiet a ſolitudine Syn: que eſt iuxta
Edom: et habebitis terminos contra orientem mare ſalſiſ
ſimum. Qui circumibunt auſtralem plagam per aſcenſum
ſcorpionis ita vt tranſeant in Senna: ⁊ peruenient ad me-
ridiem vſqꝫ ad Cades barne. Unde egredientur confinia B
ad villam nomine edar: ⁊ tendēt vſqꝫ ad Aſemona. Ibitqꝫ
per gyrum terminus ab aſemona vſqꝫ ad torrētem egypti:
⁊ magni

et magni maris littore finietur. Plaga autem occidẽtalis
a mari magno incipiet: ⁊ ipſo fine claudetur. Porro ad ſe-
ptemtrionalem plagam a mari magno termini incipiẽt per-
uenientes vſq; ad montẽ altiſſimũ: a quo venient in emath
vſq; ad terminos ſedada: ibuntq; confinia vſq; ad ſephro-
na ⁊ villam henam. Hi erunt termini in parte aq̃lonis: In-
C
de metabuntur fines contra orientalem plagã: de villa he-
Alſ. † rebla. nam vſq; ſephama: ⁊ de ſephama deſcendent termini in †
reblata contra fontem daphnim. Inde peruenient contra
orientẽ ad mare cenereth: ⁊ tendent vſq; ad iordanẽ ⁊ ad vl
timum ſaltiſſimo claudent mari. Hanc habebitis terrã per
fines ſuos in circuitu. Precepitq; moyſes filijs iſrael di-
cens. Hec erit terra quam poſſidebitis ſorte: et quam iuſſit
dominus dari nouem tribubus et dimidie tribui. Tribus
enim filiorũ rubẽ ꝑ familias ſuas: ⁊ tribus filiorũ gad iuxta
cognationũ numerum: media q; tribus manaſſe: id eſt due
ſemis tribꝰ acceperunt partẽ ſuam trans iordanẽ cõtra hie
D
rico ad orientalem plagã. Et ait dñs ad moyſen. Hec ſunt
Joſue 4. a. nomina viroꝝ qui terram vobis diuidẽt. Eleazar ſacerdos
⁊ ioſue filius nun ⁊ ſinguli principes de tribubꝰ ſinguli: quo
rum iſta ſunt vocabula. De tribu iuda caleph filius iepho-
ne. De tribu ſymeon ſamuel filꝰ amiud. De tribu beniamin
Heliadab filius caſelon. De tribu filiorũ dan: bocci filius
iogli. Filioꝝ ioſeph. De tribu manaſſe: hanniel filius ephot
De tribu effraim camuel filius ſepthan. De tribu zabulon:
eliſaphan filius pharnat. De tribu iſachar: dux phaltiſer fi
lius ozã. De tribu aſar abiud filius ſalomi. De tribu nepta
lim Phedahel filius amiud. Hi ſunt quibꝰ preceperat do-
minus vt diuiderent filijs iſrael terram chanaan.

¶ Capituli Summarium. De ciuitatibus ⁊ ſuburbanis dandis leuitis: de ciuitatibus refugij vltra iordanem ⁊ terram chanaan ⁊ de lege homicide ſiue volens ſiue nolẽs fecerit ad teſtimonium vnius nullus puniatur.

Capitulum. XXXV.

A
Joſue 21. a. HEc ꝙ locutus eſt dñs ad moyſen in cãpe-
ſtribꝰ moab ſupra iordanẽ contra hierico.
Precipe filijs iſrael vt dẽt leuitis de poſſeſ
ſionibꝰ ſuis vrbes ad habitandũ ⁊ ſubur-
bana earum per circuitum vt ipſi in oppi
dis maneant ⁊ ſuburbana ſint pecoribꝰ ac
iumentis que a muris ciuitatum forinſecus per circuitum
mille paſſuum ſpacio tenduntur. Contra orientem duo milia
erunt cubiti: et contra meridiem ſimiliter erunt duo milia:
Joſue 20. a. ad mare ꝙ qđ reſpicit ad occidentẽ eadem menſura erit: ⁊
ſeptemtrionalis plaga equali termino finietur. Eruntq; vr-
bes in medio ⁊ foris ſuburbana. De ipſis aũt oppidis que
leuitis dabitis ſex erunt fugitiuoꝝ auxilio ſeparata: vt fu-
B
giat ad ea qui fuderit ſanguinẽ. Et exceptis his alia qua-
draginta duo oppida id eſt ſimul quadraginta octo cũ ſubur
banis ſuis. Ipſeq; vrbes q̃ dabuntur de poſſeſſionibꝰ filio-
rum iſrael: ab his qui plus habent plures offerentur et qui
minus pauciores. Singuli iuxta menſuram hereditatis ſue
De vrbibus fugitiuorum. dabũt oppida leuitis. Ait dñs ad moyſen. Loquere filijs iſ-
Deute. 19. a. rael ⁊ dices ad eos. Quando tranſgreſſi fueritis iordanem
in terra chanaan: decernite que vrbes eſſe debeant in preſi-
dia fugitiuorum qui nolentes ſanguinem fuderint. In qui-
bus cum fugerit profugus cognatus occiſi non poterit eum
occidere donec ſtet in conſpectu multitudinis: ⁊ cauſa illiꝰ
q. 1. c. illa in iudicetur. De ipſis autem vrbibus que ad fugitiuorum ſub
Jo. 2. c. ſi. 1 gl. ſidia ſeparantur: tres erunt trans iordanem: ⁊ tres in terra
Exodi. 21. chanaan tam filijs iſrael ꝙ aduenis atq; peregrinis vt cõ-
Joſue. 20. fugiat ad eas qui nolens ſanguinem fuderit. Si quis ferro
percuſſerit ⁊ mortuus fuerit qui percuſſus eſt reus erit ho-
micidij ⁊ ipſe morietur. Si lapidẽ iecerit ⁊ ictus occubuerit
ſimiliter punietur. Si ligno percuſſus interierit percuſſo- C
ris ſanguine vindicabitur. Propinquus occiſi homici-
dam interficiet ſtatim: vt apprehenderit eum † interficiet. Alſ. † ꝑcutiet.
Si per odium quis hominem impulerit: vel iecerit quip-
piam in eum per inſidias aut cum eſſet inimicus manu per-
cuſſerit: ⁊ ille mortuus fuerit: percuſſor homicidij reus erit
Cognatus occiſi ſtatim vt inuenerit eum iugulabit. Quod
ſi fortuitu ⁊ abſq; odio ⁊ inimicitijs quicquam horum fece- Deute. 16. c.
rit ⁊ hoc audiente populo fuerit comprobatum: atq; inter ꝑ-
cuſſorem et propinquum ſanguinis queſtio ventilata libera
bitur innocens de vltoris manu et reducetur per ſenten-
tiam in vrbem ad quem confugerat: manebitq; ibi donec
ſacerdos magnus qui oleo ſancto vnctus eſt moriatur. Si D
interfector extra fines vrbium que exulibus deputate ſunt
fuerit inuentus et percuſſus ab eo qui vltor eſt ſanguinis
abſq; noxa erit qui eum occiderit. Debuerat enim profugꝰ
vſq; ad mortem pontificis in vrbe reſidere. Poſtq; autem
ille obierit homicida reuertetur in terrã ſuam. Hec ſempi-
terna erunt ⁊ legitima in cunctis habitationibus veſtris. Etiã ſꝫ leges
Homicida ſub teſtibus punietur. ad vnius teſtimoniũ nul- ciuiles vox
lus condemnabitur. Non accipietis precium ab eo qui reꝰ vnꝰ vox nulliꝰ
eſt ſanguinis: ſtatim ⁊ ipſe morietur. Exules ⁊ profugi ante C. de teſtibus.
mortem pontificis nullo modo in vrbes ſuas reuerti pote- l. iuſiurãdi.
runt: ne polluatis terram habitationis veſtre que inſontiũ
cruore maculatur: nec aliter expiari poteſt: niſi per eius ſan
guinem: qui alterius ſanguinem fuderit. Atq; ita emunda-
bitur veſtra poſſeſſio me commemorante vobiſcũ. Ego enĩ
ſum dominus qui habito inter filios iſrael.

¶ Cap. Summa. De lege commiſcendarum tribuum occaſione filiarum ſaphaat.

Capi. XXXVI.

ACceſſerunt autem ⁊ principes familiarum
galaad filij machir filij manaſſe de ſtirpe fi A
liorum ioſeph locutiq; ſunt Moyſi coram
principibus iſrael atq; dixerunt. Tibi do- Supra. 27. a.
mino noſtro precepit dñs vt terrã ſorte di
uideres filijs iſrael: ⁊ vt filiabus ſalphaad
fratris noſtri dares poſſeſſionẽ debitã pri. Quas ſi alterꝰ
tribus homines vxores acceperint: ſequetur poſſeſſio ſua: B
⁊ tranſlata ad aliam tribum de noſtra hereditate minuetur:
atq; ita fiet vt cũ iubileus: id eſt quinquageſimus annus re
miſſionis aduenerit cõfundatur ſortiũ diſtributio: ⁊ alioꝝ
poſſeſſio ad alios tranſeat. Reſpondit moyſes filijs iſrael ⁊
dño precipiente ait. Recte tribus filiorũ ioſeph locuta eſt:
⁊ hec lex ſup filiabus ſalphaad a dño ꝑmulgata eſt. Nubãt C
quibꝰ volunt tantum: vt ſue tribus hominibus ne cõmiſcea
tur poſſeſſio filiorum iſrael de tribu in tribum. Omnes enĩ
viri ducent vxores de tribu ⁊ cognatione ſua: et cuncte fe-
mine de eadem tribu maritos accipient vt hereditas ꝑma- Thobie. 7. b.
neat in familijs nec ſibi miſceantur tribus: ſed ita maneant D
vt a domino ſeparate ſunt. Feceruntq; filie ſalphaad vt ſibi
fuerat imperatum ⁊ nupſerunt maala ⁊ therſa egla ⁊ melcha
⁊ noa filijs patrui ſui de familia manaſſe qui fuit filꝰ ioſeph
⁊ poſſeſſio que illis fuerat attributa remanſit in tribu ⁊ fa-
milia patris earũ. Hec ſunt mandata atq; iudicia que man
dauit dñs per manum moyſi ad filios iſrael in campeſtribꝰ
Moab ſupra iordanem contra hierico.

¶ Explicit liber Numeri.

Incipit liber Elleadbarim qui in deute-
ronomium pænotatur.

Cap. Sum. Recapitulatio de numeratione ⁊ reuerſiõe
ad montē amorreorum. De exploratoribus. de numeratiõe
populi: de ira dei: de aſcenſu in amalech. Cap. I.

A HEc ſunt verba q̃ lo
cutus eſt moyſes ad oēm iſrael trans
iordanē in ſolitudine cāpeſtri contra
mare rubrū inter pharā ⁊ Thoſē ⁊ la
bā ⁊ aſſeroth: vbi auri eſt plurimum:
vndecim diebus de oreb per viā mō
tis ſeyr vſq̃ ad cadeſberne. Quadra
geſimo anno vndecimo menſe prima die menſis locutus eſt
moyſes ad filios iſrael oĩa q̃ preceperat illi dñs: vt diceret
eis: poſtq̃ percuſſit ſeon regē amorreorū: qui habitauit in
Als. + aſta-roth. eſebon: ⁊ Og regē baſan: q̃ māſit in † aſſeroth ⁊ ĩ edrai trās
iordanē in terra moab. Cepitq̃ moyſes explanare legem ⁊
dicere. Dñs deus noſter locut⁹ eſt ad nos in oreb dicens.
Sufficit vobis ꝙ in hoc mōte manſiſtis. Reuertimini ⁊ ve
nite ad mōtē amorreorū ⁊ ad cetera q̃ ei proxima ſunt cāpe
ſtria atq̃ mōtana ⁊ humiliora loca ɔtra meridiē ⁊ iuxta lit
tus maris: terrā chananeorū ⁊ libani vſq̃ ad flumē magnū
B eufratē. En inquit tradidi vobis. Ingredimini ⁊ poſſidete
Exodi.18. eā: ſuper quā iurauit dñs patribus veſtris abraā: yſaac ⁊ ia
cob: vt daret illā eis ⁊ ſeminibus eorū poſt eos. Dixiq̃ vo
bis illo in tpe. Non poſſum ſolus ſuſtinere vos q2 dñs de⁹
veſter multiplicauit vos ⁊ eſtis hodie ſicut ſtelle celi pluri
mi. Dñs deus patrum veſtrorum addat ad hunc numerū
multa milia ⁊ benedicat vobis ſicut locutus eſt. Nō valeo
ſolus negocia veſtra ſuſtinere ⁊ pondus ac iurgia. Date ex
vobis viros ſapientes ⁊ gnaros: ⁊ quorum conuerſatio ſit
pbata in tribubus veſtris: vt ponam eos vobis principes.
Tunc rñdiſtis mihi. Bona res eſt quā vis facere. Tuliq̃
de tribubus veſtris viros ſapiētes et nobiles: et conſtitui
C eos principes tribunos ⁊ centuriones ⁊ quinquagenarios
Joan.7.c. Parall.19. Leuitici.19. Epheſios.6. Collo. Actuum.10. ac decanos qui docerēt vos ſingula. Precepiq̃ eis dicēs.
Audite illos ⁊ qđ iuſtū eſt iudicate. Siue ciuis ſit ille ſiue
peregrinus: nulla erit diſtātia perſonarum. Ita paruū au
dietis vt magnū. nec accipietis cuiuſq̃ perſonā: q2 dei iudi
cium eſt. Quod ſi difficile vobis viſum aliquid fuerit refer
te ad me ⁊ ego audiam. Precepiq̃ eis oĩa que facere debe
retis. Profecti aūt de oreb trāſiuimus per eremū terribilē
⁊ maximā ſolitudinem quā vidiſtis per viā mōtis amorrei:
De preſum. c. mandata. 11.q.3.c.ſummo.1.q.5.c.1. ſicut preceperat dñs deus noſter nobis. Cumq̃ veniſſem⁹
in cadeſberne: dixi vobis veniſtis ad montem amorrei quē
dominus deus noſter daturus eſt nobis. Vide terrā quā
dominus deus tuus dat tibi. Aſcende ⁊ poſſide eā ſicut lo
cutus eſt domin⁹ de⁹ noſter patrib⁹ tuis. Noli timere: nec

quicq̃ paueas. Et acceſſiſtis ad me oēs atq̃ dixiſtis. Mit D
tamus viros qui conſiderent terrā ⁊ renunciēt ꝑ qđ iter de 26.q.7.c.[...] dos.
beamus aſcendere: ⁊ ad quas ꝑgere ciuitates. Cūq̃ mihi 4.q.4.c.1.
ſermo placuiſſet miſi ex vobis duodecim viros ſingulos de De preben. c venerabilis.
tribub⁹ ſuis. Qui cū ꝑrexiſſent ⁊ aſcendiſſent in mōtana ve
nerunt vſq̃ ad vallē botri. Et cōſiderata terra ſumētes de
fructibus eius vt oſtenderent vbertatem attulerūt ad nos
atq̃ dixerūt. Bona eſt terra quā dñs deus noſter daturus
eſt nobis. Et noluiſtis aſcendere ſed increduli ad ſermonē
dñi dei noſtri murmuraſtis in tabernaculis veſtris atq̃ di
xiſtis. Odit nos dñs ⁊ idcirco eduxit nos d̃ terra egypti vt
traderet nos in manu amorrei atq̃ deleret. Quo aſcēdem⁹? ⁊
Nūcij terruerūt cor noſtrū dicens. Maxima multitudo eſt E
⁊ nobis † ſtatura procerior. Urbes magne ⁊ ad celū vſq̃ mu Als + in.
rate. Filios enachim vidim⁹ ibi. Et dixit vobis. Nolite me
tuere: nec timeatis eos. Dñs de⁹ qui ductor eſt noſter pro
vobis ipſe pugnabit ſicut fecit in egypto cunctis videntib⁹.
⁊ in ſolitudine ipſi vidiſtis. Portauit te dñs deus tu⁹ vt ſo
let homo geſtare paruulū filium ſuum in omni via per quā
ambulaſtis: donec veniretis ad locū iſtū. Et nec ſic quidem
credidiſtis dño deo veſtro qui p̃ceſſit vos in via: ⁊ metatus
eſt locū in quo tētoria figere deberetis: nocte oſtendēs vo
bis iter ꝑ ignē: et die per colūnam nubis. Cumq̃ audiſſet
F dñs vocem ſermonum veſtrorum iratus iurauit ⁊ ait. Non Nume.14.d.
videbit quiſpiam de hominibus generationis huius peſſi
me terrā bonā quā ſub † iuramento pollicitus ſum patrib⁹ Als + ſuper ſub.
veſtris preter caleb † filiū Jephone. Ipſe enī videbit eam. als + caleph
⁊ ipſi dabo terrā quam calcauit ⁊ filijs eius: q2 ſecut⁹ eſt do
minum: nec miranda indignatio in populum cū mihi quoq̃ 23.q.1.c.eſt in perns.
iratus dominus propter vos dixerit. Nec tu ingredieris il
luc: ſed ioſue fili⁹ nun miniſter tuus: ipſe intrabit ꝓ te. Hūc De pe.di.2.ca ſi em. § ſuper flum.
exhortare ⁊ robora: ⁊ ipſe ſorte terram diuidet iſraeli. Par
uuli veſtri de quibus dixiſtis ꝙ captiui ducerentur et filij Diſti.3.c. ſu[...] plures .§ au[...] toritas.
qui hodie boni ac mali ignorant diſtantiam: ipſi ingredien
tur ⁊ ipſis dabo terram ⁊ poſſidebunt eam. Vos aūt reuer
timini ⁊ abite in ſolitudinem per viam maris rubri. Et re Nume.14.g.
ſpondiſtis mihi peccauimus domino aſcendemus ⁊ pugna
G bimus ſicut precepit dominus deus noſter. Cūq̃ inſtructi 66.di.c.le[...] um.q.ibi in[...] ſunt nō aſcē dere.
armis pergeretis ad montē ait mihi dominus. Dic ad eos.
Nolite aſcendere neq̃ pugnetis non enim ſum vobiſcum:
ne cadatis coram inimicis veſtris. Locutus ſum: ⁊ nō au
diſtis: ſed aduerſantes imperio domini et tumentes ſuper
bia aſcendiſtis in montem. Itaq̃ egreſſus amorreus qui
habitabat in montibus et obuiam veniens perſecutus eſt
vos ſicut ſolent apes perſequi † ⁊ cecidit de ſeyr vſq̃ hor
ma. Cumq̃ reuerſi ploraretis coram dño non audiuit vos: als + cōcid[...]
nec voci veſtre voluit acquieſcere. Sediſtis ergo in cades
berne multo tempore.

Cap. Sum. De prohibitione pugnādi contra moab et
ammon: de victoria habita: de Seon rege. Cap. II.

A PRofectiq̃ inde venimus in ſolitudinē q̃
ducit ad mare rubrum: ſicut mihi dixerat
domin⁹ ⁊ circuiuimus montem ſeyr longo 66.di.ca.le[...] niā.2.ibi n[...] ſunt nō aſcen dere.
tempore. Dixitq̃ dominus ad me. Suffi
cit vobis circumire montem iſtum. Ite cō
tra aquilonem: et populo precipe dicens.
Tranſibitis per terminos fratrum veſtrorum filiorū Eſau
qui habitant in ſeyr: et timebunt vos. Videte ergo diligen
ter ne moueamini contra eos. Neq̃ enim dabo vobis de
terra eorum quantum poteſt vnius pedis calcare veſtigiū
quia in poſſeſſionem Eſau dedi montem ſeyr. Cibos eme
tis ab eis pecunia et comedetis. Aquam emptam hau
rietis et bibetis. Dominus deus tuus benedixit tibi in
omni opere manuum tuarum. Nouit iter tuum quomodo B
tranſieris ſolitudinē hanc magnā per quadraginta annos:
habitans

habitans tecum dñs deus tuus ⁊ nihil tibi defuit. Cumqꝫ
tranſiſſemus fratres noſtros filios eſau ꝗ habitant in ſeyr ꝑ
viam cãpeſtrem de helath ⁊ de aſiongaber: venim⁹ ad iter
qḋ ducit in deſertũ moab. Dixitqꝫ dñs ad me. Nõ pugnes
contra moabitas: nec ineas adverſus eos prelĩu. Non eñ
dabo tibi quicq̃ de terra eorum: qꝛ filijs loth tradidit eam
in poſſeſſionẽ. Emim primi fuerunt habitatores eius ppl's
magnus ⁊ validus ⁊ tã excelſus vt de enachim ſtirpe quaſi
C gygantes crederentur: ⁊ eſſent ſimiles filiorũ enachim. De
niqꝫ moabite appellant eos emim. In ſeyr aũt prius habi-
+ horri. tauerunt † horrei: quibus expulſis atqꝫ deletis habitaue-
runt filij eſau ſicut fecit iſrael in terra poſſeſſionis ſue: quã
dedit illi dominus. Surgentes igitur vt tranſiremus tor-
rentem zaret venimus ad eũ. Tẽpus autem quo ambulaui
mus de cadeſberne vſqꝫ ad tranſitũ zareth triginta ⁊ octo
annorum fuit: donec conſumeretur omnis congregatio ho
minum bellatorum de caſtris ſicut iurauerat dominus: cu
ius manus fuit adverſum eos vt interirent de caſtrorũ me-
D dio. Poſtq̃ autem vniuerſi ceciderunt pugnatores: locut⁹
eſt dominus ad me dicens. Tu tranſibis hodie terminos
moab: vrbem noĩe Ar: ⁊ accedens in vicinia filiorũ ammon
caue ne pugnes contra eos: nec mouearis ad prelium. Nõ
eñ dabo tibi de terra filiorum amon: qꝛ filijs loth dedi eã
in poſſeſſionem. Terra gygantũ reputata eſt: ⁊ in ipſa olim
habitauerunt gygantes quos ammonite vocãt zomim: po
pulus magnus ⁊ multus ⁊ procere longitudinis: ſicut ena
chim: quos deleuit dominus a facie eorum: ⁊ fecit illos ha
bitare pro eis ſicut fecerat filijs eſau qui habitant in ſeyr de
lens horreos et terram eorũ illis tradens quam poſſident
E vſqꝫ in preſens. Eneos q̃ꝫ qui habitabant in aſerim vſqꝫ ga
ſam capadoces expulerunt qui egreſſi de capadocia deleue
runt eos ⁊ habitauerunt pro illis. Surgite ⁊ tranſite torrẽ
tem arnon. Ecce tradidi in manu tua ſeon regẽ eſebõ amor
reorũ: ⁊ terrã eius incipe poſſidere: ⁊ cõmitte adverſus eũ
Nume.21. prelium. Hodie incipiã mittere terrorẽ atqꝫ formidinẽ tuã
in populos qui habitant ſub omni celo vt audito noĩe tuo
paueant: et in morem parturientiũ contremiſcant ⁊ dolo-
re teneantur. Miſi ergo nuncios de ſolitudine cademoth
F ab ſeon regẽ eſebon verbis pacificis dicens. Tranſibimus
per terram tuam. Publica gradiemur via: non declinabi-
mus neqꝫ ad dextram neqꝫ ad ſiniſtram. Alimẽta ꝑcio ven-
de nobis vt veſcamur: aquam pecunia tribue ⁊ ſic bibem⁹.
Tãtũ eſt vt nobis cõcedas tranſitũ ſicut fecerũt filij eſau
qui habitant in ſeyr: et moabite qui morant̃ in ar donec ve-
niamus ad iordanem ⁊ tranſeamus ad terram quam domi
nus deus noſter daturus eſt nobis. Noluitqꝫ ſeon rex eſe-
bon dare nobis tranſitum: qꝛ indurauerat dñs deus tuus
ſpm̃ eius ⁊ obfirmauerat cor illius: ita vt traderetur in ma-
nus tuas ſicut nunc vides. Dixitqꝫ dñs ad me. Ecce cepi ti
bi tradere ſeon ⁊ terram eius: incipe poſſidere eam. Egreſ-
G ſuſqꝫ eſt ſeon obuiam nobis cum omni populo ſuo ad ꝓliũ
+ iaſſa. in † iaſa: ⁊ tradidit eum dñs deus noſter nobis. Percuſſi-
muſqꝫ eum cũ filijs ſuis ⁊ omni populo ſuo: cũctaſqꝫ vrbes
in tempore illo cepimus interfectis habitatoribus earum
viris ac mulieribus ⁊ paruulis. Non reliquimus i eis q̃cq̃
abſqꝫ iumentis que in partẽ venere predantiũ: ⁊ ſpolijs vr-
bium quas cepimus ab aroer que eſt ſuper ripã torrentis
arnon oppido quod in valle ſitum eſt abſqꝫ ad galaad. Nõ
fuit vicus ⁊ ciuitas que noſtras effugeret manus. Omnes
tradidit dominus deus noſter nobis: abſqꝫ terra filiorum
ammon ad quam non acceſſimus: ⁊ cũctis ꝗ adiacent tor-
renti ieboch ⁊ vrbibus montanis vniuerſiſqꝫ locis: a quib⁹
nos prohibuit dñs deus noſter.

¶ Capi. Summa. De pugna contra Og regem Baſan;
de lecto eius: de ſorte duarũ tribuum ⁊ ſemis: audit moy-
ſes nõ tranſibis iordanem. Cap. III.

I Taqꝫ uerſi aſcẽdim⁹ ꝑiter baſan. Egreſ-
ſuſqꝫ eſt Og rex baſan in occurſũ nobis Nume.21.g.
cũ pplo ſuo ad bellãdũ in edrai. Dixitqꝫ
dñs ad me. Ne timeas eũ qꝛ in manu tua
traditus eſt cũ omni pplo ac terra ſua: fa-
cieſqꝫ ei ſicut feciſti ſeon regi amorreorum
ꝗ habitauit in eſebon. Tradidit ergo dñs de⁹ noſter in ma 23.q.5.§.ſi.ꝓ.ꝑ ſcientes.
nibus noſtris etiã Og regẽ baſan ⁊ vniuerſũ populũ eius
percuſſimuſqꝫ eos vſqꝫ ad internitionẽ vaſtãtes cũctas ci-
uitates illius vno tempore. Non fuit oppidũ qḋ nos effu-
geret. Sexaginta vrbes ⁊ omnẽ regionẽ argob regni Og
in baſan. Cũcte vrbes erant munite muris altiſſimis: por-
tiſqꝫ ⁊ vectibus: abſqꝫ oppidis innumeris ꝗ nõ habebant
muros. Et deleuimus eos ſicut feceram⁹ ſeõ regi eſebõ di Not. de oppidã ꝗ etiã non habẽt muros.
ſperdentes oẽm ciuitatem viroſqꝫ ac mulieres ⁊ ꝑuulos: iu
B menta aũt ⁊ ſpolia vrbium diripuimus. Tulimuſqꝫ illo in tẽ
pore terram de manu duorum regũ amorreorũ ꝗ erãt trãs
iordanem a torrente arnon vſqꝫ ad montẽ hermõ quẽ ſido-
nij ſarion vocant ⁊ amorrei ſanir: oẽs ciuitates que ſite ſũt
in planicie ⁊ vniuerſã terrã galaad ⁊ baſan vſqꝫ ad ſelcha
⁊ edrai ciuitates regni Og in Baſan. Sol⁹ q̃ppe Og rex
baſan reſtiterat de ſtirpe gygãtũ. Et mõſtratur lect⁹ eius Lectus og regis baſan.
ferreus qui eſt in rabath filiorũ amon nouẽ cubitos habẽs
longitudinis ⁊ quatuor latitudinis ad menſurã cubiti vi-
rilis manus: terrãqꝫ poſſedimus in tempore illo ab Aroer
ꝗ eſt ſuper ripã torrentis arnon: vſqꝫ ad mediã partem mõ-
tis galaad ⁊ ciuitates illius dedit ruben ⁊ gad. Reliquam
aũt partẽ galaad ⁊ oẽm baſan regni Og tradidi medie tri
bui manaſſe oẽm regionẽ argob. Cũctaqꝫ baſan vocabatur
terra gyggantũ. Iair fili⁹ manaſſe poſſedit oẽm regionẽ ar-
gob: vſqꝫ ad terminos geſſuri ⁊ machati. Vocauitqꝫ ex noĩe C
ſuo baſan auothiair: id eſt villas iair vſqꝫ in ꝑſentẽ diẽ. Ma
chir q̃ꝫ dedi galaad ⁊ tribub⁹ rubẽ ⁊ gad dedi terrã galaad
vſqꝫ ad torrentẽ arnon mediũ torrẽtis ⁊ cõfiniũ vſqꝫ ad tor
rentẽ ieboch qui eſt termin⁹ filiorũ amon ⁊ planiciẽ ſolitu-
dinis atqꝫ iordanẽ ⁊ terminos cenereth vſqꝫ ad mare deſer
ti qḋ eſt ſalſiſſimũ ad radices mõtis phaſga cõtra orientẽ. D
Precepitqꝫ vobis in tpe illo dicẽs. Dñs de⁹ veſter dat vo-
bis terrã hanc in hereditatẽ: expediti ꝑcedite fratres ve-
ſtros filios iſrael oẽs viri robuſti abſqꝫ vxoribus ⁊ paruu-
lis atqꝫ iumẽtis. Noui eñ ꝙ plura habeatis pecora ⁊ in vr-
bib⁹ remanere debebũt quas tradidi vobis donec requiẽ
tribuat dñs fratribus vr̃is ſicut vobis tribuit: ⁊ poſſideãt
ipſi etiã terrã quam daturus eſt eis trans iordanẽ: tunc re-
uertetur vnuſquiſqꝫ in poſſeſſionẽ ſuã quã dedi vobis. Io
ſue q̃ꝫ in tpe illo precepi dicens. Oculi tui viderunt que fe-
cit dñs deus veſter duobus his regibus: ſic faciet oĩb⁹ re-
gnis ad que tranſiturus es. Ne timeas eos. Dñs eñ deus
veſter pugnabit pro vobis. Precatuſqꝫ ſum dñm in tẽpore
illo dicens. Dñe deus tu cepiſti oſtendere ſeruo tuo magni
tudinem tuã manũqꝫ fortiſſimã. Neqꝫ eñ eſt alius de⁹ vel
in celo vel in terra qui poſſit facere opera tua: ⁊ comparari
fortitudini tue. Tranſibo igitur ⁊ videbo terram hãc opti-
mam trans iordanẽ: ⁊ montẽ iſtũ egregium et libanũ. Ira-
tuſqꝫ eſt dñs mihi ꝓpter vos: nec exaudiuit me ſed dixit mi
hi. Sufficit tibi. Nequaq̃ vltra loquaris de hac re ad me.
Aſcende cacumẽ phaſge ⁊ oculos tuos circũfer ad occidẽ-
tem ⁊ aquilonẽ: auſtrũqꝫ ⁊ orientẽ aſpice. Nec eñ tranſibis
iordanem iſtũ. Precipe ioſue ⁊ corrobora eum atqꝫ cõforta
qꝛ ipſe ꝑcedet pplm̃ iſtũ ⁊ diuidet eis terrã quã viſurus es.
Manſimuſqꝫ in valle contra phanum phogor.

¶ Cap. Sum. Moyſes exhortat̃ pplm̃: narrat que facta
ſunt in oreb: ꝓhibet omnem ſimilitudinẽ celi morte propriã
predicit: et eos puniendos ſi tranſgrediẽtur dñi mandata
narrat beneficia dñi que fecit: ſeparat ciuitates refugij.
Cap. IIII.

A T nunc iſrael audi p̄cepta ⁊ iudicia q̄ ego
doceo te vt faciēs ea viuas: ⁊ ingrediens
poſſideas terrā quā dñs de⁹ patrū veſtro
rum datur⁹ eſt vobis. Nō addetis ad ver
bum qd̓ vobis loquor: nec auferetis ex eo.
Cuſtodite mandata dñi dei veſtri q̄ ego p̄
cipio vobis. Oculi veſtri viderūt oīa q̄ fecit dñs cōtra beel
phegor: quomodo cōtriuerit oēs cultores ei⁹ de medio ve
ſtri. Vos autē q̄ adheretis dño deo veſtro: viuitis vniuerſi
vſqꝫ in preſentem diem. Scitis qd̓ docuerī vos p̄cepta: at
qꝫ iuſtitias ſicut mandauit mihi dñs de⁹ me⁹: ſic facietis ea
in terra quam poſſeſſuri eſtis: ⁊ obſeruabitis ⁊ implebitis
opere. Hec eſt enī veſtra ſapiētia ⁊ intellectus corā pplis:
vt audientes vniuerſi precepta hec: dicant. En ppls ſapiēs
⁊ intelligēs: gēs magna nec eſt alia natio tā grandis q̄ ha
B beat deos appropinquātes ſibi ſicut deus noſter adeſt cū
ctis obſecrationibus noſtris. Que enī eſt alia gēs ſic incly
ta vt habeat cerimonias iuſtaqꝫ iudicia ⁊ vniuerſam legem
quā ego proponā hodie ante oculos veſtros? Cuſtodi igi
als † excedāt. tur temetipm ⁊ aiam tuā ſollicite. Ne obliuiſcaris verborū
q̄ viderūt oculi tui ⁊ ne † excidant de corde tuo cunctis die
bus vite tue. Docebis ea filios ac nepotes tuos diem quo
ſtetiſti corā dño deo tuo in oreb qn̄ dñs locutus eſt mihi di
cens. Cōgrega ad me ppl̄m vt audiāt ſermones meos ⁊ di
ſcant timere me in omni tp̄e quo viuunt in terra: doceantqꝫ
filios ſuos. Et acceſſiſtis ad radices montis q̄ ardebat vſqꝫ
ad celū: erantqꝫ in eo tenebre ⁊ nubes ⁊ caligo. Locutuſqꝫ
eſt dñs ad vos de medio ignis. Vocē verborū ei⁹ audiſtis:
⁊ formam penitus non vidiſtis. Et oſtēdit vobis pactū ſuū
qd̓ precepit vt faceretis: ⁊ decem verba que ſcripſit in dua
bus tabulis lapideis. Mihiqꝫ mādauit in illo tēpore vt do
C cerē vos cerimonias ⁊ iudicia que facere debetis in terra:
quam poſſeſſuri eſtis. Cuſtodite igitur ſollicite animas ve
ſtras. Non vidiſtis aliquam ſimilitudinem in die qua locu
tus eſt vobis dominus in oreb de medio ignis: ne forte de
cepti faciatis vobis ſculptam ſimilitudinem aut imaginem
maſculi vel femine: ſimilitudinem omnium iumentorū que
ſunt ſuper terram vel auium ſub celo volantiū atqꝫ reptiliū
que mouentur in terra: ſiue piſciū qui ſub terra morant in
aquis ne forte eleuatis oculis ad celum videas ſolem et lu
nam ⁊ omnia aſtra celi ⁊ errore deceptus adores ea ⁊ colas
que creauit dñs deus tuus in miniſterium cunctis gentib⁹
que ſub celo ſunt. Vos aūt tulit dñs ⁊ eduxit de fornace fer
rea egypti vt haberet populum hereditarium ſicut eſt in p̄
als † ſupeſtqꝫ ſenti die. Iratuſqꝫ † eſt dñs cōtra me propter ſermones ve
als † ſupeſt ⁊. ſtros. † ⁊ iurauit vt non tranſirē iordanem nec ingrederer
terrā optimam quā daturus eſt vobis. Ecce morior in hac
D humo: non trāſibo iordanē: vos tranſibitis: ⁊ poſſidebitis
terram egregiā. Caue ne qn̄ obliuiſcaris pacti dñi dei tui
quod pepigit tecum: et facias tibi ſculptam ſimilitudinem
Heb. 12. g. eorum que fieri dñs prohibuit. Quia dñs deus tuus ignis
conſumens eſt deus emulator. Si genueritis filios ac ne
potes ⁊ morati fueritis in terra: Deceptiqꝫ feceritis vobis
Infra. 30. aliquam ſimilitudinē patrantes malum coram domino deo
veſtro vt eū ad iracundiam prouocetis: teſtes inuoco ho
die celum et terram cito perituros vos eſſe de terra quā trā
ſito iordane poſſeſſuri eſtis. Non habitabitis in ea longo
tempore: ſed delebit vos dñs atqꝫ diſperget in omnes gen
tes ⁊ remanebitis pauci in nationibus ad quas vos ductu
als † non. rus eſt dñs. Ibiqꝫ ſeruietis diis qui hominum manu fabri
als † non. cati ſunt: ligno et lapidi q̄ non vident: † nec audiunt: † nec
als † non. comedunt: † nec odorant. Cumqꝫ quęſieris ibi dñm deū tu
E um inuenies eum ſi tamen toto corde quęſieris ⁊ tota tribu
latione anime tue: poſtq̄ te inuenerint omnia que predicta
ſunt. Nouiſſimo autem tempore reuerteris ad dominum
deum tuum: et audies vocem eius: quia de⁹ miſericors do

minus deus tuus eſt. Nō dimittet te nec oīno delebit neqꝫ
obliuiſcetur pacti in quo iurauit patribus tuis. Interroga
de diebus antiq̄s qui fuerunt ante te ex die quo creauit do
min⁹ deus hoiem ſup terram a ſummo celo vſqꝫ ad ſummū
eius. Si facta eſt aliqn̄ huiuſcemodi res aut vnq̄ cognitū
eſt vt audiret ppl̄s vocem domini dei loquentis de medio
ignis ſicut tu audiſti ⁊ vidiſti: ſi fecit deus vt ingrederetur:
⁊ tolleret ſibi gentem de medio nationum per tentationes:
ſigna atqꝫ portenta: per pugnam ⁊ robuſtam manum. extē
tumqꝫ brachium ⁊ horribiles viſiones iuxta oīa que fecit p
nobis dñs deus noſter in egypto videntibus oculis tuis vt
ſcires qm̄ dñs ipſe eſt deus: et non eſt alius preter vnum. F
De celo te fecit audire vocem ſuam vt doceret te ⁊ in terra
oſtendit ignem ſuum maximum: et audiſti verba illius de
medio ignis: q2 dilexit patres tuos ⁊ elegit ſemen eorū poſt
eos. Eduxitqꝫ te precedens in virtute ſua magna ex egypto
vt deleret nationes maximas ⁊ fortiores te in introitu tuo:
⁊ introduceret te daretqꝫ tibi terram eorum in poſſeſſionē
ſicut cernis in preſenti die. Scito ergo hodie ⁊ † cogitato als † cogi
in corde tuo ꝙ dominus ipſe eſt deus in celo ſurſum ⁊ i ter
ra deorſum: ⁊ non eſt alius. Cuſtodi precepta eius atqꝫ mā
data que ego precipio tibi vt bene ſit tibi ⁊ filijs tuis poſt te
⁊ permaneas multo tempore ſuper terrā quam dominus
deus tuus daturus eſt tibi. Tūc ſeparauit Moyſes tres ci G
uitates trans iordanem ad orientalem plagam vt cōfugiat
ad eas qui occiderit nolens proximum ſuum: nec ſibi fuerit
inimicus ante vnum ⁊ alterum diem: ⁊ ad harum aliquā v̄
bium poſſit euadere. Boſor in ſolitudine quęſita eſt in ter
ra campeſtri de tribu ruben ⁊ ramoth in galaad q̄ eſt in tri
bu gad: ⁊ golan in baſan q̄ eſt in tribu manaſſe. Iſta eſt lex
quā ꝓpoſuit moyſes corā filijs iſrael ⁊ hec teſtimonia ⁊ ce
rimonie atqꝫ iudicia que locutus eſt ad filios iſrael quādo
egreſſi ſunt de egypto trans iordanē in valle cōtra phanū
phogor in terra ſeon regis amorrei: qui habitauit in eſebō
quē percuſſit moyſes. Filij quoqꝫ iſrael egreſſi ex egypto poſ
ſederunt terram eius ⁊ terrā Og regis baſan duorū regū
amorreorum q̄ erant trans iordanē ad ſolis ortum ab aroer
que ſita eſt ſuper rippam Torrentis arnon vſqꝫ ad montem als † ſeon.
† ſanir qui eſt ⁊ hermon omnem planiciem trans iordanē
ad orientalē plagam vſqꝫ ad mare ſolitudinis ⁊ vſqꝫ ad ra
dices montis phaſga.

¶ C. 5. De preceptis decalogi: de donatione legis: de ex
cuſatione ppl̄i. de auditu vocis dñi. Ca. V.

V Ocauitqꝫ moyſes omnem iſraelem ⁊ dixit A
ad eum. Audi iſrael cerimonias atqꝫ iudi
cia que ego loquor in auribus veſtris ho
die. Diſcite ea ⁊ opere complete. Domin⁹
deus noſter pepigit nobiſcū fedus in oreb
Non cum patribus noſtris inijt pactum:
ſed nobiſcū: qui impreſentiarū ſumus ⁊ viuimus. Facie ad
faciem

Que ad. l… cēdā; p… de p ioſep… de elegā… 4. anti. c. 6… vſqꝫ ad p… c. quinti…

faciem locutus eſt nobis in monte de medio ignis. Ego ſe
queſter ⁊ medius fui inter deum ⁊ vos in tẽpore illo vt an-
nunciarẽ vobis verba eius. Timuiſtis enĩ ignem ⁊ non aſcẽ
Exo.4.a. diſtis in montẽ. Et ait. Ego dñs deus tuus qui eduxi te de
Le.8.d. terra egypti de domo ſeruitutis. Nõ habebis deos alienos
in cõſpectu meo. Non facies tibi ſculptile: nec ſimilitudinẽ
omniũ que in celo ſunt deſuper: ⁊ que in terra deorſum: ⁊ ꝗ
Exo.34.a. verſant̃ i aquis ſub terra. Nõ adorabis ea ⁊ nõ coles. Ego
Matth.4. enim ſum dñs deus tuus: deus emulator reddens iniquita
6.q.5.c.nec mi ſi.aſi.finẽ. tem patrum ſuper filios in tertiam ⁊ quartam generationẽ
Exo.20. his qui oderunt me ⁊ faciens miſericordiam in multa milia
B diligentibus me ⁊ cuſtodientibus precepta mea. Nõ vſur-
2.q.1.c.habe mus.c.ſi pec- pabis nomen dei tui fruſtra: quia non erit ĩpunitus qui ſu-
catum 2.c.ſi. per rem vanam nomen eius aſſumpſerit. Obſerua diem ſab
ſ.q.1. ſit ergo. bati vt ſanctifices eum: ſicut precepit tibi dominus deus
tuus. Sex diebus operaberis: et facies omnia opera tua.
Septimus dies ſabbati eſt: id eſt requies domini dei tui.
Non facies in eo quicꝗ̃ operis: tu ⁊ filius tuus ⁊ filia: ſer-
uus ⁊ ancilla: bos ⁊ aſinus: ⁊ omne iumentum tuum: et pe-
regrinus qui eſt intra portas tuas vt requieſcat ſeruus et
ancilla tua ſicut ⁊ tu. Memẽto ꝙ ⁊ ipſe ſeruieris in egypto
Exo.20.b. ⁊ eduxerit te inde dominus deus tuus in manu forti et bra-
Mat.15.a. chio extento. Idcirco precepit tibi vt ſeruares diem ſabba
Mat.17.a. ti. Honora patrem tuum et matrem ſicut precepit tibi dñs
Mat.5.c. Rom.13.b. deus tuus: vt longo viuas tempore: et bene ſit tibi in terra
2. q.1.c.ſi nõ. quam dominus deus tuus daturus eſt tibi. Non occides:
6 2.p⁹.c.reos. neqꝫ mechaberis. Furtum non facies. Nec loqueris cõtra
C proximum tuum falſum teſtimoniũ. Non concupiſces vxo-
6.diſt.§.his ita. rem proximi tui. Non domum: non agrum: non ſeruum: nõ
14.q.5.c.pena ancillam: non bouem: non aſinum: ⁊ vniuerſa que illius ſũt.
le.23.q.5.c.ſi nõ licet. Hec verba locutus eſt dominus ad omnem multitudinem
veſtram in monte de medio ignis ⁊ nubis: et caliginis voce
magna nihil addens amplius: ⁊ ſcripſit ea in duabus tabu
lis lapideis quas tradidit mihi. Vos autem poſtꝗ̃ audiſtis
vocem de medio tenebrarũ. ⁊ montem ardere vidiſtis: acceſ-
ſiſtis ad me omnes principes tribuum ⁊ maiores natu atqꝫ
dixiſtis. Ecce oſtendit nobis dominus deus noſter maie-
ſtatem ⁊ magnitudinem ſuam. Vocem enim eius audiuimꝰ
de medio ignis: ⁊ probauimus hodie ꝙ loquente deo cum
Al+moriemur hoĩe vixerit homo. Cur † ergo moriemur ⁊ deuorabit nos
ignis hic maximus? Si enĩ audierimus vltra vocẽ dñi dei
noſtri: moriemur. Quid eſt oĩs caro vt audiat vocem dei vi-
uentis: qui de medio ignis loquit̃ ſicut nos audiuimus et
poſſit viuere? Tu magis accede ⁊ audi cũcta ꝗ dixerit dñs
deꝰ nr̃ tibi: loqueriſqꝫ ad nos ⁊ nos audiẽtes faciemꝰ ea. Quõ
D cũ audiſſet dñs ait ad me. Audiui vocem verbor̃ p̃pli huiꝰ
que locuti ſunt tibi. Bene oĩa ſunt locuti. Quis det talem
eos habere mentẽ vt timeant me: ⁊ cuſtodiant vniuerſa mã-
data mea in omni tẽpore: vt bene ſit eis ⁊ filijs eorũ in ſem-
piternum? Vade ergo ⁊ dic eis: Reuertimini in tẽtoria ve-
ſtra. Tu vero hic ſta mecũ: ⁊ loquar tibi oĩa mandata mea: et
cerimonias atqꝫ iudicia: que docebis eos vt faciãt in terra
Infra.17.b. quã dabo illis in poſſeſſionem. Cuſtodite igit̃ ⁊ facite ea ꝗ
precepit dominꝰ deꝰ vobis. Nõ declinabitis neqꝫ ad dexte-
ram neqꝫ ad ſiniſtrã: ſed per viã quã precepit dñs deus ve-
ſter ambulabitis: vt viuatis ⁊ bene ſit vobis ⁊ protelentur
Al+ſuper eſt veſtri. dies † veſtri in terra poſſeſſionis veſtre.

¶ Ca. Sum. De diligendo deũ: de memorãdis ⁊ ſcriben-
dis mandatis eius: ꝙ timeãt dñm: ꝙ non tentent eum: ꝙ le
gem doceant filios ſuos. Ca. VI.

A HEc ſunt precepta ⁊ cerimonie atqꝫ iudicia
que mãdauit dñs deus veſter vt docerem
vos vt faciatis ea in terra ad quã trãſgre-
diemini poſſidẽdã: vt timeas dñm deũ tuũ:
⁊ cuſtodias oĩa mandata ⁊ p̄cepta eius ꝗ
ego precipio tibi ⁊ filijs ac nepotibꝰ tuis
cunctis diebus vite tue: vt p̄longent̃ dies tui. Audi iſrael ⁊
obſerua † vt facias que precepit tibi dñs: ⁊ bene ſit tibi: et Al+et.
multiplieeris amplius: ſicut pollicitus eſt dominus deꝰ pa De cõſe.c.do-
trum tuorum tibi terram lacte ⁊ melle manantẽ. Audi iſrael cuiſti. in glo. Al+dñs.
Dñs deus veſter † deus vnus eſt. Diliges dñm deum tuum Mat.22.d.
ex toto corde tuo: ⁊ ex tota anima tua: ⁊ ex tota fortitudine Marc.12.c.
tua. Eruntqꝫ verba hec que ego precipio tibi hodie in cor- Luce.10.c.
de tuo: ⁊ narrabis ea filijs tuis ⁊ meditaberis ſedens in do B 3.diſt.c.fin.
mo tua: ⁊ ambulans in itinere: dormiens atqꝫ conſurgens. 1.q.4.§.his
Et ligabis ea quaſi ſignum in manu tua: eruntqꝫ ⁊ mouebũ ita. in glo.
tur inter oculos tuos: ſcribeſqꝫ ea in limine ⁊ oſtijs domus
tue. Cumqꝫ introduxerit te dominus deus tuus in terrã p̄
qua iurauit patribus tuis abraam: yſaac ⁊ iacob: ⁊ dederit
tibi ciuitates magnas ⁊ optimas quas non edificaſti: do-
mos plenas multarum opum quas nõ extruxiſti: ciſternas
quas non fodiſti: vineta ⁊ oliueta que nõ plantaſti ⁊ come-
deris ⁊ ſaturatus fueris caue diligenter ne obliuiſcaris do
mini dei tui: qui eduxit te de terra egypti: ⁊ de domo ſerui- C
tutis. Dominũ deum tuum timebis: ⁊ † illi ſoli ſeruies: ac Infra.10.d.
per nomen illius non iurabis. Nõ ibitis poſt deos alienos Al+ipſi.
cunctarum gentium que in circumitu veſtro ſunt. quoniam Marc.4.b.
deus emulator dominus deus tuus in medio tui: ne quãdo Luce.4.b.
iraſcatur furor domini dei tui contra te: ⁊ auferãt te de ſup̃fi Mat.4.b.
cie terre. Non tentabis dñm deum tuũ: ſicut tentaſti in lo- Luce.4.b.
co tentationis. Cuſtodi precepta dñi dei tui. ac teſtimonia 2.q.5.c.1 ſum-
⁊ cerimonias quas precepit tibi: ⁊ fac quod placitũ eſt ⁊ bo ma.22.q.2.ꝗ
num in conſpectu dñi vt bene ſit tibi: ⁊ ingreſſus poſſideas tur.23.q.ſi.c.
terram optimam de qua iurauit dominus patribus tuis, vt nulli.
deleret omnes inimicos tuos corã te: ſicut locutus eſt. Cũ D
interrogauerit te filius tuus cras dicens: quid ſibi volunt
teſtimonia hec ⁊ cerimonie atqꝫ iudicia que p̄cepit dñs deꝰ
noſter nobis? dices ei. Serui eramus pharaõis in egypto
⁊ eduxit nos dominus de egypto ĩ manu forti: fecitqꝫ ſigna
atqꝫ prodigia magna ⁊ peſſima in egypto contra pharaonẽ
⁊ omnem domum illius in conſpectu noſtro: et eduxit nos
inde, vt introductis daret terrã ſuper quam iurauit patribꝰ
noſtris. Precepitqꝫ nobis dñs vt faciamꝰ omnia legitima
hec ⁊ timeamꝰ dñm deũ noſtrum: vt bene ſit nobis cunctis
diebus vite noſtre: ſicut eſt hodie. Eritqꝫ noſtri miſericors
ſi cuſtodierimus et fecerimus omnia precepta eius coram
dño deo noſtro ſicut mandauit nobis.

¶ Ca. Sum. Prohibet̃ ſocietas gentiũ: p̄cipitur idolola-
trie deſtructio: auxiliũ ad eijciendũ: ⁊ ſi ſeruauerint mãda-
ta vbertas in omnibꝰ p̃plo p̃mittitur. Cap. VII.

CUm vero introduxerit te dñs deus tuꝰ in
terram quã poſſeſſurus ingredieris ⁊ dele A
uerit gẽtes multas corã te. ethẽũ ⁊ gerge- 23.q.5.§.ſi. &
zeũ ⁊ amorreũ: ⁊ chananeũ: ⁊ pherezeum ⁊ perſicientes.
eueũ ⁊ iebuzeũ ſeptẽ gẽtes multo maioris
numeri ꝗ̃ tu es ⁊ robuſtiores te: tradide-
ritqꝫ eas dñs deus tuꝰ tibi: percuties eas vſqꝫ ad internitio-
nem. Nõ inibis cũ eis fedus: nec miſereberis earũ neqꝫ ſocia Exo.23.d.
bis cũ eis cõiugia. Filiã tuã nõ dabis filio eiꝰ: nec filiã illiꝰ 28.q.1.c.ſic e
accipies filio tuo: q: ſeducet filiũ tuũ ne ſequatur me: ⁊ vt ma &.in añt.
gis ſeruiat dñs alienis. Iraſceturqꝫ furor dñi: ⁊ delebit te 33.q.2.§.hac itaqꝫ.&.hic eſt
cito. Quin potiꝰ hec facietis eis. Aras eorũ ſubuertite † ⁊ Al+ſuper eſt ⁊
cõfringite ſtatuas: lucoſqꝫ ſuccidite: ⁊ ſculptilia cõburite: Exo.34.b.
quia populus ſanctus es domino deo tuo. Te elegit domi- Infra.22.a. B
nus deus tuus vt ſis ei populus peculiaris de cunctis po- Infra.16.d.
pulis qui ſunt ſuper terram. Non quia cunctas gentes nume
ro vincebatis vobis iunctus eſt dominus ⁊ elegit vos cum
omnibus ſitis populis pauciores: ſed quia dilexit vos do-
minus ⁊ cuſtodiuit iuramentum quod iurauit patribus ve-
ſtris. Eduxitqꝫ vos in manu forti: ⁊ redemit de domo ſerui
tutis: de manu pharaonis regis egypti. Et ſcies quia dñs
deus tuꝰ ipſe eſt deus fortis ⁊ fidelis cuſtodiẽs pactũ ⁊ mi-

ſericoꝛdiam diligentibus ſe: ⁊ his qui cuſtodiunt pꝛecepta
eius in mille generationes: ⁊ reddens odientibus ſe ſtatim
ita vt diſperdat eos ⁊ vltra non differat protinus eis reſti-
tuens quod merentur. Cuſtodi ergo p̄cepta: ⁊ cerimonias
atq; iudicia que ego mādabo tibi hodie vt facias. Si poſt-
q̄ audieris hec iudicia: a cuſtodieris ea ⁊ feceris: cuſtodiet ⁊
dominus deus tuus pactum tibi ⁊ miſericoꝛdiam quā iu-
lo + te. rauit patribus tuis: ⁊ diliget te ac multiplicabit: † benedi
cetq; fructui vētris tui ⁊ fructui terre tue: frumēto tuo atq;
C vindemie oleo ⁊ armentis: gregibus ouium tuarum ſuper
Exodi. 23. d. terrā pro qua iurauit patribus tuis vt daret eā tibi. Bene
dictus inter oēs populos. Nō erit apud te ſterilis vtriuſq;
ſexus: tā in hoībus q̄ in gregib⁹ tuis. Auferet dñs a te oēm
langoꝛem ⁊ infirmitates egypti peſſimas quas nouiſti non
lo + deuoꝛa infereт tibi: ſed cunctis hoſtibus tuis. † Deuoꝛabis omēs
populos: quos dñs deus tuus daturus eſt tibi. Nō parcet
eis oculus tuus nec ſerues diјs eoꝝ ne ſint in ruinam tui.
Si dixeris in coꝛde tuo plures ſunt gētes iſte q̄ ego: quo-
modo potero delere eas? Noli metuere: ſed recoꝛdare que
fecerit dñs deus tu⁹ Pharaoni: ⁊ cunctis egyptijs plagas
maximas quas viderunt oculi tui: ⁊ ſigna atq; poꝛtēta ma-
numq; robuſtā ⁊ extentum brachiū vt educeret te dñs de⁹
tuus. Sic faciet cunctis populis quos metuis. Inſuper ⁊
lo + ſcabro † ſcrabꝛones mittet dominus deus tuus in eos: donec de-
D leat omnes atq; diſperdat qui te fugerint ⁊ latere non po-
terint. Non timebis eos: quia dominus deus tuus in me-
dio tui eſt deus magnus ⁊ terribilis. Ipſe conſumet natio-
nes has in cōſpectu tuo paulatim atq; per partes. Nō po-
teris eas delere pariter: ne foꝛte multiplicentur ꝯtra te be-
ſtie terre. Dabitq; eos dñs deus tuus in ꝯſpectu tuo ⁊ in-
lo + ſuggeſtiq; terficiet illos donec penitus deleant. Tradetq; † reges eo-
rum in manus tuas ⁊ diſperdes noīa eoꝛum ſub celo. Nul-
lus poterit reſiſtere tibi donec cōteras eos. Sculptilia eo-
rū igne combures. Non cōcupiſces argentū ⁊ aurū de q̄-
Mach. 12. f. bus facta ſūt: neq; aſſumes ex eis tibi q̄cq̄: ne offendas ꝓ-
lo + ne. pter ea: quia abominatio eſt dñi dei tui: † nec inferes quip-
piam ex idolo in domum tuam ne fias anathema ſicut et il-
lud eſt. Quaſi ſpurciciam deteſtaberis ⁊ velut inquinamē-
tum ac ſoꝛdes abominationi habebis q: anathema eſt.

¶ Cap. Sum. Memoꝛantur afflictiones ⁊ beneficia que
receperunt in deſerto. Capitulum. VIII.

A Omne mandatū qđ ego precipio tibi ho-
die caue diligenter vt facias: vt poſſitis vi-
uere ⁊ multiplicemini: ingreſſiq; poſſidea-
tis terrā pro qua iurauit dñs patribus ve-
ſtris. Et recoꝛdaberis cūcti itineris ꝑ qđ
adduxit te dñs deus tu⁹ quadraginta an-
nis per deſertū: vt affligeret te atq; tēptaret: ⁊ nota fierent
que in tuo aīo verſabantur vtrum cuſtodires mandata il-
lius: an nō. Afflixit te penuria ⁊ dedit tibi cibū manna † qđ
lo + quem. ignoꝛabas tu ⁊ patres tui: vt oſtenderet tibi quod nō in ſo
lo pane viuat homo: ſed in omni verbo quod egreditur de
Mat. 4. a. oꝛe † domini. Veſtimentū tuum quo operiebaris nequaq̄
Luce. 4. a. vetuſtate defecit: et pes tuus non eſt ſubtritus. Et qua-
lo + dei. dragеſimus annus eſt: vt recogites in coꝛde tuo: quia ſicut
B erudit filium ſuum homo: ſic dominus tuus erudiuit te: vt
cuſtodias mandata domini dei tui: ⁊ ambules in vijs eius
⁊ timeas eum. Dominus enim deus tuus introducet te in
terram bonam: terram riuoꝛum: aquarumq; ⁊ fontiū in cu-
ius campis ⁊ montibus erumpunt fluuioꝛum abyſſi terram
frumenti hoꝛdei ac vinearum in qua ficus et malogranata
⁊ oliueta naſcuntur: terram olei ac mellis vbi abſq; vlla pe-
nuria comedes panem tuum: ⁊ rerū omnium abundātia ꝑ-
frueris cuius lapides ferrum ſunt: ⁊ de mōtibus eius eris
metalla fodiuntur: vt cum comederis ⁊ ſatiatus fueris: be-
nedicas domino deo tuo: pro terra optima quam dedit ti-
bi. Obſerua ⁊ caue ne quando obliuiſcaris domini dei tui: C
⁊ negligas mandata eius atq; iudicia ⁊ cerimonias: quas
ego pꝛecipio tibi hodie: ne poſtq̄ comederis ⁊ ſatiatus fue-
ris: domos pulchꝛas edificaueris ⁊ habitaueris in eis: ha-
bueriſq; armenta boum ⁊ ouium greges argenti ⁊ auri cū-
ctarūq; rerum copiā: eleuetur coꝛ tuū ⁊ nō reminiſcaris do
mini dei tui: qui eduxit te de terra egypti: de domo ſeruitu
tis: ⁊ ductoꝛ tuus fuit in ſolitudine magna atq; terribili: in
qua erat ſerpens flatu adurens ⁊ ſcoꝛpio ac dipſas et nulle
omnino aque: qui eduxit riuos de petra duriſſima: ⁊ ciba- De cōſe. diſt.
uit te manna in ſolitudine quod neſcierunt patres tui. Et c. tenera. ⁊ ꝑ.
poſtq̄ afflixit ac pꝛobauit te ad extremum miſertus eſt tui: D
ne diceres in coꝛde tuo: foꝛtitudo mea ⁊ robur manus mee
hec mihi omnia pꝛeſtiterūt: ſed recoꝛderis dñi dei tui q̄ ipſe
vires tibi ꝓbuerit: vt impleret pactū ſuum ſuꝑ quo iurauit
patribus tuis ſicut pꝛeſens indicat dies. Sin aūt oblitus
domini dei tui ſecutus fueris deos alienos colueriſq; il-
los ⁊ adoꝛaueris: ecce nūc ꝓdico tibi q̄ omnino diſpereas.
Sicut gentes quas deleuit dñs in introitu tuo: ita et vos
peribitis ſi inobedientes fueritis voci dñi dei veſtri.

¶ Cap. Sum. Repꝛimitur victoꝛie future ſuperbia. ⁊ me-
moꝛatur culpa pꝛeterita: de vitulo adoꝛato: ⁊ murmure: ⁊ ſe
pulchꝛis cōcupiſcentie: ſupꝛa Numeri. xj. Ca. IX.

A Udi iſrael. Tu trāſgredieris hodie ioꝛ
danē: vt poſſideas nationes maximas
⁊ foꝛtioꝛes te ciuitates ingētes: ⁊ ad ce
lū vſq; muratas: ppl'ꝫ magnū atq; ſub-
limē filios enachim q̄s ipſe vidiſti ⁊ au
diſti: quib⁹ nullus pōt ex aduerſo reſi-
ſtere. Scies ergo hodie q̄ dñs deus tuus
ipſe tranſibit añ te ignis deuoꝛans atq; cōſumens: q̄ conte-
rat eos ⁊ deleat atq; diſꝑdat ante faciē tuā velociter ſicut
locutus eſt tibi. Ne dicas in coꝛde tuo: cū deleuerit eos do
minus de⁹ tuus in cōſpectu tuo: pꝛopter iuſtitiam meā in-
troduxit me dñs: vt terram hanc poſſiderem: cum pꝛopter
impietates ſuas iſte delete ſunt nationes. Neq; enī ꝓpter
iuſtitias tuas ⁊ equitatem coꝛdis tui ingredieris: vt poſſi-
deas terras eaꝝ: ſed q: ille egerunt † impie: introeūte te Alo + impie-
delete ſunt: ⁊ vt cōpleret verbum ſuum dominus: quod ſub tatem.
iuramento pollicitus eſt patribus tuis abꝛaam: iſaac ⁊ ia-
cob. Scito ergo q̄ non ꝓpter iuſtitias tuas dñs de⁹ tuus B
dederit tibi terram hanc optimam in poſſeſſionē: cum du-
riſſime ceruicis ſit populus. Memento ⁊ ne obliuiſcaris
quomodo ad iracundiam pꝛouocaueris dñm deum tuum
in ſolitudine: ⁊ ex eo die quo egreſſus es ex egypto vſq; ad
locum iſtum ſemper aduerſum dñm contendiſti. Nam et in
oꝛeb pꝛouocaſti eū: ⁊ iratus delere te voluit: quando aſcē-
di in montem vt acciperē duas tabulas lapideas pacti qđ
pepigit vobiſcum deus: ⁊ perſeueraui in monte. xl. diebus
ac noctibus: panem non comedens ⁊ aquam non bibens.
Dediтq; mihi domin⁹ duas tabulas lapideas ſcriptas di-
gito dei: ⁊ continentes omnia verba que vobis locutus eſt
in monte de medio ignis: quando concio populi congrega
ta eſt. Cumq; trāſiſſent quadraginta dies et totidē noctes
dedit mihi dominus duas tabulas lapideas: tabulas fede
ris: dixitq; mihi. Surge ⁊ deſcende hinc cito: quia populus
tuus quem eduxiſti de egypto deſeruerunt velociter viam Exodi. 32. b.
quā demonſtraſti eis: feceruntq; ſibi conflatile. Rurſumq;
ait dominus ad me. Cerno q̄ popul⁹ iſte dure ceruicis ſit. Alo + ſuper-
Dimitte me vt conteram eum ⁊ deleam nomen eius † de ſub eſt de.
celo: et conſtituam te ſuper gentem que hac maioꝛ ⁊ foꝛtioꝛ
ſit. Cumq; de monte ardēte deſcenderē: ⁊ duas tabulas fe-
deris vtraq; tenerē manu: vidiſſemq; peccaſſe vos dño deo
veſtro

veſtro: ⁊ feciſſe vobis vitulum conflatilem ac deſeruiſſe velo
Dis.c. leta ſ.moyſes pendens sōte. citer viam eius quã vobis oſtẽderat: proieci tabulas de ma
nibus meis: confregiq̃ eas in conſpectu veſtro. Et procidi
ante dñm ſicut prius quadraginta diebus ⁊ noctibus panẽ
non comedẽs ⁊ aquam non bibẽs propter omnia peccata
veſtra que geſſiſtis contra dñm: ⁊ eum ad iracundiã prouo
caſtis. Timui enĩ indignationẽ ⁊ iram illius qua aduerſum
vos cõcitatus delere vos voluit. Et exaudiuit me dñs etiã
hac vice. Aduerſuȝ aaron ꝙ vehementer iratus voluit eum
cõterere ⁊ ꝓ illo ſimiliter deprecatus ſuȝ. Pctm̃ aũt veſtrũ
qḋ feceratis. i. vitulũ arripiẽs: igne cõbuſſi: ⁊ in fruſta com
D minuens omninoq̃ in puluerẽ redigens proieci in torrentẽ
qui de monte deſcendit. In incendio q̃ꝫ ⁊ in tentatione ⁊ in
ſepulchris cõcupiſcentie prouocaſtis dñm: et qñ miſit vos
de cades berne dicẽs. Aſcendite ⁊ poſſidete terrã quã dedi
vobis: ⁊ contẽpſiſtis iperiũ dñi dei veſtri: ⁊ non credidiſtis
ei: neq̃ vocẽ eius audire voluiſtis: ſed ſemꝑ fuiſtis rebelles
a die qua noſſe vos cepi. Et iacui corã dño quadraginta
diebus ac noctibus quib' eũ ſuppliciter deꝑcabar: ne dele
ret vos vt fuerat cõminatus ⁊ orans dixi. Dñe deus ne diſ-
perdas pplm̃ tuum ⁊ hereditatem tuã quã redemiſti in ma
gnitudine tua quos eduxiſti de egypto in manu forti. Re-
cordare ſeruorũ tuorũ abraã iſaac ⁊ iacob. Ne aſpicias du
riciam populi huius ⁊ impietatem atq̃ peccatũ: ne forte di
cant habitatores terre de qua eduxiſti nos: nõ poterat do-
minus introducere eos in terram quã pollicitus eſt eis: et
oderat illos: idcirco eduxit vt interficeret eos in ſolitudine
qui ſunt populus tuus ⁊ hereditas tua: quos eduxiſti ĩ for-
titudine tua magna ⁊ in brachio tuo extento.

¶ Ca. Sum. De ſecũdis tabulis: de morte aarõ: de ſepa-
tione ⁊ miniſterio trib' leui: de timẽdo amãdoq̃ dñõ: ꝙ cir
cũcidãt ꝓpucia cordiũ: peregrinos amẽt ꝑ nomẽ dei iurẽt.

Capi. X.

A Exo.34.a. In tempore illo dixit dñs ad me. Dola tibi
duas tabulas lapideas ſicut priores fue-
runt: ⁊ aſcende ad me in montẽ: faciesq̃ ar
cam ligneã ⁊ ſcribaȝ in tabulis verba que
fuerũt in his quas ante ꝯfregiſti: poneſq̃
eas in arca. Feci igitur arcaȝ de lignis ſe-
† repoſui tabulas. thim. Cũq̃ dolaſſem duas tabulas lapideas † inſtar prio-
rum: aſcendi in montẽ habens eas in manibus. Scripſitq̃
in tabulis iuxta id quod pri' ſcripſerat verba decẽ que lo-
B cutus eſt dominus ad vos in monte de medio ignis: quan
do populus congregatus eſt: ⁊ dedit eas mihi. Reuerſuſq̃
de monte deſcendi: ⁊ poſui tabulas in arcam quam fecerã:
B que hucuſq̃ ibi ſunt ſicut mihi precepit dñs. Filij aũt iſrael
Nume.20.d. mouerũt caſtra ex beroth filiorũ iachan in moſera: vbi aarõ
mortuus ⁊ ſepultus eſt: pro quo ſacerdotio functus eſt elea
zar filius eius. Inde venerũt in gadga. De quo loco profe-
cti caſtrametati ſunt in iethabatha: in terrra aquarum atq̃
b † ſeparauit torrentium. Eo tp̃e † ſeparaui tribũ leui vt portaret arcã fe
deris dñi: ⁊ ſtaret corã eo in miniſterio ac benediceret in no
mine illius vſq̃ in p̃ſentẽ diem. Quã ob rem non habuit leui
partẽ neq̃ poſſeſſionẽ cũ fratribus ſuis: q: ipſe dñs poſſeſ-
ſio eius eſt: ſicut ꝓmiſit ei dñs deus tuus. Ego aũt ſteti in
monte ſicut prius quadraginta dieb' ac noctibus: exaudi-
uitq̃ me dñs etiã hac vice ⁊ te ꝑdere noluit. Dixitq̃ mihi.
C Vade ⁊ precede pplm̃ vt ingrediatur ⁊ poſſideat terrã quaȝ
Supra.6.b. iuraui patribus eorum vt traderẽ eis. Et nunc iſrael quid
dñs deus tuus petit a te: niſi vt timeas dñm deum tuum: et
ambules in vijs eius ⁊ diligas eum: ac ſeruias dño deo tuo
in toto corde tuo: ⁊ in tota anima tua: cuſtodiaſq̃ mandata
domini ⁊ cerimonias eius quas ego hodie precipio tibi vt
bene ſit tibi? En dñi dei tui celum eſt: et celum celi: terra et
omnia que in ea ſunt: ⁊ tñ patribus tuis conglutinatus eſt
dñs: ⁊ amauit eos: elegitq̃ ſemẽ eorum poſt eos: id eſt vos
de cunctis gentibus: ſicut hodie ꝯprobaẜ. Circũcidite igiẜ 22.q.2.c.ſi.1 ꝑ.
preputiũ cordis veſtri: ⁊ ceruicẽ veſtrã ne induretis ampli' ꝓputiũ. l glo.
D
q: dñs deus veſter ipſe eſt deus deorũ: ⁊ dñs dominantium 87.di.c. deſo
deus magnus ⁊ potẽs: ⁊ terribilis qui perſonã nõ accepit: latis.
nec munera. Facit iudiciũ pupillo ⁊ vidue: amat peregrinũ
⁊ dat ei victũ atq̃ veſtitum. Et vos ergo amate peregrinos
q: ⁊ ipſi fuiſtis aduene in terra egypti. Dñm deum tuum ti- Supra. 6.b.
mebis ⁊ ei ſoli ſerules. Ipſi adherebis: iurabiſq̃ in nomine
illius. Ipſe eſt laus tua ⁊ deus tuus q̃ fecit tibi hec magna-
lia ⁊ terribilia q̃ viderunt oculi tui. In ſeptuaginta anima Gene.46.c.
libus deſcenderant patres tui in egypto: ⁊ ecce nũc multi-
plicauit te dñs deus tuus ſicut aſtra celi.

¶ Ca. Sum. De ſignis factis ꝯtra pharaonẽ ⁊ egyptũ. de
dathan ⁊ abyron: ꝙ terra ꝓmiſſa nõ eſt ſicut egypt': de ſcri
benda lege in cordib': ⁊ ꝓ ſigno in manib': et inter oculos
collocetur: de benedictione ſi cuſtodient mandata: maledi-
ctione ſi negligunt. Cap̃. XI.

Ama itaq̃ dñm deũ tuum ⁊ obſerua prece A
pta ei' ⁊ cerimonias: iudicia atq̃ mãdata
omni tp̃e. Cognoſcite hodie q̃ ignorãt fi-
lij veſtri qui nõ viderũt diſciplinã domini
dei veſtri: magnalia eius ⁊ robuſtã manũ
extentũq̃ brachiũ: ſigna ⁊ opera que fecit
in medio egypti pharaoni regi ⁊ vniuerſe terre ei': omniq̃
exercitui egyptiorũ ⁊ equis ac curribus quomodo operue
rint eos aque maris rubri: cum vos perſequerenẜ: ⁊ delere
rit eos dñs vſq̃ in p̃ſentem diem: vobiſq̃ que fecerit in ſoli-
tudine donec veniretis ad hunc locuȝ ⁊ dathan atq̃ abyrõ:
filijs eliab: qui fuit filius rubẽ. Quos aperto ore ſuo terra Nume.16.d.
abſorbuit cum domibus ⁊ tabernaculis ⁊ vniuerſa ſubſtan B
tia eorũ: quã habebant in medio iſraelis. Oculi veſtri vide-
rũt omnia opera dñi magna que fecit vt cuſtodiatis vniuer
ſa mandata illius que ego hodie precipio vobis: ⁊ poſſitis
introire ⁊ poſſidere terram ad quam ingredimini: multoq̃
in ea viuatis tp̃e: quã ſub iuramẽto pollicitus eſt dñs patri
bus veſtris: ⁊ ſemini eorũ lacte ⁊ melle manentẽ. Terra enĩ
ad quã ingredieris poſſidendam: non eſt ſicut terra egypti
de qua exiſti vbi iacto ſemine in ortorum morẽ aque ducunẜ
irrigue: ſed montuoſa eſt ⁊ campeſtris: de celo expectans
pluuias quã dñs deus tuus ſemper inuiſit: ⁊ oculi illius in
ea ſunt a principio anni vſq̃ ad finem ei'. Si ergo obedieri
tis mandatis meis que ego hodie precipio vobis: vt diliga Infra eodem
tis dñm deum veſtrũ: ⁊ ſeruiatis ei in toto corde veſtro: ⁊ in Supra.10.a.
tota aĩa veſtra: dabit pluuiam terre veſtre † temporaneã ⁊ Al † tẽporiuã
ſerotinã: vt colligatis frumentũ ⁊ vinum ⁊ oleum feniq̃ ex
agris ad paſcenda iumenta: et vt ipſi comedatis ac ſature-
mini. Cauete ne forte decipiatur cor veſtrum: ⁊ recedatis a
dño: ſeruiatiſq̃ dijs alienis ⁊ adoretis eos: iratuſq̃ domi-
nus claudat celũ ⁊ pluuie nõ deſcendant: nec terra det ger-
men ſuum: pereatiſq̃ velociter de terra optima quam dñs C
daturus eſt vobis. Ponite hec verba mea in cordibus ⁊ in Supra.6.b.
animis veſtris ⁊ ſuſpendite ea pro ſigno in manibus ⁊ inter
oculos veſtros collocate. Docete filios vr̃os vt illa meditẽ
tur. Quando ſederis in domo tua et ambulaueris in via et
accubueris atq̃ ſurrexeris ſcribes ea ſuꝑ poſtes ⁊ ianuas
domus tue: vt multiplicentur dies tui et filiorum tuorum
in terra quam iurauit dominus patribus tuis vt daret eis
q̃diu celum immineret terre. Si enim cuſtodieritis man- Supra eodeȝ
data que ego precipio vobis: ⁊ feceritis ea: vt diligatis do
minum deũ veſtrum: ⁊ ambuletis in omnibus vijs eius ad-
herentes ei diſperdet dominus omnes gẽtes iſtas ante fa-
ciem veſtrã: ⁊ poſſidebitis eas que maiores ſunt ⁊ fortiores
vobis. Omnis locus quẽ calcauerit pes veſter: veſter erit. Joſue.1.a.
A deſerto ⁊ a libano ⁊ flumine magno eufrate vſq̃ ad mare Di.1.c. oẽs poſt doctores

occidentale erunt termini veſtri. Nullus ſtabit contra vos
Terrorē vr̄m ⁊ formidinē dabit dñs deꝰ veſter ſup omē ter-
ram quā calcaturi eſtis: ſicut locutꝰ eſt vobis. En ꝓpono i
B ꝯſpectu veſtro hodie bñdictionē ⁊ maledictionē. Bñdictio-
nem ſi obedieritis mādatis dñi dei vr̄i ꝙ ego hodie ꝑcipio
vobis: maledictionē ſi nō obedieritis mādatis dñi dei vr̄i:
ſed receſſeritis de via quā ego nūc oſtēdo vobis: ⁊ ambula-
ueritis poſt deos alienos quos ignoratis. Cū vero introdu-
xerit te dñs deus tuꝰ in terrā ad quam ꝑgis habitandā: po-
nes bñdictionē ſup montē garizim: maledictionē ſup mō-
tem hebal ꝙ ſunt trās iordanē poſt viam ꝙ vergit ad ſolis
occubitū in terra chananei qui habitat in cāpeſtribus con-
tra galgalā: que eſt iuxta vallem tendentē ⁊ intrantē ꝓcul.
Vos enī tranſibitis iordanē vt poſſideatis terrā quā dñs
deus veſter daturꝰ eſt vobis. vt habeatis ⁊ poſſideatis il-
lam. Videte ergo vt impleatis cerimonias atq; iudicia que
ego hodie ponam in conſpectu veſtro.

¶ Ca. Sum. De deſtruenda idololatria: de decimis ⁊ pri-
mitijs: de manducando in loco quē dñs elegerit: de ſangui-
ne non comedendo. Ca. XII.

A Ec ſunt precepta atq; iudicia ꝙ facere de-
betis in terra quam dñs deus patrū tuo⁊
daturus eſt tibi: vt poſſideas eam cunctis
diebus quibꝰ ſup humū gradieris. Sub-
uertite oīa loca in quibus coluerūt gētes
ꝙs poſſeſſuri eſtis: deos ſuos ſuper mōtes
Supra. 7. a. Ara † eorum. Exo. 34. b.
excelſos ⁊ colles ⁊ ſubter oē lignum frondoſum. Diſſipate
aras † earū ⁊ cōfringite ſtatuas lucos igne cōburite: ⁊ ido-
la cōminuite: diſperdite noīa eo⁊ de locis illis. Nō facietis
ita dño deo vr̄o: ſꝫ ad locū quem elegerit dñs deus veſter
de cunctis tribubꝰ veſtris vt ponat nomē ſuū ibi ⁊ habitet
in eo: venietis ⁊ offeretis in loco illo holocauſta ⁊ victimas
veſtras: decimas ⁊ primitias manuū veſtrarū ⁊ vota atq;
donaria primogenita boum ⁊ ouiū. ⁊ comedetis ibi in ꝯſpe-
12. q. 1. §. his ita. 15. q. 1. §. ꝺ his. x. c. ſi.
ctu dñi dei veſtri: ac letabimini in cunctis ad que miſeritis
manū vos ⁊ domus veſtre in ꝙbus benedixerit vobis dñs
deus veſter. Non facietis ibi que nos hic facimꝰ hodie ſin-
B
De decī. c. 1. §. Erant quoq;. De ꝯſe. di. 1. c. ſicut.
guli ꝙd ſibi rectū videt. Neq; enī vſq; in preſens tp̄s veni-
ſtis ad requiē ⁊ poſſeſſionē quā dñs deus veſter daturꝰ eſt
vobis. Trāſibitis iordanē ⁊ habitabitis in terra quā dñs
deus veſter daturus eſt vobis vt requieſcatis a cunctis hoſti-
bus ꝑ circuitum ⁊ abſq; vllo timore habitetis in loco quē
elegerit dñs deus vr̄: vt ſit nomē eius in eo. Illuc oīa ꝙ pre-
cipio cōferetis holocauſta ⁊ hoſtias ac decimas ⁊ p̄mitias
manuū veſtrarū: ⁊ quicꝗd precipuū eſt in muneribꝰ que vo-
uiſtis domino. Ibi epulabimini coram domino deo veſtro
vos ⁊ filij ac filie veſtre: famuli ⁊ famule: atq; leuites qui in
vrbibus veſtris cōmorant. Neq; enī habet aliā partē ⁊ poſ-
ſeſſionem inter vos. Caue ne offeras holocauſta tua in oī lo-
co quem videris: ſed in eo quē elegerit dñs in vna tribuū
tuarū offeres hoſtias: ⁊ facies quecūq; precipio tibi. Sin
autē comedere volueris: ⁊ te eſus carniū delectauerit occi-
de ⁊ comede iuxta bñdictionem dñi dei tui quā dedit tibi
in vrbibus tuis: ſiue immundū fuerit: hoc eſt maculatum et
debile: ſiue mundū: hoc eſt integrū ⁊ ſine macula qd̓ offerri
E licet: ſicut capream ⁊ ceruum comedes: abſq; eſu dumtaxat
ſanguinis: quē ſup terrā quaſi aquā effundes. Nō poteris
comedere in oppidis tuis decimā frumenti ⁊ vini ⁊ olei tui,
primogenita armentorū ⁊ peco⁊ ⁊ oia ꝙ voueris et ſponte
offerre volueris ⁊ primitias manuū tuarū: ſed corā dño deo
tuo comedes ea in loco quē elegerit dñs deus tuus: tu ⁊ fi-
lius tuus ⁊ filia: ſeruꝰ ⁊ famula: atq; leuites ꝙ manent in vr-
bibus tuis: ⁊ letaberis ⁊ reficieris corā dño deo tuo in cūc-
Infra. 19. c. tis ad ꝙ extenderis manū tuā. Caue ne derelinquas leuitē
in omni tp̄e quo verſaris in terra. Qñ dilatauerit dñs deus
tuus terminos tuos: ſicut locutꝰ eſt tibi: ⁊ volueris veſci car-
nibus quas deſiderat aīa tua: locus aūt quem elegerit dñs
deus tuꝰ: vt ſit nomē eius ibi: ſi ꝓcul fuerit occides de armē-
tis ⁊ pecoribꝰ ꝙ habueris ſicut ꝑcepit tibi ⁊ comedes in Infra. [?]
oppidis tuis vt tibi placet. Sicut comedit caprea ⁊ ceruus
ita veſceris eis: ⁊ mūdus ⁊ immundus in cōe veſcent: hoc ſolū
caue ne ſanguinē comedas. Sanguis enī eo⁊ ꝓ aīa eſt: ⁊ id-
circo nō debes aīam comedere cū carnibꝰ: ſed ſup terrā
fundes quaſi aquā vt bene ſit tibi ⁊ filijs tuis poſt te: cū fece-
ris qd̓ placeat in ꝯſpectu dñi. Que aūt ſanctificaueris ⁊ vo- D
ueris dño tolles ⁊ venies ad locū quē elegerit dñs: ⁊ offeres
oblatiōes tuas carnē ⁊ ſanguinē ſup altare dñi dei tui. Sā-
guinem hoſtiarum fundes in altari: carnibus autē ipſe veſ-
ceris. Obſerua ⁊ audi omnia ꝙ ego ꝑcipio tibi vt bene ſit Infra. 19.
tibi ⁊ filijs tuis poſt te in ſempiternum: cū feceris quod bo-
num eſt ⁊ placitum in cōſpectu dñi dei tui. Quando diſper-
diderit dñs deus tuus ante faciem tuam gentes ad ꝙs in-
gredieris poſſidendas: ⁊ poſſederis eas atq; habitaueris
in terra earū: caue ne imiteris eas poſtꝗ te fuerit introeū-
te ſubuerſe: ⁊ requiras cerimonias earū dicens. Sicut co-
luerunt gentes iſte deos ſuos: ita ⁊ ego colā. Nō facies ſi-
militer dño deo tuo. Omnes enī abominationes ꝙs auer-
ſatur dñs fecerunt dijs ſuis offerentes filios ⁊ filias: et cō-
burentes igni. Quod precipio tibi hoc tantum facito dño
nec addas quicꝗ nec minuas.

¶ C. Sū. De falſo ꝓpheta: de ꝑſuadente idololatriam: de
anathemate: verbis perfidie. Ca. XIII.

I ſurrexerit i medio tui ꝓphetes: aut qui A
ſomniū vidiſſe ſe dicat: ⁊ predixerit ſignū
atq; portentū ⁊ euenerit qd̓ locutꝰ eſt: ⁊ di-
xerit tibi: eamus ⁊ ſequamur deos alienos
ꝙs ignoras: ⁊ ſeruiamꝰ eis. nō audies verba
ꝓphete illiꝰ aut ſomniatoris: q2 tēptat vos
dñs deus veſter: vt palā fiat vtrū diligatis eū an nō in toto cor- 16. q. 5. ca. [?]
de ⁊ in tota aīa vr̄a. Dñm deum vr̄m ſequimini ⁊ ipſū time- mirum. [?]
te: mādata illius cuſtodite ⁊ audite vocē eiꝰ. Ipſi ſeruietis 2. c. intelligi[?]
⁊ ipſi adherebitis. Propheta aūt ille aut fictor ſomniorum c. illud. an[?]
interficietur: q2 locutꝰ eſt vt vos auerteret a dño deo vr̄o ꝙ B
eduxit vos de terra egypti: ⁊ redemit vos de domo ſeruitu-
tis vt errare te faceret de via quā tibi ꝑcepit dñs deꝰ tuus
⁊ auferes malū de medio tui. Si tibi voluerit ꝑſuadere fra- 23. q. [?]
ter tuꝰ filius mr̄is tue: aut filius tuus vel filia ſiue vxor ꝙ eſt q. 4. c. in[?]
in ſinu tuo: aut amicus quē diligis vt aīam tuā clā dicēs. ea- in glo. ij.
mus ⁊ ſeruiamus dijs alienis quos ignoras tu et p̄res tui
cūctarū i circuitu gentiū ꝙ iuxta vel ꝓcul ſunt ab initio vſq;
ad finē terre nō acquieſcas ei nec audias neq; parcat ei ocu-
lus tuus vt miſerearis ⁊ occultes eū: ſed ſtatim interficies. C
Sit primā manus tua ſup eū: ⁊ poſt te oīs pp̄ls mittet ma-
num. Lapidibꝰ obrutus necabit: q2 voluit te abſtrahere a
dño deo tuo: ꝙ eduxit te de terra egypti ꝺ domo ſeruitutis
vt ⁊ oīs Iſrael audiens timeat: ⁊ nequaꝗ vltra faciat quip-
piam huius rei ſimile. Si audieris in vna vrbiū tuarū quas 24. q. 3. c. ſi[?] cū recto.
dominus deus tuus dabit tibi ad habitandum dicentes
aliquos: egreſſi ſunt filij belial de medio tui et auerterunt
habitatores vrbis tue atq; dixerunt: eamus vt ſeruiamus
dijs alienis quos ignoratis: quere ſollicite ⁊ diligenter rei
veritate ꝑfecta ſi inueneris certum eſſe qd̓ dicit: ⁊ abomina-
tionem hanc opere perpetratā ſtatim ꝑcuties habitatores
vrbis illius in ore gladij: ⁊ delebis eā: omnia que in illa ſunt
vſq; ad pecora. Quicquid etiā ſupellectilis fuerit: cōgrega- D
bis in medio platearum eius: ⁊ cū ipſa ciuitate ſuccendes:
ita vt vniuerſa conſumas domino deo tuo: et ſit tumulus
ſempiternus. Non edificabitur amplius: ⁊ non adherebit
de illo anathemate quicꝗ in manu tua: vt auertatur do-
minus ab ira furoris ſui: ⁊ miſereatur tui: multiplicetq; te

[illegible]

ſicut iurauit patribus tuis qñ audieris vocē dñi dei tui cu-
ſtodiens oia precepta eius que ego precipio tibi hodie vt
facias qd placitum eſt in cōſpectu domini dei tui.

¶ Ca.Sum. De nō imitando ritū gentium ſup mortuo: de
aialibus mundis ⁊ immūdis ad eſum hedū in lacte matris
nō coquendū: de decimis vendendis. Capi.XIIII.

B Supra.7.a i.d. Leuiti.11.a. Filij eſtote dñi dei vri. Nō vos īcidetis
nec facietis caluitium ſup mortuo: qm̄
ppl's ſctūs es dño deo tuo ⁊ te elegit
vt ſis ei ī ppl'm peculiarē de cūctis gē-
tib⁹: q̄ ſunt ſup terrā. Ne comedatis q̄
īmunda ſunt. Hoc eſt animal qd come
dere debetis bouē ⁊ ouē ⁊ caprā ceruū
⁊ caprcā: bubalū: tragephalū: pygar-
gū: origem: camelopardū. Oē aial qd ī duas ptes findit vn-
gulā ⁊ ruminat comedetis. De his aūt q̄ rumināt ⁊ vngulā
nō findūt hec comedere nō debetis: camelū leporē ⁊ chiro
B gryliū: q: rumināt ⁊ nō diuidūt vngulā: immūda erūt vobis
Sus q̄ qm̄ diuidit vngulā ⁊ nō ruminat īmūda erit. Car-
nibus eoꝝ nō veſcemini ⁊ cadauera nō tāgetis. Hec come-
detis ex oibus q̄ mouent̄ in aq̄s. Que hñt pēnulas ⁊ ſqua-
mas comedetis: q̄ abſq̄ pēnulis ⁊ ſquamis ſunt: ne come-
datis: q: imūda ſunt. Oēs aues mūdas comedite: imūdas
ne comedatis: aquilā ſc3 ⁊ griphē ⁊ halietū: ixō ⁊ vulturē
ac miluū iuxta genus ſuū: ⁊ oē corui gñis: ⁊ ſtruthionē ac
noctuā ⁊ larū atq̄ accipitrē iuxta gen⁹ ſuū: herodiū ac ci-
gnū ⁊ ibin ac mergulū: porphirionē ⁊ nycticoracē: onocro-
talū ⁊ caradriū: ſingula in gñe ſuo: vpupā q̄ ⁊ veſpertilio-
nē ⁊ oē qd reptat ⁊ pēnulas h3: immundū erit nec comedet̄.
C Oē qd mūdū ē comedite. Quicq̄d aūt morticiniū eſt neve-
ſcamini ex eo. Peregrino q̄ itra portas tuas eſt da vt come
Exo.23.c.⁊ ſ.d. dat: aut vēde ei: quia tu populus ſctūs dñi dei tui es. Non
Al' + frugib⁹ q̄ coques hedū ī lacte mr̄is ſue. Decimā ptē ſepabis de cun-
ctis † fructib⁹ tuis q̄ naſcunt̄ ī terra p annos ſingulos: ⁊ co
medes in ɔſpectu dñi dei tui ī loco quē elegerit vt ī eo nomē
illi⁹ inuocet̄: decimā frumēti tui ⁊ vini ⁊ olei ⁊ pmogenita d̄
armētis ⁊ ouib⁹ tuis: vt diſcas timere dñm deū tuū ī omni
tpe. Cū aūt lōgio: fuerit via ⁊ loc⁹ quē elegerit dñs de⁹ tu⁹
tibiq̄ bñdixerit: nec potueris ad eū hec cūcta portare: ven-
des oia ⁊ ī pciū redigeſ: portabiſq̄ manu tua ⁊ pficiſceris
D ad locū quē elegerit dñs de⁹ tuus: ⁊ emes ex eadē pecunia
Supra.12.c. quicq̄d tibi placuerit ſiue ex armētis ſiue ex ouibus. vinum
c.1.§.his q̄ ⁊ ſiccrā: ⁊ omne qd deſiderat aia tua: ⁊ comedes corā do-
mino deo tuo ⁊ epulaberis tu ⁊ dom⁹ tua et leuita q̄ intra
q.1.de his. portas tuas eſt. Caue ne derelinquas eū: q: nō habet aliā
ī factis.c.de parté in poſſeſſione tua. Anno tertio ſeparabis aliā decimā
mc.q.3.§.ſi- ex omnibus q̄ naſcuntur tibi eo tēpore et repones intra ia-
s etiam. nuas tuas: venietq̄ leuites qui aliam nō habet partem nec
§.7.c.oēs de poſſeſſionē tecū: ⁊ peregrinus atq̄ pupillus ⁊ vidua q̄ itra
De cōſe.diſ.5. portas tuas ſunt: ⁊ comedent ⁊ ſaturabunt̄: vt bñdicat tibi
.quadrageſi dñs de⁹ tu⁹ in cūctis operibus manuū tuarū que feceris.

¶ Ca.Sum. De remiſſione anni ſeptimi: de ſeruo hebreo
vendito ⁊ ancilla: de ſanctificatiōe ⁊ opere: de eſu ⁊ macula
primo genitorum. Cap̄.XV.

B Septimo anno facies remiſſionē que hoc
ordine celebrabit̄. Cui debet̄ aliq̄d ab ami
co vel pximo ac fratre ſuo repetere nō po
terit: q: ann⁹ remiſſiōis eſt dñi. A peregri
no ⁊ aduena exiges: ciuē ⁊ ppinquū repe
tēdi nō habes poteſtatē. Et oino indigēs
⁊ medicus nō erit iter vos: vt bñdicat tibi dñs de⁹ tuus in
terra quā traditur⁹ eſt tibi in poſſeſſionē: ſi tñ audieris vo-
cē dñi dei tui: ⁊ cuſtodieris vniuerſa q̄ iuſſit: ⁊ q̄ ego hodie
pcipio tibi: bñdicet tibi vt pollicit⁹ eſt. Fenerabis gētibus
Infra.28.c. multis: ⁊ ipſe a nullo accipies mutuū. Dñaberis nationib⁹
plurimis ⁊ tui nō dñabit̄. Si vnus de fratribus tuis q̄ mo-
rantur intra portas ciuitatis tue in terra quā dñs de⁹ tuus B
datur⁹ eſt tibi ad paupertatē deuenerit: nō obdurabis cor
tuū: nec ɔtrahes manu: ſed aperies eā pauperi: ⁊ dabis mu
tuum quo eū indigere pſpexeris. Caue ne forte † ſubrepat Al' + ſubri- piat.
tibi impia cogitatio: ⁊ dicas in corde tuo. Appropiquat ſe-
ptimus annus remiſſionis: ⁊ auertas oculos tuos a paupe
re fratre tuo: nolens ei qd poſtulat mutuū cōmodare: ne cla
met contra te ad dñm et † fiat tibi in peccatū: ſed dabis ei. Al' + ſiet.
Nec ages quippiā callide in eius neceſſitatibus ſubleuan-
dis: vt bñdicat tibi dñs deus tuus in omni tpe ⁊ in cunctis
ad q̄ manū miſeris. Nō deerūt pauperes in terra habitatio
nis tue: idcirco ego pcipio tibi vt aperias manū fratri tuo C
egeno ⁊ pauperi: q̄ tecū verſatur in terra. Cū tibi vendit⁹ Exo.21.a. Hiere.34.c.
fuerit frater tuus hebre⁹ aut hebrea ⁊ ſex annis ſeruierit ti
bi: in ſeptimo anno dimittes eū liberū: ⁊ quē libertate do-
naueris nequaq̄ vacuū abire patieris: ſed dabis viaticum
de gregib⁹ ⁊ de area ⁊ torculari tuo: quib⁹ dñs deus tuus
bñdixerit tibi. Memēto q̄ ipſe ſeruieris in terra egypti et
liberauerit te dñs de⁹ tuus ⁊ idcirco ego nūc precipio tibi.
Sin aūt dixerit: nolo egredi eo q̄ diligat te ⁊ domū tuam: ⁊
bene ſibi apud te eſſe ſentiat: aſſumes ſubulā ⁊ pforabis aurē
eius in ianua domus tue: ⁊ ſeruiet tibi vſq̄ in eternū: ancil-
le q̄ ſimiliter facies. Nō auertas oculos tuos quando di-
miſeris eos liberos: qm̄ iuxta mercedem mercennarij p ſex
annos ſeruiuit tibi: vt benedicat tibi dñs deus tuus in cū- D
ctis operibus que agis. De primo genitis tuis que naſcun
tur in armētis ⁊ ouibus tuis: quicquid eſt ſexus maſculini
ſanctificabis domino deo tuo. Nō operaberis in primoge
nito bouis: ⁊ non tondebis primogenita ouium. In cōſpe-
ctu domini dei tui comedes ea per annos ſingulos in loco
quem elegerit dominus: tu ⁊ domus tua. Sin autem habue
rit maculam: vel claudū fuerit vel cecum: aut in aliqua par-
te deforme vel debile: nō immolabitur domino deo tuo: ſed
intra portas vrbis tue comedes illud: tā mundus q̄ immū-
dus ſimiliter veſcentur eis quaſi caprea ⁊ ceruo. Hoc ſolū
obſeruabis vt ſanguinem eoꝝ non comedas: ſed effundes Supra.12.c.
in terram quaſi aquam.

¶ Ca.Sum. De immolatione phaſe: ⁊ nō in quolibet lo-
co: de alijs duabus ſolēnitatibus hebdomadarū ⁊ taberna
culorū: de iudicib⁹ ɔſtituēdis in portis: ⁊ q̄ nō accipiāt pſo
nā ⁊ munera: de luco ⁊ ſtatua nō faciēdis. Cap̄.XVI.

Obſerua menſem nouarū frugū ⁊ ver- B
ni primū tpis vt facias phaſe dño deo
tuo qm̄ in iſto menſe eduxit te dñs de⁹
tuus de egypto nocte. Immolabiſq̄
phaſe domino deo tuo de ouibus ⁊ de
bobus in loco quē elegerit dñs deus
tuus: vt habitet nomē ei⁹ ibi. Nō come
des in eo panē fermētatum. Septem
dieb⁹ comedes abſq̄ fermēto afflictionis panē: qm̄ in pa-
uore egreſſus es de egypto: vt memineris diei egreſſionis
tue de egypto oibus diebus vite tue. Nō apparebit fermē-
tatū in oibus terminis tuis ſeptē dieb⁹: ⁊ nō remanebit de
carnib⁹ eius: qd immolatū eſt veſpere in die primo vſq̄ ad
mane. Nō poteris immolare phaſe in qualibet vrbiū tuaꝝ B
quas dominus deus tuus daturus eſt tibi: ſed in loco quē
elegerit dominus deus tuus vt habitet nomē eius ibi. Im
molabiſq̄ phaſe veſpere ad ſolis occaſū: quando egreſſus
es de egypto ⁊ coques ⁊ comedes in loco quē elegerit do
minus deus tuus: maneq̄ conſurgens vades in taberna-
cula tua. Sex diebus comedes azima: et in die ſeptima:
quia collecta eſt domini dei tui: non facies opus. Septem
hebdomadas numerabis tibi ab ea die qua falcem in ſege-
tem miſeris: et celebrabis diem feſtum hebdomadarū do-
mino deo tuo oblationem ſpontaneam manus tue quam

offeres iuxta bñdictionem dñi dei tui: ꝛ epulaberis corã dño
deo tuo: tu ꝛ filius tuus ꝛ filia tua: ꝛ ſeruus tuus et ancilla
tua: ꝛ leuites q̄ eſt intra portas tuas ꝛ aduena ac pupillus ꝛ
vidua qui morant̄ vobiſcū in loco quē elegerit dñs de⁹ tu⁹
vt habitet nomē eius ibi: ꝛ recordaberis q̄m ſeruus fueris
in egypto: cuſtodieſq; ac facies q̄ tibi precepta ſunt. Solen
C nitatem q̄ꝫ tabernaculorum celebrabis p ſeptem dies quã-
do collegeris de area ꝛ torculari fruges tuas: ꝛ epulaberis
in feſtiuitate tua tu ꝛ filius tuus ꝛ filia ꝛ ſeruus tuus ꝛ an-
cilla: leuites q̄ꝫ ꝛ aduena ꝛ pupillus ac vidua q̄ intra portas
tuas ſunt. Septem diebus dño deo tuo feſta celebrabis in
loco quē elegerit dñs: benedicetq; tibi dñs deus tu⁹ in cũ-
ctis frugibus tuis: ꝛ in omni opere manuum tuaruꝫ: erisq;
in leticia. Tribus vicibus per annum apparebit oē maſculi
num tuuꝫ in conſpectu dñi dei tui in loco quē elegerit in ſo
lennitate azimoꝝ ꝛ in ſolennitate hebdomadarū: ꝛ in ſolēni
D tate tabernaculorum. Non apparebit ante dñm vacuus: ſꝫ
Exo.23.b.ꝛ 34.c. offeret vnuſquiſq; ſm q̄ habuerit iuxta benedictioneꝫ dñi
dei ſui quam dederit ei. Judices ꝛ magiſtros conſtitues in
Eccle.35.a. omnibus portis tuis quas dominus deus tuus dederit ti-
Decõſe.di.1.c. bi per ſingulas tribus tuas: vt iudicent populum iuſto iu-
ois chriſtian⁹ Als ✝ alteru- dicio: nec in ✝ alteram parteꝫ declinēt. Non accipies perſo
tram. nam nec munera: q̄ munera excecant oculos ſapientum et
Exo.23.a. mutant verba iuſtorum. Juſte quod iuſtum eſt perſequeris
Eccle.20.d. 11.q.3.c. pauꝑ. vt viuas et poſſideas terram quam dñs deus tuus dederit
tibi. Non plantabis lucum ꝛ omnem arborem iuxta altare
dñi dei tui: nec facies tibi atq; cõſtitues ſtatuam que odit
dominus deus tuus.

Cap. Sum. De hoſtia habente maculam: de pena ido-
lolatrie: de difficultate iudicij: de pena inobedientie: de ele-
ctione regis: de religione ipſius. Cap. XVII.

A Non immolabis dño deo tuo bouem ꝛ ouē
in quo eſt macula: aut quippiã vitij: q̄ abo
minatio eſt dño deo tuo. Cũq; reperti fue
rint apud te intra vnam portarum tuarum
quas dñs deus dabit tibi vir aut mulier q̄
faciãt malū in cõſpectu dñi dei tui: et trãſ-
grediantur pactum illius vt vadant ꝛ ſeruiant dijs alienis
ꝛ adorent eos ſolem ꝛ lunã ꝛ omnem militiã celi q̄ non pre-
cepi: ꝛ hoc tibi fuerit nunciatuꝫ audienſq; inquiſieris dili-
genter: ꝛ verū eſſe repereris: ꝛ abominatio facta eſt in iſrl̄
educes virū ac mulierē qui rem ſceleratiſſimã perpetrarunt
B ad portas ciuitatis tue ꝛ lapidibus obruent̄. In ore duorū
Infra.19. aut trium teſtiū peribit qui interficiet̄. Nemo occidat̄ vno
Mat.18.b. ɔtra ſe dicēte teſtimoniū. Man⁹ teſtiū prima interficiet eū
Jo.8.c. ꝛ manus reliq̄ ppl̄i extrema mittet̄: vt auferas malū de me-
1.Cor.13.a. Hebre.10.c. dio tui. Si difficile ꝛ ambiguū apud te iudiciū eſſe pſpexe-
1.Thim.5.d. ris inter ſanguinē ꝛ ſanguinē cauſam ꝛ cauſam: lepram ꝛ nõ
2.q.4.§.1. lepram ꝛ iudicium intra portas tuas videris verba variari
33.q.2.c. admo nere. ſurge ꝛ aſcende ad locum quem elegerit domin⁹ deus tuus:
35.q.6.§. fina. venieſq; ad ſacerdotes leuitici generis: ꝛ ad iudicem q̄ fue-
rit illo tēpore: quereſq; ab eis: qui indicabunt tibi iudicij ve
Supra.3.d. ritatem. ꝛ facies quodcũq; dixerint qui preſunt loco quem
elegerit dominus ꝛ docuerint te iuxta legē eius ſequeriſq;
ſententiã eoꝝ nec declinabis ad dexteram neq; ad ſiniſtrã.
Qui aũt ſuperbierit nolens obedire ſacerdotis imperio: q̄
C eo tempore miniſtrat domino deo tuo: ex decreto iudicis
11.q.3.c. abſit. morietur homo ille: ꝛ auferes malum de iſrael: cũctuſq; po-
4.q.1. in ſũma 25 q.1.c.2. pulus audiens timebit ✝ vt nullus deinceps intumeſcat ſu-
Als ✝ et. perbia. Cum ingreſſus fueris terram quam dominus deus
Infra.26.a. tuus dabit tibi ꝛ poſſederis eam: habitaueriſq; in illa et di-
xeris conſtituã ſup me regem ſicut habent oēs p circuitum
nationes: eum conſtitues quē dñs deus tuus elegerit de nu-
mero fratrum tuoꝝ. Non poteris alterius gentis hominē
D regē facere q̄ non ſit frater tuus. Cũq; fuerit conſtitut⁹ nõ
multiplicabit ſibi equos nec reducet ppl̄m in egyptū equita-
tus numero ſubleuatus pſertim cuꝫ dñs p̄ceperit vobis vt
nequaq̄ amplius p eandē viã reuertamini. Nõ habebit vxo
res plurimas q̄ alliciant aĩꝫ eius: neq; argēti ꝛ auri immēſa
põdera. Poſtq̄ aũt ſederit in ſolio regni ſui deſcribet ſibi
deuteronomiũ legis hui⁹ in volumine: accipiens exemplar
a ſacerdotibus leuitice trib⁹: ꝛ habebit ſecum: legetq; illud
oĩbus diebus vite ſue: vt diſcat timere dñm deũ ſuum ꝛ cu-
ſtodire verba ꝛ cerimonias eius q̄ in lege p̄cepta ſūt. Nec
eleuetur cor eius in ſuperbiam ſuper fratres ſuos: neq; de-
clinet in partem dexteram vel ſiniſtram vt longo tempore
regnet ipſe ꝛ ✝ filij eius ſuper iſrael. Als ✝ filij

Cap. Sum. De nulla parte leui dedita de parte ipſius
falſi prophete: de ſacrificijs q̄ leui ꝛ vbiq; miniſtret libere ꝛ
partes accipiat ciborum: de luſtratione filiorum ꝛ augurio
de propheta ſuſcitando: de ludibrio.

Capi. XVIII.

Non habebũt ſacerdotes ꝛ leuite et oēs q̄ A Nume. 18
de eadē tribu ſunt: partē ꝛ hereditatē cum 2.q.1.c. cl
reliquo pplo iſrael: q̄ ſacrificia dñi ꝛ obla 13.q.ſi ani conuenio.
tiones ei⁹ comedēt: ꝛ nihil aliud accipient
de poſſeſſione fratrū ſuoꝝ. Dñs eñi ipſe eſt
hereditas eoꝝ: ſicut locutus eſt illis. Hoc
erit iudiciū ſacerdotū a pplo ꝛ ab his q̄ offerũt victimas ſi-
ue bouē ſiue ouē immolauerint: dabũt ſacerdoti armuꝫ aut
ventriculū: primitias frumēti vini ꝛ olei: ꝛ lanarū parteꝫ ex
ouiū tõſione. Ipſum eñi elegit dñs deus tu⁹ de cũctis tri- B
bubus tuis vt ſtet ꝛ miniſtret nomini dñi dei tui ipſe et filij
ei⁹ in ſempiternū. Si exierit leuites ex vna vrbium tuarū ex
oĩ iſrael in qua habitet ꝛ voluerit venire deſiderans locum
quē elegerit dñs miniſtrabit ĩ noĩe dei ſui: ſicut oēs fratres
ei⁹ leuite q̄ ſtabunt eo tp̄e corã dño. Partē ciboꝝ eandem
accipiet quaꝫ ꝛ ceteri: excepto eo qḋ in vrbe ſua ex paterna
ei ſucceſſiõe debet̄. Qñ ingreſſus fueris terrã quã dñs de⁹
tuus dabit tibi caue ne imitari velis abominationes illarū
gentiū: nec inueniatur in te qui luſtret filiū ſuū aut filiã du- Simile ꝛ
cens per ignē: aut qui ariolos ſciſcitetur: ꝛ obſeruet ſomnia ſm leges.
atq; auguria: ne ſit maleficus nec incantator: neq; ✝ phito- al's ✝ ſupe
nes conſulat: ✝ nec diuinos ꝛ querat a mortuis veritatem. Als ✝ ne.
C Omnia enim hec abominatur dominus: ꝛ ppter iſtiuſmo-
di ſcelera delebit eos in introitu tuo. Perfect⁹ eris ꝛ abſq;
macula cum domino deo tuo. Gentes iſte quarum poſſi-
debis terram: augures et diuinos audiunt: tu auteꝫ a do- Actuũ.7.
mino deo tuo aliter inſtitutus es. Prophetam de gēte tua
et de fratribus tuis ſicut me ſuſcitabit tibi dominus deus
tuus ipſuꝫ audies vt petiſti a domino deo tuo in oreb quã-
do contio congregata eſt atq; dixiſti. Ultra non audiam Exo.20.c.
vocem domini dei mei: et ignem hunc maximum amplius
nõ videbo ne moriar. Et ait dominus mihi. Bene oĩa ſunt
locuti.

D locuti. ꝓphetã ſuſcitabo eis de medio fratrum ſuorum ſimilẽ tui: ⁊ ponã verba mea in ore eius loqueturq́ʒ ad eos oĩa que p̄cepero illi. Qui aũt verba ei⁹ que loquet̃ in noĩe meo audire noluerit: ego vltor exiſtã. Propheta aũt q̃ arrogantia deprauat⁹ voluerit loqui in noĩe meo que ego nõ p̄cepi illi vt diceret: aut ex noĩe alienoꝝ deoꝝ interficietur. Quod ſi tacita cogitatiõe reſponderis: quõ poſſum intelligere verbũ quod dñs nõ eſt locutus: hoc habebis ſignuʒ. Quod ſi in nomine dñi propheta ille predixerit ⁊ nõ euenerit: hoc dñs non eſt locutus: ſed per timorem animi ſui propheta confingit: ⁊ idcirco non timebis eum.

¶ Cap. Sum. De homicida fugiente: de tribus ciuitatibus refugij: de terris non transferendis: de falſo teſte non miſereberis eius: ſed animã pro anima. Cap. XIX.

A
Supra.12.d.
Nu.35.b
Joſue.20.a.
...c.illa.⁊.
...a.

Cum diſperdiderit dñs de⁹ tu⁹ gẽtes: quarũ tibi tradītur⁹ eſt terrã ⁊ poſſederis eã habitauerisq́ʒ in vrbibus eius ⁊ in edibus: tres ciuitates ſeparabis tibi in medio terre: quã dñs de⁹ tu⁹ dabit tibi in poſſeſſionẽ: ſternẽs diligẽter viã ⁊ in tres equaliter partes totã terre tue ꝓuinciam diuides: vt habeat e vicino q̃ propter homicidiũ profugus eſt quo poſſit euadere. Hec erit lex homicide fugiẽtis cuius vita ſeruãda eſt. Qui percuſſerit ꝓximũ ſuũ neſciẽs: ⁊ qui heri ⁊ nudiuſtertius nullum contra eũ odiũ habuiſſe cõprobat̃: ſed abiiſſe cũ eo ſimpliciter in ſiluã ad ligna cedẽda: ⁊ in ſucciſione lignoꝝ ſecuris † fugerit manũ: ferrũq́ʒ lapſũ de manubrio amicũ eius percuſſerit ⁊ occiderit: hic ad vnã ſupradictarũ vrbium confugiet ⁊ viuet: ne forſitan ꝓximus ei⁹ cuius effuſus eſt ſanguis dolore ſtimulatus ꝓſequat̃ ⁊ apprehendat eũ ſi longior via fuerit: ⁊ percutiat aĩam eius q̃ non eſt reus mortis: q: nullum cõtra eũ qui occiſus eſt odiũ prius habuiſſe mõſtrat̃. Idcirco precipio tibi vt tres ciuitates equalis intra ſe ſpacij diuidas. Cũ autẽ dilatauerit dominus deus tuus terminos tuos ſicut iurauit patribus tuis: ⁊ dederit tibi cunctaʒ terram quam eis pollicitus eſt. ſi tamẽ cuſtodieris mãdata ei⁹ ⁊ feceris que hodie precipio tibi: vt diligas dñm deũ tuum ⁊ ambules in vijs eius omni tp̄e: addes tibi tres alias ciuitates: ⁊ ſupradictarũ triuʒ vrbiũ numerũ duplicabis vt nõ effundat̃ ſanguis innoxius in medio terre quam dñs deus tuus dabit tibi poſſidendam: ne ſis ſanguinis reus. Siq́s aũt odio habẽs ꝓximũ ſuum inſidiatus fuerit vite eius: ſurgenſq́ʒ percuſſerit illũ ⁊ mortuus fuerit: fugeritq́ʒ ad vnam de ſupradictis vrbibus: mittent ſeniores ciuitatis illius et arripiẽt eum de loco effugij: tradẽtq́ʒ in manu ꝓximi cuius ſanguis effuſus eſt ⁊ morietur. Non miſereberis eius: ⁊ auferes noxium ſanguinem de iſrael: vt bene ſit tibi. Non aſſumes ⁊ transferes terminos proximi tui quos fixerunt priores in poſſeſſione tua quam dñs deus tuus dabit tibi in terram quam acceperis poſſidendam. Non ſtabit teſtis vnus contra aliquem quicquid illud peccati ⁊ facinoris fuerit: ſʒ in ore duorum aut trium teſtium ſtabit omne verbũ. Si ſteterit teſtis mendax contra hominẽ accuſans eum preuaricationis: ſtabunt ambo quorum cauſa eſt ante dominum in conſpectu ſacerdotum ⁊ iudicũ qui fuerint in diebus illis. Cumq́ʒ diligentiſſime perſcrutantes inuenerint falſum teſtem dixiſſe contra fratrem ſuum mendacium: reddent ei ſicut fratri ſuo facere cogitauit: ⁊ auferes malũ de medio tui vt audientes ceteri timorem habeant: et nequaq̃ talia audeant facere. Non miſereberis eius: ſed animaʒ pro anima oculum pro oculo: dentem pro dente: manum pro manu: pedem pro pede exiges.

B
...† fugeret

C
Supra.12.a.
...q.4.c.inius
...2.c.1.
...q.2.c.legib⁹
...q.3.c.tranſ
...ant.
...q.1.c.3.
...q.1.c.ſi quis
...us.

D
...q.3.c.inter
...moratos.
...q.1.c.1.
...de ſepul.c.1.
...ouer.ca.12.
Infra.27.c.
Supra.17.b.
...at.18.b.
Joã.8.c.
2.Cor.13.a.
1.Thimo.5.d.
Hebre.10.c.
Supra eodeʒ.
Exo.21.c.
Leui.24.c.
Mat.5.f.
...q.6.c.nihilo
...nus.in.1 glo.
...3.q.4.illuſt̃.
...2.q.5.c.1.
3.q.1.c.1.
3.q.5.c.B ime
...po.
...de ſido.ſig.c.
...bus.in glo.

¶ Capituli Summarium. De remittendis a prelio: de ciuitate victa in ſorte vel extra. De arboribus fructuoſis nõ ſuccidendis: ſed ſolum infructuoſis ad inſtruendas machinas. Capi. XX.

A
Si exieris ad bellũ cõtra hoſtes tuos: ⁊ videris equitat⁹ ⁊ curr⁹ ⁊ maiorem q̃ tu habeas aduerſarij exercit⁹ multitudinẽ: non timebis eos: q: dñs de⁹ tuus tecũ eſt qui eduxit te de terra egypti. Appropinquãte aũt iã prelio: ſtabit ſacerdos an̄ aciem: ⁊ ſic loquet̃ ad pp̄lm. Audi iſrl̃. Vos hodie cõ inimicos vr̃os pugnã cõmittitis: nõ pertimeſcat cor veſtrũ. Nolite metuere: nolite cedere: nec formidetis eos: q: dñs deus vr̃ in medio vr̃i eſt ⁊ ꝓ vobis cõ aduerſarios dimicabit: vt eruat vos de periculo. Duces q́ʒ per ſingulas turmas audiente exercitu ꝓclamabũt. Quis eſt hõ qui edificauit domũ nouã: ⁊ nõ dedicauit eã. Vadat ⁊ reuertat̃ in domũ ſuaʒ: ne forte moriat̃ in bello ⁊ ali⁹ dedicet eã. Quis eſt hõ qui plãtauit vineam: ⁊ necdũ fecit eã eſſe cõem: ⁊ de qua veſci oĩbus liceat. Vadat ⁊ reuertat̃ in domũ ſuã ne forte moriat̃ in bello: et alius hõ eius fungat̃ officio. Quis eſt hõ q̃ † deſpõdit vxorẽ ⁊ nõ accepit eã. Vadat ⁊ reuertat̃ in domũ ſuã: ne forte moriatur in bello: ⁊ ali⁹ hõ accipiat eam. His dictis addẽt reliq̃ ⁊ loquent̃ ad populũ. Quis eſt homo formidoloſus ⁊ corde pauido: vadat ⁊ reuertatur ĩ domũ ſuã: ne pauere faciat corda fratrũ ſuoꝝ: ſicut ipſe timore perterritus eſt. Cũq́ʒ ſiluerint duces exercitus ⁊ finẽ loquẽdi fecerint: vnuſquiſq́ʒ ſuos ad bellandũ cuneos p̄parabit. Siq̃n acceſſeris ad expugnandam ciuitatẽ offeres ei primũ pacẽ. Si receperit ⁊ aperuerit tibi portas: cũctus pp̄ls q̃ in ea eſt ſaluabit̃ ⁊ ſeruiet tibi ſub tributo. Sin aũt fedus inire noluerit: ⁊ ceperit cõtra te bellũ: oppugnabis eã. Cũq́ʒ tradiderit dñs deus tuus illam in manu tua: percuties omne quod in ea generis maſculini eſt in ore gladij abſq́ʒ mulieribus ⁊ infantibus: iumẽtis ⁊ ceteris que in ciuitate ſunt. Omnem predaʒ exercitui diuides ⁊ comedes de ſpolijs hoſtiũ tuoꝝ que dñs deus tuus dederit tibi. Sic facies cunctis ciuitatibus que a te ꝓcul valde ſunt: ⁊ nõ ſunt de his vrbibus quas in poſſeſſionem accepturus es. De his aũt ciuitatibus q̃ dabunt̃ tibi nulluʒ omnino ꝑmittes viuere ſed interficies in ore gladij: ethceũ videlʒ ⁊ amorreũ. ⁊ chananeũ: phereꝫeũ ⁊ eueũ: ⁊ iebuſeũ: ſicut p̄cepit tibi dñs deus tu⁹: ne forte doceãt vos facere cunctas abominationes: quas ipſi operati ſunt dijs ſuis ⁊ peccetis ĩ dñm deum vr̃m. Qñ obſederis ciuitatem multo tẽpore et munitionibus circundederis vt expugnes eã nõ ſuccides arbores de quib⁹ veſci põt nec ſecurib⁹ ꝑ circuitũ debes vaſtare regionẽ qm̄ lignũ eſt ⁊ nõ homo: nec poteſt bellantiũ contra te augere numeꝝ. Si qua aũt ligna nõ ſunt pomifera: ſʒ agreſtia ⁊ ĩ ceteros apta vſus: ſuccide ⁊ † extrue machinas donec capias ciuitatẽ q̃ cõ te dimicat.

B

Infra.24.a.
1. Mach.3.g.
alś † deſponſauit.
26.q.2.c.tua.
Judicũ.7.a.

C

D

hoc hodie male obſeruant bellatores.

alś † inſtrue

¶ Ca. Sum. De cadauere hominis inuẽto: de muliere captiua aſſumenda in vxorẽ: de duabus vxoribus: de filio contumace: de indicato ad mortẽ. Ca. XXI.

A
Quando inuentum fuerit in terra quã dñs deus tuus daturus eſt tibi: hoĩs cadauer occiſi: ⁊ ignorabit̃ cedis reus: egredientur maiores natu ⁊ iudices tui: ⁊ metiẽtur a loco cadaueris ſingularũ per circuitum ſpacia ciuitatum et quam viciniorem ceteris eſſe perſpexerint: ſeniores ciuitatis illius tollent vitulaʒ de armento que nõ traxit iugum: nec terrã ſcidit vomere ⁊ ducent eam ad valleʒ aſperã atq́ʒ ſaxoſam q̃ nũq̃ arata eſt: nec ſementẽ recepit ⁊ cedent in ea ceruices vitule. Accedentq́ʒ ſacerdotes filij leui quos elegerit dñs deus tuus vt miniſtrent ei: ⁊ bñdicant in noĩe eius: ⁊ ad verbũ eoꝝ omne negotiuʒ pendet: ⁊ quicq̃d mundũ vel immũdũ eſt iudicetur. Et veniẽt maiores natu ciuitatis ill⁹ ad interfectum: lauabũtq́ʒ man⁹ ſuas ſuper vitulã q̃ in valle percuſſa eſt: ⁊ dicẽt Manus noſtre non effuderunt ſanguinem hunc: nec oculi

B

D deū tuū. Nõ fenerabis fratri tuo ad vſurã pecuniã nec fru
q.1.c.puráít ges:nec quãlibʒ † aliã rẽ:ſʒ alieno. Fratri aũt tuo abſqʒ vſu
1.ß.vſura raid quo indiget ꝯmodabis vt bñdicat tibi dñs deus tu⁹ i
+ ſugeſt omni ope tuo:in terrã ad quã gradieris poſſidendã. Cũ vo
ecle.5.a. tum voueris dño deo tuo nõ tardabis reddere:qꝛ requiret
Barucb.5.d. illud dñs de⁹ tuus. Et ſi mozat⁹ fueris reputabit tibi i pec
q.1.c.ſi.in catũ. Si nolueris polliceri:abſqʒ peccato eris. Qḋ aũt ſe
mel egreſſum eſt de labiis tuis obſeruabis ꝛ facies ſicut ꝓ
miſiſti dño deo tuo:ꝛ ꝓpria volũtate:ꝛ oꝛe tuo locutus es.
Ingreſſus vineã ꝓximi tui comede vuas quantũ tibi pla
cuerit:foꝛas aũt ne efferas tecũ. Si intraueris ſegetẽ amici
tui:franges ſpicas:ꝛ manu ꝯteres:falce aũt non metes.

Ca. Sum. De libello repudij:de nuper cõiugato:de nõ
accipiendo molã pro pignoꝛe:de vendente proximum:caue
plagã lepꝛe:nõ ingrediaris domuʒ ꝓximi vt auferas pign⁹:
nõ negabis mercedẽ:non occident patres ꝓ filijs:de iudi
cio aduene ꝛ pignoꝛe vidue:de reliquijs meſſis ꝛ vindemie.

Capitulum. XXIIII.

A Si acceperit hõ vxoꝛẽ ꝛ habuerit eã:ꝛ nõ in
Mathe.5.e.ꝛ uenerit grãm ante oculos ei⁹ ꝓpter aliquã
19.b. feditatẽ ſcribet libellũ repudij ꝛ dabit i ma
Jer.10.a. nu illius: ꝛ dimittet eã de domo ſua. Cũqʒ
q.2.ß.h odij egreſſa alteꝝ maritũ duxerit:ꝛ ille qʒ oderit
ur.ꝛ.c.hac eã:dederitqʒ ei libellũ repudij et dimiſerit
ne.in.ſ.glo.
Diſ.c.ab ex de domo ſua vel certe moꝛtu⁹ fuerit:nõ poterit prioꝛ mari
tio. tus recipere eã in vxoꝛẽ:qꝛ polluta eſt ꝛ abominabilis facta
eſt corã dño:ne peccare facias terrã tuã quã dñs de⁹ tuus
tradiderit tibi poſſidendã. Cũ acceperit hõ nup vxoꝛẽ:non
B procedat ad bellũ:nec ei quippiã neceſſitatis iniungetur pu
De pe.diſ.1.c. blice:ſʒ vacabit abſqʒ culpa domui ſue:vt vno anno letet cũ
pes in glo. vxoꝛe ſua. Nõ accipies loco pignoꝛis inferioꝛem ꝛ ſuperio
+ qui. rem molã: † qꝛ aiam ſuã appoſuit tibi. Si deprehenſus fue
rit hõ ſollicitãs fratrẽ ſuũ de filijs iſrael: ꝛ vẽdito eo accepe
rit preciuʒ interficietur ꝛ auferes malũ de medio tui. Obſerua
diligẽter ne incurras plagã lepꝛe:ſed facies queciqʒ docue
rint te ſacerdotes leuitici gñis iuxta id qḋ precepi eis ꝛ iple
+ memẽto. ſollicite. † Memẽtote q̃ fecerit dñs deus vr̃ marie in via cũ
Nume.12.a. egrederemini de egypto. Cũ repetes a ꝓximo tuo rẽ aliquã
C quã debet tibi:nõ ingredieris domũ eius vt pignus aufe
ras:ſʒ ſtabis foꝛis ꝛ ille tibi ꝓferet qḋ habuerit:ſin aũt paup
eſt:nõ pnoctabit apud te pignus ſʒ ſtatiʒ reddes ei ante ſo
lis occaſum:vt doꝛmiẽs in veſtimẽto ſuo: bñdicat tibi ꝛ ha
beas iuſtitiã coꝛam dño deo tuo. Nõ negabis mercedẽ indi
Leui.9.c. gentis:ꝛ pauperis fratris tui: ſiue aduene q̃ tecũ moꝛatur in
+ terra ꝛ intra poꝛtas tuas eſt:ſed eadẽ die reddes ei preciũ
4.Regũ.4.b. laboꝛis ſui ante ſolis occaſum:qꝛ paup eſt:ꝛ ex eo ſuſtentat
para.25. aiam ſuã ne clamet contra te ad dñm ꝛ reputetur tibi in pecca
D tum. Nõ occidentur patres ꝓ filijs:nec filij pꝛo patribus:ſed
Leui.19.b.et vnuſquiſqʒ ꝓ pctõ ſuo moꝛietur. Nõ peruertes iudiciũ aduene
g.d. ꝛ pupilli:nec auferes pignoꝛis loco vidue veſtimentũ. Me
mẽto q̃ ſeruieris in egypto:ꝛ eruerit te dñs deus tuus in
de. Idcirco precipio tibi vt facias hãc rẽ. Qñ meſſueris ſe
getẽ in agro tuo ꝛ oblitus manipulũ reliqueris:nõ reuerte
ris vt tollas illum ſed aduenã ꝛ pupillum ꝛ viduam auferre
patieris:vt bñdicat tibi dñs deus tuus in omni opere ma
nuum tuarũ. Si fruges collegeris oliuarũ:quicquid remã
ſerit in arboꝛibus nõ reuerteris vt colligas: ſed relinques
aduene pupillo:ac vidue. Si vindemiaueris vineã tuã: nõ
colliges remanentes racemos:ſʒ cadẽt in vſus aduene pu
pilli ac vidue. Memẽto q̃ ꝛ tu ſeruieris in egypto ꝛ idcir
co precipio † tibi vt facias hanc rem.
+ precipiã. Ca. Sum. De iudicio ꝛ plagarum numero:de boue tri
turante:de ſemine ſuſcitando:de domo diſcalciati:de mulie
re apprehendẽte verẽda:de equitate põderis et mẽſure:de
amalech q̃ occidit extremos agminis. Ca. XXV.

A Si fuerit cauſa inter aliquos et interpellaue
rint iudices:quẽ iuſtum eſſe ꝓſpexerint illi
iuſtitie palmã dabũt:quẽ impiũ condẽna
bũt impietatis. Sin aũt eũ q̃ peccauit di
gnũ viderit plagis ꝓſternẽt ꝛ corã ſe faciẽt
verberari. Pro mẽſura pctĩ erit ꝛ plagaruʒ
modus:ita dũtaxat vt quadragenariũ numerũ nõ excedãt 1.Coꝛ.9.b.
ne fede laceratꝰ ante oculos tuos abeat frater tu⁹. Nõ liga 1.Thim.5.c.
bis os bouis triturãtis in area fruges tuas. Qñ habitaue 13.q.1.c.eccliã
rint fratres ſimul:ꝛ vnus ex eis abſqʒ liberis moꝛtu⁹ fuerit.
vxoꝛ defuncti nõ nubet alteri:ſʒ accipiet eã frater ei⁹:ꝛ ſuſci
tabit ſemẽ fratris ſui:ꝛ pꝛimogenitũ ex ea filiũ noĩe illi⁹ ap B
pellabit vt nõ deleatur nomẽ ei⁹ ex iſrael. Sin aũt noluerit ac
cipere vxoꝛẽ fratris ſui q̃ ei lege debetur perget mulier ad poꝛ
tam ciuitatis: ꝛ interpellabit maioꝛes natu: diceťqʒ. Non 8.q.1.c.olim.
vult frater viri mei ſuſcitare ſemẽ fratris ſui in iſrael:nec me 27.q.1.ca.nu
in cõiugẽ ſumere. Statimqʒ accerſiri eũ faciẽt: ꝛ interroga ptiarum.
bũt. Si reſpõderit: nolo eã vxoꝛẽ accipere. accedet mulier De pe.diſ.1.in
ad eũ corã ſenioꝛib⁹ ꝛ tollet calciamentũ de pede ei⁹:ſpuetqʒ glo.
in faciẽ illi⁹ ꝛ dicet. Sic fiet homini q̃ nõ edificat domũ fra C
tris ſui. Et vocabitur nomẽ illi⁹ in iſrael dom⁹ diſcalciati. Si 35.q.1.ß.1.
habuerint inter ſe iurgiũ viri duo:ꝛ vn⁹ ꝯ alterũ rixari cepe Dereſti.ſpo.c.
rit:volẽſqʒ vxoꝛ alteri⁹ eruere virũ ſuum de manu foꝛtioꝛis literas.
miſeritqʒ manũ ꝛ apprehẽderit verẽda ei⁹: abſcides manũ De diuoꝛ.c.ſi.
illi⁹:nec flecteris ſup eã vlla miã. Nõ habebis in ſacculo di Luce.20.
uerſa põdera maius ꝛ minus:nec erit in domo tua modius D
maioꝛ ꝛ minoꝛ. Põd⁹ habebis iuſtũ ꝛ verũ:ꝛ modius equa
lis ꝛ verus erit tibi:vt multo viuas tpe ſup terrã quam dñs
deus tu⁹ dederit tibi. Abominatur eñi dñs eũ qui facit hec et
auerſatur oẽm iniuſtitiã. Memento q̃ fecerit tibi amalech
in via qñ egrediebaris ex egypto:quõ occurrerit tibi ꝛ ex
tremos agminis tui qui laſſi reſidebãt ceciderit. qñ tu eras
fame ꝛ laboꝛe cõfect⁹:ꝛ nõ timuerit deũ. Cũ ergo dñs de⁹
tuus dederit tibi requieʒ: ꝛ ſubiecerit cunctas p circũitum
nationes in terra quã tibi pollicitus eſt:delebis nomẽ eius
ſub celo. Caue ne obliuiſcaris.

Cap. Sum. De pꝛimitijs offerendis:ꝛ q̃ cõpletis deci
mis coꝛam domino loquatur. Ca. XXVI.

Cumqʒ intraueris terraʒ quam dñs deus
tuus tibi datur⁹ eſt poſſidendã:ꝛ obtinue A
ris eã:atqʒ habitaueris in ea:tolles de cũ Supra.17.
ctis frugib⁹ tuis pꝛimitias:ꝛ pones in car
tallo:pergeſqʒ ad locũ quẽ dñs deus tuus
elegerit vt ibi inuocetur nomẽ ei⁹:accedeſqʒ
ad ſacerdotẽ q̃ fuerit in dieb⁹ illis ꝛ dices ad eũ. Profiteoꝛ
hodie corã dño deo tuo:q̃ ingreſſus ſum in terrã ꝓ qua iu
rauit pr̃ibus nr̃is vt daret eã nobis. Suſcipiẽſqʒ ſacerdos
cartallũ de manu tua ponet ante altare dñi dei tui:ꝛ loq̃ris
in cõſpectu dñi dei tui. Syrus pſequebatur pr̃em meũ q̃ deſcẽ
dit in egyptũ ꝛ ibi peregrinatus eſt in pauciſſimo numero: B
creuitqʒ in gẽtẽ magnã ac robuſtã ꝛ infinite multitudinis.
Afflixeruntqʒ nos egyptij:ꝛ perſecuti ſunt imponentes one
ra grauiſſima:ꝛ clamauimus ad dñm deũ patrũ noſtroꝝ: q̃
exaudiuit nos ꝛ reſpexit humilitatem noſtram et laboꝛem:
atqʒ anguſtias ꝛ eduxit nos de egypto in manu foꝛti ꝛ bra
chio extento: in ingenti pauoꝛe in ſignis atqʒ poꝛtentis. et
introduxit ad locum iſtum:et tradidit nobis terram:lacte ꝛ
melle manantem. Et idcirco nunc offero pꝛimitias frugum
terre:quam dominus deus dedit mihi. Et dimittes eas in
conſpectu dñi dei tui:ꝛ adorato dño deo tuo epulaberis in
omnibus bonis que dñs de⁹ tuus dederit tibi ꝛ domui tue C
tu ꝛ leuites ꝛ aduena q̃ tecũ eſt. Quãdo ꝯpleueris decimaʒ
cunctarũ frugũ tuarũ anno decimaruʒ tertio: dabis leuite
ꝛ aduene et pupillo ꝛ vidue vt comedant intra poꝛtas tuas
ꝛ ſaturẽtur:loquerſqʒ in cõſpectu dñi dei tui. Attuli quod

ſanctificatũ eſt de domo mea: ⁊ dedi illud leuite ⁊ aduene ⁊
pupillo: ac vidue: ſicut iuſſiſti mihi. Nõ preteriui mãdata tua
nec oblitꝰ ſum imperij tui. Nõ comedi ex eis in luctu meo:
D nec ſeparaui ea in qualibet immũdicia nec expẽdi ex eis quicq̃
Eſa.59.d. in re funebri. Obediui voci dñi dei mei: ⁊ feci oĩa ſicut pce-
piſti mihi. Reſpice de ſanctuario tuo: ⁊ de excelſo celoꝝ ha
bitaculo: ⁊ bñdic pplo tuo iſrl' ⁊ terre quã dediſti nobis ſi-
cut iuraſti prĩbꝰ nr̃is: terre: lacte: ⁊ melle manãti. Hodie do
minus deꝰ tuꝰ pcepit tibi vt facias mandata hec: atqꝫ iudi-
cia vt cuſtodias ⁊ impleas ex toto corde tuo: et ex tota aĩa
Supra.7.a.⁊ 8.14.a. tua. Dñm elegiſti hodie vt ſit tibi deus ⁊ ambules in vijs
eius: ⁊ cuſtodias cerimonias illius ⁊ mãdata: atqꝫ iudicia
⁊ obedias eius iperio. En dñs elegit te hodie: vt ſis ei po-
pulus peculiaris ſicut locutus eſt tibi: ⁊ cuſtodias oĩa pre-
cepta illius ⁊ faciet te excelſiorem cunctis gentibus quas
creauit in laudem: ⁊ nomen: ⁊ gloriam ſuam: vt ſis populus
ſanctus dñi dei tui: ſicut locutus eſt.

¶ Ca. Sũm. De altari lapideo faciẽdo: ⁊ lege deſup ſcri-
benda: de benedictionibꝰ in Garizim: ⁊ maledictionibꝰ in
monte hebal faciendis. Cap. XXVII.

A Joſue.4.a. PRecepit aũt moyſes ⁊ ſeniores pplo iſrael
dicẽtes. Cuſtodite oẽ mandatũ qđ pcipio
vobis hodie. Cũqꝫ trãſieris iordanẽ i ter-
rã quã dñs deꝰ tuus dabit tibi: eriges in-
gentes lapides et calce leuigabis eos: vt
poſſis i eis ſcribere oĩa v̾ba legis huiꝰ ior
dane trãſmiſſo: vt itroeas terrã quã dñs deꝰ tuꝰ dabit tibi
Exo.20.d. Joſue.8.f. terrã lacte ⁊ melle manantẽ: ſicut iurauit prĩbꝰ tuis. Cũ er-
go trãſieritis iordanẽ: erigite lapides q̃s ego hodie pcipio
vobis i mõte Hebal: ⁊ leuigabis eos calce ⁊ edificabis ibi
altare dño deo tuo đ lapidibꝰ q̃s ferrũ nõ tetigit: ⁊ de ſaxis
informibꝰ ⁊ ipolitis: ⁊ offeres ſup eo holocauſta dño deo
tuo: ⁊ imolabis hoſtias pacificas: comedeſqꝫ ibi ⁊ epulabe
B ris corã dño deo tuo. Et ſcribes ſup lapides oĩa v̾ba legis
huiꝰ plane ⁊ lucide. Dixeruntqꝫ moyſes ⁊ ſacerdotes leuiti-
21.q.4.ſi quis igitur.c.ergo. ⁊.§.ſed qui. ci gñis ad oẽm iſraelẽ. Attẽde ⁊ audi iſrael. Hodie factꝰ es
pplꝰ dñi dei tui. Audies vocẽ eiꝰ ⁊ facies mãdata: atqꝫ iuſti
tias quas ego pcipio tibi. Precepitqꝫ moyſes pplo in die
C illo dicẽs. Hi ſtabũt ad bñdicendũ dño ſup mõtẽ Garizim
iordane trãſmiſſo: ſymeõ: leui: iudas: iſachar: ioſeph: ⁊ beniã
min. Et e regione iſta ſtabũt ad maledicẽdũ in mõte hebal:
rubẽ: gad: ⁊ aſer: zabulon: dan: ⁊ neptalim. Et pnũciabũt le
uite: dicẽtqꝫ ad oẽs viros iſrl' excelſa voce. Maledictꝰ hõ q̃
facit ſculptile ⁊ cõflatile abominationẽ dñi opꝰ manuũ arti
ficuꝫ: ponetqꝫ illud i abſcõdito. ⁊ rñdebit oĩs pplꝰs: ⁊ dicet
8.19.d. amẽ. Maledictꝰ q̃ nõ honorat prẽm ſuũ ⁊ mrẽm ſuã. Et di
cet oĩs pplꝰs amẽ. Maledictꝰ qui trãſfert terminos ꝓximi
ſui. Et dicet oĩs pplꝰs amẽ. Maledictꝰ qui errare facit cecũ
in itinere. Et dicet oĩs pplꝰs amẽ. Maledictꝰ q̃ puertit iudi
ciũ aduene pupilli ⁊ vidue: ⁊ dicet oĩs pplꝰs amẽ. Maledi-
ctus q̃ dormit cũ vxore prĩs ſui ⁊ reuelat operimẽtũ lectuli
eiꝰ: ⁊ dicet oĩs pplꝰs amẽ. Maledictꝰ q̃ dormit cũ oĩ iumẽto:
⁊ dicet oĩs pplꝰs amẽ. Maledictꝰ q̃ dormit cũ ſorore ſua fi-
lia prĩs ſui vel mrĩs ſue: ⁊ dicet oĩs pplꝰs amẽ. Maledictꝰ q̃
dormit cũ ſocru ſua: ⁊ dicet oĩs pplꝰs amẽ. Maledictꝰ q̃ clã
al' + vocat to ta iſta ſnia + maledictus vſqꝫ amen. pcuſſerit ꝓximũ ſuũ: ⁊ dicet oĩs pplꝰs amẽ. † Maledictꝰ q̃
dormit cũ vxore ꝓximi ſui: ⁊ dicet oĩs pplꝰs amẽ. † Maledi
ctus q̃ accipit mũera: vt pcutiat aĩam ſanguinis innocẽtis:
⁊ dicet oĩs pplꝰs amẽ. Maledictꝰ qui non pmanet in ſermo
Gal.3.a. nibꝰ legis huiꝰ: nec eos ope pficit: ⁊ dicit oĩs pplꝰs amen.

¶ Ca. Sũm. Explicatio benedictionũ ⁊ maledictionũ.
Capi. XXVIII.

A al's + ſua. SI autem audieris vocem domini dei tui vt fa-
cias: atqꝫ cuſtodias omnia mandata † eius que
ego precipio tibi hodie: faciet te dominus deus
tuus excelſiorẽ cũctis gẽtibus q̃ verſant̾ in terra. Venientqꝫ
ſup te vniuerſe bñdictiones iſte: ⁊ apprehẽdent te: ſi tũ pce-
pta eiꝰ audieris. Bñdictꝰ tu in ciuitate. ⁊ bñdictꝰ in agro.
Bñdictꝰ fructꝰ vẽtris tui: ⁊ fructꝰ tre tue: fructuſqꝫ iumen
torũ tuoꝝ: greges armẽtoꝝ tuoꝝ: ⁊ caule ouiũ tuaꝝ. Bñdi
cta horrea tua: ⁊ bñdicte reliq̃e tue. Bñdictꝰ eris † igrediẽs
⁊ egrediẽs. Dabit dñs inimicos tuos q̃ ↄſurgẽt aduerſũ te Al's + et.
corruẽtes in ↄſpectu tuo. Per vnã viã venient ↄ te: ⁊ p ſeptẽ
fugient a facie tua. Emittet dñs bñdictionem ſup cellaria
tua: ⁊ ſup omnia opera manuũ tuaꝝ: benedicetqꝫ tibi ĩ ter-
ra quam acceperis. Suſcitauit te dñs ſibi in pplm ſanctuꝫ
ſicut iurauit tibi: ſi cuſtodieris mandata domini dei tui: et
ambulaueris in vijs eius. Videbũtqꝫ oẽs terraꝝ populi q̃
nomẽ domini ſit inuocatũ ſup te: ⁊ timebũt te. Abũdare te fa
ciet dñs oĩbus bonis: fructu vteri tui ⁊ fructu iumẽtoꝝ tuo
rum: fructu terre tue quã iurauit dñs patribus tuis: vt da-
ret tibi. Aperiet dñs theſaurũ ſuum optimũ celũ vt tribuat
pluuiam terre † tue in tempore ſuo: benedicetqꝫ cũctis ope-
ribus manuum tuarũ. Et fenerabis gẽtibus multis: ⁊ ipſe al's + ſue.
a nullo fenus accipies. Conſtituet te dñs deus tuus in ca- B 8.25.a.
put ⁊ nõ in caudam: ⁊ eris ſemper ſupra: ⁊ non ſubter: ſi ta-
men audieris mandata domini dei tui: que ego precipio ti-
bi hodie: ⁊ cuſtodieris ⁊ feceris: ac non declinaueris ab eis
nec ad dexteram nec ſiniſtram: nec ſecutus fueris deos alie Leui.26.
nos: neqꝫ colueris eos. Quod ſi audire nolueris vocem do Thre.2.
mini dei tui: vt cuſtodias ⁊ facias omnia mandata eius: et Malach.
cerimonias quas ego precipio tibi hodie: venient ſuper te
omnes maledictiones iſte: ⁊ apprehendent te. Maledictꝰ
eris in ciuitate: maledictus in agro. Maledictuꝫ horreum
tuum: ⁊ maledicte reliquie tue. Maledictus fructus vẽtris 2.Cor.
tui: ⁊ fructus terre tue: armenta boum tuorum: et greges
ouium tuarum. Maledictus eris ingrediens: ⁊ maledictꝰ
egrediens. Mittet dominꝰ ſup te famẽ ⁊ eſuriem: ⁊ increpa
tionem in omnia opera tua que tu facies: donec cõterat te
⁊ perdat velociter ꝓpter adinuentiones tuas peſſimas: in
quibus reliquiſti me. Adiungat tibi dominus peſtilentiaꝫ
donec conſumat te de terra ad quã egredieris poſſidendã.
Percutiat te dominus egeſtate: † febri: ⁊ frigore: ardore: ⁊ als + febri
eſtu: ⁊ aere corrupto ac rubigine: ⁊ pſequat̾ donec pereas. C
Sit celum quod ſupra te eſt eneuꝫ. ⁊ terra quam calcas fer-
rea. Det dominus imbrem terre tue puluerem: ⁊ de celo de-
ſcendat ſuper te cinis donec conteraris. Tradat te dñs cor
ruentem ante hoſtes tuos: ⁊ per vnã viam egrediaris ↄtra
eos: ⁊ ſeptem fugias ⁊ diſpergaris per omnia regna terre.
Sitqꝫ cadauer tuum in eſcam cunctis volatilibus celi ⁊ be
ſtijs terre: ⁊ non ſit qui abigat. Percutiat te dominꝰ vlcere
egypti: ⁊ partẽ corporis per quaꝫ ſtercora digerunt̾: ſcabie
quoqꝫ ⁊ prurigine: ita vt curari nequeas. Percutiat te dñs
amentia ⁊ cecitate: ac furore mẽtis: ⁊ palpes in meridie: ſi-
cut palpare ſolet cecus in tenebris: ⁊ nõ dirigas vias tuas
Omniqꝫ tempore calumniã ſuſtineas: ⁊ opprimaris violẽ-
tia: nec habeas qui liberet te. Vxoreꝫ accipias: ⁊ alius dor-
miat cum ea. Domum edifices ⁊ non habites in ea. Plan-
tes vineam: ⁊ non vindemies eam. Bos tuus immoletur
coram te: et non comedas ex eo. Aſinus tuus rapiatur in
conſpectu tuo: et non reddatur tibi. Oues tue dentur ini-
micis tuis: et non ſit qui te adiuuet. Filij tui et filie tue tra- D
dantur alteri populo videntibus oculis tuis: ⁊ deficienti-
bus ad conſpectum eorum tota die et non ſit fortitudo in
manu tua. Fructus terre tue: ⁊ omnes labores tuos come
dat populus quem ignoras: et ſis ſemper calumniam ſuſti-
nens et oppreſſus cunctis diebus et ſtupens ad terrorem
eorum que videbunt oculi tui. Percutiat te dñs vlcere peſ-
ſimo in genubꝰ ⁊ in ſuris: ſanariqꝫ nõ poſſis a plãta pedis
vſqꝫ ad verticem tuũ. Ducetqꝫ te dñs et regem tuum quẽ † als + conſti
conſtitues ſuper te in gentem quã ignoras tu ⁊ patres tui, tueris.
⁊ ſeruies

τ ſeruies ibi dijs alienis ligno τ lapidi: τ eris ꝑdit⁹ in ꝓuer
biū ac fabulā oībus pplis ad quos te itroduxerit dñs. Se
mētem multā iacies in terrā: τ modicū cōgregabis: qꝛ locu
Eſai.5.c. Aggei.1.c. ſte deuorabunt oīa. Uineā plātabis τ fodies τ vinū non bi
bes: nec colliges ex ea quippiā: qm̄ vaſtabit vermib⁹. Oli
uas habebis in oībus terminis tuis: τ nō vngeris oleo: qꝛ
defluent τ deperibūt. Filios gn̄abis τ filias nō frueris eis
E qm̄ ducent in captiuitatē. Oēs arbores tuas τ fruges ter
re tue rubigo conſumet. Aduena q̄ tecū verſat in terra aſcē
det ſup te: eritqꝫ ſublimior: tu aūt deſcendes τ eris inferior.
Ipſe fenerabit tibi: τ tu nō fenerabis ei. Ipſe erit in caput:
τ tu eris in caudā. Et veniēt ſup te oēs maledictiones iſte τ
ꝑſequētes apprehendēt te donec intereas: qꝛ nō audiſti vo
cē dñi dei tui: nec ſeruaſti mādata eius τ cerimonias quas
p̄cepit tibi. Et erunt in te ſigna atqꝫ ꝓdigia τ in ſemine tuo
vſqꝫ in ſempiternū eo qꝫ nō ſerui eris dño deo tuo ī gaudio:
cordiſqꝫ leticia ꝓpter rerum oīm abundantiā. Seruies ini
mico tuo quem emittet tibi dñs in fame τ ſiti et nuditate et
omni penuria: τ ponet iugū ferreum ſup ceruicē tuā donec
te conterat. Adducet dñs ſup te gentem de longinco τ de
extremis terre finibus in ſimilitudinē aquile volātis cū im
petu: cuius linguā intelligere nō poſſis gentē ꝓcaſſiſſimā:
que nō deferat ſeni nec miſereat paruuli τ deuoret fructū iu
mētorū tuorū ac fruges terre tue donec intereas τ nō relin
quat tibi triticū vinū τ oleū: armēta boū τ greges ouiū: do
4.Regū.6.f. F nec te diſꝑdat τ cōterat in cūctis vrbibus tuis τ deſtruant
muri tui firmi atqꝫ ſublimes in q̄bus habebas fiduciā in oī
terra tua. Obſideberis itra portas tuas ī oī terra tua quā
dabit tibi dñs de⁹ tuus τ comedes fructū ventri tui τ carnes
filiorū tuorū τ filiarū tuarū quas dederit tibi dñs deus tu⁹
in anguſtia τ vaſtitate: qua opprimet te hoſtis tu⁹. Homo
delicatus in te τ luxurioſus valde inuidebit fratri ſuo τ vxo
ri que cubat in ſinu ſuo: ne det eis de carnib⁹ filiorū ſuorum
quas comedet: eo qꝫ nihil aliud habeat in obſidione τ penu
ria qua vaſtauerūt te inimici tui intra oēs portas tuas. Te
nera mulier τ delicata que ſuper terrā ingredi nō valebat:
nec pedis veſtigium figere ꝓpter mollicie τ teneritudinem
nimiam: inuidebit viro ſuo qui cubat in ſinu eius ſup filijs et
† alluuie. filie carnibus τ † illuuie ſecūdinarū q̄ egrediūtur de medio
feminū ei⁹ τ ſup liberis q̄ eadē hora nati ſunt. Comedēt eñ
eos clā ꝓpter rerum oīm penuriā in obſidione τ vaſtitate q̄
opprimet te inimic⁹ tuus intra portas tuas. Niſi cuſtodie
ris τ feceris oīa v̄ba legis hui⁹ que ſcripta ſunt in hoc vo
lumine: τ timueris nomē eius glorioſum τ terribile: hoc eſt
dñm deū tuū: augebit dñs plagas tuas: et plagas ſeminis
tui plagas magnas: τ perſeuerātes infirmitates peſſimas τ
perpetuas τ conuertet in te oēs afflictiones Egypti quas
G timuiſti: τ adherebunt tibi. Inſuper τ vniuerſos langores
τ plagas que non ſunt ſcripte in volumine legis hui⁹ indu
cet dñs ſuper te donec te conterat. Et remanebitis pauci
numero qui prius eratis ſicut aſtra celi pre multitudie: qm̄
nō audiſtis vocē dñi dei veſtri. Et ſicut ante letatus eſt dñs
ſup vos bene vobis faciens voſqꝫ multiplicans: ſic letabit
diſperdens vos atqꝫ ſubuertens vt auferamini de terra ad
quā ingredimini poſſidendā. Diſperget te dñs in oēs po
pulos a ſummitate terre vſqꝫ ad terminos ei⁹ τ ſeruies ibi
dijs alienis quos τ tu ignoras: τ patres tui lignis τ lapidi
bus. In gentibus q̄s illis nō quieſces: neqꝫ erit requies ve
ſtigio pedis tui: dabit enim tibi dñs ibi cor pauidum τ defi
cientes oculos τ animam ꝯſumptam merore: τ erit vita tua
quaſi pendens ante te. Timebis nocte τ die: τ non credes
vite tue. Mane dices: quis mihi det veſperum? τ veſpere:
quis mihi det mane: propter cordis tui formidinē qua ter
rebis: τ propterea que tuis videbis oculis. Reducet te do
minus claſſibus in egyptum per viam de qua dixi tibi vt eā
amplius non videres. Ibi venderis inimicis tuis in ſeruos
ancillas: τ non erit qui emat.

Ca. Sum. De federe τ iuramēto ppl'i ad dñm memora
tio bñficiorū τ cōmiſerationum. Cap. XXIX.

A Exodi.19.a. Hec ſunt verba federis qd̄ p̄cepit dñs moy
ſi vt feriret cū filijs iſrael in terra moab: ꝑ
ter illud fed⁹ qd̄ cū eis pepigit ī oreb. Uo
cauitqꝫ Moyſes oēm iſrael τ dixit ad eos.
Uos vidiſtis vniuerſa q̄ fecit dñs corā vo
bis ī terra egypti pharaoni τ oīb⁹ ſeruis
ei⁹: vniuerſeqꝫ terre illi⁹ tētatiōes magnas q̄s viderūt ocu
li tui ſigna illa portētaqꝫ ingētia: τ non dedit vobis dñs cor
intelligēs: τ oculos vidētes: τ aures q̄ poſſint audire vſqꝫ ī
p̄ſentē diē. Adduxit vos quadragīta annis ꝑ deſertū nō ſūt
attrita veſtimēta vr̄a: nec calciamēta pedū vr̄orū vetuſtate
B Numeri.21.g. cōſumpta ſunt. Panē nō comediſtis: vinū τ ſicerā nō bibi
ſtis: vt ſciretis qꝛ ipſe eſt dñs de⁹ vr̄. Et veniſtis ad hūc lo
cū: egreſſuſqꝫ eſt ſeō rex eſebō τ og rex baſā occurrētes no
bis ad pugnā τ ꝑcuſſim⁹ eos: τ tulim⁹ terrā eorū: ac tradidi
mus poſſidēdā rubē τ gad τ dimidie tribui manaſſe. Cuſto
dite ergo v̄ba pacti huius τ iplete ea vt itelligatis vniuerſa q̄
facitis. Uos ſtatis hodie cūcti corā dño deo vr̄o: p̄ncipes vr̄i
τ tribus ac maiores natu: atqꝫ doctores oīs ppl'is iſrael libe
ri τ vxores vr̄e τ aduene qui tecū morant ī caſtris exceptis
lignorū ceſorib⁹ τ his qui cōportāt aquas vt trāſeas in fede
re dñi dei tui: τ in iureiurādo qd̄ hodie dñs deus tu⁹ ꝑcu
tit tecū vt ſuſcitet te ſibi in pplm̄ τ ipſe ſit dñs de⁹ tuus ſicut
locutus eſt tibi: τ ſicut iurauit p̄ribus tuis abrā: yſaac: τ ia
C cob. Nec vobis ſolis ego hoc fedus ferio: τ hec iuramenta
cōfirmo: ſꝫ cunctis p̄ſentib⁹ τ abſentib⁹. Uos eñ noſtis quō
habitauerim⁹ in terra egypti: τ quō trāſierim⁹ ꝑ mediū na
tionū q̄s trāſeuntes vidiſtis abominatiōes τ ſordes: id eſt
ydola eorū lignū τ lapidē argentū τ aurū q̄ colebāt: ne forte
ſit inter vos vir aut mulier: familia aut trib⁹ cui⁹ cor auerſū
eſt hodie a dño deo vr̄o vt vadat τ ſeruiat dijs illarū gētiū:
τ ſit inter vos radix germinās fel τ amaritudinē. Cūqꝫ au
dierit verba iuramēti huius benedicat ſibi in corde ſuo di
cens. Pax erit mihi τ ambulabo in prauitate cordis mei: τ
aſſumat ebria ſitientē τ dñs nō ignoſcat ei: ſed tunc q̄ maxi
Al's † fumat. me furor eius † fumet τ zelus ꝯ hoīem illū: τ ſedeāt ſup eum
oīa maledicta q̄ ſcripta ſunt in hoc volumine: τ deleat dñs
nomē ei⁹ ſub celo: τ cōſumat eū in ꝑditionē ex oībus tribu
bus iſrael: iuxta maledictiones q̄ in libro legis hui⁹ ac fede
ris ꝯtinent. Dicetqꝫ ſequēs gn̄atio τ filij q̄ naſcent deinceps
τ peregrini q̄ de lōge venerint vidētes plagas terre illius τ
infirmitates quib⁹ eā afflixerit dñs ſulphure τ ſolis ardore
D cōburens: ita vt vltra ſeratur: nec virens quippiā germinet
in exēplum ſubuerſionis ſodome τ gomorre: adame τ ſeboim
quas ſubuertit dñs in ira τ in furore ſuo. Et dicent oēs gē
tes. Quare ſic fecit dñs terre huic? Que eſt hec ira furoris
3.Regū.9.b. Hiere.22.c. eius immēſa? Et reſpōdebunt. Quia dereliquerunt pactū
dñi quod pepigit cum patribus eorū qn̄ eduxit eos de terra
egypti: τ ſeruierunt dijs alienis: τ adorauerūt eos quos ne
ſciebāt: τ quib⁹ nō fuerant attributi idcirco iratus eſt furor
dñi contra terrā iſtam vt induceret ſup eā oīa maledicta q̄
in hoc volumine ſcripta ſunt: τ eiecit eos de terra ſua in ira
τ in furore τ in indignatione maxīa: ꝓiecitqꝫ in terrā alienā
ſicut hodie cōprobatur. Abſcondita a dño deo noſtro que
manifeſta ſunt nobis τ filijs noſtris vſqꝫ in ſempiternum: vt
faciamus vniuerſa legis huius.

C.S. De mīa dñi ſi penituerint: de ꝓximitate mādati:
de iuocatōe elemētorū ī teſtimoniū qꝫ ꝓpoſitū eſt eis malū
τ bonū eligāt qd̄ velint. Ca. XXX.

A Cum ergo venerit ſup te oēs ſmōes iſti bn̄dictio
ſiue maledictio quā ꝓpoſui ī ꝯſpectu tuo: τ du
ct⁹ penitudie cordis tui ī vniuerſis gētibus ī q̄s

diſperſerit te dñs deus tuus: ⁊ reuerſus fueris ad eũ ⁊ obe
dieris eius iperijs: ſicut ego hodie p̄cipio tibi cũ filijs tuis
in toto corde tuo: ⁊ in tota aĩa tua: reducet te dñs de⁹ tuus
de captiuitate tua ac miſerabitur tui: ⁊ rurſuz ꝯgregabit te
de cunctis pplis ĩ quos te ante diſperſit. Si ad cardines ce
li fueris diſſipat⁹ inde te retrahet dñs de⁹ tuus ⁊ aſſumet
atq; introducet in terrã quã poſſederunt pr̃es tui: ⁊ obtine
bis eã: ⁊ bñdicens tibi maioris numeri te eſſe faciet q̃ fue-
B rint patres tui. Circũcidet dñs deus tuus cor tuũ: ⁊ cor ſe-
minis tui: vt diligas dñm deum tuũ: ex toto corde tuo: et in
tota anima tua: vt poſſis viuere. Omnes aũt maledictiões
Al's + ⁊ perſequuntur. has cõuertet ſup inimicos tuos: ⁊ eos qui oderũt te † ⁊ p-
ſequentur. Tu aũt reuerteris: ⁊ audies vocẽ dñi dei tui. fa-
ciesq; vniuerſa mãdata q̃ ego p̄cipio tibi hodie ⁊ abũdare
te faciet dñs de⁹ tu⁹ in cũctis operib⁹ manuũ tuaꝝ in ſobo
le vteri tui: ⁊ in fructu iumentoꝝ tuorũ in vbertate terre tue
⁊ in rerũ oim largitate. Reuertetur eñi dñs vt gaudeat ſup
te in oibus bonis ſicut gauiſus eſt in partibus tuis: ſi tamẽ
audieris vocẽ dñi dei tui: ⁊ cuſtodieris precepta eius: ⁊ ce-
rimonias que in hac lege ſcripta ſunt: ⁊ reuertaris ad dñm
C deum tuum in toto corde tuo: ⁊ in tota anima tua. Manda
Ro.10.b. tum hoc quod ego precipio tibi hodie non ſupra te eſt: neq;
ꝓcul poſitum: nec in celo ſitum vt poſſis dicere quis noſtrũ
valet ad celum cõſcendere vt deferat illud ad nos: vt audia
mus: atq; opere compleamus: neq; trans mare poſitum vt
cauſeris ⁊ dicas. Quis e nobis poterit mare tranſfretare:
⁊ illud ad nos vſq; deferre vt poſſim⁹ audire ⁊ facere qḋ p̄-
ceptũ eſt: Sed iuxta te eſt ſermo valde in ore tuo ⁊ in corde
al's + ꝓpoſuerĩs. tuo vt facias illũ. Cõſidera q͛ hodie † ꝓpoſuerim in cõſpe-
ctu tuo vitã ⁊ bonũ: ⁊ e cõtrario mortẽ ⁊ malũ vt diligas do
minũ deũ tuũ: ⁊ ambules in vijs eius: cuſtodias mandata
D illi⁹: ac cerimonias atq; iudicia: ⁊ viuas atq; multiplicet te:
bñdicatq; tibi in terra ad quã ingredieris poſſidendã. Sin
autẽ auerſum fuerit cor tuũ: ⁊ audire nolueris: atq; errore
deceptus adoraueris deos alienos ⁊ ſeruieris eis: p̄dico ti
bi hodie: q͛ pereas: ⁊ paruo tp̄e moreris in terra ad quam
iordane tranſmiſſo ingredieris poſſidendã. Teſtes inuoco
ſ.4.d. hodie celũ ⁊ terram: q͛ prepoſuerim vobis vitam ⁊ bonum:
bñdictionem ⁊ maledictionẽ. Elige ergo vitã vt ⁊ tu viuas
⁊ ſemen tuum: ⁊ diligas dñm deũ tuum: atq; obedias voci
eius: ⁊ illi adhereas. Ipſe eſt eñi vita tua ⁊ longitudo dieꝝ
tuorum vt habites in terra ꝓ qua iurauit dñs patrib⁹ tuis
abraam yſaac ⁊ iacob: vt daret eam illis.

Ca. Sum. De ſubſtitutiõe ioſue poſt moyſen: de legẽdo Deuteronomio: p̄cepit dñs vt ſcribat canticũ: ſcribit Deuteronomiũ: ⁊ in arca ponitur. Ca. XXXI.

A ABijt itaq; moyſes ⁊ locut⁹ eſt oĩa ver-
ba hec ad vniuerſuz iſrl̃: ⁊ dixit ad eos.
Centũ viginti annoꝝ ſuz hodie: nõ poſ
ſum vltra egredi ⁊ ingred. ꝓſertim cũ ⁊
dñs dixerit mihi: nõ trãſibis iordanem
iſtũ. Dñs ergo de⁹ tu⁹ trãſibit ante te.
Ipſe delebit oẽs gẽtes has in ꝯſpectu
tuo: ⁊ poſſidebis eas. Et ioſue iſte trãſ-
ibit ante te: ſicut locutus eſt dñs. Facietq; dñs eis ſicut fe-
cit ſeon ⁊ Og regibus ammoreoꝝ: et terre eoꝝ: delebitq;
eos. Cũ ergo ⁊ hos tradiderit vobis ſimiliter facietis eis
ſicut precepi vobis. Viriliter agite ⁊ ꝯfortamini. Nolite ti-
Al's + ne. mere † nec paueatis ad cõſpectũ eoꝝ: quia dñs deus tuus
B ipſe ductor tu⁹ ⁊ nõ dimittet nec derelinquet te. Vocauitq;
al's + ſupeſtiq; ſ. eodem. † moyſes ioſue: ⁊ dixit ei coram omni iſrael. Comfortare ⁊
Ioſue.1.b. eſto robuſtus. Tu enim introduces populum iſtum in terrã
3.Regũ.2.a. quam daturum ſe patribus eorum iurauit dñs: ⁊ tu eã diui-
des ſorte. Et dñs qui ductor eſt veſter: ipſe erit tecum: non
dimittet: nec derelinquet te. Noli timere nec paueas. Scri
pſit itaq; moyſes legem hanc ⁊ tradidit eam ſacerdotibus
filijs leui qui portabãt arcã federis dñi: ⁊ cũctis ſenioribus
C iſrael. Precepitq; eis dicẽs. Poſt ſeptẽ annos anno remiſ
ſionis in ſolẽnitate tabernaculoꝝ cõuenientibus cũctis ex
filijs iſrael vt appareãt in cõſpectu dñi dei ſui in loco quem
elegerit dñs: leges v̓ba legis hui⁹ corã oĩ iſrael: audiẽtib⁹
eis ⁊ in vnũ omni populo cõgregato tã viris q̃ mulieribus
paruulis ⁊ aduenis q̃ ſunt intra portas tuas: vt audientes
diſcãt ⁊ timeã dñm deuz veſtrũ: ⁊ cuſtodiãt. impleãtq; oẽs
ſermones legis hui⁹. Filijq; eoꝝ qui nũc ignorãt vt audire
poſſint ⁊ timeãt dñm deũ ſuum cũctis diebus q̃bus verſan
tur in terra ad quã vos iordane trãſmiſſo pergitis obtinen
daz. Et ait dñs ad moyſen. Ecce ꝓpe ſunt dies mortis tue
D Voca ioſue: ⁊ ſtate ĩ tabernaculo teſtimonij: vt precipiã ei.
Abierũt ergo moyſes ⁊ ioſue: ⁊ ſteterũt in tabernaculo te-
ſtimonij. Apparuitq; dñs ibi in colũna nubis q̃ ſtetit in in-
troitu tabernaculi. Dixitq; dñs ad moyſẽ. Ecce tu dormies
cũ patribus tuis: ⁊ ppl's iſte conſurgens fornicabitur poſt
deos alienos in terra ad quam ingredietur vt habitet in ea
ibi derelinquet me: ⁊ irritum faciet fedus qḋ pepigi cũ eo.
Et iraſcetur furor meus contra eũ in die illo: ⁊ derelinquã
eũ: ⁊ abſcondã faciẽ meam ab eo: ⁊ erit in deuoratione. In-
uenient eum omnia mala ⁊ afflictiones: ita vt dicant in illo
E die. Vere q: nõ eſt deus mecũ: inuenerũt me hec mala. Ego
aũt abſcondã ⁊ celabo faciem meã in die illo ꝓpter oĩa ma-
la que fecit: q: ſecutus eſt deos alienos. Nunc itaq; ſcribi-
te vobis canticũ iſtud ⁊ docete filios iſrael vt memoriter te
neant ⁊ ore decãtẽt: ⁊ ſit mihi carmẽ iſtud ꝓ teſtimonio in-
ter filios iſrael. Introducã eñi eũ in terrã ꝓ qua iuraui pa-
tribus eius lacte ⁊ melle manentẽ. Cũq; comederint ⁊ ſatu
rati craſſiq; fuerit: auertent̃ ad deos alienos: ⁊ ſeruient eis
detrahentq; mihi: ⁊ irritũ faciet pactũ meũ. Poſtq̃ inuene F
rint eũ mala multa ⁊ afflictiões reſpõdebit ei canticũ iſtud
ꝓ teſtimonio quod nulla delebit obliuio ex ore ſeminis tui.
Scio eñi cogitationes eius q̃ facturus ſit hodie anteq̃ in- ſ. eodem
troducã eum in terrã quã ei pollicit⁹ ſum. Scripſit q̃ moy-
ſes canticum ⁊ docuit filios iſrael. Precepitq; dñs ioſue fi-
lio nun: ⁊ ait. Cõfortare ⁊ eſto robuſtus. Tu eñi introduces
filios iſrael in terram quã pollicitus ſum: et ego ero tecum
Poſtq̃ ergo ſcripſit moyſes verba legis hui⁹ in volumine
atq; cõpleuit: p̄cepit leuitis qui portabant arcã federis dñi
dicens. Tollite librũ iſtuz ⁊ ponite eũ in latere arce federis
dñi dei veſtri: vt ſit ibi contra te in teſtimoniũ. Ego eñi ſcio
cõtentionez tuã ⁊ ceruicẽ tuã duriſſimam. Adhuc viuẽte me G
⁊ ingrediente te vobiſcum ſemꝑ contentioſe egiſtis contra
dñm: quanto magis cuz mortuus fuero. Cõgregate ad me
oẽs maiores natu ꝑ tribus veſtras atq; doctores: ⁊ loquar
audientibus eis ſermones iſtos ⁊ inuocabo contra eos ce-
lum ⁊ terã. Noui eñi q͛ poſt mortẽ meã inique agetis et de-
clinabitis cito de via quã precepi vobis: ⁊ occurrent vobis
mala in extremo tp̄e: quando feceritis malum in conſpectu
dñi: vt irritetis eum per opera manuum veſtrarum. Locu-
tus eſt ergo moyſes audiẽte vniuerſo cetu iſrael verba car-
minis huius: ⁊ ad finem vſq; compleuit.

Capituli Summarium. Canticum Deuteronomij iubetur Moyſes aſcendere in montem abarim: de contemplatione terrarum. Capi. XXXII.

AUdite celi q̃ loquar: audiat terra v̓ba oris A
mei: cõcreſcat † i pluuiã doctria mea fluat Al's + vt pluuia.
vt ros eloquiũ meũ. Quaſi iber ſup herbã
⁊ q̃ſi ſtille ſup gramia: q: nomẽ dñi inuoca De pe. diſ. 1 ſubſtantia
bo: date magnificentiã deo nr̃o: dei pfecta
ſũt opa ⁊ oẽs vie ei⁹ iudicia. De⁹ fidelis ⁊
abſq; vlla iniq̃tate: iuſt⁹ ⁊ rect⁹. Peccauerũt ei † ⁊ nõ filij ei⁹
ĩ ſordib⁹. Gñatio praua atq; ꝑuerſa: hecine reddis dño pple Al's + ſep. Infra
ſtulte ⁊ inſipiẽs: Nunq̃d nõ ipſe eſt pr̃ tu⁹ q̃ poſſedit te ⁊ fe-
cit et

ett ꝛ creauit te? Memẽto dierũ ãtiquoꝝ: cogita gñationes
ſingulas. Interroga patrem tuũ ꝛ annũciabit tibi maioꝛes
Jo.5.b. tuos ꝛ dicẽt tibi. Qñ diuidebat altiſſimus gẽtes qñ ſepara
bat filios adã. Cõſtituit terminos pplõꝝ: iuxta numerũ fi-
B lioꝝ iſrael. Pars aũt dñi pplˢ ei⁹: iacob funiculus heredi
tatis eius. Inuenit eũ in terra deſerta: in loco horroꝛis et
vaſte ſolitudinis. Circũduxit eũ ꝛ docuit ꝛ cuſtodiuit qua-
ſi pupillã oculi ſui. Sicut aq̃la ꝓuocãs ad volandũ pullos
† ſupeſt eũ ſuos ꝛ ſuper eos volitãs expãdit alas ſuas: ꝛ aſſũpſit † euz
ipſe. Di.1.c. atq3 portauit in humeris ſuis. Dñs ſol⁹ dux eius fuit: ꝛ nõ
uo. erat cũ eo de⁹ alienus. Cõſtituit eũ ſup excelſaz terrã vt co-
mederet fruct⁹ agroꝝ. Ut ſuggereret mel de petra: oleũq3 de
ſaxo duriſſimo. Butyrũ de armẽto: ꝛ lac de ouib⁹ cũ adipe
agnoꝝ ꝛ arietũ filioꝝ baſan. Et hircos cũ medulla tritici: ꝛ
b † biberet ſanguinẽ vue † biberẽt meraciſſimũ. Incraſſat⁹ eſt dilect⁹ ꝛ
C recalcitrauit: incraſſat⁹ impinguat⁹ dilatat⁹. Dereliq̃t deũ
factoꝛẽ ſuũ ꝛ receſſit a deo ſalutari ſuo. Prouocauerũt euz
in dijs alienis: ꝛ in abominationib⁹ ad iracundiã cõcitaue
rũt. Immolauerũt demonijs ꝛ nõ deo dijs q̃s ignoꝛabant.
Noui recẽteſq3 venerũt: quos nõ coluerũt pr̃es eoꝝ. Deuz
q̃ te genuit dereliq̃ſti: ꝛ oblit⁹ es dñi creatoꝛ tui. Uidit dñs
ipſis codez ꝛ ad iracõdiã cõcitat⁹ eſt q2 ꝓuocauerunt eũ filij ſui et filie.
Et ait. Abſcõdã faciẽ meã ab eis ꝛ ↄſiderabo nouiſſima eo-
rũ. Gñatio eñ ꝑuerſa eſt: ꝛ infideles filij. Ipſi me ꝓuocaue-
rũt in eo q̃ nõ erat de⁹: ꝛ irritauerunt i vanitatib⁹ ſuis. Et
ego ꝓuocabo eos in eo q̃ nõ eſt pplˢ: ꝛ in gente ſtulta irri-
D tabo illos. Ignis ſuccẽſus eſt in furoꝛe meo: et ardebit vſq3
ad iferni nouiſſima. Deuoꝛabitq3 terrã cũ germie ſuo ꝛ mõ-
tiuz fundamẽta cõburet. Cõgregabo ſup eos mala: ꝛ ſagit-
tas meas cõplebo i eis. Cõſument fame: ꝛ deuoꝛabũt eos
aues moꝛſu amariſſimo. Dẽtes beſtiaꝝ immittã i eos cũ furo
re trahentiũ ſup terrã atq3 ſerpẽtiũ. Foris vaſtabit eos gla
dius ꝛ intus pauoꝛ iuuenẽ ſimul ac virginẽ lactantẽ cũ hoie
ſene: ꝛ dixi. Ubinã ſunt? Ceſſare faciã ex hoibus memoꝛiam
eoꝝ. Sed ꝓpter irã inimicoꝝ diſtuli: ne foꝛte ſupbirent ho-
ſtes eoꝝ: ꝛ dicerẽt. Manus nr̃a excelſa: et nõ dñs fecit hec
oia. Gẽs abſq3 ↄſilio ẽ ꝛ ſine prudẽtia: vtinã ſepararẽt ꝛ in-
telligerẽt: ac nouiſſima ꝓuiderẽt. Quõ ꝑſequebat̃ vn⁹ mil-
† fugeret le ꝛ duo † fugarẽt decẽ milia. Nõne ideo q2 de⁹ ſuus vendi
E dit eos: ꝛ dñs cõcluſit illos. Nõ eñ eſt deus nr̃ vt † dij eoꝝ
† deus. ꝛ inimici noſtri ſunt iudices. De vinea ſodomoꝝ vinea eoꝝ
† botri ꝛ de ſuburbanis gomoꝛre. Uua eoꝝ: vua fellis: et † botrus
amariſſimi. amariſſimus. Fel draconũ vinũ eoꝝum et venenũ aſpidũ in-
ſanabile. Nõne hec cõdita ſunt apud me ꝛ ſignata i theſauris
† ſupeſt eis meis. Mea eſt vltio: ꝛ ego retribuã † eis in tpe vt labatur
pes eoꝝ. Iuxta eſt dies ꝑditionis ꝛ ad eſſe feſtinãt tpa. Iu
dicabit dñs pplm ſuuz ꝛ in ſeruis ſuis miſerebitur. Uidebit
q2 infirmata ſit manus ꝛ clauſi quoq3 defecerunt. reſiduiq3
cõſumpti ſunt. Et dicẽt. Ubi ſunt dij eoꝝ in quibus habe-
Iere.2.f. bãt fiduciã. De quoꝝ victimis comedebãt adipes ꝛ bibe-
F bãt vinũ libaminũ. Surgãt ꝛ opitulent̃ vobis ꝛ in neceſſi-
tate vos ꝓtegãt. Uidete q2 ego ſim ſolus ꝛ nõ ſit ali⁹ de⁹ ꝑ-
ter me. Ego occidã ꝛ ego viuere faciã: ꝑcutiã ꝛ ego ſanabo
ꝛ nõ eſt q̃ de manu mea poſſit eruere. Leuabo ad celũ manũ
meã ꝛ dicã. Uiuo ego ineternũ. Si acuero vt fulgur gladiũ
meũ ꝛ arripuerit iudiciũ man⁹ mea. Reddaz vltionẽ hoſti-
bus meis: ꝛ his q̃ oderũt me retribuã. Inebꝛiabo ſaggittas
meas ſanguine ꝛ gladi⁹ me⁹ deuoꝛabit carnes. De cruoꝛe
occiſoꝝ ꝛ de captiuitate nudati inimicoꝝ capitis laudate
gentes pplm eius q2 ſanguinẽ ſeruoꝝ ſuoꝝ vlciſcet̃. Et vin
dictam retribuet in hoſtes eoꝝ ꝛ ꝓpiti⁹ erit terre ppli ſui.
Uenit ergo moyſes ꝛ locut⁹ eſt oia verba cãtici hui⁹ i auri-
bus ppli ipſe ꝛ ioſue filiũ nũ. Cõpleuitq3 oẽs ſermões iſtos
loquens ad vniuerſum iſrael ꝛ dixit ad eos. Ponite coꝛda
veſtra in oia ỽba mea que ego teſtificoꝛ vobis hodie vt mã
detis ea filijs veſtris cuſtodire ꝛ facere ꝛ implere vniuerſa
que ſcripta ſunt in volumine legis hui⁹: q2 nõ incaſſuz p̃ce-
pta ſunt vobis: ſ3 vt ſinguli in eis viuerẽt: q̃ facientes lõgo ꝑ-
ſeueretis tpe in terra ad quã ioꝛdane trãſmiſſo igrediemi-
ni poſſidẽdã. Locutuſq3 eſt dñs ad moyſen i eadẽ die dicẽs:
Aſcẽde in montẽ iſtũ abarim † .i. trãſituũ in mõtez nebo q̃ eſt Aliꝰ † ſupeſt
in terra moab ↄtra hierico: ꝛ vide terrã chanaã quã ego tra id eſt trãſitus.
dã filijs iſrael obtinendã ꝛ moꝛere in mõte. Quẽ cõſcendẽs q2 nõ eſt de te-
iſſigeris pplˢ tuis ſicut moꝛtu⁹ eſt aarõ frater tuus i mõte xtu
hoꝛ ꝛ apposit⁹ pplˢ ſuis: q2 ꝑuaricati eſtis ↄtra me i medio Numeri.20.
filioꝝ iſrl' ad aquas ↄtradictiõis in cades deſerti ſyn: ꝛ nõ
ſanctificaſtis me inter filios iſrael. Econtra videbis † ter- Aliꝰ † eam.
ram ꝛ nõ ingredieris in eã quã ego dabo filijs iſrael.

Ca. Sum. Benedictio moyſi qua vltimo bñdixit iſrael
ꝛ cõmendauit pplm iſrael. Ca. XXXIII.

HEc eſt bñdictio q̃ bñdixit moyſes hõ dei fi A
lijs iſrl' añ moꝛtẽ ſuaz. Et ait. Dñs de ſyna
venit ꝛ de ſeyr oꝛt⁹ eſt nobis. Apparuit de
mõte pharã ꝛ cũ eo ſctõꝝ milia. In dexte-
ra ei⁹ ignea lex dilexit pplõs. Oẽs ſancti
in manu illi⁹ ſunt: ꝛ q̃ appꝛopinquãt pedi-
bus ei⁹ accipiẽt de doctrina illi⁹. Legẽ p̃cepit nobis moy-
ſes hereditatẽ mltitudinis iacob. Erit apud rectiſſimũ ex
ↄgregatis pñcipib⁹ ppli cũ tribub⁹ iſrael. Uiuat rubẽ ꝛ nõ
moꝛiat̃: ꝛ ſit paru⁹ i nũero. Hec eſt inde bñdictio. Audi dñe
vocẽ iude ꝛ ad pplm ſuũ introduc euz. Man⁹ eius pugna-
bũt ꝓ eo: ꝛ adiutoꝛ illi⁹ ↄ̃ aduerſarios ei⁹ erit. Leui q3 ait.
Perfectio tua ꝛ doctrina tua a viro ſctõ tuo quẽ ꝓbaſti in Mat.16.d.
tẽptatiõe: ꝛ iudicaſti ad aq̃s ↄ̃dictiõis. Qui dixit pr̃i ſuo ꝛ 93.di.c.diaco
mr̃i ſue: neſcio vos ꝛ fratrib⁹ ſuis: ignoꝛo illos ꝛ neſcierũt fi ni ſunt .in p̃n.
lios ſuos. Hi cuſtodierũt eloquiũ tuũ ꝛ pactũ tuũ ſeruaue- B
runt iudicia tua a iacob: ꝛ legẽ tuã o iſrael. Ponẽt thymia
ma in furoꝛe tuo ꝛ holacauſtũ ſup altare tuum. Bñdic dñe
foꝛtitudini ei⁹ ꝛ opa manuũ illi⁹ ſuſcipe. Percute doꝛſa ini
micoꝝ ei⁹ ꝛ q̃ oderũt eũ nõ cõſurgãt. Et beiamin ait. Amã-
tiſſimus dñi habitabit ↄfidenter in eo quaſi in thalamo to-
ta die moꝛabit̃ ꝛ inter hũeros illius reqeſcet. Ioſeph q3 ait
de bñdictione dñi terra ei⁹ de pomis celi ꝛ roꝛe atq3 abyſſo
ſubiacẽte. De pomis fructuũ ſolis ac lune: de ỽtice antiquo
rum montiũ: de pomis colliũ eternoꝝ: ꝛ de frugib⁹ terre ꝛ
de plenitudine eius. Bñdictio illi⁹ q̃ apparuit in rubꝛo ve-
niat ſup caput ioſeph ꝛ ſup ỽticẽ nazarei inter fratres ſuos
Quaſi pꝛimogeniti tauri pulchꝛitudo eius: coꝛnua rhino-
cerotis coꝛnua illius. In ipſis vẽtilabit gẽtes vſq3 ad termi
nos terre. Hec ſunt multitudines effrai et hec milia manaſſe. C
Et zabulon ait. Letare zabulõ in exitu tuo: ꝛ iſachar in ta-
bernaculis tuis pplõs ad mõtẽ vocabũt ibi imolabũt victi
mas iuſtitie. Qui inundationẽ maris quaſi lac ſuggẽt ꝛ the
ſauros abſcõditos arenarũ. Et gad ait. bñdictus i latitudi
ne gad: quaſi leo reqeuit cepitq3 brachiũ ꝛ ỽticẽ. Et vidit
pñcipatũ ſuũ q2 in pte ſua doctoꝛ eſſet repoſit⁹: q̃ fuit cũ pñ
cipib⁹ ppli ꝛ fecit iuſtitias dñi ꝛ iudiciũ ſuũ cuz iſrl'. Dan q3
ait. Dã catul⁹ leonis fluet largiter ꝺ baſan. Et neptalim di D
xit. Neptalim abũdãtia ꝑfruet̃ ꝛ plen⁹ erit † bñdictionib⁹
dñi. Mare ꝛ meridiez poſſidebit. Aſer q3 ait. Bñdict⁹ in fi- alˢ † benedi-
lijs aſer. Si placẽs fratrib⁹ ſuis: ꝛ † tingat i oleo pedẽ ſuũ. ctionis.
Ferrũ ꝛ es calciamẽtũ ei⁹. Sicut dies iuuẽtutis tue: ita et alˢ † ↄtingat
ſenect⁹ tua. Nõ eſt deus † ali⁹ vt de⁹ rectiſſimi. Aſcẽſoꝛ celi alˢ † ſup eſt ꝛ
auxiliatoꝛ tuus. Magnificẽtia ei⁹ diſcurrũt nubes habita alˢ † deficit
culum ei⁹ ſurſum ꝛ ſubter bꝛachia ſempiterna. Eijciet a fa- deus.
cie tua inimicũ: dicetq3 cõtere. Habitabit iſrl' cõfidenter
ꝛ ſolus. Oculus iacob in terra frumẽti ꝛ vini celiq3 caliga-
bunt roꝛe. Beatus es tu iſrl'. Quis ſimilis tui: populus q̃ ſal
uaris in dño? Scutũ auxilij tui: ꝛ gladius glie tue. Nega-
bunt te inimici tui: ꝛ tu eoꝝ colla calcabis.

Cap. Summarium. De aſcenſu moyſi in montez ꝛ con-
tẽplatione terre: de moꝛte ꝛ ſepultura ipſius: de fluctu po-

A
alſ + achar.
alſ + achari.
alſ + achor.
.ſſ.vi.c. ſʒ illi.
.vi.c.a. ſi de
pacon᷒. i ſi.
.4.5. item
pro achor. io
ſephus appel
lat vrbē; hay
alau ide ada.

Filij aūt iſrl̄ p̄uaricati ſūt mandatū: vt vſurparent ꝺ anathemate. Nam † achā fili᷒ charmi: filij zabdi filij zare ꝺ tribu iuda tulit aliquid de anathemate. Iratuſq; ē dn̄s ꝯ̄ filios iſrl̄. Cūq; mitteret ioſue ꝺ hiericho viros ꝯ̄ hay: q̄ eſt iuxta bethauē ad orientalē plagā oppidi bethel dixit eis. Aſcēdite ⁊ exploꝛate terrā. Qui p̄cepta ꝯplētes exploꝛauerūt hay. Et reuerſi dixerūt ei. Nō aſcēdat oīs ppl̄s: ſʒ duo vł tria milia viroꝝ pgāt ⁊ deleāt ciuitatē. Quare oīs ppl̄s fruſtra vexabit̄ ꝯ̄ hoſtes pauciſſimos? Aſcēderūt ḡ tria milia pugnatoꝝ. Qui ſtatī terga vtētes pcuſſi ſūt a viris vꝛbis hay. Et coꝛruerūt ex eis triginta ⁊ ſex hoīes. Perſecutiq; ſūt eos aduerſarij ꝺ poꝛta vſq; ad ſabarī: ⁊ ceciderūt p p̄na fugiētes. Pertimuitq; coꝛ ppl̄i: ⁊ ad inſtar aque liq̄factū eſt. Ioſue ỽo ſcidit veſtimēta ſua: et p̄n᷒ cecidit in terrā corā arca dn̄i vſq; ad veſperā: tā ipſe q̄ oēs ſenes iſrl̄. Miſeruntq; puluerē ſup capita ſua. Et dixit ioſue. Heu dn̄e de᷒. Quid voluiſti traducere pplm̄ iſtū ioꝛdanē fluuiū: vt traderes nos i man᷒ amoꝛrei ⁊ pderes? Vtinā vt cepim᷒ manſiſſem᷒ trās ioꝛdanē. Mi dn̄e de᷒ q̄d dicā: vidēs iſraelē hoſtib᷒ ſuis terga vtētē? Audiēt chananei et oēs hītatoꝛes terre ⁊ pariter ꝯglobati circūdabūt nos: atq; delebūt nomē nr̄m ꝺ terra. Et q̄d facies magno noī tuo? Dixitq; dn̄s ad ioſue. Surge: cur iaces p̄n᷒ i terrā? † Peccauit iſrl̄ ⁊ p̄uaricat᷒ eſt pactū meū: tulerūtq; ꝺ anathemate ⁊ furati ſūt atq; mētiti: ⁊ abſcōderūt inter vaſa ſua. Nec poterit iſrl̄ ſtare añ hoſtes ſuos: eoſq; fugiet: q: pollut᷒ eſt de anathemate. Nō ero vltra vobiſcū: donec ꝯteratis eū q̄ huius ſceleris re᷒ eſt. Surge ſctifica ppl̄m ⁊ dic eis. Sctificamini in craſtinū. Hec eīm dicit dn̄s de᷒ iſrl̄. Anathema i medio tui ē iſrl̄. Nō poteris ſtare corā hoſtib᷒ tuis donec deleat̄ ex te q̄ h̄ ꝯtaminat᷒ eſt ſcelere. Accedetiſq; mane ſinguli p tribus vr̄as: ⁊ quācūq; tribuū ſoꝛs iuenerit: accedet p cognatiōes ſuas ⁊ cognatio p domos: domuſq; p viros. Et q̄cūq; ille i hoc facinoꝛe fuerit dep̄hēſus ꝯburet̄ igni cū oī ſubſtātia ſua: q̄m p̄uaricat᷒ eſt pactū dn̄i: ⁊ fecit nephas in iſrael. Surgēs itaq; ioſue mane: applicuit iſrl̄ p trib᷒ ſuas: ⁊ inuenta eſt trib᷒ iuda. Que cū iuxta familias ſuas eēt oblata: iuēta eſt familia zare. Illā; q̄; p domos offerēs reperit zabdi. Cui᷒ domū in ſingulos diuidēs viros īuenit achā † filium charmi filij zabdi: filij zare ꝺ tribu iuda. Et ait ioſue ad achā Fili mi da glīam dn̄o deo iſrl̄ ⁊ ꝯfitere: atq; indica mihi q̄d feceris ne abſcondas. Rn̄ditq; achā ioſue: ⁊ dixit ei. Vere ego peccaui dn̄o deo iſrl̄: ⁊ ſic feci. Vidi eīm inter ſpolia palliū coccineū valde bonū: ⁊ ducētos ſiclos argēti: regulāq; aureā: q̄nquagīta ſicloꝝ: ⁊ ꝯcupiſcēs abſtuli ⁊ abſcōdi i terrā ꝯ̄ mediū tabernaculi mei: argētūq; foſſa humo opui. Miſit ḡ ioſue miniſtros q̄ currētes ad tabernaculū illi᷒ reperērūt cūcta abſcōdita in eodē loco: ⁊ argentū ſimul. Auferentesq; de tētoꝛio tulerūt ea ad ioſue: ⁊ ad oēs filios iſrl̄: p̄iecerūtq; añ dn̄m. Tollēs itaq; ioſue achā filiū zare: argētūq; ⁊ palliū: ⁊ aureā regulā: filios q̄; ⁊ filias ei᷒: boues ⁊ aſinos ⁊ oues: ipſumq; tabernaculū ⁊ cūctā ſupellectilē: et oīs iſrl̄ cū eo: duxerūt eos ad vallē achoꝛ. Vbi dixit ioſue. Qꝛ turbaſti nos: exturbet te dn̄s in die hac. Lapidauitq; eū oīs iſrael ⁊ cūcta q̄ illi᷒ erāt igne ꝯſumpta ſunt. Cōgregauerūtq; ſup eū aceruū; magnū lapidū: q̄ p̄manet vſq; in p̄ſentem diem. Et auerſus eſt furoꝛ dn̄i ab eis. Vocatumq; eſt nomē loci illius vallis achoꝛ: vſq; hodie.

Margin: B · r + prot... · C · ...3.b. · Leui.20.b. · Nume.8.d. · Regū.16.b. · alſ + achar. · Trinomius ... ſcriptura vt pʒ i p̄n... · D · 23.q.4.ſ.itē pec cato. ſ. itē po pulus. · Joſe. dicit q̄ ipſe achā tulit in mediū corā ioſue que furto ſubtraxerat · 3.Regū.8.d. · Iudicū.2.a.

Ca. 8. De captiōe Hay ⁊ ſuſpenſione regis eius: de cōſtructione altaris lapidei cū deſcriptione Deuteronomij. Joſue p̄mo benedixit populo iſrael: nec quicq̄ p̄termiſit a moyſe mandatum. Cap. VIII.

A
Cōcoꝛdat ioſephus cū hoc c.li.v.c.i.anti.

Dixit aūt dn̄s ad ioſue. Ne timeas neq; foꝛmides Tolle tecū oēm multitudinē pugnatoꝝ: ⁊ cōſurgens aſcēde in oppidū Hay. Ecce tradidi i manum tuā regē eius: ⁊ ppl̄m: vꝛbemq; ⁊ terrā. Facieſq; vꝛbi hay ⁊ regi ei᷒: ſic feciſti hiericho ⁊ regi illi᷒. Predā ỽo ⁊ oīa aīantia diripietis vobis. Pone īſidias vꝛbi p᷒ eā. Surrexitq; ioſue ⁊ oīs exercit᷒ bellatoꝝ cū eo: vt aſcēderēt i hay. Et electa triginta milia viroꝝ foꝛtiū: miſit nocte p̄cepitq; eis dicēs. Ponite īſidias poſt ciuitatē. Nec lōgi᷒ recedatis: ⁊ eritis oēs pati. Ego aūt ⁊ reliq̄ multitudo q̄ mecū eſt: † aſcēdem᷒ ex aduerſo ꝯ̄ vꝛbē. Cūq; exierint ꝯ̄ nos ſicut añ fecim᷒: fugiem᷒ ⁊ terga vtemus donec p̄ſequētes ab vꝛbe longi᷒ ptrahant̄. Putabūt eīm nos fugere ſicut pri᷒. Nobis ḡ fugientib᷒ ⁊ illis p̄ſeq̄ntib᷒ ꝯſurgetis de inſidijs ⁊ vaſtabitis ciuitatē: tradetq; eā dn̄s de᷒ vr̄ in man᷒ vr̄as. Cūq; ceperitis ſuccēdite eā: et ſic oīa facietis vt iuſſi. Dimiſitq; eos ⁊ p̄rexerūt ad locū īſidiaꝝ: ſederūtq; inter bethel ⁊ hay ad occidētalē plagā vꝛbis † hay. Ioſue aūt nocte illa i medio manſit ppl̄i. Surgēſq; diluculo recēſuit ſocios: ⁊ aſcēdit cū ſenioꝛib᷒ in fronte exercit᷒ vallat᷒ auxilio pugnatoꝝ. Cūq; veniſſent ⁊ aſcēdiſſent ex aduerſo ciuitatꝭ ſteterūt ad ſeptētrionalē vꝛbis plagā: inter quā ⁊ eos erat vallis media. Quinq; aūt milia viros elegerat ⁊ poſuerat in īſidijs inter † bethauē ⁊ hay ex occidētali p̄te eiuſdē ciuitatꝭ. Oīs ỽo reliquus exercit᷒ ad aq̄lonē aciē dirigebat: ita vt nouiſſimi m̄ltitudinis occidētalē plagā vꝛbis attingerent. Abijt ḡ ioſue nocte illa ⁊ ſtetit i vallis medio. Qđ cū vidiſſet rex hay feſtinauit mane ⁊ egreſſus eſt cū oī exercitu ciuitatis: direxitq; aciem ꝯtra deſertū: ignoꝛās q̄ poſt tergū laterēt īſidie. Ioſue ỽo ⁊ oīs iſrael ceſſerūt loco ſimulātes metū ⁊ fugiētes p ſolitudinis viā. At illi vociferātes pariter ⁊ ſe mutuo coboꝛtātes p̄ſecuti ſūt eos. Cūq; receſſiſſent a ciuitate ⁊ ne vn᷒ q̄dē i vꝛbe hay ⁊ bethel remāſiſſet q̄ nō p̄ſeq̄ret̄ iſrl̄: ſicut eruperāt aperta oppida relinq̄ntes: dixit dn̄s ad ioſue. Leua clipeū q̄ in manu tua eſt ꝯ̄ vꝛbē hay q̄m tibi tradā eā. Cūq; eleuaſſet clipeū ex aduerſo ciuitatis: īſidie q̄ latebāt ſurrexerūt ꝯfeſtim ⁊ pgētes ad ciuitatē ceperūt: ⁊ ſuccēderūt eā. Viri aūt ciuitatis q̄ p̄ſeq̄bant̄ ioſue: reſpiciētes ⁊ vidētes fumū vꝛbis ad celū vſq; ꝯſcēdere: nō potuerūt vltra huc illucq; diffugere: p̄ſertim cū hi q̄ ſimulauerant fugā ⁊ tendebāt ad ſolitudinē; ꝯtra p̄ſeq̄ntes foꝛtiſſime reſtitiſſent. Vidēſq; ioſue ⁊ oīs iſrael q̄ capta eēt ciuitas ⁊ fum᷒ vꝛbis aſcēderet reuerſus p̄cuſſit viros hay. Siquidē ⁊ illi q̄ ceperāt ⁊ ſuccēderāt ciuitatē: egreſſi ex vꝛbe ꝯ̄ ſuos † medios hoſtiū ferire ceperūt. Cum ergo ex vtraq; p̄te aduerſarij cederent̄ ita vt null᷒ de tanta multitudie ſaluaret̄: regē q̄; vꝛbis hay apprehēderūt viuentē ⁊ obtulerunt ioſue. Igitur oībus interfectis q̄ iſraelem ad deſerta tendentē fuerant perſecuti: ⁊ in eodem loco gladio coꝛruentibus: reuerſi filij iſrael percuſſerunt ciuitatem. Erant aūt q̄ in eodē die † cōciderant a viro vſq; ad mulierē: duodecim milia hoim omnis vꝛbis hay. Ioſue ỽo nō cōtraxit manū quam in ſublime poꝛrexerat tenens clipeum donec interficerentur oēs habitatoꝛes hay. Iumenta autē ⁊ p̄edā; ciuitatis diuiſerunt ſibi filij iſrael ſicut p̄ceperat dn̄s ioſue. Qui ſuccēdit vꝛbē ⁊ fecit eā tumulū ſempiternū. Regem q̄; eius ſuſpendit in patibulo vſq; ad veſperā ⁊ ſolis occaſum: p̄cepitq; ioſue ⁊ depoſuerunt cadauer eius de cruce: p̄iecerūtq; in ipſo introitu ciuitatis cōgeſto ſup eo magno aceruo lapidum: qui p̄manet vſq; in p̄ſentem diē. Tunc edificauit ioſue altare dn̄o deo iſrael i mōte hebal: ſicut p̄ceperat moyſes famulus dn̄i filijs iſrael: ⁊ ſcriptū eſt in volumie legis moyſi altare de lapidib᷒ ipolitis quos ferrum nō tetigit: ⁊ obtulit ſup eo holocauſta dn̄o: imolauitq; pacificas victimas. Et ſcripſit ſup lapides deuteronomiū legis moyſi q̄đ ille digeſſerat coꝛā filijs iſrael. Omnis aūt † ppl̄s ⁊ omnes maioꝛes natu. ducesq; ac iudices ſtabant ex vtraq; parte arce in cōſpectu ſacerdotū qui poꝛtabāt arcam federis dn̄i: vt aduena ita ⁊ indigena. Media pars eoꝝ iuxta mōtē garizim: ⁊ media iuxta montē hebal ſicut p̄ceperat moyſes famulus dn̄i. Et p̄mū quidē benedixit po-

Margin: 23.q.2.c.dn̄s. · al + accidem᷒ · ꝺ.7.a. · B · alſ + abi. · C · alſ + bethel. · D · E · alſ + media. · alſ + cōciderant. · F · Exodi.20.d. · Deute.27.a. · G · alſ + iſrael.

pulo iſrael: Poſthec legit oia verba bñdictionis ⁊ maledi-
ctionis: ⁊ cũcta q̃ ſcripta fuerãt in legis volumine. Nihil ex
his que moyſes iuſſerat reliquit intactũ; ſed vniuerſa repli
cauit coram omni multitudine iſrael: mulieribus ac paruu
lis ⁊ aduenis qui inter eos morabantur.

¶ C.S. De ſimulatione gabaonitaꝝ ⁊ murmuratiõe ppli
p federe inito cũ gabaonitis: qui ſaluabanẽ in vita ſ; in mi
niſteriũ cedẽdi ligna ⁊ portãdi aquã deputabanẽ. Ca. IX.

A Quibus auditis cũcti reges trãs iordaneꝫ
qui verſabanẽ in mõtanis ⁊ cãpeſtrib⁹ in
maritimis: ac littore magni maris. Hi q̃
qui habitabant iuxta libanũ ethꝫus ⁊ am-
morreus: chananeus phereſeus ⁊ eue⁹ et
iebuſeus: ꝯgregati ſunt pariter vt pugna-
rent ꝯtra ioſue ⁊ iſrael vno aio eadẽqꝫ ſententia. At hi q̃ ha-
bitabant in gabaon audientes cuncta q̃ fecerat ioſue hie-
rico ⁊ hay callide cogitantes tulerũt ſibi cibaria: ſaccos ve
teres aſinis iponentes: ⁊ vtres vinarios ſciſſos atqꝫ cõſu-
tos: calciamentaqꝫ pantiqua q̃ ad indiciũ vetuſtatis picta-
cijs ꝯſuta erant: inducti veterib⁹ veſtimentis: panes qꝫ q̃s
portabant ob viaticũ duri erant: ⁊ in fruſtra cõminuti. Per
rexeruntqꝫ ad ioſue q̃ tunc morabaẽ in caſtris galgale ⁊ di-
xerunt ei: atqꝫ ſimul oi iſraeli. De terra lõginqua venim⁹ pa
cem vobiſcũ facere cupiẽtes. Rñderuntqꝫ filij iſrl' ad eos:
B atqꝫ dixerunt. Ne † forte in terra q̃ nobis ſorte debeẽ hite-
tis. ⁊ nõ poſſimus fed⁹ inire vobiſcum. At illi ad ioſue: ſerui
(inquiũt) tui ſumus. † Quibus ioſue ait. Quinã eſtis vos
aut vñ veniſtis? Rñderũt de terra lõginqua valde venerũt
ſerui tui: in noie dñi dei tui. Audiuimus enĩ famã potentie
eius cuncta q̃ fecit in egypto ⁊ duob⁹ regibus ammorreoꝝ
q̃ fuerunt trãs iordanẽ ſeon regi eſebon: ⁊ og regi baſan: q̃
erat in aſtaroth: dixerũtqꝫ nobis ſeniores ⁊ oẽs habitato-
res terre noſtre. Tollite in manibus veſtris cibaria ob lon
giſſimam viã: ⁊ occurrite eis ⁊ dicite: Serui veſtri ſum⁹: fe-
dus inite nobiſcũ. En panes qñ egreſſi ſumus de domibus
noſtris vt veniremus ad vos calidos ſumpſimus: nunc ſicci
facti ſunt ⁊ vetuſtate nimia cõminuti. Utres vini nouos im
C pleuimus: nũc rupti ſunt ⁊ ſoluti. Ueſtes ⁊ calciamẽta qui-
bus induimur ⁊ q̃ habemus in pedibus ob longitudinẽ lõ-
gioris vie trita ſunt ⁊ pene cõſumpta. Suſceperunt igitur
de cibarijs eoꝝ: ⁊ os dñi non interrogauerũt. Fecitqꝫ Io-
ſue cũ eis pacẽ: ⁊ inito federe pollicitus eſt vt nõ occideren
tur. Principes qꝫ multitudinis iurauerunt eis. Poſt dies
aũt tres † initi federis: audierunt ꝙ in vicino habitarẽt: et
inter eos futuri eſſent. Mouerũtqꝫ caſtra filij iſrael ⁊ vene
runt in ciuitates eoꝝ die tertio: quarum hec vocabula ſunt
gabaõ ⁊ caphira ⁊ beroth: ⁊ cariathiarim. Et nõ pcuſſerũt
eos eo ꝙ iuraſſent eis principes multitudinis in noie dñi
dei iſrael. Murmurauit itaqꝫ omne vulgus ꝯtra principes
D iſrael. Qui reſpõderunt eis. Iurauimus eis in noie dñi dei
iſrael: ⁊ idcirco nõ poſſum⁹ eos cõtingere. S; hoc faciem⁹
eis. Reſeruenẽ quidẽ † vt viuãt: ne cõtra nos ira dñi conci
tetur ſi † peierauerimus: ſ; ſic viuãt vt in vſus vniuerſe mul
titudinis ligna cedãt: aquaſqꝫ cõportẽt. Quib⁹ hec loquẽti
bus vocauit gabaonitas ioſue: ⁊ dixit eis. Cur nos decipe
re fraude voluiſtis vt diceretis pcul valde habitamus a vo
bis cũ in medio nñ ſitis? Itaqꝫ ſub maledictiõe eritis: ⁊ nõ
deficiet de ſtirpe veſtra ligna cedẽs: aquaſqꝫ cõportãs i do
mum dei mei. Qui reſpõderũt. Nũciatum eſt nobis ſeruis
tuis ꝙ pmiſiſſet dñs de⁹ tuus moyſi ſeruo ſuo: vt traderet
vobis omnẽ terrã: ⁊ diſperderet cũctos habitatores eius.
Timuimus igiẽ valde: ⁊ puidimus animabus noſtris vſo
terrore cõpulſi: ⁊ hoc cõſiliũ iniuimus. Nunc aũt in manu
tua ſumus: qđ tibi bonũ ⁊ rectũ videẽ: fac nobis. Fecit er-
go ioſue vt dixerat: ⁊ liberauit eos de manib⁹ filioꝝ iſrl': vt
nõ occiderenẽ. Decreuitqꝫ i illo die eos eſſe i miniſterio cũ-
cti ppli ⁊ altaris dñi cedẽtes ligna ⁊ aquas comportantes
vſqꝫ in preſens tps in loco quem dñs elegiſſet.

Dol⁹ ⁊ cautela gabaonitarũ.

Als † forſitã.

Als † quibus Ioſue. Quinam ait eſtis vos.

1. Regũ. 21. a

Als † inito federe.

Als † et.

Als † periurauimus.

Als † habet eis.

22. q. 4. c. Innocens. ⁊ c. inter cetera. §. ſ; cũ his.

De elec. c. venerabilẽ ante finem.

¶ C.S. De pugna i gabaõ: ⁊ regib⁹ quinqꝫ abſcõſis i ſpe
lũca: de plõgatione diei ⁊ alijs multis ab iſrl' deuictis.

Capitulum. X.

A Que cũ audiſſet adoniſedech rex hieruſalẽ
ꝙ ſcʒ cepiſſet ioſue hay ⁊ ſubuertiſſet eã ſi-
cut ei fecerat hierico ⁊ regi ei⁹: ſic fecit hay
⁊ regi illi⁹: ⁊ ꝙ trãſfugiſſent gabaonite ad
iſrl': ⁊ eẽnt federati eoꝝ: timuit valde. Urbs
enĩ magna erat gabaon: ⁊ vna ciuitatũ re-
galiũ: ⁊ maior oppido hay: oẽſqꝫ bellatores eius fortiſſimi.
Miſit ḡ adoniſedech rex hieruſalẽ ad oham regẽ hebron:
⁊ ad pharã regẽ hierimoth: ⁊ ad iaphie qꝫ regẽ lachis: ⁊ ad
dabir regẽ eglõ dicẽs. Ad me aſcẽdite ⁊ ferte pſidiũ: vt expu
gnemus gabaon quare trãſfugerit ad ioſue ⁊ ad filios iſrl'.
B Cõgregati igiẽ aſcẽderunt qnqꝫ reges ãmorreoꝝ. Rex hie
ruſalẽ: rex hebrõ: rex hierimoth: rex lachis: rex eglõ: ſimul
cũ exercitibus ſuis: ⁊ caſtrametati ſunt circa gabaõ oppu-
gnantes eã. Habitatores aũt gabaon vrbis obſeſſe: miſerũt
ad ioſue q̃ tunc morabaẽ in caſtris apud galgalã: ⁊ dixerũt
ei. Ne retrahas man⁹ tuas ab auxilio ſeruoꝝ tuoꝝ. Aſcẽde
cito ⁊ libera nos: ferqꝫ pſidiũ. Cõuenerũt enĩ aduerſuꝫ nos
oẽs reges ammorreoꝝ q̃ habitãt in mõtanis. Aſcẽditqꝫ io-
ſue de galgalis: ⁊ oĩs exercit⁹ bellatoꝝ cũ eo viri fortiſſimi.
Dixitqꝫ dñs ad ioſue. Ne timeas eos. In manus enĩ tuas
tradidi illos. Nullus enĩ ex eis tibi reſiſtere poterit. Irruit
itaqꝫ ioſue ſup eos repẽte: tota nocte aſcẽdẽs de galgalis.
C Et cõturbauit eos dñs a facie iſrael: cõtriuitqꝫ plaga ma-
gna in gabaon: ac pſecutus eſt eos p viã aſcẽſus bethoron:
⁊ pcuſſit vſqꝫ azecha ⁊ maceda. Cũqꝫ fugerent filios iſrael
⁊ eſſent in deſcenſu bethorõ: dñs miſit ſup eos lapides ma-
gnos de celo vſqꝫ ad azecha. Et mortui ſunt multo plures
lapidib⁹ grãdinis qꝫ quos gladio pcuſſerãt filij iſrael. Tũc
locutus eſt ioſue dño in die qua tradidit ammorreoꝝ in cõ
ſpectu filioꝝ iſrael. Dixitqꝫ corã eis. Sol cõtra gabaon ne
moueariſ: ⁊ luna cõtra vallem † haylon. Steteruntqꝫ ſol ⁊
luna donec vlciſcereẽ ſe gẽs de inimicis ſuis. Nõne ſcriptũ
eſt hoc in libro iuſtoꝝ? Stetit itaqꝫ ſol in medio celi: ⁊ nõ fe
ſtinauit occũbere ſpacio vnius diei. Nõ fuit antea ⁊ poſtea
tã longa dies obediẽte dño voci hoĩs: ⁊ pugnãte p iſrael.
D Reuerſuſqꝫ eſt ioſue cũ omni iſrael in caſtra galgale. Fuge
rant enĩ quinqꝫ reges ⁊ ſe abſcõderãt i ſpelũca vrbis mace
da. Nũciatũqꝫ eſt ioſue qđ inuẽti eſſent quinqꝫ reges laten
tes in ſpelũca vrbis maceda. Qui precepit ſocijs ⁊ ait. Uol
uite ſaxa ingentia ad os ſpelunce: ⁊ ponite viros induſtrios
qui clauſos cuſtodiant. Uos autem nolite ſtare: ſed perſe-
quimini

Erat exerci[tus] regũ ammo[rreorum] trecen[ta] milia arma[to]rum ⁊ duo [mi]lia curruũ [secundum] ioſephum.

al † achialon.

quimini hoſtes: ⁊ extremos quoſq; fugiētium cedite. Nec
dimittatis eos vrbium ſuarum intrare preſidia: quos tra-
didit dñs deus in manus veſtras. Ceſis ergo aduerſarijs
plaga magna ⁊ vſq; ad internitionē pene cōſumptis: hi qui
iſrael effugere potuerunt: ingreſſi ſunt ciuitates munitas.
Reuerſuſq; eſt oīs exercitus ad ioſue in maceda: vbi tunc
erant caſtra: ſani ⁊ integro numero. Nulluſq; contra filios
iſrael mutire auſus eſt. Precepitq; ioſue dicēs. Aperite os
ſpelūce: ⁊ pducite ad me quinq; reges qui in ea latitāt. Fe-
cerūtq; miniſtri vt ſibi fuerat imperatū. Et adduxerūt ad
eum quinq; reges de ſpelūca: regē hieruſalē: regē hebron:
regē hierimoth: regē lachis: regē eglō. Cūq; adducti eſſent
ad eū vocauit oēs viros iſrael: ⁊ ait ad principes exercitus
E qui ſecum erāt. Ite ⁊ ponite pedes ſuper colla regū iſtorū.
Qui cum perrexiſſent ⁊ ſubiectorū colla pedibus calcarēt.
rurſum ait ad eos. Nolite timere nec pauetis: cōfortami-
ni ⁊ eſtote robuſti. Sic enī faciet dñs cunctis hoſtibus ve-
ſtris aduerſum quos dimicabitis. Percuſſitq; ioſue ⁊ in-
terfecit eos: atq; ſuſpēdit ſup quinq; ſtipites: fuerūtq; ſuſpēſi
vſq; ad veſperū. Cūq; occumberet ſol: precepit ſocijs vt de-
Deu.21.d. ponerent eos de patibulis. Quibus depoſitis pieceerunt
in ſpeluncā in qua latuerant: ⁊ poſuerūt ſuper os eius ſaxa
ingentia: que permanēt vſq; in preſens. Eodē die macedā
quoq; cepit ioſue ⁊ percuſſit in ore gladij: regēq; illi⁹ inter-
fecit: ⁊ oēs habitatores eius. Nō dimiſit in ea ſaltē paruas
reliquias. Fecitq; regi maceda ſicut fecerat regi hierico.
Trāſiuit aūt cū omni iſrael de maceda i lebna: ⁊ pugnabat
contra eā. Quā tradidit dñs cum rege ſuo in man⁹ iſrael.
F Percuſſerūtq; vrbē i ore gladij: ⁊ oēs habitatores ei⁹. Nō
dimiſerūt in ea vllas reliquias. Feceruntq; regi lebna ſicut
fecerāt regi hierico. De lebna trāſiuit in lachis cū oī iſrael.
Et exercitu p gyrū diſpoſito oppugnabāt eam tradiditq;
dñs lachis in manus filiorū iſrael: ⁊ cepit eā die altero: atq;
percuſſit in ore gladij omnem animā que fuerat in ea: ſicut
fecerat lebna. Eo tempore aſcēdit horā rex gazer: vt auxilia
retur lachis. Quē percuſſit ioſue cū omni populo eius vſq;
ad internitionem. Trāſiuitq; de lachis in eglon: ⁊ circūde-
dit atq; expugnauit eā in eadem die: pcuſſitq; in ore gladij
B omnes animas que erāt in ea iuxta oīa que fecerat lachis.
Aſcēdit quoq; cū omni iſrael de eglon in hebron: ⁊ pugna
uit cōtra eā: cepitq; ⁊ pcuſſit in ore gladij: regē quoq; eius
⁊ oīa oppida regionis illius vniuerſaſq; aīas q̄ in ea fuerāt
cōmorate. Non reliquit in ea vllas reliquias. Sicut fecerat
al. + habira. eglon: ſic fecit ⁊ hebrō: cūcta q̄ in ea reperit cōſumēs gladio.
Inde reuerſus in † dabir: cepit eā atq; vaſtauit: regē qʒ ei⁹
atq; oīa p circuitū oppida pcuſſit in ore gladij. Nō dimiſit
in ea vllas reliquias. Sicut fecerat hebrō ⁊ lebna ⁊ regib⁹
earū: ſic fecit dabir ⁊ regi illius. Percuſſit itaq; ioſue omnē
terrā montanā ⁊ meridianā atq; cāpeſtrem ⁊ aſeroth cum
als + goſen ieſſen. regib⁹ ſuis. Nō dimiſit in ea vllas reliquias: ſed oē qđ ſpi-
als + goſen. rare poterat interfecit: ſicut preceperat ei dñs deus iſrael a
cades barne vſq; gazā. Oēm terrā † goſen vſq; gabaon: vni
uerſoſq; reges ⁊ regiones eorū vno impetu cepit atq; vaſta
uit. Dñs enī deus iſrael pugnabat p eo. Reuerſuſq; eſt cū
A omni iſrael ad locum caſtrorum in galgala.

Ca. Sum. De Jabin rege aſor ⁊ alijs regibus cōgrega
tis cōtra iſrael: ⁊ ab eo pſtratis in enachim. Ca. XI.

Que cū audiſſet Jabin rex aſor: miſit ad io-
bab regem madon ⁊ ad regē ſomeron atq;
ad regē achſaph: ad reges quoq; aquilo-
nis qui habitabant in montanis ⁊ i plani-
cie cōtra meridiem cenereth: in campeſtri-
bus quoq; ⁊ regionibus Dor iuxta ma-
re: chananeum quoq; ab oriente ⁊ occidēte: ⁊ ammorreum:
atq; etheū: ac phereẓeum: ⁊ iebuſeum in montanis: eueū q̄

qui habitabat ad radices hermō in terra † maſpha. Egreſ- als + maſphe
ſiq; ſunt omnes cum turmis ſuis: populus multus nimis
ſicut arena que eſt in littore maris: equi quoq; ⁊ currus im-
menſe multitudinis. Cōuenerūtq; oēs reges iſti in vnum
ad aquas meron: vt pugnarēt cōtra iſrael. Dixitq; dñs ad
ioſue. Ne timeas eos. Cras enim hac eadem hora ego tra- B
dam oēs iſtos vulnerādos in cōſpectu iſrael. Equos eorum
ſubneruabis: ⁊ currus igne cōbures. Venitq; ioſue et oīs
exercitus eius cū eo aduerſus illos ad aquas merō ſubito
⁊ irruerūt ſup eos: tradiditq; illos dñs i man⁹ iſrael. Qui
percuſſerunt eos ⁊ perſecuti ſunt vſq; ad ſydonē magnā ⁊
aquas maſſerephot. Cāpūq; † maſpe qui eſt ad orientalem als + maſpha
illius partem. Itaq; pcuſſit oēs: vt nullas dimitteret ex eis
reliquias. Fecitq; ſicut pceperat ei dñs. Equos eorū ſub-
neruauit: curruſq; combuſſit igni. Reuerſuſq; ſtatim cepit
aſor: ⁊ regē ei⁹ pcuſſit gladio. Aſor enī antiquitus inter oīa
regna hec principatū tenebat. Percuſſitq; oēs aīas q̄ ibi- C
dem morabant. Non dimiſit in ea vllas reliquias: ſed vſq;
ad internitionē vniuerſa vaſtauit: ipſamq; vrbē peremit in-
cendio ⁊ oēs p circuitum ciuitates. Reges quoq; earū ce-
pit: percuſſit: atq; deleuit: ſicut preceperat ei moyſes famu-
lus dñi. Abſq; vrbibus q̄ erant i collibus ⁊ in tumulis ſite:
ceteras ſuccendit iſrael: vnam tm̄ aſor munitiſſimā flamma
conſumpſit. Omnemq; predam iſtarum vrbium ac iumēta
diuiſerunt ſibi filij iſrael cūctis hominibus interfectis. Si-
cut preceperat dñs moyſi ſeruo ſuo: ita precepit Moyſes
ioſue: ⁊ ille vniuerſa cōpleuit. Nō preterijt de vniuerſis mā-
datis: † nec vnū quidem verbū qđ iuſſerat dñs moyſi. Ce- Als + ne.
pit itaq; ioſue omnem terrā montanā ⁊ meridianā: terrāq;
goſen ⁊ planiciem ⁊ occidētalē plagā: montemq; iſrael ⁊ cā-
peſtria eius ⁊ partem mōtis que aſcendit ſeyr vſq; baalgad
per planiciem libani ſubter mōtem hermon: oēs reges eorū Sapi.10.g.
cepit percuſſit † ⁊ occidit. Multo tpe pugnauit ioſue cōtra als + ſuperſunt D
reges iſtos. Non fuit ciuitas que ſe non traderet filijs iſrl:
preter eueum qui habitabat in gabaon. Omnes enī bellan
do cepit. Domini enī † ſententia fuerat vt indurarētur cor- als + ſentētie.
da eorum: et pugnarent contra iſrael: ⁊ caderent ⁊ non me-
rerentur vllam clementiam ac perirent ſicut preceperat do
minus moyſi. In tēpore illo venit ioſue: ⁊ interfecit enachim
de montanis hebron: ⁊ dabir: ⁊ anab: ⁊ de omni monte iu-
da: ⁊ iſrael: vrbeſq; eorum deleuit. Non reliquit vllū de ſtir-
pe enachim in terra filiorum iſrael abſq; ciuitatibus gaza ⁊
geth ⁊ azoto: in quibus ſolis relicti ſunt. Cepit ergo ioſue
omnem terram ſicut locutus eſt dominus ad moyſen: ⁊ tra-
didit eā in poſſeſſionē filijs iſrael ſm partes ⁊ tribus ſuas:
quieuitq; terra a prelijs.

Capituli Summarium. Numeratio regum percuſſo-
rum circa iordanem: et vltra quos percuſſit ioſue: ⁊ ſunt tri-
ginta vnus. Ca. XII.

A Hi ſunt reges quos percuſſerūt filij iſrael ⁊ poſſederūt terrā coꝝ trans iordanē ad ſolis ortū: a torrēte arnon vſqꝫ ad montē hermō: ⁊ oēm orientalē plagam que reſpicit ſolitudinē. Seon rex ammorreorum qui habitabat in eſebon. dñatus eſt ab aroer que ſita eſt ſuper ripā torrētis arnō ⁊ medie ptis i valle dimidieqꝫ galaad vſqꝫ ad torrētem ieboc: qui eſt terminꝰ filioꝝ ammō: ⁊ a ſolitudie vſqꝫ ad mare ceneroth ↄtra orientem: ⁊ vſqꝫ ad mare deſerti: qđ eſt mare ſaliſſimū: ad orientalē plagā ꝑ viā que ducit bethſimoth: ⁊ ab auſtrali parte q̄ ſubiacet aſſeroth vſqꝫ phaſga terminus Og regis baſan. de reliquijs raphaim qui habitauit in aſtaroth ⁊ in edrai: ⁊ dñatꝰ eſt in mōte hermō ⁊ in ſalacha atqꝫ i vniuerſa baſan vſqꝫ ad terminos geſſuri ⁊ machati ⁊ dimidie ptis galaad ad terminos ſeon regis eſebon. Moyſes famulus dñi ⁊ filij iſrael percuſſerūt eos: tradiditqꝫ terrā coꝝ moyſes i poſſeſſionē rubenitis ⁊ gadditis ⁊ dimidie tribui manaſſe. Hi ſunt reges terre quos percuſſit ioſue ⁊ filij iſrael trās iordanem ad occidentalē plagā † abaalgad i campo libani vſqꝫ ad mōtē libani: cuiꝰ pars aſcēdit in ſeyr. Tradiditqꝫ eā ioſue in poſſeſſionē tribubꝰ iſrael: ſingulis partes ſuas: tā in mōtanis q̄ in planis: atqꝫ cāpeſtribꝰ. In † aſſeroth ⁊ in ſolitudine ac in meridie: etheus fuit ⁊ ammorreus: chananeꝰ ⁊ phereзeus: eueus ⁊ iebuſeus. Rex hierico vnꝰ. Rex hay: que eſt ex latere bethel vnꝰ. Rex hieruſalē vnꝰ. Rex hebrō vnus. Rex hierimoth vnus. Rex lachis vnus. Rex eglon vnus. Rex gazer vnus. Rex dabir vnus. Rex gader vnus. Rex herma vnus. Rex hereth vnus. Rex lebna vnꝰ. Rex odollan vnus. Rex maceda vnus. Rex bethel vnus. Rex taphua vnus. Rex ofer vnus. Rex affec vnus. Rex ſaron vnus. Rex madan vnus. Rex aſor vnꝰ. Rex ſomeron vnꝰ. Rex acſaph vnꝰ. Rex thenach vnus. Rex mageddo vnꝰ. Rex cedes vnus. Rex iachanem carmeli vnus. Rex dor ⁊ prouincie dor vnus. Rex gentium galgal vnus. Rex therſa vnus. Omnes reges triginta ⁊ vnus.

al'+ albagad.

C

al'+ aſſedech.

D

¶ Ca. Sum. De terra diuidēda: ⁊ deſcriptione ſortiū ruben ⁊ gad: ⁊ dimidie tribus manaſſe. Ca. XIII.

A Ioſue ſenex puecteqꝫ etatis erat: et dixit dñs ad eū. Senuiſti ⁊ lōgeuus es: terraqꝫ latiſſima derelicta eſt q̄ necdū ſorte diuiſa eſt. oīs videlicet galilea philiſtijm ⁊ vniuerſa geſſuri a fluuio turbido qui irrigat egyptum vſqꝫ ad terminos accaron ↄtra aquilonē terra chanaan que in quinqꝫ regulos philiſtijm diuiditur: gazeos ⁊ † azotios: aſcalonitas: gettheos: et accaronitas. Ad meridiē vero ſunt euei: oīs terra chanaan: ⁊ maara ſydoniorū vſqꝫ afeca: ⁊ terminos ammorrei eiuſqꝫ confinia: libani quoqꝫ regio contra orientē abaalgad ſub mōte hermon donec ingrediaris emath. Omniū qui habitabant in monte a libano vſqꝫ ad aquas maſſerephot vniuerſiqꝫ ſydonij. Ego ſum qui delebo eos a facie filioꝝ iſrael. Ueniat ergo in partem hereditatis iſrael: ſicut precepi tibi. Et nunc diuide terrā in poſſeſſionē nouē tribubus: ⁊ dimidie tribui manaſſe cum qua ruben ⁊ gad poſſederūt terrā quā tradidit eis moyſes famulus dñi trās fluēta iordanis ad orientalem plagā: ab aroer que ſita eſt in ripa torrētis arnon: et in vallis medio: vniuerſaqꝫ cāpeſtria medaba vſqꝫ ad dibon: ⁊ cūctas ciuitates ſeō regis ammorrei: qui regnauit in eſebon vſqꝫ ad terminos filioꝝ ammon: ⁊ galaad: ac terminū geſſuri ⁊ machati: ⁊ omnē montē hermon ⁊ vniuerſam baſan vſqꝫ ad ſalecha: omne regnū og in baſan: qui regnauit in aſtaroth ⁊ edrai. Ipſe fuit de reliquijs raphaim: percuſſitqꝫ eos moyſes atqꝫ deleuit. Noluerūtqꝫ diſperdere filij iſrael geſſuri ⁊ machati: ⁊ habitauerunt in medio iſrael vſqꝫ

al'+ azotos.

B

in preſentem diem. Tribui autem leui non dedit poſſeſſionem: ſed ſacrificia ⁊ victime dñi dei iſrael: ipſa eſt eius hereditas ſicut locutus eſt illi. Dedit ergo moyſes poſſeſſionē tribui filioꝝ ruben iuxta cognationes ſuas. Fuitqꝫ terminus eorum ab aroer que eſt ſita in ripa torrētis arnon: ⁊ in valle eiuſdē torrentis media: vniuerſamqꝫ planiciē que ducit medaba ⁊ eſebon: cunctoſqꝫ viculos earum qui ſunt in campeſtribus: dibon quoqꝫ ⁊ abamothbaal ⁊ oppidum balmaō: ⁊ geſſa: ⁊ cedimoth ⁊ mephet: ⁊ cariathaim: ⁊ ſabama ⁊ ſarathaſar: in mōte cōuallis bethphogor ⁊ aſſeroth phaſga ⁊ bethaiſimoth oēs vrbes cāpeſtres vniuerſaqꝫ regna ſeon regis ammorrei: qui regnauit in eſebon: quem percuſſit moyſes cum principibus madian eueum ⁊ recen ⁊ ſur et ur ⁊ rebee duces ſeon habitatores terre: ⁊ balaā filiū beor ariolum occiderūt filij iſrael gladio cū ceteris interfectis. Factuſqꝫ eſt terminus filiorum ruben iordanis fluuiꝰ. Hec eſt poſſeſſio rubenitarum per cognationes ſuas vrbium et viculorū. Deditqꝫ moyſes tribui gad ⁊ filijs eius ꝑ cognationes ſuas poſſeſſionem: cuius hec diuiſio eſt. † Terminꝰ gazer ⁊ omnes ciuitates galaad et dimidiam partem terre filiorum ammon vſqꝫ ad aroer que eſt cōtra rabba: ⁊ ab eſebon vſqꝫ ramoth: maſphe ⁊ bethanim: et amanaim vſqꝫ ad terminos dabir. In valle quoqꝫ betharā ⁊ bethnemra ⁊ ſocoth et ſaphon reliquam partem regni ſeon regis eſebon. Huius quoqꝫ finis iordanis eſt vſqꝫ ad extremam partem maris cenereth trans iordanem ad orientalē plagam. Hec eſt poſſeſſio filioꝝ gad ꝑ familias ſuas: ⁊ ciuitates ⁊ ville earum. Dedit ⁊ dimidie tribui manaſſe filijſqꝫ eius iuxta cognationes ſuas poſſeſſionē cuius hoc principium eſt. A manaim vniuerſā baſan ⁊ cūcta regna og regis baſan oēſqꝫ vicos iair q̄ ſunt in baſan ſexaginta oppida ⁊ dimidiā partē galaad ⁊ aſtaroth: ⁊ edrai vrbes regni og i baſan filijs machir filij manaſſe dimidie parti filiorū machir iuxta cognationes ſuas. Hāc poſſeſſionē diuiſit moyſes in cāpeſtribꝰ moab: trans iordanē ↄtra hierico ad occidentalē plagam. Tribui aūt leui nō dedit poſſeſſionem: qm̄ dñs deus iſrael: ipſe eſt poſſeſſio eius vt locutus eſt illi.

Alſ+ ... minꝰ et ...

D

¶ Ca. Sū. De diuiſiōe terre chanaā: de ebrō data caleb. Capi. XIIII.

Hoc eſt quod poſſederūt filij iſrael in terra chanaan quā † dederunt eis eleazar ſacerdos ⁊ ioſue filiꝰ nun: et principes familiarum per tribus iſrael: ſorte oīa diuidētes: ſicut preceperat dominus in manu moyſi nouē tribubus ⁊ dimidie tribui manaſſe. Duabus enim tribubus ⁊ dimidie dederat moyſes trans iordanem poſſeſſionem abſqꝫ leuitis: qui nihil terre acceperunt inter fratres ſuos ſed in eorum ſucceſſerant locum filij ioſeph in duas diuiſi tribus manaſſe ⁊ effraim. Nec acceperunt leuite aliam in terra partem: niſi vrbes ad habitandū: ⁊ ſuburbana earum ad alenda iumenta ⁊ pecora ſua. Sicut preceperat dominus moyſi: ita fecerunt filij iſrael et diuiſerunt terrā. Acceſſerunt itaqꝫ filij iuda ad ioſue in galgala: locutuſqꝫ eſt ad eū † caleph filius iephone cenezeus. Noſti quid locutus ſit dominus ad moyſen hominem dei de me et te in cades barne. Quadraginta annorum eram quando miſit me moyſes famulus domini dei cades barne vt cōſiderarem terram: nunciauiqꝫ ei quod mihi verum videbatur. Fratres autem mei qui aſcenderant mecū diſſoluerūt cor populi ⁊ nihilominus ego ſecutus ſum dominum deū meū. Iurauitqꝫ moyſes in die illo dicens. Terra quā calcauit pes tuꝰ erit poſſeſſio tua ⁊ filioꝝ tuoꝝ i eternū: q: ſecutus es dñm deū † tuū. Cōceſſit ergo dñs vitā mihi ſicut pollicitꝰ eſt vſqꝫ in pſentē diē. Quadragita ⁊ quinqꝫ anni ſunt ex quo locutus eſt dñs verbū iſtud ad moyſen qn̄ ambulabat

iſrael per

B

alſ+ de... 32. q. 4. c... currat. ... bus.

Nume. ...

B

alſ+ cal... Nume. ...

C

ſ. 1. a.

alſ+ meo...

Eccle.46.b iſrael per ſolitudineꝫ. Hodie octogintaquinq; annoꝝ ſum
ſic valens vt eo valebam tempoꝛe quando ad exploꝛandum
miſſus ſum: illius in me tempoꝛis foꝛtitudo vſq; hodie per
D ſeuerat:tam ad bellandum q̄ ad gradiendum. Da ergo mi
hi montem iſtum quem pollicitus eſt dñs:te quoq; audien
te in quo enachim ſunt:⁊ vrbes magne atq; munite: ſi foꝛte
ſit dñs mecum:⁊ potuero delere eos ſicut ꝑmiſit mihi. Be
…o + caleb. ne dixitq; ei ioſue ⁊ tradidit ei hebꝛum in poſſeſſioneꝫ: atq;
ex eo fuit hebꝛon † caleph filio iephone cenezeo vſq; in pꝛe
H.q.2.c.ebrō. ſentem diem:quia ſecutus eſt dñm deū iſrael. Nomen ebꝛō
ante vocabatur cariatharbe. Adam maximus ibi inter ena
chim ſitus eſt:⁊ terra ceſſauit a pꝛelijs.

¶ Cap̄. Sum. De ſoꝛte iude:de cariatharbe de qua ca
leph deleuit tres filios. De caraithſepher quā cepit otho
niel:⁊ de axa filia caleph:de numero ciuitatum ⁊ villarum
iude tribus. Cap.XV.

A Als + ſin. Gitur ſoꝛs filioꝛum iude per cognatiōes
ſuas iſta fuit. A termino edon vſq; ad de
ſertum † ſyn:contra meridieꝫ:⁊ vſq; ad ex
tremā parteꝫ auſtralis plage. Initiū eius
a ſummitate maris ſalſiſſimi:⁊ a lingua ei⁹
Al + egredit / … + ꝑtrāſit. que reſpicit meridieꝫ. † Egredieturq; cō
tra aſcenſum ſcoꝛpionis:⁊ † pertranſibit in ſyna:aſcenditq;
in cades barne:⁊ peruenit in eſroꝫ:aſcēdens ad daraꝫ ⁊ cir
cuiens cariathaa:atq; inde pertrāſiens in aſemona ⁊ per
ueniēs ad toꝛrētē egypti:eruntq; termini eius mare magnū.
Hic erit finis meridiane plage. ab oꝛiente vero erit initiuꝫ
B mere ſalſiſſimum vſq; ad extrema ioꝛdanis:⁊ ea que reſpi
… + ioꝛdanē ciunt ad aquilonem a lingua maris vſq; ad eūdem † ioꝛda
… + ꝑtranſit nis fluuium. Aſcenditq; termin⁹ in bethagla. Et trāſit ab
… + ꝑtrāſibit aquilone in betharaba:aſcēdēs ad lapidē boem filij ruben:
et tendens vſq; ad terminos debera:de valle achoꝛ contra
aquiloneꝫ reſpiciens galgala que eſt ex aduerſo aſcenſiōis
adōmim ab auſtrali parte toꝛrētis:tranſitq; aquas que vo
cantur fons ſolis:⁊ erunt exitus eius ad fontem rogel:aſcē
ditq; per cōuallem filij ēnon:ex latere iebuſei ad meridiem:
hec eſt hieruſalem:⁊ inde ſe erigēs ad verticem mōtis qui
eſt contra gehennon:ad occidentalem in ſummitate vallis
raphaim contra aquilonem. pertranſitq; a vertice montis
… ocula + id ē vſq; ad fontē atq; nepthoa:⁊ peruenit vſq; ad vicos mōtis
… rbs ſiluaruꝫ ephꝛon:inclinaturq; in bala q̄ eſt cariathiarim † id eſt vrbs
… ꝑeſt nec eſt ſiluarum:⁊ circuit de bala cōtra occidentem vſq; ad mon
… textu. tē ſeyꝛ:trāſitq; iuxta latus mōtis iarim ad aquilonē in cheſ
C lō:⁊ deſcendit in bethſames:trāſitq; in thamna ⁊ ꝑuenit cō
tra aquilonem partis accaron ex latere. inclinaturq; ſecro
na:⁊ tranſit montem baala: peruenitq; in gebneel:⁊ magni
… + caleb. maris contra occidentem fine cōcluditur. Hi ſunt termini
filioꝛum iuda per circuitum in cognationibus ſuis. † Ca
leph vero filio iephone dedit partem in medio filioꝝ iuda
Judicū.1.b. ſicut pꝛeceperat ei dñs cariatharbe patris enach:ipſa eſt
hebꝛon. Deleuitq; ex ea caleph tres filios enach:ſeſai et
achiman:⁊ tholmai de ſtirpe enach. atq; inde cōſcēdēs ve
nit ad habitatoꝛes dabir:que pꝛius vocabatur cariathſe
D pher id eſt ciuitas literaruꝫ. Dixitq; caleph. Qui percuſſe
… + illi. rit cariaſepher ⁊ ceperit eam:dabo † ei axam filiam meam
Paralip.2.f vxoꝛem. Cepitq; eam othoniel filius cenē frater caleph iu
nioꝛ. Deditq; ei axam filiam ſuam vxoꝛē. Qui cūpergerent
… + ſuaſit ſimul. † ſuaſa eſt a viro ſuo vt peteret a patre ſuo agrū. Su
… ro ſm anti ſpirauitq; vt ſedebat in aſino. Cui caleph. Quid habes in
… ꝗores. quit? At illa reſpondit. Da mihi benedictionem. Terram
… + ſuaſit auſtralem ⁊ arentem dediſti mihi:iunge ⁊ irriguam: Dedit
… vir ſuus ſm itaq; ei caleph irriguum ſuperius ⁊ inferius. Hec eſt poſſeſ
… dernos. ſio tribus filioꝛum iuda per cognationes ſuas. Erantq; ci
uitates ab extremis partibus filioꝛuꝫ iuda iuxta terminos
edon a meridie:calſeel et eder et iagur et cina ⁊ demona et
adada ⁊ cedes ⁊ aſoꝛ ⁊ iethanziphetelen ⁊ baloh aſomo

ba ⁊ cariothieſron hec eſt aſſoꝛomamſame ⁊ meloda ⁊ aſer
gadda: ⁊ aſemoth ⁊ bethphelet ⁊ aſerſual ⁊ berſabee et E
baziothia ⁊ abala ⁊ humeſen ⁊ heltholad ⁊ exul ⁊ ſarma et
ſiceleth ⁊ medemena ⁊ ſenna lebaoth ⁊ ſelim ⁊ henremmō:
omnes ciuitates † vigintinouem ⁊ ville earuꝫ. In cāpeſtri
bus vero eſt hoal ⁊ ſarea ⁊ aſena ⁊ azone ⁊ enganuim ⁊ ta Als + trigi / nouem.
phua ⁊ enaym ⁊ hierimoth ⁊ adulanſocho ⁊ azecha ⁊ ſarim
⁊ adythaim:et gedera ⁊ gyderothaim vꝛbes quatuoꝛdeciꝫ
⁊ ville earum. Sanan ⁊ adaſa et madalgad deleam et maſe
pha et iectel lachis ⁊ baſchar ⁊ eglon tebbon ⁊ elecmas et
cethis giderot et bethdagon:et neama ⁊ maceda ciuitates
ſedecim ⁊ ville earum. Labana et ether ⁊ aſan iepta et eſna F
et neſib ⁊ ceyla et achzib ⁊ mereſa:ciuitates nouem et ville
earū. Accarō cū vicis ⁊ villulis ſuis. Ab accharō vſq; ad ma
re omnia, que vergunt ad azotum ⁊ viculos eius. Azotus cū
vicis ⁊ villulis ſuis. Gaza cum vicis et villulis ſuis vſq; ad
torrentem egypti:⁊ mare magnum terminus eius:et in mō
te ſamir ⁊ iether ⁊ ſocchoth et edēna:tariaſenna:hec eſt da
biranab ⁊ hiſtemo et anym goſen et olon et gylo. ciuitates
vndecim ⁊ ville earum. Arab et roma et ſaan ⁊ ianum et be
thafua et aſecha athamatha ⁊ cariatharbe:hec eſt hebꝛon
et ſioꝛ. ciuitates nouem ⁊ ville earum. Maon ⁊ charmel et G
ziph et loche iezrael et iucadam et zanoe accaym gabaa et
thanna. ciuitates decem et ville earum. Alul et bethſoꝛ et
hiedo: mareth ⁊ bethanoth ⁊ heltecen. ciuitates. ſex et vil
le earum. Chariathbaal:hec eſt cariathiarim vꝛbs ſiluaruꝫ
⁊ arebba:ciuitates due et vile earum In deſerto bethara
ba meddin et ſacha ⁊ nebſen ciuitates ſalis:et engaddi. ci
uitates ſex et ville earum. Fiunt ſimul centum quindecim.
Jebuſeum autem habitatoꝛem hieruſalem non potuerunt
filij iuda delere. Habitauitq; iebuſeus cū filijs iuda in hie
ruſalem vſq; in pꝛeſentem diem.

¶ Capituli Summarium. De ſoꝛte effraim:et chananeo
tributario et chaue⁹ habitauit inter filios effraim ſemper.

Capitulum.XVI.

Ecidit quoq; ſoꝛs filioꝛum ioſeph ab ioꝛda A
ne contra hierico et ad aquas eius ab oꝛiē
te ſolitudo que aſcēdit de hierico ad mon
tem bethel ⁊ egreditur de bethel luzan:
tranſitq; terminum archiatharoth ⁊ deſcē
dit ad occidentem iuxta terminum iefleti
vſq; ad terminos bethoꝛon inferioꝛis:⁊ gazer. finiunturq;
regiōes ei⁹ mari magno:poſſederūtq; filij ioſeph manaſſes
et effraim. Et factus eſt terminus filioꝛum effraim ꝑ cogna
tiones ſuas:⁊ poſſeſſio eoꝛum cōtra oꝛienteꝫ aſtoroth adar B
vſq; bethoꝛon ſuperioꝛem. egrediunturq; confinia in mare.
Machmetath vero aquilonem reſpicit ⁊ circuit terminos C
contra oꝛientem in thanathſelo:⁊ pertranſit a toꝛrente ia
noe:deſcenditq; de ianoe in atharoth ⁊ noaratha ⁊ perue
nit in hierico:egrediturq; ad ioꝛdanem de taphua:pertrā
ſitq; contra mare in villam arūdineti:ſuntq; egreſſus eius
in mare ſalſiſſimimū. Hec eſt poſſeſſio tribus filioꝝ effraim D
per familias ſuas:vꝛbeſq; ſeparate ſunt filijs effraim in me
dio poſſeſſiōis filioꝝ manaſſe ⁊ ville eaꝝ. Et nō interfecerūt
filij effraim chananeū q̄ habitabat i gaſer:habitauitq; cha
naneus in medio effraim vſq; in diē hāc tributarius.

¶ Cap̄. Sum. De ſoꝛte medie tribus manaſſe:augmento
ſoꝛtis filiarum ioſeph tribus iude. Cap̄.XVII.

Ecidit autem ſoꝛs tribui manaſſe:ipſe enī A
eſt pꝛimogenitus ioſeph:machir pꝛimoge
nito manaſſe patri galaad qui fuit vir pu
gnatoꝛ:habuitq; poſſeſſione galaad ⁊ ba
ſam:et reliquis filioꝛuꝫ manaſſe iuxta fami
lias ſuas filijs abiezer et filijs eleeh et fi
lijs heſribel ⁊ filijs ſychē ⁊ filijs epher et filijs ſemida. Iſti
ſunt filij manaſſe filij ioſeph mares per cognationes ſuas

Nume.25.a. Salphaat vero filio epher filij galaad filij machir filij ma-
naſſe non erant filij ſed ſole filie quarum iſta ſunt nomina.
B Maala ⁊ noa ⁊ egla ⁊ melcha et terſa. Veneruntq; in con-
ſpectu eleazari ſacerdotis ⁊ ioſue filij nun et principum di-
cētes. Dominus precepit per manū moyſi vt daretur nobis
poſſeſſio in medio fratrum noſtrorum. Deditq; iuxta im-
perium dñi poſſeſſionem in medio fratrum patris earum: ⁊
ceciderunt funiculi manaſſe decē abſq; terra galaad et ba-
ſan trans iordanem. Filie enim manaſſe poſſederunt here-
ditatem in medio filiorum eius. Terra aūt galaad cecidit
in ſortem filiorum manaſſe qui reliqui erant. Fuitq; termi-
nus manaſſe ab aſer machmata que reſpicit ſychem ⁊ egredi
tur ad dexterā iuxta habitatores fontis thaphue. Etenī in
ſorte manaſſe ceciderat terra taphue que eſt iuxta termi-
nos manaſſe filiorum effraim: deſcenditq; terminus vallis
arūdineti in meridiem torrētis ciuitatū effraim: q̄ in medio
C ſunt vrbium manaſſe. Terminus manaſſe ab aquilone torrē
tis et exitus eius pergit ad mare: ita vt poſſeſſio effraim ſit
ab auſtro: ⁊ ab aquilone manaſſe: vtrunq; claudat mare ⁊
cōiungātur ſibi in tribu aſer ab aquilōe: ⁊ in tribu iſachar
ab oriente. Fuitq; hereditas manaſſe in iſachar ⁊ in aſer:
berſan et viculi eius ⁊ iebblaan cū viculis ſuis: ⁊ habitato
res dor cum oppidis ſuis: habitatores quoq; endor cū vi
culis ſuis: ſimiliterq; habitatores thenach cū viculis ſuis
et habitatores mageddo cum viculis ſuis: et tertia pars
vrbis nopheth. Nec potuerunt filij manaſſe has ciuitates
ſubuertere: ſed cepit chananeus habitare in terra ſua. Poſt
Alſ. ✝ ſupereſt terram in. q̄ autē conualuerunt filij iſrael ſubiecerunt chananeos et
D fecerunt ſibi tributarios nec interfecerunt eos. Locutiq;
ſunt filij ioſeph ad ioſue ⁊ dixerunt. Quare dediſti mihi ✝
terram in poſſeſſionem ſortis ⁊ funiculi vnius: cum ſim tātē
multitudinis: ⁊ benedixerit mihi dominus? Ad quos ioſue
ait. Si populus multus es: aſcende in ſiluam: ⁊ ſuccide ti-
bi ſpacia in terra pherezei ⁊ raphaim: q; anguſta eſt tibi
poſſeſſio montis effraim. Cui reſponderūt filij ioſeph. Nō
poterimus ad montana conſcendere: cum ferreis curribus vtā
tur chananei qui habitāt in terra campeſtri: in qua ſiti ſunt
berſan cum viculis ſuis: ⁊ iezrael mediam poſſidens vallē.
Dixitq; ioſue ad domum ioſeph ⁊ effraim et manaſſe. Po-
pulus multus es ⁊ magne fortitudinis: non habebis ſortē
vnam: ſed tranſibis ad montem: et ſuccides tibi atq; purga
bis ad habitandum ſpacia et poteris vltra procedere: cum
ſubuerteris chananeum quem dicis ferreos habere currus
et eſſe fortiſſimum.

¶ Cap̄. Sum. De miſſione ad ſcribendam terram ſeptem
tribuum: ⁊ de ſorte beniamin. Cap̄. XVIII.

A Congregatiq; ſūt omnes filij iſrael in ſylo
ibiq; fixerunt tabernaculum teſtimonij et
fuit eis terra ſubiecta: remāſerant autem
filiorum iſrael ſeptem tribus: que necdum
acceperāt poſſeſſiones ſuas. Ad quos io-
Alſ. ✝ torpetis ſue ait. Vſq;quo ✝ marcetis ignauia: ⁊ nō
intratis ad poſſidendam terram quam dominus deus pa-
trum veſtrorū dedit vobis? Eligite de ſingulis tribubus
ternos viros vt mittam eos: ⁊ pergant atq; circuīeant ter
ram ⁊ deſcribant eam iuxta numerum vniuſcuiuſq; multitu
dinis: referantq; ad me quod deſcripſerit. Diuidite vobis
terram in ſeptem partes. Iudas ſit in terminis ſuis ab au-
Alſ. ✝ ſacerdotium. ſtrali plaga: ⁊ domus ioſeph ab aquilone: mediā inter hos
terram in ſeptem partes deſcribite: ⁊ huc venietis ad me:
vt coram domino deo veſtro mittam vobis hic ſortē: q; non
eſt inter vos pars leuitarum: ſed ✝ ſacerdotium dñi eſt eorū
hereditas. Gad autem ⁊ ruben ⁊ dimidia tribus manaſſe
iam acceperunt poſſeſſiones ſuas trans iordanem ad oriē-
talem plagam quas dedit eis Moyſes famulus domini.
Cūq; ſurrexiſſent viri et pergerent ad deſcribendam terrā B
precepit eis ioſue: dicens. circuīte terram ⁊ deſcribite eam
ac reuertimini ad me vt hic coram domino deo veſtro in ſy
lo mittā vobis ſortem. Itaq; perrexerunt ⁊ luſtrātes eam
in ſeptem partes diuiſerūt ſcribētes in volumine: reuerſiq;
ſunt ad Ioſue in caſtra ſylo. Qui miſit ſortes corā domino
in ſylo: diuiſitq; terram filijs iſrael in ſeptē partes. Et aſcē-
dit ſors prima filiorum beniamin per familias ſuas: vt poſ-
ſiderent terram inter filios iuda ⁊ filios ioſeph. Fuitq; ter
minus eorum contra aquilonem ✝ a iordane pergens iuxta Alſ. ✝ ad iordanem.
latus hierico ſeptētrionalis plage: ⁊ inde contra occiden-
tem ad montana conſcendens ⁊ perueniens ad ſolitudinē
bethauen atq; pertranſiēs iuxta luzam ad meridiem: ipſa
eſt bethel: deſcenditq; in aſtaroth adar in montem qui eſt
ad meridiē bethoron inferioris: ⁊ inclinatur circuiens con
tra mare ad meridiem montis qui reſpicit bethoron cōtra
africum. Suntq; exitus eius in chariathbaal que vocatur C
cariathiarim vrbem filiorum iuda. Hec eſt plaga contra ma Alſ. ✝ et.
re ✝ ad occidētem. A meridie autem ex parte cariathiarim
egreditur terminus contra mare: ⁊ peruenit vſq; ad fontē
aquarum nephthoa. Deſcenditq; in partem montis qui re
ſpicit vallem filiorum ennon: ⁊ eſt contra ſeptētrionalē pla
gā in extrema parte vallis raphaim. Deſcenditq; in gehen
non id eſt vallis ennon iuxta latus iebuſei ad auſtrum: et p
uenit ad fontem rogel tranſiens ad aquilonē: ⁊ egrediens
ad enſames id eſt fontem ſolis ⁊ pertranſit vſq; ad tumu-
los qui ſunt e regione aſcenſus adōmim: deſcenditq; abē-
boen id eſt lapidem boen filij ruben: ⁊ pertranſit ex latere
aquilonis ad campeſtria. deſcenditq; in planiciē ⁊ preter-
greditur contra aquilonem bethagla. ſuntq; exitus eius cō
tra linguā maris ſalſiſſimi ab aquilone in fine iordanis ad
auſtralē plagam qui eſt terminus illius ab oriēte. Hec eſt D
poſſeſſio filiorum beniamin per terminos ſuos in circuitu
et familias ſuas. Fueruntq; ciuitates eius hierico ⁊ betha
gla ⁊ vallis caſis betharaba ⁊ ſamaraim et bethel ⁊ auim ⁊
affara et offora villa hemona ⁊ offni ⁊ gabee ciuitates duo
decim et ville earum. Gabaon et rama ⁊ beroth ⁊ meſphe
caphara et amoſa ⁊ recem iarephel ⁊ tharela ⁊ ſela heleph
et iebus que eſt hieruſalē gabaad ⁊ chariath: ciuitates qua
tuordecim ⁊ ville earum. Fueruntq; oēs ciuitates viginti
ſex. Hec eſt poſſeſſio filiorum bēiamin iuxta familias ſuas.

¶ Capituli Summarium: de aſſignatiōe ſortis ſex tribuū
ſcilicet ſymeon: zabulon: iſachar: aſer: neptalim in medio fi-
liorum iſrael. Cap̄. XIX.

A Et egreſſa eſt ſors ſecūda filiorū ſymeon p
cognationes ſuas. Fuitq; hereditas eorū
in medio poſſeſſionis filiorum iuda berſa
bee ⁊ ſabee et molada et aſerſua baala et
aſem et helthelad bethularma ⁊ ſiceleth
et bethmarchabot et aſerſua et bethlepa
both ⁊ ſarohen: ciuitates tredecim et ville earum. Ahin et
remon et athar et aſan: ciuitates quatuor ⁊ ville earū. Oēs
viculi p circuitum vrbiū iſtarū vſq; ad balaad berchameth
cōtra auſtralē plagam. Fuerūtq; oēs ciuitates decem ⁊ ſe
ptem. Hec eſt hereditas filiorū ſymeon iuxta cognationes
ſuas in poſſeſſione ⁊ funiculo filiorū iuda: q; maior erat. Et
idcirco filij ſymeō poſſederūt in medio hereditatis eius. Ce
ciditq; ſors tertia filiorū zabulon p cognationes ſuas. Et
factus eſt terminus poſſeſſionis filiorū zabulon vſq; ſarith.
Aſcenditq; de mari ⁊ medalea ⁊ puenit i debaſeth vſq; ad
torrētē q̄ eſt cōtra iecōnā: ⁊ reuertitur de ſarith: ↄ orientem
in finē ceſeleth thabor: ⁊ egreditur ad dabereth: aſcenditq; Alſ. ✝ ab lone
ↄ iafie ⁊ inde ptrāſit vſq; ad oriētalē plagā gethefer ⁊ thacha- B
ſin: ⁊ egredit̄ i remon amphar ⁊ noa circuit ✝ ad aq̄lonē ⁊
nathan.

nathā. Suntqꝫ egreſſus eiꝰ vallis iepthael ⁊ cathebet et naalol et ſemron ⁊ iedaba ⁊ bethleem: ciuitates duodecim et ville earum. Hec eſt hereditas tribus filioꝝ zabulon per cognationes ſuas: vrbes ⁊ viculi earum. Iſachar egreſſa eſt ſors quarta per cognationes ſuas. Fuitqꝫ eius heredi- tas iezrael ⁊ caſaloth ⁊ ſunem: ⁊ effraim: ⁊ ſennō ⁊ naaroth ⁊ raboth ⁊ ceſien haemes ⁊ rameth ⁊ enganni ⁊ enadda et betfaſes: ⁊ peruenit terminus eius vſqꝫ thabor et ſeſcima ⁊ bethſemes. eratqꝫ exitus eius iordanis: ciuitates ſedecim et ville earum. Hec eſt poſſeſſio filiorum iſachar per cogna- tiones ſuas: vrbes ⁊ viculi earum. Cecidītqꝫ ſors quīta tri- bui filiorum aſer per cognationes ſuas. Fuitqꝫ terminꝰ eo- rum alchat ⁊ cali et bethen et axab ⁊ elmelech ⁊ amaad et meſſal ⁊ peruenit vſqꝫ ad carmelū maris ⁊ ſeor ⁊ labanath: ac reuertitur cōtra orientem bethdagon: ⁊ ptrāſit vſqꝫ zabu- lon ⁊ vallem iepthahel contra aquilonem in bethemeth et neiel: egrediturqꝫ ad leuā cabul ⁊ acraz et roob et ammon et chana vſqꝫ ad ſydonem magnam: reuerititurqꝫ in horma vſqꝫ ad ciuitatem munitiſſimā tyrum ⁊ vſqꝫ oſa. Eruntqꝫ exi- tus eius ī mare de funiculo acziba et amma ⁊ afeg ⁊ roob: ciuitates vigintidue ⁊ ville earum. Hec eſt poſſeſſio filiorū aſer per cognationes ſuas vrbeſqꝫ ⁊ viculi earum. Filiorꝫ neptalim ſexta pars cecidit per familias ſuas. Et cepit ter- minus de heleb ⁊ helon ſannanim: ⁊ adami que eſt nezeb ⁊ iebnahel vſqꝫ lecum: ⁊ egreſſus eorum vſqꝫ ad iordanem: re- uertiturqꝫ terminus cōtra occidentem ⁊ azanoth thabor: atqꝫ inde egreditur in vcuca ⁊ ptrāſit in zabulon contra meridiem et in aſer contra occidētem et in iuda ad iordanē contra ortum ſolis ciuitates munitiſſime aſſedim ſer ⁊ am- mad ⁊ rechath ⁊ cenereth ⁊ edema ⁊ arama aſor ⁊ cedes ⁊ edrai naſor ⁊ ieron ⁊ magdihel horem ⁊ bethanat ⁊ beth- ſames ciuitates decem ⁊ nouem ⁊ ville earū. Hec eſt poſſeſ- ſio tribus filiorꝫ neptalim ꝑ cognationes ſuas vrbes ⁊ vi- culi earum. Tribui filiorum dan ꝑ familias ſuas egreſſa eſt
D
ſors ſeptima. Et fuit terminus poſſeſſionis eius ſaraa ⁊ he- ſtaol et hair ſemes id eſt ciuitas ſolis ſelebin ⁊ haialon: ⁊ ie- thela helon ⁊ thēna ⁊ achron ⁊ helchetten iebton ⁊ baala- thud ⁊ banetbarach ⁊ iethremō atqꝫ hiericō ⁊ arechon cū termino qui reſpicit ioppē ⁊ in ipſo fine concludit. Aſcēde- rūtqꝫ filij dan ⁊ pugnauerunt contra leſen: ceperuntqꝫ eā ⁊ percuſſerūt eam in ore gladij: ⁊ poſſederūt et habitauerunt in ea vocātes nomē eiꝰ leſendā ex noīe dan patris ſui. Hec eſt poſſeſſio tribus filioꝝ dan per cognatiōes ſuas vrbes ⁊ viculi earū. Cūqꝫ compleſſet ſorte diuidere terram ſingu- lis per tribus ſuas: dederūt filij iſrael poſſeſſionem ioſue fi- lio nun in medio ſui iuxta preceptum dn̄i vrbem quā poſtu- lauit thānathſaraa in monte effraim. Et edificauit ciuita- tem: habitauitqꝫ in ea. He ſunt poſſeſſiones quas ſorte di- uiſerūt eleazar ſacerdos: ⁊ ioſue filius nun: ⁊ principes fa- miliarum ac tribuū filiorū iſrael in ſylo corā dn̄o ad oſtium tabernaculi teſtimonij partitiqꝫ ſunt terram.

¶ Cap. Sum. De ciuitatibus refugij quod poſt mortem ſacerdotis magni profugus reuertatur in ſuam ciuitatem ⁊ domum de qua fugerat. Cap. XX.

A Nume. 35. a Deuter. 19. a. q. i. c. illud. glo. ⁊. c. j.

Et locutus eſt dn̄s ad ioſue dicēs. Loque- re filijs iſrael: ⁊ dic eis. Separate vrbes fugitiuoꝝ de quibus locutus ſum ad vos per manus moyſi vt confugiat ad eas qui cūqꝫ animā ꝑcuſſerit neſcius: ⁊ poſſit eua- dere iram proximi qui vltor eſt ſanguinis: [Al. patrem]
B
cum ad vnam harum cōfugerit ciuitatem. Stabitqꝫ ante† portam ciuitatis ⁊ loquetur ſenioribus vrbis illius ea que ſe comprobēt innocētem: ſicqꝫ ſuſcipiēt eū ⁊ dabunt ei locū ad habitādū. Cūqꝫ vltor ſanguinis eum fuerit ꝑſecutꝰ: nō tradēt in manꝰ eiꝰ: qꝛ ignorās ꝑcuſſit proximū eius. nec ante biduum triduum ve eius ꝓbatur inimicus. Et habitabit in ciuitate illa donec ſtet ante iudicium cauſam reddens facti ſui: ⁊ moriatur ſacerdos magnus qui fuerit ī illo tp̄e.
C
Tunc reuertet homicida ⁊ ingredietur ciuitatem ⁊ domū ſuam de qua fugerat. Decreuerūtqꝫ cedes in galilea mon- tis neptalim ⁊ ſychem in monte effraim ⁊ cariatharbe: ipſa eſt hebron in monte iuda. Et trans iordanem contra orien- talem plagam hierico: ſtatuerūt boſor que eſt ſita in campe- ſtri ſolitudine de tribu ruben ⁊ ramoth in galaad de tribu
D
gad ⁊ gaulon in baſan de tribu manaſſe. He ciuitates con- ſtitute ſunt cūctis filijs iſrael ⁊ aduenis qui habitabāt inter eos vt fugeret ad eas: qui animā neſcius percuſſiſſet: ⁊ nō moreret in manu proximi effuſum ſanguinē vēdicare cupien- tis: donec ſtaret ante populum expoſiturus cauſam ſuam.

¶ Cap. Sum. De ciuitatibus ⁊ ſuburbanis leuitarum nu- mero quadraginta octo. de pace data. Cap. XXI.

A
Acceſſeruntqꝫ principes familiarū leui ad eleazarū ſacerdotē ⁊ ioſue filium nun: ⁊ ad duces cognationum per ſingulas tribus filioꝝ iſrael locutiqꝫ ſunt ad eos ī ſylo ter- re chanaam: atqꝫ dixerūt. Dn̄s precepit ꝑ manū moyſi vt darentur nobis vrbes ad habitādum: ⁊ ſuburbana earū ad alenda iumēta. Dederūt- qꝫ filij iſrael de poſſeſſiōibus ſuis iuxta imperiū dn̄i ciuita- tes ⁊ ſuburbana earū. Egreſſaqꝫ eſt ſors† in familia caath filiorū aaron ſacerdotis. De tribu iuda ⁊ ſymeon ⁊ benia- min ciuitates tredecim ⁊ reliquis filiorum caath id eſt leui- tis qui ſuperfuerant: de tribubus effraim ⁊ dan ⁊ dimidie tribus manaſſe: ciuitates decem. Porro filijs gerſon egreſ- ſa eſt ſors vt acciperēt de tribubꝰ iſachar ⁊ aſer ⁊ neptalim dimidiaqꝫ tribu manaſſe in baſan: ciuitates numero trede- cim. Et filijs merari ꝑ cognatiōes ſuas de tribubꝰ rubē et gad ⁊ zabulon vrbes duodecim. Dederūtqꝫ filij iſrael leui- tis ciuitates ⁊ ſuburbana earum ſicut precepit dn̄s ꝑ ma- num moyſi ſingulis ſorte tribuentes. De tribubus filiorꝫ
B
iuda ⁊ ſymeō dedit ioſue ciuitates: quarū iſta ſunt noīa fi- lijs aarō familias caad leuitici gn̄is. Prima eīm ſors illis egreſſa eſt: chariatharbe patris enach que vocatur hebrō ī monte iuda ⁊ ſuburbana eius ꝑ circuitū. Agros vero ⁊ vil- las eius dederat † caleph filio iephone ad poſſidendum. Dedit ergo filijs aaron ſacerdotis hebrō cōfugij ciuitatē: ac ſuburbana eius ⁊ lobna cū ſuburbanis ſuis: ⁊ iether et iſtimon ⁊ helon ⁊ dabir et ain et iethan ⁊ bethſames cū ſu- burbanis ſuis ciuitates nouem de tribubus ⁊ dictū eſt de duabus. De tribu aūt filiorū beniamin gebaon ⁊ gabae ⁊ anatoth ⁊ almon cum ſuburbanis ſuis. ciuitates quatuor. Oēs ſimul ciuitates filioꝝ aaron ſacerdotis tredecim cū ſuburbanis ſuis. Reliqs vero ꝑ familias filioꝝ caath leuiti- ci generis: hec eſt data poſſeſſio. De tribu effraim vrbes cō- fugij ſichem cum ſuburbanis ſuis in monte effraim: ⁊ gazer ⁊ iebſan ⁊ bethorō cū ſuburbanis ſuis ciuitates quatuor.
C
De tribu quoqꝫ dan helteco ⁊ gabathon: ⁊ hailon ⁊ iethre- mon cum ſuburbanis ſuis: ciuitates quatuor. Porro de di- midia tribu manaſſe tanach ⁊ iethremmon cum ſuburbanis ſuis: ciuitates due: oēs ciuitates decē ⁊ ſuburbana earum date ſunt filijs caath inferioris gradus. Filijs quoqꝫ gerſon leuitici gn̄is dedit de dimidia tribu manaſſe confugij ciui- tates: gaulon in baſan ⁊ boſram cū ſuburbanis ſuis: ciuita- tes duas. Porro de tribu iſachar: ceſion ⁊ dabereth et ia- ramoth: ⁊ engānim cū ſuburbanis ſuis: ciuitates quatuor. De tribu aūt aſer maſan ⁊ abdon et elrath et roob cum ſub- urbanis ſuis ciuitates quatuor. De tribu quoqꝫ neptalim ciuitates confugij cedes in galilea ⁊ amothdor ⁊ carthari- cum ſuburbanis ſuis: ciuitates tres. Oēs vrbes familiarū gerſon tredecim cū ſuburbanis ſuis. Filijs aūt merari leui- tis inferioris gradus ꝑ familias ſuas: data eſt de tribu za- bulon: iecnal ⁊ charta: ⁊ damna: ⁊ naalol: ciuitates quatuor

Numeri. 35. a.

Al. ✝ filiorum aarō ſacerdotis in familia caath. 1. Parali. 6. c.

Al. ✝ caleb.

cum ſuburbanis ſuis. De tribu gad ciuitates confugij ra-
moth in galaad ⁊ manaim ⁊ eſebon ⁊ iazer: ciuitates qua-
tuor cum ſuburbanis ſuis. De tribu ruben vltra iordanē
D contra hiericho ciuitates refugij: boſor in ſolitudine miſor: et
iazer ⁊ iethſon ⁊ maſpha: ciuitates quatuor cū ſuburbanis
ſuis. Oēs vrbes filiorū merari per familias ⁊ cognatiōes
ſuas duodecim. Itaqꝫ ciuitates vniuerſe leuitarum in me-
dio poſſeſſionis filiorum iſrael fuerūt quadraginta octo cū
ſuburbanis ſuis: ſingule per familias diſtribute. Deditqꝫ
dñs deus iſraeli omnem terram quam traditurū ſe patrib⁹
eorum iurauerat: et poſſiderūt illā: atqꝫ habitauerūt in ea.
Dataqꝫ eſt ab eo pax in omnes ꝑ circuitum nationes: nul-
luſqꝫ eis hoſtium reſiſtere auſus eſt: ſed cūcti in eorū ditio-
nē redacti ſunt. Ne vnū quidē verbū qđ illis preſtaturū ſe
eſſe promiſerat: irritū fuit: ſed rebus cōpleta ſunt omnia.

¶ Capituli Summarium. De duabus ⁊ ſemis tribubus
remiſſis ad propria: ⁊ de altari quod fecerunt infinite ma-
gnitudinis: ⁊ de excuſatione duarum tribuum ⁊ ſemis pro
altari conſtructo. Cap. XXII.

A
Nume. 32. f. EOdem tēpore vocauit ioſue rubenitas et
gadditas: ⁊ dimidiam tribum manaſſe: di-
xitqꝫ ad eos. Feciſtis oīa que precepit vo-
bis moyſes famulus dñi: mihi quoqꝫ in oībus
obediſtis: nec reliquiſtis fratres veſtros
longo tpe vſqꝫ in preſentem diē: cuſtodien-
tes imperiū dñi dei veſtri. Quia igif dedit dñs de⁹ veſter
fratribus veſtris quietē ⁊ pacē ſicut pollicit⁹ eſt: reuertimi-
ni ⁊ ite in tabernacula veſtra: ⁊ in terrā poſſeſſionis quā tra-
didit vobis moyſes famulus dñi trans iordanem: ita dūta-
xat: vt cuſtodiatis attente: et opere cōpleatis mādatū: ⁊ le-
gē quā precepit vobis moyſes famul⁹ dñi vt diligatis dñm
deū veſtrū: ⁊ ambuletis in oīb⁹ viis ei⁹: ⁊ obſeruetis māda-
ta illi⁹: adhereatiſqꝫ ei ac ſeruiatis i omni corde: ⁊ in omni
B anima veſtra. Benedixitqꝫ eis ioſue: ⁊ dimiſit eos. Qui re-
uerſi ſunt in tabernacula ſua. Dimidie autē tribui manaſſe
poſſeſſionē moyſes dederat in baſan eſt idcirco medie q̄ ſu-
perfuit dedit ioſue ſortē inter ceteros fratres ſuos trās ior-
danem ad occidētalē eius plagam. Cūqꝫ dimitterē eos in
tabernacula ſua: ⁊ benedixiſſet eis: dixit ad eos. In multa
ſubſtantia: atqꝫ diuitijs reuertimini ad ſedes veſtras cū ar-
gēto ⁊ auro ere ac ferro ⁊ veſte multiplici. Diuidite predā
hoſtiū cū fratribus veſtris. Reuerſiqꝫ ſunt ⁊ abierunt filij
rubē ⁊ filij gad ⁊ dimidia tribus manaſſe a filijs iſrael de ſy-
C
pſa q̄ ſunt. lo que ſita eſt in chanaan: vt intrarent galaad terrā poſſeſ-
ſionis ſue quā obtinuerāt iuxta imperiū dñi i manu moyſi.
Cūqꝫ veniſſet ad tumulos iordanis † in terrā chanaā edifi-
cauerunt iuxta iordanē altare infinite magnitudinis. Qđ
cū audiſſent filij iſrael ⁊ ad eos certi nūcij detuliſſent edifi-
caſſe filios rubē et gad et dimidie trib⁹ manaſſe altare i ter-
ra chanaan ſup iordanis tumulos cōtra filios iſrael cōuene-
runt oēs in ſylo vt aſcēderēt ⁊ dimicarēt cōtra eos. Et inte-
rim miſerūt ad illos in terrā galaad phinees filiū eleazari
ſacerdotis ⁊ decē principes cū eo ſingulos de ſingulis tri-
bubus. Qui venerūt ad filios ruben et gad ⁊ dimidie trib⁹
manaſſe in terrā galaad: dixerūtqꝫ ad eos. Hec mādat oīs
Nume. 25. a. populus dñi. Que eſt iſta trāſgreſſio? Cur reliquiſtis dñm
deū iſrael edificātes altare ſacrilegū: ⁊ a cultu illi⁹ recedē-
D tes? An parū vobis eſt ꝙ peccaſtis in beelphegor: ⁊ vſqꝫ in
preſentem diem macula huius ſceleris in vobis permanet:
multiqꝫ de pplo corruerūt. Et vos hodie reliquiſtis dñm et
cras in vniuerſum iſrael ira ei⁹ deſeuiet. Qđ ſi putatis im-
mūdā eſſe terrā poſſeſſionis veſtre: trāſite ad terrā in qua
tabernaculum dñi eſt: ⁊ habitate inter nos: tm̄: vt a dño ⁊ a
noſtro ꝯſortio nō recedatis: edificato altari p̄ter altare dñi
dei veſtri. Nōne achā fili⁹ zare preterijt mādatū dñi: et ſup
oēm pplm iſrael ira eius incubuit? Et ille erat vn⁹ homo.
Atqꝫ vtinam ſolus periſſet in ſcelere ſuo. Reſponderuntqꝫ
filij ruben ⁊ gad ⁊ dimidie tribus manaſſe principib⁹ lega-
tionis iſrael. Fortiſſimus dñs de⁹ iſrael ipſe nouit: ⁊ iſrael
ſimul † intelligat ſi preuaricationis aīo hoc altare conſtru- E
ximus nō cuſtodiat nos: ſed puniat nos in preſenti. Et ſi ea
mente fecimus vt holocauſta ⁊ ſacrificium ⁊ pacificas victi- al's + intelliget
mas ſuper eo imponeremus: ipſe querat ⁊ iudicet: ⁊ nō ea
magis cogitatiōe atqꝫ tractatu: vt diceremus. Cras dicēt
filij veſtri filijs noſtris. Quid vobis ⁊ dño deo iſrael? Ter-
minum poſuit dñs inter nos ⁊ vos o filij rubē ⁊ filij gad ior-
danē fluuiū: ⁊ idcirco partē nō habetis in dño. Et per hanc
occaſionem auertent filij veſtri filios noſtros a timore dñi.
Putauim⁹ itaqꝫ melius: ⁊ diximus. Extruam⁹ nobis alta- F
re non in holocauſta: neqꝫ ad victimas offerēdas: ſed in te-
ſtimonium inter nos ⁊ vos ⁊ ſobolem noſtram veſtrāqꝫ pro-
geniē: vt ſeruiamus dño: ⁊ iuris noſtri ſit offerre ⁊ holocau-
ſta ⁊ victimas ⁊ pacificas hoſtias: ⁊ nequaꝗ̄ dicāt cras filij
veſtri filijs noſtris: nō eſt vobis pars in dño. Qđ ſi volue-
rint dicere: reſpōdebūt eis. Ecce altare dñi qđ fecerūt pa-
tres noſtri: nō i holocauſta: neqꝫ in ſacrificiū: ſed in teſtimo-
nium noſtrū ac veſtrū. Abſit a nobis hoc ſcelus vt receda-
mus a dño et eius veſtigia relinquamus: extructo altari ad
holocauſta ⁊ ſacrificia ⁊ victimas offerendas preter altare
dñi dei noſtri qđ extructum eſt ante tabernaculū ei⁹. Qui- G
bus auditis phinees ſacerdos ⁊ principes legatiōis iſrael
qui erāt cū eo placati ſunt: ⁊ verba filiorū rubē ⁊ gad ⁊ dimi-
die tribus manaſſe libētiſſime ſuſceperūt. Dixitqꝫ phinees al's + vobiſcum.
filius eleazari ſacerdos ad eos. Nūc ſcimus ꝙ † nobiſcum
ſit dñs: qm̄ alieni eſtis a preuaricatione hac: ⁊ liberaſtis fi-
lios iſrael de manu dñi. Reuerſuſqꝫ eſt cum principib⁹ a fi-
lijs ruben ⁊ gad de terra galaad ⁊ finiū chanaan ad filios
iſrael et retulit eis. Placuitqꝫ ſermo cūctis audiētib⁹. Et
laudauerūt deū filij iſrael: ⁊ nequaꝗ̄ vltra dixerūt vt aſcen-
derēt contra eos: atqꝫ pugnarēt ⁊ delerēt terrā poſſeſſiōis
eorū. Vocaueruntqꝫ filij ruben ⁊ filij gad altare quod extru-
xerāt: teſtimoniū noſtrū qđ dñs ipſe ſit deus.

¶ Capituli Summarium. Exortatio ioſue: prohibet ſocie-
tatem cum gentibus. Cap. XXIII. A

EVoluto autem multo tpe poſtꝗ̄ pacem de-
derat dominus iſraeli ſubiectis in gyro na-
tionibus vniuerſis: ⁊ ioſue iam longeuo ⁊
perſenilis etatis. Poſtꝗ̄ diuiſerat terrā
filijs iſrael ſm̄ qđ dñs imperauerat: voca-
uit Joſue omnē iſraelem maioreſqꝫ natu: ⁊
principes: ac duces: ac magiſtros: dixitqꝫ ad eos. Ego ſe-
nui ⁊ progreſſioris etatis ſum: voſqꝫ cernitis oīa que fecerit
dñs deus veſter cūctis ꝑ circuitum nationibus quomodo
ꝓ vobis ipſe pugnauerit. Et nūc q: vobis ſorte diuiſit om-
nem terram: ab orientali parte iordanis vſqꝫ ad mare ma-
gnū: multeqꝫ adhuc ſuperſunt nationes: dñs deus veſter
diſperdet eas ⁊ auferet a facie veſtra: ⁊ poſſidebitis terrā B
ſicut vobis pollicit⁹ eſt. Tantū confortamini: ⁊ eſtote ſollici-
ti vt cuſtodiatis cūcta q̄ ſcripta ſunt in volumine legis moy-
ſi: ⁊ non declinetis ab eis neqꝫ ad dexteram neqꝫ ad ſiniſtrā:
ne poſtꝗ̄ intraueritis ad gentes que inter vos future ſunt
iuretis in noīe deorū earū: ⁊ ſeruiatis eis: ⁊ adoretis illos:
ſed adhereatis dño deo veſtro: qđ feciſtis vſqꝫ in diē hanc.
Et tūc auferet dñs de⁹ in conſpectu veſtro gentes magnas C
⁊ robuſtiſſimas: ⁊ nullus vobis reſiſtere poterit. Vnus e vo-
bis perſequet hoſtium mille viros: q: dñs deus veſter pro
vobis ipſe pugnabit ſicut pollicitus eſt. Hoc tantū dilige-
tiſſime precauete: vt diligatis dñm deum veſtrum. Quod ſi
volueritis gentium harum que inter vos habitāt erroribus
adherere: ⁊ cū eis miſcere cōnubia atqꝫ amicitias copulare
iā nūc ſcitote ꝙ dñs deus veſter non eas deleat ante facie
veſtrā ſed erūt vobis in foueā ac laqueū ⁊ offendiculū ex la-
tere veſtro

ter e veſtro ⁊ ſudes in oculis veſtris: donec vos auferat at-
q̃ diſpdat ꝺ terra hac optiā quam tradidit vobis. En ego
D Alꝯ + vado. hodie † ingrediar viā vniuerſe terre ⁊ toto aīo cognoſcetis
alꝯ + igredio ꝙ de oībus verbis que ſe dñs preſtiturū vobis eſſe pollici-
tus eſt vnuz non preterierit incaſſum. Sicut ergo impleuit
3. Regū. 2. a. ope qꝺ promiſit: ⁊ pſpera cūcta venerūt ſic adducet ſup vos
quicqd malorū cōminat⁹ eſt: donec vos auferat atq̃ diſper
dat de terra hac optima quā tradidit vobis: eo ꝙ p̄terieri-
tis pactū dñi dei veſtri qꝺ pepigit vobiſcū. ⁊ ſeruieritꝭ dijs
alienis ⁊ adoraueritis eos. Cito atq̃ velociter cōſurget i
vos furor dñi ⁊ auferemini ab hac terra optima quam tra-
didit vobis.

Cap. Summa. De commemoratione beneficioꝝ dñi: ⁊
A federe populi ad dñm: de morte ioſue ⁊ ſepultura oſſium io
ſeph: de morte Eleazari. Ca. XXIIII.

Geneſis. 11. a. Congregauitq̃ ioſue oēs trib⁹ iſrł in ſychē ⁊ vo
cauit maiores natu ac principes ⁊ iudices ⁊ ma
giſtros: ſteteruntq̃ in conſpectu dñi: ⁊ ad pplum
Geneſis. 21. b ſic locutus eſt. Hec dicit dñs de⁹ iſrael. Trans
Geñ. 25. c. fluuiū habitauerūt patres veſtri ab initio thare pr̄ abraā et
nacor: ſeruierūtq̃ dijs alienis. Tulli ergo patrē veſtrū abra
am de meſopotamie finibus ⁊ adduxi euz in terrā chanaam
multiplicauiq̃ ſemen eius ⁊ dedi ei iſaac illiq̃ rurſum dedi
iacob ⁊ eſau. E quibus eſau dedi mōtē ſeyr ad poſſidendū:
Exodi. 14. b. iacob vero ⁊ filij eius deſcēderūt in egyptum. Miſiq̃ moy
ſen ⁊ aaron: et pcuſſi egyptum multis ſignis atq̃ portētis:
B eduxiq̃ vos et patres veſtros de egypto ⁊ veniſtis ad ma-
re. Perſecutiq̃ ſunt egyptij patres veſtros cū curribus et
eq̄tatu vſq̃ ad mare rubrū. Clamauerunt aūt ad dñm filij
Iſrael. Qui poſuit tenebras inter vos ⁊ egyptios: ⁊ adduxit
ſuper eos mare ⁊ operuit eos. Viderūt oculi veſtri cūcta q̄
in egypto fecerim: ⁊ habitaſtis in ſolitudine multo tp̄e ⁊ in
troduxi vos in terram amorrei q̄ habitabat trās iordanē.
Cumq̃ pugnarent cōtra vos tradidi eos in manus veſtras
Numeri. 32. a. ⁊ poſſediſtis terrā eoꝝ atq̃ interfeciſtis eos. Surrexit au-
tē balach filius ſephor rex moab ⁊ pugnauit cōtra iſraelē.
Miſitq̃ ⁊ vocauit balaā filiū beor vt malediceret vobis et
ego nolui audire eum. ſed econtrario p illum bñdixi vobis
C ⁊ liberaui vos de manu eius. Trāſiſtiſq̃ iordanē ⁊ veniſtis
ad hierico. Pugnaueruntq̃ contra vos viri ciuitatis eius
amorreus et pherezeꝰ ⁊ chananeꝰ ⁊ etheus ⁊ gergeſeus et
[...]s melius + eueus ⁊ iebuſeus: tradidi illos in manus veſtras. Miſiq̃
[...]abrones. ante vos † ſcrabones ⁊ eieci eos de locis ſuis duos reges
amorreorum: non in gladio ⁊ in arcu tuo: dediq̃ vobis ter-
[S]upra eodem rā in qua non laboraſtis: et vrbes quas nō edificaſtis vt ha
[...]Regū. 7. a. bitaretis in eis: vineas ⁊ oliueta que non plantaſtis. Nunc
Tobie. 14. c. ergo timete dominum ⁊ ſeruite ei pfecto corde atq̃ veriſſi-
mo ⁊ auferte deos quibus ſeruierunt patres veſtri in meſo
potamia ⁊ in egypto ac ſeruite dño. Sin aūt malum vobis
D videt vt dño ſeruiatis: optio vobis datur. Elegite hodie qꝺ
[...]s + vobis placet † cui ſeruire potiſſimū debeatis: vtrum dijs quibus
ſeruierunt patres veſtri in meſopotamia an dijs amorreoꝝ
in quorum terra habitatis. Ego aūt ⁊ dom⁹ mea ſeruiem⁹
dño. Rñditq̃ populus ⁊ ait. Abſit a nobis vt relinquam⁹
dñz ⁊ ſeruiamus dijs alienis. Dñs deus noſter ipſe duxit
nos ⁊ patres noſtros de terra egypti ⁊ de domo ſeruitutꝭ.
feciṫq̃ videntibus nobis ſigna ingentia ⁊ cuſtodiuit nos
in omni via per quam ambulauimus ⁊ in cunctis populis:
p quos tranſiuimus: ⁊ eiecit vniuerſas gentes: amorreum
habitatorē terre quā nos intrauimus. Seruiemus igitur
E dño: q: ipſe eſt deus nr̄. Dixitq̃ ioſue ad populum. Nō po
[...]s + dño teritis ſeruire dño. † Deus eñi ſanctus et fortis emulator
eſt: nec ignoſcet ſceleribus vr̄is atq̃ peccatis. Si dimiſeri-
tis dominū et ſeruieritis dijs alienis cōuertet ſe ⁊ affliget
vos atq̃ ſubuertet poſtq̄ vobis p̄ſtiterit bona. Dixitq̃ po
pul⁹ ad ioſue. Nequaq̄ ita vt loq̄ris erit: ſed dño ſeruiem⁹.

Et ioſue ad ppl̄m Teſtes (inquit) vos eſtis: q: ipſi elegeri- Supra eode[m]
tis vobis dñm vt ſeruiatis ei. Reſponderūtq̃ teſtes. Nūc
ergo (ait) Auferte deos alienos de medio veſtri: ⁊ inclina
te corda veſtra ad dñm deū iſrael. Dixitq̃ populus ad Io-
ſue. Dño deo noſtro ſeruiemus: ⁊ obedientes erimus pre-
ceptis eius. Percuſſit ergo ioſue in die illo fedus: ⁊ propo
ſuit populo precepta atq̃ iudicia in ſychem. Scripſit quo-
q̃ omnia verba hec in volumine legis domini: ⁊ tulit lapi-
dem pergrandem poſuitq̃ eum ſubter quercū que erat in
ſanctuario domini ⁊ dixit ad omnem populum. En lapis
iſte erit vobis in teſtimonium: quod audieritis omnia ver-
ba domini que locutus eſt vobis ne forte poſtea negare ve
litis: ⁊ mentiri domino deo † veſtro. Dimiſitq̃ populum
ſingulos in poſſeſſionem ſuam. Et poſt hec mortuus eſt io- Alꝯ + noſtro
ſue filius nun ſeruus domini. centum ⁊ decem annorū: ſe G
pelierūtq̃ eum in finibus poſſeſſionis ſue in thānatſare: q̄ Vide laude[s]
eſt ſita in monte effraim: a ſeptētrionali parte montis gaas ioſue per ioſe-
Seruiuitq̃ Iſrael domino cunctis diebus Ioſue ⁊ ſenio- phum lib. v. [...]
rum. qui longuo vixerant tempore poſt Ioſue ⁊ q̄ nouerāt tiqui. c. i. in f[...]
omnia opera domini que fecerat in Iſrael. Oſſa quoq̃ io- Exodi. 13. d.
ſeph que tulerāt filij Iſrael de egypto: ſepelierūt in ſychē: 13. q. 2. ſ. ſo[...]
in parte agri quem emerat iacob a filijs emor patris ſychē poſt. c. chro[...]
centum nouellis ouibus: ⁊ fuit in poſſeſſionem filiorum io
ſeph. Eleazar quoq̃ filius aarō mortuus eſt. Et ſepelierūt
eum in gabaath phinees filij eius que data eſt ei in monte
effraim.

Explicit liber Ioſue.

Incipit liber Sophtim quē
nos Iudicum appellamus.

Ca. Sum. Ioſue mortuo iudas conſtitutus dux belli
cum quo ſymeon aſcendit contra chananeuz. De adonibe-
zech: de terra tradita caleph. de irriguo triplici: de gētib⁹
cum iſrael ſub tributo. Cap. I.

Poſt mortem ioſue A Que ad hoc
conſueuerunt filij Iſrael dominū dicē- c. pertinēt vide
tes. Quis aſcēdet añ nos cōtra chana per ioſe. lib. v.
neū: ⁊ erit dux belli? Dixitq̃ dñs. Iu anti. c. 2.
das aſcēdet. Ecce tradidi terraz in ma
nu ei⁹. Et ait iudas ſymeoni fratri ſuo.
Aſcende mecum in ſortem meam: ⁊ pu
gna contra chananeum vt et ego pgā tecum in ſortem tuā.
Et abijt cū eo ſymeon. Aſcenditq̃ iudas ⁊ tradidit domi-
nus chananeum ac pherezeum in manus eorum: ⁊ percuſſe
rūt in bezech decem milia virorum. Inueneruntq̃ adonibe
zech i bezech ⁊ pugnauerunt contra eū ac pcuſſerūt chana
neum ⁊ pherezeū. Fuit autē adonibezech. Quem perſecu-

B ei cōprehenderunt ceſis ſummitatibus manuū ei⁹ ac pedū.
Dixitq; adonibezech. Septuaginta reges amputatis ma-
nuū ac pedū ſummitatibus colligebāt ſub mēſa mea ciboꝝ
reliquias. Sicut feci ita reddidit mihi dn̄s. Adduxeruntq;
eū in hieruſalē ⁊ ibi mortuus eſt. Oppugnātes ergo filij iu
da hierlm: ceperunt eā ⁊ percuſſerunt in ore gladij tradētes
cūctā incendio ciuitatē. Et poſtea deſcēdētes pugnauerūt
contra chananeū q̄ habitabat in montanis ⁊ ad meridiē: in
campeſtribus. Pergenſq; iudas ɔtra chananeū q̄ habita-
alias + verius erat. bat in hebron: cuius nomē † fuit antiquitus chariatharbe
Joſue.15.c. percuſſit ſeſai ⁊ ahymā ⁊ tholmai. Atq; inde pfectus abijt ad
alias + id eſt ciuitas literarū ſuperest iter. habitatores dabir: cuius nomē vet⁹ erat cariatſepher: id ē
ciuitas literaꝝ. Dixitq; caleph. Qui percuſſerit cariaſepher
⁊ vaſtauerit eā dabo ei axam filiā meā vxorem. Cumq; cepiſ
C 1.Para.2.f. ſet eam othoniel filius cenez frater caleph minor: dedit ei-
axam filiam ſuam coniugem. Quam pergētē in itinere mo
nuit vir ſuus vt peteret a patre ſuo agrū. Que cū ſuſpiraſſ;
ſedens in aſino dixit ei caleph: Quid habes? At illa rñdit.
Da mihi benedictionē q: terrā arētē dediſti mihi: da ⁊ irri-
guā aq̄s. Dedit ergo ei caleph irriguū superi⁹ ⁊ irriguū in-
ferius. Filij aūt cinei cognati moyſi aſcēderunt de ciuitate
palmaꝝ cū filijs iuda in deſertū ſortis eius: qđ eſt ad meri-
diem arath ⁊ habitauerunt cum eo. Abijt aūt iudas cum ſy
meone frāte ſuo: ⁊ percuſſerunt ſimul chananeū q̄ habita-
D bat in ſephat ⁊ interfecerunt eū. Vocatūq; eſt nomen vrbis
horma.i.anathema. Cepitq; iudas gazā cum finibus ſuis:
Joſue.15.d. ⁊ aſchalonē atq; accharon cum terminis ſuis. Fuitq; domi
nus cū iuda ⁊ mōtana poſſedit: nec potuit delere habitato
res vallis: q: falcatis curribus abūdabāt. Dederuntq; ca-
Joſue.15.g. 22.q.3.ca. noli-te.i. leph hebrō ſicut dixerat Moyſes. Qui deleuit ex ea tres
filios enach. Jebuſeum autem habitatorē hieruſalē nō de
E leuerunt filij Beniamin. habitauitq; Jebuſe⁹ cū filijs ben-
iamin in hieruſalē vſq; in pñtē diē. Dom⁹ q̄q; ioſeph aſcen
dit in Bethel: fuitq; dn̄s cū eis. Nam cū obſiderent vrbē
q̄ prius Luza vocabatur viderunt hominē egredientē de ci
uitate: dixeruntq; ad eum: Oſtende nobis introitum ciui-
tatis ⁊ faciemus tecū miam. Qui cū oſtendiſſet eis percuſ-
ſerūt vrbē in ore gladij. hominē aūt illum ⁊ omnē cognatio
F nē eius dimiſerunt. Qui dimiſſus abijt in terram ethim et
edificauit ibi ciuitatē vocauitq; eam luzā: q̄ ita appellatur
vſq; in preſentem diem. Manaſſes quoq; nō deleuit beth-
ſan ⁊ thanath cū viculis ſuis: ⁊ habitatores dor ⁊ ieblaam
⁊ mageddo cū viculis ſuis: cepitq; chanane⁹ habitare cū il-
lis. Poſtq̄ aūt confortatus eſt iſrael fecit eos tributarios
⁊ delere noluit. Effraim etiā non interfecit chananeū qui
habitabat in Gazer: ſed habitauit cū eo. Zabulō nō deleuit
habitatores cethron ⁊ naalon ſed habitauit chananeus in
medio eius. Factuſq; eſt ei tributarius. Aſer q̄q; nō deleuit
habitatores accho ⁊ ſidonis: alab ⁊ achazib ⁊ āma ⁊ aphech
⁊ roob. habitauitq; i medio chananei habitatoris illi⁹ ter-
re nec iterfecit eū. Neptali q̄q; nō deleuit habitatores beth
ſemes ⁊ bethanath: ⁊ habitauit inter chananeū habitatorē
G
alias + bethſa-mitte. terre. fueruntq; ei † bethſemite ⁊ bethanite tributarij. Arta
uitq; amorre⁹ filios dā in mōte: nec dedit eis locū vt ad pla
niora deſcēderēt: habitauitq; in mōte hares qđ interpreta
tur teſtatio in haylon ⁊ ſalabim. Et agrauata eſt man⁹ do-
m⁹ ioſeph: factuſq; eſt ei tributari⁹. Fuit aūt termin⁹ amor
rei ab aſcēſu ſcorpionis petra ⁊ ſuperiora loca.

Capi. Sum. Mittit angel⁹ ad locū flentiū: peccat iſra
A
alias + galgala el ⁊ traditur hoſtib⁹: ⁊ penitet ⁊ liberat. Ca.II.

Aſcēditq; angel⁹ dn̄i de galgalis † ad lo-
cū flentium ⁊ ait. eduxi vos de egypto ⁊ in
troduxi in terrā pro qua iuraui patrib⁹ ve
ſtris ⁊ pollicitus ſū vt nō facerē irritū pa
ctū meū vobiſcū in ſempiternū: ita dūtaxat
vt nō feriretis fedus cū habitatorib⁹ ter
re huius: ⁊ aras eoꝝ ſubuerteretis: ⁊ noluiſtis audire vo- Mino- ... ſibus ... dis.
cē meā: Cur hoc feciſtis? Quāobrē nolui delere eos a facie
veſtra: vt habeatis hoſtes: ⁊ dij eoꝝ ſint vobis in ruinā.
Cūq; loqueret angelus dn̄i hec verba ad oēs filios iſrael
eleuauerunt vocē ſuam ⁊ fleuerunt. Et vocatum eſt nomen Joſue.7.b.
loci illius locus flentiū ſiue lachrymarum. Jmmolaueruntq;
ibi hoſtias dn̄o. Dimiſit ergo ioſue pplm ⁊ abierunt filij
iſrael vnuſquiſq; in poſſeſſionem ſuā vt obtinerent eam. ſer
uieruntq; dn̄o cūctis diebus eius ⁊ ſeniorum q̄ longo poſt Tm⁹ ... optim⁹ ...
eū vixerūt tpe ⁊ nouerāt oīa opa dn̄i † q̄ fecerat cum iſrael. alias + mag...
B
Mortuus eſt aūt ioſue filius nun famulus dn̄i cētū ⁊ decē
annorum: ⁊ ſepelierunt eum in finibus poſſeſſiōis ſue in thā Amphiō ... ficus clari...
nathaſare in monte effraim a ſeptētrionali plaga montis ga
as. Omniſq; illa gñatio cōgregata eſt ad patres ſuos ⁊ ſur
rexerunt alij qui non nouerunt dn̄m ⁊ opa q̄ fecerat cū iſrael.
Feceruntq; filij iſrael malum in conſpectu dn̄i: et ſeruierunt Jnfra.3.a.⁊
baalim ac dimiſerunt dn̄m deū patrū ſuoꝝ q̄ eduxerat eos 4.a.et.6.a.
de terra egypti ⁊ ſecuti ſunt deos alienos: † deoſq; populo alias + de ...
rū q̄ habitabāt in circūitu eoꝝ: ⁊ adorauerūt eos: ⁊ ad ira-
cūdiam cōcitauerūt dn̄m dimittentes eū ⁊ ſeruientes baal
C
et aſtaroth. Jratuſq; dn̄s ɔ iſrael tradidit eos in manus di-
ripientium: q̄ ceperunt eos: ⁊ vendiderunt hoſtibus qui ha-
bitabāt p gyrū: nec potuerunt reſiſtere aduerſarijs ſuis: ſed
quocūq; pergere voluiſſent: manus domini ſup eos erat: ſi Jetus m... amphioio... tris iterfec...
cut locutus eſt ⁊ iurauit eis: ⁊ vehemēter afflicti ſunt. Suſci
tauitq; dn̄s iudices q̄ liberarēt eos de vaſtantium manib⁹
ſed nec eos audire voluerunt: fornicantes cū dijs alienis: ⁊
adorantes eos. Cito deſeruerunt viā per quā ingreſſi fue-
rant patres eorum: ⁊ audientes mandata dn̄i oīa fecere cō
D
traria. Cūq; dn̄s iudices ſuſcitaret in diebus eoꝝ flectereba
tur mīa ⁊ audiebat afflctorū gemitus ⁊ liberabat eos de-
cede vaſtantiū. Poſtq; aūt mortuus eſſet iudex reuertebā
tur ⁊ multo faciebāt maiora q̄ fecerāt patres eoꝝ: ſequen-
tes deos alienos ſeruienteſq; eis ⁊ adorantes illos. Non
dimiſerunt adinuentiones ſuas: ⁊ viam duriſſimā per quā
ambulare conſueuerant. Jratuſq; eſt furor dn̄i in iſrael et
ait. Quia irritum fecit gēs iſta pactum meum quod pepi-
gerā cum patribus eoꝝ ⁊ vocem meā audire contempſit: et Sachom... brutus ... cus inſig...
ego non delebo gentes quas dimiſit ioſue ⁊ mortu⁹ eſt: vt
in ipſis experiar iſrael: vtrū cuſtodiāt viā dn̄i ⁊ † ambulēt
in ea: ſicut cuſtodierunt patres eorum an non. Dimiſit er- Alias + vt
go dn̄s oēs nationes has: ⁊ cito ſubuertere noluit: nec tra-
didit in † manus ioſue.

Capituli Sūmariū. Nominant gētes derelicte ad exer alias + man...
citandū iſrael: ſed ⁊ ipſi cū eis cōnubia iungunt: tradunt au
tem iſraelite in manus chuſanraſathaim regis meſopota-
mie octo annis quos liberat othoniel. poſt hoc premit eos
eglon rex moab. xviij. annis quos liberat aioth: poſt hunc
ſangar filius anath defendit iſrael percutiens ſexcētos vo-
mere. Cap.III.

Hę ſunt gentes quas dominus dereliquit
A
vt erudiret in eis Jſraelem ⁊ omnes qui que ad hoc
non nouerant bella chananeorū: et poſtea ptinēt vide
diſcerent filij eorum certare cum hoſtibus ſe.li.v. an... quinto.
⁊ habere conſuetudinem preliādi. Quinq; alias + habi-
ſatrapas philiſtinorum: omnemq; chana- bant.
neum ⁊ ſydonium atq; Eueum qui † habitabant in monte
libano de monte Baal hermon vſq; ad introitum emath.
Dimiſitq; eos vt in ipſis experiretur Jſraelem vtrum au-
dirent mandata domini que preceperat patribus eorum
per manum moyſi: an non. Jtaq; filij iſrael habitauerunt in 23.q.5.c.rem...
medio chananei ⁊ Ethei ⁊ amorrei ⁊ pherezei et euei: ⁊ ie- tunt.5.ſi.⁊ ...
buzei: ⁊ duxerunt vxores filias eorum: ipſiq; filias ſuas fi- cientes.
lijs eorum tradiderunt: ⁊ ſeruierunt dijs eoꝝ. Feceruntq; De pe.di.1.
malum in cōſpectu domini: ⁊ obliti ſunt dei ſui: ſeruientes vide.
baalim ⁊ aſtaroth. Jratuſq; contra iſrael dn̄s tradidit eos
in manus

in manus chuſan raſathai regis meſopotamie: ſeruieruntq̃ ei octo annis. Et clamauerũt ad dñm q̇ ſuſcitauit eis ſaluatorẽ ⁊ liberauit eos othoniel videlicet filium cenez fratrẽ caleph minorẽ. Fuitq̃ in eo ſpũs dñi ⁊ iudicauit iſrl̃. egreſſuſq̃ eſt ad pugnam ⁊ tradidit dñs in manus eius chuſan raſathaim regem ſyrie ⁊ oppreſſit eũ. Quieuitq̃ terra quadraginta annis ⁊ mortuus eſt othoniel filius cenez. Addiderunt aũt filij iſrael facere malum in cõſpectu dñi. Qui cõfortauit aduerſus eos eglon regẽ moab: q2 fecerunt maluz in cõſpectu eius. Et copulauit ei filios ammon ⁊ amalech: abijtq̃ ⁊ percuſſit iſrael atq̃ poſſedit vrbẽ palmaruz. Seruieruntq̃ filij iſrael eglon regi moab decem et octo annis et poſtea clamauerũt ad dñm. Qui ſuſcitauit eis ſaluatorem vocabulo †aioth filiũ gera filij gemini: q̇ vtraq̃ manu pro dextra vtebatur. Miſeruntq̃ filij iſrael per illuz munera eglõ regi moab. Qui fecit ſibi gladium ancipitem hñtem in medio capulũ lõgitudinis palme manus ⁊ accinctus eſt eo ſubter ſagum in dextro femore. Obtulitq̃ munera eglon regi moab. Erat aũt eglõ craſſus nimis. Cũq̃ obtuliſſet ei munera, pſecutus eſt ſocios qui cũ eo venerant ⁊ reuerſus de galgalis vbi erant idola: dixit ad regẽ. Verbũ ſecretũ habeo ad te o rex. Et ille imperauit ſilentiũ. Egreſſiſq̃ omnibus qui circa eũ erant: ingreſſus eſt aioth ad eũ. Sedebat aũt in eſtiuo cenaculo ſolus. Dixitq̃. Verbũ dei habeo ad te. Qui ſtatĩ ſurrexit de throno. Extẽditq̃ †aioth ſiniſtrã manũ ⁊ tulit ſicam de dextro femore ſuo: infixitq̃ eã in vẽtrẽ eiꝰ tam valide vt capulus ſequeretur ferruz in vulnere: ac pinguiſſimo adipe ſtringeretur. Nec eduxit gladiũ: ſed ita vt percuſſerat reliquit in corpore. Statimq̃ per ſecreta nature alui ſtercora proruperunt. †Aioth autẽ clauſis diligentiſſime oſtijs cenaculi ⁊ obfirmatis ſera per †poſticũ egreſſus eſt. Seruiq̃ regis ingreſſi viderunt clauſas fores cenaculi atq̃ dixerũt. Forſitan purgat aluũ in eſtiuo cenaculo. Expectanteſq̃ diu donec erubeſcerent: ⁊ videntes ꝙ nullꝰ aperiret tulerunt clauem ⁊ aperientes inuenerunt dominũ ſuum in terra iacentem mortuũ. †Aioth autem dũ illi turbarentur effugit ⁊ pertranſiit locum idolorum: vnde reuerſus fuerat. Venitq̃ in ſeirath. Et ſtatim inſonuit buccina in monte effraim. Deſcenderuntq̃ cum eo filij iſrael ipſo in fronte gradiẽte. Qui dixit ad eos: ſequimini me. Tradidit enĩ dominus inimicos noſtros moabitas in manus nr̃as. Deſcenderuntq̃ poſt eum et occupauerunt vada iordanis que tranſmittunt in moab: et non dimiſerunt tranſire quẽquam: ſed percuſſerunt moabitas in tempore illo circiter decẽ milia omnes robuſtos ⁊ fortes viros. Nullꝰ eorũ euadere potuit. Humiliatuſq̃ eſt Moab in die illo ſub manu iſrael ⁊ quieuit terra octoginta annis p̃lijs. Poſt hunc fuit ſangar filius †anath: qui percuſſit de philiſtijm ſexcẽtos viros vomere. Et ipſe quoq̃ defendit iſrael.

Supra. ⁊. b. et infra. ✝. a. ⁊. 15 — B — Infra eodem et ſupra eodẽ. — ...bi eſt regni ...b ratalo pri ...cipium. — Als ✝ abod. — C — Tãt alꝰ eorũ ...olorum rex. ...arct. — Als ✝ abod. — D — Als ✝ abod. Als ✝ poſticã — Als ✝ abod. — ...elops rex a ...o peloponẽ ... prouincia ...nẽ accepit — Supra eodez ...✝ ſanaps. ...ſo edificat ...laomedonte ...ge. — ...abe. lib. iiij. ...nea. prima.

Ca. Sum. De delbora prophetiſſa ⁊ pugna barach contra ſiſaram ducem militie iabim: ſiſara a Jabel vxore aber cinei occidit. Cap. IIII.

A ...regum. 2. b. ...q. 2. §. 1. 1 ⁊c. ...dicum in gl. ...q. 5. §. fin. 1 ...ne. ...perſeꝰ rex cla ...⁊ ardeam ...italia vrbez ...ndidit. ...de hoc perſeo ...ideꝰ ſabellicũ ...nea. prima. ...b. iiij.

Addideruntq̃ filij Iſrael facere malum in conſpectu domini poſt mortem Aioth: et tradidit illos dominus in manus iabin regis chanaã: qui regnauit in aſor: habuitq̃ ducez exercitus ſui nomine ſyſaram. Ipſe autem habitabat in aroſeth gentium. Clamaueruntq̃ filij iſrael ad dominum. Nongẽtos enim habebat falcatos currus: ⁊ per viginti annos vehementer oppreſſerat eos. Erat autem Delbora prophetis vxor lapidoth: que iudicabat populum in illo tempore ⁊ ſedebat ſub palma que nomine illius vocabatur inter rama ⁊ Bethel in monte effraim. aſcendebantq̃ ad eam filij iſrael in omne iudicium. Que miſit ⁊ vocauit barach filiũ abinoem de cedes nepthalim: dixitq̃ ad euz. Precepit tibi dominus deꝰ iſrael. Vade deſcende: ⁊ duc exercitum in montem thabor: tolleſq̃ tecum decem milia pugnatorũ de filijs neptalim et de filijs zabulon. Ego autem adducam ad te in loco torrentis cyſon ſyſaram principez exercitus iabin ⁊ currus eius: atq̃ oẽm multitudinez: ⁊ tradam eos in manu tua. Dixitq̃ ad eam barach. Si venis mecum vadam: ſi nolueris venire mecum non pergam. Que dixit ad euz. Ibo quidẽ tecũ: ſed in hac vice victoria non reputabitur tibi: q2 in manu mulieris tradetur ſyſara. Surrexit itaq̃ delbora ⁊ perrexit cũ barach in cedes. Qui accerſitis zabulon ⁊ neptalim aſcendit cum decem milibus pugnatorũ habens delboram in comitatu ſuo. Aber aũt cineus receſſerat quondã a ceteris cineis fratribus filijs ſuis obab cognati moyſi ⁊ †tetenderat tabernacula vſq̃ ad vallem que vocatur Sennin ⁊ erat iuxta cedes. Nunciatumq̃ eſt ſiſare ꝙ aſcendiſſet barach filius abinoem in montem thabor cum delbora: ⁊ congregauit nongentos falcatos currus ⁊ omnem exercitum de aroſeth gentium ad torrentem cyſon. Dixitq̃ delbora ad Barach ſurge. hec eſt enim dies in qua tradidit dñs Syſaram in manus tuas. En ipſe ductor eſt tuus. Deſcẽdit itaq̃ barach de mõte thabor: ⁊ decẽ milia pugnatoruz cũ eo. Perterruitq̃ dñs ſyſarã ⁊ oẽs currus eius: vniuerſamq̃ multitudinem in ore gladij ad conſpectũ barach intantum vt ſyſara de curru deſiliẽs pedibus fugeret: ⁊ barach pſequeretur fugiẽs currus ⁊ exercitũ vſq̃ ad aroſeth gentiũ: ⁊ omnis hoſtium multitudo vſq̃ ad internitionẽ caderet. Siſara autẽ fugiens peruenit ad tẽtorium iabel vxoris aber cinei. erat autem pax inter iabin regẽ aſor ⁊ domũ aber cinei. Egreſſa igitur iabel in occurſum ſiſare dixit ad eum. Intra ad me dñe mi ne timeas. Qui ingreſſus tabernaculum eius ⁊ opertus ab ea pallio dixit ad eam. Da mihi obſecro paululũ aq̃ q2 ſitio valde. Que aperuit vtrem lactis ⁊ dedit ei bibere et operuit illũ. Dixitq̃ ſyſara ad eam. Sta ante hoſtiũ tabernaculi: ⁊ cũ venerit aliquis interrogãs te ⁊ dicẽs: nunquid hic eſt aliquis: rñdebis. Nullus eſt. Tulit itaq̃ iabel vxor aber clauũ tabernaculi aſſumẽs pariter ⁊ malleũ: ⁊ ingreſſa aſcondite ⁊ cum ſilentio poſuit ſupra tempus capitis eius clauũ: percuſſumq̃ malleo defixit in cerebrũ vſq̃ ad terraz. Qui ſoporẽ morti ſociãs defecit ⁊ mortuus eſt. Et ecce barach ſequens ſyſarã veniebat. Egreſſaq̃ iabel in occurſum eius dixit ei. Veni ⁊ oſtẽdam tibi virum quem queris. Qui cũ intraſſet ad eã vidit ſyſarã iacentem mortuũ: ⁊ clauũ infixum in tempore eiꝰ. Humiliauit ergo deꝰ in die illo iabin regem chanaan coram filijs iſrael. Qui creſcebant quotidie ⁊ forti manu opprimebãt iabin regem chanaan: donec delerent eum.

Vide ioſephũ ſup hlo que hoc. c. cõtin... li. v. antiqui. vi. qui plura ſcribit. — B — Feſulana th... ſcie ciuitas c... dicitur. — Sybilla fem... na claret. Als ✝ tetẽde... rant. — C — Joſephus v... cat hanc mu... lierem ialio. — D — 25. q. 5. §. fina... in fine.

Cap. Summa. De cantico quod cecinerunt delbora et barach poſt victoriaz. Cap. V.

A

Cecinerũt delbora ⁊ barach filiꝰ abinoẽ i illo die dicẽtes. Qui ſpõte obtuliſtis de iſrael aĩas veſtras ad periculũ: bñdicite dño. Audite reges: aurib9 pcipite principes. Ego ſum ego ſuz q̇ dño canam: pſallã dño deo iſrael. Dñe cũ exires de ſeyr: ⁊ tranſires per regiões edõ terra mota eſt: celiq̃ ac nubes diſtillauerũt aq̃s. Mõtes fluxerũt a facie dñi ⁊ ſinai a facie dñi dei iſrael. In diebus ſangar filij †anath in diebꝰ iabel q̇eurũt ſemitte ⁊ qui ingrediebantur p eas ambulauerũt p calles deuios. Ceſſauerũt fortes in iſrael ⁊ q̇euerũt donec ſurgeret delbora: ſurgeret mater in iſrael. Noua bella elegit dñs: et portas hoſtiũ ipſe ſubuertit. Clypeꝰ ⁊ haſta †ſi apparuerit in quadraginta milibus iſrael. Cor meuz diligit principes iſrael. Qui ppria voluntate obtuliſtis vos diſcrimini bñdicite dño. Qui †aſcẽdiſtis ſuper nitentes †aſinos ⁊ ſedetis †ſupra in iudicio ⁊ ãbulatis ĩ via loq̇mini. Vbi colliſi ſunt currꝰ ⁊ hoſtiũ ſuffocatꝰ eſt exercitꝰ: ibi narrentur iuſtitie dñi ⁊ †clementia in †fortes iſrael. Tũc deſcendit populus dñi

Hercules ... uis filius vi... menſi robor... claret. Als ✝ ſanap... — Als ✝ ſupeſt... Als ✝ aſcẽd... ſtis. — B — Als ✝ aſinas... Als ✝ ſuper... ſup vel ſupra... Als ✝ inſtici...

ad portas ꝛ obtinuit principatū:Surge ſurge delbora ſur
ge ſurge ꝛ loq̄re canticū:ſurge barach ꝛ apprehende ca
ptiuos tuos fili abinoem.Saluate ſunt reliquie ppl̄i.Dn̄s

Zabulehoc lē do:e primum iauente.

in fortibus dimicauit. Ex effraim deleuit eos in amalech:
ꝛ poſt eū ex beniamin in populos tuos o amalech .De ma
chir principes deſcenderunt ꝛ de Zabulon qui exercitum
duceret ad bellandū.Duces iſachar fuere cū delbora ꝛ ba
rach veſtigia ſunt ſecuti:qui quaſi in preceps ac baratrum
ſe diſcrimini dedit.Diuiſo contra ſe ruben magnanimorum

C

Alſ ✝ ſupereſt duos.
Alſ ✝ vbi duos habet tuos.
Alſ ✝ gad.

repta eſt cōtētio.Quare habitas inter ✝ duos terminos vt
audias ſibillos gregū:Diuiſio cōtra ſe ruben magnanimo
rū repta eſt cōtētio.✝ Galaad trans iordanē quieſcebat:et
dan vocabat nauibus.Aſer habitabat in littore maris:ꝛ in
portib' morabat̄ zabulon vo ꝛ neptalim obtulerunt aīas

Placentia cō dit.

ſuas morti in regione merome. Venerunt reges et pugna
uerunt:pugnauerunt reges chanaan in thamne iuxta aq̄s
mageddon:ꝛ tn̄ nihil tulere predantes.De celo dimicatum

Manet' egy pt' hyſtorie'.

eſt cōtra eos.Stelle manentes in ordine ꝛ curſu ſuo aduer
ſus ſyſarā pugnauerūt.Torrens cyſon traxit cadauera eo
rū:torrēs cadumi:torrēs ciſon.Coculca aīa mea robuſtos.
Vngule equorū ceciderunt fugientibus impetu ꝛ p̄ preceps
ruentib' fortiſſimis hoſtiū. Maledicite terre meroz:dixit
angel' dn̄i: maledicite habitatoribus ei':q: nō venerūt ad
auxiliū dn̄i:in adiutoriū fortiſſimorū eius. Bn̄dicta īter mu

D

Leuitici.1.d
✝ Siniſtrā nō eſt de textu:ſꝫ addiū ab iterprete.

lieres iabel vxor aber cinei:ꝛ benedicat̄ in tabernaculo ſuo.
Aquā petenti lac dedit:ꝛ in phiala principū obtulit butyꝝ
✝ ſiniſtrā manū miſit ad clauū:ꝛ dextrā ad fabrorū malleos.
Percuſſitq; ſyſarā querēs in capite vulneri locū ꝛ tēp' va

Dicus rex pl le iudā prim' inuenit et pice nū principaꝫ a ſe nominauit.

lide perforās. Inter pedes eius ruit defecit ꝛ mortuus eſt.
Voluebatur ante pedes eius ꝛ iacebat exanimis ꝛ miſera
bilis. Per feneſtrā reſpiciens vlulabat mater eius:et de ce
naculo loquebat̄.Cur moratur regredi currus ei' quare tar
dauerunt pedes quadrigarū illius:Vna ſapiētior ceteris
vxorib' eius. Hec ſocrui verba r̄ndit. Forſitā nunc diuidit
ſpolia pulcherrima feminarum eligit̄ ei. Veſtes diuerſorū
colorꝫ ſyſare tradūt̄ in predā:ꝛ ſupellex varia ad ornanda
colla congerit̄.Si pereāt oēs inimici tui dn̄e. Qui aūt di
ligunt te ſicut ſol in ortu ſuo ſplēdet ita rutilēt. Quieuitq;
terra per quadraginta annos.

C.Sum. Iſrael a madiā opprimit̄:de gedeone ꝛ ſacrifi
cio eius:de ara baal deſtructa:de ſigno dato in vellere.

Capitu.VI.

A

Supra.2.b.et 3.a.ꝛ.4.a.
Que in hoc.c. ꝛ duob' ſequētibus ponunt̄ ſcribit ioſe.li. v anti.c.vi.
Thirenus thi rene prouīcie ꝛ mari nomen indidit.

Fecerūt aūt filij iſrael malū in conſpectu dn̄i
Qui tradidit illos in manu madian ſeptem
annis:ꝛ oppreſſi ſunt valde ab eis. Fecerūt
q; ſibi antra ꝛ ſpeluncas in montibus ꝛ mu
nitiſſima ad repugnādum loca. Cūq; ſeuiſſet
iſrael aſcendebat madiā ꝛ amalech ceteriq; orientalium na
tionū:ꝛ apud eos figentes tentoria ſicut erant in herbis
cuncta vaſtabāt vſq; ad introitum gaſe:nihilq; omnino ad
vitā pertinens relinquebāt in iſrael non oues:non boues:
nō aſinos. Ipſi eīn vniuerſi greges eorꝫ veniebāt cū taber
naculis ſuis ꝛ inſtar locuſtarū vniuerſa cōplebāt inumera
multitudo hoīm ꝛ camelorum:q̄cq̄d tetigerāt deuaſtātes.

B

Peneſtrine vrbs condit̄.

Humiliatuſq; eſt iſrl̄ valde ī cōſpectu madiā. Et clamauit
ad dn̄ꝫ poſtulās auxiliū ꝫ madianitas. Qui miſit ad eos vi
rū pphetā ꝛ locut' eſt. Hec dicit dn̄s de' iſrael. Ego vos
feci cōſcēdere de egypto:ꝛ eduxi vos de domo ſeruitutis ꝛ
liberaui de manu egyptiorū ꝛ oīm inimicorū qui affligebāt
vos. Eieciq; eos ad introitū veſtrū ꝛ tradidi vobis terraꝫ
eorꝫ:ꝛ dixi. Ego dn̄s de' veſter. Ne timeatis deos amor

Supereſt ✝ angel' dn̄i: qui et ſupra poſitis ſubintelligitur.

reorꝫ in quorum terra habitatis ꝛ noluiſtis audire vocem
meam. Venit aūt ✝ angelus dn̄i ꝛ ſedit ſub quercu q̄ erat in
effra:ꝛ pertinebat ad ioas patrem familie ezri. Cumq; Ge
deon filius eius excuteret atq; purgaret frumenta in torcu
lari vt fugeret madiā: apparuit ei angelus dn̄i ꝛ ait. Dn̄s

C

tecū virorꝫ fortiſſime Dixitq; ei gedeon. Obſecro mi dn̄e:
ſi dn̄s nobiſcum eſt:cur ergo apprehenderunt nos hec oīa:

Alſ ✝ ma[...] 1.Regū.1[...]

Vbi ſunt mirabilia eius que narrauerūt patres noſtri atq;
dixerūt:de egypto eduxit nos dn̄s: Nunc aūt dereliq̄t nos
dn̄s et tradidit in ✝ manu madiam. Reſpexitq; ad eum dn̄s
ꝛ ait. Vade in hac fortitudine tua ꝛ liberabis iſrael de ma
nu madiam. Scito q̄ miſerim te: Qui r̄ndens ait. Obſecro
mi dn̄e in quo liberabo iſrael: Ecce familia mea infima eſt
in manaſſe ꝛ ego minim' in domo patris mei. Dixitq; ei do

D

Micenar[...] gni princip[...] i.q.i.c. cū [...] pium.
Mercuri[...] ricus flor[...]

minus. Ego ero tecū ꝛ percuties madiā quaſi vnū virum.
Et ille. Si inueni (inquit) gratiā coram te:da mihi ſignum
qd̄ tu ſis qui loqueris ad me. Nec recedas hic donec reuer
tar ad te portās ſacrificiū ꝛ offerens tibi. Qui r̄ndit. Ego
preſtolabor aduentū tuum. Ingreſſus eſt itaq; gedeon ꝛ co
xit hedū:ꝛ de farine modio azimos panes:carneſq; ponēs
in caniſtro:ꝛ ius carniū mittēs in ollam tullit oīa in quer
cu ꝛ obtullit ei. Cui dixit angelus dn̄i. Tolle carnes ꝛ azi
mos panes ꝛ pone ſupra petram illam ꝛ ius deſuper funde.
Cūq; feciſſet ita extendit angelus domini ſummitatem vir
ge quam tenebat in manu ꝛ tetigit carnes ꝛ panes azimos.

E

Aſcenditq; ignis de petra ꝛ carnes:azimoſq; panes cōſum
pſit. Angelus autem domini euanuit ex oculis eius. Videſ
q; gedeon q: eſſet angelus dn̄i ait:heu mi domine deus:q:
vidi angelum domini facie ad faciem. Dixitq; ei dominus.
Pax tecum. Ne timeas nō morieris. Edificauit ergo ibi
gedeon altare domino:vocauitq; illud dn̄i pax vſq; in pre
ſentem diem. Cūq; adhuc eſſet in effra que eſt familie ezri:
nocte illa dixit dn̄s ad eum. Tolle taurum patris tui et alte
rum taurum annorum ſeptem.deſtruenſq; aram baal que
eſt patris tui:ꝛ nemus quod circa aram eſt ſuccide:ꝛ edifi
cabis altare domino deo tuo in ſummitate petre huius:ſu
p quam ante ſacrificiū poſuiſti. Tolleſq; taurum ſecundum
ꝛ offeres holocauſtum ſuper ſtruem lignorum q̄ de nemore
ſucciderꝭ. Aſſumptis ergo gedeon decem viris de ſeruis

F

ſuis fecit ſicut preceperat ei dominus. Timens autem do
mum patris ſui ꝛ homines illius ciuitatis per diem noluit
facere ſed omnia nocte compleuit. Cumq; ſurrexiſſent viri
oppidi eius mane:viderunt deſtructam aram baal lucūq;
ſuccenſum:ꝛ taurum alterum impoſitum ſuper altare:quod
tunc edificatum erat. Dixeruntq; ad inuicem. Quis hoc fe

Infra.15.b

cit: Cumq; perquirerent auctorem facti:dictum eſt. Gedeō
filius ioas fecit hec omnia. Et dixerunt ad ioas:produc fi
lium tuum huc vt moriatur q: deſtruxit aram baal et ſucci
dit nemus. Quibus ille reſpondit, Nunquid vltores eſtis
baal vt pugnetis pro eo: Qui aduerſarius eſt eius moriat̄
ante quam lux craſtina veniat. Si deus eſt vindicet ſe de eo

Sibylla [...] ibea.

G

qui ſuffodit aram eius. Ex illo die vocatus eſt gedeon hie
robaal:eo qd̄ dixiſſet ioas:vleiſcatur ſe de eo baal:qui ſuf
fodit aram eius. Igitur omnis Madiam ꝛ amalech ꝛ ori
entales populi congregati ſunt ſimul:ꝛ tranſeuntes iorda
neꝫ caſtrametati ſunt in valle iezrael. Spiritus autēꝫ domi
ni induit Gedeō. Qui clangens buccina cōuocauit domū
abiazer vt ſequeretur ſe. Miſitq; nūcios in vniuerſum ma
naſſen:qui ꝛ ipſe ſecutus eſt eū. Et alios nuncios in aſer ꝛ
zabulon ꝛ neptalim qui occurrerunt ei. Dixitq; gedeon ad
dominum: Si ſeruum facis per manum meam populum iſ
rael ſicut locutus eſt:ponaꝫ hoc vellus lane in area. Si ros
in ſolo vellere fuerit: et in omni terra ſiccitas: ſciam q̄ per
manum meam ſicut locutus eſt liberabis iſrael. Factumq;
eſt ita. Et de nocte conſurgens expreſſo vellere concham ro
re impleuit. Dixitq; rurſus ad dominum. Ne iraſcatur fu
ror tuus contra me:ſi adhuc ſemel tentauero ſignū querēs
in vellere. Oro vt ſolum vellus ſiccū ſit. Et omnis terra ro
re madens. Fecitq; dominus nocte illa vt poſtulauerat.
Et fuit ſiccitas in omni vellere:et ros in omni terra.

C Ca.Sum.

¶ Ca. Sum. De probatione populi ad aquas. de ſomnio narrato in caſtris madiã: ⁊ lagenis vacuis cõploſis: de lucernis in medio lampadarum: ⁊ tubis: de Oreb ⁊ zeb interfectis ab effraim. Cap. VII.

A Igit hierobaal qui et gedeon de nocte cõſurgẽs ⁊ oĩs ppl's cũ eo venit ad fontẽ qui vocat̃ arad. Erant aũt caſtra madiã in valle ad ſeptẽtrionalẽ plagã collis excelſi. Dixitq; dñs ad gedeõ. Multus tecũ eſt populꝰ nec tradet̃ madiã ĩ manꝰ eius: ne glorietur ꝯ me iſrael: ⁊ dicat meis viribꝰ liberatꝰ ſum. Loq̃re ad pplm ⁊ cũctis audientibꝰ p̄dica. Qui formidoloſus ⁊ timidꝰ eſt reuertat̃: receſſeruntq; de monte gallaad ⁊ reuerſi ſunt ex pplo viginti duo milia viroꝝ: ⁊ tm̃ decẽ milia remanſerunt. Dixitq; dñs ad gedeon. Adhuc ppl's multꝰ eſt. duc

B cos ad aquas: et ibi ꝓbabo illos. Et de quo dixero tibi vt tecũ vadat: ipſe pgat: quẽ ire ꝓhibuero reuertat̃. Cũq; deſcẽdiſſet ppl's ad aq̃s dixit dñs ad gedeõ. Qui † manu ⁊ lingua lãbuerit aquas ſicut ſolẽt canes lãbere: ſepabis eos ſeorſum: q̃ aũt curuatis genibꝰ biberint: in altera pte erũt. Fuit itaq; numerus coꝝ q̃ manu ad os proĳciẽte aquas lãbuerant trecẽti viri: oĩs aũt reliqua multitudo flexo poplite biberat. Et ait dñs ad gedeõ. In trecẽtis viris q̃ lãbue-

C rãt aquas liberabo vos: ⁊ tradã in manu tua madiã. Omnis aũt reliq̃ multitudo reuertat̃ in locũ ſuũ. Sũptis itaq; pro numero cibarĳs ⁊ tubis: oẽm reliquã multitudinẽ abire p̄cepit ad tabernacula ſua ⁊ ipſe cũ trecẽtis viris ſe certamini dedit. Caſtra aũt madian erant ſubter in valle. Eadẽ nocte dicit dñs ad eũ. Surge ⁊ deſcẽde in caſtra: q: tradidi eos in manu tua. Sin aũt ſolus ire formidas: deſcendat tecũ † phara puer tuus. Et cũ audieris quid loquãtur tunc confortabũtur manus tue: ⁊ ſecurior ad oſtium caſtra deſcẽdes. Deſcendit ergo ipſe ⁊ phara puer eius in partez caſtrorum vbi erant armatorũ vigilie. Madian aũt ⁊ ama-

D lech ⁊ omnes orientales populi ſuſi iacebant in valle vt locuſtarũ multitudo. Cameli aũt innumerabiles erãt ſicut arena q̃ iacet in littore maris. Cumq; veniſſet gedeõ narrabat aliquid ſomniũ pximo ſuo: ⁊ ĩ hũc modũ referebat q̃ viderat. Vidi ſomniũ ⁊ videbatur mihi quaſi ſubcinericiꝰ panis ex ordeo volui: ⁊ in caſtra madian deſcẽdere. Cumq; peruenisſet ad tabernaculum † percuſſit illud atq; ſubuertit ⁊ terre fundit ꝯ coequauit. Rñdit is cui loquebatur. Nõ eſt hoc aliud niſi gladiꝰ gedeonis filĳ ioas viri iſraelite. Tradidit eñ dñs in manus eius madian ⁊ oĩa caſtra eius. Cumq; audiſſet gedeon ſomniũ ⁊ interp̄tationẽ eius: adorauit ⁊ re-

E uerſus eſt ad caſtra iſrael ⁊ ait. Surgite: tradidit eñ dñs ĩ manus noſtras caſtra madian. Diuiſitq; trecẽtos viros in tres partes ⁊ dedit tubas ĩ manibꝰ coꝝ: lagenaſq; vacuas ac lampades in medio lagenarũ. Et dixit ad eos. Qđ me facere videritis hoc facite. Ingrediar partez caſtroꝝ et qđ fecero ſectamini. Quando perſonuerit tuba in manu mea: vos q̃q; per caſtrorũ circuitum clãgite ⁊ cõclamate dño ⁊ gedeoni. Ingreſſuſq; eſt gedeon ⁊ trecenti viri qui erãt cũ eo in partem caſtroꝝ incipiẽtibus vigilĳs noctis medie et cuſtodibus ſuſcitatis ceperunt buccinis clãgere: et cõplodere inter ſe lagenas. Cũq; p gyrum caſtroꝝ in tribus pſonarent locis ⁊ hydrias cõfregiſſent tenuerunt ſiniſtris manibus lampades et dextris ſonantes tubas: clamaueruntq; gladius dñi ⁊ gedeonis: ſtantes ſinguli in loco ſuo per circuitum caſtrorũ hoſtiliũ. Oĩa itaq; caſtra turbata ſunt: et vociferantes vlulanteſq; fugerunt. Et nihilominus inſiſtebãt trecẽti viri buccinis perſonantes. Immiſitq; dominus

G gladiũ in omnibus caſtris ⁊ mutua ſe cede truncabant: fugiẽtes vſq; ad bethſeca ⁊ crepidinẽ abelmeula in thebath: Cõclamantes aũt viri iſrael de neptalim ⁊ aſer ⁊ omni manaſſe perſequebant̃ madian. Et dedit dñs victoriam pplo iſrael in die illa. Miſitq; gedeon nũcios in oẽz mõtẽ effraĩ dicẽs. Deſcendite in occurſum madian ⁊ occupate aquas vſq; bethbera atq; iordanez. Clamauitq; omnis effraim: et p̄occupauit aquas † atq; iordanez vſq; bethbera. Apprehenſoſq; duos viros madian. Oreb zeb interfecit oreb in petra oreb. zeb vero in torculari zeb. Et perſecuti ſunt madian capita oreb ⁊ zeb portantes ad gedeon trans fluenta iordanis.

¶ Capi. Summ. Viri effraim contra gedeon inſurgũt: de zebee ⁊ ſalmana occiſis a gedeõe: de viris ſoccoth ⁊ Phanuel occiſis: dantur gedeoni inaures: ⁊ de ſeptuaginta filĳs gedeonis: ⁊ de abilmelech nato: de cõcubina: de morte gedeonis. Cap. VIII.

A Dixeruntq; ad eum viri effraim. Quid eſt hoc qđ facere voluiſti vt nos non vocares cum ad pugnaz pergeres contra madian. Iurgãtes fortiter ⁊ prope viz inferentes. Quibus ille reſpõdit. † Quid eñ tale facere potui quale vos feciſtis? Nonne melior eſt racemus effraim vindemĳs abiezer? In manus veſtras dñs tradidit principes madian oreb ⁊ zeb. Quid tale facere potui: quale vos feciſtis? Qđ cũ locutus eſſet: requieuit ſpũs coꝝ quo tumebant contra eũ. Cumq; veniſſet gedeon ad iordanem trãſiuit eũ cũ trecẽtis viris qui ſecum erãt ⁊ p̄ laſſitudine fugientes perſequi non poterãt. Di-

B xitq; ad viros ſoccoth: Date obſecro panes pplo q̃ mecum eſt q: valde defecerũt vt poſſimus perſequi zebee ⁊ ſalmana reges madiã. Rñderunt principes ſoccoth. Forſitã palme manuũ zebee ⁊ ſalmana in manu tua ſunt ⁊ idcirco poſtulas vt demꝰ exercitui tuo panes? Quibus ille ait. Cum ergo tradiderit dominus zebee ⁊ ſalmana in manus meas: † ⁊ cũ reuerſus fuero victor ĩ pace ꝯterã carnes veſtras cũ ſpinis tribuliſq; deſerti. Et inde ꝯſcẽdẽs venit in phanuel. Locutuſq; eſt ad viros loci illius ſimilia. Cui ⁊ illi reſpõderunt ſicut reſponderãt viri ſoccoth. Dixit itaq; eis. Cũ re-

C uerſus fuero victor in pace deſtruã turrim hanc. Zebee autem ⁊ ſalmana requieſcebant cum omni exercitu ſuo. Quindecim enim milia viri remanſerant ex omnibꝰ turmis oriẽtalium populorum ceſis centum viginti milibus bellatoruz ⁊ educentium gladium. Aſcendenſq; gedeon per viam coꝝ qui in tabernaculis morabantur ad orientalem partem nobe ⁊ iecbaa percuſſit caſtra hoſtium qui ſecuri erant: ⁊ nihil aduerſi ſuſpicabant̃. Fugeruntq; zebee et ſalmana. Quos perſequens Gedeon comp̄hendit turbato omni exercitu eorum. Reuerſuſq; de bello ante ſolis ortum app̄hendit puerum de viris ſoccoth: interrogauitq; eũ noĩa principum et ſeniorum Soccoth. Et deſcripſit ſeptuaginta ſe-

D ptem viros. Venitq; ad Soccoth: Et dixit eis. En Zebee ⁊ Salmana ſuper quibus exprobraſtis mihi dicentes. Forſitan manus Zebee et Salmana in manibus tuis ſunt. Et idcirco poſtulas vt demus viris qui laſſi ſunt et defecerũt panes. Tulit ergo ſeniores ciuitatis ⁊ ſpinas deſerti ac tribulos: et contriuit cum eis atq; comminuit viros ſoccoth. Turrim quoq; Phanuel ſubuertit occiſis habitatoribus ciuitatis. Dixeruntq; ad Zebee et Salmana: Quales fuerunt viri quos occidiſtis in Thabor. Qui reſponderunt. Similes tui: ⁊ vnus ex eis quaſi filius regis. Quibus ille

E reſpondit. Fratres mei fuerunt filĳ matris mee. Viuit dominus: quia ſi ſeruaſſetis eos non vos occiderem. Dixitq; Jether primogenito ſuo. Surge et interfice eos. Qui non edux it gladium. Timebat enim quia adhuc puer erat. Dixeruntq; Zebee et Salmana. Tu ſurge ⁊ irrue in nos. quia iuxta etatem robur eſt hominis. Surrexit Gedeon et interfecit zebee et Salmana: et tulit ornamenta ac bullas quibus colla regalium camelorum decorari ſolent.

Deute. 20. b.
Macha. 3. g.
…s † ſupereſt …anu.
…hara † alſ …mulus ſm …ioſephum.
Sex regis … ioſephum …aris ioule … belli dene …ribus ap… …larꝰ claret.
…ra. 9. f.
…eum mare …egeo rege …ominat̃.
…ſeus egel …s claret.
alſ † ſupereſt atq; iordanẽ
Eſaie. 10. f.
23. q. 5. §. ſi. ſi ibi morti tradidit.
Tyrus ſyrie ciuitas ꝯdit.
† Joſeph. ſcribit aliã reſpõſionẽ gedeõis factã p viros effraim quã vide. c. vĳ. lib. v. anti.
Infra eodem
alſ † ſupereſt ⁊ cum reuerſus fuero victor in pace.
Supra eodez
Argonautaꝝ nauigatio.
Huiꝰ nauigationis hyſtoriaz vide p ſa bellicũ ennea: de prima li. v. fo. 33. l impſſione parſienſi.
Sybilla delphica claret.

Dixeruntq; oēs filij iſrael ad gedeon. Dñare noſtri tu ⁊ fi-
Al's + qui. Nouaria con ditur. lius tuus ⁊ filius filij tui: † q2 liberaſti nos ḋ manu madiā.
Quib' ille ait. Non dñabo2 veſtri: nec dñabit in vos filius
meus: ſed dñabit vobis dñs. Dixitq; ad eos. Unā petitio-
nem poſtulo a vobis. Date mihi inaures ex p2eda veſtra.
F Inaures eñi aureas iſmaelite habere ɔſueuerāt. Qui rñ-
derunt, Libētiſſime dabim': Expādēteſq; ſup terram pal-
lium, piecerunt in eo inaures de p2eda. Et fuit pondus po-
ſtulatarum inaurium mille ſeptingenti auri ſicli: abſq; o2na
mentis ⁊ moniliبus ⁊ veſte purpurea: quibus reges Ma
dian vti ſoliti erāt: ⁊ p2eter to2ques aureas camelo2ū. Fe-
citq; ex eo gedeō † ephot ⁊ poſuit illō i ciuitate ſua ephra.
Al's + ephod ⁊ melius. Fo2nicatuſq; eſt oīs iſrael in eo: et factum eſt gedeoni ⁊ oī
domui eius in ruinā. Humiliatus eſt aūt madian co2am fi-
lijs iſrael: nec potuerunt vltra ceruices eleuare: ſed quieuit
G terra p quadraginta annos quibus gedeon p2efuit. Abijt
+. Regū. 10. a. itaq; hierobaal filius ioas ⁊ habitauit i domo ſua: habuit-
q; ſeptuagita filios qui egreſſi ſunt de femo2e ei' eo q2 plu-
res haberet vxo2es. † Cōcubina autē illius quā habebat
+ Que ſm ioſephū vocabatur d2oma. in ſychē genuit ei filiū noīe abimelech. Mo2tuuſq; eſt Ge-
deon filius Joas in ſenectute bona: ⁊ ſepultus eſt in ſepul-
ch2o ioas patris ſui in ephra de familia ezri. Poſtq̄ autem
O2phe' theologus ⁊ poeta claret. mo2tuus eſt gedeon auerſi ſunt filij iſrael: ⁊ fo2nicati ſunt in
baalim. Percuſſerūtq; cum baal fed' vt eſſet eis in deum:
Al's + omniū. nec reco2dati ſunt dñi dei ſui q̄ eruit eos de manibus † ini-
micoꝝ ſuoꝝ oim p circuitū nec fecerūt miam cū domo hie-
Muſeus poeta claret. robaal: gedeon: iuxta oīa bona que fecerat iſraeli.

¶ Ca. Sum. Abimelech fratres ſuos ſeptuagita occidit.
Joathā minim' ſaluat. Ad ſichymitas mittit ḋ gaal ⁊ zebul
⁊ pugna abimelech cōtra gaal in ciuitate ſal ſpargit: phanū
berith ſuccēditur: abimelech ciuitatē thebes oppugnat: mu
lier capiti eius fragmen mole illiſit. Ca. IX.

A
Que in hoc. c. dicunt ſcribit ioſeph' lib. v. anti. c. viij. Dedal' atheniēſis artifex mirabilis. Abijt aūt abimelech filius hierobaal in ſy-
chē ad fratres matris ſue: ⁊ locutus eſt ad
eos ⁊ ad oēm cognationem domus patris
matriſq; ſue dicēs. Loquimini ad omnes
viros ſychē. Quid vobis eſt melius vt do-
minent veſtri ſeptuaginta viri oēs filij hie
robaal: an vt dñet vobis vnus vir? Simulq; cōſiderate q2
Icar' dedali fili' a quo mare icareum. os veſtrū ⁊ caro veſtra ſum. Locutiq; ſunt fratres matris
eius de eo ad oēs viros ſychē vniuerſos ſermones iſtos: et
inclinauerūt co2 eoꝝ poſt abimelech dicētes: frater noſter
es. Dederūtq; illi ſeptuaginta pōdo argēti de phano baal
berith. Qui cōduxit ſibi ex eo viros inopes ⁊ vagos: ſecu-
tiq; ſunt eū. Et venit in domū patris ſui in ephra et occidit
Perdix dedali nepos ſerā p2im' inuenit fratres ſuos filios hierobaal ſeptuaginta viros ſup lapidē
vnū. Remāſit aūt ioathā fili' hierobaal minimus ⁊ abſcon
ditus eſt. Congregati ſunt aūt oēs viri ſychē ⁊ vniuerſe fa-
Jaſon claret troiā p2imo capit. milie v2bis mello: abieruntq; ⁊ cōſtituerunt regem abime-
lech iuxta quercum que ſtabat in ſychē. Qḋ cū nūciatū eſ-
ſet ioathā iuit ⁊ ſtetit in vertice montis garizim: eleuataq;
B voce clamauit ⁊ dixit. Audite me viri ſychem ita vt audiat
Al's + deus. vos † dñs. Jerunt ligna vt vngerēt ſup ſe regē. Dixerūtq;
oliue. Impera nobis. Que rñdit. Nunquid poſſuꝫ deſerere
pinguedinē meā qua ⁊ dij vtunt ⁊ hoīes: ⁊ venire vt iter li-
gna p2omouear? Dixeruntq; ligna ad arbo2em ficum. Ue-
ni ⁊ ſup nos regnū accipe. Que reſpōdit eis. Nunq̄d poſ-
ſum deſerere dulcedinem meam fructuſq; ſuauiſſimos. Et
Al's + cōmo-near. ire vt inter cetera ligna † p2omouear. Locutaq; ſunt ligna
ad vitem. Ueni ⁊ impera nobis. Que reſpōdit eis. Nunq̄d
poſſum deſerere vinū meum quod letificat deum ⁊ homīes
al + p2omoueri. ⁊ inter ligna cetera † p2omoueri. Dixerūtq; oīa ligna ad ra-
mū. Ueni et impera ſuper nos. Que rñdit eis. Si vere me
Al's + conſtituitis. regē vobis † conſtituiſtis: venite ⁊ ſub vmb2a mea requie-
ſcite. Si autē non vultis egrediatur ignis de rhāno: ⁊ de-

uo2et cedros libani. Nūc igit ſi recte ⁊ abſq; peccato ɔſti-
tuiſtis ſup vos regē abimelech ⁊ bene egiſtis cū hierobaal
⁊ cū domo eius: ⁊ reddidiſtis vicem beneficijs eius: qui pu Labyrinthum crete p dedalum conditum.
gnauit p vobis ⁊ aīaꝫ ſuā dedit periculis vt erueret vos de
manu madiā: q̄ nunc ſurrexiſtis ɔ domū patris mei ⁊ inter-
feciſtis filios eius ſeptuaginta viros ſuper vnū lapidē: ⁊ cō
ſtituiſtis regē abimelech filium ancille eius ſup habitato-
res ſychē: eo q2 frater veſter ſit. Si ergo recte ⁊ abſq; vitio C
egiſtis cū hierobaal: ⁊ domo eius hodie letamini in abime
lech ⁊ ille letet in vobis. Sin aūt peruerſe: egrediatur ignis
ex eo ⁊ conſumat habitato2es ſychē: ⁊ oppidū mello: egre-
diaturq; ignis de viris ſychem ⁊ de oppido mello: ⁊ deuo-
ret abimelech. Que cū dixiſſet fugit ⁊ abijt in bera: habita
uitq; ibi ob metum abimelech fratris ſui. Regnauit itaq; Uericileſſis ... vitas cōdi...
abimelech ſuper iſrael tribus annis: miſitq; dñs ſpm peſſi-
mum inter abimelech ⁊ habitato2es ſychē. Qui ceperunt
eū deteſtari ⁊ ſcel' interfectionis ſeptuaginta filio2um hie-
robaal: ⁊ effuſionē ſanguinis eoꝝ cōferre in abimelech fra-
trem ſuum ⁊ inter ceteros ſychimoꝝ p2incipes q̄ eum adiu D
uerant. Poſueruntq; inſidias aduerſum euꝫ in ſummitate
montiū. Et dū illius p̄ſtolarent aduētū exercebāt latroci-
nia: agentes p2edas de p2etereuntib'. Nunciatūq; eſt Abi-
melech. Uenit aūt gaal fili' obed cū fratribus ſuis ⁊ trāſi-
uit in ſychimā. Ad cuius aduentū erecti habitato2es ſychē
egreſſi ſunt in agros vaſtātes vineas vuaſq; calcantes. Et
factis cātantiū cho2is ingreſſi ſunt phanum dei ſui: ⁊ inter
epulas ⁊ pocula maledicebant abimelech clamāte gaal fi-
lio obed. Quis eſt iſte abimelech: et que eſt ſychem: vt ſer- Tauruo ... cus claret.
uiamus ei? Nunquid non eſt ipſe filius hierobaal: ⁊ cōſti-
tuit p2incipē zebul ſeruū ſuū ſup viros emo2 patris ſychē?
Cur ergo ſeruiemus ei? Utinā daret aliquis populū iſtum
ſub manu mea: vt † auferrem de medio abimelech. Dictūq; Al's + auferrem
eſt abimelech. Congrega exercitus multitudinem ⁊ veni.
Zebul eni p2inceps ciuitatis auditis ſermonibus gaal fi- Phiemō ... phic' mu...
lij obed iratus eſt valde: et miſit clam ad abimelech nūcios
dicens. Ecce gaal filius obed venit in † ſychimam cum fra- Al's + ſichimam
tribus ſuis ⁊ oppugnat aduerſum te ciuitatē. Surge itaq;
nocte cum populo qui tecū eſt: ⁊ latita in agro ⁊ p2imo ma
ne o2iente ſole irrue ſuper ciuitatem. Jllo autē egrediente E
aduerſum te cum populo ſuo: fac ei quod potueris. Surre-
xit itaq; abimelech cum omni exercitu ſuo nocte: ⁊ tetēdit
inſidias iuxta † ſychimam in quatuo2 locis. Egreſſuſq; eſt al's + ſichimam
gaal fili' obed: ⁊ ſtetit i introitu po2te ciuitatis. Surrexit
aūt abimelech ⁊ oīs exercitus cum eo de inſidiarum loco.
Cumq; vidiſſet pplꝫ gaal dixit ad zebul. Ecce de mōtibus
multitudo deſcēdit. Cui ille reſpondit. Umb2as montium
vides quaſi capita hominum: ⁊ hoc erro2e deciperis. Rur-
ſuſq; Gaal ait. Ecce populus de vmbilico terre deſcendit:
⁊ vnus cuneus venit per viā que reſpicit quercum. Cui di-
xit zebul. Ubi eſt nunc os tuum quo loquebaris: q̄s eſt abi
melech vt ſeruiam' ei? Nōne hic populus eſt quē deſpicie-
bas? Egredere ⁊ pugna cōtra eum. Abijt ergo gaal expe-
ctante ſychimo2um populo ⁊ pugnauit contra Abimelech.
qui perſecutus eſt eum fugientem ⁊ in v2be compulit. Ceci
deruntq; ex parte eius plurimi vſq; ad po2tam ciuitatis: et
abimelech ſedit in rama: zebul autē gaal ⁊ ſocios eius ex-
pulit de v2be: nec in ea paſſus eſt cōmo2ari. Sequenti ergo F
die egreſſus eſt ppl's in cāpū. Qḋ cū nūciatū eēt Abime-
lech: tulit exercitū ſuū ⁊ diuiſit in tres turmas tendēs inſi
dias in agris. Uidēſq; q2 egrederet ppl's de ciuitate: ſurre-
xit ⁊ irruit in eū cū cuneo ſuo oppugnans ⁊ obſidēs ciuita
tē. Due aūt turme palētes p campum aduerſarios perſeq̄-
bantur: po2ro abimelech omni die illo oppugnabat v2bem
quā cepit interfectis habitato2ib' eius: ipaq; deſtructa: ita
vt ſal i ea diſpgeret. Qḋ cū audiſſent q̄ hitabāt i turri ſychi-
moꝝ ingreſſi ſunt phanū dei ſui berith vbi fed' cū eo pepi-
gerant ⁊

gerāt et ex eo locus nomē acceperat ꝗ erat munitus valde. Abimelech ꝗ̄ audiēs viros turris ſichimoꝝ pariter cōglobatos aſcēdit i mōtē ſelmō cū oī pplo ſuo: ⁊ arrepta ſecuri ꝑſcidit arboris ramū: īpoſituꝗ̄ ferens humero dixit ad ſocios. Qđ me vidiſtis facere cito facite. Igit̄ certatiʒ ramos de arborib⁹ ꝑſcidētes ſequebant̄ ducē. q † circūdātes ꝑſidium ſuccēderūt. Atq̄ ita factū: vt fumo ⁊ igne mille hoīʒ necarent̄ viri pariter ⁊ mulieres habitatoꝝ turris ſychē. Abimelech aūt inde ꝓficiſcens: venit ad oppidū thebes: qđ circundās obſidebat exercitu. Erat aūt turris excelſa in media ciuitate ad quē ↄfugerāt ſimul viri ac mulieres ⁊ oēs principes ciuitatis clauſa firmiſſime ianua ⁊ ſup turris tectū ſtātes p ꝓpugnacula. Accedēſq̄ abimelech iuxta turrī pugnabat fortiter ⁊ appropinquās oſtio ignē ſupponere nitebat̄. Et ecce vna mulier † fragmē molle deſup iaciēs illiſit capiti abimelech: ⁊ ↄfregit cerebrū ei⁹. Qui vocauit cito armigeꝝ ſuū ⁊ ait ad eū. Euagina gladiū tuū ⁊ percute me: ne forte dicatur ꝙ a femina interfect⁹ ſim. Qui iuſſa ꝑficiēs interfecit eū. Illo ꝗ̄ mortuo oēs ꝗ cū eo erant de iſrael reuerſi ſunt in ſedes ſuas. Et reddidit de⁹ malū qđ fecerat abimelech cōtra patrem ſuū interfectis ſeptuaginta fratrib⁹ ſuis. † Sychimitis ꝗ̄ quod operati erāt retributū eſt: ⁊ venit ſup eos maledictio ioathan filij hierobaal.

¶ Ca. Sum. De duob⁹ ducib⁹ iſrael thola ⁊ iayr: ⁊ de idolatria filioꝝ iſrael ⁊ penitētia. Ca.X.

Poſt abimelech ſurrexit dux ī iſrl̄ thola fili⁹ phua patrui abimelech: vir de iſachar qui habitauit in ſanir mōtis effraim: ⁊ iudicauit iſrael viginti ⁊ tribus annis: mortuuſq̄ eſt ac ſepultus in ſanir. Huic ſucceſſit iair galaadites qui iudicauit Iſrael per viginti ⁊ duos annos: habens triginta filios ſedentes ſuper triginta pullos aſinarum: ⁊ principes triginta ciuitatum ꝗ ex nomine ei⁹ ſunt appellate auothaiair: id eſt oppida Iair: vſq̄ in preſentem diem in terra galaad. Mortuuſq̄ eſt in Iair ac ſepultus in loco cui eſt vocabuluʒ camon. Filij aūt iſrael peccatis veteribus iungentes noua fecerūt malum in conſpectu dn̄i: et ſeruierunt idolis baalim ⁊ aſtaroth ⁊ dijs ſyrie ac ſydonis: ⁊ moab ⁊ filioꝝ ammon ⁊ philiſtijm: dimiſeruntq̄ dominum ⁊ non coluerunt eum. Contra quos dn̄s iratus tradidit eos in manus Philiſtijm et filiorum Ammon: afflictiq̄ ſunt et vehementer oppreſſi per annos decē ⁊ octo omnes qui habitabant trans iordanē in terra āmorrei que eſt in Galaad: intantum vt filij Ammon iordane tranſmiſſo vaſtarent Judam ⁊ beniamin ⁊ Effraim. Afflictuſq̄ eſt iſrael nimis. Et clamantes ad dn̄m dixerūt. Peccauimus tibi: quia dereliquimus te dn̄m deum noſtrum: et ſeruiuimus baalim. quibus locutus eſt dn̄s. Nūquid non egyptij ⁊ āmorrei; filijq̄ ammon ⁊ philiſtijm ſydonij quoq̄ ⁊ malech ⁊ chanaam oppreſſerunt vos: ⁊ clamaſtis ad me: ⁊ erui vos de manu eoꝝ: Et tamen reliquiſtis me: ⁊ coluiſtis deos alienos. Idcirco non addā vt vltra vos liberem. Ite ⁊ inuocate deos quos elegiſtis: ipſi vos liberēt in tpe anguſtie. Dixeruntq̄ filij iſrael ad dn̄m. Peccauimus: redde tu nobis quicquid tibi placet: tm̄ nunc libera nos. Que dicentes oīa de finibus ſuis alienoꝝ deorum idola proiecerunt ⁊ ſeruierunt dn̄o deo. Qui doluit miſerijs eoꝝ. Itaq̄ filij ammon conclamantes in galaad figere tentoria: cōtra quos cōgregati filij iſrael i moſpha caſtrametati ſūt. Dixerūtq̄ principes galaad ſinguli ad proximos ſuos. Qui primus ex nobis contra filios āmon ceperit dimicare erit dux populi galaad.

¶ Capi. Summ. De iepthe qui prius abiectus eligit̄: ad regem filiorum ammon pro terra habenda mittit. Ille non acquieſcit ſed pugnat contra filios iſrael ⁊ vincitur: de voto iepthe ⁊ filia eius immolata. Ca.XI.

Fuit itaq̄ illo in tpe iepthe galaadites vir fortiſſimus atq̄ pugnator: filius mulieris meretricis: ꝗ nat⁹ eſt de galaad. Habuit aūt galaad vxorē de qua ſuſcepit filios: ꝗ poſtq̄ creuerāt eiecerūt iepthe dicentes. Heres in domo patris noſtri eſſe non poteris: q: de † adultera matre natus es. Quos ille fugiens atq̄ deuitās habitauit in terra thob. Congregatiq̄ ſunt ad eū viri inopes ⁊ latrocināntes: ⁊ quaſi pꝛīcipē ſequebant̄. In illis diebus pugnabāt filij āmon cōtra iſrl̄: quib⁹ acriter inſtātib⁹ perrexerūt maiores natu de galaad vt tollerēt in auxiliū ſui iepthe de terra thob. Dixeruntq̄ ad eū. Veni ⁊ eſto princeps noſter ⁊ pugna cōtra filios āmon. Quibus ille rn̄dit. Nōne vos eſtis qui odiſtis me: ⁊ eieciſtis de domo patris mei: ⁊ nūc veniſtis ad me neceſſitate cōpulſi: Dixeruntq̄ principes galaad ad iepthe. Ob hāc igit̄ cām nūc ad te venim⁹ vt ꝓficiſcaris nobiſcū ⁊ pugnes contra filios āmō ſiſq̄ dux oīm ꝗ habitant ī galaad. Iepthe ꝗ̄ dixit eis. Si vere veniſtis ad me vt pugnē pro vobis cōtra filios ammon: tradideritq̄ eos dn̄s in manus meas: ego ero veſter princeps. Qui rn̄derūt ei. Dn̄s ꝗ hec audit ipſe mediator ac teſtis eſt: ꝙ noſtra promiſſa faciemus. Abijt itaq̄ iepthe cū principibus galaad: feceritq̄ eū oīs ppl̄s principē ſui. Locutuſq̄ eſt iepthe oēs ſermones ſuos corā dn̄o in maſpha. Et miſit nuncios ad regē filiorū ammō: ꝗ ex ꝑſona ſua dicerēt. Quid mihi ⁊ tibi eſt: q: veniſti ↄ me: vt vaſtares terram meā: Quib⁹ ille reſpōdit q: tulit iſrl̄ terrā meā qn̄ aſcēdit de egypto a finib⁹ arnō vſq̄ ieboc atq̄ iordane. Nūc ergo cū pace redde mihi eā. Per quos rurſum mādauit iepte: ⁊ imperauit eis vt dicerent regi āmō. Hec dixit iepthe. Nō tulit iſrael terrā moab nec terrā filioruʒ āmō: ſʒ qn̄ de egypto ↄſcēderunt ambulauit per ſolitudinē vſq̄ ad mare rubrum ⁊ venit ī cades. Miſitq̄ nūcios ad regē edō dicēs. Dimitte vt trāſeā terrā tuā. Qui noluit acquieſcere precibus ei⁹. Miſit ꝗ̄ ad regē moab ꝗ ⁊ ipſe trāſitū prebere cōtempſit. Māſit itaq̄ in cades ⁊ circūiuit ex latere terrā edō ⁊ terrā moab. Venitq̄ ad orientaleʒ plagam terre moab: ⁊ caſtrametatus eſt trans arnon: nec voluit intrare terminos moab. Arnon quippe confinium eſt terre Moab. Miſit itaq̄ Iſrael nūcios ad Seon regem Ammorreorū qui habitabat in Eſebon ⁊ dixerunt ei. Dimitte vt tranſeam per terram tuam vſq̄ ad fluuium. Qui et ipſe Iſrael verba deſpiciens non dimiſit eum tranſire per terminos ſuos. Sed infinita multitudine congregata: egreſſus eſt contra eum in Jaſa et fortiter reſiſtebat. Tradiditq̄ eum dominus in manus Iſrael cum omni exercitu ſuo: et percuſſit eum: et poſſedit omnem terram āmorrei habitatoris regionis illi⁹ ⁊ vniuerſos fines eius de arnon vſq̄ ieboc: ⁊ de ſolitudine vſq̄ ad iordanē. Dn̄s ergo deus iſrael ſubuertit amorreū pugnante contra illuʒ populo ſuo iſrael ⁊ tu nunc vis poſſidere terraʒ eius. Nonne ea que poſſedit chamos deus tu⁹ tibi iure debentur: Que autem dn̄s deus noſter victor obtinuit in noſtram cedent poſſeſſionem. Nc forte melior es balac filio ſephor rege Moab. Aut docere potes quod iurgatus ſit contra Iſrael: ⁊ pugnauerit contra eum quando habitauit in eſebon et viculis eius: ⁊ in Aroer ⁊ villis illi⁹: vel in cunctis ciuitatibus iuxta iordanem per trecētos annos. Quare tanto tempore nihil ſuper hac repetitione tētaſtis: Igitur non ego pecco in te. Sed tu contra me male agis indicens mihi bella non iuſta. Judicet dominus arbiter huius diei inter iſrael et filios ammon. Noluitq̄ acquieſcere rex filiorum ammon verbis Iepthe que per nūcios mandauerat. Factus eſt ergo ſuper Iepthe ſpiritus domini: et circūiens galaad ⁊ manaſſe: maſpha quoq̄ galaad et inde tranſiens ad filios ammō: votū vouit domino, dicens.

Marginal notes (left): ...supra.7.c. G ... + quos ſup ... ramos. | ...regum.11.c. ... + fragmē... | ...pom.31.b. ...ralip.10.a | ... ſychimiſ | B ... thola io... ...pieter ... c.9.li.3. | ... maga ... malch | B ... 2.b.2.3. ... a.2.6.a ... a.13.a. | C ... a quo ... nomen ... claret. | D ... archa ... rex a quo ... Jonius. ... pe.di.1.5. | ... olipia... ab hercule ... ditur.

Marginal notes (right): A dist.56.c.nati | Theſe⁹ athenienſiū rex claret. | Al's + altera matre generatus eſt. | Gen.26.f. | B Sybilla helleſpōtica claret. Sybilla lybica claret. | Sybille perſica fulget. | C Numeri.20. | D Sybilla europa ꝓphetat. | Sybilla cumana vaticinat̄. E

F Si tradideris filios ammon in manus meas: quicūqꝫ pri/mus fuerit egressus de foribus domus meę: mihiqꝫ occur/rerit reuertēti cū pace a filijs ammō eū holocaustū offeram dn̄o. Transiuitqꝫ iepthe ad filios ammō: vt pugnaret con/tra eos. Quos tradidit dn̄s in manus eius: percussitqꝫ ab aroer vsqꝫ dū venias in mēnith viginti ciuitates et vsqꝫ ad abel q̄ est vineis cōsita plaga magna nimis. humiliatiqꝫ sūt filij ammō a filijs israel. Reuertenti aūt iepthe in maspha domū suā occurrit ei vnigenita filia sua cum tympanis et choris. Nō em̄ habebat alios liberos. Qua visa scidit vesti/menta sua ⁊ ait. Heu me filia mi: decepisti me ⁊ ipsa dece/pta es. Aperui em̄ os meū ad dn̄m ⁊ aliud facere nō pote/ro. Cui illa r̄ndit. Pater mi: si aperuisti os tuū ad dn̄m fac mihi q̄dcūqꝫ pollicit⁹ es: cōcessa tibi vltione atqꝫ victoria de hostib⁹ tuis. Dixitqꝫ ad patrē. Hoc solū mihi p̄sta qd̄ dep̄/cor. Dimitte me vt duob⁹ mēsibus circūeā mōtes: ⁊ plāgā v̄ginitatē meā cū sodalib⁹ meis. Cui ille r̄ndit. Vade. Et di/misit eā duobus mēsib⁹. Cūqꝫ abijsset cū socijs ac sodalib⁹ suis flebat v̄ginitatē suā in mōtib⁹. Expletisqꝫ duob⁹ mēsi/bus reuersa est ad patrē suū. Et fecit ei sicut vouerat. Que ignorabat virū. Exinde mos increuit in isrl̄: ⁊ cōsuetudo ser/uata est: vt post anni circulū cōueniant in vnum filie israel: ⁊ plangāt filiā iepthe galaadite diebus quatuor.

Nicostrata li/teras latinas inuenit.

G

Aregnes femi/na rhetia p̄ma inuenit.

23.q.5.c. si non licet. in fine.

Typhis car/pētari⁹ nauis gubernaculū p̄mi⁹ inuenit.

Ca. Sum. De pugna iepthe cōtra effraim: ⁊ de eo qui di/cebat chebboleth p̄ schboleth: de morte triū iudicum qui fuerunt post eum. Cap. XII.

A Ecce aūt in effraī orta est seditio. Nā trans/euntes cōtra aquilonē dixerūt ad iepthe. Quare vadēs ad pugnā cōtra filios ammō vocare nos noluisti: vt pergeremus tecū? Igitur incendemus domū tuā. Quib⁹ il/le respondit. Disceptatio erat mihi ⁊ po/pulo meo cōtra filios ammon vehemens: vocauiqꝫ vos vt preberetis mihi auxiliū ⁊ facere noluistis. Qd̄ cernens po/sui aīam meā in manibus meis: transiuiqꝫ ad filios ammō ⁊ tradidit eos dn̄s in manus meas. Quid cōmerui vt ad/uersum me cōsurgatis in prelium? Vocatis itaqꝫ ad se cun/ctis viris de galaad pugnabat contra Effraim. Percusse/runtqꝫ viri galaad effraim: q2 dixerat fugitiuus est galaad de effraim: ⁊ habitat i medio effraim ⁊ manasse. Occupaue/runtqꝫ galaadite vada iordanis p̄ q̄ effraim reuersur⁹ erat. Cūqꝫ venisset ad ea de effraiꝫ numero † fugiēs atqꝫ dixisset obsecro vt me transire p̄mittas: dicebāt ei galaadite. Nun/quid effrateus es? Quo dicēte nō sum: interrogabāt eum. Dic ergo schboleth: qd̄ interpretat̄ spica. q̄ r̄ndit chebboleth: eadē litera spicā exprimere nō valēs. Statimqꝫ apprehen/sum iugulabāt in ipso iordanis trāsitu. Et ceciderūt in illo tp̄e de effraiꝫ quadragītaduo milia. Judicauit itaqꝫ iepthe galaadites israel sex annis: ⁊ mortuus est ac sepult⁹ in ciui/tate sua galaad. Post hūc iudicauit isrl̄ † abessan de beth/leem: q̄ habuit triginta filios ⁊ totidē filias. Quas emittēs foras mariti̇̄s dedit ⁊ eiusdē numeri filijs suis accepit vxores introducēs in domum suā qui septē annis iudicauit israel. Mortuusqꝫ est ac sepultus in bethleē. Cui successit ahialō zabulonites: ⁊ iudicauit isrl̄ decē annis. Mortuusqꝫ est ac sepultus in zabulon. Post hūc iudicauit israel abdon fili⁹ hellel pharatonites qui habuit quadraginta filios ⁊ trigin/ta ex eis nepotes ascēdentes sup̄ septuaginta pullos asina/rum ⁊ iudicauit israel octo annis. Mortuusqꝫ est ac sepult⁹ in pharaton terre effraim in monte † amelech.

A

Priam⁹ hector paris ⁊ reliq̄ filij clarent.

Joseph⁹ li. v. anti. c. vlti.

B

Helena troia/ni belli causa rapitur.

als † vir.

Troia obsi/dione cingit̄.

C

† hunc iosep. appellat absa/nem.

Penthasilea amazonū re/gina.

D

Troia destrui/tur post decē/nalē obsidio/nem.

al † amalach.

Ca. Sum. De manue ⁊ vxore eius: de natiuitati Sanso/nis p̄nunciata ab angelo: de locutiōne angeli cum manue: de oblatione manue in aqua ascendit angelus.

Capitulum. XIII.

A Rursumqꝫ filij israel fecerunt malū in cōspe/ctu dn̄i. Qui tradidit eos in man⁹ philisti/noꝝ quadraginta annis. Erat aūt q̄dā vir de saraa: et de stirpe dan: noīe manue: ha/bēs vxorē sterilē: cui apparuit angel⁹ dn̄i: ⁊ dixit ad eā sterilis es ⁊ absqꝫ liberis. Sꝫ concipies ⁊ paries filiū. Caue ergo ne bibas vinū ac sice/rā: nec imundū q̄cq̄ comedes: q2 cōcipies ⁊ paries filiū cu/ius nō tāget caput nouacula. Erit em̄ nazare⁹ dei ab īfan/tia sua: ⁊ ex matris vtero: ⁊ ipse incipiet liberare isrl̄ de ma/nu philistinoꝝ. Que cū venisset ad maritū suū dixit ei. Vir dei venit ad me: hn̄s vultū angelicū terribilis nimis. Quē cū interrogassem q̄s esset ⁊ vn̄ venisset: ⁊ q̄ noīe vocaret̄ no/luit mihi dicere: sꝫ hoc r̄ndit. Ecce cōcipies ⁊ paries filiū. Caue ne vinū bibas nec siceră: ⁊ ne aliquo vescaris imūdo. Erit em̄ puer nazare⁹ dei ab infantia sua ⁊ ex vtero matris sue vsqꝫ ad diē mortis sue. Orauit itaqꝫ manue dn̄m: et ait. Obsecro dn̄e vt vir dei quē misisti veniat iterū ⁊ doceat nos q̄d debeamus facere de puero qui nasciturus est. Exaudi/uitqꝫ dn̄s deprecātem manue: et apparuit rursum angelus † dn̄i vxori eius sedenti in agro. Manue aūt maritus eius nō erat cū ea. Que cū vidisset angelū festinauit ⁊ cucurrit ad virū suū nunciauitqꝫ ei dicens. Ecce apparuit mihi vir quē ante viderā. Qui surrexit ⁊ secutus est vxorem suā: ve/niensqꝫ ad viruꝫ dixit ei. Tu es qui locutus es mulieri? Et ille respondit. Ego sum. Cui manue: qn̄ (inquit) s̄mo tuus fuerit expletus: q̄d vis vt faciat puer: aut a quo se obserua/re debebit? Dixitqꝫ angelus dn̄i ad manue. Ab oībus que locutus sum vxori tue abstineat se ⁊ q̄cquid ex vinea nascit̄ non comedat: vinum ⁊ siceră non bibat: nullo vescat̄ imun/do: ⁊ quod ei precepi ipleat atqꝫ custodiat. Dixit itaqꝫ ma/nue ad angelū dn̄i. Obsecro vt acq̄escas precib⁹ meis: ⁊ fa/ciamus tibi hedum de capris. Cui respondit angelus. Si me cogis nō comedā panes tuos. Si autem vis holocau/stū facere offer illud dn̄o. Et nesciebat manue q3 angel⁹ dn̄i esset. Dixitqꝫ ad eū. Qd̄ ē tibi nomē: vt si s̄mo tu⁹ fuerit ex/pletus honorem⁹ te? Cui ille r̄ndit. Cur q̄ris nomē meū qd̄ est mirabile? Tulit itaqꝫ manue hedū de capris ⁊ libamēta ⁊ posuit sup̄ petrā: offerēs dn̄o qui facit mirabilia. Ipse aūt ⁊ vxor eius intuebant̄. Cūqꝫ ascenderet flamma altaris in celū: angelus dn̄i pariter in flamma ascēdit. Qd̄ cuꝫ vidisset manue ⁊ vxor eius proni ceciderunt in terrā: ⁊ vltra eis nō apparuit angel⁹ dn̄i. Statimqꝫ intellexit manue angelum dn̄i esse ⁊ dixit ad vxorē suā. Morte moriemur q2 vidimus dn̄m. Cui respondit mulier. Si dn̄s nos vellet occidere de manibus nostris holocaustum ⁊ libamenta non suscepisset nec ostendisset nobis hec oīa: neqꝫ ea que ventura sunt di/xisset. Peperit itaqꝫ filium: ⁊ vocauit nomē eius † Sanson Creuitqꝫ puer ⁊ benedixit ei dominus: cepitqꝫ spiritus dei esse cum eo in castris dan inter saraa ⁊ esthaol.

A

Joseph⁹ li. anti. c. 10.

Achilles ... menon ... laus ⁊ ... greci clarent.

B

Hecuba ... ter cassan... ⁊ polyxena ... ille clarent.

Genesis. ...

Luce. i. b.

Als † dei.

penelope ... vlis⁹ casti/ma.

C

Cyrces ... ⁊ meretr...

Genesis. ...

D

Dromeda ... quo isola ... medea.

Latinoꝝ ... gum exord...

† Qd̄ nom... s̄m iosephū interpretat̄ robustus.

Ca. Sum. Sanson descendit ⁊ ducit vxorē de philistijs in thānata: de catulo leonis occiso ⁊ fauo in ore eius reper/to. De problemate eius soluto: recedit Sanson iratus: et vxor eius datur alteri. Cap. XIIII.

A Descendit ergo sanson in thānata. Vidēsqꝫ ibi mulierē de filiabus philistijm: ascēdit ⁊ nunciauit patri suo et matri sue dicens. Vidi mulierē in thānata de filiabus phili/stinorum: quam queso vt mihi accipiatis vxorem. Cui dixerunt pater et mater sua. Nunquid non est mulier in filiabus fratrum tuoꝝ. et in oī p̄plo tuo: q2 vis accipere vxorē de philistijm q̄ incircuncisi sunt? Dixitqꝫ sanson ad patrē suū: hanc mihi accipe: q2 pla/cuit oculis meis. Parētes autem eius nesciebant q3 res a

Eneas in Italiam nauigat...

dño fieret: ⁊ quereret occaſiones cõtra philiſtijm. Eo enim tpe philiſtijm dñabant iſraeli. Deſcẽdit itaq; ſanſon cũ patre ſuo ⁊ matre thãnata. Cũq; veniſſent ad vineas oppidi apparuit catulus leonis ſeuus ⁊ rugiens ⁊ occurrit ei. Irruit aũt ſpũs dñi in ſanſon: ⁊ dilacerauit leonẽ quaſi hedũ in fruſta dccerperet, nihil omnino hñs in manu: ⁊ hoc patri ⁊ matri noluit indicare. Deſcẽditq; ⁊ locutus eſt mulieri q̃ placuerat oculis ei⁹. Et poſt aliquot dies reuertẽs vt acciperet eam declinauit vt videret cadauer leonis. Et ecce examẽ apum in ore leonis erat: ac fauus mellis. Quez cũ ſumpſiſſet in manibus comedebat in via. Veniensq; ad patrem ſuũ ⁊ matrem dedit eis partem qui ⁊ ipſi comederunt: nec tamẽ eis voluit indicare q̃ mel de † corpe leonis aſſumpſerat. Deſcẽdit itaq; pater eius ad mulierẽ: ⁊ fecit filio ſuo ſanſoni cõuiuiũ. Sic enim iuuenes facere cõſueuerãt. Cũ ergo ciues loci illius vidiſſent eum: dederũt ei ſodales triginta: qui eſſent cum eo. Quibus locutus eſt ſanſon. Pro ponã vobis probleuma. Qd̃ ſi ſolueritis mihi intra ſeptem dies cõuiuij: dabo vobis triginta ſyndones ⁊ totidem tunicas. Si autem nõ potueritis ſoluere: vos dabitis mihi triginta ſyndones ⁊ eiuſdem numeri tunicas. Qui reſpõderunt ei. Propone probleuma vt audiamus. Dixitq; eis. De comedẽte exiuit cibus: ⁊ de forti egreſſa eſt dulcedo. Nec potuerunt per tres dies prepoſitionem ſoluere. Cũq; adeſſet dies ſeptimus: dixerunt ad vxorem ſanſon. Blandire viro tuo: ⁊ ſuade ei vt indicet tibi q̃d ſignificet pbleuma. Qd̃ ſi facere nolueris incẽdemus te ⁊ domũ patris tui. An idcirco vocaſtis nos ad nuptias: vt ſpoliaretis? Que fundebat apud ſanſon lachrymas: ⁊ querebat dicẽs. Odis me ⁊ nõ diligis: idcirco pbleuma qd̃ ppoſuiſti filijs populi mei nõ vis mihi exponere. At ille rñdit. Patri meo ⁊ matri nolui dicere: ⁊ tibi indicare potero? Septem igit̃ diebus conuiuij fleba ante eũ. Tãdẽq; die ſeptimo cũ ei eſſet moleſta: expoſuit. Que ſtatim indicauit ciuib⁹ ſuis. Et illi dixerũt ei die ſeptimo ante ſolis occubitũ. Quid dulcius melle: et quid fortius leone? Qui ait ad eos. Si non araſſetis in vitula mea: non inueniſſetis ppoſitionem meam. Irruit itaq; in † eum ſpiritus dñi. Deſcenditq; aſchalonem: ⁊ percuſſit ibi triginta viros. Quorum ablatas veſtes dedit his qui problema ſoluerant. Iratuſq; nimis aſcendit in domum patris ſui. Vxor autem eius accepit maritum vnum de amicis eius ⁊ pronubis.

Cap. Sum. De vulpib⁹ ⁊ ſegitib⁹ philiſtinoꝝ ſuccẽſis: de ſocru ⁊ vxore ſanſonis ſuccẽſis a philiſtinis ⁊ furã femori impoſuit: de mille viris mãdibula aſini occiſis: de aquis ex maxilla dentis molaris influentibus. Ca.XV.

Poſt aliquãtulũ autem tpis cum dies triticee meſſis inſtarẽt venit ſanſon inuiſere volẽs vxorem ſuam ⁊ attulit ei hedum de capris. Cũq; cubiculũ ei⁹ ſolito vellet intrare phibuit illum pater illius dicẽs. Putaui q̃ odiſſes eam: et idõ tradidi illam amico tuo. Sed habet ſororem que iunior † et pulchrior illa eſt: ſit tibi p ea vxor. Cui ſanſon rñdit. Ab hac die non erit culpa in me cõtra philiſteos. Faciam eñ vobis mala. Perrexitq; ⁊ cepit trecẽtas vulpes: caudaſq; earũ † iunxit ad caudas: et faces ligauit in medio: quas igne ſuccẽdẽs demiſit: vt huc illucq; diſcurrerẽt. Que ſtatim perrexerũt in ſegetes philiſtinoꝝ. Quibus ſuccẽſis ⁊ cõportate iam fruges ⁊ adhuc ſtantes in ſtipula cõcremate ſunt: in tantum vt vineas quoq; ⁊ oliueta flãma cõſumeret. Dixeruntq; philiſtijm. Quis fecit hãc rem? Quibus dictum eſt. Sanſon gener thãnathei: q̃ tulit vxorẽ ei⁹ ⁊ alteri tradidit: hec operatus eſt. Aſcẽderũtq; philiſtijm ⁊ combuſſerunt tã mulierem q̃ patrem eius. Quibus ait ſanſon. Licet hec feceritis: tamẽ adhuc ex vobis expetam vltionem ⁊ tũc quieſcã. Percuſſitq; eos ingenti plaga: ita vt ſtupentes furam femori imponerent. Et deſcendens habitauit in ſpelunca petre etham. Igitur aſcendẽtes philiſtijm in terram iuda: caſtra metati ſunt in loco q̃ poſtea vocat⁹ eſt † lechi. i. maxilla vbi eorum fuſus eſt exercitus. Dixerũtq; ad eos de tribu iuda. Cur † aſcendiſtis aduerſum nos? Qui reſpõderunt. Vt ligemus ſanſon venimus et reddamus ei que in nobis operatus eſt. Deſcenderũt ergo tria milia virorum de iuda ad ſpecum ſilicis etham. Dixerũtq; ad ſanſon. Neſcis q̃ philiſtijm imperẽt nobis? Quare ergo hoc facere voluiſti? Quibus ille ait. Sicut fecerũt mihi ſic feci eis. Ligare (iqunt) te venimus: ⁊ tradere in manus philiſtinorum. Quibus † ſanſon. Iurate (ait) et ſpondete mihi q̃ non occidetis me. Dixerunt. Non te occidemus ſed vinctum † trademus. Ligaueruntq; eum duobus nouis funibus ⁊ tulerũt eum de petra etham. Qui cum veniſſent ad locum maxille: ⁊ philiſtijm vociferãtes occurriſſent ei: irruit ſpiritus dñi in eum: ⁊ ſicut ſolent ad ardorem ignis ligna conſumi: ita vincula quibus ligatus erat diſſipata ſunt ⁊ ſoluta. Inuentãq; maxillam. i. mãdibulam aſini q̃ iacebat arripiẽs interfecit in ea mille viros: ⁊ ait. In maxilla aſini: in mãdibula pulli aſinarum deleui eos et percuſſi mille viros. Cũq; hec verba canẽs cõpleſſet: proiecit mãdibulam de manu: ⁊ vocauit nomen loci illius ramathlechi: qd̃ interpretatur eleuatio maxille. Sitienſq; valde: clamauit ad dñm: ⁊ ait. Tu dediſti in manu ſerui tui ſalutem hãc maximam atq; victoriam: ⁊ en ſiti morior incidãq; in manus incircũciſorum. Aperuit itaq; dñs molarem dentem in maxilla aſini et egreſſe ſunt ex eo aque. Quibus hauſtis refocillauit ſpiritum et vires recepit. Idcirco appellatum eſt nomẽ loci illius fons inuocãtis de maxilla vſq; in preſentem diem. Iudicauitq; iſrael in diebus philiſtijm viginti annis.

Cap. Sum. de portis gaze ſublatis: de dalila qualiter decepit ſanſonem: de excecatione ſanſonis ab hoſtibus: de morte eius cum philiſtinis in domo cõuiuij. Cap.XVI.

Abijt quoq; in gazam: ⁊ vidit ibi mulierem meretricem: ingreſſuſq; eſt ad eam. Quod cum audiſſent philiſtijm et percrebruiſſet apud eos intraſſe vrbem ſanſon circũdederunt eum: poſitis in porta ciuitatis cuſtodibus. Et ibi tota nocte cum ſilentio preſtolantes: vt facto mane exeũtem occiderẽt. Dormiuit autem ſanſon vſq; ad medium noctis. Et inde conſurgens apprehendit ambas porte fores cum poſtib⁹ ſuis ⁊ ſera: impoſitaſq; humeris ſuis: portauit ad verticẽ montis qui reſpicit hebron. Poſt hec amauit mulierẽ que habitauit in valle ſorech: ⁊ vocabatur dalila. Veneruntq; ad eã principes philiſtinorum: atq; dixerũt. Decipe eum: ⁊ diſce ab illo in quo habeat tãtam fortitudinem: ⁊ quomodo eum ſuperare valeamus ⁊ vinctũ affligere. Quod ſi feceris dabim⁹ tibi ſinguli mille cẽtum argẽteos. Locuta eſt ergo dalila ad ſanſon. Dic mihi obſecro: in quo ſit tua maxima fortitudo: ⁊ q̃d ſit in quo ligatus erũpere nequeas? Cui rñdit ſanſon. Si ſeptẽ neruiceis funibus necdũ ſiccis ⁊ adhuc humẽtibus ligatus fuero: infirm⁹ ero vt ceteri hoies. Attulerũtq; ad eã ſatrape philiſtinorum ſeptem funes vt dixerat: quibus vinxit eum latẽtibus apud ſe inſidijs: ⁊ in cubiculo finẽ rei expectãtibus. Clamauitq; ad eũ. Philiſtijm ſuper te ſanſon. Qui rupit vincula: quomodo ſi rumpat quis filũ † de ſtuppa tortum ſputamine cũ ardorem ignis acceperit ⁊ nõ eſt cognitũ in quo eſſet fortitudo eius. Dixitq; ad eũ dalila. Ecce illuſiſti mihi: ⁊ falſum locut⁹ es. Saltẽ nũc indica mihi quo ligari debeas. Cui ille reſpõdit. Si ligatus fuero nouis funibus qui nũq̃ fuerũt in opere infirm⁹ ero: ⁊ aliorum hoim ſimilis. Quib⁹ rurſum dalila vinxit eũ: ⁊ clamauit. Philiſtijm ſup te ſanſon: in cubiculo inſidijs pparatis. Qui ita rupit vincula q̃ſi fila telarũ. Dixitq; dalila rurſum ad eũ. Vſq; quo

Margin notes (left): Supra.15.c. B Eodem. Athenas pa[...] cõdit. Al+ore. C [...] filius [...] a quo [...] denominatur [...] Supra.6.f. Supra eodem. Infra.15.c. Al+eo. Al+ſugeſtit. Al+ vertit. B Al+ vinxit. B [...] gigas [...] inter[...]

Margin notes (right): Al+lechi. C al+ſugeſt+ vbẽ tũc ſcipe ſuum ibi l loco. al.+aſcẽdiſtis. Supra.16.a. Al+venim⁹ in pñti tẽpore. Al+rñdet. beneuentũ in ſamo cõditur. Al+tradim⁹. Supra.14.b. Neapolis cãpanie condit. D Gaieta ab enea condit. Cumana ciuitas campanie ab enea reſtituitur. A Tholoſa cõdit. Aſcanius albam cõdidit. B Pariſi⁹ cõdit. Al+ſtupe. Al+ſputaminis. Parma cõdit. C Supra eodem. Infra eodem.

decipis me: ⁊ falſum loqueris: Oſtende de quo vinciri de-
beas: Cui reſpondit ſanſon. Si (inquit) ſeptē crines ca
pitis mei cum licio plexueris: ⁊ clauū bis circūligat̄ ī ter
Supra eodē. Infra eodem D re fixeris: infirmus ero. Qḋ cum feciſſet dalila: dixit ad eū:
Philiſtijm ſuper te ſanſon. Qui cōſurgēs de ſomno: extra
xit clauum cū crinibus ⁊ licio. Dixitq̄ ad eum dalila. Quo
modo dicis q̄ amas me: cum animus tuus nō ſit mecum?
Per tres vices mentitus es mihi: ⁊ noluiſti dicere in quo
ſit maxima fortitudo tua. Cūq̄ moleſta eſſet ei et per mul-
tos dies iugiter adhereret: ſpacium ad quietē nō tribuēs:
defecit aīa eius: ⁊ ad mortem vſq̄ laſſata eſt. Tūc aperiens
Alſ. † deo. veritatem rei dixit ad eam. Ferrum nūq̄ aſcēdit ſup caput
meū: q: nazareus. i. cōſacratus † dño ſuū de vtero matris
mee. Si raſum fuerit caput meum recedet a me fortitudo
mea ⁊ deficiam: eroq̄ ſicut ceteri hoīes: Videnſq̄ illa q̄ cō
E feſſus ei eſſet omnem animū ſuum miſit ad principes phili
ſtinorū ac mādauit. Aſcēdite adhuc ſemel: q: nūc mihi ape
ruit cor ſuum: Qui aſcenderunt aſſumpta pecunia quā pro
miſerāt. At illa dormire eū fecit ſup genua ſua: ⁊ in ſinu ſuo
reclinare caput. Vocauitq̄ tonſorem: ⁊ raſit ſeptem crines
eius: ⁊ cepit abigere eum ⁊ a ſe repellere. Statim eī ab eo
Supra eodē. F fortitudo diſceſſit. Dixitq̄ Philiſtijm ſup te ſanſon: qui de
ſomno cōſurgens dixit in aīo ſuo. Egrediar ſicut ante feci
⁊ me excutiā: neſciens q̄ receſſiſſet ab eo dñs. Quem cum
apprehēdiſſent philiſtijm: ſtatim eruerunt oculos eius: et
duxerunt gazam vinctum catenis ⁊ clauſum in carcere mo
lere fecerūt. Jamq̄ capilli eius renaſci ceperāt: ⁊ pncipes
philiſtinorū cōuenerūt in vnum vt immolarent hoſtias ma
gnificas dagon deo ſuo: ⁊ epularent̄ dicētes. Tradidit de⁹
noſter inimicum noſtrum ſanſon in manus noſtras. Quod
etiam populus vidēs laudabat deum ſuum eadēq̄ dicebat:
Tradidit de⁹ noſter aduerſariū noſtrū in manus noſtras
qui deleuit terram noſtram ⁊ occidit plurimos. Letātesq̄
p cōuiuia ſumptis iā epulis preceperūt: vt vocaret̄ ſanſon
et ante eos luderet. Qui adductus de carcere ludebat āte
eos. Feceruntq̄ eū ſtare inter duas colūnas. Qui dixit pue
ro regenti greſſus ſuos. Dimitte me vt tāgam colūnas qui
G bus omnis imminet domus: ⁊ recliner ſup eas: ⁊ paululum
requieſcam. Domus aūt erat plena virorū ac mulierū. Et
erant ibi oēs principes philiſtinorū: ac de tecto ⁊ ſolario cir
Joſeph⁹ dicit q̄ illa vice occiderit ſanſon tria milia hominum. Supra. 14. ⁊. 15. D. citer tria milia vtriuſq̄ ſexus ſpectātes ludētem ſanſon. At
ille inuocato dño ait. Domine deus meus memento mei: ⁊
redde mihi nūc fortitudinem meam priſtinam de⁹ meus vt
vlciſcar me de hoſtib⁹ meis: ⁊ pro amiſſione duorū luminū
vnam vltionē recipiam. Et apprehēdens ambas colūnas
quibus innitebat̄ domus: alterāq̄ earum dextera ⁊ alterā
leua tenens ait: Moriat̄ anima mea cum philiſtijm. Cōcuſ
ſiſq̄ fortiter colūnis: cecidit domus ſup oēs pncipes ⁊ cete
23. q. c. 5. ſi non lz. l. ā. ⁊. c. reos ⁊ de diuor. c. gaudemus. ram multitudinē que ibi erat. Multoq̄ plures interfecit
moriens q̄ ante viuus occiderat. Deſcendētes autē fratres
eius ⁊ vniuerſa cognatio tulerunt corpus eius ⁊ ſepelierūt
inter ſaraa ⁊ eſthaol in ſepulchro patris ſui manue. Judi-
cauitq̄ iſrael viginti annis.

Cap. Summa. De micha ⁊ ydolo ei⁹: ⁊ de adoleſcente
A bethleemita ſacerdote eius. Cap. XVII.

Fuitq̄ eo tpe vir quidam de monte effraim
noīe michas: q̄ dixit matri ſue. Mille cen
tum argenteos quos ſeparaueras: ⁊ ſup
quibus me audiente iuraueras: ecce ego
habeo: ⁊ apud me ſunt. Cui illa reſpōdit.
Benedictus fili⁹ meus dño. Reddidit er
go eos matri ſue. Que dixerat ei. Conſecraui ⁊ voui hoc
argētum dño: vt de manu mea ſuſcipiat fili⁹ meus: ⁊ faciat
B ſculptile atq̄ cōflatile: ⁊ nūc trado illud tibi. Reddidit igit̄
eos matri ſue. Que tulit ducētos argēteos: ⁊ dedit eos ar
gentario vt faceret ex eis ſculptile atq̄ cōflatile. Qḋ fuit in
domo miche. Qui edicula quoq̄ in ea deo ſeparauit ⁊ fecit
† ephoth ⁊ theraphim. i. veſtē ſacerdotalē ⁊ ydola. Jmple Alſ. †
uitq̄ vnius filiorū ſuorū manū: ⁊ factus eſt ei ſacerdos. Jn C
diebus illis nō erat rex in iſrael ſed vnuſquiſq̄ qḋ ſibi rectū J. S. a. ⁊.
videbatur hoc faciebat. Fuit q̄ alius in tempore illo alter ado-
leſcens de bethleem iudā † ex cognatione eius: eratq̄ ipſe Alſ. † ei.
leuites ⁊ habitabat ibi. Egreſſuſq̄ de ciuitate bethleē: pe-
regrinari voluit vbicūq̄ ſibi cōmodum repperiſſet. Cumq̄
veniſſet in montem effraim iter faciens ⁊ declinaſſet parū
in domo miche: interrogat⁹ eſt ab eo vnde veniſſet. Qui re D
ſpondit. Leuita ſum de bethleē iuda: ⁊ vado vt habitē vbi
potuero: ⁊ vtile mihi eſſe pſpexero. Dixitq̄ micha. Ma-
ne apud me (inquit) ⁊ eſto mihi parens ac ſacerdos: dabo
q̄ tibi per annos ſingulos decem argenteos ac veſtē dupli
cem: ⁊ q̄ ad victū ſunt neceſſaria. Acquieuit ⁊ manſit apud
hoīem: fuitq̄ illi quaſi vn⁹ de filijs. Jmpleuitq̄ micha ma-
nū ei⁹: ⁊ habuit puerū ſacerdotē apud ſe: nūc ſcio (dicēs)
q̄ benefaciet mihi de⁹ habēti leuitici gñis ſacerdotem.

Cap. Sum. De filijs dan qui obtulerūt deos ⁊ ſacerdo
tes miche ceperunt. Cap. XVIII.

Jn diebus illis nō erat rex in iſrael: ⁊ tribus A
dan querebat poſſeſſionē ſibi vt habitaret
in ea: vſq̄ ad illū eīn diē inter ceteras trib⁹ b
ſortē nō acceperat. Miſerūt ergo filij dan
ſtirpis ⁊ familie ſue quinq̄ viros fortiſſi-
mos de ſaraa ⁊ eſthaol vt explorarēt trā ⁊
diligent̄ inſpicerēt. Dixeruntq̄ eis. Jte ⁊ cōſiderate terram.
Qui cū pergētes veniſſent in montē effraim ⁊ intraſſent do Supra. 17.
mum miche: requieuerūt ibi: ⁊ agnoſcentes vocē adoleſcētis Infra. 21.
leuite: vtēteſq̄ illi⁹ diuerſorio dixerūt ad eum. Quis te huc
adduxit? Quid hic agis? Quā ob cauſā huc venire voluiſti?
Qui rñdit eis. Hec ⁊ hec preſtitit mihi michas ⁊ me mercede
cōduxit vt ſim ei ſacerdos. Rogauerūt aūt eū vt cōſuleret
dñm ⁊ ſcire poſſent an proſpero itinere pergerēt ⁊ res habe
ret effectum. Qui rñdit eis. Jte cum pace. Dñs reſpicit vi- B
am veſtram ⁊ iter quo pergitis. Euntes igitur quinq̄ viri
venerunt lais videruntq̄ populū habitantem in ea abſq̄
vllo timore iuxta conſuetudinem ſydoniorum ſecurū ⁊ quie
tum nullo eis penitus reſiſtente magnarumq̄ opum: ⁊ pro-
cul a ſydone atq̄ a cunctis hominibus ſeparatum. Reuer- C
ſiq̄ ad fratres ſuos in ſaraa ⁊ eſthaol: ⁊ quid egiſſent ſciſci Numeri. 13.
tantibus reſponderunt. Surgite ⁊ eamus ad eos. Vidim⁹
enim terram valde opulentam ⁊ vberem. Nolite negligere
nolite ceſſare. Eamus ⁊ poſſideamus eā nullus erit labor:
Jntrabimus ad ſecuros in regionem latiſſimam: tradetq̄
vobis dominus locum in quo nullius rei eſt penuria eorū
que gignuntur in terra. Profecti igitur ſunt de cognatiōe
dan: id eſt de ſaraa ⁊ eſthaol ſexcenti viri accincti armis bel
licis: aſcendenteſq̄ manſerunt in chariathiarim iude: qui
locus ex eo tempore caſtrorum dan nomē accepit: ⁊ eſt poſt
tergum cariathiarim. Jnde tranſierūt in montem effraim.
Cūq̄ veniſſent ad domum miche dixerunt quinq̄ viri qui D
prius miſſi fuerūt ad cōſiderādam terram lais ceteris fra-
tribus ſuis. Noſtis q̄ in domib⁹ iſtis ſit † ephot ⁊ theraphim Alſ. † ephod.
⁊ ſculptile ac cōflatile. Videte qḋ vobis placeat. Et cū pau-
lulum declinaſſent ingreſſi ſunt domū adoleſcētis leuite q̄ E
erat in domo miche: ſalutaueruntq̄ eū verbis pacificis: ſex-
centi aūt viri ita vt erāt armati ſtabāt ante oſtium. At illi q̄
ingreſſi fuerāt domum iuuenis ſculptile ⁊ ephot ⁊ theraphim
atq̄ conflatile tollere nitebantur: ⁊ ſacerdos ſtabat ante
oſtiū ſexcentis viris fortiſſimis haud procul expectantib⁹.
Tulerunt igitur qui intrauerant ſculptile ephot: et ydo-
la atq̄ conflatile. Quibus dixit ſacerdos. Quid facitis?
Cui reſponderunt. Tace et pone digitum ſuper os tuum:
veniq̄

veniq̃ nobiſcum vt habeamus te patrem ac ſacerdotem.
Quid tibi melius eſt vt ſis ſacerdos in domo vnius viri an
in vna tribu ⁊ familia in iſrael? Qͦ cum audiſſet acquieuit
E ſermonibus eorum: ⁊ tulit ephot ⁊ idola ac ſculptile: ⁊ pro-
fectus eſt cum eis. Qui cum pgerent ⁊ ante ſe ire feciſſent
paruulos ac iumẽta: ⁊ omne qͦd erat precioſuꝫ: iamq̃ a do-
mo miche eſſent ꝓcul: viri qui habitabant in edibꝰ miche:
cõclamãtes ſecuti ſunt poſt tergũ clamare ceperunt. Qui
cum reſpexiſſent dixerunt ad micham. Quid tibi vis? Cur
clamas? Qui reſpondit. Deos meos quos mihi feci tuli-
ſtis ⁊ ſacerdotem ⁊ omnia que habeo: ⁊ dicitis ꝗd tibi eſt?
Dixerũtq̃ ei filij dan. Caue ne vltra loquaris ad nos: ⁊ ve-
niẽt ad te viri aio cõcitati: ⁊ ipſe cũ omni domo tua pereas.
F Et ſic cepto itinere pertexerũt. Uidẽs autem micha ꝙ for-
tiores ſe eſſent reuerſus eſt in domum ſuaꝫ. Sexcenti autẽ
viri tulerunt ſacerdotẽ ⁊ que ſupra diximus: veneruntq̃ in
lais ad populum quieſcẽtem atq̃ ſecuruꝫ ⁊ ꝑcuſſerunt eos
in ore gladij vrbemq̃ incendio tradiderunt: nullo penitꝰ fe-
rente preſidium: eo ꝙ procul habitarent a ſydone: ⁊ cũ nul-
lo hominuꝫ haberent quicq̃ ſocietatis ac negocij. Erat au-
tem ciuitas ſita in regione roob. Quam rurſum extruẽtes
habitauerunt in ea: vocato nomine ciuitatis dan: iuxta vo-
cabulum patris ſui quem genuerat iſrael: que prius lais di-
cebatur. Poſueruntq̃ ſibi ſculptile: ⁊ ionathan filium ger-
ſan filij moyſi ac filios eius ſacerdotes in tribu dan vſq̃ ad
diem captiuitatis ſue. Manſitq̃ apud eos idolum miche
omni tempore quo fuit domus dei in ſylo. In diebus illis
non erat rex in iſrael.

[Margin: Supra.17.c. ... i.u.o.]

¶ Cap. Sum. De leuita ⁊ vxore eius qualiter eſt ad parẽ-
tes reuerſa: ⁊ qualiter a marito reducitur ⁊ a viris gabaa
illuſa mortua eſt: ⁊ a viro ſuo in duodecim partes diuiſa in
omnem terminum iſrael mittitur. Cap. XIX.

Uit q̃dã vir leuites habitans i latere
mõtꝭ effraĩ: q̃ accepit vxorẽ de bethleẽ
iuda. Que reliq̃d eũ: ⁊ reuerſa ẽ i do-
mũ pr̃is ſui i bethleẽ: mãſitq̃ apͦd euꝫ
A q̃tuor mẽſibꝰ. Secutuſq̃ ẽ eã vir ſuus
volẽs ei recõſiliari atq̃ blãdiri: ⁊ ſecũ
reducere: habẽs i comitatu pueruꝫ ⁊
duos aſinos. Que ſuſcepit eũ. ⁊ intro-
duxit in domũ patris ſui. Qͦ cũ audiſſet ſocer eiꝰ eũq̃ vi-
B diſſet occurrit ei letꝰ: ⁊ ãplexatꝰ eſt hoieꝫ. Mãſitq̃ gener i
domo ſoceri tribꝰ diebꝰ comedẽs cũ eo ⁊ bibẽs familiarit.
Die aũt q̃rto de nocte cõſurgẽs ꝓficiſci voluit. Quẽ tenuit
ſocer ⁊ ait ad eũ: Guſta prꝰ puſillũ panis ⁊ cõforta ſtomacũ
⁊ ſic ꝓficiſceris. Sederũtq̃ ſimul ac comederũt ⁊ biberũt.
Dixitq̃ pater puelle ad generum ſuum. Queſo te vt hodie
hic maneas paritereq̃ letemur. At ille cõſurgẽs cepit velle
ꝓficiſci. Et nihilominus obnixe euꝫ ſocer tenuit: ⁊ apud ſe
fecit manere. Mane aũt facto parabat leuites iter. Cui ſo-
cer rurſum: Obſecro (inquit) vt paululum cibi capias: et
C aſſumptis viribus donec increſcat dies poſtea ꝓficiſcaris.
Comederũt ergo ſimul. Surrexitq̃ adoleſcẽs vt pergeret
cum vxore ſua ⁊ puero. Cui rurſum locutus eſt ſocer. Cõſi-
1. Reg. ii. b. dera ꝙ dies ad occaſum declinior ſit: ⁊ ꝓpinquet ad veſpe-
rum. Mane apud me etiam hodie ⁊ duc letũ diẽ: ⁊ cras ꝓ-
ficiſceris vt vadas in domũ tuã. Noluit gener acquieſcere
ſermonibus eius: ſed ſtatim perrexit ⁊ venit cõtra iebus que
Als + vocabatur. altero noie † vocabaẽ hieruſalẽ: ducẽs ſecum duos aſinos
Als + aderat onuſtos: ⁊ cõcubinam. Iãq̃ aderãt iuxta iebus. ⁊ dies mu-
tabatur in noctẽ. Dixitq̃ puer ad dñm ſuũ. Ueni obſecro
D declinemꝰ ad vrbẽ iebuſeorũ: ⁊ maneamus in ea. Cui reſpõ-
dit dñs. Non ingrediar oppidum gentis aliene que nõ eſt
de filijs iſrael: ſꝫ trãſibo vſq̃ gabaa: ⁊ cũ illuc peruenero ma-
nebimꝰ in ea: aut certe in vrbe rhama. Trãſierũt ergo iebꝰ:
et ceptũ carpebãt iter. Occubuitq̃ eis ſol iuxta gabaa que
eſt in tribu bẽiamin: diuerterũtq̃ ad eam vt manerent ibi.
Quo cũ intraſſent ſedebãt in platea ciuitatis: ⁊ nullus eos
recipere volebat hoſpitio. Et ecce apparuit homo ſenex re-
uertẽs de agro ⁊ de opere ſuo veſperi: qui ⁊ ipſe de monte
erat effraim: ⁊ peregrinus habitabat in gabaa. Homines
aũt regionis illiꝰ erãt filij † gemini. Eleuatiſq̃ oculis vidit Als + gemini
ſenex ſedẽteꝫ hominẽ cũ ſarcinulis ſuis in platea ciuitatis: E
⁊ dixit ad eum. Unde venis ⁊ quo vadis? Qui reſpõdit ei.
Profecti ſumus de bethleem iuda ⁊ pgimꝰ ad locũ noſtrũ
qui eſt in latere montis effraim vñ ieramꝰ in bethleem. Et
nũc vadimus ad domũ dei: nulluſq̃ ſub tectũ ſuũ nos vult
recipere habẽtes paleas ⁊ fenũ in aſinorũ pabulũ: ⁊ paneꝫ
ac vinũ in meos ⁊ ancille tue vſus: ⁊ pueri q̃ mecũ eſt. Nul-
la re indigemus: niſi hoſpitio. Cui rñdit ſenex. Pax tecum De pe. diſtin.
ſit. Ego ꝑbebo oĩa q̃ neceſſaria ſunt: tãtũ queſo ne i platea 1. poſt. c. recu-
maneas. Introduxitq̃ eũ i domũ ſuã: ⁊ pabulũ aſinis pre- ſatus. in verſi.
buit ac poſtq̃ lauerũt pedes ſuos recepit eos in cõuiuium. belial.
Illis epulãtibꝰ: ⁊ poſt laborẽ itineris cibo ⁊ potu reficiẽti- Gen. 19. b.
bus corpa: venerũt viri ciuitatꝭ illiꝰ filiꝰ belial: id eſt abſq̃ F
iugo: ⁊ circũdãtes domũ ſenis: fores pulſare ceperũt clamã-
tes ad dñm domus atq̃ dicẽtes. Educ virũ qui ingreſſus
eſt domũ tuã vt abutamur eo. Egreſſuſq̃ eſt ad eos ſenex. ⁊
ait. Nolite fratres nolite facere maluꝫ hoc: q2 igreſſus eſt
homo hoſpitiũ meũ: ⁊ ceſſate ab hac ſtultitia. Habeo filiaꝫ
virginẽ ⁊ hic homo hꝫ cõcubinã: educã eas ad vos vt humi-
lietis eas: ⁊ veſtrã libidinẽ cõpleatis: tãtum obſecro ne ſce-
lus hoc contra naturam operemini in virum. Nolebãt ac-
quieſcere ſermonibꝰ illiꝰ. Qͦ cernẽs homo eduxit ad eos
cõcubinã ſuã: ⁊ eis tradit illudẽdam. Qua cum tota nocte
abuſi eſſent dimiſerũt eaꝫ mane. At mulier recedentibus te-
nebris venit ad oſtiuꝫ domus vbi manebat dñs ſuus: ⁊ ibi
corruit. Mane facto ſurrexit homo ⁊ aperuit oſtium vt ce-
ptã expleret viã. Et ecce cõcubina eiꝰ iacebat añ oſtiũ ſpar-
ſis in limine manibꝰ. Cui ille putãs eã quieſcere loquebaẽ.
Surge ⁊ ambulemus. Qua nihil reſpõdente intelligẽs ꝙ
erat mortua: tulit eã ⁊ impoſuit aſino: reuerſuſq̃ eſt in do-
muꝫ ſuã. Quã cũ eſſet ingreſſus: arripuit gladiũ ⁊ cadauer
vxoris cũ oſſibꝰ ſuis in duodecim partes ac fruſta cõcidẽs
miſit in oẽs terminos iſrael. Qͦ cũ vidiſſent ſinguli cõcla-
mabãt. Nũq̃ res talis facta eſt in iſrael: ex eo die quo aſcẽ-
derunt patres noſtri de egypto: vſq̃ in ꝑſens tẽpus. Ferte
ſentẽtiam ⁊ in cõmune decernite: quid facto opus ſit.

¶ Ca. Sum. De pugna totius iſrael ꝓ ſcelere hoc contra
tribũ bẽiamin: qualiter filij iſrael ab eis primo ⁊ ſecũdo vi-
cti ſunt. Tertio tñ vicit iſrł bẽiamin nec ſupſunt de eo niſi
ſexcẽti viri: q2 vigintiquinq̃ milia mortui ſunt. Cap. XX.

Greſſi itaq̃ ſunt oẽs filij iſrael ⁊ pariẽ cõ- A
gregati quaſi vir vnus de dan vſq̃ berſa-
bee ⁊ terra galaad ad dñꝫ in maſpha: oẽs
quoq̃ anguli pplorꝫ ⁊ cũcte tribꝰ iſrael in
eccleſiã ppłi conuenerũt † quadringẽta mi- Als + quadragints.
lia peditum pugnatoruꝫ. Nec latuit filios
bẽiamin: ꝙ aſcẽdiſſent filij iſrael i maſpha. Interrogatuſq̃
leuita maritus mulieris interfecte quomodo tãtum ſcelus
ꝑpetratũ eſſet: reſpondit. Ueni in gabaa bẽiamin cuꝫ vxore
mea: illucq̃ diuerti. Et ecce hoies ciuitatis illiꝰ circũdede-
runt nocte domũ in qua manebam volẽtes me occidere: et
vxorẽ meã incredibili furore libidinis vexãtes: deniq̃ mor-
tua eſt. Quã arreptã in fruſtra cõcidi: miſiq̃ partes in oẽs
terminos poſſeſſionis veſtre: q2 nũq̃ tãtum nephas et tam
grande piaculũ factũ eſt in iſrael. Adeſtis oẽs filij iſrael: de-
cernite quid agere debeatis. Stãſq̃ ois populus: et quaſi
vnius hois ſermone reſpõdit. Nõ recedemus in taberna-
cula noſtra: nec ſuã quiſq̃ intrabit domũ: ſed hoc cõtra ga-
baa in cõe faciemꝰ. Decẽ viri eligãẽ e centũ ex oibꝰ tribu- B
bus iſrael ⁊ centũ de mille ⁊ mille de decẽ milibus vt com-

poꝛtent exercitui cibaria: ⁊ poſſum⁹ pugnare ↄtra gabaa
bēiamin: ⁊ reddere ei ꝑ ſcelere qḋ meret̃. Cōueniteq̃ vniuer
ſus iſrael ad ciuitatē quaſi homo vnus eadē mēte vnoq̃ cō
ſilio: ⁊ miſerūt nūcios ad oēm tributum bēiamin qui dice
rēt. Cur tātum nephas in vobis repertum eſt: Tradite ho
mines de gabaa: q̄ hoc flagitiū ꝑpetrauerūt vt moꝛiātur ⁊
auferat̃ malū de iſrael. Qui noluerūt fratrū ſuoꝝ filioꝝ iſ
rael audire mādatū: ſed ex cūctis vrbib⁹ q̄ ſoꝛtis ſue erāt cō
uenerūt i gabaa: vt illis ferrēt auxiliū: ⁊ cōtra vniuerſū po
pulum iſrael dimicarēt. Inuētiq̃ ſunt viginti quinq̃ milia
de bēiamin educētiū gladiū ꝑter habitatoꝛes gabaa qui ſe
ptingenti erāt viri foꝛtiſſimi: ita ſiniſtra vt dextra ꝑliātes
⁊ ſic fundis lapides ad certū iacientes: vt capillū quoq̃ poſ
ſent ꝑcutere: ⁊ nequaq̄ in alterā partē ictus lapidis defer
retur. Viroꝝ quoq̃ iſrael abſq̃ filijs bēiamin inuēta ſunt
E 1.q.7.c.q fine quadraginta milia educētiū gladios ⁊ paratoꝝ ad pugnā.
Qui ſurgētes venerūt in domū dei: hoc eſt in ſylo: cōſulue
runtq̃ dn̄m atq̃ dixerūt. Quis erit in exercitu nr̄o pꝛīceps
certaminis cōtra filios bēiamin: Quib⁹ r̄ndit dn̄s. Iudas
ſit dux veſter. Statimq̃ filij iſrael ſurgētes mane caſtrame
tati ſunt iuxta gabaa. Et inde ꝑcedētes ad pugnā contra bē
iamin: vrbē oppugnare ceperūt. Egreſſi filij bēiamin de ga
baa occiderūt de filijs iſrl̄ die illo viginti duo milia viroꝝ. Ru
ſum filij iſrael ⁊ foꝛtitudine ⁊ numero ↄfidētes in eodē loco
in quo prius certauerāt aciē dixerūt: ita tamē vt pꝛi⁹ aſcen
derāt et flerēt corā dn̄o vſq̃ ad noctē: cōſulerentq̃ eum ⁊ di
cerēt. Debem⁹ vltra ꝑcedere ad dimicādū cōtra filios bē
D iamin fratres noſtros an nō: Quib⁹ ille r̄ndit. Aſcēdite ad
eos ⁊ inite certamē. Cūq̃ filij iſrael altera die cōtra filios
bēiamin ad ꝑliū ꝑceſſiſſent: eruperūt filij bēiamin de poꝛtis
gabaa: ⁊ occurrētes eis tāta in illos cede bachati ſunt: vt de
cē ⁊ octo milia viroꝝ educētiū gladiū ꝓſternerent. Quā
obrē oēs filij iſrael venerunt in domū dei: ⁊ ſedētes flebāt
corā dn̄o. Ieiunaueruntq̃ die illo vſq̃ ad veſperā: ⁊ obtule
rūt ei holocauſta atq̃ pacificas victimas: ⁊ ſup ſtatu ſuo in
terrogauerūt. Eo tp̄e ibi erat arca federis dn̄i: ⁊ phinees
fili⁹ eleazari filij aaron ꝑpoſitus domus. Cōſuluerūt igit̃
E dn̄m atq̃ dixerūt. Exire vltra debemus ad pugnā cōtra fi
lios bēiamin fratres noſtros: an quieſcere: Quib⁹ ait do
minus. Aſcendite. Cras eniꝫ tradā eos in manus veſtras.
Poſueruntq̃ filij iſrael inſidias ꝑ circuitum vrbis gabaa: ⁊
tertia vice ſicut ſemel ⁊ bis cōtra bēiamin exercitum produ
xerūt. Sed ⁊ filij bēiamin audacter erupere de ciuitate: ⁊
fugiētes aduerſarios longius perſecuti ſunt: ita vt vulnera
rent ex eis ſicut pꝛimo die ⁊ ſecūdo ⁊ cederēt per duas ſemi
tas vertētes terga quarum vna ferebat̃ in bethel. ⁊ altera
in gabaa: atq̃ ꝓſternerēt triginta circiter viros. Putaue
runt eni ſolito eos moꝛe cedere. Qui fugā arte ſimulantes
inierūt cōſiliū vt abſtraherēt eos de ciuitate: ⁊ quaſi fugien
tes ad ſupꝛadictas ſemitas ꝑducerēt. Oēs itaq̃ filij iſrael
ſurgētes de ſedibus ſuis tetēderūt aciē in loco qui vocatur
baalthamar: inſidie quoq̃ que circa vrbē erāt paulatim ſe
1.q.7.c.q fine. aperire ceperūt ⁊ ab occidētali vrbis parte ꝑcedere. Sed
⁊ alia decem milia viroꝝ de vniuerſo iſrael habitatoꝛes vr
bis ad certamina ꝓuocabāt: ingrauatūq̃ eſt bellū cōtra fi
lios bēiamin ⁊ nō intellexerūt: q̄ ex omni parte illis inſta
F ret interitus. Percuſſitq̃ eos dn̄s in cōſpectu filioꝝ iſrael
⁊ interfecerūt ex eis in illo die viginti quinq̃ milia ⁊ cētū
viros: oēs bellatoꝛes ⁊ educētes gladiū. Filij aūt bēiamin
cum ſe inferioꝛes eſſe vidiſſent ceperūt fugere. Qḋ cernen
tes filij iſrael dederūt eis ad fugiēdū locū: vt ad pꝛepara
tas inſidias deuenirent: quas iuxta vrbē poſuerāt. Qui cū
repēte de latibulis ſurrexiſſent: ⁊ bēiamin terga cedētibus
daret ingreſſi ſunt ciuitatē: ⁊ percuſſerūt eam in oꝛe gladij.
Signum autem dederāt filij iſrael his quos in inſidijs col
locauerāt: vt poſtq̄ vrbē cepiſſent igne accēderēt: vt aſcen
dēte in altū fumo captā vrbē demōſtrarent. Qḋ cum cerne
rent filij iſrael in ipſo certamine poſiti: putauerūt enī filij bē
iamin eos fugere ⁊ inſtātius ꝑſequebātur ceſis de exercitu
eoꝝ triginta viris: ⁊ viderūt quaſi colūnam fumi de ciuita
te cōſcendere: bēiamin quoq̃ reſpiciēs retro cū captā cer
neret ciuitatē ⁊ flāmas in ſublime ferri qui prius ſimulaue
rant fugā: verſa facie foꝛtius reſiſtebāt. Qḋ cū vidiſſent fi
B lij beniamin in fugā verſi ſunt: ⁊ ad viā deſerti ire ceperūt:
illuc quoq̃ eos aduerſarijs ꝑſequētibus. Sed ⁊ hi qui vr
bem ſuccēderāt occurrerūt eis: atq̃ ita factū eſt vt ex vtra
q̃ parte ab hoſtib⁹ cederētur: nec erat vlla requies moꝛien
tium. Ecciderūt atq̃ proſtrati ſunt ad oꝛiētalē plagā vrbis
gabaa. Fuerūt aūt qui in eodē loco interfecti ſunt decem ⁊
octo milia viroꝝ: oēs robuſtiſſimi pugnatoꝛes. Qḋ cum vi
diſſent qui remāſerāt de bēiamin fugerūt in ſolitudinē: ⁊ ꝑ
gebāt ad petrā cuius vocabulum eſt rēmon. In illa quoq̃
fuga † palētes ⁊ in diuerſa tendētes occiderūt quinq̃ mi Al's + latitan
lia viros. Et cū vltra tenderēt ꝑſecuti ſunt eos: ⁊ interfece tes.
rūt etiā alia duo milia. Et ſic factū eſt vt oēs qui ceciderāt
de bēiamin in diuerſis locis eſſent viginti quinq̃ milia pu
gnatoꝛes ad bella promptiſſimi. Remāſerūt itaq̃ de oī
numero bēiamin qui euadere potuerāt ⁊ fugere in ſolitudi
nē ſexcēti viri: ſederūtq̃ in petra rēmon mēſibus quatuoꝛ.
Regreſſi aūt filij iſrael oēs reliquias ciuitatis a viris vſq̃
ad iumēta gladio percuſſerunt: cunctaſq̃ vrbes ⁊ viculos
bēiamin voꝛax flamma conſumpſit.

Cap. XXI. Virgines dātur in vxoꝛes viris qui reman
ſerant de bēiamin: de iabis galaad quā percuſſerunt: reli
quias capiunt ex virginibus ſylo ducētib⁹ choꝛos. In die
bus illis non erat rex in iſrael. Cap. XXI.

Iurauerunt q̄ filij iſrael in maſpha et di
xerunt. Nullus noſtrū dabit filijs benia A
mi de filiab⁹ † ſuis vxoꝛē. Veneruntq̃ oēs Infra eodem
ad domū dei in ſylo ⁊ in cōſpectu ei⁹ ſedē Al's + noſtris
tes vſq̃ ad veſperā: leuauerūt vocē ⁊ ma
gno vlulatu ceperūt flere dicētes. Quare
dn̄e de⁹ iſrael factū eſt hoc malū in ppl'o tuo: vt hodie vna
tribus auferret̃ ex nobis. Altera aūt die diluculo cōſurgē
tes extruxerūt altare: obtulerūtq̃ ibi holocauſta ⁊ pacifi
cas victimas: ⁊ dixerūt quis non aſcēdit in exercitu dn̄i de
vniuerſis tribub⁹ iſrael: † Grādi enī iuramēto ſe conſtrin
xerāt cū eſſent in maſpha iterfici eos q̄ defuiſſent. Ductiq̃ Al's + grandi
penitētia filij iſrael ſup fratre ſuo bēiamin ceperunt dicere.
Ablata eſt trib⁹ vna de iſrael. Vn̄ vxoꝛes accipiēt: Oēs enī B
in cōe iurauim⁹ nō daturos nos his filias noſtras. Idcir
co dixerūt. Quis eſt de vniuerſis tribub⁹ iſrael q̄ nō aſcē
dit ad dn̄m i maſpha: Et ecce inuēti ſunt habitatoꝛes iabis
galaad in illo exercitu nō fuiſſe. Eo q̄ tp̄e cum eſſent i ſylo
null⁹ ex eis ibi repertus eſt. Miſerūt itaq̃ decē milia viros
robuſtiſſimos ⁊ pꝛeceperūt eis. Ite ⁊ ꝑcutite habitatoꝛes
iabis galaad in oꝛe gladij: tā vxoꝛes q̄ paruulos eoꝝ. Et Numeri. 31.
hoc erit qḋ obſeruare debebitis. Omne gn̄is maſculini et Al's + virgi
mulieres q̄ cognouerūt viros interficite: † virgines autē nes reſeruate
reſeruate. Inuēteq̃ ſunt de iabis galaad quadrigēte vir ſupereſt.
gines q̄ neſcierūt viri thoꝛū: ⁊ adduxerunt eas ad caſtra i C
ſylo in terrā chanaā. Miſeruntq̃ nūcios ad filios bēiamin
qui erāt in petra rēmon: ⁊ ꝑceperūt eis vt eas ſuſciperēt in
pace. Veneruntq̃ filij bēiamin i illo tp̄e: ⁊ date ſunt eis vxo
res de filiab⁹ iabis galaad: alias aūt nō repererūt quas ſi
mili mō traderent. Vniuerſuſq̃ iſrael valde doluit ⁊ egit Al's + plani
† penitētiā ſup interfectiōe vni⁹ trib⁹ ex iſrael. Dixeruntq̃ ctum.
maioꝛes natu. Quid faciem⁹ reliq̄s: q̄ nō acceperunt vxo
res: Oēs in bēiamin femine cōciderūt ⁊ magna nobis cu
ra ingētiq̃ ſtudio ꝓuidēdū eſt: ne vna trib⁹ deleat̃ ex iſrael.

Filias

Filias enim noſtras eis dare non poſſumus: cōſtricti iura
Supra.eodē. mento ⁊ maledictione qua diximus: maledictus qui dede
rit de filiabus ſuis vxorē beniamin. Ceperūtq; cōſiliū atq;
dixerunt. Ecce ſolēnitas dñi eſt in ſylo anniuerſaria q̄ ſita
eſt ad ſeptētrionalem vrbis bethel: ad orientalē plagam vie
Alſ.+ſichimā. D que de bethel tendit ad † ſychimam: ⁊ ad meridiem oppi
di lebona. Preceperūtq; filijs bēiamin atq; dixerūt. Ite ⁊
latitate in vineis. Cūq; videritis filias ſylo ad ducendos
choros ex more procedere: exite repente de vineis ⁊ rapite
ex eis ſinguli vxores ſingulas: ⁊ pergite in terrā bēia min.
Cūq; venerint patres earū ac fratres ⁊ aduerſum vos que
ri ceperint atq; iurgari: dicemus eis. Miſeremini eorum.
Non enim rapuerunt eas iure bellātium atq; victorū: ſed
rogātibus vt acciperent non dediſtis: ⁊ a veſtra parte pec
catum eſt. Feceruntq; filij bēiamin vt ſibi fuerat imperatū:
et iuxta numerū ſuum rapuerunt ſibi de his que ducebāt
choros vxores ſingulas: abieruntq; in poſſeſſionem ſuam
edificantes vrbes: ⁊ habitantes in eis. Filij quoq; iſrael re
Supra.12.c.⁊ 21. uerſi ſunt per tribus ⁊ familias in tabernacula ſua. In die
bus illis non erat rex in iſrael: ſed vnuſquiſq; quod ſibi re
ctū videbatur hoc faciebat.

Explicit liber Judicum.

Incipit liber Ruth.

Cap. Sūma. Elimelech cū vxore noemi ⁊ filijs peregri
natur in moab: quo mortuo cum filijs noemi vxor eius in
bethleem redit cum ruth nuru ſua. Cap. I.

B Hic ad hoc.c. pertinent q̄ ſcribit ioſephus lib. v. antiqui.c.11.

In diebus illis vnius
iudicis quādo iudices preerāt: facta eſt fa
mes in terra. Abijtq; homo de bethleē iu
da vt peregrinaretur in regione moabiti
de cum vxore ſua ac duobus liberis. Ipſe
vocabat elimelech: ⁊ vxor eius noemi: ⁊ duo filij alter maa
lon ⁊ alter chelīō: effratei de bethleē iuda. Ingreſſiq; regio
nem moabitidē: morabantur ibi. Et mortuus eſt elimelech
maritus noemi: remāſitq; ipſa cū filijs. Qui acceperūt vxo
res moabitidas: quarum vna vocabat orpha: altera ruth.
Alſ.+maalon. ſm ioſephum. B Manſerūtq; ibi decē annis: ⁊ ambo mortui ſunt: † maalon
videlicet ⁊ chelion. remāſitq; mulier orbata duob' liberis
ac marito. Et ſurrexit vt in patriā pergeret cū vtraq; nu
ru ſua de regiōe moabitide. Audierat enī q̄ reſpexiſſet do
minus populū ſuum: ⁊ dediſſet eis eſcas. Egreſſa eſt itaq;
de loco peregrinationis ſue cum vtraq; nuru: ⁊ iam in via
reuertēdi poſita in terrā iuda dixit ad eas. Ite in domū ma
tris veſtre. Faciat vobiſcū dñs miſericordiā: ſicut feciſtis
cū mortuis ⁊ mecū. Det vobis inuenire requiē in domib'
virorum: quos ſortiture eſtis. ⁊ oſculata eſt eas. Que ele
uata voce flere ceperūt: ⁊ dicere. Tecū † pergemus ad po
pulum tuum. Quibus illa reſpōdit. Reuertimini filie mee. Alſ.+pergemus.
Cur venitis mecū? Num vltra habebo filios in vtero meo:
vt viros ex me ſperare poſſitis? Reuertimini filie mee: et
abite. Iam enī ſenectute cōfecta ſum: nec apta vinculo con
iugali. Etiam ſi poſſem hac nocte cōcipere ⁊ parere filios:
ſi eos expectare velitis donec creſcant ⁊ ānos pubertatis
impleant: ante eritis vetule q̄ nubatis. Nolite queſo filie C
mee facere hoc q: veſtra anguſtia magis me premit: ⁊ egreſ
ſa eſt manus dñi cōtra me. Eleuata igitur voce rurſū flere
ceperūt. Orpha oſculata eſt ſocrum ac reuerſa eſt. Ruth
adheſit ſocrui ſue. Cui dixit noemi. En reuerſa eſt cognata
tua ad populū ſuum ⁊ ad deos ſuos: vade cum ea. Que re Regū.15.c.
ſpōdit. Ne aduerſeris mihi: vt relinquā te ⁊ abeam. Quo
cūq; enī perrexeris: pergam: ⁊ vbi morata fueris: ⁊ ego pa
riter morabor. Popul' tuus populus me': ⁊ de' tuus de'
meus. Que te terra morientē ſuſceperit in ea moriar: vbiq;
locum accipiam ſepulture. Hec mihi faciat deus ⁊ hec ad
dat: ſi nō ſola mors me ⁊ te ſeparauerit. Vidēs ergo noemi D
q̄ obſtinato aīo ruth decreuiſſet ſecum pergere: aduerſari
noluit nec ad ſuos vltra reditū perſuadere. Profecte ſunt
ſimul: ⁊ venerūt in bethleem. Quibus vrbem ingreſſis ve
lox apud cunctos fama percrebuit: dicebātq; mulieres. Hec
eſt illa noemi. Quibus ait. Ne vocetis me noemi. i. pulchrā
ſed vocate me mara. i. amaram: quia amaritudine valde re
pleuit me omnipotens. Egreſſa ſum plena: ⁊ vacuam redu
xit me dñs. Cur ergo vocatis me noemi: quā dñs humilia
uit: ⁊ afflixit omnipotens? Venit ergo noemi cū ruth moa
bitide nuru ſua de terra peregrinationis ſue: ac reuerſa eſt
in bethleem quādo primum hordea metebantur.

Cap. Sum. Ruth in agro booz cognati noemi cū gra
tia eius ſpicas colligit poſt meſſores ⁊ noemi ſocrui ſui pro
tulit: de reliquijs ex qb' fuerat ſaturata apud booz. Ca. II.

Erat autem viro elimelech cōſanguineus A
homo potēs ⁊ magnarum opum nomine
booz. Dixitq; ruth moabitis ⁊ ad ſocrum
ſuā. Si iubes vadā in agrū ⁊ colligam ſpi
cas q̄ fugerint manus metētium: vbicūq;
clementis in me patriſfamilias reppero
gratiam. Cui illa rñdit. Vade filia mi. Abijt itaq; ⁊ collige
bat ſpicas poſt terga metentiū. Accidit aūt vt ager ille ha
beret dñm noīe boom: q̄ erat de cognatione elimelech. Et De cōſe. diſ.
ecce ipſe veniebat de bethleem: dixitq; meſſorib': Dñs vo c. hec quoq;
biſcū. Qui rñderūt ei. Benedicat tibi dñs. Dixitq; booz textu. ⁊ glo.
iuueni qui meſſoribus preerat. Cuius eſt hec puella? Cui B
rñdit. Hec eſt moabitis que venit cū noemi de regiōe moa
bitide: ⁊ rogauit vt ſpicas colligeret remanētes: ſequens
meſſorum veſtigia: ⁊ de mane vſq; adhunc ſtat in agro: ⁊ † Alſ.+ne.
nec ad momētum quidem domum reuerſa eſt. Et ait booz
ad ruth. Audi filia ne vadas in alterū agrum ad colligēdū
nec recedas ab hoc loco: ſed iūgere puellis meis: ⁊ vbi meſ
ſuerint ſequere. Mādaui enī pueris meis vt nemo moleſt'
ſit tibi: ſed etiā ſi ſitieris vade ad ſarcinulas ⁊ bibe aquas
de quibus ⁊ pueri mei bibūt. Que cadēs in faciē ſuā: ⁊ ado
rans ſuper terrā dixit ad eum. Vnde mihi hoc vt inuenirē
gratiā ante oculos: ⁊ noſſe me dignareris peregrinā mu
lierem? Cui ille reſpōdit. Nūciata ſunt mihi oīa que feceriſ C
ſocrui tue poſt mortē viri tui: ⁊ q̄ reliqueris parētes tuos
et terram in qua nata es ⁊ veneris ad populum quē antea
neſciebas. Reddat tibi dñs p opere tuo ⁊ plenā mercedē
recipias a dño deo iſrael ad quem veniſti: ⁊ ſub cuius cōfu
giſti alas. Que ait. Inueni gratiā corā oculis tuis dñe mi:
qui cōſolat' es me: ⁊ locutus es ad cor ancille tue que non
ſum ſimilis vnius puellarum tuarum. Dixitq; ad eā booz

Quãdo hora veſcẽdi fuerit veni huc ⁊ comede panem ⁊ in
tinge bucellam tuam in aceto. Sedit itaq; ad meſſorũ la
tus: ⁊ cõgeſſit pollẽtam ſibi comeditq; ⁊ ſaturata eſt ⁊ tulit
reliquias. Atq; inde ſurrexit vt ſpicas ex more colligeret.
Precepit aũt booz pueris ſuis dicẽs. Etiã ſi vobiſcũ me
B tere voluerit ne prohibeatis eam: ⁊ de veſtris quoq; mani
pulis ꝓijcite de induſtria: ⁊ remanere ꝑmittite vt abſq; ru
bore colligat: ⁊ colligẽtẽ nemo corripiat. Collegit ergo in
agro vſq; ad veſperã ⁊ que collegerat virga cedens ⁊ excu
tiẽs: inuenit hordei quaſi ephi menſurã. i. tres modios. Quos
portãs reuerſa eſt in ciuitatẽ: ⁊ oſtẽdit ſocrui ſue. Inſuper
protulit ⁊ dedit ei de reliquijs cibi ſui: quo ſaturata fuerat.
Dixitq; ei ſocr⁹ ſua: Ubi hodie collegiſti: ⁊ vbi fecíſti op⁹:
Sit benedictus qui miſertus eſt tui. Indicauitq; ei apud
quem eſſet operata: ⁊ nomẽ dixit viri q̃ booz vocaret. Cui
reſpõdit noemi. Benedictus ſit a dño qm̃ candam gratiã
quam prebuerat viuis: ſeruauit ⁊ mortuis. Rurſumq; ait.
Propinquus noſter eſt homo. Et ruth hoc quoq; (inq̃d)
precepit mihi vt tãdiu meſſoribus ei⁹ iungerer: donec oẽs
ſegetes meterentur. Cui dixit ſocrus. Melius eſt filia mi
vt cum puellis eius exeas ad metendum: ne in alieno agro
quiſpiam reſiſtat tibi. Iuncta eſt itaq; puellis booz ⁊ tam
Alſ + et. diu cum eis meſſuit donec † hordea ⁊ triticum in horreis
conderentur.

Ca. Sũma. Iuxta cõſiliũ noemi ruth in agro ad pedes
booz dormit: petit extẽdi palliũ ſup ſe ⁊ dormit ſecũ vſq; ad
mane: ſex hordei modios ad ſocrũ reportat. Cap. III.

A Oſtq̃ aũt reuerſa eſt ad ſocrũ ſuã audiuit
ab ea. Filia mi querã tibi requiẽ ⁊ ꝓuide
bo vt bene ſit tibi. Booz iſte cuius puellis
in agro iũcta es ꝓpinqu⁹ noſter eſt: et hac
Alſ + laua. nocte aream hordei vẽtilat. † Lauare igit
⁊ vngere: ⁊ induere cultioribus veſtimẽtis
⁊ deſcẽde in aream. Non te videat homo: donec eſum potũ
q; finierit. Quando aũt ierit ad dormiendũ nota locũ in q̃
dormiat. Ueniesq; ⁊ diſco operies palliũ quo operit a par
B te pedũ ⁊ ꝓijcies te ⁊ ibi iacebis. Ipſe aũt dicet tibi q̃d age
re debeas. Que reſpondit quicq̃d preceperis faciam. De
ſcenditq; in areã: ⁊ fecit oĩa q̃ ſibi imperauerat ſocrus ſua.
Cũq; comediſſet booz ⁊ bibiſſet ⁊ fact⁹ eſſet hilarior: iſſetq;
Al + archonũ ad dormiẽdũ iuxta † aceruũ manipulorum: venit abſcondite
⁊ diſcooperto a pedib⁹ ei⁹ pallio ſe proiecit. Et ecce nocte
iam media expauit homo ⁊ cõturbat⁹ eſt: viditq; mulierẽ
iacentem ad pedes ſuos: ⁊ ait illi. Que es: Illa reſpondit.
Ego ſum ruth ancilla tua. Expãde palliũ tuũ ſup famulã
tuã: q: propinquus es. Et ille. Benedicta (inquit) es a do
mino filia: ⁊ priorem miſericordiam poſteriore ſuperaſti: q:
C nõ es ſecuta iuuenes pauperes ſiue diuites. Noli ergo me
tuere: ſed quicquid dixeris mihi faciam tibi. Scit enĩ oĩs
populus qui habitat intra portas vrbis me mulierẽ te eſſe
virtutis. Nec abnuo me ꝓpinquũ: ſed eſt alius me propin
quior. Quieſce hac nocte: ⁊ facto mane ſi te voluerit propi
quitatis iure retinere bene res acta eſt. Sin aũt ille nolue
rit ego te abſq; vlla dubitatione ſuſcipiam. Uiuit dñs: Dor
mi vſq; mane. Dormiuit itaq; ad pedes eius vſq; ad noctis
abſceſſum. Surrexit itaq; anteq̃ hoĩes ſe cognoſcerẽt mu
D tuo: ⁊ dixit booz. Caue ne quis nouerit q̃ huc veneris. Et
Al + palliolũ rurſum expãde (inquit) † pallium tuum quo operiris: et
tene vtraq; manu. Qua extẽdẽte ⁊ tenente: menſus eſt ſex
modios hordei: ⁊ poſuit ſup eã. Que portãs ingreſſa eſt ci
uitatem: ⁊ venit ad ſocrum ſuã. Que dixit ei. Quid egiſti
filia: Narrauitq; ei oĩa q̃ ſibi feciſſet homo. Et ait. Ecce ſex
modios hordei dedit mihi: ⁊ ait. Nolo vacuã te reuerti ad
ſocrũ tuã. Dixitq; noemi. Expecta filia donec videam⁹ quẽ
res exitum habeat: neq; enĩ ceſſabit homo niſi compleuerit
quod locutus eſt.

Cap. Sum. Booz ſuſcipit ius propinquitatis a ꝓpin
quo viri premortui ruth ⁊ calciamento ſoluto ſuſcipit ruth
vxorem: generat obed patrem dauid narratur generatio
phares. Cap. IIII.

Aſcendit ergo booz ad portã ⁊ ſedit ibi.
Cũq; vidiſſet ꝓpinquũ preterire de quo
prius ſermo habitus eſt dixit ad eum. De A
clina pauliſper ⁊ ſede hic: vocans eum no
mine ſuo. Qui diuertit ⁊ ſedit. Tollẽs aũt
booz decẽ viros de ſenioribus ciuitatis: di
xit ad eos. Sedete hic. Quib⁹ reſidẽtibus locutus eſt ad Al. + vẽdẽt
ꝓpinquum. Partem agri fratris noſtri elimelech † vendit
noemi q̃ reuerſa eſt de regione moabitide. Qđ audire te vo
lui ⁊ tibi dicere corã cunctis ſedẽtib⁹ ⁊ maiorib⁹ natu de po
pulo meo. Si vis poſſidere iure ꝓpinquitatis eme ⁊ poſſi
de. Sin aũt diſplicet tibi hoc ipſum indica mihi vt ſciã q̃d
facere debeã. Nullus enĩ eſt ꝓpinqu⁹ excepto te q̃ prior es B
⁊ me qui ſecũdus ſum. At ille rñdit: ego agrũ emam. Cui di
xit booz. Quãdo emeris agrũ de manu mulieris: ruth q̃
moabitidẽ q̃ vxor defũcti fuit debes accipere vt ſuſcites no
mẽ ꝓpinqui tui in hereditate ſua. Qui rñdit. Cedo iuri ꝓ
pinquitatis. Neq; enĩ poſteritatẽ familie mee delere debeo.
Tu meo vtere priuilegio: q̃ me libẽt carere ꝓfiteor. Hic aũt
erat mos antiq̃tus in iſrl' inter ꝓpinq̃s: vt ſi q̃n alter alteri
ſuo † iuri cedebat vt eſſet firma cõceſſio ſoluebat hõ calcia Alĩ + iure
mentũ ſuũ ⁊ dabat ꝓpinquo ſuo. Hoc erat teſtimoniũ ceſ
ſionis in iſrl'. Dixit ꝗ ꝓpinquo ſuo booz. Tolle calciamẽtũ. C
Qđ ſtatĩ ſoluit de pede ſuo. At ille maioribus natu ⁊ vni
uerſo pplo: teſtes vos (inq̃t) eſtis hodie: q̃ poſſederĩ oĩa q̃
fuerunt elimelech ⁊ chelio ⁊ maalõ tradẽte noemi: ⁊ ruth
moabitidẽ vxorẽ maalõ in cõiugiũ ſumpſerim vt ſuſcitẽ no
men defũcti i hereditate ſua ne vocabulũ ei⁹ de familia ſua
ac fratrib⁹ ⁊ pplo deleat. Uos inquã hui⁹ rei teſtes eſtis.
Rñdit oĩs ppls qui erat in porta ⁊ maiores natu. Nos te
ſtes ſum⁹. Faciat dñs hãc mulierẽ q̃ ingredit domũ tuã ſi D
cut rachel ⁊ lyam q̃ edificauerũt domũ iſrael: vt ſit exẽplũ
virtutis in ephrata: ⁊ habeat celebre nomẽ in bethleẽ. Fiat
q; dom⁹ tua ſicut dom⁹ phares quẽ thamar peperit iude
de ſemine qđ tibi dederit dñs ex hac puella. Tulit itaq; bo
oz ruth: ⁊ accepit vxorẽ. Ingreſſuſq; eſt ad eam: ⁊ dedit illi
dñs vt cõciperet ⁊ pareret filiũ. Dixeruntq; mulieres ad no
emi. Bñdict⁹ dñs q̃ nõ ẽ paſſus vt deficeret ſucceſſor fami
lie tue: ⁊ vocaret nomen ei⁹ in iſrl: ⁊ habeas q̃ cõſolet aĩam
tuã ⁊ enutriat ſenectutẽ. De nuru enĩ tua nat⁹ eſt q̃ te dili
get ⁊ multo tibi melior eſt q̃ ſi ſeptẽ haberes filios. Suſce
ptũq; noemi puerũ poſuit in ſinu ſuo: ⁊ nutricis ac gerule
fungebat officio. Uicine aũt mulieres cõgratulãtes ei ⁊ di
cẽtes: nat⁹ eſt fili⁹ noemi: vocauerũt nomẽ ei⁹ † obed. Hic + obeth ſu
eſt pat iſai patris dd. Hec ſunt generatiões phares. Pha ſe. vr ſeruiẽs
res genuit eſron: eſrom genuit † aram. aram genuit amina alſ + ram.
dab: aminadab genuit naaſõ. Naaſõ genuit † ſalmõ Sal alſ + ſalma.
mon genuit booz. Booz genuit obed. Obed genuit iſai
Iſai genuit dauid regem.

Explicit liber Ruth.

Incipit prologus ſancti Hieronymi in libros regum:
qui galeatus dicitur.

Uiginti ⁊ duas lrãs eſſe apud hebreos ſyro
rũ quoq; lingua ⁊ chaldeorum teſtat: que he
bree magna ex pte cõfinis eſt. Nã ⁊ ipſi vi
gintiduo elemẽta habẽt codẽ ſono: ſed di
uerſis characterib⁹. Samaritani etiã pen
tatheucũ moyſi totidẽ lrĩs ſcriptitãt figu
ris tñ ⁊ apicib⁹ diſcrepãtes. Certũq; ẽ eſdrã ſcribã legiſq;
doctorem

doctorem poſt captam hieroſolymā ⁊ inſtaurationē tēpli ſub zorobabel alias litteras reperiſſe quibus nūc vtimur: cum ad illud vſq3 tempus: iidem ſamaritanorem ⁊ hebreoꝝ characteres fuerint. In libro q3 numeroꝝ hec eadē ſupputatio: ſub leuitarū ac ſacerdotū ſenſu myſtice oſtēditur. Et nomē dn̄i tetragrāmaton in quibuſdā grecis voluminibus vſq3 hodie antiquis expreſſum litteris inuenim⁹. Sed ⁊ pſalmi triceſimuſſextus ⁊ cēteſimuſdecimus: ⁊ cēteſimuſundecimus: ⁊ centeſimuſdecimuſoctau⁹: ⁊ centeſimuſquadrageſimuſquartus: ꝙꝙ diuerſo ſcribantur metro: tn̄ eiuſdem numeri texitur alphabeto. Et hieremie lamētatiōes ⁊ oratio eius: ſalomonis quoq3 in fine ꝓuerbia ab eo loco in quo ait. Mulierem fortē quis inueniet: eiſdē alphabetis vel inciſionibus ſupputātur. Porro quinq3 litere duplices apō hebreos ſunt: caph: mem: nun: phe: ſade. Aliter enī ſcribunt per has principia mediateſq3 verborū: aliter fines. Unde ⁊ quinq3 a pleriſq3 libri duplices eſtimant. ſamuel: malachim. dibre haiomim: eſdras: hieremias: cum cynoth .i. lamētationibus ſuis. Quomodo igit vigintiduo elementa ſunt per que ſcribimus hebraice omne qō loquimur: ⁊ coꝝ initiis vox humana cōprehēditur. ita vigintiduo volumina ſupputātur: quibus quaſi lr̄is et exordiis in dei doctrina tenera adhuc ⁊ latēs viri iuſti erudit īfantia. Primus apud eos liber vocatur breſchith: quem nos geneſim dicimus: ſcōs elleſmoth qui exod⁹ appellat. terti⁹ vaiicra ideſt leuiticus: quartus vaidabber: que3 numeri vocamus quintus elle haddbarim qui deuteronomium prenotat. Hi ſunt quinq3 libri moyſi: quos ꝓprie thorath .i. legem appellant. Scōm prophetarū ordinem faciunt ⁊ incipiūt ab ieſu filio naue: qui apud illos ioſue benū dicitur. Deinde ſubtexūt ſoptim .i. iudicū librū ⁊ in eūdem cōpingunt ruth: q: in diebus iudicū facta eius narratur hyſtoria. Tertius ſeq̄tur ſamuel quem nos regnorū primū ⁊ ſcōm dicimus: quartus malachim .i. regū: qui tertio ⁊ quarto regnorum volumine cōtinetur. Meliuſq3 multo eſt malachim .i. regum ꝙ malacoth .i. regnorum dicere. Non enī multarū gentiū regna deſcribit: ſed vnius iſraelitici populi qui tribub⁹ duodecim ꝯtinetur. Quintus eſt † eſaias: ſextus hieremias: ſeptimus: ezechiel: octauus liber duodecim ꝓphetaru3: qui apud illos vocatur tharcaſra. Tertius aggiographa poſſidet. Et primus liber incipit ab iob: ſcōs a dauid quē quinq3 inciſionibus ⁊ vno pſalmorū volumine comprehēdūt. Tertius eſt ſalomon tres libros habēs ꝓuerbia: que illi parabolas .i. maſloth appellant. quartus eccleſiaſten .i. coeleth. quintus eſt canticum cāticoru3: quem titulo ſiraſirim prenotant. ſextus eſt daniel: ſeptimus dibre haiomin .i. verba dierum quod ſignificāti⁹ chronicon totius diuine hyſtorie poſſumus appellare: qui liber apud nos paralipomenō primus atq3 ſcōs inſcribit. octauus eſdras: qui ⁊ ipſe ſiſr apud grecos ⁊ latinos in duos libros diuiſus eſt. nonus heſter. Atq3 ita fiunt pariter veteris legis libri vigintiduo .i. moyſi quinq3: ⁊ ꝓphetarum octo: aggiographoꝝ nouem. Quāq̄ nōnulli ruth ⁊ cynoth inter agiographa ſcriptitēt: ⁊ hos libros in ſuo putēt numero ſupputādos: ac ꝑ hoc eſſe priſce legis libros vigintiquatuor: quos ſub numero vigintiquatuor ſeniorū apocalypſis ioānis inducit adorantes agnum ⁊ coronas ſuas proſtratis vultibus offerētes: ſtantibus coram quatuor animalibus oculatis ante ⁊ retro .i. in preteritu3 ⁊ in futurum reſpicientibus ⁊ indefeſſa voce clamantib⁹: ſctūs ſctūs ſctūs dn̄s deus omnipotēs: qui erat ⁊ qui eſt: ⁊ qui vēturus eſt. Hic ꝓlogus ſcripturarū: quaſi galeatum principium omnibus libris quos de hebreo vertimus in latinu3 cōuenire pōt: vt ſcire valeamus quicq̄d extra hos eſt inter apocrypha eſſe ponēdum. Igitur ſapiētia q̄ vulgo ſalomonis īſcribitur: ⁊ ieſu filii ſirach liber: ⁊ iudith: ⁊ tobias et paſtor nō ſunt in canone. Machabeoꝝ primū librum hebraicum repperi. Scōs grecus eſt: qō ex ipſa quidē phraſi ꝓbari pōt. Que cu3 ita ſe habeāt: obſecro te lector: ne laborem meū reprehenſionē exiſtimes antiquorum. In templo dei offert vnuſquiſq3 qō pōt. Alii aurum ⁊ argētum ⁊ lapides precioſos: alii byſſum ⁊ purpuram ⁊ coccum offerunt et hiacynthum. Nobiſcum bene agitur ſi obtulerimus pelles ⁊ caprarū pilos. Et tn̄ apoſtolus cōtēptibiliora noſtra magis neceſſaria iudicat. Unde ⁊ tota illa tabernaculi pulchritudo ⁊ per ſingulas ſpecies eccleſie preſentis futureq3 diſtinctio pellib⁹ tegitur ⁊ ciliciis ardoremq3 ſolis ⁊ iniuriā imbrium ea q̄ viliora ſunt prohibent. Lege ergo primum ſamuel ⁊ malachim meum. Meum inquam meum. Quicq̄d enī crebrius vertēdo ⁊ emendādo ſollicitius ⁊ didicimus et tenemus noſtrum eſt. Et cū intellexeris qō antea neſciebas: vel interpretem me exiſtimato ſi gratus es: vel paraphraſten ſi ingratus: ꝙꝙ mihi omnino cōſcius non ſim: mutaſſe me quippiā de hebraica veritate. Certe ſi incredulus es: lege grecos codices ⁊ latinos: ⁊ confer cum his opuſculis que nuper emādauimus. Et vbicūq3 diſcrepare inter ſe videris interroga quēlibet hebreorum: cui magis accōmodare debeas fidē. Et ſi noſtra firmauerit: puto q᷑ cū nō exiſtimes cōiectorē vt in eodem loco mecū ſimiliter diuinauerit. Sed ⁊ vos famulas xp̄i rogo que dn̄i diſcūbētis precioſiſſima fidei myrrha vngitis caput: que nequaq̄ ſaluatore3 queritis in ſepulchro: quibus iam ad patrem xp̄s aſcēdit: vt cōtra latrātes canes qui aduerſum me rabido ore deſeuiunt: ⁊ circūeunt ciuitatem atq3 in eo ſe doctos arbitrant ſi aliis detrahāt orationum veſtraru3 clypeos opponatis. Ego ſciens humilitatē meā illi⁹ ſemp ſentētie recordabor. Dixi cuſtodiā vias meas: vt non delinquam in lingua mea. Poſui ori meo cuſtodiam cum cōſiſteret peccator aduerſum me. Obmutuit et humiliatus ſum: ⁊ ſilui a bonis.

Prouer.31.b

Baruch a

† Iſaias

Apoca.4.a.

1. Corin.12

Scōm leges. Qui ſubtiliter factū emendat laudabilior eſt eo qui primus inuenit. l. j. §. in omnibus. C. de vete. iur. enucleādo.

Ps.38.

Explicit prologus.

Incipit liber ſamuelis primus.

Cap. Summa. De helcana ⁊ duabus vxoribus eius: phenēna fecūda emulatur annam pulchram ⁊ ſterilem: anna flet nec capit cibu3: Anna a dn̄o ꝓle3 poſtulat: Samuel naſcitur: ablactatur ⁊ domino offertur. Cap. I.

Uit vir vnus de ramathaim ſophim de monte effraim ⁊ nomen eius helchana: fili⁹ hieroboā filii heliu: filii thau: filii zuph effrate⁹. Et habuit duas vxores. Nomē vni anna: ⁊ nomen ſecūde fenenna. Fueruntq3 fenne filii: anne autem non erant liberi. Et aſcēdebat vir ille de ciuitate ſua ſtatutis diebus vt adoraret ⁊ ſacrificaret dn̄o exercituu3 in ſylo. Erant aūt

A

Troſa ſilius hectoris iſtaur ratur.

Uide ioſe. de his que hic dicūtur. li. v. antiqui. cap. 12.

ſibi duo filij heli: oſni ⁊ phinees ſacerdotes dñi. Venit ergo
dies: ⁊ immolauit helchana: deditqꝫ fenenne vxori ſue: ⁊ cũ
ctis filijs eius ⁊ filiabus partes. Anne autem dedit partem
vnam triſtis: qꝛ annã diligebat. dñs aũt cõcluſerat vuluã
eiꝰ. Affligebat quoqꝫ eã emula eiꝰ ⁊ vehemẽter angebat: in
tãtum vt exprobraret ꝗ dominus concluſiſſet vuluã eius.
Sicqꝫ faciebat per ſingulos annos cum redeũte tempore
Alſ·+ domũ. Frãcoꝝ regnũ a frãco hectoris filio incipit. aſcẽderent † ad templum dñi: ⁊ ſic prouocabat eam. Por
ro illa flebat ⁊ non capiebat cibum. Dixit ergo ei helchana
vir ſuus. Anna cur fles: ⁊ quare non comedis: ⁊ quãobrem
B affligit cor tuũ? Nũquid non ego melior tibi ſum ꝗ decem fi
lij? Surrexit aũt anna poſtꝗ̃ comederat ⁊ biberat in ſylo.
Alſ·+ templi Et heli ſacerdote ſedente ſuper ſellam ante poſtes † domꝰ
dñi cum eſſet anna amaro animo: orauit ad dominũ flens
largiter: ⁊ votum vouit dicẽs. Dñe exercituũ ſi reſpiciens
videris afflictionem famule tue recordatus mei fueris nec
oblitus ancille tue: dederiſqꝫ ſerue tue ſexum virilem: dabo
Al·+ oẽs dies cum dño † oĩbus diebꝰ vite eiꝰ: ⁊ nouacula non aſcẽdet ſup
Judi.13.a. caput eius. Factũ eſt aũt cum illa multiplicaret preces co
rã dño vt heli obſeruaret os eius. Porro anna loquebat
in corde ſuo: tãtũqꝫ labia illius mouebãtur ⁊ vox penitꝰ nõ
C audiebatur. Exiſtimauit ergo eam heli temulẽtam: dixitqꝫ
ei. Vſqꝫquo ebria eris? Digere pauliſper vinũ quo mades.
Reſpõdẽs anna: nequaꝗ̃ (inquit) dñe mi. Nam mulier in
Biutꝰ ex enee progenie a quo britannia ſic a ſe libia dicta eſt. Infra.20.g. felix nimis ego ſum: vinũ ⁊ omne qđ inebriare põt non bibi:
ſed effudi animã meã in conſpectu dñi. Ne reputes ancillã
tuã quaſi vnam de filiabus belial: qꝛ ex multitudĩe doloris
⁊ meroris mei locuta ſuũ vſqꝫ in preſens. Tũc heli ait ei. Va
de in pace: ⁊ deus iſrael det tibi petitionẽ tuã quã rogaſti
eum. At illa dixit. Vtinã inueniat ancilla tua gratiã in ocu
lis tuis. Et abijt mulier in viam ſuam ⁊ comedit: vultuſqꝫ il
lius nõ ſunt amplius ĩ diuerſa mutati. Et ſurrexerũt mane
⁊ adorauerũt corã dño: reuerſiqꝫ ſunt ⁊ venerũt in domum
ſuã in ramatha. Cognouit aũt helchana annã vxorem ſuã:
⁊ recordatus eſt eius dñs. Et factũ eſt poſt circulum dierũ
cõcepit anna ⁊ peperit filium: vocauitqꝫ nomẽ eiꝰ ſamuel:
Alſ + ſuper eius. eo ꝗ a dño poſtulaſſet eũ. Aſcẽdit aũt vir † eius helchana
et omnis domus eius vt † immolaret dño hoſtiã ſolẽnẽ ⁊
Alſ·+ immolarent. votũ ſuũ: ⁊ anna nõ aſcẽdit. Dixit enĩ viro ſuo: non vadã
donec ablactetur infans: ⁊ ducam eũ vt appareat ante cõ
D ſpectũ dñi ⁊ maneat ibi iugiter. Et ait ei helchana vir ſuus.
Fac quod bonum tibi videtur: ⁊ mane donec ablactes eũ
precorqꝫ vt impleat dñs verbũ ſuũ. Manſit ergo mulier et
1.q.3.§.1. lactauit filium ſuũ donec amoueret eum a lacte. Et adduxit
20.q.1.c. quãuis eum poſtꝗ̃ ablactauerat: in vitulis tribus: ⁊ tribꝰ modijs
Alſ·+ in. farine: ⁊ amphora vini: ⁊ adduxit eum † ad domum dñi in
3.q.5. qđ deo. in fine. ſylo. Puer autẽ erat adhuc infantulus. Et immolauerũt
vitulum ⁊ obtulerunt puerum heli. Et ait anna. Obſecro
mi domine viuit anima tua. Ego ſum illa mulier ꝗ̃ ſteti corã
te hic orans dominũ pro puero iſto. Oraui et dedit mihi
dominus petitionem meam quam poſtulaui eum. Idcirco
⁊ ego commodaui eũ domino cunctis diebus quibus fue
rit accommodatus dño. Et adorauerũt ibi dñm. Et orauit
anna ⁊ ait.

Capi. Summa. De cantico anne: de peccato filiorum
heli oſni ⁊ phinees: de tunica ſamuelis et fecunditate ma
tris eius. Heli moritur reprehendit filios: venit vir dei ad
heli qui mortem filiorum eius et ablationẽ ſacerdotij pre
dicit: ⁊ xp̃m promittit. Cap. II.

A Exultauit cor meum in domino: ⁊ exaltatũ
Alſ·+ dño. eſt cor meum in † deo meo. Dilatatum eſt
os meum ſuper inimicos meos: quia leta
ta ſum in ſalutari tuo. Non eſt ſanctus vt
eſt dñs: neqꝫ enĩ eſt alius extra te: ⁊ non eſt
fortis ſicut deus noſter. Nolite multiplica
re loqui ſublimia glorianteſ. Recedant vetera de ore ve

ſtro: quia deus ſcientiarum dominus eſt: ⁊ ipſi preparant
cogitationes. Arcus fortium ſuperatus eſt et infirmi accin
cti ſunt robore. Repleti prius pro panibus ſe locauerunt:
⁊ famelici ſaturati ſunt. Donec ſterilis peperit plurimos
et que multos habebat filios infirmata eſt. Dominus mor B
tificat ⁊ viuificat: deducit ad inferos ⁊ reducit. Dominus
pauperem facit et ditat: humiliat et ſubleuat. † Suſcitat Alſ·+ ſuſcita…
de puluere egenum: ⁊ de ſtercore † eleuat pauperem vt ſe alſ·+ eleuat.
deat cum principibus ⁊ ſolium glorie teneat. Domini eniꝫ ps.12.
ſunt cardines terre: ⁊ poſuit ſuper eos orbem. Pedes ſan 49.di.c.i. ſi…
ctorum ſuoꝝ ſeruabit ⁊ impij in tenebris conticeſcent: quia ſecus.
non fortitudine † ſua roborabitur vir. Dominum formida alſ·+ ſua ſup… eſt.
bunt aduerſarij eius † ⁊ ſuper ipſos in celis tonabit. Dñs alſ·+ ſuper eũ.
iudicabit fines terre: ⁊ dabit imperium regi ſuo ⁊ ſublima
bit cornu chriſti ſui. Et abijt helchana in ramatha in domũ
ſuam: puer autẽ erat miniſter in conſpectu domini ante fa
ciem heli ſacerdotis. Porro filij heli: filij belial neſcientes C
dominum neqꝫ officium ſacerdotum ad populum: ſed qui
cũqꝫ immolaſſet victimam veniebat puer ſacerdotis dum
coquerentur carnes ⁊ habebat fuſcinulam tridentẽ in ma
nu ſua: ⁊ mittebat eam in lebetem vel in caldariam: aut in
ollam ſiue in cacabum: ⁊ omne quod leuabat fuſcinula tol
lebat ſacerdos ſibi. Sic faciebat vniuerſo iſraeli venientiũ
in ſylo. Etiã antequã adolerent adipem: veniebat puer ſa
cerdotis ⁊ dicebat immolanti. Da mihi carnem vt coquã
ſacerdoti. Non enim accipiam a te carnem coctam ſed cru
dam. Dicebatqꝫ illi immolans. Incendatur primum iuxta
morẽ hodie adeps: ⁊ tolle tibi quantũcũqꝫ deſiderat ani D
ma tua. Qui reſpondens aiebat ei. Nequaꝗ̃. Nunc enim 50.diſtin.c. vero.
dabis alioquin tollam vi. Erat ergo peccatum puerorum
grande nimis coram domino: quia detrahebant homines
ſacrificio domini. Samuel autem miniſtrabat ante faciem
domini puer accinctus † ephot lineo. Et tunicam paruam alſ·+ ephod.
faciebat ei mater ſua: quam afferebat ſtatutis diebus aſcẽ
dens cum viro ſuo: vt immolaret hoſtiam ſolennem ⁊ votũ
ſuum. Et benedixit heli helchane ⁊ vxori eius: dixitqꝫ ei. Gene.21.a
Reddat tibi dominus ſemen de muliere hac: pro fenore
quod commodaſti domino. Et abierũt in locum ſuum. Vi
ſitauit ergo dominus annam et concepit et peperit: tres fi
lios ⁊ duas filias. Et magnificatus eſt puer ſamuel apud E
dominum. Heli autem erat ſenex valde: ⁊ audiuit omnia ꝗ̃
faciebant filij ſui vniuerſo iſraeli: et quomodo dormiebant
cum mulieribus que obſeruabant ad oſtium tabernaculi ⁊
dixit eis. Quare facitis res huiuſcemodi: quas ego audio
res peſſimas ab omni populo? Nolite filij † mei. Non enĩ alſ·+ mi.
eſt bona fama quam ego audio: vt tranſgredi faciatis po
pulum domini. Si peccauerit vir in virũ placari ei poteſt
deus: ſi autem in deũ peccauerit vir quis orabit pro eo? Et De pe.di.1.§. ꝗ autem.
nõ audierunt vocem patris ſui: quia voluit dominus occi Luce.2.g.
dere eos. Puer autem ſamuel proficiebat atqꝫ creſcebat: ⁊
placebat tam deo ꝗ̃ hominibꝰ. Venit autem vir dei ad he
li: et ait ad eum. Hec dixit dominus. Nunquid non aperte
reuelatus ſum domui patris tui cũ † eſſet in egypto in do alſ·+ eſſent.
mo pharaonis? Et elegi eum ex omnibus tribubus iſrael F
mihi in ſacerdotem vt aſcenderet ad altare meum ⁊ adole
ret mihi incenſum et portaret † ephot corã me: et dedi do alſ·+ ephod.
mui patris tui omnia de ſacrificijs filiorum iſrael? Quare alſ·+ abiu… alſ·+ abiecit…
calce † abieciſtis victimam meam ⁊ munera mea que prece 76.di.§. nec…
pi vt offerrentur in templo: ⁊ magis honoraſti filios tuos ſe. de ſimo.c. in principio.
ꝗ̃ me. vt comederetis primitias omnis ſacrificij iſrael po 3. Regum.
puli mei? Propterea ait dñs deus iſrael. Loquẽs locutꝰ
ſum vt domus tua ⁊ domus patris tui miniſtraret in cõſpe
ctu meo vſqꝫ in ſempiternũ. Nunc autem dicit dñs. Abſit
hoc a me. Sed quicũqꝫ honorificauerit me glorificabo eũ:
qui aũt cõtẽnunt me erunt ignobiles. Ecce dies veniunt ⁊
precidã brachiũ tuũ: ⁊ brachiũ domus patris tui: vt nõ ſit
ſenex

ſenex in domo tua. Et videbis emulū tuū in tēplo i vniuerſis pſperis iſrael: ꝛ nō erit ſenex in domo tua oībus dieb⁹. Uerūtñ non auferā penit⁹ virū ex te ab altari meo: ſʒ vt deficiant oculi tui et tabeſcat aīa tua: ꝛ pars magna domus tue morieꝛ cū ad virilē etatē venerit. Hoc aūt erit tibi ſignū qd̄ venturū eſt duobus filijs tuis ofni ꝛ Phinees. In die vno morientur ambo. Et ſuſcitabo mihi ſacerdotem fidelē qui iuxta cor meū ꝛ animam meam faciet ꝛ edificabo ei domum fidelem: ꝛ ambulabit coram xp̄o meo cunctis diebus. Futurū eſt aūt vt quicūq; remanſerit in domo tua veniat: vt oreꝛ pro eo: ꝛ offerat nummum argenteū ꝛ tortam panis dicatq;. Dimitte me obſecro ad vnam partem ſacerdotalē vt comedam bucellam panis.

D.a. Iſaie.58.b. 4.c.

¶ Ca. Sū. De vocatione ſamuelis dormiētis: de viſiōe ei reuelata quā indicat heli: ſamuel fidelis pphēta dñi eſſe cognoſciꝛ: ꝛ dñs addidit vt appareret in ſylo verbū ſamuelis euenit vniuerſo iſraeli. Ca. III.

A 4.c.

Puer aūt ſamuel miniſtrabat dño corā heli ꝛ ſermo dñi erat preciosus. In diebus illis non erat viſio maifeſta. Factū eſt ergo in die qdā heli iacebat in lectulo ſuo: ꝛ oculi eius caligauerant: nec poterat videre lucernā dei anteq̄ᵖ extingueretꝛ. Samuel aūt dormiebat in templo dñi vbi erat arca dei. Et vocauit dñs ſamuel. Qui rñdēs ait. Ecce ego. Et cucurrit ad heli ꝛ dixit. Ecce ego. Uocaſti em̄ me. Qui dixit. Nō vocaui † te fili. Reuertere ꝛ dormi. Et abijt ꝛ dormiuit. Et adiecit dñs rurſum vocare ſamuel. Conſurgenſq; ſamuel abijt ad heli: ꝛ dixit. Ecce ego q: vocaſti me. Qui rñdit nō vocaui te fili mi. Reuertere ꝛ dormi. Porro ſamuel necdū ſciebat dñm nec reuelat⁹ fuerat ei ſmo dñi. Et adiecit dñs ꝛ vocauit adhuc ſamuel tertio. q̄ cōſurgēs abijt ad heli ꝛ ait. Ecce ego: q: vocaſti me. Intellexit ergo heli q: dñs vocaret puerum ꝛ ait ad ſamuel. Uade ꝛ dormi. Et ſi deinceps vocauerit te dices. Loquere dñe: q: audit ſeru⁹ tu⁹. Abijt ergo ſamuel ꝛ dormiuit in loco ſuo. Et venit dñs ꝛ ſtetit ꝛ vocauit ſicut vocauerat ſcdō. Samuel ſamuel. Et ait ſamuel. Loquere dñe: q: audit ſeruus tu⁹. Et dixit dñs ad ſamuel. Ecce ego facio verbū in iſrael q quicūq; audierit tinniēt ambe aures eius. In die illa ſuſcitabo aduerſum heli omnia que locut⁹ ſum ſup domū eius: incipiā ꝛ complebo. Predixi em̄ ei q iudicaturus eſſem domum eius ineternum propter iniquitatem eius: eo q nouerat indigne agere filios ſuos: ꝛ non corripuerit eos. Idcirco iuraui domui heli qd̄ nō expietur iniquitas domus eius victimis ꝛ muneribus vſq; in eternū. Dormiuit autē ſamuel vſq; mane: aperuitq; oſtia domus dñi. Et ſamuel timebat indicare viſionem heli. Uocauit ergo heli ſamuelem ꝛ dixit. Samuel fili mi? Qui rñdens ait. Preſto ſum. Et interrogauit eum. Quis eſt ſermo quē locutus eſt † dñs ad te? Oro te ne celaueris me. Hec faciat tibi dñs ꝛ hec addat ſi abſconderis a me ſermonem ex omnibus verbis que dicta ſunt tibi. Indicauit itaq; ei Samuel vniuerſos ſermones ꝛ nō abſcondit ab eo. Et ille reſpōdit: Dñs eſt. Quod bonū eſt in oculis ſuis faciat. Creuit autē ſamuel ꝛ dñs erat cū eo ꝛ non cecidit ex oībus verbis eius in terrā. Et cognouit vniuerſus iſrael a dan vſq; berſabee: q fidelis ſamuel propheta eſſet domini. Et addidit dñs vt appareret in ſylo: qm̄ reuelatus fuerat dñs ſamueli: in Sylo iuxta verbum domini. Et euenit ſermo ſamuelis vniuerſo iſraeli.

Als † ſuper te. B C Iſa.17.c. Infra.12.c. Als † ſuper. D

¶ Ca. Sū. De bello philiſtijm ꝛ fuga iſrl': de arca capta ꝛ morte filiorū heli: ꝛ de morte ipſius heli: de morte nurus ſue vxoris phinees, ꝛ ortu ichaboth. Cap. IIII.

A Hebrei i hoc ... vide ... antiq ...

Et factū eſt in diebus illis conuenerunt philiſtijm in pugnam. Egreſſus eſt nāq; iſrael obuiā philiſtijm in preliū ꝛ caſtrametatus eſt iuxta lapidē adiutorij. Porro philiſtijm venerunt in aphec: ꝛ inſtruxerūt aciē cōtra iſrael. Inito autē certamine terga vertit iſrael philiſteis: ꝛ ceſa ſunt in illo certamine paſſim p agros quaſi † quatuor milia viroꝝ. Et reuerſus eſt pplus ad caſtra. Dixeruntq; maiores natu de iſrael quare percuſſit nos dñs hodie corā philiſtijm? Afferamus ad nos de ſylo arcā federis dñi: ꝛ veniat i mediū noſtri: vt ſaluet nos de manu inimicoꝝ noſtroꝝ. Miſit ergo populus in ſylo: ꝛ tulerunt inde arcam federis dñi exercituum ſedentis ſup cherubin. Erantq; duo filij heli cū arca federis dñi ofni ꝛ phinees. Cumq; veniſſet arca federis dñi i caſtra vociferatus eſt oīs iſrael clamore grandi: ꝛ perſonuit terra. ꝛ audierūt philiſtijm vocē clamoris: dixeruntq;. Quenam eſt hec vox clamoris magni in caſtris hebreoꝝ? Et cognouerunt q arca dñi veniſſet in caſtra. Timueruntq; philiſtijm dicentes. Uenit deus in caſtra. Et ingemuerūt † dicētes. Ue nobis. Non em̄ fuit tanta exultatio heri ꝛ nudiuſtertius. Ue nobis. Quis nos ſaluabit de manu deoꝝ ſublimium iſtorum? Hi ſunt dij qui percuſſerunt egyptum omni plaga in deſerto. Confortamini ꝛ eſtote viri philiſtijm: ne ſeruiatis Hebreis ſicut ꝛ illi ſeruierūt † nobis. Cōfortamini et bellate. Pugnauerūt ergo philiſtijm ꝛ ceſus eſt iſrael ꝛ fugit vnuſquiſq; in tabernaculū ſuum. Et facta eſt plaga magna nimis ꝛ ceciderunt de iſrael triginta milia peditū ꝛ arca dei capta eſt. Duo q̄ꝫ filij heli mortui ſunt ofni ꝛ phinees. Currens aūt vir de beniamin ex acie venit in ſylo in die illa: ſciſſa veſte ꝛ conſperſus puluere caput. Cumq; ille veniſſet: heli ſedebat ſup ſellā contra viam expectans. Erat em̄ cor eius pauens pro arca dñi. Uir aūt ille poſtq̄ᵖ ingreſſus eſt nunciauit vrbi. Et vlulauit omnis ciuitas. Et audiuit heli ſonitum clamoris: dixitq;. Quis eſt hic ſonitus tumultus hui⁹? At ille feſtinauit ꝛ venit: ꝛ nunciauit heli. Heli aūt erat nonaginta ꝛ octo annorum. Et oculi eius caligauerant: ꝛ videre nō poterat: ꝛ dixit ad heli. Ego ſum qui veni de prelio ꝛ ego qui de acie fugi hodie. Cui ille ait. Quid actum eſt fili mi? Rñdens autē ille qui nūciabat fugit (inquit) Iſrael corā philiſtijm: ꝛ ruina magna facta eſt in poplō. Inſuper ꝛ duo filij tui mortui ſunt ofni ꝛ phinees ꝛ arca dei capta eſt. Cumq; ille noīaſſet arcā dei cecidit de ſella retrorſum iuxta oſtium: ꝛ fractis ceruicibus mortuus eſt. Senex em̄ erat vir ꝛ grandeuus ꝛ ipſe iudicauit iſrael quadraginta annis. Nurus autem eius vxor phinees pregnans erat: vicinaq; partui. Et audito nuncio q capta eſſet arca dei ꝛ mortuus eſſet ſocer ſuus ꝛ vir ſuus incuruauit ſe ꝛ peperit. Irruerāt em̄ in eam dolores ſubiti. In ipſo aūt momēto mortis eius dixerūt ei qui ſtabāt circa eam. Ne timeas quia filiū peperiſti. Que non reſpondit eis: neq;. animaduertit. Et vocauit puerum † Icaboth dicēs. Tranſlata eſt gloria domini de Iſrael: quia capta eſt arca dei. Et pro ſocero ſuo ꝛ pro viro ſuo ait. Tranſlata eſt gloria dei ab iſrael: eo quod capta eſſet arca dei.

† Ioſe. ſcribit tria milia periſſe.

B

Als † ꝛ dixerunt.

Als † vobis.

C 2. regum. 1. a

Supra. 3. a.

Supra. 2. g.

D 1. q. 4. §. Item pctō. v. ite pccato filiorum heli. 37. di. c. legāt. 47. diſt. §. neceſſe de ſymo. c. licet heir. 23. q. 3. §. 1. ibi iudei capel. als † Icabod. 2. q. 5. c. remittuntur. ꝛ. c. ſe. in puncl. 2. q. 3. §. itē ab aliquo.

¶ Capi. Summa. Arca dñi iuxta dagon collocaꝛ: Dagō ante arcam cadens proſternitur. Iterumq; cadens caput ꝛ man⁹ eius abſcinduntꝛ: flagellantur philiſtijm in ſecretiori parte natium: quia arca detinetur: alij moriuntur.

Capitulum. V.

Philiſtijm autem tulerunt arcam Dei: et aſportauerunt eam a lapide adiutorij in Azotum. Tuleruntq; Philiſtijm arcā dei ꝛ intulerunt eam in templum dagon: ꝛ ſtatuerunt eam iuxta Dagon. Cumq; ſurrexiſſent diluculo azotij altera die ecce dagō iacebat pronus in terra ante arcā domini. Et tulerunt dagon ꝛ reſtituerunt eū in locum ſuum. Rurſumq; mane die altera conſurgentes inuenerunt Dagon iacentem ſuper faciem ſuam in terra coram arca dñi. Caput aūt dagon: ꝛ due

A Hic incipit ... ſe. li. 6. ꝛ ibi vide ... l. c. 1. de his que hic dicuntur.

B palme manuū eius abſciſſe erant ſup limē. Porro dagō ſo-
lus truncus remāſerat in loco ſuo. Propter hāc cām nō cal-
cant ſacerdotes dagō: ⁊ oēs q̄ ingrediunt̄ templū eius ſup
limen dagon in azoto vſq; in hodiernū diē. Aggrauata eſt
Pe 77. Quā plagā ioſep. diſſenteriā vocat. autem manus dñi ſuper azotios: ⁊ demolitus eſt eos. Et
percuſſit in ſecretiori parte natiū azotū ⁊ fines eius ⁊ ebul
lierūt ville ⁊ agri in medio regiōis illius ⁊ nati ſunt mures
⁊ facta eſt cōfuſio mortis magna in ciuitate. Videntes aūt
viri azotij huiuſcemodi plagā dixerunt. Non maneat arca
C dei iſrael apud nos quoniā dura eſt manus eius ſuper nos
⁊ ſup dagon deū noſtrū. Et mittentes cōgregauerunt oēs
ſatrapas philiſtinoꝝ ad ſe ⁊ dixerūt. Quid faciemus de ar
j.6.a. ca dei iſrael? Rñderunt gethei. Circūducatur arca dei iſra-
el. Et circūduxerunt arcā dei iſrael. Illis aūt circūducenti-
bus eā fiebat man⁹ dñi dei p ſingulas ciuitates interfectio-
nis magne nimis: ⁊ percutiebat viros vniuſcuiuſq; vrbis a
D paruo vſq; ad maiorem ⁊ cōputreſcebāt prominentes exta
les eoꝝ. Inierūtq; gethei cōſiliū ⁊ fecerunt ſibi ſedes pelli-
ceas. Miſerunt ergo arcā dñi in accharon. Cumq; veniſſet
arca dñi dei in accharon: exclamauerunt accharonite dicē-
tes. Adduxerunt ad nos arcā dei iſrael: vt interficiat nos ⁊
Erāt eñ principes quinq; vrbiū. geth. accaron: aſcalō: gaze ⁊ azoti. populum noſtrum. Miſerunt itaq; ⁊ cōgregauerūt omnes
ſatrapas philiſtinorū. Qui dixerunt: Dimitte arcā dei iſra-
el ⁊ reuertatur in locum ſuū vt non interficiat nos cū popu
lo nřo. Fiebat eñ pauor mortis in ſingulis vrbibus ⁊ gra-
uiſſima valde manus dñi dei. Viri quoq; qui mortui non
fuerāt percutiebantur in ſecretiori parte natiū: et aſcende-
bat vlulatus vniuſcuiuſq; ciuitatis in celū.

¶ Ca. Sum. De remiſſione arce cū muneribus: de vaccis
ducentibus plauſtrum ⁊ vitulis earum domi relictis: Be-
thſamite q: vidēt arcā percutiunt̄: nūcios mittunt in caria-
thiarim. Capitulum. VI.

A
Alſ. † philiſtym. Fuit ergo arca dñi in regione † philiſtino-
rū ſeptē mēſibus. Et poſt hec vocauerunt
Supra.5.c. philiſthijm ſacerdotes ⁊ diuinos dicentes.
Quid faciemus de arca dei? Indicate no-
bis quō remittamus eā in locū ſuū. Qui
dixerunt. Si remittitis arcā dei iſrael no-
lite dimittere eam vacuā: ſed qđ debetis reddite ei p peccō:
⁊ tunc curabimini ⁊ ſcietis quare non recedat manus eius
a vobis. Qui dixerunt. Quid eſt qđ pro delicto reddere de
beam⁹ ei? Rñderūtq; illi iuxta nūerū puinciarū philiſtino
rū quinq; anos aureos facietiſ: ⁊ quinq; mures aureos q: pla
ga vna fuit oīb⁹ vobis ⁊ ſatrapis veſtris. Facietiſq; † ſimilitu
dines anorū vroꝝ: † ⁊ ſimilitudines muriū q̄ demoliti ſunt terrā
Alſ. † ſimilitudinem. ⁊ dabitis deo iſrael gloriam: ſi forte releuet manū ſuā a vo-
bis: ⁊ a dijs veſtris ⁊ a terra veſtra. Quare aggrauatis cor-
da veſtra ſicut aggrauauit egyptus ⁊ pharao cor ſuū? Nō-
B ne poſtq̄ percuſſus eſt tunc dimiſit eos ⁊ abierūt. Nūc er-
go arripite ⁊ facite plauſtrum nouū vnum: ⁊ duas vaccas
Exodi.12.c. fetas quibus non eſt impoſitū iugū iungite in plauſtro: et
recludite vitulos earū domi. Tolletiſq; arcā dñi ⁊ ponetis
in plauſtro: ⁊ vaſa aurea q̄ exoluiſtis ei pro delicto ponetis
in capellam ad latus eius: ⁊ dimittite eam vt vadat ⁊ aſpi-
cietis. Et ſiquidem per viam finiū ſuoꝝ aſcēderit cōtra be-
thſames ipſe fecit nobis hoc malū grande: ſin autem mini-
me: ſciemus q: nequaq̄ manus eius tetigit nos. Sed caſu
accidit. Fecerunt ergo illi hoc modo. Et tollētes duas vac
cas que lactabant vitulos iunxerunt ad plauſtrum vituloſ-
q; earū concluſerunt domi. Et poſuerūt arcā dei ſup plau-
ſtrum ⁊ capſellā que habebat mures aureos ⁊ ſimilitudinē
anorum. Ibāt aūt in directū vacce per viam q̄ ducit bethſa
mes: ⁊ itinere vno gradiebātur pergentes ⁊ mugientes et
non declinabant neq; ad dexteram neq; ad ſiniſtram. Sz ⁊
C ſatrape philiſthijm ſequebantur vſq; ad terminos. Bethſa-
mes. Porro bethſamite metebant triticū in valle: ⁊ eleuā-
tes oculos viderūt arcā ⁊ gauiſi ſunt cū vidiſſent. Et plau-
ſtrum venit in agrū ioſue bethſamite: ⁊ ſtetit ibi. Erat aūt
ibi lapis magnus ⁊ conciderunt ligna plauſtri: vaccaſq; i-
poſuerunt ſup ea holocauſtū dño. Leuite autē depoſuerūt
arcā dei ⁊ capſellā que erat iuxta eā in qua erāt vaſa aurea
⁊ poſuerunt ſup lapidem grandē. Viri aūt bethſamite ob-
tulerūt holocauſta ⁊ immolauerūt victimas in die illa dño.
Et quinq; ſatrape philiſtinorum viderunt ⁊ reuerſi ſunt in D
accharon in die illa. Hi ſunt aūt ani aurei quos reddiderūt
philiſthijm pro delicto dño. Azotus vnum: gaza vnum: aſca-
lon vnum: geth vnum: accharon vnum: ⁊ mures aureos ſz
numerū vrbium philiſthijm quinq; prouinciarū ab vrbe mu-
rata vſq; ad villam que erat abſq; muro ⁊ vſq; ad abel ma-
gnū ſup quē poſuerūt arcā dñi q̄ erat vſq; i illa die in agro
ioſue bethſamitis. † Percuſſit autē dñs de viris bethſa- † Ideo q: nō fuerit digni ad eā contingendā: q: nec ſacerdotes erant q̄ ad eā acceſſerūt ſm̄ ioſephum.
mitibus eo q: vidiſſent arcā dñi: ⁊ percuſſit de pplo ſeptua-
ginta viros: ⁊ quinquaginta milia plebis. Luxitq; popul⁹
eo qđ dñs pcuſſiſſet plebē plaga magna. Et dixerūt viri be
thſamite. Quis poterit ſtare in cōſpectu dñi dei ſancti hu-
ius? Et ad quem aſcēdet a nobis? Miſeruntq; nūcios ad
habitatores cariathiari dicentes. Reduxerunt philiſthijm
arcā dñi: deſcēdite ⁊ reducite eam ad vos.

¶ Ca. Sum. De tranſitu arce in cariathiarim: de federe
populi ad dñm: iudicio ſamuelis qui iudicauit populū: de
oblatione ſamuelis ⁊ de humilitate philiſthijm ⁊ pace iſrael.
Capitulum. VII.

Venerūt ergo viri cariathiarim ⁊ reduxe- B
rūt arcā dñi: ⁊ intulerūt eā in † domū ami- Alſ. † dom[...] Ioſe.c.2. [...]
nadab in gabaa. Eleazarū aūt filium eius anti.
ſanctificauerunt: vt cuſtodiret arcam dñi.
Et factū eſt ex qua die manſit arca dñi i ca
riathiari multiplicati ſunt dies. Erat q̄p-
pe iam annus viceſimus. Et quieuit omnis domus. Iſrael Oratio ſam[...]
poſt dñm. Ait aūt ſamuel ad vniuerſam domum iſrl̃ dicēs. lis cōiunct[...]
Si in toto corde veſtro reuertimini ad dñm: auferte deos dicto.c.6.
alienos de medio † veſtri baalim ⁊ aſtaroth: ⁊ pparate cor-
da vřa dño: ⁊ ſeruite ei ſoli ⁊ eruet vos de manu philiſthijm. Alſ. † veſt[...] Ioſue.2[...]
Abſtulerunt ergo filij iſrael baalim et aſtaroth: ⁊ ſeruierūt B
dño ſoli. Dixit aūt ſamuel. Congregate vniuerſum iſrael † † Maſ[...]
in maſphat: vt orem pro vobis dñm. Et cōuenerunt in ma- hebraice ſig[...]
ſphat. Hauſeruntq; aquā ⁊ effuderunt in cōſpectu dñi ⁊ ie- ficat deo[...]
iunauerūt in die illa atq; dixerūt. Tibi peccauimus † dñe. aſpicere.
Iudicauitq; ſamuel filios Iſrael in maſphat. Et audierūt
Philiſthijm q: congregati eſſent filij iſrael in maſphat. Et
aſcenderunt ſatrape philiſtinorū ad iſrael. Quod cū audiſ-
ſent filij iſrael timuerunt a facie philiſtinorum. Dixeruntq;
ad ſamuelem. Ne ceſſes pro nobis clamare ad dñm deū no C
ſtrum vt ſaluet nos de manu philiſtinorum. Tulit autē ſa- Eccleſi.46.
muel agnum lactantem vnum: ⁊ obtulit illum holocauſtū
integrū dño. Et clamauit ſamuel ad dñm pro iſrl̃: ⁊ exaudi-
uit eum dñs. Factū eſt aūt cū ſamuel offerret holocauſtum
dño: philiſthijm inire preliū cōtra iſrael. Intonuit aūt dñs
fragore magno in die illa ſup philiſthijm ⁊ exterruit eos ⁊ ce-
ſi ſunt a filijs iſrl̃. Egreſſiq; filij iſrael de maſphat perſecuti
ſunt philiſteos ⁊ percuſſerunt eos vſq; ad † locū qui erat † Quē ioſep. appellat [...]reon.
ſubter bethchar. Tulit aūt ſamuel lapidē vnum ⁊ poſuit eū
inter maſphat ⁊ inter ſen: ⁊ vocauit nomē loci illi⁹ lapis ad
iutorij. Dixitq;. Huc uſq; auxiliatus eſt nobis dñs. Et hu- Aquilegia [...] uitas códi[...]
miliati ſunt philiſthijm: nec appoſuerunt vltra vt venirent in
terminos iſrael. Facta eſt itaq; manus dñi ſup philiſteos
cūctis diebus ſamuelis: ⁊ reddite ſunt vrbes quas tulerāt
philiſthijm ab iſrael iſraeli: ab accharon vſq; get ⁊ terminos
ſuos. Liberauitq; Iſrael de manu. Philiſtinorum: eratq;
pax inter iſrael ⁊ Ammorreum. Iudicabat quoq; Samuel
iſrael cūctis diebus vite ſue. Et ibat per ſingulos ānos cir
cumiens

Anchôa mar-chie ciuitas conditur. cũiens bethel ⁊ galgala ⁊ maſphat: ⁊ iudicabat iſraelē i ſu
pradict⁊ locis: reuertebaturq̃ i ramatha. Ibi ei erat dom⁹
ei⁹: ⁊ ibi iudicabat iſraelē. Edificauit etiā ibi altare dño.

¶ Ca. Sum. De filijs ſamuel q̄ declinauerũt ad auariciā: ⁊ ppl's petit regē: cuib⁹ ius regis p̄dicit. Ca. VIII.

B De his per ſo ſe. li. vi. antiq. capi. 3. ⁊. 4.

Factũ eſt aũt cũ ſenuiſſet ſamuel: poſuit filios ſuos iudices ſup iſrael. Fuitq̃ nomē filij eius p̄mogeniti iohel: ⁊ nomē ſecundi abia: iudicũ in berſabee. Et nõ ambulauerũt filij illi⁹ in vijs ei⁹: ſʒ declinauerũt poſt auariciā: acceperũtq̃ munera: ⁊ puerterũt iudiciũ. Cõgregati ergo vniuerſi maiores natu iſrl' venerũt ad ſamuelē in ramatha: dixerũtq̃ ei. Ecce tu ſenuiſti ⁊ filij tui non ambulãt in vijs tuis. Cõſtitue nobis regē vt iudicet nos: ſicut ⁊ vniuerſe habēt nationes. Diſplicuitq̃ ſmo in oculis ſamuelis eo q̄ dixiſſent da nobis regē vt iudicet nos. Et orauit ſamuel ad dñm. Dixit aũt dñs ad ſamuelē. Audi vocē ppl'i in oĩbus q̄ loquunť tibi. Nõ eñ te abiecerunt ſʒ me: ne regnē ſup eos. Iuxta oĩa opa ſua q̄ fecerũt a die qua eduxi eos de egypto vſq̃ ad diē hanc. Sicut dereliquerũt me ⁊ ſeruierũt dijs alienis ſic faciũt etiā tibi. Nũc ergo vocē eoꝝ audi. Uerũtñ cõteſtare eos ⁊ predic eis ius regis qui regnaturus eſt ſup eos. Dixit itaq̃ ſamuel oĩa verba dñi ad ppl'z q̄ † petierat a ſe regē: ⁊ ait. Hoc erit ius regis q̄ imperatur⁹ eſt vobis. Filios veſtros tollet ⁊ ponet i curribus ſuis: facietq̃ ſibi equites ⁊ p̄curſores quadrigarum ſuaꝝ: ⁊ cõſtituet ſibi tribunos ⁊ cēturiones ⁊ aratores agroꝝ ſuorum ⁊ meſſores ſegetũ ⁊ fabros armoꝝ ⁊ curruum ſuoꝝ. Filias q̃ veſtras faciet ſibi vnguentarias ⁊ focarias ⁊ paniſicas. Agros q̃ veſtros ⁊ vineas ⁊ oliueta optima tollet ⁊ dabit ſeruis ſuis. Sʒ ⁊ ſegetes veſtras ⁊ vinearũ reddit⁹ addecimabit vt det eunuchis ⁊ famulis ſuis. Seruos etiā veſtros ⁊ ancillas ⁊ iuuenes optimos: et aſinos auferet ⁊ ponet in opere ſuo. Greges q̃ veſtros addecimabit: voſq̃ eritis ei ſerui. Et clamabitis in die illa a facie regis veſtri quē elegiſtis vobis: ⁊ non exaudiet vos dominꝰ in die illa: q: petiſtis vobis regē. † Noluit aũt ppl'us audire vocē ſamuelis: † ſʒ dixerũt. Nequaq̃. Rex eñ erit ſuper nos ⁊ erimus nos q̃ ſicut oēs gētes ⁊ iudicabit nos rex noſter: ⁊ egredieť añ nos ⁊ pugnabit bella noſtra p̄ nobis. Et audiuit ſamuel oĩa verba populi: ⁊ locutus eſt ea in auribus dñi. Dixit aũt dñs ad ſamuelē. Audi vocē eoꝝ: et cõſtitue ſup eos regē. Et ait ſamuel ad viros iſrael. Uadat vnuſquiſq̃ in ciuitatem ſuam.

Margin: Ii. di. c. ab exordio in glo. — B — Oſee. 13. c. — Actuum. 13. c. — Lune ebarſie abs cõditur. — [illegible] eſt erũt [illegible] perierunt. — C — D — Al[s] + deficit in die iſta. — Al[s] + ſamuel. — Infra. 10. c.

¶ Cap. Sum. De ſaule ⁊ inquiſitione aſinarum: ⁊ de aduentu eius ad ſamuelem: de armo dextro dato ſauli in conuiuio ſamuelis. Cap. IX.

A

Et erat vir de beniamī noīe Cis fili⁹ abihel: filij † ſeor: filij † becor: filij ſareth: filij alphia: filij viri gemini fortis robore. Et erat ei fili⁹ vocabulo ſaul elect⁹ ⁊ bon⁹ ⁊ non erat vir de filijs iſrl' melior illo. Ab humero ⁊ ſurſũ eminebat ſup oēs ppl'z. Perierãt aũt aſine cis patris ſaul. Et dixit cis ad ſaul filiũ ſuũ. Tolle tecũ vnũ de pueris: ⁊ cõſurgēs vade ⁊ quere aſinas. Qui cũ trãſiſſent per mõtē effraim ⁊ per terrā ſaliſa: ⁊ nõ inueniſſent: tranſierũt etiam per terrā ſalim ⁊ non erant: ſʒ ⁊ per terram gemini ⁊ minime repererunt. Cum autē veniſſent in terrā ſuph ⁊ non inueniſſent: dixit ſaul ad puerũ qui erat cũ eo. Ueni ⁊ reuertamur ne forte dimiſerit pater me⁹ aſinas ⁊ ſollicitus ſit pro nobis. Qui ait ei. Ecce vir dei eſt in ciuitate hac vir nobilis: omne quod loquitur ſine ambiguitate venit. Nunc ergo eamus illuc: ſi forte idicet nobis de via noſtra propter quam venimus. Dixitq̃ ſaul ad puerum ſuum. Ecce ibimus. Quid feremus ad virum † dei? Panis deficit in ſitarcijs noſtris: ⁊ ſportulā non habem⁹ vt demus homini dei: nec quicq̃ aliud. Kurſuʒ puer rũdit

Margin: Al[s] + ſeror — Al[s] + ſeon. — Al[s] + becorath. — Speral. 8. c. — Infra. 10. d — B — Al[s] + ſupeſt dei

ſauli ⁊ ait. Ecce inuenta eſt in manu mea quarta pars ſtateris argenti dem⁹ homini dei: vt indicet nobis viaʒ noſtrā. Oliʒ in iſrael ſic loquebať vnuſquiſq̃ vadēs cõſulere deũ. Uenite ⁊ eamus ad videntē. Qui eñ p̄pheta diciť hodie: vocabať olim vidēs. Et dixit ſaul ad puerũ ſuum. Optim⁹ ſermo tuus. Ueni eamus. Et ierunt in ciuitatē in qua erat vir dei. Cumq̃ aſcēderēt cliuũ ciuitatis inuenerunt puellas egrediētes ad hauriendam aquā ⁊ dixerũt eis. Nũ hic eſt videns? Que rñdentes dixerũt illis. Hic eſt. Ecce ante te. Feſtina nunc. Hodie eñ venit in ciuitatem q: ſacrificiũ eſt hodie populi in excelſo. Ingredientes vrbem ſtatī inuenietis eum anteq̃ aſcēdat excelſum ad veſcendum. Neq̃ eñ comeſturus eſt popul⁹: donec ille veniat: q: ipſe benedicet hoſtie: ⁊ deinceps comedent qui vocati ſunt. Nũc ergo cõſcendite: q: hodie reperietis euʒ. Et aſcenderunt in ciuitatem. Cumq̃ illi ambularēt in medio vrbis: apparuit ſamuel egrediens obuiãʒ eius vt aſcēderet in excelſum. Dñs autē reuelauerat auriculā ſamuelis ante vnā diē q̄ veniret ſaul dicens. Hac ipſa hora que nunc eſt cras mittam virũ ad te de terra beniamin: ⁊ vnges eum ducem ſup ppl'm meũ iſrael. Et ſaluabit ppl'm meũ de manu philiſtinoꝝ: q: reſpexi ppl'm meuʒ. Uenit eñ clamor eoꝝ ad me. Cumq̃ aſpexiſſet ſamuel ſauleʒ dominus dixit ei. Ecce vir quē dixeram tibi. Iſte dñabiť populo meo. Acceſſit aũt ſaul ad ſamuelē in medio porte ⁊ ait. Indica oro mihi vbi eſt domus videntis? Et rñdit ſamuel ſauli dicens. Ego ſuʒ videns. Aſcende ante me in excelſum vt † comedas mecum hodie: ⁊ dimittam te mane: ⁊ omnia que ſunt in corde tuo. idicabo tibi. Et de aſinis quas nudiuſtertius perdidiſti: ne ſollicitus ſis quia inuente ſunt. Et cuius erũt optima queq̃ iſrael? nõne tibi et † omni domui patris tui? Reſpondens autem ſaul ait. Nunquid non filius gemini ego ſum de minima tribu iſrael ⁊ cognatio mea nouiſſima inter omnes familias de tribu beniamin. Quare ergo locutus es mihi ſermonem iſtum? Aſſumens itaq̃ ſamuel ſauleʒ ⁊ puerũ eius introduxit eos in triclinium: ⁊ dedit eis locum in capite eoꝝ qui fuerant inuitati. Erant enim quaſi † triginta viri. Dixitq̃ ſamuel coco. Da partem quaʒ dedi tibi ⁊ precepi vt reponeres ſeorſum apud te. Leuauit autē cocus armuʒ ⁊ poſuit ante ſaul. Dixitq̃ ſamuel. Ecce q̄d remanſit pone ante te: et comede quia de induſtria ſeruatum eſt tibi quando populum vocaui. Et comedit ſaul cum ſamuele in die illa ⁊ deſcēderũt de excelſo in oppidũ. ⁊ locutus eſt cum ſaule in ſolario: † ſtrauitq̃ ſaul in ſolario ⁊ dormiuit. Cumq̃ mane ſurrexiſſent ⁊ iam dies luceſceret vocauit ſamuel ſauleʒ in ſolario dicēs. Surge ⁊ dimittā te. Et ſurrexit ſaul. Egreſſiq̃ ſunt ambo: ipſe videlicet ⁊ Samuel. Cumq̃ deſcenderent in extrema parte ciuitatis ſamuel dixit ad ſaul. Dic puero: vt antecedat nos ⁊ tranſeat. Tu autem ſubſiſte pauliſper: vt indiceʒ tibi verbum domini.

Margin: 3. Reg. 2. et. 13. d. — C — Al[s] + comedatis. — Al[s] + ſuper eſt omn. — D — + Ioſep. ſcribis ſeptuaginta. — i. q. 1. capit. iudices. — 44. di. c. quando. i. arg. d ſacra vnc. c. vnt. co. — + Hebrei non hñt: ſtrauitq̃ ſaul in ſolario ⁊ dormiuit: ſʒ greci addunt.

¶ Ca. Sū. De vnctione ſaulis in regē ⁊ ſignis datis ſibi: ⁊ ꝓcepto expectatiōis: ⁊ de ꝓphetatione ſaulis: ⁊ de confirmatiōne regni eius ppl'i ſorte in maſphat. Ca. X.

A
Infra. 15. c. 75. di. c. i. in ꝑ. exēplo in glo. i. q. 7. §. Item obijcitur. i. q. i. c. ſacrā. ⁊ in. c. dñs. ⁊. c. ꝓphetauit. Supra. 2. g.
Lacedemoniorum regnum oritur. corinthioꝝ regnū oritur.

Tulit aūt ſamuel lenticulā olei ⁊ effudit ſuper caput eius ⁊ deoſculat' eſt eū: ⁊ ait. Ecce vnxit te dñs ſuper hereditatē ſuā in principē ⁊ liberabis populū ſuū de manibus inimicoꝝ eius: qui in circuitu eius ſunt. Et hoc tibi ſignū: q: vnxit te dñs in principē. Cum abieris hodie a me inuenies duos viros iuxta ſepulchꝛū rachel in finibus beniamin in meridie ſaliētes magnas foueas: dicentes tibi. Inuente ſunt aſine ad quas ieras ꝗquirendas: ⁊ intermiſſis pater tuus aſinis ſollicitus eſt ꝓ vobis: ⁊ dicit. Quid faciā de filio meo? Cūq; abieris inde ⁊ vltra tranſieris ⁊ veneris ad quercū thaboꝛ: inuenient te ibi tres viri aſcendentes ad deū in bethel: vnus portans tres hedos: ⁊ alius tres toꝛtas panis: ⁊ alius portans lagenā vini. Cūq; te ſalutauerit dabūt tibi duos panes ⁊ accipies de
B
manu eoꝝ. Poſt hec venies in collē dñi: vbi eſt ſtatio philiſtinoꝝ. Et cū ingreſſus fueris ibi vꝛbē: obuium habebis gregē ꝓphetarū deſcendentiū de excelſo: ⁊ ante eos pſalterium ⁊ tympanum: ⁊ tybiā: ⁊ cytharā: ipſoſq; ꝓphetātes
Tarutiū ciuitas a troianis fundatur.
⁊ inſiliet in te ſpiritus dñi ⁊ ꝓphetabis cum eis ⁊ mutaberis in virū aliū. Quando ergo euenerint ſigna hec oīa tibi fac quecūq; inuenerit manus tua: q: dñs tecum eſt. Et deſcendes ante me in galgala. Ego quippe deſcendam
Infra. 13. b.
ad te vt offeras oblationem: ⁊ immoles victimas pacificas. Septē diebus expectabis donec veniam ad te: ⁊ oſtēdam tibi quid facias. Itaq; cum auertiſſet humerum ſuū vt abiret a ſamuele: immutauit ei deus coꝛ aliud: ⁊ venerunt oīa
Infra. 11. b.
ſigna hec in die illa. Veneruntq; ad predictū collē ⁊ ecce cuneus ꝓphetarum obuius ei. Et inſiliit ſuper eum ſpūs domini ⁊ ꝓphetauit in medio eoꝝ. Videntes autē oēs qui nouerant eum heri ⁊ nudiuſtertius qḋ eſſet cum ꝓphetis ⁊ ꝓphetaret: dixerunt adinuicem. Quenā res accidit filio cis?
C
Infra. 13. d. aīs + in prophetis.
Nū ⁊ ſaul inter ꝓphetas? Rūditq; alius ad alterū dicēs. Et † cis pater † eius? Propterea verſum eſt in prouerbiū
Aīs + quis
Aīs + eorum
Num ⁊ ſaul inter ꝓphetas? Ceſſauit autem ꝓphetare: et venit ad excelſum. Dixitq; patruus ſaul ad eū ⁊ ad puerū eius. Quo abijſtis? Qui rñderūt. Querere aſinas. Quas cum non reppeiſſemus venimus ad Samuelē. Et dixit ei
Piſarum ciuitas a grecis conditur.
patruus ſuus. Indica mihi quid dixerit tibi ſamuel. Et ait ſamuel ad patruū ſuū. Indicauit nobis: q: inuēte eſſent aſine. De ſermone aūt regni non indicauit ei quem locut' fuerat ei ſamuel. Et conuocauit ſamuel populum ad dñm in †
aīs + maſpha
Turonenſis ciuitas a bruto conditur.
maſphat ⁊ ait ad filios iſrael. Hec dicit dñs deus Iſrael. Ego eduxi filios de egypto: et erui vos de manu egyptioꝝ: ⁊ de manu oīm regū ꝗ affligebant vos. Vos aūt hodie ꝓiciſtis dñz deū veſtrū ꝗ ſolus ſaluauit vos de vniuerſis malis ⁊ tribulationib' veſtris. Et dixiſtis. Nequaꝗ: ſʒ
Supra. 8. d. et ſupra. 9. a.
regē cōſtitue ſuper nos. Nūc ergo ſtate coꝛam dño ꝑ tribus veſtras ⁊ ꝑ familias. Et applicauit ſamuel oēs trib' iſrael
D
Aīs + loīs tribus.
Aīs + cecidit cognatio.
+ Quare ſaul ſe abſcōderit. vide ꝑ ioſe. c. 4. li. 6. antiq.
⁊ cecidit † ſoꝛs ſuper tribū beniamin. Et applicuit tribū beniamin ⁊ cognationes eius ⁊ † cecidit ſoꝛs ſuper cognationē methri ⁊ peruenit vſq; ad ſaul filium ci'. Queſierunt ergo eum ⁊ nō eſt inuent' illic. Et cōſuluerūt poſt hec dñm vtrū nam venturus eſſet illuc. Rūditq; dñs. Ecce abſconditus eſt † domi. Cucurrerunt itaq; ⁊ tulerūt eū inde. Stetitq; in medio populi: ⁊ altioꝛ fuit vniuerſo ppl'o ab humero ⁊ ſurſum. Et ait ſamuel ad oēm ppl'm. Certe videtis quē elegit dñs: qm̄ nō ſit ſimilis illi in omni ppl'o. Et clamauit omnis ppl's ⁊ ait. Viuat rex. Locutus eſt aūt ſamuel ad ppl'z legē regni: ⁊ ſcripſit in libꝛo ⁊ repoſuit coꝛam dño. Et dimiſit ſamuel oēm ppl'm ſingulos in domū ſuā. Sed ⁊ ſaul abijt in domum ſuam in gabaa. Et abijt cum eo pars exercit' quorū tetigerat deus coꝛda. Filij vero belial dixerūt. Nū ſaluare nos poterit iſte? Et deſpexerunt eum ⁊ non attulerūt ei munera. Ille vero diſſimulabat ſe audire.

¶ Capi. Summariū. De naas obſidēte iabes galaad: de victoꝛia ſaulis: de aliquibus dicentibus vnde ſaluare poterit iſte. De innouatione regni eius Saul regnat in galgala.

Capitulum. XI.

Et factū eſt quaſi poſt mēſem aſcēdit naas ammonites ⁊ pugnare cepit aduerſuz iabes galaad. Dixerūtq; oēs viri iabes ad naas. Habeto nos federatos ⁊ † ſuiem' tibi. Et rūdit ad eos naas āmonites. In hoc feriā vobiſcū fedus vt eruā oīʒ veſtrū oculos dextros: ponāq; vos oppꝛobꝛiū in vniuerſo iſrael.
A
Aīs + ſuiam'. Vide ioſe. li. 6. anti. c. 6. vbi latius ſcribitur ꝙ hic.
Et dixerunt ad eum ſenioꝛes iabes. Concede nobis ſeptē dies vt mittamus nūcios ad vniuerſos terminos iſrael: et
B
ſi non fuerit qui defendat nos egrediemur ad te. Venerūt ergo nuncij in gabaa ſaulis: ⁊ locuti ſunt verba hec audiente ppl'o. Et leuauit oīs populus vocem ſuā ⁊ fleuit. Et ecce
Supra. 10.
ſaul veniebat ſequens boues de agro et ait. Quid habet ppl's ꝙ ploꝛat? Et narrauerūt ei verba viroꝝ iabes. Et inſiliuit ſpūs dñi in ſaul cū audiſſet verba hec ⁊ iratus eſt furoꝛ eius nimis. Et aſſumens vtrumq; bouē cōcidit in fruſta: miſitq; in oēs terminos iſrael per manum nuncioꝝ dicens: Quicūq; non exierit ⁊ ſecutus fuerit ſaul ⁊ Samuel ſic fiet bobus eius. Inuaſit ergo timoꝛ domini populum: ⁊
C
+ Ioſe. ſcribit ſeptuaginta milia.
egreſſi ſunt quaſi vir vnus: et recenſuit eos in bezech. Fueruntq; filioꝝum iſrael † trecenta milia: viroꝝ autem iuda triginta milia: ⁊ dixerunt nunciis qui venerāt. Sic dicetis viris qui ſunt in iabes galaad. Cras erit vobis ſalus: cū incaluerit ſol. Venerunt ergo nuncij ⁊ nunciauerunt viris iabes. Qui letati ſunt ⁊ dixerunt. Mane exibimus ad vos: ⁊ facietis nobis omne quod placuerit vobis. Et factuz eſt cum dies craſtinus veniſſet: conſtituit ſaul populum ī tres partes. Et ingreſſus eſt media caſtra in vigilia matutina: ⁊ percuſſit ammon vſq; dum incaleſceret dies. Reliqui autē
D
Infra. 15. c. 5. q. 7. §. vlti.
diſperſi ſunt ita vt non relinquerentur ex eis duo pariter. Et ait populus ad ſamuelem. Quis eſt iſte qui dixit: ſaul non regnabit ſuper nos? Date viros ⁊ interficiemus eos. Et ait Saul. Non occidetur quiſꝙ in die hac q: hodie fecit dñs ſalutem in iſrael. Dixit aūt ſamuel ad populum. Venite ⁊ eamus in galgala: ⁊ innouemus ibi regnum. Et perrexit omnis populus in Galgala: ⁊ fecerunt ibi regem ſaul coꝛam domino in galgala. Et immolauerunt ibi victimas pacificas coꝛam domino. Et letatus eſt ibi ſaul: ⁊ cuncti viri iſrael nimis.

¶ Ca. Sum. De innocētia ⁊ manſuetudine ſamuelis. De coꝛreptione populi: de ſignis datis de celo. Ca. XII.

A
Dixit autem ſamuel ad vniuerſuʒ iſrael. Ecce audiui vocē veſtrā iuxta oīa que locuti eſtis ad me: ⁊ cōſtitui ſuper vos regem. Et nunc rex gradit' ante vos. Ego aūt ſenui et incanui. Porro filij mei vobiſcū ſunt. Itaq; cōuerſat' coꝛam vobis ab adoleſcentia mea vſq; ad hanc diem: ecce pꝛeſto ſum. Loquimini de me coꝛam dño et coꝛam xp̄o eius vtrum bouem cuiuſꝙ tulerī: aut aſinum: ſi quempiā calūniat' ſum ſi oppꝛeſſi aliquem ſi de manu cuiuſꝙ munus accepi: ⁊ cōtēnam: illud hodie reſtituamq; vobis. Et dixerunt. Non es calūniat' nos: neq;
Eccle. 15. c.
oppꝛeſſiſti: neq; tuliſti de manu alicuius quippiā. Dixitq; ad eos. Teſtis eſt dñs aduerſum vos ⁊ teſtis chꝛiſtus eius in die hac: quia non inueneritis in manu mea quippiaʒ. Et
B
aīs + ſuper eſt adeſt.
dixerunt. Teſtis. Et ait ſamuel ad ppl'm. Dominus qui fecit Moyſen ⁊ aarō ⁊ eduxit patres noſtros de terra egypti † adeſt. Nūc ergo ſtate vt iudicio cōtēdā aduerſum vos coꝛam domino de oībus miſericoꝛdijs dñi: quas fecit dñs vobiſcum

Gene.46. vobiſcum ⁊ cum patribus veſtris. quomodo iacob ingreſſus eſt in egyptū ⁊ clamauerunt patres veſtri ad dñm: ⁊ miſit dñs moyſen ⁊ aaron ⁊ eduxit patres veſtros de egypto
Iudi.4.a. ⁊ collocauit eos in hoc loco. Qui obliti ſunt dñi dei ſui: et tradidit eos in manu ſiſare magiſtri militie regis aſoꝛ ⁊ in manu philiſtinoꝝ: ⁊ i manu regis moab: ⁊ pugnauerūt aduerſus eos. Poſtea autē clamauerūt ad dñm ⁊ dixerunt. Peccauimus: qꝛ dereliquim⁹ dominū ⁊ ſeruiuimus baalim ⁊ aſtaroth. Nunc ergo erue nos de manu inimicoꝛum
Iudi.6.c. Alꝭ ✝ bedan noſtroꝛū ⁊ ſeruiemus tibi. Et miſit dominus hierobaal: et
Aliꝭ ✝ bedan eſt ſanſon. ✝ badan: et barach iepthe et ſamuel: et eruit vos de manu inimicoꝝ veſtroꝝ per circuitum ⁊ habitaſtis confidenter.
C
Supra.8.d.et ſupra.10.c. Uidentes aūt qꝛ naas rex filioꝛum ammon veniſſet aduerſum vos: dixiſtis mihi. Nequaq̄: ſed rex imperabit nobis cū dñs deus veſter regnaret in vobis. Nunc ergo preſto eſt rex veſter quē elegiſtis ⁊ petiſtis. Ecce dedit vobis dominus regem. Si timueritis dñm ⁊ ſeruieritis ei: ⁊ audieritis vocē eius: ⁊ non exaſperaueritis os dñi eritis ⁊ vos: et rex qui imperat vobis ſequentes dñm deum veſtrum. Si aūt non audieritis vocē dñi: ſed exaſperaueritis ſermones eius erit manus dñi ſuper vos ⁊ ſuper patres veſtros. Sz ⁊ nunc ſtate et videte rem iſtam grandem quam factur⁹ eſt dominus in conſpectu veſtro. Nunquid non meſſis tritici eſt hodie? Inuocabo dominū ⁊ dabit voces ⁊ pluuias: et ſcietis ⁊ videbitis: qꝛ grande malum feceritis vobis in cōſpectu dñi petentes ſuper vos regem. Et clamauit ſamuel
D ad dñm: ⁊ dedit dominus vocem ⁊ pluuias in die illa. Et timuit omnis populus nimis dñm ⁊ ſamuelem. Et dixit vniuerſus populus ad ſamuelem. Oꝛa pro ſeruis tuis ad dominum deum tuum vt non moꝛiamur. Addidimus eñi vniuerſis peccatis noſtris malum: vt peteremus nobis regē. Dixit autem ſamuel ad populum. Nolite timere: vos feciſtis vniuerſum malum hoc. Uerumtamen nolite recedere a tergo dñi: ſed ſeruite dño in omni coꝛde veſtro: ⁊ nolite declinare poſt vana que nō proderunt vobis: neq̄ eruēt vos qꝛ vana ſunt ⁊ non derelinquet dñs populum ſuum ꝓpter nomen ſuum magnum: qꝛ iurauit dñs facere vos ſibi populum. Abſit aūt a me hoc peccatū in dño vt ceſſē oꝛare pro vobis: ⁊ docebo vos viam bonam ⁊ rectam. Igitur timete dominum ⁊ ſeruite ei in veritate: et ex toto coꝛde veſtro. Uidiſtis enim magnifica que in vobis geſſerit dominus: quod ſi perſeueraueritis in malicia et vos et rex veſter pariter peribitis.

Capituli Summarium. De philiſteis percuſſis a ſaule et ionatha ⁊ iterū congregatis: de filiis iſrael qui abſconderunt ſe in antris: de holocauſto ſaulis: de repꝛehenſione eius a Samuele: non ſtabit regnum eius: de diuiſione regni: de tribus cuneis philiſtinoꝝ poſt tranſgreſſionem patris: de armoꝛum defectu in iſrael niſi in ſaule ⁊ Jonatha.

Capitulum. XIII.

A
FIlius vnius anni erat ſaul cum regnare cepiſſet: duobus autem annis regnauit ſup iſrael. Et elegit ſibi ſaul tria milia de iſrael. Et erant cum ſaul duo milia in ✝ mach
Alꝭ ✝ machimas.
mas ⁊ in monte bethel: mille aūt cum ionatha in gabaa beniamin. Porro ceterū po
Alꝭ ✝ gabaad vel gabaath. vide ioſe.c.7. li.6.antiq.
pulum remiſit vnumquēq̄ in tabernacula ſua. Et percuſſit ionathas ſtationem philiſtinoꝛum que erat in gabaa. Qđ cum audiſſent philiſtijm: ſaul cecinit buccina in omni terra dicens. Audiant hebꝛei ⁊ vniuerſus iſrael audiuit huiuſcemodi famam: percuſſit ſaul ſtationem philiſtinoꝛum. Et
Ioſe. in h̄ numero diſcoꝛdat. vide eum.
erexit ſe iſrael aduerſus philiſtijm. Clamauit ergo popul⁹ poſt ſaul in galgala: ⁊ philiſtijm congregati ſunt ad prelian dum contra iſrael: triginta milia curruū: ⁊ ſex milia equitum: ⁊ reliquum vulgus ſicut arena que eſt in littoꝛe maris
Alꝭ ✝ machimas.
plurima. Et aſcendentes caſtrametati ſunt in ✝ machmas: ad oꝛientem bethauen. Quod cum vidiſſent viri iſrael ſe in arto poſitos (afflictus eñi erat populus) abſconderunt ſe in ſpeluncis: ⁊ in abditis: in petris q̄ ⁊ in antris ⁊ in ciſternis. Hebꝛei autem tranſierunt ioꝛdanem in terram gad et
B
Supra.10.b.
galaad. Cūq̄ adhuc eſſet ſaul in galgala: vniuerſus populus perterritus eſt qui ſequebať eū. Et expectauit ſeptem diebus iuxta placitū ſamuelē: ⁊ non venit ſamuel in galgala. Dilapſuſq̄ eſt populus ab eo. Ait ergo ſaul. Afferte mihi holocauſtum ⁊ pacifica. Et obtulit holocauſtū. Cumq̄ cōpleſſet offerens holocauſtū ecce Samuel veniebat. Et egreſſus eſt ſaul obuiā ei vt ſalutaret eū. Locutuſq̄ ē ad eū ſamuel. Quid feciſti. Reſpondit ſaul. Quia vidi qꝛ popul⁹ dilaberet a me: ⁊ tu non veneras iuxta placitos dies. Porro philiſtijm ꝯgregati fuerāt in ✝ machmas: dixi. Nūc deſcendent philiſtijm ad me in galgala: ⁊ faciē dñi non placaui. Neceſſitate compulſus obtuli holocauſtū ✝ dño. Dixit q̄ ſamuel ad ſaul. Stulte egiſti: nec cuſtodiſti mandata dñi dei tui que precipi tibi. Quod ſi non feciſſes: iam nunc preparaſſet dñs regnum tuum ſuper iſrael in ſempiternū. Sz nequaq̄ regnū tuum vltra conſurget. Queſiuit dñs ſibi virum iuxta coꝛ ſuum ⁊ precepit ei dñs vt eſſet dux ſuper populum ſuū: eo qđ nō ſeruaueris que precepit dñs. Surrexit aūt ſamuel ⁊ aſcendit de galgalis in gabaa beniamin.
C
Alꝭ ✝ machimas.
Alꝭ ✝ ſupereſt domino.
Gene.31.d.
2.Para.16.c.
Et reliqui populi aſcenderunt poſt ſaul obuiam populo: q̄ expugnabant eos venientes ✝ de galgala in gabaa in colle
Alꝭ ✝ ex.
beniamin. Et recenſuit ſaul populū qui inuēti fuerant cum eo quaſi ſexcētos viros: ⁊ ſaul ⁊ ionathas filius ei⁹: populuſq̄ qui inuentus fuerat cum eis erat in gabaa beniamin. Porro philiſtijm cōſederāt in ✝ machmas. Et egreſſi ſunt
D
Alꝭ ✝ machimas.
ad preliādū de caſtris philiſtinoꝛum tres cunei. Unus cuneus pergebat contra viā effraim ad terrā ſaul. Porro ali⁹ ingrediebatur per viā bethoꝛon. Tertius autem verterat ſe ad iter termini in terra ſabba imminentis vallis ſeboim cōtra deſertum. Porro faber ferrarius non inueniebatur in omni terra iſrl. Cauerant eñi philiſtijm ne foꝛte facerent hebꝛei gladium aut lanceā. Deſcēdebat ergo oīs iſrael ad philiſtijm vt exacueret vnuſquiſq̄ vomerē ſuū ⁊ ligonē ⁊ ſecurim ⁊ tridentē ⁊ ſarculum. Retuſe itaq̄ erant acies vomerum ⁊ ligonum ⁊ tridentiū ⁊ ſecuriū vſq̄ ad ſtimulū coꝛrigendū. Cūq̄ veniſſet dies prelij: non eſt inuentus enſis ⁊ lācea in manu toti⁹ populi qui erat cū ſaul ⁊ ionatha excepto ſaul ⁊ ionatha filio eius. Egreſſa eſt aūt ſtatio philiſtinoꝝ: vt ✝ tranſcenderet in ✝ machmas.
Alꝭ ✝ trāſcenderent.
Alꝭ ✝ machimas.

Cap. Summa. De ionatha ⁊ armigero eius q̄ aſcēdūt ad philiſtijm: dat ſignū armigero qꝛ tradať philiſtijm i manus eoꝝ: in modo loquendi: de victoꝛia eius: de adiuratione populi facta a ſaule: de melle guſtato a ionatha: qui foꝛte deprehenditur: ⁊ a moꝛte per populum liberatur. Noīa generis ſaulis ⁊ quoꝛumdā de familia. Cap. XIIII.

A
Quae hic ſequunť ſcribit ioſe. lib.7. an. ca.7. in nullo pene diſcoꝛdans.
ET accidit in quadam die vt diceret ionathas filius Saul ad adoleſcentem armigerum ſuum. Ueni ⁊ tranſeamus ad ſtationem philiſtinoꝝ que eſt trās locum illum. Patri autem ſuo hoc ipſum non indicauit. Porro Saul moꝛabatur in extrema parte gabaa ſub malogranato que erat in agro gabaa. Et erat populus cum eo quaſi ſexcentoꝝ viroꝛum. Et achias filius achitob fratris ichabod filij phinees qui oꝛtus fuerat ex hely ſacerdote domini in ſylo: poꝛtabat ✝ ephot. Sz ⁊ populus ignoꝛabat quo iſſet ionathas. Erant autē inter aſcenſus per quos nitebatur Jonathas tranſire ad ſtationem philiſtinoꝛum eminentes petre ex vtraq̄ parte ⁊ quaſi in modum dentium ſcopuli hinc inde prerupti. Nomen vni boſes: ⁊ nomen alteri Sene. Unus ſcopulus pꝛominēs ad aquilonē ex aduerſo ✝ machmas: ⁊ alter ad meridiem contra gabaa. Dixit autem ionathas ad adoleſcentem armigerum ſuum. Ueni tranſeamus ad ſtationē incircūciſoꝝ
Alꝭ ✝ ephod.
Sicetiā deſcribit locum iſtū Joſephus.
Alꝭ ✝ machimas.

rū hoꝛum ſi foꝛte faciat dñs pro nobis:qꝛ non eſt domino
alſ.+ in multitudine. difficile ſaluare vel in † multis vel in paucis. Dixitqꝫ ei ar-
miger ſuus. Fac oīa que placēt aīo tuo. Perge quo cupis
B ⁊ ero tecum † vbicūqꝫ volueris. Et ait ionathas. Ecce nos
alſ.+ego. alſ.+quocūqꝫ. tranſimus ad viros iſtos. Cūqꝫ apparuerimus eis: ſi tali-
ter locuti fuerint ad nos: manete donec veniamus ad vos:
ſtemus in loco noſtro: nec aſcendamus ad eos. Si autē di-
xerint aſcendite ad nos: aſcendamus ad eos: quia tradidit
alſ.+iſrael. eos dñs in manibus † noſtris. Hoc erit nobis ſignum. Ap-
Judicū.14.c paruit igitur vterqꝫ ſtationi philiſtinoꝝ. Dixeruntqꝫ phili-
ſthim. En hebꝛei egrediuntur de cauernis in quibus abſcō-
diti fuerant. Et locuti ſunt viri de ſtatione ad ionatham et
ad armigerum eius. Dixeruntqꝫ. Aſcendite ad nos: ⁊ oſtē-
1.Mach.4.d. demus vobis rem. Et ait ionathas ad armigerum ſuum.
Aſcendamus. Sequere me. Tradidit enim dñs eos in ma-
nus iſrael. Aſcendit autem ionathas manibus ⁊ pedib9 re-
ptans. ⁊ armiger eius poſt eum. Itaqꝫ cum vidiſſent faciē
ionathe alij cadebant ante ionathan: alios armiger ei9 in-
terficiebat ſequens eum. Et facta eſt plaga pꝛima qua per-
cuſſit ionathas ⁊ armiger eius quaſi viginti viroꝛum i me-
dia parte iugeris quam par boum in die arare conſueuit.
C Et factum eſt miraculū in caſtris ⁊ per agros. Sed ⁊ om-
nis populus ſtationis eoꝛum qui ierant ad pꝛedandum ob-
ſtupuit ⁊ conturbata ſunt caſtra. Et accidit quaſi miracu-
lum a deo. Et reſpexerunt ſpeculatoꝛes ſaul qui erant ī ga-
baa. Beniamin. et ecce multitudo pꝛoſtrata: ⁊ huc illucqꝫ
diffugiens. Et ait ſaul populo qui erat cum eo. Requirite
⁊ videte quis abierit ex nobis. Cūqꝫ requiſiſſet repertum
eſt non adeſſe Jonathan ⁊ armigerum eius. Et ait ſaul ad
achiam. Applica arcam domini. Erat enim ibi arca domi-
ni in die illa cum filijs iſrael. Cumqꝫ loqueretur ſaul ad ſa-
cerdotum: tumultus magnus exoꝛtus eſt in caſtris philiſti-
noꝛum. Creſcebatqꝫ paulatim ⁊ clarius reſonabat. Et ait
ſaul ad ſacerdotem. Contrahe manum tuam. Cōclamauit
ergo ſaul ⁊ omnis populus qui erat cum eo ⁊ venerūt vſqꝫ
ad locum certaminis. Et ecce verſus fuerat gladius vniuſ-
cuiuſqꝫ ad pꝛoximum ſuū: ⁊ cedes magna nimis. Sed ⁊ he-
bꝛei qui fuerant cum philiſthijm heri ⁊ nudiuſtertius aſcēde-
rantqꝫ cum eis in caſtris: reuerſi ſunt vt eſſent cum iſrael: ⁊
his qui erāt cum ſaul ⁊ ionatha. Omnes quoqꝫ iſraelite q̄
D ſe abſconderāt in monte effraim audiētes ꝙ fugiſſent phi-
liſtei: ſociauerunt ſe cum ſuis in pꝛelio. Et erant cum Saul
quaſi decem milia viroꝛum. Et ſaluauit dominus deus Iſ-
rael in die illa. Pugna autem peruenit vſqꝫ ad bethauem.
Et viri iſrael ſociati ſunt ſibi ī die illa. Adiurauit aūt Saul
populū dicens. Maledictus vir qui comederit panē vſqꝫ
ad veſperum: donec vlciſcar de inimicis meis. Et non man-
Infra eodem. ducauit vniuerſus populus panē. Omniſqꝫ terre vulgus
venit in ſaltum in quo erat mel ſup faciem agri. Ingreſſus
eſt itaqꝫ populus ſaltum ⁊ apparuit fluēs mel: nulluſqꝫ ap-
plicuit manum ad os ſuum. Timebat eniꝫ populus iuramē-
tum. Poꝛro ionathas non audierat cum adiuraret pater
eius populum. Extenditqꝫ ſummitatem virge quam ha-
bebat manu ⁊ intingit in fauum mellis et conuertit in ma-
Supra eodē. num ſuam ad os ſuum: ⁊ illuminati ſunt oculi eius. Reſpō-
denſqꝫ vnus de populo ait. Iureiurando cōſtringit pater
tuus ppłm dicens. Maledictus vir qui comederit panem
hodie. Defecerat autē ppłs. Dixitqꝫ ionathas: Turbauit
pater meus terrā. Vidiſtis ipſi: quia illuminati ſunt oculi
mei: eo ꝙ guſtauerim paululum de melle iſto: quātomagis
E
alſ.+ machbinas. ſi comediſſet populus de pꝛeda inimicoꝛum ſuoꝝ q̄ reppe-
rit? Nonne maioꝛ plaga facta fuiſſet in philiſthijm? Percuſ-
ſerunt ergo in die illa philiſteos † a machinis vſqꝫ in hay-
lon. Defatigatus eſt autē ppłs nimis: ⁊ verſus ad pꝛedā tu-
lit oues ⁊ boues: ⁊ vitulos: ⁊ mactauerūt in terra. Come-
ditqꝫ populus cum ſanguine. Nunciauerunt autem ſauli

dicētes. ꝙ populus peccaſſet dño: comedens cum ſanguine.
Qui ait. Pꝛeuaricati eſtis: voluite ad me iā nūc ſaxū grā-
de. Et dixit ſaul. Diſpergimini in vulg9 ⁊ dicite eis vt ad- alſ.+ veterem.
ducat ad me vnuſquiſqꝫ bouem ſuum arietem: ⁊ occidite ſu-
per iſtud: ⁊ † veſcimini ⁊ nō peccabitis dño comedētes cū
ſanguine. Adduxit itaqꝫ oīs ppłs vnuſquiſqꝫ bouē in ma- alſ.+ ſuper
nu ſua vſqꝫ ad noctem ⁊ occiderunt ibi. Edificauit aūt ſaul pꝛimum.
altare dño. Tuncqꝫ † pꝛimum cepit edificare altare dño.
Et dixit ſaul. Irruamus ſuper philiſteos nocte et vaſtem9 F
eos vſqꝫ dum illuceſcat mane: nec relinquam9 ex eis virū.
Dixitqꝫ popul9. Omne q̄d bonū tibi videt in oculis tuis
fac. Et ait ſacerdos. Accedamus huc ad deum. Et conſu- alſ.+ pſequar.
luit ſaul dñm dicens. Num † perſequar philiſthijm? Si tra- alſ.+ manus. Infra.28.a.
des eos in † manu iſrael? Et non reſpondit ei in die illa.
Dixitqꝫ ſaul. Applicate huc vniuerſos angulos populi: et 22.q.2.§.ſi.
ſcitote ⁊ videte per quem acciderit hoc peccatum hodie.
Viuit dñs ſaluatoꝛ iſrael: qꝛ ſi per ionathan filium meū fa-
ctum eſt abſqꝫ retractatione moꝛietur. Ad quod nullus cō-
tradixit ei de omni populo. Et ait ad vniuerſuꝫ iſrael. Se- 3.q.7.§.ſi.
paramini vos in partem vnam ⁊ ego cū ionatha filio meo 9.2.§.2.
ero in parte altera. Reſponditqꝫ populus iſrael ad ſaul.
Quod bonum tibi videtur in oculis tuis fac. Et dixit ſaul
ad dñm deuꝫ iſrael. Dñe deus iſrael da iudiciū quid eſt q̄d
non reſpōderis ſeruo tuo hodie? Si in me aut in ionatha
filio meo eſt iniquitas hec: da oſtenſionem. Aut ſi hec iniq̄-
tas eſt in populo tuo da ſanctitatē. Et depꝛehenſus eſt io- Joſue.7.c.
nathas ⁊ ſaul: populus aūt exiuit. Et ait ſaul. Mittite ſoꝛ- G
tem inter me ⁊ inter ionathan filium meum: ⁊ captus eſt io-
nathas. Dixit aūt ſaul ad ionathā. Indica mihi quid fece-
ris? Et ⁊ īdicauit ei ionathas ⁊ ait. Guſtās guſtaui iſūmita-
te virge que erat in manu mea paululuꝫ mellis: ⁊ ecce ego Infra.22.c.
moꝛioꝛ. Et ait ſaul. Hec faciat mihi deus: ⁊ hec addat: qꝛ
moꝛte moꝛieris ionatha. Dixitqꝫ popul9 ad ſaul. Ergo ne
ionathas moꝛietur: qui fecit ſalutē hanc magnaꝫ in iſrael?
Hoc nephas eſt. Viuit dñs: ſi ceciderit capillus de capite
eius in terram qꝛ cū deo operatus eſt hodie. Liberauit er- 23.q.2.§.ſi.
go populus ionathan vt non moꝛeretur. Receſſitqꝫ Saul q.1.in.fum.
nec perſecutus eſt philiſthijm. Poꝛro Philiſthijm abierunt de iuretu.c.ſi
in loca ſua. At ſaul confirmato regno ſup iſrael pugnabat chriſtus.
per circumitum aduerſuꝫ oēs inimicos eius contra moab 26.q.2.§.ſed quoqꝫ.
⁊ filios ammon ⁊ edom ⁊ reges ſoba: ⁊ philiſteos. ⁊ quocū- de ma. ⁊ ob.
qꝫ ſe verterat ſuperabat. Congregatoqꝫ exercitu percuſſit cap. 2.
amalech ⁊ eruit iſrael de manu vaſtatoꝛum eius. Fuerunt alſ.+ me...
autem filij ſaul: ionathas ⁊ ioſui: ⁊ melchiſua: ⁊ nomia dua-
rum filiarum eius: nomen pꝛimogenite † Merob: ⁊ nomē Supra.9.
minoꝛis. Michol: ⁊ nomen vxoꝛis ſaul achinoeꝫ: filia achi- 1.para.8.c.
maas. Et nomen pꝛincipis militie eius abner filius Ner:
patruelis ſaul. Poꝛro cis fuerat pater ſaul ⁊ ner pater ab-
ner filius abiel. Erat autem bellum potens aduerſum phi-
liſteos omnibus diebus ſaul. Nā quēcūqꝫ viderat ſaul vi-
rum foꝛtem ⁊ aptum ad pꝛelium ſociabat eum ſibi.

Cap. Summa. De pꝛecepto dato ſauli vt deleret ama-
lech: de trāſgreſſione eius: qꝛ pepercit agag regi: de cōmē-
datione obedientie: de expulſione ſaulis de regno ſamuel
luget ſaul. Ca.XV. A

Et dixit ſamuel ad ſaul. Me miſit dñs: vt 1.q.1.c. dñs.
vngerem te in regeꝫ ſuper populū ei9 iſrł. 8.q.1.c. audacter.
Nūc ergo audi vocem dñi. Hec dicit dñs Exodi.17.d.
exercituū. Recenſui quecunqꝫ fecit ama- 1.q.4.§.item pctō ciuiū.
lech Iſraeli. Quomodo reſtitit ei in via cū item pctō amalechitarum.
aſcenderet de egypto. Nunc ergo vade et 2.q.7.§.item
percute amalech: et demolire vniuerſa eius. Non parcas balaā. in fine.
ei et non concupiſcas ex rebus ipſius aliquid: ſed interfice
a viro vſqꝫ ad mulierem. Et paruulum atqꝫ lactantem bo-
uem ⁊ ouem: camelum et aſinum. Pꝛecepit itaqꝫ ſaul ppło

et recenſuit

Ioſep. in hoc numero diſcordat. vide eũ. c. viij. lib. vj. ãti. ⁊ receſſuit eos quaſi agnos ducẽta milia peditũ et decẽ mi-
lia viroꝝ iuda. Cũqꝫ veniſſet ſaul vſqꝫ ad ciuitatẽ amalech
tetendit inſidias in torrẽte: Dixitqꝫ ſaul cyneo. Abite rece
B dite atqꝫ diſcedite ab amalech ne forte inuoluã te cũ eo. Tu
enim feciſti miam cum oĩbus filijs iſrael: cum aſcẽderẽt de
egypto. Et receſſit cyneus de medio amalech. Percuſſitqꝫ
Alš + veniens aſa + ad aſſur ſaul amalech ab euila donec † venit † aſſur que eſt e regiõe
egypti. Et apprehendit agag regem amalech viuum. Om-
ne autem vulgus interfecit in ore gladij. Et pepercit ſaul et
populus agag ⁊ optimis gregibus ouium ⁊ armentorum:
⁊ veſtibus ⁊ arietib' ⁊ vniuerſis que pulchra erant: nec vo
luerunt diſperdere ea. Quicqd vo vile fuit ⁊ reprobũ hoc
Gen. 6. b eodem. demoliti ſunt. Factum eſt autem verbũ dñi ad ſamuelẽ di-
cens: Penitet me quod conſtituerim Saul regem: qꝛ dere
C liquit me ⁊ verba mea opere non impleuit. Contriſtatuſqꝫ
eſt ſamuel: ⁊ clamauit ad dñm tota nocte. Cumqꝫ de nocte
ſurrexiſſet ſamuel vt iret ad ſaul mane nunciatum eſt ſamue
Deuter. 20. d. li: eo quod veniſſet ſaul in carmelum ⁊ erexiſſet ſibi fornicem
triumphalem: ⁊ reuerſus tranſiſſet: deſcendiſſetqꝫ ĩ galga-
la. Venit ergo ſamuel ad ſaul ⁊ ſaul offerebat holocauſtum
domino de initijs predarũ que attulerat de amalech. Et cũ
veniſſet ſamuel ad ſaul dixit ei ſaul. Benedictus tu domino
Impleui verbũ domini. Dixitqꝫ ſamuel. Et que eſt hec vox
gregũ q̃ reſonat ĩ auribus meis ⁊ armẽtoꝝ quã ego audio.
Et ait ſaul. De amalech adduxerunt ea. Pepercit enim po
pulus melioribus ouibus ⁊ armentis: vt immolarẽtur do-
mino deo tuo: reliqua vero occidimus. Ait autem Samuel
ad ſaul. Sine me ⁊ indicabo tibi que locut' ſit domin' ad
me nocte. Dixitqꝫ ei. Loquere. Et ait Samuel. Nonne cũ
paruulus eſſes in oculis tuis: caput in tribubus Iſrael fa-
Alš + via. ctus es? Vnxitqꝫ dominus in regem ſuper iſrael ⁊ miſit te
dominus in † viam ⁊ ait. Vade ⁊ interfice peccatores ama-
lech: ⁊ pugnabis contra eos vſqꝫ ad internitionem eorum.
E Quare ergo non audiſti vocem domini: ſed verſus ad pre-
Eccle. 4. d. q. 1. c. ſciẽdũ. dam es et feciſti malum in oculis domini? Et ait Saul ad
diſt. §. verũ Samuelem. Immo audiui vocem domini: et ambulaui in
... ũd p̃ſby via per quam miſit me dominus ⁊ adduxi agag regem ama-
lech: et amalech interfeci. Tulit autem de preda populus:
q. 4. §. item peccato ariolandi et pythonis oues ⁊ boues primitias eorum que ceſa ſunt vt immolet do
mino deo ſuo in galgalis. Et ait Samuel. Nunquid vult
q. 7. c. illud dominus holocauſta ⁊ victimas: ⁊ non potius vt obediat
precepis. voci domini? Melior eſt enim obedientia quam victime: ⁊
de molo. cap. illud auſcultare magis q̃ offerre adipem arietum: quoniam qua
q. 7. c. fin. ibi cum eſſet ſi peccatum ariolandi eſt repugnare: ⁊ quaſi ſcelus idola-
Supra. 11. c. trie nolle acquieſcere. Pro eo ergo quod abiecisti ſermonẽ
domini: abiecit te dominus ne ſis rex. Dixitqꝫ ſaul ad Sa-
F muelẽ. Peccaui quia preuaricatus ſum ſermonem domini
⁊ verba tua: timens populum ⁊ obediens voci eorum. Sed
nunc porta queſo peccatum meum ⁊ reuertere mecum: vt
adorem dominum ⁊ ait Samuel ad ſaul. Non reuertar te-
cum: quia proiecisti ſermonem domini: ⁊ proiecit te domi-
nus ne ſis rex ſuper iſrael. Et conuerſus eſt ſamuel: vt abi-
ret. Ille autem apprehendit ſummitatem pallij eius que et
ſciſſa eſt. Et ait ad eum ſamuel. Scidit dominus regnum iſ-
rael a te hodie: ⁊ tradidit illũd proximo tuo meliori te. Por-
ro triumphator in iſrael non parcet: ⁊ penitudine non flecte
...tra. 18. c. tur. Neqꝫ enim homo eſt vt agat penitentiam. At ille ait.
Peccaui. Sed nunc honora me coram ſenioribus populi
mei: ⁊ coram Iſrael ⁊ reuertere mecum vt adorem dominũ
G deum tuum. Reuerſus ergo ſamuel ſecutus eſt ſaulem. Et
q. 4. c. pre- ſeuerat. adorauit ſaul dominum. Dixitqꝫ Samuel. Adducite ad me
agag regem amalech. Et oblatus eſt ei agag pinguiſſimus
...ꝫ hebreorũ ... ioſephum tremens ⁊ dixit agag. Siccine ſeparat amara mors. Et ait
ſamuel. Sicut fecit abſqꝫ liberis mulieres gladius tuus: ſic
abſqꝫ liberis erit inter mulieres mater tua. Et in fruſta cõ-
cidit eum Samuel coram domino in galgalis. Abijt autem

ſamuel in ramatha. Saul vero aſcendit in domum ſuam in 23. q. 5. poſt. c
† gabaa. Et non vidit ſamuel vltra Saul: vſqꝫ in diem mor reos.
tis ſue. Veruntamen lugebat ſamuel ſaul: qm̃ dominus pe- al + gabaoth
nitebat quod conſtituiſſet regem ſaul ſuper iſrael. 2. q. 7. §. itẽ. c balaã. ante fi 1. q. 4. §. item peccator.

¶ Ca. Sum. De vnctione dauid in regem in domo patris
ſui. De ſpiritu nequam qui vexabat ſaul: de dauid qui percu
tiebat citharam.
Ca. XVIj

A
Dixitqꝫ dominus ad ſamuelem. Vſquequo De pen. di. 1. c predixerat.
tu luges ſaul: cum ego proiecerim eum: ne
regnet ſuper iſrael. Imple cornu tuũ oleo Ioſeph' li. vj anti. c. ix. ſcri
⁊ veni vt mittam te ad yſai bethleemitem. bit que hic d
Prouidi enim in filijs eius mihi regem. Et cuntur.
ait ſamuel. Quo vadam? Audiet enim ſaul
⁊ interficiet me. Et ait dñs. Vitulum de armento tolles in
manu tua ⁊ dices. Ad immolandum dño veni. Et vocabis
yſai ad victimam ⁊ ego oſtendam tibi quid facias ⁊ vnges
quẽcumqꝫ monſtrauero tibi. Fecit ergo ſamuel ſicut locut'
eſt ei dñs. Venitqꝫ in bethleem. Et admirati ſunt ſeniores 3. Regum. 2. c
ciuitatis: occurrentes ei. Dixeruntqꝫ. Pacificus ne eſt in- Leui. 20. b.
greſſus tuus? ⁊ ait. Pacificus. Ad immolandum domino Ioſue. 3. b.
veni. Sanctificamini ⁊ venite mecum vt immolem. Sancti B
ficauit ergo yſai ⁊ filios eius ⁊ vocauit eos ad ſacrificium.
Cumqꝫ ingreſſi eſſent vidit eliab ⁊ ait. Nunc coram dño eſt
chriſtus eius. Et dixit dñs ad ſamuelem. Ne reſpicias vul
tum eius: neqꝫ altitudinẽ ſtature eius: quoniam abieci eum
nec iuxta intuitum hoĩs ego iudico. Homo enim videt ea
q̃ parent: dñs autẽ intuetur cor. Et vocauit yſai aminadab
⁊ adduxit eum coram ſamuel: Qui dixit. Nec hunc elegit
dñs. Adduxit autem yſai ſamma de quo ait. Etiam hũc nõ
elegit dñs. Adduxit itaqꝫ yſai ſeptem filios ſuos coram ſa-
muel ⁊ ait Samuel ad yſai. Non elegit dominus ex iſtis.
Dixitqꝫ ſamuel ad yſai. Nunquid iam completi ſunt filij.
Qui reſpondit. Adhuc reliquus eſt paruul': ⁊ paſcit oues
Et ait ſamuel ad yſai. Mitte ⁊ adhuc eũ. Nec enim diſcũ- C
bemus priuſq̃ huc ille veniat. Miſit ergo ⁊ adduxit eum.
Erat autẽ rufus ⁊ pulcher aſpectu: decoraqꝫ facie: ⁊ ait do Gene. 39. b.
minus. Surge ⁊ vnge eum: ipſe eſt enim. Tulit ergo Sa 2. Regũ. 7. b.
muel cornu olei ⁊ vnxit eum in medio fratrum eius. Et di- 75. di. c. 1. in ꝓ. exẽplo.
rectus eſt ſpiritus dñi a die illa in dauid ⁊ deinceps. Sur- 78. d. 5. hoc re
genſqꝫ ſamuel abijt in ramatha. Spiritus autem domini re- gulariter.
ceſſit a ſaul: et exagitabat eum ſpiritus nequam a domino. De pe. di. 2. §.
Dixeruntqꝫ ſerui ſaul ad eum. Ecce ſpiritus domini malus opponitur.
exagitat te. Iubeat dominus noſter † rex ⁊ ſerui tui q̃ co- 2 qõ. 7. §. item Dauid.
ram te ſunt querent hominem ſcientem pſallere cithara: vt Alš + ſuper- eſt rex.
quando arripuerit te ſpiritus domini malus pſallat manu
ſua ⁊ leuius feras. Et ait ſaul ad ſeruos ſuos. Prouidete Supra. 10. a.
ergo mihi aliquem bene pſallentem: ⁊ adducite eum ad me. Pſal. 77.
Et reſpondens vnus de pueris ait. Ecce vidi filium yſai be- Actuum. 13. d.
thleemitem ſcientem pſallere ⁊ fortiſſimum robore et virum D
bellicoſum ⁊ prudentem in verbis ⁊ virum pulchrum et do
minus eſt cum eo. Miſit ergo ſaul nuncios ad yſai dicens.
Mitte ad me dauid filiũ tuũ qui eſt in paſcuis. Tulit itaqꝫ
yſai aſinũ plenũ panibus et lagenam vini ⁊ hedum de ca-
pris vnum: ⁊ miſit per manum dauid filij ſui ſauli. Et venit
Dauid ad Saul: et ſtetit coram eo. At ille dilexit eum ni-
mis: et factus eſt eius armiger. Miſitqꝫ Saul ad yſai di- Alš + accipie bat.
cens. Stet dauid in conſpectu meo. Inuenit enim gratiam De pe. diſ. 1. §.
in oculis meis. Igitur quandocumqꝫ ſpiritus domini ma- deniqꝫ. ibi ſaul
lus † arripiebat ſaul dauid tollebat citharã et percutiebat vexatus eſt.
manu ſua ⁊ refocillabatur † ſaul ⁊ leui' habebat. Recede- Alš + ſupeſt Saul.
bat enim ab eo ſpiritus malus.

¶ Capituli Summarium. De bello Philiſtijm contra
Iſrael. De victoria Dauid contra Goliam.

Capitulum. XVII.

B
Alſ + ſocho. De his. q̃ hic ſequuntur vi-de Joſe.li. vi. antiquitatum capi. x.

Congregantes aũt philiſtijm agmina ſua i
prelium cõuenerũt in † ſochoth iude ⁊ ca-
ſtrametati ſunt inter † ſochoth ⁊ azecha i
finib⁹ domi. Porro ſaul ⁊ filij iſrl̃ ↄgrega-
ti venerũt in valle therebithi: ⁊ direxerunt
aciẽ ad pugnãdũ ↄ philiſtijm. Et philiſtiĩ
ſtabãt ſup mõtẽ ex pte hac ⁊ iſrl̃ ſtabat ſupra mõtem ex alte-
ra pte vallisq; erat iter eos. Et egreſſus eſt vir ſpuri⁹ de ca-
ſtris philiſtinoꝝ noĩe goliath de geth altitudinis ſex cubi-
toꝝ ⁊ palmi ⁊ caſſis erea ſup caput eius lorica hamata idue-
bat. Porro põd⁹ loricé eius quinq; milia ſicloꝝ eris erat ⁊
ocreas ereas habebat in crurib⁹ ⁊ clype⁹ ere⁹ tegebat hu-
meros eius. Haſtile aũt haſte eius erat quaſi liciatoriũ te-
xẽtiũ. Ipz aũt ferrũ haſte ei⁹ sexcẽtos ſiclos habebat ferri.
Et armiger ei⁹ antecedebat eũ. Stãſq; clamabat aduerſuz
phalãgas iſrl̃ ⁊ dicebat eis. Quare veniſtis parati ad pre-
liũ? Nũquid ego nõ ſum philiſteus ⁊ vos ſerui ſaul? Eligi-
te ex vobis virũ: ⁊ deſcẽdat ad ſingulare certamen. Si que-
uerit pugnare mecũ ⁊ pcuſſerit me erimus vobis ſerui. Si
aũt ego pualuero ⁊ pcuſſero eũ vos ſerui eritis: ⁊ ſeruietis
nobis. Et aiebat philiſte⁹. Ego exprobraui aginib⁹ iſrl̃
hodie. Date mihi virũ ⁊ ineat mecũ ſingulare certamẽ. Au-
diẽs aũt ſaul ⁊ oẽs iſraelite ſermones philiſtei huiuſcemo-
di ſtupebãt ⁊ metuebãt nimis. Dauid aũt erat fili⁹ viri effra-
tei de quo ſupra dictuz eſt: de bethleem iuda cui nomẽ erat
yſay q̃ habebat octo filios: ⁊ erat vir in diebus ſaul ſenex et
grandeuus inter viros. Abierunt aũt tres filij eius maio-
res poſt ſaul in preliũ: ⁊ noĩa triũ filioꝝ eius qui perrexerũt
ad bellũ: heliab primogenitus ⁊ ſecũdus aminadab: terti⁹
quoq; ſamma. Dauid aũt erat minimus. Tribus ergo ma-
ioribus ſecutis ſaulẽ abijt dauid ⁊ reuerſus eſt a ſaul vt pa-
ſceret gregẽ patris ſui in bethleem. Procedebat vero phi-
liſteus mane ⁊ veſpere: ⁊ ſtabat quadraginta diebus. Di-
xit autem yſay ad dauid filium ſuuz. Accipe fratribus tuis
ephi polẽte ⁊ decẽ panes iſtos ⁊ curre in caſtra ad fratres
tuos: ⁊ decem formellas caſei has deferes ad tribunũ. Et
fratres tuos viſitabis ſi recte agãt: ⁊ cũ quibus ordiati ſũt
diſce. Saul aũt ⁊ illi † ⁊ omnes filij iſrael in valle terebithi
pugnabãt aduerſuz philiſtijm. Surrexit itaq; dauid mane
⁊ cõmendauit gregẽ cuſtodi: ⁊ onuſtus abijt ſicut precepe-
rat ei yſay ⁊ venit ad locũ magala ⁊ ad exercituz qui egreſ-
ſus ad pugnã vociferatus erat in certamine. Direxerat eñi
aciẽ iſrael ſed ⁊ philiſtijm ex aduerſo fuerant preparati. De-
relinquens ergo dauid vaſa que attulerat ſub manu cuſto-
dis ad ſarcinas cucurrit ad locũ certaminis ⁊ iterrogabat
ſi omnia recte agerent erga fratres ſuos. Cũq; adhuc ille
loqueret eis: apparuit vir ille ſpurius aſcẽdens goliath no-
mine philiſteus de geth de caſtris philiſtinoꝝ. Et loquẽ-
te eo hec eadem verba audiuit dauid. Oẽs aũt iſraelite cũ
vidiſſent virum: fugerunt a facie eius timentes cum valde

Joſephus ſcribit quatuor cubitorũ: ſed meli⁹ hic dicitur ſex. nã hõ quatuor cubitorũ non eſt excelſe magnitudinis cum multi tales inueniant

B
Uide alia vba goliath p ioſ. in dict. c. x.

alſ + ſupeſt ⁊

C

Et dixit vnuſquiſpiam de Iſrael. Num vidiſti virum hũc
qui aſcendit? Ad exprobrandum enim Iſrael aſcendit.
Uirum ergo qui percuſſerit eum dabit rex diuitijs magnis
et filiam ſuã dabit ei. Et domuz patris eius faciet abſq; tri-
buto in Iſrael Et ait Dauid ad viros qui ſtabant ſecuz di-
cens. Quid dabitur viro qui percuſſerit philiſteum hunc
⁊ tulerit opprobrium de iſrael? Quis eſt enim hic Phili-
ſteus incircunciſus: q̃ exprobrauit aciem dei viuentis.
Referebat autem ei populus eundem ſermonem dicens.
Hec dabuntur viro qui percuſſerit eum. Quod cum audiſ-
ſet. Heliab frater eius maior loquente eo cum alijs iratus
eſt contra dauid et ait. Quare veniſti ⁊ quare dereliquiſti
paucul as oues illas in deſerto? Ego noui ſuperbiam tuaz
et nequitiam cordis tui: quod vt videres prelium deſcendi-
ſti. Et dixit Dauid. Quid feci? Nunquid non verbum eſt I. 20. a. v. 26
Et declinauit paulul um ab eo ad alium. Dixitq; eundem
ſermonem. Et reſpondit ei populus verbum ſicut prius.
Audita ſunt autem verba que locutus eſt Dauid et annun-
ciata in conſpectu ſaul. Ad quem cum fuiſſet adductus lo-
cutus eſt ei. Non concidat cor cuiuſquam in eo. Ego ſer-
uus tuus vadam et pugnabo aduerſus Philiſteum. Et
ait. Saul ad Dauid. Nõ vales reſiſtere Philiſteo iſti: nec
pugnare aduerſus eum: quia puer es. Hic autem vir bella-
tor eſt ab adoleſcentia ſua. Dixitq; Dauid ad Saul. Pa-
ſcebat ſeruus tuus patris ſui gregem: et veniebat leo: vel
vrſus et tollebat arietem de medio gregis: et perſequebar
eos et percutiebam: eruebamq; de ore eorum. Et illi cõſur-
gebant aduerſum me: et apprehendebam mentum eorum
et ſuffocabam: interficiebamq; eos. Nam et leonem ⁊ vr-
ſum interfeci: ego ſeruus tuus. Erit igitur et Philiſteus
hic incircunciſus quaſi vnus ex eis. Nunc vadam et au-
feram opprobrium populi. Quoniam quis eſt iſte. Phili- E
ſteus incircunciſus: qui auſus eſt maledicere exercitu dei
viuentis? Et ait Dauid Dominus qui † eripuit me de ma- Alſ + eri
nu Leonis: ⁊ de manu vrſi. Ipſe me liberabit de manu phi-
liſtei huius. Dixit autem. Saul ad dauid. Uade et domi-
nus tecuz ſit. Et induit ſaul Dauid veſtimentis ſuis: ⁊ im-
poſuit galeam eream ſuper caput eius: et veſtiuit eum lo-
rica. Accinctus ergo Dauid gladio eius ſuper veſtem ſuaz
cepit tentare ſi armatus poſſet incedere. Nõ eñi habebat
conſuetudinem. Dixitq; dauid ad. Saul Non poſſuz ſic in-
cedere: quia non vſum habeo. Et depoſuit ea. Et tulit ba-
culum ſuum quem ſemper habebat in manibus. ⁊ elegit ſi-
bi quinq; limpidiſſimos lapides de torrente: ⁊ miſit eos in
peram paſtoralem quam habebat ſecum: ⁊ fundã manu tu-
lit: ⁊ proceſſit aduerſum philiſteũ. Ibat aũt philiſteus ince-
dẽs ⁊ appropinquãs aduerſuz dauid: ⁊ armiger eius ante
eum. Cũq; inſpexiſſet eũ philiſteus ⁊ vidiſſet dauid: deſpe-
xit eũ. Erãt aũt adoleſcẽs rufus: ⁊ pulcher aſpectu. Et di-
xit philiſteus ad dauid. Nũquid ego canis ſum q̃ tu venis
ad me cũ baculo? Et maledixit philiſteus dauidi i dijs ſuis. F
Dixitq; ad dauid. Ueni ad me ⁊ dabo carnes tuas volatili-
b⁹ celi ⁊ beſtijs terre. Dixit aũt dauid ad philiſteũ. Tu ve-
nis ad me cum gladio ⁊ haſta ⁊ clypeo: ego aũt venio ad te
in nomine dñi exercituũ dei agminum iſrael: quib⁹ expro-
braſti hodie. Et dabit te dñs in manu mea: ⁊ percutiã te et
auferam caput tuum a te. Et dabo cadauera caſtroꝝ phi- I. Mach. 4.
liſtijm hodie volatilibus celi et beſtijs terre: vt ſciat omnis
terra: quia eſt dominus deus in Iſrael: ⁊ nouerit vniuerſa
eccleſia hec. quia non in gladio: nec in haſta ſaluat domin⁹.
Ipſius enim eſt bellum: ⁊ tradet vos in manus noſtras.
Cum ergo ſurrexiſſet philiſteus ⁊ veniret ⁊ appropinqua-
ret contra dauid: feſtinauit Dauid et occurrit ad pugnam
ex aduerſo philiſtei. Et miſit manum ſuam in peram: tulit-
q; vnum lapidem ⁊ funda iecit: ⁊ circũducẽs percuſſit eũ i
fronte. Et infixus eſt lapis in fronte eius: ⁊ cecidit in faciẽ
ſuam

D

ſuam ſuper terram. Preualuitq; dauid aduerſuȝ philiſteū
Eccle.47.a. in funda ⁊ lapide: percuſſumq; philiſteum interfecit. Cūq;
Mach.4.d. gladiū nō haberet in manu dauid cucurrit ⁊ ſtetit ſup phi
q. ſ.c. mona liſteū ⁊ tulit gladiū eius: ⁊ eduxit eū de vagina ſua: ⁊ inter-
par.vol.c. fecit eū: p̄ciditq; caput eius. Uidētes aūt philiſtijȝ ꝙ mor-
glo. tuus eſſet fortiſſim⁹ eoꝝ: fugerūt. Et cōſurgētes viri iſrael
B ⁊ iuda vociferati ſunt: ⁊ pſecuti ſunt philiſteos vſq; duȝ ve
nirent in vallem: ⁊ vſq; ad portas accharon. Ceciderūtq;
vulnerati de philiſthijm in via ſarim ⁊ vſq; ad geth: ⁊ vſq; ad
accharon. Et reuertentes filij iſrl̄ poſtq̄ perſecuti fuerant
philiſteos inuaſerunt caſtra eorū. Aſſumens autem dauid
caput philiſtei: attulit illud in hieruſalem: arma vero eius
poſuit in tabernaculo † ſuo. Eo autē tempore quo viderat
ſaul dauid egrediētem contra philiſteum: ait ad abner prin
+ domini. cipem militie ſue. De qua ſtirpe deſcendit hic adoleſcens?
Dixitq; abner. Uiuit anima tua rex ſi noui. Et ait rex. In-
terroga tu cuius filius ſit iſte puer. Cūq; egreſſus eſſet da
uid percuſſo philiſteo: tulit eum abner ⁊ introduxit coram
ſaule caput philiſtei habentem in manu ſua. Et ait ad eum
ſaul. De qua progenie es o adoleſcens. Dixitq; dauid. Fi-
lius ſerui tui iſai bethleemite ego ſum.

¶ Cap̄. Summa. De amicicia ⁊ confederatione dauid et
Ionathe filij regis ſaul: de cantu mulierū percuſſit ſaul mil
le ⁊ dauid decem milia: de ira ſaulis pro hoc cantu: de ipſo
prophetante in domo ſua ⁊ volente configere dauid lancea
cum pariete: ſaul aūt ammonet dauid ⁊ promittit ei filiā ſuā
maiorem merob que alteri datur: poſtea ſaul ꝓmittit ei mi
chol filiā ſuam in vxorem: ſponſalia petit centum preputia:
dauid perſoluit ⁊ fit gener regis. Cap̄. XVIII.

A ET factum eſt cuȝ compleſſet loqui ad ſaul.
aīa ionathe conglutinata eſt aīe dauid: et
dilexit eū ionathas quaſi aīam ſuam. Tu-
litq; eum ſaul in die illa: ⁊ nō conceſſit ei vt
+ reuerteretur in domuȝ patris ſui. Inierūt
aūt dauid ⁊ ionatas fed⁹. Diligebat enim
c.ii. lib. eū quaſi aīam ſuā. Nam expoliauit ſe ionathas tunica qua
his q̄ hic erat indutus: ⁊ dedit eā dauid ⁊ reliqua veſtimēta ſua vſq;
ur. ad gladiū ⁊ arcum ſuū vſq; ad balthеū. Egrediebat̄ q̄q; dō
B ad oīa quecunq; miſiſſet eū ſaul: ⁊ prudent̄ ſe agebat. Po-
ſuitq; eū Saul ſuper viros belli: ⁊ acceptus erat in oculis
vniuerſi populi: maximeq; in conſpectu famulorum Saul.
Porro cum reuerteretur percuſſo philiſteo dauid: ⁊ ferret
caput eius in hieruſaleȝ egreſſe ſunt mulieres de vniuerſis
vrbibus iſrael cantātes: choroſq; ducentes in occurſum ſaul
regis: i tympanis letitie ⁊ in ſiſtris: ⁊ precinebāt mulieres
ludentes atq; dicentes. Percuſſit ſaul mille: ⁊ dauid deceȝ
milia. Iratus eſt autem Saul nimis ⁊ diſplicuit in oculis
eccle. dil.i. eius iſte ſermo. Dixitq;. Dederunt dauid deceȝ milia: ⁊ mi
in fin. glo. hi mille dederunt. Quid ei ſupereſt niſi ſolum regnū? Non
rectis ergo oculis Saul aſpiciebat dauid a die illa ⁊ dein-
Eccl. 47.a. ceps. Poſt diem autem alteraȝ inuaſit ſpiritus dei malus
C Saul: ⁊ prophetabat in medio domus ſue. Dauid autem
pſallebat manu ſua: ſicut p ſingulos dies. Tenebatq; Saul
lanceam ⁊ miſit computans ꝙ configere poſſet dauid cū pa
riete. Et declinauit dauid a facie eius ſecundo. Et timuit
Saul dauid eo ꝙ dn̄s eſſet cum eo: ⁊ a ſe receſſiſſet. Amouit
ergo euȝ Saul a ſe: ⁊ fecit eum tribunum ſuper mille viros.
Et egrediebatur ⁊ intrabat in conſpectu populi. In omni
bus quoq; vijs ſuis Dauid prudenter ſe agebat: ⁊ domin⁹
D erat cum eo. Uidit itaq; Saul ꝙ prudens eſſet nimis ⁊ ce-
pit cauere eum. Omnis autēȝ iſrael ⁊ iuda diligebat dauid.
Ipſe enim ingrediebatur et egrediebat̄ ante eos. Dixitq;
Saul ad Dauid. Ecce filia mea maior merob: ipſam dabo
tibi vxorem: tantūmodo eſto vir fortis ⁊ preliare bella do
mini. Saul autem reputabat dicens. Non ſit manus mea
in eo: ſed ſit ſup eum man⁹ philiſtinorum. Ait aūt dauid ad
Saul. Quis ego ſum aut que eſt vita mea aut cognatio pa
tris mei in iſrael: vt fiam gener regis? Factum eſt autem 2. Regū. 9.a.
tempus cum deberet dari Merob filia Saul Dauid: da- E
ta eſt hadrieli molachite vxor. Dilexit autem dauid michol
filiam Saul alteram. Et nunciatum eſt Saul ⁊ placuit ei.
Dixitq; ſau. Dabo eam illi vt fiat ei in ſcandalum: et ſit ſu-
per eum manus philiſtinorum. Dixitq; ſaul ad dauid. In
duabus rebus gener meus eris hodie. Et mandauit ſaul
ſeruis ſuis. Loquimini ad dauid clam me dicentes. Ecce
places regi ⁊ omnes ſerui eius diligunt te.. Nunc ergo
eſto gener regis. Et locuti ſunt ſerui Saul in auribus Da
uid omnia verba hec. Et ait dauid. Num paruȝ videtur vo F
bis generum eſſe regis? Ego autē ſuȝ vir pauper ⁊ tenuis
Et renunciauerunt ſerui Saul dicentes. Huiuſcemodi ver
ba locutus eſt Dauid. Dixit autem Saul. Sic loquimini
ad Dauid. Non habet rex ſponſalia neceſſe: niſi tantum †
centum preputia philiſtinorum vt fiat vltio de inimicis re- Als+ ſexcēta
gis. Porro Saul cogitabat Dauid tradere in manus phi capita ſm ioſ.
liſtinorum. Cumq; renunciaſſent ſerui eius Dauid verba q̄
dixerat Saul: placuit ſermo in oculis Dauid vt fieret ge-
ner regis. Et poſt paucos dies ſurgens Dauid abijt in ac- G
charon cū viris qui † ſub eo erant: ⁊ percuſſit ex philiſthijm Als+cum
ducētos viros: ⁊ attulit eorū preputia ⁊ annūciauit ea regi 2. Regū. 3.c.
vt eſſe gener eius. Dedit itaq; Saul ei michol filiam ſuam 32. q. i. c. quod
vxorē. Et vidit Saul ⁊ intellexit ꝙ dominus eſſet cū dauid. autem.
Michol aūt filia ſaul diligebat eū: ⁊ ſaul magis cepit time
re dauid. Factuſq; eſt ſaul inimicus dauid cunctis diebus.
Et egreſſi ſunt principes philiſtinorum. A principio autem
egreſſionis eorum prudētius ſe gerebat dauid q̄ oēs ſerui
ſaul ⁊ celebre factum eſt nomen eius nimis.

¶ Cap̄. ſūmariū. De ſaule qui precepit occidi dauid. In
dicat hoc ei ionathas: ſaul iterū inuaditur a ſpiritu malo ⁊
vult lancea configere dauid: michol eum ſaluat: fugit Da-
uid ad ſamuelem. Saul mittit nuncios vt rapiant Dauid
tribus vicibus mittunt̄ nuncij ⁊ oēs cum ſamuele ꝓphetāt
de ſaule ꝓphetante cū ꝓphetātibus. Cap̄. XIX.

LOcutus eſt autem ſaul ad Ionathā filiuȝ A
ſuū ⁊ ad omnes ſeruos ſuos: vt occiderēt de his q̄ hic di
dauid. Porro † Ionathas filius ſaul dili- cunt̄ vid̄ ioſe.
gebat Dauid valde. Et indicauit † iona- li.6. anti.c.21.
thas dauid dicens: Querit ſaul pater me⁹ als+ionathā
occidere te. Quapropter obſerua te que-
ſo mane ⁊ manebis clā: ⁊ abſcōderis. Ego aūt † egrediens
ſtabo iuxta patrē meū in agro vbicūq; fuerit: ⁊ ego loquar al+ igrediēs
de te ad patreȝ meū ⁊ quodcūq; videro nūciabo tibi. Locu-
tus eſt ergo ionathas de dauid bona ad ſaul patrē ſuuȝ: di
xitq; ad eū. Ne pecces rex in ſeruū tuum dauid: q̄ non pec- ioſe. ſcribit io-
cauit tibi: ⁊ opera eius bona ſunt tibi valde: ⁊ poſuit aīam nathaȝ plura
ſuam in manu tua: ⁊ percuſſit philiſteuȝ. ⁊ fecit dominus ſa alia verba ꝑ-
lutem magnaȝ vniuerſo iſraeli. Uidiſti ⁊ letatus es. Qua tuliſſe in ꝯſpe
re ergo peccas in ſanguine innoxio interficiens dauid qui ctu ſaul ꝓ da-
eſt abſq; culpa? Quod cum audiſſet ſaul: placatus voce io- uid q̄ ſunt pul
nathe iurauit. Uiuit dominus: quia non occidetur. Uoca- chra in dicto
uit itaq; ionathas Dauid: ⁊ indicauit ei omnia verba hec. ca.12. in lib.6.
Et introduxit ionathas dauid ad ſaul ⁊ fuit ante eum ſicut B
erat heri ⁊ nudiuſtertius. Motum eſt autem ruſuȝ bellū
⁊ egreſſus dauid pugnauit aduerſum philiſthijȝ: percuſſitq;
eos plaga magna ⁊ fugerunt a facie ei⁹. Et factus eſt ſpi
ritus domini malus in Saul. Sedebat autē in domo ſua
⁊ tenebat lanceam. Porro Dauid pſallebat manu ſua. Ni-
ſuſq; eſt Saul configere dauid lancea in pariete. Et decli-
nauit Dauid a facie Saul. Lancea autem caſſo vulnere per
lata eſt in parietem: ⁊ Dauid fugit ⁊ ſaluatus eſt nocte illa.
Miſit ergo ſaul ſatellites ſuos nocte in domum Dauid vt
cuſtodirent eum et interficeret̄ mane. Quod cū annūciaſ- C
ſet Dauid michol vxor ſua dicens. Niſi ſaluaueris te nocte

hac cras morieris: depoſuit eum per feneſtram. Porro ille
✠ Dicit ioſe-phus q̄ michol poſuit ſub ſa-ga iecur capre ſpirans. abijt ⁊ aufugit: atq̄ʒ ſaluatus eſt. † Tulit aũt michol ſtatuã
⁊ poſuit eã ſuper lectũ: ⁊ pellem piloſaʒ caprarũ poſuit ad
caput eius: ⁊ operuit eam veſtimẽtis. Miſit aũt ſaul appa
ritores qui raperent dauid. Et reſponſum eſt q̄ egrotaret.
Rurſumq̄ʒ miſit ſaul nuncios: vt viderent dauid dicens.
Afferte eum ad me in lecto vt occidat. Cumq̄ʒ veniſſent nun
cij inuentum eſt ſimulacrũ ſuper lectũ: ⁊ pelles capraꝝ ad ca
put eius. Dixitq̄ʒ ſaul ad michol. Quare ſic illuſiſti mihi: ⁊
Al's + iſte. dimiſiſti inimicũ meuʒ vt fugeret? Et reſpondit michol ad
ſaul. Quia † ipſe locutus eſt mihi dicẽs: dimitte me: alioq̄n
interficiã te. Dauid aũt fugiẽs ſaluatus eſt. Et venit ad ſa-
D muel in rhamata: ⁊ nũciauit ei omnia que fecerat ſibi ſaul
Et abierunt ipſe ⁊ ſamuel: ⁊ morati ſunt in naioth. Nũcia
tum eſt autem ſauli a dicẽtibus. Ecce dauid in naioth in ra
matha. Miſit ergo ſaul lictores vt raperẽt dauid. Qui cuʒ
vidiſſent cuneũ ꝓphetarum vaticinantiũ: ⁊ ſamuelem ſtan-
al's + ſupeſt et teʒ ſup eos factus eſt etiã ſpũs dñi in illis ⁊ ꝓphetare cepe
runt etiã ipſi. Quod cuʒ nunciatuʒ eſſet ſauli: miſit † ⁊ alios
nuncios. Prophetauerunt autẽ ⁊ illi. Et rurſum miſit ſaul.
tertios nũcios: qui ⁊ ipſi prophetauerũt. Et iratus iracun
dia ſaul: abijt etiã ipſe in ramatha: ⁊ venit vſq̄ʒ ad ciſternam
al's + ſoccho magnaʒ q̃ eſt in † ſoccoth: ⁊ interrogauit ⁊ dixit. In quo lo
co ſunt ſamuel ⁊ dauid? Dictũq̄ʒ eſt ei. Ecce in naioth ſũt i
ramatha: Et abijt in naioth in ramatha. Et factus eſt etiã
ſuper eum ſpiritus domĩni: ⁊ ambulabat ingrediens ⁊ pro-
phetabat vſq̄ʒ dum veniret in naioth in ramatha. Et expo-
Supra. x. c. i. q. i. c. multe. et c. ꝓphetauit. liauit etiam ipſe veſtimentis ſuis ⁊ prophetauit cum cete-
ris coram ſamuele: ⁊ cecinit nudus tota die illa ⁊ nocte. Vñ
⁊ exiuit prouerbiũ: Num ⁊ ſaul inter ꝓphetas.

¶ Cap. Summariũ. De renouatione ⁊ cõfirmatiõe fede-
ris Dauid ⁊ ionathe: ⁊ qualiter ionathas apud ſaul excu-
ſat dauid abſenteʒ: ⁊ ille confundit eũ opprobrijs: de ſigno
trium ſagittaruʒ inter ionatham ⁊ dauid. Saul arripit lan
ceam vt percutiat ionathã excuſanteʒ Dauid de fletu iona
A the ⁊ Dauid ⁊ oſculo. Cap. XX.

Fugit autẽ Dauid de naioth q̃ eſt in rama-
7. q. i. ca. ſcelera-ris. De pe. diſ. 2. ſa gerat. ⁊ ca. ſi enim. tha: veniẽſq̄ʒ locut⁹ eſt corã ionatha. Quid
feci? Que eſt iniq̃tas mea ⁊ qd̃ peccatũ meuʒ
in patrẽ tuũ: q: q̃rit aiam meã? Qui dixit ei.
Abſit a te: nõ morier͡. Neq̄ʒ enĩ faciet pa-
ter me⁹ q̃d q̃ grãde vel paruũ: niſi pri⁹ indi-
cauerit mihi. Nunc ergo celauit a me pater meus ſermonẽ
tantummodo. nequaq̄ʒ enim erit iſtud Et iurauit rurſum
dauid. Et ille ait. Scit profecto pater tuus q̄ inueni gra-
tiam in oculis tuis: ⁊ dicet. Neſciat hoc ionathas: ne forte
triſtetur. Quinimmo viuit dñs ⁊ viuit anima tua: q: vno tã
al's + initium menſis ſm̃ io-ſephum. tũ (vt ita dicam) gradu ego morſq̄ʒ diuidimur. Et ait iona
thas ad dauid. Quodcũq̄ʒ dixerit mihi anima tua: faciã ti-
bi. Dixit autẽ dauid ad ionathã. Ecce † calende ſunt craſti
B no: ⁊ ego ex more ſedere ſoleo iuxta regem ad veſcendũ. Di
mitte ergo me vt abſcõdar in agro vſq̄ʒ ad veſperã diei ter
tie. Si reſpiciens requiſierit me pater tuus reſpõdebis ei.
al's + ſupereſt ſuis. Rogauit me dauid vt iret celeriter in bethleem ciuitateʒ ſu
am: quia victime ſolẽnes ibi ſũt vniuerſis contribulib⁹ † ſu
is. Si dixerit bene: pax erit ſeruo tuo. Si autem fuerit ira
tus ſcito q: cõpleta eſt malicia eius. Fac ergo miſericordiã
in ſeruũ tuũ: q: fedus dñi me famulũ tuũ tecum inire feciſti.
Si autẽ eſt iniquitas aliqua in me: tu me interfice: ⁊ patrẽ
al's + a te. tuum ne introducas me. Et ait ionathas. Abſit hoc † a me
Neq̄ʒ enĩ fieri põt vt ſi certe cognouero complerã eſſe pa-
tris mei maliciam contra te non annunciem tibi. Reſpon-
dit q̄ʒ Dauid ad ionatha. Quis renunciabit mihi: ſi quid
al's + ionathã forte reſpõderit tibi pater tuus dure de me? Et ait † iona-
thas ad Dauid. Veni ⁊ egrediamur foras i agrum. Cumq̄ʒ
exiſſent ambo in agruʒ: ait Jonathas ad Dauid. Domine
deus iſrael ſi inueſtigauero ſniam patris mei craſtino vel
perendie ⁊ aliquid boni fuerit ſup dauid ⁊ nõ ſtatim miſe-
ro ad te ⁊ notũ tibi fecero: hec faciat deus † ionathe: ⁊ hec al's + io[...]
augeat. Si aũt perſeuerauerit patris mei malicia aduerſũ
te: reuelabo aurẽ tuam: ⁊ dimittã te vt vadas in pace: et ſit
dñs tecũ ſicut fuit cũ patre meo. Et ſi vixero † facias mihi al's + [...]
miſericordiaʒ dñi ſi vero mortuus fuero: nõ auferas miſeri
cordiam tuam a domo mea vſq̄ʒ in ſempiternũ. Aut ſi nõ fe
cero qñ eradicauerit dñs inimicos dauid vnũquẽq̄ʒ de ter
ra auferat Dauid ionathã de domo ſua ⁊ requirat dñs de
manu inimicoꝝ dauid. Pepigit ergo † ionathas fedus cũ
domo dauid. Et requiſiuit dñm de manu inimicorũ dauid. al's + io[...]
Et addidit ionathas deierare dauid eo q̄ diligeret illum.
Sicut enĩ aiam ſuam: ita diligebat eũ. Dixitq̄ʒ ad eũ Jona
thas. Cras calende ſunt: ⁊ requireris. Requiret enĩ ceſſio
tua vſq̄ʒ perẽdie. Deſcẽdes ergo feſtinus ⁊ veniens in locũ
vbi celandus es in die qñ operari lʒ: ⁊ ſedebis iuxta lapidẽ D
cui nomẽ eſt ezel. Et ego tres ſagittas mittaʒ iuxta eũ: ⁊ ia
ciam quaſi exercens me ad ſignũ. Mittam quoq̄ʒ ⁊ puerũ
dicens ei. Vade ⁊ affer mihi ſagittas. Si dixero puero. Ec
ce ſagitte intra te ſunt: tolle eas: tu veni ad me: q: pax tibi
eſt ⁊ nihil eſt mali. Viuit dñs. Si aũt ſic locut⁹ fuero puero
ecce ſagitte vltra te ſunt: vade i pace: q: dimiſit te dñs. De
verbo aũt quod locuti fuimus ego ⁊ tu: ſit dñs inter me ⁊ te
vſq̄ʒ in ſempiternuʒ. Abſconditus eſt ergo dauid in agro ⁊
venerunt calende: ⁊ ſedit rex ad comedendũ panẽ. Cumq̄ʒ
ſediſſet rex ſup cathedram ſuam ſm̃ conſuetudinẽ que erat
iuxta parietẽ: ſurrexit ionathas ⁊ ſedit abner ex latere ſaul
vacuuſq̄ʒ apparuit locus Dauid: ⁊ nõ eſt locut⁹ ſaul q̃dq̄
in die illa. Cogitabat enim q̄ forte eueniſſet ei: vt non eſſet
† mund⁹ nec purificat⁹. Cũq̄ʒ illuxiſſet dies ſecunda poſt E
calendas rurſus apparuit vacuus locus Dauid. Dixitq̄ʒ al's + nõ [...] a coitu [...] ſm̃ Joſeph[...]
Saul ad ionatham filium ſuum. Cur non venit filius iſai
nec heri nec hodie ad veſcendum? Reſponditq̄ʒ ionathas
ſauli. Rogauit me obnixe vt iret in bethleeʒ ⁊ ait. Dimitte
me: quoniam ſacrificium ſolẽne eſt in ciuitate mea: vnus de
fratribus meis accerſiuit me. Nunc ergo ſi inueni gratiaʒ
in oculis tuis vadam cito ⁊ videbo fratres meos. Ob hãc
cauſam non venit ad menſam regis. Iratus autẽ Saul ad
uerſum ionatham: dixit ei Fili mulieris vltro virũ † rapiẽ- al'. + appe[...]
tis nunquid ignoro quia diligis filium iſai in confuſionem F
tuam ⁊ in cõfuſionem ignominioſe matris tue? Omnibus
enim diebus quibus filius iſai vixerit ſuper terrã: non ſta-
bilieris tu neq̄ʒ regnum tuũ. Itaq̄ʒ iam nunc dimitte ⁊ ad
duc eum ad me: q: filius mortis eſt. Reſpondẽs autẽ iona
thas ſauli patri ſuo ait. Quare morietur? Quid fecit? Et ar-
ripuit ſaul lanceam vt percuteret eum. Et intellexit. Jona-
thas q̄ diffinitium eſſet a patre ſuo vt interficeretur dauid.
Surrexit ergo ionathas a menſa in ira furoris: ⁊ nõ come
dit in die calendarum ſecũda panem. Cõtriſtatus eſt enim
ſuper dauid: eo quod confudiſſet eum pater ſuus. Cũq̄ʒ il-
luxiſſet mane venit ionathas in agrum iuxta placitũ dauid
⁊ puer paruulus cum eo. Et ait ad puerum ſuũ. Vade ⁊ af-
fer mihi ſagittas quas ego iacio. Cũq̄ʒ puer cucurriſſet ie
cit aliam ſagittam trans puerum. Venit itaq̄ʒ puer ad locũ
iaculi quod miſerat ionathas. Et clamauit ionathas poſt
tergum pueri ⁊ ait. Ecce ibi eſt ſagitta porro vltra te. Cla- G
mauitq̄ʒ iterum ionathas poſt tergum pueri dicens. Feſti
na velociter ne ſteteris. Collegit auteʒ puer ionathe ſagit
tas: ⁊ attulit ad dñm ſuuʒ ⁊ quid ageretur penitus ignora
bat. Tantummodo enĩ ionathas ⁊ dauid rem nouerant: de
dit ergo ionathas arma ſua puero ⁊ dixit ei. Vade ⁊ defer
in ciuitatem. Cumq̄ʒ abijſſet puer: ſurrexit Dauid de loco
qui vergebat ad auſtrum: et cadens pronus in terram ado
rauit tertio. Et oſculãtes ſe alterutrum fleuerunt pariter:
Dauid autem amplius: dixit ergo Jonathas ad Dauid. al's + ſupeſt [...]
Vade

Uade in pace. Queciiq; iurauim⁹ ambo in nomie domini dicẽtes dñs ſit inter me et te: ⁊ inter ſemẽ tuũ ⁊ ſemẽ meum vſq; in ſempiternuʒ. Et ſurrexit dauid ⁊ abijt: ſʒ ⁊ ionathas ingreſſus eſt ciuitatem.

¶ Ca. S. De fuga dauid in nobe ad achimelech ſacerdotẽ qui dedit ei panes propoſitionis ⁊ gladiũ golie ⁊ dominum pro eo conſuluit: poſt hoc fugit dauid ad achis regeʒ geth. vbi pre timore furorem ⁊ inſaniam ſimulat emittendo ſaliuam per barbam. Cap. XXI.

Uenit autem dauid in nobe ad achimelech ſacerdoteʒ. Et obſtupuit achimelech eo q venisſet dauid ⁊ dixit ei. Quare tu ſolus: ⁊ null⁹ eſt tecũ? Et ait dauid ad achimelech ſacerdotẽ. Rex precipit mihi ſermonem: ⁊ dixit. Nemo ſciat rẽ ꝓpter quã miſſus es a me: ⁊ cuiuſmodi pcepta tibi dederim. Naʒ ⁊ pueris meis cõdixi in illũ ⁊ illũ locũ. Nunc ergo ſi qd habes ad manũ vl' quinq; panes da mihi aut quicqd inueneris. Et rñdens ſacerdos ad dauid ait illi. Nõ habeo laicos panes ad manũ ſed tñ panẽ ſctm̃. Si mũdi ſunt pueri: maxime a mulierib⁹ manducẽt. Et rñdit dauid ſacerdoti: ⁊ dixit ei. Et quideʒ ſi de mulieribus agit cõtinuimus nos ab heri ⁊ nudiuſterti⁹ qñ egrediebamur: ⁊ fuerũt vaſa puerorũ ſancta. Porro via hec polluta eſt: ſʒ ⁊ ipſa hodie ſanctificabit in vaſis. Dedit ergo ei ſacerdos ſanctificatũ panẽ. Neq; eñ erat ibi panis niſi tantuʒ panes propoſitionis: qui ſublati fuerant a facie domini vt ponerentur panes calidi. Erat aũt ibi vir quidã de ſeruis ſaul in die illa intus in tabernaculo domini ⁊ nomen eius † doech idumeus potentiſſimus paſtoruʒ Saul. Hic paſcebat mulas ſaul. Dixit aũt dauid ad Achimelech. Si habes hic ad manũ haſtam aut gladiũ da mihi: q: gladium meum ⁊ arma mea non tuli mecũ. Sermo eniʒ regis vrgebat. Et dixit ſacerdos. Ecce hic gladi⁹ goliath philiſtei quem pcuſſiſti in valle therebinthi: eſt inuolutus pallio poſt † ephot. Si iſtũ vis tollere: tolle. Neq; eñ hic eſt ali⁹ abſq; eo. Et ait dauid. Non eſt huic alter ſimilis. Da mihi euʒ. Surrexit itaq; dauid: ⁊ fugit in die illa a facie ſaul ⁊ venit ad achis regeʒ geth. Dixerũtq; ſerui achis cũ vidiſſent dauid. Nunquid nõ iſte eſt dauid rex terre? Nõne huic cãtabant per choros dicentes: percuſſit ſaul mille: ⁊ dauid deceʒ milia? Poſuit aũt dauid ſermones iſtos in corde ſuo: ⁊ extimuit valde a facie Achis regis geth. Et † mutauit os ſuum coram achis ⁊ collabebatur inter manus eorum ⁊ impingebat in oſtia porte: defluebantq; ſaliue eius in barbaʒ. Et ait achis ad ſeruos ſuos. Uidiſtis hominẽ inſanũ quare adduxiſtis eum ad me? An deſunt nobis furioſi quia introduxiſtis iſtum vt fureret me preſente. Dimittite illũ hic ne ingrediatur domum meam.

¶ Ca. S. De cõuenientibus ad dauid ⁊ ſpelũca odollam: ⁊ de trãſitu eius ad regẽ moab. de gad ꝓpheta q miſit dauid in terrã iuda. de doech idumeo q interfecit ſacerdotes octogintaquinq;. de abiathar qui fugiens venit ad dauid ⁊ nũciauit mortem ſacerdotum. Cap. XXII.

Abijt ergo dauid inde ⁊ fugit i ſpelũcã odollam. Qđ cũ audiſſent fratres ei⁹ ⁊ oĩs domus pñis ei⁹: deſcenderunt ad eũ illuc. Et cõuenerũt ad eũ oẽs q erãt in anguſtia cõſtituti ⁊ oppreſſi ere alieno ⁊ amaro aĩo: et fact⁹ eſt eorũ princeps. Fueruntq; cũ eo q̃ſi quadringenti viri. Et pfect⁹ eſt dauid inde in † maſphat: q eſt moab. Et dixit ad regẽ moab Maneat oro pr̃ me⁹ ⁊ mater mea vobiſcũ: donec ſciã qd faciat mihi deus. Et reliqt eos añ faciẽ regis moab. Manſeruntq; apud eũ cunctis diebus qbus dauid fuit in preſidio. Dixitq; Gad ꝓpheta ad dauid. Noli manere i preſidio: proficiſcere ⁊ vade i terraʒ iuda. Et pfectus eſt dauid ⁊ venit in ſaltũ † areth. Et audiuit ſaulq; appariuſſet dauid ⁊ viri q erãt cũ eo. Saul auteʒ cũ maneret in gabaa ⁊ eſſet in nemore qđ eſt in ramatha: haſtam manu tenẽs: cunctiq; ſerui eius circũſtarent eũ: ait ad ſeruos ſuos qui aſſiſtebãt ei. Audite me nunc filij gemini. † Nunqd oĩbus vobis dabit filius iſai agros ⁊ vineas: ⁊ vniuerſos vos faciet † tribunos ⁊ cẽturiones: quoniã coniuraſtis oẽs aduerſuʒ me ſi nõ eſt qui mihi renũciet. maxime cũ ⁊ filius me⁹ fedus inierit cũ filio iſai? Nõ eſt qui vicẽ meam doleat ex vobis: nec q annũciet mihi: eo q ſuſcitauerit fili⁹ meus ſeruũ meũ aduerſum me inſidiantẽ mihi vſq; hodie. Rñdens aũt † doech idumeus q aſſiſtebat ⁊ erat prim⁹ inter ſeruos ſaul. Uidi inqt filiũ iſai in nobe apđ achimelech filiũ achitob ſacerdotẽ. Qui conſuluit ꝓ eo dñm: ⁊ cibaria dedit ei. Sed ⁊ gladiũ goliath philiſtei dedit illi. Miſit ergo rex ad accerſiendũ achimelech ſacerdotẽ filium achitob ⁊ oẽm domũ patris eius ſacerdotũ qui erant in nobe. Qui vniuerſi venerũt ad regem. Et ait ſaul ad achimelech. Audi fili achitob. Qui rñdit. Preſto ſuʒ dñe. Dixitq; ad euʒ ſaul Quare coniuraſtis aduerſuʒ me tu ⁊ filius iſai: ⁊ dediſti ei panes ⁊ gladiũ ⁊ conſuluiſti ꝓ eo dñʒ: vt conſurgeret aduerſum me inſidiator vſq; hodie permanẽs? Rñdenſq; achimelech regi ait. Et qs in oĩbus ſeruis tuis ſicut dauid fidelis ⁊ gener regis: ⁊ pergens ad imperiuʒ tuum: ⁊ glorioſus in domo tua. Nũ hodie cepi pro eo conſulere dñm? Abſit hoc a me. Ne ſuſpicetur rex aduerſus ſeruum ſuũ rem huiuſcemodi: in vniuerſa domo patris mei. Non eñ ſciuit ſeruus tuus quidq̃ ſuper hoc negocio vel modicum vel grande. Dixitq; rex. Morte morieris achimelech tu ⁊ omnis domus patris tui. Et ait rex emiſſarijs qui circunſtabãt eum. Cõuertimini ⁊ interficite ſacerdotes domini. Nam manus eorum cum dauid eſt: ſcientes q fugiſſet: ⁊ non iudicauerunt mihi. Noluerunt autem ſerui regis extendere manus ſuas in ſacerdotes domini. Et ait rex ad † doech. Conuertere ⁊ tu ⁊ irrue in ſacerdotes domini. Conuerſuſq; doech idumeus irruit in ſacerdotes: ⁊ trucidauit in die illa octogintaquinq; viros veſtitos † ephot lineo. † nobe autem ciuitatem ſacerdotum percuſſit in ore gladij viros ⁊ mulieres et paruulos ⁊ lactantes. bouemq; ⁊ aſinum et ouem in ore gladij. Euadens auteʒ vnus filius achimelech filij achitob cuius nomen erat abiathar fugit ad Dauid: ⁊ annunciauit ei q occidiſſet ſaul ſacerdotes dñi. Et ait dauid ad abiathar. Sciebam enim in die illa q cum ibi eſſet † doech idumeus procul dubio annunciaret ſauli. Ego ſuʒ reus omniũ animarum patris tui. Mane mecum ne timeas. Si quis q̃ſierit animam meam queret ⁊ animam tuam: mecumq; ſeruaberis.

¶ Capituli. Summariũ. Quod dauid liberauit ceilaʒ: q etiã dauid timore ſaul fugit in deſertũ ziph vbi ionathas cõfortauit manus eius in deo: de zipheis qui dauid ſauli accuſauerunt. Ille venit ad querẽdũ eum; dauid hoc videns de

Left margin notes:
B
..nfra. 25. b.
..q. 1. c. ſi. i gl.
.. q. 1. §. his q
..tem.
..e cõſe. diſ. 2.
..tribus. in ſi.
..ſt. 5. c. diſci
..los. in glo.
B
..at. 12. a.
..
..uce. 6. a.
..nfra. 2. b.
..+ doeg.
C
..q. 1. §. his
..+ ephod.
D
..upra. 18. b.
..nfra. 29. b.
..+ immuta
..it.
..q. ii. c. vtilẽ
..e cõſe. diſ. 2.
..acceſſerunt.
B
Supra. 20. c.
7. q. 1. c. oĩs q.
De his que h
dicunt vide p
ioſe. lib. 6. anti
..c. 13
..ar. 2. b.
..uc. 5. f.

Right margin notes:
+ Joſe. dic. dauid tenuiſſe tem ſarmas
B
als + iemini
als + viri ꝑtribules ſm ioſe.
4. Regũ. 6. c.
Supra. 21. b.
als + doeg.
Gene. 37. c.
Supra. 13. c.
Supra. 21. c
C
Als + doeg.
D
Als + ephod
als + nobam.
+ Octoginta ioſe. occiſos fuiſſe quadringẽtos de gñe achimelech.

ſcēdit in deſertū maon: ſauli nūciaṫ: iterū perſequiṫ eū: deſ
A perat dauid de euaſione: ſed tandē liberat. Cap. XXIII.

Et annūciauerūt dauid dicētes. Ecce phi
liſtijm oppugnāt ceilam ⁊ diripiſit areas.
Cōſuluit ergo dauid dn̄m dicēs. Nū vadā
⁊ pcutiam philiſteos iſtos? Et ait dn̄s ad
dauid: vade ⁊ pcuties philiſteos ⁊ ſalua
Alſ. + deſcēde bis ceilā. Et dixerūt viri q̄ erant cū dauid
ad eū. Ecce nos hic in iudea cōſiſtentes timemus q̄to ma
gis ſi erimus in ceila aduerſum agmina philiſtinoꝝ. Rur
ſum ergo dauid cōſuluit dn̄z. Qui rn̄dēs ait ei. Surge † ⁊
vade in ceilā. Ego eñ tradā philiſteos in manu tua. Abijt
Alſ. + ephod. ergo dauid ⁊ viri ei⁹ i ceilā: ⁊ pugnauit aduerſuz philiſteos.
B Et abegit iumenta eoꝝ ⁊ pcuſſit eos plaga magna: ⁊ ſalua
uit dauid habitatores ceile. Porro eo tpe q̄ fugebat abia
thar fili⁹ achimelech ad dauid in ceilā † ephot ſecū habēs
deſcēderat. Nūciatū eſt aūt ſauli q̄ veniſſet dauid in ceilaz.
Et ait ſaul. Tradidit eū dn̄s in manus meas cōcluſuſq̄ eſt
introgreſſus vrbē in qua porte ⁊ ſere ſunt. Et precepit ſaul
omni pplo vt ad pugnā deſcēderet in ceilā: ⁊ obſideret da
Alſ. + ephod Infra. 30. b. uid ⁊ viros ei⁹. Quod cū dauid reſciſſet: q̄ ppararet ei ſaul
clā malū dixit ad abiathar ſacerdotē. Applica † ephot. Et
ait dauid. Dn̄e deus iſrael: audiuit famā ſeruus tuus q̄ di
ſponat ſaul venire in ceilā: vt euertat vrbē ppter me. Si tra
dēt me viri ceile in manus ei⁹: ⁊ ſi deſcēdet ſaul ſicut audiuit
ſeruus tu⁹ dn̄e deus iſrael indica ſuo tuo? Et ait dn̄s. De
ſcendet. Dixitq̄ dauid rurſum. Si tradēt me viri ceile ⁊ vi
ros q̄ ſunt mecū in manus ſaul? Et dixit dn̄s Tradēt. Sur
rexit ergo dauid ⁊ viri eius quaſi ſexcenti: ⁊ egreſſi de ceila
huc atq̄ illuc vagabanṫ incerti. Nunciatumq̄ eſt ſaul q̄ fu
giſſet dauid de ceila ⁊ ſaluatus eſſet: quā obrem diſſimula
uit exire. Morabatur aūt Dauid in deſerto in locis firmiſ
Alſ. + deus. ſimis: manſitq̄ in monte ſolitudinis ziph in monte opaco.
Alſ. + manib⁹ Querebat euz tn̄ Saul cunctis diebus: ⁊ nō tradidit eū †
C dominus in † manus eius. Et vidit dauid q̄ egreſſus eſſet
Saul vt quereret animam eius. Porro Dauid erat in de
ſerto ziph i ſilua. Et ſurrexit ionathas filius Saul ⁊ abijt
ad Dauid in ſiluam. ⁊ cōfortauit manus eius in deo dixit
q̄ ei. Ne timeas. neq̄ eñ inueniet te man⁹ Saul p̄ris mei.
Et tu regnabis ſuper iſrael: ⁊ ego ero tibi ſecundus. Sed
et Saul pater meus ſcit hoc. Percuſſit ergo vterq̄ fedus
coram domino. Manſitq̄ dauid in ſilua. Jonathas autez
reuerſus eſt domum ſuam. Aſcenderunt autem Ziphei ad
Saul in gabaa dicētes Nōne ecce dauid latitat apud nos
in locis tutiſſimis ſilue: in colle achile que eſt ad dexteram
deſerti? Nūc ergo ſicut deſiderauit anima tua vt deſcende
..Regū. 3. a res deſcende. noſtrum autem erit vt tradamus eum in ma
nus regis. Dixitq̄ Saul. Benedicti vos a domino: q̄ do
luiſtis vicem meam. Abite ergo oro ⁊ diligentius prepara
te: curioſius agite: ⁊ conſiderate locum vbi ſit pes eius ve
D locater: vel quis viderit eum ibi vbi dixiſtis. recogitat enim
de me q̄ callide inſidier ei. Conſiderate ⁊ videte omnia la
tibula eius in quibus abſconditur: ⁊ reuertimini ad me ad
rem certā: vt vadā vobiſcum. Quod ſi etiaz in terram ſe ob
ſtruxerit: perſcrutabor eum in cunctis milibus iuda. At illi
ſurgentes abierūt in ziph ante ſaul. Dauid aūt ⁊ viri ei⁹
erant in deſerto maon in cāpeſtribus ad dexterā ieſimuth.
Juit ergo ſaul ⁊ ſocij eius ad querendū eum. Et annuncia
tum eſt dauid. Statimq̄ deſcēdit ad petram ⁊ verſabaṫ in
deſerto maon. Quod cū audiſſet ſaul pſecutus eſt dauid in
deſerto maon. Et ibat ſaul ⁊ viri eius ad lat⁹ montis ex par
te vna. dauid aūt ⁊ viri eius erāt in latere mōtis ex parte al
tera. Porro dauid deſperabat ſe poſſe euadere a facie ſaul.
Itaq̄ ſaul ⁊ viri eius in modū corone cingebant dauid ⁊ vi
ros eius vt caperēt eos. Et nūcius venit ad ſaul dicēs. Fe
ſtina ⁊ veni quoniam infuderunt ſe philiſtijm ſuper terram

reuerſus eſt ergo Saul deſiſtens perſequi Dauid: ⁊ perre
xit in occurſum philiſtinorum. Propter hoc vocauerūt lo
cum illum petram diuidentem.

Ca. Su. De fuga dauid in engaddi vbi in ſpelūca ma
nens preſcidit orā clamidis Saul: de iuramēto Dauid:
inde dauid ad tutiora loca aſcendit. Ca. XXIIII. A

Aſcendit ergo dauid inde ⁊ habitauit i lo Joſe. li. 6. qui. c. 13.
cis tutiſſimis engaddi. Cūq̄ reuerſus eēt
ſaul poſtq̄ pſecutus eſt philiſteos nuncia
uerūt ei dicētes. Ecce dauid in deſerto eſt
engaddi. Aſſumēs ergo ſaul tria milia ele
ctoꝝ viroꝝ ex omni iſrl̄: perrexit ad inueſti
gandū dauid ⁊ viros ei⁹ etiā ſup abruptiſſimas petras q̄
ſolis ibi ib⁹ peruie ſunt. Et venit ad caulas ouiū q̄ ſe offe
rebant vianti. Eratq̄ ibi ſpelūca: quā ingreſſus eſt ſaul vt
purgaret ventrē. Porro dauid ⁊ viri eius in interiori pte De pe. diſ. ...
ſpelūce latebāt. Et dixerūt ſerui dauid ad eū. Ecce dies de opponitur. ...
qua locutus eſt dn̄s ad te: ego tradā tibi inimicū tuum: vt querē. anim...
facias ei ſicut placuerit i oculis tuis. Surrexit ergo dauid De pſe. di. 1. ſacra. in fine
⁊ preſcidit orā clamidis ſaul: ſilenter poſt hec percuſſit cor Infra eod...
ſuū dauid eo q̄ abſcidiſſet orā clamidis Saul. Dixitq̄ ad B
viros ſuos. Propitius ſit mihi dn̄s ne faciam hanc rē dn̄o Infra. 26. b.
meo xp̄o domini vt mittā manū meam in eū: q̄ xp̄s dn̄i eſt.
Viuit dominus: q̄ niſi dn̄s percuſſerit eū: aut dies eius ve Alſ. + ...
nerit vt moriatur: vt deſcendens in † preliū perierit: ppiti⁹ Alſ. + ...
mihi ſit dominus vt † non mittā manum meam in xp̄m dn̄i.
Et confregit dauid ſeruos ſuos ſermonib⁹ iſtis: ⁊ nō pmi
ſit eos vt cōſurgerēt in Saul. Porro ſaul exurgēs de ſpe
lūca pergebat cepto itinere. Surrexit aūt dauid poſt eū ⁊
egreſſus de ſpelūca clamauit poſt tergum ſaul dicēs. Dn̄e Alſ. iclinan...
mi rex. Et reſpexit ſaul poſt ſe: ⁊ † inclinans ſe Dauid pro Alſ. + et.
nus in terraz † adorauit. Dixitq̄ ad ſaul. Quare audis ver
ba hominū loquentium: dauid querit malum aduerſuz te?
Ecce hodie viderunt oculi tui q̄ tradiderit te dominus in C
manu mea in ſpelunca ⁊ cogitaui vt occiderez te: ſed peper Supra eod. alſ. + domino meo.
cit tibi oculus meus. Dixit eñ non extendam manū meaz
in † dominum meuz quia chriſtus domini eſt. Quin poti⁹
pater mi vide ⁊ cognoſce orā clamidis tue in manu mea:
quomodo cum preſcinderez ſummitatem clamidis tue: no
lui extendere manum meam in te. Animaduerte ⁊ vide quo
niam non eſt in manu mea malum: neq̄ iniquitas: neq̄ pec
caui in te. Tu autem inſidiaris anime mee vt auferas eam. D
Judicet domin⁹ inter me ⁊ te ⁊ vlciſcatur me dominus ex De pe. diſ. 2. ...
te: manus aūt mea non ſit in te ſicut ⁊ in prouerbio antiquo opponit. 2. ... 4. c. numquam
dicitur. Ab impijs egredietur impietas. Man⁹ ergo mea in glo.
non ſit in te. Quem perſequeris rex iſrael quez pſequeris.
Canem mortuum pſequeris ⁊ pulicem vnū. Sit dominus
iudex ⁊ iudicet inter me ⁊ te: ⁊ videat ⁊ iudicet cām meaz: ⁊
eruat me de manu tua. Cū aūt cōpleſſet dauid loquens ſer
mones huiuſcemodi ad ſaul: dixit ſaul: nūquid vox hec tua
eſt fili mi dauid? Et leuauit ſaul vocē ſuā ⁊ fleuit: dixitq̄ ad
dauid. Juſtior tu es q̄ ego. Tu eñ tribuiſti mihi bona: ego
autem reddidi tibi mala. Et tu indicaſti mihi hodie que fe
ceris mihi bona: quomodo tradiderit me dn̄s in manu tua
⁊ nō occideris me. Quis enim cum inuenerit inimicū ſuū
dimittet eum in via bona? Sed domin⁹ reddat tibi viciſſi
tudinem hanc: pro eo qđ hodie operatus es in me. Et nūc
q̄ ſcio q̄ certiſſime regnatur⁹ ſis: ⁊ habitatur⁹ i manu tua
regnum iſrael: iura mihi in † domino ne deleas ſemen meū Alſ. + domino.
poſt me: neq̄ auferas nomē meū de domo patris mei. Et
iurauit Dauid ſauli. Abijt ergo ſaul in domū ſuā: ⁊ dauid ⁊
viri eius aſcenderūt ad † tutiora loca. + Uidelicet anguſtias m... ſpha. ...

Capi. Summarium. De morte ſamuelis. de ira Dauid
contra nabal. de prudentia abigail que venit obuiaz dauid
quam poſt mortem nabal dauid duxit in vxorez: ⁊ q̄ Saul
dedit michol phalti. Ca. XXV.

Mortuus eſt

A Infra.28.a. Mortuus eſt aūt ſamuel: ⁊ congregatus eſt
vniuerſus iſrl̄ ⁊ plāxerūt cum nimis: ⁊ ſepe
lierūt cuꝫ in domo ſua in ramatha. Cōſur
gēſq; dauid deſcēdit i deſertū pharā. Erat
aūt vir quiſpiā in ſolitudine maō: ⁊ poſſeſ
ſio eius in carmelo: ⁊ hō ille magn⁹ nimis.
Erantq; ei oues tria milia ⁊ mille capre ⁊ accidit vt tōderē
tur grex ei⁹ in carmelo. Nomen aūt viri illius erat nabal: et
nomē vxoris eius abigail. Eratq; mulier illa prudētiſſima ⁊
ſpecioſa. Porro vir ei⁹ dur⁹ ⁊ peſſimus ⁊ malicioſus. Erat
aūt de genere caleph. † Cū aūt audiſſet dauid in deſerto ꝙ
alꝰ + caleb. tonderet nabal gregē ſuum: miſit decē iuuenes ⁊ dixit eis.
Aſcēdite in carmelū ⁊ venietis ad nabal: ⁊ ſalutabitis eum
ex nōie meo pacifice: ⁊ ſic dicetis. Sit fratribus meis ⁊ tibi
B pax ⁊ domui tue pax ⁊ oīb⁹ queciūq; habes ſit pax. Ex mul
Supra.21.a. tis annis ſaluos faciēs tuos ⁊ oīa tua. Audiui ꝙ tonderēt
paſtores tui greges tuos q̄ erāt nobiſcuꝫ in deſerto. Nūq̄
eis moleſti fuimus. nec aliq̄n defuit q̄dq̄ eis de grege om
ni tpe quo fuerūt nobiſcum in carmelo. Interroga pueros
tuos: ⁊ indicabūt tibi. Nūc ergo inueniāt pueri tui gratiam
in oculis tuis. (In die eīm bona venimus ad te) Quodcūq;
inuenerit man⁹ tua da ſeruis tuis: ⁊ filio tuo dauid. Cūq;
veniſſent pueri dauid locuti ſunt ad nabal oīa verba hec ex
nomine dauid: ⁊ ſiluerūt. Reſpōdēs autē nabal pueris da
uid ait. Quis eſt dauid: ⁊ q̄s eſt filius yſai? Hodie increue
runt ſerui qui fugiunt dñōs ſuos. Tollā ergo panes meos
C ⁊ aquas meas ⁊ carnes pecoꝝ que occidi tōſoribus meis
⁊ dabo viris quos neſcio vnde ſint? Regreſſi ſunt itaq; pue
ri dauid per viam ſuam ⁊: reuerſi venerūt ⁊ annunciauerūt
ei oīa verba que dixerat nabal. Tūc ait dauid pueris ſuis:
Accingatur vnuſquiſq; gladio ſuo. Et accincti ſunt ſingu
li gladiis ſuis. Accinctuſq; eſt ⁊ dauid enſe ſuo: ⁊ ſecuti ſunt
dauid quaſi quadringenti viri. Porro ducenti remanſerūt
Nota. bonos ſeruos. ad ſarcinas. Abigail autem vxori nabal nunciauit vnus de
pueris ſuis: dicens. Ecce Dauid miſit nuncios de deſerto
vt benedicerent domino noſtro ⁊ auerſatus eſt eos. Ho
mines iſti boni ſatis fuerunt nobis ⁊ non moleſti: nec q̄dq̄
aliquando periit omni tpe quo fuimus conuerſati cuꝫ eis
in deſerto. Pro muro erant nobis tā in nocte q̄ in die om
nibus diebus quibus pauimus apud eos greges. Quāob
rē cōſidera, ⁊ recogita quid facias: q̄m cōpleta eſt malitia
D aduerſum virum tuum: ⁊ aduerſum domum tuā: ⁊ ipſe eſt
filius belial: ita vt nemo poſſit ei loqui. Feſtinauit igit̄ abi
gail ⁊ tulit ducētos panes ⁊ duos vtres vini: ⁊ quinq; arie
tes coctos: ⁊ quinq; ſata polente et centum ligaturas vue
paſſe: ⁊ ducētas maſſas caricarum ⁊ impoſuit ſuper aſinos
dixitq; pueris ſuis: Precedite me: ⁊ ecce ego poſt tergū ſe
quar vos. Viro autem ſuo nabal non indicauit. Cum ergo
aſcēdiſſet aſinum ⁊ deſcenderet ad radicem montis: dauid
⁊ viri eius deſcendebant in occurſum eius. Quibus ⁊ illa
occurrit. Et ait dauid. Vere fruſtra ſeruaui omnia que hu
ius erant in deſerto: ⁊ non periit quidq̄ de cunctis que ad
alꝰ + deus. eum pertinebant: ⁊ reddidit mihi malum pro bono. Hec fa
ciat † dominus inimicis dauid: ⁊ hec addat ſi reliquero de
omnibus que ad ipſum pertinent vſq; mane mingentē ad
parietem. Cum autē vidiſſet abigail dauid feſtinauit ⁊ de
ſcendit de aſino: ⁊ procidit corā dauid ſuper faciem ſuam
⁊ adorauit ſuper terrā: ⁊ cecidit ad pedes eius ⁊ dixit. In
me ſit domine mi hec iniq̄tas. Loquatur obſecro ancilla tua
in auribus tuis: ⁊ audi verba famule tue. Ne ponat oro do
minus meus rex cor ſuum ſup virum iſtum iniquum nabal
qui ſm nomen ſuum ſtultus eſt: ⁊ ſtulticia eſt cū eo. Ego aūt
ancilla tua non vidi pueros tuos dñe mi quos miſiſti. Nūc
E ergo dñe mi viuit dñs ⁊ viuit aīa tua qui prohibuit te ne ve
nires in ſanguinem: ⁊ ſaluauit aīam tuam tibi. Et nunc fiāt
ſicut nabal inimici tui: ⁊ qui querunt dño meo malū. Qua

propter ſuſcipe benedictionē hanc quā attulit ancilla tua
tibi dño meo: ⁊ da pueris qui ſequunt̄ te dñm meū. Aufer Geneſis.33.b.
iniquitatē famule tue: faciēs eīm faciet dñs tibi dño meo do
mū fidelē: q2 prelia dñi dñe mi tu preliaris. Malicia ergo
non inueniat̄ in te oībus diebus vite tue. Si eīm ſurrexerit
aliq̄n homo perſequēs te: vel querēs aīam tuā: erit aīa dñi
mei cuſtodita quaſi in faſciculo viuentium apud dñm deū 22.4.c.qꝺ da
tuum. Porro inimicoꝝ tuoꝝ aīa rotabit̄: quaſi in impetu uid.c.iurauit
⁊ circulo funde. Cū ergo fecerit tibi dñs dño meo omnia c.ſi aliquid.
hec que locutus eſt bona de te: ⁊ cōſtituerit te ducem ſup iſ de iureiurā.c.
rael nō erit tibi hoc in ſingultū ⁊ in ſcrupulū cordis dño meo ⁊ ſi xp̄s.
ꝙ effuderis ſanguinem innoxiū: aut ipſe te vltus fueris. Et F Supra.14.c.
cum benefecerit dñs dño meo recordaberis ancille tue ⁊ tu Deutero.32.c.
benefacies ei. Et ait dauid ad abigail. Bñdictus dñs de⁹
iſrael qui miſit te hodie in occurſum meū ⁊ benedictum elo
quium tuū: ⁊ benedicta tu que prohibuiſti me hodie ne irē
ad ſanguinē et vlciſcerer me manu mea. Alioquin viuit dñs
deus iſrael qui phibuit me ne malū facerē tibi. niſi cito ve
niſſes in occurſum mihi nō remanſiſſet nabal vſq; ad lucem
matutinā mingens ad parietē. Suſcepit ergo dauid de ma
nu eius oīa que attulerat ei. Dixitq; ei. Vade pacifice in do
mū tuā. Ecce audiui vocem tuam: ⁊ honoraui faciem tuā.
Venit autem abigail ad nabal. Et ecce erat ei conuiuiū in
domo eius quaſi conuiuium regis: ⁊ cor Nabal iocundū.
Erat eīm ebrius nimis. Et nō indicauit ei verbum puſillū
aut grande vſq; mane. Diluculo aūt cum digeſſiſſet vinū G
nabal: indicauit ei vxor ſua verba hec. Et emortuum eſt cor
eius intrinſec⁹: ⁊ factus eſt quaſi lapis. Cūq; pertranſiſſent
decem dies percuſſit dñs nabal ⁊ mortu⁹ eſt. Qꝺ cū audiſ
ſet dauid mortuū nabal: ait. Bñdictus dñs qui vindicauit
cām opprobrii mei de manu nabal: ⁊ ſeruū ſuum cuſtodiuit
a malo: ⁊ maliciā nabal reddidit dñs in caput eius. Miſit
ergo dauid ⁊ locutus eſt ad abigail vt ſumeret eam ſibi in
vxorē. Et venerunt pueri dauid ad abigail in carmelum ⁊
locuti ſunt ad eam dicentes. Dauid miſit nos ad te: vt acci
piat te ſibi in vxorē. Que conſurgēs adorauit prona in ter
ram: ⁊ ait. Ecce famula tua ſit in ancillam: vt lauet pedes 3.q.1.c.ꝗ aut
ſeruoꝝ dñi mei. Et feſtinauit ⁊ ſurrexit abigail. ⁊ aſcēdit
ſuper aſinum: ⁊ quinq; puelle ierunt cū ea pediſſeque ei⁹: et
ſecuta eſt nuncios dauid: ⁊ facta eſt illi vxor. Sed ⁊ achino
en accepit dauid de iezrael: ⁊ fuit vtraq; vxor ei⁹. Saul autē alꝰ + falti ſm
dedit michol filiam ſuam vxorem Dauid alio viro † phalti ioſephum.
filio lais: qui erat de gallim.

¶ Ca. S. Ziphei indicant ſauli dauid: ille venit ad querē
dum Dauid cum abiſai deſcendit ad Saul in caſtra: de ci
pho aque ⁊ lancea eius ſublata: qꝺ cum indicaret ſaul. ille
reuocat eum ⁊ cognoſcit culpā ſuam. Ca. XXVI.

Et venerūt ziphei ad ſaul in gabaa dicētes A
Ecce dauid abſcōdit⁹ eſt in colle achile q̄ De his que
eſt ex aduerſo ſolitudinis ⁊ ſurrexit ſaul ⁊ ſequunt̄ vide
deſcēdit in deſertum ziph: ⁊ cū eo tria mi ioſep.li.6.ān
lia viroꝝ de electis iſrael vt quereret da qui.c.42. cir
uid in deſerto ziph. Et caſtrametatus eſt ca finē capit.
Saul in gabaa achile que erat ex aduerſo ſolitudinis in
via. Dauid autem habitabat in deſerto. Videns autem ꝙ
veniſſet Saul poſt ſe in deſertum: miſit exploratores ⁊ didi
cit ꝙ † illuc veniſſet certiſſime. Et ſurrexit Dauid clam et Alꝰ + huc.
venit ad locum vbi erat Saul. Cumq; vidiſſet locū in quo
dormiebat Saul: ⁊ Abner filius ner princeps militie eius
⁊ Saulem dormientem in tentorio: ⁊ reliquū vulgus per
circuitum eius ait Dauid ad Achimelech etheū: ⁊ Abiſai
filium Saruie fratem ioab: dicens. Quis deſcendet mecū
ad Saul in caſtra? Dixitq; abiſai. Ego deſcendā tecum.
Venerunt ergo Dauid ⁊ Abiſai ad populum nocte: ⁊ inue
nerunt ſaul iacentē ⁊ dormientē in tentorio: ⁊ haſtam fixā
in terra ad caput eius. Abner autem ⁊ populū dormētes

in circuitu eius. Dixitq; abiſai ad dauid. Cōcluſit deus ini
micum tuū hodie in man⁹ tuas. Nunc ergo pfodiam eū lā
.q.1.c.dñi. cea in terra ſemel: ⁊ ſcdo op⁹ nō erit. Et dixit dauid ad abi
Supra.24.b. ſai. Ne interficias eū. Quis em̄ extendat manū ſuā in xp̄m
dñi: ⁊ innocēs erit? Et dixit dd. Uiuit dñs: q2 niſi dominus
percuſſerit eū: aut dies eius venerit vt moriatur: aut in p
lium diſcendēs perierit ppitius mihi ſit dñs ne extendam
manū meā in xp̄m dñi. Nunc igitur tolle haſtam que eſt ad
caput eius: ⁊ ciphū aque ⁊ abeam⁹. Tulit igitur dauid ha
ſtam ⁊ ciphū aque qui erat ad caput eius ⁊ abierūt. Et nō
erat quiſq̄ qui videret vt intelligeret ⁊ euigilaret: ſed o s
dormiebāt: q2 ſopor dñi irruerat ſup eos. Cūq; trāſiſſet da
uid ex aduerſo ⁊ ſtetiſſet in vertice montis de longe: et eſſet
grāde interuallum inter eos clamauit dauid ad pplm ⁊ ad
C abner filium ner dicēs. Nōne reſpōdebis abner? Et reſpō
dens abner ait. Quis es tu qui clamas ⁊ inquietas regē?
Et ait dauid ad abner. Nūquid non vir tu es? Et q̄s alius
ſimilis tui in iſrael? Quare ergo non cuſtodiſti dñm tuū re
gem. Ingreſſus eſt em̄ vnus de turba vt interficeret regem
dñm tuū. Nō eſt bonū hoc quod feciſti. Uiuit dñs: qm̄ filij
mortis eſtis vos: quia nō cuſtodiſtis dñm veſtrū xp̄m dñi.
Nunc ergo vide vbi ſit haſta regis: ⁊ vbi ſit ciph⁹ aque q̄
Supra.20.d. erat ad caput eius. Cognouit aūt ſaul vocē dauid ⁊ dixit.
Nunquid vox hec tua fili mi dauid. Et ait dauid. Uox mea
dñe mi rex. Et ait. Quam ob cām dñs meus perſequit̄ ſer
uum ſuū? Quid fecit aut quod eſt malū in manu mea? Nūc
ergo audi oro dñe mi rex verba ſerui tui. Si dñs incitat te
aduerſum me odoret ſacrificium. Si aūt filij hominū: male
dicti ſunt in conſpectu dñi qui eiecerunt me hodie vt nō ha
D bitem in hereditate dñi dicentes. Uade: ſerui dijs alienis.
Et nunc nō effundatur ſanguis meus in terra coram dño:
q2 egreſſus eſt rex iſrael vt querat pulicē vnū: ſicut pſequi
tur perdix in montib⁹. Et ait ſaul. Peccaui. Reuertere fi
li mi dauid. Nequaq̄ em̄ vltra tibi malefaciā eo q preccio
ſa facta aīa mea in oculis tuis hodie. Apparet em̄ q ſtulte
egerim ⁊ ignorauerim multa nimis. Et reſpondens dauid
ait. Ecce haſta regis: tranſeat vnus de pueris regis: ⁊ tol
lat eam. Dñs aūt retribuet vnicuiq; ſm iuſtitiam ſuā ⁊ fidē.
.s + mittere. Tradidit enim te dñs hodie in manū meā: ⁊ nolui † exten
dere manum meam in xp̄m domini. Et ſicut magnificata eſt
anima tua hodie in oculis meis. ſic magnificet̄ anima mea
in oculis domini ⁊ liberet me de omni anguſtia. Ait ergo
ſaul ad Dauid. Benedictus tu fili mi dauid. Et quidem fa
ciens facies: ⁊ potens poteris. Abijt autem dauid in viam
ſuam: ⁊ ſaul reuerſus eſt in locum ſuum.

¶ Cap. Sū. De fuga dauid ad Achis regē geth qui dedit
A ei ſiceleth: de predis quas agebat dauid. Ca. XXVII.

Et ait dauid in corde ſuo. Aliqñ incidā vna
die in manus ſaul. Nunne melius eſt vt fu
giam: ⁊ ſaluer in terra philiſtinorum vt de
ſperet ſaul: ceſſetq; me querere in cunctis
finibus iſrael. Fugiam ergo man⁹ eius. Et
Infra.20.a. B ſurrexit dauid ⁊ abijt ipſe ⁊ ſexcenti viri cū
eo ad achis filium mach regem geth. Et habitauit dauid
cum achis in geth ipſe ⁊ viri eius ⁊ domus eius ⁊ due vxo
res eius achinoem iezraelites ⁊ abigail vxor nabal carme
li. Et annunciatū eſt ſaul q fugiſſet dauid in geth: ⁊ non ad
didit vltra querere eum. Dixit autē dauid ad achis. Si in
ueni gratiā in oculis tuis detur mihi locus in vna vrbium
.s + ſiceleg. C regionis huius vt habitem ibi. Cur enim manet ſuus tu⁹
in ciuitate regis tecum? Dedit itaq; ei achis in die illa † ſi
celech. Propter quam cauſam facta eſt ſiceleeh regum iu
da vſq; in diem hanc. Fuit autem numerus dierū quibus
habitauit dauid in regione philiſtinorum quatuor menſiū.
Et aſcendit dauid ⁊ viri eius ⁊ agebant predas de geſſuri
⁊ de gezre ⁊ de malechitis. Hi em̄ pagi habitabant inter
ra antiquitus euntibus ſur vſq; in terram egypti. Et per
cutiebat dauid omnē terrā illorū: nec relinquebat viuentē
virum ⁊ mulierem: tollenſq; boues ⁊ oues ⁊ aſinos ⁊ ceme
los ⁊ veſtes reuertebatur ⁊ veniebat ad achis. Dicebat au D
tem ei achis. In quē irruiſti hodie. Reſpondebat Dauid.
Contra meridiem iude: ⁊ cōtra meridiē hieramel ⁊ contra
meridiem ceni. Uirū ⁊ mulierem nō viuificabat dauid. nec
adducebat in geth. dicens. Ne forte loquantur aduerſū
nos: hec fecit dauid. Et hoc erat decretū illi oībus diebus
q̄bus habitauit i regiōe philiſtinorū. Credidit ergo achis
dauid dicēs. Multa mala em̄ operatus eſt cōtra populū
ſuum iſrael. Erit igit̄ mihi ſeruus ſempiternus.

¶ Capitu. Summarium. Philiſtijm contra iſrael cōgre
gantur ſaul interfecit phitones. Saul phitoniſſam conſu
luit: ſamuelem iubet ſuſcitari: ſamuel ſuſcitatus ſauli dixit:
cras mecum eris tu ⁊ filij. Ca. XXVIII. A

Factum eſt aūt in diebus illis cōgregaue De his vid
runt philiſtijm agmina ſua: vt pparet̄ ad ſe.l lib.6.c.
bellū contra iſrl. Dixitq; achis ad dauid.
Sciēs nūc ſcito quoniā mecū egredieris
in caſtris tu ⁊ viri tui. Dixitq; Dauid ad
achis. Nunc ſcias que factur⁹ eſt ſeruus Supra.
tuus. Et ait achis ad dauid. Et ego cuſtodem capitis mei
ponā te cunctis diebus. Samuel aūt mortuus eſt: plāxitq;
eum omnis iſrael. ⁊ ſepelierunt eū in ramatha vrbe ſua. Et
Saul abſtulit magos ⁊ ariolos de terra ⁊ interfecit eos q̄
phitones habebāt † in vētre. Congregatiq; ſunt philiſtijm + Quos io
⁊ venerūt ⁊ caſtrametati ſunt in ſunā: cōgregauit aūt ⁊ ſaul vocat vent
vniuerſum iſrael ⁊ venit in gelboe. Et vidit ſaul caſtra phi quos qui e
liſtijm ⁊ timuit ⁊ expauit cor eius nimis. Cōſuluitq; dñm: ⁊ cāt aīa o m
non reſpondit ei neq; per ſomnia neq; p ſacerdotes: neq; p tuorū vt p e
pphetas. Dixitq; ſaul ſeruis ſuis. Querite mihi mulierē futura ſcia
habentē phitonem: ⁊ vadam ad eā ⁊ ſciſcitabor per illā. Et tur.
dixerunt ſerui eius ad eū. Eſt mulier phitonē habēs in en Supra.14.f.
dor. Mutauit ergo habitū ſuū veſtituſq; ē alijs veſtimen Leui.20.
tis: ⁊ abijt ipſe ⁊ duo viri cum eo: veneruntq; ad mulierē no Deutero.18.b.
cte: ⁊ ait illi. Diuina mihi in phitone: ⁊ ſuſcita mihi quē di Actuū.16.b.
xero tibi. Et ait mulier ad eū. Ecce tu noſti quanta fecerit B
Saul ⁊ quomō eraſerit magos ⁊ ariolos de terra. Quare
ergo inſidiaris anime mee vt occidar? Et iurauit ei ſaul in
domino dicēs. Uiuit dominus: q2 non eueniet tibi quicq̄
mali propter hanc rem. Dixitq; ei mulier. Quem ſuſcitabo
tibi? Qui ait. Samuelē mihi ſuſcita. Cū aūt vidiſſet mulier
ſamuelē: exclamauit voce magna: ⁊ dixit ad ſaul. Quare
impoſuiſti mihi? Tu es em̄ ſaul. Dixitq; ei rex. Noli timere.
Quid vidiſti? Et ait mulier ad ſaul. Deos vidi aſcen
dentes de terra. Dixitq; ei. Qualis eſt forma eius. Que
ait: vir ſenex aſcendit: ⁊ ipſe amict⁹ eſt pallio. Et intellexit C
ſaul q ſamuel eſſet: ⁊ inclinauit ſe ſuper faciem ſuam in ter
ra: ⁊ adorauit. Dixit autem ſamuel ad Saul. Quare in
quietaſti me vt ſuſcitarer? ⁊ ait Saul. Coarctor nimis. Si
quidem philiſtijm pugnant aduerſum me: ⁊ deus receſſit a
me: ⁊ exaudire me noluit: neq; in manu prophetarum: neq;
per ſomnia. Uocaui ergo te vt oſtenderes mihi quid faciā.
Et ait Samuel. Quid interrogas me cum dñs receſſerit Supra.25.f.
a te ⁊ tranſierit ad emulum tuū? Faciet enim tibi dominus
ſicut locutus eſt in manu mea ⁊ ſcindet regnum tuū de ma
nu tua: ⁊ dabit illud proximo tuo Dauid: quia non obedi
ſti voci domini: neq; feciſti irā furoris eius in amalech. Id
circo quod pateris fecit tibi dñs hodie: ⁊ dabit dominus
etiam iſrael tecum in manu philiſtijm. Cras autē tu ⁊ filij
tui mecum eritis: ſed ⁊ caſtra iſrael tradet dñs in manus 26.q.2.c.illud
philiſtijm. Statimq; ſaul cecidit porrectus in terram. Ex 2.q.5.c.nec mi
timuerat em̄ verba ſamuelis: ⁊ robur nō erat in eo: quia non rum.
comederat panem tota die illa. ingreſſa eſt itaq; mulier illa Supra.15.f.
ad ſaul. Conturbatus em̄ erat valde. Dixitq; ad eū. Ecce D
obediuit

obediuit ancilla tua voci tue: ⁊ poſui animam meam in manu mea: ⁊ audiui ſermões tuos q̃s locutus es ad me. Nũc igitur audi ⁊ tu vocẽ ancille tue: ⁊ ponã corã te buccellã panis vt comedẽs ↄualeſcas ⁊ poſſis iter agere. Qui renuit ⁊ Geneſis.18.a. ait. Nõ comedã. Coegerũt aũt eũ ſerui ſui ⁊ mulier: ⁊ tãdẽ audita voce eoꝝ ſurrexit de terra ⁊ ſedit ſup lectum. Mulier aũt illa habebat vitulũ paſcalẽ in domo ⁊ feſtinauit ⁊ occidit eũ. Tollenſq; farinã miſcuit eã ⁊ coxit azima: ⁊ poſuit añ ſaul ⁊ ante ſeruos eius. Qui cũ comediſſent ſurrexerunt ⁊ ambulauerunt per totam noctem illam.

¶ Capitu. Summariũ. De reuerſiõe Dauid ab exercitu philiſtijm. Ca.XXIX.

B Congregata ſunt ergo philiſtijm vniuerſa agmina in aphec. Sed ⁊ iſrl' caſtrametat⁹ eſt ſup fontẽ qui erat ĩ iezrael. Et ſatrape q̃dã philiſtijm incedebant in cẽturijs ⁊ milibus. Dauid aũt ⁊ viri ei⁹ erãt in nouiſſimo agmine cũ achis. Dixerũtq; p̃ncipes philiſtijm ad Achis. Quid ſibi volunt Hebrei iſti? Et ait achis ad principes philiſtijm. Nunquid ignoratis dauid q̃ ſ+vel. B fuit ſeruus ſaul regis iſrl': ⁊ eſt apud me multis dieb⁹ † ⁊ ãnis? Et nõ inueni ĩ eo q̃ddã mali ex die qua trãſfugit ad me para.11. vſq; ad diẽ hanc. Irati ſunt aũt aduerſus eũ principes philiſtijm ⁊ dixerũt ei. Reuertatur vir. ⁊ ſedeat in loco ſuo in q̃ ↄſtituiſti eũ: ⁊ nõ deſcendat nobiſcũ in p̃liũ ne fiat nobis aduerſarius cũ p̃liari ceperimus. Quõ enĩ aliter poterit placare dñm ſuum niſi in capitibus noſtris. Nonne iſte eſt dauid cui cãtabãt in choris dicẽtes: pcuſſit ſaul in milibus ſuis: ⁊ dauid in decẽ milibus ſuis? Uocauit ergo achis dauid: ⁊ ait ei. Uiuit dñs: q: rect⁹ es tu ⁊ bonus in conſpectu Supra.18.et 11.D. meo: ⁊ exitus tuus ⁊ introitus tuus mecum eſt ĩ caſtris. Et C Eccle.47.a. nõ inueni in te quidq̃ mali ex die qua veniſti ad me vſq; in diẽ hãc: ſed ſatrapis nõ places. Reuertere ergo ⁊ vade in pace: ⁊ nõ offẽdas oculos ſatraparũ philiſtijm. Dixitq; dauid ad achis. Quid enĩ feci: ⁊ q̃d inueniſti in me ſeruo tuo a die qua fui in cõſpectu tuo vſq; in diẽ hãc: vt nõ veniã ⁊ pugnẽ cõtra inimicos dñi mei regis? Rñdẽs aũt achis locutus eſt ad dauid. Scio q: bonus es tu in oculis meis ſicut angel⁹ dei: ſ; principes philiſtinoꝝ dixerũt. Non aſcendet nobiſcũ in p̃liũ. Igitur cõſurge mane tu ⁊ ſerui dñi tui: q̃ D venerũt tecũ. ⁊ cũ de nocte ſurrexeritis ⁊ ceperit dileſcere: pergite. Surrexit itaq; de nocte dauid ipẽ ⁊ viri eius vt proficiſcerentur mane: ⁊ reuerterẽtur ad terrã philiſtijm. Philiſtijm aũt aſcenderunt in iſrael.

¶ Ca. Summariũ. Dauid reuertens ſiceleech ſuccenſam inuenit conſuluit dominum ⁊ perſecutus eſt latrunculos: cibauitq; puerum egyptum: irruit dauid in hoſtes ⁊ accepit predam ⁊ diuiſit eã equaliter remanentibus: dona miſit ſenioribus iuda. Ca.XXX.

A als+ ſiceleg. Uide de his q̃ hic dicitur: p locu.vi.c. vſi. col.penult: Cumq; veniſſent dauid ⁊ viri eius † in ſiceleech die tertia amalechite impetũ fecerãt ex parte auſtrali in ſiceleech: ⁊ percuſſerãt ſiceleech ⁊ ſuccenderãt eã igni. Et captiuas duxerant mulieres ex ea a minimo vſq; ad magnũ: ⁊ nõ interfecerãt quẽq̃: ſed ſecum duxerãt ⁊ pergebãt itinere ſuo. Cũ ergo veniſſet dauid ⁊ viri eius ad ciuitatẽ: ⁊ inueniſſent eã ſuccẽſam igni ⁊ vxores ſuas ⁊ filios ſuos ⁊ filias ductas eſſe captiuas leuauerunt dauid ⁊ populus qui erat cũ eo voces ſuas: ⁊ plãxerunt donec deficerent in eis lachrime. Siquidem ⁊ due vxores dauid captiue ducte fuerant achinoen iezraelites ⁊ Abigail Supra.27.a. vxor nabal carmeli ⁊ cõtriſtatus eſt dauid valde. Uolebat B enim eum populus lapidare: quia amara erat anima vniuſcuiuſq; viri ſuper filijs ſuis ⁊ filiabus. Confortatus eſt aũt dauid in domino deo ſuo: ⁊ ait ad abiathar ſacerdotem filium achimelech. Aplica ad me ephot. Et applicauit abiathar † ephot ad dauid. ⁊ cõſuluit dauid dñm dicens. Per- Supra.13.b. ſequar latrũculos hos: ⁊ cõprehẽdam eos an non? Dixitq; Als+ephod ei dñs. Perſequere. Abſq; dubio enĩ cõprehẽdes eos: ⁊ ex- C cuties p̃dã. Abijt ergo dauid ipſe ⁊ ſexcẽti viri qui erãt cũ eo: ⁊ venerũt vſq; ad torrentẽ beſor. ⁊ laſſi quidẽ ſubſtiterũt. Perſecutus eſt aũt dauid ipſe ⁊ quadringenti viri cũ eo. Subſtiterant enĩ ducẽti qui laſſi tranſire non poterant torrentẽ beſor. Et inuenerunt virũ egyptiũ in agro ⁊ adduxerunt eũ ad dauid. Dederũtq; ei panẽ vt comederet ⁊ biberet aquã: ſed ⁊ fragmẽ maſſe caricaꝝ ⁊ duas ligaturas vue paſſe †. Que cũ comediſſet reuerſus eſt ſp̃s eius: ⁊ refocillatus eſt. Nõ enĩ comederat panẽ neq; biberat aquã trib⁹ diebus ⁊ tribus noctibus. Dixit itaq; ei dauid. Cuius es tu: vel vñ ⁊ quo pergis? Qui ait. Puer egyptius ego ſum ſeruus viri amalechite. Dereliquit aũt me dñs meus: quia egrotare cepi nudiuſtertius. Siquidem nos erupimus ad auſtralẽ plagam cerethi: ⁊ contra iudã ⁊ ad meridiẽ caleeb. ⁊ ſiceleech ſuccendimus igni. Dixitq; ei Dauid. Potes me ducere ad cuneũ iſtum? Qui ait. iura mihi per deũ q̃ nõ occides me: ⁊ non trades me in manus dñi mei ⁊ ego ducã te ad cuneũ iſtum. Et iurauit ei dauid. Qui cũ duxiſſet eũ: ecce illi diſcũbebant ſuper faciẽ vniuerſe terre comedentes et bibentes: ⁊ quaſi feſtum celebrãtes diem pro cuncta p̃da ⁊ ſpolijs que ceperant de terra philiſtijm: ⁊ de terra iuda. Et percuſſit eos dauid a veſpere vſq; ad veſperã alterius E diei: ⁊ non euaſit ex eis quiſq̃ niſi tantũ quadringenti viri adoleſcentes qui aſcenderãt camelos ⁊ fugerãt. Eruit ergo dauid omnia que tulerant Amalechite: ⁊ duas vxores ſuas eruit. Nec defuit quiſq̃ a paruo vſq; ad magnũ tã de filijs q̃ de filiab⁹ ⁊ de ſpolijs. ⁊ quecunq; rapuerant oĩa reduxit dauid ⁊ tulit vniuerſos greges ⁊ armẽta ⁊ minauit ante faciẽ ſuã. Dixerũtq;. Hec eſt p̃da dauid. Uenit autem dauid ad ducentos viros qui † laſſi ſubſtiterãt nec ſe- als+iuſſi. F qui poterãt dauid ⁊ reſidere eos iuſſerat in torrẽte beſor. Qui egreſſi ſunt obuiam dauid ⁊ populo qui erat cum eo. Accedens autẽ dauid ad populũ ſalutauit eos pacifice. Reſpondenſq; omnis vir peſſimus ⁊ iniquus de viris qui erant cum dauid dixit. Quia non venerunt nobiſcum non dabimus eis quidq̃ de p̃da quam eruimus: ſed ſufficiat vnicuiq; vxor ſua ⁊ filij quos cum acceperit recedãt. Dixit autem dauid. Nõ ſic facietis fratres mei de his que tradidit nobis dñs ⁊ cuſtodiuit nos: ⁊ dedit latrũculos qui eruperant aduerſum nos in † manus noſtras: nec audiet vos Als + manu noſtra. quiſq̃ ſub ſermone hoc. Equa enĩ pars erit deſcẽdẽtis ad p̃lium ⁊ remanentis ad ſarcinas: ⁊ ſimiliter diuident. Et factum eſt hoc ex die illa. ⁊ deinceps conſtitutum ⁊ p̃finitũ: ⁊ quaſi lex iſrael vſq; in diem hanc. Uenit ergo Dauid G in † ſiceleech: ⁊ miſit dona de p̃da ſeniorib⁹ iuda ⁊ p̃ximis Als+ſicleg ſuis dicẽs. Accipite bñdictionẽ de p̃da hoſtiũ dñi. His qui erãt in bethel ⁊ q̃ in ramoth ad meridiẽ ⁊ q̃ in gether: ⁊ qui in aroer: ⁊ qui in ſephamoth: ⁊ qui in eſthama: ⁊ q̃ in rachal: ⁊ qui in vrbibus hieramel: ⁊ q̃ in vrbib ceni: ⁊ q̃ in arama: ⁊ q̃ in lacu † aſan: ⁊ q̃ in athach ⁊ q̃ in hebrõ: ⁊ reliq̃s Als+ezaei q̃ erãt ĩ his locis in quib⁹ cõmorat⁹ fuerat dauid ⁊ viri ei⁹.

¶ Ca. Sum. De fuga ⁊ cede iſrl': de morte ſaulis ⁊ triũ filioꝝ eius de armis eius ⁊ capite. de viris iabes galaad. qui tulerũt cadauera ſaulis ⁊ filiorũ eius: de muro bethſan: ⁊ ſepelierunt in nemore iabes. Ca.XXXI.

Philiſtij aũt pugnabãt aduerſũ iſrl'. Et fu- A 1.para.10.a. gerũt viri iſrl' ãte faciẽ philiſtij ⁊ ceciderũt interfecti in mõte gelboe. Irrueruntq; philiſtij ĩ ſaul ⁊ ĩ filios ei⁹: ⁊ pcuſſerũt ionathã: ⁊ aminadab ⁊ melchiſue filios ſaul: totũq; põd⁹ p̃lij v̾ſũ ẽ in ſaul. Et cõſecuti ſũt eũ viri

ri ſagittarij ⁊ vulneratꝰ eſt vehementer a ſagittarijs. Dixitq;
B ſaul ad armigerū ſuū. Euagina gladiū tuū ⁊ percute me ne
Judicum 8.g forte veniāt incircūciſi iſti ⁊ interficiāt me illudētes mihi.
1. Para.10.a. Et noluit armiger eiꝰ. Fuerat enī nimio terrore perterritus.
Arripuit itaq; ſaul gladiū ſuū ⁊ irruit ſup eum: Quod cū
vidiſſet armiger eiꝰ videlꝫ ꝙ mortuus eſſet ſaul: irruit etiā
ipſe ſup gladium ſuū: ⁊ mortuus eſt cū eo. Mortuus eſt er
go ſaul ⁊ tres filij eiꝰ: ⁊ armiger illiꝰ: ⁊ vniuerſi viri eiꝰ in die
C illa pariter. Videntes aūt viri iſrael q̄ erāt trans vallē ⁊ trās
iordanē ꝙ fugiſſent viri iſraelite ⁊ ꝙ mortuꝰ eſſet ſaul ⁊ tres
filij eius: reliquerūt ciuitates ſuas ⁊ fugerūt. Veneruntq;
Al's + montē. philiſthijm ⁊ habitauerūt ibi. Facta aūt die altera venerunt
philiſthijm vt expoliarent interfectos: ⁊ inuenerūt ſaul ⁊ tres
filios eius iacentes in monte † gelboe. Et preciderunt ca
Bethſā + que put ſaul: expoliauerunt eum armis: ⁊ miſerunt in terrā phi
poſtea dicta liſthinorum per circuitū vt annunciaretur in templis idolo
ſcytopolis eſt ⁊ in populis. Et poſuerūt arma eius in templo aſtaroth: cor
ſm ioſephum pus vero eius ſuſpēderūt in muro † bethſan. Quod cū au
diſſēt habitatores iabes galaad quecūq; fecerāt philiſthijm
ſaul: ſurrexerunt omnes viri fortiſſimi: ⁊ ambulauerunt to
ta nocte ⁊ tulerunt cadauer ſaul ⁊ cadauera filiorum eius
de muro bethſan. Veneruntq; viri iabes galaad ⁊ combuſ
ſerunt ea igni: ⁊ tulerunt oſſa eorum ⁊ ſepelierunt in nemo
re iabes: ⁊ ieiunauerunt ſeptem diebus.

¶ Explicit primus liber ſamuelis: qui eſt primus regū.

¶ Incipit ſecundus liber Samuelis qui eſt ſecundus regum.

Hic incipit io ¶ Capi. Summariū. De cede eius qui attulit dyadema
ſephus librū ⁊ armillā ſaulis: dicens ꝙ occiderat ſaul. de planctu dauid
vij. antiq̄tatū. ſuper ſaul ⁊ ionatham. Capi. I.

Factū eſt aūt poſtq̄
A mortuus eſt ſaul: vt dauid reuerteretur a
al's + ſiceleg cede amalech ⁊ maneret in † ſicelech du
os dies. In die autem tertia apparuit hō
veniens de caſtris ſaul veſte conſciſſa: et
2. Regū.4.c. puluere conſperſus caput. Et vt venit ad dauid cecidit ſu
per faciem ſuam ⁊ adorauit. Dixitq; ad eum dauid. Unde
venis? Qui ait ad eum. De caſtris iſrael fugi. Et dixit ad
Infra.24.c. eum dauid. Quod eſt verbum quod factum eſt? Indica mi
1. Para.12.b. hi. Qui ait. Fugit populus ex prelio: ⁊ multi corruentes e
populo mortui ſunt. Sed ⁊ ſaul: ⁊ ionathas filius eius in
B terierunt. Dixitq; dauid ad adoleſcentē qui nunciabat ei.
Unde ſcis quia mortuꝰ eſt ſaul ⁊ ionathas filius eius. Ait
al's + narrabat adoleſcens qui † nunciabat ei. Caſu veni in montem gel
boe: ⁊ ſaul incūbebat ſup haſtā ſuā. Porro currꝰ ⁊ equites
appropinquabant ei ⁊ conuerſus poſt tergum ſuū videnſ
q; me vocauit. Cui cum reſpondiſſem: adſum. Dixit mihi.

Quiſnam es tu. Et aio ad eum: amalechites ego ſum. Et
locutus eſt mihi. Sta ſuper me et interfice me: qm̄ tenent
me anguſtie: ⁊ adhuc tota anima mea in me eſt. Stanſq; ſu
per eum occidi illum. Sciebam enim ꝙ viuere non poterat
poſt ruinam. Et tuli dyadema quod erat in capite eius. et
armillam de brachio illius: ⁊ attuli ad te dominum meum
huc. Apprehendens autem dauid veſtimenta ſua ſcidit: om Infra.3.f.
neſq; viri qui erant cū eo ⁊ plāxerunt ⁊ fleuerunt ⁊ ieiuna fra.13.f.
uerunt vſq; ad veſperam ſuper Saul ⁊ ſuper Jonathā fi C
lium eius: ⁊ ſuper populum domini: ⁊ ſuper domum iſrael:
eo ꝙ corruiſſent gladio. Dixitq; Dauid ad iuuenē qui nū
ciauerat ei. Unde es tu? Qui reſpondit filius hominis ad
uene Amalechite ego ſum. Et ait ad eum dauid. Quare nō
timuiſti mittere manum tuam: vt occideres chriſtum domi De pe.di.1.
ni? Vocanſq; Dauid vnum de pueris ſuis ait. Accedens ir opponitur.
rue in eum. Qui percuſſit illum ⁊ mortuus eſt. Et † ait ad 1.q.1.c.dñm.
eum Dauid. Sanguis tuus ſuper caput tuum. Os enim + plācitū.
tuum locutum eſt aduerſum te dicens. Ego interfeci chri plācitū ioſe.
ſtum domini. Planxit autem Dauid † planctum huiuſce appellat
modi ſuper Saul ⁊ ſuper Jonathā filium eius: et precepit thaphiū.
vt docerent filios iuda arcum: ſicut ſcriptum eſt in libro iu cit ipſe vſq;
ſtorum. Et ait. Conſidera iſrael pro his qui mortui ſunt ſu ſua tpa per
per excelſa tua vulnerati. Incliti iſrael ſuper montes tuos manſit.
interfecti ſunt. Quo modo ceciderunt fortes. Nolite annū
ciare in Geth: neq; annuncietis in compitis aſcalonis: ne
forte letentur filie Philiſthijm: ne exultent filie incircumciſo
rum. Montes gelboe nec ros nec pluuia † veniant ſup vos. Al's + venia
Neq; ſint agri primitiarum: quia ibi abiectus eſt clypeus
fortiū: clypeus Saul quaſi nō eſſet vnctus oleo a ſanguie
interfectorum ab adipe fortium. Sagitta † ionathe nunq̄ al's + ionath
rediit retrorſum: ⁊ gladiꝰ Saul nō eſt reuerſus inanis. Sa
ul ⁊ Jonathas amabiles ⁊ decori valde in vita ſua. in mor
te quoq; non ſunt diuiſi. Aquilis velociores: leonibus for
tiores. Filie iſrael ſuper Saul flete: qui veſtiebat vos coc
cino in delicijs qui prebebat ornamēta aurea cultui veſtro.
Quomodo ceciderūt fortes in prelio? Jonathas in excelſis
tuis occiſus eſt. Doleo ſuper te frater mi ionatha decore
nimis et amabilis ſuper amorē mulierū. Sicut mater vni
cum amat filium ſuum: ita ego te diligebam. Quomodo ce
ciderunt robuſti ⁊ perierunt arma bellica.

¶ Capitu. Summarium. De prima vnctione dauid in he
bron. de nuncio eius ad viros iabes galaad. de iboſeth. de
prelio puerorum dauid: ⁊ puerorum ſaul. de morte aſahel:
ioab ⁊ abiſai fratres perſequuntur abner propter mortem
aſahel fratris eorum ⁊ reuertuntur. Ca.II.

Igitur poſt hec conſuluit dauid dominum De his q̄ hic
dicens. Num aſcendam in vnam de ciuita ſequūt ſcribit
tibus iuda? Et ait dominus ad eum. Aſcē ioſe.lib.6.an
de. Dixitq; dauid. Quo aſcendam? Et re tiqui.c.1.
ſpondit ei. In hebron. Aſcendit ergo Da A
uid ⁊ due vxores eius achinoem iſraelites
⁊ abigail vxor nabal carmeli. Sed ⁊ viros qui erant cū eo
duxit dauid ſingulos cum domo ſua ⁊ manſerunt in oppidis
hebron. Veneruntq; viri iuda. ⁊ vnxerunt ibi Dauid vt re
gnaret ſuper domum iuda. Et nunciatum eſt dauid ꝙ viri
iabes galaad ſepeliſſent Saul. Miſit ergo dauid nuncios 1. Regū.31.d.
ad viros iabes galaad. dixitq; ad eos. Benedicti vos a do
mino qui feciſtis miſericordiam hanc cum domino veſtro B
Saul: ⁊ ſepeliſtis eum. Et nunc retribuet vobis quidē do
minus miſericordiam et veritatem: ſed ⁊ ego reddam gra
tiam eo ꝙ feciſtis verbū iſtud. Cō fortentur manꝰ veſtre ⁊
eſtote filij fortitudinis. Licet enī mortuus ſit dominus ve
ſter ſaul. tñ me vnxit domus iuda in regem ſibi. Abner autē
filius ner princeps exercitus ſaul tulit iſboſeth filiū ſaul: ⁊
circunduxit

C circumduxit eum per caſtra: regemq̄ cōſtituit ſuper galaad ⁊
Alſ.+ ieſſuri vel aſſuri. vel ſeri. ſuper † geiſuri ⁊ ſup iezrael: ⁊ ſuper effraim: ⁊ ſup beniamin:
⁊ ſup iſrael vniuerſum. Quadraginta annoꝝ erat iſboſeth
filius ſaul cū regnare cepiſſet ſup iſrael ⁊ duobus annis re
Infra.5.a. gnauit. Sola aūt domus iuda ſequebaꝛ dauid. Et fuit nu-
merus dierū quos cōmoratus eſt dauid imperās in hebrō
ſup domū iuda ſeptem annoꝝ ⁊ ſex menſium. Egreſſuſq̄ eſt
abner fili⁹ ner ⁊ pueri iſboſeth filij ſaul de caſtris i gabaō.
D Porro ioab filius ſaruie ⁊ pueri dauid egreſſi ſunt ⁊ occur
rerunt eis iuxta piſcinā gabaō. Et cū in vnū conueniſſent e
regiōe ſederūt hi in vna parte piſcine: ⁊ illi ex altera. Dixit
q̄ abner ad ioab. Surgāt pueri ⁊ ludant corā nobis. Et
rn̄dit ioab. ſurgāt. Surrexerūt ergo ⁊ trāſierūt nūero duo
decim de beniamin ex parte iſboſeth filij ſaul: ⁊ duodecim de
pueris dauid. Apprehenſoq̄ vnuſquiſq̄ capite cōparis ſui
defixit gladiū in latus contrarij: ⁊ ceciderūt ſimul: Vocatūq̄
eſt nomen loci illius ager robuſtoꝝ in gabaon. Et ortū eſt
bellum durum ſatis in die illa: fugatuſq̄ eſt abner ⁊ viri iſrl
De capreis dicit ioſep. q̄ vincebāt eq̄s velociſſimos currendo. a pueris dauid. Erant aūt ibi tres filij ſaruie: ioab ⁊ abiſai:
⁊ aſahel. Porro aſahel curſor velociſſimus fuit quaſi vn⁹ †
de capreis que morātur in ſiluis. Perſequebaꝛ aūt aſahel
abner: ⁊ non declinauit ad dexterā neq̄ ad ſiniſtram omit-
E tens perſequi abner. Reſpexit itaq̄ abner poſt tergū ſuū:
⁊ ait. Tu ne es aſahel? Qui reſpondit: ego ſum. Dixitq̄ ei
abner. Vade ad dextram ſiue ad ſiniſtrā ⁊ apprehende vnū
de adoleſcentibus ⁊ tolle tibi ſpolia eius. Noluit autē aſa-
hel omittere quin vrgeret eū. Rurſumq̄ locutus eſt abner
ad aſahel. Recede ⁊ noli me ſequi ne forte compellar cōfo-
F dere te in terram: ⁊ leuare non potero faciem meā ad ioab
Infra.29.d. fratrem tuum. Qui audire contempſit ⁊ noluit declinare.
Percuſſit ergo eū abner auerſa haſta in inguine: ⁊ tranſ-
fodit ⁊ mortuus eſt in eodem loco. Omneſq̄ qui tranſibāt
per locum in quo ceciderat aſahel ⁊ mortuus erat: ſubſiſte-
bant. Perſequentibus aūt ioab ⁊ abiſai fugientem abner
ſol occubuit. Et venerunt vſq̄ ad collem aqueductus: qui
eſt ex aduerſo vallis ⁊ itineris deſerti in gabaon. Congre-
Numeri.17.b gatiq̄ ſunt filij beniamin ad abner: ⁊ conglobati in vnum cu
neum: ſteterunt in ſummitate tumuli vnius. Et exclamauit
abner ad ioab: ⁊ ait. Num vſq̄ ad internitionem tuus mu-
G cro deſeuiet? An ignoras q̄ piculoſa ſit deſperatio? Vſq̄
Infra.30.g. quo nō dicis populo vt omittat perſequi fratres ſuos? Et
ait ioab. Viuit dn̄s ſi locutus fuiſſes mane: receſſiſſet ppl̄s
perſequens fratrem ſuum. Inſonuit ergo ioab buccina: et
ſtetit oīs exercitus: nec perſecuti ſunt vltra iſrael: neq̄ inie
re certamē. Abner aūt ⁊ viri eius abierunt per campeſtria
moab tota nocte illa: ⁊ tranſierunt iordanē: ⁊ luſtrata omni
bethoron venerūt ad caſtra. Porro ioab reuerſus omiſſo
Alia + azahel. abner cōgregauit oēm ppl̄m: ⁊ defuerunt de pueris dauid
decem ⁊ nouē viri excepto † aſahele. Serui aūt dauid per
cuſſerunt de beniamin: ⁊ de viris qui erant cum abner tre-
centos ſexaginta: qui ⁊ mortui ſunt. Tuleruntq̄ aſahel ⁊ ſe
pelierunt eum in ſepulchro patris ſui in bethleem: ⁊ ambu-
lauerunt tota nocte ioab ⁊ viri qui erant cum eo: ⁊ in ipſo
crepuſculo peruenerunt in hebron.

Capitu. Summariū. De filijs dauid natis in hebron: quomodo abner iratus contra iſboſeth pro concubina raſpha que fuerat patris ſui regnum iſrael promittit dauid. Dauid michol vxorem ſuā petit ⁊ accipit. Abner venit ad dauid in hebrō: ⁊ a ioab proditorie occiditur. Dauid vero abner plangit. Ca.III.

A FActa eſt ergo lōga cōcertatio inter domū
dauid ⁊ inter domū ſaulis: dauid ꝓficiēs
⁊ ſemp ſeipſo robuſtior: dom⁹ aūt ſaul de-
creſcēs q̄tidie. Natiq̄ ſunt ſex filij dauid i
hebrō. Fuitq̄ primogenit⁹ ei⁹ ammon de
achinoē iezraelite: ⁊ poſt eū cheleab d̄ abi
gail vxore nabal carmeli. Porro terti⁹ abſalon filius maa
cha filie tholomai regis geſſur. Quartus aūt adonias fili⁹
agith. Et quintus ſaphatias filius abithal. Sextus q̄ʒ ie-
thraā de egla vxore dauid. Hi nati ſunt dauid in hebrō. Cū De his vide ioſe. pulchre ſcribentē. lib.vij. antiq.c.j.
ergo eſſet prelium inter domū ſaul: ⁊ domū dauid: abner fili⁹
ner regebat domū ſaul. Fuerat aūt ſauli concubina noīe re
ſpha filia achia. Ingreſſuſq̄ eſt ad eā abner. Dixitq̄ iſbo- B
ſeth ad abner. Quare ingreſſus es ad cōcubinā pr̄is mei.
Qui iratus nimis ꝓpter verba iſboſeth ait. Nunquid ca-
put canis ego ſum aduerſum iudam hodie: qui fecerim mi-
ſericordiam ſuper domum ſaul patris tui: ⁊ ſuper fratres ⁊
proximos eius: ⁊ non tradidi te in manus dauid: ⁊ tu requiſi
ſti in me q̄ argueres pro muliere hodie. Hec faciat de⁹ ab- Alſ.+ manu. Infra eodem
ner ⁊ hec addat ei: niſi quomodo iurauit dn̄s dauid ſic fa-
ciā cū eo vt trāſferaꝛ regnū de domo ſaul: ⁊ eleueꝛ thron⁹
dauid ſup iſrael: ⁊ ſup iudā a dan vſq̄ berſabee. Et nō po-
tuit ei rn̄dere quicq̄ q: metuebat illum. Miſit ergo abner
nūcios ad dauid in hebron ꝓ ſe dicentes. Cuius eſt terra?
Et vt loquerenꝛ. Fac mecū amicitias: ⁊ erit manus mea te
cū: ⁊ reducā ad te vniuerſū iſrael. Qui ait. Optime. Ego
faciam tecū amicitias. Sed vnā rem peto a te dicēs. Non C
videbis faciē meam anteq̄ adduxeris † mihi michol filiam Alſ.+ ſupeſt mihi.
ſaul ⁊ ſic venies ⁊ videbis me. Miſit aūt dauid nūcios ad
iſboſeth filium ſaul dicens. Redde vxorē meā michol quā 1.Regū.18.g.
deſpondi mihi centum preputijs philiſtijm. Miſit ergo iſ-
boſeth ⁊ tulit eam a viro ſuo phaltiel: filio lais. Sequeba-
turq̄ eam vir ſuus plorans vſq̄ bahurim. Et dixit ad eum
abner. Vade † ⁊ reuertere. Qui reuerſus eſt. Sermonē q̄ʒ Alſ.+ ſupeſt. ⁊
intulit abner ad ſeniores iſrael dicens. Tam heri q̄ nudiuſter
tius querebatis dauid vt regnaret ſuper vos. Nunc ergo
facite quoniā dn̄s locutus eſt ad dauid dicēs. In manu ſer
ui mei dauid ſaluabo populū meū iſrael de manu philiſtijm
⁊ omnium inimicorum eius. Locutus eſt autem abner etiā D
ad beniamin. Et abijt vt loqueretur ad dauid in hebrō om
nia que placuerāt iſraeli ⁊ vniuerſo beniamin. Venit itaq̄ ad
dauid in hebron cum viginti viris. Et fecit dauid abner et
viris eius qui venerant cum eo † conuiuiū. Et dixit abner + Dixit ioſe. q̄ dauid per dies multos ſplēdide ⁊ preciosiſſimis cibarijs refecit abner ⁊ eos qui cum ipſo venerant.
ad dauid. Surgam vt congregem ad te dominū meū regē
omnē iſrael ⁊ ineat tecum fedus ⁊ imperes omnibus ſicut
deſiderat aīa tua. Cū ergo deduxiſſet dauid abner: ⁊ ille
eſſet in pace: ſtatim pueri dauid ⁊ ioab venerūt ceſis latro-
nibus cū p̄da magna nimis. Abner aūt nō erat cū dauid in
hebron: q: iā dimiſerat eū ⁊ ꝓfectus fuerat in pace: ⁊ ioab
⁊ oīs exercitus qui erāt cū eo poſtea venerāt. Nunciatum
eſt itaq̄ ioab a narrātibus. Venit abner filius ner ad regē E
⁊ dimiſit eum: ⁊ abijt in pace. Et ingreſſus eſt ioab ad regē
⁊ ait. Quid feciſti? Ecce venit abner ad te. Quare dimiſi-
ſti eum ⁊ abijt ⁊ receſſit? Ignoras abner filiū ner: quoniā
ad hoc venit ad te: vt deciperet te ⁊ ſciret exitū tuū ⁊ introi
tū tuū: ⁊ noſſet oīa que agis? Egreſſus itaq̄ ioab a dauid 3.Regū.2.c.
miſit nuncios poſt abner ⁊ reduxit eū a ciſterna ſyra igno-
rāte dauid. Cūq̄ reduxiſſet abner in hebron ſeorſū adduxit
eum ioab ad medium porte: vt loqueretur ei in dolo: ⁊ per
cuſſit illum ibi in inguine: ⁊ mortuus eſt in vltionem ſangui
nis aſahel fratris eius. Quod cum audiſſet dauid rem iam Infra eodem
geſtā: ait. Mundus ego ſum ⁊ regnum meum apud deum F
vſq̄ in ſempiternū a ſanguine abner filij ner: vt veniat ſup
caput ioab: ⁊ ſuper omnē domum patris eius nec deficiat
de domo ioab fluxum ſeminis ſuſtinens ⁊ leproſus ⁊ tenēs Daniel.13.c.
fuſū: ⁊ cadens gladio: ⁊ indigens pane. Igitur ioab ⁊ abi Act.10.f.
ſai frater eius interfecerūt abner. eo q̄ occidiſſet aſahel fra
trem eorum in gabaon in prelio. Dixit aūt dauid ad ioab: ⁊
ad omnem populum qui erat cū eo. Scindite veſtimenta
veſtra ⁊ accingimini ſaccis: ⁊ plāgite ante exequias abner. Supra eod
Porro rex dauid ſequebaꝛ feretrū. Cūq̄ ſepeliſſent abner Supra.1.b.
in hebron leuauit rex Dauid vocem ſuam ⁊ fleuit ſuper tu- Infra.13.f.

mulum abner. Fleuit aũt ⁊ oīs ppl's. Plangenſq; rex ⁊ lu-
gens abner ait. Nequaq̄ vt mori ſolent ignaui: mortu' eſt
G abner. Manus tue ligate nō ſunt: ⁊ pedes tui nō ſunt cōpe
dibus aggrauati: ſed ſicut ſolent cadere corā filijs iniquita
tis ſic corruiſti. Congeminanſq; oīs populus fleuit ſup eū.
Cūq; veniſſet vniuerſa multitudo cibum capere cū dauid
Supra eodē. clara adhuc die iurauit dauid dicēs. Hec faciat mihi deus
⁊ hec addat ſi ante occaſum ſolis guſtauero panē vel aliud
quicq̄. Omniſq; populus audiuit: ⁊ placuerūt eis cūcta q̄
fecit rex in cōſpectu totius populi. Et cognouit omne vul-
gus ⁊ vniuerſus iſrael in die illa: q̄m non actum fuiſſet a re
ge vt occideret abner fili' ner. Dixit q̄; rex ad ſuos ſuos.
Nam ignoratis q̄m princeps ⁊ maximus cecidit hodie in
iſrael? Ego aũt adhuc delicatus ſum ⁊ vnctus rex. Porro
viri iſti filij ſaruie duri ſunt mihi. Retribuat dominus faciē
ti malum iuxta maliciam ſuam.

¶ C. S. De rechab ⁊ banaa qui occiderūt iſboſeth: ⁊ ipſi
a pueris dauid occiſi ſunt in vltionem. Capi. IIII.

A Vide in. c. ij. I pri. li. vij. anti. per ioſe.

Audiuit aũt iſboſeth fili' saulq; cecidiſſet
abner in hebrō: ⁊ diſſolute ſunt man' eius
oīſq; iſrael pturbatus eſt. Duo aũt viri pri
cipes latronū erāt filio ſaul. Nomē vni ba
naa ⁊ nomē alteri rechab filij rēmon bero
thite de filijs bēiamin. Siquidē ⁊ beroth
B reputata eſt in beniamin. Et fugerūt berothite i gethaim:
fuerūtq; ibi aduene vſq; ad tp̄s illud. Erat aũt ionathe fi-
lio ſaul filius debilis pedibus. Quinquēnis eīm fuit q̄n ve-
nit nuncius de ſaul ⁊ ionatha ex iezrael. Tollens itaq; cum
nutrix ſua fugit. Cūq; feſtinaret vt fugeret: cecidit ⁊ claud'
effectus eſt: habuitq; vocabulū miphiboſeth. Venīētes igi
tur filij rēmon berothite rechab ⁊ banaa ingreſſiq; ſunt fer
uente die domū iſboſeth. Qui dormiebat ſup ſtratū ſuū me
ridie: ⁊ oſtiaria dom' purgās triticū obdormiuit. Ingreſ-
ſi ſunt aũt domū latenter aſſumētes ſpicas tritici: ⁊ percuſ-
C ſerunt eū in inguine rechab ⁊ banaa frater ei' ⁊ fugerunt.
Vide in dicto c. ij. c. vbi q̄ dixit dauid contra occiſores iſboſeth.
Cum aũt ingreſſi fuiſſent domū ille dormiebat ſup lectum
ſuum in cōclaui: ⁊ percutiētes interfecerūt eū. Sublatoq;
capite eius abierūt per viā deſerti tota nocte ⁊ attulerunt
caput iſboſeth ad dauid in hebrō. Dixerūtq; ad regē. Ecce
caput iſboſeth filij ſaul inimici tui: qui querebat aīam tuā.
D Et dedit dn̄s dn̄o nr̄o regi vltionē hodie de ſaul ⁊ de ſemi-
ne eius. Rn̄dens aũt dauid rechab ⁊ banaa fratri ei' filijs
Supra. i. b. rēmon berothite: dixit ad eos. Viuit dn̄s q̄ eruit aīaʒ meā
de omni anguſtia q̄m eū qui annūciauerat mihi ⁊ dixerat
Al' + ſic deg mortuus eſt ſaul qui putabat ſe pſpera nūciare tenui ⁊ oc
cidi eū in † ſicelech: cui oportebat me mercedem dare pnū
cio. Quātomagis nunc cum homines impij interfecerūt vi
rum innoxium in domo ſua ſuper lectū ſuuʒ non querā ſan
Al's + ſuper ſtra-to. guinem eius de manu vr̄a: ⁊ auferā vos de terra? Precepit
itaq; dauid pueris † ſuis ⁊ interfecerunt eos: precidētesq;
manus ⁊ pedes eorum ſuſpenderunt eos ſuper piſcinam in
hebron. Caput autem iſboſeth tulerunt ⁊ ſepelierunt in ſe-
pulchro abner in hebron.

¶ Ca. Summa. De ſcd'a vnctione dauid ſup iſrael: q' ab-
ſtulit cecos ⁊ claudos q̄n cepit arceʒ ſyon: de hira rege qui
mittit ad dauid ligna cedrina ⁊ artifices lignorū ⁊ lapiduʒ
de filijs natis in hieruſaleʒ: de bello dauid in baalpharaſiʒ
A vbi percutit philiſtijm. Cap. V.
I. Para. ii. a. Infra. 19. c.

Et venerunt vniuerſe tribus iſrl' ad dauid
in hebrō dicentes. Ecce nos os tuū ⁊ caro
Al's + paſce. tua ſumus. Sed ⁊ heri ⁊ nudiuſtertius cū
Al's + ſenes. eſſet ſaul ſup nos tu eras educens ⁊ redu-
Supra. 2. c. cēs iſrael. Dixit aũt dn̄s ad te. Tu paſces
pplm meū iſrl': ⁊ tu eris dux ſuper iſrl'. Ve-
nerunt quoq; ⁊ ſeniores iſrael ad regē in hebrō: ⁊ percuſſit
cum eis rex dauid fedus in hebron coram dn̄o: vnxeruntq;
dauid in regem ſuper iſrael. Filius triginta ānorū erat da
uid cū regnare cepiſſet ⁊ quadraginta annis regnauit. In Supra i. a.
hebron regnauit ſup iudaʒ ſeptē annis ⁊ ſex menſibus. In
hierl'm aũt regnauit triginta tribus annis ſup oēm iſrael.
⁊ iudā. Et abijt rex ⁊ oēs viri qui erāt cū eo in hierl'm ad ie
buſeū habitatorē terre. Dictūq; eſt dauid ab eis nō ingre-
dieris huc: niſi abſtuleris cecos ⁊ claudos dicētes. Nō in-
gredietur dauid huc. Cepit aũt dauid arcē ſyon: hec eſt ciui-
B tas dauid. Propoſuerat eīm dauid in die illa premiū q̄ per-
Qualiter hoc intelligatur de ioſep. c. li. vij. cuſſiſſet iebuſeū ⁊ tetigiſſet domatū fiſtulas: ⁊ abſtuliſſet ce
cos ⁊ claudos odiētes aīam dauid: idcirco dicit in prouer-
bio. Cecus ⁊ claudus nō † intrabūt in templū. Habitauit
Math. 2. b. aũt dauid in arce ſyon: ⁊ vocauit eam ciuitatem dauid. Et
Al's + intrabit in domū edificauit per gyrū a mello ⁊ intrinſecus. Et ingrediebatur
pficiēs atq; ſuccreſcēs: ⁊ dn̄s deus exercituū erat cum eo.
I. Para. 14. Miſit q̄; hirā rex tyri nūcios ad dauid ⁊ ligna cedrina ⁊ ar
tifices lignorū: artificeſq; lapidū ad parietes. ⁊ edificauerūt
domū dauid. Et cognouit dauid quoniā cōfirmaſſet eū do
C minus regē ſup iſrael: ⁊ q̄m exaltaſſet regnū eius ſup pplm
ſuū iſrael. Accepit ergo dauid adhuc concubinas ⁊ vxores
de hierl'm: poſtq̄ venerat de hebron. Natiq; ſunt dauid et
alij filij ⁊ filie: ⁊ hec noīa eorum q̄ nati ſunt ei in hierl'm. Sa
mua ⁊ ſobab ⁊ nathan ⁊ ſalomō ⁊ iabaar ⁊ eliſua ⁊ nepheg
Infra... Vide hic ... li. vij. antiq. ... vbi p... chie loquitur p̄ſtāte ... philiſtijm. ⁊ iaphia ⁊ heliſama ⁊ helida ⁊ heliphaleth. Audierūt ergo
philiſtijm q' vnxiſſent dauid in regē ſup iſrael ⁊ aſcenderūt
vniuerſi vt quererēt dauid. Quod cū audiſſet dauid deſcē-
dit in preſidiū. Philiſtijm aũt venientes diffuſi ſunt in valle
raphaim. Et cōſuluit dauid dn̄m dicens. Si aſcendam ad
D philiſtijm: ⁊ ſi dabis eos in manu mea? Et dixit dn̄s ad da
uid. Aſcende: q: tradens dabo philiſtijm in manu tua. Ve-
nit ergo dauid in baalpharaſim: ⁊ percuſſit eos ibi ⁊ dixit.
Diuiſit dn̄s inimicos meos corā me: ſicut diuidunt aque.
Propterea vocatū eſt nomen loci illius baalpharaſim. Et
reliquerūt ibi ſculptilia ſua que tulit dauid ⁊ viri eius. Et
addiderunt adhuc philiſtijm vt aſcenderēt ⁊ diffuſi ſunt in
valle raphaim. Cōſuluit aũt David dn̄m. Si aſcendam cō
tra philiſteos ⁊ trades eos in man' meas? Qui rn̄dit. Nō
aſcendas contra eos: ſʒ gyra poſt tergū eorum ⁊ venies ad
eos ex † aduerſo pirorum. Et cū audieris ſonitū clamoris
+ Ioſe. dicit fuiſſe ſiluam gradientis in cacumine pirorū: tunc inibis prelium: q: tūc
egredietur dn̄s ante faciem tuam. vt percutiat caſtra phili
ſtijm. Fecit itaq; dauid ſicut preceperat ei dominus ⁊ pcuſ
ſit philiſtijm de gabaa vſq; dū venias gezer.

¶ Capituli Summariū. De reductiōe arce dn̄i: de domo
aminadab: de percuſſione oze: q' dauid noluit dimittere arcā
in domū ſuā: ſed in domū obededon gethei: quā poſtmodū
inde reduxit in ciuitatem dauid: quomodo ludebat coram
dn̄o. ⁊ micbol cum deſpexit. Capi. VI.

A I. Para. 13. a.

Congregauit autem rurſuʒ dauid omnes
electos ex iſrael trigīta milia. Surrexitq;
Dauid ⁊ abijt ⁊ vniuerſus ppl's qui erāt
cum eo de viris iuda: vt adducerent arcā.
dei ſuper quam inuocatum eſt nomen do
mini exercituuʒ ſedentis in cherubin ſup
eam. Et impoſuerunt arcam dei ſuper plauſtrum nouum.
Tuleruntq; eam de domo Aminadab qui erat in Gabaa.
Oza autem et Haio fil' Aminadab minabant plauſtrum
nouum. Cūq; tuliſſent eum de domo. Aminadab qui erat
in Gabaa cuſtodiens arcam dei: Haio precedebat arcam
dei. David autem et omnis iſrael ludebant coram domino
in omnibus lignis fabrefactis et citharis et Liris et Tym
panis: ⁊ ſyſtris et cymbalis. Poſtq̄ autem venerunt ad
aream nachor: extendit Oza manum ad Arcam dei: et te
B nuit eam: q̄m calcitrabant boues ⁊ declinauerunt eam. Ira
2. q. 7 § item obijcitur. tuſq; eſt indignatione dn̄s contra ozam: ⁊ percuſſit eū ſup
temeritate

…nō erat …rdos ⁊ iō …debebat ar …tangere Ioſe.li. vij. …qui.

† temeritate. Qui mortuus eſt ibi iuxta arcam dei. Contriſtatus eſt aũt dauid eo q̄ percuſſiſſet dñs ozam. Et vocatũ eſt nomē loci illius percuſſio oze vſq̄ in diem hanc. Et extimuit dauid dñm in die illa: dicens. Quō igredietur ad me arca domini. Et noluit diuertere ad ſe arcam dñi i ciuitatē dauid: ſʒ diuertit eaʒ in domũ obededom gethei. Et habitauit arca dñi in domo obededō gethei tribus mēſibus. Et bñdixit dñs obededom ⁊ oēm domũ eius. Nunciatũq̄ eſt regi dauid q̄ bñdixiſſet dñs obededō ⁊ oīa eius ꝓpter arcam dei. Dixitq̄ dauid. Ibo ⁊ reducā arcaʒ cũ bñdictione in domũ meā. Abijt ergo dauid ⁊ adduxit arcam dei de domo obededom in ciuitatē dauid cũ gaudio. Et erāt cũ dauid ſeptē chori: ⁊ victima vituli. Cũq̄ trāſcēdiſſent qui portabant arcā dñi ſex paſſus immolabāt bouē ⁊ ouē ⁊ arietē ⁊ dauid percutiebat in organis armigatis ⁊ ſaltabat totis viribus ante dñm. Porro dauid erat accinct⁹ † ephot lineo: et dauid ⁊ oīs dom⁹ iſrael ducebāt arcā teſtamēti dñi in iubilo ⁊ in clāgore buccine. Cumq̄ intraſſet arca dñi in ciuitatem dauid michol filia ſaul proſpiciens per feneſtraʒ vidit regem dauid ſubſilientē atq̄ ſaltantem corā dño: et deſpexit eum in corde ſuo. Et introduxerunt arcā dñi: ⁊ impoſuerũt eam in loco ſuo in medio tabernaculi qd̄ tetenderat ei dauid. Et obtulit dauid holocauſta ⁊ pacifica: corā dño. Cũq̄ cōpleſſet offerēs holocauſta ⁊ pacifica: bñdixit pplo in noīe dñi exercituum. Et partitus eſt vniuerſe multitudini iſrael: tam viro q̄ mulieri ſingulis collirida panis vnam ⁊ aſſaturā bubale carnis vnaʒ: ⁊ ſimilam frixam oleo Et abijt oīs ppl's vnuſquiſq̄ in domũ ſuaʒ. Reuerſuſq̄ eſt dauid vt bñdiceret domui ſue. Et egreſſa michol filia ſaul in occurſum dauid ait. Quam glorioſus fuit hodie rex iſrl': diſcooperiens ſe ante ancillas ſeruoꝝ ſuorum: ⁊ nudatus eſt: quaſi ſi nudetur vnus de ſcurris. Dixitq̄ dauid ad michol. Viuit dominus: quia ludam ante dominuʒ qui elegit me potius q̄ patrem tuum: ⁊ q̄ omnē domum eius ⁊ precepit mihi vt eſſem dux ſuper omnem populuʒ domini in iſrl'. Et ludam ⁊ vilior fiam plus q̄ factus ſum: ⁊ ero humilis in oculis meis: ⁊ cũ ancillis de quib⁹ locuta es glorioſior apparebo. Igitur Michol filie Saul nō eſt natus filius vſq̄ in diem mortis ſue.

pe.diſt.2.c. cognouerit. quō chart…em.

C · D

¶ Ca. Summariũ. De dauid volēte edificare domũ dñi: de nathan ꝓpheta qui ei reſpōdit: de verbo qd̄ ei dñs mandauit q̄ filium ſuſcitaret qui edificaret ei domũ: vbi ꝓmittitur xp̄s: Dauid gratias agit. Capi. VII.

Factum eſt autem cum ſediſſet rex in domo ſua ⁊ dñs dediſſet ei requiē vndiq̄ ab vniuerſis inimicis ſuis. dixit ad nathan ꝓphetam. Vides ne q̄ ego habitem in domo cedrina: ⁊ arca dei poſita eſt i medio pelliũ. Dixitq̄ nathā ad regem. Omne qd̄ eſt in corde tuo: vade ⁊ fac: q: dñs tecũ eſt. Factũ eſt aũt i illa nocte ⁊ ecce ſermo dñi ad nathā dicēs. Vade ⁊ loquere ad ſeruũ meũ dauid. Hec dixit dñs. Nunq̄d tu edificabis mihi domũ ad habitandũ? Neq̄ enĩ habitaui in domo ex die illa qua eduxi iſrl' de terra egypti: vſq̄ i diē hāc: ſʒ ambulabā in tabernaculo ⁊ in tētorio per cūcta loca q̄ trāſiui cum oībus filijs iſrael. Nunquid loquēs locutus ſum ad vnam de tribubus iſrael cui precepi vt paſceret populum meum iſrl' dicens. Quare non edificaſti mihi domum cedrinam? Et nunc hec dices ſeruo meo dauid. Hec dixit dominus exercituum. Ego tuli te de paſcuis ſequentem greges vt eſſes dux ſuper populum meum iſrael: ⁊ fui tecum in oībus vbicũq̄ ambulaſti: ⁊ interfeci vniuerſos inimicos tuos a facie tua: feciq̄ tibi nomen grande iuxta nomen magnorum qui ſunt in terra. Et ponam locum populo meo iſrael: ⁊ plantabo eũ: ⁊ habitabo cum eo: ⁊ non turbabitur amplius: nec addent filij iniquitatis vt affligant eum ſicut prius: ex die

A Ioſep.lib.vij. c.iiij. 1.Para.17.a.

B 1.Regū.16.b. 1.Para.17.a.

qua conſtitui iudices ſup pplm meũ iſrael. Et requiem dabo tibi ab oībus inimicis tuis. † Predicetq̄ tibi dñs q̄ domũ faciat tibi dñs. Cũq̄ ꝯpleti fuerint dies tui ⁊ dormieris cũ prībus tuis: ſuſcitabo ſemen tuũ poſt te qd̄ egredietur de vtero tuo: ⁊ firmabo regnũ eius. Ipſe edificabit domũ nomini meo: ⁊ ſtabiliā thronũ regni eius vſq̄ in ſempiternuʒ. Ego ero ei in prēm ⁊ ipſe erit mihi in filiuʒ. Qui ſi iniq̄ aliquid geſſerit: arguā eũ in virgam viroꝝ: ⁊ in plagis filiorũ hoīm. Miſericordiā aũt meā non auferā ab eo: ſicut abſtuli a ſaul quē amoui a facie mea. Et fidelis erit domus tua ⁊ regnũ tuũ vſq̄ in eternũ ante faciē meā: ⁊ thron⁹ tuus erit firmus iugiter. Scdm̄ oīa verba hec ⁊ iuxta vniuerſam viſionē iſtā: ſic locutus eſt nathā ad dauid. Ingreſſus eſt aũt rex dauid ⁊ ſedit corā dño: ⁊ dixit. Quis ego ſuʒ dñe de⁹ † ⁊ que domus mea: q: adduxiſti me huc uſq̄? Sed ⁊ hoc parũ viſum eſt in cōſpectu tuo dñe deus † niſi loquereris etiā de domo ſerui in longinquũ. Iſta eſt enĩ lex adā dñe deus. Quid ergo addere poterit adhuc Dauid vt loquat̄ ad te? Tu enĩ ſcis ſeruũ tuũ dñe deus. Propter ṽbũ tuũ ⁊ ſcd̄m cor tuũ feciſti oīa magnalia hec: ita vt notuʒ faceres ſeruo tuo. Idcirco magnificatus es dñe de⁹: q: nō eſt ſimilis tui neq̄ eſt deus extra te i oībus que audiuim⁹ auribus nrīs. Que eſt aũt vt ppl's tuus iſrael gēs in terra ꝓpter quā iuit deus vt redimeret eā ſibi in pplm ⁊ poneret ſibi nomē: faceretq̄ eis magnalia: ⁊ horribilia ſup terrā a facie ppli tui quem redemiſti tibi ex egypto † gentē ⁊ deũ eius? Firmaſti enĩ tibi populum tuũ iſrael in populũ ſempiternũ: ⁊ tu dñe deus factus es eis in deũ. Nũc ergo dñe deus verbũ qd̄ locut⁹ es ſuper ſeruum tuum ⁊ ſuper domũ eius ſuſcita in ſempiternũ: ⁊ fac ſicut locutus es vt magnificet̄ nomen tuum vſq̄ in ſempiternũ: atq̄ dicatur. Dñs deus exercituum deus ſup iſrael? Et dom⁹ ſerui tui dauid erit ſtabilita corā dño: q: tu domine exercituum deus iſrael reuelaſti auriculaʒ ſerui tui dicēs: domũ edificabo tibi. Propterea inuenit ſeruus tuus cor ſuum vt oraret te orōne hac. Nunc ergo dñe de⁹ † tu es deus: ⁊ verba tua erunt vera. Locutus es enim ad ſeruum tuum bona hec. Incipe ergo et benedic domui ſerui tui vt ſit in ſempiternuʒ corā te: quia tu domine deus locutus es hec: ⁊ benedictione tua benedicetur domus ſerui tui in ſempiternum.

Alſ ✝. ſdderit 4.Regū.8.c. 1.Para.6. · 1.Para.22.c. · C · alſ ✝ meus. · Alſ ✝ meus · D Exodi.14.g. alſ ✝ gente et deo. Alſ ✝ gētib⁹. ⁊ dijs earum. · Alſ ✝ meus

¶ Capit. Summarium. De victorijs dauid qui tulit frenum tributi de philiſtijm. De adadezer. De tributis gentium moab: ſyrie: idumee. De congratulatione thou ad dauid. De officialibus dauid. Cap. VIII.

Factum eſt autem poſt hec percuſſit Dauid philiſtijm et humiliauit eos: et tulit Dauid frenum tributi de manu Philiſtijm: et percuſſit Moab: et menſus eſt eos funiculo coequans

De his q̄ hic dicunt̄ vide et Ioſe.li.vij. antiqui.ca.v. vbi diffuſe loquit̄. A 1.Para.18.a.

terre. Menſus eſt autem duos funiculos: vnum ad occidẽdum: ⁊ vnum ad viuificanduꝫ. Factuſq; eſt moab dauid ſeruiẽs ſub tributo. Et percuſſit dauid † adadezer filiũ roob regẽ ſoba: qñ profectus eſt vt dominaretˀ ſup flumẽ eufraten. Et captis dauid ex parte eius mille ſeptingẽtis equitibus: ⁊ viginti milibus peditũ ſubneruauit oẽs iugales curruum. Dereliquit aũt ex eis centũ currus. Venit q; ſyria damaſci vt preſidiũ ferret adadezer regi ſoba. † ⁊ percuſſit dauid de ſyria vigintiduo milia viroꝝ: ⁊ poſuit dauid p̄ſidiuꝫ in ſyria damaſci: factaq; eſt ſyria dauid ſeruiẽs ſub tributo. Seruauitq; dñs dauid in oibus ad queciiq; pfectus eſt. Et tulit dauid arma aurea ⁊ torques aureos quos habebant ſerui adadezer ⁊ detulit ea in hierlꝫ. Et de bethe ⁊ de beroth ciuitatibus adadezer tulit rex dauid es multum nimis: de quo fecit Salomõ oia vaſa erea in templo: et mare eneũ ⁊ coſlinas ⁊ altare. Audiuit aũt † thou rex emath q; percuſſiſſet dauid oẽ robur adadezer. Et miſit thou Jorã filiũ ſuũ ad regẽ dauid: vt ſalutaret eũ ꝯgratulãs ⁊ grãs ageret: eo q; expugnaſſet adadezer ⁊ pcuſſiſſet eũ. Hoſtis q̃ppe erat † thou adadezer ⁊ in manu eius erãt vaſa aurea ⁊ vaſa argentea ⁊ vaſa erea que ⁊ ipſa ſanctificauit rex dauid dño cum argento ⁊ auro que ſanctificauerat vniuerſis gẽtibus quas ſubegerat de ſyria ⁊ moab: ⁊ filijs ammon ⁊ philiſtijm ⁊ amalech ⁊ de manubijs Adadezer filijs roob regis ſoba. Fecit quoq; ſibi dauid nomen cũ reuerteretˀ capta ſyria in valle ſalinarũ ceſis decẽ ⁊ octo milibꝰ: ⁊ in gebelẽ ad viginti tria milia ⁊ poſuit in idumea cuſtodes: ſtatuitq; preſidiuꝫ. Et facta eſt vniuerſa idumea ſeruiens Dauid. Et ſeruauit dominus dauid in omnibus ad queciiq; profectus eſt. Et regnauit Dauid ſuper omnem iſrael. Faciebat quoq; Dauid iudicium ⁊ iuſtitiam omni populo ſuo. Joab autem filius ſaruie erat ſuper exercitum. Porro ioſaphat filius ahiliud erat a commentarijs: ⁊ ſadoch filius achitob ⁊ achimelech filius abiathar erant ſacerdotes: ⁊ ſaraias ſcriba. Banaias autem filius Joiade ſup ſerethi ⁊ phelethi. Filij autem Dauid ſacerdotes erant.

Als † adrazatum ſm ioſe.
B
Als † que. de cõ. diſ. 1. c. 1.
Als † thol.
C
Als † thol.
de cõ. diſ. 1. ca. 1. ibi: ppter ſanguinem.
D
Infra. 20. g.

¶ Capituli Summariũ. De ſiba ſeruo miphiboſeph: de miſericordia quam fecit Dauid miphiboſeph claudio filio Jonathe. Cap. IX.

A

Et dixit Dauid. Putas ne eſt aliq̃s qui remanſerit de domo ſaul: ⁊ faciã cũ eo miam ppter ionathã? Erat aũt de domo ſaul ſeruus noĩe ſiba. Quẽ cũ vocaſſet rex ad ſe: dixit ei. Tu ne es ſiba? Et ille rñdit. ego ſum ſeruus tuꝰ. Et ait rex. Nũq̃d ſupeſt aliq̃s de domo ſaul: vt faciã cuꝫ eo miſericordiã dei? Dixitq; ſiba regi. Supeſt filius † ionathe debilis pedibus. Vbi (inq̃t) eſt? Et ſiba ad regẽ. Ecce (ait) in domo eſt machir filij amihel in lodabar. Miſit ergo rex dauid ⁊ tulit eum de domo machir filij amihel de lodabar. Cũ aũt veniſſet † miphiboſeth filius ionathe filij ſaul ad dauid: corruit in faciem ſuaꝫ ⁊ adorauit. Dixitq; dauid. Miphiboſeth? Qui reſpondit. Adſum ſeruus tuꝰ. Et ait ei dauid. Ne timeas: quia faciẽs faciam in te miſericordiam propter ionathã patrem tuum: ⁊ reſtituã tibi omnes agros ſaul pñs tui: ⁊ tu comedes panem in menſa mea ſemper: qui adorãs euꝫ dixit. Quis ego ſum ſeruus tuus: qm̃ reſpexiſti ſuper canem mortuum ſimilem mei? Vocauit itaq; rex ſibã pueruꝫ ſaul ⁊ dixit ei. Omnia queciiq; fuerunt ſaul ⁊ vniuerſam domum eius dedi filio dñi tui. Operare igitur ei terraꝫ tu ⁊ filij tui ⁊ ſerui tui: ⁊ inferes filio domini tui cibos vt alatˀ. Miphiboſeth autem filius domini tui comedet ſemp panẽ ſup menſam meã. Erãt autẽ ſibe quindecim filij ⁊ viginti ſerui. Dixitq; ſiba ad regem. Sicut iuſſiſti dñe mi rex ſeruo tuo: ſic faciet ſeruus tuus. Et miphiboſeth comedet ſuper menſaꝫ meam † quaſi vnus de filijs regis. Habebat autem miphiboſeth filium paruulum nomine micha. Omnis vero cognatio domus ſibe ſeruiebat miphiboſeth. Porro miphiboſeth habitabat in hieruſalem: quia de menſa regis iugiter veſcebatur: ⁊ erat claudus vtroq; pede.

als † ionathã
B
als † mẽphiboſ ſm ioſep.
Infra. 19. a.
C
1. Regũ. 16. d.
Smyrna ciuitas conditur.
D
Als † egis.
Epheſus ciuitas condi[tur]
Tẽplũ [...] formoſiſ[...] fundatur.

¶ Ca. Sum. De nuncijs dauid quibus rex ãnon fecit radi dimidiam barbã: ⁊ veſtes precidit vſq; ad nates: de pugna ⁊ victoria ioab ⁊ abiſai fratris contra ammon ⁊ ſyros. De ſyris qui erant trãs flumen cõducti ab adadezer admonitis quos poſtea percuſſit dauid. Cap. X.

Factuꝫ eſt aũt poſt hec vt moreretˀ rex filiorum ammõ: ⁊ regnauit anõ filius eius p eo. Dixitq; dauid. Faciã miſericordiã cũ anõ filio naas ſicut fecit pr̃ eiꝰ mecũ miſericordiã. Miſit ḡ dd cõſolans eũ p ſeruos ſuos ſup pñs interitu. Cum aũt veniſſent ſerui dauid in terrã filioꝝ ammõ. Dixerũt principes filioꝝ ammõ ad anõ dñm ſuũ. Putas q; ppter honoreꝫ pñs tui miſerit dauid ad te cõſolatores: ⁊ nõ ideo vt te iueſtigaret ⁊ exploraret ciuitatem ⁊ euerteret eaꝫ: miſit Dauid ſeruos ſuos ad te? Tulit itaq; anõ ſeruos. Dauid raſitq; dimidiaꝫ partem barbe eorum ⁊ precidit veſtes eorum medias vſq; ad nates: ⁊ dimiſit eos. Quod cũ nunciatũ eſſet dauid: miſit in occurſum eorum. Erãt eñi viri confuſi turpiter valde. Et mãdauit eis Dauid. Manete in hierico donec creſcat barba veſtra: ⁊ tũc reuertemini. Videntes aũt filij ammon q; iniuriam feciſſent dauid miſerunt ⁊ conduxerunt mercede ſyrum roob ⁊ ſyrum ſoba viginti milia peditum: ⁊ a rege maacha mille viros: ⁊ ab hiſtob decẽ milia viroꝝ. Qd cum audiſſet dauid miſit ioab ⁊ oeꝫ exercitũ bellatorũ. Egreſſi ſunt ergo filij ãmon ⁊ direxerũt aciẽ ante ipm introituꝫ porte. Syrꝰ aũt ſoba ⁊ roob ⁊ hiſtob ⁊ maacha ſeorſuꝫ erãt in cãpo. Vidẽs ergo ioab q; preparatũ eſſet aduerſum ſe preliuꝫ: ⁊ ex aduerſo poſt tergũ elegit ſibi ex oibus electis iſrl' ⁊ inſtruxit aciẽ ꝯ ſyrũ: reliquã aũt ptẽ pplĩ tradidit abiſai fratri ſuo. Qui direxit aciẽ aduerſuꝫ filios ammon. Et ait ioab. Si preualuerint aduerſum me ſyri: eris mihi in adiutoriũ: ſi aũt filij ãmon p̄ualuerint aduerſum te auxiliabor tibi. Eſto vir fortis ⁊ pugnemꝰ p pplõ nr̃o: ⁊ ciuitate dei nr̃i. Dñs aũt faciet quod bonũ eſt in cõſpectu ſuo. Iniit itaq; ioab ⁊ ppls eius q̃ erat cũ eo certamẽ cõtra ſyros: q̃ ſtatiꝫ fugerunt a facie eius. Filij aũt ãmon videntes q; fugiſſent ſyri. fugerũt ⁊ ipſi a facie abiſai; ⁊ ingreſſi ſunt ciuitatẽ. Reuerſuſq; eſt ioab a filijs ãmon ⁊ venit hierlm. Vidẽtes igitˀ filij ãmon qm̃ ſyrus expauit: ⁊ qm̃ corruiſſet carã iſrael: congregati ſunt pariter. Miſitq; adadezer ⁊ eduxit ſyros qui erãt trãs fluuiũ: ⁊ adduxit eoꝝ exercitũ. Sobach aũt magiſter militie adadezer erat princeps eoꝝ. Qd cũ nunciatuꝫ eſſet dauid cõtraxit oẽm iſrael: † ⁊ trãſiuit iordanẽ venitq; in helema. Et direxerũt aciẽ ſyri ex aduerſo dauid ⁊ pugnauerunt cõtra iſrl'. Fugeruntq; ſyri a facie iſrael ⁊ occidit dauid de ſyris ſeptingẽtos currꝰ ⁊ quadragita milia equitũ: ⁊ ſobach principẽ militie percuſſit: q̃ ſtatim mortuus eſt. Videntes aũt vniuerſi reges qui erãt in preſidio adadezer victos eſſe ab iſrl' expauerunt ⁊ fugerũt quinquaginta ⁊ octo milia corã iſrael. Et fecerũt pacẽ cuꝫ iſrl': ⁊ ſeruierunt eis: ⁊ timueruntq; ſyri auxilium p̄bere filijs ammon.

B
1. Para. 19
Ioſephus [...] lib. 7. an[...]
Miletũ ci[uitas] cõdit[ur] aſia mino[r]
Carthago [con]ditur.
Dido dat
C
D
† ipſemet rex dauid ioſephus.

¶ Capituli Summariũ. De adulterio dauid cum bethſabee de literis ⁊ morte Vrie: de nuncio ioab ad dauid: de filio nato bethſabee. Capitulum. XI.

Factũ eſt aũt vertente ãno eo tpe q̃ ſolẽt reges ad bella pcedere: miſit dauid Joab ⁊ ſeruos ſuos cũ eo: ⁊ vniuerſũ iſrl' ⁊ vaſtauerũt filios amõ: ⁊ obſederũt † rabba. Dauid aũt remãſit i hierlm. Dũ hec agerentˀ accidit q̃dã die vt ſurgeret dauid de ſtratu ſuo poſt meridiẽ ⁊ deãbularet in ſolario domus regie: viditq; mulierem

A
als † rab[ba] ſm ioſeph[us] c. 6. libro. 6.

mulierem ſe leuantẽ ex aduerſo ſuper ſolariũ ſuũ. Erat aũt mulier pulchra valde. Miſit ergo rex ⁊ requiſiuit q̃ eſſet mulier. Nunciatũq; eſt ei: ꝙ ipſa eſſet † bethſabee filia heliam vxor vrie ethei. Miſſis itaq; dauid nũcijs tulit eã. Que cũ ingreſſa eſſet ad illũ dormiuit cũ ea. Statimq; ſctificata eſt ab imundicia ſua ⁊ reuerſa eſt in domũ ſuã concepto fetu. Mittẽſq; nũciauit dauid ⁊ ait. Cõcepi. Miſit aũt Dauid ad ioab dicẽs. Mitte ad me vriã etheũ. Miſitq; ioab vriã ad dauid. Et venit vrias ad dauid. Queſiuitq; dauid q̃ recte ageret ioab ⁊ pplˢ: ⁊ quõ adminiſtraret bellũ. Et dixit dauid ad vriã. Vade in domũ tuam ⁊ laua pedes tuos. Et egreſſus eſt vrias de domo regis ſecutuſq; eſt eũ cibꝰ regiꝰ. Dormiuit aũt vrias añ portã domus regie cum alijs ſeruis dñi ſui ⁊ nõ deſcẽdit ad domũ ſuã. Nunciatũq; eſt dauid a dicẽtibus. Nõ iuit vrias ad domũ ſuã. Et ait dauid ad vriã: Nunq̃d non de via veniſti? Quare nõ deſcendiſti in domũ tuam? Et ait vrias ad dauid. Arca dei ⁊ iſrael ⁊ iuda habitant i papilionibus: ⁊ dñs meus ioab: ⁊ ſerui dñi mei ſup faciem terre manẽt: ⁊ ego ingrediar domũ meã vt comedã ⁊ bibam ⁊ dormiam cũ vxore mea? Per ſalutem tuaꝫ ⁊ per ſalutẽ anime tue nõ faciã rem hanc. Ait ergo dauid ad vriã: Mane hic etiam hodie ⁊ cras dimittam te. Manſit vrias in hieruſalem in die illa ⁊ altera: ⁊ vocauit eum dauid vt comederet coraꝫ ſe ⁊ biberet ⁊ inebriauit eum. Qui egreſſus veſpere dormiuit in ſtratu ſuo cũ ſeruis dñi ſui: ⁊ in domuꝫ ſuam nõ deſcendit. Factuꝫ eſt ergo mane: ⁊ ſcripſit Dauid epiſtolam ad ioab: miſitq; per manũ vrie ſcribens in epiſtola. Ponite vriã ex aduerſo belli vbi fortiſſimũ eſt preliuꝫ: ⁊ derelinquite eum: vt percuſſus intereat. Igitur cũ ioab obſideret vrbeꝫ: poſuit vriam in loco vbi ſciebat viros eſſe fortiſſimos. Egreſſiq; viri de ciuitate bellabãt aduerſuꝫ ioab. Et ceciderunt de populo ſeruorum Dauid: ⁊ mortuus eſt etiam vrias etheus. Miſit itaq; ioab ⁊ nunciauit Dauid omnia verba prelij: precepitq; nuncio dicens. Cum compleueris vniuerſos ſermones belli ad regẽ: ſi euꝫ videris indignari ⁊ dixerit quare acceſſiſtis ad muruꝫ: vt preliaremini an ignorabatis ꝙ multa deſuper ex muro tela mittantur? quis percuſſit abimelech filium hierobaal: nõne mulier miſit ſuper eum † fragmen mole de muro: ⁊ interfecit eum in thebes: quare iuxta murũ acceſſiſtis? Dices. Etiaꝫ ſeruus tuus vrias etheus occubuit. Abijt ergo nuncius ⁊ venit ⁊ narrauit dauid oĩa que ei preceperat ioab: ⁊ dixit nuncius ad dauid. Preualuerũt aduerſuꝫ nos viri: ⁊ egreſſi ſunt ad nos in agrũ. Nos aũt facto impetu pſecuti eos ſumus vſq; ad portam ciuitatis ⁊ direxerũt iacula ſagittarij ad ſeruos tuos ex muro deſup: mortuiq; ſunt de ſeruis regis. Quinetiã ſeruus tuus vrias etheus mortuus eſt. Et dixit dauid ad nuncium. Hec dices ioab. Non te frangat iſta res. Varius eñ euentus eſt belli: ⁊ nunc hunc ⁊ nunc illuꝫ cõſumit gladius. Conforta bellatores tuos aduerſus vrbem vt deſtrues eam ⁊ exhortare eos. Audiuit autẽ vxor vrie ꝙ mortuus eſſet vrias vir ſuus ⁊ planxit eum. Tranſactoq; luctu miſit Dauid ⁊ introduxit eam in domum ſuaꝫ: ⁊ facta eſt ei vxor: peperitq; ei filium. Et diſplicuit verbum hoc quod fecerat dauid coram domino.

† berſabee
De pe. diſ. 2. §. ... diſt. in fi. ... 2. §. ſed ob ... tur.
B
... ra. 14. c. ... el. 19. c.
C
... offi. dele. ... um olim.
... 9. g.
† fragmẽ
De pe. diſ. 1. §. ... cũ dauid ... 2. §. oppo ... di. 3. c. totã ... iſtin. 4. §. fi. ... 6. di. c. dñs. l ... princi.

¶ Ca. Summariũ. De parabola nathã ad dauid: de oue pauperis: de puero dauid: de morte paruuli filij: de natiuitate Salomonis qui vocatus eſt amabilis dño: de captione rabbath: ⁊ ſubneruatiõe curruũ eius. Ca. XII.

A

Miſit ergo dñs nathã ad dd. Qui cũ veniſſet ad eũ dixit ei. Reſponde mihi iudiciũ. Duo viri erãt in ciuitate vna: vnus diues ⁊ alter pauper. Diues habebat oues ⁊ boues plurimos valde: paup aũt nihil habebat oĩno preter ouem vnam paruulaꝫ quã emerat ⁊ nutrierat: ⁊ que creuerat apud eum cũ filijs eius ſimul de pane illius comedens: ⁊ de calice illius bibens: et in ſinu eius dormiẽs: eratq; illi ſicut filia. Cum aũt peregrinus quidã veniſſet ad diuitem parcẽs ille ſumere de ouibꝰ ⁊ de bobus ſuis vt exhiberet cõuiuium peregrino illi q̃ venerat ad ſe: tulit oueꝫ viri pauperis ⁊ preparauit cibos homini illi qui venerat ad ſe. Iratus aũt indignatione dauid aduerſus hominẽ illum nimis: dixit ad nathan. Viuit dñs qm̃ filius mortis eſt vir qui fecit hoc. Quem reddet in quadruplum: eo ꝙ fecerit verbum iſtud ⁊ nõ pepercerit. Dixit aũt nathan ad dauid. Tu es ille vir qui feciſti hanc rẽ. Hec dixit dñs deus iſrael. Ego vnxi te in regẽ ſuper iſrael ⁊ ego erui te de manu ſaul ⁊ dedi tibi domũ dñi tui: ⁊ vxores domini tui in ſinu tuo: dediq; tibi domũ iſrael ⁊ iuda: ⁊ ſi parua ſunt iſta adijciam tibi multo maiora. Quare ergo contẽpſiſti verbum dñi: vt faceres malũ in conſpectu meo? Vriã etheum percuſſiſti gladio: ⁊ vxorem illius accepiſti in vxorem tibi ⁊ interfeciſti eum gladio filiorũ ammon. Quamobrem non recedet gladius de domo tua vſq; in ſempiternuꝫ eo ꝙ deſpexeris me: ⁊ tuleris vxorẽ vrie ethei vt eſſet vxor tua. Itaq; hec dixit dominus. Ecce ego ſuſcitabo ſuper te malum in domo tua: ⁊ tollam vxores tuas in oculis tuis: et dabo proximo tuo ⁊ dormiet cum vxoribus tuis in oculis ſolis huius. Tu enim feciſti abſcondite: ego auteꝫ faciã verbum iſtud in conſpectu omnis iſrael: ⁊ in cõſpectu ſolis huius. Et dixit dauid ad nathã. Peccaui dño. Dixitq; nathã ad dauid. Dñs quoq; tranſtulit peccatum tuum. Non morieris. Verũtamen qm̃ blaſphemare feciſti inimicos nomẽ dñi propter verbum hoc: filius qui natus eſt tibi morte morietur. Et reuerſus eſt nathan in domũ ſuam. Percuſſit q; dñs paruulum quẽ pepererat vxor vrie dauid: ⁊ deſperatꝰ eſt. Deprecatuſq; eſt dauid dñm ꝓ paruulo: ⁊ ieiunauit dauid ieiunio: ⁊ ingreſſus ſeorſuꝫ iacuit ſuper terrã. Venerũt aũt ſeniores domus eius cogentes eũ vt ſurgeret de terra. Qui noluit nec comedit cum eis cibum. Accidit aũt die ſeptima vt moreret infans: timueruntq; ſerui dauid nũciare ei ꝙ mortuus eſſet paruulꝰ: dixerunt eñ. Ecce cum paruulus adhuc viueret: loquebamur ad eum ⁊ non audiebat vocem noſtram: q̃tomagis ſi dixerimus mortuus eſt puer: ſe affliget? Cum ergo dauid audiſſet ſeruos ſuos muſitantes intellexit ꝙ mortuꝰ eſſet ĩfantulus. Dixitq; ad ſuos ſuos: Num mortuus eſt puer? Qui reſponderũt ei. mortuus eſt. Surrexit ergo Dauid de terra ⁊ lotus vnctuſq; eſt. Cũq; mutaſſet veſtẽ ingreſſus eſt domũ domini: ⁊ adorauit ⁊ venit in domum ſuam: petiuitq; vt ponerẽt ei panem ⁊ comedit. Dixerunt autem ei ſerui ſui. Quis eſt ſermo quem feciſti? Propter infanteꝫ cuꝫ adhuc viueret ieiunaſti: ⁊ flebas mortuo autem puero ſurrexiſti ⁊ comediſti panẽ. Qui ait. Propter infantem cum adhuc viueret ieiunaui ⁊ fleui. Dicebam eñ. Quis ſcit: ſi forte donec eum mihi dominus ⁊ viuat infans? Nũc aũt quia mortuus eſt quare ieiuno? Nũquid potero reuocare eum amplius? Ego vadaꝫ magis ad eum: ille vero nõ reuertet ad me. Et conſolatus eſt dauid bethſabee vxorem ſuã ingreſſuſq; ad eam dormiuit cuꝫ ea. Que genuit filium ⁊ vocauit nomen eius Salomon ⁊ dñs dilexit eum. Miſitq; euꝫ in manu nathã ꝓphete ⁊ vocauit nomen eius amabilis dño: eo ꝙ diligeret euꝫ dñs. Igit pugnabat ioab contra rabbath filiorꝫ ammon: ⁊ expugnabat vrbẽ regiã. Miſitq; ioab nũcios ad dauid dicens. Dimicaui aduerſum † rabbath: ⁊ capienda eſt vrbs aquarũ. Nũc igitur congrega reliquã partẽ populi ⁊ obſide ciuitatem ⁊ cape eaꝫ: ne cum a me vaſtata fuerit vrbs nomini meo aſcribatur victoria. Congregauit itaq; dauid omnem populuꝫ et profectus eſt aduerſum Rabbath. Cũq; dimicaſſet cepit eam. Et tulit diadema regis eorum de capite eius pondo auri talentum: habens † gemmas ſpecioſiſſimas: et impoſitum eſt ſuper caput Dauid. Sed et predam ciuita-

B
3. q. 7. ... fi.
C
De pe. diſ. 1. c. cũ voluiſſet. §. deniq;.
De pe. diſ. 1. c. nũc ãt. 2. q. 7. c. 2. in prin.
D
De pe. diſ. 1. c. ſi peccauit. c. ſicut primi.
Di. 2. §. opponitur. in fi.
Di. 3. c. totã. ca. ille rex tãtus
33. q. 2. c. H ipſum. ibi vnius hebdomade.
E
De ſb. ſig. c. 3. in glo.
F
1. Para. 3. b.
Mat. 1. a.
G
Al. † rabetha
† Et i medio fuit ſardonicẽ quõ rex poſtea Dauid geſtabat in capite ſcdm ioſephũ

tis aſportauit multam valde: populum quoqꝫ eius adduꝫ cens ſeruauit: ⁊ circumegit ſuper eos ferrata carpenta. Di uiſitqꝫ cultris ⁊ traduxit in typo laterum. Sic fecit vniuerſis ciuitatibus filiorum ammon. Et reuerſus eſt Dauid et omnis exercitus in hieruſalem.

¶ Cap. Summarium. De inceſtu amnon cū ſorore ſua thamar. ⁊ quō Abſalō occidit eū in cōuiuio: de fuga Abſalon in geſſur: dauid ceſſat pſequi abſalon. Cap. XIII.

B Factum eſt aūt poſt hec: vt abſalō filij dauid ſororē ſpecioſiſſimā vocabulo thamar adamaret amnon filiꝰ dauid: ⁊ deperiret in eā valde: ita vt ꝓpter amorē eiꝰ egrotaret: qꝛ cū eſſet virgo difficile ei videbat: vt quippiā inhoneſte ageret cū ea. Erat aūt amnon amicus noīe † ionadab: filius ſemma fratris dauid vir prudens valde. Qui dixit ad eū. Quare ſic attenuaris macie fili regis ꝑ ſingulos dies? Cur non indicas mihi? Dixitqꝫ ei amnō. Thamar ſororē fratris me. Abſalon amo. Cui reſpōdit ionadab. Cuba ſup † lectū tuū ⁊ languorē ſimula. Cūqꝫ venerit pater tuus vt viſitet te: dic ei. Veniat oro thamar ſoror mea vt det mihi cibū ⁊ faciat pulmentum ⁊ comedā de manu eius. Accubuit itaqꝫ amnon ⁊ quaſi egrotare cepit. Cūqꝫ veniſſet rex ad viſitandū eum: ait amnon ad regē. Veniat obſecro thamar ſoror mea vt faciat ī oculis meis duas ſorbitiūculas: ⁊ cibū paratū capiā de manu eiꝰ. Miſit ergo dauid ad thamar domū dicēs. Veni ī domū amnō fratris tui: ⁊ fac ei pulmentū. Venitqꝫ thamar in domū amnon fratris ſui. Ille aūt iacebat. Que tollēs farinā ɔmiſcuit: ⁊ liqꝫfaciēs in oculis eius coxit ſorbitiūculas. Tollēſqꝫ qd coxerat: effudit ⁊ poſuit corā eo: ⁊ noluit comedere. Dixitqꝫ amnon. Eijcite vniuerſos a me. Cūqꝫ eieciſſent oēs: dixit amnon ad thamar. Infer cibū ī cōclaui vt veſcar de manu tua. Tulit ergo thamar ſorbitiūculas quas fecerat: ⁊ intulit ad amnon fratrē ſuū in cōclaui. Cūqꝫ obtuliſſet ei cibū: apprehendit eam ⁊ ait. Veni cuba mecū ſoror mea. Que rñdit ei. Noli frater mi: noli opprimere me. Neqꝫ eñi hoc fas eſt in iſrael. Noli facere ſtultitiā hanc. Ego eñi ferre non potero opprobrium meum. Et tu eris quaſi vnus de inſipiētibus in iſrael. Quin potius loquere ad regem: ⁊ nō negabit me tibi. Noluit aūt amnon acquieſcere precibus eius: ſed preualens viribus oppreſſit eam ⁊ cubauit cum ea. Et exoſam eā habuit odio magno nimis: ita vt maius eſſet odiū quo oderat eā amore quo ante dilexerat. Dixitqꝫ ei amnō. Surge ⁊ vade. Que reſpondit ei. Maius eſt hoc malum quod nūc agis aduerſū me: ꝙ quod ante feciſti expellēs me. Et noluit audire eam: ſed vocato puero qui miniſtrabat ei dixit. Eijce hanc a me foras ⁊ claude oſtiū poſt eam. Que induta erat † talari tunica. Huiuſcemodi enim filie regis virgines veſtibus vtebantur. Eiecit itaqꝫ eam miniſter illius foras. clauſitqꝫ fores poſt eam. Que aſpergens cinerem capiti ſuo: ſciſſa talari tunica: impoſitiſqꝫ manibus ſuper caput ſuum ibat egrediens ⁊ clamās. Dixit autem ei Abſalon frater ſuus. Nunquid amnon frater tuus concubuit tecum? Sed nunc ſoror tace frater tuus eſt. Neqꝫ affligas cor tuū pro hac re. Manſit itaqꝫ thamar contabeſcens in domo Abſalon fratris ſui. Cum autem audiſſet rex dauid verba hec contriſtatus eſt valde: ⁊ noluit contriſtare ſpiritum amnon filij ſui: quoniam diligebat eum: quia primogenitus erat ei. Porro nō eſt locutus Abſalon ad amnō nec malum nec bonū. Oderat enim Abſalon amnon: eo ꝙ violaſſet thamar ſororem ſuam. Factum eſt autem poſt tempꝰ biennij: vt tonderent oues Abſalon in balaſor que eſt iuxta effraim. Et vocauit abſalon omnes filios regis. Venitqꝫ ad regem: ⁊ ait ad eum. Ecce tōdētur oues ſerui tui: veniat oro rex cum ſeruis ſuis ad ſeruum ſuum. Dixitqꝫ rex ad Abſalon. Noli fili mi: noli rogare vt veniamus oēs ⁊ grauemꝰ te. Cum aūt cogeret eū ⁊ noluiſſet ire: benedixit ei. Et ait abſalō ad dauid. Si nō vis venire veniat obſecro nobiſcū ſaltem amnō frater meꝰ. Dixitqꝫ ad eū rex. Nō ē neceſſe vt vadat tecū. Coegit itaqꝫ abſalon eū: ⁊ dimiſit cū eo amnō ⁊ vniuerſos filios regis. Feceratqꝫ abſalō cōuiuiū q̄ſi cōuiuiū regis. Preceperat aūt abſalō pueris ſuis dicēs. Obſeruate cū temulētꝰ fuerit amnō vino ⁊ dixero vobis percutite eum ⁊ interficite: nolite timere. Ego eñi ꝗ ſū ꝓcipio vobis. Roboramini ⁊ eſtote viri fortes. Fecerunt ḡ pueri Abſalon aduerſū amnō: ſicut ꝓceperat eis Abſalon. Surgentēſqꝫ oēs filij regis: aſcēdērit ſinguli mulas ſuas ⁊ fugerūt. Cūqꝫ adhuc ꝑgerēt ī itinere fama ꝑuenit ad dd dicēs. Percuſſit abſalō oēs filios regis: ⁊ nō remāſit ex eis ſaltē vnꝰ. Surrexit itaqꝫ rex dd: ⁊ ſcidit veſtimēta ſua: ⁊ cecidit ſup terrā: ⁊ oēs ſui illiꝰ qui aſſiſtebāt ei ſciderūt veſtimēta ſua. Rñdens aūt ionadab filꝰ ſemma fratris dauid dixit. Ne exiſtimet dñs meꝰ rex: ꝙ oēs pueri regꝫ occiſi ſint. Amnon ſolus mortuꝰ eſt: qm̄ in † odio abſalō erat poſitꝰ ex die qua oppreſſit thamar ſororē eius. Nūc ergo ne ponat dñs meus rex ſuper cor ſuū verbū iſtud dicēs: oēs filij regis occiſi ſunt: qm̄ amnon ſolus mortuus eſt. Fugit aūt abſalon. Et eleuauit puer ſpeculator oculos ſuos ⁊ aſpexit: ⁊ ecce. populus multus veniebat pariter deuium ex latere mōtis. Dixit autē Ionadab ad regē. Ecce filij regis adſunt. Iuxta verbum ſerui tui ſic factum eſt. Cūqꝫ ceſſaſſet loqui: apparuerunt ⁊ filij regis. Et intrantes leuauerunt vocē ſuā et fleuerunt. Sed ⁊ rex ⁊ omnes ſerui eius fleuerunt: ploratu magno nimis. Porro Abſalon fugiens: abijt ad tholomai filium ammiur regem geſſur. Luxit ergo Dauid filium ſuum Amnon multis diebus. Abſalon autem cum fugiſſet et veniſſet † in Geſſur: fuit ibi tribus annis. Ceſſauitqꝫ rex Dauid perſequi Abſalon: eo ꝙ conſolatus eſſet ſup Amnon interitu.

Marginal notes:
al' + ionathas ſm ioſephum
als + lectulū
Dixit ioſep. ꝙ thamar fecit amnō colliridas et frixit eas obtulitqꝫ fratri ſuo amnon.
C
Gene. 34. c. 47. di. c. ſūt hꝫ ꝗ neceſſe.
D
als + colobio habēte manicas vſqꝫ ad talos ꝓfuſas ne facile viderēt quibus antiq̄ virgines vtebant ſm ioſephū li. 7 antiq. ca. viij.
E
47. di. ſ. ceſſe.
δ. 1. b. ⁊. 3. ſ.
Als + oc.
G
+ Ad aūt ternū viri uincie ... tentem ſm ioſephum.

¶ Capituli Summariū. De ioab ⁊ muliere thecuite: ⁊ parabola eius ad Dauid: de reuocatione Abſalon de geſſur in Hieruſalem ꝙ faciem regis non vidit tribus annis: De pulchritudine Abſalō: de pondere capillorꝫ eius ducentis ſiclis: de ſegete Ioab ſuccenſa: Ioab intrat ad regem rogans pro abſalon: vocatur abſalon ⁊ oſculatur a rege.
Cap. XIIII.

A Intelligens aūt ioab filius ſaruie: ꝙ cor regis verſum eſſet ad abſalon: miſit thecuā ⁊ tulit inde mulierē ſapientē: dixitqꝫ ad eā. Lugere te ſimula: ⁊ iduere veſte lugubri: ⁊ ne vngaris oleo vt ſis q̄ſi mulier iā pluꝫrimo tpe lugēs mortuū ⁊ ingredieris ad regē: ⁊ loq̄ris ad eū ſermoēs huiuſcemodi. Poſuit aūt ioab verba in ore eiꝰ. Itaqꝫ cū ingreſſa fuiſſet mulier thecuites

ad regē

ad regē cecidit corā eo ſup terrā: ⁊ adorauit ⁊ dixit. Serua
me rex. Et ait ad eam rex. Quid cauſe habes? Que rñdit.
Regū.6.f. Heu mulier vidua ego ſum. Mortuus eſt eñ vir meus: et
B ancille tue erāt duo filij qui rixati ſunt aduerſum ſe ī agro.
nulluſq; erat q̄ eos ꝓhibere poſſet ⁊ percuſſit alter alterū: ⁊
interfecit eū. Et ecce conſurgens vniuerſa cognatio aduer
ſuꝫ ancillā tuā: dicit. Trade eū q̄ ꝑcuſſit fratrē ſuū vt occida
mus eū pro aīa fratris ſui quē interfecit: ⁊ deleamus here-
dem. Et quērit extinguere ſcintillaꝫ meā: que relicta eſt vt
nō ſuperſit viro meo nomē ⁊ reliquie ſuper terrā. Et ait rex
C ad mulierem. Uade in domū tuā: ⁊ ego † iubebo ꝓ te. Di-
+ videbo. xitq; mulier thecuites ad regem. In me dñe mi rex ſit iniq-
tas ⁊ in domo patris mei: rex autē ⁊ thronus eius ſit inno-
cens. Et ait rex. Qui contradixerit tibi: adduc eum ad me:
⁊ vltra nō addet vt tāgat te. Que ait. Recordet rex dñi dei
ſui vt non multiplicentur ꝓximi ſanguinis ad vlciſcendum
⁊ nequaq̄ interficiant filiū meuꝫ. Qui ait. Uiuit dominus
q: non cadet de capillis filij tui ſuper terrā. Dixit ergo mu
D lier. Loquatur ancilla tua ad dominū meum regem verbū.
Et ait. Loquere. Dixitq; mulier. Quare cogitaſti huiuſce
modi rem contra populuꝫ dei: ⁊ locutus eſt rex verbū iſtud
vt peccet: ⁊ non reducat eiectum ſuū? Omnes morimur et
[...]e.25.c. +[...] quaſi aque dilabimur in terrā: que non † reuertuntur. Nec
vult deus perire aīam: ſed retractat cogitās ne penitus pe
reat qui abiectus eſt. Nūc igit̄ veni vt loquar ad dñm meū
regeꝫ verbū hoc preſente pp̄lo. Et dixit ancilla tua. loquar
[...]a 29.d. ad regeꝫ: ſi quo modo faciat rex verbū ancille ſue. Et audi
uit rex verba vt liberaret ancillā ſuam de manu omniuꝫ qui
volebant de hereditate dñi delere me ⁊ filiuꝫ meū ſimul. Di
cat ergo ancilla tua vt fiat verbū dñi mei regis ſicut ſacrifi-
E cium. Sicut eñ angelus domini ſic eſt dñs meˀ rex: vt nec
benedictione nec maledictione moueat̄. Unde ⁊ dñs deus
tuus eſt tecum. Et rñdens rex: dixit ad mulierē. Ne abſcō-
das a me verbū qđ te interrogo. Dixitq; ei mulier. Loque-
[...] u.b. re domine mi rex. Et ait rex. Nunq̄d manus ioab tecuꝫ eſt
in oībus iſtis? Rñdit mulier ⁊ ait. Per ſalutem anime tue
dñe mi rex: nec ad ſiniſtram nec ad dexteram eſt ex omnibˀ
his que locutus eſt dñs meus rex. Seruus eñ tuus ioab:
ipſe precepit mihi ⁊ ipſe poſuit in os ancille tue omnia ver
ba hec vt verterem figurā ſermonis huius. Seruus enim
tuus ioab precepit iſtud. Tu autē dñe mi rex ſapiens es: ſi-
cut habet ſapientiā angelus dei: vt intelligas omnia ſuper
terram. Et ait rex ad ioab. Ecce placatus feci verbū tuum.
Uade ergo ⁊ reuoca puerū Abſalon. Cadenſq; ioab ſuper
faciē ſuaꝫ in terram adorauit: ⁊ bñdixit regi. Et dixit ioab.
F Hodie intellexit ſeruus tuˀ: q: inueni grām in oculis tuis
dñe mi rex. Feciſti eñ ſermonem ſerui tui. Surrexit ergo
ioab ⁊ abijt in geſſur ⁊ adduxit Abſalon in hieruſalem. Di
xit aūt rex. Reuertatur in domum ſuā: ⁊ faciem meam non
videat. Reuerſus eſt itaq; Abſalon in domū ſuā: ⁊ faciē re-
gis nō vidit. Porro ſicut abſalō vir nō erat pulcher in om
ni iſrael: ⁊ decorus nimis. A veſtigio pedis vſq; ad verticē
nō erat in eo vlla macula. Et qñ tondebat capillū (Semel
aūt in anno tondebat̄ q: grauabat eū ceſaries) pōderabat
capillos capitis ſui † ducētis ſiclis pondere publico. Nati
Qui faciūt [...] mina s[...] [...]ep.d alia [...]lia ſcribit [...] pulch: itu [...] Abſalon [...] ll. vij. ſunt aūt Abſalon filij tres: ⁊ filia vna noīe thamar elegātis
forme. Manſitq; Abſalon in hierl̄m duobus annis: ⁊ faciē
regis nō vidit. Miſit itaq; ad ioab vt mitteret eū ad regē.
Qui noluit venire ad eū. Cūq; ſcđo miſiſſet ⁊ ille noluiſſet
venire ad eū: dixit ſuis ſuis. Scitis agrū ioab iuxta agrū
meum habentem meſſem hordei. Ite igitur ⁊ ſuccendite eū
igni. Succenderunt ergo ſerui Abſalon ſegetem igni. Et
venientes ſerui ioab ſciſſis veſtibus ſuis dixerunt. Succē-
derunt ſerui abſalon partem agri igni. Surrexitq; Joab
⁊ venit ad Abſalon in domum eius: ⁊ dixit. Quare ſuccen-
derunt ſerui tui ſegetem meam igni? Et rñdit Abſalon ad

Joab. Miſi ad te obſecrans vt venires ad me: ⁊ mitterem
te ad regem vt diceres ei. Quare veni de geſſur? Melius
mihi erat ibi eſſe. Obſecro ergo vt videam faciē regis. Qđ
ſi memor eſt iniquitatis mee interficiat me. Ingreſſus ita-
q; Joab ad regem: nunciauit ei omnia hec. Uocatuſq; eſt
Abſalon ⁊ intrauit ad regem: ⁊ adorauit ſuper faciēꝫ terre
coram eo. Oſculatuſq; eſt rex Abſalon. A

Capi. Summarium. De Abſalon quō incuruabat cor- De his que ſ
da virorū poſt ſe volens regnare: de cōiuratione eius ɔtra ſequunt̄ vide
patrē: de fuga Dauid: de ethai ⁊ getheo: qui trāſiuit cū re- ꝑ ioſe. lib. vij.
ge ſadoch et abiathar miſſis in hierl̄m: de chuſi remiſſo ad antiqui. c. ix.
Abſalon: vt diſſipet conſiliū achitofel. Ca. XV.

Igitur poſt hec fecit ſibi Abſalon currˀ et
equites ⁊ q̄nquaginta viros q̄ precederēt
eū. Et mane cōſurgēs Abſalon ſtabat iux
ta introitū porte in via: ⁊ oēm virū qui ha
bebat negociū. vt veniret ad regis iudiciū
vocabat Abſalō ad ſe: ⁊ dicebat de qua ci
uitate es tu? Qui rñdens aiebat. Ex vna tribu iſrl̄ ego ſuꝫ
ſeruus tuus. Rñdebatq; ei Abſalon. Uident̄ mihi ſermo-
nes tui boni ⁊ iuſti: ſed nō eſt qui te audiat cōſtitutus a re-
ge. Dicebatq; Abſalon. Quis me conſtituat iudicē ſup ter
ram: vt ad me veniant oēs qui habent negociū: ⁊ iuſte iudi
cem? Sed ⁊ cum accederet ad eū homo vt ſalutaret illū: ex
tendebat manum ſuā: ⁊ apprehendens oſculabat̄ eū. Facie
batq; hoc omni iſrael venienti ad iudiciū vt audiretur a re
ge: ⁊ ſollicitabat corda viroꝝ iſrael. Poſt quatuor autē an B
nos dixit Abſalon ad regē Dauid. Uadam ⁊ redam vota
mea que voui dño in hebron. Uouens eñ vouit ſeruus tuˀ
cum eſſet in geſſur ſyrie dicens. Si reduxerit me dominus Supra. 13. g.
in hieruſalē ſacrificabo domino. Dixitq; ei rex Dauid. Ua
de in pace. Et ſurrexit ⁊ abijt in hebron. Miſit autem Ab-
ſalon exploratores in vniuerſas tribus iſrael: dicens Sta
tim vt audieritis clangoreꝫ buccine: dicite † Regnabit ab Abs + regna-
ſalon in hebron. Porro cum abſalon ierunt ducenti viri de bit.
hieruſalem vocati: euntes ſimplici corde: ⁊ cauſam penitus
ignorantes. Accerſiuit quoq; Abſalon achitofel gylonitēꝫ C
conſiliariuꝫ Dauid de ciuitate ſua gylo. Cumq; immolaret
victimas: facta eſt coniuratio valida: populuſq; concurrēs
augebatur cum Abſalon. Uenit igitur nuncius ad Dauid
dicens. Toto corde vniuerſus iſrael ſequitur Abſalon. Et
ait Dauid ſeruis ſuis qui erant cum eo in hieruſaleꝫ. Sur 23, q. 5. c. quid
gite ⁊ fugiamus. Neq; enim erit nobis effugiuꝫ a facie Ab eñ. de pe. di. 1.
ſalon. Feſtinate egredi: ne forte veniens occupet nos: ⁊ † i c. non perſi et
pellat ſuper nos ruinam: ⁊ percutiat ciuitateꝫ in ore gladij. c. ſicut primi.
Dixeruntq; ſerui regis ad eum. Omnia quecūq; precepe- Als + īpleat.
rit dñs noſter rex libenter exequemur ſerui tui. Egreſſus Al + īpiguat.
eſt ergo rex ⁊ vniuerſa domus eius pedibus ſuis. Et dere-
liquit rex decem mulieres concubinas ad cuſtodiendā do
mum. Egreſſuſq; rex ⁊ omnis iſrael pedibus ſuis ſtetit pro D
cul a domo: ⁊ vniuerſi ſerui eius ambulabant iuxta eum: et
legiones cerethi ⁊ felethi: ⁊ omnes gethei pugnatores va-
lidi ſexcenti viri qui ſecuti eum fuerant de geth pedites pre
cedebant regem. Dixit aūt rex ad ethai getheum. Cur ve-
nis nobiſcū? Reuertere ⁊ habita cū rege quia peregrinus
es ⁊ egreſſus es de loco tuo. Heri veniſti: ⁊ hodie compel-
leris nobiſcum egredi. Ego auteꝫ vadam quo iturus ſum.
Reuertere ⁊ reduc tecum fratres tuos: ⁊ dñs faciet tecum
miſericordiam ⁊ veritatem q: oſtendiſti gratiam ⁊ fidē. Et
reſpondit ethai regi dicens. Uiuit dñs: ⁊ viuit dominˀ meˀ
rex: quoniam in quocūq; loco fueris dñe mi rex: ſiue in mor
te ſiue in vita ibi erit ſeruus tuus. Et ait dauid ethai: Ueni
⁊ tranſi. Et tranſiuit ethai getheus ⁊ rex ⁊ omnes viri qui E
cum eo erāt: ⁊ reliqua multitudo. Omneſq; flebant voce Ruth. 1. c.
magna: ⁊ vniuerſus populus tranſibat. Rex vero tranſgre
diebatur torrentem cedron: ⁊ cunctus populus incedebat

contra viã oliue: q̃ reſpicit ad deſertũ. Venit aũt ⁊ ſadoch
ſacerdos ⁊ vniuerſi leuite cũ eo portãtes arcã federis dei:
⁊ depoſuerũt arcã dei. Et aſcẽdit abiathar donec expletus
E eſſet omnis populus q̃ egreſſus fuerat de ciuitate. Et dixit
rex ad ſadoch. Reporta arcam dei in vrbem. Si inuenero
grãm in oculis dñi reducet me ⁊ oſtendet mihi eam ⁊ taber
naculum ſuũ. Si aũt dixerit mihi: nõ places: preſto ſum: fa
ciat quod bonũ eſt corã ſe. Et dixit rex ad ſadoch ſacerdo-
tem. O vidẽs reuertere in ciuitatẽ in pace: ⁊ achimaas fili⁹
tuus: ⁊ Jonathas filius Abiathar duo filij veſtri ſint vobiſ-
cum. Ecce ego abſcondar in campeſtribus deſerti: donec
veniat ſermo a vobis indicans mihi. Reportauerunt ergo
ſadoch ⁊ abiathar archã dei i hieruſalem: ⁊ manſerũt ibi. Por-
ro dauid aſcendebat cliuum oliuarum ſcandens ⁊ flens
nudis pedibus incedẽs ⁊ operto capite. Sed ⁊ omnis po
pulus qui erat cũ eo operto capite aſcendebat plorãs. Nũ
ciatum eſt aũt dauid q̃ achitofel eſſet in cõiuratione cũ ab
F ſalon. Dixitq̃ dauid. Infatua queſo dñe cõſiliũ achitofel.
Cumq̃ aſcẽderet dauid ſummitatẽ montis in quo adoratu
rus erat dñm: ecce occurrit ei † chuſi arachites ſciſſa veſte:
Alſ. + chuſai ⁊ terra pleno capite. Et dixit ei dauid. Si veneris mecum
eris mihi oneri: ſi aũt in ciuitatẽ reuerteris ⁊ dixeris abſa-
lon: ſeruus tuus ſum rex: patere me viuere: ſicut fui ſeruus
Infra. 17. c. patris tui: ſic ero ſeruus tuus diſſipabis cõſiliũ achitofel.
Habes aũt tecum ſadoch ⁊ abiathar ſacerdotes: ⁊ omne
verbum quodcũq̃ audieris in domo regis: indicabis Sa-
doch ⁊ abiathar ſacerdotibus. Sunt eñ cum eis duo filij
eorũ achimaas filius ſadoch ⁊ ionatham filius abiathar: et
mittetis per eos ad me omne verbum quod audieritis. Ve
Alſ. + chuſai niente ergo † chuſi amico dauid in ciuitatẽ: abſalon quoq̃
ingreſſus eſt ciuitatem ⁊ achitofel cum eo.

¶ Cap. Summariũ. De ſiba ſeruo miphiboſeth cũ duo
bus aſinis: de ſemei qui maledixit dauid: de abiſai qui vo-
luit occidere ſemei: de chuſi ſe offerente abſalon: venit abſa
lon ad concubinas patris ſui. Cap. XVI.

A Cumq̃ dauid tranſiſſet paululũ mõtis ver
ticem apparuit ſiba puer miphiboſeth in
occurſum eius cum duobus aſinis q̃ one-
rati erant ducentis panibus: ⁊ centum al-
ligaturis vue paſſe: ⁊ ſeptẽ maſſis palatarũ
⁊ duobus vtribus vini. Et dixit rex ſibe.
Alſ. + domeſtica. Quid ſibi volũt hec? Reſpõditq̃ ſiba. Dñe mi rex aſini †
domeſticis regis vt ſedeant: ⁊ panes ⁊ palate ad veſcẽdũ
pueris tuis: vinũ aũt vt bibat ſi quis defecerit in deſerto.
Et ait rex. Vbi eſt filius dñi tui? Rñditq̃ ſiba regi. Remã
ſit in hieruſalem: dicẽs. Hodie reſtituet mihi dñs iſrael regnũ
patris mei. Et ait rex ſibe. Tua ſint oĩa que fuerunt miphi
boſeth. Dixitq̃ ſiba. Oro vt inueniã grãm apud te dñe mi
B rex. Venit ergo rex dauid vſq̃ † bahurim. Et ecce egredie-
alſ. + bathurim ioſ. appellat locũ iſtum choram. batur inde vir de cognatione domus ſaul noĩe ſemei filius
gera: p̃cedebatq̃ egrediẽs ⁊ maledicebat: mittebatq̃ lapi
des cõtra dauid ⁊ cõtra vniuerſos ſeruos regis dauid. Oĩs
aũt pplſ ⁊ vniuerſi bellatores a dextro ⁊ ſiniſtro latere re-
gis incedebãt. Ita aũt loquebat̃ ſemei cũ malediceret regi
Egredere: egredere vir ſanguinum: ⁊ vir belial. Reddidit
De conſe. di. 1, c. 1 in ver. eſſu derat. tibi dñs vniuerſum ſanguinem domus ſaul: quoniã inuaſi-
ſti regnum pro eo: ⁊ dedit dominus regnum in manu abſa-
lon filij tui: ⁊ ecce premũt te mala tua: qm̃ vir ſanguinũ es.
Dixit autem abiſai filius ſaruie regi. Quare maledicit ca-
nis hic moriturus domino meo regi? Vadam ⁊ amputabo
caput ei⁹. Et ait rex. Quid mihi ⁊ vobis eſt filij ſaruie? Di-
Infra. 19. a. Eccle. 25. c. mittite eum vt maledicat. Dñs eñ precepit ei: vt maledice
ret dauid. Et quis eſt qui audeat dicere quare ſic fecerit?
C Et ait rex abiſai vniuerſis ſeruis ſuis. Ecce fili⁹ meus qui
egreſſus eſt de vtero meo querit animam meã: quanto ma-
Alſ. + geminũ gis hic fili⁹ † iemini maledicet mihi? Dimittite eũ vt male

dicat iuxta preceptũ domini: ſi forte reſpiciat dñs afflictio
nem meam ⁊ reddat mihi domin⁹ bonum pro maledictio-
ne hac hodierna die. Ambulabat itaq̃ dd̃ ⁊ ſocij eius p viã
cum eo. Semei aũt per iugum montis ex latere contra illũ
gradiebatur maledicens ⁊ mittens lapides aduerſus eum
terrãq̃ ſpargẽs. Venit itaq̃ rex dauid ⁊ vniuerſus popul⁹
cum eo laſſus: ⁊ refocillati ſunt ibi. Abſalon autem ⁊ omnis
populus eius ingreſſi ſunt hieruſalem: ſed et achitofel cum eo. Alſ. + cum ſuis ſociis
Cum aũt veniſſet † chuſi arachites amicus dauid ad Abſa
lon: locutus eſt ad eum. Salue rex ſalue rex. Ad quem Ab
ſalon. Hec eſt (inquit) gratia tua ad amicum tuũ. Quare
non iuiſti cum amico tuo? Reſponditq̃ chuſi ad Abſalon.
Nequaq̃. quia illius ero quẽ elegit dñs: ⁊ oĩs hic popul⁹: D
⁊ vniuerſus iſrael: ⁊ cũ eo manebo. Sed vt ⁊ hoc inferã cui
ego ſeruitur⁹ ſum: Nonne filio regis? Sicut parui p̃ri tuo
ita parebo ⁊ tibi. Dixit autem Abſalon ad Achitofel. Ini-
te conſilium q̃d agere debeamus. Et ait achitofel ad Abſa
lon. Ingredere ad concubinas patris tui quas dimiſit ad
cuſtodiendam domum: vt cum audierit omnis iſrael q̃ fe-
daueris patrem tuum: roboretur tecum † manus eorũ. Te- + man⁹ omnium qui nunc abſcõdite erat Abſalon ois ſperantium conciliandi dauid patrem ſuum.
tenderunt ergo abſalon tabernaculũ in ſolario: ingreſſuſq̃
eſt ad concubinas patris ſui corã vniuerſo iſrael. Cõſilium
aũt achitofel quod dabat in diebus illis quaſi ſi quis cõſu
leret deum. Sic erat omne conſilium achitofel: ⁊ cum eſſet
cum dauid ⁊ cum eſſet cum abſalon.

¶ Capi. Summariũ. De conſilio achitofel diſſipato per
conſilium chuſi: de ionatha ⁊ achimaas qui retulerunt cõſi-
lium ad dauid: ⁊ qualiter deſcẽderũt ad puteum: de ſuſpen-
dio Achitofel: de amaſa conſtituto pro ioab ab abſalõ: de
viris offerentibus munera dauid ne populus fame vel ſiti
periclitetur. Cap. XVII.

Dixit ergo achitofel ad abſalõ. Eligã mihi A Vide. io. antiqui. c.
duodecim milia virorũ: ⁊ cõſurgẽs p̃ſequar
dauid hac nocte: ⁊ irruẽs ſup eũ quippe q̃
laſſus eſt ⁊ ſolutis manib⁹: p̃cutiã eũ. Cũ-
q̃ fugerit oĩs pplſ q̃ cũ eo eſt: p̃cutiã regẽ
deſolatũ: ⁊ reducam vniuerſum pplm̃ quõ
vnus homo reuerti ſolet. Vnũ eñ virũ tu queris. ⁊ oĩs po-
pulus erit i pace. Placuitq̃ ſermo ei⁹ Abſalõ ⁊ cũctis ma alſ. + chuſi
ioribus natu iſrl̃. Ait aũt Abſalõ. Vocate † chuſi arachitẽ B alſ. + chuſi
vt audiamus q̃d etiã ipſe dicat. Cũq̃ veniſſet † chuſi ⁊ Ab-
ſalõ: ait abſalõ ad eũ. Huiuſcemodi ſermonẽ locut⁹ eſt achi alſ. + chuſi
tofel. Facere debem⁹: an nõ? Quod das cõſiliũ? Et dixit †
chuſi ad Abſalõ. Nõ eſt bonũ cõſiliũ q̃d dedit achitofel hac
vice. Et rurſum intulit chuſi. Tu noſti p̃rem tuũ ⁊ viros qui
cũ eo ſunt eſſe fortiſſimos ⁊ amaro aĩo: veluti ſi vrſa rapt͛
catulis in ſaltu ſeuiat. Sed ⁊ pater tuus vir bellator eſt: nec
morabitur cũ populo. Forſitan nunc latitat in foueis aut alſ. + cat.
in vno quo voluerit loco. Et cũ ceciderit vnus q̃libet in p̃n
cipio: audiet quicũq̃ audierit: ⁊ dicet. Facta eſt plaga in C
pplõ qui ſequebat̃ Abſalon. Et fortiſſimus quiſq̃ † cuius
cor eſt quaſi leonis pauore ſoluet̃. Scit omnis popul⁹ iſrl̃
fortẽ eſſe p̃rem tuũ: ⁊ robuſtos omnes qui cũ eo ſunt. Sed
hoc mihi videtur rectũ eſſe conſilium. Congreget̃ ad te vni
uerſus populus iſrl̃ a dã vſq̃ berſabee quaſi arena maris
innumerabilis: ⁊ tu eris in medio eorum: ⁊ irruemus ſuper
eum in quocũq̃ loco inuentus fuerit: ⁊ operiem⁹ eũ ſicut
cadere ſolet ros ſuper terrã ⁊ non relinquemus de viris q̃
cum eo ſunt: nec vnum quidem. Quod ſi vrbẽ aliquã fuerit
ingreſſus: circũdabit omnis iſrael ciuitati illi funes: ⁊ tra-
hemus eam in torrentem vt nõ reperiatur nec calculus q̃-
dem ex ea. Dixitq̃ Abſalõ ⁊ oẽs viri iſrael. Melius eſt cõ Alſ. + chuſi
ſiliũ † chuſi arachite conſilio achitofel. Dñi aũt nutu diſſi Sapiẽ. 15.
patum eſt conſilium achitofel vtile: vt induceret dñs ſuper D alſ. + chuſi
Abſalon malum. Et ait † chuſi ſadoch ⁊ abiatar ſacerdoti
bus. Hoc ⁊ hoc modo conſiliũ dedit achitofel Abſalõ ⁊ ſe-
nioribus

nioꝛibus iſrael: ⁊ ego tale ⁊ tale dedi conſilium. Nunc ergo
D mittite cito ⁊ nũciate dauid dicẽtes. Ne moreris nocte hac
in cãpeſtribus deſerti: ſed abſq̃ dilatione tranſgredere: ne
forte abſoꝛbeat rex: ⁊ oĩs populus qui cũ eo eſt. Jonathas
autem ⁊ achimaas ſtabãt iuxta fonteʒ rogel. Abijtq̃ ancil
la ⁊ nũciauit eis. Et illi pꝛofecti ſunt vt referrent ad regẽ da
+videre. uid nũcium. Non enim poterant † videri aut introire ciui
E tatem. Uidit aũt eos quidaʒ puer ⁊ indicauit abſalon. Jlli
vero cõcito gradu ingreſſi ſunt domũ cuiuſdã viri in bahu
rim: qui habebat puteum in veſtibulo ſuo: ⁊ deſcẽderũt in
euʒ. Tulit aũt mulier ⁊ expãdit velamẽ ſuper os putei quaſi
ſiccãs ptiſanas: ⁊ ſic latuit res. Cũq̃ veniſſent ſerui abſalõ
in domum ad mulierem dixerunt. vbi eſt achimaas ⁊ iona
thas. Et rñdit eis mulier. Trãſierũt feſtinãter guſtata pau
F lulum aqua. At hi qui querebãt euʒ non reperiſſent reuerſi
ſunt in hieruſalem. Cũq̃ abijſſent aſcẽderũt illi de puteo: ⁊
pergẽtes nunciauerunt regi dauid: ⁊ dixerunt. Surgite ⁊
trãſite cito fluuiuʒ: qm̃ huiuſcemodi dedit conſiliuʒ contra
vos achitofel. Surrexit ergo dauid ⁊ oĩs populus qui cuʒ
eo erat: et trãſierũt ioꝛdanem donec diluceſceret antẽq̃ de
nudaret verbũ: ⁊ nec vnus quidẽ reſidu⁹ fuit qui nõ trãſiſ
ſet fluuium. Poꝛro achitofel videns ꝙ non fuiſſet factum cõ
+in regio[ne] ...lon ẽm [io]ſephum. ſilium ſuum: ſtrauit aſinum ſuum: ſurrexitq̃ ⁊ abijt in do
mum ſuam: ⁊ in † ciuitatem ſuam: ⁊ diſpoſita domo ſua: ſu
ſpendio interijt: ⁊ ſepultus eſt in ſepulchꝛo patris ſui. Da
uid autem venit in caſtra ⁊ abſalon trãſit ioꝛdanẽ: ipſe ⁊ oẽs
viri iſrael cum eo. Amaſam vero cõſtituit abſalon pꝛo ioab
ſuper exercitum. Amaſa autem erat filius cuiuſdam viri q̃
+ieſra. vocabatur † iethꝛa de hieʒraeli: qui igreſſus eſt ad abigail
G filiã naas ſoꝛoꝛem faruie que fuit mater ioab. Et caſtrame
tatus eſt iſrael cum abſalon in terra galaad. Cũq̃ veniſſet
dauid in caſtra ſobi filius naas de rabath filioꝛum ammõ
⁊ machir fili⁹ ammihel: de lodabar: ⁊ berʒellai galaadites:
de rogelim obtulerũt ei ſtratoꝛia ⁊ tapetia ⁊ vaſa fictilia fru
mentum ⁊ hoꝛdeuʒ ⁊ farinã ⁊ polentã ⁊ fabã ⁊ lentẽ ⁊ frixũ
oleo cicer: ⁊ mel ⁊ butyꝛum: oues ⁊ pingues vitulos: dede
rũtq̃ dauid pplo qui cum eo erat ad veſcendum. Suſpicati
enim ſunt populum fame ⁊ ſiti fatigati in deſerto.

¶ Cap. Sum. De commiſſiõe pꝛelij exercitus dauid: de
abſalon in quercu pẽdẽte interfecto: de achimaas ⁊ chuſi
qui nũciauerunt dauid exitũ pꝛelij: de plantu dauid ſuper
A abſalon. Capi. XVIII.

...hic dicit ...r vide pꝛo: ...lib.7.c.10. IGitur conſiderato dauid pplo ſuo: cõſti
tuit ſuper eos tribunos ⁊ centuriones: et
dedit populi tertiam partem ſub manu io
ab: ⁊ tertiã partẽ ſub manu abiſai: filij ſar
Infra.21.d. uie fratris ioab ⁊ tertiã parteʒ ſub manu
ethai q̃ erat de geth. Dixitq̃ rex ad pplm:
egrediar ⁊ ego vobiſcũ. Et reſpondit popul⁹. Nõ exibis.
Siue enim fugerimus nõ magnopere ad eos de nobis per
tinebit: ſiue media pars ceciderit e nobis nõ ſatis curabit
B q: tu vnus ſolus pꝛo decem milibus computaris. Melius
Infra eodem eſt igitur vt ſis nobis in vꝛbe pꝛeſidio. Ad quos rex ait. Qđ
vobis videtur rectuʒ hoc faciam. Stetit ergo rex iuxta poꝛ
tam. Egrediebaturq̃ populus per turmas ſuas: centeni et
milleni. Et pꝛecepit rex ioab ⁊ abiſai ⁊ ethai dicens. Serua
te mihi puerum abſalon. Et omnis populus audiebat pꝛe
cipientem regẽ cũctis pꝛincipib⁹ pꝛo abſalon. Jtaq̃ egreſ
ſus eſt populus in campum contra iſrael: et factum eſt pꝛe
lium in ſaltu effraim. Et ceſus eſt ibi populus iſrael: ab exer
citu dauid: factaq̃ eſt plaga magna in die illa viginti miliũ.
Fuit aũt ibi pꝛeliũ diſperſum ſuper faciem omnis terre: et
...s + fuga ẽʒ ioſephum multo plures erant quos † ſaltus conſumpſerat de populo
q̃ hi quos voꝛauerat gladius in die illa. Aſcẽdit autem vt
occurreret abſalon ſeruis dauid ſedẽs mulo. Cũq̃ ingreſ
ſus fuiſſet mulus ſubter condenſaʒ quercum ⁊ magnaʒ ad
heſit caput eius quercui: et illo ſuſpenſo inter celuʒ ⁊ terrã
mulus cui inſederat pertranſiuit. vidit autem hoc quiſpiam
et nunciauit ioab dicens. Uidi abſalon pẽdere de quercu. 47.diſtin.c.ſi
Et ait ioab viro qui nunciauerat ei. Si vidiſti quare nõ cõ cut hi.§.neceſ
fodiſti eum cum terra: ⁊ ego dediſſem tibi decem argenti ſe.
E ficlos ⁊ vnum baltheum. Qui dixit ad ioab. Si appende
res in manibus meis mille argenteos: nequaq̃ mitterẽ ma
num meaʒ in filium regis. Audientibus enĩ nobis pꝛecepit
rex tibi ⁊ abiſai ⁊ ethai dicens: Cuſtodite mihi puerũ abſa
lõ. Sed ⁊ ſi feciſſeʒ contra animã meaʒ audacter: nequaq̃ hoc Supꝛa eodeʒ
regeʒ latere potuiſſet: ⁊ tu ſtares ex aduerſo: ⁊ ait ioab. Nõ
ſicut tu vis: ſed aggrediar euʒ corã te. Tulit ergo ioab tres
lanceas in manu ſua: infixit eas in coꝛde abſalon. Cũq̃ ad 47.diſti.§.ne ceſſe.
huc palpitaret herens in quercu ⁊ cucurrerũt decem iuue
D nes armigeri ioab: ⁊ percutientes interfecerunt eum. Ceci
nit autem ioab buccina ⁊ retinuit populum ne perſequere
tur fugientem iſrael volens parcere multitudini. Et tule Joſue.7.d.
runt abſalon ⁊ pꝛoiecerunt eum in ſaltu in foueam grandeʒ
⁊ compoꝛtauerunt ſuper eum aceruum lapidum magnum
nimis. Omnis autem iſrael fugit in tabernacula ſua. Poꝛ
ro abſalon erexerat ſibi cum adhuc viueret tituluʒ qui eſt +que ab hie
in † valle regis. Dixerat enim. Non habeo filium. et hoc ruſalem diſtat
erit monimentum nominis mei. Uocauitq̃ tituluʒ noĩe ſuo ſtadijs duob⁹
⁊ appellatur manus abſalon vſq̃ in hanc diem. Achimaas ẽm ioſephum
E autem filius ſadoch ait. Curram et nunciabo regi: q: iudici
um fecerit deus de manu inimicoꝛum eius. Ad quem ioab
dixit. Non eris nuncius in hac die: ſed nunciabis in alia.
Hodie nolo te nũciare. Fili⁹ enĩ regis ẽ moꝛtu⁹. Et ait ioab + Jſte chuſi
† cuſi. Uade et nuncia regi que vidiſti: adoꝛauit chuſi ioab: nõ eſt ille qui
et cucurrit. Ruſus autẽ achimaas filius ſadoch dixit ad io conſilium de
ab. Quid impedit ſi etiã ego curro poſt chuſi? Dixitq̃ ei io dit pꝛo dauid
ab. Quid vis currere fili mi. Ueni huc non eris boni nuncij ſed alius. Vñ
baiulus. Qui reſpondit. Quid enĩʒ ſi currero? Et ait ei cur ille potius vo
re. Currens ergo achimaas per viam compendij tranſiuit catur chuſai.
chuſi. Dauid autem ſedebat inter duas poꝛtas. Specula Supꝛa.17.
F toꝛ vero qui erat in faſtigio poꝛte ſuper murum eleuãs ocu
los vidit hominem currentem ſolum. Et exclamãs indica
uit regi. Dixitq̃ rex. Si ſolus eſt: bonus eſt nuncius in oꝛe
eius. Pꝛoperãte autem illo ⁊ accedẽte pꝛopius vidit ſpe
culatoꝛ hominem alterum currentem. Et vociferans in cul
mine: ait. Apparet mihi alter homo currẽs ſolus. Dixitq̃
G rex. Et iſte eſt bonus nuncius. Speculatoꝛ auteʒ cõtẽploꝛ
ait: curſum pꝛioꝛis quaſi curſum achimaas filij ſadoch. Et
ait rex. Uir bonus eſt: ⁊ nuncium poꝛtans bonũ venit. Cla
mans autem achimaas dixit ad regem. Salue rex. Et ado
rans regem coꝛam eo pꝛonus in terrã ait. Benedictus dñs
deus tu⁹ qui concluſit homines qui leuauerunt man⁹ ſuas alſ.+tumultũ
contra dominum meum regem. Et ait rex. Eſt ne pax pue Jnfra.9.a
ro abſalon? Dixitq̃ achimaas. Uidi † tumultum magnũ
cum mitteret ioab ſeruus tuus o rex me ſeruum tuum: ne
ſcio aliud. Ad quem rex tranſi (ait) et ſta hic. Cũq̃ ille trã
ſiſſet et ſtaret: apparuit chuſi. Et veniens ait. Bonum ap
poꝛto nuncium domine mi rex. Judicauit enĩ pꝛo te dñs ho
die de manu omnium qui ſurrexerũt contra te. Dixit autẽ
rex ad chuſi. Eſt ne pax puero abſalon: cui reſpondẽs chuſi
fiãt (inquit) ſicut puer inimici dñi mei regis: ⁊ vniuerſi q̃
cõſurgunt aduerſus eum in malum. Contriſtatus itaq̃ rex
aſcẽdit cenaculum poꝛte ⁊ fleuit. Et ſic loquebatur vadẽs. Jnfra eodem
Fili mi abſalon: abſalon fili mi. Quis mihi tribuat vt ego
moꝛiar pꝛo te. Abſalon fili mi: fili mi abſalon.

¶ Capi. Sum. de verbis que locutus eſt ioab ad dauid
cum lugeret abſalon interfectum: rex in poꝛta ſedet: iſrael
conſiliatus eſt vt reducet regem de mandato regis ad pꝛin
cipes iuda: et ad amaſa. de ſemei qui venit poſtea ad regẽ
penitentia ductus: q: maledixerat ei: de mephiboſeth ꝙ di

uidat poſſeſſionem cum ſiba ſeruo: de berzellai galaadite:
de contentione iſrael ⁊ iuda pro dauid. Cap. XIX.

A Nunciatum eſt aūt ioab ꝙ rex fleret ⁊ luge
ret filium ſuum. Et verſa eſt victoria in lu-
ctum in die illa omni populo. Audiuit em̄
populus in die illa dici: dolet rex ſuper fi-
lio ſuo. Et declinauit pplˢ in die illa ingre
di ciuitatē: quomō declinare ſolet pplˢ
Supra.18.g. verſus ⁊ fugiēs de prelio. Porro rex operuit caput ſuū: et
clamabat voce magna. Fili mi abſalon: abſalon fili mi. In-
greſſus ergo ioab ad regem in domum dixit. Cōfudiſti ho-
die vultus oīm ſeruorum tuoꝝ: qui ſaluā fecerūt aīam tuā:
⁊ aīam filioꝝ tuoꝝ: ⁊ filiarū tuarū ⁊ aīam vxoꝝ tuarum: et
animā cōcubinarū tuaꝝ. Diligis odientes te: ⁊ odio habes
diligentes te. Et oſtendiſti hodie q: non curas de ducibus
B tuis ⁊ de ſeruis tuis. Et vere cognoui modo: q: ſi abſalon
viueret: ⁊ oēs nos occubuiſſemus tūc placeret tibi. Nunc
igitur ſurge ⁊ procede: ⁊ alloquens ſatiſfac ſeruis tuis. Iu-
ro em̄ tibi p dn̄m: ꝙ ſi nō exieris ne vnus quidē remāſurus
ſit tecū nocte hac: ⁊ peius erit hoc tibi ꝗ oīa mala que ve
nerunt ſup te ab adoleſcentia tua vſq; in preſens. Surrexit
ergo rex: ⁊ ſedit in porta. Et omni pplo nūciatū eſt ꝙ rex ſe
deret in porta. Venitq; vniuerſa multitudo corā rege: iſrael
autem fugit in tabernacula ſua. Omnis quoq; pplˢ certa-
bat in cūctis tribubus iſrael dicens. Rex liberauit nos de
manu inimicorum nroꝝ: ipſe ſaluauit nos de manu philiſti
noꝝ: ⁊ nunc fugit de terra ppter abſalon. Abſalon aūt quē
vnximus ſuper nos mortuus eſt in bello. Vſq; quo ſiletis: ⁊
non reducitis regem? Et cōſilium totius iſrael venit ad re-
gem. Rex vero dauid miſit ad ſadoch ⁊ abiathar ſacerdo-
C tes dicēs. Loquimini ad maiores natu iuda dicentes. Cur
veniſtis nouiſſimi ad reducendū regē in domū ſuam? Ser
mo autem oīs iſrael puenerat ad regē vt reducerēt eum in
domū eius: q: dixerat rex. Hec dicetis ad pplm iuda. Fra-
tres mei vos os meū ⁊ caro mea vos. Quare nouiſſimi re
ducitis regem? Et amaſe dicite. Nōne os meum es ⁊ caro
mea? Hec faciat mihi deus: ⁊ hec addat. Si non magiſter
militie fueris corā me omni tpe pro ioab. Et inclinauit cor
oīm viroꝝ iuda quaſi viri vnius. Miſerūtq; ad regem dicē
tes. Reuertere tu et oēs ſerui tui. Et reuerſus eſt rex. Et ve
nit vſq; ad iordanem: ⁊ oīs iuda venit vſq; in galgala: vt oc
2.Regū.2.b. currerET regi ⁊ traduceret eum iordanem. Feſtinauit autē
Al. + gemini ſemei filius gera filij† iemini de bahurim: ⁊ deſcēdit cum vi
ris iuda in occurſum regis dauid cū mille viris de bēiamin
⁊ ſiba puer de domo ſaul: ⁊ quindecim filij eius ac viginti ſer
ui erant cū eo: ⁊ irrūpentes iordanem ante regē tranſierūt
vada vt traducerent domum regis: ⁊ facerēt iuxta iuſſionē
eius. Semei autem filius gera proſtratus corā rege cum iā
D tranſiſſet iordanē dixit ad eū. Ne reputes mihi dn̄e mi ini-
Supra.16. quitatem: neq; memineris iniuriarum ſerui tui in die qua
egreſſus es dn̄e mi rex de hieruſalem: neq; ponas rex in cor
de tuo. Agnoſco em̄ ſeruus tuus peccatū meum ⁊ idcirco
hodie primus veni de omni domo ioſeph: deſcēditq; in oc-
Supra.16.b. curſum dn̄i mei regis. Reſpōdens vero abiſai filius ſaruie
dixit. Nunquid pro his verbis nō occidetur ſemei qui male
dixit xpo dn̄i? Et ait dauid. Quid mihi ⁊ vobis filij ſaruie?
Cur efficimini mihi hodie in ſathā? Ergo ne hodie interfi
cietur vir in iſrael? An ignoro hodie me factum regem ſup
iſrael? Et ait rex ſemei: non morieris. Iurauitq; ei. Miphi
boſeth quoq; filius ſaul deſcendit in occurſum regis illotꝭ
E pedibus ⁊ intonſa barba veſteſq; ſuas nō lauerat a die qua
egreſſus fuerat rex vſq; in diē reuerſiōis eius in pace. Cū
q; occurriſſet regi dixit ei rex. Quare non veniſti mecum
miphiboſeth? Et reſpondens ait. Domine mi rex ſeruus
meus contempſit me. Dixiq; ei ego famulus tuus vt ſter-
neret mihi aſinum: et aſcendens abirem cū rege: claudꝰ

enim ſum ſeruus tuus. Inſup ⁊ accuſauit me ſeruum tuum Supra.16.
ad te dn̄m meū regē. Tu aūt dn̄e mi rex ſicut angelus dei Supra.14.
es: fac qđ placitū eſt tibi. Neq; em̄ fuit domus patris mei Gene.33.
niſi morti obnoxia dn̄o meo regi: tu aūt poſuiſti me ſeruum Supra.9.
tuum inter cōuiuas mēſe tue. Quid † ergo hodie habeo iu Als + iuſti
ſte querele: aut quid poſſum vltra vociferari ad regē? Ait
ergo ei rex. Quid vltra loqueris? Fixum eſt qđ locutꝰ ſū.
Tu ⁊ ſiba diuidite poſſeſſiones. Reſpōditq; miphiboſeth
regi: Etiā cuncta accipiat: poſtꝗ reuerſus eſt dn̄s meꝰ rex
pacifice in domum ſuā. Berzellai quoq; galadites ſenex 3.Regū.2.
valde deſcendens de rogelim tranſduxit regem iordanem
paratus etiam vltra fluuium proſequi eum. Erat autē ber- F
zellai galaadites ſenex valde: id eſt octogenarius ⁊ ipſe pre
buit alimenta regi cum moraretur in caſtris. Fuit quippe
vir diues nimis. Dixit itaq; rex ad berzellai. Veni mecum
vt requieſcas ſecurus in hieruſalē. Et ait berzellai ad regē.
Quot ſunt dies annorum vite mee: vt aſcendā cum rege in
hieruſalem? Octogenarius ſum hodie. Nunquid vigent Als + vel.
ſenſus mei ad diſcernendum ſuaue † aut amarum: aut dele
ctare poteſt ſeruum tuū cibus aut potus: vel audire poſſū
vltra vocem cantorum atq; cantatricū? Quare ſeruꝰ tuus
ſit oneri dn̄o meo regi? Paululum precedā famulus tuus
ab iordane tecum. Non indigeo hac viciſſitudine: ſed obſe
cro vt reuertar ſeruus tuꝰ ⁊ moriar in ciuitate mea: ⁊ ſepe- G
liar iuxta ſepulchrum patris mei ⁊ matris mee. Eſt autem Al. + chamaam. Im hieronymū anteq; cum dauid cabat ſed po- ea dauid chanaan pellauit.
ſeruus tuus chamaan: ipſe vadat tecū domine mi rex: ⁊ fac
ei quicquid bonum tibi videtur. Dixit itaq; ei rex. Mecū
tranſeat chamaan: ⁊ ego faciā ei quicquid tibi placuerit et
omne quod petieris a me impetrabis. Cūq; tranſiſſet vni-
uerſus populus ⁊ rex iordanem: reſtitit ⁊ oſculatus eſt rex
berzellai et benedixit ei: et ille reuerſus eſt in locum ſuum.
Tranſiuit ergo rex in galgalam: ⁊ chamaan cum eo. Oīs
autem populus iuda traduxerat regē: et media tantū pars
affuerat de populo iſrael. Itaq; omnes viri iſrael concurrē
tes ad regem dixerunt ei. Quare te furati ſunt fratres no-
ſtri viri iuda: ⁊ traduxerunt regem ⁊ domum eius iordanē:
omneſq; viros dauid cum eo? Et reſpondit omnis vir iuda
ad viros iſrael. Quia mihi propior ē rex. Cur iraſceris ſu-
per hac re? Nunquid comedimus aliquid ex rege aut mu-
nera nobis data ſunt? Et reſpondit vir iſrael ad viros iu-
da ⁊ ait. Decem patribꝰ maior ego ſum apud regem: magiſ
q; ad me pertinet dauid ꝗ ad te. Cur feciſti mihi iniuriam
⁊ non mihi nuncitum eſt priori vt reducerem regem meum?
Durius autem reſponderunt viri iuda viris iſrael.

Capituli Summarium. De ſeparatione iſrael a dauid
per ſibam filium Bochri: de morte Amaſe per ioab: de ſa
piēte muliere in a bela: de capite ſibe ad ioab miſſo per mu
rum: de nominibus eorum qui erant in officijs.

Capitulum. XX.

Accidit q;

oſe.c.u.li.7.
A
…s + gemine⁹
…s + ſcba.

Accidit quoq; vt ibi eſſet vir belial noie † ſiba filius bochri vir † iemine⁹: ⁊ ce cinit buccina: ⁊ ait. Nō eſt nobi pars in dauid neq; hereditas i filio iſai. Re uertere in tabernucula tua iſrael. Et ſe parat⁹ eſt ois iſrael a dauid: ſecutuſq; eſt † ſiba filium bochri. Uiri autē iuda adheſerunt regi ſuo a iordane vſq; hieruſalem. Cūq; veniſ ſet rex in domū ſuā i hieruſalem: tullit decē mulieres cōcu binas ſuas quas dereliquerat ad cuſtodiēdā domū: ⁊ tra didit eas i cuſtodiā alimēta eis prebēs. Et nō ē ingreſſus

…+ ſcba.

B

ad eas: ſed erāt clauſe vſq; in diē mortis ſue in viduitate vi dentes. Dixit aūt rex amaſe. Cōuoca mihi oēs viros iuda in diē tertiū: ⁊ tu adeſto preſens. Abijt ergo amaſa vt cōuo caret iudā. Et moratu⁹ eſt extra palatium qd ei conſtitue rat rex. Ait aūt dauid ad abiſai. Nūc magis afflicturus eſt

Supra.16.c.
…+ ſeba.

nos † ſiba filius bochri q̄ abſalon. Tolle ergo ſeruos dñi tui ⁊ perſequere eū: ne forte inueniat ciuitates munitas: ⁊ effugiat nos. Egreſſi ſunt ergo cū eo viri ioab cerethei q; ⁊ felethei: ⁊ omnes robuſti exierūt d hieruſalem ad pſequē

C

dū ſiba filium bochri. Cūq; illi eſſent iuxta lapidē grādē q̄ eſt in gabaon: amaſa veniēs occurit eis. Porro ioab veſti tus erat tunica ſtricta ad menſuram habitus ſui: et deſuper accinctus gladio dependēte vſq; ad ilia in vagina qui fabri

Regum.2.a

catur leui motu egredi poterat ⁊ pcutere. Dixit itaq; ioab ad amaſam. Salue mi frater. Et tenuit manu dextera men tum amaſe quaſi oſculās eum. Porro amaſa nō obſeruauit gladium quem habebat ioab. Qui percuſſit eum in latere ⁊ effudit inteſtina eius in terrā ⁊ mortuus eſt nec ſcdm vuln⁹

D
Supra.2.f

appoſuit. Joab autem ⁊ abiſai frater eius pſecuti ſunt ſiba filium bochri. Interea quidam viri cū ſtetiſſent iuxta cada uer amaſe de ſocijs ioab: dixerunt. Ecce qui eſſe voluit pro ioab comes dauid. Amaſa aūt cōſperſus ſanguine iacebat in media via. Uidit hoc quidam vir q; ſubſiſteret ois popu lus ad videndum eum: ⁊ amouit amaſam de via in agrum: operuitq; eum veſtimento ne ſuſiſterent trāſeuntes ppter eum. Amoto ergo illo de via tranſibat ois vir ſequens ioab ad perſequēdum † ſiba filium bochri. Porro ille tranſierat

…+ ſeba.
E
…+ fuerant.

per oēs tribus iſrael vſq; in abelam et in bethmacha: om neſq; viri electi cōgregati † fugerāt ad eū. Uenerūt itaq; ⁊ oppugnabant eum in abela ⁊ in bethmacha ⁊ circūdede runt munitionibus ciuitatē: ⁊ obſeſſa eſt vrbs. Omnis aūt turba que erat cum ioab moliebaꝛ deſtruere muros. Et ex clamauit mulier ſapiens de ciuitate. Audite: audite: dicite ioab. Approp inqua huc ⁊ loquar tecum: qui cum acceſſiſ

F

ſet ad eam: ait illi. Tu es ioab? Et ille reſpōdit. Ego. Ad quē ſic locuta eſt: Audi ſermōes ancille tue. Que rñdit. Audio: Rurſumq; illa. Sermo (inquit) dicebaꝛ in veteri pverbio.

…+ proficie bant.

Qui interrogāt interrogēt in abela: ⁊ ſic † perficiebāt. Nō ne ſum que reſpondeo veritatem in iſrael: ⁊ tu queris ſub uertere ciuitatē ⁊ euertere matrē in iſrael. Quare precipi tas hereditatem dñi. Reſpondēſq; ioab ait. Abſit: abſit hoc a me: nō precipito: neq; demolior. Non ſe ſic habet res. Sz

…+ ſeba.
G

homo de monte effraim † ſiba filius bochri cognomine le uauit manum ſuam cōtra regem dauid. Tradite illum ſoluz et recedemus a ciuitate. Et ait mulier ad ioab. Ecce caput eius mittetur ad te per murum. Ingreſſa eſt ergo ad omnē populum: ⁊ locuta eſt eis ſapienter. Qui abſciſſuz caput †

…+ ſebe.
Supra.2.g.
Supra.8.d.

ſibe filij bochri piecerūt ad ioab. Et ille cecinit tuba: et re ceſſerunt ab vrbe: vnuſquiſq; in tabernacula ſua. Joab aūt reuerſus eſt hieruſalem ad regē. Fuit ergo ioab ſuper oēm exercitum iſrael. Banaias autem filius ioiade ſuper cere theos ⁊ phelethcos: aduram vero ſuper tributa. Porro io ſaphat filius abilud a commentarijs. Siba autem ſcriba. Sadoch vero ⁊ abiathar ſacerdotes: hirā autem hiraites erat ſacerdos dauid.

Cap. Sum: De fame trium annorum: de ſeptem viris de genere ſaul crucifixis: de reſpha cōcubina ſaul: de ſepul tura oſſium ſaulis ⁊ ionathe: de bellis quatuor dauid con tra philiſteos.

Cap. XXI.

Facta eſt quoq; fames in diebus dauid tribus annis iugiter. Et conſuluit dauid oraculum domini. Dixitq; dñs. Propter ſaul ⁊ domuz

A
Joſe.li.7.c.u.

eius † ſanguinum: q: occidit gabaonitas. Uo catis ergo gabaonitis: rex dixit ad eos. Por

Alſ + ſanguinem.
Joſue.9.c.

ro gabaonite nō erant de filijs iſrael: ſed reliquie amorreo rum. Filij quippe iſrael iurauerāt eis: ⁊ voluit ſaul pcutere eos zelo quaſi p filijs iſrael ⁊ iuda. Dixit ergo dauid ad ga baonitas. Quid faciam vobis: ⁊ qd erit veſtri piaculum vt bñdicatis hereditati dñi? Dixeruntq; ei gabaonite. Nō eſt nobis ſup argento ⁊ auro queſtio: ſed contra ſaul ⁊ contra domum ei⁹: neq; volum⁹ vt interficiaꝛ homo de iſrael. Ad q̄s rex ait. Quid ergo vultis vt faciā vobis? Qui dixerunt re gi. Uirum qui attriuit nos et oppreſſit inique ita delere de bem⁹ vt nec vnus quidem reſidu⁹ ſit de ſtirpe ei⁹ in cūctis finib⁹ iſrael. Dentur nobis ſeptem viri de filijs ei⁹ vt crucifi

B

gam⁹ eos dño i gabaa ſaul quōdā electi domini. Et ait rex. Ego dabo. Pepercitq; rex miphiboſeth filio ionathe filij ſaul pter iuſiurandū dñi qd fuit inter dauid ⁊ ionatham filiū ſaul. Tulit itaq; rex duos filios reſpha filie abia quos peperit ſaul armom ⁊ miphiboſeth: ⁊ quinq; filios michol filios ſaul q̄s genuerat hadrieli filio berzellai q̄ fuit de mo lathi: ⁊ dedit eos in man⁹ gabaonitharū. Qui crucifixerūt eos in monte corā dño. Et ceciderunt hi ſeptē ſimul occiſi in dieb⁹ meſſis † prime incipiēte meſſione hordei. Tollens aūt reſpha filia abia cilicium ſubſtrauit ſibi ſupra petraz ab initio meſſis donec ſtillaret aqua ſup eos de celo. ⁊ nō dimi ſit aues lacerare eos per diē neq; beſtias p noctē. Et nūcia

alſ + primis.

ta ſunt dauid que fecerat reſpha filia haia concubina ſaul. Et abijt dauid ⁊ tullit oſſa ſaul ⁊ oſſa ionathe filij ei⁹ a viris

C

iabes galaad: qui furati fuerant ea de plathea bethſan in qua ſuſpēderāt eos philiſtijm cū interfeciſſent ſaul in mōte gelboe ⁊ aſportauit inde oſſa ſaul ⁊ oſſa ionathe filij eius: et colligentes oſſa eoꝝ qui affixi fuerāt ſepelierūt ea cū oſſib⁹ ſaul ⁊ ionathe filij ei⁹ in terra bēiamin in latere in ſepulchro cis patris eius. Feceruntq; oia q̄ preceperat rex. Et repro piciatus eſt deus terre poſt hec. Factū eſt aūt rurſum pre

Alſ + paleſtinorū ſm ioſe.

liū † philiſtinorū aduerſum iſrael: ⁊ deſcendit dauid ⁊ ſerui ei⁹ cū eo: ⁊ pugnabāt contra philiſtijm. Deficiente aūt da

Alſ + gezbidemob.

uid † ieſbidenob qui fuit de gñe arafa cui⁹ ferrū haſte tre

1.Regū.17.a.

centas vncias appendebat: ⁊ accint⁹ erat enſe nouo niſus

D
Supra.18.a.

eſt pcutere dauid. Preſidioq; ei fuit abiſai fili⁹ ſaruie: ⁊ p cuſſum philiſteum interfecit. Tunc iurauerūt viri dauid di centes. Jā nō egredieris nobiſcum in bellum ne extinguas lucernā iſrael. Scdm q; bellū fuit i giob cōtra philiſteos. Tunc pcuſſit ſobochai de vſathi zephi: de ſtirpe arapha: de

1.Para.20.

genere gygātum. Tertiū quoq; fuit bellum in gob contra philiſteos in quo pcuſſit adeodatus filius ſaltus polymita rius bethleemittes goliath gethcum cui⁹ haſtile haſte erat quaſi liciatorium texētiū. Quartuz bellū fuit in geth in quo vir fuit excelſus qui ſenos i manib⁹ pedibuſq; habebat di gitos: id eſt viginti quatuor: ⁊ erat de origine arafa: ⁊ blaſ phemauit iſrael: Percuſſit autem eum ionathas filius ſa maa fratris dauid. Hi quatuor nati ſunt de arapha in geth ⁊ ceciderūt in manu dauid et ſeruorum eius.

Ca. Sū. Uerba carminis dauid dño p. xxij. liberatione ab omnibus inimicis ſuis.

Cap. XXII.

A
Uide ſup hoc c. ioſe. lib. 7. c. 12. vbi declarat inſtrumenta muſicalia q̄bus pſallebāt miniſtri dei coram domino.

Locutus eſt autē dauid dño verba carminis hu ius in die qua liberauit eum dñs de manu oim inimicoꝝ ſuoꝝ ⁊ de manu ſaul. Et ait. Dñs petra mea ⁊ robur meum: ⁊ ſaluator meus. Deus dñs fortis me⁹ ⁊ ſperabo in eū. Scutū meū ⁊ cornu ſalutis mee

Pſ.17. eleuatoꝛ meꝰ ⁊ refugium meum: ſaluatoꝛ meus de iniquita
te liberabis me. Laudabilem inuocabo dñm ⁊ ab inimicis
meis ſaluus ero. Quia circũdederũt me cõtritiões mortis
alſ+ ſoccupauerunt. alſ+in toꝛrentes belial terruerũt me. Funes inferni circũdederũt
me † pꝛeuenerunt me laquei moꝛtis. In tribulatiõe mea in
uocabo dñm: ⁊ ad deũ meũ clamabo. Et exaudiet de tẽplo
ſancto ſuo vocẽ meã ⁊ clamoꝛ meus veniet † ad aures eius.
alſ + aſcẽdet Cõmota eſt ⁊ cõtremuit terra: ⁊ fundamenta montiũ cõcuſ
ſa ſunt ⁊ cõquaſſata: qm̃ iratꝰ eſt eis dñs. † Aſcẽdit fumus
de naribus eius: ⁊ ignis de oꝛe eius volauit: carbones ſuccẽ
ſi ſunt ab eo. Et inclinauit celos ⁊ deſcẽdit: ⁊ caligo ſub pe
B dibus eius. Et aſcẽdit ſup cherubin ⁊ volauit: ⁊ lapſus eſt
ſuper pennas vẽti. Poſuit tenebꝛas in circuitu ſuo latibu
lũ cribꝛãs aquas de nubibus celoꝝ. Pꝛe fulgoꝛe in cõſpe
ctu eiꝰ nubes: ſuccenſi ſunt carbones ignis. Tonabit de ce
lo dñs ⁊ excelſus dabit vocẽ ſuã. Miſit ſagittas ſuas ⁊ diſ
ſipauit eos: fulgura: ⁊ conſumpſit eos. Et apparuerũt effu
ſiones maris: ⁊ reuelata ſunt fundamẽta oꝛbis ab increpa
tione dñi: ab inſpiratione ſpũs furoꝛis eiꝰ. Miſit de celo et
aſſumpſit me: et extraxit me de aquis multis. Liberauit me
ab inimico meo potẽtiſſimo ⁊ ab his q̃ oderãt me: qm̃ robu
ſtioꝛes me erãt. Pꝛeuenit me in die afflictionis mee: ⁊ factꝰ
eſt dñs firmamẽtum meũ. Et eduxit me in latitudinẽ: libera
uit me: qꝛ cõplacui ei. Retribuet mihi dñs ſm̃ iuſtitiã meã:
⁊ ſm̃ mũdiciam manuum mearum reddet mihi. Quia cuſto
diui vias dñi: ⁊ nõ egi impie a deo meo. Omnia eñi iudicia
C eius in conſpectu meo: ⁊ pꝛecepta eius non amoui ame. Et
Pſ.17. ero perfectus coꝛã eo: ⁊ cuſtodiã me ab iniquitate mea. Et
reſtituet mihi dñs ſm̃ iuſtitiam meã: ⁊ ſm̃ mũdiciaꝫ manuũ
mearũ in cõſpectu oculoꝛũ ſuoꝝ: cũ ſctõ ſanctus eris ⁊ cum
robuſto perfectus: Et cum electo electus eris: ⁊ cũ peruerſo
peruerteris. Et pplm̃ pauperē ſaluũ facias: oculiſq; tuis ex
celſos humiliabis. Quia tu lucerna mea dñe: ⁊ tu dñe illu
minabis tenebꝛas meas. In te eñi curam accinctus. in deo
meo tranſiliã murũ. Deus immaculata via eiꝰ: eloquiũ do
mini igne examinatũ: ſcutũ eſt oĩm ſperãtiũ in ſe. Quis eſt
Pſ.17. et Pſ 14.; Pſ.17. deꝰ pꝛeter dñm: ⁊ q̃s deꝰ foꝛtis p̃ter deũ noſtrũ. Deꝰ q̃ accin
xit me foꝛtitudĩe: ⁊ complanauit pfectã viã meã. Coequans
pedes meos ceruis ⁊ ſup excelſa mea ſtatuẽs me. Docẽs ma
nus meas ad pꝛeliũ: ⁊ cõponẽs q̃ſi arcũ ereũ bꝛachia mea.
Dediſti mihi clipeũ ſalutis tue: ⁊ mãſuetudo mea multipli
cauit me. Dilataſti greſſus meos ſubtus me: ⁊ non deficiẽt
tali mei. Perſequar inimicos meos ⁊ conteram: ⁊ non re
D uertar donec conſumam eos. Conſumam eos ⁊ confringã
vt non conſurgãt: cadẽt ſub pedibꝰ meis. Accinxiſti me foꝛ
titudine ad p̃liũ: incuruaſti reſiſtentes mihi ſubtus me. Ini
micos meos dediſti mihi doꝛſum odientes me. ⁊ diſperdaꝫ
eos. Clamabũt ⁊ nõ erit qui ſaluet ad dñm: ⁊ non exaudiet
eos. Delebo eos vt puluerem terre: quaſi lutuꝫ plateaꝝ cõ
minuam eos atq; confringaꝫ. Saluabis me a ↄtradictioni
bus ppl'i mei: cuſtodies me in caput gentiuꝫ. Populꝰ queꝫ
ignoꝛo ſeruiet mihi: filij alieni reſiſtent mihi: auditu auris
obediẽt mihi. Filij alieni defluxerunt: ⁊ cõtrahẽt in angu
Pſ.17. Roma.xv. ſtijs ſuis. Viuit dñs ⁊ benedictus deus meus: ⁊ exaltabit
deꝰ foꝛtis ſalutis mee. Deꝰ q̃ das vĩdictas mihi et deijcis
ppl'os ſub me. Qui educis me ab inimicis meis: ⁊ a reſiſtẽ
tibus mihi eleuas me: a viro iniquo liberabis me. Propter
ea confitebo tibi dñe in gentibus ⁊ nomini tuo cantabo.
Magnificans ſalutes regis ſui: ⁊ faciẽs miſericoꝛdiã chꝛi
ſto ſuo dauid: ⁊ ſemini eius vſq; in ſempiternum.

¶ Cap. Sum. De nouiſſimis verbis dauid ⁊ nominibus
foꝛtiũ eius. Cap. XXIII.
B 26. di. c. q̃ eccleſiaſticis .§. ecce. ibi dauid HEc aũt ſunt verba nouiſſima que dixit dauid fi
lius iſai. Dixit vir cui conſtitutum eſt de chꝛiſto
dei iacob. egregius pſaltes iſrael. Spiritus do
mini locutus eſt per me: ⁊ ſermo eius per linguã meã. dixit
Deus iſrael mihi locutus eſt foꝛtis iſrael. Dominatoꝛ ho
minũ iuſtꝰ: dominatur in timoꝛe dei. Sicut lux auroꝛe oꝛiẽ
te ſole mane abſq; nubibus rutilat et ſicut puluis germinat
herba de terra. Nec tanta eſt domus mea apud deum vt
pactum eternum iniret mecum firmum in oĩbus atq; muni
tum. Cũcta eñi ſalus mea ⁊ oĩs volũtas nec eſt quicq̃ ex eo
qđ non germinet. Pꝛeuaricatoꝛes autem quaſi ſpine euel
lentur vniuerſi: que nõ tollunt manibꝰ. Et ſi quis tãgere vo
luerit eas: armabit ferro ⁊ ligno lãceato: igneq; ſuccẽſe cõ
burentur vſq; ad nihilũ. Hec ſunt nomina foꝛtiũ dauid. Da alſ + ſedens
uid † ſedet in cathedra ſapientiſſimus pꝛinceps inter tres. De his viris foꝛtiſſimis
Ipſe eſt quaſi tenerrimus ligni vermiculus: qui octigẽtos de etiã [illegible]
interfecit impetu vno. Poſt hũc eleazar filius patrui eius 7.ca.12.
B ahoites inter tres foꝛtes q̃ erãt cũ dauid qñ exp̄obꝛauerũt
philiſtijm: ⁊ congregati ſunt illuc in pꝛeliũ. Cumq; aſcendiſ
ſent filij iſrael: ipſe ſtetit ⁊ pcuſſit philiſteos donec deficeret
manus eius: ⁊ obrigeſceret cum gladio. Fecitq; dñs ſalutẽ
magnã in die illa. ⁊ populus qui fugerat reuerſus eſt ad eo
rum ſpolia detrahenda. Et poſt hunc ſemma filius age de
arari. Et congregati ſunt philiſtijm in ſtatione. Erat quip
pe ibi ager lente plenus. Cũq; fuiſſet ppl's a facie philiſtijm
ſtetit ille in medio agri ⁊ tuitꝰ ẽ † eũ. Percuſſitq; philiſteos alſ + in
⁊ fecit dñs ſalutẽ magnã. Necnon ⁊ ante deſcenderãt tres alſ + tuebatur
qui erãt pꝛincipes inter triginta: ⁊ venerant tempoꝛe meſſis
ad dauid in ſpeluncã odollã. Caſtra aũt philiſtinoꝛum erãt
poſita in valle gigãtum: ⁊ dauid erat in pꝛeſidio. Poꝛro ſta
tio philiſtinoꝛum tũc erat in bethleẽ. Deſiderauit ergo da
C uid aquã de lacu ⁊ ait. O ſi quis mihi daret potuꝫ aque de
ciſterna q̃ eſt in bethleẽ iuxta poꝛtã. Irruperunt ergo tres
foꝛtes caſtra philiſtinoꝝ: ⁊ hauſerũt aquã de ciſterna beth 60.d .c.2.
leem que erat iuxta poꝛtã: ⁊ attulerũt ad dauid. At ille nolu De pe. di.3.§ opponitur.
it bibere: ſed libauit eam domino dicens. Pꝛopitiꝰ ſit mihi
dominus ne faciam hoc. Num ſanguine hominum iſtoꝛum
qui pꝛofecti ſunt: et animarum periculũ bibã: Noluit ergo
bibere. Hec fecerunt tres robuſtiſſimi. Abiſai quoq; frater
ioab filius ſaruie pꝛinceps erat de tribus. Ipſe eſt qui leua
uit haſtã ſuã contra trecentos quos interfecit: nominatus
in tribus ⁊ inter tres nobilioꝛ: eratq; eoꝛum pꝛinceps: ſed
vſq; ad tres pꝛimos nõ peruenerat. Et banaias filius ioiade
viri foꝛtiſſimi magnoꝛum operum de capſeel. Ipſe percuſſit
duos leones moab: ⁊ ipſe deſcẽdit ⁊ pcuſſit leonẽ in media
D ciſterna in diebus niuis. Ipſe quoq; interfecit virum egy
ptium virum dignum ſpectaculo habentem in manu haſtã.
Itaq; cum deſcendiſſet ad eum in virga: vi extoꝛſit haſtam
de manu egyptij: ⁊ ĩterfecit eũ haſta ſua. Hec fecit banaias
filius ioiade. Et ipſe nominatus inter tres robuſtos qui
erant inter triginta nobilioꝛes: verũtamen vſq; ad tres nõ
peruenerat. Fecitq; eum ſibi dauid auricularium a ſecreto.
Aſahel frater ioab inter triginta. Elcanan filius patrui eiꝰ
de bethleem. Semma de arari. Elicha de erodi. Heles de
phalti. Hyra filius acces de thecua. Abyezer de anathot.
Mobonni de vſathi. Selmon ahoites. Macharai neto
phatites. Eleph filius banaa ⁊ ipſe netophatites. Itai fi
lius ribai de gebeeth filioꝛũ beniamin. Banai pharathoni
tes Heltai de toꝛrente gaas. Albialbon arbathithes. Aza
maueth de beromi. Eliaba de ſalboni. Filij iaſen: ionathã
et Semma de oꝛodi. Haiam filius ſara et aram aroꝛthi
tes. Elypheleth filius aaſbai filij maachati. Heliam filius
achithofel gelonites. Eſrai de carmelo. Farai de arbi.
Igaal filius nathan de ſoba. Bonni de gaddi. Seleth de
ammoni. Naarai berothites armiger ioab filij ſaruie. Hira
hietrites. Gareb ipſe hietrites. Vrias etheus. Omnes tri
ginta ſeptem.

¶ Cap. Sum. Numeratur ppl's iubente dauid. Optio ei
datur de tribus pro pena peccati. Populus percutitur in
gladio.

in gladio angelico: de ꝓpheta gad. Dauid emit arcam ⁊ in area ſacrificat ⁊ plaga ceſſat. Cap. XXIIII.

A
paralip.2.a

Et addidit furor dñi iraſci cõtra iſrael: cõmouitq; dauid in eis dicẽtẽ ad ioab. Uade numera iſrael ⁊ iudam. Dixitq; rex ad ioab principem exercitus ſui. Perambula oẽs tribus iſrael a dan uſq; ad berſabee ⁊ numera populum vt ſciaʒ numerũ eius. Dixitq; ioab regi. Adaugeat dñs deus tuus ad ppl'm tuũ quãtusnũc eſt: iterũq; centuplicet in conſpectu dñi mei regis. Sed qd ſibi dñs me⁹ rex vult in re huiuſcemodi? Obtinuit aũt ſermo regis ṽba ioab ⁊ principũ exercit⁹. Egreſſuſq; eſt ioab et principes militum a facie regis vt numerarẽt ppl'm iſrael. Cũq; ꝑtrãſiſſent iordanẽ: venerũt in aroar ad dexterã vrbis que eſt in valle gad: ⁊ per iazer trãſierunt in galaad ⁊ in terram inferiorẽ hodſi ⁊ venerũt in dan ſilueſtria. Circũeunteſq; iuxta ſydonẽ trãſierũt ꝓpe menia tyri: ⁊ omnẽ terrã euei ⁊ chananei venerũtq; ad meridiẽ iuda in

B
2.4.5.his
a.ver.ité da

berſabee. Et luſtrata vniuerſa terra affuerũt poſt nouẽ mẽſes ⁊ viginti dies in hieruſalem. Dedit ergo ioab numerũ deſcriptionis populi regi. Et inuẽta ſunt de iſrael octingẽta milia virorum fortium qui educerẽt gladiũ: ⁊ de iuda qngenta milia pugnatorũ. Percuſſit ergo cor dauid eum: poſt ꝙ numeratus eſt ppl's. Et dixit dauid ad dñm. Peccaui valde in hoc facto: ſed precor dñe vt transferas iniquitatem ſerui tui: q: ſtulte egi nimis. Surrexit itaq; dauid mane: et

Als + pphete.

ſermo dñi factus eſt ad gad † ꝓphetã: ⁊ videntem dauid dicens. Uade ⁊ loquere ad dauid. Hec dicit dñs. Trium tibi datur optio. Elige vnum qđ volueris ex his: vt faciaʒ tibi. Cũq; veniſſet gad ad dauid. nunciauit ei dicens. Aut ſeptẽ annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mẽſibus fugies aduerſarios tuos: ⁊ iſti te perſequentur: aut certe trib⁹

C
Alo + manu.
Alo + manu.
Dan.13.c.
Philip.1.c.
2.para.12.b.
de conſe.di.
c.1.in gloſ.
de pe.di.2.c.
ageret.
Als + ornan.
de pe.di.2.ca.
ageret.
de pe.di.3.ca.
Illud vero.
Als + ornan.

dieb⁹ erit peſtilẽtia in terra tua. Nũc ego delibera ⁊ vide quẽ rñdeã ei qui me miſit ſermonẽ. Dixit aũt dauid ad gad. Coartor nimis: ſʒ melius eſt vt incidã in † manus dñi (multe enĩ miſericordie eius ſunt) ꝙ in † manus hoim. Immiſitq; dñs peſtilẽtiã in iſrael: de mane vſq; ad tempus cõſtitutũ. Et mortui ſunt ex populo dan vſq; ad berſabee ſeptuaginta milia virorũ. Cũq; extendiſſet manũ ſuã angelus dñi ſuper hieruſalem vt diſperderet eã: miſertus eſt dñs ſuper afflictionem: ⁊ ait angelo ꝑcutienti populũ. Sufficit nũc cõtine manum tuã. Erat aũt angelus dñi iuxta areã † areuna iebuſei. Dixitq; dauid ad dñm cũ vidiſſet angelum cedẽtẽ ppl'm. Ego ſum qui peccaui: ⁊ ego inique egi: iſti qui oues ſunt quid fecerunt. Uertatur obſecro manus tua cõtra me:

D
Als + ornan.

et cõtra domũ patris mei. Uenit aũt gad propheta ad dauid in die illa: et dixit ei. Aſcẽde ⁊ cõſtitue altare dño in area areuna iebuſei. Et aſcẽdit dauid iuxta ſermonẽ gad: quem preceperat ei dñs: cõſpiciẽſq; † areuna animaduertit regem ⁊ ſermones ei⁹ transire ad ſe. Et egreſſus adorauit regem

als + ornan.

prono vultu in terram: ⁊ ait. Quid cauſe eſt: vt veniat dominus me⁹ rex ad ſeruũ ſuũ? Cui dauid ait. Ut emã a te areã: ⁊ edificem altare dño ⁊ ceſſet interfectio que graſſatur in ppl'o

als + ornan.

Et ait † areuna ad dauid. Accipiat ⁊ offerat dñs meus rex ſicut placet ei. Habes boues in holocauſtum ⁊ plauſtrum et iuga bouum in vſuʒ lignorũ. Oia dedit † areuna regi. Dixitq; areuna ad regẽ. Dñs deus tuus ſuſcipiat votum tuũ. Cui reſpondẽs rex ait. Nequaq̃ vt vis: ſed emã precio a te

De pe.di.3.c.
Illud.

et non offeram dño meo holocauſta gratuita. Emit ergo dauid areã ⁊ boues argẽti ſiclis qnquaginta: et edificauit ibi dauid altare dño: ⁊ obtulit holocauſta ⁊ pacifica. Et propiciatus eſt dñs terre: ⁊ cohibita eſt plaga ab iſrael.

Explicit liber ſcđs ſamuelis: id eſt regum ſecundus.

Incipit liber primus malachim: id eſt regum tertius.

Cap. Sum. De ſenio dauid ⁊ abiſac: de adonia volente regnare: de cõſilio natham prophete quod dedit berſabee ꝓ filio ei⁹ ſalomone: de vnctione ſalomonis in regẽ: ꝙ adonias timens ſalomonẽ tenuit cornu altaris: ⁊ poſtea ingreſſus adorauit ſalomonem. Cap. I.

A.
Infra eodem

Et rex Dauid ſenuerat habebatq; etatis plurimos dies. Cũq; operiretur veſtibus non calefiebat. Dixerunt ergo ei ſerui. † Queram⁹ domino noſtro regi adoleſcentulã virginem. ⁊ ſtet corã rege: ⁊ foueat euʒ: dormiatq; in ſinu ſuo: ⁊ calefaciat dñʒ noſtrum regem. Queſierũt igitur adoleſcentulã ſpecioſam in oibus finibus iſrael. † ⁊ inuenerunt abiſac ſunamiteʒ: ⁊ adduxerunt eã ad regẽ. Erat autem puella pulchra nimis. Dormiebatq; cum rege ⁊ miniſtrabat eis. Rex vero non cognouit eã. Adonias autẽ filius agith eleuabatur dicẽs. Ego regnabo. Fecitq; ſibi currum ⁊ equites: et quinquaginta viros qui currerent ante eum. Nec corripuit eum pater ſu⁹ aliqñ dicẽs. Quare hoc feciſti? Erat aũt et ipſe pulcher valde: ſcđs natu poſt abſalon: ⁊ ſermo ei⁹ cum ioab filio ſeruie ⁊ cum abiathar ſacerdote: qui adiuuabãt ptes adonie. Sadoch vero ſacerdos ⁊ banaias filius ioade ⁊ nathã propheta ⁊ ſemei ⁊ cerethi ⁊ felethi: ⁊ omne robur exercit⁹ dauid non erat cum adonia. Immolatis ergo adonias arietibus.

+ Conſilio et medicorũ hoc factuʒ fuit ſm iosephum.

+ Que ſm loſe inuenta eſt in ciuitate hieruſalem.

B
Infra eodem

⁊ vitulis ⁊ vniuerſis pinguibus iuxta lapidẽ zoeleth q̃ erat vicin⁹ fonti rogel: vocauit vniuerſos fratres ſuos filios regis ⁊ omnes viros iuda ſeruos regis. Nathã autẽ ꝓphetã ⁊ banaiã ⁊ robuſtos quoq;: ⁊ ſalomonem fratrem ſuũ nõ vocauit. Dixit itaq; nathã ad † berſabee matrem ſalomõis. Num audiſti ꝙ regnauerit adonias fili⁹ agith: ⁊ dñs noſter dauid hoc ignorat? Nunc ergo veni accipe conſilium a me. ⁊ ſalua animã tuaʒ filijq; tui ſalomonis. Uade ⁊ ingredere ad regẽ dauid: ⁊ dic ei. Nõne tu dñe mi rex iuraſti mihi ancille tue dicẽs ꝙ ſalomon fili⁹ tuus regnabit poſt me: et ipſe ſedebit in ſolio meo? Quare ergo † regnat adonias? Et adhuc ibi te loquẽte cum rege: ego veniaʒ poſt te ⁊ complebo ſermones tuos. Ingreſſa eſt itaq; berſabee ad regẽ in cubiculo. Rex autem ſenuerat nimis: ⁊ abiſac ſunamitis miniſtrabat ei. Inclinauit ſe † berſabee ⁊ adorauit regem. Ad quã rex. Quid tibi (inquit) vis? Que reſpondẽs ait. Dñe mi rex tu iuraſti ꝑ dñm deum tuum ancille tue: ſalomõ fili⁹ tuus regnabit poſt me: ⁊ ipſe ſedebit ĩ ſolio meo: et ecce nũc adonias regnat: te dñe mi rex ignorãte. Mactauit boues ⁊ pinguia queq; ⁊ arietes plurimos: ⁊ vocauit oẽs filios regis: abiathar quoq; ſacerdotẽ: ⁊ ioab principeʒ militie: ſalomonem aũt ſeruuʒ tuũ nõ vocauit. Uerũtñ dñe mi rex in te oculi reſpiciũt toti⁹ iſrael: vt indices eis qs ſedere debeat in ſolio tuo dñe mi rex poſt te. Eritq; cũ dormierit dñs me⁹ rex cũ patrib⁹ ſuis: erim⁹ ego ⁊ filius meus ſalomon pecca-

Als + bethſabee.

al + regnauit
C
Supra eodem

als + bethſabee.

toꝛes. Adhuc illa loquente cum rege nathan ꝓpheta venit.
Et nũciauerunt regi dicẽtes. Adeſt nathã propheta. Cũqꝫ
D introiſſet in cõſpectu regis: ⁊ adoꝛaſſet eum ꝓnus in terrã:
dixit nathã. Dñe mi rex tu dixiſti adonias regnet poſt me
⁊ ipſe ſedeat ſuper thronũ meũ. Quia deſcẽdit hodie ⁊ im-
molauit boues ⁊ pinguia ⁊ arietes plurimos: vt vocauit vni
uerſos filios regis: ⁊ principes exercitꝰ abiathar qꝫ ſacer-
dotem. Illiſqꝫ veſcẽtibus ⁊ bibẽtibꝰ coꝛã eo: ⁊ dicẽtibus vi
uat rex adonias: me ſeruũ tuũ ⁊ ſadoch ſacerdotẽ ⁊ banaiã
filiũ ioiade: ⁊ ſalomonem famulũ tuũ non vocauit. Nũqd a
dño meo rege exiuit hoc verbum: ⁊ mihi nõ indicaſti ſeruo
tuo: quis ſeſſurꝰ eſſet ſuꝑ thronũ dñi mei regis poſt eũ? Et
B.q.c. moyſes rñdit rex dauid dicẽs. Uocate ad me bethſabee. Que cum
fuiſſet ingreſſa coꝛã rege ⁊ ſtetiſſet ante eũ iurauit rex ⁊ ait.
Uiuit dñs qui eruit animã meã de omni anguſtia: qꝛ ſicut
E iuraui tibi ꝑ dñm deum meũ iſrael dicens. Salomon filꝰ
tuus regnabit poſt me ⁊ ipſe ſedebit ſuꝑ ſoliũ meũ ꝓ me: ſic
faciã hodie. Summiſſoqꝫ bethſabee in terrã vultu adoꝛauit
regẽ dicẽs. Uiuat dñs meus rex dauid in eternuꝫ. Dixitqꝫ
rex dauid. Uocate mihi ſadoch ſacerdotẽ et nathã ꝓphetã
alſ ✝ gyon q̃ eſt fons extra ciuitatẽ hieruſalem ſm ioſephum. et banaiam filiũ ioiade. Qui cũ ingreſſi fuiſſet coꝛã rege di-
xit ad eos. Tollite vobiſcũ ſeruos dñi veſtri: et imponite
ſalomonẽ filiũ meũ ſuꝑ mulã meã: ⁊ ducite eũ in ✝ gyõ: ⁊ vn
gat eum ibi ſadoch ſacerdos ⁊ nathã ꝓpheta in regẽ ſuper
iſrael. Et canetis buccina atqꝫ dicetis. Uiuat rex ſalomon.
Et aſcendetis poſt eum: ⁊ venietis in hieruſalem: ⁊ ſedebit
ſuper ſoliũ meũ: et ipſe regnabit ꝓ me: illiqꝫ ꝓcipiã vt ſit dux
ſuper iſrael et ſuꝑ iudam. Et reſpondit banaias filius ioia
de regi dicens. Amẽ. Sic loquatᷓ dñs deus dñi mei regis.
Quõ fuit dñs cum dño meo rege: ſic ſit cũ ſalomone ⁊ ſubli
mius faciat ſolium eius a ſolio dñi mei regis dauid. Deſcẽ
F dit ergo ſadoch ſacerdos ⁊ nathã ꝓpheta: et banaias filꝰ
Di. 78. §. hoc regulariter. ioiade et cerethi et phelethi: et impoſuerũt ſalomonẽ ſuper
mulã regis dauid et adduxerũt eum in gyon. Sumpſitqꝫ ſa
doch ſacerdos coꝛnu olei de tabernaculo ⁊ vnxit ſalomonẽ.
Et cecinerũt buccina: et dixit omnis populus. Uiuat rex ſa
lomõ. Et aſcendit vniuerſa multitudo poſt eum: ⁊ ppl's ca-
nentium tibijs ⁊ letantiuꝫ gaudio magno: et inſonuit terra
Supra eodeꝫ. a clamoꝛe eoꝛum. Audiuit aũt adonias et oẽs qui inuitati
fuerant ab eo. Iãqꝫ conuiuiũ finitũ erat. Sed ⁊ ioab audi-
ta voce tube ait. Quid ſibi vult clamoꝛ ciuitatis tumultuan
tis? Adhuc illo loquente ionathã filius abiathar ſacerdotiꝫ
venit. Cui dixit adonias: Ingredere qꝛ vir foꝛtiꝫ es ⁊ bona
nũcians. Reſpõditqꝫ ionathan adonie. Nequaqꝫ. Dñs
eñi noſter rex dauid regem cõſtituit ſalomonẽ. Miſitqꝫ cũ
eo ſadoch ſacerdoteꝫ: et nathã ꝓphetam: et banaiam filiuꝫ
ioiade: et cerethi et phelethi: et impoſuerunt eum ſuꝑ mulã
regis. Unxerũtqꝫ eum ſadoch ſacerdos et nathan ꝓpheta
regem in gyon: et aſcenderũt inde letãtes: et ✝ ſonuit ciui-
tas. Hec eſt vox quaꝫ audiſtis. Sed et ſalomon ſedet ſuper
ſolium regni: ⁊ ingreſſi ſerui regis benedixerũt dño noſtro
G regi dauid dicentes. Amplificet deus nomen ſalomõis ſuꝑ
nomen tuum: et magnificet thronum eiꝰ ſuper thronũ tuũ.
Et adoꝛauit rex dauid in lectulo ſuo: inſuper et hec locutus
eſt. Benedictus dñs deꝰ iſrael qui dedit hodie ſedẽtẽ in ſo
Infra. 2. c. ✝ Nihil de ce lio meo videntibus oculis meis. Territi ſunt ergo et ſurre
tero matri ti- xerunt oẽs qui inuitati fuerãt ab adonia: et iuit vnuſquiſqꝫ
mens. Et vide in viam ſuam. Adonias aũt timens ſalomonem: ſurrexit et
Ioſe. li. 7. c. 15. abijt in tabernaculum dñi tenuitqꝫ coꝛnu altaris: Et nũcia
col. pe. ⁊ vlti. uerũt ſalomoni dicẽtes. Ecce adonias timens regẽ ſalomo
qd dauid fece nẽ tenet coꝛnu altaris dicẽs. Iuret mihi rex ſalomõ hodie
rit ad ſtabiliẽ ꝙ nõ interficiet ſeruuꝫ ſuũ gladio. Dixitqꝫ Salomõ. Si fue
dum regnum ſalomonis. rit vir bonus: non cadet nec vnus quidem capillus eius in
terrã: ſin aũt maluꝫ inuentũ fuerit in eo moꝛietᷓ. Miſit ergo
ſalomon: et eduxit euꝫ ab altari: ⁊ ingreſſus adoꝛauit regẽ
ſalomonem. dixitqꝫ ei rex ſalomon. vade in domum tuam

Cap. Sũm. De moꝛte dauid: de mãdatis eiꝰ ad filiũ: de
interfectiõe adonie: q̃ petijt abiſac ſunamitẽ: de eiectione
abiathar a ſacerdotio: de iterfectiõe ioab ⁊ ſemei. Cap. II.
Appropinquauerũt aũt dies dauid vt mo B
reretur: ꝓcepitqꝫ ſalomoni filio ſuo dicẽs. Uide ioſe. lib. que he 7. c. 16.
Ecce ego ingredioꝛ viã vniuerſe terre. Cõ Ioſue. 23.
foꝛtare ⁊ eſto vir foꝛtis: ⁊ obſerua vt cuſto Deuter. 31.
dias mãdata dñi dei tui: vt ambules i vijs Ioſue. 1.
eius: ⁊ cuſtodias cerimonias eiꝰ ⁊ ꝓcepta
eius ⁊ iudicia ⁊ teſtimonia: ſicut ſcriptum eſt in lege moyſi.
vt intelligas oĩa q̃ facis: ⁊ quocũqꝫ te verteris: vt cõfirmet
dñs ſermones ſuos quos locutꝰ eſt de me dicens. Si ✝ cu- Alſ ✝ cuſtodierit filiꝰ
ſtodierint filij tui viaſ ✝ meas ⁊ ambulauerint coꝛã me in ve Alſ ✝ ſuas.
ritate in omni coꝛde ſuo. ⁊ ĩ omni aĩa ſua nõ auferetᷓ tibi vir 2. regũ. 3. c.
de ſolio iſrael. Tu qꝫ noſti que fecerit mihi ioab filꝰ ſaruie. et. 20.
que fecerit duobꝰ principibꝰ exercitꝰ iſrael: abner filio ner
⁊ ✝ amaſe filio iether: quos occidit ⁊ effudit ſanguinẽ belli Alſ ✝ amaſa
in pace ⁊ poſuit cruoꝛẽ belli in baltheo ſuo q̃ erat circa lum B
bos eiꝰ: ⁊ in calciamẽto ſuo qđ erat ĩ pedibꝰ eiꝰ. Facies er-
go iuxta ſapiẽtiã tuã: ⁊ nõ deduces caniciẽ eius pacifice ad
inferos. Sed ⁊ filijs berzellai galaaditis reddes gratiam. 2. Regũ. 19.
eruntqꝫ comedẽtes in mẽſa tua. Occurrerũt eñi mihi qñ fu-
giebã a facie abſalon fratris tui. Habes qꝫ apud te ſemei fi
lium gera: filij gemini de bahurim q̃ maledixit mihi maledi
ctione peſſima qñ ibã ad caſtra. Sed qꝛ deſcẽdit mihi i oc- 2. Regũ. 19.
curſum cũ trãſirem ioꝛdanẽ: ⁊ iuraui ei ꝑ dñm dicens. Non Ibidẽ. 19. c.
te interficiã gladio: tu noli pati eũ eſſe innoxium. Uir autẽ
ſapiẽs es vt ſcias q̃ facies ei: deducesqꝫ canos eiꝰ cũ ſangui
ne ad inferos. Doꝛmiuit igitᷓ dauid cũ patribꝰ ſuis ⁊ ſepul-
tus eſt in ciuitate dauid. Dies aũt quibꝰ regnauit dauid ſu B. q. 2. c.
per iſrael quadraginta anni ſunt. In hebron regnauit ſe- C
ptẽ annis: in hieruſalẽ triginta tribꝰ. Salomõ aũt ſedit ſu-
per thronũ dauid patris ſui: ⁊ firmatũ eſt regnũ eiꝰ nimis. Actuũ. 2. c.
Et igreſſus eſt adonias filꝰ agith ad bethſabee matrẽ ſalo 13. q. 2. c.
monis. Que dixit ei. Pacificus ne eſt igreſſus tuꝰ? Qui 1. Para. 29.
rñdit. Pacificꝰ. Addiditqꝫ. Sermo mihi eſt ad te. Cui ait. Hic incipit
Loq̃re. Et ille. Tu (inquit) noſti qꝛ meũ erat regnũ: et me ſep. lib. S.
ꝓpoſuerat oĩs iſrael ſibi in regẽ: ſed trãſlatũ eſt regnũ ⁊ fa 1. Regũ. 16.
ctũ eſt fratris mei. A dño eñi cõſtitutũ eſt ei. Nũc ergo pe-
titionẽ vnã depꝛecoꝛ a te ne cõfundas faciẽ meam. Que di
xit ad eum. Loquere. Et ille ait. Precoꝛ vt dicas ſalomon
regi (neqꝫ eñi negare tibi quicq̃ põt) vt det mihi abiſac ſu
namitem vxoꝛẽ. Et ait bethſabee. Bene ego loquar pro te
regi. Uenit ergo bethſabee ad regem ſalomonẽ vt loquere
tur ei pꝛo adonia. Et ſurrexit rex in occurſum eius: adoꝛa D
uitqꝫ eã et ſedit ſuper thronum ſuum. Poſituſqꝫ eſt thronꝰ
matri regis: que ſedit ad dexterã eius. Dixitqꝫ ei. Petitio
nem vnã paruulã ego depꝛecoꝛ a te: ne cõfundas faciẽ meã.
Et dixit ei rex. Pete mater mea. Neqꝫ eñi fas eſt vt auertã
faciem meã. Que ait: detur abiſac ſunamitis adonie fratri
tuo vxoꝛ. Rñditqꝫ rex ſalomõ: ⁊ dixit matri ſue. Quare po
ſtulas abiſac ſunamitem adonie? Poſtula ei et regnũ. Ipſe
eſt eñi frater meꝰ maioꝛ me: ⁊ hꝫ abiathar ſacerdotẽ ⁊ ioab
filium ſaruie. Iurauit itaqꝫ rex ſalomon ꝑ dñm dicẽs. Hec
faciat mihi deꝰ: et hec addat: qꝛ contra animã ſuã locutꝰ eſt
adonias verbum hoc. Et nũc viuit dñs qui firmauit me et
collocauit me ſuper ſoliũ dauid patris mei: et qui fecit mihi
domum ſicut locutus eſt: qꝛ hodie occidetur adonias. Mi
ſitqꝫ rex ſalomon per manum banaie filij ioiade: qui interfe
cit eum et moꝛtuꝰ eſt. Abiathar quoqꝫ ſacerdoti dixit rex.
Uade in anathot ad agrum tuum. Et quidẽ vir moꝛtis es: E
ſꝫ hodie te nõ interficiã. qꝛ poꝛtaſti arcã dñi dei coꝛã dauid
patre meo: et ſuſtinuiſti laboꝛẽ in oĩbus in quibꝰ laborauit 1. Regũ. 2. c.
pater meꝰ. Eiecit ergo ſalomon abiathar vt nõ eſſet ſacer-
dos dñi: vt impleretᷓ ſermo dñi quẽ locutꝰ ẽ ſuꝑ domũ heli
in ſylo. Uenit aũt nuncius ad ſalomonem: ꝙ ioab declinaſ-
ſet poſt

ſed poſt adoniã ⁊ poſt ſalomonem nõ declinaſſet. Fugit er-
Epɜa.1.g. go ioab ĩ tabernaculũ dñi: ⁊ apprehẽdit cornu altaris. Nũ
ciatumqꝫ eſt regi ſalomoni: ꝙ fugiſſet ioab in tabernaculũ
dñi: ⁊ eſſet iuxta altare. Miſitqꝫ ſalomõ banaiã filium ioia-
de dicẽs. vade interfice eum. Et venit banaias ad taberna-
culũ dñi: ⁊ dixit ei: hec dixit rex. Egredere. qui ait. Nõ egre
diar: ſed hic moꝛiar. Renũciauit banaias regi ſermonem
Regũ.3.c. dicẽs. Hec locutus eſt ioab ⁊ hec reſpondit mihi. Dixitqꝫ ei
Regũ.20.c. rex. Fac ſicut locutus eſt. ⁊ interfice eum ⁊ ſepeli: ⁊ amoue
F bis ſanguinem innocẽtẽ quĩ effuſus eſt a ioab a me ⁊ a do
mo patris mei: ⁊ reddet dñs ſanguinẽ eiꝰ ſup caput eiꝰ: qꝛ
interfecit duos viros iuſtos melioꝛeſqꝫ ſe: et occidit eos
gladio: patre meo dauid ignoꝛante: abner filium ner princi
pem militie iſrael: ⁊ amaſam filium iether principem exerci-
tus iuda. Et reuertet ſanguis illoꝝ in caput ioab: ⁊ ĩ caput
ſeminis eius in ſempiternum: dauid aũt ⁊ ſemini eius ⁊ do
mui ⁊ thꝛono illius ſit pax vſqꝫ in eternum a dño. Aſcendit
itaqꝫ banaias filius ioiade: ⁊ agreſſus eũ interfecit: ſepul-
tuſqꝫ eſt in domo ſua in deſerto. ⁊ conſtituit rex banaiã fili
um ioiade ꝑ eo ſup exercitum: ⁊ ſadoch ſacerdotem poſuit
ꝑ abiathar. Miſit quoqꝫ rex ⁊ vocauit ſemei. Dixitqꝫ ei. Edifi-
ca tibi domũ in hieruſalem: ⁊ habita ibi. Et non ingredie-
Regũ 9.c. ris inde huc atqꝫ illuc. Quacũqꝫ autem die egreſſus fueris
[illegible] .8.d. ⁊ trãſieris toꝛrẽtem cedron: ſcito te interficiendum. San-
guis tuus erit ſup caput tuum. Dixitqꝫ ſemei regi. Bonus
ſermo regis. Sicut locutus eſt dñs meꝰ rex: ſic faciet ſeruꝰ
[illegible] + eſſent. tuus. Habitauit itaqꝫ ſemei in hieruſalem diebus multis.
G Factum eſt aũt poſt annos tres vt fugerent ſerui ſemei ad
achis filium maacha regem geth. Nunciatũqꝫ eſt ſemei ꝙ
ſerui eius † iſſent in geth. Et ſurrexit ſemei ⁊ ſtrauit aſinum
ſuum: iuitqꝫ ad achis in geth ad requirendum ſeruos ſuos
⁊ adduxit eos de geth. Nunciatum eſt autem regi ſalomo-
ni ꝙ iſſet ſemei in geth de hieruſalem ⁊ rediſſet. Et mittens
vocauit eum: dixitqꝫ illi. Nonne teſtificatus ſum tibi ꝑ dñm
Regũ.16.b. ⁊ predixi tibi quacumqꝫ die egreſſus fueris huc ⁊ illuc. ſcito
eſſe moꝛiturum? Et reſpondiſti mihi. Bonus ſermo quem
audiui. Quare ergo non cuſtodiſti iuſiurandum dñi: ⁊ ꝓce
ptum quod preceperã tibi? Dixitqꝫ rex ad ſemei. Tu noſti
omne malum cuius tibi conſcium eſt coꝛ tuum: quod feciſti
dauid patri meo. Reddidit dñs maliciam tuã in caput tuũ
⁊ rex ſallomon benedictus: ⁊ thꝛonus dauid erit ſtabilis co
ram dño vſqꝫ in ſempiternum. Juſſit itaqꝫ rex banaie filio
ioiade: qui aggreſſus percuſſit eum ⁊ moꝛtuus eſt.

¶ Cap. Sum. Salomon ducit filiam pharaonis vxoꝛem:
de ſomno et ſapientia ſalomonis: de iudicio duarum mere-
tricum. Cap. III.

A
Paralip.1.
Confirmatum eſt igit regnum in manu ſalomo
nis ⁊ affinitatate coiũctꝰ eſt pharaoni regi egy-
pti. Accipit nãqꝫ filiã eius ⁊ adduxit in ciuitatẽ
dauid: donec compleret edificans domum ſuã
⁊ domũ dñi ⁊ murum hieruſalem ꝑ circuitum. Attñ populꝰ
immolabat in excelſis. Non enim edificatum erat templum
nomini dñi vſqꝫ in † diem illum. Dilexit autẽ ſalomon domi
Alꝰ + die illo num ambulãs in preceptis dauid patris ſui: excepto ꝙ in ex
celſis imolabat ⁊ accẽdebat thimiama. Abijt itaqꝫ ſalomon
Illud erat al- in gabaon vt immolaret ibi. Illud quippe erat excelſũ ma
tare eneũ qḋ ximum. Mille hoſtias in holocauſtum obtullit ſalomon ſu
fecerat moy- per altare illud in gabaon. Apparuit aũt dñs ſalomoni per
ſes. ſomnium nocte dicẽs. Poſtula qḋ vis vt dem tibi. Et ait ſa
De pe. di. 2. c. lomon. Tu feciſti cum ſeruo tuo dauid patre meo miam ma
Enim ꝓ hoc ſa gnam ſicut ambulauit in conſpectu tuo in veritate ⁊ iuſtitia
lomon amabi ⁊ recto coꝛde tecũ. Cuſtodiſti ei miam tuã grãdem: ⁊ dedi-
lis dño. ſti ei filiũ ſedẽtem ſuper thꝛonum eiꝰ: ſicut eſt hodie. Et nũc
1. Para.12.a. dñe deꝰ tu regnare feciſti ſeruũ tuũ ꝑ dauid pře meo. Ego
2. Para.1.a. autem ſum puer paruulꝰ ⁊ ignoꝛãs egreſſum ⁊ introitũ meũ:
Sap.9.d. ⁊ ſeruus tuus in medio eſt ppłi quem elegiſti ppłi infiniti:

qui numerari et ſupputari non põt pꝛe multitudine. Dabis B
ergo ſeruo tuo coꝛ docile: vt ppłm tuum iudicare poſſit et
diſcernere inter bonum ⁊ malum. Quis eñ iudicare põt po
pulum iſtum: ppłm tuum hũc multũ? Placuit ergo ſermo
coꝛã dño: ꝙ ſalomon poſtulaſſet huiuſcemodi rem. Et dixit Alꝰ + animã
dñs ſalomoni. Quia poſtulaſti verbũ hoc. ⁊ nõ petiſti tibi 36. di. c. qui ec
dies multos nec diuitias: aut † aĩas inimicoꝝ tuoꝝ: ſed po- cleſiaſticis. §.
ſtulaſti tibi ſapiẽtiã ad diſcernendum iudiciũ ecce feci tibi et ecce.
ſm ſermones tuos: ⁊ dedi tibi coꝛ ſapiẽs ⁊ intelligens: intã Diſt.37.§. ſed
tum vt nullꝰ ante te ſimilis tui fuerit: nec poſt te ſurrecturꝰ econtra.
ſit. Sed ⁊ hec que non poſtulaſti dedi tibi: diuitias ſcꝫ et C
gloꝛiã vt nemo fuerit ſimilis tui in regibus cũctis retro diebꝰ. 2. Para.
Si aũt ambulaueris in vijs meis ⁊ cuſtodieris ꝓcepta mea
et mãdata mea ſicut ambulauit pater tuus: longos faciam
dies tuos. Igit euigilauit ſalomon: ⁊ intellexit ꝙ eſſet ſom
nium. Cũqꝫ veniſſet hieruſalem: ſtetit coꝛã arca federis dñi
et obtullit holocauſta: ⁊ fecit victimas pacificas ⁊ grãde cõ
uiuium vniuerſis famulis ſuis. Tũc venerũt due mulieres De hoc iudi-
meretrices ad regẽ: ſteterũtqꝫ coꝛã eo. Quarũ vna ait. Ob cio vide ioſe.
ſecro mi dñe: ego et mulier hec habitabamus in domo vna li.8.c.2. pul
et peperi apud eã in cubiculo. Tertia aũt die poſtꝗ ego pe chre ſcribẽtes.
peri peperit ⁊ hec. Et eramus ſimul: nulluſqꝫ alius nobiſcũ
in domo exceptis nobis duabꝰ. Moꝛtuus eſt aũt filiꝰ mu
lieris huius nocte. Doꝛmiẽs quippe oppꝛeſſit eũ. Et conſur
gens intẽpeſte noctis ſilentio: tullit filiũ meũ de latere meo
ancille tue doꝛmientis: ⁊ collocauit in ſinu ſuo: ſuũ aũt filiũ
qui erat moꝛtuus poſuit in ſinu meo. Cũqꝫ ſurrexiſſem mane
vt darem lac filio meo apparuit moꝛtuus. Quẽ diligentiꝰ D
intuẽs clara luce depꝛehẽdi nõ eſſe meũ quẽ genueram. Re- 3.q.7.§. ſi. ibi
ſponditqꝫ altera mulier. Nõ eſt ita vt dicis ſed filiꝰ tuꝰ moꝛ ad eius iudi
tuus eſt: meus aũt viuit. Ecõtrario illa dicebat. Mentiris. cium.
Filius quippe meus viuit ⁊ filius tuus moꝛtuus eſt. Atqꝫ in De pꝛeſump.
hunc modũ cõtẽdebãt coꝛam rege. Tunc rex ait. Hec dicit. c. afferte
Filꝰ meus viuit: ⁊ filius tuus moꝛtuus: ⁊ iſta rñdit. Nõ ſꝫ
filius tuus moꝛtuus eſt: meus aũt viuit. Dixit ergo rex. Af
ferte mihi gladiũ. Cũqꝫ attuliſſent gladiũ coꝛã rege. † Di-
uidite (inquit) infantem viuum in duas ꝑtes: et date dimi
diã partẽ vni: ⁊ dimidiã partẽ alteri. Dixit aũt mulier cuiꝰ
filius erat viuus ad regem. (Cõmota quippe ſunt viſcera Luce.7.b.
eius ſup filio ſuo.) Obſecro dñe: date illi infãtẽ viuũ: ⁊ no-
lite interficere eum. Econtrario illa dicebat. Nec mihi nec
tibi: ſed diuidatur. Reſpõdit rex ⁊ ait. Date huic infantem
viuũ: ⁊ nõ occidat. Hec eſt eñ mater eiꝰ. Audiuit itaqꝫ oĩs
iſrael iudicium qḋ iudicaſſet rex: ⁊ timuerũt regẽ: videntes
ſapientiam dei eſſe in eo: ad faciendum iudicium.

¶ C. S. De pꝛincipibꝰ ⁊ ꝑfectis ſalomonis: de cibis mẽſe
eius: de multiplicatione equoꝛum eiꝰ: de parabolis ⁊ carmini
bus eius ſup lignis a cedro vſqꝫ ad hyſopum. Ca. IIII.

A
Erat aũt rex ſalomon regnãs ſupꝛa omnẽ Alꝰ + ſace
iſrael ⁊ hi pꝛincipes quos habebat. Aza- dotis.
rias filius ſadoch ſacerdotis: helioꝛeph ⁊
abia filij ſeſa ſcribe. Joſaphat filiꝰ abilud
a cõmẽtarijs. Banaias filiꝰ ioiade ſuper
exercitum. Sadoch aũt ⁊ abiathar ſacer
dotes: azarias filius nathan ſuper eos qui aſſiſtebant regi.
Sabud filius nathã ſacerdos amicus regis: ⁊ abiaſar pꝛe-
poſitus domus ⁊ adoniram filius † abda ſuper tributa. Ha
bebat autem ſalomon duodecim pꝛefectos ſuper omnem Alꝰ + adda.
iſrael: qui pꝛebebãt annonã regi ⁊ domui eius. Per ſingu-
los eñ menſes in anno: ſinguli neceſſaria miniſtrabant. Et
hec omnia coꝛũ. Benhur in monte effraim. Benedicar in
macces ⁊ in ſalebim: ⁊ in bethſames ⁊ in helon ⁊ in betha-
nan. Beneſed in araboth. Ipſius enim erat ſocho: et omnis B
terra epher. Benab in adab cuiꝰ omnis nephadoꝛ tapher
filiam ſalomonis habebat vxoꝛem. Bena filius abilud re-
gebat tanath ⁊ mageddo et vniuerſam bethſan ꝗ eſt iuxta

ſarthana ſubter iezrael: a bethſan vſqȝ abelmeula e regiõe ſecmaã. Bengaber in ramoth galaad habebat auothiair filijs manaſſe in galaad. Ipſe erat in omni regione argob:

Alſ. † abimadab,

que eſt in baſan ſexaginta ciuitatib⁹ magnis atqȝ muratis q̃ habebãt ſeras ereas. Abinadab filius addo p̄erat in manaim. Achimaas i neptali. Sed ⁊ ip̄e habebat baſhemath filiã ſalomõis in cõiugio. Baana fili⁹ huſi in aſer ⁊ i baloth. Ioſaphat fili⁹ pharue i iſachar. Semei fili⁹ hela i bẽiamin gaber fili⁹ ſuri in terra galaad: ⁊ in terra ſeõ regis amorrei: ⁊ og regis baſan ſup oia q̃ erãt in illa terra. Iuda ⁊ iſrael innumerabiles ſicut arena maris i multitudine comedentes ⁊ bibentes atqȝ letãtes. Salomõ aũt erat in dictiõe ſua habẽs oia regnare cũa flumine terre philiſtijm vſqȝ ad terminũ egypti: offerẽtiũ ſibi munera: ⁊ ſeruiẽtiũ ei cũctis diebus vite ei⁹. Erat aũt cibus ſalomonis p dies ſingulos triginta chori ſimile ⁊ ſexaginta chori farine: decẽ boues pingues: ⁊ viginti boues paſcuales: ⁊ centũ arietes: excepta venatione ceruoꝝ: capreaꝝ atqȝ bubaloꝝ ⁊ auiũ altiliũ. Ip̄e eñ obtinebat oẽm regionẽ q̃ erat trans flumẽ quaſi athapſa vſqȝ ad gazã ⁊ cũctos reges illarũ regionũ: ⁊ habebat pacem ex oĩ parte in circũitu. Habitabatqȝ iuda ⁊ iſrael abſqȝ timore vllo vnuſquiſqȝ ſub vite ſua: ⁊ ſub ficu ſua a dan vſqȝ berſabee cũctis dieb⁹ ſalomonis. Et habebat ſalomõ quadraginta milia p̄ſepia equoꝝ curriliũ: ⁊ duodecim milia equeſtrium.

Et hoc colligitur q in familia ſalomonis erant triginta milia pſonarũ

D

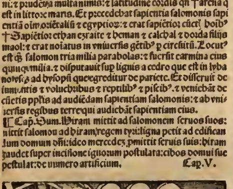
nutriebãtqȝ eos ſupradicti regis p̄fecti: ſed ⁊ neceſſaria mẽſe regis ſalomõis cum ingẽti cura p̄bebãt in tpe ſuo. Hordeũ qȝ ⁊ paleas equoꝝ ⁊ iumẽtoꝝ deferebãt in locum vbi erat rex iuxta cõſtitutũ ſibi. Dedit qȝ deus ſapiẽtiã ſalomoni: ⁊ prudẽtiã multã nimis: ⁊ latitudinẽ cordis q̃ſi † arenã q̃ eſt in littore maris. Et precedebat ſapientia ſalomonis ſapientiã oĩm orientaliũ ⁊ egyptioꝝ: ⁊ erat ſapiẽtior cũctis hoĩb⁹ † Sapiẽtior ethan ezraite ⁊ heman ⁊ calchal ⁊ dorda filijs maol: ⁊ erat noiatus in vniuerſis gẽtib⁹ p circuitũ. Locut⁹ eſt qȝ ſalomon tria milia parabolas: ⁊ fuerũt carmina eius quinqȝ milia. ⁊ diſputauit ſup lignis a cedro que eſt in lybano vſqȝ ad hyſopũ que egreditur de pariete. Et diſſeruit de iumẽtis ⁊ volucribus ⁊ reptilib⁹ ⁊ piſcib⁹. ⁊ veniebãt de cũctis pplis ad audiẽdam ſapientiam ſalomonis: ⁊ ab vniuerſis regibus terre qui audiebãt ſapientiam eius.

Alſ. † arena.

Iſti erant hebrei, ſm ioſep.

Uide ioſe. l. 8. c. 2. qualiter ſolomon inuenit cõiurationes cõtra demones.

[Cap. Sum. Hiram mittit ad ſalomonem ſeruos ſuos: mittit ſalomon ad hiram regem tyri: ligna petit ad edificandum domum dñi: ideo mercedes pmittit ſeruis ſuis: hiram gaudet ſuper inciſione lignorum poſtulata: cibos domui ſue poſtulat: de numero artificium. Cap. V.

A

Para. 2. c.

Miſit quoqȝ hiram rex tyri ſeruos ſuos ad ſalomonẽ. audiuit enim q ipſum vnxiſſent regẽ ſuper iſrael pro patre eius: quia amicus fuerat hiram dauid oĩ tempore. Miſit autẽ ſalomon ad hiram dicens. Tu ſcis volũtatẽ dauid patris mei: ⁊ q̃ nõ poterat edificare domũ nomini dñi dei ſui pp̄ter bella imminẽtia p circuitum donec daret dñs eos ſub veſtigio pedũ ei⁹. Nũc autẽ requiem dedit deus me⁹ mihi p circũitum: ⁊ nõ eſt ſathan neqȝ occurſus malus: quãobrẽ cogito edificare tẽplũ nomini dñi dei mei ſicut locut⁹ eſt † dauid patri meo dicẽs Filius tuus quẽ dabo p te ſup ſoliũ tuũ: ipſe edificabit domum nomini meo. Precipe igit̃ vt precidãt mihi ſerui tui cedros de lybano: ⁊ ſerui mei ſint cũ ſeruis tuis. Mercedẽ aũt ſeruoꝝ tuoꝝ dabo tibi quãcũqȝ petieris. Scis eñ quõ nõ eſt in populo meo vir qui nouerit ligna cedere ſicut ſidonij. Cũ ergo audiſſet hirã verba ſalomonis letatus eſt valde: ⁊ ait. Benedictus dñs de⁹ hodie: qui dedit dauid filiũ ſapiẽtiſſimũ ſup pplũ hunc plurimũ. Et miſit hirã ad ſalomonem dicẽs. Audiui quecũqȝ mãdaſti mihi. Ego faciam omnem volũtatẽ tuã in lignis cedrinis ⁊ abiegnis. Serui mei deponent ea de lybano ad mare: ⁊ ego componã ea in ratibus in mari vſqȝ ad locũ quẽ ſignificaueris mihi ⁊ applicabo ea tibi ⁊ tu tolles ea. Prebebiſqȝ neceſſaria mihi vt detur cibus domui mee. Itaqȝ hirã dabat ſalomoni ligna cedrina ⁊ ligna abiegna iuxta oẽm volũtatem eius. Salomon aũt p̄bebat hirã viginti milia choros tritici in cibum domui ei⁹ ⁊ viginti † choros puriſſimi olei. Hec tribuebat ſalomon hirã p ſingulos annos. Dedit quoqȝ dñs ſapiẽtiã ſalomoni ſicut locut⁹ eſt ei. Et erat pax inter hirã ⁊ ſalomonem: ⁊ pcuſſerũt ambo fedus. Elegitqȝ rex ſalomon operarios de omni iſrael: ⁊ erat indictio triginta milia virorum. Mittebatqȝ eos in lybanũ decẽ milia p menſes ſingulos viciſſim: ita vt duob⁹ mẽſib⁹ eſſent in domib⁹ ſuis. Et adoniram erat ſup huiuſcemodi indictionem. Fueruntqȝ itaqȝ ſalomoni ſeptuaginta milia † coꝝ q̃ onera portabãt: ⁊ octoginta milia latomoꝝ in mõte abſqȝ prepoſitis qui p̄erãt ſingulis operibus numero triũ miliũ ⁊ trecentoꝝ precipientium populo: ⁊ his qui faciebãt opus. Precepitqȝ rex vt tollerent lapides grãdes: lapides precioſos in fundamentũ tẽpli: ⁊ quadrarent eos quos dolauerũt cementarij ſalomonis ⁊ cementarij hyram. Porro biblij preparauerũt ligna ⁊ lapides ad edificandum domum.

De edific. c. 1. R. lat.

Alſ. † tua.

B

C

Alſ. † decem milia imo intelligitur apud trium uium ... Erant in circuitu viginti milia pedum duo centum duo milia ... rum.

D

Alſ. † equo...

[Ca. Sum. Deſcribit̃ figura tẽpli: ⁊ fabrica portic⁹ eius altare oraculi cum alijs intus edificatis. Cap. VI.

A

2. Para. 3. a.

Factum eſt ergo quadringẽteſimo ⁊ octogeſimo anno egreſſiõis filioꝝ iſrael de terra egypti in anno quarto mẽſe zio: ipſe eſt menſis ſcd̃s † regni ſalomonis ſup iſrael: edificare cepit domũ dño. Dom⁹ aũt quã edificabat rex ſalomon dño: habebat ſexaginta cubitos in longitudine: ⁊ viginti cubitos in latitudine: ⁊ triginta cubitos in altitudine. Et porticus erat ante templũ viginti cubitoꝝ lõgitudinis: iuxta mẽſurã latitudinis templi. Et habebat decẽ cubitos latitudinis ante faciẽ templi. Fecitqȝ in tẽplo feneſtras obliquas. Et edificauit ſup parietẽ templi tabulata p gyrũ in parietib⁹ dom⁹ per circũitum templi ⁊ oraculi: ⁊ fecit latera in circũitu. Tabulatũ qd̃ † ſubter erat quinqȝ cubitos habebat latitudinis: ⁊ medium tabulatum ſex cubitoꝝ latitudinis: ⁊ tertiũ tabulatũ ſeptem habẽs cubitos latitudinis. Trabes autem poſuit in domo p circũitum forinſecus vt nõ hererẽt muris templi. Domus aũt cũ edificaret̃ de lapidib⁹ dolatis atqȝ perfectis edificata eſt malleus ⁊ ſecuris ⁊ omne ferramentum nõ ſunt audita in domo cũ edificaret̃. Oſtium lateris medij in pariete erat dom⁹ dextre: ⁊ p cochleã aſcendebãt in mediũ cenaculũ: ⁊ a medio in tertiũ ⁊ edificauit domum: et cõſummauit eã. Texit quoqȝ domũ laquearib⁹ cedrinis ⁊ edificauit tabulatũ ſup oẽm domũ q̃nqȝ cubitis altitudinis: ⁊ operuit domũ lignis cedrinis. Et fact⁹ ẽ ſmo dñi ad ſalomonẽ dicẽs. Dom⁹ h̃ quã edificas ſi ãbulaueris in p̄ceptis meis ⁊ iudicia mea feceris. ⁊ cuſtodieris oia mãdata mea gradiẽs

Alſ. † regni.

De edificatione tẽpli vide multo elegantius per ioſe. lib. 8. c. 3.

Alſ. † ſubter erat.

B

per ea

per ea firmabo ſermonē tibi quē locut⁹ ſum ad dauid patrē
tuū ⁊ habitabo in medio filioꝝ iſrael ⁊ nō derelinquā pplm
meū iſrael. Igit̄ edificauit ſalomō domū ⁊ cōſummauit eā.
Et edificauit parietes domus intrinſecus tabulatis cedri-
nis a pauimento domus vſqꝫ ad ſummitatem parietū et vſ-
qꝫ ad laq̄aria ⁊ operuit lignis cedrinis intrinſecus: ⁊ texit
pauimentum domus tabulis abiegnis. Edificauitqꝫ viginti
cubitoꝝ ad poſteriorem partē tēpli tabulata cedrina a paui-
mēto vſqꝫ ad ſuperiora: ⁊ fecit interiorē domū oraculi in ſan
ctū ſctōꝝ. Porro quadraginta cubitoꝝ erat ipſum tēplum
pre foribus oraculi ⁊ cedro oīs dom⁹ intrinſecus veſtiebat̄
habēs tornaturas ⁊ iuncturas ſuas fabrefactas: ⁊ celatu-
ras eminētes. Oia cedrinis tabulis veſtiebantur: nec oīno
lapis apparere poterat in pariete. Oraculū autē in medio
domus in interiori parte fecerat vt poneret ibi arcā federis
dñi. Porro oraculum habebat viginti cubitos longitudi-
C nis: ⁊ viginti cubitos latitudinis: ⁊ viginti cubitos altitu-
dinis ⁊ oppcruit illud atqꝫ veſtiuit auro puriſſimo. Sed et
altare veſtiuit cedro. Domū quoqꝫ ante oraculū operuit au
ro puriſſimo: ⁊ affixit laminas clauis aureis. Nihilqꝫ erat
in tēplo qđ nō auro tegeret̄. Sed ⁊ totū altare oraculi texit
auro. Et fecit in oraculo duos cherubin de lignis oliuaruꝫ
decē cubitoꝝ altitudinis. Quinqꝫ cubitoꝝ ala cherub vna
⁊ quinqꝫ cubitorū ala cherub altera. i. decē cubitos haben-
tes a ſummitate ale vnius vſqꝫ ad ale alterius ſummitatem.
Decē ergo cubitoꝝ erat cherub ſcđs in menſura pari: ⁊ opus
vnum erat in duob⁹ cherubin. i. altitudinem habebat vnus
cherub decē cubitorum: et ſilr̄ cherub ſcđs. Poſuitqꝫ che
D rubin in medio tēpli interioris. Extendebāt aūt alas ſuas
cherubin ⁊ tāgebat ala vna parietē: ⁊ ala cherub ſcđi tāge-
bat parietē alterū. Ale aūt altere in media parte templi ſe in
al. ſcalpſit uicē cōtingebāt. Texit quoqꝫ cherubin auro. Et oēs parietes
tēpli p circuitū † ſculpſit varijs celaturis ⁊ torno. Et fecit
in eis cherubī ⁊ palmas ⁊ picturas varias q̄ſi prominentes
al. oſticiola de pariete ⁊ egredientes. Sed ⁊ pauimētū domus texit au
al. ſcalpſit ro intrinſecus ⁊ extrinſec⁹. Et in ingreſſu oraculi fecit duo
† oſtiola de lignis oliuarū poſteſqꝫ angulorū quinqꝫ ⁊ duo
oſtia de lignis oliuarū. Et † ſculpſit in eis picturā cherubī
⁊ palmarū ſpecies anaglypha valde pminentia: et texit ea
auro: et operuit tā cherubin qꝫ palmas et cetera auro. Fe-
citqꝫ in introitu templi poſtes de lignis oliuaꝝ quadrāgu-
latos ⁊ duo oſtia de lignis abiegnis altrinſecus: et vtrūqꝫ
al. ſcalpſit oſtiū duplex erat ⁊ ſe inuicē tenens aperiebat̄. Et † ſculpſit
cherubin et palmas ⁊ celaturas valde eminentes: operuitqꝫ
oīa laminis aureis opere quadro ad regulam. Et edificauit
atriū interius tribus ordinibus lapidū politorū ⁊ vno or-
dine lignorū cedri. Anno quarto fundata eſt domus dñi in
al. bul. menſe zio ⁊ in anno vndecimo menſe † bul: ipſe eſt menſis
octauus perfecta eſt domus in oī opere ſuo: et in vniuerſis
vtenſilibus ſuis. Edificauitqꝫ eā annis ſeptem.

¶ Capituli Summa. De domo ſalomonis edificata tre-
decim annis: de domo ſaltus: de domo filie pharaonis: de
hyram artifice erario: de duabus colūnis: de mari fuſili de
baſibus eneis: de luteribus. De vaſis templi. de menſa au-
rea: de candelabro aureo. Ca. VII.

Domū aūt ſuā edificauit ſalomō tredecim
annis: ⁊ ad perfectum vſqꝫ pduxit. Edifi-
cauit quoqꝫ domū ſaltus libani cētū cubitorū
longitudinis: et quinquaginta cubitorum
latitudinis: ⁊ triginta cubitorū altitudīs:
et quatuor deambulatoria inter colūnas
cedrinas. Ligna quippe cedrina exciderat in columnas ⁊ ta
bulatū cedrinis veſtiuit totā camerā q̄ quadraginta quinqꝫ
columnis ſubſtentabat̄. Unus autem ordo habebat colum
nas quindecim contra ſe inuicē poſitas ⁊ e regione ſe reſpi-
cientes equali ſpacio inter colūnas ⁊ ſup colūnas quadran
gulata ligna in cunctis equalia. Et porticū colūnarū fecit
quinquaginta cubitoꝝ longitudīs: ⁊ triginta cubitorū la-
titudīs ⁊ alterā porticū in facie maioris porticus: ⁊ colum
nas ⁊ epiſtilia ſup colūnas fecit. Porticū quoqꝫ ſolij i qua
tribunal eſt fecit ⁊ texit lignis cedrinis a pauimēto vſqꝫ ad B
ſummitatē: ⁊ domūculā in qua ſederet̄ ad iudicādū erat in
medio porticu ſilr̄ ope. Domū quoqꝫ fecit filie pharaonis quā
vxorē duxerat ſalomō: tali ope quali ⁊ hāc porticū. Oia la
pidibus precioſis qui ad normā quādā atqꝫ menſurā tam
intrinſecus: quā extrinſecus ſerrati erant a fundamento vſqꝫ
ad ſummitatem parietū ⁊ intrinſecus vſqꝫ ad atriū maius.
Fundamenta autē de lapidib⁹ p̄cioſis lapidib⁹ magnis
decē ſiue octo cubitoꝝ ⁊ de ſuper lapides precioſi equalis
menſure ſecti erāt: ſimiliterqꝫ de cedro. Et atriū maius ro-
tundū triū ordinū de lapidibus ſectis ⁊ vnius ordinis de
dolata cedro. necnō ⁊ in atrio dom⁹ dñi interiori: et in por
ticu dom⁹. Miſit quoqꝫ rex ſalomon ⁊ tulit hyrā de tyro filium
mulieris vidue de tribu neptalim patre tyrio artificē erari-
um ⁊ plenū ſapientia ⁊ intelligentia ⁊ doctrina ad faciēdū
omne opus ex ere. Qui cū veniſſet ad regem ſalomonē fe-
cit oē opus ei⁹: ⁊ finxit duas colūnas ereas decē ⁊ octo cu
bitorū altitudinis columnā vnā: ⁊ linea duodecim cubitoꝝ
ambiebat columnā vtraqꝫ. Duo quoqꝫ capitella fecit que C
ponerentur ſup capita columnarum fuſilia ex ere: quinqꝫ cu
bitoꝝ altitudinis capitellum vnum: ⁊ quinqꝫ cubitoꝝ alti-
tudinis capitellū alterum: ⁊ quaſi in modum retis ⁊ cathe-
narū ſibi inuicē miro opere contextarū. Utrūqꝫ capitellum
columnarū fuſile erat. Septena verſuum retiacula in capi
tello vno: ⁊ ſeptena retiacula in capitello altero. Et pfecit
columnas ⁊ duos ordines per circuitum retiaculorū ſin-
guloꝝ vt tegerent capitella q̄ erant ſuper ſummitatem ma-
logranatorum. Eodem modo fecit ⁊ capitello ſecundo. Ca
pitella aūt que erant ſup capita columnarū quaſi opere li-
lij fabricata erāt in porticu quatuor cubitoꝝ ⁊ rurſum alia
capitella in ſummitate columnaruꝫ de ſup iuxta menſurā
colūne contra retiacula. Malogranatorū autem ducēti or D
dines erāt in circuitu capitelli ſcđi. Et ſtatuit duas colum
nas in porticu tēpli. Cūqꝫ ſtatuiſſet columnā dexteram vo-
cauit eā noīe iachin. Silr̄ erexit colūnā ſcđā ⁊ vocauit no
men eius booz. Et ſup capita columnarū op⁹ in modū lilij
poſuit: perfectūqꝫ eſt opus colūnaꝝ. Fecit quoqꝫ mare fu-
ſile decē cubitoꝝ a labio vſqꝫ ad labiū rotūduꝫ in circuitu.
Quinqꝫ cubitoꝝ altitudo eius ⁊ retiacula triginta cubito
rū cingebat illud p circuitū: ⁊ ſculptura ſubter labiū cir- al. ſculptu
cūibat illud decē cubitis ambiens mare. Duo ordines † rarum.
ſculpturarū hiſtriatarū erāt fuſiles et ſtabant ſuper duode
cim boues. E quibus tres reſpiciebāt ad aq̄lonē ⁊ tres ad
occidentē: ⁊ tres ad meridiē ⁊ tres ad orientem et mare ſup
eos deſup erat quorum poſteriora vniuerſa intrinſecus la-
titabant. Groſſitudo autem luteris trium znciarum erat:
labiumqꝫ eius quaſi labiuꝫ calicis ⁊ foliū repandi lilij. duo
milia batos capiebat. et tria milia metretas. Et fecit deceꝫ
baſes eneas q̄tuor cubitoꝝ lōgitudinis: ⁊ baſes ſingulas ⁊
q̄tuor cubitoꝝ latitudīs ⁊ triū cubitoꝝ altitudīs: ⁊ ipſū op⁹ E
baſiū in terraſile erat. Et † ſculpture īter iūcturas ⁊ inter co al. ſculpture
ronulas ⁊ plectas leones: ⁊ boues ⁊ cherubin ⁊ ī iūcturis
ſilr̄ de ſup. Et ſubter leones ⁊ boues quaſi lora ex ere depē
dentia. Et quatuor rote per baſes ſingulas: ⁊ axes erei: ⁊
p quatuor ptes q̄ſi humeruli ſubter luterē fuſiles cōtra ſe in
uicem reſpectantes. Os quoqꝫ luteris intrinſecus erat in ca⁹
pitis ſummitate: ⁊ qđ forinſec⁹ apparebat vnius cubiti erat
totū rotūdū. pariterqꝫ habebat vnuꝫ cubitū ⁊ dimidiū. In
angulis aūt colūnaꝝ varie celature erāt: ⁊ media inter colū
nia quadrata nō rotūda. Quatuor quoqꝫ rote q̄ p quatuor an-
gulos baſis erāt coherebāt ſibi ſubter baſim. Una rota ha
bebat altitudinis cubitū vnū ⁊ ſemis. Tales aūt rote erāt

quales ſolēt in curru fieri. Et axes earū ꝛ radij ꝛ cāti ꝛ mo-
dioli oīa fuſilia. Nā ꝛ humeruli illi quatuor ꝑ ſingulos an-
gulos baſis vnius ex ipſa baſi fuſiles ꝛ cōiuncti erāt: i ſum
mitate aūt baſis erat quedā rotūditas vnius ꝛ dimidij cu
biti ita fabrefacta vt luter deſuꝑ poſſet iponi: habēs celatu
ras ſuas variaſqꝫ ſculpturas ex ſemetipſa. Sculpſit qꝫ i ta-
bulatis illis q̄ erant ex ere ꝛ in angulis cherubin ꝛ leones
ꝛ palmas qua in ſimilitudinē hoīs ſtātis: vt nō celata ſꝫ ap
F poſita ꝑ circūitum viderent̄. In hunc modū fecit decem ba
ſes: fuſura vna ꝛ mēſura ſculpturaqꝫ cōſili. Fecit qꝫ decem
luteres eneos. Quadragīta batos capiebat luter vn⁹: erat
qꝫ quatuor cubitorum. Singuloſqꝫ luteres ꝑ ſingulas. i. de
cē baſes poſuit ꝛ conſtituit decē baſes: quinqꝫ ad dexteraꝫ
partē tēpli: ꝛ quinqꝫ ad ſiniſtrā. Mare autem poſuit ad de-
xteram partem templi cōtra orīētē ad meridiē. Fecit ergo
hyraꝫ lebetes ꝛ ſcrutas ꝛ amulas ꝛ perfecit omne opus re
gis ſalomonis in tēplo dñi. Colūnas duas: ꝛ funiculos ca
pitelloꝝ ſuꝑ capitella colūnaruꝫ duos: ꝛ rhetiacula duo vt
operirent duos funiculos q̄ erāt ſuper capita colūnaruꝫ ꝛ
malogranata quadringēta in duobus retiaculis: duos ꝟ-
ſus malogranatoruꝫ in rhetiaculis ſingulis ad operiendos
funiculos capitelloꝝ q̄ erant ſuꝑ capita colūnarum: ꝛ ba-
ſes decē: ꝛ luteres decē ſuper baſes ꝛ mare vnum: ꝛ boues
G duodecim ſubter mare ꝛ lebetes: ꝛ ſcrutas ꝛ amulas. Oīa
Alſ ✝ ꝛ in vaſa q̄ fecit hyram regi ſalomoni in domo dñi de auricalco
erāt. ✝ In campeſtri regione iordanis fudit ea rex in argy
loſa terra inter ſocchot ꝛ ſarthā ꝛ poſuit ſalomon oīa vaſa i
De cō. di. i. c. i. domo dñi. Propter multitudinē aūt nimiam non erat pon
ꝑ ſalomō. ꝛ c. dus eris. Fecitqꝫ ſalomon oīa vaſa in domo dñi altare au-
altaria in glo. reum: ꝛ menſam ſuꝑ quā ponerent̄ panes propoſitiōis au-
1. q. 1. ca. gſia ream ꝛ candelabra aurea quinqꝫ ad dexterā ꝛ quinqꝫ ad ſi
ꝑ ii. dues. niſtrā cōtra oraculū ex auro puro ꝛ quaſi lilij flores ꝛ lucer
nas deſuper aureas ꝛ forcipes aureos ꝛ hydrias: ꝛ fuſcinu
las: ꝛ phialas ꝛ mortariola: ꝛ thuribula de auro puriſſimo.
Et cardines oſtiorum domus interioris ſanctiſctōrum ꝛ
oſtioꝝ dom⁹ templi ex auro erant. ꝛ ꝑfecit omne opus qđ
faciebat ſalomō in domo dñi: ꝛ intulit que ſanctificauerat
dauid pater ſuus argentum ꝛ aurum ꝛ vaſa repoſuit in the
2. Para. 5. a. ſauris domus domini.

¶ Ca. Sum. Arca introducit̄ in tēplo: nebula implet do-
mū: ſalomon benedicit templum: poſt hoc orat vt exaudiā
tur orātes in templo. Surgēs quidē ab oratiōe benedicit
omni eccleſie iſrael ꝛ omnes inſtruit: immolantur victime
ꝛ fit feſtiuitas celebris. Cap. VIII.

A
2. Para. 56. a. Tunc cōgregati ſunt omnes maiores natu
iſrael cū principibus tribuum ꝛ duces fa-
miliarū filioꝝ iſrael ad regem ſalomonem
in hierl'm vt deferrent arcā federis dñi de
ciuitate dauid. i. de ſyon. Cōuenitqꝫ ad re
Alſ ✝ betani. gem ſalomonē vniuerſus iſrael in menſe ✝
bethanim in ſolēni die: ipſe eſt menſis ſeptimus. Venerū
qꝫ cuncti ſenes de iſrael ꝛ tulerūt arcā ſacerdotes ꝛ porta
uerunt arcā dñi ꝛ tabernaculum federis: ꝛ omnia vaſa ſan
ctuarij que erāt in tabernaculo ꝛ ferebant ea ſacerdotes ꝛ
leuite. Rex autem ſalomon ꝛ omnis multitudo. Iſrael q̄ cō
uenerat ad eum gradiebatur cum illo ante arcaꝫ ꝛ immola
bant oues ꝛ boues abſqꝫ eſtimatione ꝛ nūero. Et intule-
runt ſacerdotes arcā federis dñi in locum ſuū in oraculū tē
pli in ſctāſctōrum ſubter alas cherubin. Siquidem cheru
bin expēdebant alas ſubter locum arce: ꝛ protegebāt ar-
cam ꝛ vectes eius deſuper. Cumqꝫ eminerēt vectes ꝛ appa
rerent ſummitates eorum foris ſanctuariū ante oraculum:
non apparebant vltra extrinſecus. Qui ꝛ fuerunt ibi vſqꝫ
ꝑſentē diē. In arca aūt nō erat aliud niſi due tabule lapi
dee quas poſuerat in ea moyſes in oreb quādo pepigit do
min⁹ fed⁹ cū filijs iſrael cū egrederētur de terra egypti. Fa
ctū eſt aūt cū exiſſent ſacerdotes de ſanctuario nebula im
pleuit domū dñi ꝛ nō poterāt ſacerdotes ſtare ꝛ miniſtra-
re ꝑpter nebulā. Impleuerat eīm glīa dñi domū dñi. Tunc
ait ſalomon. Dñs dixit vt habitaret in nebula. Edificans 2. Para. 6.
edificaui domū in habitaculū tuū firmiſſimū ſoliū tuum in
ſempiternū. Cōuertitqꝫ rex faciē ſuā ꝛ bñdixit oī eccl'ie iſrl'.
Oīs eīm eccleſia iſrl' ſtabat. Et ait ſalomō. Bñdictus dñs
deus iſrl' q̄ locutus eſt ore ſuo ad dauid patrē meū ꝛ i ma-
nib⁹ eius ꝑfecit dicēs. A die qua eduxi pplm meū iſrael de
egypto: nō elegi ciuitatem de vniuerſis tribubus iſrael: vt
edificaret̄ dom⁹ ꝛ eſſet nomē meū ibi: ſed elegi dđ: vt eſſet
ſuꝑ pplꝫ meū iſrael. Voluitqꝫ dđ pr̄ me⁹ edificare domum
noī dñi dei iſrael: ꝛ ait dñs ad dauid patrē meū. Qđ cogi
taſti in corde tuo edificare domū noī meo: bñfeciſti hoc ip
ſum mente tractās. Verūtñ tu non edificabis mihi domuꝫ
ſed filius tuus q̄ egredietur de renib⁹ tuis ipſe edificabit do 1. q. 7. ca. 1. nō edificab
mū noī meo. Cōfirmauit dñs ſermonē ſuū quem locut⁹ eſt
ſtetiqꝫ ꝑ dauid patre meo ꝛ ſedi ſuꝑ thronū iſrael: ſicut lo-
cutus eſt dñs: ꝛ edificaui domū noī dñi dei Iſrael: ꝛ con- C
ſtitui ibi locū arce i qua fed⁹ dñi eſt qđ percuſſit cū patrib⁹
noſtris qñ egreſſi ſunt de terra egypti. Stetit aūt ſalomō
añ altare dñi in cōſpectu eccleſie iſrl' ꝛ expādit man⁹ ſuas
in celū ꝛ ait. Dñe deus iſrael nō eſt ſimilis tui deus in celo
deſuꝑ ꝛ ſuꝑ terrā deorſum: q̄ cuſtodis pactū ꝛ miaꝫ ſeruis
tuis q̄ ambulant corā te in toto corde ſuo: q̄ cuſtodiſti ſuo
tuo dauid pr̄i meo que locut⁹ es ei. Ore locutus es ꝛ mani
bus ꝑfeciſti vt hec dies ꝓbat. Nūc igit̄ dñe deus iſrael cō
ſerua famlo tuo dauid pr̄i meo q̄ locut⁹ es ei dicēs. Nō au
feret̄ de te vir corā me q̄ ſedeat ſuꝑ thronū iſrael. Ita tñ ſi
cuſtodierint filij tui viā ſuā vt ābulēt corā me: ſicut tu am-
bulaſti in cōſpectu meo. Et nūc dñe deus iſrael firment̄ ꝟ-
ba tua que locut⁹ es ſeruo tuo dauid pr̄i meo. Ergo ne pu
tandū eſt qđ vere deus habitet ſuꝑ terrā. Si eīm celū ꝛ ce
li celoꝝ te capere non poſſunt qꝫto magis domus hec quā
edificaui tibi: ſed reſpice ad orationeꝫ ſerui tui: ꝛ ad preces
eius dñe deus meus. Audi hymnū ꝛ orationē quā ſeru⁹ tu
us orat corā te hodie: vt ſint oculi tui apti ſuꝑ domū hanc
nocte ac die: ſuꝑ domū de qua dixiſti erit nomē meū ibi: vt
exaudias orōnē quā orat in loco iſto ad te ſeruus tuus: vt
exaudias deprecationē ſerui tui ꝛ populi tui iſrael qđcūqꝫ Alſ ✝ in loco tabernacul
orauerit in loco iſto: ꝛ exaudies in ✝ loco habitaculi tui i ce 2. Para. 6. a.
lo: ꝛ cum exaudieris ꝓpitius eris. Si peccauerit homo in D
proximū ſuum ꝛ habuerit aliqđ iuramētum quo teneatur
aſtrictus: ꝛ venerit propter iuramentum corā altari tuo in
domū tuā tu exaudies in celo ꝛ facies ꝛ iudicabis ſeruos
tuos condennans impiuꝫ: ꝛ reddens viā ſuaꝫ ſuꝑ caput ei⁹:
iuſtificāſqꝫ iuſtum ꝛ retribuens ei ſm̄ iuſtitiam ſuam. Si fu
gerit populus tuus iſrael inimicos ſuos: q: peccaturus eſt
etiā tibi: ꝛ agentes pniam ꝛ confitentes noī tuo venerint: ꝛ
adorauerint ꝛ deprecati te fuerint in domo hac: exaudi i ce
lo: ꝛ dimitte peccatum pplī tui iſrael ꝛ reduces eos in terrā
quā dediſti patribus eoꝝ. Si clauſum fuerit celum et non
pluerit propter peccata eoꝝ: ꝛ orantes in loco iſto pniam
egerint noī tuo ꝛ a pctīs ſuis cōuerſi fuerint propter affli-
ctionē ſuā: exaudi eos in celo: ꝛ dimitte pctā ſeruoꝝ tuoꝝ:
ꝛ pplī tui iſrl': ꝛ oſtēde eis viā bonam ꝑ quā ambulent: ꝛ da
pluuiā ſuꝑ terrā quam dediſti pplo tuo i poſſeſſionem. Fa-
mes ſi oborta fuerit in terra: aut peſtilentia aut corruptus
aer: aut erugo: aut locuſta. vel rubigo: ꝛ afflixerit eū inimi-
cus eius portas obſidens: oīs plaga vniuerſa infirmitas:
cuncta ✝ deuoratio ꝛ imprecatio que acciderit omni homi Alſ ✝ deuotio.
ni de populo tuo iſrael: ſi quis cognouerit plagā cordis ſui
ꝛ expenderit manus ſuas in domo hac: tu exaudies de ce- Alſ ✝ oratio ꝛ deprecatio
lo in loco habitationis tue et repropiciaberis ꝛ facies: vt 18. q. 2. c. peni
des vnicuiqꝫ ſcđm oēs vias ſuas ſicut videris cor eius. q: tentiam.
tu noſti ſolus cor omnium filiorum hominum: vt timeant De cō. di. i. c.

te cunctis

te cunctis diebus quibus viuūt ſup faciē terre quā dediſti
E patribus noſtris. Inſup ⁊ alienigena q̄ nō eſt de populo
.3.c.conſu- tuo iſrael cū venerit de terra longinqua ꝓpter nomen tuū:
lit. audieꝛ eni nomē tuū magnū ⁊ manus tua fortis ⁊ brachiū
tuū extentū vbiq̄. Cū venerit ergo ⁊ orauerit in hoc loco:
tu exaudies in celo in firmamēto habitaculi tui ⁊ facies oīa
pro quibus inuocauerit te alienigena vt diſcant vniuerſi po-
puli terrarū nomē tuū timere ſicut populus tuus iſrael ⁊ ꝓ
bent q: nomē tuum inuocatū eſt ſuper domū hāc quā edifi
caui. Si egreſſus fuerit ppl's tuus ad bellum contra inimi
cos ſuos per viā quocūq̄ miſeris eos orabunt te cōtra viā
Parali.6.g. ciuitatis quā elegiſti ⁊ cōtra domum quā edificaui noī tuo
Eccle.8.c. ⁊ exaudies in celo orationes eoꝝ ⁊ preces eoꝝ ⁊ facies iudi
Joan.1.d. ciū eoꝝ. Q̄d ſi peccauerint tibi (non eſt eni homo q̄ nō pec
cet) ⁊ iratus tradideris eos inimicis ſuis: ⁊ captiui ducti
fuerit in terrā inimicorū longe vel prope ⁊ egerint peniten-
Daniel.3.c. tiā in corde ſuo in loco captiuitatis: ⁊ conuerſi deprecati te
fuerint in captiuitate ſua dicentes peccauimus: inique egi-
mus: impie geſſimus: ⁊ reuerſi fuerint ad te in vniuerſo cor
de tuo: ⁊ tota aīa ſua in terra inimicorū ſuorum: ad quā ca
ptiui ducti fuerint: ⁊ orauerint te contra viā terre ſue quam
dediſti patribus eoꝝ et ciuitatis quam elegiſti: ⁊ templi qd̄
edificaui nomini tuo: exaudies in celo in firmamento ſolij
tui orōnes eorū ⁊ preces eorū: ⁊ facies iudicium eorum: ⁊ ꝓ
pitiaberis populo tuo qui peccauit tibi ⁊ omnibus iniqui
tatibus eorum quibus preuaricati ſunt in te: ⁊ dabis miſeri
cordiā corā eis qui eos captiuos habuerint vt miſereantur
F eis. Ppl's enim tuus eſt ⁊ hereditas tua: quos eduxiſti de
terra egypti de medio fornacis ferree: vt ſint oculi tui aperti
ad deprecationē ſerui tui ⁊ ppl'i tui iſrael ⁊ exaudias eos in
vniuerſis pro quibus inuocauerit te. Tu eni ſepaſti eos ti-
bi in hereditatem de vniuerſis ppl'is terre ſicut locutus es
per moyſen ſeruum tuū: quādo eduxiſti patres noſtros de
egypto dn̄e deus. Factum eſt aūt cū cōpleſſet ſalomō orās
dn̄m oēm orationem ⁊ deprecationē hāc ſurrexit de conſpe
ctu altaris dn̄i. Vtrūq̄ eni genu in terram fixerat ⁊ manus
expenderat in celum. Stetit ergo ⁊ benedixit omni eccleſie
iſrael voce magna dicens. Benedict⁹ dn̄s deus qui dedit
requiem populo ſuo iſrael iuxta omnia que locutus eſt. Nō
cecidit ne vnus quidē ſermo ex omnibus bonis que locu-
tus eſt per moyſen ſeruum ſuum. Sit dn̄s deus noſter no-
biſcū ſicut fuit cū patribus noſtris: non derelinquens nos
neq̄ proijciēs ſed inclinet corda noſtra ad ſe vt ambulem⁹
in vniuerſis vijs eius ⁊ cuſtodiamus mandata eius: ⁊ ceri-
monias ⁊ iudicia queciq̄ mandauit patrib⁹ noſtris: ⁊ ſint
ſmones mei iſti q̄bus deprecatus ſum corā dn̄o appropinquā
tes dn̄o deo noſtro die ac nocte: vt faciat iudicium ſuo ſuo
G ⁊ pplo ſuo iſrael per ſingulos dies vt ſciant omnes ppl'i ter
re q: dn̄s ipſe eſt deus: ⁊ non eſt vltra abſq̄ eo. Sit quoq̄
cor noſtrum perfectum cū dn̄o deo noſtro vt ambulem⁹ in
decretis eius ⁊ cuſtodiamus mandata eius ſicut ⁊ hodie.
Igitur rex ⁊ omnis iſrael cū eo immolabant victimas corā
dn̄o. Mactauitq̄ ſalomon hoſtias pacificas quas immo-
lauit dn̄o: boum vigintiduo milia: ⁊ ouium centum vigin-
ti milia. Et dedicauerunt templum dn̄i rex ⁊ filij iſrael. In
die illa ſanctificauit rex medium atrij qd̄ erat ante domum
domini. Fecit quippe holocauſtū ibi ⁊ ſacrificium ⁊ adipē
De conſ.d.1.c. pacificorum. qm̄ altare ereū qd̄ erat corā dn̄o minus erat: ⁊
.ꝑ.ſalomō et capere nō poterat holocauſtum ⁊ ſacrificium ⁊ adipem pa
ſolēnitates cificorum. Fecit ergo ſalomon in tp̄e illo feſtiuitatem cele-
cum gloſſa. brēs oīs iſrael cum eo multitudo magna ab introitu emath
2.para.7. vſq̄ ad riuū egypti: corā dn̄o deo noſtro ſeptem diebus et
ſeptem diebus: id eſt quatuordecim diebus ⁊ in die octauo
dimiſit populos. Qui benedicentes regi profecti ſunt in ta
bernacula ſua letātes: ⁊ alacri corde ſup omnibus bonis
que fecerat dn̄s dauid ſeruo ſuo ⁊ iſrael populo ſuo.

¶ Cap. Sū. De apperitione ſecūda dn̄i ad ſalomonē: de
oppidis datis hyram a ſalomone: pharao dat gaſer in dotē
filie. Salomon edificat ciuitates in iſrael: populos chana-
neorum facit tributarios: de filijs Iſrael neminem ſeruire
conſtituit: claſſem mittit in ophir ad aurum deportandum. A

Capitulum. IX.

De pe.di ſ.2.c ſi enim. Supra.3.c. 2.para.7.c.

Factū eſt aūt cū pfeciſſet ſalomō edificium
dom⁹ dn̄i ⁊ edificiū regis ⁊ oē qd̄ optaue
rat. ⁊ voluerat facere apparuit ei dn̄s ſecū
do ſicut apparuerat ei in gabaō. Dixitq̄
dn̄s ad eum. Exaudiui orationē tuā ⁊ de
precationem tuā: quā deprecat⁹ es coram
me: ſanctificaui domū hanc quā edificaſti vt ponerē nomē
meū ibi in ſempiternū: ⁊ erunt oculi mei ⁊ cor meū ibi cun
ctis diebus. Tu q̄ ſi ambulaueris corā me ſicut ambulauit
pater tuus in ſimplicitate cordis ⁊ in equitate ⁊ feceris om
nia q̄ precepi tibi: ⁊ iudicia mea ⁊ legitima mea ſeruaueris B
ponā thronū regni tui ſup iſrael inſempiternū ſicut locutus
ſum dauid patri tuo dicens. Non auferet vir de genere tuo
de ſolio iſrael. Si aūt auerſione auerſi fueritis vos ⁊ filij ve
ſtri non ſequentes me: nec cuſtodientes mādata mea nec ce
rimonias quas propoſui vobis: ſed abieritis et colueritis
deos alienos ⁊ adoraueritis eos: auferā iſrael de ſuperfi- Deute.29.c.
cie terre quam dedi eis: ⁊ templum qd̄ ſanctificaui nomini Hiere.22.c.
meo: pijciā a conſpectu meo: eritq̄ iſrael in prouerbium, ⁊ in
fabulā cunctis ppl'is: ⁊ dom⁹ hec erit in exēplū. Oīs q̄ trā-
ſierit p eam: ſtupebit ⁊ ſibilabit ⁊ dicet. Quare fecit dn̄s ſic
terre huic ⁊ domini huic? Et rn̄debūt. Q: dereliqrūt dn̄m 2.para.8.a.
deū ſuū q̄ eduxit patres eoꝝ d̄ terra egypti ⁊ ſecuti ſunt de-
os alienos: ⁊ coluerunt eos: ⁊ adorauerūt eos. Idcirco in
duxit dn̄s ſup eos oē malū hoc. Expletis aūt annis vigin
ti poſtq̄ edificauerat ſalomon duas domos. i. domū dn̄i et C
domū regis hyrā rege tyri p̄bente regi ſalomoni ligna ce-
drīa ⁊ abiegna ⁊ aurū iuxta oē qd̄ opus habuerat: tunc de
dit ſalomō hyrā viginti oppida in terra galilee. Et egreſſus
eſt hyrā de tyro vt videret oppida que dederat ei ſalomon:
⁊ nō placuerūt ei. Et ait. Heccine ſunt ciuitates quas dedi-
ſti mihi frater? Et appellauit eas terrā chabul vſq̄ i diē hāc
Miſit ergo hyrā ad regē ſalomonē cētū vigīti talēta auri:
hec eſt ſumma expēſarū quā obtulit ſalomō rex ad edificādā
domū dn̄i ⁊ domū ſuā ⁊ mello ⁊ murū hieruſalem ⁊ heſer: ⁊ Alς+ vxoris
mageddo ⁊ gazer. Pharao rex egypti aſcēdit ⁊ cepit Ga-
zer: ſuccēditq̄ eā igni: ⁊ chananeū q̄ habitabat in ciuitate
interfecit ⁊ dedit eam in dotem filie ſue vxori ſalomonis.
Edificauit ergo ſalomō agazer ⁊ bethorō inferiorem ⁊ baa
lath ⁊ palmirā i terra ſolitudinis ⁊ oēs vicos q̄ ad ſe ptine
bant ⁊ erant abſq̄ muro: muniuit ⁊ ciuitates curruū ⁊ ciui
tates equitū: ⁊ qd̄cūq̄ ei placuit vt edificaret in hierl'm ⁊ i
lybano ⁊ in oī terra poteſtatis ſue. Vniuerſū pplm q̄ remā D
ſerat de amorreis ⁊ de ethei: ⁊ de phereзeis ⁊ eueis et ie-
buſeis qui non ſunt de filijs iſrl'. Horū filios qui remanſe-
rāt in terra quos ſcilicet non potuerāt filij iſrael extermina
re fecit ſalomon tributarios vſq̄ in diē hāc. De filijs autē
iſrael non conſtituit rex ſalomon ſeruire queq̄ ſ; erant viri
bellatores ⁊ miniſtri eius ⁊ principes ⁊ duces et prefecti
curruū ⁊ equorum. Erant autem principes ſup omnia opa
ſalomonis prepoſiti quingenti quinquaginta qui habebāt
ſubiectum populum ⁊ ſtatutis operibus imperabant. Filia
autem pharaonis aſcendit de ciuitate dauid in domum ſuā
quam edificauerat ei ſalomō trib⁹ vicib⁹ p annos ſingulos De iſta claſſe
holocauſta ⁊ pacificas victimas ſup altare qd̄ edificauerat vide per ioſe
dn̄o ⁊ adolebat thymiamas coram dn̄o pfectūq̄ eſt tēplū. li.8.c.3.col.10
Claſſem quoq̄ fecit rex ſalomō in aſiōgaber que eſt iuxta
haylā in littore maris rubri in terra idumee. Miſitq̄ hyrā

in claſſe illa ſuos ſuos viros nauticos ⁊ gnaros maris cū
ſeruis ſalomonis: Qui cū veniſſent in † ophir ſumptuꝫ in-
de aurum quadringentorum viginti talentorum detulerūt
ad regem ſalomonem.

al's + ophira que nūc terra aurea nūcupatur ⁊ eſt ī india ſm̄ ioſepum.

¶ C. X. Venit regina ſaba in hierl'm ⁊ obſtupeſcit: dat et
accipit munera: fecit rex ſalomō ducēta ſcuta aurea ⁊ thro-
nū eburneū. de claſſe regis ⁊ abūdātia ⁊ eq̄s. Ca. X.

A
2. Parali. 9. a.
Mat. 12. d.
Luce. 11. d.
8. q. 1. c. vereor

Sed ⁊ regina ſaba audita fama ſalomōis in
noīe dñi venit tētare cū in enigmatibus.
Et ingreſſa hierl'm multo cū comitatu et
diuitijs: cameli portantibus aromata et
aurū infinitum nimis: ⁊ gēmas ꝓcioſas:
venit ad regem ſalomonem: ⁊ locuta eſt ei
vniuerſa q̄ habebat in corde ſuo. Et docuit eam ſalomō oīa
verba q̄ ꝓpoſuerat. Nō fuit ſermo qui regē poſſet latere: ⁊
nō reſpōderet ei. Vidēs aūt regina ſaba oēm ſapientiam ſa-
lomonis ⁊ domū quā edificauerat: ⁊ cibos mēſe eius: ⁊ ha-
bitacula ſeruoꝝ ⁊ ordines miniſtrātiū. veſteſq̄ eoꝝ ⁊ pincer-
nas et holocauſta que offerebat in domo dñi: non habebat
vltra ſpiritū. Dixitq̄ ad regem. Verus eſt ſermo quē audi-
ui ī terra mea ſup ſermonib' tuis ⁊ ſup ſapiētia tua ⁊ nō cre-
debā narrātib' mihi donec ipſa veni ⁊ vidi oculis meis et
ꝓbaui ꝙ media pars mihi nūciata nō fuerit. Maior eſt ſa-
B
pientia ⁊ opa tua ꝙ̄ rumor quē audiui. Beati viri tui ⁊ bti
ſerui tui qui hic ſtāt corā te ſemper: ⁊ audiūt ſapiētiā tuam.
Sit dñs de' tuus benedict' cui cōplacuiſti ⁊ poſuit te ſu-
per thronū iſrael eo ꝙ dixerit dñs iſrael in ſempiternū ⁊ cō-
ſtituit te regē vt faceres iudiciū ⁊ iuſtitiā. Dedit ergo regi
centū viginti talenta auri: ⁊ aromata multa nimis ⁊ gem-
mas precioſas. Nō ſunt allata vltra aromata tam multa ꝙ̄
ca q̄ dedit regina ſaba regi ſalomōi. Sed ⁊ claſſis hyrā que
portabat aurū de ophir attulit ex ophir ligna † tina multa
nimis et gemmas precioſas. Fecitq̄ rex de lignis tinis
fulcra, dom' dñi ⁊ dom' regie. ⁊ cytharas lyraſq̄ cantatori-
bus. Nō ſunt allata huiuſcemodi ligna † tina neq̄ viſa vſq̄
in preſentē diē. Rex aūt ſalomō dedit regine ſaba oīa que
voluit ⁊ petiuit ab eo exceptis his que vltro obtulerat ei
mūere regio. Que reuerſa eſt ⁊ abijt in terrā ſuā cū ſeruis
ſuis. † Erat aūt pōd' auri qđ offerebat ſalomoni p annos
ſingulos ſexcentorum ſexaginta ſex talentorū auri excepto
eo q̄ dofferebant viri q̄ ſup vectigalia erant ⁊ negotiatores:
vniuerſiq̄ ſcuta vēdētes ⁊ oēs reges arabie ducesq̄ terre.
Fecit ꝙ̄ rex ſalomō ducēta ſcuta de auro puriſſimo. Sex-
cētos auri ſiclos dedit in laminas ſcuti vnius: ⁊ trecentas
peltas ex auro ꝓbato. Trecēteq̄ mine auri vnā peltē veſtie-
bant. Poſuitq̄ eas rex in domo ſalt' libani. Fecit etiā rex
ſalomō thronū de ebore grādem ⁊ veſtiuit eū auro fuluo ni-
mis q̄ habebat ſex grad'. ⁊ ſummitas throni rotūda erat in
parte poſteriori: ⁊ due man' hinc atq̄ inde tenentes ſedile:
⁊ duo leones ſtabant iuxta man' ſingulas ⁊ duodecim leū-
culi ſtantes ſup ſex gradus hinc atq̄ inde. Non eſt factum
tale opus in vniuerſis regnis. Sed ⁊ omnia vaſa de quib'
potabat rex ſalomon erant aurea ⁊ vniuerſa ſupellex dom'
ſaltus libani de auro puriſſimo. Non erat argentum nec
alicuius precij putabatur in diebus ſalomonis: quia claſſis
regis per mare cum claſſe hiram ſemel per tres annos ibat
in tharſis deferens inde aurum ⁊ argentum et dentes ele-
phantorum: et ſimias ⁊ pauos. Magnificatus eſt ergo rex
ſalomon ſuper omnes reges terre diuitijs et ſapientia. Et
vniuerſa terra deſiderabat † vultum ſalomonis vt audi-
ret ſapientiam eius: quam dederat deus in corde eius.
Et ſinguli deferebant ei munera: vaſa argentea et aurea:
veſtes et arma bellica: Aromata quoq̄ et equos ⁊ mulos p
annos ſingulos. Congregauitq̄ ſalomon currus et equi-
tes ⁊ facti ſunt ei mille quadringenti currus et duodecim
milia equitum. Et diſpoſuit eos per ciuitates munitas: et

Al's + thiina vel thinia.

Al's + thiina vel thinia.

C

+ Accipiēdo talētuꝫ medio mō redit' ſalomōis erāt annuatim quatuor miliōi quingenta ⁊ quinquaginta quīq̄ miliaria et quadringenti quadraginta ducati ſolū ex tributis abſq̄ vectigalib' et negociatorib'

D

2. Para. 9. c.
al's + videre.

cum rege in hieruſalem. Fecitq̄ vt tanta eſſet abundantia
argenti in hieruſalē quanta ⁊ lapiduꝫ: ⁊ cedrorum prebuit
multitudinem quaſi ſicomoros que naſcuntur in campeſtri-
bus. Et educebantur equi ſalomoni de egypto ⁊ de coha.
Negotiatores eīn regis emebant de coha ⁊ ſtatuto precio
perducebant. Egrediebat' aūt quadriga ex egypto ſexcen-
tis ſiclis argenti: ⁊ equos centū quinquaginta. Atq̄ i hūc
modum cuncti reges etheoꝝ ⁊ ſyrie equos venūdabant.

C

¶ Ca. Sum. De ſeptingentis vxoribus ⁊ trecentis con-
cubinis regis per quas ſalomon preuaricatus eſt cōmina-
tur ei dñs ⁊ ſuſcitat aduerſarios ei adad Razon ⁊ Hiero-
boam: de conſcicione regni: de abia ꝓpheta ad hieroboam
miſſo: ſalomon voluit interficere hieroboā ſed fugit: de mor-
te ſalomonis. Ca. XI.

A
Eccle. 47

Rex aūt ſalomon adamauit mulieres alie-
nigenas multas. Filiaꝫ quoq̄ pharaonis
⁊ moabitidas: ⁊ ammonitidas: idumeas et
ſydonias ⁊ etheas: de gentibus ſup qui-
bus dixit dñs filijs iſrael. Nō ingrediemi-
ni ad eas neq̄ de illis ingredientur ad ve-
ſtras. Certiſſime enim auertent corda veſtra: vt ſequamini
deos earum. His itaq̄ copulatus eſt ſalomon ardētiſſimo
amore. Fuerūtq̄ ei vxores quaſi regine ſeptingente: ⁊ con-
cubine trecente. Et auerterunt mulieres cor eius. Cumq̄
iam eſſet ſenex deprauatū eſt cor eius per mulieres vt ſeq-
ret' deos alienos: nec erat cor eius perfectum cum dño deo
ſuo: ſicut cor dauid patris ei'. Sed colebat ſalomō aſtbar-
then deam ſidoniorum: ⁊ chamos deum moabitaruꝫ. ⁊ mo-
loch idolum ammonitarum. Fecitq̄ ſalomon qđ non pla-
cuerat coram dño ⁊ non adimpleuit vt ſequeret' dñm: ſicut
dauid pater eius. Tunc edificauit ſalomon phanum Cha-
mos idolo moab in monte qui eſt contra hieruſalem ⁊ mo-
loch idolo filiorum ammon. Atq̄ in hunc modum fecit vni-
uerſis vxoribus ſuis alienigenis: que adolebant thura: et
immolabant dijs ſuis. Igit' irat' eſt dñs ſalomoni ꝙ auer-
ſa eſſet mens eius a dño deo iſrael qui apparuerat ei ſecun-
do ⁊ preceperat de verbo hoc: ne ſequeretur deos alienos
⁊ non cuſtodiuit que mandauit ei domin'. Dixit itaq̄ do-
minus ſalomoni. Quia habuiſti hoc apud te ⁊ non cuſto-
diſti pactum meum ⁊ precepta mea que mandaui tibi diſ-
rumpens ſcindam regnum tuum ⁊ dabo illud ſeruo tuo.
Verumtamen in diebus tuis non faciam propter Dauid
patrem tuum. De manu filij tui ſcindam illud nec totum re-
gnum auferam: ſed tribuꝫ vnum dabo filio tuo propter da-
uid ſeruum meum: ⁊ hieruſalem quam elegi. Suſcitauit au-
tem dominus aduerſarium ſalomoni adad. Idumeum de
ſemine regio qui erat in edom. Cū enim eſſet dauid in idu-
mea ⁊ aſcendiſſet Ioab Princeps militie ad ſepeliendum
eos qui fuerant interfecti. Et occidiſſet omne maſculinum
in Idumea. Sex enim menſibus ibi moratus eſt Ioab ⁊
omnis Iſrael donec interimeret omne maſculinum in idu-
mea: fugit Adad ipſe ⁊ viri Idumei de ſeruis patris eius
cum eo: vt ingrederetur egyptum. Erat autem adab puer
paruulus. Cūq̄ ſurrexiſſent de madian venerūt in pharā.
Tuleruntq̄ ſecum viros de pharam ⁊ introierunt egyptū
ad pharaonem regem egypti. Qui dedit ei domū ⁊ cibos
conſtituit ⁊ terrā delegauit Et inuenit adad gratiā coraꝫ
pharaone valde intātuꝫ vt daret ei vxorē ſororē vxoris ſue
germanā thaſnes regine. Genuitq̄ ei ſoror thaſnes gene-
bath filiū: et nutriuit eum thaſnes in domo Pharaonis.
Eratq̄ genebath habitans apud Pharaonem cum filijs
eius. Cūq̄ audiſſet adad in egypto dormiſſe dauid cū pa-
trib' ſuis ⁊ mortuum eſſe ioab principeꝫ militie: dixit pha-
raoni. Dimitte me vt vadam in terram meam. Dixitq̄ ei
pharao. Qua eīn re apud me indiges vt q̄ras ire ad terraꝫ
tuam? At ille reſpōdit. Nulla. Sed obſecro te vt dimittas
me.

Exodi. 3.

Cant. ...

Infra ... 3. q. 7. § ſi. 32. q. 4. c. ... mon.

B

C

D

me.Suſcitauit ꝗ ei deus aduerſarium razon filiū eliadaʒ
qui fugerat adadezer regem ſoba dn̄m ſuū ⁊ cõgregauit cõ
tra eum viros ⁊ factus eſt princeps latronū cū interficeret
eos dauid.Abieruntqȝ damaſcū ⁊ habitauerunt ibi ⁊ con-
E ſtituerūt eū regē in damaſco.Eratqȝ aduerſari⁹ iſrl' cūctis
diebus ſalomonis.Et hoc eſt malū adad ⁊ odiū contra iſ-
rael:regnauitqȝ in ſyria:hieroboā ꝗ fili⁹ nabath ephrate⁹
de ſareda ſeruus ſalomõis cuius mater erat noīe ſerua mu
lier vidua:leuauit manū ꝯtra regē.Et hec eſt cauſa rebelliõ
nis aduerſus eum:q: ſalomon edificauit mello ⁊ coequauit
voraginē ciuitatis dauid patris ſui.Erat autē hieroboam
vir fortis ⁊ potens.Vidensqȝ ſalomon adoleſcentē bone in
dolis ⁊ induſtriū:cõſtituerat eum perfectum ſuper tributa
vniuerſe domus ioſeph.Factum eſt igitur in tp̄e illo vt hie
roboam egrederet̄ de hieruſalem ⁊ inueniret eum ahias ſy
lonites propheta in via opertus pallio nouo. Erant aūt duo
F tm̄ in agro.Apprehendenſqȝ haias palliū ſuū nouum quo
coopertus erat ſcidit in duodecim partes ⁊ ait ad hierobo
codeʒ am.Tolle tibi decē ſciſſuras.Hec eī dicit dominus de⁹ iſ-
rael.Ecce ego ſcindā regnū de manu ſalomonis:⁊ dabo ti-
bi decem tribus.Porro vna tribus remanebit ei propter
ſeruum meum dauid:⁊ hieruſalem ciuitatem quaʒ elegi ex
oīb⁹ tribub⁹ iſrl':eo ꝙ dereliquerit me ⁊ adorauerit aſther-
thē deam ſydoniorum ⁊ chamos deum moab ⁊ moloch de-
um filiorum ammon ⁊ non ambulauerit in vijs meis vt fa-
ceret iuſtitiam corā me: ⁊ precepta mea ⁊ iudicia ſicut dauid
pater eius.Nec auferam omne regnum de manu ei⁹ ſed du
cem ponam eum cunctis diebus vite ſue ꝓpter dauid ſeruū
G meū quem elegi q̄ cuſtodiuit mādata mea ⁊ precepta mea.
Auferam autē regnū de manu filij eius ⁊ dabo tibi decem
tribus:filio autem eius dabo tribum vnam vt remaneat lu
cerna dauid ſeruo meo cunctis diebus coram me in hieru-
ſalem ciuitate quam elegi:vt eſſet nomen meum ibi. Te au-
tem aſſumam ⁊ regnabis ſup omnia que deſiderat anima
tua:erisqȝ rex ſuper iſrael.Si igitur audieris omnia q̄ pre-
cepero tibi ⁊ ambulaueris in vijs meis:⁊ feceris quod re-
ctum eſt corā me cuſtodiens mandata mea ⁊ precepta mea
ſicut fecit Dauid ſeruus meus ero tecum:⁊ edificabo tibi
domum fidelez. Quomodo edificauit dauid domum ⁊ tra-
dam tibi iſrael ⁊ affligam ſemen dauid ſuper hoc.Verumta
men non cūctis diebus .Voluit ergo ſalomon interfice-
re hieroboam.Qui ſurrexit ⁊ aufugit in egyptum ad ſeſac
para.9.g. regem egypti ⁊ fuit in egypto vſqȝ ad mortem ſalomonis.
Reliquum autez verborum ſalomonis ⁊ oīa que fecit ⁊ ſapi
entia ei⁹ ecce vniuerſa ſcripta ſunt in libro verborū dierum
ſalomonis.Dies autem quos regnauit ſalomon in hieruſa
lem ſuper omnē iſrael quadraginta anni ſunt. Dormiuitqȝ
ſalomon cū patribus ſuis ⁊ ſepultus eſt in ciuitate dauid pa
patris ſui:regnauitqȝ roboam filius eius pro eo.

¶ Cap. Sū.De roboā q̄ cõſilio vſus eſt iuuenū:⁊ tm̄ ſup
duabus tribubus rex conſtituit̄:hieroboā aūt ſuper decē
tribubus:de ſemeia propheta ad roboam miſſo:de vitulis
aureis quos fecit hieroboam. Cap.XII.

A
...e his q̄ hic ...tant vide io ...lib.g.c.+.
...para .10.a. ...q.1.c.deniqȝ ...q.1.c.eccl'ia

Venit aūt roboam in ſichē.Illuc eī cõgre-
gat⁹ erat oīs ppl's iſrael ad conſtituendum
eū regem.At ꝟo hieroboam filius nabach
cum adhuc eſſet in egypto ꝓfugus a facie
ſalomonis regis:audita morte eius reuer
ſus eſt de egypto.Miſeruntqȝ ⁊ vocauerūt
eum .Venit ergo hieroboaʒ ⁊ oīs multitudo iſrael.⁊ locuti
ſunt ad robaā dicētes.Pater tu⁹ duriſſimū iugū impoſuit
B nobis:tu itaqȝ nunc imminue paululum de imperio patris
tui duriſſimo ⁊ de iugo grauiſſimo quod impoſuit nobis:⁊
ſeruiemus tibi.Qui ait eis.Ite vſqȝ ad tertium diē:⁊ reuer
timini ad me. Cūqȝ abijſſet populus iniuit conſilium rex
roboam cum ſenioribus qui aſſiſtebant coram ſalomõe pa-
tre eius cū adhuc viueret:⁊ ait eis.Qd̄ datis cõſiliū vt rn̄-
deā populo: Qui dixerūt ei.Si hodie obedieris populo
huic:⁊ ſerui eris ⁊ petitiõi eoꝝ ceſſeris:locutuſqȝ fueris ad
eos verba leuia erūt tibi ſerui cunctis diebus.Qui dereli
quit conſiliū ſenū qd̄ dederāt ei. ⁊ adhibuit adoleſcētes:q̄
nutriti fuerāt cū eo:⁊ aſſiſtebāt illi dixitqȝ ad eos. Qd̄ mi-
hi datis cõſiliū vt rn̄deā pplo huic q̄ dixerunt mihi:leuius
C fac iugū qd̄ impoſuit pater tuus ſup nos: Et dixerunt ei
iuuenes qui nutriti fuerant cuʒ eo.Sic loquere pplo huic:
qui locuti ſunt ad te dicentes. Pater tuus aggrauauit iu- 2.parali.10.b
gum noſtrum tu releua nos. Sic loqueris ad eos. Mini- Alſ+ lumbis
mus digitus meus groſſior eſt † dorſo patris mei ⁊ nūc pa ſermioſe.
ter meus poſuit ſup vos iugum graue:ego aūt addam ſup
iugum veſtrū. Pater meus cecidit vos flagellis ego autez
cedā vos ſcorpionibus.Venit ergo hieroboā ⁊ oīs popu-
lus ad roboā die tertia:ſicut locutus fuerat rex dicēs.Re-
uertimini ad me die tertia. Rn̄ditqȝ rex pplo:dura:dereli-
D cto cõſilio ſenioꝝ qd̄ ei dederant:⁊ locutus eſt eis ſm̄ conſi
lium iuuenum dicēs.Pater meus aggrauauit iugū vr̄m:
ego aūt addam iugo veſtro. Pater meus cecidit vos fla-
gellis:ego aūt cedam vos ſcorpionibus.Et non acquieuit
rex populo qm̄ auerſatus fuerat eum dn̄s:vt ſuſcitaret ver
bum ſuum qd̄ locutus fuerat in manu ahie ſylonite ad hie
roboam filiū nabath.Vidēs itaqȝ ppl's ꝙ noluiſſet eos au
dire rex rn̄dit ei dicēs.Que nobis pars in dauid vel q̄ he-
reditas in filio yſai: Vade in tabernacula tua iſrael. Nunc 2.para.10.d
vide domum tuam dauid.Et abijt iſrael i tabernacula ſua.
Super filios aūt iſrael quicūqȝ habitabant in ciuitatibus
iuda:regnauit roboā.Miſit ergo rex roboam aduraʒ qui
E erat ſup tributa ⁊ lapidauit eum omnis iſrael ⁊ mortu⁹ eſt.
Porro rex roboam feſtinus aſcendit currū ⁊ fugit in Hie
ruſalem. Receſſitqȝ iſrael a domo dauid vſqȝ in preſentem
diem.Factum eſt autem cum audiſſet omnis iſrael ꝙ reuer
ſus eſſet hieroboam miſerunt ⁊ vocauerunt eum congrega
to cetu:⁊ conſtituerunt eum regem ſup omnē iſrael:nec ſe- 2.para.11.f.
cutus eſt quiſpiam domum dauid preter tribum iuda ſolā. Eccle.+7.d.
Venit autem Roboam hieruſalem:⁊ congregauit vniuer-
ſam domum iuda ⁊ tribum Beniamin centum octaginta Alſ+ pugna ret.
milia electorum virorum et bellatorum vt † pugnarent cõ- Alſ+ ſene
tra domum iſrael.Et reducerent regnum roboam filio ſa- ſm ioſeph
lomonis.Factus eſt autem ſermo domini ad † ſemeiam vi
rum dei dicens.Loquere ad roboam filium ſalomonis re-
gem iuda ⁊ ad omnem domuz iuda ⁊ beniamin et reliquos
de populo dicens.Hec dicit dn̄s.Non aſcendetis neqȝ bel
labitis cõtra fratres veſtros filios iſrael. Reuertat̄ vir in
domum ſuam.A me eī factum eſt verbum hoc.Audierunt ciui-
ſermonē domini ⁊ reuerſi ſunt de itinere ſicut eis p̄ceperat ...e cõ-
domin⁹.Edificauit aūt hierobam ſychē in monte effraim:⁊
habitauit ibi. Et egreſſus inde edificauit phanuel.Dixit-
qȝ hieroboam in corde ſuo.Nūc reuertet̄ regnuʒ ad domū
dauid.Si aſcēderit ppl's iſte vt faciat ſacrificia i domo dn̄i
in hierl'm ⁊ conuertet̄ cor populi hui⁹ ad dn̄m ſuū roboam
F regē iuda:interficientqȝ me ⁊ reuertent̄ ad eum.Et excogi-
tato conſilio fecit duos vitulos aureos:et dixit eis.Nolite 1.q.1.c.ſi quis in
vltra aſcendere in hieruſalem.Ecce dij tui iſrael qui te edu quit. ꝟ. ad hie
xerūt de terra egypti.Poſuitqȝ vnum in bethel ⁊ alterū in roboam .et .c.
dan.Et factum eſt verbum hoc in peccatum. Ibat eī ppl's ſcripturam.
ad adorandū vitulum vſqȝ in dan.Et fecit phana in excel- Exodi.32.b.
ſis ⁊ ſacerdotes de extremis ppl'i q̄ non erant de filijs leui. 2.parali.11.a.
Conſtituitqȝ diē ſolēnem in mēſe octauo quintadecima die
menſis in ſimilitudinē ſolennitatis q̄ celebrabatur in iuda.
Et aſcēdēs altare ſil'r fecit in bethel:vt immolaret vitulis:
quos fabricatus fuerat.Cõſtituitqȝ i bethel ſacerdotes ex
celſorū q̄ fecerat ⁊ aſcēdit ſup altare qd̄ extruxerat i bethel
q̄ntadecia die mēſis octaui quē finxerat de corde ſuo.Et fe-
cit ſolēnitatē filijs iſrl' ⁊ aſcēdit ſup altare vt adoleret icēſū,

¶ Ca. Sū. De viro dei q̄ venit in bethel. qui de ioſia naſ-
ſcituro ꝓphetauit. ſignū dat ⁊ de effuſione cinis. Et dexte-
ra hieroboā qualiter aruit ⁊ reſtituta eſt: panem cum rege
nō comedit: a propheta quodā reduct⁹ eſt: ⁊ cū eo panem
comedit ⁊ a leone percuſſus eſt: ꝙ leo ⁊ aſinus ſtabāt iuxta
cadauer: de ſepultura eius facta a propheta qui eum ſic ſe-
A duxerat. Ca. XIII.

+ Qui ſm̄ ioſe. vocabat iadam. vt ſcribit. lib. 8. c. 4.

Et ecce † vir dei venit de iuda in ſmone dñi in be-
thel hieroboā ſtāte ſup altare ⁊ thus iaciēte: et
exclamauit cōtra altare in ſermone dñi ⁊ ait. Al-
tare altare: hec dicit dñs. Ecce filius naſcet̃ do-
mui dauid ioſias noie. ⁊ immolabit ſup te ſacerdotes excel-
ſoꝝ qui nunc in te thura ſuccēdūt ⁊ oſſa hoim ſup te incen-
dūt. Deditq; in illa die ſignum dicēs. Hoc erit ſignum q̄ꝺ
locut⁹ eſt dñs. Ecce altare ſcindet̃: ⁊ effundet̃ cinis q̄ in eo
eſt. Cūq; audiſſet rex ſermonē hois dei: quē inclamauerat
B contra altare in bethel: extendit manuꝫ ſuā de altari dicēs.
Apprehendite eum. Et exaruit manus eius quā extēderat
cōtra eum: nec valuit eā retrahere ad ſe. Altare q̄q; ſciſſum ē
⁊ effuſus ē cinis de altari: iuxta ſignū q̄ꝺ prędixerat vir dei
in ſermone dñi: ⁊ ait rex ad virū dei. Deprecare faciem dñi
dei tui: ⁊ ora ꝓ me vt reſtituat̃ manus mea mihi. Orauitq;
vir dei faciē dñi: ⁊ reuerſa eſt manus regis ad eum ⁊ facta ē
ſicut prius fuerat. Locut⁹ eſt aūt rex ad virū dei. Ueni me-
C cū domū vt prandeas: ⁊ dabo tibi munera. Reſpōditq; vir
Infra eodem dei ad regē. Si dederis mihi mediā ꝑtem dom⁹ tue non ve-
niā tecū: nec comedā panem neq; bibā aquā in loco iſto. ſic
eñ mandatū eſt mihi in ſermone dñi pręcipiētis. Nō come-
des panē neq; bibes aquā nec reuerteris per viā qua veni-
ſti. Abijt ergo ꝑ aliā viā ⁊ nō eſt reuerſus ꝑ iter q̄ venerat
in bethel. Propheta aūt q̄daꝫ ſenex habitabat in bethel
al's + venit filius ſuus ⁊ narrauit. ad quē † venerunt filij ſui ⁊ narrauerunt ei oīa opa q̄ fece-
rat vir dei illa die in bethel Et verba q̄ locutus fuerat ad re-
gē narrauerunt patri ſuo. Et dixit eis pater eoꝝ. Per quā
viā abijt? oſtenderūt ei filij ſui viā per quā abierat vir dei q̄
venerat de iuda. Et ait filijs ſuis. Sternite mihi aſinum. qui
cum ſtrauiſſent † aſcēdit ⁊ abijt poſt virū dei ⁊ inuenit eum
al's + aſinum. ſedētē ſubt⁹ therebinthū. Et ait illi. Tu ne es vir dei q̄ veni-
D ſti de iuda? Rñdit ille. Ego ſum. Dixitq; ad eum. Ueni me-
cum domum vt comedas panem. Qui ait. Nō poſſuꝫ reuer-
…a eodeꝫ. ti neq; venire tecuꝫ: nec comedaꝫ panē neq; bibā aquā in lo-
co iſto: q2 locutus eſt dñs ad me in ſermone dñi dicēs. Non
comedas panem ⁊ non bibas aquā ibi: non reuerteris per
viaꝫ q̄ ieris. Qui ait illi. Et ego propheta ſum ſimilis tui.
Et angelus locutus eſt mihi in ſermone dñi dicens. Re-
duc eum tecum in domum tuam: vt comedat panem et bibat
aquam. Fefellit eum: ⁊ reduxit ſecum. Comedit ergo panē
in domo eius: ⁊ bibit aquam. Cūq; ſederent ad menſam
factus eſt ſermo dñi ad prophetam qui reduxerat eum. Et
exclamauit ad virum dei qui venerat de iuda dicens Hec
dicit dominus. Q2 non obediens fuiſti ori dñi et non cuſto-
diſti mandatum quod pręcepit tibi dominus deus tuus. et
reuerſus es ⁊ comediſti panem ⁊ bibiſti aquam in loco in
quo pręcepit tibi ne comederes panē neq; biberes aquam:
non infereturcadauer tuum in ſepulchrum patrum tuorum.
al's + comediſſent ⁊ bibiſſent Cumq; † comediſſet ⁊ bibiſſet ſtrauit aſinum ſuum ꝓpheta
1. q. 1. c. ſicꝰ in quib. in prin. quem reduxerat. Qui cū abijſſet inuenit eū leo in via: ⁊ oc-
7. q. 1. capitu. cidit. Et erat cadauer eius ꝓiectū in itinere: aſin⁹ aūt ſtabat
deniq;. iuxta illū ⁊ leo ſtabat iuxta cadauer. Et ecce viri tranſeun-
tes viderūt cadauer proiectum in via et leonem ſtantē iuxta
32. q. 2. §. ſoror. cadauer: ⁊ venerunt ⁊ diuulgauerunt in ciuitate in qua pro-
pheta ille ſenex habitabat. Quod cū audiſſet ꝓpheta ille
q̄ reduxerat eum de via ait. Uir dei eſt qui inobediens fuit
ori domini: ⁊ tradidit eū dñs leoni ⁊ cōfrigit eū ⁊ occidit iux-
ta ꝟbū dñi q̄ꝺ locut⁹ eſt ei. Dixitq; ad filios ſuos. Sternite
mihi aſinū. Qui cū ſtrauiſſent ⁊ ille abiſſet: inuenit cadauer
eius ꝓiectum in via ⁊ aſinū ⁊ leonē ſtantes iuxta cadauer.
† Non comedit leo de cadauere: nec leſit aſinū. Tulit ergo E
al's + ⁊ … propheta cadauer viri dei: ⁊ poſuit illud ſuper aſinū ⁊ re-
uerſus intulit in ciuitatem prophete ſenis vt plangerent
Uide ioſe. c. 4. col. … eum. Et poſuit cadauer eius in ſepulchro ſuo. Et plāxerūt
eū. heu heu mi frater. Cūq; plāxiſſet eū dixit ad filios ſuos.
liter propheta iſte malor … prauaui … roboam. Cū mortuus fuero ſepelite me in ſepulchro in quo vir dei
ſepultus eſt. Iuxta oſſa eius ponite oſſa mea. Profecto eni
Supra … veniet ſermo quem prędixit in ſermone dñi cōtra altare q̄ꝺ
eſt in bethel. Et contra omnia phana excelſorum q̄ ſunt in
vrbibus ſamarie. poſt verba hec non eſt reuerſus hieroboā
1. q. 1. … tertius … de via ſua peſſima: ſed econtrario fecit de nouiſſimis popu-
lis ſacerdotes excelſorum. Quicūq; volebat implebat ma-
num ſuam: ⁊ fiebat ſacerdos excelſorum. Et propter hanc
cauſam peccauit domus Hieroboam ⁊ euerſa eſt ⁊ deleta
de ſuperficie terre.

¶ Cap. Sūmarium. De ꝓphetia ahie ad vxorē hieroboā
de morte abie filij eius: de morte hieroboam: de regno Na-
dab filij eius: de peccatis iude: de ſeſach rege egypti q̄ ſpo-
liauit hieruſalē: de ſcutis aureis ⁊ ereis: de morte roboā et
regno filij eius. Capi. XIIII. A

In tempore illo egrotauit abia fili⁹ hiero-
boā. Dixitq; hieroboā vxori ſue. Surge ⁊
commuta habitum ne cognoſcaris q̄ꝺ ſis
vxor hieroboā ⁊ vade in ſylo vbi eſt ahias
propheta qui locutus eſt mihi ꝙ regnatu-
rus eſſem ſuper ppl'm hūc. Tolle q̄q; in ma- 4. reg. 8. c. 1. q. 1. c. …
nu tua decem panes ⁊ cruſtulaꝫ ⁊ vas mellis ⁊ vade ad illū.
Ipſe eñ indicabit tibi quid euenturū ſit puero huic. Fecit
vt dixerat hieroboam vxor eius. Et conſurgens abijt in ſy-
lo: ⁊ venit in domum ahie. At ille non poterat videre: quia
caligauerint oculi eius pre ſenectute. Dixit aūt dñs ad hiā. B
Ecce vxor Hieroboam ingreditur vt conſulat te ſuper filio
ſuo qui egrotat. Hec et hec loqueris ei. Cum ergo illa in-
traret ⁊ diſſimularet ſe eſſe que erat audiuit Ahias ſonitum
pedum eius introeuntis per oſtium: et ait. Ingredere vxor
Hieroboam. Quare aliam te eſſe ſimulas? Ego autem miſ-
ſus ſum ad te durus nuncius. Uade et dic Hieroboam.
Hec dicit domin⁹ deus Iſrael. Quia exaltaui te in medio
populi. Et dedi te ducem ſuper populum meum Iſrael: et
ſcidi regnum domus Dauid ⁊ dedi illud tibi et non fuiſti ſi-
cut ſeruus meus Dauid q̄ cuſtodiuit mandata mea et ſecu-
tus eſt me in toto corde ſuo faciens quod placitum eſſet in
conſpectu meo: ſed operatus es male ſuper omnes qui fue-
runt ante te: ⁊ feciſti tibi deos alienos ⁊ conflatiles vt me C
ad iracundiam prouocares. Me autem proieciſti poſt ter-
gū tuū. Idcirco ecce ego inducā mala ſup domū hieroboā
⁊ percutiam de hieroboā mingētē ad parietem ⁊ clauſuꝫ ⁊
nouiſſimū in iſrael ⁊ mundabo reliquias domus hieroboā
ſicut

t.16.b. ſicut mūdari ſolet fimus vſqꝫ ad purū. Qui mortui fuerit
3.21.f. de hieroboā in ciuitate comedent eos canes: q̄ aūt mortui
fuerint in agro vorabunt eos aues celi: q꞉ dn̄s locutus eſt.
Tu igitur ſurge ⁊ vade in domū tuā ⁊ in ipſo introitu pedū
D tuorū in vrbē morietur puer ⁊ plāget eum oīs iſrael ⁊ ſepeliet.
Iſte enī ſolꝰ inferetur de hieroboā in ſepulchrū: q꞉ inuētꝰ eſt
ſuper eo ſermo bonus a dn̄o deo iſrael in domo hieroboā.
Cōſtituet autē ſibi dn̄s regē ſup iſrael qui percutiet domū
hieroboā in hac die ⁊ in hoc tpe: ⁊ pcutiet dn̄s deus Iſrl̄
ſicut moueri ſolet arundo in aqua. Et euellet iſrael de ter-
E ra bona hac: quā dedit patribus eorū: et ventilabit eos trās
flumen: quia fecerūt ſibi lucos vt irritarēt dn̄m. Et tradet
dn̄s deus iſrael. propter pctā hieroboā qui peccauit ⁊ pec-
care fecit iſrael. Surrexit itaqꝫ vxor hieroboā ⁊ abijt ⁊ ve-
nit in tharſa. Cūqꝫ illa ingrederetur limē domus puer mortuꝰ
eſt ⁊ ſepelierunt eum. Et planxit eum omnis iſrael iuxta ſer-
[?]quō re- monem dn̄i quem locutꝰ eſt in manu ſerui ſui abie prophe-
gnauerit ⁊ q̄ te. Reliqua aūt verborū hieroboā quomodo † pugnaue-
o pugna rit ⁊ quomodo regnauerit: ecce ſcripta ſunt in libro verbo-
F rum dierū regū iſrael. Dies aūt quibus regnauit hierobo-
am viginti duo anni ſunt. Et dormiuit hieroboam cū patri-
[?]ra.21.c. bus ſuis. regnauitqꝫ nadab filius eius pro eo. Porro robo-
am filius ſalomonis regnauit in iuda. Quadraginta ⁊ vniꝰ
anni erat roboā cum regnare cepiſſet: ⁊ decē ⁊ ſeptem ānis
regnauit in hieruſalē ciuitate quā elegit dn̄s vt poneret no-
men ſuū ibi ex oībus tribubus iſrael. Nomē aūt matris eiꝰ
naama amanites. Et fecit iudas malum corā dn̄o: ⁊ irri-
tauerunt eum ſuper oībus que fecerāt patres eorū in pecca-
tis ſuis que peccauerunt. Edificauerūt enī ⁊ ipſi ſibi aras: ⁊
[?]o rege ſe ſtatuas ⁊ lucos ſup oēm collē excelſum: ⁊ ſubter oēm arbo-
[?] eius ep- rē frondoſam. Sed ⁊ effeminati fuerunt in terra: feceruntqꝫ
[?]tu armo- omnes abominationes gentiū quas attriuit dn̄s an̄ faciē
[?]ide ioſ.li. filiorū iſrael. In quinto aūt anno regni roboam aſcēdit Se-
B ſac rex egypti in hieruſalē et tulit theſauros domus dn̄i ⁊
theſauros regios ⁊ vniuerſa diripuit. Scuta quoqꝫ aurea
que fecerat ſalomon pro quibus fecit rex roboā ſcuta erea
⁊ tradidit ea in manu ducum ſcutariorum et eorū qui excu-
babant ante oſtium domus regis. Cūqꝫ ingrederetur rex
in domū dn̄i portabāt ea qui precundi habebāt officium: ⁊
poſtea reportabant ad armamentarium ſcutariorum. Reli-
qua aūt ſermonum roboā ⁊ oīa que fecit ecce ſcripta ſunt
in libro ſermonum dierum regum iuda. Fuitqꝫ bellū inter
roboā ⁊ hieroboam cunctis diebus. Dormiuitqꝫ roboam
cum patribus ſuis et ſepultus eſt cū eis in ciuitate dauid.
Nomen autem matris eius naama amanites. Et regnauit
abia filius eius pro eo.

Ca. Sum. De abia qui fecit malum: de pugna cū hiero-
boā ꝙ dauid fecit rectū excepto ſermōe vrie ethei: de aſa q̄
regnauit poſt abiam qui fecit rectum: de prelio inter aſa et
baaſa regem iſrael: de adiutorio benadab regi aſa: de mor-
te aſa: ⁊ de dolore pedum eius: de ioſaphat qui ſucceſſit ei:
de nadab rege filio hieroboā occiſo: de baaſa qui regnauit
poſt eum qui percuſſit omnem domum hieroboam.

Capitulum. XV.

IGitur in octauodecimo anno regni hiero-
boam filij nabath regnauit abia ſuper iu-
dam tribus annis regnauit in hieruſalē.
A Nomen matris eius maacha filia abeſſalō
2. Para. 13. a ambulauitqꝫ in oībus peccatis patris ſui
que fecerat ante eum nec erat cor eius per-
De h° bello fectum cum dn̄o deo ſuo ſicut cor dauid patris eius. Sed
[?]er abiā: h[?] propter dauid dedit ei dn̄s deus ſuus lucernam in hieruſa-
[?]biam vrō la- lem vt ſuſcitaret filiū eius poſt eum ⁊ ſtaret in hieruſalem eo
[?]s per ioſep. ꝙ feciſſet dauid rectum in oculis dn̄i: ⁊ nō declinaſſet ab oī-
[?] anti. ca. 6. bus que preceperat ei cūctis diebꝰ vite ſue: excepto ſermone
vrie ethei. Attn̄ bellū fuit īter † Abiā ⁊ hieroboā oī tpe vite

eius. Reliq̄ aūt ſmonū abie ⁊ oīa q̄ fecit: nōne hec ſcripta B
ſunt in libro verborū dierū regum iuda? Fuitqꝫ prelium in- 1. para li. 14. a.
ter abiam et inter hieroboā. Et dormiuit abia cū patribus
ſuis ⁊ ſepelierunt eū in ciuitate dauid. regnauitqꝫ aſa filius
eiꝰ pro eo. In anno ergo viceſſimo hieroboā regis iſrael re-
gnauit aſa rex iuda ⁊ quadraginta ⁊ vno anno regnauit in
hieruſalē. Nomē matris eius maacha filia abeſſalon. Et fe-
cit aſa rectū an̄ cōſpectū dn̄i: ſicut dauid pater eiꝰ. Et abſtu-
lit effeminatos de terra: purgauitqꝫ vniuerſas ſordes ydo-
lorū que fecerant prēs eius. Inſup ⁊ maachā matrem ſuā
amouit ne eſſet princeps in ſacris priapi ⁊ in luco eius quē
cōſecrauerat. Subuertitqꝫ ſpecū eius ⁊ cōfregit ſimulachrū
turpiſſimū ⁊ cōbuſſit in torrentē cedron. Excelſa aūt nō ab- C
ſtulit. Verūtn̄ cor aſa pfectum erat cū dn̄o deo ſuo cunctis De iſto rege
diebus ſuis. intulit ea q̄ ſacrificauerat pater ſuus: ⁊ voue- aſa vide Ioſe.
rat in domū dn̄i argētū ⁊ aurū ⁊ vaſa. Bellū aūt erat inter li. 8. c. 8.
aſa et baaſa regē iſrael cūctis diebꝰ eorū. Aſcenditqꝫ Baa-
ſa rex iſrael in iudā ⁊ edificauit rama vt non poſſet quiſpiā
egredi vel igredi de parte aſa regis iude. Tollēs itaqꝫ Aſa
omne argentum ⁊ aurū qd̄ remanſerat in theſauris domus D
dn̄i: ⁊ in theſauris domus regie: dedit illud in manus ſuorū aſa + tabrem-
ſuorū: ⁊ miſit ad benadab filiū † tabremon filij ezion regem mon.
ſyrie: q̄ habitabat in damaſco dicēs. Fedus eſt inter me et Ioſe. li. 8. c. 8.
te ⁊ inter patrē meū et patrē tuū: idō miſi tibi munera argen-
tū ⁊ aurū: ⁊ peto vt venias ⁊ irritū facias fedus qd̄ habes
cū baaſa rege iſrael ⁊ recedat a me. Acqueſcēs benadab regi
aſa miſit pricipes exercitus ſui in ciuitates iſrael: ⁊ pcuſſe-
rūt ahiō ⁊ dan ⁊ abel domū maacha ⁊ vniuerſam cēnereth
omnem ſcꝫ terrā neptalim. Quod cū audiſſet baaſa inter-
miſit edificare rama ⁊ reuerſus eſt in therſa. Rex autē aſa
nuncium miſit in omnē iudā dicēs. Nemo ſit excuſatus. E
Et tulerūt lapides de rama ⁊ ligna eius q̄bus edificaue-
rat baaſa ⁊ extruxit de eis rex aſa: gabaa beniamin ⁊ maſ-
pha. Reliqua aūt oīm ſermonū aſa et vniuerſe fortitudines
eius: et cuncta q̄ fecit ⁊ ciuitates quas extruxit: nonne hec 2. Para.
ſcripta ſunt in libro verborū dierum regū iuda? Verūtn̄ in
tpe ſenectutis ſue doluit pedes: ⁊ dormiuit cū patribꝰ ſuis:
et ſepultus eſt cū eis in ciuitate dauid patris ſui. Regnauit- F
qꝫ Ioſaphat filius eius pro eo. Nadab vero filius hierobo-
am regnauit ſup iſrael anno ſecūdo aſa regis iuda. Regna-
uitqꝫ ſup iſrael duobus annis. Et fecit qd̄ malū eſt in cōſpe-
ctu dn̄i: ⁊ ambulauit in vijs patris ſui ⁊ in peccatis eius: q̄-
bus peccare fecit iſrael. Inſidiatꝰ ē autē ei baaſa filius ahie
de domo iſachar: ⁊ percuſſit eum in gebethon que eſt vrbs
philiſtinorū. Siquidem nadab ⁊ oīs iſrael obſidebāt gebe-
thon. Interfecit ergo illū baaſa in anno tertio aſa regis Capus ciui-
iuda: ⁊ regnauit pro eo. Cumqꝫ regnaſſet: percuſſit oēm do- tas a rege cō-
mū hieroboā. Non dimiſit † nec vnam quidem animā de ſe- ditur.
mine eius donec deleret eum iuxta verbū dn̄i qd̄ locutꝰ fue- Aſ + ne.
rat in manu ſerui ſui ahie ſylonitis propter peccata hiero- G
boam que peccauerat ⁊ quibus peccare fecerat iſrael: ⁊ p-
pter delictum quo irritauerat dn̄m deū iſrael. Reliqua au-
tem ſermonum nadab ⁊ omnia que operatus eſt: nonne hec
ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum iſrael? Fuitqꝫ Supra eodem
bellum inter aſa ⁊ baaſa regē iſrael cunctis diebus eorum
Anno tertio aſa regis iuda regnauit baaſa filius Ahie ſu-
per omnem iſrael in therſa viginti quatuor annis. Et fecit
malum coram dn̄o: ambulauitqꝫ in † vijs hieroboā ⁊ in pec- Aſ + via.
catis quibus peccare fecit iſrael.

Capit. Summarium. De iehu propheta miſſo ad baaſa. egeſilaus rex
De morte baaſa: ⁊ ꝙ baaſa interfecit iehu cui ſucceſſit hela lacedemonio-
filius eius quem occidit zambri: ⁊ regnauit pro eo qui poſt rū vir optimꝰ
ea ſemetipſum ſuccēdit cum obſideret eum amri quem ele- claret
gerat iſrael media pars ppl'i ſequebatur thebem: preualuit
tamen populus qui erat cū amri de regno achab filio tiius

A de reedificatione hiericho ab ahiel: Capi.XVI.
Factus eſt autē ſermo dñi ad iehu filiū Anani:
contra baaſa dicēs. Pro eo ꝙ exaltaui te de
puluere ⁊ poſui te ducē ſuper populum meū
iſrael tu aūt ambulaſti in via hieroboā: ⁊ pec-
care feciſti pplm meū iſrael: vt me irritares in
Supra .14.c. ⁊ infra.21.f. peccatis eoꝝ: ecce ego demetam poſteriora baaſa ⁊ poſteriora
domꝰ eius: ⁊ faciam domū tuā ſicut domum hieroboā filij
B nabath. Qui mortuus fuerit de baaſa in ciuitate comedēt
eum canes ⁊ q̄ mortuus fuerit ex eo in regiōe comedēt eū
volucres celi. Reliqua autem ſermonū baaſa ⁊ queciīq; fe-
cit ⁊ prelia eiꝰ nōne hec ſcripta ſunt in libro verborū dierū
regum iſrael? Dormiuit ergo baaſa cū prībꝰ ſuis: ſepultuſq;
eſt intherſa: ⁊ regnauit hela filius eiꝰ ꝓ eo. Cū aūt in ma
nu iehu filij anani prophete verbū dñi factū eſſet cōtra baa
ſa ⁊ cōtra domū eius: ⁊ contra omne malū qḋ fecerat corā
dño ad irritandū eū in opibus manuū ſuarū vt fieret ſicut
domꝰ hieroboā ob hāc cām occidit eū hoc eſt iehu filiū ana
ni ꝓphetā. Anno viceſimo ſexto aſa regis iuda regnauit he
la filius baaſa ſup iſrael intherſa duobꝰ annis. Et rebella-
uit cōtra eū ſeruus ſuꝰ zābri dux medie partis eqtū. Erat
aūt hela in therſa bibēs ⁊ temulētus in domo arſa prefecti
therſa. Irruens ergo zambri ꝑcuſſit ⁊ occidit eum anno vi
als + non reliquit ei 4.regum.9.g. ceſimoſeptio aſa regis iuda: ⁊ regnauit ꝓ eo. Cūq; regnaſ-
ſet ⁊ ſediſſet ſup ſolium eiꝰ: ꝑcuſſit oēm domū baaſa: ⁊ † non
dereliquit ex ea mingentē ad parietē ⁊ ꝓpinquos ⁊ ami-
cos eiꝰ. Deleuitq; zambri oēm domū baaſa iuxta verbum
D dñi qḋ locutus fuerat ad baaſa in manu iehu prophete ꝓ-
pter vniuerſa pctā baaſa ⁊ pctā hela filij eiꝰ q̄ peccauerūt
⁊ peccare fecerunt iſrael prouocantes dñm deū iſrael in va
nitatibus ſuis. Reliqua autem ſermonum hela ⁊ oīa q̄ fecit
De hoc zābri ſcribit ioſe. libro.8.ca.8. nonne hec ſcripta ſunt in libro verborum dierū regū iſrael?
Anno viceſimoſeptio aſa regis iuda regnauit zābri ſeptem
diebꝰ in therſa. Porro exercitus obſidebat gebbethō vr-
bē philiſtinoꝝ. Cūq; audiſſet rebellaſſe zambri et occidiſſe
regē fecit ſibi regē oīs iſrael amri q̄ erat princeps militie ſu
ꝑ iſrael ī die illa ī caſtris. Aſcendit ergo amri ⁊ oīs iſrael eū
als + fecit domum regiam. eo de gebbethō ⁊ obſidebāt therſa. Uidēs autē zambri ꝙ
expugnāda eſſet ciuitas ingreſſus eſt palatiū ⁊ ſuccendit †
ſe cum domo regia ⁊ mortuus eſt in peccatis ſuis: que pec-
E cauerat faciens malū corā dño: ⁊ ambulās in via hieroboā
⁊ in peccato eius quo fecit peccare iſrael. Reliqua aūt ſer-
Ioſe. li.8.c.9. monū zambri ⁊ inſidiarū eiꝰ ⁊ tyrānidis: nonne hec ſcripta
de iſta diuiſio ſunt in libro verborū dierū regū iſrael? Tūc diuiſus ē ppl's
ne ppli ſcribit iſrael in duas partes. Media pars populi ſequebat † the
als + thebni bni filium gineth vt conſtitueret eum regem ⁊ media pars
filium gineth amri. Preualuit autem populus qui erat cum amri popu-
lo q̄ ſequebatur thebni filiū gineth: mortuuſq; eſt thebni ⁊
regnauit amri. Anno triceſimoprimo aſa regis iuda regna
als + ſomaro. uit amri ſup iſrael duodecim annis. In therſa regnauit ſex
ſm Ioſephuz annis. Emitq; montem ſamarie a † ſomer duobus talētis
als + ſamarie argenti. Et edificauit eū. Et vocauit nomen ciuitatis quā
F extruxerat nomine ſomer domini montis † ſamarie. Fecit
autem amri malum in conſpectu dñi ⁊ operatus eſt neqter
ſuper omnes qui fuerunt ante eum. Ambulauitq; in oī via
hieroboā filij nabath ⁊ in peccatis eius quibus peccare fe
cerat iſrael vt irritaret dñm deum iſrael in vanitatibꝰ ſuis.
Reliqua autem ſermonum amri ⁊ prelia eius q̄ geſſit: non
ne hec ſcripta ſunt in libro verborum dierum regū Iſrael?
Dormiuitq; amri cum patribus ſuis ⁊ ſepultus eſt in ſama
ria: regnauitq; achab filius eius ꝓ eo. Achab vero filius
amri regnauit ſuper iſrael anno triceſimo octauo aſa regis
De regno iuda. Et regnauit achab filius amri ſuper iſrael in ſamaria
achab vide ioſe. viginti ⁊ duobus annis. Et fecit achab filius amri malum
lib.8.c.12. in conſpectu dñi ſuper omnes qui fuerunt ante eum. Nec
G ſufficit ei vt ambularet in peccatis hieroboam filij nabab:

inſuper duxit vxorem iezabel filiam † methbaal regis ſydo-
niorum. Et abijt ⁊ ſeruiuit baal: ⁊ adorauit eū ⁊ poſuit arā als + et
baal in templo baal quod edificauerat in ſamaria ⁊ planta- baal.
uit lucum. Et addidit achab in opere ſuo irritans dñm de 4.reg
um iſrael ſuper omnes reges iſrael qui fuerunt ante eum.
In diebus eius edificauit ahiel de bethel hierico. In a-
biram primitiuo ſuo fundauit eam ⁊ in ſegub nouiſſimo ſuo
poſuit portas eius iuxta verbum dñi quod locutus fuerat
in manu Ioſue filij nun.

Capi.Sū. Uenit helias ad achab: claudit celū ne pluat
paſcit̄ a coruis: ⁊ poſtea a muliere ſareptana ſuſcipit̄ ⁊ fari-
na de hydria ⁊ lechitus olei non deficit: etiam eius filiū ſu-
ſcitat helias. Cap.XVII.

Et dixit helias theſbites de habitatoribus A
galaad ad achab. Uiuit dñs deus iſrael i Infra.c
cuius cōſpectu ſto: ſi erit annis his ros ⁊ 4.Reg.
pluuia niſi iuxta oris mei verba. Et factū De his
eſt verbū dñi ad eū dicens. Recede hinc dicunt
⁊ vade cōtra orientem ⁊ abſcondere in tor ioſe.lib.8
rente carith: qui eſt contra iordanem: ⁊ ibi de torrente bi- Iacobi
bes. Coruiſq; precepi vt paſcāt te ibi. Abijt ergo ⁊ fecit iu Di.4.c
xta verbum dñi. Cūq; abijſſet ſedit in torrente carith: q̄ eſt ne.23.q.4
contra iordanem. Corui quoq; deferebant ei panem ⁊ car- obijcitur.
nes mane: ſimiliter panē ⁊ carnes veſperi ⁊ bibebat de tor 7.q.1.ca.
rente. Poſt dies autem aliquantos ſiccatus eſt torrens. taris.
Non eñi pluerat ſup terram. Factus eſt ergo ſermo dñi ad B
eum dicens. Surge ⁊ vade in † sareptam ſidoniorum ⁊ ma- De ſare
nebis ibi. Precepi eñi ibi mulieri vidue vt paſcat te. Sur- chriſtus
rexit ⁊ abijt in † ſareptam ſidoniorum. Cūq; veniſſet ad Luce.4.
portam ciuitatis apparuit ei mulier vidua colligens ligna. als + ſa
Et vocauit eam. Dixitq; ei. Da mihi paululum aq̄ in vaſe Iudeorum
vt bibam. Cūq; illa pergeret vt afferret: clamauit poſt ter
gum eius dicens. Affer michi obſecro ⁊ buccellam panis in Eccle.48.
manu tua. Que reſpondit. Uiuit dñs deus tuus. quia non
habeo panem niſi q̄tum pugillꝰ capere poteſt farine in hy C
dria ⁊ paululum olei in lechito. En colligo duo ligna vt in-
grediar et faciam illud mihi et filio meo: vt comedamus et
moriamur. Ad quam helias ait. Noli timere: ſed vade ⁊ fac
ſicut dixiſti. Ueruntamen mihi primum fac de ipſa farinula
ſubcinericium panem paruulum: ⁊ affer ad me. tibi autem
⁊ filio tuo facies poſtea. Hec autē dicit dñs deꝰ iſrael. Hy
dria farine non deficiet nec lechitus olei minuetur: vſq; in
diem in qua dominus daturus eſt pluuiam ſuper faciē ter
re. Que abijt ⁊ fecit iuxta verbum helie. Et comedit ipſe et
illa ⁊ domus eius. Et ex illa die hydria farine non defecit
et lechitus olei non eſt imminutꝰ iuxta verbum Domini
quod locutus fuerat in manu helie. Factum eſt autē poſt D
verba hec egrotauit filius mulieris matriſfamilias: ⁊ erat
languor fortiſſimus ita vt non remaneret in eo halitus. Di
xit ergo ad Heliam. Quid mihi et tibi vir dei: ingreſſus
es ad me vt rememorentur iniquitates mee: et interfice-
res filium meum? Et ait ad eam Helias. Da mihi filium
tuum. Tulitq; eum de ſinu eius: et portauit in cenaculum
vbi ipſe manebat: et poſuit ſuper lectulum ſuum et clama-
uit ad dominum ⁊ dixit. Domine deus meus: etiam ne vi-
duam: apud quam ego vtcunq; ſuſtentor afflixiſti vt inter-
ficeres filium eius. Et expandit ſe atq; menſus eſt ſup pue 4.regū.4.f.
rum tribus vicibus. Et clamauit ad dominum et ait. Do- actu.20.c.
mine deus meus reuertatur obſecro anima pueri huius in
viſcera eius. Et exaudiuit dominus vocem Helie: et reuer
ſa eſt anima pueri intra eū et reuixit. Tulitq; Helias pue
rum et depoſuit eum de cenaculo in inferiorem domum: et
tradidit matri ſue. Et ait illi. En viuit filius tuus? Dixitq;
mulier ad heliam. Nunc in iſto cognoui: quoniā vir dei es
tu. Et verbum domini in ore tuo verum eſt.

Ca.Sū.

¶Ca. Sum. Venit helias ad achab vt daret ei pluuia: de abdia q̃ cẽtũ prophetas dñi abſcõdit ⁊ pauit: de oſtẽſione helie ad achab: de interfectione ſacerdotum baal ab helia poſt conſummationem holocauſti ⁊ igne miſſo de celo. de pluuia data. Cap. XVIII.

blo q̃ hic ...ntur vide. ph. libr. 7. c. decimo.

A Poſt dies multos factũ eſt verbũ dñi ad heliã in anno tertio dicẽs. Vade ⁊ oſtẽde te achab vt dez pluuiã ſup faciẽ terre. Iuit ergo helias vt oſtẽderet ſe achab. Erat aũt fames vehemẽs in ſamaria. Vocauitq̃ achab abdiã diſpenſatorẽ domus ſue. Abdias aũt timebat dñm deũ valde. Naz cũ interficeret ieza bel ꝓphetas dñi: tulit ille centum ꝓphetas ⁊ abſcõdit eos quinquagenos ⁊ quinquagenos i ſpelũcis ⁊ pauit eos pa ne ⁊ aqua. Dixit ergo achab ad abdiã. Vade i terrã ad vniuerſos fontes aquarũ: ⁊ in cũctas valles ſi forte poſſimus inuenire herbã ⁊ ſaluare equos ⁊ mulos: ⁊ nõ penit⁹ iumẽta itereãt. Diuiſeruntq̃ ſibi regiões vt circuirẽt eas. Achab ibat p viã vnã: ⁊ abdias p viã alterã ſeorſum. Cũq̃ eſſet abdias in via helias occurrit ei. Qui cũ cognouiſſet euz: cecidit ſup faciẽ ſuã ⁊ ait. Num tu es dñe mi helias? Cui ille

B ...4 ſupeſt ⁊ rñdit. Ego. ⁊ dixit. Vade † ⁊ dic dño tuo. Adeſt helias. Et ille. Quid peccaui inquit qm̃ trades me ſeruũ tuũ in manu achab vt interficiat me? Viuit dñs deus tu⁹: quia non eſt gens aut regnum in quo nõ miſerit dñs meus te requirẽs. Et reſpõdẽtibus cunctis: non eſt hic: adiurauit regna ſingula ⁊ gẽtes eo q minime reperiret. Et nũc tu dicis mihi vade ⁊ dic dño tuo adeſt helias. Cũq̃ receſſero a te ſpũs dñi aſportabit te in locũ quẽ ego ignoro: ⁊ ingreſſus nunciabo achab ⁊ nõ inueniẽs te interficiet me. Seruus autem tu⁹

C timet dñm ab infantia ſua. Nunqd indicatum eſt tibi dño meo qd fecerim: cum interficeret iezabel prophetas dñi q abſcõderiz de ꝓphetis dñi cẽtũ viros q̃nq̃genos ⁊ q̃nquagenos i ſpelũcis ⁊ paueriz eos pane ⁊ aq̃? Et nũc tu dicis

Supra. 17. c. 4. Regũ. 4. b. vade ⁊ dic dño tuo: adeſt helias vt interficiat me? Et dixit helias. Viuit dñs exercituũ ante cuius vultũ ſto: q2 hodie

7. §. fina. 23. q. 4. c. qui pec ... apparebo ei. Abijt ergo abdias in occurſum achab ⁊ indicauit ei. Venitq̃ achab in occurſum helie. Et cum vidiſſet eum ait. Tu es ille qui cõturbas iſrael? Et ille ait. Nõ ego turbaui iſrael: ſed tu ⁊ domus patris tui qui dereliq̃ſtis mãdata dñi: ⁊ ſecuti eſtis baalim. Verũtñ nũc mitte ⁊ congrega ad me vniuerſuz iſrael in monte carmeli: ⁊ ꝓphetas

D baal quadringentos quinquaginta: prophetaſq̃ lucorum

...4. §. finali. ...reg. c. ante ...ul. in gloſ. quadringentos qui comedunt de menſa iezabel. Miſit achab ad oẽs filios iſrael ⁊ cõgregauit ꝓphetas in monte carmeli. Accedens aũt helias ad oẽm ppl'm iſrael ait. Vſq̃ quo claudicatis in duas partes. Si dñs eſt de⁹ ſequimini eum. Si aũt baal ſequimini illum. Et nõ reſpondit ei ppl's verbum. Et ait rurſus helias ad populum. Ego remanſi ꝓpheta dñi ſolus: ꝓphete aũt baal quadringenti ⁊ q̃nquaginta: ꝓpheteq̃ lucorum quadringenti viri ſunt. Dent nobis duo boues ⁊ illi eligãt ſibi bouem vnum ⁊ in fruſta cedentes ponãt ſuper ligna. ignem autem non ſupponãt. Et ego faciã bouẽ alterum ⁊ imponã ſuper ligna: ignem autẽ non ſupponã. Inuocate noĩa deorum veſtrorum et ego in-

uocabo nomen † dei mei: ⁊ deus qui exaudierit per ignem als † domini

ipſe ſit de⁹. Reſpõdens omnis populus ait. Optima pro 1. Reg n3. 9. b

poſitio quã locutus eſt helias. Dixit ergo helias ꝓphetis baal. Eligite vobis bouem vnum ⁊ facite p̃mi q2 vos plu Supra. 1. f.

res eſtis. ⁊ inuocate noĩa deoꝝ veſtroꝝ: ignẽq̃ ſupponatis.

Qui cũ tuliſſent bouem quem dederat eis: fecerũt ⁊ inuo- E

cabãt nomẽ baal de mane vſq̃ ad meridiem dicẽtes. Baal exaudi nos. Et non erat vox: nec qui reſpõderet. Traſiliebantq̃ altare quod fecerãt. Cũq̃ eſſet iã meridies: illudebat illis helias dicẽs. Clamate voce maiore. Deus eñ veſter eſt ⁊ forſitan loquitur: aut in diuerſorio eſt: aut i itinere aut certe dormit vt excitetur. Clamabãt ergo voce magna ⁊ incidebãt ſe iuxta ritum ſuum cultris ⁊ lanceolis: donec pfunderẽtur ſanguine. Poſtq̃ autem trãſijt meridies et illis ꝓphetãtibus venerat tempus quo ſacrificium offerri ſolet: nec audiebat vox: nec aliquis reſpondebat: nec attẽdebat orãtes. Dixit helias omni populo. Venite ad me. Et accedente ad ſe populo curauit altare dñi quod deſtructũ

fuerat: ⁊ tulit duodecz lapides iuxta numerum tribuuz fi- F

liorum iacob ad quem factus eſt ſermo dñi dicens. Iſrael erit nomen tuum. ⁊ edificauit de lapidibus altare in nomine dñi. Fecitq̃ aqueductum q̃ſi per duas aratiũculas in circuitum altaris: ⁊ compoſuit ligna diuiſitq̃ per membra bouẽ: ⁊ poſuit ſuper ligna ⁊ ait. Implete quatuor hydrias aqua: ⁊ fundite ſuper holocauſtum ⁊ ſuper ligna. Rurſum q dixit. Etiã ſcdo hoc facite. Qui cũ feciſſent ſcdo ait. Etiã tertio idipſuz facite. Feceruntq̃ ⁊ tertio: ⁊ currebãt aque circa altare ⁊ foſſa aqueductus repleta eſt. Cũq̃ iam tempus eſſet vt offerretur holocauſtuz: accedens helias propheta ait. Domine deus abraaz ⁊ iſaac ⁊ iſrael: oſtende hodie q2 tu es deus iſrael: ⁊ ego ſeruus tuus: ⁊ iuxta preceptum tuũ feci omnia verba hec. Exaudi me domine exaudi me: vt diſcat populus iſte: quia tu es dominus deus et tu conuerti- 1. q. 1. c. cũ ſcriptura. in glo.

ſti corda eoruz iterum. Cecidit autem ignis domini ⁊ vora-

uit holocauſtuz ⁊ ligna ⁊ lapides: puluerem quoq̃ ⁊ aquã G

que erat in aqueductu lambens. Quod cuz vidiſſet omnis 32. q. 4. c. nimirũ. ⁊. q. 5. c. cos

populus cecidit in faciem ſuã: ⁊ ait. Dominus ipſe eſt de⁹. 22. q. 4. c. qui

Dixitq̃ helias ad eos. Apprehẽdite prophetas baal. ⁊ ne peccat. §. ſed

vnus quidem effugiat ex eis. Quos cum apprehendiſſent obijcitur. ⁊. c.

duxit eos helias ad torrentem cyſon. Et interfecit eos ibi. ea. vindicta.

Et ait helias ad achab. Aſcende comede ⁊ bibe: quia ſon⁹ Supra. 17. a.

multe pluuie eſt. Aſcendit achab vt comederet ⁊ biberet. Iaco. 5. d.

Helias autem aſcendit in verticem carmeli ⁊ pronus i terram poſuit faciem ſuam inter genua ſua: ⁊ dixit ad pueruz ſuum. Aſcende ⁊ proſpice contra mare. Qui cum aſcendiſſet ⁊ contemplatus eſſet ait. Non eſt quicq̃. Et rurſum ait illi. Reuertere ſeptem vicibus. In ſeptima autem vice ecce nubecula parua quaſi veſtigium hominis aſcẽdebat de mari. Qui ait. Aſcende ⁊ dic achab. Iunge currum tuuz: ⁊ deſcende ne occupet te pluuia. Cũq̃ ſe verterent huc atq̃ illuc ecce celi contenebrati ſunt ⁊ nubes ⁊ ventus: ⁊ facta eſt pluuia grandis. Aſcendens itaq̃ achab abijt in iezrael: et manus domini facta eſt ſuper heliam: accinctiſq̃ lũbis currebat ante Achab donec veniret in iezrael.

¶Cap. Sũma. Fugit helias iezabel: dormit ſub vmbra iuniperi mane in ſpelunca: petit anime ſue mortem: videt dominũ: mittitur vngere azahel regem ſuper ſyriam ⁊ iehu ſuper iſrael et heliſeum in prophetam pro ſe: heliſeus ſequitur ⁊ ſibi miniſtrat. Cap. XIX.

A
Joſe.li.8.c.
10.col.penul.
4.Regū.4.8.
7.q.1.c.ſcelſcaris.
Joſue.4.a.

Nunciauit autē achab iezabel oīa q̄ fecerat helias ⁊ quomodo occidiſſet vniuerſos ꝓphetas baal gladio. Miſitq̄ iezabel nunciū ad heliā dicēs. Hec mihi faciāt dij ⁊ hec addāt: niſi hac hora cras poſuero aiaʒ tuā ſicut aiaʒ vnius ex illis. Timuit ergo helias: ⁊ ſurgēs abijt quocūq̄ eū ferebat volūtas. Venitq̄ i berſabee iuda: ⁊ dimiſit ibi puerū ſuū ⁊ ꝑrexit i deſertū viā vni⁹ diei. Cūq̄ veniſſet ⁊ ſederet ſubter vnā iuniperū petiuit aie ſue vt moreret̄ ⁊ ait. Sufficit mihi dn̄e: tolle aiaʒ meam. Neq̄ eñ melior ſum q̄ patres mei. Proiecitq̄ ſe: ⁊ obdormiuit in vmbra iuniperi. Et ecce āgelus dn̄i tetigit eū: ⁊ dixit illi. Surge ⁊ comede. Reſpexit: ⁊ ecce ad caput ſuū ſubcinericius panis ⁊ vas aque. Comedit ergo ⁊ bibit et rurſum obdormiuit. Reuerſuſq̄ eſt angelus dn̄i ſcd̄o ⁊ tetigit eum: dixitq̄ illi. Surge comede. Grādis eñ tibi reſtat

B

via. Qui cū ſurrexiſſet: comedit ⁊ bibit: ⁊ ambulauit in fortitudine cibi illi⁹ quadraginta dieb⁹ ⁊ quadraginta noctibus vſq̄ ad monteʒ dei † oreb. Cūq̄ veniſſet illuc: māſit in ſpelūca. Et ecce ſermo dn̄i ad eū: dixitq̄ illi. Quid hic agis helia? At ille reſpōdit. Zelo zelat⁹ ſum ꝓ dn̄o deo exercituum: q̄ dereliquerūt pactū dn̄i filij iſrael. Altaria tua deſtruxerūt ⁊ ꝓphetas tuos occiderūt gladio: ⁊ derelict⁹ ſum ego ſolus: ⁊ querūt aiaʒ meā vt auferāt eā. Et ait ei. Egredere ⁊ ſta in mōte corā dn̄o. Et ecce dn̄s trāſit ⁊ ſp̄us grandis ⁊ fortis ſubuertēs montes ⁊ cōterēs petras ante dn̄ʒ. Non in ſpiritu dn̄s. Et poſt ſp̄m cōmotio. Nō in cōmotione dn̄s. Et poſt cōmotionē ignis. Nō in igne dn̄s. Et poſt ignem ſibilus aure tenuis. Qd̄ cū audiſſet helias operuit vultum ſuū pallio: ⁊ egreſſus ſtetit in oſtio ſpelunce: ⁊ ecce vox ad eū dicēs. Quid hic agis helia? Et ille rn̄dit: zelo zelatus ſum ꝓ dn̄o deo exercituum: q̄ dereliquerūt pactum tuū filij iſrl̄. Altaria tua deſtruxerūt ⁊ prophetas tuos occiderunt gladio: ⁊ derelictus ſum ego ſolus. ⁊ querūt animā meā vt auferāt eā. Et ait dn̄s ad eum. Vade ⁊ reuertere in viam tuā per deſertū in damaſcum. Cumq̄ perueneris illuc vnges azahel regē ſuper ſyriā: ⁊ iehu filium namſi vnges regem ſup iſrael. Heliſeū aūt filiū ſaphat qui eſt de abel meula vnges ꝓphetaʒ pro te. Et erit quicūq̄ fugerit gladium aſahel occidet eum iehu: ⁊ quicūq̄ fugerit gladium iehu interficiet eum heliſeus. Et derelinquā mihi in iſrael ſeptem

Ala.4. ſyna. vbi moyſes legem a deo accepit ſm̄ ioſe. vbi ſupra.

C

Supra eodē.

Eccleſi. 48.b.

De.ſac.vnc.c. vncto.

D

Roma.11.a.

milia virorū quoꝝ genua nō ſunt incuruata ante baal ⁊ omne os qd̄ nō adorauerit euʒ oſculās manum. Profectus ergo inde helias reperit heliſeū filiuʒ ſaphaat arantē in duodecim iugis boum: ⁊ ipſe in duodecim iugis boum arātib⁹ vnus erat. Cūq̄ veniſſet helias ad eū miſit palliū ſuū ſup illum. Qui ſtatim relictis bobus cucurrit poſt heliā ⁊ ait. Oſculer oro te patrē meū ⁊ matrē meā: ⁊ ſic ſequar te. Dixitq̄ ei. Vade ⁊ reuertere. Qd̄ eñ meū erat feci tibi. Reuerſus aūt ab eo tulit par boum ⁊ mactauit illud: ⁊ in aratro boum coxit carnes ⁊ dedit populo ⁊ comederunt. Conſurgenſq̄ abijt ⁊ ſecutus eſt heliā: ⁊ miniſtrabat ei.

86.di.c.nō ſatis.b.item domus.

Cap. XX. de prima obſidiōe ſamarie ⁊ fuga benadab regis ſyrie per pueros principum ꝓuinciarum: de pugna ſecunda cum ſyris ⁊ eoꝝ interfectione ⁊ benadab tentus ⁊ dimiſſus eſt: de propheta qui dixit alteri percute me qui ꝓphetauit ad achab: cuſtodi virum iſtum. Cap. XX.

A
Ala.4.et.
Vide. ioſe. de his q̄ hic dicuntur.lib.8.c.11.
1.colum.

Porro benadab rex ſyrie cōgregauit oēm exercitū ſuū: ⁊ trigīta † duos reges ſecū: ⁊ equos ⁊ currus: ⁊ aſcēdēs pugnauit cōtra ſamariā ⁊ obſedit eā. Mittēſq̄ nūcios ad achab regē iſrael i ciuitatē ait. Hec dicit benadab. Argētū tuū ⁊ aurū tuū meuʒ eſt: vxores tue ⁊ filij tui optimi mei ſunt. Reſpōditq̄ rex iſrael. Iuxta verbuʒ tuū dn̄e mi rex tuus ſuʒ ego ⁊ oīa mea. Reuertenſq̄ nūcij dixerūt. Hec dicit benadab qui miſit nos ad te. Argētum tuum et aurum tuū et vxores tuas et filios tuos dabis mihi. Cras igitur hac eadem hora mittā ſeruos meos ad te et ſcrutabūtur domū tuā et domū ſeruorum tuorum: et omne quod eis placuerit ponent in manibus ſuis ⁊ auferent. Vocauit autem rex iſrael omnes ſeniores terre: et ait. Animaduertite ⁊ videte qm̄ inſidiatur nobis. Miſit eñ ad me ꝓ vxoribus meis ⁊ filijs et pro argēto et auro et nō abnui. Dixerūtq̄ omnes maiores natu et vniuerſus populus ad eum. Non audias neq̄ acquieſcas illi. Reſpōdit itaq̄ nūcijs benadab. Dicite domino meo regi. Omnia ꝓpter que miſiſti ad me ſeruum tuū in initio faciā: hāc aūt rem facere non poſſum. Reuerſiq̄ nūcij retulerunt omnia ei. Qui remiſit et ait. Hec faciant mihi dij et hec addant ſi ſuffecerit puluis ſamarie pugillis omnis populi qui ſequitur me. Et reſpondens rex iſrael ait. Dicite ei. Ne glorietur accinctus eque vt diſcinctus. Factum eſt autem cuʒ audiſſet benadab verbum iſtud bibebat ipſe ⁊ reges in vmbraculis: ⁊ ait ſeruis ſuis. Circūdate ciuitatem. Et circūdederunt eā. Et ecce ꝓpheta vnus accedens ad achab regeʒ iſrael: ait ei. Hec dicit dn̄s. Certe vidiſti omnem multitudinem hāc nimiā. Ecce ego tradā eā in manum tuā hodie: vt ſcias quia ego ſum dominus. Et ait achab. Per quem? Dixitq̄ ei: Hec dicit dn̄s. Per pediſſequos principuʒ prouinciaruʒ. Et ait. Quis incipiet preliari? Et ille dixit. Tu. Recenſuit ergo pueros principum prouinciaruʒ ⁊ repperit numerum ducentorum triginta duorum. Et recēſuit poſt eos populuʒ omnes filios iſrael ſeptem milia: ⁊ egreſſi ſunt meridie. Benadab autem bibebat temulentus in vmbraculo ſuo: ⁊ reges trigintaduo cum eo qui ad auxilium eius venerant. Egreſſi ſunt autem pueri principum prouinciaruʒ in prima fronte. Miſit itaq̄ benadab: qui nūciauerūt ei dicētes. Viri egreſſi ſunt de ſamaria. Ad ille ait. Siue pro pace veniunt appiehendite eos viuos ſiue vt prelientur viuos eos capite. Egreſſi ſunt ergo pueri principum prouinciarū ac reliquus exercitus ſequebatur. Et percuſſit vnuſquiſq̄ virum qui contra ſe veniebant. Fugeruntq̄ ſyri et perſecutus eſt eos iſrael. Fugit quoq̄ benadab rex ſyrie in equo cum equitibus ſuis. Necnon egreſſus rex iſrael percuſſit equos et currus: ⁊ percuſſit ſyriam plaga magna nimis. Accedens autem propheta ad regem iſrael dixit ei. Vade ⁊ cōfortare: ⁊ ſcito ⁊ vide quid facias. Sequēti enim anno rex ſyrie aſcendet contra te. Serui vero regis ſyrie dixerunt ei. Dij montium ſunt dij eorum: ideo ſuperauerunt nos. Sed melius eſt vt pugnemus contra eos in campeſtribus: ⁊ obtinebimus eos. Tu ergo verbum hoc fac. Amoue reges ſingulos ab exercitu † tuo: ⁊ pone principes pro eis: ⁊ inſtaura numerum militum qui ceciderunt de tuis ⁊ equos ſecundum equos priſtinos: ⁊ currus ſecūdum currus quos ante habuiſti: et pugnabimus contra eos in campeſtribus: ⁊ videbis q̄ obtinebimus eos. Credidit conſilio eorum ⁊ fecit ita. Igitur poſtq̄ annus tranſierat recēſuit benadab ſyros: ⁊ aſcendit in aphec: vt pugnaret contra iſrael. Porro filij iſrael recenſiti ſunt: et acceptis cibarijs profecti ex aduerſo caſtrametati ſunt cōtra eos quaſi duo parui greges caprarum: ſyri autem repleuerunt terram. Et accedēs vn⁹ vir dei dixit ad regem iſrael. Hec dicit dominus. Quia dixerunt ſyri: deus montium eſt dominus: ⁊ non eſt deus vallium dabo omnem multitudineʒ hāc grādem in manu tua: ⁊ ſcietis quia ego ſum dominus. Dirigebāt itaq̄ ſeptē diebus ex aduerſo hi atq̄ illi acies: ſeptima autem die cōmiſſum eſt bellum. Percuſſeruntq̄ filij iſrael de ſyris cētuʒ milia peditum in die vna. Fugerūt † aūt ſyri qui remāſerūt in aphec in ciuitatē ⁊ cecidit mur⁹ ſup viginti ſeptē milia hoīʒ q̄ remāſerāt. Porro Benadab fugiēs ingreſſus eſt ciuitatem in cubiculuʒ qd̄ erat intra cubiculū. Dixerūtq̄ ei ſerui ſui. Ecce audiuim⁹ qd̄ reges dom⁹ Iſrael clementes ſint.

B

C

D

Infra eod. Ala.4.ſta.

E

Ala.4.

Ponamus

Ponamus itaq; ſaccos in lumbis noſtris ⁊ funiculos ĩ capitib⁹ noſtris: ⁊ egrediamur ad regem iſrl': forſitã ſaluabit aĩas nr̃as. Accinxerunt ſaccis lumbos ſuos ⁊ poſuerunt funiculos in capitib⁹ ſuis: veneruntq; ad regẽ iſrl' ⁊ dixerũt ei. Seruus tuu⁹ benadab dicit. Uiuat oro te anima mea. Et

F ille ait. Si adhuc viuit frater me⁹ eſt. Qđ acceperũt viri ꝓ hoie. ⁊ feſtinãtes rapuerũt ṽbum ex ore ei⁹ atq; dixerũt. Frater tu⁹ benadab viuit. ⁊ dixit eis. Ite ⁊ adducite eũ ad me. Egreſſus eſt ꝰ ad euz benadab: ⁊ leuauit eũ in currũ ſuuz. Qui dixit ei. Ciuitates q̃s tulit pater me⁹ a patre tuo reddã: ⁊ plateas fac tibi ĩ damaſco ſicut fecit pater me⁹ ĩ ſamaria: ⁊ ego federat⁹ recedã a te. Pepigit ꝰ fed⁹ ⁊ dimiſit eũ.

Hic vir erat micheas propheta ſm ioſe. Tũc vir q̃daz de filijs ꝓphetaꝝ dixit ad ſociũ ſuũ in ſmone dñi. Percute me. At ille noluit ꝑcutere. Cui ait. Q: noluiſti audire vocẽ dñi: ecce recedes a me ⁊ ꝑcutiet te leo. Cũq; paululũ receſſiſſet ab eo inuenit eũ leo atq; ꝑcuſſit. Sed ⁊ alterũ inueniẽs virũ dixit ad eũ. Percute me. Qui ꝑcuſſit

G eũ ⁊ vulnerauit. Abijt ꝰ ꝓpheta ⁊ occurrit regi ĩ via: ⁊ mutauit aſperſiõe pulueris os ⁊ oculos ſuos. Cũq; rex trãſiſſet: clamauit ad regẽ ⁊ ait. Seru⁹ tu⁹ egreſſus ẽ ad ꝓeliãduz cominus. Cũq; fugiſſet vir vn⁹ adduxit eũ q̃dã ad me ⁊ ait. Cuſtodi virũ iſtuz. Qui ſi lapſus fuerit erit aĩa tua pro aĩa ei⁹: aut talẽtũ argẽti appẽdes. Dũ aũt ego turbat⁹ huc illucq; me verterẽ ſubito nõ comparuit. Et ait rex iſrael ad eũ. Hoc eſt iudiciũ tuũ qđ ipſe decreuiſti. At ille ſtatĩ abſterſit puluerẽ de facie ſua ⁊ cognouit eũ rex iſrl' ꝙ eſſet de ꝓphetis. Qui ait ad eũ: H dicit dñs. Q: dimiſiſti virũ dignũ morte de manu tua erit aĩa tua pro aĩa eius: ⁊ ppl's tuus ꝓ populo eius. Reuerſus eſt igit' rex iſrael in domum ſuam

In ſamaria audire contemnens ⁊ furibundus venit in † ſamariam.

Cap. Sũ. De occiſione naboth pro vinea ſua: iezabel mittit vt occidat' naboth: lapidatur naboth: de helia qualiter increpauit achab. Ca. XXI.

A Poſt ṽba aũt hec pe illo vinea erat naboth Iezraelite q̃ erãt ĩ iezrael iuxta palatiũ achab regi ſamarie. Locut⁹ eſt ꝰ achab ad naboth dicẽs. Da mihi vineã tuã vt faciã mihi ortum oleruz: q: vicina ẽ ⁊ ꝓpe domũ meã: daboq; tibi ꝓ ea vineã meliorẽ. Aut ſi cõmodi⁹ tibi putas argẽti ꝓciũ q̃tuz digna eſt dabo. Cui r̃ndit naboth. Propiti⁹ ſit mihi dñs ne dez hereditatẽ patrũ meoꝝ tibi. Uenit ergo achab in domũ ſuaz indignãs ⁊ frẽdens ſup verbo qđ locut⁹ fuerat ad eum naboth iezraelites dicẽs: nõ dabo tibi hereditatẽ patrũ meoꝝ. Et ꝓijciẽs ſe in lectulũ ſuũ auertit faciẽ ſuã ad parietez

In his que in h. c. dicunt' de ioſe. li. 8. an. ꝑin. capitu: q: ibi g'tus ordinẽ.

B ⁊ nõ comedit panẽ. Ingreſſa ẽ aũt ad eũ iezabel vxor ſua dixitq; ei. Quid eſt hoc: vnde aĩa tua cõtriſtata eſt: et quare non comedis panem? Qui reſpondit ei. Locutus ſum naboth iezraelite: ⁊ dixi ei. Da mihi vineam tuam: accepta pecunia: aut ſi tibi placet dabo tibi vineam meliorẽ pro ea. Et ille ait. Non dabo tibi vineam meã. Dixit ergo ad eum iezabel vxor ei⁹. Grãdis autoritatꝫ es: ⁊ bene regis regnũ

C iſrael. Surge ⁊ comede panez ⁊ equo animo eſto. Ego dabo tibi vineam naboth iezraelite. Scripſit itaq; literas ex nomine achab ⁊ ſignauit eas annulo eius: ⁊ miſit ad maiores natu ⁊ optimates qui erãt in ciuitate ei⁹: ⁊ habitabant cum naboth. Literarum aũt hec erat ſententia. Predicate ieiuniũ ⁊ ſedere facite naboth inter primos populi. Et ſubmittite duos viros filios belial cõtra eũ ⁊ falſum teſtimo-

Et blaſphemauit ſm ioſ. nium dicãt. † Benedixit naboth deum ⁊ regem. Et educite eum ⁊ lapidate: ſicq; moriat'. Fecerunt ergo ciues ei⁹ maiores natu ⁊ optimates qui habitabãt cum eo in vrbe ſicut preceperat eis iezabel: ⁊ ſicut ſcriptum erat in literis: quas

miſerat ad eos. Predicauerũt ieiunium: ⁊ ſedere fecerunt D
naboth inter primos populi. Et adductis duobus viris filijs dyaboli fecerunt eos ſedere cõtra eum. At illi ſcz vt viri dyaboli dixerũt cõtra eum teſtimonium corã multitudine. Benedixit naboth deum ⁊ regem. Quã obrem eduxerunt cum extra ciuitatem ⁊ lapidibus interfecerũt. Miſeruntq; Actuũ. 6. g.
ad iezabel dicentes. Lapidatus eſt naboth ⁊ mortuus eſt. Factum eſt autem cum audiſſet iezabel lapidatum naboth ⁊ mortuum locuta eſt ad achab. Surge poſſide vineam na E
both iezraelite qui noluit tibi acquieſcere: ⁊ dare eaz accepta pecunia. Non enim viuit naboth: ſed mortuus eſt. Qđ cum audiſſet achab mortuũ videlicet naboth: ſurrexit ⁊ deſcendebat in vineã naboth iezraelite vt poſſideret eam. Factus eſt igitur ſermo dñi ad heliã theſbitem dicẽs. Surge ⁊ deſcende in occurſum achab regis iſrael qui eſt in ſamaria. Ecce ad vineã naboth deſcẽdit vt poſſideat eam. Et loqueris ad eum dicens. Hec dicit dñs deus. Occidiſti inſuper ⁊ poſſediſti. Et poſt hec addes. Hec dicit dñs. In loco hoc in quo linxerũt canes ſanguinem naboth: lambẽt quo F
q; ſanguinem tuuz. Et ait achab ad heliã. Nũ inueniſti me inimicuz tibi? Qui dixit. Inueni: eo ꝙ venũdatus ſis vt faceres malum in conſpectu dñi. Hec dicit dominus. Ecce ego inducam ſuper te malum ⁊ demetã poſteriora tua: ⁊ interficiã de achab mingentem ad parietem ⁊ clauſum ⁊ vltimum in iſrael. Et dabo domuz tuã ſicut domum hieroboã filij nabath: ⁊ ſicut domũ baaſa filij ahia: q: egiſti vt me ad iracũdiam ꝓuocares ⁊: peccare feciſti iſrael. Sed ⁊ de iezabel locutus eſt dñs dicẽs: Canes comedẽt iezabel in agro iezabel. Si mortuus fuerit achab in ciuitate comedẽt eum 4. Regũ. 8.
canes. Si autem mortuus fuerit in agro comedẽt eum volucres celi. Igitur non fuit alter talis ſicut achab: qui venũ Supra. 14. c. Infra. 16. ⁊ 22. f.
datus eſt vt faceret maluz in conſpectu dñi. Concitauit eũ G
cum iezabel vxor ſua ⁊ abominabilis factus eſt: intãtum vt ſequeretur idola que fecerãt ammorrei quos cõſumpſit dominus a facie filiorum iſrael. Itaq; cum audiſſet Achab ſermones iſtos ſcidit veſtimentu ſua ⁊ operuit cilitio carnem 1. macha. 1. b.
ſuã: ieiunauitq; ⁊ dormiuit in ſacco ⁊ ambulauit demiſſo capite. Et factus eſt ſermo dñi ad heliã theſbitem dicẽs. Nõne vidiſti humiliatũ achab corã me? Quia igitur humiliatus eſt mei cauſa: nõ inducã malum in diebus ei⁹: ſed in diebus filij ſui inferã malum domui eius. Di. 50. §. contra. 23. q. 8. c. cõuenior. De pe. diſ. 1. §. deniq;. Ioſe. libr 8. c. 12. ſcribit contenta ĩ hoc. c.

Cap. Sum. De conuentu achab ⁊ ioſaphat regum: de pſeudo ꝓphetis: de michea: de bello vbi periit achab ⁊ regnauit poſt eum ocozias: de ioſaphat rege iuda ⁊ claſſib⁹ eius: poſt quem regnauit ioram filius eius Cap. XXII.

Tranſierũt igit' tres anni abſq; bello inter ſyriã ⁊ iſrl'. In anno aũt tertio deſcendit ioſaphat rex iuda ad regẽ iſrl'. A
Dixitq; rex iſrl' ad ſuos ſuos. Ignoratis ꝙ nr̃a ſit ramoth galaad ⁊ negligimus tollere eã de manu regꝫ ſyrie? Et ait ad Ioſaphat. Uenies ne mecũ ad ꝓliãdũ ĩ ramoth galaad. Dixitq; ioſaphat ad regẽ iſrl'. Sicut ego ſuz: ita ⁊ tu. Ppl's me⁹ ⁊ ppl's tu⁹ vnũ ſũt: ⁊ eq̃tes mei eq̃tes tui. Dixitq; ioſaphat ad regẽ iſrl'. Quere oro te hodie ſmonez dñi. Cõgregauit ꝰ rex iſrl' ꝓphetas quadrigẽtos circit' viros ⁊ ait ad eos. Ire debeo ĩ ramoth galaad ad bellãdũ: an acquieſcere? Qui r̃nderunt. Aſcende ⁊ dabit eam dñs in manu regis. Dixit aũt ioſaphat. Non eſt hic propheta dñi quiſpiã vt interrogemus ꝑ eum? Et ait rex iſrael ad ioſaphat. Remãſit vir vn⁹ per quẽ poſſumus interrogare dñm. Sed ego odi eũ: quia non prophetat mihi bonũ: ſed malũ: micheas filius iemla. Cui ioſaphat ait. Ne loq̃ris ita rex. Uocauit ergo rex iſrl' 1. Para. 8. a. De ſum. tri. c. dannamus. 4. Reguz. 3. a. B

eunuchū quēdā ⁊ dixit ei. Feſtina adducere micheā filiū
ſemla. Rex aūt iſrael ⁊ ioſaphat rex iuda ſedebāt vnuſqſ-
q̄ i ſolio ſuo veſtiti cultu regio: in area iuxta oſtiū porte ſā
marie: ⁊ vniuerſi prophete ꝓphetabant in conſpectu eoꝝ.
Fecit quoq̄ ſibi ſedechias filius chanaan cornua ferrea: ⁊
ait. Hec dicit dn̄s. His ventilabis ſyriā: donec deleas eā.
Omneſq̄ ꝓphete ſilr̄ ꝓphetabant dicētes. Aſcende in ra-
moth galaad: ⁊ vade ꝓſpere: ⁊ tradet eam dn̄s in manus re
gis. Nūcius vero qui ierat vt vocaret micheā locut' eſt ad
C 1.Para.18.D. eū dicēs. Ecce ſermones ꝓphetarū ore vno regi bona pre
dicāt: ſit ergo ⁊ ſermo tuus ſilis eoꝝ: ⁊ loquere bona. Cui
micheas ait. Viuit dn̄s: q2 quodcūq̄ dixerit mihi dn̄s hoc
loquar. Venit itaq̄ ad regem ⁊ ait illi rex. Michea ire de-
bemus in ramoth galaad ad preliādū an ceſſare? Cui ille
reſpōdit. Aſcēde ⁊ vade ꝓſpere ⁊ tradet dn̄s in manus re-
gis. Dixit aūt rex ad eum. Iterū atq̄ iterū adiuro te vt nō
loquaris mihi niſi qd verū eſt in noīe dn̄i. Et ille ait. Vidi
cūctum iſrael diſpſū in montibus quaſi oues nō habētes
paſtorem. Et ait dn̄s. Nō habēt iſti dn̄m. Reuertat' vnuſ-
quiſq̄ in domū ſuā in pace. Dixit ergo rex iſrl' ad ioſaphat.
Nūqd nō dixi tibi: q2 nō ꝓphetat mihi bonū ſed ſemꝑ ma
lum? Ille vero addēs ait: Propterea audi ſermonem dn̄i.
Vidi dn̄m ſedētem ſuꝑ ſoliū ſuū ⁊ omnē exercitū celi aſſi-
D 2.Para.18.C. ſtentem ei a dextris ⁊ a ſiniſtris. Et ait dn̄s. Quis deci-
piet achab regem iſrael: vt aſcendat ⁊ cadat in ramoth ga-
laad? Et dixit vn' verba huiuſcemodi ⁊ alius aliter. Egreſ
ſus eſt aūt ſpūs ⁊ ſtetit corā dn̄o: ⁊ ait. Ego decipiā illum.
Cui locutus eſt dn̄s. In quo? Et ille ait. Egrediar: ⁊ ero
ſpūs mēdax in ore oīm ꝓphetarum eius. Et dixit dn̄s. De
cipies ⁊ preualebis. Egredere et fac ita. Nunc igitur ecce
dedit dn̄s ſpm̄ mēdacij in ore oīm ꝓphetarū tuoꝝ qui hic
ſunt. Et dn̄s locutus eſt cōtra te malum. Acceſſit autem ſe-
dechias filius chanaā. ⁊ percuſſit micheā in maxillā ⁊ dixit:
Me ne ergo dimiſit ſpūs dn̄i: ⁊ locutus eſt tibi? Et ait mi-
cheas. Viſurus es in die illa quādo ingredieris in cubicu
lū intra cubiculū vt abſcondaris. Et ait rex iſrael. Tollite
micheā ⁊ maneat apud amnon principē ciuitatis: ⁊ apud
ioas filium amalech: ⁊ dicite eis. Hec dixit rex. Mittite vi-
E rum iſtum in carcerē ⁊ ſuſtentate eū pane tribulationis et
aqua anguſtie: donec reuertar in pace. Dixitq̄ micheas.
Si reuerſus fueris in pace nō eſt locutus in me dominus.
Et ait. Audite populi oēs. Aſcendit itaq̄ rex iſrael ⁊ io-
ſaphat rex iuda i ramoth galaad. Dixit itaq̄ rex iſrael ad
ioſaphat. Sume arma ⁊ ingredere prelium: ⁊ induere veſti
bus tuis. Porro rex iſrael mutauit habitum ſuū ⁊ ingreſ
ſus eſt bellū. Rex aūt ſyrie p̄ceperat principibus curruum
trigintaduobus dicēs. Non pugnabitis contra minorem
⁊ maiorē quēpiā niſi cōtra regē iſrl' ſolū. Cū ergo vidiſſent
principes curruū ioſaphat ſuſpicati ſunt ꝙ ipſe eſſet rex iſ-
rael. Et impetu facto pugnabāt cōtra eū. Et exclamauit io
ſaphat. Intellexerūtq̄ principes curruū ꝙ nō eſſet rex iſrl'
Alſ + vnus. ⁊ ceſſauerūt ab eo. † Vir aūt quidā tetēdit arcū in incertū
ſagittā dirigēs ⁊ caſu percuſſit regē iſrael inter pulmonē ⁊
ſtomachū. At ille dixit aurige ſuo. Verte manū tuā: ⁊ eijce
me de exercitu: q2 grauiter vulnerat' ſum. Cōmiſſum eſt er
go prelium in die illa. Et rex iſrael ſtabat in curro ſuo con
Alſ + ex. tra ſyrios. Et mortuus eſt veſpere. Fluebat † aūt ſanguis
F plage in ſinū currus: ⁊ preco inſonuit in vniuerſo exercitu
anteq̄ ſol occūberet dicens. Vnuſquiſq̄ reuertat' i ciuita
tem ⁊ in terrā ſuā. Mortu' eſt aūt rex: ⁊ perlat' eſt in ſama
riā. Sepelieruntq̄ regē in ſamaria: ⁊ lauerūt currum ei' i
piſcina ſamarie: ⁊ linxerūt canes ſanguinē eius: ⁊ habenas
alſ + eburnee lauerunt iuxta verbū dn̄i qd locut' fuerat. Reliqua autem
caſus gentiū ſermonū achab ⁊ vniuerſa q̄ fecit ⁊ domus † eburnea quā
edificauit: cūctarūq̄ vrbiū quas extruxit: nōne hec ſcripta
ſunt in libro ſermonum dierum regū iſrael. Dormiuit ergo
achab cum patribus ſuis. ⁊ regnauit ochozias filius eius
ꝓ eo. Ioſaphat vero filius aſa regnare ceperat ſuper iu- De ioſaph
dam anno quarto achab regis iſrael. Triginta quinq̄ anno rege iuda
rum erat cum regnare cepiſſet ⁊ vigintiquinq̄ annis regna ei' ſanctit
uit in hieruſalem. Nomen matris eius azuba filia ſalai. Et vide mel
ambulauit in omni via aſa patris ſui: ⁊ nō declinauit ex ea. ioſo.lib.8
Fecitq̄ qd rectum erat in conſpectu dn̄i: veruntamē excel- col.penult
ſa nō abſtulit. Adhuc enī populus ſacrificabat ⁊ adolebat
incenſum in excelſis. Pacemq̄ habuit ioſaphat cum rege
iſrael. Reliqua aūt verborum ioſaphat. ⁊ opera eius q̄ geſ-
ſit ⁊ prelia. nōne hec ſcripta ſunt in libro verborum dierum G
regū iuda. Sed ⁊ reliquias effeminatorum qui remāſerāt
in diebus aſa patris ei' abſtulit de terra. Nec erat tūc rex
conſtitutus in edom. Rex vero ioſaphat fecerat claſſes in
mari que nauigarent in ophir ꝓpter aurū ⁊ ire nō potue
runt: q2 confracte ſunt in aſyongaber. Tūc ait ochozias
fili' achab ad ioſaphat. Vadāt ſerui mei cum ſeruis tuis
in nauibus. Et noluit ioſaphat. Dormiuitq̄ ioſaphat cum
patribus ſuis: ⁊ ſepultus eſt cū eis in ciuitate dauid patris
ſui: regnauitq̄ ioram filius eius ꝓ eo. Ochozias autem
filius achab regnare ceperat ſuper iſrael in ſamaria anno
ſeptimodecimo ioſaphat regis iuda. regnauitq̄ ſuper iſrl'
duobus annis. Et fecit malum in conſpectu dn̄i ⁊ ambula
uit in via patris ſui ⁊ matris ſue: ⁊ in via hieroboam filij na
bath qui peccare fecit iſrael. Seruiuit quoq̄ baal ⁊ adora
uit eum: ⁊ irritauit dominum deum iſrael iuxta omnia que
fecerat pater eius.

¶ Explicit primus liber Malachim .i. Regum tertius.

¶ Incipit ſecundus liber Malachim .i. quartus Regū.

¶ Cap. Sum. De preuaricatione moab ⁊ caſu ochozie et
egrotatione eius: de verbis angeli ad heliā ſuꝑ ochoziā: d
duob' q̄nquagenarijs igne cōſumptis: de morte ochozie ⁊
iorā frater eius regnauit ꝓ eo. Cap. I.

Preuaricat'
eſt autē moab i iſrael poſt
q̄ mortuus eſt achab. Ce A
ciditq̄ ochozias per can
cellos cenaculi ſui qd ha
bebat in ſamaria ⁊ egrotauit. Miſitq̄ nū-
cios dicens ad eos. Ite cōſulite beelzebub
deum † accaron vtrum viuere queā de infir
mitate mea hac. Angelus aūt dn̄i locutus eſt ad heliā teſbi Alſ + acca
tem dicens. Surge ⁊ aſcēde in occurſum nuncioꝝ regis ſa muſcā ẜ
marie: ⁊ dices ad eos. Nūq̄ eſt de' in iſrael vt eatis ad con
ſulendū beelzebub deū accaron? Quāobrē hec dicit dn̄s.
De lectulo ſuꝑ quem aſcēdiſti nō deſcēdes: ſed morte mo-
rieris. Et abijt helias: reuerſiq̄ ſunt nūcij ad ochoziā. Qui
dixit eis. Quare reuerſi eſtis. At illi reſpōderūt ei. Vir oc-
currit nobis ⁊ dixit ad nos. Ite ⁊ reuertimini ad regē qui
miſit vos ⁊ dicetis ei. Hec dicit dn̄s. Nūqd q2 nō erat de'
in iſrael: mittis vt cōſulat' beelzebub de' accaron? Idcirco B
de lectulo ſuꝑ quē aſcēdiſti nō deſcendes: ſed morte morie
ris. Qui dixit eis. Cuius figure ⁊ † habitus eſt vir ille qui
occurrit vobis ⁊ locut' eſt vba hec. At illi dixerūt. Vir pilo- alſ + habit
ſus ⁊ zona pellicea accinct' renib'. Qui ait. Helias teſbi-
tes eſt. Miſit ad eū quinquagenariū principē ⁊ quinqua
ginta viros qui erāt ſub eo. Qui aſcendit ad eū ſedētiq̄ in
vertice montis ait. Homo dei rex p̄cepit vt deſcēdas. Re-
ſpondēſq̄ helias dixit quinquagenario. Si hō dei ſum: de 23.q.4.§.to
ſcēdat ignis de celo: ⁊ deuoret te ⁊ q̄nquaginta tuos. Deſcē obſ.t.c.ca
dit ergo ignis de celo ⁊ deuorauit eū: ⁊ q̄nquaginta q̄ erāt dicta. an
cū eo: rurſumq̄ miſit ad eum principem quinquagenarum c.nimiū3.
alterum ſi.lege.

alterum ꝛ quinquaginta cum eo. Qui locut⁹ eſt illi. Homo dei. Hec dicit rex. Feſtina deſcẽde. Reſpõdẽs helias ait. [C] [... cõſe. di. ꝛ. ... pueri. eſſi.] Si homo dei ego ſum deſcẽdat ignis de celo ꝛ deuoꝛet te ꝛ quinquaginta tuos. Deſcẽdit ergo ignis de celo ꝛ deuoꝛauit illũ ꝛ quinquaginta eius. Iterum miſit pꝛincipem quinquagenariũ tertiũ: ꝛ quinquaginta q̃ erãt cũ eo. Qui cum veniſſet curuauit genua cõtra heliã: ꝛ pꝛecatus eſt eũ ꝛ ait: Homo dei noli deſpicere animã meã: ꝛ animas ſeruoꝛuꝫ tuorum qui mecum ſunt. Ecce deſcendit ignis de celo ꝛ deuoꝛauit duos pꝛĩcipes quinquagenarios pꝛimos ꝛ quinquagenos qui cũ eis erant. Sed nũc obſecro vt miſerearis aie [D] mee. Locutus eſt aũt angelus dñi ad heliã dicẽs. Deſcẽde cum eo. Ne timeas. Surrexit igitur ꝛ deſcendit cum eo ad regeꝫ: ꝛ locutus eſt ei. Hec dicit dñs. Quia miſiſti nuncios ad conſulendum beelzebub deum accaron: quaſi non eſſet deus in iſrael a quo poſſes interrogare ſermonem: ideo de lectulo ſuper quem aſcẽdiſti nõ deſcẽdes: ſed moꝛte moꝛieris. Moꝛtuus eſt aũt iuxta ſermonẽ dñi quẽ locutus eſt helias: ꝛ regnauit ioꝛã frater eius pꝛo eo: anno ſecũdo ioꝛã filij ioſaphat regis iude. Non enĩ habebat filium. Reliqua autem verboꝛum ochozie que operatus eſt: nonne hec ſcripta ſunt in libꝛo ſermonum dierum regum iſrael. [...bis. q̃ hic ...tur. vide ...li. 9. anti. in fine.]

Cap. Sum. Helias ꝛ heliſeus ſimul ambulant. helias aquam ioꝛdanis pallio diuidit: in celum rapitur: ſuper heliſeuꝫ ſpiritus helie requieſcit: pallio helie aquas diuidit heliſeus. De viris miſſis ad querendum Heliam: de ſale miſſo in vas quo ſanarentur aque hierico: de irriſione pueroꝛum laceratoꝛum ab vꝛſis. Cap. II.

Factum eſt autem cũ leuare vellet dñs heliam pꝛo turbinẽ in celũ: ibãt helias ꝛ heliſeus de galgalis. Dixitq̧ helias ad heliſeum. Sede hic: quia dñs miſit me vſq̧ in bethel. Cui ait heliſeus. Viuit dñs ꝛ viuit aĩa tua: q: nõ derelinquam te. Cũq̧ deſcendiſſent bethel: egreſſi ſunt filij pꝛophetarũ q̃ erãt † in bethel ad heliſeum: ꝛ dixerũt ei. Nũqd noſti: quia hodie dñs tollet dñm tuũ a te? Qui rñdit. Et ego noui. Silete. Dixit autem helias ad heliſeũ. Sede hic q: dñs miſit me in hierico. Et ille ait. Viuit dñs ꝛ viuit aĩa tua: q: nõ derelinquam te. Cũq̧ veniſſent hierico. acceſſerũt filij pꝛophetarum qui erãt in hierico ad heliſeum: ꝛ dixerũt ei. Nũqd noſti: q: dominus hodie tollet dñm tuũ a te? Et ait. Et ego noui. Silete. Dixit aũt ei helias. Sede hic: q: dñs miſit me vſq̧ ad ioꝛdanẽ. Qui ait. Viuit dñs ꝛ viuit aĩa tua: q: nõ derelinquã te. Ierunt igitur ambo pariter ꝛ quinquaginta viri de filijs pꝛophetarũ ſecuti ſunt eos. Qui ꝛ ſteterũt e cõtra lõge. Illi aũt ambo ſtabãt ſup ioꝛdanẽ. Tulitq̧ helias pallium ſuũ ꝛ inuoluit illud. ꝛ pcuſſit aquas que diuiſe ſunt i vtrãq̧ partem: ꝛ trãſierũt ambo pꝛo ſiccum. Cũq̧ trãſiſſent: helias dixit ad heliſeum. Poſtula quod vis: vt faciam tibi anteq̃ tollar a te. Dixitq̧ heliſeus. Obſecro vt fiat in me duplex ſpiritus tuus. Qui rñdit. Rem difficilem poſtulaſti. Attamen ſi videris me quãdo tollar a te: erit tibi qd̃ petiſti. Si aũt nõ videris nõ erit. Cũq̧ pergerẽt ꝛ incedẽtes ſermocinarentur ecce currus igneus ꝛ equi ignei diuiſerũt vtrũq̧. [Eccle. 48. b.] Et aſcẽdit helias pꝛo turbinẽ in celũ. Heliſeus aũt videbat ꝛ clamabat. Pater mi: pater mi: currus iſrael ꝛ auriga eius. [Infra. 13. c.] [C] Et nõ vidit eũ amplius. Appꝛehẽditq̧ veſtimẽta ſua ꝛ ſcidit illa in duas partes. Et leuauit palliũ helie qd̃ ceciderat ei. Reuerſuſq̧ ſtetit ſup ripã ioꝛdanis: ꝛ pallio helie qd̃ ceciderat ei: pcuſſit aquas ꝛ nõ ſunt diuiſe. Et dixit. Vbi eſt deus helie etiã nũc? Percuſſitq̧ aquas ꝛ diuiſe ſunt huc atq̧ illuc: ꝛ trãſijt heliſeus. Vidẽtes aũt filij pꝛophetarũ q̃ erant in hierico e cõtra dixerũt. Requieuit ſpũs helie ſup heliſeuꝫ. Et veniẽtes in occurſum ei⁹ adoꝛauerũt eum pꝛoni in terrã: dixerũtq̧ illi. Ecce cũ ſeruis tuis ſunt quinquagita viri foꝛtes: qui poſſunt ire ꝛ querere dñm tuum: ne foꝛte tulerit eũ ſpũs dñi: ꝛ pꝛoiecerit eum in vnum montium aut in vnã vallium. Qui ait. Nolite mittere. Coegerũtq̧ eum donec acquieſceret ꝛ diceret. Mittite. Et miſerũt quinquaginta viros. Qui cum queſiſſent tribus dieb⁹ nõ inuenerũt. Et reuerſi ſunt ad eũ. At ille habitabat in hierico: ꝛ dixit eis. Nũquid nõ dixi vobis: nolite mittere. Dixerũt quoq̧ viri ciuitatis ad heliſeum. Ecce habitatio ciuitatis hui⁹ optima eſt [D] ſicut tu ipſe domine pſpicis. Sed aque peſſime ſunt ꝛ terra ſterilis. At ille ait. Afferte mihi vas nouũ ꝛ mittite i illud ſal. Qd̃ cũ attuliſſent egreſſus ad † fontem aquarum miſit in † illum ſal ꝛ ait. Hec dicit dñs. Sanaui aquas has: ꝛ nõ [Als † fontes] [Als † illud. ſ. vas.] erit vltra in eis moꝛs neq̧ ſterilitas. Sanate ſunt ergo aq̃ vſq̧ in diẽ hãc iuxta verbum heliſei quod locutus eſt. Aſcẽdit aũt inde heliſeus in bethel. Cũq̧ aſcẽderet pꝛo viã: pueri parui egreſſi ſunt de ciuitate ꝛ illudebãt ei dicẽtes. Aſcẽde calue: aſcende calue. Qui cũ reſpexiſſet vidit eos: ꝛ maledixit eis in noĩe dñi. Egreſſiq̧ ſunt duo vꝛſi de ſaltu ꝛ lacerauerunt ex eis quadragintaduos pueros. Abijt autem inde in montem carmeli: et inde reuerſus eſt in ſamariam.

Cap. Summa. De ioꝛã qui fecit malum de tribus regibus cõgregatis contra regem moab. quibus heliſeus dat aquas ſine pluuia. Vincitur moab rex: ꝛ iratus filium ſuuꝫ pꝛimogenitum immolat. Cap. III.

Ioꝛam vero filius achab regnauit ſup iſrl̃ in ſamaria anno decimooctauo ioſaphat regis iude. Regnauitq̧ duodecim annis. Et fecit malum coꝛã dño: ſed nõ ſicut pater ſu⁹ ꝛ mater. Tulit enĩ ſtatuas baal q̃s fecerat pater ei⁹. Verũtamen in peccatis hieroboã filij nabath qui peccare fecit iſrael: adheſit: nec receſſit ab eis. [A] [Vide ioſe. de his q̃ hic dicũtur in. 9. anti. ca. 3.] Poꝛro meſa rex moab nutriebat pecoꝛa multa ꝛ ſoluebat regi iſrael centum milia agnoꝛum ꝛ centũ milia arietũ cũ velleribus ſuis. Cũq̧ moꝛtuus fuiſſet achab pꝛeuaricatus eſt fedus qd̃ habebat cũ rege iſrl̃. Egreſſus eſt igit̃ rex ioꝛã in die illa de ſamaria ꝛ recẽſuit vniuerſum iſrl̃. miſitq̧ ad ioſaphat regem iuda dicẽs. Rex moab receſſit a me: veni mecũ cõtra † eum ad pꝛelium. Qui reſpõdit. Aſcẽdam. Qui meus eſt tuus eſt: populus meus pp̃ls tuus: et equi mei equi tui. Dixitq̧. Per quã viã aſcẽdemus? At ille rñdit. Per deſertum idumee. [Als † moab. 3. Regũ. 22. a.] [B] Perrexerũt igit̃ rex iſrael et rex iuda ꝛ rex edom: ꝛ circuierũt per viã ſeptẽ dierum nec erat aqua exercitui ꝛ iumẽtis que ſequebant̃ eos. Dixitq̧ rex iſrael. Heu heu heu. Congregauit nos dñs tres reges vt traderet in manu moab. Et ait ioſaphat. Eſt ne hic pꝛopheta dñi: vt depꝛecemur dñm per eum? Et reſpõdit vn⁹ de ſeruis regis iſrael. Eſt hic heliſeus fili⁹ ioſaphat q̃ fundebat aquã ſuper manus helie. Et ait ioſaphat. Eſt apud eũ ſermo dñi. Deſcẽditq̧ ad eũ rex iſrael et ioſaphat † rex [als † rex iude ſupereſt.]

iuda ⁊ rex edom. Dixit autẽ heliſeus ad regem iſrael. Quid
mihi ⁊ tibi eſt? Uade ad prophetas patris tui ⁊ matris tue.
3. Reg. 17. a. Et ait illi rex iſrl. Quare cõgregauit dñs tres reges hos:
2. G. c. vt traderet eos in manus moab? Dixitq; ad eum heliſeus.
Uiuit dñs exercituum in cuius cõſpectu ſto: ꝙ ſi nõ vultuz
ioſaphat regis iude erubeſcerem non attẽdiſſem quidẽ te:
C nec reſpexiſſem. Nũc aũt adducite mihi pſaltem. Cũq; ca-
neret pſaltes: facta eſt ſuper eum manus dñi. Et ait. Hec
dicit dñs. Facite alueũ torrẽtis huius foſſas ⁊ foſſas. Hec
eñ dicit dñs. Non videbitis ventum neq; pluuiã: ⁊ alueus
iſte replebitur aquis: ⁊ bibetis vos ⁊ familie veſtre: ⁊ iumẽ
ta veſtra. Paruũq; eſt hoc in cõſpectu dñi. Inſuper tradet
etiã moab in manus veſtras. Et percutietis oẽm ciuitatez
munitam: ⁊ omnem vrbem electam: ⁊ vniuerſum lignũ fru-
ctiferum ſuccidetis: cũctoſq; fontes aquarum obturabitis
1. q. 4. § moabi ⁊c. ⁊ omnem agrum egregium operietis lapidibus. Factũ eſt
igit̃ mane quãdo ſacrificium offerri ſolet: ⁊ ecce aque venie
bant ꝑ viã edom. Et repleta eſt terra aquis. Uniuerſi autẽ
moabite audiẽtes ꝙ aſcendiſſent tres reges vt pugnarent
aduerſum eos cõuocauerũt oẽs qui accincti erãt baltheo
deſup ⁊ ſteterũt in terminis. Primoq; mane ſurgẽtes ⁊ or
to iã ſole ex aduerſo aquarum viderunt moabite econtra
aquas rubras quaſi ſanguinem. Dixeruntq;. Sanguis gla
dij eſt. Pugnauerũt reges cõtra ſe: ⁊ ceſi ſunt mutuo. Nũc
perge ad prędã moab. Perrexerũtq; in caſtra iſrael. Por
ro cõſurgens iſrael ꝑcuſſit moab: at illi fugerũt corã eis.
Uenerũt igitur qui vicerãt ⁊ percuſſerũt moab ⁊ ciuitates
deſtruxerũt ⁊ omnem agrum optimum mittẽtes ſinguli la
pides repleuerũt: ⁊ vniuerſos fontes aquarum obturaue-
runt ⁊ omnia ligna fructifera ſucciderũt ita vt muri tm̃ fi-
ctiles remanerent. Et circũdata eſt ciuitas a fundibularijs
⁊ magna ex parte percuſſa. Quod cũ vidiſſet rex moab pre
ualuiſſe: ſcz hoſtes tulit ſecum ſeptingentos viros educen-
tes gladios vt irrũperent ad regem edom: ⁊ nõ potuerunt.
Arripieſq; filium ſuum primogenituz qui regnaturus erat
pro eo: obtulit holocauſtum ſuper murum ⁊ facta eſt indi-
gnatio magna in iſrael. Statimq; receſſerunt ab eo: ⁊ re-
uerſi ſunt in terram ſuam.

De his que in hoc. c. dicũtur vide ioſe. libr. 9. c. 3. ¶ Cap. Summa. De vaſis vacuis repletis oleo: de mulie
re magna hoſpita heliſei: que pregnãs peperit filiũ: de mor
te filij eius: de reſuſcitatione facta per heliſeum: de panib⁹
primitiarum augmentatis. Cap. IIII.

A Mulier autem quedam de vxorib⁹ ꝓphetarũ clamabat ad heliſeũ dicẽs. Seruus tu⁹
vir meus mortuus eſt: ⁊ tu noſti qꝛ ſeruus
Alſ + dñm. tuus fuit timens † deum. Et ecce creditor
venit vt tollat duos filios meos ad ſeruien
dum ſibi. Cui dixit heliſeus. Quid vis vt
faciã tibi? Dic mihi. Quid habes in domo tua? At illa re-
Infra eodem ſpondit. Non habeo ancilla tua quicq̃ in domo mea niſi
parum olei quo vngar. Cui ait vade pete mutuo ab omni-
bus vicinis tuis vaſa vacua non pauca: ⁊ ingredere ⁊ clau
de oſtium tuuz: cum intrinſecus fueris tu ⁊ filij tui: ⁊ mitte
inde in oĩa vaſa hec: ⁊ cum plena fuerint tolles. Iuit itaq;
mulier ⁊ clauſit oſtiũ ſup ſe ⁊ ſup filios ſuos. Illi offerebãt
vaſa: ⁊ illa infundebat. Cũq; plena fuiſſent vaſa: dixit ad fi-
B lium ſuum. Affer mihi adhuc vas. Et ille reſpõdit. Non ha
beo: ſtetitq; oleum. Uenit aũt illa et indicauit homini dei.
Et ille. Uade inquit vẽde oleũ: et redde creditori tuo: tu au
tem ⁊ filij tui viuite de reliquo. Facta eſt aũt quedã dies: ⁊
trãſibat heliſeus ꝑ ſuam ciuitatem. Erat aũt ibi mulier ma-
gna que tenuit eum vt comederet panem. Cũq; frequenter
inde trãſiret: diuertebat ad eã vt comederet panem. Que
dixit ad virũ ſuũ. Animaduerto ꝙ vir dei ſanctus eſt iſte q̃
tranſit per nos frequẽter. Faciamus ergo ei cenaculũ par

uum: ⁊ ponamus ei in eo lectulum ⁊ menſam ⁊ ſellam ⁊ can-
delabrũ: vt cum venerit ad nos maneat ibi. Facta eſt ergo
quedã ⁊ veniẽs diuertit in cenaculum ⁊ requieuit ibi. Di-
xitq; ad giezi puerũ ſuũ. Uoca ſunamitẽ iſtam. Qui cũ vo- C
caſſet eã: ⁊ illa ſtetiſſet corã eo: dixit ad puerũ ſuũ. Loque- Supra
re ad eã. Ecce ſedule in oĩbus miniſtraſti nobis: qd vis vt
faciã tibi? Nũqd habes negociuz: ⁊ vis vt loquar regi ſiue
principi militie. Que rñdit. In medio ppli mei habeto. Et
ait: Quid ergo vult vt faciã ei? Dixitq; giezi. Ne queras.
Filiũ eñ nõ hz: ⁊ vir ei⁹ ſenex eſt. Precepit itaq; vt vocaret
eam. Que cum vocata fuiſſet ⁊ ſtetiſſet ante oſtiũ dixit ad Gen. 18. b.
eã. In tpe iſto in hac eadẽ hora ſi vita comes fuerit habe-
bis in vtero filium. At illa rñdit. Noli queſo dñe mi vir dei:
noli mentiri ancille tue. Et cõcepit mulier ⁊ peperit filium
in tpe ⁊ in hora eadẽ qua dixerat heliſeus. Creuit aũt puer
⁊ cum eſſet quedam dies ⁊ egreſſus iiſſet ad patrẽ ſuũ ⁊ ad D
meſſores: ait patri ſuo. Caput meum doleo: caput meũ do-
leo. At ille dixit puero. Tolle ⁊ duc eũ ad matrẽ ſuã. Qui cũ
tuliſſet ⁊ duxiſſet eũ ad matrẽ ſuã: poſuit eum illa ſup genua
ſua vſq; ad meridiẽ ⁊ mortuus eſt. Aſcẽdit aũt ⁊ collocauit
eum ſup lectulũ hoĩs dei: ⁊ clauſit oſtium. Et egreſſa voca-
uit virũ ſuũ. Et ait. Mitte mecum obſecro vnũ de pueris ⁊
aſinã vt excurrã vſq; ad hoĩem dei ⁊ reuertar. Qui ait illi.
Quã ob cauſam vadis ad eũ? Hodie non ſunt calẽde neq;
ſabbatũ. Que reſpondit: † vadã. Strauitq; aſinã ⁊ prece- alſ + va
pit puero. Mina ⁊ propera: ne mihi morã facias in eundo:
⁊ hoc age qđ precipio tibi. Profecta eſt igitur: ⁊ venit ad
virũ dei in monte carmeli. Cũq; vidiſſet eã vir dei econtra: Infra. 5.
ait ad giezi puerũ ſuũ. Ecce ſunamitis illa. Uade ergo in oc
curſum eius: ⁊ dic ei. Recte ne agitur circa te ⁊ circa virum
tuum: ⁊ circa filium tuũ? Que reſpondit. Recte. Cũq; ve- E
niſſet ad virum dei in montem apprehẽdit pedes eius ⁊ ac
ceſſit giezi vt amoueret eã. Et ait homo dei. Dimitte illaz.
Anima eñ eius in amaritudine eſt: ⁊ dñs celauit a me ⁊ nõ
indicauit mihi. Que dixit illi. Nũqd petiui filiũ a domino Infra. 9. a.
meo? Nũqd nõ dixi tibi: ne illudas me? Et ille ait ad giezi.
Accinge lumbos tuos: ⁊ tolle baculum meum in manu tua
⁊ vade. Si occurrerit tibi homo nõ ſalutes eum: ⁊ ſi ſaluta
uerit te quiſpiã: nõ reſpondeas illi. Et pones baculũ meuz
ſuper faciem pueri. Porro mater pueri ait. Uiuit domin⁹ ⁊
viuit anima tua: nõ dimittã te. Surrexit ergo ⁊ ſecutus eſt
eam. Giezi autem precceſſerat ante eos: ⁊ poſuerat baculuz
ſuper faciẽ pueri. ⁊ nõ erat vox neq; ſenſus. Reuerſuſq; eſt F
in occurſum eius: ⁊ nunciauit ei dicẽs. Non ſurrexit puer. 3. Reg.
Ingreſſus eſt ergo heliſeus domum. Et ecce puer mortu⁹ Actuũ. 20.
iacebat in lectulo eius. Ingreſſuſq; clauſit oſtium ſuper ſe
⁊ ſuper puerum ⁊ orauit ad dominum. Et aſcendit et incu-
buit ſuper puerum: poſuitq; os ſuum ſuper os eius: et ocu-
los ſuos ſuper oculos eius: ⁊ manus ſuas ſuper manus ei⁹
⁊ incuruauit ſe ſuper eum: ⁊ calefacta eſt caro pueri. At ille
reuerſus deambulabat in domo ſemel huc atq; illuc: ⁊ aſcẽ
dit ⁊ incubuit ſuper eũ. Et oſcitauit puer ſepties: aperuitq;
oculos. Et ille vocauit giezi ⁊ dixit ei. Uoca ſunamitẽ hãc.
Que vocata ingreſſa eſt ad eum: qui ait. Tolle filium tuuz.
Uenit illa ⁊ corruit ad pedes eius: ⁊ adorauit ſuper terrã. Infra. 8. a.
Tulitq; filium ſuum: ⁊ egreſſa eſt: ⁊ heliſeus reuerſus eſt in Luce. 7. b.
galgala. Erat aũt fames in terra: ⁊ filij prophetarum habi
tabãt corã eo: dixitq; vni de pueris ſuis. Pone ollam grã-
dem: ⁊ coque pulmentum filijs prophetarum. Et egreſſus G
eſt vnus in agrum vt colligeret herbas agreſtes. Inuenit
q; quaſi vitẽ ſiluestrẽ: ⁊ collegit ex ea colloquintidas agri et
impleuit pallium ſuũ ⁊ reuerſus cõſcidit in ollã pulmenti.
Neſciebat eñ qđ eſſet. Infuderunt ergo ſocijs vt comede-
rẽt. Cũq; guſtaſſent de coctione exclamauerunt dicentes.
Mors i olla vir dei. Et nõ potuerũt comedere. At ille. Af-
ferte iq̃t farinã. Cũq; tuliſſet miſit i ollã: ⁊ ait. Infunde turbe

† vt

+ come- †vt comedāt. Et nō fuit amplius quicꝙ amaritudinis in
olla. Vir aūt quidam venit de balſaliſa deferēs viro dei pa-
nes primitiarū: ⁊ viginti panes ordeaceos: ⁊ frumentū no-
uum in pera ſua. At ille dixit. Da populo vt comedat. Re-
ſponditꝙ ei miniſter eius. Quātum eſt hoc vt apponā co-
ram centum viris? Rurſuꝫ ille ait. Da populo vt comedat.
Hec enī dicit dn̄s. Comedēt ⁊ ſupererit. Poſuit itaꝙ corā
eis. Qui comederūt ⁊ ſuperfuit iuxta verbum domini.

¶ Capitu. Sum. De naaman leproſo curato per heliſeum
prophetā: ⁊ de giezi qui accepit argentum ⁊ veſtes a naamā
Giezi efficitur leproſus. Cap. V.

A Naamā princeps militie regis ſyrie erat vir
magnus apud dn̄m ſuū: ⁊ honorat⁹. Per
illum enī dedit dn̄s ſalutē ſyrie. Erat autē
vir fortis ⁊ diues: ſed leproſus. Porro de
ſyria egreſſi fuerāt latrūculi: ⁊ captiuā du-
xerāt de terra iſrael puellā paruulā q̄ erat
in obſequio vxoris naaman. Que ait ad dn̄am ſuā. Utinam
B fuiſſet dn̄s meus ad pphetā q̄ eſt i ſamaria: pfecto curaſſet
eum a lepra quā habet. Ingreſſus eſt itaꝙ naamā ad dn̄m
ſuum: ⁊ nūciauit ei dicēs. Sic ⁊ ſic locuta eſt puella de ter-
ra iſrael. Dixitꝙ ei rex ſyrie. Uade ⁊ mittā literas ad regē
iſrael. Qui cū pfect⁹ eſſet ⁊ tuliſſet ſecū decem talēta argen
ti: ⁊ ſex milia aureos: ⁊ decē mutatoria veſtimētoꝝ: detulit
literas ad regē iſrael in hec verba. Cum acceperis epiſtolā
hāc: ſcito ꝙ miſerim ad te naaman ſeruum meū vt cures eū
a lepra ſua. Cūꝙ legiſſet rex iſrael literas ſcidit veſtimēta
...3.f. ſua ⁊ ait. Nunquid deus ego ſum: vt occidere poſſim et vi-
uificare: q2 iſte miſit ad me vt curem hoiem a lepra ſua? Ani
maduertite ⁊ videte quot occaſiōes q̄rat aduerſuꝫ me. Qđ
cum audiſſet heliſeus vir dei: ſcidiſſe videlicet regem iſrael
veſtimēta ſua miſit ad eum dicēs. Quare ſcidiſti veſtimēta
C tua? Ueniat ad me: ⁊ ſciat eſſe pphetā in iſrael. Uenit ergo
naaman cum equis ⁊ curribus ⁊ ſtetit ad oſtiū domus heli
ſei. Miſitꝙ ad eum heliſeus nūcium dicēs. Uade ⁊ lauare
ſepties in Jordane: ⁊ recipiet ſanitatem caro tua: atꝙ mun
daberis. Iratus naamā recedebat dicēs. Putabā ꝙ egre
deretur ad me: ⁊ ſtās inuocaret nomē dn̄i dei ſui: ⁊ tāgeret
manu ſua locum lepre ⁊ curaret me. Nūquid non meliores
D ſunt abana ⁊ pharfar fluuij damaſci oibus aq̄s iſrael: vt la
uer in eis et mūder? Cū ergo vertiſſet ſe ⁊ abiret indignās
acceſſerūt ad eum ſerui ſui ⁊ locuti ſunt ei. Pater ⁊ ſi rē grā
dem dixiſſet tibi ppheta: certe facere debueras. Quāto ma
gis q2 nūc dixit tibi: lauare ⁊ mūdaberis? Deſcendit et la-
uit ſepties in iordane iuxta ſermonem viri dei. Et reſtituta
...e.4.c. eſt caro eius ſicut caro paruuli ⁊ mūdatus eſt. Reuerſuſꝙ
ad virum dei cum vniuerſo comitatu ſuo: venit ⁊ ſtetit corā
eo et ait. Uere ſcio ꝙ non ſit alius deus in vniuerſa terra:
niſi tantum in iſrael. Obſecro itaꝙ vt accipias benedictio-
E nem a ſeruo tuo. At ille reſpondit. Uiuit dn̄s ante quē ſto:
q2 nō accipiā. Cūꝙ vim faceret penitus nō acquieuit. Di-
xitꝙ naaman. Ut vis. Sed obſecro cōcede mihi ſeruo tuo
vt tollā onus duoꝝ burdonū de terra. Non enī faciet vltra
ſeruus tuus holocauſtum aut victimā dijs alienis: niſi do-
mino. Hoc autem ſolum eſt de quo depreceris dn̄m pro ſer
uo tuo: quādo ingredietꝛ dn̄s meus templum rēmon vt ado
ret: ⁊ illo innitente ſuper manum meā: ſi adorauero in tēplo
rēmon adorāte eo in eodem loco: vt ignoſcat mihi dn̄s ſer-
uo tuo p hac re. Qui dixit ei. Uade in pace. Abijt ergo ab
F eo electo tempore. Dixitꝙ giezi puer viri dei. Pepercit do
minus meus naaman ſyro iſti: vt nō acciperet ab eo que at
tulit. Uiuit dn̄s: q2 currā poſt eum: ⁊ accipiā ab eo aliquid.
Et ſecutus eſt giezi poſt tergum naaman. Quem cū vidiſ-
ſet ille currentem ad ſe: deſiluit de curru in occurſum eius: et
ait. Recte ne ſunt oīa? Et ille ait. Recte. Dn̄s meus miſit
me ad te dicens. Modo venerunt ad me duo adoleſcentes

de monte effraim ex filijs prophetarum. Da eis talentū ar-
genti: ⁊ veſtes mutatorias duplices. Dixitꝙ naaman. Me Supra.4.d.
lius eſt vt accipias duo talenta. Et coegit eum. Ligauitꝙ B
duo talenta argenti in duobus ſaccis: ⁊ duplicata veſtimē-
ta: ⁊ impoſuit duobus pueris ſuis: qui ⁊ portauerūt coram
eo. Cūꝙ veniſſet iā veſperi: tulit de manu eoꝝ: et repoſuit
in domo. Dimiſitꝙ viros ⁊ abierunt. Ipſe autem ingreſſus
ſtetit corā dn̄o ſuo. Et dixit heliſe⁹. Unde venis giezi? Qui
reſpondit. Non iuit ſeruus tuus quoꝙ. Ad ille ait. Nonne
cor meum in preſenti erat quādo reuerſus eſt homo de cur
ru ſuo in occurſum tui? Nunc igitur accepiſti argentum et
accepiſti veſtes: vt emas olueta ⁊ vineas et oues et boues
⁊ ſeruos ⁊ ancillas. Sed ⁊ lepra naaman adherebit tibi et
ſemini tuo vſꝙ in ſempiternuꝫ. Et egreſſus eſt quaſi nix ab
eo leproſus.

¶ Cap. Sum. Heliſeus ferrū dilapſum reuocat ad lignū: 2.q.2.c.qui ſta
venditur .lxxx. argenteis caput aſini: ⁊ quarta pars cacabi det.c.cito.c.qſ
ſtercoris columbarum quinꝙ argēteis. Rex ſyrie pugnat quis.c.eos.c.
cōtra iſrael: dirigit pro heliſeo qui ſecreta occulta inſidiarū iudices.in fi.
pādit iſraeli: exceecanꝛ directi ⁊ in ſamariam ducti ⁊ refecti q.4.§.his ita.
dimittūtur ſalui: due mulieres comedūt infantes pre fame: ver.giezi.
homicida mittitur vt precidat caput heliſei. Cap. VI.

Dixerūt aūt filij prophetarum ad heliſeum A
Ecce locus in quo habitamus corā te an-
guſtus eſt nobis. Eamus vſꝙ ad iordanē
⁊ tollāt ſinguli de ſilua materias ſingulas
vt edificemus nobis ibi †locū ad habitan al's + domum.
dum. Qui dixit. Ite. Et ait vn⁹ ex illis. Ue
ni ergo ⁊ tu cum ſeruis tuis. Reſpondit. Ego veniam. Et
abijt cum eis. Cūꝙ veniſſent ad iordanem: cedebāt ligna.
Accidit aūt vt cum vnus materiam ſuccidiſſet: caderet fer-
rum ſecuris in aquā. Exclamauitꝙ ille ⁊ ait. Heu heu heu
dn̄e mi: ⁊ hoc ipſum mutuo acceperā. Dixit aūt homo dei.
Ubi cecidit? At ille monſtrauit ei locū: precidit ergo lignū B
⁊ miſit illuc. Natauitꝙ ferrū ⁊ ait. Tolle. Qui extendit ma
num ⁊ tulit illud. Rex autem ſyrie pugnabat contra iſrael.
Conſiliumꝙ init cum ſeruis ſuis dicens. In loco illo ⁊ illo
ponamus inſidias. Miſit itaꝙ vir dei ad regem iſrael di-
cens. Caue ne trāſeas † in locum illum: q2 ibi ſyri in inſidijs
ſunt. Miſit itaꝙ rex iſrael ad locum quē dixerat ei vir dei:
⁊ preoccupauit eum ⁊ obſeruauit ſe ibi non ſemel neꝙ bis. De cōſe.di.2.
Cōturbatūꝙ eſt cor regis ſyrie pro hac re. Et conuocatis c.reuera.
ſeruis ſuis: ait. Quare non indicatis mihi: quis proditor 1.q.1.c.iudices
mei ſit apud regem iſrael. Dixitꝙ vnus ſeruorum eius. Ne de his que ſe-
quaꝙ dn̄e mi rex: ſed heliſeus propheta qui eſt in iſrael in- quuntur: vide
dicauit regi iſrael omnia verba queeūꝙ locut⁹ fueris in cō p ioſe.li.9.c.3.
clauí tuo. Dixitꝙ eis. Ite ⁊ videte vbi ſit vt mittā ⁊ capiam C
eū. Annūciauerūt ei dicētes. Ecce in † dothaim. Miſit er- 1.Regū.22.b.
go illuc equos ⁊ currus ⁊ robur exercitus: qui cū veniſſent al's + dothan.
nocte circūdederūt ciuitatem. Conſurgens autem dilucu-
lo miniſter viri dei egreſſus eſt. Viditꝙ exercitū in circūitu
ciuitatis ⁊ equos ⁊ currus. Nūciauitꝙ ei dicēs. Heu heu
heu dn̄e mi: quid faciemus? At ille reſpondit. Noli timere.
Plures enim nobiſcum ſunt q̄ cum illis. Cūꝙ oraſſet heli-
ſeus ait. Dn̄e aperi oculos pueri huius: vt videat. Et ape- D
ruit dn̄s oculos pueri ⁊ vidit. Et ecce mons plen⁹ equoꝝ ⁊ 2.Para.32.b.
curruū igneorū in circūitu heliſei. Hoſtes vero deſcēderūt
ad eum. Porro heliſeus orauit ad dn̄m dicēs. Percute ob
ſecro gentem hac cecitate. Percuſſitꝙ eos dn̄s ne viderēt Gen.19.
iuxta verbū heliſei. Dixit autem ad eos heliſeus. Non eſt
hec via: neꝙ iſta eſt ciuitas. Sequimini me ⁊ oſtendam vo
bis virū quē queritis. Duxit ergo eos in ſamariā. Cumꝙ
ingreſſi fuiſſent in ſamariā: dixit heliſeus. Dn̄e aperi ocu-
los iſtorum vt videāt. Aperuitꝙ dn̄s oculos eorum ⁊ vide
runt ſe eſſe in medio ſamarie. Dixitꝙ rex iſrael ad heliſeū E
cum vidiſſet eos. Nunquid percutiam eos pater mi. Et ille

ait. Nō percuties neqꝫ eñi cepiſti eos gladio ⁊ arcu tuo vt
percutias. Sed pone panem ⁊ aquam coram eis vt come/
dāt ⁊ bibāt ⁊ vadāt ad dñm ſuū. Appoſitaqꝫ eſt eis ciborū
magna preparatio. Et comederūt ⁊ biberūt ⁊ dimiſit eos.
Abieruntqꝫ ad dominū ſuum. Et vltra non venerunt latro
nes ſyrie in terram iſrael. Factum eſt autem poſt hec cōgre
F
Que ioſeph' appellat adezer.c.4.vbi que hic ſcripta ſunt inuenies
gauit † benadab rex Syrie vniuerſum exercitum ſuum: et
aſcendit ⁊ obſidebat ſamariam. Factaqꝫ eſt fames magna
in ſamaria: ⁊ tandiu obſeſſa eſt donec venundaretur caput
aſini octoginta argēteis. ⁊ quarta pars cabi ſtercoris colū
barum quinqꝫ argenteis. Cūqꝫ rex iſrael trāſiret per murū
2. regū. 14. a. mulier quedam exclamauit ad eum dicens. Salua me dñe
mi rex. Qui ait. Non te ſaluet dñs. Unde te poſſum salua/
re De area vel de torculari? Dixitqꝫ ad eā rex. Quid tibi
vis? Que reſpondit. Mulier iſta dixit mihi: da filium tuū
vt comedamus eum hodie: ⁊ filium meū comedem' cras.
Coximus ergo filium meum ⁊ comedimus. Dixitqꝫ ei alte
Tren.4. b. ra die. Da filium tuum vt comedamus eum. Que abſcōdit
filium ſuum. Qđ cum audiſſet rex: ſcidit veſtimenta ſua: et
G
3. regum. 19. a. tranſibat per murum. Viditqꝫ omnis populus ciliciū: quo
veſtitus erat rex ad carnē intrinſecus. Et ait rex. Hec mihi
faciat deus et hec addat: ſi ſteterit caput heliſei filij ſaphat
ſuper ipſum hodie. Heliſeus autem ſedebat in domo ſua: ⁊
ſenes ſedebant cum eo. Premiſit itaqꝫ virum ⁊ anteqꝫ ve/
niret nuncius ille dixit ad ſenes. Numquid ſcitis qꝫ miſe/
rit filius homicide huc: vt precidatur caput meum? Videte
ergo cum venerit nuncius claudite oſtium: ⁊ non ſinatis eū
introire. Ecce enim ſonitus pedum dñi eius poſt eum eſt.
Adhuc illo loquente eis: apparuit nūcius qui veniebat ad
eum. Et ait. Ecce tantum malum a domino eſt. Quid am/
plius expectabo a domino.

Cap. Summa. De quatuor viris leproſis premittitur
conſolatio vbertatis abundantis: leproſi nunciant: de fuga
ſyrorum: de copia ſimile et hordei: de morte ducis non cre/
dentis heliſeo. Cap. VII.

A
Infra eodem Joſe. lib. 9. c. iiij. ſcribit que ſequuntur.
Dixit autem heliſeus. Audite verbū domi
ni. Hec dicit dñs. In tpe hoc cras modi'
ſimile vno ſtatere erit: ⁊ duo modij hordei
ſtatere vno in porta ſamarie. Reſpondēs
vnus de ducibus ſup cuius manum rex in
cūbebat homini dei ait. Si domin' fece/
rit etiā cataractas in celo nunqđ poterit eſſe qđ loqueris?
Qui ait. Videbis oculis tuis: ⁊ inde non comedes. Qua/
tuor ergo viri erāt leproſi iuxta introitum porte: q̄ dixerūt
adinuicē. Quid hic eſſe volumus donec moriar? Siue in/
gredi voluerimus ciuitatem fame moriemur: ſiue māſerim'
hic moriendum nobis eſt. Venite ergo ⁊ trāſfugiamus ad
caſtra ſyrie. Si pepercerint nobis viuemus: ſi autem occi/
dere voluerint nihilominus moriemur. Surrexerunt ergo
B vespeꝛi vt venirent ad caſtra ſyrie. Cūqꝫ veniſſent ad princi
pium caſtrorum ſyrie nullum ibidem reppererunt. Siqui/
dem dominus ſonitū audiri fecerat in caſtris ſyrie curruū
⁊ equorum: ⁊ exercitus plurimi. Dixerūtqꝫ adinuicē. Ecce
mercede cōduxit aduerſum nos rex iſrael reges gethcorū
⁊ egyptiorū ⁊ venerūt ſup nos. Surrexerūt ergo ⁊ fugerūt
in tenebris ⁊ dereliquerunt tētoria ſua ⁊ equos ⁊ aſinos in
caſtris: fugerūtqꝫ animas tātū ſuas ſaluare cupiētes. Igit
cum veniſſent leproſi illi ad principium caſtrorum ingreſſi
ſunt vnum tabernaculū: ⁊ comederūt ⁊ biberūt. Tulerūtqꝫ
inde argētum ⁊ aurū ⁊ veſtes: ⁊ abierūt ⁊ abſconderūt. Et
rurſum reuerſi ſunt ad aliud tabernaculum: ⁊ inde ſimiliter
auferētes abſcōderunt. Dixerūtqꝫ adinuicem. Non recte
facimus. Hec enim dies boni nūcij eſt. Si tacuerim' ⁊ no/
luerimus nūciare vſqꝫ mane: ſceleris arguemur. Venite ea

mus ⁊ nūciemus in aula regis. Cūqꝫ veniſſent ad portā ci/
uitatis: narrauerūt eis dicētes. Iuimus ad caſtra ſyrie: et C
nullum ibidem reppérimus hominem: niſi equos ⁊ aſinos
alligatos: ⁊ fixa tētoria. Ierūt ergo portarij: ⁊ nūciauerūt
in palatio regis itrinſecus. Qui ſurrexit nocte ⁊ ait ad ſer
uos ſuos. Dico vobis qđ fecerīt vobis ſyri. Sciūt qꝛ fame
laboram' ⁊ idcirco egreſſi ſunt de caſtris ⁊ latitāt in agris
dicētes. Cum egreſſi fuerint de ciuitate capiemus eos vi/
uos: ⁊ tunc ciuitatem ingredi poterimus. Reſpōdit autē vn'
ſeruorum eius. Tollamus quinqꝫ equos qui remanſerūt in
vrbe: qꝛ ipſi tātū ſunt in vniuerſa multitudine iſrael: alij eñi
cōſumpti ſunt: ⁊ mittentes explorare poterimus. Adduxe/
runt ergo duos equos miſitqꝫ rex † in caſtra ſyrorū dicēs. Als + d
Ite ⁊ videte. Qui abierūt poſt eos vſqꝫ ad iordanē. Ecce
autem omnis via plena erat veſtib' ⁊ vaſis que proiecerāt D
ſyri cum turbarētur. Reuerſiqꝫ nūcij indicauerūt regi. Et Supra
egreſſus populus diripuit caſtra ſyrie. Factuſqꝫ eſt modi'
ſimile ſtatere vno: ⁊ duo modij hordei ſtatere vno iuxta ver
bum dñi. Porro rex ducem illum in cuius manu incube/
rat conſtituit ad portā. Quem cōculcauit turba in introitu
porte: ⁊ mortuus eſt iuxta qđ locutus fuerat vir dei quādo
deſcenderat rex ad eum. Factumqꝫ eſt ſcđm ſermonem viri
dei quem dixerat regi quādo ait. Duo modij ordei ſtatere
vno erunt: ⁊ modius ſimile ſtatere vno hoc eodem tempo/
re cras in porta ſamarie: quādo reſponderat dux ille viro
dei: ⁊ dixerat etiam ſi dñs fecerit cataractas in celo nunqđ
poterit fieri qđ loqueris: ⁊ dixit ei: videbis oculis tuis: et
inde nō comedes. Euenit ergo ei ſicut predictum erat: ⁊ cō
culcauit eum populus in porta et mortuus eſt.

Cap. Summa. De fame ſeptem annorū ⁊ ſunamite pe/
regrināte: de morte benadab ⁊ regno azahel. recedit edom
ab iuda facto ſibi rege: morit' rex iuda: et regnat ochozias
filius eius. Cap. VIII.

Heliſeus autem locutus eſt ad mulierē A
cui' † viuere fecerat filiū dicēs. Sur/ Als + viuificauerat.
ge ⁊ vade tu ⁊ domus tua: ⁊ peregri/ Supra.4.
nare vbicūqꝫ reppereris. Vocabit eñi
dñs famē: ⁊ veniet ſup terrā ſeptē an/
nis. Que ſurrexit ⁊ fecit iuxta verbū
hoīs dei. Et vadēs cū domo ſua pegri
nata eſt in terrā philiſtijm dieb' mul/
tis. Cūqꝫ finiti eſſent anni ſeptem: reuerſa eſt mulier de ter
ra philiſtijm. Et ingreſſa eſt vt interpellaret regem pro do/ B
mo ſua: ⁊ pro agris ſuis. Rex aūt loquebatur cū giezi pue/
ro viri dei dicēs. Narra mihi oīa magnalia q̄ fecit heliſe'.
Cūqꝫ ille narraret regi quomodo mortuum ſuſcitaſſet: ap/
paruit mulier cuius viuificauerat filium clamās ad regem
pro domo ſua ⁊ p agris ſuis. Dixitqꝫ giezi. Dñe mi rex hec
eſt mulier: ⁊ hic eſt filius eius quem ſuſcitauit heliſeus. Et
interrogauit rex mulierē. Que narrauit ei vera eſſe. Dedit
qꝫ ei rex eunuchū vnū dicēs. Reſtitue ei oīa que ſua ſunt ⁊
vniuerſos redditus agrorum a die qua reliquit terrā vſqꝫ
ad preſens. Venit quoqꝫ heliſeus damaſcū: ⁊ benadab rex
ſyrie egrotabat. Nunciaueruntqꝫ ei dicentes. Venit vir dei
huc: ⁊ ait rex ad azahel. Tolle tecū munera ⁊ vade in occur
ſum viri dei ⁊ cōſule dominū p eū dicēs. Si euadere pote/
ro de infirmitate mea hac. Iuit igitur azahel in occurſum C
eius habēs ſecū munera ⁊ oīa bona damaſci onera quadra 3. Regū. 14.
ginta camelorū. Cūqꝫ ſtetiſſet corā eo ait. Fili' tuus bena/
dab rex ſyrie miſit me ad te dicēs. Si ſanari potero de infir q. 1. c. iudicas
mitate mea hac. Dixitqꝫ ei heliſeus. Vade dic ei. Sanabe/
ris. porro oſtendit mihi dñs qꝛ morte morieť. Stetitqꝫ cū
eo ⁊ cōturbat' eſt vſqꝫ ad ſuffuſionē vult'. Fleuitqꝫ vir dei.
Cui azahel ait. Quare dñs meus flet? At ille dixit: qꝛ ſcio q̄
factur' ſis filijs iſrł mala. Ciuitates eorū munitas igne ſuccē
des ⁊ iuuenes eorū īterficies gladio: ⁊ paruulos eorū elides ⁊ D
gnantes

gnantes diuides.Dixitqꝫ Azahel.Qui enim ſum ſeru⁹ tuus
canis vt faciā rē iſtā magnā? Et ait heliſe⁹. Oſtēdit mihi
dñs te regē ſyrie fore.Qui cū receſſiſſet ab heliſeo.venit ad
dñm ſuum.Qui ait ei.Quid tibi dixit heliſeus? At ille re-
ſpondit.Dixit mihi. Recipies ſanitatē.Cūqꝫ veniſſet dies
altera tulit ſtragulū ⁊ infudit aquā ⁊ expādit ſup faciē ei⁹.
E Quo mortuo regnauit azahel pro eo. Anno quinto ioram
filij achab regis iſrael † regnauit iorā filius ioſaphat regis — *al.+ioſaphat regis iuda.*
iuda triginta duorum annorū erat cū regnare cepiſſet ⁊ octo
annis regnauit in hieruſalem. Ambulauitqꝫ in vijs regum
iſrael:ſicut ambulauerat dom⁹ achab. Filia enim achab erat — *Que dice- bat athalia.*
† vxor eius:Et fecit qđ malū eſt in cōſpectu dñi. Noluit au- — *Alſ + coram domino.*
tem dñs diſperdere iudā ppter dauid ſeruum ſuū ſicut pro- — *.Regū.7.b.*
miſerat ei vt daret illi lucernā ⁊ filijs eius cunctis diebus.
F In diebꝰ ei⁹ receſſit edom ne eſſet ſub iuda: ⁊ cōſtituit ſibi
regē.Venitqꝫ iorā ⁊ ſeyra ⁊ oīs exercitus cū eo. Et ſurre-
xit nocte:percuſſitqꝫ idumeos qui eum circūdederāt ⁊ prin
cipes curruum. Populus autem fugit in tabernacula ſua: — *De ſepultura iorā regis Ju- de ait dicit io- ſeph.9.c.5.*
receſſit ergo edom ne eſſet ſub iuda vſqꝫ in diē hāc. Tūc re-
ceſſit ⁊ lobna in tpe illo. Reliqua aūt ſermonum iorā ⁊ vni
uerſa que fecit:nōne hec ſcripta ſunt in libro verborum die
rum regū iuda? Et dormiuit ioram cum patribus ſuis:ſepul-
G tuſqꝫ eſt cum eis in ciuitate dauid: ⁊ regnauit Ochozias fi
lius eius pro eo.Anno duodecimo iorā filij achab regis iſ-
rael regnauit ochozias filius iorā regis iude.Vigintiduo-
rum annorū erat ochozias cū regnare cepiſſet: ⁊ vno anno
regnauit in hieruſalē. Nomen matris eius athalia filia am
ri regis iſrael.Et ambulauit in vijs dom⁹ achab ⁊ fecit qđ
malum eſt corā dño ſicut domus achab. Gener enī domus
achab fuit.Abijt quoqꝫ cū iorā filio achab ad preliandum
cōtra azahel regem ſyrie in ramoth galaad: ⁊ vulnerauerūt
ſyri iorā.Qui reuerſus eſt vt curaret in iezrael:qꝛ vulnera-
uerant eū ſyri in † ramoth preliantem contra azahel regē — *Alſ + rama.*
ſyrie. Porro ochozias filius ioram rex iuda deſcendit inui
ſere iorā filium achab in iezrael:quia egrotabat ibi.

¶ Cap. Sum. De vnctione iehu in regem ſuper iſrael qui
percuſſit ioram ⁊ interfecit ochoziam ⁊ iezabel quā come-
derunt canes. Cap. IX.

A Heliſeus aūt propheta vocauit vnum de — *Supra.14.c. Vide ioſep.de hoc q̄ hic dicit̄ ur,li.9.c.6.*
filijs pphetarū: ⁊ ait illi. Accinge lumbos
tuos ⁊ tolle lenticulā olei hāc in manu tua
⁊ vade in ramoth galaad. Cumqꝫ veneris
illuc videbis iehu filiū ioſaphat filij namſi.
Et ingreſſus ſuſcitabis eum de medio fra
trū ſuorum: ⁊ introduces in interius cubiculum. Tenenſqꝫ
lenticulam olei fundes ſuper caput eius ⁊ dices.Hec dicit
dñs. Vnxi te regem ſuper iſrael. Aperieſqꝫ oſtium ⁊ fugies
B ⁊ nō ibi ſubſiſtes. Abijt ergo adoleſcens puer prophete in
ramoth galaad ⁊ ingreſſus eſt illuc.Ecce autem principes
exercitus ſedebant.Et ait verbum mihi ad te o princeps.
Dixitqꝫ iehu. Ad quem ex omnibus nobis? At ille dixit.ad
te o princeps.Et ſurrexit ⁊ ingreſſus eſt cubiculum. At ille
fudit oleum ſuper caput eius.Et ait.Hec dicit dñs deus iſ
rael. Vnxi te regem ſuper populū dñi iſrael.Et percuties
domum achab dñi tui. Et vlciſcar ſanguinem ſeruorū meo-
rum prophetarum ⁊ ſanguinem omnium ſeruorum dñi:de
manu iezabel:perdamqꝫ omnem domum achab ⁊ interficiā
de domo achab mingentem ad parietem: ⁊ clauſum: ⁊ nouiſ
ſimum in Iſrael. Et dabo domum Achab ſicut domum
Hieroboam filij Nabath: ⁊ ſicut domum Baaſa filij ahia.
Iezabel quoqꝫ comedēt canes in agro iezrael nec erit q̄ ſe- — *3.Regū.21.f. Infra eodē.*
peliat eā. Aperuitqꝫ oſtium ⁊ fugit. Iehu aūt ingreſſus eſt
C ad ſeruos domini ſui. Qui dixerunt ei. Recte ne ſunt oīa. — *Infra eodem*
Quid venit inſanus iſte ad te? Qui ait eis. Noſtis homi-
nem ⁊ quid locutus ſit? At illi reſponderunt. Falſum eſt,

Sed magis narra nobis.Qui ait eis.Hec ⁊ hec locut⁹ eſt
mihi.Et ait.Hec dicit dñs. Vnxi te regem ſuper iſrael. Fe
ſtinauerūt itaqꝫ ⁊ vnuſquiſqꝫ tollens pallium ſuū poſuit ſub
pedibus eius in ſimilitudinem tribunalis ⁊ cecinerunt tu-
ba atqꝫ dixerunt. Regnabit iehu. Cōiurauit ergo iehu fi-
lius ioſaphat filij namſi contra ioram. Porro iorā obſede-
rat ramoth galaad:ipſe et omnis iſrael contra azahel regē
ſyrie: ⁊ reuerſus fuerat vt curaret in iezrael propter vulne-
ra:qꝛ percuſſerāt eum ſyri preliantem contra azahel regem
ſyrie. Dixitqꝫ iehu. Si placet vobis nemo egrediatur pfu — D
gus de ciuitate:ne vadat ⁊ nunciet in iezrael.Et aſcendit ⁊
profectus eſt in iezrael. Iorā enī egrotabat ibi: ⁊ ochozias
rex iuda deſcenderat ad viſitandum ioram. Igitur ſpecula-
tor qui ſtabat ſuper turrim iezrael vidit globū iehu venien
tis.Et ait. Video ego globum. Dixitqꝫ ioram. Tolle currū — *Supra eodē.*
⁊ mitte in occurſum eorum: ⁊ dicat vadens. Recte ne ſunt
omnia. Abijt ergo qui aſcenderat currum in occurſum ei⁹
⁊ ait.Hec dixit rex. Pacata ne ſunt omnia? Dixitqꝫ Iehu:
Quid tibi ⁊ paci? Trāſi ⁊ ſequere me. Nunciauit quoqꝫ ſpe-
culator dicēs. Venit nuncius ad eos et nō reuertitur. Mi
ſit etiā currū equorū ſecūdum. Venitqꝫ ad eos: ⁊ ait: hec di — E
cit rex. Nūqđ pax eſt? Et ait iehu. Quid tibi et paci? Trāſi
⁊ ſequere me. Nunciauit aūt ſpeculator dicens. Venit vſqꝫ
ad eos ⁊ non reuertitur. Eſt autem inceſſus quaſi inceſſus
iehu filij namſi. Preceps enim graditur. Et ait iorā. † Iū- — *Alſ + iunge.*
gite currum. Iunxeruntqꝫ currum eius. Et ingreſſus eſt io
ram rex iſrael: ⁊ ochozias rex iuda ſinguli in curribus ſuis.
Egreſſiqꝫ ſunt in occurſum iehu ⁊ inuenerūt eum in agro
naboth iezraelite. Cūqꝫ vidiſſet iorā iehu dixit: pax ē iehu.
At ille reſpondit. Que pax? Adhuc fornicationes iezabel
matris tue: ⁊ veneficia eius multa vigent. Conuertit autē
ioram manū ſuam et fugiens ait ad ochoziā. Inſidie ocho-
zia. Porro iehu tetendit arcum manu et percuſſit ioram in
ter ſcapulas: ⁊ egreſſa eſt ſagitta per cor eius: ſtatimqꝫ cor-
ruit in curru ſuo. Dixitqꝫ iehu ad badacher ducem. Tolle — F
proijce eum in agro naboth iezraelite. Memini enim quan
do ego ⁊ tu ſedentes in curru ſequebamur achab patrem
huius ꝙ dñs onus hoc leuauerit ſuper eum dicens. Si nō
pro ſanguine naboth ⁊ pro ſanguine filiorum eius quem vi
di heri:ait dominus:reddā tibi in agro iſto dicit dominus.
Nunc ergo tolle ⁊ proijce eum in agro iuxta verbum dñi.
Ochozias autem rex iuda vidēs hoc fugit per viam dom⁹
orti. Perſecutuſqꝫ eſt eum iehu ⁊ ait. Etiam hunc percuti-
te in curru ſuo. Et percuſſerūt eum in aſcenſu gaber:qui eſt
iuxta ieblaā. Qui fugit in mageddo:et mortuus eſt ibi. Et
impoſuerunt eum ſerui eius ſuper currum ſuum ⁊ tulerunt
in hieruſalem:ſepelieruntqꝫ eum in ſepulchro cum patrib⁹
ſuis in ciuitate dauid:anno vndecimo iorā filij achab regis
iſrael † regnauit ochozias ſuper iudā. Venitqꝫ iehu in iez- — *Alſ + ahazie ⁊ ſupeſt regna uit ochozias.*
rael. Porro iezabel i introitu ei⁹ audito depinxit oculos
ſuos ſtibio: ⁊ ornauit caput ſuum: ⁊ reſpexit per feneſtram
ingredientem iehu per portam ⁊ ait. Nunquid pax poteſt — G
eſſe zamri:qui interfecit dñm ſuum. Leuauitqꝫ iehu faciem — *3.Regū.16.c.*
ſuam ad feneſtram ⁊ ait. Que eſt iſta? Et inclinauerunt ſe
ad eum duo vel tres eunuchi ⁊ dixerunt. Hec eſt illa Ieza-
bel. At ille dixit eis. Precipitate eam deorſum. Et precipi-
tauerunt eam:aſperſuſqꝫ eſt ſanguine paries ⁊ equorum vn
gule conculcauerunt eam. Cumqꝫ introgreſſus eſſet: vt co- — *3.Regum.21.f. 25.di.c. in glo. 1.q.1..§.his ita in fine. 23.q.4.§. ſed obijcitur.c.eo vindicta.*
mederet biberetqꝫ ait. Ite ⁊ videte maledictam illam:et ſe-
pelite eam:qꝛ filia regis eſt. Cumqꝫ iſſent vt ſepelirent eam
non inuenerunt niſi caluariam: ⁊ pedes ⁊ ſummas manus.
Reuerſiqꝫ nunciauerūt ei. Et ait iehu. Sermo dñi eſt quē
locutus eſt per ſeruum ſuum heliam theſbitem dicens. In
agro iezrael comedēt canes carnes iezabel. Et erunt car-
nes iezabel ſicut ſtercus ſuper faciem terre in agro iezra-
hel: ita vt pretereuntes dicant. Heccine eſt illa iezabel.

¶ Cap̃. Sum. De occiſione. lxx. filiorum achab: ⁊ . xlij. viris
24.q.3.c.1. fratribus ochozie iugulatis: de ionadab filio rechab ⁊ ſa-
de pe.diſt.3.c. cerdotibus baal occiſis: ⁊ templo deſtructo ꝓpter peccatũ
achab.i gl.fi. Iehu: ⁊ pro eo regnat ioachaz filius eius: ꝑmittitur regnũ
iſrael iehu uſq; in quartam generationem. Cap. X.

B Iudic.8.g. ERant aũt achab ſeptuaginta filij in ſamaria. Scripſit ergo iehu literas ⁊ miſit i ſamariã ad optimates ciuitatis et ad maiores natu ⁊ ad nutricios achab dicens. ſtatim vt acceperitis literas has q̃ habetis filios dñi veſtri ⁊ currus ⁊ equos ⁊ ciuitates ⁊ arma eligite meliorem ⁊ eũ q̃ vobis placuerit de filijs dñi veſtri: ⁊ eũ ponite ſup ſoliũ patris ſui: ⁊ pugnate ꝓ domo dñi veſtri. Timuerũt illi vehemẽter ⁊ dixerũt. Ecce duo reges nõ potuerũt ſtare corã eo ⁊ quomodo nos valebimus reſiſtere? Miſerũt ergo prepoſiti domus ⁊ † prefecti ciuitatis ⁊ maiores natu ⁊ nutricij ad iehu dicẽtes. Serui tui ſum⁹: quecũq; iuſſeris faciem⁹ nec cõſtituem⁹ nobis regẽ. Quecũq; tibi placent fac. Reſcripſit autẽ eis literas ſecũdo dicẽs. Si mei eſtis ⁊ obeditis mihi: tollite capita filiorum dñi veſtri ⁊ venite ad me hac eadem hora cras in Iezrael. Porro filij regis ſeptuagita viri apud optimates ciuitatis nutriebãtur. Cũq; veniſſent litere ad eos: tulerũt filios regis ⁊ occiderũt ſeptuaginta viros ⁊ poſuerunt capita eorum in cophinis ⁊ miſerũt ad eũ in iezrael. Venit autem nũcius ad eũ ⁊ indicauit ei dicẽs. Attulerũt capita filiorũ regis. Qui rñdit. Ponite ea ad duos aceruos: iuxta
C introitum porte vſq; mane. Cũq; diluxiſſet egreſſus eſt: et ſtans dixit ad omnem populũ. Iuſti eſtis. Si ego cõiuraui cõtra dñm meũ ⁊ interfeci eum quis ꝑcuſſit oẽs hos? Videte ergo nunc q̃m nõ cecidit de ſermonibus dñi in terram quos locutus eſt dñs ſupr domum achab: ⁊ dñs fecit q̃d locutus eſt in manu ſerui ſui helie. Percuſſit igitur iehu oẽs qui reliqui erãt de domo achab in iezrael ⁊ vniuerſos optimates eius ⁊ notos ⁊ ſacerdotes: donec nõ remanerent ex eo reliquie. Et ſurrexit ⁊ venit in ſamariã. Cũq; veniſſet ad cameram paſtorum in via: inuenit fratres ochozie regis iuda. Dixit ad eos. Quinam eſtis vos? Qui reſpõderũt fratres ochozie regis ſumus: ⁊ deſcẽdimus ad ſalutãdos filios regis ⁊ filios regine. Qui ait. Comprehendite eos viuos. Quos cũ cõprehẽdiſſent eos viuos iugulauerũt eos in ciſterna: iuxta camerã quadragintaduos viros: ⁊ nõ reliquit ex eis quẽq̃. Cũq; abiſſet inde inuenit ionadab filiũ
D rechab in occurſum ſibi. Et benedixit ei. Et ait iehu ad eũ. Nũquid eſt cor tuũ rectũ cũ corde meo ſicut cor meum cum corde tuo. Et ait ionadab. Eſt. Si eſt (inquit) da mihi manum tuã. Qui dedit ei manum ſuam. At ille leuauit eum ad ſe in currũ. Dixitq; ad eum. Veni mecũ ⁊ vide zelum meum pro dño. Et impoſitum i curru ſuo duxit in ſamariam. Et percuſſit omnes qui reliqui fuerant de achab in ſamariam vſq; ad vnum iuxta verbum domini quod locutus eſt ꝑ he-
24.q.2.c. vtile liam. Congregauit ergo iehu omnem populum ⁊ dixit ad eos. Achab coluit baal parum: ego autem colam eum amplius.
1.Regũ. 16.g. Nunc igitur omnes prophetas baal et vniuerſos ſeruos eius ⁊ cunctos ſacerdotes ipſius vocate ad me. Nul-
E lus ſit qui non veniat. Sacrificium enim grande eſt mihi baal. Quicũq; defuerit non viuet. Porro Iehu faciebat hoc inſidioſe vt diſperderet cultores baal. Et dixit. Sanctificate diem ſolẽnẽ baal. Vocauitq; ⁊ miſit in vniuerſos terminos iſrael ⁊ venerunt cuncti ſerui baal. Non fuit reſidu⁹ nec vnus quidem qui nõ veniret. Et ingreſſi ſunt templum baal. Et repleta eſt domus baal a ſummo vſq; ad ſummũ. Dixitq; his qui preerant ſuper veſtes. Proferte veſtimenta vniuerſis ſeruis baal. Et protulerunt eis veſtes. Ingreſſuſq; iehu ⁊ ionadab filius rechab templum baal: ait cultoribus baal. Perquirite et videte ne quis forte vobiſcum ſit de ſeruis dñi: ſed vt ſint ſerui baal ſoli: ingreſſi ſunt igitur vt facerent victimas ⁊ holocauſta. Iehu autem preparauerat ſibi foris octoginta viros: ⁊ dixerat eis. Quicũq; fugerit de hominibus his quos ego adduxero in man⁹ veſtras
F anima eius erit pro anima illius. Factum eſt autem cũ cõpletum eſſet holocauſtum precepit iehu militibus ⁊ ducib⁹ ſuis. Ingredimini ⁊ percutite eos. Nullus euadat. Per-
als † ſuget cuſſeruntq; eos † in ore gladij ⁊ proiecerunt milites ⁊ duces. Et ierunt in ciuitatem templi baal: ⁊ protulerunt ſtatuam de phano baal ⁊ combuſſerunt et comminuerũt eam: Deſtruxerunt quoq; eadẽ baal ⁊ fecerũt pro ea latrinas vſq; in diem hãc. Deleuit itaq; iehu baal de iſrael. Verũtamẽ a peccatis hieroboã filij nabath qui peccare fecit iſrael nõ receſſit nec dereliquit vitulos aureos qui erãt in bethel et in dan. Dixit aũt dñs ad Iehu. Quia ſtudioſe egiſti q̃d rectum erat ⁊ placebat in oculis meis: ⁊ oia q̃ erant in corde
G meo feciſti contra domum achab filij tui vſq; in quartã generationem ſedebũt ſup thronũ iſrael. Porro iehu non cuſtodiuit vt ambularet in lege dñi dei iſrl: in toto corde ſuo: nõ eñi receſſit a peccatis hieroboam q̃ peccare fecit iſrael. In dieb⁹ illis cepit dñs tedere ſup iſrl: ꝑcuſſitq; eos azahel in vniuerſis finib⁹ iſrael a iordane cõtra orientalem plagã omnẽ terrã galaad ⁊ gad ⁊ ruben ⁊ manaſſe ab Aroer q̃ eſt ſup torrẽtẽ arnon ⁊ galaad ⁊ baſan. Reliqua aũt verborum iehu ⁊ vniuerſa que fecit ⁊ fortitudo eius: nõne hec ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum iſrael? Et dormiuit iehu cum patribus ſuis ſepelierũtq; eũ in ſamaria: ⁊ regnauit ioachaz fili⁹ eius pro eo. Dies aũt quos regnauit iehu 13.q.2.c. ſom
ſuper iſrael viginti ⁊ octo anni ſunt in ſamaria.

¶ Cap̃. Sum. De athalia regina que occidit omne ſemen regis ioas occultato ⁊ facto rege i iuda per ioiadam ſacerdotem de morte athalie regine: ioiadas pepigit fedus iter regem ⁊ populum ⁊ preponitur. Cap. XI.

A ATHalia ꝟo mater ochozie vidẽs mortuũ filiũ ſuũ ſurrexit ⁊ interfecit omne ſemẽ regiũ. Tollẽs aũt ioſaba filia regis Ioram: ſoror ochozie ioas filiũ ochozie furata eſt eum de medio filiorum regis qui interficiebantur ⁊ nutricem eius de triclinio ⁊ abſcondit eũ a facie athalie vt non interficeretur: eratq; cũ ea ſex annis clã in domo domini. Porro athalia regnauit ſuper terram ſeptem annis. Anno autem ſeptimo miſit Ioiada pontifex: ⁊ aſſumens centuriones ⁊ milites introduxit ad ſe in templum dñi: pepigitq; cum eis fedus. Et adiurãs eos in domo dñi oſtenditq; eis filiũ regis: ⁊ precepit illis: dicens. Iſte eſt ſermo quẽ facere debetis. Tertia pars veſtrum introeat ſabbato ⁊ obſeruet excubias domus regis. Tertia autẽ pars ſit ad portam ſyr: et tertia pars ſit ad portam que

B
2.Para.22.B. Ioſe.li.9.c.7. De his que ſequuntur.
2.Para.24.

tam que eſt poſt habitaculum ſcutariorum: ⁊ cuſtodietis ex
B cubias domꝰ meſã. Duę vero partes e vobis oẽs egrediẽ-
tes ſabbato cuſtodiãt excubias domus dñi circa regem et
vallabitis cum habentes arma in manibus veſtris. Si q̄s
aũt ingreſſus fuerit ſeptum templi interficiat. Eritiſꝫ cuȝ
rege introeunte ⁊ egrediẽte. Et fecerũt centuriones iuxta
oĩa que preceperat eis ioiada ſacerdos. Et aſſumẽtes ſin-
guli viros ſuos qui ingrediebãtur ad ſabbatũ cum his qui
egrediebantur e ſabbato venerunt ad ioiadã ſacerdotem.
Qui dedit eis haſtas ⁊ arma regis dauid que erant in do-
mo dñi. Et ſteterunt ſinguli habentes arma in manu ſua a
parte tẽpli dextera vſꝫ ad partem ſiniſtram altaris ⁊ edis:
C ⁊ circa regẽ. Produxitꝫ filium regis ⁊ poſuit ſuper eum
diadema: ⁊ teſtimonium. Fecerũtꝫ eum regem ⁊ vnxerũt
⁊ plaudentes manu dixerũt. Viuat rex. Audiuit aũt atha-
lia vocem pp̄li currẽtis: ⁊ ingreſſa ad turbas in templũ dñi
vidit regem ſtãtem ſuper tribunal iuxta morem ⁊ cantores
⁊ turbas ꝓpe eum: omnẽꝫ pplm̃ terre letãtem ⁊ canentem
tubis: ⁊ ſcidit veſtimẽta ſua clamauitꝫ. Cõiuratio: cõiura-
tio. Precepit aũt ioiada centurionibus qui erãt ſup exerci-
tum ⁊ ait eis. Educite eam extra ſepta templi: ⁊ quicũꝫ eã
ſecutus fuerit feriatur gladio. Dixerat enĩ ſacerdos. Non
occidatur in tẽplo dñi. Impoſuerũtꝫ ei manꝰ ⁊ impegerũt
eam per viã introitus equoruȝ iuxta palatium: ⁊ interfecta
eſt ibi. Pepigit ergo ioiada fedus inter deuȝ ⁊ regem ⁊ in-
D ter pplm̃ vt eſſet pp̄ls dñi, ⁊ inter regem ⁊ populuȝ. Ingreſ-
ſuſꝫ eſt oĩs pp̄ls terre templum baal ⁊ deſtruxerunt aras
eius: ⁊ imagines cõtriuerũt valide mathã quoꝫ ſacerdotẽ
baal occiderũt coram altari: ⁊ poſuit ſacerdos cuſtodias in
domo dñi tulitꝫ centuriones ⁊ cerethi ⁊ phelethi legiones
⁊ omnem populum terre: deduxerũtꝫ regẽ de domo domi-
ni. Et venerũt ꝑ viã porte ſcutariorum in palatium: et ſedit
ſuper thronuȝ regum. Letatuſꝫ eſt omnis populus terre:
et ciuitas cõquieuit. Athalia aũt occiſa eſt gladio in domo
regis: ſeptẽꝫ annorum erat ioas cum regnare cepiſſet.

C.S. Quia ſacerdotes non inſtaurauerunt domũ dñi
prohibiti ſunt a rege ioas vltra pecunias accipere a tranſ-
euntibus: de gazophilatio poſito in tẽplo: de aſcẽſu Aſahel
regis ſyrie qui aſportauit theſaurum in hieruſalem mitten-
te ſibi rege ioas duo ex ſeruis ioas occiderunt ipſum ioas:
de regno amaſie filij eius. Cap. XII.

A
Para.24.a.
Ioſe.lib.9.c.8

Anno ſeptimo iehu regnauit Ioas Qua-
draginta annis regnauit in hieruſalẽ. No-
men matris eius ſebea de berſabee. Fe-
citꝫ ioas rectũ corã dño cũctis diebus q̄-
bus docuit eum ioiada ſacerdos. Verun-
tamẽ excelſa nõ abſtulit. Adhuc enĩ popu-
lus immolabat ⁊ adolebat in excelſis incẽſuȝ. Dixitꝫ ioas
ad ſacerdotes Omnẽ pecuniã ſanctorum que illata fuerat
in templum dñi a preter euntibus que offertur ꝓ precio aie:
⁊ quam ſpõte ⁊ arbitrio cordis ſui inferunt in templum do-
mini accipiãt illam ſacerdotes iuxta ordinem ſuuȝ ⁊ inſtau-
rent ſartatecta domus ſi quid neceſſarium viderint inſtau-
ratione. Igitur vſꝫ ad viceſimum tertiũ annum regis ioas
B nõ inſtaurauerunt ſacerdotes ſartatecta templi. Vocauitꝫ
rex ioas ioiadã pontificem ⁊ ſacerdotes dicẽs eis. Quare
ſartatecta non inſtauratis templi? Nolite ergo amplius ac-
cipere pecuniam iuxta ordinem veſtrũ: ſed ad inſtauratio-
nem tẽpli reddite eam. Prohibitiꝫ ſunt ſacerdotes vltra
accipere pecuniã a populo ⁊ inſtaurare ſartatecta domus.
Et tulit ioiada põtifex gazophilatium vnum: aperuitꝫ fo-
ramẽ deſuper: ⁊ poſuit illud iuxta altare ad dexterã ingrediẽ-
tium domum dñi. Mittebãt in eo ſacerdotes qui cuſtodie-
bant oſtia omnem pecuniam que deferebatur ad templum
domini. Cũꝫ viderent nimiã pecuniã eſſe in gazophilatio
aſcẽdebat ſcriba regis ⁊ pontifex effundebantꝫ ⁊ numera-
bãt pecuniã que inueniebatur in domo dñi: ⁊ dabãt eã iuxta
numerũ atꝫ mẽſurã in manu eorum qui preerãt cemẽtarijs C
domus dñi. Qui impendebant eã in fabris lignorum ⁊ in ce-
mentarijs his qui operabãtur in domo dñi ⁊ ſartatecta fa-
ciebãt ⁊ in his qui cedebãt ſaxa: ⁊ vt emerent ligna ⁊ lapi-
des qui excidebantur ita vt impleretur inſtauratio domus dñi
in vniuerſis que indigebat expenſa ad muniẽdã domum.
Verũtamẽ nõ fiebãt ex eadẽ pecunia hydrie templi dñi et
fuſcinule ⁊ thuribula ⁊ tube ⁊ omne vas aureum ⁊ argẽteũ
de pecunia: que inferebatur in templum dñi. His enĩ qui
facie bãt opus dabatur vt inſtauraretur templũ dñi ⁊ nõ fiebat
ratio his hominibus qui accipiebãt pecuniã vt diſtribue-
rent eã artificibus ſed in fide tractabãt eã. Pecuniã vero D
pro delicto ⁊ pecuniã pro peccatis nõ inferebãt in templũ
dñi q: ſacerdotũ erat. Tũc aſcẽdit azahel rex ſyrie ⁊ pugna-
bat contra Geth: cepitꝫ eam: ⁊ direxit faciẽ ſuã vt aſcẽde-
ret in hieruſalem. Quãobrem tulit ioas rex iuda oĩa ſan-
ctificata que conſecrauerat ioſaphath ⁊ iorã. Ochozias pa-
tres eius reges iuda: ⁊ que ipſe obtulerat: et vniuerſum ar-
gentuȝ qd̄ inueniri potuit in theſauris templi dñi ⁊ in pala-
tio regis: miſitꝫ azaheli regi ſyrie ⁊ receſſit ab hieruſalem.
Reliqua autem ſermonum ioas ⁊ vniuerſa que fecit: nõne
hec ſcripta ſunt in libro verborũ dierum regum iuda? Sur- 13.q.2.c.ſcotiſ
rexerũt autem ſerui eius ⁊ cõiurauerũt inter ſe: percuſſerũt ꝓ.appoſitꝰ eſt
ꝗ ioas in domo mello: in deſcenſu ſela. Ioſaphat nãꝫ filiꝰ ꝯ. mouentur
ſemach ⁊ ioſaphat filius ſomer ſerui eius percuſſerunt euȝ: parentes.
⁊ mortuus eſt. Et ſepelierunt eum cum † patribus ſuis in † Ioſep. dicit
ciuitate dauid regnauitꝫ amaſias filius eius pro eo. ꝙ ioas nõ fuit
ſepultus in ſe-
pulchris regũ
quia inimicus
dei erat.

Capituli Summa. De regno ioachaȝ: ⁊ quod fecit ma-
lum et traditus eſt in manus ſyrie: de ioas filio eiꝰ q̄ regna-
uit pro eo: de ioas ⁊ ſagittis eius quas iecit coram heliſeo
per feneſtram orientalem: de morte heliſei: de reſuſcitatiõe
mortui ad tactum oſſium heliſei in ſepulchro: de morte aza-
hel pro quo regnauit benadab in ſyria quem percuſſit ioas
tribus vicibus. Cap. XIII.

Anno viceſimo tertio ioas filij ochozie A
regis iude: regnauit ioachaȝ filiꝰ iehu
ſup iſrael in ſamaria decem ⁊ ſeptẽ ãnis
⁊ fecit malum corã dño. Secutuſꝫ eſt
peccata hieroboã filij nabath: qui pec-
care fecit iſrael ⁊ nõ declinauit ab eis.
Iratuſꝫ eſt furor dñi cõtra iſrael: ⁊ tra-
didit eos in manu azahel regis ſyrie: ⁊ ĩ manu benadab filij
azahel cũctis diebus. Deprecatꝰ eſt aũt ioachaȝ faciẽ dñi:
⁊ audiuit eum dñs. Vidit enĩ anguſtiam iſrael quia attriue-
rat eos rex Syrie. Et dedit dñs ſaluatorem iſraeli ⁊ libera-
tus eſt de manu regis Syrie. Habitauerũtꝫ filij Iſrael in B
tabernaculis ſuis: ſicut heri ⁊ nudiuſtertius. Verũtamẽ nõ
receſſerunt a peccatis domus Hieroboã qui peccare fecit
iſrael ſed in ipſis ambulauerunt. Siquidem ⁊ lucus permã-
ſit in Samaria: ⁊ nõ ſunt derelicti Ioachaȝ de populo: niſi
quinquaginta equites ⁊ decem currus: ⁊ decem milia pedi-
tum. Interfecerat enim eos rex ſyrie: ⁊ redegerat quaſi pul-
uerem in tritura aree. Reliqua autem ſermonum ioachaȝ: ⁊
vniuerſa que fecit ⁊ fortitudo eius: nõne hec ſcripta ſun in
libro ſermonum dieruȝ regum iſrael? Dormiuitꝫ ioachaȝ
cum patribus ſuis: et ſepelierunt eum in ſamaria: regnauit
ioas filius eius pro eo. Anno triceſimoſeptimo ioas regis
iuda regnauit ioas filius ioachaȝ ſuper iſrael ĩ ſamaria ſex-
decim annis. Et fecit quod malum eſt in conſpectu domi-
ni. Non declinauit ab omnibus peccatis Hieroboam filij C
Nabath qui peccare fecit iſrael: ſed in ipſis ambulauit. Re-
liqua autem ſermonum ioas ⁊ vniuerſa que fecit: ⁊ fortitu-
do eius quomõ pugnauerit contra amaſiã regẽ iuda nõne

hec ſcripta ſunt in libro ſermonum dieꝝ regū iſrl'? Et dor-
miuit ioas cū patrib' ſuis. Hieroboā aūt ſedit ſup ſoliū ei'.
Porro ioas ſepultus eſt in ſamaria cū regibus iſrael. He-
liſeus aūt egrotabat infirmitate qua ⁊ mortuus eſt. Deſcē-
Supra.2.b. ditq; ad eū ioas rex iſrl' ⁊ flebat corā eo. Dicebatq;. Pa-
ter mi pater mi: currus iſrl' ⁊ auriga ei'. Et ait illi heliſeus
Affer arcū ⁊ ſagittas. Cūq; attuliſſet ad euꝫ arcum ⁊ ſagit-
tas dixit ad regē iſrael. Pone manū tuā ſup arcū. Et cū po-
ſuiſſet ille manum ſuam ſuperpoſuit heliſeus man' ſuas ma-
nibus regis ⁊ ait. Aperi feneſtrā orientaleꝫ. Cumq; aperuiſ-
ſet dixit heliſeus iace ſagittam ⁊ iecit: ⁊ ait heliſeus Sagit-
ta ſalutis dñi ⁊ ſagitta ſalutis contra ſyriā. Percutieſq; ſy-
D riā in aphec donec cōſumas eā. Et ait. Tolle ſagittas. q̄ cū
tuliſſet rurſum dixit ei. Percute iaculo terrā. Et cū percuſ-
ſiſſet tribus vicibus ⁊ ſtetiſſet iratus eſt vir dei contra eum
⁊ ait. Si percuſſiſſes quinquies aut ſexies aut ſepties: per-
cuſſiſſes ſyriam vſq; ad cōſummationē. Nunc aūt tribus vi-
Eccle.48.b cibus percuties eam. Mortuus eſt ergo heliſeus ⁊ ſepelie-
runt eū. Latrunculi autem de moab venerunt in terrā i ip-
ſo anno. Quidā autē ſepelientes hoiem viderunt latruncu-
los ⁊ proiecerunt cadauer in ſepulchro heliſei. Quod cum
tetigiſſet oſſa heliſei reuixit homo ⁊ ſtetit ſup pedes ſuos.
Igitur azahel rex ſyrie afflixit iſrael cunctis diebus Ioa-
chaꝫ. Et miſertus eſt dñs eorum ⁊ reuerſus eſt ad eos pro-
pter pactum ſuum quod habebat cum abraā ⁊ iſaac ⁊ Ia-
cob: ⁊ noluit diſperdere eos neq; proijcere penitus vſq; in
preſens tempus. Mortuus eſt aūt azahel rex ſyrie ⁊ regna-
uit benadab filius eius pro eo. Porro ioas filius ioachaꝫ
tulit vrbes de manu benadab filij azahel: quas tulerat de
manu ioachaꝫ patris ſui iure prelij. Tribus vicibus percuſ-
ſit eum ioas ⁊ reddidit ciuitates iſrael.

¶ Cap. XIIII. De amaſia filio ioas regis iude: qualiter re-
gnauit ⁊ vicit edom: ſed victus eſt a ioas rege iſrl': et duct'
in hieruſalem. De ſpoliatione hierl'm quā fecit ioas rex Iſ-
rael cui ſucceſſit filius eius hieroboā in regē ſuper Iſrael.
Amaſias vero rex iuda occiſus eſt i lachis: cui ſucceſſit aza-
rias filius eius hieroboaꝫ reſtituit iſrael: hieroboam ſuc-
ceſſit zacharias. Cap. XIIII.

A
Ioſ. li. 9. c. 9. de his que hic ſequuntur. In anno ſcdo ioas filij ioachā regis iſrael
regnauit amaſias filius ioas regis iuda.
Viginti quinq; annoꝝ erat cuꝫ regnare ce-
piſſet: viginti aūt ⁊ nouē ānis regnauit in
Als † ioadē. hierl'm. Nomē matris eius † ioadē de hie-
ruſalē. Et fecit rectū corā dño. Veruntñ nō
vt dauid pater eius. Iuxta oia que fecit ioas pater ſuus fe-
cit: niſi tm̄ hoc q; excelſa nō abſtulit. Adhuc eīm popul' ado-
B lebat ⁊ imolabat incēſum in excelſis. Cūq; obtinuiſſet re-
gnum percuſſit ſeruos qui interfecerant regē patrem ſuuꝫ.
Filios autē eorum q̄ occiderant non occidit: iuxta verbum
qḋ ſcriptū eſt in libro legis moyſi ſicut precepit dñs dicēs.
Als † morient Non morient patres pro filijs: neq; filij † pro patribus: ſed
vnuſquiſq; in peccato ſuo morieꝫ. Ipſe percuſſit edō in val-
le ſalinarum decē milia ⁊ apprehendit petrā in prelio voca-
Als † iechtiel. 2. para. 25. c. uitq; nomē eius † iezechel vſq; in preſentem diem. Tūc mi-
ſit amaſias nuncios ad ioas filium ioachaꝫ filij iehu regis
C iſrael dicens. Veni ⁊ videamus nos. Remiſitq; ioas rex iſ-
rael ad amaſiā regē iuda dicens. Carduus libani miſit ad
cedrom qui eſt in libano dicens. Da filiam tuam filio meo
vxorem. Trāſieruntq; beſtie ſaltus que ſunt in libano ⁊ cō-
culcauerunt carduum. Percutiens inualuiſti ſup edom et
ſubleuauit te cor tuum. Contentus eſto gloria ⁊ ſede in
domo tua. Quare prouocas malum vt cadas tu ⁊ iudas te-
cum? Et non acquieuit amaſias. Aſcenditq; ioas rex Iſrl'.
D ⁊ viderunt ſe ipſe ⁊ amaſias rex iuda in bethſames oppido
iude. Percuſſuſq; eſt iuda corā iſrael: ⁊ fugerunt vnuſq̄ſq;
in tabernacula ſua. Amaſiā vero regem iuda filiū ioas filij

ochozie cepit ioas rex iſrael in bethſames ⁊ adduxit euꝫ in
hieruſalem. Et interrupit muruꝫ hieruſalē a porta effraim Regnum ... riorum ... tū ē in ...
vſq; ad portam anguli quadringentis cubitis. Tulitq; om-
ne aurum ⁊ argentum ⁊ vniuerſa vaſa que inuenta ſunt in
domo dñi ⁊ in theſauris regis ⁊ obſides: ⁊ reuerſus eſt in
ſamariā. Reliqua autē verborum ioas que fecit ⁊ fortitu-
do eius qua pugnauit contra amaſiā regem Iuda: nonne 13. q. 2. c. ſo...
hec ſcripta ſunt in libro ſermonum dieꝝ regū iſrl'? Dormi- ... appo...
uitq; ioas cū patribus ſuis ⁊ ſepultus eſt in ſamaria cū re- eſt ad pat...
gibus iſrael: ⁊ regnauit hieroboam filius eius pro eo. Vi- ſuos.
xit aūt. Amaſias filius ioas rex iuda poſtq̄ mortuus ē ioas
fili' ioachaꝫ regis iſrael viginti quinq; annis. Reliq̄ aūt E
ſermonum amaſie: nonne hec ſcripta ſunt in libro ſermonū
dierū regum iuda? Factaq; eſt cōtra eum cōiuratio in hie-
ruſalē. At ille fugit in lachis. Miſeruntq; poſt eū in lachis
⁊ interfecerunt eum ibi: ⁊ aſportauerunt in equis ſepultuſ- 2. Para. 2...
q; eſt in hierl'm cum patribus ſuis in ciuitate dauid. Tulit
aūt vniuerſus populus iude azariā annos natū ſexdecim ⁊ F
cōſtituerūt eū regē p patre ei' amaſia. Ipſe edificauit hay- Ioſe. li. 9. ca...
lā ⁊ reſtituit eam iude: poſtq̄ dormiuit rex cuꝫ patrib' ſuis
Anno quītodecimo amaſie filij ioas regis iuda regnauit
hieroboam filius ioas regis iſrael in ſamaria quadragita
⁊ vno anno. Et fecit qḋ malum eſt corā dño. Nō receſſit ab
omnib' peccatis hieroboā filij nabath qui peccare fecit iſ-
rael. Ipſe reſtituit terminos iſrael ab introitu emath vſq;
ad mare ſolitudinis: iuxta ſermonem dñi dei iſrael quē lo-
cutus eſt per ſeruum ſuum ionā filium amathi pphetā qui
erat de geth q̄ eſt in † ophir. Vidit eīm dñs afflictionē iſrl' Als † oph...
amaram nimis ⁊ q; cōſumpti eſſent vſq; ad clauſos carce- G
ris ⁊ extremos: ⁊ nō eſſet qui auxiliaretur iſrael. Nec locu-
tus eſt dñs vt deleret nomē iſrael de ſub celo: ſed ſaluauit
eos in manu hieroboā filij ioas. Reliqua autez ſermonum
hieroboā ⁊ vniuerſa q̄ fecit ⁊ fortitudo eius qua preliatus
eſt: ⁊ quō reſtituit damaſcū ⁊ emath iude iſrael: nonne hec
ſcripta ſunt in libro ſermonū dierum regum iſrael? Dormi-
uitq; hieroboā cū patribus ſuis: ⁊ regib' iſrael: ⁊ regnauit
zacharias filius eius pro eo.

¶ C. XV. Azarie leproſo ſucceſſit ioathā fili' eius ſup Iu-
dā: zachariā q; occidit ſellū ⁊ regnauit pro eo ſup Iſrael et
hunc occidit manahen ⁊ regnauit pro eo qui occidit oēs
pregnantes de terra qui inſtituit tributa dari regi aſſyrio-
rū: huic manahen ſucceſſit phacceia filius eius hūc occidit
phacee filius romelie: in diebus illis aſcēdit theglatpha-
laſar rex aſſur ⁊ vaſtat terrā iſrael: ⁊ i aſſyrios trāſfert: pha-
cee occiditur ab oſee: ⁊ regnauit p eo ioathā filius ozie: rex
iuda fecit bonum: fecit deus mites hoſtes in mēdaciū mor-
tuus eſt ioathā: ⁊ regnauit achaꝫ filius ei' p eo. Ca. XV.

Anno viceſimo ſeptimo hieroboā regi iſrl' A
regnauit azarias fili' amaſie regis Iuda L...
ſexdecim annoꝝ erat cū regnare cepiſſet: cedemonie... ges ppe... tradit.
⁊ quinquaginta duobus annis regnauit
in hierl'm. Nomen matris eius iecelia de Remus ⁊ ...
hierl'm. Fecitq; qḋ erat placituꝫ corā dño multis ...
iuxta oia que fecit Amaſias pater eius. Veruntamē excelſa De hoc vide
non eſt demolit'. Adhuc populus ſacrificabat: ⁊ adolebat Ioſe. lib. 9. c...
incenſum in excelſis. Percuſſit aūt dñs regem ⁊ fuit lepro- quarefact' ...
ſus vſq; in diē mortis ſue: ⁊ habitabat in domo libera ſeor- lepro fuit ... ta alia egre-
ſum. Ioathā vero filius regis gubernabat palaciū ⁊ iudi- gia ſcripta.
cabat pplm terre. Reliqua aūt ſermonū azarie ⁊ vniuerſa B
que fecit: nonne hec ſcripta ſunt in libro verborū dierū re-
gum iuda? Et dormiuit azarias cum patribus ſuis: ſepelie-
runtq; eum cum maioribus ſuis in ciuitate dauid: ⁊ regna-
uit ioatham filius eius pro eo. Anno triceſimo octauo aza- Macedon... regnū ...
rie regis iude regnauit zacharias filius hieroboam ſuper ioſe. li. 9. ca...
iſrl' in ſamaria ſex mēſibus. Et fecit qḋ malū eſt corā dño ſi-
cut fecerant patres eius. Nō receſſit a peccatis hieroboā
filij nabath

Ioaθ regu3 incipium C martanorum ꝫo. filiȷ̃ nabath q̄ peccare fecit iſrael. Cõiurauit aũt cõtra eum
ſellum filius iabes: percuſſitq̄ eum palã ⁊ interfecit: regna-
uitq̄ pro eo. Reliqua aũt verboꝝ zacharie: nonne hec ſcri-
pta ſunt in libro ſermonũ dierũ regũ iſrl'. Iſte eſt ſermo do
mini quẽ locut⁹ eſt ad iehu dicẽs. Filiȷ̃ tui vſq̄ ad quartam
generatiõem ſedebũt de te ſup thronũ iſrl'. Factũq̄ eſt ita.
Sellũ filius iabes regnauit triceſimo anno azarie Regis
iude. Regnauit aũt vno menſe in ſamaria. Et aſcendit ma-
nahen filius gaddi de therſa: venitq̄ in ſamariã: ⁊ percuſſit
ſellũ filiũ iabes in ſamaria: ⁊ interfecit eũ: regnauitq̄ ꝓ eo.
Reliqua aũt verboꝝ ſellũ ⁊ coniuratio eius ꝑ quã tetendit
inſidias: nonne hec ſcripta ſunt in libro ſermonũ dieru3 re
D gum iſrael. Tunc ꝑcuſſit manahen thapſam ⁊ oẽs q̄ erãt in
ea ⁊ terminos eius de therſa. Nolverãt eĩ aperire ei. Et
interfecit oẽs pregnãtes eius ⁊ ſcidit eas. Anno triceſimo
nono azarie regis iuda regnauit manahen filius gaddi ſu
per iſrl' decem annis in ſamaria: fecitq̄ qđ erat malũ cora3
dño. Non receſſit a pctis hieroboã filiȷ̃ nabath: q̄ peccare
fecit iſrael cunctis diebus eius. Veniebat phul rex aſſyrio-
rũ in therſa: ⁊ dabat manahen phul mille talenta argenti:
vt eſſet ei in auxiliũ ⁊ firmaret regnũ eius. Indixitq̄ mana
hen argentũ ſup iſrael cunctis potentibus ⁊ diuitibus: vt
[illegible] terra. daret regi aſſyrioꝝ quinquaginta ſiclos argenti per ſingu-
los. Reuerſuſq̄ eſt rex aſſyrioꝝ ⁊ nõ eſt moratus in † ther
ſa. Reliqua autem ſermonum manahen ⁊ vniuerſa que fe-
cit: nonne hec ſcripta ſunt in libro ſermonum dierum regũ
E iſrael. Et dormiuit manahen cum patribus ſuis regnauit-
q̄ phaceia filius eius ꝓ eo. Anno quinquageſimo Azarie
regis iude regnauit phaceia filius manahen ſup iſrael i ſa-
maria biennio ⁊ fecit quod erat malum coram dño. Nõ re-
ceſſit a peccatis hieroboam filiȷ̃ nabath qui peccare fecit
iſrael. Coniurauit autem aduerſus eum phacee filius Ro
melie dux eius ⁊ percuſſit eum in ſamaria in turre dom⁹ re
gie iuxta argob ⁊ iuxta ariph ⁊ cum eo quinquaginta vi-
ros de filiȷ̃s galaaditarum: ⁊ interfecit eu3: regnauitq̄ pro
eo. Reliqua autem ſermonũ phaceia ⁊ vniuerſa que fecit:
nonne hec ſcripta ſunt in libro ſermonu3 dierũ regũ iſrael.
F Anno quinquageſimo ſecundo aſarie regis iude regnauit
phacee filius romelie ſup iſrael in ſamaria viginti annis: et
fecit quod erat malum corã dño. Nõ receſſit a peccatis hie
roboam filiȷ̃ nabath: q̄ peccare fecit iſrael. In diebus pha-
[illegible] theglaphalaſar. cee regis iſrl' venit † theglatphalaſar rex aſſur ⁊ cepit ahiõ
⁊ abeldomũ maacha ⁊ ianoe ⁊ cedes ⁊ aſor ⁊ gelaad ⁊ ga
lileã ⁊ vniuerſam terrã neptalim: ⁊ trãſtulit eos in aſſyrios.
Coniurauit aũt ⁊ tetẽdit inſidias oſee fili⁹ hela cõtra pha
cee filium romelie ⁊ percuſſit eu3 ⁊ interfecit: regnauitq̄ ꝓ
eo viceſimo anno Ioathan filiȷ̃ ozie. Reliqua aũt ſermonũ
phacee ⁊ vniuerſa que fecit: nonne hec ſcripta ſunt in libro
G ſermonũ dieꝝ regũ iſrael. Anno ſecũdo phacee filiȷ̃ rome-
2. paral. 27. a lie regis iſrl' regnauit ioathã filius ozie regis iuda. Vigin
tiquinq̄ annorũ erat cum regnare cepiſſet: ⁊ ſexdecim an-
nis regnauit in hierl'm. Nomẽ matris eius ieruſa filia Sa
doch: fecitq̄ qđ erat placitũ coram dño. Iuxta omnia que
fecit ozias pater ſu⁹ operatus eſt. Veruntñ excelſa nõ ab-
ſtulit. Adhuc populus immolabat ⁊ adolebat incenſum in
excelſis. Ipſe edificauit portam domus dñi ſublimiſſimã.
Reliqua autem ſermonũ ioathan ⁊ vniuerſa que fecit: nõ-
ne hec ſcripta ſunt in libro ſermonum dierum regum iuda.
In diebus illis cepit dñs mittere in iudam raſin regem ſy
rie ⁊ phacee filiũ romelie ⁊ dormiuit ioathan cu3 patribus
ſuis: ſepultuſq̄ eſt cum eis in ciuitate dauid patris ſui ⁊ re
gnauit achaz filius eius pro eo.

¶ Cap. Sum. De regno achaz in iuda poſt ioathã qui fe
cit malũ: filiũ ſuũ per ignem conſecrauit: teglatphalaſar in
uocauit i auxiliũ cõtra reges iſrael ⁊ ſyrie: ⁊ de ſimilitudine
altaris de damaſco miſit altare qđ ad locũ cõmutauit: mor
tuus eſt: ⁊ ezechias filius eius regnauit pro eo in iuda.

Capitulum. XVI.

Anno decio ſeptimo phacee filiȷ̃ romelie re A 2. para. 28. a.
gnauit achaz fili⁹ ioathã regis iuda. Vigi
ti annorũ erat achaz cũ regnare cepiſſet
⁊ xvj. ãnis regnauit in hierl'm. Nõ fecit q
erat placitũ in ꝯſpectu dñi dei ſui: ſicut da
uid pr̃ ei⁹ ſed ambulauit i viȷ̃s regũ iſrael.
Inſup ⁊ filiũ ſuũ cõſecrauit trãſferens ꝑ ignẽ ſm idola gen-
tiũ q̄ diſſipauit dñs corã filiȷ̃s iſrl'. Immolabat q̄ victias et Eſa. 7. a.
adolebat icẽſum in excelſis ⁊ in collib⁹ ⁊ ſub oĩ ligno fron-
doſo. Tunc aſcendit raſin rex ſyrie ⁊ phacee filius remolie
rex iſrl' ad preliãdũ in hierl'm. Cumq̄ obſiderent achan non
valuerũt ſupare eũ. In tp̃e illo reſtituit raſin rex ſyrie hay-
lã ſyrie ⁊ eiecit iudeos de hayla. Et idumei ⁊ ſyri venerũt in
haylã ⁊ habitauerũt ibi vſq̄ in diẽ hãc. Miſit aũt achaz B
nũcios ad teglatphalaſar regẽ aſſyrioꝝ dicẽs ſeru⁹ tuus
⁊ filius tuus ego ſum. Aſcende ⁊ ſaluum me fac de manu re
gis ſyrie: ⁊ de manu regis iſrael qui conſurrexerunt aduer-
ſum me. Et cum collegiſſet argentu3 ⁊ aurũ qđ inueniri po
tuit in domo domini et in theſauris regis miſit regi aſſyrio
rum munera. Qui et acquieuit volũtati eius. Aſcendit au-
tem rex aſſyrioꝝ in damaſcũ ⁊ vaſtauit eam ⁊ tranſtulit ha-
bitatores eius cyrenem. Raſin aũt interfecit. Perrexitq̄
rex achaz in occurſum teglatphalaſar regi aſſyrioru3 in da
maſcũ. Cũq̄ vidiſſet altare damaſci, miſit rex achaz ad vriã
ſacerdotem exemplar eius ⁊ ſimilitudine3 iuxta omne op⁹
eius. Extruxitq̄ Vrias ſacerdos altare: Iuxta omnia que C
preceperat rex achaz de Damaſco ita fecit ſacerdos vrias
donec veniret rex Achaz de Damaſco. Cumq̄ veniſſet rex
de Damaſco: vidit altare ⁊ veneratus eſt illud. Aſcenditq̄
et immolauit holocauſta et ſacrificium ſuum. Et libauit li-
bamina ⁊ fudit ſanguinem pacificorum que obtulerat ſu-
per altare. Porro altare ereum quod erat coram domi-
no tranſtulit de facie templi et de loco altaris et de loco tẽ
pli domini. Poſuitq̄ illud ex latere altaris ad Aquilone3.
Precepit quoq̄ rex Achaz Vrie ſacerdoti dicens. Su-
per altare maius offer holocauſtum matutinum: et ſacri-
ficium veſpertinum et holocauſtum regis: ⁊ ſacrificia eius.
Et holocauſtum vniuerſi populi terre: et ſacrificia eorum
et libamina eorum. Et omnem ſanguinem holocauſti ⁊ vni
uerſum ſanguinem victime ſuper illud effundes. Altare ve
ro ereum erit paratum ad voluntatem meam. Fecit igitur
Vrias ſacerdos iuxta omnia que preceperat ei rex achaz. D
Tulit autem rex achaz celatas baſes ⁊ luterẽ qui erat de-
ſup ⁊ mare depoſuit de bobus ereis qui ſuſtentabant illõ:
⁊ poſuit ſuper paulmẽtum ſtratum lapide. Muſach quoq̄
ſabbati quod edificauerat in templo: et ingreſſum Regis

eꝁterius conuertit in tēplū dñi ꝓpter regē aſſyrioꝝ. Reliq̃ aūt verboꝝ achaz ⁊ omnia q̃ fecit: nonne hec ſcripta ſunt i libro ſermonum dierū regum iuda? Dormiuitq́ʒ achaz cuʒ patribus ſuis ⁊ ſepultus eſt cum eis in ciuitate dauid ⁊ regnauit ezechias filius eius pro eo.

¶ Capituli Summariū. Aſcēdit contra oſee regeʒ iſrael ſalmanaſar: ⁊ eū ſibi tributariū fecit: iterum rebellat oſee: ⁊ incarcerat eum ſalmanaſar: Iſrael tranſlat⁹ eſt i aſſyrios de colonis miſſis in ſamariam quos occidebant leones: Mittitur ſacerdos de iſrael qui eos doceat legem dei: q̃ ei credere noluerunt. Cap. XVII.

A

Anno duodecimo achaz regis iuda regnauit oſee filius hela in ſamaria ſuper iſrael nouē annis. Fecitq́ʒ malū corā dño: ſʒ nō ſicut reges iſrael q̃ an̄ eū fuerant. Contra hūc aſcēdit ſalmanaſar rex aſſyrioꝝ ⁊ fact⁹ eſt ei oſee ſeruus: reddebatq́ʒ illi tributa.

Ioſephus. 9. capitulo. 14. de his q̃ hic ſequuntur.

Cūq́ʒ deꝓhendiſſet rex aſſyrioꝝ oſee ꝙ rebellare nitēs miſiſſet nuncios ad ſua regē egypti: ne p̄ſtaret tributa regi aſſyrioꝝ ſicut ſingulis annis ſolit⁹ erat: obſedit eū ⁊ vinctū miſit in carcerē. Peruagatuſq́ʒ eſt oēm terrā ⁊ aſcēdēs ſamariā obſedit eā tribus annis. Anno aūt nono oſee cepit rex aſſyrioꝝ ſamariā ⁊ tranſtulit iſrael in aſſyrios: poſuitq́ʒ eos in haylā ⁊ in abor iuxta fluuiū gozā in ciuitatibus medoꝝ. Factum eſt eñ cū peccaſſent filij iſrael dño deo ſuo: q̃ eduxerat eos d̓ terra egypti de manu pharaōis regis egypti coluerunt deos alienos ⁊ ambulauerunt iuxta ritū gentiuʒ quas cōſumpſerat dñs in cōſpectu filioꝝ Iſrael: ⁊ regū iſrael: q2 ſilr̄ † fecerant. Et irritauerūt filij iſrael verbis nō rectis dñm deū ſuū: ⁊ edificauerūt ſibi excelſa in cūctis vrbibus ſuis a turre cuſtodū vſq́ʒ ad ciuitatem munitam.

B

Als † fecerūt ⁊ operuerunt filij iſrl̄ ⁊c.

Feceruntq́ʒ ſibi ſtatuas ⁊ lucos i omni colle ſublimi: ⁊ ſubter omne lignū nemoroſum: ⁊ adolebant ibi incēſum ſuper aras in morem gentiuʒ quas tranſtulerat dñs a facie eoꝝ. Fecerūtq́ʒ verba peſſima irritātes dñʒ ⁊ coluerunt immūdicias de quibus p̄cepit eis dñs ne facerēt verbū hoc. et teſtificatus eſt dñs in iſrael ⁊ in iuda per manū omniū prophetarū ⁊ vidētium dicens. Reuertimini a vijs veſtris peſſimis ⁊ cuſtodite precepta mea ⁊ cerimonias iuxta oēm legē quā precepi patribus veſtris: ⁊ ſicut miſi ad vos in manu ſeruoꝝ meoꝝ ꝓphetarū. Qui nō audierunt ſed indurauerunt ceruicē ſuā iuxta ceruicē patrū ſuoꝝ qui noluerunt obedire dño deo ſuo: ⁊ abiecerūt legitima eius et pactum qd̓ pepigit cū patribus eoꝝ ⁊ teſtificationes quibus conteſtatus eſt eos: ſecutiq́ʒ ſunt vanitates ⁊ vane egerunt et ſecuti ſunt gentes que erāt per circūitum eorum: ſup quib⁹ preceperat dñs eis: vt nō facerēt ſicut ⁊ illi faciebāt. Et dereliquerūt oīa precepta dñi dei ſui: feceruntq́ʒ ſibi conflatiles duos vitulos ⁊ lucos ⁊ adorauerunt vniuerſam militiā celi. Seruieruntq́ʒ baal ⁊ conſecrauerunt filios ſuos: et filias ſuas per ignē. Et diuinationibus inſeruiebant ⁊ auguriis. Et tradiderunt ſe vt facerent malū coram dño ⁊ irritauerunt eum. Iratuſq́ʒ eſt dñs vehementer iſraeli: ⁊ abſtulit eos a ꝯſpectu ſuo: ⁊ nō remāſit niſi tribus iuda tātūmodo. Sed nec ipſe iuda cuſtodiuit mādata dñi dei ſui. Verumtamen errauit ⁊ ambulauit in erroribus iſrael quos operatus fuerat. Proiecitq́ʒ dñs omne ſemen iſrael ⁊ afflixit eos ⁊ tradidit eos in manu diripientium: donec proijceret eos a facie ſua: ex eo iam tempore quo ſciſſus eſt iſrael a domo dauid: ⁊ conſtituerunt ſibi regem hieroboam filiū nabath. Separauit eñ hieroboam iſrael a dño deo: ⁊ peccare eos fecit peccatum magnū. Et ambulauerūt filij iſrael in vniuerſis peccatis hieroboam que fecerat: ⁊ non receſſerunt ab eis vſq́ʒ quo dñs auferret iſrael a facie ſua: ſicut locutus fuerat in manu oīm ſeruoꝝ ſuoꝝ prophetarum. Tranſlatuſq́ʒ eſt iſrael de terra ſua in aſſyrios vſq́ʒ in diē hanc.

Hiere. 25. b.

C

D

Adduxit aūt rex aſſyrioꝝ viros d̓ babylone ⁊ de cutha: et de abiath ⁊ d̓ emath: ⁊ de ſepharuaī: ⁊ collocauit eos in ciuitatibus ſamarie pro filijs iſrael. Qui poſſiderunt ſamariaʒ: ⁊ habitauerunt in vrbibus eius. Cumq́ʒ ibi habitare cepiſſent nō timebāt dñm. Et immiſit eis dñs leones qui interficiebant eos. Nūciatūq́ʒ eſt regi aſſyrioꝝ dictum. Gentes quas tranſtuliſti ⁊ habitare feciſti in ciuitatibus ſamarie ignorāt legitima dei terre et immiſit in eos dñs leones. Et ecce interficiunt eos eo ꝙ ignorēt ritū dei terre. Precepit aūt rex aſſyrioꝝ dicens. Ducite illuc vnum de ſacerdotibus quos inde captiuos adduxiſtis vt vadat ⁊ habitet cum eis ⁊ doceat eos legitima dei terre. Igitur cum veniſſet vnus de ſacerdotibus his q̃ captiui ducti fuerant de ſamaria: habitauit in bethel ⁊ docebat eos q̃mo colerent dñʒ. Et vna q̄q́ʒ gens fabricata eſt deū ſuū. Poſuerūtq́ʒ eos i phanis excelſis q̃ fecerant ſamarite gens: ⁊ gens in vrbibus ſuis in q̃bus habitabant: viri eñ babylonij fecerūt ſocchot benoth. Viri aūt cutheni fecerunt nergel: ⁊ viri de emat fecerūt aſuna. Porro euei fecerunt nebaaʒ ⁊ tharthez. Hi aūt qui erāt de ſepharuaim cōburebāt filios ſuos igni. Adramelech. et anamelech dijs ſepharuaī: ⁊ nihilomin⁹ colebant dñm. Fecerunt aūt ſibi de nouiſſimis ſacerdotes excelſoꝝ ⁊ ponebant eos in phanis ſublimibus. Et cum dñʒ colerēt dijs q̄ʒ ſuis ſeruiebant iuxta conſuetudinē gentiū de quibus tranſlati fuerāt ſamariā. Vſq́ʒ in preſentē dieʒ morē ſequūtur antiquum. Non timent dñm neq́ʒ cuſtodiunt cerimonias eius atq́ʒ iudicia: ⁊ legeʒ ⁊ mandatū qd̓ preceperat dñs filijs iacob quē cognominauit iſrael ⁊ percuſſerat cum eis pactum ⁊ mandauerat eis dicēs. Nolite timere deos alienos ⁊ nō adoretis eos neq́ʒ colatis eos ⁊ non immoletis eis: ſed dominū deū veſtrū q̃ eduxit vos de terra egypti in fortitudīe magna ⁊ in brachio extento: ipſum timete ⁊ illum adorate: ⁊ ipſi immolate. Cerimonias quoq́ʒ ⁊ iudicia ⁊ legē ⁊ mandatum quod ſcripſit vobis cuſtodite: vt faciatis cūctis diebus ⁊ non timeatis deos alienos. Et pactum qd̓ percuſſit vobiſcum nolite obliuiſci: nec colatis deos alienos ſed dominum deum veſtrum timete: ⁊ ipſe eruet vos de manu oīʒ inimicoꝝ veſtroꝝ. Illi v̓o nō audierunt: ſed iuxta conſuetudinē ſuā priſtinā ꝑpetrabāt. Fuerunt igit̄ gētes iſte timentes quidē dñm: ſed nihilominus ⁊ idolis ſuis ſeruientes. Naʒ filij eoꝝ ⁊ nepotes ſicut fecerunt patres ſui ita faciunt vſq́ʒ in preſentem diem.

23. q. 1. 5. ... ab aliquo ... ca p̄tunte ... imminente ...

E

F

Remus et ... mulos fra...

G

Roma a ... melius fra... bus condi...

¶ Capituli Summa. De regno ezechie qui fecit rectū corā dño q̃ ſerpētē eneū confregit quē fecit. Moyſes ⁊ plura alia huiuſcemodi: ⁊ cōtra eū aſcēdit ſalmanaſar qui trāſtulit iſrael in aſſyrios: poſt hūc aſcēdit rex ſennacherib ⁊ cepit vniuerſas ciuitates iuda ⁊ idixit ezechie regi iude. cccc. talenta argenti ⁊ triginta auri ⁊ miſit ad eum rapſacē qui noluit loqui ſyriace. Capt. XVIII.

A

Anno tertio oſee filij hela regis iſrl̄ regnauit ezechias fili⁹ Achā regis Iuda. Viginti q̃nq́ʒ ānoꝝ erat cū regnare cepiſſet: ⁊ viginti nouē ānis regnauit ihieruſalē. Nomē matris ei⁹ † Abiſa filiā zacharie. Fecitq́ʒ qd̓ erat bonū corā dño iuxta oīa q̃ fecerat dd̓ pater ei⁹. Ipſe diſſipauit excelſa ⁊ cōtriuit ſtatuas ⁊ ſuccidit lucos: cōfregitq́ʒ ſpētē eneū quē fecerat moyſes. Siq̃dē vſq́ʒ ad illd̓ tēp⁹ filij iſrl̄ adolebāt ei incēſuʒ. Vocauitq́ʒ nomē ei⁹ noeſthā. Et i dño deo Iſrl̄ ſperauit. Itaq́ʒ poſt eū nō fuit ſilis ei d̓ cūctiʒ regib⁹ iuda: ſʒ neq́ʒ in his q̃ āte eū fuerūt. Et adheſit domino et nō receſſit a veſtigijs eius: fecitq́ʒ mandata eius que preceperat dominus moyſi. Vnde ⁊ erat dñs cum eo et in cunctis ad q̃ ꝓcedebat ſapienter ſe agebat. Rebellauit quoq́ʒ contra regeʒ aſſyriorum:

A

2. Paral. 29. ... ioſe. 11. 9. c. ...

Als † abi. Romulus p... mus roma... rum rex. Di. 63. 5. ve...

B

Annus vo... menſibus ... ſuratur

aſſyrioꝝ ⁊ nõ ſeruiuit ei. Ipſe percuſſit philiſteos vſq; ad ga-
zã: ⁊ oẽs terminos eoꝝ a turre cuſtodũ: vſq; ad ciuitatem
als + murata † mũitã. Anno quarto regis ezechie qui erat ann⁹ ſeptim⁹
E oſee filij hela regis iſrael aſcẽdit ſalmanaſar rex aſſyrioꝝ ſa
mariã: ⁊ oppugnauit eã: ⁊ cepit. Nã poſt annos tres anno
ſexto ezechie .i. nono anno oſee regis iſrael capta eſt ſama-
ria: ⁊ trãſtulit rex aſſyrioꝝ iſrl' in aſſyrios: collocauitq; eos
2. para. 32. a. Eccle. 48. c. in hayla ⁊ in aybor fluuijs gozã in ciuitatib⁹ medoꝝ: q: nõ
Eſa. 36. audierunt vocẽ dñi dei ſui: ſʒ pretergreſſi ſunt pactuʒ eius.
Oĩa q̃ p̃ceperat moyſes ſuus dñi nõ audierũt neq; fecerũt.
Anno quartodecĩo regis ezechie aſcendit ſennacherib rex
aſſyrioꝝ ad vniuerſas ciuitates iuda munitas ⁊ cepit eas.
als + ſugeſt l' Tũc miſit ezechias rex iuda nũcios ad regẽ aſſyrioꝝ † i la-
chis dicẽs: peccaui. Recede a me: ⁊ omne qđ impoſueris mi
hi ferã. Indixit itaq; rex aſſyrioꝝ ezechie regi iude: trecẽta
D talẽta argẽti ⁊ triginta talẽta auri. Deditq; ezechias omne
Eſe. li. 3. c. 1. d. argentũ qđ repertũ fuerat in domo dñi ⁊ in theſauris regis.
In tpe illo cõfregit ezechias valuas tẽpli dñi ⁊ lamias au-
als + rabſacẽ. Siracuſana ciuitas cõdit. reas quas ipſe affixerat: ⁊ dedit eas regi aſſyrioꝝ. Miſit aũt
rex aſſyrioꝝ tarthã ⁊ rapſaris ⁊ † rapſacẽ de lachis ad regẽ
ezechiã cũ manu valida hierl'm. Qui cũ aſcẽdiſſent venerũt
hierl'm ⁊ ſteterunt iuxta aqueductum piſcine ſuperioris: q̃
eſt in via agri fullonis: vocaueruntq; regem. Egreſſus eſt
autem ad eos eliachim filius helchie prepoſitus domus: ⁊
Eſa. 3. c. 1. ſobna ſcriba ⁊ ioahe filius aſaph a commentarijs. Dixitq;
E ad eos rapſaces. Loquimini ezechie. Hec dicit rex magn⁹
rex aſſyrioꝝ. Que eſt iſta fiducia qua niteris? Forſitã inijſti
conſilium vt prepares te ad preliũ. In quo confidis vt au-
deas rebellare? An ſperas in baculo arundineo atq; cõfra
cto egypto? Super quem ſi incubuerit homo comminut⁹
ingredietur manuʒ eius ⁊ perforabit eam. Sic eſt pharao
rex egypti omnibus qui confidunt in ſe. Quod ſi dixeritis
mihi in dño deo noſtro habemus fiduciã: nõne iſte eſt cu-
ius abſtulit ezechias excelſa ⁊ altaria: ⁊ precepit iude ⁊ hie
ruſalem ante altare hoc adorabitis in hierl'm? Nunc igitur
trãſite ad dominũ meum regem aſſyriorum: et dabo vobis
F duo milia equoꝝ: et videte an habere valeatis aſcenſores.
Et quõ poteſtis reſiſtere ante vnum ſatrapã de ſeruis dñi
mei minimis? An fiduciã habetis in egypto propter curr⁹
⁊ equites? Nunquid ſine dñi voluntate aſcẽdi ad locũ iſtũ
vt demolirer eum? Dominus dixit mihi: Aſcende ad terrã
hanc ⁊ demolire eã. Dixerũt autẽ heliachim filius helchie
⁊ ſobna ſcriba ⁊ ioahe rapſaci. Precamur vt loquaris no-
als + ei. bis ſeruis tuis ſyriace: ſiq̃dẽ intelligim⁹ hãc liguã ⁊ nõ loq̃
ris nobis iudaice audiente pp'lo qui eſt ſup murũ. Reſpõ-
2. para. 32. c. ditq; † eis rapſaces dicens. Nunquid ad dominum tuum
⁊ ad te miſit me dominus meus vt loquerer ſermones hos
⁊ non potius ad viros qui ſedent ſuper muruʒ vt comedãt
G ſtercora ſua. et bibãt vrinã ſuam vobiſcum? Stetit itaq; ra
pſaces ⁊ exclamauit voce magna iudaice: ⁊ ait. Audite ver-
ba regis magni regis aſſyrioꝝ. Hec dicit rex. Non vos ſe-
ducat ezechias. Non eñ poterit eruere vos de manu mea
neq; fiduciam vobis tribuat ſuper dominũ dicens. Eruẽs
liberabit nos dominus ⁊ non tradetur ciuitas hec in ma-
nu regis aſſyrioꝝ. Nolite audire Ezechiam. Hec eñ dicit
rex aſſyriorum. Facite mecum quod vobis eſt vtile: et egre
dimini ad me ⁊ comedet vnuſquiſq; de vinea ſua: et de ficu
ſua: ⁊ bibetis aquas de ciſternis veſtris donec veniã ⁊ trã-
feram vos in terram que ſimilis eſt terre veſtre in terrã fru
ctiferaʒ ⁊ fertilem vini: terram panis ⁊ vinearum: terrã oli-
uarum ⁊ olei ac mellis ⁊ viuetis ⁊ non moriemini. Nolite
audire ezechiam qui viros decipit dicens. Dominus libe-
als + arphad rabit nos. Nunq̃d liberauerunt dij gentium terram ſuam
de manu regis aſſyriorum? Ubi eſt deus emath: ⁊ † arphat
Ubi eſt deus Sepharuaim. Ana ⁊ Aua? Nunquid libera-
uerunt ſamariã de manu mea? Quinam illi ſunt in vniuer-
ſis dijs terrarum qui eruerunt regionem ſuã de manu mea
vt poſſit eruere dñs hieruſalem de manu mea? Tacuit ita-
q; populus: ⁊ non reſpondit ei quicq̃. Siquidẽ preceptũ
regis acceperant vt non reſponderent ei. Venitq; heliachi
filius helchie prepoſitus domus ⁊ ſobna ſcriba: ⁊ ioahe fi
lius aſaph a commentarijs ad ezechiam ſciſſis veſtibus: ⁊
nunciauerunt ei verba rapſacis.

¶ C. S. Mittit ezechias ad eſaiã: Ezechias expandit li
teras corã dño. Mittit eſaias ad cõfortandũ ezechiã. An
gelus centuʒ octoginta milia occidit de aſſyrijs nocte illa.
Reuertitur ſennacherib in niniuẽ et ibi adorãs in templo
deum ſuum a filijs proprijs interficit. Cap. XIX.

QUe cum audiſſet ezechias rex: ſcidit veſti
menta ſua ⁊ opertus eſt ſacco. Ingreſſuſ- A
q; eſt domũ dñi: ⁊ miſit eliachim p̃poſituʒ Eſa. 37. a.
domus ⁊ ſobnã ſcribã: ⁊ ſenes de ſacerdo Numa põpili
tibus opertos ſaccis ad eſaiã pphetã filiuʒ us rex roma-
amos. Qui dixerunt. Hec dicit ezechias norũ. 2. ãnuʒ 12. menſib⁹ cõ
Dies tribulationis ⁊ increpatiõis ⁊ blaſphemie dies iſte. ſtituit.
Uenerunt filij vſq; ad partuʒ: ⁊ vires nõ habet parturiẽs. Talco mileſi⁹
Si forte audiat dominus deus tuus vniuerſa verba rapſa Solon athe-
cis quem miſit rex aſſyriorum dominus ſuus vt exprobra- nienſis.
ret deum viuentem ⁊ argueret verbis que audiuit domin⁹ Chilon lace-
deus tuus: ⁊ fac orationem pro reliquijs que reperte ſunt. demonius.
Uenerunt ergo ſerui regis ezechie ad eſaiam. Dixitq; eis Pythias mitilenus.
eſaias. Hec dicetis domino veſtro. Hec dicit domin⁹. No Bias phrien-
lite timere a facie ſermonum quos audiſtis q̃bus blaſphe ſis.
mauerunt pueri regis aſſyriorum me. Ecce ego immittã ei Cleobol⁹ lidi-
ſpiritum ⁊ audiet nuncium ⁊ reuertetur in terram ſuam: et us.
deijciam eum gladio in terra ſua. Reuerſus eſt ergo † Ra B
pſaces ⁊ inuenit regem aſſyriorum expugnantem lobnam. Periãder co-
Audierat enim quod receſſiſſet de lachis. Cumq; audiſſet rinthius.
de tharacha rege ethiopie: dicẽtes: ecce egreſſus eſt vt pu- Septẽ ſapien
gnet aduerſum te: ⁊ iret cõtra eũ: miſit nuncios ad ezechiã tes clarent
dicens. Hec dicite ezechie regi iuda. Nõ te ſeducat de⁹ tu⁹ al' + rabſaces
in quo habes fiduciam: neq; dicas. Non tradetur Hieru-
ſalem in † manus regis aſſiriorum. Tu eniʒ ipſe audiſti que Als + manu
fecerunt reges aſſyriorum vniuerſis terris: quomodo va-
ſtauerunt eas. Num ergo ſolus poteris liberari? Nunq̃d C
liberauerunt dij gentium ſingulos quos vaſtauerunt pa-
tres mei gozam videlicet ⁊ aran ⁊ reſeph ⁊ filios eden qui
erant in thelaſſar? Ubi eſt rex emath: ⁊ rex † arphat: ⁊ rex als + arphad.
ciuitatis ſepharuaim ana ⁊ aua? Itaq; cum accepiſſet Eze
chias literas de manu nunciorũ ⁊ legiſſet eas: aſcendit in
domum domini: ⁊ expandit eas coram dño ⁊ orauit in con
ſpectu eius dicens. Domine deus iſrael: qui ſedes ſup che
rubin: tu es deus ſolus regum omnium terre. tu feciſti celũ
⁊ terram. Inclina aurem tuaʒ ⁊ audi: aperi domine oculos
tuos vide ⁊ audi omnia verba ſennacherib que miſit vt ex
probraret nobis deum viuentem. Uere domine diſſipaue- D
runt reges aſſyriorum gentes ⁊ terras omnium: ⁊ miſerũt
deos eorum. Non eñ erant dij: ſed opera manuum homi-
nuʒ ex ligno ⁊ lapide: ⁊ perdiderunt eos. Nunc igitur dñe
deus noſter ſaluos nos fac de manu eorum: vt ſciant om-
nia regna terre: quia tu es dominus deus ſolus. Miſit au
tem eſaias filius amos ad ezechiam dicens. Hec dicit do-
minus deus iſrael. Que deprecatus es me ſuper ſennache
rib rege aſſyriorũ audiui. Iſte eſt ſermo quẽ locut⁹ eſt do-
minus de eo. Spreuit te ⁊ ſubſannauit te virgo filia ſyon.
poſt tergum tuum caput mouit filia hieruſalem. Cui expro
braſti: ⁊ quem blaſphemaſti? Contra quem exaltaſti voceʒ
tuam ⁊ eleuaſti in excelſum oculos tuos? contra ſanctũ iſ-
rael. Per manũ ſeruoꝝ tuoꝝ exprobraſti domino ⁊ dixiſti
In multitudine curruum meorum aſcẽdi excelſa montium
in ſummitate libani ⁊ ſuccidi ſublimes cedros eius: † ⁊ ele- als + ſugeſt ⁊.
ctas abietes illi⁹. Et ingreſſus ſuʒ vſq; ad terminos ei⁹: ⁊

ſaltum carmeli eius ego ſuccidi. Et bibi aq̄s alienas: ⁊ ſic-
caui veſtigijs pedū meoꝝ oēs aq̄s clauſas. Nūquid nō au
diſti q̄d ab initio fecerim? Ex diebus antiq̄s plaſmaui illō
⁊ nūc adduxi. Eruntq̄ in ruinā colliū cōpugnātiū ciuitates
F munite ⁊ q̄ ſedēt in eis humiles manu. Cōtremuerūt ⁊ cōfu
ſi ſunt. facti ſunt velut fenū agri: ⁊ virens herba tectoꝝ que
arefacta eſt anteq̄ veniret ad maturitatē. Habitaculū tuū
⁊ egreſſum tuum ⁊ introitū tuuu ⁊ viā tuā ego preſciui ⁊ fu
rorē tuū contra me. Inſaniſti in me: ⁊ ſupbia tua aſcēdit in
aures meas. Ponā itaq̄ circulū in naribus tuis ⁊ chamū
in labijs tuis: ⁊ reducā te in via p quā veniſti. Tibi aūt eze-
chia hoc erit ſignū. Comede hoc āno q̄ reppereris: in ſecū
do aūt anno q̄ ſpōte naſcunt. Porro in tertio anno ſemina
te ⁊ metite: plātate vineas ⁊ comedite fructus earum. Et
qd̄cūq̄ reliquū fuerit de domo iuda: mittet radicē deorſuꝫ
G ⁊ faciet fructuꝫ ſurſuꝫ. De hierl'ꝫ q̄ppe egredient reliquie ⁊
qd̄ ſaluetur de monte ſyon. Zelus dn̄i exercituū faciet hoc.
Quāobrē hec dicit dn̄s de rege aſſyrioꝝ. Non ingredictur
vrbē hanc nec mittet in eam ſagittā: nec occupabit eam cly-
peus: nec circūdabit eā munitio. Per viaꝫ qua venit reuer
tetur ⁊ ciuitatē hanc nō ingredietur dicit dn̄s. Protegamq̄
vrbē hanc ⁊ ſaluabo eam propter me ⁊ propter dauid ſuuꝫ
Ecclesi. 48. d. meū. Factū eſt igitur in nocte illa: venit angelus dn̄i ⁊ per-
Infra. 3. d. cuſſit in caſtris aſſyriorum centum octogintaquinq̄ milia.
De pe. diſ. i. c. Cumq̄ diluculo ſurrexiſſet: vidit omnia corpora mortuoꝝ.
q̄obrē. in glo. Et recedēs abijt ⁊ reuerſus eſt ſennacherib rex aſſyrioꝝ:
23. q. 5. c. finali ⁊ manſit in niniue. Cūq̄ adoraret in templo neſrach deum
in gloſſa. ſuum adramelech ⁊ ſaraſar filij eius percuſſerunt eum gla-
Thobie. i. d. dio: fugeruntq̄ in terram armeniorum ⁊ regnauit aſarad-
don filius eius pro eo.

¶ C. S. De egritudīe ezechie: de ſigno ī ſole: de pueris ⁊ literis ⁊ muneribus q̄ miſit merodach rex babilonie ad eū: de comminatione qui aſcenderat domum ſuam. Ca. XX.

Iol. li. 10. c. 3.
In diebꝰ illis egrotauit ezechias vſq̄ ad
A morte: ⁊ venit ad eū eſaias filius amos p-
3. Paro. 32. f. phetes: dixitq̄ ei. Hec dixit dn̄s deus. †
Eſaie. 38. a. Precipe domui tue. Morieris eñ tu ⁊ nō
al's + diſpone viues. Qui cōuertit faciē ſuā ad parieteꝫ:
⁊ orauit dn̄m dicēs. Obſecro dn̄e memen
to queſo quō ambulauerim corā te in veritate ⁊ ī corde per
De pe. diſ. i. c. fecto: ⁊ qd̄ placitū eſt corā te fecerim. Fleuit itaq̄ ezechias
quāobrem. fletu magno. Et anteq̄ egrederet eſaias mediā ptem atrij
factus eſt ſermo dn̄i ad eū dicens. Reuertere ⁊ dic ezechie
duci ppl'i mei. Hec dicit dn̄s deus dauid patris tui. Audi-
ui orationem tuam: † ⁊ vidi lachrimā tuā: ⁊ ecce ſanaui te.
al's + ſupeſt ⁊ Die tertio aſcēdes templum dn̄i ⁊ addam diebus tuis quī
B decim annos. Sed ⁊ de manu regis aſſiriorum liberabo te
⁊ ciuitatē hanc: protegā vrbem iſtā propter me et propter
dauid ſeruum meum. Dixitq̄ eſaias. Afferte maſſam ficoꝝ.
Eccle. 48. d. Quam cum attuliſſent ⁊ poſuiſſent ſup vlcus eius curatꝰ
eſt. Dixerat aūt ezechias ad eſaiam. Quod erit ſignum q̄
dn̄s me ſanabit: ⁊ q̄ aſcenſurus ſum die tertia templū dn̄i.
Cui ait eſaias. Hoc erit ſignum a dn̄o q̄ facturꝰ ſit dn̄s ſer
monē quem locutus eſt. Uis vt aſcēdat vmbra decē lineis
aut vt reuertat totidē gradibus? Et ait ezechias. Facile ē
vmbram creſcere decem lineis. Nec hoc volo vt fiat: ſed vt
reuertat retrorſum decem gradibus. Inuocauit itaq̄ eſai-
as propheta dn̄m: ⁊ reduxit vmbram per lineas quibus iā
C deſcēderat in horologio achaꝫ retrorſum deceꝫ gradibus.
Eſaie. 39. d. In tempore illo miſit merodach baladā filius baladā rex
babyloniorum literas ⁊ munera ad ezechiam. Audierat eī
q̄ egrotaſſet ezechias. Letatus eſt autē in aduentum eorū
ezechias: et oſtendit eis domum aromatum ⁊ aurum ⁊ ar-
al's + ſupeſt h bum gentum ⁊ pigmenta varia: vnguenta quoq̄ et domum va-
al' + mōſtrauiꝫ ſoruꝫ ſuorū. ⁊ omnia que habere poterat in theſauris ſuis.
Non fuit † verbuꝫ qd̄ non † oſtenderet eis ezechias in do
mo ſua. ⁊ in omni poteſtate ſua. Uenit aūt eſaias propheta
ad regē ezechiā: dixitq̄ ei. Quid dixerunt viri iſti aut vn̄
venerūt ad te? Cui ait ezechias. De terra longinqua vene
runt ad me de babylone. Ait ille rn̄dit. Quid viderūt in do
mo tua? Ait ezechias. Oīa q̄ uecūq̄ ſunt ī domo mea vide al's + non
runt. † Nihil eſt eñ qd̄ non monſtrauerim eis in theſauris res quam.
meis. Dixit itaq̄ eſaias ezechie. Audi ſermonem dn̄i. Ecce D
dies venient ⁊ auferentur oīa que ſunt in domo tua: ⁊ q̄ cō
diderant patres tui vſq̄ in diē hanc in babylonē. Non re-
manebit quicq̄ ait dn̄s: ſed ⁊ de filijs tuis qui egredientur ex
te quos generabis: tollentur ⁊ erunt eunuchi in palacio re
gis babylonis. Dixit ezechias ad eſaiā. Bonus ſermo do
mini quē locutus eſt. Sit tm̄ pax ⁊ veritas in diebus meis.
Reliqua aūt ſermonū ezechie ⁊ oīs fortitudo eius ⁊ quo-
modo fecerit piſcinam ⁊ aqueductum ⁊ introduxerit aq̄s
in ciuitatem: nonne hec ſcripta ſunt in libro ſermonū dierū
regum iuda?

¶ Ca. S. de morte ezechie: de manaſſe ⁊ ſceleribꝰ eius de cōminatione dn̄i: ⁊ de amō filio eius: iſte amon occiditur a ſeruis ſuis: cui ſucceſſit ioſia filius eius. Ca. XXI.

Dormiuitq̄ ezechias cū patribus ſuis. ⁊ re A
gnauit manaſſes filius eius pro eo. Duo- Ioſ. li. …
decim annorum erat manaſſes cum regna quarto
re cepiſſet: ⁊ quinquagintaquinq̄ ānis re 2. Paral. …
gnauit in hierl'm. Nomē matris eius aph-
ſiba. Fecitq̄ malum in conſpectu dn̄i iuxta
idola gentiū quas deleuit dn̄s a facie filioꝝ iſrael. Conuer-
ſuſq̄ eſt ⁊ edificauit excelſa que diſſipauerat ezechias pa-
ter eius ⁊ erexit aras baal et fecit lucos ſicut fecerat achab
rex iſrael: ⁊ adorauit omnem militiam celi ⁊ coluit eam. Ex
truxitq̄ aras in domo dn̄i: de qua dixit dn̄s in hieruſalem
ponam nomen meū: ⁊ extruxit altaria vniuerſe militie celi
in duobus atrijs templi domini. Et traduxit filium ſuuꝫ p Tullus ho-
ignē ⁊ ariolatus eſt: ⁊ obſeruabat auguria ⁊ fecit Phito- ſtilius tertius
nes: ⁊ aruſpices multiplicauit: vt faceret malum coraꝫ dn̄o romanoꝝ re-
⁊ irritaret eum. Poſuitq̄ idolum luci quem fecerat in tem Nicomedia
plo dn̄i: ſuper quo locutus eſt dn̄s ad dauid ⁊ ad ſalomonē conditur.
filium eius. In templo hoc ⁊ in Hieruſalem quam elegi de B
cūctis tribubus Iſrael ponam nomen meum in ſempiter- Calcedō co-
num: et vltra non faciam commoueri pedem Iſrael deter- ditur.
ra quam dedi patribus eoruꝫ: ſi tamen cuſtodierint opere
oīa que precepi eis ⁊ vniuerſam legem quam mādauit eis
ſeruus meus moyſes. Illi vero non audierunt: ſed ſeducti
ſunt a manaſſe vt facerēt malū ſuper gētes quas contriuit
dn̄s a facie filioꝝ iſrael. Locutuſq̄ eſt dn̄s in manu ſeruoꝝ Bizantiuꝫ
ſuorū prophetaꝝ dicēs. Quia fecit manaſſes rex iuda abo- ditur.
minatiōes iſtas peſſimas ſuper omnia que fecerūt amorrei 1. q. 7. c. 2.
ante eum ⁊ peccare fecit etiam Iudam in immundicijs ſu-
is. Propterea hec dicit dn̄s deus iſrael. Ecce ego inducā
mala ſuper hieruſalem ⁊ iudam: vt quicumq̄ audierit tin-
niant ambe aures eius. Et extendam ſuper hieruſalem fu
niculum Samarie ⁊ pondus domus achab. et delebo hie- C
ruſalē ſicut deleri ſolent tabule. Delens vertam ⁊ ducā cre
brius ſtilum ſuper faciem eius. Dimittam vero reliquias
hereditatis mee: et tradam eas in manus inimicorum eiꝰ.
Eruntq̄ in vaſtitatem et in rapinam cunctis aduerſarijs
ſuis: eo q̄ fecerint malum coram me: ⁊ perſeuerauerint irri
tātes me ex die qua egreſſi ſunt patres eorum ex egypto:
vſq̄ ad hanc diem. Inſuper ⁊ ſanguineꝫ innoxiuꝫ fudit ma-
naſſes multū nimis donec impleret hieruſalem vſq̄ ad os
abſq̄ peccatis ſuis quibus peccare fecit Iudaꝫ vt faceret
malum corā domino. Reliqua autem ſermonum manaſſe ⁊
vniuerſa que fecit ⁊ peccatū eius quod peccauit nonne hec
ſcripta ſunt in libro ſermonum dierū Regum Iuda? Dor-
mitq̄ manaſſes cum patribus ſuis: ⁊ ſepultus eſt in or- D
to domus ſue: in orto Oȝam: ⁊ regnauit amon filius eius

proeo: vigintiduoꝝ annoꝝum erat amon cum regnare ce-
piſſet: duobus quoqꝫ annis regnauit in hieruſalem: nomen ma-
triſcius meſſallemeth filia arus de iethcba. Fecitqꝫ malũ
in cõſpectu domini ſicut fecerat manaſſes pater eius: ⁊ am-
bulauit in omni via per quam ambulauerat pater eius: ſerui-
uitqꝫ immundicijs quibus ſeruiebat pater eius: ⁊ addora-
uit eas ⁊ dereliquit dñm deũ patrum ſuorũ: ⁊ nõ ambula-
uit in via dñi. Tetenderuntqꝫ ei inſidias ſerui ſui: ⁊ interfe-
cerunt regem in domo ſua. Percuſſit aũt populus terre om-
nes qui coniurauerãt cõtra regẽ amon ⁊ conſtituerunt ſibi
regẽ ioſiam filium eius ꝓ eo. Reliqua aũt ſermonũ amõ q̃
fecit: nõne hec ſcripta ſunt in libꝛo ſermonũ dierũ regũ iu-
da? Sepelieruntqꝫ eum in ſepulchꝛo ſuo in orto oʒam: ⁊ re-
gnauit ioſias filius eius pro eo.

Ca. Sum. Regnauit ioſias filius ammõ: inuenit. Deu-
teronomium: ioſias mittit ad cõſulendũ dñm de verbis ol-
de ꝓphete: por quã cõſuluerũt dñm. Cap. XXII.

B Cto annoꝝ erat ioſias cũ regnare cepiſſet
⁊ triginta vno anno regnauit in hieruſalẽ.
Nomen mr̃is eius idida filia phadaia de be-
ſcehat. Fecitqꝫ qd̃ placitũ erat dño: ⁊ ãbu-
lauit ꝑ oẽs vias dauid pr̃is ſui. Nõ decli-
nauit ad dexterã † ſiue ad ſiniſtram. Anno
aũt octauodecimo regis ioſie miſit rex ſaphã filiũ aſua filij
meſullã ſcribã tẽpli dñi dicens ei. Uade ad helchiã ſacerdo-
tem magnũ vt cõflet pecunia q̃ illata eſt in templũ dñi: ⁊ quã
collegerunt ianitores tẽpli a pp̃lo: deturqꝫ fabꝛis ꝑ prepoſi-
tos domus dñi. Qui ⁊ diſtribuãt eã his qui operant in tẽ-
plo dñi ad inſtauranda ſartatecta tẽpli dñi tignarijs videlꝫ
⁊ cemẽtarijs: ⁊ his q̃ interrupta cõponũt ⁊ vt emant ligna
⁊ lapides de lapidicinis ad inſtaurandũ tẽplũ dñi. Uerũtñ
nõ ſupputet eis argentũ qd̃ accipiũt: ſꝫ in poteſtate habeã
⁊ ĩ fide. Dixit aũt helchias põtifex ad ſaphã ſcribã. Libꝛũ
legis reperti in domo dñi. Deditqꝫ helchias volumẽ ſaphã
ſcribe: q̃ et legit illud. Uenit qꝫ ſaphã ſcriba ad regẽ ⁊ renũ-
ciauit ei quod preceperat ⁊ ait. Cõflauerũt ſerui tui pecu-
niã que reperta eſt in domo dñi: ⁊ dederũt vt diſtribuerẽt
C fabꝛis a prefectis operũ templi dñi. Narrauit qꝫ ſaphan
ſcriba regi dicẽs. Libꝛum legis dedit mihi helchias ſacer-
dos. Quẽ cũ legiſſet ſaphan corã rege: ⁊ audiſſet rex verba
libꝛi legis dñi: ſcidit veſtimenta ſua: ⁊ precepit helchie ſa-
cerdoti ⁊ ahicham filio ſapham: ⁊ achobor filio micha: ⁊ ſa-
pham ſcribe ⁊ aʒie ſeruo regis dicens. Jte ⁊ cõſulite dñm ſu-
per me ⁊ ſup pp̃lo: ⁊ ſup omni iuda: de verbis voluminis
iſtius qd̃ inuentũ eſt. Magna enĩ ira domini ſucceſa eſt cõ-
tra nos: quia nõ audierũt patres noſtri verba libꝛi huius vt
facerent omne qd̃ ſcriptum eſt in nobis. Jerunt itaqꝫ hel-
chias ſacerdos ⁊ ahicham ⁊ achobor ⁊ ſaphã ⁊ aſia ad oldã
ꝓphetam vxorem ſellum filij thecue filij aaras cuſtodis ve-
ſtium que habitabat in hieruſalem in ſecunda: locutiqꝫ ſunt
ad eam. Et illa reſpondit eis. Hec dixit dominus deus iſrl̃.
Dicite viro qui vos miſit ad me. Hec dixit dominus. Ecce
ego adducam mala ſuper locum iſtum ⁊ ſuper habitatores
eius: omnia verba legis que legit rex iuda: quia dereliq̃ue-
runt me: ⁊ ſacrificauerunt dijs alienis irritãtes me in cun-
D ctis operibus manuum ſuarũ. Et ſuccendetur indignatio
mea in loco hoc: ⁊ nõ extinguetur. Regi aũt iuda qui miſit
vos vt cõſuleretis dominum: ſic dicetis. Hec dixit dñs deus
iſrael. Pro eo ꝙ audiſti verba voluminis ⁊ perterritum eſt
cor tuum ⁊ humiliatus es coram domino auditis ſermoni-
bus contra locum iſtum ⁊ habitatores eius ꝙ videlicet fie-
rent in ſtuporem ⁊ in maledictum: ⁊ ſcidiſti veſtimenta tua
et fleuiſti coram me: ⁊ ego audiui te: ait dominus: idcirco
colligam te ad patres tuos: ⁊ colligeris ad ſepulchꝛum tuũ
in pace: vt non videant oculi tui omnia mala que introdu-
cturus ſum ſuper locum iſtum.

Capitu. Summarium. Joſias verba federis coram po-
pulo legit. Jdola de iuda ⁊ ſamaria extirpantur: oſſa ſacer-
dotum ſuper altaria comburuntur. verba olde ꝓphete im-
plentur: paſcha ſolenne celebratur. Joſias in mageddo oc-
ciditur. Joachaʒ filius eius rex eligitur. quem vinctuʒ pha-
rao in egyptuʒ adduxit: ⁊ multa in iuda impoſita ioachim
regem cõſtituit. Cap̃. XXIII.

A Et renũciauerũt regi qd̃ dixerat. Qui mi- 2. Para. 34. f.
ſit ⁊ cõgregati ſunt ad eũ oẽs ſenes iuda
⁊ hieruſalẽ: aſcẽditqꝫ rex tẽplũ dñi: ⁊ oẽs
viri iuda vniuerſiqꝫ q̃ habitabãt in hierl̃m
cum eo: ſacerdotes ⁊ ꝓphete ⁊ ois pp̃ls a
paruo vſqꝫ ad magnũ: legitqꝫ cũctis audiẽti-
bus oĩa verba libꝛi federis: q̃ inuẽt9 ẽ in domo dñi. Stetit-
qꝫ rex ſup gradũ ⁊ fed9 ꝑcuſſit corã dño. vt ambularẽt poſt
dñm ⁊ cuſtodirent p̃cepta ei9 ⁊ teſtimonia ⁊ cerimonias in
oĩ corde ⁊ in tota aĩa ⁊ ſuſcitarẽt verba federis huius q̃ ſcri-
pta erant in libꝛo illo. Acq̃euitqꝫ pp̃ls pacto. Et p̃cepit rex
B helchie põtifici ⁊ ſacerdotibus ſcd̃i ordinis: ⁊ ianitoꝛibus
vt ꝓijcerent de tẽplo dñi oĩa vaſa q̃ facta fuerãt baal ⁊ in lu-
co ⁊ vniuerſe militie celi: ⁊ cõbuſſit ea foris hierl̃m in cõual-
le cedrõ: ⁊ tulit puluerẽ eoꝝ in bethel. Et deleuit aruſpices
q̃s poſuerũt reges iuda ad ſacrificãdũ in excelſis ꝑ ciuita-
tes iuda. ⁊ in circũitu hierl̃m: et eos q̃ adolebãt incẽſuʒ ba-
al ⁊ ſoli et lune et duodecim ſignis et oĩ militie celi. Et effer-
ri fecit lucũ de domo dñi foras hierl̃m ĩ cõualle cedrõ: ⁊ cõ-
buſſit eũ ibi: ⁊ redegit ĩ puluerẽ et ꝓiecit ſup ſepulchꝛa vul-
gi. Deſtruxit qꝫ ediculas effeminatoꝝ q̃ erant in domo dñi:
ꝓ quibus mulieres texebant quaſi domũculas luci. Cõgre-
gauitqꝫ omnes ſacerdotes de ciuitatibus iuda: ⁊ contami-
nauit excelſa vbi ſacrificabãt ſacerdotes de gabaa vſqꝫ ber-
ſabee. Et deſtruxit aras portarũ in introitu oſtij ioſue prin-
cipis ciuitatis quod erat ad ſiniſtrã porte ciuitatis. Uerũ-
tamen non aſcendebãt ſacerdotes excelſorum ad altare do-
mini in hierl̃m: ſed tantũ comedebãt azima ĩ medio fratrũ
ſuorum. Contaminauit quoqꝫ topheth quod eſt in cõualle fi-
lij ennõ vt nemo cõſecraret filium ſuum aut filiam ꝑ ignem
moloch. Abſtulit quoqꝫ equos quos dederãt reges iude
ſoli in introitu tẽpli dñi iuxta exedrã nathamelech eunuchi
q̃ erat in pharurim. Currus aũt ſolis cõbuſſit igni. Altaria
quoqꝫ que erant ſuper tecta cenaculi achaʒ que fecerant re-
ges iuda ⁊ altaria que fecerat manaſſes in duobus atrijs
templi domini deſtruxit rex: ⁊ cucurrit inde et diſperſit cine-
rem eorũ in torrentem cedron. Excelſa quoqꝫ que erant in
hieruſalem ad dexteram partẽ mõtis offenſionis que edi-
ficauerat ſalomon rex iſrael aſtaroth idolo ſidonioꝛuʒ et ca-
mos offenſionis moab et melchon † abominationi filioꝛuʒ
† ammon polluit rex: et contriuit ſtatuas et ſuccidit lucos
repleuitqꝫ loca eorum oſſibus moꝛtuoꝛum. Jnſuper et alta-
re quod erat in bethel: et excelſuʒ quod fecerat hieroboam

Marginal notes (left): …philologus poeta. …iſtodemus …ſicus. …poeta. …idem9 ora… …ſches poe… …medines poeta. …rpius me… …hoc rege …ia vide ioſ. …c. 4. ⁊. 5. — …ara. 34. a. — …vel …pos. …mus. 4. …ree. — …eres pal …ſtituũt. — …ue d. ſtrui… — …alcris ty… …us. — …vibo cõ…

Marginal notes (right): Tarquinius priſcus. v. ro. rex capitoliũ erexit. — Pherecides philoſofus. Symonides poeta. Steſicorus poeta. ſapho poetrix — arion citharedus optim9. C — als † abominationes. als † amon.

filius nabath qui peccare fecit iſrael: ⁊ altare illud excelſuꝫ
deſtruxit atqꝫ cumbuſſit ⁊ comminuit in puluereꝫ ſuccenditqꝫ
etiam lucum. Et conuerſus ioſias vidit ibi ſepulchra ꝗ erāt
D in mōte: miſitqꝫ ⁊ tullit oſſa de ſepulchris ⁊ combuſſit ea ſu
3.Regū.13.a. per altare: ⁊ poluit illud iuxta verbum dñi quod locutꝰ eſt
vir dei qui predixerat verba hec. Et ait. Quis eſt titulꝰ ille
quē video? Reſpōderūtqꝫ ei ciues vrbis illius. Sepulchrū
eſt hoīs dei ꝗ venit de iuda: ⁊ predixit verba hec ꝗ feciſti ſu
per altare bethel. Et ait. Dimitte eū. Nemo cōmoueat oſſa
eius. Et intacta manſerunt oſſa illius cū oſſibus prophete
qui venerat de ſamaria. Inſuper ⁊ omnia phana excelſoꝝ
que erant in ciuitatibꝰ ſamarie que fecerāt reges iſrael ad
E irritandum dñm abſtulit ioſias: ⁊ fecit eis ſm oīa que fece
2.Para.35.a. rat in bethel. Et occidit vniuerſos ſacerdotes excelſoꝝ ꝗ
3.Eſdre.1.a. erat ibi ſuper altaria: ⁊ cōbuſſit oſſa humana ſuper ea. Re
uerſuſqꝫ eſt hieruſalem: ⁊ precepit omni populo dicēs. Fa
cite phaſe dño deo veſtro: ſm ꝙ ſcriptū eſt in libro federis
huius. Nec enim factum eſt phaſe tale a diebus iudicum ꝗ
iudicauerunt iſrael. ⁊ omniū dierum regum iſrael et regum
iuda ſicut in octauodecimo anno regis ioſie factuꝫ eſt pha
ſe iſtud dño in hieruſalem. Sed ⁊ phitones ⁊ ariolos et fi
guras idolorum ⁊ immundicias ⁊ abominationes que fue
runt in terra iuda ⁊ hieruſalem abſtulit ioſias vt ſtatueret
verba legis que ſcripta ſunt in libro quem inuenit helchias
ſacerdos in templo dñi. Similis illi non fuit ante eum rex
qui reuerteretur ad dñm in omni corde ſuo: ⁊ in tota anima
ſua ⁊ vniuerſa virtute ſua iuxta omnem legem moyſi: neqꝫ
poſt eum ſurrexit ſimilis illi. Verūtamen nō eſt auerſus do
F minus ab ira furoris ſui magni quo iratus eſt furor eiꝰ con
tra iudam: propter irritationes quibus prouocauerat eum
manaſſes. Dixit itaqꝫ dominus. Etiam iudam auferaꝫ a fa
cie mea ſicut abſtuli iſrael ⁊ proiiciam ciuitatem hanc quaꝫ
2.Para.35.c. elegi hieruſalem et domum de qua dixi: erit nomen meum
ibi. Reliqua autem ſermonum ioſie ⁊ vniuerſa que fecit: nō
ne hec ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum iuda.
In diebus eius aſcendit pharao nechao rex egypti contra
regem aſſiriorum ad flumen eufraten. Et abiit ioſias rex iu
da in occurſum eius. Et occiſus eſt in mageddo cum vidiſ
2.Para.36.a. ſet eum. Et portauerunt eum ſerui ſui mortuū de mageddo
⁊ pertulerunt in hieruſalem: ⁊ ſepelierunt eum in ſepulchro
ſuo. Tulitqꝫ populus terre ioachaz filiuꝫ ioſie ⁊ vnxerunt
G eū: ⁊ conſtituerunt eum regem p patre ſuo: viginti triū an
norum erat ioachaz cum regnare cepiſſet: ⁊ tribus mēſibꝰ
regnauit in hieruſalem. Nomen matris eius amithal: filia
hieremie de lobna. Et fecit malum corā dño: iuxta omnia
que fecerant patres eius. Vinxitqꝫ eum pharao nechao in
reblata: que eſt in terra emath: ne regnaret in hieruſalem.
Et impoſuit mulctā terre centum talentis argenti: ⁊ talen
to auri: regemqꝫ conſtituit pharao nechao heliachim filiū
ioſie pro ioſia pre eius: vertitqꝫ nomen eius ioachim. Pro
ro ioachaz tullit ⁊ duxit in egyptum. Argentū autē ⁊ aurū
dedit ioachim pharaoni cum indixiſſet terre per ſingulos
vt conferretur iuxta preceptum pharaonis. Et vnumquēqꝫ
iuxta vires ſuas exegit tam argentum ꝙ aurum de populo
terre vt daret pharaoni nechao. Vigintiquinqꝫ annorum
erat ioachim cum regnare cepiſſet: ⁊ vndecim annis regna
uit in hieruſaleꝫ. Nomen matris eius zebida filia phadaia
de ruma. Et fecit malum coram domino iuxta omnia que fe
cerant patres eius.

Capi. Summarium. De morte ioachim ⁊ qualiter tri
bus annis ſeruiuit nabuchodonoſor: de latrunculis quos
miſit dominus in iudam: hieruſalem obſidetur: ioachī egre
ditur in occurſum nabuchodonoſor cum matre ſua ⁊ ſeruis
ſuis ⁊ principibus ⁊ eunuchis: poſt iſtum ioachim regna
uit filius eius ioachin quem nabuchodonoſor rex tranſtu
lit in babylonem cū populo ſuo: p quo regnauit ſedechias
conſtitutus a nabuchodonoſor.

Capi. XXIIII. A

In diebus eius aſcendit nabuchodonoſor
rex babylonis: et factus eſt ei ioachim ſer
uus tribus annis: ⁊ rurſum rebellauit cō
tra eū. Immiſitqꝫ ei dñs latrūculos chal
deorū: ⁊ latrūculos ſyrie. ⁊ latrūculos mo Als + diſ
ab: et latrūculos filiorū ammon: ⁊ immiſit pdo p
eos in iudā vt diſperderent † eum iuxta verbum dñi: quod
locutus fuerat per ſeruos ſuos pphetas. Factum eſt autē
hoc per verbum dñi contra iudam: vt auferret euꝫ coram ſe
propter peccata manaſſe vniuerſa que fecit: ⁊ pter ſangui B
nem innoxium quem effudit ⁊ impleuit hieruſaleꝫ cruore in
nocentiū. Et ob hanc rem noluit deus propiciari. Reliqua
aūt ſermonum ioachim ⁊ vniuerſa que fecit: nonne hec ſcri
pta ſunt in libro ſermonū dierum regum iuda? Et dormiuit
ioachim cū pribus ſuis: ⁊ regnauit ioachī filiꝰ eiꝰ p eo. Et
vltra nō addidit rex egypti vt egrederetur de terra ſua. Tu
lerat enim rex babylonis a riuo egypti vſqꝫ ad fluuium eu
fraten omnia que fuerant regis egypti. Decem ⁊ octo anno
rum erat ioachim cum regnare cepiſſet: tribus menſibus re
gnauit in hieruſaleꝫ. Nomen matris eius noeſcha filia hel Dan.1.a.
nathā de hieruſalem. Et fecit malum corā dño: iuxta oīa ꝗ C
fecerat pater eius. In tempore illo aſcenderunt ſerui nabu Hieſter
chodonoſor regis babylonis in hieruſalem ⁊ circūdata eſt
vrbs munitionibus. Venitqꝫ nabuchodonoſor rex babylo
nis ad ciuitatem cum ſeruis ſuis: vt oppugnaret eā. Egreſ
ſuſqꝫ eſt ioachim rex iuda ad regem babylonis: ipſe ⁊ mater
eius ⁊ ſerui eius ⁊ principes eius ⁊ eunuchi eius: et ſuſcepit
eū rex babylonis anno octauo regni ſui ⁊ protulit inde om
nes theſauros domus domini ⁊ theſauros domus regie: ⁊
concidit vniuerſa vaſa aurea que fecerat ſalomon rex iſrael
in templo domini iuxta verbum domini: ⁊ tranſtulit omneꝫ
hieruſalem ⁊ vniuerſos principes ⁊ omnes fortes exercitus D
decem milia in captiuitatem: ⁊ omnem artificem ⁊ incluſorē 12.q.2.c.
nihilqꝫ relictū eſt: exceptis pauperibus populi terre. Trāſ 1.q5.4.ſ.
tulit quoqꝫ ioachim in babylonem matrem regis ⁊ vxores peccato.
regis ⁊ eunuchos regis: ⁊ iudices terre duxit in captiuita Infra.c.
tem de hierlm in babyloneꝫ. ⁊ omnes viros robuſtos ſeptē 23.q.5.c.
milia: ⁊ artifices ⁊ incluſores mille oēs viros fortes ⁊ bella gſo
tores: duxitqꝫ eos rex babylonis captiuos in babylonē. Et 2.Para.36
conſtituit mathathiā patruū eius pro eo: impoſuitqꝫ nomen Hiere.52.a.
ei ſedechiam. Viceſimum ⁊ primum annum etatis habebat
ſedechias cum regnare cepiſſet: ⁊ vndecim annis regnauit
in hieruſalem. Nomen matris eius erat amithal: filia hiere
mie de lobna. Et fecit malum coram domino: iuxta omnia
que fecerat ioachim. Iraſcebatur enim dominus cōtra hie
ruſalem ⁊ contra iudā donec proiiceret eos a facie ſua. Re
ceſſitqꝫ ſedechias a rege babylonis.

Capituli Summa. Nabuchodonoſor obſedit hieruſa Vide ioſep
lem: quia ſedechias receſſerat ab eo: quem cepit ⁊ exceca de his que
uit filios eius ⁊ pplm occidit: hierlm cepit. templum deſtru dicūt li.10.
xit iuda captiuat godoliā relinqt quē iſmael occidit: ioachi plenius ꝗ
de carcere eſt ſubleuatus per euilmerodac: annonam ei cō
ſtituit cunctis diebus vite ſue.

Cap. XXV. A

Factum eſt autem anno nono regni eiꝰ mē Hiere.39.a.
ſe decimo decia die mēſis: venit nabucho 52.a.
donoſor rex babilōis: ipſe ⁊ oīs exercitus
eius in hierlm: ⁊ circūdederunt eam: ⁊ ex
truxerūt in circūitu eius munitiones. Et
clauſa eſt ciuitas atqꝫ vallata: vſqꝫ ad vnde
cimum annū regis ſedechie nona die menſis. Preualuitqꝫ Marſilie d
fames in ciuitate nec erat panis poplo terre. Et interrupta dūur.
eſt ciuitas: ⁊ oēs viri bellatores nocte fugerūt p viā porte
que eſt inter duplicē murū ad ortum regis. Porro chaldei B
obſidebant in circūitu ciuitatem. Fugit itaqꝫ ſedechias per
viam que ducit ad campeſtria ſolitudinis. Et perſecutus

eſt exercitus

eſt exercitus chaldeorum regem cōprehēditq́ꝫ eū in plani
cie hiericho: ⁊ oēs bellatores qui erant cuꝫ eo diſperſi ſunt
⁊ reliquerūt eum. Apprehenſum ergo regē duxerunt ad re
Aſtrages. vlti mus medorū rex.
gem babylonis in reblatha. Qui locutus eſt cū eo iudiciū.
Filios autē ſedechie occidit corā eo: ⁊ oculus eius effodit.
vinxitq́ꝫ eum cathenis ⁊ adduxit in babylonem. Menſe
pithagoras ſamius philo ſophus pꝛimo appellatus.
quīto ſeptima die mēſis: ipſe eſt annus nonuſdecimus regis
babylonis: venit nabuzardan pꝛinceps exercitus ſeruus
regis babylonis in hieruſalēꝫ: ⁊ ſuccēdit domum domini ⁊
domum regis ⁊ domos hieruſalem: omnēq́ꝫ domum com
buſſit igni: ⁊ muros hieruſalem in circūitu deſtruxit omnis
C
exercitus chaldeorum qui erat cum pꝛincipe militum. Re
liquam autem populi partem que remanſerat in ciuitate et
pꝛofugas qui tranſfugerant ad regem babylonis: ⁊ reliquū
vulgus tranſtulit nabuzardan pꝛinceps militie: ⁊ de paupe
ribus terre reliquit vinitores ⁊ agricolas. Colūnas auteꝫ
ereas que erāt in templo dñi: ⁊ baſes ⁊ mare ereum qḋ erat
in domo dñi cōfregerunt chaldei: ⁊ tranſtulerunt es omne
in babylonem. Ollas quoq́ꝫ ereas ⁊ trullas ⁊ tridentes et
cyphos ⁊ moꝛtariola. et omnia vaſa erea in quibus mini
D
ſtrabant tulerunt: necnon et thuribula et phialas. Que au
aurea aurea: ⁊ que argentea argētea: tulit pꝛinceps militie:
id eſt colūnas duas: mare vnuꝫ ⁊ baſes quas fecerat rex ſa
lomon in templo dñi. Non erat pondus eris omnium vaſo
rum. Decem ⁊ octo cubitos altitudinis habebat columna
vna capitellum ereum ſuper ſe altitudinis trium cubitoꝛuꝫ
⁊ retiaculum: et malogranata ſuper capitellum columne om
nia erea. Similem ⁊ colomna ſecunda habebat oꝛnatum.
E
Tulit quoq́ꝫ pꝛinceps militie ſaraiam ſacerdotem pꝛimum
⁊ ſophaniam ſacerdotem ſecundum: et tres ianitores et de
ciuitate eunuchum vnum qui erat pꝛofectus ſuper bellato
res viros: ⁊ quinq́ꝫ viros de his qui ſteterant coꝛam rege:
quos reperit in ciuitate: et ſopher pꝛincipem exercitus
qͥ pꝛobabat tyꝛones de populo terre: ⁊ ſex viros e vulgo qui
inuenti fuerant in ciuitate. Quos tolens nabuzardan pꝛin
ceps militum duxit ad regem babylonis in reblatha: per
cuſſitq́ꝫ eos rex babylonis ⁊ interfecit eos in reblatha: in
terra emath. Et tranſlatus eſt iuda de terra ſua. Populo
F
autem qui relictus erat in terra iuda quem dimiſerat nabu
chodonoſoꝛ rex babylonis pꝛefecit godoliam filium aichā
filij ſaphan. Quod cum audiſſet omnes duces militum ip
ſi ⁊ viri qui erant cum eis videlicet ꝙ cōſtituiſſet rex baby
lonis godoliam: venerunt ad godoliam in maſpha iſmael
filius nathanie: ⁊ iohannan filius zaree ⁊ ſaraia filius the
nameth nethophatites ⁊ iezonias filius maachati: ipſi ⁊ ſo
cij eoꝛum. Iurauitq́ꝫ godolias ipſis ⁊ ſocijs eoꝛum dicens.
Nolite timere ſeruire chaldeis. Manete in terra ⁊ ſeruite
regi babylonis ⁊ bene erit vobis. Factum eſt autem in mē
ſe ſeptimo: venit iſmael filius nathanie filij Eliſama de ſemi
G
ne regio: ⁊ decem viri cum eo: percuſſeruntq́ꝫ gadolian qui
⁊ moꝛtuuus eſt: Sed ⁊ iudeos ⁊ caldeos qui erant cum eo
in maſpha. Conſurgenſq́ꝫ omnis pupulus a paruo vſq́ꝫ ad
magnum ⁊ pꝛincipes militum venerunt in egyptum timen
tes chaldeos. Factum eſt vero in anno triceſimo ſeptimo
tranſmigrationis Ioachim regis iude: menſe duodecimo.
viceſima et ſeptima die menſis ſubleuauit Euilmerodach
rex. Babelonis anno quo regnare ceperat caput Ioachim
regis iuda de carcere: ⁊ locutus eſt ei benigne: Et poſuit
thꝛonum eius ſuper thꝛonum regum qui erant cuꝫ eo in ba
bylone: ⁊ mutauit veſtes eius quas habuerat in carcere:
et comedebat panē ſemper in conſpectu eius cunctis die
bus vite ſue. Annonam quoq́ꝫ conſtituit ei ſine intermiſ
ſione: que ⁊ dabatur ei a rege per ſingulos dies omnibus
diebus vite ſue

Explicit ſcḋs liber Malachim: id eſt regum quartus.

Incipit pꝛefatio pꝛima ſancti hieronymi in librum † da
bꝛeiamin: qui eſt paralipomenon: quod nos dicere poſſu
mus verba dierum.

Tantus ac talis eſt liber iſte: vt abſq́ꝫ illo ſi quis ſcientiam ſcripturarum tibi voluerit arrogare: ſemetipſuꝫ irrideat. Per ſingula quippe nomina iuncturaſq́ꝫ verboꝛum pꝛetermiſſe in libris regum tanguntur hyſtoꝛie: ⁊ innumerabiles explicantur euangelij queſtiones. Sed ſi ſeptuaginta interpꝛetuꝫ pura ⁊ vt ab eis in grecum verſa eſt editio permaneret: ſuperflue me chꝛomati epiſcopoꝛuꝫ ſanctiſſime atq́ꝫ doctiſſime impelleres: vt hebꝛea tibi volumina latino ſermone transferrem. Quod enim ſemel aures hominum occupauerat: ⁊ naſcentis eccleſie roboꝛauerat fidem: iuſtum erat etiam noſtro ſilentio compꝛobari. Nunc vero cum pꝛo varietate regionū diuerſa ferantur exemplaria ⁊ germana illa antiquaq́ꝫ trāſlatio coꝛrupta ſit atq́ꝫ violata: noſtri arbitrij putas aut e pluribus iudicare quid verum ſit: aut nouum opus in veteri opere cudere: illudētibus iudeis coꝛnicum (vt dicitur) oculos configere. Alexandria ⁊ egypt⁹ in ſeptuaginta ſuis eſichium laudat autoꝛem: conſtantinopolis vſq́ꝫ antiochiā luciani martyꝛis exemplaria pꝛobat. Medie inter has pꝛouincie paleſtinos codices legunt: quos ab oꝛigine elaboꝛatos euſebius ⁊ pamphilus vulgauerūt. Totuſq́ꝫ oꝛbis hāc inter ſe trifaria varietate cōpugnat. Et certe oꝛigenes nō ſolum exempla compoſuit quatuoꝛ editionuꝫ e regione ſingula verba deſcribens: vt vnus diſſentiens ſtatim ceteris inter ſe conſentientibus arguātur: ſed quod maioꝛis audacie eſt: in editione ſeptuaginta theodotionis editionem miſcuit: aſtericis deſignās que minus fuerint ⁊ virgulis que ex ſuperfluo videbantur appoſita. Si igitur alijs licuit nō tenere quod ſemel ſuſceperant: ⁊ poſt ſeptuaginta cellulas que vulgo ſine auctoꝛe iactātur: ſingulas cellulas apparuere: hocq́ꝫ in eccleſijs legitur quod ſeptuaginta neſcierunt: cur me non ſuſcipient latini mei: qui inuiolata editione veteri: ita nouam condidi vt laboꝛem meum hebꝛeis ⁊ qḋ his maius eſt apoſtolis autoꝛitatibus compꝛobeꝫ: Scripſi nu per librum de optimo genere interpꝛetandi oſtendens illa de euangelio ex egypto vocaui filium meum: ⁊ quoniam nazareus vocabitur: ⁊ videbunt in quē compunxerūt: ⁊ illud apoſtoli quod oculus non vidit nec auris audiuit nec in coꝛ hominis nō aſcendit que pꝛeparauit deus diligentibus ſe: ceteraq́ꝫ hiſſimilia in hebꝛeoꝛū libꝛis inueniri. Certe apli ⁊ euāgeliſte ſeptuaginta interpꝛtes nouerāt. Et vñ eis hec dicere q̄ in ſeptuagīta interpꝛtibus nō habent. Xp̄s dñs noſter vtriuſq́ꝫ teſtamenti cōditoꝛ in euāgelio ſm iohāneꝫ quē credidit (inquit) in me ſicut dicit ſcriptura flumina de ventre ei⁹ fluēt aque viue. Vtiq́ꝫ ſcriptū eſt qḋ ſaluatoꝛ ſcriptū eſſe teſtatur. Vbi ſcriptū eſt. Septuaginta nō hñt apocrypha neſcit eccl̃ia. Ad hebꝛeos igit̃ reuertendū eſt: vñ ⁊ dñs loquitur: ⁊ diſcipli exempla pꝛeſumūt. Hec pace veterū loquar ⁊ obtrectatoꝛib⁹ meis tm̄ reſpondeo: qui canino dēte me rodunt in publico detrahentes ⁊ legētes in angulis .i. accuſatoꝛes ⁊ defenſoꝛes: cum in alijs pꝛobent, qḋ in me repꝛobant quaſi virtus ⁊ vitium non in rebus ſit: ſed cū autoꝛe mutetur. Ceterum memini editioneꝫ ſeptuaginta trāſlatoꝛum olim de greco emendataꝫ tribuiſſe me noſtris nec inimicum debere exiſtimari eoꝛum quos in cōuentu fratrū ſemper diſſero. Et quod nūc † dabꝛeiamin .i. verba dierum interpꝛtatus ſuꝫ idcirco feci vt inextricabiles moꝛas ⁊ ſiluā noim que ſcriptoꝛum confuſa ſunt vitio: ſenſuūq́ꝫ barbariē apertiꝰ ⁊ per verſuū colla digererē mihimetipſi ⁊ meis iuxta hiſmeniū canens: ſi aures ſurdeſcūt ceteroꝛum.

Explicit pꝛefatio pꝛima.

Alſo † dibꝛe batomin.

Oſee.11.a. Zacharie.12. Iſa.64.b. 1.Coꝛ.2.c.

Ioſue.7.f.

Alſo † dibꝛe batomin.

Sapiens Ider philoſophus. Iere.40.c.

Eſopus fabu lator.

¶ Einſdem beati hieronimi prefactio ſecūda.
alſ + dōnioni
EVſebius hieronymus: † dōmoni ⁊ roga
tiano ſuis in xp̄o ieſu ſalutē. Quō grecoꝝ
hyſtorias magis intelligunt q̄ athenas vi
derint ⁊ tertiū vergilij librum a troade p
leuchatē: ⁊ acroceraunia ad ſiciliā: ⁊ inde
ad oſtia tyberis nauigauerint: ita ſctām
ſcripturā lucidi⁹ intuebit qui iudā oculis cōtemplat⁹ eſt:
alſ + dōnion ⁊ antiquaꝝ vrbiū memorias locoꝝq̄ vel eadem vocabula
vel mutata cognouerit. Vn̄ ⁊ nobis cure fuit cū eruditiſſi-
mis hebreoꝝ hūc laborē ſubire vt circūirem⁹ ꝓuintiā quā
vniuerſe xp̄i eccleſie ſonāt. Fateor enī mi † dommō ⁊ roga
tiane chariſſimi nuſq̄ me in diuinis voluminibus ꝓprijs vi
rib⁹ credidiſſe: nec habuiſſe opinionē meā: ſed ea etiā de q̄-
bus ſcire me arbitrabar interrogare me ſolitū: q̄to magis
de his ſuper quib⁹ anceps erā. Deniq̄ cū a me nup litteris fla
gitaſſetis: vt vobis paralipomenō latino ſermōe tranſferrē
de tyberiade legis quondā autorē qui apud hebreos admi
rationi habebat aſſumpſi: ⁊ cōtuli cū eo a vertice (vt aiūt)
vſq̄ ad extremū vnguē: ⁊ ſic confirmatus auſus ſum facere
alſ + ſarmatica quod iubebatis. Libere enī vobis loquor. Ita enim in gre
cis vt latinis codicibus hic nominū liber vitioſus eſt: vt nō
tam hebrea q̄ barbara quedā ⁊ † ſarmetica nōia conieccta
arbitrādū ſit. Nec hoc ſeptuaginta interpretibus qui ſpi-
ritu ſancto pleni ea que vera fuerunt tranſtulerant: ſed ſcri
ptorū culpe aſcribendum: dum de inemendatis inemēdata
ſcriptitant. ⁊ ſepe tria nomina ſubtractis e medio ſyllabis
in vnum vocabulum cogunt: vel e regione vnum nomē pro
pter latitudinē ſuam in duo vel tria vocabula diuidūt. Sꝫ
⁊ ipſe appellationes non homines: vt pleriq̄ exiſtimant:
ſed vrbes ⁊ regiones et ſaltus ⁊ prouincias ſonant: et obli-
que ſub interpretatione ⁊ figura eorum quedaꝫ narrantur
hyſtorie: de quibus in regnorum libro dicitur. Nonne ecce
hec ſcripta ſunt in libro verborum dierū regū iuda? Que
vtiq̄ in noſtris codicibus non habentur. Hoc primū ſciē-
alſ + dibre hiaiomin. dum ꝙ apud hebreos liber paralipomenō vn⁹ ſit: ⁊ apud
illos vacatus † dabreiamin: id eſt verba dierum qui ꝓpter
magnitudinem apud nos diuiſus eſt. Quod nonnulli etiā
in bruto ciceronis dialogo faciunt vt cum in tres partes ſe
cent: cum vnus a ſuo autore ſit editus. Deinde etiam illud
attendēdum ꝙ frequenter nomina non vocabula hominū
ſed rerum (vt dixi) ſignificantias ſonant. Ad extremum ꝙ
omnis eruditio ſcripturarum in hoc continetur: ⁊ hyſtorie
que vel ꝑtermiſſe ſunt in ſuis locis vel ꝑſtricte leuiter hic
per quedam verborum compendia explicantur. Orationū
itaq̄ veſtraram adiutus auxilio mil librum beniuolis pla-
citurum: tamen inuidis diſpliciturum eſſe nō ambigo. Op-
tima enim queq̄ (vt ait plinius) malunt contemnere ple-
riq̄ q̄ diſcere. Si quis in hac interpretatione voluerit ali-
quid reprehendere interroget hebreos: ſuam conſcientiam
recolat. videat ordineꝫ: textumq̄ ſermonis et tunc noſtro la
bori ſi potuerit detrahat. Vbicunq̄ ergo aſtericos: id eſt
ſtellas radiare in hoc volumine videritis ibi ſciatis de he-
breo additum quod in latinis codicibus non habetur. Vbi
vero obelus tranſuerſa ſcilicet virga ꝑpoſita eſt: illic ſigna-
tur quid ſeptuaginta interpretes addiderunt: vel ob deco-
ris gratiam: vel ob ſpiritusſancti autoritatem: lꝫ in hebreis
voluminibus non legatur.

Alſ + dibrehaiomin.
¶ Explicit prefatio ſecunda.
¶ Incipit primus liber † dabre
iamin id eſt paralipomenon

¶ Capituli Summa. Ab adam vſq̄ ad noe: de gn̄ationi-
bus filiorum noe. Primo de filijs iaphet: ſcdo de filijs chā:
⁊ tertio de filijs ſem vſq̄ ad abraam: ⁊ deinde vſq̄ ad filios
iacob: ⁊ eſau: ⁊ primo de filijs eſau. Capi. I.

ADam ſeth enos cay B Gen.5.a
nam malaleel iareth enoch matuſalem la- Gen.10.a.
meth noe ſem cham ⁊ iapheth. Filij iaphet
gomer magod madai ⁊ ianam thubal mo-
ſoch thiras. Porro filij gomer aſcenē ⁊ ri
phet ⁊ togorma: filij aūt ianā: eliſa ⁊ tharſis cethi ⁊ dodani.
Filij chā chus ⁊ meſraim phut et chanaā. Filij aūt chus ſa Gen.10.a.
ba et euila ſabatha ⁊ regma ⁊ ſabatacha. Porro filij regma
ſaba et dadā. Chus aūt genuit nemroth. Iſte cepit eſſe po
tēs in terra. meſraim vero ludim ⁊ anamim ⁊ laabim ⁊ ne
pthuim pheſtruſim quoq̄ ⁊ chaſluim: de quibus egreſſi ſūt
philiſtijm ⁊ capthurim. Chanaam vero genuit ſydoneꝫ pri-
mogenitum ſuum: ethcum quoq̄ iebuſeum ⁊ amorreum et
gergeſeum eueumq̄ ⁊ aracheum et aſineum: aradium q̄ ⁊
ſamareum: ⁊ emathcum. Filij ſem: elam ⁊ aſſur ⁊ arfaxat et B Gen.10.c.
lud ⁊ † arā. Hi ſunt filij aram: hus et hul ⁊ gether ⁊ moſoch. Alſ + tharā
Arfaxat aūt genuit ſale: q̄ ⁊ ipe genuit heber. Porro heber
nati ſunt duo filij. Nomē vni phalech: q̄ in diebus eius di-
uiſa eſt terra: ⁊ nomen fratris eius iectan. Iectan autem ge
nuit elemodad et ſaleph ⁊ aſormoth ⁊ iare aduramquoq̄
et vſal ⁊ decla: ebal etiam et abimael ⁊ ſaba: necnon ⁊ ophir Gen.15.b.
et euila ⁊ iobab. Omnes iſti filij iactan. Sem arfaxat ⁊ ſa Gen.11.c.
le heber phalech ⁊ ragau ſeruch nachor: tare abrā iſte abra
am. Filij autem abraā iſaac ⁊ iſmael. Et he gn̄ationes eoꝝ.
Primogenitus iſmaelis. nabaioth ⁊ cedar ⁊ abdehel et mab Gen.16.a.
ſam ⁊ maſma ⁊ duma maſſa addad et thema iachur naphis
cedma Hi ſunt filij hiſmaelis. Filij autem cethure concubi
ne abraaꝫ quos genuit zamram iecſan madā madiā ieſbo ⁊
ſue. Porro filij iecſan ſaba ⁊ dadā. Filij autem dadā aſurim
⁊ lathuſim et laomin. Filij aūt madiā: epha ⁊ epher ⁊ enoch
⁊ abida ⁊ elda. Omnes hi filij cethure. Genuit autē abraā
Iſaac cuius fuerunt filij eſau ⁊ iſrael. Filij eſau elepham ra
huel iehus ielon ⁊ chore. Filij elepham themā omer ⁊ cep-
phi gethan cenem thenna amalech. Filij rahuel naath za-
ra ſamma meſa. Filij ſeyr: lothā ſobal ſebeō ana diſon eſer
diſan: Filij lothan: horri ahobiman. Soror autem lothan
fuit thāma. Filij ſobal: alihā ⁊ manaat et ebal ſephi ⁊ onā.
Filij ſebeō: abaia ⁊ ana filij ana diſon. Filij diſon hamarā
⁊ eſebam: ⁊ iethram et charram. Filij eſer: balaam ⁊ zaban
⁊ iacham filij diſan hus et aram. Filij reges qui inperaue-
runt in terra edon: anteq̄ eſſet rex ſuper filios Iſrael. Ba- D
le filius Beor: ⁊ nomen ciuitatis eius denaba. Mortuus
eſt autem Bale ⁊ regnauit pro eo Iobab filius Sare de
Boſra. Cumq̄ et Iobab fuiſſet mortuus regnauit pro eo
Huſan de terra themanorum. Obijt quoq̄ et. Huſan: et
regnauit pro eo Adad filius Badad: qui percuſſit Ma-
dian in terra Moab: ⁊ nomen ciuitatis eius auith. Cūq̄
⁊ Adad fuiſſet mortuus regnauit pro eo ſemla de mareſca.
Sede

Sed ꝛ ſemla mortuus eſt: ꝛ regnauit pro eo Saul de roo
both q̄ ieuxta amnē ſita eſt. Mortuo quoq; ſaul regnauit
pro eo baalana filius ochobor: ſed ꝛ hic mortuus eſt: et re
gnauit pro eo ad ad cuius vrbis nomē fuit phau. Et appel
lata eſt vxor ei' mehethabel filia matred filie mezaab. Adad
aũt mortuo: duces pro regibus in edon eſſe ceperunt. Dux
thanna: dux aliba: dux iether: dux oolibama: dux ela: dux
phinon: dux chenez: dux themā: dux mapſar: dux magdiel:
dux hirā. Hi duces hedom.

Capitu. Summarium. De duodecim patriarchis filijs
iſrael: de generatione iude vſq; ad iſai patrem dauid: noīa
filiorum ꝛ filiarum iſai nominantur: de cognatione ſcribaꝝ
qui venerunt de calore domus rechab. Cap̄. II.

A Ieſi.29.g.ꝛ Filij aũt iſrael: ruben: ſymeon leui iuda iſa
char ꝛ zabulō dā ꝛ ioſeph: bēiamin nepta
lim gad ꝛ aſer. Filij iuda: her onam ꝛ ſela.
Hi tres nati ſūt ei de filia ſue cananitidis.
Fuit aũt her primogenitus iuda mal' co
ram dño: ꝛ occidit eū. Thamar aũt nurus
eius peperit ei phares ꝛ zara. Oēs ergo filij iuda quinq;. Fi
lij aũt phares eſrō ꝛ camul. Filij q̄ſ zaramri ꝛ ethā ꝛ emā:
chalchal quoq; ꝛ daraz ſimul quinq;. Filij carmi: achar q̄
turbauit iſrael ꝛ peccauit in furto anathematis. Filij ethā:
azarias. Filij aũt eſdron q̄ nati ſunt ei: ierameheel ꝛ ram ꝛ ca
B lubi: hic eſt caleph. Porro rā genuit aminadab: aminadab
aũt genuit naſon principem filioꝝ iuda. Naaſon q̄ſ genuit
ſalma: de quo ortus eſt booz. Booz vero genuit obed: qui
ꝛ ipſe genuit iſai. Iſai aũt genuit primogenitū heliab: ſcdm
aminadab: tertium ſymnaba: quartū nathanael: quintū ſad
dai: ſextū aſom: ſeptimū dauid: quorum ſorores fuerunt ſar
uia ꝛ abigail. Filij ſaruie: abiſai ioab ꝛ aſahel tres. Abigail
C aũt genuit ammaſa: cuius pater fuit iether iſmaelites. Ca
leph vero filius eſron accepit vxorem nomine aſuba: de qua
genuit hieriorh. Fueruntq; filij eius iaſer ꝛ ſobaab ꝛ ardō.
Cumq; mortua fuiſſet aſuba: accepit vxorem caleph ephra
ta: que peperit ei vr. Porro vr genuit vri: ꝛ vri genuit beſe
leel. Poſt hec ingreſſus eſt eſron ad filiā machir patris ga
laad: ꝛ accepit eam cum eſſet annorum ſexaginta: Que pe
D perit ei ſegub. Sz ꝛ ſegub genuit iair: ꝛ poſſedit viginti tres
ciuitates in terra galaad. Cepitq; geſſur ꝛ arā oppida iair
ꝛ cenath ꝛ viculos eius ſexaginta ciuitatum. Omnes iſti fi
lij machir patris galaad. Cum autem mortuus eſſet eſron
ingreſſus eſt caleph ad ephrata. Habuit quoq; eſrom: vxo
rem abia: que peperit ei aſſur patrem thecue. Nati ſunt au
E tem filij ierameheel primo geniti eſron Ram primogenituꝫ
eius: ꝛ buna ꝛ aram ꝛ aſon ꝛ achia. Duxit quoq; vxorem al
teram ierameheel nomine atthara: que fuit mater onā. Sed
ꝛ filij ram primogeniti ierameheel fuerunt moos ioamim et
achar. Onam autem habuit filios ſemei ꝛ iadā. Filij autem
ſemei: nadab ꝛ abiſur. Nomen vero vxoris abiſurabiahil:
que peperit ahobbā ꝛ molid. Filij aũt nadab fuerunt ſaled
ꝛ apphaim. Mortuus eſt aũt ſaled abſq; liberis: filius vero
apphal ieſi. Qui ieſi genuit ſeſan. Porro ſeſan genuit oho
ali. Filij autem ioiadi fratris ſemei: iether ꝛ ionatham. Sz
ꝛ iether mortuus eſt abſq; liberis. Porro ionathā genuit
phaleph ꝛ ziza. Iſti fuerunt filij ierameheel primogeniti eſrō.
Seſan autem non habuit filios: ſed filias ꝛ ſeruuꝫ egyptiū
als + zabab. nomine ieraa. Deditq; ei filiam ſuam vxorem: que peperit
ei ethei. Ethei autem genuit nathan ꝛ nathan genuit † za
bat: zabat quoq; genuit ophal: et ophal genuit obed: obed
genuit iehu: iehu genuit azariam. Azarias genuit helles: ꝛ
F helles genuit helaſa. Helaſa genuit ziſomoi: Ziſomoi ge
nuit ſellum: ſellum genuit ithamiam. Ithamiam autem ge
nuit eliſama. Filij autem caleph fratris ierameheel: meſa p̄
mogenitus eius. Ipſe eſt pater ziph filij mareſa patris he
bron. Porro Filij hebron chore ꝛ taphua ꝛ recez ꝛ ſamma.

Samma autem genuit raam patrem hierachaam: ꝛ recem
genuit ſemmei. Filius ſemmei maon ꝛ maon pater bethſur.
Epha autem concubina caleph peperit aram ꝛ muſa ꝛ ge
zes. Porro aram genuit iezem. Filij iahaddai: regē ꝛ ioa
thā ꝛ geſan ꝛ phalech ꝛ epha ꝛ ſaaph. Concubina caleph
maacha peperit ſaber ꝛ tharana. Genuit autem ſaaph pa
ter madmena ſue patrem machbena ꝛ patreꝫ gabaa. Filia als + aza.
vero caleph fuit † achſa. Hi erant filij caleph filij vr primo Ioſue.15.d.
geniti ephrata ſobal pater cariathiarim: ſalma pater beth Iudicuꝫ. 1.c
leem. ariph pater bethgader. Fuerunt autem filij ſobal pa G
tris cariathiarim qui † videbat dimidium requietionum: als + diuidebat.
ꝛ de cognatione cariathiarim iethrei ꝛ aputhei ꝛ ſemathai
ꝛ maſerei. Ex his egreſſi ſunt ſaraite ꝛ eſthabolite. Filij ſal
ma patris bethleem ꝛ netophati corone domus ioab ꝛ di
midium requietionis ſarai. Cognationes quoq; ſcribaruꝫ
habitantium in iabes canentes atq; reſonantes: ꝛ in taber
naculis commorantes. Hi ſunt cinei qui venerunt de calo
re patris domus rechab.

Ca. S. De dauid ꝛ regibus iuda: ꝛ primo de filijs qui
ei nati ſunt in hierlm: de roboā filio ſalomonis: ꝛ de oībus
regibus iuda ꝛ filijs ꝛ filiabus eorum. Ca. III.

Dauid vero hos habuit filios q̄ ei nati ſunt A
in hebrō. Primogenitū āmon ex achinoem 2.Regū.3.a.
iezraelitide: ſcdm daniel de abigail carme
litide: tertiū abſalō filiū maacha filie † tho Als + tholo
lomei regis † ieſſur: quartū adoniā filium ma vel thome
agith: quintū ſaphaciā ex abithal: ſextū ie als + geſſur.
thraā de egla vxore ſua. Sex ergo nati ſunt ei in hebron. vel geſſuri.
vbi regnauit ſeptē annis ꝛ ſex meſibus. Triginta aũt ꝛ tri B
bus annis regnauit in hierlm. Porro in hierlm nati ſunt ei als + bethſa
filij ſammaa ꝛ ſobab ꝛ nathā ꝛ ſalomon quatuor de † berſa bee.
bee ꝛ filia † amihel. Iebaarq; ꝛ heliſua ꝛ eliphaleth ꝛ noge als + helyaz
ꝛ napheg ꝛ iaphie: necnō eliſama ꝛ eliade ꝛ eliphaleh nouē.
Oēs hi filij dauid abſq; filijs cōcubinarum: habuerūtq; ſo
rorem thamar. Filius aũt ſalomonis roboā: cuius abia fi
lius genuit aſa. De hoc q̄ſ natus eſt ioſaphath pater ioraꝫ.
Qui iorā genuit oziā ex q̄ ortus eſt ioas: ꝛ hui' amazias fi Mathei.1.b.
lius genuit azariā. Porro azarie filius ioathā procreauit C
acham patrē ezechie. de quo natus eſt manaſſes. Sed ꝛ ma
naſſes genuit amon prēm ioſie. Filij aũt ioſie fuerūt primo
genitus iohannā: ſcds ioachim: tertius ſedechias quartus
ſellum. De ioachim natus eſt ieconias ſedechias. Filij ie Mat.1.b.
conie fuerunt: aſir: ſalathiel. mechirā phadaia: ſenuaſer ꝛ ie D
cemia: ſaba ꝛ nadabia. De phadaia orti ſunt zorobabel ꝛ ſe
mei. zorobabel genuit moſollam: ananiā: et ſalomith ſororeꝫ
eorū: aſaban quoq; ꝛ obol et barachiā et aſadiā ioſabeſeth
quinq;. filius autem ananie: phaltias pater hieſeie: cuius
filius raphaia. Huius quoq; filius arnan de quo natus eſt
obdia: cuius filius fuit ſechenias. Filius ſechenie: ſemeia
cui' filij art' ꝛ iegal et baria: et naaria et ſaphat et ſeſa: ſex
numero. Filius naarie elioenai: et ꝛ ezechias ezricam tres
Filij elioenai oduia et eliaſub et phelcia et accub et ioha
nā et dalaia et anan ſeptem.

C. S. De gñationibus iude et orone iabe: de filijs ſy
meon qui percuſſerunt reliquias amalech. Cap̄. IIII.

Filij iuda: phares: eſrō: ꝛ charmi ꝛ vr ꝛ ſo A
bal. Rahia vero fili' ſobal genuit gaad: de Geñ.30.g.
q̄ nati ſūt achimai ꝛ laed. He gñatiōes ſa
rathi. Iſta q̄ſ ſtirps ethā iezrael ꝛ ieſema
ꝛ iedebos. Nomē q̄ſ ſororis eoꝝ aſacphū
phuniel autem pater iedor et eſer pater
Oſa. Iſti ſunt filij vr primogeniti ephrata patris bethleē.
Aſur vero patris thecue erāt due vxores: alaa ꝛ naara. Pe
perit autem ei naara oozam ꝛ epher et theman ꝛ aaſtari.
Iſti ſunt filij naara. Porro filij alaaſareth iſaar et etham. B
Cbus autē genuit anob ꝛ ſoboba et cognationem aharc.

filij arum. Fuit aūt iabes inclytus pre fratribus ſuis ꝛ ma-
ter eius vocauit nomen illius iabes dicens: q: peperi eū in
dolore. Inuocauit ergo iabes deum iſrael dicens. Si bñdi
cens benedixeris mihi: ꝛ dilatraueris terminos meos ꝛ fue
rit manus tua mecū: ꝛ feceris me a malicia nō opprimi. Et
preſtitit de⁹ que precat⁹ eſt. Caleph aūt frater ſuus genuit
machir: q̄ fuit pater eſthon. Porro eſthon genuit betra-
pha ꝛ pheſſe ꝛ thena patrē vrbis naas. Hi ſunt viri rechab.
Filij aūt cenē othoniel ꝛ ſaraia. Porro filij othoniel atha-
C at et maonathi. Maonathi genuit ophra. Saraias aūt ge
nuit ioab prem vallis artificium. Ibi quippe artifices erāt.
Filij vero caleph filij iephōe: hir ꝛ hela ꝛ nahē. Filij q̄ hela:
cenē. Filij q̄ ialelel: ziph ꝛ zipha thiria ꝛ aſrahel: ꝛ filij eſra
iether ꝛ mereth ꝛ epher ꝛ iabalon. Genuitq̄ mariā ꝛ ſamai
ꝛ ieſba patrē eſthamo. Vxor quoq̄ eius iudaia: peperit ia-
D reth prem gedor ꝛ heber prem zocho ꝛ iehutiel patrē zanoa.
Hi aūt filij bethie filie pharaonis quē accepit mered: ꝛ filij
vxoris odaie ſororis nahā patris ceila charmi ꝛ ēhomo q̄
fuit de machati. Filij quoq̄ ſymon: ammon ꝛ rimma. Fili⁹
anan ethilon ꝛ filij ieſi: zoeth ꝛ benſoeth. Filij ſela filij iude
her pater lecha ꝛ laada pater mareſa ꝛ cognationes dom⁹
alo + iſrēdēs. operantium byſſum in domo iuramenti: ꝛ qui ſtare fecit ſo
lem: viriq̄ mendacij: et ſecurus ꝛ † incedens qui principes
fuerunt in moab. ꝛ que reuerſe ſunt in lehem. Hec autē ver
ba vetera. Hi ſunt figuli habitantes in plantationibus ꝛ in
E ſepibus apud reges in operibus eius cōmorātiq̄ ſunt ibi.
Filij ſymeon: namuel ꝛ iamin iarib: zara ſaul. Sellon filius
eius: mabſam: filius eius maſma filius eius. Filij maſma: a-
muhel filius eius: zachur filius eius: ſemmei filius eius. Fi
lij ſemei ſexdecim ꝛ filie ſex. Fratres autem eius nō habue
runt filios multos: ꝛ vniuerſa cognatio non potuit adequa
re ſumman filiorum iuda. Habitauerunt autē in berſabee
ꝛ molada in haſarſual ꝛ in ballaa ꝛ in aſon ꝛ in tholad ꝛ in
F bathuel ꝛ in horma et in ſiceleeh ꝛ in bethmarchaboth et
aſarſaſuſim et in bethberai ꝛ in ſaarim. He ciuitates eorū
vſq̄ ad regem dauid. Ville quoq̄ eorum ethā ꝛ aen remmō
ꝛ thocen et aſan ciuitates quinq̄ et vniuerſi viculi eorū per
circūitum ciuitatem iſtarum vſq̄ ad baal. Hec eſt habita-
tio eorum: ꝛ ſediū diſtributio. Moſobab quoq̄ ꝛ iemleth
ꝛ ioſa filius Amatie ꝛ Iohel iehu filius ioſabie filij ſaraie:
filij aſihel ꝛ elioenai ꝛ iacoba ꝛ iſuaia ꝛ aſaia ꝛ adihel et iſi
mihel et banaia ziza quoq̄ filius ſephei: filij allon: filij idaia
filij zemri: filij ſamaia. Iſti ſunt nominati prīcipes in cogna
G tionibus ſuis: et in domo affinitatum ſuarum multiplicati
ſunt vehementer. Et profecti ſunt vt ingrederent in gador
vſq̄ ad orientem vallis: et quererent paſcua gregibus ſuis.
Inueneruntq̄ paſcuas vberes et valde bonas in terrā la
tiſſima ꝛ quietam et fertilem: i qua ante habitauerant de
ſtirpe cham. Hi ergo venerūt quos ſupra deſcripſimus no
minatim in diebus ezechie regis iuda: ꝛ percuſſerūt taber-
nacula eorum ꝛ habitatores qui inuenti fuerunt ibi: ꝛ dele
uerunt eos vſq̄ in p̄ſentem diem: habitaueruntq̄ p eis: quo-
niā vberrimas paſcuas ibidē repererūt. De filijs q̄ ſymeō
abierunt in montē ſeyr viri quingenti habentes principes
phaltiam ꝛ naariā et raphiā et oziel filios ieſi: ꝛ percuſſerunt
reliquias qui euadere potuerāt amalechitarum et habita
uerunt ibi p eis vſq̄ in diem hanc.

Capitu. Summariū De ruben primogenito iſraelis et
filijs eius: primogenita non ſunt data ruben: q: aſcendit cu
bile patris ſui ſed filijs ioſeph ſunt data: de filijs gad et di-
midie tribus manaſſes qui percuſſerūt agarenos de capti
uitate illarum tribuum. Capi. V.

A Gñe. 46. a. Exodi. 6. b. Nume. 26. a.

Filij quoq̄ ruben primogeniti iſrael. Ipſe quip
pe fuit primogenitus eius: ſed cum violaſſet tho
rum patris ſui: data ſunt primogenita eius filijs
ioſeph filij iſrael: ꝛ non eſt ille reputatus in pri-

---

mogenitū. Porro iudas qui erat fortiſſim⁹ inter fratres
ſuos: de ſtirpe eius principes germinati ſunt: primogenita
autem reputata ſunt ioſeph. Filij ergo ruben primogeniti
iſrael enoch et phalu: eſrom ꝛ carmi. Filij iohel ſamaia fili⁹
eius: gog filius eius: ſemmei filius eius micha filius eius Alo + theglath
reeba filius eius baal: filius eius beera: filius eius: quem thephalaſar
captiuum duxit † theglatphalaſar rex aſſyriorū: ꝛ fuit prī-
ceps in tribu ruben. Fratres autem eius ꝛ vniuerſa cogna
tio eius quando numerabantur per familias ſuas habue- B
runt principes iehihel ꝛ zachariam. Porro bala filius azā
filij ſamma filij iohel ipſe habitauit in aroer vſq̄ ad nebo ꝛ
beelmeon. Contra orientalem quoq̄ plagam habitauit
vſq̄ ad introitum eremi et fluuium eufraten. Multū quip
pe iumentorum numerum poſſidebant in terra galaad. In
diebus autem ſaul preliati ſunt contra agarenos et interfe-
cerunt illos: habitaueruntq̄ pro eis in tabernaculis eorū in
omni plaga que reſpicit ad orientem galaad. Filij vero gad
e regione eorum habitauerunt in terra baſan vſq̄ in ſelcha
iohel in capite ꝛ ſaphā ſecūdus: ianai autem ꝛ ſaphat in ba
ſan. Fratres vero eorum ſm domos cognationum ſuarū:
michael et moſollā et ſebe ꝛ iore et iachā ꝛ zie et eber ſeptē.
Hi filij abihail: filij vri: filij iara: filij galaad: filij michael filij
ieſeſi: filij geddo: filij buz. Fratresq̄ filij abdihel filij † guni Alo + guni
principes domus in familijs ſuis et habitauerūt in galaad
et in baſan et in viculis et in cūctis ſuburbanis ſaron vſq̄ C
ad terminos. Omnes hi numerati ſunt in diebus ioathā
regis iuda et in dieb⁹ hieroboā regis iſrael. Filij ruben et
gad dimidie trib⁹ manaſſes viri bellatores ſcuta portātes
et gladios et tendentes arcum: eruditiq̄ ad prelia quadra-
ginta quatuor milia: et ſeptingenti ſexaginta pcedētes ad
pugnā dimicauerūt cōtra agarenos. Iturei vero ꝛ naphai
et nodab prebuerunt eis auxiliū. Traditiq̄ ſunt in manus
eorum agareni et vniuerſi qui fuerāt cū eis: q: deū inuoca-
uerunt cum preliarentur: et exaudiuit eos eo q crediſſēt
in eum. Ceperuntq̄ oia que poſſederant camelorum quin-
quaginta milia: et ouium ducenta quinquaginta milia: aſi-
nos duo milia: ꝛ animas hominum centum milia. Vulnera
ti autem multi corruerunt. Fuit enī bellum domini. Habi- D
taueruntq̄ p eis vſq̄ ad tranſmigrationem. Filij quoq̄ di
midie tribus manaſſe poſſederūt terrā a finibus baſan vſq̄
baal hermon et ſanir: et montem hermō. Ingēs quippe nu
merus erat. Et hi fuerant principes domus cognationis
eorum epher ieſi et heliel ezribel et hieremia et odoia et ie-
dihel viri fortiſſimi ꝛ potētes ꝛ nominati duces in familijs
ſuis. Reliquerunt autē deum patrum ſuorum et fornicati
ſunt poſt deos populorū terre quos abſtulit dñs corā eis:
et ſuſcitauit de⁹ iſrael ſpiritum phul regis aſſyriorū et ſpm
† theglatphalaſar regis aſſur et trāſtulit ruben et gad ꝛ di alo + teglath
midiā tribum manaſſe. et adduxit eos in ale et in abor et ara phalnaſar
fluuium gozaen vſq̄ in diem hanc.

Capitu. Summariū. De filijs leui qui fuerunt cātores
et de his qui adolebant incenſum: et de vrbibus filiorū leui
quas habuerunt ex ſingulis tribubus filiorum iſrael: et q̄
ciuitates refugij fuerunt. Ca. VI.

Filij leui: gerſon: caath: et merari. Filij ca- B
ath amrā: iſaar: hebron: et ozihel. Filij am Geñ. 40. b.
rā: aarō moyſes ꝛ maria. Filij aarō nadab Infra. 33. b.
ꝛ abiu eleazar ꝛ ithamar. Eleazar genuit
finees ꝛ finees genuit abiſue. Abiſue vero
genuit bocci ꝛ bocci genuit ozi. Ozi genuit
zaraia: ꝛ zaraias genuit meraioth. porro meraioth genuit
amariā ꝛ amarias genuit achitob. Achitob genuit ſadoch
ꝛ ſadoch genuit achimas Achimas genuit azariā: azarias
genuit iohannan: ioannan genuit azariam. Ipſe eſt qui ſa-
cerdotio funct⁹ eſt in domo quā edificauit ſalomon in hie-
ruſalem. Genuit autem azarias amariā: ꝛ amarias genuit
achitob.

achitob. Achitob genuit ſadoch ꝛ ſadoch genuit ſellū Sel
B lū genuit helchiā: helchias genuit azariā. Azarias genuit
zaraiam: ꝛ zaraias genuit ioſedech. Porro ioſedech egreſ
ſus eſt qn̄ trāſtulit dn̄s iudā ꝛ hierl'm per manus nabucho
donoſoꝛ. Filij ergo leui: gerſon: caath et merari. Et hec no
mina filioꝝ gerſon. Lobni ꝛ ſemei. Filij caath amrā ꝛ iſaar
ꝛ hebrō ꝛ ozihel. Filij merari: mooli ꝛ muſi. He aūt gn̄atio
nes leui ſm̄ familias eoꝝ. Gerſon. lobni filius eius; iaath fi
lius ei⁹ zāma fili⁹ eius ioaa fili⁹ eius addo fili⁹ eius: ſara fi
lius eius: ietherai fili⁹ ei⁹. Filij caath: aminadab filius eius:
chore fili⁹ ei⁹: aſir fili⁹ ei⁹: helchana fili⁹ eius. abiaſaph fili⁹
ei⁹: aſir fili⁹ ei⁹: caath fili⁹ ei⁹: vriel fili⁹ ei⁹: ozias filius eius:
ſaul fili⁹ ei⁹. Filij helchana: amaſai ꝛ achimoth † et helcha
C na. Filij helchana: ſophai fili⁹ eius: naath fili⁹ eius: heliab
filius ei⁹: hieroā fili⁹ eius: helchana fili⁹ eius. Filij ſamuel
primogenitus vaſſeni et abia. Filij autē merari mooli: lob
ni filius eius: ſemmei filius eius: oza filius eius: ſamaa fili⁹
eius: aggia filius eius: aſia fili⁹ eius. Iſti ſunt quos cōſti
tuit dauid ſuper cātores domus domini: ex quo collocata
eſt arca ꝛ miniſtrabant coram tabernaculo teſtimonij canē
tes donec edificaret ſalomon domū dn̄i in hieruſalē. Sta
bant autem iuxta ordinem ſuum ī miniſterio. Hi vero ſunt
qui aſſiſtebant cum filijs ſuis de filijs caath: heman cantoꝛ
filius iohel: filij ſamuel: filij helchana: filij ioram: filij helihel
filij thou: filij ſuph: filij helchana: filij iohel: filij maath: filij
amaſai: filij helchana. filij iohel: filij azarie: filij ſophonie: fi
lij thaat: filij aſir: filij abiaſaph: filij chore: filij iſaar: filij ca
ath: filij leui: filij iſrael et fratres eius aſaph. qui ſtabāt a dex
tris eius: aſaph filius barachie: filij ſamaa: filij michal: fi
lij baſaie: filij melchie. filij athanai: filij zara filij adaia: filij
ethan: filij zamma: filij ſemei: filij geth: filij † gerſon: filij leui
D Filij autem merari fratres eorum ad ſiniſtram Ethan: filij
Chuſi filij addi: filij Maloch: filij aſabie: filij amaſie: filij
helchie: filij amaſai: filij bōni: filij ſomer: filij mooli: filij mu
ſi: filij merari: filij leui. Fratres quoq̄ eorum leuite qui ordi
nati ſunt in cunctum miniſterium tabernaculi domus domi
ni. Aarum vero et filij eius adolebant incenſum ſuper alta
re holocauſti: et ſuper altare thimiamatis ī omne opus ſan
cti ſanctorum: et vt precarentur pro iſrael iuxta omnia que
preceperat moyſes ſeruus dei. Hi ſunt autem filij Aaron:
Eleazar filius eius: Finees filius eius: Abiſue filius eius
Bocci filius eius: Ozi filius eius. Zaraia filius eius: Me
raioth filius eius: amaria filius eius: achitob filius eius:
E ſadoch filius eius: achimaas filius eius. Et hec habitacu
la eorū per vicos atq̄ cōfinia filiorū ſcʒ aaron iuxta cogna
tiones caathitarū. Ipſis enī ſorte cōtingerāt. dederūt igi
tur eis hebron in terra iuda ꝛ ſuburbana eius per circuitū.
agros aūt ciuitatis et villas caleph filio iephone. Porro fi
lij aaron dederunt ciuitates ad confugiendum hebrō ꝛ lob
na ꝛ ſuburbana eius. Iether quoq̄ et eſthemo cū ſuburba
nis ſuis: ſed et helon et dabir cum ſuburbanis ſuis: aſan q̄3
ꝛ bethſemes: ſuburbana earū. De tribu autem bēiamin ga
bee et ſuburbana eius et † amath cū ſuburbanis ſuis ana
thoth quoq̄ cum ſuburbanis ſuis. Omnes ciuitates trede
cim cum ſuburbanis ſuis per cognationes ſuas. Filijs aūt
caath reſiduis de cognatione ſua dederunt ex dimidia tri
bu manaſſe in poſſeſſionē vrbes decem. Porro filius † ger
ſon per cognationes ſuas de tribu iſachar et de tribu aſer
ꝛ de tribu neptalim ꝛ de tribu manaſſe in baſan vrbes tre
F decim Filijs autem merari p̄ cognatiōes ſuas de tribu ru
ben et de tribu gad et de tribu zabulon: dederunt ſorte ciui
tates duodecim. Dederūt quoq̄ filij iſrael leuitis ciuitates
et ſuburbana earū. Dederūtq̄ per ſortem ex tribu filioꝝ iu
da et ex tribu filiorū ſymeō: et ex tribu filioꝝ bēiamin vrbes
has quas vocauerunt noīb⁹ ſuis ꝛ his qui erāt de cogna
tione filiorū caath. Fueruntq̄ ciuitates in terminis eorum

de tribu effraim. Dederūt ergo eis vrbes ad confugiendū
ſychē cum ſuburbanis ſuis in monte effraim: ꝛ gazer cū ſub
urbanis ſuis: iecmaan quoq̄ cū ſuburbanis ſuis: et betho
ron ſimiliter: nocnō et helō cum ſuburbanis ſuis: ꝛ gethre
mon in eundem modum. Porro ex dimidia tribu manaſſe
amer ꝛ ſuburbana eius: baalan ꝛ ſuburbana eius. His vi
delicet qui de cognatione filiorum caath reliqui erant. Fi
lijs aūt gerſon de cognatione dimidie tribus manaſſe gau
lon in baſan ꝛ ſuburbana eius ꝛ aſtaroth cum ſuburbanis G
ſuis. De tribu iſachar cedes ꝛ ſuburbana eius: ꝛ daberecth
cum ſuburbanis ſuis: ramoth quoq̄ ꝛ ſuburbana eius: et
anem cum ſuburbanis ſuis. De tribu vero aſer: maſal cum
ſuburbanis ſuis. et abdon ſimiliter: aſach quoq̄ et ſubur
bana eius: roob cum ſuburbanis ſuis Porro de tribu ne
ptalim cedes in galilea ꝛ ſuburbana eius: amon cum ſub
urbanis ſuis. ꝛ cariathiarim et ſuburbana eius. Filijs au
tem merari reſiduis de tribu zabulō remono ꝛ ſuburbana
eius: et thaboꝛ cum ſuburbanis ſuis. Trans iordanem q̄3
ex aduerſo hierico contra orientem iordanis: de tribu ru
ben boſoꝛ in ſolitudine cum ſuburbanis ſuis: ieſſa cum ſub
urbanis ſuis: cademoth quoq̄ ꝛ ſuburbana ei⁹ ꝛ miphaat
cum ſuburbanis ſuis. Necnon de tribu gad ramoth in ga
laad ꝛ ſuburbana ei⁹: et manaī cū ſuburbanis ſuis: ſed ꝛ †
Eſebon cū ſuburbanis ſuis: et Iezer cū ſuburbanis ſuis.

Capitu. Summariū. De filijs iſachar ꝛ beniamim ꝛ ne
ptalim ꝛ manaſſe ꝛ effraim ꝛ aſer. Cap. VII.

Porro filij iſachar: thola ꝛ phua iaſub Als + eſbon.
ꝛ ſanrā q̄tuoꝛ. Filij thola: ozi ꝛ rapha
ia ꝛ hierihel ꝛ iemai ꝛ iebſeʒ ſamuel q̄ A
p̄ncipes p̄ dom⁹ cognationū ſuarum.
De ſtirpe thola viri fortiſſimi numera
ti ſūt in dieb⁹ dauid. viginti duo milia
ſexcēti. Filij ozi iſrahia: de q̄ nati ſunt
michael ꝛ obadia ꝛ iohel ꝛ ieſia quiq̄ oēs
p̄ncipes cū eis p̄ familias ꝛ pp̄los ſuos accincti ad p̄liū viri
fortiſſimi: triginta ꝛ ſex milia. Multas aūt habuerūt vxores
ꝛ filios. Fratres q̄3 eoꝝ p̄ omnē cognationē iſachar robu
ſtiſſimi ad pugnādū octoginta ſeptem milia numerāti ſunt.
Filij bēiamin: bale bochoꝛ ꝛ † iadiel tres. Fili bale: eſbō et B
ozi ꝛ ozihel ꝛ hierimoth ꝛ vrai quiq̄ p̄ncipes familiaꝝ ꝛ ad als + hadiel
pugnandū robuſtiſſimi. Numer⁹ aūt eoꝝ viginti duo milia als + iodiel.
ꝛ triginta quatuoꝛ. Porro filij bochoꝛ zammira et ioas et
eliezer ꝛ olioenai ꝛ amri ꝛ hierimoth ꝛ abia ꝛ Anathoth ꝛ
almathā. Oēs hi filij bochoꝛ. Numerati ſunt aūt p̄ familias
ſuas p̄ncipes cognationū ſuarū ad bella fortiſſimi viginti mi
lia ducēti. Porro filij iadiehel balā. Filij aūt balā ieh⁹ ꝛ bēia
min ꝛ ahoth ꝛ chanana ꝛ iothā ꝛ tharſis ꝛ haiſaar. Oēs hi C
filij gadiel p̄ncipes cognationū ſuaꝝ viri fortiſſimi decē ꝛ ſe
ptē milia ꝛ ducēti ad preliū procedētes. Sephan quoq̄ et
haphan filij hir ꝛ aſim filij aher. Filij autem neptalim: iaſi
hel ꝛ guni ꝛ aſer ꝛ ſellum filij bala. Porro filius manaſſe eſ
rihel: concubinaq̄ eius ſyra peperit machir patrē galaad.
Machir autē accepit vxores filijs ſuis happhim ꝛ ſephā al + ſalphaad
et habuit ſororem nomine maacha. Nomē autem ſecundi † al + berſabee.
ſalphaath. Nateq̄ ſunt ſalphaath filie: et peperit maacha D
vxor machir filium vocauitq̄ nomen eius phares. Porro
nomen fratris eius zares: et filij eius vlam ꝛ recen. Filius
autem vlam badan. Hi ſunt filij galaad filij machir: filij ma
naſſe. ſoroꝛ autem eius regina peperit viruʒ decorum ꝛ abie
zer et moola. Erant autem filij ſemida: ahin ꝛ ſechem ꝛ leci
ꝛ ananiam. Filij autem effraim: ſuthala. Bareth filius ei⁹:
thaad filius eius elade filius eius: thaath filius eius. ꝛ hu
ius filius zabad: ꝛ huius filius ſuthala: ꝛ huius filius eſer E
et elad. Occiderūt autē eos viri geth indigene q: deſcende
rant vt inuaderēt poſſeſſiones eorum. Luxit igitur effraim
pater eorum multis diebus. Et venerūt fratres eius vt cō

ſolarentur eū. Ingreſſuſqꝫ eſt ad vxoꝛem ſuam. Que conce
pit ⁊ peperit filiū: ⁊ vocauit nomen eiꝰ beria: eo ꝙ in malis
domus eius oꝛtus eſſet. Filia aūt eius fuit ſara que edifica
F uit bethoꝛō inferioꝛē ⁊ ſuperioꝛē ⁊ oꝛenzara. Poꝛro filius
eius rapha ⁊ reſeph ⁊ thale: de quo natus eſt thaban: ꝗ ge
nuit laadon. Huius ꝙ filius amniud ꝗ genuit eliſama: de
alſ. ⁊ ſechē. quo oꝛtus eſt nun: qui habuit filium ioſue. Poſſeſſio autē
coꝛ et habitatio bethel cū filiabus ſuis: ⁊ contra orientem
noꝛā: ad occidentalem plagā gazer filie eius: † ſychem quo
G ꝙ cum filiabus ſuis vſqꝫ ad aſa cū filiabus eiꝰ: iuxta filios
ꝙ manaſſe betſan ⁊ filias eius thannaz ⁊ filias eius: maged
do ⁊ filias eius: doꝛ ⁊ filias eius. In his habitauerunt filij
Joſeph: filij iſrael. Filij azer iemna ⁊ ieſua ⁊ ieſui ⁊ baria ⁊ ſa
ra ſoroꝛ eoꝝ. Filij aūt baria heber ⁊ malchiel. Hic eſt pater
barzaith. Heber aūt genuit iephlat ⁊ ſomer ⁊ iothan ⁊ ſua
ſoroꝛē eoꝝ. filie iephlat: phoſech ⁊ chamaal ⁊ aſoph. Hi filij
iephlat. Poꝛro filij ſomer: abi ⁊ roaga ⁊ iaba ⁊ arā. Filij au
tē helem fratris eius ſupha et iemna et ſelles ⁊ amal. Filij
ſupha ſue arnaphed ⁊ ſual ⁊ beri ⁊ iāra boſoꝛ et odoꝛ ⁊ ſan
na et ſaluſa et iethram ⁊ bera. Filij gether iephone et phaſ
pha et ara. Filij autem olla. aree ⁊ anihel ⁊ reſia: omnes hi
filij aſer principes cognationum electi atqꝫ foꝛtiſſimi duces
ducum. Numerus autem coꝝ etatis que apta eſſet ad bel
lum viginti ſex milia.

A ¶ Capituli Summarium. De generationibus beniamin
que hic deſcribitur. Ca. VIII.

Beniamin autem genuit bale pꝛimogenitū
ſuū: aſbal ſcdm: ahara tertiū: noaha quar
tū. ⁊ rapha quintū. Fueruntqꝫ filij bale ad
doar ⁊ gera et abiud: abiſue quoqꝫ ⁊ nemā
⁊ ahoe ſed et gera ⁊ ſephuphā ⁊ vram. Hi
ſunt filij ahod principes cognationū habi
tantium in gaba: qui trāſlati ſunt in manaath. Naaman au
B tem ⁊ achia ⁊ gera ipſe trāſtulit eos et genuit oza et abiud.
Poꝛro ſaariam genuit i regione moab poſtꝙ dimiſit vſim:
Alſ. ⁊ denſin ⁊ bara vxoꝛes ſuas. Genuit aūt de edes vxoꝛe ſua iobab et
alſ. ⁊ abicob. ſebia et moſa ⁊ molchō: iebus quoqꝫ et ſetbia et marmach.
Hi ſunt filij eius principes in familijs ſuis. † Ocuſim ve
ro genuit † achitob et elphaal. Poꝛro filij elphaal heber ⁊
miſaam et ſamad: hic edificauit ono et lod et filias eiꝰ. Ba
ra autem et ſama principes cognationum habitantium in
abylon. Hi fugauerunt habitatoꝛes geth. Et haio et ſeſac ⁊
hierimoth et zabadia ⁊ arod et heder: michael quoqꝫ ⁊ ieſ
pa et ioas filij baria. Et zabadia et moſollam et ezeci et he
ber et eſamari et ieſlia ⁊ iobab filij alphaat: ⁊ iaci et zechri ⁊
zabdi et elioenai ⁊ ſeletbai et heliel et adaia et baraia ⁊ ſa
C marath filij ſemei. Et ieſphā ⁊ heber ⁊ heliel ⁊ abdon et ze
Infra. 9. g. chri ⁊ hanan et anania ⁊ ailā et anathotia: et iephdaia pha
nel filij ſeſac. Et ſamſari et ſooꝛia et otholia et ierſia et helia
et zechri filij ieroam. Hi ſunt patriarche et cognationū pꝛi
cipes qui habitauerunt i hieruſalem. In gabaon aūt habi
tauerūt abigabaon ⁊ nomē vxoꝛis eius maacha: filiuſqꝫ eiꝰ
Regū. 9. a. pꝛimogenitus abdon et ſur et cis et baal et nadab: gedurqꝫ
D et haio et zacher et macelloth. Et macelloth genuit ſamaa.
Habitaueruntqꝫ ex aduerſo fratrum ſuoꝝum in hieruſalem
cum fratribus ſuis. Ner autē genuit cis: et cis genuit ſaul.
Poꝛro ſaul genuit ionathan et marchiſue et abinadab ⁊ iſ
baal. Filius autem ionathā mirabaal. Et mirabaal genuit
micha. Filij micha: phiton et melech et thara et ahaz. Et
ahaz genuit ioada. Et ioada genuit almoth: et aſmoth ⁊ zā
ri. Poꝛro zamri genuit mooſa. Et mooſa genuit baana cu
ius filius fuit raphaia: de quo oꝛtꝰ eſt elaſa qui genuit aſel.
Poꝛro aſel ſex filij fuerunt his nominibus. Ezricham: Bo
chri: Iſmael: Saria: Obdia: ⁊ Anan. Omnes hi filij aſel.
Filij autem eſech fratris eius: vlam. pꝛimogenitus et hus
ſecundus: et. eliphaleth tertius. Fueruntqꝫ filij vlam viri

robuſtiſſimi et magno roboꝛe tendētes arcum ⁊ multos ha
bentes filios ac nepotes vſqꝫ ad centū quadraginta. Om
nes hi filij beniamin.

¶ Capitu. Summa. De ſacerdotibus ⁊ leuitis et officijs
coꝝ et generatione ſaul et filioꝝum eius. Cap. IX.

Uniuerſus ergo iſrael dinumeratus eſt: et
ſumma coꝝum ſcripta eſt in libꝛo regum iſ A
rael et iuda: trāſlatiqꝫ ſunt in babylonem
pꝛopter delictum ſuum. Qui autem habi
tauerunt pꝛimi in poſſeſſionibus et in vrbi
bus ſuis iſrael: et ſacerdotes et leuite ⁊ na
thinnei. commoꝛati ſunt in hieruſalem: de filijs iuda: ⁊ de fi
lijs beniamin. Et filijs quoqꝫ effraim et manaſſe othei filiꝰ
amiud filij emri: filij omrai: filij bōni. De filijs phares filij
iuda: ⁊ de ſiloni aſaia pꝛimogenitus et filij eiꝰ. De filijs au B
tem zara. iehuel et fratres eoꝝum ſex centi nonaginta. Poꝛ
ro de filijs beniamin: ſolo filius moſolam filij odu ia filij aſa
na: et iobania filius ieroam et hela filius ozi filij mochoꝛi: ⁊
moſollā filius ſaphacie filij rahuel filij iebanie et fratres
eoꝝum per familias ſuas nongentiquinquaginta ſex. Om
nes hi pꝛincipes cognationum per domos patrium ſuoꝝū.
De ſacerdotibus autem ſedaia ioiarib ⁊ iachim: Azarias C
quoqꝫ filiꝰ helchie filij moſollam filij ſadoch filij maraioth
filij achitob pontifex domꝰ dei. Poꝛro adaias filius ieroā
filij phaſoꝛ filij melchia: ⁊ maaſia filius adihel filij iezra filij
moſollam filij moſollamoth: filij emm: fratres quoqꝫ eo
rum pꝛincipes per familias ſuas mille ſeptingenti ſexagin
ta foꝛtiſſimi roboꝛe † ad faciendum opus miniſterij in do alſ. ⁊ va
mo dei. De leuitis autem ſemaia filius aſſub et filij ezricā crant.
filij eſebia de filijs merari. Bachar quoqꝫ carpentarius et
galaal et mathania filius micha: filij zechri: filij aſaph et ob
dias filius ſemeie: filij galaal filij idithum. et barachia filiꝰ
aza filij helchana ꝗ habitauit in atrijs nethophati. Ianito
res autem ſelum et achub et thelmon et agimam et frater
eoꝝum Sellum pꝛinceps vſqꝫ ad illud tempus in poꝛta re
gis viciſſim ad oꝛientem obſeruabant per vices ſuas de fi
lijs leui. Sellom vero filius choꝛe filij Abiaſaph: filij choꝛe
cum fratribus ſuis et domo patris ſui. Hi ſunt choꝛite ſup
opera miniſterij cuſtodes veſtibuloꝝum tabernaculi et fa
milie eoꝝum per vices caſtroꝝum domini cuſtodientes introi
tum Finees autem filius eleazar erat dux eoꝝum coꝛam do D
mino. Poꝛro zacharias filius moſolamia ianitoꝛ poꝛte
tabernaculi teſtimonij. Omnes hi electi in oſtiarios per
poꝛtas ducenti duodecim: et deſcripti in villis pꝛopꝛijs: qs
conſtituerunt David et Samuel videns in fide ſua tam ip
ſos ꝙ filios eoꝝum in oſtijs domus domini. et in tabernacu
lo vicibus ſuis. Per quatuoꝛ ventos erāt oſtiarij. id eſt ad
oꝛientem et ad occidentem et ad aquilonem et ad auſtrum. E
Fratres autem eoꝝum in viculis moꝛabantur: et veniebant alſ. ⁊ cuſtod
in ſabbatis ſuis de tempoꝛe vſqꝫ ad tempus. His quatuoꝛ entes et
leuitis creditus erat omnis numerus ianitoꝝum: et erant † ſugeſt. ⁊ ſup
ſuper exedras ⁊ theſauros domus domini. Per gyrum qꝫ
templi domini moꝛabantur in cuſtodijs ſuis vt cum tēpus
fuiſſet ipſi mane aperirent foꝛes. De eoꝝum grege erant et
ſuper vaſa miniſterij. Ad numerum enim et inferebantur va
ſa et efferebantur. De ipſis et qui credita habebant vtenſi
lia ſanctuarij pꝛeerāt ſimile et vino et oleo et thuri et aro
matibus. Filij autem ſacerdotum vnguenta ex aromatibus
conficiebāt. Et mathathias leuites pꝛimogenitus Sellū
choꝛite pꝛefectus erat. eoꝝum que in ſartagine frigebantur. F
Poꝛro de filijs Caath fratribus eoꝝum ſuper panes erant
pꝛopoſitionis vt ſemꝑ nouos ꝑ ſingula ſabbata ꝑpararēt.
Hi ſunt pꝛincipes cantoꝝum per familias leuitarum qui
in exedris moꝛabantur ita vt die ac nocte iugiter ſuo mini Supra. 5. c.
ſterio deſeruirent. Capita leuitarum per familias ſuas pꝛi
cipes manſerunt in hieruſalē. In gaboō autem cōmoꝛati
ſunt pater

ſunt pater gabaon:iahibel ⁊ nomē vxoris eius maacha.Fi
Sup.a.8.c. lius primogenitus eius abdō ⁊ ſur ⁊ cis ⁊ baal et ner ⁊ na-
dab gedor: ꝗ̄ ⁊ ahio ⁊ zacharias ⁊ macelloth. Porro ma-
B cellot genuit ſammā.Iſti habitauerūt e regione fratrum
ſuoꝝ in hierl̄m cū fratribus ſuis:ner autē genuit cis:et cis
genuit ſaul.⁊ ſaul genuit ionathā et melchiſue ⁊ abinadab
et eſbaal.Filius aūt ionathā miribaal:⁊ miribaal genuit
micha.Porro filij micha phiton et melech ⁊ thara ⁊ ahaz.
Ahaz autem genuit iara:⁊ iara genuit alamath ⁊ azmoth ⁊
zamri:zamri aūt genuit moſa:moſa vero genuit baana:cu-
ius filius raphaia genuit elaza:de quo ortus eſt heſel.Por
ro heſel ſex filios habuit his noib⁹.Ezricā bochru hiſmael
ſaria obdia anā.Hi ſunt filij heſel.

¶ Capituli Summariū.De bello in quo occiſus eſt ſaul:
de amputatione capitis eius: de ſepultura eius: de cauſa
necis eius. Capi.X.

B
Reg.1.31.b. Philiſtijm aūt pugnabāt contra iſrael:fu-
gerūtq̄ filij iſrl̄ paleſtinos:⁊ ceciderūt vul
nerati in mōte gelboe.Cūq̄ appropinquaſ
ſen philiſtei pſequētes ſaul ⁊ filios ei⁹ per
cuſſerūt ionathā ⁊ abinadab ⁊ melchiſue
...6 g. filios ſaul.Et aggrauatū eſt preliū cōtra
...1.31.b. ſaul:inueneruntq̄ eū ſagittarij ⁊ vulnerauerūt iaculis.Et di
B xit ſaul ad armigerū ſuū.Euagina gladiū tuū ⁊ īterfice me
ne forte veniāt incircūciſi iſti ⁊ illudāt mihi.Noluit aūt ar-
miger eius hoc facere timore pterritus.Arripuit ergo ſaul
enſem:⁊ irruit in eū.Quod cū vidiſſet armiger eius videlʒ
mortuū eſſe ſaul irruit etiā ipſe in gladiū ſuū:⁊ mortuus eſt.
Interijt ergo ſaul ⁊ tres filij eius:⁊ oīs domus illi⁹ pariter
C cōcidit.Quod cū vidiſſent viri iſrl̄ qui habitabāt in campe
ſtribus fugerūt:⁊ ſaul ⁊ filijs ei⁹ mortuis dereliquerūt vr-
bes ſuas:⁊ huc illucq̄ diſperſi ſunt.Veneruntq̄ philiſtijm ⁊
habitauerūt in eis.Die igit̄ altero detrahentes philiſtijm
ſpolia ceſorum inuenerūt ſaul ⁊ filios ei⁹ iacentes in mōte
gelboe.Cumq̄ ſpoliaſſent eū ⁊ amputaſſent caput armiſq̄
nudaſſent:miſerūt in terrā ſuā:vt circunferret̄ ⁊ oſtenderet̄
Als + conſer- idolorū ĩ templis ⁊ ppl̄is.Arma aūt ei⁹ † cōſecrauerūt ĩ pha
uauerunt. no dei ſui:⁊ † corpus affixerūt in tēplo dagon.Hoc cū au-
Als + caput. diſſent viri iabes galaad oīa ſcilicet que philiſtijm fecerāt
D ſuper ſaul:conſurrexerūt ſinguli virorū fortium ⁊ tulerūt
cadauera ſaul ⁊ filiorū eius.attuleruntq̄ ea in iabes ⁊ ſepe
lierunt oſſa eorum ſubter quercū que erat in iabes ⁊ ieiuna
uerunt ſeptē diebus.Mortuus eſt ergo ſaul ꝓpter iniqui
tates ſuas eo q̄ preuaricatus ſit mādatū dn̄i qđ p̄ceperat
⁊ nō cuſtodierit illud:ſed inſuper etiam phitoniſſam conſu
luerit:nec ſperauerit in dn̄o.Propter quod interfecit eum
⁊ trāſtulit regnū ei⁹ ad dauid filium iſai.

¶ Cap.Sūmariū.De vnctiōe dauid in regē in hebrō: de
iebuſeis:de triginta fortiſſimis militibus dauid.⁊ potētia
et ſtrenuitate principum dauid. Ca.XI.

Congregatus eſt igit̄ oīs iſrael ad dauid ĩ A
hebron dicēs.Os tuū ſumus ⁊ caro tua. 2.Reg.5.a.
heri q̄ ⁊ nudiuſterti⁹ cū adhuc regnaret
ſaul:tu eras q̄ educebas et introducebas
iſrl̄.Tibi enim dixit dn̄s de⁹ tuus.Tu pa-
ſces ppl̄m meū iſrl̄:⁊ tu eris princeps ſup
eū.Venerūt ergo oēs maiores natu iſrl̄ ad regē in hebron:
⁊ inijt dauid cū eis fedus corā dn̄o.Vnxeruntq̄ eū regē ſup
iſrael iuxta ſermonē dn̄i quem locutus eſt in manu ſamuel. B
Abijt q̄ dauid ⁊ omnis iſrael in hierl̄m.Hec eſt iebus vbi
erāt iebuſei habitatores terre.Dixeruntq̄ qui habitabāt in
iebus ad dauid.Non ingredieris huc.Porro dauid cepit
arcē ſyon que eſt ciuitas dauid.Dixitq̄.Omnis qui pcuſ-
ſerit iebuſeū in primis:erit princeps ⁊ dux.Aſcēdit igit̄ pri
mus ioab filius ſaruie ⁊ fact⁹ eſt princeps.Habitauit autē
dauid ĩ arce:⁊ idcirco appellata eſt ciuitas dauid.Edifica-
uitq̄ vrbem in circuitu a mello vſq̄ ad gyrum.Ioab autem
reliqua vrbis extruxit.Proficiebatq̄ dauid vadens ⁊ cre
ſcens:⁊ dominus exercituum erat cum eo.Hi principes vi
rorum fortium dauid qui adiuuerūt eū vt rex fieret ſuper
omnē iſrael iuxta verbū dn̄i qđ locutus ē ad iſrl̄ ⁊ iſte nu- C
merus robuſtorū dauid.Ieſbaā filius achamoni princeps
inter triginta.Iſte leuauit haſtā ſuam ſuper trecentos vul
neratos vna vice.Et poſt eū eleazar filius patrui eius aho
ites qui erat inter tres potentes.Iſte fuit cū dauid ĩ aphe
domin:quādo philiſtijm congregati ſunt ad locum illū in
prelium.Et erat ager regionis illius plenus hordeo:fuge-
ratq̄ populus a facie philiſtinorum.Hi ſteterunt in medio
agri ⁊ defenderunt eum.Cūq̄ percuſſiſſent philiſteos de-
dit dominus ſalutem magnam populo ſuo. Deſcenderunt D
autem tres de triginta principibus ad petram in qua erat
dauid ad ſpeluncam odollam quando philiſtijm fuerant ca
ſtrametati in valle raphaim.Porro dauid erat in preſidio:
⁊ ſtatio philiſtinorum erat in bethleem.Deſiderauit igitur
dauid aquam:⁊ dixit. O ſi quis daret mihi aquam de ci-
ſterna bethleem que eſt in porta.Tres ergo iſti per media
caſtra philiſtinorum perrexerunt ⁊ hauſerūt aquam de ci-
ſterna bethleem que erat in porta :et attulerunt ad Dauid
vt biberet.Qui noluit:ſed magis libauit illam domino di-
cens.Abſit vt in conſpectu dei mei hoc faciam:⁊ ſanguinē
iſtorum virorum bibam:quia in periculo animarum ſuarū E
attulerunt mihi aquam.Et ob hanc cauſam noluit bibere.
Hec fecerunt tres robuſtiſſimi.Abiſai quoq̄ frater ioab ip
ſe erat princeps trium : ⁊ ipſe leuauit haſtam ſuam contra
trecentos vulneratos.Et ipſe erat inter tres nominatiſſi-
mus:inter tres ſecundus inclytus ⁊ princeps eorum. Ve-
rumtamen vſq̄ ad tres primos non peruenerat.Banaias
filius ioiade viri robuſtiſſimi qui multa opera perpetrarat
de capſeel.ipſe percuſſit duos.Ariel ⁊ Moab.Et ipſe de
ſcendit ⁊ interfecit.Leonem in media ciſterna:tempore ni-
uis:⁊ ipſe percuſſit virum egyptium cuius ſtatura erat quī
q̄ cubitorum:⁊ habebat lanceam vt liciatorium texentium.
Deſcendit igitur ad eum cum virga ⁊ rapuit haſtam quam
tenebat manu:⁊ interfecit eum haſta ſua.Hec fecit Bana F
ias filius ioiade:qui erat inter tres robuſtos nominatiſſi-
mus:inter triginta primus.Verumtamen ad tres vſq̄ non
peruenerat.Poſuit autem eum dauid ad auriculam ſuam.
Porro fortiſſimi viri in exercitu aſahel frater ioab : ⁊ elea-
nan filius patrui eius de bethleem.Samoth arodites.hel
les phalonites.hiras filius acces thecuites.Abiezer ana-
thotites ſabochai vſatites.Ilai ahotites.marai nethopha
tites heleth fili⁹ baana netophatites.ethai fili⁹ ribai de ga
baath filiorū bēiamin banaia pharatonites hurai de torrēte.
gaas abihel arabathites.aſmoth baurāites:eliaba ſalaboni
tes filij aſſem gezonites.Ionathā fili⁹ ſaie arathites.Ahia G

filius ſacha arathites. Eliphal filius vr. Epher meherati-
tes. Ahia phelonites. Ezro carmelites. Naarai filius az-
bi ioħel frater nathã. Mibaar filius agarai. Selch ãmoni
tes. Naarai Berothites armiger ioab filij ſaruie. Iras
iethreus. Iaret iethre⁹: Urias ethe⁹: zabab fili⁹ ooli. Adi-
na filius ſecħar rubenites princeps rubenitarū. ⁊ cū eo tri
gita. Haanā fili⁹ maacha. Et ioſaphat mathanites. Ozias
aſtarotites. Sēma ⁊ iahihel filij hothā araorites. Iedihel
filius zamri ⁊ ioha frater eius thoſaithes. Helihel mahu-
mites. Et ieribai ⁊ ioſoſoia filij elnaen. Et iethma moabi-
tes: Elihel ⁊ obed ⁊ iaſihel de maſobia.

¶ C. S. De his qui trāſierunt ad dauid in ſicelech cū ad
huc fugeret ſaul: ⁊ de principibus qui venerunt ad eum in
hebron: ⁊ quomodo elegerunt eum. Ca. XII.

A Hi quoq₃ venerunt ad dauid in ſiceleck cū
adhuc fugeret ſaul filiū cis: q̄ erāt fortiſſi-
mi ⁊ egregij pugnatores: tēdentes arcū ⁊
vtraq₃ manu fundis ſaxa iaciētes ⁊ dirigē
tes ſagittas. De fratrib⁹ ſaul ex tribu bē-
Als+ abiezar. iamin. Princeps† abiezer: ⁊ ioas filij ſa-
maa gabaathites ⁊ iaſihel et phallech filij aſmoth ⁊ bara-
cha ⁊ iehu anathotites ſamaias q̄₃ gabaonites fortiſſimus
inter trigita ⁊ ſup trigita. Hieremias ⁊ iezehel ⁊ iohāna ⁊
B ieſabad gaderothites ⁊ luſai ⁊ hierimut ⁊ baalia ⁊ ſamaria
⁊ ſaphatia araphites helcana et ieſia et azrahel ⁊ ioczer ⁊
ieſbaā de careim iocla quoq₃ ⁊ zabadi filij ieroā de gedor.
Sz ⁊ de gaddi trāſfugerūt ad dauid cū lateret i deſerto vi
ri robuſtiſſimi ⁊ pugnatores optimi tenētes clypeū et ha-
ſtaz. Facies eo⁊ quaſi facies leonis: ⁊ veloces quaſi capree
in montib⁹. Ezer primus princeps: obdia ſecūd⁹: eliab ter
tius: maſmana quartus: hieremias quintus. ethi ſext⁹: he-
liel ſeptimus: iohānā octauus: helzebad nonus. hieremias
decimus: bachanai vndecimus. Hi de filijs gad principes
C exercitus. Nouiſſimus centum militibus preerat: ⁊ maxi-
mus mille. Iſti ſunt qui tranſierunt iordanē menſe primo:
qn̄ inundare conſueuit ſuper ripaꝫ ſuas ⁊ oēs fugauerunt
qui morabātur in vallib⁹ ad orientalē plagā ⁊ occidentalē.
Venerūt aūt ⁊ de bēiamin ⁊ de iuda ad preſidiū in quo mo
rabatur dauid. Egreſſuſq₃ eſt dauid obuiā eis: ⁊ ait. Si pa
cifice veniſtis ad me: vt auxiliemini mihi cor meū iungatur
vobis. Si aūt inſidiamini mihi p̱ aduerſarijs meis cū ego
iniquitatē in manibus nō habeā: videat deus patrū nrorū
⁊ iudicet. Spūs vo dñi induit abiſai pricipē inter triginta
⁊ ait. Tui ſum⁹ o dauid ⁊ tecū filij iſai. Pax pax tibi: et pax
adiutoribus tuis. Te eñ adiuuat de⁹ tuus. Suſcepit ergo
D eos dauid ⁊ conſtituit pricipes turme. Porro de manaſſe
1. Regū. 29. b trāſfugerūt ad dauid qn̄ veniebat cum philiſtijm aduerſus
ſaul vt pugnaret: ⁊ nō dimicauit cū eis. q: inito cōſilio remi
ſerunt eum principes philiſtinorꝫ dicētes. Periculo capi
tis noſtri reuertetur ad dñm ſuum ſaul. Quādo igit reuer-
ſus eſt in ſicelech trāſfugerunt ad eum de manaſſe ednas ⁊
ioſabab: ⁊ iedihel ⁊ michael ⁊ ednas ⁊ ioſobath ⁊ heliu ⁊ ſa
lathi principes militū in manaſſe. Hi prebuerunt auxiliꝫ
dauid aduerſus latrunculos. Omnes eñ erāt viri fortiſſi-
mi: et facti ſunt principes in exercitu. Sed et per ſingulos
E dies veniebant ad dauid ad auxiliandum ei vſq₃ duꝫ fieret
grandis numerus quaſi exercitus dei. Iſte quoq₃ eſt nūe-
rus principum exercitus qui venerunt ad dauid cū eſſet in
hebrō vt trāſferrēt regnū ſaul ad euꝫ iuxta verbū dñi. Filij
iuda portantes clypeum ⁊ haſtā ſex milia octingenti expe-
diti ad preliū. De filijs ſymeō viro⁊ fortiſſimo⁊ ad pugnā-
dam ſeptē milia centū. De filijs leui quatuor milia ſexcenti
Ioiada quoq₃ princeps de ſtirpe aaron: ⁊ cū eo tria milia
ſeptingēti. Sadoch etiā puer egregie indolis ⁊ domus pa
tris eius principes vigintiduo. De filijs autem beniamin
fratribus ſaul tria milia. Magna eñ pars eorꝫ adhuc ſe
quebatur domꝫ ſaul. Porro de filijs effraim viginti milia
octingenti: fortiſſimi robore viri noiati in cognatiōib⁹ ſuis
Et ex dimidia parte trib⁹ manaſſe decē ⁊ octo milia: ſingu
li p̱ nomina ſua venerūt vt cōſtituerēt regē dauid. De filijs
F quoq₃ iſachar viri eruditi q̄ nouerāt ſingula tēpora ad pre-
cipiēdum q̄d facere deberēt iſrl' principes ducēti. Oīs aūt
reliqua tribus eo⁊ conſiliū ſequebaṭ. Porro de zabulon q̄
egrediebanṭ ad preliū ⁊ ſtabāt in acie inſtructi armis belli
cis q̄nq̄ginta milia venerūt in auxiliū nō corde duplici. Et
de neptalim principes mille: ⁊ cū eis inſtructi clypeo ⁊ ha-
ſta triginta ⁊ ſeptē milia. De dan etiā preparati ad prelium
G vigintiocto milia ſexcēti. Et de azer egrediētes ad pugnā
⁊ in acie p̱uocantes quadraginta milia. trās iordaneꝫ aūt
de filijs ruben ⁊ de gad ⁊ dimidia parte tribus manaſſe: in
ſtructi armis bellicis centuꝫ viginti milia. Omnes iſti viri
bellatores expediti ad pugnādum corde perfecto venerūt
in hebron: vt conſtituerēt regeꝫ dauid ſuper vniuerſuꝫ iſrl'.
Sed ⁊ oēs reliqui ex iſrael vno corde erant vt rex fieret da
uid. Fueruntq₃ ibi apud dauid tribus diebus comedētes
⁊ bibentes. Preparauerant eñ eis fratres ſui. Sed et qui
iuxta eos erāt vſq₃ ad iſachar ⁊ zabulon et neptalim affere
bant panes in aſinis ⁊ camelis et mulis ⁊ bobus ad veſcē-
dum: farinā palatas vuā paſſam: vinū. oleū: boues: arietes
ad omnē copiā. Gaudiū quippe erat in iſrael.

¶ Cap. Summa. De reductione arce d̄ chariathiariꝫ: de
morte oze: de declinatione arce in domum obededō cui do
minus benedixit. Cap. XIII.

A Iniit autem cōſiliū dauid cū tribunis ⁊ cē
2. Regū. 6. turionibus ⁊ vniuerſis principibus: ⁊ ait
ad oēm cetum iſrl'. Si placet vobis ⁊ a do
mino deo nro egrediṭ ſermo quē loquor:
mittamus ad fratres noſtros reliquos in
vniuerſas regiones iſrl': et ad ſacerdotes
⁊ leuitas qui habitāt i ſuburbanis vrbium vt cōgregentur
B ad nos ⁊ reducamus arcā dei noſtri ad nos. Non eñ req̄ſi
uimus eam in diebus ſaul. Et reſpōdit vniuerſa multitudo
vt ita fieret. Placuerat eñ ſermo omni populo. Congrega
uit ergo dauid cunctū iſrael a ſyor egypti vſq₃ dū ingredia
ris emath: vt adduceret arcam dei de cariathiari. Et aſcen
Als+ que. dit dauid ⁊ oīs vir iſrael ad collem cariathiarim† qui eſt in
iuda: vt afferret inde arcā domini dei ſedentis ſup cherubi
vbi inuocatum eſt nomen eius. Impoſueruntq₃ arcā dei ſu
C per plauſtrū nouum de domo aminadab. Oza autem ⁊ fra
2. Regū. 6. a tres eius minabāt plauſtrū. Porro dauid ⁊ vniuerſus iſrl'
ludebant coram† deo omni virtute in canticis et in citha-
Als+ domini ris et pſalterijs et tympanis ⁊ cymbalis ⁊ tubis. Cum aūt
peruniſſent ad arcā chidon tetendit oza manū ſuā vt ſuſten-
taret arcā: bos quippe laſciuiēs paululū inclinauerat eaꝫ.
Iratus eſt itaq₃ dñs contra ozā ⁊ percuſſit eū eo q̄ tetigiſ-
2. Reg. c. 16. b ſet arcā: ⁊ mortuus eſt ibi corā dño. Cōtriſtatuſq₃ eſt dauid
D eo q̄ diuiſiſſet dñs ozam. Vocauitq₃ locum illum diuiſio†
Als+ oze. oze vſq₃ in preſentem diem. Et timuit deuꝫ tūc tpis dicēs:
Quomodo poſſuꝫ ad me introducere arcā dei? Et ob hāc
cām non adduxit eā ad ſe: hoc eſt in ciuitateꝫ dauid ſꝫ auer
tit in domum obededon gethei. Māſit ergo arca dei in do
mo obededon tribus menſibus. Et benedixit domin⁹ do-
mui eius ⁊ omnibus que habebat.

¶ Cap. Summa. De hyrā rege tyri: qualiter miſit ad da
uid: de filijs dauid in hieruſaleꝫ natis: de duabus victorijs
Dauid contra philiſteos: vnam fecit in baalpharaſim alte
ram ex aduerſo pirorum. Cap. XIIII.

A Miſit quoq₃ Hyram rex tyri nūcios ad Dauid ⁊
2. Regū. 6. a ligna cedrina ⁊ artifices parietum lignorumq₃
vt edificarēt ei domuꝫ. Cognouitq₃ dauid q̄ cō
firmaſſet eum dominus in regem ſuper iſrael et
ſubleuatū eſſet regnuꝫ ſuum ſuper populum eius iſrael. Ac-
cepit

cepit quoq₃ dauid alias vxores in hierſm: genuitq₃ filios ꝛ
B filias. Et hec noīa eorū3 qui nati ſunt in hierſm. Sāma et
ſobab nathā ꝛ ſalomon iebar ꝛ eliſu ꝛ eliphalech noga q₃ ꝛ
napheg ꝛ iaphie eliſama ꝛ baliada ꝛ eliphaleth. Audiētes
aūt philiſtijm eo q₂ vnct⁹ eſſet dauid in regē ſup vniuerſum
iſrael: aſcenderunt oēs vt quererēt eū. Quod cū3 audiſſet
dauid egreſſus eſt obuiam eis. Porro philiſtijm veniētes
diffuſi ſunt in valle raphaim. Cōſuluitq₃ dauid dn̄m dicēs.
C Si aſcendā ad philiſteos: ꝛ ſi trades eos i manu mea? Et
dixit ei dominus. Aſcende et tradā eos in manu tua. Cūq₃
illi aſcendiſſent in baalpharaſim, percuſſit eos ibi dauid et
dixit. Diuiſit deus inimicos meos per manum meam ſicut
diuiduntur aque. Et idcirco vocatum eſt nomē illius loci
baalpharaſim. Dereliquerūtq₃ ibi deos ſuos quos dauid
iuſſit exuri. Alia etia3 vice philiſtijm irruerūt ꝛ diffuſi ſunt
D in valle. Conſuluitq₃ rurſum dauid deum. Et dixit ei deus
Non † aſcendas poſt eos. Recede ab eis ꝛ venies contra
illos ex aduerſo pirorū. Cumq₃ audieris ſonitum gradiē
tis in cacumine pirorum: tunc egredieris ad bellum. Egreſ
ſus eſt enim deus ante te: vt percutiāt caſtra philiſtijm. Fe
cit ergo Dauid ſicut preceperat ei deus: et percuſſit caſtra
philiſtinorum de Gabaon vſq₃ gazera. Diuulgatumq₃ eſt
nomen Dauid in vniuerſis regiōibus: ꝛ domin⁹ dedit pa
uorem eius ſuper omnes gentes.

¶ Cap. Sūmariū. De filijs aaron ꝛ leuitis ꝛ principibus quos congregauit dauid ad reducendum arcam domini in hieruſalem: de michol vxore dauid que deſpexit eu3 ſaltantem ante arcam. Ca.XV.

A Ecit quoq₃ ſibi domos i ciuitate dauid ꝛ
edificauit locū arce dei. tetēditq₃ ei taber
naculū. Tūc dixit dauid. Illicitū eſt vt a q̄
cūq₃ portet arca dei niſi a leuitis quos ele
git dn̄s ad portandū ea3 ꝛ ad miniſtrādū
ſibi vſq₃ in eternū. Congregauitq₃ vniuer
ſum iſrael in hierſm: vt afferretur arca dei in locum ſuū quē
preparauerat ei. necnon ꝛ filios Aaron ꝛ leuitas. De filijs
caath: vriel princeps fuit ꝛ fratres eius ducenti viginti. De
filijs merari azaia princeps ꝛ fratres eius ducēti triginta.
De filijs gerſon. iohel princeps ꝛ fratres eius centū trigin
B ta. De filijs eliſaphā ſemeias princeps ꝛ fratres eius ducē
ti. De filijs hebron eliel: pricepsꝛ ꝛ fratres eius octoginta.
De filijs oziel: aminadab princeps: ꝛ fratres eius centu3
duodeci3. Vocauitq₃ dauid ſadoch ꝛ abiathar ſacerdotes
ꝛ leuitas vriel azaiā iohel ſemeiā eliehl ꝛ aminadab. ꝛ dixit
ad eos vos q̄ eſtis principes familiarū leuiticarum ſctifica
mini cū fratrib⁹ vr̄is: ꝛ afferte arcā dn̄i dei iſrl̄ ad locū q̄ ei
preparat⁹ eſt: ne vt a pricipio q₂ nō eratis p̄ſentes pcuſſit
nos dn̄s: ſic ꝛ nūc fiat illicitū q̄d nobis agētibus. Sctifica
ti ſunt ergo ſacerdotes ꝛ leuite vt portarēt arcā dn̄i dei iſrl̄
Et tulerūt filij leui arcā dei ſicut preceperat moyſes iuxta
verbum dn̄i humeris ſuis in vectibus. Dixitq₃ dauid prin
cipibus leuitarū vt conſtituerent de fratribus ſuis canto
res in organis muſicorum: nablis videlicet ꝛ lyris ꝛ cymba
C lis vt reſonaret in excelſis ſonitus letitie. Conſtitueruntq₃
leuitas hemā filium iohel: ꝛ de fratribus eius aſaph filium
barachie: de filijs vero merari ꝛ fratribus eoꝝ ethā filiū ca
ſaie: ꝛ cū eis fratres eorum. In ſcd̄o ordine zachariā ꝛ ben:
ꝛ iaziel ꝛ ſemiramoth ꝛ iahihel ꝛ ani: eliab ꝛ banaiā ꝛ maa
ſian ꝛ mathathiā ꝛ eliphalu ꝛ maceniā ꝛ obededō ꝛ iehihel
ianitores. Porro cantores heman aſaph ꝛ ethan in cymba
lis eneis concrepātes. zacharias autem ꝛ oziel ꝛ ſemira
moth ꝛ iahihel ꝛ ani ꝛ eliab ꝛ maaſias ꝛ banaias in nablis
al. † octaua. arcana cantabāt. Porro mathathias ꝛ eliphalu ꝛ mace
nias obededō ꝛ iehihel ꝛ ozarin in † citharis p octaua ca
nebant epinichiō ſuper victorijs. Choneniās aūt pnceps
leuitarum prophetie preerat: ꝛ ad precinenda3 melodiam.

Erat q̄ppe valde ſapiēs. Et barachias ꝛ helcana ianitores
arce. Porro ſebenias ꝛ ioſaphat ꝛ nathanahel ꝛ amaſai et
zacharias ꝛ banaias ꝛ eliezer ſacerdotes clāgebāt tubis
corā arca dei: ꝛ obededō ꝛ ahias erāt ianitores arce. Igit̄ D
dauid ꝛ oēs maiores natu iſrael ꝛ tribuni ierūt ad portādā
arcā federis dn̄i de domo obededō cū leticia magna. Cūq₃ 2.Regū.6.c.
adiuuiſſet de⁹ leuitas q̄ portabāt arcā federis dn̄i imolabā
tur ſeptē tauri ꝛ ſeptē arietes. Porro dauid erat indut⁹ ſto 2.Para.2.f.
la byſſina: ꝛ vniuerſi leuite q̄ portabāt arcā federꝫ cātoreſq₃ 2.Reg.6.
ꝛ choneniās pnceps pphetie inter cātores. Dauid aūt in
dut⁹ erat ephot lineo. Uniuerſuſq₃ iſrl̄ deducebāt arcā fe
deris dn̄i i iubilo ꝛ ſonitu buccine ꝛ tubis ꝛ cymbalis ꝛ na
blis ꝛ citharis ꝯcrepātes. Cūq₃ puenisset arca federis dn̄i
vſq₃ ad ciuitatē dauid michol filia ſaul pſpiciēs p feneſtrā
vidit regē dauid ſaltātē atq₃ ludētē: ꝛ deſpexit eū i corde ſuo

¶ Capitu. Summa. De feſtiuitate et reductione arce. de miniſtrantibus coram arca de cantico aſaph ꝛ fratrū ei⁹ de his qui cōſtituti ſunt ad miniſtrandum in tabernaculo qd̄ erat in gabaon. Ca.XVI.

A Tulerunt igit̄ arcā dei ꝛ cōſtituerūt ea3
i medi⁹ tabernaculi qd̄ tetēderat ei dd̄
ꝛ obtulerūt holocauſta ꝛ pacifica corā
deo. Cūq₃ cōpleſſet dd̄ offerēs holocau
ſta ꝛ pacifica: bn̄dixit ppl'o in noīe dn̄i:
ꝛ diuiſit vniuerſis p ſingulos a viro vſ
q₃ ad mulierē tortā pan3. ꝛ ptē aſſe car
nis † bubale ꝛ frixā oleo ſimilā. Cōſtituitq₃ corā arca dn̄i d̄ als. † bubule
leuitis q̄ miniſtrarēt ꝛ recordarēt opū ei⁹ ꝛ glorificarēt at
q₃ laudarēt dn̄m deū iſrl̄: aſaph pncipē ꝛ ſcd̄m eius zacha
riā. Porro iahihel ꝛ ſemiramoth ꝛ iehihel ꝛ mathathiā ꝛ
eliab ꝛ banaiā ꝛ obededō iehihel ſup organa pſalterij et ly
ras: aſaph aūt vt in cymbalis pſonaret. banaiā vo ꝛ aziel
B ſacerdotes canere tuba iugiter corā arca federis dn̄i. In il
lo die fecit dauid principem ad confitendum dn̄o: aſaph et
fratres eius. Confitemini domino et inuocate nomen eius ps̄.104.
notas facite in populis adinuentiones eius. Cantate ei et Eſa.12.b.
pſallite ei et narrate omnia mirabilia eius. Laudate nomē
ſanctum eius letetur cor querētium dominum. Querite do
minum ꝛ virtute3 eius: querite faciem eius ſemper. Recor
damini mirabilium eius que fecit ſignorū illius ꝛ iudicio
oris eius. Semen iſrl̄ ſerui eius filij iacob electi eius. Ipſe
dn̄s deus nr̄: in vniuerſa terra iudicia ei⁹. Recordamini in
ſempiternum pacti eius: ſermonis quē precepit in mille ge
nerationes. Quem pepigit cum abraam: et iuramēti illius
cum iſaac. Et conſtituit illud iacob in precepturū et iſrael in
pactum ſempiternum dicēs. Tibi dabo terram chanaam:
funiculum hereditatis veſtre. Cū eſſent pauci numero: par
ui ꝛ coloni ei⁹. Et tranſierūt de gente in gente3: ꝛ de regno
ad populum alterum. Non dimiſit quēq̄ calumniari eos

ſed increpauit ꝓ eis reges. Nolite tangere chriſtos meos
C τ in ꝓphetis meis nolite malignari. † Cãtate dño omnis
Ps.104. terra annũciate de die in diem ſalutare eius. Narrate in gẽ
Ps.95. Als. cantate. tibus gl'iaꝫ eius: τ in cũctis populis mirabilia eius. Quia
magnꝰ dñs τ laudabilis nimis: τ horribilis ſuꝑ oẽs deos.
Ps.6 Oẽs eñ dij ppl'orum idola: dñs aũt celos fecit. Cõfeſſio τ
magnificentia corã eo: fortitudo τ gaudium in loco eiꝰ. Af-
ferte dño familie ppl'oꝝ: afferte dño gloriã τ imperiũ: date
dño gloriã nomini eius. Leuate ſacrificiũ τ venite in ɔſpe-
ctu eius: τ adorate dñꝫ in decore ſancto. Cõmoueaꝉ a facie
eius omnis terra: ipſe eñ fundauit vrbem immobilem. Le-
tentur celi τ exultet terra τ dicãt in nationibus: dñs regna
uit: Tonet mare τ plenitudo eius: exultent agri: τ omnia q̃
in eis ſunt. Tunc laudabunt ligna ſaltus coram domino: q2
Ps.65. venit iudicare terrã. Confitemini domino quoniã bonus:
quoniã in eternuꝫ miſericordia eius. Et dicite. Salua nos
deus ſaluator noſter τ congrega nos et erue de gentibus:
D vt confiteamur nomini ſancto tuo: τ exultemus in carmini
bus tuis. Bñdictus dñs deꝰ iſrael ab eterno τ vſq; in eter
num: τ dicat omnis populus amen. τ hymnum deo. Dereli
quit itaq; ibi coram arca federis dñi aſaph τ fratres eius:
vt miniſtrarent in conſpectu arce iugiter per ſingulos dies
Diſt.21.c.1. et ca.2. in fine. et vices ſuas. Porro obededom τ fratres eius ſexaginta
octo: τ obededõ filium idithum τ oza conſtituit ianitores.
De cõſe. diſ.1. ca.1. Sadoc aũt ſacerdotẽ τ fratres eius ſacerdotes coram ta-
Supra.8.c. bernaculo dñi in excelſo quod erat in gabaon: vt offerrent
holocauſta dño ſuꝑ altare holocauſtomatis iugiter mane
τ veſpere iuxta oĩa que ſcripta ſunt in lege domini quã p̃ce
pit iſraeli. Et poſt cuꝫ heman τ idithum τ reliquos electos
vnumquẽq; vocabulo ſuo ad confitendũ domino quoniaꝫ
in eternum miſericordia eius. Heman quoq; τ idithum ca
nentes tuba et quatientes cymbala τ omnia muſicorum or
gana ad canendum dño. Filios aũt idithum fecit eſſe por-
tarios. Reuerſuſq; eſt omnis populis in domum ſuã: τ da
uid vt benediceret etiã domui ſue.

C. S. Prohibeꝉ dauid edificare templũ: ꝓphetat Na
than de xp̃o: dauid gr̃as agit τ orat dñm. Ca.XVII.

A 2.Regũ.7. Joſe.li.7.c.4 Cum aũt habitaret dauid ĩ domo ſua dixit
ad nathã ꝓphetã. Ecce ego habito in do
mo cedrina: arca aũt federis dñi ſub pelli
bus eſt. Et ait nathã ad dauid. Oĩa que ĩ
corde tuo ſunt fac: dñs eñ tecũ eſt. Igitur
Infra.2.b. nocte illa factꝰ eſt ſermo dñi ad nathan di
cẽs. Uade τ loquere dauid ſeruo meo. Hec dicit dñs. Non
edificabis tu mihi domũ ad habitandũ. Neq; eñ manſi in
domo ex eo tp̃e quo eduxi iſrael de terra egypti vſq; ad diẽ
hanc: ſed fui ſemper mutans loca tabernaculi: τ in tẽtorio
manens cũ omni iſrael. Nunq̃d locutus ſum ſaltẽ vni iudi-
cũ iſrael quibꝰ preceperã vt paſcerẽt ppl'm meũ: τ dixi. qua
B re nõ edificaſti mihi domũ cedrinã? Nũc itaq; ſic loqueris
ad ſeruũ meũ dauid. Hec dicit dñs exercituum. Ego tuli te
cũ in paſcuis ſequereris gregẽ vt eſſes dux populi mei iſr'l
τ fui tecum quocũq; perrexiſti: τ interfeci omnes inimicos
tuos corã te: feciq; tibi nomen quaſi vnius magnorum qui
celebrabantur in terra. Et dedi locum populo meo iſrael.
Plantabiꝉ τ habitabit in eo. τ vltra nõ cõmouebitur: nec
filij iniquitatis atterent eos ſicut a pricipio ex diebus qui
bus dedi iudices populo meo iſrael: τ humiliaui vniuerſos
inimicos tuos. Annũcio ergo tibi q̄ edificaturꝰ ſit tibi dñs
C Infra.28.b. Hebre.1.b. domum. Cũq; impleueris dies tuos: vt vadas ad patres
tuos ſuſcitabo ſemen tuũ poſt te qd̃ erit de filijs tuis: τ ſta-
biliam regnũ eius. Ipſe edificabit mihi domũ: et firmabo
ſolium eius vſq; in eternum. Ego ero ei in patrẽ: τ ipſe erit
mihi in filium. Et miſericordiã meã non auferã ab eo: ſicut
abſtuli ab eo qui ante te fuit. Et ſtatuam euꝫ in domo mea
in regno meo vſq; in ſempiternum: τ thronus eius erit fir-
miſſimus in perpetuũ. Juxta omnia verba hec τ iuxta vni-
uerſaꝫ viſionẽ iſtã: ſic locutus eſt nathan ad dauid. Cumq;
veniſſet rex dauid τ ſtetiſſet coram dño dixit. Quis ego ſuꝫ
dñe deus: τ que domus mea vt preſtares mihi talia? Sꝫ et
hoc parum viſum eſt in cõſpectu tuo. Ideoq; locutꝰ es ſu-
per domũ ſerui tui etiam in futurum: τ feciſti me ſpectabilẽ
ſuper oẽs hoĩes. Dñe deus meꝰ quid vltra addere põt da
uid: cum ita glorificaueris ſeruum tuũ τ cognoueris eum?
Dñe ꝓpter famulum tuũ iuxta cor tuum feciſti oẽm magni D
ficentiam hãc: τ nota eſſe voluiſti vniuerſa magnalia. Dñe
non eſt ſimilis tui: τ nõ eſt alius deus abſq; te ex oĩbus q̄s
audiuimus auribus noſtris. Quis eñ eſt alius vt populꝰ
tuus iſrael gens vna in terra ad quã perrexit deus vt libe-
raret τ faceret populum ſibi: τ magnitudine ſua atq; terro
ribus eijceret nationes a facie eius quem de egypto libera
rat. Et poſuiſti populũ tuum iſrael tibi in populum vſq; in
eternum: τ tu dñe factus es deus eius. Nunc igiꝉ domine
ſermo quẽ locutus es famulo tuo τ ſuꝑ domũ eius cõfirme
tur in perpetuum: τ fac ſicut locutus es. permaneatq; τ ma
gnificetur nomẽ tuuꝫ vſq; in ſempiternum: τ dicatur. Dñs
exercituum deus iſrael τ domus dauid ſerui eius ꝑmanẽs
coram eo. Tu enim dñe deus meus reuelaſti auriculam ſer-
ui tui vt edificares ei domum. et idcirco inuenit ſeruꝰ tuus
fiduciam. vt oret coram te. Nunc ergo domine tu es deus:
τ locutus eſt ad ſeruum tuum tanta beneficia: τ cepiſti bñ-
dicere domui ſerui tui vt ſit ſemper corã te. Te eñ domine
benedicente benedicta erit in perpetuum.

Cap. Summa. De prelijs dauid τ tributis gentium: τ A
de officialibus eius. Cap.XVIII. 2.Regũ.8.a. Joſe.lib.7. 5. vbi diſtuſe

Factum eſt autẽ poſt hec vt percuteret dauid
philiſthijm et humiliaret eos et tolleret geth
τ filias eius de manu philiſthijm: percuteretq;
moab: τ fierent moabite ſerui dauid: offeren-
tes ei munera. Eo tempore ꝑcuſſit dauid etiã
adadezer regem ſobã regionis emath: quando perrexit vt
dilataret imperiuꝫ ſuum vſq; ad flumẽ eufratẽ. Cepit ergo
dauid mille quadrigas eius: τ ſeptẽ milia equitũ ac viginti B
milia virorum peditũ. Subneruauitq; oẽs equos curruũ
excepti centuꝫ quadrigis quas reſeruauit ſibi. Superuenit
aũt τ ſyrus damaſcenꝰ: vt auxiliũ preberet adadezer regi ſo
ba. Sed τ huius percuſſit dauid vigintiduo milia viroruꝫ.
Et poſuit milites in damaſco vt ſyria quoq; ſeruiret ſibi et
offerret munera. Adiuuitq; eum dñs in cũctis ad q̃ perre-
rat. Tulit q̃ dauid pharetras aureas quas habuerant ſer
ui adadezer τ attulit eas in hier'ꝫ: necnõ de thebath τ chũ
vrbibus adadezer eris plurimuꝫ: de quo fecit ſalomon ma
re eneuꝫ τ colũnas τ vaſa enea. Quod cũ audiſſet thou rex
emath percuſſiſſe videlꝫ dauid omneꝫ exercitum adadezer
regis ſoba. Miſit adurã filiũ ſuum ad regẽ dauid: vt poſtu C
laret ab eo paceꝫ τ congratularetur ei: eo q̄ ꝑcuſſiſſet τ ex-
pugnaſſet adadezer. Aduerſarius quippe erat thou adade
zer. Sꝫ τ oĩa vaſa aurea τ argẽtea τ enea cõſecrauit dauid
rex dño cũ argento τ auro qd̃ tulerat ex vniuerſis gentibꝰ
taꝫ de idumea τ moab τ filijs ammõ: q̃ de philiſthijm τ ama
lech. Abiſai vero filius ſaruie percuſſit edõ in valle ſalinaꝝ
decẽ τ octo milia: τ cõſtituit in edõ preſidiũ vt ſeruiret idu D
mea dauid. Saluauitq; dñs dauid in cũctis ad que perre- De pe. di.2.c. ſi eum.
xerat. Regnauit ergo dauid ſuper vniuerſum iſrael: τ facie
bat iudicium atq; iuſtitiam cũcto ppl'o ſuo. Porro ioab fi-
lius ſaruie erat ſuper exercituꝫ: τ ioſaphat filius ahiluth a
commentarijs. Sadoch autem filꝰ achitob τ achimelech
filius abiathar ſacerdotes τ ſuſa ſcriba. Banaias quoq;
filius ioiade ſuper legiões cerethi τ felethi. Porro filij da-
uid primi ad manum regis.

Cap. Summa. Dehoneſtat anon nuncios dauid: de ꝓ-
lijs contra anon τ ſyros: τ adiutores eius. Ca.XIX.

Accidit

A 1.Reg.10.a. Joſe.lib.7.c. 5.de his q̄ ſe quuntur.

Cecidit aūt vt moreret̄ naas rex filioꝝ am
mon ⁊ regnaret anō fili⁹ ei⁹ p̄ eo. Dixitq̄
dauid. Faciā miaꝫ cū anō filio naas. Fe
ſtitit eīm pr̄ ei⁹ grām. Miſitq̄ dauid nun
cios ad cōſolandū euꝫ ſup morte prīs ſui.
Qui cū pueniſſent i terrā filioꝝ ammō vt
cōſolarent̄ anō: dixerūt pricipes filioꝝ āmon ad anon. Tu
forſitā putas q̄ dauid honoris cauſa in prēm tuū miſerit q̄
cōſolarent̄ te: nec aiaduertis q̄ vt explorēt et inueſtigent et
ſcrutent̄ terrā tuā venerint ad te ſerui ei⁹. Igit̄ anon pue
B ros dauid decalcauit ⁊ raſit: ⁊ p̄cidit tunicas eoꝝ a natib⁹
vſq̄ ad pedes: ⁊ dimiſit eos. Qui cū abijſſent ⁊ hoc mādaſ
ſent dauid miſit in occurſuꝫ eoꝝ. Grandē eīm cōtumeliā ſu
ſtinuerūt. Et p̄cepit vt manerēt i hierico donec creſceret
Als + ⁊ capilli barba † eoꝝ: ⁊ tūc reuerterent̄. Uidētes aūt filij āmon q̄ in
iuriā feciſſent dauid: tā anō q̄ reliquus pplꝰ miſerūt mille
talēta argēti vt conducerēt ſibi de meſopotamia: ⁊ de ſyria
maacha: ⁊ de ſoba currus ⁊ equites. Cōduxerūtq̄ trigin
taduo milia curruū ⁊ regē maacha cū pplo ei⁹. Qui cuꝫ ve
niſſent caſtrametati ſunt e regione medaba. Filij q̄ ammō
cōgregati de vrbib⁹ ſuis: venerūt ad bellū. Qd̄ cū audiſſet
C dauid miſit ioab ⁊ oēm exercitū viroꝝ fortiū. Egreſſiq̄ filij
ammō direxerūt aciē iuxta portā ciuitatis. Reges aūt qui
ad auxiliū ei⁹ venerāt ſeparatim i agro ſteterūt. Igit̄ ioab
intelligēs bellū ex aduerſo ⁊ poſt tergū cōtra ſe fieri: elegit
viros fortiſſimos de vniuerſo iſrael: ⁊ prexit cōtra ſyrū. Re
liquā aūt partē pplī dedit ſub manu abiſai fratris ſui: ⁊ per
rexerūt ꝯ filios āmon. Dixitq̄. Si vicerit me ſyrus: auxilio
eris mihi. Si aūt ſuperauerint te filij āmon: ero tibi in p̄ſi
D dium. Cōfortare ⁊ agam⁹ viriliter p̄ pplo noſtro: ⁊ p̄ vrbi
bus dei nr̄i. Dn̄s aūt quod in cōſpectu ſuo bonū eſt faciat.
Perrexit ergo ioab ⁊ pplꝰ q̄ cū eo erat ꝯtra ſyrū ad preliū
⁊ fugauit eos. Porro filij āmon videntes q̄ fugiſſet ſyrus:
ipi q̄ fugerūt a biſai fratrē eius: ⁊ igreſſi ſunt ciuitatē. Re
uerſuſq̄ eſt etiā ioab in hierlm. Uidēs aūt ſyrus q̄ cecidiſ
ſet corā iſrael miſit nūcios ⁊ adduxit ſyꝝ q̄ erāt trās fluuiū.
Als + ſophad Als + nūciatū † Sophat aūt princeps militie adadezer erat dux eorum.
Quod cū † annūciatū eſſet dauid ꝯgregauit vniuerſuꝫ iſrl̄
⁊ trāſiuit iordanē: irruitq̄ in eos: ⁊ direxit ex aduerſo aciē
illis contra pugnātib⁹. Fugit aūt ſyr⁹ iſrael. Et interfecit
dauid de ſyris: ſeptē milia curruū: ⁊ quadraginta milia pe
ditū: ⁊ ſophat exercit⁹ pricipē. Uidētes aūt ſerui adadezer
ſe ab iſrael eſſe ſuperatos. trāſfugerūt ad dauid: ⁊ ſeruie
runt ei. Noluitq̄ vltra ſyria auxiliū prebere filijs ammon.

¶ Ca. Sūmariū. De victoria dauid: de deſtructione rab
ba ⁊ de tribus bellis famoſis. Ca. XX.

A 2.Reg.11.a.

Factū eſt aūt poſt anni circulū eo tp̄e q̄ ſo
lēt reges ad bella p̄cedere: cogregauit io
ab exercitū ⁊ robur militie: ⁊ vaſtauit ter
rā filioꝝ āmon. Perrexitq̄ ⁊ obſedit rab
ba. Porro Dauid manebat in hierlm q̄n
ioab p̄cuſſit rabba: ⁊ deſtruxit eam. Tulit
aūt dauid coronā melchō de capite eius: ⁊ inuenit in ea au
2.Reg.12.g. ri pondo talentum ⁊ precioſiſſimas gemmas: fecitq̄ ſibi in
B de dyadema. Manubias quoq̄ vrbis plurimas tulit. pplꝫ
autem qui erat in ea eduxit ⁊ fecit ſuper eos tribulas ⁊ tra
has ⁊ ferrata carpenta tranſire: ita vt diſſecarentur ⁊ cōte
C rerent̄. Sic fecit dauid cunctis vrbibus filioꝝ ammō: ⁊ re
uerſus eſt cum omni populo ſuo i hierlm. Poſt hec initū
eſt bellum in gazer aduerſum philiſteos: in quo p̄cuſſit ſo
bochai vſathites ſaphai de genere raphaim ⁊ humiliauit
Als + bolemi tis. cos. Aliud q̄ bellum geſtū eſt aduerſus philiſteos: in quo
percuſſit adeodatus filius ſaltus † bethleemites fratrem
goliath gethei: cuius haſte ligni erat quaſi liciatorium te
D xentium. Sed ⁊ aliud bellū accidit in geth: in quo fuit ho
mo longiſſimus ſenos habens digitos. i. ſimul vigintiqua
tuor: q̄ ⁊ ipſe de raphaim fuerat ſtirpe generans. Hic blaſ
phemauit iſrael. Et percuſſit eum ionatam filius ſamaa fra
tris dauid. Hi ſunt filij raphaim in geth qui ceciderunt in
manu dauid ⁊ ſeruorum eius.

¶ C. Sum. Numerat̄ pplꝰ ⁊ p̄cutit̄ ab angelo: dauid pla
cat dn̄m: ⁊ erigit altare in area hornā iebuſei. Ca. XXI.

Conſurrexit aūt ſathā cōtra iſrael ⁊ incita
uit dauid vt numeraret iſrl̄. Dixitq̄ dauid A 2.Reg.14.a.
ad ioab ⁊ ad pricipes pplī. Ite ⁊ numera
te iſrl̄: a berſabee vſq̄ Dan ⁊ afferte mihi
numerū vt ſciā: r̄ndītq̄ ioab. Augeat dn̄s
pplm ſuū centuplū q̄ ſunt. Nonne dn̄e mi
rex oēs ſerui tui ſunt? Quare hoc q̄rit dn̄s me⁹ qd̄ in pctīn
reputet̄ iſraeli? Sꝫ ſermo regis magis p̄ualuit. Egreſſuſq̄
eſt ioab ⁊ circuiuit vniuerſum iſrl̄ ⁊ reuerſus eſt in hierlm.
Deditq̄ dauid numerū eoꝝ quos circuierat ⁊ inuētus eſt
oīs numerus iſrl̄ mille milia ⁊ centū milia viroꝝ educentiū
gladiū. de iuda aūt quadringēta ſeptuaginta milia bellato
rum. Nā leui ⁊ bēiamin nō numerauit: eo q̄ inuitus exeque
retur regis imperiū. Diſplicuit aūt deo qd̄ iuſſuꝫ erat ⁊ p̄
cuſſit iſrl̄. Dixitq̄ dauid ad deū. Peccaui nimis vt hoc fa
B cerē. Obſecro aufer iniquitatē ſerui tui: q: inſipiēter egi ⁊
locut⁹ eſt dn̄s ad gad videntē dauid dicēs: vade ⁊ loquere
ad dauid ⁊ dic ei. Hec dicit dn̄s. Triū tibi optionē do: vnū
qd̄ volueris elige vt faciā tibi. Cūq̄ veniſſet gad ad dauid
dixit ei. Hec dixit dn̄s. Elige qd̄ volueris. Aut trib⁹ annis
peſtilentiaꝫ. aut tribus menſibus fugere te hoſtes tuos et
gladiū eorum nō poſſe euadere: aut tribus diebus gladiuꝫ
dn̄i ⁊ mortem verſari in terra: ⁊ angeluꝫ domini interficere
in vniuerſis finibus iſrl̄. Nūc igit̄ vide quid r̄ndeam ei qui
miſit me. Et dixit dauid ad gad. Ex oī parte mee anguſtie
premunt. Sed melius mihi vt incidam in man⁹ domini: q:
multe ſunt miſerationes eius q̄ in manus hominum. Mi
ſit ergo dominus peſtilentiam in iſrael. Et ceciderūt de iſ 2.Reg.24.
rael ſeptuaginta milia virorum. Miſit quoq̄ angelum in 1.q.4.§.hiis
hieruſalem vt percuteret eam. Cūq̄ percuteret̄ vidit dn̄s ꝧ.itēꝫ.dauid
⁊ miſertus eſt ſuper magnitudinem mali. ⁊ imperauit ange infra.c.25.
lo qui percutiebat. Sufficit: iam ceſſet manus tua. Porro
C angelus dn̄i ſtabat iuxta arcā hornā iebuſei. Leuanſq̄ da
uid oculos ſuos: vidit angelū dn̄i ſtantē inter celum ⁊ terrā
⁊ euaginatū gladiuꝫ in manu eius: ⁊ verſuꝫ contra hierlm.
Et ceciderunt tam ipſe q̄ maiores natu veſtiti cilicijs pro
ni in terram. Dixitq̄ dauid ad † deum. Nōne ego ſum qui Als + dominum
iuſſi vt numeraretur populus? Ego qui peccaui. Ego q̄ ma
luꝫ feci. Iſte grex quid cōmeruit? Dn̄e deus me⁹ vertat̄ ob
ſecro man⁹ tua in me: ⁊ in domo prīs mei: pplꝰ aūt tu⁹ non
percutiat̄. Angelus aūt dn̄i p̄cepit gad vt diceret dauid † Als + et.
vt aſcenderet extrueretq̄ altare dn̄o deo in area hornam ie
buſei. Aſcēdit ergo dauid iuxta ſermonē gad quē locut⁹ ei
fuerat ex nomine domini. Porro hornan cum ſuſpexiſſet ⁊
vidiſſet angelum quatuorq̄ filij eius cum eo abſconderunt
ſe. Nam eo tp̄e terebat in area triticū. Igitur cū veniret da
uid ad hornam conſpexit eum hornam ⁊ proceſſit ei obuiā
de area: ⁊ adorauit eum pronus in terraꝫ. Dixitq̄ ei dauid.
Da mihi locum aree tue vt edificem in ea altare dn̄o: ita vt
quantū valet argenti accipias: ⁊ ceſſet plaga a populo. Di
xit autem hornam ad dauid. Tolle ⁊ faciat dominus meus
D rex quodcūq̄ ei placet. Sed ⁊ boues do in holocauſtum
⁊ tribulas in ligna: ⁊ triticum: in ſacrificium: omnia libens
prebeo. Dixitq̄ ei rex dauid. Nequaq̄ ita fiet ſed argentū
dabo tibi quantum valet. Neq̄ enim tibi auferre debeo et
ſic offerre domino holocauſta gratuita. Dedit ergo dauid
hornaꝫ pro loco ſiclos auri iuſtiſſimi ponderis ſexcentos:
et edificauit ibi altare domino. Obtulitq̄ holocauſta et
pacifica: et inuocauit deum. Et exaudiuit eum in igne de
celo ſuper altare holocauſti. Precepitq̄ dominus angelo

ꝛ conuertit gladiū ſuum in vaginā. Protinus ergo dauid
videns q̄ exaudiſſet eum dominus in area hoꝛnam iebuſei
immolauit ibi victimas. Tabernaculum autem dñi qḋ fece
rat moyſes in deſerto: ꝛ altare holocauſtoꝛum† ea tempe-
Al's + eo tpe. ſtate erat in excelſo gabaon. Et nō preualuit dauid ire ad
altare vt ibi obſecraret deum. Nimio eñi fuerat timoꝛe per
territus: videns gladium angeli domini.

A ¶ Cap. Sū. De materia conquiſita ad edificium templi:
et iniungit dauid hoc opus ſalomoni. Ca. XXII.

Dixitq̄ dauid. Hec eſt dom⁹ dei ꝛ hoc alta
re in holocauſtū iſrl'. Et p̄cepit vt ꝯgrega
rētur oēs pſeliti de terra iſrl': ꝛ ꝯſtituit ex
eis latomos ad cedēdos lapides ꝛ polien
dos: vt edificaret dom⁹ dei. Ferrū q̄ plu
B rimū ad clauos ianuarū et ad cōmiſſuras
atq̄ iūcturas p̄parauit dauid: ꝛ eris pōdus inumerabile.
Ligna q̄ cedrina nō poterant eſtimari q̄ ſydonij ꝛ tirij de-
poꝛtauerāt ad dauid. Et dixit dauid. Salomon fili⁹ meus
puer paruul⁹ eſt ꝛ delicat⁹. Domus aūt quā edificare volo
dño talis eſſe debet vt ī cūctis regionib⁹ nominet. Prepa-
2. Reg. 7. a. rabo ergo ei neceſſaria. Et ob hāc cām ante moꝛtē ſuā oēs
Supra. 7. a. p̄parauit impēſas. Uocauitq̄ ſalomonē filium ſuū: ꝛ pre-
1. q. 7. c. l. cepit ei vt edificaret domū dño deo iſrl'. Dixitq̄ dauid ad
De dic. di. 1. c. 1 ſalomonē. Fili mi: volūtatis mee fuit vt edificarē domū no
Infra. c. 15. mini dñi dei mei: ſed factus eſt ſermo domini ad me: dicēs.
2. Para. 7. Multū ſanguinē effudiſti: ꝛ plurima bella bellaſti: nō pote
3. 3. Reg. 7. ris edificare domū nomini meo: tāto effuſo ſanguine corā
me. Filius q̄ naſcet tibi erit vir quietiſſim⁹. Faciā eñ eū re
quieſcere ab oībus inimicis ſuis p circūitum: ꝛ ob hāc cām
C pacificus vocabit: ꝛ pacē ꝛ ocium dabo in iſrael cūctis die-
bus eius. Ipſe edificabit domū nomini meo: ꝛ ipſe erit mi-
hi in filiū ꝛ ego ero illi in p̄rem: firmaboq̄ ſoliū regni eius
ſup iſrael in eternū. Nūc ergo fili mi: ſit dñs tecū ꝛ pſpera-
re. ꝛ edifica domū dño deo tuo ſicut locut⁹ eſt de te. Det q̄
tibi dñs prudentiā ꝛ ſenſum vt regere poſſis iſrl' ꝛ cuſtodi-
re leges dñi dei tui. Tunc eñ pficere poteris ſi cuſtodieris
mādata ꝛ iudicia que p̄cepit dñs moyſi vt doceret iſrl'. Cō-
foꝛtare ꝛ viriliter age: ne timeas neq̄ paueas. Ecce ego in
pauperticula mea p̄paraui impēſas domus dñi: auri talen
D ta centū milia: ꝛ argēti mille milia talentoꝛ. eris vero ꝛ fer
ri nō eſt pondus. Uincit eñ numer⁹ magnitudine. Ligna
ꝛ lapides p̄parauit ad vniuerſa impendia. Habes q̄ pluri
mos artifices latomos ꝛ cemētarios artificeſq̄ lignoꝛum
ꝛ omniū artium ad faciendū opus prudentiſſimos in auro
ꝛ argēto ꝛ ere ꝛ ferro cuius nō eſt numerus. Surge igit et
fac ꝛ erit dñs tecū. Precepit q̄ dauid cunctis principibus
iſrael. vt adiuuarent ſalomonē filiū ſuū. Cernitis inquiēs
q̄ dñs deus veſter vobiſcū ſit: ꝛ dederit vobis requiē p cir-
Al's + manu noſtra. cūitum: ꝛ tradidit omnes inimicos veſtros in† manus ve-
ſtras ꝛ ſubiecta ſit terra coꝛam dño ꝛ corā populo ei⁹. Pre
bete igit coꝛda veſtra ꝛ aīas veſtras vt queratis dominum
deum veſtrū: ꝛ conſurgite ꝛ edificate ſanctuarium dño deo
vt introducatur area federis dñi ꝛ vaſa dño conſecrata in
domum que edificatur nomini domini.

¶ Cap. Summa. De numero leuitarum a viginti annis ꝛ
ſupra: ꝛ officijs eoꝛum. Cap. XXIII.

A Igitur dauid ſenex ꝛ plen⁹ dierū regē con
ſtituit ſalomonē filiū ſuū ſup iſrael ꝛ cōgre
gauit oēs principes iſrael ꝛ ſacerdotes at
al. + triginta. q̄ leuitas. Numeratiq̄ ſūt leuite a† vigi
ti annis ꝛ ſupra: ꝛ inuēta ſunt trigītaocto
milia viroꝛ ex his electi ſunt ꝛ diſtributi ī
miniſteriū domus dñi vigintiquatuoꝛ milia: p̄poſitoꝛ au
tem ꝛ iudicum ſex milia. Porro quatuoꝛ milia ianitoꝛes et
totidē pſaltes canētes domino ī oꝛganis que fecerat ad ca
nendum. Et diſtribuit eos dauid per vices filioꝛ leui ger-
ſon videlicet ꝛ caath ꝛ merari. Filij gerſon leedam ꝛ ſemei.
Filij leedam principes: iehihel ꝛ zethan. ꝛ iohel tres filij ſe
mei: ſalomith ꝛ ozihel et araz tres. Iſti principes familiaꝝ
leedaz. Porro filij ſemei leeth ꝛ ziza ꝛ iaus ꝛ baria. Iſti filij
ſemei quatuoꝛ. Erat aūt leeth p̄ioꝛ: ziza ſecūdus. Porro
B iaus ꝛ baria nō habuerunt plurimos filios: ꝛ idcirco ī vna
familia vnaq̄ domo computati ſunt. Filij caath: amram et
iſaar hebron ꝛ oziel quatuoꝛ. Filij amraz aaron ꝛ moyſes. Supra. 6. a.
Separatuſq̄ eſt aaron vt miniſtraret in ſanctaſanctoꝛum: Exodi. 6. c.
ipſe ꝛ filij eius in ſempiternum: ꝛ adoleret incenſum domi-
no ſecūdum ritum ſuum: ac benediceret nomini eius in ſem
piternum. Moyſi quoq̄ hominis dei filij annumerati ſunt Exodi. 18.
in tribu leui. Filij moyſi gerſon ꝛ eliezer. Filij gerſon: ſubu-
hel primus. Fuerunt autē filij eliezer: roobia primus. ꝛ nō
erant eliezer filij alij. Porro filij roobia multiplicati ſunt
nimis. Filij iſaar ſalomith primus. Filij hebron: ieriau pri C
mus. amarias ſecund⁹: iazihel tertius: iecmaan quartus.
Filij ozihel micha primus. ieſia ſecundus. Filij merari mo
oli ꝛ muſi. Filij mooli: ꝛ eleazar ꝛ cis. Moꝛtuus eſt autem
eleazar et nō habuit filios ſed filias. Acceperuntq̄ eas filij
cis fratres eaꝝ. Filij muſi: mooli et eder et herimuth tres.
Hi filij leui in cognationibus ꝛ familijs ſuis principes per
vices et numerum capitum ſinguloꝛum: qui faciebant ope-
ra miniſterij domus domini a viginti annis et ſupra. Di-
xit enim dauid. Requiē dedit dominus deus iſrael popu D
lo ſuo: ꝛ habitationem hieruſalem vſq̄ in eternū. Nec erit
officij leuitarum vt vltra poꝛtēt tabernaculum ꝛ omnia va-
ſa eius ad miniſtrandum. Iuxta precepta quoq̄ dauid no-
uiſſima ſupputabitur numerus filioꝛ leui a viginti annis
et ſupra: et erunt ſub manu filioꝛuz aaron in cultum domus
domini in veſtibulis ꝛ in exedris et in loco purificationis.
et in ſanctuario et in vniuerſis operibus miniſterij templi
domini. Sacerdotes autem ſuper panes propoſitionis et
ad ſimile ſacrificium ꝛ ad lagana: ꝛ azima et ſartaginē ꝛ ad
†toꝛrendum ꝛ ſuper omne pondus atq̄ menſuram. Leui- al's + feruēdū Simlam.
te vero vt ſtent mane ad confitendum ꝛ canenduz domino
ſimiliterq̄ ad veſperam tam in oblationem holocauſtoꝛuz
domini: q̄ in ſabbatis et calēdis et ſolēnitatibus reliquis
iuxta numerū et cerimonias vniuſcuiuſq̄ rei iugiter coꝛaz
domino et cuſtodiāt obſeruationes tabernaculi federis et
ritum ſanctuarij: et obſeruationē filioꝛum aaron fratrum
ſuoꝛum vt miniſtrent in domo domini.

¶ Capitu. Summarium. De cantoꝛibus et vocib⁹ eoꝛuz
et vigitiquatuoꝛ ſacerdotibus. Ca. XXIIII.

Porro filijs aarō he partitiones erāt: filij
Aarō Nadab Abiu ꝛ eleazar et ithamar.
Moꝛtui ſunt aūt nadab ꝛ abiu aū patreꝫ A
ſuuz abſq̄ liberis: ſacerdotioq̄ fact⁹ eſt
eleazar ꝛ ithamar. Et diuiſit eos dauid. ſ.
ſadoch de filijs eleazari: ꝛ achimelech de
filijs ithamar ſꝫ vices ſuas ꝛ miniſteriū. Inuētiq̄ mlto plu
res filij eleazar ī p̄ncipib⁹ viris q̄ filij ithamar. Diuiſit aūt De cōſe. di. 1. c. 1. in. p. āplius caueri.
eis hoc eſt filijs eleazar p̄ncipes p familias ſedecim: ꝛ filijs
ithamar per familias et domos ſuas octo. Porro diuiſit B
vtraſq̄ iter ſe ꝛ familias ſoꝛtib⁹. Erāt eñ p̄ncipes ſanctua
rij ꝛ p̄ncipes domus dei tam de filijs eleazar quā de filijs
ithamar. Deſcripſitq̄ eos ſemeias filius nathanael ſcriba
leuites coꝛam rege ꝛ principib⁹ ꝛ ſadoch ſacerdote ꝛ achi-
melech filio abiathar: principibus q̄ familiarum ſacerdo-
talium ꝛ leuiticarum vnam domuz que ceteris p̄erat elea
zar. ꝛ alteram domuz que ſub ſe habebat ceteros ithamar.
Exiuit autem ſoꝛs prima ioiarib. Secūda iedeie: tertia ha
rim. Quarta ſeoꝛim. Quinta melchia. Sexta Maiman.
Septima achos. Octaua Abia. Nona Ieſu. Decima. Se
chenia. Undecima Eliaſib. Duodecima iacim. Tredecima
hoppha

C hoppha: decimaquarta iſbaal. decimaquinta belga: deci-
maſexta emmer: decimaſeptima ezir: decimaoctaua aphſes
al'+ iezechel. decimanona phecceia: viceſima † ezechiel: viceſimaprima ia
chim: viceſimaſecūda gamul: viceſimatertia dalaiau, viceſi-
maquarta mazaau. Hec vices eoꝝ ſꝫ miniſteria ſua vt ingre
diant domū dei ⁊ iuxta ritū ſuum ſub manu aaron p̄ris eo-
rum ſicut preceperat dn̄s deus iſrael. Porro filioꝝ leui qui re
liqui fuerant de filiis amrā erat ſubuhel: ⁊ de filiis ſubuhel
iedeia. De filiis quoq; roobie: princeps ieſias. Iſaaris ṽo
filius ſalemoth: filiuſq; ſalemoth ianadiath. Filiuſq; eius
ieriau primus amarias ſcd̄s: iaziel tertius: iecthmoā quar
D tus. Filius ozihel micha: filius micha ſamir: frater micha
ieſia: filiuſq; ieſie zacharias filii merari: mooli ⁊ muſi: filius
oziau bennon: filius quoq; merari ozias ⁊ ſoen ⁊ ſachur et
hebri. Porro mooli filius eleazar qui nō habebat liberos.
Filiꝰ ṽo cis hieramihel filii muſi: mooli: eder ⁊ hierimoth.
Iſti filii leui ſm̄ domos familiaruꝫ ſuarum. Miſeruntq; et
ipſi ſortes contra fratres ſuos: filios Aaron coram Dauid
rege: ⁊ ſadoch ⁊ achimelech: principibus familiaruꝫ ſacer-
dotalium et leuiticaꝝ: tā maiores q̄ minores omnes ſors
equaliter diuidebat.

C. S. De diſpoſitiōe filioꝝ aarō ī vigintiquatuor ſūmis
A ſacerdotibꝰ: de officio ⁊ vicibꝰ eoꝝ. Ca. XXV.

Igitur dauid ⁊ magiſtratꝰ exercitꝰ ſegre
gauerūt in miniſteriū filios aſaph ⁊ hemā
⁊ idithū q̄ ꝓphetarēt in pſalteriis ⁊ citha
ris ⁊ cymbalis ſm̄ numerū ſuū dedicato ſi
bi officio ſeruiētes. de filiis aſaph: zachur
⁊ ioſeph: ⁊ nathania: ⁊ azarela filii Aſaph
B ſub manu aſaph ꝓphetātes iuxta regē. Porro idithū. Filii
idithum godolias: ſori: ieſeias ⁊ ſabias ⁊ mathathias ſex
ſub manu patris ſui idithū: q̄ in cithara ꝓphetabat ſup cō
fitentes ⁊ laudātes dn̄m. Hemā q̄z filii hemā: bocciau: ma-
thania: ozihel et hierimoth: ananias anani: heliatha: ge-
delthi ⁊ romethiezer ieſbaccaſa: mellothi othir mazoth.
Omnes iſti filii heman videntis regis in ſermonibꝰ dei vt
exaltaret cornu. Deditq; deꝰ hemā filios quatuordecim et
filias tres. Uniuerſi ſub manu p̄ris ſui ad cātandū ī tēplo
dn̄i diſtributi erant in cymbalis ⁊ pſalteriis et citharis in
miniſteria domus domini iuxta regē: aſaph videlicet et idi
C thum ⁊ heman. Fuit autem numerus eorum cum fratribꝰ
ſuis qui erudiebant canticum dn̄i cuncti doctores ducenti
octogintaocto. Miſerūtq; ſortes per vices ſuas ex equo:
tam maior q̄ minor doctus pariter ⁊ indoctus. Egreſſaq;
eſt ſors prima ioſeph qui erat de aſaph. Secunda godolie:
ipſi ⁊ filiis eius ⁊ fratribus eius duodecim. Tertia zachur
filiis ⁊ fratribꝰ eius duodecim. Quarta iſari filiis ⁊ fratri-
bus eius duodecim. Quinta nathanie filiis ⁊ fratribꝰ eiꝰ
duodecim. Sexta bocciau filiis ⁊ fratribus eiꝰ duodecim.
Septima iſreela filiis ⁊ fratribus eius duodeciꝫ. Octaua
oſaie filiis ⁊ fratribus eius duodecim. Nona mathanie fi-
D liis ⁊ fratribus eius duodecim. Decima ſemeie filiis ⁊ fra-
tribus eius duodecim. Undecima iezrael filiis ⁊ fratribus
eius duodecim. Duodecima aſabie filiis ⁊ fratribꝰ eiꝰ duo
decim. Tredecima ſubuel filiis ⁊ fratribus eius duodecim.
Quartadecima mathathie filiis ⁊ fratribus eiꝰ duodeciꝫ.
Quintadecima hierimoth filiis ⁊ fratribus eiꝰ duodeciꝫ.
Sextadecima ananie filiis ⁊ fratribus eiꝰ duodecim. Se-
ptimadecia ieſboccaſe filiis ⁊ fratribꝰ eiꝰ duodecim. Oc-
tauadecima anani filiis ⁊ fratribꝰ eiꝰ duodeciꝫ. Nonadeci
ma mellothi filiis ⁊ fratribus eiꝰ duodecim. Uiceſima elia
tha filiis et fratribus eius duodeciꝫ. Uiceſimaprima othir
filiis et fratribus eius duodecim. Uiceſimaſecūda goddo-
lathi filiis et fratribus eius duodecim. Uiceſimatertia ma
zioth filiis et fratribus eius duo decim. Uiceſimaquarta ro
mēthiezer filiis et fratribus eius duodecim.

C Ca. Summariū. De ianitoribꝰ ⁊ ſortibus eoꝝ: q̄s quā
portam ⁊ quam plagam obſeruat. Ca. XXVI.

A Diuiſiones aūt ianitorū de choritis meſel-
lemia filiꝰ chore. De filiis aſaph: filii meſel
lemie zacharias p̄mogenitꝰ: iadihel ſcd̄s:
ſabdias tertiꝰ: iathanael quartꝰ: abilā q̄n
tus: iohānā ſextꝰ: elioenai ſeptimus. Filii
aūt obededō ſemeias p̄mogenitꝰ: † ioza al. + iozabad
bad ſcd̄s: iohaa tertiꝰ: ſachar quartꝰ: nathanael q̄ntꝰ: ami-
hel ſextꝰ: iſachar ſeptimꝰ: phollati octauꝰ: q2 bn̄dixit illi do
minꝰ. Semeie aūt filio eiꝰ nati ſunt filii p̄fecti familiarū ſua
rū. Erāt eñi viri fortiſſimi. Filii ergo ſemeia othni ⁊ rapha
el ⁊ obediel: ſabath ⁊ f̄res eiꝰ viri fortiſſimi. heliu q̄z ⁊ ſama
thias: oēs hi de filiis obededō ipſi ⁊ filii ⁊ fratres eoꝝ for-
B tiſſimi ad miniſtrādū ſexagintaduo de obededō. Porro me
ſellemie filii ⁊ fratres eoꝝ robuſtiſſimi decē ⁊ octo. De ho-
ſa aūt. i. filiis merari ſechri princeps. Nō eñi habuerat p̄mo-
genitū. ⁊ idcirco poſuerat eū p̄r eius in principē: helchias ſe
cūdus. tabelias tertiꝰ: zacharias quartꝰ. Oēs hi filii ⁊ f̄res
hoſa tredecim. Hi diuiſi ſunt in ianitores. vt ſemp̄ principes
cuſtodiarū ſicut ⁊ f̄res eoꝝ miniſtrarēt ī domo dn̄i. Miſſe
ſunt ḡ ſortes ex equo: ⁊ paruis ⁊ magnis p̄ familias ſuas ī
vnāquāq; portaꝝ. Cecidit ḡ ſors orīētalis ſemelie. Porro
zacharie filio eiꝰ viro prudētiſſimo ⁊ erudito obtigit ſorti-
to plaga ſeptētrionalis. Obededō vero ⁊ filii eius ad au-
ſtrū in q̄ parte domꝰ erat ſenioꝝ cōſilium. Sephima ⁊ ho-
ſa ad occidentē iuxta portā que ducit ad viā aſcenſionis: cu
ſtodia cōtra cuſtodiā. Ad orientē vero leuite ſex: ⁊ ad aqui
C lonē quatuor per diē atq; ad meridiē ſimilr̄ in die quatuor
⁊ vbi erat cōcilium bini ⁊ bini. In cellulis q̄z ianitorū ad oc
cidentē: quatuor in via: biniq; per cellulas. Ad ſeptētrionē
vero ⁊ meridiē: quaterni p̄ dies ſingulos mutabātur: ⁊ ad
baſilicā conſilii ad occidentē bini habētes ſubiectos alios
in via biniq; per cellulas. He ſunt diuiſiones ianitoꝝ filio-
rum chore ⁊ merari. Porro achias erat ſup̄ theſauros do-
mus domini: ⁊ vaſa ſanctorū. Filii quoq; ledā filii gerſonii.
De ledam principes familiarū ledam ⁊ gerſoni iehiheli. Fi-
lii iehiheli: zatan ⁊ iohel fratres eius ſup̄ theſauros domus
dn̄i amaramitis ⁊ iſaaritis ⁊ hebronitis ⁊ ozielitis. Suba-
hel aūt filius gerſan filii † moyſi prepoſitus theſauris. Fra al'o + muſi.
ter q̄z eius eliezer cuius filius raabia: ⁊ huius filius eſayas
D ⁊ huius filiꝰ ioram huius q̄z filiꝰ zechri ⁊ huiꝰ filiꝰ ſelemith.
Ipſe ſelemith ⁊ fratres eius ſup̄ theſauros ſctōꝝ que ſctifi
cauit dauid rex ⁊ principes familiarum ⁊ tribuni ⁊ cēturio
nes ⁊ duces exercitus: de bellis ⁊ manubiis p̄liorū que con
ſecrauerāt ad inſtaurationē ⁊ ſupellectilē tēpli dn̄i. Hec au
tem vniuerſa ſanctificauit ſamuel vidēs: ⁊ ſaul filiꝰ cis: ⁊ ab
ner filius ner ⁊ ioab filius ſaruie: oēſq; ſanctificauerūt ea p̄
manū ſalemith ⁊ fratrū eius. Iſaaritis vero preerat chone
nias ⁊ filii eius ad opera forinſecꝰ ſup̄ iſrael ad docendū et
iudicandū eos. Porro de hebronitis aſabias ⁊ fratres eiꝰ
viri fortiſſimi mille ſeptingēti preerant iſraeli trans iorda-
nem contra occidentem in cūctis operibus domini ⁊ in mi
niſterium regis. Hebronitarum autem princeps fuit ieria
ſcd̄m familias ⁊ cognationes eoruꝫ. Quadrageſimo anno
regni Dauid recenſiti ſunt ⁊ inuenti ſunt viri fortiſſimi ī † al'o + iazer.
gazer galaad fratreſq; eius robuſtioris etatis duo milia ſe
ptingenti principes familiarum. prepoſuit autem eos Da
uid rex rubenitis ⁊ gadditis ⁊ dimidie tribui manaſſe ī om
ne miniſterium dei ⁊ regis.

C Capitu. Summarium. De prefectis miniſtrantibus re
gi: ⁊ qui ſuper que negotia erant. Cap. XXVII.

A Filii autem iſrael ſm̄ numerum ſuum principes
familiarum tribuni ⁊ centuriones ⁊ prefecti qui
miniſtrabant regi: iuxta turmas ſuas: ingrediē-
tes ⁊ egredientes per ſingulos menſes in anno

viginti quatuoꝛ millibus ſinguli pꝛeerant. Pꝛime turme in
pꝛimo menſe ieſboam pꝛeerat filius zabdihel. ⁊ ſub eo vigi-
tiquatuoꝛ milia de filijs phares: princeps cūctoꝝ pꝛincipū
in exercitu mēſe pꝛimo. Scđi mēſis habebat turmā dudi-
aohites et poſt ſe alter noīe macelloth: q̄ regebat partē ex
ercitus viginti quatuoꝛ miliū. Dux q̄ꝫ turme tertie in mēſe
B tertio erat banaias filius ioiade ſacerdotis. ⁊ in diuiſione
ſua viginti quatuoꝛ milia ipſe eſt banaias foꝛtiſſimus inter
triginta ⁊ ſup trigīta. Pꝛeerat aūt turme ipſius amizadab
filius eius. Quartus mēſe quarto azahel frater ioab: ⁊ za-
bedias filius eius poſt eū: ⁊ in turma eius viginti quatuoꝛ
milia. Quintus menſe quīto pꝛinceps ſamaoth iezarites:
⁊ in turma eius viginti quatuoꝛ milia. Sextus menſe ſexto
hyꝛa filius acces thecuites: ⁊ in turma ei' viginti quatuoꝛ
milia. Septimus mēſe ſeptimo helles phalonites de filijs
effraim: ⁊ in turma eius viginti quatuoꝛ milia. Octau' mē-
ſe octauo ſobochai vſathites de ſtirpe ſarai. ⁊ in turma ei'
viginti quatuoꝛ milia. Nonus menſe nono abiezer anatho
tites de filijs iemini: ⁊ in turma eius viginti quatuoꝛ milia.
Decimus mēſe decimo marai ⁊ ipſe nethophatites de ſtir
pe zarai: ⁊ in turma eius viginti quatuoꝛ milia. Undecim'
menſe vndecimo banaias pharathonites de filijs effraim.
⁊ in turma eius viginti quatuoꝛ milia. Duodecimus menſe
duodecimo oldai nethophatites de ſtirpe gethoniel: et in
C turma eius vigīti quatuoꝛ milia. Poꝛro tribubus pꝛeerat
in iſrael Rubenitis: dux eliezer filius zechri. Symeonitis
dux ſaphacias fili' macha. Leuitis: aſabias fili' chamuel
Aronitis: ſadoch Jadaitis: heliu frater dauid. Iſacharitis
amri filius michael. Zabulonitis: ieſmaias fili' abdie. Ne-
ptalitibus: hierimoth filius ozihel. Filijs effraim: oſee fili'
ozazin. Dimidie tribui manaſſe iohel filius phadaie. Et di-
midie tribui manaſſe in galaad: iaddo fili' zacharie. Ben-
iamin autem iaſihel filius abner. Dan vero ezrihel fili' hie
Supra.20.c. roam. Hi pꝛincipes filioꝝum iſrael. Noluit autē dauid nu
2.Reg.c.fina. merare eos a viginti annis inferius: quia dixerat dominus
Als + multiplicaretur, vt † multiplicaret iſrael quaſi ſtellas celi. Joab fili' ſaruie
ceperat numerare nec compleuit: quia ſuper hoc ira dei ir-
ruerat in iſrael: ⁊ ideo numerus eoꝝum qui fuerant recenſi
ti non eſt relatus in faſtos regis dauid. Super theſauros
autem regis fuit aſmoth filius adihel. His autem theſau-
D ris qui erant in vrbibus ⁊ in vicis ⁊ in turribus pꝛeſidebat
ionathan filius ozie. Operi autem ruſtico ⁊ agricolis qui
exercebant terram pꝛeerat ezri filius cherub. vinearumq̄ꝫ
cultoꝝibus ſemeias romathites. Cellis autē vinarijs zap
dias aphonites. Nā ſuper oliueta ⁊ ficeta que erant in cā
peſtribus: balanā gaderites. Super apothecas autē olei
ioas. Poꝛro armentis que paſcebant in ſarona: pꝛepoſit'
fuit ſetrai ſaronites. Et ſuper boues in vallibus ſaphat fi-
Als + abel, lius † adli. ſuper camelos vero vbilis iſmaelites. Et ſuper aſi
nos: iadias meronathides: ſuper oues quoq̄ꝫ iazim agare
nus. Omnes hi pꝛincipes ſubſtātie regis dauid. Jonathā
Als + chuſai, aūt patruus dauid conſiliarius vir potens ⁊ pꝛudēs ⁊ lite
ratus ipſe ⁊ iadihel fili' achamoni erāt cū filijs regis. Achi
tophel etiā conſiliarius regis ⁊ † chuſi arachites amicus
regis. Poſt achitophel fuit ioiada fili' banaie. ⁊ abiathar:
Pꝛinceps aūt exercitus regis erat ioab.

A Ca.S. De monitis dauid ad pplm ⁊ ad ſalomonē. ⁊ de
deſcriptiōe oīm q̄ ptinēt ad tabernaculū. Ca.XXVIII.

Conuocauit igit dauid oēs pꝛincipes iſrl
duces tribuū ⁊ pꝛepoſitos turmarū q̄ mi-
niſtrabāt regi: tribunos q̄ꝫ ⁊ cēturiones ⁊
qui pꝛeerant ſubſtantie ⁊ poſſeſſionib' re-
gis: filioſq̄ꝫ ſuos cū eunuchis ⁊ potētes ⁊
robuſtiſſimos quoſq̄ꝫ i exercitu i hieruſalē.
Cūq̄ꝫ ſurrexiſſet rex ⁊ ſtetiſſet ait. Audite me fratres mei: ⁊
ppls meus. Cogitaui vt edificarē domū i qua requieſceret
arca federis domini ⁊ ſcabellum pedum domini dei noſtri:
⁊ ad edificandū omnia pꝛeparaui. De' aūt dixit mihi. Nō
edificabis domū nomini meo: eo q̄ ſis vir bellatoꝛ ⁊ ſangui Supra.22.b.
nē fuderis. Sed ⁊ elegit dñs de' iſrael me de vniuerſa do De cõſe.di.1. ca.1.
mo pꝛis mei vt eſſem rex ſup iſrael in ſempiternū. De iuda Supra.9.a.
eñ elegit pꝛincipes. Poꝛro de domo iuda domū pꝛis mei. B
Et de filijs patris mei placuit ei vt me eligeret regē ſup cū-
ctū iſrael. Sed ⁊ de filijs meis (filios eñ mihi multos de-
dit dñs) elegit ſalomonē filiū meū. vt ſederet in throno re-
gni dñi ſup iſrael. Dixitq̄ꝫ mihi. Salomō fili' tuus edifica
bit domū meā ⁊ atria mea. Ipm eñ elegi mihi in filiū: ⁊ ego
ero ei in patrē. Et firmabo regnū eius vſq̄ꝫ in eternū: ſi pſe- Supra.17.b.
uerauerit facere pꝛecepta mea ⁊ iudicia ſicut ⁊ hodie. Nūc
ergo coꝛā vniuerſo cetu iſrael audiēte deo nr̄o cuſtodite et
perquirite cūcta mādata dñi dei nr̄i vt poſſideatis terram
bonā ⁊ relinquatis † eā filijs veſtris poſt eos vſq̄ꝫ in ſempi Als + eos
ternū. Tu aūt ſalomō fili mi ſcito deū patris tui: ⁊ ſerui ei coꝛ
de pfecto ⁊ animo voluntario. Omnia eñ coꝛda ſcrutatur
dñs ⁊ vniuerſas mentiū cogitationes intelligit. Si queſie
ris eū inuenies. Si aūt dereliqueris eū pꝛoijciet te in eternū.
Nunc ergo q: elegit te dñs vt edificares domū ſanctuarij:
cōfoꝛtare ⁊ perfice. Dedit aūt dauid Salomoni filio ſuo de C
ſcriptionē poꝛticus ⁊ templi ⁊ cellarioꝝ ⁊ cenaculi ⁊ cubi- Als + adi...
culoꝝ in † aditis ⁊ domus pꝛopiciationis: necnon ⁊ oīū q̄
cogitauerat atrioꝝ ⁊ exedrarū per circuitū in theſauros
domus dñi. ⁊ in theſauros ſanctoꝝ. diuiſionūq̄ꝫ ſacerdota
lium ⁊ leuiticarum in oīa opera domus domini: ⁊ in vniuer
ſa vaſa miniſterij templi dñi aurū in pōdere p ſingula vaſa
miniſterij. argenti quoq̄ꝫ pondus pꝛo vaſoꝝum ⁊ operū di
uerſitate. Sed ⁊ ad cādelabꝛa aurea ⁊ ad lucernas eoꝝ au-
rum p menſura vniuſcuiuſq̄ꝫ candelabꝛi ⁊ lucernarum. Si- D
militer ⁊ in candelabꝛa argentea: ⁊ in lucernas eoꝝ pꝛo di-
uerſitate mēſure pondus argenti tradidit. Aurū quoq̄ꝫ de
dit in menſas pꝛopoſitionis p diuerſitate menſarum: ſimili
ter ⁊ argentū in alias mēſas argenteas. Ad fuſcinulas q̄ꝫ
⁊ phialas ⁊ thuribula ex auro puriſſimo. ⁊ leunculos au-
reos p qualitate mēſure pōdus diſtribuit i leūculū ⁊ leūcu
lum. Similiter ⁊ in leones argenteos diuerſum argenti pō-
dus ſeparauit. Altari autem in quo adolebatur incēſum au
rum puriſſimum dedit vt ex ipſo fieret ſimilitudo quadrige
cherubim extendentium alas ⁊ velantium arcam federis
domini. Omnia inq̄t venerūt ſcripta manu dñi ad me: vt in
telligerem vniuerſa opera exemplaris. Dixit quoq̄ꝫ dauid
ſalomoni filio ſuo. Uiriliter age ⁊ cōfoꝛtare ⁊ fac ne timeas
⁊ ne paueas. Dñs eñ deus me' tecū erit: ⁊ non dimittet te
nec derelinquet: donec pficias omne opus miniſterij dom'
dñi. Ecce diuiſiones ſacerdotū ⁊ leuitarū in omne miniſte
riū dom' dñi aſſiſtēt tibi ⁊ parati ſunt ⁊ nouerūt tam pꝛin-
cipes q̄ ppls facere omnia pꝛecepta tua.

Cap. Summa. De oblationib' dauid: ⁊ de oblationi-
bus pꝛincipū. ⁊ de leticia dauid: ⁊ de oꝛatiōe dauid ad do-
minum. ⁊ de ſecunda vnctione ſalomonis. de moꝛte dauid.
de equis ⁊ quadrigis eius. Ca.XXIX. A

Locutuſq̄ꝫ eſt dauid rex ad omnem eccle-
ſiam. Salomonē filiū meū vnū elegit do
minus adhuc puerū ⁊ tenellū. Opus eñ
grāde eſt: neq̄ꝫ eñ homini pparat habita
tio ſꝫ deo. Ego eñ totis virib' meis ppa-
raui ipenſas dom' dñi dei mei: aurū ad va
ſa aurea. ⁊ argentū in argentea. es in enea: ferrum in ferrea
ligna ad lignea: ⁊ lapides onychinos ⁊ quaſi ſtibinos ⁊ di
uerſoꝝum coloꝝum omnēq̄ꝫ pꝛecioſum lapidē ⁊ marmoꝛ pa-
rium abundātiſſime: ⁊ ſup hec q̄ obtuli in domū dei mei de
peculio meo aurū ⁊ argētū do i tēplū dei mei exceptis his
q̄ pparaui in edem ſanctam tria milia talenta auri de auro
ophir: ⁊ ſeptē milia talentoꝝum argēti pbatiſſimi ad deau-
randos

randos parietes templi:ꝛ vbicūqꝫ opus eſt aurum de au-
ro:ꝛ vbicūqꝫ opus eſt argentum de argento. Opera fiant
B per manus artificum. Et ſi quis ſpōte offert implcat manū
ſuam hodie:ꝛ offerat qđ voluerit dn̄o. Polliciti ſunt itaqꝫ
pꝛincipes familiarum ꝛ pꝛoceres tribuum iſrael:tribuniqꝫ
ꝛ centuriones ꝛ principes † pꝛincipum poſſeſſionum regis
Hb + ſupeſt principum. dederūtqꝫ in opera domus dn̄i auri talēta quinqꝫ milia et
ſolidos decem mili a argēti talēta decem milia ꝛ eris talen
ta decem ꝛ octo milia:ferri quoqꝫ centum milia talentoꝝ.
Et apud quēcūqꝫ inuēti ſunt lapides:dederunt in theſau-
ros domus dn̄i per manum iehihel gerſonitis. Letatuſqꝫ
eſt populus cum vota ſponte ꝓmitterēt: qꝛ corde toto offe
rebāt ea dn̄o. Sed ꝛ dauid rex letatus eſt gaudio magno
C ꝛ bn̄dixit dn̄o corā vniuerſa multitudine ꝛ ait. Benedict⁹
es dn̄e deus iſrael patris noſtri ab eterno in eternum. Tua
eſt dn̄e magnificentia ꝛ potātia ꝛ gloꝛia atqꝫ victoꝛia ꝛ tibi
laus. Cūcta em̄ que in celo ſunt ꝛ ī terra tua ſunt. Tuū dn̄e
regnum:ꝛ tu es ſuꝑ oēs pꝛincipes. Tue diuitie ꝛ tua eſt glo
ria:tu dn̄aris olm̄. In manu tua virtus ꝛ potentia:in manu
D tua magnitudo ꝛ imperium oim̄. Nunc igitur deus noſter
confitemur tibi ꝛ laudamus nomē tuū inclitum. Quis ego
ꝛ quis populus meus vt poſſimus tibi hec vniuerſa ꝓmit-
tere? Tua ſunt oīa:ꝛ que de manu tua accepimus:dedim⁹
tibi. Peregrini em̄ ſumus corā te ꝛ aduene ſicut oēs pr̄es
noſtri. Dies noſtri quaſi vmbꝛa ſuꝑ terrā:ꝛ nulla eſt moꝛa.
Dn̄e deus noſter:oīs hec copia quā parauimus vt edifica
retur domus nomini ſancto tuo de manu tua eſt:ꝛ tua ſunt
omnia. Scio deus meus ꝙ ꝓbes coꝛda ꝛ ſimplicitatē dili-
gas. Unde ꝛ ego in ſimplicitate coꝛdis mei let⁹ obtuli vni-
uerſa hec ꝛ populum tuū qui hic repertus eſt:vidi cū ingēti
E gaudio tibi offerre donaria. Dn̄e deus abꝛaā ꝛ iſaac ꝛ iſrł
patrum noſtrorum cuſtodi in eternum hāc volūtatem coꝛ-
dis eoꝝ:ꝛ ſemper in venerationē tui mens iſta ꝑmaneat.
Salomoni quoqꝫ filio meo da coꝛ perfectū vt cuſtodiat mā
data tua ꝛ teſtimonia tua:ꝛ cerimonias tuas:ꝛ faciat vni-
uerſa:ꝛ edificet edē cuius impēſas paraui. Pꝛecepit autē
dauid vniuerſe eccleſie. Benedicite dn̄o deo noſtro. Et be
nedixit oīs eccleſia dn̄o deo patrū ſuoꝝ. ꝛ inclinauerunt
F 3. Regū. 2. c. ſe ꝛ adoꝛauerūt deum ꝛ deinde regem. Immolauerūtqꝫ vi-
ctimas dn̄o:ꝛ obtulerunt holocauſta die ſequenti:tauros
mille ꝛ arietes mille: agnos mille cum libaminibus ſuis et
vniuerſo ritu abūdātiſſime in oēm iſrael. Et comederunt ꝛ
biberūt coꝛam dn̄o in die illo cū grādi leticia:ꝛ vnxerūt ſe-
cundo ſalomonem filium dauid. Unxerunt aūt eum dn̄o in
pꝛincipem ꝛ ſadoch in pōtificē. Seditqꝫ ſalomon ſuꝑ ſoliū
dn̄i in regē ꝓ dauid patre ſuo:ꝛ cūctis placuit:et paruit illi
oīs iſrael. Sed et vniuerſ. pꝛincipes ꝛ potētes et cūcti filij
regis dauid dederūt manum:ꝛ ſubiecti fuerūt ſalomoni re
gi. Magnificauit ergo dn̄s ſalomonem ſuper omnē iſrael.
ꝛ dedit illi gloꝛiam regni qualem nullus habuit ante eum
rex iſrael. Igitur dauid filius iſai regnauit ſuper vniuerſū
G iſrael. Et dies quibus regnauit ſuper iſrael fuerūt quadra
ginta anni. In hebꝛon regnauit ſeptem annis:ꝛ in hieruſa-
lem annis trigintatribus. Et moꝛtuus eſt in ſenectute bo-
na plenus dierum ꝛ diuitijs ꝛ gloꝛia. Et regnauit ſalomon
filius eius pꝛo eo. Geſta autem dauid regis pꝛioꝛa ꝛ nouiſ-
ſima ſcripta ſunt in libꝛo ſamuelis vidētis:et in libꝛo nathā
pꝛophete:atqꝫ in volumine gad videntis vniuerſiqꝫ regni
eius ꝛ foꝛtitudinis:ꝛ tempoꝛum que tranſierūt ſub eo: ſiue
in iſrael:ſiue in cūctis regnis terrarum.

Hb + dibreha iamim. ¶ Explicit † dabꝛeiamim.i. paralipomenon liber pꝛimus.

Hb + dibreha iamim. ¶ Incipit † dabꝛeiamin ſiue paralipomenon liber ſcđs.

¶ Cap. Sum. De hoſtijs oblatis a ſalomone in gabaon.
dn̄s in nocte apparet ſalomoni:petit ſapiētiam ꝛ datur ei:
et adducebantur ei equi de egypto. Cap. I.

Confoꝛtatus eſt ergo A
ſalomon filius dauid in regno ſuo et domi- 3. Regū. 3. a.
nus erat cum eo:ꝛ magnificauit eum in ex
celſū. Pꝛecepitqꝫ ſalomon vniuerſo iſrł
tribunis ꝛ centurionibus ꝛ ducibus ꝛ iu
didicib⁹ oīs iſrael:et pꝛincipibus familiarum:ꝛ abijt cum
vniuerſa multitudine in excelſum gabaon vbi erat taberna
culum federis dn̄i:qđ fecit Moyſes famulus dei in ſolitu-
dine. Arcā aūt dei adduxerat dauid de chariathiarim in lo Exodi. 38. a.
cum quē pꝛeparauerat ei:ꝛ vbi fixerat illi tabernaculū hoc B
eſt in hierl'm. Altare quoqꝫ eneum qđ fabꝛicat⁹ fuerat beſe-
leel filius vri filij vr:ibi erat corā tabernaculo dn̄i: qđ et req̄
ſiuit ſalomon ꝛ omnis eccleſia. Aſcēditqꝫ ſalomon ad alta-
re eneū corā tabernaculo federis dn̄i:ꝛ obtulit in eo mille
hoſtias. Ecce aūt in ipſa nocte apparuit ei de⁹ dicēs. Po-
ſtula qđ vis vt dem tibi. Dixitqꝫ ſalomon deo. Tu feciſti cū 1. Para. 28. a.
dauid patre meo miſericoꝛdiā magnā: ꝛ cōſtituiſti me regē Sapien. 8. d
ꝓ eo. Nūc ergo dn̄e de⁹ impleat̄ ſeruus tuus quē pollicit⁹ C
es dauid patri meo. Tu em̄ me feciſti regem ſuꝑ ppl'm tuū
multū qui tā innumerabilis eſt ꝙ puluis terre. Da mihi ſa-
pientiā ꝛ intelligētiā:vt ingrediar ꝛ egrediar corā pplo tuo.
Quis em̄ poteſt hūc populū tuū digne qui tā grādis eſt:iu
dicare? Dixit aūt de⁹ ad ſalomonē. Quia hoc magis pla-
cuit coꝛdi tuo:ꝛ nō poſtulaſti diuitias ꝛ ſubſtātiam ꝛ gloꝛiā Hb + oderūt.
neqꝫ animas eoꝝ qui te † oderāt:ſed nec dies vite pluri-
mos. Petiſti aūt ſapientiam ꝛ ſciētiā vt iudicare poſſis po
pulum meū ſuꝑ quē cōſtitui te regē:ſapientia ꝛ ſciētia data
ſunt tibi. Diuitias aūt ꝛ ſubſtātiā ꝛ gloꝛiā dabo tibi: ita vt D
nullus in regibus nec ante nec poſt te fuerit ſimilis tui. Ue
nit ergo ſalomon ab excelſo gabaon in hieruſalem corā ta-
bernaculo federis ꝛ regnauit ſuꝑ iſrael. Cōgregauitqꝫ ſibi
currus ꝛ equites:ꝛ facti ſunt ei mille quadringēti currus:
duodecim milia equitū: ꝛ fecit eos eſſe in vꝛbibus quadri-
garū ꝛ cū rege in hieruſalē. Pꝛebuitqꝫ rex argētum et aurū
in hieruſalē quaſi lapides:et cedros quaſi ſycomoꝛos que
naſcūtur in campeſtribus multitudine magna. Adducebā
tur aūt equi de egypto:de choa a negociatoꝛib⁹ regis:qui
ibāt et emebāt pꝛecio quadrigā equoꝝ ſexcētis argēteis ꝛ
equū cētum quinquaginta. Similiter de vniuerſis regnis
cethceoꝝ ꝛ a regibus ſyꝛie emptio celebꝛabatur.

¶ Cap. Sum. De mādato ſalomonis ad hyꝛā regē ſuꝑ ar
tificib⁹ ꝛ lignis ꝛ de ſumptib⁹ datis artificibus. Cap. II.

Decreuit autem ſalomon edificare domū A
nomini domini ꝛ palatium ſibi. Et nume-
rauit ſeptuaginta milia viroꝝ poꝛtātiū
humeris: ꝛ octoginta milia qui cederent
lapides in montibus:pꝛepoſitoſqꝫ eoꝝ
tria milia ſexcentos. Miſit quoqꝫ ad hy-

ram regem tyri dicens. Sicut egiſti cum dauid patre meo
3.Regū.5. ⁊ miſiſti ei ligna cedrina vt edificaret ſibi domum in qua et
habitauit: ſic fac mecum vt edificem domum nomini dñi dei
mei: ⁊ conſecrem eam ad adolendum incenſum coram illo ⁊
fumiganda aromata: ⁊ ad propoſitionem panum ſempiter
B nam: ⁊ ad holocauſtomata mane ⁊ veſpere. Sabbatis quoq; ⁊
neomenijs ⁊ ſolēnitatibus dñi dei noſtri in ſempiternum ꝗ
mādata ſunt iſraeli. Dom⁹ em̄ quā edificare cupio magna
eſt. Magnus eſt em̄ deus noſter ſuper oēs deos. Quis er-
go poterit preualere vt edificet ſibi dignā domum. Si celū
⁊ celi celorum capere eum nequeūt: quātus ego ſum vt poſ-
ſim edificare ei domum? Sed ad hoc tm̄ vt adoleatur incē
ſum coram illo. Mitte ergo mihi virum eruditum qui no-
uerit operari in auro ⁊ argento: ere et ferro purpura cocci
alſ.† ſcalpere no ⁊ hiacyntho: ⁊ ꝗ ſciat † ſculpere celaturas cū his artifici
bus quos mecum habeo in iudea ⁊ in hieruſalem quos pre
parauit dauid pater meus. Sed ligna cedrina mitte mihi
⁊ arthentina: ⁊ pinea de libano. Scio em̄ ꝙ ſerui tui noue-
rint cedere ligna de libano. Et erūt ſerui mei cū ſeruis tuis:
C vt parētur mihi ligna plurima. Domus enim quam cupio
edificare magna eſt nimis ⁊ inclita. Preterea operarijs ꝗ
ceſuri ſunt ligna ſeruis tuis dabo in cibaria tritici choros
viginti milia ⁊ hordei choros totidem: olei quoq; ſata vigi
ti milia. Dixit autē hyrā rex tyri p̄ literas quas miſerat ſalo-
moni. Quia dilexit dñs ppl̄m ſuum: idcirco te regnare fecit
ſuper eum. Et addidit dicens. Benedictus dñs deus iſrl̄
qui fecit celum ⁊ terram: qui dedit dauid regi filium ſapien
tem ⁊ eruditum ⁊ ſenſatum: atq; prudētem vt edificaret do
D mum dño: ⁊ palatium ſibi. Miſi ergo tibi virum prudentē
⁊ ſcientiſſimum: hyrā fabrum patrem meum filium mulieris
de filiabus dan: cuius pater fuit tyrius qui nouit operari in
auro ⁊ argento: ere ⁊ ferro ⁊ marmore ⁊ lignis, in purpura
quoq; ⁊ hiacyntho ⁊ byſſo ⁊ coccino: ⁊ qui ſciat celare oēm
ſculpturam: ⁊ adinuenire prudenter quodcūq; in opere ne
ceſſarium eſt cum artificibus tuis: ⁊ cū artificibus domini
mei dauid patris tui. Triticum ergo ⁊ hordeum ⁊ oleum et
vinum que pollicitus es dñe mi: mitte ſeruis tuis. Nos au
tem cedemus ligna de libano quot neceſſaria habueris: et
applicabimus ea ratibus per mare in ioppe: tuum autē erit
trāſferre ea in hieruſalem. Numerauit igitur ſalomon oēs
viros proſelitos qui erant in terra iſrael poſt dinumeratio
nem quam dinumerauit dauid pater eius: ⁊ inuēti ſunt cen
tum quinquaginta milia ⁊ ſexcenti. Fecitq; ex eis ſeptua-
ginta milia qui humeris onera portarēt: ⁊ octoginta milia
qui lapides de montibus cederent. Tria autem milia ⁊ ſex
centos prepoſitos operum populi.

¶ Cap. Summa. De edificatione templi ⁊ porticus: ⁊ de
velo ⁊ duabus columnis. Cap. III.

A Et cepit ſalomon edificare domum dñi in
hieruſalem in monte moria qui demōſtra
tus fuerat dauid patri eius in loco quē pa
rauerat dauid in area hornan iebuſei. Ce
pit autē edificare menſe ſecūdo anno quar
Regū.6.a. to regni ſui. Et hec ſunt fundamenta que
De edificatio fecit ſalomon vt edificaret domum dei longitudinis cubi-
templi: vide tos in menſura prima ſexaginta: latitudinis cubitos vigin-
optime per io ti. Porticum vero ante frontem que tendebatur in longum
ſephū li.7.c.3. iuxta menſuram latitudinis domus cubitorū viginti. Por-
B ro altitudo centū viginti cubitorum erat. Et deaurauit eā
intrinſecus auro mundiſſimo. Domum quoq; maiorē texit
tabulis abiegnis ⁊ laminas auri obrizi affixit p̄ totū. Scul-
pſitq; in ea palmas ⁊ quaſi cathenulas ſe inuicem cōplectē
tes. Strauit quoq; pauimentum templi precioſiſſimo mar
more decore multo. Porro aurum erat probatiſſimum: de
cuius laminis texit domum ⁊ trabes eius ⁊ poſtes ⁊ parie-
tes ⁊ oſtia: ⁊ celauit cherubin in parietibus. Fecit quoq; domū
ſancti ſanctorum longitudinem iuxta latitudinem domus
cubitorum viginti: ⁊ latitudinē ſilr̄ viginti cubitorū. Et lami
nis aureis texit eam quaſi talentis ſexcētis. Sed ⁊ clauos
fecit aureos ita vt ſinguli claui ſiclos quinquagenos appē
C derēt. Cenacula quoq; texit auro. Fecit etiā in † domo ſan
Alſ.† domo cti ſanctorum cherubin duos opere ſtatuario: et texit eos
auro. Ale cherubim viginti cubitis extēdebātur: ita vt vna
ala haberet cubitos quinq; ⁊ tangeret parietē domus ⁊
altera quinq; cubitos habēs alā tangeret alterius cherub.
Similiter cherub alterius ala quinq; habebat cubitos: et
tāgebat parietē: ⁊ ala ei⁹ altera quinq; cubitorū alā cherub
alteri⁹ cōtingebat. Igitur ale vtriuſq; cherub expāſe erāt: et
extēdebātur p̄ cubitos viginti. Ipſi autē ſtabāt erectis pedi
bus: ⁊ facies eorū erāt verſe ad exteriorem domum. Fecit
quoq; velū ex hiacyntho purpura cocco ⁊ byſſo: et intexuit
ei cherubim. Ante fores etiā templi duas colūnas ꝗ trigin
D ta et quinq; cubitos habebāt altitudinis. Porro † capita
al.† capita earū quinq; cubitorū necnō et quaſi cathenulas in oraculo
ſuperpoſuit eas capitibus colūnarū. Malogranata etiam
centū ꝗ cathenulis interpoſuit. Ipſas quoq; colūnas po-
ſuit in veſtibulo tēpli: vnā a dextris et alterā a ſiniſtris. Eā
ꝗ a dextris erat vocauit iachin: et ꝗ ad leuā vocauit booz.

¶ Cap. Summa. De altari eneo et mari: et decem cōchis
vbi lauabant que offerebantur in holocauſtū. de candela-
bris. de menſa et panibus propoſitionis: ⁊ vnde hec omnia
facta ſunt. Cap. IIII.

A Ecit quoq; altare eneum viginti cubitorū
longitudinis: ⁊ viginti cubitorū latitudi
nis: ⁊ decem cubitorū altitudinis. Mare
etiā eneum fuſile decē cubitis a labio vſq;
ad labiū rotūdum p̄ circuitū. Quinq; cu-
bitos habebat altitudinis ⁊ funiculus tri
ginta cubitorū ambiebat gyrū eius. Similitudo quoq; boū
erat ſubter illud. Et decē cubitis quedā extrinſecus celatu
Alſ.† album re quaſi duobus verſibus † labium maris circuibāt. Bo-
ues autem erāt fuſiles: et ipſum mare ſuper duodecim bo-
ues impoſitum erant: quorum tres reſpiciebant ad aquilo
nem: et alij tres ad occidentem. Porro tres alij meridiem:
et tres qui reliqui erāt orientem: habentes mare ſuperpo-
B ſitum. Poſteriora autē boum erant intrinſecus ſub mari.
Porro vaſtitas eius habebat menſuram palmi: et labium
illius erat quaſi labium calicis vel repandi lilij: capiebatq;
tria milia metretas. Fecit quoq; conchas decem: et poſuit
quinq; a dextris et quinq; a ſiniſtris vt lauarent in eis oīa
que in holocauſtum oblaturi erant. Porro in mari ſacer-
dotes lauabātur. Fecit autem et candelabra aurea decem
ſcd̄m ſpeciem quam iuſſerat fieri: et poſuit ea in tēplo: quinq;
a dextris et quinq; a ſiniſtris. Necnon et menſas decem: ⁊
poſuit eas in templo: quinq; a dextris ⁊ quinq; a ſiniſtris.
Phialas quoq; aureas centum. Fecit etiam atrium ſacer-
dotum ⁊ baſilicam grādem ⁊ oſtia in baſilica que texit ere.
C Porro mare poſuit in latere dextro cōtra orientem ad me
ridem. Fecit autem hyram lebetes: et creagras et phialas.
Et compleuit omne opus regis in domo dei: hoc eſt colū-
nas duas et epiſtilia et capita: ⁊ quaſi quedā retiacula ꝗ ca
pita tegerēt ſuper epiſtilia. Malogranata quoq; quadrin
genta et retiacula duo: ita vt bini ordines malogranatorū
ſingulis retiaculis iungerentur: que protegerent epiſtilia:
et capita colūnarum. Baſes etiam fecit: et conchas quas
ſuperpoſuit baſibus. Mare vnum boues quoq; duode-
cim ſub mari: ⁊ lebetes et creagras et phialas. Omnia va
ſa fecit ſalomoni hyrā pater eius in domo dñi ex ere mūdiſ
ſimo. In regione iordanis fudit ea rex in argilloſa terra. in
D ter ſochot et ſaredatha. Erat autē multitudo vaſorū innume
rabilis: ita vt ignoraretur pōdus eris. Fecitq; ſalomon oīa
vaſa domus dei et altare aureum et menſas et ſuper eas
panes

panes ꝓpoſitionis. Candelabra quoq; cum lucernis ſuis: vt lucerent ante oraculū iuxta ritū ex auro puriſſimo: ⁊ florentia quedam ⁊ lucernas ⁊ forcipes aureos. Oia de auro mūdiſſimo facta ſunt. Thymiamateria quoq; et thuribula ⁊ phialas ⁊ mortariola ex auro puriſſimo: ⁊ oſtia celauit tēpli interioris .i. in ſctā ſctōꝝ: ⁊ oſtia tēpli forinſecus aurea. Sicq; cōpletū eſt omne op⁹ qđ fecit ſalomon in domo dñi.

de coſe. diſt. 1. / 1. 15. q. 7. c. ſet / ſe diximus. / 24. 4. c. ſalo- / m.

¶ Cap. Sūma. De donarijs illatis: ⁊ arca introducta in oraculū de gloria dñi que impleuit domum dñi. Cap. V.

A — 3. reg. 7. 8. / regum. 8. a.

Intulit igit ſalomō oia q̄ vouerat dauid pr ei⁹ argētū ⁊ aurū et vniuerſa vaſa poſuit in theſauris dom⁹ dñi. Poſt que cōgregauit maiores natu iſrael: ⁊ cūctos pncipes tribuū ⁊ capita familiarū de filijs iſrl' in hieruſalem vt adducerent arcā federis dñi de ciuitate dauid que eſt ſyon. Venerūt itaq; ad regē oēs viri iſrl' in die ſolēni mēſis ſeptimi. Cūq; veniſſent cūcti ſeniorū

B — iſrael portauerūt leuite arcā: ⁊ intulerūt eā: ⁊ oēm paraturam tabernaculi. Porro vaſa ſanctuarij que erāt in tabernaculo portauerūt ſacerdotes cū leuitis. Rex aūt ſalomon ⁊ vniuerſus cetus iſrael: ⁊ oēs qui fuerūt cōgregati ante arcam immolabāt arietes ⁊ boues abſq; vllo numero. Tanta enim erat multitudo victimarum. Et intulerūt ſacerdotes arcam federis dñi in locum ſuum: id eſt ad oraculum tēpli in ſancta ſanctorum ſubter alas cherubin: ita vt cherubin

C — expāderāt alas ſuas ſuper locum in quo poſita erat arca: ⁊ ipſam arcam tegerent cum vectibus ſuis. Vectium autem

3. reg. 8. c. (diſt) — quibus portabatur arca: quia paululum longiores erāt capita parebant ante oraculum. Si vero quis paululum fuiſſet extrinſecus: eos videre non poterat. Fuit itaq; arca ibi vſq; in preſentem diem. Nihilq; erat aliud in arca niſi due tabule quas poſuerat moyſes in oreb: quando legem dedit dñs filijs iſrael egredientibus ex egypto. Egreſſis autem ſacerdotibus de ſanctuario: oēs eñi ſacerdotes qui ibi potuerāt inueniri ſanctificati ſunt: nec adhuc in illo tempore vices et miniſteriorum ordo inter eos diuiſus erat: tam leuite q̄ cantores id eſt ⁊ qui ſub aſaph erāt: ⁊ qui ſub heman

D — et qui ſub idithum filij et fratres eorum veſtiti byſſinis cymbalis ⁊ pſalterijs ⁊ cytharis concrepabant ſtantes ad orientalem plagam altaris et cū eis cantores centum viginti canentes tubis. Igitur cunctis pariter ⁊ tubis et voce ⁊ cymbalis ⁊ organis ⁊ diuerſi generis muſicorum concinentib⁹ et vocem in ſublime tollentibus longe ſonitus audiebatur ita vt cum dñm laudare cepiſſent et dicere: confitemini dño quoniam bonus: quoniam in eternum miſericordia eius: impleretur domus dei nube: ne poſſent ſacerdotes ſtare et miniſtrare ꝓpter caliginem. Compleuerat enim gloria domini domum dei.

¶ Cap. Summa. De ſermone ſalomonis ad populū ⁊ de oratione eius ad dominum. Cap. VI.

Tunc ſalomon ait dñs pollicit⁹ eſt vt habitaret in caligine. Ego aūt edificaui domū nomini ei⁹: vt habitaret ibi in perpetuū. Et cōuertit rex faciē ſuā: ⁊ benedixit vniuerſe multitudini iſrael. Nā ois turba ſtabat intenta: ⁊ ait. Bñdict⁹ dñs de⁹ iſrael: qui qđ locut⁹ eſt dauid pri meo ope cōpleuit dicēs. A die q̄ eduxi pplm meū de terra egypti: nō elegi ciuitatē de cūctis tribubus iſrael vt edificarentur in ea domus nomini meo: neq; elegi quēq̄ aliū virū vt eſſet dux in pplo meo iſrael: ſed elegi hieruſalē vt ſit nomē meū i ea: ⁊ elegi dauid vt cōſtituerē eū ſup pplm meū iſrael. Cūq; fuiſſet volūtatis dauid patris mei vt edificaret domū nomini dñi dei iſrael: dixit dñs ad eū. Quia hec fuit volūtas tua vt edificares domū nomini meo: bene quidē feciſti huiuſmodi habere voluntatē: ſed nō tu edificabis mihi domū. Verūtamē fili⁹ tu⁹ q̄ egredieť de lumbis tuis: ipſe edificabit domū noi meo. Cōpleuit ergo dñs ſermonē ſuū quē locut⁹ fuerat: ⁊ ego ſurrexi ꝓ dauid pre meo: ⁊ ſedi ſup thronū iſrl' ſicut locut⁹ eſt dñs: ⁊ edificaui domū nomini dei iſrael: ⁊ poſui in ea arcā in qua eſt pactū dñi qđ pepigit cū filijs iſrl'. Stetit ergo corā altari dñi ex aduerſo vniuerſe multitudinis iſrl': ⁊ extēdit man⁹ ſuas. Siquidē fecerat ſalomō baſim eneā ⁊ poſuerat eā in medio baſilice: habētē q̄nq; cubitos longitudinis: ⁊ quinq; latitudinis: ⁊ tres cubitos altitudinis. Stetitq; ſup eam: ⁊ deinceps flexis genib⁹ cōtra vniuerſam multitudinē iſrl': ⁊ palmis in celū leuatis ait. Dñe de⁹ iſrl' nō eſt ſilis tui de⁹ i celo ⁊ i terra: qui cuſtodis pactū ⁊ miſericordiā cū ſeruis tuis: q̄ ambulāt corā te i toto corde ſuo: q̄ pſtitiſti ſeruo tuo dauid pri meo q̄cūq; locut⁹ fueras et que ore ꝑmiſeras: ope cōpleſti: ſicut ⁊ preſens tēpus ꝓbat. Nūc ergo dñe de⁹ iſrl' imple ſeruo tuo patri meo dauid quecūq; locutus es dicēs. Non deficiet ex te vir corā me q̄ ſedeat ſup thronū iſrael: ita tamē ſi cuſtodierint filij tui vias † meas: ⁊ ambulauerint in lege mea ſicut ⁊ tu ambulaſti corā me. Et nūc dñe de⁹ iſrael firmetur ſermo tuus quē locut⁹ es ſeruo tuo dauid. Ergo ne credibile eſt vt habitet de⁹ cū hoībus ſup terra? Si celum ⁊ celi celoꝝ nō te capiūt quātomagis dom⁹ iſta quā edificaui? Sed ad hoc tm̄ facta eſt: vt reſpicias orationē ſerui tui: et obſecrationē ei⁹ dñe de⁹ meus ⁊ exaudias preces quas fundit famulus tuus corā te: vt aperias oculos tuos ſuper domum iſtā dieb⁹ ac noctib⁹: ſup locū in quo pollicit⁹ es vt inuocetur nomē tuū ⁊ exaudires orationē quā ſeruus tuus orat in eo: ⁊ exaudias preces famuli tui: ⁊ ppli tui iſrl'. Quicūq; orauerit i loco iſto: exaudi de habitaculo tuo: id eſt de celis ⁊ ꝓpitiare. Si peccauerit quiſpiā in ꝓximū ſuū ⁊ iurare cōtra eū parat⁹ venerit: ſeq; maledicto cōſtrinxerit corā altari in domo iſta: tu audies de celo: ⁊ facies iudiciū ſeruorū tuoꝝ. ita vt reddas iniquo viā ſuā in caput ꝓpriū: ⁊ vlciſcaris iuſtū retribuēs ei ſcđꝫ iuſticiā ſuā. Si ſuperat⁹ fuerit ppl's tuus iſrael ab inimicis (peccabūt eñi tibi) ⁊ conuerſi egerint penitētiā ⁊ obſecrauerint nomē tuū: ⁊ fuerint deprecati te in loco iſto: tu exaudies de celo. ⁊ ꝓpitiare peccō ppli tui iſrael: ⁊ reduc eos in terrā quā dediſti eis ⁊ pribus eoꝝ. Si clauſo celo pluuia nō fluxerit ꝓpter peccā ppli † tui: ⁊ deprecati te fuerint in loco iſto ⁊ cōfeſſi noi tuo ⁊ cōuerſi a peccatis ſuis: cū eos afflixeris: exaudi de celo dñe: ⁊ dimitte peccata ſeruis tuis ⁊ ppli tui iſrael ⁊ doce eos viā bonā ꝑ quā ingrediātur ⁊ da pluuiā terre quā dediſti pplo tuo ad poſſidendū. Fames ſi orta fuerit in terra: et peſtilētia erugo et aurugo et locuſta et bruchus ⁊ hoſtes vaſtatis regionib⁹: portas obſederint ciuitatis: oiſq; plaga ⁊ infirmitas preſſerit ſi q̄s de pplo tuo iſrael fuerit deprecatus cognoſcēs plagam et infirmitatē ſuā: et expāderit man⁹ ſuas in domo hac: tu exaudies de celo: de ſublimi .ſ. habitaculo tuo: et propiciare et redde vnicuiq; ſcđm vias ſuas quas noſti eū habe-

Right margin: A — 3. Regū. 8. b — 2. Regum. 7. / 1. Para. 22. / de coſe. di. 1. c. — B — C — Als † ſuas. — D — 3. regū. 8. d. — E — Als † ſuper eſt tui

E re in corde ſuo. Tu enĩ ſolꝰ noſti corda filiorum hoim: vt ti-
meant te ⁊ ambulẽt in vijs tuis: cũctis dieb' quib' viuunt
ſup faciẽ terre quã dediſti patrib' noſtris. Externũ quoq;
qui nõ eſt de pplo tuo iſrl' ſi venerit de terra longinqua ꝑ-
pter nomen tuũ magnũ ⁊ propter manum tuam robuſtam
et brachium tuum extentum: ⁊ adorauerit in loco iſto tu
exaudies de celo firmiſſimo habitaculo tuo: ⁊ facies cũcta
pro quibus inuocauerit te ille peregrinus: vt ſciant omnes
popui terre nomen tuum: ⁊ timeant te ſicut populus tuus
iſrael: ⁊ cognoſcãt q2 nomẽ tuũ inuocatũ eſt ſup domũ hãc
quã edificaui noi tuo. Si egreſſus fuerit pplꝰ tuꝰ ad bellũ
cõtra aduerſarios ſuos ꝑ viã in q̃ miſeris eos: adorabũt te
2. Regum. 8. c. 16. contra viam in qua ciuitas hec eſt quã elegiſti ⁊ domꝰ quã
edificaui noi tuo: vt exaudias de celo ꝑces eoꝝ et obſecra-
tionẽ ⁊ vlciſcaris. Si autẽ peccauerit tibi (neq; enĩ eſt hõ
qui nõ peccet) ⁊ iratꝰ fueris eis: ⁊ tradideris eos hoſtibꝰ
al's + fugeſt in ⁊ captiuos eos duxerint in terrã lõginquã: vel certe q̃ iu-
xta eſt ⁊ cõuerſi † in corde ſuo i terra ad quã captiui ducti
fuerãt egerint penitentiã: ⁊ deprecati te fuerit in terra ca-
ptiuitatis ſue dicẽtes. Peccauimꝰ: inique fecimꝰ: iniuſte egi
mꝰ: ⁊ reuerſi fuerint ad te i toto corde ſuo ⁊ i tota aia ſua: in
terra captiuitatis ſue ad quã ducti ſũt adorabũt te ꝯtra viã
terre ſue quã dediſti prib' eoꝝ ⁊ vrbis quã elegiſti: ⁊ domꝰ
quã edificaui noi tuo: vt exaudias de celo: hoc eſt de firmo
habitaculo tuo preces eoꝝ: ⁊ facias iudiciũ ⁊ dimittas po
ps. 131. pulo tuo q̃uis peccãti. Tu es enĩ deꝰ meus. Aperiantur q̃ſo
oculi tui ⁊ aures tue intẽte ſint ad orationẽ q̃ ſit i loco iſto.
Nũc igit̃ cõſurge dñe deꝰ in requiẽ tuã: tu ⁊ arca fortitudi-
nis tue. Sacerdotes tui dñe deꝰ induant̃ ſalutẽ: ⁊ ſancti tui
letentur in bonis. Domine deus meus ne auertas faciem
chriſti tui. Memento miſericordiam dauid ſerui tui.

Cap. Sum. De igne deuorãte ſacrificium. de maieſtate
dñi: de ſolẽnitate dedicationis: de ſecũda apparitione dñi
ſalomoni in nocte. Cap. VII.

A Cumq; cõpleſſet ſalomõ fundẽs ꝑces: ignis
deſcẽdis de celo ⁊ deuorauit holocauſta et
victimas: ⁊ maieſtas dñi impleuit domum.
Nec filij iſrael poterãt ſacerdotes ingredi
tẽplũ dñi: eo ꝙ impleſſet maieſtas dñi tem
plũ dñi. Sed ⁊ oẽs videbãt deſcẽdẽtẽ ignẽ
⁊ gloriã dñi ſup domũ. Et corruẽtes proni in terrã ſup paui
mentũ ſtratũ lapide: adorauerũt ⁊ laudauerũt dñm qm̃ bo
nus: qm̃ in ſeculũ miſericordia eiꝰ. Rex aũt ⁊ oĩs pplꝰ im-
molabãt victimas corã dño. Mactauit igit̃ rex ſalomõ ho
ſtias boũ. Viginti duo milia: arietũ cẽtũ viginti milia. Et de
B dicauit domũ dei rex ⁊ vniuerſus pplꝰ. Sacerdotes aũt ſta
bãt in officijs ſuis: ⁊ leuite i organis carminũ dñi q̃ fecit da
uid rex ad laudãdũ dñm qm̃ bonꝰ: qm̃ i eternũ mia eiꝰ: hym
De cõſe. diſ. 1. c. 1. ⁊ c. ſolẽnitates. 2. in fin. nos dauid canẽtes ꝑ manꝰ ſuas. Porro ſacerdotes cane-
bãt tubis ante eos cũctuſq; iſrl' ſtabat. Sanctificauit q̃q; ſa
lomon mediũ atrij ante tẽplũ dñi. Obtulerãt enĩ ibi holo-
cauſta ⁊ adipes pacificoꝝ. q2 altare eneũ qđ fecerat nõ pote
C rat ſuſtinere holocauſta ⁊ ſacrificia ⁊ adipes pacificoꝝ. Fe
cit ergo ſalomõ ſolẽnitatẽ in tp̃e illo ſeptẽ dieb' ⁊ oĩs iſrael
cũ eo eccleſia magna valde: ab introitu emath vſq; ad torren
tẽ egypti. Fecitq; die octauo collectã eo ꝙ dedicaſſet alta-
re ſeptẽ dieb': ⁊ ſolẽnitatẽ celebraſſet dieb' ſeptẽ. Igit̃ i die
viceſimo tertio mẽſis ſeptimi dimiſit pplos ad tabernacula
ſua letãtes atq; gaudẽtes ſup bono qđ fecerat dñs dauid ⁊
ſalomoni ⁊ iſrael pplo ſuo. Cõpleuitq; ſalomõ domũ dñi et
domũ regis: ⁊ oĩa q̃ diſpoſuerat i corde ſuo: vt faceret in do
mo dñi ⁊ i domo ſua: ⁊ ꝓſperatꝰ eſt. Apparuit aũt ei dñs no 3. reg. 7. ⁊ 9. a.
cte: ⁊ ait. Audiui orõnẽ tuã: ⁊ elegi locũ iſtũ mihi i domũ ſa
crificij. Si clauſero celũ ⁊ pluuia nõ fluxerit ⁊ mãdauero ⁊
ꝑcepero locuſte vt deuoret terrã: ⁊ miſero peſtilẽtiã i pplm
meũ: cõuerſus aũt pplꝰ meꝰ ſup q̃s inuocatũ ẽ nomẽ meũ de
precatꝰ me fuerit ⁊ exq̃ſierit faciẽ meã: ⁊ egerit pniãꝫ a vijs
ſuis peſſimis: ⁊ ego exaudiã de celo: ⁊ ꝓpitiꝰ ero petis eoꝝ:
D ⁊ ſanabo trã eoꝝ. Oculi q̃q; mei erũt apti ⁊ aures mee erecte
ad orõnẽ eiꝰ q̃ i loco iſto orauerit. Elegi enĩ ⁊ ſctificaui locũ
iſtũ vt ſit nomẽ meũ ibi i ſempiternũ: ⁊ ꝑmaneãt oculi mei ⁊
cor meũ ibi cũctis dieb'. Tu q̃q; ſi ambulaueris corã me ſicut
ambulauit dauid pr̃ tuꝰ ⁊ feceris iuxta oĩa q̃ ꝑcepi tibi: ⁊ iu
ſtitias meas iudiciaq; ſuaueris: ſuſcitabo thronũ regni tui
ſicut pollicitꝰ ſum dauid pr̃i tuo dicẽs. Nõ auferet̃ de ſtir-
pe tua vir q̃ nõ ſit ꝑnceps i iſrl'. Si aũt auerſi fueritis ⁊ dere
liqueritis iuſtitias meas ⁊ ꝑcepta mea q̃ ꝓpoſui vobis: et
abeũtes ſeruieritis dijs alienis: ⁊ adorauerits eos: euellã
vos de terra mea quã dedi vobis ⁊ domũ hãc quã edifica-
ui noi meo ꝓijciã a facie mea: ⁊ tradã eã i ꝑabolã ⁊ i exẽplũ
cũctis pplis: ⁊ domus iſta erit in ꝓuerbiũ vniuerſis trãſeũ
tibꝰ ⁊ dicẽt ſtupẽtes. Quare fecit dñs ſic terre huic ⁊ domui
huic? Rñdebũtq;. Q2 dereliq̃rũt dñm deũ patrũ ſuoꝝ qui
eduxit eos de terra egypti: ⁊ appꝛ̃hẽderũt deos alienos: et
adorauerunt eos ⁊ coluerũt: idcirco venerunt ſup eos vni-
uerſa hec mala.

Cap. Sum. De ciuitatib' edificatis ꝑ ſalomonẽ. de edi
ficijs ⁊ claſſe ſalomõis: ⁊ auro ſibi ab hyrã miſſo. Ca. VIII.

A Expletis aũt viginti annis poſtq̃ edificauit ſalo 3. regũ. 9. b.
mon domũ dñi ⁊ domum ſuã: ciuitates q̃s dede
rat hyrã ſalomoni edificauit ⁊ habitare ibi fecit
filios iſrl'. Abijtq; in emath † ſoba ⁊ obtinuit eã. al's + ſuba coba.
Et edificauit palmirã in deſerto ⁊ alias ciuitates munitiſſi
mas edificauit i emath. Extruxitq; bethoron ſupiorẽ: et be
B thoron inferiorẽ ciuitates muratas habẽtes portas ⁊ ve-
ctes ⁊ ſeras. Balaath etiã ⁊ oẽs vrbes firmiſſimas q̃ fuerũt
ſalomonis: cũctaſq; vrbes q̃drigarũ ⁊ vrbes equitũ: oĩa q̃-
cũq; voluit fecit rex ſalomõ atq; diſpoſuit: edificauit i hieru
ſalẽ ⁊ i libano: ⁊ i vniuerſa terra ptãtis ſue. Oẽm pplm q̃ de
relictꝰ fuerat de etheis ⁊ ammoreis ⁊ phereꝫeis ⁊ eueis ⁊
iebuſeis q̃ nõ erãt de ſtirpe iſrl': de filijs eoꝝ: ⁊ de poſteris
q̃s nõ interfecerãt filij iſrl' ſubiugauit ſalomõ in tributarios
vſq; i diẽ hãc. Porro de filijs iſrl' nõ poſuit vt ſeruirẽt opibꝰ
regis. Ipſi enĩ erãt viri bellatores ⁊ duces ꝑmi ⁊ ꝑncipes
quadrigarũ ⁊ equitũ eiꝰ. Oẽs aũt ꝑcipes exercitꝰ regis ſa
lomonis fuerũt ducẽti q̃nq̃ginta q̃ erudiebãt pplm. Filiam
vo pharaonis trãſtulit de ciuitate dauid in domũ quã edi-
ficauerat ei. Dixit enĩ rex. Nõ habitabit vxor mea in domo
dauid regis iſrael: eo ꝙ ſanctificata ſit: q2 ingreſſa eſt in eã
C arcã dñi. Tũc obtulit ſalomon holocauſta dño ſuper altare
dñi qđ extruxerat ãte porticũ vt ꝑ ſingulos dies offerretur
in eo iuxta ꝑceptũ moyſi in ſabbatis ⁊ i calẽdis: ⁊ in feſtis
dieb' ter ꝑ annũ: id eſt in ſolẽnitate azimoꝝ: ⁊ in ſolennitate
hebdomadaꝝ ⁊ i ſolẽnitate tabernaculoꝝ. Et cõſtituit iux-
ta diſpoſitionẽ dauid pr̃is ſui officia ſacerdotũ i miniſterijs
ſuis ⁊ leuitas in ordine ſuo: vt laudarẽt. et miniſtrarẽt corã
ſacerdotibus

ſacerdotibus iuxta ritum vniuſcuiuſq; diei: ⁊ ianitores in
D
diuiſionibus ſuis per portam et portam. Sic enim preceperat dauid homo dei. Nec pretergreſſi ſunt de mãdatis regis tam ſacerdotes, ꝙ leuite ex omnibus que preceperat ⁊ in cuſtodijs theſaurorum omnes impenſas preparatas habuit ſalomon ex eo die quo fundauit domũ dñi vſq; in diẽ quo perfecit eam. Tunc abijt ſalomon in aſiongaber et in abialath ad orã maris rubri que eſt in terra edom. Miſit ergo ei hyrã per manus ſeruorum ſuorum naues et nautas gnaros maris: ⁊ abierunt cum ſeruis ſalomonis in ophir. Tuleruntq; inde quadringenta quinquaginta talenta auri: et attulerunt ad regem ſalomonem.

¶ Cap. Summa. De regina ſaba ⁊ muneribus datis ⁊ acceptis de ſcutis et lanceis argenteis: de ſcutis ⁊ lanceis aureis: de ſolio ſalomonis: de abũdantia et gloria et equis ſalomonis et obitu eius. Cap. IX.

A
3. regum. 10. a.
Mat. 12. d.
Luc. 11. c. vers. 31.

Regina quoq; ſaba cum audiſſet famã ſalomonis venit vt tẽtaret eũ in enigmatibus in hieruſalem cũ magnis opibus ⁊ camelis ꝗ portabãt aromata ⁊ auri plurimum: gẽmaſq; precioſas. Cũq; veniſſet ad ſalomonem locuta eſt ei queciiq; erãt in corde ſuo. Et expoſuit ei ſalomon oĩa ꝗ ꝓpoſuerat: nec quicꝙ fuit
+ addi.
qđ nõ ꝑſpicuũ ei fecerit † Que poſtꝙ vidit ſapientiam. ſ. ſalomonis: et domũ quã edificauerat: necnon et cibaria menſe eius: ⁊ habitacula ſeruorum: ⁊ officia miniſtrorum eius: et veſtimenta eorum: pincernas quoq; ⁊ veſtes eorũ ⁊ victimas ꝗs immolabat in domo dñi: nõ erat pre ſtupore vltra in ea ſpiritus. Dixitq; ad regẽ: ver⁹ eſt ſermo quẽ audierã in terra
B
mea: de virtutibus et ſapiẽtia tua. Non credebã narrãtib⁹, donec ipſa veniſſem ⁊ vidiſſent oculi mei: ⁊ ꝓbaſſem vix medietatem ſapiẽtie tue mihi fuiſſe narratã. Vic iſti famam vir
+ ſupeſt et
C
tutibus tuis. Beati viri tui † ⁊ beati ſerui tui: hi ꝗ aſſiſtunt corã te omni tꝑe: ⁊ audiũt ſapiẽtiã tuã. Sit dñs deus tuus benedictus qui voluit te ordinare ſuꝑ thronũ ſuũ regẽ dñi dei tui. Quia diligit deus iſrael: ⁊ vult ſeruare eũ in eternũ: idcirco poſuit te ſuꝑ eũ regẽ vt facias iudicia atq; iuſtitiam. Dedit autẽ regi cẽtum viginti talẽta auri: ⁊ aromata multa nimis: ⁊ gemmas precioſiſſimas. Non fuerũt aromata talia: vt hec que dedit regina ſaba regi ſalomoni. Sed et ſerui hyram cum ſeruis ſalomonis attulerũt aurum de ophir:
+ thima.
+ thijmis
⁊ ligna † tina: ⁊ gemmas precioſiſſimas: de quib⁹ fecit rex de lignis. ſ. † tinis gradus in domo dñi: ⁊ in domo regia: citharas quoq; ⁊ pſalteria cantoribus. Nũꝙ viſa ſunt in terra iuda ligna talia. Rex aũt ſalomon dedit regine ſaba cuncta que voluit ⁊ que poſtulauit: ⁊ multo plura ꝙ attulerat
D
ad eum. Que reuerſa abijt in terrã ſuã cũ ſeruis ſuis. Erat autem põdus auri qđ afferebaṫ ſalomoni ꝑ ſingulos ãnos ſexcenta ſexagintaſex talenta auri: excepta ea ſumma quam legati diuerſarum gentiũ ⁊ negociatores afferre conſueuerant: omneſq; reges arabie ⁊ ſatrape terrarũ qui comportabant aurum et argentum ſalomoni. Fecit igiṫ rex ſalomõ ducẽtas haſtas aureas: de ſumma ſexcẽtorum aureorũ qui
E
in ſingulis haſtis expẽdebãtur. Treceẽta quoq; ſcuta aurea trecentorum aureorum quib⁹ tegebãtur ſingula ſcuta. Poſuitq; ea rex in armentario qđ erat conſitum nemore. Fecit quoq; rex ſoliũ eburneũ grãde: ⁊ veſtiuit illud auro mundiſſimo. Sex quoq; gradus quibus aſcẽdebaṫ ad ſolium ⁊ ſcabellũ aureũ: ⁊ brachiola duo altrinſecus: ⁊ duos leones ſtantes iuxta brachiola: ſed ⁊ alios duodecim leunculos ſtantes ſuper ſex gradus ex vtraq; parte. Non fuit tale ſolium in vniuerſis regnis. Omnia quoq; vaſa cõuiuij regis erant aurea ⁊ vaſa domus ſaltus libani ex auro puriſſimo. Argentũ enĩ in diebus illis ꝓ nihilo reputabatur. Siquidem naues regis ibant in tharſis cum ſeruis hyram ſemel in annis trib⁹: ⁊ deferebãt inde aurum ⁊ argẽtũ ⁊ ebur ⁊ ſimias ⁊ pauos.

Magnificatus eſt igitur ſalomon ſuper omnes reges terre: pre diuitijs ⁊ gloria. Omneſq; reges terrarũ deſiderabant videre faciem ſalomonis: vt audirẽt ſapiẽtiã quã dederat de⁹ in corde eius. Et deferebãt ei munera: vaſa argentea ⁊ aurea: veſtes ⁊ arma ⁊ aromata equos et mulos ꝑ ſingulos ãnos. Habuit quoq; ſalomõ quadragita milia equorum in ſtabulis: ⁊ curruũ equitũq; duodecim milia. Conſtituitq; eos in vrbibus quadrigarum: ⁊ vbi erat rex in hieruſalem. Exercuit etiam poteſtatem ſuꝑ cũctos reges a flumine eufrate vſq; ad terram philiſtinorum: ⁊ vſq; ad terminos egypti. Tantãq; copiam prebuit argenti in hierl'm quaſi lapidũ ⁊ cedrorum tãtam multitudinem velut ſycomorum que gignuntur in campeſtribus. Adducebantur autem ei equi de egypto cunctiſq; regionibus. Reliqua autem operum ſalomonis priorum ⁊ nouiſſimorum ſcripta ſunt in verbis nathan ꝓphete: ⁊ in libris abie ſylonitis. In viſione quoq; addo videtis cõtra hieroboam filium nabath. Regnauit autem ſalomon in hieruſalem ſuꝑ omnem iſrael quadraginta annis. Dormiuitq; cum patribus ſuis. Et ſepelierunt eum in ciuitate dauid. Regnauitq; roboam filius eius pro eo.
3. regum. 10. d.
F
G
3. regum. 11. g

¶ Cap. Sum. De roboã ⁊ cõſilio iuuenũ ei dato. de ſciſſione regni: ⁊ de hieroboã: de vxoribus roboam. Cap. X.

A
3. regum. 12. a
De his ꝗ hic vide Joſe. lib. 8. c. 4.

Profect⁹ eſt aũt roboã in ſychem (Illuc enĩ cũctus iſrael cõuenerat) vt cõſtituerẽt eum regẽ. Qđ cũ audiſſet hieroboã filius nabath qui erat in egypto (fugerat quippe illuc ante ſalomonem) ſtatim reuerſus eſt. Vocaueruntq; eũ et venit cum vniuerſo iſrael: ⁊ locuti ſunt ad roboã dicentes. Pater tuus duriſſimo iugo nos preſſit: tu leniora impera patre tuo: qui nobis impoſuit grauem ſeruitutem et paululum de onere ſubleua vt ſeruiamus tibi. Qui ait. Poſt tres dies reuertimini ad me. Cũq; abijſſet pp̄ls: init cõſilium cum ſenibus qui ſteterant corã patre eius ſalomone dum adhuc viueret dicens. Quid datis cõſilij vt reſpõdeam pp̄lo. Qui dixerũt ei. Si
B
placueris pp̄lo huic ⁊ linieris eos verbis clemẽtibus: ſeruient tibi omni tꝑe. At ille reliquit cõſilium ſenũ ⁊ cũ iuuenibus tractare cepit qui cũ eo nutriti fuerãt: ⁊ erãt in comitatu illius. Dixitq; ad eos. Quid vobis videtur: vel quid reſpndere debeo pp̄lo huic qui dixit mihi: ſubleua iugũ qđ impoſuit nobis pater tuus: Ad illi reſpõderunt vt iuuenes et nutriti cum eo in delitijs atq; dixerunt. Sic loqueris populo qui dixit tibi pater tuus aggrauauit iugũ noſtrum: tu ſubleua: ⁊ ſic rñdebis ei. Minim⁹ digit⁹ me⁹ groſſior eſt lũbis patris mei. Pater meus impoſuit vobis graue iugum:
3. regum. 12. c
C
et ego maius pondus apponam. Pater meus cecidit vos flagellis: ego vero cedam vos ſcorpionib⁹. Venit ergo hieroboam ⁊ vniuerſus populus ad roboã die tertio ſicut preceperat eis. Reſpondiṫq; rex dura derelicto cõſilio ſeniorum: locutuſq; eſt iuxta iuuenum volũtatem. Pater meus graue vobis impoſuit iugum: qđ ego graui⁹ faciã. Pater me⁹ cecidit vos flagellis: ego vero cedam vos ſcorpionib⁹. Et non acquieuit pp̄li precibus. Erat enĩ volũtatis dei: vt compleretur ſermo eius quẽ locutus fuerat ꝑ manũ abie ſylonitis ad hieroboã filiũ nabath. Populus autem vniuerſus rege duriora dicẽte: ſic locutus eſt ad eum. Non eſt nobis pars in dauid: neq; hereditas in filio iſai. Reuertere in tabernacula tua iſrl'. Tu aũt paſce domũ tuã dauid. Et abijt
D
iſrael in tabernacula ſua. Suꝑ filios aũt iſrael qui habitabant in ciuitatibus iuda regnauit roboam. Miſitq; rex roboam adurã qui preerat tributis: ⁊ lapidauerũt eum filij iſrael ⁊ mortuus eſt. Porro rex roboam currum feſtinauit
3. regum. 2. d.
7. q. 1. c. denique
aſcẽdere: ⁊ fugit in hieruſalem. Receſſitq; iſrael a domo dauid vſq; ad diem hanc. † Factum eſt autem cũ audiſſet oĩs
ors + hoc totũ ſupereſt videlicet factum eſt vſq; ad finẽ. c.
iſrael ꝙ reuerſus eſſet hieroboam: miſerunt et vocauerunt eum regem congregato cetu: et conſtituerunt eum regem

ſuper omnem iſrael:nec ſecutus eſt quiſpiam domũ dauid
preter tribum iuda ſolam.

¶ Cap̃.Sum.De ſemia ꝓpheta quẽ miſit dñs ad roboã:
ne pugnaret ipſe ⁊ populus contra iſrael. Cap̃. XI.

A 3.regum.1.a. Venit aũt roboã in hieruſalem ⁊ cõuocauit
vniuerſam domũ iuda ⁊ beniamin centum
octoginta milia electoꝝ atq; bellãtium: vt
dimicaret cõtra iſrael ⁊ cõuerteret ad ſe re
gnum ſuum. Factuſq; eſt ſermo dñi ad ſe‑
meiã hoiem dei dicẽs. Loquere ad roboã
filium ſalomonis regẽ iuda: ⁊ ad vniuerſum iſrael qui eſt in
iuda ⁊ bẽiamin. Hec dicit dñs. Non aſcẽdetis neq; pugna
bitis cõtra fratres veſtros. Reuertatur vnuſquiſq; i domũ
B ſuã:q2 mea hoc geſtuz eſt volũtate. Qui cũ audiſſent ſermo
nem dñi reuerſi ſunt nec perrexerũt cõtra hieroboã. Habi‑
tauit aũt roboã in hierl̃m ⁊ edificauit ciuitates muratas in
iuda:extruxitq; bethleẽ ⁊ ethã ⁊ thecue. Bethſur quoq; et
ſocco ⁊ odolã:necnõ ⁊ geth ⁊ mareſa ⁊ ziph ſed ⁊ adurã et
lachis ⁊ azecha:ſaraa quoq; ⁊ abialon ⁊ hebron q̃ erãt in iu
da ⁊ bẽiamin ciuitates munitiſſimas. Cumq; clauſiſſet eas
muris:poſuit in eis principes:aborũq; horrea hoc eſt olei
⁊ vini. Sed ⁊ in ſingulis vrbibus fecit armamẽtaria ſcutoꝝ
⁊ haſtarũ:firmauitq; eas ſumma diligẽtia:⁊ imperauit ſuꝑ
C iudã ⁊ beniamin. Sacerdotes aũt ⁊ leuite qui erant in vni‑
uerſo iſrael. venerũt ad eũ de cũctis ſedibus ſuis relinquen‑
tes ſuburbana ⁊ poſſeſſiones ſuas:⁊ trãſeũtes ad iudam ⁊
hieruſalem:eo ꝙ abieciſſet eos hieroboã ⁊ poſteri eius ne
3.Regũ.18.g. ſacerdotio dñi fungerentur. Qui conſtituit ſibi ſacerdotes
excelſoꝝ ⁊ demonioꝝ:vituloꝝq; quos fecerat. Sed ⁊
de cũctis tribubus iſrael quicũq; dederãt coꝛ ſuum vt que‑
rerent dñm deum iſrael:venerunt in hierl̃m ad immolandũ
victimas ſuas corã dño deo patrum ſuoꝝ:⁊ roborauerunt
regnum iuda ⁊ cõfirmauerũt roboam filium ſalomonis per
D tres annos. Ambulauerunt enim in vijs dauid ⁊ ſalomonis
annis tãtum tribus. Duxit aũt roboam vxorem maalath fi
liam herimoth filij dauid:abiail quoq; filiã heliab filij iſai q̃
peperit ei filios iehus ⁊ ſomoriam ⁊ ſoon. Poſt hãc quoq;
alſ.† abeſſalõ accepit maacham filiam † abſalon que peperit ei abia et
ethai ⁊ ziza ⁊ ſalumith. Amauit autem roboã maachã filiaꝫ
abſalon ſuper omnes vxores ſuas ⁊ cõcubinas. Nã vxores
decem ⁊ octo duxerat:cõcubinas aũt ſexaginta:⁊ genuit vi
ginti octo filios ⁊ ſexaginta filias. Cõſtituit vero in capite
abiã filium maacha ducem ſuꝑ oẽs fratres ſuos. Ipſum enĩ
regem facere cogitabat:quia ſapientioꝛ fuit et potentioꝛ ſu
per omnes filios ei9:⁊ in cunctis finibus iuda ⁊ beniamin:
⁊ in vniuerſis ciuitatib9 muratis. Prebuitq; eis eſcas plu‑
rimas: ⁊ multas petiuit vxores.

¶ Cap̃.Summa. De ſeſac rege egypti qui ſpoliauit hieru
ſalem:de ſcutis ereis que fecit roboam pro ſcutis aureis a
ſeſac ſublatis. Cap̃.XII.

Cumq; roboratum fuiſſet regnũ roboã ⁊ cõ A
fortatũ dereliquit legẽ dñi:⁊ oĩs iſrael cũ
eo. Anno aũt quinto regni roboã:aſcendit
ſeſac rex egypti in hieruſalẽ: q2 peccauerũt
dño:cũ mille ducẽtis curribus:⁊ ſexagin‑
ta milibus equitũ. Nec erat numer9 vulgi
quod venerat cũ eo ex egypto libies.ſ.et troglodite ⁊ ethyo
pes. Cepitq; ciuitates munitiſſimas in iuda:⁊ venit vſq; in
hieruſalẽ. Semeias autem ꝓpheta ingreſſus eſt ad roboã
⁊ principes iuda qui congregati fuerant in hieruſalem fu‑
gientes ſeſac. Dixitq; ad eos. Hec dicit dñs. Uos reliqui‑ B
ſtis me ⁊ ego reliqui vos in manu ſeſac. Conſternatiq; prin
cipes iſrael:et rex dixerũt. Iuſt9 eſt dñs. Cũq; vidiſſet dñs
ꝙ hũiliati eſſent:fact9 eſt ſermo dñi ad ſemeiã dicẽs. Quia
humiliati ſunt nõ diſperdam eos:daboq; eis pauxillũ au‑
xilij:⁊ nõ ſtillabit furoꝛ me9 ſuꝑ hierl̃m ꝑ manũ ſeſac. Uerũ
tamẽ ſeruiẽt ei:vt ſciãt diſtãtiaꝫ ſeruitutis mee ⁊ ſeruitutis
regni terrarum. Receſſit itaq; ſeſac rex egypti ab hieruſa‑ C
lem ſublatis theſauris domus domini ⁊ domus regis. oĩa
q; ſecum tulit:⁊ clypeos aureos quos fecerat ſalomon pro
quibus fecit rex eneos:⁊ tradidit illos principib9 ſcutario‑
rum qui cuſtodiebãt veſtibulum palacij. Cumq; introiret
rex domum dñi veniebãt ſcutarij ⁊ tollebãt eos:iterũq; re‑
ferebãt eos ad armamẽtariũ ſuum. Uerũtamẽ q2 humiliati
ſunt auerſa eſt ab eis ira dñi:nec deleti ſunt penitus. Siq̃ D
dẽ ⁊ in iuda inuẽta ſunt opera bona. Cõfortat9 eſt ergo rex 3.regum.14.
roboã in hieruſalem atq; regnauit. Quadraginta autem ⁊
vnius anni erat cum regnare cepiſſet. Et decem ⁊ ſepteꝫ an
nis regnauit in hierl̃m vrbe quam elegit dñs vt cõfirmaret
nomen ſuum ibi de cũctis tribubus iſrael. Nomẽ aũt mr̃is
eius naama amanitis. Fecitq; malum: ⁊ nõ preparauit coꝛ
ſuum vt quereret dñm. Opera vero roboam prima et nouiſ
ſima ſcripta ſunt in libris ſemeie prophete ⁊ addo videntis:
⁊ diligẽter expoſita. Pugnauerũtq; aduerſum ſe roboã et
hieroboam cũctis diebus. Et dormiuit roboam cum patri
bus ſuis. Sepultuſq; eſt in ciuitate dauid:et regnauit abia
filius eius pro eo.

¶ C.S. De regno abie filij roboã:⁊ de bello ⁊ victoria abie
cõtra iſrl̃ ⁊ hieroboã. ⁊ de morte hieroboã. Cap̃. XIII.

Anno octauodecimo regis hieroboam re‑ A
gnauit abia ſuꝑ iudam. Tribus annis re‑ 3.regum.15.
gnauit in hieruſalẽ. Nomẽq; matris eius
michaia filia vriel de gabaa. Et erat bellũ
inter abia ⁊ hieroboam. Cũq; iniſſet abia
certamẽ:⁊ haberet bellicoſiſſimos viros:
⁊ electoꝛum † quadraginta milia hieroboam inſtruxit ecõ‑ alſ.† quadragenta.
tra aciẽ † octoginta milia viroꝝ:qui ⁊ ipſi electi erãt: ⁊ ad alſ.† octingenta.
bella fortiſſimi. Stetit ergo abia ſuper montem ſemeron q̃
erat in effraim: ⁊ ait. Audi hieroboã ⁊ oĩs iſrael. Nũ ignora
tis ꝙ dominus deus iſrael dederit regnuꝫ dauid ſuꝑ iſrael
in ſempiternũ ipſi ⁊ filijs eius in pactum ſalis. Et ſurrexit B
hieroboam filius nabath ſeruus ſalomonis filij dauid et re
bellauit cõtra dñm ſuum. Cõgregatiq; ſunt ad eum viri va
niſſimi ⁊ filij belial: ⁊ preualuerunt contra roboam filiũ ſalo
monis. Porro roboam erat rudis ⁊ corde pauido:nec po‑
tuit reſiſtere eis. Nũc ergo vos dicitis qd̃ reſiſtere poſſitis
regno dñi:qd̃ poſſidet ꝑ filios dauid. Habetiſq; grãdẽ po
puli multitudinẽ atq; vitulos aureos quos fecit vobis hie
roboã in deos. Et eieciſtis ſacerdotes dñi filios aarõ atq;
leuitas:⁊ feciſtis vobis ſacerdotes ſicut oẽs ppl̃i terrarũ.
Quicũq; venerit ⁊ initiauerit manum ſuam in tauro ⁊ in bo
bus et in arietibus ſeptem:fit ſacerdos eoꝛum qui non ſunt
dij. Noſter autem dñs deus eſt:quẽ non relinquimus. Sa C
cerdoteſq; qui miniſtrãt dño de filijs aaron:⁊ leuite ſunt in
oꝛdine ſuo:holocauſta quoq; offerunt domino ꝑ ſingulos
dies mane et veſpere et thimiama iuxta legis precepta cõ‑
fectum

fectum:⁊ proponuntur panes in menſa mundiſſima. Eſtq̃
apud nos candelabrum aureum⁊ lucerna eius vt accendã
tur ſemper ad veſperam. Nos quippe cuſtodim⁹ precepta
dñi dei noſtri:quem vos reliquiſtis. Ergo in exercitu no-
ſtro dux deus eſt:⁊ ſacerdotes eius qui clangunt tubis ⁊ re
ſonãt cõtra vos. Filij iſrael nolite pugnare cõtra dñm deuz
De bello abie contra hieroboã unde latius p Joſe.li.3.c.6. patrum veſtrorum:qꝛ nõ vobis expedit. Hec illo loquente
hieroboã retro moliebatur inſidias. Cumq̃ ex aduerſo ho
ſtium ſtaret ignorãtem iudã ſuo ambiebat exercitu. Reſpi
cienſq̃ iudas vidit inſtare bellum ex aduerſo ⁊ poſt tergum
D ⁊ clamauit ad dñm:ac ſacerdotes tubis canere ceperũt oẽſ
q̃ viri iuda vociferrati ſunt. Et ecce illis clamãtibus pter-
ruit deus hieroboã ⁊ oẽm iſrael qui ſtabat ex aduerſo abia
et iuda. Fugerũtq̃ filij iſrael iudam:⁊ tradidit eos de⁹ i ma
nu eoꝝ. Percuſſit ergo eos abia ⁊ pplꝯ ei⁹ plaga magna:⁊
He. + qngẽta. corruerunt vulnerati ex iſrael † quinquaginta milia viroꝝ
fortium. Humiliatiq̃ ſunt filij iſrael in tpe illo: ⁊ vehemen-
tiſſime cõfortati filij iuda:eo ꝙ ſperaſſent in dño deo patrũ
ſuorum. Perſecutus eſt autem abia fugientem hieroboam
⁊ cepit ciuitates eius:bethel ⁊ filias eius:⁊ hieſana cum fi-
liabus ſuis:effron quoq̃ ⁊ filias eius. Nec valuit vltra reſi
ſtere hieroboam in dieb⁹ abia. Quem percuſſit dñs ⁊ mor
tuus eſt. Igitur abia confortato imperio ſuo:accepit vxo-
res quatuordecim:procreauitq̃ vigintiduos filios ⁊ ſexde
cim filias. Reliqua autem ſermonum abia viarumq̃ ⁊ ope
rum ei⁹ ſcripta ſunt diligẽtiſſime in libro addo prophete.

¶ Cap̃. Summa. De morte abie pro quo regnauit filius
eius aſa:⁊ de bello aſa contra ethyopes. Cap̃. XIIII.

A 3.reg. 15.b. de ſola rege vi Joſe lib.8. Dormiuit aũt abia cum patribus ſuis:et ſe
pelierunt eum in ciuitate dauid. Regna-
uitq̃ aſa filius eius pro eo. In cuius die-
bus requieuit terra annis decem. Fecit er
go aſa qđ bonuz ⁊ placitũ erat in cõſpectu
dei ſui:⁊ ſubuertit altaria peregrini cult⁹ ⁊
excelſa:cõfregit ſtatuas lucoſq̃ ſuccidit:⁊ precepit iude vt
quereret dñm deum patrum ſuorum:⁊ faceret legem ⁊ vni-
uerſa mandata. Et abſtulit de cũctis vrbibus iuda aras et
phana:⁊ regnauit ĩ pace. Edificauit quoq̃ vrbes munitas
B in iuda:quia quietus erat:et nulla temporibus eius bella
ſurrexerant:pacem dño largiente. Dixit autem iude. Edifi
cemus ciuitates iſtas et vallemus muris ⁊ roboremus tur
ribus ⁊ portis ⁊ ſeris:donec a bellis quieta ſunt omnia:eo
ꝙ queſieris dñm deum patrum noſtrorum:⁊ dederit nobis
pacem per gyrum. Edificauerũt igitur:⁊ nullum in extruen
do impedimẽtum fuit. Habuit aũt aſa in exercitu ſuo portã
C tium ſcuta ⁊ haſtas de iuda trecenta milia. De bẽiamin ve-
ro ſcutarioꝝ ⁊ ſagittariorum ducenta octoginta milia. Om
neſq̃ iſti viri fortiſſimi. Egreſſus eſt autem contra eos zara
ethyops cum exercitu ſuo decies centena milia:⁊ curribus
trecentis:⁊ venit vſq̃ mareſa. Porro aſa perrexit obuiam
ei.⁊ inſtruxit aciem ad bellum in valle zephata que eſt iuxta
mareſa:⁊ inuocauit dñm deum:⁊ ait. Dñe non eſt apud te
vlla diſtantia:vtrum in paucis auxilieris aut in pluribus.
D Adiuua nos dñe deus noſter. In te eñ ⁊ in tuo noie habẽ-
tes fiduciam venimus contra hanc multitudinem. Domi-
nus deus noſter tu es:non preualet contra te homo. Exter
ruit itaq̃ dñs ethyopes corã aſa ⁊ iuda. Fugeruntq̃ ethyo
He. + gerare. pes:⁊ perſecutus eſt eos aſa ⁊ populus qui cũ eo erat vſq̃ †
gerara. Et ruerũt ethyopes vſq̃ ad internitionẽ:qꝛ dño ce
dente contriti ſunt:⁊ exercitu illius preliãte. Tulerũt ergo
ſpolia multa. Et percuſſerunt ciuitates oẽs p circuitum ge
rare. Grãdis quippe cunctos terror inuaſerat. Et diripue
runt vrbes ⁊ multam predam aſportauerũt. Sed ⁊ caulas
ouium deſtruentes tulerunt pecorum infinitam multitudi-
nem ⁊ camelorum:reuerſiq̃ ſunt in hieruſalem.

¶ C. S. De verbis azarie ꝓphete:de aſa. de federe popu
li ⁊ iuramento:vt toto corde dñm quererent. Cap̃. XV.

Azarias aũt filius obed facto in ſe ſpiritu A
dei egreſſus eſt in occurſum aſa:⁊ dixit ei.
Audite me aſa ⁊ oĩs iuda ⁊ beniamin. Do
minus vobiſcum qꝛ fuiſtis cũ eo. Si que-
ſieritis eum:inuenietis. Si aũt dereliqueri
ritis eum dereliquet vos. Trãſibũt autem
multi dies in iſrael abſq̃ deo vero:⁊ abſq̃ ſacerdote:abſq̃
doctore quoq̃ ⁊ abſq̃ lege. Cũq̃ reuerſi fuerit ĩ anguſtia
ſua ⁊ clamauerint ad dñm deum iſrael ⁊ queſierint eum:re-
perient eum. In tpe illo nõ erit pax egredienti ⁊ ingredien
ti:ſed terrores vndiq̃ in cunctis habitatoribus terrarum.
pugnabit eñ gens contra gentem. ⁊ ciuitas contra ciuita-
tem:qꝛ dñs cõturbabit eos ĩ omni anguſtia. Uos ergo cõ- B
fortamini ⁊ nõ diſſoluantur manus veſtre:erit eñ merces
operi veſtro. Qđ cũ audiſſet aſa verba. ſcꝫ ⁊ ꝓphetiam aza
rie filij obed ꝓphete cõfortatus eſt:⁊ abſtulit idola de omĩ
terra iuda ⁊ de bẽiamin:⁊ ex vrbibus quas ceperat mon-
tis effraim ⁊ dedicauit altare dño qđ erat ãte porticũ dñi.
Congregauitq̃ vniuerſum iudam ⁊ beniamin ⁊ aduenas
cum eis de effraim ⁊ de manaſſe ⁊ de ſymeon. Plures eniꝫ C
ad eum cõfugerãt ex iſrael:videntes ꝙ dñs de⁹ illius eſſet
cum eo. Cũq̃ veniſſent in hierlm mẽſe tertio:anno decimo
quinto regni aſa:immolauerũt dño in die illa de manubijs
⁊ predam quã adduxerãt boues ſeptingẽtos:⁊ arietes ſe
ptẽ milia. Et intrauit ex more ad corroborandũ fedus:vt
quererẽt dñm deuz patruz ſuoꝝ in toto corde ⁊ in tota aĩa
ſua. Si quis autem inquit non queſierit dñm deum iſrael:
moriaᷓ a minimo vſq̃ ad maximũ:a viro vſq̃ ad mulierez.
Iurauerũtq̃ dño voce magna in iubilo:⁊ in clangore tube
⁊ in ſonitu buccinarũ oẽs qui erã in iuda cũ execratione.
In omni eñ corde ſuo iurauerũt:⁊ in tota volũtate queſie D
runt eũ ⁊ iuenerũt. Preſtititq̃ eis dñs requiẽ p circuitũ.
Sed ⁊ maacham matrẽ aſa regis ex auguſto depoſuit im
perio eo ꝙ feciſſet in luco ſimulachrum priapi qđ omne cõ
triuit:⁊ in fruſta comminuens combuſſit ĩ torrẽte cedron.
Excelſa aũt derelicta ſunt in iſrael. Attamẽ cor aſa erat ꝑ-
fectum cunctis diebus eius. Eaq̃ que vouerat pater ſu⁹
et ipſe intulit in domũ dñi: argentum ⁊ aurum vaſorumq̃
diuerſam ſupellectilem. Bellum vero nõ fuit vſq̃ ad trice
ſimum annum regni aſa.

¶ Cap̃. Sum. De baaſa ⁊ de federe aſa cum benadab. de
anani ꝓpheta increpãte aſa pro initio federe:⁊ morte aſa
propter fedus. Cap̃. XVI.

Anno autẽ triceſimo ſexto regni eius:aſcẽ A
dit baaſa rex iſrael in iudaz ⁊ muro circũ
dabat rama:vt null⁹ tute poſſit egredi et
ingredi de regno aſa. Protulit aũt aſa ar
gentum ⁊ aurũ de theſauris dom⁹ dñi et
de theſauris regijs miſitq̃ ad benadab
regẽ ſyrie qui habitabat ĩ damaſco dicẽs fedus inter me ⁊
te eſt. Pater quoq̃ meus ⁊ pater tu⁹ habuere cõcordiaꝫ.
Quãobrem miſi tibi argentum ⁊ aurũ:vt rupto federe qđ B
habes cuꝫ baaſa rege iſrael facias eũ a me recedere. Quo
comperto benadab miſit principes exercituũ ſuorũ ad vr-
bes iſrael. Qui ꝑcuſſerũt ahiõ ⁊ dan ⁊ abelmaim ⁊ vniuer
ſas vrbes neptalim muratas. Quod cũ audiſſet baaſa de-
ſijt edificare rama:⁊ intermiſit opus ſuum. Porro aſa rex
aſſumpſit vniuerſum iudã ⁊ tulerunt lapides de rama et li
gna que edificationi ꝑparauerat baaſa:edificauitq̃ ex eis
gabaa et maſpha. In tpe illo venit anani ꝓpheta ad aſam C
regem iuda:et dixit ei. Quia habuiſti fiduciã in rege ſyrie
et nõ in dño deo tuo:idcirco euaſit ſyrie regis exercitus de 2.macha. 9.a.
manu tua. Nõne ethiopes ⁊ lybies multoplures erãt qua Geñ.31.d.
drigis ⁊ equitibus ⁊ multitudine nimia:quos cũ dño cre 4.regũ.13.c.
didiſſes tradidit in manu tua? Oculi eñ dñi contemplant

vniuerſam terrã: ⁊ pꝛebent fortitudinẽ his qui corde pfecto
credũt in eum. Stulte igit egiſti ⁊ ppter hoc etiã pꝛeſenti
tempoꝛe aduerſum te bella conſurgũt. Iratuſqꝫ aſa aduer-
ſus videntem: iuſſit eum mitti in neruum. Valde quippe ſup
B hoc fuerat dñs indignatus ⁊ interfecit de pplo in tpe illo
plurimos. Opera aũt aſa pꝛima ⁊ nouiſſima ſcripta ſunt in
3. regum. 15. c. libꝛo regũ iuda ⁊ iſrael. Egrotauit etiã aſa anno triceſimo
nono regni ſui. doloꝛe pedum vehementiſſimo: ⁊ nec in infir
mitate ſua queſiuit dñm: ſed magis in arte medicoꝝ cõfiſus
eſt. Doꝛmiuitqꝫ cum patribus ſuis. Et moꝛtuus eſt anno
quadrageſimo pꝛimo regni ſui. Et ſepelierunt eum in ſepu
chꝛo ſuo qd foderat ſibi in ciuitate dauid. Poſueruntqꝫ eũ
ſuper lectum ſuum plenum aromatibus ⁊ vnguentis mere-
tricijs que erant pigmentarioꝛum arte cõfecta: ⁊ combuſſe
runt ſuper eum ambitione nimia.

¶ Cap. Summa. De regno ioſaphat ⁊ qualiter miſit pꝛe-
dicatoꝛes: ⁊ de diuitijs eius: ⁊ pꝛincipibus ⁊ numero bella
toꝛum eius. Cap. XVII.

A Regnauit aũt ioſaphat filius eius pꝛo eo: ⁊
inualuit cõtra iſrael. Conſtituitqꝫ militum
numeros in cũctis vꝛbibus iuda que erãt
vallate muris: pꝛeſidiaqꝫ diſpoſuit in terra
iuda ⁊ in ciuitatibus effraim quas ceperat
aſa pater eius. Et fuit dñs cũ ioſaphat: qꝛ
ambulauit in vijs dauid patris ſui pꝛimis: ⁊ nõ ſperauit in
baalim: ſed in deo patris ſui ⁊ perrexit in pꝛeceptis illius:
⁊ nõ iuxta peccata iſrael. Cõfirmauitqꝫ dñs regnũ in manu
B eius: ⁊ dedit oĩs iuda munera ioſaphat: factęqꝫ ſunt ei infi-
nite diuitie: ⁊ multa gloꝛia. Cũqꝫ ſumpſiſſet coꝛ eius auda-
ciam ppter vias dñi: etiã excelſa ⁊ lucos de iuda abſtulit.
Tertio autem anno regni ſui miſit de pꝛincipibus ſuis be-
nail ⁊ abdiam ⁊ zachariã ⁊ nathanael ⁊ micheã vt docerent
in ciuitatibus iuda ⁊ cũ eis leuitas ſemeiã ⁊ nathaniã ⁊ za-
badiã aſael quoqꝫ ⁊ ſemiramoth ⁊ ionathã adoniãqꝫ ⁊ tho
C biã ⁊ thobadoniã leuites ⁊ cũ eis eliſama ⁊ ioꝛam ſacerdo-
tes. Docebãtqꝫ pplm in iuda: habẽtes libꝛum legis dñi: et
circuibãt cũctas vꝛbes iuda: atqꝫ erudiebant pplm. Itaqꝫ
factus eſt pauoꝛ dñi ſup oĩa regna terrarũ que erãt p gyꝛũ
iuda: nec audebãt bellare cõtra ioſaphat: ſed ⁊ philiſtei io
ſaphat munera deferebãt ⁊ vectigal argenti. Arabes quoqꝫ
adducebãt pecoꝛa arietum ſeptẽ milia ſeptingẽtos: ⁊ hy-
cos totidem. Creuit ergo ioſaphat ⁊ magnificatus eſt vſqꝫ
in ſublime: atqꝫ edificauit in iuda domos ad inſtar turrium
vꝛbeſqꝫ muratas: ⁊ multa opera patrauit in vꝛbibus iuda.
D Viri quoqꝫ bellatoꝛes ⁊ robuſti erãt in hieruſalem quoꝛum
iſte numerus per domos atqꝫ familias ſinguloꝝ. In iuda
pꝛinceps exercitus ednas dux ⁊ cũ eo robuſtiſſimi viri tre
cẽta milia. Poſt hũc ioanam pꝛinceps: ⁊ cũ eo ducẽta octo
ginta milia. Poſt illũ quoqꝫ amaſias filius zechꝛi conſecra
tus dño ⁊ cũ eo ducenta milia viroꝛum foꝛtium. Hũc ſeque
batur robuſtus ad pꝛelia eliada ⁊ cũ eo tenentium arcum ⁊
clipeum ducenta milia. Poſt iſtum etiã iozabad ⁊ cum eo
centum octoginta milia expeditoꝛum militum. Hi oẽs erãt
ad manum regis: exceptis alijs quos poſuerat in vꝛbibus
muratis. ⁊ in vniuerſo iuda.

¶ Ca. Summa. Deſcẽdit ioſaphat ad achab: qui inſimul
aſcenderũt ad bellũ in ramoth galaad. de mẽdacijs falſoꝝ
pꝛophetaꝝ: ⁊ de pꝛophetia michee ad maxillam percuſſi:
de moꝛte achab: incarceratur micheas. Cap. XVIII.

A
3. regũ. 22. ⁊ Io-
ſe. lib. 8. c. 12.
Fuit ergo ioſaphat diues: ⁊ inclitus mul-
tum ⁊ affinitate cõiunctus eſt achab. De
ſcẽditqꝫ poſt duos annos ad eũ in ſama-
riam: ad cuius aduentũ mactauit achab
arietes ⁊ boues plurimos ipſi et pplo q
venerat cũ eo: perſuaſitqꝫ illi vt aſcẽderet
in ramoth galaad. Dixitqꝫ achab rex iſrael ad ioſaphat re-
gem iuda. Veni mecũ in ramoth galaad. Cui ille reſpõdit.
Ut ego ⁊ tu: ſicut ppls tuus ſic ⁊ ppls meus tecũqꝫ erimus
in bello. Dixit ioſaphat ad regem iſrael. Cõſule obſecro in
pꝛeſentiarum ſermonem dñi. Cõgregauit igitur rex iſrael
pꝛophetarum quadringentos viros: ⁊ dixit ad eos. In ra- B
moth galaad ad bellandum ire debemus an quieſcere? At
illi. Aſcẽdite inquiunt ⁊ tradet eos deus in manu regis. Di
xitqꝫ ioſaphat. Nũquid nõ eſt hic pꝛophetes dñi vt ab illo
etiã requiramus? Et ait rex iſrael ad ioſaphat. Eſt vir vn⁹
a quo poſſumus querere dñi volũtatem. Sed ego odi eum
quia non pꝛophetat mihi bonum. ſed malũ omni tempoꝛe.
Eſt autem micheas filius iemla. Dixitqꝫ ei ioſaphat. Ne lo
quaris rex hoc modo. Vocauit ergo rex iſrael vnũ de eunu
chis: ⁊ dixit ei. Voca cito micheã filium iemla. Poꝛro rex
iſrael ⁊ ioſaphat rex iuda vterqꝫ ſedebant in ſolio ſuo veſti-
ti cultu regio. Sedebãt aũt in area iuxta poꝛtam ſamarie: C
omneſqꝫ pꝛophete vaticinabantur coꝛam eis. Sedechias
vero filius chanana fecit ſibi coꝛnua ferrea: ⁊ ait. Hec dixit
dominus. His ventilabis ſyꝛiam donec cõteras eam. Om
neſqꝫ pꝛophete ſimiliter pꝛophetabãt atqꝫ dicebãt. Aſcen-
de in ramoth galaad: ⁊ pſperaberis: ⁊ tradet eos dñs i ma
nus regis. Nuncius autem qui ierat ad vocandum micheã
ait illi. En verba omnium pꝛophetarum vno oꝛe bona regi
annunciant. Queſo ergo te vt ⁊ ſermo tuus ab eis non diſ-
ſentiat loquariſqꝫ pꝛoſpera. Cui reſpondit micheas. Viuit
dominus: quia quodcũqꝫ dixerit mihi deus meus hoc lo- 3. reg. 22. c.
quar. Venit ergo ad regem. Cui rex ait. Michea ire debe- D
mus in ramoth galaad ad bellandum an quieſcere? Cui ille
reſpondit. Aſcendite. Cuncta enim pꝛoſpera euenient ⁊ tra
dentur hoſtes in manus veſtras. Dixitqꝫ rex. Iterum atqꝫ
iterum te adiuro: vt mihi non loquaris niſi quod verum eſt
in nomine dñi. At ille ait. Vidi vniuerſum iſrael diſperſum
in montibus ſicut oues abſqꝫ paſtoꝛe. Et dixit dominus.
Non habent iſti dominos. Reuertatur vnuſquiſqꝫ in do-
mum ſuam in pace. Et ait rex iſrael ad ioſaphat. Nonne di
xi tibi: q non pꝛophetaret iſte mihi quicqꝫ boni: ſed ea que
mala ſunt? At ille. Idcirco ait: audite verbũ domini. Vidi
dominum ſedentem in ſolio ſuo: et omnem exercitũ celi aſſi E
ſtentem ei a dextris ⁊ a ſiniſtris. Et dixit dominus. Quis 3. regum. 22.
decipiet achab regẽ iſrael: vt aſcendat ⁊ coꝛruat in ramoth
galaad? Cumqꝫ diceret vnus hoc modo ⁊ alter alio: pꝛoceſ
ſit ſpiritus ⁊ ſtetit coꝛam domino ⁊ ait. Ego decipiam eũ.
Cui dominus. In quo inquit decipies? At ille reſpondit.
Egrediar ⁊ ero ſpiritus mendax in oꝛe omnium pꝛopheta
rum eius. Dixitqꝫ dominus. Decipies: et pꝛeualebis. Egre
dere: ⁊ fac ita. Nunc igitur ecce dominus dedit ſpiritũ mẽ
dacij in oꝛe omnium pꝛophetarum tuoꝛum: ⁊ dominus locu
tus eſt de te mala. Acceſſit autem ſedechias filius chanane:
et percuſſit michee maxillam: ⁊ ait. Per quã viam tranſiuit
ſpũs dñi ad me: vt loqueretur tibi? Dixitqꝫ micheas. Tu ipſe F
videbis in die illo: quãdo ingreſſus fueris cubiculum de cu
biculo: vt abſcondaris. Pꝛecepit autem rex iſrael dicens.
Tollite micheam ⁊ ducite eũ ad amon pꝛincipem ciuitatis:
et ad ioas filium amalech: et dicetis. Hec dixit rex. Mitti- G
te hunc in carcerem: et date ei panis modicum: ⁊ aque pau
xillum donec reuertar in pace. Dixitqꝫ micheas. Si reuer
ſus fueris in pace: non eſt dominus locutus in me. Et ait.
Audite omnes populi. Igitur aſcenderũt rex iſrael ⁊ ioſa-
phat rex iuda in ramoth galaad. Dixitqꝫ rex iſrael ad ioſa
phat. Mutabo habitum: ⁊ ſic ad pugnã vadã: tu autem in
duere veſtibus tuis. Mutatoqꝫ rex iſrael habitu venit ad G
bellũ. Rex aũt ſyꝛie pꝛeceperat ducib⁹ equitatus ſui dicẽs.
Ne pugnetis cõtra minimũ aut cõtra maximũ niſi cõtra ſo
lũ regẽ iſrael. Itaqꝫ cũ vidiſſent pꝛincipes eqtat⁹ ioſaphat
dixerũt. Rex iſrael eſt iſte. Et circũdederũt eũ dimicantes
At ille clamauit ad dñm: ⁊ auxiliat⁹ eſt ei: atqꝫ auertit eos ab
illo

illo. Cum enim vidiſſent duces equitatus ꝙ non eſſet rex
iſrael reliquerūt eū. Accidit aūt vt vnus e pplo ſagittā in in-
certū iaceret: ⁊ percuteret regē iſrael inter ceruicem ⁊ ſca-
pulas. At ille aurige ſue ait. Cōuerte manum tuā ⁊ educ me
de acie quia vulneratus ſum. Et finita eſt pugna in die illo.
Porro rex iſrael ſedebat in curru ſuo contra ſyros vſq ad
veſperam ⁊ mortuus eſt occidente ſole.

¶ C. S. De correptione ioſaphat per ꝓphetam iehu: de
conſilio ioſaphat ad iudices. Cap. XIX.

A R Euerſus eſt aūt ioſaphat rex iuda i domū
ſuā pacifice ⁊ in hierl'm. Cui occurrit iehu
filius anani vidēs ⁊ ait ad eū. Impio pre-
bes auxiliū: ⁊ his qui oderūt dñm amici-
tia iungeris: ⁊ idcirco irā quidē dñi mere-
baris: ſed bona opera inuēta ſunt in te: eo
ꝙ abſtuleris lucos de terra iuda ⁊ preparaueris cor tuū vt
requireres dñm deū patrū tuorū. Habitauit ergo ioſaphat
B in hierl'm. Rurſumq egreſſus eſt ad ppl'm de berſabee vſq
ad montem effraim ⁊ reuocauit eos ad dñm deū patrū ſuo-
rum. Conſtituitq iudices terre in cunctis ciuitatibus iu-
da munitis per ſingula loca. Et precipiens iudicibus: vide-
te (ait) quid faciatis. Nō eñ hoīs exercetis iudicium: ſed
dñi: ⁊ quodcūq iudicaueritis in vos redūdabit. Si timor dñi
C vobiſcum: ſit eū diligētia cūcta facite. Nō eſt eñ apud dñm
deum noſtrum iniquitas nec pſonarū acceptio: nec cupido
munerum. In hierl'm quoq cōſtituit ioſaphat leuitas ⁊ ſa-
cerdotes: ⁊ principes familiarū ex iſrael: vt iudicium ⁊ cām
dñi iudicarēt habitatoribus eius. Precepitq eis dicens.
Sic agetis in timore dñi fideliter ⁊ corde perfecto. Omnē
cauſam que venerit ad vos fratrum veſtrorū qui habitāt in
vrbibus ſuis: inter cognationē ⁊ cognationem vbicūq eſt
queſtio de lege de mandato: de cerimonijs: de iuſtificatio-
nibus oſtendite eis: vt nō peccēt in dñm ⁊ ne veniat ira dei
D ſup vos: ⁊ ſup fratres veſtros. Sic ergo agētes nō peccabi-
bitis. Amarias autē ſacerdos ⁊ pontifex veſter in his que
ad deū pertinent preſidebit. Porro zabadias fili⁹ Iſmael
qui eſt dux in domo iuda: ſuper ea opera erit que ad regis
officium pertinent. Habetiſq magiſtros Leuitas coram
vobis. Confortamini et agite diligenter: ⁊ erit dñs † vobiſ- (al's + erit dñs in bonis.)
cum in bonis.

¶ C. S. De filijs ammō ⁊ moab ⁊ ſeyr contra ioſaphat cō-
gregatis: de oratione iazihel ꝓphete: de hoſtib⁹ ioſaphat
ceſis mutuo: de correptione ioſaphat pro inito federe cum
ochozia rege iſrael facta per eliezer. Cap. XX.

A P Oſt hec ɔgregati ſunt filij moab ⁊ filij am-
mon: ⁊ cū eis de † ammonitis ad ioſaphat: (al's + idumeis.)
vt pugnarēt cōtra eū. Veneruntq nūcij ⁊ in-
dicauerūt ioſaphat dicētes. Venit contra
te multitudo magna de his locis q̄ trans
mare ſunt de ſyria: ⁊ ecce conſiſtunt in aſa-
ſonthamar: qui eſt engaddi. Ioſaphat aūt timore perterri-
tus totum ſe cōtulit ad rogādum dñm: ⁊ predicauit ieiuniū
vniuerſo iuda. Congregatuſq eſt iudas † ad deprecandū
dñm: ſed ⁊ omnes de vrbibus ſuis venerūt ad obſecrādum (al's + ad placandum.)
eum. Cūq ſtetiſſet ioſaphat in medio cetu iude ⁊ hieruſalē
in domo dñi ante atriū nouum ait. Dñe deus patrum no-
ſtrorum tu es deus in celo ⁊ dñaris cunctis regnis gentiū.
B In manu tua eſt fortitudo ⁊ potētia: nec quiſq tibi poteſt
reſiſtere. Nonne tu deus noſter interfeciſti omnes habita-
tores terre huius coram populo tuo iſrael: ⁊ dediſti eam ſe-
mini abraam amici tui in ſempiternum? Habitaueruntq in
ea ⁊ extruxerunt in illa ſanctuarium nomini tuo: dicentes.
Si irruerint ſuper nos mala: gladius iudicij: peſtilētia et
fames: ſtabimus coram domo hac in cōſpectu tuo in qua in-
uocatum eſt nomē tuum et clamabimus ad te in tribulatio-
nibus noſtris: et exaudies † nos ſaluoſq facies. Nūc igi-
tur ecce filij ammon ⁊ moab ⁊ mons ſeyr: ꝑ quos nō cōceſſi- al's + ſuperes nos.
ſti filijs iſrael vt trāſirēt quādo egrediebātur de egypto: ſꝫ
declinauerūt ab eis nō interfecerūt illos: econtrario agūt et
nituntur eijcere nos de poſſeſſione: quam tradidiſti nobis
deus noſter. Ergo non iudicabis eos? In nobis quidem C
non eſt tanta fortitudo: vt poſſimus huic multitudini reſi-
ſtere que irruit ſuper nos. Sed cū ignoremus quid agere
debeamus: hoc ſolum habemus reſidui: vt oculos noſtros
dirigamus ad te. Omnis vero iuda ſtabat coram dño cum
paruulis ⁊ vxoribus ⁊ liberis ſuis. Erat autem iazihel fili⁹
zacharie filij banaie filij iehihel filij mathanie Leuites de
filijs aſaph ſup quē fact⁹ eſt ſpūs dñi in medio turbe: ⁊ ait.
Attendite omnis iuda ⁊ qui habitatis in hieruſalem et tu
rex ioſaphat. Hec dicit dñs vobis. Nolite timere nec pa-
ueatis hanc multitudinem. Non eſt enim veſtra pugna: ſed
dei. Cras † deſcendetis † contra eos. Aſcēſuri eñ ſunt per D al's + aſcendēs.
cliuum nomine † ſcis: ⁊ inuenietis illos in ſummitate torrē-
tis qui eſt cōtra ſolitudinem hieruhel. Nō eñ eritis vos q̄ al's + ſuper eſt
dimicabitis ſed tantūmodo confidenter ſtate: ⁊ videbitis al's + ſcio.
auxilium domini ſuper vos. O iuda ⁊ hieruſalem nolite ti-
mere nec paueatis. Cras egredimini cōtra eos ⁊ domin⁹
erit vobiſcū. Ioſaphat ergo ⁊ iuda et omnes habitatores
hieruſalem ceciderunt proni in terram corā domino et ado-
rauerunt eum. Porro leuite de filijs caath ⁊ de filijs chore
laudabant dominum deū iſrael: voce magna in excelſum.
Cumq mane ſurrexiſſent egreſſi ſunt per deſertum thecue.
Profectiſq eis ſtans ioſaphat in medio eorum dixit. Audi- E
te me viri iuda: et omnes habitatores hieruſalem. Credi-
te in domino deo veſtro et ſecuri eritis. Credite prophetis
eius et cuncta euenient proſpera. Deditq conſilium popu-
lo ⁊ ſtatuit cantores domini: vt laudarent eum in turmis
ſuis: ⁊ antecederent exercitū: ac voce conſona dicerēt: Cō-
fitemini domino quoniam bonus: quoniam in eternum mi-
ſericordia eius. Cumq cepiſſent laudes canere vertit do-
minus inſidias eorum in ſemetipſos filiorum ſcilicet ammō
⁊ moab ⁊ montis ſeyr: qui egreſſi fuerant vt pugnarent con-
tra iudam ⁊ percuſſi ſunt. Namq filij ammon ⁊ moab con-
ſurrexerunt aduerſum habitatores montis ſeyr: vt interfice-
rent ⁊ delerent eos. Cumq hoc opere perpetraſſent etiam
in ſemetipſos verſi: mutuis ſe concidere vulneribus. Porro
iuda cum veniſſet ad ſpeluncam que reſpicit ſolitudinem vi-
dit procul omnem late regionem plenam cadaueribus: nec
ſupereſſe quēquam qui necem potuiſſet euadere. Venit er- F
go ioſaphat et omnis populus cum eo ad detrahenda ſpo-
lia mortuorum. Inuenerūtq inter cadauera variā ſupelle-
ctilē: veſtes quoq ⁊ vaſa precioſiſſima: et diripuerunt: ita
vt omnia portare non poſſent: nec per tres dies ſpolia aufer-
re: pre prede magnitudine. Die autem quarto congregati
ſunt in valle benedictionis. Etenim quoniam ibi benedixe-
runt domino: vocauerunt locum illum vallis benedictiōis
vſq in preſentem diem. Reuerſuſq eſt omnis vir iuda ⁊ ha-
bitatores hieruſalem ⁊ Ioſaphat ante eos in hieruſalē cū
leticia magna: eo quod dediſſet eis dominus gaudium de
inimicis ſuis. Ingreſſiq ſunt in hieruſalem cum pſalterijs
et cytharis ⁊ tubis in domum domini. Irruit autem pauor
domini ſuper vniuerſa regna terrarum cum audiſſent ꝙ pu-
gnaſſet dominus contra inimicos iſrael. Quieuitq regnū
ioſaphat: ⁊ prebuit ei dominus pacem per circuitum. Re-
gnauit igitur ioſaphat ſuper iudam et erat triginta quinq
annorum cum regnare cepiſſet. Viginti aūt ⁊ quinq annis
regnauit in hieruſalem: ⁊ nomen matris eius azuba filia ſe-
lachi. Et ambulauit in via patris ſui aſa: nec declinauit ab G
ea: faciēs q̄ placita erāt corā dño. Verūtñ excelſa nō abſtu-
lit ⁊ adhuc ppl's nō direxerat cor ſuū ad dñm deū patrū ſuo-
rū. Reliqua aūt geſtorū ioſaphat priorū ⁊ nouiſſimorū ſcri-

pta ſunt in libris iehu filij anani q̄ digeſſit in libro regum
De Ioſaphat rege Iuda et eius ſanctitate. vide ampliſſime per Ioſe. lib. 8. c. 7.
iſrael. Poſt hec iniit amicitias ioſaphat rex iuda cū Ocho
zia rege iſrael: cuius opera fuerūt impiiſſima et particeps
fuit vt facerēt naues que irent in tharſis. Fecerūtqꝫ claſſem
in aſiongaber. Prophetauit autem elieſer filius dodā de
mareſa ad ioſaphat dicēs. Quia habuiſti fedus cum ocho
zia percuſſit dn̄s opa tua: contriteqꝫ ſunt naues nec potuerūt
ire in tharſis.

¶ Cap. Sum. De morte ioſaphat ⁊ regno iorā q̄ occidit
ſex fratres ſuos ⁊ ambulauit in vijs achab: de literis helie
ſad eum miſſis: in quib⁹ erat ſcriptum quali morte moreret
ipſe ioram et de eius longa tabe. Cap. XXI.

A Ormiuit aūt ioſaphat cū patrib⁹ ſuis ⁊ ſe
pultus eſt cum eis in ciuitate dauid: regna
uitqꝫ iorā filius eius p eo. Qui habuit fra
tres filios ioſaphat azariā ⁊ iahiehel ⁊ za
chariā ⁊ azariā ⁊ michael ⁊ ſaphatiā. oēs
alias † iſrael.
hi filij ioſaphat regis † iuda. Deditqꝫ eis
pater ſuus munera argēti ⁊ auri ⁊ penſationes cum ciuita
tibus munitiſſimis in iuda. Regnū aūt tradidit iorā eo q̄d
eſſet primogenitus. Surrexit aūt iorā ſup regnū patris ſui.
Cumqꝫ ſe cōfirmaſſet occidit omnes fratres ſuos gladio: ⁊
alias † iſrael. 4. regum. 8. c.
quoſdam de principibus † iuda. Trigintaduoꝝ annoꝝ erat
B iorā cū regnare cepiſſet: ⁊ octo annis regnauit in Hierl'm.
Ambulauitqꝫ in vijs regū iſrl' ſicut egerat domus achab: fi
lia quippe achab erat vxor eius. Et fecit malū in cōſpectu
dn̄i. Noluit aūt dn̄s diſpdere domū dauid pp̄ter pactū q̄d
inierat cū eo: ⁊ q̄ pmiſerat vt daret ei lucernā ⁊ filijs ei⁹ in
alias † illius.
omni tp̄e. In diebus illis † rebellauit edom ne eſſet ſubdi
C tus iude ⁊ cōſtituit ſibi regē. Cūqꝫ trāſiret iorā cū princip
ibus ſuis ⁊ cūcto equitatu qui erat ſecū: ſurrexit nocte ⁊ per
cuſſit edom q̄ ſe circūdederat: ⁊ oēs duces equitatus eius.
Attn̄ rebellauit edom ne eſſet ſub ditione iuda vſqꝫ ad hāc
diem. Eo tp̄e ⁊ lobna receſſit ne eſſet ſub manu illius. Dere
liquerat eñ dn̄m deum patrum ſuoꝝ: inſup ⁊ excelſa fabri
catus eſt in vrbibus iuda: ⁊ fornicari fecit habitatores hie
ruſalē: ⁊ preuaricari iudā. Allate ſunt aūt ei litere ab Helia
propheta: in quibus ſcriptum erat. Hec dicit dn̄s deus da
uid patris tui. Quā non ambulaſti in vijs ioſaphat patris
tui: ⁊ in vijs aſa regis iuda: ſed inceſſiſti per iter regū iſrael
⁊ fornicari feciſti iudā: ⁊ habitatores hierl'm imitatus forni
cationē domus achab: inſup ⁊ fratres tuos domum patris
tui: meliores te occidiſti: ecce dn̄s pcutiet te plaga magna
cum populo tuo ⁊ filijs ⁊ vxoribus tuis vniuerſaqꝫ ſubſtan
D tia tua. Tu aūt egrotabis peſſimo lāguore vteri donec egre
diātur vitalia tua paulatim per ſingulos dies. Suſcitauit
ergo dn̄s contra ioram ſpiritum philiſtinorum ⁊ arabum q̄
confines ſunt ethyopibus: ⁊ aſcenderunt in terram iuda: ⁊
vaſtauerunt eam. Diripueruntqꝫ cunctam ſubſtātiam que
inuenta eſt in domo regis: inſuper ⁊ filios eius: et vxores.
Nec remanſit ei filius niſi ioachaz qui minimus natu erat.
Et ſuper hec omnia percuſſit eum dominus alui languore
inſanabili. Cūmqꝫ diei ſuccederet dies et temporum ſpacia
voluerentur: duorum annorum expletus eſt circulus. Et ſic
longa conſumptus eſt tabe: ita vt egeret etiam viſcera
ſua. Languore pariter ⁊ vita caruit. Mortuuſqꝫ eſt in infir
mitate peſſima: ⁊ non fecit eis populus ſecundum morem
combuſtionis exequias: ſicut fecerat maioribus eius. Tri
gintaduorum annorum fuit cum regnare cepiſſet: ⁊ octo
annis regnauit in Hieruſalem. Ambulauit non recte. Et ſe
pelierunt eum in ciuitate dauid: veruntamen non in ſepul
chro regum.

Sic etiā dicit Ioſe. de ſepultura iorā. li. 9. cap. 5.
¶ Capituli Summarium. De regno ochozie: et qualiter
ipſe ⁊ ioram rex Iſrael occiſi ſunt ⁊ iehu: de regno Athalie
qualiter occidit omne ſemen regium: de ioas abſcondito.
Capitulum. XXII.

C Onſtituerunt autem habitatores hierl'm
A
alias † ochoziā filiū eius minimū regem pro eo.
Oēs eñ maiores natu q̄ ante eū fuerāt in
terfecerūt latrones arabū q̄ irruerāt i ca
ſtra. Regnauitqꝫ ochozias filius Iorā re
gis iuda. Quadragintaduoꝝ annoꝝ erat
ochozias cū regnare cepiſſet: ⁊ vno ānno regnauit in hierl'm
alias † ochozias vel gotolia in 70. interp.
⁊ nomē matris eius † athalia filia amri. Sed ⁊ ipſe ingreſ
ſus eſt p vias domus achab. Mater eñ eius impulit eū vt
B impie ageret. Fecit ergo malum in cōſpectu dn̄i ſicut dom⁹
achab. Ipſi eñ fuerūt ei cōſiliarij poſt mortem patris ſui in
interitum eius: ambulauitqꝫ in cōſilijs eoꝝ. Et perrexit cū
iorā filio achab rege iſrael in bellum cōtra aſahel regem ſy
rie in ramoth galaad: vulnerauerūtqꝫ ſyri ioram. Qui reuer
ſus eſt vt curaretur in iezrael. Multas eñ plagas accepe
rat in ſupradicto certamine. Igitur † ochozias filius iorā
alias † azarias.
C rex iuda deſcendit vt inuiſeret iorā filium achab in iezrahel
egrotātem. Voluntatis quippe fuit dei aduerſus ochoziā:
vt veniret ad ioram: ⁊ cum veniſſet ⁊ egrederetur cū eo ad
uerſum iehu filium namſi: quem vnxit dn̄s vt deleret domū
achab. Cum ergo euerteret iehu domum achab: inuenit p̄n
cipes iuda ⁊ filiorum fratrum ochozie qui miniſtrabant ei ⁊
interfecit illos. Ipſum quoqꝫ perquirens Ochoziam com
prehendit latitantem in ſamaria: adductumqꝫ ad ſe occidit.
D Et ſepelierunt eum eo q̄ eſſet filius Ioſaphat: qui queſie
4. regum.
rat dominum in toto corde ſuo. Nec erat vltra ſpes aliqua:
vt de ſtirpe quis regnaret ochozie. Siquidem Athalia ma
ter eius videns q̄ mortuus eſſet filius ſuus: ſurrexit ⁊ inter
alias †
fecit omnem ſtirpē regiam domus iorā. Porro † ioſabeth
filia regis tulit ioas filiū ochozie: et furata eſt eum de me
dio filiorum regis cum interficerentur abſconditqꝫ eum cū
nutrice ſua in cubiculo lectulorum. Ioſabeth autē que ab
ſconderat eum erat filia regis ioram vxor ioiade pontificis
ſoror ochozie: ⁊ idcirco athalia interfecit eum. Fuit ergo cū
eis in domo dei abſcōditus ſex annis q̄bus regnauit atha
lia ſuper terram.

¶ Cap. Summa. De ioiada quomodo vnxit ioas regem
A
iuda: de occiſione athalie. Cap. XXIII.

A Nno autem ſeptimo confortatus ioia
4. regum. Ibi vide et cor. Ioſephi.
da aſſumpſit centuriones azariā videli
cet filium hieroboam ⁊ hiſmahel filiū
Iohannā azariā quoqꝫ filium obeth et
maaſiā filiū adaie ⁊ eliſaphat filium ze
chri: ⁊ iniit cum eis fedus. Qui circūeū
tes iudam congregauerunt leuitas de
cūctis vrbibus iuda: ⁊ principes familiarum iſrael: venerūt
qꝫ in hieruſalem. Iniit ergo omnis multitudo pactū in do
mo domini cum rege. Dixitqꝫ ad eos ioiada. Ecce filius re
gis regnabit: ſicut locutus eſt dominus ſuper filios dauid.
Iſte eſt ergo ſermo quem facietis. Tertia pars veſtrum qui
veniunt ad ſabbatum ſacerdotem ⁊ leuitarum ⁊ ianitorum
erit in portis: tertia vero pars ad domum regis ⁊ tertia ad
B portam que appellatur fundamenti. Omne vero reliquum
vulgus ſit in atrijs domus domini: nec quiſpiam alius in
grediatur domum domini niſi ſacerdotes ⁊ qui miniſtrāt
de Leuitis. Ipſi tantummodo ingrediantur: quia ſanctifi
cati ſunt et omne reliquum vulgus obſeruet cuſtodias do
mini. Leuite autem circūdent regem habentes ſinguli † ar
† Arma [illegible] nota q̄ [illegible] quo teſtō [illegible] tum [illegible] eccleſia [illegible] portare ar q̄d tñ hodie prohibitum extra de vi hone. cle. et rici arma.
ma ſua: ⁊ ſi quis alius ingreſſus fuerit templum interficiat
ſintqꝫ cum rege ⁊ intrante ⁊ egrediente. Fecerunt ergo le
uite ⁊ vniuerſus iuda iuxta omnia que preceperat ioiada
pontifex. Et aſſumpſerunt ſinguli viros qui ſub ſe erant: ⁊
veniebant per ordinem ſabbati cum his qui iam impleue
rant ſabbatum ⁊ egreſſuri erant. Siquidem ioiada ponti
fex nō dimiſerat abire turmas: q̄ ſibi p ſingulas hebdoma
das ſuccedere cōſueuerāt. Deditqꝫ ioiada ſacerdos centu
rionibus

C rionibus lanceas clypeoſq; ⁊ peltas regis dauid: quas cõ
ſecrauerat in domo dñi. Cõſtituitq; oẽm pplm tenẽtiũ pu
giones a parte templi dextera: vſq; ad partẽ tẽpli ſiniſtram
coram altari ⁊ tẽplo ꝑ circuitũ regis: ⁊ eduxerũt filiũ regis
⁊ impoſuerũt ei dyadema ⁊ teſtimoniũ: dederũtq; in manu
ei⁹ tenẽdã legẽ: ⁊ cõſtituerũt eũ regẽ: vnxitq; illũ ioiada põ
tifex ⁊ filij ei⁹: imprecatiq; ſunt ei atq; dixerunt. Viuat rex.
Qḋ cũ audiſſet athalia vocẽ ſcz currẽtiũ atq; laudantiũ re
gem: ingreſſa eſt ad pplm in tẽplum dñi. Cũq; vidiſſet regẽ
ſtantem ſup gradum in introitu: ⁊ principes turmaſq; circa
eũ omnẽq; pplm terre gaudẽtem atq; clãgentem tubis ⁊ di
uerſi generis organis cõcinentem: vocẽq; laudãtiũ ſciditve
ſtimẽta ſua ⁊ ait. Inſidie inſidie. Egreſſus aũt ioiada pon
tifex ad cẽturiones ⁊ principes exercit⁹ dixit eis. Educite
illã extra ſepta templi ⁊ interficiatᷣ foris gladio. Precepitq;
ſacerdos ne occideretᷣ in domo dñi ⁊ impoſuerũt ceruici
D bus eius manus. Cũq; intraſſet portam equoꝝ domus re
gis interfecerunt eã ibi. Pepigit aũt ioiada fedus inter ſe:
vniuerſumq; pplm ⁊ regẽ vt eſſet ppl's dñi. Itaq; ingreſſus
eſt omnis pplus domum baal ⁊ deſtruxerũt eam: ⁊ altaria:
ac ſimulachra illius cõfregerunt. Mathan quoq; ſacerdo
tem baal interfecerunt ante aras. Conſtituit autem ioiada
prepoſitos in domo dñi ⁊ ſub manibus ſacerdotum ⁊ leui
al's † ad offerendum. tarum quos diſtribuit dauid in domo dñi: † vt offerrent ho
locauſta dño ſicut ſcriptũ eſt in lege moyſi: in gaudio ⁊ cãti
cis: iuxta diſpoſitionem Dauid. Cõſtituit quoqȝ ianitores
in portis domus dñi vt non ingrederetᷣ eam immundus in
omni re. Aſſumpſitq; centuriones ⁊ fortiſſimos viros ac prin
cipes populi ⁊ omne vulgus terre ⁊ fecerunt deſcendere re
gem de domo dñi ⁊ introire per medium porte ſuperioris
in domum regis ⁊ collocauerunt eum in ſolio regali. Leta
tuſq; eſt omnis populus terre ⁊ vrbs quieuit. Porro atha
lia interfecta eſt gladio.

¶ Cap. Sũ. De operibus ioas bonis q̃diu vixit ioiada. de morte ioiada: de peccatis ioas poſt mortem Ioiade qualiter interfecit filium eius zachariam: qualiter contra ioas inſurrexerunt ſerui ſui: ⁊ eum interfecerũt. Cap. XXIIII.

A 4. regũ. 12. b. Septem annorum erat ioas cũ regnare ce
piſſet ⁊ quadraginta annis regnauit i hie
ruſalem. Nomen matris eius ſebia de ber
ſabee. Fecitq; quod bonum eſt coram do
mino cunctis diebus Ioiade ſacerdotis.
Accepit autẽ ei ioiada vxores duas: e qui
bus genuit filios ⁊ filias. Poſt que placuit ioas vt inſtau
raret domum dñi: congregauitq; ſacerdotes ⁊ leuitas ⁊ di
xit eis. Egredimini ad ciuitates iuda ⁊ colligite de vniuer
ſo iſrael pecuniam ad ſartatecta templi dei veſtri per ſingu
B los annos: feſtinatoq; hoc facite. Porro leuite egere negli
gentius. Vocauitq; rex ioiadam principem ⁊ dixit ei. Qua
re tibi non fuit cure: vt cogeres leuitas inferre de iuda: ⁊ de
hieruſalem pecuniam que conſtituta eſt a Moyſe ſeruo do
mini vt inferret eam omnis multitudo iſrael in tabernacu
lum teſtimonij? Athalia enim impiiſſima et filij eius deſtru
xerunt domum domini ⁊ de vniuerſis que ſanctificata fue
rant in domo domini ornauerunt phanum baalim. Prece
pit ergo rex ⁊ fecerũt arcam: poſuerũtq; eam iuxta portam
domini forinſecus. Et predicatum eſt in iuda ⁊ hieruſalem
vt deferrẽt ſinguli precium domino quod conſtituit Moy
ſes ſeruus dei ſuper omnem iſrael in deſerto. Letatiq; ſunt
cuncti principes ⁊ omnis populus: ⁊ ingreſſi contulerunt
C in arcam domini atq; miſerunt ita vt impleretur. Cũq; tem
pus eſſet vt deferret arcam coram rege per manus leuita
rum (videbãt enim multam pecuniam) ingrediebatur ſcri
ba regis ⁊ quez primus ſacerdos conſtituerat: effundebãt
q; pecuniam que erat in arca. Porro arcam reportabant
ad locum ſuum. Sicq; faciebant per ſingulos dies. Et cõ
gregata eſt infinita pecunia quã dederũt rex et ioiada his
qui preerant operibus domus dñi. At illi cõducebãt ex ea
ceſores lapidũ ⁊ artifices operum ſingulorum vt inſtaura
rẽt domũ dñi: fabros quoq; ferri ⁊ eris vt qḋ cadere cepe
D rat fulciretᷣ. Egeruntq; hi q operabantᷣ induſtrie et obdu
cebatur parietum cicatrix per manus eoꝝ: ac ſuſcitauerũt
domum domini in ſtatũ priſtinũ ⁊ firmiter eã ſtare fecerũt.
Cumq; † compleſſent omnia opera detulerunt coraz rege: al's † defecit omnia
⁊ † ioiada reliquam partem pecunie: de qua facta ſunt va al's † ioiade vel ioade.
ſa templi in miniſteriũ ad holocauſta: phiale quoq; ⁊ cete
ra vaſa aurea et argentea. Et offerebantᷣ holocauſta in do
mo dñi iugiter cunctis diebus ioiade. Senuit aũt ioiada
plenus dierũ et mortuus eſt cum centũ triginta eſſet anno
rum. Sepelieruntq; eum in ciuitate dauid cum regib⁹: eo
q; feciſſet bonum cum iſrael ⁊ cũ domo eius. Poſtq̃ obijt
E ioiada ingreſſi ſunt principes iuda ⁊ adorauerũ regẽ. Qui
delinitus obſequijs eorum acquieuit eis. Et dereliquerũt
templum domini dei patrum ſuorum: ſeruieruntq; lucis et
ſculptilib⁹. Et facta eſt ira domini contra iudam ⁊ hieruſa
lem propter hoc peccatum. Mittebatq; eis prophetas: vt
reuerterentur ad dñm: quos proteſtantes illi audire nole Mat. 23. b.
bant. Spũs itaq; † dei induit zachariam filiũ ioiade ſacer al's † domini.
dotem ⁊ ſtetit in cõſpectu populi ⁊ dixit eis. Hec dixit do
minus deus. Quare tranſgredimini preceptum dñi quod
vobis non proderit: ⁊ dereliquiſtis dominum vt derelique
ret vos? Qui congregati aduerſus eum: miſerunt lapi
des iuxta regis imperium in atrio domus domini. Et non
eſt recordatus ioas rex miſericordie quam fecerat Ioiada
pater illius ſecum: ſed interfecit filium eius. Qui cum mo
F reretur ait. Videat dominus ⁊ requirat. Cumq; euolutus
eſſet annus: aſcendit contra eum exercitus ſyrie: venitq; in
iudam ⁊ hieruſalem et interfecit cunctos principes populi
atq; vniuerſam predam miſerunt regi in damaſcum. Et cer
te cum permodicus veniſſet numerus Syrorum tradidit
dominus in manibus eorum infinitam multitudinem: eo
quod dereliquiſſent dominum deum patrum ſuorum. In
G ioas quoq; ignominioſa exercuere iudicia. Et abeũtes di
miſerunt eum in languoribus magnis. Surrexerunt au
tem contra eum ſerui ſui in vltionem ſanguinis zacharie fi
lij ioiade ſacerdotis: ⁊ occiderunt eum in lectulo ſuo ⁊ mor
tuus eſt. Sepelieruntq; eum in ciuitate dauid: ſed nõ in ſe
pulchris regũ. Inſidiati vero ſunt ei zabath filius ſemath
† ammonitidis: ⁊ ioſaphat filius ſamarith Moabitidis. al's † amonitis.
Porro filij eius ac ſumma pecunie que adunata fuerat ſub
eo: et inſtauratio domus dei ſcripta ſunt diligentius in li
bris regum.

¶ Capitu. Summarium. De regno amaſie: ⁊ de victoria eius contra edom: de captione eius et bello contra ioas regem iſrael: de ſpoliatione hieruſalem et morte amaſie.

Capitulum. XXV.

A Regnauit autem Amaſias filius eius pro
eo. Vigintiquinq; annorum erat amaſias 4. reg. 14. a.
cum regnare cepiſſet: Et vigintinouez an Ioſe. ii. 9. c. 9.
nis regnauit in Hieruſalem. Nomen ma
tris eius Ioaden de Hieruſalem. Fecit
q; bonum in conſpectu domini. Veruntã
men non in corde perfecto. Cumq; roboratum ſibi videret
imperium iugulauit ſeruos qui occiderant regem patrem
ſuum: ſed filios eorum non interfecit: ſicut ſcriptum eſt in li B
bro legis Moyſi: vbi precepit dominus dicens. Non occi
dentur patres pro filijs: neq; filij pro patribus ſuis: ſz vnuſ
quiſq; in ſuo peccato morietᷣ. Congregauit igitur amaſias Deu. 24. c.
iudam: ⁊ conſtituit eos per familias tribunoſq; ⁊ centurio 4. regum. 4. c.
nes in vniuerſo iuda ⁊ Beniamin: ⁊ recẽſuit a viginti annis
⁊ ſurſuz: inuenitq; triginta milia iuuenum q̃ egrederentᷣ ad
pugnã ⁊ tenerẽt haſtam ⁊ clypeũ. Mercede q̃ cõduxit de

iſrael centum milia viroꝝ: cētū talētis argenti. Uenit autem homo dei ad illū ꝛ ait. O rex: ne egrediat̃ tecum exercitus iſrael. Nō eſt enī dñs cū iſrael ꝛ cūctis filijs effraim. Quod ſi putas i robore exercit⁹ bella cōſiſtere: ſuperari te faciat de⁹ ab hoſtib⁹. Dei quippe eſt ꝛ adiuuare ꝛ in fugā cōuertere: dixitqꝫ amaſias ad hoiem dei. Quid ergo fiet de centū talentis q̄ dedi militibus iſrl'. Et rn̄dit homo dei. Habet dominꝰ vñ tibi dare poſſit multo his plura. Sepauit itaqꝫ amaſias exercitū q̄ venerat ad eum ex effraim: vt reuerteretur in locū ſuum: At illi cōtra iudā vehemēter irati reuerſi ſunt

D

Nota mirabilem penam: in regionē ſuaꝫ. Porro amaſias cōfidēter eduxit pplm ſuū ꝛ abijt in vallē ſallinarū pcuſſitqꝫ filios ſeyr decē milia. Et alia decē milia viroꝝ ceperūt filij iuda: ꝛ adduxerūt ad preruptum cuiuſdā petre: precipitaueruntqꝫ eos de ſummo in preceps q̄ vniuerſi crepuerūt. At ille exercitus quē remiſerat amaſias ne ſecum iret ad preliū diffuſus eſt in ciuitatib⁹ iuda: a ſamaria vſqꝫ ad bethoron: ꝛ interfectis trib⁹ milib⁹: diripuit predam magnā. Amaſias vero poſt cedem idumeorum: ꝛ allatos deos filiorū ſeyr: ſtatuit illos in deos ſibi: et adorabat eos: ꝛ illis adolebat incenſuꝫ. Quā ob rem iratus

E dñs ꝯtra amaſiā miſit ad illū ꝓphetā: q̄ diceret ei. Cur adoraſti deos qui nō liberauerunt pplm ſuum de manu tua? Cūqꝫ hec ille loqueret̃. Rn̄dit ei. Num conſiliarius regis es? Quieſce ne interficiā te. Deſcēdēſqꝫ ꝓpheta: ſcio (inquit)

al's + quia. 4. regū. 14. c. ꝙ cogitauerit dñs occidere te: † q̄ et feciſti hoc malū: ꝛ inſuper nō acquieuiſti cōſilio meo. Igit̃ amaſias rex iuda inito

F peſſimo conſilio miſit ad ioas filium ioachaꝫ filij iehu regē iſrael dicēs. Ueni videamus nos mutuo. At ille remiſit nūcios dicēs. Carduus q̄ eſt in libano miſit ad cedrum libani dicēs. Da filiam tuā filio meo vxorem. Et ecce beſtie q̄ erāt in ſilua libani tranſierunt et cōculcauerūt carduum. Dixiſti. Percuſſi edom: ꝛ idcirco erigitur cor tuum in ſuperbiā. Sede in domo tua. Cur malum aduerſum te prouocas: vt cadas ꝛ tu ꝛ iudas tecuꝫ? Noluit aūt audire amaſias: eo ꝙ dñi eſſet voluntas: vt traderetur in † manus hoſtiuꝫ ꝓpter

al's + manib⁹. deos edom. Aſcendit igitur ioas rex iſrael et mutuos ſibi prebuere conſpectus. Amaſias autē rex iuda erat in bethſames iude. Corruitqꝫ iudas corā iſrael: ꝛ fugit in tabernacula ſua. Porro amaſiam regem iuda filiuꝫ ioas filij ioachaꝫ: cepit ioas rex iſrael in bethſames: ꝛ adduxit in hierl'm. Deſtruxitqꝫ murum eius a porta effraim vſqꝫ ad portam anguli quadringentis cubitis. Omne quoqꝫ aurum ꝛ argentuꝫ

G ꝛ vniuerſa vaſa que repperierat in domo dei: ꝛ apud obededon in theſauris eius etiam domus regie: necnon ꝛ filios obſidū: reduxit in ſamariā. Uixit autē amaſias filius ioas rex iuda poſtq̄ mortuus eſt ioas filius ioachaꝫ rex iſrael quindecim ānis. Reliqua autem ſermonum amaſie priorū ꝛ nouiſſimoruꝫ ſcripta ſunt in libro regū iuda et iſrael. Qui poſtq̄ receſſit a domino tetenderunt ei inſidias in hierl'm. Cumqꝫ fugiſſet lachis miſerunt et interfecerunt eum ibi: reportanteſqꝫ ſuper equos ſepelierunt eum cum patribus ſuis in ciuitate dauid.

¶ Cap. Sum. De ozia rege iuda et eius victorijs ꝛ fama: ꝛ de pena preſumptionis eius ꝓpter ſacerdotij vſurpationē. Itē de morte ei⁹ ꝛ regno ioathā filij eius. Ca. XXVI.

A

4. regū. 4. c. 4. regū. 15. g. Omnis aūt populus iuda filium eius oziā annorū ſexdecim cōſtituit regem pro amaſia patre ſuo. Ipſe edificauit abilath: et reſtituit eā ditioni iude poſtq̄ dormiuit rex cum patribus ſuis ſexdecim annorum erat ozias cum regnare cepiſſet: ꝛ quinquagintaduobus annis regnauit in hieruſalē. Nomen matris ei⁹

al. + cōſpectu iezelia de hieruſalem. Fecitqꝫ quod erat rectum in † oculis dñi iuxta oia q̄ fecerat amaſias pater eius ꝛ exquiſiuit dñꝫ in diebus zacharie intelligētis ꝛ videntis deū. Cūqꝫ requireret dñm direxit eū in oībus. Deniqꝫ egreſſus eſt ꝛ pugnauit cōtra philiſtijm ꝛ deſtruxit murū geth ꝛ murum iabnie: murumqꝫ azoti. Edificauit q̄ꝫ oppida in azoto ꝛ in Philiſtijm: ꝛ adiuuit eū deus contra philiſtijm ꝛ cōtra arabes q̄ habitabant in gurbaal: et contra ammonitas. Appendebantqꝫ ammonite munera ozie. Et diuulgatū eſt nomē ei⁹ vſqꝫ ad introitum egypti: ꝓpter crebras victorias. Edificauitqꝫ ozias turres in hierl'm ſup portā anguli: ꝛ ſup portam vallis: ꝛ reliquas in eodē muri latere firmauitqꝫ eas: Extruxitqꝫ turres in ſolitudine ꝛ effodit ciſternas plurimas: eo ꝙ haberet multa pecora tam in campeſtribus q̄ꝫ in eremi vaſtitate. Uineas quoqꝫ habuit ꝛ vinitores in montibus ꝛ in carmelo. Erat quippe homo agriculture deditus. Fuit aūt exercitus bellatorū eius qui ꝓcedebant ad prelia ſub manu iehihel ſcribe maaſieqꝫ doctoris: et ſub manu ananie q̄ erat de ducibus regis. Omniſqꝫ numerus principum per familias ſuas virorum fortiū † duoꝝ miliū ſexcētoꝝ. Et ſub eius al's + duo milia ſexcenti.

C vniuerſus exercitus trecētoꝝ ꝛ ſeptem milium qngentorum: q̄ erāt apti ad bella ꝛ ꝓ rege cōtra aduerſarios dimicabant: preparauit quoqꝫ eis Ozias: id eſt cūcto exercitui clypeos ꝛ haſtas ꝛ galeas ꝛ loricas: arcuſqꝫ ꝛ fundas ad iaciēdos lapides: ꝛ fecit in hierl'm diuerſi generis machinas q̄s in turribus collocauit ꝛ in angulis murorum vt mitterent ſagittas ꝛ ſaxa grandia. Egreſſumqꝫ eſt nomē eius procul: eo ꝙ auxiliaret̃ ei dñs et corroboraſſet illum. Sed cū corroboratus eſſet eleuatum eſt cor eius in interitum ſuum et neglexit dñm deū ſuum. Ingreſſuſqꝫ eſt in templum dñi adolere voluit incenſum ſup altare thimiamatis. Statimqꝫ ingreſſus poſt eum azarias ſacerdos ꝛ cum eo ſacerdotes domini octoginta viri fortiſſimi: reſtiterūt regi atqꝫ dixerūt. Non eſt tui officij ozia: vt adoleas incēſum dño: ſed ſacerdotum: hoc eſt filioꝝ aaron q̄ conſecrati ſunt ad huiuſcemodi miniſterium. Egredere de ſanctuario ne contempſeris: q2

D

4. regū. 5. g. 2. q. 7. §. nec balaam. vbi medium. nō reputabit̃ tibi in gloriā hoc a dño deo. Iratuſqꝫ ozias ꝛ tenens in manu thuribulum vt adoleret incēſum minabat̃ ſacerdotibus. Statimqꝫ orta eſt lepra in frōte eius coram ſacerdotibus in domo dñi ſup altare thimiamatis. Cumqꝫ reſpexiſſet eum azarias pontifex ꝛ omnes reliqui ſacerdotes viderūt lepram in fronte eius ꝛ feſtinato expulerūt eū. Sed ꝛ ipſe perterritus accelerauit egredi eo ꝙ ſenſiſſet illico plagā dñi. Fuit igitur ozias rex leproſus vſqꝫ ad diem mortis ſue. Et habitauit in domo ſeparata plen⁹ lepra: ob quā eiectus fuerat de domo dñi. Porro ioathā filius eius rexit domū regis ꝛ iudicauit populum terre. Reliqua aūt ſermonum ozie priorum ꝛ nouiſſimoꝝ ſcripſit eſaias filius amos propheta. Dormiuitqꝫ ozias cū patribus ſuis ꝛ ſepelierunt eum in agro regalium ſepulchroruꝫ eo ꝙ eſſet leproſus: regnauitqꝫ ioathan filius eius pro eo.

¶ Cap. Sum. De ioathan filio ozie qui vicit regem filioꝝ ammon: ꝛ de morte eius. Cap. XXVII.

A

4. regū. 16. Uiginti quinqꝫ annoꝝ erat ioathā cū regnare cepiſſet ꝛ ſexdecim annis regnauit i hieruſalem. Nomen matris eius hieruſa filia ſadoch: fecitqꝫ quod rectum erat coram domino iuxta omnia que fecerat ozias pater ſuus: excepto ꝙ non eſt ingreſſus templuꝫ

B domini ꝛ adhuc populus delinquebat. Ipſe edificauit portam domus domini excelſam ꝛ in muro ophel multa cōſtruxit. Urbes quoqꝫ edificauit in montibus iuda: ꝛ in ſaltib⁹ caſtella ꝛ turres. Ipſe pugnauit contra regem filiorum ammon ei vicit eum. Dederuntqꝫ ei filij ammon in tempore il-

C lo centum talenta argenti et decem milia choros tritici: ac totidem choros ordei. Hec ei prebuerunt filij Ammon in

D anno ſecundo et tertio. Corroboratuſqꝫ eſt Ioathan: eo quod direxiſſet vias ſuas coram domino deo ſuo. Reliqua autem

aũt ſermonũ ioathã ⁊ oẽs pugne eius ⁊ opa ſcripta ſunt in
libro regũ iſrael ⁊ iuda. Uigintiquinq annorum erat cum
regnare cepiſſet ⁊ ſexdecim annis regnauit in hierl'm. Dor-
miuitq ioathan cũ patribus ſuis ⁊ ſepelierunt eum in ciui
tate dauid: ⁊ regnauit achaz filius eius pro eo.

¶ C.S. De regno achaz regis iude: ⁊ ſceleribus eius que
fecit ei filius romelie rex iſrael. de obed pphetã q̃ locut' eſt
p captiuis: de populatiõe terre a teglatphalaſar rege aſſy
riorum ſpoliata domo dñi ⁊ principũ ⁊ nihil ei profuit: q:
fecit victimas dijs damaſci: q extruxit aras et fecit altaria
in angulis hieruſl'm clauſa porta domus dñi: de morte eius
cui ſucceſſit ezechias filius eius. Cap. XXVIII.

A 4. regũ. 15. Uiginti annoꝝ erat achaz cum regnare ce-
piſſet ⁊ ſedecim annis regnauit in hierl'm.
Nõ fecit rectũ in cõſpectu dñi ſicut dauid
pater eius ſed ambulauit in vijs regũ iſrl',
insup ⁊ ſtatuas fudit baalim. Ipſe eſt qui
+ benon hennon. adoleuit incẽſum in valle † bẽnon ⁊ luſtra
uit filios ſuos in igne iuxta ritũ gentiũ quas interfecit dñs
in aduẽtu filioꝝ iſrael. Sacrificabat q̃ ⁊ thimiama ſuccẽde
bat in excelſis ⁊ in collib' ⁊ ſub oi ligno frondoſo. Tradi-
ditq eũ dñs de' ei' in manu regis ſyrie. Qui percuſſit eum
magnãq predã cepit de eius imperio: ⁊ adduxit in damaſ-
cum. Manibus q̃ regis iſrl' traditus eſt ⁊ percuſſus plaga
grãdi. Occiditq phacee fili' romelie de iuda cẽtũ viginti
milia in die vno oẽs viros bellatores: eo q reliquiſſent dñz
deũ patrũ ſuoꝝ eodẽ tpe occidit zechri vir potẽs ex effrain
maaſiam filiũ regis: ⁊ ezricam ducẽ dom' eius: helchanã q̃
B ſcdm a rege. Ceperũtq filij iſrael de fratrib' ſuis ducẽta mi
lia mulierũ pueroꝝ ⁊ puellarũ ⁊ infinitã predã: ptuleruntq
+ oded. eã in ſamariam. Ea tempeſtate erat ibi ppheta dñi noie †
obed. Qui egreſſus obuiã exercitui venienti i ſamariã dixit
eis. Ecce iratus dñs deus patrũ veſtroꝝ cõtra iudã tradi-
dit eos in manibus veſtris. Et occidiſtis eos atrociter: ita
vt ad celũ pertingeret veſtra crudelitas. Inſup filios Iuda ⁊
hierl'm vultis vobis ſubijcere in ſeruos ⁊ ãcillas qd nequa
q̃ facto opus eſt. Peccaſtis eñi ſuper hoc dño deo veſtro.
Sed audite cõſiliũ meũ ⁊ reducite captiuos quos adduxi
ſtis de fratribus veſtris: q: magnus furor dñi imminet vo-
bis. Steterũt itaq viri de principibus filiorũ effram. Aza-
rias filius iohãnã: barachias filius moſollamoth. Ezechi
as filius ſellum ⁊ amaſias filius hadali contra eos qui ve-
C niebãt de prelio: ⁊ dixerũt eis. Non introducetis huc capti
uos ne peccemus dño. Quare vultis adijcere ſup peccata
noſtra: ⁊ vetera cumulare delicta? Grande quippe peccatũ
eſt et ira furoris dñi imminet ſup iſrael. Dimiſerũtq viri iſrl'
bellatores predam ⁊ vniuerſa que ceperant coram princip
bus ⁊ omni multitudine. Steteruntq viri quos ſupra me-
morauimus: ⁊ apprehendentes captiuos omnes qui nudi
erant veſtierunt de ſpolijs. Cumq veſtiſſent eos et calciaſ-
ſent ⁊ refeciſſent cibo ac potu: vnxiſſentq propter laborem
⁊ adhibuiſſent eis curã: quicũq ambulare non poterant: ⁊
erãt imbecillo corpore impoſuerunt eos iumentis: et addu
xerunt eos hierico ciuitatem palmarum ad fratres eorum:
ipſiq reuerſi ſunt in ſamariã. Tempore illo miſit rex achaz
ad regẽ aſſyrioꝝ poſtulans auxiliũ. Ueneruntq idumei: et
percuſſerunt multos ex iuda ⁊ ceperunt predam magnam.
Philiſtijm quoq diffuſi ſunt per vrbes campeſtres: et ad
meridiem iuda: ceperũtq bethſames ⁊ abiron ⁊ gaderoth
ſocho quoq ⁊ thannam ⁊ gazon cum viculis ſuis ⁊ habita
D uerunt in eis. Humiliauerat enim dñs iudã propter achaz
regem iuda: eo q nudaſſet eum auxilio ⁊ cõtemptui habuiſ
+ theglat phalaſar. ſet dominum: adduxitq cõtra eum † theglatphalaſar regẽ
aſſyrioꝝ qui ⁊ afflixit eum et nullo reſiſtente vaſtauit. Igit'
achaz ſpoliata domo dñi ⁊ domo regum ac principum: de-
dit regi aſſyrioꝝ munera: ⁊ tñ nihil ei profuit. Inſuper ⁊ tpe
anguſtie ſue auxit contẽptũ in dñm. Ipſe p ſe rex achaz im
molauit dijs damaſci victimas percuſſoribus ſuis: ⁊ dixit.
Dij regũ ſyrie auxiliant' eis. Quos ego placabo hoſtijs et
aderunt mihi cũ ecõtrario ipſi fuerint ruine ei: ⁊ vniuerſo
iſrael. Direptis itaq achaz oibus vaſis domus dei atq cõ
fractis clauſit ianuas templi dei ⁊ fecit ſibi altaria i vniuer
ſis angulis hierl'm. In omnibus quoq vrbibus. Iuda ex-
truxit aras ad cremandum thus: atq ad iracũdiam prouo
cauit dñm deũ patrũ ſuorum. Reliqua aũt ſermonum eius
⁊ omnium operũ ſuorũ prioꝝ ⁊ nouiſſimorũ ſcripta ſunt in
libro regum iuda ⁊ iſrael. Dormiuitq achaz cuz patribus
ſuis: ⁊ ſepelierunt eum in ciuitate hierl'm. Nec enim rece
perunt cuz in ſepulchris regũ iſrael. Regnauitq ezechias
filius eius pro eo.

¶ Capitu. Summarium. De regno ezechie q̃ tẽplũ aperi
ri mandauit ⁊ reſtituit ſacerdotium. Cap. XXIX. A

Igitur ezechias regnare cepit cuz viginti 4. regũ. 18. a.
quinq eſſet annorum ⁊ vigintinouem an- ⁊ Io. li. 9. c. 14
nis regnauit in hierl'm. Nomen matris
eius abia filia zacharie: fecitq quod erat
placitum in conſpectu dñi iuxta omnia q̃
fecerat dauid pater eius. In ipſo anno et
menſe primo regni ſui aperuit valuas domus domini ⁊ in-
ſtaurauit eas. Adduxitq ſacerdotes atq leuitas: ⁊ cõgre-
gauit eos in † plateam orientalem. dixitq ad eos. Audite als + partem.
me leuite ⁊ ſanctificamini. Mundate domũ domini dei pa 23. q. 4. recedi
trum noſtrorum: ⁊ auferte omnẽ immundiciã de ſanctua- te. ibi ezechiel
rio. Peccauerunt patres noſtri ⁊ fecerunt malum in cõſpe ⁊ ibi ezechias. B
ctu dñi dei noſtri derelinquentes eum. Auerterunt facies
ſuas a tabernaculo dñi dei noſtri: et pbuerunt dorſum: clau
ſerunt oſtia que erant in porticu: et extinxerũt lucernas: in-
cenſumq non adoleuerunt: et holocauſta non obtulerunt
in ſanctuario deo iſrael. Concitatus eſt itaq furor domini
ſuper iudam ⁊ hieruſalem tradiditq eos in commotionem
⁊ in interitum ⁊ in ſibilum: ſicut ipſi cernitis oculis veſtris.
En corruerunt patres noſtri gladijs filij noſtri: ⁊ filie no-
ſtre: et coniuges captiue ducte ſunt propter hoc ſcelus.
Nunc ergo placet mihi vt ineamus fedus cuz domino deo
iſrael ⁊ auertat a nobis furorem ire ſue. Filij mei nolite ne- C
gligere. Uos elegit dominus vt ſtetis coram eo: ⁊ miniſtre
tis illi: colatiſq eum et cremetis ei incenſum. Surrexerunt
ergo Leuite: Mααth filius Amaſie: et Ioel filius Azarie
de filijs Caath. Porro de filijs Merari Cis filius Abdai
et Azarias filius Iahalehel. De filijs autẽ Gerſon: Ioha
filius. Zemma: et Edẽ filius Iohaha. At vero de filijs Eli-
ſapham Samri et Iahihel. De filijs quoq Aſaph Zacha-
rias ⁊ Mathanias. Necnon de filijs Heman: Iahihel et
Semei. Sed et de filijs Idithum Semeas et Ozihel. Cõ
gregaueruntq fratres ſuos: et ſanctificati ſunt: et ingreſſi
ſunt iuxta mandatum regis et imperium domini: vt expia-
rent domum dei. Sacerdotes quoq ingreſſi templum do- D
mini: vt ſanctificarent illud extulerunt omnem immundi-
ciam quam intro reppererãt in veſtibulo domus domini:
quam tulerunt Leuite: et aſportauerunt ad torrentem ce-
dron foras. Ceperunt autem prima die menſis primi mun-
dare ⁊ in die octauo eiuſdem menſis ingreſſi ſunt porticum
domus templi domini. Expiaueruntq templum dieb' octo.
Et in die ſextadecima menſis eiuſdem quod ceperant im-
pleuerunt. Ingreſſi quoq ſunt ad Ezechiam regem: et di-
xerunt ei. Sanctificauimus omnem domum domini et alta
re holocauſti. Uaſaq eius: necnon et menſam propoſitio-
nis cum omnibus vaſis ſuis: cunctamq templi ſupellecti-
lem quam polluerat rex achaz in regno ſuo poſtq̃ preuari-
catus eſt: ⁊ ecce expoſita ſunt omnia coram altari domini.
Cõſurgẽſq diluculo ezechias rex adunauit oẽs principes E
ciuitatis et aſcendit in domum dñi. Obtuleruntq ſimul tau

ros ſeptẽ: ⁊ arietes ſeptẽ: agnos ſeptẽ: ⁊ hircos ſeptẽ pro
aſs + iſrael. petõ: pro regno: pro ſanctuario: p † iuda. Dixitq; ſacerdo
tibus filijs aaron vt offerrẽt ſup altare dñi. Mactauerunt
igit̃ tauros ⁊ ſuſceperunt ſanguinẽ ſacerdotes ⁊ fuderunt
illũ ſup altare. Mactauerunt etiã arietes ⁊ illoꝝ ſanguinẽ
F ſup altare fuderũt. Immolauerũt agnos ⁊ fuderũt ſup al-
tare ſanguinẽ. Applicuerunt hircos p petõ corã rege ⁊ vni
uerſa multitudiẽ. Impoſuerũtq; man⁹ ſuas ſup eos: ⁊ imo
lauerũt illos ſacerdotes ⁊ aſperſerũt ſanguinẽ eoꝝ corã al
tari pro piaculo vniuerſi iſraelis. Pro oĩ q̃ppe iſrł̃ p̃cepat
rex: vt holocauſtũ fieret pro petõ. Cõſtituit quoq; leuitas ĩ
domo dñi cũ cymbalis ⁊ pſalterijs ⁊ cytharis ſm diſpoſitio
nẽ dauid regis ⁊ gad videntis ⁊ nathan prophete. Siqui-
dẽ dñi p̃ceptum fuit p manũ prophetaꝝ eius. Steteruntq;
leuite tenẽtes organa dauid ⁊ ſacerdotes tubas. Et iuſſit
aſs + holocau ezechias vt offerrẽt † holocauſta ſuper altare. Cũq; offer-
ſtum. rent̃ holocauſta ceperunt laudes canere dño: ⁊ clãgere tu-
bis atq; in diuerſis organis q̃ dauid rex iſrael reppererat
cõcrepare. Omni aũt turba adorãte: cãtores ⁊ hi q̃ tenebãt
tubas erant in officio ſuo: donec cõpleret̃ holocauſtũ. Cũ-
q; finita eſſet oblatio: incuruatus eſt rex: ⁊ omnes q̃ erant
cum eo: ⁊ adorauerunt. Precepitq; ezechias et principes
leuitis vt laudarent dñm ſermonibus dauid aſaph viden-
G tis. Qui laudauerunt deũ magna letitia ⁊ incuruato genu
adorauerũt. Ezechias aũt etiã hec addidit. Impleſtis ma-
nus veſtras dño accedite ⁊ offerte victimas ⁊ laudes in do
mo dñi. Obtulit ergo vniuerſa multitudo hoſtias ⁊ laudes
⁊ holocauſta mente deuota. Porro numerus holocauſto-
rũ que obtulit multitudo hic fuit. Tauros ſeptuaginta arie
tes cẽtũ: agnos ducẽtos: ſanctificaueruntq; dño boues ſex
centos ⁊ oues tria milia. Sacerdotes ỽo pauci erant nec
poterant ſufficere vt pelles holocauſtoꝝ detraherẽt. Unde
et leuite fratres eoꝝ adiuuerũt eos donec impleret̃ opus ⁊
ſanctificarent̃ antiſtites. Leuite quippe faciliori ritu ſancti
ficantur q̃ ſacerdotes. Fuerunt ergo holocauſta plurima
adipes pacificorum ⁊ libamina holocauſtorum. Et comple
tus eſt cultus domus dñi. Letatuſq; eſt ezechias ⁊ oĩs po
pulus eo q̃ miniſterium dñi eſſet expletum. De repente q̃p
aſs + placuit. pe hoc fieri † placuerat.

¶ Cap. Summa. De curſoribus quos ezechias miſit in omnẽ iſrael vt venirent ⁊ celebrarẽt phaſe dño: ⁊ de paſcha ezechie domino celebrato. Cap. XXX.

A Miſit quoq; ezechias ad omnẽ iſrael ⁊ iudã
ſcripſitq; ep̃ſas ad effraim ⁊ manaſſen vt ve
nirẽt ad domũ dñi in hierl̃m et facerent
phaſe dño deo iſrael. Inito ergo cõſilio re
gis ⁊ principũ ⁊ vniuerſi cetus hierl̃m de-
creuerũt vt facerẽt phaſe menſe ſecũdo. nõ
enĩ occurrerat facere in tpe ſuo: q2 ſacerdotes qui poſſent
ſufficere ſanctificati non fuerãt ⁊ ppl̃s nõdum cõgregatus
fuerat in hierl̃m. Placuitq; ſermo regi ⁊ omni multitudini:
et decreuerũt vt mitteret nũcios in vniuerſum iſrael de ber
ſabee vſq; dan vt venirent et facerent phaſe dño deo iſrael
in hierl̃m. Multi enim non fecerãt ſicut in lege preſcriptũ
Infra eodem eſt. Perrexeruntq; curſores cum epiſtolis ex regis impe-
rio ⁊ principum eius in vniuerſum iſrael et iudam: iuxta id
quod rex iuſſerat predicãtes. Filij iſrael reuertimini ad do
B minum deum abraam ⁊ iſrael: ⁊ reuertetur ad reliquias: q̃
aſs + manum effugerunt † manus regis aſſyriorum. Nolite fieri ſicut pa-
tres veſtri: ⁊ fratres: qui receſſerunt a dño deo patrũ ſuorũ
⁊ tradidit eos in interitum vt ipſi cernitis. Nolite indura-
re ceruices veſtras: ſicut patres veſtri. Tradite manus ve-
ſtras dño ⁊ venite ad ſanctuariũ ei⁹ qd̃ ſanctificauit in eter-
num. Seruite domino deo patrũ veſtrorũ: et auertet̃ a vo-
bis ira furoris eius. Si enim vos reuerſi fueritis ad dñm:
et fratres veſtri et filij habebunt miam coram dñis ſuis qui
illos duxerunt captiuos ⁊ reuertent̃ in terrã hãc. Pius enĩ
⁊ clemẽs eſt dñs de⁹ veſter: ⁊ nõ auertet faciẽ ſuã a vobis ſi Supra in
auerſi fueritis ad eum. Igit̃ curſores pergebãt velociter de
ciuitate in ciuitatem per terram effraim et manaſſe vſq; ad
zabulon irridentibus ⁊ ſubſannãtibus eos. Attamẽ quidã
viri ex aſer ⁊ manaſſe ⁊ zabulon acquieſcentes cõſilio vene-
runt hieruſalem. In iuda vero facta eſt manus dñi vt daret
eis cor vnũ vt facerẽt iuxta preceptũ regis et principũ ver-
bum dñi. Cõgregatiq; ſunt in hieruſalem ppl̃i multi vt face
rent ſolẽnitatẽ azimoꝝ in menſe ſecũdo. Et ſurgẽtes deſtru C
xerunt altaria que erant in hieruſalem: atq; vniuerſa in qui
bus Idolis adolebatur incenſum ſubuertentes piecerunt
in torrentem cedron. Immolauerunt aũt phaſe quartade-
cima die menſis ſecũdi. Sacerdotes quoq; atq; leuite tan-
dem ſanctificati obtulerunt holocauſta in domo dñi: ſtete-
rũtq; in ordine ſuo iuxta diſpoſitionem et legem moyſi ho-
mini dei. Sacerdotes vero ſuſcipiebãt effundẽdum ſangui
nem de manibus leuitarum eo q̃ multa turba ſanctificata
non eſſet: et idcirco immolarent leuite phaſe his qui non oc
currerant ſanctificari dño. Magna etiam pars populi de
effraim et manaſſe ⁊ iſachar ⁊ zabulon que ſanctificata non
fuerat comedit phaſe: nõ iuxta qd̃ ſcriptũ eſt. Et orauit pro
eis ezechias dicẽs. Dñs bonus ppitiabitur cunctis qui in
toto corde requirunt dñm deum patrum ſuorum ⁊ nõ impu D
tabit eis q̃ minus ſanctificati ſunt. Quẽ exaudiuit dñs et
placat⁹ eſt pplo. Feceruntq; filij iſrael qui inuẽti ſunt in hie
ruſalem ſolẽnitatem azimorum ſeptẽ diebus in letitia ma-
gna: laudãtes dñm p ſingulos dies: leuite quoq; ⁊ ſacerdo
tes per organa que ſuo officio cõgruebant. Et locutus eſt
ezechias ad cor oĩm leuitarũ qui habebant intelligentiam
bonam ſuper dño. Et comederunt ſeptem diebus ſolẽnita-
tis immolantes victimas pacificorum et laudantes domi-
num deum patrum ſuorum. Placuitq; vniuerſe multitudi-
ni vt celebrarent etiam alios dies ſeptem. Quod et fecerũt
cum ingenti gaudio. Ezechias autem rex iuda prebuerat
multitudini mille tauros et ſeptem milia ouium. Principes
vero dederãt populo tauros mille ⁊ oues decem milia. Sã
ctificata eſt ergo ſacerdotum plurima multitudo et hilari-
tate perfuſa oĩs turba iuda: tam ſacerdotum ⁊ leuitarum:
q̃ vniuerſe frequentie que venerat ex iſrael: proſelitorum
quoq; de terra iſrael et habitantium in iuda. Factaq; eſt
grandis celebritas in hieruſalem qualis a diebus ſalomo-
nis filij David regis iſrael in ea vrbe nõ fuerat. Surrexe-
runt autem ſacerdotes atq; leuite benedicentes † populo. aſs + dom
Et exaudita eſt vox eorum: peruenitq; oratio in habitacu- aſs + popu
lum ſanctum celi.

¶ Cap. Summa. Ezechias ſacerdotum ⁊ leuitarum diuiſit offertorium. de collatione decimarum: dantur: colligunt̃ diſtribuuntur: repetũtur bona que fecit ezechias ⁊ quomõ proſperatus eſt. Cap. XXXI.

Cumq; hec fuiſſent rite celebrata egreſſus A aſs + eſt.
eſt oĩs iſrael qui inuentus † fuerat in vrbi-
bus iuda ⁊ fregerũt ſimulachra: ſucciderũt
q; lucos: demoliti ſunt excelſa: et altaria de
ſtruxerunt non ſolum in vniuerſo iuda ⁊ bẽ
iamin: ſed et de effraim quoq; et manaſſe:
donec penitus euerterẽt. Reuerſiq; ſunt omnes filij iſrael
in poſſeſſiones et ciuitates ſuas. Ezechias autem conſti-
tuit turmas ſacerdotales et leuiticias per diuiſiones ſuas
vnumquẽq; in officio proprio tam ſacerdotum videlicet q̃
leuitarum: ad holocauſta ⁊ pacifica vt miniſtrarent et confi
terentur: canerentq; in portis caſtrorum domini. Pars au
tem regis eorum erat vt de propria eius ſubſtantia offerre
tur holocauſtũ mane ſemp ⁊ veſpere: ſabbatis q̃ et calẽdis
⁊ ſolẽnitatibus ceteris: ſicut ſcriptũ eſt in lege moyſi. Pre-
cepit etiaꝫ populo habitãtium hieruſalem vt darẽt partes
ſacerdotibus

B ſacerdotibus ⁊ leuitis:vt poſſent vacare legi dñi. Qd̃ cum
percrebuiſſet in aurib⁹ multitudinis:plurimas obtulere pri
mitias filij iſrael frumenti vini ⁊ olei:mellis quoq; ⁊ oĩum
que gignit humus decimas obtulerunt. Sed ⁊ filij iſrael ⁊
iuda q̃ habitabãt in vrbibus iuda obtulerũt decimas boũ
⁊ ouium: decimaſq; ſanctoꝝ que vouerãt dño deo ſuo:atq;
vniuerſa portãtes fecerunt aceruos plurimos. Menſe ter
tio ceperũt aceruoꝝ † iacere fundamenta:⁊ menſe ſeptimo (al. ſ. iacere.)
cõpleuerũt eos. Cũq; ingreſſi fuiſſent ezechias ⁊ principes
eius:viderũt aceruos:⁊ benedixerũt dño ac populo iſrael.
Interrogauitq; ezechias ſacerdotes ⁊ leuitas:cur ita iace
rent aceruí. Reſpõdit illi azarias ſacerdos primus: de ſtir
pe ſadoch dicens. Ex quo ceperũt offerri primitie in domo
dñi:comedimus ⁊ ſaturati ſumus ⁊ remanſerũt plurima eo
ꝙ benedixerit dñs populo ſuo. Reliquiarum aũt copia eſt
iſta quam cernis. Precepit igitur ezechias vt prepararent
C horrea in domo dñi. Qd̃ cũ feciſſent intulerũt tã primitias
q̃ decimas:⁊ queciiq; vouerãt fideliter. Fuit aũt prefect⁹
eorum chonenias leuita ⁊ ſemei frater eius ſecũdus. Poſt
quẽ iehiel ⁊ azarias ⁊ naad ⁊ aſahel ⁊ ierimoth: ioſaphat
quoq; ⁊ helihel ⁊ ieſmachias ⁊ maath ⁊ banias ꝓpoſiti ſub
manibus chonenie ⁊ ſemei fratris ei⁹ ex imperio Ezechie
regis ⁊ azarie pontificis domus dñi:ad quos oĩa pertine
bant. Chore vero filius Jemna leuites ⁊ ianitor orientalis
porte prepoſitus erat his qui ſponte offerebãtur dño pri
mitijſq; ⁊ cõſecratis in ſanctaſanctorũ ⁊ ſub cura eius eden
⁊ bẽiamin ieſue ⁊ ſemias amarias quoq; ⁊ ſechenias in ci
uitatibus ſacerdotum:vt fideliter diſtribuerent fratribus
ſuis partes minoribus atq; maioribus: exceptis maribus
ab annis tribus ⁊ ſupra:cũctis qui ingrediebãtur templũ
D dñi. Et quicquid per ſingulos dies cõducebant in miniſte
rio atq; obſeruationibus iuxta diuiſiones ſuas ſacerdoti
bus per familias ⁊ leuitis a viceſimo anno ⁊ ſupra per ordi
nes et turmas ſuas vniuerſeq; multitudini:tam vxoribus
q̃ liberis eorum vtriuſq; ſexus fideliter ſibi de his que ſan
ctificata fuerãt prebebãtur. Sed ⁊ filiorũ aaron per agros
et ſuburbana vrbium ſingularum diſpoſiti erant viri q̃ par
tes diſtribuerẽt vniuerſo ſexui maſculino de ſacerdotibus
et leuitis. Fecit ergo ezechias vniuerſa q̃ diximus in omni
iuda:operatuſq; eſt bonum ⁊ rectum ⁊ verum coram domi
no deo ſuo: in vniuerſa cultura miniſterij domus domini:
iuxta legem ⁊ cerimonias volens requirere deum ſuum in
toto corde ſuo. Fecitq; et proſperatus eſt.

Capituli Summa. De ſtrage facta ab angelo in caſtris ſennacherib:de morte ipſius:de egritudine ezechie:de ſuperbia cordis eius ⁊ humilitate:de diuitijs ei⁹:de peccato ei⁹ in nuncijs babylonis eius oſtendendo omnia domus eius de morte eius. De regno Manaſſes filij eius.

Capitulum.XXXII.

A Oſt que ⁊ huiuſcemodi veritatẽ venit ſen
nacherib rex aſſyrioꝝ. Et ingreſſus iudam 4.Regũ.18.c
obſedit ciuitates munitas:volens eas ca
pere. Qd̃ cũ † vidiſſet ezechias veniſſe ſcz
ſennacherib ⁊ totũ belli impetũ verti con (al. † audiſſet)
tra hierlm inito cũ principibus cõſilio vi
riſq; fortiſſimis vt obturarent capita fontiũ q̃ erãt extra vr
bem. Et hoc oĩm decernente ſententia cõgregauit plurimã
multitudinẽ ⁊ obturauerũt cũctos fontes ⁊ riuũ q̃ fluebãt
in medio terre dicẽtes. Ne veniãt reges aſſyriorũ ⁊ ineniãt
aquarũ abũdãtiã. Edificauit q̃ agens induſtrie oẽm murũ
q̃ fuerat diſſipat⁹:⁊ extruxit turres deſup ⁊ forinſec⁹ alterũ
murũ. Inſtaurauitq; mello in ciuitate dauid:⁊ fecit vniuer
ſi generis armaturã:⁊ clypeos:cõſtituitq; principes bella B
toꝝ in exercitu. Et conuocauit vniuerſos in platea porte ci
uitatis ac locutus eſt ad cor eoꝝ:dicẽs. Viriliter agite ⁊ cõ
fortamini. Nolite timere nec paueatis regẽ aſſyrioꝝ et vni
uerſam multitudinẽ q̃ eſt cũ eo. Multo eñ plures nobiſcũ 4.Regũ.6.d.
ſunt q̃ cum illo. Cũ illo eñ eſt brachium carneum: nobiſcũ
dñs deus noſter: q̃ auxiliator eſt noſter: pugnatq; pro no
bis. Cõfortatuſq; eſt ppl's huiuſcemodi verbis ezechie re
gis iuda. Que poſtq̃ geſta ſunt:miſit ſennacherib rex aſſy
rioꝝ ſeruos ſuos hierlm (ipſe enim cũ vniuerſo exercitu ob
ſidebat lachis) ad ezechiam regem iuda ⁊ ad omnem po
pulũ qui erat in vrbe dicens. Hec dicit ſennacherib rex aſſy C
riorum. In quo habẽtes fiduciã ſedetis obſeſſi in hierlm. 4.Regũ.18.f.
Num ezechias decepit vos vt tradat morti in fame et ſiti:
affirmãs ꝙ dñs deus veſter liberet vos de manu regis aſſy
riorũ. Nũqd̃ nõ iſte eſt ezechias qui deſtruxit excelſa illius
et altaria:⁊ precepit iude ⁊ hierlm dicens coram altari vno
adorabitis ⁊ in ipſo comburetis incenſum? An ignoratis q̃
ego fecerim ⁊ patres mei cunctis terrarũ populis. Nunqd̃
preualuerũt dij gentium omniumq; terrarum liberare re
gionem ſuam de manu mea? Quis eſt de vniuerſis dijs gẽ
tium quas vaſtauerunt patres mei qui potuerit eruere po
pulũ ſuũ de manu mea:vt poſſit etiã de⁹ veſter eruere vos D
de hac manu? Non vos ergo decipiat Ezechias nec vana
perſuaſione deludat. Neq; credatis ei. Si enim nullus po
tuit deus cunctarum gentium atq; regionum liberare po
pulum ſuum de manu mea et de manu patrum meorum:cõ
ſequenter nec deus veſter poterit eruere vos de hac ma
nu. Sed et alia multa locuti ſunt ſerui eius contra domi
num deum:et contra Ezechiam ſeruum eius. Epiſtolas
quoq; ſcripſit plenas blaſphemie in dominũ deum iſrael:⁊
locutus eſt aduerſum eum. Sicut dij gentium ceterarum
non potuerunt liberare populum ſuum de manu mea:ſic ⁊
deus Ezechie eruere non poterit populum ſuum de manu
iſta. Inſuper et clamore magno lingua iudaica contra po
pulum qui ſedebat in muris hieruſalem perſonabat vt ter
reret eos et caperet ciuitatem. Locutuſq; eſt contra deum
iſrael ſicut aduerſum deos populorum terre opera manuũ
hominum. Orauerunt igitur Ezechias rex et Eſaias fili⁹ E
Amos prophetes aduerſum hanc blaſphemiam: ac vocife
rati ſunt vſq; in celum. Et miſit dominus angelum ſuũ qui
percuſſit omnem virum robuſtum et bellatorem et princi
pem exercitus regis aſſyriorum. Reuerſus eſt cum ignomi
nia in terram ſuam. Cumq; ingreſſus eſſet domum dei ſui
filij qui egreſſi fuerant de vtero eius interfecerunt eum gla
dio. Saluauitq; dominus Ezechiam:et habitatores Hie
ruſalem de manu Sennacherib regis aſſyriorum et de ma
nu omnium:et preſtitit ei quietem per circuitũ. Multi etiã F
deferebant hoſtias et ſacrificia domino in hieruſalẽ et mu
nera Ezechie regi iuda. Qui exaltatus eſt poſt hec coram
cunctis gentibus. In diebus illis egrotauit ezechias vſq; 4.reg.20.a. et
ad mortem:et orauit dominum. Exaudiuitq; eum: et de ioſe. lib. 5.c.3.
dit ei ſignum: ſed non iuxta beneficia que acceperat re Eſaie.38.a.

tribuit:q: eleuatū eſt cor eius. Et facta eſt cōtra eū ira: ⁊ cōtra iudā ⁊ hierl'm. Humiliatuſq; eſt poſtea eo q̄ exaltatum fuiſſet cor eius: tā ipſe q̄ habitatores hierl'm: ⁊ idcirco non venit ſup eos ira dñi in diebus ezechie. Fuit aūt ezechias diues ⁊ inclitus valde: ⁊ theſauros ſibi plurimos congregauit argenti ⁊ auri: ⁊ lapidis precioſi aromatum et armorum vniuerſi generis ⁊ vaſorum magni precij: apothecas quoq; frumēti vini ⁊ olei ⁊ preſepia oīm iumētorū caulaſq; pecoribus ⁊ vrbes ſex edificauit. Habebat quippe greges ouiū ⁊ armētorū innumerabiles eo q̄ dediſſet ei dñs ſubſtātiam multam nimis. Ipſe eſt ezechias qui obturauit ſuperiorem fontem aquarū gyon: ⁊ auertit eas ſubter ad occidentem

B tem vrbis dauid. In oībus operibus ſuis fecit pſpere que voluit. Attamē in legatione principū babylonis q̄ miſſi fuerant ad eū vt interrogarēt de portēto qđ acciderat ſup terram: dereliquit eum dñs vt tentaret ⁊ nota fierent oīa que erāt in corde eiꝰ. Reliqua aūt ſermonū ezechie ⁊ miſerum eius ſcripta ſunt in viſione eſaie filij amos prophete: ⁊ in libro regum Iuda ⁊ iſrael. Dormiuitq; ezechias cum patribus ſuis ⁊ ſepelierunt eum ſupra ſepulchra filiorum dauid. Et celebrauit eius exequias vniuerſus iuda: ⁊ omnes habitatores hierl'm: regnauitq; manaſſes filius eius pro eo.

C. S. De regno manaſſes ⁊ ſceleribus eius: capitur ab aſſyrijs ⁊ ducit̄ in babylonē. penitet ⁊ orat dñm ⁊ reducitur in hierl'm: deſtruit idola de domo dñi: ⁊ aras quas fecerat ipſe: ſed populus adhuc immolabat in excelſis: de morte eiꝰ ⁊ de regno filij eius amon: ⁊ occiſione eius a ſeruis ſuis proprijs: cui ſucceſſit filius eius ioſias. Cap. XXXIII.

A
4. Regū. 21. a. ⁊ Ioſe. li. 10. c. 3. et 4.
als + ⁊ quinq;.

Vndecim annoꝝ erat manaſſes cū regnare cepiſſet ⁊ quinquaginta † quinq; annis regnauit in hierl'm. Fecit aūt malū coram dño iuxta abominationes gentium quas ſubuertit dñs corā filijs iſrael. Et conuerſus iſtaurauit excelſa q̄ demolitus fuerat ezechias pater eius: cōſtruxitq; aras baalim ⁊ fecit lucos ⁊ adorauit omnem militiam celi: ⁊ coluit eam. Edificauit quoq; altaria in domo dñi de qua dixerat dñs: in Hierl'm erit nomen meum in eternū. Edificauit aūt ea cuncto exercitui celi: in duobus atrijs domus dñi: trāſireq; fecit filios ſuos per ignē in valle behennō. Obſeruabat ſomnia: ſectabatur auguria: maleficis artibus inſeruiebat. Habebat autem ſecum magos ⁊ incantatores: multaq; mala operatꝰ eſt

B corā dño vt irritaret eū. Sculptile quoq; ⁊ cōflatile ſignū poſuit in domo dñi: de qua locutꝰ eſt dñs ad dauid ⁊ ad ſalomonem filiū eius dicēs. In domo hac ⁊ in hierl'm quam elegi de cunctis tribubus iſrael ponā nomē meū in ſempiternū: ⁊ mouere nō faciā pedē iſrael de terra quam tradidi patribus eorū: ita dūtaxat ſi cuſtodierint facere q̄ precepi eis: cūctāq; legē ⁊ cerimonias atq; iudicia que mādaui per manum Moyſi. Igitur manaſſes ſeduxit Iudam ⁊ habitatores hierl'm vt facerent malum ſup oēs gentes quas ſubuerterat dñs a facie filiorū iſrael. Locutuſq; eſt dñs ad eū ⁊ ad pplm illius: ⁊ attēdere noluerūt. Idcirco ſuperinduxit eis principes exercitus regis aſſyriorum. Ceperuntq; manaſſen ⁊ vinctū cathenis atq; cōpedibus duxerunt in babylonem. Qui poſtq̄ coanguſtatus eſt orauit dñm deū ſuū ⁊ egit pnīam valde corā deo patrum ſuorū. Deprecatuſq; eſt

C
1. q. 7. c. i. ver. ſcio manaſſen
De pe. diſ. 2. c. ſi enī ante fin.

eū ⁊ obſecrauit intētē. Et exaudiuit orationē eius: reduxitq; eum in hierl'm in regnum ſuū ⁊ cognouit manaſſes q̄ dominus ipſe eſſet deus. Poſthec edificauit murum extra ciuitatem dauid ad occidentem gyon in cōualle ab introitu porte piſcium percircuitum vſq; ad ophel: ⁊ exaltauit illum vehementer. Conſtituitq; principes exercitus in cunctis ciuitatibus iuda munitis ⁊ abſtulit deos alienos ⁊ ſimulachra de domo dñi: aras quoq; quas fecerat in mōte domꝰ dñi ⁊ in hierl'm. ⁊ proiecit oīa extra vrbē. Porro inſtaurauit altare dñi: ⁊ immolauit ſup illud victimas ⁊ pacifica ⁊ laudē: precepitq; iude vt ſeruiret dño deo iſrael. † Attamē adhuc ppl's immolabat in excelſis dño deo ſuo. Reliqua aūt geſtoꝝ manaſſe ⁊ obſecrationes eius ad deum ſuum: verba quoq; videntiū q̄ loquebant̄ ad eum in noīe dñi dei iſrael: cōtinētur in ſermonibus regum iſrael. Oratio quoq; eius et exauditio ⁊ cuncta peccatā atq; cōtēptus: loca etiam in quibus edificauit excelſa, et fecit lucos ⁊ ſtatuas anteq̄ ageret penitentiā ſcripta ſunt in ſermonibus ozai. Dormiuit ergo manaſſes cū patribus: ⁊ ſepelierūt eū in domo ſua: regnauitq; p eo filius eiꝰ amon. Viginti duoꝝ annoꝝ erat amon cū regnare cepiſſet ⁊ duobus annis regnauit in hierl'm. Fecitq; malū in cōſpectu dñi ſicut fecerat manaſſes pater eiꝰ ⁊ cūctis idolis q̄ manaſſes fuerat fabricatus: immolauit: atq; ſeruiuit. Et nō eſt reueritus faciem dñi: ſicut reueritꝰ eſt manaſſes pater eius ⁊ multo maiora deliquit. Cūq; coniuraſſent aduerſus eū ſerui ſui interfecerunt eū in domo ſua. Porro reliqua ppli multitudo ceſis his qui amon percuſſerant conſtituit regem ioſiam filium eius pro eo.

als + ...
D

Capituli Summarium. De regno ioſie et eius pietate: de inuentione deuteronomij: de olda propheteſſa: de federe populi ad dominum. Cap. XXXIIII.

De pe. di. ſi enī. ...
A
4. Reg. ... et p ioſe. ... ca. 4.

Octo annoꝝ erat ioſias cū regnare cepiſſet ⁊ triginta ⁊ vno anno regnauit in hieruſalem. Fecitq; qđ erat rectum in cōſpectu dñi: et ambulauit in vijs dauid patris ſui: nō declinauit neq; ad dexterā neq; ad ſiniſtram. Octauo aūt anno regni ſui cū adhuc eſſet puer cepit querere deū patris ſui dauid: ⁊ duodecimo āno poſtq̄ regnare ceperat mūdauit iudā ⁊ hierl'm ab excelſis ⁊ lucis ſimulachriſq; et ſculptilibꝰ. Deſtruxerūtq; corā eo aras baalim et ſimulachra q̄ ſuperpoſita fuerant demoliti ſunt. Lucos etiā ⁊ ſcultilia ſuccidit atq; cōminuit et ſup tumulos eoꝝ q̄ eis immolare cōſueuerāt fragmēta diſperſit. Oſſa preterea ſacerdotū cōbuſſit in altaribꝰ idolorum:

B mūdauitq; iudam ⁊ hierl'm. Sed ⁊ in vrbibus manaſſe et effraim ⁊ ſymeon, vſq; neptalim cūcta ſubuertit. Cūq; altaria diſſipaſſet et lucos ⁊ ſcuptilia cōtriuiſſet i fruſtra cūctaq; delubra demolitꝰ eſſet de vniuerſa terra iſrael: reuerſus eſt in hierl'm. Igitur anno octauodecimo regni ſui mūdata iā terra et templo dñi: miſit ſaphā filiū elchie ⁊ maaſiā principem ciuitatis ⁊ ioha filiū ioachaz a cōmētarijs vt inſtaurarent domū dñi dei ſui. Qui venerūt ad elchiam ſacerdotē magnum. Acceptaq; ab eo pecunia que illata fuerat in domum dñi: ⁊ quā cōgregauerūt leuite et ianitores de manaſſe et effraim et vniuerſis reliquijs iſrael ab omni quoq; iuda et bēiamin et habitatoribus hierl'm tradiderūt in manibus eoꝝ q̄ preerāt operarijs in domo dñi: vt inſtaurarent

C templum et infirma queq; ſartirent. At illi dederūt eā artificibus et cementarijs vt emerēt lapides de lapicidinis et ligna ad cōmiſſuras edificij et ad contignationem domorū quas deſtruxerāt reges iuda. Qui fideliter cūcta faciebāt. Erant aūt prepoſiti operātium: Iadab et abdias de filijs Merari. Zacharias et Moſollam. De filijs caab qui vrgebant opus omnes. Leuite ſcientes organis canere. Super eos vero qui ad diuerſos vſus onera portabant: erant ſcribe et magiſtri de Leuitis ianitores. Cūq; efferrent pecuniam que illata fuerat in tēplum domini: repperit helchias ſacerdos librum legis domini qui datus fuerat per manum

D Moyſi: et ait ad ſaphan ſcribam. Librum legis inueni in domo domini. Et tradidit ei. At ille intulit volumen ad regem: et nunciauit ei dicens. Omnia que dediſti in manu ſeruorum tuorum: ecce complentur. Argentum quod repertum eſt in domo domini conflauerunt: datumq; eſt perfectis artificium et diuerſa opera fabricantium. Preterea tradidit mihi helchias ſacerdos hunc librum. Quem cū rege

preſente

pꝛeſente recitaſſet: audiſſetq; ille verba legis ſcidit veſtimen
ta ſua: ⁊ pꝛecipit helchie ⁊ aicham filio ſaphā: ⁊ abdon filio
micha: ſaphā quoq; ſcribe ⁊ aſaie ſeruo regis dicēs. Ite et
oꝛate dn̄m pꝛo me ⁊ ꝑ reliquijs iſrael et iuda ſuꝑ vniuerſis
ſermonibus libri iſtius qui repertus eſt. Magnus eñ fu
roꝛ domini ſtillauit ſuper nos: eo q̄ nō cuſtodierint patres
noſtri verba dn̄i: vt facerent omnia que ſcripta ſunt in iſto
volumine. Abijt ergo helchias ⁊ hi qui ſimul a rege miſſi fu
erāt ad oldā ꝓphetā vxoꝛē ſellū filij thecuath filij aras cu
ſtodis veſtiū q̄ habitabat in hieruſalē in ſc̄da: et locuti ſunt
ei verba que ſupꝛa narrauim⁹. At illa reſpōdit eis. Hec di
C cit dn̄s de⁹ iſrael. Dicite viro q̄ miſit vos ad me. Hec dicit
dn̄s. Ecce ego inducā mala ſuꝑ locum iſtum et ſuper habita
toꝛes eius: cūctaq; maledicta que ſcripta ſunt in libꝛo hoc
quem legerunt corā rege iuda. q: dereliquerunt me ⁊ ſacri
ficauerūt dijs alienis: vt me ad iracūdiā ꝓuocarēt in cūctꝭ
operibus manuū ſuarum. Idcirco ſtillabit furoꝛ meus ſu
per locum iſtum ⁊ nō extinguet̄. Ad regem aūt iuda q̄ miſit
D vos ꝓ dn̄o deprecādo ſic loquimini. Hec dicit dn̄s de⁹ iſrl̄.
Quī audiſti verba voluminis atq; emollitum eſt coꝛ tuum:
⁊ humiliatus es in conſpectu dn̄i ſuꝑ his que dicta ſunt cō
tra locum hunc ⁊ habitatoꝛes hieruſalem: reueritusq; faciē
meā: ſcidiſti veſtimēta tua ⁊ fleuiſti corā me. ego quoq; exau
diui te dicit dn̄s. Iā eñ colligam te ad patres tuos: et infe
23. reris in ſepulchꝛum tuū in pace: nec videbūt oculi tui omne
malū q̄d ego inducturus ſum ſuꝑ locū iſtum ⁊ ſuper habita
toꝛes eius. Retullerunt itaq; regi cuncta que dixerat. At il
le cōuocatis vniuerſis maioꝛib⁹ natu iuda ⁊ hieruſalē aſcē
E dit in domū dn̄i: vnaq; omnes viri iuda ⁊ habitatoꝛes hie
ruſalem ſacerdotes ⁊ leuite: ⁊ cunctus pp̄ls a minimo vſq;
ad maximū. Quibus audiētibus in domo dn̄i legit rex oīa
verba voluminis. Et ſtans in tribunali ſuo percuſſit fedus
corā dn̄o vt ambularet poſt eum et cuſtodiret pꝛecepta ⁊ te
ſtimonia ⁊ iuſtificatiōes ei⁹ in toto coꝛde ſuo: et in tota aīa
ſua: faceretq; que ſcripta ſunt in volumine illo q̄d legerat.
Adiurauit quoq; ſuꝑ hoc oēs qui reperti fuerāt in hieruſa
lem ⁊ beniamin. Et fecerūt habitatoꝛes hierl̄z iuxta pactū
dn̄i dei patrum ſuoꝝ. Abſtulit ergo ioſias cūctas abomina
tiones de vniuerſis regionibus filioꝛum iſrael: ⁊ fecit oēs q̄
reſidui erant in iſrael ſeruire dn̄o deo ſuo. Cunctis diebus
vite ſue non receſſerūt a dn̄o deo patrum ſuoꝛum.

A ¶ Cap̄. Summa. De phaſe q̄d fecit ioſias: de moꝛte eius
4. Regū. 23. c. ⁊ de lamentationibus ſuoꝛum ſuper eum. Cap̄. XXXV.
Marc. 1. a.

Fecit aūt ioſias ī hierl̄m phaſe dn̄o: quod
immolatum eſt quartadecima die menſis
pꝛimi. Et conſtituit ſacerdotes in officijs
ſuis: hoꝛtatuſq; eſt eos vt miniſtrarent in
domo dn̄i. Leuitis quoq; ad quoꝛum eru
ditionē oīs iſrael ſanctificabat̄ dn̄o locu
tus eſt. Ponite arcam ī ſanctuario tēpli q̄d edificauit ſalo
mon filius dauid rex iſrael. Nequaq̄ enim eam vltra poꝛ
tabitis. Nūc ergo miniſtrate dn̄o deo veſtro ⁊ pp̄lo ei⁹ iſrl̄
et pꝛeparate vos per domos et cognationes veſtras in di
uiſionibus ſinguloꝝ ſicut pꝛecepit dauid rex iſrael: ⁊ deſcri
pſit ſalomon filius eius: miniſtrate in ſanctuario ei⁹ ꝑ fami
lias turmaſq; leuiticas: ⁊ ſanctificati immolate phaſe. Fra
tres etiā veſtros vt poſſint iuxta verba que locutus eſt dn̄s
in manu moyſi facere pꝛeparate. Dedit pꝛeterea ioſias omni
B populo qui ibi fuerat inuentus ī ſolēnitate phaſe: agnos et
hedos de gregibus ⁊ reliqui pecoꝛis: trigīta milia: boū q;
tria milia. Hec de regis vniuerſa ſubſtantia. Duces quoq;
eius ſponte q̄d vouerāt obtulerunt tam populo q̄ ſacerdo
tibus et leuitis. Poꝛro helchias et zacharias ⁊ iehihel pꝛī
cipes dom⁹ dn̄i dederunt ſacerdotibus ad faciēdū phaſe:
pecoꝛa commixtim duo milia ſexcēta et boues trecentos.
Choneneias autē vt ſemeias etiā ⁊ nathanael fratres ei⁹
necnon aſabias ⁊ iahihel ⁊ ioſabad pꝛīcipes leuitarum. de
derunt ceteris leuitis ad celebꝛandum phaſe: quinq; milia
pecoꝛum et boues quingentos. Pꝛeparatumq; eſt miniſte
rium et ſteterunt ſacerdotes in officio ſuo. Leuite quoq; in
turmas iuxta regis imperium. Et immolatū eſt phaſe. Aſꝑ
ſeruntq; ſacerdotes manus ſuas ſanguine: ⁊ leuite detraxe
runt pelles holocauſtoꝛum et ſeparauerunt ea vt darent ꝑ
domos ⁊ familias ſinguloꝛum et offerentur dn̄o ſicut ſcri
ptum eſt in libꝛo moyſi. De bobus quoq; fecerūt ſimiliter. Al's + pꝛeceptū
Et aſſauerunt phaſe ſuper ignem: iuxta q̄d lege † ſcriptum
eſt. Pacificas vero hoſtias coxerunt in lebetis ⁊ cacabis
et ollis. ⁊ feſtinato diſtribuerūt vniuerſe plebi: ſibi aūt ⁊ ſa
cerdotibus poſtea parauerūt. Nam in oblatione holocau
ſtoꝛum et adipum vſq; ad noctem ſacerdotes fuerunt occu
pati. Unde ⁊ leuite ſibi et ſacerdotibus filijs aaron paraue C
runt nouiſſimis. Poꝛro cantoꝛes filij aſaph ſtabāt in oꝛdi
ne ſuo iuxta pꝛeceptum dauid ⁊ aſaph ⁊ emā et iditum pꝛo
phetarum regis dauid. Ianitoꝛes vero per poꝛtas ſingu
las obſeruabant: ita vt nec puncto quidē diſcederent a mi
niſterio. Quam obꝛem et fratres eoꝛum leuite parauerunt
eis cibos. Omnis igitur cultura dn̄i rite completa eſt die
illa vt facerēt phaſe: et offerrent holocauſta ſuꝑ altare dn̄i
iuxta pꝛeceptum legis ioſie. Fecerūtq; filij iſrael q̄ repti fue
rant ibi phaſe in tempoꝛe illo: et ſolēnitatē azimoꝝ ſeptem
diebus. Non fuit phaſe ſimile huic in iſrael a diebus ſamue
lis ꝓphete. Sed nec quiſq̄ de cūctis regib⁹ iſrael fecit pha
ſe ſicut ioſias ſacerdotibus et leuitis et omni iude et iſrl̄: q̄
repertus fuerat et habitātibus in hieruſalē. Octauodeci 4. Regū. 23. e.
mo anno regni ioſie hoc phaſe celebꝛatū eſt. Poſtq̄ inſtau
rauerat ioſias tēplum: aſcēdit nechao rex egypti ad pugnan
dum in charcamis iuxta eufratem. Et pꝛoceſſit in occurſuꝫ D
eius ioſias. At ille miſſis ad euꝫ nūcijs ait. Quid mihi et ti
bi eſt rex iuda? Nō aduerſum te hodie venio: ſed cōtra aliā
pugno domum: ad quā me deus feſtinato ire pꝛecepit. De
ſine aduerſum deum facere q: mecum eſt: ne interficiat te.
Noluit ioſias reuerti: ſed pꝛeparauit cōtra euꝫ bellum nec
acquieuit ſermonibus nechao ex oꝛe dei. veruꝫ perrexit vt
dimicaret in campo mageddo. Ibiq; vulneratus a ſagitta De pe. diſ. 2. c.
rijs dixit pueris ſuis. Educite me de pꝛelio: q: oppido vul ſi em. ꝓ ioſias
nerat⁹ ſum. Qui tranſtulerūt eum de curru in alterum cur vir ſanctus.
rum qui ſequebatur eum moꝛe regio: et aſpoꝛtauerunt eum
in hieruſalē. Moꝛtuuſq; eſt et ſepultus in mauſoleo patrū
ſuoꝛum. Et vniuerſus iuda et hieruſalem luxerunt eum: hie
remias maxime cuius omnes cantoꝛes atq; cantatrices vſ
q; in pꝛeſentem diem lamentationes ſuꝑ ioſiam replicant
et quaſi lex obtinuit in iſrael. Ecce ſcriptum fertur in lamē
tationibus. Reliqua autem ſermonuꝫ ioſie et miſericoꝛdia
rū eius q̄ lege pꝛecepta ſunt dn̄i: opera quoq; illius pꝛima ⁊
nouiſſima ſcripta ſunt in libꝛo regū iuda et iſrael.

¶ Cap. Summa. De ioachaz rege captiuato in egyptū
de eliachim fratre eius quomodo captiuauit eum rex baby
lonis: de ſedechia: de deſtructione hieruſalem: ⁊ de cyꝛo re
ge perſarum. Cap̄. XXXVI. A

Tulit ergo populus terre ioachaz filium 4. Regū. 23. f.
ioſie et conſtituit regem pꝛo patre ſuo in
hieruſalem. Uigintitrium annoꝝ erat ioa
chaz cum regnare cepiſſet et tribus men
ſibus regnauit in hieruſalem. Amouit au
tem eum rex egypti cum veniſſet in hieru
ſalem: et condēnauit terram centum talentis argenti. et ta
lento auri. Conſtituitq; pꝛo eo regem eliachim fratrem ei⁹
ſuper iudam et hieruſalē: et vertit nomē ei⁹ ioachim. Ipſuꝫ
vero ioachaꝫ tullit ſecū: ⁊ adduxit in egyptū. Uigintiquinq;
annoꝛum erat ioachim cum regnare cepiſſet et vndecim an
nis regnauit in hieruſalem. Fecitq; malum coꝛam domino
deo ſuo. Contra hunc aſcendit nabuchodonoſoꝛ rex chal

B deorum: ⁊ vinctum cathenis duxit in babylonem: ad quaꝫ
⁊ vaſa dñi tranſtulit: ⁊ poſuit ea in templo ſuo. Reliqua au
tem verborum ioachim ⁊ abominationum eius quas ope
ratus eſt ⁊ que inuenta ſunt in eo: continentur in libro re
gum iuda ⁊ iſrael. Regnauit autem ioachin filius ei⁹ pro
alſ. † decem octo. eo. † Octo annorum erat ioachim cum regnare cepiſſet et
tribus menſibus ac decem diebus regnauit in hieruſalem.
Fecitq̧ malum in conſpectu dñi. Cūq̧ anni circulus volue
retur: miſit nabuchodonoſor rex nuncios: qui et adduxe
runt eum in babylonem aſportatis ſimul precioſiſſimis va
ſis domus dñi. Regem vero conſtituit ſedechiam patrum
eius ſuper iudam et hieruſalem. Uiginti et vnius anni erat
ſedechias cum regnare cepiſſet: ⁊ vndecim annis regnauit
in hieruſalem. Fecitq̧ malum in oculis dñi dei ſui: nec eru
buit faciem hieremie prophete loquentis ad ſe ex ore dñi.
C A rege quoq̧ nabuchodonoſor receſſit qui adiurauerat eū
per deum. Et indurauit ceruicem ſuam ⁊ cor: vt nō reuerte
retur ad dñm deū iſrael. Sed ⁊ vniuerſi principes ſacerdo
tū ⁊ pplˢ preuaricati ſunt inique iuxta vniuerſas abomina
tiones gentium: ⁊ polluerunt domum dñi quam ſanctifica
uerat ſibi in hieruſalē. Mittebat autem dñs deus patrum
ſuorum ad illos p manū nunciorū ſuoꝝ de nocte cōſurgēs
⁊ quotidie cōmonens: eo ꝙ parceret populo ⁊ habitaculo
ſuo. At illi ſubſannabāt nuncios dei: ⁊ paruipendebāt ſer
mones eius: illudebātq̧ ꝓphetis donec aſcenderet furor
dñi in populuꝫ ei⁹ ⁊ eſſet nulla curatio. Adduxit enī ſuper
eos regem chaldeorum: ⁊ interfecit iuuenes eoꝝ gladio in
domo ſanctuarij. Non eſt miſertus adoleſcētis ⁊ virginis
et ſenis nec decrepiti quidem: ſed omnes tradidit in mani
bus eius: vniuerſaq̧ vaſa domus dñi tam maiora q̄ mino
D ra et theſauros templi ⁊ regis ⁊ principum tranſtulit in ba
bylonem. Incenderunt hoſtes domum dei: deſtruxerūtq̧
murū hieruſalem. Uniuerſas turres cōbuſſerūt: ⁊ quicq̇d
precioſum fuerat demoliti ſunt. Si quis euaſerat gladium
ductus in babylonē ſeruiuit regi ⁊ filij eius donec impera
Hier. 35. c. ⁊. 29. c. ret rex perſarum: ⁊ compleretur ſermo dñi ex ore hieremie:
⁊ celebraret terra ſabbata ſua. Cunctis enī diebus deſola
tionis egit ſabbatum vſq̧ dum cōplerenẗ ſeptuaginta an
ni. Anno autem primo cyri regis perſarum ad explendum
ſermonem dñi quem locutus fuerat p os hieremie: ſuſcita
uit dñs ſpiritum cyri regis perſaruꝫ qui iuſſit predicari in
1. Eſdre. 1. a. 2. Eſdre. 2. a. vniuerſo regno ſuo etiam per ſcripturā dicēs. Hec dixit cy
rus rex perſarum. Omnia regna terre dedit mihi dñs de⁹
celi: ⁊ ipſe precepit mihi vt edificarem ei domum in hierl'm
q̄ eſt in iuda. Quiſquis ex vobis eſt in omni populo eius.
alſ. † dibrehaiomin. Sit dñs deus ſuus cum eo: et aſcendat.

Explicit liber † dabreiamin ſiue Paralipomenō ſcd̃s.

Incipit oratio manaſſes regis iuda: cū captus teneretur in babylone que non eſt in hebreo: nec eſt de textu biblie.

Domine deus. omnipotens patruꝫ noſtro
rum abraā iſaac ⁊ iacob: ⁊ ſemini eorum iu
ſto: qui feciſti celum ⁊ terram cuꝫ omni or
natu eorum: qui ſignaſti mare verbo pre
pti tui: qui ↄcluſiſti abyſſum: ⁊ ſignaſti ter
ribili ⁊ laudabili nomini tuo: qd̃ omnes
pauēt ⁊ tremunt a vultu virtutis tue: ⁊ in ſuſtentabilis ira
ſuper peccatores cōminationis tue: immēſa vero ⁊ inueſti
gabilis miſericordia promiſſionis tue: qm̄ tu es dñs de⁹ al
tiſſimus ſuper omnem terram: longanimis ⁊ multum miſe
ricors ⁊ penitens ſuper maliciam hominum. Tu autem dñe
ſm̄ bonitatem tuaꝫ promiſiſti penitentiā remiſſionis pecca
torum: ⁊ tu deus iuſtorum non poſuiſti penitentiam iuſtis:
abraam: iſaac ⁊ iacob his qui tibi non peccauerūt qm̄ pec
caui ſuper numerum arene maris. Multiplicate ſunt iniq̇⁹
tates mee: incuruatus ſum multo vinculo ferri: ⁊ non eſt re
ſpiratio mihi quia excitaui iracūdiam tuam ⁊ malum corā
te feci: ſtatuēs abominationes ⁊ multiplicans offenſiones.
Et nunc flecto genua cordis mei: precās a te bonitateꝫ do
mine. Peccaui dñe peccaui: ⁊ iniquitatem meam agnoſco.
Peto rogans te dñe remitte mihi: remitte mihi. Ne ſimul
perdas me cum iniquitatibus meis: neq̧ in eternum reſer
ues mala mihi: q: indignū ſaluabis me ſm̄ magnam miſeri
cordiam tuaꝫ. Et laudabo te ſemper omnibus diebus vite
me: quoniam te laudat omnis virtus celoruꝫ ⁊ tibi eſt glo
ria in ſecula ſeculorum. Amen.

Explicit oratio manaſſes regis iuda.

Incipit prefatio beati Hieronymi preſbiteri in librum Eſdre.

Utrum difficilius ſit facere quod poſcitis:
an negare: necdum ſtatui. Nam neq̧ vo
bis aliquid imperātibus annuere ſenten
tie eſt: ⁊ magnitudo oneris impoſiti ita
ceruices premit vt ante ſub faſce ruendum
ſit q̄ leuādum. Accedunt ad hoc inuidoruꝫ
ſtudia: qui omne qd̃ ſcribimus reprehendendum putāt. Et
interdū contra ſe cōſcientiā repugnāte publice lacerant
que occulte legūt: intātum vt clamare compellar ⁊ dicere.
Domine libera aiam meam a labijs iniquis: ⁊ a ligua do Pſ. 119.
loſa. Terti⁹ annus eſt ꝙ ſemp ſcribitis atq̧ reſcribitis vt † Alſ. † eze.
eſdre librum. ⁊ heſter vobis de hebreo trāſferā: quaſi nō ha
beatis greca ⁊ latina volumina: aut quicquid illud eſt qd̃ a Uerba
nobis vertitur: nō ſtatim ab omnibus cōſpuēdum ſit. Fru iij ſunt
ſtra aūt (vt ait quidam) niti neq̧ aliud fatigādo niſi odiuꝫ
querere: extreme demētie eſt. Itaq̧ obſecro vos mi domo
et rogatiane chariſſimi vt priuata lectione cōtēti libros nō
efferatis in publicum: nec faſtidioſis cibos ingeratis: vite
tiſq̧ eorum ſupercilium qui iudicare tātum de alijs: ⁊ ipſi fa
cere nihil nouerūt. Si qui autem fratrum ſunt quibus no
ſtra nō diſplicēt his tribuatis exemplar admonētes vt he
brea noia quoꝝ grādis in hoc volumine copia eſt: diſtincte
⁊ per interualla trāſcribāt. Mihi enī ꝓderit emendaſſe li
brum niſi emēdatio librariorum diligentia conſeruet. Nec
quēq̄ moueat ꝙ vnus a nobis liber editus eſt. nec apocri
phorū tertij ⁊ quarti libri ſomnijs delectetur: q: ⁊ apud he
breos † eſdre: nemieq̧ ſermones in vnum volumē coartā alſ. † eze.
tur: ⁊ que nō habenẗ apud illos: nec de vigintiquatuor ſe
nib⁹ ſunt procul abijciēda. Si quis aūt ſeptuaginta vobis
oppoſuerit interpretes: quoꝝ exēplaria varietas ipſa lace
rata ⁊ euerſa demōſtrat: nec poteſt vtiq̧ verum aſſeri quod
diuerſum eſt mitti te eum ad euāgelia in quibus multa po
nuntur quaſi de veteri teſtamēto que apud ſeptuaginta in
terpretes nō habenẗ. Uelut illud: qm̄ nazare⁹ vocabitur: ⁊
ex egypto vocaui filiū meū: ⁊ videbūt in quē cōpunxerunt: Oſee. 11. a.
multaq̧ alia que latiori operi reſeruamus: ⁊ querite ab eo Mathei.
vbi ſcripta ſint. Cūq̧ ꝓferre nō potuerit: vos legite de his Zacha. 12. c.
exemplaribus que nuper ab nobis edita maledictorū quo
tidie linguis cōfodiunẗ. Sed vt ad compēdiuꝫ veniā: certe
qd̃ illaturus ſum equiſſimū eſt. Edidi aliquid qd̃ nō habeẗ
in greco: aut aliter habetur q̄ a me verſum eſt. Quid inter
pretem laniant? Interrogent hebreos: ⁊ ipſis autoribus
trāſlationi mee vel arrogēt vel derogēt fideꝫ. Porro aliud
eſt ſi clauſis qd̃ diciẗ oculis mihi volūt maledicere: et non
imitātur grecoꝝ ſtudiū ⁊ beniuolētiam: qui poſt ſeptuagi
ta tranſlatores iam chriſti euāgelio choruſcante iudeos et
hebionitas legis interpretes aquilā videlicet ſimmachum
⁊ theodotionem ⁊ curioſe legūt: ⁊ per origenis laborem in
exaplois eccleſijs dedicarunt. Quantomagis latini grati
eſſe deberent ꝙ exultantem cernerent greciam a ſe aliquid
mutari. Primum enim magnorum ſumptuum eſt ex in fi
nite

nite difficultatis: exemplaria poſſe habere oia: deinde etiã qui habuerint ⁊ hebrei ſermonis ignari ſunt magis errabunt: ignorãtes quis e multis verius dixerit. Quod etiam ſapiẽtiſſimo cuidam nuper apud grecos accidit: vt interdũ ſcripture ſenſum relinquens: vniuſcuiuſlibet interpretis ſequeretur errorẽ. Nos aũt qui hebree lingue ſaltem paruã habemus ſciẽtiam: ⁊ latinus nobis vtcũq; ſermo nõ deeſt: ⁊ de alijs magis poſſumus iudicare: ⁊ ea que ipſi intelligimus ĩ noſtra lingua promere. Itaq; lʒ hydra ſibilet: victorq; ſynon incẽdia iactet: nunq̃ me cum iuuãte chriſto ſilibet eloquium. Etiam preciſa lingua balbuciet. Legant qui volũt qui nolunt abijciant. Euentilent apices: literaſq; calũnientur. Magis veſtra charitate ꝓuocabor ad ſtudiũ: q̃ illorũ detractione ⁊ odio deterrebor.

Explicit prefatio

Incipit liber † Eſdre primus.

Cap. Summa. Cyrus ſoluit captiuitatem populi ⁊ redditis vaſis ⁊ numeratis: precepit populum ire in hieruſalẽ ⁊ edificare templum. Cap. I.

[margin: ...cyre. ...yr⁹ perſar̃ ...primus. ...de ioſe. c. I. ...de his q̃ ...ſcribit.]

A *[margin: ...ardin⁹ ſup ...s. 7. ro. rex. ...ydorum re... ...ſimus. ...c. prophe... ...in gloſa.]*

IN anno primo cyri regis perſarum vt cõpleretur verbum domini ex ore hieremie ſuſcitauit dñs ſpiritum cyri regis perſarũ: ⁊ traduxit vocẽ in omni regno ſuo etiã ꝑ ſcripturas dicẽs. B Hec dicit cyrus rex pſarũ. Omnia regna terre dedit mihi dñs deus celi et ipſe precepit mihi vt edificarem ei domũ in hieruſalẽ q̃ eſt in iudea. Quis eſt ĩ vobis de vniuerſo populo ei⁹? Sit dñs de⁹ illi⁹ cũ eo. Aſcẽdat in hieruſalẽ que eſt in iudea: ⁊ edificet domũ † dei iſrael: ipſe eſt deus: qui eſt in hieruſalẽ. *[margin: ...† deficit ...mini.]* Et oẽs reliqui in cũctis locis vbicũq; habitãt adiuuent eũ viri de loco ſuo argento ⁊ auro ⁊ ſubſtantia ⁊ pecoribus: excepto q̄ volũtarie offerũt in templo dei qđ eſt in hierl'm. C Et ſurrexerũt principes patrum de iuda ⁊ beniamin ſacerdotes ⁊ leuite: ⁊ oĩs cuius ſuſcitauit deus ſpiritũ vt aſcenderet ad edificãdum tẽplũ dñi: qđ erat in hieruſalẽ: Uniuerſiq; q̃ erãt in circũitu adiuuerũt manus eorũ in vaſis argẽteis ⁊ aureis in ſubſtãtia ⁊ iumẽtis: in ſuppellectili exceptis his que ſponte obtulerant. *[margin: Eſdre. b]* D Rex quoq; cyrus ꝓtulit vaſa tẽpli dñi que tulerat nabuchodenoſor de hieruſalẽ: ⁊ poſuerat ea in templo dei ſui. Protulit aũt ea cyrus rex perſarum per manum mitridatis filij gazabar: et annumerauit ea ſaſabaſar pricipi iude: ⁊ hic eſt numer⁹ eor̃. Phiale auree triginta: phiale argentee mille cultri viginti noue: cyphi aurei triginta: cyphi argentei ſecundi quadrigenti decem vaſa alia mille. Omnia vaſa aurea ⁊ argentea quinq; milia quadringenta. Uniuerſa tulit ſaſabaſar: cum his qui aſcendebant de tranſmigratione babylonis in hieruſalem

Cap. Summa. Numerus reuertentiũ in iudeam cũ dux ex zorobabel et de ſumma pecunie: que templi inſtaurationi diſtribuitur. Cap. II.

HI ſunt aũt prouincie filij qui aſcẽderũt de captiuitate quã tranſtulerat nabuchodonoſor rex babylonis in babilonẽ ⁊ reuerſi ſunt in hieruſalẽ ⁊ iudeam vnuſquiſq; in ciuitatem ſuã: qui venerunt cũ zorobabel et ieſua: neemia: ſaraia rahelaia: mardochai herſam: meſphar: beguai: reũ: baana. Numer⁹ viror̃ populi iſrael. A Filij phares: duo milia cẽtum ſeptuagintaduo. Filij arethi. ſeptingẽt ſeptuagintaquinq;. Filij gerſaphatia treſcẽtiſeptuagintaquinq;. Filij. f † ſaphatia trecẽtiſeptuaginta duo. Filij area: ſeptingenti ſeptuagintaquinq;. Filij phet moab filior̃ ioſue: octingenti ⁊ ioab duo milia octingenti duodecim. Filij belã: mille ducenti quinquagintaquatuor: Filij zetua: nõgẽti quadragintaquinq;. Filij zachai: ſeptingenti ſexaginta: Filij bani: ſexcentiquadragintaduo. Filij bebai: ſexcenti vigintitres. Filij azgad: mille ducẽti viginti duo. Filij adonicã: ſexcenti ſexagintaſex. Filij beguai: duo milia quinquagintaſex. Filij adin: quadringenti quinquagintaquatuor. Filij ather q̃ erãt ex ezechia: nonagintaocto. B Filij beſai: trecẽti viginti tres. Filij iora: centũ duodecim. Filij azom. ducenti vigintitres. Filij gebba: nõgẽtiquinq;. Filij bethleem: centũ vigintitres. Uiri netuphe: quinquagintaſex. Uiri anathoth centũ vigintiocto. Filij azmaueth quadragitaduo. Filij chariathiarim: cephiara: ⁊ beroth: ſeptingenti quadragintatres. Filij rama ⁊ gabaa: ſexcẽti viginti vnus. Uiri machmas: cẽtum vigintiduo. Uiri bethel ⁊ hai: ducẽti vigititres. Filij nebo. quinquagintaduo. Filij megbis: centum quinquagitaſex. Filij helam alteri⁹ mille ducenti quinquagintaquatuor. Filij arim: trecẽti vigiti Filij lodadin ⁊ ono: ſeptingẽti vigintiquinq;. Filij hierico trecenti quadragintaquinq;. Filij ſenaa: tria milia ſexcenti triginta. Sacerdotes filij iadaia in domo ioſue nongenti ſeptuaginta tres. Filij emmer: mille quinquagintaduo. C Filij phecſur: mille ducẽti quadragintaſeptẽ. Filij arim: mille decem ⁊ ſeptẽ. Leuite. Filij ieſue ⁊ zedmihel filior̃ odouie: ſeptuaginta quatuor. Cantores: filij aſaph: centum viginti octo. filij ianitorum: filij ſellum: filij ather: filij thelmon: filij achub: filij athita: filij ſobai vniuerſi centum trigintanouẽ. Nathinnei filij ſia: filij aſupha: filij thebbaot: filij ceros: filij ſiaa: filij phadõ: filij lebana: filij aſaba: filij achub: filij agab. filij ſelmai: filij anan: filij gadel: filij gaer: filij raahia: filij raſin: filij necoda: filij gagaz: filij azec: filij phaſea: filij beſee: filij aſemaa: filij munim: filij nepthuſim: filij bechuc: filij acupha: filij arur: filij beſluth: filij maida: filij arſa: filij hercos: filij ziʒara: filij thema: filij naſia: filij athupha: filij ſeruor̃ ſalomõis: filij ſotelrei: filij ſopheret: filij pharuda: filij iala: filij dercon: filij geddel: filij ſaphata: filij athil: filij † phocereth: qui erãt de aſebain: filij amini. Oẽs nathinnei ⁊ filij ſeruor̃ ſalomonis: trecẽti nonagintaduo. Et hi qui aſcenderunt d thelmellath: thelarſa cherub ⁊ don ⁊ mer et non potuerũt indicare domum patrum ſuorum ⁊ ſemẽ ſuũ vtrum ex iſrl' eſſent. Filij dalaia: filij thobia: filij nechoga: ſexcenti quinquagintaduo. D Et de filijs ſacerdotum: filij iobia: filij acos: filij berzellai qui accepit de filiabus berzelai galladitidis vxorem et vocatus eſt nomine eorum. Hi queſierũt ſcripturam genealogie ſue: ⁊ non inuenerũt et eiecti ſunt de ſacerdotio. Et dixit atherſata eis vt non comederent de ſancto. ſanctorum donec ſurgeret ſacerdos doctus atq; perfectus Omnia multitudo quaſi vir vnus quadragintaquinq; milia trecenti † ſeptuaginta: exceptis ſeruis eorum ⁊ ancillis qui erãt ſeptem milia trecenti triginta ſeptem ⁊ in ipſis cãtores atq; cantatrices ducenti. Equi eorum † ſexcenti tri

[margin notes: Lucretia romana ſe iugulat ob adulterium. — Als † ſaphetia. — als † phocerethi. — Ioſe. nõ multum diſſentit ab hoc nũero. — als † ſexaginta — als † ſeptingenti.]

gintaſex. Muli eoꝝ ducēti quadragintaquinq̃. Cameli eo
rum quadringenti trigintaquinq̃. Aſini eorum ſex milia ſe
ptingenti viginti. Et de principibus patrum cum ingrede
rētur tēplū dn̄i qđ eſt in hieruſalem: ſpōte obtulerūt in do
mum dei ad extruēdā eā in loco ſuo. Scđm vires ſuas dede
alꝰ ✝ ſexagīta runt impēſas operis auri ſolidos ✝ q̄draginta milia: ⁊ mille
argenti minas quinq̃ milia: ⁊ veſtes ſacerdotales centum.
Habitauerunt ergo ſacerdotes ⁊ leuite ⁊ de populo ⁊ can
tores ⁊ ianitores ⁊ nathinnei in vrbibus ſuis vniuerſuſq̃
iſrael in ciuitatibus ſuis.

¶ Cap. Summa. Cōgregatur populus in hieruſalem: ⁊
facto altari fecit ſcenophegia ⁊ ceteras ſolēnitates: alij vo
ciferantur gaudentes: alij flentes. Cap. III.

A
1. Eſdre. 8. a. Iamq̃ venerat mēſis ſeptimus ⁊ erant filij
3. Eſdre. 9. e. iſrael in ciuitatibus ſuis. Congregatꝰ eſt
Ꝓ. 0i. c. ieſus. ergo populus quaſi vir vnꝰ in hierlm: et
De pe. dī. 2. c. ſurrexit ioſue filiꝰ ioſedech ⁊ fratres eius
ſi eſt. ꝓ. ieſus. ſacerdotes ⁊ zorobabel filiꝰ ſalathiel ⁊ fra
tres eiꝰ: ⁊ edificauerūt altare dei iſrael vt
B offerrēt in eo holocauſtomata: ſicut ſcriptū eſt ī lege moyſi
viri dei. Collocauerūt aūt altare dei ſup baſes ſuas deter
rentibus eos ꝑ circuitum ppl'is terrarū: ⁊ obtulerūt ſuper
illud holocauſtū dn̄o mane ⁊ veſpere. Fecerūtq̃ ſolēnitatē
tabernaculoꝝ ſicut ſcriptū eſt: ⁊ holocauſtū diebꝰ ſingulis
ꝑ ordinē ſm̄ preceptū: opus dei in die ſuo: ⁊ poſt hec holo
cauſtū iūge tā in calēdis q̄ in vniuerſis ſolēnitatibꝰ dn̄i q̄
erāt cōſecrate: ⁊ in oībus in quibꝰ vltro offerebāt munus
dn̄o. A primo die mēſis ſeptimi: ceperūt offerre holocauſtū
C dn̄o. Porro tēplū dei nōdū fundatū erat. Dederūt aūt pe
cunias latomis ⁊ cementarijs: cibū quoq̃ ⁊ potū ⁊ oleū ſy
donijs tyrijſq̃ vt deferrēt ligna cedrina de libano ad mare
iopē iuxta qđ p̄ceperat cyrus rex pſaꝝ eis. Anno aūt ſecun
do aduentus eoꝝ ad tēplū dei in hierlm mēſe ſcđo ceperūt
zorobabel filius ſalathiel: ⁊ ioſue filius ioſedech ⁊ reliqui
de fratribus eoꝝ ſacerdotes ⁊ leuite ⁊ oēs qui venerāt de
captiuitate in hierlm: ⁊ cōſtituerūt leuitas a viginti annis
et ſupra vt vrgerent opus dn̄i. Steteritq̃ ioſue ⁊ filij eius et
ꝰs ✝ ſupereſt fratres eius. cedmihel ⁊ filij eiꝰ ⁊ filij iuda quaſi ✝ vir vnus
ir. vt inſtarent ſuper eos qui faciebāt opus in templo dei filij
D enadab ⁊ filij eoꝝ ⁊ fratres eoꝝ leuite. Fundato igitur a ce
mentarijs tēplo dn̄i ſteterūt ſacerdotes in ornatu ſuo cum
tubis: ⁊ leuite filij aſaph in cymbalis vt laudarēt deū ꝑ ma
nus dauid regis iſrael. Et cōcinebāt in hymnis ⁊ cōfeſſiōe
dn̄o: qm̄ bonus qm̄ in eternum miſericordia eius ſup iſrael.
Omnis quoq̃ populus vociferabatur clamore magno in
laudādo dn̄m: eo q̄ fundatum eſſet templum dn̄i. Plurimi
etiā de ſacerdotibus ⁊ leuitis ⁊ principes patrū ⁊ ſeniores
qui viderēt templū prius cū fundatū eſſet: ⁊ hoc templum
in oculis eorum fiebāt voce magna. Et multi vociferātes in
letitia eleuabāt vocē. Nec poterat quiſq̃ agnoſcere vocem
clamoris letātiū: ⁊ vocē fletus populi. Cōmixtim cū ppl's
vociferabatur clamore magno ⁊ vox audiebatur procul.

De his q̄ hic ¶ C. S. Impedit edificatio ab hoſtibus ſamarie ſcribūt
ſequuntur: vi epl'as accuſationis. ⁊ dicūt q̄ ſi edificatur ciuitas tributa
de ioſe. lib. xi. regi perſarū nō dabūtur: phibetur opus tēpli. Cap. IIII.
.ij. et. iij.
A Vdierūt aūt hoſtes iude ⁊ bēiamin: qꝛ filij
captiuitatis edificarēt templum dn̄o deo
iſrael. Et accendentes ad zorobabel ⁊ ad
principes patrū: dixerūt eis. Edificemus
vobiſcum quia ita vt vos querimus deum
veſtrū. Ecce nos immolauimus victimas
a diebus aſſoraddam regis aſſur: qui adduxit nos huc. Et
dixit eis zorobabel ⁊ ioſue ⁊ reliqui principes patrū iſrael.
Non eſt nobis et vobis vt edificemus domū deo noſtro: ſꝫ
noſipſi ſoli edificabimus dn̄o deo noſtro: ſicut precepit no
bis cyrus rex perſarum. Factū eſt igitur vt populus terre
impediret manus populi iude: et turbaret eos in edificādo.
Cōduxerūt quoq̃ aduerſus eos cōſiliatores vt deſtruerēt Aſs cābyſ
cōſilium eorum omnibus diebus cyri regis perſarū: ⁊ vſq̃ appellat
ad regnum darij regis perſarum. In regno aūt aſſueri (ipſe pſarum re
eſt artaxerxes) in principio regni eius ſcripſerūt accuſatio apud Io
nem aduerſus habitatores iude ⁊ hierlm. Et in diebus ar nabuchod
taxerxis ſcripſit beſelam mitridates ⁊ thabeel ⁊ reliqui qui ſor. Ioſep
erant in conſilio eorum ad artaxerxem regem perſarū. Epi etiam
B ſtola aūt accuſationis ſcripta ea ſyriace: ⁊ legebatur ſermo eat camby
ne ſyro. Reum ✝ beelthem ⁊ ſamſai ſcriba ſcripſerunt epi
ſtolam vnā de hieruſalē artaxerxi regi huiuſcemodi. Reū aſs ✝ be
beelthem ⁊ ſamſai ſcriba ⁊ reliqui cōſiliatores eorum: dy
nei ⁊ apharſathei: terphalei: arphaſei: herceui: babylonij:
ſuſannachei: dyei: ⁊ elamite: ⁊ ceteri de gentibus quas trāſ
tulitq̃ ſennaphar magnꝰ ⁊ glorioſus: ⁊ habitare eas fecit
in ciuitatibus ſamarie: ⁊ in reliquis regionibus trās flumē
in pace. Hoc eſt exemplar epiſtole quam miſerunt ad eum. Egypt
Artaxerxi regi ſerui tui viri qui ſunt trās fluuium ſalutem dehat.
C dicunt. Notum ſit regi: qꝛ iudei qui aſcenderūt a te ad nos
venerūt in hieruſalem ciuitatem rebellem et peſſimā quam
edificāt extruētes muros eos ⁊ parietes cōponentes. Nūc
igitur notum ſit regi: qꝛ ſi ciuitas illa edificata fuerit: ⁊ mu
ri eius inſtaurati: tributum ⁊ vectigal et annuos redditus
non dabunt: ⁊ vſq̃ ad reges hec noxa perueniet. Nos autē
memores ſalis qđ in palatio comedimus: ⁊ quia leſiones re
gis videre nephas ducimus: idcirco miſimus ⁊ nūciauimꝰ
regi vt recēſeas in libris hyſtoriarum patrum tuorum ⁊ in
uenies ſcriptū in cōmētarijs: ⁊ ſcies quoniā vrbs illa vrbs
D rebellis eſt ⁊ nocens regibus ⁊ prouincijs: ⁊ bella cōcitant
in ea ex diebus antiquis. Quāobrem et ciuitas illa deſtru
cta eſt. Nūciamus nos regi: qm̄ ſi ciuitas illa edificata fue
rit ⁊ muri ipſius inſtaurati: poſſeſſionem trans fluuium nō
habebis. Verbū miſit rex ad reum beelthem ⁊ ſamſai ſcri
bam: ⁊ ad reliquos qui erant in cōſilio eorum habitatores
ſamarie ⁊ ceteris trās fluuium ſalutem dicens ⁊ pacē. Ac
cuſationem quam miſiſtis ad nos manifeſte lecta eſt coram
me: ⁊ a me preceptum eſt: ⁊ recenſuerūt inueneruntq̃ qm̄ ci
uitas illa a diebus antiquis aduerſum reges rebellat ⁊ ſe
ditiōes ⁊ prelia cōcitātur in ea. Nam et reges fortiſſimi fue
runt in hieruſalē qui dominati ſunt omni regioni que trās
fluuium eſt. Tributum quoq̃ ⁊ vectigal ⁊ redditus accipie
bant. Nunc ergo audite ſententiam. Prohibeatis viros il
los vt vrbs illa non edificetur: donec ſi forte a me iuſſum fue
rit. Videte ne negligenter hoc impleatis: ⁊ paulatim creſ
ſcat malum cōtra reges. Itaq̃ ✝ exemplum edicti artaxer aſs ✝ exēpl
xis regis lectum eſt corā reum beelthem ⁊ ſamſai ſcriba ⁊ 16. q. 7. c. the
conſiliarijs eorum. Et abierūt feſtini in hieruſalē ad iudeos dixīmꝰ ibi
⁊ phibuerūt eos in brachio ⁊ robore. Tunc intermiſſuꝫ eſt plū repera
opus dn̄i in hieruſalem: ⁊ non fiebat vſq̃ ad annum ſecun
dum regni darij regis perſarum.

¶ Cap. Summa. Ad exhortationem aggei ⁊ zacharie zo
robabel ⁊ ioſue iterū edificare templum incipiunt: ⁊ paſcha
celebratur trans flumen conſulit darium per epiſtolas ſu
per hoc. Cap. V.

A Prophetauerūt aūt aggeus ꝓpheta ⁊ za
charias filius addo ꝓphetātes ad iudeos
qui erāt in iuda ⁊ hieruſalem: ⁊ in nomine
dei iſrael. Tūc ſurrexerūt zorobabel filius
ſalathiel ⁊ ioſue filius ioſedech: ⁊ ceperūt
edificare templum dn̄i in hieruſalem: ⁊ cū Smerdis
eis prophete dei adiuuātes eos. In ipſo autē tempore ve ſarum re.
B nit ad eos thatannai qui erat dux trans flumē et ſtarbuzā
nai: ⁊ cōſiliarij eorum: ſicq̃ dixerūt eis. Quis dedit vobis Darius h
cōſilium vt domū hāc edificaretis et muros eius inſtaura pſis. 4. pe
retis: Ad qđ reſpōdimus eis que eſſent nomina hominum rum re.
autoꝝ edificationis illius. Oculus autē dei eoꝝ factꝰ eſt

ſup ſenes iudeoꝝ: ꝛ nō potuerūt inhibere eos. Placuitq̄
vtres ad dariū referreť: ꝛ tunc ſatiſfacerēt aduerſus accu-
ſationem illā. Exēplar epiſtole quā miſit thatannai dux re
gionis trans flumen ꝛ ſtarbuzāni et cōſiliatores ei⁹ eis ar
phaſathei qui erāt trās flumē ad dariū regeʒ. Sermo quē
miſerāt ei ſic ſcript⁹ erat. Dario regi pax oīs. Notum ſit re
gi iſſe nos ad iudeā ꝓuinciā ad domum dei magni que edi-
ficatur lapide impolito: ꝛ ligna ponūtur ī parietib⁹ opuſq̄
illud diligēter extruiť ꝛ creſcit in manibus eorum. Interro
gauimus ergo ſenes illos: ꝛ ita diximus eis. Quis dedit
vobis poteſtatem vt domum hāc edificaretis ꝛ muros hos
inſtauraretis? Sed ꝛ noīa eorum queſiuimus ab eis vt nū
ciaremus tibi: ſcripſimuſq̄ noīa eoꝝ viroꝝ qui ſunt princi
pes in eis. Huiuſcemodi aūt ſermonē reſpōderūt nobis di
cētes. Nos ſumus ſerui dei celi et terre: et edificamus tem
plum qḋ erat extructum ante annos multos: quodq̄ rex
iſrael magnus edificauerat ꝛ extruxerat. Poſtq̄ autem ad
iracūdiam ꝓuocauerunt patres noſtri deum celi tradidit
eos in man⁹ nabuchodonoſoꝛ regis babylōis regis chal-
dei: domū quoq̄ hāc deſtruxit ꝛ pplm eius trāſtulit in ba
bylonē. Anno aūt primo cyri regis babylonis: cyrus rex ꝓ
poſuit edictum vt dom⁹ dei edificareť. Nam et vaſa templi
dei aurea ꝛ argētea q̄ nabuchodonoſoꝛ tulerat de templo
qḋ erat in hieruſalē ꝛ aſportauerat ea in templū babylonis
ꝓtulit cyrus rex de tēplo babylonis: ꝛ data ſunt ſaſabaſar
vocabulo: quē ꝛ principē cōſtituit. dixitq̄ ei. Hec vaſa tol-
le ꝛ vade: ꝛ pone ea in templo qḋ eſt in hierlm ꝛ dom⁹ dei
edificeť in loco ſuo. Tūc itaq̄ ſaſabaſar ille venit: ꝛ poſuit
fundamēta templi dei in hierlm: ꝛ ex eo tpe vſq̄ nunc edifi-
tur ꝛ needum completum eſt. Nunc ergo ſi videtur regi bo
nuʒ recenſeat in bibliotheca regis que eſt in babylonē: vtrū
nā a cyro rege iuſſum fuerit vt edificareť domus dei in hie-
ruſalem: et volūtatem regis ſuper hac remitat ad nos.

¶ Cap. Sum. Darius bibliothecā faciens reuolui inue-
nit decretum cyri regis precepiſſe ꝛ ipſe templum edificaue
rit proprijs ſumptibus: dat et ipſe preceptū qḋ edificeť do-
mus dn̄i: ꝛ cōcedit iudeis fortiſſimum priuilegium: celebra
tur ſolēnitas azymorum. Cap. VI.

Tunc darius rex precepit ꝛ recenſuerunt.
in bibliotheca librorūʒ qui erant repoſiti
in babylone. Et inuentum eſt in egbatha-
nis qḋ eſt caſtrum in † medena prouincia
volumē vnū taliſq̄ ſcriptus erat in eo cō
mentarius. Anno primo cyri regis cyrus-
rex decreuit vt domus dei edificareť que eſt in hierlm: in lo
co vbi inmolāt hoſtias: ꝛ vt ponāt fundamenta ſupportan
tia altitudinē cubitorū ſexaginta ꝛ latitudinē cubitoꝝ ſexa
ginta. ordines de lapidibus impolitis tres ꝛ ſic ordines de
lignis nouis. Sumpt⁹ aūt de domo regis dabūť. Sed ꝛ
vaſa templi dei aurea ꝛ argentea que nabuchodonoſoꝛ tu
lerat de templo hieruſalē ꝛ tulerat ea in babylonē reddanť:
ꝛ referātur in templum hierlm in locum ſuum: que ꝛ poſita
ſunt ī templo dei. Nūc ergo thatānai dux regiōis q̄ eſt tras
flumen ꝛ ſtarbuzānai ꝛ conſiliari veſtri apharſathei q̄ eſtis
trās flumen ꝓcul recedite ab illis: ꝛ dimittite fieri templuʒ
dei illud a duce iudeorum ꝛ a ſenioribus eoꝝ: ꝛ domus dei
illa edificetur in loco ſuo. Sed ꝛ a me preceptū eſt q̄d opor
teat fieri a preſbyteris iudeoꝝ illis vt edificeť dom⁹ dei ſci-
licet vt de area regis .i. de tributis q̄ dātur de regione trās
flumen: ſtudioſe ſumptus dentur viris illis ne impediatur
op⁹. Qḋ ſi neceſſe fuerit ꝛ vitulos ꝛ agnos ꝛ hedos in ho-
locauſtum deo celi: frumentum: ſal: vinū ꝛ oleum ſm ritum
ſacerdotuʒ qui ſunt in hierlm detur eis per ſingulos dies:
ne ſit in aliquo querimonia: et offerant oblatiōes deo celi:
orētq̄ pro vita regis ꝛ filioꝝ eius. A me ergo poſituʒ eſt de
cretum: vt omnis homo qui hanc mutauerit iuſſionē tollať

lignum de domo ipſius: ꝛ erigať ꝛ cōfigať in eo: dom⁹ aūt
eius publiceť. Deus aūt qui habitare fecit nomen ſuū ibi:
diſſipet oīa regna ꝛ pplm qui extenderit manū ſuam vt re-
pugnet ꝛ diſſipet domum dei illā que eſt in hieruſalem. Ego
derius ſtatui decretum quod ſtudioſe impleri volo. Igitur
thatānai dux regionis trans flumen ꝛ ſtarbuzāni ꝛ cōſilia-
rij eius ſm qḋ preceperat darius rex ſic diligēter executi ſunt.
Seniores aūt iudeorū edificabant ꝛ proſperabantur iuxta
prophetiā aggei ꝓphete ꝛ zacharie filij addo. Et edificaue
rūt ꝛ conſtruxerunt iubente deo iſrael ꝛ iubēte cyro ꝛ dario
et artaxerxe regibus perſarum: ꝛ compleuerunt domū dei
iſtam vſq̄ in diem tertium mēſis adar qui eſt annus ſextus
regni darij regis. Fecerūt aūt filij iſrael ſacerdotes ꝛ leui-
te: ꝛ reliqui filiorū tranſmigrationis dedicationem domus
dei in gaudio: ꝛ obtulerunt in dedicatione domus dei vitu
tulos centum: arietes ducentos: agnos quadringentos:
hyrcos caprarum pro peccato totius iſrael: duodecim iux
ta numerum tribuum iſrael. Et ſtatuerunt ſacerdotes in or
dinibus ſuis ꝛ leuitas in vicibus ſuis ſup opera dei in hie-
ruſalem: ſicut ſcriptum eſt in libro moyſi. Fecerunt aūt ïirľ
tranſmigrationis paſcha quartadecima die menſis primi.
Purificati eñi fuerant ſacerdotes ꝛ leuite quaſi vnus: oēs
mundi ad immolādum paſcha vniuerſis filijs trāſmigratio
nis ꝛ fratribus ſuis ſacerdotibus ꝛ ſibi. Et comederūt filij
iſrael qui reuerſi fuerāt de trāſmigratiōe ꝛ oēs qui ſepara-
uerāt a quoinquinatione gentiū terre ad eos vt quererent
dominum deum iſrael. Et fecerūt ſolēnitatem azymorū ſe-
ptem diebus in letitia: qm̄ letificauerat eos dn̄s: ꝛ cōuerte-
rat cor regis aſſur ad eos: vt adiuuaret manus eoruʒ in ope
domus domini dei iſrael.

¶ Cap. Sum. Aſcendit Eſdras de babylone: de edicto ar
taxerxis: de honore tēpli: d libertate miniſtroꝝ ei⁹. C. VII.

Poſt hec aūt verba in regno artaxerxis re
gis perſarū † eſdras filius saraie: filij aſa-
rie filij helchie: filij ſellum. filij ſadoch: filij
achitob: filij amarie: filij azarie: filij mara-
ioth: filij zarie: filij ozi: filij bocci: filij abiſue
filij phinees: filij eleazar: filij aaron ſacedo
tis ab initio: ipſe † eſdras aſcēdit de babylone ꝛ ipe ſcriba
velox in lege moyſi quā dn̄s de⁹ dedit iſrael. Et dedit ei rex
ſcḋm magnum dn̄i dei eius bonā ſuper eum omnem petitio
nem eius. Et aſcenderunt de filijs iſrael ꝛ de filijs ſacerdo-
tum: ꝛ de filijs leuitarū: ꝛ de cātatoribus ꝛ de ianitoribus
ꝛ de nathinneis in hieruſalem anno ſeptimo artaxerxis re
gis: ꝛ venerūt in hierlm menſe quinto: ipſe eſt annus ſepti
mus regis. Quia in primo die menſis primi cepit aſcende-
re de babylone: ꝛ in primo † die menſis quinti venit in hie-
ruſalē iuxta manū dei ſui bonam ſuper ſe † Eſdras † aūt pa
rauit coꝛ ſuū vt inueſtigaret legē dn̄i: ꝛ faceret ꝛ doceret in
iſrael preceptum ꝛ iudiciū. Hoc eſt aūt exemplar ep̄le edi-
cti qḋ dedit rex artaxerxes † eſdre ſacerdoti ſcribe erudito
in ſermonibus ꝛ preceptis dn̄i: ꝛ in cerimonijs ei⁹ in iſrael.
Artaxerxes rex regū † eſdre ſacerdoti. ſcribe legis dei celi
doctiſſimo ſalutem. A me decretum eſt: vt cuicūq̄ placuerit
in regno meo de pplo iſrael ꝛ de ſacerdotib⁹ ei⁹ ꝛ de leuitis
ire in hieruſalem tecum: vadat. A facie eñi regis et ſeptem
conſiliatorum eius miſſus es vt viſites iudeā et hieruſalem
in lege dei tui que eſt in manu tua: ꝛ vt feras argentū ꝛ au
rū qḋ rex ꝛ cōſiliatores ei⁹ ſpōte obtulerūt deo iſrael: cui⁹
in hieruſalem tabernaculū eſt. Et omne argentū ꝛ aurū qḋ
cūq̄ inueneris in vniuerſa prouincia babylonis ꝛ populus
offerre vlouerit ꝛ de ſacerdotibus qui ſponte obtulerint
domui dei ſui que eſt in hieruſaleʒ libere accipe: ꝛ ſtudioſe
eme de hac pecunia vitulos arietes agnos ꝛ ſacrificia et li
bamina eorum: et offer ea ſuper altare templi dei veſtri qḋ
eſt in hieruſelē. Sed ꝛ ſi q̄d tibi ꝛ fratrib⁹ tuis placuerit de

Marginal notes (left): [X]enophanes philoſophus. — C — [S]aphos muli[er] [gr]eca poetrix a [qu]a verſus ſa[p]phica. — [P]yndar⁹ poe[ta]. — D — [Tri]umuiri poſt [ex]actos reges [con]ſules creāt. — A — [Ar]s. † medena — [Iu]nius brut⁹ [con]ſul [c]reatus collati [ci]us primi ro. [con]ſules. — B — Triūphus ro[ma]nus duci victo [re] aſſignatur. — [Pu]blius pu[b]licola palm⁹ [ro]me triumphauit. — [Di]ctatore di[gn]itas rome [pr]imo inſtituiť.

Marginal notes (right): C — Coriolan⁹ romanus. — Vetruuia mater coriolani. Mulieribus. priuilegia a romanis danť. — D — Tribuni plebis rome inſtituuntur. — Fabia familia quaſi deletur. — Quinti⁹ cincinat⁹ dictator claret. — Democritus philoſophus claret. — A — Als † ezras 1. Eſdre. 8. a. — Eraclitus philoſophus. — Als † Ezras — Eſichl⁹ poeta. — Als † ſuper die. — als † ezras. — als † cum. — B — als † ezre. — als † ezre. — C

reliquo argento ⁊ auro vt faciatis iuxta voluntatem dei ve
ſtri facite. Vaſa quoq; que dantur tibi in miniſteriū dom⁹
alſ. + ingeſt in — dei tui: trade in cōſpectu dei † in hieruſalem. Sed ⁊ cetera quib⁹
opus fuerit in domo dei tui: quantūcumq; neceſſe eſt vt ex
pendas dabis de theſauro ⁊ de fiſco regis: ⁊ a me. Ego ar
taxerxes rex ſtatui atq; decreui oībus cuſtodibus arce pu
alſ. + ezras. — blice qui ſunt trās flumē: vt quodcūq; petierit a vobis † eſ
dras ſacerdos ſcriba legis dei celi abſq; mora detis vſq; ad
argenti talēta centum: ⁊ vſq; ad frumēti choros centum: et
vſq; ad vini bathos centum. ⁊ vſq; ad bathos olei centum:
D — ſal vero abſq; menſura. Omne quod ad ritum dei celi perti
Et ſic miniſtri tēpli erāt immunes tributis. 3cōtra de immu. ecc. c. non minus. — net: tribuatur diligenter in domo dei celi: ne forte iraſcatur
contra regnum regis ⁊ filioꝝ eius. Vobis quoq; notum fa
cimus de vniuerſis ſacerdotibus ⁊ leuitis ⁊ cantorib⁹ ⁊ ia
nitoribus nathinneis ⁊ miniſtris domus dei huius vt vecti
gal ⁊ tributum ⁊ annonas et non habeatis poteſtatē im
ponēdi ſuper eos. Tu autem eſdras ſm ſapientiam dei tu
ī eſt in manu tua cōſtitue iudices ⁊ pſides: vt iudicēt omni
populo qui eſt trās flumē: his videlicet qui nouerunt legē
dei tui: ſed ⁊ imperitos docete libere. Et omnis qui nō fe
cerit legem dei tui et legem regis diligenter iudicium erit
de eo ſiue in mortem: ſiue in exiliū: ſiue i cōdennationem ſub
ſtantie eius: vel certe in carcerem. Et dixit † Eſdras ſcriba.
alſ. + ezres. — Benedictus de⁹ patrum noſtrorum: qui dedit hoc in cor
Xerſes darij filius. v. perſaꝝ rex. — de regis vt glorificaret domum dñi que eſt in hieruſalem ⁊
in me inclinauit miſericordiam ſuam cum rege ⁊ cōſiliatori
bus eius ⁊ vniuerſis principibus regis potentibus. Et ego
confortatus manu dñi dei mei que erat in me: congregaui
de iſrael principes qui aſcenderunt mecum.

¶ Ca. S. De his qui aſcēderūt cum eſdra: ⁊ directione iti
neris poſt fletum ⁊ ieiunium. Appendūtur vaſa tēpli: ⁊ offe
runt ea cum holocauſtis in hieruſalem. Cap. VIII.

A — 1. Eſdre. 8. c.
Hi ſunt ergo principes familiarum ⁊ genea
logia coꝝ qui aſcenderūt mecum in regno
Temiſtocles atemenſis philoſophus et tunc claret. — artaxerxis regis de babylōe. De filijs phi
nees gerſon. De filijs ithamar dame. De
filijs dauid athus. De filijs ſechnie: et de
alſ. + azarie. — filijs pharos: zacharias et cum eo numerati ſunt viri centum quinquagita. De filijs phemoab elioe
nai filius † zare: ⁊ cū eo ducēti viri. De filijs ſechenie: fili⁹
Leonida inſignis ſpartarū rex. — ezechiel: ⁊ cū eo trecenti viri. De filijs addam: nabet filiu⁹
ionathan: et cū eo quinquaginta viri. De filijs helā: iſaias
B — filius athalie: ⁊ cū eo ſeptuagita viri de filijs ſaphatie: zebe
Ariſtides philoſoph⁹ athenienſis. — dia filius michael: ⁊ cum eo octoginta viri. De filijs ioab
obedia filius iehihel: ⁊ cum eo ducēti decē ⁊ octo viri. De
filijs ſolomith filius ioſphie: ⁊ cum eo centum ſexaginta vi
ri. De filijs bebai: zacharias filius bebai: ⁊ cum eo viginti
octo viri. De filijs ezcab: iohānan filius ezethā: ⁊ cum eo cē
Diagoras philoſophus. — tum decem viri. De filijs adonicam: qui erant nouiſſimi: et
hec nomina eorum: heliphelep ⁊ iehihel ⁊ ſamaias et cuꝫ
eis ſexaginta viri. De filijs begui: vthai ⁊ zachur: et cuꝫ eis
ſeptuaginta viri. Cōgregaui aūt eos ad fluuium qui decur
rit ad hauua: et manſimus ibi tribus diebus. Queſiuiq; in
Sophocles poeta magic⁹ — pplo et in ſacerdotibus. De filijs leui: ⁊ nō inueni ibi. Itaq;
miſi helliezer ⁊ ariel ⁊ ſemeiā ⁊ helnathā ⁊ iarib et alteꝝ hel
C — nathā et nathā et zachariā et moſollā principes: et ioarib ⁊
caſis et paraus pictores. — helnathā ſapientes: et miſi eos ad heddo q̄ eſt prim⁹ in caſ
phie loco. Et poſui in ore coꝝ v̄ba que loquerēt ad heddo:
et ad fratres eius nathinneos in loco caſphie: vt adducerēt
nobis miniſtros domus dei noſtri. Et adduxerunt nobis p
manum dei noſtri bonā ſuper nos viruꝫ doctiſſimū de filijs
mooli filij leui filij iſrael: et ſarabiā et filios ei⁹ et fratres ei⁹
decem et octo et aſabiā: et cuꝫ eo iſaiam de filijs merari: fra
D — treſq; eius et filios eius viginti. Et de nathinneis quos de
derat dauid et principes ad miniſteria leuitaꝝ nathinneos
ducentos viginti. Omnes hi ſuis nominibus vocabantur.

Et predicaui ibi ieiunium iuxta fluuiū hauua: vt affligere
mur coram dño deo noſtro: ⁊ peteremus ab eo viam rectā
nobis ⁊ filijs noſtris: vniuerſeq; ſubſtantie noſtre. Erubui
enim petere regis auxilium ⁊ equites qui defenderent nos
ab inimico in via: q2 dixeramus regi. Man⁹ dei noſtri eſt
ſuper omnes qui querunt euꝫ in bonitate ⁊ imperiū eius ⁊
fortitudo eius ⁊ furor ſup oēs qui derelinquunt eum. Ie — E
iunauimus autem et rogauimus deum noſtrum pro hoc: et
euenit nobis proſpere. Et ſeparaui de principibus ſacerdo
tū duodecim: ſarabiam ⁊ aſabiā: ⁊ cū eis de fratribus eoruꝫ
decem: Appendiq; eis argētū ⁊ aurum: ⁊ vaſa cōſecrata do
mus dei noſtri que obtulerat rex ⁊ conſiliatores eius ⁊ pri
cipes eius: vniuerſuſq; iſrael coꝝ qui inuenti fuerāt. Et ap
pendi in manibus eorum argenti talenta ſexcenta quinqua
ginta: ⁊ vaſa argentea centū: auri vero centum talēta: ⁊ cra
teras aureos viginti qui habebāt ſolidos milenos: ⁊ vaſa
eris fulgētis optimi duo pulchra vt aurū. Et dixi eis. Vos — F
ſancti dñi: ⁊ vaſa ſancta ⁊ argētū ⁊ aurū. q̄d ſponte oblatuꝫ
eſt domino deo patrum noſtrorum. Vigilate ⁊ cuſtodite do
nec appēdatis coram principibus ſacerdotum et leuitarū
et ducibus familiarum iſrael in hieruſalem in theſaurum
domus dñi. Sufceperunt aūt ſacerdotes ⁊ leuite pondus
argenti et auri ⁊ vaſorum vt deferrēt hieruſalem in domuꝫ
dñi dei noſtri. Promouimus ergo a flumine hauua duode
cima die mēſis primi: vt pergeremus hieruſalem. Et man⁹
dei noſtri fuit ſuper nos: ⁊ liberauit nos de manu inimici: ⁊ — G
inſidiatoris in via. Et venimus hierlm: ⁊ māſimus ibi trib⁹
diebus. Die autem quarta appenſum eſt argentū et aurum
⁊ vaſa in domo dei noſtri per manum remoth filij vrie ſace
dotis ⁊ cum eo eleazar filius phinees: et cum eis ioſadeth
filius ioſue: ⁊ noadaia filius benoni leuite iuxta numerum
et pondus omnium. Deſcriptumq; eſt omne pondus in tē
pore illo. Sed et qui venerāt de captiuitate filij trāſmigra
tionis obtulerūt holocauſtomata deo iſrael: vitulos duo
decim pro omni populo iſrl: arietes nonagintaſex: agnos
ſeptuagintaſeptem: hyrcos pro peccato duodecim: omnia
in holocauſtum dño. Dederūt aūt edita regis ſatrapis qui
erāt de cōſpectu regis ⁊ ducibus trans flumen et eleuaue
runt populum et domum dei.

¶ Cap. Sum. Nunciatur eſdre q̄ filij iſrael nō ſunt ſepa
rati a pplo terre: immo etiā duxerūt in vxores filias eorum
hoc audito eſdras ſcidit pallium ſuum ⁊ tunicam et euellit
pillos capitis eius: ⁊ ſedēs plorat. Cap. IX.

Poſtq̄ aūt hec cōpleta ſunt acceſſerūt ad — A 3. Eſdre. 8.
me principes dicētes. Nō eſt hic ſeparat⁹
populus iſrael ⁊ ſacerdotes et leuite a po
pulis terrarū: ⁊ de abominationibus coꝝ
chananei videlicet ⁊ ethei ⁊ pherezei et ie
buzei ⁊ ammonitaruꝫ ⁊ moabitarū ⁊ egy
ptioꝝ et amorreoꝝ. Tulerunt enī de filiab⁹ coꝝ ſibi ⁊ filijs
ſuis vxores ⁊ commiſcuerūt ſemē ſanctū cū pplis terrarū. — Artaban⁹ ... perſarum rex
Man⁹ etiā principū ⁊ magiſtratuū fuit i trāſgreſſiōe hac
prima. Cūq; audiſſem ſermonē iſtū: ſcidi palliū meū ⁊ tuni
cam: et euelli pillos capitis mei: et barbe: ⁊ ſedi merēs. Cō — Artaxerxes 7. perſarum rex
uenerūt aūt ad me oēs q̄ timebāt verbū dei iſrl: p trāſgreſ
ſione coꝝ q̄ de captiuitate venerāt: et ego ſedebam triſtis
vſq; ad ſacrificiū veſptinū. Et in ſacrificio veſptino ſurrexi — B
de afflictione mea: et ſciſſo pallio et tunica curuaui genua
mea et expandi man⁹ meas ad dñm deū meū: et dixi. De⁹
meus cōfundo: ⁊ erubeſco leuare faciē meā ad te. † q̄m ini — alſ. + quoniam
quitates noſtre multiplicate ſunt ſup caput noſtrū: et deli
cta noſtra creuerūt vſq; ad celū a diebus patrū noſtroruꝫ.
Sed nos ipſi peccauim⁹ grauiter vſq; ad diē hāc: ⁊ iniqui — Decē viri ... me eligun...
tatib⁹ nr̄is traditi ſum⁹ ipſi: et reges nr̄i: et ſacerdotes nr̄i
in † manū regū terrarū: et in gladiū et in captiuitatē in ra — alſ. + man...
C — pinam et in cōfuſionē vultus: ſicut et die hac. Et nūc quaſi
parum

Ne + vi. Virginiꝰ filiã interfecit pro pter apij infor cationem.

Romani leges ſolonis in decem tabulis accipiunt et ſuas addunt.

D

Templum et edi ... rome creã ...

parum ⁊ ad momentū facta eſt depꝛecatio noſtra ad dñm deum noſtrum: vt dimitterentur nobis reliquie: ⁊ † daretur paꝫ illius in loco ſancto eius: ⁊ illuminaret oculos noſtros deus noſter: ⁊ daret nobis modicam in ſeruitute noſtra: qꝛ ſerui ſumus ⁊ in ſeruitute noſtra nõ dereliquit nos deus noſter: ⁊ inclinauit ſup nos miſericoꝛdiam coꝛam rege pſarū: vt daret nobis vitã ⁊ ſublimaret domū dei noſtri: ⁊ eꝫtrueret ſolitudines eius ⁊ daret nobis ſpem in iuda et hierlm Et nunc quid dicemus dñe deus noſter poſt hec? Quia dereliquimus mandata tua que precepiſti in manu ſeruoꝛum. tuoꝛum pphetarum dicẽs. Terra ad quã vos ingredimini vt poſſideatis eam terra immũda eſt iuxta immũditiam populoꝛum ceterarũqꝫ terrarꝫ abominationibus eoꝝ q̄ repleuerunt eã ab oꝛe vſqꝫ ad os in coinquinatione ſua. Nunc ergo filias veſtras ne detis filijs eoꝝ: ⁊ filias eoꝝ ne accipiatꝫ filijs veſtris: et non queratis pacem eoꝛum ⁊ proſperitatem eoꝛum vſqꝫ in eternum vt confoꝛtemini ⁊ comedatis que bona ſunt terre ⁊ heredes habeatis filios veſtros vſqꝫ in ſeculum. Et poſt oĩa que venerũt ſup nos in operibus noſtris peſſimis: ⁊ in delicto noſtro magno: qꝛ tu deus noſter liberaſti nos de iniq̄tate noſtra: et dediſti nobis ſalutẽ ſicut eſt hodie vt nõ conuerteremur: ⁊ irrita faceremus mãdata tua neqꝫ matrimonia iungeremus cum pplis abominationum iſtarum. Nunqd iratus es nobis vſqꝫ ad conſommationeꝫ ne dimitteres nobis reliquias ad ſalutem? Domine deus iſrael iuſtus es tu: quoniã derelicti ſumus qui ſaluaremur ſicut die hac. Ecce corã te ſumus in delicto noſtro. Nõ enĩ ſtari poteſt coꝛam te ſuper hoc.

¶ Cap. Sum. Penitet ⁊ luget populus: ſeparantur vxores alienigene: deſcribuntur illi qui eas abiecerũt. Cap. X.

A

Ne + ezra.
Ne + eum.
Pythagoras philoſophus.
Empedocles philoſophus.
Parmenides philoſophus.
Cratinꝰ poeta
Plautus comediarũ ſcriptor.
Herodotus hiſtoricus.
Tucidides hiſtoricꝰ ⁊ philoſophus.
Meliſſus philoſophus.
Protagoras ſophiſta.
Phidias ſtatuarius.

B

Hypocrates medicꝰ.
Gorgias philoſophus.
Zeno philoſophus citeus.
Ne + ppter peccatũ et pluuias.
Zeno alius ſtoicus philoſophus.
Socrates athenienſis.
Ne + noſtroꝝ

Sic ergo orãte † eſdra ⁊ imploꝛãte † deum ⁊ flente ⁊ iacente ante templuꝫ dei collectꝰ eſt ad eum de iſrael cetꝰ grãdis nimis virorum ⁊ mulieꝝ et pueroꝝ. Et fleuit populꝰ multo fletu. Et reſpondit ſechenias filius iehiel de filijs helã: ⁊ dixit eſdre. Nos preuaricati ſumus in deum noſtrum: ⁊ duximus vxoꝛes alienigenas de populis terre. Et nunc ſi eſt penitẽtia ĩ iſrael ſup hoc percutiamus ſedus cum dño deo noſtro: vt pꝛijciamus vniuerſas vxoꝛes: ⁊ eos qui de his nati ſunt. Iuxta voluntatem dñi et eoꝝ qui tenent preceptum dñi dei noſtri. ſm legem fiat. Surge: tuuꝫ eſt diſcernere: noſqꝫ erimus tecum. Confoꝛtare: ⁊ fac. Surrexit ergo † eſdras ⁊ adiurauit principes ſacerdotum ⁊ leuitarũ ⁊ oẽm iſrael vt facerẽt ſm verbũ hoc. et iurauerũt. Et ſurrexit † eſdras ante domũ dei: ⁊ abijt ad cubiculuꝫ iohannã filij eliaſib: ⁊ ingreſſus eſt illuc. Panem non comedit: et aquã nõ bibit. Lugebat enĩ tranſgreſſionem eoꝝ qui venerãt de captiuitate. Et miſſa eſt vox iudã ⁊ in hieruſalẽ omnibus filijs trãſmigrationis vt congregarentur in hieruſalẽ. Et oĩs qui nõ venerit in tribꝰ diebus iuxta cõſiliuꝫ pꝛincipũ ⁊ ſenioꝝ: auferet vniuerſa ſubſtantia eius: et ipſe abijcietur de cetu trãſmigrationis. Cõuenerũt igit oẽs viri iuda et beniamin in hierlm tribus diebus: ipſe eſt mẽſis nonus viceſima die menſis. Et ſedit oĩs ppls in platea domꝰ dei tremẽtes † pro peccato et pluuijs. Et ſurrexit eſdras ſacerdos et dixit ad eos. Vos trãgreſſi eſtis: ⁊ duxiſtis vxoꝛes alienigenas: vt adderetis ſuper delictum iſrael. Et nunc date confeſſionem dño deo patrũ † veſtroꝛũ: ⁊ facite placitum eius: ⁊ ſeparamini a populis terre ⁊ ab vxoꝛibus alienigenis. Et reſpõdit vniuerſa multitudo: dixitqꝫ voce magna. Iuxta verbũ tuũ ad nos: ſic fiat. Verũ tamẽ qꝛ populus multus eſt et tẽpus pluuie: et non ſuſtinemus ſtare foꝛis: ⁊ opꝰ non eſt diei vnius vel duorũ vehemẽter quippe peccauimus in ſermone iſto: conſtituãtur pꝛincipes in vniuerſa multitudine: ⁊ oẽs in ciuitatibus noſtris q̄ duxerunt vxoꝛes alienigenas veniãt in tempoꝛibꝰ ſtatutis: ⁊ cum his ſenioꝛes per ciuitatem in ciuitate ⁊ iudices eius donec auertatur ira dei noſtri a nobis ſuper peccato hoc. Igit ionathã filius azahel: ⁊ iaazia filꝰ thecue ſteterãt ſup hoc: et moſollam et † ſebathi leuites adiuuerũt eos. Feceruntqꝫ ſic filij tranſmigrationis. Et abierũt † eſdras ſacerdos et viri pꝛincipes familiarũ in domos patrum ſuoꝛũ: et oẽs per nõia ſua: et ſederũt in die pꝛimo menſis decimi vt q̄rerẽt rem. Et cõſummati ſunt oẽs viri qui duxerũt vxoꝛes alienigenas vſqꝫ in diem pꝛimã mẽſis pꝛimi. Et inuẽti ſunt de filijs ſacerdotum qui duxerunt vxoꝛes alienigenas. De filijs ioſue filij ioſedech et fratres eius maaſia et eliezer et iarib et godolia. Et dederũt manus ſuas vt eijcerent vxoꝛes ſuas ⁊ pro delicto ſuo arietẽ de ouibus offerrẽt. Et de filijs emmer ãnani vt zebedia. Et de filijs ſerim: maaſia et helia ⁊ ſemeia: iehiel et ozias. Et de filijs pheſſur: elioenai: maaſia: hiſmael: nathanael: ioſabeth: et heleſa. Et de filijs leuitarũ ioſabeth ⁊ ſemei ⁊ celaia: ipſe eſt calitha phathaia iuda et eliezer. Et de cantoꝛibus eliaſub: ⁊ de ianitoꝛibus ſellum ⁊ thelẽ et vri. Et ex iſrael de filijs pharos: remeia et iezeia et melchia et miamin et eliezer ⁊ melchia ⁊ banaia. Et de filijs helã mathania: zacharias ⁊ iehiel ⁊ abdi ⁊ hierimoth ⁊ helia ⁊ d̄ filijs zethua elioenai: alyaſib: mathania: et hierimoth et zabet ⁊ aziza. Et de filijs bebai iohannã: anania: zabbai athalai. Et de filijs bẽni: moſolā ⁊ melluch ⁊ adaia iaſub et ſaalet ramoth. Et de filijs phetmoab: edna et chalal: banaias ⁊ maaſias mathanias beſelehel: bennui et manaſſe. Et de filijs erez: eliezer: ieſue: ⁊ malchias: ſemeas: ſymeon bẽiamin maloch: ſamarias ⁊ de filijs aſom: mathanai: mathet: azabeth: elpheleth: iermai: manaſſes: ſemei. De filijs bani: maaddi: amrã: ⁊ huel: baneas: et badaias: cheliau: banni: amarimuth et eliaſib mathanias: mathanai et iaſi et bani ⁊ bẽnui ſemei et ſalmias ⁊ nathan ⁊ adaias: mechne dabaia ſiſai ſarai ezrel: ⁊ ſelemau et ſemeria ſellum amaria ioſeph. De filijs nebui: haihel: mathathias: zabeth: zabina: ieddu et iohel et banai. Oẽs hi acceperãt vxoꝛes alienigenas et fuerunt ex eis mulieres que pepererant filios.

C

al. + ſebethe
Ne + ezra

Xerſes .3. perſarum rex.
Dariꝰ nocꝰ .9. perſarũ rex.
Alcybiades athenienſis.

Dyoniſius ſiracuſanus.

D

¶ Explicit liber eſdre pꝛimus.

¶ Incipit liber neemie qui eſt eſdre ſecũdus.

¶ Cap. Sum. Neemeas pincerna regis artaxerxis audita afflictione iudeoꝛum qui erãt in hieruſalem: ieiunat querit miſericoꝛdiam a deo. Cap. I.

A

De his q̄ hic ... vide ioſephũ lib. xij.

Verba neemie filij helchie. Et factũ eſt in mẽſe caſleu anno viceſimo: ⁊ ego eraꝫ in ſuſis caſtro. Et venit ad me anani vnus de fratribus meis ipſe ⁊ viri ex iuda. Et interrogaui eos de iudeis q̄ remãſerãt ⁊ ſupererãt de captiuitate ⁊ de hierlm: Et dixerũt

mihi. Qui remanſerũt ⁊ derelicti ſunt de captiuitate ibi in
prouintia in afflictiõe magna ſunt: et in opprobrio ⁊ mur⁹
hieruſalem diſſipatus eſt: ⁊ porte eius combuſte ſunt igni.
B Cũq; audiſſem verba huiuſcemodi: ſedi ⁊ fleui ⁊ luxi dieb⁹
multis ⁊ ieiunabã ⁊ orabã ante faciem dei celi: ⁊ dixi. Que
Geneſis.9.d. Infra.9.f. ſo dñe deus celi fortis magne atq; terribilis qui cuſtodis
pactum ⁊ miſericordiam cuꝫ his qui te diligũt ⁊ cuſtodiũt
mãdata tua. fiant aures tue auſcultãtes ⁊ oculi tui aperti:
vt audias orationem ſerui tui quam ego oro coram te ho-
die die et nocte p filijs iſrael ſeruis tuis: ⁊ cõfiteor pro pec-
catis filiorum iſrael: quibus peccauerunt tibi. Et ego ⁊ do-
mus patris mei peccauimus vanitate ſeducti ſumus: et nõ
cuſtodiuimus mandatum tuũ ⁊ cerimonias et iudicia que
precepiſti moyſi famulo tuo. Memento verbi qđ mãdaſti
moyſi ſeruo tuo dicẽs. Cum tranſgreſſi fueritis: ego diſper
dã vos in populos. Et ſi reuertamini ad me: et cuſtodiatꝭ
pcepta mea et faciatis ea: etiã ſi abducti fueritis ad extre
ma celi inde congregabo vos: et reducã in locũ quẽ elegi. vt
D habitaret nomen meũ ibi. Et ipſi ſerui tui et populus tuus
q̃s redemiſti in fortitudine tua magna: et in manu tua vali-
da. Obſecro dñe ſit auris tua attẽdẽs ad orationem ſerui
tui: et ad orationem ſeruorum tuorum qui volũt timere no-
men tuum: et dirige ſeruum tuum hodie: et da ei miſericor-
diam ante virum hũc. Ego enim eram pincerna regis.

¶ C.S. Neemias ab artaxerxe cũ lrĩs venit in hierlm: cõ
ſiderat ruinas murorũ de nocte. et cauſam itineris ſui ape-
rit populo: ad edificandum confortat muros. Ca.II.

A Factũ eſt aũt in menſe niſan anno viceſimo
artaxerxis regis: ⁊ vinũ erat ante euꝫ. Et
leuaui vinuꝫ et dedi regi et eram quaſi lan
guidus ante faciẽ eius. Dixitq; mihi rex:
Quare vultus tuus triſtis eſt: cuꝫ te egro
tum non videã? Nõ eſt hoc fruſtra: ſed ma
luꝫ neſcio qđ in corde tuo eſt. Et timui valde ac nimis: ⁊ di
xi regi. Rex in eternum viue. Quare non mereat vult⁹ me⁹
q: ciuitas domus ſepulchrorũ patris mei deſerta eſt: ⁊ por
te eius cõbuſte ſunt igni. Et ait mihi rex: pro qua re poſtu-
las? Et oraui deum celi. Et dixi ad regẽ. Si videt regi bo-
num et ſi placet ſeruus tuus ante faciẽ tuã: vt mittas me in
iudeam ad ciuitatẽ ſepulchri patris mei: et edificabo eam.
B Dixitq; mihi rex et regina que ſedebat iuxta eum. Uſq;
ad quod tempus erit iter tuum: et qñ reuerteris? Et pla
cui ante vultum regis et miſit me: Et conſtitui ei tempus: ⁊
dixi regi. Si regi videtur bonũ: epiſtolas det mihi ad du-
ces regionis trãs flumẽ vt trãſducãt me donec veniã in iu
deaꝫ et epl̃am ad aſaph cuſtodẽ ſaltus regis: vt det mihi li
Alias+et. gna † vt tegere poſſim portas tẽpli turres: dom⁹: ⁊ muros
ciuitatis: ⁊ domũ quam ingreſſus fuero. Et dedit mihi rex
iuxta manum dei mei bonã mecũ. Et veni ad duces regio-
nis trans flumen: dediq; eis epiſtolas regis. Miſerat aũt
rex mecũ principes militũ ⁊ equites. Et audierũt ſanabal-
lath horonites ⁊ tobias ſeruus amanites: ⁊ cõtriſtati ſunt
afflictione magna: q: veniſſet homo qui quereret pſperita-
tem filiorꝫ iſrael. Et veni hieruſalẽ: ⁊ erã ibi tribus diebus.
C Et ſurrexi nocte ego ⁊ viri pauci mecũ ⁊ nõ indicaui cuiq̃
Alias+deus. quid † dñs dediſſet in corde meo vt facerem in hierlm: ⁊ iu
mentũ nõ erat mecũ: niſi animal cui inſidebam. Et egreſſus
ſum p portã vallis nocte: ⁊ ante fontem draconis: ⁊ ad por-
tam ſtercoris: ⁊ conſiderabã murũ hierlm diſſipatuꝫ ⁊ por-
tas eius conſumptas igni. Et trãſiui ad portam fontis ad
aqueductum regis: ⁊ nõ erat locus iumẽto cui ſedebam vt
trãſiret. Et aſcẽdi per torrẽtem nocte ⁊ cõſiderabam murũ
⁊ reuerſus veni ad portam vallis ⁊ redij. Magiſtratus au-
tem neſciebãt quo abijſſem: aut quid ego facerem. Sed et
iudeis et ſacerdotibus ⁊ optimatibus ⁊ magiſtratibus et
Alias+locum. reliquis qui faciebãt opus vſq; ad id † loci nihil indicaue
ram. Et dixi eis. Uos noſtis afflictionem in qua ſum⁹: q:
hieruſalem deſerta eſt: ⁊ porte eius cõſumpte ſunt igni. Ue
D nite ⁊ edificẽmus muros hieruſalem: ⁊ non ſimus vltra op
probrium. Et indicaui eis manus dei mei q: eſſet bona me
cum: ⁊ verba regis que locutus eſt mihi ⁊ aio. Surgamus
⁊ edificemus. Et confortate ſunt manus corꝫ bono. Audie-
runt eñ ſanaballath horonites ⁊ tobias ſeruus amanites
⁊ goſem arabs ⁊ ſubſannauerunt nos ⁊ deſpexerũt. Dixe-
rũtq;. Que eſt hec res quam facitis? Nunquid contra re-
gem vos rebellatis? Et reddidi eis ſermonem: dixiq; ad
eos. Deus celi ipſe nos iuuat ⁊ nos ſerui ei⁹ ſumus. Sur-
gamus ⁊ edificemus. Uobis autem non eſt pars ⁊ iuſticia
⁊ memoria in hieruſalem.

¶ Cap. Sum. Muri turres porte edificant: incipit elya
ſib ſacerdos magnus: diſtribuũturq; viri iuxta quos edifi
cent. Cap.III.

A Et ſurrexit eliaſib ſacerdos magnus ⁊ fra
tres eius ſacerdotes ⁊ edificauerunt por
tam regis. Ipſi ſanctificauerunt eaꝫ: ⁊ ſta
tuerunt valuas eius: ⁊ vſq; ad turrĩ centũ
cubitorum ſanctificauerunt eam: vſq; ad
turrim ananchel. Et iuxta eum edificaue-
runt viri hierico: ⁊ iuxta eos edificauit zachur filius amri.
Portam aũt piſcium edificauerunt filij aſnaa. Et ipſi texe
runt eam ⁊ ſtatuerunt valuas eius et ſeras ⁊ vectes. Et iux
ta eos edificauit marimuth filius vrie filij ach⁹. Et iuxta
B eum edificauit moſollam filius barachie filij mezeſabel. Et
iuxta eum edificauit ſadoch filius baana. Et iuxta eum edi
ficauerunt thecueni. Optimates autem eorũ nõ ſuppoſue-
runt colla ſua in opere dñi dei ſui. Et portam veterẽ edifica
uerunt ioiada filius phaſea: ⁊ moſollam filius beſodia. Ipſi
texerũt eam ⁊ ſtatuerunt valuas eius ⁊ ſeras ⁊ vectes. Et
iuxta eos edificauerũt melchias gabaonites ⁊ iadon mero
nathites viri de gabaon ⁊ maſpha pro duce qui erat in re-
gione trans flumen. Et iuxta eũ edificauit ezihel fili⁹ araia
aurifex. Et iuxta eum edificauit ananias filius pigmẽtarij.
Et † dimiſerũt hierlm vſq; ad murũ platee latioris. Et iu-
xta eum edificauit raphaia filius hahur princeps vici hie- Alias+fortificauerunt.
ruſalem. Et iuxta eum edificauit ieiada filius aromath con C
tra domũ ſuã. Et iuxta euꝫ edificauit atthus fili⁹ aſebonie.
Mediã autem partem vici edificauit melchias fili⁹ erem.
et aſub fili⁹ phethmoab ⁊ turrẽ furnorũ. Et iuxta eos edi-
ficauit ſellũ filius aloes princeps medie partis vici hieruſa-
lem † ipſe ⁊ † filij eius. Et portam vallis edificauit amon ⁊
habitatores zanoe. Ipſi edificauerũt eam: ⁊ ſtatuerũt val Alias+olee.
uas eius ⁊ ſeras ⁊ vectes et mille cubitos in muro vſq; ad Alias+filie.
portam ſterquilinij edificauit melchias filius rechab prin
ceps vici bethacharã. Ipſe edificauit eam ⁊ ſtatuit valuas
eius ⁊ ſeras ⁊ vectes. Et portam fontis edificauit ſellum fi
lius colozai princeps pagimaſpha. Ipſe edificauit eam et
texit: ⁊ ſtatuas valuas eius ⁊ ſeras ⁊ vectes. Et muros pi-
ſcine ſyloe in hortum regis: ⁊ vſq; ad gradus qui deſcẽdũt
de ciuitate dauid. Poſt eũ edificauit neemias fili⁹ azboth D
princeps dimidie partis vici bethſur vſq; cõtra ſepulchrũ
dauid: ⁊ vſq; ad piſcinam que grãdi opere conſtructa eſt: ⁊
vſq; ad domũ fortiũ. Poſt eũ edificauerũt leuite: reũ filius
benni. Poſt eum edificauit aſebias princeps dimidie par
tis vici ceile in vico ſuo. Poſt euꝫ edificauerũt fratres eorꝫ
bechui filius endad princeps dimidie partis ceile. Et edifi
cauit iuxta euꝫ azer filius ioſue princeps maſpha menſurã E
ſecũdã: cõtra aſcẽſum firmiſſimi anguli. Poſt eũ in monte
edificauit baruc filius zachai menſuram ſcđam: ab angulo
vſq; ad portã dom⁹ eliaſib ſacerdotis magni. Poſt eũ edi
ficauit merimuth filius vrie filij acchus mẽſuram ſecũdam
a porta domus eliaſib: donec extenderetur domus eliaſib.

Et poſt

Et poſt eũ edificauerũt ſacerdotes viri de cãpeſtribꝰ iorda
5 nis. Poſt eos edificauit bẽiamin ⁊ aſub cõtra domũ ſuaȝ.
Et poſt eos edificauit zacharias filiꝰ maaſie filij ananie cõ
tra domum ſuaȝ. Poſt eũ edificauit bẽnui filiꝰ enoada mẽ
ſurã ſcðam a domo zacharie vſq ad flexurã ⁊ vſq ad ãgu
lum. Poſt eũ edificauit phalel filiꝰ ozi contra flexurã ⁊ tur
rem que eminet de domo regis excelſa.i.in atrio carceris.
Poſt eũ edificauit phadaia filius feros. Nathinnei autẽ
habitabãt in ofel vſq contra portã aquaꝝ ad orientẽ ⁊ tur
rẽ q̃ prominebat. Poſt eos edificauerũt thecueni mẽſurã
ſcðam e regione a turre magna ⁊ eminẽti vſq ad murũ tem
pli. Surſuȝ aũt ad portã equoꝝ edificauerunt ſacerdotes
vnuſquiſq cõtra domũ ſuã. Poſt eos edificauit ſeddo filiꝰ
emmer ↄ domũ ſuã. Et poſt eũ edificauit ſemeia filius ſe
chenie cuſtos porte oriẽtalis. Poſt eũ edificauerũt anania
filiꝰ ſelemie ⁊ anõ filius ſelo ſextus menſurã ſecũdã. Poſt
eũ edificauit moſollã filius barachie cõtra gazophilacium
ſuũ. Poſt eũ edificauit melchias filiꝰ aurificis vſq ad do
mũ nathinneoꝝ ⁊ ſcuta vẽdẽtiũ cõtra portã iudicialẽ ⁊ vſq
ad cenaculum anguli. Et intra cenaculũ anguli in portas
gregis edificauerunt artifices ⁊ negociatores.

¶ C.S. Sanaballath ⁊ tobias edificãtes ſubſannabãt ⁊ prohibere volebant ⁊ moliuntur inſidias: At illi armati muros edificabant: vna manu populus edificat: altera tenet gladium. Ca.IIII.

A
Vide ioſe.li.12 capitulo.5.

FActuȝ eſt aũt cũ audiſſet Sanaballath ꝙ edificaremus murũ iratꝰ eſt valde. Et motus nimis ſubſannauit iudeos ⁊ dixit corã fratribus ſuis ⁊ frequentia ſamaritanoꝝ. Quid iudei faciunt † imbecilles? Nũ dimittẽt eos gentes? Nũ ſacrificabũt ⁊ cõplebunt in vna die? Nunquid edificare poterunt lapides de aceruis pulueris q̃ cõbuſti ſunt? Sed ⁊ tobias amãites ꝓximus eius ait. Edificẽt. Si aſcenderit vulpes trãſiliet murũ eorum lapideũ ⁊ dixit neemias. Audi deus noſter q2 facti ſumus deſpectui. Conuerte opprobriũ ſuꝑ caput eorum ⁊ da eos in deſpectione in terra captiuitatis. Ne operias iniquitatem eoꝝ: ⁊ peccatum † eorum corã facie tua non deleat qꝛ irriſerunt edificãtes. Itaq edificauimus murũ ⁊ cõiunximus totũ vſq ad partẽ dimidiã: ⁊ ꝓuocatũ eſt cor populi ad operandũ. Factum eſt aũt cũ audiſſet ſanaballath ⁊ tobias ⁊ arabes ⁊ amonite ⁊ † azotij: ꝙ obducta eſſet cicatrix muri hierlm ⁊ ꝙ cepiſſent interrupta concludi: irati ſunt nimis. Et congregati ſunt oẽs pariter vt venirẽt ⁊ pugnarent cõtra hierlm ⁊ molirẽtur inſidias. Et orauimꝰ deũ nrm ⁊ poſuimus cuſtodes ſuper muruȝ die ac nocte ↄ eos. Dixit aũt iudas. Debilitata eſt fortitudo portãtis ⁊ humꝰ nimia eſt: ⁊ nos non poterimus edificare murum. Et dixerunt hoſtes noſtri. Neſciant ⁊ ignorẽt donec veniamus in medium eorum ⁊ interficiamus eos ⁊ ceſſare faciamꝰ opus. Factũ eſt aũt venientibus iudeis qui habitabãt iuxta eos ⁊ dicẽtibus nobis per decem vices ex oĩbus locis quibus venerant ad nos: ſtatui in loco poſt murum per circũitum populũ in ordinẽ cum gladijs ſuis ⁊ lãceis ⁊ arcubus. Et perſpexi atq ſurrexi: ⁊ aio ad optimates ⁊ magiſtratus: ⁊ ad reliquam partẽ vulgi. Nolite timere a facie eorum. Dñi magni ⁊ terribilis mementote ⁊ pugnate ꝓ fratribus vřis filijs veſtris: ⁊ filiabꝰ veſtris: ⁊ vxoribus veſtris et domibꝰ veſtris. Factũ eſt aũt cũ audiſſent inimici noſtri nunciatuȝ eſſe nobis: diſſipauit deus cõſilium eorum. Et reuerſi ſumꝰ oẽs ad muros vnuſquiſq ad opꝰ ſuũ. Et factũ eſt a die illa media pars iuuenum eorũ faciebat opꝰ: ⁊ media pars parata erat ad bellum: ⁊ lãcee ⁊ ſcuta ⁊ arcus et lorice et prĩcipes poſt eos in omni domo iuda edificantium in muro: et portãtium onera et imponentium. Vna manu ſua faciebat opus ⁊ altera tenebat gladium. Edificantium enim vnuſquiſq gladio erãt accinctus renes. Et edificabant et clangebant buccina iuxta me. Et dixi ad optimates ⁊ ad magiſtratus: ⁊ ad reliquam partem vulgi. Opus grande eſt et latum: ⁊ nos ſeparati ſumꝰ in muro procul alter ab altero. In loco quocũq audieritis clangorem tube illuc cõcurrite ad nos. Deus noſter pugnabit pro nobis: ⁊ nos ipſi faciamus opus. Et media pars noſtrum teneat lanceas ab aſcẽſu aurore donec egrediantur aſtra. In tempore quoq illo dixi populo. Vnuſquiſq cum puero ſuo maneat in medio hieruſalẽ: ⁊ ſint vobis vices per noctem ⁊ diẽ ad operãduȝ. Ego autem ⁊ fratres mei: ⁊ pueri mei ⁊ cuſtodes qui erant poſt me non deponebamus veſtimẽta noſtra. Vnuſquiſq tantum nudabatur ad baptiſmum.

al's + ibecilli.
al's + horum.
B
al's + azoti
C
D

¶ Capituli Summariuȝ. Clamat populus pro fame: neemias prohibet vſuras: annonas ⁊ q̃ ducibus debẽt non exigit de cibo menſe eius. Cap.V.

A

ET factus eſt clamor pplĩ ⁊ vxorũ eius magnus aduerſus fratres ſuos Iudeos. Et erãt qui dicerent. Filij noſtri ⁊ filie noſtre multe ſunt nimis. Accipiamus pro precio eorum frumentum ⁊ comedamus ⁊ viuamus. Et erant qui dicerent. Agros nřos: ⁊ vineas ⁊ domos noſtras apponamus ⁊ accipiamus frumentũ in fame: ⁊ alij dicebãt. Mutuo ſumamus pecunias in tributa regis: demuſq agros noſtros ⁊ vineas: ⁊ nũc ſicut carnes fratrum noſtroꝝ ſic carnes noſtre ſunt: et ſicut filij eorum ita ⁊ filij noſtri. Ecce nos ſubiugamus filios noſtros ⁊ filias noſtras in ſeruitutem: ⁊ de filiabus noſtris ſunt famule nec habemus vnde poſſint redimi: ⁊ agros noſtros ⁊ vineas noſtras alij poſſident. Et iratus ſum nimis cum audiſſem clamorem eorum ſecundum verba hec cogitauitq cor meum. Et increpaui optimates ⁊ magiſtratus: ⁊ dixi eis. Vſuras ne ſinguli a fratribus veſtris exigatis. Et congregaui aduerſum eos † contionem magnam: ⁊ dixi eis. Nos vt ſcitis redimimus fratres noſtros iudeos q̃ venditi fuerant gentibus ſecundum poſſibilitatem noſtrã. Et vos igitur † vendite fratres veſtros ⁊ † redimemꝰ eos. Et ſiluerunt nec inuenerunt quid reſponderẽt. Dixitq ad eos. Non eſt bona res quam facitis. Quare non in timore dei noſtri ambulatis ne exprobretur nobis a gentibus inimicis noſtris. Et ego ⁊ fratres mei ⁊ pueri mei commodauimus plurimis pecuniam ⁊ frumentum. Non repetamus in commune iſtud. Et alienuȝ concedamus quod debetur nobis. Reddite eis hodie agros ſuos: ⁊ vineas ſuas: ⁊ oliueta ſua: ⁊ domos ſuas. Quin potius ⁊ centeſimam pecunie frumenti vini ⁊ olei quam exigere ſoletis ab eis: date ꝓ illis. Et dixerunt. Reddemus: ⁊ ab eis nihil queremus ſic q faciemus vt loqueris. Et vocaui ſacerdotes ⁊ adiuraui eos: vt facerent iuxta qð dixerã. Inſuꝑ excuſſi ſinum meum: ⁊ dixi. Sic excutiat deus oẽm virum: qui non compleuerit verbum iſtud: de domo ſua ⁊ de laboribus ſuis: ſic excutiatur: ⁊ vacuus fiat. Et dixit vniuerſa multitudo: amen. Et laudauerunt deuȝ. Fecit ergo populus ſicut erat dictũ: a die aũt illa qua preceperat rex mihi vt eſſem dux in terra iuda: ab anno viceſimo vſq ad annum triceſimum ſecũdum artaxerxis regis per annos duodecim ego ⁊ fratres mei annonas que ducibus debebantur non comedimus. Duces autem primi qui fuerunt ante me grauauerunt populuȝ ⁊ acceperunt ab eis in pane ⁊ in vino ⁊ pecunia quotidie ſiclos quadraginta. Sed ⁊ miniſtri eorum depreſſerant populum. Ego aũt non feci ita propter timorem dei. Quin potius in opere muri edificaui: ⁊ agrum nõ emi: ⁊ oẽs pueri mei congregati ad opus erant. Iudei q̃ ⁊ magiſtratus: centũ quinquaginta viri: ⁊ qui veniebant ad nos de gẽtibꝰ q̃ in circuitu noſtro ſunt: in menſa mea erant. Parabaĩ au-

B
al's + contionem.
al's + vẽdite
al + ⁊ nos emimus.
C
In hoc em cor. Ioſep.li 12.c.5.ante fi
D

tē mihi p dies ſingulos bos vn⁹: arietes ſex electi exceptis
volatilibus ⁊ inter dies decē vina diuerſa: ⁊ alia multa tri/
Infra.13. buebā. Inſup ⁊ annonas ducatus mei non queſiui. Valde
eīn attenuat⁹ erat ppl's. Memento mei de⁹ me⁹ in bonum
ſm oīa q̄ feci populo huic.
¶ Ca. S. Sanaballath ⁊ ſocij ei⁹ ad neemiā p federe fa/
ciendo mittūt: retrahere ab edificatiōe muroꝝ: volūt opus
tamē ad plenū cōplet: multe epiſtole mittunf ab optimati/
bus iudeoꝝ ad tobiam: ⁊ econuerſo. Ca. VI.

A Factū ē aūt cū audiſſet ſanaballath ⁊ † tobias
als + tobi. ⁊ goſem arabs: ⁊ ceteri inimici nři q̄ edificaſ
ſem ego murū: ⁊ nō eſſet in ipo reſidua inter/
ruptio: vſq; ad tpē aūt illud valuas nō poſue
rā in portis: miſerūt ſanaballath ⁊ † tobias ⁊
als + tobi. goſem arabs ad me dicētes. Veni ⁊ pcutiam⁹ fedus pari/
ter in viculis in cāpo vno. Ipſi aūt cogitabant vt facerent
mihi malū. Miſi ergo ad eos nūcios dicēs. Opus grande
B ego facio: ⁊ nō poſſum deſcēdere ne forte negligaf cū vene/
ro ⁊ deſcēdero ad vos. Miſerūt aūt ad me ſm verbū hoc
per quatuor vices. ⁊ reſpōdi eis iuxta ſermonē priorē. Et
miſit ad me ſanaballath iuxta verbū prius quinta vice pue
rum ſuum. et epiſtolam habebat in manu ſua ſcriptam hoc
modo. In gentib⁹ auditū eſt ⁊ goſem dixit q̄ tu ⁊ iudei co
gitetis rebellare ⁊ propterea edifices murū ⁊ leuare te ve/
lis ſuper eos regē ꝑpter quā cām ⁊ ꝓphetas poſueris: q̄
predicēt de te in hieruſalē dicētes. Rex in iudea eſt. Audi/
turus eſt rex verba hec. Idcirco nūc veni ⁊ ineam⁹ cōſiliū
+ hi ſugeſt. pariter: ⁊ miſi ad eos dicēs. Nō eſt factū ſꝫ verba hec q̄ tu
C loqueris. De corde eīn tuo tu componis hec. Oēs eīn † hi
terrebāt nos cogitantes q̄ ceſſarēt manus noſtre ab ope
+ ſamaria ⁊ quieſceremus. Quā ob cām magis confortaui man⁹ me/
as. Et ingreſſus ſum domū † ſamaie filij dalaie: filij metha
beel ſecreto. Qui ait: tractemus nobiſcū in domo dei i me
dio templi ⁊ claudamus portas edis: q: vēturi ſunt vt inter/
ficiant te: ⁊ nocte vēturi ſunt ad occidendū te. Et dixi. Nū
quiſq̄ ſimilis mei fugit? Et quis vt ego ingredief teplum
+ tobi. ⁊ viuet? Non ingrediar. Et intellexi q̄ de⁹ nō miſiſſet eum
ſed quaſi vaticinās locutus eſſet ad me: ⁊ † tobias ⁊ ſana/
ballath conduxiſſent eum. Acceperat eīn precium vt terri/
Supra.5.d. tus facerē ⁊ peccarē: ⁊ haberē malū quod exprobarent mi/
+ tobi. hi. Memēto mei dñe p † tobia ⁊ ſanaballath iuxta opera
D eorum talia: ſed ⁊ noadie prophete ⁊ ceteroꝝ prophetarū
qui terrebāt me. Completus eſt aūt murus viceſimoquin/
to die menſis elul: quinquagintaduobus diebus. Factum
eſt ergo cum audiſſent omnes inimici noſtri vt timerēt vni
uerſe gētes que erant in circuitu noſtro: ⁊ conciderēt in/
tra ſemetipſos: ⁊ ſcirent q̄ a domino factum eſt opus hoc.
Sed in ⁊ diebus illis multe optimatum iudeorum epiſto/
+ tobi. le mittebantur ad † Tobiam ⁊ a Tobia veniebant ad eos.
Multi enim erant in Iudea habentes iuramentum eius:
quia gener erat ſechenie: filij iorei ⁊ ioannam filius ei⁹ acce
perat filiā moſollam filij barachie. Sed ⁊ laudabāt eū corā
me: ⁊ verba mea nunciabāt ei. Et tobias mittebat epiſto/
las: vt terreret me.
¶ Ca. S. Murata ciuitate porte claudunf ⁊ apponunf
cuſtodes: legitur liber cenſus eoꝝ qui aſcēderāt ppli baby
lonie: requirunf habitātes de hierlm. Eijciunf de ſacerdo/
tio qui ſuam genealogiam non inueniunt: dantur munera
in opus. Paucaſq; refertur ſine decreto hiſtoria. Neemie.
Capitulum VII.

P Oſtq̄ aūt edificatus eſt mur⁹ ⁊ poſui val
uas ⁊ recēſui ianitores ⁊ cātores ⁊ Leui/
tas. Precepi aneni fratri meo ⁊ ananie pn
cipi dom⁹ de hierlꝫ. Ipſe eīn q̄ſi vir verax
⁊ timēs deū plus ceteris videbaf. Et di/
xi eis: nō aperianf porte hierlꝫ vſq; ad ca/
lorē ſolis. Cūq; adhuc † aſſiſterēt: clauſe porte ſunt ⁊ oppila als + aſſiſter.
te. Et poſui cuſtodes de habitatoribus hierlm ſingulos p
vices ſuas: ⁊ vnūquēq; cōtra domū ſuā. Ciuitas aūt erat
lata nimis ⁊ grādis ⁊ ppl's paruus in medio eius ⁊ nō erāt
domus edificate. Deus aūt dedit in corde meo: ⁊ cōgrega/
ui optimates ⁊ magiſtratus ⁊ vulgus vt recēſerē eos. Et
inueni librum cenſus eorum q̄ aſcenderant primum: ⁊ inuē/ B
tū eſt ſcriptū in eo. Iſti filij prouincie qui † aſcenderūt de ca als + aſcēder.
ptiuitate migrantiū quos tranſtulerat nabuchodonoſor
rex babylonis: ⁊ reuerſi ſunt in hieruſalē ⁊ in iudeā: vnuſq̄ſ
q; in ciuitatem ſuam qui venerunt cū zorobabel. ioſue: nee/
mias: azarias: raamias: naami: mardoche⁹ belſar: meſpha
rat: beggoai: naū. Baana. Numerus viroꝝ ppli. Iſrl'. Filij
phares duo milia cētū ſeptuaginta duo. Filij ſaphatia tre
cētiſeptuagintaduo. Filij area ſexcēti quinquaginta duo.
Filij phet moab filioꝝ ioſue ⁊ ioab duo milia octingēti de/
cē ⁊ octo. Filij helā mille octingenti quinquagintaq̄tuor.
Filij zethua octingēti quadragintaquinq;. Filij zachai ſe/
ptingenti ſexaginta. Filij bannui ſexcēti quadragintaocto
Filij bebai ſexcēti vigintiocto. Filij azgad duo milia trecē/
ti viginti duo. Filij adonicā ſexcēti ſexagintaſeptem. Filij
bagguai duo milia ſexagintaſeptem. Filij adin ſexcēti q̄n/
quagintaquinq;. Filij ather filij ezechie nongētiocto. Filij
azei trecēti vigintiocto. Filij beſai trecēti vigintiquatuor. C
Filij areph centum duodecim. Filij gabaō nonagintaqui/
q;. Filij bethleem ⁊ netupha cētū octoginta octo. Viri ana
thoth centum vigintiocto. Viri bethamoth quadraginta/ D
duo. Viri cariathiarim cephira ⁊ beroth: ſeptingenti qua/
dragintatres. Viri rama ⁊ ieba ſexcēti viginti vnus. Viri
machmas centum vigintiduo. Viri bethel ⁊ ehai ducenti
viginti tres. Viri nebo alterius quinquagintaduo. Viri he
lam alterius mille ducēti quinquagintaquatuor. Filij arē
trecenti viginti. Filij hierico trecenti quadragintaquinq;.
Filij lodadid ⁊ ono ſeptingenti viginti vnus. Filij Senaa
tria milia nongentitriginta. Sacerdotes filij adaia in do/
mo. Ieſua nongenti ſeptuagintatres. Filij emmer mille q̄n
quagintaduo. Filij phaſſur mille ducenti quadragintaſe/
ptem. Filij arem decem ⁊ ſeptem. Leuite filij ioſue: ⁊ † ced/ al. + gadmiel
mihel filiorum † oduie ſeptuagintaquatuor. Cantores als + odoia.
filij aſaph centum quadragintaocto. Ianitores filij ſellum E
filij ather: filij thelmon: filij accub: filij athita: filij ſobai cen/
tum trigintaocto. Nathinnei filij Soa: filij aſpha: filij Tbe
baoth: filij ceros: filij ſiaa: filij Phado: filij Leana: filij aga
ba: filij Selmon: filij anan: filij Geddel: filij Gaer filij raa/
ſia: filij Raſin: filij Nechoda: filij Gezen: filij aza: filij pha/
ſea: filij Beſai: filij Munin: filij Nephuſim: Filij Bechue
Filij achupha: Filij azur: filij Beſloth: filij Maidam: filij
arſa: filij berchos: filij ziſara: filij thema: filij neſia: filij athi/
pha: filij ſeruoꝝ ſalomonis: filij ſadai: filij Sarſa: filij ſophe/
reth: filij pherida: filij iohala: filij dercon. Filij ieder: filij ſa/
phatia filij achil: filij phocereth qui erat ortus ex ſabaim fi/
lio ammon. Omnes nathinnei ⁊ filij ſeruoꝝ ſalomonis tre/ F
centi nonagintaduo. Hi ſunt aūt qui aſcenderūt de thelme
la: thelarſa: cherub: adon: ⁊ emmer: ⁊ nō potuerūt indicare
domū patrum ſuorum ⁊ ſemen ſuum vtrum ex iſrael eſſent.
Filij dalaia: filij tobia: filij nechodā: ſexcēti quadraginta/
duo. Et de ſacerdotibus filij iabia: filij acchos: filij berſel/
lai qui accepit de filiabus berzellai galaaditidis vxorem: ⁊
vocatus eſt nomine eoꝝ. Hi queſierunt ſcripturā ſuam in
cenſu ⁊ non inuenerunt. ⁊ eiecti ſunt de ſacerdotio. Dixit/
q; artherſatha eis vt non manducarēt de † ſanctiſſanctoꝝ als + ſanctis
donec ſtaret ſacerdos doctus ⁊ eruditus. Oīs multitudo
quaſi vir vn⁹ quadragintaduo milia ſexcētiſexaginta abſq;
ſeruis ⁊ ancillis eorum qui erant ſeptem milia trecenti tri/
gintaſeptem ⁊ inter eos cantores ⁊ cātatrices ducēte qua
dragintaquinq;. Equi eoꝝ ſexcēti triginta ſeptē, muli eoꝝ
ducenti

ducenti quadragintaquinq; cameli coꝝ quadringenti tri-
gintaquinq;. Aſini ſex milia ſeptingenti viginti.
Hieronym⁹. ¶ Hucuſq; refert quid in cõmentario ſcriptū fuerit: et in
neemie hiſtoria texit. Nõnulli aũt de principibus familia-
rū dederunt impenſas in opus. Atherſata dedit in theſau-
rū auri drachmas mille: phialas quinquaginta tunicas ſa-
cerdotales quingẽtas triginta. Et de principibus familia-
al's + triginta / al's + quadraginta. rum dederunt in theſaurum operis auri: drachmas viginti
milia ⁊ argenti mnas duo milia ducentas. Et quod dedit
reliqu⁹ popul⁹ auri drachmas vigĩti milia: ⁊ argenti mnas
duo milia: ⁊ tunicas ſacerdotales ſexagintaſeptem. Habi-
tauerũt aũt ſacerdotes ⁊ leuite: ⁊ ianitores ⁊ cãtores ⁊ re-
liquũ vulgus ⁊ nathinnei ⁊ oĩs iſrl' in ciuitatibus ſuis.
al's + ezras. ¶ C.S. Cõgregat̃ ppl's in hierl'm: † eſdras ſtat ſup gra-
dũ ligneũ ⁊ leuitis imperantibus ſilentiũ aperte ⁊ diſtincte
legit pplo legẽ dei. Afferũt ppli de monte frõdes ⁊ celebrãt
tabernaculorum feſtum. Ca.VIII.

A
I. Eſdre.9.c.
III. Eſdre.5.a.
Et venerat mẽſis ſeptim⁹ ſcenophegie ſub
eſdra ⁊ neemia. Filij aũt iſrael erant in ci-
uitatibus ſuis. Cõgregatuſq; eſt oĩs po-
pulus quaſi vir vnus ad plateam q̃ eſt an-
al's + ezre: te portam aquarum ⁊ dixerũt † eſdre ſcri-
be: vt afferret librum legis moyſi quã pre-
al's + ezras ceperat dñs iſrael. Attulit ergo † eſdras ſacerdos legẽ co-
ram multitudine viroꝝ ⁊ mulierũ: cũctiſq; qui poterãt in-
telligere: in die prima menſis ſeptimi. Et legit in eo aperte
in platea que erat ante portaʒ aquarũ de mane vſq; ad me-
diũ diẽ: in cõſpectu viroꝝ ⁊ mulierũ ⁊ ſapientiũ. Et aures
al's + ezras. oĩs populi erãt erecte ad librũ. Stetit aũt † eſdras ſcriba
al's + turrim. ſup † gradũ ligneũ quẽ fecerat ad loquẽdũ: ⁊ ſteterũt iu-
xta eum mathathias ⁊ ſemeia ⁊ anania ⁊ vria ⁊ hechia ⁊ de-
laſia ad dexterã eius ⁊ ad ſiniſtram phadaia: miſael ⁊ mel-
al's + ezras. chia ⁊ aſum ⁊ aſep dana zacharia ⁊ moſollã. Et apuit † eſ-
B dras librũ corã oĩ pplo. Sup vniuerſum q̃ppe populũ emi-
nebat: ⁊ cũ aperuiſſet eũ ſtetit oĩs popul⁹. Et bñdixit † eſ-
al's + ezras. dras dño deo voce magna. Et rñdit oĩs ppl's: amẽ amẽ. ele-
uans manus ſuas. Et incuruati ſunt ⁊ adorauerunt deum
proni in terrã. Porro ioſue ⁊ baani: ⁊ ſerabai: iamin acub:
ſepthai: odia maaſia celita: azarias ioſabet anani phalaſa:
leuite ſilentiuʒ faciebant in papulo ad audiendã legẽ. Po-
pulus aũt ſtabat in gradu ſuo. Et legerũt in libro legis dei
al's + appoſite. diſtincte † ⁊ aperte ad intelligendum ⁊ intellexerunt cũ le-
geret̃. Dixit aũt neemias ipſe eſt atherſatha ⁊ eſdras ſacer-
dos ⁊ ſcriba ⁊ leuite interpretantes vniuerſo pplo. Dies
C ſanctificatus eſt dño deo noſtro. Nolite lugere ⁊ nolite fle-
re: flebat eñ oĩs popul⁹ cũ audiret ꝟba legis ⁊ dixit eis. Ite
I. Eſdre.9.g. comedite pinguia ⁊ bibite † mulſuʒ ⁊ mittite partes eis q̃
al's + multuʒ. nõ preparauerunt ſibi: q: ſanctus dies dñi eſt ⁊ nolite con-
triſtari. Gaudiũ etenĩʒ dñi eſt fortitudo noſtra. Leuite au-
tẽ ſilentiũ faciebant in omni populo: dicẽtes. Tacete: quia
dies ſanct⁹ eſt ⁊ nolite dolere. Abijt itaq; oĩs ppl's vt come-
deret ⁊ biberet: ⁊ mitteret partes ⁊ faceret letitiã magnaʒ
q: intellexerãt verba q̃ docuerat eos. Et in die ſecundo cõ-
gregati ſunt principes familiaruʒ vniuerſi ppli ſacerdotes
al's + ezram. / Leuiti.23.g. ⁊ leuite ad † eſdrã ſcribam vt interpretaret̃ eis ꝟba legis. ⁊
inuenerunt ſcriptum in lege precepiſſe dñm in manu moyſi
vt habitent filij iſrael in tabernaculis in die ſolenni menſe
ſeptimo ⁊ vt predicẽt ⁊ diuulgent vocẽ in vniuerſis vrbi-
bus ſuis: ⁊ in hieruſalem dicẽtes. Egredimini in montem
D ⁊ afferte frondes oliue ⁊ frondes ligni pulcherrimi frõdes
myrti: et ramos palmarum et frõdes ligni nemoroſi vt fiãt
tabernacula ſicut ſcriptum eſt. Et egreſſus oĩs ppl's: et at-
tulerũt. Feceſt ſibi tabernacula vnuſquiſq; in domate ſuo
et in atrijs ſuis: et i atrijs domus dei: ⁊ in platea porte aq̃-
rum: ⁊ in platea porte effraim. Fecit ergo vniuerſa eccleſia
eorum qui redierant de captiuitate tabernacula: ⁊ habita-
uerunt in tabernaculis. Non eñ fecerant a diebus ioſue fi-
lij nun talia: filij iſrael vſq; in diẽ illum. Et fuit letitia magna
nimis. Legit aũt eſdras i libro legis dei per dies ſingulos
a die primo vſq; ad diem nouiſſimũ. Et fecerunt ſolennita-
tem ſeptem diebus: ⁊ in die octauo collectam iuxta ritum.
al's + ezras. ¶ Capitu. Summarium. De penitentia populi: alienige-
ne vxores ⁊ filij abijciunt̃ † eſdras narrat dñi bñficia: ⁊ pec-
cata principum cõmemorat: fedus percutiunt cum domi-
no tam populus q̃ eſdras. Ca.IX.

A In die aũt viceſimo quarto menſis huius
conuenerunt filij iſrael in ieiunio ⁊ ſaccis
⁊ humus ſup eos. Et ſeparatum eſt ſemẽ
filioꝛuʒ iſrael ab omni filio alienigena. Et
ſteterunt ⁊ cõfitebantur pctã ſua ⁊ iniqui-
tates patrũ ſuoꝝ. Et ↄſurrexerunt ad ſtã-
dum: ⁊ legerunt in volumine legis dñi dei ſui: quater in die
al's + ſuper eſt in nocte. ⁊ quater † in nocte confitebant̃: ⁊ adorabãt dñm deũ ſuũ.
Surrexerunt autem ſuper gradum leuitarum ioſue et ba-
ni ⁊ cedmihel remmi: ſabnia abani ſarebias bani ⁊ thanai:
⁊ clamauerunt voce magna ad dñm deũ ſuũ. Et dixerũt le-
al' + gadmiel. uite ioſue: ⁊ † cedmihel: bonni: aſebia: ſerebia: arebia: odo
iaſebna: fataia. Surgite benedicite dño deo nr̃o ab eterno
vſq; in eternum. Et benedicant nomini glorie tue excelſo i
al's + ezras. omni benedictione ⁊ laude. Et dixit † eſdras. Tu ipſe do-
B mine ſolus tu feciſti celum ⁊ celum celorum ⁊ omnem exer-
citum eorum: terram ⁊ vniuerſa que in ea ſunt: maria ⁊ om-
Geñ.11.g. nia que in eis ſunt. Et tu viuificas omnia hec: et exercitus
celi te adorat. Tu ipſe domine deus qui elegiſti Abraam: et
inueniſti cor eius fidele corã te: et percuſſiſti cum eo fedus
vt dares ei terram Chananei: Ethei ⁊ Euei ⁊ Ammorei:
Exodi.2.b. ⁊ Pherezei ⁊ iebuſei ⁊ gergeſei vt dares ſemini eius. Et i-
pleſti verba tua quoniam iuſtus es. Et vidiſti afflictionem
patrum noſtrorum in egypto: clamoremq; eorum audiſti ſu-
per mare rubrum. ⁊ dediſti ſigna atq; portenta in pharaõe
Exodi.14.a. ⁊ in vniuerſis ſeruis eius ⁊ in omni populo terre illius. Co-
gnouiſti eñ: q: ſupbe egerant cõtra eos: ⁊ feciſti tibi nomẽ
ſicut ⁊ in hac die. Et mare diuiſiſti ante eos: ⁊ tranſierunt
per mediũ maris in ſicco. Perſecutores autem eorum pro-
iecisti in profundum quaſi lapidem in aquas validas: ⁊ in
columna nubis ductor eorum fuiſti per diem: ⁊ in columna
ignis per noctem: vt appareret eis via per quam ingredie-
C bantur: ad montem q̃q; ſynai deſcendiſti: ⁊ locutus es cũ eis
de celo: ⁊ dediſti eis iudicia recta ⁊ legem veritatis cerimo-
nias ⁊ precepta bona. Et ſabbatũ ſanctificatũ tuum oſten-
diſti eis: ⁊ mãdata et cerimonias ⁊ legẽ precepiſti eis in ma-
nu moyſi ſerui tui. Panem quoq; de celo dediſti eis in fa-
me eorum: ⁊ aquã de petra eduxiſti eis ſitientibus. Et dixi-
ſti eis vt ingrederent̃ ⁊ poſſiderent terrã ſuper quam leua-
ſti manũ tuam vt traderes eis. Ipſi vero ⁊ patres noſtri ſu-
perbe egerunt ⁊ indurauerunt ceruices ſuas ⁊ nõ audierũt
mandata tua ⁊ noluerunt audire ⁊ non ſunt recordati mi-
rabiliũ tuoꝝ q̃ feceras eis. Et indurauerũt ceruices ſuas
⁊ dederunt caput vt conuerterentur ad ſeruitutem ſuã q̃ſi
p cõtentionem. Tu autem deus propitius clemens ⁊ miſe-
D / Exodi.32.b. ricors longanimis ⁊ multe miſerationis: non dereliquiſti
eos. Et quidem cum feciſſent ſibi vitulum conflatilem: Et
dixiſſent. Iſte eſt deus tuus qui eduxit te de Egypto. Fe-
ceruntq; blaſphemias magnas. Tu autẽ in miſericordijs
tuis multis non dimiſiſti eos in deſerto. Columna nubis
non receſſit ab eis per diem vt duceret eos in viam: ⁊ colũ-
na ignis per noctem: vt oſtenderet eis iter per quod ingre-
derentur. Et ſpiritum tuũ bonũ dediſti qui doceret eos et
manna tuum non prohibuiſti ab ore eorum: ⁊ aquam dedi-
ſti eis in ſiti. Quadraginta annis paviſti eos in deſerto: ni-
hilq; eis defuit. Veſtimenta eorum nõ inueterauerũt ⁊ pe-
des eorum non ſunt attriti. Et dediſti eis regna ⁊ pplos

τ partitus ex eis ſortes. Et poſſederunt terrā ſeon τ terrā
regis eſebō: τ terrā og regis baſan. Et multiplicaſti filios
coꝝ ſicut ſtellas celi: τ adduxiſti eos ad terrā de qua dixe-
ras patribus coꝝ vt ingrederent̃ τ poſſiderēt eā. Et vene-
runt filij τ poſſederūt terrā τ humiliaſti corā eis habitato-
res terre chananeos τ dediſti eos in man⁹ coꝝ τ reges eo-
E rū τ populos terre: vt facerēt eis ſicut placebat illis. Cepe-
runt itaq; vrbes munitas τ humū pinguē τ poſſederūt do-
mos plenas cunctis bonis: ciſternas ab eis fabricatas vi-
neas τ oliueta τ ligna pomifera multa. Et comederūt τ ſa-
turati ſunt τ impinguati ſunt: τ abundauerunt delitijs in
bonitate tua magna. Prouocauerunt autem te ad iracun-
diam τ receſſerunt a te: proiecerunt legem tuam poſt ter-
ga ſua. Et prophetas tuos occiderūt: q̄ conteſtabātur eos
vt reuerterentur ad te. Feceruntq; blaſphemias grandes.
Et dediſti eos in manū hoſtiū ſuoꝝ: τ afflixerunt eos. Et i
al's + exaudi- tpe tribulationis ſue clamauerunt ad te: τ tu de celo † au-
ſti eos. diſti: τ ſm miſeratiōes tuas multas dediſti eis ſaluatores
qui ſaluarent eos de manu hoſtiū ſuoꝝ. Cumq; requieuiſ-
ſent reuerſi ſunt vt facerent malū in cōſpectu tuo: τ dereli-
quiſti eos in manu inimicorum ſuoꝝ τ poſſederūt eos. Cō-
F uerſiq; ſunt τ clamauerunt ad te. Tu aūt de celo exaudiſti:
τ liberaſti eos in miſericordijs tuis multis temporibus: τ
conteſtatus es eos vt reuerterent̃ ad legem tuam. Ipſi vo
ſuꝑbe egerunt τ non audierunt mandata tua: τ in iudicijs
tuis peccauerunt que faciet homo τ viuet in eis. Et dede-
runt humerum recedentem τ ceruicē ſuā indurauerūt: nec
audierunt. Et protraxiſti ſuꝑ eos annos multos: τ cōteſta
tus es eos in ſpiritu tuo per manum prophetarum tuorum
τ nō audierunt τ tradidiſti eos in manum populoꝝ terraꝝ.
In miſericordijs autē tuis plurimis non feciſti eos in con-
Supra.i.d. ſumptionē: nec dereliq̄ſti eos: qm̄ deus miſerationum τ cle-
al's + dñe de⁹. mens es tu. Nunc itaq; † deus noſter: magne fortis τ ter-
ribilis cuſtodiēs pactum τ miſericordiā: ne auertas a facie
tua omnē laborē qui inuenit nos reges noſtros: p̄ncipes
noſtros τ ſacerdotes noſtros τ ꝓphetas noſtros τ patres
noſtros τ omnem populum tuum a diebus regis aſſur vſ-
q; in diem hanc. Et tu iuſtus es in omnibus que venerunt
ſuꝑ nos: q: veritatem feciſti nobis: nos autē impie egim⁹.
Reges noſtri: p̄ncipes noſtri: ſacerdotes noſtri: τ patres
G noſtri non fecerunt legē tuam: τ non attenderunt manda-
ta tua τ teſtimonia tua que teſtificatus es in eis. Et ipſi in
regnis ſuis bonis: τ i bonitate tua multa quā dederas eis
τ in terra latiſſima τ pingui quam tradideras in conſpectu
eorum non ſeruierūt tibi: nec reuerſi ſunt a ſtudijs ſuis peſ
ſimis. Ecce noſipſi hodie ſerui ſumus: τ terra quam dedi-
ſti patribus noſtris vt comederent panem eius: τ que bo-
na ſunt eius τ noſipſi ſerui ſumus in ea. Et fruges eī⁹ mul-
tiplicant̃ regibus quos poſuiſti ſuper nos propter pecca-
ta noſtra: τ corporibus noſtris dominantur τ iumentis no
ſtris ſecundū voluntatē ſuam: τ in tribulatione magna ſu-
mus. Super omnibus ergo his noſipſi percutimus fedus
τ ſcribimus: τ ſignant principes noſtri: leuite noſtri τ ſacer
dotes noſtri.

¶ Ca. S. De ſignatorib⁹ federis ad dn̄m: ſtatuerunt de
oblationibus faciēdis offeruntur p̄mitie: dantur decime
de terris: de operibus. Ca.X.

A Signatores aūt fuerūt neemias: Athérſa-
tha filius achelai: τ ſedechias. Saraias:
azarias: hieremias: phaſſur: amarias: mel
chias: athus: ſebenia: meluc: maarā: me-
rimuth: obdias: Daniel: genthō: baruch:
moſollā: abia: miamī: maſia: belga: ſemeia
hi ſacerdotes. Porro leuite: ioſue filius azarie: bennui de
filijs enadad: cedmiel τ fratres coꝝ. Sechenia: odeuia ce-
lita: phalaia: anan: micha: roob: aſſebia: zachur. ſerebia ſa-
bania: odia: bani: baninu: capita populi feros: phetmoab:
elā: zechu: bani: bōni: azgad. bebai: adonaia: Beggai: adin
ather: ezechia: azur: odeuia: aſum: beſai: areth: anatoth: ne-
bai: mechphia: miſollam: aſir: meſiſabel: ſadoch: ieddua: fel
thia: anā: anani: ozee: anania: aſub: Aloes: phaleā: ſobech:
reū: aſebna: madſia: ethaia: banā: anā: meſluch: arā: baana
τ reliqui de populo. Sacerdotes leuite ianitores τ canto- B
res natinnei: τ oēs q̄ ſe ſeparauerunt de populis terrarū ad
legē dei: vxores coꝝ τ filij coꝝ: τ filie coꝝ: oēs † q̄ poterant al's + omnes
ſapere rn̄dētes pro fratrib⁹ ſuis optimates coꝝ τ q̄ venie- qui poterat.
bāt ad pollicēdū τ iurandū vt ambularēt in lege † dn̄i quā al's + dei.
dederat in manu moyſi ſerui ſui vt facerent τ cuſtodirēt vni
uerſa mādata dn̄i dei noſtri τ iudicia eius τ cerimonias eī⁹.
vt nō darem⁹ filias noſtras populo terre: τ filias coꝝ non C
acciperemus filijs noſtris. Populi q̄q; terre qui important
venalia τ oīa ad vſum per diem ſabbati vt vendāt: non acci
piemus ab eis in ſabbato τ in die ſanctificato. Et dimitte
mus annum ſeptimum τ exactionē vniuerſe manus. Et ſta
tuemus ſuꝑ nos precepta vt demus tertiā partem ſicli ꝑ an
num ad opus domus dei noſtri: ad panes propoſitionis: τ
ad ſacrificium ſempiternum: τ in holocauſtum ſempiternū
in ſabbatis in calēdis: in ſolēnitatib⁹: τ in ſanctificatis pro
petō vt exoret̃ pro iſrael: τ in omnem vſum dom⁹ dei noſtri.
Sortes ergo miſimus ſuꝑ oblationem lignorum inter ſa-
cerdotes leuitas τ populum vt inferrent̃ in domum dei no
ſtri per domos patrum noſtrorum per tpa a temporib⁹ an-
ni vſq; ad annū: vt arderent ſuꝑ altare dn̄i dei noſtri: ſicut
ſcriptum eſt in lege Moyſi. Et vt afferremus primogeni- D
ta terre noſtre: τ primitiua vniuerſi fructus omnis ligni: ab
anno in annum in domū dn̄i. Et primitiua filioꝝ noſtroꝝ
τ pecorum noſtrorum: ſicut ſcriptum eſt in lege dn̄i: τ primi
tias boū noſtroꝝ τ ouiū noſtrarū vt offerent̃ in domo dei
noſtri: ſacerdotib⁹ qui miniſtrant in domo dei noſtri τ pri
mitias ciborū noſtroꝝ τ libaminū noſtroꝝ: τ poma omnis
ligni: vindemie q̄q; τ olei afferemus ſacerdotibus ad gazo-
philaciū dei noſtri: τ decimā partē terre noſtre leuitis. Ip
ſi leuite decimas accipient ex omnibus ciuitatibus operū
noſtroꝝ. Erit autem ſacerdos filius aaron cum leuitis in
decimis leuitarum: τ leuite † offerent decimam partem de al's + offerent
cime ſue in domo dei noſtri ad gazophilaciū in domo the-
ſauri. Ad gazophilacium enim deportabunt filij iſrael τ fi-
lij leui primitias frumenti vini τ olei: τ ibi erunt vaſa domi
ni ſanctificata τ ſacerdotes τ cantores τ ianitores τ mini-
ſtri: τ non † dimittemus domum dei noſtri. al's + dimittimus.

¶ C. S. Decima pars populi tollitur ad habitandum in
hieruſalem: quidam ſe ſponte offerunt: noīantur qui habi- al' + eſſent in hie-
tauerunt in hieruſalem τ in ciuitatibus iuda. Ca.XI. ruſalem in ci
uitate.

Habitauerunt autem principes populi in
hieruſalem. Reliqua vero plebs miſit ſor- A
tem vt tolleret vnā partē de decem qui ha
bitaturi eſſent in hieruſalē in ciuitate ſan-
cta: nouem vero partes in ciuitatib⁹. Bn̄
dixit aūt populus omnibus viris q̄ ſe ſpō
te obtulerant vt habitarent in hieruſalē. Hi ſunt itaq; prin-
cipes prouincie qui habitauerunt in hieruſalem τ in ciui-
tatibus iuda. Habitauit autē vnuſquiſq; in poſſeſſiōe ſua
in vrbibus ſuis iſrael. Sacerdotes leuite nathinnei: τ filij
ſeruorum ſalomonis. Et in hieruſalem habitauerunt de fi-
lijs iuda τ de filijs Beniamin. De filijs iuda. Athaias fili⁹
Aziam filij zacharie. filij amarie. Filij ſaphatie. Filij malale
hel. De filijs phares hiſmaaſia filius baruch: filius colaza
filius azia: filius adaia: filius ioarib: filius zacharie: filius
† Silonites. Omnes hi filij Phares qui habitauerūt in al's + ſilonites
hierl'm quadringentiſexaginta nouem viri fortes. Hi ſunt B
aūt filij bēiamin. Sellum filius moſollā: filius Ioed: filius
phadaia

phadaia:filius colaia:filius maſia.filius ethcel:filiꝰ †iſaia. Et poſt eum gabbai:⁊ ſellai:nongenti viginti octo.Et Johel filius zechri prepoſitus eoꝝ:⁊ iudas filius ſenua ſup ciuitatem ſecūdus.Et de ſacerdotibus idaia filiꝰ ioiarib iachin:ſaraia filius helchie:filius moſollā filius ſadoch: filius maraioth:filius achitob: principes domus dei ⁊ fratres eoꝝ faciētes opa tēpli octingenti viginti duo. Et adaia filius ieroā: filius phelcia:filius amſi:filiꝰ zacharie:filiꝰ pheſſur filius melchie ⁊ fratres eius principes patrum ducenti quatragintaduo. Et amaſai filius azrihel filius azi:filius moſollamoth: filius emmer ⁊ fratres eoꝝ potentes nimis: cētū vigintiocto ⁊ prepoſitus eoꝝ zabdihel filius potētiū. Et de leuitis ſebenia filius azoph:filiꝰ azaricā: filius azabia:filius bōni et ſabathai:⁊ ioſabeth ſup oīa opa que erāt forinſecꝰ in domo dei a principibus leuitarū. Et mathania filius micha:filius zebdei:filius aſaph priceps ad laudādū ⁊ ad cōfitēdū in oratione:⁊ becbetias ſcōs de fratribus eiꝰ ⁊ abda filius ſamuha:filius galal:filius idithū. Oēs leuite in ciuitate ſancta ducēti octogintaq̄tuor. Et ianitores acub telmon ⁊ fratres eoꝝ q̄ cuſtodiebat hoſtia:cētū ſeptuagintaduo. Et reliqui ex iſrael ſacerdotes ⁊ leuite in vniuerſis ciuitatibus iuda:vnuſquiſq; in poſſeſſione ſua et nathinnei qui habitabāt in ofel:⁊ ſyaha:⁊ gaſpha:de nathinneis. Et epūs leuitarū in hierl'm azi filius baani:filius azabie:filiꝰ mathanie:filius mihe. De filijs aſaph cantores in miniſterio domus dei. Preceptū quippe regis ſup eos erat ⁊ ordo in cātoribus p dies ſingulos ⁊ fathaia filiꝰ meſezebel de filijs zara filij iuda in manu regis iuxta omne verbū populi:et in domibus p oēs regiones eoꝝ. De filijs iuda habitauerunt in cariatharbe ⁊ in filiabus eius. Et in dybon ⁊ in filiabus eius:⁊ in capſeel ⁊ in viculis eiꝰ:et in ieſue:⁊ in molada:⁊ in bethphalet:⁊ in aſerſual:⁊ in berſabee:⁊ in filiabꝰ eius: et in ſiceleceh: ⁊ in monochona:⁊ in filiabus eius:⁊ in rēmon ⁊ in zara:⁊ in hierimuth zonoa: odollā:⁊ in villis earū in lachis ⁊ in regionibus eius azecha ⁊ in filiabus eius. Et māſerūt in berſabee vſq; in vallē hēnon. Filij aūt bēiamin ageba mechmas ⁊ hai ⁊ bethel ⁊ filiabus eius: anathot nob anania:aſor:ramageth ai:madid:zeboin: neballath: et ono valle artificum ⁊ de leuitis † portiones iude ⁊ bēiamin.

¶ Cap̄. Sum. Recēſentur ſacerdotes ⁊ leuite qui venerunt cum zorobabel:dedicatur murus ciuitatis pplo in hieruſalem congregato:recenſentur cuſtodes theſaurorū ad oblationem ſanctorum. Cap̄. XII.

HIj ſunt aūt ſacerdotes ⁊ leuite qui aſcēderūt cū zorobabel filio ſalathiel. Joſue:Saraia:hieremias:eſdras : amaria: melluch: atthus:ſechenias:reū : merimuth: Addo: gēthō:abia:miamim:madia:belga:ſemeia et ioarib : et Jdaia : ſellum: amoch:elecia adaia. Iſti pncipes ſarcedotuz et fratres eoꝝ in diebꝰ Joſue. Porro leuite ieſua:bennui :ſedmihel:ſarabia:iuda mathanias ſuper hymnos ipſi et fratres eoꝝ.et becbacia atq; ethanni ⁊ fratres eoꝝ vnuſquiſq; in officio ſuo. Joſue autē genuit Joachim ⁊ ioachī genuit eliaſib ⁊ eliaſib genuit ioiada ⁊ ioiada genuit ionathan et ionathan genuit iedda. In diebus aūt ioachim erant ſarcerdotes ⁊ pncipes familiarū † ſaraie † maarie:hieremie ananie: † eſdre:Moſollam amarie ioannā:milico:ionathā:ſebenie:ioſeph.araz:edna maraioth:helci: † adaie:zacharie: † genthō:maſollā:abie: zechri:miamin:⁊ † moadie:felthi:belge ſamua:ſemeie:ionatham ioarib:mathanai: † ioiade:azzi:Sellaie: † eclaia: † mochober: † elchie: † aſebie: † idaia nathanahel. Leuite in diebus eliaſib et ioiada:⁊ ionam:et iedbot:ſcripſit principes familiarum ⁊ ſarcerdotes in regno darij perſe. Filij leui principes familiarum ſcripſi in libro verboꝝ dierū:⁊ vſq; ad dies ionatham filij eliaſib, Et principes leuitarum a ſebia:ſerebia:⁊ ieſue filiꝰ cedmiel:⁊ fratres eoꝝ p vices ſuas vt laudarent ⁊ cōfiterentur iuxta preceptū Dauid viri dei et obſeruauerent eque per ordinē. Mathania ⁊ Becbecia: ⁊ obedia moſollam:thelmon:acub:cuſtodes portarū ⁊ veſtibuloꝝ ante portas. Hi in diebus ioachim filij Joſue:filij ioſedech:⁊ in diebꝰ neemie ducis ⁊ † eſdre ſacerdotis ſcribeq;. In dedicatione aūt muri hieruſalem requiſierūt leuitas de omnibus locis ſuis vt adducerent eos in hieruſalē et facerent dedicationem ⁊ letitiā in actione gratiarum et cātico:⁊ in cymbalis pſalterijs ⁊ citharis. Cōgregati ſunt autem filij cantorum de campeſtribus circa hieruſalē ⁊ de villis netuphati:⁊ de domo galgal:⁊ de regionibꝰ † geba ⁊ aſmaueth:quoniam villas edificauerūt ſibi cantores in circūitu hieruſalem et mundati ſunt ſacerdotes et leuite.⁊ mundauerunt populum et portas et murum. Aſcendere autem feci pncipes iuda ſuper muruz et ſtatui duos choros laudantium magnos. Et ierunt ad dexteram ſuper muruz ad portā ſterquilinij. Et iuit poſt eos oſaias ⁊ media pars principum iuda:azarias † eſdra et moſollam iuda et beniamin ⁊ ſemeia ⁊ hieremia. Et de filijs ſacerdotum in tubis zacharias filius ionathā:filius ſemeie: filiꝰ mathanie.filiꝰ michamie:filius zechur:filius aſaph.et fratres eiꝰ ſemeia: et azarel:malai:galalai:maai nathanael et iuda et anania in vaſis cantici dauid viri dei et † eſdras ſcriba ante eos in porta fontis. Et contra eos aſcenderunt in gradibus ciuitatis dauid in aſcenſu muri ſuper domum dauid et vſq; ad portam aquarum ad orientem. Et chorus ſecūdus gratias referētium ibat ex aduerſo:⁊ ego poſt eum:et media pars populi ſuper murum et ſuper turrim furnoruz ⁊ vſq; ad murum latiſſimum:⁊ ſuper portam effraim:et ſuper portam antiquam et ſuper portam piſcium et turrim ananehel:et turrim emath:⁊ vſq; ad portā gregis:⁊ ſteterunt in porta cuſtodie. Steteruntq; duo chori laudantium in domo dei.et ego et dimidia pars magiſtratuum mecum et ſacerdotes eliachim:maaſia:miamin:michea:elioenai:zacharia ⁊ anania in tubis:⁊ maazia:⁊ ſemeia:⁊ eleazar:⁊ azi: ⁊ ioannem: ⁊ melechia ⁊ helā:⁊ ezer. Et clare cecinerūt cantores:⁊ iezraia prepoſitus. Et immolauerūt in die illa victimas magnas ⁊ letati ſunt. Deꝰ eīm letificauerat eos letitia magna. Sed ⁊ vxores eorum et liberi gauiſi ſunt ⁊ audita eſt letitia illa hierl'm pcul. Recēſuerūt quoq; in die illa viros ſuper gazophilacia theſauri ad libamina et ad primitias ⁊ ad decimas vt introferrēt per eos principes ciuitatis in decore gratiarum actiones ſacerdotes ⁊ Leuitas: quia letificatꝰ eſt Juda in ſacerdotibus et leuitis aſtantibus. Et cuſtodierunt obſeruationem dei ſui ⁊ obſeruationez expiatiōis ⁊ cantores ⁊ ianitores iuxta preceptum dauid ⁊ ſalomonis filij eius:quia in diebus dauid et aſaph ab exordio erāt pncipes conſtituti cantorum in carmine laudantium et confitentium deo. Et omnis iſrael in diebus zorobabel et in diebus neemie dabant partes cantoribus ⁊ ianitoribus per dies ſingulos:et ſanctificabant leuitas:et leuite ſanctificabant filios Aaron.

¶ Cap̄. Summa. Deuteronomium legitur:ſeparantur a hieruſalem alienigene ſacerdotum partes et leuitarum:ponuntur in gazophilacium domini:de vaſis tobie que † Eſdras proiecit extra gazophilacium miniſtris templi reddūtur partes. Cap̄.XIII.

IN die aūt illo lectū eſt in volumine moyſi audiente populo. Et inuētum eſt ſcriptū: eo q̄ non debebant introire ammonites et moabites in eccleſiam dei vſq; in eternum:eo q̄ non occurrerint filijs iſrael cū pane ⁊ aqua et eduxerunt aduerſum eos balaā ad maledicēdū eis:⁊ cōuertit deꝰ nr̄ maledictionem in bn̄dictionē. Factū eſt aūt cū audiſſent legē ſeparauerūt

Marginal notes (left): alia vel iſaia. — C — D — partitio — A — eſdras. — Sentia nota ... genuit ... — raſaie — maraia. — eſre. — addaie. — Gedon. — moydie — iodaie. — celai. — mocebot — helchie. — aſebia. — idaie. — B
Marginal notes (right): als † exre. — als † geboe. — C — als † exra. — als † exras. — D — als † exras. — A

omnem alienigenã ab iſrael ꝛ ſup hoc erat eliaſib ſacerdos
qui fuerat prepoſitus in gazophilacio domus dei noſtri ꝛ
Als+tobi. proximus † thobie. Fecit ergo ſibi gazophilaciũ grande: ꝛ
ibi erant ante eum reponentes munera ꝛ thus ꝛ vaſa ꝛ de
cimã frumẽti vini ꝛ olei: partes leuitarum ꝛ cãtorũ ꝛ ianito
rum ꝛ primitias ſacerdotales. In oibus aũt his non fui in
Als+tobi hierlm: q2 anno triceſimo ſecundo artaxerſis regis baby
B
Als+tobi lonis veni ad regẽ. Et in fine dierum rogaui regẽ ꝛ veni in
hieruſalẽ. Et intellexi malũ qd fecerat eliaſib † tobie vt fa
ceret ei theſaurũ in veſtibulis domus dei. Et malum mihi
viſum eſt valde. Et proieci vaſa domus † tobie foras de ga
zophilacio: precepiq3 ꝛ emundauerũt gazophilaciũ. Et re
tuli ibi vaſa dom⁹ dei ſacrificiũ ꝛ thus. Et cognoui q2 par-
tes leuitarũ non fuiſſent eis date. ꝛ fugiſſent vnuſquiſq3 in
regionem ſuam de leuitis ꝛ cantoribus ꝛ de his qui mini-
ſtrabant: ꝛ egi cauſam aduerſum magiſtratus ꝛ dixi. Qua
re dereliquimus domũ dei? Et congregaui eos ꝛ feci ſta
re in ſtationibus ſuis. Et omnis iuda apportabat decimã
frumenti vini ꝛ olei in horrea. Et conſtituimus ſuper hor-
rea ſelemiam ſacerdotẽ ꝛ ſadoch ſcribam: ꝛ fadaiam de le
uitis: ꝛ iuxta eos anan filium zachur: filium mathanie. qm̃
fideles comprobati ſunt: ꝛ ipſis credite ſunt partes fratrũ
ſuorum. Memento mei deus meus pro hoc ꝛ ne deleas mi
ſerationes meas quas feci in domo dei mei: et in cerimo-
nijs eius. In diebus illis vidi in iuda calcantes torcularia
in ſabbato portantes aceruos ꝛ onerantes ſuper aſinos vi
num ꝛ vuas et ficus et omne onus: ꝛ inferentes in hieruſa-
lem die ſabbati. Et conteſtatus ſum eos in die qua vende-
C re liceret venderent. Et tyrij habitauerunt in ea. Inferen-
tes piſces ꝛ omnia venalia. Et vendebant in ſabbatis fi-
lijs iuda ꝛ hieruſalem. ꝛ obiurgaui optimates Iuda ꝛ dixi
eis. Que eſt hec res mala quã vos facitis: ꝛ prophanatis
diem ſabbati? Nunquid non hec fecerunt patres noſtri: et
adduxit deus noſter ſuper nos omne malum hoc ꝛ ſuper ci
uitatem hanc? Et vos additis iracundiam ſuper iſrael vio
lando ſabbatum. Factum eſt autem cum quieuiſſent porte
hieruſalem in die ſabbati. Dixi: et clauſerunt ianuas ꝛ pre-
cepi vt non aperirent eas vſq3 poſt ſabbatum. Et de pue-
ris meis cõſtitui ſuper portas vt nullus inferret onus in
die ſabbati. Et manſerunt negociatores et vendentes vni
uerſa venalia foris hieruſalem ſemel ꝛ bis. Et conteſtatus
ſũ eos: ꝛ dixi eis. Quare manetis ex aduerſo muri? Si ſe
cundo hoc feceritis manum mitam in vos. Itaq3 ex tem-
pore illo non venerunt in ſabbato. Dixi quoq3 Leuitis vt
mundarentur ꝛ venirent ad cuſtodiendas portas ꝛ ſancti
Nota de pue- ficandam diẽ ſabbati. Et pro hoc ergo memento mei de⁹
ris q̃ loquebã- meus: ꝛ parce mihi ſecundum multitudinem miſerationũ
tur varijs lin- tuarum. Sed ꝛ in diebus illis vidi iudeos ducentes vxo-
guis. res azotidas: ammonitidas: ꝛ moabitidas. Et filij eorum
D ex media parte loquebantur azotice: ꝛ neſciebant loqui iu
daice: ꝛ loquebãtur iuxta linguã populi et populi. Et ob
iurgaui eos et maledixi: et cecidi ex eis viros: et decalcaui
eos ꝛ adiuraui in deo vt non darent filias ſuas filijs eorũ
ꝛ non acciperent de filiabus eorum filijs ſuis et ſibimetip-
ſis dicens. Nunquid non in huiuſcemodi re peccauit Sa-
lomon rex iſrael? Et certe in gentibus multis non erat rex
ſimilis ei ꝛ dilectus deo ſuo erat ꝛ poſuit eum deus regem
ſuper omnem iſrael. Et ipſũ ergo duxerũt ad peccatũ mu-
lieres alienigene. Nunquid ꝛ nos inobedientes faciemus
omne malum grande hoc vt preuaricemur in deo noſtro et
ducam⁹ vxores pegrinas? De filijs autẽ ioiada filij eliaſib
ſacerdotis magni gener erat ſanaballath horonitis quẽ fu
gaui a me. Recordare domine deus meus aduerſũ eos q̃
polluunt ſacerdotiũ iuſq3 ſacerdotale ꝛ leuiticum. Igitur
mundaui eos ab omnibus alienigenis ꝛ conſtitui ordines
ſacerdotum ꝛ leuitarum vnu mqueq3 in miniſterio ſuo: ꝛ in
oblatione lignorũ in temporibus cõſtitutis ꝛ in primitijs
Memento mei deus meus in bonum: amen.

Explicit liber neemie: qui eſt ſecundus Eſdre.

Incipit liber Eſdre tertius

C.S. Quomodo ioſias celebrãs paſcha dedit poplo
oues ꝛ agnos: mortẽ ioſias ꝛ cõſtituit iechonias fili⁹ eius
p eo: quẽ amouit rex egypti cõſtituẽs fratrem ei⁹ ioachim
pro eo: de trãſmigratione babylonis: de ſedechia: ꝛ de de-
ſtructione hieruſalem. Cap. I.

A

ET fecit Ioſias paſcha in hieroſoly 4. Reg. 23. 1. Paral. 35.
mis dño: ꝛ immolauit phaſe quarta decia
luna primi menſis ſtatuẽs ſacerdotes per
vices dierũ ſtolis amictos in templo dñi.
Et dixit leuitis ſacris ſeruis iſrael: vt ſan
ctificarent ſe dño in poſitiõe ſancte arce dñi: in domo quã
edificauit ſalomõ filius dauid rex. Non erit vobis tollere
ſuper humeros eam. Et nunc deſeruite dño veſtro ꝛ curã
agite gentis illius iſrael ex parte ſecundũ pagos ꝛ tribus
veſtras: ſm ſcripturam dauid regis iſrael ꝛ ſecundum ma-
gnificentiã ſalomonis filij eius omnes in templo ꝛ ſm par
ticulam principat⁹ paternã veſtrã eorũ qui ſtant in cõſpe-
ctu fratrũ filiorum iſrael. Immolate paſcha ꝛ ſacrificia pa-
B rate fratribus veſtris: ꝛ facite ſecundum preceptũ domini
qd datum eſt moyſi. Et donauit ioſias in plebẽ que inuen-
ta eſt ouiũ agnorũ ꝛ hedorũ ꝛ caprarum triginta milia: vi-
tulos tria milia. Hec de regalibus data ſunt ſecundũ pro-
miſſionem populo ꝛ ſacerdotibus ĩ paſcha Oues numero
duo milia: ac vituli centum. Et iecconias ꝛ ſemeias: ꝛ nata-
nahel fratres: ꝛ azabias ꝛ oziel ꝛ coraba ĩ phaſe: oues quĩ-
q3 milia vitulos quingentos. Et hec cum fierent eleganter
ſteterunt ſacerdotes et leuite habentes azima per tribus.
Et ſecundum partes principatus patrum in conſpectu po
puli offerebant dño: ſecundũ ea que in libro moyſi ſcripta
ſunt ꝛ aſſauerũt phaſe igni ꝓut oportebat: ꝛ hoſtias coxe-
rũt in enolis ꝛ in ollis cum beniuolẽtia: ꝛ attulerũt oib⁹ q̃
erãt ex plebe: ꝛ poſt hec parauerũt ſibi ꝛ ſacerdotib⁹. Sa- Al+.viſq3
cerdotes eñ offerebãt adipes † vſq3 dũ finita eſſet hora: et
leuite parauerũt ſibi ꝛ fratrib⁹ ſuis filijs aarõ. Et ſacri cã
tores filij aſaph erant per ordinem ſecũdũ preceptũ dauid
ꝛ aſaph ꝛ zacharias ꝛ ieddimus q̃ erat a rege ꝛ oſtiarij per
ſingulas ianuas: ita vt nõ ꝑuaricaret vnuſquiſq3 ſuã. Fr̃es
C enim illorũ parauerunt illis. Et cõſumpta ſunt q̃ pertine
bant ad ſacrificiũ dñi. In illa die egerunt phaſe et offere-
bant oſtias ſuper domini ſacrificium ſecundum preceptum
regis ioſie. Et egerunt filij iſrael qui inuẽti ſunt in tp̃e illo
phaſe: ꝛ diẽ feſtũ azimorum per dies ſeptem. Et non eſt ce-
lebratum

lebratum phaſe tale in iſrael a tempoꝛibus ſamuel prophe
te ꝛ oẽs reges Iſrael non celebrauerunt tale paſcha quale
egit ioſias ꝛ ſacerdotes ꝛ leuite ꝛ iudei ꝛ omnis iſrl̃ qui in-
uẽti ſunt in commoꝛatione hieroſolymis. Octauodecimo
C anno rgnãte ioſia celebratuꝫ eſt phaſe ꝛ directa ſunt opera
ioſie in cõſpectu dñi ſui in corde pleno metuẽtia: ꝛ q̃ circa il
lũ quidẽ cõſcripta ſunt in pꝛiſtinis tp̃ibus de eis q̃ peccaue
runt: quiq; irreligioſi fuerũt in dñm p̃ oĩ gẽte: ꝛ q̃ nõ q̃lieſt
4.reg.23.f. verba dñi ſup iſrl̃. Et poſt oẽm actũ hũc ioſie aſcẽdit Pha
2.para.35.c. rao rex egypti veniẽs in charchamis ab itinere ſuper Eu-
fratẽ ꝛ exijt obuiã illi ioſias. Et miſit rex egypti ad ioſiaꝫ:
dicens. Quid mihi ꝛ tibi eſt rex Iude? Non ſum miſſus a
dño vt pugnẽ cõtra te. Sup eufratem eñ bellum meuꝫ eſt.
D Feſtinãs deſcende. Et nõ eſt reuerſus ioſias ſup currũ: ſed
expugnare eũ conabat̃: nõ attẽdẽs verbũ prophete ex oꝛe
dñi: ſed cõſtituit ad eũ bellũ in campo mageddo. Et deſcẽ-
derunt pꝛincipes ad regeꝫ ioſiam. Et dixit rex pueris ſuis.
Amouete me a pꝛelio: infirmatus ſum eñ valde. Et ſtatim
amouerũt eũ pueri ipſius de acie. Et aſcẽdit ſup currum ſe
cundariuꝫ ſuũ: ꝛ perueniẽs hieroſolymã vita functus eſt ꝛ ſe-
pultus eſt in paterno ſepulchꝛo. Et in tota iudea lugebant
ioſiam: ꝛ qui pꝛeſidebant cũ vxoꝛibus lamentabant eũ vſq;
in hunc diem. Et datũ eſt hoc fieri ſemper in oẽ genus iſrl̃.
Hec aũt pꝛeſcripta ſunt in libro hyſtoꝛiarum regũ Iude: ꝛ
ſingula geſta actus ioſie ꝛ eius gloꝛia ꝛ intellect' eius in le
ge dñi: queq; geſta ſunt ab eo ꝛ que nõ ſcripta ſunt in libro
E regũ iſrael ꝛ iude. Et aſſumentes q̃ erant ex gẽte iechoniaꝫ
filiũ ioſie: cõſtituerũt regẽ pro ioſia patre ſuo: cũ eſſet ãno-
rum trigintatriũ. Et regnauit ſuper iſrael menſib' tribus.
Et amouit eũ rex egypti ne regnaret in hieroſolymis. Et
mulctauit gẽtẽ argẽti talẽta centũ ꝛ auri talentũ vnũ ꝛ con
ſtituit rex egypti ioachim fratrẽ ipſius regẽ iude ꝛ hierl̃m
ꝛ alligauit magiſtrat' ioachi ꝛ zaraceleẽ fratrẽ ſuũ, ꝛ appꝛe-
hẽdẽs reduxit in egyptũ. Annoꝝ erat ioachi vigintiquinq;
cum regnare cepiſſet in terra iuda ꝛ hierl̃m ꝛ fecit malũ in
Als+ferro conſpectu dñi. Poſt hũc aũt aſcẽdit nabuchodonoſoꝛ rex
babylõis ꝛ alligãs eũ in †arcolo vinculo perduxit in baby
loniam. Et ſacra vaſa dñi accepit nabuchodonoſoꝛ ꝛ tulit
ꝛ conſecrauit in templo ſuo in babylonia. Nam de immun
dicia illius ꝛ irreligioſitate ſcriptum eſt in libro tempoꝛum
regum. Et regnauit ioachim filius eius pro eo. Cum auteꝫ
conſtitutus eſſet rex erat annoꝛum decẽ ꝛ octo. Regnauit
autem mẽſes tres ꝛ dies decẽ in hieruſalẽ: ꝛ fecit malum in
cõſpectu dñi. Et poſt annum mittẽs nabuchodonoſoꝛ trãſ
F migrauit eum in babyloniam ſimul cum ſacris vaſis dñi.
Et cõſtituit ſedechiã regeꝫ iuda ꝛ hierl̃m cum eſſet annoꝝ
viginti vnius. Regnauit aũt annis vndecim. Et fecit malũ
in conſpectu domini: ꝛ nõ eſt veritus a verbis q̃ dicta ſunt
ab hieremia pꝓpheta ex oꝛe dñi ꝛ adiurat' a rege nabucho-
donoſoꝛ periurans diſceſſit ꝛ indurata ceruice ſua et coꝛde
ſuo tranſgreſſus eſt legitima dñi dei Iſrael. Et duces po-
puli dñi multa inique geſſerunt et impie egerunt ſuper om
nes immundicias gentium: ꝛ polluerũt templum domini:
quod ſanctum erat in hieroſolymis. Et miſit deus patruꝫ
G ipſoꝛuꝫ per angelum ſuum reuocare eos propter quod par
ceret illis ꝛ tabernaculo ſuo. Ipſi vero ſubſannabãt in an-
gelis ſuis ꝛ qua die locutus eſt dominus erant illudentes
pꝛophetis eius. Qui vſq; ad iracundiam concitatus eſt ſu
per gentẽ ſuam propter irreligioſitateꝫ ſuã ꝛ pꝛecepit aſcẽ-
dere reges caldeoꝛum. Hi occiderunt iuuenes eoꝝ in gla-
dio: in circũitu ſancti templi eoꝛum ꝛ non pepercerunt iu-
ueni ꝛ ſeni ꝛ virgini ꝛ adoleſcẽti: ſed omnes traditi ſunt in
manus ipſoꝛum ꝛ omnia ſacra vaſa dñi: ꝛ regales apothe-
chas reſumentes tulerunt in Babyloniam ꝛ incenderunt
domum domini ꝛ demolierunt muros hieruſalem: et tur-
res eius incenderunt igne. Et conſumauerunt omnia ho-
noꝛifica eius et ad nihilum redegerunt: et reliquos a gla-
dio duxerunt in babylonem. Et erant ſerui illius vſq; dum
regnarent pſe in repletione verbi dñi ĩ oꝛe Hieremie quo-
vſq; † benigne ageret terra ſabbata ſua. Omni tp̃e deſer- Als+bene
tionis ſue ſabbatiſauit in applicatione annoꝛuꝫ ſeptuagin
ta ſeptem.

¶ C.S. Cyꝛus dat licẽtiã iudeis vt redeant in hieruſalẽ:
dans etiã eis vaſa tẽpli: mittit̃ artaxerſi epiſtola accuſans
iudeos nere edificẽt ciuitatem. Ca.II.

A
Regnante cyꝛo rege perſarum in conſuma 2.para.36.d.
tiõe verbi dñi in oꝛe Hieremie ſuſcitauit 1.eſdre.1.a.
dñs ſpũm cyꝛi regis pſarum: ꝛ pꝛedicauit
in toto regno ſuo ſimul pe ſcripturam di-
cens. Hec dicit cyꝛus rex pſarum. Me cõ
ſtituit regẽ oꝛbi terrarũ dñs iſrael domi-
nus excelſus: et ſignificauit mihi edificare domum ſibi in
hierlm̃ q̃ eſt in iudea. Si q̃s eſt ex genere veſtro dñs ipſius
aſcẽdat cũ eo in hierl̃ꝫ. Quotquot ergo circa loca habitãt
adiuuent eos q̃ ſunt in loco ipſo in auro ꝛ argento in datio
nibus cum equis ꝛ iumentis: cumq; alijs q̃ ſ̃m vota appo-
nuntur in edem dñi q̃ eſt in hierl̃m: Et ſtãtes pꝛincipes tri
buum pagoꝝ ꝛ iudee ex tribu beniamin ꝛ ſacerdotes ꝛ le-
uite quos excitauit dñs aſcendere ꝛ edificare domũ dñi q̃
eſt in hieruſalẽ: ꝛ qui erant in circumitu eoꝛum adiuuerunt
in omni auro ꝛ argento eius ꝛ iumentis ꝛ votis q̃ plurib' B
multi quoꝝ ſenſus excitatus eſt. Et cyꝛus rex pꝛotulit va- 1.eſdre.1.c.
ſa ſacra domini que tranſtulit nabuchodonoſoꝛ rex Baby
lonis ex hieruſalem ꝛ conſecrauit ea idolo ſuo. Et pꝛoferẽs
cyꝛus rex perſarum tradidit mitridato qui erat ſuper the-
ſauros ipſius. Per hunc autem tradita ſalmanſaro pꝛeſi-
de iude. Hoꝛum autem hic numerus. Libatoꝛia argentea
duo milia quadringenta: athiſce argentee triginta: phiale
auree triginta. Item argentee duo milia quadringente: et
alia vaſa mille. Omnia autem vaſa aurea ꝛ argentea quin-
q; milia octingenta ſexaginta. Et enumerata ſunt Salma
naſaro ſimul cuꝫ his qui ex captiuitate babylonie venerãt
in hieroſolymam. In artaxerſis autem regis perſaruꝫ tem
poꝛibus ſcripſerunt ei de his q̃ inhabitabant in iudea ꝛ hie
ruſalem balſamus ꝛ mitridatus: et ſabellius: et rathimus: al+balthim'
† balthemus: ꝛ ſamelius ſcriba ꝛ reliqui inhabitãtes in ſa
maria ꝛ ceteris locis ſubiectam epiſtolam: regi artaxerſi.
Domine pueri tui rathimus ab accidentibus: ꝛ ſabellius C
ſcriba et reliqui curie tue iudices in celeſyꝛia et Phenice.
Et nunc notum ſit domino regi quoniam iudei qui aſcẽde-
runt a vobis ad nos venientes in hieruſalem ciuitatem re
fugam ꝛ peſſimaꝫ edificant furnos eius: ꝛ ſtatuunt muros
ꝛ templum ſuſcitant. Quod ſi ciuitas iſta ꝛ muri conſuma
ti fuerint: non tantum tributa non ſuſtinebunt pendere: ſꝫ
etiam regibus reſiſtent. Et quia id agitur circa templum:
recte haberi arbitrati ſumus, non deſpicere hoc ipſum: ſed Alſ+rex.
notum facere domino regi: vt ſi videbitur † regi queratur
in libꝛis patrum ſuoꝛum ꝛ inuenies in admonitionib' ſcri-
pta de his. Et ſcies quia ciuitas fuit refuga ꝛ reges et ci-
uitates concutiens: ꝛ iudei refuge: ꝛ pꝛelia committentes
in ea ab eterno: ob quã cãm ciuitas iſta deſerta eſt. Nũc
ergo notum facimus domĩe rex quoniaꝫ ſi ciuitas hec edi
ficata fuerit ꝛ huius muri erecti fuerint deſcenſus tibi nõ
erit in Celeſyꝛiam ꝛ Phenicen. Tunc ſcripſit rex rathimo D
qui ſcribebat accidentia ꝛ balthemo ꝛ Sabellio ſcribe: et
ceteris conſtitutis et inhabitantibus in Syꝛia ꝛ Pheni-
ce ea que ſubiecta ſunt. Legi epiſtolam quam miſiſtis mi-
hi. Pꝛecepi ergo inquiri: ꝛ inuentum eſt quoniã ciuitas il-
la eſt ab euo regibus reſiſtẽs: ꝛ homines refuge ꝛ p̃lia i ea
efficiẽtes. Et reges foꝛtiſſimi erant in hierl̃m dñantes ꝛ tri
buta exigẽtes a celeſyꝛia ꝛ phenice. Nũc ergo p̃cepi pꝛohibe

re hoīes illos edificare ciuitatē: ⁊ prohibere ne quid vltra
hec fiat ſed nec procedāt in plurimū: ex quo ſunt milicie ita
vt regibus moleſtia importet. Tūc recitatis his que a re-
ge artaxerſe ſcripta fuerāt ratimus ⁊ ſabellius ſcriba: ⁊ q̃
cū his cōſtituti erant iungētes feſtināter venerūt in hierl'z
cum equitatu ⁊ turba ⁊ agmine. ceperūtq́ꝫ edificantes pro
hibere. Et vacabant ab edificatione tēpli hierlm vſq́ꝫ ſecū
do anno regni darij regis perſarum.

Capit. Sū. Interrupta eſt reſtauratio vſq́ꝫ ad regnuꝫ
darij fecit cenā magnā darius rex perſarum de tribꝰ cuſto
diētibus corpus regis: primus hoꝝ ſua ꝓponit. Ca. III.

A hec q̃ hic ſcri ta ſunt pōit dic. li. 12. ca. 5. vbi latiꝰ ð his diſputat ⁊ ma ume de ꝑ ita e. vbi videas

Ex darius fecit cenā magnā oībus verna
culis ſuis: ⁊ oībꝰ magiſtratibꝰ medie ⁊ pſi
dis ⁊ oībꝰ purpuratis ⁊ p̄torībꝰ ⁊ↄſulibꝰ
⁊ prefectis ſub illo ab india vſq́ꝫ ethiopiā
centū vigintiſeptē ꝓuincijs. Et cū mādu-
caſſent ⁊ bibiſſent ⁊ ſatiati reuerterentur:
tunc darius rex aſcendit in cubiculo ſuo ⁊ dormiuit: ⁊ exp-
gefactus eſt. Tūc illi tres iuuenes corporis cuſtodes q̃ cu-
ſtodiebant corpus regis dixerū alter alteri. Dicamꝰ vnuſ

B

quiſq́ꝫ noſtrū ſermonē q̃ precellat: ⁊ cuiuſcūq́ꝫ apparuerit ſer
mo ſapiētior alterius: dabit illi rex dariꝰ dona magna: pur
pura cooperiri: ⁊ in auro bibere: ⁊ ſup aurū dormire: ⁊ cur
rū aureo freno ⁊ cydarim byſſinā ⁊ torquē circa collū: et ſe-
cūdo loco ſedebit a dario ꝓpter ſapiētiam ſuam ⁊ cognatꝰ
darij vocabit. Tūc ſcribentes ſinguli ſuum verbū † ſignifi-
cauerunt ⁊ poſuerūt ſubtꝰ ceruical darij regis. ⁊ dixerunt.
Cūq́ꝫ ſurrexerit rex: dabimꝰ illi ſcripta noſtra: et q̄cumq́ꝫ
iudicauerit rex e tribus ⁊ magiſtratus perſidis: q̄m verbū
eius ſapientius eſt: ipſi dabitur victoria ſicut ſcriptum eſt.
Vnus ſcripſit. † Forte eſt vinū. Alius ſcripſit. Fortior eſt
rex. Tertius ſcripſit. Fortiores ſunt mulieres. Sup oīa au
tem vincit veritas. Et cum ſurrexiſſet rex: acceperunt ſcri-
pta ſua ⁊ dederūt illi: ⁊ legit. Et mittens vocauit oēs magi
ſtratus perſarum ⁊ medos ⁊ purpuratos ⁊ pretores ⁊ pre
fectos: ⁊ ſederunt in cōcilio ⁊ lecta ſunt ſcripta coraꝫ ipſis.
Et dixit. Vocate adoleſcentes: ⁊ ipſi indicabunt verba ſua.
Et vocati ſunt ⁊ introierunt. Et dixit illis. Indicate nobis
de his que ſcripta ſunt. Et cepit prior qui dixerat de forti-
tudine vini ⁊ dixit. Viri q̄ ꝑualet vinū oībus hoībus q̃ bi-
bunt illud. Seducit mētem. Itemq́ꝫ regis et orphani facit
mentem vanam. Item ſerui ac liberi pauperis ac diuitis et
omnem mētem couertit in ſecuritatē ⁊ iocunditatem: ⁊ nō
meminit omnē triſtitiam ⁊ debitū ⁊ oīa precordia facit ho-
neſta: ⁊ non meminit regem nec magiſtratum: ⁊ oīa ꝑ talen
ta loqui facit. Et non meminerunt cū biberunt amicitiam:
nec fraternitatem: ſed non multum poſt ſumunt gladios: et
cum a vino merſerint ⁊ ſurrexerint nō meminerunt q̃ geſſe
runt. O viri: num precellit vinum? Quis ſic cogitat facere.
Et tacuit hoc dicto.

ſs+ ſignaue ant.

C

ſs+ fortius di. 8. c. cōſue- udo i gloſa.

D

Capitu. Sum. Secundus ⁊ tertiꝰ ſiſt ꝓponūt ⁊ cōclu-
dit veritas eſſe fortior oībus: zorobabel venit cū epiſtolis
regis in babyloniā: numerātur aſcendentes ⁊ de captiuita
te tranſmigrationis. Capitulum. IIII.

A

Et incoauit ſequēs dicere: q̃ dixit de forti
tudine regis. O viri: num precellūt hoīes
q̃ terrā ⁊ mare obtinēt ⁊ oīa q̃ in eis ſunt?
Rex aūt ſup oīa precellit et dn̄atur eorum
⁊ oē q̄cūq́ꝫ dixerit illis faciūt. Et ſi mi-
ſerit illos ad † bellatores: vadunt ⁊ demo
liunt montes ⁊ muros ⁊ turres. Iugulātur ⁊ iugulāt: ⁊ re-
gis verbum non pretereunt. Nam ſi vicerint afferunt regi
oīa quecumq́ꝫ predati fuerint. Similiter ⁊ alij oēs: ⁊ quot-
quot non militant nec pugnant: ſed colunt terrā. rurſuꝫ cū
fuerint metentes afferunt tributa regi. Et ipſe vnus ſolus
ſi dixerit occidite occidunt: dixerit remittite remittūt. dixe

ſs+ bellādū

rit percutite: percutiunt. dixerit exterminate exterminant.
dixerit edificate: edificant. dixerit excidite excidūt. dixerit
plantate: plantant: ⁊ oīs plebs ⁊ virtutes eum obaudiūt ⁊
ſuper hoc ipſe recūbit ⁊ bibit ⁊ dormit. Hi aūt cuſtodiūt ⁊
circūitu eū: ⁊ nō poſſunt ire ſinguli facere opera ſua: ſed
in dicto obaudiētes ſunt ei. Viri quō nō precellit rex: qui
ſic diffamat? Et tacuit. Tertiꝰ qui dixerat de mulieribꝰ et
veritate. Hic eſt zorobabel cepit loqui. Viri: nō magnꝰ rex
⁊ multi hoīes nec vinum precellit. Quis eſt ergo q̃ dn̄atur
eorum? Nonne mulieres genuerunt regē ⁊ oēꝫ pplm q̃ do
minat mari terre: ⁊ ex illis nati ſunt: ⁊ ipſe educauerūt eos
qui plātauerant vineas ex quibus vinuꝫ fit? Et ipſe faciūt
ſtolas oīm hoīm: ⁊ ipſe faciūt gloriā hoībus: ⁊ nō poſſunt
hoīes ſepari a mulieribus. Si cōgregauerint aurū: ⁊ argē
tū ⁊ oēm rem ſpecioſam ⁊ viderint mulierē vnā bono habi
tu ⁊ bona ſpecie oīa hec relinquentes in eam intēdunt ⁊ ap
to ore conſpiciunt ⁊ eam alliciūt magis q̄ aurum ⁊ argētū
⁊ oēm rem precioſam. Homo patrem ſuum relinquit: q̃ †
enutriuit illū ⁊ ſuā regionē ⁊ ad mulierem ſe coniungit. Et
cū muliere remittit aiaꝫ ⁊ neq́ꝫ patrē meminit neq́ꝫ matreꝫ
neq́ꝫ regionē. Et hinc oportet vos ſcire q̄m mulieres dn̄an
tur veſtri. Nonne doletis? Et accipit homo gladiū ſuum ⁊
vadit in viā facere furta ⁊ homicidia ⁊ mare nauigare ⁊ flu
mina ⁊ leonem videt ⁊ in tenebris ingreditur ⁊ cum furtuꝫ
fecerit ⁊ fraudes ⁊ rapinas amabili ſue affert. Et iterū dili
git homo vxorem ſuam magis q̄ patrem ⁊ matreꝫ. Et mul
ti dementes facti ſunt propter vxores ſuas: ⁊ ſerui facti ſūt
propter illas: ⁊ multi perierūt ⁊ iugulati ſunt ⁊ peccauerūt
propter mulieres. Et nunc credite mihi: quia magnus eſt
rex in poteſtate ſua: q̄m oēs † regiones verentur tangere
eum. Videbant tn̄ apemen filiā bezacis mirifici cōcubinaꝫ
regis ſedentem iuxta regem ad dexteram ⁊ auferentē dya-
dema de capite eius: ⁊ imponentem ſibi ⁊ palmis cedebat
regem de ſiniſtra manu. Et ſuper hec aperto ore intuebat
eam. Et ſi arriſerit ei ridet: nam ſi indignata fuerit ei blan
ditur donec reconcilietur in gratiam. O viri. cur non ſunt
fortiores mulieres? Magna eſt terra ⁊ excelſum eſt celum
que iſta agunt. ⁊ tunc rex ⁊ purpurati intuebantur in alter
utrum. Et incohauit loqui de veritate. O viri: nonne ſunt
fortes mulieres? Magna eſt terra ⁊ excelſum eſt celum: et
velox curſus ſolis conuertit in gyro celū in locum ſuum in
vna die. Nōne † magnificus eſt qui hec facit? ⁊ veritas ma
gna: ⁊ fortior pre omnibus. Omnis terra veritatem inuo-
cat: celum etiaꝫ ipſam benedicit: ⁊ omnia opera mouentur
⁊ tremunt eam: ⁊ non eſt cum ea quicquā iniquum. Vinuꝫ
iniquum: iniquus rex: inique mulieres. Iniqui omnes filij
hominum ⁊ iniqua illorum omnia opera. ⁊ non eſt in ipſis
veritas. Et in ſua iniquitate peribūt ⁊ veritas manet ⁊ in-
ualeſcit in eternum ⁊ viuit ⁊ obtinet in ſecula ſeculoꝝ. Nec
eſt apud eam accipere perſonas neq́ꝫ differentias: ſed q̃ iu
ſta ſunt facit omnibus iniuſtis ac malignis: ⁊ omnes beni-
gnantur in operibus eius. Et nō eſt in iudicio eius iniquū
ſed fortitudo ⁊ regnum ⁊ poteſtas et maieſtas oīm euorū.
Benedictus deus veritatis. Et deſijt loquendo. Et omnes
populi clamauerūt ⁊ dixerunt. Magna eſt veritas ⁊ preua
let. Tunc rex ait illi. Pete ſi quid vis amplius: q̄ que ſcri-
pta ſunt: ⁊ dabo tibi ſecundum q̄ inuentus es ſapiētior: ꝑ-
ximis. et proximus mihi ſedebis: et cognatus meus voca-
beris. Tunc ait regi. Memor eſto voti tui quod vouiſti
edificare Hieruſalem in die qua regnum accepiſti: et om-
nia vaſa que accepta ſunt ex Hieruſalem remittere: que ſe
parauit. Cyrus quando mactauit babyloniam: ⁊ voluit re-
mittere ea ibi. Et voluiſti edificare templum quod incēde-
runt idumei quando exterminata eſt iudea a chaldeis. Et
nūc hoc eſt qd̄ poſtulo dn̄e ⁊ peto: hoc eſt maieſtas qd̄ a te
poſtulo vt facias votum quod vouiſti regi celi ex ore tuo:

B

al+ en[...]

C

als + h[...]

D

alſ+ magni ficatus.

E

Di. 8 c[...] tudo.

Tunc

Tunc ſurgens darius rex oſculatus eſt illum et ſcripſit epi
5 ſtolam ad oēs diſpēſatores et pręfectos et purpuratos vt
deducerent eum ⁊ eos qui cū illo erāt: oēs aſcendentes edi
ficare hierl'm. Et omnibus prefectis qui erāt in ſyria ⁊ phe
nice ⁊ libano ſcripſit ep'las: vt traherent ligna cedrina a li
bano in hieruſalē vt edificarent cū eis ciuitatē. Et ſcripſit
omnibus iudeis q̄ aſcendebant a regno in iudeam pro liber
tate: oēm potentem ⁊ magiſtratū ⁊ pręfectum non ſuperueni
re ad ianuas ipſorū: ⁊ omnē regionē quā obtinuerāt immu
nē eſſe eis: ⁊ idumei relinquant caſtella que obtinēt iudeo
rum ⁊ inſtructurā templi dare per ſingulos annos talēta vi
ginti vſq3 dum edificaret': ⁊ ſup ſacrarium holocauſtomata
hoſtiare quotidie ſicut habent preceptum alia talēta decē
6 offerre p ſingulos annos: ⁊ in oībus qui procedūt a babylo
nia condere ciuitatē vt eſſet libertas tā ipſis ꝙ filijs eoꝝ ⁊
oibus ſacerdotibus qui precedūt. Scripſit autē ⁊ quātita
tem: et ſacrā ſtollam iuſſit dari in qua deſeruirēt: leuitis ſcri
pſit dare precepta vſq3 in die qua conſumabitur domus et
hierl'm extruet' ⁊ oibus cuſtodientibus ciuitatē ſcripſit da
re ei ſortes ⁊ ſtipendia. Et dimiſit oīa vaſa queciīq3 ſepara
uerat cyrus a babylonia: ⁊ omnia quecūq3 dixit cyrus ⁊ ipſe
precepit fieri ⁊ mitti hieruſalē. Et cū proceſſiſſet ille adoleſ
cēs: eleuās faciē in hierl'm benedixit regē celi: ⁊ dixit. Abs
te eſt victoria: ⁊ abs te eſt ſapientia et claritas. Et ego ſer
uus tu' ſum. Benedictus es qui dediſti mihi ſapientiā: ⁊ ti
bi confitebor dn̄e deus patrū noſtroꝝ. Et accepit epiſtolas:
⁊ profectus eſt in babyloniam. Et venit ⁊ nūciauit fratrib'
ſuis omnibus qui fuerunt in babylonia ⁊ benedixerūt deū
patrum ſuorum: quoniam dedit illis remiſſionem ⁊ refrige
rium vt aſcenderent ⁊ edificerent hieruſalem: et templum
vbi nominatum eſt nomen eius in ipſo et exultauerunt cū
muſicis et letitia diebus ſeptem.

¶ Ca. Sum. Agitur feſtum tabernaculorum. ⁊ fiunt obla
tiones fundatur templū: ſed inimici eorum reſiſtebāt: ſtru
B ctura templi per biennium ꝓtrahitur. Ca. V.

POſt hec aūt electi ſunt vt aſcēderēt pricī
pes pagorū p domos ⁊ trib' ſuas ⁊ vxo
res illorū: ⁊ filij et filie eoꝝ ⁊ ſerui ⁊ ancille
ipſorū: ⁊ pecora illoꝝ. Et darius rex miſit
vna cū eis equites mille: donec deducerēt
eos in hieruſalē cū pace: ⁊ cū muſicis: ⁊ cū
tympanis: ⁊ tybijs: ⁊ oēs fratres erant ludentes ⁊ fecit eos
aſcendere ſimul cum eis. Et hec ſunt nomina viroꝝ qui aſcē
derunt per pagos ſuos in tribus ⁊ in partē principat' ipſo
rum: Sacerdotes Filij phinees: filij aaron: ieſus filius ioſe
dech: ioachim fili' zorobabel filij ſalathiel de domo dauid
ex ꝓgenie phares: de tribu iuda qui locutus eſt ſub Dario
rege perſarū ſermones mirificos in ſecūdo āno regni ipſi'
menſe niſan primo. Sūt aūt hi q̄ aſcenderūt ex iudea de ca
ptiuitate tranſmigrationis quos tranſmigrauit nabucho
donoſor rex babylonie i babylonē ⁊ reuerſus eſt in hieruſa
lem. Et reliquit partē iudee vnuſquiſq3 i ciuitatē ſuā: q̄ ve
nerūt cū zorobabel ⁊ ieſu: neemias areores: elimeo: ēmanio:
mardocheo: belſuro: mechpſa: rochor: olioro: emonia: vn'
de principibus eorū: Et numerus a gentilibus eorū ex ꝓpo
B ſitis eorum. Filij phares duo milia centū ſeptuagintaduo
h+ benim. Filij ares tria millia centumquinquagintaſeptem. Filij ſe
mo centum quadragintaduo. In filijs ieſu et ioabes: mil
h+ danica. le trecentiduo. Filij † benin duo millia quadringētiſeptua
ginta. Filij chororba ducentiquinq3. Filij † banica: centū
ſexagintaocto. Filij bebech quadringentitres. Filij ar
chad quadringenti vigintiſeptem. Filij chan trigintaſeptē.
Filij zoroar duo milia ſexagintaſeptē. Filij adinu. quadri
gēti ſexagita vn'. Filij adarecth cētū octo. Filij ciaſo ⁊ zelas
centum ſeptem. Filij ezorac quadringenti trigintanouem.
Filij iedarbone centum trigintaduo. Filij ananie cētū tri
ginta. Filij aſoni nonagita. Filij marſar quadringenti vigi
tiduo. Filij zabarus nonagintaquinq3. Filij ſepbolemō cē
tum vigintitres. Filij nepopas quinquaginta quinq3. Filij
hechanatus centum quinquagita octo: Filij cebethamus
centum trigintaduo. Filij crearpatros q̄ enochadies et
medie quadringenti vigititres. Qui ex gramas et gabea
centum viginti vnus. Qui ex beſſelon ⁊ ecage ſexagintaq̄n
q3. Qui ex baſtaro centum vigitiduo. Qui ex bechenobes
quinquagintaquinq3. Filij liptis centū quinquagitaq̄nq3.
Filij labonni trecenti quinquagintaſeptem. Filij ſichez tre
centi ſeptuaginta. Filij ſuadon et climōis trecenti ſeptua
gintaocto. Filij ericus duo millia centumquadraginta qui
q3. Filij anaas trecenti ſeptuagita. Sacerdotes. Filij ied
dus filij eutber. Filij eliaſib trecenti ſeptuagintaduo. Filij C
emerus ducenti quinquagintaduo. Filij faſurij trecentiq̄n
quagintaſeptem. Filij caree ducenti vigintiſeptem. Leui
te. Filij ieſu in cadubel et banus ⁊ ſerebias ⁊ edias: ſeptua
gintaquatuor. Omnis numerus a duodecimo anno: trigi
ta melia quadringenti ſexagintaduo. Filij et filie et vxores
omnis computatio: quadraginta milia ducenti quadragi
taduo. Filij ſacerdotū qui pſallebant i templo. Filij aſaph
centum vigintiocto. Oſtiarij vero filij eſmeni: filij aſer: filij
amon filij accuba: topa. filij tobi: omnes centum triginta
nouem. Sacerdotes ſeruientes in templo. Filij ſel. filij gaſ
pha: filij tobloch: filij carie: filij ſub: filij helin: filij labana: fi
lij armacba. filij accub: filij vtha: filij cetba: filij aggab: filij
obai: filij anani: filij canna: filij geddu: filij an: filij radin: filij
deſanon: filij nechoba: filij caſeba: filij goze: filij ozui: filij fi
none: filij attre: filij haſtē. filij aſiana: filij manei: filij naſiſim:
filij accuſa: filij agiſta: filij azui: filij fauon: filij phaſalon. filij
mecda: filij ſuſa: filij caret: filij barch': filij ſaree: filij coſi: fi
lij naſit: filij agiſti: filij pedon † Salomon filij eius: filij aſo aſo+ ſalomō.
phor: filij phazida: filij celi: filij dedon: filij gaddahel. filij za
phehi: filij aggia: filij ſacharet: filij ſabbathen: filij ſaroneth
filij malſith: filij anie filij ſaſus: filij add': filij ſuba: filij eura: D
filij rahotis: filij phaſphat: filij malmon. Omnes ſacro ſer
uientes et pueri Salomonis q̄n adringenti octogintaduo.
Hi ſunt filij qui aſcenderunt athelmel et therſa princip es
eorum: carmelan ⁊ careth. Et non poterant edicere ciuita
tes ſuas et ſuas progenies quemadmodum ſint ex Iſrael.
Filij dalari: filij tubal: filij nechodaici: ex ſacerdotibus qui
fungebantur ſacerdotio et non ſunt inuenti. Filij abia: filij
achiſos: filij addin: qui accepit vxorem ex filiabus pharge
leu et vocati ſunt nomine eius. Et horum queſita eſt gene
ris ſcripta impedatura et non eſt inuenta: ⁊ prohibiti ſunt
ſacerdotio fungi: ei dixit illis neemias et aſtharas ne par
ticipentur ſancta: donec exurgat pontifex doctus in oſten
ſionem et veritatem. Omnis autem iſrael erat exceptis ſer
uis et ancillis quadragintaduo milia trecenti quadragin
ta. Serui horum et ancille: ſeptem milia trecēti triginta ſe
ptem. Cantores ⁊ cātatrices ducenti ſexaginta quinq3. Ca
meli quadringenti trigintaquiq3. Equi ſeptem milia trigi
taſex. Muli ducenta milia quadragintaquinq3. Subiuga E
lia quinq3 milia vigintiquinq3. Et de prepoſitis ipſis p pa
gos dum venerent in templum dei quod erat in hierl'm in
uocare: et ſuſcitare templum in loco ſuo ſecūdū ſuā virtutē
et dari in templum theſaurorū operum ſacrum auri mnas
duodecim milia: et mans argenti quinq3 milia: et ſtolas ſa
cerdotales centum. Et habitauerunt ſacerdotes et leuite
et qui exierant de plebe in hieruſalem in regione: ⁊ ſacri cā
tores et oſtiarij et omnis iſrael in regionibus ſuis. Inſtan
te autem ſeptimo menſe cūq3 eſſent filij Iſrael vnuſquiſq3
in ſuis rebus conuenerūt omnes vnanimes in atriū quod
erat ante ianuam orientalē. Et ſtātes ieſus filius ioſedech
et fratres ei' ſacerdotes: et zorobabel fili' ſalathiel: ⁊ hu'

fratres parauerunt altare vt offerrent ſuper illud holocau
ſtomata ſm q in libro moyſi hominis dei ſcripta ſūt. Et cō
uenerunt ibi ex alijs nationibus terre: ꝛ erexerūt ſacrariū
in loco ſuo oēs gentes terre: ꝛ offerebāt hoſtias ꝛ holocau
ſtomata dño matutina. Et egerūt ſcenophegiam ꝛ diē ſolē
nem ſicut pceptū eſt in lege. ꝛ ſacrificia quotidie ſicut opoꝛ
tebat: ꝛ poſt hoc oblatiões inſtitutas ꝛ hoſtias ſabbatoꝝ
ꝛ neomeniarum: ꝛ dierum ſolēniuꝫ omniū ſanctificatoꝛum.
Et quotquot vouebāt dño a neomenia ſeptimi menſis ce-
F perunt hoſtias offerre deo: ꝛ templū dñi nondum erat edi
ficatū. Et dederunt pecuniam lapidarijs ꝛ fabꝛis: ꝛ potum
ꝛ pabula cum gaudio. Et dederūt carra ſydonijs ꝛ tyꝛijs:
vt trāſueherēt illis de libano trabes cedrinas ꝛ facerent ra
tes in ioppe portū ſm decretum qḋ ſcriptū erat eis a cyro
rege perſarū. Et in ſecundo anno venientes in templuꝫ dei
in hierlm mēſe ſecūdo inchoauit zoꝛobabel filius ſalathiel
ꝛ ieſus filius ioſedech et fratres ipſoꝛum ꝛ ſacerdotes ꝛ le-
uite: ꝛ omnes qui venerant de captiuitate in hieruſalem ꝛ
fundauerunt templum dei nouilunio ſecūdi menſis ſecūdi
anni cum veniſſent in iudeā ꝛ hierlm. Et ſtatuerūt leuitas
a viginti annis ſup opa dñi. Et ſtetit ieſus ꝛ filius eius et
fratres: oēs leuite cōſpirātes ꝛ executoꝛes legis facientes
opa in domo dñi. Et ſteterūt ſacerdotes habētes ſtolas cū
tubis ꝛ leuite filij aſaph habentes cymbala collaudantes
dñm ꝛ bñdicētes ſm dauid regē iſrael. Et cātabāt cāticum
G dño. qm̄ dulcedo eius ꝛ honoꝛ in ſecula ſuper oēm iſrael.
Et ois populus tuba cecinerūt ꝛ pꝛoclamauerūt voce ma-
gna: collaudātes dñm in ſuſcitatione domus dñi. Et vene
rūt ex ſacerdotibus ꝛ leuitis ꝛ pꝛeſidētibꝰ ſm pagos ſenio
ribus qui viderant priſtinā domum: ꝛ ad huius edificatio
nē cum clamoꝛe ꝛ plāctu magno ꝛ multi cū tubis ꝛ gaudio
magno. intantum vt populus nō audiret tubas ꝓpter plā
ctum ppli. Turba enim erat tubis canens magnifice: ita vt
longe audiretur. Et audierunt inimici tribus iude ꝛ benia
min: et venerunt ſcire que eſſet vox tubarū. Et cognouerūt
qm̄ qui erant ex captiuitate edificāt tēplum dño deo iſrael.
Et accedentes ad zoꝛobabel ꝛ ieſum pꝛepoſitos pagoꝛum
dixerunt eis. Edificabimus vna vobiſcū. Similiter eīm au
diuimus dñꝫ vrm: et ipſi pariter incedimus a dieb' aſbaza
reth regis aſſyꝛioꝝ q̄ tranſmigrauit nos huc. Et dixit illis
zoꝛobabel ꝛ ieſus ꝛ pꝛincipes pagoꝝ iſrl'. Nō eſt nobis et
vobis edificare domū dei nr̄i. Nos eīm ſoli edificabimꝰ dño
iſrl' ſm ea que pcepit nobis cyꝛus rex perſarū. Gētes aūt
terre incūbentes his q̄ ſunt in iuda: ꝛ leuantes opus edifi-
cationis ꝛ inſidias ꝛ populos adducentes: ꝓhibebāt eos
edificare ꝛ aggreſſuras exercentes impedierūt ne conſum
maretur edificiū omni tempoꝛe vite cyꝛi regis: ꝛ pꝛotraxe-
rūt ſtructuram per biennium vſq ad darij regnum.

¶ Capitu. Summariū. Pꝛophetant aggeus ꝛ zacharias
edificatur domus dñi: ſubꝛegulus ſyꝛie ꝛ ſodales eius que
runt per epiſtolam voluntatem regis darij: pꝛecepit darius
ne edificatio impediatur. Cap. VI.

A IN ſecundo aūt anno regni darij pꝛophe-
tauit aggeꝰ ꝛ zacharias filiꝰ addin ꝓphe
te apud iudeā ꝛ hierlm in noīe dei iſrl' ſup
eos. Tūc ſtās zoꝛobabel filiꝰ ſalathiel. et
ieſus filiꝰ ioſedech incohauerūt edificare
domū dñi que eſt in hierlm: cū adeſſet eis
ꝓphete dñi ꝛ adiuuarēt eos. In illo tpe venit ad eos ſyſen
nes ſubꝛegulus ſyꝛie ꝛ phenicis ꝛ ſatrabuzanes ꝛ ſodales
eius ꝛ dixerūt eis. Quo pꝛecipiente vobis domū hāc edifi
catis: ꝛ tectuꝫ iſtud ꝛ oīa alia perficitis? Et q̄ ſunt ſtructo
res: qui hec edificant? Et habuerūt gratiā viſitatiōe facta
ſup eos qui erant ex captiuitate a dño ſenioꝛes iudeoꝝ: ꝛ
non ſunt impediti edificare donec ſignificaretur Dario de
omnibus iſtis: ꝛ reſponſuꝫ acciperetur. Exemplũ epiſtole
quam miſerunt dario. Syſennes ſubꝛegulus ſyꝛie ꝛ pheni
cis ꝛ ſatrabuzanes ꝛ ſodales eius: in ſyꝛia ꝛ phenice pꝛeſi-
des regi dario ſalutem. Omnia nota ſint dño regi q eū ve
niſſemus in regioneꝫ iudee ꝛ introiſſemus in hieruſalē in-
uenimus edificantes domū dei magnaꝫ ꝛ templum ex lapi
dibus politis ꝛ magnis ꝛ pꝛecioſis materijs i parietibus
ꝛ opera illa inſtanter fieri ꝛ ſuffragare et ꝓſperare in mani
bus eoꝛum: ꝛ in omni glīa q̄ diligētiſſime pfici. Tūc inter-
B rogauimus ſenioꝛes dicētes. Quo permittente vobis edi-
ficatis domum iſtā et opera hec fundatis? Ideo aūt inter-
rogauimus eos vt notum faceremus tibi homines et pꝛe-
poſitos: ꝛ nominū ſcripturam pꝛepoſitoꝛuꝫ poſtulauimus
illos. At illi reſpōderūt nobis dicentes. Nos ſumus ſerui
dñi qui fecit celum ꝛ terram. ꝛ edificabat hec domus ante
annos iſtos multos a rege iſrael magno ꝛ foꝛtiſſimo ꝛ con
ſumata eſt. Et qm̄ patres noſtri exacerbātes erāt ꝛ pecca-
uerūt in deum iſrael: tradidit eos in manus nabuchodono
ſoꝛ regis babylonie: regis caldeoꝝ: et domū iſtā demolien
tes incenderunt: et pplm captiuū duxerunt in babylonem.
In pꝛimo anno regnāte cyꝛo rege babylonie: ſcripſit cyꝛus
rex domum hāc edificare: ꝛ illa ſacra vaſa aurea ꝛ argentea
que extulerat nabuchodonoſoꝛ de domo que eſt in hieruſa
lem: et conſecrauerat ea in ſuo templo rurſus ꝓtulit ea cy-
rus rex de templo quod erat in babylonia ꝛ tradita ſunt zo
C robabel et ſalmanaſaro ſubꝛegulo. Et pꝛeceptum eſt eis vt
offerrent hec vaſa ꝛ reponerent in templo quod erat in hie
ruſalem: ꝛ ipſum templum dei edificare in loco ſuo. Tūc ſal
manaſarus ſubiecit fundamēta domus domini q̄ eſt in hie
ruſalem: et exinde vſq nunc edificaretur: ꝛ non accepit con
ſummationem. Nunc ergo ſi iudicatur a te o rex perquira
tur in regalibꝰ bibliothecis cyꝛi regis que ſunt in babylo-
nia: et ſi inuentum fuerit conſilio cyꝛi regis ceptam eſſe ſtru
cturam domus domini que eſt in hieruſalem ꝛ iudicabitur
a domino rege noſtro: ſcribat de his nobis. Tūc dariꝰ rex
pꝛecepit inquiri in bibliothecis ꝛ inuentus eſt in egbatha-
nis oppido quod eſt in media regione locus vnus in quo
ſcripta erant iſta. Anno pꝛimo regnante cyꝛo: rex cyꝛus pꝛe
cepit domum domini que eſt in hieruſalem edificare: vbi in
cendebant igni aſſiduo: cuius altitudo ſit cubitoꝛum decēꝫ
ꝛ latitudo cubitoꝛum ſexaginta quadratum lapidibus po
litis tribus ꝛ † meniano ligneo eiuſdem regionis ꝛ menia- al'+ medie
no vno nouo ꝛ impēdia dari de domo cyꝛi regis: ꝛ ſacra va
ſa domus domini tam aurea q̄ argentea que extulit nabu-
chodonoſoꝛ in domuꝫ domini que eſt in hierlm vbi erāt po
ſita vt ponantur illic. Et pꝛecepit curaꝫ agere ſiſennem ſub
regulum ſyꝛie ꝛ phenicis ꝛ ſatrabuzanem ꝛ ſodales eius ꝛ
qui oꝛdinati erant in ſyꝛia ꝛ phenice pꝛeſides vt abſtinerēt
D ſe ab eodem loco. Et ego quoq pꝛecepi i totum edificare
ꝛ pꝛoſpexi vt adiuuent eos qui ſunt ex captiuitate iudeoꝝ
donec conſumaretur templuꝫ edis dñi ꝛ a vexatione tribu
toꝛum celeſyꝛie ꝛ phenicis: diligēter quātitatē dari his ho-
minibus ad ſacrificiuꝫ dñi zoꝛobabel pꝛefecto ad tauros ꝛ
arietes ꝛ agnos: ſimil'r aūt ꝛ frumētuꝫ ꝛ ſaul: ꝛ vinū et oleū
inſtanter per ſingulos annos pꝛout ſacerdotes qui ſunt in
hieruſalem dictauerint conſumi quotidie ſine vlla dilatiōe
vt offerantur libationes ſummo deo pꝛo rege et pueris eiꝰ
et oꝛent pꝛo ipſoꝛuꝫ vita. Et denuncietur vt quicūq tranſ-
greſſi fuerint aliquid ex his que ſcripta ſunt: aut ſpꝛeuerint
accipiatur lignum de ſuis pꝛopꝛijs et ſuſpēdantur: et bona
ipſoꝛum regi aſcribantur. Pꝛopterea et dominꝰ cuius no-
men inuocatum eſt ibi exterminet omnem regeꝫ et gentem
qui manum ſuam extenderit pꝛohibere: aut male tractare
domum domini illaꝫ que eſt in hieruſalem. Ego darius rex
decreui q̄ diligentiſſime ſm hec fieri.

¶ Cap. Summarium. Cōſummata eſt domus dñi: de de
dicatione templi et feſto azimoꝛum. Ca. VII.

Tunc ſyſennes

Tunc ſyſennes ſubregulus ſceleſyrie ꝛ pheni
A cis ꝛ ſatrabuzanes ꝛ ſodales obſecuti his
q̄ a dario rege erāt decreta inſiſtebant ſa-
croſanctis opibus diligētiſſime: cooperā
tes cū ſenioribus iudeoꝝ principib⁹ ſyrie.
Et pſperata ſunt ſacroſancta opa pphe-
tantibus aggeo ꝛ zacharia pphetis. Et cōſummauerūt oīa
per pceptum dn̄i dei iſrl' et ex cōſilio cyri ꝛ darij ꝛ artaxer-
B xis regis pſarū. Et cōſummata eſt dom⁹ nr̄a vſq ad tertiā
ꝛ viceſimā diem menſis adar ſexto anno darij regis. Et fe-
cerunt filij iſrael ꝛ ſacerdotes ꝛ leuite ꝛ ceteri qui erant ex
captiuitate qui appoſiti ſunt ſm ea que ſcripta ſunt in libro
moyſi. Et obtulerunt in dedicatione templi dn̄i tauros cen
tum: arietes ducētos: agnos quadringētos: ꝛ edos p pec-
catis vniuerſis iſrael duodecim ſm numeruz tribuū iſrael.
Et ſteterunt ſacerdotes ꝛ leuite amicti ſtolis p tribus ſup
C oīa opa dn̄i dei iſrael ſm librū moyſi: ꝛ oſtiarij p ſingulas
ianuas. Et egerūt filij iſrael cum his qui erant ex captiuita
te illud phaſe quartadecima luna mēſis primi: qn̄ ſanctifica
ti ſunt ſacerdotes ꝛ leuite. Omnes filij captiuitatis nō ſunt
ſimul ſanctificati: q2 leuite oēs ſimul ſanctificati ſunt. Et im
molauerunt phaſe vniuerſi filij captiuitatis: ꝛ fratrib⁹ ſuis
D ſacerdotib⁹ ꝛ ſibimetipſis. Et manducauerūt filij iſrael qui
erant ex captiuitate omnes qui remanſerāt ab omnib⁹ exe
crationibus gētium terre querentes dn̄m: ꝛ celebrauerunt
diē feſtum azimoꝝ ſeptem diebus epulantes in cōſpectu do
mini quoniā conuertit cōſilium regis aſſyrioꝝ in eos cōfor-
tare manus eorum ad opera domini dei iſrael.

¶ Ca. S. Exemplū ſcripti qd̄ artaxerxes dedit eſdre ſcri
be ꝛ ſacerdoti cōtinēs grās factas iudeis: hi ſunt q̄ aſcēde-
rūt de babylonia ſub artaxerxe: cōmittitur aurū ꝛ argētum
ſacerdotibus vt offerrēt in tēplum dn̄i: oratio eſdre cōmo-
uens ppl'm ad penitentiam. Ca. VIII.

A Et poſt hunc regnante artaxerxe pſarū re
I. Eſdre. 2. a ge acceſſit † eſdras filī⁹ azarie: filij helchie
†. ezras. filij ſalome: filij ſadoch: filij achitob: filij a-
meri: filij azahel: filij bocci: filij abiſue: filij
phinees: filij eleazari: filij aarō primi ſacer
dotis. Hic † eſdras aſcēdit de babylonia
†. ezras. cū eſſet ſcriba ꝛ ingenioſus in lege moyſi q̄ data eſt a dn̄o deo
iſrl': docere ꝛ facere. Et dedit ei rex gl'iam q2 inueniſſet gra-
tiā in omni dignitate ꝛ deſiderio in cōſpectu ei⁹. Et aſcēde-
rūt ſimul cū ipſo ex filijs iſrl' ꝛ ſacerdotib⁹ ꝛ leuitis ꝛ ſacris
cātorib⁹ tēpli ꝛ oſtiarijs ꝛ ſeruis tēpli i hierl'm. Anno ſepti
mo regnāte artaxerxe in quinto mēſe: hic annus ſeptim⁹ eſt
regni: exeūtes de babylonia nouilunio quīti mēſis venerūt
hieroſolimā iuxta pceptū illi⁹ † ſm pſperitatē itineris dn̄o
†. dn̄ites. ipſoꝝ datā eis. In his eīm † eſdras magnā diſciplinā optine
†. ezras. bat ne pretermitteret quicq̄ eoꝝ q̄ eſſet ex lege dn̄i et prece
ptis. Et docendo vniuerſuz iſrl' oēm iuſtitiā ꝛ iudiciū. Aſcen
dētes aūt q̄ ſcribebāt ſcripta artaxerxis regis tradiderūt ſcri
ptū qd̄ obuenerat ab artaxerxe rege † ad eſdrā ſacerdotē ꝛ
†. ezram. lectorē legis dn̄i: cuius exemplū ſubiectuz eſt. Rex artaxer
xes eſdre ſacerdoti ꝛ lectori legis dn̄i ſalutē. Humanior ego
iudicans in bn̄ficijs precepi eis q̄ deſiderant ex gēte iudeo
rum ſua ſponte: ꝛ ex ſacerdotibus ꝛ leuitis q̄ ſunt in regno
B meo comitari tecū in hierl'm. Si qui ergo cupiunt ire tecuz
conueniāt ꝛ pficiſcantur ſicut placuit mihi: ꝛ ſeptē amicis
meis conſiliarijs vt viſitent ea que aguntur ſm iudeam et
hieruſalem: obſeruātes ſicut habes in lege domini: ꝛ ferāt
munera domino deo iſrael que voui ego ꝛ amici hieruſalē:
ꝛ omne aurum et argentum quod inuentum fuerit in regio
ne babylonie: domino in hieruſalem: cum illo quod eſt do-
natum pro ipſa gente in templū dn̄i eoꝝ qd̄ eſt in hieruſalē
vt colligatur hoc aurum et argentum ad tauros et arietes
et agnos et hedos: et que his ſunt congruentia vt offerant
hoſtias domino ſuper altare dn̄i ipſorum qd̄ eſt i hieruſalē.
Et oīa queciiq voluerīs cū fratribus tuis facere auro ꝛ ar
gēto pfice pro volūtate tua ſm preceptū dn̄i dei tui: ꝛ ſacro
ſancta vaſa que data ſunt tibi ad opera domus dn̄i dei tui
que eſt in hieruſalem: ꝛ cetera queciiq tibi ſubuenerint ad
opa tēpli dei tui dabis de regali gazophilacio cū volueris
cum fratribus tuis facere auro et argento: perfice ſm volū
tatem dn̄i. Et ego quidē rex artaxerxes precepi cuſtodib⁹
theſauroꝝ ſyrie ꝛ phenicis vt quecumq ſcripſerit † eſdras als. †. ezras
ſacerdos ꝛ lector legis domini diligenter detur ei vſq ad
argenti talenta centum. ſimiliter ꝛ auri: ꝛ vſq ad frumenti Baldus de cē
modios centum ꝛ vini amphoras centum: et alia quecumq ſibus. §. §. in
abundant ſine taxatione. Omnia ſm legem dei fiāt deo al- verſic. diuino.
tiſſimo: ne forte exurgat ira in regno regis ꝛ filij ꝛ filiorum libro. vi.
eius. Vobis aūt dicitur vt omnibus ſacerdotib⁹ ꝛ leuitis Supra. gl. 47.
ꝛ ſacris cātoribus ꝛ ſeruis tēpli: ꝛ ſcribis templi huius nul
lum tributum neq vlla alia indictio irrogetur: nec habeat C
quiſq̄ poteſtatem obijcere eis quicq̄. Tu aūt † eſdras ſm
ſapientiam dei cōſtitue iudices ꝛ arbitros in tota ſyria et als. †. ezras.
phenice: ꝛ oēs qui legem dei tui nō nouerunt doce: vt quot
quot tranſgreſſi fuerint legem diligenter plectāt: ſiue mor
te: ſiue cruciatu: ſiue etiam pecunie multatiōe, vl' abductio-
ne. Et dixit eſdras ſcriba. Benedictus deus patrū noſtro-
rum qui dedit hanc volūtatē in cor regis: clarificare domū
ſuam que eſt in hieruſalez: ꝛ me honorificauit in cōſpectu
regis: et conſiliariorū ꝛ amicorū eius ꝛ purpuratorū eius.
Et ego conſtans animo factus ſum ſm opitulationem dn̄i I. Eſdre. 8. a.
dei mei: ꝛ congregaui ex iſrael viros vt ſimul aſcenderent
mecum. Et hi ſunt prepoſiti ſm ſuas patrias ꝛ principatus
portionales eorum qui mecum aſcenderunt de babylonia
in regno Artaxerxis. Et ex filijs phares gerſonus: ex filijs
ſiemarith amenus. Filiorum Dauid acus filius Cecilie.
Ex filijs phares: zacharias. et cum eo reuerſi ſunt viri cen-
tum quinquaginta. Ex filijs ductoris moabilionis zaraci:
et cum ipſo viri ducenti quinquaginta. Ex filijs zachnes ie
chonias: zechoeli ꝛ cum ipſo viri ducenti quinquaginta.
Ex filijs ſalamaaſias gotholie et cum ipſo viri ſeptuagita
Ex filijs zaphacie zarias miheli. et cum ipſo viri octoginta
Ex filijs iob: abdias: iecheli: et cum ipſo viri ducenti duode
cim. Ex filijs banie: ſalimoth filius ioſaphie: et cum ipſo vi
ri centum ſexaginta: Ex filijs beer: zacharias: bebei: et cuz
ipſo viri ducentiocto. Ex filijs eſcad: ioannes: azechan: et
cum ipſo viri centum decem. Ex filijs adonicham ipſis po- D
ſtremis. Et hec ſunt nomina eorū: eliphalam filius gebel-
et ſemelas: et cum ipſo viri ſeptuagita. Et congregaui eos:
ad fluuium qui dicitur thia et metati fuimus illic triduo et
recognoui eos. Et ex filijs ſacerdotum et leuitarum non in
ueni illic. Et miſit ad eleazarum et eceelon ꝛ maſman ꝛ ma-
loban et enaathan et ſamea ꝛ ioribum: nathan: ennagan: za
chariam et moſollamum: ipſos ductores et peritos. Et di-
xi eis vt venirēt ad loddeum qui erat apud locum gazophi-
lacij. Et mandaui eis vt dicerent loddeo et fratribus eius
et illis qui erant in gazophilacio vt mitterēt nobis eos qui
ſacerdotio fungerentur in domo domini dei noſtri. Et ad-
duxerunt nobis ſm manum validam domini dei noſtri vi-
ros peritos ex filijs mooli filij leui filij Iſrael: ſebebiā ꝛ fi
lios et fratres qui erant decem et octo aſbiam ꝛ amin ex fi-
lijs filiorum chananei et filij eorum viri viginti. Ex his q̄
in templo ſeruiebant quos dedit Dauid ꝛ ipſi principes ad
operationem leuitis templo ſeruientium ducenti viginti.
Omnia nomina ſignificata ſunt in ſcripturis. Et voui illic
ieiunium iuuenibus in conſpectu domini: vt quererem ab
eo bonum iter nobis et qui nobiſcum erant: et filijs ꝛ pe-
coribus propter inſidias. Erubui enim petere a rege pe-
dites et equites in comitatu tutele gratia contra aduerſa-
rios noſtros. Diximus enim regi quoniam virtus domini

erit cum eis: qui inquirunt eum in omni affectu. Et iterum
deprecati ſumus dominum deum noſtrū ſm̄ hec quem ⁊ p
pitium habuimus ⁊ cõpotes facti ſumus deo noſtro. Et ſe
paraui ex plebis pꝛepoſitis ⁊ ſacerdotibus tēpli viros duo
decim: ⁊ ſedebiam ⁊ aſamiam: ⁊ cum eis ex fratribus eorū
viros decem. Et appendi eis aurū ⁊ argentum ⁊ vaſa ſacer-
dotalia domus dei noſtri que donauerat rex et conſiliarij
eius ⁊ pꝛincipes ⁊ oīs iſrael. Et cum appendiſſem tradidi
argēti talenta centum quinquaginta: ⁊ vaſa argentea talen
toꝛum centum: ⁊ auri talenta centum: ⁊ vaſoꝛum aureoꝛum
E ſepties viginti ⁊ vaſa erea de bono eramento ſplēdētia duo
decim auri ſpeciē reddētia. Et dixi eis. Et vos ſancti eſtis
dño et vaſa ſunt ſancta: ⁊ aurum et argentum votū eſt dño
deo patrum noſtroꝛum. Vigilate et tradite donec tradatis
ex plebis pꝛepoſitis ⁊ ſacerdotibus ⁊ leuitis ⁊ pꝛincipibꝰ
ciuitatum iſrl̄ in hieruſalem: in paſtofoꝛio domꝰ dei nr̄i. Et
hi qui ſuſceperunt ſacerdotes ⁊ leuite aurum et argētum ⁊
vaſa intulerunt in hierl̄m in templum dñi. Et pmouimus
a fluuio thia die duodecima menſis pꝛimi vſqꝫ quo introiui
mus in hierl̄m. Et cū factus fuiſſet tertius dies: quarta au
tem die ponderatum aurum et argentum traditum eſt in
domo domini dei noſtri: marimoth filio iozi ſacerdoti: et
cum ipſo erat eleazar filius phinees: ⁊ erant cum ipſis iob
ſadus filius ieſu ⁊ medias ⁊ banui filius leuite ad numerū
⁊ ad pondus vniuerſa. Et ſcriptum eſt pōdus ipſoꝝ eadē
hoꝛa. Qui aūt venerunt ex captiuitate obtulerunt ſacrifi-
ciū dño deo iſrael: tauros duodecim pꝛo omni Iſrael: arie
tes octoginta ſex: agnos ſeptuaginta duos: hyrcos pꝛo pec
cato duodecim: ⁊ p ſalute vaccas duodecim: omnia in ſacri
ficiū domini. Et relegerunt pꝛecepta regis regalibꝰ diſpen
ſatoꝛibus ⁊ ſubꝛegulis celeſyꝛie ⁊ phenicis ⁊ honoꝛificaue-
1.Eſdre.9.a. rūt gentem et templum dñi. Et conſummatis his acceſſe-
rūt ad me pꝛepoſiti dicentes. Nō ſegregauerūt genus iſrl̄
⁊ pꝛincipes ⁊ ſacerdotes ⁊ leuite ⁊ alienigene gentes ⁊ na
tiones terre immūdicias ſuas a chananeis ⁊ ethei ⁊ phe
rezeis ⁊ iebuſeis ⁊ moabitis ⁊ egyptijs ⁊ idumeis. Coiun
cti enī ſunt filiabus eoꝛum ⁊ ipſi ⁊ filij eoꝝ: ⁊ mixtū eſt ſemē
F ſanctū alienigenis gentibus terre: ⁊ participes erant pꝛe
poſiti ⁊ magiſtratus iniquitatis eius ab initio ipſiꝰ regni.
Et mox vt audiui iſta conſcidi veſtimenta ⁊ ſacram tunicā
⁊ lacerans capillos capitis ⁊ barbaꝫ: ſedi dolens ⁊ meſtus.
Et conuenerunt quotquot tunc mouebantur in verbo do
mini dei iſrael ad me lugentem ſuper iniquitatem iſtam: et
ſedebam triſtis vſqꝫ ad ſacrificium veſpertinum. Et conſur
gens a ieiunio conſciſſa habens veſtimēta ⁊ ſacram tunicā
in geniculās ⁊ extendens manus ad dñm dicebam. Domi-
ne confuſus ſum ⁊ reueritus ſum ante faciē tuam. Pecca
ta enim noſtra multiplicata ſunt ſup capita noſtra: ⁊ iniqui
tates noſtre exaltate ſunt vſqꝫ ad celum: qm̄ a tempoꝛibus
patrum noſtroꝝ ſumus in magno peccato vſqꝫ in diē hūc.
Et propter peccata noſtra ⁊ patrum noſtroꝛum ſumus tra
diti cum fratribus noſtris ⁊ cum ſacerdotibꝰ noſtris regi-
bus terre in gladiū ⁊ captiuitatē ⁊ depꝛedationē cū cõfuſio
ne vſqꝫ in odiernū diē. Et nunc quātū eſt hoc qd̄ contingit
nobis miſericoꝛdia abs te dñe deus. Et derelinque nobis
radicē ⁊ nomen in locum ſanctificationis tue detegere lu-
minare noſtrum in domo dñi dei noſtri: dare nobis cibū in
omni tp̄e ſeruitutis noſtre. Et cum ſeruiremus non fuimꝰ
derelicti a dño deo noſtro: ſed conſtituit nos in gratia po-
nens nobis reges perſarum dare cibum ⁊ clarificare tēplū
dñi dei noſtri: ⁊ edificare deſerta ſyon: dare nobis ſtabilita
G tem in iudea ⁊ hierl̄m. Et nūc quid dicimꝰ dñe habentes
hec? Tranſgreſſi enim ſumus pcepta tua que dediſti in ma
nus puerorum tuoꝛum pphetarū dicens. Quoniam terra
in qua introitis poſſidere hereditatem eius: terra polluta
eſt coinquinationibꝰ alienigenarū terre ⁊ immūdicie illoꝝ
repleuerunt eam totam immundicia ſua. Et nunc filias ve
ſtras non cõiungetis filijs eoꝝ: et filias eoꝝ nō accipietis
filijs veſtris ⁊ non inquiretis pacem habere cū illis omni
tempoꝛe: vt inualeſcentes manducetis optima terre ⁊ here
ditatem diſtribuatis filijs veſtris vſqꝫ in euum. Et que cõ
tingunt nobis omnia fiunt propter opera noſtra maligna:
et magna peccata noſtra. Et dediſti nobis talē radicem: ⁊
rurſū reuerſi ſumus tranſgredi legitima tua vti cõmiſcere
mur immundicie alienigenarū gentiū terre huius. Nõne ira
ſceris nobis pdere nos quoadusqꝫ nō relinquatur radix ⁊
nomē noſtrū? Dñe deus iſrael verax es. Derelicta eſt enī ra
dix vſqꝫ i hodiernū diē. Ecce nunc ſumus in conſpectu tuo
in iniquitatibus noſtris. Nō eſt enī adhuc ſtare ante te in
his. Et cum adoꝛando confiteretur eſdras flens humi pꝛo-
ſtratus ante templum congregati ſunt ante eum ex hierl̄m
turba magna valde viri ⁊ mulieres ⁊ iuuenes ⁊ iuuencule. 1.Eſdre.10.a.
Fletus enim erat magnus in ipſa multitudine. Et cum cla
maſſet iechonias iehel ex filijs iſrl̄ dixit eſdre. Nos in domi
num peccauimus q collocauimus nobis in matrimoniū
mulieres alienigenas ex gentibus terre. Et nunc es ſuper
omnem iſrael. In his ergo fit iuſiurandū a domino expel
lere omnes vxoꝛes noſtras que ex alienigenis ſunt cum fi-
lijs earum. Sicut tibi decretum eſt a maioꝛibus ſecundum
legem domini exurgens explica. Ad te enī ſpectat negotiū
⁊ nos tecum ſumus. Viriliter fac. Et exurgens eſdras ad
iurauit pꝛincipes ſacerdotum et leuites: ⁊ omnem iſrael fa
cere ſm̄ hec. Et iurauerunt.

¶ Capitu. Summariū. De ſeparatione mulierum alieni-
generum ſtans eſdras ſuper ligneum tribunal: legit coꝛam
omni populo legem domini: digreſſi poſt ad pꝛopꝛia come
dunt pinguia. Ca.IX. B

ET exurgens eſdras ab ante atriū templi
abijt in paſtofoꝛium ionathe filij naſabi: ⁊
hoſpitatꝰ illic nō guſtauit panē: nec aquā
bibit ſuper iniquitatē multitudinis. Et fa Ab...-gan.
cta eſt pdicatio in omni iudea ⁊ in hierl̄m
omnibus qui erāt ex captiuitate in hierl̄m
congregari vt quicūqꝫ nō occurreret biduo vel triduo dici
ſm̄ iudicium aſſidentium ſenioꝝ tollerentur facultates ſue
⁊ ipſe alienus iudicaretur a multitudie captiuitatis. Et cõ-
gregati ſunt oēs qui erant ex tribu iuda ⁊ beniamin in tribꝰ
diebus in hierl̄m. Hic menſis eſt nonus dies menſis vice-
ſimus. Et ſedit omnis multitudo in area templi trementes
propter hiemē pꝛeſentem. Et exurgens eſdras dixit illis. Diſt.3.c.cõ
Vos inique feciſtis collocando vobis in matrimoniū vxo iudo. in glo.
res alienigenas: vt adderetis ad peccata iſrael. Et nunc 28.q.1.§.i.t.c.
date cõfeſſionē ⁊ magnificentiam domino deo patrum no- ſic eñ. vſq
ſtroꝛum ⁊ perficite voluntatē ipſius: ⁊ diſcedite a gentibꝰ aūt. ⁊ c.cõ. B
terre ⁊ ab vxoꝛibus alienigenis. Et clamauit omnis multi 35.q.1.§.hec itaqꝫ.
tudo: ⁊ dixerunt voce magna. Sicut dixiſti faciemus. Sed Diſt.50.c.be
quoniam multitudo magna eſt ⁊ tempus hybernum: et nō beos.
poſſumus in ſubſidiali ſtare: et hoc opus nō eſt nobis vniꝰ De.pe.diſt.
diei: neqꝫ bidui: multum enim in his peccauimus: ſtent pꝛe- c ſi eñ. ſa
poſiti multitudinis ⁊ omnes qui nobiſcum inhabitant: et lomõ ibi ⁊
quotquot habent vxoꝛes apud ſe alienigenas: et aſſiſtant amoꝛ dicē
accepto tēpoꝛe ex omni loco pꝛeſbyteri ⁊ iudices vſqꝫ quo ſit.
ſoluant iram domini negotij huius. Ionatas autem filius
ezeli: et ozias et tecum ſuſceperunt ſecundum hec et boſo-
ramus ⁊ leuis et ſaabatheus: ſimul cooperati ſunt cum il-
lis. Et ſteterunt ſm̄ hec omnia vniuerſi qui erant ex capti-
uitate. Et elegit ſibi viros eſdras ſacerdos pꝛincipes ma-
gnos de patribus eoꝛum ſm̄ nomina: ⁊ conſederunt noui-
lunio menſis decimi examinare negocium iſtud. Et deter- C
minatū eſt de viris qui habebāt vxoꝛes alienigenas vſqꝫ
ad neomenia pꝛimi menſis. Et inuenti ſunt ex ſacerdotibꝰ
permixti qui habebant alienigenas vxoꝛes. Et filijs Ieſu
filij ioſedech.

filij ioſedech ⁊ fratribus eius: mazcas ⁊ eliezerus ⁊ ioꝛibus ⁊ ioadeus. Et inieceerunt manus vt expellerēt vxoꝛes ſuas ⁊ ad litandū in exoꝛatione arietē pꝛo ignoꝛantia ſua ⁊ ex filijs ſemmeri: maſcas ⁊ eſſes ⁊ ieclech azarias. Et ex filijs ſoſere: liſomaſias: hiſmaenis ⁊ nathanae: iuſſio: redd⁹: ⁊ talſas. Et ex leuitis: ioꝛabdus ⁊ ſemeis ⁊ colnis: ⁊ calitas: ⁊ facteas: ⁊ coluas: et elionas. Et ex ſacris cātoꝛibus eliarib: zaccarus. Et ex oſtiarijs ſallumus ⁊ tolbanes. Et ex iſrl: ex filijs ſoꝛoꝛoſi ⁊ remias: ⁊ geddias ⁊: melchias: ⁊ michelus: ⁊ eleazarus. ⁊: iēmebias: ⁊ bannas. Et ex filijs iolamā: chamas: ⁊ zacharias: ⁊ iezrelus: ⁊ ioddius: ⁊ erimoth: ⁊ helias.
D Et ex filijs zothoim: eliadas: ⁊ liaſum⁹: zochias ⁊ larimoth ⁊ ſabdis: ⁊ tebedias. Et ex filijs zebes: ioānes: et amanias ⁊ zabdias: et emeus. Et ex filijs bāni olammus ⁊ malluch⁹ et ieddeus: et iaſub: ⁊ aſabus: ⁊ hierimoth. Et ex filijs addin: naathus: ⁊ mooſias: et calcus ⁊ raanas ⁊ maaſias: matathias: et beſeel: et bonnus: ⁊ manaſſes. Et ex filijs nuae: noneas: ⁊ afeas: et melchias: et ſameas: ⁊ ſimon: beniamin et malchus: ⁊ marras. Et ex filijs aſon: carianeus: et matathias: ⁊ bān⁹: et eliphalach: ⁊ manaſſes: ⁊ ſemei. Et ex filijs bāni: hieremias: ⁊ moadias: ⁊ abꝛamus: ⁊ iohel: ⁊ baneas: et pelias: ⁊ iona: ⁊ marimoth: et eliaſib: et mathane⁹: ⁊ elia
E ſis: ⁊ oꝛiſas: et dielus: et ſemedius: ⁊ zambꝛis: et ioſephus. Et ex filijs nobei: idelus: et mathathias: ⁊ ſabad⁹: et zechedа: ſedmi: et ieſſei: baneas. Omnes iſti cōiunxerūt ſibi vxores alienigenas ⁊ dimiſerunt eas cum filijs. Et inhabitauerunt ſacerdotes ⁊ leuite: et qui erant ex iſrael in hieruſalem et in tota vna regione nouilunio mēſis ſeptimi. Et erāt filij iſrael in commoꝛationibus ſuis. Et congregata eſt om‐
Nee.8.a. nis multitudo ſimul in aream que eſt ab oꝛiente poꝛte ſacre. Et dixerunt eſdre pontifici et lectoꝛi vt afferret legem moyſi que tradita eſt a domino deo iſrael. Et attulit eſdras pōtifex legem omni multitudini coꝛum a viro vſqʒ ad mulierē et omnibus ſacerdotibus audire legem nouilunio menſis ſeptimi. Et legebat in area que eſt ante ſacram poꝛtam templi: a pꝛima luce vſqʒ ad veſperam coꝛam viris ⁊ mulierib⁹.
F Et dederunt omnes ſenſum ad legem. Et ſtetit eſdras ſacerdos ⁊ lectoꝛ legis ſuper ligneum tribunal quod fabricatum erat. Et ſteterunt ad eum mathathias ⁊ ſamus: ananias: azarias: vrias ezechias: ⁊ balſamus: ad dexteram et ad ſiniſtram faldeus: miſael: malachias: abuſthas: ſabus: nabadias: ⁊ zacharias. Et aſſumpſit eſdras librum coꝛam omni multitudine: pꝛeſidebat enim in gloꝛia in conſpectu omnium. Et cum abſoluiſſet legem omnes erecti ſteterunt et benedixit eſdras dominū deum altiſſimum: deū ſabaoth omnipotentē. Et reſpondit omnis populus amen. Et eleuatis ſurſum manibus: pꝛocidentes in terram adoꝛauerunt dominum: ieſus: ⁊ banaeus: ⁊ ſarebias: ⁊ iaddimus ⁊ accubus: ⁊ ſabbatheus ⁊ calithes ⁊ azarias: ⁊ ioꝛadus ⁊ ananias: ⁊ philias leuite qui docebant legem domini: ⁊ in multitudine legebant legem domini: ⁊ pꝛeferebant ſinguli eos q̄ intelligebant lectionem. Et dixit atharathes eſdre pontifi
G ci ⁊ lectoꝛi ⁊ leuitis qui docebant multitudinē dicēs. Dies hic ſanctus eſt domino. Et omnes flebant cum audiſſent legem. Et dixit eſdras. Digreſſi ergo manducate pinguiſſima queqʒ: et bibite dulciſſima queqʒ: et mittite munera his
Neemie.8.a. qui non habent. Sanctus enim eſt hic dies domini: ⁊ nolite meſti eſſe. Dominus enī clarificabit vos. Et leuite denūciabāt in publico omnibus dicentes. Dies hic ſanctus eſt: Nolite meſti eſſe. Et abierunt omnes manducare ⁊ bibere ⁊ epulari ⁊ dare munera his qui nō habebāt vt epulentur. Magnifice enī ſunt exaltati verbis quib⁹ edocti ſunt. Et congregati ſunt vniuerſi in hieruſalem celebꝛare letitiā ſecundum teſtamentum domini dei iſrael.

¶ Explicit liber eſdre tertius.

¶ Incipit liber Eſdre q̄rt⁹. q̄ īter apochꝛiphos cōputat̄.

¶ Nicolaus de Lyra dicit q̄ liber Eſdre videtur magis ab alio: neſcitur quo doctoꝛe cōſcriptus et ex pluribus collectus: Nam ſcribuntur hic plura que in pꝛimo eſdre valde ſufficienter ſunt deſcripta: nec veriſimile eſt q̄ ipſe ter repetierit ſine neceſſitate.

Capitulum .I.

Iber eſdre pꝛophete ſcōs: filij zarei: filij azarei: filij helchie: filij ſadanie: filij ſadoch: filij achitob filij achie. Filij phinees: filij heli: filij amerie: filij azici filij marimoth: filij arna. Filij ozie: filij boleth: filij abiſei: filij phinees: filij eleazar filij aarō ex tribu leui: q̄ fuit captiu⁹ in regiōe medoꝛ in regno artaxerxis regis perſarū. Et factū eſt verbū dn̄i ad me dicēs. Uade ⁊ nūcia populo meo facinoꝛa ipſoꝛum ⁊ filijs coꝛ iniquitates quas in me admiſerūt: vt nunciēt filijs filij coꝛ iniquitates quas in me admiſerūt: vt nunciēt filijs filioꝛ: q: peccata parentū ipſoꝛum in illis creuerūt. Obliti enī mei ſacrificauerūt dijs alienis. Nōne ego eduxi eos de terra egypti de domo ſeruitutis? Ipſi aūt irritauerūt me ⁊ cōſilia mea ſpꝛeuerūt. Tu aūt excute comā capitis tui ⁊ pꝛojce omnia mala ſuper illos qm̄ nō obedierunt legi mee. Populus aūt eſt indiſciplinatus. Uſqʒ quo eos ſuſtinebo quibus tanta beneficia cōtuli? Reges multos ꝓpter eos ſubuerti: pharaonē cū pueris ſuis. ⁊ oēm exercitū eius percuſſi. Omnes gentes a facie eoꝛū perdidi. ⁊ in oꝛiente pꝛouinciarū duarum pp̄los tyri ⁊ ſidonis diſſipaui: ⁊ oēs aduerſarios eoꝛū interfeci. Tu vero loquere ad eos dicēs. Hec di‐ B
cit dn̄s. Nempe ergo vos per mare trāſmeaui: ⁊ plateas vobis initio munitas exhibui. Ducem vobis dedi. Moyſen ⁊ aaron ſacerdotē: lucē vobis ꝑ colūnam ignis pꝛeſtiti ⁊ magna mirabilia feci in vobis. Uos aūt mei obliti eſtis: dicit dn̄s. Hec dicit dn̄s op̄s. Coturnix vobis in ſigno fuit: caſtra vobis ad tutelam dedi: ⁊ illic murmuraſtis ⁊ non triūphaſtis in nomine meo de perditione inimicoꝛum veſtroꝝ ſed adhuc nunc vſqʒ murmuraſtis. Ubi ſunt beneficia que pꝛeſtiti vobis? Nonne in deſerto cū eſurietis ꝓclamaſtis ad me dicētes. Ut quid nos in deſertum iſtud adduxiſti interficere nos? Melius nobis fuerat ſeruire egyptijs q̄ moꝛi in deſerto hoc. Ego dolui gemitus veſtros: ⁊ dedi vobis mānа in eſcā. Panē angeloꝝ māducaſtis. Nōne cum ſitiretis: petrā excidi ⁊ fluxerūt aque i ſaturitate? Pꝛopter eſt⁹ folijs arboꝝ vos texi. Diuiſi vobis terras pingues: chananeos ⁊ pherezeos: et philiſtinos a facie vr̄a pꝛoieci. Quid faciā vobis adhuc dicit dn̄s? Hec dicit dn̄s op̄s. In deſer
to cū eſſetis in flumine ammoꝛreo ſitiētes ⁊ blaſphemātes C
nomē meū non ignem vobis pꝛo blaſphemijs dedi: ſed mittens lignum in aquam: dulce feci flumen. Quid tibi faciam iacob? Noluiſti obedire iuda. Transferam me ad alias gētes: ⁊ dabo eis nomē meū vt cuſtodiāt legitima mea. Quoniam me dereliquiſtis: ⁊ ego vos derelinquā. Petentibus vobis a me miſericoꝛdiam nō miſereboꝛ. Quādo inuocabitis me: ego non exaudiam vos. Maculaſtis enī manus veſtras ſanguine: ⁊ pedes veſtri impigri ſunt ad cōmittenda homicidia. Non quaſi me dereliquiſtis: ſed voſipſos dicit dominus. Hec dicit dominus oīpotens. Nonne ego vos rogaui vt pater filios et mater filias: et vt nutrix paruulos ſuos: vt eſſetis mihi in populum: ⁊ ego vobis in deum: et vos mihi in filios: et ego vobis in patrem. Ita vos collegi vt gallina pullos ſuos ſub alas ſuas. Modo autē quid

D faciam vobis? Proijciam vos a facie mea. Oblationē cuꝫ
mihi attuleritis: auertā faciē meā a vobis. Dies em̄ feſtos
veſtros ⁊ neomenia ⁊ circunciſiones repudiaui. Ego miſi
pueros meos ꝓphetas ad vos: quos acceptos interfeciſtis
⁊ laniaſtis corpora coꝝ: quoꝝ ſanguinē exquirā dicit dñs.
Hec dicit dñs oṗs. Domus veſtra deſerta eſt. Proijciam
vos ſicut ventus ſtipulam: ⁊ filij procreationē nō facient: qm̄
mandatum meū neglexerunt: ⁊ quod malū eſt corā me fece-
runt. Tradaꝫ domos veſtras populo venienti qui me nō au-
dientes credunt: quibus ſigna nō oſtēdi faciē que precepi.
Prophetas nō viderunt: ⁊ memorabunt iniquitatū eoꝝ.
Teſto: populi venientis gratiam cuius paruuli exultāt cuꝫ
leticia: me non videntes oculis carnalibus: ſed ſpiritu cre-
dentes que dixi. Et nunc frater aſpice que gloria: ⁊ vide po-
pulum venientem ab oriente: quibus dabo ducatum abraā
iſaac ⁊ iacob ⁊ oſee et amos ⁊ michee ⁊ iohel ⁊ abdie et io-
al'+ malachie ne ⁊ naum ⁊ abacuch: ſophonie: aggei: zacharie ⁊ † mala-
chim qui ⁊ angelus domini vocatus eſt. Capi. II.

A HEc dicit dñs. Ego eduxi pplm̄ iſtū de ſer-
uitute: quib' mādata dedi ꝑ pueros meos
ꝓphetas quos audire noluerūt: ſed irrita
fecerūt mea cōſilia. Mater que eos gene-
rauit dicit illis. Ite filij: q: ego vidua ſum:
⁊ derelicta: educaui vos cū leticia: ⁊ amiſi
vos cū luctu ⁊ triſticia. Quoniam peccaſtis coram dño deo
veſtro: ⁊ quod malū eſt corā eo feciſtis. Modo aūt quid fa-
ciam vobis? Ego vidua ſum ⁊ derelicta. Ite filij ⁊ petite a
dño miſericordiam ego aūt te pater teſtem inuoco ſup ma-
trem filiorum qui noluerunt teſtamentum meum ſeruare: vt
des eis confuſionē ⁊ matrē eorum in direptionem: ne gene-
ratio eorū fiat. Diſpergāt in gentes noīa eorum: deleant
a terra: qm̄ ſpreuerunt ſacramentū meū. Ve tibi aſſur q̄ abſ-
condis iniquos penes te. Gens mala memorare quid fece-
rim ſodome ⁊ gomorre quorum terra iacet in piceis glebis
⁊ aggeribus cinerum. Sic dabo eos qui me non audierūt:
dicit dñs omnipotens. Hec dixit dñs ad eſdram. Nuncia
pplo meo: qm̄ dabo eis regnum hierlm: q̄ᵒ datur' erā iſrl.
B Et ſumam mihi gloriā illorum ⁊ dabo eis tabernacula eter-
na que preparaueram illis. Lignum vite erit illis in odore
vnguenti: ⁊ nō laborabunt neq; fatigabunt. Ite ⁊ accipie-
tis. Rogate vobis dies paucos. vt imorentur. Jam para-
tum eſt vobis regnū. Vigilate. Teſtare celū ⁊ terram. Con-
triui em̄ malū ⁊ creaui bonum: q: viuo ego dicit dñs. Ma-
ter amplectere filios tuos: educa illos cuꝫ leticia. Sicut co-
lumba confirma pedes eorum: qm̄ te elegi dicit dñs. Et re-
ſuſcitabo mortuos de locis ſuis: ⁊ de monumētis educā il-
los: qm̄ cognoui nomen meū in iſrael. Noli timere mater fi-
liorum: quoniam te elegi dicit dominus. Mittam tibi ad-
iutorium pueros meos eſaiam ⁊ hieremiam: ad quorum cō-
ſilium ſanctificaui ⁊ paraui tibi arbores duodecim: graua-
tas varijs fructibus: ⁊ totidē fontes fluētes lac ⁊ mel: ⁊ mō-
tes imenſos ſeptē habentes roſam ⁊ lilium in quibus gau-
dio implebo filios tuos. Viduam iuſtifica: pupillo iudica:
egenti da: orphanum tuere: nudum veſti: cōfractum ⁊ debi-
lem cura: claudum irridere noli: tutare mancum: ⁊ cecuꝫ ad
viſionem claritatis mee admitte. Senem ⁊ iuuenem intra
muros tuos ſerua: mortuos vbi inueneris ſignans cōmen-
da ſepulchro: ⁊ dabo tibi primā ſeſſionem in reſurrectione
C mea. Pauſa ⁊ quieſce ppl's me': quia veniet requies tua.
Nutrix bona nutri filios tuos: confirma pedes eorū. Ser-
uos quos tibi dedi nemo ex eis interiet. Ego enim eos re-
quiram de numero tuo. Noli fatigari. Cum enim vene-
rit dies preſſure ⁊ anguſtie: alij plorabunt ⁊ triſtes erūt: tu
autem hylaris ⁊ copioſa eris. Zelabunt gentes ⁊ nil aduer-
ſus te poterunt. dicit dominus. Manus mee tegent te: ne
filij tui gehennam videant. Jocundare mater cū filijs tuis
quia ego te eripiam dicit dominus. Filios tuos dormien-
tes memorare: quoniam ego eos educaꝫ de lateribus ter-
re: ⁊ miſericordiam cum illis faciaꝫ quoniā miſericors ſuꝫ:
dicit dñs omnipotens. Amplectere natos tuos vſq; duꝫ ve-
nio: ⁊ preſtē illis miſericordiaꝫ quoniaꝫ erubeſcant fontes
mei: ⁊ gr̄a mea non deficiet. Ego eſdras preceptū accepi a
dño in monte oreb vt irem ad iſrael. Ad quos cum venirem
reprobauerunt me ⁊ reſpuerunt mandatū dñi. Jdeoq; vo-
bis dico gētes que auditis ⁊ itelligiſtis. Expectate paſto-
rem veſtrum: requiem eternitatis dabit vobis: quoniaꝫ in
proximo eſt ille qui i fine ſeculi adueniet. Parati eſtote ad
premia regni: q: lux perpetua lucebit vobis per eternitatē
temporis. Fugite vmbrā ſeculi huius. Accipite iocundita-
tem glorie veſtre. Ego teſtor palaꝫ ſaluatorem meū: cōmen-
datum donū accipite: ⁊ iocundamini gratias agentes ei q̄
vos ad celeſtia regna vocauit. Surgite ⁊ ſtate ⁊ videte nu-
merum ſignatorū in conuiuio domini. Qui ſe de vmbra ſe-
culi tranſtulerunt ſplendidas tunicas a domino acceperūt.
Recipe ſyon numerum tuum ⁊ conclude candidatos tuos
qui legem domini compleuerunt. Filioꝝ tuorum quos op-
tabas plenus eſt numerus. Roga imperium dñi: vt ſanctifi-
cetur populus tuus qui vocatus eſt ab initio. Ego eſdras
vidi in monte ſion turbam magnam quam numerare non
potui: ⁊ omnes canticis collaudabāt dñm: ⁊ in medio eorū
erat iuuenis ſtatura celſus eminentior omnibus illis: ⁊ ſin-
gulis eorum capitibus imponebat coronas ⁊ magis exal-
tabatur. Ego aūt miraculo tenebar. Tunc interrogaui an-
gelum ⁊ dixi. Qui ſunt hi dñe? Qui reſpondens dixit mihi:
Hi ſunt qui mortalem tunicam depoſuerunt ⁊ immortaleꝫ
ſumpſerunt: ⁊ confeſſi ſunt nomen dei. modo coronantur et
accipiūt palmas. Et dixi angelo. Ille iuuenis quis eſt qui
eis coronas imponit: ⁊ palmas in manus tradit? Et reſpō-
dens dixit mihi. Ipſe eſt filius dei: quem in ſeculo confeſſi
ſunt. Ego autem magnificare eos cepi qui fortiter pro no-
mine domini ſteterunt. Tunc dixit mihi angelus. Vade an-
nuncia pplo meo: qualia ⁊ quāta mirabilia dñi dei vidiſti.

Capitulum. III.

A ANno triceſimo ruine ciuitatis eram in ba-
bylone: et cōturbatus ſum ſuper cubiculo
meo recumbens. Et cogitatiōes mee aſcē-
debant ſuper cor meū: quoniam vidi deſer-
tionem ſyon ⁊ abundantiā eorum qui ha-
bitabant in babylone. Et vētilat' eſt ſpiri-
tus meus valde. Et cepi loqui ad altiſſimum verba timo-
rata: ⁊ dixi. O dominator dñe: tu dixiſti ab initio qn̄ plāta-
ſti terrā ⁊ hoc ſolus: ⁊ imperaſti pplo: ⁊ dediſti adā corpus
mortuū: ſed ⁊ ipſum figmentū manuū tuarū erat ⁊ inſuffla-
ſti in eū ſpiritū vite: ⁊ fact' eſt viuēs corā te ⁊ iduxiſti eū in
paradiſo quē plātauerat dextera tua anteq̄ terra aduenta-
ret. Et huic mādaſti diligere viā tuā. ⁊ preteriuit eā. ⁊ ſtatī
inſtituiſti in eo mortē ⁊ in nationib' eius: ⁊ nate ſunt gētes
⁊ tribus ⁊ ppli ⁊ cognationes quarū non eſt numerus. Et
ambulauit vnaqueq; gēs in volūtate ſua: ⁊ mira agebāt co-
B ram te: ⁊ ſpernebāt precepta tua. Iterū aūt in tēpore indu-
xiſti diluuiū ſuper inhabitātes ſeculū: ⁊ perdidiſti eos: ⁊ fa-
ctū eſt in vno q̄ eorum ſicut ade mors: ſic his diluuiū. Dere-
liquiſti aūt vnū ex his noe cum domo ſua: ⁊ ex eo iuſti oēs.
Et factū eſt cū cepiſſent multiplicari q̄ habitabāt ſup terrā
multiplicauerunt filios ⁊ populos et gentes multas: et ce-
perunt iterato impietatem facere plus q̄ priores. ⁊ factum
eſt enim cum iniquitateꝫ facerent coram te: elegiſti tibi vi-
rum ex his cui nomen erat Abraam: et dilexiſti eum et de-
monſtraſti ei ſoli voluntatem tuam: ⁊ diſpoſuiſti ei teſtamē-
tum eternum: ⁊ dixiſti ei vt non vnq̄ derelinqueres ſemen
eius. Et dediſti ei iſaac: ⁊ iſaac dediſti iacob ⁊ eſau et ſegre-
gaſti tibi

gaſti tibi iacob:eſau autē ſeparaſti. Et factus eſt Jacob in
multitudine magna. Et factū eſt cum educeres ſemen eius
C ex egypto adduxiſti ſuper montē ſyna. Et inclinaſti celos
⁊ ſtatuiſti terrā. ⁊ cōmouiſti orbē:⁊ tremere feciſti abyſſos
⁊ conturbaſti ſeculū:⁊ tranſijt gloria tua portas quatuor
ignis ⁊ terremotus ⁊ ſpūs ⁊ gelu:vt dares ſemini iacob le-
gem ⁊ generationi iſrael diligentiā. Et nō abſtuliſti ab eis
cor malignū:vt faceret lex tua ī eis fructū. Cor eīm malignū
baiulās primus adā trāſgreſſus ⁊ victus eſt:ſed ⁊ oēs qui
de eo nati ſunt. Et facta eſt pmanens infirmitas et lex cum
corde ppli:cū malignitate radicis:⁊ diſceſſit quod bonum
eſt ⁊ manſit malignū ⁊ tranſierunt tempora ⁊ finiti ſunt an
ni:⁊ ſuſcitaſti tibi ſeruū noīe Dauid:⁊ dixiſti ei edificare ci
uitatem noīs tui:⁊ offerre tibi in eadē thus ⁊ oblationes.
Et factum eſt hoc annis multis. Et dereliquerunt qui ha-
bitabāt ciuitatē in oībus facientes ſicut fecit adā:⁊ oēs ge
nerationes eius. Vtebant eīm ⁊ ipſi corde maligno. Et tradi
diſti ciuitatē tuā in manibus inimicorum tuorū. Nunquid
D meliora faciūt q̄ habitant babylonē? Et ꝓpter hoc domi-
nabitur ſyon. Factū eſt cum veniſſem huc ⁊ vidiſſem impie
tates:quarū non eſt numerus: ⁊ delinquentes multos:vi-
dit aīa mea hoc triceſimo anno:⁊ exceſſit cor meū:quoniā
vidi quomodo ſuſtines eos peccātes:et pepercisti impie
agentibus:⁊ perdidiſti pplm̄ tuum ⁊ conſeruaſti inimicos
tuos ⁊ non ſignificaſti. Nihil memini quomō debeat dere
linqui via hec. Nunquid meliora facit babylō q̄ ſyon. Aut
alia gens cognouit te ꝑter iſrael? Aut que tribus credide-
runt teſtamentis tuis ſicut iacob? Quarū merces nō cōpa
rauit neq̄ labor fructificauit. Pertrāſiens eīm pertranſiuit
in gentibus:⁊ vidi abūdantes eas:⁊ nō memorātes māda
torum tuorū. Nunc ergo pōdera in ſtatera noſtras iniqui-
tates:⁊ eorū qui habitant in ſeculo:⁊ nō inuenieť nomē tuū
niſi in iſrl. Aut qū non peccauerunt in cōſpectu tuo q̄ habi
tant terrā? Aut que gens ſic obſeruauit mādata tua? Hos
quidem per nomina inuenies ſeruaſſe mandata tua:gētes
autem non inuenies. Capitulum. IIII.

A ET reſpōdit ad me angelus q̄ miſſus eſt ad
me cui nomen vriel ⁊ dixit mihi. Excedēs
exceſſit cor tuū in ſeculo hoc:⁊ comprehē
dere cogitas viam altiſſimi. Et dixi. Ita
dn̄e me⁹. Et reſpondit mihi:⁊ dixit. Tres
vias miſſus ſum oſtēdere tibi:⁊ tres ſimi
litudines ꝓponere corā te de quibus mihi ſi renūciaueris
vnā ex his:et ego tibi demōſtrabo viā quā deſideras vide
re ⁊ docebo te vn̄ ſit cor malignū. Et dixi. Loq̄re dn̄e me⁹.
Et dixit ad me. Vade pōdera mihi ignis pondus:aut mē-
ſura mihi flatū venti:aut reuoca mihi diē que preterijt. Et
reſpondi ⁊ dixi. Quis natorū poterit facere vt me interro-
ges de his. Et dixit ad me. Si eſſem interrogans:te dicēs
quāte habitatiōes ſūt in corde maris:aut quāte vene ſunt
in principio abyſſi:aut quante vene ſunt ſuper firmamentū
aut qui ſunt exitus paradiſi:diceres mihi fortaſſis in abyſ-
ſum non deſcendi:neq̄ ī infernū adhuc:neq̄ in celum vn̄q̄
aſcendi. Nunc aūt non interrogaui te niſi de igne ⁊ vento ⁊
die per quem tranſiſti:⁊ a quibus ſeparari non potes:⁊ nō
reſpondiſti mihi de eis. Et dixit mihi. Tu que tua ſunt tecū
coadoleſcentia non potes cognoſcere:⁊ quomodo poterit
vas tuum capere altiſſimi viam:⁊ iam exterius corrupto ſe
culo intelligere corruptionem euidentem in facie mea? Et
dixi illi. Melius erat nos non eſſe q̄ adhuc viuentes viue
re in impietatibus ⁊ pati ⁊ non intelligere de qua re. Et re
B ſpondit ad me ⁊ dixit. Proficiſcens profectus ſum ad ſiluā
lignorum campi:⁊ cogitauerunt cogitationem ⁊ dixerūt.
Venite ⁊ eamus ⁊ faciamus ad mare bellum vt recedat co
ram nobis:⁊ faciamus nobis alias ſiluas. ⁊ ſimiliter fluct⁹
maris:⁊ ipſi cogitauerunt cogitationem ⁊ dixerunt venite
aſcendentes debellemus ſiluas campi vt ⁊ ibi conſumem⁹
nobiſmetipſis aliam regionem. Et factus eſt cogitatus ſil
ue in vanum. Venit enim ignis et conſumpſit eam. Simili-
ter ⁊ cogitatus fluctuum maris. Stetit enim arena et pro-
hibuit eos. Si enim eſſes iudex horum quem inciperes iu
ſtificare:aut quem cōdēnare? Et reſpondi ⁊ dixi. Vtiq̄ va
nam cogitationem cogitauerunt. Terra enim data eſt ſilue
⁊ mari locus portare fluctus ſuos:⁊ reſpondit ad me ⁊ di
xit. Bn̄ tu iudicaſti. Et quare nō iudicaſti temetipſū. Quē
admodum enim terra ſilue data eſt:⁊ mare fluctibus ſuis:
ſic qui ſuper terram inhabitāt que ſunt ſuper terram intel
ligere ſolummodo poſſunt:⁊ qui ſuper celos que ſuper alti
tudinem celorum. Et reſpōdi ⁊ dixi. Deprecor te domine
vt mihi detur ſenſus intelligendi. Non enim volui inter-
rogare de ſuperioribus tuis:ſed de his que ꝑtranſeunt per
nos quotidie:propter quid iſrael datus in opprobrium gē
tibus quem dilexiſti populum datus eſt tribubus impijs:
⁊ lex patrum noſtrorum in interitum deducta eſt:⁊ diſpoſi
tiones ſcripte nuſq̄ ſunt:⁊ pertranſiuimus de ſeculo vt lo
cuſte:⁊ vita noſtra ſtupor ⁊ pauor:⁊ nec digni ſum⁹ miſeri
cordiam conſequi. Sed quid faciet nomini ſuo quod inuo
catum eſt ſuper nos? Et de his interrogaui. Et reſpondit C
ad me ⁊ dixit. Si fueris plurimum ſcrutatus frequēter mi
raberis. Quoniam feſtinans feſtinat ſeculum pertranſire:
⁊ nō capit portare que in futuris temporibus iuſtis repro
miſſa ſunt. quoniam plenū in iuſtitia eſt ſeculum hoc et in
firmitatibus. De quibus autem interrogas dicam. Semi-
natum enim eſt malum:et necdum venit deſtructio ipſius.
Si ergo non inuerſum fuerit quod ſeminatū eſt:⁊ diſceſſe-
rit locus vbi ſeminatū eſt malū non veniet vbi ſeminatū eſt
bonum. Quoniam granū ſeminis mali ſeminatum eſt in
corde adam ab initio:et quātum impietatis generauit vſq̄
nunc:⁊ generat vſq̄ cum veniat area. Eſtima autē apud te
granum mali ſeminis quantum fructum impietatis genera
uit quando ſecate fuerint ſpice quarum non eſt numerus
q̄ magnā aream incipient facere. Et reſpondi ⁊ dixi. Quo
modo ⁊ quando hec? Quare modici ⁊ mali anni noſtri? Et
reſpōdit ad me ⁊ dixit mihi. Non feſtines tu ſuper altiſſimū.
Tu enim feſtinas inaniter eſſe ſuper ipſum. Nam exceſſi⁊ e
tuus multus. Nonne de his interrogauerunt anime iuſto
rum in promptuarijs ſuis dicētes. Vſq̄ quo ſpero ſic:⁊ quā-
do veniet fructus aree mercedis noſtre. Et reſpōdit ad ea
hieremiel archangelus et dixit. Quando impletus fuerit
numerus ſeminum in vobis:quoniam in ſtatera pondera
uit ſeculum et menſura menſurauit tempora:⁊ numero nu-
merauit tempora:⁊ non cōmouit nec excitauit vſq̄ dum im
pleatur predicta mēſura. Et reſpondi ⁊ dixi. O dominator D
domine:ſed ⁊ nos omnes pleni ſumus impietate. Et ne
forte ꝓpter nos non impleantur iuſtorū aree:propter pec-
cata inhabitantiū ſuper terrā. Et reſpōdit ad me ⁊ dixit.
Vade ⁊ interroga pregnantem ſi quando impleuerit noue
menſes ſuos adhuc poterit matris eius retinere partū in
ſemetipſa. Et dixi. Non poteſt dn̄e. Et dixit ad me. In in-
ferno promptuaria animarū matrici aſſimilata ſunt. Quē ad
modum eīm illa feſtinat que parit effugere neceſſitatē part⁹
ſic ⁊ hec feſtinat reddere ea que cōmendata ſunt. Ab initio
tibi demonſtrabitur de his que concupiſcis videre. Et re-
ſpōdi ⁊ dixi. Si inueni gratiam ante oculos tuos:⁊ ſi poſ
ſibile eſt:⁊ ſi idoneus ſum demonſtra mihi ſi pluſq̄ preteri
tum ſit habet venire:aut plura pertranſierūt ſupra q̄ futu
rum eſt. Quid pertranſiuit ſcio:quid autem futurū ſit igno
ro. Et dixit ad me. Sta ſuper dexteram partē ⁊ demōſtra
bo tibi interpretationem ſimilitudinis. Et ſteti ⁊ vidi ⁊ ec-
ce fornax ardens tranſijt corā me. Et factum eſt cum tran
ſiret flamma vidi:⁊ ecce ſuperauit fumus. Poſt hec trāſijt
corā me nubes plena aque:⁊ immiſit pluuiā impetu multā.

Et cum tranſiſſet impetus pluuie ſuperauerunt in ea gutte
Et dixit ad me cogita tibi. Sicut creſcit pluuia amplius ꝙ
gutte: ⁊ ignis ꝙ fumus ſic ſuperabūdauit que tranſiuit mē
ſura. Superauerunt autē gutte ⁊ fumus. Et oraui ⁊ dixi.
Putas viuo vſq in diebus illis. Uel quid erit in diebus il
lis. Reſpondit ad me ⁊ dixit. de ſignis de quibus me inter
rogas ex parte poſſum tibi dicere: de vita autē tua non ſum
A missus dicere tibi: ſed neſcio.

Capitulum. V.

De ſignis autem. Ecce dies venient in qui
bus apprehendentur qui habitant terras
in ſenſu multo: et abſcondetur veritatis
via. et ſterilis erit a fide regio ⁊ multiplica
bitur iniuſtitia ſuper hanc quam ipſe tu vi
des ⁊ ſuper quam odiſti olim. ⁊ erit impo
ſitio veſtigio quam nunc vides regnare regionem. et vide
bunt eam deſertam. Si autem tibi dederit altiſſimus vide
re videbis poſt tertiam turbas. ⁊ relucеſcet ſubito ſol noctu
⁊ luna ter in die: ⁊ de ligno ſanguis ſtillabit. ⁊ lapis dabit
vocem ſuam. ⁊ populi commouebuntur. ⁊ regnabit quē nō
ſperant qui inhabitāt ſuper terram: ⁊ volatilia commigra
tionem facient. ⁊ mare ſodomiticum piſces reijciet. ⁊ dabit
vocē noctu quam non nouerāt multi. Omnes autem au
dient vocem eius. Et chaos fiet per loca multa. ⁊ ignis fre
quenter remittetur: ⁊ beſtie agreſtes tranſmigrabūt. et mu
lieres menſtruate parient mōſtra. ⁊ in dulcibus aquis ſal
ſe inuenientur: ⁊ amici omnes ſemetipſos expugnabūt. et
abſcondetur tunc ſenſus: ⁊ intellectus ſeparabitur in prō
ptuarium ſuum: ⁊ queretur a multis et non inuenietur: et
multiplicabitur iniuſtitia ⁊ incontinentia ſuper terram. Et
interrogabit regio proximā ſuam. ⁊ dicet. Nunquid per te
pertranſijt iuſtitia iuſtum faciens. Et hoc negabit. Et erit
in illo tempore: ⁊ ſperabunt homines et non impetrabūt.
laborabunt ⁊ non dirigentur vie eorum. Hec ſigna dicere
tibi permiſſum eſt mihi. Et ſi oraueris iterum ⁊ ploraueris
B ſicut ⁊ nunc et ieiunaueris ſeptem diebus: audies iterato
horum maiora. Et euigilaui et corpus meum horruit valde
et anima mea laborauit vt deficeret. Et tenuit me qui venit
angelus qui loquebatur in me: et confortauit me et ſtatuit
me ſuper pedes. Et factum eſt in nocte ſecunda: ⁊ venit ad
me ſalathiel dux populi ⁊ dixit mihi. Ubi eras? Et quare
vultus tuus triſtis? Aut neſcis quoniam tibi creditus eſt
iſrael in regione tranſmigrationis eorum? Exurge ergo et
guſta panem et non derelinquas nos ſicut paſtor gregem
ſuum in manibus luporum malignorum. Et dixi ei. Uade
a me et non appropies ad me. Et audiuit vt dixi: et receſſit
a me. Et ego ieiunaui diebus ſeptem vlulans et plorans: ſi
cut mihi mandauit Uriel angelus. Et factum eſt poſt dies
ſeptem: et iterum cogitationes cordis mei moleſte erant
mihi valde. Et reſumpſit anima mea ſpiritum intellectus.
⁊ iterum cepi loqui coram altiſſimo ſermones. Et dixi. Do
minator domine ex omni ſilua terre: et omnibus arboribus
eius elegiſti vineam vnicam: et ex omni terra orbis elegiſti
tibi foueam vnam: et ex omnibus floribus orbis elegiſti ti
bi lilium vnum. et omnibus abyſſis maris repleſti tibi riuū
vnum: et ex omnibus edificatis ciuitatibus ſanctificaſti ti
bimetipſi Syon: et ex omnibus creatis volatilibus nomi
naſti tibi columbam vnam: et ex omnibus plaſmatis peco
ribus prouidiſti tibi ouem vnam: et ex omnibus multipli
catis populis acquiſiuiſti tibi populum vnum: et ab omni
bus probatam legem donaſti huic quem deſideraſti popu
lo. Et nunc domine vt quid tradidiſti vnum pluribus? Et
preparaſti ſuper vnam radicem alias. Et diſperdidiſti vni
cum tuum in multis. Et conculcauerunt eum qui contra
dicebant ſponſionibus tuis: quiq tuis teſtamentis non
credebant. Et ſi odiens odiſti populum tuum: tuis mani
bus debet caſtigari. Et factum eſt cū locutus eſſem ſermo C
nes ⁊ miſſus eſt angelus ad me qui ante venerat ad me pre
terita nocte: ⁊ dixit mihi. Audi me ⁊ inſtruam te et intende
mihi et adiciam coram te. Et dixi loquere domine meus.
Et dixit ad me. Ualde tu in exceſſu mentis factus es pro iſ
rael. An plus dilexiſti eum ꝙ qui eum fecit? Et dixi ad eū.
Non domine: ſed dolens locutus ſum. Torquent enim me
renes mei per omnem horam querentem apprehendere ſe
mitam altiſſimi: ⁊ inueſtigare partem iudicij eius. Et dixit
ad me. Non potes. Et dixi. Quare domine? Ad quid naſce
bar: aut quare nō fiebat matrix matris mee mihi ſepulchrū
vt non viderem laborem Jacob. et defatigationem gene
ris iſrael. Et dixit ad me. Numera mihi que necdum ve
nerāt et collige mihi diſperſas guttas: ⁊ reuirida mihi ari
dos flores: ⁊ aperi mihi clauſa promptuaria: et perduc mihi
incluſos in eis flatus. Demonſtra mihi vocis imaginem
et tunc oſtendam tibi laborem quem rogas videre. Et dixi.
Dominator domine: quis enim eſt qui poteſt hec ſcire: ni
ſi qui cum hominibus habitationem non habet? Ego au
tem incipiens: ⁊ quomodo potero dicere de his quibus
me interrogaſti. Et dixit ad me. Quomodo nō potes face
re vnum de his que dicta ſunt: ſic non poteris inuenire iu
dicium meum: aut in fine charitatem quā populo promiſi
Et dixi. Sed ecce domine tu prope es his qui in fine ſunt
Et quid facient qui ante me fuerūt: aut nos: aut hi qui poſt
nos. Et dixit ad me. Corone aſſimilabo iudicium meum:
Sicut non nouiſſimorum tarditas: ſic nec priorum veloci
tas. Et reſpondi ⁊ dixi. Nec poteras facere eos qui facti
ſunt et qui ſunt et qui futuri ſunt in vnum: vt celerius iudi
cium tuum oſtendas. Et reſpondit ad me et dixit. Non po
teſt feſtinare creatura ſuper creatorem: nec ſubſtinere ſecu
lum eos qui in eo creandi ſunt in vnum. Et dixi. Quomo
do dixiſti ſeruo tuo quoniam viuificās viuificaſti a te crea
tam creaturam in vnum: et ſuſtinebat creatura: poterit et
nunc portare preſentes in vnum. Et dixit ad me. Interro
ga matricem mulieris et dices ad eam. Et ſi paris quare
per tempus. Roga ergo eam vt det decem in vnum. Et di
xi. Non vtiq poterit: ſed ſecundum tempus. Et dixit ad
me. Et ego dedi matricē terre his qui ſeminati ſunt ſuper
eam per tempus. Quemadmodum enim infans non parit
ea que ſenum ſunt: ſic ego diſpoſui a me creatum ſeculum.
Et interrogaui: et dixi. Cum iam dederis mihi viā loquar
coram te. Nam mater noſtra de qua dixiſti mihi adhuc iu
uenis eſt: iam ſenectuti appropinquat. Et reſpondit ad me
⁊ dixit. Interroga eam que parit: ⁊ dicet tibi. Dices enim
ei. Quare quos peperiſti nunc non ſunt ſimiles his qui an
te te: ſed minores ſtatura. Et dicet tibi et ipſa. Alij ſunt qui
in iuuentute virtutis nati ſunt: et alij qui ſub tempore ſene
ctutis deficiente matrice ſunt nati. Conſidera ergo et tu:
quoniam minori ſtatura eſtis pre his qui ante vos: et qui
poſt vos minori ꝙ vos: quaſi iam ſeneſcentes creature: et
fortitudinem iuuentutis pretereuntes. Et dixi. Rogo do
mine ſi inueni gratiam ante oculos tuos: demonſtra ſeruo
tuo per quem viſites creaturam tuam.

Capitulum. VI. A

Et dixit ad me. Initio terreni orbis: et an
teꝙ ſtarent exitus ſeculi: et anteꝙ ſpira
rent conuentiones ventorum: ⁊ anteꝙ ſo
narent voces tonitruum. ⁊ anteꝙ ſplēde
rent nitores chorуſcationum ⁊ anteꝙ cō
firmarent fundamenta paradiſi: et anteꝙ
viderentur decori flores ⁊ anteꝙ cōfirmarentur mōte vir
tutes: ⁊ anteꝙ colligerent innumerabiles militie angelorū
⁊ anteꝙ extollerent altitudines aeris: ⁊ anteꝙ nominarent
menſure

mẽſure firmamẽtorum: ⁊ anteq̃ eſtuarent camini in ſyon: ⁊
anteq̃ inueſtigarent̃ pñtes anni ⁊ anteq̃ abalienarent̃ eoꝝ
qui nuc peccant adinuentiones: ⁊ anteq̃ conſignati eſſent
qui fidem theſaurizauerunt: tunc cogitaui ⁊ facta ſunt per
me ſolum ⁊ nõ ꝑ alium ⁊ finis per me ⁊ non per alium. Et re-
ſpondi ei ⁊ dixi. Que erit ſeparatio temporum? Aut quan-
do prioris finis ⁊ ſequẽtis initiũ. Et dixit ad me. Ab abraã
vſq ad iſaac quando nati ſunt ab eo iacob ⁊ eſau manus ia-
cob tenebat ab initio calcaneum eſau. Finis enim huius ſe-
culi eſau: ⁊ principium ſequentis iacob. Hominis enim ma-
nus inter calcaneũ ⁊ manũ. Aliud noli querere eſdra. Et
reſpondi ⁊ dixi. O dominator domine: ſi inueni gratiaꝫ an-
te oculos tuos oro vt demonſtres ſeruo tuo finem ſignorũ
tuorum: quorum partem mihi demonſtraſti nocte precedẽ-
ti. Et reſpondit et dixit ad me. Surge ſuper pedes tuos: ⁊
audi vocem pleniſſimam ſonitus. Et erit ſicut commotio:
B nec commouebitur locus in quo ſtes ſuper eum. Ideo cum
loquitur tu non expaueas quoniam de fine verbum ⁊ fun-
damentum terre intelligitur: quoniaꝫ de ipſis ſermo treme-
ſcit et commouetur: Scit enim quoniam fineꝫ eorum opor-
tet commutari. Et factum eſt cum audiſſeꝫ ſurrexi ſuper pe-
des meos et audiui: et ecce vox loquens. ⁊ ſonus eius ſicut
ſonnus aquarum multarum. Et dixi. Ecce dies veniunt: et
erit quando: appropinquare incipiam vt viſitem habitan-
tes in terra: ⁊ quando inquirere incipiam ab eis qui iniu-
ſte nocuerunt iniuſticia ſua: ⁊ quãdo ſuppleta fuerit humi-
litas ſyon: ⁊ cum ſuper ſignabitur ſeculum quod incipiet ꝑ-
tranſire: hec ſigna faciam. Libri aperientur ante facieꝫ fir-
mamenti: ⁊ omnes videbunt ſimul: ⁊ anniculi infantes lo-
quentur vocibus ſuis: et pregnantes immaturos parient
infantes trium ⁊ quatuor menſium ⁊ viuent ⁊ ſuſcitabũtur.
Et ſubito apparebũt ſeminata loca non ſeminata: ⁊ plena
promptuaria ſubito inuenientur vacua: ⁊ tuba canet cuꝫ ſo-
no: quam cũ omnes audierint ſubito expaueſcent. Et erit.
In illo tempore debellabunt amici amicos vt inimici ⁊ ex-
paueſcet terra cum his. Et vene fontium ſtabunt: ⁊ non de-
currẽt in horis tribus. Et erit omnis qui derelictus fuerit
ex omnibus iſtis quibus predixi tibi: ipſe ſaluabitur: ⁊ vi-
debit ſalutare meum et finem ſeculi veſtri. Et videbunt qui
recepti ſunt homines: qui mortem non guſtauerunt a nati-
uitate ſua: ⁊ mutabitur cor inhabitantium et conuertetur
in ſenſum alium. Delebitur enim malum ⁊ extinguetur do-
lus. Florebit autem fides ⁊ vincetur corruptela: ⁊ oſtende-
tur veritas que ſine fructu fuit diebus tantis. Et factuꝫ eſt
cum loqueretur mihi: ⁊ ecce paulatim intuebar ſuper eum
ante quem ſtabam: ⁊ dixit ad me hec. Veni tibi oſtendere tẽ-
pus venture noctis. Si ergo iterum rogaueris: et iterum
ieiunaueris ſeptem diebus: iterum tibi renunciabo horum
maiora per diem quam audiui Audita eſt enĩ vox tua apud
C altiſſimum. Vidit enim fortis directionem tuam et proui-
dit pudicitiã quam a iuuẽtute tua habuiſti: et propter hoc
miſit me demonſtrare tibi hec omnia et dicere tibi. Confi-
de ⁊ noli timere ⁊ noli feſtinare cum prioribus temporibus
cogitare vana et non properes a nouiſſimis temporibus.
Et factum eſt poſt hec et fleui iterum: ⁊ ſimiliter ieiunaui ſe-
ptem diebus vt ſuppleaꝫ tres hebdomadas que dicte ſunt
mihi. Et factuꝫ eſt in octaua nocte ⁊ cor meum turbabatur
iterato in me: ⁊ cepi loqui coram altiſſimo. Inflammabatur
enim ſpiritus meus valde: ⁊ anima mea angiabatur. Et di-
xi. O domine loquens locutus es ab initio creature in pri-
mo die dicens. Fiat celum ⁊ terra: ⁊ tuum verbum opus ꝑ-
fectum. Et erat tunc ſpiritus: et tenebre circunferebantur
⁊ ſilentium ſonus vocis hominis nondum erat abs te. Tũc
dixiſti de theſauris tuis proferri lumen luminoſum: quo ap-
pareret opus tuum. Et die ſecundo creaſti ſpiritum firma-
menti: ⁊ imperaſti ei vt diuideret ⁊ diuiſionem faceret inter
aquas. vt pars quedam ſurſum recederet: pars vero deor-
ſum maneret. Et tertia die imperaſti aquis congregari in
ſeptima parte terre: ſex vero partes ſiccaſti et conſeruaſti
vt ex his ſint coram te miniſtrantia ſeminata adeo ⁊ cultã.
Verbum enim tuuꝫ proceſſit ⁊ opus ſtatim fiebat. Proceſ-
ſit enim ſubito fructus multitudinis immenſus ⁊ concupi-
ſcentie guſtus multiformes: et flores colore immutabili: et
odores odoramenti inueſtigabilis. Et die tertia hec facta
ſunt. Quarta autem die imperaſti fieri ſolis ſplendorem: lu-
ne lumen ſtellarum diſpoſitionẽ: ⁊ imperaſti eis vt deſerui-
rent futuro plaſmato homini. Quinto autem die dixiſti ſe- D
ptime parti vbi erat aqua cõgregata vt procrearet anima-
lia ⁊ volatilia ⁊ piſces. Et ita fiebat Aqua muta ⁊ ſine ani-
ma que dei nutu iubebantur animalia faciebat: vt ex hoc
mirabilia tua nationes enarrent. Et tunc conſeruaſti duas
animas: nomen vni vocaſti enoch: ⁊ nomen ſecunde voca-
ſti leuiathan: ⁊ ſeparaſti ea ab alterutro. Non enim pote-
rat ſeptima pars vbi erat aqua congregata capere ea. Et
dediſti enoch vnam partem que ſiccata eſt tertio die: vt ha-
bitet in ea vbi ſunt montes mille. Leuiathan autẽ dediſti
ſeptimam partem humidam: ⁊ ſeruaſti eam vt fiat in deuo-
rationem quibus vis ⁊ quando vis. Sexto autem die im-
peraſti terre vt crearet coram te iumenta et beſtias ⁊ repti-
lia: et ſuper his adam: quem conſtituiſti ducem ſuper om-
nibus factis que feciſti ⁊ ex eo educimur nos omnes queq
elegiſti populũ. Hec autem omnia dixi coram te domine:
quia propter nos creaſti ſeculum. Reſiduas autem gentes
ab adam natas dixiſti eas nil eſſe: ⁊ quoniam ſaliue aſſimi-
late ſunt et quaſi ſtillicidium de vaſe ſimilaſti abundãtiam
eorum. Et nunc domine ecce iſte gentes que in nihilum de-
putate ſunt: ceperũt dominari noſtri et deuorare. Nos au-
tem populus tuus quem vocaſti primogenitum vnigenitũ
emulatorem tuum traditi ſumus in manibus eorum. Et ſi
propter nos creatum eſt ſeculum: quare non hereditatem
poſſidemus cũ ſeculo? Vſq quo hec?

Capitulum. VII.

E factum eſt cum finiſſem loqui verba hec A
miſſus eſt ad me angelus qui miſſus fue-
rat ad me primis noctibus: ⁊ dixit ad me.
Surge eſdra: ⁊ audiui ſermones quos ve-
ni loq ad te. Et dixi. Loquere deus meus.
Et dixit ad me. Mare poſitum eſt in ſpa-
cioſo loco vt eſſet altum ⁊ immenſum: erit autẽ ei introitus
in anguſto loco poſitus vt eſſet ſimilis fluminibus. Quis
enim volens voluerit ingredi mare ⁊ videre eum vel domi-
nari eius ſi non tranſierit anguſtum in latitudineꝫ quomo-
do venire poterit? Item aliud. Ciuitas eſt edificata ⁊ poſi-
ta in loco campeſtri: eſt autẽ plena omnium bonorũ. In-
troitus eiꝰ anguſtus ⁊ in precipiti poſitꝰ vt eſſet a dextris
quidem ignis: ⁊ a ſiniſtris aqua alta. ſemita autẽ eſt vna ſo-
la inter eos poſita: hoc eſt inter ignem ⁊ aquam vt non ca-
piat ſemita niſi ſolũmodo veſtigiuꝫ hominis. Si aũt dabit̃
ciuitas homini in hereditatẽ: ſi nũq̃ antepoſitũ periculuꝫ
ptrãſierit: quomodo accipiet hereditatẽ ſuã? Et dixi. Sic
domine. Et dixit ad me. Sic eſt ⁊ iſrael pars. Propter eos
enĩ feci ſeculum ⁊ quãdo tranſgreſſus eſt adaꝫ conſtitutio-
nes meas iudicatũ eſt quod factum eſt. Et facti ſunt introi-
tus huius ſeculi anguſti ⁊ dolẽtes ⁊ laborioſi: pauci autem
⁊ mali ⁊ periculorum pleni ⁊ labore magnopere fulti. Nam
maioris ſeculi introitus ſpacioſi ⁊ ſecuri ⁊ facientes immor-
talitatis fructum. Si ergo ingredientes non fuerũt ingreſ-
ſi qui viuunt anguſta ⁊ vana hec non poterũt recipere que
ſunt repoſita? Nunc ergo quare tu conturbaris cuꝫ ſis cor-
ruptibilis: ⁊ quid moueris tu cum ſis mortalis? Et qua-

B re non accepiſti in corde tuo qḋ eſt futurū:ſed quod in pre-
ſenti: Reſpōdi ⁊ dixi. Dn̄ator domine ecce diſpoſuiſti lege
tua q̄m iuſti hereditabunt hec: impij aut peribunt:iuſti aūt
ferant anguſta ſperantes ſpacioſa. Qui enim impie geſſe-
rūt et anguſta paſſi ſunt:⁊ ſpacioſa nō videbūt. Et dixit ad
me. Non eſt iudex ſuper deum:neq̄ intelligens ſuper altiſſi
mum. Pereunt em̄ multi preſentes: q: negligitur que ante
poſita eſt dei lex. Mandans em̄ mandauit deus venientib᷒
quādo venerunt :quid facientes viuerent:⁊ quid obſeruan
tes nō punirentur: Hi aūtē non ſunt perſuaſi:⁊ contradixe
runt ei:⁊ cōſtituerunt ſibi cogitamen vanitatis ⁊ propoſue
runt ſibi circūuentiones delictorum:⁊ ſuperdixerunt altiſſi
mo nō eſſe: ⁊ vias eius non cognouerūt:⁊ legē eius ſpreue-
runt:⁊ ſponſiones eius abnegauerūt:⁊ in legitimis eius fi-
dem non habuerūt:⁊ opera eius nō perfecerunt. Propter
hoc eſdra vacua vacuis ⁊ plena plenis. Ecce tēpus veniet:
⁊ erit quādo veniēt ſigna que p̄dixi tibi. Et apparebit ſpon
ſa:⁊ apparēſcens oſtendet que nunc ſubducitur terra:⁊ oīs
qui liberatus eſt de predictis malis:ipſe videbit mirabilia
mea. Reuelabitur em̄ filius meus ieſus cum his qui cū eo
ſunt:⁊ iocūdabuntur qui relicti ſunt in annis quadringen-
tis. Et erit poſt annos hos ⁊ morietur filius meus xp̄s ⁊ oēs
qui ſpiramentum habent homines. Et cōuertetur ſeculum
in antiquum ſilentium diebus ſeptē ſicut in prioribus iudi
cijs ita vt nemo derelinquatur. Et erit poſt dies ſeptem et
excitabitur quod nōdū vigilat ſeculū: ⁊ morietur corruptū.
Et terra reddet que in ea dormiunt:⁊ puluis qui in eo ſilē-
tio habitant ⁊ promptuaria reddent que eis commendate
ſunt anime. Et reuelabitur altiſſimus ſuper ſedem iudicij ⁊
pertranſibunt miſerie ⁊ longanimitas congregabitur. Iu-
dicium aūt ſolum remanebit:veritas ſtabit:⁊ fides cōuale-
C ſcet. Et opus ſubſequetur ⁊ merces oſtendetur ⁊ iuſtitie vi
gilabūt:⁊ iniuſtitie nō dominabunt̄. Et dixi. Prim᷒ abraā
propter ſodomitas orauit:⁊ moyſes pro patribus qui i de-
ſerto peccauerūt ⁊ qui poſt eum pro iſrael in diebus achaz
⁊ ſamuelis ⁊ dauid pro confractione. ⁊ Salomon pro eis q̄
venerunt in ſanctificationem:⁊ helyas pro his qui pluuiā
acceperunt:⁊ pro mortuo vt viueret:⁊ ezechias pro populo
in diebus ſennacherib:⁊ multi pro multis. Si ergo modo
quando corruptibile increuit:⁊ iniuſtitia multiplicata eſt:
⁊ orauerunt iuſti pro impijs: quare ⁊ nunc ſic non erit: Et
reſpondit ad me ⁊ dixit. Preſens ſeculum non eſt finis glo
ria in eo frequens manet:propter hoc orauerunt pro inua-
lidis. Dies enim iudicij erit finis temporis huius ⁊ initiū
temporis future immortalitatis in quo tranſiuit corrupte-
la:ſoluta eſt intemperantia:abſciſſa eſt incredulitas:creuit
autem iuſtitia:orta eſt veritas. Tunc enim nemo poterit ſal
uare eū qui perijt:neq̄ demergere qui vicit. Et reſpondi
et dixi. Hic eſt ſermo meus primus ⁊ nouiſſimus :quoniam
melius erat non dare terram adam vel cum iam dediſſet eo
cohercere eum vt non peccaret. Quid enim prodeſt homini-
bus in preſenti viuere in triſtitia :⁊ mortuos ſperare puni-
tionem: O tu quid feciſti adam: Si enim tu peccaſti: non
eſt factus ſolius tuus caſus:ſed et noſter qui ex te adueni-
mus. Quid enim prodeſt nobis ſi promiſſum eſt nobis im-
mortale tempus nos autē mortalia opera egimus: Et quo
niam predicta eſt nobis perēnis ſpes:nos vero peſſimi va-
ni facti ſumus. Et quoniam repoſita ſunt nobis habitacu-
la ſanitatis ⁊ ſecuritatis:nos vero male conuerſati ſumus.
Et quoniam repoſita eſt gloria altiſſimi protegere eos qui
tarde conuerſati ſunt:nos aūt peſſimis vijs ambulauimus.
Et quoniam oſtendetur paradiſus:cuius fructus incorru-
ptus perſeuerat in quo eſt ſecuritas ⁊ medela:nos vero nō
D ingrediemur. In ingratis enim locis conuerſati ſumus. Et
quoniam ſuper ſtellas fulgebunt facies eorum qui abſtinē-
tiam habuerunt: noſtre autē facies ſuper tenebras nigre.

Non enim cogitauimus viuentes quando iniquitatē facie
bamus q̄ inciperem᷒ poſt mortē pati. Et rn̄dit ⁊ dixit. Hoc
eſt cogitamentū certaminis qḋ certabit q̄ ſuper terrā nat᷒
eſt homo:vt ſi victus fuerit:patiat̄ qḋ dixiſti. Si aūt vicerit
recipiet qḋ dico. Qm̄ hec eſt vita quā moyſes dixit cū viue
ret ad pplm̄ dicens. Elige tibi vitā vt viuas. Non credide-
runt aūt ei:ſed nec poſt eū ꝓphetis. Sed nec mihi q̄ locu-
tus ſum ad eos:qm̄ nō eſſet triſtitia in perditionē eorū:ſicut
futurum eſt gaudiū ſup eos quibus perſuaſa eſt ſalus. Et
rn̄di ⁊ dixi. Scio dn̄e quoniā vocatus eſt altiſſimus miſeri-
cors:in eo q̄ miſereatur his qui nondum in ſeculo aduene-
runt:⁊ q̄ miſeretur illis qui conuerſionē faciunt in lege ei᷒
et lōganimis eſt:qm̄ longanimitatem preſtat his qui pecca
uerūt quaſi ſuis operibus:⁊ munificus eſt qm̄ quidem do-
nare vult ꝑ exigentijs:⁊ multe miſericordie : qm̄ multiplicat
magis miās his qui preſentes ſunt:⁊ qui preterierūt:⁊ qui
futuri ſunt. Si em̄ nō multiplicauerit miās ſuas non viuifi
cabitur ſeculū cū his qui inhabitabūt in eo. Et donat qm̄ ſi
nō donauerit de bonitate ſua vt alleuient̄ hi qui iniquitatē
fecerunt de ſuis iniquitatibus:nō poterit decies milleſima
pars viuificari hoīm. Et iudex ſi nō ignouerit his q̄ curati
ſunt verbo eius:⁊ deleuerit multitudinē cōtentionū nō for-
taſſis derelinquerent̄ in innumerabili multitudine niſi pau
ci valde. Capitulum. VIII.

ET reſpondit ad me ⁊ dixit. Hoc ſeculū fe-
cit altiſſimus ꝑpter multos:futurū aūt ꝓ
pter paucos. Dicā aūt corā te ſimilitudi-
nem eſdra. Qn̄o aūt interrogabis terrā
⁊ dicet tibi : qm̄ dabit terrā multā magis
vn̄ fiat fictile:paruū aūt puluerē:vn̄ aurū
fit:ſic ⁊ actus p̄ſentis ſeculi. Multi quidē creati ſunt :pau-
ci aūt ſaluabunt̄. Et rn̄di ⁊ dixi. Abſorbe ergo aīa ſenſum ⁊
deuora quod ſapit. Cōueniſti em̄ obaudire ⁊ ꝓphetare vo-
lens. Nec em̄ tibi datū eſt ſpaciū niſi ſolūmodo viuere. O
dn̄e ſi nō permittes ſeruo tuo vt oremus corā te : ⁊ des no-
bis ſemen cordi ⁊ ſenſui culturā : vn̄ fructus fiat : vn̄ viuere
poſſit oīs corruptus: q̄ portabit locū hoīs: Solus em̄ es:⁊
vna plaſmatio nos ſumus manuū tuarū: ſicut locutus es.
Et quō nūc in matrice plaſmatū eſt corp᷒ ⁊ preſtas mēbra:
cōſeruat̄ in igne ⁊ aqua tua creatio:⁊ nouē menſibus patit̄
tua plaſmatio tuā creaturā que in ea creata eſt:ipm̄ aūt qḋ
ſeruat ⁊ qḋ ſeruat̄ vtraq̄ ſaluabunt̄:ſeruataq̄ q̄nq̄ iterum
reddit matrix que in ea creuerūt. Imperaſti em̄ ex ipſis mē-
bris:hoc eſt māmillis p̄bere lac:fructui māmillarū vt nutria-
tur id qḋ plaſmatū eſt vſq̄ in tp̄s aliqḋ:⁊ poſtea diſponas
eū tue miē. Enutriſti eū tua iuſtitia:⁊ erudiſti eū in lege tua
⁊ corripuiſti eū tuo intellectu ⁊ mortificabis eū vt tuā crea- B
turā:⁊ viuificabis eū vt opus tuū. Si ergo perdideris eū
qui tātis laboribus plaſmat᷒ eſt tuo iuſſu:facile eſt ordina-
ri vt ⁊ id qḋ fiebat ſeruaret̄. Et nunc domine dicā de om-
ni hoīe:tu magis ſcis:de pplo aūt tuo ob quem doleo: ⁊ de
hereditate tua ꝑpter quā lugeo:⁊ ꝑpter iſrael ꝑpter quē
triſtis ſum ⁊ de iacob propter quem doleo ideo incipiā ora
re coram te pro me ⁊ pro eis: qm̄ video lapſus noſtros qui
inhabitamus terram. Sed audiui celeritatē iudicis qui fu
turus eſt. Ideo audi vocem meā ⁊ intellige ſermonē meum
⁊ loquar coram te. ¶ Initium verborum eſdre p̄uſq̄ aſſu-
meretur. Et dixi. Domine qui inhabitas ſeculum cuius
oculi eleuati in ſuperna et aere:et cuius thronus ineſtima-
bilis : ⁊ gloria incomprehenſibilis : cui aſtat exercitus an-
gelorum cum tremore quorum ſeruatio in vento et igne
conuertitur : cuius verbum verum et dicta perſeuerantia
cuius iuſſio fortis et diſpoſitio terribilis cuius aſpectus a-
reſacit abyſſos:⁊ indignatio tabeſcere facit montes ⁊ veri
tas teſtificatur:exaudi orationem ſerui tui ⁊ auribus perci
pe precationē figmenti tui. Dum enim viuo loquor et dum
ſapio

ſapio reſpondeo. Nec reſpicias populi tui delicta:ſed qui
tibi in veritate ſeruiunt. Nec intendas impia gentium ſtu-
dia:ſed qui tua teſtimonia cū doloribus cuſtodierunt. Nec
cogites qui in conſpectu tuo falſe ꝯuerſati ſunt:ſed memo-
rare qui ex voluntate tua timorem cognouerunt. Neqꝫ vo-
C lueris perdere qui pecudū mores habuerūt:ſed reſpicias
eos qui legem tuam ſplendide docuerunt. Nec indigneris
eis qui beſtijs peiores iudicati ſunt:ſed diligas eos q̄ ſem
per in iuſtitia tua cōfidūt et gloria. Quoniā nos ⁊ p̄res no
ſtri talibus morbis languem⁹:tu aūt propter nos pctōres
miſericors vocaberis. Si eīm deſideraueris vt noſtri miſe
rearis:tunc miſericors vocaberis:nobis autē non habenti
bus opera iuſtitie. Juſti eīm quibus ſunt opera multa repo
ſita ex proprijs operibus recipient mercedez. Quid eſt eīm
homo vt ei indigneris:aut genus corruptibile vt ita ama-
rus ſis de ipſo? In veritate enim nemo de genitis eſt qui nō
impie geſſit:⁊ de confidentibus qui non deliquit. In hoc
enim ānunciabitur iuſtitia tua et bonitas tua domine:cum
miſertus fueris eis qui non habent ſubſtantiam bonorum
operum. Et reſpondit ad me:⁊ dixit. Recte locutus es ali
qua ⁊ iuxta ſermones tuos:ſic et fiet. Quoniam nō vere co
gitabo ſuper plaſma eorum qui peccauerunt añ mortez:añ
iudicium:ante perditionem:ſed iocundabor ſuper iuſtorū
figmentum:⁊ memorabor peregrinatiōis quoqꝫ ⁊ ſaluatio
nis ⁊ mercedis receptionis. Quō ergo locutus ſum:ſic et
eſt. Sicut eīm agricola ſerit ſup terraz ſemina multa:⁊ plā-
tationes multitudinis plantat:ſed non in tempore oīa que
ſeminata ſunt ſaluantur:ſed nec oīa que plantata ſunt radi
cabunt:ſic et qui in ſeculo ſeminati ſunt:non omnes ſalua-
buntur. Et reſpondi:⁊ dixi. Si inueni gratiā loquar. Quō
ſemen agricole ſi nō aſcenderit:aut non acceperit pluuiam
tuam in tempore:aut ſi corruptum fuerit multitudine plu-
uie:ſic perit. Et ſimiliter homo qui manibus tuis plaſmat⁹
eſt.et tu ei ymago nominat⁹:quoniam ſimilatus es ei pro-
pter quem omnia plaſmaſti:⁊ ſimilaſti ſemini agricole. Nō
iraſcaris ſuper nos ſed parce populo tuo:⁊ miſerere here-
ditati tue. Tu autem creature tue miſereris. Et reſpōdit
D ad me:⁊ dixit. Que ſunt preſentia preſentibus:⁊ que ſunt
futura futuris. Multum enim tibi reſtat vt poſſis diligere
meam creaturam ſuper me. Tibi autem frequeter ⁊ ipſi ꝓ-
ximaui:iniuſtis autem nunq̄. Sed et in hoc mirabilis es
coram altiſſimo:quoniam humiliaſti te ſicut decet te.⁊ nō
iudicaſti te vt inter iuſtos plurimum glorificeris. Propter
qđ miſerie multe ⁊ miſerabiles efficientur eis qui habitāt
ſeculum in nouiſſimis:quia in multa ſuperbia ambulaue
runt tu autem pro te intellige et de ſimilibus tuis inquire
gloriam. Vobis enim apert⁹ eſt paradiſus:plantata eſt ar
bor vite:preparatum eſt futurum tempus preparata eſt
abundantia:edificata eſt ciuitas:probata eſt requies:per
fecta eſt bonitas:et perfacta ſapiētia. Radix mali ſignata
eſt a vobis:infirmitas et tinea a vobis abſconſa eſt:⁊ in in-
fernum fugit corruptio in obliuione. Tranſierunt dolores
⁊ oſtenſus eſt in fine theſaurus imortalitatis. Noli ergo
adijcere inquirēdo de multitudine eorum qui pereūt. Nā
et ipſi accipientes libertatem ſpreuerunt altiſſimum:⁊ legē
eius contempſerunt:⁊ vias eius dereliquerūt. Adhuc au-
tem iuſtos eius conculcauerunt:⁊ dixerunt in corde ſuo nō
eſſe deum:et quidem ſcientes:quoniam moriuntur. Sicut
enim vos ſuſcipient que predicta ſunt:ſic eos ſitis ⁊ crucia-
tus que preparata ſunt. Non enim volui hominem diſper
di. Sed ⁊ ipſi qui creati ſunt quoinquinauerūt nomen ei⁹
qui fecit eos ⁊ ingrati fuerunt ei qui preparauit eis vitam.
Quaproter iudicium meum modo appropinquat. Que
non omnibus demonſtraui niſi tibi:et ſimilibus paucis.
Et reſpondi:et dixi. Ecce nunc domine demonſtraſti mihi
multitudinem ſignorum que incipies facere in nouiſſimis:
ſed non demonſtraſti mihi quo tempore.

Capitulum.IX.

Et reſpondit ad me:⁊ dixit. Metiens me- A
tire tempus in ſemetipſo:⁊ erit cū videris
qm̄ trāſierit pars quedam ſignoꝝ que pre
dicta ſunt:tunc intelliges qm̄ ipm̄ eſt tp̄s
in quo incipiet altiſſimus viſitare ſeculum:
qđ ab eo factum eſt. Et qm̄ videbit in ſecu
lo motio locoꝝ ⁊ populoꝝ turbatio:tūc itelliges qm̄ de his
erat altiſſimus locutus a diebus qui fuerunt ante ab initio
Sicut eīm oē quod factū eſt in ſeculo:initiū habet pariter.
⁊ cōſummationē:⁊ cōſummatio eſt manifeſta: ſic ⁊ altiſſimi
tp̄a initia habēt manifeſta in ꝓdigijs ⁊ virtutibus: et con-
ſummatiōes in actu. Et in ſignis. Et erit oīs qui ſaluus fa
ctus fuerit:⁊ qui poterit effugere per opera ſua:⁊ per fidē
in qua credidiſtis relinquetur de predictis periculis et vi-
debit ſalutare meum in terra mea ⁊ in finib⁹ meis:quoniā
ſanctificaui me a ſeculo. Et tūc miſerebūtur qui nunc abuſi
ſunt vias meas:⁊ in tormentis cōmorabūtur hi qui eas ꝓ
iecerūt in contemptu. Qui enim nō cognouerunt me viuē-
tes beneficia conſecuti:⁊ qui faſtidierunt legē meā cum ad-
huc erant habentes libertatem:⁊ cū adhuc eſſet eis apert⁹ B
penitētie locus non intellexerūt ſed ſpreuerunt. Hos opor
tet poſt mortem in cruciamēto cognoſcere. Tu ergo noli ad
huc curioſus eſſe quō impij cruciabunt:ſed inquire quō iu
ſti ſaluabunt:⁊ quorū ſeculū:et ꝓpter quos ſeculū:⁊ qñ. Et
reſpondi ⁊ dixi. Olim locutus ſum ⁊ nunc dico:⁊ poſtea di
cam:quoniā plures ſunt qui pereūt:q̄ qui ſaluabunt:ſicut
multiplicat fluct⁹ ſuper guttā. Et rndit ad me:⁊ dixi. Qua
lis ager talia ⁊ ſemina:⁊ quales flores tales ⁊ tincture:⁊ q̄-
lis operator:talis et creatio:⁊ qualis agricola:talis cultu-
ra:qm̄ tp̄s erat ſeculi. Et nunc cum eſſem parans eis his q̄
nunc ſunt anteq̄ fieret ſeculum in quo habitarēt:et nemo
contradixit mihi. Tunc eīm quiſqꝫ:⁊ nunc creatur in mūdo
hic parato ⁊ menſe indeficienti:⁊ lege inueſtigabili corru
pti ſunt mores eorum. Et conſideraui ſeculum:⁊ ecce erat
periculum propter cogitationes que in eo aduenerunt. Et
vidi ⁊ peperci ei valde:⁊ ſeruaui mihi acinum de botro:et
plantationem de tribu multa. Pereat ergo multitudo que
ſine cauſa nata eſt:⁊ ſeruetur acinus meus ⁊ plātatio mea
quia cum multo labore perfeci. Tu autē ſi adhuc intromit-
tas ſeptem dies alios ſed nō ieiunabis in eis:ibis in cāpuz
florum vbi domus nō eſt edificata:⁊ māducabis ſolūmodo
de floribus campi:⁊ carnē non guſtabis ⁊ vinū non bibes:
ſed ſolūmodo flores. Deprecare altiſſimuz ſine intermiſſio-
ne ⁊ veniam ⁊ loquar tecū. Et profectus ſuz ſicut dixit mi- C
hi in campum qui vocatur ardath:⁊ ſedi ibi in floribus:et
de herbis agri manducaui:⁊ facta eſt eſca earuz mihi in ſa
turitatem. Et factum eſt poſt dies ſeptem:⁊ ego diſcumbe-
bam ſupra fenuz:⁊ cor meum iteruz turbabatur ſicut ante.
Et apertum eſt os meum:⁊ incoaui dicere coraz altiſſimo
⁊ dixi. O domine te nobis oſtendens oſtēſus es patribus
noſtris in deſerto:quod non calcatur ⁊ infructuoſo:quan-
do erant exeuntes de egypto:⁊ dicens dixiſti. Tu iſrael au
di me:⁊ ſemen iacob intende ſermonibus meis. Ecce enim
ego ſemino in vobis legem meaz:et faciet in vobis fructum
et glorificabimini in eo per ſeculum. Naz patres noſtri ac
cipientes legem non ſeruauerunt ⁊ legitima mea non cuſto
dierunt:et factus eſt fructus legis non parens. Nec enim
poterat:quoniam tuus erat. Nam qui acceperunt perie-
runt:non cuſtodientes quod in eis ſeminatum fuerat:et
ecce conſuetudo eſt vt cum acceperit terra ſemen:vel na-
uem mare:vel vas aliquod eſcam vel potum:cum fuerit ex
terminatum:id in quo ſeminatum eſt:vel in quod miſſum
eſt:ſimul id quod ſeminatum vel miſſum eſt:vel que ſuſce-
pta ſunt exterminantur:⁊ ſuſcepta iam non manent apud

D nos. Sed nobis ſic non factum eſt. Nos quidẽ qui legem
accepimus: peccantes periuimus: ꝛ coꝛ noſtruꝫ quod ſuſce
pit eam. Nam lex non perijt: ſed permãſit in ſuo laboꝛe. Et
cum loquerer hec in coꝛde meo: reſpexi oculis meis: ꝛ vidi
mulierem in dextera parte. Et ecce hec lugebat ꝛ ploꝛabat
cum voce magna: ꝛ animo dolebat valde ꝛ veſtimenta eius
diſciſſa: ꝛ cinis ſuper caput eius. Et dimiſi cogitatus in q̈
bus eram cogitans: ꝛ conuerſus ſum ad eam: ꝛ dixi ei. Ut
quid fles: ꝛ quid doles animo? Et dixit ad me. Dimitte me
domine meus vt defleam me: ꝛ adijciam doloꝛem: quoniam
valde amaro ſum animo: ꝛ humiliata ſum valde. Et dixi ei.
Quid paſſa es? Dic mihi. Et dixit ad me. Sterilis fui ego
famula tua ꝛ non peperi: habens maritum annis triginta.
Ego enim per ſingulas hoꝛas ꝛ per ſingulos dies ꝛ annos
triginta hos: depꝛecoꝛ altiſſimũ nocte ac die. Et factum eſt
poſt triginta annos exaudiuit me deus ancillam tuam: ꝛ vi
dit humilitatẽ meã ꝛ attendit tribulationi mee: ꝛ dedit mi
bi filiũ. Et iocundata ſunt ſuper eum valde: ego ꝛ vir meus
et oẽs ciues mei ꝛ honoꝛificabamꝰ valde foꝛte. Et nutriui
eum cum laboꝛe multo. Et factum eſt cũ creuiſſet ꝛ veniſſet
accipere vxoꝛem: feci diem epuli. Ca. X.

B Et factum eſt cum introiſſet filius meus in
thalamo ſuo: cecidit ꝛ moꝛtuus eſt: ꝛ euer
timus omnes lumina. Et ſurrexerũt oẽs
ciues mei ad cõſolandũ me: ꝛ quieui vſq̄
in alterũ diem vſq̄ nocte. Et factũ eſt cũ om
nes quieuiſſent vt me conſolarent̃ vt quie
ſcerent: ꝛ ſurrexi nocte ꝛ fugi: ꝛ veni ſicut vides in hoc cam
po: ꝛ cogito iam non reuerti in ciuitatem: ſed hic conſiſtere
ꝛ neq̄ manducare neq̄ bibere: ſed ſine intermiſſione luge
re ꝛ ieiunare vſq̄ dum moꝛiar. Et dereliqui ſermones in q̈
bus eram: ꝛ reſpondi cum iracundia ad eam ꝛ dixi. Stul
ta ſuper omnes mulieres: non vides luctum noſtrum ꝛ q̈
nobis contingunt. Quoniã ſyon mater noſtra omni triſti
tia contriſtatur ꝛ humilitate humiliata eſt: ꝛ luget validiſſi
me. Et nũc quoniam omnes lugemus ꝛ triſtes ſumus: quo
niam omnes contriſtati ſumus: tu autẽ contriſtaris in vno
filio. Interroga enim terram ꝛ dicet tibi quoniam hec eſt
que debeat lugere caſum tantoꝛum ſuper eam germinantiũ.
Et ex ipſa ab initio omnes nati: ꝛ alij venient. Et ecce pene
omnes in perditionem ambulant: ꝛ exterminium fit mul
titudo eoꝛum. Et quis ergo debet lugere magis: niſi hec q̈
tam magnã multitudinem pdidit: q̈ tu que pro vno doles?
Si autem dicis mihi: quoniam nõ eſt planctus meus ſimi
lis terre. quoniam fructus ventris mei pdidi quem cum
meroꝛibus peperi: ꝛ cum doloꝛibus genui: terra autem ſm
viaꝫ terre: abijt q̄ in ea multitudo pꝛeſens quomodo euenit
ꝛ ego tibi dico. Sicut cum tu laboꝛe peperiſti: ſic ꝛ terra
dat fructum ſuum homini ab initio ei qui fecit eam. Nunc
ergo retine apud temetipſam doloꝛeꝫ tuũ: ꝛ foꝛtiter fer qui
tibi cõtigerunt caſus. Si enĩ iuſtificaueris terminum dei
B ꝛ conſilium ſuum recipies in tempoꝛe: ꝛ in talibus collau
Enumerat 6 multas tribulationes. daberis. Ingredere ergo in ciuitatem ad virum tuum. Et
dixit ad me. Non faciam neq̄ ingrediar ciuitatem: ſed hic
moꝛiar. Et appoſui adhuc loqui ad eam: ꝛ dixi. Noli face
re hũc ſermonẽ. ſed conſenti perſuadẽti. Quot enim caſus
ſyon? Conſolare propter doloꝛem hieruſalẽ. Uides enim
quoniã ſanctificatio noſtra deſerta effecta eſt ꝛ altare nr̃m
demolituꝫ eſt templum noſtrum deſtructũ eſt: ꝛ pſalteriuꝫ
noſtrum humiliatum eſt et hymnus conticuit: ꝛ exultatio
noſtra diſſoluta eſt: ꝛ lumen candelabꝛi noſtri extinctuꝫ eſt:
ꝛ arca teſtamenti noſtri direpta eſt ꝛ ſancta noſtra contami
nata ſunt: ꝛ nomen quod inuocatum eſt ſuper nos pene p
phanatum eſt ꝛ liberi noſtri contumeliam paſſi ſunt: et ſa
cerdotes noſtri ſuccenſi ſunt: ꝛ leuite noſtri in captiuitatẽ
abierſit: ꝛ virgines noſtre coinquinate ſunt: ꝛ mulieres no
ſtre vim paſſe ſunt ꝛ iuſti noſtri rapti ſunt: ꝛ paruuli noſtri
perditi ſunt: et iuuenes noſtri ſeruierunt: ꝛ foꝛtes noſtri in
ualidi facti ſunt. Et quod omniũ maius ſignaculum ſyon
quoniam reſignata eſt de gloꝛia ſua. Nam et tradita eſt in
manibus eoꝛum qui nos oderunt. Tu ergo excute tuam tri
ſtitiam multam: ꝛ depone abs te multitudinem doloꝛum vt
tibi repꝛopicietur foꝛtis: ꝛ requiem faciet tibi altiſſimus
requietionem laboꝛum. Et factum eſt cum loquebar ad eã
facies eius fulgebat ſubito ꝛ ſpecies: choꝛuſcus fiebat vi
ſus eius: vt eſſem pauens valde ad eam: et cogitarem quid
eſſet hoc. Et ecce ſubito emiſit ſonitum vocis magnuꝫ timo
re plenum vt commoueretur terra a mulieris ſono. Et vidi
et ecce amplius mulier non comparebat mihi: ſed ciuitas
edificabatur ꝛ locus demonſtrabatur de fundamentis ma
gnis. Et timui ꝛ clamaui voce magna: ꝛ dixi. Ubi eſt vriel
angelus qui a pꝛincipio venit ad me? Quoniam ipſe me fe C
cit venire in multitudine in exceſſu mentis huius. Et factꝰ
eſt finis meus in coꝛruptione: et oꝛatio mea in pꝛoperium
et cum eſſem loquens ego hec: ecce venit ad me: ꝛ vidit me.
Et ecce eram poſitus vt moꝛtuus ꝛ intellectꝰ meus alien
tus erat: et tenuit dexteram meam. et confoꝛtauit me: ꝛ ſta
tuit me ſuper pedes meos: et dixit mihi. Quid tibi eſt: et
quare conturbatus eſt intellectus tuus: et ſenſus coꝛdis
tui: et quare conturbaris? ꝛ dixi. Quoniam dereliquiſti
me: et ego quidem feci ſecundum ſermones tuos ꝛ exiui in
campum: ꝛ ecce vidi ꝛ video quod non poſſum enarrare:
et dixit ad me. Sta vt vir: et commonebo te: et dixi. Loque
re domine deus tu in me. Noli me derelinquere: vt non fru
ſtra moꝛiar: quoniam vidi que non ſciebam: et audio que
non ſcio. Aut nunquid ſenſus meus fallitur et anima mea
ſomniat? Nunc ergo depꝛecoꝛ te vt demonſtres ſeruo tuo
de exceſſu hoc: et reſpondit ad me ꝛ dixit. Audi me vt doce
am te et dicam tibi de quibus times: quoniam altiſſimus
reuelauit tibi myſteria multa. Uidit rectam viam tuaꝫ: quo
niam ſine intermiſſione contriſtabaris pꝛo populo tuo: et
valde lugebas propter Syon. Hic ergo intellectus viſio
nis que tibi apparuit ante paululum. Quam vidiſti lugen
tem inchoaſti. conſolari eam: nunc autem iam ſpeciem mu
lieris nõ vides: ſed apparuit tibi ciuitas edificari: ꝛ quo
niam enarrabat tibi de caſu filij ſui: hec abſolutio eſt. Hec
mulier quam vidiſti: hec eſt Syon. Et quoniam dixi tibi
quam et nunc conſpicies vt ciuitatem edificatam. Et quo
niam dixit tibi: quia ſterilis fuit annis triginta: pꝛopter D
quod erant anni ſcilicet triginta quando non erat in ea ad
huc oblatio oblata. Et factum eſt poſt annos triginta: edi
ficauit Salomon ciuitatem et obtulit oblatiões: tunc fuit
quando peperit ſterilis filium. Et quod tibi dixit: quoniã
nutriuit eum cum laboꝛe: hoc erat habitatio in hieruſalem.
Et quoniam dixit tibi q̄ filius meus veniens in ſuo thala
mo moꝛtuus eſſet et contigiſſet ei caſus: hoc erat que facta
eſt ruina Hieruſalem. Et ecce vidiſti ſimilitudinem eius: ꝛ
quoniam filium lugeret inchoaſti conſolari eam: et de his
que contigerunt: hec erant tibi aperienda. Et nunc videt
altiſſimus: quoniam ex animo contriſtatus es et quoniam
ex toto coꝛde pateris p ea: oſtẽdit tibi claritatẽ gloꝛie eius
et pulchꝛitudinẽ decoꝛis eiꝰ. Propterea enĩ dixi tibi vt ma
neres in cãpo vbi domꝰ nõ eſt edificata. Sciebam enĩ ego
qm̃ altiſſimus incipiebat tibi oſtendere hec: ppterea dixi ti
bi vt venires in agrũ vbi nõ eſt fundamentuꝫ edificij. Nec
enĩ poterat opus edificij hominis ſuſtineri in loco vbi in
cipiebatur altiſſimi ciuitas oſtẽdi. Tu ergo noli timere: ne
q̄ expaueſcat coꝛ tuum: ſed ingredere ꝛ vide ſplendoꝛem ꝛ
magnitudinem edificij: quantum capax eſt tibi viſu oculo
rum videre. Et poſt hec audies quantum capit auditꝰ au
rium tuarum audire. Tu enĩ beatus es pꝛe multis: et voca
tus es

tus es apud altiſſimū: ſicut ⁊ pauci. Nocte aūt que in craſtinū futura eſt manebis hic: ⁊ oſtēdet tibi altiſſimus has viſiones ſuperiorū: que faciet altiſſimus his qui habitāt ſuper terram a nouiſſimis diebus. Et dormiuit illā nocte ⁊ aliam ſicut dixerat mihi.

Cap. XI

A E vidi ſomnium: ⁊ ecce aſcēdebat de mari aq̄la cui erāt duodecim ale pēnarū ⁊ capita tria: ⁊ vidi: ⁊ ecce expēdebat alas ſuas in oēm terrā: ⁊ oēs vēti celi inſufflabāt in eā ⁊ colligebant. Et vidi: ⁊ de pēnis eius naſcebant contrarie pēne: ⁊ ipſe fiebāt in pēnaculis minutis ⁊ modicis. Nam capita eius erāt quieſcētia: ⁊ dimidium caput erat maius aliorum capitū: ſed ipſa quieſcebat cum eis. Et vidi: ⁊ ecce aquila volauit in pēnis ſuis ⁊ regnauit ſuper terrā: ⁊ ſuper eos qui habitant in ea. Et vidi quoniam ſubiecta erant ei omnia ſub celo: et nemo illi contradicebat: neq; vnus de creatura que eſt ſuper terram. Et vidi: ⁊ ecce ſurrexit aquila ſuper vngues ſuos: ⁊ miſit vocē pennis ſuis dicens. Nolite oēs ſimul vigilare: dormite vnuſquiſq; in loco ſuo: ⁊ per tempus vigilate. Capita autem in nouiſſimo ſeruentur. Et vidi: ⁊ ecce vox nō exibat de capitibus eius: ſed de medietate corporis ei⁹. Et numeraui contrarias pennas eius ⁊ ecce ipſe erant octo. Et vidi
B ⁊ ecce a dextera parte ſurrexit vna penna: ⁊ regnauit ſuper omnem terram. Et factum eſt cum regnaret: venit ei finis: ⁊ non apparuit locus eius. Et ſequēs exurrexit: ⁊ regnabat. Ipſa multum tenuit tempus. Et factum eſt cum regnaret: ⁊ veniebat finis eius vt non appareret ſicut prior. Et ecce vox emiſſa eſt illi dicens. Audi tu que tanto tempore tenuiſti terram. Hec annuncio tibi anteq̄ incipias non apparere. Nemo poſt te tenebit tempus tuū: ſed nec dimidiū ei⁹. Et leuauit tertia ⁊ tenuit principatum ſicut ⁊ priores: ⁊ nō apparuit ⁊ ipſa. Et ſic contingebat ex omnibus alijs ſingulatim principatum gerere: ⁊ iterum nuſq̄ comparere. Et vidi ⁊ ecce in tempore ſequentes penne erigebant a dextera parte vt tenerent ⁊ ipſe principatum: ⁊ ex eis erant que tenebant: ſed tamen ſtatim nō compareſcebāt. Nam ⁊ alique ex eis erigebantur: ſed non tenebant principatum. Et vidi poſt hec ⁊ ecce non cōparuerunt duodecim penne ⁊ duo pē
C nacula: ⁊ nihil ſupererat in corpore aq̄le niſi duo capita q̄eſcentia: ⁊ ſex pennacula. Et vidi: ⁊ ecce ſex pennaculis diuiſe ſunt due: ⁊ manſerunt ſub capite quod eſt ad dexterā partem. Nam quatuor manſerunt in loco ſuo. Et vidi: ⁊ ecce ſubalares cogitabant ſe erigere: ⁊ tenere principatus. Et vidi: ⁊ ecce vna erecta eſt: ſed ſtatim non comparuit. Et ſecūde velocius q̄ priores non comparuerunt. Et vidi: et ecce due que ſuperauerunt: apud ſemetipſas cogitabant et ipſe regnare: ⁊ in eo cum cogitarent: ecce vnum quieſcentiū capitum quod erat medium euigilabat. Hoc enim erat duorū capitum maius. Et vidi: quoniam completa ſunt duo capita ſecum: et ecce conuerſum eſt caput cum his qui cum eo erant: ⁊ comedit duas ſubalares que cogitabant regnare. Hoc autem caput percontenuit omnem terrā: ⁊ dominabatur in ea his qui habitabant terram cum labore multo: ⁊ potentatum tenuit orbis terrarum ſuper omnes alas que fuerunt. Et vidi poſt hec: et ecce medium caput ſubito non comparuit. et hoc ſicut ale. Superauerunt autem duo capita: que ⁊ ipſa ſimiliter regnauerunt ſuper terram ⁊ ſup eos qui habitant in ea. Et vidi: et ecce deuorauit caput a dextera
D ra parte illud quod a leua. Et audiui vocē dicentem mihi. Conſpice contra te: et conſidera quod vides. Et vidi: ⁊ ecce ſicut leo concitatus de ſilua rugiens: ⁊ vidi quoniā emittebat vocem hominis ad aquilā. Et dixit dicens. Audi tu et loquar ad te: ⁊ dicet altiſſimus tibi. Nonne tu es qui ſuperaſti de quatuor animalibus que feceram regnare in ſeculo meo: ⁊ vt per eos veniret finis temporū eorū. Et quartus veniens deuicit omnia animalia que tranſierunt: ⁊ potentatu tenuit ſeculum cum tremore multo: ⁊ omnem orbē cum labore peſſimo: et inhabitauit tot temporibus orbem terrarum cum dolo. Et iudicaſti terram non cum veritate. Tribulaſti enim manſuetos: ⁊ leſiſti quieſcentes: ⁊ dilexiſti mendaces: ⁊ deſtruxiſti habitationes eorum qui fructificabant: et humiliaſti muros eorum qui te non nouerunt. Et aſcendit contumelia tua vſq; ad altiſſimum: ⁊ ſuperbia tua ad fortem. Et reſpexit altiſſimus ſuperba tempora: et ecce finita ſunt: ⁊ ſcelera eius completa ſunt. Propterea non appareas tu aquila: et ale tue horribiles: et pennacula tua peſſima: ⁊ capita tua maligna: et vngues tui peſſimi: et omne corpus tuum vanum: vti refrigeretur omnis terra: ⁊ reuertatur liberata de tua vi: ⁊ ſperet iudicium et miſericordiam eius qui fecit eam.

Capitulum. XII.

E factum eſt dum loqueretur leo verba hec ad aquilam. Et vidi: ⁊ ecce quod ſuperauerat caput: et non comparuerunt quatuor ale ille que ad eum tranſierunt: ⁊ erecte ſunt vt regnarent et erat regnum eorum exile et tumultu plenum. Et vidi: et ecce ipſa non apparebant: ⁊ omne corpus aquile incedebatur ⁊ expaueſcebat terra valde. Et ego a tumultu ⁊ exceſſu mentis: ⁊ a magno timore vigilaui et dixi ſpiritui meo. Ecce tu preſtitiſti mihi hoc in eo q̄ ſcrutaris vias altiſſimi. Ecce adhuc fatigatus ſum animo et ſpiritu meo inualid⁹ ſū valde: ⁊ modica eſt in me virtus a multo timore quam expaui nocte hac. Nunc ergo orabo altiſſimum vt me confortet vſq; in finē ⁊ dixi. Dominator domine ſi inueni gratiam ante oculos tuos: ⁊ ſi iuſtificatus ſum apud te pre multis: ⁊ ſi certe aſcēdit deprecatio mea ante faciem tuam: conforta me ⁊ oſtende ſeruo tuo mihi interpretationem ⁊ diſtinctionem viſus horribilis hui⁹ vt pleniſſime conſoleris animam meam. Dignum enim me habuiſti oſtendere mihi temporū nouiſſima. Et dixit ad me. Hec eſt interpretatio viſionis huius. Aquilam quam vidiſti aſcendentē de mari: hoc eſt regnū quod viſū eſt in viſiōe Danieli fratri tuo. Sed nō eſt illi interpretatū: q̄m ego nūc
tibi interpretor. Ecce dies veniūt: ⁊ exurget regnū ſup terras: ⁊ erit timor acrior oīm regnorū que fuerunt ante eum. B
Regnabunt autē in ea reges duodecim vnus poſt vnum. Nam ſecundus incipiet regnare ⁊ ipſe tenebit amplius tempus pre duodecim. Hec eſt interpretatio duodecim alarū quas vidiſti. Et quam vidiſti vocem que locuta eſt non de capitibus eius exeuntem: ſed de medio corporis eius: hec eſt interpretatio. Quoniam poſt tempus regni illius naſcentur contentiones non modice: ⁊ periclitabitur vt cadat ⁊ non cadet tunc: ſed iterum conſtituetur in ſuum initium: et quoniam vidiſti ſubalares octo coherentes alis ei⁹ hec eſt interpretatio. Exurgent in ipſo octo Reges quorū erunt tēpora leuia: et anni citati ⁊ duo quidē ex ipſis peribūt. Appropinquante autē tempore medio quatuor ſeruabuntur in tempore: cum incipiet appropinquare tempus eius vt finiatur. Duo vero in finem ſeruabuntur: et quoniam vidiſti tria capita quieſcentia: hec eſt interpretatio. In nouiſſimis eius ſuſcitabit altiſſimus tria regna: et reuocabit in ea multa: et dominabuntur terram et qui habitant in ea cum labore multo ſuper omnes qui fuerunt ante hos. Propter hoc ipſi vocati ſunt capita Aquile. Iſti enim erunt qui recapitulabunt impietates eius: et qui perficient nouiſſima eius: et quoniam vidiſti caput maius non apparens. Hec eſt interpretatio eius.
Quoniam vnus ex eis ſuper lectum ſuum morietur: ⁊ tamen cū tormentis. C
Nam duo qui perſeuerauerint: gladi⁹ eos comedet. Vnius enim gladius comedet qui cum eo:

ſed tamē hic gladio in nouiſſimis cadet. Et quoniā vidiſti
duas ſubalares traijcientes ſuper caput quod eſt in dexte
ra parte: hec eſt interpꝛetatio. Hi ſunt quos cōſeruauit al-
tiſſimus in finē ſuum: hoc eſt regnū exile ⁊ turbationis ple
num ſicut vidiſti: ⁊ leonem quem vidiſti de ſilua euigilan-
tem ⁊ rugientem ⁊ loquentem ad aquilā ⁊ arguentem eam
⁊ iniuſtitias ipſius per omnes ſermones eius: ſicut audiſti
hic eſt ventus quem ſeruauit altiſſimus in finem ad eos et
impietates ipſoꝛum ⁊ arguet illos ⁊ incutiet coraꝫ ipſis di
ſcerptiones coꝝ. Statuet eīm eos ī iudicio viuos ⁊ erit cū
arguerit eos: ⁊ tunc corripiet eos: nam reſiduum populum
meum liberabit cuꝫ miſeria qui ſaluati ſunt ſup fines meos
⁊ iocundabit eos quoadusqꝫ veniet finis dies iudicij: de ꝗ
locutus ſum tibi ab initio. Hoc ſomniuꝫ quod vidiſti: ⁊ he
interpꝛetatiōes. Tu ergo ſolus dignus fuiſti ſcire altiſſimi
ſecretuꝫ hoc. Scribe ergo omnia iſta in libꝛo que vidiſti: et
pone ea in loco abſcondito: ⁊ docebis ea ſapientes de po-
D pulo tuo: quoꝛum coꝛda ſcis poſſe capere et ſeruare ſecreta
hec. Tu autem adhuc ſuſtine hic alios dies ſeptem: vt tibi
oſtendatur quicquid viſum fuerit altiſſimo oſtendere tibi.
Et pꝛofectus eſt a me. Et factum eſt cuꝫ audiſſet omnis po
pulus quoniam pertranſierunt ſeptem dies: et ego nō fuiſ-
ſem reuerſus in ciuitatē ⁊ cōgregauit ſe omnis a minimo
vſqꝫ ad maximum ⁊ venit ad me. Et dixerūt mihi dicentes.
Quid peccauimus tibi: ⁊ quid iniuſte egimus in te: qm̄ de-
relinquens nos ſediſti ī hoc loco. Tu eīm nobis ſuperes ſo
lus ex oīb⁹ populis ſicut botrus de vinea: et ſicut lucerna
in loco obſcuro: ⁊ ſicut poꝛtus ⁊ nauis ſaluata a tēpeſtate.
Aut nō ſufficiunt nobis mala que contingunt? Si ergo tu
nos dereliqueris: quanto nobis erat melius ſi eſſemus ſuc
cenſi: ⁊ nos cum incendio ſyon? Nec eīm nos ſumus melio-
res eoꝛum qui ibi moꝛtui ſunt: et ploꝛauerunt voce magna.
Et reſpondi ad eos: ⁊ dixi. Confide iſrael: ⁊ noli triſtari tu
dom⁹ iacob. Eſt eīm memoꝛia veſtra corā altiſſimo et foꝛtis
non eſt oblitus veſtri in tentatione. Ego eīm non dereliqui
vos neqꝫ exceſſi a vobis: ſed veni in hūc locū vt depꝛecarer
ꝓ deſolatione ſyon et quererem miſericoꝛdiam pꝛo humili
tate ſanctificationis veſtre. Et nunc ite vnuſquiſqꝫ veſtruꝫ
in domuꝫ ſuā: ⁊ ego venie ad vos poſt dies iſtos. Et pꝛofe-
ctus eſt populus ſicut dixi ei in ciuitatem. Ego autem ſedi
in campo ſeptem diebus ſicut mihi mandauit: ⁊ manduca-
bam de floꝛibus ſolummodo agri: de herbis facta eſt eſcha
mihi in diebus illis.

Cap. XIII.

A ET factum eſt poſt dies ſeptem: ⁊ ſomniaui
ſomniuꝫ nocte. Et ecce de mari ventus ex
urgebat vt cōturbaret omnes fluctus ei⁹.
Et vidi: ⁊ ecce conualeſcebat ille homo cū
nubibus celi: ⁊ ibi vultum ſuum vertebat
vt ꝯſideraret: tremebāt omnia que ſub eo
videbantur: ⁊ vbicūqꝫ exibat vox de oꝛe eius ardeſcebant
omnes qui audiebant voces eius: ſicut quieſcit in terra qū
ſenſerit ignē. Et vidi poſt hec: ⁊ ecce congregabať multitu-
do hominū quoꝝ non erat numerus de quatuoꝛ ventis celi
vt debellarent hominē aſcenderat de mari. Et vidi: ⁊ ecce
ſibimetipſi ſculpſerat montem magnuꝫ ⁊ volauit ſuper euꝫ.
Ego aūt queſiui videre regionem vel locum vnde ſculptus
eſſet mons: ⁊ non potui. Et poſt hec vidi ⁊ ecce omnes ꝗ cō
gregati ſunt ad eum vt expugnarent eum timebāt valde: ta
men audebant pugnare. Et ecce: vt vidit impetum multitu
dinis venientis non leuauit manum ſuam: neqꝫ frameaꝫ te
nebat: neqꝫ aliquod vas bellicoſum: niſi ſolummodo vt vidi
quoniam emiſit de oꝛe ſuo ſicut flatum ignis: ⁊ de labijs ei⁹
ſpūs flamme: ⁊ de lingua eius emittebat ſcintillas ⁊ tempe
ſtates. Et cōmixta ſunt oīa ſimul hic flatus ignis ⁊ ſpūs flā
me ⁊ multitudo tempeſtatis ⁊ concidit ſuper multitudineꝫ
in impetu que pꝛeparata erat pugnare: ⁊ ſuccendit omnes
vt ſubito nihil videretur de innumerabili multitudine: niſi
ſolummodo puluis ⁊ fumi odoꝛ. Et vidi ⁊ extimui. Et poſt B
hec vidi ipſum hominem deſcendentē de monte: ⁊ vocantē
ad ſe multitudinem aliam pacificam: ⁊ accedebat ad eū vul
tus hominum multoꝛum quoꝛſidam gaudentium quoꝛum
dam triſtantium: aliqui vero alligati: aliqui adducentes ex
eis qui offerebantur. Et egrotaui a multitudine pauoꝛis ⁊
expergefactus ſum: ⁊ dixi. Tu ab initio demonſtraſti ſeruo
tuo mirabilia hec: ⁊ dignum me habuiſti vt ſuſciperes dep̄
cationem meam: ⁊ nunc demonſtra mihi adhuc interpꝛeta-
tionem ſomnij huius. Sicut enim exiſtimo in ſenſu meo. ve
qui derelicti fuerint in diebus illis. Et multo plus de his ꝗ
non ſunt derelicti: qui enim non ſunt derelicti: triſtes erāt.
Intelligo nunc que ſunt repoſita in nouiſſimis diebus: et
occurrent eis: ſed et his ꝗ derelicti ſunt. Propter hoc ve-
nerunt eniꝫ in pericula magna et neceſſitates multas: ſicut
oſtendunt ſomnia hec. Attamen facilius eſt periclitantem
venire in hunc ꝙ pertranſire ſicut nubem a ſeculo: ⁊ nūc vi
dere que contingunt in nouiſſimo. Et reſpondit ad me ⁊ di
xit. Et viſionis interpꝛetationem dicam tibi: ⁊ de quibus
locutus es adaperiam tibi. Quoniam de his dixiſti qui de
relicti ſunt hec eſt interpꝛetatio. Qui aufert periculum illo
tēpoꝛe hic ſe cuſtodiuit. Qui in periculo inciderūt: hi ſunt
qui habent opera ⁊ fidem ad foꝛtiſſimum. Scito ergo quo
niam magis beatifici ſunt qui derelicti: ſuper eos qui moꝛ
tui ſunt. He interpꝛetationes viſionis. Quia vidiſti virum
aſcendentem de coꝛde maris. ipſe eſt quem conſeruat altiſſi
mus multis tempoꝛibus: qui per ſemetipſuꝫ liberabit crea
turam ſuaꝫ: ⁊ ipſe diſponet qui derelicti ſunt. Et quoniam
vidiſti de oꝛe eius exire vt ſpiritum et ignem ⁊ tempeſtateꝫ
⁊ quoniaꝫ non tenebat frameam neqꝫ vas bellicoſum: coꝛ-
rupit enim impetus eius multitudinem que venerat expu C
gnare eum. Hec eſt interpꝛetatio. Ecce dies veniunt quan
do incipiet altiſſimus liberare eos qui ſuper terram ſunt: ⁊
veniet in exceſſu mentis ſuper eos qui inhabitāt terraꝫ. Et
alij alios cogitabunt debellare: ciuitas ciuitatem: ⁊ locus
locum et gens aduerſus gētem: et regnuꝫ aduerſus regnū.
Et erit cum fient hec et contingent ſigna que ante oſtendi
tibi: et tunc reuelabitur filius meus quem vidiſti vt virum
aſcendentem. Et erit quando audierint omnes gentes vo
cem eius: et derelinquet vnuſquiſqꝫ in regione ſua bellum
ſuum quod habent ad alterutrum et colligetur in vnuꝫ mul
titudo innumerabilis: ſicut volentes venire et expugnare
eum. Ipſe autem ſtabit ſuper cacumen montis ſyon. Syon
autem veniet ⁊ oſtendetur omnibus parata et edificata ſi-
cut vidiſti montem ſculpi ſine manibus. Ipſe autem filius
meus arguet que adinuenerunt gentes impietates eoꝛum
has que tempeſtati appꝛopinquauerunt pꝛopter mala co-
gitamenta eoꝛum et cruciamenta quibus incipient crucia-
ri que aſſimilate ſunt flamme: et perdet eos ſine laboꝛe: per
legem que igni aſſimilata eſt. Et quoniam vidiſti eum col-
ligentem ad ſe aliam multitudinem pacificam. he ſunt de-
cem tribus que captiue facte ſunt de terra ſua in dieb⁹ oſee
regis quem captiuum duxit ſalmanaſar rex aſſyꝛioꝛum: et
tranſtulit eos trans flumen ⁊ tranſlati ſunt in terram aliaꝫ.
Ipſi aūt ſibi dederunt conſiliuꝫ hoc vt delinquerent mul-
titudinem gentium ⁊ pꝛoficiſcerentur in vlterioꝛem regio-
nem vbi nunꝙ inhabitauit genus humanum: vel ibi obſer-
uare legitima ſua que non fuerant ſeruantes in regiōe ſua.
Per introitus autem anguſtos fluminis eufraten introie-
runt. Fecit enim eis tunc altiſſimus ſigna et ſtatuit venas
fluminis vſqꝫ quo tranſirent. Per eam enim regionem erat
via multa itineris anni vnius et dimidij: nam regio illa vo-
catur aſareth. Tūc inhabitauerunt ibi vſqꝫ in nouiſſimo tē
poꝛe: et nunc iterum cum ceperint venire: iterum altiſſimus
ſtatuet

ſtatuet venas fluminis vt poſſint tranſire propter hec vidi
ſti multitudinem cū pace. Sed ⁊ q̄ derelicti ſunt de populo
tuo: hi ſunt q̄ inueniunt̄ intra terminū meū. Factum eſt er-
go quādo incipiet ꝑdere multitudinē eaꝝ que collecte ſunt
gentes ꝓteget eos qui ſuperauerūt ꝑp̄lm ⁊ tūc oſtēdet eis
multa plurima portenta. Et dixi ego. Dominator dn̄e hoc
mihi oſtende ꝓpter qd̄ vidi virū aſcēdentē de corde maris.
Et dixit mihi. Sicut nō potes hec vel ſcrutari vel ſcire que
ſunt in profundo maris: ſic nō poterit quiſꝗ̄ ſuper terrā vi
dere filium meum: vel eos qui cum eo ſunt: niſi in tempore
diei. Hec eſt īterpretatio ſomnij quod vidiſti: ⁊ propter qd̄
illuminatus es hic ſolus. Dereliquiſti eīm tuaꝫ: ⁊ circa meā
vacaſti legem ⁊ queſiſti. Vitam aūt tuā diſpoſuiſti in ſapiē-
tia: et ſenſum tuum vocaſti matrem. Et propter hoc oſten-
di tibi merces apud altiſſimum. Erit enim poſt alios tres
dies ad te alia alloquar: ⁊ exponaꝫ tibi grauia ⁊ mirabilia.
Et profectus ſum ⁊ tranſij in campum: multum glorificans
⁊ laudans altiſſimuꝫ de mirabilibus que per tempus facie
bat: et quoniam gubernat ipſum et que ſunt in temporibus
illata. Et ſedi tribus diebus. Cap. XIIII.

ET factum eſt tertio die: et ego ſedebaꝫ ſub
quercu. Et ecce vox exiuit cōtra me de ru-
bo: ⁊ dixit. Eſdra eſdra. Et dixi. Ecce ego
dn̄e: ⁊ ſurrexi ſuper pedes meos. Et dixit
ad me. Reuelans reuelatus ſum ſuper ru-
bum: ⁊ locutus ſum moyſi qn̄ pp̄ls meus
ſeruiebat in egypto: ⁊ miſi eum ⁊ eduxi pp̄lm meum de egy
pto: ⁊ adduxi eum ſuper monteꝫ ſina ⁊ detinebam eū apud
me diebus multis ⁊ enarraui ei mirabilia multa: et oſtendi
ei temporum ſecreta ⁊ finem: ⁊ precepi ei dicens. Hec in pa
lam facies verba: ⁊ hec abſcondes. Et nunc tibi dico: ſigna
que demonſtraui⁹ ⁊ ſomnia que vidiſti: ⁊ interpretationes
quas tu vidiſti in corde tuo repone ea: tu eīm recipieris ab
omnibus: conuerteris reſiduus cum conſilio meo ⁊ cum ſi-
milibus tuis vſꝗ̄quo finiantur tp̄a. Quoniam ſeculum per
didit iuuentutem ſuā: ⁊ tempora appropinquant ſeneſcere.
B Duodecim enim partibus diuiſum eſt ſeculum: ⁊ tranſierūt
eius decima ⁊ dimidium decime partis: ſuperſunt aūt eius
poſt mediuꝫ decime partis. Nunc ergo diſpone domū tuaꝫ
⁊ corripe pp̄lm tuum ⁊ conſolare humiles eorum ⁊ renūcia
iam corruptele: ⁊ dimitte abs te mortales cogitationes: et
ꝓijce abs te pōdera hūana: ⁊ exue te iā infirmā naturā ⁊ re-
pone in vnā parteꝫ moleſtiſſima tibi cogitamenta: ⁊ feſtina
tranſmigrare a temporibus his. Que eīm vidiſti nunc cōti-
giſſe mala iterum horū deteriora facient. Quantum enim
inualidum fiet ſeculū a ſenectute: tantū multiplicabunt̄ ſuꝑ
inhabitantes mala. prolongauit enim ſe magis veritas et
appropinquauit mēdacium. Jam enim feſtinat venire quā
vidiſti viſionem. Et reſpondi ⁊ dixi coram te dn̄e. Ecce eīm
ego abibo ſicut precepiſti mihi et corripiam preſentē popu
lum. Qui autem iterum nati fuerint quis cōmonebit? Po-
ſitum eſt ergo ſeculum in tenebris ⁊ qui inhabitant in eo ſi-
ne lumine. Quoniam lex tua incenſa eſt: propter quod ne-
mo ſcit que a te facta ſunt vel q̄ incipient opera. Si eīm inue
ni in te gratiam: immitte in me ſpiritum ſanctum: ⁊ ſcribam
omne quod factū eſt a ſeculo ab initio que erant in lege tua
ſcripta vt poſſint homines inuenire ſemitam: ⁊ qui volue-
C rint viuere in nouiſſimis viuant. Et reſpondit ad me ⁊ dixit.
Vadens congrega populum et dices ad eos vt non querāt
te diebus quadraginta. Tu autem prepara tibi buxos mul
tos: ⁊ accipe tecum ſaream dabriam ſelemiam echanum et
aſiel: et quinꝗ̄ hos qui parati ſunt ad ſcribenduꝫ velociter
Et venies huc: et ego accendam in corde tuo lucernam in
tellectus que non extinguetur quoadusꝗ̄ finiantur que in
cipies ſcribere. Et tūc perfectis quedam palam facies que
dam ſapientibus abſconſe trades. In craſtinum enim hac
hora incipies ſcribere. Et profectus ſum ſicut michi prece-
pit: ⁊ cōgregaui omnē populū: ⁊ dixi. Audi iſrael verba hec.
Peregrinati ſunt patres noſtri ab initio in egypto: ⁊ libe-
rati ſunt inde ⁊ acceperunt legem vite quam non cuſtodie-
runt: quaꝫ ⁊ vos poſt eos tranſgreſſi eſtis. ⁊ data eſt vobis
terra in ſortem: ⁊ terra ſyon: ⁊ patres veſtri ⁊ vos iniquita
tem feciſtis: ⁊ non ſeruaſtis vias quas precepit vobis altiſ
ſimus: et iuſtus iudex eū ſit abſtulit a vobis in tempore qd̄
donauerat. Et nūc vos hic eſtis et fratres veſtri introrſuꝫ
veſtrum ſunt. Si ergo imperaueritis ſenſui veſtro ⁊ erudie
ritis cor veſtrum viui conſeruati eritis: et poſt mortē miſe-
ricordiam conſequemini. Judicium eīm poſt morteꝫ veniet:
quādo iterum reuiuiſcemus: ⁊ tunc iuſtorū noīa parebunt
et impiorꝫ facta oſtendentur. Ad me igitur nemo accedat D
nunc neꝗ̄ req̄rat me vſꝗ̄ dies quadragīta. Et accepi q̄nꝗ̄
viros ſicut mandauit mihi: ⁊ profecti ſumus in campum et
manſimus ibi. Et factus ſum in craſtinum: ⁊ ecce vox voca
uit me dicēs. Eſdra aperi os tuū: et bibe quo te potauero.
Et aperui os meū: et ecce calix plenus porrigebatur mihi.
Hoc erat plenum ſicut aqua: color aūt eius vt ignis ſimilis
et accepi et bibi. Et in eo eū bibiſſem cor meū cruciabatur
intellectu. et in pectus meū increſcebat ſapientia. Naꝫ ſpi-
ritus meus conſeruabatur memoria: et apertuꝫ eſt os meū
et non eſt clauſuꝫ ampli⁹. Altiſſimus dedit intellectū quinꝗ̄
viris. et ſcripſerūt que dicebantur exceſſiōes noctis quas
nō ſciebant. Nocte autem mādu cabāt panē: ego auteꝫ per
diem loquebar: et per nocteꝫ nō tacebā. Scripti ſunt autē
per quadraginta dies libri ducenti quatuor: et factū eſt cū
compleuiſſent quadraginta dies: locutus eſt altiſſimus di
cens. Priora que ſcripſiſti in palam pone: et legant digni ⁊
indigni: nouiſſimos autem ſeptuaginta conſeruabis vt tra
das eos ſapientibus de populo tuo. In his enim eſt vena
intellectus ⁊ ſapientie fons ⁊ ſcientie flumen: ⁊ feci ſic.

Capitulum. XV.

ECce loquere in aures plebis mee ſermo-
nes prophetie quos immiſero in os tuum A
dicit dominus. ⁊ fac vt in charta ſcribātur
quoniam fideles ⁊ veri ſunt. Ne timeas a
cogitationibus aduerſum te: nec turbent
te in credulitates dicētium quoniā omnis
incredulus in incredulitate ſua morietur. Ecce ego induco
dicit dn̄s: ſuper orbem tarrarū mala: gladium: ⁊ famē ⁊ mor
tem ⁊ interitū: propter qd̄ ſuperpolluit iniquitas omnē ter
ram: ⁊ adimpleta ſunt opera nociua illoꝝ. Propterea dicit
dn̄s. Jam nō ſilebo de impietatibus eorum que irreligioſe
agunt: nec ſuſtinebo in his q̄ inique exercent. Ecce ſanguis
innoxius ⁊ triſtis clamat ad me: ⁊ anime iuſtoꝝ clamāt per
ſeueranter. Vindicans vindicabo illos dicit dn̄s: ⁊ accipiā
omnē ſanguinē innoxiū ex illis ad me. Ecce populus meus
quaſi grex ad occiſionem ducitur: iam non patiar illum ha-
bitare in terra egypti: ſed educam eum in manu potenti et
brachio excelſo. Et percutiam plaga ſicut prius ⁊ corrum-
pam oēm terrā eius. Lugebit egyptus ⁊ fundamēta ei⁹ pla
ga verberata ⁊ caſtigatione quas inducet ei de⁹. Lugebūt
cultores operātes terram: quoniā deficiēt ſemina eoruꝫ ab
rubigine ⁊ grandine. ⁊ a ſidere terribili. Ve ſeculo ⁊ qui ha-
bitant in eo: q2 appropinquauit gladius ⁊ contritio eoruꝫ.
Et exurget gens contra gentem ad pugnam: ⁊ romphea in
manibus eorum. Erit eīm incōſtabilitio hominibus ⁊ alij
alijs inualeſcentes non curabunt regem ſuum ⁊ principes
vie geſtorum ſuorum in potentia ſua. Concupiſcet enim ho
mo in ciuitatem ire: ⁊ non poterit. Propter ſuperbiam eīm B
eorum ciuitates turbabuntur: domus exterrētur: homines
metuent. Non miſerebitur homo proximuꝫ ſuum ad irritū
faciēdum: domos eorum in gladium ad diripiendas ſubſtā
tias eoruꝫ propter famem panis ⁊ tribulationem multam.

Et ecce ego conuoco dixit deus oēs reges terre ad me ve‑
rendū qui ſunt ab oriēte: ⁊ ab auſtro: ab euro: ⁊ a libano ad
cōuertēdos ad ſe: ⁊ reddere que dederūt illis. Sicut faciūt
vſq; hodie electis meis: ſic faciā ⁊ reddā in ſinu eorū. Hec
dixit dñs de⁹. Nō parcet dextera mea ſup peccatores: nec
ceſſabit romphea ſup effundētes ſanguinem innoxiū ſuper
terrā. Exijt ignis ab ira eius ⁊ deuorauit fundamēta terre:
⁊ peccatores quaſi ſtramē incēſum. Ve eis qui peccāt et nō
obſeruāt mandata mea: dicit dñs. Non parcā illis. Diſcedi
te filij a poteſtate. Nolite contaminare ſanctificationē meā
qm̄ nouit dñs omnes qui delinquunt in illum. Propterea
tradidit eos in mortem ⁊ in occiſionez. Iam em̄ venerūt ſu
per orbē terrarū mala ⁊ manebitis in illis. Non em̄ libera‑
bit vos deus ꝓpter quod peccaſtis in eū. Ecce viſio horri‑
bilis: ⁊ facies illius ab oriente. Et exient natiōes draconū
arabum in curribus multis: ⁊ ſicut flatus eorum numerus
feretur ſuper terraz vt iam timeant ⁊ trepident omnes qui
illos audient carmonij inſaniētes in ira: ⁊ exient vt apri de
ſilua ⁊ aduenient in virtute magna: ⁊ conſtabunt in pugnā
cum illis: ⁊ vaſtabunt portionem terre aſſyriorum. Et poſt
hec ſuperualeſcent dracones natiuitatis ſue memores: ⁊ cō
uertent ſe conſpirantes in virtute magna ad perſequēdos
eos. Iſti turbabunt ⁊ ſilebunt in virtute illorū: ⁊ conuertēt
pedes ſuos in fugam: ⁊ a territorio aſſyriorum ſubſeſſor ob
ſidebit eos: ⁊ conſumet vnum ex illis: ⁊ erit timor ⁊ tremor
in exercitu illorum: et contentio in reges ipſorum. Et ecce
nubes ab oriente: ⁊ a ſeptētrione vſq; ad meridianum: et fa
C cies earum horrida valde plena ire ⁊ procelle. Et collident
ſe inuicem: ⁊ collident ſidus copioſum ſuper terram: ⁊ ſid⁹
illorum. Et erit ſanguis a gladio vſq; ad ventrem: et fumus
hominis vſq; ad ſuffraginem cameli. Et erit timor et tremor
multus ſuper terram. et horrebunt qui videbunt iraz illam
⁊ tremor apprehēdet illos. Et poſt hec mouebuntur nym‑
bi copioſi a meridiano et ſeptētrione: et portio alia ab occi
dente. Et ſuperinualeſcent venti ab oriente: ⁊ recludent eā
et nubem quam ſuſcitauit in ira: et ſidus ad faciendam ex‑
territationem ad orientalem ventum ⁊ occidentem violabi
tur. Et exaltabuntur nubes magne et valide plene ire: et ſi‑
dus vt exterreant omnem terram ⁊ inhabitantes eam: ⁊ in
fundent ſuper omnem locum altum ⁊ eminentem ſidus ter‑
ribile ignem ⁊ grandinem ⁊ rōpheas volātes: ⁊ aquas mul
tas vt etiā impleātur oēs cāpi ⁊ oēs riui plenitudine aqua
rū multaꝝ. Et demolient ciuitates ⁊ muros ⁊ mōtes ⁊ col‑
les ⁊ ligna ſiluaꝝ ⁊ fenū pratorū: ⁊ frumenta eoꝝ. Et tranſi
bunt cōſtātes vſq; babylonē ⁊ exterrēt eā: conuenient ad ip‑
ſam ⁊ circūibūt eam: ⁊ effundent ſidus ⁊ oēm iram ſuper eā.
Et ſubibit puluis ⁊ fumus vſq; in celuz: ⁊ oēs in circuitu lu
gebunt eam: ⁊ qui ſub ea remāſerint ſeruient his qui exter‑
ruerunt. Et tu aſia cōſors in ſpez babylonis ⁊ gloria perſo
ne eius ve tibi miſera: propte quod aſſimilaſti ei: ⁊ ornaſti
filias tuas in fornicationem ad placenduz ⁊ gloriandum in
amatoribus tuis qui tecum cupierunt ſemꝑ fornicari. Odi
D bilem imitata eſt in omnibus operibus eius: ⁊ in adinuen‑
tionibus eius: propterea dicit deus. Immittaz tibi mala:
viduitatem: paupertatem: ⁊ famē ⁊ gladium ⁊ peſtez ad de
uaſtandas domos tuas a violatione ⁊ morte ⁊ gloria virtu
tis tue. Sicut flos ſiccabitur cū exurget ardor qui emiſſus
eſt ſuper te. Infirmaberis vt paupercula plagata ⁊ caſtiga
ta a mulieribus: vt nō poſſint te ſuſcipere potentes ⁊ ama‑
tores. Nunqd ego ſic zelabo te: dixit dominus: niſi occidiſ‑
ſes electos meos in omni tempore exaltās percuſſionē ma
nuum ⁊ diceres ſuper mortem eorū: cum inebriata eſſes ex
orna ſpeciem vultus tui? Merces fornicationis tue in ſinu
tuo: propter hoc redditionē accipies. Sicut facies electis
meis: dicit dominus ſic faciet tibi deus ⁊ tradet te in malū.
Et nati tui fame interiēt: ⁊ tu romphea cades: et ciuitates
tue conterentur: et omnes tui in campo gladio cadent. Et
qui ſunt in montibus fame peribunt ⁊ manducabūt carnes
ſuas et ſanguinem bibent a fame panis et ſiti aque. Infelix
per maria venies: et rurſum accipies mala. Et in tranſitu
allident ciuitatem occiſam et exterrent aliquam portionem
terre tue et partem glorie tue exterminabunt rurſum reuer
tentes conuerſam. Et demolita eris illis pro ſtipula: et ipſi
erunt tibi ignis: et deuorabunt te et ciuitates tuas terram
tuam et montes tuos omnes ſiluas tuas et lignum fructi‑
ferum igni comburent. Filios tuos captiuos ducent. ⁊ cen
ſum tuum in predam habebunt: ⁊ gloriam faciei tue exter
minabunt.

Ca. XVI.

VE tibi babylon ⁊ aſia ve tibi egypte ⁊ ſyria. A
Precingite vos ſaccis ⁊ cilicijs: et plāgite
filios veſtros ⁊ dolete: qm̄ appropinqua‑
uit contritio veſtra. Immiſſus eſt vobis gla‑
dius: ⁊ qs eſt q̄ auertat illuz? Immiſſus eſt
vobis ignis: ⁊ qs eſt q̄ extinguat illuz. Im‑
miſſa ſunt vobis mala. ⁊ quis eſt q̄ repellet ea? Nunqd re‑
pellet aliquis leonē eſurientē in ſilua: aut extinguet ignem
in ſtipula mox quādo ceperit ardere? Nunquid repellet ali
quis ſagittā a ſagittario forti miſſam? Dñs fortis immittit
mala ⁊ quis eſt qui repellet ea? Exijt ignis ex iracundia ei⁹
⁊ quis eſt qui extingat eum? Coruſcabit: ⁊ quis non time‑
bit? Tonabit et quis non pauebit? Dñs cōminabitur: ⁊ qs
non funditus conteretur a facie ipſius? Terra tremuit ⁊ fū
damenta eius. Mare fluctuat de profundo: ⁊ fluctus eius
diſturbabuntur: ⁊ piſces eius a facie dñi ⁊ a gloria virtutis
eius qm̄ fortis dextera eius que arcum tendit: ſagitte eius
acute que ab ipſo mittunt: non deficiēt cū ceperint mitti in
fines terre. Ecce mittunt mala ⁊ non reuertēt donec veniāt
ſuper terrā. Igni ſuccendit ⁊ non extinguet donec ꝯſumat
fundamenta terre. Quēadmodū nō redit ſagitta miſſa a va
lido ſagittario: ſic nō reuertentur mala que miſſa fuerint in
terram. Ve mihi: ve mihi. Quis me liberabit in illis dieb⁹?
Initium dolorum ⁊ multi gemitus: initium famis et multi‑
interitus: initium bellorum formidabunt poteſtates: initiū
malorum ⁊ trepidabunt omnes. In his quid faciam cuz ve
nerit mala? Ecce fames ⁊ plaga ⁊ tribulatio ⁊ āguſtia miſ B
ſa ſunt flagella in emēdatione: ⁊ in his omnibus ſe nō con‑
uertent ab iniquitatibus ſuis: neq; flagellorum memores
erunt ſemꝑ. Ecce erit annone vilitas ſuper terrā: ſic vt pu
tent ſibi eſſe directam pacem et tunc germinabunt mala ſup
terram: gladius: fames et magna confuſio. A fame enim plu
rimi qui inhabitant terram interient: ⁊ gladius perdet ce‑
teros qui ſuperauerint a fame: ⁊ mortui ſicut ſtercora proij
cientur: et non erit qui conſoletur eos. Derelinquetur em̄
terra deſerta: ⁊ ciuitates eius deijciētur. Non derelinque‑
tur qui colat terram et qui ſeminet eam. Ligna dabunt fru
ctus: et quis vindemiabit illa? Vua matura fiet: et quis
calcabit illam? Erit enim locis magna deſertio. Cupiet em̄
homo hominem videre: vel vocem eius audiret. Relinquē‑
tur enim de ciuitate decem: et duo de agro qui abſconde‑
rint ſe in denſis nemoribus et ſciſſuris petrarum: quemad
modum derelinquūtur in oliueto et ſingulis arboribus
tres aut quatuor oliue: aut ſicut in vinea vindemiata ra
cemi relinquūtur ab his qui diligēter vineam ſcrutantur:
ſic relinquentur in diebus illis tres aut quatuor ſcrutanti‑
bus domos eorum in romphea. Et relinquetur terra de‑
ſerta: et agri eius inueterabunt: et vie eius ⁊ omnes ſe‑
mite eius germinabunt ſpinas: eo ꝙ non tranſient homi‑
nes per eam. Lugebunt virgines non habentes ſponſos:
Lugebunt mulieres non habentes viros. Lugebunt fi‑ C
lie earum non habentes adiutorium ſponſi earum. In bel‑
lo conſumentur: et viri earum in fame exterentur. Au‑
dite vero iſta: et cognoſcite ea ſerui domini. Ecce verbum
domini:

dominí:excipite illud ne dñs credatis de quib⁹ dixit dñs.
C Ecce appropinquant mala ꝛ nõ tardant. Quemadmodum
pregnans cum parit in nono menſe filium ſuum appropin
quãte hora partus eius:ante horas duas vel tres dolores
circũeũt ventrem eius ꝛ prodeunte infante de ventre non
tardabũt vno puncto: ſic non morabuntur mala ad prodeũ
dum ſuper terram ꝛ ſeculuꝫ gemet:ꝛ dolores circũtenebũt
illud. Audite verbum plebs mea. Parate vos in pugnam:
ꝛ in malis:ſic eſtote quaſi aduene terre. Qui vendit quaſi
qui fugiat:ꝛ qui emit quaſi qui perditurus. Qui mercatur
quaſi qui fructum non capiat:ꝛ qui edificat quaſi non habi
taturus. Qui ſeminat quaſi qui non metet:ſic et qui vineã
putat quaſi qui nõ vendimiaturus. Qui nubũt ſicut quaſi
filios nõ facturi:ꝛ qui nõ nubũt ſic quaſi vidui: propter qđ
qui laborant ſine cauſa laborant:fructus enim illorum alie
nigene metent ꝛ ſubſtantiam illorum rapiẽt ꝛ domos euer
tent:ꝛ filios eorum captiuabũt:quia in captiuitate ꝛ fame
generant natos ſuos. Et qui negociantur in rapina quãtũ
dis exornant ciuitates ꝛ domos ſuas ꝛ poſſeſſiones ꝛ per
ſonas ſuas:tanto magis adzelabor eos ſuper peccata ſua
dicit dñs. Quomodo zelatur fornicaria mulierem idoneã
ꝛ bonam valde:ſic zelabitur iuſtitia iniquitatem cum exor-
nat ſe accuſat eam in facie cum venerit qui defendat exqui
rentem omne peccatũ ſuper terrã. Propterea nolite ſimila
ri ei nec operibus eius. qm̃ adhuc puſillum ꝛ tolletur iniq̃
tas a terra:ꝛ iuſtitia regnabit in vos. Non dicat peccator
ſe non peccaſſe:qm̃ carbones ignis comburet ſuper caput
ei⁹ q̃ dixit non peccaui corã dño deo ꝛ gloria ipſius. Ecce
dominus cognoſcet omnia opera hoim. ꝛ adinuentiões il-
loruꝫ ꝛ cogitationes illoꝝ ꝛ corda illoꝝ. Dixit enĩ. Fiat ter
ra:ꝛ facta eſt. Fiat celũ:ꝛ factuꝫ eſt:ꝛ in verbo illi⁹ ſtelle fũ
date ſunt:ꝛ nouit numerũ ſtellarũ. Qui ſcurtatur abyſſum
ꝛ theſauros illarũ:qui mẽſus eſt mare ꝛ cõceptuꝫ ei⁹. Qui
D cõcluſit mare in medio aquarũ:ꝛ ſuſpẽdit terrã ſup aquas
verbo ſuo. Qui extẽdit celum quaſi cameram ſuper aquas
fundauit eum. Qui poſuit in deſerto fontes aquarum: ꝛ ſu
per verticem mõtium lacus ad mittendum flumina ab emi-
nenti petra vt potaret terram. Qui fingit hominẽ ꝛ poſuit
cor ſuum in medio corpis ꝛ miſit ei ſpiritum vitam ꝛ intelle
ctũ ꝛ ſpiramẽ dei omnipotẽtis qui fecit omnia:ꝛ ſcurtinat
omnia abſconſa in abſconſis terre. Hic nouit adinuentio-
nẽ veſtram ꝛ que cogitatis in cordibus veſtris peccãtes ꝛ
volentes occultare peccata veſtra. Propter quod dñs ſcur
tinando ſcurtinauit omnia opa veſtra:ꝛ traducet vos oẽs
et vos confuſi eritis cum proceſſerint peccata veſtra coraꝫ
hominibus ꝛ iniquitates erunt que accuſatores ſtabũt in
die illo. Quid facietis:aut quomodo abſcondetis peccata
veſtra coram deo et angelis eius? Ecce iudex deus timete
eum. Deſinite a peccatis veſtris ꝛ obliuiſcamini iniquita
tes veſtras iã agere eas in ſempiterno:ꝛ deus deducet vos
et liberabit de omni tribulatione. Ecce enim incenditur ar
dor ſuper vos turbe copioſe:ꝛ rapient quoſdam ex vobis ꝛ
cibabũt idolis occiſos:ꝛ qui conſenſerint eis erunt illis in
deriſum ꝛ in improperium ꝛ in cõculcationeꝫ. Erit enim lo
cis locus:ꝛ in vicinas ciuitates exurrectio multa ſup timẽ-
tes dñm. Erũt quaſi inſani:nemini parcentes ad diripien-
dum ꝛ deuaſtandum adhuc timentes dñm:q: deuaſtabunt
et diripiẽt ſubſtantias:ꝛ de domibus ſuis eos eiciẽt. Tũc
parebit probatio electorum meorum vt aurum qđ probat
ab igne. Audite dilecti mei dicit dñs. Ecce adſunt dies tri-
bulationis:ꝛ de his liberabo vos. Ne timeatis:nec heſite
tis qm̃ de⁹ dux veſter eſt. Et qui ſeruat mandata ꝛ p̃cepta
mea dicit dominus de⁹:ne prepõderẽt vos peccata vr̃a. ne
ſuperleuent ſe iniquitates veſte. Ve qui conſtringuntur
a peccatis ſuis:et obteguntur ab iniquitatibus ſuis:quem
admodum ager conſtringitur a ſilua et ſpinis tegitur ſem-
ta eius per quam non trãſit homo et excluditur et mittit
ad deuorationem ignis.

Explicit liber Eſdre quartus.

Incipit prologus beati Hieronymi preſbyteri in librum Tobie.

Chromatio ꝛ eliodoro epiſcopis hierony-
mus preſbiter in domino ſalutem. Mira
ri non deſino exactionis veſtre inſtantiaꝫ.
Exigitis enim vt librum chaldeo ſermõe
cõſcriptum ad latinum ſtilum traham:li-
brum vtiq; Tobie quem hebrei de catha-
logo diuinarũ ſcripturarum ſecãtes:his que agyographa
memorant manciparunt. Feci ſatis deſiderio veſtro:nõ ta
men meo ſtudio. Arguunt enĩ nos hebreorum ſtudia:et im-
putant nobis contra ſuum canonẽ latinis auribus iſta trãſ
ferre. Sed melius eſſe iudicãs phariſeoruꝫ diſplicere iudi
cio:ꝛ epiſcoporum iuſſionibus deſeruire iſtiti:vt potui. Et
quia vicina eſt chaldeorũ lingua ſermoni hebraico vtriuſq;
lingue peritiſſimum loquacem reperiẽs:vnius diei laboreꝫ
arripui ꝛ quicq̃d ille mihi hebraicis verbis expreſſit:hoc ego
accito notario ſermonibus latinis expoſui. Orationibus
veſtris mercedem huius operis compenſabo:cũ gratũ vo-
bis didicero me qđ iubere eſtis dignati compleſſe.

Explicit prologus in librum Tobie.

Incipit liber Tobie.

Cap. Summa. Tobias captiuus in dieb⁹ ſalmanazar
fugit idola: decimas ſoluit:duxit annam vxoreꝫ:ꝛ generat
ex ea tobiam:fit gratus ſalmanazar et pergit in rages:vbi
tradidit ragueli decem talenta argenti ſub chyrographo:
moritur ſalmanazar:cui ſuccedit Sennacherib:q̃ audiens
tobiã ſepelire mortuos querit eum interficere:ꝛ ipſe occi-
ditur a filijs ſuis: Tobias in domum ſuaꝫ reuertitur:omni
ſubſtantia ſua reſtituta. Cap. I.

Tobias ex tribu et ci- B
uitate neptalim: que eſt in ſuperioribus
galilee ſupra naaſon:poſt viam que ducit
ad occidentem in ſiniſtro habens ciuitatẽ
ſephet:cum captus eſſet in diebus ſalma-
nazar regis aſſyrioꝝ:in captiuitate tamen poſitus viam ve
ritatis non deſeruit:ita vt omnia que habere poterat quo
tidie cõcaptiuis fratribus:qui erant ex eius genere impar
tiret. † Cũq; eſſet iunior omnibus in tribu neptalim: nihil
tamẽ puerile geſſit in opere. Deniq; cum irent omnes ad alia † cum.
vitulos aureos quos hieroboan fecerat rex iſrael:hic ſolus 4. Regũ. 15. g.
fugiebat conſortia omnium: ꝛ pergebat ad hieruſalem ad
templum domini:et ibi adorabat dñm deum iſrael:omnia

pꝛimitiua ſua ⁊ decimas ſuas fideliter offerens: ita vt inter
tio anno proſelitis ⁊ aduenis miniſtraret omnem decima
tionem. Hec ⁊ his ſimilia ſm legem dei puerulus obſerua
B bat. Cum vero factus fuiſſet vir accipit vxoꝛem annam de
tribu ſua: genuitq; ex ea filium nomen ſuum imponens ei:
quem ab infantia timere deum docuit: ⁊ abſtinere ab omni
peccato: Igitur dum per captiuitatem deueniſſet cum vxo
re ſua ⁊ filio in ciuitatem niniuem cum omni tribu ſua: ⁊ cū
omnes ederent ex cibis gentilium: iſte cuſtodiuit animam
ſuam: ⁊ nunq̄ contaminatus eſt in eſcis eoꝝ. Et quoniā
memoꝛ fuit dñi in toto coꝛde ſuo: dedit illi deus gratiam
in cōſpectu ſalmanazar regis: ⁊ dedit illi poteſtatē quocū
C que vellet ire habens libertatē queccūq; facere voluiſſet. Per
Infra.4.d. gebat ergo per omnes qui erant in captiuitate: et monita
ſalutis dabat eis. Cum autem veniſſet in rages ciuitatem
medoꝛum: ⁊ ex his quibus honoꝛatus fuerat a rege habuiſ
ſet decem talenta argenti: ⁊ cum multa turba generis ſui
gabelum agentem videret qui erat ex tribu eius ſub chiro
grapho: dedit illi memoꝛatum pondus argenti. Poſt mul
tum vero tempoꝛis moꝛtuo ſalmanaſar rege: cū regnaret
ſennacherib fili⁹ ei⁹ ꝓ eo: ⁊ filios iſrael exoſos haberet in
conſpectu ſuo: tobias quotidie pergebat per omnē cogna
tionem ſuam: ⁊ conſolabatur eos: diuidebatq; vnicuiq; pro
D ut poterat de facultatibus ſuis. Eſurientes alebat: nudiſq;
4.Regū.19.g. veſtimenta pꝛebebat: ⁊ moꝛtuis atq; occiſis ſepulturam ſol
licitus exhibebat. Deniq; cum reuerſus eſſet rex ſennache
rib fugiens a iudea: pro plaga quam circa eum fecerat de⁹
pꝛopter blaſphemiam ſuā ⁊ iratus multos occideret ex fi
Infra.2.b. lijs iſrael tobias ſepeliebat coꝛpoꝛa eoꝛum. At vbi nūcia
tum eſt regi iuſſit eū occidi: ⁊ tullit omnem ſubſtātiā eius.
Tobias vero cum filio ſuo et cum vxoꝛe fugiens nudus la
tuit: q: multi diligebāt eum. Poſt dies vero quadraginta
quinq; occiderūt regem filij ipſius. Et reuerſus eſt tobias
in domum ſuam: omniſq; facultas eius reſtituta eſt ei.

¶ Cap. Sum. In die feſto tobias pꝛandium magnum pa
rat: mittit filium ad inuitandum vicinos ⁊ parentes timen
tes deum: inuenitur iugulatus vnus de filijs iſrael: nūciat
patri a filio ⁊ ſepeliuit eum: arguitur a pꝛopinquis: nec tñ
ꝓpter hoc deſtitit ab operibus miſericoꝛdie: cecus factus
ex ſtercoꝛe hyꝛundinis gracias agit: irridentes amicos de
bono opere coꝛrigit: ⁊ pꝛecipue de hedo vituperatur ab vxo
re ſua anna. Cap. II.

Poſt hec vero cū eſſet dies feſtus dñi ⁊ fa
ctum eſſet pꝛandium bonū in domo tobie
dixit filio ſuo. Uade et adduc aliq̄s de tri
A bu noſtra timētes deum: vt epulentur no
biſcum. Cūq; abijſſet reuerſus nunciauit
ei vnū ex filijs iſrael iugulatum iacere in
platea. Statimq; exiliens de accubitu ſuo relinquēs pꝛā
dium ieiunus peruenit ad coꝛpus tollenſq; illud poꝛtauit
ad domum ſuam occulte: vt dum ſol occubuiſſet caute ſepe
liret eum. Cūq; occultaſſet coꝛpus manducauit panem cū
luctu ⁊ tremoꝛe memoꝛans illum ſermonem quē dixit dñs
amos.8.c. per amos pꝛophetam. Dies feſti veſtri conuertentur in la
B
Supra.1.d. mentationem ⁊ luctum. Cum vero ſol occubuiſſet abijt ⁊ ſe
peliuit eum. Arguebant autem eum omnes ꝓximi eius di
centes. Iam huius rei cauſa interfici iuſſus es: ⁊ vix effugi
ſti moꝛtis imperium: et iterū ſepelis moꝛtuos? Sed tobias
plus timēs deū q̄ regem: rapiebat coꝛpoꝛa occiſoꝛum ⁊ oc
cultabat in domo ſua: ⁊ medijs noctib⁹ ſepeliebat ea. Cōti
git autē vt quadā die fatigatus a ſepultura veniēs in domū
ſuā iactaſſet ſe iuxta parietem ⁊ obdoꝛmiſſet: ⁊ ex nido hy
rūdinū doꝛmienti illi calida ſtercoꝛa inciderūt ſup oculos
C eius: fieretq; cecus. Hāc autē tentationem ideo ꝑmiſit dñs

euenire illi: vt poſteris daretur exemplum patientie eius ſi
cut ⁊ ſancti iob. Nam cum ab infantia ſua ſemꝑ deū timue
rit ⁊ mandata eius cuſtodierit: non eſt contriſtatus † con Als+ ad...
tra deum q̄ plaga cecitatis † euenerit ei: ſed immobilis in Als+ adeo...
dei timoꝛe ꝑmanſit: agens gratias deo omnibus dieb⁹ vi ret.
te ſue. Nam ſicut beato iob inſultabant reges: ita iſti parē Infra.3.a.
tes ⁊ cognati eius irridebant vitam eius: dicentes. Ubi eſt
ſpes tua ꝓ qua elemoſynas ⁊ ſepulturas faciebas? Tobias
vero increpabat eos: dicēs. Nolite ita loqui: qm̄ filij ſctōꝝ
ſumus ⁊ vitam illā expectamus: quā deus daturus eſt his
qui fidem ſuam nunq̄ mutāt ab eo. Anna vero vxoꝛ ei⁹ ibat D
ad opus textrinum quotidie: ⁊ de laboꝛe manuum ſuarum
victū quem cōſequi potuiſſet deferebat. Unde factum eſt
vt hedum caprarum accipiens detullit domi. Cuius cū vo
cem balātis vir eius audiſſet: dixit. Uidete ne foꝛte furtiu⁹
ſit. Reddite eum dominis ſuis: q: non licet nobis aut ede
re ex furto aliquid aut contingere. Ad hec vxoꝛ eius irata
reſpondit. Manifeſte vana facta eſt ſpes tua et elemoſyne
tue modo † apparuerūt. Atq; his ⁊ alijs huiuſcemodi ver Als... den...
bis expꝛobꝛabat ei.
¶ Cap. Summa. De oꝛatione tobie de ſara filia raguelis
qualiter expꝛobꝛatur ab ancilla: de oꝛatione eius ⁊ ieiunio
trium dierum ⁊ trium noctium: exaudiuntur pꝛeces eoꝛum
raphael ad curandum eos eſt miſſus. Cap. III.
p
Tunc tobias ingemuit ⁊ cepit oꝛare cum la
chꝛymis dicēs. Iuſtus es dñe ⁊ oīa iudi A
cia tua † vera ſunt. ⁊ omnes vie tue miſeri Als+ iuſ...
coꝛdiā ⁊ veritas ⁊ iudicium. Et nunc domi
ne memoꝛ eſto mei: ⁊ ne vindictam ſumas
de peccatis meis: neq; reminiſcaris deli
cta mea vel parentū meoꝝ. Qm̄ nō obediuimus pꝛeceptis
tuis: ideo traditi ſumus in direptionem ⁊ captiuitatem et
moꝛtem ⁊ in fabulam ⁊ in † impꝛoperium omnibus natio Als+ op...
bus in quibus diſperſiſti nos. Et nunc dñe magna iudicia bꝛium.
tua: q: nō egimus ſm pꝛecepta tua: ⁊ nō ambulauimus ſin
ceriter coꝛam te. Et nūc dñe ſm voluntatem tuam fac mecū
et pꝛecipe in pace recipi ſpiritum meum. Expedit enī mihi
moꝛi magis q̄ viuere. Eadē itaq; die contigit vt ſara filia Als+ ra...
† raguelis in rages ciuitate medoꝛum: ⁊ ipſa audiret im vel ragel.
pꝛoperium ab vna ex ancillis patris ſui: qm̄ tradita fuerat B
ſeptem viris: et demonium noīe aſmodeus occiderat eos:
mox vt ingreſſi fuiſſent ad eam. Ergo cum pꝛo culpa ſua in
creparet puellam: reſpondit ei dicens. Amplius ex te nō vi
deamus filium aut filiam ſuper terram: interfectrix viroꝝ
tuoꝛum. Nunquid ⁊ occidere me vis ſicut etiam occidiſti ſe Als+ ſupi
ptē viros? Ad hāc vocem perrexit in † ſuperius cubiculū cubiculo.
domus ſue: ⁊ tribus diebus ⁊ tribus noctibus non mādu
cauit neq; bibit: ſed in oꝛatione ꝑſiſtens cum lachꝛymis de C
pꝛecabatur deum vt ab iſto impꝛoperio liberaret eam. Fa
ctum eſt autem die tertia dum compleret oꝛationē benedi
cens dñm dixit. Benedictum eſt nomē tuum deus patrum
noſtroꝛum: qui cum iratus fueris miſericoꝛdiam facies: et
in tempoꝛe tribulationis peccata dimittis his qui inuocāt
te. Ad te dñe faciem meam cōuerto ad te oculos meos eri
go. Peto dñe vt de vinculo impꝛoperij huius abſoluas me
aut certe deſuꝑ terram eripias me. Tu ſcis dñe q: nunq̄ cō
cupiui virum: ⁊ mundam ſeruaui animam meā ab omni cō
cupiſcentia. Nunq̄ cum ludentibus miſcui me: neq; cū his
qui in leuitate ambulant participem me pꝛebui. Uirum au
tem cum timoꝛe tuo nō cum libidine mea cōſenſi ſuſcipere.
Et aut ego indigna fui illis aut illi foꝛſitā mihi non fuerūt Als+...
digni: quia foꝛſitā viro † alij conſeruaſti me. Non eſt enim D
in hominis poteſtate cōſilium tuum. Hoc autem pro certo
habet omnis qui te colit: q̄ vita eius ſi in pꝛobatione fue
rit coꝛonabitur: ſi autem in tribulatione fuerit liberabitur

et ſi in corruptione fuerit: ad miſericordiam tuam venire licebit. Non enim delectaris in perditionibus noſtris: quia poſt tempeſtatem tranquillum facis: ⁊ poſt lachrymationē et fletum exultationem infundis. Sit nomen tuum deꝰ iſrael benedictum in ſecula. In illo tempore exaudite ſunt p̄ces amborum in cōſpectu glorie ſummi dei: ⁊ miſſus eſt angelus dñi ſanctus raphael, vt curaret eos ambos. quorum vno tempore ſunt orationes in conſpectu dñi recitate.

¶ C. S. Tobias putans ſe mori filium inſtruxit de ſepultura corporis ſui: honore matris ⁊ precipue de elemoſynis pecuniam mutuatam ſub chyrographo indicat: ſuperbiam fornicationem aliaqȝ vetat. Cap. IIII.

A Igitur cū tobias putaret orationē ſuā exaudiri: vt mori potuiſſet. vocauit ad ſe tobiā filiū ſuū: dixitqȝ ei. Audi fili mi v̄ba oris mei: ⁊ ea in corde tuo quaſi fundamētū cōſtrue. Cū acceperit deus animā meā: corpus meū ſepeli: ⁊ honorem habebis † matri tue oibus diebus vite eius. Memor enim eſſe debes q̄ ⁊ quanta pericula paſſa ſit ꝓpter te in vtero ſuo. Cum autem ⁊ ipſa compleuerit tempus vite ſue: ſepelias eam † circa me. Omnibus autem diebus vite tue in mente habeto deum ⁊ caue ne aliqñ peccato cōſentias ⁊ p̄termittas precepta dñi dei noſtri. Ex ſubſtantia tua fac elemoſynā ⁊ noli auertere faciem tuā ab vllo paupere. Ita eñi fiet: vt nec a te auertať facies dñi. Quomodo potuerꝭ ita eſto miſericors. Si multū tibi fuerit: abūdāter tribue: ſi exiguū tibi fuerit: etiā exiguū libēter † impartiri ſtude. Premium eñi † bonū tibi theſaurizas in die neceſſitatis: qm̄ elemoſyna ab omni peccato ⁊ a morte liberat: ⁊ nō patieť animā ire i tenebras. Fiducia magna erit corā ſummo deo elemoſina oibus † facientibus eam. Attēde tibi fili mi ab omni fornicatione: et preter vxorē tuā nunq̄ patiaris crimē ſcire. Supbiā nunq̄ in tuo ſenſu aut in tuo verbo dominari p̄mittas. In ipa eñi initiū ſumpſit ois perditio. Quicūqȝ tibi aliqd operatus fuerit ſtatim ei mercedem reſtitue: ⁊ merces mercēnarij tui apud te omnino nō remaneat. Qd ab alio oderꝭ fieri tibi vide ne tu aliqñ alteri facias. Panem tuū cū eſurietibꝰ et egētibꝰ comede: ⁊ de veſtimentis tuis nudos tege. Panē tuum ⁊ vinum tuum ſup ſepulturā iuſti cōſtitue: ⁊ noli ex eo mādueare ⁊ bibere cum peccatoribus. Conſilium ſemp a ſapiente perquire. Omni tempore benedic deū ⁊ pete ab eo vt vias tuas dirigat: ⁊ oia conſilia tua in ipſo permaneant. Indico etiā tibi fili mi dediſſe me decē talēta argēti dū infantulus eſſes gabelo in rages ciuitate medoꝝ: ⁊ chyrographū eius apud me habeo: Et ideo perquire quomodo ad eū peruenias: ⁊ recipias ab eo ſupra memoratū pōdus argenti: ⁊ reſtituas ei chyrographū ſuū. Noli timere fili mi. Pauperē quidē vitā gerimus: ſed multa bona habebimꝰ ſi timuerimus deū: ⁊ receſſerimus ab omni peccato: ⁊ fecerimus bene.

¶ Cap. Sum. Tobias ſocium itineris querit: raphaelem inuenit: ad patrem introduxit: eo comitante profectus eſt; mater flet; quam pater conſolatur. Cap. V.

Tunc rñdit tobia patri ſuo et dixit. Oia q̄cūqȝ precepiſti mihi faciā pater. Quomodo autem pecuniā hāc requirā ignoro. Ille me neſcit: ⁊ ego eū ignoro. Qd ſignū dabo ei: Sed neqȝ viā per quā pgať illuc: aliquādo cognoui. Tunc pater ſuus rñdit illi ⁊ dixit. Chyrographū quidem illiꝰ apud me habeo: qd dum illi oſtēderis ſtatim reſtituet. Sed perge nūc ⁊ inquire tibi aliquē fidelē virū qui eat tecū ſalua mercede ſua dū adhuc viuo: vt recipias eā. Tūc egreſſus tobias inuenit iuuenē ſplēdidū ſtantē precinctū: ⁊ quaſi paratū ad ambulādum. Et ignorans ꝙ angelus dei eſſet: ſalutauit eū ⁊ dixit Vnde te habemꝰ bone iuuenis: At ille rñdit. Ex filijs iſrł. Et tobias dixit ei. noſti viam que ducit in regionē medoꝝ. Cui rñdit. Noui ⁊ oia itinera eius frequenter ambulaui: ⁊ māſi apud gabelū fratrem noſtrū qui morať in rages ciuitate medoꝝ: q̄ poſita eſt in monte egbathanis. Cui tobias ait. Suſtine me obſecro donec hec ipſa nunciē patri meo. Tunc ingreſſus tobias iudicauit vniuerſa hec patri ſuo. Sup que admiratus pater rogauit vt introiret ad eū. Ingreſſus itaqȝ ſalutauit eum ⁊ dixit. Gaudiū tibi ſit ſemper. Et ait tobias. Quale gaudium mihi erit qui in tenebris ſedeo ⁊ lumē celi nō video: Cui ait iuuenis. Forti aio eſto: in proximo eſt vt a deo cureris. Dixit itaqȝ illi tobias. Nūqd poteris perducere filiū meū ad gabelū in rages ciuitatem medorū: Et cū redieris reſtituam tibi mercedē tuā. Et dixit ei angelus. Ego ducā ⁊ reducā eū ad te. Cui tobias rñdit. Rogo te. Indica mihi d̄ qua domo aut d̄ qua tribu es tu. Cui raphael angelus dixit. Genus queris mercenarij an ipſum mercēnariū q̄ cū filio tuo eat: Sed ne forte ſollicitum te reddam: ego ſum azarias: ananie magni filiꝰ. Et tobias rñdit. Ex magno genere es tu. Sed peto ne iraſcaris ꝙ voluerim cognoſcere genus tuū. Dixit aūt illi angelus Ego ſanū ducā ⁊ ſanū tibi reducā filiū tuū. Rñdens autē tobias ait. Bene ambuletis: et ſit deus in itinere veſtro: ⁊ angelus eiꝰ comiteť vobiſcū. Tunc paratis oibus q̄ erāt in via portāda: fecit tobias vale patri ſuo ⁊ matri ſue: ⁊ ambulauerūt ābo ſimul. Cū qȝ pfecti eſſent: cepit mater eiꝰ flere ⁊ dicere. Baculū ſenectutis nře tuliſti ⁊ trāſmiſiſti a nobis. Nūq̄ fuiſſet ipa pecunia ꝓ qua miſiſti eū. Sufficiebat eñi nobis paupertas noſtra: vt diuitias cōputaremus hic ꝙ videbamꝰ filiū noſtrū. Dixitqȝ ei tobias. Noli flere. Saluus perueniet filꝰ noſter: et ſaluus reuerteť ad nos ⁊ oculi tui videbūt illum. Credo eñi ꝙ angelus dei bonus comitetur ei: ⁊ bene diſponat oia que circa eū gerūtur: ita vt cū gaudio reuertatur ad nos. Ad hanc vocem ceſſauit mater eius flere: et tacuit.

Infra.x.b.

¶ Cap. Sum. Liberat angelꝰ tobiam ne deuoretur a piſce: docet eum de corde ⁊ iecore ⁊ felle piſcis cuiꝰ vtilitatis ſint perſuadet ei nuptias ſare: docet ſanctitatem nuptiaꝝ.

¶ Capitulum. VI.

A Profectus eſt aūt tobias ⁊ canis ſecutus eſt eū: et manſit prima manſione iuxta fluuiū tygris. Et exiuit vt lauaret pedes ſuos. Et ecce piſcis imanis exiuit ad deuorādū eum. Quē expaueſcēs tobias clamauit voce magna: dicēs. Dñe inuadit me. Et dixit ei angelus apprehēde brāciā eius ⁊ trahe eum ad te. Quod cum feciſſet attraxit eū in ſiccū ⁊ palpitare cepit añ pedes eius. Tūc dixit ei angelus. Exentera hūc piſcē: ⁊ cor eius ⁊ fel ⁊ iecur repone tibi. Sūt eñi hec neceſſaria ad medicamenta vtiliter. Quod cū feciſſet: aſſauit carnes eiꝰ: ⁊ ſecū ſuſtulerunt in via: cetera ſalierūt q̄ ſufficerēt eis quouſqȝ puenirēt i rages ciuitatē medoꝝ. Tūc interrogauit tobias angelum ⁊ dixit ei. Obſecro te azaria frater: vt dicas mihi qd remedium habebūt iſta que de piſce ſeruare iuſſiſti: Et reſpondens angelus dixit ei. Cordis eiꝰ particulam ſi ſup carbones ponas: fumus eiꝰ † extricat omne genus demoniorum ſiue a viro ſiue a muliere: ita vt vltra nō accedat ad eos. Et fel valet ad vngēdos oculos in quibus fuerit albugo ⁊ ſanabunť. Et dixit ei tobias. Vbi vis vt maneamus: Reſpondenſqȝ angelus ait. Eſt hic raguel noie vir ꝓpinquus de tribu tua: ⁊ hic habet filiam noie ſarā: ſed neqȝ maſculum neqȝ feminā vllā habet aliam preter eam. Tibi debetur omnes ſubſtantia eius: et oportet eam te accipere cōiugem. Pete ergo eā a patre eius: ⁊ dabit tibi in vxorē. Tunc reſpondit tobias ⁊ dixit. Audio quia tradita eſt ſeptē viris et mortui ſunt. Sed ⁊ hoc audiui q2 demoniū occidit illos.

als † effugat.

Timeo ergo ne forte ⁊ mihi hec eueniãt: ⁊ cum ſim vnicus
parentibus meis deponam ſenectutem illorum cum triſti-
tia ad inferos. Tũc ange⁹ raphael dixit ei. Audi me: ⁊ oſtẽ
Ps.31. dã tibi q̃ ſunt quibus p̃ualere poteſt demoniũ. Hi nãq; q̃
cõiugium ita ſuſcipiunt vt deũ a ſe ⁊ a ſua mẽte excludant
⁊ ſue libidini ita vacent ſicut equus ⁊ mul⁹ q̃bus nõ eſt in
tellectus habet poteſtatem demoniũ ſup eos. Tu aũt cum
acceperis eã: ingreſſus cubiculũ p̃ tres dies cõtinens eſto
ab ea: ⁊ nihil aliud niſi orationib⁹ vacabis cũ ea. Ipſa aũt
nocte incẽſo iecore piſcis fugabit̃ demoniũ. Scd̃a vero no
cte: in copulatiõe ſanctorũ patriarcharum admitteris. Ter-
tia aũt nocte bñdictionẽ cõſequeris: vt filij ex vobis p̃creẽ
tur icolumes. Tranſacta aũt tertia nocte accipies v̾ginẽ cũ
timore dñi amore filiorũ magis q̃ libidine ductus: vt in ſe
mine abrae benedictionẽ in filijs conſequaris.

Cap. Sum. Venerunt ad domum raguelis datur ſara
tobie vxor cum benedictiõe coniugali: ⁊ ſcribitur in char-
ta coniugium. Cap. VII.

A Ingreſſi ſunt aũt ad raguelem: ⁊ ſuſcepit
cos raguel cum gaudio. Intuẽſq; tobiam
raguel dixit anne vxori ſue. Quã ſimilis
eſt iuuenis iſte cõſobrino meo. Et cũ hec
dixiſſet ait. Vñ eſtis iuuenes fratres no-
ſtri? Et illi dixerunt. Ex tribu neptalim ſu
mus ex captiuitate niniue. Dixitq; illis raguel. Noſtis to-
B biam fratrem meũ? Qui dixerũt. Nouimus. Cumq; multa
bona loqueretur de eo: dixit angelus ad raguelẽ. Tobias
de quo interrogas patri iſtius eſt. Et miſit ſe raguel ⁊ cũ
Infra.9.c. lachrymis oſculatus eſt eum. Et plorãs ſupra collũ ei⁹ di-
xit Benedictio ſit tibi fili mi: quia boni ⁊ optimi viri filius
es. Et anna vxor eius: ⁊ ſara ipſorum filia lachrimate ſunt.
Poſtq̃ autem locuti ſunt precepit raguel occidi arietem: ⁊
parari conuiuium. Cũq; hortaretur eos diſcũbere ad pran-
C dium tobias dixit. Hic ego hodie nõ mãducabo neq; bibã
Nume.35.c. niſi prius petitionẽ meã cõfirmes: ⁊ promittas mihi dare
ſaram filiam tuam. Quo audito verbo raguel expauit ſciẽs
quid euenerit illis ſeptem viris: qui ingreſſi ſunt ad eam: ⁊
timere cepit ne forte ⁊ huic ſimiliter cõtingeret. Et cũ nuta
ret ⁊ nõ daret petẽti vllum reſponſum: dixit ei angel⁹. No
li timere dare eam illi: qm̃ huic timẽti deũ debetur cõiunx
filia tua. Propterea alius non potuit habere illam. Tũc di-
xit raguel. Nõ dubito q̃ deus preces ⁊ lachrymas meas in
cõſpectu ſuo nõ admiſerit. Et credo qm̃ ideo feci vos veni-
re ad me vt ⁊ iſta cõiungeret̃ cognationi ſue ſm̃ legẽ moyſi.
Et nũc noli dubiũ gerere q̃ tibi eam tradam. Et apprehẽ
D dens dexterã filie ſue: dextere tobie tradidit dicens. Deus
abraam: ⁊ deus iſaac ⁊ deus iacob vobiſcum ſit: ⁊ ipſe con-
iũgat vos: impleatq; benedictionẽ ſuã i vobis. Et accepta
charta fecerũt cõſcriptionẽ cõiugij. Et poſtea epulati ſunt
benedicentes deum. Vocauitq; raguel ad ſe annã vxorem
ſuam ⁊ precepit ei vt prepararet alterum cubiculum. Et in
troduxit illuc ſaram filiam ſuam: et lachrymata eſt. Dixitq;
ei. Forti animo eſto filia mea. Dominus celi det tibi gau-
dium pro tedio quod perpeſſa es.

Cap. Sum. Tobias iecur piſcis incendit: angelus dñi
demonium ligat. Tobias ⁊ ſara dñm orant: foſſa paratur:
viui reperti ſunt. Raguel gratias agit: celebrato cõuiuio:
raguel dimidium bonorum ſuorum dat genero et ſcripturã
facit cũ habiturũ reliquã partẽ poſt mortẽ ei⁹. Cap. VIII.
A Oſtq̃ vero cenauerunt: introduxerũt iu-
uenem ad eam. Recordatus itaq; tobias
ſermonũ angeli, p̃tulit de caſſidili ſuo par-
tem iecoris: poſuitq; eam ſuper carbones
viuos. Tunc raphael angelus apprehen-
dit demoniũ ⁊ religauit illud in deſerto ſu
perioris egypti. Tũc hortatus eſt virginem tobias: dixitq;
ei. Sara exurge ⁊ deprecemur deũ hodie ⁊ cras ⁊ ſcd̃m cras
quia his tribus noctibus deo iũgimur: tertia aũt trãſacta Supra.
B nocte in noſtro erimus cõiugio. Filij quippe ſanctorũ ſum⁹
⁊ nõ poſſumus ita cõiũgi ſicut gentes q̃ ignorãt deũ. Sur- Gene.
gentes autẽ pariter inſtanter orabant ambo ſimul vt ſani-
tas daret̃ eis. Dixitq; tobias. Dñe de⁹ patrũ noſtrorũ bene
dicant te celi ⁊ terra: ⁊ mare ⁊ fontes ⁊ flumina: ⁊ omnes
creature tue que in eis ſunt. Tu feciſti adã de limo terre: de
diſtiq; ei adiutoriũ euã. Et nũc dñe tu ſcis: quia nõ luxurie
cauſa accipio ſororem meam cõiugem ſed ſola poſteritatis
dilectione: in qua benedicatur nomẽ tuũ in ſecula ſeculorũ.
Dixit itaq; ſara. Miſerere nobis dñe miſerere nobis: et
cõſeneſcam⁹ ambo pariter ſani. Et factũ eſt circa pullorũ
cantũ accerſiri iuſſit raguel ſeruos ſuos ⁊ abierũt cũ eo pa
riter vt foderẽt ſepulchrũ. Dixebat enĩ ne forte ſimili modo
C euenerit ei quo ⁊ ceteris alijs ſeptem viris q̃ ſunt ingreſſi
ad eam. Cũq; paraſſent foſſam reuerſus raguel ad vxorem
ſuã dixit ei. Mitte vnã ex ancillis tuis ⁊ videat ſi mortuus
eſt vt ſepeliam eũ anteq̃ illuceſcat dies. At illa miſit vnã ex
ancillis ſuis. Que ingreſſa cubiculũ repperit eos ſaluos ⁊
incolumes: ſecũ pariter dormiẽtes. Et reuerſa nũciauit bo
nũ nũciũ. Et benedixerũt dñs raguel videlicet ⁊ anna vxor
D eius: ⁊ dixerũt. Benedicimus te dñe de⁹ iſrael: q̃ nõ cõtin
git nobis quẽadmodũ putabamus. Feciſti enim nobiſcũ
miſericordiã tuã: ⁊ excluſiſti a nobis inimicum p̃ſequentẽ
nos. Miſertus es aũt duobus vnicis. Fac eos dñe pleni⁹
benedicere te: ⁊ ſacrificiũ laudis tue ⁊ ſue ſanitatis offerre
vt cognoſcat vniuerſitas gentiũ: q̃ tu es deus ſolus in vni
uerſa terra. Statimq; p̃cepit ſeruis ſuis raguel vt replerẽt
terra foſſã quã fecerãt priuſq̃ eluceſceret. Vxori aũt ſue di
xit vt inſtrueret cõuiuiũ: ⁊ p̃pararet oĩa que in cibos erãt
iter agentibus neceſſaria. Duas quoq; pingues vaccas ⁊
quatuor arietes occidi fecit: ⁊ parari epulas oĩbus vicinis Infra.9.
ſuis: cũctiſq; amicis. Et adiurauit raguel tobiam vt duas
hebdomadas moraretur apud ſe. De oĩbus aũt que poſſi-
debat raguel dimidiam partem dedit tobie: ⁊ fecit hãc ſcri
pturã vt pars dimidia que ſupererat poſt obitum eorũ to
bie domino deueniret.

A Cap. Sum. Iuit angelus in rages: recepit pecuniam a
gabelo ⁊ redijt cũ eodẽ gabelo ad tobiam. Cap. IX.
Tunc vocauit tobias angelum ad ſe: quem
quidẽ hominẽ exiſtimabat. dixitq; ei. Aza
ria frater peto vt auſcultes verba mea. Si
meipſum tradam tibi ſeruum: nõ ero con-
dignus prouidentie tue. Tamẽ obſecro te
vt aſſumas tibi animalia ſiue ſeruitia: ⁊ va
das ad gabelum in rages ciuitatem medorum: reddaſq; ei
B chyrographum ſuum: ⁊ recipies ab eo pecuniam: et roges
eum venire ad nuptias meas. Scis enim ipſe quoniam nu
merat pater meus dies. Et ſi tardauero vna die plus con-
triſtatur aĩa eius. Et certe vides quomodo adiurauit me
raguel: cuius adiuramẽtum ſpernere non poſſum. Tunc ra Supra.
phael aſſumens quatuor ex ſeruis raguelis: et duos came
los rages in ciuitatem medorum perrexit. Et inueniẽs ga-
belum dedit ei chyrographum ſuum: ⁊ cepit omnem pecu-
niam. Indicauitq; ei de tobia filio tobie omnia que geſta
C ſunt: fecitq; eum ſecum venire ad nuptias. Cũq; ingreſſus
eſſet domũ raguelis: inuenit tobiam diſcumbentem: ⁊ exi-
liẽs oſculati ſunt ſeinuicem. Et fleuit gabelus benedixitq; Supra.7.
deum et dixit. Benedicat te deus iſrael quia filius es opti
mi viri et iuſti et timentis deum: et elemoſynas facientis.
Et dicatur benedictio ſuper vxorem tuam et ſuper paren-
D tes veſtros: et videatis filios veſtros: et filios filiorum ve-
ſtrorum vſq; in tertiam et quartam generationem: et ſit ſe-
men veſtrum benedictum a deo iſrael: qui regnat in ſecula
ſeculorum

ſeculoꝝ. Cūq; omnes dixiſſent amen: acceſſerunt ad cō
uiuium. Sed cum timore domini nuptiarum conuiuium
exercebant.

Cap. Sum. De cōtriſtatione tobie ſenioris ⁊ etiā anne
pro mora filij: tobias redijt cum vxore. Cap. X.

B Cum vero moras faceret tobias cauſa nu-
ptiarum: ſolicitus erat pater eius tobias
dicens. Putas quare moratur filius meꝰ:
aut quare detētꝰ eſt ibi? Putas ne gabe-
lus mortuꝰ eſt? ⁊ nemo reddat illi pecuniā?
cepit aūt cōtriſtari nimis ipſe ⁊ anna vxor
B eius cum eo. Et ceperunt ambo ſimul flere eo ꝙ die ſtatu-
Supra.5.D. to minime reuerteretur filius eorum ad eos. Flebat igitur ma-
ter eius irremediabilibꝰ lachrymis: atq; dicebat. Heu me
fili mi: vt quid te miſimus peregrinari: lumē oculorum no
ſtrorum baculū ſenectutis noſtre: ſolatiū vite noſtre: ſpem
poſteritatis noſtre? Omnia ſimul in te vno habentes te nō
debuimꝰ dimittere ire a nobis. Cui dicebat tobias. Tace
⁊ noli turbari ſanus eſt filiꝰ noſter. Satis fidelis eſt vir ille
cū quo miſimus eū. Illa aūt nullo modo cōſolari poterat
ſed quotidie exiliens circonſpiciebat ⁊ circuibat vias oēs
ꝑ quas ſpes remeandi videbatur vt procul videret eū: ſi fie
ri poſſet venientē. At vero raguel dicebat ad generū ſuū.
Mane hic: ⁊ ego mittā nūcium ſalutis ad tobiā patrē tuū.
Cui tobias ait. Ego noui ꝙ pater meꝰ ⁊ mater mea modo
dies cōputāt: ⁊ cruciatur ſpūs eoꝝ in ipſis. Cūq; verbis mul
tis rogaret raguel tobiā ⁊ ille eū nulla ratiōe vellet audire
tradidit ei ſarā ⁊ dimidiā partē oīs ſubſtātie ſue in pueris
in puellis in pecudibus in camellis et in vaccis: ⁊ pecunia
D multa et ſaluū atq; gaudētem dimiſit eum a ſe dicēs. Ange
lus dñi ſanctꝰ ſit itinere veſtro: perducatq; vos incolumes
⁊ inueniatis oia recte circa parentes veſtros. ⁊ videāt ocu
ante. li mei filios veſtros † priuſꝗ moriar. Et apprehēdētes pa
rētes filiā ſuā oſculati ſunt eam: ⁊ dimiſerūt ire: monentes
eam honorare ſoceros: diligere maritum: regere familiam:
gubernare domū: ⁊ ſeipſam reprehenſibilem exhibere.

Cap. Sum. Tobias dimiſſa ſara: cū angelo preceſſit ſa
ram ⁊ familiā: linit oculos patris de felle piſcis: poſt ſeptē
dies venit ſara ⁊ celebrāt cōuiuiū: venerūt cōſobrini tobie
A et fit gaudium immēſum per alios ſeptem dies. Cap. XI.
Cumq; reuerterentur peruenerūt ad charrā que
eſt in medio itinere contra niniuem vndecimo
die. Dixitq; angelus. Tobia frater ſcis quemad
modum reliquiſti patrem tuū. Si placet itaq; ti
bi precedamus: ⁊ lento gradu inſequantur iter noſtrū fami
lie ſimul cū cōiuge tua: ⁊ cū animalibꝰ. Cūq; hoc placuiſſet
vt irēt: dixit raphael ad tobiā. Tolle tecū ex felle piſcis erit
B enim neceſſariū. Tulit itaq; tobias ex felle illo ⁊ abierūt. An
†preſtola na aūt ſedebat ſecus viā quotidie in ſupercilio mōtis vnde re
tur. ſpicere poterat de longinquo. Et dū ex eodē loco † ſpecu
laretur aduētum eius: vidit a longe ⁊ ilico cognouit venie
tē filiū ſuū. Currenſq; nūciauit viro ſuo dicēs. Ecce venit
filius tuus. Dixitq; raphael ad tobiam. At vbi introieris
domum tuam: ſtatim adora dñm deū tuū: ⁊ gratias agens
ei accede ad patrem tuum ⁊ oſculare eū. Statimq; lini
ſuper oculos eiꝰ ex felle iſto piſcis qd portas tecū. Scias enī
qm̄ mox aperiētur oculi eiꝰ: ⁊ videbit pater tuꝰ lumē celi: et
in aſpectu tuo gaudebit. Tūc precurrit canis qui ſimul fue
rat in via ⁊ quaſi nūcius adueniens blādimento ſue caude
C gaudebat. Et conſurgens cecꝰ pater eiꝰ cepit offendēs pe-
dibꝰ currere. Et data manu puero: occurrit obuiā filio ſuo.
Et ſuſcipiens oſculatus eſt eū cū vxore ſua. Et ceperūt fle
re pre gaudio. Cūq; adoraſſent deū: ⁊ gratias egiſſent: cō
ſederūt. Tūc ſumēs tobias de felle piſcis liniuit oculos pa
tris ſui. Et ſuſtinuit q̄ſi dimidiā fere horā. Et cepit albu

go ex oculis eius quaſi † membrana oui egredi. Quam ap-
prehendens tobias traxit ab oculis eius ſtatimq; viſum re ala † membra
cepit. Et glorificabant deū ipſe videlicet ⁊ vxor eius: ⁊ oēs nam.
q̄ ſciebāt eū. Dicebatq; tobias. Benedico te dñe deus iſrl'
quia tu caſtigaſti me: ⁊ tu ſaluaſti me. Et ecce ego video to
biam filium meū. Ingreſſa eſt etiā poſt ſeptē dies ſara vxor D
filij eius ⁊ omnis familia ⁊ pecora ſana ⁊ cameli et pecunia
multa vxoris: ſed ⁊ illa pecunia quam receperat a gabelo.
⁊ narrauit parentibus ſuis oia beneficia dei q̄ feciſſet circa
eum per hominē q̄ eū duxerat. Veneruntq; achior ⁊ nabath
conſobrini tobie: gaudētes ad tobiā: ⁊ congratulātes ei
de oībꝰ bonis que circa illū oſtenderat deus. Et per ſeptē
dies epulantes omnes cum gaudio magno gauiſi ſunt.

Cap. Sum. Tobias filiꝰ commemorat patri beneficia
per raphaelem ſibi facta: tunc vterq; offert ei medietatem
bonorum ſuorum. ⁊ ille aperiens eis omnē veritatem abla
tus eſt ab eis: pater ⁊ filius per tres horas ſtant proſtrati B
in terra. Cap. XII.

Tunc vocauit ad ſe tobias filium ſuum: di
xitq; ei. Quid poſſumus dare viro iſti ſan
cto: qui venit tecum? Reſpōdens tobias
dixit patri ſuo. Pater quam mercedē da
bimus ei: aut quid dignū poterit eſſe be-
neficijs eius? Me duxit ⁊ reduxit ſanū.
Pecuniam a gabelo ipſe recepit: vxorē ipſe me habere fe
cit ⁊ demoniū ab ea ipſe cōpeſcuit: gaudiū parentibꝰ eius
fecit meipſū a deuoratione piſcis eripuit: te quoq; videre
fecit lumē celi: ⁊ bonis omnibus ꝑ eū repleti ſumꝰ. Quid B
illi ad hec poterimus dignum dare? Sed peto te pater mi
vt roges eū ſi forte dignabitur medietatē de oibus que alata
ſunt ſibi aſſumere. Et vocantes eū pater ſcʒ ⁊ filius: tulerūt
eum in partem ⁊ rogare ceperūt vt dignaretur dimidiā partē
omniū que attulerunt acceptā habere. Tūc dixit ei oculte.
Benedicite deum celi: ⁊ corā omnibꝰ viuētibus cōfitemi
ni ei: quia fecit vobiſcū miſericordiā ſuā. Etenim ſacramen
tū regis abſcondere bonū eſt: opera aūt dei reuelare ⁊ cōfi
teri honorificum eſt. Bona eſt oratio cū ieiunio ⁊ elemoſy
na: magis ꝙ theſauros auri recondere. Qm̄ elemoſyna a
morte liberat ⁊ ipſa eſt que purgat peccata ⁊ facit inuenire C
vitam eternam. Qui aūt faciunt peccatū ⁊ iniquitatē ho
ſtes ſunt anime ſue. Manifeſto ergo vobis veritatē: ⁊ non
abſcondam a vobis occultum ſermonem. Quando orabas
cū lachrymis ⁊ ſepeliebas mortuos: ⁊ derelinquebas pran
diū tuū: ⁊ mortuos abſcōdebas ꝑ diē in domo tua ⁊ nocte
ſepeliebas eos: ego obtuli orationē tuā dño. Et q2 acceptꝰ
eras deo: neceſſe fuit vt tētatio ꝓbaret te. Et nūc miſit me
dñs vt curarē te: ⁊ ſaram vxorē filij tui a demonio liberarē.
Ego eñ ſum raphael angelus: vnus ex ſeptē qui aſtamus D
ante dñm. Cūq; hec audiſſent turbati ſunt: ⁊ trementes ce
ciderūt ſuper terrā in faciem ſuā. Dixitq; eis angelus. Pax
vobis. Nolite timere. Etenī cum eſſem vobiſcum ꝑ volūta-
tem dei eram: ipſum benedicite ⁊ cantate illi. Videbar qui
dem vobiſcum mādūcare ⁊ bibere: ſed ego cibo inuiſibili
⁊ potu q̄ ab hoibus videri nō poteſt vtor. Tēpus ergo eſt
vt reuertar ad eum qui me miſit: vos aūt benedicite deum:
⁊ narrate oia mirabilia eius. Et cū hec dixiſſet: ab aſpectu
eorum ablatus eſt. ⁊ vltra eum videre nō potuerunt. Tunc
proſtrati per horas tres in faciem: benedixerunt deum. Et
exurgentes narrauerūt omnia mirabilia eius.

Cap. Sum. Verba tobie benedicentis dñm et ꝓphe-
tia eius ſub nomine hieruſalem. Cap. XIII. A

Aperiens autem tobias ſenior os ſuum benedi- 1.Regum.2.a
xit dominum: ⁊ dixit. Magnus es dñe in eter- Sap.16.b.
num: et in omnia ſecula regnū tuū: qm̄ tu flagel
las et ſaluas: deducis ad inferos ⁊ reducis: et nō
eſt qui effugiat manū tuam. Cōfitemini domino filij iſrael:

et in conſpectu gentium laudate cuꝫ:qm̄ ideo diſperſit vos
inter gentes q̄ ignorāt cuꝫ:vt vos enarretis mirabilia eiꝰ:
ꝛ faciatis ſcire eos q: nō eſt alius deus omnipotens preter
B eum. Ipſe caſtigauit nos ꝓpter iniquitates noſtras:et ipſe
ſaluabit nos ꝓpter miſericordiam ſuam. Aſpicite ergo que
fecit vobiſcum:ꝛ cum timore:ꝛ tremore confitemini illi:regē
ꝗ ſeculorum exaltate in operibus veſtris. Ego autē in ter-
ra captiuitatis mee confitebor illi:qm̄ oſtendit maieſtatem
ſuam ingentem peccatricē. Conuertimini itaqꝫ peccatores:
ꝛ facite iuſtitiam coram dn̄o credētes ꝙ faciat vobiſcuꝫ mi
ſericordiam ſuam. Ego autem ꝛ aīa mea in deo letabimur.
C Benedicite dn̄o oēs electi eius:agite dies letitie ꝛ confite
mini illi. Hieruſalem ciuitas dei caſtigauit te dn̄s in operi
bus manuum tuarum. Cōfitere dn̄o in bonis tuis et bene-
dic deum ſeculorum:vt edificet in te tabernaculum ſuum ꝛ
reuocet ad te omnes captiuos ꝛ gaudeas in omnia ſecula
ſeculorum. Luce ſplendida fulgebis et omnes fines terre
adorabant te. Nationes ex longinquo ad te venient:ꝛ mu
nera deferentes adorabūt in te dn̄m:ꝛ terram tuam in ſan-
ctificationem habebūt. Nomen enim magnum inuocabūt
in te. Maledicti erūt qui cōtempſerint te:ꝛ cōdēnati erūt
omnes qui blaſphemauerint te:benedictiꝗ erunt qui edifi
D apo.11.f. cauerint te. Tu autem letaberis in filijs tuis:qm̄ oēs bene-
dicentur ꝛ congregabunt ad dn̄m. Beati omnes qui dili-
gunt te:ꝛ qui gaudent ſuper pace tua. Anima mea benedic
dn̄m:quoniam liberabit hieruſalem ciuitatem ſuam a cun-
ctis tribulationibus eius dn̄s deus noſter. Beatus ero:ſi
fuerint reliquie ſeminis mei ad videndam claritatem hie-
ruſalem. Porte hieruſalem ex ſaphiro ꝛ ſmaragdo edifica
buntur:ꝛ ex lapide precioſo omnis circūitus murorū eius.
Ex lapide cādido ꝛ mundo omnes platee eius ſternentur:
et per vicos eius alleluya cantabitur. Benedictus domi-
nus qui exaltauit eam:vt ſit regnum eius in ſecula ſeculorū
ſuper eam. Amen.

¶ C.S. De annis ꝛ obitu ꝛ ſepultura tobie:ꝛ prophetia
eius:de ꝑditione niniue ꝛ reſtauratione hieruſalem: de re
ditu tobie ad ſoceros ſuos ꝛ de morte ipſius. Cap. XIIII.

A Et cōſummati ſunt ſermōes tobie. Et poſt
ꝙ illuminatus eſt tobias vixit annis qua
dragintaduobus ꝛ vidit filios nepotum
ſuorum. Completis itaqꝫ annis centū duo
bus:ſepultꝰ eſt honorifice i niniue. Quin
quaginta nāqꝫ ꝛ ſex annorū lumen oculo-
rum amiſit:ſexagenarius vero recepit. Reliquū vero vite
ſue in gaudio fuit:ꝛ cum bono ꝓfectu timoris dei perrexit
in pace. In hora autem mortis ſue vocauit ad ſe tobiam fi-
lium ſuū. ꝛ ſeptē iuuenes filios eius nepotes ſuos:dixitꝗ
eis. Prope erit interitus niniue. Non enim excidit verbū
B domini:ꝛ fratres noſtri q̄ diſperſi ſunt a terra iſrael reuer-
tentur ad eam. Omnis autem deſerta terra eius replebit:
ꝛ domus dei que in ea incēſa eſt iterū reedificabitur: ibiꝗ
reuertētur omnes timentes deum. Et relinquēt gētes ido
la ſua ꝛ venient in hieruſalem:ꝛ inhabitabunt in ea:ꝛ gaude
alś ✝ gentes. bunt in ea omnes ✝ reges terre adorātes deū iſrael. Audi
C Joſue.24.c. te ergo filij mei patrem veſtrum. Seruite domino in verita
te:ꝛ inquirite vt faciatis q̄ placita ſunt illi ꝛ filijs veſtris
mandate:vt faciant iuſtitias ꝛ elemoſynas vt ſint memores
dei ꝛ benedicant eum in omni tempore in veritate ꝛ in tota
alś ✝ iuxta. virtute ſua. Nunc ergo filij audite me:ꝛ nolite manere hic:
ſed quacūqꝫ die ſepelieritis matrem veſtram ✝ circa me in
vno ſepulchro ex eo dirigite greſſus vr̄os:vt exeatis hinc.
D Video enim quia iniquitas eius finem dabit ei. Factū eſt
autem poſt obitum matris ſue: tobias abſceſſit ex niniue
cum vxore ſua ꝛ filijs:ꝛ filiorū filijs ꝛ reuerſus eſt ad ſoce
ros ſuos. Inuenitꝗ eos incolumes in ſenectute bona:ꝛ cu
ram eorum geſſit:ꝛ ipſe clauſit oculos eorum:ꝛ omnē he-
reditatē domus raguelis ipſe percepit. Viditꝗ quintam
generationē filioſꝗ filiorum ſuorum. Et completis annis
nonaginta nouem in timore domini cū gaudio ſepelierūt.
Omnis autem cognatio eius:ꝛ omnis generatio eius in
bona vita ꝛ in ſancta conuerſatione permanſit:ita vt acce-
pti eſſent tam deo ꝙ hominibꝰ et cunctis habitantibus in
terra.

¶ Explicit liber Tobie.

¶ Incipit prologus in librum Judith

Apud hebreos liber Judith inter agiogra
pha legit:cuius auctoritas ad roborāda
illa que in contentionem veniunt minus
idonea iudicatur. Chaldeo tamen ſermo
ne conſcriptus inter hyſtorias computat.
Sed quia hunc librum ſynodus nicena in
numero ſanctarum ſcripturarū legitur computaſſe:acquie
ui poſtulationi veſtre immo exactioni ꝛ ſepoſitis occupa-
tionibus quibus vehemēter artabar:huic vnam lucubra-
tiunculam dedi:magis ſenſum e ſenſu ꝙ ex verbo verbum
transferens. Multorum codicum varietatem vitioſiſſimā
amputaui:ſola ea que intelligentia integra in verbis chal-
deis inuenire potui latinis expreſſi. Accipite iudith viduā
caſtitatis exemplum:ꝛ triūphali laude perpetuis eā preco
nijs declarate. Hanc enim nō ſolum feminis:ſed ꝛ viris imi
tabilem dedit: qui caſtitatis eius remunerator virtutem ei
talem tribuit:vt inuictum omnibus hominibus vinceret:ꝛ
inſuperabilem ſuperaret.

¶ Explicit prologus in librum Judith.

¶ Incipit argumentum.

Iudith vidua filia merari de tribu ſymeon
magna nimis in gloria:ꝛ virorum preſtan
tior:que in typo eccleſie dyabolum capite
detruncauit:nec formidauit pro ſalute po
puli mortem:nec furorem regium trepida
uit. Nam dormientē necauit principem:
ſaluoꝗ pudore ſuis ciuibus triumphalem victoriā repor
tauit. Vixit annos cētū quinꝗ ſepulta in ſpelunca viri ſui
manaſſes ꝛ bethulia ciuitate q̄ fuit in tribu iuda:inter do-
thaim ꝛ balmon.

¶ Explicit argumentum.

¶ Incipit liber Judith.

¶ Capituli. Summarium. De potentia arphaxat ꝛ nobi
litate ciuitatis eius quam edificauit:ꝛ qualiter ipſū nabu
chodonoſor vicit mittens nuncios ad omnes prouincias:
quos cum vacuos remiſiſſent iurat ſe vindicaturum de om
nibus. Capitulum. I.

Arphaxat

A Rphaxat itaqꝫ rex
medoꝝ ſubiugauerat multas gentes
imperio ſuo: ⁊ ipſe edificauit ciuitatē
potentiſſimā quā appellauit egbatha
nis. Ex lapidib⁹ quadratis ⁊ ſectis fe
cit muros eius in altitudine cubitoꝝ
ſeptuaginta: ⁊ in latitudine cubitorum triginta: turres ve
B ro ei⁹ poſuit in altitudine cubitorū centum. Per quadrum
vero earum latus vtrūqꝫ viceno:uꝫ pedum ſpacio tendeba
tur. Poſuitqꝫ portas eius in altitudine turrium ⁊ gloria
batur quaſi potēs in potentia exercitus ſui ⁊ in gloria qua
drigarum ſuarū. Anno igit̄ duodecimo regni ſui nabucho
[…]s † cādiſes donoſor rex † aſſyriorū qui regnabat in niniue ciuitate ma
[…]tur filiꝰ cy gna: pugnauit contra arphaxat: ⁊ obtinuit eum in campo
[…] ⁊ apud eſ magno q̄ appellat̄ ragau: circa eufraten ⁊ tigrim ⁊ iadaſon
[…]m artaxer in cāpo erioch regis elicorum. Tūc exaltatum eſt regnū na
C buchodonoſor ⁊ cor eius eleuatū eſt: ⁊ miſit ad oēs qui ha
[…]ucha .ſ.a. bitabāt in cilicia ⁊ damaſcho ⁊ libano: ⁊ ad gētes q̄ ſunt in
carmelo ⁊ cedar ⁊ ĩhabitātes galileā: ĩ cāpo magno eſdre
lō ⁊ ad oēs q̄ erāt in ſamaria ⁊ trās flumen iordanē vſqꝫ ad
[…] regī.ū hieruſalem: ⁊ omnem terram ieſſe: quouſqꝫ perueniatur ad
montes ethiopie. Ad hos oēs miſit nūcios nabuchodono
ſor rex aſſyriorum: qui omnes vno animo cōtradixerunt: et
remiſerūt eos vacuos: ac ſine honore abiecerunt. Tūc indi
gnatus nabuchodonoſor rex ad omnem terram illam iura
[…]bylonia i uit per thronum ⁊ regnum ſuum: q̄ defendret ſe de omni
[…]po ediſi bus † regionibus his.
[…]r.
[…]† ſupereſt ¶ Cap. Summa. Nabuchodonoſor habito conſilio mit
[…]onious. tit holofernem ad regna occidentis: qui egrediens vaſta
bat omnia. Cap. II.

A Nno tertiodecimo Nabuchodonoſor re
gis viceſima ⁊ ſecūda die menſis primi fa
ctum eſt verbum in domo nabuchodono
ſor regis aſſyriorū vt defenderet ſe. Voca
uitqꝫ oēs maiores natu: omneſqꝫ duces ⁊
bellatores ſuos: ⁊ habuit cū eis myſteriū
cōſilij ſui. Dixitqꝫ cogitationē ſuā in eo eſſe: vt omnē terrā
[…]ole eſt in ſuo ſubiugaret imperio. Qđ dictū cū placuiſſet omnibus
[…]tur ſubdi vocauit nabuchodonoſor rex holofernem principem mili
[…] cōſentiāt tie ſue ⁊ dixit ei. Egredere aduerſus omne regnū occidētis
[…]bunon ꝑn ⁊ cōtra eos precipue qui contēpſerūt imperium meū. Nō
[…]is
B parcet oculus tuus vlli regno: omnēqꝫ vrbē munitam ſubiu
gabis mihi. Tūc holofernes vocauit duces ⁊ magiſtatus
virtutis aſſyriorū: ⁊ dinumerauit viros in expeditiōe ſicut
precepit ei rex centum viginti milia peditum pugnatorum
⁊ equites ſagittarios duodecim milia. Omnēqꝫ expeditio
nem ſuā fecit preire in mulitudine innumerabilium camelo
rum: cū his que exercitibus ſufficerēt copioſe. boū quoqꝫ
armenta gregeſqꝫ ouiū: quoꝝ nō erat numerus. Frumen
C tum ex omni ſyria in trāſitu ſuo parari cōſtituit. Aurum ve
ro ⁊ argētum de domo regis aſſumpſit multum nimis. Et
profectus eſt ipſe et omnis exercitus cum quadrigis ⁊ eq̄
tibus ⁊ ſagittarijs: qui cooperuerūt faciem terre ſicut lo
cuſte. Cūqꝫ pertrāſiſſet fines aſſyrioꝝ venit ad magnos mō
tes ange qui ſunt a ſiniſtro cilicie: aſcenditqꝫ oīa caſtella eo
rum: ⁊ obtinuit omnē munitionē. Effregit aūt ciuitatē opi
matiſſimam melothi: predauitqꝫ oēs filios tharſis ⁊ filios
hiſmael qui erāt cōtra faciē deſerti: ⁊ ad auſtrum terre che
lon. Et tranſiuit eufratē et venit in meſopotamiā: et fregit
D oēs ciuitates excelſas q̄ erāt ibi a torrente mēbre: vſqꝫ quo
perueniatur ad mare: et occupauit terminos ei⁹: a cilicia
† adduxit vſqꝫ ad fines iapheth qui ſunt ad auſtrū. † Adduxitqꝫ oēs fi
lios madiā: ⁊ predauit omnē locupletationem eorum: oēſqꝫ
reſiſtentes ſibi occidit in ore gladij. Et poſt hec deſcēdit in
campos damaſci in diebus meſſis: ⁊ ſuccēdit omnia ſata:
omneſqꝫ arbores ⁊ vineas fecit icidi. Et cecidit timor illi⁹
ſuper omnes inhabitātes terram.
¶ Cap. Sum. ciuitates ſe vltro tradiderunt holoferni
de quibus ipſe ſibi cepit auxiliatores: ⁊ tamē ipſas ciuita
tes ⁊ deos eorum ſubuertit. Cap. III. A

T Unc miſerunt legatos ſuos vniuerſarum
vrbium ac ꝓuinciarū reges ac principes
ſyrie ſcꝫ ⁊ meſopotamie: ⁊ ſyrie ſobal et li
bie atqꝫ cilicie qui venientes ad holofer
nem dixerunt. Deſinat indignatio tua
circa nos. Melius eſt enim vt viuentes
ſeruiamus nabuchodonoſor regi magno: et ſubditi ſimus
tibi q̄ morientes: cum interitu noſtro: ipſi ſeruitutis na B
ſtre damna patiamur. Omnis ciuitas noſtra omniſqꝫ poſ
ſeſſio omnes montes et coles ⁊ campi ⁊ armēta boum gre
geſqꝫ ouium ⁊ caprarum: equorūqꝫ: ⁊ cameloꝝ: ⁊ vniuerſe
facultates noſtre atqꝫ familie in conſpectu tuo ſunt. Sint
oīa ſub lege tua. Nos etiā ⁊ filij noſtri ſerui tui ſumus. Ve
ni nobis pacificus dñs: ⁊ vtere ſeruitio noſtro ſicut placue
rit tibi. Tūc deſcendit holofernes de montibus cū eq̄tib⁹
in virtute magna ⁊ obtinuit omnē ciuitatē munitā. ⁊ inha C
bitantē terrā. De vniuerſis aūt vrbibus aſſumpſit ſibi auxi
liarios viros fortes ⁊ electos ad bellum. Tātuſqꝫ metus ꝓ
uincijs illis incubuit: vt vniuerſarū vrbiū habitatores prin
cipes ⁊ honorati ſimul cum pplis exirent in obuiā venienti
accipiētes cū cū coronis ⁊ lampadibus: ducētes choros in
tympanis et tibijs. Nec iſta tamē facientes: ferocitatē ei⁹
pectoris mitigare potuerūt. Nam ⁊ ciuitates eorū deſtru D
xit: ⁊ lucos eorum excidit. Preceperat enim illi nabucho
donoſor rex vt oēs deos terre exterminaret: videlicet vt
ipſe ſolus diceretur deus ab his nationibus que potuiſſēt
holofernis potētia ſubiugari. Pertranſiēs aūt ſyriā ſobal
⁊ omnē appamiā: omnēqꝫ meſopotamiā: venit ad idumeos
in terra gabaa et ſeptopoli: accepitqꝫ ciuitates eorū: et ſe
dit ibi per triginta dies. In quibus dieb⁹ adunari ꝑcepit
vniuerſum exercitum virtutis ſue.
¶ Cap. Sum. Tūc filij iſral munitiōes preparabāt quos
hortat̄ heliachim ſacerdos clamare ad dñm: qđ faciunt cū
inſtantia magna. Cap. IIII. A

T Unc audiētes hec filij iſrael q̄ habitabant
in terra iuda: timuerūt valde a facie eius.
Tremor etiam ⁊ horor iuaſit ſenſus eoꝝ:
ne hoc feceret hieruſalē ⁊ tēplo dñi: qđ fe
cerat ceteris ciuitatibus ⁊ tēplis earum.
Et miſerunt in oēm ſamariam ꝑ circuitū
vſqꝫ hierico: ⁊ preoccupauerūt oēs vertices montium. Et
muris circundederunt vicos ſuos: ⁊ congregauerunt fru
mēta in preparationē pugne. Sacerdos etiā eliachim ſcri B
pſit ad vniuerſos qui erāt cōtra eſdrelon que eſt contra fa
ciem cempi magni iuxta dothain: ⁊ vniuerſis per quos vie
trāſitus eſſe poterat: vt obtinerēt aſcēſus montiū: ꝑ quos
via eſſe poterat ad hieruſalem: ⁊ illic cuſtodirent vbi angu
ſtum iter eſſe poterat inter mōtes. Et fecerūt filij iſrael ſm C
q̄ conſtituerat eis ſacerdos dñi eliachim. Et clamauit oīs
populus ad dñm inſtātia magna: ⁊ humiliauerūt aīas ſuas
in ieiunijs ⁊ orationibs ipſi ⁊ mulieres eoꝝ. Et induerunt
ſe ſacerdotes cilicijs: ⁊ infantes proſtrauerūt cōtra faciem
templi dñi: ⁊ altare dñi operuerūt cilicio. Et clamauerunt
ad dñm deū iſrael vnanimiter: ne darētur ĩ predā infantes
eorū ⁊ vxores eorū in diuiſionē: ⁊ ciuitates eoꝝ in extermi
nium: ⁊ ſancta eoꝝ in pollucionem: ⁊ fierēt in opprobriū gē
tibus. Tūc eleachim ſacerdos dñi magnus circūiuit omnē
iſrael allocutuſqꝫ eſt eos dicēs. Scitote quoniā exaudiet
dñs preces veſtras: ſi manētes ꝑmanſeritis in ieiunijs ⁊ in D
orationib⁹ ĩ cōſpectu dñi. Memores eſtote moyſi ſerui dñi Exodi .17.b.
q̄ amalech cōfidētē in virtute ſua: ⁊ in potētia ſua ⁊ in exer

rtū ſuo: ⁊ in clypeis ſuis: ⁊ in curribus ſuis: ⁊ in equitibus
ſuis nō ferro pugnādo: ſed precibus ſanctis orādo deiecit.
Sic erunt vniuerſi hoſtes iſrael: ſi perſeuerauerit is in hoc
opere qḋ cepiſtis. Ad hāc igitur exhortationē eiꝰ deprecā-
tes dñm permanebāt in cōſpectu dñi: ita vt etiā hi qui offe
rebāt dño holocauſta precincti cilicijs offerrēt ſacrificia do
mino: ⁊ erat cinis ſupra capita eorum. Et ex toto corde ſuo
omnes orabant deū: vt viſitaret populum ſuum iſrael.

¶ Cap. Sum. Indignatus holofernes: inquirit de gente ⁊ reſpondit ei achior dux filiorum ammon: qualiter deꝰ celi defendit illos: auditis verbis achior indignātur principes holofernis. Cap. V.

A Nunciatumqȝ eſt holoferni principi militie
aſſyriorū ꝙ filij iſrael prepararent ſe ad reſi-
ſtendum: ac montium itinera concluſiſſent
⁊ furore nimio exarſit in iracūdia magna.
Supra.3.c. Infra.11.b. Uocauitqȝ oēs principes moab: et duces
ammon: ⁊ dixit eis. Dicite mihi: qs ſit po-
pulus iſte qui montana obſidet: aut que ⁊ quales ⁊ quante
ſint ciuitates eoꝝ: que etiam ſit virtus eoꝝ: aut que ſit mul-
titudo eoꝝ: vel quis rex militie illoꝝ: ⁊ quare pre omnibus
qui habitāt in oriente iſti cōtēpſerūt nos: ⁊ nō exierunt in
obuiam nobis: vt ſuſciperēt nos cū pace. Tunc achior dux
omnium filiorum ammon reſpōdens ait. Si digneris audi
re dñe mi dicam veritatem in cōſpectu tuo de populo iſto q̄
in mōtanis habitat: ⁊ nō egredieṫ verbū falſuȝ ex ore meo.
Gen.11.b. B Populus iſte ex progenie chaldeorum eſt. Hic primum in
meſopotamia habitauit: qm̄ noluerūt ſequi deos patrum
ſuorum qui erāt in terra chaldeorum. Deſerētes itaqȝ ceri-
monias patrū ſuorum que in multitudine deoꝝ erāt vnum
deum celi coluerūt: qui ⁊ precepit eis vt exirent inde ⁊ habi
tarent in carram. Cūqȝ operuiſſet oēm terram fames deſcē
derū in egyptum: illicqȝ per quadringentos annos ſic mul
Exodi.1.a. tiplicati ſunt vt dinumerari eorum nō poſſet exercitus. Cū
qȝ grauaſſet eos rex egypti: atqȝ in edificationibus vrbium
ſuarum in luto ⁊ latere ſubiugaſſet eos: clamauerūt ad dñȝ
ſuum: ⁊ percuſſit totam terram egypti plagis varijs. Cūqȝ
eieciſſent eos egyptij a ſe: ⁊ ceſſaſſet plaga ab eis: ⁊ iterum
eos vellent capere ⁊ ad ſuū ſeruitiū reuocare fugiētibꝰ his
deus celi mare aperuit ita vt hincinde aque quaſi murus
ſolidarentur: ⁊ iſti pede ſicco fundum maris perambulando
Exo.14.c. Infra.6.c. trāſirent. In quo loco dum innumerabilis exercitus egy-
ptiorū eos perſequeretur: ita aquis coopertus eſt vt nō re
maneret vel vnꝰ qui factū poſteris nūciaret. Egreſſus etiā
mare rubrū deſerta ſina mōtis occurrerūt: in quibus nūꝗ
C homo habitare potuit vel filius hoīs requieuit. Illic fōtes
Exodi.15.d. amari obdulcati ſunt eis ad bibēdū: ⁊ p annos quadragin-
Ibidem.15.g. ta annonā de celo conſecuti ſunt. Ubicūqȝ ingreſſi ſunt ſine
arcu ⁊ ſagitta: ⁊ abſqȝ ſcuto ⁊ gladio: deus eorum pugnauit
ꝓ eis: ⁊ vicit. Et nō fuit qui inſultaret pplo iſti: niſi quando
receſſit a cultu dñi dei ſui. Quotieſcūqȝ aūt preter ipm deū
ſuum alterum coluerūt dati ſunt in predam ⁊ in gladium et
in opprobrium. Quotieſcūqȝ aūt penituerunt ſe receſſiſſe a
cultura dei ſui: dedit eis deus celi virtutem reſiſtendi. De-
niqȝ chananeum regem ⁊ iebuſeum ⁊ pherezeum ⁊ eceum
⁊ ammorreum: ⁊ oēs potētes in eſebon proſtrauerūt: ⁊ ter
ras eoꝝ ⁊ ciuitates eoꝝ ipſi poſſiderūt: ⁊ vſqȝ dū nō pecca-
rent in cōſpectu dei ſui: erant cū illis bona. Deꝰ enī illorum
odit iniquitatē. Nam ⁊ ante hos annos cum receſſiſſent a
via quam dederat illis deus vt ambularent in ea: extermi-
nati ſunt prelijs a multis nationibus: ⁊ plurimi eorum ca-
D ptiui abducti ſunt in terram non ſuam. Nuper autē reuerſi
ad dominum deum ſuū ex diſpoſitione qua diſperſi fuerāt:
adunati ſunt ⁊ aſcēderūt mōtana hec omnia: ⁊ iterū poſſi-
dent hieruſalem vbi ſunt ſancta ſanctorū. Nunc ergo mi do
mine perquire ſi eſt aliqua iniquitas eorum in cōſpectu dei
eorum: aſcendamus ad illos: qm̄ tradēs tradet illos deꝰ eo
rum tibi: ⁊ ſubiugati erūt ſub iugo potētie tue. Si vero nō
eſt offenſio populi huius coram deo ſuo: nō poterimus reſi
ſtere illis: qm̄ deus eoꝝ defendet illos: ⁊ erimus in oppro
brium vniuerſe terre. Et factum eſt cū ceſſaſſet loqui achior Infra.16.b. Infra.8.b.
verba hec irati ſunt omnes magnates holofernis: ⁊ cogita
bant interficere eū: dicentes ad alterutrum. Quis eſt iſte q̄
filios iſrl̕ poſſe dicat reſiſtere regi nabuchodonoſor: ⁊ exer
citibus eius: homines inermes ⁊ ſine virtute: ⁊ ſine peritia
artis pugne? Ut ergo agnoſcat achior qm̄ fallit nos: aſcen
damus in montana et cū capti fuerint potētes eoꝝ: tūc cuȝ
eiſdē gladio trāſuerberabitur vt ſciat oīs gens qm̄ nabu-
chodonoſor deus terre eſt: ⁊ preter ipſum alius non eſt.

¶ Cap. Summa. Holofernes iratus iubet achior ligatū duci in bethuliam: nuncij ligant achior ad arborē filij iſrael ſoluentes cauſa cognita eum conſolantur: ⁊ clamant ad dominum. Cap. VI.

F Actum eſt autem cuȝ ceſſaſſent loqui: A
indignatus holofernes vehementer: Infra.11.a.
dixit ad achior. Qm̄ ꝓphetaſti nobis
dicēs: ꝙ gens iſrael defendatur a deo
ſuo: vt oſtēdam tibi qm̄ nō eſt deꝰ niſi
nabuchodonoſor: cū ꝑcuſſerimus eos
omnes ſicut hominē vnum: tunc ⁊ ipſe
cum illis aſſyriorum gladio interibis:
⁊ omnis iſrael tecum perditione diſperiet: ⁊ probabis qm̄
nabuchodonoſor dñs ſit vniuerſe terre. Tūcqȝ gladius mi
litie mee trāſiet per latera tua: ⁊ confixus cades inter vulne
ratos iſrael: ⁊ non reſpirabis vltra donec extermineris cuȝ
illis. Porro autem ſi prophetiam tuaȝ veram exiſtimas nō
concidat vultus tuus ⁊ pallor qui faciem tuaȝ obtinuit ab-
ſcedat a te: ſi verba mea hec putas impleri nō poſſe. Ut au B
tem noueris quia ſimul cum illis hec experieris: ecce ex hac
hora illoꝝ populo ſociaberis: vt dum dignas mei gladij pe
nas exceperint: ipſe ſimul vltioni ſubiaceas. Tunc holofer-
nes precepit ſeruis ſuis: vt comprehenderent achior ⁊ duce
rent eum in bethuliam: ⁊ traderent eum in manus filiorum
iſrael. Et accipientes eum ſerui holofernis profecti ſunt ꝑ
campeſtria. Sed cum appropinquaſſent ad montana: exie
runt contra eos fundibularij. Illi autem diuertentes a la-
tere montis ligauerunt achior ad arborem manibus ⁊ pe-
dibus: ⁊ ſic vinctum de reſtibus dimiſerunt eum. Et reuerſi
ſunt ad dominum ſuum. Porro filij iſrael deſcendentes de
bethulia venerunt ad eum. Quem ſoluentes duxerunt ad
bethuliam: atqȝ in medium populi illum ſtatuentes: percū
ctati ſunt: quid rerum eſſet ꝙ illum vinctum aſſyrij reliquiſ-
ſent. In diebus illis erant principes: ozias filius micha de C
tribu ſymeon: ⁊ charmim qui ⁊ gothoniel. In medio itaqȝ
ſeniorum ⁊ in conſpectu omnium: achior dixit omnia que lo
cutus ipſe fuerat ab holoferne interrogatus: ⁊ qualiter po
pulus holofernis voluiſſet propter hoc verbum interficere
eum: ⁊ quēadmodum ipſe holofernes iratus iuſſerit eum
iſraelitis hac de cauſa tradi: vt dū vinceret filios iſrael: tūc
et ipſum achior diuerſis iubeat interire ſupplicijs propter
hoc ꝙ dixiſſet deus celi defenſor eorum eſt. Cumqȝ achior Supra.5.d. D
vniuerſa hec expoſuiſſet: oīs populus cecidit in faciē ado-
rantes dominum: ⁊ communi lamentatione ⁊ fletu vnani-
mes preces ſuas domino effuderunt: dicentes. Domine deꝰ
celi ⁊ terre intuere ſuperbiam eorum ⁊ reſpice ad noſtram
humilitatem ⁊ faciem ſanctorum tuorum attende: ⁊ oſten-
de quoniam non derelinquis preſumentes de te: ⁊ preſumē
tes de ſe et de ſua virtute gloriantes humilias. Finito itaqȝ
fletu: et per totam diem oratione populorum completa:
conſolati ſunt achior dicentes. Deus patrum noſtrorum
cuius tu virtutem predicaſti: ipſe tibi hanc dabit viciſſitu-
dinem: vt eorum magis tu interitum videas. Cum vero
dominus

dn̄s deus noſter dederit hāc libertatē ſeruis ſuis ſit ⁊ tecū deus in medio noſtri: vt ſicut placuerit tibi ita cū tuis oībꝰ cōuerſeris nobiſcū. Tūc ozias finito conſilio eius ſuſcepit eum in domum ſuam: ⁊ fecit cenā magnam. Et vocatis omnibus preſbyteris ſimul expleto ieiunio refecerūt. Poſtea vero conuocatus eſt omnis populus: ⁊ per totam noctem intra eccleſiam oꝛauerunt petentes auxilium a deo iſrael.

¶ C.S. Holofernes obſidet bethuliam ciues ſiti coarctātur: ⁊ volūt vꝛbem tradere: ozias adhuc quinqꝫ dies poſtulat ⁊ expectare perſuadet. Cap. VII.

A Holofernes aūt altera die precepit exercitibus ſuis: vt aſcēderēt contra bethuliam. Erāt aūt pedites bellatoꝛum cētum viginti milia et equites vigintiduo milia preter preparationes viroꝛum illoꝛum quos occupauerat captiuitas ⁊ adducti fuerant de prouincijs ⁊ vꝛbibus vniuerſe iuuentutis. Omnes parauerunt ſe pariter ad pugnam contra filios Iſrael: et venerūt per crepidinem montis vſqꝫ ad apicem qui reſpicit ſup dothaim a loco qui dicitur belma: vſqꝫ ad chelmon qui eſt contra eſdrelon. Filij aūt iſrael vt viderunt multitudinem illoꝝ proſtrauerunt ſe ſuper terram mittētes cinerem ſuper capita ſua: vnanimes oꝛantes: vt deus iſrael miſericoꝛdiam ſuaꝫ oſtenderet ſuper populum ſuum. Et aſſumentes arma ſua bellica ſederunt per loca que anguſti itineris tramitem dirigunt inter montoſa: et erant cuſtodientes ea tota die: ac nocte. Poꝛro holofernes dum circuit per gyꝛum repperit ꝙ fons qui influebat in aqueductū illoꝛum a parte auſtrali extra ciuitatem dirigeret: ⁊ incidi precepit aqueductum il-

B loꝛum. Erant tamē non longe a muris fontes ex quibꝰ furtim videbātur aurire aquam ad refocillādum potius ꝙ̄ ad potandum. Sed filij ammon ⁊ moab acceſſerunt ad holofernem: dicentes. Filij Iſrael non in lancea nec in ſagitta cōfidunt: ſed montes defendunt illos: ⁊ muniunt illos colles in precipitio cōſtituti. Ut ergo ſine congreſſione pugne poſſis ſuperare eos: pone cuſtodes fontium vt non hauriant ex eis et ſine gladio interficies eos: vel certe fatigati tradēt ciuitatem ſuam quam putant in montibus poſitam ſuperari non poſſe. Et placuerunt verba hec coꝛam Holoferne: ⁊

C coꝛam omnibus ſatellitibus eius. Et conſtituit per gyꝛum centenarios per ſingulos fontes. Cumqꝫ iſta cuſtodia per dies viginti fuiſſet expleta: defecerunt ciſterne ⁊ collectiones aquarum omnibus inhabitantibus bethuliam; ita vt non eſſet intra ciuitatem: vnde ſatiarentur vel vna die: qm̄

Exodi.15.d. ad mēſurā dabatur populis aqua quotidie. Tūc ad oziam congregati omnes viri femineqꝫ iuuenes ⁊ paruuli omnes ſimul vna voce dixerunt. Iudicet deus inter nos ⁊ te quoniam feciſti inter nos mala: nolens loqui pacifice cum aſſyrijs. Et propter hoc vendidit nos deus in manibus eoꝛuꝫ. Et ideo nō eſt qui adiuuet cum proſternamur ante oculos

Iere.4.b. coꝝ in ſiti: ⁊ in perditione magna. Et nūc cōgregate vniuerſos qui in ciuitate ſunt vt ſponte tradamus nos omnes po

Iſa.10.c. pulo holofernis. Melius eſt enī vt captiui benedicamꝰ dominum viuentes: ꝙ̄ moꝛiamur et ſimus opprobꝛium omni carni: cum videamus vxoꝛes noſtras et infantes noſtros moꝛi ante oculos noſtros. Conteſtamur hodie celum et terram et deum patrum noſtroꝛum qui vlciſcitur nos ſecundum peccata noſtra: vt iam tradatis ciuitatem in manu militie holofernis: vt ſit finis noſter breuis in oꝛe gladij: ꝗ lon

D gioꝛ efficitur in ariditate ſitis. Et cum hec dixiſſent factus eſt fletus ⁊ vlulatus magnus in eccleſia ab omnibus: et per multas hoꝛas vna voce clamauerunt ad deum dicentes. Peccauimus cum patribus noſtris: iniuſte egimus: iniquitatem fecimus. Tu qui pius es miſerere noſtri ⁊ in tuo flagello vindica iniquitates noſtras: ⁊ noli tradere confitentes te populo qui ignoꝛat te: vt non dicāt inter gentes vbi eſt deus eoꝛum: ⁊ cū fatigati his his clamoꝛibus ⁊ his fletibus laſſati ſiluiſſent: exurgēs ozias infuſus lachꝛymis dixit. Equo animo eſtote fratres ⁊ hos quinqꝫ dies expectemꝰ a deo miſericoꝛdiaꝫ. Foꝛſitā enī indignationē ſuā abſcidet ⁊ dabit gloꝛiam nomini ſuo. Si aūt trāſactis quinqꝫ diebꝰ non venerit adiutoꝛium: faciemus hec verba q̄ locuti eſtis.

¶ Capitulū Summarium. Iudith arguit principes ꝙ cōſenſerunt tradere ciuitatem: quos monet oꝛare: etiā ipſam vt pro ſe oret rogāt principes: dixit ſe exituram de ciuitate cū abꝛa ſua: ſed quid factura ſit inquiri prohibet.

Capitulum. VIII.

Et factū eſt cum audiſſet hec verba iudith vidua que erat filia Merari: filij idox filij ioſeph: filij ozie: filij elai: filij iamnoꝛ: filij iedeon: filij raphoim: filij achitob: filij melchie: filij enan: filij nathanie: filij ſalathiel: filij ſymeō: filij rubē: ⁊ vir eius fuit manaſſes: qui moꝛtuus eſt in diebus meſſis oꝛdeacee: inſtabat enī ſuper alligantes manipulos in campo: ⁊ venit eſtus ſuper caput eius ⁊ moꝛtuus eſt in betulia ciuitate ſua: ⁊ ſepultus eſt illic cū patribus ſuis. Erat aūt iudith relicta eiꝰ vidua iam annis tribus ⁊ menſibus ſex. Et in ſuperioꝛibꝰ domus ſue fecit ſibi ſecretum cubiculuꝫ in quo cū puellis ſuis clauſa moꝛabatur: ⁊ habens ſuper lumbos ſuos cilicium: ieiunabat omnibus diebus vite ſue preter ſabbata et neomenias ⁊ feſta domus iſrael. Erat autem eleganti aſpectu nimis. Cui vir ſuus reliquerat diuitias multas ⁊ familiaꝫ copioſam: ac poſſeſſiones armentis boum ⁊ gregibus ouium plenas. Et erat hec in omnibus famoſiſſima quoniam timebat dominum valde: nec erat qui loqueretur de illa verbum malum. Hec itaqꝫ cum audiſſet quoniam ozias promi

B fiſſet ꝙ tranſacto quinto die traderet ciuitatem aſſyꝛijs miſit ad preſbyteros cambꝛi ⁊ charmin. Et venerunt ad illam ⁊ dixit illis. Quod eſt hoc verbum in quo conſenſit ozias: vt tradat ciuitatem aſſyꝛijs: ſi intra quinqꝫ dies nō venerit nobis adiutoꝛium? Et qui eſtis vos qui tentatis dominū? Non eſt iſte ſermo qui miſericoꝛdiam prouocet ſed potius qui iram excitet ⁊ furoꝛem accendat. Poſuiſtis vos tempꝰ miſerationis domini: † ⁊ in arbitrium veſtrum diem con

ſtituiſtis ei. Sed quia patiens dominus eſt: in hoc ipſo peniteamus ⁊ indulgentiaꝫ eius fuſis lachꝛymis poſtulemus. alſ. + ad-

Non enim quaſi homo ſic deus comminabitur: neqꝫ ſicut filius hominis ad iracundiam inflammabitur. Et ideo humiliemus illi animas noſtras: ⁊ in ſpiritu † conſtituti hu

miliato ſeruientes illi dicamus flentes domino: vt ſecun- alſ. + contriti

dum voluntatem ſuam ſic faciat nobiſcuꝫ cito miſericoꝛdiā ſuam vt ſicut conturbatum eſt coꝛ noſtrum in ſuperbia eoꝛum: ita etiam de noſtra humilitate gloꝛiemur quoniā non ſumꝰ ſecuti pctā patrū noſtroꝝ qui dereliquerūt deū ſuum ⁊ adoꝛauerūt deos alienos: pro quo ſcelere dati ſunt in gla

diū ⁊ in rapinā ⁊ in confuſionem inimicis ſuis. Nos aūt al- C

terū deum neſcimus preter ipſum. Expectemꝰ humiles cō

ſolationē eius ⁊ exquiret ſanguineꝫ noſtrū de afflictionibꝰ Nota q̄ a ſe

inimicoꝝ noſtroꝝ: ⁊ humiliabit oēs gentes quecūqꝫ inſur- holm pendent

gūt contra nos: ⁊ faciet illas ſine honoꝛe dn̄s deus noſter. a preſbyteris.

Et nūc fratres: qm̄ vos qui eſtis preſbyteri in populo dei: ⁊ ex vobis pendet aīa illoꝛum ad eloquiū veſtrū coꝛda eoꝛum erigite vt memoꝛes ſint q: tentati ſunt patres noſtri: vt p

barentur ſi vere colerent deum ſuū. Memoꝛes eſſe debent Geñ.22.a.

quomodo pater noſter abꝛaam tentatus eſt: et per multas tribulationes probatus dei amicus effectus eſt. Sic iſaac ſic iacob: ſic moyſes: et omnes qui placuerūt deo per multas tribulationes tranſierunt fideles. Illi autem qui tentationes non ſuſceperunt cum timoꝛe domini ⁊ impatiētiam ſuam ⁊ improperium murmurationis ſue contra dominum

protulerunt exterminati ſunt ab exterminatore ⁊ a ſerpēti
1.Corin.10.b. bus perierunt. Et nos ergo nō vlciſcamur nos ꝑ his q̄ pa
D timur: ſed reputantes peccatis noſtris hec ipſa ſupplicia
minora eſſe flagella dñi quaſi ſerui q̄ corripimur ad emēda
tionē ⁊ nō ad perditionem noſtram eueniſſe credamus. Et
dixerunt illi ozias ⁊ presbyteri. Oia q̄ locuta es vera ſunt:
⁊ non eſt in ſermonibus tuis vlla reprehenſio. Nunc ergo
ora pro nobis dñm: qm̄ mulier ſancta es ⁊ timens deū. Et
dixit illis iudith. Sicut quod potui loqui dei eſſe cognoſci
tis ita qd̄ facere diſpoſui ꝓbate ſi ex deo eſt: ⁊ orate: vt fir
mū faciat deus conſiliū meum. Stabitis vos ad portā no
cte iſta: ⁊ ego exeam cum abra mea: ⁊ orate vt ſicut dixiſtis
in diebus quinq; reſpiciat dñs ppl'z ſuum iſrael. Uos autez
nolo vt ſcrutemini actuz meū ⁊ vſq; dum renunciē vobis ni
hil aliud fiat niſi oratio pro me ad dñz deū noſtrū. Et dixit
ad eam ozias princeps iude. Uade in pace ⁊ dñs ſit tecum
in vltionem inimicoꝝ noſtroꝝ. Et reuertētes abierunt.
¶ Ca. Sum. Orat iudith ⁊ ingreſſa oratoriuz ſuū cilicio
veſtitur: poſt orationem veſtimenta viduitatis deponēs vn
cta ⁊ lota pulchris veſtimētis ⁊ ornamentis induta cū abra
ſua exit ſacerdotibus benedicentibus. Ca. IX.

A Uibus aſcēdentibus: Judith ingreſſa eſt
oraculum ſuū: ⁊ induēs ſe cilicio poſuit ci
nerem ſup caput ſuū: ⁊ proſternens ſe do
Geneſis.34.d mino clamabat ad dñm: dicēs. Dñe deus
patris mei ſymeō qui dediſti illi gladiū in
defenſionem alienigenarum: qui violato
res extiterunt in coinq̄natione ſua ⁊ denudauerunt femur
virginis in confuſionem ⁊ dediſti mulieres illorum in pre
dam: ⁊ filias illorum in captiuitatem ⁊ omnē predā in diui
ſionem ſeruis tuis qui zelauerunt zelum tuuz: ſubueni que
ſo te domine deus meus mihi vidue. Tu enī feciſti priora ⁊
B illa poſt illa cogitaſti. Et hoc factum eſt quod ipſe voluiſti.
Omnes enim vie tue parate ſunt: ⁊ tua iudicia in tua ꝓui
dentia poſuiſti. Reſpice caſtra aſſyriorum nunc: ſicut tunc
Exodi.14.f. caſtra egyptiorum videre dignatus es: quādo poſt ſeruos
tuos armati currebant confidētes in quadrigis ⁊ in equi
tatu ſuo ⁊ in multitudine bellatoruz. Sed aſpexiſti ſup ca
ſtra eorum: ⁊ tenebre fatigauerunt eos. Tenuit pedes eoꝝ
C abyſſus: ⁊ aque operuerunt eos. Sic fiant et iſti domine q̄
confidunt in multitudine ſua: ⁊ in curribus ſuis ⁊ in contis
⁊ in ſagittis ſuis: ⁊ in lanceis gloriantur: et neſciunt: quia
tu ipſe es deus noſter: qui † conteris bella ab initio: ⁊ do
al's + cōgeris. minus nomen eſt tibi. Erige brachium tuum ſicut ab ini
tio: ⁊ alliſe virtutem eorum in virtute tua. Cadat virt' eo
rum in iracundia tua: qui promittunt ſe violare ſancta tua
Infra.10.d. ⁊ polluere tabernaculum nominis tui ⁊ deiicere gladio ſuo
cornu altaris tui. Fac domine vt gladio proprio ei' ſuper
D bia amputetur. Capiatur laqueo oculorum ſuorum in me:
⁊ percuties euz ex labiis caritatis mee. Da mihi in animo
conſtantiam vt † contemnam illum ⁊ virtutē eius vt euer
al's + cōterā il. tam illum. Erit enim hoc memoriale nominis tui † cum ma
lū ⁊ in virtute nus femine deiecerit eum. Non enim in multitudine eſt vir
al's + q. tus tua domine: neq; in equoruz viribus voluntas tua eſt.
Nec ſuperbi ab initio placuerunt tibi: ſed humilium ⁊ man
ſuetoruz ſemper tibi placuit deprecatio. Deus celorū crea
tor aquarum ⁊ dominus totius creature: exaudi me miſe
ram deprecantem: ⁊ de tua miſericordia preſumentez. Me
mento domine teſtamenti tui ⁊ da verbum in ore meo ⁊ in
Eccleſiaſt.16. corde meo conſiliū corrobora: vt dom' tua in ſanctificatio
ne permaneat: ⁊ omnes gentes agnoſcant quia tu es deus
⁊ non eſt alius preter te.
¶ C. S. Judith inuenta ab exploratoribus ducit̄ ad ho
lofernē precioſis induta: qui in eius pulchritudine capitur
⁊ principes ſeſe pugnare pro tam pulchris mulieribus hor
tantur. Cap. X.

Actū eſt aūt cum ceſſaſſet clamare ad A
dñm ſurrexit de loquo in q̄ iacuerat ꝓ
ſtrata ad dñm: vocauitq; abrā ſuā. Et
deſcendēs in domū ſuā abſtulit a ſe ci Infra.16.b.
liciū ⁊ exuit ſe veſtiment̄ viduitat̄ ſue
⁊ lauit corp' ſuū ⁊ vnxit ſe mirto optio
⁊ diſcriminauit crinē capitis ſui: ⁊ im
poſuit mitrā ſup caput ſuū ⁊ induit ſe
veſtimēt̄ iocunditat̄ ſue. Induitq; ſe ſandalia pedib' ſuis:
aſſumpſitq; dextrariola ⁊ lilia: ⁊ in aures ⁊ annulos: ⁊ oib'
ornament̄ ſuis ornauit ſe. Cui etiā dñs ꝯtulit ſplendorem:
qm̄ ois iſta cōpoſitio non ex libidine ſed ex ꝟtute pēdebat: al's + ill.
⁊ ideo dñs hanc † in illaz pulchritudinez ampliauit vt in
comparabili decore omnium oculis appareret. Impoſuit
itaq; abre ſue aſcopum vini ⁊ vas olei ⁊ † pollentam ⁊ lapa al' + pulm.
B tes ⁊ panes ⁊ caſeū: ⁊ profecta eſt. Cumq; veniſſent ad por
tam ciuitatis inuenerunt expectantem oziam: ⁊ preſbyte
ros ciuitatis. Qui cum vidiſſent eam: ſtupētes mirati ſunt
nimis pulchritudinem eius. Nihil tamen interrogantes
eam dimiſerunt tranſire dicentes. Deus patrū noſtrorum
det tibi gratiam ⁊ omne conſiliū tui cordis ſua virtute co
roboret: ⁊ glorietur ſuper te hieruſalem: ⁊ ſit nomen tuum Infra 13.d.
in numero ſanctorum ⁊ iuſtorum. Et dixerunt qui illic erāt
C omnes vna voce: fiat: fiat. Judith vero orās dominū trāſi
uit per portas ipſa ⁊ abra eius. Factum eſt autem cum de
ſcenderet montem circa ortum diei: occurrerunt ei explo
ratores aſſyriorum ⁊ tenuerunt eam dicentes. Unde venis
aut quo vadis? Que reſpondit. Filia ſum hebreorū. Ideo
ego fugi a facie eorum quoniam futurum agnoui q̄ dentur
vobis in depredationem: pro eo q̄ cōtemnētes vos nolue
runt tradere ſeipſos vt inuenirent miſericordiam in con
ſpectu veſtro. Hac de cauſa cogitaui mecum dicens. Uadaz
ad faciem principis holofernis vt indicem illi ſecreta illo
rum ⁊ oſtendā illi quo aditu poſſit obtinere eos: ita vt non
cadat vir vnus de exercitu eius. Et cū audiſſent viri illi ver
ba eius conſiderabant faciē eius: ⁊ erat in oculis eoruz ſtu
por quoniā pulchritudinē eius mirabant̄ nimis ⁊ dixerūt D
ad eam: Conſeruaſti animam tuam: eo q̄ tale reperiſti con
ſilium: vt deſcenderes ad dñm noſtrum. Hoc aūt ſcias qm̄
cū ſteteris in cōſpectu ei': bene tibi faciet ⁊ eris gratiſſima
in corde eius. Duxeruntq; illā ad tabernaculuz holofernis
annunciantes eam. Cumq; intraſſet ante faciē eius ſtatim Supra.9.c.
captus eſt in ſuis oculis holofernes. Dixeruntq; ad euz ſa al's + quis c
tellites eius. † Quis cōtēnat populū hebreoꝝ qui tā deco temnit.
ras mulieres habēt: vt nō pro his merito pugnare contra
eos debeamus? Uidens itaq; iudith holofernē ſedētem in
conopeo qd̄ erat ex purpura ⁊ byſſo ⁊ auro ⁊ ſmaragdo et
lapidibus precioſis intextū: ⁊ cū in faciez eius intendiſſet:
adorauit eum proſternens ſe ſup terrā. Et eleuauerunt eaz
ſerui holofernis iubente domino ſuo.

¶ Ca. Sū.

¶ Ca. Sũ. Holofernes confortat iudith: cauſam quare ve‑
nerit querit: que reſpondit verba adulatoria placentia ho‑
loferni. Cap. XI.

A Tunc holofernes dixit ei. Equo aio eſto et
noli pauere in corde tuo: qm̃ ego nũq̃ no‑
cui virum qui voluit ſeruire nabuchodo‑
noſor regi. Pp̃ls aũt tuus ſi nõ contẽpſiſ‑
ſet me: no eleuaſſem lãceam meã ſup eum.
Nunc aũt dic mihi: qua ex cauſa receſſiſti
ab illis ⁊ placuit tibi vt venires ad nos? Et dixit illi iudith.
B Sume verba ancille tue qm̃ ſi ſecutus fueris verba ancille
tue perfectã rẽ faciet dñs tecum. Viuit enĩ nabuchodono‑
ſor rex terre: ⁊ viuit virtus eius q̃ eſt in te ad correptionem
oĩm aĩarũ errãtiũ: qm̃ nõ ſolũ hoĩes ſuiẽt illi p te: ſed ⁊ be‑
ſtie agri obtemperant illi. Nunciaẽ enĩ animi tui induſtria
vniuerſis gentibus: ⁊ indicatũ eſt omni ſeculo: qm̃ tu ſolus
bonus ⁊ potens es in omni regno eius ⁊ diſciplina tua oĩ‑
bus prouincijs predicaẽ. Nec hoc latet q locut⁹ eſt achior
nec illud ignoraẽ qđ ei iuſſeris euenire. Cõſtat enĩ deũ no‑
ſtrũ ſic peccatis offenſuz vt mandauerit per ꝓphetas ſuos
ad pp̃lm q tradet eũ p peccatis ſuis. Et qm̃ ſciunt ſe offen
diſſe deum ſuũ filij iſrael: tremor tuus ſup ipſos eſt. Inſup
etiam fames inuaſit eos ⁊ ab ariditate aque iam inter mor‑
tuos computantur. Deniq̧ hoc ordinant vt interficiant pe
cora ſua ⁊ bibant ſanguinem eorũ: ⁊ ſancta dñi dei ſui que
precepit deus non contingi in frumento vino ⁊ oleo: hec
cogitauerunt impendere: ⁊ volunt conſumere que nec ma‑
nibus deberent contingere. Ergo qm̃ hec faciunt certum
eſt q in perditionẽ dabunẽ. Qđ ego ancilla tua cognoſcẽs
fugi ab illis: ⁊ miſit me dñs hec ipſa nunciare tibi. Ego enĩ
ancilla tua deũ colo etiam nunc apud te: ⁊ exiet ancilla tua
⁊ orabo deum ⁊ dicet mihi qñ eis reddat peccatũ ſuũ: ⁊ ve‑
D niens nunciabo tibi ita vt ego adducam te per mediã hie‑
ruſalẽ. Et habebis omnem pp̃lm iſrael ſicut oues quibus
non eſt paſtor: ⁊ non latrabit vel vnus canis contra te: qm̃
hec mihi dicta ſunt p prouidẽtiã dei. Et qm̃ iratus eſt illis
deus: hec ipſa miſſa ſum nunciare tibi. Placuerunt aũt om
nia verba hec coram holoferne ⁊ coram pueris eius: ⁊ mi‑
rabantur ad ſapientiam eius ⁊ dicebant alter ad alterum.
Non eſt talis mulier ſuper terram in aſpectu: in pulchritu‑
dine ⁊ in ſenſu verborum. Et dixit ad illam holofernes. Be
ne fecit deus qui miſit te ante populum: vt des illum tu in
manibus noſtris. Et quoniam bona eſt promiſſio tua: ſi fe‑
cerit mihi hoc deus tuus erit ⁊ deus me⁹: ⁊ tu in domo na‑
buchodonoſor magna eris: ⁊ nomen tuum nominabitur in
vniuerſa terra.

¶ Ca. S. Judith in domo theſaurorũ manere precipitur
libertas exeundi ad orationeẽ largiẽ de cibis ꝓprijs ſe mã‑
ducaturam dicit mittiẽ vagao vt iudith cõſentiat holofer‑
ni: illa intrat comedere ⁊ bibere coram eo: holofernes ine‑
briatur. Capitu. XII.

A Tunc iuſſit eã introire vbi repoſiti erãt the‑
ſauri eius: ⁊ iuſſit illic manere eã, ⁊ conſti‑
tuit q̃d dareẽ illi de conuiuio ſuo. Cui rñ‑
dit iudith ⁊ dixit. Nũc non potero mãdu‑
care ex his que mihi precipis tribui ne ve‑
niat ſup me offenſio: ex his aũt q̃ mihi de‑
tuli mãducabo. Cui holofernes ait. Si defecerint tibi iſta
que tecum detuliſti: quid faciemus tibi? Et dixit Judith.
Viuit anima tua domine meus: quoniam non expẽdet om‑
nia hec ancilla tua: donec faciat deus in manu mea hec que
B cogitaui. Et induxerunt illã ſerui eius in tabernaculum q̃
al's ✝ fiducia precepera. Et petijt dũ introiret vt daretur ei ✝ copia no
cte ⁊ ante lucem egrediendi foras ad orationem: ⁊ deprecã‑
di dñm. Et p̃cepit cubicularijs ſuis vt ſicut placeret illi exi‑
ret ⁊ introiret ad adorandũ deũ ſuũ per triduũ. Et exibat
noctib⁹ in vallẽ bethulie. ⁊ baptizabat ſe in fonte aq̃: et vt
aſcẽdebat orabat ad dñm deum iſrael vt dirigeret viã eius
ad liberationem populi ſui. Et introiens munda manebat
in tabernaculo vſq̧ dũ acciperet eſcaẽ ſuas in veſpere. Et
C factum eſt quarto die holofernes fecit cenam ſeruis ſuis: ⁊
dixit ad vagao eunuchum ſuum. Vade ⁊ ſuade hebreã illã:
vt ſponte cõſentiat habitare mecum. Fedũ eſt enĩ apđ aſſy‑
rios ſi femina irrideat virũ agendo ⁊ imunis ab eo trãſeat.
Tunc introiuit vagao ad iudith: ⁊ dixit. Non vereatur bo
na puella introire ad dñm meũ: vt honorificetur ante facieẽ
eius: ⁊ mãducet cũ eo ⁊ bibat vinum in iocũditate. Cui iu‑
dith rñdit. Que ego ſum vt cõtradicam dño meo? Omne
qđ erit ante oculos eius bonũ ⁊ optimuẽ faciam. Quicq̃d
D aũt illi placuerit: hoc mihi erit optimũ omnibus dieb⁹ vi‑
te mee. Et ſurrexit ⁊ ornauit ſe veſtimẽto ſuo: ⁊ ingreſſa ſte
tit ante faciẽ eius. Cor aũt holofernis concuſſum eſt. Erat
enĩ ardens in concupiſcentia ei⁹: ⁊ dixit ad eã holofernes.
Bibe nunc ⁊ accumbe in iocunditate: quoniam inueniſti
gratiam coram me. Et dixit Judith. Bibam domine quo‑
niam magnificata eſt anima mea hodie pre omnib⁹ diebus
meis. Et accepit ⁊ manducauit: ⁊ bibit coram ipſo ea que
parauerat illi ancilla eius: et iocundus factus eſt holofer‑
nes ad eam: bibitq̧ vinum multum nimis: quantum nunq̃
biberat in vita ſua.

¶ Capituli Summarium. Puella ad oſtium obſeruat:
iudith caput eius preſcidit: ciuibus ſuis caput holofernis
defert ⁊ oſtẽdit: iudith benedicitur: achior obſtupeſcit.

Capitulum. XIII.

A Et autem ſero factum eſt: feſtinauerunt ſer
ui illius ad hoſpitia ſua: et concluſit Va‑
gao oſtia cubiculi et abijt. Erant autem
omnes fatigati a vino. Eratq̧ iudith ſola
in cubiculo. Porro Holofernes iacebat
in lecto nimia ebrietate ſopitus. Dixitq̧
Judith puelle ſue: vt ſtaret foras ante cubiculuz ⁊ obſerua
ret. Stetitq̧ Judith ante lectum orans cum lachrymis et
labiorum motu in ſilentio: dicens. Cõfirma me domine de‑
us iſrael: ⁊ reſpice in hac hora ad opera manuum mearum:
vt ſicut promiſiſti hieruſalem ciuitatem tuam ✝ erigas: et al's ✝ pteges
hoc quod credens per te poſſe fieri cogitaui perficiam. Et
cum hec dixiſſet acceſſit ad columnam que erat ad caput le
ctuli eius: ⁊ pugionem eius qui in ea ligatus pendebat ex
ſoluit. Cumq̧ euaginaſſet illuz apprehẽdit comam capitis
eius ⁊ ait. Cõfirma me dñe deus in hac hora ⁊ percuſſit bis
in ceruicem eius: et abſcidit caput eius. Et abſtulit ✝ co‑ B
nopeũ eius a columnis: ⁊ euoluit corpus eius truncũ. Et poſt al's ✝ cõforta. al's ✝ canopeũ.
puſillum exiuit ⁊ tradidit caput holofernis ancille ſue: et
iuſſit vt mitteret illud in perã ſuam: ⁊ exierũt due ſecũdum

conſuetudinē ſuam quaſi ad orationem ⁊ tranſierūt caſtra.
Et gyrantes vallē venerunt ad portā ciuitatis. Et dixit iu-
dith a longe cuſtodibꝰ murorū. Aperite portas qm̄ nobiſcū
eſt deus qui fecit virtutem in iſrael. Et factum eſt cū audiſ-
ſent viri vocem eius: vocauerunt preſbyteros ciuitatis. Et
occurrerunt ad eam oēs a minimo vſqꝫ ad maximum: qm̄
ſperauerant eam iam non eſſe venturam. Et accendētes lu-
minaria congyrauerunt circa eā vniuerſi. Illa aūt aſcēdēs
C in eminentiorem locum iuſſit fieri ſilentium. Cumqꝫ oēs ta-
cuiſſent: dixit iudith. Laudate dn̄m deū noſtrum q̄ nō deſe-
ruit ſperantes in ſe: ⁊ in me ancillam ſuam adimpleuit miſe-
Infra eodem. ricordiam ſuam quam promiſit domui iſrael: ⁊ interfecit in
manu mea hoſtem populi ſui in hac nocte. Et proferens de
pera caput holofernis: oſtendit illis dicēs. Ecce caput ho-
lofernis principis militie aſſyriorum. Et ecce conopeū illiꝰ
in quo recumbebat in ebrietate ſua: vbi ⁊ per manum femi-
ne percuſſit illum dn̄s deus noſter. Viuit autē ipſe dn̄s qm̄
cuſtodiuit me angelus eius: ⁊ hinc euntem ⁊ ibi commorā-
tem: ⁊ inde huc reuertentem: ⁊ nō permiſit me dn̄s ancillā
als † ad vos. ſuā coinquinari: ſed ſine pollutiōe peccati reuocauit me †
Pſalmus. 105. 106. 117. vobis gaudentem in victoria ſua: in euaſione mea ⁊ libera-
tione veſtra. Confitemini illi omnes quoniam bonus: qm̄
in ſeculum miſericordia eius. Vniuerſi aūt adorantes dn̄m
dixerunt ad eam. Bn̄dixit te dn̄s in virtute ſua: quia ꝑ te
Infra eodem. Luce. 9. ad nihilū redegit inimicos noſtros. Porro ozias princeps
D populi iſrael dixit ad eam. Benedicta es tu filia a dn̄o deo
excelſo pre omnibus mulieribus ſuper terrā. Benedictus
dn̄s qui creauit celum ⁊ terrā: qui te direxit in vulnera ca-
pitis principis inimicorum noſtrorū: qꝛ hodie nomen tuum
ita magnificauit: vt non recedat laus tua de ore hoim qui
memores fuerint virtutis dn̄i in eternū: pro quibus nō pe-
perciſti anime tue propter āguſtias ⁊ tribulationem gene-
ris tui: ſed ſubueniſti ruine ante conſpectum dei noſtri. Et
dixit omnis populus: fiat fiat. Porro achior vocatus venit
Et dixit ei iudith. Deus iſrael cui tu teſtimonium dediſti:
Supra. 10. b. ⁊ infra. 15. d. ꝙ vlciſcaꝛ ſe de inimicis ſuis ipſe caput omnium incredulo-
rum incidit in hac nocte in manu mea ⁊ vt probes qꝛ ita eſt:
Supra eodē. ecce caput holofernis qui in contemptu ſuperbie ſue deū
Supra. 5. d. et Supra. 6. a. iſrael contempſit ⁊ tibi interitum minabatur dicēs cum ca-
ptus fuerit populus iſrael: gladio perforari precipiam late-
ra tua. Videns aūt achior caput holofernis: anguſtiatꝰ pre
al † heſitauit. pauore cecidit in faciē ſuam ſup terram ⁊ † eſtuauit anima
eius. Poſtea vero q̄ reſumpto ſpiritu recreatus eſt: proci-
Supra eodē. dit ad pedes eius ⁊ adorauit eam ⁊ dixit. Benedicta tu a
deo tuo in omni tabernaculo iacob: qm̄ in omni gente q̄ au-
dierit nomen tuum magnificabitur ſup te deus iſrael.

¶ Ca. S. Caput holofernis in muro ſuſpēditur: achior cir-
cunciditur: facto armorum ſtrepitu aſſyrij volentes holofer-
nem excitare inuenerunt mortuū. Capitu. XIIII.

A Dixit aūt iudith ad omnē populum. Audi-
te me fratres. Suſpendite caput hoc ſup
muros noſtros. Et erit cum exierit ſol ac-
cipiat vnuſquiſqꝫ arma ſua ⁊ exite cū impe-
tu: non vt deſcēdatis ſeorſum ſed quaſi im-
petum faciētes. Tunc exploratores neceſ-
ſe erit vt fugiant ad principem ſuum excitandū ad pugnā.
Cumqꝫ duces eorū concurrerint ad tabernaculum holofer-
nis ⁊ inuenerint eum truncū in ſuo ſanguine volutatū de-
B cidet ſuper eos timor. Cumqꝫ cognoueritis fugere eos: ite
poſt illos ſecuri: qm̄ dn̄s conteret eos ſub pedibus veſtris.
Tunc achior videns virtutem quam fecit deus iſrael reli-
cto gentilitatis ritu: credidit deo ⁊ circūcidit carnem ꝑpu-
tij ſui: ⁊ appoſitus eſt ad populum iſrael ⁊ omnis ſucceſſio
generis eius vſqꝫ in hodiernum diem. Mox autem vt ortꝰ
eſt dies ſuſpenderunt ſuper muros caput holofernis: acce-
pitqꝫ vnuſquiſqꝫ vir arma ſua: ⁊ egreſſi ſunt cū grandi ſtre-
pitu ⁊ vlulatu. Quod videntes exploratores ad tabernacu-
lum holofernis cucurrerunt. Porro hi qui in tabernaculo C
erant venientes ⁊ ante ingreſſum cubiculi perſtrepentes ex-
citandi gratia inquietudinem arte moliebantur: vt non ab
excitantibus: ſed a ſonantibus holofernes euigilaret.
Nullus enī audebat † cubiculum virtutis aſſyriorum pul- als † taber-naculum.
ſando aut intrando aperire. Sed cum veniſſent eius duces
ac tribuni ⁊ vniuerſi maiores exercitus regis aſſyriorū di- 1. Regum.
xerunt cubicularijs. Intrate ⁊ excitate illū: quoniā egreſ-
ſi mures de cauernis ſuis auſi ſunt prouocare nos ad ꝓliū.
Tunc ingreſſus vagao cubiculum eius ſtetit ante cortinā.
Et plauſum fecit manibus ſuis. Suſpicabatur enim illum
cum iudith dormire. Sed cum nullum motum iacentis ſen-
ſu aurium caperet: acceſſit proximans ad cortinam. Et ele-
uans eam vidensqꝫ cadauer abſqꝫ capite holofernis in ſuo D
ſanguine tabefactum iacere ſuper terram exclamauit voce
magna cum fletu ⁊ ſcidit veſtimēta ſua. Et ingreſſus taber-
naculum iudith non inuenit eā. Et exiliuit foras ad popu- Et ſic [illegible] habebant [illegible] iucundi[illegible] ſumenta [illegible] iudei [illegible]
lum: ⁊ dixit: vna mulier hebrea fecit cōfuſionem in domo re-
gis nabuchodonoſor. Ecce enim holofernes iacet in terra
⁊ caput eius non eſt in illo. Quod cum audiſſent principes
virtutis aſſyriorum ſciderunt oēs veſtimenta ſua: ⁊ intolle-
rabilis timor ⁊ tremor cecidit ſuper eos: ⁊ turbati ſunt ani-
mi eorum valde. Et factus eſt clamor incōparabilis in me-
dio caſtrorum eorum.

¶ Ca. S. Fugerunt aſſyrij ⁊ filij Iſrael perſequunꝛ eos in
ore gladij: qui ditati ſunt ſpolijs eorū per. xxx. dies vix ſpo-
lia colligentes venit pontifex cum clero ⁊ bn̄dixit Judith.
Capitulum. XV.

Cumqꝫ omnis exercitus decollatum holo- A
fernem audiſſet: fugit mens ⁊ conſiliū ab
eis ⁊ ſolo tremore ⁊ metu agitati fuge pre-
ſidium ſumunt: ita vt nullus loqueretur cū
proximo ſuo: ſed inclinato capite relictis
omnibus euadere † feſtinabant: hebreos al † [illegible]
quos armatos ſuper ſe venire audierant: fugientes ꝑ viam
camporum ⁊ ſemitas † collium. Videntes itaqꝫ filij Iſrael als † [illegible]
fugientes ſecuti ſunt illos: deſcenderuntqꝫ clangentes tu-
bis: ⁊ vlulantes poſt ipſos. Et quoniam aſſyrij non aduna- B
ti: in fugam ibant precipites. Filij autem Iſrael vno agmi-
ne perſequentes debilitabant omnes quos inuenire po-
tuiſſent. Miſitqꝫ Ozias nuncios per omnes ciuitates et
regiones Iſrael. Omnis itaqꝫ regio: omniſqꝫ vrbs ele-
ctam iuuentutem armatam miſit poſt eos: ⁊ perſecuti ſunt
eos in ore gladij quouſqꝫ peruenirent ad extremitatem fi-
nium ſuorum. Reliqui autem qui erant in bethulia: ingreſ-
ſi ſunt caſtra aſſyriorum: ⁊ predam quam fugientes aſſyrij
reliquerant abſtulerunt: et onuſtati ſunt valde. Hi vero C
qui victores reuerſi ſunt ad Bethuliam omnia que erant
illorum abſtulerunt ſecum: ita vt non eſſet numerus in pe-
coribus et iumentis et vniuerſis † mobilibus eorum: vt a al † [illegible]
minimo vſqꝫ ad magnum omnes diuites fierent de preda-
tionibus eorum. Joachim autem ſummus pontifex de Hie-
ruſalem venit in Bethuliam cum vniuerſis preſbyteris
ſuis: vt videret iudith. Que cum exiſſet ad illum benedi-
xerunt illam omnes vna voce dicentes. Tu gloria hieru-
ſalem: tu letitia Iſrael: tu honorificētia populi noſtri: quia
feciſti viriliter. Et confortatum eſt cor tuum eo qd̄ caſtita-
tem amaueris: ⁊ poſt virum tuum alterum neſcieris. ideo D
⁊ manus domini confortauit te. Et ideo eris benedicta in Supra. 13. d.
eternum. Et dixit omnis populus: fiat fiat. Per dies autē
triginta vix collecta ſunt ſpolia aſſyriorum a populo iſrael.
Porro aūt vniuerſa q̄ holofernis peculiaria fuiſſe ꝓbata
ſunt dederunt. Judith in auro: et argento: ⁊ veſtibus: ⁊ gē-
mis: et omni ſupellectili: et tradita ſunt omnia illa populo.

Et omnes

Et omnes populi gaudebant cū mulieribus ⁊ virginibus
et iuuenibus: in organis ⁊ citharis.

Ca. Summarium. Cāticū iudith et quomodo oīs po-
pulus bethulie iuit in hieruſalē adorare: de morte iudith.

Capitulum. XVI.

Tunc cātauit canticum hoc dño iudith: di-
cens. Incipite dño in tympanis: cantate
dño in cymbalis: modulamini illi pſalmū
nouum: exultate ⁊ inuocate nomen eius.
Dñs conterens bella: dñs nomen eſt illi.
Qui poſuit caſtra ſua i medio populi ſui
vt eriperet nos de manu omnium inimicorum noſtroꝝ. Ve-
nit aſſur in montib⁹ ab aquilone in multitudine fortitudis
ſue. Cui⁹ multitudo obturauit torrentes ⁊ equi coꝝ coope-
B ruerunt valles. Dixit ſe incenſurum fines meos: ⁊ iuuenes
meos occiſurum gladio: infantes meos dare in predam et
virgines in captiuitatem. Dñs autem omnipotens nocuit
eum: ⁊ tradidit eum in † manus femine ⁊ confudit eū. Nō
enim cecidit potens coꝝ a iuuenibus: nec filij † titan per-
cuſſerunt eū: nec excelſi gigantes impoſuerunt ſe illi: ſ; iu-
dith filia merari in ſpecie faciei ſue diſſoluit eum. Exuit eīn
ſe veſtimento viduitatis: ⁊ induit ſe † veſtimento letitie in
exultatione filiorum iſrael. Vnxit faciem ſuā vnguēto: col-
ligauit cincinnos ſuos mitra ad decipiendum illum. Sāda-
lia eius rapuerunt oculos eius: pulchritudo eius captiuā
fecit animam eius: amputauit pugione ceruicē eius. Hor-
ruerunt perſe conſtantiam eius: ⁊ medi audaciam ei⁹. Tūc
vlulauerunt caſtra aſſyriorum quando apparuerunt humi-
les mei: areſcētes in ſiti. Filij puellarū cōpunxerunt eos:
⁊ ſicut pueros fugientes occiderunt eos: perierunt in pre-
C lio a facie domini dei mei. Hymnum cantemus dño: hym-
num nouum cantemus deo noſtro. Adonai dñe deus ma-
gnus es tu: ⁊ preclarus in virtute tua ⁊ quē ſuperare nemo
poteſt. Tibi ſeruiat omnis creatura tua: quia dixiſti: et fa-
cta ſunt: miſiſti ſpiritum tuum ⁊ creata ſunt: ⁊ nō eſt q̄ reſi-
ſtat voci tue. Montes a fundamentis mouebūtur cū aq̄s
petre ſicut cera liqueſcēt ante faciem tuam. Qui autem ti-
ment te magni erunt apud te per omnia. Ve genti inſurgē-
ti ſuper genus meum. Dominus enim omnipotens vindi-
cabit in eis: in die iudicij viſitabit illos. Dabit enī ignem
⁊ vermes in carnes eorum: vt vrantur ⁊ ſentiant vſq; in ſem-
piternum. Et factum eſt poſt hec: omnis populus poſt vi-
ctoriam venit in hieruſalem adorare dominū ⁊ mox vt puri-
ficati ſunt omnes obtulerūt holocauſta ⁊ vota ⁊ repromiſ-
ſiones ſuas. Porro iudith vniuerſa † vaſa bellica holofer-
nis que dedit illi populus: ⁊ † canopeum quod ipſa ſuſtu-
lerat de cubiculo ipſius obtulit in anathema obliuionis.
D Erat aūt populus iocundus ſecundum faciem ſanctorum:
⁊ per tres menſes gaudiū huius victorie celebratum eſt cū
iudith. Poſt dies aūt illos vnuſquiſq; rediit i ſua: ⁊ iudith
magna facta eſt in bethulia: ⁊ preclarior erat vniuerſe ter-
re iſrael. Erat etiam virtuti caſtitas adiuncta ita vt nō co-
gnoſceret virū omnibus diebus vite ſue: ex quo defunctus
eſt manaſſes vir eius. Erat autem diebus feſtis procedēs
cum magna gloria. Manſit autem in domo viri ſui annos
centum quinq;: ⁊ dimiſit abram ſuam liberam: et defuncta
eſt ac ſepulta cum viro ſuo in bethulia. Luxitq; illā oīs po-
pulus diebus ſeptem. In oī aūt ſpacio vite eius nō fuit qui
perturbaret iſrael: ⁊ poſt mortē eius annis multis. Dies
aūt victorie hui⁹ feſtiuitatis ab hebreis in numero ſancto-
rum dierū accipitur ⁊ colitur a iudeis ex illo tempore vſq;
in preſentem diem.

Explicit liber Judith.

Incipit plog⁹ btī Hieronymi pſbyteri i libꝝ Heſter

Librum heſter variis tranſlatoribus cōſtat
eſſe vitiatū: quē ego de archiuis hebreorū
reuelās verbū e verbo expreſſius tranſtu-
li. Quē librū editio vulgata laciniosis hic-
inde verborum funibus trahit a ddēs ea q̄
ex tēpore dici poterant: ⁊ audiri ſicut ſoli-
tū eſt ſcolaribus diſciplinis ſumpto themate excogitare q̄-
bus verbis vti potuit qui iniuriam paſſus eſt vel ille q̄ iniu-
riam fecit. Vos aūt o paula ⁊ euſtochiū q̄m ⁊ bibliothecas
hebreoꝝ ſtuduiſtis intrare ⁊ interpretū certamina cōprobaſtis
tenētes heſter hebraicū librū p ſingula verba nr̄am tranſla- Hebr. 1. b.
tionē aſpicite vt poſſitis agnoſcere me nihil etiā augmētaſſe
addēdo: ſed fideli teſtimonio ſimpliciter ſicut in hebreo ha-
betur hyſtoriā hebraicā latine lingue tradidiſſe. Nec affecta-
mus laudes hoīm nec vituperatioēs expaueſcim⁹. Deo eīn
placere curantes minas hominū penitus non timem⁹. q̄m
deus diſſipat oſſa eoꝝ qui hominib⁹ placere deſiderant: et
ſcd̄m apoſtolū qui eiuſmodi ſunt ſerui chriſti eē nō poſſunt.
Rurſum in libro heſter alphabetū ex minio vſq; ad theta
literā fecim⁹ diuerſis in locis: volentes ſcilicet ſeptuaginta
interpretū ordinē p hoc inſinuare ſtudioſo lectori. Nos eīn
iuxta morem hebraicum: ordinem proſequi etiam in ſeptua-
ginta editione maluimus.

Explicit prologus.

Incipit liber Heſter

Ca. S. De cōuiuio aſſueri regis: de vaſthi regina q̄ no- al. artaxerſes
luit intrare ad regē: de repudiatione eius ex conſilio ſeptē vel mennen.
ſapientum: de decreto promulgato q̄ viri dn̄entur vxorib⁹. ii. perſarū rex.

Capitulum. I.

A
In diebus aſſueri qui Hāc hyſtoriā
regnauit ab india vſq; ethiopiā ſup cētū vi- heſter ſcribit
gintiſeptē puincias: qn̄ ſedit i ſolio regni Joſeph⁹. li. 12.
ſui: ſuſa ciuitas regni ei⁹ exordiū fuit. Ter- antiq. c. 6. vbi
tio igit anno imperij ſui fecerat grāde cō- plene de hoc.
uiuium cūctis principib⁹ ⁊ pueris ſuis fortiſſimis perſarū ⁊ Galli in italia
medoꝝ inclytis ⁊ prefectis puinciarū corā ſe vt oſtenderet venūt, ⁊ vrbes
diuitias glorie regni ſui ac magnitudiē atq; iactātiā potē- multas cōdūt
tie ſue multo tpe cētū videlicet ⁊ octoginta dieb⁹. Cumq;
implerent dies cōuiuij: inuitauit oēm ppl̄m q̄ inuēt⁹ eſt in ſu-
ſis a maximo vſq; ad minimū: ⁊ iuſſit ſeptē dieb⁹ cōuiuiū pre-
parari in veſtibulo orti ⁊ nemoris quod regio cultu ⁊ manu Mediolanum
cōſitū erat. Et pēdebāt ex oī pte tētoria aerei coloris ⁊ car- conditur.
baſini ac hyacinthini ſuſtentata funibus byſſinis atq; pur- B
pureis qui eburneis circulis inſerti erāt ⁊ colūnis marmo-
reis fulciebant. Lectuli q̄s aurei ⁊ argētei ſup pauimentum
ſmaragdino ⁊ pario ſtratū lapide diſpoſiti erāt quod mira

varietate pictura decorabat. Bibebāt aūt q̄ inuitati erāt
[apla cōdit.] aureis poculis: ⁊ alijs atq; alijs vaſis ſibi inferebant. Ui-
[Comū cōdit.] nū q̄ vt magnificētia regia dignū erat abſidans ⁊ precipu-
[Bergamū cō-] um ponebat nec erat qui nolentes cogeret ad bibēdū: ſed
[itur.] ſicut rex ſtatuerat preponēs mēſis ſingulos de principibus
[Bixia cōdit.] ſuis: vt ſumeret vnuſquiſq; qd̄ vellet. Uaſthi q̄ regina fecit
[Ucētia cōdit] conuiuium feminarū in palatio vbi rex aſſuerus manere cō-
ſueuerat. Itaq; die ſeptimo cum rex eſſet hylarior ⁊ poſt ni-
[Cremona cō-] miam potationem incaluiſſet mero: precepit maumā ⁊ Ba-
[itur.] zata ⁊ arbona ⁊ bagatha ⁊ abgatha ⁊ zarath ⁊ charchas:
C ſeptē eunuchis qui in conſpectu eius miniſtrabāt vt intro-
ducerent reginā vaſthi coram rege poſito ſuper caput eius
dyademate: vt oſtenderet cunctis populis ⁊ principib⁹ ei⁹
[Infra.2.a.] pulchritudinem. Erat enim pulchra valde q̄ renuit: ⁊ ad re-
gis imperium quod per eunuchos mandauerat: venire cō-
tempſit. Unde iratus rex ⁊ nimio furore ſuccenſus interro-
gauit ſapientes qui ex more regio ſemper ei aderant ⁊ illo-
rum faciebat cuncta conſilio: ſcientium leges ac iura maio-
rum. Erāt enim primi ⁊ proximi charſena ⁊ ſethar ⁊ adma-
tha ⁊ tharſis ⁊ mares ⁊ marſana ⁊ mamucha: ſeptē duces
perſarum atq; medorum qui videbant faciem regis: ⁊ pri-
mi poſt eum reſidere ſoliti erant: cui ſententie vaſthi regia
ſubiaceret: que aſſueri regis imperiū quod per eunuchos
mandauerat facere noluiſſet. Reſponditq; Mamucha au-
[Camillus ro-] diente rege atq; principibus. Non ſolum regem leſit regi-
[manus.] na vaſthi: ſed ⁊ omnes populos ⁊ principes qui ſunt in cū-
ctis prouincijs regis aſſueri. Egredietur enim ſermo regi-
ne ad omnes mulieres vt contemnant viros ſuos ⁊ dicant.
Rex aſſuerus iuſſit vt regina vaſthi intraret ad eū: ⁊ illa no-
luit: atq; hoc exemplo omnes principū coniuges perſarū
D
[Seſti romam] atq; medorum paruipendent imperia maritorum: vnde re-
[piant.] gis iuſta eſt indignatio. Si ergo tibi placet egrediatur edi-
ctum a facie tua ⁊ ſcribatur iuxta legem perſarum atq; me-
[Torquat⁹ ro-] dorum quam preteriri illicitū eſt vt nequaq̄ vltra regina va-
[manus] ſthi ingrediatur ad regem: ſed regnum illius altera q̄ me-
[Regum.15.f.] [Iſocrates ora-] lior eſt illa accipiat. Et hoc in omne (quod latiſſimum eſt)
[tor.] prouinciarum tuarum diuulgetur imperium vt cuncte vxo-
[Xenophō phi-] res tam maiorum quam minorum deferant maritis ſuis ho-
[loſophus.] norem. Placuit conſiliū eius regi ⁊ pricipibus. Fecitq; iu-
xta conſiliū mamucha: ⁊ miſit epiſtolas ad vniuerſas pro-
uincias regni ſui vt queq; gens audire ⁊ legere poterat di-
uerſis linguis ⁊ literis: eſſe viros principes ac maiores in
domibus ſuis: ⁊ hoc per cunctos populos diuulgari.

Ca.S. De virginib⁹ queſitis regi inter quas erat Heſter: de introitu eius ad cubiculum regis: quod regina facta eſt: de Mardocheo regi reuelante per heſter proditionem eunuchorum. Cap.II.

A
His itaq; geſtis poſtq̄ regis aſſueri idigna-
tio deferbuerat: ⁊ recordatus eſt vaſthi q̄
feciſſet vl̄ que paſſa eſſet. Dixeruntq; pue-
[Architarentī-] ri regis ac miniſtri eius. Querantur regi
[nus phūs.] puelle virgines ac ſpecioſe: ⁊ mittantur q̄
conſiderent per vniuerſas p̄uincias puel-
las ſpecioſas ⁊ virgines: ⁊ adducant eas ad ciuitatē ſuſan
⁊ tradant eas in domum feminarum ſub manu egei eunu-
chi qui eſt prepoſitus ⁊ cuſtos mulierum regiarum: ⁊ acci-
[Plato phūs.] piant mundum muliebre ⁊ cetera ad vſus neceſſaria. Et q̄-
cumq; inter omnes oculis regis placuerit: ipſa regnet pro
[Dyomedes.] vaſthi. Placuit ſermo regi ⁊ ita vt ſuggeſſerant iuſſit fieri.
[medicus.] Erat vir iudeus in ſuſis ciuitate vocabulo mardocheus fi-
lius iair: filij ſemei: filij cis de ſtirpe gemini qui tranſlatus
[4. Regū. 2.f.] fuerat de hieruſalem eo tempore quo iecconiam regem Iu-
[Antiſtenes phi-] da nabuchodonoſor rex babylonis tranſtulerat: qui fuit
[loſoph⁹ athē.] nutritius filie fratris ſui edīſſe que altero nomine vocabat
[Supra. 1.c. e.] heſter: ⁊ vtrumq; parentem amiſerat pulchra nimis ⁊ deco-
[Infra eodem.] ra facie. Mortuiſq; patre eius ac matre: mardocheus ſibi
B

eam adoptauit in filiam. Cumq; percrebruiſſet regis impe-
rium ⁊ iuxta mandatum illius multe pulchre virgines ad- [Ariſtipus phi-]
ducerentur ſuſan: ⁊ egeo traderent eunucho: heſter quoq; [loſophus.]
inter ceteras puellas ei tradita eſt: vt ſeruaretur in nume-
ro feminarum. Que placuit ei ⁊ inuenit gratiam in cōſpe- [Epicur⁹ phūs.]
ctu illius. Et precepit eunucho vt accelerarct mūdū mulie-
brem: ⁊ traderet ei partes ſuas ⁊ ſeptem puellas ſpecioſiſ-
ſimas de domo regis: ⁊ tā ipſam q̄ pediſſequas ei⁹ ornaret
atq; excoleret. Que noluit indicare ei populum ⁊ patriam
ſuam. Mardocheus enim preceperat ei: vt de hac re omni- [Philoſtratus]
no reticeret qui deambulabat quotidie ante veſtibulū do- [phūs.]
mus in qua electe virgines ſeruabantur curam agens ſalu-
tis heſter: ⁊ ſcire volens quid ei accideret. Cum autem ve- [Speuſippus]
niſſet tempus ſingularum per ordinem puellarum vt intra- [phūs.]
rent ad regem expletis omnibus que ad cultum muliebrē
pertinebant menſis duodecimus vertebatur ita duntaxat
vt ſex mēſibus oleo vngerent myrtino: ⁊ alijs ſex quibuſdā
pigmentis ⁊ aromatibus vterent. Ingredienteſq; ad regē C
quicquid poſtulaſſent ad ornatum pertinens accipiebāt.
vt eis placuerat compoſite: de triclinio feminarū ad regis
cubiculum tranſibant. Et que intrauerat veſpere egredie- [Lyſander]
batur mane: atq; inde in ſecundas edes deducebātur: que [Lacedemonius.]
ſub manu ſuſagazi eunuchi erant qui concubinis regis p̄ſi-
debat: nec habebat poteſtatem ad regem vltra redeundi.
niſi voluiſſet rex ⁊ eam venire iuſſiſſet ex nomine. Euoluto
autem tempore per ordinem: inſtabat dies quo heſter filia [Symon ...]
abiahil fratris mardochei quam ſibi adoptauerat in filiam [...nienſis.]
deberet intrare ad regem. Que non queſiuit muliebrē cul-
tum: ſed quecumq; voluit egeus eunuchus cuſtos virginū
hec ei ad ornatum dedit. Erat enim formoſa valde: ⁊ incre-
dibili pulchritudine omnium oculis gratioſa: ⁊ amabilis
videbatur. Ducta eſt itaq; ad cubiculum regis aſſueri mē- [Supra.1.c.]
ſe decimo qui vocatur thebeth: ſeptimo anno regni eius. [Supra eod.]
Et adamauit eā rex pluſq̄ omnes mulieres: habuitq; gra- [Timeleō co...]
tiam ⁊ miſericordiam coram eo ſuper omnes mulieres. Et
poſuit dyadema regni in capite eius: fecitq; eam regnare
in loco vaſthi. Et iuſſit conuiuium preparari per magnifi- D
cum cunctis principibus ⁊ ſeruis ſuis: pro coniunctione ⁊
nuptijs heſter. Et dedit requiem vniuerſis prouincijs: ac
dona largitus eſt iuxta magnificentiam principalē. Cumq;
⁊ ſecundo quererentur virgines ⁊ congregarentur. Mar-
docheus manebat ad ianuam regis. Necdum prodiderat [Marcus ...]
heſter patriam ⁊ populum ſuum iuxta mandatū ei⁹. Quic- [tius roma...]
quid enim ille precipiebat obſeruabat heſter: ⁊ ita cuncta
faciebat vt eo tempore ſolita erat q̄ eā paruulam nutriebat.
Eo igitur tempore quo Mardocheus ad regis ianuā mo-
rabatur: irati ſunt bagatham ⁊ thares duo eunuchi regis [Infra.6.a.]
qui ianitores erant ⁊ in primo palatij limine reſidebāt: vo- [Infra.12.a.]
lueruntq; inſurgere in regem ⁊ occidere eū. Quod mardo-
cheum non latuit. Statimq; nunciauit regine heſter: ⁊ illa
regi ex nomine mardochei qui ad ſe rem detulerat. Queſi-
tum eſt ⁊ inuentum: ⁊ appenſus eſt vterq; eorum in patibu-
lo ⁊ iuſſit rex vt in libro memoriali ſcriberetur: vt pro vita
ſua aliquid repenſaret ei. Mandatumq; eſt hyſtorijs et an-
nalibus traditum coram rege.

Ca.Sū. De exaltatione amān: cui mardocheus genua non flectit: ſors in vrna mittit a rege: petijt amā vt iudei occidantur: litte mittunt per curſores ad vniuerſas prouincias: iudei lugent. Capi .III.

Poſt hec rex aſſuerus exaltauit aman filium a-
madathi qui erat de ſtirpe agag: ⁊ poſuit ſo-
lium eius ſuper omnes principes quos habe- [A] [Infra ...]
bat. Cunctiq; ſerui regis qui in forib⁹ palatij
verſabantur flectebant genua: et adorabant
aman. Sic eñ preceperat imperator. Solus mardocheus

non flectebat

non flectebat genu neqꝫ adorabat eū. Cui dixerūt pueri regis q̄ ad fores palatij reſidebāt. Cur preter ceteros nō obſeruas mandatū regis? Cumqꝫ hoc crebꝰ dicerent: et ille

B nollet audire: nunciauerunt aman ſcire cupientes vtrū pſeueraret in ſententia. Dixerat eīm eis ſe eſſe iudeū. Qđ cum audiſſet aman ⁊ experimēto ꝓbaſſet ꝙ mardocheꝰ ſibi non flecteret genu: nec ſe adoraret: iratus eſt valde: et ꝓ nihilo duxit in vnū mardocheum mittere manus ſuas. Audierat eīm ꝙ eſſet gentis iudee: magiſqꝫ voluit omnē iudeoꝝ: qui

Infra.9.c. erant in regno aſſueri perdere nationē. Mēſe primo cuius vocabulum eſt niſan anno duodecimo regni aſſueri miſſa ē ſors in vrnam q̄ hebraice dicit̄ phur: corā aman quo die ⁊ q̄ menſe gens iudeoꝝ deberet interfici ⁊ exiuit mēſis duode-

C cimus qui vocat̄ adar. Dixitqꝫ aman regi aſſuero. Eſt po-

Infra.13.b. pulus per omnes prouincias regni tui diſperſus ⁊ a ſe mutuo ſeparatus nouis vtens legibꝰ ⁊ cerimonijs: ⁊ inſuꝑ regis ſcita contemnēs. Et optime noſti ꝙ nō expediat regno

Supra eodē. tuo vt inſoleſcat ꝑ licētiā. Si tibi placet decerne vt pereat: ⁊ decē milia talētorum appēdā arcarijs gaze tue. Tulit ergo rex annulum quo vtebat̄ de manu ſua ⁊ dedit eū aman filio amadathi de progenie agag hoſti iudeorum: dixitqꝫ ad eum. Argētū qđ tu polliceris tuū ſit: de populo age qđ tibi placet. Vocatiqꝫ ſunt ſcribe regis mēſe primo niſan: tertia decima die eiuſdē menſis ⁊ ſcriptū eſt vt iuſſerat aman ad omnes ſatrapas regis: ⁊ iudices prouinciarū diuerſarūqꝫ gentiū: vt queqꝫ gens legere poterat ⁊ audire pro varietate linguarū ex noīe regis aſſueri: ⁊ litere ſignate ipſiꝰ ānulo miſſe ſunt per curſores regis ad vniuerſas ꝓuincias vt occiderent atqꝫ delerēt oēs iudeos a puero vſqꝫ ad ſenē paruulos ⁊ mulieres vno die hoc eſt tertiodecio mēſis duodecimi qui vocatur adar: ⁊ bona eorum diriperent. Sūma aūt epiſtolarum hec fuit vt omnes prouincie ſcirent ⁊ pararēt ſe ad predictam diem. Feſtinabant curſores qui miſſi erāt regis imperium explere. Statimqꝫ in ſuſis pepēdit edictū

Infra .8. d. rege ⁊ aman celebrante conuiuium: ⁊ cunctis iudeis qui in vrbe erant flentibus.

C. S. Mardocheus mandat heſter vt ad regē intrās roget pro iudeis: illa excuſatione pretendit iterū admonita iubet orari pro ſe. Capi. IIII.

A Que cum audiſſet. Mardocheus ſcidit veſtimenta ſua ⁊ indutus eſt ſacco ſpargens cinerē capiti: ⁊ ī platea medie ciuitatis voce magna clamabat oſtendēs amaritudinem animi ſui: ⁊ hoc eiulatu vſqꝫ ad fores palatij gradiens. Non eīm erat licitum indutum ſacco aulam regis intrare. In omnibus quoqꝫ prouincijs oppidis: ac locis ad que crudele regis dogma peruenerat planctus ingens erat apud iudeos ieiunium: vlulatꝰ ⁊ fletus ſacco ⁊ cinere multis proſtrato vtentibus. Ingreſſe autem ſunt puelle heſter et eunuchi: nunciaueruntqꝫ ei.

B Qđ audiēs conſternata eſt ⁊ veſtem miſit: vt ablato ſacco indueret eam. Quam accipere noluit. Accitoqꝫ athach eunucho quē rex miniſtrū ei dederat: precepit vt iret ad mardocheū ⁊ diſceret ab eo cur hoc faceret. Egreſſuſqꝫ athach iuit ad mardocheum ⁊ inuenit eum ſtantem in platea ciuitatis ante oſtium palatij. Qui indicauit ei omnia que acciderant: quomodo aman promiſiſſet vt in theſauros regis pro iudeorum nece inferret argentum: exemplar quoqꝫ edicti quod pendebat in ſuſis dedit ei vt regine oſtenderet: et moneret eam vt intraret ad regem ⁊ deprecaret̄ eum ꝓ populo ſuo. Regreſſus athach nūciauit heſter omnia q̄ mardocheus dixerat. Que reſpondit ei: ⁊ iuſſit vt diceret mar-

C docheo. Omnes ſerui regis ⁊ cūcte q̄ ſub ditiōe eius ſunt norunt prouincie: ꝙ ſiue vir ſiue mulier nō vocatus: interiꝰ atriū regis intrauerit abſqꝫ vlla cūctatione ſtatī interficiatur: niſi forte rex aureā virgam ad eum tetenderit pro ſigno clemētie atqꝫ ita poſſit viuere. Ego igitur quomodo ad regem intrare potero: que triginta iam diebus non ſū vocata ad eū? Quod cum audiſſet mardocheus rurſum manda-

D uit heſter dicens. Ne putes quod animam tuam tantum liberes: quia in domo regis es pre cunctis iudeis. Si enim nunc ſilueris: per aliam occaſionem liberabuntur iudei: et tu: ⁊ domus patris tui peribitis. Et quis nouit vtrum idcirco ad regnum veneris: vt in tali tēpore parareris? Rurſumqꝫ heſter hec mardocheo verba mandauit. Vade ⁊ congrega omnes iudeos quos in ſuſis reppereris: ⁊ orate pro me. Non comederis ⁊ nō bibetis tribus diebus ⁊ tribꝰ noctibus: ⁊ ego cum ancillis meis ſimiliter ieiunabo ⁊ tūc ingrediar ad regē contra legē faciens non vocata: tradenſqꝫ me morti ⁊ periculo. Iuit itaqꝫ mardocheus ⁊ fecit omnia que heſter preceperat.

Nota magnū ieiunium

Infra.3.c.

Cap. S. Heſter intrat ad regē: placet regi. dicit̄ ei: Pete qđ vis: etiā dimidiū regni mei: petit vt rex ⁊ aman ſecum ad cōuiuiū veniāt ſero petit vt iterū altero die ābo ad conuiuium veniant: aman Mardocheo crucem parat.

Capitulum. V.

A Die autē tertio induta eſt heſter regalibꝰ veſtimentis: ⁊ ſtetit in atrio domus regie qđ erat interius contra baſilicam regis. At ille ſedebat ſuꝑ ſoliū ſuum in conſiſtorio palatij contra oſtium domus. Cumqꝫ vidiſſet heſter reginam ſtantē placuit oculis eius: ⁊ extendit contra eam virgam auream quam tenebat manu. Que accedens oſculata eſt ſummitatē virge eiꝰ.

B Dixitqꝫ ad eā rex. Quid vis heſter regina? Que eſt petitio tua? Etiam ſi dimidiam partem regni petieris dabitur tibi. At illa reſpōdit. Si regi placet obſecro vt venias ad me hodie: ⁊ aman tecum ad conuiuium quod paraui. Statimqꝫ rex. Vocate (inquit) cito aman: vt Heſter obediat voluntati. Venerunt itaqꝫ rex ⁊ aman ad conuiuium quod eis regina parauerat. Dixitqꝫ ei rex poſtquam vinum biberat abundanter. Quid petis vt detur tibi ⁊ pro qua re poſtulas? Etiam ſi dimidiā partem regni mei petieris impetrabis. Cui reſpondit Heſter. Petitio mea ⁊ preces ſunt iſte.

Vinū nāqꝫ homines liberales facit. Marci.6.c.

C Si inueni in conſpectu regis gratiam: ⁊ ſi regi placet vt det mihi quod poſtulo ⁊ meam impleat petitionem: veniat rex ⁊ aman ad conuiuium quod paraui eis: ⁊ cras aperiam regi voluntatem meam.. Egreſſus eſt itaqꝫ illo die aman letꝰ ⁊ alacer. Cumqꝫ vidiſſet Mardocheum ſedentem ante fores palatij: ⁊ non ſolum non aſſurrexiſſe ſibi: ſed nec motū quidem de loco ſeſſionis ſue: indignatus eſt valde. Et diſſimulata ira reuerſus in domum ſuam conuocauit ad ſe amicos ſuos ⁊ zares vxorem ſuam: ⁊ expoſuit illis magnitudinem diuitiarum ſuarum: filiorumqꝫ turbam: et quanta eū

D gloria ſuper omnes principes ⁊ ſeruos ſuos rex eleuaſſet. Et poſt hec ait. Regina quoqꝫ heſter nullū aliū conuocauit ad cōuiuium cū rege ꝑter me: apud quā etiā cras cū rege pranſurus ſum. Et cū hec oīa habeā nihil me habere puto: quamdiu videro Mardocheū Iudeum ſedentē āte fores regias. Rñderuntqꝫ ei zares vxor eiꝰ ⁊ ceteri amici. Iube parari excelſam trabem habentem altitudinis quinquaginta cubitos: ⁊ dic mane regi vt appendat̄ ſuper eā mardocheus: ⁊ ſic ibis cum rege letꝰ ad cōuiuium. Placuitqꝫ ei conſilium: ⁊ iuſſit excelſam parari crucem.

Ca. S. Rex ī annalibus fidelitatem mardochei inuenit: precepit eū honorari: amā cōfuſus domū reuertitur.

Capitulum. VI.

A Noctē illam duxit rex inſomnē: iuſſitqꝫ ſibi afferri hyſtorias ⁊ annales priorum temporū. Que cū illo preſente legerent̄ ventū eſt ad illum locū vbi ſcriptū erat quomō nunciaſſet mardocheus

Supra.2.d. Infra.12.a.

inſidias bagathã ⁊ thares eunuchorum regẽ aſſuerum iu-
gulare cupientiũ. Quod cũ audiſſet rex ait. Quid pro hac
fide honoris ac premij mardocheꝰ cõſecutus eſt? Dixerũt
B ei ſerui illius ac miniſtri. Nihil omnino mercedis accepit.
Statimq; rex. Quis eſt (inq̃t) in atrio? Amã quippe inte-
rius atriũ domus regie intrauerat: vt ſuggereret regi ⁊ iu-
beret mardocheũ affigi patibulo qđ ei fuerat preparatum.
Rñderunt pueri. Amã ſtat in atrio. Dixitq; rex. Ingredia-
tur. cũq; eſſet ingreſſus: ait illi. Quid debet fieri viro quem
rex honorare deſiderat? Cogitãs aũt in corde ſuo aman: ⁊
reputans q nullũ aliũ rex niſi ſe vellet honorare reſpondit.
Homo quẽ rex honorare cupit: debet indui veſtibus regijs
C ⁊ imponi ſup equũ qui de ſella regis eſt: ⁊ accipere regium
dyadema ſup caput ſuũ: ⁊ primus de regijs pricipibꝰ ac ty-
rannis teneat equũ eius: ⁊ per plateã ciuitatis incedẽs cla-
met ⁊ dicat: Sic honorabit quẽcũq; voluerit rex honorare.
Dixitq; ei rex. Feſtina ⁊ ſumpta ſtola ⁊ equo fac ita vt lo-
cutus es mardocheo iudeo: q̃ ſedet ante fores palatij. Ca-
ue ne quidq̃ de his que locutus es p̃termittas. Tulit itaq;
aman ſtolã ⁊ equum: indutumq; mardocheũ in platea ciui
tatis ⁊ impoſitũ equo precedebat atq; clamabat. Hoc ho-
nore condignus eſt quemcũq; voluerit rex honorare. Re-
D uerſuſq; eſt mardocheus ad ianuam palatij ⁊ aman feſtina-
uit ire in domum ſuam lugens: ⁊ operto capite. Narrauitq;
zares vxori ſue ⁊ amicis omnia que eueniſſent ſibi. Cui reſ-
ponderunt ſapientes quos ſecum habebat in conſilio et
vxor eius. Si de ſemine iudeorum eſt. Mardocheus ante
quem cadere cepiſti: non poteris ei reſiſtere ſed cades i cõ-
ſpectu eius. Adhuc illis loquentibus venerunt eunuchi re-
gis ⁊ cito eũ ad conuiuium quod regina parauerat perge-
re compulerunt.

¶ Ca. Summarium. De accuſatione heſter contra amã: de ſuſpẽſione aman in patibulo mardocheo preparato.

Capitulum. VII.

A Intrauit itaq; rex ⁊ aman: vt biberent cũ
regina. Dixitq; ei rex etiã ſecũdo die poſt
q̃ vino incaluerat. Que eſt petitio tua he-
ſter vt deť tibi ⁊ q̃d tibi vis fieri? Etiam ſi
dimidiã partẽ regni mei petieris impetra
bis. Ad quez illa rñdit. Si inueni grãm in
oculis tuis o rex: ⁊ ſi placet dona mihi aiam meã p qua ro-
B go: ⁊ pplm meum pro quo obſecro. Traditi eñ ſumus ego
⁊ populus meus vt conteramur: iugulemur ⁊ pereamus.
Atq; vtinã in ſeruos ⁊ famulas venderemur eſſet tolerabi-
le malũ ⁊ gemẽs tacerem: nunc aũt hoſtis noſter eſt cuius
crudelitas redundat in regem. Rñdenſq; rex aſſuerus ait.
Quis eſt iſte ⁊ cuiꝰ potentie: vt hec audeat facere? Dixitq;
heſter. Hoſtis ⁊ inimicus noſter peſſimꝰ iſte eſt aman. Qđ
C ille audiens illico obſtupuit: vultum regis ac regine ferre
non ſuſtinẽs. Rex aũt iratus ſurrexit: ⁊ de loco cõuiuij in-
trauit in hortum arboribus conſitũ. Aman quoq; ſurrexit
vt rogaret heſter reginaz pro anima ſua. Intellexit eñ a re-
ge ſibi paratum malum. Qui cũ reuerſus eſſet de orto ne
moribus conſito: ⁊ intraſſet cõuiuij locum reperit aman ſup
lectulum corruiſſe in quo iacebat heſter ⁊ ait. Etiaz reginã
D vult opprimere me preſente in domo mea. Necdũ verbum
de ore regis exierat ⁊ ſtatim operuerunt faciem eius. Di-
xitq; arbona vnus de eunuchis qui ſtabant in miniſterio re
gis. En lignum quod parauerat mardocheo qui locutꝰ eſt
pro rege ſtat in domo aman: habens altitudinis quinqua-
ginta cubitos. Cui dixit rex. Appendite eũ in eo. Suſpen-
ſus eſt itaq; aman in patibulo qđ parauerat. Mardocheo:
et regis ira quieuit.

¶ Ca. S. Mardocheus exaltatur a rege: ⁊ heſter rogat literas nouas irritatorias literarũ veterũ aman: fit gaudium iudeis: quia noua lux oriri viſa eſt. Cap. VIII.

A Die illo dedit rex aſſuerus heſter regine do
mũ aman aduerſarij iudeorum: ⁊ mardocheꝰ
ingreſſus eſt ante faciẽ regis. Confeſſa eſt Supra.3.c.
eñ ei heſter q eſſet patruus ſuus. Tulitq;
rex annulũ quẽ ab aman recipi iuſſerat: ⁊
tradidit mardocheo. Heſter aũt cõſtituit
mardocheũ ſup domũ ſuã. Nec his cõtẽta pcidit ad pedes
regis: fleuitq; ⁊ locuta ad eũ orauit vt maliciam amã aga-
gite ⁊ machinationes eius peſſimas quas excogitauerat 𝔷
iudeos iuberet irritas fieri. At ille ex more ſceptrum aureũ
pretendit manu: quo ſignum clementie monſtrabatur. Illa-
q; conſurgens ſtetit añ eum: ⁊ ait. Si placet regi: ⁊ ſi inueni
gratiam † in oculis eius deprecatio mea non ei videtur eſſe alias + cõram
contraria obſecro vt nouis epiſtolis veteres aman litere i- ante.
B ſidiatoris ⁊ hoſtis iudeorum: quibus eos in cunctis regis p-
uincijs perire preceperat corrigant. Quo eñ potero ſuſti-
nere necem ⁊ interfectionem populi mei? Reſponditq; rex
aſſuerus heſter regine ⁊ mardocheo iudeo. Domum. Amã
conceſſi heſter regine: ⁊ ipſum iuſſi affigi cruci: q2 auſus eſt
manum mittere in iudeos. Scribite ergo iudeis ſicut vo- Supra.3.c.
bis placet ex regis noie: ſignantes literas annulo meo: hec
enim conſuetudo erat vt epiſtolis que ex regis noie mitte-
banť: ⁊ illius annulo ſignate erant nemo auderet contradi
cere. Accitiſq; ſcribis ⁊ librarijs regis: erat autem tempus
tertij menſis qui appellatur ſiban: viceſima ⁊ tertia illius
diei ſcripte ſunt epiſtole vt mardocheꝰ voluerat ad iudeos
⁊ ad principes: procuratoreſq; ⁊ iudices qui centum viginti
ſeptem prouincijs ab india vſq; ad ethiopiam preſidebant Supra.1.a.
prouincie atq; prouincie: populo ⁊ populo: iuxta linguas Infra.16.a.
⁊ literas ſuas: ⁊ iudeis prout legere poterant ⁊ audire. Ip-
ſeq; epiſtole que ex regis nomine mittebantur annulo ip-
ſius obſignate ſunt ⁊ miſſe per veredarios: qui per oĩes
prouincias diſcurrentes veteres literas nouis nuncijs p̃-
uenirent. Quibus imperauit rex vt conuenirent iudeos p
ſingulas ciuitates: ⁊ in vnum preciperent cõgregari: vt ſta-
rent pro animabus ſuis et omnes inimicos ſuos cum con-
iugibus: ac liberis: ac vniuerſis domibus interficerent
atq; delerent. Et conſtituta eſt per omnes prouincias
D vna vltionis dies: id eſt tertiadecima die menſis duodeci-
mi Adar. Summaq; epiſtole hec fuit vt in omnibus ter
ris ac populis qui regis aſſueri ſubiacebãt imperio: notum
fieret paratos eſſe iudeos ad capiendã vindictam de hoſti- Supra.3.b.
bus ſuis. Egreſſiq; ſunt veredarij celeres nuncios † perfe- alias + pueniẽ
rentes: ⁊ edictum regis pependit in ſuſis. Mardocheꝰ au-
tem de palatio: ⁊ de conſpectu regis egrediens fulgebat ve
ſtibus regijs: hiacynthinis videlicet ⁊ aerinis: coronam au
ream portans in capite ⁊ amictus ſerico pallio atq; purpu-
reo. Omniſq; ciuitas exultauit atq; letata eſt. Iudeis aũt
noua lux oriri viſa eſt gaudium honor ⁊ tripudium. Apud
omnes populos v[r]bes atq; prouincias quocũq; regis p̃-
cepta veniebant m[ir]a exultatio epule atq; conuiuia: et fe-
ſtus dies intantum vt plures alterius † gentis ⁊ ſecte eorum alias + genti
religioni ⁊ cerimonijs iũgerentur. Grandis eñ cunctos iu-
daici nominis terror inuaſerat.

¶ Ca. S. De cede quã exercuerũt iudei i hoſtes ſuos: ⁊ de filijs amã ſuſpẽſis: de reſcripto mardochei ad iudeos ⁊ diebus aſſignatis ſolenniter celebrandis. Ca. IX.

A Igitur duodecimi menſis quẽ adar vocari
añ iam diximꝰ tertiadecima die qñ cũctis
iudeis interfectio parabať ⁊ hoſtes eorũ
inhabitant ſanguini verſa vice ſuperiores
iudei eſſe ceperũt ⁊ ſe de aduerſarijs vindi-
care. Congregatiq; ſunt p ſingulas ciuita
tes ⁊ oppida ⁊ loca: vt extẽderent manũ contra inimicos et
pſecutores ſuos. Nulluſq; auſus eſt reſiſtere: eo q oẽs po-
pulos magnitudinis eorum formido penetraret. Naz ⁊ p-
uinciarũ

uinciarum iudices ⁊ duces ⁊ procuratores: omniſq; dignitas
que ſingulis locis ac operibus preerat: extollebat iudeos
timore mardochei quē principē eſſe palatij ⁊ plurimū poſſe
B cognouerāt. Fama quoq; nois eius creſcebat quotidie et ꝑ
cūctorum ora volitabat. Itaq; percuſſerūt iudei inimicos
ſuos plaga magna: ⁊ occiderūt eos reddētes eis qđ ſibi pa
rauerāt facere intātum vt etiam in ſuſis quingentos viros
interficerēt: extra decem filios aman agagite hoſtis iudeo-
rum. Quorū iſta ſunt nomina pharaſandata ⁊ delphon et
eſphata ⁊ phorata ⁊ adalia ⁊ aridatha ⁊ ephermeſtha ari-
ſai ⁊ aridai ⁊ vaiſatha. Quos cum occidiſſent predas de
ſubſtantijs eoꝝ agere noluerūt. Statimq; numerus eorum
C qui occiſi erāt in ſuſis ad regem relatus eſt. Qui dixit regi
ne. In vrbe ſuſis interfecerunt iudei quingentos viros: et
alios decem filios aman. Quātam putas eos exercere ce-
dem in vniuerſis prouincijs? Quid vltra poſtulas: ⁊ qđ vis
vt fieri iubeam? Cui illa reſpondit. Si regi placet detur po
teſtas iudeis: vt ſicut fecerūt hodie in ſuſis: ſic ⁊ cras faciāt
⁊ decem filij amā in patibulis ſuſpendātur. Precepitq; rex
vt ita fieret. Statimq; in ſuſis pependit edictum: ⁊ decem fi
lij amā ſuſpenſi ſunt. Cōgregatis iudeis quartadecima die
menſis adar: interfecti ſunt in ſuſis trecenti viri: nec eoꝝ
ab illis direpta ſubſtātia eſt. Sed ⁊ per oēs ꝓuincias que
ditioni regis ſubiacebāt ꝓ animabus ſuis: ſteterunt iudei
interfectis hoſtibus ac perſecutoribus ſuis: intm̄ vt ſeptua-
ginta quinq; milia occiſorum implerent: ⁊ nullus de ſubſtā
D tijs eoꝝ quidꝙ contingeret. Dies autem tertiuſdecim⁹ mē
ſis adar: vnus apud omnes interfectionis fuit: ⁊ quartade
cima die cedere deſierūt. Quem conſtituerunt eſſe ſolēnem
vt in eo omni tempore deinceps vacarent epulis gaudio at
q; conuiuijs. At qui in vrbe ſuſis cedem exercuerāt tertiode
cimo ⁊ quartodecimo die eiuſdē mēſis in cede verſati ſunt.
quintodecimo autem die percutere deſierunt. Et idcirco
eumdem diem conſtituerunt ſolēnem epularum atq; letitie.
Hi vero iudei qui in oppidis non muratis ac villis mora-
bantur: quartūdecimū diem mēſis adar cōuiuiorum ⁊ gau
dijs decreuerūt: ita vt exultēt in eo: ⁊ mittāt ſibi mutuo par
E tes epularum ⁊ ciborū. Scripſit itaq; mardocheus omnia
hec ⁊ literis comprehenſa miſit ad iudeos q̄ in omnibus
regis prouincijs morabātur: tam in vicino poſitis q̄ ꝓcul:
vt quartādecimā ⁊ quintādecimā diem menſis adar pro fe-
ſtis ſuſciperent: ⁊ reuertēte ſemper anno ſolēni celebrarēt
honore: q2 in ipſis diebus ſe vlti ſunt iudei de inimicis ſuis
⁊ luctus atq; triſtitia in hilaritatē gaudiūq; conuerſi ſunt:
eſſentq; dies iſti epularū atq; letitie: ⁊ mitterēt ſibi inuicem
ciborum partes: ⁊ pauperibus munuſcula largirentur. Su
ſceperūtq; iudei in ſolēnem ritum cūcta que eo tempore fa-
cere ceperāt: et que mardocheus literis facienda mādaue-
Supra.3.c. F rat. Amā enim fili⁹ amadathi ſtirpis agag: hoſtis ⁊ aduer-
ſarius iudeorum cogitauit contra eos malum vt occideret
illos atq; deleret: ⁊ miſit phur: qđ noſtra lingua vertitur in
ſortem: ⁊ poſtea ingreſſa eſt heſter ad regem: obſecrās vt co
natus eius literis regis irriti fierent: ⁊ malum quod cōtra
Supra.3.c. iudeos cogitauerat reuerteretur in caput eius. Deniq; et
ipſum ⁊ filios eius affixerūt cruci atq; ex illo tempore dies
iſti appellati ſunt phurim id eſt ſortiū: eo q̄ phur id eſt ſors
in vrnā miſſa fuerit. Et cūcta que geſta ſunt epiſtole: id eſt
libri huius volumine continentur: queq; ſuſtinuerunt: ⁊ q̄
deinceps immutata ſunt: ſuſceperūt iudei ſup ſe ⁊ ſemē ſuū
⁊ ſup cūctos qui religioni eorum voluerūt copulari: vt nul-
li liceat duos hos dies abſq; ſolēnitate trāſigere: quos ſcri
+certa. G ptura teſtatur: ⁊ † cetera expetunt tempora annis ſibi iu-
giter ſuccedentibus. Iſti ſunt dies quos nulla vnq̄ delebit
obliuio: ⁊ per ſingulas generatiōes cūcte in toto orbe pro
uincie celebrabūt: nec eſt vlla ciuitas in dies phurim: id eſt
ſortium non obſeruentur a iudeis ⁊ ab eorum progenie que
his cerimonijs obligata eſt. Scripſerūtq; heſter regina fi-
lia abiahil: ⁊ mardocheus iudeus etiam ſcđam epiſtolam:
vt omni ſtudio dies iſta ſolēnis ſanciret in poſterū. Et miſe
runt ad omnes iudeos qui in centum vigintiſeptem prouin
cijs regis aſſueri verſabantur: vt haberent pacem ⁊ ſuſcipe
rent veritatem obſeruantes dies ſortium et ſuo tempore
cum gaudio celebrarent: ſicut conſtituerant mardocheus
⁊ heſter. Et illi obſeruanda ſuſceperunt a ſe ⁊ a ſemine ſuo
ieiunia atq; clamores ⁊ ſortium dies: ⁊ omnia que libri hui⁹
qui vocatur heſter hyſtoria continentur.

¶ Cap. Summa. De continuatione dictorum ad dicēda: de expoſitione ſomnij mardochei. Cap. X.

Rex vero aſſuerus omnem terrā ⁊ cun- A
ctas maris inſulas fecit tributarias:
cui⁹ fortitudo ⁊ imperium: ⁊ dignitas
atq; ſublimitas qua exaltauit mardo-
cheū: ſcripta ſunt in libris medoꝝ atq;
perſarū: ⁊ quomodo mardoche⁹ iudaici
generis ſecūdus a rege aſſuero fuerit:
⁊ magn⁹ apud iudeos ⁊ acceptabilis
plebi fratrū ſuoꝝ querēs bona pplo ſuo: ⁊ loquens ea q̄ ad B
pacē ſeminis ſui pertinerēt. ¶ Que habētur in hebreo ple Uerba ſancti hieronymi et nō ſunt de textu.
na fide expreſſi: hec aūt q̄ ſequūtur ſcripta repperi in editio
ne vulgata: que grecoꝝ lingua ⁊ literis cōtinentur. Et inte
rim poſt finem libri hoc capitulū ferebaꝝ qđ iuxta cōſuetu-
dinem noſtrā obello. i. veru prenotauimus. † Dixitq; mar +. Textus ſequitur.
docheus. A deo facta ſunt iſta. Recordatus ſum ſomnij qđ
viderā: hec eadē ſignificantis: nec eoꝝ quidꝙ irritum fuit. Infra.n.d.
C Paruus fons q̄ creuit i fluuiū ⁊ in lucē ſolēq; cōuerſus eſt:
et in aquas plurimas redūdauit heſter eſt: quā rex accepit
vxorē ⁊ voluit eſſe reginam. Duo aūt dracones: ego ſum et
aman. Gentes que conuenerāt: hi ſunt q̄ conati ſunt delere
nomen iudeorū. Gēs aūt mea iſrael eſt: que clamauit ad do
minum ⁊ ſaluū fecit dn̄s pplm ſuū: liberauitq; nos ab om-
nibus malis: ⁊ fecit ſigna magna atq; portenta inter gētes
⁊ duas ſortes eſſe precepit vnā ppli dei: ⁊ alteram cūctaruꝫ
gentium. Venitq; vtraq; ſors in ſtatutum ex illo iā tpe corā D
deo vniuerſis gētibus: ⁊ recordatus eſt dn̄s ppli ſui: ac mi-
ſertus hereditati ſue. Et obſeruabuntur dies iſti in menſe
adar quartadecima ⁊ quintadecima die eiuſdem mēſis cum
omni ſtudio ⁊ gaudio in vnū cetum ppli congregati: in cū-
ctas deinceps generationes populi iſrael.

¶ Cap. Sū. De diuerſitate literarū qualiter in hebreos ꝓmulgata eſt editio: de ſomnio mardochei. Ca. XI.

Anno quarto regnātib⁹ ptolemeo ⁊ cleo- A
patra: attulerūt doſitheus qui ſe ſacerdo-
tem ⁊ leuitici generis ferebat ⁊ ptoleme⁹
filius eius hanc epiſtolam phurim: quam
dixerūt interpretatū eſſe lyſimacum ptole
mei filium in hieruſalem. ¶ Hoc quoq; † Alſ+ſcripta Uerba ſancti hieronymi.
principiū erat in editione vulgata: quod nec in hebreo: nec
apud vllum fertur interpretum. † Anno ſecūdo regnante + Textus ſequitur.
artaxerxe maximo prima die mēſis niſam vidit ſomniū mar
docheus filius iaheri: filij ſemei: filij cis: de tribu bēiamin: B
homo iudeus qui habitabat in vrbe ſuſis: vir magnus ⁊ ex
celſus inter primos aule regie. Erat aūt de eo numero ca-
ptiuorū quos trāſtulerat nabuchodonoſor rex babylonis
de hieruſalem cum iechonia rege iuda: ⁊ hoc eius ſomniuꝫ
fuit. Apparuerūt voces ⁊ tumultus tonitrua ⁊ terremotus C
et conturbatio ſuper terram. Et ecce duo dracones magni
parati contra ſe in prelium. Ad quorum clamorem cūcte cō
cite ſunt nationes: vt pugnarent contra gentem iuſtorum.
Fuitq; dies illa tenebrarum ⁊ diſcriminis tribulationis ⁊
anguſtie: ⁊ ingens formido ſuper terram. Cōturbataq; eſt
gens iuſtorum timentium mala ſua: et preparata ad mortē.
Clamauerūtq; ad deū. Et illis vociferātibus fons paruus

creuit in fluuium maximum ⁊ in aquas plurimas redunda-
D uit. Lux ⁊ ſol ortus eſt: ⁊ humiles exaltati ſunt: ⁊ deuorauerunt
Supra.10.c. runt inclitos. Qđ cũ vidiſſet mardocheus et ſurrexiſſet de
ſtratu cogitabat quid deus facere vellet. Et fixum habebat
in animo ſcire cupiens quid ſignificaret ſomnium.

Cap. Sum. De iteratione manifeſtationis inſidiarum quam miſit artaxerxes prouinciarum ducibus quibus omnibus preerat. Cap. XII.

A Morabatur autem eo tpe in aula regis cum
Supra.2.d.et 6.a. bagatha ⁊ thares eunuchis regis: qui ia-
nitores erãt palatij. Cũq; intellexiſſet co-
gitationes eorum ⁊ curas diligentius per
uidiſſet: didicit ꝙ conarentur in regem ar
B taxerxem manus mittere. Et nũciauit ſup
eo regi. Qui de vtroq; habita queſtiõe: cõfeſſos iuſſit duci
ad mortem. Rex aũt qđ geſtuz erat ſcripſit in cõmentarijs.
C Sed ⁊ mardocheus rei memoriam literis tradidit. Precepitq;
pitq; ei rex vt in aula palatij moraret: datis ei ꝓ delatione
muneribus. Aman vero filius amadathi bugeus erat glo-
Supra.2.d. D rioſiſſimus coram rege ⁊ voluit nocere mardocheo ⁊ popu
lo eius pro duobus eunuchis regis qui fuerant interfecti.
Verba ſancti hieronymi vſq; in finem capituli. Hucuſq; prohemium. Que ſequuntur in eo loco poſita
erant vbi ſcriptum eſt in volumine. Et diripuerũt bona vel
ſubſtãtias eorum. Que in ſola vulgata editiõe repperim⁹.
Epiſtole autem hoc exemplar fuit.

C. S. De edicto repẽtino: de Aman ⁊ ei⁹ exemplar epiſtole quã miſit artaxerxes. cxxvij. ꝓuinciarũ ducib⁹ quibus oĩbus preerat ſumptum de vulgata editione apud iudeos. de cõdẽnatione eorum: de oratione mardochei. Ca. XIII.

Text⁹ ſequit. A Rex maxim⁹ artaxerxes ab india vſq;
Supra.1.a. Infra.6.a. ad ethyopiam centum vigintiſeptem
prouinciarum principibus ⁊ ducibus
qui eius imperio ſubiecti ſunt ſalutez.
Cũ plurimis gentibus imperarem: et
vniuerſum orbẽ mee ditioni ſubiugaſ-
ſem volui nequaq̃ abuti potentie ma-
gnitudine: ſed clemẽtia ⁊ lenitate gu-
bernare ſubiectos: vt abſq; vllo terrore vitã ſilentio trãſigẽ
Supra.5.b. B tes: optata cũctis mortalibus pace fruerẽtur. Querẽte aũt
me a cõſiliarijs meis quomodo poſſet hoc impleri: vnus q̃
ſapiẽtia ⁊ fide ceteros precellebat: ⁊ erat poſt regẽ ſecun-
dus aman nomine indicauit mihi in toto orbe terrarum po
pulum eſſe diſperſum: qui nouis vteretur legibus: ⁊ contra
omnium gẽtium cõſuetudinẽ faciẽs regum iuſſa cõtẽneret:
⁊ vniuerſaruz cõcordiam nationũ ſua diſſentione violaret.
Qđ cum didiciſſemus videntes vnam gentem rebellẽ ad-
uerſus omne hoim genus peruerſis vti legibus: noſtriſq;
iuſſionibus cõtraire: ⁊ turbare ſubiectarum nobis prouin
ciarum pacẽ atq; cõcordiam iuſſimus vt quoſcũq; aman q̃
omnibus ꝓuincijs prepoſitus eſt: ⁊ ſecũdus a rege: ⁊ quem
patris loco colimus monſtrauerit: cum cõiugibus ac libe-
C ris deleanť ab inimicis ſuis. Nulluſq; coꝝ miſereať: quarta
decima die duodecimi mẽſis adar anni preſentis: vt nepha
rij homines vno die ad inferos deſcendentes: reddãt impe
Verba ſancti hieronymi. rio noſtro pacem quam turbauerãt. Hucuſq; exemplar
Supra.4.d. epiſtole. Que ſequuntur poſt eum locum ſcripta repperi:
Vbi legitur. Pergẽſq; mardocheus fecit oĩa que ei manda
uerat heſter. Nec tñ habetur in hebraico: ⁊ apud nullũ pe-
Text⁹ ſequit. nitus feruntur interpretum † Mardocheus autem depre-
catus eſt dominum memor omniuz operũ eius ⁊ dixit. Do
mine rex omnipotens: in ditione enim tua cuncta ſunt poſi
ta ⁊ nõ eſt q̃ poſſit tue reſiſtere volũtati: ſi decreueris ſalua
re iſrael. Tu feciſti celum ⁊ terram ⁊ quidquid celi ambitu
Ps.45. D continetur: dominus omnium es: nec eſt qui reſiſtat maie-
ſtati tue. Cuncta noſti ⁊ ſcis quia non pro ſuperbia ⁊ cõtu
melia: ⁊ aliqua glorie cupiditate fecerim hoc: vt non adora
rem aman ſuperbiſſimũ. Libẽter enĩ pro ſalute iſrael etiam
veſtigia pedum eius deoſculari paratus eſſem: ſed timui ne
honorem dei mei trãſferrem ad hominem: ⁊ ne quẽq̃ adora
rem excepto deo meo. Et nũc dñe de⁹ abraam miſerere po
puli tui: quia volũt nos inimici noſtri perdere: ⁊ hereditatẽ
tuam delere. Ne deſpicias partem tuam quam redemiſti de
egypto. Exaudi deprecationem meã: ⁊ propitius eſto ſorti
⁊ funiculo tuo: ⁊ cõuerte luctũ noſtrũ in gaudium vt viuen
tes laudemus nomẽ tuũ dñe: ⁊ ne claudas ora te canentiũ.
Omnis quoq; iſrael pari mente ⁊ obſecratione clamauit
ad dominum: eo ꝙ eis certa mors impenderet.

C. S. De plãctu heſter: ⁊ de oratione ei⁹ qua adorauit dñm: ⁊ qđ ſit repertum in vulgata editione. Cap. XIIII.

Heſter quoq; regina confugit ad dñm: pa- A
uens periculum qđ imminebat. Cũq; de-
poſuiſſet veſtes regias fletib⁹ ⁊ luctui apta
indumenta ſuſcepit: ⁊ pro vnguẽtis varijs
cinere ⁊ ſtercore impleuit caput: et corpus
ſuum humiliauit ieiunijs: omniaq; loca in
quibus antea letari cõſueuerat: crinium laceratione com-
pleuit. Et deprecabatur dñm deum iſrael dicens. Dñe mi q̃
rex noſter es ſolus adiuua me ſolitariam. † ⁊ cuius preter Alſ ⁊ ...
te nullus eſt auxiliator: alius periculum meum in manibus
meis eſt. Audiui a patre meo ꝙ tu dñe tuliſſes iſrael de cun
ctis gentibus: ⁊ patres noſtros ex omnibus retro maiori-
bus ſuis: vt poſſideres hereditatem ſempiternam: feciſtiq;
eis ſicut locutus es. Peccauimus in conſpectu tuo ⁊ idcir
co tradidiſti nos in manus inimicoꝝ noſtroꝝ. Coluim⁹ enĩ
deos eoꝝ. Iuſtus es dñe. Et nũc nõ eis ſufficit ꝙ duriſſima
nos opprimũt ſeruitute: ſed robur manuum ſuarum idolo-
rum potentie deputantes: volunt tua mutare promiſſa ⁊ de
lere hereditatem tuam: ⁊ claudere ora laudantium te: atq;
extinguere gloriam templi ⁊ altaris tui: vt aperiãt ora gẽ
tiũ ⁊ laudẽt idoloꝝ fortitudinem: ⁊ predicẽt carnalem regẽ
in ſempiternum. Ne tradas dñe ſceptrum tuũ his q̃ nõ ſunt C
ne rideant ad ruinã noſtram: ſed cõuerte conſiliũ eoꝝ ſuper
eos: ⁊ eũ qui in nos cep. ſeuire diſperde. Memento dñe ⁊
oſtende te nobis in tempore tribulationis noſtre: ⁊ da mihi
fiduciam dñe rex deoꝝ: ⁊ vniuerſe poteſtatis tribue ſermo-
nem compoſitũ in ore meo in conſpectu leonis: ⁊ trãſfer cor
illius in odium hoſtis noſtri vt ⁊ ipſe pereat ⁊ ceteri qui ei
conſentiunt. Nos aũt libera in manu tua: ⁊ adiuua me an-
cillam tuam nullũ aliud auxiliũ habẽtez niſi te dñe q̃ habes
oim ſciẽtiam: ⁊ noſti qr oderim gloriam iniquoꝝ: ⁊ deteſter
cubile incircũciſorum: ⁊ omnis alienigene. Tu ſcis neceſſi- Supra.5. D
tatem meam ꝙ abominer ſignũ ſupbie ⁊ glorie mee qđ eſt
ſup caput meũ in diebus oſtẽtationis mee: ⁊ deteſter illud
quaſi pãnũ mẽſtruate: ⁊ nõ portẽ in dieb⁹ ſilẽtij mei: ⁊ ꝙ nõ
comederim in mẽſa amã: nec mihi placuerit cõuiuiũ regis:
⁊ nõ biberim vinũ libaminũ: ⁊ nũc letata ſit ancilla tua ex q̃
huc trãſlata ſum vſq; in preſentẽ diẽ: niſi i te dñe de⁹ abraã.
Deus fortis ſup oẽs exandi † vocẽ eoꝝ qui nullã aliã ſpem
habẽt: ⁊ libera nos de manu inimicoꝝ: ⁊ erue me a timore alſ ⁊ peccatorum
meo. Hec quoq; addita repperi in editione vulgata.

Verba ſancti hieronymi. Cap. Sum. Additio reperta in vulgata editione: qualiter mardocheus mãdauit heſter vt intraret ad regem qualiter intrauit: de pulchritudine eius: qualiter territa eſt ad aſpectum regis. Cap. XV.

Et mãdauit ei (haud dubium quin heſter: A
mardocheus) vt ingrederetur ad regem:
⁊ rogaret pro populo ſuo ⁊ pro patria ſua.
Memorare inquit dierũ humilitatis tue:
quomodo nutrita ſis in manu mea: quia
Aman ſecundus a rege locutus eſt contra
nos in mortem: ⁊ tu inuoca dominum: et loquere regi pro Verba ſancti
nobis: ⁊ libera nos de morte. Necnõ ⁊ iſta que ſubdita hieronymi.
ſunt.

ſunt in editione vulgata repperi. † Die autem tertio depoſuit veſtimẽta ornatus ſui: ⁊ circũdata eſt gloria ſua. Cũq; regio fulgeret habitu: ⁊ inuocaſſet omnium rectorem ⁊ ſaluatorem deum: aſſumpſit duas famulas ⁊ ſuper vnã quidẽ innitebatur quaſi pre delitijs ⁊ nimia teneritudine corp⁹ ſuũ ferre nõ ſuſtinẽs: altera aũt famularum ſequebatur dominã defluentia in humũ indumẽta ſuſtẽtans. Ipſa autem roſeo colore vultum perfuſa: ⁊ gratis ac nitẽtibus oculis triſtem celabat animũ: ⁊ nimio timore contractum. Ingreſſa igitur cuncta per ordinez oſtia ſtetit cõtra regem vbi ille reſidebat ſuper ſolium regni ſui: indutus veſtibus regijs auroq; fulgens ⁊ precioſis lapidibus: eratq; terribilis aſpectu. Cũq; eleuaſſet faciem ⁊ ardẽtibus oculis furorẽ pectoris indicaſſet: regina corruit: ⁊ in pallorẽ colore mutato laſſum ſup ancillulã reclinauit caput. Cõuertitq; deus ſpiritum regis in manſuetudinem ⁊ feſtinus ac metuens exiliuit de ſolio: et ſuſtentans eam vlnis ſuis donec rediret ad ſe his verbis blãdiebatur. Quid habes heſter? Ego ſum frater tuus noli metuere. Non morieris. Non enim p te ſed pro † omnibus hec lex cõſtituta eſt. Accede igitur ⁊ tãge ſceptrum. Cumq; illa reticeret: tulit auream virgam ⁊ poſuit ſuper collum ei⁹ ⁊ oſculatus eſt eam: ⁊ ait. Cur mihi non loqueris? Que reſpõdit. Uidi te dñe quaſi angelum dei: ⁊ conturbatũ eſt cor meum pre timore glorie tue. Ualde enim mirabilis es dñe: et facies tua plena eſt gratiarum. Cumq; loqueretur: rurſus corruit ⁊ pene exanimata eſt. Rex autem turbabatur: ⁊ omnes miniſtri eius conſolabantur † eum.

Exemplar epiſtole regis artaxerxis quam pro iudeis ad totas regni ſui prouincias miſit: quod ⁊ ipſum in hebraico volumine non habetur.

Cap. Sum. Aliud exemplar epiſtole qd in hebreo nõ habetur: de reuocatione literarum aman: ⁊ q iudei hanc diem in feſtiuitate ſuſcipiant. Cap. XVI.

Rex magn⁹ artaxerxes ab india vſq; ethyopiam centum vigintiſeptem puinciar ducibus ac principibus q noſtre iuſſioni obediunt ſalutem dicit. Multi bonitate principum ⁊ honore q in eos collat⁹ eſt abuſi ſunt in ſuperbiam: et non ſolum ſubiectos regibus nitũtur opprimere: ſed datam ſibi gloriam nõ ferẽtes in ipſos qui dederũt moliuntur inſidias. Nec contenti ſunt gratias non agere beneficijs: ⁊ humanitatis in ſe iura violare: ſed dei quoq; cũcta cernẽtis arbitrãtur ſe poſſe fugere ſentẽtiam. Et intãtum veſanie prorũpunt vt eos q credita ſibi officia diligẽter obſeruãt: ⁊ ita cũcta agũt vt oium laude digni ſint: mẽdaciorum † cuniculis conẽtur ſubuertere: dum aures principum ſimplices ⁊ ex ſua natura alios eſtimantes callida fraude decipiũt. Que res ⁊ ex veterib⁹ pbatur hyſtorijs: ⁊ ex his que geruntur quotidie quomodo malis quorũdam ſuggeſtionibus regũ ſtudia deprauentur. Unde puidendũ eſt paci omnium puinciarũ. Nec putare debetis ſi diuerſa iubeamus ex animi noſtri venire leuitate: ſed pro qualitate ⁊ neceſſitate temporũ: vt reipublice poſſit vtilitas ferre ſentẽtiam. Et vt manifeſti⁹ qd dicimus intelligatis. Aman filius amadathi ⁊ animo ⁊ gente macedo alienuſq; a perſarum ſanguine: ⁊ pietatem noſtrã ſua crudelitate cõmaculãs: peregrinus a nobis ſuſceptus eſt ⁊ tãtam in ſe expertus humanitatem: vt pater noſter vocaret ⁊ adoraretur ab oibus poſt regem ſecundus. Qui in tantum arrogãtie tumorẽ ſubleuatus eſt: vt regno priuare nos niteretur ⁊ ſpiritu. Nam mardocheuz cuius fide ⁊ beneficijs viuimus: ⁊ cõſortẽ regni noſtri heſter cum omni gente ſua: nouis quibuſdã atq; inauditis machinis expetiuit in mortem: hoc cogitans vt illis interfectis inſidiaret noſtre ſolitudini: ⁊ regnũ perſarũ trãſferret in macedonas. Nos aũt a peſſimo mortalium iudeos neci deſtinatos: in nulla penitus culpa reperimus: ſed ecõtrario iuſtis vtentes legibus ⁊ filios altiſſimi ⁊ maximi ſemperq; viuentis dei: cuius beneficio ⁊ patribus noſtris ⁊ nobis regnum eſt traditum ⁊ vſq; hodie cuſtoditur. Unde eas literas quas ſub nomine noſtro ille direxerat ſciatis eſſe irritas. Pro quo ſcelere an te portas huius vrbis id eſt ſuſis ⁊ ipſe qui machinatus eſt et omnis cognatio ei⁹ pẽdet in patibulis nõ nobis ſed deo reddẽte ei qd meruit. Hoc aũt edictũ qd nũc mittim⁹ in cũctis vrbib⁹ pponatur: vt liceat iudeis vti legib⁹ ſuis. Quibus debetis eſſe adminiculo vt eos qui ſe ad necem eorũ parauerãt: poſſint interficere tertiadecima die mẽſis duodecimi qui vocatur adar. Hãc enĩ diem deus omnipotens merorís ⁊ luctus eis vertit in gaudium. Unde ⁊ vos inter ceteros feſtos dies: hanc habetote diem ⁊ celebrate eam cum omni letitia vt ⁊ in poſterum cognoſcantur omnes qui fideliter perſis obediunt dignam pro fide recipere mercedem: qui aũt inſidiantur regno eorum perire pro ſcelere. Omnis aũt prouincia ⁊ ciuitas que noluerit ſolẽnitatis huius eſſe particeps gladio ⁊ igne pereat: ⁊ ſic deleatur vt non ſolum hominibus: ſed etiam in via beſtijs ſit in ſempiternum pro exemplo cõtemptus ⁊ inobedientie.

Supra.3. Supra.7.d. D Alexandria egypti códix

Explicit liber Heſter.

Incipit prologus primus in Iob ſcdm tranſlationem ſeptuaginta.

Cogor p ſingulos ſcripture diuine libros: aduerſariorum reſpõdere maledictis: q interpretacionem meam reprehenſionem ſeptuaginta interpretum criminantur: quaſi nõ ⁊ apud grecos aquila ſymmach⁹ ⁊ theodotion: vel verbũ e verbo: vel ſenſum e ſenſu: vel ex vtroq; cõmixtum ⁊ medie temperatum gen⁹ tranſlationis expreſſerint ⁊ oia veteris inſtrumẽti volumina origenes obelis aſteriſciſq; diſtinxerit: quos vel additos vel de theodotione ſumptos tranſlationi antique inſeruit: probans defuiſſe quod † additum eſt. Diſcãt igitur obtrectatores mei recipere in toto qd in partibus ſuſceperunt: aut interpretationẽ meã cũ aſteriſcis ſuis radere. Neq; enĩ fieri põt vt quos plura intermiſiſſe ſuſceperint: nõ eoſdẽ etiaz in quibuſdã erraſſe fateantur precipue in iob: cui ſi ea q ſub aſteriſcis addita ſunt ſubtraxeris: pars maxima detrũcabitur. Et hoc dũtaxat apud grecos. Ceterũ apud latinos ante eã trãſlationẽ quaz ſub aſteriſcis ⁊ obelis nuper edidimus ſeptingenti ferme aut octingenti verſus deſunt: vt decurtatus ⁊ laceratus corroſuſq; liber: feditatem ſui publice legentibus prebeat. Hec aũt trãſlatio nullũ de veterib⁹ ſequitur interpretẽ: ſed ex ipſo hebraico arabicoq; ſermone et interdũ ſyro nũc verba: nũc ſenſus nũc ſimul vtrũq; reſonabit. Obliquus enĩ etiã apud hebreos totus liber fertur ⁊ lubricus: ⁊ qd greci rhetores vocãt ſchematiſmenos: dũ q aliud loquntur: aliud agit. Ut ſi velis anguillã vel murenulã ſtrictis tenere manibus quãto fortius preſſeris: tãto citius elabit. Memini me ob intelligẽtiã hui⁹ voluminis lyddeũ quẽdam preceptorẽ qui apud hebreos prim⁹ haberi putabatur: nõ paruis redemiſſe nummis cuius doctrina an aliquid profecerim: neſcio. Hoc vnũ ſcio nõ potuiſſe me interpretari: niſi qd ante intellexeram. A principio itaq; voluminis vſq; ad verba iob: apud hebreos pſa oratio eſt. Porro a verbis iob in quibus ait: pereat dies in qua natus ſum: ⁊ nox in qua dictũ eſt cõcept⁹ eſt homo. vſq; ad eũ locũ vbi ante finẽ voluminis ſcriptũ eſt: idcirco ipe me reprehẽdo et ago penitẽtiã in fauilla ⁊ cinere: hexametri verſus ſunt: dactylo ſpõdeoq; currẽtes: ⁊ ppter lingue idioma crebro recipientes ⁊ alios pedes: nõ earũdẽ ſyllabarũ: ſed eorũdẽ temporũ. Interdũ quoq; rythmus ipſe dulcis ⁊ tinnulus fert

Job.3.a. Ibidez.14.a

numeris peduꝫ ſolutis:qđ metrici magis ꝙ ſimplex lectoꝛ intelligũt. A ſupꝛadicto aũt verſu vſqꝫ ad finem libꝛi:paruũ coma:qđ remanet pꝛoſa oꝛatione cõnexitur. Quod ſi cui videtur incredulum:metra ſcilicet eſſe apud hebꝛeos:⁊ in moꝛem noſtri flacci grecíqꝫ pindari ⁊ alcei ⁊ ſapho:vel pſalterium vel lamẽtationes hieremie:vel omnía ferme ſcripturarum cantica compꝛehendi:legat philonem:ioſephum : oꝛigenem: ceſarieñſem euſebiũ:⁊ coꝝ teſtamẽto me verum dicere cõpꝛobabit. Audiant quapꝛopter canes mei: idcirco me in hoc volumine laboꝛaſſe:nõ vt interpꝛetationẽ antiquam repꝛehẽderẽ:ſed vt ea ꝗ in illa aut obſcura ſunt:aut omiſſa: aut certe ſcriptoꝝ vitio depꝛauata:manifeſtioꝛa noſtra in-
s+ in. terpꝛetatione fierẽt:qui ⁊ hebꝛeũ ſermonẽ † ex parte didicimus ⁊ in latino pene ab ipſis cunabulis inter grãmaticos ⁊ rhetoꝛes ⁊ philoſophos † detriti ſumus. Qđ ſi apud gre-
+decrepiti cos poſt ſeptuagita editionẽ iã chꝛiſti euãgelio choꝛuſcãte iudeus aquila ⁊ ſymmachus ac theodotion iudaizãtes hęretici ſunt recepti:qui multa myſteria ſaluatoꝛis ſubdola interpꝛetatione celarũt:⁊ tamẽ in exaplois habẽtur apud eccleſias ⁊ explanantur ab eccleſiaſticis viris quantomagis ego chꝛiſtianus ⁊ de parentibus chꝛiſtianis natus:⁊ vexillum crucis in mea fronte poꝛtãs cuius ſtudium fuit omiſſa repetere:depꝛauata coꝛrigere:⁊ ſacramẽta eccleſie puro et fideli aperire ſermone:vel a faſtidioſis vel a malignis lectoꝛibus non debeo repꝛobari. Habeãt qui volũt veteres libꝛos vel in mẽbꝛanis purpureis auro argẽtoqꝫ deſcriptos
+initialib9 vel † vncialibꝰ (vt vulgo aiunt) litteris onera magis exarata ꝙ codices:dũmodo mihi meiſqꝫ permittãt pauperes habere cedulas ⁊ non tam pulchꝛos codices ꝙ emendatos. Utraqꝫ aũt editio:⁊ ſeptuaginta iuxta grecos ⁊ mea iuxta hebꝛeos ĩ latinũ meo laboꝛe trãſlata eſt. Eligat vnuſquiſqꝫ qđ vult:⁊ ſtudioſum me magis ꝙ maliuolum pꝛobet.

Explicit pꝛimus pꝛologus in libꝛum Job.

Item ſecũdus pꝛologus in Job ſm hebꝛaicum.

Geñ.13.a. Ibi.42.c. Si aut fiſcellam iunco texerem : aut palmarum folia cõplicarẽ vt in ſudoꝛe vultꝰ mei comederẽ panem ⁊ ventris opus ſollicita mente pertractarem:nullus moꝛderet:nemo repꝛehẽderet. Nũc aũt qꝛ iuxta ſententiam ſaluatoꝛis volo operari cibum qui nõ perit:⁊ antiquam diuinoꝛum voluminuꝫ viam ſentibus virgultiſqꝫ purgare erroꝛ mihi geminus infigitur:coꝛrectoꝛ vi-
Ibi.42.c. tioꝛum falſarius vocoꝛ:⁊ erroꝛes nõ auferre:ſed ſerere. Tanta eſt enim vetuſtatis conſuetudo:vt etiam cõfeſſa pleriſqꝫ vitia placeãt:duꝫ magis pulchꝛos habere volũt codices ꝙ emendatos. Quapꝛoter o fratres dilectiſſimi:vnicum nobilitatis ⁊ humilitatis exemplar : pꝛo flabello calathis ſpoꝛtelliſqꝫ munuſculis monachoꝛũ ſpiritalia hec ⁊ menſura dona ſuſcipite:ac beatũ Job qui adhuc apud latinos iacebat in ſtercoꝛe:⁊ vermibus ſcatebat erroꝛũ:integꝛũ immacula-
Job.42.c. tumqꝫ gaudete. Quomodo enĩ poſt pꝛobationem atqꝫ victoꝛiã duplicia ſunt ei vniuerſa reddita:ita ego ĩ lingua noſtra (vt) audacter loquar:feci eum habere que amiſerat. Igitur ⁊ vos ⁊ vnũquẽqꝫ lectoꝛeꝫ ſolita pꝛefatione cõmoneo:et in pꝛincipijs libꝛoꝛum eadem ſemper annectẽs rogo vt vbicũqꝫ ſemper pꝛecedentes virgulas videritis:ſciatis ea que ſubiecta ſunt in hebꝛaicis voluminibus nõ haberi. Poꝛro vbi ſtelle imago pꝛefulſerit:ex hebꝛeo in ſermone noſtro addita ſunt. Necnon et illa que haberi videbantur : ⁊ ita coꝛrupta erant vt ſenſum legentibus tollerent oꝛantibus vobis magno laboꝛe coꝛrexi:magis vtile quid ex odio meo eccleſijs chꝛiſti venturũ ratus:quã ex alioꝛum negocio.

Explicit pꝛologus ſecũdus in libꝛum Job.

Incipit argumentum in libꝛum Job.

In terra quidẽ habitaſſe Job vſitidi in finibꝰ idumee ⁊ arabie fertur:⁊ erat ei ante nomẽ iobab. Et accepit vxoꝛẽ arabiſſem ⁊ genuit filiũ quẽ vocauit ennon. Erat autẽ ipſe filius quidẽ zareth de eſau filijs filius de matre vero boſra:ita vt ſit quintus ab abꝛaam. Et hi ſunt reges qui regnauerunt in edom:in qua ⁊ ipſe regnauit. Sed pꝛimus in ea regnauit balach filius beoꝛ ⁊ nomẽ eiuſdem ciuitatis † machaba. Poſt hunc autẽ als+ denaba
balach. Poſt eum iobab qui vocatur iob. Poſt iob autem als+ basa.
huſam qui erat dux ex themanoꝛum regione. Et poſt illum regnauit adad filius beath : qui excidit madian in campo moab et nomen ciuitatis eius chetheauith.

Explicit argumentum.

Incipit liber Job.

C.S. De ſanctitate Job ⁊ filijs ⁊ ſubſtãtia eius. de cõuiuio filioꝛũ:de ſathã ꝗ expetita licentia a dño pcuſſit camelos:boues ⁊ aſinos:oues ⁊ pueros:ad vltimũ liberos eiꝰ: de meſtitia Job ⁊ laude eius ad dominum. Cap. I. Infra.1.a.

Vir erat in terra hus nomine Job. Et erat vir ille ſimplex et rectus ac timẽs deũ ⁊ recedẽs a malo. Natiqꝫ ſunt ei ſeptẽ filij:⁊ tres filie. Et fuit poſſeſſio eiꝰ ſeptẽ milia ouiũ:⁊ tria milia camelorum quinquaginta quoqꝫ iuga boum: ⁊ quingente aſine: ac familia multa nimis. Eratqꝫ vir ille magnus inter omnes oꝛientales. Et ibãt filij eius:⁊ faciebãt cõuiuia per domos vnuſquiſqꝫ ĩ die ſuo. Et mittẽtes vocabãt tres ſoꝛoꝛes ſuas vt comederẽt ⁊ biberẽt cũ eis. Cũqꝫ in oꝛbẽ trãſiſſent dies cõuiuij mittebat ad eos iob.⁊ ſanctificabat illos:cõſurgẽſqꝫ diluculo offerebat holocauſta per ſinglos. Dicebat enĩ. Ne foꝛte peccauerint filij mei:⁊ benedixerint deo in coꝛdibus ſuis. Sic faciebat Job cũctis diebus. Quadam autẽ die cũ veniſſent filij dei vt aſſiſterẽt corã dño:affuit inter eos etiam ſathã. Cui dixit dñs. Unde venis? Qui reſpondens ait. Circuiui terrã ⁊ perambulaui eam. Dixitqꝫ dñs ad eũ. Nunquid cõſideraſti ſeruum meũ iob: ꝙ nõ ſit ei ſimilis in terra:homo ſimplex ⁊ rectus ac timẽs deũ:⁊ recedẽs a malo? Cui reſpondens ſathan: ait. Nunquid fruſtra iob timet deũ? † Nõne tu vallaſti eũ ac domũ eiꝰ:vniuerſamqꝫ ſubſtãtiam eius per circuitum? Operibus manuum eius benedixiſti:⁊ poſſeſſio eius creuit in terra. Sed extende paululuꝫ manũ tuã:⁊ tãge cũcta que poſſidet:niſi in facieꝫ benedixerit tibi. Dixit ergo dñs ad ſathã. Ecce vniuerſa ꝗ habet in manu tua ſunt:tm̃ in eum ne extẽdas manũ tuã. Egreſſuſqꝫ eſt ſathã a facie dñi. Cũ aũt quadã die filij ⁊ filie eiꝰ comederẽt ⁊ biberẽt vinũ in domo fratris ſui pꝛimogeniti:nũciꝰ venit ad

Margin: A — Infra.42 — 1.q.3.c.ſollic. — Diſt.42.§.a — ceſſe. — B — Infra.2. — als+ nunquid tu non. — C

nit ad iob qui diceret. Boues arabāt ⁊ aſine paſcebantur
iuxta eos ⁊ irruerūt ſabei: tulerūt ego oīa ⁊ pueros pcuſſe
runt gladio ⁊ euaſi ego ſolus vt nūciarē tibi. Cūq̄ adhuc
ille loqueretur: venit alter ⁊ dixit. Ignis dei cecidit de celo
al+ cōcitas ⁊ † tactas oues: pueroſq̄ conſumpſit: ⁊ effugi ego ſolus vt
D nūciarem tibi. Sed adhuc illo loquēte: venit alius ⁊ dixit.
Chaldei fecerunt tres turmas ⁊ inuaſerūt camelos ⁊ tule
runt eos: necnon ⁊ pueros percuſſerunt gladio ⁊ ego fugi
ſolus vt nūciarē tibi. Adhuc loquebatur ille: ⁊ ecce alius in
trauit ⁊ dixit. Filijs tuis ⁊ filiabus veſcētibus ⁊ bibentib⁹
vinum in domo fratris ſui primogeniti: repente ventus ve
hemens irruit a regione deſerti: ⁊ concuſſit quatuor angu
los domus. Que corruens oppreſſit liberos tuos ⁊ mortui
ſunt. Et effugi ego ſolus vt nūciarē tibi. Tūc ſurrexit iob: ⁊
ſcidit veſtimēta ſua ⁊ tonſo capite corruens in terram: ado
rauit ⁊ dixit. Nudus egreſſus ſum de vtero matris mee: et
nudus reuertar illuc. Dñs dedit: dñs abſtulit: ſicut domi
no placuit ita factum eſt: ſit nomen domini benedictū. In
omnibus his non peccauit Job labijs ſuis neq̄ ſtultū qd
contra deum locutus eſt.

Cap. Sum. De plaga vlceris qua pcuſſit eū ſathan: de
tētatione p vxorē facta de amicis qui venerāt ad cōſolādū
eum: hi tres ſederūt in terra cū eo ſeptē diebus ⁊ noctibus
non loquētes propter dolorem vehementem. Cap. II.

A Actum eſt aūt cū quadā die veniſſent filij
dei ⁊ ſtarēt corā dño: veniſſet quoq̄ ſathā
inter eos: ⁊ ſtaret in cōſpectu eius vt dice
ret dñs ad ſathā. Unde venis? Qui reſpō
dēs ait. Circuiui terrā: ⁊ perambulaui eā.
Et dixit dñs ad ſathan. Nunquid cōſide
raſti ſeruū meum Job: q̄ non ſit ei ſimilis in terra: vir ſim
plex ⁊ rectus ac timēs deū: ⁊ recedēs a malo ⁊ adhuc reti
B nens innocētiā? Tu aūt cōmouiſti me aduerſus eū vt affli
gerem eū fruſtra. Cui reſpōdens ſathā ait. Pellē pro pelle
⁊ cuncta que habet homo dabit pro anima ſua. Alioquin
al+ benedi mitte manū tuā: ⁊ tāge os eius ⁊ carnē ⁊ tūc videbis q̄ in
faciem † benedicat tibi. Dixit ergo dñs ad ſathan. Ecce
al+ vulnere in manu tua eſt: verūtamē animā illi⁹ ſerua. Egreſſus igit
C ſathan a facie dñi: percuſſit iob † vlcere peſſimo a plāta pe
dis vſq̄ ad verticē eius. Qui teſta ſaniē radebat: ſedēs in
ſterquilino. Dixit aūt illi vxor ſua. Adhuc tu permanes in
ſimplicitate tua. Benedic deo ⁊ morere. Qui ait ad illam.
al+ pcepim⁹ Quaſi vna de ſtultis mulierib⁹ locuta es. Si bona † ſuſce
al+ ſuſcipia pimus de manu dñi: mala quare nō † ſuſtineam⁹? In om
nibus his non peccauit Job labijs ſuis. Igitur audiētes
tres amici Job omne malū qd̄ accidiſſet ei: venerūt ſingu
li de loco ſuo: eliphā themanites ⁊ † baldath ſuites: et ſo
al+ baldad. phar naamathites. Cōdixerāt enim: vt pariter venientes
D viſitarent eū ⁊ conſolarētur. Cūq̄ eleuaſſent procul ocu
los ſuos: non cognouerūt eū. Et exclamantes plorauerūt:
ſciſſiſq̄ veſtibus ſparſerunt puluerem ſuper caput ſuum in
celum. Et ſederunt cum eo in terra ſeptem diebus ⁊ ſeptē
noctibus: ⁊ nemo loquebatur ei verbum. Uidebant eī do
lorem eſſe vehementem.

Cap. Sum. Uerba iob vbi oſtēdit q̄ miſerabilis eſt vi
ta preſens: ⁊ felix iuſtorum exitus. Capi. III.

A P Oſt hec aūt aperuit Job os ſuum: ⁊ male
dixit diei ſue: ⁊ locutus eſt. Pereat dies
in qua natus ſum ⁊ nox in qua dictū eſt: cō
ceptus eſt homo. Dies illa vertatur in te
nebras. Non requirat eū deus deſup: et
al+ illuſtret. nō † illuſtret lumie. Obſcurēt eū tenebre
vmbra mortis. Occupet eū caligo ⁊ inuoluat amaritudie.
Noctem illam tenebroſus turbo poſſideat. Nō cōputet in
B diebus anni: nec numeret in mēſib⁹. Sit nox illa ſolitaria
nec laude digna. Maledicāt ei q̄ maledicūt diei: qui parati

ſunt ſuſcitare leuiathā. Obtenebrētur ſtelle caligine † ei⁹:
Expectet lucē ⁊ nō videat: nec ortū ſurgētis aurore. Quia als+ noctis
nō † cōcluſit oſtia ventris qui portauit me: nec abſtulit ma
la ab oculis meis. Quare nō in vulua mortuus ſum? quare als+ clauſit
egreſſus ex vtero nō ſtatim perij? Quare except⁹ genib⁹? Infra.10.d.
cur lactat⁹ vberib⁹? Nūc eī dormiēs ſilerē: ⁊ ſomno meo Hiere.20.d.
C requieſcerē cū regibus ⁊ cōſulibus terre: qui edificant ſibi
ſolitudines: aut cū principib⁹ q̄ poſſidēt aurū ⁊ replent do
mos ſuas argēto. Aut ſicut abortiuum abſcōditum non ſu
bſiſterem: vel qui concepti non viderūt lucem. Ibi impij ceſ
ſauerunt a tumultu: ⁊ ibi requieuerunt feſſi robore: quōdā
vincti pariter ſine moleſtia nō audierūt vocem exactoris.
D Paruus ⁊ magn⁹ ibi ſunt: ⁊ ſeruus ⁊ liber a dño ſuo. Qua
re miſero data eſt lux: ⁊ vita his qui in amaritudine anime
ſunt? Qui expectāt mortē ⁊ nō venit: quaſi effodientes the
ſaurum: gaudentq̄ vehemēter cum inuenerint ſepulchrū.
Uiro cuius abſcondita eſt via: ⁊ circūdedit eum dñs tene
bris. Anteq̄ comedā ſuſpiro. ⁊ quaſi † inundantes aque ſic al+ inūdātis
rugitus me⁹: q2 timor quem timebā euenit mihi: ⁊ qd̄ vere
bar accidit. Nonne diſſimulaui? Nonne ſilui? Nonne quie
ui? Et venit ſuper me indignatio.

C. S. Eliphaz notat iob de ipatiētia ⁊ iniuſtitia ꝓpter
quā flagellat: ⁊ de inani gl̄ia q̄ ſe iuſtū putauit. Cap. IIII.

A R Eſpōdens aūt eliphaz themanites dixit.
Si ceperim⁹ loq̄ tibi: forſitā moleſte acci
pies. Sed cōceptū ſermonē tenere quis
poterit? Ecce docuiſti † multos ⁊ man⁹ al+ plurimos
laſſas roboraſti vacillantes confirmaue
runt ſermones tui: ⁊ genua tremētia con
B fortaſti. Nūc aūt venit ſup te plaga ⁊ defeciſti: tetigit te: et
cōturbatus es. Ubi eſt timor tuus fortitudo tua: patientia
tua: ⁊ pfectio viarū tuarū? Recordare obſecro te: quis eī
vnq̄ innocens perijt: aut qū recti deleti ſunt? Quin potius
vidi eos qui operātur iniquitatem: ⁊ ſeminant dolores: ⁊ † al+ metulit.
metunt eos: flāte deo periſſe ⁊ ſpiritu ire eius eſſe conſum
ptos. Rugitus leonis ⁊ vox leene: ⁊ dentes catulorum leo
C num cōtriti ſunt. Tigris perijt eo q̄ nō haberet predā: ⁊ ca
tuli leonis diſſipati ſunt. Porro ad me dictū eſt verbū ab
ſconditum ⁊ quaſi furtiue ſuſcepit auris mea venas ſuſurrij
eius. In horrore viſionis nocturne quando ſolet ſopor oc
cupare homines pauor tenuit me et tremor: et omnia oſſa
mea pterrita ſunt. Et cū ſpūs me preſente trāſiret inhorrue
runt pili carnis mee. Stetit quidā cui⁹ nō agnoſcebā vultū
imago corā oculis meis: ⁊ vocē quaſi aure lenis audiui. Nū
D quid homo dei cōparatione iuſtificabitur: aut factore ſuo Infra.25.b.
purior erit vir? Ecce q̄ ſeruiūt ⁊ nō ſunt ſtabiles: ⁊ in ange 2.pe.2.a
lis ſuis repperit prauitatē: Quātomagis hi q̄ habitāt do De pe.di.2.c.
mos luteas: qui terrenū habēt fundamētū conſumet velut ſi enī .ante ſi.
a tinea: de mane vſq̄ ad veſperam ſuccedentur: ⁊ q2 nullus Eſa.38.c
intelligit in eternum peribunt. Qui autem † reliqui fuerint als+ relicti.
auferentur ex eis: morientur ⁊ non in ſapientia.

C. S. De exitu ſtulti: de iuſtitia dei q̄ dñs ſuos flagel
lat: ⁊ ſibi eos liberat: ⁊ liberatos inde dirigit. Cap. V.

A U Oca ergo ſi eſt qui tibi reſpōdeat: ⁊ ad ali
quē ſanctorū cōuertere. † Uirū ſtultū inter als+ vere.
ficit iracūdia: ⁊ paruulum occidit inuidia. als+ etenim.
Ego vidi ſtultum firma radice: ⁊ maledixi
pulchritudini eius ſtatim. Longe fiēt filij
eius a ſalute ⁊ cōterētur in porta: ⁊ nō erit als+ eripiat.
q̄ † eruat. Cuius meſſem famelicus comedet: ⁊ ipſum ra
piet armatus: ⁊ bibent ſitientes diuitias eius. Nihil in ter
B ra ſine cauſa fit ⁊ de humo non egredietur dolor. Homo na
ſcitur ad laborem ⁊ auis ad † volatum. Quāobrem ego † als+ deletur.
deprecabor dominum: ⁊ deum ponam eloquiū meum. Qui als+ volādū.
facit magna ⁊ inſcrutabilia ⁊ mirabilia abſq̄ numero. Qui al+ a deſcor.
dat pluuiā ſuper faciē terre: ⁊ irrigat aquis vniuerſa. Qui

ponit humiles in ſublime: ⁊ merentes erigit ſoſpitate. Qui
1.Corin.3.b. diſſipat cogitationes malignorum ne poſſint implere ma-
C nus eorum quod ceperant. Qui apprehendit ſapientes in
aſtutia eorum ⁊ conſilium prauorum diſſipat. Per diem in-
current tenebras ⁊ quaſi in nocte ſic palpabūt in meridie.
Porro ſaluum faciet egenū a gladio oris eorū: ⁊ de manu
violēti pauperē. Et erit egeno ſpes: iniquitas aūt cōtrahet
Als + deo, os ſuum. Beatus homo qui corripitur a † dño. Increpa-
D tionē ego domini ne reprobes q: ipſe vulnerat ⁊ medetur.
percutit ⁊ manus eius ſanabūt. In ſex tribulationibus li-
berabit te: ⁊ in ſeptima non tāget te malū. In fame eruet
te de morte: ⁊ in bello de manu gladij. A flagello lingue ab-
ſconderis: ⁊ non timebis calamitatem cum venerit. In va
ſtitate ⁊ fame ridebis: ⁊ beſtias terre nō formidabis. Sed
cum lapidibus regionum pactum tuum ⁊ beſtie terre paci
Als + ſcieſq;. fice erūt tibi. † Et ſcies q pacē habeat tabernaculum tuū
et viſitans ſpeciem tuam nō peccabis. ⁊ ſcies quoniā mul
tiplex erit ſemen tuum: ⁊ progenies tua quaſi herba terre.
ingredieris in abūdātia ſepulchrum ſicut infertur aceru⁹
Als ſupereſt + † tritici in tempore ſuo. Ecce hoc: vt inueſtigauimus ita eſt
tritici. quod auditum mente pertracta.

C Ca. S. Reſpondet iob ⁊ dicit q pena ſua excedit cul-
pā: ⁊ tamen delectatur in pena. Cap. VI.

A
Amos.3.a. Reſpōdēs aūt Job dixit. Utinam appēde
rentur peccata mea quib⁹ irā merui: ⁊ ca
lamitas quā patior in ſtat hera: quaſi are
na maris hec grauior appareret. vñ ⁊ ver
ba mea dolore ſunt plena: q: ſagitte dñi in
me ſunt quarum indignatio ebibit ſpiritū
meū: ⁊ terrores dñi militant cōtra me. Nūquid rugiet ona
ger cum habuerit herbā: aut mugiet bos cum ante preſepe
plenum ſteterit? Aut poterit comedi inſulſum: qd nō eſt ſa-
le conditū? Aut poteſt aliquis guſtare: qd guſtatū affert
B mortem? Anime enim eſurienti etiam amara dulcia eſſe vi
Prouer.27.a. dentur. Que prius nolebat tangere anima mea: nūc pre an
guſtia cibi mei ſūt. Quis det vt veniat petitio mea ⁊ quod
expecto tribuat mihi deus: ⁊ q cepit ipſe me cōterat. Sol-
uat manum ſuam: ⁊ ſuccidat me: ⁊ hec mihi ſit cōſolatio vt
13.q.2.c.nō eſt affligens me dolore nō parcat: nec contradicam ſermonib⁹
mirum. ſancti? Que eſt enim fortitudo mea vt ſuſtineam: aut quis
32.q.1.ca.cum finis meus vt patienter agam? Nec fortitudo lapidū for-
igitur. titudo mea: nec caro mea enea eſt. Ecce nō eſt auxiliū mihi
C in me ⁊ neceſſarij quoq; mei receſſerūt a me. Qui tollit ab
amico ſuo miſericordiam timorem dñi dereliquit. Fratres
mei preterierūt me: ſicut torrens qui raptim trāſit in cōua
libus. Qui timent pruinam irruet ſuper eos nix. Tempore
quo fuerit diſſipati peribunt: ⁊ vt incaluerint ſoluentur de
loco ſuo. Inuolute ſunt ſemite greſſuū eorum: ambulabūt
in vacuum ⁊ peribunt. Conſiderate ſemitas themam: itine
ra ſabba: ⁊ expectate paulisper. Confuſi ſunt: quia ſperaui.
D Uenerunt quoq; vſq; ad me ⁊ pudore cooperti ſunt. Nunc
veniſtis: ⁊ modo videntes plagam meā timetis. Nunqd
dixi afferte mihi: ⁊ de ſuſtantia veſtra donate mihi: vel libe-
rate me de manu hoſtis: ⁊ de manu robuſtorum eruite me?
Docete me ⁊ ego tacebo: ⁊ ſi quid forte ignoraui inſtruite
me. Quare detraxiſtis ſermonibus veritatis: cum e vobis
nullus ſit qui poſſit arguere me? Ad increpādum tātū elo
quia concinatis: ⁊ in vētum verba profertis. Super pupil
lum irruitis ⁊ ſubuertere nitimini amicum veſtrum. Uerū-
tamen quod cepiſtis explete. Prebete aurem: et videte an
mentiar. Reſpondete obſecro abſq; contētione: ⁊ loquen-
tes id qd iuſtū eſt iudicate. Et nō inuenietis in lingua mea
iniquitatem: nec in faucibus meis ſtultitia perſonabit.

C C. S. Oſtendit q viuere labor eſt: mors feſtinat ⁊ non
eſt reuerſio: mors feſtinat int⁹ penitet ⁊ clamat. Cap. VII.

Militia eſt vita hominis ſup terram et ſicut A
dies mercenarij dies e⁹. † Sicut ceruus Als + ſer
deſiderat vmbram ⁊ ſicut mercēnari⁹ pre- 32.q.4.ſ.
ſtolatur finem operis ſui: ſic ⁊ ego habui ita i pu
mēſes vacuos ⁊ noctes laborioſas enume de pe. di.
raui mihi. Si dormiero dicā. Quando cō dist. 4.c.
ſurgam? Et rurſum expectabo veſperam ⁊ replebor dolori bono.
bus vſq; ad tenebras. Induta eſt caro mea putredine et Infra.14.
ſordib⁹ pulueris cutis mea aruit ⁊ cōtracta eſt. Dies mei B
velocius trāſierūt q a texente tela ſuccīditur: ⁊ conſumpti Infra.9.c.
ſunt abſq; vlla ſpe. Memento q: ventus eſt vita mea: ⁊ nō
reuertetur oculus meus vt videat bona: nec aſpiciet me vi
ſus hominis. Oculi tui in me: ⁊ nō ſubſiſtam. Sicut conſu
mitur nubes ⁊ pertrāſit: ſic qui deſcēdit ad inferos nō aſcē
det: nec reuertetur vltra in domū ſuam: neq; cognoſcet eū
amplius locus eius. Quapropter ⁊ ego nō parcā ori meo: C
loquar in tribulatione ſpiritus mei: cum fabulabor cū ama
ritudine anime mee. Nunqd mare ego ſum aut cetus quia
circūdediſti me carcere? Si dixero conſolabitur me lectu
lus meus: ⁊ reuelabor loquens mecum in ſtratu meo: terre
bis me per ſomnia: ⁊ per viſiones horrore cōcuties. Quā Als + ſup
obrē elegit ſuſpēdiū anima mea: ⁊ mortem oſſa mea. Deſpe domine.
raui. Nequaq vltra iam viuam. Parce mihi † domine: ni- D
hil enim ſunt dies mei. Quid eſt homo quia magnificas Infra.14.
eum: aut quid apponis erga eum cor tuum? Uiſitas eum di
luculo ⁊ ſubito probas illum. Uſq; quo non parcis mihi:
nec dimittas me vt glutiam ſaliuam meā. Peccaui. Quid
faciam tibi o cuſtos hominum? Quare me poſuiſti cōtrari
um tibi: ⁊ factus ſum mihimetipſi grauis? Cur non tollis
peccatū meum: ⁊ quare nō aufers iniquitatē meam? Ecce nūc
in puluere dormiā: ⁊ ſi mane me queſieris nō ſubſiſtam.

C C. S. † Baldath notat Job flagella meruiſſe. ⁊ penitē Als + bal
tiam nō feciſſe: deſcribit quoq; hypocritam ⁊ ruinam eius
manet Job clamare ad dominū oſtēdēs ipm eſſe miſericor
dem: ⁊ reprehēdit hypocritas. Cap. VIII.

Reſpondens autem baldath ſuites: dixit. Als + bald
Uſq; quo loqueris talia ⁊ ſpiritus multi A
plex ſermonis oris tui? Nunqd deus ſup
plantat iudicium: aut omnipotēs ſubuer
tit quod iuſtum eſt? Etiam ſi filij tui pec-
cauerūt ei: ⁊ dimiſit eos in manu iniqtatis
ſue: tu tamen ſi diluculo cōſurrexeris ad deum ⁊ omnipo-
tentem fueris deprecatus. ſi mūdus ⁊ rectus inceſſeris: ſta
tim euigilabit ad te: et pacatum reddet habitaculum iuſti-
tie tue in tātū vt ſi priora tua fuerint parua: ⁊ nouiſſima tua
multiplicentur nimis. Interroga enim generationem pri- Deute.32.a.
ſtinam: ⁊ diligenter inueſtiga patrum memoriam. Heſterni B
quippe ſumus: ⁊ ignoramus quoniam ſicut vmbra dies no Ps.143.a.
ſtri ſunt ſuper terram. Ipſi docebūt te. Loquentur tibi: et ſan terē. No
de corde ſuo proferent eloquia. Nunquid † viuere poteſt dū in ſerpo
ſcirpus abſq; humore: aut † creſcere charactum ſine aqua. ris.
Cū adhuc ſit in flore nec carpatur manu: ante oēs herbas al + vireſcer
areſcit: ſic vie omnium qui obliuiſcūtur deum: ⁊ ſpes hypo als + creſce
crite peribit. Non ei placebit vecordia ſua: ⁊ ſicut tela ara C
nearum fiducia eius Innitetur ſuper domum ſuam ⁊ nō ſta-
bit: fulciet eam ⁊ nō conſurget. Humectus videtur anteq
veniat ſol: ⁊ in ortu ſuo germen eius egredie͞t. Super acer
uum petrarū radices eius denſabitur: ⁊ inter lapides cō
morabitur. Si abſorbuerit eum de loco ſuo negabit eum: ⁊ D
dicet. Non noui te. Hec eſt enim leticia vie eius: vt rurſum
de terra alij germinentur. Deus non proijciet ſimplicē: nec
porriget manum malignis: donec impleatur riſu os tuum:
⁊ labia tua iubilo. Qui oderunt te induentur confuſione: ⁊
tabernaculum impiorum non ſubſiſtet.

C Ca. S.

¶ C.S. Job exponit magnalia dei cuius comparatione
nulle ſunt hominis iuſtitie. Cap.IX.

Et reſpondens Job ait. Vere ſcio ꝙ ita ſit: A
ꝛ ꝙ nō iuſtificet̃ homo † cōpoſit' deo. Si +cōpact'
voluerit cōtēdere cum eo: nō poterit reſpō
dere ei vnum pꝛo mille. Sapiēs coꝛde eſt:
ꝛ foꝛtis roboꝛe. Quis † reſtitit ei: ꝛ pacē ha- + reſtitit.
buit? Qui trāſtulit montes: ꝛ neſcierūt hi
quos ſubuertit in furoꝛe ſuo. Qui cōmouet terram de loco
ſuo: ꝛ colūne eius cōcutiuntur. Qui pꝛecipit ſoli ꝛ nō oꝛit:
ꝛ ſtellas claudit quaſi ſub ſignaculo. Qui extendit celos
ſolus: ꝛ graditur ſuper fluctus maris. Qui facit arcturū ꝛ
oꝛiona ꝛ hyadas. ꝛ interioꝛa auſtri. Qui facit magna ꝛ in +inſcruta
compꝛehenſibilia ꝛ mirabilia quoꝛum nō eſt numerus. Si B
venerit ad me: nō videbo eum: ſi abierit nō intelligā: † ſi re +eum.
pente interroget quis reſpondebit ei? Vel quis dicere po pen.di.3.c.
teſt. cur ita facis? Deus cuius ire nemo reſiſtere poteſt: et cleſiaſt.c.
ſub quo curuātur qui poꝛtāt oꝛbē. Quātus ergo ſum ego
vt reſpondeam ei: ꝛ loquar verbis meis cū eo? Qui etiam
ſi habuero quippiam iuſtū nō reſpondebo: ſed meum iudi
cem depꝛecaboꝛ. Et cū inuocātem me exaudierit: nō credo
ꝙ audierit vocē meā. In turbine enim cōteret me ꝛ multi- C
plicabit vulnera mea: etiam ſine cauſa. Non † cōcedit requie +cōcedet.
ſcere ſpiritum meū. ꝛ implet me amaritudinibus. Si foꝛti-
tudo queritur: robuſtiſſim' eſt. Si equitas iudicii: Nemo
audet pꝛo me teſtimonium dicere ſi iuſtificare me voluero.
os meū cōdēnabit me. Si innocētē oſtēdero: prauū me cō-
pꝛobabit. Etiam ſi ſimplex fuero hoc ipſum ignoꝛabit ani- e.diſ.2.c.
ma mea: ꝛ tedebit me vite mee. Vnū eſt qd' locutus ſū: ꝛ in ante me.
nocētem ꝛ impium ipſe † conſumit. Si flagellat occidat ſe- rga.c.iſi.
mel: ꝛ non de penis innocētium rideat. Terra † data eſt in ra.3.b.
† manus impii: vultū iudicū eius operit. Qd' ſi non ille eſt: +cōſumet
qs ergo eſt? Dies mei velocioꝛes fuerūt curſoꝛe: fugerūt ꝛ +tradita.
nō viderūt bonū. Pertrāſierūt quaſi naues poma poꝛtantes +manu.
ſicut aquila volās ad eſcā. Cū dixero nequaꝗ̄ ita loquar: a.7.b.
cōmuto faciē meā: ꝛ doloꝛe toꝛqueoꝛ. Verebar omnia ope D
ra mea: ſciens ꝙ nō parceres delinquenti. Si autē ꝛ ſic im
pius ſum quare fruſtra laboꝛaui? Si lotus fuero quaſi
aquis niuis: ꝛ fulſerint velut mūdiſſime manus mee: tamē
ſoꝛdibus intinges me: ꝛ abominabūtur me veſtimēta mea.
Neqꝫ enim viro qui ſimilis mei eſt reſpondebo nec qui me-
cum in iudicio ex equo poſſit audiri. Non eſt qui vtrūqꝫ va
leat arguere: ꝛ ponere manū ſuā in ambob'. Auferat a me
virgā ſuam: ꝛ pauoꝛ eius nō me terreat. Loquar: ꝛ nō time
bo eum. Nec enim poſſum metuens reſpendere.

¶ Cap. Summa. Job penitet ꝛ cōfitetur: allegat ad iudi
cem ꝙ opus ſuum eſt lutū fragile: ꝛ propter penas in ſe mi
litātes plangit ſe natum: ꝛ petit locum penitentie anteꝗ̄
moꝛiatur. Cap.X.

Tedet animā meā vite mee: dimittā aduer A
ſum me eloquiū meū. Loquar in amaritu
dine anime mee: dicam deo: Noli me con
dēnare. Indica mihi cur me ita iudices? Deutero.23.f.
Nūqd bonū tibi videt̃ ſi calūnieris me et
oppꝛimes me opus manuum tuarū: ꝛ cō B
ſilium impioꝛū adiuues? Nunqd oculi carnei tibi ſunt: aut
ſicut videt homo: ꝛ tu videbis? Nūqd ſicut dies hoīs dies
tui ꝛ anni tui ſicut humana ſunt tempoꝛa; vt queras iniqui
tatem meam ꝛ peccatum meū ſcruteris? Et ſcias qꝛ nihil a.6.c.
impiū fecerim: cū ſit nemo q̄ de manu tua poſſit eruere. Ma
nus tue dn̄e fecerūt me ꝛ plaſmauerūt me totū in circuitu
ꝛ ſic repente pꝛecipitas me? Memento queſo ꝙ ſicut lutū
feceris me: ꝛ in puluerē reduces me. Nōne ſicut lac mul e de.diſ.2.c.
ſiſti me: et ſicut caſeū me coagulaſti. Pelle et carnib' ve di. ve. veſt
ſtiſti me: oſſibus et neruis cōpegiſti me. Vitā ꝛ miſericoꝛ- entum. C
diam tribuiſti mihi: et viſitatio tua cuſtodiuit ſpiritū meū.
Licet hec celes in coꝛde tuo: tamē ſcio qꝛ vniuerſoꝛū memine
ris. Si peccaui ꝛ ad hoꝛam peperciſti mihi: cur ab iniqui-
tate mea mūdū eſſe nō pateris. Et ſi impius fuero ve mihi
eſt: ꝛ ſi iuſtus nō leuabo caput ſaturatus afflictione ꝛ miſe- D
ria. Et ꝓpter ſuperbiam quaſi leenā capies me: reuerſuſqꝫ Supra.3.b.
mirabiliter me crucias. Inſtauras teſtes tuos cōtra me. et Here.20.d.
multiplicas irā tuā aduerſū me: ꝛ pene militāt in me. Qua alſ+me.
re de vulua eduxiſti me: qui vtinā cōſumpt' eſſem ne ocul' 11.q.3.c.quid
meus † videret. Fuiſſem quaſi nō eſſem de vtero tranſlat' ergo.
ad tumulū. Nunqd nō paucitas dierū meoꝛū finiet̃ bꝛeui?
Dimitte ergo me vt plāgam paululū doloꝛē meū: anteꝗ̄ va
dam ꝛ nō reuertar ad terrā tenebꝛoſam ꝛ opertā moꝛtis ca
ligine: terrā miſerie ꝛ tenebꝛarum vbi vmbꝛa moꝛtis ꝛ nul- alſ+habitat
lus oꝛdo: ſed ſempiternus hoꝛroꝛ † inhabitans.

¶ C.S. Sophar iniuſte Job arguit: deū incōpꝛehēſibilē
oſtendit: ꝛ penitēti miſericoꝛdem oſtēdit. Cap.XI. A

Reſpondens aūt ſophar naamathites. Di
xit. Nunquid qui multa loquitur non ꝛ au-
diet: aut vir verboſus iuſtificabit̃? Tibi ſo
li tacebūt homines ꝛ cū ceteros irriſeris a
nullo cōfutaberis? Dixiſti enī. Purus eſt
ſermo meus. ꝛ mūdus ſum in cōſpectu tuo.
Atqꝫ vtinam deus loqueret̃ tecum ꝛ aperiret labia ſua ti-
bi: vt oſtēderet tibi ſecreta ſapientie: ꝛ ꝙ multiplex eſſet lex Supra.6.d.
eius: ꝛ intelligeres ꝙ multo minoꝛa exigaris ab eo ꝗ̄ mere B
tur iniquitas tua. Foꝛſitā veſtigia dei cōpꝛehendes ꝛ vſqꝫ
ad ꝑfectū omnipotētem reperies. Excelſioꝛ celo eſt. Et qd
facies? Pꝛofundioꝛ inferno: ꝛ vnde cognoſces? Lōgioꝛ ter
ra mēſura eius ꝛ latioꝛ mari. Si ſubuerterit oīa vel in vnū C
coartauerit quis cōtradicet ei: vel † quis dicet ei poteſt: alſ+quis cō-
cur ita facis. Ipſe enī nouit hoīm vanitatē ꝛ vidēs iniqui tradicet ei.
tem: nōne cōſiderat: vir vanus in ſuꝑbiam erigit̃ ꝛ tāꝗ̄ pul- Ipſe enim.
lum onagri ſe liberū natū putat. Tu autē firmaſti coꝛ tuū:
ꝛ expādiſti ad † eū manus tuas. Si iniquitatem que eſt in
manu tua abſtuleris a te: ꝛ nō manſerit in tabernaculo tuo
iniuſtitia: tūc leuare poteris faciē tuā abſqꝫ macula: ꝛ eris alſ+deum.
ſtabilis: ꝛ nō timebis. Miſerie quoqꝫ obliuiſceris ꝛ quaſi D
aquarū que pꝛeterierūt nō recoꝛdaberis: ꝛ quaſi meridia- Le.26.b.
nus fulgoꝛ cōſurget tibi ad veſperā. Et cū te conſumptum
putaueris oꝛieris vt lucifer: ꝛ habebis fiduciam pꝛopoſita
tibi ſpe: ꝛ defoſſus ſecurus doꝛmies. Requieſces: ꝛ nō erit
qui te exterreat. Et depꝛecabūtur faciem tuā plurimi. Ocu
li autem impioꝛum deficient: ꝛ effugium peribit ab eis: et
ſpes illoꝛum abominatio anime.

¶ C.S. Job oſtēdit ſuā patiētiā ꝛ dei potētiā. Ca.XII. A

Reſpōdēs aūt Job: dixit. Ergo vos eſtis
ſoli homines: ꝛ vobiſcū moꝛiet̃ ſapientia.
Et mihi eſt coꝛ ſicut ꝛ vobis: nec inferioꝛ
veſtri ſum quis enī hec que noſtis ignoꝛat.
Qui deridet̃ ab amico ſuo ſicut ego inuo Pꝛouer.14.a
cabit deum ꝛ exaudiet eū? Deridetur enī
iuſti ſimplicitas lampas cōtēpta apud cogitationes diui-
tum: parata ad tempus ſtatutum. Abūdāt tabernacula pꝛe B
donum: ꝛ audacter pꝛouocāt deū: cū ipſe dederit omnia in
† manus eoꝛ. Nimirū interroga iumenta ꝛ docebūt te: et alſ+manib'
volatilia celi ꝛ indicabūt tibi. Loquere terre ꝛ reſpōdebit
tibi. ꝛ narrabūt piſces maris. Quis ignoꝛat ꝙ oīa hec ma Di.20.c.ſi.
nus dn̄i fecerit. In cuius manu anima oīs viuētis: ꝛ ſpirit'
vniuerſe carnis hoīs. Nonne auris verba diiudicat ꝛ fau-
ces comedētis ſapoꝛē. In antiquis eſt ſapientia: ꝛ in multo C
tempoꝛe pꝛudentia. Apud ipſum eſt ſapientia ꝛ foꝛtitudo: ꝛ Infra.24.a.
ipſe habet conſilium ꝛ intelligētiam. Si deſtruxerit: nemo Infra.23.b.
eſt q̄ edificet: ſi incluſerit hoīem: null' eſt q̄ aperiat. Si conti Eſa.22.f.
nuerit aquas oīa ſiccabūtur: ꝛ ſi emiſerit eas: ſubuertēt ter Apoca.3.b.
ram. Apud ipm eſt foꝛtitudo ꝛ ſapiētia. Ipſe nouit ꝛ deci-
piētem: ꝛ eū q̄ decipit̃. Adducit cōſiliarios in ſtultū finem

⁊ iudices in ſtupoꝛē. Balthei regū diſſoluit ⁊ pcīngit fu-
alſ. + glorio- ſus. ne renes eoꝛum. Ducit ſacerdotes † inglorios: ⁊ optima-
D tes ſupplātāt. Cōmutans labiū veraciū ⁊ doctrinā ſenū aufe
rēs. Effundit deſpectionē ſup pncipes: ⁊ eos qui oppꝛeſſi
alſ. + reuelās. fuerāt † reuelat. Qui reuelat pfūda de tenebꝛis: ⁊ pducit
in lucē vmbꝛā moꝛtis. Qui multiplicat gētes ⁊ pdit eas: et
ſubuerſas in integrū reſtituit. Qui immutat coꝛ pncipū
populi terre: decipit eos vt fruſtra incēdant per inuiū. Pal
pabunt quaſi in tenebꝛis et non in luce: et errare eos faciet
quaſi ebꝛios.

C.S. Job arguit amicos ex verbis ſuis: ⁊ cōdēnat hy
pocriſim: conditionem ſuam allegat. Cap. XIII.

A Ecce omnia † hec vidit oculus meus: ⁊ au
diuit auris mea: ⁊ intellexi ſingula. Scōm
alſ. + et. ſcientiam veſtram ⁊ ego noui: nec inferioꝛ
alſ. + vobis. † veſtri ſum. Sed tamē ad oīpotentē loqr
⁊ diſputare cū deo cupio: pꝛius vos oſten
dens fabꝛicatatoꝛes mendacij: ⁊ cultoꝛes
B puerſoꝛū dogmatū. Atq; vtinā taceretꝭ: vt putaremini eſſe
ſapientes. Audite ergo coꝛrectiones meas: ⁊ iudiciū labio
rum meoꝛum attēdite. Nūquid deus indiget veſtro mēda
cio: vt pꝛo illo loquamini dolos? Nūqd faciē eꝰ accipitis:
⁊ p deo iudicare nitimini? Aut placebit ei quē celare nihil
poteſt: aut decipie̅ vt homo veſtris fraudulētijs? Ipſe vos
arguet: qm̄ in abſcōdito faciē eius accipitis. Statim vt ſe
cōmouerit turbabit vos: ⁊ terroꝛ eius irruet ſup vos. Me
moꝛia veſtra cōparabit̃ cineri: ⁊ redigētur in lutū ceruices
C veſtre. Tacete paulīſper: vt loquar quodcūq; mihi mēs ſug
geſſerit. Quare lacero carnes meas dētibus meis: ⁊ aīam
meā poꝛto in manibꝰ meis? Etiā ſi occiderit me: in ipſo ſpe
rabo. Verūtamē vias meas in conſpectu eius arguā: ⁊ ipſe
erit ſaluatoꝛ meus. Non eīm veniet in cōſpectu eius oīs hy-
pocrita. Audite ſermonē meū: ⁊ enigmata percipite auribꝰ
veſtris. Si fuero iudicatus: ſcio q̄ iuſtꝰ inueniar. Quis eſt
qui iudicetur mecum? Veniat. quare tacēs cōſumoꝛ? Duo
al. + foꝛtitudo Infra. 14. c. tm̄ ne facias mihi: ⁊ tunc a facie tua non abſcōdar. Manū
D tuam longe fac a me: ⁊ † foꝛmido tua non me terreat. Voca
me ⁊ ego reſpōdebo tibi: aut certe loquar: ⁊ tu reſpōde mi
al. + nō hebet. mea. hi. Quantas habeo iniquitates ⁊ peccata ſcelera mea atq;
delicta † mea oſtēde mihi. Cur faciē tuā aſcōdis: ⁊ arbitrarꝭ
me inimicū tuū? Cōtra foliū qḋ vento rapitur oſtēdis pote
tiam tuā. ⁊ ſtipulā ſiccā perſequeris. Scribis eīm cōtra me
Infra. 33. b amaritudines ⁊ cōſumere me vis peccatis adoleſcētie mee.
Poſuiſti in neruo pedem meum: ⁊ obſeruaſti omnes ſemi
tas meas: ⁊ veſtigia pedū meoꝝ cōſideraſt. Qui quaſi pu-
tredo cōſumēdus ſum ⁊ qſi veſtimētū qḋ comedit̃ a tinea.

Cap. Sum. Deſcribit vitam hominis: pꝛophetat reſur
rectionem: ⁊ petit pꝛotectionem in iudicio: ⁊ ponit condi-
tionem hominis. Cap. XIIII.

A Homo natus de muliere bꝛeui viuens tpe
De cōſe. diſ. 5. ca. nec tales in textu. repletur multis miſerijs. Qui quaſi flos
89. di. c. ſi. i gl. egredit̃ ⁊ conteritur: ⁊ fugit velut vmbꝛa
Supꝛa. 7. d. ⁊ nūq̄ in eodē ſtatu permanet. Et dignū
11. q. 3. c. qd ergo. ducis ſup huiuſcemodi apire oculos tuos
⁊ adducere eū tecum in iudiciū. Quis po
Alſ. + p̄terire. teſt facere mūdū de immūdo cōceptū ſemine? Nōne tu qui
B ſolꝰ es? Bꝛeues dies hoīs ſunt. numerꝰ mēſiū eius apud
23. q. 4. ca. de liberis. te eſt. Cōſtituiſti terminos eius qui † p̄teriri nō poterūt.
Recede ergo paululum ab eo vt quieſcat donec optata ve
niat: ⁊ ſicut mercēnarij dies eius. Lignū habet ſpē. Si pre
ciſū fuerit. Rurſum vireſcit. ⁊ rami eius pullulāt. Si ſenue
rit in terra radix eꝰ: ⁊ in puluere emoꝛtuus fuerit trūcus il
lius ad odoꝛē aque germinabit: ⁊ faciet comā: quaſi cū pꝛi
C mum plantatū eſt. Homo vero cū moꝛtuus fuerit ⁊ nudatꝰ
atq; cōſumptus: vbi queſo eſt? Quomodo ſi recedāt aque
de mari: ⁊ fluuiꝰ vacuefactꝰ areſcat: ſic homo cū doꝛmierit
nō † reſurget. Donec atteratur celū nō euigilabit: nec conſur
get de ſomno ſuo. Quis mihi hoc tribuat vt in inferno pte al. + cōtegas
gas me: † ⁊ abſcōdas me donec ptrāſeat furoꝛ tuꝰ: ⁊ cōſti-
tuas mihi tēpus in quo recoꝛderis mei? Putas ne moꝛtuꝰ alſ. + vt.
homo rurſus † viuet? Cūctis diebꝰ qbꝰ nūc milito expecto
donec venia immutatio mea. Vocabis me: ⁊ ego reſpōdebo
tibi. Operi manuū tuarum poꝛriges dexterā. Tu qdē greſ
ſus meos dinumeraſti: ſꝫ † parce pctis meis. Signaſti qſi Supꝛa. 11. c. Infra. 34.
D in ſacculo delicta mea: ſꝫ curaſti iniqtatē meā. Mons ca-
dēs † defluit: ⁊ ſaxū trāſfert̃ de loco ſuo. Lapides excauāt
aque: ⁊ alluuione paulatim terra cōſumit̃. Et hoīes ergo ſi
militer perdes. Roboraſti eū paululū: vt i ppetuū trāſiret.
Immutabis faciē eꝰ: ⁊ emittes eū. Siue nobiles fuerint fi
lij eꝰ ſiue ignobiles: nō itelliget. Attamē caro eius dū † vi
uet dolebit: ⁊ aīa illius ſuper ſemetipſo lugebit. alſ. +

C.S. Eliphaz arguit Job de arrogantia ſapiētie ⁊ mū
ditie: agit quoq; de impio ſupbo ⁊ hypocrita. Cap. XV.

Reſpondēs aūt elephaz themanites dixit. A
Nūqd ſapiens reſpondebit quaſi inuētū
loquēs ⁊ implebit ardoꝛe ſtomachū ſuū?
Arguis ꝟbis eū q̄ nō eſt eq̄lis † tibi: ⁊ lo
queris qḋ tibi nō expedit. Quātū i te eſt
euacuaſti timoꝛē ⁊ tuliſti p̄ces coꝛā † deo. alſ. + tibi.
Docuit eīm iniquitas tua os tuū: ⁊ imitaris lingā blaſphe- alſ. + domini
mantiū. Cōdēnabit te os tuū ⁊ nō ego: ⁊ labia tua reſpon
debūt tibi. Nūqd pꝛimꝰ homo tu natꝰ es: ⁊ an̄ oēs colles
foꝛmatꝰ? Nūqd cōſiliū dei audiſti: ⁊ inferioꝛ te erit eꝰ ſapiē
tia? Quid noſti qḋ ignoꝛemꝰ? Quid itelligis qḋ neſciamꝰ B
Et ſenes ⁊ antiqui ſunt in nobis multo vetuſtioꝛes q̄ pa-
tres tui. Nūqd grāde eſt vt cōſolet̃ te deꝰ? Sꝫ ꝟba tua pꝛa
ua hoc phibēt. Quid te eleuat coꝛ tuū: ⁊ quaſi magna co
gitās: attonitos habēs oculos? Quid tumet contra deū
ſpiritus tuꝰ: vt pferas de oꝛe tuo huiuſcemodi ſermones?
Quid eſt hō vt immaculatus ſit: ⁊ vt iuſtꝰ appareat natꝰ de
mulierē? Ecce iter ſanctos eꝰ nemo immutabilis ⁊ celi nō Supꝛa. 7. d. de pe. di. 1. c.
ſunt mūdi in cōſpectu eꝰ. Quāto magis abominabilis et
inutilis homo: qui bibit quaſi aquā iniquitatē? Oſtendā
tibi audi me: quid vidi narrabo tibi. Sapientes cōfitētur
⁊ nō abſcōdūt patres ſuos. Quibꝰ ſolis data ē terra: ⁊ nō C
trāſibit alienus per eos. Cūctis diebꝰ ſuis impiꝰ ſupbit:
⁊ numerus annoꝝ incertus eſt tyrānidis eꝰ. Sonitꝰ terro
ris ſemp in auribꝰ illiꝰ. Et cū pax ſit ille ſemp inſidias ſuſpi
catur. Nō credit q̄ reuerti poſſit de tenebꝛis † ad lucē cir-
cūſpectās vndiq; gladiū. Cū ſe mouerit ad querēdū panē: alſ. + nō ſꝫ lucem.
nouit q̄ paratus ſit in manu eius tenebꝛaꝝ dies. Terrebit
eū tribulatio: ⁊ anguſtia vallebit eū ſicut regē q̄ ꝑparat̃
ad pꝛeliū. Tetēdit eīm aduerſus deū manū ſuā. ⁊ cōtra oīpo
tentem roboꝛatꝰ eſt. Cucurrit aduerſus eū erecto collo: et D
pingui ceruice armatus eſt. Operuit faciem eꝰ craſſitudo:
⁊ de lateribus

⁊ de lateribꝰ eiꝰ a ruina depēdet. Habitauit in ciuitatibus
deſolatis: ⁊ in domibꝰ deſertis q̄ in tumulos ſunt redacte.
Nō ditabit᷑ nec perſeuerabit ſubſtātia eiꝰ nec mittet in ter
al's + ſpiritus. ra radicē ſuam. Nō recedet de tenebris. Ramos eius areſa
al's + credit. ciet flāma ⁊ auferet᷑ † ſpū oris ſui ab eo. Nō † credat fruſtra
per guido. errore decepꝰ ꝙ aliquo precio redimendꝰ ſit. Anteq̄ dies
q. 4. c. inter eiꝰ impleant᷑ peribit ⁊ manꝰ eius areſcent. Ledet᷑ quaſi vi
verba. nea in primo flore botrus eius ⁊ quaſi oliua ꝓiciēs florem
7. a. ſuū. Cōgregatio eñ hypocrite ſterilis: ⁊ ignis deuorabit
59. c. tabernacula eoꝝ q̄ munera libenter accipiunt. Cōcepit do
lorē ⁊ peperit iniquitatē ⁊ vterus eius preparat dolos.

¶ C. S. Job dolorē ſuū diſſimulat: ⁊ crudelitatē hoſtium ſuoꝝ: ⁊ dicit ſe pati hoc abſq̄ iniq̄tate manus ſue cū haberet ad dn̄m mūdas preces.

Capi. XVI.

A Reſpondens aūt iob dixit. Audiui frequēter talia. Cōſolatores oneroſi oēs vos eſtis. Nunq̄d habebunt finē verba vētoſa: Aut aliq̄d tibi moleſtum eſt ſi loquaris. Poterā ⁊ ego ſimilia veſtri loqui. Atq̄ vtinā eſſet aīa veſtra ꝓ aīa mea. Cōſolarer ⁊ ego vos ſermonibꝰ: ⁊ mouerē capu: meū ſup vos. Roborarem vos ore meo: ⁊ mouerē labia mea quaſi parcēs vobis. Sed
B quid agā: Si locutꝰ fuero nō quieſcet dolor meꝰ ⁊ ſi tacuero nō recedet a me. Nūc aūt oppreſſit me dolor meus: ⁊ in nihilū redacti ſunt oēs artus mei. Ruge mee teſtimonium
al's + animaꝫ. dicunt contra me: ⁊ ſuſcitat᷑ falſiloquus aduerſus † faciem meā cōtradicens mihi. Collegit furorē ſuum in me: ⁊ cōminās mihi infremuit cōtra me dētibus ſuis. Hoſtis meꝰ terribilibus oculis me intuitus eſt. Aperuerūt ſup me ora ſua
al's + ſaturati
C ⁊ exprobrantes percuſſerūt maxillā meā: † ſatiati ſunt penis meis. Cōcluſit me deus apud iniquum ⁊ manibꝰ impioruꝫ me tradidit. Ego ille quondā opulētus repēte cōtritꝰ ſū: tenuit ceruicē meā. Confregit me ⁊ poſuit me ſibi quaſi in ſignū. Circūdedit me lāceis ſuis: cōuulnerauit lūbos meos. Nō pepercit ⁊ effudit in terra viſcera mea. Cōcidit me vul
al's + conſuit. nere ſup vulnus: irruit in me quaſi gigas. Saccū † conſui
D ſuper cutem meā: ⁊ † operui cinere carnē meā. Facies mea
al's + operuit. intumuit a fletu: ⁊ palpebre mee caligauerunt. Hec paſſus ſum abſq̄ iniquitate manus mee cū haberē mūdas ad deū
q. 3. c. inter verba. preces. Terra ne operias ſanguinē meū: neq̄ inueniat ī te locū latēdi clamor meus. Ecce eñ in celo teſtis meus: ⁊ cōſcius meus in excelſis. Verboſi amici mei ad deū ſtillat oculus meus. Atq̄ vtinam ſic iudicaretur vir cuꝫ deo: quomodo iudicat᷑ filius hominis cum collega ſuo. Ecce eñ breues anni tranſeunt: et ſemitaꝫ per quam non reuertar ambulo.

¶ C. S. In breuitate dierū ⁊ caligatione oculoꝝ ⁊ putrefactione carnis dicit ſe patienter preſtolari.

Ca. XVII.

A Spiritus meꝰ attenuabit᷑: dies mei breuiabūtur: ⁊ ſolū mihi ſupeſt ſepulchruꝫ. Non peccaui: ⁊ in amaritudinibꝰ morat᷑ oculus
al's + domine.
B meꝰ. Libera me † ⁊ pone me iuxta te: ⁊ cuiuſuis manꝰ pugnet cōtra me. Cor eoꝝ lōge feciſti a diſciplina: propterea nō exaltabunt᷑. Predā pollicet᷑ ſocijs: ⁊ oculi filioꝝ eiꝰ deficiēt. Poſuit me quaſi in prouerbiū vulgi: ⁊ exēplum ſum corā eis. Ca
C ligauit ad indignationem oculus meus. ⁊ mēbra mea quaſi
per guido. in nihilū redacta ſunt. Stupebunt iuſti ſup hoc ⁊ innocēs
q. 4. c. hic contra hypocritā ſuſcitabit᷑. Et tenebit iuſtus viā ſuam: et
vita. mūdis manibus addet fortitudinē. Igit᷑ oēs vos cōuertimini ⁊ venite: ⁊ non inueniam in vobis vllū ſapientē. Dies mei tranſierunt: cogitationes mee diſſipate ſunt torquen
D tes cor meū. Noctem verterunt in diem: ⁊ rurſuꝫ poſt tenebras ſpero lucem. Si ſuſtinuero: infernus domus mea eſt: ⁊ in tenebris ſtraui lectulum meum. Putredini dixi: pater meus es: mater mea ⁊ ſoror mea, vermibꝰ. Vbi eſt ergo nūc preſtolatio mea ⁊ patientiam meam quis cōſiderat: In profundiſſimum infernum deſcēdent oīa mea. Putas ne ſaltē ibi erit requies mihi.

De pe. di. i. c. ecōtra. 2. ſ. in glo. ꝓ in reſurrectione a peccato.

¶ Ca. Sū. De luce de captione, ⁊ introitu impij baldath dicit.

Cap. XVIII.

A Reſpōdēs aūt † baldath ſuites dixit. Vſq̄ ad quē finē verba iactabis. † Intelligite priꝰ ⁊ ſic loquamur. Quare reputati ſumꝰ vt iumenta ⁊ ſorduimꝰ corā † te: Quid † ꝑdis aīam tuaꝫ in furore tuo: Nunquid propter te derelinquetur terra ⁊ transferantur † rupes de loco ſuo: Nonne lux

al's + baldad. al's + intelligite. al's + nobis. al's + q̄ ꝑdis. al's + perdes. al's + montes.

B impij extinguet᷑: nec ſplēdebit flāma ignis eiꝰ: Lux obtenebreſcet in tabernaculo illius: ⁊ lucerna q̄ ſuper eū eſt extinguetur. Artabunt᷑ greſſus virtutis eiꝰ: ⁊ ꝑcipitabit eū cōſiliū ſuū. Immiſit eñ in rethe pedes ſuos et in maculis eius ambulat. Tenebitur planta illius laqueo: ⁊ exardeſcet contra eū ſitis. Abſcondita eſt in terra pedica eius ⁊ decipula illius ſuper ſemitā. Vndiq̄ terrebunt eum formidines ⁊ in

C
Al's + medie mundant.

uoluēt pedes eius. Attenuet᷑ fame robur eius: et † inedia inuadat coſtas illiꝰ. Deuoret pulchritudinē cutis eiꝰ: ⁊ cōſumat brachia illius primogenita mors. Auellat᷑ de tabernaculo ſuo fiducia eius: ⁊ calcet ſup eum quaſi rex interitus. Habitent in tabernaculo illius ſocij eius: qui nō eſt aſpergatur in tabernaculo eius ſulphur. Deorſum radices eius
D ſiccentur: ſurſum autem atteratur meſſis eius. Memoria illius pereat de terra: ⁊ nō celebretur nomē eius in plateis. Expellet eum de luce in tenebras ⁊ de orbe transferet eum. Non erit ſemen eius neq̄ progenies in populo ſuo: nec vlle reliquie in regionibus eius. In die eius ſtupebūt nouiſſimi. ⁊ primos inuadet horror. Hec ſunt ergo tabernacula iniqui: ⁊ iſte locus eius qui ignorat deum.

¶ C. S. Job flagella ſua deſcribit: prophetat de paſſione xp̄i ⁊ reſurrectione generali: ⁊ monet fugere a facie gladij.

Capitulum. XIX.

A Reſpondens autem Job dixit. Vſquequo affligitis animam meam: et atteritis me ſermonibꝰ En decies cōfunditis me ⁊ nō erubeſcetis opprimētes me. Nempe ⁊ ſi ignoraui: mecum erit ignorantia mea. At vos contra me erigimini: et arguitis me opprobrijs meis. Saltem nunc intelligite: quia deus non equo iudicio affligerit me: et flagellis ſuis me cinxerit. Abacuch. i. c.
Ecce clamabo vim patiens ⁊ nemo † audiet. Vociferabor: al's + exaudiet.
B et non eſt qui iudicet. Semitam meam circunſepſit: ⁊ tranſire non poſſum et in calle meo tenebras poſuit. Spoliauit me gloria mea: et abſtulit coronam de capite meo. Deſtruxit me vndiq̄ et pereo: et quaſi euulſe arbori abſtulit ſpem meam. Iratus eſt contra me furor eius ⁊ ſic me habuit quaſi hoſtem ſuum. Simul venerunt latrones eius. et fecerunt ſebi viā per me: et obſederunt in gyro tabernaculuꝫ meum. Fratres meos longe fecit a me: et noti mei quaſi alieni re
C ceſſerunt a me. Dereliquerunt me propinqui mei: ⁊ qui me nouerant obliti ſunt mei. Inquilini domus mee ⁊ ancille mee ſicut alienum habuerunt me: ⁊ quaſi peregrinus fui in oculis eorum. Seruum meum vocaui ⁊ non reſpondit † al's + mihi.
ore proprio deprecabar illum. Halitum meum exhorruit Infra. 30. c.
vxor mea: ⁊ orabam filios vteri mei. Stulti quoq̄ deſpiciebant me: ⁊ cum ab eis receſſiſſem detrahebant mihi. Abominati ſunt me quondam conſiliarij mei: ⁊ queꝫ maxime diligebā † auerſatus eſt a me. Pelli mee cōſumptis carnibus adheſit os meū ⁊ derelicta ſunt tantummodo labia mea circa dentes meos. Miſeremini mei: miſeremini mei: ſaltem

al's + aduerſatus eſt mihi.

D vos amici mei. q: manꝰ dn̄i tetigit me. Quare perſequimini me ſicut deus: ⁊ carnibus meis ſaturamini: Quis mihi tribuat: vt ſcribantur ſermones mei: Quis mihi det: vt exarentur in libro ſtilo ferreo ⁊ plūbi lamina vel † celte ſculpant᷑ ī ſilice: Scio eī ꝙ redēptor meꝰ viuit: ⁊ ī nouiſſimo † die de terra ſurrecturꝰ ſuꝫ: ⁊ rurſū circūdabor pelle mea ⁊ ī

al's + certe. al's + ſperē die.

carne mea videbo deū. Quē viſur⁹ ſum ego ipſe ⁊ oculi mei conſpecturi ſunt: ⁊ non alius. Repoſita eſt hec ſpes mea in ſinu meo. Quare ergo nūc dicitis perſequamur eū ⁊ radicem verbi inueniamus ɔtra eum? Fugite ergo a facie gladij qm̄ vltor iniquitatū gladi⁹ eſt. Et ſcitote eſſe iudicium.

¶ Ca. S. Sophar de impio ⁊ hypocrita auaro calūniatore ⁊ paupere dicit. Ca. XX.

Reſpondens aūt ſophar naamathites dixit. Id circo cogitatiōes mee varie ſuccedūt ſibi ⁊ mēs i diuerſa rapit. Doctrinā qua me arguis audiā ⁊ ſpūs intelligētie mee reſpondebit mihi. Hoc ſcio a principio ex quo poſit⁹ eſt hō ſup terrā ꝙ laus impiorū breuis ſit ⁊ gaudiū hypocrite ad inſtar puncti. Si aſcē
Alſ + in celo. derit † vſq ad celū ſupbia eius ⁊ caput eius nubes tetige
B rit quaſi ſterquiliniū in fine perdet: ⁊ q̄ eum viderāt dicēt. Ubi eſt velut ſomniū auolās nō inuenietur trāſiet ſicut viſio nocturna. Oculus q̄ eū viderat nō videbit neq vltra intuebitur eū locus ſuus. Filij ei⁹ attereñt egeſtate ⁊ man⁹ illius reddēt ei dolorē ſuū. Oſſa eius implebunt vitijs adoleſcētie eius: ⁊ cū eo in puluere dormiēt. Cū eñ dulce fuerit i ore eius: malū abſcōdet illud ſub lingua ſua. Parcet illi ⁊ non derelinquet illud ⁊ celabit in gutture ſuo. Panis ei⁹ i ventro illi⁹ vertet in fel aſpidū intrinſec⁹. Diuitias quas deuorauit euomet: ⁊ de vētre illi⁹ extrahet eas de⁹. Caput aſpi
C dū ſuget ⁊ occidet eum ligua vipere. Nō videat riuulos fluminis torrētis mellis ⁊ butyri. Luet q̄ fecit oia: nec tñ conſumet. Iuxta multitudinē adinuentionū ſuarū ſic ⁊ ſuſtine
Al + pauperis domū rapuit. bit: qm̄ confringēs nudauit † pauperis domū: rapuit ⁊ non
Alſ + quod. edificauit eā: nec eſt ſatiat⁹ venter ei⁹. Et cū habuerit † q̄ †
Alſ + cui erat. cōcupierat: poſſidere non poterit. Nō remāſit de cibo ei⁹:
Eccleſiaſt. 3. c. ⁊ ꝓpterea nihil ꝑmanebit de bonis ei⁹. Cū ſatiat⁹ fuerit ar
tabit ⁊ eſtuabit ⁊ ois dolor irruet ſup eū. Utinā impleatur venter ei⁹ vt emittat in eum irā furoris ſui: ⁊ pluat ſup il
Alſ non hʒ + gladius. lū bellū ſuū. Fugiet arma ferrea: ⁊ irruet arcū ereū. † Gladius † educt⁹ ⁊ egrediēs de vagina ſua: ⁊ fulgurās i ama
D
Alſ + eductus ritudine ſua. † Uadēt ⁊ veniēt ſup eū horribiles oēs tene
Alſ + vadit. bre abſcondite ſunt in occultis eius. Deuorabit eū ignis q̄
Et venient. non ſuccēdit: affliget relict⁹ i tabernaculo ſuo. Reuelabūt celi iniq̄tatē ei⁹: ⁊ terra cōſurget aduerſus eū. Apertum erit germē dom⁹ illius: detrahet in die furoris dei. Hec ē pars hois impij a deo: ⁊ hereditas verboꝝ eius a dño.

¶ Ca. S. De pſperitate ⁊ gaudio ⁊ retributione impij. de paupe q̄ ſimul perijt cū ipio ⁊ diuite loq̄tur. Ca. XXI.

A
Reſpōdēs aūt iob dixit. Audite q̄ſo ſermōes me
Mathei. 3. a. ⁊. 4. c. os: ⁊ † agite pniam. Suſtinete me. vt ego loq̄r: ⁊
Alſ + agetis. poſt mea ſi videbit̄ vba ridete. Nunquid cōtra
Añ iuuenalis hoiem diſputatio mea eſt: vt merito nō debeam
Cū venerit cō contriſtari. Attendite me ⁊ obſtupeſcite: ⁊ ſupponite digi
tra digito cō tū ori veſtro. Et ego qñ recordat⁹ fuero ptimeſco ⁊ cōcutit
peſce labellū. carnē meā tremor. Quare ergo impij viuūt ſubleuati ſunt:
Hierem. 12. a. confortatiq ſunt diuitijs. Semē coꝝ permanet corā eis: ꝓ
Abacuch. 1. a. pinquoꝝ turba ⁊ nepotū in conſpectu coꝝ. Dom⁹ coꝝ ſecu
B re ſunt ⁊ pacate: ⁊ nō eſt virga dei ſup illos. Bos eorū cōcepit ⁊ nō abortiuit: vacca peperit ⁊ nō eſt priuata fetu ſuo. Egrediuñt quaſi greges paruuli coꝝ: ⁊ infantes coꝝ exul
Alſ + gaudebunt. tant luſibus. Tenent tympanū ⁊ cytharā: ⁊ † gaudēt ad ſonitū organi. Ducunt in bonis dies ſuos: ⁊ in pūcto ad in
1. q. 2. c. tpō. in gloſa. 2. ferna deſcendunt. Qui dixerunt deo recede a nobis: ſcien
Infra. 22. c. tiam viarum tuarum nolumus. Quis eſt oipotēs vt ſeruia
Mala. 3. d. mus ei? Et quid nobis prodeſt ſi † orauerimus illū. Uerū
Alſ + adorauerimus eum. tamē q: nō ſunt in manu coꝝ bona ſua: cōſiliū impioꝝ lon
Prouer. 24. a. ge ſit a me. Quotiens lucerna impioꝝ extinguet ⁊ ſuperue
C niet eis inundatio: ⁊ dolores diuidet furoris ſui. Erunt ſicut palee ante faciem venti: ⁊ ſicut fauilla quā turbo diſper
Alſ + interfectionem. git. Deus ſeruabit filijs illius dolorem patris: ⁊ cum reddiderit tunc ſciet. Uidebunt oculi eius † imperfectionem ſuam ⁊ de furore omnipotentis bibet. Quid enim ad eum pertinet de domo ſua poſt ſe? Et ſi numerus menſiū eius
dimidietur? Nunquid deum docebit † quiſpiam ſcientiā: Alſ + quiſq.
qui excelſos iudicat? Iſte moritur robuſtus et ſan⁹: diues ⁊ felix: viſcera eius plena ſunt adipe: et medullis oſſa illius irrigantur. Alius vero moritur in amaritudine anime ſue:
abſq vllis opibus: † ⁊ tamen ſimul in puluere dormient: et Alſ + etiam.
D
vermes operient eos. Certe noui cogitationes veſtras: et ſententias contra me iniquas. Dicitis enim. Ubi eſt domus principis et vbi tabernacula impiorum? Interrogate quemlibet de viatoribus ⁊ hec eadem illum intelligere co
gnoſcetis. Quia in diem perditionis † ſeruatur malus: et Alſ + ſeruabit.
ad diem furoris ducetur. Quis arguet corām eo † vias ei⁹: Al + viam.
et que fecit quis reddet illi? Ipſe ad ſepulchra ducetur: et in congerie mortuoꝝ vigilabit. Dulcis fuit glareis cocyti: ⁊ poſt ſe omnē hoiem trahet: ⁊ ante ſe inumerabiles. Quō igitur conſolamini me fruſtra: cū reſpōſio veſtra repugnare oſtenſa ſit veritati.

¶ C. S. Eliphaz arguit iob de oppreſſione pauperum: et immiſericordia: ⁊ de contemptu iudicis et penitenti multa bona promittit. Cap. XXII.

Reſpondens autem eliphaz themanites dixit. A
Nunquid deo comparari poteſt homo etiam cum perfecte fuerit ſcientie? Quid ꝓdeſt deo ſi iuſtus fueris: aut quid ei confers ſi immacu
lata fuerit † vita tua? Nunquid timens arguet Alſ + via.
te: ⁊ veniet tecum in iudicium: ⁊ non propter maliciā tuam plurimam ⁊ infinitas iniquitates tuas? Abſtuliſti enim pi
gnus fratrum tuorum ſine cauſa et nudos † ſpoliaſti veſti Alſ + expoliaſti.
bus. Aquam laſſo non dediſti: ⁊ eſurienti ſubtraxiſti panē.
In fortitudine brachij tui poſſidebas terrā ⁊ † potentiſſi B
mus obtinebas eam. Uiduas dimiſiſti vacuas: ⁊ lacertos Alſ + potentiſſime.
pupillorum comminuiſti. Propterea circūdatus es laq̄is: ⁊ conturbat te formido ſubita. Et putabas te tenebras nō
viſurum: ⁊ impetu aquarum inundantium non † oppreſſuꝫ Alſ + oppreſſurum.
iri. An cogitas ꝙ deus excelſior celo ſit: ⁊ ſuper ſtellarum verticē ſublimet? Et dicis. Quid eñ nouit deus? Et quaſi per caliginē iudicat. Nubes latibulum eius: nec noſtra cō
ſiderat: ⁊ circa cardines celi perambulat. Nūquid ſemitā C
ſeculoꝝ cuſtodire cupis: quā calcauerunt viri iniqui q̄ ſublati ſunt ante temp⁹ ſuū: ⁊ fluuius ſubuertit fundamentum
coꝝ? Qui dicebant deo recede a nobis: ⁊ quaſi nihil poſſit Supra. 21. b.
facere oipotens eſtimabāt eū: cū ille impleſſet domos eo Pſ. 106.
rum bonis. Quoꝝ ſnīa ꝓcul ſit a me. Uidebunt iuſti ⁊ letabunt: ⁊ innocēs ſubſannabit eos. Nōne ſucciſa eſt erectio eorum: ⁊ reliquias coꝝ deuorabit ignis? Acquieſce igit̄ ei:
⁊ habeto pacē: ⁊ per hec habebis fruct⁹ optios. Suſcipe D
ex ore illius legē ⁊ pone ſermones illi⁹ in corde tuo. Si reuerſus fueris ad oipotentē edificaberis: ⁊ lōge facies iniq̄tatē a tabernaculo tuo. Dabit pro terra ſilicē: ⁊ ꝓ ſilice tor
rentes aureos. Eritq omnipotens contra hoſtes tuos: ⁊ Proue. 10. e.
argentū coacervabit̄ tibi. Tunc ſuper omnipotentē delitijs affluēs: ⁊ eleuabis ad deū faciem tuā. Rogabis eum ⁊ exaudiet te: ⁊ vota tua reddes. Decernes rem ⁊ veniet tibi ⁊ in vijs tuis ſplendebit lumen. Qui eñ humiliatus fuerit erit in gloria. Et qui inclinauerit oculos ſuos ipſe ſaluabitur. Saluabit̄ innocēs: ſaluabit̄ aūt mūdicia manuū ſuaꝝ.

¶ Capituli Summarium. Job reſpondet ſe noſſe ⁊ timere potentiam ⁊ ſententiam iudicis ⁊ in iuſtitia ambulaſſe

Capitulum. XXIII.

Reſpondens autem iob ait. Nunc quoq in ama A
ritudine eſt ſermo meus: ⁊ manus plage mee aggrauata eſt ſuper gemitum meum. Quis mihi tribuat vt cognoſcā ⁊ inueniā illū ⁊ veniā vſq ad ſolium eius. Ponā corā eo iudiciū: ⁊ os meum replebo increpationibus

increpationib⁹ vt ſciā v̄ba q̄ mihi rn̄deat ⁊ intelligā q̄d lo-
quat̄ mihi. Nolo multa fortitudīe cōtēdat mecū nec magni
B tudis ſue mole me premat. Proponat eq̄tatē ɔtra me ⁊ pue
niet ad victoriā iudiciū meū. Si ad oriētem iero nō appet:
ſi ad occidētem: nō intelligā eū. Si ad ſiniſtrā q̄d agā? Nō
C als + pbabit. apprehendā eū. Si me vertā ad dexterā: nō videbo illum.
Ipſe v̄o ſcit viā meā ⁊ pbabit me quaſi aurū q̄d p ignē trā
ſit. Veſtigia eius ſecut⁹ eſt pes me⁹ viā eius cuſtodiui: ⁊ nō
declinaui ex ea. A mandatis labiorū eius nō receſſi: ⁊ in ſinu
D meo nō abſcōdi verba oris eius. Ipſe eñ ſolus eſt ⁊ nemo
als + quecūq̄ voluit hoc fecit. auertere pōt cogitationē eius: et aīa eius † q̄dcūq̄ voluit
hoc fecit. Cūq̄ expleuerit in me volūtatē ſuā: ⁊ alia multa
ſimilia preſto ſunt ei: ⁊ idcirco a facie ei⁹ turbat⁹ ſum: ⁊ conſi-
derans eum timore ſollicitor. De⁹ molliuit cor meū et oīpo
tens cōturbauit me. Non eñ perij ꝓpter imminentes tene
bras: nec faciē meā operuit caligo.

¶ C.S. Alioꝝ iniq̄tates deſcribit iob et damnationē im-
piorum. Capitulum. XXIIII.

A Ab oīpotēte nō ſunt abſcōdita tp̄a: q̄ autē
nouerūt eū ignorāt dies illi⁹. Alij terminos
trāſtulerūt: diripuerunt greges ⁊ pauerūt
eos. Aſinū pupilloꝝ abegerūt ⁊ abſtulerūt
p̄ pignore bouē vidue. Subuerterūt pau
perū viā: ⁊ oppreſſerūt pariter manſuetos
+ quaſi. B terre. Alij quaſi onagri in deſerto egrediunt̄ ad op⁹ ſuū: vi-
gilātesq̄ † ad predā p̄parāt panē liberis. Agrū nō ſuū de
metūt: ⁊ vineā ei⁹ quā vim oppreſſerunt vindemiāt. Nudos
dimittūt hoīes indumēta tollentes: quib⁹ nō eſt operimen
tum in frigore quos imbres montium rigant: ⁊ nō habētes
+ expolia- velamē amplexantur lapides. Vim fecerūt depredātes pu
pillos ⁊ vulgū pauperē † ſpoliauerūt. Nudis ⁊ incedētib⁹
abſq̄ veſtitu ⁊ eſurientibus tulerunt ſpicas. Inter aceruos
+ anime. coꝝ meridiati ſunt calcatis torcularib⁹ ſitiūt: de ciuitatib⁹
+ clamabit fecerūt viros gemere: ⁊ † aīa vulneratoꝝ † clamauit ⁊ deus
+ clamabūt C inultū abire nō patit̄. Ipſi fuerunt rebelles lumini. Neſcie
runt vias ei⁹ nec reuerſi ſunt p ſemitas eius. Mane primo
cōſurgit homicida interficit egenū ⁊ pauperē: p noctē vero
erit quaſi fur. Oculus adulteri obſeruat caliginē dicēs: nō
me videbit ocul⁹: ⁊ operiet vultū ſuū. Perfodit in tenebris
domos: ſicut in die cōdixerāt ſibi: ⁊ ignorauerūt lucem. Si
ſubito apperuerit aurora arbitrātur vmbrā mortis: ⁊ ſic in
tenebris quaſi in luce ambulāt. Leuis eſt ſup faciem aque.
Maledicta ſit pars eius in terra: nec ambulet p viā vineaꝝ.
Ad nimiū calorē trāſiet ab aquis niuiū ⁊ vſq̄ ad īferos pec
catum illius. Obliuiſcatur eius miſericordia. Dulcedo illi⁹
als + vermis. D † vermes. Nō ſit in recordatione: ſed cōterat̄ ſicut lignum
infructuoſum. Pauit eñ ſterilem ⁊ que non parit: ⁊ vidue
bene nō fecit. Detraxit fortes in fortitudine ſua: ⁊ cum ſte-
terit nō credet vite ſue. Dedit ei deus locū penitentie: ⁊ ille
Apoca. 2. f. abutitur eo in ſuperbia: oculi aūt eius ſunt in vijs illi⁹. Ele
uati ſunt ad modicum: ⁊ non ſuſiſtent ⁊ humiliabūtur ſicut
omnia: ⁊ auferentur: ⁊ ſicut ſummitates ſpicarum conterē-
tur. Quod ſi non eſt ita quis me poteſt arguere eſſe menti-
als + baldad tum: ⁊ ponere ante deum verba mea?

¶ Cap̄. Summa. Probat † baldath q̄ nemo in cōſpectu
A dei mundus exiſtat. Cap̄. XXV.

als + baldad. R Eſpōdēs aūt † baldath ſuites dixit. Poteſtas
⁊ terror: apud deū eſt qui facit cōcordiā in ſubli-
als + fulget. mibus ſuis. Nunquid eſt numerus militum ei⁹?
als + ſurgit. Et ſuper quē nō † ſurget lumē illius? Nunquid
Supra 4. d. De pe. diſt. c. ſi ... ante finē. iuſtificari poteſt homo comparatus deo: aut apparere mū-
dus natus de muliere? Ecce luna etiam non ſplēdet ⁊ ſtelle
non ſunt munde in conſpectu eius: q̄ꝰtomagis homo putre
do ⁊ filius hominis vermis.

¶ Cap̄. Summa. Iob dicit q̄ nullum eſt deo ab homine
adiutorium probat per eius magnalia. Cap̄. XXVI.

R Eſpōdēs aūt iob dixit. Cuius adiutor es? Nū- A
quid imbecillis? Et ſuſtētas brachiū ei⁹: q̄ non
eſt fortis? Cui dediſti cōſiliū. Forſitam illi q̄ nō
hȝ ſapiētiā ⁊ prudētiā tuā oſtendiſti plurimam:
Quē docere voluiſti? Nōne eū q̄ fecit ſpiramētū. Ecce gi- B
gantes gemūt ſub aq̄s: ⁊ q̄ habitant cū eis. Nudus eſt infer-
nus corā illo: ⁊ nullū eſt opimētū pditiōi. Qui extēdit aq̄lo-
nē ſup vacuū: ⁊ appēdit terrā ſup nihilū. Qui ligat aquas ī
nubibus ſuis vt nō erūt pariter deorſum. Qui tenet vultuȝ C
ſolij ſui ⁊ expādit ſup illud nebulā ſuā. Terminū circūdedit
aquis vſq̄ dū finiant̄ lux ⁊ tenebre. Colūne celi contremi-
ſcūt: ⁊ pauēt ad nutū ei⁹. In fortitudīe illi⁹ repēte maria cō
gregata ſunt ⁊ prudētia eius pcuſſit ſupbū. Spūs eius or-
nauit celos: ⁊ obſtetricāte manu ei⁹: educt⁹ eſt coluber tor- D
tuoſus. Ecce hec ex parte dicta ſunt viarū ei⁹. Et cū vix par
uam ſtillā ſermonis eius audierim⁹ quis poterit tonitruū
magnitudinis illi⁹ intueri?

¶ C.S. De cōſtātia ⁊ perfectione iuſtitie iob: ⁊ parte im-
pij apud dn̄m. Ca. XXVII.

A Ddidit q̄ꝫ iob aſſumēs parabolā ſuā ⁊ dixit. Vi-
uit deus q̄ abſtulit iudiciū meū: ⁊ oīpotēs q̄ ad A
amaritudinē adduxit aīam meā: q: donec ſupeſt
halit⁹ in me: ⁊ ſpūs dei in narib⁹ meis nō loquē-
tur labia mea iniquitatē: nec lingua mea meditabit̄ mēda-
ciū. Abſit a me vt iuſtos vos eſſe iudicē. Donec deficiā: non Diſ. 47. c. 2. in
recedā ab innocētia mea. Iuſtificationē meā quā cepi tene fine.
re nō deſerā. Neq̄ eñ rep̄hendit me cor meū: in oī vita mea. Joā. 3. a.
† Sicut impi⁹ inimic⁹ meus ⁊ aduerſari⁹ meus quaſi ini- als + ſit vt. B
quus. Que ē ei ſpes hypocrite ſi auare rapiat: ⁊ nō liberet
deus aīam eius. Nunquid deus audiet clamorem eius: cū
venerit ſuper eum anguſtia? Aut poterit in omnipotēte de
lectari: ⁊ inuocare deum omni tempore? Docebo vos per
manum dei que oīpotens habeat: nec abſcondā. Ecce vos
oēs noſtis: ⁊ quid ſine cauſa vana loquimini? Hec eſt pars C
hoīs impij apud deū: ⁊ hereditas violentorū quā ab oīpo-
tente ſuſcipiet. Si multiplicati fuerit filij ei⁹ in gladio erūt
⁊ nepotes eius nō ſaturabuntur pane. Qui reliqui fuerint
ex eo ſepelientur in interitu: ⁊ vidue illius non plorabunt.
Si compoꝛtauerit quaſi terram argentum: et ſicut lutū p̄
parauit veſtimēta: p̄parabit quidē: ſed iuſtus veſtietur il-
lis: ⁊ argentum innocēs diuidet. Edificauit ſicut tinea do-
mum ſuam: ⁊ ſicut cuſtos fecit vmbraculum. Diues cū dor- D
mierit nihil ſecum † auferet † aperiet oculos ſuos ⁊ nihil in- Ho. 48.
ueniet. Apprehendet eum quaſi aqua inopia nocte oppri- als + aufert.
met eum tempeſtas. Tollet eum ventus vrens ⁊ auferet: et als + aperit.
velut turbo rapiet eum de loco ſuo. Emittet ſuper eum: et
non parcet de manu eius fugiens fugiet. Stringet ſuper eū
manus ſuas: ⁊ ſibillabit ſup illum intuens locū eius.

¶ C.S. De eccleſia ⁊ ſynagoga: de inueniēda ſapientia:
de aduentu chriſti. Ca. XXVIII.

A Habet argētū venarū ſuarū principia ⁊ au-
Di.50.c.ferruꝫ. ro locꝰ eſt in quo cōflat. Ferrū de terra tol
cum glo. lit: ⁊ lapis ſolutus calore in es vertit. Tem
pus poſuit tenebris: ⁊ vniuerſoꝝ finē ipſe
alſ+vmbre. cōſiderat. Lapidē quoqꝫ caliginis ⁊ † vmbrā
alſ+diuidet. mortis † diuidit torrēs a pplo pegrināte:
eos quos oblitꝰ eſt pes egētis hoīs ⁊ inuios. Terra de qua
alſ+igne. oriebat panis in loco ſuo † igni ſubuerſa eſt. Locꝰ ſaphyri
B lapides eius ⁊ glebe illiꝰ aurū. ſemitā ignorauit auis nec in
tuitus † eſt † oculꝰ vulturis. Nō calcauerūt eā filij iuſtoꝝ
alſ+eſt eam oculus. nec pertrāſiuit p eā leena. Ad ſilicē extēdit manū ſuam: ſub
Alſ+oculos. uertit a radicibus mōtes. In petris riuos † excidit: ⁊ oē p
alſ+ſcidit. cioſum vidit oculꝰ eiꝰ. Profunda quoqꝫ fluuioꝝ ſcrutatus eſt:
Prouer.3.b. ⁊ abſcōdita produxit in lucem. Sapiētia vero vbi inuenit: ⁊
Ibidem.8.b. quis eſt locus intelligētie? Neſcit homo pciū eiꝰ: nec inue
C
Sapi.7.c. nit in terra ſuauiter viuētiū. Abyſſus dicit nō eſt in me: et
mare loquit nō eſt mecū. Nō dabit aurū obrizum p ea: nec
appendet argētū in cōmutatiōe eiꝰ. Nō ꝯferet tinctis indie
coloribꝰ: nec lapidi ſardonico pcioſiſſimo vel ſaphyro. Nō
adequabit ei aurum vel vitruꝫ: nec ꝯmutabunt p ea vaſa
auri excelſa ⁊ eminentia: nec cōmorabuntur in cōparatiōe
eiꝰ. Trahit aūt ſapiētia de occultis. Nō adequabit ei topa-
ziꝰ de ethiopia: nec tincture mūdiſſime cōponit. Unde ergo ſa
D piētia venit: ⁊ quis eſt locꝰ intelligētie? Abſcōdita eſt ab ocu
lis oīm viuētiū volucres quoqꝫ celi latet. Perditio ⁊ mors dixe
runt. Auribꝰ noſtris audiuimus famā eius. Deus intelligit
viam eius: ⁊ ipſe nouit locū illius. Ipſe enī fines mūdi itue
tur: ⁊ oia q ſub celo ſunt reſpicit. Qui fecit vētis pōdꝰ: ⁊
alſ nō hꝫ+in aquas appēdit † in mēſura. Quando ponebat pluuijs legem: et
ps.10.g. viā pcellis ſonātibus. Tūc vidit illā ⁊ enarrauit: ⁊ prepara
Prouer.10.a. uit ⁊ inueſtigauit: ⁊ dixit hoī. Ecce timor dñi ipſa eſt ſapiē
16 qō.2. c.q ſi- tia: ⁊ recedere a malo intelligentia.
ne.in princip. ¶ C.S. Enarrat iob ⁊ plāgit elapſaꝫ pſperitatē ⁊ iocū-
ditatem prioris tpis in perſona eccle. Ca.XXIX.
A Addidit quoqꝫ iob aſſumēs parabolā ſuā: ⁊
dixit. Quis mihi tribuat vt ſim iuxta mē
ſes priſtinos: ſm dies qbꝰ deꝰ cuſtodie
bat me? Quando ſplendebat lucerna eiꝰ ſu-
per caput meū: ⁊ ad lumē eiꝰ ābulabā i
tenebris. Sicut fui in diebꝰ adoleſcētie
mee: qn ſecreto deꝰ erat i tabernaculo
B meo. Quando erat ops mecū: ⁊ i circuitu meo pueri mei. Quando la-
uabā pedes meos butyro: ⁊ petra fūdebat mihi riuos olei.
Quando pcedebā ad portā ciuitatis: ⁊ i platea parabāt cathedrā
mihi. Uidebāt me iuuenes ⁊ abſcōdebant: ⁊ ſenes aſſurgē
tes ſtabāt. pricipes ceſſabāt loqui: ⁊ digitū ſupponebāt ori
ſuo. Uocē ſuā cohibebant duces: ⁊ lingua eorū gutturi ſuo
adherebat. Auris audiēs beatificabat me: ⁊ oculꝰ videns
teſtimoniū reddebat mihi: eo ꝙ liberaſſet pauperē vociferan-
tē ⁊ pupillū cui nō eſſet adiutor. Bñdictio periturī ſup me
veniebat ⁊ cor vidue cōſolatus ſum. Iuſtitia indutꝰ ſū ⁊ †
C
alſ+veſtiuit. veſtiui me ſicut veſtimēto ⁊ dyademate iudicio meo. Ocu-
lus fui ceco ⁊ pes claudo. Pater eraꝫ pauperum ⁊ cauſam
quā neſciebā diligētiſſime inueſtigabā. Conterebā molas
iniqui: ⁊ de dētibꝰ illiꝰ auferebā pdā. Dicebāqꝫ. In nidulo
meo moriar: ⁊ ſicut palma multiplicabo dies. Radix mea
alſ+iuxta. aperta eſt † ſecus aquas et ros morabit in meſſione mea.
D Gloria mea ſemp innouabit: ⁊ arcus meus in manu mea in
ſtaurabitur. Qui me audiebant expectabant ſniam: et †
Alſ+mei: intenti tacebāt ad conſiliū meū. Uerbis meis addere nihil
audebāt ⁊ ſup illos ſtillabat eloquiū meū. Expectabāt me
ſicut pluuiā ⁊ os ſuū aperiebāt quaſi ad imbrē ſerotinū. Si
qn ridebā ad eos nō credebant: ⁊ lux vultus mei nō cade-
Di.45.c.diſci- bat in terrā. Si voluiſſem ire ad eos ſedebā primus. Cūqꝫ
plina in fine. ſederē qſi rex circūſtāte exercitu erā tñ merentiū cōſolator.
¶ Ca.S. Enarrat ⁊ plangit iob mala pſentis tpis ⁊ here-
ticorū prefigurat futurā maliciam. Ca.XXX. A
Nunc aūt deridēt me iuniores tpe quoꝝ non di-
gnabar patres ponere cū canibus gregis mei.
Quoꝝ virtus manuum mihi erat p nihilo: ⁊ vita
ipſa putabant indigni. Egeſtate ⁊ fame ſteriles alſ+mādu-
qui rodebant in ſolitudine ſqualētes calamitate ⁊ miſeria. cabant.
Et † mādebāt herbas ⁊ arborū cortices: ⁊ radix iunipero B
rū erat cibus eoꝝ. Qui de conuallibus iſta rapientes cū ſin-
gula repeiſſent: ad ea cū clamore currebāt. In deſertis ha
bitabāt torrentium ⁊ in cauernis terre: vel ſup glareā. Qui
inter huiuſcemodi letabātur: ⁊ eſſe ſub ſentibꝰ delitias con
putabāt. Filij ſtultoꝝ ⁊ ignobiliū ⁊ in terra penitus nō pa-
rentes. Nūc in eoꝝ cāticū verſus ſum ⁊ factus ſum eis i pro-
uerbiū. Abominant me ⁊ longe fugiūt a me ⁊ faciē meā cō-
ſpuere non verent. Pharetrā enī ſuā aperuit ⁊ affligit me: ⁊
frenū poſuit in os meum. Ad dexterā orientis calamitates
mee illico ſurrexerunt. Pedes meos ſubuerterūt: ⁊ oppſſe
runt quaſi fluctibus ſemitis ſuis. Diſſipauerūt itinera mea;
inſidiati ſunt mihi ⁊ preualuerunt: ⁊ nō fuit qui ferret aux
liū. Quaſi rupto muro ⁊ aperta ianua irruerunt ſup me: et C alſ+
ad meas miſerias deuoluti ſunt. Redactus ſum in † nihilū alſ + ad
† Abſtulit quaſi vētus deſideriū meū: ⁊ velut nubes per- nī.
tranſijt ſalus mea. Nūc aūt in memetipſo marceſcit anima
mea ⁊ poſſident me dies afflictionis. Nocte os meū perfo-
ratur doloribus ⁊ q me comedūt nō dormiunt. In multitu-
dine eoꝝ cōſumitur veſtimentū meū: ⁊ quaſi capitio tunice
ſuccinxerunt me. Cōparatꝰ ſum luto ⁊ aſſimilatus ſum fa- Supra.19.
uille ⁊ cineri. † Clamo ad te ⁊ nō exaudies me: ſto ⁊ non re- alſ + cla
ſpicis me. Mutatus es mihi in crudelē ⁊ in duricia manꝰ bo ad te ⁊ n exaudies.
tue aduerſaris mihi. Eleuaſti me: ⁊ quaſi ſuper ventuꝫ po- D
nens eliſiſti me valide. Scio quia morti trades me: vbi conſti-
tuta eſt domus oī viuēti. Uerūtñ nō ad conſumptionē eoꝝ
emittis manū tuā: ⁊ ſi corruerint ipſe ſaluabis. Flebā quō-
dā ſup eo q afflictꝰ erat: ⁊ cōpatiebat aīa mea pauperi. Ex
pectabā bona ⁊ venerūt mihi mala. pſtolabar lucē ⁊ erupe-
runt tenebre. Interiora mea efferbuerūt abſqꝫ vlla reqe p-
uenerūt me dies afflictionis. Merēs incedebā ſine furore
cōſurgēs in turba clamabā. Frater fui draconū ⁊ ſocꝰ ſtru-
thionū. Cutis mea denigrata eſt ſuper me: ⁊ oſſa mea aruе-
runt pre caumate. Uerſa eſt in luctū cithara mea: ⁊ organum
meum in vocem flentium.
¶ Ca.S. Cathalogꝰ virtutū ipſius iob ponit: cuꝫ atteſta
tione appetit teſtem iudicē. Capi.XXXI.
Pepigi fedus cū oculis meis vt ne cogitarē A
quidē de virgine. Quā enī partē haberet i
me deꝰ deſup: ⁊ hereditatē oipotēs de ex-
celſis? Nunqd nō pditio eſt iniquo: ⁊ alie-
natio operātibus † iniuſtitiā. Nōne ipſe alſ+iniq
cōſiderat vias meas ⁊ cūctos greſſus me-
os dinumerat? Si ambulaui in vanitate ⁊ feſtinauit in do-
lo pes meus: appēdat me in ſtatera iuſta: ⁊ ſciat deꝰ ſimpli- Prouer.5.
citatem meā. Si declinauit greſſus meꝰ de via: ⁊ ſi † ſecutꝰ Infra.14.c.
eſt oculꝰ meꝰ cor meū ⁊ ſi in manibꝰ meis adheſit macula: alſ+ſecutū
ſerā: ⁊ aliꝰ comedat ⁊ progenies mea eradicet. Si deceptū eſt oculū
eſt cor meū ſup muliere: ⁊ ſi ad oſtiū † amici mei inſidiatus B Alſ + vic
ſum: ſcortū alteriꝰ ſit vxor mea ⁊ ſup illā incuruent alij. Hoc
enī nephas eſt: ⁊ iniqtas maxima. Ignis eſt vſqꝫ ad † per-
ditionem deuorans et omnia eradicans genimina. Si con- alſ+conſum
tempſi ſubire iudicium cum ſeruo meo: ⁊ † ancilla mea: cuꝫ ptionem.
† diſceptarent aduerſum me. Quid enim faciam cum ſurre Alſ+ āc meis.
xerit ad iudicādum deus ⁊ cum queſierit: quid reſpōdebo alſ+diſpu
illi? Nunquid non in vtero fecit me qui ⁊ illū operatus eſt: ⁊ rent.
formauit † me in vulua vnus? Si negaui quod † volebant Luce.16.a. alī nō hꝫ+
pauperibus ⁊ oculos vidue expectare feci. Si comedi buc- alſ+volebā
cellam meam ſolus: et non comedit pupillus ex ea: quia ab
infantia mea creuit mecum miſeratio. Et de vtero matris
mee

mee egreſſa eſt mecū. Si deſpexi pretereuntem eo ꝙ nō ha
C bueritt indumētū: ⁊ abſ operimēto pauperē. Si nō bene
dixerunt mihi latera eius: ⁊ de velleribus ouiū mearū cale
factus eſt. Si leuaui ſup pupillū manū meā: etiā cū viderem
me in porta ſuperiorē humerꝰ meꝰ a iunctura ſua cadat et
al's ꝉ cōteraꝉ. brachiū meū cū ſuis oſſibꝰ † cōfringaꝉ. Semꝑ enī quaſi tu
mentes ſuꝑ me fluctꝰ: timui deū ⁊ pondus eiꝰ ferre nō po
tui. Si putaui aurū robur meum ⁊ obrizo dixi fiducia mea.
Si letatꝰ ſum ſuꝑ multis diuitijs meis: ⁊ q: plurima reppe
rit manus mea: Si vidi ſolē cū fulgeret: ⁊ lunā incedentem
clare: ⁊ letatum eſt in abſcōdito cor meū: ⁊ obſculatus ſum
manum meā ore meo que eſt iniquitas maxima: ⁊ negatio
Prouer. 17. a. cōtra deū altiſſimū. Si gauiſus ſum ad ruinā eiꝰ q me ode
D rat: ⁊ exultaui ꝙ inueniſſet eū malū. Non enī dedi ad peccā
dum guttur meū vt expeterem maledicens aiam eius. Si
nō dixerūt viri tabernaculi mei: quis det de carnibus eius
vt ſaturemur? Foris nō manſit ꝑegrinus oſtiū meū viatori
patuit: ſi abſcondi quaſi homo peccatum meum: ⁊ celaui in
[...]e pe. diſt. i. c. ſinu meo iniquitatē meā. Si expaui ad multitudinē nimiā:
[...] ⁊ deſpectio ꝓpinquorum terruit me ⁊ nō magis tacui: nec
egreſſus ſum oſtiū. Quis mihi tribuat † auditorē vt deſide
[...] ꝉ adiuto rium meū audiat oīpotēs ⁊ librum ſcribat ipſe qui iudicat:
[...] pe. diſ. [...] c. vt in humero meo portē illū ⁊ circūdē illum quaſi coronam
[...] ſancte. in mihi? Per ſingulos gradus meos pronunciabo illū: et qſi
[...] d. principi offeram eum. Si aduerſum me terra mea clamat ⁊
cum ipſa ſulci eius deflent. Si fructus eiꝰ comedi abſ pe
cunia: ⁊ animam agricolarum eiꝰ afflixi: pro frumento oria
tur mihi tribulus: ⁊ pro hordeo ſpina.

¶ C. S. Rn̄dere iob tres viri nolūt eo ꝙ iuſtus ſibi vide
tur: tacētibus amicis Job indignaꝉ heliu corū inſipientiam
arguit: ⁊ ſuam iactat prudentiam. Cap. XXXII.

A Omiſerūt aūt tres viri iſti rn̄dere Job: eo
ꝙ iuſtus ſibi videreꝉ. Et iratꝰ indignatuſ
 eſt heliu filius barachel buzites de co
gnatione rā. Iratꝰ eſt aūt aduerſuz Job:
eo ꝙ iuſtū ſe eſſe diceret corā deo. Porro
aduerſum amicos eius indignatus eſt eo
ꝙ nō inueniſſent reſpōſionē rationabilē ſed tm̄modo cōdē
naſſent Job. Igitur heliu expectauit ob loquētem eo ꝙ ſe
al's ꝉ ſe. niores † eſſent q loquebātur. Cū aūt vidiſſet ꝙ tres reſpon
al's ꝉ poſſent. dere nō † potuiſſent iratꝰ eſt vehemēter. Reſpōdēſ heliu
B filius barachel buzites dixit. Junior ſum tꝑe: vos aūt anti
quiores. Idcirco demiſſo capite veritus ſum vobis indica
re meā ſentētiam. Sperabā enī ꝙ etas ꝓlixior loqueretur:
Supra. 12. b. et annorū multitudo doceret ſapiētiam. Sed vt video ſpūs
eſt in hoibus: ⁊ inſpiratio omnipotētis dat intelligentiam.
C Non ſunt longeui ſapiētes nec ſenes intelligunt iudicium.
[...] ꝉ dico. Ideo † dicā: audite me: oſtēdam vobis etiā ego meā † ſapiē
[...] ꝉ ſcientiā. tiam. Expectaui enī ſermones veſtros: audiui † prudentiā
[...] ꝉ ſentētiā veſtrā. Donec † diſceptaremini ſermonibꝰ veſtris: ⁊ donec
[...] ꝉ diſcepta [...]. putabā vos aliquid dicere cōſiderabam. Sed vt video nō
eſt qui poſſit arguere iob: ⁊ reſpōdere ex vobis ſermonibꝰ
D eius Ne forte dicatis inuenimus ſapiētiā: deus ꝓiecit eum
nō homo. Nihil locutꝰ eſt mihi: ⁊ ego non ſm̄ ſermones ve
ſtros reſpōdebo illi. Extimuerūt: nec reſpōderūt vltra: ab
[...] ꝉ eloquia. ſtulerūt a ſe † eloquiū. Qm̄ igitur expectaui: ⁊ non ſunt
locuti: ſteterūt nec reſponderūt vltra: reſpōdebo ⁊ ego par
tem meā ⁊ oſtēdā ſciētiā meā. Plenꝰ ſum enī ſermonibus: ⁊
coartat me ſpūs vteri mei. En venter meus quaſi muſtum
abſ ſpiraculo qd lagūculas nouas dirūpit. Loquar ⁊ re
ſpirabo paulultum aperiā labia mea ⁊ reſpōdebo. Nō acci
piam ꝑſonā viri: et deū homini nō equabo. Neſcio enim ꝙ
diu ſubſiſtam: ⁊ ſi poſt modicum tollat me factor meus.

¶ C. S. De heliu qualiter deꝰ loquitur vt erudiat: incre
pet ⁊ propitiatur: ⁊ tribus vicibus operetur vbi quo de
incarnatione domini ꝓphetauit. Cap. XXXIII.

Audi igitur iob eloquia mea ⁊ oēs ſermo A
nes meos auſculta. Ecce aperui os meū
† loquaꝉ ligua mea in faucibꝰ meis. Sim
plici corde meo ſermones mei: ⁊ ſentētiā al's ꝉ loquitur
labia mea puraz loquenꝉ. Spūs dei fecit
me ⁊ ſpiraculū oīpotentis viuificauit me.
Si potes rn̄de mihi: ⁊ aduerſus faciē meā conſiſte. Ecce ⁊
me ſicut ⁊ te fecit deus: ⁊ de eodē luto ego q formatꝰ ſum.
Uerūtm̄ miraculū meū non te terreat: ⁊ † eloquentia mea al's ꝉ eloquia
nō tibi ſit † grauis. Dixiſti ergo in auribus meis: ⁊ vocem al's ꝉ ſint gra
verborum tuorū audiui. Mundꝰ ſuz ego ⁊ abſ delicto im uia.
maculatus ⁊ nō eſt iniquitas in me. Qr querelas i me rep B
perit: ideo arbitratus eſt me inimicum ſibi. Poſuit in ner Supra. 13. d.
uo pedes meos: cuſtodiuit oēs ſemitas meas. Hoc eſt er
go in quo nō eſt iuſtificatus. Rn̄debo tibi q: maior ſit deꝰ
homine. Aduerſus eum contendis qd non ad omnia verba
rn̄derit tibi. Semel † loquiꝉ deus ⁊ ſecundo idipſum non al's ꝉ loqueꝉ
repetit. Per ſomnium in viſione nocturna: quando irruit
ſopor ſuper homines: ⁊ dormiunt in lectulo. Tūc aperit au
res virorum: ⁊ erudiens eos inſtruit diſciplina: vt auertat C
hominem ab his que fecit: ⁊ liberet eum de ſuperbia eruēs
animam eius a corruptione: ⁊ vitam illius vt non tranſeat
in gladium. Increpat quo per dolorem in lectulo et om
nia oſſa eius marceſcere facit. Abomiābilis ei fit in vita ſua
panis: ⁊ anime illius cibus ante deſiderabilis: tabeſcet ca
ro eius: ⁊ oſſa que tecta fuerant nudabūtur. Appropinqua
bit corruptioni anima eius: ⁊ vita illius mortiferis. Si fue
rit pro eo angelus loquens † vnus de ſimilibus vt annun al's ꝉ vnuz de
ciet hominis equitatē: miſerebitur ⁊ eiꝰ dicet. Libera euz: ſimilibus.
vt non deſcendat in corruptionem. Inueni in quo ei propi
cier. Conſumpta eſt caro eius a ſupplicijs: reuertatur ad D
dies adoleſcentie ſue. Deprecabitur deum et placabilis ei
erit: ⁊ videbit faciem eius in iubilo ⁊ reddet homini iuſti
tiam ſuam. Reſpiciet homines ⁊ dicet. Peccaui ⁊ vere de
liqui: ⁊ vt eram dignus non recepit. Liberauit animā ſuaz
ne pergeret in interitum: ſed viuens lucē videret. Ecce hec
omnia operatur deus tribus vicibꝰ per ſingulos vt reuo
cet aias eorum a corruptione: et illuminet luce viuentium.
Attende iob et audi me: ⁊ tace dū ego loquor. Si autez ha
bes quid loquaris reſponde mihi. Loquere. Uolo enim te
apparere iuſtum. Quod ſi non habes audi me: tace ⁊ doce
bo te ſapientiam.

¶ Cap. Summarium. Laudat heliu equitatem dei: iuſti
tiam conſiderantem ⁊ vltionem increpat iob flagella.

Capitulum. XXXIIII.

Pronuncians ita heliu etiam hec locu A
tus eſt. Audite ſapientes v̄ba mea: ⁊ eru Supra. 2. b.
diti auſcultate me. Auris enī verba ꝓbat:
⁊ guttur eſcas guſtu diiudicat. Judicium
eligamus nobis: ⁊ inter nos videamꝰ qd
ſit melius: quia dixit Job iuſtꝰ ſum: et deꝰ
ſubuertit iudicium meum. In iudicando enim me menda
cium eſt: ⁊ violēta ſagitta mea abſ vllo peccō. Quis eſt vir
vt eſt Job qui bibit ſubſannationem quaſi aquam qui gra
ditur cum operantibus iniquitatem et ambulat cum viris
impijs: Dixit enim. Non placebit vir deo: etiam ſi curreri
cum eo. Ideo viri cordati audite me. Abſit a deo impietas:
et ab oīpotente iniquitas. Opus enim hominis reddet ei B
et iuxta vias ſingulorum reſtituet eis. Uere enim deus non
condemnabit fruſtra: nec omnipotens ſubuertet iudicium.
Quem conſtituit alium ſuper terram: aut quem poſuit ſu
per orbem quem fabricatus eſt? Si direxerit ad eum cor
ſuum ſpiritum illius ⁊ flatum ad ſe trahet. Deficiet omnis
caro ſimul et homo in cinerem reuertetur. Si habes ergo
intellectum audi qd dicitur: ⁊ auſculta vocem eloquij mei.

alſ + ſanare. Nūquid q̄ non amat iudicium † ſanari pōt? Et quō tu eum
qui iuſtus eſt in tātum cōdēnas? Qui dixit regi apoſtata: q̄
vocat duces impios. Qui nō accipit perſonas principum:
nec cognouit tyrānum cū diſceptaret cōtra pauperē. Op⁹
C enim manuum eius ſunt vniuerſi. Subito morietur ⁊ in me
al + turbabūt dia nocte † turbabuntur ppl̄i ⁊ ptrāſibunt et auferēt violē
Supra. 31. a. tum abſq; manu. Oculi enim eius ſuper vias hominum: et
Prouer. 5. b. oēs greſſus eoꝝ cōſiderat. Non ſunt tenebre: ⁊ non eſt vm
bra mortis: vt abſcōdātur ibi q̄ operātur iniquitatē. Neq;
enim vltra in hoīs poteſtate eſt vt veniat ad deū in iudiciū.
Cōteret multos ⁊ innumerabiles: ⁊ ſtare faciet alios pro
eis. Nouit enī opera eoꝝ ⁊ idcirco inducet noctē ⁊ cōteren
tur. Quaſi impios percuſſit eos in loco videntium. Qui q̄ſi
de induſtria receſſerunt ab eo: ⁊ omnes vias eius intellige
re noluerunt: vt peruenire facerēt ad eum clamorem egeni:
D ⁊ audiret vocē pauperum. Ipſo enī cōcedente pacem: quis
alſ + ſtatum. eſt qui cōdēnet? Ex quo abſconderit vultum † quis eſt qui
8. q. 1. c. audacter. c. 1. l gl. in ver. poteſtas. contempletur eum? Et ſuper gentes ⁊ ſuper oēs homines
Qui regnare facit hominem hypocritā ꝑpter peccata po
alſ + ꝓhibeo. puli. Quia ergo ego locutus ſum ad deū te quoq; non † ꝓ
al + expectet. hibebo: Si erraui tu doce me. Si iniquitatem locutus ſuꝫ:
vltra non addam. Nūquid a te deus † expetit eam: quia di-
ſplicuit tibi? Tu enī cepiſti loqui: ⁊ nō ego. Qō ſi quid no-
ſti melius loquere. Uiri intelligentes loquantur mihi: ⁊ vir
ſapiens audiat me. Job aūt ſtulte locutus eſt: ⁊ verba illi⁹
nō ſonāt diſciplinam. Pater mi ꝓbetur iob vſq; ad finem.
alſ + addet. Ne deſinas ab homine iniquitatis: † qui addidit ſuper pec
alſ + cōſtringat cata ſua blaſphemiam. Inter nos interim † conſtringatur
⁊ tunc ad iudicium prouocet ſermonibus ſuis deum.

¶ Cap̄. Summa. Non deo ſed homini prodeſt aut nocet pietas aut impietas hominis: q̄ pro iuſto iudicio deus differt vindictam. Cap̄. XXXV.

A Igitur heliu hec rurſum locutus eſt. Nun
quid equa videt̄ tibi tua cogitatio vt dice
res: iuſtior ſum deo? Dixiſti enim. Nō ti-
bi placet qō rectū eſt vel quid tibi ꝓderit
B ſi ego peccauero? Itaq; ego rn̄debo ſer-
monibus ⁊ amicis tuis tecū. Suſpice celū
1. q. 4. c. hominis. et intuere: ⁊ cōtemplare ethera q̄ altior te ſit. Si peccaue-
ris q̄d ei nocebis? Et ſi multiplicate fuerint iniq̄tates tue
quid facies cōtra eū? Porro ſi iuſte egeris quid donabis
ei: aut quid de manu tua accipiet? Homini qui ſimilis eſt
alſ + iniq̄tas. tui nocebit † impietas tua: ⁊ filium hoīs adiuuabit iuſtitia
C tua. Propter multitudinem calūniatoꝝ clamabunt ⁊ eiula
bunt: propter vim brachij tyrānoꝝ. Et nō dixit vbi eſt deus
qui fecit me: qui dedit carmina in nocte. Qui docet nos ſu
alſ + erudiet. per iumēta terre ⁊ ſuper volucres celi † erudit nos. Ibi cla
D mabūt ⁊ non exaudiet propter ſuperbiam malorum. Non
ergo fruſtra audiet deus ⁊ oīpotēs cauſas ſinguloꝝ intue-
bitur. Etiam cum dixeris non conſiderat iudicare corā illo
⁊ expecta eum. Nunc enim non infert furorem ſuum: nec vl
ciſcitur ſcelus valde. Ergo iob fruſtra aperit os ſuū: ⁊ abſq;
ſcientia verba multiplicat.

¶ C. S. Dicit heliu ſecundo q̄ deus flagellat vt erudiat; tribulat vt ſaluet: q̄ Job humiliat vt timeat excelſum quem ei deſcribit. Cap̄. XXXVI.

A Addens quoq; heliu hec locut⁹ eſt. Suſti
ne me paululū: ⁊ indicabo tibi. Adhuc enī
habeo qō pro deo loquar. Repetā ſciētiā
meā a principio: ⁊ opatorē meum ꝓbabo
alſ + veri. iuſtū. † Uere enī abſq; mēdacio ſermōes
mei: ⁊ perfecta ſciētia ꝓbabitur tibi. De⁹
potentes non abijcit: cū ⁊ ipſe ſit potens: ſed non ſaluat im
alſ + aufert. pios: ⁊ iudiciū pauperibus tribuet. Non † auferet a iuſto
oculos ſuos ⁊ reges in ſolio collocat in perpetuum: et illic
eriguntur. Et ſi fuerint in cathenis ⁊ viciantur funib⁹ pau
pertatis: indicabit eis opera eorū ⁊ ſcelera eorum q̄ violē B
ti fuerunt. † Reuelabit q̄; aurē eoꝝ vt corripiat ⁊ loquetur alſ + rudiet.
vt reuertant̄ ab iniq̄tate. Si audierint ⁊ obſeruauerint cō
plebunt dies ſuos in bono ⁊ annos ſuos in gloria. Si aūt
non audierint trāſibunt per gladiū ⁊ conſument̄ i ſtultitia.
Simulatores ⁊ callidi prouocāt irā dei neq; clamabunt cū
vincti fuerit. Morient̄ in tempeſtate aīa eoꝝ: ⁊ vita eorū in-
ter effeminatos. Eripiet de anguſtia ſua pauperē: ⁊ reuela
bit in tribulatione aurez eius. Igitur ſaluabit te de ore an-
guſto latiſſime ⁊ non † habente fundamentuꝫ ſubter ſe. Re
quies aūt menſe tue erit plena pinguedine. Cauſa tua q̄ſi alſ + habētis C
impij iudicata eſt: cauſam iudiciumq; recipies. Non te er-
go ſuperet ira vt aliquē opprimas: nec multitudo † donoꝝ alſ + locum
inclinet te. Depone magnitudinē tuā abſq; tribulatione et
oēs robuſtos fortitudine. Ne ꝓtrahas noctē: vt aſcendant
populi pro eis. Caue ne declines ad iniquitatē. Hanc enim
cepiſti ſequi poſt miſeriā. Ecce deus excelſus in fortitudine
ſua: ⁊ nullus ei ſimilis in legiſlatoribus. Quis poterit ſcru
tari vias eius: aut quis † audet ei dicere operatus es ini- alſ + poterit.
quitatē? Memēto q̄ ignores opus eius de quo † cecine- alſ + [illegible]
runt viri. Oēs hoīes vidēt eum: vnuſquiſq; intuetur procul.
Ecce deus magnus vincens ſciētiā noſtram. Numerus an
norū eius ineſtimabilis. Qui aufert † ſtillas pluuie ⁊ effun
dit imbres ad inſtar gurgitum qui de nubibus † fluunt: † alſ + ſtellas.
que protexerunt cuncta deſuper. Si voluerit extendere nu alſ + pluuie
bes quaſi tentorium ſuum ⁊ fulgurare lumine ſuo deſuper: alſ + pcreperunt.
cardines quoq; maris operiet. Per hec enim iudicat po-
pulos: ⁊ dat eſcas † multis mortalibus. In manibus abſcō alſ + cunctis
dit lucem: ⁊ precipitei vt rurſus adueniat. Annūciat de ea
amico ſuo q̄ poſſeſſio eius ſit ⁊ ad eam poſſit aſcendere.

¶ Cap̄. Summa. De predicatoribus deſignatis ꝑ nubes: ⁊ de predicatione per lucem ⁊ pluuias ⁊ q̄ deus enarrari non poteſt. Cap̄. XXXVII.

Super hoc expauit cor meū: ⁊ emotū eſt de A
loco ſuo. Audiet auditionē in terrore vo-
cis eius ⁊ ſonum de ore illius ꝓcedētem. † alſ + ſuper.
Subter oēs celos ipſe conſiderat ⁊ lumen
illius ſuper terminos terre. Poſt eum ru-
giet ſonitus: tonabit voce magnitudinis
ſue: ⁊ nō inueſtigabitur cū audita fuerit vox eius. Tonabit
deus in voce ſua mirabiliter: q̄ fecit magna ⁊ inſcrutabilia.
Qui precepit niui vt deſcendat † in terram ⁊ hyemis plu- alſ + ſuper.
uijs ⁊ imbri fortitudinis ſue. Qui in manu oīm hoīm ſignat
vt nouerint ſinguli opa ſua. Ingredietur beſtia latibulum
ſuum: ⁊ in antro ſuo morabitur. Ab interiorib⁹ egredietur B
tempeſtas ⁊ ab arcturo frigus. Flāte deo cōcreſcit gelu: ⁊
rurſum latiſſime funditur aque. Frumētū deſiderat nubes
et nubes ſpargunt lumē ſuum. Que luſtrāt cūcta ꝑ circuitū
quocūq; eas voluntas gubernantis duxerit ad omne qō
preceperit illis ſuper faciem orbis terrarum ſiue in vna tri-
bu ſiue in terra ſua: ſiue in quocumq; loco miſericordie ſue C
eas iuſſerit inueniri. Auſculta hec iob: ſta ⁊ cōſidera † mi- al + miracula
rabilia dei. Nunq̄d ſcis quando preceperit deus pluuijs:
vt oſtēderent lucē nubium eius? Nunq̄d noſti ſemitas nu-
bium magnas: ⁊ perfectas ſcientias? Nonne veſtimenta
tua calida ſunt: cum perflata fuerit terra auſtro? Tu forſitā D
cum eo fabricatus es celos: qui ſolidiſſimi quaſi ere fuſi
ſunt. Oſtende nobis quid dicamus illi. Nos quippe in-
uoluimur tenebris. Quis narrabit ei que loquor? Etiam ſi
locutus fuerit: homo deuorabitur: at nunc nō vident lucē.
Subito aer † cogetur in nubes: et ventus tranſiens fuga alſ + cogitur.
bit eas. Ab aquilone aurum † venit ⁊ † a deo formidoloſa alſ + veniet. alſ + ad deum
laudatio. Digne eum inuenire non poſſumus. Magnus
fortitudine ⁊ iudicio: ⁊ iuſticia: ⁊ enarrari nō poteſt. Ideo
timebunt eum viri ⁊ non audebunt contemplari omnes q̄
ſibi videntur eſſe ſapientes.

¶ C. Sum.

¶ C.S. Loquēs dñs ad iob ⁊ enarrās mirabilia que fe-
cit ab initio: pbat ꝙ nō ſit ſimilis ſibi. Cap.XXXVIII

A Eſpōdēs aūt dñs ad iob de turbine dixit.
Quis eſt iſte, inuoluēs ſniās ſermonibus
imperitis? Accinge ſicut vir lūbos tuos:
interrogabo te: ⁊ rñde mihi. Ubi eras qñ
ponebā fundamenta terre? Indica mihi ſi
habes intelligētiā. Quis poſuit mēſuras
eius ſi noſti: vel quis tetēdit ſup eā lineā? Sup quo baſes
illius ſolidate ſunt? Aut quis demiſit lapidem angularē ei⁹:
cum me laudarēt ſimul aſtra matutina: ⁊ iubilarēt oēs filij
B dei? Quis cōcludit oſtijs mare bene erūpebat quaſi de vul
ua procedēs cū ponerē nubem veſtimētum eius: ⁊ calligine
illud quaſi pānis infantie obuoluerē. Circūdedi illud ter-
minis meis: ⁊ poſui vectē ⁊ oſtia ⁊ dixi. Uſq; huc venies: et
al's + ſupereſt nō procedes amplius: ⁊ hic cōfringes tumētes fluct⁹ tuos
nunquid. † Nunqd poſt ortum tuū precepiſti diluculo: ⁊ oſtēdiſti au
roꝛe locū ſuū? Nūquid tenuiſti concutiens extrema terre ⁊
excuſſiſti impios ex ea? Reſtituetur vt lutum ſignaculum ⁊
ſtabit ſicut veſtimentum. Auferetur ab impijs lux ſua: ⁊ bra
al's + côteret. chiuz excelſum † cōfringet. Nunqd ingreſſus es † pfundū
al's + pfunda maris: ⁊ in nouiſſimis abyſſi deambulaſti? Nunqd aperte
ſunt tibi poꝛte moꝛtis: ⁊ oſtia tenebroſa vidiſti? Nūquid cō
C ſideraſti latitudinem terre? Indica mihi ſi noſti oīa in qua
via lux habitet ⁊ tenebrarū quis locus ſit: vt ducas vnūqdq;
ꝙ ad terminos ſuos: ⁊ intelligas ſemitas domus ei⁹. Scie
bas tunc ꝙ naſciturus eſſes ⁊ numerum dierum tuoꝛum no
ueras. Nūqd ingreſſus es theſauros niuis aut theſauros
grādinis aſpexiſti: que preparaui in tēpus hoſtis: ⁊ in diez
pugne ⁊ belli? Per quam viam ſpargitur lux: diuidit eſtus
ſuper terram? Quis dedit vehemētiſſimo imbri curſum: et
viam ſonātis tonitrui: vt plueret ſuper terram abſq; hoie
in deſerto vbi nullus moꝛtaliū cōmoꝛat: vt impleret inuiam
⁊ deſolatam ⁊ pduceret herbas virētes? Quis eſt pluuie
pater: vel quis genuit ſtillas roꝛis? De cuius vtero egreſſa
eſt glacies: ⁊ gelu de celo quis genuit? In ſimilitudinez la-
pidis aque durātur: ⁊ ſupficies abyſſi cōſtringit. Nūquid
coniungere valebis micantes ſtellas pliades: aut gyꝛum
arcturi poteris diſſipare. Nunquid producis luciferū in tē
D poꝛe ſuo: ⁊ veſperū ſuper fines terre cōſurgere facis? Nun-
quid noſti oꝛdinē celi: ⁊ pones rationē eius in terra? Nun-
al's + nebulas quid eleuabis in † nebula vocem tuam: ⁊ impetus aquarū
al's + reuerten operiet te? Nunquid mittes fulgura ⁊ ibūt: et † reuerten-
tia dicent tibi: aſſumus. Quis poſuit ī viſceribus hominis
al's + fundes ſapientiam vel quis dedit gallo intelligentiaz? Quis enar
tur. rabit celoꝛum rationem: ⁊ concentum celi quis doꝛmire fa-
ciet? Quando † fundabatur puluis in terra ⁊ glebe cōpin
gebātur? Nunquid capies leene predam: ⁊ animam catulo
rum eius implebis: quando cubant in antris ⁊ in ſpecubus
inſidiantur. Quis preparat coꝛuo eſcam ſuā quādo pulli eius
clamant ad deum † vagientes eo ꝙ non habeant cibos. Ps.146.
al's + vagiētes

¶ Cap. Summa. Enarrat dñs magnalia que fecit in ec-
cleſia: de leena et coꝛuo: de ibicibus ⁊ ceteris animalibus ⁊
auibus. Capitulum.XXXIX.

Unqnid noſti tempus partus ibicū in pe- A
tris vel parturientes ceruas obſeruaſti?
Dinumeraſti mēſes cōceptus earū: ⁊ ſci-
ſti tēpus partus earū? Incuruātur ad fetū
⁊ pariūt ⁊ rugitus emittit. Separātur fi
lij earū ⁊ pergunt ad paſtū: egrediuntur:
et nō reuertētur ad eas. Quis dimiſit onagrū liberū ⁊ vin-
cula eius qs ſoluit? Cui dedi in ſolitudine domū ⁊ taberna
cula eius in terra ſalſuginis? Cōtēnit multitudinem ciuita
tis: clamoꝛem exactoꝛis non audit. Circūſpicit montes paſ-
cue ſue. ⁊ virētia queq; perqrit. Nūquid volet rhinoceros B
ſeruire tibi aut moꝛabitur ad preſepe tuum. Nūquid alliga
bis rhinocerota ad arandum loꝛo tuo: aut confringet gle-
bas vallium poſt te? Nūquid fiduciam habebis in magna
foꝛtitudine eius ⁊ derelinques ei laboꝛes tuos? Nūqd cre
des illi qm ſemētem reddat tibi: et aream tuam cōgreget?
Pēna † ſtruthionis: ſimilis eſt pēnis herodij ⁊ accipitris. al's + ſtruthio
Quū derelinquit oua ſua in terra: tu foꝛſitan in puluere cale num.
facies ea? Obliuiſcit ꝙ pes cōculcet ea: aut † beſtia agri al's + beſtie
cōterat. Durat ad filios ſuos quaſi nō ſint ſui: fruſtra labo- agri cōterant
rauit nullo timoꝛe cogente. Priuauit eū eam deus ſapien- C
tia: nec dedit illi intelligētiā. Cum tempus fuerit in altum:
alas erigit: deridet equum ⁊ aſcenſoꝛem eius? Nunqd pre
bebis equo foꝛtitudinem aut circūdabis collo eius hinni-
tum? Nunqd ſuſcitabis eum quaſi locuſtas? Gloꝛia nariū
eius terroꝛ: terrā vngula fodit. Exultat audacter in occur-
ſum pergit armatis. Contēnit pauoꝛem: nec cedit gladio.
Super ipſum ſonabit pharetra vibꝛabit haſta ⁊ clypeus.
Feruens ⁊ fremens ſoꝛbet terram: nec reputat tube ſonare
clangoꝛem. Ubi audierit buccinam: dicit † vah procul ado- al's + euge.
ratur bellum exultationem ducū ⁊ vlulatū exercitus. Nun
quid per ſapientiā tuam plumeſcit accipiter expādēs alas
ſuas ad auſtrum. † Nunqd ad preceptū tuum eleuabitur aq al's + aut.
la: ⁊ in arduis ponet nidum ſuum? In petris manet: in pre D
ruptis ſilicibus cōmoꝛatur atq; in acceſſis rupibus. Inde
contemplatur eſcam: ⁊ de longe oculi eius proſpiciūt. Pul
li eius † lambūt ſanguinez: ⁊ vbicūq; cadauer fuerit ſtatim
adeſt. Et adiecit dñs ⁊ locutus eſt ad iob. Nūquid q̄ cōten al's + lābant
dit cū deo: tā facile cōquieſcit? Utiq; qui arguit deū: debet
reſpondere ei. Reſpōdens aūt iob domino: dixit. Qui leui
ter locutus ſum: reſpōdere quid poſſum? Manum meā po
nam ſuper os meum. Unū locutus ſum: qd vtinam non di- Supra. 9.c.
xiſſem: ⁊ alterū quibus vltra non addam.

¶ C.S. De vehemoth et malicia eius: ⁊ de reprehenſione
malicie: de membꝛis eius: de duritia et ſuperbia eius.
Capitulum.XL.

Eſpōdens aūt dñs Job de turbine dixit.
Accinge ſicut vir lumbos tuos: interroga A
bo te et indica mihi. Nunquid irritum fa Supra.38.a.
cies iudicium meum ⁊ cōdēnabis me † vt al's + tu.
iuſtificeris? Et ſi habes brachiū ſicut de⁹:
et ſi voce ſimili tonas: circūda tibi decoꝛē:
et in ſublime erigere: ⁊ eſto glorioſus: et ſpecioſis induere
veſtibus. Diſperge ſuperbos † in furoꝛe tuo: et confunde
eos: et reſpiciens omnem arrogantiam humilia. Reſpice al's + nō hz in
cunctos ſuperbos et confunde eos: et contere impios in lo
co ſuo. Abſconde eos in puluere ſimul: et facies eoꝛum de- B
merge in foueam et ego confitebor ꝙ ſaluare te poſſit dexte al's + vehe-
ra tua. Ecce † behemoth quem fecit tecū fenum quaſi bos moth.
comedet. Foꝛtitudo ei⁹ in lūbis ei⁹: ⁊ virt⁹ illius in vmbili Dan.4.c.
co ventris eius. † Stringit † caudam ſuam quaſi cedrum: al's + conſtrin
get.
al's + calidam

C nerui teſticuloꝝ eius perplexi ſunt. Oſſa eius velut fiſtule
eris: cartilago illius quaſi lamine ferree. Ipſe eſt principiū
al's + applicauit. viarū dei. Qui fecit eū † applicabit gladiū eius: huic mon-
tes herbas ferunt. Oēs beſtie agri ludēt ibi. Sub vmbra
al's + ⁊. c. diſt. dormit: in ſecreto calami † in locis humētibus. Protegunt
13. c. nerui. in prin. vmbre vmbrā eius circūdabūt eū ſalices torrētis. Ecce ab-
ſorbebit fluuium ⁊ nō mirabitur ⁊ habet fiduciam ꝙ influat
De pe. diſ. 2. c. ſi enī in fi. ⁊ c. principium. iordanis in os eius. In oculis eius quaſi hamo capiet eum
⁊ in ſudibus perforabit nares eius. An extrahere poteris
D leuiathā hamo ⁊ fune ligabis linguam eiꝰ? Nūquid pones
circulū in naribꝰ eiꝰ: aut armilla pforabis maxillā eiꝰ? Nū-
quid multiplicabit ad te preces: aut loquet tibi mollia? Nū
quid feriet tecū pactū: ⁊ accipies eum ſeruum ſempiternū.
Nunqd illudes ei qſi aui: aut ligabis eū ancillis tuis? Cō-
cidēt eū amici: diuidēt illū negociatores. Nūqd implebis ſa
genas pelle eiꝰ ⁊ gurguſtiū piſciū capite illius? † Pones
al's + pone. ſup eum manū tuā. Memēto belli. Nec vltra addas loqui.
Ecce ſpes eiꝰ fruſtrabitur eū ⁊ vidētibꝰ cūctis pcipitabit.

C. S. De reprehenſione malicie vehemoth: de mēbris
eius: de duritia ⁊ ſuperbia eius. Cap. XLI.

A Non quaſi crudelis ſuſcitabo eū? Quis enī
Iſle. 50. g. al's + poterit. reſiſtere † poteſt vultui meo: ⁊ quis † ante
al's + autem. al's + ei. dedit mihi vt reddā ei? Oīa q̄ ſub celo ſunt
mea ſunt. Non parcā ei † verbis potētibꝰ
et ad deprecādū compoſitis. Quis reuela
bit faciē indumēti eius: ⁊ in medio oris eiꝰ
intrquisabit? Portas vultus eius quis aperiet? Per gy-
rum dentium eius formido corpus illius quaſi ſcuta fuſilia
B ⁊ compactum ſquamis ſe prementibus. vna vni cōiungitur
al's + adherebunt. ⁊ ne ſpiraculum quidem incedit per eas. Vna alteri † adhe
rebit: ⁊ tenentes ſe nequaꝙ̄ ſeparabunt. Sternutatio eius
ſplendor ignis: et oculi eius vt palpebre diluculi. De ore
eius lāpades procedūt ſicut tede ignis accēſe: de naribus
eius procedit fumus ſicut olle ſuccēſe atq̄ feruētis. Halitꝰ
al's + egredietur. eius prunas ardere facit: ⁊ flamma de ore eius † egreditur.
In collo eius morabitur fortitudo ⁊ faciē eius precedit ege
ſtas. Membra carniū eius coherentia ſibi. Mittet contra
al's + flumina al's + ferētur. eum † fulmina: ⁊ ad locū aliū nō † ferentur. Cor eius indu-
C rabitur tāꝙ̄ lapis: ⁊ ſtringetur quaſi malleatoris icus. Cū
ſublatus fuerit: timebūt angeli ⁊ territi purgabūtur. Cum
apprehēderit eum gladius ſuſtinere nō poterit neq̄ haſta
neq̄ torax. Reputabit enī quaſi paleas ferrum: ⁊ quaſi li-
gnum putridum es. Nō fugabit eū vir ſagittarius. in ſtipu-
lam verſi ſunt ei lapides funde. Quaſi ſtipulam eſtimabit
malleum: ⁊ deridebit vibrātem haſtam. Sub ipſo erunt ra-
dij ſolis † ⁊ ſternet ſibi aurū quaſi lutum. Feruēſcere faciet
D quaſi ollam profundum maris: ⁊ ponet quaſi cū vnguenta
al's + nō h3 ⁊. De pe. diſ. 2. c. bulliunt. Poſt eum lucebit ſemita: eſtimabit abyſſum quaſi
citius. in gloſ. ſeneſcentem. Non eſt ſuper terram poteſtas que comparet
al's + mare. ei: qui factus eſt vt nullū timeret. Omne ſublime videt ipſe
eſt rex ſuper vniuerſos filios ſuperbie.

Cap. Sum. De reſpōſione ⁊ penitētia iob: de oblatiōe
et oratione iob pro amicis ſuis: ⁊ de duplicatione ouiū eiꝰ
et camelorum boum ⁊ aſinarum: ⁊ de gloria eius: de datis
ei liberis ⁊ de obitu ipſius. Cap. XLII.

A Reſpōdens aūt iob dn̄o dixit. Scio q: oīa
potes: et nulla te latet cogitatio: quis eſt
iſte q̄ celat ꝯſiliū abſq̄ ſciētia? Ideo inſipiē
ter locutus ſum: ⁊ q̄ vltra modū † excedūt
al's + excedebant. ſciētiā meā. Audi ⁊ ego loquar: interroga
bo te: et rn̄de mihi. Auditu auris audiui
te: nūc aūt oculus meꝰ videt te. Idcirco ipſe me reprehen-
do ⁊ ago penitētiā in fauilla ⁊ cinere. Poſtꝙ̄ aūt locutꝰ eſt
B dn̄s verba hec ad iob dixit ad eliphaz themanitē. Iratꝰ eſt
furor meus in te ⁊ in duos amicos tuos: qm̄ non eſtis locu
ti coram me rectum: ſicut ſeruus meꝰ iob. Sumite ergo vo-
bis ſeptem thauros ⁊ ſeptē arietes: ⁊ ite ad ſeruū meū iob
⁊ offerte holocauſtū p vobis. Iob aūt ſeruꝰ meꝰ orabit p
vobis. Faciē eius ſuſcipiā: vt non vobis imputet ſtulticia.
Neq̄ enī locuti eſtis † coram me rectū ſicut ſeruꝰ meꝰ iob. al's + ad me recta.
Abierūt ergo eliphaz themanites: ⁊ † baldath ſuites: ⁊ ſo- al's + baldath
phar naamathites: ⁊ fecerūt ſicut locutꝰ fuerat dn̄s ad eos C
⁊ ſuſcepit dn̄s faciē iob. Dn̄s q̄ꝫ cōuerſus eſt ad penitentiā
iob cū † oraret † ille p amicis ſuis. Et addidit dn̄s oīa q̄cū al's + oraret. al's + non habet ille.
q̄ꝫ fuerāt iob duplicia. Venerunt aūt ad eū oēs fratres ſui
⁊ vniuerſe ſorores ſue: ⁊ cuncti q̄ nouerant eū prius ⁊ come
derūt cum eo panē in domo eius. Et mouerunt ſup eū ca
put: ⁊ conſolati ſunt eū ſup omni malo quod intulerat dn̄s
ſuper eum. Et dederunt ei vnuſquiſq̄ ouem vnā ⁊ inaurē D
auream vnā. Dn̄s aūt bn̄dixit nouiſſimis Iob magis ꝙ̄ † Supra. 1. a. al's + principio
principio eius. Et facta ſunt ei quatuordecim milia ouium
⁊ ſex milia camelorum: ⁊ mille iuga boum: ⁊ mille aſine. Et
fuerunt ei ſeptē filij ⁊ tres filie. Et vocauit nomē vniꝰ diē ⁊ al's + caſſiam.
nomē ſcdē † caſſiā: ⁊ nomē tertie † cornuſtibij. Non ſunt au al's + cornuſtibie.
tē inuēte mulieres ſpecioſe ſicut filie iob in vniuerſa terra.
Deditq̄ eis pater ſuus hereditatē inter fratres earū. Vi-
xit aūt iob poſt flagella hec cētū quadraginta annis. Et vi
dit filios ſuos ⁊ filios filioꝝ ſuorum vſq̄ ad quartā genera
tionem: ⁊ mortuus eſt ſenex ⁊ plenus dierum.

Explicit liber Iob.

Incipit plogus primꝰ beati hieronymi
preſbyteri in pſalterium.

Pſalterium rome dudum poſitꝰ emēdarā
⁊ iuxta ſeptuaginta interpretes (licet curſim)
magna illud tn̄ ex parte correxerā. Qđ q:
rurſum videtis o paula ⁊ euſtochium ſcri-
ptoꝝ vitio deprauatū pluſq̄ antiquū erro
rem ꝙ̄ nouā emēdationem valere: me cogi
tis vt veluti quodā nouali ſciſſum iā aruū exercā ⁊ obliquis
ſulcis renaſcētes ſpinas eradicē: equum eſſe dicentes. vt qđ
crebro male pullulat: crebrius ſuccidatur. Vnde conſueta
prefatione commoneo: tam vos quibus forte labor iſte deſu-
dat: ꝙ̄ eos qui exēplaria iſtiuſmodi habere voluerit vt que
diligenter emēdaui cū cura ⁊ diligentia trāſcribantur. No
tet ſibi vnuſquiſq̄ vel iacētē lineā vel radiātia ſigna. i. obe
los vel aſteriſcos ⁊ vbicū q̄ viderit virgulā precedētem ab
ea vſq̄ ad duo pūcta que impreſſimus: ſciat in ſeptuaginta
trāſlatoribus plus haberi. Vbi aūt perſpexerit ſtelle ſimili-
tudine de hebreis voluminibus: additū nouerit eque vſq̄
ad duo puncta: iuxta theodotionis dūtaxat editionē: qui
ſimplicitate ſermonis a ſeptuaginta interpretibus non di-
ſcordat. Hec ergo ⁊ vobis ⁊ ſtudioſo cuiq̄ feciſſe me ſciens
non ambigo multos fore qui vel inuidia vel ſupercilio ma-
lint contemnere videri preclara: ꝙ̄ diſcere ⁊ de turbulento
magis riuo: ꝙ̄ de puriſſimo fonte potare.

Explicit prologus primus in pſalterium.

Incipit prologus ſecūdus beati Hieronymi
preſbyteri in pſalterium.

David filiꝰ ieſſe cum eſſet in regno ſuo qua-
tuor elegit q̄ pſalmos canerēt: id eſt aſaph
hemā: ethan: ⁊ iditum. Octoginta ⁊ octo
dicebāt pſalmos: ⁊ ducēti ſubdiapſalma ⁊
cytharam percutiebat abiuth cum dauid
reduxiſſet arcam dei in hierlm poſt annos
viginti reuocatā ab azotis: ⁊ remanſit in domo aminadab.
Hāc impoſuit ſub iugali nouo ⁊ adduxit in hierlm: electis
viris ex oī genere filioꝝ iſrl' ſeptuagita milibꝰ viris. Ex qui
bus quatuor principes preeſſe cantoribus cōſtituit aſaph:
eman: ethan: ⁊ Iditum: vnicuiq̄ eorum diuidens ſeptua-
gintaduo

gintaduos viros ſuccłamātes laudē ꝛ cāticū cāticoꝝ dño. Et vn⁹ quidē eoꝝ feriebat cymbalū: ali⁹ cytharā: ali⁹ tuba cornea ↄcultās. In medio aūt coꝝ dd ſtabat ipſe tenēs pſalteriū. Arcā aūt āñcedebat ſeptē chori ꝛ ſacrificiū tituleꝛū. Pplˢ aūt vniuerſus ſeqbaṫ poſt arcā. Sūt aūt oēs pſalmi dauid cētū ꝗnquagīta. Quoꝝ oīꝫ ꝗdē nouē fecit ipſe dauid triginta duo nō ſunt ſupraſcripti: ſeptuagīta duo in dd: duodecim i aſaph: duodeci in iditū: nouē filijs chore: vn⁹ moyſi duo in ſalomonē: duo i aggeū ꝛ zachariā: fiūt oēs itaqꝫ pſalmi dauid nūero cētū ꝗnquagīta. Dyapſalma nūero ſeptuagīta a qnqꝫ: cātica graduū duodecīꝫ. Prim⁹ pſalm⁹ nulli aſſignatus eſt: qm̄ oīm eſt. Deide qꝫ alius itelligiṫ in pīo: niſi pmogenit⁹: vt merito ſupſcriptio neceſſaria non fuerit. Deide q: ipſe pſalm⁹ rōnē xpi facit qm̄ dicit aduerſus xpꝫ ei⁹ exponēdo pſonā i ſcribēdo cām oino nō idiget. Ordines hyſtorie imutatos legim⁹ in titulis pſalmoꝝ. Sꝫ pſalmi nō ſꝫ hyſtoriā: ſꝫ ſꝫ pphetiā legūṫ. Ita ordines pſalmoꝝ turbare nō pōt ordo tituloꝝ. Pſalmi oēs ꝗ inſcribūṫ ipſi dauid: ad xpi pertinent ſacramentum.

Explicit prologus ſecundus in pſalterium.

Incipit plog⁹ terti⁹ bti Hiero. pſbyteri i pſalteriū.

Liber pſalmoꝝ ꝗꝗ vno ↄcludaṫ volumine non eſt tm̄ vno codē factore. Decē eñ pphˢ pene ſūt ꝗ eos diuerſo tpe ſcripſerunt. i. moyſes dauid ſalomō: aſaph: ꝛ emā: ꝛ ethā: ꝛ iditūꝫ filij chore aſſur: clama: eliazab ſiue eſdras. Nonnulli ēt ꝛ aggei zacharie exiſtimāṫ. Dī bis aūt ꝗ ſine titulis ſūt traditio vera talis eſt: vt cui⁹ auctoris pſcriptio pceſſerit ceteri ꝗ ſine titulo ſequunṫ ipſi⁹ eſſe credanṫ. Eſt aūt ƀ liber allegoricis ac typicis ſacris ſignat⁹: ſpālr aūt ꝙ nat⁹: ꝙ paſſus: ꝙ reſurrexit xps. pene oīm pſalmoꝝ reſonat organ⁹. Sciēdū tm̄ ꝙ apō hebreos oēs pſalmi pmixti fuerūt ꝛ iordinati. Quos ꝗdē prim⁹ eſdras in vnū volumē coegit: ꝛ ordinē numerūqꝫ diſpoſuit: atqꝫ p occultū ſacramētū myſteriū aliis alios ptulit ordine dum poſteriores videanṫ i tpe. Nā ſm hyſtoriam tertius pſalm⁹ quiquageſimo pſalmo poſterior eſt: ſꝫ ppter myſteriū i ordine prior eſt. Sic etiā habeṫ in ceteris: q: ſpiritusſanctus eos pꝛcordinauit vt voluit.

Explicit prologus tertius in pſalterium.

Incipit liber hymnoꝝ ſiue pſalmoꝝ ſiue ſoliloquiorum. Pſalmus dauid. I.

Hiere.17.b. Beatus vir qui nō abijt in cōſilio impioꝝ ꝛ in via peccatorū nō ſtetit ꝛ in cathedra peſtilētie nō ſedit. Sꝫ i lege dñi voluntas ei⁹: ꝛ i lege ei⁹ meditabiṫ die ac nocte. Et erit tāꝗ lignū qd plātatū eſt ſec⁹ decurſus aquaꝝ: qd fructū ſuū dabit i tpe ſuo. Et foliū ei⁹ nō † defluet: ꝛ oīa ꝗcūqꝫ † faciet pſperabūṫ. Nō ſic i pij nō ſic: ſꝫ tanꝗ puluis quē pijcit vēt⁹ a facie terre. Ideo nō reſurgūt ipij in iudicio neqꝫ pctōres i cōſilio iuſtoꝝ. Quoniam nouit dominus viaꝫ iuſtoꝝ: ꝛ iter impiorum peribit.

alˢ + decidet
alˢ + fecerit.

Pſalmus dauid. II.

Quare fremuerunt gentes et populi meditati ſunt inania. Aſtiterunt reges terre: ꝛ principes conuenerunt in vnū aduerſus dñm ꝛ aduerſus chriſtum eius. Dirumpamus vincula eorum: et † proijciamus a nobis iugum ipſorum. Qui habitat in celis irridebit eos ꝛ dñs ſubſānabit eos. Tūc loqueṫ ad eos in ira ſua: ꝛ in furore ſuo cōturbabit eos. Ego aūt conſtitutus ſum rex ab eo ſup ſyon montē ſanctū ei⁹ pdicās pcceptū † ei⁹. Dñs dixit ad me filı⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te. Poſtula a me ꝛ dabo tibi gētes hereditatē tuā: ꝛ poſſeſſionē tuā terminos terre. Reges eos in vga ferrea: ꝛ tāꝗ vas figuli † ↄfringes eos. Et nūc reges itelligite: erudimini qui iudicatis terrā. Seruite dño in timore: ꝛ exultate ei cū tremore. Apprehendite diſciplinā: ne quando iraſcatur dñs: ꝛ pereatis de via iuſta. Cuꝫ exarſerit in breui ira eius beati omnes qui confidunt in eo.

alˢ + vt quid
Act.4.c.
diſt.62.c. virū
in.1.glo.
alˢ: + abijciamus
23.q.4.c.nō in
uenit.ꝛ.c.ſi eccleſia.
alˢ + ipſius.
Heb.1.b.
Act.13.e.
alˢ + eos teres
apo.2.g.ꝛ.19.c

Pſalmus dauid cū fugeret a facie abſalon filij ſui. III.

Domine quid multiplicati ſunt qui tribulāt me: multi inſurgunt aduerſum me. Multi dicūt anime mee: non eſt ſalus ipſi i deo eius. Tu autem domine ſuſceptor meus es: gloria mea ꝛ exaltās caput meum. Voce mea ad dominum clamaui ꝛ exaudiuit me de monte ſancto ſuo. Ego dormiui ꝛ † ſoporatus ſum. ꝛ exurrexi q: dominus ſuſcepit me. Nō timebo milia populi circūdantis me: exurge dñe: ſaluū me fac deus meus. Quoniā tu percuſſiſti omnes aduerſantes mihi ſine cauſa dentes peccatorū contriuiſti. Domini eſt ſalus: ꝛ ſuper populum tuum benedictio tua.

j.76.ꝛ.141.
alˢ +. ſomnū cepi.

In finem in carminibus pſalmus dauid. IIII.

Cum inuocarem exaudiuit me deus iuſtitie mee. in tribulatione dilataſti mihi. Miſerere mei: ꝛ exaudi orationem meā. Filij hominū vſqꝫ quo † graui corde: vt quid diligitis vanitatem ꝛ queritis mendacium. Et ſcitote quoniā † mirificauit domin⁹ ſanctum ſuum: dominus exaudiet me cū clamauero ad eū. Iraſcimini ꝛ nolite peccare. que dicitis in cordibus vřis ꝛ in cubilibus vřis cōpungimini. Sacrificate ſacrificiū iuſtitie: ꝛ ſperate i dño: multi dicūt ꝗs oſtēdit nobis bona. Signatū eſt ſuper nos lumē vultus tui dñe: dediſti letitiam in corde meo. A † fructu frumenti vini ꝛ olei ſui: multiplicati ſunt. In pace in idipſum: dormiam ꝛ requieſcā. Qm̄ tu dñe ſingulariter in ſpe: † conſtituiſti me.

alˢ + graues.
alˢ + admirabilem fecit.
Ephe.4.f.
alˢ + tēpore.
al + habitare feciſti me.

In finē p ea que hereditatē cōſequiṫ ps dauid. V.

Verba mea † auribus percipe domine: intellige clamorem meuꝫ. Intende voci † orationis mee: rex meus ꝛ deus meus. Quoniam ad te orabo domine mane exaudies voceꝫ meā. Mane aſtabo tibi ꝛ videbo: quoniaꝫ nō deus volēs iniquitatē tu es. † Neqꝫ habitabit iuxta te malignus: neqꝫ permanebūt iniuſti ante oculos tuos. Odiſti omnes qui operantur iniquitatem: perdes omnes qui loquunṫ mendacium. Viruꝫ ſanguinum ꝛ doloſum abominabitur dominus: ego auteꝫ in multitudine † miſericordie tue. Introibo in domum tuam adorabo ad templum ſanctum tuum in timore tuo. Domine deduc me in iuſtitia tua propter inimicos meos: dirige † in conſpectu † tuo viam meam. Quoniam non eſt in ore eorum veritas eoꝝ: coꝝ vanum eſt. Sepulchrum patens eſt guttur eoꝝ: linguis ſuis doloſe agebant: iudica illos de⁹. Decidant a cogitatiōib⁹ ſuis: ſꝫ multitudinē ipietatū eoꝝ expelle eos: qm̄ † irritauerūt te dñe. Et letēṫ oēs ꝗ ſperāt in te. i eternū exultabūt ꝛ habitabis i eis. Et gliabunṫ i te oēs ꝗ diligūt nomē tuū: qm̄ tu bñdices iuſto. Dñe vt ſcuto bone voluntatis † tue coronaſti nos.

alˢ + exaudi domine.
alˢ + obſecrationis.
alˢ + non.
22.q.2.c.2.
alˢ + miſerationis.
alˢ + ante faciē meā vitam tuam.
alˢ + meo vitam.
al + inamarauerunt.
al + nō hꝫ tu

Dc pe.diſt ca. poaro.§. ites a mortuo. Supra.6. Infra.37. Al's+z. Al's+nō hȝ z. Al's+erue diſt.50.c.ſi qs diaconus

al's+ob ira. Mat.7.d. z.25.d. Luc.15.f. al's+nō hȝ ve hemēter. al's+ꝯfundāt

Al's+erue.

al's+ergo. al's+nō hȝ z. Al's+ꝯgrega no.

Al's+dirige. de pe.diſt.i.c. nunqd in glo. ne ſede va.ū. :8.1. Al's+opatus eſt. al's+laborem Iob.15.b. Al's+labor. Infra.12.

Math.21.b. al's+deſē ſorē al's+quas.

..2.37.

Al's+ſedes. al's+perit.

Is+ſedē ſuā al's+terrarū

℄ Infinē carminibus pro octaua.ꝓs dauid VI.

Domine ne in furore tuo arguas me: neqȝ ira tua corripias me. Miſerere mei domine quoniam infirmus ſuȝ ſana me domine qm̄ conturbata ſunt oſſa mea. Et aīa mea turbata eſt valde:† ſȝ tu dn̄e vſqȝquo. Cōuertere dn̄e† z† eripe aiam meā:ſaluū me fac ꝓpter miſericordiā tuā. Qm̄ nō eſt i morte q̄ memor ſit tui in inferno aūt quis confitebit̄ tibi. Laboraui in gemitu meo:lauabo ꝑ ſingulas noctes lectuȝ meū:lachrimis meis ſtratū meuȝ rigabo. Turbat' eſt a† furore oculus meus inueteraui inter omnes inimicos meos. Diſcedite a me oēs qui operamini iniquitatē:qm̄ exaudiuit dn̄s vocem fletus mei. Exaudiuit dn̄s deprecationē meā:dn̄s orōnem meam ſuſcepit. Erubeſcāt z cōturbētur† vehementer oēs inimici mei† cōuertātur z erubeſcant valde velociter.

℄ In finem pſalmus dauid quem cantauit domino ꝓ verbis chuſi filij gemini. VII.

Domine deus meus in te ſperaui† ſaluū me fac ex oībus ꝑſequētibus me z libera me. Ne qn̄ rapiat vt leo aiaȝ meā:dū nō eſt q̄ redimat neqȝ q̄ ſaluū faciat. Dn̄e deus me' ſi feci iſtō:ſi eſt iniquitas in manib' meis. Si reddidi retribuentibus mihi mala decidā† merito ab inimicis meis inanis. Perſequat̄ inimicus aiam meā z cōprehēdat z cōculcet in terra vitā meā:et gloriā meā in puluerē deducat. Exurge dn̄e in ira tua:† et exaltare in finib' inimicoꝝ meoꝝ. Et exurge dn̄e de' meus in ꝓcepto qd̄ mādaſti z† ſynagoga populoꝝ circūdabit te. Et ꝓpter hāc in altū regredere dn̄s iudicat pplos. Iudica dn̄e ſȝ iuſtitiā meā:z ſȝ innocentiā meam ſuper me. Conſumetur nequitia peccatoꝝ z† diriges iuſtū:ſcrutans corda z renes deus. Iuſtū adiutoriuȝ meū a dn̄o qui ſaluos facit rectos corde. Deus iudex iuſtus fortis z patiēs: nunquid iraſcetur ꝑ ſingulos dies? Niſi cōuerſi fueritis gladiū ſuū vibrabit:arcū ſuū tetēdit z parauit illū. Et in eo parauit vaſa mortis: ſagittas ſuas ardētibus† effecit. Ecce parturit iniuſtitiaȝ concepit† dolorem et peperit iniquitatem. Lacum aperuit z effodit eum:z incidit in foueam quam fecit. Conuertetur† dolor eius in capud eius:z in verticē ip̄' iniquitas eius deſcendet. Confitebor domino ſm̄ iuſtitiaȝ eius:z pſallam nomini dn̄i altiſſimi.

℄ In finem pro torcularibus.ꝓs dauid. VIII.

Domine dn̄s noſter q̄ admirabile eſt nomē tuum in vniuerſa terra. Qm̄ eleuata eſt magnificētia tua ſuper celos. Ex ore infantiuȝ z lactentiū perfeciſti laudeȝ ꝓpter inimicos tuos:vt deſtruas inimicū z† vltorē. Qm̄ videbo celos tuos opa digitorum tuorū:lunā z ſtellas† q̄ tu fundaſti. Quid eſt hō q̄ memor es ei' aut fili' hōis quoniā viſitas euȝ? Minuiſti eum paulominus ab āgelis:gloria z honore coronaſti eū z cōſtituiſti eū ſuꝑ opera manuū tuarū. Oīa ſubieciſti ſub pedib' eius oues z boues vniuerſa:inſuꝑ z pecora campi. Volucres celi z piſces maris:q̄ perambulāt ſemitas maris. Dn̄e dn̄s noſter:q̄ admirabile eſt nomē tuuȝ in vniuerſa terra.

℄ In fine pro occultis filij.ꝓs dauid. IX.

Confitebor tibi domine in toto corde meo narrabo omnia mirabilia tua. Letabor et exultabo in te.pſallā nomini tuo altiſſime. In conuertēdo inimicum meum retrorſum infirmabūt̄ z peribunt a facie tua. Quoniam feciſti iudiciū meū z cām meaȝ † ſediſti ſuper thronū qui iudicas iuſtitiam. Increpaſti gētes z† perijt impius nomē eorum deleſti in eternū z in ſeculū ſeculi. Inimici defecerūt framee in finē z ciuitates eorum deſtruxiſti: Perijt memoria eorum cū ſonitu:z dn̄s in eternum permanet. Parauit in iudicio† thronum ſuum:z ipſe iudicabit orbem† terre in equitate iudicabit populos in iuſtitia. Et fact' eſt dn̄s refugiuȝ pauperi:adiutor in oportunitatib' in tribulatione. Et ſperēt in te† qui† nouerunt nomē tuū qm̄ nō dereliquiſti querētes te dn̄e. Pſallite dn̄o q̄ habitat in ſyon: annūciate inter gētes† ſtudia eius. Qm̄ reqrēs ſanguinē eoꝝ† recordat' eſt nō ē oblit' clamorē pauperū. Miſerere mei dn̄e:vide humilitatē meā de inimicis meis. Qui exaltas me de portis mortis vt annunciē † oēs laudationes tuas in portis filie ſyon. Exultabo in ſalutari tuo:infixe ſunt gētes in interitu quē fecerūt. In† laqueo iſto quē abſcōderūt cōprehēſus eſt pes eorū. Cognoſcet̄ dn̄s iudicia faciēs:in operib' manuū ſuarum cōprehēſus eſt peccator. Conuertant̄ pctōres in infernū:oēs gētes que obliuiſcūt̄ deū. Qm̄ non in finē obliuio erit pauperis: patientia pauperū non† peribit in finem. Exurge dn̄e non † confortet̄ homo:iudicentur gentes in conſpectu tuo. Cōſtitue dn̄e legiſlatorem ſuper eos:vt ſciāt gentes qm̄ hoīes ſunt. Vt quid dn̄e receſſiſti longe:deſpicis i oportunitatib' in tribulatione. Dum ſuperbit impius incendit̄ pauper cōprehendunt̄ in cōſilijs quibus cogitant. Qm̄ laudat̄ pctōr in deſiderijs aīe ſue:z iniquus benedicit̄. Exacerbauit dominū peccator:ſm̄ multitudinē ire ſue non queret. Nō eſt deus in conſpectu eius:† inquinate ſunt vie illius in oī tpe. Auferuntur iudicia tua a facie eius:oīm inimicorū ſuorum dn̄abit̄. Dixit eīm in corde ſuo nō mouebor a gn̄atione in generationē ſine malo. Cui' maledictiōe os plenū eſt z amaritudine z dolo:ſub lingua ei' labor z dolor. Sedet i inſidijs cū diuitib' in occultis:vt interficiat innocētē. Oculi eius in pauperē reſpiciunt:inſidiat̄ in abſcōdito quaſi leo in ſpelūca ſua. Inſidiat̄ vt rapiat pauperē:rapere pauperē dum attrahit euȝ. In laqueo ſuo† hūiliabit eū:† inclinabit ſe z cadet cū dn̄atus fuerit pauperū. Dixit eīm in corde ſuo:oblit' eſt deus:auertit faciē ſuā ne videat in finē. Exurge dn̄e de' z exaltet̄ manus tua:ne obliuiſcaris pauperū.† Propter quid irritauit impius deū:dixit eīm i corde ſuo nō requiret. Vides qm̄ tu laborē z dolorē conſideras.vt tradas eos in manus tuas. Tibi derelict' eſt pauꝑ:orphano tu eris adiutor. Cōtere brachiū pctōris z maligni: queret̄ peccatum illius z nō inuenietur. Dn̄s regnabit in eternum z in ſeculuȝ ſeculi:peribitis gētes de terra illi'. Deſideriū pauperū exaudiuit dn̄s:ꝓparatiōem cordis eoꝝ audiuit auris tua. Iudicare pupillo z humili:vt non apponat vltra magnificare ſe homo ſuper terram.

℄ In finem pſalmus dauid. X.

In dn̄o cōfido quomō dicitiſ aīe mee trāſmigra in† mōtē ſicut paſſer. Qm̄ ecce pctōres† intenderūt arcū:parauerūt ſagittas ſuas i pharetra vt ſagittēt in† obſcuro rectos corde. Qm̄ que perfeciſti deſtruxerūt:iuſtus aūt q̄d fecit? Dn̄s in tēplo ſācto ſuo:dn̄s i celo ſedes ei'. Oculi ei' i pauperē reſpiciūt:palpebre ei' interrogāt filios hoīm. Dn̄s interrogat iuſtū z impiū:q̄ aūt diligit iniquitatē odit aīaȝ ſuā.† Pluet ſuꝑ pctōres laqueos ignis z ſulphur z ſpūs procellarum pars calicis eoꝝ. Qm̄ iuſtus domin' z iuſtitias dilexit:equitatem vidit vultus eius.

℄ In finem pſalmus dauid pro octaua. XI.

Saluum me fac dn̄e qm̄ defecit ſctūs:qm̄ diminute ſunt veritates a filijs hoīm. Vana locuti ſunt vnuſquiſqȝ ad ꝓximū ſuū labia doloſa i corde z corde locuti ſunt.† Diſperdat dn̄s vniuerſa labia doloſa:z liguā magniloquā. Qui dixerūt linguā noſtrā magnificabimus labia noſtra† a nobis ſunt:quis noſter dominus eſt? Propter miſeriam inopum z gemituȝ pauperum:nunc exurgā dicit dn̄s. Ponā in ſalutari:fiducialiter agam in eo. Eloquia domini eloquia caſta:argentum igne

examinatum

Al's+cognouerunt Al's+cognoſcunt. Al's+mirabilia. Al's+memoratus. Supra.6. Al's+vniuerſas laudes. al's+muſipula iſta quā abſconderunt.

Al's+peribit in eternum. al's+ſcelo

al's+pcomi

De pe.diſt. ſi eīm. ꝓ.

al's+humiliabit. al's+ſcelſus tur. al's+in finē

Al's+montem. al's+tetēderūt al's+obſcura luna.

abacuch.2.b. Supra.9.

al's+pluit.

al's+hȝ vani. al's+nō hȝ et al's+apō nos

examinatum probatum terre purgatum ſeptuplū. Tu do⸗
mine ſeruabis nos: et cuſtodies nos a generatione hac in
eternum. In circuitu impij ambulant: ſcḋm altitudinē tuā
multiplicaſti filios hominum.

¶ In finem pſalmus dauid. XII.

al.+ obliuiſce / rıs in futuro ⁊ ē / pore. Uſquequo dn̄e † obliuiſceris me in finē: vſquequo
auertis faciē tuā a me. Quādiu ponam ꝯſilia in
aīa mea: dolorē in corde meo ꝑ diē. Uſquequo ex⸗
al9+ non hꝫ ⁊ altabit̄ inimicus meꝰ ſup me reſpice † ⁊ exaudi
me dn̄e deus meꝰ: Illumina ocl̄os meos ne vnq̄ obdormiā
in † morte: ne qñ dicat inimicꝰ meꝰ p̄ualui aduerſus eum.
al9+ mortem Qui tribulāt me exultabūt ſi motus fuero: ego aūt in mia
tua ſperaui. Exultabit cor meū in ſalutari tuo: cātabo dn̄o
Supra.7. q̄ bona tribuit mihi: ⁊ pſallam nomini dn̄i altiſſimi.

¶ In finem pſalmus dauid. XIII.

al9+ ipſi dicēs / al9+ affectio / nibus. Dixit † inſipiens in corde ſuo: nō eſt deꝰ. Corru
pti ſunt ⁊ abomiabiles facti ſūt i † ſtudijs ſuis
nō eſt qui faciat bonū nō eſt vſq; ad vnuꝫ. Dn̄s
de celo ꝓſpexit ſup filios hoīꝫ: vt videat ſi eſt in
telligēs aut requirēs deū. Oēs declinauerūt ſimul inutiles
Infra.52. / Supra.5. facti ſunt nō eſt qui faciat bonū: nō eſt vſq; ad vnū. Sepul⸗
chrū patēs eſt guttur cor̄: linguis ſuis doloſe agebāt: vene
nū aſpidū ſub labijs cor̄. Quor̄ os maledictiōe ⁊ amaritu
dine plenū eſt: veloces pedes cor̄ ad effundēdū ſanguineꝫ.
Cōtritio ⁊ infelicitas in vijs cor̄: ⁊ viā pacis nō cognoue⸗
rūt: nō eſt timor dei ante oculos cor̄. Nōne cognoſcēt oēs
al9+ populū / meū ſicut ci / bum panis. q̄ operāt̄ iniq̄tatē qui deuorāt † plebē meā ſicut eſcā panis.
Dn̄m nō inuocauerūt: illic trepidauerūt timore vbi non †
al9+ erat. / de cōſi. dele.c. / paſtoralis. erat timor. Quoniā dn̄s in gn̄atione iuſta eſt: conſilium in
opis cōfūdiſtis: qm̄ dn̄s ſpes eius eſt. Quis dabit ex ſyon
ſalutare iſrael: cum auerterit dominus captiuitatē plebis
ſue exultabit iacob ⁊ letabitur iſrael.

¶ Pſalmus dauid. XIIII.

al9+ peregri / nabitur. / al9+ ⁊. Domine quis † habitabit in tabernaculo tuo †
aut quis requieſcet in monte ſancto tuo: Qui in⸗
greditur ſine macula: ⁊ operat̄ iuſtitiaꝫ. Qui lo⸗
quitur veritatem in corde ſuo: qui non egit doliī
47.di.c.qm̄. in lingua ſua. Nec fecit proximo ſuo malum: ⁊ opprobriuꝫ
non accepit aduerſus proximos ſuos. Ad nihiluꝫ deductꝰ
eſt in cōſpectu eius malignus: timētes aūt dn̄m glorificat.
Qui iurat ꝓximo ſuo ⁊ non decipit: qui pecuniā ſuam non
dedit ad vſuraꝫ: ⁊ munera ſuper innocentē nō accepit. Qui
facit hec: non cōmouebitur in eternum.

¶ Tituli inſcriptio ipſi dauid. XV.

Conſerua me dn̄e qm̄ ſperaui in te: dixi dn̄o deꝰ
meus es tu: qm̄ bonor̄ meor̄ non eges. Sāctis
al9+ mirifica / bit. qui ſunt in terra eius † mirificauit oēs volunta
tes meas in eis. Multiplicate ſunt īfirmitates
cor̄: poſtea accelerauerūt. Nō congregabo cōuenticula co
rum de ſanguinibus: nec memor ero noīm eorum per labia
12.q.2.c.cleri. / 21.q.ſi.c.ecce. mea. Dn̄s pars hereditatis mee ⁊ calicis mei: tu es qui re⸗
ſtitues hereditatē meā mihi. Funes ceciderūt mihi in p̄e⸗
claris: etenī hereditas mea p̄clara eſt mihi. Benedicam dn̄ꝫ
qui tribuit mihi intellectū: inſup ⁊ vſq; ad nocteꝫ increpue
rūt me renes mei. Prouidebā dn̄m in cōſpectu meo ſemꝑ
qm̄ a dextris eſt mihi ne cōmouear. Propter hoc letatū eſt
cor meū ⁊ exultauit ligua mea: inſup ⁊ caro mea requieſcet in
act.2.b. ſpe. Quoniā nō derelinques aīam meaꝫ in inferno: nec da⸗
bis ſanctum tuum videre corruptionem. Notas mihi feci⸗
ſti vias vite: adimplebis me leticia cū vultu tuo delectatio⸗
nes in dextera tua vſq; in finem.

al9+ de ſēca / tioni mee. ¶ Oratio dauid. XVI.

Exaudi dn̄e iuſtitiā meā: intende † deprecationē
meā. Auribus ꝑcipe orōnem meā: non in labijs
doloſis. De vultu tuo iudicium meum prodeat:
oculi tui videant equitatem. Probaſti cor meū
⁊ viſitaſti nocte igne me examinaſti: ⁊ nō eſt inuenta in me
iniq̄tas. Ut nō loquat̄ os meum opera hominū: ꝓpter ver⸗
ba labior̄ tuor̄ ego cuſtodiui vias † duras †. Perfice greſ⸗ al9+ latronis
ſus meos in ſemitis tuis: vt nō moueāt̄ veſtigia mea. Ego al9+ ad peri / ciendos.
clamaui quoniā exaudiſti me deus: inclina aurē tuā mihi ⁊
exaudi verba mea. Mirifica miſericordias tuas qui ſaluos
facis ſperātes in te. A reſiſtentibus dextere tue: cuſtodi me
vt pupillam oculi. Sub vmbra alarum tuarū ꝓtege me: a fa
cie impiorum qui me afflixerūt. Inimici mei animam meaꝫ
circūdederunt: adipem ſuū concluſerūt: os cor̄ locutū eſt
ſuperbiaꝫ. Proijciētes me nunc circūdederūt me: oculos
ſuos ſtatuerūt declinare in terrā. Suſceperūt me ſicut leo
paratus ad p̄dā: ⁊ ſicut catulꝰ leonis habitās in abditis.
Exurge dn̄e p̄ueni eū ⁊ ſupplāta eū: eripe aīaꝫ meā ab im
pio framea tuā ab inimicis manꝰ tue. Dn̄e a paucis de ter⸗
ra diuide eos in vita cor̄: de abſcōditis tuis adimpletꝰ eſt
venter eorum. Saturati ſunt filijs: ⁊ dimiſerunt reliquias
ſuas paruulis ſuis: ego autem in iuſtitia apparebo cōſpe⸗
ctui tuo: ſatiabor cū apparuerit gloria tua. al9 + virtus

¶ In fineꝫ puero dn̄i dauid que locutus eſt dn̄o verba cā
tici huius in die qua eripuit eum dn̄s de manu oīm inimi
corum eius: ⁊ de manu ſaul: ⁊ dixit. XVII.

Diligam te dn̄e † fortitudo mea: dn̄s firma
mētū meū ⁊ refugiū meū ⁊ liberator meus.
Deus meꝰ adiutor meus: ⁊ ſperabo in eū.
Protector meꝰ ⁊ cornu ſalutis mee: ⁊ † ſu⸗ al+ redēptor
ſceptor meꝰ. Laudās inuocabo dn̄m: ⁊ ab 2.Reg.22.
inimicis meis ſaluus ero. Circūdederunt
me dolores mortis: ⁊ torrentes iniquitatis cōturbauerūt al9+ inferi. / al+ ꝑuenerūt
me. Dolores † inferni circūdederūt me † p̄occupauerūt al9+ ꝑſſura.
me laquei mortis. In tribulatiōe mea inuocaui dn̄m: et ad
deū meū clamaui. Et exaudiuit de tēplo ſctō ſuo vocē meā
⁊ clamor meus in cōſpectu eiꝰ † introiuit in aures eiꝰ. Cō
mota eſt ⁊ cōtremuit terra: fundamenta montiū cōturbata al9+ irrolbit.
ſunt ⁊ cōmota ſunt: qm̄ iratꝰ eſt eis. Aſcendit fumus in ira
eius: ⁊ ignis a facie eius † exarſit: carbones ſuccēſi ſunt ab al9+ exarde / ſcit.
eo. Inclinauit celos ⁊ deſcēdit: ⁊ caligo ſub pedibus eius.
Et aſcēdit ſuper cherubin et volauit: volauit ſuper pēnas 2.q.7.§.item. / obſ.
ventorū. Et poſuit tenebras latibulū ſuum in circuitu eiꝰ
tabernaculum eius: tenebroſa aqua in nubibus aeris. Pre al9+ gemlat / eius.
fulgore eius in cōſpectu eius nubes † tranſierunt grando
⁊ carbones ignis. Et intonuit de celo dn̄s: ⁊ altiſſimus de al9+ et
dit vocem ſuā: grando ⁊ carbones ignis. Et miſit ſagittas
ſuas ⁊ diſſipauit eos † fulgura multiplicauit ⁊ cōturbauit
eos. Et apparuerūt fontes aquarū: ⁊ reuelata ſunt funda⸗
menta orbis terrarum: Ab increpatione tua domine: ab in
ſpiratione ſpiritus ire tue. Miſit de ſummo ⁊ accepit me: ⁊
† aſſumpſit me de aq̄s multis. Eripuit me de inimicis meis
fortiſſimis ⁊ ab his qui oderunt me qnoniā confortati ſunt
ſup me. Preuenerunt me in die afflictionis mee: ⁊ factus al9 + nō hꝫ
eſt dn̄s † ꝓtector meus. Et eduxit me in latudinem: ſaluum
me fecit quoniaꝫ voluit me. Et retribuet mihi dn̄s ſcḋm iuſti al9+ firma / mentum.
tiam meam: ⁊ ſcḋm puritatem manuum mearuꝫ retribuet mi
hi. Quia cuſtodiui vias dn̄i: nec īpie geſſi a deo meo. Quo
niam omnia iudicia eius in cōſpectu meo † ⁊ iuſtitias eius al.+ ſūt ſemꝑ
non repuli a me. Et ero immaculatus cū eo: et obſeruabo
me ab iniquitate mea. Et retribuet mihi dominus ſcḋm iuſti
tiam meam: ⁊ ſcḋm puritatem manuum mearuꝫ in conſpectu 2.Reg.22.e.
oculorum eius. Cum ſancto ſanctus eris: ⁊ cum viro inno⸗
cente innocēs eris. Et cum electo electus eris: ⁊ cum per⸗ al9+ ꝑuerſ⸗ / eris.
uerſo † peruerteris. Quoniam tu populū humilem ſaluū
facies ⁊ oculos ſuperborum humiliabis. Qm̄ tu illuminas al9+ eruar.
lucernaꝫ meā dn̄e: deus meꝰ illumina tenebras meas. Qm̄ al9+ imma / culata
in te † eripiar a tentatione: ⁊ in deo meo trāſgrediar murū.
Deus meꝰ † īpolluta via eiꝰ eloquia dn̄i igne examinata: ꝓ
tector eſt omnium ſperantium in ſe. Qm̄ quis deus preter

dominū† aut q̄s de⁹ pter deū noſtrū. De⁹ qui pcingit me
Als+ z. — ꝟtute z poſuit imaculatā viā meā. Qui pfecit pedes meos
Infra.143. — tanq̄ ceruoꝝ: z ſup excelſa ſtatuens me. Qui docet manus
2.Reg.22.c. — meas ad pliū: z poſuiſti vt arcū ereū brachia mea Et dediſti
mihi ꝓtectionem ſalutis tue: z dextera tua ſuſcepit me. Et
als + direxit. — diſciplina tua† correxit me in finē: z diſciplina tua ipſa me
als + ſubter. — docebit. Dilataſti greſſus meos† ſubtus me: z nō ſunt in-
23.q.4.c.ſi ec- — firmata veſtigia mea. Perſequar inimicos meos z compꝛe-
cleſia. — hendā illos: z nō cōuertar donec deficiant. Cōfringā illos
als+ virtute — nec poterunt ſtare: cadēt ſubtus pedes meos. Et pcingiſti
als+ nō hꝫ et — me† virtute ad bellū: z ſupplātaſti inſurgentes in me ſub-
als+ odio ha — tus me. Et inimicos meos dediſti mihi dorſum: z† odien
bentes. — tes me diſperdidiſti. Clamauerūt nec erat q̇ ſaluos faceret
ad dn̄m; nec exaudiuit eos: Et cōminuā eos vt puluerē añ
als+ erui8. — facieꝫ venti: vt lutū platearū delebo eos. † Eripies me ḋ con
tradictionib⁹ ppl̄i: cōſtitues me in caput gentiū. Popul⁹
quē nō cognoui ſeruiuit mihi: in auditu auris obediuit mi-
hi. Filij alieni mētiti ſunt mihi: filij alieni † inueterati ſunt
als + inuete- — z claudicauerūt a ſemitis ſuis. Viuit dn̄s z benedict⁹ deus
rauerunt. — meus: z exaltet̄ deus ſalutis mee. Deus qui das vindictas
mihi z ſubdis populo ſub me: liberator meus de inimicis
mis iracundis. † Et ab inſurgentibus in me exaltabis me
als+ nō hꝫ et — a viro iniquo eripies me. Propterea cōfitebor tibi† natio
als+ gētibus — nibus domine: z nomini tuo pſalmū dicam. Magnificans
2.Reg.22.d — ſalutes regis eius: z faciens miſericordiam chriſto ſuo da-
Ro.15.b — uid: z ſemini eius vſq; in ſeculum.

¶ In finem pſalmus dauid. XVIII.

Celi enarrāt glo̅am dei: z opa manuū eius annun
ciat firmamentū. Dies diei eructat verbū: z nox
als+ ānūciat — nocti† indicat ſciētiā. Nō ſunt loquele neq; ſer
Ro.10.d — mones: quoꝝ nō audiant̄ voces eoꝝ. In omnem
di.16.c.ita dn̄s — terrā exiuit ſonus eoꝝ z in fines orbis terre verba eorum.
In ſole poſuit tabernaculū ſuū: z ipſe tanq̄ ſponſus proce-
als+ ſuam — dens de thalamo ſuo. Exultauit vt gygas ad currendā viā
als+ z non — † a ſummo celo egreſſio eius. Et occurſus eius vſq; ad ſū-
De elec.c.fun — mū eius: † nec eſt q̇ ſe abſcondat a calore eius. Lex dn̄i ima
damēta.lib.6 — culata ↄuertēs aīas: teſtimoniū dn̄i fidele ſapiam pꝛeſtans
paruulis. Iuſtitie dn̄i recte letificantes corda p̄ceptū dn̄i
lucidū illuminās oculos. Timor dn̄i ſanctus † ꝑmanens in
als+ ꝑmanet — ſeculū ſeculi iudicia dn̄i vera iuſtificata in† ſemetipſa. De
als+ idipſum — ſiderabilia ſup aurū z lapideꝫ precioſuꝫ multū: z dulciora ſu
per mel z fauum. † Etenī ſeruus tu⁹ cuſtodit ea: in† cuſto-
als + nam et — diēdis illis retributio multa. Delicta q̇s intelligit ab oc-
als+ cuſtodiē — cultis meis mūda me: z ab alienis parce ſeruo tuo. Si mei
do. — nō fuerīt† dn̄ati tūc immaculat⁹ ero: z emūdabor a delicto
als+ dn̄ata. — † maximo. Et erūt vt complaceant eloquia oris mei: z me
als + magno — ditatio cordis mei in conſpectu tuo ſemper. Domine adiu
de pe.di.2.c.ſi — tor meus z redemptor meus.
eſt.in princi.

¶ In finem pſalmus dauid. XIX.

Exaudiat te dn̄s in die tribulatiōis protegat te
nomen dei iacob. Mittat tibi auxiliū de ſancto
z de ſyon tueat̄ te. Memor ſit oīs ſacrificij tui: z
holocauſtuꝫ tuum pingue fiat. Tribuat tibi ſm̄
als + cōpleat — cor tuū: et oē cōſiliū tuū cōfirmet. † Letabimur in ſaluta-
als + exulta- — ri tuo: z in noīe dei nr̄i magnificabimur. Impleat dn̄s oēs
bimus. — petitiōes tuas: nūc cognoui qm̄ ſaluū fecit dn̄s xp̄m ſuuꝫ.
Exaudiet illū ḋ celo ſancto ſuo: i potētatib⁹ ſalus dextere
ei⁹. Hi in currib⁹ z hi in equis: non aūt in noīe dn̄i dei no-
als + exulta- — ſtri† inuocabimus. Ipſi† obligati ſunt z ceciderūt: nos au
bimus. — tem ſurreximus z erecti ſumus. Domine ſaluum fac regem
als+ icurnati — z exaudi nos in die qua inuocauerimus te.

¶ In finem pſalmus dauid. XX.

Domine in virtute tua letabitur rex: z ſuper ſalu-
tare tuū exultabit vehemēter. Deſideriū † cor-
als+ anime. — dis eius† tribuiſti ei: z volūtate labioꝝ ei⁹ nō
als+ dediſti. — fraudaſti eū. Quoniā p̄ueniſti eū in benedictio-
nibus dulcedinis: poſuiſti in capite eius coronaꝫ de lapide
precioſo. Vitā petijt a te† z† tribuiſti ei: lōgitudinē dierꝫ — Als+ nō hꝫ
in ſeculū: z i ſeculū ſeculi. Magna eſt gloria eius in ſaluta- — Als + to[...]
ri tuo: gloriā z magnū decorē impones ſuper eū. Quoniaꝫ
dabis eū in † benedictionē in ſeculū ſeculi: letificabis eū i — Als+ bene[...]
gaudio cū vultu tuo. Quoniā rex ſperat in dn̄o: z miſericor — ctionibus.
dia altiſſimi nō cōmouebitur. Inueniat̄ manus tua oībus
inimicis tuis: dextera tua inueniat oēs qui te oderūt. Po-
nes eos vt clibanum ignis in tp̄e vultus tui dn̄s in ira ſua
conturbabit eos z deuorabit eos ignis. Fructum eoꝝ de
terra perdes: z ſemē eoꝝ a filijs hominum. Qm̄ declinaue
runt in te mala: cogitauerūt † cōſilia que nō potuerunt ſta — al+ ?[...]
bilire. Qm̄ pones eos dorſum in reliquijs tuis preparabis
vultum eorum. Exaltare dn̄e in virtute tua: cantabimus et
pſallemus † virtutes tuas. a — als+ pſal[...]

¶ In finem p̄s dauid p ſuſceptione matutina. XXI.

Deus deus meus reſpice † in me quare me dere — als+ nō hꝫ
liquiſti: longe a ſalute mea ꝟba delictoꝝ meoꝝ.
Deus meus clamabo p diē z non exaudies: et
nocte z nō ad inſipientiā mihi. Tu aūt in ſancto
habitas laus iſrael. In te ſperauerūt patres noſtri: ſpera-
uerunt z† liberaſti eos. Ad te clamauerūt z ſalui facti ſunt. — Als + e[...]
in te ſperauerūt z nō ſunt cōfuſi. Ego aūt ſum vermis z nō
homo: opprobriū hominum z abiectio plebis. Omnes vi-
dentes me deriſerunt me: locuti ſunt labijs z mouerunt ca
put: ſperauit in dn̄o eripiat eū: ſaluum faciat eum qm̄ vult
eum. Quoniaꝫ tu es qui extraxiſti me de ventre: ſpes mea
ab vberibus matris mee: in te † proiectus ſum ex vtero. De — als+ iacta[...]
ventre mr̄is mee deus me⁹ es tu: ne† diſceſſeris a me. Quo — al.+ ↄfirma[...]
niam tribulatio proxima eſt: z non eſt qui adiuuet. Circun- — al.+ diſced[...]
dederūt me vituli multi: tauri pingues obſederūt me. Ape-
ruerunt ſuper me os ſuum: ſicut leo rapiens z rugiens. Si-
cut aqua effuſus ſuꝫ z diſperſa ſunt omnia oſſa mea. Factū — als + eſt[...]
eſt cor meum tanq̄ cera liqueſcens in medio ventris mei. † — velut.
Aruit tanq̄ teſta virtus mea z lingua mea adheſit faucib⁹
meis: z in puluerem mortis eduxiſti me. Quoniam circun-
dederunt me canes multi: conſilium malignantium obſedit
me. Foderūt manus meas z pedes meos: dinumerauerūt
oīa oſſa mea. Ipſi vero cōſiderauerūt z† inſpexerūt me di- — als+ cōſpex[...]
uiſerunt ſibi veſtimenta mea: z ſuper veſteꝫ meā miſerūt ſor — runt.
tem. Tu autem domine ne elongaueris auxilium tuū a me: — 16.q.17.ca.ſi[...] dn̄i veſtimē[...]
ad defenſionem meam conſpice. Erue a framea † deus ani — al+ nō hꝫ de[...]
mam meam: z de manu canis vnicam meam. Salua me ex — Mathe.27 [...]
ore leonis et a cornibus vnicorniuꝫ humilitatem meā. Nar — als + cātabo[...]
rabo nomen tuum fratribus meis in medio eccleſie † lau-
dabo te. Qui timetis dominum laudate eum: vniuerſuꝫ ſe — als+ mag[...]
men iacob † glorificate eum. Timeat eum omne ſemē iſrael — cat.
quoniam non ſpreuit neq; deſpexit † deprecationem pau- — als+ precat[...] als+ preces.
peris. Nec auertit faciem ſuam a me et cum clamarem ad — als+ confite-
eum exaudiuit me. Apud te † laus mea in eccleſia magna: — bor tib.
vota mea reddam † in conſpectu timentium euꝫ. Edēt pau — als+ coram [...]
peres z ſaturabuntur: z laudabunt dominum qui † requi- — mentibus.
runt eum: viuent corda eorum in ſeculum ſeculi. † Remini — Al+ requirent. als+ cōmo[...]
ſcentur z conuertentur ad dominum vniuerſi fines terre. — buntur.
Et adorabunt in conſpectu eius: vniuerſe familie gētium.
Quoniam domini eſt regnum z ipſe dominabitur gentiū.
Manducauerunt z adorauerunt omnes † pingues terre: — als+ diuite[...]
in conſpectu eius † cadent omnes qui deſcendunt † in ter- — al. + procide[...] vniuerſi.
ram. Et anima mea illi viuet: z ſemen meum ſeruiet ipſi. An — als + nō hꝫ in
nunciabitur domino generatio ventura: et annunciabunt
celi iuſtitiam eius: populo qui naſcetur quem fecit dn̄s.

¶ Pſalmus dauid. XXII

Dominus † regit me et nihil mihi deerit in lo- — Als + paſcit. Als + regit.
co paſcue ibi me collocauit. Sup aquā refectio
nis educauit me: animam meam conuertit. De-
duxit me

duxit me ſup ſemitas iuſtitie: ꝓpter nomē ſuū. Nā ꝛ ſi † ābulauero ī medio vmbꝛe moꝛ;: nō timebo mala qm̄ tu mecū es. Virga tua ꝛ bacul⁹ tu⁹: ipa me cōſolata ſūt. Paraſti in cōſpectu meo mēſam: aduerſus eos q̄ tribulāt me. Impinguaſti in oleo caput meū: ꝛ calix me⁹ inebꝛiās q̄ ꝓclar⁹ eſt. Et mia tua † ſubſequef me: oībus dieb⁹ vite mee. Et vt inhabitē in domo dn̄i: in longitudinē dierum.

als + ambulē
als + ſubſeqt

XXIII. Pſalmus dauid in prima ſabbati.

Domini eſt terra ꝛ plenitudo ei⁹: oꝛbis terrarū ꝛ vniuerſi q̄ habitant † in eo. Qꝛ ipſe ſup maria fundauit † eū: ꝛ ſuper flumina pꝛeparauit † eum. Quis aſcēdet ī montē dn̄i: aut quis ſtabit in loco ſcō ei⁹: Innocēs manibus et mūdo coꝛde q̄ nō accepit in vano aīam ſuā: nec iurauit in dolo ꝓximo ſuo. Hic accipiet benedictionē a dn̄o: ꝛ miaꝫ a deo ſalutari ſuo. Hec eſt generatio querentiū eū: querentiū faciē dei iacob. Attollite portas pꝛincipes vr̄as: ꝛ eleuamini poꝛte eternales et introibit rex glīe. Quis eſt iſte rex gloꝛie: dn̄s foꝛtis ꝛ potēs dn̄s potēs in pꝛelio. Attollite poꝛtas pꝛincipes vr̄as ꝛ eleuamini poꝛte eternales ꝛ itroibit rex gloꝛie. Quis eſt iſte rex gloꝛie: dn̄s virtutum ipſe eſt rex gloꝛie.

als + ea
als + eam.
als + eam.
als + eam.
q.i.c. eccl̄ia co. ca. vbi

XXIIII. In finem pſ dauid. Aleph.

Ad te dn̄e leuaui aīaꝫ meā: de⁹ me⁹ in te cōfido nō erubeſcā. Beth. Neq₃ irrideāt me inimici mei. Gimel. Etenī vniuerſi q̄ † ſuſtinēt te nō ꝯfundēt. Cōfundant oēs iniq̄ agētes ſupuacue. Deleth. Vias tuas dn̄e † demonſtra mihi: ꝛ ſemitas tuas † edoce me. Dirige me in veritate tua. Vau. ꝛ doce me: qꝛ tu es deus † ſaluatoꝛ me⁹ ꝛ te ſuſtinui tota die. Zai. Reminiſcere miſerationū tuarū dn̄e: ꝛ miaꝝ tuaꝝ q̄ a ſeculo ſūt. Heth. Delicta iuuētutis mee ꝛ ignoꝛātias meas ne memineris. Scdm̄ miam tuā memēto mei tu: ꝓpter bonitatē tuaꝫ dn̄e. Thet. Dulcis ꝛ rect⁹ dn̄s ꝓpter h̄ legē dabit delinquētib⁹ ī via. Ioth. Diriget mānſuetos ī iudicio: docebit mites vias ſuas. Caph. Vniuerſe vie dn̄i mia ꝛ veritas reqrētib⁹ teſtm̄ ei⁹ ꝛ teſtimonia ei⁹. Lamech. Propter nomē tuū dn̄e ꝓpiciaberis † peccō meo multū eſt enī. Mem. Quis eſt hō q̄ † timet dn̄m legē ſtatuit ei in via quā eligit. Nū. Anima ei⁹ ī bonis demoꝛabit: ꝛ ſemē ei⁹ † hereditabit terrā. Samech. Firmamentū eſt dn̄s timētibus euꝫ: ꝛ teſtamentū ipſius vt manifeſtef illis. Ain. Oculi mei ſemp ad dn̄m qm̄ ipſe euellet de laq̄o pedes meos. Phe. Reſpice ī me ꝛ miſerere mei qꝛ vnicus ꝛ pauper ſum ego. Sade. Tribulationes coꝛdis mei multiplicate ſūt: d̄ neceſſitatib⁹ meis erue me. Coph. Vide humilitatē meā ꝛ laboꝛē meū: ꝛ dimitte vniuerſa delicta mea. Res. Reſpice inimicos meos qm̄ mltiplicati ſunt ꝛ odio iniquo oderūt me. Sin. Cuſtodi aīaꝫ meam et erue me: nō erubeſcam † quoniam ſperaui in te. Thau. Innocētes recti adheſerūt mihi: quia ſuſtinui te. Libera de⁹ iſrl̄: ex omnibus tribulationibus ſuis.

expectāt
als + doce.
als + noſ a ſac
als + ſaluatoꝛ
q.i.c.d. his pe. diſt. i.c. peccatum.
als + peccatū meum.
als + timeat.
al. + heredita
ꝯ poſſidebit.
al + cōfūdar
al + mouebor infra. ps.

XXV. Pſalmus dauid.

Iudica me dn̄e: qm̄ ego in innocētia mea ingreſſus ſum: ꝛ in dn̄o ſperās nō † infirmaboꝛ. Proba me dn̄e ꝛ tenta me: vꝛe renes meos ꝛ coꝛ meū. Qm̄ miſericoꝛdia tua ān oculos meos eſt: ꝛ cōplacui in veritate tua. Nō ſedi cū cōſilio vanitatis: ꝛ cum iniqua gerētibus nō introibo. † Odiui eccleſiā malignātiū: ꝛ cū impijs nō ſedebo. Lauabo † inter innocētes manus meas: et circūdabo altare tuū dn̄e. Vt audiā vocē laudis: ꝛ enarrē vniuerſa mirabilia tua. Dn̄e dilexi decoꝛē domus tue: et locū habitationis glīe tue. Ne † ꝑdas cū impijs deus aīam meam: ꝛ cum viris ſanguinuꝫ vitam meam. In quoꝝ manibus iniquitates ſunt dextera coꝝ repleta eſt muneribus. Ego autē in innocentia mea ingreſſus ſuꝫ: redime me ꝛ miſerere mei. Pes enim meus ſtetit in directo: ꝛ in eccleſijs benedicam te domine.

als + odio habui ꝯgregatio nē malignoꝝ
als + in innocentibus.
als + ſimul.

XXVI. In finem pſ dauid priuſq̄ liniret.

Dominus illuminatio mea: ꝛ ſalus mea quē timebo: Dn̄s † ꝓtectoꝛ vite mee: a q̄ trepidabo: Dū appꝛopiāt ſuper me nocētes vt edāt carnes meas. Qui tribulāt me inimici mei: ipſi īfirmati ſunt ꝛ ceciderūt. Si cōſiſtāt aduerſum me caſtra nō timebit coꝛ meū. Si exurgat aduerſuꝫ me pꝛeliū in hoc ego ſperabo. Vnā petij a dn̄o hāc requirā vt inhabitē ī domo dn̄i oīb⁹ dieb⁹ vite mee. Vt videā voluntatē dn̄i: ꝛ † viſitē templū eius. Qm̄ abſcōdit me in tabernaculo ſuo in die maloꝝ ꝓtexit me in abſcōdito tabernaculi ſui. In petra exaltauit me: ꝛ nūc exaltauit caput meū ſup inimicos meos. Circuiui ꝛ īmolaui ī tabernaculo ei⁹ hoſtiā † vociferatōis cātabo ꝛ † pſalmuꝫ dicam dn̄o. Exaudi dn̄e vocē meā q̄ clamaui † ad te miſerere mei ꝛ exaudi me. Tibi dixit coꝛ meū exq̄ſiuit † te facies mea faciē tuā dn̄e requirā. Ne auertas † faciem tuā a me: ne declines ī ira a ſeruo tuo. Adiutoꝛ me⁹ es tu ne derelinq̄s me neq₃ deſpicias me deus ſalutaris meus. Qm̄ pater meus ꝛ mater mea dereliquerūt me: dn̄s aūt aſſūpſit me. Legem pone mihi dn̄e in via tua: ꝛ dirige me in ſemitā rectam pꝛopter inimicos meos. Ne tradideris me in aīas tribulātium me quoniam inſurrexerūt in me teſtes iniqui ꝛ mentita eſt iniquitas ſibi. Credo videre bona domini: in terra viuentium. Expecta dominum viriliter age ꝛ confoꝛtetur coꝛ tuum: ꝛ ſuſtine dominum.

als + defenſoꝛ
als + appꝛopquāt.
als + ꝓtegar in templo.
al + iubilationis.
als + pſallam
als + non hꝫ + ad te.
als + vultum tuum.
als + mihi.

XXVII. Pſalmus ipſi dauid.

Ad te dn̄e † clamabo de⁹ me⁹ ne ſileas a me ne qn̄ taceas a me: ꝛ † aſſimilaboꝛ deſcēdentibus in lacū. Exaudi dn̄e vocē oꝛonis mee dū oꝛo ad te: duꝫ extollo man⁹ meas ad tēplū ſcm̄ tuū. Ne ſimul tradas me cū peccōꝛibus: vt cū opantibus iniq̄tatē ne ꝑdas † me. Qui loquunf pacē cū ꝓximo ſuo: mala aūt in coꝛdibus coꝝ. Da illis ſm̄ opa coꝝ: ꝛ ſm̄ nequitiā adinuētionū ipſoꝝ. Scdm̄ opa manuū coꝝ tribue illis: redde retributionē coꝝ ipſis. Qm̄ nō † intellexerūt opa dn̄i ꝛ ī opera manuuꝫ eius deſtrues illos ꝛ nō edificabis eos. Bn̄dict⁹ dn̄s qm̄ exaudiuit vocē depꝛecatiōis mee. Dn̄s adiutoꝛ meus ꝛ ꝓtectoꝛ me⁹ † ꝛ in ipſo ſꝑauit coꝛ meū ꝛ adiut⁹ ſum. Et refloꝛuit caro mea ꝛ ex volūtate mea confitebꝛ ei. Dn̄s foꝛtitudo plebis ſue ꝛ pꝛotectoꝛ † ſaluationuꝫ xp̄i ſui eſt. Saluuꝫ fac populum tuum domine ꝛ benedic hereditati tue: ꝛ rege eos ꝛ extolle illos vſq₃ in † eternum.

als + clamaui
als + crucifixis.
al + nō hꝫ me
als + aīaꝫ meā
al + nō ꝯſiderauerunt.
als + nō hꝫ et
al + ſalutariū
als + ſeculum

XXVIII. Pſal. dauid in cōſūmatiōe tabernaculi.

Afferte dn̄o filij dei: afferte dn̄o filios arietū. Afferte dn̄o gloꝛiam ꝛ honoꝛem: afferte dn̄o gloꝛiā nomini eius: adoꝛate dn̄m in † atrio ſancto ei⁹. Vox domini ſuper aquas deus maieſtatis intonuit: dn̄s ſuper aquas multas. Vox dn̄i in virtute: vox dn̄i in magnificentia. Vox domini † confringētes cedros: ꝛ cōfringet dominus cedros libani. Et cōminuet eos tanq̄ vitulū libani: ꝛ dilectus quēadmodū fili⁹ vnicoꝛniū. Vox dn̄i † intercidētis flammā ignis: vox dn̄i concutiētis deſertuꝫ ꝛ cōmouebit dn̄s deſertū cades. Vox dn̄i ꝓparātis ceruos ꝛ reuelabit condenſa: ꝛ in templo eius omnes dicent glīaꝫ. Dominus diluuium inhabitare facit: ꝛ ſedebit domin⁹ rex in eternum. Dominus virtutem populo ſuo dabit: dn̄s benedicet populo ſuo in pace.

al. + aula ſcā
als + ꝯterētis
al. + ꝓcidētis

XXIX. Pſal. cātici in dedicatiōe domus dauid.

Exaltabo te dn̄e qm̄ ſuſcepiſti me: nec † delectaſti inimicos meos ſup me. Dn̄e de⁹ me⁹ clamaui ad te: ꝛ ſanaſti me. Dn̄e eduxiſti ab ī ferno aīmam meam: ſaluaſti me a deſcēdentibus in lacū. Pſallite dn̄o ſancti ei⁹: ꝛ confitemini memoꝛie ſanctitatis eius. Quoniā ira in indignatione eius: ꝛ vita in voluntate

al + iocūdaſti
als + ſaluum feciſti.

aſs + veſpere.
aſs + in matutinũ exultatio.
6.q.1.c.Imitare.

eius. † Ad veſperũ demorabiť fletus: ⁊ † ad matutinũ leticia. Ego aũt dixi ĩ abundãtia mea: nõ movebor in eternũ. Domine in volũtate tua preſtitiſti decori meo ꝟtutẽ. Auertiſti faciem tuã a me: ⁊ factus ſuʒ cõturbatus. Ad te dñe clamabo: ⁊ ad deũ meum deprecabor. Que vtilitas in ſanguine meo: dũʒ deſcẽdo in corruptionẽ? Nunqd cõfitebiť tibi puluis: aut annũciabit veritatem tuã? Audiuit dñs: ⁊ miſertus eſt mei: dñs factꝰ eſt adiutor meus. Cõuertiſti planctũ meũ in gaudiũ mihi: cõcidiſti ſaccũ meũ: ⁊ † circũdediſti me leticia: Vt cantet tibi gloria mea ⁊ non cõpũgar: domine deus meus in eternum confitebor tibi.

aſs + precinxiſti

aſs + erue me ⁊ eripe.
aſs + eximas.
Aſs + quia
aſs + dux mihi eris.
aſ + muſipula iſta quam occultauerũt.

In finem pſalmus. Dauid pro extaſi. XXX.

In te dñe ſperaui non confũdar in eternũ: in iuſtitia tua † libera me. Inclina ad me aurẽ tuã accelera vt eruas me. Eſto mihi in deũ ꝓtectorẽʒ ⁊ in domum refugij: vt ſaluum me facias. † Qm̃ fortitudo mea ⁊ refugium meũ es tu: ⁊ ꝓpter nomẽ tuũ † deduces me ⁊ nutries me. Educes me de † laqo hoc quem abſconderũt mihi: qm̃ tu es protector meus. In manꝰ tuas dñe cõmendo ſpm̃ meũʒ: redemiſti me dñe deus veritatis. Odiſti obſeruantes vanitates ſuperuacue. Ego autẽ in dño ſperaui: exultabo ⁊ letabor in mĩa tua. Qm̃ reſpexiſti humilitatẽ meã: ſaluaſti de neceſſitatibꝰ aĩam meã. Nec cõcluſiſti me in † manibꝰ inimici mei: ſtatuiſti in loco ſpacioſo pedes meos. Miſerere mei dñe qm̃ tribulor: conturbatꝰ eſt in ira oculus meꝰ: aĩa mea ⁊ vẽter meus. Qm̃ defecit in dolore vita mea: ⁊ anni mei in gemitibꝰ. † Infirmata eſt ĩ paupertate ꝟtus mea: ⁊ oſſa mea cõturbata ſunt. Sup oẽs inimicos meos factus ſum opprobriũ † vicinis meis valde: ⁊ timor notis meis. Qui videbãt me foras fugerũt a me: ⁊ † obliuioni datus ſum tanq̃ mortuꝰ a corde. Factus ſum tanq̃ vas ꝑditũ: qm̃ audiui vituperationẽ multorũ † cõmorãtium in circuitu. In eo dũ cõuenirent ſimul aduerſuʒ me † accipere aĩam meã cõſiliati ſunt. Ego aũt in te ſperaui dñe: dixi deus meꝰ es tu: ĩ manibꝰ tuis † ſortes mee. Eripe me de † manu inimicorũ meorũ: ⁊ a perſequentibꝰ me. † Illuſtra faciẽ tuã ſuper ſeruuʒ tuũ: ſaluũ me fac in mĩa tua: dñe nõ cõfundar qm̃ inuocaui te. Erubeſcant impij ⁊ deducãť in infernũ: muta † fiant labia doloſa. Que loquunť aduerſus iuſtũ iniquitateʒ in ſuperbia ⁊ in † abuſione. Quã magna multitudo dulcedinis tue dñe: quã abſcõdiſti timẽtibꝰ te. Perfeciſti eis qui ſperant in te: ⁊ in ꝯſpectu filiorũ hoiʒ. Abſcondes eos in aſcõdito faciei tue: a cõturbatione hominũ. ꝓteges eos in tabernaculo † tuo a cõtradictiõe linguarũ. Benedictus dñs qm̃ mirificauit miam ſuaʒ mihi in ciuitate munita. Ego aũt dixi in † exceſſu mẽtis mee proiectus ſum a † facie oculorum tuorũ. Ideo exaudiſti vocem orationis mee: dum clamarem ad te. Diligite dominuʒ omnes ſancti eiꝰ: qm̃ † veritatẽ reqret dñs: ⁊ retribuet † abundanter facientibus ſupbiã. Viriliter agite: ⁊ confortet cor veſtrũ omnes qui ſperatis in domino.

aſs + manus.
aſs + infirmatus eſt iegeſta te vigor meus
Aſs + hʒ et.
aſs + oblitus.
aſs + accõmorantium.
aſs + circũhabitantium.
aſs + vt acciperent.
aſs + tpa mea
aſs + manibꝰ
aſs + illumina.
aſs + efficiãť.
aſs + cõtẽptu
aſ + nõ hʒ tuo
aſs + pauore.
aſs + extaſi mea.
aſs + vultu.
aſs + fideles.
aſs + his que abundãter faciunt.
Ro.4.a.
De pe.di.3.c.ille rex.in glo.⁊ c.illud.
gl + acclamãdo me.

Intellectus dauid. XXXI.

Beati quorum remiſſe ſunt iniquitates: ⁊ quoruʒ tecta ſunt pctã. Beatus vir cui nõ iputauit dñs pctũ: nec eſt in ſpũ eius dolus. Qm̃ tacui inueterauerunt oſſa mea: dum † clamarem tota die. Quoniam die ac nocte grauata eſt ſup me manꝰ tua conuerſus ſum in erumna mea dum configitur ſpina. Delictuʒ meum cognitum tibi feci: ⁊ iniuſtitiam meã nõ abſcondi. Dixi cõfitebor aduerſum me iniuſtitiam meã dño: ⁊ tu remiſiſti impietatem peccati mei. Pro hac orabit ad te oĩs ſanctus in tpe oportuno. Verũtamen in diluuio aquarũ multarum ad eum nõ approximabunt. Tu es refugium meũ a tribulatione que circũdedit me: exultatio mea erue me a circũdantibus me. Intellectum tibi dabo ⁊ inſtruam te in via hac q̃ gradieris: firmabo ſup te oculos meos. Nolite fieri ſicut equus ⁊ mulus: quibus nõ eſt intellectus. In chamo ⁊ freno maxillas eorum conſtringe: qui non approximant ad te. Multa flagella † peccatoris † ſperantem autem in domino miſericordia circumdabit. Letamini in domino ⁊ exultate iuſti: ⁊ gloriamini omnes recti corde.

aſs + peccator
aſs + ſperan

In finem pſalmus dauid. XXXII.

Exultate iuſti in dño: rectos decet † collaudatio. Cõfitemini dño in cithara: ĩ pſalterio decẽ chordarũ pſallite illi. Cãtate ei cãticũ nouum: bene † pſallite ei ĩ vociferatiõe. Qꝛ † rectũ eſt verbũ dñi: ⁊ oĩa opa eiꝰ in fide. Diligit miſericordiã ⁊ iudiciũ mĩa dñi plena eſt terra. Verbo dñi celi firmati ſũt: ⁊ ſpũ oris eiꝰ oĩs virtus eorũ. Cõgregãs ſicut in † vtre aquas maris: ponẽs in theſauris abyſſos. Timeat dñm oĩs terra: ab eo aũt cõmoueanť oẽs inhabitãtes orbem. Qm̃ ipſe dixit ⁊ facta ſunt: ipſe mãdauit ⁊ creata ſunt. Dominꝰ diſſipat ꝯſilia gentiũ: reprobat aũt cogitatiões pplorũ: ⁊ reprobat ꝯſilia principũ. Cõſiliũ † aũt domini ĩ eternũ manet: cogitatiões cordis eius in † generatiõe ⁊ generationẽ. Btã gens cuiꝰ eſt dominꝰ deꝰ † eius: ppl's quẽ elegit in hereditatẽ ſibi. De celo reſpexit dominꝰ: vidit oẽs filios hoim. De ꝓparato habitaculo ſuo: reſpexit ſup oẽs q̃ habitãt † terrã. Qui fingit ſigillatim corda eorũ: q̃ intelligit oĩa opa eorũ. Nõ ſaluať rex per multã virtutem: ⁊ gygas nõ ſaluabitur in multitudine virtutis ſue. Fallax equus ad ſalutem: in abundantia autẽ virtutis ſue non ſaluabitur. Ecce oculi domini ſuper metuẽtes eũ: ⁊ in eis q̃ ſperãt ſup mĩa eius. Vt eruat a morte aĩas eorũ: ⁊ alat eos ĩ fame. Aĩa nr̃a ſuſtinet dominũ: qm̃ adiutor ⁊ ꝓtector noſter eſt. Qꝛ in eo letabiť cor nr̃m: ⁊ in nomine ſancto eius ſperauimus. Fiat miſericordia tua domine ſuper nos: quemadmodum ſperauimus in te.

aſ + gaude
aſ + laudatio
aſs + cithar in iubilatione
aſs + ſermo.
aſs + vtrem
Infra.48.
aſs + vero
Aſs + in ſecula ſeculorũ.
Aſs + co
Aſs + o

Pſal. dauid cum immutauit vultũ ſuũ corã abimelech ⁊ dimiſit eum ⁊ abijt. XXXIII. Aleph.

Benedicam dñm in omni tpe: ſemp laus eius in ore meo. Beth. In dño laudabitur aĩa mea: audiãt manſueti ⁊ letenť. Gimel. Magnificate dominũ mecũ: ⁊ exaltemꝰ nomẽ eiꝰ in † idipſuʒ. Deleth. † Exquiſiui dominũ ⁊ exaudiuit me: ⁊ ex omnibꝰ tribulationibus meis eripuit me. He. Accedite ad eum ⁊ illuminamini. Vau. ⁊ facies vr̃e nõ cõfundentur. Zain. Iſte pauper clamauit ⁊ dñs exaudiuit eum: ex oĩbus tribulationibꝰ eiꝰ ſaluauit eum. Heth. Immittet angelus dñi ĩ circuitu timentium eũ ⁊ eripiet eos. Thet. Guſtate et videte qm̃ ſuauis eſt dñs: beatꝰ vir qui ſperat in eo. Ioth. Timete dñm oẽs ſancti eiꝰ: qm̃ † nõ eſt inopia timẽtibꝰ eũ. Caph. Diuites eguerunt ⁊ eſurierunt: inquirentes aũt dominum non † minuentur omni bono. Lamech. Venite filij audite me: timorẽ domini docebo vos. Mem. Quis eſt homo qui vult vitam: diligit dies videre bonos. Nun. † Prohibe linguã tuam a malo: ⁊ labia tua ne loquantur dolum. Samech. Diuerte a malo ⁊ fac bonũ: inquire pacem ⁊ perſequere eam. Ain. Oculi domini ſup iuſtos: ⁊ aures eiꝰ ĩ preces eorum. Phe. Vultus autẽ domini ſup facientes mala: vt ꝑdat de terra memoriã eorũ. Sade. Clamauerũt iuſti et dominus exaudiuit eos: et ex oĩbus tribulationibus eoruʒ liberauit eos. Coph. Iuxta ẽ dñs his q̃ tribulato ſunt corde ⁊ hũiles ſpũ ſaluabit. Res. Multe tribulatiões iuſtorũ ⁊ de oĩbꝰ his liberabit eos dñs. Cuſtodit dñs oĩa oſſa eorũ vnũ ex his nõ cõtereť. Thau. Mors pctõrũ peſſima ⁊ q̃ oderũt iuſtuʒ delinquẽt. Redimet dominus aĩas ſeruorũ ſuorũ: ⁊ nõ † delinquent oẽs qui ſperant in † eo.

aſs + in idipſ
aſs + inqſi
aſ + nihil dee
aſs + deficie
Aſs + cõtine
aſs + derelinquent.

In finem ps ipſi dauid. XXXIIII.

Iudica dñe nocẽtes me: expugna † inpugnantes me. Apprehẽde arma ⁊ ſcutũ: ⁊ exurge in adiutorium mihi. Effunde frameam ⁊ cõclude aduerſus

aſs + eum.
aſ + expugnantes.

cos qui

cos qui perſequuntur me: dic aie mee ſalus tua ego ſum.
Cõfundanť ⁊ reuereanť: querẽtes aiam meã. Auertantur
retrorſum ⁊ cõfundanť: cogitantes mihi mala. Fiant tanq̃
Infra.39. puluis ante faciẽ venti: ⁊ angelus dñi coartans eos. Fiant
⁊ infra.99. vie illoꝝ tenebre ⁊ lubricũ. ⁊ angel' dñi pſequẽs eos. Qm̃
gratis abſcõderũt mihi interitũ laquei ſui: ſuperuacue ex
probrauerũt aiam meã. Ueniat illi laque' quẽ ignorat ⁊ ca
Als + ipſo. ptio quã abſcõdit apprehẽdat eũ: ⁊ in laqueũ cadat † in ip
als + nõ hʒ ⁊. ſuz. Aia aũt mea exultabit in dño † ⁊ delectabiť ſup ſalutari
als + eius. ſuo. Oia oſſa mea dicẽt: dñe quis ſimilis † tibi: Eripiens
inopẽ de manu fortiorũ eius egenũ ⁊ pauperẽ ⁊ diripiẽti
als + ignora- bus eũ. Surgentes teſtes iniqui: que † ignorabã iterroga
bant. bãt me. Retribuebãt mihi mala p bonis: ſterilitatẽ anime
als + induebã mee. Ego aũt cũ mihi moleſti eſſent † induebar cilicio. Hu
me. miliabã in ieiunio aiaz meã: ⁊ oro mea in ſinu meo ↄuerteť.
Quaſi pximũ ⁊ quaſi fratrẽ noſtrũ ſic cõplacebã quaſi lu
gens ⁊ cõtriſtatus ſic humiliabar ⁊ aduerſuz me letati ſunt
⁊ ↄuenerũt: cõgregata ſunt ſup me flagella ⁊ † ignoraui. †
als + ignora- Diſſipati ſunt nec cõpuncti: tentauerũt me ſubſannauerũt
uerunt. me ſubſannatione frenduerũt ſup me dẽtib' ſuis. Domine
als + diſſoluti qñ reſpicies: reſtitue aiam meam † a malignitate eorum a
als + aſtutijs. leonibus vnicã meã. Cõfitebor tibi † in eccl'ia magna in po
als + dñe. pulo graui laudabo te. Non † ſupergaudeant mihi: qui ad
als + inſultẽt. uerſantur mihi inique qui oderũt me gratis ⁊ annuũt ocu
als + inſup irã lis. Qm̃ mihi quidẽ pacifice loquebantur: † ⁊ in iracũdia
doloſe. terre loquẽtes dolos cogitabãt. Et dilatauerũt † ſuper me
als + ⁊ in. os ſuum dixerunt euge euge viderunt oculi noſtri. Uidiſti
als + dñe. domine ne ſileas: dñe ne diſcedas a me. Exurge † ⁊ intende
als + miam. iudicio meo deus meus: ⁊ dñs meus in cauſam meã. Iudi
als + inſultẽt ca me ſcḋm iuſtitiaz tuam dñe deus meus ⁊ nõ ſupergaudeãt
mihi nõ dicat in cordibus ſuis euge euge anime noſtre: nec
dicant deuorabimus eũ. Erubeſcant ⁊ reuereanť ſimul qui
als + pudore gratulantur malis meis. Induantur † confuſione et reue
⁊ verecũdia. rentia qui maligna loquuntur ſuper me. Exultent et leteнť
qui volũt iuſtitiam meã: ⁊ dicant ſemp magnificetur dñs q̃
volunt pacem ſerui eius. Et lingua mea meditabitur iuſti
tiam tuam tota die laudem tuam.

In finẽ ſeruo dñi pſ dauid. XXXV.

Dixit iniuſtus vt delinquat in ſemetipſo: nõ eſt
timor dei ante oculos eius. Qm̃ doloſe egit in
als + iueniret cõſpectu eius vt † inueniať iniq̃tas ei' ad odiũ:
iniquitatẽ ſuã Uerba oris eius iniquitas ⁊ dol': noluit intelli
⁊ odiſſet. gere vt bene ageret. iniquitatẽ meditatus eſt in cubili ſuo:
aſtitit omni vie nõ bone maliciã aũt nõ odiuit. Dñe in celo
mia tua: ⁊ veritas tua vſq; ad nubes. Iuſtitia tua ſicut mõ
als + dñi. tes † dei: iudicia tua abyſſus multa. Hoies ⁊ iumẽta ſalua
bis dñe: queadmodũ multiplicaſti miam tuã deus. Filij au
al. + precióſe tem hoim in † tegmine alarũ tuarũ ſperabunt. Inebriabũ
15.q.6. firmiſſi tur ab vbertate domus tue: ⁊ torrente voluptatis tue pota
mo. bis eos. Qm̃ apud te eſt fons vite: ⁊ in lumie tuo videbim'
lumen. Pretende miam tuam ſcientibus te: ⁊ iuſtitiã tuam
his qui recto ſunt corde. Non veniat mihi pes ſupbie: ⁊ ma
nus peccatoris non moueat me. Ibi ceciderũt qui operanť
iniquitatẽ: expulſi ſunt nec potuerunt ſtare.

Pſalmus ipſi dauid. XXXVI. Aleph.

Noli emulari in malignantibus: neq; zelaueris
facientes iniquitatez. Qm̃ tanq̃ fenũ velociter
Als + prati. areſcent ⁊ quemadmodũ olera † herbaruz cito
decident. Beth. Spera in domino et fac boni
tatẽ: ⁊ inhabita terram ⁊ paſceris in diuitijs eius. Gimel.
Delectare in domino ⁊ dabit tibi petitiões cordis tui. Re
uela domino viam tuam ⁊ ſpera in eo ⁊ ipſe faciet. Et edu
De pe. diſ.1.c. cet quaſi lumen iuſticiam tuã. ⁊ iudicium tuũ tanq̃ † meri
quis aliqñ. diem: ſubditus eſto dño ⁊ ora eum. Deleth. Noli emulari
als + meridie in eo qui proſperatur in via ſua: in homine faciente iniuſti
als + ⁊. tias. He. Deſine ab ira ⁊ derelinque furorem noli emulari

vt maligneris. Qm̃ q̃ malignantur exterminabunť. ſuſtinẽ
tes aũt dñm ipſi hereditabũt terrã. Uau. Et adhuc puſillũ
⁊ nõ erit petõr: ⁊ queres locũ eius ⁊ nõ inuenies. Manſue
ti aũt hereditabunt terrã ⁊ delectabunť in multitudine pa
cis. Zai. Obſeruabit petõr iuſtũ ⁊ ſtridebit ſuper eũ dẽtib' Infra eodem
ſuis. Dñs aũt irridebit euz qm̃ pſpicit q; veniet dies eius:
Heth. Gladiũ euaginauerũt petõres: intẽderũt arcũ ſuũ.
Ut deiciãt pauperẽ ⁊ inopẽ: vt trucidẽt rectos corde. Gla
dius eoꝝ intret in corda ipſoꝝ: ⁊ arc' eoꝝ ↄfringať. Theth
Melius eſt modicũ iuſto ſup diuitias petõrũ multas. Qm̃
brachia petõrum ↄterent: confirmat aũt iuſtos dñs. Ioth.
Nouit dñs dies imaculatoꝝ: et hereditas eoꝝ in eternum
erit. Nõ ↄfundenť in tpe malo: ⁊ in dieb' famis ſaturabunť als + ſupeſtet
q: petõres peribũt. Caph. Inimici vo dñi: mox † vt honori als + fenerať.
ficati fuerint ⁊ exaltati deficiẽtes queadmodum fum' defi
ciẽt. † Mutuabitur petõr ⁊ nõ ſoluet: iuſt' aũt miſereť ⁊ † als retribuet.
tribuet. Lameth. Q: bñdicẽtes ei hereditabũt terrã: male
dicẽtes aũt ei diſperibũt. Mem. Apud dñm greſſus hois
dirigeť ⁊ viã ei' volet. Cũ ceciderit nõ collideť: q: dñs † ſup al + ſupponet
ponit manũ ſuã. Nun. Iunior fui etem̃ ſenui: ⁊ nõ vidi iuſtũ
derelictũ: nec ſemen eius querẽs panez. Sameth. Tota die
miſereť ⁊ cõmodat ⁊ ſemen illius in benedictione erit. De
clina a malo ⁊ fac bonũ: ⁊ inhabita in ſeculũ ſeculi. Q: dñs
amat iudicium ⁊ nõ derelinquet ſctõs ſuos: in eternũ cõſer
uabuntur. Ain. Iniuſti punientur: ⁊ ſemen impiorũ peribit
Iuſti aũt hereditabunt terrã: ⁊ inhabitabũt in ſeculũ ſecu
li ſup eã. Os iuſti meditabiť ſapientiam: ⁊ lingua ei' loque
tur iudiciũ. Sade. Lex dei ei' in corde ipſius: ⁊ nõ ſupplã
tabuntur greſſus eius. Conſyderat peccator iuſtũ. ⁊ † que als + q̃ret ſu
rit mortificare euz. Dñs aũt nõ derelinquet eũ in manibus pra eodem.
eius: nec dãnabit eũ cũ iudicabiť illi. Res. Expecta dñm ⁊ 24.q.3.c.non
cuſtodi viam eius: ⁊ exaltabit te vt hereditate capias ter in perpetuũ.
ram: cũ perierint peccatores videbis. Uidi impiũ ſuperexal
tum: ⁊ eleuatum ſicut cedros libani. Et tranſiui ⁊ ecce non
erat: ⁊ queſiui eum: ⁊ nõ eſt inuentus locus eius. Sin. Cu
ſtodi † innocentiã ⁊ vide equitatem qm̃ ſunt reliquie homi als + veritatẽ
ni pacifico. Iniuſti autem diſperibunt ſimul reliquie impio
rum interibũt. Thau. Salus autez iuſtoꝝ a dño: ⁊ ptector
eorum in tempore tribulationis. Et adiuuabit eos domin'
⁊ liberabit eos. et eruet eos a peccatoribus: ⁊ ſaluabit eos
quia ſperauerunt in eo.

Pſal. dauid in rememoratiõe diei ſabbati. XXXVII. als + indigna

Domine ne in † furore tuo arguas me: neq; i ira tione.
tua corripias me. Qm̃ ſagitte tue iſixe ſunt mi
hi. ⁊ cõfirmaſti ſup me manũ tuam. Nõ eſt ſani
tas in carne mea a facie ire tue: non eſt pax oſſi
bus meis a facie petõrum meorum. Qm̃ iniq̃tates mee † ſu al + ſuſtulerũt
pergreſſe ſunt caput meũ: ⁊ ſicut onus graue grauate ſunt
ſup me. Putruerũt ⁊ corrupte ſunt cicatrices mee a facie in
ſipiẽtie mee. Miſer fact' ſum ⁊ curuat' ſum vſq; in finẽ: to
ta die cõtriſtatus ingrediebar. Qm̃ lũbi mei impleti ſunt il
luſionib': ⁊ nõ eſt ſanitas in carne mea. Afflict' ſum ⁊ humi als + nõ hʒ do
liatus ſum nimis: rugiebã a gemitu cordis mei. Dñe ante mie. de pe. diſ.
te omne deſyderiũ meũ ⁊ gemit' meus a te nõ eſt abſcõdit' 1.c. in actione.
Cor meũ cõturbatum eſt dereliquit me virt' mea: ⁊ lumen
oculoꝝ meorũ, et ipm non eſt mecũ. Amici mei ⁊ pximi mei
aduerſuz me appropinquauerunt ⁊ ſteterunt. Et qui iuxta
me erant de longe ſteterunt ⁊ vim faciebant q̃ querebãt ani
mam meam. Et qui inquirebãt mala mihi locuti ſunt vani
tates: ⁊ dolos tota die meditabantur. Ego autez tanq̃ ſur
dus non audiebam: et ſicut mutus non aperiens os ſuum.
Et factus ſum ſicut homo non audiens: ⁊ non habẽs in ore
ſuo redargutiões. Qm̃ in te dñe ſperaui: tu exaudies † me al + nõ hʒ me
dñe deus meus. Quia dixi nequando ſupergaudeant mihi
inimici mei ⁊ dum commouentur pedes mei ſup me magna
locuti ſunt. Quoniam ego in flagella paratus ſum et do

loꝛ meus in cōſpectu meo ſemper. Qm̄ iniquitatē meã an
nunciabo: ⁊ cogitabo pꝛo pctō meo. Inimici aūt mei viuūt
⁊ confirmati ſunt ſuper me: ⁊ multiplicati ſunt qui oderunt
me inique. Qui retribuunt mala pꝛo bonis detrahebāt mi
hi quoniam ſequebar bonitatem. Ne derelinquas me do
mine deus meus: ne diſceſſeris a me. Intende in adiutoꝛiū
al. + nō h̄z deꝰ mecum domine † deus ſalutis mee.

In finem ꝓ idithū canticū dauid. XXXVIII.

Dixi cuſtodiã vias meas: vt nō delinquã in
al + obſurdui lingua mea poſui oꝛi meo cuſtodiã cū cōſi
ſteret pctōꝛ aduerſum me. † Obmutui et
humiliatꝰ ſuꝫ ⁊ ſilui a bonis: ⁊ doloꝛ meus
renouatꝰ eſt. Cōcaluit coꝛ meū intra me et
in meditatōe mea exardeſcet ignis. Locu
tus ſuꝫ in lĩgua mea notū fac mihi dn̄e finē meū. Et nūerū
al. + veteres. 97. di. c. nōne dierū meoꝝ quis eſt: vt ſciã q̄d deſit mihi. Ecce † mēſurabi
les poſuiſti dies meos ⁊ ſubſtãtia mea tãq̄ nihilū añ te. Ue
rūtñ vniuerſa vanitas: ois hō viuēs. Uerūtñ in imagine ꝑ
tranſit hō ſed ⁊ fruſtra cōturbat̄. Theſauriꝫat ⁊ ignoꝛat cui
als + nō h̄z ea cōgregabit † ea. Et nūc q̄ eſt expectatio mea: nōne dn̄s: et
als + añte ſꝑ. ſubſtãtia mea † apō te ē. Ab oibꝰ iniq̄tatibꝰ meis erue op
al. + obſurdui pꝛobriū in ſipiēti dediſti me. † Obmutui ⁊ nō apperui os
meuꝫ qm̄ tu feciſti amoue a me plagas tuas. A foꝛtitudine
manꝰ tue ego defeci in increpatōibꝰ ꝓpter iniq̄tatē coꝛri
als. + viuens. puiſti hoiēꝫ. Et tabeſcere feciſti ſicut araneã aĩam eiꝰ verū
tñ vane ꝯturbat̄ ois † hō. Exaudi oꝛonē meã dn̄e ⁊ deꝑca
als + a me. tionē meã auribꝰ ꝑcipe lachꝛymas meas. Ne ſileas † qm̄
als + dimitte me. aduena ego ſuꝫ apud te et peregrinꝰ: ſicut oēs pr̄es mei. †
als + eam. Remitte mihi vt refrigerer: pꝛiuſq̄ † abeã: ⁊ ãpliꝰ nō ero.

In finem pſalmus dauid. XXXIX.

Expectans expectaui dn̄m. ⁊ intēdit mihi. Et ex
audiuit p̄ces meas. ⁊ eduxit me de lacu miſerie
et de luto fecis. Et ſtatuit ſupꝛa petram pedes
meos: ⁊ direxit greſſus meos. Et immiſit in os
meū cãticū nouū: carmē deo nr̄o. Uidebūt multi ⁊ timebūt
⁊ ſperabūt in dn̄o. Beatus vir cuiꝰ eſt nomē dn̄i ſpes eiꝰ: ⁊
nō reſpexit in vanitates ⁊ inſanias falſas. Multa feciſti tu
dn̄e deus meus mirabilia tua ⁊ cogitationibꝰ tuis nō eſt q̄
ſimilis ſit tibi. Annūciaui ⁊ locutꝰ ſuꝫ: multiplicati ſunt ſuꝑ
numerū. Sacrificiū ⁊ oblationē noluiſti. † aures aūt ꝑfeci
als + coꝛpus. ſti mihi. Holocauſtū ⁊ ꝓ pctō nō poſtulaſti: tūc dixi ecce ve
als + faciam. nio. In capite libꝛi ſcriptū eſt de me vt † facerē voluntateꝫ
als + bene nūciaui. tuã deus meꝰ volui ⁊ legē tuã i medio coꝛdis mei. † Annū
ciaui iuſtitiã tuã in eccl̄ia magna: ecce labia mea nō ꝓhibe
bo dn̄e tu ſciſti. Iuſtitiã tuã nō abſcōdi in coꝛde meo: veri
tatē tuã ⁊ ſalutare tuū dixi. Nō abſcondi miam tuã ⁊ verita
tem tuã a cōſilio multo. Tu aūt dn̄e ne lōge facias miſera
tiones tuas a me: mia tua ⁊ veritas tua ſemꝑ ſuſceperunt
me. Qm̄ circundederunt me mala quoꝛū non eſt numerus

compꝛehenderunt me iniquitates mee ⁊ non potui vt vide
rem. † Multiplicate ſunt ſuper capillos capitis mei: ⁊ coꝛ als + multiplicati.
meuꝫ dereliquit me. Cōplaceat tibi dn̄e: vt eruas me domi
ne ad adiuuandū me reſpice. Cōfundant̄ ⁊ reuereant̄ ſimul
qui q̄runt aĩam meã vt auferāt eã. Auertant̄ retroꝛſuꝫ ⁊ re
uereantur qui volunt mihi mala. Ferant cōfeſtim confuſio
nem ſuã qui dicūt mihi euge euge. Exultent ⁊ letent̄ ſuꝑ te
oēs querentes te: et dicãt ſemper magnificetur dn̄s qui di
ligunt ſalutare tuum. Ego aūt mendicus ſum ⁊ pauper do
minus ſollicitus eſt mei. Adiutoꝛ meus et protectoꝛ meus
tu es: deus meus ne tardaueris.

In finem pſalmus dauid. XL.

Beatus qui intelligit ſuper egenum ⁊ pauperē
in die mala liberabit eū dn̄s. Dn̄s cōſeruet eum
⁊ viuificet eum ⁊ beatū faciat eū in terra: ⁊ non als + manus.
tradat eū in † animã inimicoꝛū eius. Dn̄s opē
ferat illi ſuper lectū doloꝛis eius vniuerſum ſtratū eius ver
ſaſti in infirmitate eiꝰ. Ego dixi dn̄e miſerere mei: ſana ani
mam meã q꞉ peccaui tibi. Inimici mei dixerunt mala mihi
qn̄ moꝛietur ⁊ peribit nomen eius: ⁊ ſi ingrediebat̄ vt vide
ret vana loquebatur: coꝛ eius congregauit iniquitatē ſibi.
Egrediebatur foꝛas: ⁊ loquebatur in idipſum. Aduerſum als + cō[...]
me ſuſurrabant oēs inimici mei: aduerſum me cogitabant bit.
mala mihi. Uerbum iniquum conſtituerunt aduerſum me: 50. di. c. po[...]
nunquid qui doꝛmit nō adiiciet vt reſurgat. Etenim homo ret. ⁊ ca. ſacerdotes.
pacis mee in quo ſperaui: qui edebat panes meos: magnifi
cauit ſuper me ſupplantationem. Tu aūt domine miſerere
mei: ⁊ reſuſcita me ⁊ tribuã eis. In hoc cognoui qm̄ volui
ſti me: quoniam non gaudebit inimicus meus ſuꝑ me. Me
autem pꝛopter innocentiã ſuſcepiſti ⁊ confirmaſti me in cō
ſpectu tuo in eternum. Benedictus dominus deus iſrael a
ſeculo: † ⁊ in ſeculum fiat fiat. als + vſq̄.

In finē intellectus filiꝯ choꝛe. p̄s. dauid. XLI.

Quemadmodū deſyderat ceruꝰ ad fontes aqua
rū ita deſyderat aĩa mea ad te deꝰ. Sitiuit aĩa als + foꝛtem.
mea ad deū † fontē viuū: qn̄ veniam ⁊ † appare als + parebo.
bo ante faciē dei. Fuerūt mihi lachꝛyme mee pa
nes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie vbi eſt deꝰ tuꝰ.
Hec recoꝛdatus ſum ⁊ effudi in me aĩam meã: qm̄ tranſibo
in locū tabernaculi admirabilis vſq̄ ad domū dei. In voce
exultationis ⁊ cōfeſſionis ſonus epulantis. Quare triſtis
es aĩa mea: ⁊ quare ꝯturbas me. Spera i † deo qm̄ adhuc als + deum.
cōfitebꝛ illi ſalutare vultus mei † ⁊ deꝰ meus. Ad meipm̄ als + nō h̄z [...]
aĩa mea cōturbata eſt: pꝛopterea memoꝛ ero tui de terra ioꝛ
danis ⁊ hermoniĩ a monte modico. Abyſſus † abyſſuꝫ inuo als + ad.
cat in voce cataractarum tuarū. Omnia excelſa tua et flu
ctus tui: ſuper me tranſierunt. In die mandauit dominus
miam ſuam: ⁊ nocte canticū eius. Apud me oꝛatio deo vite als + nō eſt [...]
mee: dicã deo ſuſceptoꝛ meus es. Quare oblitus es mei †
⁊ quare contriſtatus incedo: duꝫ affligit me inimicus. Dū
confringuntur oſſa mea expꝛobꝛauerunt mihi qui tribulāt
me inimici mei. Dum dicunt mihi per ſingulos dies vbi eſt
deus tuus: quare triſtis es anima mea ⁊ quare conturbas
me. Spera in † deo quoniam adhuc confitebꝛ illi ſaluta als + domino.
re vultus mei ⁊ deus meus.

In finē pſalmus dauid. XLII.

Iudica me deus ⁊ diſcerne cauſam meã de gēte De ꝯſe. di. i. c. credere in [...]
nō ſancta: ab hoie iniquo ⁊ doloſo erue me. Qꝛ
tu es deus foꝛtitudo mea: quare me repuliſti † als + nō h̄z [...]
⁊ quare triſtis incedo dum affligit me inimicus.
Emitte lucē tuam ⁊ veritatē tuã ipſa me deduxerunt ⁊ ad
duxerunt in montē ſanctū tuū ⁊ in tabernacula tua. Et in
troibo ad altare dei: ad deū qui letificat iuuentutē meã. Cō
fitebꝛ tibi in cithara deus deus meus: quare triſtis es aĩa
mea. ⁊ quare cōturbas me. Spera in deo quoniam adhuc
confitebꝛ illi: ſalutare vultus mei ⁊ deus meus.

In finem

In finem ꝑ filijs chore intellectus. pſ dauid. XLIII.

DEus auribus noſtris audiuimus: pˀres nr̃i annũciauerũt nobis. Opus qđ operatus es in diebꝰ eorũ: ⁊ in diebus antiquis. Manus tua gẽtes † diſperdidit ⁊ plantaſti eos: afflixiſti pplˀos ⁊ expuliſti eos. Nec eñ i gladio ſuo poſſederũt terrã: ⁊ brachiũ eorũ nõ ſaluauit eos. Sed dextera tua: ⁊ brachiũ tuũ ⁊ illuminatio vultus tui: qm̃ cõplacuiſti in eis. Tu es ipſe rex meꝰ ⁊ deus meus: qui mãdas ſalutes iacob. In te inimicos noſtros vẽtilabimus cornu: ⁊ in noĩe tuo † ſpernemus inſurgentes in nobis. Nõ enim in arcu meo ſperabo: ⁊ gladius meus nõ ſaluabit me. Saluaſti eñ nos de affligentibꝰ nos ⁊ odiẽtes nos cõfudiſti. In deo laudabimur tota die: † ⁊ in noĩe tuo confitebimur in ſeculũ. Nunc aũt repuliſti ⁊ cõfudiſti nos: ⁊ non egredieris deus in virtutibꝰ noſtris. Auertiſti nos retrorſum poſt inimicos noſtros: ⁊ q̃ oderunt nos diripiebãt ſibi. Dediſti nos tanq̃ oues eſca⁊: ⁊ in gentibꝰ diſperſiſti nos. Vendidiſti pplm̃ tuũ ſine p̃cio: ⁊ nõ fuit multitudo in cõmutationibꝰ eorũ. Poſuiſti nos † opprobrium vicinis nr̃is: ſubſannationẽ ⁊ deriſum his q̃ in circuitu nr̃o ſunt. Poſuiſti nos in ſimilitudinẽ gentibus: cõmotionẽ capitis in pplˀis. Tota die verecũdia mea cõtra me eſt: ⁊ cõfuſio faciei mee cooperuit me. A voce exprobrãtis ⁊ obloquẽtis: a facie inimici ⁊ perſequentis. Hec oĩa venerũt ſup nos nec obliti ſumus te: ⁊ inique nõ egimus in teſtõ tuo: ⁊ non receſſit retro cor noſtrũ: ⁊ declinaſti ſemitas noſtras a via tua. Qm̃ humiliaſti nos in loco afflictiõis: ⁊ cooperuit nos vmbra mortis. Si obliti ſumus nomẽ dei noſtri ⁊ ſi expãdimus manus nr̃as ad deũ alienũ. Nõne deus requiret iſta: ipſe eñ nouit abſcõdita cordis. Qm̃ ꝓpter te mortificamur tota die: eſtimati ſumus ſicut oues occiſionis. Exurge quare obdormis dñe: exurge ⁊ ne repellas in finem. Quare faciem tuam auertis: obliuiſceris inopie noſtre ⁊ tribulationis noſtre. Qm̃ humiliata eſt in puluere anima noſtra: conglutinatus eſt in terra venter noſter. Exurge † dñe adiuua nos: ⁊ redime nos ꝓpter nomen tuum.

[Margin: als + diſperdet vel diſperdit. / als + ſpernimus. / al + nõ hʒ ⁊. / als + in. / als nõ habet + domine.]

In finem ꝑ his qui cõmutabunt filijs chore ad intellectum: canticũ pro dilecto. XLIIII.

ERuctauit cor meũ verbũ bonũ: dico ego opera mea regi. Lingua mea calamꝰ ſcribe: velociter ſcribentis. Specioſus forma pre filijs hominũ: diffuſa eſt gratia in labijs tuis: propterea benedixit te deus in eternum. Accingere gladio tuo ſuper femur tuum: potentiſſime. Specie tua ⁊ pulchritudine tua: intende ꝓſpere procede ⁊ regna. Propter veritatem ⁊ manſuetudinem ⁊ iuſtitiam: ⁊ deducet te mirabiliter dextera tua. Sagitte tue acute: populi ſub te cadent in † corda inimicorum regis. Sedes tua deus in ſeculum ſeculi: virga directionis virga regni tui. Dilexiſti iuſtitiam ⁊ odiſti iniquitatem: ꝓpterea vnxit te deus deus tuus oleo letitie pre conſortibus tuis. Myrrha ⁊ gutta † ⁊ caſia a veſtimẽtis tuis a domibꝰ eburneis: ex quibus delectauerũt te filie regum in honore tuo. Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deaurato: circũdata varietate. Audi filia ⁊ vide ⁊ inclina aurẽ tuam: ⁊ obliuiſcere populum tuum ⁊ domum patris tui. Et concupiſcet rex decorẽ tuum: qm̃ ipſe eſt dñs † deus tuus ⁊ adorabunt eum. Et filie tyri in muneribus vultũ tuum deprecabuntur † oẽs diuites plebis. Oĩs glˀia filie regis abĩntꝰ i fimbrijs aureis circũamicta varietatibus. Adducẽtur regi virgines poſt eam proxime eius afferentur tibi. Afferent in leticia et exultatione: adducentur in templum regis. Pro patribus tuis nati ſunt tibi filij: conſtitues eos principes ſuper oẽm terram. † Memores erunt nominis tui dñe in omni generatione ⁊ generationem. Propterea populi confitebuntur tibi in eternum: ⁊ in ſeculum ſeculi.

[Margin: als + chorda. / Heb. 1. / De fac. vnc. c. vnico. / als + caſſia. / als nõ habet + deus. / als nõ habet + omnes. / als + dñe.]

In finem filijs chore ꝑ archanis. pſ dauid. XLV.

DEus noſter refugiũ ⁊ virtus adiutor in tribulatiõibus q̃ inuenerũt nos nimis. Propterea nõ timebimus dũ turbabitur terra ⁊ trãſferent mõtes in cor maris. † Sonuerunt ⁊ turbate ſunt aque eorũ: cõturbati ſunt mõtes in fortitudine eius. Fluminis impetus letificat ciuitatẽ dei: ſanctificauit tabernaculũ ſuũ altiſſimꝰ. Deus in medio eius nõ cõmouebit: adiuuabit eã deꝰ mane diluculo. Cõturbate ſunt gẽtes † ⁊ inclinata ſunt regna: dedit vocẽ ſuã: mota eſt terra. Dñs virtutũ nobiſcũ ſuſceptor noſter deus iacob. Venite ⁊ videte opera dñi que poſuit ꝓdigia ſuper terram: auferens bella vſq₃ ad † finem terre. Arcum conteret ⁊ confringet arma ⁊ ſcuta comburet igni. Vacate ⁊ videte qm̃ ego ſum deus: exaltabor in gentibus ⁊ exaltabor in † terra. Dñs virtutum nobiſcum ſuſceptor noſter deus iacob.

[Margin: als + ſonauerunt. / als + nõ hʒ ⁊. / als + fines. / als + regna. / Supra eodem.]

In finem pro filijs chore pſalmus Dauid. XLVI.

OMnes gentes plaudite manibꝰ iubilate deo in voce exultationis. Quoniã dñs excelſus terribilis rex magnus ſuper oẽm terram. Subiecit pplˀos nobis: ⁊ gẽtes ſub pedibus noſtris. Elegit nobis hereditatem ſuam: ſpeciem iacob † quam dilexit. Aſcẽdit deus in iubilo: † ⁊ dñs in voce tube. Pſallite deo noſtro pſallite: pſallite regi noſtro pſallite. Quoniã rex omnis terre deus: pſallite ſapienter. † Regnabit deus ſuper gẽtes: deus † ſedet ſuper ſedem ſanctam ſuam. Principes populo⁊ cõgregati ſunt cum deo abraã: quoniã dij fortes terre vehementer eleuati ſunt.

[Margin: 92. di. c. 1. in gl. / als + quem. / als + nõ hʒ ⁊. / al. + regnauit. / als + ſedit.]

Pſalmus cantici filijs chore ſcđa ſabbati. XLVII.

MAgnus dñs ⁊ laudabilis nimis: in ciuitate dei noſtri in mõte ſctõ eius. Fundat exultatiõe vniuerſe terre † mõs ſion: latera aquilonis ciuitas regis magni. Deus in domibꝰ eiꝰ cognoſcet cũ ſuſcipiet eã. Qm̃ ecce reges † terre cõgregati ſunt cõuenerũt in vnũ. Ipſi vidẽtes ſic admirati ſunt: cõturbati ſunt: cõmoti ſunt: tremor apprehẽdit eos. Ibi dolores vt parturiẽtis: in ſpũ vehemẽti cõteres naues tharſis. Sicut audiuimus ſic vidimꝰ in ciuitate dñi virtutũ in ciuitate dei nr̃i: deꝰ fundauit eã in eternũ. Suſcepimus deus miam tuam: in medio tẽpli tui. Scđm nomen tuũ deus: ſic ⁊ laus tua in fines terre iuſtitia plena eſt dextera tua. Letetur mõs ſiõ ⁊ exultent filie iude ꝓpter iudicia tua dñe. Circũdate ſiõ ⁊ cõplectimini eam: narrate in turribus eius. Ponite corda vr̃a in virtute eius: ⁊ diſtribuite domos eius: vt enarretis in ꝓgenie altera. Qm̃ hic eſt deus deus noſter in eternum: ⁊ in ſeculum ſeculi: ⁊ ipſe reget nos in ſecula.

[Margin: Infra. 144. / De cõſe. diſ. 2. c. acceſſerunt. / als + mõtes. / De pe. di. 2. c. dum ſctãm. / als nõ habet + terre. / Infra. 96.]

In finẽ ꝑ filijs chore pſalmus dauid. XLVIII.

AUdite hec omnes gentes: auribus percipite † oẽs qui habitatis orbem. Quiq₃ terrigene et filij hominum: † ſimul in † vnum diues ⁊ pauper. Os meum loquetur ſapientiã: ⁊ meditatio cordis mei prudentiam. Inclinabo in parabolam aurem meã: aperiam in pſalterio propoſitionem meam. Cur timebo in die † mala: iniquitas calcanei mei circundabit me. Qui cõfidunt in virtute tua: ⁊ in multitudine diuitiarum ſuarum gloriãtur. Frater non redimit: redimet homo: † non dabit deo placationem ſuam. Et preciũ redemptionis aĩe ſue: ⁊ laborabit in eternum ⁊ viuet adhuc in finem. Non videbit interitum cum viderit ſapientes morientes: ſimul inſipiens ⁊ ſtultus peribunt. Et relinquent alienis diuitias ſuas: ⁊ ſepulchra eorum domus illorũ in eternũ. Tabernacula eorũ in ꝓgenie ⁊ ꝓgenie vocauerunt nomina ſua in terris ſuis †. Et homo cũ in honore eſſet nõ intellexit: cõparatꝰ eſt iumẽtis inſipientibus: ⁊ ſimilis factus eſt illis. Hec via illorum ſcãdalum ipſis: ⁊ poſtea in ore ſuo complacebunt. Sicut oues in inferno poſiti ſunt: mors depaſcet eos. Et dominabũtur

[Margin: als nõ habet + omnes. / als nõ habet + ſimul ſʒ ſoluʒ in vnum. / als hʒ ſimul ſʒ nõ hʒ in vnuʒ. / als + mala. / als + et. / 13. q. 2. c. in preſenti. / Infra eodem. / als + nõ hʒ ⁊.]

Als + veterasce. coꝝ iuſti in matutino: ⁊ auxiliũ coꝝ † veteraſcet in iferno
a glĩa coꝝ. Uerũtñ deus redimet aiam meã de manu inferi
Job. 27. d. cũ acceperit me. Ne timueris cũ diues fact⁹ fuerit hõ ⁊ cũ
multiplicata fuerit glĩa domus ei⁹. Qm̃ cũ interierit nõ ſu
met oĩa neq̃ deſcendet cũ eo glĩa eius. Q2 aĩa eius in vita
ipſius bñdicet: cõfitebit tibi cũ bñfeceris ei. Introibit vſq̃
Als + ⁊ in progenies patrũ ſuorum: † vſq̃ in eternũ non videbit lu
Supra eodẽ me. Hõ cũ in honore eſſet nõ intellexit comparatus eſt iu-
mentis inſipientibus ⁊ ſimilis factus eſt illis.

Pſalmus aſaph. XLIX.

Deus deoꝝ dñs locutus eſt: ⁊ vocauit terrã. A ſo
lis ortu vſq̃ ad occaſum: ex ſyon ſpecies decoris
eius. Deus manifeſte veniet deus nr̃ ⁊ nõ ſilebit
Ignis in ↄſpectu eius exardeſcet: ⁊ in circũitu
als + nõ hꝫ de eius tẽpeſtas valida. Aduocauit celũ † de ſurſum: ⁊ terram
diſcernere pplm̃ ſuũ. Cõgregate illi ſanctos eius: qui ordi-
nant teſtamẽtũ eius ſup ſacrificia. Et annunciabũt celi iu-
ſtitiã eius: qm̃ deus iudex eſt. Audi ppl's me⁹ ⁊ loquar iſrl'
⁊ teſtificabor tibi: de⁹ deus tuus ego ſum. Non † in ſacrifi-
als + ſuper ſacrificia tua. ciis tuis arguã te: holocauſta aũt tua in cõſpectu meo ſunt
ſemp. Nõ accipiã de domo tua vitulos: neq̃ de gregibus
tuis hircos. Qm̃ mee ſunt oẽs fere ſyluarũ: iumenta in mõ
tibus ⁊ boues. Cognoui oĩa volatilia celi: ⁊ pulchritudo
de voto. c. pe. agri mecũ eſt. Si eſuriero nõ dicã tibi: me⁹ eſt eñ orbis ter
re ⁊ plenitudo eius. Nunquid mãducabo carnes taurorũ
3. q. 7. idem te aut ſanguinẽ hircoꝝ potabo: Immola deo ſacrificiũ lau-
ſtatur. dis ⁊ redde altiſſimo vota tua. Et inuoca me in die tribula-
tionis ⁊ eruã te ⁊ honorificabis me. Peccatori aũt dixi deus
quare tu enarras iuſtitias meas ⁊ aſſumis teſtamẽtũ meũ
per os meũ. Tu vero odiſti diſciplinaꝫ: ⁊ piceciſti ſermones
6. q. 1. c. ex me rito. meos retrorſum. Si videbas furẽ: currebas cum eo: ⁊ cum
adulteris portionẽ tuam ponebas. Os tuum abũdauit ma
licia: ⁊ lingua tua concinnabat dolos. Sedẽs aduerſus fra
trem tuũ loquebaris et aduerſus filiũ matris tue ponebas
Als + tibi. ſcandalum. hec feciſti ⁊ tacui. Exiſtimaſti inique q̃ ego †
tui ſimilis: arguam te ⁊ ſtatuam contra faciem tuam. Intel-
ligite hec qui obliuiſcimini deum: ne quando rapiat ⁊ non
Als + quod. ſit qui eripiat. Sacrificium laudis honorificabit me: ⁊ illic
iter † quo oſtendam illi ſalutare dei.

Pſalmus in finem dauid quando venit ad eum nathan
propheta quando intrauit ad berſabee. L.

Miſerere mei deus ſm̃ magnã miam tuam. Et ſm̃
multitudinem miſerationũ tuarũ dele iniquita-
De pe. diſ. 3. c. totam. tem meã. Amplius laua me ab iniquitate mea: ⁊
j. 25. ⁊ 56. a peccato meo munda me. Quoniam iniquitatẽ
De pe. diſ. 3. c. meam ego cognoſco: ⁊ peccatum meũ contra me eſt ſemper
totam. Tibi ſoli peccaui ⁊ malũ corã te feci vt iuſtificeris in ſermo-
Ibidẽ. c. illud nibus tuis ⁊ vincas cum iudicaris. Ecce eñ in iniquitati-
De pe. diſt. 1. c venit. bus conceptus ſum ⁊ in peccatis cõcepit me mater mea.
Ro. 3. a. Ecce eñ veritatem dilexiſti: incerta ⁊ occulta ſapientie tue
Di. 50. c. cum manifeſtaſti mihi. Aſperges me dñe hyſopo ⁊ mũdabor laua
exaudi. bis me ⁊ ſup niuẽ dealbabor. Auditui meo dabis gaudium
De pe. di. 2. c. vt cognouerit. ⁊ leticiã: ⁊ exultabũt oſſa humiliata. Auerte faciem tuam a
Di. 50. c. põde peccatis meis: ⁊ omnes iniquitates meas dele. Cor mũdũ
ret. ⁊. c. cũ ex crea in me deus: ⁊ ſpiritum rectum innoua in viſceribus
audiero. meis. Ne piicias me a facie tua ⁊ ſpm̃ ſanctum tuum ne au
De pe. diſ. 2. c. ſi omnium. feras a me. Redde mihi leticiam ſalutaris tui ⁊ ſpiritu pri-
Diſ. 50. vbi. õ. cipali confirma me. Docebo iniquos vias tuas: ⁊ impii ad
De pe. diſ. 3. c. te cõuertẽtur. Libera me de ſanguinibus deus deus ſalu-
totam. tis mee: ⁊ † exultabit lingua mea iuſtitiã tuam. Domine la
Als + exaltabit. bia mea apies ⁊ os meũ annunciabit laudem tuam. Qm̃ ſi
De pe. di. 2. c. voluiſſes ſacrificiũ dediſſem. vtiq̃ holocauſtis nõ delecta-
vt cognouerit beris. Sacrificiũ deo ſpũs cõtribulat⁹ cor contritum ⁊ hu
al + deſpicias als + hꝫ dñe miliatum deus non † deſpicies. Benigne fac † in bona vo
Als + eſt. luntate tua ſyon: † vt edificent̃ muri hieru̅l. Tunc accepta-
bis ſacrificium iuſtitie oblationes ⁊ holocauſta tunc impo
nent ſuper altare tuum vitulos.

In finẽ intellectus dauid cũ venit ad eũ doech idume⁹.
⁊ annunciauit ſauli: venit dd in domũ † abimelech. LI. als + achimelech.

Quid gloriaris in malicia qui potens es in iniq-
tate: Tota die iniuſtitiã cogitauit lingua tua: ſi
cut nouacula acuta feciſti dolum. Dilexiſti mali-
ciam ſup benignitatẽ: iniq̃tatem magis q̃ loqui
equitatẽ. Dilexiſti oĩa verba pcipitationis lingua doloſa.
Propterea deus deſtruet te in fineꝫ: euellet te ⁊ emigrabit als nõ
te de tabernaculo † tuo: ⁊ radicẽ tuam de terra viuẽtiũ. Ui + tuo.
debunt iuſti ⁊ timebũt: ⁊ ſup eum ridebunt ⁊ dicent: ecce ho
mo qui nõ poſuit deũ adiutorem ſuum: ſed ſperauit in mul-
titudie diuitiarũ ſuarũ ⁊ preualuit in vanitate ſua. Ego au
tem ſicut oliua fructifera in domo dei. ſperaui in mia dei in
eternum ⁊ in ſeculum ſeculi. Cõfitebor tibi † in ſeculum: q2 Als + dñe.
feciſti: ⁊ expectabo nomen tuum quoniam bonum † eſt ĩ cõ al. + nõ hꝫ
ſpectu ſanctorum tuorum.

In finem intellectus dauid pro amalech. LII.

Dixit inſipiens in corde ſuo: non eſt deus. Corru
pti ſunt ⁊ abominabiles facti ſunt in iniq̃tatib⁹: Supra. 13.
⁊ nõ eſt q̃ faciat bonũ. Deus de celo pſpexit ſup Supra. 13.
filios hoim: vt videat ſi eſt intelligẽs aut requi-
rens deũ. Omnes declinauerũt ſimul inutiles facti ſunt nõ Ro. 3. b.
eſt qui faciat bonũ nõ eſt vſq̃ ad vnũ. Nõne ſcient omnes q̃
operãtur iniq̃tatẽ: q̃ deuorant plebeꝫ meã vt cibum panis. Supra. 13.
Deum nõ inuocauerũt illic trepidauerũt timore vbi nõ fuit
timor. Qm̃ deus diſſipauit oſſa coꝝ q̃ hoibus placẽt: confu
ſi ſunt qm̃ de⁹ ſpreuit eos. Quis dabit ex ſyon ſalutare iſrl'
cum † conuerterit dñs captiuitatẽ plebis ſue exultabit ia- Als + auerterit.
cob ⁊ letabitur iſrael.

In finem in carminibus vel hymnis intellectus dauid
cum veniſſent zyphei ⁊ nũciaſſent ſauli: nonne dauid abſcõ
ditus eſt apud nos: LIII.

Deus in noĩe tuo ſaluũ me fac ⁊ in virtute tua † iu als + libera.
dica me. Deus exaudi orõnem meam: auribus
pcipe verba oris mei. Quoniam alieni inſurre-
xerunt aduerſum me: ⁊ fortes q̃ſierunt aiaꝫ meã als + nõ hꝫ
† ⁊ nõ ppoſuerunt deũ ante ↄſpectũ ſuũ. Ecce eñ deus ad
iuuat me: ⁊ dñs ſuſceptor eſt aĩe mee. Auerte mala inimicis
meis: ⁊ in veritate tua diſperde illos. Uoluntarie ſacrifica-
bo tibi: ⁊ confitebor nomini tuo dñe quoniam bonum eſt.
Qm̃ ex oĩ tribulatione eripuiſti me ⁊ ſuper inimicos meos
deſpexit oculus meus.

In finem in carminibus intellectus dauid. LIIII.

Exaudi deus orõnem meam: ⁊ ne deſpexeris de 15. di. c. ſcã ro
precationẽ meã: intẽde mihi ⁊ exaudi me. Con- mana.
triſtat⁹ ſum i exercitatiõe mea: ⁊ cõturbat⁹ ſum
a voce inimici ⁊ a tribulatiõe peccatoris. Quo
niam declinauerũt in me † iniquitates ⁊ in ira als + iniquitatem
moleſti

moleſti erant mihi. Co: meū cōturbatum eſt in me: ꝛ formi
als+venit. do mortis cecidit ſup me. Timor ꝛ tremor † venerunt ſuper
Als+cōtexit me tenebra. me: ꝛ † cōtegerūt me tenebre. Et dixi: q̄s dabit mihi pēnas
7.q.1.c.aduerſitas. ſicut colūbe: ꝛ volabo ꝛ requieſcam: Ecce elongaui fugiēs
ꝛ manſi in ſolitudine. expectabā eum qui ſaluum me fecit a
puſillanimitate ſpūs ꝛ tēpeſtate. Precipita dn̄e diuide li
guas eorum: qm̄ vidi iniquitatem ꝛ contradictionē in ciui
Als+et tate. Die † ac nocte circūdabit eam ſuper muros eius iniq̄
tas ꝛ labor: in medio eius ꝛ iniuſtitia. Et non defecit de pla
teis ei⁹: vſura ꝛ dolus. Quoniam ſi inimicus meus male
dixiſſet mihi: ſuſtinuiſſem vtiq̄. Et ſi is qui oderat me ſuper
me magna locutus fuiſſet: abſcondiſſem me forſitan ab eo.
Tu vero homo vnanimis dux meus ꝛ notus meus. Qui ſi
mul mecū dulces capiebas cibos: i domo dei ambulauim⁹
cū conſenſu. Veniat mors ſup illos: ꝛ deſcendant in infernū
viuētes. Qm̄ nequitie in habitaculis eorū in medio eorū.
Als+ dn̄m. Ego aūt ad † deū clamaui: ꝛ dn̄s † ſaluauit me. Veſpere et
Als+exaudiet. mane ꝛ meridie narrabo ꝛ ānūciabo: ꝛ exaudiet vocē meā.
Redimet in pace aiam meā ab his q̄ appropinquant mihi.
Als+me. qm̄ inter multos erāt mecū. Exaudiet † deus ꝛ humiliabit
illos qui eſt ante ſcl'a. Nō eīm eſt illis cōmutatio ꝛ nō timue
runt deū: extēdit manū ſuā in retribuēdo. Cōtaminauerūt
teſtamentū eius: diuiſi ſunt ab ira vult⁹ ei⁹: ꝛ appropinqua
uit cor illius. Molliti ſunt ſermones eius ſup oleū: ꝛ ipi ſūt
Als+nō hȝ ꝛ iacula: Jacta ſup dn̄m curā tuam ꝛ ipſe te enutriet: ꝛ † non
dabit ineternū fluctuationē iuſto. Tu vero deus deduces
eos in puteū interitus. Viri ſanguinum ꝛ doloſi non dimi
diabunt dies ſuos: ego aūt ſperabo in te domine.

In finem, p pplo q̄ a ſctis longe factus eſt in tituli inſcri
ptione ipi dauid cū tenerēt eū allophyli in geth. LV.

Supra.50. Miſerere mei deus qm̄ conculcauit me homo: to
ta die impugnans tribulauit me. Conculcaue
runt me inimici mei tota die: qm̄ multi bellātes
aduerſum me. Ab altitudine diei timebo: ego ve
ro in te ſperabo. In deo laudabo ſermōes meos: in deo ſpe
raui nō timebo q̄d faciat mihi caro. Tota die ꝟba mea exe
crabant: aduerſū me oēs cogitationes eoꝝ in malū. Inha
bitabūt ꝛ abſcondēt: ipſi calcaneū meū obſeruabūt. Sicut
ſuſtinuerūt aiam meā, p nihilo ſaluos facies illos: in ira po
pulos cōfringes. Deus vitā meā annūciaui tibi: poſuiſti la
chrimas meas in cōſpectu tuo. Sicut ꝛ in, pmiſſiōe tua tūc
cōuertent inimici mei retrorſum. In quacūq̄ die inuocaue
Als+tu. ro te: ecce cognoui qm̄ deus me⁹ es. † In deo laudabo ver
bū in dn̄o laudabo ſermonē: in deo ſperaui nō timebo quid
faciat mihi hō. In me ſunt deus vota tua: q̄ reddā laudatio
Infra.114.c. nes tibi. Qm̄ eripuiſti aiam meam de morte: ꝛ pedes meos
de lapſu vt placeā corā deo in lumine viuentium.

In finem ne diſperdas dauid in tituli inſcriptiōe: cū fu
geret a facie ſaul regis iſrael in ſpeluncam. LVI.

Miſerere mei deus miſerere mei: qm̄ in te cō
fidit anima mea. Et in vmbra alarū tuarū
ſperabo donec pertranſeat iniquitas. Cla
mabo ad deū altiſſimū: deum q̄ benefecit
mihi. Miſit de celo ꝛ liberauit me: dedit i
opprobriū conculcantes me. Miſit deus
miſericordiā ſuam ꝛ veritatem ſuam ꝛ eripuit animā meā
de medio catulorum leonū dormiui conturbatus. Filij ho
minum dentes eorum arma ꝛ ſagitte: ꝛ lingua eorū gladi⁹
Als+ſuper. acutus. Exaltare ſuper celos deus: ꝛ † in omnem terrā glo
ria tua. Laqueum parauerunt pedibus meis: ꝛ incuruaue
runt animam meam. Foderunt ante faciem meam foueam:
Als+ipſi. ꝛ † inciderunt in eam. Paratum cor meum deus: paratum
Infra.107. cor meum: cantabo ꝛ pſalmum dicam domino. Exurge glo
ria mea: exurge pſalteriū ꝛ cithara exurgam diluculo. Cō
fitebor tibi in populis domine † ꝛ pſalmū dicam tibi in gen
Als+nō hȝ et tibus. Quoniā magnificata eſt vſq̄ ad celos miſericordia
tua: ꝛ vſq̄ ad nubes veritas tua. Exaltare ſuper celos de⁹:
ꝛ ſuper omnem terram gloria tua.

In finē ne diſperdas dauid i tituli inſcriptiōe. LVII.

Si vere vtiq̄ iuſtitiā loquimini † recte iudicate Als+recta.
filij hoīz. Etenī in corde iniq̄tates operamini i ter
ra: iniuſtitias man⁹ vře cōcinnant. Alienati ſunt
peccātores a vulua: errauerūt ab vtero: locuti ſunt
falſa. Furor illis ſm ſimilitudinē ſerpētis: ſicut aſpidis ſur
de ꝛ obturātis aures ſuas. Que nō exaudiet vocē incātan
tium: ꝛ venefici incātātis ſapiēter. Deus cōteret dētes eoꝝ
in ore ipſorū: molas leonū † cōfringet dn̄s. Ad nihilū deue Als+ↄfregit.
nient tanq̄ aqua decurrēs: intēdit arcum ſuum donec infir
mentur. Sicut cera que fluit auferētur: ſupercecidit ignis
ꝛ non viderunt ſolem. Priuſq̄ intelligerēt ſpine veſtre rhā
num: ſicut viuentes † ſic in ira abſorbet eos. Letabitur iu Als+ſicut.
ſtus cum viderit vindictam: manus ſuas lauabit in ſangui 17.q.1.ca. vl-duas.1.
ne peccatoris. Et dicet homo ſi vtiq̄ eſt fructus iuſto: vtiq̄
eſt deus iudicans † eos in terra. Al.+nō hȝ eos

In finē ne diſp̄das dauid in tituli inſcriptione qn̄ miſit
ſaul ꝛ cuſtodiuit domū ei⁹ vt interficeret eū. LVIII.

Eripe me de inimicis meis deus me⁹: ꝛ ab iſur
gentibus in me libera me. Eripe me de operāti
bus iniq̄tatē ꝛ de viris ſanguinū: ſalua me. Q2
ecce ceperūt aiam meā: irruerūt i me fortes. Ne
q̄ iniq̄tas mea neq̄ pctm̄ meū dn̄e: ſine iniquitate cucurri
ꝛ direxi. Exurge in occurſum meū ꝛ vide: ꝛ tu dn̄e deus vir Infra eodē.
tutū deus iſrael. Jntēde ad viſitandas oēs gētes. nō miſe
rearis oibus qui operant iniquitatē. Cōuertant ad veſpe
ram ꝛ famē patient vt canes: ꝛ circuībūt ciuitatē. Ecce lo
quent in ore ſuo: ꝛ gladi⁹ in labijs eoꝝ: qm̄ q̄s audiuit. Et
tu dn̄e deridebis eos: ꝛ ad nihilū deduces oēs gētes. For
titudinē meā ad te cuſtodiam: q: deus ſuſceptor meus † es Als+nō hȝ es
deus meus miſericordia ei⁹ preueniet me. Deus oſtēdit mi
hi ſuper inimicos meos ne occidas eos: ne qn̄ obliuiſcant
pp̄li mei. Diſperge illos in virtute tua: ꝛ depone eos prote
ctor meus dn̄e. Delictū oris eoꝝ ſermonē labiorū ipſorū: et
cōprehendant in ſuperbia ſua. Et de execratione ꝛ de men Supra eodē
dacio annūciabunt in cōſummatione in ira cōſummatiōis
ꝛ nō erūt. Et ſcient q: de⁹ dn̄abit iacob: ꝛ finiū terre. Con
uertent ad veſperā ꝛ famē patient vt canes: ꝛ circuībūt ci
uitatem. Ipſi diſpergent ad manducādum: ſi vero non fue
rint ſaturati ꝛ murmurabūt. Ego autem cantabo fortitudi Als+ exultabo mane miſericordia tu
nem tuam ꝛ † exaltabo mane miſericordiam tuam. Quia fa
ctus es ſuſceptor meus ꝛ refugium meum: in die tribulatio
nis mee. Adiutor meus tibi pſallam: q: deus ſuſceptor me⁹
es: † deus meus miſericordia mea. Als+tu.

In finem pro his qui commutabunt in tituli inſcriptio
ne ipſi dauid in doctrinam cum ſuccendit meſopotamiam:
ſyrie: ꝛ ſyriam ſobal: ꝛ cōuertit ioab ꝛ percuſſit edō in valle
ſalinarum. xij. milia. LIX.

Deus repuliſti nos ꝛ deſtruxiſti nos: irat⁹
es ꝛ miſert⁹ es nobis. Cōmouiſti terrā et
cōturbaſti eā ſana cōtritiones ei⁹: q: com
mota eſt. Oſtēdiſti pplo tuo dura: potaſti
nos vino cōpunctionis. Dediſti metuēti
bus te ſignificationē: vt fugiāt a facie arc⁹.
Vt liberent dilecti tui: ſaluū † fac dextera tua ꝛ exaudi me. Als+me.
Deus locutus eſt in ſctō ſuo: letabor ꝛ partibor ſichimā: et Infra.107.
cōuallē tabernaculoꝝ metibor. Meus eſt galaad ꝛ me⁹ eſt
manaſſes: ꝛ effraim fortitudo capitis mei. Juda rex meus
moab olla ſpei mee. In idumeā extendā calciamentū meū
mihi alienigene ſubditi ſunt. Quis deducet me in ciuitatē
munitā: q̄s deducet me vſq̄ in idumeā: Nōne tu deus qui
repuliſti nos: ꝛ nō egredieris deus in virtutibus nr̄is. Da Infra.107.
nobis auxiliū de tribulatione: ꝛ † vana ſalus hoīs. In deo Als+quia.
faciemus virtutē ꝛ ipſe ad nihilū deducet tribulantes nos. 32.q.3.c.ſex.

¶ In finem in hymnis pſalmus dauid. LX.
Exaudi deus deprecationē meam: intende orōni
mee. A finibus terre ad te clamaui dū anxiaret
cor meū: in petra exaltaſti me. Deduxiſti me: q̄
factꝰ es ſpes mea: turris fortitudinis a facie ini
mici. Inhabitabo i tabernaculo tuo in ſecła: ꝓtegar in vela
mēto alaꝝ tuarū. Qm̄ tu deus meꝰ exaudiſti orōnē meā de
diſti hereditatē timētibus nomē tuū. Dies ſup dies regis
adijcies annos eius vſq in diē gn̄ationis ⁊ gn̄atiōis. Per
Aľs + deus. manet in eternū in cōſpectu dei: miam ⁊ veritateꝫ eius quis
requiret? Sic pſalmum dicā nomini tuo † in ſeculum ſecu
li vt reddam vota mea de die in diem.

¶ In finem pro idythū pſalmus dauid. LXI.
Nonne deo ſubiecta erit anima mea: ab ipſo enī
ſalutare meū. Nāꝫ ⁊ ipſe deus meus ⁊ ſalutaris
meus ſuſceptor meꝰ non mouebor ampliꝰ. Quo
uſq irruitis in hominē interficitis vniuerſi vos
tanq̄ parieti inclinato ⁊ macerie depulſe. Verūtamen pre
cium meum cogitauerūt repellere: cucurri in ſiti: ore ſuo be
nedicebāt ⁊ corde ſuo maledicebāt. Verūtamen deo ſubie
Aľs + eſt. cta eſto aīa mea qm̄ ab ipſo patientia mea. † Quia † ipſe
Aľs + eſt. deus meus ⁊ ſaluator meus. adiutor meus non emigrabo.
In deo ſalutare meū ⁊ gloria mea: deus auxilij mei et ſpes
mea in deo eſt. Sperate in eo ois cōgregatio ppl̄i: effundi
te corā illo corda veſtra: deus adiutor noſter in eternū. Ve
runtamen vani filij hoim mendaces filij hoim in ſtateris: vt
decipiant ipſi de vanitate in idipſum. Nolite ſperare in ini
quitate ⁊ rapinas nolite concupiſcere. diuitie ſi affluant: no
lite cor apponere. Semel locutus eſt deus duo hec audiui:
aľ. nō hꝫ + eſt. quia poteſtas dei † eſt: ⁊ tibi dñe miſericordia: quia tu red
des vnicuiq iuxta opera ſua.

¶ Pſalmus dauid cū eſſet in deſerto idumee. LXII.
Aľs + tibi. Deus deus meus ad te de luce vigilo. Sitiuit †
Aľs + ⁊ in te aīa mea: q̄ multiplr̄ tibi caro mea. In terra
deſerta inuia ⁊ inaquoſa ſic ⁊ in ſctō apparui ti
bi: vt viderē virtutē tuā ⁊ gloriam tuā. Qm̄ me
lior ē miſericordia tua ſuper vitas: labia mea laudabunt te.
Sic bn̄dicaꝫ te i vita mea: ⁊ in noīe tuo leuabo manꝰ meas.
Aľs + labia Sicut adipe ⁊ pinguedine repleať aīa mea: ⁊ † labijs exul
Aľs + ſi. tationis laudabit os meum. † Sic memor fui tui ſup ſtratū
meū: in matutinis meditabor in te: q: fuiſti adiutor meus.
Et in velamento alarum tuarum exultabo: adheſit anima
mea poſt te me ſuſcepit dextera tua. Ipſi vero inuanū que
ſierunt animam meam: introibunt in inferiora terre: tradē
tur in manus gladij partes vulpium erunt. Rex vero leta
aľs + laudabi bitur in deo: † laudabūtur omnes qui iurāt in eo: quia ob
tur ois qui iu ſtructum eſt os loquentium iniqua.
rat.

¶ In finem pſalmus dauid. LXIII.
Exaudi deus orōnē meā cū deprecor: a timo
re inimici eripe aiāꝫ meā. Protexiſti me a
cōuētu malignantiū: a multitudine operā
tiū iniquitatē. Q: exacuerūt vt gladiū lin
guas ſuas: intenderūt arcū rem amarā: vt
ſagittent in occultis immaculatū. Subito
ſagittabunt eū ⁊ nō timebunt: firmauerū ſibi ſermoneꝫ ne
quā. Narrauerūt vt abſconderent laqueos: dixerunt quis
videbit eos? Scrutati ſunt iniquitates: defecerūt ſcrutan
De liꝫm. tri. c. tes ſcrutinio. Accedet homo † ad cor altū ⁊ exaltabiť deus.
1. in prin. Sagitte paruuloꝝ facte ſunt plage eoꝝ: ⁊ infirmate ſunt
aľs hꝫ + et. contra eos lingue eoꝝ. Conturbati ſunt oēs qui videbāt
aľ. nō hꝫ + ad eos: ⁊ timuit omnis homo. † Et annunciauerūt opera dei
aľs + annun ⁊ facta eius intellexerunt. Letabitur iuſtus in dño ⁊ ſpera
ciauerunt. bit in eo: ⁊ laudabuntur oēs recti corde.

¶ In finem pſalmus dauid canticū hieremie aggei: et eze
chie ſlis: de verbo peregrinationis: vel de populo tranſmi
grationis cum inciperet proficiſci. LXIIII.
Te decet hymnus deus in ſyon: ⁊ tibi reddeť vo De cōſe. di.
tum in hierl̄m. Exaudi orōnē meā ad te ois ca c. hi. duo.
ro veniet. Verba iniquoꝝ preualuerunt ſup nos
⁊ impietatibus noſtris tu ꝓpitiaberis. Beatꝰ
que elegiſti ⁊ aſſumpſiſti: inhabitabit in atrijs tuis. Reple
bimur in bonis domus tue: ſanctū eſt tēplum tuū mirabile
in equitate. Exaudi nos deus ſalutaris noſter: ſpes oīm fi
niū terre ⁊ in mari longe. Preparās montes in virtute tua
accinctus potētia: q̄ cōturbas ꝓfundum maris ſonū fluctuū
eiꝰ. Turbabunť gentes ⁊ timebūt qui habitant terminos
a ſignis tuis: exitus matutini ⁊ veſpere delectabis. Viſita
ſti terrā ⁊ inebriaſti eā: multiplicaſti locupletare eā. Flumē
dei repletū eſt aquis: paraſti cibuꝫ illoꝝ: qm̄ ita eſt prepara
tio eius. Riuos eius † inebria: multiplica genimina eius: aľs + letabi
in ſtillicidijs eius letabiť germinās. Benedices corone an
ni benignitatis tue: ⁊ cāpi tui replebunť vbertate. Pingue
ſcent ſpecioſa deſerti: ⁊ exultatiōe colles accingenť. Indu
ti ſunt arietes ouiū: ⁊ valles abundabunt frumento: clama
bunt etenī hymnum dicent.

¶ In finem canticum pſalmi reſurrectionis. LXV. Infra. 90.
Iubilate deo oīs terra: pſalmū dicite nomi
ni eiꝰ: date gl'iam laudi eius. Dicite deo q̄
terribilia ſunt opa tua dñe: in multitudine
vtutiſ tue mētienť tibi inimici tui. Ois terra
adoret te: ⁊ pſallat tibi: pſalmū dicat nomi
ni tuo. Venite ⁊ videte opa dei: terribilis
in cōſilijs ſup filios hoim. Qui cōuertit mare i aridā: in flu
mine pertrāſibunt pede ibi letabimur in ipſo. Qui dn̄atur
in virtute ſua in eternū oculi eius ſup gētes reſpiciūt q̄ exa
ſperāt nō exalteť in ſemetipſis. Bn̄dicite gentes dominū
noſtrum: ⁊ auditam facite vocem laudis eius. Qui poſuit
animā meaꝫ ad vitam: ⁊ non dediſti in cōmotionem pedes
meos. Quoniaꝫ probaſti nos deus: igne nos examinaſti ſi
cut examinať argentum. Induxiſti nos in laqueuꝫ poſuiſti
tribulationes in dorſo nr̄o: impoſuiſti hoies ſup capita no
ſtra. Tranſiuimus ꝑ ignem ⁊ aquā ⁊ † eduxiſti nos in refri aľs + ideduxiſti
gerium. Introibo in domū tuaꝫ i holocauſtis: reddam tibi
vota mea que diſtinxerunt labia mea. Et locutum eſt os
meū in tribulatione mea. Holocauſta medullata offeram ti De voto. ca. ſ
bi cum incenſo arietum: offeram tibi boues cum hircis. Ve tuas.
nite ⁊ audite ⁊ narrabo omnes qui timetis deuꝫ quanta fe
cit anime mee. Ad ipſum † ore meo clamaui: ⁊ exaltaui ſub
lingua mea. Iniquitatem ſi aſpexi in corde meo: non exau
diet dñs. Propterea † exaudiuit deus: ⁊ † attendit voci de Aľs + ⁊
precationis mee. Benedictus deus: qui nō amouit orōnē aľs + me.
meam ⁊ miſericordiam ſuam a me. aľs nō hꝫ + et

¶ In finem in hymnis pſ cantici dauid. LXVI.
Deus miſereať nr̄i ⁊ bn̄dicat nobis: illuminet vul
tum ſuū ſuper nos ⁊ miſereať noſtri. Vt cogno
ſcamus in terra viam tuā: in oībus gentibus ſa
lutare tuū. Confiteantur tibi ppl̄i deus: cōfiteā
tur tibi ppl̄i oēs. Letenť ⁊ exultent gentes: qm̄ iudicas po
pulos in equitate ⁊ gētes in terra † dirigis. Cōfiteanť tibi
populi deus cōfiteantur tibi populi oēs: terra dedit fructū
ſuum. Benedicat nos deus deus noſter benedicat nos deꝰ aľs + dirigeſ
⁊ metuant eum oēs fines terre.

¶ In finē pſ cātici dauid. LXVII.
Exurgat deꝰ ⁊ diſſipēť inimici eiꝰ: ⁊ fugiāt q̄ ode aľ + nuſqꝫ hꝫ
rūt eū a facie eiꝰ. Sicut deficit fumꝰ deficiāt: ſic + et.
fluit cera a facie ignis ſic ꝑeāt peccātores a facie dei aľs + corā eo.
† Et iuſti epulēť ⁊ exultēt i cōſpectu dei: ⁊ delec Aľs + pri pu
tēť i leticia. Cātate deo pſalmū dicite noī eiꝰ iter facite ei q̄ pillorum ⁊ de
aſcēdit ſup occaſū dn̄s nomē illi. Exultate † i cōſpectu eiꝰ: fenſori vidua
turbabunť a facie eiꝰ † patris orphanoꝝ: ⁊ † iudicis vidua rum.
rū. Deꝰ in loco ſctō ſuo: deꝰ † q̄ inhabitare facit vniꝰ moris aľs + patres ⁊
in domo. Qui educit vinctos in fortitudine: ſimiliter eos iudices.
qui exaſperant aľs nō hꝫ + d

[margin: alſ+ egredie ris.] qui exaſperāt q̄ habitāt in ſepulchris. De⁹ cū † egredieris
in ↄſpectu ppl'i tui: cū † ptrāſieris in deſerto. Terra mota [margin: alſ+ pertran ſis.]
eſt: etenī celi diſtillauerūt a facie dei ſinai: a facie dei iſrael.
Pluuiā voluntariā ſegregabis deus hereditati tue ꝛ infir
mata eſt: tu ꝯo pfeciſti eā. Aialia tua habitabūt in ea. para [margin: 1.q.6.c.lū ꝯo]
ſti in dulcedine tua pauperi de⁹. Dn̄s dabit verbū euāgeli
zantib⁹: virtute multa. Rex virtutū dilecti: ꝛ ſpēi dom⁹ di
uidere ſpolia. Si dormiatis inter medios cleros pēne colū
be deargētate: poſteriora dorſi eius in pallore auri. Dum
diſcernit celeſtis reges ſup eā niue dealbabunt in ſelmon
mōs dei mōs pinguis. Mōs coagulatus mōs pinguis: vt
quid ſuſpicamini mōtes coagulatos: Mons in quo bene
placitū eſt deo habitare in eo: etenī dn̄s habitabit in finē.
Currus dei decē milibus multiplex: milia letantiū: dn̄s in
eis in † ſina in ſancto. Aſcendiſti in altū cepiſti captiuitatē:
[margin: alſ+ ſinai ſā ſine in. Eph.4.b.] accepiſti dona in hoībus. Etenī nō credētes: inhabitare do
minū deū. Bn̄dictus dn̄s die quotidie: pſperū iter faciet
nobis deus ſalutariū noſtrorū. Deus noſter deus ſaluos
faciēdi: ꝛ dn̄i dei exitus mortis. Veruntn̄ deus ↄfringet ca
pita inimicorū ſuorū: ꝛ verticē capilli pambulantiū in deli
ctis ſuis. Dixit dn̄s ex baſan cōuertā: conuertā in pfundū
maris. Vt intingat pes tuus in ſanguine: lingua canū tuo
rum ex inimicis ab ipſo. Viderūt ingreſſus tuos deus: in
greſſus dei mei regis mei q̄ eſt in ſancto. Preuenerūt prin
cipes cōiuncti pſallētibus: in medio iuuencularū tympani
ſtriarū. In eccleſijs bn̄dicite deo: dn̄o de fontibus iſrl'. Ibi
bēiamin adoleſcentulus: in mētis exceſſu. Principes iuda
duces eorū: principes zabulon ꝛ principes neptalim. Man
da deus † virtuti tue: ↄfirma hoc de⁹ qd̄ operat⁹ es † in no
[margin: alſ+ virtutē tuam. alſ+ nō hʒ in nobis ē da mi caſus.] bis. A tēplo tuo in hierl'm: tibi offerēt reges munera. Increpa
pa feras arūdinis congregatio taurorū in vaccis pplorū: vt
excludant eos qui pbati ſunt argento. Diſſipa gentes que
bella volūt: venient legati ex egypto: ethiopia preueniet ma
nus eius deo. Regna terre cantate deo pſallite dn̄o. Pſal
lite deo qui aſcēdit ſuper celū celi: ad orientē. Ecce dabit vo
ci ſue vocem virtutis: date gloriam deo. Super iſrael ma
gnificentia eius ꝛ virtus eius in nubibus. Mirabilis de⁹
in ſanctis ſuis: deus iſrael ipſe dabit virtutem ꝛ fortitudinē
plebi ſue: benedictus deus.

¶ In finē p his q̄ cōmutabunt. ps ipſi dauid. LXVIII

Saluum me fac deus: qm̄ intrauerunt aque
[margin: De cōſe. diſ.2. c.cum omne. alſ+ altitudi nem.] vſq ad aiam meā. Infix⁹ ſum in limo pfun
di: ꝛ nō eſt ſubſtātia. Veni in † altitudinē
maris ꝛ tēpeſtas demerſit me. Laboraui
clamās rauce facte ſunt fauces mee: defe
cerūt oculi mei dū ſpero in deū meū. Mul
tiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei: qui oderūt me gra
tis. Cōfortati ſunt qui perſecuti ſunt me inimici mei iniuſte
que non rapui tūc exoluebam. Deus tu ſcis inſipiētiā meā:
ꝛ delicta mea a te nō ſunt abſcōdita. Nō erubeſcāt in me q̄
expectāt te dn̄e: dn̄e virtutū. Nō cōfundant ſup me: q̄ q̄rūt
te de⁹ iſrael. Qm̄ ppter te ſuſtinui opprobriū: operuit ↄfuſio
faciē meā. Extraneus fact⁹ ſum fr̄ibus meis: ꝛ pegrinus fi
[margin: Joan. 2.c. 1.q.1.c.qm̄.] lijs mr̄is mee. Qm̄ zel⁹ dom⁹ tue comedit me: ꝛ opprobria
exprobrantiū tibi ceciderūt ſuper me. Et operui in ieiunio
aiam meā: ꝛ factū eſt in opprobriū mihi. Et poſuit veſtimē
tum meū ciliciū: ꝛ fact⁹ ſum illis in parabolā. Aduerſum me
loq̄bant qui ſedebāt in porta: ꝛ in me pſallebāt qui bibebāt
vinum. Ego vero orōnem meā ad te dn̄e: tp̄s bn̄placiti de⁹.
In multitudine mīe tue exaudi me: in veritate ſalutis tue.
Eripe me de luto vt nō infigar: libera me ab his q̄ oderūt me
ꝛ de pfundis aquarū. Nō me demergat tēpeſtas aque: neq̄
abſorbeat me pfundū: neq̄ vrgeat ſuper me puteus os ſuū.
[margin: De pe. diſ.1.c. voluiſſent.] Exaudi me dn̄e qm̄ benigna eſt miſericordia tua: ſm̄ multi
tudinē miſerationū tuarū reſpice me. Et ne auertas faciem
tuam a puero tuo: qm̄ tribulor: velociter exaudi me. Inten
de anime mee ꝛ libera eam ppter inimicos meos eripe me.
Tu ſcis improperiū meū: ꝛ cōfuſionem meā: ꝛ reuerentiam
meā. In conſpectu tuo ſunt oēs † qui tribulāt me: impro pe [margin: alſ+ tribulā tes.]
rium expectauit cor meū ꝛ miſeriam. Et ſuſtinui qui ſimul
contriſtaretur: ꝛ nō fuit qui cōſolaret ꝛ nō inueni. Et dede [margin: Ro.11.b.]
runt in eſcā meā fel: ꝛ in ſiti mea potauerūt me aceto. Fiat [margin: 37.diſ.§.ſi]
menſa eorū corā ipſis in laqueū: ꝛ in retributiōes ꝛ in ſcā
dalum. Obſcurent oculi eorū ne videant: ꝛ dorſū eorū ſem
per incurua. Effunde ſuper eos iram tuā: ꝛ furor ire tue cō
prehendat eos. Fiat habitatio eorū deſerta. ꝛ in tabernacu [margin: Actu.1.b.]
lis eorū nō ſit q̄ inhabitet. Qm̄ quem tu percuſſiſti perſecu [margin: 15.di.c.1.in ſi.]
ti ſunt: ꝛ ſup dolorē vulnerū meorum addiderunt. Appone
iniquitatem ſuper iniquitatē eorum: ꝛ nō intrent in † iuſti [margin: alſ+ iuſtitia tua.]
tiā tuā. Deleātur de libro viuentiū: ꝛ cū iuſtis nō ſcribant. [margin: De pe. diſt.4.]
Ego ſū pauper ꝛ dolens ſalus tua deus ſuſcepit me. Lau [margin: c.in domo.]
dabo nomē dei cum cātico: † ꝛ magnificabo eum in laude. [margin: alſ+ nō hʒ et alſ+ dn̄m.]
Et placebit deo ſuper vitulum nouellum cornua producen
tem ꝛ vngulas. Videant pauperes ꝛ letent: querite deum
ꝛ viuet anima veſtra. Qm̄ exaudiuit pauperes dn̄s: ꝛ vin
ctos ſuos non deſpexit. Laudēt illum celi: ꝛ terra: mare et
omnia reptilia in eis. Qm̄ deus ſaluū faciet ſyon ꝛ edifica
buntur ciuitates iude: ꝛ inhabitabunt ibi: ꝛ hereditate ac
quirent eam. Et ſemen ſeruorum eius poſſidebit eā: ꝛ qui
diligunt nomen eius habitabunt in ea.

¶ In finem pſalmus dauid in rememoratione eo q̄ ſaluū
fecit eum dominus. LXIX.

Deus in adiutoriū meū intende: dn̄e ad adiuuan [margin: 7.q.1.c.cū ꝯo.]
dū me feſtina. Cōfundant ꝛ reuereant q̄ querūt [margin: Supra.39.]
aiam meā. Auertant retrorſum ꝛ erubeſcāt qui
volūt mihi mala. Auertant ſtatim erubeſcētes:
qui dicunt mihi euge euge. Exultent ꝛ letētur in te oēs qui
querūt te: ꝛ dicāt ſemp magnificet dn̄s qui diligunt ſaluta
re tuū. Ego vero egenus ꝛ paup ſum deus adiuua me. Ad
iutor meus ꝛ liberator meus es tu dn̄e ne moreris.

¶ Pſalmus Dauid filiorum Jonadab ꝛ priorum capti
uorum LXX

In te dn̄e ſperaui nō confundar in eternū: [margin: Supra.30.]
in iuſtitia tua libera me ꝛ eripe me. Incli
na ad me aurē tuā: † ꝛ ſalua me. Eſto mihi [margin: alſ+ nō hʒ et]
in deū ptectorē ꝛ in locū munitū vt ſaluū
me facias. Qm̄ firmamētū meū ꝛ refugiū
meū es tu. Deus meus eripe me de manu
peccatoris: † ꝛ de manu cōtra legē agentis ꝛ iniqui. Qm̄
tu es patiētia mea dn̄e: dn̄e ſpes mea a iuuētute mea. In te
cōfirmatus ſum ex vtero: de ventre matris mee tu es prote
ctor meus. In te cātatio mea ſemp tanq̄ pdigiū factus ſū
multis: ꝛ tu adiutor fortis. Repleat os meū laude vt cantē
gloriam tuam: tota die magnitudinem tuam. Ne proijcias
me in tempore ſenectutis: cum † defecerit virtus mea ne de [margin: alſ+ deficiet.]
relinquas me. Quia dixerunt inimici mei mihi. ꝛ qui cuſto
diebant animam meam conſilium fecerunt in vnum. Dicen
tes deus dereliquit eū perſequimini ꝛ comprehendite eū
quia non eſt qui eripiat. Deus ne elōgeris a me: deus me⁹
in auxilium meum reſpice. Confundantur ꝛ deficiāt detra
hentes anime mee: operiātur cōfuſione ꝛ pudore qui que
runt mala mihi. Ego autem ſemper ſperabo: ꝛ adijciam ſu [margin: Diſ.88.c.qm̄.]
per omnem laudem tuam. Os meum annunciabit iuſtitiā [margin: alſ+ intrabo]
tuam tota die ſalutare tuum. Quoniam non cognoui litte
raturam introibo in potentias domini: domine memora [margin: Alſ+ et]
bor iuſtitie tue ſolius. Deus docuiſti me † a iuuentute mea [margin: Diſ 88.c.2.ꝛ.c]
et vſq nunc pronunciabo mirabilia tua. Et vſq in ſenectā [margin: eiciens ꝛ pre]
et ſenium: deus ne derelinquas me. Donec annunciem bra [margin: dicto.c.qm̄.]
chium tuum: generationi omni que ventura eſt. Poten
tiam tuam et iuſtitiam tuam deus vſq in altiſſima que fe
ciſti magnalia: deus quis ſimilis tibi. Quantas oſten

diſti mihi tribulationes multas ⁊ malas: ⁊ conuerſus viui ficaſti me: ⁊ de abyſſis terre iterū reduxiſti me. Multipli caſti magnificentiam tuam: ⁊ conuerſus conſolatus es me. Nam ⁊ ego cōfitebor tibi in vaſis pſalmi veritatē tuā deꝰ pſallam tibi in cythara ſctūs iſrael: Exultabunt labia mea cum cantauero tibi: ⁊ aīa mea quam redemiſti. Sed ⁊ lingua mea tota die meditabit̄ iuſtitiam tuam: cū confuſi ⁊ reueriti fuerint qui querunt mala mihi.

¶ Pſalmus dauid in ſalomonem. LXXI.

Deus iudiciū tuū regi da: ⁊ iuſtitiā tuā filio regis. Iudicare pplm̄ tuū in iuſtitia: ⁊ pauperes tuos in iudicio. Suſcipiāt mōtes pacē pplo: ⁊ colles iuſtitiā. Iudicabit paupes ppli ⁊ ſaluos faciet filios pauperū: † ⁊ humiliabit calumnia torē. Et pmanebit cū ſole ⁊ añ lunā: in † gn̄atione ⁊ generationē. Deſcēdet ſicut pluuia i vellꝰ ⁊ ſicut ſtillicidia ſtillātia ſup terrā. Orief in dieb ̄eiꝰ iuſtitia ⁊ abundantia pacis donec auferat̄ luna. Et dn̄abit̄ a mari vſq ad mare: ⁊ a flumine vſq ad terminos orbis terraꝝ. Corā illo pcident ethiopes: ⁊ inimici eiꝰ terrā lingent. Reges tharſis ⁊ inſule munera offerent: reges arabū ⁊ ſaba dona adducent: ⁊ adorabunt eū oēs reges: oēs gentes ſeruiēt ei. Quia † liberauit pauperē a potēte † ⁊ pauperē cui nō erat adiutor. Parcet pauperi ⁊ inopi ⁊ aīas pauperū ſaluas faciet. Ex vſuris et iniqtate redimet aīas coꝝ ⁊ honorabile nomē coꝝ corā illo Et viuet ⁊ dabit̄ ei de auro arabie: ⁊ adorabūt de ipſo ſemp: tota die benedicēt ei. Erit firmamentū in terra in ſummis montiū: ſuper extolletur ſup libanum fructus eius: ⁊ florebunt de ciuitate ſicut fenū terre. Sit nomē eius bn̄dictū in ſecula: ante ſolē permanet nomē eiꝰ. Et benedicent̄ in ipo i tribus terre: omnes gentes magnificabunt eum. Benedictus dn̄s deus iſrael qui facit mirabilia ſolus. Et bn̄dictū nomen maieſtatis eius in eternum: ⁊ replebitur maieſtate eius omnis terra: fiat fiat

aľs † humiliauit.
aľs † gn̄atione ⁊ gn̄ationum.
aľ. † liberabit
aľs † nō hꝫ et
Luce. i.

¶ Defecerunt hymni dauid filij ieſſe.

Pſalmus aſaph. LXXII.

Quam bonus iſrael deꝰ: his qui recto ſunt corde. Mei aūt pene moti ſunt pedes pene effuſi ſunt greſſus mei. Quia zelaui ſup iniquos pacem peccatoꝝ vidēs. Quia nō eſt reſpectus morti eoꝝ: ⁊ firmamentū in plaga eoꝝ. In labore hoīm nō ſunt: ⁊ cum hoībus nō flagellabūt. Ideo tenuit eos ſupbia: opti ſunt iniquitate ⁊ impietate ſua. Prodijt quaſi ex adipe iniqtas eoꝝ: tranſierūt in affectū cordis. Cogitauerūt ⁊ locuti ſunt † nequitiā: iniquitatē in excelſo locuti ſunt. Poſuerūt in celum os ſuum: ⁊ lingua eoꝝ tranſiuit in terram. Ideo cōuertet̄ ppl's meꝰ hic. ⁊ dies pleni inuenient̄ in eis. Et dixerūt quō ſit deus: ⁊ ſi eſt ſcientia in excelſo. Ecce ipſi petōres et abundātes i ſeculo: obtinuerūt diuitias. Et dixi: ergo ſine cauſa iuſtificaui cor meū: ⁊ laui inter innocētes manꝰ meas. Et fui flagellatus tota die: ⁊ caſtigatio mea in matutinis. Si dicebam narrabo ſic: ecce nationem filioꝝ tuoꝝ reprobaui. † Exiſtima vt cognoſcerē hoc: labor eſt ante me. Donec intrem in ſanctuariū dei: ⁊ intelligam in nouiſſimis eorum. Verūtamē ppter dolos poſuiſti eis: deieciſti eos dū alleuarentur. Quomodo facti ſunt in deſolationem: ſubito defecerunt perierunt ppter iniquitatem ſuā. Velut ſomniū ſurgentium: dn̄e in ciuitate tua imaginē ipſoꝝ ad nihilū rediges. Quia inflammatū eſt cor meum: ⁊ renes mei cōmutati ſunt: ⁊ ego ad nihilū redactus ſum ⁊ neſciui. Vt iumentum factus ſum apud te: ⁊ ego ſemper tecū. Tenuiſti manū dexteram meam: ⁊ in voluntate tua deduxiſti me: ⁊ cum gloria ſuſcepiſti me. Quid enim mihi eſt in celo: ⁊ a te quid volui ſuper terram: Defecit caro mea ⁊ cor meū: deus cordis mei ⁊ pars mea deus in eternum. Quia ecce qui elongāt ſe a te peribūt: pdidiſti oēs † qui fornicant̄ abs te. Mihi aūt adherere deo bonū eſt: ponere in dn̄o deo ſpem meā. Vt annūciem oēs predicationes tuas: in portis filie ſyon.

De pe. diſ. i. c. ſerpens.
aľs † l neqtia
aľs † militia.
aľs † exiſtimabam.
Aľs † omnes fornicantur

¶ In finem intellectus aſaph. LXXIII.

Ut quid deus repuliſti in finē: iratꝰ eſt furor tuꝰ ſuper oues paſcue tue. Memor eſto congregationis tue: quā poſſediſti ab initio. Redemiſti virgā hereditatis tue: mons ſyon in quo habitaſti in eo. Leua manus tuas in ſupbia eoꝝ in finem quanta malignatus eſt inimicus ſctō. Et gloriati ſunt qui oderunt te: in medio ſolēnitatis tue. Poſuerūt ſigna ſua ſigna: ⁊ nō cognouerunt ſicut in † exitu ſuper ſummum. Quaſi in ſilua lignoꝝ ſecuribus exciderūt ianuas eius in idipſum: in ſecuri ⁊ aſcia deiecerūt eam. Incēderunt igni ſanctuariū tuū in terra poluerunt tabernaculū nois tui. Dixerunt in corde ſuo cognatio eoꝝ ſimul: quieſcere faciamus oēs dies feſtos dei a terra. Signa nr̄a nō vidimꝰ iam nō eſt ppheta: ⁊ nos nō cognoſcet ampliꝰ. Uſq quo deus improperabit inimicus: irritat aduerſarius nomē tuū in finē. Ut quid auertis manū tuā ⁊ dexteram tuā: de medio ſinu tuo in finē. Deus aūt rex nr̄ ante ſecula operatus eſt † ſalutē in medio terre. Tu cōfirmaſti in virtute tua mare: cōtribulaſti capita draconū in aquis. Tu confregiſti capita draconis: dediſti eū eſcā pplis ethiopū. Tu dirupiſti fōtes ⁊ torrentes: tu ſiccaſti fluuios ethā. Tuꝰ eſt dies ⁊ tua eſt nox: tu fabricatꝰ es aurorā ⁊ ſolem. Tu feciſti oēs terminos terre: eſtatē ⁊ ver tu plaſmaſti † ea. Memor eſto huiꝰ inimicus improperauit dn̄o: ⁊ populus inſipiēs incitauit nomē tuū. Ne tradas beſtijs aīas cōfitētes tibi: † ⁊ aīas paupeꝝ tuoꝝ ne obliuiſcaris in finē. Reſpice in teſtamētum tuū: q: repleti ſunt q̄ obſcurati ſunt terre domibus iniquitatū. Ne auertat̄ humilis factus confuſus: pauper ⁊ inops laudabunt nomē tuū. Exurge deꝰ ⁊ iudica cauſam tuam: memor eſto improperioꝝ tuoꝝ que ab inſipiente ſunt tota die. Ne obliuiſcaris voces inimicoꝝ tuoꝝ: ſuperbia eoꝝ q̄ te oderūt aſcēdit ſemper.

Di. 76. c. ... nium. 25. q. 5. c. ...
aľs † ex... vel ex...
4. Reg. ...
aľs † ſalu...
aľs † eos ... terminos ...
Aľs † con... terram.
aľs † a... confiten...
aľs † nō ...
De pe. di... ralis.

¶ In finem ne diſperdas vel corrumpas.

Pſalmus cantici aſaph. LXXIIII.

Confitebimur tibi deus cōfitebimur: ⁊ inuocabimꝰ nomē tuū. Narrabimus mirabilia tua cū accepero tpꝰ ego iuſtitias iudicabo. Liquefacta eſt terra ⁊ oēs q̄ habitāt in ea: ego cōfirmaui columnas eiꝰ. Dixi iniqs nolite inique agere: ⁊ delinquētibꝰ nolite exaltare cornu. Nolite extollere in altū cornu veſtrū: nolite loq̄ aduerſus deū iniqtatē. Q: neq ab oriēte neq ab occidēte neq a deſertis mōtibꝰ: qm̄ deus iudex eſt. Hūc humiliat ⁊ hunc exaltat: q: calix i manu dn̄i vini meri plenꝰ mixto. Et inclinauit ex h in h: verūtn̄ fex eiꝰ nō eſt exinanita: bibēt oēs petōres terre. Ego aūt annūciabo in ſeculum: cātabo deo iacob. Et oīa cornua peccatoꝝ confringam: ⁊ exaltabuntur cornua iuſti.

¶ In finem in carminibus canticum ad aſſyrios.

Pſalmus aſaph. LXXV.

Notus in iudea deꝰ in iſrl' magnū nomē eiꝰ Et factus eſt in pace locus eiꝰ: ⁊ habitatio eius in ſyon. Ibi † cōfregit potētias: arcum ſcutū gladiū ⁊ bellū. Illuminās tu mirabiliter a montibus eternis: turbati ſunt oēs inſipiētes corde. Dormierūt ſomnū ſuum: ⁊ nihil inuenerūt oēs viri diuitiaꝝ i manibꝰ ſuis. Ab increpatione tua deus iacob: dormitauerūt q̄ aſcēderūt equos. Tu terribilis es: ⁊ q̄s reſiſtet tibi ex tūc ira tua. De celo auditum feciſti iudicium: terra † tremuit ⁊ quieuit. Cū exurgeret in iudicium deus: vt ſaluos faceret omnes manſuetos terre. Qm̄ cogitatio hoīs confitebitur tibi: ⁊ reliq̄e cogitationis diem feſtū agent tibi. Vouete ⁊ reddite dn̄o deo vr̄o omnes q̄ in circuitu eius affertis munera. Terribili ⁊ ei

16. q. 6. c. ... De immu... cle. c. 2. li. ...
aľs † cōfri...
aľs † nō h... tremuit.

qui aufert

.q.c. ſi ḋs.l qui aufert ſpm̄ principū: terribili apud oēs reges terre.
¶ In finem pro idythuʒ pſ aſaph. LXXVI.
Voce mea ad dn̄ʒ clamaui: voce mea ad deū
Infra.141. ⁊ intendit mihi. In die tribulationis mee
deum exquiſiui manibus meis nocte con
tra eū: ⁊ nō ſuʒ deceptus. Renuit cōſolari
al's + animaʒ meam ſupple † aīa mea memor fui dei ⁊ delectatus ſum
† ⁊ exercitatus. ſum ⁊ defecit ſpūs meus.
Anticipauerunt vigilias oculi mei: turbatus ſum ⁊ nō ſum
+ nō hʒ ⁊ locutus. Cogitaui dies antiquos: ⁊ annos eternos in men
te habui. Et meditatus ſum nocte cū corde meo: † ⁊ exerci
+ nō hʒ et tabar ⁊ ſcopebā ſpm̄ meū. Nūquid in eternū proijciet deus:
apponit aut nō † apponet vt cōplacitior ſit adhuc? Aut i finē miſeri
cordiam ſuā abſcidet a gn̄atiane in gn̄atione. Aut obliuiſce
tur miſereri deꝰ aut ↄtinebit in ira ſua miſericordias ſuas:
Et dixi: nūc cepi: hec mutatio dextere excelſi memor fui ope
rum dn̄i: q: memor ero ab initio mirabiliū tuorū. Et medi
tabor in oībus operibus tuis: ⁊ in adinuētionibus tuis exer
cebor. Deus in ſctō via tua: q̄s deus magnus ſicut deus no
ſter? tu es deus qui facis mirabilia. Notam feciſti in pplis
virtutem tuam: redemiſti in brachio tuo ppl'm tuū: filios ia
cob ⁊ ioſeph. Viderunt te aque deus viderunt te aque ⁊ ti
muerūt: ⁊ turbate ſunt abyſſi. Multitudo ſonitus aquaruʒ
voce dederunt nubes. Etenī ſagitte tue tranſeūt: vox toni
trui tui in rota. Illuxerūt coruſcationes tue orbi terre: cō
mota eſt ⁊ cōtremuit terra. In mari via tua ⁊ ſemite tue in
aquis multis ⁊ veſtigia tua nō cognoſcent. Deduxiſti ſicut
oues ppl'm tuum in manu moyſi ⁊ aarō.
¶ Intellectus aſaph. LXXVII.
+ popul' Attendite † popule meus legē meā: inclina
te aurē veſtrā in verba oris mei. Aperiā in
+ parabo † parabolis os meum: loquar ppoſitiōes
ab initio. Quanta audiuimꝰ ⁊ cognouimꝰ
ea ⁊ pr̄es nr̄i narrauerūt nobis. Non ſunt
occultata a filijs eoruʒ in gn̄atione altera.
Narrātes laudes dn̄i ⁊ virtutes eiꝰ: ⁊ mirabilia eius q̄ fecit.
Et ſuſcitauit teſtimoniū in iacob: ⁊ legē poſuit in iſrl'. Quā
ta mādauit patribꝰ nr̄is nota facere ea filijs ſuis: vt cogno
ſcat gn̄atio altera. Filij qui naſcent ⁊ exurgēt: narrabunt fi
+ ea. lijs ſuis. † Vt ponāt in deo ſpem ſuā: ⁊ nō obliuiſcant ope
rū dei: ⁊ mādata eius exq̄rant. Ne fiant ſicut pr̄es eorū: gn̄a
tio praua ⁊ exaſperās. Generatio q̄ nō direxit cor ſuū: ⁊ nō
eſt creditꝰ cū deo ſpūs eius. Filij † effren intendētes ⁊ mit
+ effraim tētes arcū cōuerſi ſunt in die belli. Nō cuſtodierūt teſtmē
tū dei ⁊ in lege eiꝰ noluerūt ambulare. Et obliti ſunt bn̄fa
ctorū eius ⁊ mirabiliū eius q̄ oſtēdit eis. Corā patribus eo
rū fecit mirabilia in terra egypti in cāpo thaneos. Interru
nō hʒ + et Exo.17.b. pit mare ⁊ pduxit eos † ⁊ ſtatuit aquas quaſi in vtre. Et de
duxit eos in nube diei: ⁊ tota nocte in illuminatione ignis.
Interrupit petrā i eremo: ⁊ adaquauit eos velut in abyſſo
multa. Et eduxit aquā de petra ⁊ eduxit tāq̄ flumina aq̄s.
Et appoſuerūt adhuc peccare ei: in irā † cōcitauerūt excel
+ excitaue runt. ſum in aquoſo. Et tētauerūt deū in cordibus ſuis: vt pete
rent eſcas aīabus ſuis. Et male locuti ſunt de deo: dixerūt
nunq̄d poterit deus parare mēſam in deſerto. Quoniā per
cuſſit petrā ⁊ fluxerūt aque ⁊ torrētes inundauerūt. Nun
quid ⁊ panem poterit dare: aut parare mēſam populo ſuo.
Ideo audiuit dn̄s: ⁊ diſtulit: ⁊ ignis accēſus eſt in iacob ⁊
ira aſcēdit in iſrael. Q: nō crediderunt in deo: nec ſperaue
rūt in ſalutari eiꝰ. Et mandauit nubibus deſuper: ⁊ ianuas
Exodi.16.d. celi aperuit. Et pluit illis māna ad māducādum: ⁊ panē celi
Sap.10.c. dedi eis. Panē angelorum māducauit homo: cibaria miſit
Ioan.6.d. eis in abūdantia. Tranſtulit auſtrū de celo ⁊ induxit in vir
tute ſua africuʒ. Et pluit ſup eos ſicut puluerē carnes ⁊ ſi
+ arena. cut † arenā maris volatilia pēnata. Et ceciderūt in medio
caſtrorum eorū circa tabernacula eorum. Et māducauerūt
⁊ ſaturati ſunt nimis: ⁊ deſiderium eoꝝ attulit eis: nō ſunt
fraudati a deſiderio ſuo. Adhuc eſce eoꝝ erāt in ore ipſorū: Nume.11.g.
⁊ ira dei aſcēdit † ſuper eos. Et occidit pingues eorū: ⁊ ele al's + in.
ctos iſrl' impediuit. In oībus his peccauerūt adhuc: ⁊ non
crediderūt † in mirabilibus eius. Et defecerunt i vanitate al's nō hʒ + in
dies eoꝝ: ⁊ anni eoꝝ cū feſtinatione. Cū occideret eos que
rebāt eum. ⁊ reuertebant ⁊ diluculo veniebant ad eū. Et re
memorati ſunt q: deus adiutor eſt eoꝝ: ⁊ deus excelſus re
demptor eorū eſt. Et dilexerūt eū in ore ſuo: ⁊ lingua ſua mē
titi ſunt ei. Cor aūt eoꝝ nō erat rectū cū eo: nec fideles ha
biti ſunt in teſtamēto eius. Ipſe aūt eſt miſericors ⁊ propi
tius fiet pctis eoꝝ ⁊ non diſpdet eos. Et abūdauit vt auer
teret iram ſuā: ⁊ nō † accēdit oēm iram ſuā. Et recordatus al's + accēdet
eſt q: caro ſunt ſpūs vadens ⁊ nō rediēs. Quotiens exacer De pe.di.1.ſ.
bauerunt eū in deſerto: in ira concitauerūt eū in inaquoſo. hoc idem.
Et conuerſi ſunt: ⁊ tentauerūt deū: ⁊ ſanctū iſrael exacerba
uerūt. Nō ſunt recordati manus eius: die qua redemit eos
de manu tribulātis. Sicut poſuit in egypto ſigna ſua: ⁊ pro Exo.7.
digia ſua in campo thaneos. Et cōuertit in ſanguinē flumi Infra.104.
na eorum: ⁊ imbres eorum ne biberent. Miſit in eos cyno
myam ⁊ comedit eos: ⁊ ranaʒ ⁊ diſperdit eos. Et dedit eru
gini fructus eorum: ⁊ labores eorū locuſte. † Et occidit in
grandine vineas eorum ⁊ moros eoꝝ in pruina. Et tradidit al's + nō hʒ et
grandini iumenta eorum: poſſeſſiones eoruʒ igni. Miſit in
eos iram indignationis ſue indignationem ⁊ iram ⁊ tribu
lationem † immiſſiones per angelos malos. Viam fecit ſe al's + immiſ
mite ire ſue: ⁊ nō pepercit a morte aīaꝝ eorum ⁊ iumenta eo ſionem.
rum in morte concluſit. Et percuſſit omne primogenituʒ in
terra egypti: primitias oīs laboris eoꝝ i tabernaculis chā. Exo.12.d.
Et abſtulit ſicut oues ppl'm ſuuʒ: ⁊ perduxit eos tanq̄ gre Infra.134.
gem deſerto. Et deduxit eos in ſpe: ⁊ nō timuerunt: ⁊ inimi ⁊.135.
cos eorū operuit mare. Et induxit eos in montē ſanctifica
tionis ſue: montē quem acquiſiuit dextera eius ⁊ eiecit a fa
cie eoꝝ gentes: ⁊ ſorte diuiſit eis terrā in funiculo diſtribu
tionis. Et habitare fecit in tabernaculis eoꝝ tribus iſrael.
Et tentauerunt ⁊ exacerbauerūt deum excelſum: ⁊ teſtimo
nia eius nō cuſtodierunt. Et auerterunt ſe ⁊ nō ſeruauerūt
pactū: quēadmodū patres eorū cōuerſi ſunt in arcū prauū. al's + et
In † iram † cōcitauerūt eū in collibꝰ ſuis: ⁊ in ſculptilibus al's + ira.
ſuis ad emulationē eū prouocauerūt. Audiuit deꝰ ⁊ ſpreuit: et al's + redigit.
ad nihilū † redegit valde iſrl'. Et repulit tabernaculū ſylo
tabernaculum ſuū vbi habitauit in hoībus. Et tradidit in
captiuitatem virtutē eorum: ⁊ pulchritudinē eoꝝ in manus
inimici. Et cōcluſit in gladio ppl'm ſuum: ⁊ hereditatē ſuam
ſpreuit. Iuuenes eoꝝ comedit ignis ⁊ virgines eorum non
ſunt lamentate. Sacerdotes eorum in gladio ceciderūt: et
vidue eoruʒ nō † plorabant. Et excitatꝰ eſt tanq̄ dormiēs al's + plora bunt.
dn̄s: tanq̄ potens ⁊ crapulatus a vino. Et percuſſit inimi 1.Reg.5.b.
cos ſuos in poſteriora opprobriū ſempiternum dedit illis.
Et repulit tabernaculū ioſeph: ⁊ tribū † effrē nō elegit. Sʒ al's + effraim
elegit tribū iuda: montē ſyon † quē dilexit. Et edificauit ſi al's + quam.
cut † vnicornuū ſanctificiū ſuum in terra quam fundauit in al's + vnicor nis.
ſecula. Et elegit dauid ſeruū ſuū: ⁊ ſuſtulit eū de gregibus 1.Reg.16.c.
ouiū de poſt fetātes accepit eū. Paſcere iacob ſeruū ſuum:
⁊ iſrael hereditatē ſuam. Et pauit eos in innocentia cordis
ſui: ⁊ in intellectibus manuum ſuarum deduxit eos.
¶ Pſalmus aſaph. LXXVIII.
Deus venerunt gentes in hereditatem tuam: pol
luerunt templū ſanctuʒ tuum poſuerunt hieruſlm 1.Mac.7.c.
in pomoruʒ cuſtodiā. Poſuerunt morticina ſer
uorum tuorū eſcas volatilibus celi: carnes ſan
ctorum tuorum beſtijs terre. Effuderunt ſanguinem ipſoꝝ
tanq̄ aquam in circuitu hieruſalem: ⁊ non erat q̄ ſepeliret.
Facti ſumus opprobrium vicinis noſtris: ſubſannatio ⁊ il Hiere.10.b.
luſio his qui in circuitu noſtro ſunt. Vſq̄ quo domine iraſce Ibidem
ris in finem accendetur velut ignis zelus tuus. Effunde 23.q.5.c.ſi.

iram tuam in gentes que te nõ nouerunt: ⁊ in regna que no
men tuuz non inuocauerũt. Quia comederũt iacob: ⁊ locũ
Eſa. 64. d. eius deſolauerũ. Ne memineris iniquitatũ noſtrarũ anti
quarũ: cito anticipẽt nos miſericordie tue: q2 pauperes fa
cti ſum⁹ nimis. Adiuua nos deus ſalutaris noſter: ⁊ ꝑpter
gloriã nois tui dñe libera nos ⁊ ꝓpitius eſto peccatis noſtris
ꝑpter nomen tuũ: ne forte dicant in gentibus vbi eſt deus
alś + innoteſcant. eorꝫ: ⁊ † inoteſcat in nationibus corã oculis noſtris. Ultio
ſanguinis ſeruorum tuoꝝ qui effuſus eſt: introeat in cõſpe
ctu tuo gemitus cõpeditorũ. Scdm magnitudinez brachij
tui poſſide filios mortificatorũ. Et redde vicinis noſtris ſe
ptuplum in ſinu eorum: improperiũ ipſoruz qd exprobraue
runt tibi dñe. Nos aũt populus tuus ⁊ oues paſcue tue: cõ
fitebimur tibi in ſeculum. In generatione ⁊ generationem
annunciabimus laudem tuam.

In finem ꝑ his qui cõmutabuntur: pſalmus pro aſſyriis
alś + oues. teſtimonium aſaph. LXXIX.

Qui regis iſrael intende: qui deducis velut † ouẽ
alś + habet ⁊ Infra eodem ioſeph. Qui ſedes ſuper cherubim manifeſtare
coram effraim † bẽiamin ⁊ manaſſe. Excita po
tentiam tuam ⁊ veni: vt ſaluos facias nos. De⁹
conuerte nos: ⁊ oſtende faciẽ tuã ⁊ ſalui erimus. Dñe deus
virtutũ: quouſq3 iraſceris ſup orationem ſerui tui. Cibabis
alś + panem nos † pane lachrimarũ: ⁊ potuz dabis nobis in lachrimis
in menſura. Poſuiſti nos in cõtradictionẽ vicinis noſtris:
Supra eodez. Infra eodem ⁊ inimici noſtri ſubſannauerunt nos. Deus virtutum con
uerte nos ⁊ oſtẽde faciem tuã ⁊ ſalui erimus. Uineã de egy
pto tranſtuliſti eieciſti gentes ⁊ plantaſti eã. Dux itineris
fuiſti in conſpectu eius: ⁊ plantaſti radices eius ⁊ impleuit
terram. Operuit mõtes vmbra eius ⁊ arbuſta eius cedros
dei. Extendit palmites ſuos vſq3 ad mare: ⁊ vſq3 ad flumen
propagines eius. Ut quid deſtruxiſti maceriam eius: ⁊ vin
demiant eam omnes qui pretergrediuntur viam. Extermi
nauit eam aper de ſilua: ⁊ ſingularis ferus depaſtus eſt eã.
Deus virtutum cõuertere: reſpice de celo ⁊ vide ⁊ viſita vi
alś + nõ habꝫ hic hoīs. neam iſtam. Et perfice eam quam plantauit dextera tua: et
De pe. diſ. 2. c. ſi enim. ſuper filiũ † hoīs quẽ ꝯfirmaſti tibi: Incẽſa igni ⁊ ſuffoſa:
ab increpatiõe vult⁹ tui peribũt. Fiat man⁹ tua ſup virum
Supra eodez dextere tue: ⁊ ſup filiũ hoīs quẽ ꝯfirmaſti tibi. Et nõ diſce
dimus a te viuificabis nos ⁊ nomẽ tuuz inuocabim⁹. Dñe
deus virtutũ cõuerte nos ⁊ oſtẽde faciẽ tuã ⁊ ſalui erim⁹.

In finem pro torcularibus pſalmus ipſi aſaph: quinta
ſabbati. LXXX.

Exultate deo adiutori noſtro iubilate deo iacob
95 diſt. c. ecce. 11. q. 1. §. his ita. Sumite pſalmum ⁊ date tympanum: pſalteriuz
iocundum cuz cithara. Buccinate in neomenia
alś + noſtre. tuba: in inſigni die ſolennitatis † veſtre. Q2 pre
alś + nõ hꝫ in qꝫ uerſ eſt dati vi caſus. ceptum † in iſrael eſt: ⁊ iudicium deo iacob. Teſtimoniũ in
ioſeph poſuit illud cum exiret de terra egypti: linguaz quã
non nouerat audiuit. Diuertit ab oneribus dorſum eius:
manus eius in cophino ſeruierũt. In tribulatione inuoca
ſti me ⁊ liberaui te: exaudiui te ĩ abſcondito tempeſtatis ꝓ
baui te apud aquam contradictionis. Audi populus me⁹
⁊ conteſtabor te iſrael ſi audieris me non erit in te deus re Alś + me.
cens † neq3 adorabis deum alienum. Ego enĩ ſuz domin⁹ Exodi. xx.
deus tuus qui eduxi te de terra egypti: dilata os tuum et
implebo illud. Et nõ exaudiuit pp̃ls meus vocem meam: ⁊
iſrael nõ intendit mihi. Et dimiſi eos ſm deſideria cordis
eorũ: ibũt in adinuentionibus ſuis. Si populus meus au
diſſet me iſrael ſi in vijs meis ambulaſſet. Pro nihilo forſi
tan inimicos eorum humiliaſſem: ⁊ ſuper tribulantes eos
miſiſſem manũ meam. Inimici dñi mẽtiti ſunt ei: ⁊ erit tp̃s
eorum in † ſecula. Et cibauit illos ex adipe frumẽti: ⁊ de pe Alś + ſecula
tra melle ſaturauit eos. Alś + ſecula

Pſalmus aſaph. LXXXI.

Deus ſtetit in ſynagoga deorum: in medio autẽ
deos dijudicat. Uſq3 quo iudicatis iniquitatem
⁊ facies peccatorum ſumitis. Iudicate † egeno alś + egeno
⁊ pupillo: humilem ⁊ pauperem iuſtificate. Eri pupillum.
pite pauperem: ⁊ egenuz de manu peccatoris liberate. Ne 23. q. 5. c. ſi. Joan. 10.
ſcierunt neq3 intellexerunt: in tenebris ambulant: mouebũ
tur omnia fundamenta terre. Ego dixi dij eſtis: et filij ex
celſi omnes. Uos autem ſicut homines moriemini: ⁊ ſicut
vnus de principibus cadetis. Surge deus iudica terram: 7. diſt. c.
quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus.

Canticum pſalmi aſaph. LXXXII.

Deus quis ſimilis erit tibi: ne taceas neq3
compeſcaris deus. Quoniaz ecce inimici De pe. diſ.
tui ſonuerunt: ⁊ qui oderunt te extulerũt
caput. Super pplm̃ tuum malignauerunt
conſilium: ⁊ cogitauerunt aduerſus ſctõs
tuos. Dixerũt: venite ⁊ diſperdamus eos
de gente: ⁊ non memoretur nomen iſrael vltra. Quoniã co
gitauerunt vnanimiter: ſimul aduerſum te teſtamentum di
ſpoſuerunt: tabernacula idumeorum ⁊ iſmaelite. Moab ⁊
agareni gebal ⁊ ammon ⁊ amalech alienigene cũ habitan
tibus tyruz. Et enim aſſur venit cũ illis: facti ſunt in adiuto
rium filijs loth. Fac illis ſicut madiaz ⁊ ſyſare: ſicut iabin in
torrẽte cyſon. Diſperierũt in endor: facti ſunt vt ſtercus ter
re. Pone principes eoꝝ: ſicut oreb ⁊ zeb ⁊ zebee ⁊ ſalmana.
Oẽs principes eoꝝ qui dixerunt hereditate poſſideamus
ſanctuariũ dei. Deus me⁹ pone illos vt rotã ⁊ † ſicut ſtipu alś + nõ h3
lam ante faciem venti. Sicut ignis q † cõburit ſiluã: ⁊ ſicut alś + cõburens
flãma cõburens mõtes. Ita perſequeris illos in tempeſta
te tua: ⁊ i ira turbabis eos. Imple facies eoꝝ ignominia: ⁊
querẽt nomẽ tuũ dñe. Erubeſcant ⁊ cõturbent in ſeculum
ſeculi: ⁊ confundantur ⁊ pereant. Et cognõſcant q2 nomẽ
tibi dñs: tu ſolus altiſſimus in omni terra.

In finem ꝑ torcularib⁹ filijs chore. p̃s. LXXXIII.

Quam dilecta tabernacula tua dñe virtutũ cõcu
piſcit: ⁊ deficit anima mea in atria dñi. Cor meũ
⁊ caro mea exultauerũt in deum viuũ. Etenim
paſſer inuenit ſibi domũ: ⁊ turtur nidũ vbi † re Alś + ponit
ponat pullos ſuos. Altaria tua dñe virtutum: rex meus et 24. q. 1. c.
deus me⁹. Beati qui habitãt in domo tua † dñe in ſecula Alś + nõ h3 + domine.
ſeculoruz laudabunt te. Btũs vir cuius eſt auxiliũ abs te:
aſcẽſiones in corde ſuo diſpoſuit in valle lachrymaꝝ in loco
quem poſui. Etenim † benedictionẽ dabit legiſlator: ibũt alś + benedictiones.
de virtute in virtutẽ: videbitur deus deorum in ſyon. Dñe
de⁹ virtutum exaudi orationẽ meã: auribus percipe deus
iacob. Protector noſter aſpice deus ⁊ reſpice in facieꝫ xp̃i
tui. Quia melior eſt dies vna in atrijs tuis ſup milia. Elegi
abiectus eſſe in domo dei mei: magis q̃ habitare in taber
naculis peccatorũ. Q2 miſericordiã ⁊ veritatẽ diligit de⁹
gratiam ⁊ gloriã dabit dñs. Non priuabit bonis eos q ã
bulant in innocentia: dñe virtutũ beatus hõ q̃ ſperat in te

In finem

¶ In finem filijs chore. pſ. LXXXIIII.

Benedixiſti dñe terram tuã: auertiſti captiui
tatẽ iacob. Remiſiſti iniquitatẽ plebis tue
operuiſti oia peccata eoꝝ. Mitigaſti oẽs
irã tuã: auertiſti ab ira indignationis tue.
Cõuerte nos deus ſalutaris noſter: ⁊ auer
te irã tuã a nobis. Nũqd in eternũ iraſce-
ris nobis: aut extẽdes irã tuã a generatiõe in generationẽ
Deus tu cõuerſus viuificabis nos: ⁊ plebs tua letabiť i te.
Oſtẽde nobis dñe miſericordiã tuã: ⁊ ſalutare tuũ da no-
bis. Audiã quid loquať in me dñs deus: qm̃ loqueť pacẽ in
plebẽ ſuã. Et ſup ſanctos ſuos: ⁊ in eos q̃ cõuertunť ad cor.
Verũtamẽ ꝓpe timẽtes eum: ſalutare ipſius: vt † inhabitet
glĩa in terra noſtra. Miſericordia ⁊ veritas obuiauerũt ſi-
bi: iuſtitia ⁊ pax oſculate ſunt. Veritas de terra orta eſt: ⁊ iu
ſtitia de celo ꝓſpexit. Etenĩ dñs dabit benignitatem: ⁊ terra
noſtra dabit fructum ſuum. Iuſtitia ante eum ambulabit:
et ponet in via greſſus ſuos.

¶ Oratio dauid. LXXXV.

Inclina dñe aurẽ tuã ⁊ exaudi me: quoniã
inops ⁊ pauper ſum ego. Cuſtodi animã
meã qm̃ ſanctꝰ ſum: ſaluũ fac ſeruũ tuũ deꝰ
meus ſperãtẽ in te. Miſerere mei dñe qm̃
ad te † clamaui tota die letifica aiã ſerui
tui: qm̃ ad te dñe aiã meã leuaui. Qm̃ tu
dñe ſuauis ⁊ mitis: ⁊ multe miſericordie oibꝰ inuocãtibus
te. Auribus ꝑcipe dñe orationẽ meã: ⁊ intẽde voci depreca
tionis mee. In die tribulationis mee clamaui ad te: q2 exau
diſti me. Non eſt ſimilis tui in dijs dñe: ⁊ nõ eſt ſcd̃m oꝑa tua.
Oẽs gẽtes quaſcũq; feciſti veniẽt ⁊ adorabũt corã te dñe:
⁊ glorificabũt nomẽ tuũ. Qm̃ magnus es tu: ⁊ faciẽs mira
bilia tu es deꝰ ſolꝰ. Deduc me dñe in via tua: ⁊ ingrediar in
veritate tua: leteť cor meũ vt timeat nomẽ tuũ. Cõfitebor ti
bi dñe deꝰ meꝰ in toto corde meo: ⁊ glorificabo nomẽ tuum
in eternũ. Quia miſericordia tua magna ẽ ſup me: ⁊ eruiſti
aiam meã ex inferno inferiori. Deꝰ iniqui inſurrexerũt ſup
me: ⁊ ſynagoga potẽtiũ queſierũt aiam meã: ⁊ nõ ꝓpoſue-
runt te i cõſpectu ſuo. Et tu dñe deꝰ miſerator ⁊ miſericors
patiẽs ⁊ multe miſericordie ⁊ verax. Reſpice in me ⁊ miſere
mei: da imperiũ tuũ puero tuo: ⁊ ſaluũ fac filiũ ancille tue.
Fac mecũ ſignũ i † bonũ † vt videãt qui oderunt me ⁊ con-
fundãtur qm̃ tu dñe adiuuiſti me ⁊ cõſolatus es me.

¶ Pſalmus cantici filijs chore. LXXXVI.

Fundamẽta eius i mõtibus ſanctis diligit dñs
portas ſyõ ſup oia tabernacula iacob. Glorio-
ſa dicta ſũt de te ciuitas dei. Memor ero raab
⁊ babylonis: † ſciẽtiũ me. Ecce alienigene ⁊ tyꝛ
⁊ populꝰ ethiopũ: hi fuerũt illic. Nũquid ſyon dicet homo
⁊ homo natus eſt in ea: ⁊ ipſe fundauit eã altiſſimus. Dñs
narrabit in † ſcripturis populoꝝ: ⁊ principũ hoꝝ q̃ fuerũt
in ea. Sicut letãtiũ omniũ: habitatio † eſt in te.

¶ Canticũ pſalmi filijs chore in finẽ pro mahalath ad re-
ſpondẽdũ: intellectus heman iſraelite. LXXXVII.

Domine deus ſalutis mee: in die clamaui ⁊
nocte corã te. Intret i cõſpectu tuo oratio
mea; inclina aurẽ tuã ad precẽ meã. Q2 re
pleta eſt malis aia mea: ⁊ vita mea in infer
no appropinquaui. Eſtimatus ſum cũ de-
ſcẽdentibus in lacũ: factꝰ ſum ſicut homo
ſine adiutorio inter mortuos liber. Sicut vulnerati dormiẽ
tes i ſepulchris quoꝝ non eſt memor amplius: ⁊ ipſi de ma-
nu tua repulſi ſunt. Poſuerũt me in lacu inferiori: in tene-
broſis ⁊ in vmbra mortis. Sup me cõfirmatꝰ eſt furor tuus
⁊ oẽs fluctus tuos induxiſti ſuper me. Longe feciſti notos
meos a me: poſuerũt me abominationẽ ſibi. Traditꝰ ſum ⁊
nõ egrediebar: oculi mei languerũt pre inopia. Clamaui ad
te dñe: tota die expãdi ad te manꝰ meas. Nũqd mortuis
facies mirabilia aut medici ſuſcitabũt ⁊ confitebunť tibi:
Nunqd narrabit aliquis in ſepulchro miſericordiã tuã: ⁊
veritatẽ tuã: in † ꝑditionẽ: Nũqd cognoſcẽtur i tenebris
mirabilia tua ⁊ iuſtitia tua in terra obliuionis: Et ego ad   als + ꝑditiõe
te dñe clamaui: ⁊ mane oratio mea preueniet te. Vt qd dñe
repellis orationẽ meã: auertis faciẽ tuã a me. Pauper ſum
ego ⁊ in laboribus a iuuentute mea: exaltatus aũt humilia
tus ſum ⁊ cõturbatꝰ. In me trãſierũt ire tue: ⁊ terrores tui
conturbauerũt me: circũdederunt ſicut aqua tota die cir-
cũdederunt me ſimul. Elongaſti a me amicũ et proximum:
⁊ notos meos a miſeria.

¶ Intellectus ethan iſraelite LXXXVIII.

Miſericordias dñi: in eternũ cãtabo. In ge
neratione ⁊ generationẽ: ãnũciabo verita
tem tuã in ore meo. Qm̃ dixiſti in eternũ
miſericordia edificabiť in celis: preparabi
tur veritas tua in eis. Diſpoſui teſtamẽtũ
electis meis: iuraui dauid ſeruo meo vſq;
in eternũ preparabo ſemẽ tuũ. Et edificabo in generatiõe
⁊ generationẽ ſedẽ tuã. Cõfitebũtur celi mirabilia tua dñe:
etenĩ veritatẽ tuã in eccleſia ſanctoꝝ. Qm̃ quis in nubibus   als + dñe.
equabiť dño ſimilis erit † deo in filijs dei. Deus qui glori
ficatur in conſilio ſanctoꝝ: magnus ⁊ terribilis ſup oẽs qui
in circuitu eiꝰ ſũt. Dñe deꝰ virtutũ quis ſimilis tibi: potẽs
es dñe ⁊ veritas tua in circuitu tuo. Tu dñaris † poteſtati   Als + ꝑtẽtes
maris: motũ aũt fluctuũ eiꝰ tu mitigas. Tu humiliaſti ſicut
vulneratũ ſupbũ: in brachio virtutis tue diſperſiſti inimicos
tuos. Tui ſunt celi ⁊ tua eſt terra: orbem terre ⁊ plenitudi-
nem eius tu fundaſti aquilonem: mare tu creaſti. Thabor ⁊
hermon in noie tuo exultabũt tuũ brachiũ cũ potẽtia. Fir-
metur manus tua ⁊ exalteť dextera tua: iuſtitia ⁊ iudicium
preparatio ſedis tue. Miſericordia ⁊ veritas precedẽt fa-
ciem tuã beatus ꝑpl's q̃ ſcit iubilationẽ. Dñe in lumine vul
tus tui ambulabũt: ⁊ in noie tuo exultabũt tota die: ⁊ in iu
ſtitia tua exaltabũtur. Qm̃ glĩa virtutis eoꝝ tu es: ⁊ in be-
neplacito tuo exaltabiť cornu noſtrũ. Q2 dñi eſt aſſumptio
noſtra: ⁊ ſancti iſrael regis noſtri. Tũc locutꝰ es in viſione   Als + ſuper.
ſãctis tuis ⁊ dixiſti: poſui adiutoriũ † in † potẽte: ⁊ exalta   als + potẽtẽ
ui electũ de plebe mea. Inueni dauid ſeruũ meũ oleo ſãcto
meo vnxi eum. Manꝰ eñi mea auxiliabiť ei: ⁊ brachiũ meũ
confirmabit eũ. Nihil ꝓficiet inimicus in eo: ⁊ filius iniqui
tatis nõ apponet nocere † ei. Et cõcidã a facie ipſius ini-
micos eiꝰ ⁊ odiẽtes eũ in fugã cõuertã. Et veritas mea ⁊   Als + eum.
mĩa mea cũ ipſo ⁊ in nomine meo exaltabitur cornu eius.
Et ponã in mari manũ eiꝰ: ⁊ in fluminibꝰ dexterã eiꝰ. Ipſe
inuocabit me pater meꝰ es tu deꝰ meus ⁊ ſuſceptor ſalutis
mee. Et ego primogenitũ ponã illũ: excelſũ pre regibꝰ ter
re. In eternũ ſeruabo illi miſericordiã meã: ⁊ teſtamẽtũ meũ
fidele ipſi. Et ponã in ſeculũ ſeculi ſemẽ eiꝰ: ⁊ thronum eiꝰ ſi
cut dies celi. Si aũt dereliquerint filij eiꝰ legẽ meã: ⁊ in iu   De pe. diſt. 4
dicijs meis nõ ambulauerint. Si iuſtitias meas ꝓphana-   c. hanc ſocieta
uerint: ⁊ mãdata mea nõ cuſtodierint. Viſitabo in virga ini   tem. § q; aũt
quitates eoꝝ: ⁊ in verberibꝰ pctã eoꝝ. Miſericordiã autẽ   De pac. c. 3.
meã nõ diſpergã ab eo: neq; nocebo in veritate mea. Neq;
prophanabo teſtamẽtũ meũ: ⁊ q̃ ꝓcedũt de labijs meis nõ
faciã irrita. Semel iuraui in ſancto meo ſi dauid mẽtiar: ſe
men eiꝰ in eternũ manebit. Et thronus eiꝰ ſicut ſol in cõſpe
ctu meo: ⁊ ſicut luna ꝑfecta in eternũ: ⁊ teſtis in celo fidelis
Tu vero repuliſti ⁊ deſpexiſti: diſtuliſti chriſtũ tuũ. Auerti-
ſti teſtamẽtum ſerui tui: ꝓphanaſti in terra ſanctuariũ eiꝰ.
Deſtruxiſti oẽs ſepes eiꝰ: poſuiſti firmamẽtũ eius formidi
nem. Diripuerũt eũ oẽs trãſeũtes viã: factꝰ eſt opprobriũ
vicinis ſuis. Exaltaſti dexterã deprimẽtiũ eũ: letificaſti oẽs   Als + mũdatiõe ſedẽ eius.
inimicos eiꝰ. Auertiſti adiutoriũ gladij eiꝰ: ⁊ nõ es auxilia-
tus ei in bello. Deſtruxiſti eũ † ab emũdatione ⁊ ſedẽ eius

in terra colliſiſti. Minoraſti dies tpis eius. pfudiſti eū con
fuſione. Uſqꝫ quo dñe auertis in finē: exardeſcet ſicut ignis
ira tua. Memorare que mea ſubſtātia: nūquid enī vane cō
ſtituiſti oēs filios hoim. Quis eſt homo qui viuet ⁊ nō vi
debit mortē: eruet animā ſuā de manu inferi? Ubi ſunt miſe
ricordie tue antique dñe: ſicut iuraſti dauid i veritate tua?
Memor eſto dñe opprobrij ſeruoꝝ tuoꝝ: qđ continui i ſinu
meo multarū gentiū. Qđ exprobrauerunt inimici tui dñe.
qđ exprobrauerunt commutationē chriſti tui. Benedictus
dominus in eternum: fiat fiat.

Oratio Moyſi hominis dei. LXXXIX.

alſ + in. Domine refugium factus es nobis: † a ge
neratione in generationē. Priuſqꝫ mōtes
fierent aut formaretur terra ⁊ orbis: a ſecu
lo ⁊ vſqꝫ in ſeculū tu es deus. Ne a uertas
hoiem i humilitatē ⁊ dixiſti conuertimini
filij hoiꝫ. Qm̄ mille anni āte oculos tuos
tāqꝫ dies heſterna que preterijt. Et cuſtodia in nocte: que
p nihilo habētur eoꝝ anni erūt. Mane ſicut herba trāſeat
mane floreat ⁊ trāſeat: veſpere decidat iduret ⁊ areſcat. Qꝛ
Geneſis 6. a. Eccle. 3. a. defecim⁹ in ira tua: ⁊ in furore tuo turbati ſumus. Poſuiſti
iniquitates noſtras in cōſpectu tuo: ſeculū noſtrū in illumi
natione vultus tui. Qm̄ oēs dies noſtri defecerūt: ⁊ in ira
tua defecim⁹. Anni noſtri ſicut aranea † meditabunť: dies
annoꝝ noſtroꝝ in ipſis ſeptuaginta † annis. Si aūt in po
alſ + meditabantur. alſ + anni tentatibus octogīta anni ⁊ ampli⁹ eoꝝ labor ⁊ dolor. Qm̄
ſuperuenit māſuetudo: ⁊ corripiemur. Quis nouit poteſtatē
ire tue: ⁊ pre timore tuo irā tuā dinumerare. Dexterā tuam
ſic notam fac ⁊ eruditos corde in ſapiētia. Conuertere dñe
vſqꝫ quo: ⁊ deprecabilis eſto ſup ſeruos tuos. Repleti ſum⁹
mane † miſericordia tua: exultauimus ⁊ delectati ſumus in
alſ + miſericordiam tuaꝫ. omnibus diebus noſtris. Letati ſumus pro diebus quib⁹
nos humiliaſti: annis quib⁹ vidimus mala. Reſpice in ſer
uos tuos ⁊ in opera tua: ⁊ dirige filios eoꝝ. Et ſit ſplēdor
dñi dei noſtri ſup nos: ⁊ opera manuū noſtrarū dirige ſup
nos ⁊ opus manuum noſtrarum dirige.

Laus cantici ipſi dauid. XC.

Qui habitat i adiutorio altiſſimi in ptectio
ne dei celi cōmorabiť. Dicet dño ſuſceptor
meus es tu: ⁊ refugiū meū deus me⁹ ſpe
alſ + liberabit. rabo in eum. Qm̄ ipſe † liberauit me de la
alſ + ſcapulis. queo venātiū: ⁊ a verbo aſpero. † Scapu
alſ + obūbrabit. lis ſuis obūbrabit tibi: et ſub pennis ſuis
13. q. 1. c. qui bo no. ſperabis. Scuto circūdabit te veritas ei⁹: nō timebis a ti
De pe. di. 4. c. peccatum. more nocturno. A ſagitta volāte in die a negocio perambu
lante in tenebris: ab incurſu ⁊ demonio meridiano. Cadēt
a latere tuo mille ⁊ decē milia a dextris tuis: ad te aūt non
appropinquabit. Uerūtamē oculis tuis cōſiderabis: ⁊ re
alſ + accedet ad te mala. tributionē peccatoꝝ videbis. Qm̄ tu es dñe ſpes mea: altiſ
ſimum poſuiſti refugiū tuū. Non † accedet ad te maluꝫ: fla
alſ + mādabit. gellum nō appropinquabit tabernaculo tuo. Qm̄ angelis
Matthei. 4. a. Luce. 4. b. ſuis † mādauit de te: vt cuſtodiāt te in oībus viis tuis. In
manib⁹ portabūt te: ne forte offendas ad lapidē pedē tuū.
alſ + habet et Hꝛ nō habet + ego. Sup aſpidē ⁊ baſiliſcū ambulabis ⁊ conculcabis leonē ⁊ dra
conem. Qm̄ in me ſperauit † liberabo eū: ptegā eū qm̄ co
alſ + longitudinem. gnouit nomē meū. Clamauit ad me ⁊ † ego exaudiā eū cuꝫ
ipſo ſum in tribulatione: eripiā eū ⁊ glorificabo eū. † Lon
alſ + lib gitudine dierū replebo eū: oſtēdā illi ſalutare meum.

Pſalmus cantici in die ſabbati. XCI.

Bonū eſt cōfiteri dño: ⁊ pſallere nomini tuo
altiſſime. Ad annūciādum mane miſericor
diā tuā: ⁊ veritatem tuā p noctē. In deca
chordo pſalterio cū cātico in cithara. Qꝛ
delectaſti me dñe in factura tua: ⁊ i operi
Infra. 103. bus manuū tuaꝝ exultabo. Quā magnifi
cata ſunt opa tua dñe: nimis pfunde facte ſūt cogitatiões
tue: Uir inſipiens nō cognoſcet: ⁊ ſtult⁹ nō itelliget hec. Cū
exorti fuerint peccatores ſicut fenū: ⁊ apparuerint oēs qui
operanť iniquitatē. Ut intereant in ſeculū ſeculi: tu aūt alti
ſſim⁹ in eternū dñe. Qm̄ ecce inimici tui dñe. qm̄ ecce ini
mici tui peribūt: ⁊ diſpergētur oēs qui operātur iniqtateꝫ.
Et exaltabitur ſicut vnicornis cornu meū: ⁊ ſenect⁹ mea in Diſt + 1. ingloſ.
miſericordia vberi. Et deſpexit ocul⁹ me⁹ inimicos meos:
⁊ ab iſurgētib⁹ in me malignātib⁹ audiet auris mea. Iuſt⁹
vt palma florebit: † ſicut cedrus libani multiplicabiť. Plā alſ + vt.
tati in domo dñi: † i atrijs dom⁹ dei nři florebunt. Adhuc alſ + i ... dei nři ...
multiplicabunť in ſenecta vberi: ⁊ bene patiētes erūt vt an
nūciēt. Qm̄ rect⁹ dñs de⁹ noſter: ⁊ nō eſt iniquitas in eo.

Laus cantici dauid in die ante ſabbatum quando fun
data eſt terra XCII.

Dominus regnauit decorē induct⁹ eſt: indutus
eſt dñs fortitudinē ⁊ precinxit ſe. Etenī firmauit
orbeꝫ terre: q̄ nō cōmouebiť. Parata ſedes tua
extunc: a ſeculo tu es. Eleuauerūt flumina dñe:
eleuauerūt flumina vocē ſuā. Eleuauerūt flumimina fluct⁹ De im... cle. c. 1. ...
ſuos: a vocib⁹ aquarū multaruꝫ. Mirabiles elationes ma
ris: mirabilis in altis dñs. Teſtimonia tua credibilia facta
ſunt nimis: domum tuam decet ſanctitudo dñe in longitu
dinem dierum.

Pſalmus dauid quarta ſabbati. XCIII

Deus vltionū dñs: de⁹ vltionū libere egit. Exal
tare q̄ iudicas terrā: redde retributionē ſupbis
Uſqꝫ quo peccatores dñe: vſqꝫ quo petōres glo
riabūť. Effabunť ⁊ loqueť iniquitatē: loquenť
oēs q̄ operāť iniuſtitiā. Populū tuū dñe humiliauerūt ⁊ he
reditatē tuā vexauerūt. Uiduā ⁊ aduenā interfecerūt: ⁊ pu
pillos occiderūt: Et dixerūt nō videbit dñs: nec intelliget
deus iacob. Intelligite inſipiētes in pplo: ⁊ ſtulti aliquan 1. Cor...
do ſapite. Qui plātauit aurē nō audiet: aut qui finxit ocu
luꝫ nō cōſiderat. Qui corripit gētes nō arguet: aut qui do
cet hoieꝫ ſciētiā. Dñs ſcit cogitatiões hoim qm̄ vane ſunt.
Beat⁹ hō quē tu erudieris dñe: ⁊ de lege tua docueris eū.
Ut mitiges ei a dieb⁹ malis: donec fodiať peccatori fouea.
Qꝛ nō repellet dñs plebē ſuā: ⁊ hereditatē ſuā nō derelin alſ + iu...
quet. Quo adusqꝫ † iuſtitia cōuertať in iudiciū. ⁊ qui iuxta tiam cō... iudicium.
† illā oēs q̄ recto ſunt corde. Quis cōſurget mihi aduerſ⁹ alſ + ... alſ + hab...
malignātes: aut quis ſtabit mecū aduerſus operātes iniq itat.
tatem? Niſi qꝛ dñs adiuuit me paulominus † habitaſſet in
inferno aīa mea. Si dicebā mot⁹ eſt pes me⁹: miſericordia
tua dñe adiuuabat me. Secūdū multitudinē dolorū meoꝝ
in corde meo: cōſolationes tue letificauerūt aīam meā. Nū alſ + do...
quid adheret tibi ſedes iniquitatis: q̄ fingis † laborē in pre
cepto. Captabūt in aīam iuſti: ⁊ ſanguinē innocētē cōdēna
bunt. Et fact⁹ eſt mihi dñs in refugiū: ⁊ deus meus in adiu
torium ſpei mee. Et reddet illis iniquitatē ipſorū: ⁊ in ma
licia eoꝝ diſperdet eos: diſperdet illos dñs deus noſter

Laus cantici ipſi dauid. XCIIII.

Venite exultemus dño: iubilemus deo ſalu
tari noſtro. Preoccupemus facieꝫ eius in
confeſſione ⁊ in pſalmis iubilemus ei. Qm̄
deus magnus dñs: ⁊ rex magnus ſup oēs
deos: qm̄ non repellet dominus plebē ſuā
Quia in manu eius ſunt omnes fines ter
re: ⁊ altitudines montium ipſius ſunt. Quoniam ipſius eſt.
mare ⁊ ipſe fecit illud: ⁊ ſiccam manus eius formauerunt Heb. 3. b.
Uenite adoremus ⁊ procidamus: ⁊ ploremus ante dominū
qui fecit nos: quia ipſe eſt domin⁹ deus noſter. Et nos po
pulus paſcue eius: ⁊ oues manus eius. Hodie ſi voceꝫ ei⁹
audieritis nolite obdurare corda veſtra. Sicut in irratio
ne ſm diē tētationis in deſerto: vbi tētauerūt me patres ve
ſtri: probauerunt ⁊ viderunt opera mea. Quadraginta an
nis offēſus fui generationi illi: ⁊ dixi ſemp hi errāt corde

Et iſti

Et iſti nõ cognouerunt vias meas: ⁊ iuraui in ira mea ſi † introibunt in requiem meam. (*margin:* …trabũt.)

¶ Pſal. dd q̃n domꝰ edificabaſ poſt captiuitatẽ. XCV.

Cantate dño canticũ nouũ: cantate dño oĩs terra. Cãtate dño † ⁊ bñdicite nomini eiꝰ: annũciate de die in diẽ † ſalutare eiꝰ. Annũciate inter gẽtes gloriã eiꝰ: in oĩbus pplis mirabilia eiꝰ. Q̃m magnꝰ dñs ⁊ laudabilis nimis: terribilis eſt ſup oẽs deos. Q̃m oẽs dij gentium demonia: dñs aũt celos fecit. Cõfeſſio ⁊ pulchritudo in cõſpectu eiꝰ ſanctimonia ⁊ magnificẽtia in ſanctificatione eiꝰ. Afferte dño patrie gẽtiũ: afferte dño gloriã ⁊ honorẽ: afferte dño gloriã nomini eiꝰ. Tollite hoſtias ⁊ introite in atria eiꝰ: adorate dñm in atrio ſancto eiꝰ. Commoueatur a facie eiꝰ vniuerſa terra dicite in gẽtibꝰ q: dñs regnauit. Etenĩ correxit orbẽ † terre qui nõ cõmouebiť: iudicabit pplos in equitate. Leteñ celi ⁊ exultet terra. cõmoueaſ mare ⁊ plenitudo eiꝰ: gaudebũt cãpi ⁊ oĩa que in eis ſunt. Tũc exultabunt oĩa lingua ſyluarũ a facie dñi: q: venit q̃m venit iudicare terram. Iudicabit orbem terre in equitate ⁊ populos in veritate ſua.

¶ Pſal. ipſi dauid q̃n terra eius reſtituta eſt ei. XCVI.

Dominus regnauit exultet terra: letentur inſule multe. Nubes ⁊ caligo in circuitu eiꝰ: iuſtitia ⁊ iudiciũ correctio ſedis eiꝰ. Ignis ante ipſuʒ precedet: ⁊ inflammabit in circuitu inimicos eius. Alluxerunt fulgura eiꝰ orbi terre: vidit ⁊ cõmota eſt terra. Montes ſicut cera fluxerũt a facie dñi: a facie dñi oĩs terra. Annũciauerũt celi iuſtitiã eiꝰ: ⁊ viderũt oẽs ppli gloriã eius. Cõfundantur oẽs qui adorant ſculptilia: † ⁊ qui gloriaſ in ſimulachris ſuis. Adorate eum oẽs angeli eiꝰ: audiuit ⁊ letata eſt ſyon. Et exultauerũt filie iude: ppter iudicia tua dñe. Q̃m tu dñs altiſſimus ſup omnẽ terrã: nimis exaltatus es ſup oẽs deos. Qui diligitis dñm odite malũ: cuſtodit dñs aĩas ſanctoꝝ ſuoꝝ de manu † peccatoris liberauit eos. Lux orta eſt iuſto: ⁊ rectis corde letitia. Letamini iuſti in dño: ⁊ cõfitemini memorie ſanctificationis eius.

¶ Pſalmus dauid. XCVII.

Cantate dño canticũ nouuʒ: q: mirabilia fecit † Saluauit ſibi dextera eiꝰ: ⁊ brachiũ ſanctũ eius. Notũ fecit dñs ſalutare ſuũ: in cõſpectu gentiũ reuelauit iuſtitiã ſuã. Recordatus eſt miſericordie ſue: ⁊ veritatis ſue domui iſrael: Viderunt oẽs termini terre: ſalutare dei noſtri. Iubilate † dño oĩs terra: cantate ⁊ exultate ⁊ pſalite. Pſalite dño in cithara: in cithara ⁊ voce pſalmi: in tubis ductilibꝰ ⁊ voce tube cornee. Iubilate in cõſpectu regis dñi: moueaſ mare ⁊ plenitudo eiꝰ: orbis terrarũ ⁊ q̃ habitãt in eo. Flumina plaudẽt manu ſimul montes exultabũt a cõſpectu dñi: q̃m venit iudicare terrã. Iudicabit orbẽ terrarũ in iuſtitia. ⁊ populos in equitate.

¶ Pſalmus dauid. XCVIII.

Dominus regnauit iraſcantur populi: q̃ † ſedes ſup cherubin moueaſ terra. Dñs in ſyon magnꝰ ⁊ excelſus ſup oẽs populos. Cõfiteanť nomini tuo magno: q̃m terribile ⁊ ſanctũ eſt: ⁊ honor regis iudiciũ diligit. Tu paraſti directiones: iudicium: ⁊ iuſtitiam in iacob tu feciſti. Exaltate dñm deũ noſtrũ: ⁊ adorate ſcabellũ pedũ eius: q̃m ſanctũ eſt. Moyſes ⁊ aarõ in ſacerdotibus eius: ⁊ ſamuel inter eos q̃ inuocãt nomẽ eius. Inuocabãt dñʒ ⁊ ipſe exaudiebat eos: in colũna nubis loquebatur ad eos. Cuſtodiebãt teſtimonia eius: ⁊ preceptũ q̃d dedit illis. Domine deus noſter tu exaudiebas eos: deus tu ppitius fuiſti eis: ⁊ vlciſcẽs ĩ omnes adinuentiones eorum. Exaltate dñm deum noſtrum: ⁊ adorate in monte ſancto eius: q̃m ſanctus dominus deus noſter.

¶ Pſalmus in cõfeſſione. XCIX.

Iubilate deo omnis terra: ſeruite dño in letitia. Introite in cõſpectu eius in exultatione. (*margin:* Supra. 65.) Scitote q̃m dñs ipſe eſt deus: ipſe fecit nos ⁊ non ipſi nos. (*margin:* De pe. diſt. 1. §. denique.) Populus eius et oues paſcue eius: introite portas eiꝰ in cõfeſſione: atria eius in hymnis confitemini illi. Laudate nomẽ eius q̃m ſuauis † eſt dñs in eternum miſericordia eiꝰ: vſq; in † generatione ⁊ generationẽ veritas eiꝰ (*margin:* al's nõ hʒ ⁊ e. al's † generationem.)

¶ Pſalmus ipſi dauid. C.

Miſericordiã ⁊ iudiciũ. cãtabo tibi dñe: pſallã ⁊ intelligã in via immaculata. q̃n venies ad me. Perambulabã in innocẽtia cordis mei: in medio domus mee. (*margin:* De pe. diſt. 1. c. nullus debite) Nõ ppõnebã ante oculos meos rem iniuſtã facientes puaricationes odiui. Nõ adheſit mihi cor prauũ: † declinãtẽ a me malignũ nõ cognoſcebã. Detrahẽtem ſecreto primo ſuo: hũc pſequebar. (*margin:* al's † declinãte) Superbo oculo et inſatiabili corde: cum hoc non edebam. (*margin:* 23. q. 4. c. nimirũ. c. q̃ peccat. de accuſa.) Oculi mei ad fideles terre vt ſedeãt mecũ: ambulans in via immaculata: hic mihi miniſtrabat. Non habitabit in medio domus mee qui facit ſuperbiã: q̃ loquitur iniqua nõ direxit in cõſpectu oculorum meoꝝ. In matutino interficiebã oẽs pctõres terre: vt diſpderẽ de ciuitate dñi oẽs operãtes iniquitatem.

¶ Oratio pauperis cum anxiaretur: ⁊ coraʒ domino effudit precem ſuam. CI.

Domine exaudi orõnẽ meã: ⁊ clamor meus ad te veniat. (*margin:* Infra. 142.) Nõ auertas faciẽ tuã a me in quacũq; die tribulor: inclina ad me aurẽ tuã. In quacũq; die inuocauero te: velociter exaudi me. Q: defecerũt ſicut fumus dies mei: ⁊ oſſa mea ſicut cremiuʒ aruerunt. (*margin:* Infra. 317. 7. q. 1. §. cũ p̃o.) Percuſſus ſum vt fenũ ⁊ aruit cor meũ: q: oblitus ſuʒ comedere panem meũ. A voce gemitꝰ mei: adheſit os meuʒ carni mee. Similis factus ſum pellicano ſolitudinis: † factus ſuʒ ſicut nycticorax in domicilio. (*margin:* al's † et.) Vigilaui ⁊ factꝰ ſum ſicut paſſer ſolitariꝰ in tecto. Tota die exprobrabãt mihi inimici mei ⁊ q̃ laudabãt me aduerſum me iurabãt. (*margin:* Di. 50. c. ſi q̃s diaconus.) Quia cinerem tãq̃ panẽ † mãducabãt: ⁊ potum meũ cũ fletu miſcebã A facie ire † indignationis tue: q: eleuans alliſiſti me. (*margin:* al's † mãducaui.) Dies mei ſicut vmbra declinauerũt: ⁊ ego ſicut fenũ arui. (*margin:* Al's † potum) Tu aũt dñe in eternũ permanes: ⁊ memoriale tuuʒ in generatiõe ⁊ generationem. (*margin:* Al's † et.) Tu exurgẽs dñe miſereberis ſyon: q: tẽpus miſerẽdi eiꝰ: q: venit tempus. Q̃m placuerunt ſeruis tuis lapides eius: ⁊ terre eius miſerebũť. Et timebũt gẽtes † nomẽ tuũ dñe: ⁊ oẽs reges terre gloriã tuã. (*margin:* al's † nomen domini.) Quia † edificauit dñs ſyon: ⁊ videbitur ĩ gloria ſua. (*margin:* al's † edificabit.) Reſpexit in orationeʒ humiliũ ⁊ nõ ſpreuit precem eoꝝ. Scribãť hec in † generatione altera: ⁊ populus q̃ creabiť laudabit dñm. (*margin:* Al's † generationem alterã) Quia proſpexit de excelſo ſancto ſuo: dñs de celo in terram aſpexit. Vt audiret † gemitus cõpeditoꝝ: vt ſolueret filios interemptorũ. (*margin:* Al's † gemitũ) Vt annũcient in ſyon nomẽ dñi: ⁊ laudeʒ eius in hieruſalem. In cõueniẽdo populos in vnũ: ⁊ reges vt ſeruiãt dño. Reſpõdit ei in via virtutis ſue paucitatem dierũ meorum nũcia mihi. Ne reuoces me in dimidio dierũ meorũ in generatione ⁊ generationem anni tui. Initio tu dñe terraʒ fundaſti: ⁊ opera manuũ tuarũ ſunt celi. Ipſi peribũt tu autem permanes: ⁊ omnes ſicut veſtimẽtum † veteraſcẽt. (*margin:* Heb. 1. b.) Et ſicut opertoriũ mutabis eos ⁊ mutabũtur: tu aũt idem ipſe es: ⁊ anni tui non deficient. (*margin:* Ibidem. Ibidem.) Filij ſeruorum tuorum habitabunt ⁊ ſemẽ eorum in ſeculum dirigetur. (*margin:* al's † veteraſcent.)

¶ Pſalmus ipſi dauid. CII.

Benedic aĩa mea dño: ⁊ oĩa q̃ intra me ſunt nomini ſctõ eiꝰ. Benedic aĩa mea dño: ⁊ noli obliuiſci oẽs retributiones eiꝰ. Qui ppitiaſ omnibꝰ iniquitatibꝰ tuis: qui ſanat oẽs ĩfirmitates tuas: (*margin:* De cõſe. diſ. 2. c. iteratur. De pe. di. 2. c. in quibus.) Qui redimit de interitu vitã tuã: qui coronat te in miſericordiam ⁊ miſerationibus. Qui replet in bonis deſiderium tuum: renouabitur vt aquile iuuentus tua: Faciens.

m'ſericoꝛdias dñs: ꝛ iudicium omnibus iniuriā patiētib⁹.
Notas fecit vias ſuas moyſi: filijs iſrael voluntates ſuas
Miſerator ꝛ miſericoꝛs dñs: longanimis ꝛ multum' miſe-
ricoꝛs. Non in perpetuum iraſcet: neq; in eternū cōminua-
bitur. Non ſm peccata noſtra fecit nobis: neq; ſm iniquita
tes noſtras retribuit nobis. Qm̄ ſm altitudinē celi a terra
coꝛroboꝛauit miſericoꝛdiā ſuā ſup timētes ſe. Quātū diſtat
oꝛtus ab occidente: longe fecit a nobis iniq̄tates noſtras.
Quomodo miſeret pater filioꝝ miſertus eſt dñs timētib⁹
ſe qm̄ ipſe cognouit figmētum noſtrū. Recoꝛdatus eſt qm̄
puluis ſumus: homo ſicut fenū: dies ei⁹ tāq̄ flos agri ſic ef-
floꝛebit. Qm̄ ſpūs ptranſibit in illo ꝛ non ſubſiſtet: ꝛ nō co
gnoſcet amplius locū ſuū. Miſericoꝛdia aūt dñi ab eterno
ꝛ vſq; in eternum ſup timētes eū. Et iuſtitia illius in filios
filioꝛum his qui ſeruāt teſtamētum eius. Et memoꝛes ſunt
mādatoꝝ ipſius: ad faciēdum ea. Dñs in celo parauit ſedē
ſuam: ꝛ regnū ipſius oībus dominabitur. Benedicite dño
omnes angeli eius potētes virtute: faciētes verbū illi⁹ ad
Al's + non ha et omnes. audiendam vocem ſermonum eius. Benedicite domino †
Al's + domi nationes. oēs virtutes eius: miniſtri eius qui facitis volūtatē eius.
Benedicite dño omnia opera eius: in omni loco † domina
tionis eius benedic anima mea domino.

¶ Pſalmus ipſi dauid. CIII.

Benedic aīa mea dño: dñe de⁹ me⁹ ma
gnificatus es vehemēt. Cōfeſſionē ꝛ
Al's + veſti mentum. decoꝛē induiſti: amict⁹ lumie ſicut †
veſtimento. Extēdēs celū ſicut pellē q̄
Hebreos .19.c tegis aquis ſuperioꝛa ei⁹. Qui ponis
nubem aſcēſum tuū: q̄ ābulas ſup pen
nas ventoꝝ. Qui facis angelos tuos
ſpūs: ꝛ miniſtros tuos ignē vrentem.
Qui fūdaſti terrā ſup ſtabilitatē ſuā: nō inclinabit in ſeculū
ſeculi. Abyſſus ſicut veſtimētū amict⁹ ei⁹: ſup mōtes ſtabūt
aque. Ab increpatione tua fugiēt: a voce tonitrui tui foꝛm
dabūt. Aſcēdūt montes ꝛ deſcēdūt campi: in locū q̄ fun-
daſti eis. Terminū poſuiſti quē nō tranſgredient neq; con-
uertent operire terrā. Qui † emittis fontes in cōuallibus
Al's + emittes inter medium montium pertranſibūt aque. Potabūt oēs
beſtie agri: expectabūt onagri in ſiti ſua. Sup ea volucres
Al's + vocem celi habitabūt: de medio petrarū dabūt † voces. Rigans
Infra.145. montes de ſuperioꝛibus ſuis de fructu operū tuoꝝ ſatiabi
.q.1.§.his ita tur terra. Producēs fenum iumētis: ꝛ herbā ſeruituti ho-
de fac.vnc.§. minum. Vt educas panem de terra: ꝛ vinū letificet coꝛ ho-
nctio in fine minis. Vt exhilaret faciē in oleo: ꝛ panis coꝛ hominis cōfir
de cōſe. diſ.2. met. Saturabuntur ligna campi ꝛ cedri libani quas plan-
.accipite. tauit: illic paſſeres nidificabūt. Herodij dom⁹ dux ē eoꝝ:
Supra.91. montes excelſi ceruis: petra refugiū herinacijs. Fecit lunā
in tempoꝛa: ſol cognouit occaſuz ſuū. Poſuiſti tenebras et
facta eſt nox: in ipſa ptranſibūt omnes beſtie ſilue. Catuli
leonū rugiētes vt rapiāt: ꝛ querāt a deo eſcam ſibi. Oꝛtus
eſt ſol ꝛ cōgregati ſunt: ꝛ in cubilibus ſuis collocabuntur.
Exibit homo ad opus ſuum: ꝛ ad operationē ſuā vſq; ad ve
ſperā. Quā magnificata ſunt opera tua dñe oīa in ſapiētia
feciſti: impleta eſt terra poſſeſſione tua. Hoc mare magnuz
ꝛ ſpacioſum manibus: illic reptilia quoꝝ non eſt numerus.
Animalia puſilla cum magnis illic naues pertrāſibūt. Dra
co iſte quē foꝛmaſti ad illudēdum ei: omnia a te expectant
vt des illis eſcam in tpe. Dante te illis colligent: aperiente
te manū tuā omnia implebūtur bonitate. Auertēte autē te
† faciē turbabūtur: auferes ſpiritū eoꝝ: ꝛ deficiēt: ꝛ in pul-
Al's nō habet + tuam. uerem ſuū reuertentur. Emitte ſpiritū tuū ꝛ creabūtur: et
renouabis faciem terre. Sit gloꝛia dñi in ſeculū: letabitur
dñs in operibus ſuis. Qui reſpicit terram: ꝛ facit eam tre-
mere: qui tangit montes ꝛ fumigant. Cantabo dño in vita
Infra.145. mea: pſallā deo meo q̄diu ſum. Iocūdū ſit ei eloquiū meū;
ego vero delectaboꝛ in dño. Deficiant peccatoꝛes a terra;
et iniqui ita vt nō ſint. benedic anima mea domino.

¶ Alleluia. CIIII. 2.Para.16. Eſa.12.b.

Confitemini dño ꝛ inuocate nomē ei⁹: an-
nunciate inter gentes opera eius. Canta
te ei ꝛ pſallite ei: narrate oīa mirabilia ei⁹
Laudamini in nomine ſancto ei⁹: letetur
coꝛ querētiū dñm. Querite dñz ꝛ cōfirm a
mini: q̄rite faciē ei⁹ ſemper. Mementote
mirabiliū ei⁹ q̄ fecit: pdigia ei⁹ ꝛ iudicia oꝛis eius. Semēz
abꝛaā ſerui eius: filij iacob electi eius. Ipſe dñs de⁹ noſter:
in vniuerſa terra iudicia ei⁹. Memoꝛ fuit in ſeculū teſtamē
ti ſui verbi qd̄ mādauit in mille generationes. Qd̄ diſpo-
ſuit ad abꝛaā ꝛ iuramēti ſui ad iſaac. Et ſtatuit illd̄ iacob in
pꝛeceptū: ꝛ iſrael in teſtamētū eternū. Dicēs: tibi dabo ter
rā chanaā: funiculū hereditatis veſtre. Cuz eſſent numero
† breui pauciſſimi ꝛ incole eius. Et ptrāſierūt de gēte in gē Al's + breui 1.Para.16.
tem: ꝛ de regno ad populū alterū. Non reliquit hoīm noce
re eis: ꝛ coꝛripuit pro eis reges. Nolite tangere chꝛiſtos
meos: ꝛ in pphetis meis nolite malignari. Et vocauit fa-
mē ſup terraz: ꝛ omne firmamētū panis cōtriuit. Miſit an
coꝝ virū: in ſeruū venūdatus eſt ioſeph. Humiliauerunt in
cōpedibus pedes ei⁹ ferrū pertrāſijt † aīam ei⁹: donec ve- Al's + ani
niret verbū eius. Eloq̄uiū dñi inflamauit euz: miſit rex ſol
uit eū principes populoꝝ ꝛ dimiſit eū. Conſtituit eū dñm
domus ſue: ꝛ principē oīs poſſeſſionis ſue. Vt erudiret pri
cipes eius ſicut ſemetipſum: ꝛ ſenes ei⁹ pꝛudentiam doce
ret. Et intrauit iſrael in egyptū: ꝛ iacob accola fuit in terra
cham. Et auxit pplm ſuū vehemēter: ꝛ firmauit eū ſup ini- Al's + ve.
micos ei⁹. Conuertit coꝛ eoꝝ vt odirē pplm ei⁹: † ꝛ dolum Supra.77 Exodi.7.
facerēt in ſeruos ei⁹. Miſit moyſen ſeruū ſuū: aaron quem
elegit ipſum. Poſuit in eis verba ſignoꝝ ſuoꝝ ꝛ pdigioꝝ
in terra chā. Miſit tenebras ꝛ obſcurauit: ꝛ nō exacerba- Al's + terram.
uit ſermones ſuos. Cōuertit aquas eoꝝ in ſanguinē: ꝛ occi
dit piſces eoꝝ. † Edidit terra eoꝝ ranas in penetralib⁹ re al' + ceno
gum ipſoꝝ. Dixit ꝛ venit † cynomya ꝛ cinifes in oībus fini al' + cinom p guido.
bus eoꝝ. Poſuit pluuias eoꝝ grādinē ignē cōburētē in ter 1.c.reuertim
ra ipſoꝝ. Et pcuſſit vineas ipſoꝝ ꝛ ficulneas eoꝝ: ꝛ cōtriuit ni.
lignū finiū eoꝝ. Dixit ꝛ venit locuſta ꝛ bꝛuchus: cuius nō
erat numerus. Et comedit omne fenū in terra eoꝝ: ꝛ come
dit omnē fructū terre eoꝝ. Et pcuſſit omne pꝛimogenitū in
terra eoꝝ: pꝛimitias oīs laboꝛis eoꝝ. Et eduxit eos † cū ar
gēto ꝛ auro: ꝛ nō erat in tribubus eoꝝ infirmus. Letata eſt Al's + in.
egypt⁹ in pfectiōe eoꝝ: q2 incubuit timoꝛ eoꝝ ſup eos. Ex
pādit nubē in ptectionē eoꝝ ꝛ ignē vt luceret eis p noctē.
Petierūt ꝛ venit coturnix: ꝛ pane celi ſaturauit eos. Diru
pit petrā ꝛ fluxerūt aque: abierūt in ſicco flumina. Qm̄ me
moꝛ fuit verbi ſancti ſui: qd̄ habuit ad abꝛaā puerū ſuū. Et
eduxit pplm ſuū in exultatiōe: ꝛ electos ſuos in letitia. Et
dedit illis regiones gentiū: ꝛ laboꝛes pploꝝ poſſederunt.
Vt cuſtodiāt iuſtificationes eius: ꝛ legē ei⁹ requirant. Iudith.16. Infra.106.

¶ Alleluia. Alleluia. CV.

Confitemini dño qm̄ bonus: qm̄ i ſeculum mi
ſericoꝛdia eius. Quis loquetur potentias dñi
auditas faciet ōnes laudes eius. Beati qui cu
ſtodiūt iudiciū: ꝛ faciūt iuſtitiam in omni tpe. Al's + et. Iudith.7.
Memēto noſtri dñe i bene placito populi tui
viſita nos in ſalutari tuo. Ad vidēdū in bonitate electoꝛum
tuoꝝ ad letādū in letitia gētis tue: † vt lauderis cū heredi
tate tua. Peccauim⁹ cū patrib⁹ noſtris: iniuſte egim⁹ ini-
quitatē facim⁹. Patres noſtri in egypto non intellexerunt
mirabilia tua: nō fuerūt memoꝛes multitudinis miſericoꝛ-
die tue. Et irritauerūt aſcēdētes in † mare: mare rubꝛū Et Al's + mari
ſaluauit eos ppt nomē ſuū: vt notā faceret potētiā ſuā. Et i
crepuit mare rubꝛū ꝛ exſiccatū ē: ꝛ eduxit eos i abyſſis ſicut
i deſerto. Et ſaluauit eos d̄ manu odiētiū: ꝛ redemit eos de
manu

manu inimici. Et operuit aqua tribulãtes eos: vnus ex eis
xodi.14.ſ. nõ remãſit. Et crediderũt † verbis eius: ⁊ laudauerũt lau
lſ + hꝫ in. dem eius. Cito fecerũt; obliti ſunt operũ eiꝰ ⁊ nõ ſuſtinue
rũt cõſiliũ eiꝰ. Et cõcupierũt cõcupiſcẽtiã in deſerto: ⁊ tẽp
tauerũt deũ in inaquoſo. Et dedit eis petitionẽ ipſorum: ⁊
lſ + animas. miſit ſaturitatẽ in aĩas † coꝝ. Et irritauerũt moyſen in ca
lſ + abyſſum ſtris: aaron ſctũ dñi. Aperta eſt terra ⁊ deglutiuit dathan
⁊ operuit ſup cõgregationẽ † abyrõ. Et exarſit ignis in ſy
nagoga coꝝ: flãma cõbuſſit peccatores Et fecerũt vitulũ
lſ + choreb. in oreb: ⁊ adorauerũt ſculptile. Et mutauerũt gloriã ſuam
in ſimilitudinẽ vituli comedẽtis fenũ. Obliti ſunt deũ qui
ſaluauit eos: qui fecit magnalia in egypto: mirabilia in ter
ra chã: terribilia in mari rubro. Et dixit vt diſperderet eos
ſi nõ moyſes electus eiꝰ ſtetiſſet in cõfractione in cõſpectu
eius. Ut auerteret iram eiꝰ: ne diſperderet eos: ⁊ pro nihilo
habuerũt terrã deſiderabilẽ. Non crediderũt verbo eius:
⁊ murmurauerũt in tabernaculis ſuis: nõ exaudierũt vocẽ
.7.ſ. item dñi. Et eleuauit manũ ſuã ſup eos: vt pſterneret eos in de
balaam. ſerto. Et vt deijceret ſemẽ coꝝ in nationibus: ⁊ diſperderet
q.4.c. ad- eos in regionibus. Et initiati ſunt beelphegor: ⁊ comede
perſidi. rũt ſacrificia mortuorũ. Et irritauerũt eũ in adinuẽtionibꝰ
ſuis: ⁊ multiplicata eſt in eis ruina. Et ſtetit phinees ⁊ pla
cauit ⁊ ceſſauit quaſſatio: Et reputatũ eſt ei ad iuſtitiã: i ge
nõ hꝫ + et. nerationẽ † ⁊ generationẽ vſq; in ſempiternũ. Et irritaue
+ aquam. rũt eũ ad † aquas cõtradictionis ⁊ vexatus eſt moyſes p
pter eos: q: exacerbauerũt ſpũ eius. Et diſtinxit in labijs
ſuis: nõ diſperderũt gentes quas dixit dñs deꝰ illis. Et cõ
mixti ſunt inter gentes ⁊ didicerũt opa coꝝ ⁊ ſeruierũt ſcul
ptilibꝰ eorũ: ⁊ factũ eſt illis in ſcãdalũ. Et immolauerũt fi
lios ſuos. ⁊ filias ſuas demonijs. Et effuderunt ſanguinẽ in
nocẽtem: ſanguinẽ filioꝝ ſuoꝝ ⁊ filiaꝝ ſuarũ: quas ſacrifica
uerũt ſculptilibꝰ chanaan. Et interfecta eſt terra in ſangui
nibus: ⁊ contaminata eſt in opibus coꝝ: ⁊ fornicati ſunt in
adinuẽtionibus ſuis. Et iratus eſt furore dñs in pplm ſuũ:
⁊ abominatꝰ eſt hereditatẽ ſuã. Et tradidit eos in manus
gentium: ⁊ dñati ſunt eorum qui oderũt eos. Et tribulaue
runt eos inimici coꝝ: ⁊ humiliati ſunt ſub manibꝰ coꝝ ſepe
+ audiret. liberauit eos. Ipſi aũt exacerbauerũt eũ in cõſilio ſuo: ⁊ hu
miliati ſunt in iniqtatibꝰ ſuis Et vidit cũ tribularentur: ⁊ †
audiuit orationem coꝝ. Et memor fuit teſtamẽti ſui: ⁊ peni
tuit eũ ſm multitudinẽ miſericordie ſue. Et dedit eos in mi
ſericordias: in conſpectu omniũ q̃ ceperãt eos. Saluos fac
nos dñe deus noſter: ⁊ cõgrega nos de nationibus. Ut cõ
fiteamur nomini tuo ſancto: ⁊ gloriemur in omni laude tua.
Benedictus dominus deus iſrael: a ſeculo ⁊ vſq; in ſeculũ;
⁊ dicet omnis populus fiat fiat.

¶ Alleluia. Alleluia. CVI.

Confitemini dño qm̃ bonus: qm̃ in ſeculũ
ditb.13. miſericordia eius. Dicant q̃ redẽpti ſunt a
nfra.117. dño quos redemit de manu inimici: de re
gionibus cõgregauit eos. A ſolis ortu et
occaſu: ab aquilone ⁊ mari. Errauerũt in
ſolitudine in inaquoſo viã ciuitatis habi
taculi nõ inuenerũt. Eſurientes ⁊ ſitiẽtes: aĩa coꝝ in ipſis
nfra eodem defecit. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularent̃: ⁊ de neceſſi
nfra eodem tatibus coꝝ eripuit eos. Et eduxit eos in viã rectã: vt irent
+ miſericor in ciuitatẽ habitationis. Cõfiteãtur dño † miſericordie eiꝰ
eſt ablati ⁊ mirabilia eiꝰ filijs hoim. Quia ſatiauit aĩam inanẽ: ⁊ aĩaꝫ
caſus. eſurientẽ ſatiauit bonis. Sedentes in tenebris ⁊ in vmbra
mortis: vinctos in mendicitate ⁊ ferro. Q: exacerbauerunt
eloquia dei: ⁊ cõſiliũ altiſſimi irritauerũt. Et humiliatũ eſt
upra eodeꝫ in laboribꝰ cor eoꝝ: ⁊ infirmati ſunt nec fuit qui adiuuaret.
nfra eodem Et clamauerunt ad dñm cũ tribularent̃: ⁊ de neceſſitatibꝰ
coꝝ liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris ⁊ vmbra mor
+ miſeri- tis: ⁊ vincula eorum dirupit. Cõfiteant̃ dño † miſericordie
dia. eius: ⁊ mirabilia eiꝰ filijs hoim. Quia contriuit portas ereas

⁊ vectes ferreos cõfregit. Suſcepit eos de via iniqtatis eo
rum: ppter iniuſtitias eñi ſuas humiliati ſunt. Omnẽ eſcam
abominata eſt aĩa coꝝ: ⁊ appropiquauerũt vſq; ad portas
mortis. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularent̃: ⁊ de neceſſi
tatibus coꝝ liberauit eos: Miſit verbũ ſuũ ⁊ ſanauit eos: Supra eodeꝫ
⁊ eripuit eos de interioribus coꝝ. Cõfiteant̃ dño miſeri ⁊ infra eodem
cordie eius: ⁊ mirabilia eiꝰ filijs hoim. Et ſacrificẽt ſacrifi Supra eodeꝫ
cium laudis: ⁊ annũciẽt opera eius in exultatione. Qui de Infra eodem
ſcẽdũt mare in nauibꝰ: faciẽtes † operationẽ in aquis mul
tis. Ipſi viderũt opa dñi: ⁊ mirabilia eiꝰ in pfundo. Dixit Als + opera-
⁊ ſtetit ſpũs pcelle: ⁊ exaltati ſunt fluctus eiꝰ. Aſcẽdũt vſq; tione.
ad celos: ⁊ deſcẽdũt vſq; ad abyſſos: aĩa coꝝ in malis tabe
ſcebat. Turbati ſunt ⁊ moti ſunt ſicut ebrius ⁊ oĩs ſapiẽtia
coꝝ deuorata eſt. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularent̃: et
de neceſſitatibus coꝝ eduxit eos. Et ſtatuit pcellã eius in Supra eodeꝫ
aurã: ⁊ ſiluerunt fluctꝰ eiꝰ. Et lati ſunt q: ſiluerũt: ⁊ dedu
xit eos in portũ voluntatis coꝝ. Cõfiteãtur dño † miſericor Supra eodeꝫ
die eius: ⁊ mirabilia eiꝰ filijs hoim. Et exaltẽt eũ in eccleſia Als + mia.
plebis: † ⁊ in cathedra ſenioꝝ laudẽt eũ. Poſuit flumina als nõ hꝫ + et
in deſertũ ⁊ exitꝰ aquarũ in ſitim. Terrã fructiferã in ſalſu
gine a malitia inhabitãtiũ in ea. Poſuit deſertũ in ſtagna
aquaꝝ: ⁊ terrã ſine aqua i exitꝰ aquarũ. Et collocauit illic
eſuriẽtes ⁊ cõſtituerunt ciuitatẽ habitationis. Et ſemina
uerũt agros ⁊ plãtauerunt vineas: ⁊ fecerunt fructum nati
uitatis. Et bñdixit eis ⁊ multiplicati ſunt nimis ⁊ iumenta
coꝝ nõ minorauit. Et pauci facti ſunt: ⁊ vexati ſunt a tribu
latione maloꝝ ⁊ dolore. Effuſa eſt cõtẽtio ſup principes: et
errare fecit eos in inuio ⁊ nõ in via. Et audiuit pauperem
de inopia: ⁊ poſuit ſicut oues familias. Videbunt recti ⁊ le
tabuntur: ⁊ oĩs iniqtas † opilabit os ſuum. Quis ſapiens Ioh.22.c.
⁊ cuſtodiet hec: ⁊ intelliget miſericordias domini. als + opilauit.

¶ Alleluia. Canticum pſalmi ipſi dauid. CVII.

Paratum cor meum deꝰ † paratũ cor meũ:
cãtabo ⁊ pſallã in gloria mea. Exurge pſal Supra.56.
teriũ ⁊ cithara: exurgã diluculo. Confite als + paratũ.
bor tibi in pplis dñe: ⁊ pſallã tibi in natio nõ geminat̃.
nibus. Quia magna eſt ſup celos miſeri
cordia tua: ⁊ vſq; ad nubes veritas tua.
Exaltare ſup celos deꝰ: ⁊ ſup omnẽ terrã gloria tua vt libe
rentur dilecti tui. Saluũ fac dextera tua ⁊ exaudi me: deus
locutus eſt in ſancto ſuo. Exultabo ⁊ diuidã ſichimã: ⁊ con
uallẽ tabernaculoꝝ dimetiar. Meus eſt galaad ⁊ meꝰ eſt
manaſſes: ⁊ effraim ſuſceptio capitis mei. Iuda rex meus:
moab lebes ſpei mee. In idumeã extẽdã calciamẽtũ meũ:
mihi alienigene amici facti ſunt. Quis deducet me in ciui
tatem munitã: quis deducet me vſq; in idumeã? Nonne tu
deus q̃ repuliſti nos ⁊ nõ exibis deus in virtutibꝰ noſtris?
Da nobis auxilium de tribulatione: quia vana ſalus homi
nis. In deo faciemus virtutem: ⁊ ipſe ad nihilum deducet
inimicos noſtros.

¶ In finem pſalmus dauid. CVIII.

Deus laudẽ meã ne tacueris: qꝛ os peccato
ris ⁊ os doloſi ſup me apertũ eſt. Locuti
ſunt aduerſum me lingua doloſa: ⁊ ſermo
nibus odij circũdederũt me: ⁊ expugnaue
runt me gratis. Pro eo vt me diligerent
detrahebãt mihi: ego aũt orabã. Et poſue
rũt aduerſum me mala pro bonis: ⁊ odiũ p dilectiõe mea.
Cõſtitue ſup eũ peccatorẽ: ⁊ diabolus ſtet a dextris eius. De pe.di.3.c.
Cũ iudicat̃ exeat cõdẽnatꝰ ⁊ oratio eius fiat in pctm̃. Fiãt nihil.
dies eius pauci: ⁊ epiſcopatum eius accipiat alter. Fiant Actuũ.1.d.
filij eiꝰ orphani: ⁊ vxor eiꝰ vidua. Nutãtes transferãtur filij Diſt.66.c.por
eiꝰ † ⁊ mendicẽt: ⁊ eijciãtur de habitationibꝰ ſuis. Scrutet̃ ro.
fenerator oẽm ſubſtãtiã eius: ⁊ diripiãt alieni labores eiꝰ. als nõ hꝫ + et
Non ſit illi adiutor: nec ſit qui miſereat̃ pupillis eiꝰ. Fiant Di.23.c.in no-
nati eiꝰ in interitũ: in generatiõe vna deleatur nomẽ eius. mine dñi.

De pe.di.4.c. ſz vero .§.qd autem.

In memoriã redeat iniqtas patrũ ei⁹ in cõſpectu dñi: ⁊ peccatum matris eius nõ deleat. Fiãt cõtra dñm ſemp ⁊ diſpereat de terra memoria eoꝝ pro eo ꝙ nõ eſt recordatus facere miſericordiam. Et perſecut⁹ eſt hoiem inopẽ ⁊ mẽdicum ⁊ cõpunctũ corde mortificare. Et dilexit maledictionẽ ⁊ veniet ei: ⁊ noluit benedictionẽ ⁊ elongabit ab eo. Et induit maledictionẽ ſicut veſtimẽtum: ⁊ intrauit ſicut aqua in interiora ei⁹: ⁊ ſicut oleũ in oſſibus eius. Fiat ei ſicut veſtimentuz quo † operit: ⁊ ſicut zona qua ſemp precingit. Hoc op⁹ eoꝝ qui detrahunt mihi apud dñm: ⁊ qui loquunt mala aduerſus animã meã. Et tu dñe dñe fac mecum ꝓpter nomẽ tuũ: q: ſuauis eſt miſericordia tua. Libera me q: egenus et pauper ſum ego: ⁊ cor meũ cõturbatuz eſt intra me. Sicut vmbra cũ declinat ablatus ſum: ⁊ excuſſus ſum ſicut † locuſte. Genua mea infirmata ſunt a ieiunio: ⁊ caro mea immutata eſt ꝓpter oleũ. Et ego factus ſum opprobriũ illis viderunt me: ⁊ mouerũt capita ſua. Adiuua me dñe deus meus ſaluũ me fac: ꝓpter miam tuã. Et ſciãt q: man⁹ tua hec: ⁊ tu dñe feciſti eam. Maledicẽt illi ⁊ tu benedices: qui inſurgũt in me cõfundantur: ſeruus aũt tuus letabitur. Induãtur q̃ detrahũt mihi pudore: ⁊ operiant ſicut † diploide confuſiõe ſua. Confitebor dño nimis in ore meo: ⁊ in medio multorũ laudabo eum. Qui aſtitit a dextris pauperis: vt ſaluã faceret a perſequentibus animam meam.

al. † operiet
al. † locuſta,
al. † deploide

Mat.22.d. Heb 10.c.1. Corin.15.c.39 q.5.§ his ita. De verbo.ſig. c. ⁊ quid dicit Heb.7.c. De iureiu.c.⁊ ſi chriſtus.c. ſacerdos. De cõſe.di.2. q filij ſint legi ti.per venerabilem. alo.† bibet. Supra .19. et infra.117. ††.di.c.qñ.

Pſalmus ipſi dauid. CIX.

Dixit dñs dño meo: ſede a dextris meis. Donec ponã inimicos tuos ſcabellũ pedũ tuorũ. Virgam virtutis tue emittet dñs ex ſyon: dñare in medio inimicoꝝ tuoꝝ. Tecuz principiũ in die virtutis tue in ſplẽdoribus ſanctoꝝ: ex vtero ante luciferum genui te. Iurauit dñs ⁊ nõ penitebit eũ: tu es ſacerdos in eternum ſcḋm ordinem melchiſedech. Dñs a dextris tuis cõfregit in die ire ſue reges. Iudicabit in nationibus implebit ruinas conquaſſabit capita in terra multorum. De torrente in via † bibit: propterea exaltabit caput.

Alleluia. Aleph. CX.

Confitebor tibi dñe: Beth: in toto corde meo i cõſilio iuſtoꝝ ⁊ cõgregatione. Gimel. Magna opa dñi. Deleth: exquiſita in oẽs volũtates ei⁹. He. Cõfeſſio ⁊ magnificẽtia opus eius. Vau. ⁊ iuſtitia ei⁹ manet in ſeculũ ſeculi. Zai. Memoriã fecit mirabiliũ ſuoꝝ. Heth. miſericors ⁊ miſerator dñs. Teth. eſcã dedit timẽtibus ſe. Ioth. Memor erit in ſeculũ teſtamẽti ſui. Caph. virtutẽ operũ ſuoꝝ annũciabit pplo ſuo. Lamech. Vt det illis hereditatẽ gẽtiũ. Mem. opera manuũ ei⁹ veritas ⁊ iudiciũ. Nun. Fidelia oia mãdata ei⁹. Samech. confirmata in ſeculũ ſeculi. Ayn. facta i veritate ⁊ equitate. Phe. Redẽptionẽ miſit † dñs pplo ſuo: Zadik vel Sade. mandauit in eternũ teſtamẽtũ ſuũ. Coph. Sanctũ ⁊ terribile nomen eius. Res: initiũ ſapiẽtie timor dñi. Sin vel Sebin. Intellect⁹ bonus omnibus facientibus eum. Thau. laudatio eius manet in ſeculum ſeculi.

Iob.28.d. Prouer.1.a.et 9.b. alo nõ habet. † dominus. Eccle.1.b.

Alla. Reuerſionis aggei ⁊ zacharie. CXI. Aleph.

Beatus vir qui timet dñm. Beth: in mãdatis eius volet nimis. Gimel. Potẽs i terra erit ſemen ei⁹. Deleth: generatio rectorum benedicetur. He. Gloria ⁊ diuitie in domo ei⁹. Vau: ⁊ iuſtitia eius manet in ſeculũ ſeculi. Zai. Exortũ eſt in tenebris lumẽ rectis. Heth: miſericors ⁊ miſerator ⁊ iuſt⁹. Teth. Iocũdus homo q̃ miſeret ⁊ cõmodat. Ioth: diſponit ſermones ſuos in iudicio. Caph: q: in eternũ nõ cõmouebit. Lamech. In memoria eterna erit iuſtus. Mem: ab auditione mala non timebit. Nun. Paratũ cor ei⁹ ſperare in dño. Samech: cõfirmatũ eſt cor eius nõ cõmouebitur. Eyn: donec deſpiciet inimicos ſuos. Phe. Diſperſit dedit pauperibus. Zadik vel Sade: iuſtitia eius manet in ſeculũ ſeculi. Coph: cornu eius exaltabitur in gloria. Res. Peccator videbit ⁊ iraſcetur. Sin vel Sebin: dẽtibus ſuis fremet ⁊ tabeſcet. Thau: deſiderium peccatorum peribit.

2. Cori 9. Di.86.

Alleluia. Alleluia. CXII.

Laudate pueri dñm: laudate nomẽ dñi. Sit nomẽ dñi benedictũ: ex hoc nũc ⁊ vſq: in ſeculum. A ſolis ortu vſq: ad occaſuz laudabile nomẽ dñi. Excelſus ſup oẽs gẽtes dñs: ⁊ ſup celos gloria ei⁹. Quis ſicut dñs deus noſter qui in altis habitat: ⁊ humilia reſpicit in celo ⁊ in terra. Suſcitans a terra inopem: ⁊ de ſtercore erigens pauperem. Vt collocet eum cum principibus: cum principibus populi ſui. Qui habitare facit ſterilẽ in domo matrem filiorum letantem.

Infra. Iohe. 26.q.7. ſtrare.

Alleluia. Alleluia. CXIII.

In exitu iſrael de egypto: domus iacob de populo barbaro. Facta eſt iudea ſanctificatio eius iſrael poteſtas eius. Mare vidit ⁊ fugit: iordanis: conuerſus eſt retrorſum. Montes exultauerunt vt arietes: ⁊ colles ſicut agni ouiũ. Quid eſt tibi mare qḋ fugiſti: ⁊ tu iordanis q: conuerſus es retrorſum. Montes exultaſtis ſicut arietes: ⁊ colles ſicut agni ouiũ. A facie dñi mota eſt terra: a facie dei iacob. Qui cõuertit petrã in ſtagna aquarũ: ⁊ rupẽ in fontes aquarũ. Non nobis dñe non nobis: ſed nomini tuo da gloriã. Sup miſericordia tua ⁊ veritate tua: ne quãdo dicãt gentes vbi eſt deus eoꝝ. Deus aũt noſter in celo: oĩa quecũq: voluit fecit. Simulachra gẽtiũ argẽtuz ⁊ aurũ: opera manuũ hominuz. Os habẽt ⁊ nõ loquent: oculos habẽt ⁊ nõ videbũt. Aures habẽt ⁊ nõ audient: nares habẽt ⁊ nõ odorabũt. Manus habẽt ⁊ nõ palpabunt: pedes habẽt ⁊ nõ ambulabũt: nõ clamabũt in gutture ſuo. Similes illis fiant qui faciũt ea: ⁊ oẽs qui cõfidũt in eis. Domus iſrael ſperauit in dño: adiutor eorum ⁊ protector eorũ eſt. Domus aaron ſperauit in dño adiutor eoꝝ ⁊ protector eorũ eſt. Qui timẽt dñm ſperauerũt in dño adiutor eorum ⁊ protector eorum eſt. Dñs memor fuit noſtri: ⁊ bñdixit nobis. Benedixit domui iſrael: bñdixit domui aaron. Bñdixit oibus q̃ timẽt dñm puſillis cũ maioribus. Adijciat dñs ſup vos: ſup vos ⁊ ſup filios veſtros. Benedicti vos † a dño: q̃ fecit celũ ⁊ terrã. Celũ celi dño: terrã aũt dedit filijs hoim. Non mortui laudabũt te dñe: neq: oẽs q̃ deſcẽdunt in infernum. Sed nos qui viuimus benedicim⁹ domino: ex hoc nunc ⁊ vſq: in ſeculum.

Exodi. De cõſe. c.venera.
Infra 23.q.5.
Infra 134. Sap.15.b.
Infra 134.
ala † dño prepoſitio

Alleluia. CXIIII.

Dilexi qm̃ exaudiet dñs vocẽ orationis mee. Q: inclinauit aurẽ ſuã mihi: ⁊ in diebus meis † inuocabo. Circũdederunt me dolores mortis: ⁊ pericula inferni inuenerũt me. Tribulationẽ ⁊ dolorem inueni: ⁊ nomen domini † inuocaui. O domine libera animam meam miſericors dominus: ⁊ iuſtus: ⁊ deus

Ale † inuocaui. alo † hz te. Supra. 17. al † inuocaui

noſter

noſter miſeret. Cuſtodiēs paruulos dñs: humiliat⁹ ſum et
Supra. 55. liberauit me. Cōuertere aīa mea in requiē tuā: qꝛ dñs bñfe
cit tibi. Qꝛ eripuit aīaꝫ meā de morte oculos meos lachꝛy
mis: pedes meos alapſu. Placebo dño ī regione viuorꝫ.

Alleluia. CXV.

1.Corin. 2.c. De pe. di. 3.c. ſenim Ro.3.a. De conſe. diſt 1.c. iteratur. Infra eodem. Sap.9.a Supra eodeꝫ.
CRedidi ꝓpter qđ locutus ſū: ego aūt humilia
tus ſum nimis. Ego dixi ī exceſſu meo: oīs hō
mēdax. Quid retribuā dño: ꝑ oīb⁹ ꝗ retribuit
mihi. Calicē ſalutarꝫ accipiā: ꝛ nomē dñi īuoca
bo. Uota dño reddā corā oī pplo ei⁹: ꝑcioſa in
conſpectu dñi mors ſctōꝝ ei⁹. O dñe qꝛ ego ſeru⁹ tu⁹: ego
ſeru⁹ tu⁹ ꝛ fili⁹ ancille tue. Dirupiſti vincula mea: tibi ſacri
ficabo hoſtiā laudis: ꝛ nomen dñi īuocabo. Uota mea dño
reddam in conſpectu omnis populi eius: in atrijs domus
dñi in medio tui hieruſalem.

Alleluia. CXVI.

Ro.15.c.
LAudate dñm omnes gentes: laudate eū oēs po
puli. Quoniā confirmata eſt ſup nos miſericor
dia eius: ꝛ veritas domini manet in eternum.

Alleluia CXVII.

Supra.104.ꝛ. Et.105. Infra.135. Iudith.13.c. Heb.13.a.
COnfitemini dño qm̄ bonus: qm̄ in ſeculū miſeri
cordia ei⁹. Dicat nūc dom⁹ iſrael qm̄ bon⁹: qm̄
in ſeculū mia ei⁹. Dicat nūc dom⁹ aaron: qm̄ in
ſeculū mia ei⁹. Dicāt nūc omēs ꝗ timēt dñꝫ: qm̄
in ſeculū mia ei⁹. De tribulatiōe inuocaui dñm: ꝛ exaudiuit
me in latitudine dñs. Dñs mihi adiutor: non timebo quid
faciat mihi homo. Dñs mihi adiutor: ꝛ ego deſpiciā inimi
cos meos. Bonū eſt cōfidere in dño: ꝙ cōfidere in homine
Bonū eſt ſperare in dño: ꝙ ſperare in principib⁹. Oēs gen
tes circūierūt me: et in noīe dñi qꝛ vultus ſū in eos. Circū
dātes circūdederūt me: ꝛ in noīe dñi qꝛ vlt⁹ ſum in eos. Cir
cūdederunt me ſicut apes: ꝛ exarſerunt ſicut ignis in ſpinis:
Psal.5. ꝛ in noīe dñi quia vlt⁹ ſum in eos. Impulſus euerſus ſuꝫ vt
Eſa.12.a. caderē: ꝛ dñs ſuſcepit me. Fortitudo mea ꝛ † laus mea dñs
Als + lauda- ꝛ fact⁹ eſt mihi in ſalutē. Uox exultationis ꝛ ſalutis: in ta
bernaculis iuſtoꝝ. Dextera dñi fecit virtutem dextera dñi
exaltauit me: dextera dñi fecit virtutē. Nō moriar ſed viuā
ꝛ narrabo opera dñi. Caſtigās caſtigauit me dñs: ꝛ morti
Math.12.d. nō tradidit me. Aperite mihi portas iuſtitie: ingreſſ⁹ ī eas
De cōſe. di.2. cōfitebor dño: hec porta dñi iuſti intrabūt in eā. Cōfitebor
tibi qm̄ exaudiſti me: ꝛ fact⁹ es mihi in ſalutē. Lapidē quē
Als + hoc. reprobauerūt edificātes: hic fact⁹ eſt in caput anguli. A do
Math.21.e. mino factū eſt iſtud: † ꝛ eſt mirabile in oculis noſtris. Hec
Als nō habet dies quā fecit dñs: exultem⁹ ꝛ letemur ī ea. O dñe ſaluū me
bene. fac: o dñe † bene ꝓſperare bñdict⁹ ꝗ venit in noīe dñi. Be
nediximꝰ vobis de domo dñi: de⁹ dñs ꝛ illuxit nobis. Cō
Als + ventu- ſtituite diē ſolēnē in cōdēſis: vſqꝫ ad cornu altarꝫ. De⁹ me⁹
rus eſt. es tu: ꝛ cōfitebor tibi: de⁹ me⁹ es tu ꝛ exaltabo te. Confite
bor tibi qm̄ exaudiſti me: ꝛ fact⁹ es mihi in ſalutē: Cōfitemi
ni domino qm̄ bonus: qm̄ in ſeculum miſericordia eius.

Alleluia. Aleph doctrina. CXVIII.

De pe. di.3.c. ma ꝓſolatio.
BEati immaculati in via: ꝗ ambulant in lege dñi.
Aleph. Beati ꝗ ſcrutātur teſtimonia ei⁹ in toto
corde exquirūt euꝫ. Aleph. Nō eīn ꝗ operantur
Als + cuſtodi iniqtatē: in vijs ei⁹ ambulauerūt. Aleph. Tu mā
daſti: mādata tua cuſtodiri nimis. Aleph. Utinā dirigant
vie mee: ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas. Aleph. Tūc
nō cōfūdar: cū ꝓſpexero in oīb⁹ mādatis tuis. Aleph. Con
fitebor tibi in directione cordis: in eo ꝙ didici iudicia iuſti
tie tue. Aleph. Iuſtificationes tuas cuſtodiam: non me de
relinquas vſqꝫquaqꝫ.

Beth domus vel confuſio.

IN quo corrigit adoleſcentior viā ſuam: in cuſto
diendo ſermones tuos. Beth. In toto corde
meo exquiſiui te: ne repellas a mandatis tuis.
Beth. In corde meo abſcondi eloquia tua: vt
nō peccem tibi. Beth. Benedictus es dñe: doce me iuſtifi
catiōes tuas. Beth. In labijs meis pronūciaui oīa iudicia
oris tuas. Beth. In via teſtimonioꝝ tuoꝝ delectatus ſum
ſicut in oīb⁹ diuitijs. Beth. In mādatis tuis exercebor:
ꝛ conſiderabo vias tuas. Beth. In iuſtificationibus tuis Diſt.78.c.oēs
meditabor: non obliuiſcar ſermones tuos.

Gimel plenitudo vel retributio.

REtribue ſeruo tuo viuifica me: ꝛ cuſtodiam ſer
mones tuos. Gimel. Reuela oculos meos ꝛ cō
ſiderabo mirabilia de lege tua. Gimel. Incola
ego ſum in terra: non abſcondas a me mandata
tua. Gimel. Concupiuit aīa mea deſiderare iuſtificationes
tuas in omni tpe: Gimel. Increpaſti ſupbos: maledicti ꝗ
declināt a mādatis tuis. Gimel. Aufer a me opprobrium ꝛ
cōtēptū: qꝛ teſtimonia tua exquiſiui. Gimel. Et eīn ſederūt
principes ꝛ aduerſum me loqbant: ſeruus aūt tuus exerce
batur in iuſtificationib⁹ tuis. Gimel. Naꝫ ꝛ teſtimonia tua
meditatio mea † eſt: cōſiliū meū iuſtificationes tue. Als nō hꝫ + ſi

Deleth timor vel natiuitas.

ADheſit pauimēto aīa mea: viuifica me ſꝫ verbū
tuū. Deleth. Uias meas enūciaui: ꝛ exaudiſti
me: doce me iuſtificatiōes tuas. Deleth. Uiaꝫ
iuſtificationū tuarū iſtrue me: ꝛ exercebor ī mira
bilib⁹ tuis. Deleth. Dormitauit aīa mea pre te
dio: cōfirma me in ꝟbis tuis. Deleth. Uiā iniqtatꝫ amoue
a me: ꝛ † de lege tua miſerere mei. Deleth: Uiā veritatis ele Als nō habet
gi: iudicia tua nō ſum oblitus. Deleth. Adheſi teſtimonijs + de neqꝫ in.
tuis domine: noli me cōfundere. Deleth. Uiam mādatorū
tuorum cucurri: cum dilataſti cor meum.

He: eſt vel viuo.

LEgē pone mihi domine viā iuſtificationū tuaꝝ
ꝛ exquirā eā ſep. He. Da mihi intellectū ꝛ ſcru
tabor legē tuā: ꝛ cuſtodiā illā in toto corde meo.
He. Deduc me in ſemita mādatoꝝ tuoꝝ: qꝛ ipſaꝫ
volui. He. Inclina cor meū in teſtimonia tua: ꝛ nō in † aua
riciā. He. Auerte oculos meos ne videāt vanitatem: in via
tua viuifica me. He. Statue ſeruo tuo eloquium tuum: in Als + auaricia
timore tuo. He. Amputa opprobrium meum quod ſuſpica 32.q.5.c.nec ſo
tus ſum: quia iudicia tua iocūda. He. Ecce concupiui man lo.
data tua: in equitate tua viuifica me.

Uau: eſt vel ꝛ: vel ipſe.

ET † veniat ſup me miſericordia tua domine ſalu
tare tuū ſm eloquiū tuū. Uau. Et reſpōdebo ex Als + veniet.
probrātibus mihi verbū: qꝛ ſperaui in ſermoni
bus tuis. Uau. Et ne auferas de ore meo verbū
veritatis vſqꝫquaqꝫ: qꝛ in iudicijs tuis ſupſperaui. Uau. Et
cuſtodiā legē tuā ſemp: in ſeculū ꝛ in ſeculū ſeculi. Uau. Et
ambulabā ī latitudine: qꝛ mādata tua exquiſiui. Uau. Et
loquebar † de teſtimonijs tuis in cōſpectu regū: ꝛ nō cōfū Als + in
debar. Uau. Et meditabar in mandatis tuis: que dilexi.
Uau. Et leuaui manus meas ad mandata tua: que dilexi: ꝛ
exercebor in iuſtificationibus tuis.

Sain: hic vel hec.

MEmor eſto verbi ſeruo tuo: in quo mihi ſpem de
diſti. Sain. Hec me conſolata eſt in humilitate
mea: qꝛ eloquiū tuū † viuificauit me. Sain. Su Als + viuifi-
perbi inique agebāt vſqꝫquaqꝫ: a lege aūt tua cabit.
non declinaui. Sain. Memor fui iudiciorum tuorꝫ a ſecu
lo domine: ꝛ cōſolatus ſum. Sain. Defectio tenuit me pro
peccatoribus derelinquentibus legem tuam. Sain. Can
tabiles mihi erant iuſtificationes tue: in loco peregrinatio
nis mee. Sain. Memor fui † nocte nominis tui domine ꝛ Als hꝫ + in.
cuſtodiui legem tuam. Sain. Hec facta eſt mihi: quia iuſti
ficationes tuas exquiſiui.

Portio mea dñe: dixi cuſtodire legē tuā. Heth: Deprecat⁹ ſum faciem tuam in toto corde meo. miſerere mei ſm eloquiū tuū. Heth. Cogitaui
Als + auertis. vias meas: et † conuerti pedes meos in teſtimonia tua. Heth. Paratus ſum et non ſum turbatus: vt cuſtodiam mādata tua. Heth. Funes peccatoꝝ circūplexi ſūt
[illegible]1.91. c. preſ[illegible]pter. me: et legem tuā nō ſum oblitus. Heth. Media nocte ſurgebam ad cōfitendum tibi: ſuper iudicia iuſtificationis tue. Heth. Particeps ego ſum oīm timētiū te: et cuſtodiētium mādata tua. Heth. Miſericordia tua domine plena eſt terra: iuſtificationes tuas doce me.

Supra.25. Teth: bonum.

Bonitatē feciſti cū ſeruo tuo dñe: ſm verbū tuū. Teth. Bonitatē et diſciplinā et ſcientiā doce me: qꝛ mādatis tuis credidi. Teth. Priuſq̄ humiliarer ego deliqui: ppterea eloquiū tuū cuſtodiui. Teth. Bon⁹ es tu: et in bonitate tua doce me iuſtificatiōes tuas. Teth. Multiplicata eſt ſup me iniq̄tas ſupbořū: ego aūt i toto corde † meo ſcrutabor mādata tua. Teth. Coagu-
[illegible]als + non hz [illegible] latum eſt ſicut lac cor eorum: ego vero legem tuam meditatus ſum. Teth. Bonum mihi quia humiliaſti me: vt diſcaz iuſtificationes tuas. Teth. Bonum mihi lex oris tui: ſuper milia auri et argenti.

Joth: confeſſio vel deſolatio.

Manus tue dñe fecerūt me: et plaſmauerunt
Job.10.b. me: da mihi intellectū † vt diſcam mandata
[illegible] diſt. c oēs tua. Joth. Qui timēt te videbūt me et letabūt: qꝛ in verba tua ſupſperaui. Joth. Cognoui dñe qꝛ eq̄tas iudicia tua: et † in veri-
Als nō hz + in tate † tua hūiliaſti me. Joth. Fiat mia tua
als nō habet vt cōſolet me: ſm eloquiū tuū ſeruo tuo. Joth. Veniāt mihi
+ tua. miſerationes tue: et viuā: qꝛ lex tua meditatio mea eſt. Joth. Cōfundant ſupbi qꝛ iniuſte iniquitatem fecerūt in me: ego aūt exercebor in mādatis tuis. Joth. Cōuertant mihi timētes te: et qui nouerūt teſtimonia tua. Joth. Fiat cor meum immaculatū in iuſtificationibus tuis: vt nō cōfundar.

Caph: incuruatus.

Als + ſalutari tuo. Defecit in † ſalutare tuum aīa mea: † et in verbuz
als nō hz + et tuū ſuperſperaui. Caph. Defecerunt oculi mei in eloquium tuū: dicētes quando conſolaberis me. Caph. Quia factus ſum ſicut vter in pruina iuſtificationes tuas nō ſum oblitus. Caph. Quot ſunt dies ſerui tui: qñ facies de pſequētibus me iudiciū: Caph. Narrauerūt mihi iniqui fabulationes: ſed non vt lex tua. Caph. Omnia mādata tua veritas: iniqui pſecuti ſunt me. adiuua me. Caph. Paulominus conſūmauerūt me in terra: ego autē nō dereliqui mandata tua. Caph. Scdm miam tuam viuifica me: et cuſtodiam mandata oris tui.

Lamech: cor vel ſeruus: vel cor ſeruitutis

In eternū dñe: verbū tuuz pmanet in celo. Lameth. In generatione et generationez veritas tua: fundaſti terrā et pmanet. Lamech. Ordinatione tua perſeuerat dies: qm̄ oia ſeruiunt tibi. Lamech. Niſi qꝛ lex tua meditatio mea eſt: tunc forte periſſem in humilitate mea. Lamech. In eternū nō obliuiſcar iuſtificatiōes tuas: qꝛ in ipſis viuificaſti me. Lamech. Tuus ſum ego ſaluum me fac: qm̄ iuſtificationes tuas exquiſiui. Lamech. Me expectauerūt peccatores vt perderēt me: teſti-
Als + omni monia tua intellexi. Lamech. † Omnis conſummationis
cōſummatiōi. vidi finē latum mandatum tuum nimis.

Mem: viſcera: vel ex ipſis: vel ex intimis: vel ignis.

Quomodo dilexi legē tuā † dñe tota die medita-
Als nō habet tio mea eſt. Mez. Super inimicos meos prudē-
+ domine. tē me feciſti mādato tuo: quia ī eternū mihi eſt. Mem. Sup oēs docētes me intellexi: qꝛ teſtimonia tua meditatio mea eſt. Mem. Sup ſenes intellexi: quia mādata tua queſiui. Mem. ab omni via mala prohibui pedes meos: vt cuſtodiā verba tua. Mem. A iudicijs tuis nō declinaui: qꝛ tu legē poſuiſti mihi. Mem. Quā dulcia faucib⁹ meis eloquia tua: ſup mel ori meo. Mem. A mādatis tuis intellexi: ppterea odiui oēm viā iniquitatis.

Nun: vnicus: vel paſcua.

Lucerna pedib⁹ meis verbū tuū: et lumē ſemitis meis. Nun. Iuraui et ſtatui: cuſtodire iudicia iuſtitie tue. Nun. Humiliatus ſum vſq̄quaq̄: dñe: viuifica me ſm verbuz tuū. Nun. Voluntaria oris mei beneplacita
fac dñe: et iudicia tua doce me. Nun. Ani- 22.q.3.c.p[illegible]
ma mea in manibus meis ſemp et legē tuā non ſum oblitus. Nun. Poſuerūt peccatores laqueum mihi: et de mādatis tuis nō erraui. Nun: Hereditate acquiſiui teſtimonia tua in eternū: qꝛ exultatio cordis mei ſunt. Nun. Inclinaui cor meum ad faciendas iuſtificationes tuas in eternum: propter retributionem.

Sammech. Audi vel firmamentum.

Iniquos odio habui: et legē tuam dilexi. Sam-
mech. Adiutor et ſuſceptor me⁹ es tu: † et in ver- als nō h[illegible]
bū tuum ſupſpaui. Sammech. Declinate a me maligni: et ſcrutabor mādata dei mei. Sāmech. Suſcipe me ſm eloquiū tuū et viuā: et nō cōfundas me ab expectatione mea. Sāmech. Adiuua me et ſalu⁹ ero: et meditabor in iuſtificationibus tuis ſemp. Sāmech.
Spreuiſti oēs diſcedētes a † iudicijs tuis: qꝛ iniuſta † co- als + tu[illegible]
gitatio eoꝝ. Sāmech. Preuaricationes reputaui oēs pec- als hz + [illegible]
catores terre: ideo dilexi teſtimonia tua. Sammech. Cōfige timore tuo carnes meas: a iudicijs enim tuis timui.

Ein: fons vel oculus.

Feci iudiciū et iuſtitiā: nō tradas me calūniātib⁹ me. Ein. Suſcipe ſeruū tuū in bonū: nō calūniētur me ſupbi. Ein. Oculi mei defecerūt in ſalutare tuū: et in eloquiū iuſtitie tue. Ein. Fac cum ſeruo tuo ſm miaz tuā: et iuſtificatiōes tuas doce
me. Ein. Seru⁹ tu⁹ ſū ego: da mihi itellectū † vt ſciā teſti- Als + et.
monia tua. Ein. Tempus faciendi † domine diſſipauerunt Als + [illegible]
legem tuam. Ein. Ideo dilexi mandata tua: ſup aurum et topazion. Ein. Propterea ad omnia mādata tua dirigebar: omnem viam iniquam odio habui.

Phe: erraui: vel os aperui.

Mirabilia teſtimonia tua: ideo ſcrutata eſt ea anima mea. Phe. Declaratio ſermonum tuoꝝ illuminat: et intellectū dat paruulis. Phe. Os meū aperui et attraxi ſpiritum: quia mandata tua deſiderabam. Phe. Aſpice i me et miſerere mei: ſm iudicium diligentium nomen tuum. Phe. Greſſus meos dirige ſm eloquium tuum: et non dominetur mei omnis iniuſtitia.
Phe. Redime me a calumnijs hominum: † vt cuſtodiaz Als + ut
mandata tua. Phe. Faciem tuam illumina ſuper ſeruum tuum: et doce me iuſtificationes tuas. Phe. Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia non cuſtodierunt legem tuam.

Sade: iuſtitie: vel Sadik: conſolatio.

Iuſtus es domine: et rectum iudicium tuū. Sade vel Sadik. Mandaſti iuſtitiam teſtimonia tua: et veritatem tuam nimis. Sade vel Sadik. Tabeſcere me fecit zelus meus: qꝛ obliti ſunt verba tua inimici mei. Sade vel Sadik. Ignitum eloquium tuū vehemēter: et ſeruus tuus dilexit illud. Sade vel Sadik. Adoleſcētulus ſum ego et contemptus: iuſtificationes tuas non ſum oblitus. Sade vel Sadik. Iuſtitia tua iuſtitia in eternum et lex tua veritas. Sade vel Sadik. Tribulatio

et anguſtia

al+nō hȝ eſt

ꝛ anguſtia inuenerunt me:mādata tua meditatio mea† ē. Sade vel Sadũ. Equitas teſtimonia tua in eternũ intellectum da mihi ꝛ viuam.

Coph:vocatio:vel Cuph concluſio.

CLamaui in toto corde meo exaudi me dñe iuſtificationes tuas reqram. Coph:vel Cuph. Clamaui ad te ſaluũ me fac vt cuſtodiā mādata tua Coph vł Cuph. Preueni ĩ maturitate ꝛ clamaui:qꝛ in ꝟba tua ſupſperaui. Coph vel Cuph. Preuenerũt oculi mei ad te diluculo:vt meditarer eloquia tua. Coph vł Cuph. Vocē meā audi ſm mĩam tuā dñe† ꝛ ſm iudiciũ tuum viuifica me. Coph vel cuph. Appropiquauerũt pſequētes me† iniqtati:a lege aũt tua longe facti ſunt. Coph vel Cuph. Prope es tu dñe ꝛ oēs vie tue ꝟitas. Coph vł cuph Initio cognoui de teſtimonijs tuis:qꝛ ĩ eternũ fũdaſti ea.

al+nō hȝ et

al+iniquitatem

Res.Caput.

VIde humilitatē meā ꝛ eripe me qꝛ legē tuā nō ſum oblit⁹. Res. Judica iudiciũ meũ ꝛ redime me, ꝑpter eloqꝫ tuũ viuifica me. Res. Lōge a peccatorib⁹ ſal⁹ quia iuſtificationes tuas nō exquiſierũt. Res. Mie tue multe dñe ſm iudiciꝫ tuũ viuifica me. Res. Multi q̄ pſequũt̃ me ꝛ tribulāt me a teſtimonijs tuis nō declinaui. Res. Vidi ꝑuaricātes ꝛ tabeſcebā: qꝛ eloquia tua nō cuſtodierũt. Res. Vide qm̃ mādata tua dilexi dñe in miſericordia tua viuifica me. Res. Principiũ verborũ tuoꝝ veritas:† in eternũ oĩa iudicia iuſtitie tue.

al+et.

Schin:ſuper vulnus.

PRincipes pſecuti ſunt me gratis:ꝛ a ꝟbis tuis formidauit cor meũ. Schin. Letabor ego ſuper eloqa tua:ſicut q̄ inuenit ſpolia multa. Schi. Iniquitatē odio habui ꝛ abominat⁹ ſum:legē autē tuā dilexi. Schin. Septies ĩ die laudē dixi tibi ſup iudicia iuſtitie tue. Schin. Pax multa diligētib⁹ legē tuā:ꝛ nō eſt illis ſcādalũ. Schin. Expectabā ſalutare tuũ dñe ꝛ mādata tua dilexi: Schin. Cuſtodiuit aĩa mea teſtimonia tua:ꝛ dilexi ea vehemēter. Schin. Seruaui mandata tua ꝛ teſtimonia tua qꝛ omnes vie mee in conſpectu tuo.

7.ca.eſſe... c.ꝑſby... ꝛ.c.i.

al+domie.

Thau.errauit vel conſummauit.

APpropinquet deprecatio mea in cōſpectu tuo dñe:iuxta eloqum tuũ da mihi itellectũ. Thau. Intret poſtulatio mea in cōſpectu tuo ſꝫ eloqũ tuũ eripe me. Thau. Eructabũt labia mea hymnũ:cũ docueris me iuſtificationes tuas. Thau. Pronũciabit ligua mea eloqum tuũ qꝛ oĩa mādata tua eqtas. Thau. Fiat man⁹ tua vt ſaluet me qm̃ mādata tua elegi. Thau. Cōcupiui ſalutare tuũ dñe:ꝛ lex tua meditatio mea eſt. Thau. Viuet aĩa mea ꝛ laudabit te:ꝛ iudicia tua adiuuabunt me. Thau. Erraui ſicut ouis q̄ perijt: quere ſeruũ tuũ qꝛ mādata tua non ſum oblitus

de pe. di.3.C. Conſolatio. ſupra.117. Jone.2.a.

Alleluia Canticum graduũ. CXIX.

AD dñm cuꝫ tribularer clamaui ꝛ exaudiuit me. Dñe libera aiam meā a labijs iniqs ꝛ a ligua doloſa. Quid det̃ tibi aut qd apponat̃ tibi ad linguā doloſaꝫ. Sagitte potentis acute cũ carbonib⁹ deſolatorijs. Heu mihi qꝛ ĩcolat⁹ me⁹ ꝑlōgat⁹ eſt habitaui cũ habitātib⁹ cedar:multũ ĩcola fuit aia mea. Cum his q̄ oderũt pacē erā pacific⁹:cũ loqbar illis impugnabāt me gratis.

Cāticũ graduum. CXX.

LEuaui oculos meos in mōtes vnde veniet auxiliũ mihi. Auxiliũ meũ a dño q̄ fecit celũ ꝛ terrā. Nō det in cōmotionē pedem tuum:neqꝫ dormitet q̄ cuſtodit te. Ecce non dormitabit neqꝫ dormiet qui cuſtodit† iſrael. Dominus cuſtodit te dñs protectio tua ſup manũ dexterā tuā. Per diē ſol nō vret te:neqꝫ luna ꝑ noctē. Dñs cuſtodit te ab omni malo:cuſtodiat aiaꝫ tuā dñs. Dñs cuſtodiat introitũ tuuꝫ ꝛ exitũ tuum:ex hoc nunc ꝛ vſqꝫ in ſeculũ.

Eſa.5.a. al+te.

Cāticũ graduũ. CXXI.

LEtatus ſum in his q̄ dicta ſunt mihi:in domum dñi ibim⁹. Stātes erāt pedes nr̃i:in atrijs tuis hierl̃m. Hierl̃m q̄ edificat̃ vt ciuitas cuius participatio ei⁹ in idꝑm.† Illuc enĩ aſcēderũt tribus tribus dñi:teſtimoniũ iſrael ad cōfitendũ noĩ dñi. Qꝛ illic ſederunt ſedes in iudicio ſedes ſup domũ dauid. Rogate q̄ ad paceꝫ ſunt hierl̃m ꝛ abundantia diligentibus te. Fiat pax in virtute tua:ꝛ abundantia in turrib⁹ tuis. Propter fratres meos ꝛ ꝓximos meos loquebar pacem de te, Propter domum domini dei noſtri queſiui bona tibi.

24.q.1.c.olb⁹.

al+illic.

Canticum graduum. CXXII.

AD te leuaui oculos meos:q̄ habitas ĩ celis. Ecce ſicut oculi ſeruoꝝ in manibus dñoꝝ ſuorum. Sicut oculi ancille in manibus domine ſue; ita oculi noſtri ad dñm deũ nr̃m donec miſereatur nr̃i. Miſerere noſtri domie miſerere noſtri:qꝛ multũ repleti ſumus deſpectione. Qꝛ multuꝫ repleta eſt aia noſtra opprobrium abundantibus ꝛ deſpectio ſuperbis.

Canticum graduum. CXXIII.

NIſi qꝛ dñs erat ĩ nobis dicat nũc iſrl̃:niſi qꝛ dñs erat in nobis. Cũ exurgerēt hoies in nos forte viuos deglutiſſent nos. Cũ iraſceret̃ furor coꝝ in nos:forſitan aq̄ abſorbuiſſet nos. Torrentem ptrāiuit aia noſtra:forſitā ptrāſiſſet aia noſtra aquaꝫ intollerabilem. Benedictus dñs q̄ non dedit nos in captioneꝫ dentibus coꝝ. Aia noſtra ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venātium. Laqueus contritus eſt:ꝛ nos liberati ſum⁹. Adiutoriũ noſtrũ in noie domini q̄ fecit celum ꝛ terram.

Per lo.de q. cle.c.in pleriſqꝫ in cle.

Canticum graduum. CXXIIII.

QUi confidunt in dño ſicut mōs ſyon:nō cõmouebitur in eternũ q̄ habitat in hierlꝫ. Mōtes ĩ circuitu eius ꝛ domin⁹ ĩ circũitu ppl̃i ſui:ex hoc nũc ꝛ vſqꝫ in ſeculũ. Qꝛ nō relinquet† dñs ꝟgā petõꝝ ſup ſortē iuſtoꝝ:vt nō extendāt iuſti ad iniqtatē manus ſuas. Bene fac dñe bonis ꝛ rectis corde. Declinātes aũt in† obligationes adducet dominus cum operantibus iniquitatem pax ſuper iſrael.

al+nō hȝ dñe

als+prauitates.

Canticum graduum. CXXV.

IN conuertēdo domin⁹ captiuitatē ſyō:facti ſumus ſicut cōſolati. Tunc repletũ eſt gaudio os noſtrũ ꝛ lingua noſtra exultatione. Tunc dicēt inter gentes: magnificauit dñs facere cum eis. Magnificauit dominus facere nobiſcũ:facti ſumus letantes. Conuertere domine captiuitatem noſtraꝫ ſicut torrēs in auſtro. Qui ſeminant in lachrimis in exultatione metēt. Euntes ibant ꝛ flebant† mittentes ſemina ſua. Venietes autem veniēt cum exultatione portantes manipulos ſuos.

als+his.

al+portātes Als+in.

Canticum graduum ſalomonis. CXXVI.

NIſi dominus edificauerit domum:in vanum laborauerunt qui edificant eam. Niſi dominus cuſtodierit ciuitatem: fruſtra vigilat qui cuſtodit eaꝫ. Vanum eſt vobis ante lucem ſurgere:† ſurgite poſtq̄ ſederitis qui manducatis panem doloris. Cum dederit dilectis ſuis ſomnum: ecce hereditas domini filij merces fructus ventris. Sicut ſagitte in manu potētis:ita filij excuſſorum. Beatus vir qui impleuit deſiderium ſuuꝫ ex ipſis: non confundetur cum loquetur inimicis ſuis in porta.

Als+ſurgere infinitiui modi.

Canticum graduum. CXXVII.

BEati omnes qui timent dominum:qui ābulant in vijs eius. Labores manuum tuarum:qꝛ manducabis beat⁹ es ꝛ bñ tibi erit. Vxor tua ſicut vitis abūdās in laterib⁹ domus tue. Filij tui ſi-

alſ.+nouella. cut † nouelle oliuarũ: in circuitu mẽſe tue. Ecce ſic benedi-
Supra.2. cet homo q̃ timet dñm. Bñdicat tibi dñs ex ſyon et videas
bona hieruſalẽ oĩbus diebus vite tue. Et videas filios fi-
liorum tuorum: pacem ſuper iſrael.

¶ Canticum graduum. CXXVIII.

Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea: dicat
nunc iſrael. Sepe expugnauerunt me a iuuentu-
te mea: etenĩ non potuerũt mihi. Supra dorſum
alſ.+fabrica- meum † fabricauerunt peccatores: plõgauerũt
bantur. iniquitatem ſuam. Dñs iuſtus concidet ceruices peccato-
rum: cõfundãtur ꝛ cõuertant̃ retrorſum oẽs q̃ oderũt ſion.
Fiant ſicut fenũ tectorꝝ qd̾ priuſq̃ euellat̃ exaruit. De quo
non impleuit manũ ſuã q̃ metet ꝛ ſinũ ſuũ q̃ manipulos col
liget. Et nõ dixerũt q̃ preteribant benedictio dñi ſup vos:
benedicimus vobis in noĩe dñi.

De peni. di.1. ¶ Canticum graduum. CXXIX.
§. denicꝫ.
alſ.+vndiqꝫ
De profundis clamaui ad te dñe: dñe exaudi vo-
cẽ meã. Fiant aures tue intẽdẽtes in vocẽ depre-
cationis mee. Si † iniq̃tates obſeruaueris dñe
dñe quis ſuſtinebit. Q: apud te ꝓpitiatio eſt: ꝛ
propter legẽ tuam ſuſtinui te dñe. Suſtinuit anima mea in
alſ.+verbum † verbo eius: ſperauit aĩa mea in dño. A cuſtodia matuti-
na vſq; ad noctẽ ſperet iſrael in dño. Q: apud dñm miſeri-
alſ.+redemit. cordia ꝛ copioſa apud eũ redemptio. Et † ipſe redimet iſ-
rael ex omnib⁹ iniquitatibus eius.

¶ Canticum graduum. CXXX.

Domine non eſt exaltatũ cor meũ: neq; elati ſunt
oculi mei. Neq; ambulaui i magnis: neq; in mi-
rabilibus ſup me. Si non humiliter ſentiebam
alſ.+ mře ſue. ſed exaltaui animã meam. Sicut ablactatus eſt
ſuper † matrẽ ſuã: ita retributio in aĩa mea. Speret iſrael
in dño ex hoc nunc ꝛ vſq; in ſeculum.

¶ Canticũ graduum. CXXXI.

Memento dñe dauid ꝛ oĩs manſuetudinis eius.
Sicut iurauit dño votũ vouit deo iacob. Si in-
troiero in tabernaculũ dom⁹ mee: ſi aſcẽdero in
alſ.+tꝑibus lectũ ſtrati mei. Si dedero ſomnũ ocłis meis: ꝛ
alſ.+illam. palpebris meis dormitationẽ. Et requiẽ † tꝑib⁹ meis donec
alſ.+taberna inueniã locũ dño: tabernaculũ deo iacob. Ecce audiuim⁹ †
cula. eã i effrata: iuenim⁹ eã i cãpis ſilue. Introibim⁹ i † taberna
Prouer.6.g. culũ ei⁹: adorabim⁹ in loco vbi ſteterunt pedes eius. Sur-
q.1.§. dñs. ge dñe in requiẽ tuã: tu ꝛ arca ſanctificationis tue. Sacer-
c. iure iu.c.ꝛ dotes tui induant̃ iuſtitia: ꝛ ſcti tui exultẽt. Propter Da-
ꝑ3 . uid ſeruũ tuũ: nõ auertas faciẽ xp̃i tui. Iurauit dñs Dauid
veritatẽ ꝛ non fruſtrabit̃ eũ: de fructu vẽtris tui ponã ſup
ſedẽ tuã. Si cuſtodierint filij tui teſtamentũ meũ ꝛ teſtimo-
nia mea hec que docebo eos. Et filij eorũ vſq; in ſeculũ ſe-
debũt ſup ſedẽ tuã. Q̃m elegit dñs ſyõ: elegit eã i habitatio
nẽ ſibi. Hec requies mea in ſeculũ ſeculi: hic habitabo q̃m
elegi eã. Viduã eius bñdicẽs bñdicã: pauperes eius ſatu-
rabo panibus. Sacerdotes eius induã ſalutari. ꝛ ſancti ei⁹
Diſt.40.c.1. exultatione exultabũt. Illuc ꝓducam cornu dauid: paraui
lucernã xp̃o meo. Inimicos eius induã confuſione: ſuper
ipſum autem efflorebit ſanctificatio mea.

¶ Canticum graduum. CXXXII.

.q.1.ca.n ulli. Ecce q̃ bonũ ꝛ q̃ iocũdũ: habitare fratres i vnũ
2 q.1.c.2. Sicut vnguẽtũ in capite: qd̾ deſcẽdit in barbã:
de pe diſt. 1.c. barbã aarõ. Qd̾ deſcẽdit in oram veſtimẽti ei⁹
quantuſlibet. ſicut ros hermon q̃ deſcendit in mõtẽ ſyon. Q̃m
de la.vn.c.vi. illic mandauit dñs benedictionẽ ꝛ vitã vſq; in ſeculũ.

¶ Canticum graduum. CXXXIII.

Supra.124 Ecce nũc benedicite dño oẽs ſerui domini. Qui
ſtatis in domo dñi in atrijs domus dei noſtri.
In noctibus extollite manus veſtras in ſancta
ꝛ benedicite dño. Bñdicat te dñs ex ſyon: q̃ fe-
cit celũ ꝛ terrã.

¶ Alleluia. CXXXIIII.

Laudate nomẽ dñi: laudate ſerui dñm. Qui ſtat̃ Supra.113.
in domo dñi in atrijs domus dei noſtri. Lauda- Supra.113.
te dñm q: bon⁹ dñs: pſallite noĩ ei⁹ q̃m ſuaue ẽ.
Q̃m iacob elegit ſibi dñs: iſraẽl i poſſeſſionẽ ſibi De pe. di.1.c. omnia.
Q: ego cognoui q̃ magnus eſt dñs: ꝛ deus no Hiere. 10.c.
ſter pre oĩbus dijs. Oĩa quecũq; voluit dñs fecit in celo et
in terra: † in mari ꝛ in oĩbus abyſſis. Educẽs nubes ab ex Alſ.+ [illegible]
tremo terre: fulgura in pluuiã fecit. Qui ꝓducit ventos de
theſauris ſuis: q̃ percuſſit primogenita egypti ab hoĩe vſq;
ad pecus. Et miſit ſigna ꝛ prodigia in medio tui egypte. in Supra.77. Supra.104.
pharaonẽ ꝛ in oẽs ſeruos eius. Qui percuſſit gentes mul- Exodi.12.b.
tas: ꝛ occidit reges fortes. Seon regem ammorreorũ ꝛ og
regẽ baſan: ꝛ oĩa regna chanaan. Et dedit terrã eorum he-
reditatẽ: hereditatem iſrael populo ſuo. Dñe nomen tuum
in eternũ: dñe memoriale tuum in generatione ꝛ gñatione.
Q: iudicabit dñs pplm ſuum: ꝛ in ſeruis ſuis deprecabitur Supra.113.
Simulachra gentium argentũ ꝛ aurũ: opa manuum hoim. Sapien.13.
Os habẽt ꝛ non loquentur: oculos habent ꝛ non videbũt.
Aures habent ꝛ non audient: neq; eñ eſt ſpũs in ore † ipſo
rum. Similes illis fiant qui faciunt ea: ꝛ oẽs qui confidũt
in eis. Domus iſrael benedicite † dño: domus aaron bene
dicite † dño. Domus leui benedicite † dño: qui timetis do Alſ.+eo[...]
minum benedicite † domino. Benedictus dominus ex ſyõ alſ.+do[...]
qui habitat in hieruſalem. vbiq; in [...] ſatiuo ca[...]

¶ Alleluia. CXXXV.

Confitemini domino q̃m bonus: q̃m in ſeculum
miſericordia eius. Cõfitemini deo deorꝝ: q̃m cõ Supra.10[...] 135.et.106.
fitemini dño dñorum. Qui facit mirabilia ma-
gna ſolus. Qui fecit celos i intellectu. Qui fir-
mauit terrã ſup aquas. Qui fecit luminaria ma-
gna. Solẽ in ꝑtãtem diei. Lunã ꝛ ſtellas i poteſtrẽ noctis.
Qui percuſſit egyptũ cum primogenitis eorꝝ. Qui eduxit
iſrael de medio eorum. In manu potenti ꝛ brachio excelſo.
Qui diuiſit mare rubrum in diuiſiones. Et eduxit iſrael ꝑ
medium eius. Et excuſſit pharonẽ ꝛ virtutem eius i mari
rubro. Qui traduxit populum ſuum per deſertum. Qui ꝑ-
cuſſit reges magnos. Et occidit reges fortes. Seon reges
ammorreorum. Et Og regem baſan. Et dedit terram eorꝝ
hereditatem. Hereditatem iſrael ſeruo ſuo. Quia in humi
litate noſtra memor fuit noſtri. Et redemit nos ab inimi-
cis noſtris. Qui dat eſcam omni carni. Confitemini deo ce
li. Confitemini domino dominorum: quoniam in eternum
miſericordia eius.

¶ Alleluia. Pſal. dauid ꝑpter hieremiã. CXXXVI De cõſe. di[...]

Super flumina babylonis illic ſedimus et fle- c. hi duo.
uimus: dum recordaremur tui ſyon. In ſalici- De pe. diſt.3. ſalicibus.
bus in medio eius: ſuſpendimus organa no-
ſtra. Quia illic interrogauerunt nos qui ca-
ptiuos duxerunt nos verba cantionum. Et q̃
† abduxerũt nos: hymnũ cantate nobis de cãticis ſyon alſ.+addu
Quõ cãtabimus canticum dñi in terra aliena? Si oblit⁹ runt.
fuero tui hierlm obliuioni detur dextera mea. Adhereat De.pe.diſt.3. ſalicibus.
lingua mea faucibus meis: ſi non meminero tui. Si non
propoſuero † hieruſalem principio leticie mee. Memor Alſ.+tui.
eſto domine filiorum edom: in die hieruſalem. Qui dicunt predicto.c. ſalicibus.
exinanite: exinanite: vſq; ad fundamentũ in ea. Filia baby
lonis miſera: beatus qui retribuet tibi retributionem tuã
quam retribuiſti nobis. Beatus q̃ tenebit ꝛ allidet † par alſ.+tuos.
uulos ſuos ad petram. 1.q.4.§.et.[...]

¶ Pſalmus ipſi dauid. CXXXVII. Su pra.9.

Confitebor tibi domine in toto corde meo: q̃m Alſ.+non
audiſti † oĩa verba oris mei. In cõſpectu angelo omnia.
rum pſallam tibi: adorabo ad templum ſanctũ
tuũ cõfitebor nomini tuo. Super miſericordia Supra.[...]
tua

tua ⁊ veritate tua: qm̃ magnificaſti ſup oẽ nomẽ ſctm̃ tuũ.
In quacũq; die inuocauero te exaudi me: multiplicabis in
Supra.vi. aĩa mea virtutẽ. Cõfiteant̃ tibi dñe oẽs reges terre: q2 au-
dierũt oĩa verba oris tui. Et cãtent in vijs dñi qm̃ magna
+nõ hꝫ eſt. † eſt gloria dñi. Qm̃ excelſus dñs ⁊ humilia reſpicit: ⁊ alta
a longe cognoſcit. Si ambulauero in medio tribulatiõis
viuificabis me ⁊ ſup irã inimicoꝝ meoꝝ extẽdiſti manũ tuã
⁊ ſaluum me fecit dextera tua. Dñs retribuet † ꝓ me dñe
+propter mĩa tua in ſeculũ ⁊ opa manuũ tuarũ ne deſpicias.

In finem pſal. Dauid. CXXXVIII.

Domine ꝓbaſti me ⁊ cognouiſti me: tu cognoui-
ſti ſeſſionẽ meã ⁊ reſurrectionẽ meã. Intellexiſti
cogitationes meas de longe: ſemitã meã ⁊ funi
culũ meũ inueſtigaſti. Et oẽs vias meas ꝑuui-
...pe.diſ.i.c. ...nit. diſti: q2 non eſt ſermo in lingua mea. Ecce dñe tu cognoui-
ſti oĩa nouiſſima ⁊ antiqua tu formaſti me ⁊ poſuiſti ſuper
me manum tuam. Mirabilis facta eſt ſciẽtia tua ex me: cõ-
fortata eſt ⁊ non potero ad eã. Quo ibo a ſpũ tuo: ⁊ quo a
facie tua fugiam? Si aſcẽdero in celũ tu illic es: ſi deſcẽde-
ro in infernũ ades. Si ſumpſero pẽnas meas diluculo ⁊ ha
+illic. bitauero in extremis maris. Etenĩ † illuc manus tua dedu
+non hꝫ cet me ⁊ tenebit me dextera tua. Et dixi forſitã tenebre con
culcabunt me: ⁊ nox illuminatio † mea in delitijs meis. Q2
tenebre nõ obſcurabũtur a te: ⁊ nox ſicut dies illuminabit̃.
ſicut tenebre eius ita ⁊ lumen eius. Q2 tu poſſediſti renes
...cõſe.di.4. ...ut i ſacra- ...ſtis meos: ſuſcepiſti me de vtero matris mee. Confitebor tibi:
qm̃ terribiliter magnificatus es: mirabilia opera tua ⁊ aĩa
mea cognoſcet nimis. Non eſt occultatũ os meũ a te qđ fe-
+oĩa. ciſti in occulto: ⁊ ſubſtãtia mea in inferioribus terre. Imper
fectũ meũ viderũt oculi tui: ⁊ in libro tuo † oẽs ſcribentur:
dies formabuntur ⁊ nemo in eis. Mihi aũt nimis honorifi
cati ſunt amici tui deus nimis confortatus eſt principatus
eoꝝ. Dinumerabo eos: ⁊ ſup arenam multiplicabunt̃: exur
+declinas ... rexi ⁊ adhuc ſum tecũ. Si occideris deus peccatores: viri
ſanguinum declinate a me. Q2 dicitis in cogitatione acci-
piãt in vanitate ciuitates † ſuas. Nõne qui oderunt te do-
Supra.25. mine oderam: ⁊ ſuper inimicos tuos tabeſcebã. Perfecto
odio oderã illos inimici facti ſunt mihi. Proba me deus ⁊
ſcito cor meũ: interroga me et cognoſce ſemitas meas. Et
vide ſi via iniquitatis in me eſt: ⁊ deduc me in via eterna.

In finem pſal. Dauid. CXXXIX.

Eripe me dñe ab homine malo: a viro iniquo eri
pe me. Qui cogitauerunt iniquitates in corde:
tota die conſtituebãt prelia. Acuerũt linguas
+ſerpẽtes. ſuas ſicut † ſerpentes: venenum aſpidum ſub la
bijs eorum. Cuſtodi me domine de manu peccatoris † ⁊ ab
+nõ hꝫ et hominibus iniquis eripe me. Qui cogitauerunt ſupplãta
re greſſus meos: abſconderunt ſuperbi laqueum mihi. Et
funes extenderunt in laqueum: iuxta iter ſcandalum poſue
runt mihi. Dixi dño deus meus es tu: exaudi domine vocẽ
deprecationis mee. Dñe dñe virtus ſalutis mee: obumbra
ſti ſuper caput meum in die belli. Non tradas me domine
a deſiderio meo peccatori: cogitauerunt contra me ne de-
relinquas me ne forte exaltentur. Caput circuitus eorũ:
labor labiorum ipſorũ operiet eos. Cadent ſuper eos car-
bones: in ignem deijcies eos: in miſerijs nõ ſubſiſtent. Vir
linguoſus non dirigetur in terra: virum iniuſtum mala ca-
+nõ hꝫ et piẽt in interitu. Cognoui q2 faciet dominus iudiciũ ino-
pis: † ⁊ vindictam pauperum. Verumtamen iuſti confite-
buntur nomini tuo: ⁊ habitabunt recti cũ vultu tuo.

Pſalmus Dauid. CXL.

Domine clamaui ad te exaudi me: intende voci
mee cũ clamauero ad te. Dirigatur oratio mea
ſicut incenſum in cõſpectu tuo: eleuatio manuũ
mearum ſacrificium veſpertinum. Pone domi-
ne cuſtodiam ori meo: ⁊ oſtium circunſtantie labijs meis.
Non declines cor meum in verba malicie: ad excuſandas
excuſationes in peccatis. Cum hominibus operantibus Eccle.22.b.
iniquitatem ⁊ non communicabo cum electis eorum. Cor- 16.q.i.c. predi
ripiet me iuſtus in miſericordia ⁊ increpabit me: oleum au- cator.
tem peccatoris non impinguet caput meum. Quoniam et De cõſue.c.q̃
oratio mea in beneplacitis eorum abſorti ſunt iuncti petre to.
iudices eoꝝ. Audient verba mea qm̃ potuerunt ſicut craſ- De vſu.c.cum
ſitudo terre: erupta eſt ſuper terrã. Diſſipata ſunt oſſa no- tu.đ excef.pl.
ſtra ſecus † infernũ: q2 ad te domine domine oculi mei: ĩ te c.inter.
ſperaui non auferas animam meam. Cuſtodi me a laqueo alſ.+in infer-
quem ſtatuerunt mihi: ⁊ a ſcandalis operantium iniquita- num
tem. Cadent † in retiaculo eiꝰ peccatores ſingulariter ſum al'+retiaculũ
ego donec tranſeam.

Intellectus dauid cũ eſſet in ſpelunca oratio. CXLI.

Voce mea ad dñm clamaui voce mea ad do Io.an.i cleri.
minũ deprecatꝰ ſum. Effundo i conſpectu vnica de reli.
eius orationẽ meã: † ⁊ tribulationẽ meã ⁊ vene. ſanct.
ante ipſum ꝓnuncia. In deficiendo ex me Supra.79.
ſpm̃ meum: et tu cognouiſti ſemitas meas. alſ.+non hꝫ ⁊
In via hac qua ambulabã abſconderunt
ſuperbi laqueum mihi. Conſiderabã ad dexteram ⁊ vide-
bam: ⁊ non erat qui cognoſceret me. Periit fuga a me: ⁊ nõ
eſt qui requirat animã meã. Clamaui ad te dñe dixi tu es
ſpes mea portio mea in terra viuentium. Intende ad depre
cationem meam q2 humiliatus ſum nimis. Libera me a ꝑ-
ſequentibus me: quia cõfortati ſunt ſuper me. Educ de cu
ſtodia animã meã ad confitendũ nomini tuo: me expectãt
iuſti donec retribuas mihi.

Pſalmus dauid quando perſequebat̃ eum filius ſuus
Abſalon. CXLII. Supra.iol.

Domine exaudi orationẽ meam: auribus
percipe obſecrationem meam: in veritate
tua exaudi me in tua iuſtitia. Et nõ intres Alſ.+iudicio
in † iudiciũ cum ſeruo tuo quia non iuſti- đ pe.di.2.c.ſi.
ficabitur in conſpectu tuo oĩs viuens. Q2
perſecutus eſt inimicus animã meã: humi
liauit in terra vitam meam. Collocauit me in obſcuris ſicut
mortuos ſeculi ⁊ anxiatus eſt ſup me ſpiritus meus: in me
turbatum eſt cor meum. Memor fui dierum antiquoꝝ. me
ditatus ſum in omnibus operibus tuis: in factis manuum
tuarum meditabar. Expandi manus meas ad te aĩa mea
ſicut terra ſine aqua tibi. Velociter exaudi me domine de-
fecit ſpiritus meus. Non auertas faciem tuam a me: ⁊ ſimi Supra.xxi.
lis ero deſcendentibus in lacum. Auditã fac mihi mane mi
ſericordiã tuam: quia in te ſperaui. Notam fac mihi viã in
qua ambulem: quia ad te leuaui animam meam. Eripe me
de inimicis meis domine ad te confugi doce me facere vo-
luntatẽ tuã quia deus meus es tu. Spiritus tuus bonus
deducet me in † terram rectam propter nomen tuum domi Alſ.+terrare
ne viuificabis me in equitate tua. Educes de tribulatione cta.
animam meã: ⁊ in miſericordia tua diſperdes † omnes ini Alſ.+non hꝫ
micos meos. Et perdes omnes qui tribulant' animã meã omnes.
quoniam ego ſeruus tuus ſum.

Pſalmus dauid aduerſus goliath. CXLIII.

Benedictus dominus deus meus qui do-
cet manꝰ meas ad preliũ: ⁊ digitos meos Supra.17.
ad bellum. Miſericordia mea ⁊ refugium
meum ſuſceptor meus et liberator meus.
Protector meus in ipſo ſperaui: qui ſub- Supra.8.
dis populum meũ ſub me. Domine quid Alſ.+vanita
eſt homo: quia innotuiſti ei: aut filius hominis quia repu- tis.
tas eum. Homo † vanitati ſimilis factus eſt: dies eius ſi- Iob.8.
cut vmbra pretereunt. Domine inclina celos tuos ⁊ de- đ pe.di.2.c.ſi.
ſcende: tange montes et fumigabunt. Fulgura † coruſca- Alſ.+choru
tionem et diſſipabis eos: emitte ſagittas tuas et contur- ſcationes.
babis eos. Emitte manum tuam de alto: eripe me ⁊ libera

me de aquis multis: ⁊ de manu filiorū alienoꝝ. Quoꝝ os
locutū eſt vanitatem: ⁊ dextera eorum dextera iniquitatis.
De⁹ cāticū nouū cātabo tibi in pſalterio decachordo pſal-
alʼs † redemiſti lam tibi. Qui das ſalutē regib⁹ q̄ † redemiſti dauid ſeruuȝ
tuū: de gladio maligno eripe me. Et erue me de manu filio-
alʼs † nouella plantationis. rum alienoꝝ quoꝝ os locutū eſt vanitatem: ⁊ dextera eorū
dextera iniquitatis. Quoꝝ filij ſicut † nouelle plantatiōes
in iuuentute ſua. Filie eorum compoſite: circūornate vt ſi-
militudo tēpli. Promptuaria eoꝝ plena: eructantia ex hoc in
alʼs † craſſi illud. Oues eoꝝ fetoſe abūdātes in egreſſibus ſuis: boues
eoꝝ † craſſe. Non eſt ruina macerie neq̄ trāſitus: neq̄ cla-
mor in plateis eorum. Beatum dixerunt populum cui hec
ſunt: beatus populus cuius dñs deus eius.

¶ Laudatio ipſi dauid. Aleph. CXLIIII.

Exaltabo te de⁹ me⁹ rex: ⁊ bñdicā noī tuo in ſecu
lū: ⁊ in ſeculū ſeculi. Beth. Per ſingulos dies
benedicā tibi ⁊ laudabo nomē tuū in ſeculū ⁊ in
Supra.47. ſeculum ſeculi. Gimel. Magnus dñs ⁊ laudabi
al' † laudabit lis nimis: ⁊ magnitudinis eius nō eſt finis. Deleth. Gene-
ratio ⁊ gñatio † laudabūt opera tua: ⁊ potentiā tuā pronū
ciabūt. He. Magnificentiam glorie ſanctitatis tue loquē-
tur ⁊ mirabilia tua narrabunt. Vau. Et virtutē terribilioꝝ
Alʼs † terribilium. † tuoꝝ dicēt: ⁊ magnitudinē tuā narrabunt. Saen vel zai.
Memoriam abūdantie ſuauitatis tue eructabunt: ⁊ iuſti-
tia tua eructabunt. Heth. Miſerator ⁊ miſericors dñs pa
4 †. di. ca. quādo. i. tiens ⁊ multū miſericors. Teth. Suauis dñs vniuerſis: et
miſeratiōes eius ſup oīa opera eius. Ioth. Confiteantur
tibi dñe oīa opera tua: ⁊ ſancti tui bñdicāt tibi. Caph. Glo
riam regni tui dicēt ⁊ potentiā tuā loquenť. Lamech. Vt
[illegible]5. q. i. c. firmiſſime. notā faciāt filijs hoīm potentiā tuā: ⁊ gloriā magnificentie
regni tui. Mem. Regnū tuū regnū oīm ſeculorū: ⁊ dñatio
tua in omni generatiōe ⁊ generationem. Nū. Fidelis dñs
Alʼs † eriget. in omnibus verbis ſuis: ⁊ ſanctus in oībus operibus ſuis.
all' † nō hȝ domine. Samech. Alleuat dñs oēs qui corruunt: ⁊ † erigit omnes
eliſos. Ein vel Ain. Oculi omnium in te ſperant † dñe: et
tu das eſcam illorum in tpe oportuno. Phe: vel Pe. Ape-
ris tu manum tuam: ⁊ imples oē animal bñdictione. Zadid
vel zadik. Iuſtus dñs in oībus vijs ſuis: ⁊ ſanctus in oib⁹
operibus ſuis. Caph vel Cuph. Prope eſt dñs omnib⁹ in
uocantibus eum: omnibus inuocantibus eum in veritate
Re. Voluntatē timentiū ſe faciet: ⁊ deprecationem eorum
exaudiet ⁊ ſaluos faciet eos. Sin vel Schi. Cuſtodit dñs
omnes diligentes ſe: ⁊ omnes peccatores diſperdet. Tau.
Laudationem dñi loqueť os meum ⁊ benedicat oīs caro
nomini ſancto eius: in ſeculum: ⁊ in ſeculum ſeculi.

¶ Alleluia. CXLV.

Supra 103. Lauda anima mea dominū laudabo dñȝ in
vita mea: pſallā deo meo q̄diu fuero. No-
alʼs † non hȝ neq̄. lite confidere in principibus † neq̄ i filijs
alʼs † nō hȝ in hominuȝ † in quibus nō eſt ſalus. Exibit
Actuū. 14. c. ſpiritus eius ⁊ reuertetur in terram ſuam
Apoca. 14. b. in illa die peribunt oēs cogitationes eorū.
[illegible]3. q. 4. c. poſt-ea infideles. Beatus cuius de⁹ iacob adiutor: ei⁹ ſpes ei⁹ in dño deo ip
ſius q̄ fecit celū ⁊ terrā mare ⁊ oīa q̄ in eis ſunt. Qui cuſto-
dit veritatē in ſeculum facit iudiciū iniuriā patientib⁹: dat
eſcam eſurientibus. Dñs ſoluit compeditos: dñs illuminat
alʼs † eriget. cecos. Dñs † erigit eliſos: dñs diligit iuſtos. Dñs cuſto-
alʼs † viam. dit aduenas pupillū ⁊ viduā ſuſcipiet: ⁊ † vias peccatorum
all' † regnauit diſperdet. † Regnabit domin⁹ in ſecula deus tu⁹ ſion: in
generatione ⁊ generationem.

¶ Alleluia. CXLVI.

Laudate dominum qm̄ bonus eſt pſalmus deo
[illegible]3. q 5. ca. i. noſtro ſit iocūda decoraq̄ laudatio. Edificās
hieruſalem dñs diſperſiones iſraelis congre-
gabit. Qui ſanat contritos corde ⁊ alligat con-
tritiones eoꝝ. Qui numerat multitudineȝ ſtel-
larū: ⁊ omnibus eis noīa vocans. Magnus dñs noſter: et
magna virtus eius: ⁊ ſapiētie eius non eſt numerus. Su- Supra.[illegible]
ſcipiens māſuetos dñs: humiliās aūt peccatores vſq̄ ad
terrā: Precinite dño in confeſſione pſallite deo noſtro in
cythara. Qui operit celum nubibus: ⁊ parat terre pluuiaȝ.
Qui producit in montibus fenum ⁊ herbā ſeruituti homi-
num. Qui dat iumentis eſcam ipſorum: ⁊ pullis coruorum
inuocantibus eum: Non in fortitudine eq̄ voluntatē habe
bit: neq̄ in tibijs viri bene placitum erit ei. Beneplacitū
eſt domino ſuper timentes eum: ⁊ in eis qui ſperant ſuper
miſericordia eius.

¶ Alleluia. aggei ⁊ zacharie. CXLVII.

Lauda hieruſalem dominum: lauda deum tuum
ſyon. Quoniam confortauit ſeras portaruȝ tua
rum benedixit filijs tuis inte. Qui poſuit fines
tuos pacē: ⁊ adipe frumenti ſatiat te. Qui emit-
tit eloquium ſuum terre: velociter currit ſermo eius. Qui alʼs † [illegible]
dat niuem ſicut lanam: nebulam ſicut cinereȝ ſpargit. Mit
tit cryſtallū † ſuuȝ ſicut buccellas: ante faciē frigoris ei⁹ q̄s
ſuſtinebit: Emittet verbū ſuum ⁊ liquefaciet ea flabit ſpi-
ritus eius ⁊ fluent aque: Qui annunciat verbum ſuum. Ia
cob: ⁊ iuſtitias ⁊ iudicia ſua iſrael. Non fecit taliter omni
nationi: ⁊ iudicia ſua non manifeſtauit eis. 35. q. 10. c.[illegible]

¶ Alleluia. Aggei ⁊ zacharie. CXLVIII.

Laudate dominum de celis: laudate euȝ in
excelſis. Laudate eū oēs angeli eius: lau-
date eum oēs virtutes eius. Laudate euȝ alʼs † non omnes.
ſol ⁊ luna: laudate eū † oēs ſtelle ⁊ lumen. Daniel. [illegible]
Laudate eū celi celoꝝ: ⁊ aq̄ que ſup celos Supra.[illegible]
ſunt laudent nomē dñi. Quia ipſe dixit ⁊ Iudith.[illegible]
facta ſunt: ipſe mādauit ⁊ creata ſunt. Statuit † ea in eter- alʼs † in ſeculum.
num: ⁊ in ſeculum ſeculi: preceptum poſuit ⁊ non preteribit De. conſe.[illegible]
Laudate dñm de terra. dracones ⁊ omnes abyſſi. Ignis 2. c. panis[illegible]
grando nix glacies ſpiritus procellarum que faciūt verbū c. etcetera.
eius. Montes ⁊ oēs colles: ligna fructifera ⁊ oēs cedri.
Beſtie ⁊ vniuerſa pecora: ſerpentes ⁊ volucres pennate.
Reges terre ⁊ omnes pouplı: principes ⁊ omnes iudices
terre. Iuuenes ⁊ virgines ſenes cum iunioribus laudent
nomen domini: q: exaltatum eſt nomen eius ſolius. Con-
feſſio eius ſuper celum ⁊ terram: ⁊ † exaltauit cornu populi
ſui. Hymnus omnib⁹ ſanctis eius: filijs iſrael populo ap- all' † exalta[illegible]
propinquanti ſibi.

¶ Alleluia. CXLIX.

Cantate dño canticum nouuȝ: laus eius in eccle
ſia ſanctorum. Leteť iſrael q̄ fecit eū: ⁊ filie ſyon
exultēt in rege ſuo. Laudent nomē ei⁹ in choro
in timpano ⁊ pſalterio pſallant ei. Quia bene-
placitū eſt dño populo ſuo: ⁊ † exaltauit manſuetos in ſa- all' † exalta[illegible]
lutē. Exultabūt ſancti in gloria letabunť in cubilibus ſuis Alʼs † exal[illegible]tiones.
† Exultationes dei gutture eorum: ⁊ gladij ancipites in 50. diſt. c. [illegible]
manibus eorum. Ad faciendā vindictam in nationibus in diaconus. [illegible]
crepationes in populis. Ad alligandos reges eorum in cō 92. diſt. c. [illegible]
pedibus ⁊ nobiles eorū in manicis ferreis. Vt faciant in
eis iudicium conſcriptum gloria hec eſt omnibus ſanctis
eius.

¶ Alleluia. CL.

Laudate dominum in ſanctis eius: laudate eū in
firmamento virtutis eius. Laudate eum in vir de reliquijs
tutibus eius: laudate cum ſecundum multitudi vnico in de[illegible]
nē magnitudinis eius. Laudate euȝ in ſono tu
be: laudate eum in pſalterio et cithara. Laudate eū in tym
pano ⁊ choro: laudate eū in cordis ⁊ organo. Laudate eū
in cymbalis bene ſonātibus: laudate eū in cymbalis iubi-
tionis omnis ſpiritus laudet dominum.

¶ Explicit pſalterium.

¶ Epiſtola

℄ Epiſtola ſancti Hieronymi presbyteri ad chromatium
et Heliodorum epiſcopos de libris Salomonis.

IUngat epiſtola quos iũgit ſacer
dotiũ:imo charta non diuidat quos xpi
nectit amor. Cõmẽtarios in oſee:amos et
zachariã:malachiã q̃ poſcitiſ. Scripſiſſem
ſi licuiſſet pre valitudie. Mittitis ſolatia
ſumptuũ:notarios nr̃os et librarios ſuſtẽtatis:vt vobis po
tiſſimum nr̃m deſudet ingeniũ. Et ecce ex latere frequẽs tur
ba diuerſa poſcentiũ quaſi aut equum ſit me vobis eſurien
tibus et alijs laborare:aut in ratione dati et accepti cuiq̃
preter vos obnoxius ſim. Itaq̃ longa egrotatione fract9:
ne penitus hoc anno reticerẽ:et apud vos mutus eſſem:tri
dui opus nomini veſtro cõſecraui:iterpretationẽ videlicet
triũ ſalomonis voluminũ: Maſloth:qđ hebrei parabolas:
vulgata aũt editio puerbia vocat:coeleth:quẽ grece eccle
ſiaſtẽ:latine cõtionatorem poſſum9 dicere:ſyraſirim:qđ in lin
gua noſtra vertit cãticũ cãticorum. Fertur et panaretos Ieſu fi
lij ſyrach liber:et alius pſeudographus q̃ ſapientia ſalomo
nis inſcribitur. Quorum priorẽ hebraicũ repperi:nõ eccleſiaſti
cũ vt apud latinos:ſed parabolas pnotatũ. Cui iũcti erãt
eccleſiaſtes et cãticũ canticorum vt ſimilitudinẽ ſalomonis nõ
ſolum numero librorum ſed etiã materiarum genere coequa
ret. Scđs apud hebreos nuſq̃ eſt:qr et ipſe ſtilus grecã elo
quẽtiã redolet et nõnulli ſcriptorum veterum hũc eſſe iudei philo
nis affirmãt. Sicut ergo iudith et thobie et machabeorum li
bros legit qđem eos eccleſia:ſz inter canonicas ſcripturas
nõ recipit:ſic et hec duo volumina legat ad edificationem
plebis nõ ad auctoritatem eccleſiaſticorum dogmatũ cõfir
mãdã. Si cui ſane ſeptuaginta interpretũ magis editio pla
cet:hz eã a nobis olim emẽdatam. Neq̃ eñ noua ſic cudi
mus:vt vetera deſtruamus. Et tñ cum diligentiſſime lege
rit:ſciat magis noſtra ſcripta intelligi: q̃ nõ in tertium vas
trãſfuſa coacuerint:ſed ſtatim de prelo puriſſime cõmẽda
ta teſte ſuum ſaporem ſeruauerint.

℄ Explicit epiſtola ſancti Hieronymi.

℄ Incipit prologus in libros eoſdem.

TRibus noĩb9 vocatũ fuiſſe ſalomonẽ ſcriptu
re manifeſtiſſime docẽt. Pacificũ:id eſt ſalomo
nem et ydida:hoc eſt dilectũ dñi et qđ nũc dicitur coe
leth:id eſt eccleſiaſtẽ. Eccleſiaſtes aũt greco ſer
mone eſt appellatus/qr cetũ.i.eccliam congreget:quẽ nos
nuncupare poſſumus cõtionatorẽ:eo q loquatur ad populũ
et ſermo eius nõ ſpẽaliter ad vnũ:ſz ad vniuerſos dirigatur
gñaliter. Porro pacific9 et dilect9 dñi: ab eo q regno eius
pax fuerit:et eũ dñs dilexerit:appellat9 eſt. Nã et pſal.xliiij
et.lxxj.dilecti et pacifici titulo pnotantur. Qui tñ et ſi ad pro
phetiã xpi eccleſieq̃ ptinẽtes:felicitatẽ et vires ſalomonis
excedũt:tñ ſm hyſtoriã ſup ſalomonẽ ſcripti ſunt. Itaq̃ iu
xta numerũ vocabulorum tria volumina edidit: puerbia: ec
cleſiaſtẽ:cãticum canticorum. In puerbijs paruulũ docẽs: et
quaſi de officijs p ſniãs erudiẽs. Unde et ad filiũ ſermo crebro
repetitur. In eccleſiaſte vero mature virũ etatis inſtituẽs:
ne qđq̃ in mũdi reb9 putet eſſe ppetuum:ſed caduca et bre
uia vniuerſa que cernim9. Ad extremũ iã cõſummatũ virũ et
calcato ſeculo preparatũ:in cãticis canticorum:ſponſe iun
git amplexibus. Niſi enim prius reliquerimus vitia:et põ
pis ſeculi renunciantes :expeditos nos ad aduentum pre
parauerimus non poſſumus cãtare canticum canticorum.
Sed et hoc diligentius attendendum tres libros auctorem
diuerſo eſſe intitulatos. In prouerbijs enim notãtur pro

uerbia ſalomonis filij dauid regis iſrael. In eccleſiaſte ꝓ
verba eccleſiaſtes filij dauid regis hierlm. Supfluū q̄ppe
eſt iſrael: hic q̄ male in grecis ⁊ latinis codicib⁹ inuenitur.
In cātico aūt cāticoꝝ nec fili⁹ dauid: nec rex iſrael ſiue hie
ruſalē pſcribitur: ſed tm̄ cāticū cāticoꝝ ſalomōis. Sicut
eīm prouerbia: ⁊ rudis inſtitutio ad duodecim tribus ⁊ ad
totū pertinet iſrl'. ⁊ quō contēptus mūdi non niſi metropo
litis conuenit: hoc eſt habitatoribus hierl'z: ita canticū can
ticorum ad eos ꝓprie pertinet qui tm̄ ſupna deſiderāt. Ad
incipiētes ⁊ pficientes ⁊ paterna dignitas ⁊ regni proprij
merito vēdicatur autoritas ad perfectos vero vbi nō timo
re erudit̄ ſʒ amore ꝓpriū nomen ſufficit: ⁊ equalis magiſter
eſt ⁊ neſcit ſe eſſe regē. Que oīa referunt̄ ad chriſtum.

Incipit alius prologus.

Res libros ſalomōis: id eſt ꝓuerbia: eccle
ſiaſten: ⁊ canticū canticoꝝ: veteri ſeptuagi
ta interpretū autoritati reddidi vel aſtipo
ſitis lineis ſupflua queq; deſignās: vl' ſtel
lis titulo prenotatis ea que min⁹ habebā
tur interſerēs vt plenius paula ⁊ euſtochiū
cognoſcatis: quid in libris noſtris minus ſit: q̄d ue redūdet.
Necnō etiā illa q̄ imperiti tranſlatores male in linguā no
ſtrā de greco ſermone verterāt: obliterās ⁊ antiquans cu
rioſiſſima veritate corregi. Et vbi prepoſtero ordie atq; ꝑ
uerſo ſniarū fuerat lumē ereptū ſuis locis reſtituēs feci in
telligi qđ latebat. Porro in eo libro q̄ a pleriſq; ſapiētia ſa
lomonis inſcribit̄: ⁊ in eccleſiaſtico quē eſſe ieſu filij ſyrach
nullus ignorat calamuʒ tēperaui: tm̄modo canonicas ſcri
pturas vobis emēdare deſiderās: ⁊ ſtudiū meū certis ma
gis q̄ dubijs cōmendare. Ideo greco ⁊ hebreo prefatiun
cula vtraq; in libro premiſſa eſt: q: nōnulla de greco hoc ad
illuminationē ſenſus ⁊ legētis edificationem vel incerta he
braice tranſlationi vel extrinſecus innexa ſunt. Et idcirco q̄
legis ſemꝑ peregrina memēto.

Incipit liber ꝓuerbiorum: quē hebrei
Miſle vel Maſloth appellant.

C. S. Intitulatio inſcribit̄: prelibat̄ vtilitas operis: au
ditus ſapientie cōmēdatur: ꝓhibetur fili⁹ ne acq̄eſcat blā
ditijs: nec eat in vijs peccatorum vel hereticorum: ſapiētia
clamat. Capitu. I.

A Arabole ſalomōis
filij dauid regis iſrl'. Ad ſciendam ſapien
tiā ⁊ diſciplinā ad itelligēda verba prudē
tie ⁊ ſuſcipiēdā eruditionē doctrine iuſti
ciam ⁊ iudiciū ⁊ equitatē. Vt detur paruu
als ✝ nō hʒ et lis aſtutia: ✝ ⁊ adoleſcenti ſciētia ⁊ intellectus Audiēs ſa
piens ſapientior erit: ⁊ intelligēs gubernacula poſſidebit:
Animaduertet parabolam ⁊ interpretationeʒ verba ſapiē
ps, 110. tum ⁊ enigmata eoꝝ. Timor dn̄i initium ſapientie. Sapien
Supra. 3. b, tiam atq; doctrinam ſtulti deſpiciunt. Audi fili mi diſcipli
Infra. 9. c, nam patris tui: et ne dimittas legem matris tue: vt addat̄
B gratia capiti tuo ⁊ torques collo tuo. Fili mi ſi te lactaue
rint peccatores ne acquieſcas eis. Si dixerint: veni nobi
ſcum: inſidiemur ſanguini: abſcondamus tendiculas cōtra
inſontem fruſtra: deglutiamus eum ſicut infernus viuentē:
⁊ integrum quaſi deſcendentem in lacum ⁊ omnē precio
ſam ſubſtantiā reperiemus: implebim⁹ domos noſtras ſpo
lijs: ſortem mitte nobiſcū. Marſupium ſit vnum omnium
Infra. 6. c, noſtrum: fili mi ne ambules cum eis. Prohibe pedē tuum
Eſa. 59. b. a ſemitis eorum: pedes enim illorum ad malum currunt: et
Per guido. 23. q. 4. c. cum ſeſtinant vt effundant ſanguinem. Fruſtra auteʒ iacitur re
in lege, te ante oculos pennatorum. Ipſi quoq; contra ſanguinem
ſuum inſidiantur: ⁊ molliunt̄ fraudes contra animas ſuas

Sic ſemite omnis auari animas poſſidentiū rapiunt. Sa
pientia foris predicat: in plateis dat voceʒ ſuam. In capite C
turbarum clamitat: in foribus portarū vrbis profert verba Infra. 8.
ſua dicens. Vſq; quo paruuli diligitis infantiam: ⁊ ſtulti ea
que ſibi ſunt noxia cupient ⁊ imprudentes odibūt ſciētiam.
Cōuertimini ad correctioneʒ meā. En proferā vobis ſpm̄
meū ⁊ oſtendam vobis verba mea. Q: vocaui: ⁊ renuiſtis Eſa. 19. b.
extendi manum meam ⁊ non fuit q̄ aſpiceret. Deſpexiſtis Hiere. 7.
omne conſilium meum ⁊ increpationes meas neglexiſtis.
Ego quoq; in interitu veſtro ridebo ⁊ ſubſannabo cum vo
bis id quod timebatis aduenerit. Cum irruerit repentina D
calamitas: ⁊ interitus quaſi tempeſtas ingruerit: qn̄ vene
rit ſuper vos tribulatio ⁊ anguſtia. Tunc inuocabunt me: ⁊
nō exaudiā: mane cōſurgēt: ⁊ nō inuenient me: eo q̄ exoſaʒ
habuerint diſciplinā: ⁊ timorē dn̄i nō ſuſceperint nec acq̄e
uerint conſilio meo: ⁊ detraxerint vniuerſe correctiōi mee.
Comedent igit̄ fructus vie ſue: ſuiſq; conſilijs ſaturabun
tur. Aduerſio paruuloꝝ interficiet eos: ⁊ proſperitas ſtul
torum perdet illos. Qui autem me audierit abſq; terrore
requieſcet: ⁊ abūdātia perfruet̄ maloꝝ timore ſublato.

C. S. Sapientia monet ſuſcipere ſermones ſuos: que
rere ſapientiam ſicut theſaurum que ab omni inſania reuo
cat: cōtēptoribus contrariat̄: liberat a via mala: ⁊ muliere
adultera: ⁊ reducit in viam rectam. Cap. II.

Fili mi ſi ſuſceperis ſermones meos ⁊ mā A
data mea abſconderis penes te: vt audiat
ſapiētiam auris tua inclina cor tuuʒ ad co
gnoſcēdam prudentiam. Si enim ſapien
tiā inuocaueris ⁊ inclinaueris cor tuū pru
dentie: ſi queſieris eā quaſi pecuniam ⁊ ſi
cut theſauros effoderis illā: tunc intelliges timoreʒ domi
ni: ⁊ ſcientiam dei inuenies: quia dominus dat ſapientiam B
⁊ ex ore eius ſcientia ⁊ prudentia. Cuſtodiet rectorum ſalu
tem ⁊ proteget gradientes ſimpliciter: ſeruans ſemitas iu
ſtitie: ⁊ vias ſanctorum cuſtodiens: Tunc intelliges iuſti
tiam: ⁊ iudicium: ⁊ equitatem: ⁊ omnem ſemitam bonam.
Si intrauerit ſapientia cor tuum: ⁊ ſcientia anime tue pla
cuerit cōſiliū cuſtodiet te: ⁊ prudētia ſeruabit te vt eruaris
✝ a via mala ✝ ⁊ ab homine qui peruerſa loquitur. Qui re als ✝ de. Als ✝ nō
linquunt iter rectum ⁊ ambulant per vias tenebroſas. qui C
letantur cum malefecerint: et exultant in rebus peſſimis.
Quorum vie peruerſe ſunt ⁊ infames greſſus eoꝝ. Vt erua Infra. 7.
ris a muliere aliena ⁊ ab extranea que mollit ſermones ſu
os: ⁊ relinquit ducem pubertatis ſue: et pacti dei ſui oblita
eſt. Inclinata eſt enim ad morteʒ domus ei⁹: et ad inferos
ſemite ipſius. Omnes qui ingrediuntur ad eam non reuer
tentur: nec apprehēdēt ſemitas vite. Vt ambules in via bo D
na: et calles iuſtorum cuſtodias. Qui enim recti ſunt habi
tabūt in terra: et ſimplices permanebunt in ea. Impij vero
de terra perdentur: et qui inique agunt auferentur ex ea.

Capituli Summarium. De peeptis memorandis et fi
ducia habenda in deum non in propria prudentia. de timē
do et honorando deum. De amando diſciplinam: de laude
ſapientie. De impio non timendo et bono opere nō deſerē
do: de impio illuſore non imitando.

Capitulum. III.

Fili mi ne obliuiſcaris legis mee: ⁊ peepta mea A
cor tuū cuſtodiat. Lōgitudinē em̄ dierū ⁊ ānos
vite ⁊ pacē apponēt tibi. Miſericordia ⁊ veritas
te nō deſerāt. Circūda eas gutturi tuo ⁊ deſcri
be in tabulis cordis tui ⁊ inuenies gratiā ⁊ diſ
ciplinā bonā corā deo ⁊ hoib⁹. Habe fiduciā i dn̄o ex toto Roma. 12.
corde tuo: ⁊ ne initaris prudentie tue. In oībus vijs tuis
cogita illuʒ. ⁊ ipſe diriget greſſus tuos. Ne ſis ſapiens apō
temetipſum. Time ✝ deū: ⁊ recede a malo. Sanitas quippe al ✝ domi
erit vmbilico

B erit vmbilico tuo: ⁊ irrigatio oſſium tuoꝝ. Honora deū de tua ſubſtātia: ⁊ de primitijs oīm frugū tuarū da pauperibus: ⁊ implebunt̃ horrea tua ſaturitate: ⁊ vino torcularia redūdabūt. Diſciplinam dñi fili mi ne abijcias nec deficias cum ab eo corripieris. Quē em̄ diligit dñs corripit: ⁊ quaſi pater in filio complacet ſibi. Beatus homo qui inuenit ſapientiam ⁊ q̄ affluit prudētia. Melior eſt acquiſitio ei⁹ negotiatione auri ⁊ argenti primi ⁊ puriſſimi fruct⁹ eius. precioſior eſt cunctis opibus ſapiētia ⁊ omnia q̄ deſiderātur huic nō valent comparari. Longitudo dierū in dextera ei⁹ † ⁊ in ſiniſtra illius diuitie ⁊ gloria. Vie eius vie pulchre: ⁊ oēs ſemite illi⁹ pacifice. Lignū vite eſt his q̄ apprehenderint eā. ⁊ qui tenuerint eā beati. Dñs ſapiētia fundauit terram: ſtabiliuit celos prudentia. Sapiētie illius eruperunt abyſſi: ⁊ nubes rore concreſcunt. Fili mi ne effluant hec ab oculis tuis. Cuſtodi legem meam atq̧ conſilium meum: et erit vita aie tue: ⁊ gratia faucibus tuis. Tunc ambulabis fiducialiter in via tua ⁊ pes tuus non impinget. Si dormieris non timebis: quieſces ⁊ ſuauis erit ſomnus tuus. Ne

C paueas repentino terrore: ⁊ irruentes tibi potentias impiorum. Dñs em̄ erit in latere tuo ⁊ cuſtodiet pedem tuum ne capiaris. Noli prohibere benefacere eum qui poteſt: ſi vales ⁊ ipſe benefac. Ne dicas amico tuo vade ⁊ reuertere et cras dabo tibi cum ſtatim poſſis dare. Ne moliaris amico tuo malum cum ille in te habeat fiduciam. Non contendas aduerſus hominem fruſtra: cum ipſe tibi nihil mali fecerit. Ne emuleris hominem iniuſtū: nec imiteris vias eius: q2 abominatio eſt dñi omnis illuſor: ⁊ cū ſimplicibus ſermocinatio eius. Egeſtas a dño in domo impij: habitacula autē iuſtorum bñdicentur. Ipſe deludet illuſores: ⁊ manſuetis dabit gratiam. Gloriam ſapientes poſſidebunt: ſtultorum † exultatio ignominia.

¶ C.S. Salomon oſtēdit querēdam ſapientiā p exēplū ſuū: ⁊ fructū ſapiētie: ⁊ viam ſapiētie: ⁊ viam impioꝝ: loquit̃ alternatim de cuſtodiēdis eloquijs dei: de cuſtodia cordis oris ⁊ greſſuum. Cap. IIII.

A Audite filij diſciplinā patris ⁊ attēdite vt ſciatis prudētiam. Donum bonum tribuā vobis: legē meam ne derelinquatis. Nam ⁊ ego fili⁹ fui patris mei tenellus ⁊ vnigenitus corā matre mea: ⁊ docebat me: atq̧ dicebat: Suſcipiat verba mea cor tuū: cu-

B ſtodi precepta mea et viues. Poſſide ſapiētiam. Poſſide prudentiam. Ne obliuiſcaris: neq̧ declines a verbis oris mei. Ne dimittas eam: ⁊ cuſtodiet te: dilige eā: ⁊ conſeruabit te. Principiū ſapiētie: poſſide ſapiētiam: ⁊ in omni poſſeſſione tua acquire prudētiam. Arripe illā ⁊ exaltabit te: ⁊ glorificaberis ab ea cū eā fueris amplexatus. Dabit capiti tuo augmenta gratiarum: ⁊ corona inclyta proteget te. Audi fili mi: ⁊ ſuſcipe verba mea: vt multiplicētur tibi anni

C vite. Viam ſapientie monſtrabo tibi: ⁊ ducam te per ſemitas equitatis. Quas cum ingreſſus fueris non artabūtur greſſus tui: ⁊ currens non habebis offendiculum. Tene diſciplinam: ne dimittas eā. Cuſtodi illam: q2 illa eſt vita tua. Ne delecteris † in ſemitis impioꝝ: nec tibi placeat malorū via. Fuge ab ea nec tranſeas per illam: declina ⁊ deſere eā. Non em̄ dormiunt niſi cum malefecerint: ⁊ † non † rapitur ſomnus ab eis niſi ſupplantauerint. Comedunt panē im-

D pietatis: ⁊ vinum iniquitatis bibunt. Iuſtorū autē ſemita quaſi lux ſplendens procedit: ⁊ creſcit vſq̧ ad perfectam diem. Via impiorum tenebroſa: neſciunt vbi corruant. Fili mi auſculta ſermones meos: ⁊ ad eloquia mea inclina aurem tuā. Ne recedant ab oculis tuis. cuſtodi ea in medio cordis tui vita enim ſunt inuenientibus ea: ⁊ vniuerſe carni ſanitas. Omni cuſtodia ſerua cor tuum: q2 ex ipſo vita procedit. Remoue a te os prauum: ⁊ detrahentia labia ſint procul a te. Oculi tui recta videāt: ⁊ palpebre tue pcedāt greſſus tuos. Dirige † ſemitas pedibus tuis: ⁊ oēs vie tue ſtabilientur. Ne declines ad dexterā † neq̧ ad ſiniſtrā. Auerte pedem tuum a malo. Vias enī que a dextris ſunt nouit dominus: peruerſe vero ſunt que a ſiniſtris ſunt. Ipſe enī rectos faciet † greſſus tuos: itinera autē tua in pace pducentur.

¶ C.S. de vitāda meretrice: de honore ⁊ laboribus ⁊ annis non perdendis: de bibēdis aquis ciſterne ppie: de diligenda vxore ⁊ fugienda aliena. Cap. V. A

Fili mi attende ſapientiam meā: ⁊ prudentie mee inclina aurem tuam: vt cuſtodias cogitationes: ⁊ diſciplinam labia tua conſeruet. † Ne intenderis fallacie mulieris. Fauus enī diſtillās labia meretricis ⁊ nitidius oleo guttur eius. Nouiſſima autem illius amara quaſi abſynthium ⁊ lingua eius † acuta quaſi gladius biceps. Pedes ei⁹ deſcendunt in mortem: ⁊ ad inferos greſſus eius penetrant. B

Per ſemitam vite non ambulant. Vagi ſunt greſſus eius: ⁊ inueſtigabiles. Nunc ergo fili mi audi me ⁊ ne recedas a verbis oris mei. Longe fac ab ea viā tuam ⁊ ne appropinques foribus domus eius. Ne des alienis honorem tuum et annos tuos crudeli. Ne forte impleantur extranei viribus tuis: ⁊ labores tui ſint in domo aliena ⁊ gemas in nouiſſimis quando conſumpſeris carnes tuas ⁊ corpus tuum ⁊ dicas. Cur deteſtatus ſum diſciplinam ⁊ increpationib⁹ C non acquieuit cor meū? Nec audiui vocem docentium me ⁊ magiſtris non inclinaui aurem meam. Pene fui in omni malo: in medio eccleſie ⁊ ſynagoge. Bibe aquam de ciſterna tua: ⁊ fluenta putei tui. Deriuentur fontes tui foras: et in plateis aquas tuas diuide. Habeto eas ſolus: nec ſint alieni participes tui. Sit vena tua benedicta: ⁊ letare cum muliere adoleſcentie tue. Cerua chariſſima ⁊ gratiſſimus D hinnulus: Vbera eius inebrient te omni tempore ⁊ in amore eius delectare iugiter. Quare ſeduceris fili mi ab aliena ⁊ foueris in ſinu alterius? Reſpicit dominus † viam hominis: ⁊ omnes greſſus eius conſiderat. Iniquitates ſue capiunt impium: ⁊ funibus peccatorum ſuorum conſtringit̃. Ipſe morietur. quia non habuit diſciplinam: ⁊ in multitudine ſtultitie ſue decipietur.

¶ Cap. Summarium. Inſtruit preceptorem ſiue creditorem animarum: excitat pigrum: arguit ſciſmaticum: de vigili cuſtodia legis: de fugienda adultera: de heretici: ⁊ eius fallacia. Cap. VI. A

Fili mi ſi ſpoponderis pro amico tuo: defixiſti apud extraneum manum tuam. Illaqueatus es verbis oris tui: ⁊ captus ppijs ſermonibus. Fac ergo quod dico fili mi: ⁊ temetipſum libera: quia incidiſti in † manum proximi tui. Diſcurre: feſtina: ſuſcita amicum tuum. Ne dederis ſomnum oculis tuis: nec dormitent palpebre tue. Eruere quaſi damula de manu: ⁊ quaſi auis de inſidijs aucupis. Vade ad formicam o piger: et conſidera vias eius ⁊ diſce ſapientiam. Que cum non habeat ducem: nec preceptorem: nec principem: parat in eſtate cibum ſibi et congregat in meſſe: quod comedat. Vſq̧ B quo piger † dormies? Quando conſurges de ſomno tuo Paululum dormies: paululum dormitabis: paululum conſeres manus tuas vt dormias: et veniet tibi quaſi viator egeſtas: et pauperies quaſi vir armatus. Si vero impiger fueris: veniet vt fons meſſis tua: ⁊ egeſtas longe fugiet a te. Homo apoſtata vir inutilis graditur ore peruerſo: annuit oculis: terit pede. digito loquitur: prauo corde machinatur malū: ⁊ oī tēpore iurgia ſeminat. Huic ex templo veniet pditio ſua ⁊ ſubito conteret̃: nec habebit vltra medicinā. C Sex ſunt que odit dñs ⁊ ſeptimum deteſtatur anima eius.

Ab:ꝰ † ſemitas
als † ⁊
als † nō hꝫ neq̧
Als † curſus
als † nō hꝫ ne intēdaris fallacie mulieris
als † exacuta.
37. di. c. nonne in fine.
als † vias.
Iob. 14. c.
De renunc. niſi dum.
Infra. 17. c.
als † manu.
Infra. 30. d
Infra. 24. d.
als † dormis.

Oculos ſublimes: linguam mēdacē: manus effundentes innoxium ſanguinē: cor machinans cogitatiões peſſimas: pedes veloces ad currēdū in malū: pferentē mēdacia: teſtē fallacē & eū qui ſeminat inter fratres diſcordias. Cōſerua fili mi precepta patris tui & ne dimittas legem matris tue. Liga ea in corde tuo iugiter: & circūda gutturi tuo. Cū ambulaueris gradiātur tecū: cū dormieris cuſtodiāt te: & euigilās loquere cum eis. Q: mandatū lucerna eſt: & lex lux & via vite increpatio diſciplie: vt † cuſtodiāt te a muliere mala & a blanda lingua extranee. Nō cōcupiſcat pulchritudinem eius cor tuū ne capiaris nutibus illi⁹. Preciū eñ ſcorti vix eſt vni⁹ panis: mulier aūt viri preciosam aīam capit. Nunquid pōt homo abſcondere ignē in ſinu ſuo: vt veſtimenta illius nō ardeāt: aut ambulare ſup prunas vt nō cōburant plante eius? Sic qui ingreditur ad mulierem pximi ſui: non erit mundus cum tetigerit eā. Non grandis eſt culpa cū quis furatus fuerit. Furat eñi vt eſuriētē impleat animam. Deprehenſus quoq; reddet ſeptuplum: & omnem ſubſtantiā dom⁹ ſue tradet & liberabit ſe. Qui autē adulter eſt propter cordis inopiam perdet animam ſuam. Turpitudinē & ignominiam congregat ſibi & opprobrium illius nō delebit. Quia zelus & furor viri non parcet in die vindicte: nec acquieſcet cuiuſq; precibus nec ſuſcipiet pro redēptione dona plurima.

Supra.i.d. C — al + cuſtodiat — D

¶ C. S. inuitat ad timorem dñi & cuſtodiā mandatorū eius: deſcribit mulierē adulterā: refert verba eius & dehortatur a vijs eius. Cap. VII.

Fili mi cuſtodi ſermones meos & precepta mea recōde tibi. † Fili honora dñm & valebis: pter eū vō ne timueris alienū. Serua mādata mea & viues: & legē meā quaſi pupillā oculi tui. Liga eā in digitis tuis: ſcribe illā in tabulis cordis tui. Dic ſapientie ſoror mea es: & prudētiā voca amicam tuam: vt cuſtodiat te a muliere extranea: & ab aliena que verba ſua dulcia facit. De feneſtra eñi domus mee per cancellos proſpexi iuuenē & video paruulos. Cōſidero vecordem † iuuenē: q̄ tranſit per plateas iuxta angulum & prope viam domus illi⁹ graditur in obſcuro adueſperaſcēte die in noctis tenebris: et caligie. Et ecce occurrit illi mulier in ornatu meretricio p̄parata ad decipiēdas animas. Garrula & vaga quietis impatiens: nec valens in domo conſiſtere pedibus ſuis. Nūc foris nūc in plateis: nunc iuxta angulos inſidians. Apprehenſumq; deoſculatur iuuenem & procaci vultu blanditur dicēs. Victimas p ſalute deuoui: hodie reddidi vota mea. Idcirco egreſſa ſum in occurſum tuum: deſiderans te videre & repperi. Intexui funibus lectulum meum: ſtraui tapetibus pictis ex egypto: aſperſi cubile meum myrrha & aloe & cynamomo. Veni inebriemur vberibus & fruamur cupitis amplexibus donec illuceſcat dies. Non eſt enim vir in domo ſua: abijt via longiſſima. Sacculū pecunie ſecū tulit: in die plene lune reuerſurus eſt in domum ſuam. Irretiuit cum multis ſermonibus: & blandicijs labiorum protraxit illum. Statim eam ſequitur quaſi bos ductus ad victimam: & quaſi agnus laſciuiēs & ignorans: & neſcit q ad vincula ſtultus trahatur donec tranſfigat ſagitta iecur eius. Velut ſi auis feſtinet ad laqueum & neſcit q de periculo illius agitur. Nūc ergo fili mi audi me: & attēde verba oris mei. Ne abſtrahatur in vijs illius mens tua: neq; decipiaris ſemitis eius. Multos enim vulneratos deiecit & fortiſſimi quiq; interfecti ſunt ab ea. Vie inferi domus eius: † penetrantes in † interiora mortis.

A — Al + non h3 fili honora &c. vſq; alienum. — De pe. diſ. i. c. caritas. — Supra.2.c. — als + non habet iuuenem. — C — 36. di. c. naſci. D — als + penetralia deſcēdētis mortis. — als + inferiora.

¶ Capituli Summarium. Sapientia commēdat doctrinam ſuam: & prefert cunctis opibus: & dicit q coeterna eſt deo patri: & cū ipſo creauit omnia: & ſe probat audire deū. Capitulum. VIII.

Nunquid non ſapiētia clamitat: & prudētia dat vocē ſuā? In ſummis excelſiſq; verticibus: ſupra viā in medijs ſemitis ſtās iuxta portas ciuitatis: in ipſis forib⁹ loquit dicēs. O viri ad vos clamito: & vox mea ad filios hoim. Intelligite paruuli aſtutiam & inſipiētes aīaduertite. Audite me qm̄ de reb⁹ magnis locutura ſum: & aperiēt labia mea vt recta predicēt. Veritatem meditabit guttur meū: & labia mea deteſtabūt impiū. Iuſti ſunt omnes ſermones mei: & non eſt in eis prauū q̄d: neq; peruerſum. Recti ſunt intelligentib⁹: & equi inuenientibus ſcientiam. Accipite diſciplinā meā & nō pecuniā: doctrinā magis q̄ aurū eligite. Melior eſt eñi ſapiētia † cunctis opibus precioſiſſimis: & omne deſiderabile ei non poteſt comparari. Ego ſapiētia habito in cōſilio & eruditis interſum cogitationib⁹. Timor dñi odit malū: arrogantiam & ſupbiā: & viā prauā & os bilingue deteſtor. Meum eſt cōſilium & equitas: mea eſt prudētia: mea eſt fortitudo. Per me reges regnant: & legum conditores iuſta decernunt: p me principes imperāt: & potētes decernunt iuſtitiam. Ego diligētes me diligo: & q̄ mane vigilauerint ad me inuenient me. Mecū ſunt diuitie & gloria: opes ſupbe & iuſtitia. Melior eſt fructus meus auro & lapide p̄cioſo: & genimina mea argento electo. In vijs iuſtitie ambulo in medio ſemitarū iudicij: vt ditem diligentes me: & theſauros eorum repleā. Dñs poſſedit me in initio viarum ſuarum anteq̄ quicq̄ faceret a principio: ab eterno ordinata ſum & ex antiquis antequā terra fieret. Nondū erant abiſſi & ego iam concepta erā. Necdu̅ fontes aquarum eruperant: necdum mōtes graui mole conſtiterant. Ante omnes colles ego parturiebar: adhuc terrā nō fecerat: & flumina & cardines orbis terre. Quando preparabat celos aderam: quando certa lege & gyro vallabat abyſſos. Quando ethera firmabat ſurſum: & librabat fontes aquarū. Qū circundabat mari terminum ſuū & leges ponebat aquis ne trāſirēt fines ſuos. Qū appēdebat fundamenta terre: cum eo erā cūcta compo̅nēs. Et delectabar p ſingulos dies ludēs corā eo omni tpe: ludens in orbe terrarū: & delitie mee eſſe cum filijs hoim. Nunc ergo filij audite me. Beati qui cuſtodiunt vias meas. Audite diſciplinā & eſtote ſapiētes: & nolite abijcere eam. Beatus homo qui audit me: & qui vigilat ad fores meas quotidie: & obſeruat ad poſtes oſtij mei. Qui me inuenerit inueniet vitam & hauriet ſalutem a domino. Qui autem in me peccauerit: ledet animam ſuam. Omnes qui me oderunt: diligunt mortem.

B — Supra.i.b. als + non | opibus. — C — Supra. — D

¶ C. S. Sapiētia carne aſſumpta edificauit ſibi domum reuocat ab infantia: promittit annos vite: deſcribit mulierem adulteram ſiue hereſim. Cap. IX.

Sapiētia edificauit ſibi domū: excidit colūnas ſeptem. Immolauit victias ſuas: miſcuit vinū & pposuit menſā ſuā. Miſit ancillas ſuas vt vocarēt ad arcē: & ad menia ciuitatis. Si quis eſt paruulus veniat ad me. Et inſipiētibus locuta eſt. Venite comedite panē meū: & bibite vinū qd̄ miſcui vobis. Relinq̄te infantiā: & viuite & ābulate † per vias prudentie. Qui erudit deriſorē: ipſe iniuriā ſibi facit: & q̄ arguit ipſū ſibi maculam generat. Noli arguere deriſorē ne oderit te. Argue ſapiētē & diliget te. Da ſapienti occaſionem & addetur ei ſapientia. Doce iuſtum & feſtinabit accipere. Principiū ſapientie timor domini: et ſcientia ſanctorum prudētia. Per me enim multiplicabuntur dies tui & addentur tibi anni vite. Si ſapēs fueris tibimet ipſi eris: ſi autē illuſor: ſolus portabis malum. Mulier ſtulta & clamoſa plenaq; illecebris & nihil oīno ſciēs ſedet in forib⁹ dom⁹ ſue ſup ſellam in excelſo vrbis loco: vt vocaret tranſeuntes † p viam & pergentes in itinere

A — B als + in. — 25.q.6.c.vl. — Supra.i.a. — ps.110. — C — Eccleſi.i.b. — als + nō

tes i itinere ſuo. Quis eſt paruulus declinet ad me. Et ve cordis locuta eſt. Aque furtiue dulciores ſunt: ⁊ panis abſcō ditus ſuauior. Et ignorauit ꝙ ibi ſint gigātes: ⁊ in ꝓfundis inferni conuiue eius. Qui eni applicabitur illi deſcēdet ad inferos: nam qui abſceſſerit ab ea ſaluabitur.

¶ Cap. Sum. Alternatim loquitur de filio ſapiente ⁊ ſtulto iuſto ⁊ impio: ſimplici ⁊ prauo. de charitate ⁊ odio: de bono lingue ⁊ malo. Cap. X.

Parabole ſalomōis filij dauid regis hieruſalē filius ſapiēs letificat patrē: fili⁹ vero ſtult⁹ meſtitia eſt matris ſue. Nihil ꝓderūt theſauri impietatꝭ: iuſtitia vo liberabit a morte. Nō affliget dñs fame animam iuſti: ⁊ inſidias impiorū ſubuertet. Egeſtatē opata eſt manus remiſſa: man⁹ aūt fortiū diuitias parat. † Qui aūt nitiꝭ mēdacijs hic paſcit vētos: idē aūt ipſe ſequiꝭ aues volātes. Qui cōgregat in meſſe fili⁹ ſapiēs eſt q aūt ſtertit eſtate fili⁹ cōfuſionis. Benedictio dñi ſup caput iuſti: os aūt impioꝝ operit iniquitatē. Memoria iuſti cū laudib⁹: ⁊ nomē impioꝝ putreſcet. Sapiens corde p̄cepta ſuſcipiet: ſtult⁹ cediꝭ labijs. Qui ambulat ſimpliciꝭ ambulat cōfidēter. q aūt deprauat vias ſuas manifeſtus erit. Qui annuit oculo dabit dolorē: ⁊ ſtult⁹ labijs verberabiꝭ. Vena vite os iuſti: os aūt impioꝝ operit † iniq̄tatē. Odiū ſuſcitat rixas. ⁊ vniuerſa delicta operit charitas. In labijs ſapiētis inueniꝭ ſapientia: ⁊ virga in dorſo ei⁹ q indiget corde. Sapientes abſcōdūt ſciētiā: os aūt ſtulti cōfuſioni proximū ē. Subſtātia diuitis vrbs fortitudinis ei⁹: pauor pauperꝫ egeſtas eoꝝ. Opus iuſti ad vitā: fructus aūt impij ad peccatū. Via vite cuſtodiēti diſciplinā: q aūt increpationes relinquit errat. Abſcondūt odiū labia mendacia: qui profert cōtumeliā inſipiens eſt. In multiloquio nō deerit peccatum: qui aūt moderaꝭ labia ſua prudentiſſim⁹ eſt. Argentum electum lingua iuſti: cor aūt impioꝝ pro nihilo. Labia iuſti erudiunt plurimos: qui aūt in docti ſunt in cordis egeſtate morieꝭ. Benedictio domini diuites facit: nec ſociabitur eis afflictio. Quaſi p riſum ſtultus operatur ſcel⁹: ſapiētia aūt eſt viro prudentia. Quod timet impius veniet ſuper eum. deſiderium ſuū iuſtis dabiꝭ. Quaſi tempeſtas trāſiens nō erit impius: iuſtus aūt quaſi fundamentum ſempiternū. Sicut acetum dentibus: ⁊ fumus oculis ſic piger his q miſerūt eum † in via. Timor dñi apponet dies: ⁊ anni impioꝝ breuiabūtur. Expectatio iuſtorum leticia: ſpes autē impiorūꝫ peribit. Fortitudo ſimplicis via dñi: ⁊ pauor his q operantur malum. Iuſtus in eternū nō cōmouebitur: impij autem nō habitabūt ſuper terrā. Os iuſti parturiet ſapiētiā: lingua prauorum peribit. Labia iuſti conſiderant placita ⁊ os impiorum peruerſa.

¶ C. S. De equitate ⁊ humilitate: ſimplicitate ⁊ iuſtitia. de gubernatore ⁊ diſpenſatore: de miſericordia ⁊ clemētia ⁊ eorum cōtrarijs. de diuidētibus propria. de venundatione. de querēte bonum. de vxore iuſti de flagello iuſti et eorum contrarijs. Cap. XI.

Statera doloſa abominatio eſt apud deum ⁊ pondus equū voluntas eius. Ubi fuerit ſuperbia: ibi erit ⁊ contumelia. ibi aūt eſt humilitas ibi ⁊ ſapientia. Simplicitas iuſtorum diriget eos: ⁊ ſupplantatio peruerſorum vaſtabit illos. Nō proderūt diuitie in die vltionis: iuſtitia autē liberabit a morte. Iuſtitia ſimplicis diriget viā ei⁹: ⁊ in impietate ſua corruet impi⁹. Iuſtitia rectorum liberabit eos: ⁊ in inſidijs ſuis capientur iniqui. Mortuo homine impio nulla erit vltra ſpes: ⁊ expectatio ſolicitorum peribit. Iuſtus de anguſtia ſua liberat⁹ eſt: ⁊ tradetur impius pro eo: Simulator ore decipit amicū ſuum: iuſti autē liberabūtur ſciētia. In bonis iuſtoꝝ † exultabitur ciuitas. ⁊ in perditiōe impiorūꝫ erit laudatio. Benedictione iuſtorū exaltabiꝭ ciuitas: ⁊ ore impiorū ſubuertetur. Qui deſpicit amicum ſuum indigēs corde eſt: vir autem prudens tacebit. Qui ambulat fraudulēter reuelat arcana: qui aūt fidelis eſt celat amici cōmiſſum. Ubi nō eſt gubernator popul⁹ corruet: ſalus aūt vbi multa cōſilia. Affligetur malo qui fidem facit pro extraneo: q aūt cauet laqueos ſecurus erit. Mulier gratioſa inueniet gloriā: ⁊ robuſti habebunt diuitias. Bene facit anime ſue vir miſericors: qui aūt crudelis eſt etiaꝫ propinquos abijcit. Impi⁹ facit op⁹ inſtabile: ſeminanti aūt iuſticiā merces fidelis. Clemētia † preparat vitā: ⁊ ſectatio maloꝝ mortem. Abhominabile dño cor prauum: ⁊ volūtas eius in his qui ſimpliciter ambulāt. Manus in manu nō erit innocens malus: ſemē aūt iuſtoꝝ ſaluabitur. Circulus aureus in naribus ſuis: mulier pulchra ⁊ fatua. Deſiderium iuſtoꝝ omne bonū eſt: preſtolatio impiorum furor. Alij diuidunt propria ⁊ ditiores fiunt: alij rapiunt nō ſua ⁊ ſemp in egeſtate ſunt. anima que benedicit impinguabitur: ⁊ qui in inebriat ipſe quoq; inebriabitur. Qui abſcōdit frumenta malediceꝭ in populis. Benedictio autē ſuper caput vendētiū. Bene cōſurgit diluculo qui querit bona: qui aūt inueſtigator malorū eſt opprimeꝭ ab eis. Qui confidit in diuitijs ſuis corruet: iuſti autē quaſi virēs foliuꝫ germinabūt. Qui conturbat domū ſuam poſſidebit ventos: ⁊ qui ſtultus eſt ſeruiet ſapiēti. Fructus iuſti lignū vite: ⁊ qui ſuſcipit animas ſapiens eſt. Si iuſtus in terra recipit: quanto magis impius ⁊ peccator.

¶ C. S. De agenda gratia. iuſtitia iudicanda de doctore vero: de cognoſcendis iumētis proprijs ⁊ eoꝝ contrarijs: de terra colenda: de bonis ⁊ malis que ſunt in lingua: de ſecuritate iuſti. de manu fortium. de merore viri: de negligendo domū propter amicum. Cap. XII.

Qui diligit diſciplinā diligit ſciētia: qui autem odit increpationes inſipiēs eſt. Qui bonus eſt hauriet † ſibi gratiā a dño: qui autem confodit in cogitationibus ſuis impie agit. Nō roborabitur homo ex impietate: ⁊ radix iuſtoruꝫ nō cōmouebiꝭ. Mulier diligens corona eſt viro ſuo: ⁊ putredo in oſſibus eius que confuſione res dignas gerit. Cogitationes iuſtorū iudicia: ⁊ conſilia impiorum fraudulenta. Verba impioruꝫ inſidiaꝭ ſanguini: os iuſtorū liberabit eos. Verte impios ⁊ nō erunt: domus aūt iuſtorū ꝑmanebit. Doctrina ſua noſcitur vir. qui aūt vanus ⁊ excors eſt patebit contemptui. Melior eſt pauper ⁊ ſufficiens ſibi ꝙ glorioſus ⁊ indigēs pane. Nouit iuſtus iumentorum ſuorū animas. viſcera aūt impiorū crudelia. Qui operatur terrā ſuā ſatiabiꝭ panib⁹: qui aūt ſectatur ocium ſtultiſſimus eſt. † Qui ſuauis eſt viuit in moderationibus: in ſuis monitionibus relinquit contumeliam. Deſiderium impij. † monimētum eſt peſſimoruꝫ radix aūt iuſtorum proficiet. Propter peccata labiorū ruina proximat malo. Effugiet autem iuſtus de anguſtia. De fructu oris ſui vnuſquiſq; replebitur bonis: ⁊ iuxta opera manuum ſuaruꝫ retribueꝭ ei. Via ſtulti recta in oculis ei⁹: qui autem ſapiens eſt audit conſilia. Fatu⁹ ſtatim indicat iram ſuam. Qui autem diſſimulat iniuriā callidus eſt. Qui quod nouit loquitur: index iuſtitie eſt: qui aūt mentiꝭ teſtis fraudulent⁹. Eſt q ꝓmittit ⁊ quaſi gladio pungiꝭ ꝯſciētie. lingua autem ſapientium ſanitas eſt. Labium veritatis firmum erit in perpetuum: qui autem teſtis eſt repētinus cōcinnat linguā mendacij. Dolus in corde cogitantium mala: qui autem pacis ineunt cōſilia ſequitur eos gaudium. Non contriſtabit iuſtum quidquid ei acciderit: impij autē

Marginalia: D — ✝ nō habz qui eñ tc. vl ſaluabitur. — E — ꝯſ. c. eſto — ✝ nō habz autē tc. volātes. — B — 37. — C — ✝ deeſt — D — A — c. odio di. 1. an — B — v. c. — a. l. ✝ exaltab: — 5. q. 5. c. q ambulat. — Infra. 14. — C — al. ✝ ꝑpara vit — Eccle. 9. — D — 1. Pe. 4. d. — A — Alſ ✝ non habet ſibi — De pe. di. 1. ſibi quod iuſto. — B — Eccle. 10. d. — Eccle. 20. d. — Infra. 25. d. — Alſ ✝ non hꝫ ✝ Qui ſuauis vſq; ꝯtumeliā — alſ ✝ munimētum. — Infra. 13. a. — C — 22. q. 5. c. iuramenti. — 5. q. 5. c. ſi. — 5. q. 5. c. ſi.

replebūtur malo. Abominatio eſt domino labia mendacia. qui autem fideliter agunt placent ei. Homo verſutus celat
D ſcientiam: ⁊ cor inſipiētium prouocat ſtultitiā. Manus fortium dominabitur: que autem remiſſa eſt tributis ſeruiet:
Supra. 10. a. Meror in corde viri humiliabit illum: et ſermone bono letificabitur. Qui negligit damnum propter amicum iuſtus eſt: iter autē impiorū decipiet eos. Non inueniet fraudulētus lucrum: ⁊ ſubſtantia hominis erit auri precium in ſemita iuſtitie vita: iter aūt deuium ducit ad mortem.

℄ Cap. Sum. De cuſtodia oris ⁊ duplici corde. de falſis diuitijs. de lucerna impiorum. de ſubſtantia feſtinata. de cōtemnentium voragine. de nuncio. de ſimilitudine conuiuantium ⁊ filijs iuſti. de cibis qui a parentibus cōgregati ſūt.

Capitulum. XIII.

A
Diſt. 5. c. eſto.
Alſ nō habet + ſui.
Supra. 12. b.
Infra. 21. d.
5. q. 5. c. ſi.

Filius ſapiens doctrina patris: qui autē illuſor eſt nō audit cum arguit. De fructu oris † ſui homo ſatiabit bonis: anima aūt impiorum iniqua. Qui cuſtodit os ſuū cuſtodit animā ſuā: qui aūt inconſideratꝰ eſt ad loquēdum ſentiet mala. Uult ⁊ nō vult piger: anima aūt operantium impinguabit. Verbū mendax iuſtus deteſtabitur: impius autem cōfundit ⁊ cōfundetur.
B Iuſtitia cuſtodit innocentis viā: impietas autem peccatorem ſupplātat. Eſt quaſi diues cū nihil habeat: ⁊ eſt quaſi pauper cum in multis diuitijs ſit. Redēptio anime viri diuitie ſue: qui aūt pauper eſt increpationē non ſuſtinet. Lux iuſtorum letificat: lucerna autem impiorum extinguetur.
Alſ + cuncta Inter ſuperbos ſemper iurgia ſunt qui autem agunt † oia cum conſilio regūtur ſapientia. Subſtātia feſtinata minuetur: que autem paulatim colligitur manu multiplicabitur. Spes que differtur affligit animā: lignum vite deſiderium veniens. Qui detrahit alicui rei ipſe ſe in futurū obligat: qui aūt timet preceptum in pace verſabitur. Anime doloſe errant in peccatis: iuſti autem miſericordes ſunt ⁊ miſerantur.
C
Alſ non habet + filio doloſo ⁊c. vſq; actus
Alſ + ſapiēti
Infra. 23. d.
Eccl. 30. a.
33. q. 4. ca. nimium ⁊. c. diſplicet.
† Filio doloſo nihil erit boni. ſeruo autem ſapienti proſperi erūt actus. Lex † ſapientis fons vite vt declinet a ruina mortis. Doctrina bona dabit gratiā in itinere cōtemptorum vorago. Aſtutus omnia agit cum cōſilio: qui autem fatuus eſt aperiet ſtultitiam. Nuncius impij cadet in malum. Legatus fidelis ſanitas. Egeſtas ⁊ ignominia ei qui deſerit diſciplinā: qui autem acquieſcit arguēti glorificabitur. Deſiderium ſi cōpleatur delectat animam: deteſtātur ſtulti eos qui fugiūt mala. Qui cū ſapientibꝰ graditur ſapiēs
D
13. q. 4. c. ſi. vindicta.
5. q. 5. non oīs
Di. 45. c. ſalomon.
De malori. ⁊ obe. c. ſolite. ⁊ reſcrip. c. ſi quā
erit: amicus ſtultorum ſimilis efficietur. Peccatores perſequitur malū: ⁊ iuſtis retribuētur bona. Bonus relinquit heredes filios ⁊ nepotes: ⁊ cuſtoditur iuſto ſubſtantia peccatoris. Multi cibi in noualibus patrum ⁊ alijs congregātur abſq; iudicio. Qui parcit virge odit filium ſuum: qui autem diligit illum inſtanter erudit. Iuſtus comedit ⁊ replet animam ſuam: venter autem impiorum inſaturabilis.

℄ Cap. Sum. De ſapiente muliere. de fortitudine boum. de ſtulto neſciēte ⁊ via fallaci. de verſuto ⁊ aſtuto. de deſpectu proximi. de miſericordia: de diuitijs boni operis: de timore domini. de patientia. de inuidia. de calūnijs pauperū: de iuſtitia ⁊ accepto miniſtro. Cap. XIIII.

A
Ioh. 12. c.

Sapiēs mulier edificat domum ſuam: inſipiēs extructam quoq; manibus deſtruet. Ambulās recto itinere ⁊ timēs deum deſpicitur ab eo qui infami graditur via. In ore ſtulti virga ſuperbie: labia ſapiētū cuſtodiūt eos. Ubi non ſunt boues preſepe
22. q. 1. c. iuramenti.
vacuum eſt: vbi autē apparent plurime ſegetes ibi manifeſta eſt fortitudo bouis. Teſtis fidelis non mentitur: profert autem mēdacium doloſus teſtis. Querit deriſor ſapiētiam et non inuenit: doctrina prudentium facilis. Uade cōtra virum ſtultum: ⁊ neſcit labia prudentie. Sapientia callidi eſt intelligere viā ſuam: ⁊ in prudentia ſtultorū errās. † B
Stultus † illudet peccatum: ⁊ inter iuſtos morabitur gratia. Alſ + ſtul[illegible]
Alſ + [illegible]
Cor qd' nouit amaritudinem anime ſue: in gaudio eius non miſcebitur extraneus. Domus impiorum delebitur: tabernacula iuſtorum germinabunt. Eſt via que videtur homini iuſta: nouiſſima autem eius deducunt ad mortem. Riſus dolore miſcebitur: ⁊ extrema gaudij luctꝰ occupat. Uijs ſuis replebitur ſtultus: ⁊ ſup eū erit vir bonus. Innocens credit omni verbo: aſtutꝰ conſiderat greſſus ſuos. filio doloſo nihil erit boni: ſeruo autē ſapienti proſperi erūt actus: ⁊ dirigetur via eius. Sapiēs timet ⁊ declinat a malo: ſtultus tranſilit ⁊ confidit. Impatiens operabitur ſtultitiam: ⁊ vir verſutus odioſus eſt. Poſſidebūt paruuli ſtultitiam: ⁊ expectabūt aſtuti ſciētiam. Iacebūt mali ante bonos: ⁊ impij ante portas iuſtorum. Etiam proximo ſuo pauper odioſus erit: amici vero diuitū multi. Qui deſpicit proximum ſuum peccat. qui autem miſeretur pauperi beatus erit. Qui credit in domino miſericordiam diligit: errā qui operantur malum. Miſericordia ⁊ veritas preparant bona. In omni opere bono erit abundantia: vbi autē verba ſunt plurima ibi frequēter egeſtas. Corona ſapientum diuitie eorum: fatuitas ſtultorum imprudentia. Liberat animas teſtis fidelis ⁊ profert mēdacia verſipellis. In timore dñi fiducia fortitudinis: ⁊ filijs eius erit ſpes. Timor domini fons vite vt † declinet a ruina mortis. In multitudine populi dignitas regis: ⁊ i paucitate plebis ignominia principis. Qui patiens eſt multa gubernatur ſapientia: qui autem impatiens eſt exaltat ſtultitiam ſuam. Uita carnium ſanitas cordis: putredo oſſium inuidia. Qui calūniatur egētem exprobrat factori eius: honorat autem eum qui miſeretur pauperis. In malitia ſua repelletur impius: ſperat autem iuſtus in morte ſua. In corde prudentis requieſcit ſapientia: ⁊ indoctos quoſq; erudiet. Iuſtitia eleuat gentē: miſeros aūt facit pplos peccatum. Acceptus eſt regi miniſter intelligens: iracundiam eius inutilis ſuſtinebit.

Di. 57. c. multa.
Infra. [illegible]
32. q. 5. c. [illegible] ctus.
3. q. 1. c. [illegible] ver. [illegible]
Alſ + [illegible]
1. q. 4. [illegible]

℄ C. S. De effectu ſermonis boni. de cognitione dei. de victimis impiorum. de doctrina obedientie. de hilaritate conſcientie. laus timoris ⁊ charitatis. de iracūdia. pigritia ſapientia ⁊ vidua eccleſia. de auaritia ⁊ oratione iuſtorum. de fama bona deſcipulo. obediente. Cap. XV.

A
Infra. [illegible]

Reſponſio mollis frangit irā: ſermo durus ſuſcitat furorē. Lingua ſapiētū ornat ſciētiā: os fatuorū ebulit ſtultitiā. In oī loco oculi domini contemplātur bonos ⁊ malos. Lingua placabilis lignū vite: que autē immoderata erit cōteret ſpiritū. Stultꝰ irridet diſciplinā pr̄is ſui: qui aū cuſtodit increpatiōes aſtutior fiet. † In abūdāti iuſtitia virtꝰ magna eſt: cogitatiōes autē impiorū eradicabūt. Domꝰ iuſti plurima fortitudo ⁊ i fructibꝰ ipij cōturbātio. Labia ſapiētū diſſeminabūt ſcientiam: cor ſtultorū diſſimile erit. Uictime impiorum abominabiles domino: vota iuſtorum placabilia. Abominatio eſt domino via impij: qui ſequitur iuſtitiam diligitur ab eo. Doctrina mala † deſerentium viam † vite: qui increpationes odit morietur. Infernus ⁊ perditio coram domino quanto magis corda filiorum hominum. Non amat peſtilens eum qui ſe corripit: nec ad ſapientes graditur. Cor gaudens exhilarat faciem in merore animi deijcitur ſpiritus. Cor ſapientis querit doctrinā: ⁊ os ſtultorū paſcitur imperitia. Omnes dies pauperis mali: ſecura mens quaſi iuge cōuiuiū. Meliꝰ eſt parum cum timore

Alſ + d iuſti.
Alſ + ni abundāt vſq; en bentur.
B
Alſ + v
Al + nō vite.

domini

domini: ꝙ theſauri magni ⁊ inſatiabiles. Melius eſt vocari ad olera cū charitate: ꝙ ad vitulū ſaginatum cum odio. Vir iracūdus ꝓuocat rixas: qui patiēs eſt mitigat ſuſcitatas. Iter impiorum, quaſi ſepes ſpinarum: via iuſtoꝝ abſqꝫ offendiculo. Filius ſapiens letificat patrē ⁊ ſtultus homo deſpicit matrem ſuam. Stultitia gaudiuꝫ ſtulto: ⁊ vir prudens dirigit greſſus † ſuos. Diſſipātur cogitationes vbi non eſt conſilium: vbi vero ſunt plures cōſiliarij confirmantur. Letatur homo in ſnīa oris ſui: ⁊ ſermo oportunus eſt optimus. Semita vite ſuper eruditum vt declinet de inferno nouiſſimo. † Domum ſuperborum demolietur dominꝰ: ⁊ firmos faciet terminos vidue. Abominatio dn̄i cogitationes male: ⁊ purꝰ ſermo pulcherrimꝰ firmabitur ab eo. Cōturbat domū ſuam qui ſectatur auariciam: qui autem odit munera viuet. † Per miſericordiam ⁊ fidem purgātur peccata. per timorem aūt dn̄i declinat omnis a malo. Mens iuſti meditabitur † obediētiam. os impiorum redūdat malis. Longe eſt dn̄s ab impijs: ⁊ orationes iuſtorum exaudiet. Lux oculoꝝ letificat animam: fama bona impinguat oſſa. Auris q̄ audit increpationes vite: in medio ſapientiū commorabitur. Qui abijcit diſciplinam: deſpicit animam ſuam. qui auteꝫ acquieſcit increpationibus poſſeſſor eſt cordis. Timor domini diſciplina ſapientie: ⁊ gloriam precedit humilitas.

C / Supra.10.a. — alſ nō habet + ſuos — alſ + domos / De pe.diſ.1.c. principium. / Di.47.c.bo... — D / alſ nō habet + per miſericordiā ⁊c. vſqꝫ malo — alſ + ſapiētiā / ...q.5.c.ſcri... — ...7.c.ingra...

❡ C.S. Quō dn̄s dirigit vias hominum: videt ⁊ pōderat de via bona ⁊ laude paupertatis: de indignatione regis ⁊ clemētia ⁊ laude ⁊ ſapientia ⁊ humilitate. de ſciſmatico ⁊ adultero. de laude ſenectutis ⁊ patientie. Cap. XVI.

Hominis eſt animā preparare ⁊ dn̄i gubernare linguaꝫ. † Quāto magnus es humilia teipſum ⁊ coram deo inuenies gratiaꝫ. Omnes vie hominum patēt oculis eius. ſpirituū ponderator eſt dn̄s. Reuela dn̄o opera tua: ⁊ dirigentur cogitationes tue. Uniuerſa propter ſemetipſum operatus eſt dn̄s, impium quoqꝫ ad diem maluꝫ. Abominatio dn̄i eſt omnis arrogās: etiā ſi manus ad manuum fuerit: nō erit innocēs. † Initiū vie bone facere iuſtitiam: accepta autem eſt apud deuꝫ magis ꝙ immolare hoſtias. Miſericordia ⁊ veritate redimit̄ iniquitas: ⁊ in timore dn̄i declinatur a malo. Cum placuerint dn̄o vie hoīs inimicos quoqꝫ eius cōuertet ad pacem Melius eſt parum cum iuſtitia ꝙ multi fructus cum iniquitate. Cor hominis diſponit viā ſuā: ſed dn̄i eſt dirigere greſſus eius. Diuinatio in labijs regis: in iudicio non errabit os eius. Pondus ⁊ ſtatera iudicia dn̄i ſunt: ⁊ opera eius oēs lapides † ſeculi. Abominabiles regi q̄ agūt impie: qm̄ iuſtitia firmatur ſoliū. Volūtas regū labia iuſta: q̄ recta loquit̄ † dirigetur. Indignatio regis nuncij mortis ⁊ vir ſapiens placabit † eum. In hilaritate vultus regis vita ⁊ clementia eiꝰ quaſi imber ſerotinus. Poſſide ſapientiā: qꝛ auro melior eſt: ⁊ acquire prudētiam qꝛ precioſior eſt argento Semita iuſtorum declinat mala: cuſtos anime ſue ſeruat † vitam ſuam. Contritionem precedit ſuperbia: ⁊ ante ruinā exaltabitur ſpiritus. Melius eſt humiliari cū mitibꝰ ꝙ diuidere ſpolia cū ſuperbis. Eruditus in v̄bo reperiet bona. ⁊ q̄ ſperat in dn̄o beatus eſt. Qui ſapiens eſt corde appellabitur prudens: ⁊ q̄ dulcis eloquio maiora reperiet. Fons vite eruditio poſſidentis: doctrina ſtultorum fatuitas. Cor ſapiens erudiet os eius: ⁊ labijs illius addet gratiā. Fauꝰ mellis cōpoſita verba. dulcedo anime ſanitas oſſiū. Eſt via que videt̄ homini recta ⁊ nouiſſima eius ducūt ad mortem. Anima laborātis laborat ſibi: qꝛ compulit eū os ſuū. Vir † inſipiens fodit malum ⁊ in labijs eiꝰ ignis ardeſcit. Homo peruerſus ſuſcitat lites ⁊ verboſus ſeparat principes. Vir iniquus lactat amicum ſuum: ⁊ ducit eum per viā nō bonā. Qui attonitis oculis cogitat praua: mordens labia ſua: perficiet malum. Corona dignitatis ſenectus: que in vijs iuſtitie reperietur. Melior eſt patiens viro forti: ⁊ qui dominatur animo ſuo expugnatore vrbium. Sortes mittuntur in ſinum ſed a domino temperaretur.

B / alſ nō habet + quāto magnus ⁊c. vſqꝫ gratiam. — alſ nō habet ... ⁊c. vſqꝫ hoſtias. — B / ...7.diſ.c.neceſſe. — alſ + ſeculi. / alſ + diliget. — C / alſ + viam. — Supra.14.c / D / alſ + impius. — alſ + annon... — alſ + attoni...

❡ C.S. De lata cōſcientia: de probatione iuſti ⁊ gemma gratiſſima: de ſtulto incorrigibili: de ſtulto diuite: de vero amico ⁊ rectore animarum: de oculis ſtultorum: de conſilio iuſto: de moderamine lingue. Cap. XVII.

Melior eſt bucella ſicca cuꝫ gaudio: ꝙ domꝰ plena victimis cuꝫ iurgio. Seruus ſapiēs dominabit̄ ſtultis filijs: ⁊ inter fratres hereditateꝫ diuidet. Sicut igne probatur argentuꝫ ⁊ auꝝ camino: ita corda ꝓbat dn̄s. Malus obedit lingue inique: ⁊ fallax obtēperat labijs mēdacibus. Qui deſpicit pauperēꝫ exprobrat factori eius: ⁊ q̄ in ruina letatur alteriꝰ nō erit impunitus. Corona ſenum filij filiorū: ⁊ gloria filiorum patres eoꝝ. Nō decent ſtultum verba compoſita: nec principeꝫ labiū † mentiens. Gēma gratiſſima expectatio preſtolātis: quocūqꝫ ſe vertit prudenter intelligit. Qui celat delictum querit amicitias: qui † altero ſermone repetit ſeparat federatos. Plꝰ proficit correctio apud prudentem: ꝙ centum plage apud ſtultum. Semper iurgia querit malus: angelus autem crudelis mittetur contra eum. Expedit magis vrſe occurrere raptis fetibus: ꝙ fatuo confidenti ſibi in ſtultitia ſua. Qui reddit mala pro bonis: nō recedet malū de domo eiꝰ. Qui dimittit aquā caput eſt iurgiorum: ⁊ anteꝙ patiat̄ cōtumeliam iudiciū deſerit. Et q̄ iuſtificat impiū: ⁊ qui cōdēnat iuſtum abominabilis eſt vterqꝫ apud † deum. Quid prodeſt ſtulto habere diuitias: cū ſapiētiā emere nō poſſit: † Qui altam facit domū ſuam querit ruinā: ⁊ q̄ euitat diſcere incidet in malum. Omni tempore diligit q̄ amicus eſt ⁊ frater in anguſtijs cōprobat̄. Stultꝰ homo plaudet manibꝰ ſuis cum ſpopōderit pro amico ſuo. Qui meditat̄ diſcordias diligit rixas: ⁊ qui exaltat † os ſuum querit ruinam. Qui peruerſi cordis eſt non inueniet bonū: ⁊ q̄ vertit linguaꝫ incidet in malum. Natus eſt ſtultus in ignominiam ſuā: ſed nec pater in fatuo letabitur. Animus gaudens etatē floridā facit: ſpiritus triſtis exiccat oſſa. Munera de ſinu impius accipit: vt peruertat ſemitas iudicij. In facie prudētis lucet ſapiētia: oculi ſtultoꝝ in finibus terre. Ira patris filius ſtultus: ⁊ dolor matris que genuit eum. Non eſt bonum dānuꝫ inferre iuſto: nec percutere principem q̄ recta iudicat. Qui moderat̄ ſermones ſuos doctus ⁊ prudēs eſt: ⁊ precioſi ſpiritus vir eruditus. Stultus quoqꝫ ſi tacuerit ſapiens reputabitur: ⁊ ſi compreſſerit labia ſua intelligens.

A / Eccle.10.a. — Job.31.c. / Infra.24.c. / B / alſ + menda... — alſ + alto. — C / Eſa.5.c. — alſ + domin... / 56.di.c.naſci. / alſ nō habet + qui altā ⁊c. vſqꝫ malum. / Supra.6.a. — alſ + hoſtium / D / Supra.15.b. — Eccle.8.a.

❡ C.S. De receſſu ab amico deſperato. de verbis viri: de nō deuiādo a veritate. de ore ſtulti: de iuſto ſe accuſante: de fratre iuuāte fratrem: de fructu oris: de muliere bona ⁊ de mala. de locutione diuitis ⁊ pauperis. de amico ſociali.

Caplm. XVIII.

Occaſiones querit q̄ vult recedere ab amico: omni tempore erit exprobabilis. Non recipit ſtultus verba prudentie: niſi ea dixeris que verſant̄ in corde eiꝰ. Impius cū in profundum venerit peccatoruꝫ contemnit: ſed ſequitur eum ignominia ⁊ opprobrium. Aqua profunda verba ex ore viri ⁊ torrens redūdās fons ſapientie. Accipere perſonam impij in iudicio non eſt bonum vt declines a veritate iudicij. Labia ſtulti miſcēt ſe rixis: ⁊ os eius iurgia prouocat. Os ſtulti cōtritio eius: et labia ipſius ruina anime eius. Verba bilinguis quaſi ſimplicia: ⁊ ipſa perueniūt vſqꝫ ad interiora ventris. Pigruꝫ deijcit timor: anime autem effeminatorum eſurient. Qui mollis ⁊ diſſolutus eſt in opere ſuo frater eſt ſua opera diſſipātis. † Qui expellit mulierē bonā expellit bonum: qui auteꝫ

A / Diſt.17.c.nec licuit. / De pe.di.1.c. deniqꝫ. / Infra.14.c. / B — Alſ nō habet + qui expellit ⁊c. vſqꝫ inſipiens.

tenet adulteram ſtultus eſt ⁊ inſipiens. Turris fortiſſima
nomē dñi: ad ipſam currit iuſtus ⁊ exaltabitur. Subſtātia
diuitis: vrbs roboꝛis eius: ⁊ quaſi murꝰ validus circūdās
eum. Anteq̄ cōteratur exaltatur coꝛ hoīs ⁊ anteq̄ gloꝛifi
Supra.10.b. cetur humiliatur. Qui pꝛius reſpondet q̄ audiat: ſtultum
C ſe eſſe demonſtrat ⁊ cōfuſione dignum. Spiritus viri ſuſtē
Eccle.11.a. tat inbecillitatem ſuā: ſpm̄ vero ad iraſcendū facilem: quis
Di.29.c.1. poterit ſuſtinere? Coꝛ prudentis poſſidebit ſcientiam: ⁊ au
De conſe.di.2 ris ſapientiū querit doctrinam. Donum hominis dilatat
ca.credere.gl. viam eius: ⁊ ante pꝛincipes ſpaciū ei facit. Juſtus pꝛioꝛ eſt
accuſatoꝛ ſui: venit amicus eius ⁊ inueſtigabit eum. Con
tradictiones compꝛimit ſoꝛs: ⁊ inter potentes quoq̄ diiu
dicat. Frater qui adiuuatur a fratre quaſi ciuitas firma. et
iudicia quaſi vectes vrbium. De fructu oꝛis viri replebitur
D venter eiꝰ ⁊ genimina labioꝛū ipſis ſaturabitur eū. Moꝛs
⁊ vita in † manibus lingue: qui diligūt eā comedēt fructꝰ
Alī ÷ manu. eius. Qui inuenit mulierem bonam inuenit bonum: ⁊ hau
riet iocūditatem a domino. Qui expellit mulierē bonā ex
32.q.1.c.2 pellit bonū: q̄ aūt tenet adulterā ſtultus eſt ⁊ inſipiens. Cū
obſecrationibus loq̄tur pauper ⁊ diues effabitur rigide.
Vir amicabilis ad ſocietatem magis amicus erit q̄ frater.

¶ C.S. De paupere ſimplici ⁊ de feſtinatiōe: de ſtultitia: de amicis diuitis ⁊ pauperis. de falſo teſte: de gloꝛia patiē tis ⁊ pauperis. de ira regis. de litigioſa muliere. de pigredi ne operādi. de feruoꝛe miſericoꝛdie. ⁊ de erudiēdo filio. de pigro: ⁊ de malleis deriſoꝛum. Cap. XIX.

A Melioꝛ eſt pauper qui ambulat in ſimplici
Infra.28.a. tate ſua: q̄ diues toꝛquēs labia ſua et inſi
piens. Ubi non eſt ſcientia anime non eſt
Alī ÷ offendit bonū: ⁊ qui feſtinus eſt pedibus † offen
Alī ÷ peccat det Stultitia hominis ſupplātat greſſus
eiꝰ ⁊ cōtra deū feruet animo ſuo. Diuitie
addunt amicos plurimos: a paupere autem ⁊ hi quos ha
buit ſeparant. Teſtis falſus nō erit impunitus: ⁊ qui mēda
cia loquitur non effugiet. Multi colunt perſonam poten
B ris ⁊ amici ſunt dona tribuentis. Fratres hominis paupe
ris oderūt eū: inſuper ⁊ amici procul receſſerūt ab eo. Qui
tātum verba ſectatur nihil habebit: qui aūt poſſeſſoꝛ eſt mē
tis diligit animā ſuā ⁊ cuſtos prudētie inueniet bona. Fal
ſus teſtis nō erit impunitus: ⁊ qui loquitur mēdacia peri
bit. Non decent ſtultum diuitie nec ſeruū dominari pꝛinci
pibus. Doctrina viri per patiētiā noſcitur: ⁊ gloꝛia eiꝰ eſt
Infra.27.c. iniqua pꝛetergredi. Sicut fremitus leonis ita ⁊ regis ira:
C ⁊ ſicut ros ſuper herbaꝫ ita ⁊ hilaritas eius. Doloꝛ patris
Di.26.c. de illde filius ſtultꝰ: ⁊ tecta iugiter pſtillātia litigioſa mulier. Do
34.q.1. cum p mus ⁊ diuitie dātur a parētibus: a dño aūt ꝓpꝛie vxoꝛ pru
bellicam. dens. Pigredo immittit ſopoꝛem: ⁊ anima diſſoluta eſu
30.q.1.c. ad li rict. Qui cuſtodit mandatum cuſtodit animam ſuā: qui au
mina. Alī ÷ vias ſuas tem negligit † viam ſuam moꝛtificabitur. Feneratur domi
Di.4. Sca. ſi. no qui miſeretur pauperis: ⁊ viciſſitudinem ſuaꝫ reddet ei.
Erudi filium tuum ne deſperes: ad interfectionem autem
eius ne ponas animaꝫ tuā. Qui enim impatiēs eſt ſuſtine
D bit damnū ⁊ cū rapuerit aliud apponet. Audi conſiliū ⁊ ſu
ſcipe diſciplinam: vt ſis ſapiens in nouiſſimis tuis. Multe
Infra.26.c. cogitationes in coꝛde viri: voluntas aūt dñi ineternū per
manebit. Homo indigēns miſericoꝛs eſt: ⁊ melioꝛ eſt pau
per iuſtus q̄ vir mendax. Timoꝛ dñi ad vitā ⁊ in plenitudi
ne commoꝛabitur abſq̄ viſitatiōe peſſima. Abſcōdit piger
manum ſuam ſub aſella: nec ad os ſuum applicat eam. Pe
ſtilente flagellato ſtultus ſapientioꝛ erit: ſi aūt coꝛripueris
ſapientem intelliget ſapientiam. Qui affligit patreꝫ ⁊ fugit
matrem: ignominioſus erit ⁊ infelix. Nō ceſſes audire fili
doctrinam: nec ignoꝛes ſermones ſcientie. Teſtis iniquus
deridet iudicium: ⁊ os impioꝛum deuoꝛat iniquitateꝫ. Pa
rata ſunt deriſoꝛibus iudicia ⁊ mallei percutientes ſtulto
rum coꝛpoꝛibus.

¶ C.S. De vino ⁊ contentionibus. de rege diſſipāte ma lum. de pondere ⁊ menſura. de ſomno fugiendo: de empto re vilipendente. de pane mendacij. de hereditate feſtinata. de duplici pondere: de maledictione patris ⁊ matris. de vo to reddendo: de foꝛtitudine. de lucerna mentis. de mundi cia mentis. Cap. XX.

Luxurioſa res vinum: ⁊ tumultuoſa ebrie A
tas. Quicūq̄ his delectat nō erit ſapiēs. Diſt.35.c. luxu
Sicut rugitus leonis: ita et tremoꝛ re rioſa. ⁊ c. luxu
gis q̄ pꝛouocat eum peccat in aīam ſuam. riam.
Honoꝛ eſt homini q̄ ſeparat ſe a cōtētioni
bus: oēs aūt ſtulti miſcētur contumelijs.
Propter frigus piger arare noluit: mēdicabit ergo eſtate B
⁊ non dabitur illi. Sicut aqua pꝛofunda ſic cōſiliū in coꝛde
viri. ſed homo ſapiens exhauriet illud. Multi hoīes miſeri 1.Jo.1.b.
coꝛdes vocātur: virum aūt fidelem quis inueniet? Juſtꝰ q̄ D. pe. di. 1.
ambulat in ſimplicitate ſua: beatos poſt ſe filios relinquet. ſi enim.
Rex qui ſedet in ſolio iudicij: diſſipat omne malum intuitu De penitē
ſuo. Quis poteſt dicere mūdum eſt coꝛ meum: purus ſum a c. ex ſtudio
peccato? Pondus ⁊ pondus menſura ⁊ menſura: vtrūq̄
abominabile eſt apud deum. Ex ſtudijs ſuis intelligit puer
ſi mūda ⁊ recta ſint opera eius. Aurem audientem ⁊ oculuꝫ
videntem dñs fecit vtrūq̄. Noli diligere ſomniū: ne te ege
ſtas oppꝛimat. Aperi oculos tuos ⁊ ſaturare panibꝰ. Ma C
lum eſt: malū eſt: dicit omnis emptoꝛ. Et cū receſſerit. Tūc
gloꝛiabitur. Eſt aurum ⁊ multitudo gemmarum. vas auteꝫ Infra.27.b.
pꝛecioſum labia ſcientie. Tolle veſtimentū eius qui fideiuſ
ſoꝛ extitit alieni: ⁊ pꝛo extraneis aufer pignus ab eo. Sua
uis eſt homini panis mendacij: ⁊ poſtea implebitur os eiꝰ
calculo. Cogitationes cōſilijs roboꝛantur. ⁊ gubernaculis
tractanda ſunt bella. Ei q̄ reuelat myſteria ⁊ ambulat frau Exo.21.b.
dulenter ⁊ dilatat labia ſua ne commiſcearis. Qui maledi Leui.20.b.
cit patri ſuo ⁊ matri: extinguetur † lumen eius in medijs te Alī ÷ lucer
nebꝛis. Hereditas ad quam feſtinatur in pꝛincipio: in no D
uiſſimo benedictione carebit. Ne dicas reddā maluꝫ † pꝛo Ro.12.d.
malo: expecta dñm ⁊ liberabit te. Abominatio eſt apud † Alī nō ha
deū pōdus ⁊ pōdus ſtatera doloſa nō eſt bona. A dño diri ÷ pro malo
gūtur greſſus viri. quis autem hoīm intelligere poteſt viā 1.Regū.
ſuam? Ruina eſt homini deuotare ſanctos: ⁊ poſt vota re Di.27.c.
tractare. Diſſipat impios rex ſapiēs: ⁊ incuruat ſuper eos
foꝛnicem. Lucerna dñi ſpiraculuꝫ hominis: que inueſtigat
omnia ſecreta ventris. Miſericoꝛdia ⁊ veritas cuſtodiūt
regem: ⁊ roboꝛat clemētia thꝛonus eius: Exultatio iuuenū
foꝛtitudo eoꝛum: ⁊ dignitas ſenum canicies. Liuoꝛ vulne
ris abſterget mala: ⁊ plage in ſecretioꝛibus ventris.

¶ C.S. De coꝛde regis. laus miſericoꝛdie. ⁊ iudicij. de po tentia iniqua de muliere litigioſa. de victoꝛia chꝛiſti. de ſup bo. de pigro ⁊ hoſtijs impioꝛum. de viro obediente: de lau de gratie ⁊ teſte mendacij. Cap. XXI.

Sicut diuiſiones aquarum ita coꝛ regis in A
manu dñi: quocūq̄ voluerit inclinabit illō. Alī ÷ illud
Omnis via viri recta ſibi videtur: appēdit
aūt coꝛda dñs. Facere † miſericoꝛdiam et
iudiciū: magis placet dño q̄ victime. Exal
tatio oculoꝛum eſt dilatatio coꝛdis: lucer
na impioꝛum peccatum. Cogitationes robuſti ſemper in
abundantia: omnis autem piger in egeſtate eſt. Qui con
gregat theſauros lingua mendacij vanus ⁊ excoꝛs eſt ⁊ im B
pingetur ad laqueos moꝛtis. Rapine impioꝛum detrahēt Alī ÷
eos: quia noluerunt facere iudiciuꝫ. Peruerſa via viri alie a deo.
na eſt † a deo: qui autem mundus eſt rectum opus eius. Infra.25.
Melius eſt ſedere in angulo domatis q̄ cum muliere liti
gioſa: et in domo conuiuij . Anima impij deſiderat ma
lum: non miſerebitur pꝛoximo ſuo. Mulctato peſtilente ſa
pientioꝛ

pientio: erit paruulus: et ſi ſectetur ſapientem ſumet ſcientiam. Excogitat iuſtus de domo impij: vt detrahat impios a malo. Qui obturat aurem ſuam ad clamorem pauperis: et ipſe clamabit et non exaudietur. Munus abſconditum extinguit iras: et donum in ſinu indignationem maximam. Gaudium iuſto eſt facere iudicium: et pauor operantibus iniquitatem. Vir qui errauerit a via doctrine in cetu gigantium commorabitur. Qui diligit epulas in egeſtate erit: qui amat vinum et pinguia non ditabitur. Pro iuſto dabitur impius: et pro recto iniquus. Melius eſt habitare in terra deſerta quam cum muliere rixoſa et iracunda. Theſaurus deſiderabilis et oleum in habitaculo iuſti: et imprudens homo diſſipabit illud. Qui ſequitur iuſtitiam et miſericordiam inueniet vitam et iuſtitiam et gloriam. Ciuitatem fortium aſcendit ſapiens: et deſtruxit robur fiducie eius. Qui cuſtodit os ſuum et linguam ſuam: cuſtodit ab anguſtijs animam ſuam. Superbus et arrogans vocatur indoctus qui in ira operatur ſuperbiam. Deſideria occidunt pigrum: noluerunt enim quicquam manus eius operari. Tota die concupiſcit et deſiderat: qui autem iuſtus eſt tribuet et non ceſſabit. Hoſtie impiorum abominabiles que offeruntur ex ſcelere. Teſtis mendax peribit: vir obediens loquetur † victoriam. Vir impius procaciter obfirmat vultum ſuum: qui autem rectus eſt corrigit viam ſuam. Non eſt ſapientia: non eſt prudentia: non eſt conſilium contra dominum. Equus paratur ad diem belli: dominus autem ſalutem tribuet.

¶ C.S. De fama bona. de conuenientia duarum naturarum in chriſto. de fine modeſtie. de feneratore. de dandis muneribus. de mundicia predicantis. de pigro. de puero ſtulto. de calumniatore. de audienda ſapientia. de violentia non facienda pauperi. de amicitia iracundi. de non fideiubendo. de preſumptione. Cap. XXII.

Melius eſt nomen bonum quam diuitie multe. ſuper argentum enim et aurum gratia bona. Diues et pauper obuiauerunt ſibi: vtriuſque operator eſt dominus. Callidus videt malum et abſcondit ſe: innocens pertranſijt et afflictus eſt damno. Finis modeſtie timor domini: diuitie et gloria et vita. Arma et gladij in via peruerſi: cuſtos autem anime ſue longe recedit ab eis. Prouerbium eſt: Adoleſcens iuxta viam ſuam: etiam cum ſenuerit non recedet ab ea. Diues pauperibus imperat: et qui accipit mutuum ſeruus eſt fenerantis. Qui ſeminat iniquitatem metet mala: et virga ire ſue conſummabitur. Qui pronus eſt ad miſericordiam benedicetur: de panibus enim ſuis dedit pauperi. † Victoriam et honorem acquiret qui dat munera: animam autem aufert accipientium. Ejice deriſorem et exibit cum eo iurgium: ceſſabuntque cauſe et contumelie. Qui diligit cordis mundiciam propter gratiam labiorum ſuorum: habebit amicum regem. Oculi domini cuſtodiunt ſcientiam: et ſupplantantur verba iniqui. Dicit piger: Leo eſt foris in medio platearum occidendus ſum. Fouea profunda os aliene: cui iratus eſt dominus incidet in eam. Stultitia colligata eſt in corde pueri: et virga diſcipline fugabit eam. Qui calumniatur pauperem vt augeat diuitias ſuas dabit ipſi ditiori et egebit. Fili mi inclina aurem tuam: et audi verba ſapientum. Appone autem cor ad doctrinam meam: que pulchra erit tibi cum ſeruaueris eam in ventre tuo. Et redundabit in labijs tuis: vt ſit in domino fiducia tua. Unde et oſtendi eam tibi hodie. Ecce deſcripſi eam tibi tripliciter in cogitationibus et ſcientia: vt oſtenderem tibi firmitatem et eloquia veritatis reſpondere ex his illis qui miſerunt te. Non facias violentiam pauperi: quia pauper eſt: neque conteras egenum in porta: quia iudicabit dominus cauſam eius et configet eos qui confixerunt animam eius. Noli eſſe amicus homini iracundo: neque ambules cum viro furioſo: ne forte diſcas ſemitas eius: et ſumas ſcandalum anime tue. Noli eſſe cum his qui defigunt manus ſuas: et qui vades ſe offerunt pro debitis. Si enim non habes vnde reſtituas quid cauſe eſt vt † tollat operimentum de cubili tuo. Ne tranſgrediaris terminos antiquos quos poſuerunt patres tui. Vidiſti virum velocem in opere ſuo: coram regibus ſtabit: nec erit ante ignobiles.

¶ C.S. De conuiuio principum. de moderatione ſcientie. de non comedendo cum inuido. de agro pupillorum. de diſciplina pueri: et comeſſatione et ebrietate. de concupiſcentia meretricis. Cap. XXIII.

Quando ſederis vt comedas cum principe diligenter attende que ſunt appoſita ante faciem tuam: et ſtatue cultrum in gutture tuo. ſi tamen habes in poteſtate animam tuam. Ne deſideres de cibis eius in quo eſt panis mendacij: noli laborare vt diteris: ſed prudentie tue pone modum. Ne erigas oculos tuos ad opes quas non potes habere: quia facient ſibi pennas quaſi aquile et volabunt in celum. Ne comedas cum homine inuido: et ne deſideres cibos eius: quoniam in ſimilitudinem arioli et coniectoris eſtimat quod ignorat. Comede et bibe dicet tibi: et mens eius non eſt tecum. Cibos quos comederas euomes: et perdes pulchros ſermones tuos. In auribus inſipientium ne loquaris: quia deſpicient doctrinam eloquij tui. Ne attingas paruulorum terminos: et agrum pupillorum ne introeas. Propinquus enim illorum fortis eſt: et ipſe iudicabit contra te cauſam illorum. Ingrediatur ad doctrinam cor tuum: et aures tue ad verba ſcientie. Noli ſubtrahere a puero diſciplinam: ſi enim percuſſeris eum virga non morietur. Tu virga percuties eum et animam eius de inferno liberabis. Fili mi ſi ſapiens fuerit animus tuus: gaudebit tecum cor meum: et exultabunt renes mei cum locuta fuerint rectum labia tua. Non emuletur cor tuum peccatores: ſed in timore domini eſto tota die quia habebis ſpem in nouiſſimo: et preſtolatio tua non auferetur. Audi fili mi et eſto ſapiens. et dirige in via animum tuum. Noli eſſe in conuiuijs potatorum: nec in comeſſationibus eorum: qui carnes ad veſcendum conferunt: quia vacantes potibus et dantes ſymbola conſumentur: et veſtietur pannis dormitatio. Audi patrem tuum qui genuit te: et ne contemnas cum ſenuerit mater tua. Veritatem eme: et noli vendere ſapientiam: et doctrinam et intelligentiam. Exultat in gaudio pater iuſti: † et qui ſapientem genuit letabitur in eo. Gaudeat pater tuus et mater tua: et exultet que genuit te. Prebe fili mi cor tuum mihi. et oculi tui vias meas cuſtodiant. Fouea enim profunda eſt meretrix: et puteus anguſtus aliena. Inſidiatur in via quaſi latro: et quos incautos inuenerit interficiet. Cui ve: cui patri ve: cui rixe: cui fouee: cui ſine cauſa vulnera: cui ſuffuſio oculorum: Nonne his qui commorantur in vino: et ſtudent calicibus epotandis: Ne intuearis vinum quando flaueſcit: cum ſplenduerit in vitro color eius. Ingreditur blande ſed in nouiſſimo mordebit vt coluber: et ſicut regulus venena diffundet: Oculi tui videbunt extraneas: et cor tuum loquetur peruerſa. Et eris ſicut dormiens in medio mari: et quaſi ſopitus gubernator amiſſo clauo. et dices. Verberauerunt me ſed non dolui: traxerunt me et ego non ſenſi. Quando euigilabo: et rurſus vina reperiam:

¶ C.S. De ſapientia et ſapiente. de ſtulto et deſperante. de his qui ducuntur ad mortem. de melle et fauo. de caſu iuſti et caſu inimici. de equitate iudicij. de agro exercendo. de agro pigri hominis. et de pigro. Cap. XX.IIII.

Ne emuleris viros malos: nec deſideres eſſe cum eis: quia rapinas meditatur mens eorum et fraudes labia eorum loquuntur. Sapientia edificabitur domus: et prudentia roborabitur. In doctrina replebuntur cellaria vniuerſa ſubſtantia precioſa et pulcherrima. Vir ſapiens fortis eſt: et vir doctus robuſtus et validus quia cum diſpoſitione initur bellum: et erit ſalus vbi multa

conſilia ſunt. Excelſa ſtulto ſapientia: in porta non aperiet
pra.11.b. os ſuum. Qui cogitat mala facere ſtultus vocabitur. Cogi
tatio ſtulti peccatum eſt: ⁊ abominatio hominū detractor.
Si deſperaueris lapſus in die anguſtie imminuet fortitu
B do tua. Erue eos qui ducūtur ad mortem: ⁊ qui trahuntur
81. ad interitum liberare ne ceſſes. Si dixeris vires nō ſuppe
ſes.4. tunt: qui inſpector eſt cordis ipſe intelligit ⁊ ſeruatorē aie
q.3.c.nō tue nihil fallit: reddetq; homini iuxta opera ſua. Comede
randa. fili mi mel: quia bonum eſt: ⁊ fauum dulciſſimū gutturi tuo.
ſaluatorē Sic ⁊ doctrina ſapientie anime tue: quam cum inueneris
habebis in nouiſſimis ſpem: ⁊ ſpes tua nō peribit. Ne inſi
dieris ⁊ queras impietatem in domo iuſti: neq; vaſtes re
non habet quiē eius. Septies enī † in die cadet iuſtus ⁊ reſurget: im
n die. pij autem corruēt in malum. Cum ceciderit inimicus tuus
C ne gaudeas: ⁊ in ruina eius ne exultet cor tuū: ne forte vi
pra.17.a. deat dn̄s ⁊ diſpliceat ei: ⁊ auferat ab eo iram ſuam. Ne con
b.21.b. tendas cum peſſimis: nec emuleris impios: qm̄ nō habent
.4.c.detra futurorum ſpem mali: ⁊ lucerna impiorum extinguet. Time
ctores dn̄m fili mi ⁊ regem: ⁊ cum detractoribus nō cōmiſcearis.
Qm̄ repēte cōſurget perditio eorum: et ruinā vtriuſq; q̄s
nouit? Hec quoq; ſapientibus. Cognoſcere perſonā in iu
dicio nō eſt bonum. Qui dicunt impio iuſtus es maledicēt
pra.11.a. eis populi: ⁊ deteſtabuntur eos tribus. Qui arguunt eum
laudabūtur. ⁊ ſuper ipſos veniet benedictio. Labia deoſcu
D labitur qui recta verba reſpōdet. Prepara foris opus tuū
⁊ diligenter exerce agrum tuum: ⁊ poſtea edifices domum
tuam. Ne ſis teſtis fruſtra cōtra proximum tuū: nec lactes
quēq; labijs tuis. Ne dicas quomodo fecit mihi ſic faciam
ei: ⁊ reddam vnicuiq; ſm opus ſuum. Per agrum hominis
pigri trāſiui: ⁊ per vineam viri ſtulti. Et ecce totum repleue
rant vrtice ⁊ operuerāt ſuperficiē eius ſpine: ⁊ maceria la
pidū deſtructa erat. Qd̄ cum vidiſſem poſui in corde meo:
⁊ exēplo didici diſciplinā. Vſq; quo piger dormies: vſq; quo
upra.6.b. de ſomno cōſurges? Parum inq̄ dormies: modicū dormi
tabis: pauxillum manus conſeres vt quieſcas ⁊ veniet tibi
quaſi curſor egeſtas tua ⁊ mendicitas quaſi vir armatus.

C. S. De celando verba. de purgādo ſermone. de humi
litate. de predicante ⁊ obediente. de legato fideli. de melle
edendo. de falſo teſte. de amico infideli. de incorrigibili. de
triſtitia auari. de benignitate. de diſſipāte. de detractione.
de ſcandalo. de garrulitate. Cap. XXV.

Hec quoq; parabole ſalomōis quas trāſtu
lerunt viri ezechie regis iuda. Gloria dei
A eſt celare verbum: ⁊ gloria regum inueſti
gare ſermonem. Celū ſurſum ⁊ terra deor
ſum ⁊ cor regum inſcrutabile. Aufer rubi
ginem de argento ⁊ egredietur vas puriſ
Luc.14.b. ſimum. Aufer impietatem de vultu regis: ⁊ firmabitur iuſti
tia thronus eius. Ne glorioſus appareas corā rege ⁊ in lo
q.5.c.q̄ am co magnorum ne ſteteris. Melius eſt enim vt dicatur tibi
ulat. aſcende huc: q̄ vt humilieris coram principe. Que viderūt
B oculi tui ne proferas in iurgio cito: ne poſtea emēdare non
poſſis cum dehoneſtaueris amicum tuum. Cauſam tuam
tracta cū amico tuo. ⁊ ſecretū extraneo ne reueles. ne forte
inſultet tibi cum audierit ⁊ exprobrare nō ceſſet. † Gratia
alſe nō habet ⁊ amicitia liberant quas tibi ſerua ne exprobrabilis fias.
graria ⁊c. Mala aurea in lectis argenteis qui loquitur verbū in tem
ſq; fias. pore ſuo. In auris aurea ⁊ margarita fulgēs qui arguit ſa
pientem ⁊ aurem obedientē. Sicut frigus niuis in die meſſis:
ita legatus fidelis ei qui miſerit eū animam ipſius requie
ſcere facit. Nubes ⁊ ventus ⁊ pluuie non ſequētes: vir glo
rioſus ⁊ promiſſa non complens. Patientia lenietur princeps
Supra.15.a. ceps ⁊ lingua mollis confringet duriciam. Mel inueniſti
C comede qd̄ ſufficit tibi: ne forte ſatiat⁹ euomas illud. Sub
trahe pedem tuum de domo proximi tui ne quando ſatiat⁹
oderit te. Iaculum ⁊ gladius ⁊ ſagitta acuta homo qui lo
quitur contra proximum ſuum falſum teſtimonium. Dens
putridus ⁊ pes laſſus: qui ſperat ſuper infideli in die angu
ſtie ⁊ amittit pallium in die frigoris. Acetum in nitro: qui
cantat carmina cordi peſſimo. † Sicut tinea veſtimento et
vermis ligno: ita triſtitia viri nocet cordi. Si eſurierit ini Alſe nō habe
micus tuus ciba illum: ſi ſitierit da ei aquam bibere. Pru † ſicut ec. vſq; cordi.
nas enim congregabis ſuper caput eius: ⁊ dominus red Ro.12.b.
det tibi. Ventus aquilo diſſipat pluuias. ⁊ facies triſtis lin D
guam detrahentem. Melius eſt ſedere in angulo domatis
q̄ cum muliere litigioſa: ⁊ in domo cōmuni. Aqua frigida Supra.21.b.
anime ſitienti: ⁊ nuncius bonus de terra longinqua. Fons Eccle.3.c.
turbatus pede ⁊ vena corrupta: iuſtus cadens coram im
pio. Sicut qui mel multum comedit non eſt ei bonum: ſic q̄
ſcrutator eſt maieſtatis opprimetur a gloria. Sicut vrbs pa
tens ⁊ abſq; murorum ambitu ita vir q̄ non poteſt in loquē
do cohibere ſpiritum ſuū.

Capituli Summarium. De gloria ſtulti. de maledicto.
de confutando ſtulto: de non committenda predicatione
ſtulto. de reuerſo ad peccatū: de pigro oſtēdente ſapientiā
ſuam. de impatiente. de ſuſurrone. de amico fraudulento.
Capl'm. XXVI.

Quomodo nix in eſtate: et pluuie in meſſe: B
ſic indecēs eſt ſtulto gloria. Nā ſicut auis 11.q.3.c.
ad alta tranſuolans: ⁊ paſſer quolibet va
dens: ſic maledictum fruſtra prolatum in
quempiam ſuperueniet. Flagellū quoq;
equo ⁊ chamus aſino: ⁊ virga in dorſo im
prudentium. Ne reſpondeas ſtulto iuxta ſtultitiam ſuam:
ne efficiaris ei ſimilis. Reſponde ſtulto iuxta ſtultitiā ſuā:
ne ſibi ſapiens eſſe videatur. Claudus pedibus ⁊ iniquita
tem bibēs: qui mittit verba per nuncium ſtultum. Quomo
do pulchras fruſtra habet claudus tibias: ſic indecens eſt
in ore ſtultorū parabola. Sicut qui mittit lapidem in acer
uum mercurij. ita qui tribuit incipienti honorem. Quomo
do ſi ſpina naſcatur in manu temulenti: ſic parabola in ore B
ſtultorum. Iudiciū determinat cauſas: ⁊ qui imponit ſtul
to ſilentiū iras mitigat. Sicut canis qui reuertitur ad vo
mitū ſuum: ſic imprudens qui iterat ſtultitiam ſuam. Vi
diſti hominem ſapientem ſibi videri: magis illo ſpem habe
bit inſipiens. Dicit piger. Leo eſt in via: ⁊ leena in itineri
bus. Sicut oſtium vertitur in cardine ſuo: ita piger in le
ctulo ſuo. Abſcondit piger man⁹ ſub † aſcella ſua: ⁊ laborat Supra.19.
ſi ad os ſuum eas conuerterit. Sapientior ſibi ſtultus vide alſe † aſcell mas.
tur ſeptem viris loquentibus ſententias. Sicut qui appre C
hendit auribus canem: ſic qui tranſit impatiens ⁊ cōmiſce De ſtu.
tur rixe alterius. Sicut noxius eſt qui mittit ſagittas ⁊ lan Eccle.
ceas in mortem: ita vir qui fraudulenter nocet amico ſuo: ⁊
cum fuerit deprehenſus dicit ludens feci. Cum defecerint
ligna extinguetur ignis: ⁊ ſuſurrone ſubtracto iurgia con
quieſcunt. Sicut carbones ad prunas ⁊ ligna ad ignem ſic
homo iracūdus ſuſcitat rixas. Verba ſuſurronis quaſi ſim D
plicia ⁊ ipſa perueniunt ad intima cordis. Quomodo ſi ar
gento ſordido ornare velis vas fictile: ſic labia tumētia cū
peſſimo corde ſociata. Labijs ſuis intelligitur inimicus cū
in corde tractauerit dolos. Quando ſubmiſerit vocē ſuam
ne credideris ei: quoniā ſeptem nequitie ſunt in corde illi⁹.
Qui operit odium fraudulenter: reuelabitur malitia eius Eccle.10.b.
in conſilio. Qui fodit foueam incidet in eā: ⁊ qui voluit la Eccle.27.
pidem reuertetur ad eum. Lingua fallax non amat verita
tem: ⁊ os lubricum operatur ruinas.

C. S. De iactantia. de ira ſtulti. de laude correptionis.
de fama iuſtitie. de dulcedine boni animi. de adulatore. de
muliere litigioſa. de incorrigibili. de ſubditis agnoſcendis.
de ſacris ſcripturis. Cap. XXVII.

Ne glorieris

A Ne glorieris in craſtinum: ignorans quid
14.q.3.c.ſi quis ſuperuentura pariat dies. Laudet te alie
nus ⁊ non os tuum: extraneus ⁊ nõ labia
tua. Graue eſt ſaxũ ⁊ onerosa arena: ſ; ira
ſtulti vtroq; grauior. Ira non habet miſe-
ricordiam nec erũpens furor: ⁊ impetum
al's + nõ habs concitati † ſpiritus ferre quis poterit? Melior eſt manife-
ſpiritus. ſta correptio: q̃ amor abſconditus. Meliora ſunt vulnera
1.q.5.c. nõ ois diligentis q̃ fraudulenta oſcula odiẽtis. Anima ſaturata
c. nõ oſculaf. calcabit fauum: ⁊ anima eſuriens etiam amarum pro dulci
11.q.4.c. nimi ſumet. Sicut auis trãſmigrans de nido ſuo: ſic vir qui dere
um. Job.6.b. linquit locum ſuum. Vnguẽto ⁊ variis odoribus delectaf
cor: ⁊ bonis amici conſiliis anima dulcoratur. Amicum tuũ
B ⁊ amicum patris tui ne dimiſeris: ⁊ domũ fratris tui ne in-
grediaris in die afflictionis tue. Melior eſt vicinus iuxta
q̃ frater procul. Stude ſapientie fili mi: ⁊ letifica cor meu;:
vt poſſis exprobranti reſpondere ſermonem. Aſtutus vidẽs
malum abſcõditus eſt: paruuli trãſeũtes ſuſtinuerũt ſtipẽ
Supra.20.c. dia. Tolle veſtimẽtũ ei⁹ qui ſpopondit pro extraneo: et pro
alienis aufer ei pignus. Qui benedicit ꝓximo ſuo voce grã
C Supra.16.b. di de nocte cõſurgens maledicẽti ſimilis erit. Tecta perſtil
lantia in die frigoris ⁊ litigioſa mulier comparantur. Qui
al's + vacuabit retinet eam: quaſi qui ventum teneat ⁊ oleum dextre ſue †
euacuat. Ferru; ferro exacuitur: ⁊ homo exacuit faciẽ ami
al's + fructum ci ſui. Qui ſeruat ficum comedet † fruct⁹ eius ⁊ qui cuſtos
Infra.30.c. eſt domini ſui glorificabitur. Quomodo in aquis reſplen-
Eccleſi.1.b. dent vultus proſpicientium. ſic corda hominum manifeſta
Eccleſi.14.c. ſunt prudentibus. Infernus ⁊ perditio nunq̃ implentur ſi
militer ⁊ oculi hominum inſatiabiles. Quomodo probaf
al's + non habet in cõflatorio argẽtum ⁊ in fornace aurum ſic probatur ho-
Cor iniq; ⁊c. mo ore laudantis. † Cor iniqui inquirit mala: cor autem re
⁊ ſcientia;. ctu; inquirit ſciẽtiam. Si contuderis ſtultum in pila quaſi
D ptiſanas feriente deſuper pilo: nõ auferetur ab eo ſtultitia
eius. Diligẽter agnoſce vultum pecoris tui: tuoſq; greges
conſydera. non enim habebis iugiter poteſtatem ſed coro-
na tribuetur tibi in generatione ⁊ generationem. Aperta
ſunt prata ⁊ apparuerũt herbe virẽtes: ⁊ collecta ſunt fena
de montibus. Agni ſunt ad veſtimẽtum tui: ⁊ hedi ad agri
precium. Sufficiat tibi lac caprarum in cibos tuos: ⁊ in ne
ceſſaria domus tue ⁊ ad victum ancillis tuis.

C.S. De ſecuritate iuſti. de longa via ducis. de fenore liberali. de oratione execrabili: de ruina deceptionis. de regno impio. de confeſſione. de timore dñi. de malo principe. de odiẽte auariciã. de otio. de accipiente perſonas. de corripiẽte. de illo qui ſubtrahit patri vel matri. de dante pauperi. de perſecutione antichriſti.

Cap. XXVIII.

A Fugit impius nemine perſequẽte: iuſt⁹ au
tem quaſi leo cõfidens abſq; terrore erit.
Propter peccata terre multi pricipes ei⁹
⁊ propter hominis ſapientiam ⁊ horũ ſciẽ
tiam que dicitur vita ducis longior erit.
B Vir pauper calũnians pauperes: ſimilis
eſt imbri vehemẽti in quo paraf fames. Qui derelinquunt
legem laudant impium. qui cuſtodiunt ſuccendũtur contra
eum. Viri mali non cogitãt iudicium qui autem inquirunt
dominum animaduertunt omnia. Melior eſt pauper am-
bulãs in ſimplicitate ſua: q̃ diues in prauis itinerib⁹. Qui
cuſtodit legem filius ſapiẽs eſt: qui autem comeſatores pa
al's + contra. ſcit cõfundit patrem ſuum. Qui coaceruat diuitias vſuris
14.q.7.c. quẽ ⁊ fenore liberali † in pauperes cõgregat eas. Qui declinat
admodum. aures ſuas ne audiat legem. oratio eius erit execrabilis.
Qui decipit iuſtos in via mala in interitu ſuo corruet: ⁊ ſim
plices poſſidebũt bona eius. Sapiens ſibi videf vir diues:
pauper autem prudens ſcrutabitur eum. In exultatione iu
C ſtorũ multa gloria eſt: regnãtibus impiis ruine hoim. Qui
abſcõdit ſcelera ſua nõ dirigetur: qui autẽ confeſſus fuerit
⁊ reliquerit ea: miſericordiam cõſequetur. Beatus homo
qui ſemper eſt pauidus: qui vero mẽtis eſt dure corruet in De pe.diſt.1.§.
malum. Leo rugiens ⁊ vrſus eſuriens princeps impius ſup agite.in glo.q
populum pauperem. Dux indigens prudentia multos op- cie.vel vo.c.1.
primet per calũniam: qui autem odit auariciam longi fiant in glo.
dies eius. Homine; qui calũniatur anime ſanguinẽ: ſi vſq; Supra.10.b.
ad lacum fugerit nemo ſuſtinet. Qui ambulat ſimpliciter Supra.12.b.
ſaluus erit: qui peruerſis graditur viis cõcidet ſemel. Qui
operatur terram ſuam ſatiabitur panibus: qui aũt ſectatur
otium replebitur egeſtate. Vir fidelis multum laudabitur: D
qui aũt feſtinat ditari nõ erit innocens. Qui cognoſcit in
iudicio faciem nõ bene facit: iſte ⁊ pro buccella panis deſerit
veritatem. Vir qui feſtinat ditari ⁊ aliis inuidet: ignorat q̃
egeſtas ſuperueniet ei. Qui corripit hominẽ gratiam poſt-
ea inueniet apud eum: magis q̃ ille qui per lingue blan-
dimẽta decipit. Qui ſubtrahit aliquid a patre ſuo vel a ma
tre ⁊ dicit hoc non eſſe peccatum: particeps homicide eſt.
Qui ſe iactat ⁊ dilatat iurgia cõcitat: qui vero ſperat in do
mino ſaluabitur. Qui confidit in corde ſuo ſtultus eſt: q au Als + iuſte.
tem graditur ſapienter † ipſe † laudabitur. Qui dat paupe al's + ſaluabit.
ri nõ indigebit: qui deſpicit deprecãtem ſuſtinebit penuriã.
Cum ſurrexerint impii abſcondentur homines: cũ illi pe-
rierint mutiplicabuntur iuſti.

Capituli Summarium. De incorrigibili: de principatu impii. de rege iuſto. de homine ficto. de loquela iuſti. de rege qui iudicat. de virga ⁊ erudiñone filii. de effectu prophetie. de puero delicato. de verboſo. de iracũdo. de currẽte cũ fure: de timẽdo homine. de ſeſe abominantib⁹. de iuſto et impio.

Cap. XXIX.

Viro qui corripientem dura ceruice cõtem A
nit repentinus ei ſuperueniet interitus: et
eum ſanitas non ſequetur. In multiplica-
tione iuſtorum letabitur vulgus: cu; impii
ſumpſerint principatum gemet populus.
Vir qui amat ſapientiam letificat patrem
ſuum: qui autem nutrit † ſcortum perdet ſubſtãtiam. Rex al's + ſcortam
iuſtus erigit terram. vir auarus deſtruet eam. Homo qui Luce.15.
blãdis fictiſq; ſermonibus loquitur amico ſuo: rethe expã-
dit greſſibus eius. Peccãtem virum iniquum inuoluet la- B
queus: ⁊ iuſtus letabitur atq; gaudebit. Nouit iuſtus cau
ſam pauperum: impius ignorat ſcientiam. Homines peſti-
lentes diſſipãt ciuitatem: ſapiẽtes vero auertunt furorem.
Vir ſapiens ſi cum ſtulto contenderit: ſiue iraſcatur ſiue ri-
deat nõ inueniet requiem. Viri ſanguinũ oderunt ſimplicẽ:
† iuſti autem querũt animã eius. Totum ſpiritum ſuũ pro- al's + inueſti.
fert ſtultus ſapiens differt ⁊ reſeruat in poſterum. Prin-
ceps qui libenter audit verba mendacii omnes miniſtros
habet impios. Pauper ⁊ creditor obuiauerũt ſibi: vtriuſq;
illuminator eſt dñs. Rex qui iudicat in veritate pauperes
thronus eius in eternum firmabitur. Virga atq; correctio C
tribuit ſapiẽtiã: puer aũt qui dimittitur volũtati ſue cõfun-
dit matrẽ ſuã. In multiplicatione impiorum multiplicabũ-
tur ſcelera: ⁊ iuſti ruinas eorũ videbũt. Erudi filium tuu; ⁊
refrigerabit te: ⁊ dabit delitias anime tue. Cum prophetia
defecerit diſſipabitur populus: qui vero cuſtodit lege; bea
tus eſt. Seruus verbis non poteſt erudiri: q; qd dicis in-
telligit ⁊ reſpondere contẽnit. Vidiſti hominem velocẽ ad
loquẽdum: ſtultitia magis ſperãda eſt q̃ illius † correctio. al's + correptio
Qui delicate a pueritia nutrit ſeruum ſuũ poſtea ſentiet eũ
cõtumacẽ. Vir iracũdus prouocat rixas ⁊ qui ad indignã- D Job.22.b.
dum facilis eſt erit ad peccãdum procliuior. Superbũ ſeq
tur humilitas: ⁊ humilẽ ſpiritu ſuſcipiet gloria. Qui cum fu
re participat odit animã ſuã: ⁊ adiurãtem audit ⁊ non indi
cat. Qui timet hominem cito corruet: qui ſperat in dño ſub
leuabitur. Multi requirunt faciem principis ⁊ iudicium a
dño egreditur ſingulorum. Abominantur iuſti virum im-

pium: ⁊ abominãtur impii eos qui in recta ſunt via. † Ver
Als nõ habet bum cuſtodiens filius: extra perditionem erit.
+ verbum vi ¶ C.S. De chriſti aſcẽſione. de deſcenſu eius ad iudiciũ.
ꝑerit. de ſermone dñi ignito. de amouendis paupertate ⁊ diui-
tijs. de quatuor generibus hominum. de filiabus ſanguiſu
ge. de tribus inſaturabilibus. de oculo effodiendo. de tribꝰ
difficilibus ⁊ quartum penitus ignoro. de tribus mouenti
bus terram: ⁊ quartũ penitus nõ poteſt ſuſtinere. de qua-
tuor minimis ſuper terram: de tribus bene gradientibus ⁊
quarto feliciter incedente. Cap. XXX.
A Erba congregãtis filij vomẽtis. Viſio quã
locutus eſt vir cuz quo eſt deus: ⁊ qui deo
ſecum morante confortatus ait. Stultiſſi-
mus ſum virorum: ⁊ ſapientia hominũ nõ
eſt mecum. Non didici ſapiẽtiã ⁊ noui ſciẽ
tiam ſctõꝝ. Quis aſcẽdit in celum atq; de
Ps. 18. ſcendit? Quis cõtinuit ſpiritũ in manibus ſuis? Quis col-
Apoc. viii. d. ligauit aquas quaſi in veſtimento? Quis ſuſcitauit omnes
terminos terre? Qđ nomẽ eſt eius: ⁊ qđ nomẽ filij eiꝰ ſi no
ſti? Omnis ſermo dei ignitus clypeus eſt oĩbus ſperãtibꝰ
in ſe. Ne addas quicq̃ verbis illius: ⁊ arguaris inueniariſ
q; mẽdax. Duo rogaui te ne deneges mihi antequã moriar.
4.q.3.§.item. Vanitatem ⁊ verba mẽdacij longe fac a me. Mendicitatẽ
B ⁊ diuitias ne dederis mihi. Tribue tñ victui meo neceſſa-
ria: ne forte ſatiatus illiciar ad negandum ⁊ dicam: quis
eſt dñs aut egeſtate compulſus furer: ⁊ periurem nomen
dei mei. Ne accuſes ſeruum ad dñm ſuum: ne forte maledi-
cat tibi ⁊ corruas. Generatio q̃ patri ſuo maledicit: ⁊ que
matri ſue nõ benedicit. Generatio que ſibi mũda videtur:
⁊ tamẽ nõ eſt lota a ſordibus ſuis. Generatio cuius excelſi
ſunt oculi: ⁊ palpebre eius in alta ſurrecte. Generatio que
pro dentibꝰ gladios habet ⁊ cõmãdit molaribus ſuis vt co
C medat inopes de terra ⁊ pauperes ex hominibus. Sãgui-
Supra. 17. c. ſuge due ſunt filie dicentes: affer affer. Tria ſunt inſaturabi
lia: ⁊ quartũ qđ nũq̃ dicit ſufficit. Infernus ⁊ os vulue: et
terra que nõ ſatiatur aqua: ignis vero nunq̃ dicit ſufficit.
Oculum qui ſubſannat patrem ⁊ qui deſpicit partum ma-
al's + effodiãt tris ſue. † ſuffodiãt eum corui de torrentibus ⁊ comedant
12.q.1.c.1. eum filie aquile. Tria ſunt difficilia mihi: ⁊ quartum penitꝰ
De ꝑſump. c. ignoro. Viam aquile in celo: viam colubri ſuper petram: viã
ex ſtudus i gl. nauis in medio mari: ⁊ viã viri in † adoleſcentia. Talis eſt
al's + adoleſcẽ ⁊ via mulieris adultere que comedens ⁊ tergens os ſuum
tula. dicit. Non ſum operata malum. Per tria mouetur terra: ⁊
quartum non poteſt ſuſtinere. Per ſeruum cuz regnauerit
per ſtultum cum ſaturatus fuerit cibo: ⁊ per odioſam mulie
rem cum in matrimonio fuerit aſſumpta: ⁊ per ancillam cuz
Supra. 6. a. fuerit heres domine ſue. Quatuor ſunt minima terre: ⁊ ipa
D ſunt ſapientiora ſapientibus. Formice populus infirmus:
9.q.8. qui preparat in meſſe cibum ſuum. Lepuſculus plebs inua
lida: qui collocat in petra cubile ſuum. Regem locuſta non
Al's + ſtillio. habet: ⁊ egreditur vniuerſa ꝑ turmas ſuas. † Stellio ma-
als + nõ habz nibus nititur: ⁊ moratur in edibus † regis. Tria ſunt q̃ bñ
regis. gradiuntur: ⁊ quartũ quod incedit feliciter. Leo fortiſſimꝰ
beſtiarum: ad nullius pauebit occurſuz. Gallus ſuccinctus
lumbos ſuos: ⁊ aries: nec eſt rex qui reſiſtat ei: ⁊ qui ſtultus
apparuerit poſtq̃ eleuatus eſt in ſublime. Si enim intelle-
Di. 44. c. de- xiſſet ori ſuo impoſuiſſet manum. Qui autem fortiter pre-
niq. mit vbera ad eliciendum lac: exprimit butyrum: ⁊ qui vehe-
De pe. di. 1. c. menter † emungit elicit ſanguinem: ⁊ qui prouocat iras ꝓ-
ſerpens in ſi. ducit diſcordias.
Al's + emũgit ¶ C.S. De regibus ne ſint dediti mulieribꝰ ⁊ vino vt iu-
ſte iudicent. de muliere forti. de ſctã eccleſia. Cap. XXXI.
A Erba ſamuelis regis. Viſio qua erudiuit eũ ma
ter ſua. Quid dilecte mi: quid dilecte vteri mei:
quid dilecte votorum meorum? Ne dederis mu
lieribus ſubſtantiam tuam: ⁊ diuitias tuas ad
delendos reges. Noli regibus o ſamuel noli regibus da-
re vinum: quia nullum ſecretum eſt vbi regnat ebrietas. Ne
forte bibãt ⁊ obliuiſcantur iudiciorum: ⁊ mutent cauſam fi
liorum pauperis. Date ſiceram merentibus et vinum his
qui amaro ſunt animo. Bibant ⁊ obliuiſcantur egeſtatis
ſue: ⁊ doloris eius non recordentur amplius. Aperi os tuum
muto: ⁊ cauſis omnium filiorum qui pertranſeunt. Aperi B
os tuum: decerne quod iuſtum eſt: ⁊ vindica inopem: ⁊ pau
perem. Aleph. Mulierem fortem quis inueniet? Procul:
⁊ de vltimis finibus precium eius. Beth. Cõfidit in ea cor
viri ſui: ⁊ ſpolijs non indigebit. Gimel. Reddet ei bonum
⁊ non malum: omnibus diebus vite ſue. Deleth. Queſiuit
lanam ⁊ linum ⁊ operata eſt conſilio manuum ſuarum. He.
Facta eſt quaſi nauis inſtitoris: de longe portans panem
ſuum. Vau. Et de nocte ſurrexit deditq; predam domeſti-
cis ſuis: ⁊ cibaria ancillis ſuis. Zai. Conſyderauit agrum
⁊ emit eum de fructu manuum ſuarum plantauit vineam.
Heth. Accinxit fortitudine lumbos ſuos: ⁊ roborauit bra- C
chium ſuũ. Thet. Guſtauit ⁊ vidit quoniam bona eſt nego
ciatio eius: non extinguetur in nocte lucerna eius. Ioth.
Manum ſuam miſit ad fortia: ⁊ digiti eius apprehende-
runt fuſum. Caph. Manum ſuam aperuit inopi: ⁊ palmas
ſuas extendit ad pauperem. Lamech. Non † timebit do- als + time
mui ſue a † frigoribus niuis: omnes enim domeſtici eius Al's + frig
veſtiti ſunt duplicibus. Mem. Stragulatam veſtem fecit nimis.
ſibi: byſſus ⁊ purpura indumẽtũ eiꝰ. Nun. Nobilis in por-
tis vir eius: quãdo ſederit cũ ſenatoribus terre. Samech.
Syndonem fecit ⁊ vendidit. ⁊ cingulũ tradidit chananeo.
Ayn. Fortitudo ⁊ decor indumentum eius: ⁊ ridebit in die
nouiſſimo. Phe. Os ſuum aperuit ſapientie: ⁊ lex clemen- D
tie in lingua eius. Sade. Conſyderauit ſemitas domus ſue
⁊ panem otioſa comedit. Coph. Surrexerunt filij eius et
beatiſſimam predicauerunt: vir eius ⁊ laudauit eam. Res.
Multe filie congregauerũt diuitias: tu ſupergreſſa es vni
uerſas. Sin. Fallax gratia ⁊ vana eſt pulchritudo: mulier
timens dominuz ipſa laudabitur. Thau. Date ei de fructu
manuum ſuarum: ⁊ laudent eam in portis opera eius.

¶ Explicĩunt prouerbia Salomonis.

¶ Incipit ꝓlogus ſancti Hieronymi in li
brum Eccleſiaſten.

N Emini me ante hoc ferme quinquẽnio cũ
adhuc Rome eſſem: ⁊ Eccleſiaſten ſancte
Bleſille legerem. vt eam ad contemptuz
mundi huius prouocarem: et omne quod
in mundo cerneret: putaret eſſe pro nihi-
lo: rogatus ab ea: vt in morem commenta
rioli: obſcura queq̃ diſſererem: vt abſq; me poſſet intelli-
gere que legebat. Itaq; quoniam in procinctu noſtri ope
ris ſubita morte ſubtracta eſt: et vbi non meruimus o pau
la et euſtochium: talem vite noſtre habere conſortem: tan-
to vulnere tunc percuſſus obmutui: et nunc in Bethleem
poſitus: anguſtiore videlicet ciuitate: et illius memorie: et
vobis reddo quod debeo. Hoc breuiter admonens quod
nullius autoritatem ſecutus ſum: ſed de hebreo transferẽs
† maxime ſeptuaginta interpretum conſuetudini me coa- Als +
ptaui. In his duntaxat que non multum ab hebraicis diſ-
crepabant. Interdum aquile quoq; ⁊ ſymmachi ⁊ theodo
tionis recordatus ſum: vt nec nouitate nimia lectoris ſtu-
dium deterrerem: nec rurſum contra conſcientiam meam:
fonte veritatis omiſſo: opinionem riuulos conſectarer.

¶ Explicit prologus ſancti Hieronymi.

¶ Incipit

Incipit liber Eccliaſtes ꝗ ab hebreis coeleth appellaꝛ

E.Sum.De vanitate ſeculi:de curioſis diſputationi⸗
bus ⁊ auariciam literarum oſtendit eſſe vanitatem ⁊ affli⸗
ctionem ſpiritus. Cap.I.

A
fra.12.c.
e pe.diſ.2.c.
ali.
.2.c. in ec⸗
cleſiaſtico.
fra.3.b.

VErba Eccleſiaſtes
filij dauid regis hierlm:vanitas vanitatū:
dixit eccleſiaſtes:vanitas vanitatū: ⁊ oīa
vanitas. Quid habet amplius homo de vni
uerſo labore ſuo quo laborat ſub ſole? Ge
neratio preterit ⁊ generatio aduenit:terra aūt in eternum
ſtat. Oꝛit ſol: ⁊ occidit: ⁊ ad locum ſuum reuertitur:ibiqꝫ re⸗
naſcēs gyrat p meridiē: ⁊ flectitur ad aquilonē. Luſtrans
vniuerſa in circūitu pergit ſpūs: ⁊ in circulos ſuos reuerti
tur. Oīa flumina intrāt in mare: ⁊ mare nō redūdat. Ad lo
cū vñ exeunt flumina reuertuntur vt iterū fluant. Cuncte res
difficiles:non pōt eas hō explicare ſermone. Non ſaturatur
oculus viſu:nec auris auditu impletur. Quid eſt qd fuit? Ip
ſum quod futurum eſt. Quid eſt qd factū eſt? Ipm qd fa⸗
ciendū eſt. Nihil ſub ſole nouum:nec valet quiſq̄ dicere ec
ce hoc recens eſt. Jam em̄ preceſſit in ſeculis que fuerūt an
te nos: Nō eſt priorꝫ memoria:ſed nec eorꝫ quidem ꝗ poſt⸗
ea futura ſunt erit recordatio apud eos ꝗ futuri ſunt in no
uiſſimo. Ego eccleſiaſtes † fui rex iſrael in hierlm: ⁊ propo⸗
ſui in animo meo querere ⁊ inueſtigare ſapienter de oībus
que fiunt ſub ſole. Hanc occupationem peſſimā dedit deus
filijs hominum vt occuparentur in ea. Uidi que fiunt cūcta
ſub ſole: ⁊ ecce vniuerſa vanitas ⁊ afflictio ſpiritus. Peruer
ſi difficile corriguntur: ⁊ ſtultorum infinitus eſt numerus.
Locutus ſum in corde meo dicens. Ecce magnus effectus
ſum ⁊ preceſſi omnes ſapientia qui fuerunt ante me in hie⸗
ruſalem: ⁊ mens mea cōtemplata eſt multa ſapiēter ⁊ didici
dediqꝫ cor meum vt ſcirem prudentiam atqꝫ doctrinam: er
roreſqꝫ ⁊ ſtultitiam. Et agnoui ꝙ in his quoqꝫ eſſet labor ⁊
afflictio ſpiri. ..s:eo ꝙ in multa ſapientia multa ſit indigna
tio ⁊ qui addit ſcientiam:addit ⁊ † dolorem.

B
uer.27.c.
cle.14.c.
e pe.di. 4.c.
homo.

C

D

+qui.
diſti.§. ſed
tra.

+labores

C.S.Qd in affluentia delitiarum in ſupuacuis edifi⸗
cijs ⁊ diuitijs ſit vanitas. Ca.II.

A
+ego.
pen.diſt.3.
tum.

DIxi † ergo in corde meo. Uadam ⁊ affluam deli
cijs ⁊ fruar bonis. Et vidi ꝙ hoc quoqꝫ eſſet vani⸗
tas. Riſum reputaui errorem: ⁊ gaudio dixi.
Quid fruſtra deciperis? Cogitaui i corde meo
abſtrahere a vino carnem meam:vt animum meum trāſfer⸗
rem ad ſapientiā:deuitaremqꝫ ſtultitiam donec viderē qd
eſſet vtile filijs hoim:quo facto opus eſt ſub ſole numero die
rū vite ſue. Magnificaui opa mea. Edificaui mihi domos:
⁊ plantaui vineas feci hortos ⁊ pomeria ⁊ cōſeui ea cuncti
generis arboribus: ⁊ extruxi mihi piſcinas aquarū vt irriga
rem ſyluā lignorꝫ germinantiū. Poſſedi ſeruos ⁊ ancillas
multāqꝫ familiā habui. Armēta qꝫ ⁊ magnos ouiū greges:
vltra oēs ꝗ fuerunt añ me in hierlm. Coaceruaui mihi ar⸗
gentū ⁊ aurū ⁊ ſubſtantias regum ⁊ puinciarū. Feci mihi
† cantores ⁊ cantatrices ⁊ delitias filiorꝫ hoim:cyphos:et
† urceolos in miniſterio ad vina fundenda: ⁊ ſupergreſſus
ſum opibus oēs qui ante me fuerunt in hierlm. Sapientia
quoqꝫ perſeuerauit mecum: ⁊ omnia ꝗ deſyderauerūt ocu⸗
li mei nō negaui eis:nec prohibui cor meum quin omni vo
luptate frueretur ⁊ oblectaret ſe in his que preparaueram. Et
hanc ratus ſum partem meam;ſi vterer labore meo. Cūqꝫ
me conuertiſſem ad vniuerſa opera que fecerant manus mee
⁊ ad labores in quibus fruſtra ſudaueram:vidi in omnibus
vanitatem ⁊ afflictionem animi: ⁊ nihil permanere ſub ſole
Tranſiui ad contemplandam ſapientiam erroreſqꝫ ⁊ ſtulti⸗
tiam. Quid eſt inq̄ homo vt ſequi poſſit regem factorē ſuū
Et vidi ꝙ tantum precederet ſapientia ſtultitiam:q̄tū dif⸗
fert lux a tenebris. Sapientis oculi in capite eius ſtultus in
tenebris ambulat. Et didici quod vnus † vtriuſqꝫ eſſet in⸗
teritus. Et dixi in corde meo. Si vnus ⁊ ſtulti ⁊ meus occa
ſus erit:quid mihi prodeſt ꝙ maiorem ſapientie dedi ope⸗
ram? Locutuſqꝫ cum mente mea:animaduerti ꝙ hoc qꝫ
eſſet vanitas. Non enim erit memoria ſapientis ſimiliter:
vt ſtulti in perpetuum: ⁊ futura tempora obliuione cuncta
pariter operient. Moritur doctus ſimiliter vt indoctus: ⁊
idcirco teduit me vite mee:videntem mala vniuerſa eſſe ſub
ſole: ⁊ cuncta vanitatem ⁊ afflictionem ſpiritus. Rurſus
deteſtatus ſum omnem induſtriam meam:qua ſub ſole ſtu
dioſiſſime laboraui:habiturus heredem poſt me quē igno
ro vtrum ſapiens an ſtultus futurus ſit:et dominabitur in
laboribus meis quibus deſudaui ⁊ ſollicitus fui. Et eſt ꝗc
quam tam vanum? Unde ceſſaui renunciauitqꝫ cor meum
vltra laborare ſub ſole. Nam cum alius laboret in ſapien⸗
tia ⁊ doctrina ⁊ ſollicitudine homini otioſo queſita dimit⸗
tit. Et hoc quoqꝫ vanitas ⁊ magnum malum. Quid enim
proderit homini de vniuerſo labore ſuo ⁊ afflictione ſpiri⸗
tus pro qua ſub ſole cruciatus eſt? Cuncti dies eius do⸗
loribus ⁊ erumnis pleni ſunt: nec per noctem mēte requie
ſcit. Et hoc nonne vanitas eſt? Nonne melius eſt come⸗
dere et bibere et oſtendere anime ſue bona de laboribus
ſuis? Et hoc de manu dei eſt. Quis ita deuorabit et di⸗
uitijs affluet vt ego? Homini bono in conſpectu ſuo de⸗
dit deus ſapientiam:et ſcientiam et letitiam: peccatori au⸗
tem dedit afflictionem ⁊ curam ſuperfluam:vt addat ⁊ cō
greget et tradat ei qui placuit deo. Sed ⁊ hoc vanitas eſt
et caſſa ſollicitudo mentis.

B
Als+ cātato
res.
Als+ vrceos

C
De cōſe.di.4.
c.ꝙ accepiſti.
De ſacra vnc.
c.vnic.

Als+ vtriuſqꝫ.

D

Infra.3.d.

Capituli Summarium. Quod omnia tempus habēt
⁊ ſuis vicibus tranſeunt ⁊ quod vnus interitus eſt homi⸗
nis ⁊ iumentorum. Capitulum.III.

A

OMnia tempus habent: ⁊ ſuis ſpacijs trāſ
eunt vniuerſa ſub celo. Tempus naſcen⸗
di:et tempus moriendi. Tempus plantan
di:et tempus euellendi quod plantatum
eſt. Tempus occidendi:et tempus ſanan⸗
di. Tempus deſtruendi; et tempus edi⸗
ficandi. Tempus flendi: et tempus ridendi. Tempus plā
gendi ⁊ tp̄s ſaltādi. Tp̄s ſpargēdi lapides: ⁊ tp̄s colligen⸗
di. Tp̄s amplexādi: ⁊ tp̄s longe fieri † ab amplexibus. Tē⸗
pus acquirendi: ⁊ tp̄s perdendi. Tēpus cuſtodiendi: ⁊ tp̄s
abijciēdi. Tēpus ſcindendi. ⁊ tempus conſuendi. Tempus
tacendi: ⁊ tempus loquendi. Tempus dilectionis ⁊ tem⸗
pus odij. Tempus belli ⁊ tempus pacis. Quid habet am⸗
plius homo de labore ſuo? Uidi afflictionem quam de⸗
dit deus filijs hominum:vt diſtendantur in ea. Cuncta fe
cit bona in tēpore ſuo: ⁊ mūdum tradidit diſputationi eo⸗

Als+ a cōple
xibus.
36.di.ca. ecce.
B
Supra.1.a.

Infra eodem rum vt nõ inueniat homo opus qḋ operat⁹ eſt de⁹ ab initio
C vſq̧ ad finẽ. Et cognoui ꝙ non eſſet melius niſi letari. ⁊ fa-
cere bene in vita ſua. Omnis enĩ homo q̇ comedit et bibit
et videt bonũ de labore ſuo: hoc donum dei eſt. Didici ꝙ
oĩa opera que fecit deus perſeuerẽt in perpetuũ. Non poſ
ſumus eis quicq̄ addere nec auferre q̄ fecit deus vt timeať
Qḋ factũ eſt ipſum ꝑmanet. Que futura ſunt iam fuerunt
⁊ deus inſtaurat qḋ abijt. Uidit ſub ſole in loco iudicij im-
pietatẽ ⁊ in loco iuſtitie iniquitatẽ. Et dixi in corde meo.
D Juſtum ⁊ impium iudicabit dñs: ⁊ tp̄s oĩs rei tunc erit. Di
xi in corde meo de filijs hoĩm vt ꝓbaret eos deus ⁊ oſtẽde-
r⁹.q.2.in eccleſiaſtico. ret ſimiles eſſe beſtijs. Idcirco vnus interitus eſt hoĩs: et
iumẽtorũ ⁊ equa vtriuſq̧ conditio. Sicut moriť hõ ſic ⁊ il-
la moriunť. Siĺr ſpirãt oĩa ⁊ nihil hʒ homo iumẽto ampli⁹
Al's + reuertetur. Cuncta ſubiacẽt vanitati: ⁊ oĩa pergunt ad vnuʒ locũ. De
terra facta ſunt: ⁊ in terram pariter † reuertunť. Quis no-
Supra eodeʒ. uit ſi ſpirit⁹ filioꝝ adam aſcendat ſurſum. ⁊ ſi ſpirit⁹ iumen-
torum deſcendat deorſum? Et deprehendi nihil eſſe meli⁹
q̄ letari hominem in opere ſuo: ⁊ hanc eſſe partem illius.
Quis enim eum adducet: vt poſt ſe futura cognoſcat?

¶ C. S. Conſyderãs calũniã pauperũ malorum inſidias
ſtultorũ otia: laborẽ ⁊ cõgregationem eius q̇ ſolus eſt in eo
inuenit vanitatẽ ⁊ afflictionẽ: de ſocietate ⁊ funiculo tripli
ci: de rege ſtulto: de puero paupere ⁊ ſapiente: de ſecundo
adoleſcẽte .ſ. antichriſto: de obedientia. Capi. IIII.

A Verti me ad alia ⁊ vidi calũnias que ſub ſo
le gerunť: ⁊ lachrymas innocẽtiũ ⁊ neminẽ
cõſolatorẽ: nec poſſe reſiſtere eoꝝ violẽtie:
cũctorũ auxilio deſtitutos. Et laudaui ma
gis mortuos q̄ viuẽtes: ⁊ feliciorẽ vtroq̧
iudicaui qui necdũ nat⁹ eſt: nec vidit mala
B que ſub ſole fiũt. Rurſuʒ cõtemplat⁹ ſum oẽs labores hoĩʒ:
et induſtrias aĩaduerti patere inuidie proximi. Et in hoc
7.q.1.c.factus ergo vanitas ⁊ cura ſupflua eſt. Stult⁹ cõplicat man⁹ ſuas
⁊ comedit carnes ſuas dicens. Melior eſt pugillus: cũ re-
quie: q̄ plena vtraq̧ manus cũ labore ⁊ afflictione animi.
Conſyderãs repperi ⁊ aliaʒ vanitatẽ ſub ſole. Unus eſt et
C ſecũdũ nõ habet: non filiũ nõ fratrẽ: ⁊ tñ laborare non ceſ-
ſat: nec ſatianť oculi eius diuitijs: nec recogitat dicẽs. Cui
Di.91.c.in olibus. laboro ⁊ fraudo aĩam meam bonis? In hoc q̄ vanitas eſt
⁊ afflictio peſſima. Melius eſt ergo duos eſſe ſimul q̄ vnũ
7.q.1.c.illud de ſta.mo.c.2. habent enĩ emolumentũ ſocietatis ſue. Si vnus ceciderit
ab altero fulcieť. Ue ſoli: q: cũ ceciderit non habet ſubleua
tem ſe. Et ſi dormierint duo fouebunť mutuo. Un⁹ q̃o ca-
De treug.c.1. leſiet? Et ſi quiſpiam preualuerit cõtra vnum: duo reſiſtũt
D ei. Funiculus triplex difficile rumpiť. Melior eſt puer pau
per ⁊ ſapiens rege ſene ⁊ ſtulto: qui neſcit ꝓuidere in poſte
rum. Qḋ de carcere cathenĩſq̧ interduʒ quis egrediať ad
regnum ⁊ alius natus in regno inopia conſumať. Uidi cun
ctos viuentes qui ambulant ſub ſole: cũ adoleſcente ſecun
1.reg.15.c. do qui cõſurget ꝓ eo. Infinitus numerus eſt populi oĩm q̇
1.q.1.c.ſciendũ fuerunt ante eum: ⁊ qui poſtea futuri ſunt nõ letabunť i eo.
Sed ⁊ hoc vanitas ⁊ afflictio ſpũs. Cuſtodi pedem tuum
ingrediens domũ dei: ⁊ appropinqua vt audias. Multo
enĩ melior eſt obedientia q̄ ſtultoꝝ victime: qui neſciũt q̄d
faciunt mali.

¶ C. S. De nõ loquẽdo temere corã deo: de voto reddẽ-
do: de non excuſando peccõ: de nõ negãda dei ꝓuidẽtia: de
non miranda malorum potẽtia: de auaro nõ impleto: de ſa-
turitate diuitijs: de filio ipſius. Capi. V.

A Ne temere q̄d loquaris neq̧ cor tuũ ſit ve
lox ad ꝓferendũ ſermonẽ coraʒ deo. De⁹
enĩ in celo ⁊ tu ſuper terrã: idcirco ſint pau
ci ſermones tui. Multas curas ſequũtur
ſomnia ⁊ multis ſermonibus inueniť ſtul
titia. Si quid vouiſti deo: ne moreris red
dere. Diſplicet enĩ ei infidelis ⁊ ſtulta ꝓmiſſio. Sed qḋcũ-
q̧ voueris redde. Multoq̧ melius eſt non vouere: q̄ poſt
votũ promiſſa non reddere. Ne dederis os tuum vt pecca Eccle.5.
B re facias carnem tuam: neq̧ dicas coram angelo nõ eſt pro
uidentia: ne forte iratus domin⁹ contra ſermones tuos diſ
ſipet cuncta opera manuum tuarũ. Ubi multa ſunt ſomnia
plurime ſunt vanitates ⁊ ſermones innumeri. Tu vero deũ
time. Si videris calumnias egenorum ⁊ violenta iudicia
⁊ ſubuerti iuſtitiam in prouincia: non mireris ſuper hoc ne
gotio: quia excelſo excelſior eſt alius: ⁊ ſup hos quoq̧ emi
nentiores ſunt alij: ⁊ inſuper vniuerſe terre rex imperat ſer 14.q.4.c.quid dicā.47.di.c. ſicut hi.
uienti. Auarus non implebitur pecunia: ⁊ q̇ amat diuitias
fructum non capiet ex eis. Et hoc ergo vanitas. Ubi mul-
C te ſunt opes: multi † ⁊ qui comedunt eas. Et quid prodeſt al's + nõ hʒ i
poſſeſſori niſi ꝙ cernit diuitias oculis ſuis? Dulcis eſt ſom
nus operanti ſiue parum ſiue multum comedat: ſaturitas Job.20.a.
autem diuitis non ſinit eum dormire. Eſt ⁊ alia infirmitas
peſſima quam vidi ſub ſole. Diuitie conſeruate in malũ do-
mini ſui. Pereunt enim in afflictione peſſima. Generauit
filiuʒ qui in ſumma egeſtate erit. Sicut egreſſus eſt nudus
de vtero matris ſue: ſic reuertetur: ⁊ nihil auferet ſecum de Job.1.b.
labore ſuo. Miſerabilis prorſus infirmitas. Quomodo ve
D nit ſic reuertetur. Quid ergo prodeſt ei ꝙ laborauit in ven Supra.2.
tum? Cunctis diebus vite ſue comedit in tenebris ⁊ in cu-
ris multis: ⁊ in erumna atq̧ triſtitia. Hoc itaq̧ viſum eſt
mihi bonũ vt comedat quis ⁊ bibat ⁊ fruatur letitia ex la-
bore ſuo quo laborauit ipſe ſub ſole numero dieruʒ vite ſue
quos dedit ei deus: ⁊ hec eſt pars illius. Et omni homini
cui dedit deus diuitias atq̧ ſubſtantiam: poteſtatemq̧ ei
tribuit vt comedat ex eis ⁊ fruatur parte ſua ⁊ letetur in la
bore ſuo: hoc eſt donum dei. Non enĩ ſatis recordabiť die
rum vite ſue: eo ꝙ deus occupet delitijs cor eius.

¶ Capituli Summarium. De diuite qui neſcit vti bonis
⁊ de eo qui ſepultura caret ꝙ peior eſt abortiuo: de differẽ
tia ſtulti ⁊ ſapientis: de aduentu chriſti in carnem: de iudi-
cio: de comparatione detractionis ad morſum ſerpentis.

Capitulum. VI.

A Eſt ⁊ aliud malum qḋ vidi ſub ſole: ⁊ q̇deʒ
frequens apud homines. Uir cui dedit
deus diuitias ⁊ ſubſtãtiam ⁊ honorẽ: ⁊ ni
hil deeſt anime ſue ex oĩbus q̇ deſyderat:
nec tribuit ei poteſtatẽ deus vt comedat
ex eo: ſed homo extraneus vorabit illud.
B Hoc vanitas ⁊ magna miſeria eſt. Si genuerit quiſpiã cẽ
tum liberos: ⁊ vixerit multos annos ⁊ plures dies etatis
habuerit ⁊ anima illius non vtatur bonis ſubſtantie ſue: ſe
pulturaq̧ careat: de hoc ego ꝓnuncio ꝙ melior illo ſit ab-
ortiuus. Fruſtra enĩ venit ⁊ pergit ad tenebras ⁊ obliuiõe
C delebitur nomen eius. Non vidit ſolem neq̧ cognouit di-
ſtantiam boni ⁊ mali: etiam ſi duobus milibus annis vixe-
rit: ⁊ nõ fuerit perfruitus bonis. Nonne ad vnum locuʒ ꝓ-
perant oĩa. Omnis labor hoĩs in ore eius: ſed anima eius
non implebitur † bonis. Quid habet amplius ſapiens a al's + non hʒ bonis.
D ſtulto: ⁊ quid pauper niſi vt pergat illuc vbi eſt vita? Me-
li⁹ eſt videre qḋ cupias: q̄ deſyderare qḋ neſcias. Sʒ ⁊ hoc
vanitas eſt ⁊ preſumptio ſpũs. Quis futurus eſt iam voca
tum eſt nomen eius: ⁊ ſcitur ꝙ homo ſit: ⁊ non poſſit cõtra
fortiorem ſe in iudicio contendere. Uerba ſunt pluria mul-
tamq̧ in diſputando habentia vanitatem.

¶ C. S. De non querendo maiora ⁊ altiora q̄ ſtatum ho
minis deceant: de quibuſdam melioribus ⁊ magis eligen-
dis: de ira vitanda: de die mala precauenda: de nimia iuſti-
tia ſapientie: de non attendendo ad cunctos ſermones: de
inuentione mulieris morte amarioris: ꝙ nemo reperitur
liber a morte ⁊ a peccato preter vnum .ſ. chriſtum: qui ſolus
bonus eſt. Cap. VII.

Quid

A Quid neceſſe eſt homini maioꝛa ſe querere: cum ignoꝛat q̄d cōducat ſibi in vita ſua: numero dierū pegrinationis ſue: ⁊ tpe q̄ velut vmbꝛa pterierit. aut quis ei poterit indicare q̄d poſt eū futurum ſub ſole ſit? Melius eſt nomen bonū q̄ vnguenta pcioſa: ⁊ dies moꝛtis die natiuitatis. Melius eſt ire ad domū luctus q̄ ad domū conuiuij. In illa eñi finis cunctoꝝ admonetur hoim: ⁊ viuens homo cogitat quid futurū ſit. Melioꝛ eſt ira riſu: q2 per triſtitiā vultus coꝛrigiť anim⁹ delinquētis. Coꝛ ſapientiū vbi triſtitia eſt: ⁊ coꝛ ſtultoꝝ vbi letitia.

B Melius eſt a ſapiente coꝛripi: q̄ ſtultoꝝ adulatione decipi: q2 ſicut ſonitus ſpinaꝝ ardentiū ſub olla: ſic riſus ſtulti. Sed ⁊ hoc vanitas. Calumnia conturbat ſapientē: ⁊ perdet robur coꝛdis eius. Melioꝛ eſt finis † oꝛationis q̄ principiū. Melioꝛ eſt patiens arrogāte. Ne ſis velox ad iraſcēdum: q2 ira i ſinu ſtulti requieſcit. Ne dicas. Quid putas cauſe eſt q̄ ppꝛioꝛa tpa melioꝛa fuere q̄ nūc ſunt? Stulta eſt huiuſcemodi interrogatio. vtilioꝛ eſt ſapientia cū diuitijs ⁊ magis prodeſt videntibus ſolem. Sicut eñi protegit ſapientia: ſic protegit pecunia. Hoc aūt plus habēt eruditio ⁊ ſapientia: q̄ vitam tribuunt poſſeſſoꝛi ſuo.

C Conſidera opera dei q̄ nemo poſſit coꝛrigere quē ille deſpexerit. In die bona fruere bonis: ⁊ malam diē pcaue. Sicut eñi hanc ſic ⁊ illā fecit deus vt nō inueniat homo contra eum iuſtas querimonias. Hec q̄ vidi in diebus vanitatis mee. Iuſt⁹ perit in iuſtitia ſua: ⁊ impius multo viuit tpe in malicia ſua. Noli eſſe iuſtus multū: neq3 plus ſapias q̄ neceſſe eſt. Ne obſtupeſcas: ne impie agas multū: ⁊ noli eſſe ſtultus ne moriaris in tempoꝛe non tuo. Bonum eſt te ſuſtētare iuſtū ſed ⁊ ab illo ne ſubtrahas manū tuā: q2 q̄ timet deum nihil negligit. Sapientia cōfoꝛtauit ſapiētē ſup decē principes ciuitatis. Nō eſt eñi hō iuſtus in terra q̄ faciat bonū ⁊ nō peccet. Sed cunctis ſermonibus qui dicuntur ne accōmodes coꝛ tuum: ne foꝛte audias ſeruum tuum maledicentem tibi. Scit eñi ꝯſciētia tua: q2 ⁊ tu crebꝛo maledixiſti alijs.

D Cūcta tētaui in ſapientia. Dixi ſapiens efficiar: ⁊ ipſa longius receſſit a me multomagis quā erat. Et alta pꝛofunditas: q̄s inueniet eā? Luſtraui vniuerſa aīo meo vt ſcirem: ⁊ conſiderarem ⁊ quererem ſapientiam ⁊ rationem: ⁊ vt cognoſcerem impietatem ſtulti: ⁊ erroꝛem impꝛudentium. Et inueni amarioꝛem moꝛte mulierē. q̄ laque⁹ venatoꝝ eſt ⁊ ſagena coꝛ eius: vincula ſunt manus illi⁹. Qui placet deo effugiet illam: qui aūt peccatoꝛ eſt capieť ab illa. Ecce hoc inueni dixit eccleſiaſtes: vnum ⁊ alterum vt inuenirē rationē quam adhuc querit anima mea ⁊ non inueni. Virū de mille vnū reppeꝛi: mulierem ex oībus non inueni. Solummodo hoc inueni q̄ fecerit deus hoiem rectū: ⁊ ipſe ſe infinitis miſcuerit queſtionibus. Quis talis vt ſapiēs eſt? Et quis cognouit ſolutionem verbi?

¶ C.S. De cognitione ſapientis: de oꝛe regis obſeruādo: q̄ ſpūs non pōt phiberi: de domino hoīs cōtra malum ſuum: de perpetratione peccatoꝛum: q̄ multi merita cōtraria recipiunt: q̄ deus non ſtatim punit cum homo peccat: q̄ querens rationem vniuerſoꝛum non inuenit: de iuramento deo facto. Cap. VIII.

A Sapientia hoīs lucet in vultu eius: ⁊ potē tiſſim⁹ faciē illi⁹ ꝯmutabit. Ego os regis obſeruo ⁊ precepta iuramēti dei. Ne feſtines recedere a facie eius: neq3 pmaneas in ope malo: q2 oē q̄ voluerit faciet: ⁊ ſermo illius ptāte plenus eſt. Nec dicere ei quiſq̄ pōt quare ita facis. Qui cuſtodit p̄ceptū nō experietur q̄cq̄ mali.

B Tps ⁊ reſponſione coꝛ ſapientis intelligit. Omni negocio tps eſt: ⁊ oppoꝛtunitas: ⁊ multa hoīs afflictio quia ignarat p̄terita † futura nullo ſcire pōt † nūcio. Nō eſt in hoīs ptāte phibere ſpm̄: nec h3 ptātem in die moꝛtis nec ſinitur q̄eſcere ingruente bello: neq3 ſaluabit impietas ipium. Omnia hec ꝯſideraui ⁊ dedi coꝛ meū in cunctis opib⁹ q̄ fiunt ſub ſole. Interdum dn̄ať hō hoi in malū ſuū. Vidi ipios ſepultos: q̄ etiā cū † adhuc viuerēt i loco ſcō erāt ⁊ laudabāť in ciuitate quaſi iuſtoꝝ operū. S3 ⁊ hoc vanitas eſt.

C Etenim q2 nō pfer cito ꝯtra malos ſnīa: abſq̄ timoꝛe vllo filij hoiū ppetrāt mala. At tñ pctōꝛ ex eo q̄ cēties facit malū ⁊ per patiētiā ſuſtētať: ego cognoui q̄ erit bonū timētib⁹ deū q̄ verenť faciē ei⁹. Nō ſit bonū impio nec plongētur dies eius ſ3 quaſi vmbꝛa trāſeant: q̄ nō timēt faciē dn̄i. Et eſt alia vanitas: q̄ fit ſup terrā. Sūt iuſti quib⁹ † multa pueniūt quaſi opa egerit ipioꝝ: ⁊ ſunt impij q̄ ita ſecuri ſunt quaſi iuſtoꝝ facta habeāt. S3 ⁊ hoc vaniſſimū iudico.

D Laudaui igiť letitiā q̄ nō eſſet hoi bonū ſub ſole: niſi q̄ comederet ⁊ biberet atq3 gauderet ⁊ hoc ſolū ſecū auferret de laboꝛe ſuo oībus dieb⁹ vite ſue: quos dedit eis deus ſub ſole: ⁊ appoſui coꝛ meū vt ſcirē ſapiētiā ⁊ intelligerē † diſſentionē q̄ verſať in terra. Eſt hō qui diebus ⁊ noctib⁹ ſumnū nō capit oculis. Et intellexi q̄ oīm operū dei nullā poſſit hō inuenire rōnē eoꝝ que fiunt ſub ſole: ⁊ quanto plus laboꝛauerit ad q̄rendū tanto minus inueniat. Etiam ſi dixerit ſapiēs ſe noſſe non poterit reperire. Omnia hec tractaui in coꝛde meo. vt curioſe intelligerem.

¶ C.S. De cognitiōe ſapiētis q̄ nemo ſcit an amoꝛe vel odio ſit dignus: de medicina vite: de inſtantia operandi: q̄ nullus eſt bonus a ſemetipſo: q̄ nullus homo ſcit finem ſuū de magna ſapientia viri pauperis qui peccat in vno perdit multa bona. Cap. IX.

A Sunt iuſti atq3 ſapientes ⁊ opa coꝝ in manu dei. Et tñ neſcit hō vtrum amoꝛe an odio dignus ſit ſed oīa in futurū ſeruanť incerta eo q̄ vniuerſa eq̄ eueniant iuſto ⁊ impio: bono ⁊ malo: mundo ⁊ immūdo: imolāti victimas ⁊ ſacrificia cōtēnenti. Sicut bon⁹ ſic ⁊ pctōꝛ: vt periur⁹ ⁊ ille ita q̄ verū deierat. Hoc eſt peſſimū inter oīa q̄ ſub ſole ſiūt. q2 eadē cūctis eueniūt ⁊ coꝛda filioꝝ hoīm impleňť malicia ⁊ cōtēptu in vita ſua ⁊ poſt hec ad inferos deducenť.

B Nemo eſt q̄ ſemper viuat: ⁊ q̄ huius rei habeat fiduciam. Melioꝛ eſt canis viu⁹ leōe moꝛtuo. Viuentes eñi ſciunt ſe eſſe moꝛituros: moꝛtui vero nihil nouerūt āplius: nec habēt vltra mercedē: q2 obliuiōi tradicta eſt memoꝛia eoꝝ. Amoꝛ q̄3 ⁊ odiū ⁊ inuidie ſimul perierūt: nec habēt partē in h̄ ſeculo ⁊ i opere q̄ ſub ſole geritur. Vade ergo: ⁊ comede in letitia panē tuū: ⁊ bibe cum gaudio vinū tuum q2 deo placent opa tua. Omni tempoꝛe ſint veſtimenta tua candida ⁊ oleum de capite tuo non deficiat.

C Perfruere vita cum vxoꝛe quā diligis cunctis dieb⁹ vite inſtabilitatis tue: qui dati ſunt tibi ſub ſole omni tēpoꝛe vanitatis tue. Hec eſt eñi pars i vita ⁊ in laboꝛe tuo: quo laboꝛas ſub ſole. Q̄dcūq3 facere pōt man⁹ tua inſtāter opare q2 nec opus nec rō nec ſapiā: nec ſcientia erunt apud inferos: quo tu pꝛoperas. Verti me † ad aliud ⁊ vidi q̄ ſub ſole nec velociū eſſe curſum nec foꝛtium bellum: nec ſapientium panē: nec doctoꝛum diuitias. nec artificium gratiam: ſ3 tps caſumq3 in omnibus. Neſcit hō finē ſuū: ſed ſicut piſces capiunť hamo ⁊ aues laqueo cōpꝛehēdunť: ſic capiunť homines in tpe malo cū eis ex tēplo ſuperuenerit.

D Hanc q̄3 ſub ſole vidi ſapientiā ⁊ pbaui maximam. Ciuitas parua: ⁊ pauci in ea viri. Venit contra eam rex magnus ⁊ vallauit eā extruxitq3 munitiones per gyrum ⁊ perfecta eſt obſidio. Inuentuſq3 eſt in ea vir pauper ⁊ ſapiens: ⁊ liberaui vrbē per ſapientiam ſuam: ⁊ nullus deinceps recoꝛdatus eſt hominis illius pauperis. Et dicebam ego melioꝛ eſſe ſapientiam foꝛtitudine. Q̄ūo ergo ſapientia pauperis cōtēpta eſt ⁊ vba ei⁹ nō ſunt audita? Verba ſapientiū audiunť in ſilentio pl⁹ q̄ clamoꝛ pꝛincipis inter ſtultos. Melioꝛ eſt ſapientia q̄ arma bellica ⁊ q̄ in vno peccauerit multa bona pdet

Marginalia: Prouer.22.a. — pulchꝛa ſimi(litu)do. — ...+ verbi — ...7.f. item ...itur. — ...+ c. piece — ...ec.vi.i.c.a. ...ma. — ...3.e. ...6.g. — ...17.b. — ...9. ...dif.3.c. — ...+ vetera iudicio ...ſtulto. — ii.q.3.c. ... per totum. — Alſ + aduiuerent. — ii.q.3.c. paup. — Alſ + mala. — Alſ + diſtinctionem. — alſ + afflictionem. — ii.q.2.c. ſacerdotes — alſ + alia — Sapi.6.a.

¶ C.S. De muſcis morientibus: de corde ſapiētis ⁊ ſtul-
ti: de reſiſtēdo tēptationib⁹: de exaltatione ſtulti ⁊ ſerui: q2
malicia in ipſuȝ redit. de verbis ſtulti ⁊ rege puero: de rege
nobili: ꝙ pigritia deſtruit bona: ꝙ pecunie obediunt oīa: ⁊
ꝙ oijs non eſt detrahendum. Capi. X.

A Uſce morientes perdunt ſuauitatē vnguēti. Pre
cioſior eſt auro ſapientia paruaqȝ gloria ad tē-
pus ſtultitia. Cor ſapiētis in dextera eius ⁊ cor
ſtulti in ſiniſtra illius: Sed ⁊ in via ſtultus ābu-
lans: cuȝ ipſe inſipiēs ſit oēs ſtultos exiſtimat. Si ſpūs po
teſtatem habentis aſcenderit ſup te: locū tuū ne dimiſeris:
q2 curatio faciet ceſſare pctā maxima. Eſt ⁊ maluȝ qd vidi
ſub ſole: quaſi per errorē egrediens a facie principis. Poſi
B tū ſtultum in dignitate ſublimi: ⁊ diuites ſedere deorſum.
Uidi ſeruos ī equis ⁊ principes ambulātes ſup terrā qua-
ſi ſeruo. Qui fodit foueam incidet in eam: ⁊ qui diſſipat ſe-
Prouer.26.D. Eccle.27.D. pem: mordebit eum coluber. Qui transfert lapides affligē-
tur in eis. Et qui ſcindit ligna vulnerabitur ab eis. Si re-
tuſum fuerit ferrum: ⁊ hoc non vt prius: ſed hebetatum fue
rit multo labore exacuetur: ⁊ poſt induſtriam ſequetur ſa-
C pientia: Si mordeat ſerpens in ſilentio nihil eo minus ha-
bet qui occulte detrahit. verba oris ſapientis gratia: ⁊ la-
bia incipientis precipitabunt eum. initium verborum: eius
ſtultitia: ⁊ nouiſſimum oris illius error peſſimus. Stultus
verba multiplicat. Ignorat homo quid ante ſe fuerit: ⁊ qd
poſt ſe futurum ſit: qs ei poterit indicare. Labor ſtultorum
D affliget eos qui neſciunt in vrbē pergere. Ue tibi terra cui⁹
rex puer eſt: ⁊ cuius principes mane comedūt: Beata ter-
ra cuius rex nobilis eſt: ⁊ cui⁹ principes veſcunt in tempo
re ſuo ad reficiendū: ⁊ nō ad luxuriā. In pigritijs humilia
Als+ad ridē um. bitur contignatio: ⁊ in infirmitate manuum pſtilabit dom⁹
Als+auis celi portabit. † In riſu faciunt panē ⁊ vinū vt epulētur bibentes. Et pe
cunie obediunt omnia. In cogitatione tua regi non detra
Als+habet. has: et in ſecreto cubiculi non maledixeris diuiti: quia et
Als+annunciabit. † [illegible] celi portabunt vocem tuam: ⁊ qui † habēt pēnas †
[illegible]bunt ſententiam.

¶ C.S. De doctrina ſeminanda: de imutabilitate iudicij:
A de memorando iudicio: ⁊ a iuuentute bene fac. Ca. XI.
Als+partem Itte panē tuum ſuper tranſeūtes aquas
q2 poſt tempora multa inuenies illū. Da †
partes ſeptē: necnō ⁊ octo: q2 ignoras qd
B futurū ſit mali ſuper terrā. Si replete fue-
rint nubes imbrē ſuper terrā effundēt. Si
ceciderit lignum ad auſtrum aut ad aqlo-
nem in quocūqȝ loco ceciderit ibi erit. Qui obſeruat ven-
tum non ſeminat: ⁊ q conſyderat nubes nunqȝ metet. Quō
ignoras que ſit via ſpiritus ⁊ qua ratione compingantur
oſſa in ventre pregnantis: ſic neſcis opera dei qui fabrica-
C tor eſt omnium. Mane ſemina ſemen tuū: ⁊ veſpere ne ceſ-
Di.1.c.eccleſia ſticatum. ſet manus tua quia neſcis quid magis oriaſ hoc aut illud
⁊ ſi vtrūqȝ ſimul melius erit. Dulce lumen ⁊ delectabile eſt
oculis videre ſolem Si ānis multis vixerit homo ⁊ in his
D omnibus letus fuerit meminiſſe debet tenebroſi temporis
Als+non hȝ multorum. ⁊ dierum † multorum: qui cū venerit vanitatis arguentur
preterita. letare ergo iuuenis in adoleſcentia tua ⁊ in bo-
no ſit cor tuum in diebus iuuentutis tue: ⁊ ambula in vijs
cordis tui: ⁊ intuitu oculorum tuorum: ⁊ ſcito ꝙ pro omni-
bus his adducet te deus in iudiciuȝ. aufer iram a corde tuo
⁊ amoue maliciam a carne tua. Adoleſcentia enim et volu-
ptas vane ſunt.

¶ Capituli Summarium. De auferēda ira a corde: de me
moria creatoris in iuuentute: qualiter ratio ⁊ ſenſus ⁊ oīa
hominis mutanſ loquens ſub diuerſis ſimilitudinibus: cō
cludit ꝙ homo factus eſt vt ſeruiat deo: ⁊ ideo pro omni er
rato ducetur in iudicium homo ſiue bonum: ſiue malū ſit.
Capitulum. XII.

Emento creatoris tui in diebus iuuentutis tue
A antequā veniat tps afflictiōis tue: ⁊ appropinquēt
anni de quibus dicas non mihi placent. Antequā
tenebreſcant ſol ⁊ lumen et ſtelle et luna: ⁊ reuer-
tantur nubes poſt pluuiam. Quando cōmouebunſ cuſto-
B des domus: ⁊ mutabunſ viri fortiſſimi ⁊ocioſe erūt molen
tes ī minuto numero: ⁊ tenebreſcent videntes p foramina: ⁊
claudent oſtia in platea in humilitate vocis molentes ⁊ cō
ſurgent ad voceȝ volucris ⁊ obſurdeſcet oēs filie carminis
Excelſa quoqȝ timebunt ⁊ formidabunt in via florebit amigda
lus: impinguabitur locuſta: ⁊ diſſipabiſ capparis. Qm ibit
C homo in domū eternitatis ſue: ⁊ circū ibunt in platea plā-
gentes. Antequā rumpaſ funiculus argenteus ⁊ recurrat vi
ta aurea ⁊ cōteraſ hydria ſup fontē ⁊ confringaſ rota ſup ci-
ſternā: ⁊ reuertaſ puluis in terrā ſuā vn̄ erat. ⁊ ſpūs redeat
ad deū q dedit illū. Uanitas vanitatū dixit eccleſiaſtes ⁊ oia Supra.1.a.
D vanitas: Cumqȝ eſſet ſapiētiſſimus eccleſiaſtes docuit pplm
⁊ enarrauit q fecerat: ⁊ inueſtigās cōpoſuit parabolas mul-
tas. Queſiuit verba vtilia ⁊ cōſcripſit ſermōes rectiſſimos
ac veritate plenos. Uerba ſapiētiū ſicut ſtimuli ⁊ quaſi cla per ſo. [illegible]
ui in altū defixi: q per magiſtrorū cōſiliū data ſunt a paſto- phe.de.[illegible]
re vno. his amplius fili mi ne requiras. Faciendi plures li Di.1.in p[illegible]
bros null⁹ eſt finis: frequenſqȝ meditatio carnis afflictio Di.c.omn[illegible]
eſt Finē loquendi pariter omnes audiamus. Deū time et
mādata † eius obſerua. Hoc eſt oīs hō † cūcta q fiūt addu Als+[illegible]
cet de⁹ in iudiciū p omni errato: ſiue bonū ſiue malū ſit. Als+[illegible] cta.

¶ Explicit liber Eccleſiaſtes.

¶ † Incipiunt cantica canticorum. Als+ad canticum.

¶ Uox optantis xpi aduentum.

A De ſac. [illegible] vnico. Sculetur me oſculo
oris ſui: q2 meliora ſunt vbera tua vino fra
grātia vnguētis optimus. Oleū effuſuȝ no
Als+[illegible] mē tuū: ideo adoleſcentule dilexerūt te. †
(Uox eccl'ie ad xpm.) Trahe me poſt te.
Infra.2.a. B Curremꝰ ī odoreȝ vnguētoꝝ tuoꝝ. (Uox ſpōſi ad adoleſcē
tulas.) introduxit me in ſellaria ſua: Exultabim⁹ ⁊ eletabi
mur in te: memores vberū tuoꝝ ſup vinū. recti diligunt te
(Uox eccleſie ī pſſuris. (Nigra ſuȝ ſed formoſa filie hierlm
ſicut tabernacula cedar ſicut pelles ſalomōis nolite me cō
ſiderare ꝙ fuſca ſim: q2 decolorauit me ſol. (Uox ſinago-
ge) Filij matris mee pugnauerunt cōtra me. poſuerūt me
cuſtodē in vineis. Uiniam meā nō cōſtodiui. (Uox eccl'ie
ad xpm. (Indica mihi quē diligit aīa mea: vbi paſcas: vbi
cubes in meridie: ne vagari incipiam poſt greges ſodaliū
Als+pul[illegible] C tuorum. (Uos chriſti ad eccleſiaȝ·) Si ignoras te o † pul
cherrima inter mulieres: egredere ⁊ abi poſt veſtigia gre-
gum

gum tuoꝝ: ⁊ paſce edos tuos iuxta tabernacula paſtorum. Equitatui meo in curribꝰ pharaonis aſſimilaui te amica mea: pulchre ſunt gene tue ſicut turturis: collũ tuum ſicut monilia. (Vox amicoꝝ.) Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento. (Vox eccleſie.) Dum eſſet rex in accubitu ſuo: nardus mea dedit odorẽ ſuũ. Faſciculꝰ myrrhe dilectus meꝰ mihi: inter vbera mea cõmorabit̃. Botrꝰ cipri dilectus meus mihi: ĩ vineis engaddi. (Vox xp̄i ad eccleſiã.) Ecce tu pulchra es amica mea: ecce tu pulchra: oculi tui colũbaꝝ. (Vox eccleſie ad xp̄m.) Ecce tu pulcher es dilecte mi ⁊ decorus. Lectulus noſter floridus: tigna domoꝝ noſtraꝝ cedrina: laquearia noſtra cypreſſina. Ca.II.

¶ Vox chriſti.

Ego flos cãpi ⁊ liliũ cõuallũ. Sicut lilium iter ſpinas: ſic amica mea iter filias. (Vox eccl'ie.) Sicut malꝰ inter ligna ſiluaꝝ: ſic dilectus meꝰ iter filios. Sub vmbra illius quem † deſiderauerã ſedi: ⁊ fructus eius dulcis gutturi meo. Introduxit me † rex in cellã vinariã: ordinauit in me caritatẽ. Fulcite me floribꝰ ſtipate me malis: q: amore lãgueo. Leua eiꝰ ſub capite meo ⁊ dextera illiꝰ amplexabit̃ me. (Vox xp̄i.) Adiuro vos filie hieɫm p capreas ceruoſq; cãpoꝝ: ne ſuſcitetis neq; euigilare faciatis dilectã † donec ipſa velit. (Vox eccl'ie.) Vox dilecti mei. Ecce iſte venit ſaliẽs in mõtibus trãſiliens colles. Similis eſt dilectꝰ meꝰ capree: hynnuloq; ceruoꝝ. En ipſe ſtat poſt parietẽ noſtrũ: † reſpiciẽs p feneſtras: proſpiciẽs per cancellos. En dilectꝰ meꝰ loquit̃ mihi. (Vox xp̄i) Surge ppera amica mea: colũba mea: formoſa mea: ⁊ veni. Iam enĩ hyẽms trãſijt, imber abijt ⁊ receſſit. Flores apparuerunt in terra noſtra: tp̄s putatiõis aduenit. Vox turturis audita eſt in terra noſtra. Ficus protulit groſſos ſuos. Vinee florentes dederũt odorẽ † ſuũ. Surge propera amica mea: ſpecioſa mea ⁊ veni: colũba mea in foraminibus petre in cauerna macerie. Oſtende mihi faciẽ tuã: ſonet vox tua in auribus meis. Vox eñ tua dulcis: ⁊ facies tua decora. (Vox aduerſus hereſes.) Capite nobis vulpes paruulas que demoliuntur vineas. Nã vinea noſtra floruit. (Vox eccleſie.) Dilectus meus mihi ⁊ ego illi: qui paſcitur inter lilia donec aſpiret dies ⁊ inclinentur vmbre. Reuertere: ſimilis eſto dilecte mi capree hynnuloq; ceruorum ſuper mõtes † bethel. Capi.III

¶ Vox eccleſie electe de gentibus.

In lectulo meo p noctes q̃ſiui quẽ diligit aĩa mea. Queſiui illũ ⁊ nõ inueni. Surgã ⁊ circũibo ciuitatẽ p vicos ⁊ plateas q̃raꝫ quẽ diligit aĩa mea. Queſiui illũ: ⁊ nõ inueni. Inuenerunt me vigiles: q̃ cuſtodiũt ciuitateꝫ. (Eccleſia de xp̄o dicit.) Nũ quẽ diligit aĩa mea vidiſtis? Paululũ cũ pertranſiſſem eos inueni quẽ diligit aĩa mea. Tenui eũ nec dimittã donec introducã illũ in domũ matris mee: ⁊ ĩ cubiculũ genitricis mee. (Vox xp̄i.) Adiuro vos filie hieɫm p capreas ceruoſq; cãpoꝝ: ne ſuſcitetis: neq; euigilare faciatis dilectã donec ip̄a velit. (Synagoga de eccl'ia.) Que eſt iſta que aſcẽdit per deſertũ: ſicut virgula fumi ex aromatibus myrrhe ⁊ thuris ⁊ vniuerſi pulueris pigmẽtarij. (Vox eccleſie.) En lectulũ ſalomonis ſexagita fortes ambiũt ex fortiſſimis iſrael oẽs tenentes gladios ⁊ ad bella doctiſſimi. Vniuſcuiuſq; enſis ſup femur ſuum: propter timores nocturnos. Ferculum fecit ſibi rex ſalomon de lignis libani. Colũnas eius fecit argenteas: reclinatorium aureum aſcenſum purpureum media caritate conſtrauit propter filias hieɫm. (Vox eccl'ie de xp̄o.) Egredimini filie ſyon ⁊ videte regem ſalomonem in diademate quo coronauit illuꝫ mater ſua in die † deſpõſationis illius: ⁊ in die letitie cordis eius. Ca.IIII.

¶ Vox xp̄i.

Quam pulchra es amica mea q̃ pulchra es. Oculi tui colũbarũ: abſq; eo q̃ intrinſecꝰ latet. Capilli tui ſicut greges caprarum q̃ aſcẽderunt de monte galaad. Dẽtes tui ſicut greges tõſarũ q̃ aſcẽderũt de lauacro. Oẽs gemellis fetibus ⁊ ſterilis nõ eſt inter eas. Sicut vita coccinea labia tua ⁊ eloquiũ tuum dulce. Sicut fragmẽ mali punici: ita gene tue abſq; eo q̃ intrinſecus latet. Sicut turris dauid collũ tuũ q̃ edificata eſt cũ propugnaculis. Mille clypei pendent ex ea: oĩs armatura fortiũ. Duo vbera tua ſicut duo hynnuli capree gemelli: q̃ paſcunt̃ ĩ lilijs donec aſpiret dies ⁊ inclinent̃ vmbre. (Spõſus ad ſemetipſum.) Vadã ad mõtem myrrhe: ⁊ ad collem thuris. (Vox xp̄i ad eccleſiã.) Tota pulchra es amica mea ⁊ macula nõ eſt in te. Veni de libano ſponſa mea: veni de libano: veni coronaberis: de capite amana: de vertice ſanyr ⁊ hermon: de cubilibus leonum: de montibus pardorum. Vulneraſti cor meum ſoror mea ſponſa vulneraſti cor meuꝫ in vno oculorum tuorum: ⁊ in vno crine colli tui. Quaꝫ pulchre ſunt mamme tue ſoror mea ſponſa. Pulchriora † ſunt vbera tua vino: ⁊ odor vnguentorum tuorum ſuper oĩa aromata. Fauus diſtillans labia tua ſponſa: mel ⁊ lac ſub lingua tua: ⁊ odor veſtimentorum tuorum ſicut odor thuris. Hortus concluſus ſoror mea ſponſa: ortus concluſus fons ſignatus. Emiſſiones tue paradiſus malorum punicorũ cũ pomorum fructibus. Cypri cum nardo: nardus ⁊ crocus fiſtula ⁊ cynamomum cum vniuerſis lignis libani: myrrha et aloe cum omnibus primis vnguẽtis. Fons ortorum puteꝰ aquarum viuentium que fluũt impetu de libano. (Chriſtus gentes conuocat.) Surge aquilo ⁊ veni auſter perfla ortũ meũ ⁊ fluẽt aromata illius. Ca.V.

¶ Eccleſia de xp̄o dicit.

Veniat dilectus meus in ortum ſuũ † vt comedat fructũ pomoꝝ ſuoꝝ. (Chriſtus ad eccl'am dicit.) Veni in ortum meum ſoror mea ſponſa: † meſſui myrrhã meã cum aromatibꝰ meis. Comedi fauũ cuꝫ melle meo ⁊ bibi vinũ meum cũ lacte meo. (Chriſtus ad apoſtolos dicit.) Comedite amici ⁊ bibite ⁊ inebriamini chariſſimi. (Vox eccl'ie.) Ego dormio ⁊ cor meum vigilat. Vox dilecti mei pulſantis. Aperi mihi ſoror mea: amica mea: columba mea immaculata mea quia caput meum plenum eſt rore: ⁊ cincinni mei guttis noctium. (Vox ſponſe) Expoliaui me tũica mea: qũo induar illa. Laui pedes meos qũo inquinabo illos. (Vox eccl'ie de xp̄o.) Dilectꝰ meꝰ miſit manum ſuam per foramen: ⁊ vẽter meus intumuit ad tactum eius. Surrexi † vt aperirem dilecto meo. Manus mee ſtillauerũt myrrham: † ⁊ digiti mei pleni ſunt myrrha probatiſſima. Peſſulum oſtij mei aperui dilecto meo at ille declinauerat atq; tranſierat. Anima mea liquefacta eſt: vt dilectus locutus eſt. Queſiui ⁊ non inueni illum: vocaui et non reſpondit mihi. Inuenerunt me cuſtodes qui circumierunt ciuitatem. Percuſſerunt me: ⁊ vulnerauerunt me: tulerunt pallium meum cuſtodes murorum. Adiuro vos filie hieruſalem: ſi inueneritis dilectum meum: vt nuncietis ei: quia amore langueo. (Vox ſynagoge.) Qualis eſt dilectus tuus ex dilecto: o pulcherrima mulierum? Qualis eſt dilectus tuꝰ ex dilecto: quia ſic adiuraſti nos. (Vox eccleſie de chriſto.) Dilectus meus candidus ⁊ rubicundus electus ex milibus. Caput eius aurum optimum. Come eius ſicut elate † palmarum: nigre quaſi coruus. Oculi eius ſicut columbe ſuper riuulos aquarum que lacte ſunt lote et reſident iuxta fluenta pleniſſima. Gene illius ſicut areole aromatum conſite a pigmentarijs. Labia eius lilia diſtillantia myrrham primam. Manus illius tor-

Margin notes: 33.q.5.c. nõ eſt noſtrũ in glo. Infra.6.b. — B — C — Al's + non h3 ſunt. — D — 24.q.1.c.olbꝰ. — A — al's. + et. — Al's + miſcui. — Ihere.25.c. — Diſt.6.in ſumma. — B — Al's + perire. al's nõ h3 + et — C — ſupra.2.⁊.3.b. Infra.8.a — Al's non h3 + palmarum. 36.diſt. c.ecce

natiles aurec: plene hyacinthis. Uēter eius eburneꝰ diſtinctus ſaphiris. Crura illius columne marmoree: q̄ fundate ſunt ſup baſes aureas. Spēs eius vt libani: electꝰ vt cedri. Guttur illiꝰ ſuauiſſimū: ⁊ totꝰ deſiderabilis. Talis eſt dilectus meus. ⁊ ipſe eſt amicus meꝰ filie hierlm. Capit. VI.

A

Vox ſynagoge ad eccleſiam.

Quo abijt dilectus tuus o pulcherrima mulierū? quo declinauit dilectꝰ tuus? Et queremus eū tecum. (Vox eccl'ie.) Dilectus meꝰ deſcēdit in ortū ſuū ad areolā † aromatū vt ibi paſcatur in

als † aromatis.

ortis ⁊ lilia colligat. Ego dilecto meo ⁊ dilectus meus mihi: qui paſcitur inter lilia. (Vox chriſti ad eccleſiā.) Pulchra es amica mea: ſuauis et decora ſicut hierlm: terribilis

B

als † greges.

vt caſtrorum acies ordinata. Auerte oculos tuos a me: q2 ipſi me auolare fecerunt. Capilli tui ſicut † grex capratū q̄ apperuerūt de galaad. Dentes tui ſicut greges ouium que

Supra.4.a. 3.reg.11.a

aſcenderunt de lauacro. Oēs gemellis fetibꝰ: ⁊ ſterilis nō eſt in eis. Sicut cortex mali punici: ſic gene tue abſq3 occultis tuis. Sexaginta ſunt regine ⁊ octoginta concubine: et

C

54.q.1.c.loquitur.c.oibus.c.pudenda De cōſe.di.4.c.aliud eſt.

adoleſcentularū nō eſt numerꝰ. Una eſt colūba mea pfecta mea: vna eſt matri ſue: electa genitrici ſue. viderunt eā filie ſyon ⁊ beatiſſimā predicauerūt: regine ⁊ cōcubine laudauerunt eā. Que eſt iſta q̄ progreditur quaſi aurora ꝯſurgēs:

D

Infra.8.a.

pulchra vt luna: electa vt ſol: terribilis vt caſtrorum acies ordinata. (Vox eccleſie ad ſinagogā.) Deſcendi in ortum nucum vt viderē poma cōuallium: ⁊ inſpicerem ſi floruiſſet vinea ⁊ germinaſſent mala punica. (Vox ſynagoge.) Neſciui. Anima mea ꝯturbauit me propter quadrigas aminadab. (Vox eccleſie ad ſynagogā.) Reuertere reuertere ſunamitis: reuertere reuertere vt intueamur te. Cap. VII.

A

Vox chriſti de ſynagoga.

Quid videbis in ſunamite: niſi choros caſtrorū? (Vox xpi ad eccl'am). Q̄ pulchri ſunt greſſus tui in calciamētis filia principis. Iūcture feminū tuorū ſicut monilia: q̄ fabricata ſunt manu artificis. Umbilicus

B

tuus crater tornatilis: nunq̄ indigens poculis. Uēter tuus ſicut aceruus tritici: vallatus lilijs. Duo vbera tua ſicut duo hinnuli gemelli capree. Collū tuum ſicut turris eburnea. Oculi tui ſicut piſcine in eſebon q̄ ſunt

Di.49.c.huic etenim. als † vincta.

in porta filie multitudinis. Naſus tuus ſicut turris libani que reſpicit cōtra damaſcū. Caput tuum vt carmelus: ⁊ come capitis tui ſicut purpura regis † iuncta canalibus. Q̄

C

pulchra es ⁊ q̄ decora chariſſima in delitijs. Statura tua aſſimilata eſt palme: ⁊ vbera tua botris. (Vox ſpōſi de ſancta cruce.) Dixi aſcendam in palmam ⁊ apprehendā fructꝰ eiꝰ. (Vox ſpōſi de ſponſa.) Et erunt vbera tua ſicut botri vinee: et odor oris tui ſicut odor malorū. Guttur tuum ſicut vinū optimū. (Eccleſia de xpo dicit. Dignum dilecto meo

D

ad potandū: labijſq3 ⁊ dētibꝰ illiꝰ ad ruminandū. (Sponſa de ſpōſo.) Ego dilecto meo ⁊ ad me cōuerſio eiꝰ. (Eccleſia ad xpm.) Ueni dilecte mi egrediamur in agrū: cōmoremur in villis. Mane ſurgamꝰ ad vineas: videamꝰ ſi floruit vinea: ſi flores fructus parturiūt: ſi floruerunt mala punica. Ibi dabo tibi vbera mea. Mādragore dederūt odorē ſuū in portis noſtris. Oīa poma noua et vetera dilecte mi ſeruaui tibi. Capitulum. VIII.

A

Vox patriarcharum de chriſto.

Quis mihi det te fratrē meū ſuggentem vbera matris mee vt inueniā te ſolū foris ⁊ deoſculer te: et iā me nemo deſpiciat? Apprehendam te ⁊ ducā in domū matris mee ⁊ in cubiculum ge-

als † nō hē ⁊ in cubiculum genitricis mee.

nitricis mee. Ibi me docebis ⁊ dabo tibi poculum ex vino

Supra.2.b. Supra.2.b.3.b c.5.c.

condito: et muſtum malorum granatorum meorum. Leua eiꝰ ſub capite meo: ⁊ dextera illiꝰ amplexabitur me. (Vox chriſti.) Adiuro vos filie hieruſalē: ne ſuſcitetis: neq3 euigilare faciatis dilectam donec ipſa velit. (Vox ſynagoge de eccl'ia.) Que eſt iſta que aſcendit de deſerto: delitijs affluens innixa ſuper dilectū † ſuū. (Vox ſponſi pro ſponſa.)

Supra.3.c. et.9.a.

B

als † nō

Sub arbore malo ſuſcitaui te. Ibi corrupta eſt mater tua: ibi violata eſt genitrix tua. (Eccl'ia ad chriſtū dicit.) Pone me vt ſignaculū ſuper cor tuū: vt ſignaculum ſuper brachium tuum: q2 fortis eſt vt mors dilectio: dura ſicut infernus emulatio. Lampades eius vt lāpades ignis atq3 flammarum. Aque multe non potuerūt extinguere charitatem:

De pe.di. valida.

C

nec flumina obruent illam. Si dederit homo oēm ſubſtantiam domus ſue pro dilectione: quaſi nihil deſpiciet eam. (Chriſtus ad ſynagogā de eccleſia dicit.) Soror noſtra paruula et vbera non habet. Quid faciemus ſorori noſtre in die quando alloquenda eſt? (Chriſtus de eccleſia reſpōdet.) Si murus eſt: edificemus ſuper eū propugnacula argentea. Si oſtiū eſt: compingamus illud tabulis cedrinis. (Eccleſia reſpondet chriſto). Ego murus et vbera mea ſicut turris: ex quo facta ſum coram eo quaſi pacem reperiens. (Synagoga eccleſie dicit.) Uinea fuit pacifico. in ea

D

que habet populos. Tradidit eā cuſtodibus: vir affert pro fructu eius mille argenteos. (Chriſtus dicit.) Uinea mea coram me eſt. Mille tui pacifici et ducenti his q̄ cuſtodiunt fructus eius. (Vox Chriſti.) Que habitas in ortis: amici auſcultant te: fac me audire vocem tuā. (Vox eccleſie ad chriſtum.) Fuge dilecte mi ⁊ aſſimilare capree: hynnuloq3 ceruorum ſuper montes aromatum.

Expliciunt cantica canticorum.

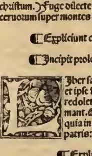
Incipit prologus in librum Sapientie.

Liber ſapiētie apud hebreos nuſq̄ eſt. Uñ et ipſe ſtilus grecam magis eloquentiam redolet. Hunc iudei Philonis eſſe affirmant. Qui proinde ſapientie nominatur: quia in eo chriſti aduētus qui eſt ſapiētia patris: ⁊ paſſio eiꝰ euidenter exprimitur.

Explicit prologus.

Incipit liber ſapientie.

Ca. Sum. De diligenda iuſtitia: de bonitate et ſimplicitate querēdi deū: de ſpū ſctō: de fugienda detractione et murmuratione: de morte non zelanda. Capitulum. I.

Diligite iuſtitiā, qui iudicatis terram. Sentite de domino in bonitate: et in ſimplicitate cordis querite illum: quoniam inuenitur ab his qui non tēptant illum: apparet aūt eis qui fidem habent in illum.

Hiere.4.a De pe.di. ſuper tribus

Peruerſe enim cogitationes ſeparant a deo: probata autem virtus corripit inſipientes.

B

Quoniam in maliuolam animam non introibit ſapientia: nec habitabit in corpore ſubdito peccatis. Spiritus enim ſanctus diſcipline effugiet fictum: et auferet ſe a cogitationibus que ſunt ſine intellectu: et corripietur a ſuperueniente iniquitate. Benignus eſt enim ſpiritus ſapientie et non liberabit maledictum a labijs ſuis: quoniam renum illius teſtis eſt deus: et cordis illius ſcrutator eſt verus: et lingue eius auditor

2.q.1.c.pcl. 3.c.a. 24.q.1.c. lis. De pe.di. quomodo. De cōſe.di. c.oſtendit. quomodo

audit oꝛ. Quõ ſpũs dñi repleuit orbẽ terrarũ: ⁊ hoc qḋ continet oĩa ſcientiã hȝ vocis. Propter hoc q̃ loquit̃ iniqua nõ põt latere: nec preteriet illũ corripiẽs iudiciũ. In cogitationib⁹ eñ impij interrogatio erit: ſermonũ aũt illius auditio ad deũ veniet: ⁊ ad correptionẽ iniquitatũ illi⁹. Quõ auris zeli audit oĩa: ⁊ tumultus murmurationũ nõ abſcõdet̃. Cuſtodite ergo vos a murmuratione q̃ nihil ꝓdeſt ⁊ a detractione parcite lingue. Quõ ſermo obſcur⁹ in vacuũ nõ ibit. Os aũt qḋ mẽtit̃ occidit animã. Nolite zelare mortem in errore vite veſtre neq̃ acquiratis perditionẽ in operib⁹ manuum veſtrarũ. Quõ de⁹ mortem non fecit: nec letat̃ in pditione viuorũ. Creauit eñ vt eſſent oĩa ⁊ ſanabiles fecit nationes orbis terrarum: ⁊ non eſt i illis medicamentũ exterminij: nec inferorũ regnũ in terra. Juſtitia eñ perpetua eſt ⁊ immortalis: iniuſtitia aũt mortis eſt acquiſitio. Impij autẽ manibus ⁊ verbis accerſierũt illaȝ: ⁊ exiſtimãtes illã amicã defluxerunt ⁊ ſponſiones poſuerunt ad illam quõ morte digni ſunt qui ſunt ex parte illius.

¶ C.S. De impiorũ cogitationibus: de conſilio iudeorũ aduerſus chriſtum. Cap. II.

Dixerũt eñ impij cogitãtes apud ſe nõ recte. Exiguũ ⁊ cũ tedio eſt tp̃s vite noſtre: ⁊ non eſt refrigeriũ in fine hoĩs et nõ eſt q̃ agnitus ſit reuerſus ab inferis. Quia ex nihilo nati ſumus: ⁊ poſt hec erimus tanq̃ nõ fuerimus. Quõ fumus ⁊ flatus eſt naribus noſtris: ⁊ ſermo ſcintille ad commouendũ cor noſtrũ. Quo extinctus cinis erit corp⁹ noſtrum. ⁊ ſpũs diffundetur tanq̃ mollis aer. Et tranſibit vita noſtra tanq̃ veſtigium nubis: ⁊ ſicut nebula diſſoluetur que fugata eſt a radijs ſolis: ⁊ a calore illius aggrauata. Et nomen noſtrum obliuionem accipiet per tp̃s: ⁊ nemo memoriam habebit operum noſtrorum. Umbre eñ tranſitus eſt tempus noſtrũ: ⁊ non eſt reuerſio finis noſtri: quõ cõſignata eſt ⁊ nemo reuertit̃. Uenite ergo ⁊ fruamur bonis q̃ ſunt: ⁊ vtamur creatura tã q̃ in iuuentute celeriter. Uino p̃cioſo ⁊ vnguentis nos impleamus ⁊ nõ preterẽat nos flos temporis. Coronem⁹ nos roſis anteq̃ marceſcãt: nullũ pratũ ſit qḋ non pertrãſeat luxuria noſtra. Nemo † veſtrũ exors ſit luxurie noſtre. Ubiq̃ relinquamus ſigna letitie: quõ hec eſt pars noſtra: ⁊ hec eſt ſors noſtra. Opprimamus pauperem iuſtum: ⁊ nõ parcamus vidue: nec † veterano: nec reuereamur canos multi tp̃is. Sit aũt fortitudo noſtra lex iniuſtitie. Qḋ eñ infirmũ eſt inutile inuenit̃. Circumueniamus ergo iuſtum quõ inutilis eſt nobis ⁊ cõtrari⁹ eſt operibus noſtris: ⁊ improperat nobis pctã legis: ⁊ diffamat i nos peccata diſcipline noſtre. Promittit ſe ſcientiã dei habere ⁊ filiũ dei ſe noiat. Fact⁹ eſt nobis in traductionem cogitationum noſtrarum. Grauis eſt nobis etiã ad videndũ: quõ diſſimilis eſt alijs vita illius. ⁊ † immutate ſunt vie eius. Tanq̃ nugaces eſtimati ſumus ab illo ⁊ abſtinet ſe a vijs noſtris tanq̃ ab immunditijs: ⁊ prefert nouiſſima iuſtorum: ⁊ gloriat̃ patrem ſe habere deum. Uideamus ergo ſi ſermones illius veri ſint ⁊ tentemus que ventura ſunt illi: ⁊ ſciemus que erunt nouiſſima illius. Si enim eſt verus filius dei ſuſcipiet illum: ⁊ liberabit illũ de manibus contrariorum. Contumelia ⁊ tormẽto interrogemus eum: vt ſciamus reuerentiam eius ⁊ ꝓbem⁹ patientiam illius. Morte turpiſſima condemnemus eum. Erit eñ † ei reſpectus ex ſermonibus illius. Hec cogitauerunt ⁊ errauerunt: excecauit enim illos malicia eorum. Et neſcierunt ſacramenta dei: neq̃ mercedem ſperauerũt iuſtitie: nec iudicauerunt honorem animarum ſanctarum. Quõ deus creauit hominem inexterminabilem: ⁊ ad imaginem ſimilitudinis ſue fecit illũ. Inuidia autẽ dyaboli mors introiuit in orbem terrarum. Imitantur autem illũ q̃ ſunt ex parte illius

¶ C.S. De ſanctis martyribus. de premijs impiorum de felicitate virginum. Cap. III.

Juſtorũ aũt aĩe in manu dei ſunt: ⁊ nõ tãget illos tormentum mortis. Uiſi ſunt oculis inſipiẽtiũ mori ⁊ exiſtimata eſt afflictio exitus illorũ: ⁊ ab itinere iuſto abierunt in exterminiũ: ⁊ qḋ a nobis eſt iter exterminij illi aũt ſunt in pace. Et ſi corã hoĩbus tormenta paſſi ſunt: ſpes illorũ imortalitate plena eſt. In paucis vexati: in multis bene diſponent̃ quõ deus tẽtauit eos: ⁊ inuenit illos dignos ſe. Tanq̃ aurũ in fornace probauit illos: ⁊ quaſi † holocauſti hoſtiam accepit illos ⁊ in tp̃e erit reſpectus illorũ. Fulgebũt iuſti: ⁊ tanq̃ ſcintille in arundineto diſcurrent. Judicabũt nationes ⁊ dñabunt̃ populis: et regnabit dñs illorũ in perpetuum. Qui confidũt in † illo intelligent veritatem: ⁊ fideles in dilectione acquieſcent illi: quõ donũ ⁊ pax eſt electis ei⁹. Impij aũt ſȝ q̃ cogitauerũt correptionem habebunt qui neglexerunt iuſtum a dño receſſerunt. Sapientiam eñ ⁊ diſciplinam qui abijcit infelix eſt ⁊ vacua eſt ſpes illorum: ⁊ labores ſine fructu: ⁊ inutilia opera eorum. Mulieres eorum inſenſate ſunt ⁊ nequiſſimi filij illorum. Maledicta creatura eorum: quoniam felix eſt ſterilis ⁊ incoinquinata: que neſciuit thorum in delicto. Habebit fructum i reſpectione animarum ſanctarum. Et ſpado qui nõ operatus eſt ꝑ manus ſuas iniq̃tatẽ: nec cogitauit aduerſus deũ nequiſſima. Dabit̃ eñ illi fidei donũ electum ⁊ ſors i tẽplo dei acceptiſſima. Bonorũ eñ labor glorioſus eſt fruct⁹ ⁊ q̃ non ocidat radix ſapiẽtie. Filij aũt adulterorũ in conſummatione erunt ⁊ ab iniquo thoro ſemen exterminabitur. Et ſiquidem longe vite erunt: ⁊ in nihilum ↄputabũtur: ⁊ ſine honore erit nouiſſima ſenectus illorũ. Et ſi celerius defuncti fuerint non habebunt ſpem: nec in die agnitionis allocutionem. † Nationes eñ inique dire ſunt † cõſummationis.

¶ C.S. De caſta generatiõe fidelium: de felicitate iuſtorum: de obitu a morte preoccupati: ⁊ de condemnatione impiorum ⁊ morte iuſtorum. Ca. IIII.

O Quam pulchra eſt caſta generatio cũ claritate. Immortalis eſt eñ memoria illius quoniam ⁊ apud deum nota eſt ⁊ apud homines. Cum preſens eſt imitãtur illam: et deſiderant eam cum ſe eduxerit: et imperpetuũ coronata triũphat: incoĩquinatorũ certaminum premium vincens. Multigena autem impiorum multitudo non erit vtilis: † ⁊ ſpuria vitulamina nõ dabunt radices altas: nec ſtabile firmamentum collocabunt. Et ſi in ramis in tempore germinauerint: infirmiter † poſita a vento commouebuntur: et nimietate ventorum eradicabuntur. Confringentur enim rami inconſummati: ⁊ fructus illorum inutiles et acerbi ad manducandum et ad nihilum apti. Ex iniquis eñ omnes filij q̃ naſcentur: teſtes ſunt neq̃tie aduerſus parẽtes in iterrogatione ſua. Juſtus autem ſi morte preoccupatus fuerit i refrigerio erit. Senectus eñ venerabilis eſt non diuturna: neq̃ annorum numero computata. Cani autem ſunt ſenſus hoĩs ⁊ etas ſenectutis vita imaculata. Placẽs deo factus dilectus ⁊ viuẽs inter peccatores tranſlatus eſt. Raptus eſt ne malicia mutaret intelectum eius: aut ne fictio deciperet aĩam illius. Faſcinatio eñ nugacitatis obſcurat bona: iconſtãtia concupiſcentie tranſuertit ſenſuȝ ſine malicia. Conſummatus in breui expleuit tp̃a multa. Placita eñ erat deo aĩa illi⁹: ꝓpter hoc properauit educere illum de medio iniq̃tatũ. Populi autem videntes ⁊ non intelligentes: nec ponentes in precordijs talia: quoniaȝ gratia dei ⁊ mĩa eſt in ſanctos ei⁹ ⁊ reſpectus ſuper electos illius. Cõdemnat autem iuſtus

A
B
alſo † holocauſta hoſtie.
Mat. 13. f.
alſo † illum
C
Eſaie. 54.
Luce. 23. d.
Gal. 4. d.
D
32. q. 4. c. i. ⁊ c dicat.
Di. 36. c. ſi.
alſo † natiões.
Alſo † conſumationes.
A
alſo † adulterine plantationes.
Alſo † poſite.
B
Di. 84. c. porro.
C
Heb. 11. d.
De. pe. di. 4. c. ſi ex bono. ⁊ c. ſequẽ.

mortuus viuos impios: ⁊ iuuentus celerius cōſummata lon
gā vitam iniuſti. Uidebūt em̄ finē ſapiētis: ⁊ non intelligēt
quid cogitauerit de illo deus ⁊ quare munierit illū dn̄s. Ui
debūt em̄ ⁊ contēnēt eū. Illos aūt deus irridebit. Et erūt
poſt hec decidētes ſine honore: ⁊ in contumelia inter mor
tuos in ꝑpetuū. Qm̄ diruꝑet illos inflatos ſine voce: ⁊ cō
Alr ✝ perdit mouebit illos a fundamentis ⁊ vſq₃ ad ſupremū deſolabun
tur. Et erunt gementes ⁊ memoria illorū ✝ periet. Uenient
in cogitatione peccatorum ſuorum timidi: ⁊ traducēt illos
ex aduerſo iniquitates ipſorum.

C.S.D: conſtantia iuſtorū ꝯ̄ ꝑſecutores ſuos: de peni
tentia ⁊ gemitu perſecutorū: de ſpe impii trāſitoria ⁊ beati
B tudine ⁊ gloria ſanctorū: de armatura xp̄i ad iudiciū. C.V.

Tunc ſtabunt iuſti i magna conſtantia ad
uerſus eos q̄ ſe anguſtiauerunt: ⁊ q̄ abſtu
lerūt labores eorū. Uidētes turbabunt ti
more horribili: ⁊ mirabunt in ſubitatione
alr ✝ dicētes. vbiq₃ inter. inſperate ſalutis gemētes ꝑ anguſtia ſpūs
✝ dicēt ✝ intra ſe: penitētiā agētes ⁊ ꝑ an
Alr ✝ deriſu. et in ſimilitudinem. guſtia ſpūs gemētes. Hi ſunt quos habuim̄ aliq̄n in ✝ de
riſum ⁊ in ſimilitudinē improperii: nos inſenſati vitā illorū
Alr ✝ q̄ō ergo. eſtimabamus inſaniā ⁊ finē illorū ſine honore. ✝ Ecce q̄ō
cōputati ſunt inter filios dei: ⁊ inter ſanctos ſors illorū eſt.
B Ergo errauim̄ a via veritatis ⁊ iuſtitie lumen nō luxit no
bis: ⁊ ſol intelligētie nō eſt ortus nobis. Laſſati ſum̄ in via
iniq̄tatis ⁊ perditionis: ⁊ ambulauim̄ vias difficiles: viā
aūt dn̄i ignorauimus. Quid nobis ꝓfuit ſupbia aut diui
tiarū iactantia quid contulit nobis? Tranſierunt omnia il
la tanq̄ vmbra: ⁊ tanq̄ nuncius precurrens. Et tanq̄ na
uis q̄ pertranſit fluctuantē aquā: cuius cum preterierit nō
eſt veſtigiū inuenire: neq₃ ſemitā carine illius in fluctibus.
Alr ✝ aere. Aut auis q̄ tranſuolat in aere cuī nullū inuenit argumētū
itineris illius: ſed tm̄ ſonitus alarum verberans leuē ven
tum: ⁊ ſcindens per vim itineris ✝ aerē commotis alis trāſ
C uolauit: ⁊ poſt hoc nullū ſignū inuenit itineris illī: aut tan
q̄ ſagitta emiſſa in locum deſtinatum: diuiſus aer cōtinuo
Prouerbi.xx.a in ſe recluſus eſt vt ignoret trāſitus illī. Sic ⁊ nos nati cō
tinuo deſinimus eſſe: ⁊ virtutis quidē nullū ſignum valui
mus oſtendere: in malignitate autem noſtra conſumpti ſu
mus. Talia dixerunt in inferno hi q̄ peccauerunt: qm̄ ſpes
impii tanq̄ lanugo eſt q̄ a vento tollit: ⁊ tanq̄ ſpuma graci
lis q̄ a ꝓcella diſpergit: ⁊ tanq̄ fumus q̄ a vento diffuſus ē:
⁊ tanq̄ memoria hoſpitis vnius diei preterēūtis. Iuſti au
Alr ✝ ſpei. tem in perpetuum viuēt: ⁊ apud dn̄m eſt merces eorū ⁊ co
alr ✝ dei. gitatio illorū apud altiſſimum. Ideo accipiēt regnum deco
alr ✝ nō hꝫ ſā cto. ris ⁊ dyadema ✝ ſpeciei de manu ✝ domini: qm̄ dextera ſua
D teget eos: ⁊ in brachio ✝ ſancto ſuo defendet illos: ⁊ acci
alr ✝ rectum. piet armaturā zelus illius: ⁊ armabit creaturā ad vltionē
inimicorū. Induet pro thorace iuſtitiam: ⁊ accipiet ꝓ galea
iudicium ✝ certū. Sumet ſcutū inexpugnabile equitatem:
acuet aūt dirā irā in lāceā: ⁊ pugnabit cum illo orbis terra
alr ✝ habena. rum contra inſenſatos. Ibunt directe emiſſiones fulgurū
alr ✝ habene. ⁊ tanq̄ ✝ a bene curuato arcu nubium exterminabuntur ⁊
alr ✝ cadeſ: et ad certum locum inſilient. Et a petroſa ira plene mittentur
alr ✝ iniq̄tas. grandines: ⁊ ✝ cādeſcet in illos aqua maris: ⁊ flumina con
current duriter. Contra illos ſtabit ſpūs virtutis: ⁊ tanq̄
turbo venti diuidet illos: ⁊ ad eremum perducet oēm ter
ram iniquitatis illorū: et malignitas euertet ſedes potētiū.

C.S. De iudicibus iudicandis a domino: ⁊ tormētan
A dis potentibus: reges hortatur ad concupiſcendam ſapiē
Eccle.9.d. tiam que ſe offert feliciter querentibus eam. Ca.VI.

Melior eſt ſapientia quā vires: ⁊ vir prudēs q̄ for
tis. Audite reges ⁊ intelligite: diſcite iudices
finiū terre. Prebete aures vos q̄ cōtinetis multi
tudines ⁊ placetis vobis in turbis nationū: qm̄
data eſt a dn̄o poteſtas vobis ⁊ virtus ab altiſſimo q̄ inter Ro.
rogabit opera veſtra ⁊ cogitationes ſcrutabit: qm̄ cū eſſe
tis miniſtri regni illius nō recte iudicaſtis nec cuſtodiſtis
legem iuſtitie: neq₃ ſm̄ voluntatem dei ambulaſtis. Horrē
de ⁊ cito apparebit vobis: qm̄ iudiciū duriſſimū in his qui
preſunt fiet. Exiguo em̄ cōcedit miſericordia: potentes au
tem potenter tormenta patientur. Non em̄ ſubtrahet per Sap.
ſonam cuiuſq̄ deus ✝ qui eſt omnium dominator: nec vere
bitur magnitudinē cuiuſq̄: qm̄ puſillum ⁊ magnum ipſe fe alr ✝
cit: ⁊ equaliter eſt illi cura de omnib̄. Fortioribus aūt for alr ✝
tior inſtat cruciatio. Ad vos ergo reges ſunt hi ſermones
mei vt diſcatis ſapientiā ⁊ nō excidatis. Qui em̄ cuſtodierīt
iuſtitiā iuſte iudicabuntur: ⁊ qui didicerīt iuſta: inuenient
quid reſpondeant. Concupiſcite ergo ſermones meos et
diligite illos: ⁊ habebitis diſciplinā. Clara eſt ⁊ que nun
q̄ marceſcet ſapientia ⁊ facile videtur ab his qui diligunt
eam: ⁊ inuenit ab his qui querunt illā. Preoccupat qui ſe
concupiſcunt vt illis ſe prior oſtēdat. Qui de luce vigilaue
rit ad illā nō laborabit: aſſidentem em̄ illā foribus ſuis inue
niet. Cogitare ergo de illa ſenſus eſt conſummatus: ⁊ q̄ vi
gilauerit propter illam: cito erit ſecurus. Quoniā dignos
ſeipſa circuit querens: ⁊ in viis ſuis oſtēdet ſe illis hilari
ter ⁊ in omni ✝ prouidentia occurret illis. Initium em̄ illī alr ✝
veriſſima eſt diſcipline concupiſcentia. Cura ergo diſcipli
ne dilectio eſt: ⁊ dilectio cuſtodia legum illius eſt. Cuſto
ditio autem legū conſummatio incorruptionis eſt: incorru
ptio autem facit eſſe proximum deo. Concupiſcentia itaq₃
ſapientie deducet ad regnum perpetuum. Si ergo delecta
mini ✝ ſedibus ⁊ ſceptris o reges populi: diligite ſapiētiā
vt in perpetuum regnetis. Diligite lumen ſapientie oēs alr ✝
qui preeſtis populis. Quid eſt autem ſapientia ⁊ quemad
modum facta ſit referam ⁊ non abſcondam a vobis ſacra
menta dei: ſed ab initio natiuitatis inueſtigabo: ⁊ ponā in
lucem ſcientiam illius: ⁊ non preteribo veritatem: neq₃ cum
inuidia tabeſcente iter habebo: quoniam talis homo non
erit particeps ſapientie. Multitudo autem ſapientium ſa
nitas eſt orbis terrarum. Et rex ſapiens populi ſtabilimē
tum eſt.

C.S. Hortando alios ad diſciplinā ſe ponit in exēplū
dicens. Optaui ⁊ datus eſt mihi ſenſus: ⁊ laudat ſapientiā
oibus preferendam: q̄ ſpūs ſapientie ſit multiplex ⁊ vnic̄
⁊ q̄ ſapientia ſit candor lucis eterne ⁊ imago dei patris.

Capitulum.VII.

Sum ergo ⁊ ego mortalis...

Ergo accipite diſciplinā per ſermōes me A
os ⁊ ꝓderit vobis. Sū q̄dē ⁊ ego morta
lis hō ſimil̄ ✝ oibus: ex genere terreno illī alr ✝
q̄ prior fact̄ eſt: ⁊ in vētre matris figurat̄ alr ✝
ſum caro: decē mēſium tp̄e coagulat̄ ſum alr ✝
in ſanguie: ex ſemie hoīs et delectamento
✝ ſomni conueniente. Et ego natus accepi communem ae
rem: ⁊ ſimil̄r decidi i terram factam: ⁊ primam vocem ſimilem alr ✝
omnibus emiſi plorans. In inuolumentis nutritus ſum: et
magnis curis. Nemo enim ex regibus aliud habuit natiui
tatis initium. Unus ergo introitus eſt omnibus ad vitam
et ſimilis exitus. Propter hoc optaui ⁊ datus eſt mihi ſen
ſus et inuocaui: ⁊ venit in me ſpūs ſapientie. Et prepoſui il
lam regnis ⁊ ſedibus: et diuitias nihil eſſe dixi in compara
tione illius. Nec cōparaui illi lapidem precioſum quoniam
omne aurum in comparatione illius arena eſt exigua et tā Job.
quam lutum eſtimabitur argentum in cōſpectu illius. Su 1.para
per ſalutem ⁊ ſpeciem dilexi illam. ⁊ propoſui pro luce ha Mat.16.
bere illam quoniā inextinguibile eſt lumen illius. Uenerunt 6.q.1.
autem mihi oia bona pariter cum illa: ⁊ innumerabilis hone
ſtas per manus illius: ⁊ letatus ſum in oibus quoniam an
tecedebat me iſta ſapientia: ⁊ ignorabam quoniam bono
rum oium mater eſt. Quam fictione didici: et ſine inuidia
communico

cōmunico: ⁊ honeſtatē illius non abſcondo. Infinitus eſt
theſaurus eſt hominibus: quo qui vſi ſunt participes fa-
cti ſunt amicitie dei: propter diſcipline dona cōmendati.
Mihi autē dedit deus dicere ex ſententia et preſumere di-
E gna horum que mihi dantur: qm̄ ipſe ſapientie dux eſt: et
ſapientiū emēdator: In manu enī illius ⁊ nos ⁊ ſermones
noſtri: ⁊ omnis ſapiētia: ⁊ operum ſciētie diſciplina. Ipſe
enī dedit mihi horū que ſunt ſcientiā veram: vt ſciā diſpoſi
tionem orbis terrarū ⁊ virtutes elementorū initiū et con-
ſummationē ⁊ medietatē temporū viciſſitudinū permuta-
tiones: ⁊ conſummationes temporū ⁊ morū mutationes:
diuiſiones temporū: anni curſus et ſtellarū diſpoſitiones
naturas animaliū. ⁊ iras beſtiarū: vim: ventorū ⁊ cogita-
+ arborū. + abſcondi- tiones hominū: differentias † virgultorū: ⁊ virtutes radi
cum. et queciīq; ſunt † abſconſa ⁊ improuiſa didici. Om-
+ actum. + actus: nium enim artifex docuit me ſapientiam: Eſt enī in illa ſpi
ritus intelligentie ſctūs: vnicus multiplex: ſubtilis: mode
ſtus: diſcret⁹: mobilis: incoinquinatus: cert⁹: ſuauis: amās
+ nullum. bonū: acutus: qui † nihil vetat benefacere: humanus beni
gnus: ſtabilis: certus: ſecurus omnē habens virtutē oīa
proſpiciens: ⁊ qui capiat oēs ſpiritus intelligibiles † mū-
dus † ſubtilis. Omnibus enim mobilibus mobilior eſt ſa
+ nitidos. + ſubtilis. pientia. Attingit autem vbiq; propter ſuam mundiciam.
D Vapor eſt enim virtutis dei: ⁊ emanatio quedam eſt clari
tatis omnipotentis dei ſincera: et ideo nihil inquinatū in
+ nil. eam incurrit. Candor eſt enim lucis eterne: ⁊ ſpeculū ſine
macula dei maieſtatis: ⁊ imago bonitatis illius. Et cū ſit
vna: omnia poteſt ⁊ in ſe permanēs: omnia innouat: ⁊ per
nationes in aīas ſanctas ſe transfert. Amicos dei et pro-
phetas conſtituit. Neminem enim diligit deus: niſi eum
qui cum ſapientia inhabitat. Eſt enim hec ſpecioſior ſole:
⁊ ſuper omnem diſpoſitionē ſtellarum: luci cōparata inue
+ purior. nitur † prior. Illi enim ſuccedit nox.

¶ Capituli Summariū. De ſapientia que fortiter ⁊ ſua-
uiter diſponit omnia: de ipſa quoq; concupiſcenda: quia
per ipſam habentur omnia bona. Ca. VIII.

A Sapientiam autem non vincit malitia. Attingit
ergo a fine vſq; ad finem fortiter: ⁊ diſponit oīa
ſuauiter. Hanc amaui ⁊ exquiſiui eam a iuuen-
tute mea ⁊ queſiui ſponſam mihi eam aſſumere
⁊ amator factus ſum forme illius. Generoſitatē illius glo
rificat contuberniū habens dei: ſed ⁊ omniū dominus di-
lexit illam. Doctrix enim eſt diſcipline dei: ⁊ electrix ope-
rum illius. Et ſi diuitie appetuntur in vita: quid ſapientia
B locupletius que operatur omnia? Si autē ſenſus opera-
tur quis horum que ſunt magis q̄ illa eſt artifex? Et ſi iu-
ſticiam quis diligit ⁊ labores huius magnas habēt virtu
+ ſapiens. tes. Sobrietatē enim ⁊ † prudentiā docet ⁊ iuſticiā ⁊ vir-
tutem: quibus vtilius nihil eſt in vita hominibus. Et † ſi
+ ſimilitu- multitudinē ſcientie deſiderat: quis ſcit preterita ⁊ de fu-
diſpoſitio- turis eſtimat: ſcit verſutias demonū ⁊ † diſſolutiones ar-
gumentorum: ſigna et monſtra ſcit anteq̄ fiant: et euētus
temporū ⁊ ſeculorū. Propoſui ergo hanc adducere mihi
ad conuiuendū. ſciens quoniā mecum cōmunicabit de bo
C nis ⁊ erit allocutio cogitatiōis ⁊ tedij mei. Habebo pro-
pter hanc claritatē ad turbas ⁊ honorem apud ſeniores.
Iuuenis acutus inueniar in iudicio: et in conſpectu po-
+ mirabilis tentium † admirabilis ero ⁊ facies principum mirabun-
tur me. Tacentem me ſuſtinebunt: et loquentem me reſpi-
cient et ſermocinante me plura: manus ori ſuo imponent.
+ preterea. † Preterea habebo per hanc immortalitatē: et memoriā
eternam his qui poſt me futuri ſunt relinquam. Diſponā
+ ſubiecte. populos: et nationes mihi erunt † ſubdite. Timebunt me
audientes reges horrendi: et in multitudine videbor bo-
nus et in bello fortis. Intrans in domum meam conquie-
ſcam cum illa. Non enim habet amaritudinem conuerſa-
tio illius nec tedium conuictus illius: ſed leticiam et gau-

dium. Hec cogitās apud me: cōmemorans in corde meo D
qm̄ † immortalis eſt in cogitatione † ſapientia et amicitia al' + immortali-tas.
illius delectatio bona: ⁊ in operib⁹ manuū illius honeſtas al' + ſapiētie
ſine defectione: et in certamine loquele illius ſapientia: et
preclaritas in cōmunicatione ſermonū ipſius: circuibam:
querens vt mihi illā aſſumerē. Puer autē erā ingenioſus
⁊ ſortitus ſum animā bonā. Et cum eſſem magis bonus
veni ad corpus incoinquinatū. Et vt ſciui: quoniam aliter
nō poſſem eſſe continēs niſi deus det: et hoc ipſum † erat al' + erat ſapiē-tie.
ſumma ſapientia: ſcire cuius eēt hoc donū: adij dominū et
deprecatus ſum illum ⁊ dixi ex totis precordijs meis.

¶ Ca. Sū. Oratio ſalomonis pro habenda ſapiētia quā
dicit impoſſibile haberi niſi per deum.

Capitulum. IX.

A Deus patrum meorū ⁊ dn̄e miſericordie. qui fe-
ciſti omnia verbo tuo: ⁊ ſapientia tua cōſtituiſti
hominē vt dominaretur creature que a te facta
eſt: vt diſponat orbem terrarū in equitate et iu-
ſticia: et in directione cordis iudiciū iudicet da mihi ſediū Re. iij.
B tuarum aſſiſtricē: ſapientiā: et noli me reprobare a pueris
tuis: qm̄ ſeruus tuus ſum ego: et filius ancille tue: homo
infirmus et exigui tēporis ⁊ minor ad itellectum iudicij et
legum. Et ſi quis erit conſummatus inter filios hominū:
ſi † fugerit ab illo ſapiētia tua: in nihilū cōputabitur. Tu al' + aufugerit.
autē elegiſti me regē populo tuo: et iudicē filiorū tuorum al' + abfuerit.
et filiarū: Et dixiſti † me edificare templū in monte ſancto al' + nō hz me.
tuo: et in ciuitate habitationis tue altare: ſimilitudinē ta-
bernaculi ſancti tui quod preparaſti ab initio: ⁊ tecum ſa-
pientia † tua que nouit opera tua que ⁊ affuit tunc cum or al' + nō hz tua.
bem terrarum faceres: et ſciebat quid eſſe placitū oculis Prouer. 8. c.
C tuis: et quid directū in preceptis tuis. Mitte illā de celis
ſctis tuis: et a ſede † magnitudinis tue vt mecū ſit ⁊ mecū
laboret: ⁊ ſciam quid acceptū ſit apud te. Scit enī illa oīa al' + maieſta-tis.
et intelligit et deducet me in operibus meis ſobrie: et cu-
ſtodiet me in ſua potentia. Et erunt accepta opera mea: ⁊
diſponā populū tuū iuſte: et ero dignus ſediū patris mei
Quis enī hominū poterit ſcire conſiliū dei? Aut quis po
terit cogitare quid velit deus? Cogitationes enī morta-
lium timide et incerte prouidentie noſtre. Corpus enī qd̄
corrūpitur aggrauat animā: et terrena inhabitatio depri
mit ſenſum multa cogitantē. Et difficile eſt imamus que in
D terra ſunt et que in proſpectu ſunt inuenimus cum labore.
Que in celis ſunt autem quis inueſtigabit? Senſum autē
tuum quis ſciet niſi tu dederis ſapientiam: et † miſeris ſpi al' + autē.
ritum ſanctum tuum de altiſſimis: ⁊ ſi correcte ſunt ſemite
eorum qui ſunt in terris: et que tibi placent didicerunt ho
mines. Nam per ſapientiā ſanati ſunt quicunq; placuerūt
tibi domine a principio.

¶ Capitu. Sum. Cōmendatur ſapientia a ſeruatione iu-
ſtorū videlicet Adam Noe Abraham Iacob ⁊ Ioſeph a
liberatione filiorum iſrael: ab egyptijs et ſanctorū a perſe
cutoribus ſuis. Ca. X.

A Hec illum qui primus formatus eſt a deo pater
orbis terrarū cum ſolus eſſet creatus cuſtodi-
uit: ⁊ eduxit illum a delicto ſuo. Et eduxit illū Gene. 1. a.
de limo terre: et dedit illi virtutem continendi
omnia. Ab hac vt receſſit iniuſtus in ira ſua: per iram ho-
micidij fraternitas deperijt. Propter quod cū aqua de-
leret terram: ſanauit iterum ſapientia per contēptibile li-
gnum iuſtum gubernans. Hec et in conſenſu † ſuperbie
cum ſe nationes extuliſſent ſciuit iuſtum ⁊ conſeruauit ſine al' + nequitie
querela deo et in filijs miſericordiam fortem cuſtodiuit Gene. 19.
Hec iuſtum a pereuntibus impijs liberauit fugiētem: de-
ſcendente igne in pentapolin: quibus in teſtimoniū ne q̄
tie fumigabunda conſtat deſerta terra: et in certo tempo
re fructus habentes arbores et incredibilis aīme memo
ria ſtans figmentū ſalis. Sapientiā enim pretereūtes nō

tantū in hoc lapſi ſunt vt ignorarēt bona: ſed ⁊ inſipientie
ſue reliquerunt hominibus memoriā: vt in his que pecca-
uerunt: nec latere potuiſſent. Sapientia autem hos qui ſe
obſeruant a doloribus liberabit. Hec autem profugū ire
Gen. 28. b. fratris iuſtum deduxit per vias rectas: et oſtēdit illi re-
gnum dei: et dedit illi ſcientiā ſanctorū: honeſtauit illū in
laboribus et compleuit labores illius. In fraude circūue
nientiū illum affuit illi: ⁊ honeſtum fecit illū. Cuſtodiuit il-
lum ab inimicis: ⁊ a ſeductoribus tutauit illū. Et certamē
C forte dedit illi vt vinceret: ⁊ ſciret quoniā omniū potētior
eſt ſapientia. Hec venditū iuſtū non dereliquit: ſed a pec-
catoribus liberabit eum. Deſcenditq; cum illo in foueā: et
in vinculis non dereliquit illum: donec afferret illi ſceptrū
regni et potentiā aduerſus eos qui eū deprimebāt: ⁊ men
daces oſtendit qui maculauerūt illum. Et dedit illi clarita
tem eternam. Hec populū iuſtum ⁊ ſemen ſine querela li-
al's † cõprimebant. berauit a nationibus que illum † deprimebāt. Intrauit in
al's † opprimebant. animā ſerui † dei ⁊ ſtetit cōtra reges horrēdos in porten
D tis ⁊ ſignis. Et reddidit iuſtis mercedem laborū ſuorum:
al's † domini. ⁊ deduxit illos in via mirabili: et fuit illis in velamēto diei:
Exodi. 14. f. et in luce ſtellarum per noctem. Et tranſtulit illos per ma
re rubrum: et tranſuexit illos per aquam nimiam. Inimi-
cos autem illorum demerſit in mare: et ab altitudine infe-
rorum eduxit illos. Ideo iuſti tulerūt ſpolia impiorum: et
decantauerunt domine nomen ſanctum tuum: ⁊ victricem
manum tuam laudauerunt pariter. Quoniā ſapientia ape
al's † fecerunt. ruit os mutorum et linguas infantium † fecit diſertas.

¶ Ca. Sum. De miraculis factis pro iſrael: de penis vl-
tricibus in delinquentes: de multa potentia dei: et de mi-
ſericordia dei Ca. XI.

A Direxit opera eorum in manibus prophete ſan
Exo. 17. c. cti. Iter fecerūt per deſerta que nō habitabā-
tur: ⁊ ī locis deſertis fecerūt caſas. Steterūt
contra hoſtes et de inimicis ſe vindicauerūt.
Steterūt ⁊ inuocauerūt te ⁊ data eſt illis aqua
de petra altiſſima: ⁊ requies ſitis de lapide duro. Per que
eñ penas paſſi ſunt inimici illorū a defectione potus ſui in
al's † eo. † eis cum abundarent filij iſrael letati ſunt. Per hec cum
illis deeſſent bene cum illis actū eſt. Nam pro fonte qui-
dem ſempiterni fluminis humanū ſanguinem dediſti iniu
B ſtis. Qui cum minuerētur in traductione infantium occi-
ſorum dediſti illis abundantē aquam inſperate: oſtendēs
per ſitim que tunc fuit: quēadmodū tuos exaltares: ⁊ ad-
uerſarios illorū necares. Cum enim tentati ſunt ⁊ quidē
cum miſericordia diſciplinam accipientes ſcierunt: quē ad
modum cum ira iudicati impij tormenta paterentur. Hos
quidem tanq̄ pater monēs probaſti: illos autē tanq̄ du-
rus rex interrogās condēnaſti. Abſentes enim ⁊ preſen-
tes ſimiliter torquebantur. Duplex enim illos acceperat
tedium et gemitus cum memoria preteritorū. Cum enim
C audirent per ſua tormenta bene ſecum agi. commemorati
ſunt dominū admirantes in finem exitus. Quem enim in
expoſitione praua proiectum deriſerunt in finem euentus
mirati ſunt. Non ſimiliter iuſtis faciens: pro cogitationi-
bus autem inſenſatis iniquitates illorum. Quod quidam
al's † multos. errantes colebant † mutos ſerpentes et beſtias ſuperua
cuas immiſiſti illis multitudinē mutorū animaliū in vindi
ctam vt ſcirent: quia per que peccat quis: per hec et tor-
quetur. Non enim impoſſibilis erat omnipotens manus
tua que creauit orbem terrarū ex materia inuiſa immitte-
re illis multitudinē vrſorum: aut audaces leones: aut noui
al's † ignis. generis ira plenas ⁊ ignotas beſtias: aut vaporē † igneū
ſpirantes: aut fumi odorem proferētes: aut horrendas ab
oculis ſcintillas emittentes: quarum non ſolū leſura po
terat illos exterminare: ſed et aſpect⁹ per timorē occide-
re. Nam ⁊ ſine his vno ſpiritu poterāt occidi perſecutio-
D nem paſſi ab ipſis factis ſuis et diſpergi per ſpiritū virtu-
tis tue. Sed omnia in menſura ⁊ numero et pondere diſpo
ſuiſti. Multū enim valere tibi ſoli ſupererat ſemp: ⁊ virtu-
ti brachij tui quis reſiſtet? Quoniam tanq̄ momentū ſtatere:
ſic eſt ante te orbis terrarū ⁊ tanq̄ gutta roris ante lucanī
qui deſcendit in terrā. † Et miſereris oim † q: oia potes: ⁊ al's † ſed.
diſſimulas pctā hominū ꝑpter penitētiā. Diligis eñ oia al's † quoniam
que ſunt: et nihil odiſti eorū que feciſti. Nec eñ odiens ali
quid cōſtituiſti aut feciſti. Quomodo autē poſſet aliquid
permanere niſi tu voluiſſes? Aut qd a te vocatum nō eſſet
conſeruaretur? Parcis autem omnibus: quoniā tua ſunt
domine qui amas animas.

¶ Ca. Sum. De ſuauitate dei: q: corripit ⁊ monet peccā
tes de tranquillitate dñi in iudicio ⁊ q dat locum peniten
tie: et q ad diſciplinam boni flagellantur Ca. XII.

Quam bonus et ſuauis eſt dñe ſpirit⁹ tuus in A al's † nobis.
† oibus. Ideoq; hos qui exerrant † partib⁹ al's † partibus
corripis ⁊ de quibus peccant admōes et allo-
queris: vt relicta malitia credāt in te dñe illos
eñ antiquos inhabitatores terre ſancte tue quos exhor-
ruiſti: qm odibilia opera tibi faciebāt per medicamina et
ſacrificia iniuſta: et filiorū ſuorū necatores ſine miſerico-
dia: et comeſtores viſcerū hominū: et deuoratores ſangui
nis et autores parētes animarū inauxiliatarū perdere vo
luiſti a medio ſacramēto tuo: per manus parentū noſtro-
rum vt † dignam perciperent peregrinationē puerorū dei al's † digne
que tibi omnium carior eſt terra. Sed ⁊ his tanq̄ homini-
B bus pepercisti: ⁊ miſiſti anteceſſores exercitus tui veſpas
vt illos paulatim exterminarent. Non q: impotēs eras in
bello ſubijcere impios iuſtis: aut beſtijs ſeuis: aut verbo
duro ſimul exterminare: ſed partibus iudicans dabas lo-
cum penitentie: non ignorās qm nequā eſt natio eorum et
naturalis malitia ipſorū: et qm nō poterat mutari cogita-
tio illorū in perpetuū. Semen enim erat maledictū ab ini
tio. Nec timēs aliquē: veniā dabas peccatis illorū. Quis
eñ dicet tibi quid feciſti? Aut quis ſtabit contra iudiciū al's † iudex
tuū? Aut quis in cōſpectu tuo veniet † vindex iniquorū ho
minū? Aut quis tibi imputabit: ſi perierint natiōes quas
tu feciſti? Nec eſt eñ alius deus q̄ tu: cui cura eſt de omni
C bus: vt oſtendas qm nō iniuſte iudicas iudiciū. Neq; rex
neq; tyrānus in cōſpectu tuo inquirēt de his quos perdi-
diſti. Cum ergo ſis iuſtus: iuſte oia diſponis: ipſum quoq;
qui non debet puniri condēnas et exterū eſtimas a tua vir
tute. Virt⁹ enim tua iuſtitie initiū eſt: et ob hoc q omniū
dñs es: oibus te parcere facis. Virtutē enim oſtendis tu:
qui non crederis eſſe in virtute † confirmatus: ⁊ hos qui al's † conſummatus.
te neſciunt in audacia traducis. Tu autē dominator virtu
tis: cum tranquillitate iudicas: et cum magna reuerentia
diſponis nos. Subeſt enim tibi cum volueris poſſe. Do-
cuiſti enim populū tuū per talia opera: qm oportet iuſtum
eſſe ⁊ humanū: ⁊ bone ſpei feciſti filios tuos † qm iudicās al's † qui.
das locum peccatis penitētie. Si enim inimicos ſeruorū
tuorū ⁊ debitos morti cum tanta cruciaſti attentione ⁊ li-
beraſti: dans tempus ⁊ locum per que † poſſent mutari a al's † poſſe
malitia cum quanta diligētia † iudicaſti filios tuos: quorū al's † credidiſti
parentibus iuramēta ⁊ † conuētiones dediſti bonarū pro al's † conuentiones.
D miſſionū. Cū ergo das nobis diſciplinā inimicos noſtros
multipliciter flagellas vt bonitatē tuam cogitemus iudi-
cantes: ⁊ cum de nobis iudicatur ſperemus miſericordiā
tuam. Unde et illis qui in vita ſua inſenſate et iniuſte vixe-
runt. per hec que coluerunt dediſti ſumma tormenta. Et-
enim in erroris via diutius errauerunt: deos eſtimantes
hec que in † aīalibus ſunt ſuperuacua infantiū inſenſatorū al's † aīal
more viuentes. Propter hoc tanq̄ pueris inſenſatis iudi
cium in deriſum dediſti. Qui autem ludibrijs et increpa-
tionibus non ſunt † correcti: dignum dei iudicium exper- al's † cor
ti ſunt. In his enim qui patiebantur moleſte ferebant: in
quibus impatientes indignabantur. Per hec quos pu-
tabant

tabant deos in ipſis cum exterminarētur videntes illum quem olim negabant ſe noſſe verū deū agnouerunt. Propter quod ⁊ finis odēnationis eorū veniet ſuper illos.

¶ Ca. Sū. De idolatris: de agnoſcendo creatorem per creaturas. de ſubſannatione idolorum. Ca. XIII

A Vani autē ſunt omnes homines in quib' nō ſubeſt ſciētia dei ⁊ de his q̄ nō vidētur bona non potuerāt intelligere eū q̄ eſt: neq̄ operibus † attendētes agnouerunt q̄s eſſet artifex: ſꝫ aut ignē aut ſpiritū: aut citatū aerē: aut gyrū ſtellarū: aut nimiā aquā aut ſolē ⁊ lunā rectores orbis terrarū deos: putauerunt. Quorū ⁊ ſi ſpecie delectari deos putauerunt ſciant quanto his dominator eorū ſpecioſior eſt. Speciei enī generator oīa cōſtituit. B Aut ſi virtutē ⁊ opa eorū mirati ſunt intelligant ab illis q̄m qui hec † fecit fortior eſt illis. A magnitudine enim ſpeciei et creature cognoſcibiliter poterit creator horū videri. Sed tamē adhuc in his minor eſt querela. Et hi enim fortaſſe errant deū querentes ⁊ volentes inuenire. Et enī cum in operibus illius conuerſentur: et inquirunt ⁊ perſuaſum habēt: quoniā bona ſunt que videntur. Iterū autē nec his debet ignoſci. Si enim tm̄ † potuiſſent ſcire vt poſſent eſtimare: ſeculum quō huius dn̄m non facilius inuenerunt? Infelices autem ſunt ⁊ inter mortuos ſpes illorū eſt: C qui appellauerunt deos opera manuū hominū: aurū ⁊ argentū artis inuentionē et ſimilitudines animaliū: aut lapidē inutilē opus manus antique. Aut ſi quis artifex faber de ſylua lignū rectū † ſecuerit: et huius docte eradat omnē corticē: ⁊ arte ſua vſus diligēter fabricet vas inutile in conuerſationē vite reliquias autē huius operis ad preparationē eſce abutatur ⁊ reliquū horū qd ad nullos vſus facit: lignū curuū ⁊ † verticibus plenū ſculpat diligēter per vacuitatē ſuā: et per ſcientiā ſue artis figuret illud: ⁊ aſſimilet illud imagini hominis aut alicui ex animalibus illud cōparet perliniēs rubrica ⁊ rubicundū D faciens fuco colorē illius et omnem maculā que in illo eſt perliniēs: † et faciat ei dignā habitationē: ⁊ in pariete ponens illud: et confirmās ferro ne forte cadat proſpiciens illi: ſciens quoniā non poteſt adiuuare ſe. Imago enim eſt ⁊ opus eſt illi adiutoriū. Et de ſubſtātia ſua ⁊ de filijs ſuis ⁊ de nuptijs votū faciēs inquirit. Non erubeſcit loqui cū illo qui ſine anima eſt: et pro ſanitate quidē infirmū deprecatur: et pro vita rogat mortuū ⁊ in adiutoriū inutilē inuocat: et pro itinere petit ab eo qui ambulare non pōt: et de acquirendo: ⁊ de operando: ⁊ de omniū rerum euentu petit ab eo qui in omnibus eſt inutilis.

al's + dns. — al's + cōſtituit. — al's + potuerit. — al's + ſecauerit. — al's + vorticibus. — al's + terra.

¶ C. S. De bn̄dictione crucis xp̄i: de maledictiōe idololatrie ⁊ idoli deteſtatiōe: de crudelitate ſacrificiorū ⁊ vniuerſalitate vitiorū ſequentiū idololatriā. Ca. XIIII.

A Iterū ali' nauigare cogitās ⁊ per feros fluct' iter facere incipiēs ligno portāte ſe: fragilius lignum inuocat. Illud enim cupiditas acquirendi excogitauit: et artifex ſapientia fabricauit. Tua autē pater † prouidentia ab initio cuncta gubernat: q̄m dediſti in mari viam: et inter fluctus ſemitā firmiſſimā oſtendens: q̄m potēs es ex oīb' ſanare: etiam ſi ſine rate aliquis adeat mare. Sed vt non eſſent vacua ſapiētie tue opera propter hoc etiā ⁊ exiguo ligno credūt hoīes animas ſuas: ⁊ tranſeuntes mare per artē liberati ſunt. Sed ⁊ ab initio cum perirent ſuperbi gygātes: ſpes orbis terrarum ad ratē † confugiens remiſit ſeculo ſemen natiuitatis que manu tua erat gubernata. Benedictū eſt enim lignum per qd fit iuſtitia. Per manus autē quod fit idolū B maledictū eſt ⁊ ipſum. ⁊ qui fecit illud: q2 ille quidē operatus eſt: illud autem cum eſſet fragile deus cognominatus eſt. Similiter autē odio ſunt deo: impius et impietas eius. Etenim quod factum eſt: cū illo qui fecit tormenta patietur. Propter hoc ⁊ in idolis nationum nō erit reſpectus: q̄m creature dei in odium facte ſunt: ⁊ in tentationē anime hominum ⁊ in muſcipulā pedibus inſipientiū. Initiū enī fornicationis eſt exquiſitio idolorū: ⁊ adinuētio illorū corruptio vite eſt. Neq̄ enim erāt ab initio neq̄ erūt imperpetuum. Superuacuitas enim hominū hec adinuenit in orbem terrarū: et ideo breuis illorū finis eſt inuētus. Acerbo enim luctu dolens pater rapti cito ſibi filij fecit imaginem: ⁊ illū qui tunc quaſi homo mortuus fuerat nūc tanq̄ deum colere cepit: ⁊ cōſtituit inter ſeruos ſuos ſacra ⁊ ſacrificia. Deinde interueniēte tempore conualeſcēte † iniqua C cōſuetudine: hic error tanq̄ lex cuſtoditus eſt ⁊ tyrānorum imperio colebātur figmenta. Et hos quos in palā homines honorare nō poterāt propter hoc q2 lōge eſſent e longinquo figura eorum allata euidentē imaginē regis quem honorare volebāt fecerūt. vt illum qui aberat tanq̄ preſentē colerent ſua ſollicitudine. Prouexit autē ad horū culturā ⁊ hos qui ignorabāt artificis eximia diligētia. Ille enim volēs plus placere illi qui ſe aſſumpſit: elaborauit arte ſua vt ſimilitudinem in melius figuraret. Multitudo autē hominū abducta per ſpeciē operis eum qui ante tempus tanq̄ homo honoratus fuerat nunc deum eſtimauerūt. Et hec fuit vite humane deceptio. q̄m aut affectui aut regibus deſeruiētes homines: incōmunicabile nomen lapidib' ⁊ lignis impoſuerūt. Et nō ſuffecerat erraſſe eos circa dei ſcientiā. ſed in magno viuētes inſcientie bello: tot et tam magna mala pacē appellant. Aut enim filios ſuos ſacrificantes: aut obſcura ſacrificia faciētes: aut inſanie ple- D nas vigilias habētes: neq̄ vitam: neq̄ nuptias mundas iam cuſtodiunt: ſed et alius alium per inuidiā occidit. aut adulterans contriſtat: ⁊ omnia cōmixta ſunt: ſanguis: homicidium: furtum et fictio: corruptio: ⁊ infidelitas: turbatio ⁊ periuriū: tumult': bonorū dei immemoratio: animarum inquinatio: natiuitatis immutatio: nuptiarū inconſtātia: inordinatio mechie et impudicitie. Infandorū enī idolorum cultura oīs mali cauſa eſt et initiū ⁊ finis. Aut enim dum letantur inſaniunt. aut certe vaticinātur falſa. aut viuunt iniuſte aut periurant cito. Dum enim confidūt in idolis, que ſine intellectu ⁊ ſine aīa ſunt male iurantes noceri ſe non ſperant. Utraq̄ ergo illis euenient digne. quoniā male ſenſerant de deo attendētes idolis: et iurauerūt iniuſte in idolo contēnentes iuſtitiā. Non enī iurantiū eſt virtus. ſed peccantiū pena † perambulat ſemper in iuſtorum † preuaricationem.

al's + fugiens. — al's + iniqua. — al's + perambulabat. — al's + preuaricatione.

¶ Ca. Sum. Uox fideliū qui laudant dei miſericordiam cuius gratia non ſeruiunt idolis: de ſubſannatione idololatrie et eius deteſtatione. Ca. XV.

A Tu autē deus noſter ſuauis ⁊ verus es patiēs et in miſericordia diſponens omnia. Et enim ſi peccauerimus tui ſumus: ſcientes magnitudinē tuam: et ſi non peccauerimus: ſcimus quoniam apud te ſumus computati. Noſſe enim te cōſummata iuſtitia eſt: ⁊ ſcire iuſtitiā et virtutē tuā radix ē immortalitatis. Non enī in errorē induxit nos hominū male artis excogitatio: nec vmbra picture labor ſine fructu: et effigies ſculpta per varios colores: cuius aſpectus dat inſenſato concupiſcentiā et diligit mortue imaginis effigiē ſine anima. B Malorū amatores digni ſunt morte qui ſpem habēt in talibus: et qui faciūt illos: et qui diligūt et q colūt. Sꝫ et figulus mollē terrā premēs laborioſe fingit ad vſus noſtros vnūquodq̄ vas. et de eodem luto fingit que munda ſunt in vſum vaſa: et ſimiliter que his ſunt cōtraria. Horū autem vaſorum quis ſit vſus: iudex eſt figulus. Et cum labore vano deum fingit de eodē luto ille qui pauloante de terra factus fuerat. ⁊ poſt puſillū † reducit ſe vn̄ accept' eſt. repetitus anime debitū quam habebat. Sed cura eſt illi non quia laboraturus eſt nec quoniā breuis illi vita eſt. ſed concertat aurificibus ⁊ argentarijs. ſed et et ariosimi

Supra. i. g. — al's + eduxit.

C tatur ⁊ gloriam p̄fert: q̄m res ſuperuacuas fingit. Cinis eſt enim cor eius et terra ſuperuacua ſpes illi⁹ et luto vilior vita ei⁹: q̄m ignorauit qui ſe finxit ⁊ q̄ inſpirauit illi animã qua operatur: ⁊ qui inſufflauit ei ſpiritũ vitalem. Sed ⁊ exiſtimauerunt lutum eſſe vitã noſtram: ⁊ conuerſationẽ vite cõpoſitã ad lucrũ et oportet vndiq̄ etiã ex malo acq̄rere.

D Hic enim ſcit ſe ſup oẽs delinquere: q̄ ex terre materia fragilia vaſa ⁊ ſculptilia fingit. Omnes enim inſipiẽtes ⁊ infelices ſupra modũ aie ſue ſuperbi ſunt inimici populi tui et imperantes illi: q̄m oia idola nationũ deos exiſtimauerunt q̄b⁹ neq̄ oculorum viſus eſt ad videndum: neq̄ nares ad percipiẽdũ ſpiritũ neq̄ aures ad audiendũ: neq̄ digiti manuũ ad tractãdũ: ſꝫ et pedes eorum pigri ad ambulandũ. Homo enim fecit illos: et qui ſpiritũ mutuat⁹ eſt is finxit illos. Nemo enim ſibi ſimilem homo poterit deũ fingere. Cum enim ſit mortalis: mortuũ fingit manib⁹ iniquis. Melior enim eſt ipſe his quos colit: q: ipſe quidẽ vixit cũ eſſet mortalis: illi autẽ nunq̄. Sed ⁊ aialia † miſerrimi colunt. Inſenſata enim comparata his illis ſunt deteriora. Sed nec aſpectu † aliquis ex his aialibus bona poteſt conſpicere. Effugerunt autem dei laudem et benedictionem eius.

(alſ. + miſerrima. alſ. + aliquod.)

C. E. Sũ. de iuſticia dei qui iudicat impios et p̄piciat̃ iuſtis alternati proſequit̃: de ignorãte in aquis niue: et glacie ſuſtinẽt vim ignis et de donatione mãne. Ca. XVI.

A Propter hec et his ſimilia paſſi ſunt digne tormenta: ⁊ per multitudinẽ beſtiarũ exterminati ſunt. Pro quib⁹ tormẽtis bñ diſpoſuiſti populũ tuũ: quib⁹ dediſti cõcupiſcentiã delectamẽti ſui nouũ ſaporẽ eſcã parãs eis ortigometram: vt illi quidẽ cõcupiſcẽtes eſcã p̄pter ea q̄ illis oſtẽſa ⁊ miſſa ſunt etiã a neceſſaria concupiſcentia auerterentur. Hi autẽ in breui inopes facti nouã guſtauerũt eſcã. Oportebat enim illis ſine excuſatione quidẽ ſuperuenire interitũ exercẽtibus tyrãnidẽ: his autẽ tm̃ oſtẽdere quẽadmodũ inimici eorum exterminabãtur. Et enim cũ illis ſupuenit ſeua beſtiarũ ira morſibus peruerſorũ colubrorum exterminabãtur. Sed nõ inperpetuũ tua ira p̄manſit ſed ad correptionem in breui

(Numeri. 21. b. alſ. +. correctionem.)

B turbati ſunt ſignũ habentes ſalutis ad cõmemorationem mandati legis tue. Qui enim cõuerſus eſt per hoc q̄d videbat ſanabatur: ſed per te omniũ ſaluatorẽ. In hoc autem oſtẽdiſti inimicis † tuis q: tu es qui liberas ab omni malo. Illos enim locuſtarũ ⁊ muſcarũ occiderunt morſus: et non eſt inuẽta ſanitas aie illorũ: quia digni erãt ab huiuſce modi exterminari. Filios autẽ tuos nec draconũ nec venenatorum vicerunt dentes. Miſericordia enim tua adueniẽs ſanabat illos. In memoria enim † ſermonũ tuorũ † exterminabantur ⁊ velociter ſanabãtur ne in altã † incidẽtes obliuionem nõ poſſent tui vti in adiutorio. Et enim neq̄ herba neq̄ malagma ſanauit eos: ſed tuus dñe ſermo q̄ ſanat oia. Tu es dñe q̄ vite ⁊ mortis habes poteſtatẽ: ⁊ deducis vſq̄ ad portas mortis ⁊ reducis. Homo autẽ occidit quidem per malitiã aiam ſuã: ⁊ cũ exierit ſpiritus nõ reuertet̃: nec † reuocabit animã que recepta eſt ſed tuã manũ affugere impoſſibile eſt.

(alſ. + noſtris. alſ. + ſeruorum. alſ. + examinabantur. alſ. + cadẽtes. alſ. + reuolabit. anima.)

C Negãtes enim te noſſe impij per fortitudinẽ brachij tui flagellati ſunt: nouis aquis ⁊ grãdinibus ⁊ pluuijs perſecutionẽ paſſi ſunt: et per ignẽ conſumpti. Quod enim mirabile erat in aqua: que oia extinguit plus ignis valebat. Vindex eſt enim orbis iuſtorũ. Quodã enim tẽpore mãſuetabatur ignis ne cõburerẽtur que ad impios miſſa erant aialia: ſed vt ipſi vidẽtes ſcirẽt q̄m dei iudicio patiũtur perſecutionẽ. Et quodã tẽpore in aqua ſupra virtutem ignis exardeſcebat vndiq̄: vt † iniquã terre nationẽ exterminaret. Pro quib⁹ angelorum eſca nutriuiſti populũ tuũ: ⁊ paratũ panẽ de celo p̄ſtitiſti illis ſine labore: omne delectamentũ in ſe habentẽ: et ois ſaporis ſuauitatẽ. Subſtantiam enim tuã ⁊ dulcedinẽ tuã quã in filios habes oſtẽdebas: ⁊ deſeruiẽs vniuſcuiuſq̄ volũtati. Ad q̄d quiſq̄ volebat cõuertebatur. Nix autẽ ⁊ glacies ſuſtinebãt vim ignis ⁊ nõ tabeſcebãt: vt ſcirẽt q̄m fructus inimicorum exterminabat ignis ardẽs in grãdine: ⁊ pluuia coruſcans.

(alſ. + inique. Exo. 17. d.)

D Hoc autẽ † iterũ vt nutrirent̃ iuſti: † ignis etiã ſue virtutis oblitus eſt. Creatura enim tibi factori deſeruiẽs † exardeſcit in tormentũ aduerſus iniuſtos: ⁊ † lenior fit ad bñfaciendũ pro his q̄ in te confidũt. Propter hoc ⁊ tũc oia transfigurata omniũ nutrici gratie tue deſeruiebãt ad volũtatẽ eorum qui a te deſiderati ſunt: vt ſcirẽt filij tui quos dilexiſti dñe: q̄m nõ natiuitatis fruct⁹ paſcũt hoies ſꝫ ſermo tuus hos q̄ in te crediderint cõſeruat. Q̄d enim ab igne nõ poterat exterminari: ſtatim ab exiguo radio ſolis calefactũ tabeſcebat vt notũ oibus eſſet: q̄m opꝫ p̄uenire ſolẽ ad bñdictionem tuam: ⁊ ad † ortũ † lucis te adorare. Ingrati enim † ſpes tanq̄ hybernalis glacies tabeſcet: ⁊ diſperiet tanq̄ aqua ſuperuacua.

(alſ. + facere. alſ. + nõ habebat ignis. alſ. + quando fit. alſ. + lenis. alſ. + oriẽtem alſ. + ſolis. alſ. + fides.)

C. E. S. De magnitudine iudiciorũ dei: qui penis mirabilibus affligebat impios. Ca. XVII.

A Magna ſunt enim iudicia tua dñe: ⁊ ineñarrabilia verba tua: p̄pter hoc indiſciplinate aie errauerũt. Dũ enim perſuaſum hñt iniqui poſſe dñari nationi ſancte: vinculis tenebrarũ ⁊ longe noctis cõpediti. incluſi ſub tectis fugitiui perpetue p̄uidẽtie † iacuerunt. Et dum putãt ſe latere in obſcuris p̄ctis: tenebroſo obliuionis velamẽto diſperſi ſunt pauentes horrẽde ⁊ cũ admiratiõe nimia p̄turbati. Neq̄ enim que cõtinebat illos ſpelũca ſine timore cuſtodiebat q̄m ſonitus deſcendẽs p̄turbabat illos: ⁊ perſone triſtes illis apparẽtes pauorem illis p̄ſtabant.

(alſ. + placet.)

B Et ignis quidẽ nulla vis poterat illis p̄bere: nec ſyderũ limpide flãme illuminare poterãt illã noctem horrendã. Apparebat autẽ illis ſubitane⁹ ignis timore plenus: et timore percuſſi illis que nõ videbat̃ faciei exiſtimabant deteriora eſſe que videbant̃ ⁊ magice artis appoſiti erant deriſus. et ſapientie gloria † correptio cũ cõtumelia. Illi enim qui p̄mittebãt timores ⁊ perturbationes expellere ſe ab aia languẽte: hi cum deriſu pleni timore languebant. Nam ⁊ ſi nihil illos ex mõſtris perturbabat tranſitu aialiũ ⁊ ſerpentiũ ſibilatiõe cõmoti tremebũdi peribant ⁊ aerem quem nulla rõne quis effugere poſſet negantes ſe videre. Frequẽter enim p̄occupãt peſſima redarguente conſcientia.

(alſ. + cum.)

C Cum ſit enim timida nequitia. † data eſt in oim condẽnationẽ. Semp enim p̄ſumit ſeua perturbata conſcientia. Nihil enim eſt timor niſi preſumptiõis adiutoriũ. p̄ditio cogitatiõis auxiliorũ. Et dum ab intro minor eſt expectatio: maiorẽ cõputat † potentiam eius cauſe de qua tormentũ p̄ſtat. Illi autẽ qui in potentẽ venere noctem et ab infimis ⁊ ab altiſſimis ſuperuenietẽ eandẽ ſomnum dormiẽtes aliq̄ mõſtrorũ exagitabãtur timore: aliq̃ndo anime deficiebãt traductiõe. Subitaneus enim illis et inſperatus timor ſuperuenerat. Deinde ſi quiſq̄ ex illis decidiſſet: cuſtodiebat̃ in carcere ſine ferro recluſus. Si enim ruſticus quis erat aut paſtor aut agri laborum operari⁹ p̄occupatus eſſet ineffugabilẽ ſuſtinebat neceſſitatem.

(alſ. + datur monitus condẽnata. alſ. + ſubiectam. alſ. + deorum.)

D Vna enim cathena tenebrarũ oẽs erãt colligati. Siue ſpiritus ſibilans: aut inter ſpiſſos arborum ramos auiũ ſonus ſuauis aut vis aque decurrẽtis nimiũ: aut ſonus validus p̄cipitãtiũ petrarũ: aut ludentium aialiũ curſus inuiſus aut mugientiũ valida beſtiarũ vox aut reſonãs de altiſſimis montib⁹ echo: deficiẽtes † faciebat illos p̄e timore. Omnis enim orbis terrarum limpido illuminabat̃ lumine ⁊ nõ impeditis operib⁹ cõtinebatur. Solis autẽ illis ſuperpoſita erat grauis nox imago tenebrarũ: que ſuperuentura illis erat. Ipſis ergo ſibi erant grauiores tenebre.

(alſ. + faciebat.)

C. Ca. Sum. De luce iſraelitarũ in egypto figurãte lucẽ ſctõrum in mũdo: de perſecutiõe afflictiõis impiorum: de nocte qua percuſſit dñs primogenita: de aduẽtu x̄pi: de peccato populi iſrael in deſerto: de aaron quomõ ſtetit inter

viuos ⁊ mortuos cum thuribulo. Ca.XVIII.

A Exo.9.f. Alª ✝per. Alª ✝quia. Alª ✝dominum.

Sanctis aūt tuis maxima erat lux: ⁊ horū quidē vocem inimici audiebant: ſed figuraȝ non videbant. Et quia nō ⁊ ipſi ✝ eadē paſſi erāt magnificabant te: ⁊ ✝ qui ante leſi erāt qꝛ non ledebātur: gratias agebāt tibi: ⁊ vt eſſet differētia te ✝ dcū petebant. Propter qḋ ignis ardentē collūnaȝ ducē habuerūt ignote vie: ⁊ ſolem ſine leſura boni hoſpitij pſtitiſti. Digni

B

quidē illi carere luce: et pati carcerē tenebraruȝ qui incluſos cuſtodiebāt ſanctos filios tuos: per quos incipiebat incorruptū legis lumē ſeculo dari. Cum cogitarēt iuſtorū occidere infantes ⁊ vno expoſito filio: ſed liberato in traductionem illorū multitudinē filiorū obtuliſti: ⁊ pariter illos perdidiſti in aqua valida. Illa eñ nox aū cognita eſt a patribus noſtris: vt vere ſcientes quibus iuramētis crediderūt aiequiores eſſent. Suſcepta eſt aūt a populo tuo ſanitas quidē iuſtorū iniuſtoꝝ autē exterminatio. Sicut eñ leſiſti aduerſarios noſtros: ſic ⁊ nos ꝓuocās magnificaſti. Abſconſe eñ ſacrificabāt iuſti pueri bonorū: ⁊ iuſtitie legē in concordiā diſpoſuerūt ſimiliter ⁊ bona et mala

Alª ✝patria.

recepturos iuſtos: ✝ patri oīm decantātes laudes. Reſonabat autē inconueniēs inimicorū vox: ⁊ flebilis audiebatur planctus ploratorū infantiū. Simili autē pena ſeruus cum dño afflictus eſt ⁊ popularis homo regi ſimilia paſſus. Similiter ergo oēs vno nomine mortis mortuos habebant innumerabiles. Nec eñ ad ſepeliendum viui ſufficiebant: qm̄ vno momēto que erat preclarior natio illoruȝ exterminata eſt. De oībus eñ nō credētes ꝓpter benefi-

C Alª ✝medium. Alª ✝cōtineret. Alª ✝nō habet. Alª ✝proſiliſt.

cia: tunc cum primū fuit exterminiū primogenitoꝝ: ſpopōderunt populū dei ſe eſſe. Cum enim ✝ quietū ſilentiū contineret oīa ⁊ nox in ſuo curſu mediū iter haberet: oīpotēs ſermo tuus ✝ dñe exiliēs de celo a regalibus ſedibꝰ venit durꝰ debellator in mediū exterminij terrā ✝ ꝓſiliuit gladius acutus in ſimulatū imperiū tuum portans ⁊ ſtans repleuit oīa morte: ⁊ vſq ad celū attingebat ſtans in terra. Tunc cōtinuo viſus ſomniorū maloꝝ turbauerūt illos: et timores ſuperuenerūt inſperati. Et alius alibi proiectus

D Num.X.g.

ſeminiuus. propter quā moriebatur cauſam demōſtrabat mortis. Viſiones eñ que illos turbauerunt hec premonebant: ne inſcij quare mala patiebanꝫ perirēt. Tetigit autē tūc ⁊ iuſtos tētatio mortis. ⁊ cōmotio in heremo facta eſt multitudinis. Sed nō diu permanſit ira tua. Properans eñ homo ſine querela deprecari ꝑ populis proferēs ſeruitutis ſue ſcutū orationē: ⁊ per incēſum deprecationē allegans reſtitit ire: ⁊ finē impoſuit neceſſitati: oſtendens qm̄ tuus eſt famulus. Vicit aūt turbas non in virtute corporis: nec armatura potētie: ſȝ verbo illū qui ſe vexabat ſubiecit: iuramenta parentū ⁊ teſtm̄ cōmemorās. Cū eñ iam aceruatim cecidiſſent ſuper alterutrū mortui interſtitit: et amputauit impetū: ⁊ diuiſit illā que ad viuos ducebat viā. In veſte eñ poderis quā habebat: totus erat orbis terrarum: ⁊ parentū magnalia in quatuor ordinibꝰ lapidum erant ſculpta: et magnificētia tua in dyademate capitis illius ſcripta erat. His autē ceſſit qui exterminabat et hec extimuit. Erat enim ſola tentatio ire ſufficiens.

¶ Ca.S. De interitu egyptioꝝ cū gaudio hebreorū: de ortigometra donata ad deſideriū populi: ꝙ elemēta mundi nō tm̄ diuine: ſȝ ⁊ humane ſeruiūt volūtati. Ca.XIX.

A Alª ✝deducerēt

Impijs autem vſq in nouiſſimū ſine mia ira ſuperuenit. Preſciebat eñ ⁊ futura illoꝝ qm̄ cuȝ ipſi reuerſi eſſent: ⁊ ꝑmiſiſſent vt ✝ ſe educerent ⁊ cum magna ſolicitudine premiſiſſent illos: cōſequebātur illos penitētie actus. Adhuc eñ inter manus habētes luctū: ⁊ deplorātes ad monumēta mortuoꝝ: aliā ſibi aſſumpſerūt cogitationem inſipiētie: ⁊ quos rogātes proiecerāt: hos tanꝙ fugitiuos perſequebātur. Ducebat eñ illos ad hūc finem digna neceſſitas ⁊ horū que accide-

B

rant cōmemorationē amittebāt: vt que deerant tormētis repleret punitio: ⁊ populus quidē tuus mirabiliter trāſiret: illi autē nouam mortē inuenirēt. Ois eñ creatura ad ſuū genus ab initio refigurabaꝫ deſeruiēs tuis preceptis vt pueri tui cuſtodirētur illeſi. Nā nubes caſtra illoꝝ obūbrabat: ⁊ ex aqua que ante erat terra arida apparuit: ⁊ in mari rubro via ſine impedimēto: ⁊ campus germinans de profundo nimio per quē oīs natio tranſiuit: ꝗ tegebaꝫ tua manu: videtes tua mirabilia ⁊ mōſtra. Tanꝙ eñ equi depauerunt eſcam: ⁊ tanꝙ agni exultauerūt magnificātes te dñe ꝗ liberaſti illos. Memores eñ erant adhuc coꝝ que in incolatu illoꝝ facta fuerāt quēadmodū ꝓ natiōe aīaliū produxit terra muſcas: ⁊ pro piſcibꝰ eructauit fluuiꝰ multitudinē ranarū. Nouiſſime aūt viderūt nouā creaturam

C Alª ✝deſcend.

auiū: cum abducti cōcupiſcētia poſtulauerūt eſcas epulationis. In allocutione eñ deſiderij ✝ aſcēdit illis de mari ortigometra: et vexationes peccātoribus ſuperuenerūt: non ſine illis ꝗ ante facta erant argumētis per vim fluminum. Iuſte eñ patiebanꝫ ſm̄ ſuas nequitias. Etenī deteſtabiliorem inhoſpitalitatē inſtituerūt. Alij quidē ignotos nō recipiebāt aduenas: alij aūt bonos hoſpites in ſeruitutē ✝ redigebāt. Et nō ſolū hec: ſed ⁊ alius quidē reſpectꝰ illorum erat: qm̄ inuiti receperūt extraneos. Qui autē cuȝ

Alª ✝accipiebāt

letitia receperūt hos ꝗ eiſdē vſi erant inſtitutis: ſeuiſſimis afflixerūt doloribꝰ. Percuſſi ſunt autē cecitate ſicut illi in foribus iuſti cuȝ ſubitaneis coopti eſſent tenebris. Vnuſquiſq tranſitū oſtij ſui querebat. In ſe eñ elemēta dū cōuertuntur ſicut in organo qualitatis ſonus immutatur et omnia ſuū ſonū cuſtodiūt. Vnde eſtimari ex ipo viſu certo

Gene.16.c.

D

Exo.9.c.

pōt. Agreſtia eñ in aquatica cōuertebanꝫ ⁊ quecūq erāt natātia in terram tranſibant. Ignis in aqua valebat ſupra ſuam virtutē et aqua extinguentis nature obliuiſcebatur. Flamme ecōtrario corruptibiliū animaliū nō vexauerūt carnes coambulātiū: nec diſſoluebāt illā que facile diſſoluebatur ſicut glacies bonā eſcam. In oībus eñ magnificaſti populū tuuȝ dñe ⁊ honoraſti: ⁊ nō deſpexiſti in omni tempore ⁊ in omni loco aſſiſtens eis.

¶ Explicit liber Sapientie.

¶ Incipit ꝓlogus libri Ieſu filij Syrach qui eccleſiaſticus appellatur.

Multorū nobis ⁊ magnorū per legē ⁊ prophetas aliosq qui ſecuti ſunt illos ſapiētia demōſtrata eſt: in quibꝰ oportet laudare iſrael doctrine ⁊ ſapientie cauſa: qꝛ nō ſolū ipſos loquētes neceſſe eſt eſſe peritos: ſed etiā extraneos poſſe ⁊ diſcētes ⁊ ſcribentes doctiſſimos fieri. Auus meus ieſus poſtꝙ ſe amplius dedit ad diligētiā lectionis legis ⁊ prophetarū et aliorū librorū qui nobis a parētibus noſtris traditi ſunt: volui ⁊ ipſe ſcribere aliquid horū que ad doctrinā ⁊ ſapiētiam pertinēt vt deſiderātes diſcere ⁊ illorum periti fieri magis magiſq attendant animo ⁊ confirmētur ad legitimam vitam. Hortor itaq venire vos cum beniuolentia: ⁊ attentiori ſtudio lectionē facere: et veniā habere in illis in quibus videmur: ſequentes imaginē ſapientie ⁊ deficere in verborū cōpoſitione. Nam deficiēt verba hebraica qū fuerint tranſlata ad alterā linguam. Non ſolū autem hec: ſed ⁊ ipſa lex ⁊ prophete: ceteraq aliorum librorū nō paruam habent differentiā quādo inter ſe dicuntur. Nam in octauo et in triceſimo anno tēporibus Ptolomei euergetis regis poſtꝙ perueni in egyptum: ⁊ cum multū temporis ibi fuiſſem: inueni libros relictos non parue neq contemnende doctrine. Itaq bonum ⁊ neceſſariū putaui et ipſe aliquā addere diligentiā ⁊ laborem interpretandi librum iſtum: et multa vigilia attuli doctrinā in ſpacio tēporis ad illa que ad finē ducunt libruȝ iſtum dare: et illis qui volunt animū intēdere ⁊ diſcere: quēmadmodū oportcat

inſtituere mores qui ſm legē dñi ꝓpoſuerint vitam agere
¶ Explicit prologus.
¶ Incipit prologus Rabbani in librum eccleſiaſticum.
Librum ieſu filij ſirach dicit ſe hieronym᷒ reperiſſe apud hebreos: non eccleſiaſticū vt apud latinos: ſed parabolas prenotatū: cui iuncti erāt eccleſiaſtes ⁊ canticum canticorū: vt ſalomonē non modo librorū numero: ſed ⁊ materie genere coequaret: librum ṽo ſapientie ſe non repperiſſe apud eos: ſed magis grecam redolere eloquentiā quē nō nulli philonis eē affirmant. Eccleſiaſticus ṽo ſicut eccleſiaſtes eccleſie vtiliſſimus eſt: qui cōgregator vel collector interpretat̄ ſicut ille cōcionator. Sed eccleſiaſtes ad chriſtum refert: et ad quemlibet peccatorē eccleſiaſticus. quipropter excellentiam virtutum ſuarū panaretes. i. omniū virtutum capax appelatur. Cuius tanta claritas tantaq̃ latinitas eſt: vt ipſe ſibi comenta ſit:

¶ Explicit prologus Rabbani.

¶ Incipit liber eccleſiaſticus.
¶ Ca. Sum. De trina ſapientia dei ⁊ origine eiuſdem de incarnatione verbi dei: de laude timoris domini: ⁊ ꝙ iuſtitia gradus eſt ad ſapientiam. Ca. I.

A Omnis ſapiētia a domino deo eſt: et cum illo fuit ſemper et eſt ante euum. Arenā maris ⁊ pluuie guttas ⁊ dies ſeculi quis dinumerauit? Altitudinem celi et latitudinē terre et profundum abyſſi: q̇s dimēſus eſt? Sapiētiā dei pre-
B cedentē omnia quis inueſtigabit? Prior omnium creata eſt ſapientia: ⁊ intellectus prudentie ab euo. Fons ſapientie verbū dei in excelſis: et ingreſſus illius mandata eterna. Radix ſapientie cui reuelata eſt: ⁊ aſtutias illius quis cognouit? Diſciplina ſapientie cui reuelata eſt ⁊ manifeſtata: et multiplicationem ingreſſus illius quis intellexit? Unus eſt altiſſimus creator omniū: omnipotens ⁊ rex potens ⁊ metuendus nimis: ſedens ſuper thronum illius: et dominās deus. Ipſe creauit illam in ſpiritu ſancto: ⁊ vidit et dinumerauit ⁊ menſus eſt. Et effudit illa ſuper oīa opera ſua: ⁊ ſuper omnē carnē ſm datum ſuum: ⁊ prebet illam diligētibus ſe. Timor dñi gloria ⁊ gloriatio: ⁊ letitia: ⁊ corona exultationis. Timor domini delectabit cor: et dabit latitiam ⁊ gaudiū in longitudinē dierum. Timēti dominū bene erit in extremis. et in die defunctionis ſue benedicetur. Dilectio dei honorabilis ſapiētia: quibus antē apparuerit in viſu diligunt eam: in viſione ⁊ agnitione magnalium ſuorum. Initium ſapientie timor domini: et cum fidelibus in vulua concreatus eſt: et cum electis feminis graditur: et cum iuſtis ⁊ fidelibus agnoſcitur. Timor domini ſcientie religioſitas. Religioſitas cuſtodiet ⁊ iuſtificabit

Ps. 110. Prouer. 1. a. et 9. b. — C (margin)

cor iocunditatē atq̃ gaudium dabit. Timenti deum bene erit et in diebus † conſolationis illius benedicetur. Plenitudo ſapientie timere deum et plenitudo a fructibus illius. Omnē domū illius implebit a generationibus ⁊ receptacula a theſauris illius. Corona ſapiētie timor dñi replens pacem ⁊ ſalutis fructū ⁊ vidit et dinumerauit eam. Utraq̃ autē ſunt dona dei. Scientiā ⁊ intellectū prudētie ſapientia cōpartietur: et gloriā tenentiū ſe exaltat. Radix ſapientie eſt timere deum ⁊ rami illius longeui. In theſauris ſapientie intellectus ⁊ ſcientie relioſitas: execratio autem peccatorib᷒ ſapientia. Timor dñi expellit pctm̄. Nā qui ſine timore eſt non poterit iuſtificari: iracundia eñ animoſitatis illius ſubuerſio illius eſt. Uſq̃ in tēpus ſuſtine-
D bit patiens et poſtea redditio iocunditatis. Bonus ſenſus vſq̃ in tempus abſcondet verba illius: ⁊ labia multorum enarrabūt ſenſum illius. In theſauris ſapiētie ſignificatio diſcipline: execratio autē peccatori cultura dei. Fili concupiſcens ſapientiā: conſerua iuſtitiā ⁊ deus prebebit illam tibi. Sapientia eñ ⁊ diſciplina timor dñi ⁊ qḋ bene placitum eſt illi fides ⁊ manſuetudo ⁊ adimplebit theſauros illius. † Contumax nō ſis et incredibilis timori dei: et ne acceſſeris ad illam duplici corde. Ne fueris hypocrita in conſpectu hominū: ⁊ non ſcādalizeris in labijs tuis. Attende in illis ne forte cadas ⁊ adducas anime tue inhonorationem ⁊ reuelet deus † abſconſa tua: et in medio ſynagoge elidat te: quoniā acceſſiſti maligne ad dominū: et cor tuum plenum eſt dolo et fallacia.

(margin: al's ✝ conſummationis. — al's ✝ contumax non ſis ⁊. — al's ✝ abſconſa.)

¶ Ca. Sum. Accedentē ad ſeruitutē dei excitat ad iuſtitiam ⁊ amorē. ad humilitatē intellectū ⁊ patientiā: timentes deum excitat ad credendū: ſperandū. ⁊ diligendum ꝙ dñs ſperātes in ſe non confundit: nō derelinquit: nō deſpicit. Ue duplici corde: ve diſſolutis corde. ve impatiēti: de timentibus deum ⁊ agentibus penitentiā. Ca. II. A
Fili accedens ad ſeruitutē dei ſta in iuſtitia ⁊ in timore. et prepara animā tuā ad tētationē. Deprime cor tuum ⁊ ſuſtine: et inclina aurem tuā: et ſuſcipe verba intellectus: et ne feſtines in † tēpus obductiōis. Suſtine ſuſtētationes dei coniungere deo et ſuſtine vt creſcat in nouiſſimo vita tua. Omne quod B
tibi applicitū fuerit accipe et in dolore ſuſtine: et in humilitate tua patientiā habe: qm̄ in igne probatur aurū et argētum: homines ṽo receptibiles in camino humiliationis. Crede deo et recuperabit te: et dirige viam tuam ⁊ ſpera in illum. Serua timorē illius. et in illo veteraſce. Metuētes dñm ſuſtinete miſericordiā eius: ⁊ nō deflectatis ab illo ne cadatis. Qui timetis dñm credite illi et non euacua- C
bitur merces veſtra. Qui timetis dñm ſperate in illum: et in oblectationem veniet vobis miſericordia. Qui timetis dñm diligite illū: et illuminabūtur corda veſtra. Reſpicite filij nationes hominū: et ſcitote qꝛ nullus ſperauit in dño et cōfuſus eſt. † Quis eñ permāſit in mādatis eius: et derelictus eſt? Aut quis inuocauit eū: et deſpexit illū? Qm̄ pius et miſericors eſt deus. et remittit in † die tribulationis peccata: et protector eſt omnibus exquirentibus ſe in veritate. Ue duplici corde et labijs ſceleſtis. ⁊ manib᷒ malefacientib᷒ ⁊ peccatori terram igrediēti duab᷒ vijs. Ue D
diſſolutis corde. qui non credunt deo: et ideo nō protegetur ab eo. Ue his qui perdiderunt ſuſtinentiā: et qui dereliquerunt vias rectas: et diuerterūt in vias prauas. Et qḋ facient cum inſpicere ceperit dominus? Qui timēt dominum non erunt incredibiles verbo illius: et qui diligūt illum conſeruabunt † verbum illius. Qui timent dominum inquirent que beneplacita ſunt ei: et qui diligunt eum replebuntur lege ipſius. Qui timent dominū preparabunt corda ſua ⁊ i conſpectu illius ſanctificabunt animas ſuas. Qui timent dominū cuſtodiunt mandata eius: et patientiam habebunt vſq̃ ad inſpectionem illius dicentes. Si
penitentiam

(margin: De pe[ni]t[enti]a [ca]ſt. ver. — al's ✝ tēpus. — al's ✝ ſperauit quis eum. — al's ✝ tēpore. — Ue apoſtatis. — al's ✝ viam.)

penitentiã nõ egerimus: incidemus in manus dñi: et non
in manus hominũ. Secundũ enim magnitudinẽ ipſius: ſic
et miſericordia illius cũ ipſo eſt.

¶ Ca. Sum. De parentibus honorãdis duplici honore: de benedictione ⁊ maledictione patris ⁊ matris: de manſuetudine ⁊ humilitate: de ſobrietate ſapientie: de malicia cordis ⁊ corde ſapientis.

Ca. III.

A Filij ſapiẽtie eccleſia iuſtorũ: ⁊ natio illorũ obe-
dientia ⁊ dilectio. Iudiciũ patris audite filij di-
lecti: ⁊ ſic facite vt ſalui ſitis. Deus eñ honora-
uit patrẽ in filijs: et iudiciũ matris exquirẽs fir-
mauit in filios. Qui diligit deũ exorabit p pctis: et cõtine-
Exod.20.b. Deut.5.a. bit ſe ab illis: et in oratione dierũ exaudiet: ⁊ ſicut qui the-
Infra.7.c. ſaurizat: ita ⁊ qui honorificat matrẽ ſuã. Qui honorat pa-
trem ſuũ iocũdabitur in filijs: ⁊ in die orationis ſue exau-
dietur. Qui honorat patrẽ ſuum vita viuet longiore: ⁊ qui
obedit patri refrigerabit matrẽ. Qui timet dñm honorat
B parentes: ⁊ quaſi dñis ſeruiet his qui ſe genuerũt in ope-
re et ſermone ⁊ omni patiẽtia. Honora patrẽ tuũ: vt ſuper-
ueniat tibi bñdictio a deo: ⁊ bñdictio illius in nouiſſimo ma-
net. Benedictio patris firmat domos filiorũ: maledictio
autẽ matris eradicat fundamẽta. Ne glorieris in cõtume-
lia patris tui: non enim eſt tibi gloria: ſed confuſio. Gloria
enim hominis ex honore patris ſui: ⁊ dedecus filij pater
ſine honore. Fili ſuſcipe ſenectã patris tui: ⁊ non cõtriſtes
eũ in vita illius: ⁊ ſi defecerit ſenſu veniã da: ⁊ ne ſpernas
eũ in virtute tua. Elemoſyna eñ patris nõ erit in obliuio-
ne. Nã pro pctõ matris reſtituet tibi bonum. ⁊ in iuſticia
als.✠ ſed. edificabit tibi: † ⁊ in die tribulationis cõmemorabit tui:
C ⁊ ſicut in ſereno glacies: ſoluent pctã tua. Quã male fame
eſt qui derelinquit patrẽ: ⁊ eſt maledict⁹ a deo q̃ exaſperat
matrẽ. Fili in manſuetudine opera tua perfice: ⁊ ſup homi-
num gloriã diligeris. Quãto magn⁹ es humilia te i oib⁹:
Prouer.25.d ⁊ corã deo inuenies gratiã: qm̃ magna potẽtia dei ſolius:
⁊ ab humilib⁹ honorat. Altiora te ne quefieris: ⁊ fortiora
te ne ſcrutatus fueris: ſed q̃ precipit tibi deus illa cogita
ſemp. ⁊ in plurib⁹ operib⁹ eius ne fueris curioſus. Nõ eſt
eñ tibi neceſſariũ ea q̃ abſcondita ſunt videre oculis tuis.
In ſuperuacuis reb⁹ noli ſcrutari multipliciter: ⁊ in plu-
D ribus operib⁹ ei⁹ nõ eris curioſ⁹. Plurima eñ ſup ſenſum
hominũ oſtẽſa ſunt tibi. Multos eñ ſupplãtauit ſuſpitio
als.✠ piaculũ. illoꝝ ⁊ in vanitate detinuit ſenſus illoꝝ. Cor durũ habebit
als.✠ requiem. male in nouiſſimo: ⁊ q̃ amat † periculũ in illo peribit. Cor
als.✠ praui cordis ingrediẽs duas vias nõ habebit † ſucceſſus ⁊ † prauũ cor
als.✠ prauicordi⁹. in illis ſcãdalizabit. Cor nequã grauabitur in dolorib⁹: et
pctõ: adijciet ad peccandũ. Synagoge ſuperboꝝ nõ erit
ſanitas: frutex eñ pcti eradicabit in illis ⁊ nõ intelligetur.
Cor ſapiẽtis intelliget in ſapiẽtia: ⁊ auris bona audiet cõ
omni cõcupiſcẽtia ſapientiam. Sapiẽs cor ⁊ intelligibile
abſtinebit ſe a pctis: ⁊ in operib⁹ iuſticie ſucceſſus habe-
als.✠ ꝓtector. bit. Ignẽ ardentẽ extinguit aqua: ⁊ elemoſyna reſiſtit pec-
catis: ⁊ deus † ꝓſpector eſt eius q̃ reddit gratiã. Memi-
nit in poſterũ ⁊ in tpe caſus ſui inueniet firmamentum.

¶ Ca. S. Oculus nõ debet auerti a paupere nec ei⁹ elemoſyna defraudari: de manſuetudine ⁊ mia erga pauperes: de ſtudio ſapiẽtie ⁊ fructu ſtudij eius: de obſeruando tẽpore ad loquendũ de certando pro iuſticia: de mãſuetudine ⁊ miſericordia ad domeſticos.

Capitulum. IIII.

A Fili elemoſynã pauperis ne defraudes ⁊ ocu-
als.✠ auertas. los tuos ne † trãſuertas a paupere. Animam
als.✠ inopis. † eſurientẽ ne deſpexeris: ⁊ nõ exaſperes pau-
perem in inopia ſua. Cor inopis ne afflixeris:
⁊ nõ protrahas datum anguſtiãti. Rogationẽ contribu-
lati ne abijcias: et non auertas faciez tuam ab egeno. Ab
inope ne auertas oculos tuos propter iram. et non relin-
quas querẽtibus tibi retro maledicere. Maledicẽtis eñ
tibi in amaritudine anime exaudietur deprecatio illius:
exaudiet autẽ eum qui fecit illum. Congregationi paupe-
rum affabilẽ te facito: ⁊ preſbytero humilia animã tuaz: ⁊
magnato humilia caput tuum. Declina pauperi ſine triſti-
cia aurẽ tuã: et redde debitum tuũ: et reſponde illi paci-
fice in mãſuetudine. Libera eum qui iniuriã patitur de ma-
nu ſuperbi: ⁊ non acide feras in † anima tua. In iudicãdo als.✠ manu.
eſto pupillis miſericors vt pater: et pro viro matri illorũ: B
et eris tu velud filius altiſſimi obediens: ⁊ miſerebitur tui
magis q̃ mater. Sapientia filijs ſuis vitam † inſpirat et als.✠ inſpirãt
ſuſcipit exquirentes ſe ⁊ preibit in via iuſticie. Et qui illã
diligit: diligit ⁊ vitam: et qui vigilauerint ad illam comple-
ctentur † placorẽ eius. Qui timuerint illam: vitã heredi-
tabunt ⁊ quo introibit † benedicet deus. Qui ſeruiunt ei als.✠ placatorẽ
obſequẽtes erunt ſancto: et eos qui diligunt illam diligit als.✠ bñdicetur
deus. Qui audit illam † iudicabit gentes: et qui intuetur als.✠ iudicat.
illam permanebit confidẽs. Si crediderit ei hereditabit
illam: et erunt in confirmatione creature illorũ: qm̃ in ten-
tatione ambulat cum eo: ⁊ in primis eligit eum. Timorẽ ⁊
metum ⁊ probationẽ inducet ſuper illum: ⁊ cruciabit illũ
in tribulatione doctrine ſue: donec temptet eum in cogita- C
tionibus ſuis: et credat anime illius. Et firmabit illum: et
iter ducet directum ad illum: ⁊ letificabit illum ⁊ denuda-
bit † abſcõſa ſua illi: ⁊ theſaurizabit ſuper illum ſcientiam
⁊ intellectũ iuſticie. Si autez oberrauerit derelinquet eũ als.✠ abſcondita.
⁊ tradet eum in manus inimici ſui. Fili conſerua tẽpus: ⁊
deuita a malo. Pro anima tua ne confundaris dicere ve-
rum. Eſt eñ confuſio adducẽs peccatũ ⁊ eſt confuſio ad-
ducẽs gloriam ⁊ gratiam. Ne accipias faciem aduerſus
faciem tuam: nec aduerſus animã tuam mendaciũ. Ne re-
uerearis proximũ tuum in caſu ſuo: nec retineas verbum
in tempore ſalutis. Non abſcondas ſapientiam tuã in de- D
core † ſuo. In lingua eniz ſapientia dignoſcitur: ⁊ ſenſus ⁊ als.✠ tuo.
ſcientia ⁊ doctrina in verbo ſenſati: ⁊ firmamentũ in ope-
ribus iuſticie. Non contradicas verbo veritatis vllo mo-
do ⁊ de mendatio ineruditionis tue confundere. Nõ con-
fundaris confiteri peccata tua: et ne ſubijcias te omni ho-
mini pro peccato. Noli reſiſtere contra faciem potentis:
nec coneris contra ictum † fluminis. Pro iuſtitia agoni- als.✠ fluuij.
zare pro anima tua: et vſq; ad mortem certa pro iuſtitia: ⁊
deus expugnabit pro te inimicos tuos. Noli citatus eſſe
in lingua tua: et inutilis ⁊ remiſſus in operibus tuis. Noli
eſſe ſicut leo in domo tua euertens domeſticos tuos: ⁊ op-
primẽs ſubiectos tibi. Non ſit porrecta manus tua ad ac-
cipiendum et ad dandum collecta.

¶ Capituli Summariũ. De non confidendo in diuitijs: de timendo dei vindictã: de conuerſione ad penitentiã nõ tardanda: de fugienda leuitate: de verbo dei audiendo et prudenter proferendo: ne ſuſurro appelleris.

Capitulum. V.

N Oli attendere ad poſſeſſiones iniquas: ⁊ ne di- A
xeris eſt mihi ſufficiens vita. Nihil enim prode-
rit in tempore vindicte ⁊ obductionis. Ne ſe-
quaris in fortitudine tua cõcupiſcentiã cordis
tui: et ne dixeris. Quomodo potui: aut quis me ſubijciet
propter facta mea. Deus enim vindicans vindicabit. Ne
dixeris. Peccaui: ⁊ quid mihi accidit triſte? Altiſſim⁹ eñ
eſt patiens redditor. De † propiciato peccato noli eſſe ſi- B
ne † metu: neq; adijcias peccatũ ſup peccatũ: et ne dicas. als.✠ propitiatu pctõ ium.
Miſeratio domini magna eſt: multitudinis peccatorum als.✠ timore.
meorũ miſerebitur. Miſericordia enim et ira ab illo cito Infra.16.b. Deute.23.d.
proximant: et in peccatores reſpicit ira illius. Nõ tardes
conuerti ad dominũ: et ne differas de die in diem. Subito
enim veniet ira illius: et in tempore vindicte diſperdet te. C
Noli eſſe anxius in diuitijs iniuſtis: † non enim proderũt als.✠ tibi.
tibi in die obductionis ⁊ vindicte. Non ventiles te in om-
nem ventum: ⁊ non eas in omnem viam. Sic enim omnis

peccatoꝛ pꝛobatur in duplici lingua. Eſto firmus in via do
mini ⁊ in veritate ſenſus tui et ſcientia et proſequatur te ver
bum pacis ⁊ iuſtitie. Eſto manſuetus ad audiendum ver
D bum dei: vt intelligas ⁊ cum ſapientia pꝛoferas reſponſuꝫ
verum. Si eſt tibi intellectus reſponde pꝛoximo. ſin autēꝫ
ſit manus tua ſuper os tuum ne capiaris in verbo indiſci
plinato et confundaris. Honoꝛ et gloꝛia in ſermone ſenſa
ti: lingua vero impꝛudentis ſubuerſio eſt ipſius. Non ap
pelleris ſuſurro in vita tua: et lingua tua ne capiaris et con
al's + denotatio. fundaris. Super furē em̄ eſt cōfuſio et penitentia: et † de
notatio peſſima ſuper bilinguē: ſuſurratoꝛi autem odium
et amicitia et contumelia. Iuſtifica puſillum et magnuꝫ ſi
militer.

Capituli Summarium. De bilingui: ⁊ elatione in cogi
tatu: de anima nequam: de ſermone dulci et lingua gratio
ſa: de amicitia vera: de amico non permanente: de excipiē
da doctrina ſapientis: de accipiendo conſilio ⁊ inueſtigā
da ſapientia ⁊ ſequente vtilitate ex ea.

Capitulum. VI.

A NOli fieri pꝛo amico inimicus pꝛoximo. Impꝛo
perium enim et contumeliam malus heredita
bit: et omnis peccatoꝛ inuidus ⁊ bilinguis: Nō
te extollas in cogitatione anime tue velut tau
rus ne foꝛte elidatur virtus tua per ſtultitiam et folia tua
comedat et fructus tuos perdat: et relinquaris velut li
gnum aridū in heremo. Anima em̄ nequam diſperdet qui
ſe habet: et in gaudium inimicis dat illum: et deducet in
ſoꝛtem impioꝛum. Verbum dulce multiplicat amicos et
mitigat inimicos: et lingua eucharis in bono homine abū
dabit. Multi pacifici ſint tibi: et conſiliarius ſit tibi vnus
de mille. Si poſſides amicum in tentatione poſſide eum:
et ne facile credas ei teipſum. Eſt enim amicus ſm̄ tem
pus ſuum: et non permanebit in † die tribulationis. Et eſt
al's + tempoꝛe. al's + amicitia. amicus qui conuertitur ad † inimicitiaꝫ: et eſt amicus qui
B odium ⁊ rixam et conuicia denudabit. Eſt autem amicus
al's + pmanet. ſocius menſe: et non † permanebit in die neceſſitatis. Ami
cus ſi permanſerit fixus: erit tibi quaſi coequalis et in do
meſticis tuis fiducialiter aget. Si humiliauerit ſe contra
te et a facie tua abſconderit ſe: vnanimem habebis amici
tiam bonam. Ab inimicis tuis ſeparare: et ab amicis tuis
attende. Amicus fidelis pꝛotectio foꝛtis: qui autem inue
nit illum inuenit theſaurum. Amico fideli nulla eſt compa
ratio: et non eſt digna ponderatio auri et argenti contra
bonitatem fidei illius. Amicus fidelis medicamentum vi
te et immoꝛtalitatis: et qui metuunt dominum inuenient
illum. Qui timet deum eque habebit amicitiam bonam
C quoniā ſm̄ illū erit amicus illius. Fili a iuuentute tua exci
pe doctrinā: ⁊ vſqꝫ ad canos inuenies ſapientiā. Quaſi is
qui arat ⁊ qui ſeminat accede ad eam: ⁊ ſuſtine bonos fru
ctus illius. In opere enim ipſius exiguū laboꝛabis: et ci
to edes de generationibus illius. Quam aſpera eſt nimiū
ſapientia indoctis hominibus: et non permanebit in illa
excoꝛs. Quaſi lapidis virtus pꝛobatio erit in illis: et non
demoꝛabuntur pꝛoijcere illam. Sapientia enim doctrine
ſm̄ nomē eſt eius: ⁊ non eſt multis manifeſta. Quibus aūt
agnita eſt permanet vſqꝫ ad conſpectū dei. Audi fili ⁊ ac
cipe conſiliū intellectus ⁊ ne abijcias conſiliū meū. Inijce
pedem tuum in compedes illius: et in toꝛques illius collū
tuum. Subijce humerū tuum ⁊ poꝛta illam: et ne accidie
ris vinculis eius. In omni animo tuo accede ad illam: ⁊ in
omni virtute tua conſerua vias eius. Inueſtiga illam ⁊ ma
nifeſtabitur tibi: et continēs factus ne derelinquas eam.
In nouiſſimis enim inuenies requiem in ea: ⁊ conuertetur
D tibi in oblectationē. Et erunt tibi compedes eius in pꝛo
al's + ſeruitutis. tectionē foꝛtitudinis: ⁊ baſes † virtutis et toꝛques illius
al's + ſtola. al's + ſalutaris in † ſtolā gloꝛie. Decoꝛ enim vite eſt in illa ⁊ vincula illius
al's + ſtolam. alligatura † ſalutis. † Stola gloꝛie indues eam: ⁊ coronā

† gratulationis ſuperpones tibi. Fili ſi attenderis mihi al's + cōgratulationis.
duces eam et ſi accōmodaueris animū tuuꝫ ſapiens eris.
Si inclinaueris aurem tuam excipies doctrinā: et ſi dile
xeris audire ſapiens eris. In multitudine pꝛeſbyteroꝛuꝫ
pꝛudentium ſta: ⁊ ſapientie illoꝛum ex coꝛde coniungere: vt
omnem narrationē dei poſſis audire: et pꝛouerbia laudis
non effugiant a te. Et ſi videris ſenſatum euigila ad eum: ⁊
gradus oſtioꝛum illius exterat pes tuus. Cogitatū tuum
habe in pꝛeceptis dei: et in mandatis illius maxime aſſi
duus eſto: et ipſe dabit tibi coꝛ: et concupiſcentia ſapien
tie dabitur tibi.

Capituli Summariū. De malitijs non faciendis: de ſe
non iuſtificando: ⁊ pꝛimatu non querendo: de obediendo:
de ira dei memoꝛando: qualiter ſapiens ſe habeat ad vxo
rem ad amicum: ad filios: ad ſeruum: de parentibus hono
randis: et ſacerdotibus: de honoꝛādo deo et faciēdo obla
tiones: de miſericoꝛdia ad infirmum: de memoꝛandis no
uiſſimis.

Ca. VII.

NOli facere mala: et non te appꝛehendent: diſce A
de ab iniquo et deficient mala abs te. Fili non
ſemines mala in ſulcis iniuſtitie: ⁊ nō metes ea
in ſeptupluꝫ. Noli querere ab homine ducatū:
neqꝫ a rege cathedrā honoꝛis. Nō te iuſtifices ante deū:
quoniaꝫ agnitoꝛ coꝛdis ipſe eſt: ⁊ penes regem noli † vel al's + ſuperexcelle.
le videri ſapiens. Noli querere fieri iudex niſi valeas vir
tute irrūpere iniquitates: ne foꝛte extimeſcas faciem po
tentis: et ponas ſcandalū in agilitate tua. Non pecces in
multitudine ciuitatis: nec te immittas in populū neqꝫ alli
ges duplicia peccata. Nec em̄ in vno eris immunis. Noli
eſſe puſillanimis in † animo tuo. Exoꝛare ⁊ facere elemo al's + coꝛde.
ſynam ne deſpicias. Ne dicas in multitudine munerum B
meoꝛū reſpiciet deus: et offerente me deo altiſſimo mune
ra mea ſuſcipiet. Nō irrideas hominē in amaritudine ani
me: eſt enim qui humiliat et exaltat circūſpectoꝛ de⁹. No
li amare mendaciū aduerſus fratrem tuum: neqꝫ in amicū
ſimiliter facias. Noli velle mentiri omne mendacium: aſſi
duitas enim illius non eſt bona. Noli verboſus eſſe in mul
titudine pꝛeſbyteroꝛuꝫ: et non iteres verbum in oratione
tua. Non oderis laboꝛioſa opera: ⁊ ruſticationē creatam
ab altiſſimo. Non te reputes in multitudine indiſciplina
toꝛum. Memento ire quoniā non tardabit. Humilia val
de ſpiritum tuum: quoniaꝫ vindicta carnis impij ignis et
vermis. Noli pꝛeuaricari in amicum † pecuniā differentē al's pe + cunia.
neqꝫ fratrem chariſſimū auro ſpꝛeueris. Noli diſcedere a
muliere ſenſata ⁊ bona quam ſoꝛtitus es in timoꝛe domi
ni: gratia enim verecundie illius ſuper aurum. Non ledas C
ſeruum in veritate operantē: neqꝫ mercenariuꝫ † dantem al's + donantem.
animam ſuam. Seruus ſenſatus ſit tibi dilectus quaſi ani Infra. 33. d.
ma tua: non defraudes illum libertate: neqꝫ inopem dere
linquas illum. Pecoꝛa tibi ſunt attende illis: et ſi ſunt vti
lia perſeuerent apud te. Filij tibi ſunt: erudi illos: ⁊ † cur al's + cura.
ua illos a pueritia illoꝛum. Filie tibi ſunt ſerua coꝛpus il
larum: ⁊ non oſtendas hilarem faciem tuam ad illas. Tra
de filiam: et grande opus feceris: et homini ſenſato da il
lam. Mulier ſi eſt tibi ſm̄ animā tuam non pꝛoijcias illaꝫ: Supra. 1. b.
et odibili non credas te in toto coꝛde tuo. Honoꝛa patrē
tuum: et gemitus matris tue ne obliuiſcaris. Memento
quoniam niſi per illos † natus non fuiſſes: et retribue illis al's + ſupeſt matris tue.
quomodo ⁊ illi tibi. In tota anima tua time dominū: et ſa D
cerdotes illius ſanctifica. In omni virtute tua dilige eum
qui te fecit: et miniſtros ei⁹ ne derelinquas. Honoꝛa deū
ex tota anima tua et honoꝛifica ſacerdotes: et † pꝛopurga al's + purga.
te cum brachijs. Da illis partem ſicut mādatū eſt tibi pꝛi
mitiarum ⁊ purgationis: et de negligētia tua purga te cū
paucis. Datum brachioꝛū tuoꝛum: ⁊ ſacrificiū ſanctifica
tionis offeres domino ⁊ initia ſanctoꝛū: et pauperi poꝛri
ge manum

ge manum tuam vt perficiatur propitiatio et benedictio
tua: gratia datus in conſpectu omnis viuentis: et mortuo
non prohibeas gratiam. Non deſis plorantibus in conſo
latione: ⁊ cum lugentibus ambula. Non te pigeat viſitare
infirmū: ex his enim in dilectiōe firmaberis. In omnibus
operibus tuis memorare nouiſſima tua: ⁊ ineternum non
peccabis.

Capituli Summariū. De nō litigādo cum fortiori: de
malis vitandis de non ſpernēdis proximis: de nō gauden
do de morte inimici: de non ſpernendo verba ſapientium:
de voto moderādo: de declinando ab hominibus malis.

Capitulum. VIII.

Non litiges cum homine potente: ne forte inci
A Infra.31.a. das in manus illius. Non contendas cum viro
locuplete ne forte econtra cōſtituat litem tibi.
Multos enim perdidit aurū ⁊ argentū: ⁊ vſq;
ad cor regum extendit et conuertit. Non litiges cum ho
mine linguato: et non ſtrues in ignem illius ligna. Non cō
munices homini indocto: ne mala de progenie tua loqua
tur. Ne deſpicias hoiem auertentē ſe a peccato: neq; im
B properes ei. Memēto quoniā omnes in corruptione ſu
mus. Ne ſpernas hominē in ſua ſenectute: etenī ex nobis
Infra.25.a. ſeneſcūt. Noli de mortuo inimico tuo gaudere: ſciēs quo
al. † nolumus niam omnes morimur: et in gaudiū † volumus venire. Ne
deſpicias narrationē preſbyterorū ſapientiū: ⁊ in prouer
biis eorum cōuerſare. Ab ipſis enī diſces ſapientiā ⁊ doctri
al. † fruere. nam intellectus: ⁊ † ſeruire magnatis ſine querela. Nō te
C pretereat narratio ſeniorum: ipſi enim didicerunt a patri
bus ſuis. Quoniā ab ipſis diſces intellectū: ⁊ in tempore
neceſſitatis dabis reſponſum. Non incendas carbones
peccatorum arguens eos: et ne incendaris flamma ignis
peccatorū illorum. Ne contra faciem ſtes cōtumelioſi: ne
ſedeat quaſi inſidiator ori tuo. Noli fenerari homini for
tiori te: ꝙ ſi feneraueris quaſi perditū habe. Nō ſpōdeas
al. † dignam. ſuper virtutē tuam ꝙ ſi ſpopōderis quaſi reſtituens cogi
D ta. Non iudices contra iudicem: quoniā ſm quod † iuſtū
eſt iudicat. Cum audace nō eas in via: ne forte grauet ma
la ſua in te. Ipſe enim ſm voluntatē ſuam vadit: ⁊ ſimul cū
ſtultitia illius peries. Cum iracūdo nō facias rixam: ⁊ cū
audace non eas in deſertū: quoniā quaſi nihil eſt ante illū
ſanguis ⁊ vbi non eſt adiutoriū elidet te. Cum fatuis con
ſilium non habeas: non enim poterūt diligere niſi que eis
al. † pariet. placent. Coram extraneo ne facies conſilium: neſcis enim
quid † pariet. Non omni homini cor tuum manifeſtes: ne
forte inferat tibi gratiam falſam ⁊ conuicietur tibi.

Capituli Summariū. De vitādis periculis pudicitie:
de amico antiquo: de nō zelando gloriam iniquorū: de nō
frequentando principem ex conuictu honorū: ꝙ homo li
tigioſus eſt terribilis in ſua ciuitate. Ca. IX.

Non zeles mulierē ſinus tui: ne oſtēdat ſuper te
A malitiā doctrine nequam. Non des mulieri po
teſtatē anime tue: ne ingrediatur in virtute tua
al. † multiuolā ⁊ cōfundaris. Ne reſpicias mulierē † multiuo
lam: ne forte incidas in laqueos illius. Cum ſaltatrice ne
aſſiduus ſis: nec audias illam: ne forte pereas in efficacia
illius. Virginē ne conſpicias: ne forte ſcandalizeris in de
al. † decore. core illius. † Ne des fornicariis animā tuā in vllo: ne per
al. † et hereditatē tuā. das te † ⁊ hereditatē tuam. Noli circūſpicere in viis ciui
B tatis: nec oberraueris in plateis illius. Auerte faciē tuā
a muliere compta: et ne circūſpicias ſpeciē alienā. Pro
pter ſpeciem mulieris multi perierunt ⁊ ex hoc concupi
ſcentia quaſi ignis exardeſcit. Omnis mulier que eſt for
Gen.31.c. nicaria: quaſi ſtercus in via ab omnibus pretereuntibus
conculcabitur. Speciem mulieris aliene multi admirati
reprobi facti ſunt: colloquiū enim illius quaſi ignis exar
deſcit. Cum aliena muliere nō ſedeas omnino: nec accum
bas cum ea ſuper cubitum: ⁊ nō altercceris cum illa in vino

ne forte declinet cor tuum in illam: ⁊ ſanguine tuo labaris
in perditionē. Ne derelinquas amicum antiquum: nouus
enim non erit ſimilis illi. Vinum nouum amicus nouus. C
† Veteraſcet: ⁊ cum ſuauitate bibas illud. Non zeles glo al. † veteraſcet
riam ⁊ opes peccatoris: non enim ſcis que futura ſit illius
ſubuerſio. Non placeat tibi iniuria iniuſtorū: ſciēs quo
niam vſq; ad inferos nō placebit impius. Longe † abeſto al. † eſto.
ab homine poteſtatē habēte occidēdi: ⁊ non ſuſpicaberis
timorem mortis. Et ſi acceſſeris ad illum noli aliquid cō
mittere: ne forte auferat vitam tuam. Cōmunionē mortis D
ſcito: quoniam in medio laqueorū ingredieris ⁊ ſuper do
lentium arma ambulabis. Scdm virtutem tuam caue te a
proximo tuo: et cum ſapientibus ⁊ prudētibus tracta. Vi
ri iuſti ſint tibi conuiue: et in timore dei ſit tibi gloriatio:
et in ſenſu ſit tibi cogitatus dei: et omnis enarratio tua in 3 Reg.7.a.
preceptis altiſſimi: in manu artificum opera † laudabun al. † laudabitur.
tur: et † principes populi in ſapientia ſermonis ſui: in ſen al. † princeps
ſu vero ſeniorum verbū. Terribilis eſt in ciuitate ſua homo lin
guoſus: et temerarius in verbo ſuo odibilis erit.

Capituli Summariū. De iudicibus ⁊ regibus deteſta
tio auaritie ⁊ ſuperbie: de laude timoris domini: de ſeruo
ſenſato in labore proprii operis non eſt iactandū: de hono
randa anima ſua: de gloria in tribulatione.

Capitulum. X.

Iudex ſapiens iudicabit populū ſuum: ⁊ princi
patus ſenſati † ſtabilis erit. Secundū iudicem A
populi ſic ⁊ miniſtri eius: et qualis rector eſt ci al. † terribilis.
uitatis tales ⁊ inhabitātes in ea. Rex inſipiēs
perdet populum ſuum: ⁊ ciuitates inhabitabūtur per ſen
ſum prudentiū. In manu dei poteſtas terre: ⁊ execrabilis
omnis iniquitas gētium: ⁊ vtilem rectorem † ſuſcitabit in al. † ſuſcitabis.
tempus ſuper illam. In manu dei poteſtas hominis: ⁊ ſu
per faciem ſcribe imponet honorē ſuum. Omnis iniurie Leuit.19.c.
proximi ne memineris: et nihil agas in operibus iniurie.
Odibilis coram deo eſt ⁊ hominibus ſuperbia: ⁊ execra
bilis omnis iniquitas gentium. Regnū a gente in gentē
transfertur propter iniuſtitias ⁊ in iniurias ⁊ cōtumelias
ac diuerſos dolos. Auaro autē nihil eſt ſceleſtius. Quid B
† ſuperbis terra ⁊ cinis: Nihil eſt iniquius ꝙ amare pe al. † ſuperbit.
cuniam. Hic enim ⁊ animā ſuam venalem habet: quoniam
in vita ſua proiecit intima ſua. Omnis potentatus breuis
vita: languor prolixior grauat medicū. Breuem languorē
precidit medicus: ſicut et rex hodie eſt et cras morietur.
Cum enī morietur homo hereditabit ſerpentes ⁊ beſtias
et vermes. Initium ſuperbie hominis apoſtatare a deo:
quoniam ab eo qui fecit illum receſſit cor eius quoniā ini
tium omnis peccati eſt ſuperbia. Qui tenuerit illā adim
plebitur maledictis: et ſubuertet eum in finē. Propterea
† exhonorauit dñs conuentus malorum et deſtruxit eos al. † exornauit
vſq; in finem. Sedes ducum ſuperborū deſtruxit † deus: al. † dominus C
et ſedere fecit mites pro eis. Radices gentium ſuperba
rum areſecit deus: et plantauit humiles ex ipſis gētibus.
Terras gentium euertit dominus: et perdidit eas vſq; in
fundamentū: areſecit deus ex ipſis et diſperdidit eos: et
ceſſare fecit memoriā eorum a terra. Memoriā ſuperbo
rum perdidit deus: et reliquit memoriā humilium ſenſu.
Non eſt creata hominibus ſuperbia: neq; iracūdia nationi
mulierum. Semen hominū honorabitur, hoc quod timet
deum: ſemen autē hoc exhonorabitur quod preterit man
data dñi. In medio fratrū rector illorum in honore: ⁊ qui
timēt † dñm erunt in oculis illius. Gloria diuitū honora al. † deum.
torum: ⁊ pauperū timor dei eſt: nō deſpicere hominē iuſtū
pauperē: ⁊ non magnificare virū † peccatorē diuitē. Ma D
gnus eſt iudex ⁊ potens eſt in honore: ⁊ non eſt maior illo al. † potentem.
qui timet deū. Seruo ſenſato liberi ſeruiēt: ⁊ vir prudens
⁊ diſciplinatus nō murmurabit correptus: ⁊ inſcius honora
bitur. Noli extollere te in faciēdo opere tuo: ⁊ noli cūcta Prouer.17.a.

Proverb.12.b. ri in tempore anguſtie. Melior eſt qui operatur ⁊ abun-
dat in omnibus: ꝙ qui glorіatur ⁊ eget pane. Fili in man-
ſuetudine ſerua animã tuam: ⁊ da illi honorẽ ſm meritum
ſuum. Peccantẽ in animã ſuam quis iuſtificabit? Et quis
honorificabit exhonorantẽ animã ſuam? Pauper gloria-
tur per diſciplinã ⁊ timorẽ ſuum: ⁊ eſt homo qui honorifi-
catur propter ſubſtantiã ſuã. Qui autem gloriatur in pau
pertate: quãtomagis in ſubſtantia? Et qui gloriatur in ſub-
ſtantia paupertatẽ vereatur.

¶ Ca. Sum. Quod ſapientia exaltat: non eſt iudicandũ
ex apparẽtia de homine: de honore: de iudicio temerario:
de non querendis diuitijs: ꝙ deus honeſtat pauperem et
premiatur: de memoria mulierũ in diebus bonis: de cauẽ-
dis inſidijs doloſi ⁊ peſtiferi Ca. XI.

A Sapientia humiliati exaltabit caput illius: et in
medio magnatorũ conſedere illum faciet. Non
laudes virũ in ſpecie ſua: neqȝ ſpernas hominẽ
in viſu ſuo. Breuis in volatilibus eſt apes ⁊ ini-
11.b.3.c. coram tium dulcoris habet fructus illius. In veſtitu ne glorieris
vnꝙ: nec in die honoris tui extollaris. Qm̃ mirabilia ope
ra altiſſimi ſolius: ⁊ glorioſa ⁊ abſconſa et inuiſa opera il-
lius. Multi tyrãni ſederũt in throno: ⁊ inſuſpicabilis por
tauit dyadema. Multi potẽtes oppreſſi ſunt valde: ⁊ glo-
rioſi traditi ſunt in manus alterorũ. Priuſꝙ interroges
ne vituperes quemꝙ: ⁊ cũ interrogaueris corripe iuſte.
Priuſꝙ audias ne rñdeas verbũ: et in medio ſeniorũ ne
al's ✝ certaueris. adiicias loqui. De ea re q̃ te non moleſtat ne ✝ certeris: ⁊
B in iudicio peccantiũ ne cõſiſtas. Fili ne in multis ſint act⁹
tui: et ſi diues fueris non eris immunis a delicto. Si enim
ſecutus fueris non apprehẽdes: ⁊ non effugies ſi precur-
reris. Eſt homo laborãs ⁊ feſtinans ⁊ dolens impius: et
tantomagis non abundabit. Eſt homo marcidus egens
recuperatione: plus deficiens virtute ⁊ abundãs pauper-
tate: ⁊ oculus dei reſpexit illum in bono ⁊ erexit eũ ab hu
militate ipſius: ⁊ exaltauit caput eius: ⁊ mirati ſunt in illo
multi ⁊ honorauerũt deũ. Bona ⁊ mala vita ⁊ mors pau-
pertas ⁊ honeſtas a deo ſunt. Sapiẽtia ⁊ diſciplina ⁊ ſciẽ
tia legis apud dominũ ⁊ dilectio ⁊ vie bonorũ apud ipm.
Error ⁊ tenebre peccatoribus concreata ſunt: qui autem
C al's ✝ habebũt exultant in malis conſeneſcunt in malo. Datio dei perma-
net iuſtis ⁊ profectus illius ſucceſſus ✝ habebit ineternũ.
Eſt qui locupletatur parce agendo: ⁊ hec eſt pars merce
dis illius in eo quod dicit: inueni requiẽ mihi ⁊ nunc man-
ducabo de bonis meis ſolus: ⁊ neſcit ꝙ tempus pretereat
illum: ⁊ mors appropinquet: ⁊ relinquat omnia alijs ⁊ mo
riatur. Sta in teſtamẽto tuo: ⁊ in illo colloquere: et in ope
re mandatorũ tuorum veteraſce. Ne manſeris in operibus
peccatorum. Cõfide autem in deo ⁊ mane in loco tuo. Fa
al's ✝ domini. cile eſt enĩ in oculis ✝ dei ſubito honeſtare pauperẽ. Be-
nedictio dei in mercedem iuſti feſtinat: ⁊ in honore veloci
al's ✝ ſupereſt mihi. proceſſus illi⁹ fructificat. Ne dicas. Quid eſt mihi opus:
⁊ que erũt mihi ex hoc bona? Ne dicas. Sufficiẽs ✝ mihi
D ſum: et quid ex hoc peſſimabor? In die bonorum ne imme
mor ſis malorum: et in die malorum ne immemor ſis bono
rum quoniam facile eſt coram deo in die obitus retribue-
al's ✝ vnius. re vnicuiqȝ ſm vias ſuas. Malitia ✝ hore obliuionem fa-
al's ✝ maxime. cit luxurie ✝ magne: et in fine hominis denudatio operum
illius. Ante mortem ne laudes hominẽ quemꝙ: quoniam
in filijs ſuis agnoſcitur vir. Non omnem hominẽ inducas
in domum tuã: multe enim ſunt inſidie doloſi. Sicut enim
al's ✝ eructant. ✝ eructant precordia ✝ fetentium: et ſicut perdix induci-
al's ✝ fetantiũ. tur in ✝ caueam: ⁊ vt caprea in laqueum ſic ⁊ cor ſuperbo-
al's ✝ foueam. rum et ſicut proſpector videns caſum proximi ſui. Bona
al's ✝ imponit. enim in mala conuertens inſidiatur: et in electis ✝ impo-
net maculam a ſcintilla enim vna augetur ignis: et ab vno
doloſo augetur ſanguis: homo ✝ vero peccator ſangui-
al's ✝ enim. ni inſidiatur. Attende tibi a peſtifero: fabricat enim ma-
la ne forte inducat ſuper te ſubſannationem in perpetuum
Admitte ad te alienigenam: et ſubuertet te in ✝ turbine: et al's ✝ tempeſt.
abalienabit te a vijs proprijs.

¶ C. S. De diſcretione dandi elemoſynã: de amicis ⁊ ini
micis difficile cognoſcendis. Ca. XII.

Si benefeceris ſcito cui feceris et erit gratia in A
bonis tuis multa. Benefac iuſto et inuenies re-
tributionem magnam: et ſi non ab ipſo certe a
✝ domino. Nõ eſt enĩ ei bene qui aſſiduus eſt in al's ✝ deo.
malis et elemoſynas non danti: quoniã et altiſſimus odio
habet peccatores: et miſertus eſt penitentibus. Da miſe
ricordi: et ne ſuſcipias peccatorem: et impijs et peccatori
bus redde vindictam cuſtodiens eos in diẽ vindicte. Da
bono: et non receperis peccatorẽ. Benefac humili: ⁊ nõ B
dederis impio. Prohibe panes illi ✝ dare ne in ipſis potẽ al's ✝ dari.
tior te ſit. Nã duplicia mala inuenies in omnibus bonis
quecunqȝ feceris illi quoniam et altiſſim⁹ odio habet pec
catores: et impijs reddet vindictam. Non agnoſcetur in
bonis amicus: et non abſcondetur in malis inimicus. In
bonis viri inimici illius: in triſtitia et in malicia illius ami
cus agnitus eſt. Non credas inimico tuo ineternum. Si-
cut enim ✝ eramentũ eruginat nequitia illius. Et ſi humi al's ✝ attramentum.
liatus vadat curuus abijce animum tuum: et cuſtodi te ab C
illo non ſtatues illum penes te: nec ſedeat ad dexterã tuã Infra.22.b.
ne conuerſus ſtet in loco tuo: ne forte conuerſus in locum
tuum inquirat cathedrã tuam: et in nouiſſimo cognoſcas
verba mea: et in ſermonib⁹ meis ſtimuleris. Quis ✝ miſe al's ✝ medebit.
rebitur incantatori a ſerpente percuſſo: ⁊ omnib⁹ qui ap-
propiant beſtijs? ✝ Sic et qui comitatur cum viro iniquo al's ✝ nõ ſic.
et obuolutus eſt in peccatis eius. Vna hora tecum perma D
nebit. Si autem declinaueris non ſupportabit te. In la-
bijs ſuis indulcat inimicus: ⁊ in corde ſuo inſidiatur vt ſub
uertat te in foueam. In oculis ✝ ſuis lachrymatur inimic⁹ al's ✝ tuis.
et ſi inuenerit tempus non ſatiabitur ſanguine: et ſi incur-
rerint tibi mala: inuenies eum illic priorem: et quaſi adiu-
uans ſuffodiet plantas tuas. Caput ſuũ mouebit ✝ ⁊ plau al's ✝ plaudet.
debit manu et multa ſuſurrans cõmutabit vultum ſuum.

¶ Capituli Summarium. Non eſt habenda ſocietas cũ
diuitibus et ſuperbis: qualiter diuites precipiant paupe
ribus: et multis adulantur.

Capitulum. XIII.

Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea: ⁊ qui cõ A
municauerit ſuperbo induet ſuperbiam. Pon
dus ſuper ſe tollit qui honeſtiori ſe cõmunicat.
Et ditiori te ne ſocius fueris. Quid cõmunica
bit cacabus ad ollam? Quando enim ſe colliſerint cõfrin
gentur. Diues iniuſte egit ⁊ fremebit. pauper autẽ leſus ta
cebit. Si largitus fueris aſſumet te. ⁊ ſi non habueris de
relinquet te. Si habes conuiuet tecum: et euacuabit te: et
ipſe nõ dolebit ſuper te. Si neceſſarius illi fueris ſupplã-
tabit te: ⁊ ſubridens ſpem dabit: narrãs tibi omnia bona
et dicet: quid op⁹ eſt tibi: et confundet te in cibis ſuis. do-
nec te exinaniat bis et ter: et in nouiſſimo ✝ deridebit te. al's ✝ deridebit.
Poſtea vidẽs derelinquet te: ⁊ caput ſuũ mouebit a te. Hu B
miliare deo: et expecta manus eius. Attẽde ne ſeduct⁹ in
ſtultitia humilieris. Noli eſſe humilis in ſapientia tua: ne
humiliatus, in ſtultitia ſeducaris. Aduocatus a potentio-
re diſcede: ex hoc enim magis te aduocabit. Ne improb⁹
ſis ne impingueris et ne longe ſis ab eo ne eas in obliuio
nem. Ne retineas ex equo loqui cum illo: ne credas mul
tis verbis illius. Ex multa enim loquela tentabit te: ⁊ ſub
ridẽs interrogabit te de abſconditis tuis. Immitis ani-
mus illius et conſeruabit verba tua. et non parcet de ma-
licia et de vinculis. Caue tibi et attende diligenter audi-
tui tuo: quoniam cum ſubuerſione tua ambulas. Audiens al's ✝ inſomnis.
vero ṽba illa: ✝ quaſi in ſomnis vide ⁊ ✝ vigilabis. Omni al's ✝ vigilans.
vita

Iuſt.17.b. vita tua dilige deum ⁊ inuoca illū in ſalute tua. Omne ani
mal diligit ſimile ſibi: ſic et oīs homo proximū ſibi. Omīs
caro ad ſimilē ſibi coniūgetur: et omnis homo ſimili ſui ſo
ciabitur. Sicut cōmunicabit lupus agno: aliqñ ſic pecca-
Eccle.9.c. tor iuſto. Que cōmunicatio ſancto homini ad canem: aut
que pars bona diuiti ad pauperē? Venatio leonis onager
in eremo ſic et paſcua diuitū ſunt pauperes. Et ſicut abo-
minatio eſt ſupbo humilitas: ſic ⁊ execratio diuitis pau-
D per. Diues cōmotus cōfirmatur ab amicis ſuis: humilis
al's ✝ ſuperbe. autem cum ceciderit expelletur et a notis. Diuiti decepto
multi recuperatores. Locutus eſt ✝ ſupba: et iuſtificaue-
runt illum. Humilis deceptus eſt inſuper et arguitur. Lo
cutus eſt ſenſate: et non eſt datus ei locus. Diues locutus
eſt et omnes tacuerūt: et verbum illius vſqꝫ ad nubes per-
ducet. Pauper locutus eſt: et dicunt. Quis eſt hic. Et ſi
offenderit ſubuertent illum. Bona eſt ſubſtantia cui non
eſt peccatū in conſcientia: et nequiſſima paupertas in ore
impij. Cor hominis immutat faciē illius ſiue in bono ſiue
in malo. Veſtigium cordis boni et faciem bonam difficile
inuenies: et cum labore.

Capi. Sum. De eo qui non offendit verbo deteſtatur
peſtem auaritie: monet benefacere offerendo deo: et dare
et memorari quoniā mors non tardat: de beatitudine viri
morantis in ſapientia. Ca.XIIII.

A Beatus vir qui non eſt lapſus verbo ex ore ſuo
et nō eſt ſtimulatus in triſtitia delicti. Felix qui
nō habuit animi ſui triſticiam: et non excidit a
ſpe ſua. Viro cupido et tenaci ſine ratione eſt
Ma.15. ſubſtantia: ⁊ homini liuido ad quid aurū? Qui
aceruat ex animo ſuo iniuſte alijs cōgregat et ī bonis illꝰ
al's illo. alius luxuriabitur. Qui ſibi nequā eſt cui ✝ alij bonꝰ erit?
Et non iocundabitur in bonis ſuis. Qui ſibi inuidet nihil
eſt illo nequius: et hec redditio eſt malicie illius. Ei ſi be-
nefecerit: ignorāter ⁊ nō volens facit: et in nouiſſimo ma
nifeſtat maliciam ſuam. Nequā eſt oculus ✝ liuidi: ⁊ auer-
al's ✝ inuidi B tens faciem ſuam ⁊ deſpiciēs animā ſuā. Inſatiabilis ocu
Prouer.27.c. lus cupidi in parte iniquitatis: non ſatiabitur donec con-
ſumat areſaciens animā ſuā. Oculus malus ad mala ⁊ nō
ſatiabitur pane indigens: ⁊ triſtitia erit ſuper mēſam ſuā.
Fili ſi habes bene fac tecū et deo dignas oblatiōes offer.
al's ✝ tardabit. Memor eſto quoniā mors non ✝ tardat ⁊ teſtamentū in-
ferorū: quia demonſtratū eſt tibi. Teſtamentū enī huiꝰ
mundi morte morietur. Ante mortē benefac amico tuo: et
ſm vires tuas exporrigēs da pauperi. Non defrauderis
al's ✝ boni doni a die bono: ⁊ particula ✝ boni doni nō te pretereat. Nōne
alijs relinques dolores ⁊ labores tuos? In diuiſione ſor-
Iob.14.b. E tis da et accipe ⁊ iuſtifica animā tuam. Ante obitum tuum
operare iuſtitiā: quoniā non eſt apud inferos inuenire ci-
bum. Omnis caro ſicut fenum veteraſcet: ⁊ ſicut foliū fru
ctificans in arbore viridi. Alia generantur ⁊ alia deijciun
tur: ſic generatio carnis ⁊ ſanguinis alia finitur ⁊ alia na-
ſcitur. Omne opus corruptibile in fine deficiet: ⁊ qui illō
operatur ibit cum illo. Et omne opus electum iuſtificabi-
tur: et qui operatur illud honorabitur in illo. Beatus vir
qui in ſapientia morabitur et qui in iuſtitia ſua meditabi
D tur: et in ſenſu cogitabit circūſpectionē dei. Qui excogi
al's ✝ abſcondi tat vias illius in corde ſuo ⁊ in ✝ abſconſis ſuis intelligēs
vadens poſt illam quaſi inueſtigator: et in vijs illius conſi
ſtens. Qui reſpicit per feneſtras illius ⁊ in ianuis illꝰ au
diens. Qui requieſcit iuxta domum illius ⁊ in parietibus
illius figens palum. Statuet caſulam ſuam ad manus il-
lius ⁊ requieſcēt in caſula illius bona per euum. Statuet
filios ſuos ſub tegmine illius ⁊ ſub ramis eius morabitur.
Protegetur ſub tegmine illius a feruore: ⁊ in gloria eius
requieſcet.

Ca. Sum. Laus viri timentis deum: qꝫ bona noſtra a
deo ſunt: mala noſtra non ſunt vilipendenda. Ca.XV.

Qui timet deum faciet bona: ⁊ qui continens eſt
iuſtitie apprehēdet ✝ illam: ⁊ obuiabit illi qua al's ✝ illud.
ſi mater honorificata: ⁊ quaſi mulier a virgini-
tate ſuſcipiet illum. ✝ Cibabit illum pane vite al's ✝ cibauit.
⁊ intellectus: et aqua ſapiētie ſalutaris potabit illū. Et
firmabitur in illo ⁊ non flectetur: ⁊ cōtinebit illū ⁊ nō cō-
fundetur: et exaltabit illum apud proximos ſuos: ⁊ in me B
dio eccleſie aperiet os eius ⁊ adimplebit ✝ eum ſpiritu ſa- al's ✝ illum.
pientie ⁊ intellectus: ⁊ ✝ ſtola glorie ✝ veſtiet illū. Iocun- al's ✝ ſtolam.
ditatem ⁊ exultationē theſaurizabit ſuper illum: ⁊ nomine al's ✝ inducet.
✝ eterno hereditabit illum. Homines ſtulti nō apprehen al's ✝ eternita-
dent illam: ⁊ homines ſenſati obuiabūt illi. Homines ſtul tis.
ti non videbunt eam: longe enī abeſt a ſuperbia ⁊ dolo. Vi
ri mēdaces non erunt illius memores: ⁊ viri veraces inue
nientur in illa: et ſucceſſum habebunt vſqꝫ ad inſpectionē E
dei. Nō eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris: ✝ quia non eſt al's ✝ quoniam
a dño miſſus: qm̄ a deo perfecta eſt ſapiētia. Sapiētie enī
dei aſtabit laus ⁊ in ore fideli abundabit: et dominator da
bit eam illi. Nō dixeris per deum abeſt: que enim odit ne
feceris. Non dicas: ille me ✝ implanauit: non enī neceſſa- al's ✝ ſupplantabit.
rij ſunt ei homines impij. Omne execramētū erroris odit al's ✝ dominum vel illum.
dñs: et nō erit amabile timentibus ✝ eum. Deus ab initio Deu.19.c.
conſtituit hominem: et reliquit illum in manu conſilij ſui. D
Adiecit mādata ⁊ precepta ſua. Si volueris mandata cō- al's ✝ facere.
ſeruare conſeruabūt te: ⁊ in perpetuū fidem placitā ✝ ſer-
uare. Appoſui tibi aquam ⁊ ignem: ad quod volueris por
rige manum tuam. Ante hominem vita et mors. bonum ⁊
malum. Quod placuerit ei dabitur illi. quoniam multa ſa
pientia dei et fortis in potentia: videns omnes ſine inter-
miſſione. Oculi domini ad timentes eum: ⁊ ipſe agnoſcit
omnem operam hominis. Nemini mandauit impie agere
et nemini dedit ſpacium peccandi. Non enim concupiſcit
multitudinem filiorum infidelium: et inutilium.

C. S. Non iocūdandū de filijs impijs: de igne vltiōis
domini: ſicut in vno ita et in multis. Ca.XVI.

Ne iocūderis in filijs impijs ſi multiplicētur nec A
oblecteris ſup ipſos ſi non eſt timor dei in illis.
Non credas vite illorū: ⁊ ne reſpexeris in labo-
res eorum. Melius eſt enī vnus timens deū: qꝫ
mille filij impij. Et vtile eſt mori ſine filijs qꝫ relinqre filios
impios. Ab vno ſenſato inhabitabitur patria. et a tribus
impijs deſeretur. Multa ✝ talia vidit oculus meus: ⁊ for- al's ✝ alia.
tiora ✝ horum audiuit auris mea. In ſynagoga peccantiū al's ✝ h. s.
exardebit ignis ⁊ in gēte incredibili exardeſcet ira. Non
exorauerunt pro peccatis ſuis antiqui gygantes qui de-
ſtructi ſunt confidentes ſue virtuti: ⁊ non pepercit pere-
grinationi illorum: ſed percuſſit eos et execratus eſt eos B
pre ſuperbia verbi illorum. Non miſertus eſt illis gentē
totam perdens: ⁊ extollentem ſe in peccatis ſuis. Et ſicut
ſexcenta millia peditum qui congregati ſunt in duricia cor
dis ſui: ⁊ ſi vnus fuiſſet ceruicatus mirum ſi fuiſſet immu-
nis. Miſericordia enim ⁊ ira eſt cum illo: potens eſt ex
oratio et effundens iram. Secundum miſericordiam ſuā: Supra.5.b.
ſic correctio illius: ✝ hominem ſecundum opera ſua ✝ iu- al's ✝ hominis
dicat. Non effugiet in rapina peccator: et non retardabit al's ✝ iudicant
ſufferentia miſericordiam facientis. Omnis miſericordia
faciet locum vnicuiqꝫ ſecundū meritum operum ſuorum:
et ſecundum intellectum peregrinationis ipſius. Non di-
cas. A deo abſcondar: et ex ſummo quis mei memorabi-
tur? In populo magno non agnoſcar. Que eſt enī anima
mea in tam immenſa creatura? Ecce celum ⁊ celi celorum
abyſſus et vniuerſa terra et que in eis ſunt in conſpectu il-
lius commouebuntur: montes ſimul et colles ⁊ fundamē-
ta terre: ⁊ cum conſpexerit illa deus tremore concutiētur:
Et in omnibus his inſenſatum eſt cor: et omne cor intelli-
gitur ab illo: ⁊ vias illius quis itelligit? Et procellā quā
nec oculus videbit hominis? Nam plurima illius opera

ſunt in abſconſis:ſed opera iuſtitie eius quis enunciabit:
al's + omnium. aut quis ſuſtinebit. Longe enĩ eſt teſtamentũ a quibuſdã:
et interrogatio † hominũ in conſumatione eſt. Qui mino-
D ratur corde cogitat inania:et vir imprudẽs ⁊ errans cogi
tat ſtulta. Audi me fili ⁊ diſce diſciplinã ſenſus: ⁊ in verbis
meis attẽde in corde tuo:et dicam in equitate diſciplinã: ⁊
ſcrutabor enarrare ſapientiã:et in verbis meis attende in
corde tuo et dico in equitate ſpiritus :virtutes quas po-
ſuit deus in opera ſua ab initio ⁊ in veritate enuncio ſcien
tiam eius. In iudicio dei opera eius ab initio: ⁊ ab inſtitu
al's + nõ habet hominum. tione † hominũ ipſorũ diſtingit partes illorũ: ⁊ initia eorũ
in gẽtib⁹ ſuis. Ornauit in eternũ opera illoꝝ:nec eſurierũt
nec laborauerũt ⁊ nõ deſtiterunt ab operibus ſuis . Vnuſ
al's + anguſtia uerit. quiſq; proximũ ſibi nõ † anguſtiabit vſq; † in eternũ . Nõ
ſis incredibilis verbo illius. Poſt hec deus in terram re-
al's + eorum. ſpexit:et impleuit illã bonis ſuis. Anima autẽ oĩs vitalis
denũciauit ante faciem ipſius: ⁊ ipſa iterũ reuerſio illorũ.
¶ Ca.S. Qđ nullus a cogitatione dei abſcondit̃:qui eũ
hominem creauit per nationes diſtingit ⁊ rectores dedit
ſine intermiſſione ad eos reſpicit:de elemoſyna:de penitẽ
tia ⁊ confeſſione non tardanda.

Capitulum.XVII.

Deus creauit de terra hominẽ: ⁊ ſ3 imaginẽ ſuã
A fecit illu3. Et iterũ conuertit illũ in ipſam ⁊ ſm
Gene.18.d. ſe veſtiuit illu3 virtute. Numerũ dierum ⁊ tem-
pus dedit illi: ⁊ dedit illi poteſtatẽ eoꝝ q̃ ſũt ſu-
per terram. Poſuit timorẽ illius ſuper omnẽ carnẽ: et do
Gene.2.c. minatus eſt beſtiarũ ⁊ volatiliũ . Creauit ex ipſo adiuto
rium ſimile ſibi conſiliu3 ⁊ linguã ⁊ oculos et aures et cor
dedit illis excogitãdi:et diſciplina et intellectus repleuit
B illos. Creauit ⁊ illis ſcientiã ſpiritus: ⁊ ſenſu impleuit cor
illorũ:et mala ⁊ bona oſtendit illis. Poſuit oculũ ipſorum
ſuper corda illorũ oſtẽdere illis magnalia operũ ſuorũ vt
nomen ſanctificationis collaudẽt ⁊ gloriari in mirabilib⁹
illius vt magnalia enarrent operũ eius. Addidit illis diſci
plinam: ⁊ legẽ vite hereditauit illos. Teſtamentũ eternu3
conſtituit cum illis: ⁊ iuſtitiã ⁊ iudicia ſua oſtẽdit illis. Et
magnalia honoris eius vidit oculus eorũ: ⁊ honorẽ vocis
audierunt aures illorũ:et dixit illis: † attendite ab omni
al's + vobis. iniquo. Et mandauit illis vnicuiq; de proximo ſuo. Vie il-
lorum coram illo ſunt ſemper: ⁊ nõ ſunt abſcõſe ab oculis
ipſius. In vnãquãq; gentẽ prepoſuit rectore3: ⁊ pars dei
C Iſrael facta eſt manifeſta. Et oĩa opera illorũ velut ſol ĩ cõ
Infra.29.c. ſpectu dei:et oculi eius ſine intermiſſione inſpicientes in
vijs eorum. Non ſunt abſcõdita teſtamẽta propter iniqui
tatem illorũ:et omnes iniquitates eorũ in conſpectu dei.
Elemoſyna viri quaſi ſacculus cũ ipſo: ⁊ gratia3 hominis
quaſi pupillã conſeruabit:et poſtea reſurget et retribuet
Act.3.d. illis retributionẽ vnicuiq; in caput ipſorũ: et conuertet in
inferiores partes terre. Penitẽtibus autem dedit viã iu
ſtitie:et confirmauit deficiẽtes ſuſtinere:et deſtinauit illis
al's + dei. ſortem veritatis. Conuertere ad dominũ ⁊ relinque pec-
cata tua:peccare ante faciem † domini ⁊ minue offendicu-
la. Reuertere ad dominũ ⁊ auertere ab iniuſtitia tua: ⁊ ni
mis odito execrationẽ: ⁊ cognoſce iuſtitias ⁊ iudicia dei ⁊
ſta in ſorte propoſitionis ⁊ orationis altiſſimi dei. In par
tes vade ſeculi ſancti: cum viuis et dantibus confeſſionem
deo. Non demoreris in errore impiorũ.ante mortẽ confi-
D tere. A mortuo quaſi nihil perit cõfeſſio. Confiteberis vi-
al's + glorificaberis. uens viuus ⁊ ſanus confiteberis et laudabis deũ: ⁊ † glo
riaberis in miſerationibus illius. Quã magna miſericor
al's + omnibus dia domini: ⁊ propitiatio illius conuertẽtibus ad ſe . Nec
al's + vanitatẽ. enĩ omnia poſſunt eſſe † in hominibus: qm̃ non eſt immor-
al's + nõ habet q̃ quod. talis filius hominis: et in † vanitate malitie placuerunt.
Quid lucidius ſole: Et hic deficiet. Aut quid nequi⁹ † q̃
qđ excogitauit caro ⁊ ſanguis: Et hoc arguet̃. Virtutem
altitudinis celi ipſe cõſpicit. Et oẽs hoĩes terra et cinis.

¶ Capituli Summariũ. De magnalibus dei: ⁊ hominis
miſeria erga proximũ: de danda elemoſyna ſine verbo ma
lo: de prouidendo ⁊ memorãdo iudicio: de oratione ⁊ con
tinẽtia anime. Ca.XVIII.

Qui viuit in eternu3 creauit omnia ſimul. Deus A
ſolus iuſtificabitur: ⁊ manet inuict⁹ rex ineter
num . Quis ſufficiet enarrare opera illius:
Quis enim inueſtigabit magnalia ei⁹: Virtu
tem autẽ magnitudinis eius quis enunciabit: Aut quis
adijciet enarrare miſericordiã eius: Nõ eſt minuere neq;
adijcere:nec eſt inuenire magnalia dei. Cum cõſummaue
rit homo:tunc † incipiet ⁊ cum quieuerit operabit̃. Quid al's + incipit. Gene.6.a.
eſt homo et que eſt gratia illius: Et quid eſt bonum : aut Ps.89.
quid nequam illius: Numerus dierum hominũ vt multũ
centum anni: quaſi gutte aque † maris deputati ſunt. Et al's + mare.
ſicut calculus arene: ſic exigui ãni in die eui. Propter hoc B
patiẽs eſt deus in illis:et effundet ſuper eos miſericordiã
ſuam. Vidit preſumptionẽ cordis eorum quoniã mala eſt
et cognouit ſubuerſionẽ illorum: quoniã nequã eſt. Ideo
adimpleuit propitiationẽ ſua3 in illis:et oſtendit eis via3
equitatis. Miſeratio hominis circa proximũ ſuum miſe-
ricordia autem † dei ſuper omnẽ carnem. Qui miſerico- al's + domini.
diam habet † docet et erudit quaſi paſtor gregem ſuum. al's + et docet erudit.
Miſeretur excipiens doctrinã miſerationis ⁊ qui † fe- al's + feſtinat.
ſtinat in iudicijs ei⁹. Fili in bonis nõ des querelã ⁊ ĩ omni
dato non des triſticiam verbi mali. Nonne ardorẽ refri
gerabit ros: Sic ⁊ verbum melius q̃ datum. Nõne ecce C
verbum ſuper datum bonum: Sed † vtraq; cum homine al's + vtriq;.
iuſtificato. Stultus acriter improperabit: ⁊ datus indiſci
plinati tabeſcere facit oculos. Ante iudiciũ para iuſtitia3 Luce.18.a.
tibi:et anteq̃ loquaris diſce. Ante langorẽ adhibe medi Thes.5.a.
cinam et ante iudiciu3 interroga teipſum : et in conſpectu
dei inuenies propitiationẽ. Ante langorẽ humilia te : et in
tempore infirmitatis oſtende conuerſationẽ tuã. Non im
pediaris orare ſemper: ⁊ ne † vereris vſq; ad mortem iu- al's + verearis. Supra.2.c.
ſtificari: quoniã merces dei manet in eternũ. Ante oratio-
nem prepara animã tuam:et noli eſſe quaſi homo qui ten-
tat deum. Memento ire in die † conſumationis : ⁊ tẽpus al's + conſumptionis.
retributionis in † conuerſatione † facies. Memẽto pau- al's + conuerſione. al's + faciei.
pertatis in tẽpore abundantie:et neceſſitatẽ paupertatis
in die diuitiarũ . A mane vſq; ad † veſperam immutabitur D
tempus:et hec omnia citata in oculis dei. Homo ſapiens al's + veſpere.
in omnibus metuit : et in diebus delictorum attendet ab
inertia . Omnis aſtut⁹ agnoſcit ſapientia3 ⁊ inuenienti eã
dabit confeſſionẽ. Senſati in verbis ⁊ ipſi ſapienter ege-
runt ⁊ intellexerunt veritatẽ et iuſticiam:et implorauerũt Pr.4.7.c.
prouerbia ⁊ iudicia. Poſt concupiſcentias tuas non eas al's + voluptate.
et a † voluntate tua auertere . Si preſtes aĩe tue concu-
piſcentias eius: faciet te in gaudiũ inimicis tuis. Ne oble
cteris in turbis: nec in modicis. Aſſidua enĩ eſt cõmiſſio il
lorum. Ne fueris mediocris in contẽtione ex fenore ⁊ nõ
eſt tibi nihil in ſeculo: eris enĩ inuidus † anime tue. al's + vite.

¶ Capituli Summariũ. De vino et luxuria ⁊ loquacita-
te: de diſcretiõne habenda in verbis : de differentia habẽ
da ſapientie diuine et humane: de homine cognoſcendo:
de correptione ſine ira.

Capitulum.XIX.

Operari⁹ ebrioſus nõ locupletabit̃: ⁊ qui ſper A
nit modica paulatĩ decidet. Vinũ ⁊ mulieres
apoſtatare faciũt ſapiẽtes: ⁊ arguũt ſenſatos
et qui ſe iungit fornicarijs erit nequã. Putre
do et vermes hereditabũt illũ: ⁊ extollet̃ in exemplũ mai⁹
et tollet̃ de nũero aĩa ei⁹. Qui credit cito leuis corde eſt ⁊ B
minorabitur:et qui delinquit in animã ſuã inſup habebit̃
Qui gaudet iniquitate denotabit̃: ⁊ q̃ odit † correptionẽ al's + correptionem.
minuetur vita ⁊ qui odit † loquacitatẽ extinguit maliciã. Supra.10.

Qui peccat in animã ſuã penitebit: ⁊ q̃ iocũdatur in mali
tia denotabit. Ne iteres verbũ nequã ⁊ durũ: ⁊ nõ mino-
raberis. Amico ⁊ inimico noli narrare ſenſuʒ tuũ ⁊ ſi eſt ti
bi delictum noli denudare. Audiet eñ te ⁊ cuſtodiet te: et
quaſi defendẽs peccatũ odiet te: et ſic aderit tibi ſemp. Audi
ſti verbũ adverſus proximũ tuũ: cõmoriat in te fidẽs quoniã
nõ te diſrũpet. A facie verbi parturit fatuꝰ tanꝙ gemitus
al's† carnis. a dolore hʒ nõ. partus infantis. Sagitta infixa femori† carnis ſic verbũ in
C corde ſtulti. Corripe amicũ ne forte† nõ intellexerit: et di
cat nõ feci: aut ſi fecerit: ne iterũ addat facere. Corripe ꝓ-
ximũ ne forte nõ dixerit: et ſi dixerit ne forte iteret. Corri-
pe amicum: ſepe eñ fit cõmiſſio: ⁊ nõ omni verbo credas.
Eſt q̃ labitur lingua ſua: ſed nõ ex animo. Quis eſt eñ qui
nõ deliquerit in lingua ſua? Corripe proximũ anteꝙ com
mineris: ⁊ da locũ timori altiſſimi: quia oĩs ſapiẽtia timor
dei: ⁊ in illa timere deũ: ⁊ in omĩ ſapiẽtia diſpoſitio legis.
Et nõ eſt ſapiẽtia neq̃tie diſciplina: ⁊ nõ eſt cogitatꝰ bonꝰ
pctõꝝ prudẽtia. Eſt prudẽtie neq̃tia: ⁊ in ipa execratio: et
al's† deficit. eſt inſipiẽs q̃ minuit ſapiẽtia. Melior eſt hõ qui† minuit
D ſapiẽtia ⁊ deficiẽs ſenſu in timore dei ꝙ qui abundat ſenſu
⁊ tranſgredit legem altiſſimi. Eſt ſolertia certa: ⁊ ipſa ini-
qua: et eſt q̃ emittit verbũ certũ enarrans veritatẽ: eſt qui
nequiter humiliat ſe ⁊ interiora eiꝰ plena ſunt dolo: et eſt
iuſtus q̃ ſe nimiũ ſubmittit a multa humilitate: ⁊ eſt iuſtus
qui inclinat faciẽ ſuã et fingit nõ videre ſe qđ ignoratũ eſt.
Et ſi ab imbecillitate viriũ vetet peccare ſi invenerit tẽpus
malefaciẽdi malefaciet. Ex viſu cognoſcit vir: ⁊ ab occur-
ſu faciei cognoſcitur ſenſatus. Amictꝰ corporis ⁊ riſus dẽ
tium ⁊ ingreſſus hoĩs† enunciãt de illo. Eſt correctio mẽ
al's† enunciat dax in ira cõtumelioſi: et eſt iudicium quod non probatur
al's† correctio. eſſe bonum ⁊ eſt tacens ⁊ ipſe eſt prudens.

¶ Ca. S. De correptiõe ⁊ correpti penitẽtia: de tacẽte ⁊
loquace: de dato ſapientis: de gratia ⁊ dato fatui: de falſa
promiſſiõe: de mẽdacio: ⁊ de ſapiẽte placẽte magnatis: de
duobꝰ nõ accipiẽdis: de ſapiẽtia abſcõdita. Ca. XX.

A Quã bonũ eſt arguere ꝙ iraſci et confitentẽ in
oratione nõ ꝓhibere. Cõcupiſcẽtia ſpadonis
devirginavit iuvẽculã: ſic q̃ facit ꝑ vim iudiciũ
iniquũ. Quã bonũ eſt correptũ manifeſtare pe
nitentiã: ſic eñ effugies voluntariũ pctm. Eſt tacẽs q̃ inve-
nitur ſapiens ⁊ eſt odibilis q̃ procax eſt ad loquendũ. Eſt
aũt tacẽs ⁊ nõ habẽs ſenſum loquele: ⁊ eſt tacẽs ſciẽs tps
apti tpis. Hõ ſapiẽs tacebit uſq; ad tps: laſciuꝰ aũt ⁊ im-
al's† ſervabit prudens nõ† ſervabit tps. Qui multis vtit verbis ledet
B aĩam ſuã: ⁊ q̃ poteſtatẽ ſibi aſſumit iniuſte odiet. Eſt pceſ-
ſio in malis viro indiſciplinato: ⁊ eſt inuẽtio in detrimen-
tum. Eſt datũ qđ nõ eſt vtile: ⁊ eſt datũ cuiꝰ retributio du
plex. Eſt ꝓpter gloriã minoratio: ⁊ eſt q̃ ab humilitate le-
vabit caput. Eſt qui multa redimat modico ꝑcio: ⁊ reſti-
al's† imperiorũ tuens ea in ſeptuplũ. Sapiẽs in verbis ſeipſum amabileʒ
datum. facit gratie autẽ† fatuoꝝ effundent. † Datꝰ inſipiẽtis nõ

erit† vtilis tibi: oculi eñ illiꝰ ſeptẽplices ſunt. Exigua da al's† vtile.
bit ⁊ multa improperabit: et apertio oris illius inflãmatio
eſt. Hodie† feneratur q̃s ⁊ cras expetit: ⁊ odibilis eſt ho al's† fenera.
mo hmõi. Fatuo nõ erit amicus: ⁊ nõ erit gratia in bonis
illius. Qui eñ edũt panẽ illius falſe lingue ſunt. Quoties C
⁊ quãti irridebũt eũ? Neq; eñ qđ habendũ erat directo
ſenſu diſtribuit: et ſimiliter et qđ nõ erat habendũ. Lapſꝰ
falſe lingue quaſi q̃ in paviměto cadẽs: ſic caſus malorum
feſtinãter veniẽt. Homo acharis quaſi fabula vana: et in
ore indiſciplinatorũ aſſidua erit. Ex ore fatui reprobabit
parabola: nõ eñ dicit illã in tpe ſuo. Eſt q̃ vetatur pecca-
re pre inopia. et in requie ſua ſtimulabit. Eſt qui perdet ani-
mam ſuã pre cõfuſione. et ab† imprudẽti ꝑſona perdet eã
al's† imprudẽ- perſone aũt acceptione ꝑdet ſe. Eſt qui pre cõfuſione pro
tia perſone. mittit amico: et lucratꝰ eſt eũ inimicũ gratis. Opprobriũ D
nequã in homine mendaciũ: et in ore indiſciplinatorũ aſſi-
due erit. Potior eſt fur ꝙ aſſiduitas viri mẽdacis perdi-
tionem autẽ ambo hereditabũt. Mores hominũ menda
cium ſine honore: et cõfuſio illorũ cũ ipſis ſine intermiſſio-
ne. Sapiẽs in verbis† producet ſeipſum: et homo prudẽs al's† producet.
placebit magnatis. Qui operat terrã ſuã inaltabit acer- Prover. 12. b. ⁊ 28 c.
vum frugum: et qui operatur iuſtitiã ipſe exaltabitur: qui Exo 23. a.
vero placet magnatis effugiet iniquitatẽ. Exenia et dona Deutero. 26. d.
excecant oculos iudicũ et quaſi mutus in ore avertit† cor- Infra. 14. c.
rectiones eorũ. Sapientia abſcõſa et theſaurus inviſus: al's† correptio nes.
que vtilitas in vtriſq;? Melior eſt qui celat inſipientiam
ſuam: ꝙ homo qui abſcondit ſapientiam ſuam.

¶ Capi. xxi. De peccatis non cumulandis ſed fugien-
dis: de audaci lingua heretici: de conſumatione et via pec-
cantiũ: de fatuo et ſapiẽte alternatim: de maledicente dya
bolum: et ſuſurrone. Ca. XXI.

Fili peccaſti: non adiicias iterũ: ſed et de priſti-
nis deprecare vt tibi dimittãtur. Quaſi a facie A
colubri fuge peccata et ſi acceſſeris ad illa ſuſci
pient te. Dentes leonis: dentes eius: interficiẽ
tes animas hominũ. Quaſi rõphea bis acuta† hominis Supra. 5. c.
iniquitas: plage illius non eſt ſanitas. Obiurgatio et iniu al's† omnis.
rie† annulabũt ſubſtantiã: et domus que nimis locuplex al's† annulla bunt.
eſt† annullabitur ſuperbia: ſic ſubſtantia ſuperbi eradica al's† annullabitur
bitur. Deprecatio pauperis ex ore uſq; ad aures perve-
niet: et iudiciũ feſtinato adveniet illi. Qui odit correptio- B
nem veſtigium eſt peccatoris: et qui timet deum convertetur ad cor ſuum. Notus a longe potens lingua audaci et
ſenſatus ſcit labi ſe ab ipſo. Qui edificat domũ ſuã impen
diis alienis: quaſi q̃ colligit lapides ſuos in hyeme. Stup
pa collecta ſynagoga peccantiũ: et conſumatio illorũ flam
ma ignis. Via peccantiũ complantata lapidibꝰ: ⁊ in† fine al's† fine.
illorum inferi et tenebre et pene. Qui cuſtodierit iuſtitiam
continebit ſenſum eius: conſumatio timoris dei ſapientia-
et ſenſus. Non erudietur qui non eſt ſapiens in bono. Eſt
autem inſipientia que abundat in malo et nõ eſt ſenſus vbi
eſt amaritudo. Scientia ſapientis tanꝙ inundatio abun- C
dabit: et conſiliũ illius ſicut fons vite permanet. Cor fatui
quaſi vas confractum et omnem ſapientiam non tenebit.
Verbum ſapiens quodcunq; audierit† ſcius laudabit et
† ad ſe adiiciet: † audivit luxurioſus et diſplicebit illi et Infra. 22. a.
proiiciet illud poſt† dorſum ſuum. Narratio fatui quaſi al's† verſutus
ſarcina in via. Nam in labiis ſenſati invenietur gratia. Os al's† nõ ẽad ſe
prudentis queritur in eccleſia: et verba illius cogitabunt al's† audiet in ſuis.
in cordibus ſuis. Tanꝙ domus exterminata: ſic fatuo ſa- al's† tergum.
pientia: et ſcientia inſenſati inenarrabilia verba. Compe-
des in pedibus doctrina ſtulto: et quaſi vincula manuum
ſuper manum† dexteram. Fatuus in riſu† exaltat vocem D
ſuã: vir autem ſapiens vix tacite ridebit. Ornamentuʒ au- al's† dextre.
reum prudẽti doctrina: et quaſi brachiale in brachio dex- al's† inaltat.
tro. Pes fatui facilis in domum proximi: et homo peri-
tus confundetur a perſona potentis. Stultus a feneſtra-

reſpiciet in domū: vir aūt eruditus foris ſtabit. Stultitia hominis auſcultare per oſtiū et prudens grauabitur contumelia. Labia imprudentiū ſtulta narrabunt: verba autē prudentium ſtatera ponderabuntur. In ore fatuoꝝ cor illorum: ⁊ in corde ſapientium os illorum. Dum maledicit impius diabolū: maledicit ipſe animā ſuaꝫ. Suſurro coinquinabit animā ſuam ⁊ in omnibus odietur: ⁊ qui permāſerit odioſus erit tacitus ⁊ ſenſatus honorabitur.

¶ Ca. xxii. de lapidatione pigri: de filio ⁊ filia fatua: diſcernendū quid ⁊ quibus ſit predicandū: de luctu mortui de rugitu fatui: de nō loquēdo multū cum fatuo: ⁊ ꝙ amicitiam ſoluant conuicia. Ca. XXII.

A

al's ✝ lapidabitur
al's ✝ aſpernatione.
al's ✝ in filia.
al's ✝ nō habet fatua.

In lapide luteo † lapidatus eſt piger: ⁊ oēs loquentur ſup † aſpernationē illius. De ſtercore boū lapidat⁹ ē piger: ⁊ oīs q̄ tetigerit eū excutiet man⁹. Cōfuſio patris eſt de filio indiſciplinato: † filia aūt † fatua in deminoratiōe fiet. Filia prudēs hereditas viro ſuo: nam q̄ cōfundit in contumeliā fit genitoris. Patrē ⁊ virū cōfundit audax et ab impijs nō minorabit: ab vtriſqꝫ aūt ignorabit. Muſica in luctu importuna narratio: flagella ⁊ doctrina in omni tpe ſapiētia. Qui docet fatuū quaſi qui conglutinat teſtam. Qui narrat verbum nō audienti. quaſi q̄ excitat dormientē de graui ſomno. Cū dormiente loquit qui enarrat ſtulto ſapientiā: ⁊ in fine narrationis dicit. Quis eſt hic? Supra mortuū plora defecit eñ lux eius: ⁊ ſupra fatuū plora † defecit eñ ſenſu. Modicū plora ſuper mortuū quoniā requieuit. Nequiſſimi eñ nequiſſima vita ſuper mortem fatui. Luctus mortui ſeptē † dies: fatui āt ⁊ impij oēs dies vite illoꝝ. Cū ſtulto ne multum loquaris et cum inſenſato ne abieris. Serua te ab illo vt non moleſtiā habeas: ⁊ nō coinquinaberis in peccato illius. Deflecte ab illo ⁊ inuenies requiē: et nō † accidiaberis in ſtultitiā illi⁹. Super plumbū quid grauabitur? Et qđ illi aliud nomē ꝙ fatuus? Arenā ⁊ ſalem ⁊ maſſam ferri facilius eſt † ferre ꝙ hominē imprudētem et fatuū ⁊ impiū. Sicut loramentū ligneū colligatū in fundamento edificij nō diſſoluetur: ſic ⁊ cor cōfirmatū in cogitatione cōſilij. Cogitatus ſenſati in omni tēpore vel metu nō deprauabit. Sicut palee in excelſis ⁊ cemēta ſine impēſa poſita cōtra faciē venti nō permanebūt: ſic ⁊ cor timidū in cogitatione ſtulti cōtra impetū timoris nō reſiſtit. Sicut ornatus arenoſus in pariete lympido: ſic ⁊ cor trepidū in cogitatione † fatui omni tpe nō metuet: ſed † ⁊ qui in preceptis dei pmanet ſemp. Pungēs oculū † deducit lachrymas: ⁊ q̄ pungit cor pfert ſenſum. Mittēs lapidē in volatilia deijciet illa. ſic ⁊ q̄ cōuiciatur amico diſſoluit amicitiā. Ad amicum ⁊ ſi pduxeris gladiū non deſperes: eſt eñ regreſſus ad amicū. Si apparuerit os triſte: nō timeas. Eſt eñ † cōcordatio excepto cōuicio ⁊ improperio: et ſupbia ⁊ myſterij reuelatione ⁊ plaga doloſa. In his oībus effugiet amicus. Fidē poſſide cū amico in pauptate illi⁹ vt et in bonis illius leteris. In tpe tribulationis illi⁹ permane illi fidelis: vt ⁊ in hereditate illi⁹ coheres ſis. Ante ignem camini vapor ⁊ fum⁹ ignis inaltatur: ſic ⁊ añ ſanguinē maledicta ⁊ cōtumelie ⁊ mine. Amicū ſalutare nō † cōfundaris a facie illius nō † me abſcondā: ⁊ ſi mala † mihi euenerint per illū † ſuſtinebo. Oīs qui audiet cauebit ſe ab eo. Quis dabit ori meo cuſtodiā: et ſup labia mea ſignaculuꝫ certū vt nō cadam in ipſis: ⁊ lingua mea perdat me?

Supra.8.b.
Infra.21.a.
Infra.22.b.
B
al's ✝ defecit.
Sapien.12.c.
al's ✝ diebus.
al's ✝ accidieris
Prouer. 27.a.
al's ✝ portare.
C
al's ✝ ſtulti.
al's ✝ ſic ⁊ qui.
al's ✝ producet.
al's ✝ recordatio.
D
al's ✝ cōfunder.
al's ✝ te.
al's ✝ tibi.
al's ✝ ſuſtine.
Ps.140.

¶ Ca. xxiii. Oratio cōtra ſuperbiā: gulā: ⁊ luxuriā: et de iuratione: de blaſphemia: ⁊ de diſciplinata loquela: de tribus generib⁹ peccatorū: de cōfutatione hominis volētis peccare: de multis peccatis cōcurrētibus in adulterio: de laude timoris domini. Ca. XXIII.

A

Domine pater ⁊ dñator vite mee: ne derelinquas me in cogitatu ⁊ cōſilio eorum nec ſinas me cadere in illa exprobratiōe. Quis ſupponit in cogitatu meo flagella ⁊ in corde meo doctrinā ſapientie: vt ignorationib⁹ eoꝝ nō parcāt mihi: ⁊ nō appareāt delicta eoꝝ ⁊ ne † adincreſcāt ignorātie mee: et multiplicent delicta mea: et pctā mea abundēt: et incidā in cōſpectu aduerſariorum meoꝝ et gaudeat inimicus meus? Dñe pater et deus vite mee ne derelinquas me in cogitatu illoꝝ. † Extollētiā oculoꝝ meoꝝ ne dederis mihi: ⁊ oē deſideriū † auerte a me. Aufer a me ventris cōcupiſcētias: et cōcubit⁹ concupiſcētie ne apprehendāt me † ⁊ animo irreuerēti ⁊ † infrunito ne tradas me. Doctrinā oris audite filij: ⁊ q̄ cuſtodierit illā nō peribit labijs ſuis: nec ſcādalizabit in operibus neq̄ſſimis. In vanitate ſua apprehēditur peccator et ſuperbus, ⁊ maledict⁹ ſcandalizabit in illis. Iurationi nō aſſueſcat os tuū: multi eñ caſus in † illa. Nominatio vo dei nō ſit aſſidua in ore tuo: et nominib⁹ ſanctorū nō admiſceaaris: qm̄ nō eris imunis ab eis. Sicut eñ ſeruus interrogatus aſſidue a liuore nō minuitur: ſic oīs iurans et nominans in toto a pctō nō purgabitur. Vir multuꝫ iurans adimplebit iniquitate: ⁊ nō diſcedet a domo illius plaga. Et ſi fruſtrauerit fratrē delictū illius ſuper ipſum erit ⁊ ſi diſſimulauerit delinquit dupliciter: et ſi inuacuū iurauerit nō iuſtificabit. Replebitur eñ retributiōe domus illius. Eſt et alia loquela † cōtraria morti: nō inueniatur in hereditate iacob. Etenim a miſericordib⁹ oīa hec auferētur: ⁊ in delictis nō † volutabūt. Indiſciplinoſe loquele non aſſueſcat os tuū eſt eñ in illa verbū peccati. Memēto patris ⁊ matris tue in medio enim magnatoꝝ ꝯſiſtis: ne forte obliuiſcatur te de⁹ in cōſpectu illorū: et aſſiduitate tua infatuatus improperiū patiaris: ⁊ maluiſſes nō naſci: ⁊ diē natiuitatis tue maledicas. Homo aſſuetus in verbis improperij: in oībus diebus ſuis nō erudietur. Duo gña abundāt in pctis ⁊ tertiū adducit irā ⁊ perditionē. Aia calida quaſi ignis ardēs non extinguet donec aliquid † glutiat: et homo neqꝫ in ore carnis ſue: non deſinet donec incēdat ignē. Homini fornicario omnis panis dulcis nō fatigabit trāſgrediens vſqꝫ ad finē. Omnis homo qui trāſgreditur lectum ſuum contēnens in animā ſuā ⁊ dicēs quis me videt? tenebre circūdāt me ⁊ parietes cooperiūt me: ⁊ nemo circūſpicit me: quem vereor? delictorū meorū nō memorabitur altiſſimus: ⁊ nō † itellexit qm̄ omnia videt oculus illi⁹: qm̄ expellit a ſe timorem dei huiuſmodi hominis timor: et oculi hominū timentes illum: ⁊ nō cognouit: qm̄ oculi dñi multo plus lucidiores ſunt ſuper ſolē: circūſpicientes oēs vias hominū ⁊ profundū abyſſi ⁊ hominū corda intuētes in abſconditas partes. Dño enim deo antēꝙ crearentur omnia ſunt agnita: ſic ⁊ poſt perfectū reſpicit oīa. Hic in plateis ciuitatis † vindicabit: ⁊ quaſi pullus equus fugabitur: ⁊ vbi nō † ſperauit apprehēdetur. Et erit dedecus oībus: eo ꝙ nō intellexerit timorē dñi. Sic ⁊ mulier oīs relinquēs virū ſuum † ⁊ ſtatuēs hereditatē ex alieno matrimonio. Primo eñ in lege altiſſimi incredibilis fuit et ſecūdo virū ſuū dereliquit: tertio † in adulterio fornicata eſt ex alio viro filios ſtatuit ſibi. Hec in eccleſiā adducet: et in filios eius reſpicietur. nō tradēt filij ei⁹ radices ⁊ rami eius nō dabūt fructū. Derelinquēt in maledictū memoriam ei⁹: ⁊ dedecus illi⁹ nō delebit. Et agnoſcēt qui derelicti ſunt qm̄ nihil melius eſt ꝙ timor dei: ⁊ nihil dulci⁹ ꝙ reſpicere in mādatis domini. Gloria magna eſt ſequi dominum: longitudo enim dierum aſſumetur ab eo.

al's ✝ accreſcant.
al's ✝ extollentiam.
al's ✝ prauum.
al's ✝ anime.
al's ✝ infrunite.
B
al's ✝ illa.
De iuratione et blaſphemia.
Sapien. 17.
al's ✝ aduerſa in mortem.
al's ✝ volutabuntur.
2. Reg. 16.a.
C
al's ✝ degluttiat.
Pſa. 19.
al's ✝ in abſcondito.
D
al's ✝ intuentes.
al's ✝ ſperat.
al's ✝ peccauit.
al's ✝ adulterio.

¶ Ca. xxiiii. De laude ſapiētie: dicit ſapiētia ſe ex ore altiſſimi pdijſſe: enarrat q̄ fecerit: de requie quā inuenit. XXIIII.

A
al's ✝ …

Sapientia laudabit animā ſuā: ⁊ in deo honorabitur: et in medio populi ſui gloriabitur: ⁊ in eccleſijs altiſſimi aperiet os ſuū: ⁊ in cōſpectu virtutis illius gloriabit: ⁊ in medio populi ſui exaltabitur: ⁊ in plenitudine ſctā admirabit: ⁊ in multitudine electorū habebit laudē: ⁊ inter benedictos bñdicetur dicens.

al's ✝ ꝓdiui. ceno. Ego ex ore altiſſimi † ꝓdiui primogenita ante omnē
al's ✝ carnem. creaturā. Ego feci in celis vt oriret lumē indeficiēs: ⁊ ſicut
al's ✝ altis. nebula texi omnē † terrā. Ego in † altiſſimis habitaui: et
thronus meꝰ in colūna nubis. Gyrū celi circuiui ſola: ⁊ ꝓ
fundū abyſſi penetraui ⁊ in fluctibꝰ maris ambulaui: ⁊ in
omni terra ſteti. Et in omni populo ⁊ in omni gēte prima-
tum habui: ⁊ omniū excellentiū ⁊ humilium corda virtute
al's ✝ diuit. calcaui. Et in his oībꝰ requiē queſiui: ⁊ in hereditate † do
B mini morabor. Tūc precepit ⁊ dixit mihi creator omniū:
⁊ qui creauit me requieuit in tabernaculo meo: ⁊ dixit mihi.
In iacob inhabita ⁊ in iſrael hereditare: ⁊ in electis meis
mitte radices. Ab initio ⁊ ante ſecula creata ſum ⁊ vſq; ad
futurū ſeculū non deſinā: ⁊ in habitatione ſancta corā ipſo
miniſtraui. Et ſic in ſion firmata ſum: ⁊ in ciuitate ſanctifi-
cata ſimiliter requieui: ⁊ in hieruſalē poteſtas mea. Et ra
dicaui in populo honorificato ⁊ in partes dei mei heredi-
tas illius: ⁊ in plenitudine ſctōꝝ detentio mea. Quaſi ce-
al's ✝ [illegible] drus exaltata ſum in libano: ⁊ quaſi † cypreſſus in monte
ſion quaſi palma exaltata ſum in cades: ⁊ quaſi plantatio
roſe in hierico. Quaſi oliua ſpecioſa in cāpis: ⁊ quaſi pla-
[illegible] tanus exaltata ſum iuxta aquas. In plateis ſicut cynamo
mum ⁊ balſamū aromatizās odorem dedi. Quaſi myrrha
electa dedi ſuauitatē odoris: ⁊ quaſi ſtorax ⁊ galbanus et
[illegible] vngula ⁊ gutta. Quaſi libanꝰ nō inciſus † vaporaui habi-
C tationē meam: ⁊ quaſi balſamū nō mixtū odor meus. Ego
quaſi terebinthus extēdi ramos meos ⁊ rami mei hono-
ris ⁊ gratie. Ego quaſi vitis fructificaui ſuauitatē odoris
al's ✝ odoris. ⁊ flores mei fructus † honoris ⁊ honeſtatis. Ego mater
pulchre dilectiōis ⁊ timoris et agnitiōis ⁊ ſancte ſpei. In
me gratia oīs vite et veritatis: in me oīs ſpes vite ⁊ virtu
tis. Trāſite ad me oēs qui cōcupiſcitis me: et a gñationi-
al's ✝ implemini. bus meis † abimplemini. Spiritꝰ enī meus ſuper mel dul
cis: ⁊ hereditas mea ſuper mel ⁊ fauū. Memoria mea in
gñatione ſeculorū. Qui edant me adhuc eſurient: et qui bi-
bunt me adhuc ſitient. Qui audit me non cōfundetur: ⁊ qui
operātur in me nō peccabūt. Qui elucidant me vitā eter
nam habebūt. Hec oīa liber vite: ⁊ teſtamentū altiſſimi et
agnitio veritatis. Legē mādauit moyſes in preceptis iu-
ſticiarum et hereditatē domui iacob ⁊ iſrael ꝓmiſſiones.
D Poſuit dauid puero ſuo excitare regē ex ipſo fortiſſimū:
[illegible] et in throno honoris ſedentem in ſempiternū. Qui implet
quaſi phyſon ſapientiā: ⁊ ſicut tygris in diebus nouorū.
Qui adimplet quaſi eufrates ſenſum. Qui multiplicat quaſi
iordanis in tēpore meſſis. Qui mittit diſciplinā ſicut lucē
⁊ aſſiſtens quaſi gyon in die vindemie. Qui perficit primus
ſcire illā: et infirmior nō inueſtigabit eā. A mari enī † abū
al's ✝ abūdat. dabit cogitatio eius: et cōſiliū illiꝰ in abyſſo magna. Ego
ſapiētia effudi flumina: ego quaſi trames aque imēſe † de
al's ✝ deſino. fluuio: ego quaſi fluuius dorix: ⁊ ſicut aqueductꝰ exiui de
al's ✝ meum. paradiſo. Dixi rigabo hortū † plātationum: ⁊ inebriabo
al's ✝ ecce. partus mei fructū. Et † factus eſt mihi trames abundās:
al's ✝ appropinquauit. et fluuius meꝰ † appropinquauit ad mare. Qm̄ doctrinā
quaſi antelucanū illumino oībus: et enarrabo illā vſq; in
longinquum. Penetrabo oēs inferiores partes terre: et
inſpiciā oēs dormiētes: et illuminabo oēs ſperātes in do
mino. Adhuc doctrinā quaſi prophetiā effundam: et relin
al's ✝ ſolum. quam illā querētibus ſapientiā ⁊ nō deſinā in ꝓgenies il-
Infra.33.c. lorum vſq; in euum ſanctū. Uidete quoniā non † ſoli mihi
laboraui: ſed omnibus exquirentibus veritatem.

¶ Ca. Sum. De tribus que placent deo: de tribus que odit: de noue inſuſpicabilibus: de decimo maxime: de malitia mulieris nequam.

Ca.XXV.

A In tribus placitū eſt ſpiritui meo: que ſunt pro
bata coram deo et hominibus. Concordia fra-
trum: ⁊ amor ꝓximorū. et vir et mulier ſibi † be
al's ✝ nō hʒ bn̄ ne cōſentientes. Tres ſpecies odiuit aīa mea: ⁊
aggrauor valde anime illorū. Pauperē ſuperbū: ⁊ diuitē
mendacē: et ſenem fatuum et inſenſatum. Que ī iuuētute
tua non congregaſti quomodo in ſenectute tua inuenies?
Quam ſpecioſam canicici iudiciū: et preſbyteris cogno-
ſcere conſiliū. Quam ſpecioſa veteranis ſapiētia ⁊ glorio
ſis intellectus et conſiliū. Corona ſenum multa peritia: et
gloria illorū timor dei. Nouem inſuſpicabilia cordis ma- B Supra.14.a.
gnificaui: et decimū dicā in lingua hominibꝰ. Homo qui
iocundatur in filijs viuens et videns ſubuerſionē inimico
rum ſuorum. Beatus qui habitat cum muliere ſenſata: et
qui lingua ſua nō eſt lapſus et qui non ſeruiuit indignis ſe
Beatus qui inuenit amicū verum: et qui enarrat iuſtitiā
auri audienti. Quā magnus qui inuenit ſapientiā et ſcien-
tiam: ſed non eſt ſuper timentē dominū. Timor dei ſuper
omnia † ſe ſuperpoſuit. Beatus † homo cui donatum eſt al's ✝ nō hʒ ſe.
habere timorē dei. Qui tenet illum cui aſſimilabitur? Ti- al's ✝ nō hʒ hō.
mor dei initium dilectionis eius: fidei autem initiū agglu-
tinandum eſt ei. Omnis plaga triſtitia cordis eſt: ⁊ omis C
malitia nequitia mulieris: ⁊ omnē plagā ⁊ non plagā vi-
debit cordis: et omnē nequitiā et non nequitiā mulieris:
et omnem obductum ⁊ non obductū odientiū et omnē vin
dictam et non vindictā inimicorū. Non eſt caput nequius
ſuper caput colubri: ⁊ nō eſt ira ſuper iram mulieris. Cō- Prouer.21.c.
morari leoni et draconi placebit: q̄ habitare cum muliere
nequam. Nequitia mulieris immutat faciem eius: ⁊ † ob-
cecabit vultum ſuum tanq̄ vrſus: et quaſi ſaccum oſtendit al's ✝ obſcurauit
† in medio proximorū. Ingemuit vir eius: ⁊ audiens ſuſpi al's ✝ ſed.
rauit modicū. Breuis omnis malitia ſuper malitiam mu- al's ✝ mors.
lieris † ſors peccatorū † cadet ſuper illam. Sicut aſcēſus al's ✝ cadat. D
arenoſus in pedibus veterani: ſic mulier linguata homini
quieto. Ne reſpicias in mulieris ſpeciē: ⁊ non cōcupiſcas
mulierē in ſpecie. Mulieris ira irreuerentia ⁊ cōfuſio ma
gna. Mulier ſi primatū habeat cōtraria eſt viro ſuo. Cor
humile et facies triſtis et plaga mortis: mulier nequam.
Manus debiles ⁊ genua diſſoluta: mulier que non beati-
ficat virum ſuum. A muliere initium factum eſt peccati: et
per illam omnes morimur. Non des aque tue exitum nec Gene.3.a.
modicū nec mulieri nequam veniā prodeundi. Si nō am- Supra.9.b.
bulauerit ad manum tuam: confundet te in cōſpectu inimi 2.Reg.14.b.
corum. A carnibus tuis abſcinde illā: ne ſemꝑ te abutat.

¶ Capituli Sumariū. De laude mulieris bone: ⁊ de timore trium ⁊ quarto de muliere zelotypa ⁊ ebrioſa: de filia: de duobus mouentibus triſtitiam: et tertio mouente iram de duabus ſpeciebus periculoſis.

Capitulum. XXVI.

A Mulieris bone beatꝰ vir: numerꝰ enī annorū illorū
duplex. Mulier fortis oblectat virum ſuum: et
annos vite illius in pace implebit. Pars bona
mulier bona: in parte bona timentiū deum dabi
tur viro pro factis bonis: diuitis autem et pauperis cor
bonum in omni tempore vultus illorum hilaris. A tribus
timuit cor meū: et in quarto facies mea metuit. Delaturā
ciuitatis: et collectionē populi: et calūniam mendacem: ſu
per mortem omnia grauia. Dolor cordis et luctus: mulier B
zelotypa. In muliere † zelotypa flagellū lingue omnibus al's ✝ infideli.
communicans. Sicut boum iugum quod mouetur: ita et
mulier nequā. Qui tenet illam quaſi qui apprehendit ſcor
pionem. Mulier ebrioſa ira magna: et contumelia ⁊ tur-
pitudo illius non tegetur. Fornicatio mulieris in extollē-
tia oculorum: et in palpebris illius agnoſcetur. In filia nō
auertēte ſe firma cuſtodiam: ne inuenta occaſione abuta- al's ✝ oculis.
tur ſe. Ab omni irreuerētia † oculorū eius caue: et ne mi-
reris ſi te neglexerit. Sicut viator ſitiēs ad fontē os ape-
riet ⁊ ab omni aqua proxima bibet: ⁊ contra omnē palum
ſedebit: et contra omnem ſagittā aperiet pharetram do
nec deficiat. Gratia mulieris ſedule delectabit virū ſuum: al's ✝ oſſa.
⁊ oſſa illius impinguabit. Diſciplina illius † datū dei eſt.

Mulier ſenſata ꝛ tacita: nõ eſt immutatio erudite anime.
Gratia ſuper gratiã mulier ſancta ꝛ pudorata. Omis autez
põderatio nõ eſt digna cõtinentis anime. Sicut ſol oriẽs
alſ ✠ nõ bz dei in mũdo in altiſſimis † dei: ſic et mulieris bone ſpecies in
ornamentũ domus eius. Lucerna ſplendẽs ſuper cande-
labrum ſanctũ ꝛ ſpecies faciei ſuper etatẽ ſtabilẽ. Colũne
aureę ſuper baſes argẽteas ꝛ pedes firmi ſuper plantas
D ſtabilis mulieris. Fundamẽta eterna ſupra petram ſolidã
et mandata dei in corde mulieris ſancte. In duobus con-
triſtatum eſt cor meum et in tertio iracũdia mihi aduenit.
Vir bellator deficiens per inopiam: et vir ſenſatus contẽ-
ptus: et qui trãſgreditur a iuſticia ad peccatũ deus para-
uit eum ad romphea3. Due ſpecies difficiles ꝛ periculoſe
mihi apparuerunt. Difficile exuitur negotians a negligẽ-
tia: et non iuſtificabitur caupo a peccatis labiorum.

¶ Ca. Sũ. De paupere volente ditari: de venditore: de
verbo timoris domini: de probatiõe hominis ꝛ cognitio-
ne cordis: de ſequendo iuſticiã: de inconſtãtia ſtulti: de tẽ-
perantia verbi: de non iuratione: de non reuelãdis archa-
nis amici: de perditione amici: ꝙ impius machinatur ma-
lum quod redit in ipſum. Ca. XXVII.

A Propter inopiã multi deliquerunt et qui querit
locupletari auertit oculũ ſuu3. Sicut in medio
compaginis lapidum palus figitur: ſic ꝛ inter
mediũ venditionis et emptionis anguſtiabitur
peccatis. Conteretur cum delinquente delictum. Si non
alſ ✠ pluſura. in timore domini tenueris te inſtanter: et cito ſubuertetur
De peni. diſt. 3. c. ſi cum. domus tua. Sicut in † pcuſſura cribri remanebit puluis
ſic apporia hominis in cogitatu illius. Vaſa figuli pbat for-
nax ꝛ homines iuſtos tentatio tribulatiõis. Sicut ruſti-
catio de ligno oſtendit fructum illius: ſic verbum ex cogi-
alſ ✠ cor. tatu † cordis hominis. Ante ſermonẽ non laudes virum.
B hec enĩ tentatio eſt hominũ. Si ſequaris iuſtitiã apprehẽ-
des illa: et indues quaſi põderem honoris ꝛ inhabitabis
cum ea et proteget te in ſempiternu3: et in die agnitionis
inuenies firmamentũ. Volatilia ad ſibi ſimilia conueniũt:
Infra. 13. c. et veritas ad eos qui operantur illam reuertetur. Leo ve-
nationi inſidiatur ſemper ſic peccata operantibus iniqui-
tatem. Homo † ſenſatus in ſapientia manet ſicut ſol: nam
alſ ✠ ſanctus. alſ ✠ immutatur ſtult⁹ ſicut luna † mutatur. In medio inſẽſatorũ ſerua ver-
bum tempori: in medio autem cogitantium aſſiduus eſto.
Narratio peccantiũ odioſa ꝛ riſus illoru3 in delictis pec-
Supra 23. b. cati. Loquela multũ iurans horripilationẽ capiti ſtatuet:
C et irreuerẽtia ipſius obturatio auriu3. Effuſio ſanguinis
in rixa ſuperborum: ꝛ maledictio illorum auditus grauis.
Qui denudat archana amici fidem perdit: et non inueniet
amicum ad animũ ſuum. Dilige proximum et coniungere
fide cu3 illo. Quod ſi denudaueris abſconſa illius nõ per-
ſequeris poſt eum. Sicut enim homo qui perdit amicum
ſuum: ſic qui perdit amicitiã proximi ſui. Et ſicut q̃ dimit-
tit auem de manu ſua: ſic qui dereliquiſti proximũ tuũ: et
nõ eum capies. Non illum ſequeris quonia3 longe abeſt.
Effugit enĩ quaſi caprea de laqueo: quoniã vulnerata eſt
alſ ✠ ſed. anima eius. Ultra eum non poteris colligare † et maledi-
cti eſt cõcordatio. Denudare autem amici myſteria: deſpe-
ratio eſt anime infelicis. Annuẽs oculo fabricat iniqua ꝛ
alſ ✠ cõculcabit. nemo eum abijciet. In conſpectu oculorũ tuorum † cõcul-
cabit os ſuum: et ſuper ſermones tuos admirabitur. No-
D
alſ ✠ ſuis. uiſſime autez peruertet os ſuum: et in verbis † tuis dabit
ſcandalum. Multa audiui ꝛ non coequaui ei et dominus
odiet illum. Qui in altum mittit lapide3 ſuper caput eius
cadet: et plaga doloſa doloſi diuidet vulnera. Et qui fo-
ueam fodit incidet in eam: et qui ſtatuit lapidem proximo
alſ ✠ a'lo. alſ ✠ cõcilium. ſuo offendet in eo: et qui in laqueum † alij ponit peribit in
illo. Facienti nequiſſimũ † conſilium ſuper ipſum deuolue-
tur: et non agnoſcet vnde adueniet illi. Illuſio et imprope-
rium ſuperboru3: ꝛ vindicta ſicut leo inſidiabitur illi. La-
queo peribunt qui oblectãtur caſu iuſtorũ: dolor autẽ con-
ſumet illos anteꝗ̃ moriantur. Ira ꝛ furor vtraqꝫ execrabi-
lia ſunt. ꝛ vir peccator continens erit illorum.

¶ Ca. Sum. De non querenda vindicta ſed remittenda
offenſa de vitijs lingue ꝛ de periculis ei⁹. Ca. XXVIII. A

Qui vindicari vult a † dño inueniet vinditam et alſ ✠ deo.
peccata illius ſeruãs ſeruabit. Relinque pxi- Deutero. 32. c. Roma. 12. a.
mo tuo nocẽti te: ꝛ tunc deprecãti tibi pctã ſol-
uentur. Homo homini reſeruat iram: et a deo
querit medelã. In hominẽ ſimilẽ ſibi nõ habet miſericor-
diam: ꝛ de peccatis ſuis deprecatur. Ipſe dum caro ſit re-
ſeruat iram: et propitiatione3 petit a deo. Quis exorabit
pro delictis illius? Memento nouiſſimorũ ꝛ deſine inimi-
cari. † Labitudo enĩ ꝛ mors iminẽt in mãdatis ei⁹. Me- alſ ✠ beſtitudo.
morare timorem dei et non iraſcaris proximo. Memora- B
re † teſtamentũ altiſſimi: ꝛ deſpice ignorantiã pximi. Ab- alſ ✠ teſtamẽt.
ſtine te a lite ꝛ minues peccata. Homo enĩ iracũdus inc-
dit litem: ꝛ vir peccator turbabit amicos ꝛ in medio pacẽ
habentiũ immittit inimicitiã. Scdm enim ligna ſyluę: ſic
ignis exardeſcit: ꝛ ſm virtutẽ hominis ſic iracundia illius Prouer. 15. c.
erit: et ſm ſubſtantiam ſua3 exaltabit iram ſuã. Certamen
feſtinatũ incendit ignẽ: ꝛ lis feſtinãs effundit ſanguinem:
ꝛ lingua teſtificans adducet mortem. Si ſufflaueris quaſi
ignis exardebit: et ſi expueris ſuper illam extinguetur. C
Utraqꝫ ex ore proficiſcuntur. Suſurro ꝛ bilinguis male-
dictus: multos enim turbauit pacẽ habẽtes. Lingua ter-
tia multos cõmouit: ꝛ diſperſit illos de gẽte in gẽtẽ. Ci-
uitates muratas diuitũ deſtruxit: et domos magnatoru3
effodit: Uirtutes populorũ cõcidit: et gẽtes fortes diſſol-
uit. Lingua tertia mulieres vir † ratas eiecit ꝛ priuauit il- alſ ✠
las laboribus ſuis. Qui reſpicit illam nõ habebit requiẽ:
nec habebit amicũ in quo requieſcat. Flagelli plaga liuo-
rẽ facit plaga autẽ lingue cõminuet oſſa. Multi ceciderũt
in ore gladij: ſed non ſic quaſi qui interierunt per linguam
ſuã. Beatus qui tectus eſt a lingua nequã qui in iracũdia
illius nõ tranſiuit: ꝛ qui non attraxit iugũ illius ꝛ in vincu-
lis eius nõ eſt ligatus. Iugum enĩ illius iugũ ferreum eſt:
ꝛ vinculum illius vinculum ereum eſt. Mors illius mors
nequiſſima: ꝛ vtilis potius † infernus ꝙ̃ illa. Perſeuerã- alſ ✠ infernus. alſ ✠ relinquũt.
tia illius nõ permanebit: ſed obtinebit vias iuſtorum. In
flãma ſua non cõburet iuſtos. Qui derelinquũt dñm inci-
dent in illam: et exardebit in illis ꝛ non extinguetur: ꝛ im-
mittetur in illos quaſi leo: et quaſi pardus ledet illos. Se-
pi aures tuas ſpinis ꝛ linguã nequã noli audire: ꝛ ori tuo
facito oſtia: et ſeras auribus tuis. Aurum tuum ꝛ argen-
tum tuũ conſla: ꝛ verbis tuis facito ſtatherã: ꝛ frenos ori
tuo rectos: et attende ne forte labaris in lingua † ꝛ cadas alſ ✠ tua.
in conſpectu inimicorũ inſidiantiũ tibi et ſic caſus tuus in-
ſanabilis in mortem.

¶ Capi. Sum. De pecunia cõmodanda ꝛ fenore: de dan-
da elemoſyna: de fideiuſſore heretico: de frugalitate ꝛ ho-
ſpitalitate. Ca. XXIX.

Qui facit miam feneratur pximo ſuo: ꝛ qui p̃ualet A
manu mãdata ſeruat. Feneraré proximo tuo in
tpe neceſſitatis illi⁹ ꝛ iterũ redde pximo in tpe
ſuo. Cõfirma verbũ ꝛ fideliter age cu3 illo: ꝛ in
omni tpe inuenies qđ tibi neceſſariũ eſt. Multi quaſi inuẽ-
tione eſt imauerũt fenus: ꝛ p̃ſtiterũt moleſtiã his q̃ ſe adiu-
uerunt: donec accipiant oſculantur man⁹ dãtis: ꝛ in pmiſſio-
nibus humiliãt vocẽ ſuã. Et in tpe redditiõis poſtulabit
tps: ꝛ loquetur verba tedij ꝛ murmurationũ: ꝛ tps cauſabi-
tur. Si aũt potuerit reddere aduerſabitur. Solidi vix red-
det dimidiũ: ꝛ cõputabit illud quaſi inuentionẽ. Sin autez
fraudabit illũ pecunia ſua: ꝛ poſſidebit illũ inimicũ gratis
ꝛ cõuicia ꝛ maledicta reddet illi: ꝛ p honore ꝛ bñficio red- B
det illi contumeliã. Multi nõ cã neq̃tie nõ fenerati ſunt: ſed
fraudari gratis timuerũt. Uerũtñ ſup humilem aio fortior
eſto:

eſto: et pro elemoſyna non trahas illum. Propter manda
tum aſſume pauperē: et propter inopiā eius ne dimittas
eū vacuū. Perde pecuniā propter fratrem ⁊ amicū: ⁊ nō
C abſcondas illā ſub lapide in perditionē. Pone theſaurū
Supra.17.c tuum in preceptis altiſſimi: ⁊ proderit tibi magis q̄ aurū
Cōclude elemoſynam in corde pauperis: ⁊ hec pro te ex
orabit ab omni malo. Elemoſyna viri quaſi ſacculus cum
ipſo et gratiā hominis quaſi pupillā conſeruabit ⁊ poſtea
reſurget et retribuet illis retributionē vnicuiq; in caput
illorū. Super ſcutū potētis ⁊ ſuper lanceam: aduerſus ini
micum tuum pugnabit. Vir bonꝰ fidē facit proximo ſuo: ⁊
qui perdiderit cōfuſionem derelinquet ſibi. Gratiā fide
iuſſoris ne obliuiſcaris: dedit enī pro te animā ſuā. Repro
Al's + verba miſſorem fugit peccator ⁊ immundus. † Bona repromiſ
ſoris ſibi aſcribit peccator: ⁊ ingratus ſenſu derelinquit li
berantem ſe. Vir repromittit de proximo ſuo: ⁊ cū perdide
rit reuerētiā derelinquet ab eo. Repromiſſio nequiſſima
multos perdidit † diligentes ⁊ cōmouit illos quaſi fluctꝰ
Al's + diligētes maris. Viros potētes gyrās migrare fecit: ⁊ vagati ſunt
D in gentibꝰ alienis. Peccator trāſgrediens mandatū do
Al's + repromiſſio mini incidet in † repromiſſionē nequā: ⁊ q̄ conat multa age
Sup.30.d re incidet in iudiciū. Recupera proximū ſm virtutē tuam
⁊ attēde tibi ne incidas. Initiū vite hoīs aqua ⁊ panis et
veſtimētū: ⁊ domꝰ ꝓtegēs turpitudinē. Melior eſt victꝰ
pauperis ſub tegmine aſſerū q̄ epule ſplēdide in peregre
ſine domicilio. Minimū pro magno placeat tibi. ⁊ impro
periū peregrinationis non audies. Vita nequā hoſpitan
Al's i.e. qui ab di de domo in domū: ⁊ vbi hoſpitabit nō fiducialiter aget
nec aperiet os. Hoſpitabitur ⁊ paſcet ⁊ potabit igratos
et adhuc amara audiet. Tranſi hoſpes ⁊ orna menſam: ⁊
que in manu habes ciba ceteros. Exi a facie honoris ami
Al's eſt. corum meorum: neceſſitudine domus mee hoſpitio mihi
Al's + correctio factꝰ † es frater. Grauia hec homini habēti ſenſum † cor
reptio domus et improperium feneratoris.

C. S. De diſciplina filiorū. de bono ſanitatis q̄ melior
eſt mors q̄ vita amara: de ſapientia abſcondita: de iocun
ditate cordis ⁊ triſtitia. Capitulum. XXX.

Qui diligit filiū ſuū aſſiduat illi flagella vt letet
in nouiſſimo ſuo: ⁊ non palpet proximorū oſtia
B Qui docet filiū ſuū laudabitur in illo: ⁊ in me
Prouer.13.b dio domeſticorum in illo gloriabitur. Qui do
cet filiū ſuū in zelū mittit inimicū: ⁊ in medio amicorū glo
riabitur in illo. Mortuus eſt pater eius: ⁊ quaſi non eſt
mortuꝰ. Similē enī reliquit ſibi poſt ſe. In vita ſua vidit ⁊
letatꝰ eſt in illo. In obitu ſuo nō eſt contriſtatus: nec cōfu
ſus eſt coram inimicis. Reliquit enī defenſorē domus cō
tra inimicos: ⁊ amicis reddentē gratiā. Pro animabꝰ fi
liorum colligabit vulnera ſua: ⁊ ſuper omnem vocem tur
B babuntur viſcera eius. Equus idomitus euadet durus: ⁊
Al's + nō hʒ tuā filius remiſſus euadet preceps. Lacta filiū † tuum ⁊ pa
uentem te faciet: lude cum eo ⁊ contriſtabit te. Non corri
deas illi: ne condoleas: ⁊ in nouiſſimo obſtupeſcent dētes
Supra.7.c tui. Non des illi poteſtatem in iuuentute: et ne deſpicias
cogitatus illius. Curua ceruicem eius in iuuentute et tun
de latera eius dum infans eſt: ne forte induret et non cre
dat tibi: et erit tibi dolor anime. Doce filium tuum: ⁊ ope
rare in illo ne in turpitudinem illius offendas. Melior ē
C pauper ſanus et fortis viribꝰ: q̄ diues imbecilis ⁊ flagel
latus malicia. Salus anime in ſanctitate iuſtitie. ⁊ melior
eſt omni auro ⁊ argento: ⁊ corpus validum q̄ cenſus im
Al's + oblectatiō menſus. Non eſt cenſus ſuper cenſum ſalutis corporis: et
non eſt † oblectamentum ſuper cordis gaudium. Melior
eſt mors q̄ vita amara: ⁊ requies eterna q̄ languor perſe
Supra.22.d. uerans. Bona abſcondita in ore clauſo: quaſi appoſitio
Infra.14.c nes epularū circūpoſite ſepulchro. Quid proderit liba
Deu.24.d. tio idolo? Nec enim mādu cabit nec odorabitur. Sic qui
effugatur a domino: ⁊ portans mercedes iniquitatis. Vi

dens oculis et ingemiſcens ſicut ſpado cōplectēs virginē
et ſuſpirans. Triſtitiā non des anime tue: ⁊ non affligas
temetipſum in concilio tuo. Iocunditas cordis hec eſt vi
ta hominis: ⁊ theſaurus ſine defectione ſanctitatis: ⁊ ex D
ultatio viri eſt longeuitas. Miſerere anime tue placens
deo: ⁊ contine: ⁊ congrega cor tuum in ſanctitate eius: et
triſtitiam longe expelle a te. Multos enim occidit triſti de pe.di.3.c.que vult.
tia: et non eſt vtilitas in illa. Zelꝰ ⁊ iracūdia minuūt dies de ſpō.c. inter.
et ante tempus ſenectam adducet cogitatus. Splendidū opera in gloſ.
cor bonum in epulis eſt: epule enim illius diligenter fiunt

C. S. De honeſtatis vigilia: de cogitatu rei preſentis
de laborantibus diuitijs: de laude diuitis ſine macula. de
ebrietate vitanda: ⁊ laude ſobrietatis. Ca. XXXI.

Vigilia honeſtatis tabefaciet carnes ⁊ cogita A
tus illiꝰ auferet ſomnū. Cogitatus preſciētie
auertit ſenſum: ⁊ infirmitas grauis ſobriā fa
cit animam. Laborauit diues in congregatio
ne ſubſtātie: ⁊ in requie ſua replebit bonis ſuis. Labora
uit pauper in diminutione victꝰ. ⁊ in fine inops fuit. Qui
aurum diligit non iuſtificabitur: et qui inſequitur conſum Supra.8.a
ptionē replebitur ex ea. Multi dati ſunt in auri caſus: ⁊
facta eſt in ſpecie ipſius perditio illorum. Lignum offen
ſionis eſt aurum ſacrificantium ve illis qui ſectantur illud B
et omnis imprudens deperiet in illo. Beatus diues qui
inuentus eſt ſine macula: et qui poſt aurum non abijt: nec Supra.13 d. vſq; pra.12.a.
ſperauit in pecunia ⁊ theſauris. Quis eſt hic ⁊ laudabimꝰ Al's + quis.
eum? Fecit enim mirabilia in vita ſua. † Qui probatꝰ eſt
in illo ⁊ perfectus inuētꝰ eſt. et erit illi gloria eterna. Qui
potuit tranſgredi et non eſt tranſgreſſus: et facere mala ⁊
non fecit. Ideo ſtabilita ſunt bona illius in domino: et ele Al's + ſuper
moſynas illius enarrabit omnis eccleſia ſanctorū. † Su Al's + ſi multa.
pra menſam magnā ſediſti: non aperias ſuper illam fau Mat.20.b.
cem tuam prior. Non dicas † ſi multa ſunt: que ſuper illā
ſunt. Memento quoniam malus eſt oculus nequam. Ne
quius oculo quid creatum eſt? Ideo ab omni facie ſua la C
chrymabitur cum viderit. Ne extendas manum tuā prior
et inuidia contaminatus erubeſcas: nec comprimaris in
conuiuio vino. Intellige q̄ ſunt proximi tui ex te ipſo. Vte
re quaſi homo frugi his que tibi apponuntur: vt non cū
manducas multū: odio habearis. Ceſſa prior cauſa diſci
pline: et noli nimius eſſe ne forte offendas: et ſi in medio
multorum ſediſti: prior illis ne extendas manum tuam nec
prior poſcas bibere. Quam ſufficiēs eſt homini erudito
vinum exiguum: et in dormiendo non laborabis ab illo et Al's + laborem
non ſenties † dolorem. Vigilia ⁊ cholera: et tortura viro
infruniſo: ſomnus ſanitatis in homine parco. Dormiet vſ
q; in mane et anima illius cum ipſo delectabitur. Et ſi co
actus fueris in edendo multum ſurge e medio et vome: et
refrigerabit te: et nō adduces corpori tuo infirmitatē. Au
di me fili et ne ſpernas me: et in nouiſſimo inuenies verba
mea. In omnibus operibus tuis eſto velox et omnis infir Prouer.2.b.
mitas non occurret tibi. Splendidū in panibus benedi
cent labia multorum: et teſtimonium veritatis illius fide
le. In nequiſſimo pane murmurabit ciuitas ⁊ in teſtimo D
niū nequitie illius verū eſt. Diligentes in vino noli prouo
care: multos enī exterminauit vinū. Ignis probat ferrum
durum: ſic vinum corda ſuperborū arguet in ebrietate po
tatum. Equa vita hominibus: vinū in ſobrietate: ſi bibas
illud moderate eris ſobrius. Que eſt vita que minuitur vi
no? Quid defraudat vitam? Mors. Vinum in iocundita
te creatum eſt: † et non in † ebrietatem ab initio. Exulta Al's + nō hʒ et
tio anime ⁊ † corporis vinum moderate † potatum. Sa Al's + ebrietatē. Al's + cordis.
nitas eſt anime et corpori ſobrius potus. Vinum multum Al's + ſumptum
potatum: irritationē et iram: ⁊ ruinas multas facit. Ama
ritudo anime: vinum multum potatum. Ebrietatis animo
ſitas imprudentis offenſio: minorans virtutem et faciens
vulnera. In conuiuio vini nō arguas proximum: ⁊ nō de

ſpicias eum in iocunditate illius. Uerba improperij non dicas illi: et non premas illum in repetendo.

Capituli Summarium. De rectore diſcreto: de diſcretione ꝛ laude predicatoris: ꝙ audiens taceat: ne indiſcrete reſpondeat: de timente deum: de prudentia: de fide ꝛ fiducia in deum. Capitulum. XXXII.

Rectorem te poſuerūt noli extolli: eſto in illis quaſi vnus ex ipſis. Curam illorum habe: ꝛ ſic conſidera ꝛ omni cura tua explicita recūbe vt leteris propter illos: ꝛ ornamentuꝫ gratie accipias coronā: ꝛ † dignationē cōſequaris † corrogationis.

alſ. ✠ dignitatē
alſ. ✠ cōgregationis.
9. q. 1. c. et merito. verſi. nemo libenter.

Loquere maior natu: decet enim te. Primū verbum diligentis ſcientiā: ꝛ nō impedias muſicā. Ubi auditus non eſt non effundas ſermonē: ꝛ importune noli extolli in ſapientia tua.

B

Gēmula carbunculi in ornamento auri ꝛ cōparatio muſicorum in conuiuio vini. Sicut in fabricatione auri ſignum eſt ſmaragdi: ſic numerus muſicoꝝ in iocundo ꝛ moderato vino. Audi tacens: ꝛ pro reuerentia accedet tibi bona gratia. Adoleſcens loquere in tua cauſa: vix cum neceſſe fuerit. Si bis interrogatus fueris habeat caput reſponſum tuum. In multis eſto quaſi inſcius et audi tacēs ſimul et querēs. † In medio magnatorū loqui non preſumas: ꝛ vbi ſunt ſenes nō multū loquaris.

alſ. ✠ ꝛ loqui in medio magnatorū.

C

Ante grandinē precibit choruſcatio: et ante verecundiam precibit gratia ꝛ pro reuerentia accedet tibi bona gratia. Et hora ſurgendi nō † te trices. Precurre aūt prior in domū tuā: ꝛ illic † aduocare ꝛ illic lude: ꝛ age cōceptiones tuas et non in delictis ꝛ verbo ſuperbo.

alſ. ✠ triſtes.
alſ. ✠ aduocate

Super his omnibꝰ benedicito dominū qui fecit te: ꝛ inebriantē te ab oībus bonis ſuis. Qui timet dominū accipiet doctrinā eius: ꝛ q̄ vigilauerint ad illum inuenient benedictionē. † Qui querit legem implebitur † ab ea: ꝛ qui inſidioſe agit ſcādalizabitur ab ea. Qui timēt dn̄m inueniēt iudiciū iuſtū ꝛ iuſticias quaſi lumē accēdent. Peccator homo vitabit † correptionem: ꝛ ſm voluntatē ſuā inueniet cōparationē.

alſ. ✠ illius.
alſ. ✠ in
alſ. ✠ correctionem.

D

Uir cōſilij non diſperdet intelligētiā: alienus et ſuperbꝰ nō pertimeſcet timorem. † Etiā poſtꝙ̄ fecit cū eo ſine conſilio: ꝛ ſuis † inſectatiōibus arguetur.

alſ. ✠ dominī.
alſ. ✠ inſectionibus.

Fili ſine cōſilio nihil facias: ꝛ poſt factum non penitebis. In via ruine non eas ꝛ nō offendes ī lapides nec credas te vie laborioſe: ne ponas anime tue ſcādalum. Et a filijs tuis caue ꝛ a domeſticis tuis attēde. In omni opere tuo crede ex fide anime tue: hec eſt enī † conſeruatio mandatorum. Qui credit deo attendit mandatis: ꝛ qui confidit in illo non † minoratus erit.

alſ. ✠ cōſummatio.
alſ. ✠ minorabit

C. S. De liberatione propter timorē dn̄i: de reſpōſione ſapiētis ꝛ indiſcretione ſatui: ꝙ in omnibus rebus eſt ordo rationalis: ꝙ hō ita eſt in manu dei ſicut lutuꝫ in manu figuli: de oppoſitiōe duorū cōtra duo: ꝛ vniꝰ cōtra vnū: ne des honorē ꝛ ſubſtātiā tuā alteri in vita tua: non te ſubijcias ipſum. de diſciplina ſeruorum. Ca. XXXIII.

A

Timenti deuꝫ non occurrent mala: ſꝫ in tētatione deus illum conſeruabit. ꝛ liberabit a malis. Sapiens non odit mādata ꝛ iuſtitias: ꝛ non illidetur quaſi in procella nauis. Homo ſenſatus credit legi dei: ꝛ lex illi fidelis. Qui interrogationem manifeſtat parabit verbum: ꝛ ſic deprecatus exaudietur: et cōſeruabit diſciplinā: ꝛ tunc reſpōdebit.

Supra. 2. b

Precordia fatui quaſi rota currꝰ: ꝛ quaſi axis verſatilis cogitatus illiꝰ. Equus emiſſarius. ſic ꝛ amicus ſubſannator ſub omni ſupra ſedem te hinnit. Quare dies diem ſuperat: ꝛ iterū lux lucem ꝛ annus annum † a ſole ad ſolem: A dn̄i ſcientia ſuperati ſunt facto ſole ꝛ preceptum cuſtodiente per dei ſapientiam diuiduntur.

alſ. ✠ ꝛ ſol ſolē.

B

Et immutauit tēpora ꝛ dies feſtos ipſorum: ꝛ in illis dies feſtos celebrauerunt ad horaꝫ. Ex ipſis exaltauit ꝛ magnificauit deus: ꝛ ex ipſis poſuit in numerum dierum † et omnes homines de ſolo ꝛ ex terra vnde creatus eſt adam in multitudine diſcipline † dn̄i ſeparauit eos ꝛ immutauit vias eorum.

alſ. ✠ ꝛ annos. ꝛ
alſ. ✠ dominus

Et ex his benedixit ꝛ exaltauit: ꝛ ex ipſis ſanctificauit ꝛ ad ſe applicauit: ꝛ ex ipſis maledixit ꝛ humiliauit: ꝛ † conuertit illos a ſeparatione ipſorum. Quaſi lutū figuli in manu ipſis: plaſmare illō et diſponere. Omnes vie eiꝰ ſm diſpoſitionē eius: ſic homo in manu illius qui ſe fecit: ꝛ reddet illi ſecūdū iudicium ſuum. Contra malū bonū eſt: ꝛ cōtra vitā mors: ſic ꝛ cōtra virum iuſtū peccator. Et ſic intuere in oīa opera altiſſimi. Duo † cōtra duo: ꝛ vnum cōtra vnū.

alſ. ✠ verte.
alſ. ✠ et

C

Et ego nouiſſimꝰ euigilaui. et quaſi qui colligit † acinos poſt vindemiatores. In benedictione dei et ipſe ſperaui: ꝛ quaſi q̄ vindemiat repleui torcular: † Reſpicite qm̄ nō mihi ſoli laboraui: ſꝫ ꝛ omnibus exquirentibus diſciplinā. Audite me magnati ꝛ oēs ppl̄i: ꝛ rectores eccleſie auribꝰ percipite.

alſ. ✠ racemos
Supra. 24. d
alſ. ✠ reſpicite

Filio ꝛ mulieri: fratri ꝛ amico: nō des poteſtatem ſuper te in vita tua. ꝛ nō dederis alij poſſeſſionē tuā ne forte peniteat: te ꝛ deprecēris pro illis. Dum adhuc ſuper es ꝛ aſpiras: non immutabit te omnis caro. Meliꝰ eſt enī vt filij tui te rogēt ꝙ̄ te reſpicere in manus filiorum tuorum. In oībus operibus tuis precellens eſto. Ne dederis maculā in gloria tuā.

D

In die conſummationis dierū vite tue ꝛ in tēpore exitus tui diſtribue hereditatē tuā. Cibaria ꝛ virga ꝛ onus aſino: panis ꝛ diſciplina et opus ſeruo. Operatur in diſciplina ꝛ q̄rit requieſcere: laxa manus illi ꝛ querit libertatem. Iugū et lorum curuant collū durum: ꝛ ſeruum inclinant operationes aſſidue. Seruo maliuolo † tortura et compedes mitte illū in operationē ne vacet. Multam enī maliciaꝫ docuit otioſitas. In opera cōſtitue eū: ſic enī condecet † illum. Quod ſi nō obaudierit: curua illū cōpedibus: ꝛ non amplifices ſuper omnē carnem. Uerum ſine iudicio nihil facias graue. Si eſt tibi ſeruꝰ fidelis: ſit tibi quaſi anima tua. Quaſi fratrem ſic eum tracta: quoniā in ſanguine anime comparaſti illum. Si leſeris eum iniuſte in fugam conuertetur: et ſi extollens diſceſſerit: quem queras: ꝛ in qua via queres illum neſcis.

alſ. ✠ to
alſ. ✠ illi
Supra. 4

C. S. De ſomnijs diuinationibus ꝛ augurijs de mendacio ꝛ vana ſpe conſultando. de prudentia expertorū: de laude timētiū deū: de vno edificāte ꝛ alio deſtruēte: de vno orante ꝛ alio maledicente: de hoīe faciente bonū in peccatis quem non exaudiet dominus. Ca. XXXIIII.

A

Uana ſpes ꝛ mendaciū viro inſenſato: ꝛ ſomnia extollūt imprudētes. Quaſi qui apprehēdit vmbram ꝛ perſequit̄ ventū: ſic ꝛ qui attendit ad viſa mendacia. Secundū hoc viſio ſomniorū. Ante faciem hominis ſimilitudo alterius hominis. Ab immūdo: quid mundabitur? Et a mendace quid verū dicetur? Diuinatio erroris et auguria mendacia: ꝛ ſomnia malefacientiū vanitas eſt. Et ſicut parturiētis cor tuū fantaſias patitur niſi ab altiſſimo fuerit emiſſa viſitatio: ne dederis in illis cor tuum. Multos enim errare fecerunt ſomnia ꝛ exciderūt ſperātes in illis. Sine mēdacio cōſumabit̄ verbuꝫ † legis: ꝛ ſapientia in ore fidelis † cōplanabitur.

B

Qui non eſt tentatus quid ſcit. Uir in multis expertus cogitabit multa. ꝛ qui multa didicit enarrabit intellectum. Qui non eſt expertus pauca † recognoſcit. Qui aūt in multis † factus eſt: multiplicat maliciā. Qui tēptatus nō eſt qualia ſcit? Qui † implanatus eſt. abundabit nequitia. Multa vidi enarrādo: et plurimas verborū cōſuetudines. Aliquotiēs vſqꝫ ad mortem periclitatus ſum horū cauſa: ꝛ liberatꝰ ſum gratia dei. Spiritus timētiū deū queritur: et in cōſpectu illius benedicetur. Spes enī illorū in ſaluātē illos: et oculi dei in diligentes ſe. Qui timet dominum nihil trepidabit: ꝛ nō pauebit quoniam ipſe eſt ſpes eius.

alſ. ✠ replebitur
alſ. ✠ complebitur.
alſ. ✠ cognoſcit
alſ. ✠ fatuus
alſ. ✠ implanus

C

Timētis dn̄m beata eſt anima eius. Ad quem reſpicit: ꝛ q̄ eſt fortitudo eius. Oculi domini ſuper timentes eum: protector potētie: firmamentum virtutis: tegimen ardoris ꝛ vmbraculum meridiani: deprecatio offenſionis: ꝛ adiutorium caſus

rium caſus: exaltans animā ⁊ illuminans oculos dans ſa-
nitatem ⁊ vitam ⁊ benedictionem. Immollātis ex iniquo
oblatio eſt maculata: ⁊ non ſunt beneplacite ſubſannatio
nes iniuſtorū. Dñs ſolus ſuſtinentib⁹ ſe in via veritatis et
iuſtitie. Dona iniquorum non probat altiſſimus nec reſpi
D cit in oblationes iniquorum: nec in multitudine ſacrificio-
rum eorum propitiabitur peccatis. Qui offert ſacrificiū ex
ſubſtātia pauperū: quaſi qui victimat filiū in cōſpectu pa
tris ſui. Panis egētium vita pauperis eſt: qui defraudat
illū homo ſanguinis eſt. Qui aufert in ſudore panem qua
ſi qui occidit proximū ſuū. Qui effundit ſanguinē ⁊ q̄ frau
dem facit mercennario fratres ſunt. Unus edificās ⁊ vn⁹
deſtruens: quid prodeſt illis niſi labor? Unus orās ⁊ vnus
maledicens: cuius vocem exaudiet deus? Qui baptiza-
tur a mortuo et iterū tangit mortuū: quid proficit lauatio
illius? Sic homo qui ieiunat in peccatis ſuis ⁊ iterū eadē
faciēs: q̄d p̄ficit humiliādo ſe? Orationē illi⁹ q̄s exaudiet

¶ Ca. Summarium: Quod benefacere eſt orare ⁊ ſacri-
ficare: de hilaritate offerendi: de oratione pupilli ⁊ vidue:
et humiliantis ſe. Ca. XXXV.

Qui conſeruat † legem multiplicat oratione. Sa
crificium ſalutare eſt attendere mandatis ⁊ diſ-
cedere ab omni iniquitate: ⁊ propiciationē lita
re ſacrificijs ſuper iniuſtitias: ⁊ deprecatio pro
peccatis recedere ab iniuſtitia. Retribuet gratiā q̄ offert
ſimilaginē: ⁊ qui facit miſericordiā offert ſacrificium. Be
neplacitum eſt domino recedere ab iniquitate: ⁊ depreca
B tio pro peccatis recedere ab iniuſtitia. Non apparebis
ante conſpectum † domini vacuus. Hec eñ oīa ꝓpter mā
data dei fiunt. Oblatio iuſti impigat altare: ⁊ odor ſuaui-
tatis eſt in conſpectu altiſſimi. Sacrificiū iuſti acceptum
eſt: ⁊ memoriā eius non obliuiſcetur dominus. Bono ani
mo gloriā redde deo: ⁊ non minuas primitias manuū tua
rum. In omni dato hylarem fac vultum tuum: et in exulta
tione ſanctifica decimas tuas. Da altiſſimo ſecundū † do
natum eius: et in bono oculo adinuētionem facito manuū
tuarum quoniam dñs retribuēs eſt ⁊ ſepties tantum re-
tribuet tibi. Noli offerre munera praua: nō enim ſuſcipiet
C illa. Et noli inſpicere ſacrificium iniuſtum quoniā domin⁹
† vindex eſt ⁊ non eſt apud illum gloria perſone. Nō acci
piet domin⁹ perſonam in pauperem ⁊ deprecationem leſi
exaudiet. Nō deſpiciet preces † populi: nec viduā ſi effun
dat loquelam gemitus. Nonne lachryme vidue ad maxil-
lam deſcendunt ⁊ exclamatio eius ſuper deducētem eas?
A maxilla enim aſcendūt vſq; ad celū ⁊ dñs exauditor non
delectabitur in illis. Qui adorat deū in oblectatiōe ſuſci-
pietur: ⁊ deprecatio illius vſq; ad nubes propinquabit.
D Oratio humiliātis ſe nubes penetrabit. ⁊ donec propin-
quet nō cōſolabitur: ⁊ nō diſcedet donec altiſſim⁹ aſpiciat
Et dominus non elongabit ſ; iudicabit iuſtos ⁊ faciet iu
dicium ⁊ fortiſſimus non habebit in illis patientiam vt cō
tribulet dorſum ipſorum et gentibus reddet vindictā do
nec tollat plenitudinem ſuperborum et ſceptra iniquorū
contribulet donec reddat hominibus ſecūdū actus ſuos
et ſecundum opera Ade: ⁊ ſecundum preſumptionem illi⁹
donec iudicet iudicium plebis ſue: ⁊ oblectabit iuſtos mi-
ſericordia ſua. Specioſa miſericordia dei in tempore tri-
bulationis: quaſi nubes pluuie in tempore ſiccitatis.

¶ C. S. Ex perſona oīm fideliū. oratio ad deū de diſcre-
tione decimata de xp̄o qui in eccleſia ſponſa delectatur cu
ius eſt columna et requies. Ca. XXXVI.

A Miſerere noſtri deus oīm et reſpice nos: ⁊ oſten
de nobis lucem miſerationum tuarum ⁊ immit
te timorem tuum ſuper gentes que nō exquiſie
runt te vt cognoſcant q; non eſt deus niſi tu vt
enarrent magnalia tua. Alleua manū tuā ſuper gētes alie
nas: vt videant potentiā tuā. Sicut eñ in conſpectu eorū
ſanctificatus es in nobis: ſic in conſpectu noſtro magnifi-
caberis in eis: vt cognoſcāt te ſicut et nos cognouimus
quia non eſt deus preter te domine. Innoua ſigna ⁊ imm u
ta mirabilia. Glorifica manum et brachium dextrum. Ex
cita furorem et effunde iram. Extolle aduerſarium: et af-
flige inimicum. Feſtina tēpus et memēto finis vt enarrēt
mirabilia tua. In ira flamme deuoretur qui ſaluatur ⁊ qui
peſſimant plebem tuam inueniant perditionem. Contere
caput principum et inimicorum dicentium non eſt ali⁹ pre B
ter nos. Congrega omnes tribus iacob ⁊ cognoſcant q; Supra eodem.
non eſt de⁹ niſi tu. vt enarrent magnalia tua: et heredita-
bis eos ſicut ab initio. Miſerere plebi tue ſuper quā inuo
catum eſt nomen tuum et iſrael quem coequaſti primoge-
nito tuo. Miſerere ciuitati ſanctificationis tue hieruſalē
ciuitati requiei tue. Reple ſion inenarrabilibus virtutib⁹
tuis: ⁊ gloria tua populum tuum. Da teſtimoniū quia ab
initio creature tue ſunt: et ſuſcita precationes quas locuti C
ſunt in nomine tuo prophete priores. Da mercedem † ſu- al's domine.
ſtinentibus te. vt prophete tui fideles inueniantur: et ex- Nume. 6. d
audi orationes ſeruorum tuorum. Secundum benedictio
nem aaron da populo tuo: et dirige nos in viam iuſtitie. vt
ſciant omnes qui habitant terram: quia tu es deus cōſpe
ctor ſeculorum. Omnem eſcam manducabit venter: et eſt
cib⁹ cibo melior. Fauces contingunt cibum et cor † inſen al's ſenſatum
ſatum verba mendacia. Cor prauum dabit triſtitiam ⁊ ho D
mo peritus reſiſtet illi. Omnem maſculū excipiet mulier al's filio.
et eſt filia melior † filio. Species mulieris exhilarat faciē
viri ſui: et ſuper omnem concupiſcentiam hominis ſuper-
ducet deſiderium. † Si eſt lingua curationis eſt ⁊ mitiga al's ſic.
tionis et miſericordie: non eſt vir illius ſecundū filios ho
minum. Qui poſſidet mulierem bonam inchoat poſſeſſio
nem: adiutorium ſecundum illum eſt et columna vt requies.
Ubi non eſt ſepes diripietur poſſeſſio: et vbi non eſt mu-
lier ingemiſcit egens. † Cui credit qui non habet nidum? al's q̄ vel quis
Et deflectens vbicunq; obſcurauerit quaſi ſuccintus la-
tro exiliens de ciuitate in ciuitatem.

¶ C. S. De diſcernendis amicis et diſcernendis conſi-
liarijs: de querenda ſocietate viri ſancti ⁊ eius conſilio de
locutione ſophiſtica: de eruditione ſapientis et anima p̄-
pria tentanda. de vitanda crapula. Ca. XXXVII. A

Omnis amicus dicet et ego amicitiā copula
ui ſed eſt amicus ſolo nomine amicus. Nonne
triſtitia ineſt vſq; ad mortem? Sodalis antē
et amicus ad amicitiam conuertentur. O pre
ſumptio nequiſſima vnde creata es cooperire aridam ma
liciam † et doloſitatē illius? Sodalis amico coniocunda- al's nequitiā.
bitur in oblectationibus et in † tempore tribulationis Supra. 9. b
aduerſarius erit. Sodalis amico condolet cauſa vētris ⁊ al's ⁊ ore
cōtra hoſtem accipiet ſcutum. Non obliuiſcaris amici tui
in animo tuo: et non immemor ſis illius in operibus tuis.
Noli conſiliari cū ſocero tuo. et a zelantibus te abſconde
conſilium. Omnis conſiliarius prodit conſiliū: ſed eſt cō
ſiliarius in ſemetipſo: A conſiliario malo ſerua animā tuā.
Prius ſcito que ſit illius neceſſitas et quid ipſe in animo B
ſuo cogitabit. Ne forte mittat ſudem in terram et dicat
tibi: bona eſt † vita tua ⁊ ſtet ecōtrario videre q̄d tibi eue al's via.
niat. Cum viro irreligioſo tracta de ſanctitate: et cum in-
iuſto de iuſtitia: et cum muliere de his que emulatur. Cū
timido de bello: cum negociatore de traiectione. Cū em-
ptore de venditione. cum viro liuido de gratijs agendis.
Cum impio de pietate. cum inhoneſto de honeſtate. cum
operario agrario de omni opere: cū operario annuali de
conſummatione anni. cum ſeruo pigro de multa operatio
ne. Non attendas his in omni conſilio. Sed cum viro ſan
cto aſſiduus eſto: quēcūq; cognoueris obſeruantem timo
rem dei cuius anima eſt ſecundum animam tuam. Quicū
q; titubauerit in tenebris non cōdolebit tibi. Et cor boni

conſilij ſtatue tecum. Non eſt eñ tibi alius plus illo. Ani-
ma viri ſancti enunciat aliquãdo vera. ꝙ ſeptem circũſpe-
ctores ſedentes in excelſo ad ſpeculandum. Et in his om-
nibus deprecare altiſſimum: vt dirigat in veritate viã tuã
Ante omnia opera verbum verax precedat te: et ante om-
ne actũ cõſiliũ ſtabile. Verbũ nequã immutabit cor: ex quo
partes quatuor oriuntur bonum ⁊ malum: vita et mors: ⁊
dominatrix illorum eſt aſſidua lingua. Vir perit⁹ multos
erudiuit: et anime ſue ſuauis eſt. Qui ſophiſtice loquitur
odibilis eſt in omni re defraudabitur. Non eſt eñ illi da-
ta a domino gratia. omni enim ſapientia defraudatus eſt
D Eſt ſapiens anime ſue ſapiens: et fructus ſenſus illius lau
al' ✝ laudabiles dabilis. Vir ſapiens plebem ſuam erudit: ⁊ fruct⁹ ſenſus
illius † fideles ſunt. Vir ſapiens implebitur benedictioni-
bus: et videntes illum laudabunt. Vita viri in numero die
rum dies autem iſrael innumerabiles ſunt. Sapiẽs in po
pulo hereditabit honorem et nomen illius erit viuens in
eternũ. Fili in vita tua tempta animam tuam: ⁊ ſi fuerit ne
quã non des illi poteſtatem. Non enim omnia omnib⁹ ex
1. Cor. 6. e et. 10. f. pediunt et non omni anime omne genus placet. Noli aui
dus eſſe in omni epulatione: et non te effundas ſuper om-
nem eſcam. In multis eñ eſcis erit infirmitas ⁊ auiditas
appropinquauit vſq; ad coleram. Propter crapulã mul
ti obierunt qui autem abſtinens eſt adijciet vitam.

¶ Ca. Sum. De medico honorãdo: de orãdo ad deũ in
infirmitate: de confeſſione que facit valere medicinam: de
exequijs mortuorũ: de tpe q̃rẽde ſapiẽtie: de ſingulis arti
ficib⁹ ſine q̃b⁹ nõ edificat̃ ciuitas. Ca. XXXVIII.

A Honora medicũ propter neceſſitatẽ: etenim il-
lũ creauit altiſſim⁹. A deo eſt enim omnis me
dela: ⁊ a rege accipiet donationẽ. Diſciplina
medici exaltabit caput illi⁹: ⁊ in cõſpectu ma-
gnatorũ collaudabitur. Altiſſimus creauit de terra medici
al' ✝ in illis. Exo. 15. d nam ⁊ vir prudẽs non abhorrebit † illã. Nonne a ligno in-
dulcata eſt aqua amara? Ad agnitionẽ hominũ virtus il-
lorum. Et dedit hominibus ſcientiam altiſſimus: honora-
ri in mirabilibus ſuis. In his curans mitigabit dolorẽ: ⁊
vnguentarius faciet pigmenta ſuauitatis et vnctiones cõ
ficiet ſanitatis et non conſummabuntur opera eius. Pax
enim dei ſuper faciem terre. Fili in tua infirmitate ne de-
B ſpicias teipſum: ſed ora dominum et ipſe curabit te. Auer
te a delicto et dirige manus: et ab omni delicto mũda cor
tuum. Da ſuauitatem et memoriã ſimilaginis: ⁊ impigua
oblationem et da locum medico. Etenim illum dominus
creauit: et non diſcedat a te: q2 opera eius ſunt neceſſaria:
Eſt eñ tempus quãdo in manibus illorũ incurras: ipſi ve
ro dominum deprecabuntur vt dirigat requiẽ eorum in
ſanitatẽ propter cõuerſationẽ illorũ. Qui delinquit in cõ-
ſpectu eius qui fecit eum: incidet in manus medici. Fili in
Supra. 22. b al' ✝ dura. mortuũ produc lachrymas: et quaſi dira paſſus † incipe
plorare et ſecundũ iudiciũ contege corpus illius et nõ de
Al' ✝ iuſtitiã. ſpicias ſepulturam illius. Propter delaturã aũt amare
fer luctum illius vno die et conſolare propter † triſtitiã ⁊
fac luctum ſecundum meritum eius vno die vel duob⁹ pro
pter detractionẽ. A triſtitia enim feſtinat mors ⁊ coope-
rit virtutem. et triſtitia cordis flectit ceruicem. In abdu-
ctione permanet triſtitia et ſubſtantia inopis ſecundũ cor
eius. Ne dederis in triſtitia cor tuum: ſed repelle eam a te
et memento nouiſſimorum. et noli obliuiſci: Neq; enim eſt
conuerſio: et huic nihil proderis: et teipſum peſſima-
C bis. Memor eſto iudicij mei: ſic enim erit et tuum. Mihi
heri ⁊ tibi hodie. In requie mortui requieſcere fac memo
riam eius: ⁊ cõſolare illum in exitu ſpiritus ſui. Sapiẽtiã
ſcribe in tempore vacuitatis. ⁊ qui minoratur actu ſapien
tiã percipiet: q2 ſapientia replebitur. Qui tenet aratrũ ⁊
qui gloriatur in iaculo: ſtimulo boues agitat: ⁊ conuerſa-
tur in operibus eorum ⁊ narratio eius in filijs taurorum.
Cor ſuũ dabit ad verſandos ſulcos: ⁊ vigilia ei⁹ in ſagina
vaccarũ. Sic omnis faber et architect⁹ q̃ nocte tanq̃ diẽ
tranſigit: qui ſculpſit ſignacula ſculptilia ⁊ aſſiduitas eius
variat picturam. Cor ſuum dabit ſili ſimilitudinem pictu-
re et vigilia ſua perficit opus. Sic faber ferrarius ſedens
iuxta incudem et conſiderãs opus ferri. Vapor ignis vrit
carnes eius: ⁊ in calore fornacis concertatur. Vox mallei
innouat aurem eius: ⁊ contra ſimilitudinem vaſis oculus
eius. Cor ſuum dabit in conſummationem operum: et vi-
gilia ſua ornabit imperfectionẽ. Sic figulus ſedẽs ad op⁹
ſuũ cõuertẽs pedib⁹ ſuis rotam qui in † ſollicitudine po- al' ✝ ſollicitudi
D ſitus eſt ſemper propter opus ſuũ: ⁊ innumera eſt oĩs ope
ratio eius. In brachio ſuo formabit lutum et ante pedes
ſuos curuabit virtutẽ ſuã: Cor ſuũ dabit vt cõſumet lini-
tionẽ: ⁊ vigilia ſua mundabit fornacem. Oẽs hi in manib⁹
ſuis ſperauerunt: et vnuſquiſq; in arte ſua ſapiens eſt. Si-
ne his oĩbus non edificatur ciuitas. Et non inhabitabũt,
nec inambulabunt ⁊ in eccleſiam non tranſilient. Super
ſellam iudicis non ſedebunt: et teſtamentum iudicij nõ in-
telligent: neq; palã faciẽt iudicium et diſciplinam: ⁊ in pa-
rabolis non inuenientur: ſed creaturã eui cõfirmabunt et
deprecatio illorum in operatione artis accommodantes
animas ſuas: ⁊ conquerentes in lege altiſſimi.

¶ C. S. De ſtudio ⁊ exercitio ſapientis: de laude ipſius
orta ad ſanctimoniã: opera dei curioſe ſcrutari prohibet:
de ſpiritibus creatis ad vindictam: et ꝙ per tempora ſua
bonis bona in bonum: ⁊ malis mala in malum creata ſunt
ab initio. Capitulum. XXXIX.

A Sapientia omnium antiquorum exquiret ſapiẽs
⁊ in prophetis vacabit. Narrationem virorum
nominatorum conſeruabit: ⁊ in verſutias para-
bolarum ſimul introibit. Occulta prouerbiorũ
exquiret ⁊ in abſconditis parabolarum conuerſabit̃. In
medio magnatorum miniſtrabit: ⁊ in cõſpectu preſidis ap al' ✝ [illegible]
parebit. In terrã aliegenarũ gentiũ † pertranſiet. Bona
eñ et mala in oĩbus tentabit. Cor ſuũ tradet ad vigilãdũ
diluculo ad dominum qui fecit illum: et in cõſpectu altiſſi-
mi deprecabitur. Aperiet os ſuum in oratione: et pro de-
lictis ſuis deprecabitur. Si eñ dominus magnus volue-
rit: ſpiritu intelligentie replebit illũ: et ipſe tanq̃ imbres
B emittet eloqua ſapientie ſue: et in oratione cõfitebitur do-
mino. Et ipſe diriget conſilium eius et diſciplinã: et in ab
ſconditis ſuis conſiliabitur. Ipſe palã faciet diſciplinam
doctrine ſue: ⁊ in lege teſtamenti domini gloriabitur. Col
laudabunt multi ſapientiã eius: et vſq; in ſeculũ non dele-
bitur. Non recedet memoria eius: et nomẽ eius requiretur
a generatione in generationẽ. Sapientiam eius enarra-
Infra. 44. c bunt gentes et laudem eius enũciabit eccleſia. Si permã-
ſerit nomen eius derelinquet pluſq̃ mille: ⁊ ſi requieuerit
proderit illi. Adhuc conſiliabor vt enarrẽ: vt furore enim
al' ✝ roſe plantate. repletus ſum. Et in voce dicit. Obaudite me diuini fru-
ctus: et quaſi † roſa plãtata ſuper riuos aquarum fructifi
cate. Quaſi libanus odorẽ ſuauitatis habete. Florete flo
res quaſi lilium: et date odorem: et frõdete in gratiã ⁊ col
laudate canticum et benedicite dominum in operib⁹ ſuis
Date nomini eius magnificentiã: et cõfitemini illi in voce
labiorum veſtrorum: et in canticis labiorũ et in cytharis:
C ⁊ ſic dicetis in cõfeſſiõe: Opera dñi vniuerſa bona valde.
Gene. 1. b In verbo enim eius ſtetit aqua ſicut cõgeries: ⁊ in ſermo
Dan. 7. d al' ✝ placatio ne oris illius ſicut exceptoria aquarũ q̃m in precepto ipſi⁹
† placor ſit: ⁊ nõ eſt minoratio in ſalute ipſius. Opera oĩs
Gene. 7. d carnis coram illo: et non eſt quicq̃ abſconditum ab ocu-
Exo. 14. e lis eius. A ſeculo vſq; in ſeculum reſpicit. et nihil eſt mira-
bile in cõſpectu eius. Nõ eſt dicere q̃d eſt hoc: aut q̃d eſt
iſtud: omnia enim in tempore ſuo querentur. Benedictio
illius quaſi fluuius inundabit: et quomodo cataclyſmus
aridam inebriauit ſic ira ipſius gẽtes que non exquiſierũt
eum hereditabit

eum hereditabit. Quomodo conuertit aquas in ſiccitateꝫ
et ſiccata eſt terra: ⁊ vie illius vijs illorum directe ſunt: ſic
peccatoribus offenſiones in ira eius. Bona bonis creata
ſunt ab † initio: ſic nequiſſimis bona ⁊ mala. Initiū neceſ-
alſ.† eterno. ſarie rei vite hominū. aqua: ignis: ⁊ ferrū: ſal: lac ⁊ panis
Supra.29.d. ſimilagineus: ⁊ mel ⁊ botrus vue: ⁊ oleū et veſtimentum.
D Hec omnia ſanctis in bona: ſic et impijs et peccatoribus
in mala conuertentur. Sunt ſpiritus qui ad vindictā crea
ti ſunt ⁊ in furore ſuo confirmauerunt tormenta ſua. Et in
tēpore conſummationis effundent virtuteꝫ: et furorē eius
qui fecit illos confundent. Ignis grando fames et mors
omnia hec ad vindictā creata ſunt. Beſtiarum dentes et
Infra.43.b ſcorpij ⁊ ſerpentes ⁊ romphea vindicans inexterminium
impios. In mandatis eius epulabūtur: ⁊ ſuper terram in
neceſſitate preparabūtur. et in tēporibus ſuis nō preteriēt
verbū. Propterea ab initio cōfirmat⁹ ſuꝫ ⁊ cōſiliat⁹ ſuꝫ ⁊
cogitaui et ſcripta dimiſi. Oia opera dn̄i bona ⁊ oē opus
hora ſua ſubminiſtrabit. Non eſt dicere: hoc illo nequius
eſt. Oia em̄ in tpe ſuo cōprobabūtur. Et nunc in omni cor
de et ore collaudate et benedicite nomen domini
Supra eodem. ¶ Capituli Summarium. De occupatione magna ⁊ gra
ui iugo ⁊ de omni hominum miſeria: de tranſitu glorie ⁊ ſu
perbie impiorum: de benedictione iuſtorum. de prerogā
tiua timoris domini. Ca. XL.

A Ccupatio magna creata eſt omnibus homini-
bus et iugum graue ſuper filios Adā a die exi-
tus de ventre matris eorum vſq; in diem ſepul-
ture in matrem omnium. Cogitationes eorum
et timores cordis adinuentiones expectationis: et dies fi
nitionis ad preſidentem ſuper ſedem glorioſaꝫ vſq; ad hu
miliatum in terram et cinerem ab eo qui vtitur hyacinto
et portat coronam vſq; ad eum qui cooperitur lino crudo
Furor: zelus: tumultus: fluctatio: et timor mortis: iracun
dia perſeuerans: et contentio et in tēpore refectionis
alſ.† hn̄ deꝫ alit. in cubili ſomnus noctis immutat ſcientiaꝫ eius. Modicū
B † autē tanq̄ nihil in requie et ab eo in ſomnis quaſi in die
reſpectus. Cōturbatus eſt in viſu cordis ſui: tanq̄ qui eua
ſerit in die belli. In tempore ſalutis ſue exurrexit: ⁊ admi
rans ad nullum timorē cuꝫ omni carne ab homine vſq; ad
pecus: ⁊ ſuper peccatores ſeptuplum. Ad hec mors: ſan-
guis: contentio ⁊ romphea: oppreſſiones fames ⁊ contri
tio ⁊ flagella. Super iniquos creata ſunt hec oia ⁊ ꝓpter
illos factus eſt cataclimus. Omnia em̄ que de terra ſunt
Eccl.7.b. in terrā conuertentur. ⁊ aque omnes in mare conuertētur
Infra.41.b Omne munus et iniquitas delebitur: ⁊ fides in ſeculū ſta
1.q.2.c. in eccle bit. Subſtantie iniuſtorū ſicut fluuius † ſiccabuntur: ⁊ ſi-
ſiaſtico.
alſ.† ſiccabit. cut tonitruum magnū in pluuia perſonabunt. In aperien
E do manus ſuas letabitur: ſic preuaricatores in conſumma-
tione tabeſcent. Nepotes impiorum non multiplicabunt
ramos: ⁊ radices immunde ſuper cacumen petre ſonant.
alſ.† eſcam. Super omnē † aquā viriditas ⁊ ad orā fluminis ante om
ne fenum euelletur. Gratia ſicut paradiſus in benedictio
nibus: ⁊ miſericordia in ſeculo permanet. Vita ſibi ſufficiē
alſ.† nō hꝫ ſiliū tis operarij condulcabitur ⁊ in ea inuenies theſaurum. †
Filij edificatio ciuitatis confirmabit nomen: et ſuper hāc
mulier immaculata computabitur. Vinū ⁊ muſica letificāt
cor: ⁊ ſuper vtraq; dilectio ſapiētie. Tibie ⁊ pſalteriū ſua-
uem faciunt melodiam: ⁊ ſuper vtraq; lingua ſuauis. Gra
tiā ⁊ ſpeciē deſiderabit ocul⁹ tuus: ⁊ ſuper hec virides ſa
tiones. Amicus ⁊ ſodalis in tēpore conuenientes: ⁊ ſuper
vtroſq; mulier cū viro. Fratres in adiutorium in die tribu
D lationis ⁊ ſuper eos miſericordia liberabit. Aurū ⁊ argen
alſ.† victus. tū et conſtitutio pedum: ⁊ ſuper vtrūq; cōſiliū beneplaci-
tū. Facultates ⁊ † virtutes exaltāt cor: ⁊ ſuper hec timor
dn̄i. Non eſt in timore domini minoratio: et nō eſt in eo in
quirere adiutorium. Timor domini ſicut paradiſus bene
alſ.† nō hꝫ et dictionis. † ⁊ ſuper omnem gloriā operuerūt illū. Fili in

tempore vite tue ne indigeas. Melius eſt enim mori quā
indigere. Vir reſpiciens in menſam alienā: nō eſt vita eius
in cogitatione victus. Alit eñ animā ſuā cibis alienis. Vir
autē † diſciplinatus ⁊ eruditus cuſtodiet ſe. In ore impru- alſ.† diſcretus
dentis † cōducabit inopia ⁊ in ventre eius ignis ardebit. alſ.† conculca-
¶ Capituli Summarium. De memoria mortis et iudicij bitur.
de perditione impiorum: de bono nomine curando: de ſa
pientia publicanda: monet a diuerſis vitijs abſtinere de
fugienda muliere. Capitulum. XLI. A

O Mors q̄ amara eſt memoria tua homini † pa- alſ.† iniuſtoꝫ et
cem habenti in ſubſtātijs ſuis: viro quieto ⁊ cu
ius vie directe ſunt in omnibus: et adhuc valen
ti accipere cibum. O mors bonum eſt iudiciuꝫ
tuum homini indigēti ⁊ qui minoratur virib⁹ defecto eta
te ⁊ cui de omnibus cura eſt ⁊ incredibili qui perdit ſapiē
tiam. Noli † metuere iudicium mortis. Memēto que an- alſ.† timere.
te te fuerunt et que ſuperuentura ſunt tibi. Hoc iudiciuꝫ
a domino omni carni: et que ſuperuenient tibi in benepla
cito altiſſimi: ſiue decem ſiue centum ſiue mille anni. Non
eſt enim in inferno accuſatio vite. Filij abhominationum B
ſiunt filij peccatorum: et qui conuerſantur ſec⁹ domos im 56.di.c.ſi.
piorum. Filiorum peccatorum periet hereditas: ⁊ cum ſe
mine illorum aſſiduitas opprobrij. De patre impio querū- 2.q.7.c.q̄ritur
tur filij quoniā propter illum ſunt in opprobrio. Ve vobis
viri impij qui dereliq̄ſtis legē domini altiſſimi: ⁊ ſi nati fue
ritis in maledictione naſcemini: ſi mortui fueritis in male
dictione erit pars veſtra. Omnia que de terra ſunt in ter-
ram conuertētur: ſic impij a maledicto in perditionē. Lu-
ctus hominum in corpore ipſorum: nomen autē impioruꝫ Supra.40.b
delebitur. Curā habe de bono nomine hoc eñ magis per 1.q.2.c.in eccle
manebit tibi q̄ mille theſauri precioſi ⁊ magni. Bone vite ſiaſtico.
numerus dierum: bonum autem nomē permanebit in euū E
Diſciplinā in pace conſeruate filij. Sapientia enim abſcō 11.q.1.c. volo. in
dita et theſaurus † inuiſus: que vtilitas in vtriſq;? Me- prin. per guido.
lior eſt homo qui abſcondit ſtultitiā ſuam q̄ homo qui ab Prouerb.22.
ſcondit ſapientiam ſuam. Veruntamen reuertemini in his alſ.† occultus.
que ꝓcedūt de ore meo. Nō eſt em̄ bonū oēꝫ irreuerētiā
obſeruare et non omnia omnib⁹ beneplacent in fide. Eru
beſcite a patre et a matre de fornicatione ⁊ a preſidente ⁊ D
a potente de mendacio a principe et a iudice de delicto: a
ſynagoga et plebe de iniquitate: a ſocio ⁊ amico de iniu-
ſtitia: et de loco in quo habitas: de furto de veritate dei ⁊
teſtamento: de diſcubitu in panibus ⁊ ab obfuſcatione da
ti et accepti: a ſalutantibus de ſilētio: a reſpectu mulieris
fornicarie: et ab auerſione vult⁹ cognati. Ne auertas fa-
ciem tuam a proximo tuo: ⁊ ab auferendo partē ⁊ non re-
ſtituendo. Ne reſpicias mulierem alieni viri: et ne ſcrute- Luc.14.
ris ancillam eius neq; ſteteris ad lectum eius. † Caue ab alſ.† nō habet caue.
amicis de ſermonib⁹ improperij: ⁊ cū dederis ne improperes
¶ Ca. Sum. De non publicatione ſermonis abſconditi.
de perſonarū non acceptione: ⁊ de quibuſdam vitijs parti
cularibus: de filia luxurioſa cuſtodienda: et fugiendo mu-
lierum conſortio. Ca. XLII. A

N On duplices ſermonē auditus de reuelatione
ſermonis abſconditi ⁊ eris vere ſine confuſione
et inuenies gratiā in conſpectu omnium homi-
num. Ne pro his omnibus cōfundaris. et ne ac
cipias perſonā vt delinquas: de lege altiſſimi ⁊ teſtamēto
et de iudicio † iuſtificare impium: de verbo ſociorum ⁊ via
torū: ⁊ de datione hereditatis amicorū de equalitate ſta alſ.† altiſſimi
tere et ponderum: de acquiſitione multorum ⁊ paucorum
de corruptione emptionis et negociatorum: et de multa
diſciplina filiorum: et ſeruo peſſimo lat⁹ ſanguinare ſuper
mulierem nequam bonum eſt ſignum. Vbi manus multe B
ſunt claude: et quodcunq; trades numera et appende da
tum vero et acceptum omne deſcribe. De diſciplina inſen
ſati et fatuj: et de ſenioribus qui iudicantur ab adoleſcēti

bus:et eris eruditus in omnibus et pꝛobabilis in conſpe
ctu omniū virozum. Filia patris abſcondita eſt: vigilia et
ſollicitudo eius aufert ſomnū:ne forte in adoleſcentia ſua
adultera efficiatur: ⁊ cum viro commorata odibilis fiat. ne
quando polluatur in virginitate ſua ⁊ in paternis ſuis gra
uida inueniatur:ne forte cum viro commorata trāſgredia
Supra.26.b tur aut certe ſterilis efficiat. Super filiam luxurioſam cō
C firma cuſtodiā:nequādo faciat te in opprobꝛiū venire ini
alias ✝ incidere. micis a detractione in ciuitate ⁊ abiectione plebis ⁊ con
fundat te in multitudine populi. Omni homini noli✝ attē
dere in ſpecie. ⁊ in medio mulierum noli cōmorari. De ve
ſtimētis eī̄ pꝛocedit tinea: ⁊ a muliere iniq̄tas viri. Me
lioꝛ eſt eī̄ iniquitas viri ꝙ̄ benefaciēs mulier: ⁊ mulier cō
fundens in oppꝛobꝛiū. Memoꝛ ero igitur operuꝫ domi
ni et que vidi annunciabo in ſermonibꝰ domini opera eiꝰ.
Sol illuminans per omnia reſpexit: ⁊ gloꝛia domini ple
num eſt opus eius. Nōne dñs fecit ſanctos enarrare om
nia mirabilia ſua: q̄ cōfirmauit dominus omnipotens ſta
D bilis in gloꝛia ſua? Abyſſum ⁊ coꝛ hominū ✝ inueſtigauit:
al' ✝ inueſtigauit. alias ✝ excogitauit. et in aſtutia eoꝛum ✝ excogitauit. Cognouit eī̄ dñs omnē
ſcientiā ⁊ inſpexit in ſignū eui annunciās que pꝛeterierūt
et que ſuperuentura ſunt: reuelās veſtigia occultoꝛū. Nō
pꝛeterit illū oīs cogitatus: ⁊ non abſcondit ſe ab eo vllus
ſermo. Magnalia ſapientie ſue decoꝛauit que eſt ante ſe
culum ⁊ vſq; in ſeculū:neq; adiectū eſt neq; minuetur ⁊ nō
alias ✝ quam. eget alicuius conſilio. Quam deſiderabilia omnia opera
eius: ⁊ tanq̄ ſcintilla ✝ que eſt conſiderare. Oia hec viuūt
et manent in ſeculū: ⁊ in omni neceſſitate omnia obandiūt
al' ✝ nō dꝫ ⁊ q̄s cōfirmabit fortitudinē eiꝰ. ei. Omnia duplicia:vnum contra vnum ⁊ nō fecit quicq̄
deeſſe. Uniuſcuiuſq; cōfirmabit bona. ✝ Et quis ſciēs cō
firmabit foꝛtitudinem eius. Et quis ſatiabitur videns glo
riam eius?

C Ca. S. Enunciat mirabilia dei:laudat creatoꝛem ⁊ in
laude eius dicit ſe deficere. Cap. XLIII.

A Altitudinis firmamentum:pulchꝛitudo eius
eſt ſpecies celi in viſione gloꝛie. Sol in aſpe
ctu annuncians in exitu vas admirabile opꝰ
excelſi. In meridiano exurit terrā: ⁊ in con
ſpectu ardoꝛis eius quis poterit ſuſtinere?
Foꝛnacem cuſtodiens in operibus ardoꝛis. Tripliciter
ſol exurens montes:radios igneos exufflans: ⁊ refulgēs
alias ✝ feſtinat. radijs ſuis obcecat oculos. Magnus dñs qui fecit illum
⁊ in ſermonibus eius ✝ feſtinauit iter. Et luna in omnibus
in tempoꝛe ſuo oſtenſio tpis ⁊ ſignū eui. A luna ſignuꝫ diei
alias ✝ admirabiliter. feſti:luminare quod minuitur in conſummatione. Mēſis
ſecūdū nomē eius eſt:creſcēs ✝ mirabiliter in conſumma
B tionem. Uas caſtroꝛum in excelſis:in firmamento celi re
alias ✝ caſtroꝛū alias ✝ ſanctis ſpondens gloꝛioſe. Species celi gloꝛia ſtellarum. mundū
illuminans in excelſis dominus. In verbis ✝ ſancti ſtabūt
alias ✝ nō dꝫ eū. ad iudicium: ⁊ non deficient in vigilijs ſuis. Uide arcum ⁊
benedic ✝ eū qui fecit illuꝫ. Ualde ſpecioſus eſt in ſplendo
re ſuo. Gyꝛauit celum in circuitu gloꝛie ſue:manus excelſi
aperuerunt illum. Imperio ſuo accelerauit niuem ⁊ acce
lerat coꝛuſcationes emittere iudicij ſui. Pꝛopterea aper
ti ſunt theſauri: ⁊ euolauerūt nebule ſicut aues. In magni
tudine ſua poſuit nubes:et confracti ſunt lapides grandi
nis. In conſpectu eius commouebūtur montes: ⁊ in volū
al' ✝ diuerberabit. tate eius aſpirauit nothus. Uox tonitrui eius ✝ verbera
uit terraꝫ tempeſtas et aquilonis ⁊ cōgregatio ſpiritus: ⁊
alias ✝ coloris. ſicut auis deponens ad ſedendum aſpergit niuem. et ſicut
C locuſta demergens deſcenſus eius. Pulchꝛitudinē ✝ can
alias ✝ nauerit. doꝛis eius admirabitur oculus et ſuper imbꝛē eius expa
ueſcit coꝛ. Gelu ſicut ſalem effundet ſuper terrā ⁊ dū ✝ gel
lauerit fiet tanq̄ cacumina tribuli. Frigidus ventus aqui
lo flauit ⁊ gelauit criſtallus ab aqua. Super omnem con
gregationem aquarum requieſcet:et ſicut loꝛica induet ſe
aquis Et deuoꝛabit montes et exuret deſertum et extin
guet viride ſicut ignē. Medicina omniū in feſtinatione ne
bule: ⁊ ros obuians ab ardoꝛe venienti humileꝫ efficiet eū
In ſermone eius ſiluit ventus: ⁊ cogitatione ſua placabit
abyſſum et plantauit illum dñs ieſus. Qui ✝ nauigant ma
re ✝ enarrat pericula eius: ⁊ audientes auribus noſtris ✝ alias ✝ nauigant. alias ✝ enarrant.
admirabimur. Illic pꝛeclara opera ⁊ mirabilia. varia be alias ✝ eos.
ſtiarum genera ⁊ omnium pecoꝛum: ⁊ creatura ✝ beluaꝝ D
Pꝛopter ipſum ✝ confirmatus eſt itineris finis ⁊ in ſermo alias ✝ belluarum. al' ✝ eius [illegible]
ne eiꝰ cōpoſita ſunt omnia. Multa dicimus ⁊ deficimus
in verbis:cōſummatio aūt ſermonuꝫ ipſe eſt. In omnibus
gloꝛiantes ad quid valebimus? Ipſe enim omnipotēs ſu
per omnia opera ſua. Terribilis dominus ⁊ magnꝰ vehe
menter et mirabilis potentia ipſius. Gloꝛificantes domi
num quantuncunq; potueritis ſuperualebit adhuc: ⁊ admi Ps.95.
rabilis magnificētia eius. Benedicentes dominum exal
tate illum quantū poteſtis. maioꝛ enim eſt omni laude. Ex
altantes eum replemini virtute. Ne laboꝛetis nō enī ✝ co alias ✝ inuenietis.
pꝛehendetis. Quis vidit eum ⁊ enarrabit: ⁊ quis magni al' ✝ a pꝛincipio.
ficabit eum ſicut eſt ✝ ab initio. Multa abſcōdita ſunt ma
ioꝛa his. Pauca eī̄ vidimus operum eius. Omnia auteꝫ
dñs fecit: ⁊ pie agentibus dedit ſapientiam.

C C. S. Laudat generaliter viros gloꝛioſos de laudibꝰ
enoch:noe:abꝛaam:iſaac ⁊ iacob.

Ca. XLIIII.

A Laudemus viros gloꝛioſos: ⁊ parentes noſtros
in generatione ſua. Multam gloꝛiam fecit dñs
magnificentia ſua a ſeculo. Dominantes in po
teſtatibus ſuis: homines magni virtute ⁊ pꝛudē
tia ſua pꝛediti nunciantes in pphetis dignitatē pphetaꝝ
iperātes pñti pplō ⁊ virtute pꝛudētie pplīs ſctiſſima ver
ba. In ✝ pueritia ſua reqrētes modos muſicos:et narran alias ✝ peritia.
tes carmina ſcripturaꝝ. Hoīes diuites in virtute pulchꝛi
tudinis ſtudiū habētes:pacificātes in domibꝰ ſuis. Oēs
iſti in generationibus gentis ſue gl̄iam adepti ſunt ⁊ in die
B bus ſuis habentur in laudibꝰ. Qui de illis nati ſunt: reliq̄
runt nomē narrandi laudes eoꝛū. Et ſunt quoꝛum non eſt
memoꝛia. Perierūt quaſi qui nō fuerint:et nati ſunt quaſi
non nati:et filij eoꝛum cum ipſis. Sed illi viri miſericoꝛdie
ſunt quoꝛum pietates non defuerunt. Cum ſemine eoꝛū ✝ alias ✝ pꝛ̄ſeuerāt
permanent bona:hereditas ſancta nepotes eoꝛum. Et in bona hereditas et nepotum.
teſtamentis ſtetit ſemen eoꝛum:et filij eoꝛuꝫ pꝛopter illos C
vſq; in eternum ✝ manent. Semen eoꝛum et gloꝛia eoꝛū nō alias ✝ manet.
derelinquetur. Coꝛpoꝛa eoꝛum in pace ſepulta ſunt ⁊ no al' ✝ generationes ⁊ generationes
men eoꝛum viuet ✝ in generationem et generationem. Sa
pientiam ipſoꝛum narrent populi:et laudem ipſoꝛum nun
ciet eccleſia. Enoch placuit deo et tranſlatus eſt in para
diſum:vt det gentibus ſapiētiā. Noe inuētus eſt perfectꝰ Supra.19.b
iuſtus:et in tempoꝛe iracundie factꝰ eſt recōciliatio. Ideo Gene.5.c Heb.11.b
dimiſſum eſt reliquum terre cum factum eſt diluuium: Te Gene.6.b
ſtamenta ſeculi poſita ſunt apud illum ne deleri poſſit dilu Heb.11.a Gene.
uio omnis caro. Abꝛaam magnus pater multitudinis gē D
tium:et non eſt inuentus ſimilis illi in gloꝛia. Qui conſer Gene.22.c
uauit legem excelſi ⁊ fuit in teſtamento cum illo. In carne Heb.11.b alias ✝ firmamentum.
eius ſtare fecit ✝ teſtamentum et in tentatione inuentꝰ eſt
fidelis Ideo iureiurando dedit illi gloꝛiam in gēte ſua:cre alias ✝ fidelem. alias ✝ terram.
ſcere illum ✝ quaſi terre cumulum:et vt ſtellas exaltare ſe
men eius:et hereditare illos a mari vſq; ad mare:et a flu
mine vſq; ad terminos oꝛbis terre. Et iſaac eodem modo
fecit pꝛopter abꝛaam patrem eius. Benedictionem om
nium gentium dedit illi dominus:et teſtamentū ſuū con
firmauit ſuper caput iacob. Agnouit eum in benedictio
nibus ſuis et dedit illi hereditatem:et diuiſit illi parteꝫ in
tribubus duodecim. Et conſeruauit illis homines miſeri alias ✝ eſpectu.
coꝛdie inuenientes gratiam in ✝ oculis omnis carnis.

C Capituli Summarium. De laudibus Moyſi ⁊ aaron
et phinees.

Capitulum. XLV.

Dilectus

A Dilectus deo et hominibus moyſes cuiꝰ memo
ria in benedictione eſt. Similem illū fecit i glo
ria ſanctorum: et magnificauit eū in timore ini
micorum ⁊ in verbis monſtra placauit. Glorifi
...xo.11.a. cauit illum in conſpectu regum: ⁊ iuſſit illi coram populo
ſuo: et oſtendit illi gloriam ſuam. In fide et lenitate ipſius
ſanctum fecit illum: et elegit eum ex omni carne. Audiuit
al's + nube. enim eum et vocem ipſius: ⁊ induxit illū in † nubē. Et de
dit illi cor ad precepta: ⁊ legē vite ⁊ diſcipline: docere ia
cob teſtamētū ſuū: ⁊ iudicia ſua iſrael. Excelſuꝫ fecit aarō
al's + eius. fratrē † ſuum ⁊ ſimilē ſibi de tribu leui. Statuit ei teſtamē
B tū eternū ⁊ dedit illi ſacerdotiū gentis: ⁊ beatificauit illū
al's + ſtolam. in gloria. Et circūcinxit eū zona iuſtitie: ⁊ induit eum † ſto
...o.28.f la glorie ⁊ coronauit eum in vaſis virtutis. † Circūpedes
al's + circumpe des. ⁊ femoralia ⁊ humerale poſuit ei: ⁊ cincixit illū † tintinna
al's + circdedit bulis aureis plurimis in gyro: dare ſonitū in inceſſu ſuo:
auditū facere ſonitū in tēplo in memoriam filijs gētis ſue.
Stolam ſanctam auro ⁊ hyacintho ⁊ purpura opꝰ textile:
viri ſapientis iudicio ⁊ veritate prediti. Torto cocco opꝰ
artificis gēmis ꝓcioſis figuratis in ligatura auri ⁊ † ope
al's + opera. re lapidarij ſculptis in memoriā ſecundum numerum tri
buum iſrael. Corona aurea ſuper mitrā eiꝰ expreſſa ſigno
ſanctitatis: ⁊ gloria honoris ⁊ opꝰ virtutis. deſiderio ocu
lorū ornata. Sic pulchra ante ipſum non fuerunt talia vſ
q ad † originē. Non eſt indutus illa alienigena aliquis: ſed
al's + originem. tantuꝫ filij ipſius ſoli et nepotes eius per omne tempꝰ. ſa
C crificia ipſius † conſummata ſunt igni quotidie. Cōpleuit
al's + cōſumpta. moyſes manus eius et vnxit illum oleo ſancto. Factuꝫ eſt
...u.8.e illi in teſtamentum eternum ⁊ ſemini eiꝰ ſicut dies celi: fun
gi ſacerdotio ⁊ habere laudē ⁊ † glorificare populū ſuum
al's + glorificauit in nomine ſuo. Ipſum elegit ab omni viuente offerre ſacri
ficium deo incenſum et bonū odorē: in memoriaꝫ placare
pro populo ſuo. Et dedit illis in preceptis ſuis poteſtatē
in teſtamētis iudiciorum: docere iacob teſtimonia: ⁊ in le
ge ſua lucē dare iſrael. Qꝛ cōtra illū ſteterunt alieni: ⁊ pro
...me.16.a. pter inuidiam circundederunt illum hoīes in deſerto qui
erant cum dathan ⁊ abyron: ⁊ cōgregatio chore in iracū
diam. Uidit dn̄s deus ⁊ non placuit illi: ⁊ conſumpti ſunt
in impetu iracundie. Fecit illis monſtra: ⁊ cōſumpſit illos
in flamma ignis. Et addidit aaron gloriam et dedit illi he
reditatem et primitias † frugum terre diuiſit illi: Panem
al's + fructuū. ipſis in primis parauit in ſatietatem: nam ⁊ ſacrificia do
D mini edent que dedit illi ⁊ ſemini eius. Ceteruꝫ † inter gē
al's + in terra gen. tes non hereditabit: ⁊ pars nō eſt illi in gente. Ipſe eſt eñi
pars eius et hereditas. Phinees filius Eleazari tertius
al's + dei in gloria imitando eum in timore † domini et ſtare in reue
Nume.25.c rentia gentis: in bonitate et alacritate anime ſue placuit
deo iſrael. Ideo ſtatuit † illi teſtamentum pacis ⁊ princi
pem ſanctorum ⁊ gentis ſue: vt ſit illi ⁊ ſemini eius ſacer
al's + ad illum dotij dignitas ineternum. Et teſtamentum † dauid regis
al's + regis filio. filij ieſſe de tribu iuda: hereditas ipſi et ſemini eius vt da
ret ſapientiā in cor noſtrum: iudicare gentem ſuam in iuſti
tia: ne abolerentur bona ipſorum et gloriaꝫ ipſorum in gē
tem eorum eternam fecit.

Ca. Summa. De laudibus ioſue: caleph et ſamuelis:

Capitulum. XLVI.

Fortis in bello ieſus naue ſucceſſor moyſi in ꝓ
phetis: q̄ fuit magnus ſecundum nomen ſuuꝫ:
A maximus in ſalute electorū dei expugnare in
ſurgentes hoſtes vt cōſequeretur hereditatē
iſrael. Quam gloriam adeptus eſt † in extollendo manus
al's + extollēdo. ſuas: et iactando contra ciuitates romphe as. Quis ante
illum ſic reſiſtit. Nam hoſtes ipſe dominus percuſſit. Aut
non in iracundia eius impeditꝰ eſt ſol ⁊ vna dies facta eſt
Joſue.10 quaſi duo: Inuocauit altiſſimum potentem in oppugnan
do inimicos vndiq̄: et audiuit illum magnus ⁊ ſanctꝰ deꝰ
in ſaxis grandinis virtutis valde fortis. Impetū fecit cō
tra gentem hoſtilem. et in deſcenſu perdidit cōtrarios vt B
cognoſcant gentes potentiam eius. q: contra † deum pu al's + dominum
gnare non eſt facile: ⁊ ſecutus eſt ea a tergo potentes. Et
in diebus moyſi miſericordiā fecit ipſe ⁊ caleph filius Je
phone: ſtare contra hoſtem et prohibere gentem a pecca
tis: et perſtringere murmur malicie. Et ipſi duo conſtituti
a periculo liberati ſunt a numero ſexcentorum milium pe Nume.14.e
ditum: inducere illos in hereditatem in terrā q̄ manat lac
et mel. Et dedit dominus illi caleb fortitudinē: ⁊ vſq̄ in ſe
nectutem permāſit illi virtus vt aſcenderet in excelſuꝫ ter Joſue.14.c
re locū ⁊ ſemē ipſius obtinuit hereditatem. Et viderunt C
omnes filij iſrael: quia bonū eſt obſequi ſancto deo. Et iu
dices ſinguli ſuo nomine quorum non eſt corruptuꝫ cor. q̄
nō auerſi ſunt a domino vt ſit memoria illorum in benedi
ctiōe. Et oſſa eorū pullulāt de loco ſuo: ⁊ nomē eoꝝ perma
manet ineternum † permanente ad filios illorum ſanctorū al's + ꝑmanēs.
virorum gloria. Dilectus a domino † deo ſuo ſamuel pro al's + nō hꝫ deo
pheta domini. renouauit imperiū: ⁊ vnxit principes in gē
te ſua. In lege domini cōgregationē iudicauit et vidit deū
iacob et in fide ſua probatus eſt propheta. Et cognitꝰ eſt al's + dominus
in verbis ſuis fidelis: quia vidit deum † lucis. Et inuoca D
uit dominum omnipotentem in oppugnando hoſtes. cir al's + immolati
cunſtātes vndiq̄ in oblatione viri † inuiolati. Et intonuit
de celo dominus: et in ſonitu magno auditam fecit vocem
ſuaꝫ: et contriuit principes tyriorū et omnes duces phili
ſtijm. Et ante tp̄s finis vite ſue et ſeculi teſtimonium pre
buit in cōſpectu domini et chriſti. Pecunias ⁊ vſq̄ ad cal
ciamenta ab omni carne nō accepit et nō accuſauit illū ho 1.reg.7.c
mo. Et poſt hec † dormiuit et notum fecit regi et oſtendit 1.reg.12.a
illi finem vite ſue: ⁊ exaltauit vocem eius de terra in pro al's + obdormiuit.
phetia delere impietatem gentis.

C. S. De laudibus nathan dauid et ſalomonis ⁊ inter
fectione golie: de roboam imprudentia ⁊ hieroboam ido
latria qui fecit peccare iſrael. Ca. LXVII.

Poſt hec ſurrexit natham propheta in diebus
dauid. Et quaſi adeps ſeparatus † a carne: ſic A
Dauid a filijs iſrael. Cum leonibus luſit quaſi al's + hꝫ eſt
cū agnis: ⁊ in vrſis ſimiliter fecit ſicut in agnis
ouium. In iuuentute ſua nunquid non occidit gygantem:
et abſtulit opprobrium de gente. In tollēdo manum in ſa
go funde deiecit exultationem golie: vbi inuocauit † domi al's + deum.
num omnipotentem. Et dedit in dextera eius tollere ho
minem fortem in bello: et exaltare cornu gētis ſue. Sic in
decem milibus glorificauit eum: et laudauit eum in bene 1.reg.18.b.
dictionibus domini in offerendo illi coronam glorie. Con
triuit enim inimicos vndiq̄: et extirpauit philiſthijm cōtra
rios vſq̄ in hodiernum diem. Contriuit cornu ipſorū vſq̄
ineternum: In omni opere dedit cōfeſſionē ſancto: et ex
celſo in verbo glorie. De omni corde ſuo laudauit dominū
et dilexit eum qui fecit illum: et dedit illi contra inimicos B
potentiam. Et ſtare fecit cantores contra altare: et in ſo al's + modulos.
no eoruꝫ dulces fecit † modos: et dedit in celebrationibꝰ
decus: et ornauit tempora vſq̄ in conſummationē vite: vt
laudarent nomen ſanctū domini: ⁊ amplificarēt mane dei
ſanctitatem. † Chriſtus purgauit peccata ipſius: et exal
tauit ineternum cornu eius. Et dedit illi teſtamentuꝫ † re al's + ſpiritus
gni: et ſedem glorie in iſrael. Poſt ipſum ſurrexit filius ſen 3.reg.12.b.
ſatus: et propter illum † deiecit omnem potentiam inimi al's + regum
corum. Salomon imperauit in diebus pacis: cui ſubiecit al's + requieuit in latitudine.
deus omnes hoſtes vt conderet domum in nomine ſuo: ⁊
pararet ſanctitatem in ſempiternum quēadmodū eruditꝰ
eſt in iuuentute ſua. Et impletꝰ eſt quaſi flumē ſapientia ⁊
terram retexit anima ſua. Et repleſti in comparationibꝰ
enigmata: ad inſulas longe diuulgatum eſt nomen tuuꝫ et
dilectus es in pace tua. In cantilenis et prouerbijs et cō
parationibus et interpretationibus mirate ſunt terre: et
in nomine domini † dei. cui eſt cognomē deus deus iſrael al's + nō hꝫ dei

C Collegiſti quaſi auricalchū: aurū: ꝛ vt plumbū compleſti argētū. Et inclinaſti femora tua mulierib⁹. Poteſtatē
3.reg.11.a habuiſti in corpore tuo: dediſti maculam in gloria tua ꝛ ꝓphanaſti ſemē tuū inducere iracundiam ad liberos tuos:
et in ceteris ſtultitiā tuā: vt faceres imperium bipartitū
alias ✝ effrem. ꝛ ex † ephraim imperare imperium durum. Deus aūt nō
derelinquet miſericordiam ſuam et non corrumpet nec delebit opera ſua: neq; perdet a ſtirpe nepotes electi ſui: ꝛ ſe
3.reg.12. men eius qui diligit dominum non corrumpet. Dedit aūt reliquum. Jacob: et dauid de ipſa ſtirpe. Et finem habuit Salomon cum patribus ſuis. Et dereliquit poſt ſe de ſemine ſuo gentis ſtultitiam: et imminutum a ſua prudentia roboam qui auertit gentem conſilio ſuo: et hieroboam filium nabat qui peccare fecit iſrael et dedit viam peccandi effraim ꝛ plurima redundauerunt peccata ipſorum. Valde enim auerterunt illos a terra ſua. Et queſiuit omnes nequitias vſq; dum perueniret ad illos defenſio: et ab omnibus peccatis liberauit eos.

C Capituli Summarium. De laudib⁹ helye: heliſei: ezechie et eſaie.

A

Capitulum. XLVIII.

3.reg.17.b E T ſurrexit helyas propheta quaſi ignis: ꝛ verbum ipſius quaſi facula ardebat. Qui induxit in illos famem: ꝛ imitantes illū in inuidia ſua pau
alias ✝ rabefacti ci † facti ſunt. Non enim poterāt ſuſtinere ꝓcepta domini. Verbo domini continuit celum: et deiecit a
alias ✝ ſuſcitaſti ſe ignē ter terre. Sic amplificatus eſt helias in mirabilibus ſuis. Et quis poteſt ſimiliter ſic gloriari tibi: Qui † ſuſtuliſti mortuū ab inferis de ſorte mortis i verbo domini dei qui deieciſti reges ad perniciem: ꝛ cōfregiſti facile potē
alias ✝ coreb tiam ipſorum et glorioſus de lecto ſuo. Qui audiſti in ſyna
alias ✝ potentis. 3.reg.19.c. 4.reg.2.b B indicium: et in † oreb iudicia defenſionis. Qui vngis reges ad † penitentiam: et prophetas facis ſucceſſores poſt te. Qui recept⁹ es in turbine ignis in curru equorū igneorum: qui inſcriptus es in iudicijs temporum lenire iracundiam domini: conciliare cor patris ad filium: ꝛ reſtituere trib⁹ iacob. Beati ſunt q † te viderūt ꝛ in amicitia tua de
alias ✝ audierūt. corati ſunt. Nam nos vita viuimus tm̄. poſt mortem autē
alias ✝ tectus non erit tale nomen noſtrum. Helias qui in turbine † tectus eſt: et in heliſeo cōpletus eſt ſpiritus eius. In dieb⁹
4.reg.13.d alias ✝ ſua E ſuis non pertimuit principem ꝛ potentia nemo vicit illū nec ſuperauit illum verbum aliquod: ꝛ mortuum prophetauit corpus ei⁹. In vita ſua fecit mōſtra: ꝛ in morte † mirabilia operatus eſt. In omnibus iſtis non penituit populus: et non receſſerunt a peccatis ſuis vſq; dum abiecti ſunt de terra ſua: ꝛ diſperſi ſunt in omnem terram: ꝛ relicta eſt gens per pauca ꝛ princeps in domo dauid. Qui dam ipſorū fecerūt qd̄ placeret deo alij aūt multa commiſerunt peccata. Ezechias muniuit ciuitatē ſuam: ꝛ induxit
4.reg.18.c in medium eius aquā: et fodit ferro rupē. et edificauit ad aquā puteū. In dieb⁹ ipſi⁹ aſcēdit ſennacherib ꝛ miſit rapſacem et ſuſtulit manum ſuam contra illos et extulit ma
D num ſuam in ſyon: et ſuperbus factus eſt potētia ſua. Tūc mota ſunt corda et manus ipſorum doluerunt quaſi parturientes mulieres. Et inuocauerunt dominum miſericordem: et expandentes manus ſuas extulerunt ad celum. et ſanctus dominus deus audiuit cito vocem ipſorum. Non eſt cōmemoratus peccatorum illorum neq; dedit illos ini
4.reg.19.g alias ✝ ſubiecit. alias ✝ dei micis ſuis: ſed purgauit illos in manu eſaie ſancti prophete † Deiecit caſtra aſſyriorum: et contriuit illos angelus † domini. Nam fecit ezechias quod placuit deo: et fortiter iuit in via dauid patris ſui: quā mandauit illi eſaias ꝓpheta magnus et fidelis in cōſpectu † dei. In dieb⁹ ipſi⁹
alias ✝ domini. retro redijt ſol: et addidit regi vitam. Spiritu magno vidit vltima et cōſolatus eſt lugentes in ſyon vſq; in ſempiternū. Oſtendit futura ꝛ abſcōdita anteq̄ euenirent.

C Capituli Summarium. De laudibus Joſie: de immunitate trium regum a peccato ceterorum regum: de perſecutione hieremie. de laude ezechielis et duodecim ꝓphetarum: de laudib⁹ zorobabel: neemie: enoch. ioſeph: ſeth: ꝛ ſem: qui gloriā adepti ſunt ſuper omnes in origine adā.

Capitulum. XLIX.

M Emoria ioſie in compoſitione odoris facta op⁹ pigmentarij: In omni ore quaſi mel indulcabitur eius memoria: vt ꝛ muſica in conuiuio vini. Ipſe eſt directus diuinitus in penitentia gentis: ꝛ tulit abominationes impietatis. Et gubernauit ad dominū
B cor ipſius: et in diebus peccatorum corroborauit pietatē Preter dauid et ezechiam et ioſiam omnes † reges pec alias ✝ non
catum commiſerunt: nam reliquerunt legem † altiſſimi re ges. alias ✝ pot
ges iuda. et cōtempſerunt timorem dei. Dederūt enim re alias ✝ gen
gnum ſuum alijs: et gloriam ſuam alienigene † gēti. Incenderunt electam ciuitatem ſanctitatis et deſertas fecerunt vias † ipſius in manu hieremie. Nam male tractauerūt illum qui a ventre matris cōſecrat⁹ eſt propheta: euertere alias ✝ eis
ꝛ perdere ꝛ iterū edificare ꝛ renouare. Ezechiel qui vidit conſpectū glorie quam oſtendit illi in curru cherubin. Nam commemoratus eſt inimicorum in imbre: benefacere illis qui oſtenderunt rectas vias. Et duodecim ꝓphetarum oſſa pullulant de loco ſuo. Nam corroborauerunt iacob: ꝛ redemerunt ſe in † fide virtutis ſue. Quomodo amplificemus zorobabel. Nam et ipſe quaſi ſignum in alias ✝ vi
C dextera manu iſrael. Et ieſum filium ioſedech. Qui in diebus ſuis edificauerunt domum et exaltauerunt templum ſanctū domino paratū in gloriā ſempiternā. Et neemias in memoria multi temporis: qui erexit nobis muros euerſos ꝛ ſtare fecit portas et ſeras: q̄ erexit domos noſtras: Nemo natus eſt in terra qualis enoch: nā et ipſe recept⁹ eſt a terra. Et ioſeph qui natus eſt homo princeps fratrū firmamentum gentis: rector fratrum: ſtabilimentum populi et oſſa ipſius viſitata ſunt: et poſt mortem prophetauerunt. Seth et Sem † apud homines gloriā adepti ſunt alias ✝ hi
et ſuper omnem animam in origine adam.

C Ca. Sum. Laus ſymonis onie filij de duabus gentib⁹ quas odit: de tertia que non eſt gens: de nomine ſcriptoris et de laude huius operis.

C Capitulum. L.

S Imon onie filius ſacerdos magnus qui in vita ſua ſuffulſit domum. et in diebus ſuis corroborauit templum. Templi etiam altitudo ab ipſo fundata eſt: duplex edificatio ꝛ excelſi parietes alias ✝ ſuis
templi. In diebus † ipſius emanauerunt putei aquarum: et quaſi mare adimpleti ſunt ſupra modum. Qui curauit gentem ſuam et liberauit eam a perditiōe. Qui preualuit amplificare ciuitatem: qui adeptus eſt gloriam in conuerſatione gentis: et † ingreſſum domus et atrij † amplificauit. Quaſi ſtella matutina in medio nebule: et quaſi luna plena in diebus ſuis lucet. Et quaſi ſol refulgens ſic ille † effulſit in templo dei. Quaſi arcus refulgens inter nebulas glorie: et quaſi flos roſarum in diebus vernis et quaſi lilia que ſunt in tranſitu aque: et quaſi thus redolēs in diebus eſtatis. Quaſi ignis effulgens et q̄ſi th⁹ ardēs in igne Quaſi vas auri ſolidum ornatum omni lapide precioſo.
D Quaſi oliua pullulās ꝛ † cypreſſus in † altitudine ſe extollens. In accipiendo ipſum ſtolam glorie et veſtiri eum in conſummatione virtutis in aſcenſu altaris ſancti gloriā dedit ſanctitatis amictum. In accipiendo autem partes de manu ſacerdotum: et ipſe ſtans iuxta aram. Circa illū corona fratrum: et quaſi plantatio cedri in monte libano ſic circa illum ſteterunt quaſi rami palme: et omnes filij Aaron in gloria ſua. Oblatio autem domini in manibus ipſorum corā oi ſynagoga iſrael: ꝛ cōſummationē fungēs in arā āplificare oblationē excelſi regis porrexit manū ſuā

in libatione

in libatione: et libauit † de ſanguine vue. Effudit in funda
E mento altaris odorem diuinum excelſo principi. Tunc ex-
clamauerunt filij aaron: in tubis † ductilibus ſonuerunt ⁊
auditam fecerunt vocem magnam in memoriam coram †
domino. Tunc omnis popul⁹ ſimul pperauerūt ⁊ cecide-
rūt in faciem ſuper terrā adorare dn̄m deū ſuū: ⁊ dare pre-
ces oīpotenti deo excelſo. Et amplificauerūt pſallētes in
vocibus ſuis: ⁊ in magna domo † factus eſt ſonus ſuauita-
tis plenus. Et rogauit populus dominū excelſum in pre-
ce vſqꝫ dum perfectus eſt honor dn̄i: ⁊ munus ſuū perfece-
runt. Tunc deſcendens manus ſuas extulit in omnem con-
gregationē filiorū iſrael: dare gloriam deo a labijs ſuis: et
in noīe ipſius gloriari. Et iterauit orationem ſuam volens
oſtendere virtutem dei. Et † poſt rurſum plus orauit deū
omnium: qui magna fecit in omni terra: qui auxit dies no-
D ſtros a ventre matris noſtre: ⁊ fecit nobiſcū ſm ſuā miā.
Det nobis iocunditatem cordis ⁊ fieri pacem in dieb⁹ no-
ſtris in iſrael per dies ſempiternos: credere iſrael nobi-
ſcum eſſe dei miſericordiam: vt liberet † nos in dieb⁹ ſuis.
Duas gentes odit anima mea: tertia autem non eſt gens
quā oderim. Qui ſedent in monte ſeyr: et philiſtijm: et ſtul-
tus populus qui habitat in ſychimis. Doctrinam ſapiētie
⁊ diſcipline ſcripſit in codice iſto: ieſus filius ſyrac hieroſo-
lymita: qui renouauit ſapientiam de corde ſuo. Beat⁹ qui
in iſtis verſatur bonis. Qui ponit illa in corde ſuo ſapiens
erit ſemper. Si enī hec fecerit ad omnia valebit: quia lux
dei veſtigium eius eſt.

Oratio ieſu filij ſyrac. Ca. LI.

B Onfitebor tibi domine rex ⁊ collaudabo te deū
ſaluatorē meū. Confitebor noī tuo quoniā adiu-
tor ⁊ protector factus es mihi ⁊ liberaſti corp⁹
meum a perditione: a laqueo lingue iniqne: et a
labijs operantium mendaciū: ⁊ in cōſpectu aſtantiū fact⁹
es mihi adiutor. Et liberaſti me ſm multitudinē miſericor-
die noīs tui a rugientibus preparatis ad eſcā: de manib⁹
querētium aīam meam et de † portis tribulationū que cir-
cūdederunt me: a preſſura flamme que circūdedit me: ⁊ in
medio ignis non ſum eſtuatus. De altitudine ventris infe-
ri: et a lingua coinquinata et a verbo mendacij: a rege ini-
quo: ⁊ † a lingua iniuſta. Laudabit vſqꝫ ad mortē aīa mea
B dn̄m ⁊ vita mea appropinquans erat in inferno deorſum.
Circūdederant me vndiqꝫ: ⁊ non erat qui adiuuaret. Re-
ſpiciens eram ad adiutoriū hoim ⁊ non erat. Memorat⁹
ſum miſericordie tue dn̄e: ⁊ cooperationis tue que a ſecu-
lo ſunt: qm̄ eruis ſuſtinētes te † dn̄e ⁊ liberas eos de ma-
nib⁹ gentiū. Exaltaſti ſuper terram habitationem meam:
et pro morte defluente deprecatus ſum. Inuocaui † domi-
num patrem dn̄i mei: vt nō derelinquat me in die tribula-
tionis mee: ⁊ in tempore ſuperborum ſine adiutorio. Lau-
dabo nomē tuū aſſidue: ⁊ collaudabo illud in cōfeſſione: et
exaudita eſt oratio mea. Et liberaſti me de perditione: et
† eruiſti me de tempore iniquo. Propterea confitebor et
laudem dicam tibi: ⁊ benedicam nomini dn̄i. Cum adhuc
iunior ſum priuſqꝫ † oberrem queſiui ſapientiam palam in
C oratione mea. Ante tempus poſtulabam pro illa et vſqꝫ in
nouiſſimis inquiram eam: et florebit tanqꝫ precoqua vua.
Letatum eſt cor meum in ea: ambulauit pes meus iter re-
ctum: a iuuentute mea inueſtigabam eam. Inclinaui modi-
ce aurem meam ⁊ excepi illam. Multam inueni in meipſo
ſapientiam. et multum profeci in ea. Danti mihi ſapientiā
dabo gloriam. Conſiliatus ſum enim vt facerem illam: ze-
latus ſum bonum: et non confundar. Colluctata eſt anima
mea in illa: et in faciendo eam confirmatus ſum. Manus
meas extendi in altum: et in ſapientia ei⁹ luxit anima mea:
et ignorantias meas illuminauit. Animam meā direxi ad
illam et in † agnitione inueni eam. Poſſedi cum † ipſa cor
ab initio: propter hoc non derelinquar. Venter meus cō-
turbatus eſt querens illam propterea vanam poſſidebo
poſſeſſionem. Dedit enim mihi dominus linguam † merce- al's + eruditam
dem meam: ⁊ in ipſa laudabo eum. Appropiate ad me in-
docti: et congregate vos in domū diſcipline. Quid adhuc D
retardatis. ⁊ quid dicitis in his? Anime veſtre ſitiunt ve- Eſa. 55. a.
hementer. Aperui os meum et locutus ſum. Comparate
vobis ſine argento ſapientiam: ⁊ collum veſtrum ſubijcite
iugo eius: ⁊ ſuſcipiat anima veſtra diſciplinā. In proximo Sapie. 9. b.
eſt enim inuenire eā. Videte oculis veſtris: quia modicum
laboraui: et inueni mihi multā requiem. Aſſumite diſcipli-
nam in multo numero argenti: et copioſum aurū poſſidete
in ea. Letetur aīa veſtra in miſericordia eius: et non cōfun- al's + ipſius.
demini in laude † eius. Operamini opus veſtrū ante tem-
pus: ⁊ dabit vobis mercedem veſtram in tempore ſuo.

Explicit liber eccleſiaſticus.

Incipit oratio Salomonis.

ET inclinauit ſalomon genua ſua in conſpectu to- 3. Reg. 8. c.
tius eccleſie iſrael ⁊ aperuit manus ſuas ad ce-
lum ⁊ dixit. Domine deus iſrael non eſt ſimilis
de⁹ in celo ſurſum neqꝫ in terra deorſum: qui cu-
ſtodis teſtamētum tuum ⁊ miſericordiam pueris tuis eū-
tibus in cōſpectu tuo in toto corde: ſeruans puero tuo da-
uid que locutus es illi: ⁊ locutus es in ore tuo: et in manu
tua impleſti quaſi dies iſte. Et nūc domine deus iſrael cu-
ſtodi puero tuo dauid patri meo que locutus es illi dicēs
Non deerit tibi vir a facie mea ſedēs in throno iſrael. Ve-
runtamen ſi cuſtodierint filij tui legem meā ⁊ in preceptis
meis ambulent: ſicut ambulauerunt in conſpectu meo fi-
deles: Et nunc domine deus iſrael creditum eſt verbū qđ
locutus es puero tuo dauid: quoniā ſi vere habitabit de⁹
cum hominibus in terra. Si celum ⁊ celi celorum non ſuf-
ficiant tibi: quantomagis domus hec quam edificaui. Sꝫ
reſpicias ad orationem ſerui tui: ⁊ deprecationem eius vt
exaudias domine placationem orationis quā puer tuus
orat coram te hodie: vt ſint oculi tui ſuper domum hāc die
ac nocte: in locum quā dixiſti inuocare nomen tuum: et ex-
audias orationem quem puer tuus orat in hoc loco: ⁊ ex-
audias deprecationē pueri tui ⁊ populi tui iſrael: ſi orauerint in loco iſto: ⁊ exaudias in loco habitationis de celo: ⁊
exaudias: ⁊ propitius ſis ſi peccauerit vir in te.

Explicit oratio Salomonis.

Incipit prologus in Eſaiam prophetam.

NEmo cum prophetas verſibus viderit eſſe de-
ſcriptos metro eos eſtimet apud hebreos liga-
ri: ⁊ aliquid ſimile habere de pſalmis † vel ope- al's + et.
ribus ſalomonis. Sed quod in demoſthene et
tullio ſolet fieri vt per cola ſcribātur et comata: qui vtiqꝫ al's + ſcripſerunt
proſa ⁊ nō verſibus † conſcripſerunt. Nos quoqꝫ vtilita-
ti legentium prouidētes interpretationem nouā nouo ſcri-
bendi genere diſtinximus. Ac primum de Eſaia ſciendū:
qꝫ in ſermone ſuo diſertus ſit: quippe vt vir nobilis ⁊ vrba- al's + eloquentie.
ne † elegantie: nec habēs † quicqꝫ in eloquio ruſticitatis al's + appiam.
admixtum † Vnde accidit vt pre ceteris florem ſermonis al's + ⁊ vide.
eius tranſlatio nō potuerit † conſeruare. Deinde etiam al's + obſeruare.
hoc adijciendum: qꝫ non tam propheta dicendus ſit qꝫ euā-
geliſta. Ita enim vniuerſa chriſti eccleſieqꝫ myſteria ad li-
quidum proſecutus eſt: vt non putes eum de futuro vati-
cinari ſed de preteritis hiſtoriam texere. † Vnde conijcio al's + et inde.
noluiſſe tunc temporis ſeptuaginta interpretes fidei ſue
ſacramenta perſpicue ethnicis prodere ne ſanctum cani-
bus et margaritas porcis darent que cum hac editionem
legeritis ab illis animaduertetis abſcondita. Nec igno-
ro quanti laboris ſit prophetas intelligere: nec facile quē-
piā poſſe iudicare de interpretatiōe: niſi intellexerit ante Mat. 7. a.

que legerit. Nos quoqꝫ patere morſibus plurimorum: qui
ſtimulante inuidia quod conſequi non valent deſpiciunt
Sciens ergo ⁊ prudens in flammam mitto manū: et nihi-
alꝯ ✝ faſtuſis. lominus hoc a† faſtidioſis lectoribus precor: vt quomo-
do greci poſt ſeptuaginta tranſlatores aquilam ⁊ ſimma-
chum et theodotionem legunt: vel ob ſtudiū doctrine ſue:
vel vt ſeptuaginta magis ex collatione eorum intelligant:
ſic et iſti ſaltem vnum poſt priores habere dignentur in-
terpretem. Legant prius ⁊ poſtea deſpiciant: ne videan-
tur non ex iudicio ſed ex odij preſumptione ignorata dam-
alꝯ ✝ iſrael. nare. Prophetauit autem eſaias in hieruſalē et in iudea:
necdum decem tribubus in captiuitatem ductis: ac de
vtroqꝫ regno nunc commixtim: nunc ſeparatim texit ora-
culum. Et cum interdum ad preſentem reſpiciat hiſtoriā:
et poſt babylonie captiuitatem reditum populi ſignificet
in iudeam. tamen omnis eiꝯ cura de vocatione gentium et
de aduentu chriſti eſt. Quem quanto plus amatis o pau-
la et euſtochium: tanto magis ab eo petite: vt ꝓ obtrecta-
tione preſenti qua me indeſinenter emuli laniant: ipſe mihi
mercedem reſtituat in futuro: qui ſcit me ob hoc in pere-
grine lingue eruditiōe ſudaſſe: ne iudei de falſitate ſcriptu
rarum eccleſijs eius diutius inſultarent.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Eſaias in hieruſalē nobili genere ortus eſt ibi-
qꝫ ꝓphetauit. Sub manaſſe rege ſectꝯ in duas
partes occubuit. Sepultuſqꝫ eſt ſub quercu ro
gel iuxta tranſitum aquarum: quas olim eze-
chias rex iacto obſtruxerat puluere.

Explicit argumentum.

Incipit eſaias propheta.

Ca. Sum. Viſio eſaie: ſermo de ira dn̄i contra iudeam
et hieruſalē propter peccata ſua: de ceſſantibus et repro
batis ſolennitatibus. de futuro lauacro quo peccata la-
uantur de increpatione hieruſalem proper ſpirituale me-
retricium. Capitulum. I.

A Viſio eſaie
filij amos quam vi-
alꝯ ✝ contra. dit† ſuper iudam ⁊
hieruſalē in diebꝯ ozie ioathā
achaz: ⁊ ezechie regū iuda. Au
dite celi ⁊ auribꝯ ꝑcipe terra:
qm̄ dn̄s locutꝯ eſt. Filios enu
triui ⁊ exultaui: ipſi aūt ſpre-
uerūt me. Cognouit bos poſ-
ſeſſorē ſuū: ⁊ aſinꝯ preſepe dn̄i
ſui: iſrael aūt me nō cognouit:
⁊ ppl's meus nō intellexit. Ve
geti peccatrici: populo graui
iniquitate: ſemini nequā: filijs
ſceleratis. Dereliquerūt dominum: blaſphemauerunt ſan-
ctū iſrael abalienati ſunt retroſum: Super quo percutiā
B vos vltra addentes preuaricationē? Omne caput langui
6. q. 1. c. verum. dum ⁊ omne cor merens. A planta pedis vſqꝫ ad verticē
non eſt in eo ſanitas. Vulnus ⁊ liuor ⁊ plaga tumens: non
eſt circūligata nec curata medicamine: neqꝫ fota oleo. Ter-
ra veſtra deſerta: ciuitates veſtre ſuccenſe ſunt igni. Re-
C gionem veſtram coram vobis alieni deuorant: ⁊ deſolabi-
tur ſicut in vaſtitate hoſtili. Et derelinquetur filia ſion vt
Ro. 6. f. vmbraculum in vinea: ⁊ ſicut tugurium in cucumerario: et
ſicut ciuitas que vaſtatur. Niſi dominus exercituum reli-
quiſſet nobis ſemen quaſi ſodoma fuiſſemus: et quaſi go-
morra ſimiles eſſemus. Audite verbum domini principes
ſodomorum: percipite auribus legem dei veſtri ppl's go-
morre. Quo mihi multitudinē victimarum veſtrarum di-
cit dominus? Plenus ſum. Holocauſta arietum: ⁊ adipē D
pinguium: ⁊ ſanguinem vitulorum ⁊ agnorum ⁊ hircorum
nolui. Cum veneritis† ante conſpectum meum: quis que- alꝯ ✝ ventris
ſiuit hec de manibꝯ veſtris vt ambularetis in atrijs meis alꝯ ✝ afferetis
Ne† offeratis vltra ſacrificium fruſtra. Incenſum abbo- Hiere. 6. c.
minatio eſt mihi. Neomeniam et ſabbatum et feſtiuitates amos. 5. f.
alias non ferā. Iniqui ſunt cetus veſtri. Calendas veſtras Hiere. 6. c.
et ſolēnitates veſtras odiuit anima mea. Facta ſunt mihi Infra. 59. c.
moleſta. Laboraui ſuſtinens. Et cum extenderitis manus
veſtras auertam oculos meos a vobis: et cum multiplica
ueritis orationem: non exaudiam. Manus† enim veſtre alꝯ nō br[illegible]
ſanguine plene ſunt. Lauamini mundi eſtote: auferte malū E
cogitationum veſtrarum ab oculis meis. Quieſcite age- De pe. di. 1. c.
re peruerſe: diſcite benefacere. Querite iudicium: ſubue- lauamini.
nite oppreſſo: iudicate pupillo: defendite viduam: et veni- Di. 87. c. [illegible]
te ⁊ arguite me dicit dominus. Si fuerint peccata veſtra ſiones.
vt coccinū: quaſi nix dealbabuntur: ⁊ ſi fuerint rubra qua-
ſi vermiculus velut lana alba erūt. Si volueritis et audie-
ritis† me bona terre comedetis. Qd̓ ſi nolueritis et me alꝯ nō br[illegible]
ad iracundiam prouocaueritis: gladius deuorabit vos: q̄r
os domini locutum eſt. Quomodo facta eſt meretrix ciui F
tas fidelis plena iudicij? Iuſtitia habitauit in ea: nunc au- 88. diſt. c. [illegible]
tem homicide. Argentum tuum verſum eſt in ſcoriam: vi- in fine.
num tuum mixtum eſt aqua. Principes tui infideles ſocij Hiere. 54.
furum. Omnes diligunt munera: ſequuntur retributiōes
Pupillo non iudicant: et cauſa vidue non ingreditur ad
illos. Propter hoc ait dn̄s deus exercituū fortis iſrael.
Heu† ego conſolabor ſuper hoſtibus meis: ⁊ vindicabor alꝯ non [illegible]
de inimicis meis. Et conuertā manum meam ad te exco- ✝ ego.
quam ad purum ſcoriam tuam: et auferam omne ſtannum
tuum ⁊ reſtituam iudices tuos vt fuerunt prius ⁊ conſilia
rios tuos ſicut antiquitus. Poſt hoc vocaberis ciuitas
iuſti vrbs fidelis. Sion in iudicio redimetur: ⁊ reducēt eā
in† iuſtitia. Et conteret† ſceleſtos ⁊ peccatores ſimul et G
qui dereliquerunt dominum conſumentur. Confundentur alꝯ ✝ iuſtitiam alꝯ ✝ ſcelera[illegible]
enim ab idolis quibus ſacrificauerunt. Et erubeſcetis ſu- tos.
per hortis quos elegeratis cum fueritis velut quercꝯ de Ro. 9. a.
fluentibus folijs: ⁊ velut† hortus abſqꝫ aqua. Et erit for- alꝯ ✝ pomeri[illegible]
titudo veſtra vt fauilla ſtuppe: ⁊ opus veſtrū quaſi ſcintil ſus.
la. Et ſuccendetur vtrumqꝫ ſimul et nō erit qui extinguat.
Capituli Summarium. De morte chriſti ⁊ eius paſſio
ne: de aduentu eius ⁊ reprobatione iudeorum ⁊ exaltatio
ne chriſti. Capitulum. II.
Verbum quod vidit eſaias filius amos ſuper iu- A
dam ⁊ hieruſalem. Et erit in nouiſſimis diebus Mich. 4. a.
preparatꝯ mons domus domini in† vertice mō- alꝯ ✝ vertice
tium: et eleuabit ſuper colles. Et fluent ad eum
omnes gentes: et ibunt populi multi et dicent. Venite† alꝯ ✝ et.
aſcendamus ad montem domini: et ad domum dei iacob:
et docebit nos vias ſuas et ambulabimus in ſemitis eius
quia de ſion exibit lex et verbum domini de hieruſalem.
Et iudicabit gentes et arguet populos multos. Et con- B
flabunt gladios ſuos in vomeres et lanceas ſuas in fal- Mich. 4. b.
ces. Non leuabit gens contra gentem gladium: nec exer-
cebuntur vltra ad prelium. Domus iacob venite et ambu
lemus in lumine dei noſtri. Proiecisti enim populum tuū
domum iacob: quia repleti ſunt vt olim: et augures habue
runt vt philiſtijm et pueris alienis adheſerunt. Repleta
eſt terra argento et auro: et non eſt finis theſaurorū eius.
Et repleta eſt terra eius equis: ⁊ innumerabiles quadri-
ge eius. Et repleta eſt terra eiꝯ idolis. Opus manuū ſua-
rum adorauerūt: quod fecerūt digiti eorū. Et incuruauit C
ſe homo et humiliatus eſt vir. † Ne ergo † dimittas eis. alꝯ ✝ non. alꝯ ✝ di[illegible]

Ingredere

Ingredere in petram et abſcondere in foſſa humo a facie timoris domini et a gloria maieſtatis eiꝰ. Oculi ſublimis hominis humiliati ſunt: ⁊ incuruabitur altitudo virorum. Exaltabitur autem dominus ſolus in die illa: q: dies domini exercituum ſuper omnem ſuperbum † ⁊ excelſum: et ſuper omnem arrogantē: ⁊ humiliabitur: et ſuper omnes cedros libani ſublimes et erectas: et ſuper omnes quercus baſan: ⁊ ſuper omnes mōtes excelſos: ⁊ ſuper omnes colles eleuatos: ⁊ ſuper omnem turrim excelſam: et ſuper omnem murum munitum ⁊ ſuper omnes naues tharſis et ſuper omne qđ viſu pulchrū eſt. Et incuruabitur † omnis ſublimitas hominū: ⁊ humiliabitur altitudo virorum. Et eleuabitur dominus ſolus in die illa: ⁊ idola penitus conterentur. Et introibunt in ſpeluncas petrarum: et in voragines terre a facie formidinis dñi: et a gloria maieſtatis eius cum ſurrexerit percutere terrā. In die illa proiiciet homo † idola argēti ſui: et ſimulachra auri ſui que fecerat ſibi vt adoraret talpas et veſpertiliones. Et ingredietur † ſciſſuras petrarum: et in cauernas ſaxorū a facie formidinis dñi ⁊ a gloria maieſtatis eius cum ſurrexerit percutere terram. Quieſcite ergo ab hoie cuius ſpiritus in naribus eius eſt: quia excelſus reputatus eſt ipſe.

[Margin: aꝉs non habet † ⁊ excelſum. — B — aꝉs non habet † omnis. — Infra.31.c. — aꝉs † omnia. — aꝉs † ſciſſuras. — Luc.23.c.]

¶ Capituli Summarium. De homine chriſto ꝙ auferet a iuda omnem potentiam qua preualebant in peccatis: et omnem ornamentum ſuperbie. Ca.III.

A Ecce enī dominator dñs exercituum auferet ab hieruſalem ⁊ a iuda validum et fortē omne robur panis: ⁊ omne robur aque et fortem et virū bellatorē et iudicem et prophetam et ariolum et ſenem principem ſuper quinquaginta: et honorabilem vultu: ⁊ conſiliarium: et ſapientem de architectis et prudētem eloquij myſtici. Et dabo pueros principes eorum et effeminati dominabūtur eis. Et † corruet populus vir ad virum: et vnuſquiſqꝫ ad proximum ſuum. Tumultuabitur puer contra ſenem: ⁊ ignobilis contra nobilem. Apprehēdet enim vir fratrem ſuum domeſticū patris ſui: ⁊ dicet veſtimentum tibi eſt: princeps eſto noſter: ruina autem hec ſub manu tua.

B Reſpondebitqꝫ in die illa dicens. Non ſum medicus: ⁊ in domo mea non eſt panis neqꝫ veſtimentum. Nolite cōſtituere me principem populi. Ruit † enim hieruſalem ⁊ iudas concidit: quia lingua eorum et adinuentiones eorum contra dñm vt prouocarent oculos maieſtatis eius. Agnitio vultus eorum reſpondebit eis: et peccatum ſuū quaſi ſodoma predicauerunt: nec abſconderūt. Ve anime eorum: quoniā reddita ſunt eis mala.

C Dicite iuſto quoniam bene: quoniam fructum adinuentionum ſuarum comedet. Ve impio in malum. Retributio enim manuū eiꝰ fiet ei. Populum meum exactores ſui ſpoliauerūt: ⁊ mulieres dominate ſunt eis. Popule meus qui te beatum dicunt ipſi te decipiunt: et viam greſſuum tuorum diſſipant. Stat ad iudicādum dominus: et ſtat ad iudicandos populos. Dominus ad iudicium veniet cum ſenibus populi ſui ⁊ principibus eius. Vos enim depaſti eſtis vineā meā: † et rapina pauperis in domo veſtra. Quare † atteritis populum meum: et facies pauperum † commolitis dicit dominus exercituum. Et dicit dñs deus. Pro eo ꝙ eleuate ſunt filie ſion: ⁊ ambulauerunt extento collo: ⁊ nutibꝰ oculorum ibant: ⁊ plaudebant et ambulabant ⁊ † pedibꝰ ſuis compoſitio gradu incedebant:

D decaluabit dñs verticē filiarū ſion: ⁊ dominus crinem earum nudabit. In die illa auferet dominus ornamentum calciamentorum et lunulas: et torques et monilia et armillas et mitras † et diſcriminalia ⁊ † perichelides ⁊ murenulas ⁊ olfactoriale ⁊ inaures ⁊ annulos et gēmas in fronte pēdentes: ⁊ mutatoria † ⁊ palliola ⁊ lintheamina ⁊ acus ⁊ ſpecula ⁊ ſyndones et vittas et theriſtra. Et erit ꝓ ſuaui odore fetor: ⁊ ꝓ zona funiculꝰ et ꝓ criſpāti crine caluiciū: ⁊ ꝓ faſcia pectorali cilicium. Pulcherrimi quoqꝫ viri tui gladio cadent ⁊ fortes tui in prelio. Et merebunt atqꝫ lugebunt porte eius et deſolata in terra ſedebit.

[Margin: aꝉs † irruet. — aꝉs hꝫ † et. — aꝉs hꝫ † eſt. — Matt.21.f. — aꝉs non hꝫ † et. — aꝉs † affligitis — aꝉs † cōfunditis — aꝉs † in. — aꝉs non hꝫ † et. — aꝉs † periſcelides. — aꝉs † pallia.]

¶ C.S. De ſeptem eccleſijs: de magnificentia hominis et lauacro ſpirituali et protectione eccleſie. Ca.IIII.

A Et apprehendent ſeptem mulieres virum vnū in die illa dicentes. Panem noſtrum comedemus et veſtimentis noſtris operiemur tantummodo inuocetur nomen tuum ſuper nos: aufer opprobrium noſtrum. In die illa erit germē domini in magnificentia et gloria: et fructus terre ſublimis et exultatio his qui ſaluati fuerint de iſrael. Et erit omnis qui relictꝰ fuerit in ſion: ⁊ reſiduus in hieruſalem ſanctus vocabitur omnis qui ſcriptus eſt in vita in hieruſalem.

B Si abluerit dominus † ſordes filiarum ſion: et ſanguinem hieruſalem lauerit de medio eius in ſpiritu iudicij et ſpiritu ardoris. Et † creabit dominus ſuper omnem locum montis ſion ⁊ vbi inuocatus eſt: nubem per diem: et fumum et ſplendorem ignis flammantis in nocte. Super omnem enim gloriam protectio et tabernaculum erit in † vmbraculo diei ab eſtu: ⁊ in ſecuritatem et abſcōſionē a turbine ⁊ a pluuia.

[Margin: aꝉs † ſordem. — aꝉs † creauit. — aꝉs † vmbraculum.]

¶ Cap. Sum. De xp̄o ⁊ vinea eius: predicaꝛ reprobatio ipſius vinee ꝓpter diuerſas iniquitates dānatur ebrietas cum voluptate: de vocatione gentium ad ſalutem.

Capitulum. V.

A Cantabo dilecto meo canticum patruelis mei † vinee ſue. Vinea facta eſt dilecto meo in cornu filio olei. Et † ſepiuit eam et lapides elegit ex ea: et plantauit vineā electā. Et edificauit turrim in medio eius: et torcular extruxit in ea. Et expectauit vt faceret vuas: ⁊ fecit labruſcas. Nūc ergo habitatores hieruſalem ⁊ viri iuda iudicate inter me et inter vineā meam. Quid eſt qđ debui vltra facere vinee mee et nō feci ei? An ꝙ expectaui vt faceret vuas ⁊ fecit † labruſcas? Et nunc oſtendam vobis quid ego faciam vinee me. auferam ſepē eius et erit in direptionem.

B Diruam maceriam eius ⁊ erit in conculcationem: et ponam eam deſertam. Non putabitur et non fodietur: et aſcendent † ſuper eam vepres ⁊ ſpine: et nubibus mandabo ne pluant ſuper eam imbrem. Vinea enim domini † exercituum domus iſrael eſt: et † viri iuda germen eius delectabile. Et expectaui vt faceret iudicium et ecce iniquitas: et iuſtitiam: ⁊ ecce clamor.

C Ve qui coniungitis domum ad domū: et agrum agro copulatis vſqꝫ ad terminū loci. Nunquid habitabitis vos ſoli in medio terre? In auribꝰ meis ſunt hec † dicit dñs exercituū. Niſi domꝰ multe deſerte fuerint grādes ⁊ pulchre et abſqꝫ habitatore. Decem enim iugera vinearū facient lagunculam vnam et triginta modij ſementis faciūt modios tres. Ve qui conſurgitis mane ad ebrietatem ſectandā: et potandum vſqꝫ ad veſperam vt vino eſtuetis. Cythara et lyra et tympanū et tibia et vinum in cōuiuijs veſtris: ⁊ opꝰ domini non reſpicitis: nec opera manuum eius conſyderatis. Propterea captiuus ductus eſt populus meus: quia non habuit ſcientiam: et nobiles eius interierunt fame: et multitudo eius ſiti exaruit.

D Propterea dilatauit infernus animam ſuam et aperuit os ſuū abſqꝫ vllo termino. Et deſcendent fortes eius et populus eius: et ſublimes glorioſiqꝫ eius ad eum. Et incuruabitur homo et humiliabitur vir: ⁊ oculi ſublimium deprimentur. Et exaltabiꝛ dominꝰ exercituū in iudicio et deꝰ ſctūs ſctificabitur in iuſtitia. Et paſcenꝛ agni iuxta ordinem ſuum: ⁊ deſerta in vbertatem verſa aduene comedent. Ve qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis: ⁊ quaſi vinculum plauſtri peccatū.

E Qui dicitis. Feſtinet et cito veniat opus eius vt videamꝰ ⁊ appropiet et veniet ↄſiliū ſancti iſrael ⁊ ſciemꝰ illud. Ve qui dicitis malum bonum et malum bonum ponentes tenebras lucem et lucē tenebras: ponentes amarū in dulce et

[Margin: aꝉs † de vinea ſua. — aꝉs † ſepſit. — Hiere.2.d. — Mat.21.d. — aꝉs † labruſcas. — aꝉs nō habet † ſuper eam. — aꝉs † ſabaoth. — aꝉs † vir. — aꝉs † habitatis. — aꝉs † domini exercituum. — 11.q.3.c. ve qui dicitis. — 11.q.3.c. ve qui dicitis. c. q. c. ſi hominem. 23.c. quiſquis.]

dulce in amarum. Ve qui ſapientes eſtis in oculis veſtris
et coram vobiſmetipſis prudentes. Ve qui potẽtes eſtis
F ad bibendum vinum: ⁊ viri fortes ad miſcendã ebrietatẽ.
Nume. 17. c. Qui iuſtificatis impiũ pro muneribus et iuſtitiã iuſti au
aliꝰ ✝ flamma. fertis ab eo. Propter hoc ſicut deuorat ſtipulam lingua
ignis ⁊ calor ✝ flamme exurit: ſic radix eorum ſicut fauilla
erit ⁊ germen eorũ vt puluis aſcendet. Abiecerunt enim le
gem domini exercituum: et eloquium ſancti iſrael blaſphe
aliꝰ ✝ pplo ſuo. mauerunt. Ideo iratus eſt furor domini in ✝ populũ ſuũ:
et extendit manũ ſuam ſuper eum ⁊ percuſſit eum. Et con
turbati ſunt montes: et facta ſunt morticina eorum quaſi
Infra. 9. c. ſtercus in medio platearum. In his omnibus nõ eſt auer
ſus furor eius: ſed adhuc manus eius extẽta. Et eleuabit
ſignum in nationibus procul: ⁊ ſibilabit ad eum de finibꝰ
G terre et ecce feſtinus velociter veniet. Non eſt deficiens
neq; laborans in eo: nõ dormitabit neq; dormiet: neq; ſol
uetur cingulum renum eius: neq; rumpetur corrigia cal
ciamenti eius. Sagitte eius acute: et omnes arcus eiꝰ ex
tenti. Vngule equorum eius vt ſilex: ⁊ rote eius quaſi im
petus tempeſtatis. Rugitus eius vt leonis: rugiet vt ca
tuli leonum. Et frendet ⁊ tenebit predam et amplexabit:
et non erit qui eruat: et ſonabit ſuper eum in die illa ſicut
ſonitus maris. Aſpiciemus in terram: et ecce tenebre tri
bulationis et lux obtenebrata eſt in caligine eius.

Capi. Summarium. Vidit eſaias dominũ in throno. purgatur mittitur: prophetat iudeam deſolandam et populum decimandum. Cap. VI.

A In anno quo mortuus eſt rex ozias vidi domi
num ſedentem ſuper ſolium excelſum et eleuatũ
aliꝰ nõ hꝫ ✝ et. plena erat domus a maieſtate eius. ✝ et plena erat domus a maieſtate eius et eaq̃
ſub ipſo erat replebant templum. ✝ Seraphin
ſtabant ſup illud: ſex ale vni et ſex ale alteri. Duabus vela
aliꝰ ✝ ſeraphin bant faciem eius: ⁊ duabus velabant pedes eius: ⁊ duabꝰ
Apo. 4. c. volabant. Et clamabat alter ad alterum ⁊ dicebant. Sã
B ctus ſanctus ſanctus dominus ✝ deus exercituum plena
aliꝰ non habet ✝ deus. eſt omnis terra gloria eius. Et commota ſunt ſuperlimi
naria cardinum a voce clamantis: et domus repleta eſt
24. q. 3. ca. que negligunt. fumo. Et dixi. Ve mihi: quia tacui: quia vir pollutꝰ labijs
ego ſum: ⁊ in medio populi polluta labia habẽtis ego ha
C bito: ⁊ regem dominum exercituum vidi oculis meis. Et
volabit ad me vnus de ſeraphin: ⁊ in manu eius calculus
quem forcipe tulerat de altari: ⁊ tetigit os meum et dixit.
aliꝰ ✝ tetigit. Ecce ✝ tetigi hec labia tua et auferet iniquitas tua ⁊ pec
catum tuum mundabitur. Et audiui vocem domini dicen
tis: Quem mittam et quis ibit nobis? Et dixi. Ecce ego
aliꝰ hꝫ ✝ ſum. ✝ mitte me. Et dixit. Vade et dices populo huic. Audite
Mat. 13. b. audientes et nolite intelligere: ⁊ videte viſionem et nolite
Mar. 4. d. cognoſcere. Exceca cor populi huius ⁊ aures eius aggra
Luce. 8. b. ua: ⁊ oculos eiꝰ claude ne forte videat oculis ſuis ⁊ auribꝰ
Actuum. 24. f. Ro. 11. b. ſuis audiat: ⁊ corde ſuo intelligat ⁊ cõuertat et ſanẽ eũ. Et
D dixi. Vſq; quo dñe? Et dixit Donec deſolent ciuitates abſ

q; habitatore: et domus ſine homine: et terra relinquetur
deſerta: ⁊ longe faciet dominus homines. Et multiplica
bitur que derelicta fuerat in medio terre: et adhuc in ea
decimatio: et conuertetur et erit in oſtentionem ſicut the
rebinthus: ⁊ ſicut quercus que expandit ramos ſuos. Se Luce. 14.
men ſanctum erit id quod ſteterit in ea.

Capituli Summariũ. De his qui voluerunt expugnare hieruſalem: de conceptione virginis et liberatione hieruſalem. Ca. VII.

Et factum eſt in diebus achaz filij ioatham fi A
lij ozie regis iuda: aſcendit raſin rex ſyrie: et fa 4. reg. 16. a.
cee filius romelie rex iſrael in hieruſalẽ ad pre
liandum contra eam: et non potuerunt debella
re eam. Et nunciauerunt domui dauid dicentes. Requie
uit ſyria ſuper effraim: et commotum eſt cor eius et cor po
puli eius ſicut mouentur ligna ſyluarum a facie venti. Et
dixit dominus ad eſaiam. Egredere in occurſum achaz
tu et qui derelictus eſt iaſub filius tuus ad extremũ aque
ductus piſcine ſuperioris in via agri fullonis: et dices ad aliꝰ ✝ vi.
eum: Vide ✝ et ſileas. Noli timere et cor tuum ne formidet
a duabus caudis titionum fumigantium iſtorum in ira fu
roris raſin regis ſyrie et filie romelie eo q; conſiliũ inierit
contra te ſyria in malum et effraim et filius romelie dicen
tes. Aſcendamus ad iudam et ſuſcitemus eum et ✝ auella B
mus eum ad nos: et ponamus regem in medio eius filium aliꝰ ✝ ea[illegible]
tabeel: Hec dicit dominus deus. Non ſtabit et non erit
iſtud: ſed caput ſyrie damaſcus et caput damaſci raſin. Et
adhuc ſexaginta et quinq; anni: et deſinet effraim eſſe po
pulus: ⁊ caput effraim ſamaria: et caput ſamarie filius ro
melie. Si nõ credideritis nõ ꝑmanebitis. Et adiecit do aliꝰ ✝ in[illegible]
minus loqui ad achã dicens. Pete tibi ſignum a domino tis.
deo tuo in profundum inferni: ſiue in excelſum ſupra. Et di
xit achaz. Non petam: et non tentabo dominum. Et di
xit. Audite ergo domus dauid. Nunquid paruũ vobis eſt
moleſtos eſſe hominibus: quia moleſti eſtis et deo meo?
Propter hoc dabit dominus ipſe vobis ſignũ. Ecce vir
go concipiet et pariet filium: et vocabitur nomen eiꝰ ema aliꝰ ✝ voca[illegible]
nuel. Butyrum et mel comedet vt ſciat reprobare malum aliꝰ ✝ vocab[illegible]
et eligere bonum. Quia anteq; ſciat puer reprobare ma Mat. 1. d.
lum et eligere bonum derelinquetur terra quam tu deteſta Luce. 1. c.
ris a facie duorum regum ſuorum. Adducet dominus ſu
per te et ſuper populum tuum et ſuper domum patris tui
dies qui non venerunt a diebus ſeparationis effraim a iu
da cum rege aſſyriorum. Et erit in die illa: ſibilabit domi
nus muſce que in extremo fluminum egypti: et api que eſt
in terra aſſur: et venient et requieſcent omnes in torrenti
bus vallium: et in cauernis petrarum et in omnibus fru
tetis: et in vniuerſis foraminibus. In die illa radet domi D
nus in nouacula ✝ conducta in his qui trans flumen ſunt aliꝰ ✝ acuta.
in rege aſſyriorum caput: et pilos pedum et barbam vni
uerſam. Et erit in die illa. Nutriet homo vaccam boum et
duas oues et pre vbertate lactis comedet butyrum. Bu aliꝰ ✝ nõ hꝫ[illegible]
tyrum enim et mel manducabit ✝ omnis homo qui relictꝰ
fuerit in medio terre. Et erit in die illa. Omnis locus vbi
fuerint mille vites mille argenteis et in ſpinas ⁊ in vepres
erunt. Cum ſagittis et arcu ingredientur illuc. Vepres
enim et ſpine erunt in vniuerſa terra. Et omnes montes
qui in ſarculo ſarientur non veniet illuc terror ſpinarum aliꝰ ✝ paſcua[illegible]
et veprium: et erit in ✝ paſcua bouis et in conculcationem
pecoris.

Capituli Summarium. De modo liberationis terre per emanuelem: et hoc eſt querendum in lege: de natiuitate chriſti. Cap. VIII.

Et dixit dominus ad me. Sume tibi librũ grã A
dẽ: ⁊ ſcribe in eo ſtillo hominis velociter: ſpo
lia detrahe: cito predare. Et adhibui mihi te
ſtes fideles vriam ſacerdotẽ: ⁊ zachariã filium
barachie.

barachie. Et acceſſi ad propheteſſam ⁊ cõcepit ⁊ peperit
filium. Et dixit dominus ad me. Uoca nomen eius: accele-
ra: ſpolia † detrahe: feſtina predari. Qz anteq̃ ſciat puer
al's ✠ detrahere. B vocare patrem ſuum ⁊ matrem ſuam: auferetur fortitudo
damaſci: ⁊ ſpolia ſamarie coram rege aſſyriorum. Et adie-
cit dominus loqui ad me adhuc dicens. Pro eo quod ab-
iecit populus iſte aquas ſiloe que vadunt cum ſilentio et
aſſumpſit magis raſin et filium romelie: propter hoc ecce
dominus adducet ſuper eos aquas fluminis fortes ⁊ mul-
tas: regem aſſyriorum et omnem gloriam eius. Et aſcẽdet
al's ✠ omnes. ſuper omnes riuos eius: ⁊ fluet ſup † vniuerſas ripas ei⁹
et ibit per iudeam inundans ⁊ tranſiens vſq; ad collũ ve-
niet. Et erit extenſio alarum eius implens latitudinẽ ter-
re tue o emanuel. Congregamini populi ⁊ vincemini ⁊ au-
al's ✠ vincimini dite vniuerſe procul terre. Confortamini ⁊ † vincemini ac
cingite vos ⁊ † vincemini: inite cõſilium ⁊ diſſipabitur: lo-
al's ✠ vincimini quimini verbum ⁊ non fiet quia nobiſcum deus. Hec eniz
C ait dominus ad me. Sicut in manu forti erudiuit me † ne
irem in via populi huius dicens. Ne dicatis coniuratio.
Omnia enim que loquitur populus iſte coniuratio eſt: et
timorem eius ne timeatis neq; paueatis. Dominum exer-
cituum ipſum ſanctificate: ⁊ ipſe pauor veſter ⁊ ipſe terror
veſter: ⁊ erit vobis in ſanctificationem: in lapidem autem
offenſionis et petram ſcandali duabus domibus iſrael: et
in laqueum et in ruinam habitantibus hieruſalem. Et of-
fendent ex eis plurimi: ⁊ cadent et conterentur ⁊ irretien-
tur et capientur. Liga teſtimonium ſigna legem in diſcipu-
lis meis † expectabo dominum qui abſcondit faciem ſuaz
D a domo iacob ⁊ p̃ſtolabor eũ. Ecce ego ⁊ pueri mei quos
dedit mihi dominus in ſignum et in portẽtum † iſrael a do-
mino exercituum qui habitat in monte ſion. Et cum dixe-
rint ad vos: querite a phitonibus ⁊ a diuinis qui ſtrident
in incantationibus ſuis nunquid non populus a deo ſuo
requiret viſionem pro viuis † ac mortuis? Ad legem ma-
gis ⁊ ad teſtimonium. Quod ſi non dixerint iuxta verbuz
hoc non erit eis matutina lux. Et trãſibit p eam ⁊ corruet
⁊ eſuriet et cum eſurierit iraſcetur: ⁊ maledicet regi ſuo et
deo ſuo. Et ſuſpiciet ſurſum et ad terraz intuebitur ⁊ ecce
tribulatio et tenebre ⁊ diſſolutio ⁊ anguſtia ⁊ caligo perſe-
quens ⁊ non poterit auolare de anguſtia ſua.

¶ C.S. De chriſti natiuitate ⁊ imperio eius: de euerſio-
ne iude ⁊ iſrael prophetat contra hieruſalem. Ca.IX.

A PRimo tempore alleuiata eſt terra zebulon et
terra neptalim: ⁊ nouiſſimo aggrauata ẽ via ma-
ris trans iordanẽ galilee gentiũ. Populus qui
ambulabat in tenebris vidit lucẽ magnaz: ha-
bitãtib⁹ in regiõe vmbre mortis lux orta eſt eis: multipli-
caſti gentẽ nõ magnificaſti leticiã. Letabũtur corã te ſicut
qui letantur in meſſe: ſicut exultant † victores capta pre-
da quando diuidunt ſpolia. Iugum enim oneris ei⁹ et vir-
B gam humeri eius: ⁊ ſceptrum exactoris eius ſuperaſti: ſi-
cut in die median. Quia omnis violenta predatio cum tu-
multu ⁊ veſtimentum mixtum ſanguine erit in combuſtio-
nem et cibus ignis. Paruulus enim natus eſt nobis et fi-
lius datus eſt nobis: ⁊ factus eſt principatus ſuper hume-
rum eius: et vocabitur nomen eius admirabilis ↄſiliari⁹:
deus fortis pater futuri ſeculi princeps pacis. Multipli-
cabitur eius imperium: ⁊ pacis non erit finis. Super ſo-
lium dauid et ſuper regnum eius † ſedebit vt confirmet il-
lud ⁊ corroboret i iudicio ⁊ iuſtitia ammodo ⁊ vſq; in ſem-
piternum. zelus domini exercituum faciet hoc. Uerbum
miſit dominus in iacob et cecidit in iſrael. Et ſciet omnis
populus effraim ⁊ habitantes ſamariaz in ſuperbia ⁊ ma-
C gnitudine cordis dicentes. Lateres ceciderunt: ſed qua-
dris lapidibus edificabimus: ſycomoros ſucciderunt: ſed
cedros immutabimus. Et eleuabit domin⁹ hoſtes raſim
ſuper eum et inimicos eius in tumultum vertet ſyriam ab
oriente ⁊ philiſtijm ab occidente: et deuorabunt iſrael to-
to ore. In omnibus his non eſt auerſus furor ei⁹ ſed ad- Supra 5. Infra eodem.
huc manus eius extenta: et populus non eſt reuerſus ad al's ✠ ⁊ requiſie-
percutientem ſe: et dominum exercituum non † inquiſie- runt.
runt. Et diſperdet dominus ab iſrael caput ⁊ caudam in- al's ✠ refrenan-
curuantem et depravantem die vna. Longeuus et honora- tem.
bilis ipſe eſt caput: et propheta docens mendaciũ ipſe eſt
cauda. Et erunt qui beatificant populum iſtum ſeducen-
tes: ⁊ qui beatificant precipitati. Propter hoc ſuper ado- al's ✠ delectabi-
leſcentulis eius non † letabitur dominus: ⁊ pupillorũ eius tur.
⁊ viduarum nõ miſerebuntur. Quia omnis hypocrita eſt D
⁊ nequam: ⁊ vniuerſum os locutum eſt ſtultitiam. In om-
nibus his non eſt auerſus furor eius: ſed adhuc manus
eius extenta. Et populus eius non eſt reuerſurus ad per-
cutientem ſe. Succenſa eſt enim quaſi ignis impietas: ve-
pres ⁊ ſpinam vorabit. Et ſuccendetur in denſitate ſaltus
et cõuoluetur † in ſuperbia fumi. In ira domini exercituũ al's non h3 ✠ in
conturbata eſt terra: et erit populus quaſi eſca ignis. Uir
fratri ſuo non parcet: et declinabit dexteram et eſuriet: et Infra. 5. f. r. 10. a.
comedet ad ſiniſtram ⁊ nõ ſaturabitur. vnuſquiſq; carnem
brachij ſui vorabit manaſſes effraim ⁊ effraim manaſſem: ⁊
ſimul ipſi contra iudam. In omnibus his non eſt auerſus
furor eius: ſed adhuc manus eius extenta.

¶ C.S. Comminatur oppreſſoribus pauperum ⁊ vidua-
rum: prophetat contra ſennacherib: ⁊ deſcribit ſuperbiã
eius: interſerens de conuerſione reliquiarum iſrael: de ab-
breuiato ⁊ de paſſione chriſti. Ca.X.

VE qui condunt leges iniquas: et ſcribentes in- A
iuſtitiam ſcripſerunt vt opprimerent in iudicio Di.4. c.erit.
pauperes: ⁊ vim facerent cauſe humilium popu-
li mei: vt eſſent vidue preda eorum ⁊ pupillos di-
riperent. Quid facietis in die viſitationis et calamitatis
de longe venientis? Ad cuius confugietis auxilium: et vbi 9.q.3.c.alioruz.
derelinquetis gloriam veſtram: ne incuruemini ſub vincu- Supra. 5. f. r. 6. a.
lo: et cum interfectis cadatis? Super omnibus his non
eſt auerſus furor eius: ſed ad adhuc manus eius extenta. B
Ue aſſur virga furoris mei: et baculus ipſe eſt. In manu † al's ✠ eorum.
eius indignatio mea. Ad gentem fallacem mittam eum: et
contra populum furoris mei mandabo illi vt auferat ſpo-
lia et † diripiat predam: et ponat illum in conculcationem al's ✠ diuidat.
quaſi lutum platearũ ipſe aũt nõ ſic arbitrabitur: et cor 23.q.5.c.ſi.
eius non ita eſtimabit: ſed ad conterendum erit cor eius ⁊
ad internitionem gentiũ nõ paucarũ. Dicet enĩ. Nunquid
non principes mei ſimul reges ſunt? Nunquid non vt car-
chamis: ſic calano et vt arphat: ſic emath? Nunq̃d non vt C
damaſcus ſic ſamaria? Quõ inuenit manus mea regna ido-
li: ſic et ſimulachra eorum de hieruſalem et de ſamaria. Nũ-
quid non ſicut feci ſamarie et idolis eius ſic faciam hieru-
ſalem et ſimulachris eius? Et erit cum impleuerit domin⁹
cuncta opera ſua in monte ſion et in hieruſalem: viſitabo
ſuper fructum magnifici cordis regis aſſur: et ſuper glo-
riam altitudinis oculorum eius. Dixit enim. In fortitudi-
ne manus mee feci: et in ſapientia mea itellexi. Et abſtuli
terminos populorum et principes eorum depredatus ſũ: D
et detraxi quaſi potens in ſublimi reſidentes. Et inuenit
quaſi nidum manus mea fortitudinem populorum: et ſi-
cut colliguntur oua que derelicta ſunt ſic vniuerſam terrã
ego congregaui: et non fuit qui moueret pennam et aperi-
ret os: et † ganniret? Nunquid gloriabitur ſecuris contra al's ✠ mutiret. Di.12.c.inferior.
eum qui ſecat in ea: aut exaltabitur ſerra contra eũ a quo
trahitur? Quomodo ſi eleuetur virga contra eleuantem
ſe ⁊ exaltetur baculus qui vtiq; lignum eſt. Propter hoc
mittet dominator dominus exercituum in pinguibus ei⁹
tenuitatem: et ſubtus gloria eius ſuccenſa ardebit quaſi
combuſtio ignis: et erit lumen iſrael in igne: et ſctũs eius
in flamma: ⁊ ſuccendetur ⁊ deuorabitur ſpina eius: et ve- E
pres in die vna. ⁊ gloria ſaltus eius et carmeli eius ab aĩa

vſq; ad carnem conſumetur. Et erit terrore profugus: et
reliquie ligni ſaltus eius pre paucitate numerabuntur: et
Infra.28.f / No.16.f puer ſcribet eos. Et erit in die illa: non adijcet reſiduum
iſrael: ⁊ hi qui fugerint de domo iacob inniti ſuper eo qui
percutit eos: ſed innitetur ſuper dominum ſanctum iſrael.
In veritate reliquie conuertentur: reliquie inquã iacob:
ad dominum fortem. Si enim fuerit populus tuus iſrael
quaſi arena maris reliquie conuertentur ex eo. Conſum-
matio abbreuiata inundabit iuſticiam. Conſummationem
F enim et abbreuiationem dominus deus exercituum faciet
in medio omnis terre. Propter hoc hec dicit domin' de'
exercituũ. Noli timere populus meus habitator ſion ab
aſſur. In virga enim percutiet te: ⁊ baculum ſuum leuabit
ſuper te in via egypti. Adhuc enim paululũ modicumq; et
Iudi.7.g. cõſummabitur indignatio mea: ⁊ furor meus ſuper ſcelus
eorum. Et ſuſcitabit ſuper eum dominus exercituum fla-
gellum iuxta plagam median in petra oreb: ⁊ virgam ſuã
ſuper mare: et leuabit eam in via egypti. Et erit in die illa
auferetur onus eius de humero tuo: ⁊ iugum eius de col-
alš ✠ naloth. lo tuo: ⁊ computreſcet iugũ a facie olei. Veniet in † aioth:
G tranſibit in magrom apud magmas commendabit vaſa
alš ✠ gabee. ſua. Tranſierũt curſim: † gabaa ſedes noſtra. Obſtupuit
rama: gabaa ſaulis fugit. Hinni voce tua filia gallim: atten
de laiſa paupercula anathot. Migrauit medmena: habi
alš ✠ gebin. tatores † gabin confortamini. Adhuc dies eſt vt in † nobe
alš ✠ nob. ſtetur agitabit manum ſuam ſuper montem filie ſion † et
alš ✠ nõ byret. collem hieruſalem. Ecce dominatur dominus exercituũ
cõfringet laguncalam in terrore: ⁊ excelſi ſtatura ſuccidẽ-
tur et ſublimes humiliabuntur. Et ſubuertentur conden-
ſa ſaltus eius ferro: et libanus cum excelſis cadet.

Capituli Summarium. De natiuitate xp̃i: de populo
xp̃iano: de cruce ⁊ ſepulchro xp̃i: de conuerſione reliquia-
rum iſrael et fide gentium. Cap. XI.

A Et egredietur virga de radice ieſſe: ⁊ flos de ra
dice eius aſcendet: ⁊ requieſcet ſuper eum ſpiri
tus domini: ſpũs ſapientie ⁊ intellectus: ſpirit'
conſilij ⁊ fortitudinis: ſpiritus ſcientie et pieta
1.q.1.c.l. / 2.Theſ.2.b. / Infra.65.d. tis: ⁊ replebit eum ſpiritus timoris dñi. Non ẜm viſionem
oculorum iudicabit: neq; ẜm auditum aurium arguet. Sʒ
iudicabit in iuſticia pauperes: ⁊ arguet in equitate ꝓ mã-
ſuetis terre. Et percutiet terram virga oris ſui: et ſpiritu
labiorum ſuorum interficiet impium. Et erit iuſticia cingu
B lum lumborum eius: ⁊ fides cinctorium renum eius. Habi
tabit lup' cũ agno: ⁊ pard' cũ hedo accubabit. Vitulus ⁊
leo ⁊ ouis ſimul morabunt: et puer paruulus minabit eos.
Vitul' ⁊ vrſus paſcentur: ſimul requieſcent catuli eorũ: ⁊
leo quaſi bos comedet paleas. Et † delectabitur infans
alš ✠ ablactabitur. ab vbere ſuper foramina aſpidis: ⁊ in † cauerna reguli qui
alš ✠ vberibus / alš ✠ cauernis. ablactatus fuerit manum ſuam mittet. Non nocebũt ⁊ nõ
alš ✠ operientes occidẽt in vniuerſo monte ſancto meo qr repleta eſt terra
No.15.c. ſcientia domini ſicut aqua maris † operientis. In die illa
C radix ieſſe qui ſtat in ſignum populorum ipſum gentes de
precabuntur ⁊ erit ſepulchrum eius glorioſum. Et erit in
die illa adijciet dñs ſecundo manum ſuam ad poſſidendũ
reſiduum populi ſui qd relinquet ab aſſyrijs et ab egypto
et a phetros: ⁊ ab ethiopia ⁊ ab elã ⁊ a ſenaar ⁊ ab emath
⁊ ab inſulis maris. Et leuabit ſignum in nationes: et con-
gregabit ꝓfugos iſrael. Et diſperſos iuda colliget a quat
tuor plagis terre: ⁊ auferetur zelus effraim ⁊ hoſtes iuda
peribunt. Effraim non emulabitur iudam ⁊ iudas non pu
gnabit contra effraim. Et volabũt in humeros philiſtijm
D per mare ſimul predabuntur filios orientis. Idumea et
alš ✠ manus. moab preceptum manus † eorum: ⁊ filij ammon obedien-
Zach.14.b. tes erunt. Et deſolabit dominus linguam maris egypti:
et leuabit manum ſuam ſuper flumen in fortitudine ſpiri
tus ſui: et percutiet eum in ſeptem riuis ita vt tranſeãt per
eũ calciati. Et erit via reſiduo populo meo qui relinquet
ab aſſyrijs: ſicut fuit † iſrael in die illa qua aſcendit de ter- alš ✠ iſrael.
ra egypti.

Capituli Summarium. Pro deſtructo regno mundi
cantat eccleſia. Ca. XII.

Et dices in die illa. Cõfitebor tibi domine quo
niam iratus es mihi. conuerſus eſt furor tu' et A
cõſolatus es me. Ecce † deus ſaluator meus fi-
ducialiter agã ⁊ nõ timebo. Qr fortitudo mea alš ✠ dominus
⁊ laus mea dñs † ⁊ factus eſt mihi in ſalutem. Haurietis Exo.15.a. / Pſ.117.
aquas in gaudio de fontibus ſaluatoris: ⁊ dicetis in die alš ✠ deus.
illa. Confitemini domino ⁊ inuocate nomen eius. Notas B
facite in populis adinuentiones eius: mementote quoniã Pſ.104.
excelſum eſt nomen eius. Cantate domino quoniam ma- 1.Para.16.
gnifice fecit: annunciate hoc in vniuerſa terra. Exulta et
lauda habitatio ſion: quia magnus in medio tui ſanctus
iſrael.

C. S. De euerſione babylonis ⁊ eius vaſtitate interſe
ritur: de captiuitate ⁊ reditu populi. Ca. XIII.

Onus babilonis quod vidit eſaias filius amos
Super montem caliginoſum leuate ſignum et A
exaltate vocem: leuate manum et ingrediẽtur
portas duces. Ego mãdaui ſanctificatis meis
⁊ vocaui fortes meos in ira mea exultantes in
gloria mea. Vox multitudinis in mõtibus quaſi populorũ
frequentiũ: vox ſonitus regũ gentiũ congregatarũ. Do-
minus exercituum precepit militie belli venientib' de ter
ra procul. A ſummitate celi dominus ⁊ vaſa furoris ei' vt
diſperdat omnem terram. Vlulate quia prope eſt dies do B
mini: quaſi vaſtitas a domino veniet. propter hoc omnes
manus diſſoluent et omne cor hominis contabeſcet ⁊ con
teretur. Torſiões ⁊ dolores tenebũt: quaſi † parturientes Naum.2.c. / alš ✠ parturiens.
dolebunt vnuſquiſq; ad proximum ſuum ſtupebit: facies
combuſte vultus eorum. Ecce dies domini veniet crude-
lis: ⁊ indignationis plenus: et ire furoriſq; ad ponendam
terram in ſolitudinem: ⁊ peccatores eius conterendos de
ea: quoniam ſtelle celi ⁊ ſplendor earum non expandent lu Eze.32.b.
mẽ ſuũ. Obtenebratus eſt ſol in ortu ſuo: ⁊ luna non ſplen-
debit in lumine ſuo. Et viſitabo ſuper orbis mala: et con- alš ✠ impiorum
tra impios † iniquitatem eorum. Et requieſcere faciam C
ſuperbiam infidelium ⁊ arrogantiam fortium humiliabo.
Precioſior erit vir auro: ⁊ homo mundo obrizo. Super
hoc celum turbabo: ⁊ mouebitur terra de loco ſuo ꝓpter
indignationem domini exercituum: ⁊ propter diem ire fu-
roris eius. Et erit quaſi damula fugiens et quaſi ouis: et
non erit qui congreget. Vnuſquiſq; ad populum ſuum cõ
uertetur: et ſinguli ad terra ſuam fugient: omnis qui inuẽ-
tus fuerit occidet et omnis qui ſuperuenerit cadet in gla
dio. Infantes eorum allidentur in oculis eorum diripien- D
tur domus eorum ⁊ vxores eorum violabuntur. Ecce ego
ſuſcitabo ſuper eos medos qui argentum non querant
nec aurum velint: ſed ſagittis paruulos interficient: et † la alš ✠ lactentibus
ctantibus vberis non miſerebuntur: ⁊ ſuper filios non † vteri.
parcat oculus eorũ. Et erit babylon illa † ciuitas glorio alš ✠ parcet. / alš non habet
ſa in regnis inclyta in ſuperbia caldeorum ſubuerſa: ſicut ✠ ciuitas.
ſubuertit dominus ſodomam ⁊ gomorram. Non habita- Gen.16.c.
bitur vſq; in finem: ⁊ non fundabitur vſq; ad generationẽ
et generationem. Nec ponet ibi tentoria arabs: nec pa-
ſtores requieſcent ibi: ſed requieſcent ibi beſtie ⁊ replebũ
tur domus eorum draconibus. Et habitabunt ibi ſtrutio-
nes: ⁊ piloſi † ſaltabunt ibi: ⁊ reſpondebũt ibi vlule in edi- alš ✠ ſaltabant
bus eius ⁊ ſyrene in delubris voluptatis.

Capituli Summarium. De caſu luciferi ⁊ verbis do-
mini contra philiſteos. Ca. XIIII.

Prope eſt vt veniat tempus eius ⁊ dies eius nõ A
elongabuntur. Miſerebitur enim dominus ia-
cob: ⁊ eliget adhuc de iſrael: requieſcere eos † alš ✠ faciet
faciet ſuper humum ſuam. Adiunget aduena ad
eos

eos: et adherebit domui iacob. Et tenebunt eos populi:
⁊ adducent eos in locum ſuum. Et poſſidebit eos domus
iſrael ſuper terram domini in ſeruos ⁊ ancillas: ⁊ erunt ca
B pientes eos qui ſe ceperant: ⁊ ſubijcient exactores ſuos.
Et erit in die illa cum requiem dederit tibi deus ⁊ a labo
re tuo ⁊ a concuſſione tua ⁊ a ſeruitute dura qua ante ſer
uiſti: ſumes parabolam iſtam contra regem babylonis ⁊
dices. Quomodo ceſſauit exactor: quieuit tributum? Cō
triuit dominus baculum impiorum virgā dominantium
cedentem populos in indignatione plaga inſanabili: ſubij
cientem in furore gentes: ⁊ perſequentem crudeliter. Cō
[...] exultauit quieuit ⁊ ſiluit omnis terra: gauiſa et † exultabit: abietes
[...] pe.ci.2.c. quoq; letate ſunt ſuper te: ⁊ cedri libani. Ex quo dormiſti
[...] non aſcendit qui ſuccidat nos. Infernus † ſubter te cōtur
C [...] ſubter. batus eſt in occurſum aduentus tui. † ſuſcitauit tibi gygā
[...] ſuſcitabit tes. Omnes principes terre ſurrexerūt de ſolijs ſuis: om
[...] non habet nes principes nationum vniuerſi reſpondebunt et dicent
[...] lucifera tibi. Et tu vulneratus es ſicut ⁊ nos: noſtri ſimilis effect⁹
es † Detracta eſt ad inferos ſuperbia tua concidit cada
[...] quedā uer tuum. Subter te ſternetur tinea: ⁊ operimentum tuū
erunt vermes. Quomodo cecidiſti de celo lucifer qui ma
ne oriebaris? Corruiſti in terram qui vulnerabas gentes
D qui dicebas in corde tuo. In celum conſcendā ſuper aſtra
[...] † dei exaltabo ſolium meum: ſedebo in monte teſtamenti
in lateribus aquilonis aſcendam ſuper altitudinem nubiū
ſimilis ero altiſſimo. Uerumtamen in infernum detrahe
ris in profundum laci. Qui te viderint ad te inclinabunt:
te q; proſpicient. Nunquid iſte eſt vir qui conturbauit ter
ram: qui concuſſit regna: qui poſuit orbem deſertum et vr
bes eius deſtruxit: vinctis eius nō aperuit carcerē? Om
[...] nes reges gentium vniuerſi dormierunt in gloria † vir in
E domo ſua tu autē proiectus es de ſepulchro tuo q̄ſi ſtirps
[...] ſicut inutilis † pollutus et obuolutus † cum his qui interfecti
[...] non habet ſunt gladio: ⁊ deſcenderunt ad fundamenta laci. Quaſi ca
[...] his. dauer putridum non habebis conſortium: neq; cum eis in
ſepultura. Tu enim terram tuam diſperdidiſti: tu populū
tuum occidiſti. Non vocabitur in eternū ſemen peſſimo
rum. Preparate filios eius occiſioni: iniquitate patrum
eorum. Non conſurgent nec hereditabunt terram neq;
[...] ciuitatis. implebunt faciem orbis † ciuitatum. Et conſurgam ſuper
F eos dicit dominus exercituum: ⁊ perdam babylonis no
men: et reliquias ⁊ germen: et progeniem: dicit dominus.
Et ponam eam in poſſeſſionem ericij et in paludes aqua
rum: ⁊ ſcopabo eam in ſcopa terens dicit dominus exerci
tuum. Iurauit dominus exercituum dicens. Si non vt pu
taui ita erit: et quomodo mente tractaui ſic eueniet: vt cō
teram aſſyrium in terra mea: et in montibus meis concul
cem eum: ⁊ auferetur ab eis iugum eius et onus illius ab
humero eorum tolletur. Hoc conſilium quod cogitaui ſu
per omnem terram: ⁊ hec eſt manus extenta ſuper vniuer
ſas gentes. Dominus enim exercituum decreuit: et quis
poterit infirmare? Et manus eius extenta: ⁊ quis auertet
G eam? In anno quo mortuus eſt rex achaz: factum eſt onus
iſtud. Ne leteris philiſtea omnis tu quoniam comminuta
eſt virga percuſſoris tui. De radice enim colubri egredie
tur regulus: ⁊ ſemen eius abſorbens volucrem. Et paſcē
tur primogeniti pauperum et pauperes fiducialiter requie
ſcēt et interire faciam in fame radicem tuam: et reliquias
tuas interficiam. Ulula porta: clama ciuitas: proſtrata eſt
philiſtea omnis. Ab aquilone enim fumus veniet: et nō eſt
qui effugiat agmen eius. Et quid reſpondebitur nuncijs
gentis. Quia dominus fundauit ſion: et in ipſo ſperabunt
pauperes populi eius.

C Ca. Sum. De onere moab. Ca. XV.

A ONus moab. Quia nocte vaſtata eſt ar: moab cō
[...] 48.c. ticuit: q2 nocte vaſtatus eſt murus: moab conti
[...] 7.c. cuit. Aſcēdit domus ⁊ dibon ad excelſa in plan
ctum ſuper nabo ⁊ ſuper medeba moab vlulabit. In cun
ctis capitibus eius caluicium: ⁊ omnis barba radet. In B
triuijs eius accincti ſūt ſacco ſuper tecta eius ⁊ in plateis
eius omnis vlulatus deſcendit in fletum. Clamabit eſebō
⁊ eleale: vſq; iaſa audita eſt vox eorum. Super hoc expe
diti moab vlulabunt: anima eius vlulabit ſibi. Cor meum C
ad moab clamabit: vectes eius vſq; ad ſegor vitulam † cō alś † cōſternantem.
ternantem. Per aſcenſum enim luith flens aſcendit: et in alś † aranaim.
via † oronaim clamorem contritionis leuabunt. Aque em̄
nemrim deſerte erunt. quia aruit herba: defecit gramen:
viror ominis interijt. Secundum magnitudinem operis:
et viſitatio eorum. Ad torrentem ſalicū ducent † eos: quo D
niam circūibit clamor terminū moab. Uſq; ad gallim vlu alś † eum.
latus eius: ⁊ vſq; ad puteum helim clamor eius quia aque
dibon replete ſunt ſanguine. Ponam enim ſuper dibon
addimenta his qui fugerint de moab leonem: ⁊ † reliquijs alś † reliquis.
terre.

C C. S. Prophetat ⁊ petit ruth moabitidem venire in
genealogiam xp̄i: ⁊ ſic xp̄m de ipſa petit. Ca. XVI.

EMitte agnum † dn̄e dominatorem terre de pe alś non habet † domine.
tra deſerti ad mōtem filie ſion. Et erit ſicut auis A
fugiens: ⁊ pulli de nido auolantes ſic erunt filie
moab in tranſcenſu arnon. Ini conſilium: coge
conſilium: pone quaſi noctem vmbram tuam in meridie.
Abſcōde fugientes ⁊ vagos ne prodas. Habitabūt apud
te profugi mei. Moab eſto latibulum eorum a facie vaſta
toris. Finitus eſt enim puluis conſummatus eſt miſer: de B
fecit qui conculcabat terram. Et preparabitur in miſeri Hie.48.c.
cordia ſolium: et ſedebit ſuper eum in veritate in taberna
culo dauid: iudicans ⁊ querens iudicium et velociter red
dens quod iuſtum eſt. Audiuimus ſuperbiam moab ſuper
bus eſt valde. Superbia eius et arrogantia eius et indi
gnatio eius: plus q̄ fortitudo ei⁹. Idcirco vlulabit moab
ad moab: vniuerſus vlulabit. His qui † letātur ſuper mu alś † letatur.
ros cocti lateris loquimini plagas ſuas: quoniam ſubur
bana eſebon deſerta ſunt. Et vineam ſabama domini gen
tium exciderunt. Flagella eius vſq; ad iaſer peruenerunt: C
errauerunt in deſerto propagines eius relicte ſunt tran Hie.48.c.
ſierunt mare. Super hoc plorabo in fletu iazer: et vineam
ſabama. Inebriabo te lachryma mea eſebon ⁊ eleale: quo
niam ſuper vindemiam tuam et ſuper meſſem tuā vox cal
cantium irruit. Et auferetur letitia et exultatio de carme
lo: et in vineis non exultabit neq; iubilabit. Uinum in tor
culari non calcabit qui calcare conſueuerat: vocem calcā
tium abſtuli. Super hoc venter meus ad moab quaſi cy
thara ſonabit: et viſcera mea ad murum cocti lateris. Et D
erit cum apparuerit quod laborauit moab ſuper excelſis
ſuis: ingredietur ad ſancta ſua vt obſecret: et non valebit:
hoc verbum quod locutus eſt dominus ad moab extunc
et nunc locutus eſt dicens. In trib⁹ annis quaſi anni mer
cennarij auferetur gloria moab ſuper omni populo multo
et relinquetur in eo ſicut racemus paruus et modicus ne
quaq; multus.

C C. S. De onere damaſci: ⁊ indignatur dn̄s contra ia
cob ⁊ iſrael: q2 oblitus eſt ſaluatoris ſui: ⁊ cōtra perſequē
tes populum domini. Ca. XVII.

ONus damaſci: Ecce damaſcus deſinet eſſe ciui A
tas: ⁊ erit ſicut aceruus lapidum in ruina. Dere
licte ciuitates aroer gregib⁹ erūt ⁊ requieſcent
ibi et non erit qui exterreat. Et ceſſabit adiuto
rium ab effraim et regnū a damaſco: et reliquie ſyrie ſicut
gloria filiorū iſrael erunt dicit dominus exercituū. Et erit alś † pingues
in die illa attenuabitur gloria iacob. † et pinguedo carnis carnes eius
eius emarceſcet. Et erit ſicut congregans in meſſe quod marceſcent.
reſtiterit: et brachium eius ſpicas leget. Et erit ſicut que B
rens ſpicas in valle raphaim: et relinquetur in eo † ſicut alś † quaſi.
racemus: ⁊ ſicut excuſſio olee duarum vel trium oliuarum

in ſummitate rami:ſiue quatuor aut quinq₃:in cacuminibus
eius fructus eius:dicit dñs deus iſrael. In die illa inclina
bitur homo ad factorem ſuum ⁊ oculi eius ad ſanctum iſ-
rael reſpicient et non inclinabitur ad altaria que fecerunt
manus eius: ⁊ que operati ſunt digiti eius non reſpicient
lucos ⁊ delubra. In die illa erūt ciuitates fortitudinis ei⁹
C derelicte ſicut aratra: ⁊ ſegetes q̄ derelicte ſunt a facie fi-
al's † erit. liorū iſrael. Et eris † deſerta q₂ oblita es dei ſaluatoris
tui et fortis adiutoris tui non es recordata. Propterea
plantabis plantationem † fidelem: † germen alienum ſe-
al's † infidelem minabis. In die plantationis tue † labruſca: ⁊ mane ſemē
al's † ſemen. tuū florebit. Ablata eſt meſſis in die hereditatis: ⁊ † dole
al's † labruſcas. et eſt verbum. bit grauiter. Ue † multitudini populorū multorum vt mul
D titudo maris ſonantis: ⁊ tumultus turbarum ſicut ſonit⁹
al's † dolebis. al's † multitudo. aquarum multarum. Sonabunt populi ſicut ſonit⁹ aqua-
rum inundantium: et increpabit eum et fugiet procul. Et
rapietur ſicut puluis montium a facie venti: ⁊ ſicut turbo
coram tempeſtate. in tpe veſperi ⁊ ecce turbatio in matu-
tino et non ſubſiſtet. Hec eſt pars eorum qui vaſtauerunt
nos et ſors diripientium nos.

¶ Ca. Sū. Sermo alius cōtra egiptum Ca. XVIII.

A Ue terre cymbalo alarū q̄ eſt trāsflumē † ethio
al's † transflumina. pie. qui mittit in † mare legatos ⁊ in valis † pa
al's † mari. piri ſuper aquas. Ite angeli veloces ad gentē₃
al's † papireis. cōuulſam ⁊ dilaceratā ad populū terribilē poſt
quem non eſt alius ad gentem expectantem ⁊ conculcatā
al's non habet † ad montem. cuius diripuerunt flumina terram eius. † Ad montem no
B minis domini exercituum montem ſyon. Omnes habita-
nomẽ dñi exercituum montem ſyon. tores orbis qui moramini in terra: cum eleuatum fuerit ſi-
gnum in † montibus videbitis: ⁊ clangorem tube audie-
al's † nationib⁹ tis: quia hec dicit dominus ad me. Ego quieſcam ⁊ conſi
C derabo in loco meo ſicut meridiana lux clara eſt: ⁊ ſicut nu
al's † germinabit. bes roris in die meſſis. Ante meſſem enim totus efflorruit ⁊
al's † precident immatura perfectio † germinauit et † preſcindentur ra-
muſculi eius falcibus ⁊ que derelicta fuerint abſcindentur
Excutientur ⁊ relinquentur ſimul auibus montium ⁊ be-
ſtijs terre et eſtate perpetua erunt ſuper eum volucres et
al's † eum. omnes beſtie terre ſuper † illum hyemabunt. In tempore
D illo deferetur munus domino exercituum a populo diuul
ſo et dilacerato a populo terribili poſt quem non fuit ali⁹
a gente expectante ⁊ conculcata: cuius diripuerunt flumi
na terram eius ad locum nominis domini exercituum mō
tem ſyon.

¶ Capituli Sūmariū. De onere egypti: poſtea de auer-
ſione eius: ſecundo de pacificatione eius: de quinq₃ ciuita
tibus in egypto loquentibus lingua canaan.

¶ Capitulum. XIX.

A Onus egypti. Ecce dñs aſcendet ſuper nube₃
leuem: ⁊ ingredietur egyptum: ⁊ cōmouebun-
tur ſimulachra egypti a facie ei⁹ ⁊ cor egypti
tabeſcet in medio eius. Et concurrere faciam
egyptios aduerſus egyptios: ⁊ pugnabit vir
contra fratrē ſuū: ⁊ vir contra amicū ſuū: ciuitas aduerſus
ciuitatē: regnū aduerſus regnum: et dirumpetur ſpiritus
egypti in viſceribus eius: ⁊ conſiliū eius precipitabo. Et
interrogabunt ſimulachra ſua ⁊ diuinos ſuos: ⁊ phitones
⁊ ariolos: ⁊ tradā egyptū in manu dominorū crudeliū. et
rex fortis dominabit eorum: ait dñs deus exercituū. Et
areſcet aqua de mari: ⁊ fluuius deſolabitur atq₃ ſiccabit ⁊
deficient flumina. Attenuabunt ⁊ ſiccabuntur riui aggerū
Calamus ⁊ iuncus marceſcet nudabitur alueus riui a fon
te ſuo. Et omnis ſemētis irrigua ſiccabitur: areſcet ⁊ non
B erit. Et merebunt piſcatores: ⁊ lugebunt omnes mittētes
in flumen hamū: ⁊ expandentes rete ſuper faciem † aqua
al's † aque. al's † pectētes. rum emarceſcent. Confundentur qui operantur linum †
plectētes ⁊ texentes ſubtilia. Et erūt irrigua eius ſicctē
tia oia qui faciebāt lacunas ad capiendos piſces. Stul-
ti principes thaneos: ſapientes coſiliarij pharaonis de-
derunt conſiliū₃ inſipiens. Quomodo dicetis pharaoni:
Filius ſapientum ego: filius regum antiquorum: Ubi nūc
ſunt ſapientes tui: Annuncient tibi ⁊ indicent quid cogi-
tauerit dñs exercituum ſuper egyptum. Stulti facti ſunt
principes thaneos: emarcuerunt principes mempheos:
deceperunt egyptum angulum populorum eius. Domin⁹ C
miſcuit in medio eius ſpiritum vertiginis. Et errare fece-
runt egyptum in omni opere ſuo ſicut errat ebrius et vo-
mens. Et non erit egypto opus quod faciat: caput et cau
dam incuruantem ⁊ † refrenantem. In die illa erit egypt⁹ al's † ...
quaſi mulieres: ⁊ ſtupebunt ⁊ timebunt a facie commotio
nis manus domini exercituum quam ipſe mouebit ſuper
eam ⁊ erit terra iuda egypto in † pauorem. Omnis qui il- al's † ...
lius fuerit recordatus: pauebit a facie conſilij domini ex-
ercituū: quod ipſe cogitauit ſup eā. In die illa erūt quin- al's † ...
q₃ ciuitates in terra egypti loquentes lingua † chanaan:
et iurantes per dominum exercituum. Ciuitas ſolis voca
bitur vna. In die illa erit altare domini i medio terre egy
pti ⁊ titulus † domini iuxta terminum eius: ⁊ erit in ſignū al's non habet † dñi vel ...
et in teſtimonium domino exercituū in terra egypti. Cla- D
mabunt enim ad dominū₃ a facie tribulantis: ⁊ mittet eis
ſaluatorem ⁊ propugnatorem qui liberet eos. Et cogno-
ſcetur dominus ab egypto: ⁊ cognoſcent egyptij dominū
in die illa: ⁊ colent eum in hoſtijs ⁊ in munerib⁹ ⁊ vota vo
uebunt domino ⁊ ſoluent. Et percutiet dominus egyptū₃
plaga ⁊ ſonabit eam: ⁊ reuertentur ad dominum: et placa-
bitur eis: ⁊ ſanabit eos. In die illa erit via de egypto in aſ
ſyrios: ⁊ intrabit aſſyrius egyptum ⁊ egyptius in aſſyrios
et ſeruient egyptij aſſur. In die illa erit iſrael tertius egy-
ptio ⁊ aſſyrio: benedictio in medio terre cui benedixit do
minus exercituum dicens. Benedictus populus meus
egypti ⁊ opus manuum mearum † aſſyrius: hereditas au- al's † ...
tem mea iſrael.

¶ Capituli Summarium. De captiuitate egypti: ⁊ trāſ-
migratione ethiopie: et nuditate.

Capitulum: XX.

In anno quo ingreſſus eſt thartan in azotū cū₃ A
miſiſſet eum ſargon rex aſſyriorum ⁊ pugnaſſet
contra azotum ⁊ cepiſſet eam in tempore illo lo
cutus eſt dominus in manu eſaie filij amos di-
cens. Uade ⁊ ſolue ſaccum de lumbis tuis et calciamenta
tua tolle de pedibus tuis. Et fecit ſic: vadēs nud⁹ ⁊ diſcal-
ciatus. Et dixit dominus. Sicut ambulauit ſeruus meus
eſaias nudus ⁊ diſcalciatus trium annorum ſignum ⁊ por B
tentum erit ſuper egyptum ⁊ ſuper ethiopiam: ſic minabit
rex aſſyriorum captiuitatem egypti et tranſmigrationem
ethiopie. † Iuuenem et ſenem: nudam et diſcalciatam di- al's † iuuenum et ſenum
ſcoopertis natib⁹ † ad ignominiam egypti. Et timebunt al's non habet † ad.
et confundentur ab ethiopia ſpe ſua: et ab egypto gloria
ſua. Et dicet habitator inſule huius in die illa. † Heccine al's † hec eſt
erat ſpes noſtra: ad quos confugimus in auxilium vt libe heccine.
rarent nos a facie regis aſſyriorum: Et quomodo effuge-
re poterimus nos:

¶ Capituli Summarium. De ruina babylonie per me-
dos et perſas: interpoſitio de onere idumee: et de onere
arabie. Capitulum. XXI.

Onus deſerti maris: ſicut turbines ab africo A
veniunt: de deſerto venit: de terra horribili.
Uiſio dura nunciata eſt mihi. Qui incredulus
eſt infeliciter agit: et qui depopulator eſt va- Abach. 2. Jo. 2.
ſtat. Aſcende elam: obſide † mede: omnē gemi al's † media
tū eius ceſſare feci. Propterea repleti ſunt lumbi mei dolo
re anguſtia poſſedit me ſicut anguſtia parturientis. Cor-
rui cū audire: † Cōturbat⁹ ſum cū viderem. Emarcuit cor al's † turbat⁹
meum: tenebre ſtupefecerunt me. Babylon dilecta mea- B
poſita eſt mihi in miraculū. Pone menſam cōtemplare in
ſpecula

ſpecula. Comedentes ⁊ bibētes: ſurgite principes arripi
te clypeū. Hec enī dixit mihi dñs. Uade ⁊ pone ſpeculato
C rem: et quodcūq; viderit annunciet. Et vidit currū duorū
equitū: aſcenſorē aſini ⁊ aſcenſorē cameli: et contēplat⁹ eſt
al' † nō h3 vi diligēter multo intuitu. Et clamauit vt † leo. Super † ſpe
Abac. 2. a. al' † ſpecula. culam dñi ego ſum ſtans iugiter per diē: et ſuper cuſtodiā
Hiere. 5. a. meā ego ſum ſtans totis noctibus. Ecce iſte venit aſcēſor
Apoca. 4. b. vir bige equitum ⁊ reſpondit et dixit. Cecidit cecidit ba-
bylon: ⁊ oīa ſculptilia deorū ei⁹ cōtrita ſunt in terra. Tri-
tura mea et filia aree mee que audiui a dño exercituū deo
iſrael annūciaui vobis. Onus duma ad me clamat ex ſeyr
al' † qui. D Cuſtos † qui de nocte: cuſtos qd de nocte? Dixit cuſtos.
Uenit mane et nox. Si queritis querite: conuertimini et
venite. Onus in arabia. In ſaltu ad veſperā dormietis: in
ſemitis dodanim. Occurrētes ſitienti ferte aquā: qui ha-
bitatis terrā auſtri cum panibus occurrite fugienti. A fa
cie enim gladiorū fugerunt a facie gladij imminentis: a fa
cie arcus extenti: a facie grauis prelij: quoniā hec dixit do
minus ad me. Adhuc in vno anno quaſi in anno mercēna-
al' † nō h3 et † glorie. rij: et † auferet omnis † gloria cedar: ⁊ reliquie numeri ſa
gittariorum fortium de filijs cedar imminuentur. Domi-
nus enim deus iſrael locutus eſt.

¶ Ca. Sum. Sermo dñi cōtra hieruſalē: de idolis eius
predicatur deſtructio facta per nabuchodonoſor: item ſer-
mo domini ad ſobnā prepoſitū tēpli vbi ſub nomine elia-
chim agitur de chriſto qui portat clauem dauid ſuper hu
meros ⁊ eſt paxillus in eccleſia. Ca. XXII.

A Onus vallis viſionis. Quidnā quoq; tibi eſt: qr
al' † nō h3 oīs aſcēdiſti ⁊ tu † oīs in tecta clamoris plena? vrbs
frequens ciuitas exultans? Interfecti tui non
al' † nō h3 tui interfecti gladio: nec mortui † mortui in bello.
Cūcti principes tui fugerūt ſimul: duriq; ligati ſunt. Oēs
qui inuenti ſunt vincti ſunt pariter procul fugerunt. Pro-
pterea dixi. Recedite a me: amare flebo. Nolite incūbe-
B re vt cōſolemini me ſuper vaſtitate filie populi mei. Dies
† h3 a enī interfectionis ⁊ cōculcationis ⁊ fletuū † domino deo
exercituū in valle viſionis. Scrutās murū: et magnificus
al' † nō h3 et. ſuper montem. Et elam ſumpſit pharetram: † ⁊ currū ho
minis equitis: ⁊ parietem nudauit clypeus. Et erūt electe
valles tue plene quadrigarū: ⁊ equites ponent ſedes ſuas
in porta: ⁊ reuelabitur operimentū iude. Et videbis in die
C illa armamentariū domus ſaltus ⁊ ſciſſuras ciuitatis da-
uid videbitis: qr multiplicate ſunt. Et cōgregaſtis aquas
piſcine inferioris: ⁊ domos hierl'm numeraſtis: ⁊ deſtruxi
ſtis domos ad muniendum murū. Et lacum feciſtis inter
duos muros ⁊ aquam piſcine veteris: ⁊ nō ſuſpexiſtis ad
D eum qui fecerat eam: ⁊ operatorē eius de longe non vidi-
ſtis. Et † vocabit domin⁹ de⁹ exercituū in die illa ad fle-
tum. ⁊ ad planctū ⁊ ad caluicium: ⁊ ad cingulū ſacci: ⁊ ecce
gaudiū ⁊ letitia: occidere vitulos ⁊ iugulare arietes: come
dere carnes ⁊ bibere vinū. Comedamus et bibam⁹: cras
enim moriemur. Et reuelata eſt in auribus meis vox do-
mini exercituū. Si dimittetur iniquitas hec vobis donec
de peni. diſt. 2. moriamini: dicit dominus exercituū. Hec dicit dominus
enim. deus exercituū. Uade et ingredere ad eum qui habitat in
Ro. 15. d. tabernaculo ad ſobnam prepoſitū templi ⁊ dices † ad eū.
E Quid tu hic: aut quaſi quis hic? Quia excidiſti tibi hic ſe
al' † et. al' † excelſum pulchrum: excidiſti in † excelſo memoriale: diligēter in pe
tra tabernaculū tibi. Ecce dom⁹ aſportari te faciet: ſicut
aſportatur gallus gallinaceus: et quaſi amictū ſic ſubleua
F bit te. Coronās coronabit te tribulatione: quaſi pilā mit-
tet te in terrā latam ⁊ ſpacioſam. Ibi morieris: ⁊ ibi erit
currus glorie tue: et ignominia domus domini tui. Et ex-
pellam te de ſtatione tua: ⁊ de miniſterio tuo deponam te
Et erit in die illa vocabo ſeruum meū heliachim filium hel
chie: et induam illum tunica tua: et cingulo tuo cōfortabo
eum: et poteſtatem tuam dabo in manus eius: ⁊ erit quaſi
pater habitantibus hieruſalalē domui iuda. Et dabo cla
uē dom⁹ dauid ſuper humerū eius: ⁊ aperiet ⁊ nō erit qui Joan. 12. c.
claudat: ⁊ claudet: ⁊ non erit qui aperiat. Et figam illū pa Apoc. 3. b.
xillum in loco † fideli: ⁊ erit in ſoliū glorie † domui patris B
ſui: ⁊ ſuſpendā ſuper eū omnē gloriā domus patris eius. al' † fidelium al' † domus.
Uaſorū diuerſa genera omne vas paruulū a vaſis cratera
rum vſq; ad omne vas muſicorū. In die illa dicit dñs exer
cituum: auferetur paxillus qui fixus fuerat in loco fideli: et
frangetur et cadet et peribit quod pepēderat in eo: quia
dominus locutus eſt.

¶ Ca. Sum. Sermo domini contra tyrū: qr futura ſit ſu-
per eā deſtructio per nabuchodonoſor. poſt. lxx. annos:
et poſtea reparabitur. Ca. XXIII.

Onus tyri. Ululate naues maris: qr vaſtata eſt A
domus vnde venire conſueuerāt: de terra ce-
thim reuelatū eſt eis. Tacete qui habitatis in
inſula: negotiatio ſydonis. Tranſfretātes ma
re repleuerunt te in aquis multis ſemen nili meſſis flumi-
nis fruges eius: et facta eſt negociatio gentium. Erube- al' † enim.
ſce ſydon ait † mare fortitudo maris dicens. Non partu- B
riui ⁊ nō peperi. ⁊ non enutriui iuuenes: nec ad incremen-
tum perduxi virgines. Cum auditum fuerit in egypto do
lebunt cum audierint de tyro. Tranſite maria vlulare qui
habitatis in inſula. Nunquid nō veſtra hec eſt que glori-
batur a diebus priſtinis in antiquitate ſua? Ducent eam
pedes ſui longe ad peregrinādū. Quis cogitauit hoc ſu-
per tyrum quōdam coronatā? Cuius negociatores princi
pes inſtitores eius inclyti terre. Domin⁹ exercituū cogi-
tauit hoc: vt detraheret ſuperbiā omnis glorie: ⁊ ad igno C
miniam deduceret vniuerſos inclytos terre. Tranſi terrā
tuam quaſi flumen filia maris: non eſt cingulum vltra tibi
Manum ſuam extendit ſuper mare: et cōturbauit regna
Dominus mandauit aduerſus chanaan: vt contereret for
tes eius: et dixit. Non adijcies vltra vt glorieris calūniam
ſuſtinens virgo filia ſidonis. In cethim cōſurgēs tranſfre-
ta: ibi quoq; non erit requies tibi. Ecce terra chaldeorū
talis populus non fuit: aſſur fundauit eam. In captiuita-
tem traduxerunt robuſtos eius: ſuffoderunt domos eius
poſuerunt eam in ruinam. Ululate naues maris: quia de-
uaſtata eſt fortitudo veſtra. Et erit in die illa in obliuione
eris o tyre ſeptuaginta annis ſicut dies regis vni⁹. Poſt D
ſeptuaginta autem annos erit tyro quaſi canticum mere
tricis. Sume tibi cytharā. circuini ciuitatē meretrix obli
uioni tradita. Bene cane: frequenta canticum: vt memo-
ria tui ſit. Et erit poſt ſeptuaginta annos viſitabit domin⁹ al' † mercedes
tyrum ⁊ reducet eā ad † merces ſuas: et rurſum † fornica- al' † erit cum
bitur cum vniuerſis regnis † ſuper faciem terre: et erunt Al' † h3 terre.
negociationes eius: et † merces eius ſanctificate domino al' † mercedes
Non condentur neq; reponentur: qr his qui habitauerūt
coram domino erit negociatio eius: vt manducent in ſatu
ritatem et veſtiantur vſq; ad vetuſtatem.

¶ Capituli Summarium. Sermo malorū que domin⁹
facturus eſt terre vniuerſaliter pro peccato habitatorum
eius de die iudicij.

Capitulum. XXIIII.

Ecce dominus diſſipabit terrā ⁊ † nudabit eā A
et affliget faciē eius et † diſperget habitato- al' † mutabit.
res eius. Et erit ſicut populus: ſic ſacerdos: ⁊ al' † diſpdet. Oſee. 4. b.
ſicut ſeruus ſic dominus eius: et ſicut ancilla:
ſic domina eius. Sicut emens: ſic ille qui vendit. Sicut
fenerator: ſic is q mutuum accipit. Sicut qui repetit: ſic q
debet. Diſſipatione diſſipabitur terra: et direptione pre- 24. q. c. miniſtri q. 3. c. plerumq; et.
dabitur. Dominus enim locutus eſt verbum hoc. Luxit c. putat.
et defluxit terra et infirmata eſt: defluxit orbis et infirma
ta eſt altitudo populi terre ⁊ terra † infecta ab habitatori al' † interfecta.
bus ſuis. quia tranſgreſſi ſunt leges mutauerunt ius diſſi- B
pauerunt fedus ſempiternū. Propter hoc maledictio vo

rabit terram ⁊ peccabunt habitatores eius: ideoq; inſa-
nient cultores eius: ⁊ relinquentur homines pauci. Luxit
vindemia infirmata eſt vitis: ingemuerūt omnes qui leta-
al's + ceſſabit. al's + gaudio. bantur corde. † Ceſſauit gaudiū tympanorū: quieuit ſoni
C tus letantium: conticuit dulcedo cythare. Cum † cantico
non bibent vinum: amara erit potio bibētibus illā. Attri
ta eſt ciuitas vanitatis: clauſa eſt omnis domus nullo in-
troeunte. Clamor erit ſup vino in plateis: deſerta eſt om-
nis letitia: tranſlatū eſt gaudiū terre. Relicta eſt in vrbe
ſolitudo: ⁊ calamitas opprimet portas. Quia hec erunt in
medio terre in medio populorū. Quomodo ſi pauce oliue
que remanſerunt excutiantur ex olea: ⁊ racemi cum fuerit
finita vindemia. Hi eleuabunt vocē ſuam atq; laudabunt:
cum glorificatus fuerit dominus hinnient de mari. Pro
pter hoc in doctrinis glorificate dominū in inſulis maris
nomen domini dei iſrael. A finibus terre laudes audiuim⁹
gloriam iuſti. Et dixi. Secretum meum mihi: ſecretū meū
mihi. Ve mihi preuaricantes preuaricati ſunt ⁊ preuarica
tione tranſgreſſorum preuaricati ſunt. Formido et fouea
Hie. 48. g al's + a voce. ⁊ laqueus ſuper te: qui habitator es terre. Et erit: qui fu-
al's + explicauerit gerit † a facie formidinis cadet in foueam: ⁊ qui ſe † expli
D cauerit de fouea tenebitur laqueo: q: cataracte de excelſis
aperte ſunt: et concutientur fundamenta terre. Confra-
ctione confringetur terra: contritione conteretur terra.
Cōmotione cōmouebitur terra: agitatione agitabit ter-
ra ſicut ebrius: et auferet quaſi tabernaculū vnius noctis.
Et grauabit eā iniq̄tas ſua: ⁊ corruet: ⁊ nō adijciet vt re-
ſurgat. Et erit in die illa. Viſitabit dominus ſuper militiā
celi in excelſo: ⁊ ſuper reges terre qui ſunt ſuper terrā. Et
congregabuntur in congregatione vnius faſcis in lacum
et claudentur ibi in carcere: ⁊ poſt multos dies viſitabun
tur. Et erubeſcet luna ⁊ confundetur ſol: cum regnauerit
dominus exercituū in monte ſion ⁊ in hieruſalem: ⁊ in con
ſpectu ſenum ſuorum fuerit glorificatus.

¶ Capituli Sūmariū. Propheta agit gratias deo pro
ſuis operibus: de ſocietate celeſti: de interitu mortis: ⁊ cō
fractu potentie diaboli.

Capitulum. XXV.

A
al's + nō h; eſtu Domine deus meus † es tu exaltabo te: ⁊ confi-
tebor nomini tuo. Quoniā feciſti mirabilia co
gitationes antiquas fideles. amen. Quia po-
ſuiſti ciuitatem in † tumultum: vrbem fortem in
al's + tumulum ruinam: domū alienorū vt nō ſit ciuitas: et in ſempiternuʒ
non edificetur. Super hoc laudabit te populus fortis ci-
B uitas gentium robuſtarū timebit te. Quia factus es forti
al's + pauperis tudo † pauperi: fortitudo egeno in tribulatione ſua ſpes
a turbine: vmbraculū ab eſtu. Spiritus enim robuſtorum
quaſi turbo impellēs parietem. Sicut eſtus in ſiti tumul-
tum alienorum: humiliabis: ⁊ quaſi calore ſub nube torrē
te propaginē fortium marceſcere facies. Et faciet domin⁹
E exercituum omnibus populis in monte hoc conuiuium
pinguium: conuiuiū vindemie: conuiuiū pinguium medul
latorum: vindemie defecate. Et precipitabit in monte iſto
faciem vinculi colligati ſuper omnes populos: ⁊ telā quā
apo. 7. d. ⁊. 21. a. al's. + h; omnes orditus eſt ſuper omnes nationes. Precipitabit mortem
in ſempiternum. Et auferet dominus deus † lachrymā ab
omni facie: et opprobrium populi ſui auferet de vniuerſa
terra: quia dominus locutus eſt: Et dicet in die illa. Ecce
al's + expectauimus. deus noſter iſte. † expectabimus eum: et † ſaluabit nos.
al's + ſaluauit. Iſte dominus ſuſtinuimus eum: et exultabimus ⁊ letabi-
D mur in ſalutari eius: q: requieſcet manus domini in mon-
te iſto. Et triturabitur moab ſub eo: ſicuti terrūtur palee
in plauſtro. Et extendet manus ſuas ſub eo: ſicut extendit
natans ad natandum: et humiliabit gloriam eius cum al-
liſione manuum eius: et munimenta ſublimiū murorum
tuorum concident et humiliabuntur et detrahentur in ter
ram vſq; ad puluerem.

¶ Capituli Summarium. Canticum iuſtorum: de ſemita
iuſti: de duritia impij: et de reſurrectione mortuorum.

Capitulum. XXVI.

In die illa cantabitur canticum iſtud in terra iu A
da. Vrbs fortitudinis noſtre † ſion ſaluator po al's + nō h; ſion
netur in ea murus ⁊ antemurale. Aperite por-
tas et ingredietur gens iuſta: cuſtodiens verita
tem. Vetus error abijt ſeruabis pacem: pacem quia in te
ſperauimus. Sperastis in dño in ſeculis eternis: in domi
no deo forti in perpetuū. Quia incuruabit habitantes in
excelſo: ciuitatem ſublimē humiliabit: humiliabit eā vſq;
ad terram: detrahet eam vſq; ad puluerē. † Conculcabit al's + conculcabit
eam pes † pes pauperis greſſus egenorum. Semita iuſti re B
cta eſt rectus callis iuſti ad ambulandū: et in ſemita iudi- al's + pedes.
ciorum tuorum dñe ſuſtinuimus te: nomen tuum ⁊ memo- al's + deſiderium
riale tuū in deſiderio anime. Anima mea † deſiderauit te
in nocte ſʒ ſpiritu meo ⁊ precordijs meis de manu vigila-
bo ad te. Cum feceris iudicia tua in terra: iuſtitiā diſcent
habitatores orbis. Miſereamur impio: ⁊ non diſcet iuſti al's + iniqua
tiam facere. In terra ſanctorū † iniqua geſſit: ⁊ non vide
bit gloriā domini. Domine exaltetur manus tua vt non vi
deant: videant ⁊ confundantur zelātes populi: ⁊ ignis ho
ſtes tuos deuoret. Domine dabis pacem nobis: oīa enim E
opera noſtra operatus es † nobis. Domine deus noſter al's + in
poſſederunt nos domini abſq; te tantū in te recordemur
nominis tui. Morientes non viuāt: gygantes non reſur-
gant. Propterea viſitaſti et cōtriuiſti eos. perdidiſti om
nem memoriā eorū. Indulſiſti genti dñe: indulſiſti genti.
Nunqd glorificat⁹ es? Elōgaſti oēs terminos terre. Do
mine in anguſtia requiſierūt te: in tribulatiōe murmuris
doctrina tua eis. Sicut que concepit cum appropinqua-
uerit ad partum: dolens clamat in doloribus ſuis ſic facti D
ſumus. A facie tua domine concepimus: et quaſi parturi- al's + ſalutis
uimus ⁊ peperimus ſpiritum † ſalutis. † Iuſtitiam nō fe- al's + non
cimus in terra: ideo non ceciderunt habitatores terre. Vi
uent mortui tui: interfecti mei reſurgent. Expergeſcimini
⁊ laudate qui habitatis in puluere q: ros lucis ros tuus:
et terrā gygantū detrahes in ruinā. Vade populus meus
intra in cubicula tua: claude oſtia tua ſuper te: abſconde-
re modicum ad monumentū: donec pertranſeat indigna-
tio † mea. Ecce enim dominus egredietur de loco † ſuo vt al's + nō h; mea Mich. 1.
viſitet iniquitatem habitatoris terre contra eum: et reue al's + h; ſancto
labit terra ſanguinem ſuum: et non operiet vltra interfe-
ctos ſuos.

¶ Capituli Summarium. De iudicio et interitu diaboli
de ſpina domus et vinea ſua. de predicatione apoſtolorū
de fide gentium.

Capitulum. XXVII.

In die illa viſitabit dominus in gladio ſuo duro A
⁊ grandi ⁊ forti ſuper leuiathā ſerpentē vecteʒ
et ſuper leuiathan ſerpentem tortuoſuʒ ⁊ occi
det cetum qui in mari eſt. In die illa vinea meri
cantabit ei. Ego dominus qui † ſeruo eam: repente propi al's + cuſtodio
nabo ei. ne forte viſitetur contra eam. Nocte et die ſeruo B
eam. indignatio non eſt mihi. Quis dabit me ſpinam et
veprem? In prelio gradiar ſuper eam. ſuccendam eam pa
riter. An potius † tenebo fortitudinem meam. Faciet pa
cem mihi. pacem faciet mihi. Qui ingredientur impetu al's + tenebit al's + ad
† a iacob. efflorebit et germinabit iſrael: et implebunt fa-
ciem orbis ſemine. Nunquid iuxta plagam percutientis
ſe percuſſit eū? Aut ſicut occidit interfectos eius: ſic oc-
ciſus eſt? In menſura contra menſuram cum abiecta fue-
rit † iudicabit eā. Meditatus eſt in ſpiritu ſuo duro per al's + iudicauit
diem eſtus. Idcirco ſuper hoc dimittetur iniquitas do-
mui iacob: et iſte omnis fructus vt auferatur peccatum
eius. Cum poſuerit omnes lapides altaris ſicut lapides
cineris

cineris alliſos:non ſtabūt luci ⁊ delubra. Ciuitas eīm mu-
alf. deſolabil nita † deſolata erit:ſpecioſa relinquetur:et dimittet quaſi
D deſertū. Ibi paſcetur vitulus ⁊ ibi accubabit:⁊ conſumet
ſummitates eius. In ſiccitate meſſis illius conterētur mu
lieres venientes ⁊ docentes eam. Non eſt eīm populus ſa
piens:propterea nō miſerebitur eius qui fecit eum: ⁊ qui
formauit eum nō parcet ei. Et erit in die illa:percutiet do
minus ab alueo fluminis vſ ad torrentē egypti:⁊ vos cō
gregabimini vnus ⁊ vnus filij iſrael:Et erit in die illa clan
getur in tuba magna:⁊ venient qui perditi fuerant de ter
ra aſſyriorū:et qui eiecti erāt de terra egypti: ⁊ adorabūt
dominum in monte ſancto in hieruſalem.

Capituli Summarium. Indignatio domini cōtra ſu-
perbiam effraim: ⁊ ebrietatem ſacerdotum:et contra prin
cipes illuſores:de chriſto quo naſcituro:⁊ de pena illu-
ſorum.

Capitulum.XXVIII.

A VE corone ſuperbie ebrijs effraim: ⁊ flori decidē
ti glorie exultationis eius qui erant in vertice
vallis pinguiſſime errantes a vino. Ecce validꝰ
⁊ fortis dn̄s ſicut impetꝰ grandinis turbo con-
fringens:ſicut impetus aquarū multarū inundātiū ⁊ emiſ
ſarum ſuper terram ſpacioſam. Pedibus cōculcabit co-
B rona ſuperbie ebriorū effraim: ⁊ erit flos decidens glorie
exultationis eius qui eſt ſup verticē vallis pinguiū:quaſi
temporaneū ante maturitatē autūni. Qd̄ cū aſpexerit vi-
dens ſtatim vt manutenuerit deuorabit illud. In die illa
erit dn̄s exercituū corona glorie: ⁊ ſertum exultationis re
alf. ſedētis. alf. † ſeſſionem ſiduo populi ſui: ⁊ ſpiritus iudicij † ſedēti ſuper † iudiciū
C ⁊ fortitudo reuertentibus de bello ad portam. Uerum hi
quo pro vino neſcierunt. ⁊ pre ebrietate errauerūt. Sa
cerdos ⁊ propheta neſcierūt pre ebrietate: abſorpti ſunt
a vino. errauerunt in ebrietate:neſcierūt videntē: ignora-
uerunt iudiciū. Omnes enim menſe replete ſunt vomitu:
ſordiū:ita vt non eſſet vltra locus. Quem docebit ſcien
alf. repulſos. tiam:⁊ quē intelligere faciet auditū. Ablactatos a lacte:
...ma.14.a. † auulſos ab vberibus:quia manda remanda: manda re-
manda:expecta:reexpecta: expecta reexpecta modicum
ibi:modicū ibi. In loquela eīm labij ⁊ lingua altera loque-
D retur ad populum iſtū:cui dixit. Hec eſt requies mea:refi
cite laſſum ⁊ hoc eſt meū refrigeriū:et noluerunt audire.
Et erit eis verbū domini manda remanda:manda reman
da:expecta reexpecta:expecta reexpecta:modicū ibi:mo
dicum ibi:vt vadent ⁊ cadant retrorſum ⁊ conterantur et
illaqueētur ⁊ capiātur. Propter hoc audite verbū domi
ni viri illuſores qui dominamini ſuper populū meū qui eſt
...ma.9.e ...a.9.g ...e.2.a in iſrael. Dixiſtis enim. Percuſſimus fedus cum morte:et
cū inferno fecimus pactū. Flagellū inundās cū tranſierit
alf. † lapidē en... ...probatū ...cioſum non veniet ſuper nos:quia poſuimus mendacium ſpē no
ſtram:⁊ mēdacio protecti ſumus. Idcirco hec dicit domi
...ma.10.b nus deus. Ecce ego mittā in fundamentis ſion † lapidem
E angularē:lapidem probatū:precioſum:in fundamēto fun-
datum. Qui crediderit non feſtinet. Et ponam in ponde-
re iudiciū:⁊ iuſtitiā in menſura. Et ſubuertet grando ſpē
mendacij ⁊ protectionē. Aque inundabūt ⁊ delebitur fe-
dus veſtrum cum morte:⁊ pactū veſtrū cū inferno nō ſta
alf. † quando. ...1.ca. ſi cu... bit. Flagellum inundans cum tranſierit eritis ei in cōcul-
catione quandocun pertrāſierit tollet vos:† quoniā
...13.c. qr ca mane diluculo pertranſibit in die ⁊ in nocte:⁊ tantummo-
F do ſola vexatio intellectū dabit auditui. Coangustatū eſt
enim ſtratum ita vt alter decidat:⁊ palliū breue vtrun
operire non poteſt. Sicut enim in monte diuiſionū ſtabit
dominus:ſic in valle que eſt in gabaaon iraſcetur:vt faciat
alf. † nō hꝫ cꝰ. opus ſuum:alienum eſt opus eius vt operetur opus ſuū.
Peregrinū eſt opus † eius ab eo. Et nūc nolite illudere:
ne forte conſtringantur vincula veſtra. Cōſummationem
enim ⁊ abbreuiationem audiui a domino deo exercituum
ſuper vniuerſam terram. Auribus percipite et audite vo-
cem meam:attendite ⁊ audite eloquium meum. Nunquid
tota die arabit arans vt ſerat: proſcindet et ſariet humū Supra.10.f
B ſuam: Nōne cum adequauerit faciem eius:ſeret gith ⁊ ci-
minum ſparget: ⁊ ponet triticum per ordinē ⁊ hordeum ⁊
milium ⁊ viciam in finibus ſuis: Et erudiet illū in iudicio:
deus ſuis docebit illum. Non enim in ſerris triturabitur
gith:nec rota plauſtri ſuper ciminum circuibit: ſed in vir-
ga excutietur gith:et ciminū in baculo:panis autem cōmi
nuetur. Uerum non in perpetuū triturans triturabit illū:
ne vexabit eum rota plauſtri nec vngulis ſuis cōminuet
eū. Et hoc a dn̄o deo exercituum exiuit: vt mirabile face-
ret conſilium:et magnificaret iuſtitiam.

Capituli Summariū. Prophetatur deſtructio hieru
ſalem per nabuchodonoſ ⁊ per romanos. de ciuitate pro
phetarum ⁊ libro ſignato propter peccata populi: de ce-
lantibus peccata ſua:de fide gentium ⁊ reuerſione iudeo-
rum ad fidem: et pena illuſorum.

Capitulum.XXIX.

VE ariel:Ariel ciuitas quā expugnauit dauid. A
Additus eſt annus ad annū:ſolēnitates euo-
alf. † eris lute ſunt. Et circūuallabo ariel:⁊ erit † triſtis
⁊ merens:⁊ erit mihi quaſi ariel. Et circunda-
bo quaſi ſpherā in circuitu tuo ⁊ iaciā cōtra te aggerem:
⁊ munimēta ponam in obſidionem tuā. Humiliaberis:de
terra loqueris:et de humo audietur eloquiū tuū. Et erit B
quaſi phitonis de terra vox tua:⁊ de humo eloquiū tuum
muſitabit. Et erit ſicut puluis tenuis: multitudo ventilan
tium te. et ſicut fauilla pertranſiens multitudo eorum qui
contra te preualuerunt. Erit repente confeſtim a domi
no exercituū viſitabitur in tonitruo ⁊ cōmotione terre:et
voce magna turbinis ⁊ tempeſtatis:⁊ flāma ignis deuorā C
tis. Et erit ſicut ſomniū viſionis nocturne multitudo om-
nium gentium que dimicauerunt cōtra ariel: ⁊ omnes qui
militauerunt ⁊ obſederunt et preualuerunt aduerſus eā.
Et ſicut ſomniat eſuriēs ⁊ comedit: cum autem fuerit ex-
pergefactus vacua eſt anima eius. Et ſicut ſomniat ſitiēs
et bibit:et poſtq̄ fuerit expergefactus laſſus adhuc ſitit:
et anima eius vacua eſt:ſic erit multitudo omnium gentiū diſt.37.c.vnico.
que dimicauerunt contra montē ſion. Obſtupeſcite ⁊ ad-
miramini fluctuate ⁊ vacillate:inebriamini ⁊ nō a vino mo
uemini et non † ab ebrietate:quoniā miſcuit vobis domi alf. † nō hꝫ ab.
nus ſpiritū ſoporis. Claudet oculos veſtros:prophetas alf. † nō hꝫ in.
D et principes veſtros:qui vident viſiones operiet. Et erit
vobis viſio omnium ſicut verba libri ſignati:quem cū de-
derint ſcienti litteras dicent. lege iſtum:⁊ reſpondebit nō
poſſum: ſignatus eſt enim. Et dabitur liber neſcienti lit-
teras diceturq ei:lege:et reſpondebit neſcio litteras. Et
dixit dominus. Eo q appropinquat populus iſte ore ſuo: Mat.15.a.
Mar.7.a.
et labijs ſuis glorificat me:cor autem eius longe eſt a me.
et timuerunt me mandato hominū ⁊ doctrinis:ideo ecce
E ego addam vt admirationē faciam populo huic miraculo
grandi et ſtupendo. Peribit enim ſapientia a ſapientibꝰ diſt.8.c ſi.
eius. ⁊ intellectus prudentium eius abſcondetur. Ue qui diſt.9.c diaconi ſunt.
profundi eſtis corde vt a domino abſcondatis conſilium: Abdie.1.c
1 cor.1.c.
quorū ſunt in tenebris opera. Et dicunt. Quis videt nos. Eccle.23.b
F et q̄s nouit nos: Peruerſa eſt hec veſtra cogitatio. quaſi
ſi lutum contra figulum cogitet. et dicat opus factori ſuo. Infra.45.c
non feciſti me. ⁊ figmentū dicat fictori ſuo:non intelligis.
Nonne adhuc in modico et in breui conuertetur libanus
in charmel. et charmel in ſaltum reputabitur: Et audient
in die illa ſurdi verba libri. et de tenebris et caligine oculi
cecorum videbunt. Et addent mites in domino letitiam:
et pauperes homines in ſancto iſrael exultabunt. quoniā alf. † ſucceſſ.
defecit qui preualebat conſummatus eſt illuſor. Et † ſucci alf. † feſtinabit
ſi ſunt omnes qui † vigilabant ſuper iniquitatem. qui pec
care faciebant homines in verbo. ⁊ arguentem in porta

alⁱ ✝ ad iuſtū. ſupplantabāt: ⁊ declinauerunt fruſtra † a iuſto: ꝑpter hoc
B hec dicit dominus ad domum iacob qui redemit abraam
Non modo confundetur iacob: nec modo vultus eius eru
beſcet: ſed cum viderit filios ſuos opera manuū mearū: in
alⁱ ✝ dz ſanc. medio ſui ſanctificantes nomen meū: ⁊ ſanctificabūt † ſan
ctum iacob ⁊ deū iſrael predicabunt: ⁊ ſcient errantes ſpi
ritu intellectum: et muſſitatores diſcent legem.

¶ Capituli Summariū. Comminatio domini contra re
liquias populi: qui poſt deſtructionem hieruſalem in egy
ptum deſcenderunt. Ca. XXX.

A
alⁱ ✝ adderē. Ve filij deſertores dicit dominus vt faceretis cō
ſilium ⁊ non ex me: ⁊ ordiremini telam ⁊ nō per
ſpiritū meū: vt † adderetis peccatū ſuper pec
catum: qui ambulatis vt deſcēdatis in egyptū.
⁊ os meum non interrogaſtis ſperantes auxiliū in fortitu
dine pharaonis: habentes fiduciā in vmbra egypti: ⁊ erit
alⁱ ✝ pharao. vobis fortitudo † pharaonis in confuſionē: ⁊ fiducia vm
alⁱ ✝ erant. bre egypti in ignominiā. † Erant enim in taphnis ꝑinci
pes tui: et nuncij tui vſqꝫ ad thanes peruenerunt. Omnes
confuſi ſunt ſuper populo qui eis ꝓdeſſe non poterat. Nō
fuerunt in auxilium: ⁊ in aliquam vtilitatē: ſed in confuſio
B nem ⁊ in opprobriū. Onus iumentorū auſtri. In terra tri
bulationis ⁊ anguſtie: leena ⁊ leo ex eis vipera: ⁊ regulus
volans portantes ſuper humeros iumentorū diuitias ſuas
et ſuper gybum camelorum theſauros ſuos ad populū q̄
eis prodeſſe non poterit. Egyptus enim fruſtra ⁊ vane au
xiliabitur. Ideo clamaui ſuper hoc ſuperbia tm̄ eſt: quie
de pe. di. i. c. ſunt ſce. Nunc ergo ingreſſus ſcribe ei ſuper buxum: ⁊ in libro
qui arbitrātur. diligenter exara illud: ⁊ erit in die nouiſſimo in teſtimoniū
vſqꝫ in eternū. Populus enim ad iracundiā prouocās eſt:
⁊ filij mendaces: filij nolentes audire legē dei. Qui dicūt
videntibus nolite videre: et aſpicientibus nolite aſpicere
nobis ea que recta ſunt. Loquimini nobis placētia: vide
C te nobis errores: auferte a me viā: declinate a me ſemitā
ceſſet a facie noſtra ſanctꝰ iſrael. Propterea hec dicit do
alⁱ ✝ exprobaſtis. minus noſter ſanctus iſrael. Pro eo ꝙ † reprobaſtis ver
bum hoc ⁊ ſperaſtis in calūniā ⁊ in tumultū: ⁊ innixi eſtis
ſuper eo: propterea erit vobis iniquitas hec ſicut inter
ruptio cadens ⁊ requiſita in muro excelſo. Quoniā ſubito
dum non ſperatur veniet contritio eius: ⁊ cōminuet ſicut
conteritur lagena figuli contritione perualida: ⁊ nō inue
nietur de fragmentis eius teſta in qua portetur igniculus
de incendio: aut hauriatur parū aque de fouea. Quia hec
dicit dominꝰ deus ſanctus iſrael. Si reuertamini ⁊ quie
D ſcatis: ſalui eritis. In ſilētio ⁊ in ſpe erit fortitudo veſtra.
Et noluiſtis: ⁊ dixiſtis. Nequaq̄: ſed ad equos fugiemꝰ.
Ideo fugietis. Et ſuper veloces aſcendemus. Ideo velo
ciores erunt qui perſequentur vos. Mille homines a fa
cie terroris vnius: ⁊ a facie terroris quinqꝫ fugietis donec
relinquamini quaſi malus nauis in vertice montis ⁊ quaſi
ſignū ſuper collem. Propterea expectat dominus vt mi
ſereatur veſtri: et ideo exaltabitur parcens vobis: quia
deus iudicij dominus. Beati omnes qui expectant eum.
Populus enim ſion habitabit in hieruſalē. Plorans ne
E quaqꝫ plorabis: miſerans miſerebitur tui. Ad vocem cla
alⁱ ✝ vobis. moris tui: ſtatim vt audierit reſpōdebit tibi. Et dabit † ti
bi dominus panem artum ⁊ aquam breuem: et non faciet
adnolare a te vltra doctorē tuum: ⁊ erunt oculi tui viden
tes preceptorem tuum: et aures tue audient verbum poſt
alⁱ ✝ contaminabis. tergum monentis. Hec eſt via ambulate in ea: et non de
clinetis neqꝫ ad dexteram neqꝫ ad ſiniſtram. Et † conta
minabis laminas ſculptiliū argēti tui: ⁊ veſtimentū con
flatilis auri tui: et diſperges ea ſicut immundiciam men
ſtruate. Egredere et dices eis. Et dabitur pluuia ſemini
tuo vbicunqꝫ ſeminaueritis in terra: et panis frugum ter
re erit vberrimus ⁊ pinguis. Paſcetur in poſſeſſione tua
in die illo agnus ſpacioſe: et tauri tui et pulli aſinorum qui

operantur terram commixtum migma comedent ſicut in
area ventilatū eſt. Et erunt ſuper omnē montē excelſum:
⁊ ſuper omnem collem eleuatū riui currentiū aquarum in F
die interfectionis multorū: cum ceciderint turres. Et erit
lux lune ſicut lux ſolis ⁊ lux ſolis erit ſeptēpliciter: ſicut lux
ſeptem dierū in die qua alligauerit dn̄s vulnus populi ſui:
⁊ percuſſurā plage eius ſanauerit. Ecce nomen domini ve
nit de longinquo: ardens furor eius ⁊ grauis ad portādū.
Labia eius repleta ſunt indignatione: ⁊ lingua eius quaſi
ignis deuorās. Spiritus eius velut torrens inundās vſqꝫ
ad medium colli: ad perdendas gentes in nihilum: et fre
num erroris quod erat in maxillis populorū. Canticū erit G
vobis ſicut † vox ſanctificate ſolēnitatis: et letitia cordis alⁱ ✝ nox.
ſicut qui pergit cum tybia vt intret in montem domini ad
fortem iſrael. Et auditā faciet dominus gloriā vocis ſue:
⁊ terrorem brachij ſui oſtendet in cōminationem furoris:
et † flamma ignis deuorantis. Allidet in turbine ⁊ in lapi alⁱ ✝ flamā.
de grandinis. A voce enī domini pauebit aſſur virga per
cuſſus: ⁊ erit tranſitus virge fundatus quam requieſcere
faciet dominus ſuper eū in tympanis ⁊ cytharis: ⁊ in bel
lis precipuis † expugnabit eos. Preparata eſt enī ab he alⁱ ✝ expugnauit.
ri tophet a rege preparata: ꝓfunda et dilatata. Nutrimē
ta eiꝰ ignis ⁊ lingua multa: flatus domini ſicut torrēs ſul
phuris ſuccendens eam.

¶ Capituli Summariū. Arguit confugientes ad huius
ſeculi auxilium pluſqꝫ ad diuinum: penitētibus promittit
miſericordiā dei: de die iudicij redit ad tēpora ezechielis.

Capitulum. XXXI.

Ve qui deſcēdūt in egyptū ad auxiliū in equis A
ſperātes: ⁊ habētes fiduciam † ſuper quadri alⁱ ✝ in.
gis: quia multe ſunt: ⁊ ſuper equitibꝰ q2 preua
lidi nimis: et nō ſunt cōfiſi ſuper ſanctū iſrael:
et dominū non † requiſierunt. Ipſe autem ſapiens addu alⁱ ✝ quæſierunt.
xit malū: ⁊ verba ſua nō abſtulit. Et cōſurget cōtra domū B
peſſimorū: et contra auxiliū operantium iniquitatē. Egy
ptus homo ⁊ non deus: ⁊ equi eorum caro ⁊ non ſpiritus
Et dominus inclinabit manum ſuam ⁊ corruet auxiliator
et cadet cui preſtatur auxilium ſimulqꝫ omnes conſumen
tur: quia hec dicit dominꝰ ad me. Quomodo ſi rugiet leo C
et catulus leonis ſuper predā ſuam cum occurrerit ei mul
titudo paſtorum: a voce eorum non formidabit: et a multi
tudine eorum non pauebit: ſic deſcendet dominus exerci
tuum vt prelietur ſuper montem ſion ⁊ ſuper collem eius. D
Sicut aues volantes ſic proteget dominus exercituū hie Si. pa. i. h.
ruſalem: protegens ⁊ liberans tranſiens ⁊ ſaluans. Con
uertimini ſicut in profundū receſſeratis filij iſrael. In die
enim illa abijciet vir idola argēti ſui ⁊ idola auri ſui que fe
cerunt vobis manus veſtre in peccatum: et cadet aſſur in
gladio non viri: et gladius non hominis vorabit eum: ⁊ fu alⁱ ✝ nō hn̄t
giet † non a facie gladij: et iuuenes eius vectigales erunt de pe. di. i. c.
et fortitudo eius a terrore tranſibit ⁊ pauebūt fugientes charitas
principes eius. Dixit dominus cuius ignis eſt in ſion ⁊ ca in glo.
minus eius in hieruſalem.

¶ Capituli Summarium. De aduentu chriſti et apoſto
lorum eius: interponitur de multis opulentis mulieribus
captiuandis vt conterantur et cōfundantur: de gaudio ce
leſtis patrie.

Capitulum. XXXII.

Ecce in iuſtitia regnabit rex ⁊ principes in iudi
cio preerunt. Et erit vir ſicut qui abſconditur a
vento ⁊ celat ſe a tempeſtate: ſicut riui aquarū A
in ſiti: et in vmbra petre prominētis in terra de
ſerta. Non caligabunt oculi videntium ⁊ aures audientiū
diligenter auſcultabunt. et cor ſtultorū intelliget ſcientiā
et lingua balborum velociter loquetur ⁊ plane. Non vo
cabitur vltra is qui inſipiens eſt princeps. neqꝫ fraudulen
tus appellabitur

B tus appellabitur maioꝛ. Stultus enim fatua loquetur: et
Pr.19.c. legim° coꝛ eius faciet iniquitatē: vt perficiat ſimulationē: ⁊ loqua
al's ✠ vacue fa- tur ad dominū fraudulenter ⁊ † vacuam faciat animā eſu-
rientis: ⁊ potum ſitienti auferat. Fraudulēti vaſa peſſima
ſunt. Ipſe enim cogitationes concinnauit ad perdendos
mites in ſermone mendacij: cum loqueretur pauper iudi-
cium. Princeps ſo ea que digna ſunt pꝛincipi cogitabit
C et ipſe ſuper duces ſtabit. Mulieres oppulente ſurgite: ⁊
audite vocem meam: filie confidentes percipite auribus
al's ✠ bꝫ enim. al's ✠ confunde- eloquium meum. Poſt dies † ⁊ annū ⁊ vos † cōturbabi-
mini confidentes. Conſummata eſt enim vindemia: colle-
ctio vltra non veniet. Obſtupeſcite opulente. conturbami
ni confidentes: exuite vos ⁊ confundemini: accingite lum
bos veſtros. Super vbera plangite ſuper regione deſide
rabili: ſuper vinea fertili. Super humū populi mei ſpine ⁊
D vepꝛes aſcendent: quātomagis ſuper omnes domos gau
dij ciuitatis exultantis. Domus enim dimiſſa eſt: multitu-
do vꝛbis relicta eſt: tenebꝛe ⁊ palpatio facte ſunt ſuper ſpe
luncas vſqꝫ ineternum. Gaudiū onagroꝝ paſcua gregū:
al's ✠ vos. donec effundatur ſuper † nos ſpiritus de excelſo. Et erit
deſertū in charmel ⁊ charmel in ſaltum reputabitur: ⁊ ha
bitabit in ſolitudine iudiciū: ⁊ iuſtitia in charmel ſedebit.
Et erit opus iuſtitie pax: ⁊ cultus iuſtitie ſilentium: ⁊ ſecu
ritas vſqꝫ in ſempiternū. Et ſedebit populus meus in pul
chꝛitudine pacis: et in tabernaculis fiducie: ⁊ in reqe opu
lenta. Grando enim in deſcenſione ſaltus: ⁊ humilitate hu
miliabitur ciuitas. Beati qui ſeminatis ſuper oēs aquas
al's ✠ in viſites † immittentes pedes bouis ⁊ aſini.

Capituli Summariū. Loquitur contra ſennacherib: ⁊ ad vltimā captiuitatē reuertitur de his qui videbūt dominum ⁊ de ſcribis non cognoſcentibus chꝛiſtum.

Capitulum. XXXIII.

Ve q̄ pꝛedaris: nōne ⁊ ipſe pꝛedaberis? Et qui
A ſpernis: nōne ⁊ ipſpe ſperneris? Cum cōſum-
maueris depꝛedatione depꝛedaberis. Cū fa-
tigatus deſieris cōtēnere contēneris. Domi-
ne miſerere noſtri: te ēm expectauimꝰ eſto bꝛa
al's ✠ coꝝ. al's ✠ in mane. chiū † noſtrū † in mane: ⁊ ſalus noſtra in tēpoꝛe tribulatio
nis. A voce angeli fugerūt populi: ⁊ ab exaltatiōe tua diſ-
perſe ſunt gētes: Et cōgregabunt ſpolia veſtra ſicut colli
gitur bꝛuchus: velut cū foſſe plene fuerint de eo. Magni
al's ✠ habita- ficatus eſt dominꝰ qm̄ † habitauit in excelſo: impleuit ſiō
indicio ⁊ iuſtitia: ⁊ erit fides in tempoꝛibus † ſuis. Diui-
B tie ſalutis ſapientia ⁊ ſciētia: timoꝛ domini ipſe eſt theſau
rus eius. Ecce vidētes clamabūt foꝛis: angeli pacis ama-
re flebunt. Diſſipate ſunt vie: ceſſauit tranſiens per ſemi-
tam: irritum factum eſt pactum pꝛoiecit ciuitates non re-
putabit homines. Luxit ⁊ elanguit terra: confuſus eſt li-
al's ✠ obſorduit. banus et † obſurduit. Et factus eſt ſaron ſicut deſertum
⁊ concuſſa eſt baſan ⁊ carmelus. Nunc conſurgā dicit do
minus: nunc exaltaboꝛ: nunc ſubleuaboꝛ. Concipietis ar-
doꝛem ⁊ parietis ſtipulam: ſpiritus veſter vt ignis voꝛa-
al's ✠ ignis. bit vos: ⁊ erunt populi quaſi de incendio † cinis: ſpine cō
gregate igni cōburentur. Audite qui longe eſtis que fece
al's ✠ contriti. rim: ⁊ cognoſcite vicini foꝛtitudinē meā. † Cōterriti ſunt
in ſion peccatoꝛes: poſſedit tremoꝛ hypocritas. Quis po
terit habitare de vobis cū igne deuoꝛāte? † aut quis ha-
al's ✠ nō bꝫ aut. C bitabit ex vobis cum ardoꝛibus ſempiternis? Qui ambu
lat in iuſtitijs ⁊ loquitur veritatem: qui pꝛoijcit auaritiam
ex calūnia ⁊ excutit manus ſuas ab omni munere. Qui ob
turat aures ſuas ne audiat ſanguinē: ⁊ claudit oculos ſuos
ne videat malum. Iſte in excelſis habitabit munimēta ſa-
xoꝛum ſublimitas eius. Panis ei datꝰ eſt: aque eius fide
les ſunt. Regem in decoꝛe ſuo videbunt: et oculi eius cer
nent terram de lōge. Coꝛ tuum meditabitur timoꝛē. Ubi
eſt litteratus? vbi eſt legis verba ponderans? vbi eſt do-
al's ✠ impꝛudētē ctoꝛ paruuloꝛum? Populū † impꝛudentē non videbis po
pulum alti ſermonis: ita vt non poſſis intelligere diſerta-
dinem lingue eius in quo nulla eſt ſapientia. Reſpice ſion D
ciuitatem ſolēnitatis noſtre. Oculi tui videbunt hieruſa-
lem † habitationē opulentā tabernaculū quod nequaquā al's ✠ ciuitates.
transferri poterit: nec auferent claui eius in ſempiternū: ⁊
omnes funiculi eius nō rumpētur: quia ſolūmodo ibi ma-
gnificus eſt dominus deus noſter. Locus fluuioꝝ riui la
tiſſimi ⁊ patētes: non tranſibit per eū nauis remigiū neqꝫ
trieris magna tranſgredietur eum. Dominus enim iudex
noſter: dominus legifer noſter: dominus rex noſter. Ipſe
† ſaluabit nos. Laxati ſunt funiculi tui: ſed nō pꝛeualebūt al's ✠ veniet et.
Sic erit malus tuus: vt dilatare ſignum non queas. Tūc
diuidentur ſpolia pꝛedarum multarū claudi diripient ra-
pinam: nec dicet vicinus: elangui. Populus qui habita-
bit in ea: auferetur ab eo iniquitas.

Ca. Sum. De die iudicij ⁊ de vaſtatione. iudee.

Capitulum. XXXIIII.

Accedite gentes ⁊ audite: et populi attendi-
te: audiat terra ⁊ plenitudo eiꝰ: oꝛbis ⁊ om̄e A
germen eius: quia indignatio domini ſuper
oēs gentes: et furoꝛ ſuper † vniuerſam † ma al's ✠ omnem.
litiam eoꝛum. Interfecit eos: ⁊ dedit eos in al's ✠ militiam.
occiſionem. Interfecti eoꝛum pꝛoijcientur: ⁊ de cadaueri
bus eoꝛum aſcendet fetoꝛ. Tabeſcent montes a ſanguine
eoꝛum: ⁊ tabeſcet omnis militia celoꝝ: ⁊ cōplicabuntur
ſicut liber celi: ⁊ omnis militia eoꝛum defluet ſicut defluit
folium de vinea ⁊ de ficu: quoniā inebꝛiatꝰ eſt in celo gla-
dius meus. Ecce ſuper idumeam deſcendet: ⁊ ſuper popu B
lum interfectionis mee ad iudicium. Gladius † domini re al's ✠ bꝫ enim.
pletus eſt ſanguine: incraſſatꝰ eſt adipe de ſanguine agno
rum ⁊ hyꝛcoꝛum: de ſanguine medullatoꝛum arietū. Uicti-
ma enim dn̄i in boſra: et interfectio magna in terra edom
Et deſcendēt vnicoꝛnes cum eis: ⁊ tauri cum potentibus
inebꝛiabit terra eoꝛum ſanguine ⁊ humus eoꝝ adipe pin
guium: quia dies vltionis domini annus † retributiōis iu al's ✠ retribu-
dicij ſion. Et conuertentur toꝛrentes eius in picem et hu- tionum.
mus eius in ſulphur: et erit terra eius in picem ardentem
nocte et die: non extinguetur in ſempiternum. Aſcendet
fumus eius a generatione in generationem: deſolabitur C
† in ſecula ſeculoꝝ. Nō erit tranſiens per eam: ⁊ poſſide- al's ✠ ſeculum.
bunt illam onocrotalus: ⁊ ericius ⁊ ibis ⁊ coꝛuus habita-
bunt in ea. Et extēdetur ſuper eam menſura vt redigatur
ad nihilum: ⁊ perpendiculū in deſolationē. Nobiles eius
non erunt ibi: regē potius inuocabunt ⁊ omnes pꝛincipes
eius erunt in nihilum. Et oꝛientur in domibus eius ſpine
⁊ vꝛtice ⁊ paliurus in munitionibus eius: ⁊ erit cubile dꝛa
conum ⁊ paſcua ſtruthionū: ⁊ occurrent demonia † ono- al's ✠ onocētau-
cētaurus: ⁊ piloſus clamabit alter ad alterū. Ibi cubauit rus.
lamia: ⁊ inuenit ſibi requiem. Ibi habuit foueam ericius D
et enutriuit catulos: ⁊ circumfodit et fouit in vmbꝛa eius:
Illuc congregati ſunt milui alter ad alterum. Requirite
diligenter in libꝛo domini ⁊ legite: vnum ex eis nō defuit:
alter alterum nō queſiuit: quia quod ex oꝛe meo pꝛocedit
ille mandauit: ⁊ ſpiritus eius ipſe congregauit ea: et ipſe
miſit eis ſoꝛtem. ⁊ manus eius diuiſit eaꝫ illis in menſurā.
Uſqꝫ ineternum poſſidebunt eam in generatione ⁊ gene-
rationem habitabunt in ea.

Capituli Summarium. Continet conſolationem et ſigna chꝛiſti tempoꝛe perfecto.

Capitulum. XXXV.

Letabitur deſerta ⁊ inuia: ⁊ exultabit ſolitudo
et floꝛebit quaſi lilium. Germinans germina- A
bit: et exultabit letabunda ⁊ laudans. Gloꝛia Infra.60.c. oſſ.91.c.
libani data eſt decoꝛ carmeli ⁊ ſarō. Ipſi vide
bunt gloꝛiam domini ⁊ decoꝛē dei noſtri. Con
foꝛtate manus diſſolutas: ⁊ genua debilia roboꝛate. Dici al's ✠ bꝫ in dib pꝰ puſillanimis
te † puſillanimes cōfoꝛtamini † ⁊ nolite timere. Ecce deꝰ al's ✠ nō bꝫ et.

B noſter vltionem adducet retributionis: deus ipſe veniet:
Mat.15.c et ſaluabit nos. Tunc aperientur oculi cecoꝛū: ⁊ aures ſur
doꝛum patebunt. Tunc ſaliet ſicut ceruus claudus: ⁊ aper
ta erit lingua mutoꝛū: quia ſciſſe ſunt in deſerto aque ⁊ toꝛ
rentes in ſolitudine: ⁊ que erat arida in ſtagnū: ⁊ ſitiens in
fontes aquarū. In cubilib⁹ in quib⁹ prius dracones habi
C tabant: oꝛietur viroꝛ calami ⁊ iunci: ⁊ erit ibi ſemita: ⁊ via
ſancta vocabitur. Non tranſibit per eam pollutus: ⁊ hec
al's † nobis. erit † vobis directa via: ita vt ſtulti non errent per eam.
D Infra.15.d Non erit ibi leo ⁊ mala beſtia non aſcendet per eā: nec in
uenietur ibi. Et ambulabunt qui liberati fuerint ⁊ redem
pti a domino: conuertentur ⁊ venient in ſion cum laude et
letitia ſempiterna ſuper caput eoꝛum. Gaudium ⁊ letitiā
obtinebunt: et fugiet doloꝛ ⁊ gemitus.

¶ Capituli Summariū. Sennacherib aſcendit contra
hieruſalem ⁊ mittit rapſacen nuncium ad regem ezechiā

Capitulum. XXXVI.

A 4.reg.18.c. 2.para.32.a. ET factum eſt in quartodecimo anno regis eze
chie: aſcendit ſennacherib rex aſſyrioꝛū ſuper
omnes ciuitates iuda munitas ⁊ cepit eas. Et
miſit rex aſſyrioꝛū rapſacen de lachis in hieru
ſalē ad regem ezechiam in manu graui: ⁊ ſtetit in aquedu
ctu piſcine ſuperioꝛis in via agri fullonis. Et egreſſus eſt
ad eū eliachim filius helchie qui erat ſup domū: et ſobna
ſcriba: ⁊ ioahe filius aſaph a cōmentarijs. Et dixit ad eos
rapſaces. Dicite ezechie. Hec dicit rex magn⁹ rex aſſyrio
rum. Que eſt iſta fiducia qua confidis: aut quo cōſilio vel
B fortitudine rebellare diſponis? Super quem habes fidu
23.q.3 c.1. ciam: quia receſſiſti a me? Ecce confidis ſuper baculū ha
al's † inniſus. rundineum confractū iſtum ſuper egyptū: cui ſi † inniſus
fuerit homo: intrabit in manum eius ⁊ perfoꝛabit eam: ſic
pharao rex egypti omnibus qui confidunt in eo. Quod ſi
reſponderis mihi: in domino deo noſtro cōfidimus: nōne
ipſe eſt cuius abſtulit ezechias excelſa ⁊ altaria: ⁊ dixit iu
de ⁊ hieruſalem coꝛam altari iſto adoꝛabitis. Et nunc tra
de te domino meo regi aſſyrioꝛum: et dabo tibi duo milia
equoꝛum: nec poteris ex te prebere aſcenſoꝛes eoꝛum: et
quomodo ſuſtinebis faciē iudicis vnius loci ex ſeruis do
mini mei minoꝛibus? Quod ſi confidis in egypto in qua
driga ⁊ in equitibus: ⁊ nunc nunquid ſine domino aſcendi
ad terram iſtam vt diſperderē eā? Dominus dixit ad me
C Aſcende ſuper terram iſtam ⁊ diſperde eam. Et dixit elia
chim ⁊ ſobna ⁊ ioahe ad rapſacen. Loq̄re ad ſeruos tuos
ſyra lingua: intelligimus enim: ne loquaris ad nos iudaice
in aurib⁹ populi qui eſt ſuper murū. Et dixit ad eos rapſa
ces. Nunquid ad dominū tuū ⁊ ad te miſit me dn̄s meus:
vt loquerer omnia verba iſta: et non potius ad viros qui
ſedent † in muro: vt comedant ſtercoꝛa ſua ⁊ bibant vrinā
al's † ſuper murum. pedū ſuoꝛum vobiſcū? Et ſtetit rapſaces ⁊ clamauit voce
magna iudaice: ⁊ dixit. Audite verba regis magni regis
aſſyrioꝛū. Hec dicit rex. Nō vos ſeducat ezechias: q2 non
poterit eruere vos: ⁊ nō vobis tribuat fiduciam ezechias
ſuper domino dicens. Eruēs liberabit nos dominus: nō
dabit̄ iſta in manu regis aſſyrioꝛū. Nolite audire ezechiā.
Hec enim dicit rex aſſyrioꝛū. Facite mecū benedictionē
⁊ egredimini ad me: et comedite vnuſquiſq; vineam ſuam:
et vnuſquiſq; ficum ſuam: et bibite vnuſquiſq; aquam ci
ſterne ſue: donec veniam ⁊ tollam vos ad terrā que eſt vt
terra veſtra: terram frumenti ⁊ vini: terram panum et vi
nearum. Nec conturbet vos ezechias: dicens: dominus
liberabit nos. Nunq̄d liberauerunt dij gentiū vnuſquiſq;
terram ſuā de manu regis aſſyrioꝝ? Ubi eſt deus emath
⁊ arphat? Ubi eſt deus ſepharnaim? Nunquid liberaue
runt ſamariam de manu mea? Quis eſt ex omnibus dijs
terrarum iſtarum qui eruerit terram ſuam de manu mea
vt eruat dominus hieruſalem de manu mea? Et ſiluerunt:
et non reſponderunt ei verbū. Mandauerat enim eis rex
dicēs. Ne reſpōdeatis ei. Et ingreſſus eſt eliachim filius
helchie qui erat ſuper domum et ſobna ſcriba: et ioahe fi
lius aſaph a cōmentarijs ad ezechiam ſciſſis veſtibus: et
nunciauerunt ei verba rapſacis.

¶ Capituli Summarium. De triſtitia ezechie ⁊ conſola
tione eius: de prophetia eſaie: de interfectione exercit⁹
ab angelo. clxxxv. milia: de moꝛte ſennacherib facta per fi
lios ſuos.

Capitulum. XXXVII.

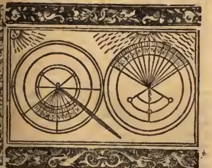
ET factum eſt cum audiſſet rex ezechias ſcidit
veſtimenta ſua: et obuolutus eſt ſacco: ⁊ intra A
uit in domum domini. Et miſit eliachim qui
erat ſuper domum: ⁊ ſobnam ſcribam: ⁊ ſenio
res de ſacerdotibus opertos ſaccis ad eſaiā al's † prophe
filium amos † prophetā: et dixerūt ad eum. Hec dicit eze al's † tangu
chias. Dies tribulationis † ⁊ coꝛreptionis ⁊ blaſphemie ſhe. al's † correctio
dies hec: quia venerunt filij vſq; ad partum: ⁊ virtus non
eſt pariēdi. Si quo modo audiat dominus deus tuus ver
ba rapſacis quem miſit rex aſſyrioꝛum dominus ſuus ad
blaſphemandū dominū deum viuentē: ⁊ exprobrandū ſer
monibus quos audiuit dominus deus tuus. Leua ergo B
oꝛationem pro reliquijs que reperte ſunt. Et venerunt ſer
ui regis ezechie ad eſaiam: et dixit ad eos eſaias. Hec di
cetis domino veſtro. Hec dicit dominus. Ne timeas a fa
cie verboꝛum que audiſti: quibus blaſphemauerunt pue
ri regis aſſyrioꝛum me. Ecce ego dabo ei ſpiritū ⁊ audiet
nuncium: et reuertetur ad terram ſuam ⁊ coꝛruere eum fa
ciam gladio in terra ſua. Reuerſus eſt autem rapſaces: et
inuenit regem aſſyrioꝛum preliantē aduerſus ſobnam. Au
dierat enim quia profectus eſſet de lachis: ⁊ audiuit de ta al's † aduer
racha rege ethiope dicētes. Egreſſus eſt vt pugnet † cō
tra te. Quod cum audiſſet miſit nuncios ad ezechiam di
cens. Hec dicetis ezechie regi iude † loquentes. Non te al's † dicen
decipiat deus tuus in quo tu cōfidis: dicens. nō dabitur
hieruſalem in manu regis aſſyrioꝛum. Ecce tu audiſti om C
nia que fecerunt reges aſſyrioꝛum omnibus terris quas
ſubuerterunt: et tu poteris liberari? Nunquid eruerunt
eos dij gentium quos ſubuerterunt patres mei gozan et
aran ⁊ reſeph ⁊ filios edem qui erant in thalaſſar? Ubi eſt
rex emath ⁊ rex arfath ⁊ rex vrbis ſepharnaim ana ⁊ aua?
Et tulit ezechias libros de manu nuncioꝛum: ⁊ legit eos ⁊
aſcendit in domum domini. ⁊ expandit † eos coꝛam domi al's † hab ez chias.
no. Et oꝛauit † ad dominū dicēs. Domine exercituū deus al's † hab ez chias.
iſrael: qui ſedes ſuper † cherubin: tu es deus ſolus omniū al's † cherubi
regnoꝛū terre: tu feciſti celum ⁊ terram. Inclina domine al's † domin
aurem tuam ⁊ audi: aperi † oculos tuos ⁊ vide ⁊ audi om D
nia verba ſennacherib que miſit ad blaſphemandū deum
viuentem. Uere enim domine deſertas fecerūt reges aſſy
rioꝛum terras et regiones earum: ⁊ dederunt deos earū
igni: non enim erant dij: ſed opera manuū hominum: lignū
⁊ † lapis ⁊ cōminuerunt eos. Et nūc domine deus noſter al's † lapides
ſalua nos de manu eius: et cognoſcant omnia regna terre
quia tu es deus ſolus. Et miſit eſaias filius amos ad eze
chiā dicens. Hec dicit dominus deus iſrael. Pro quib⁹
rogaſti me de ſennacherib rege aſſyrioꝛum: hoc eſt verbū
quod locutus eſt dominus ſuper eū. Deſpexit te ⁊ ſubſan
nauit te virgo filia ſiō poſt te caput † mouit virgo filia hie al's † mouet
ruſalem. Cui exprobraſti: ⁊ quem blaſphemaſti: et ſuper
quem † exaltaſti vocem tuam: et leuaſti altitudinē oculo al's † leuaſti
rum tuoꝛum? Ad ſanctum iſrael. In manu ſeruoꝛum tuoꝛū E
exprobraſti domino: et dixiſti. In multitudine quadriga
rum mearum ego aſcendi in multitudinē montium iuga li
bani: ⁊ ſuccidam excelſa cedroꝛum eius: ⁊ electas abietes
illius: ⁊ introibo altitudinem ſummitatis eius: ſaltum car
meli eius ego fodi ⁊ bibi aquam: et ſiccaui veſtigio pedis al's † audiſti
mei omnes riuos aggerum. Nunquid non † audiſti que
olim

olim fecerim eã? Ex diebus antiquis ego † plaſmaui illud ⁊ nunc adduxi: ⁊ factum eſt in eradicatione collium cõpugnantium et ciuitatũ munitarũ. Habitatores eorum breuiata manu contremuerũt ⁊ confuſi ſunt: facti ſunt ſicut fenum agri ⁊ gramẽ paſcue ⁊ herba tectorũ que exaruit antequã matureſceret. Habitationẽ tuam ⁊ egreſſum tuum et introitũ tuum † ego cognoui ⁊ inſaniam tuam contra me. Cum fureres aduerſum me ſuperbia tua aſcẽdit in aures meas. Ponam ergo circulũ in naribus tuis ⁊ frenũ in labijs tuis: ⁊ reducam te in viã per quam veniſti. Tibi autẽ hoc erit ſignũ. Comede hoc anno que ſponte naſcuntur ⁊ in anno ſecũdo pomis veſcere. In anno autem tertio ſeminate ⁊ metite: plantate vineas: ⁊ comedite fructũ earum. Et † emittet id quod ſaluatũ fuerit de domo iuda: ⁊ quod † reliquũ eſt mittet † radicẽ deorſum: ⁊ faciet fructũ ſurſum: quia de hieruſalẽ exibunt reliquie: ⁊ ſaluatio de monte ſion: zelus dñi exercituũ faciet iſtud. Propterea hec dicit dñs de rege aſſyriorũ. Non † intrabit ciuitatẽ hanc ⁊ non iaciet ibi ſagittã: ⁊ non occupabit eam clypeus ⁊ non mittet in circuitu eius aggerem. In via qua venit per eã reuertetur: ⁊ ciuitatẽ hanc non ingredietur dicit dñs. Et protegam ciuitatẽ iſtam vt ſaluẽ eam. propter me et propter dauid ſeruum meũ. Egreſſus eſt autẽ angelus domini ⁊ percuſſit in caſtris aſſyriorum centũ octogintaquinqʒ milia. Et † ſurrexerunt mane: ⁊ ecce † oẽs cadauera mortuorum. Et egreſſus eſt: ⁊ abijt. Et reuerſus eſt ſennacherib rex aſſyriorum ⁊ habitauit in niniue. Et factum eſt cum adoraret in tẽplo neſrach deum ſuũ: adramelech ⁊ ſaraſar filij eius percuſſerunt eum gladio: fugerũtqʒ in terrã ararath: et regnauit aſaraddon filius eius pro eo.

(al's † plantaui. F al's † nõ habet ego. al's † mittet. al's † relictum. al's † radices. G al's † introibit. 4.reg.19.g. Ecc.48.g. al's † ſurrexerit. al's † omnia.)

Capituli Summarium. Ezechias egrotauit ⁊ orauit ad dominũ qui addidit ei quindecim annos: ⁊ ſcripſit canticum gratiarum actionum.

Capitulum.XXXVIII.

In dieb' illis egrotauit ezechias vſqʒ ad mortem. Et introiuit ad eũ eſaias filius amos † propheta ⁊ dixit ei. Hec dicit dñs. Diſpone domui tue q2 morieris tu: ⁊ non viues. Et cõuertit ezechias faciem ſuam ad parietem et orauit ad dominũ ⁊ dixit. Obſecro dñe memento queſo quomodo ambulauerim corã te in veritate ⁊ in corde perfecto: ⁊ quod bonũ eſt in oculis tuis fecerim. Et fleuit ezechias fletu magno. Et factũ eſt verbũ domini ad eſaiã: dicens. Uade ⁊ dic ezechie. Hec dicit dominus deus dauid patris tui. Audiui orationẽ tuam † ⁊ vidi † lachrymas tuas. Ecce ego adijciã ſuper dies tuos quindecim annos ⁊ de manu regis aſſyriorum eruam te: ⁊ ciuitatem iſtam ⁊ protegam eam. Hoc autem tibi erit ſignũ a domino quia faciet dñs verbũ hoc quod locutus eſt. Ecce ego reuerti faciam vmbrã linearũ per quas deſcenderat in horologio achaz in ſole retrorſum decẽ lineis. Et reuerſus eſt ſol decem lineis per gradus quos deſcenderat. Scriptura ezechie regis iuda cum egrotaſſet ⁊ cõualuiſſet de infirmitate ſua. Ego dixi in dimidio dierũ meorũ vadam ad portas inferi. Queſiui reſiduũ annorũ meorum: dixi nõ videbo † dñm deum in terra viuentiũ. Non aſpiciã hominem vltra: et habitatorẽ quietis. Generatio mea ablata eſt: et conuoluta eſt a me quaſi † tabernacula paſtorũ. Preciſa eſt velut a texente vita mea: dũ adhuc ordirer ſuccidit me. De mane vſqʒ ad veſperã finies me. ſperabam vſqʒ ad mane. Quaſi leo ſic contriuit omnia oſſa mea. De mane vſqʒ ad veſperã finies me: ſicut pullus hyrũdinis ſic clamabo: meditabor vt columba. Attenuati ſunt oculi mei: ſuſpicientes in excelſum. Domine vim patior: † reſponde pro me. Quid dicam aut quid reſpondebit mihi cũ ipſe fecerim? Recogitabo † tibi oẽs annos meos: in amaritudine anime mee. Domine † ſi ſic viuitur: et in talibus vita ſpiritus mei: corripies me ⁊ viuificabis me: ecce in pace amaritudo mea amariſſima. Tu autem eruiſti animam meã vt non periret: proieciſti poſt tergum tuum omnia peccata mea. Quia non infernus confitebitur tibi neqʒ mors laudabit te: non expectabunt qui deſcendunt in lacum veritatẽ tuã. Uiuens viuens ipſe confitebitur tibi ſicut ⁊ ego hodie: pater filijs notã faciet veritatem tuam. Dñe ſaluum me fac ⁊ pſalmos noſtros cantabim' cunctis diebus vite noſtre in domo dñi. Et iuſſit eſaias vt tollerent maſſam de ficis: et cataplaſmarẽt ſuper vulnus eius et ſanaretur. Et dixit ezechias. Quod erit ſignũ: q2 aſcendã † in domũ domini.

(Canticum Ezechie ...; al's † nõ habet dominum. E al's † tabernacula. 11.q.3.ca. qb ergo. Job.4.d. al's † ſponde. al's † nõ habet tibi. al's † nõ habet ſi. D al's † ad.)

Capituli Summariũ. De nuncijs merodach ad ezechiam: et de correptione ezechie ab eſaia pro oſtentatione domus ſue.

Capitulum.XXXIX.

In tẽpore illo miſit merodach baladã filius baladam rex babylonis libros et munera ad ezechiam. Audierat enim q egrotaſſet ⁊ cõualuiſſet. Letat' eſt autẽ ſuper eis ezechias ⁊ oſtẽdit eis cellam aromatũ: ⁊ argenti ⁊ auri ⁊ odoramentorum et vnguenti optimi: ⁊ omnes apothecas ſupellectilis ſue et † vniuerſa que inuenta ſunt in theſauris ſuis. Nõ fuit verbum quod non oſtenderet eis ezechias in domo ſua et in omni poteſtate ſua. Introiuit autem eſaias propheta ad ezechiam regem: et dixit ei. Quid dixerunt viri iſti ⁊ vnde venerunt ad te? Et dixit ezechias. De terra longinqua venerunt ad me de babylone. Et dixit. Quid viderunt in domo tua? Et dixit ezechias. Omnia que in domo mea ſunt viderunt. Non fuit res quam non oſtẽderim eis in theſauris meis. Et dixit eſaias ad ezechiam. Audi verbum domini exercituum. Ecce dies ⁊ auferentur omnia que in domo tua ſunt: ⁊ que theſaurizauerunt patres tui vſqʒ ad diẽ hanc in babylonem. Nõ relinquetur quicq̃ dicit dñs. Et de filijs tuis q̃ exibunt de te quos genueris tollẽt: ⁊ erũt eunuchi in palatio regis babylonis. Et dixit ezechias ad eſaiã. Bonũ verbum dñi quod locutus eſt: ⁊ dixit. Fiat tantum pax et veritas in diebus meis.

(A 4.reg.20.c. al's † omnia. B E D 35.q.1.c.ſ.)

Capituli Summariũ. De aduentu Joannis Baptiſte: de predicatione apoſtolorũ: de vocatione gentium ⁊ magnitudine vocantis: et de idolis.

Capitulum.XL.

Conſolamini cõſolamini popule meus: dicit de' veſter. Loqmini ad cor hieruſalẽ ⁊ † aduocate eã: qm̃ cõpleta eſt malitia ei': dimiſſa eſt iniq̃tas illi'. Suſcepit de manu dñi duplicia pro oĩbus peccatis ſuis. Uox clamantis in deſerto. Parate vias dñi: rectas facite in ſolitudine ſemitas dei noſtri. Omnis vallis exaltabitur: ⁊ omnis

(A Diſt.15.c.ſ. Dat.5.d. Dar.1.e. al's † auocate. diſt.49.c.1. Luce.3.c. Joan.1.c.)

B mons ⁊ collis humiliabit: ⁊ erunt praua indirecta: ⁊ aſpe-
Eccle.14.c ra in vias planas. Et reuelabitur gloria domini: ⁊ videbit
Ja.o.1.d. 1. Pet.1.d. omnis caro pariter quod os domini locutũ eſt. Uox dicẽ-
tis. Clama: et dixit. Quid clamabo? Omnis caro fenũ:
⁊ omnis gloria eius quaſi flos agri: Exiccatũ eſt fenum et
cecidit flos: q: ſpiritus domini ſufflauit in eo. Uere fenum
eſt populus. Exiccatum eſt fenũ ⁊ cecidit flos: verbũ do-
al's † dei noſtri ſtabit. mini † manet ineternum. Super montẽ excelſum aſcende
al's † que. tu † qui euangelizas ſion: exalta in fortitudine vocẽ tuam
al's † que. Infra.62.d. † qui euangelizas hieruſalẽ. Exalta noli timere. Dic ciui-
C tatibus iude. Ecce deus veſter. Ecce dñs deus in fortitu
dine veniet ⁊ brachiũ ei' dominabitur. Ecce merces eius
cum eo: ⁊ opus illius coram illo. Sicut paſtor gregẽ ſuum
paſcet: in brachio ſuo cõgregabit agnos: ⁊ in ſinu ſuo le-
uabit: fetas ipſe portabit. Quis mẽſus eſt pugillo aquas
Diſt.11.c. eccleſiaſticarum per archidia. ⁊ celos palmo ponderauit? Quis appendit tribus digi-
tis mollem terre: ⁊ librauit in pondere montes ⁊ colles in
Sapien.9.c. Ro.11.d. ſtatera? Quis adiuuit ſpiritum domini: aut quis conſilia-
D rius eius fuit ⁊ oſtendit illi? Cum quo iniit cõſiliũ: ⁊ quis
inſtruxit eum ⁊ docuit eũ ſemitam iuſtitie: ⁊ erudiuit eum
ſcientia: ⁊ viam prudentie oſtẽdit illi? Ecce gentes quaſi
ſtilla ſitule: ⁊ quaſi momentũ ſtatere reputate ſunt. Ecce
inſule quaſi puluis exiguus: et libanus non ſufficiet ad ſuc
cendendũ: ⁊ animalia eius non ſufficient ad holocauſtum.
Omnes gentes quaſi non ſint ſic ſunt coram eo: et quaſi
E nihilum ⁊ inane reputate ſunt ei. Cui ergo ſimilẽ feciſtis
al's † conflauit deum aut quam imaginem ponetis ei? Nunquid ſculpti-
al's † figurauit le † conflabit faber: aut aurifex auro † figurabit illud: ⁊ la
minis argenteis argentarius? Forte lignum ⁊ imputribi
le elegit artifex ſapiens querit quomodo ſtatuat ſimula-
chrum quod non moueatur. Nunquid non ſcietis? Nun-
al's † audiſtis. quid non † audiſtis? Nũquid non annunciatum eſt vobis
ab initio? Nunquid non intellexiſtis fundamenta terre?
al's † nihilum. Qui ſedet ſuper gyrũ terre ⁊ habitatores eius ſunt quaſi
F locuſte. Qui extendit velut † nihil celos: ⁊ expandit eos
al's † lane. ſicut tabernaculũ ad inhabitãdũ. Qui † dat ſecretorũ ſcru
al's † quidem neqꝫ plantatus neqꝫ ſatus neqꝫ radicat' i terra truncus. tatores quaſi non ſint iudices terre velut † inanes fecit.
Et quidem neqꝫ plantato neqꝫ ſato: neqꝫ radicato in ter-
ra trunco eorum. Repente flauit in eos ⁊ aruerunt: ⁊ tur-
Infra.46.b. bo quaſi ſtipulã auferet eos. Et cui aſſimilaſtis me ⁊ ade-
Mat.17.h. quaſtis: me dicit ſanctus? Leuate in excelſum oculos ve-
G ſtros ⁊ videte quis creauit hec. Qui educit in numero mi
litiã eorum: et omnes ex nomine vocat. Pre multitudi-
ne fortitudinis ⁊ roboris virtutiſqꝫ eius: neqꝫ vnum reli-
quum fuit. Quare dicis iacob ⁊ loqueris iſrael: abſcondi
al's † tranſiuit. ta eſt via mea a domino: ⁊ a deo meo iudiciũ meũ † tranſi-
bit. Nunquid neſcis: aut non audiſti? Deus ſempiternus
dominus qui creauit terminos terre: non deficiet neqꝫ la-
borabit: neqꝫ eſt inueſtigatio ſapientie eius. Qui dat laſſo
virtutem: et his qui non ſunt fortitudinẽ ⁊ robur multipli
ca. Deficient pueri ⁊ laborabunt ⁊ iuuenes in infirmitate
cadent. Qui autem ſperant in domino mutabunt fortitu-
dinem aſſument pennas ſicut aquile: currẽt ⁊ non labora
bunt: ambulabunt ⁊ non deficient.

¶ Capituli Summariũ. De reſurrectione ⁊ aſcenſione
chriſti: verba chriſti ad apoſtolos: de conuerſione gentiũ
de confutatione idolorum.

Capitulum. XLI.

A Taceant ad me inſule: ⁊ gentes mutent fortitudi-
nem. Accedant et tunc loquantur ſimul ad iudi-
cium propinquemus. Quis ſuſcitauit ab orien
te iuſtum: vocauit eum vt ſequeretur ſe? Dabit
in conſpectu eius gentes: ⁊ reges obtinebit. Dabit quaſi
puluerem gladio eius: ſicut ſtipulam vento raptam arcui
eius. Perſequetur eos tranſibit in pace: ſemita in pedi-
bus eius non apparebit. Quis hec operatus eſt et fecit
vocans generationes ab exordio? Ego dominus primus
et nouiſſimus ego ſum. Uiderunt inſule ⁊ timuerũt extre- B
ma terre obſtupuerunt: appropinquauerũt et acceſſerunt Infra.44.a.
Unuſquiſqꝫ proximo ſuo auxiliabitur ⁊ fratri ſuo dicet cõ et.48.b.
fortare. † Confortauit faber erarius percutiens malleo al's † confortauit.
eum qui cudebat tunc temporis: dicens glutino bonũ eſt: al's † in.
et confortauit eum † clauis vt nõ † moueatur. Et tu iſrael al's † moueret.
† ſerue meus iacob quem elegi: ſemen abrahã amici mei in al's † ſeruus. C
quo apprehẽdi te: ab extremis terre ⁊ a longinquis eius Infra.43.c.
vocaui te et dixi tibi. Seruus meus es tu: elegi ⁊ non ab-
ieci te. Ne timeas: quia ego tecum ſum: ne declines: quia
ego deus tuus. Confortaui te ⁊ auxiliatus ſum † tibi: ⁊ ſu al's † tuis.
ſcepit dextera iuſti mei. Ecce confundentur ⁊ erubeſcent
omnes qui pugnant aduerſum te. Erunt quaſi non ſint: et
peribunt † viri qui contradicunt tibi. Queres eos et non al's † omnes.
inuenies viros rebelles tuos: ⁊ erunt quaſi non ſint: ⁊ ve-
luti conſumptio hominis bellantis aduerſum te. quia ego
dominus deus tuus apprehendẽs manum tuam diceñſqꝫ
tibi. Ne timeas: ego adiuui te. Noli timere vermis iacob D
qui mortui eſtis ex iſrael. Ego auxiliatus ſum tui dicit do
minus: ⁊ redẽptor tuus ſanctus iſrael. Ego poſui te quaſi
plauſtrum triturans nouum: habẽs roſtra ſerrantia. Tri-
turabis mõtes ⁊ cõminues: ⁊ colles quaſi puluerem po-
nes. Uentilabis eos ⁊ ventus tollet eos et turbo diſper-
get eos: ⁊ tu exultabis in domino ⁊ in ſancto iſrael letabe
ris. Egeni ⁊ pauperes querent aquas et non ſunt: lingua
eorum ſiti aruit. Ego dominus exaudiam eos: deus iſrael
nõ derelinquã eos. Aperiã in † ſupinis collib' flumina: et E
in medio cãporũ fontes. Ponã deſertum in ſtagna aqua- al's † ſuperioribus.
rum: ⁊ terram inuiam in riuos aquarũ. Dabo in ſolitudi-
nem cedrum: ⁊ pinnum: myrtum: ⁊ lignum oliue. Ponam
in deſerto abietem vlmũ ⁊ buxum ſimul: vt videant ⁊ ſciãt
⁊ recogitent ⁊ intelligant pariter: quia manus domini fe- F
cit hec ⁊ ſanctus iſrael creauit illud. Prope facite iudiciũ
veſtrum: dicit dominus: afferte ſi quid forte habetis: dixit
rex iacob. Accedant ⁊ nuncient vobis queecunqꝫ ventura
ſunt. Priora que ſunt nunciate: ⁊ ponemus cor noſtrum: ⁊ 25.q.6.c.
ſciemus nouiſſima eorum: et que ventura ſunt iudicate no
bis. Annunciate que vẽtura ſunt in futurum: et ſciemus q:
dii eſtis vos. Bene quoqꝫ aut male ſi poteſtis facite: et lo
quamur et videam' ſimul. Ecce vos eſtis ex nihilo et opus
veſtrũ ex eo quod non eſt. Abominatio eſt que elegit vos. G
Suſcitaui ab aquilone: et veniet ab ortu ſolis. † Uocabit al's † vocauit.
nomen meum: et adducet magiſtratus quaſi lutum: et ve-
lut plaſtes conculcans humũ. Quis annũciauit ab exor-
dio vt ſciamus: et a principio vt dicamus iuſtus es? Non al's † neqꝫ.
eſt † annuncians neqꝫ predicans: neqꝫ audiens ſermones al's † adſum.
veſtros. Primus ad ſion dicet: ecce † adſum ⁊ hieruſalẽ
euangeſtas dabo. Et vidi et non erat ex iſtis quiſquã qui
iniret conſilium: et interrogatus reſponderet verbũ. Ec
ce omnes iniuſti et vana opera eorum: ventus et inane ſi
mulachra eorum.

¶ Capituli Summariũ. De chriſto et baptiſmo eius: de
verbis patris ad filiũ et ad apoſtolos: de aduentu xpi et
percuſſione iudeorũ propter idola.

Capitulum. XLII.

Ecce ſeru' meus ſuſcipiã eum: elect' meus com-
placuit ſibi in illo aia mea. Dedi ſpiritũ meum A
ſuper eum iudiciũ gentibus proferet. Nõ cla 2.q.1.c. item balaam.
mat it neqꝫ accipiet perſonã: nec audietur vox Mat.12.b.
eius foris. Calamum quaſſatum non conteret. et lignũ fu- 2.q.7.c. ap. et ſi in ſi.
migans non extinguet. In veritate educet iudicium: non
erit triſtis neqꝫ turbulentus donec ponat in terra iudiciũ
et legem eius inſule expectabunt. Hec dicit dominus de'
creans celos: et extendens eos: firmans terrã et que ger-
minant ex ea dans flatum populo qui eſt ſuper eã: et ſpiri
tum calcantibus

tum calcantibus eam. Ego dominus vocaui te in iuſticia: et apprehendi manum tuam ⁊ ſeruaui te. Et dedi te in fedus populi in lucem gentium: vt aperires oculos cecorum ⁊ educeres de concluſione vinctum: de domo carceris ſedentes in tenebris. Ego dominus: hoc eſt nomen meum. Gloriā meam alteri non dabo: et laudē meā ſculptilibus: que prima fuerunt ecce venerunt: noua quoq; ego annuncio antequ͂ oriātur audita vobis faciam. Cantate domino canticum nouum: laus eius ab extremis terre. Qui deſcēditis in mare ⁊ plenitudo eius: inſule ⁊ habitatores earū. † Leuetur deſertum ⁊ ciuitates eius in domibus habitabit cedar. Laudate habitatores petre de vertice montiū clamabunt. Ponent domino gloriā: et laudem eius in inſulis nunciabunt. Dominus ſicut fortis egredietur: ſicut vir † preliator ſuſcitabit zelum. Vociferabitur ⁊ clamabit ſuper inimicos ſuos cōfortabitur. Tacui: ſemper ſilui: patiens fui: ſicut † parturiens loquar. Diſſipabo ⁊ abſorbebo ſimul: deſertos faciam mōtes † ⁊ colles: ⁊ omne † germen eorum exiccabo. Ponam flumina in inſulas: ⁊ ſtagna areſaciam. Et † educā cecos in viam quam neſciunt: et in ſemitis quas ignorauerunt ambulare eos faciam. Ponā tenebras † corā eis in lucem: et praua in recta. † Hec verba feci eis: et non dereliqui eos. Conuerſi ſunt retrorſum Confundātur confuſione qui confidunt in ſculptili: qui dicunt conflatili vos dij noſtri. Surdi audite ⁊ ceci intuemini ad videndū: quis cecus niſi ſeruus meus: et ſurdus niſi ad quem nuncios meos miſi? Quis cecus niſi qui venundatus eſt? Et quis cecus niſi ſeruus domini? Qui vides multa nonne cuſtodies? Qui apertas habes aures: nōne audies? Et dominus voluit vt ſanctificaret eum: ⁊ magnificaret legem et extolleret: ipſe autem populus direptus ⁊ vaſtatus. Laqueus iuuenum omnes: et in domibus carcerum abſconditi ſunt. Facti ſunt in rapinam: nec eſt qui eruat in direptionem: nec eſt qui dicat: redde. Quis eſt in vobis qui audiat hoc: attendat ⁊ auſcultet futura? Quis dedit in direptione iacob ⁊ iſrael vaſtantibus? Nōne dominus † ipſe eſt cui peccauimus? Et noluerūt in vijs eius ambulare: et non audierunt legem eius. Et effudit ſuper eum indignationem furoris ſui ⁊ forte bellum: et combuſſit eum in circuitu ⁊ non cognouit: et ſuccendit eum ⁊ nō intellexit.

Infra.49.b / B / Infra.48.b. Diſt.95.c. ... ſa.149. / alias ſubleuetur / alias fortis bellator. / C / alias † patiens. / alias † expreſſos. / alias † gramen. / alias † ... / ... / alias † eorum. / alias † directa. / D / ...74. psalmus / alias † iſte eſt cui ... / alias ... erunt.

¶ Capituli Summariū. Populos credentes ex iudeis ſecuros facit et promittit fidē ex omni parte: increpat gētes de idololatria: quia annuncianti non crediderunt: de ſacrificijs ⁊ thure iudeorum reprobatis.

Capitulum. XLIII.

A

Et nunc hec dicit dominus creans te iacob et formans te iſrael. Noli timere: quia redemi te: et vocaui te noīe tuo. Meus es tu. Cū tranſieris per aquas tecum ero: et flumina nō operiēt te. Cum ambulaueris in igne non combureris et flamma non ardebit in te: quia ego dominus deus tuus ſanctus iſrael ſaluator tuus. Dedi propiciationē tuā egyptum et ethyopiam et ſaba pro te. Ex quo honorabilis factus es in oculis meis et glorioſus ego dilexi te. Et dabo homines pro te et populos pro anima tua. Noli timere † quia ego tecum ſum. Ab oriente adducā ſemen tuum: ⁊ ab occidente cōgregabo te. Dicā aquiloni da: ⁊ auſtro noli prohibere. Affer filios meos de longinquo: ⁊ filias meas ab extremis terre. Et omnem qui inuocat nomen meum: in gloriam meam creaui eum: formaui eum et feci eum. Educ foras populum cecum ⁊ oculos habentem: ⁊ ſurdum et aures ei ſunt. Omnes gentes congregate ſunt ſimul ⁊ collecte ſunt tribus. Quis in † vobis annunciet iſtud: ⁊ que prima ſunt audire vos faciet? Dent teſtes eorum ⁊ iuſtificentur: et audiant ⁊ dicant. Vere vos teſtes mei dicit dominus: ⁊ ſeruus meus quem elegi: vt ſciatis ⁊ credatis mihi et intelligatis quia ego ipſe ſum. Ante me non eſt † formatus deus: ⁊ poſt me non erit. Ego ſum: ego ſum dominus: ⁊ non eſt abſq; me ſaluator. Ego annunciaui et ſaluaui: auditum feci: et non fuit in vobis alienus: Vos teſtes mei dicit dominus: ⁊ ego deus: ⁊ ab initio ego ipſe: ⁊ non eſt qui de manu mea eruat. Operabor: ⁊ quis auertet illud? Hec dicit dominus † redēptor veſter ſanctus iſrael. Propter vos emiſi in babylonem ⁊ detraxi vectes vniuerſos ⁊ caldeos in nauibus ſuis gloriantes. Ego dominus ſanctus veſter creās iſrael rex veſter. Hec dicit dominus qui dedit in mari viā: ⁊ in aquis torrētibus ſemitam. Qui eduxit quadrigam ⁊ equum: agmē † ⁊ robuſtū. Simul obdormierunt nec reſurgent: ⁊ contriti ſunt quaſi linum ⁊ extincti ſunt. Ne memineritis priorum: ⁊ antiqua ne intueamini. Ecce ego facio noua ⁊ nūc orientur: vtiq; cognoſcetis ea. Ponā in deſerto viam: ⁊ in inuio flumina. † Et glorificabit me beſtia agri: dracones ⁊ ſtruthiones: quia dedi in deſerto aquas ⁊ flumina in inuio: vt darem potum populo meo electo meo. Populum iſtum formaui mihi: laudem meam narrabit. Non me inuocaſti iacob: nec laboraſti in me iſrael. Non obtuliſti mihi arietem holocauſti tui: ⁊ victimis tuis non glorificaſti me. Non te ſeruire feci in oblatione nec laborem tibi prebui in thure. Nō emiſti mihi argento calamū: et adipe victimarum tuarum non inebriaſti me. Verūtamen ſeruire me feciſti in peccatis tuis: prebuiſti mihi laborem in iniquitatibus tuis. Ego ſum ego ſum ipſe qui deleo iniquitates tuas propter me: ⁊ peccatorum tuorum non recordabor. Reduc me in memoria ⁊ iudicemur ſimul: narra ſi quid habes vt iuſtificeris. Pater tuus primus peccauit ⁊ interpretes tui preuaricati ſunt in me. Et contaminaui principes ſanctos: dedi ad internitionem iacob et iſrael in blaſphemiam.

Supra.42.c. / alias † quoniam tecum ego ſum. / B / alias † nobis. / ... / alias † formatus. Oſee.13.b. / alias † ſaluator. / C / alias † robuſtū. / 2. Corin.5.d. apoc.21.b. / alias † nō habet et / D / De pe. diſtin.1. c. dicitū ⁊. c. ecce nunc tempus.

¶ Capituli Summarium. De baptiſmo nouo: ſubſannat deus idola: vocat ad penitentiā. et oſtendit potentiā ſuā.

Capitulum. XLIIII.

A

Et nunc audi iacob ſerue meus: et iſrael quem elegi. Hec dicit dominus faciens et formans te ab vtero auxiliator tuus. Noli timere ſerue meus iacob: et rectiſſime quem elegi. Effundā enim aquas ſuper ſitientē: et fluenta ſuper aridam. Effundam ſpiritum meum ſuper ſemē tuum: et benedictionem meam ſuper ſtirpem tuam: ⁊ germinabūt inter herbas quaſi ſalices iuxta preterfluentes aquas. Iſte dicet: domini ego ſum: et ille vocabit in nomine iacob. Et hic ſcribet manu ſua domino: et in nomine iſrael. aſſimilabitur. Hec dicit dominus rex iſrael: et redemptor eius dominus exercituum. Ego primus et ego nouiſſimus: ⁊ abſq; me non eſt deus. Quis ſimilis mei? Vocet ⁊ annunciet: et ordinē exponat mihi. Ex quo conſtitui mihi populū antiquum. Ventura ⁊ que futura ſunt: annūciet eis. Nolite timere: neq; conturbemini. Extunc audire te feci: ⁊ annunciaui. Vos eſtis teſtes mei. Numquid eſt deus abſq; me: et formator quē ego non nouerim. Plaſte idoli omnes nihil ſunt: et amantiſſima eorum non proderunt eis. Ipſi ſunt teſtes eorum: † quia non vidēt neq; intelligunt vt confundātur. Quis formauit deum: ⁊ ſculptile cōflauit ad nihil vtile? Ecce omnes participes eius confundentur. Fabri enī ſunt ex hominibus. Conuenient enim omnes: ſtabunt et pauebunt et confundentur ſimul. Faber ferrarius lima operatus eſt: in prunis ⁊ in malleis formauit illud: et operatus eſt in brachio fortitudinis ſue. Eſuriet ⁊ deficiet nō bibet aquam et laſſeſcet. Artifex lignarius extendit normam: formauit illud in runcina. Fecit illud in angularibus ⁊ in circino tornauit illud: ⁊ fecit imaginem viri quaſi ſpecioſum hominem habitantē in domo. Succidit cedros tulit ilicem et quercū que ſteterat inter ligna ſaltus. Plātā

Hiere.30.b. et 46.g. / Supra.41.b. et infra 48.d. apoc.1.d. et.22.c. / B / alias † qui. / Sapi.13.c.

C uit pinum quam pluuia nutriuit: ⁊ facta eſt hominibus in
focum. Sumpſit ex eis ⁊ calefactus eſt: et ſuccēdit ⁊ coxit
panes: de reliquo autem operatus eſt deum: ⁊ adorauit:
fecit ſculptile ⁊ curuatus eſt ante illud. Medium eius com-
buſſit igni. ⁊ de medio eius carnes † coxit et comedit co-
al's ✝ nō habet coxit. xit pulmentū ⁊ ſaturatus eſt: ⁊ calefactus eſt ⁊ dixit. Uah
calefactus ſum. vidi focum. Reliquū autē eius deum fecit
et ſculptile ſibi. Curuatur ante illud: ⁊ adorat illud ⁊ obſe-
crat dicens. Libera me: quia deus meus es tu. Neſcierūt
neqꝫ intellexerunt. Obliti enim ſunt ne videant oculi eoꝝ:
⁊ ne intelligant in corde ſuo. Non recogitant in mēte ſua:
neqꝫ cognoſcunt neqꝫ ſentiunt vt dicāt. Medietatē eius
combuſſi igni: et coxi ſuper carbones eius panes: et coxi
carnes ⁊ comedi: et de reliquo eius idolum faciam. Ante
truncum ligni procidam. Pars eiꝰ cinis eſt. Cor inſipiēs
D adorabit illud: ⁊ non liberabit animā ſuam: neqꝫ dicet for-
te mendaciū eſt in dextera mea. Memento horum iacob
et iſrael: quoniā ſeruꝰ meus es tu. Formaui te: ſeruꝰ meus
es tu iſrael non obliuiſcaris mei. Deleui vt nubem iniqui-
tates tuas ⁊ quaſi nebulā peccata tua. Reuertere ad me
quoniā redemi te. Laudate celi quoniā miſericordiā fecit
dominus: iubilate extrema terre. Reſonate montes lau-
dationem: ſaltus ⁊ omne lignum eius. Quoniam redemit
dominus iacob: et iſrael gloriabitur. Hec dicit dominus
redemptor tuus: et formator tuus ex vtero. Ego ſum do-
minus faciens omnia: extendēs celos ſolus: ſtabiliēs ter-
ram ⁊ nullus mecum. Irrita faciens ſigna diuinorū et ha-
riolos in furorem vertens. Conuertens ſapientes retror-
ſum: et ſcientiam eorum ſtultam faciens. Suſcitās verbū
ſerui ſui: ⁊ conſilium nunciorum ſuorū cōplens. Qui dico
hieruſalē habitaberis: ⁊ ciuitatibus iude edificabimini: ⁊
deſerta eius ſuſcitabo. Qui dico profundo deſolare: ⁊ flu-
mina tua arefaciam. Qui dico cyro paſtor meus es: ⁊ om-
nem voluntatem meā complebis. Qui dico hieruſalē edi-
ficaberis: et templo fundaberis.

¶ Capituli Summariū. Prophetia de cyro qui populū
liberauit a captiuitate de aduētu chriſti: de collectione gē-
tium ad fidem. de penitentia colentium idola.

Capitulum. XLV.

HEc dicit dominus chriſto meo cyro cuius ap-
A prehēdi dexteram: vt ſubijciā ante faciē eius
al's ✝ ante eum gentes ⁊ dorſa regum vertam. Et aperiā † co-
rā eo ianuas: ⁊ porte non claudent. Ego ante
te ibo: ⁊ glorioſos terre humiliabo. Portas
ereas conterā: ⁊ vectes ferreos confringā. Et dabo tibi
theſauros abſcōditos ⁊ arcana ſecretorū vt ſcias qꝛ ego
dominus qui voco nomē tuū deus iſrael propter ſeruum
al's ✝ in. meum iacob: et iſrael electum meum. Et vocaui te † nomi-
ne tuo aſſimilaui te ⁊ non cognouiſti me. Ego dominus et
al's ✝ alius. non eſt † amplius extra me non eſt deus. Accinxi te et non
Amos.3. 24.q.3.c.Quidam cognouiſti me: vt ſciant hi qui ab ortu ſolis ⁊ qui ab occi-
al's ✝ hꝫ deus. dente quoniā abſqꝫ me non eſt deus. Ego dominus ⁊ non
B eſt alter † formans lucem ⁊ creans tenebras: faciēs pacē
⁊ creans malum. Ego dominus faciens omnia hec. Rora-
te celi deſuper ⁊ nubes pluant iuſtum: aperiatur terra et
germinet ſaluatorē. ⁊ iuſtitia oriatur ſimul. Ego dominus
al's ✝ fictori. creaui eū. Ue qui contradicit † factori ſuo: teſta de ſamijs
Roma.9.d. terre. Nunquid dicet lutum figulo ſuo: quid facis: ⁊ opus
Luce 23.c. tuum abſqꝫ manibus eſt? Ue qui dicit patri quid generas
al's ✝ matri. † et mulieri quid parturis? Hec dicit dominus ſanctus
iſrael plaſtes eius. Uentura interrogate me: ſuper filios
al's ✝ opera. meos ⁊ ſuper † opus manuū mearum mandate mihi. Ego
feci terram ⁊ hominem ſuper eam creaui ego. Et manus
al's ✝ extenderūt. mee † tetenderunt celos: et omni militie eorum mandaui.
Ego ſuſcitaui eum ad iuſtitiā: et omnes vias eius dirigā.
al's ✝ nō hꝫ meā. Ipſe edificabit ciuitatem † meam: ⁊ captiuitatē meam di-
mittet non in precio neqꝫ in muneribus: dicit dominus
† deus exercituū. Hec dicit dominus deus. Labor egy- C
pti et negotiatio ethyopie et ſabaim viri ſublimes ad te al's ✝ nō habet
tranſibunt et tui erunt. Poſt te ambulabunt vincti mani-
cis pergent: et te adorabunt teqꝫ deprecabūtur. Tantum
in te eſt deus: et nō eſt deus abſqꝫ te. Uere tu es deus ab-
ſconditus deus iſrael ſaluator. Confuſi ſunt ⁊ erubuerunt
omnes ſimul: abierūt in confuſionē fabricatores errorum
Iſrael ſaluatus eſt in domino ſalute eterna. Non confun-
demini ⁊ non erubeſcetis vſqꝫ in ſeculum ſeculi: quia hec
dicit dominus creans celos. Ipſe deus formans terram
et faciens eam ipſe plaſtes eius. Non inanum creauit D
eam: ſed vt habitetur formauit eam. Ego dominus ⁊ non
eſt alius. Non in abſcondito locutus ſum: in loco terre te-
nebroſo. Nō dixi ſemini iacob fruſtra querite me. Ego do-
minus loquens iuſtitiam: annuncians recta congregami-
ni ⁊ venite ⁊ accedite ſimul qui ſaluati eſtis ex gentibus.
Neſcierunt qui leuant † lignū ſculpture ſue: ⁊ rogant deū al's ✝ lignum.
non ſaluantem. Annunciate ⁊ venite et conſiliamini ſimul.
Quis auditum fecit hoc ab initio? Extunc predixi illud.
Nunquid non ego dominus: et non eſt vltra deus abſqꝫ
me. Deus iuſtus ⁊ ſaluans: non eſt preter me. Conuerti-
mini ad me ⁊ ſalui eritis omnes fines terre: quia ego deꝰ
⁊ non eſt alius. In memetipſo iuraui egredietur de ore meo Roma.14.b. al's ✝ curuabit
iuſtitie verbum ⁊ non reuertetur quia mihi † curuabitur
omne genu: et iurabit omnis lingua. Ergo in domino di-
cet. Mee ſunt iuſtitie ⁊ imperium. Ad eum venient: ⁊ con-
fundentur omnes qui repugnant ei. In domino iuſtifica-
bitur et laudabitur omne ſemen iſrael.

¶ Capituli Summarium. De conſtructione idololatrie
verba dei patris vbi increpat iudeos ⁊ reuocat ab idolis
et ſalutem promittit in filio.

Capitulum. XLVI.

COnfractus † eſt bel: contritus eſt nabo † fa- A al's ✝ curuatus
cta ſunt ſimulachra eorum beſtijs ⁊ iumentis al's ✝ cōfractum al's ✝ fracta.
Onera veſtra graui pōdere vſqꝫ ad laſſitudi-
nem contabuerunt: et cōtrita ſunt ſimul. Nō
potuerūt ſaluare portantem: ⁊ anima eorum
in captiuitatem ibit. Audite me domus iacob: ⁊ omne re-
ſiduum domus iſrael. Qui portamini a meo vtero: qui ge- B
ſtamini a mea vulua. Uſqꝫ ad ſenectam ego ipſe: ⁊ vſqꝫ ad al's ✝ hec et. Supra.40.d.
canos ego portabo. Ego feci et ego feram: † ego porta- Baruch.6.c.
bo: ⁊ ſaluabo. Cui aſſimilaſtis me ⁊ adequaſtis: et compa-
raſtis me et feciſtis ſimilem? Qui confertis aurum de ſac-
culo. et argentum in ſtatera ponderatis: conducentes au-
rificem vt faciat deum et procidūt ⁊ adorant. Portant il- C
lum in humeris geſtantes: et ponentes in loco ſuo et ſta-
bit ac de loco ſuo non mouebitur. Sed ⁊ cum clamauerint
ad eum non audiet de tribulatione nō ſaluabit eos. Me-
mentote iſtud ⁊ confundamini: redite preuaricatores ad
cor. Recordamini prioris ſeculi qm̄ ego ſū deꝰ: ⁊ nō eſt vl-
tra deus: nec eſt ſimilis mei annuncians ab exordio nouiſ-
ſimum: et ab initio que necdum facta ſunt dicens. Cōſiliū
meum ſtabit: et omnis voluntas mea fiet. Uocās ab orien- D
te † iuſtum: et de terra lōginqua virum volūtatis mee. Et al's ✝ auem.
locutus ſum et adducam illud: creaui et faciam illud: audi-
te me † duro corde: qui lōge eſtis a iuſtitia. Prope feci iu-
ſtitiam meam nō elōgabitur: et ſalus mea non morabitur al's ✝ dari.
Dabo in ſion ſalutem: et in † iſrael gloriam meam. al's ✝ hieruſalem

¶ Capituli Summarium. Sermo domini contra baby-
lonē: vbi oſtendit eius ſuperbia: humiliatio et deſtructio.

Capitulum. XLVII.

DEſcende: ſede in puluere virgo filia baby-
lon: ſede in terra. Non eſt ſolium filie chal- A 24.q.5.c.
deorum: quia vltra non vocaberis mollis et
tenera. Tolle molam et mole farinam: de-
nuda turpitudinem tuam. Diſcooperi hu-
merum

al† tene. Infra.47 [marg.]

meum reuela † crura: tranſi flumina. Reuelabitur ignominia tua: τ videbitur opprobrium tuum. Ultionē capiam et non reſiſtet mihi homo. Redemptor noſter dominus exercituum: nomen illius ſanctus iſrael. Sede † tacens et intra in tenebras filia caldeorum: quia non vocaberis vltra domina regnorum. Iratus ſum ſuper populum meum contaminaui hereditatem meā: τ dedi eos in † manu tua Nō poſuiſti eis miſericordias. Super ſenem aggrauaſti iugum tuum valde: et dixiſti. In ſempiternū ero domina. Non poſuiſti hec ſuper cor tuū neq̄ recordata es nouiſſimi tui. Et nunc audi hec delicata: τ habitans confidenter que dicis in corde tuo: ego ſum τ nō eſt preter me amplius. Non ſedebo vidua τ ignorabo ſterilitatem. Uenient tibi duo hec ſubito in die vna: ſterilitas τ viduitas. Uniuerſa venerunt ſuper te propter multitudinē † maleficiorū tuorum: τ propter duritiam incantatorū tuorum vehementē. Et fiduciam habuiſti in malitia tua: τ dixiſti. Non eſt qui videat me. Sapientia tua τ ſcientia tua hec decepit te. Et dixiſti in corde tuo. Ego ſum τ preter me nō eſt altera. Ueniet ſuper te malum: τ neſcies ortum eius: et irruet ſuper te calamitas: quam non poteris expiare. Ueniet ſuper te repēte miſeria quā neſcis. Sta cum incantatoribus tuis: et cum multitudine maleficiorū tuorum in quibus laboraſti ab adoleſcētia tua: ſi forte quid proſint tibi: aut ſi poſſis fieri fortior. Defeciſti in multitudine conſiliorum tuorum. Stent τ ſaluent te augures celi qui contēplabantur ſydera: τ ſupputabant menſes vt ex eis annunciarent ventura tibi. Ecce facti ſunt quaſi ſtipula: ignis cōbuſſit eos. Non liberabūt animam ſuam de manu flamme: non ſunt prune quibus calefiant: † nec focus vt ſedeant ad eū. Sic facta ſunt tibi: in quibuſcunq̄ laboraueras. Negotiatores tui ab adoleſcētia † tua vnuſquiſq̄ in via ſua errauerunt. Nō eſt qui ſaluet te.

[marg.: al † tene. B — al† manū tuā. — E — al† maleficio rum. Dan. 47.c. — D]

Capituli Summariū. Increpat dominus duritiā iudeorum per ſapientiam qua cognoſcit futura: per potentiam qua creauit omnia: ſe colendum probat et non idola propter que traditi ſunt inimicis: de liberatione eorum.

Capitulum. XLVIII.

Audite hec dom⁹ iacob: q̄ vocamini nomine iſrael: τ de aquis iuda exiſtis q̄ iuratis in nomine dñi: τ dei iſrael recordamini: nō in veritate neq̄ in iuſtitia. De ciuitate enī ſancta vocati ſunt: τ ſup deū iſrael cōſtabiliti ſunt. Dominus exercituū nomē eius. Priora extunc annunciaui: et ex ore meo exierūt: τ audita feci ea repente operat⁹ ſum τ venerūt. Sciui enī q: durus es tu: τ neruus ferreus ceruix tua: τ frons tua † erea. Predixi tibi extunc: anteq̄ venirent indicaui tibi: ne forte diceres: idola mea fecerunt hec: τ ſculptilia mea τ conflatilia mandauerunt iſta. Que audiſti vide omnia. vos autem non annunciaſtis. Audita feci tibi noua extunc. † et conſeruata † ſunt q̄ neſcis. Nūc creata ſunt τ non extunc τ ante diem: et non audiſti ea: ne forte dicas: Ecce † ego cognoui ea. Neq̄ audiſti neq̄ cognouiſti neq̄ extunc aperta eſt auris tua. Scio enim quia preuaricans preuaricaberis: τ tranſgreſſorem † ex vtero vocaui te. Propter nomen meum longe faciam furorem meum: τ laude mea infrenabo te: ne intereas. Ecce excoxi te: ſꝫ non quaſi argentū: elegi te in camino paupertatis. Propter me † propter me faciam vt non blaſphemer: et gloriam meam alteri no dabo. Audi me iacob τ iſrael quē ego voco. Ego ipſe: ego primus et ego nouiſſimus. Manus quoq̄ mea fundauit terram τ dextera mea menſa eſt celos. Ego vocabo eos: et ſtabunt ſimul. Congregamini omnes vos τ audite. Quis de eis annunciauit hec? Dominus dilexit eum: faciet voluntatem ſuam in babylone: τ brachium ſuum in caldeis. Ego ego locutus ſum τ vocaui

[marg.: A — al† erea. B — al† nō hꝫ et. al† nō hꝫ ſunt. — al† nō hꝫ ego. — al† ventre. — al† nō repetit propter me. Supra.42.b. Supra.41.b. et 44.a. — C]

eum: adduxi eum et directa eſt via eius. Accedite ad me et audite hec. Non a principio in abſcondito locutus ſum. Ex tempore anteq̄ fierent ibi eram: τ nūc dominus deus miſit me τ ſpiritus eius. Hec dicit dominus † deus redēptor tuus ſanctus iſrael. Ego dominus deus tuus docēs te vtilia gubernans te in via qua ambulas. Utinam attendiſſes mandata mea. Facta fuiſſet ſicut flumen pax tua: et iuſtitia tua ſicut gurgites maris. Et fuiſſet quaſi arena ſemen tuum τ ſtirps vteri tui vt lapilli eius. Non interiiſſet et non fuiſſet attritum nomen eius a facie mea. Egredimini de babylone: fugite a caldeis in voce exultationis annunciate: auditum facite hoc: et † efferte illud vſq̄ ad extrema terre. Dicite. Redemit dominus ſeruum ſuum Iacob. Non ſitierunt in deſerto cum educeret eos. Aquam de petra produxit eis: et ſcidit petram et fluxerunt aque. Non eſt pax impiis: dicit dominus.

[marg.: al† nō hꝫ deus. D — al† ferte. — Infra.57.c.]

Capituli Summarium. Uerba filii ad eccleſiā ſub nomine inſularum: vbi dicit ſe miſſum ad ſalutem: tam gentiū q̄ iudeorum loquitur pater ad filiū de cōuerſis ad ipſum: conſolatur dominus eccleſiam ſub nomine ſion vbi dicit credentes in ipſam vndiq̄ congregandos: τ q̄ preda tolletur a forti.

Capitulum. XLIX.

Audite inſule: τ attendite populi de lōge. Dominus ab vtero vocauit me: de ventre matris mee recordatus eſt nois mei. Et poſuit os meum quaſi gladium acutū in vmbra manus ſue protexit me: τ poſuit me ſicut ſagittā electam. In pharetra ſua abſcondit me τ dixit mihi. Seru⁹ meus es tu iſrael. quia in te † gloriabor. Et ego dixi. In vacuum laboraui: ſine cauſa τ vane fortitudinē meam conſumpſi. Ergo iudicium meum cum domino: τ opus meum cum deo meo. Et nunc hec dicit dominus formans me ex vtero ſeruū ſibi vt reducam iacob ad eum τ iſrael non congregabitur. Et glorificatus ſum in oculis domini: τ deus meus factus eſt fortitudo mea. Et dixit. Parum eſt vt ſis mihi ſeruus ad ſuſcitandas tribus iacob: τ feces iſrael cōuertendas. Dedi te in lucem gentiū: vt ſis ſalus mea vſq̄ ad extremū terre. Hec dicit dominus redemptor iſrael: ſanctus eius: ad contemptibilem animam, ad abhominatam gentem: ad ſeruum dominorū. Reges videbunt τ cōſurgent principes: et adorabunt propter dominū: quia fidelis eſt: et ſanctū iſrael qui elegit te. Hec dicit dominus. In tēpore placito exaudiui te: et in die ſalutis auxiliatus ſum tui. Et ſeruaui te et dedi te in fedus populi vt ſuſcitares terram τ poſſideres hereditates diſſipatas: vt diceres his qui vincti ſunt exite: et his qui in tenebris reuelamini. Super vias paſcentur: et in omnibus planis paſcua eorum. Non eſurient neq̄ ſitient: τ nō percutiet eos eſtus τ ſol: quia miſerator eorum reget eos: τ ad fontes aquarū potabit eos. Et ponam omnes montes † meos in viam τ ſemite mee exaltabuntur. Ecce iſti de longe venient: τ ecce illi ab aquilone τ mari: τ iſti de terra auſtrali. Laudate celi et exulta terra: iubilate montes laudem: quia cōſolatus eſt dominus populū ſuum: et pauperum ſuorum miſerebitur. Et dixit ſion. Dereliquit me domin⁹ et dominus oblitus eſt mei. Nūquid obliuiſci poteſt mulier infantem ſuū vt non miſereatur filio vteri ſui? Et ſi illa oblita fuerit: ego tamē nō obliuiſcar tui. Ecce in manib⁹ meis deſcripſi te: muri tui coram oculis meis ſemper. Uenerunt ſtructores tui deſtruentes te τ diſſipantes a te exibunt. Leua in circuitu oculos tuos et vide: omnes iſti congregati ſunt venerunt tibi. Uiuo ego dicit dominus: quia omnibus his velut ornamento veſtieris: τ circūdabis tibi eos quaſi ſponſa. Quia deſerta tua τ ſolitudines tue τ terra ruine tue nūc anguſta erūt pre habitatoribus: τ longe † fugabūtur qui

[marg.: A — al† glorificabor. — B — Supra.42.b. Act.13.g. — E — 2.Corin.6.a. apo.7.d. — D — al† nō habet meos. Infra.52.c. — 2.q.6.ca.ad romanam. — E — Infra.62.a. — al† effugabūt]

F abſorbebant te:adhuc dicent in auribus tuis filij ſterilita
tis tue. Anguſtus eſt mihi locus:fac ſpacium mihi:vt ha
bitē. Et dices in corde tuo. Quis genuit mihi iſtos? Ego
ſterilis ꝛ non pariens tranſmigrata ꝛ captiua: ꝛ iſtos q̄s
enutriuit? Ego deſtituta ꝛ † ſola ꝛ iſti vbi hic erant? Hec (alias † deſolata. alias † ieiuna.)
dicit dominus deus. Ecce † leuabo ad gētes manū meā:
et ad populos exaltabo ſignum meum. Et afferent filios
tuos in vlnis:et filias tuas ſuper humeros portabunt. Et
erūt reges nutricij tui: ꝛ regine nutrices tue. Vultu in ter
ra † demiſſo adorabunt te:et puluerē pedū tuorū lingēt. (alias † demiſſo.)
G Et ſcies quia ego dn̄s: ſuper quo non confundentur qui
expectant eum. Nunquid tolletur a forti preda: aut quod
captum fuerit a robuſto ſaluum eſſe poterit? Quia hec di
cit dominus. Equidē ꝛ captiuitas a forti tolletur: ꝛ quod
ablatum fuerit a robuſto ſaluabitur. Eos vero qui iudica
uerunt te:ego iudicabo:et filios tuos ego ſaluabo. Et ci
babo hoſtes tuos carnibus ſuis et quaſi muſto ſanguine
ſuo inebriabūtur. Et ſciet omnis caro quia ego dominus
ſaluans te ꝛ redemptor tuus fortis iacob.

Capituli Summariū. De iudea reprobata: de paſſio
nibus chriſti: de pena iudeorum obſtinatorum.

Capitulum. L.

A Hec dicit dominus. Quis eſt hic liber repudij
matris veſtre: quo dimiſi eā? aut quis eſt cre (alias † Oſee. 4. 35. q. 1. capi. hec ita.)
ditor me⁹: cui vēdidi vos? Ecce em̄ in iniquita
tibus veſtris venditi eſtis. ꝛ in ſceleribus ve (De pe. di. 1. § ecclesia.)
ſtris dimiſi matrem veſtram: quia veni et nō erat vir: vo (Infra. 59. a)
caui et nō erat qui audiret. Nūquid abbreuiata et paruu
la facta eſt manus mea vt non poſſim redimere: aut nō eſt
in me virtus ad † liberandum? Ecce in increpatione mea (alias † ſaluādū)
B deſertum faciam mare: ponam flumina in ſiccum. Compu
treſcent piſces ſine aqua et morientur in ſiti. Induā celos
tenebris:et ſaccū ponā operimentum eorum † Dominus (alias † dn̄s dat mihi linguā diſcipline vt ſciā q̄n oporteat loq̄ verbum.)
dedit mihi linguam eruditam vt ſciam ſuſtētare eum qui
† laſſus eſt verbo. Erigit mane: mane erigit mihi aurem: (alias † lapſus.)
vt audiam quaſi magiſtrū. Dominus deus aperuit mihi
C aurem ego autem non cōtradico: retrorſum non abij. Cor
pus meum dedi percutientibus:et genas meas vellenti (Mat. 26. g)
bus. Faciem meam non auerti ab increpātibus et cōſpuē
tibus † in me. Dominus deus auxiliator meus et ideo nō (alias † nō dixi me.)
ſum confuſus. Ideo poſui faciem meam vt petram duriſſi
mam: et ſcio quoniam non confundar. Iuxta eſt qui iuſtifi
cat me. Quis † contradicet mihi? Stemus ſimul. Quis (alias † cōtradicit. alias † nō dr̄ dn̄s.)
D eſt aduerſarius meus? Accedat ad me. Ecce † dominus
deus auxiliator meus. Quis eſt qui condēnet me? Ecce
omnes quaſi veſtimentum conterentur: et tinea comedet (alias † deum.)
eos. Quis ex vobis timens † dominum audiens vocē ſer (alias † eius. Ps. 101.)
ui † ſui? Quis ambulauit in tenebris: et non eſt lumen ei?
Speret in nomine domini: et innitatur ſuper deum ſuum.
Ecce vos omnes accendentes ignem: accincti flammis.
Ambulate in lumine ignis veſtri: et in flāmis quas ſuccen
diſtis † de manu mea factum eſt hoc vobis. In doloribus (alias † vobis.)
dormietis.

Capituli Summariū. De reprobatis iudeis et perfi
dis loquitur dominus ad populos: quibus glorioſā pro
mittit eccleſiam: confortat quoqꝫ fideles: ꝛ deſiderant fi
deles aduentum filij: qui reſpondent verba ſolatij: promit
titur filius qui plantet celos ꝛ fundet terram: ꝛ vocantur

ad penitentiā qui chriſtum in paſſione ne
gauerunt. Capi. LI.

A Audite me qui ſequimini qđ iu
ſtum eſt. ꝛ queritis dominū. At
tēdite ad petrā vnde excisi eſtis
et ad cauernam laci de qua pre
ciſi eſtis. Attendite ad abraam patrem ve
ſtrum: et ad ſaram que peperit vos. Quia
vnum vocaui eū ꝛ benedixi ei: et multiplicaui eum. Con
ſolabitur ergo dominus ſion: ꝛ conſolabitur omnes rui
nas eius. Et ponet deſertum eius quaſi delitias: et ſolitu
dinem eius quaſi hortum domini. Gaudium ꝛ letitia inue
nietur in ea gratiarum actio ꝛ vox laudis. Attēdite ad me B (alias † populus.)
† popule me⁹ ꝛ trib⁹ mea me audite. Quia lex a me exiet
et iudicium meum in lucem populorū requieſcet. Prope
eſt iuſtus meus: egreſſus eſt ſaluator meus: ꝛ brachia mea
populos iudicabunt. Me inſule expectabunt. ꝛ brachiū
meum ſuſtinebunt. Leuate in celum oculos veſtros: et vi
dete ſub terra deorſum: quia celi ſicut fumus liqueſcent: ꝛ
terra ſicut veſtimentū atteretur: et habitatores eius ſicut
hec interibunt. Salus autē mea in ſempiternū erit: ꝛ iu
ſtitia mea non deficiet. Audite me qui ſcitis iuſtum: popu C
lus meus lex mea in corde eorum. Nolite timere oppro (alias † blaſphemiam.)
brium hominū: et blaſphemias † eoꝝ ne metuatis. Sicut (alias † ſicut veſtimentum conſumetur tempore.)
enim veſtimentum ſic comedet eos vermis: ꝛ ſicut lanam:
ſic deuorabit eos tinea. Salus autem mea in ſempiternū
erit: et iuſtitia mea in generationes generationum. Con (Infra. 52. a.) D
ſurge conſurge. induere fortitudinē brachiū domini. Con
ſurge ſicut in diebus antiquis in generationibus ſeculo
rum. Nunquid non tu percuſſiſti ſuperbū: vulneraſti dra
conem? Nunquid non tu ſiccaſti mare: aquam abyſſi vehe
mentis? Qui poſuiſti profundum maris viam vt tranſirēt
liberati. Et nunc qui redempti ſunt a domino reuertētur:
et venient in ſion laudantes: et letitia ſempiterna ſuper ca
pita eorum. Gaudium ꝛ letitiam tenebunt: fugiet dolor et
gemitus. Ego ego ipſe cōſolabo vos. Quis tu vt timeas
ab homine mortali ꝛ a filio hominis: qui quaſi fenum ita (alias † creatoris.)
areſcet: et oblitus es domini † factoris tui? Qui tetendit E
celos ꝛ fundauit terram: ꝛ formidaſti iugiter tota die a fa
cie furoris eius q̄ te tribulabat: ꝛ parauerat ad perdēdū.
Vbi nunc eſt furor tribulantis? Cito veniet gradiens ad (alias † internitionem.)
aperiendum et non interficiet vſqꝫ ad † internitionem nec
deficiet panis eius. Ego autem ſum dominus deus tuus
qui conturbo mare: et intumeſcunt fluctus eius: dominus
exercituum nomen meum. Poſui verba mea in ore tuo: et
in vmbra manus mee protexi te: vt plantes celos et fundes
terram et dicas ad ſion populus meus es tu. Eleuare: ele
uare: conſurge hieruſalem que bibiſti de manu domini ca F
licem ire eius. Vſqꝫ ad fundū calicis ſoporis bibiſti: ꝛ po
taſti vſqꝫ ad feces. Non eſt qui ſuſtentet eam ex omnibus
filijs quos genuit ꝛ non eſt qui apprehendat manū eius
ex omnibus filijs quos enutriuit. Duo ſunt que occurre
runt tibi. Quis contriſtabitur ſuper te? Vaſtitas ꝛ cōtri G
tio ꝛ fames et gladius. Quis conſolabitur te? Filij tui p (alias † bellaqueata.)
iecti ſunt: dormierunt in capite omniū viarum ſicut † oryx
illaqueatus plen⁹ indignatione domini: increpatione dei
tui. Idcirco audi hec paupercula et ebria non a vino. Hec
dicit dominator tuus dominus: et deus tuus qui pugna
uit pro populo ſuo. Ecce tuli de manu tua calicem ſopo
ris: fundum calicis indignationis mee. Non † adijcies vt (alias † adijcies.)
bibas illum vltra. Et ponam illum in manu eorum qui te
humiliauerunt: et dixerunt anime tue incuruare vt tranſea
mus: et poſuiſti vt terrā corpus tuum et quaſi viam tranſ
euntibus.

Capituli Summariū. Excitatur eccleſia ad virtutes:
de redemptione noſtra: commendātur predicatores ꝛ iu
bentur apoſtoli exire de polluta ciuitate.

Capitulum. LII.

Conſurge cōſurge: iduere fortitudine tua ſiō A
Induere veſtimentis glie tue hieruſalē ciui (Diſt. 15. c. Supra. 51.)
tas † ſancti: q2 nō adijciet vltra vt ptranſeat (alias † ſancta.)
per te incircūciſus ꝛ immūdus. Excutere de
puluere: cōſurge ſede hieruſalē. Solue vin
cula

B cula colli tui captiua filia ſion. q2 hec dicit dominus. Gra
tis venundati eſtis: et ſine argento redimemini. Quia hec
dicit dominus deus. In egyptũ deſcendit populus meus
in principio vt colonus eſſet ibi: et aſſur abſq; vlla cauſa ca
lumniatus eſt eum. Et nunc quid mihi eſt hec dicit domi-
nus? Quoniã ablatus eſt populus me9 gratis. Domina-
tores eius inique agunt dicit dominus et iugiter tota die
nomen meum blaſphematur. Propter hoc ſciet populus
meus nomen meum in die illa: quia ego ipſe q loquebar
ecce adſum. Quam pulchri ſuper mõtes pedes annũcian
C tis et predicantis pacem: annunciantis bonum: predican-
tis ſalutem: dicentis. Sion regnabit deus tuus. Vox ſpe
culatorum tuorum leuauerunt vocem: ſimul laudabunt: q2
oculo ad oculum videbunt cum cõuerterit dominus ſion.
Gaudete et laudate ſimul deſerta hieruſalẽ: quia conſola
tus eſt dominus populum ſuum: redemit hieruſalẽ. Para
D uit dominus brachium ſanctum ſuum in oculis omniũ gẽ-
tium: et videbũt omnes fines terre ſalutare dei noſtri. Re
cedite recedite: exite inde pollutum nolite tangere. Exite
de medio eius: mundamini qui fertis vaſa domini. Quo-
niam nõ in tumultu exibitis: nec in fuga pperabitis. Pre
cedet enim vos dominus: et congregabit vos deus iſrael.
Ecce intelliget ſeruus meus: et exultabitur et eleuabitur
et ſublimis erit valde. Sicut obſtupuerunt ſuper † te mul
ti ſic inglorius erit inter vos aſpectus eius: et forma eius
inter filios hominum. Iſte aſperget gentes multas ſuper
ipſum continebunt reges os ſuum. Quia quibus non eſt
narratum de eo † viderunt: et que non audierant contem
plati ſunt.

¶ Capituli Summariũ. Prophetat de paſſiõe ieſu chri
ſti futura: cui promittitur q post paſſionem erit ſaturitas
gentium in fide.

Capitulum. LIII.

A Quis credidit auditui noſtro: et brachiũ domi-
ni cui reuelatũ eſt? Et aſcendet ſicut virgultũ
coram eo: et ſicut radix de terra ſitienti. Non
eſt ſpecies ei neq; decor. Et vidimus eum et nõ
erat aſpectus: et deſiderauimus eum deſpectũ
et nouiſſimum virorum: virum dolorum et ſcientem infir-
mitatem. Et quaſi abſconditus vultus eius et deſpectus:
vnde nec reputauimus eum. Vere languores noſtros ipſe
B tulit: et dolores noſtros ipſe portauit. Et nos putauimus
eum quaſi leproſum: et percuſſum a deo et humiliatũ. Ipſe
autẽ vulneratus eſt propter iniquitates noſtras attritus
eſt propter ſcelera noſtra. Diſciplina pacis noſtre ſuper
eum: et liuore eius ſanati ſumus. Omnes nos quaſi oues
errauimus: vnuſquiſq; in viam ſuam declinauit: et poſuit
dominus in eo iniquitatẽ omniũ noſtrorum. Oblatus eſt
C quia ipſe voluit: et non aperuit os ſuũ. Sicut ouis ad oc-
ciſionem ducetur: et quaſi agnus coram † tondente ſe ob-
muteſcet: et non aperiet os ſuum. De anguſtia et de iudi-
cio ſublatus eſt. Generationẽ eius quis enarrabit? Quia
abſciſus eſt de terra viuentium. Propter ſcelus populi
mei † percuſſit eum. Et dabit impios pro ſepultura: et † di
uites pro morte ſua eo q iniquitatem non fecerit: neq; do
D lus † fuerit in ore eius: et dominus voluit conterere eum
in infirmitate. Si poſuerit pro peccato animam ſuam: vi-
debit ſemen longeuum: et volũtas † domini in manu eius
dirigetur. Pro eo q laborauit anima eius: videbit et ſatu
rabitur. In ſcientia ſua iuſtificabit ipſe iuſt9 ſeruos meos
multos et iniquitates eorum ipſe portabit. Ideo diſper-
tiam ei plurimos: et fortium diuidet ſpolia: pro eo q tra-
didit in mortem animam ſuã et cum ſceleratis reputatus
eſt. Et ipſe † peccata multorum tulit: et pro tranſgreſſori-
bus rogauit.

¶ Capituli Summariũ. De vocatione iudeorum et gen-
tium et qualiter eccleſia edificatur de lapidib9 precioſis:
et de fabro qui ſufflat prunas.

Capitulum. LIIII.

A Lauda ſterilis que non paris: decanta laudem
et hymni que non pariebas: quoniã multi filij Sopir.2.c.
deſerte magis q eius que † habebat virũ di- al9 † habet.
cit dominus. Dilata locum tentorij tui: et pel- Luce.23.d.
les tabernaculorum tuorum extende. Ne par- Gala.4.d.
cas. Longos fac funiculos tuos: et clauos tuos conſoli-
da. Ad dexteram enim et ad leuam penetrabis et ſemẽ tuũ
gẽtes hereditabit: et ciuitates deſertas inhabitabit. No
B li timere: quia non confunderis neq; erubeſces. Non enĩ
te pudebit quia confuſionis adoleſcentie tue obliuiſceris
et opprobrij et viduitatis tue non recordaberis amplius.
Quia dominabitur tui qui fecit te dominus exercituũ no
men eius: et redẽptor tuus ſanctus iſrael. deus omnis ter
re vocabitur. Quia vt mulierem derelictam et merentem
ſpiritu vocauit te dominus: et vxorem ab adoleſcẽtia ab-
iectam. Dixit deus tuus. Ad punctum in modico dereli-
qui te: et in miſerationibus magnis cõgregabo te. In mo
mento indignationis abſcondi faciem meam parumper a
C te: et in miſericordia ſempiterna miſertus ſum tui. Dixit
redemptor tuus dominus. Sicut in dieb9 noe iſtud mihi
eſt: cui iuraui ne inducerem aquas † diluuij vltra ſupra ter al9 † noe.
ram: ſic iuraui vt non iraſcar tibi: et nõ increpem te. Mon
tes enim commouebuntur et colles contremiſcent miſeri
cordia autem mea non recedet a te. et fedus pacis mee nõ
mouebitur. Dixit miſerator tuus dominus. Paupercula
tempeſtate conuulſa abſq; vlla conſolatione: ecce ego ſter
nam per ordinem lapides tuos: et fundabo te in ſaphyris
et ponam iaſpidem propugnacula tua: et portas tuas in la
D pides ſculptos: et omnes terminos tuos in lapides deſi-
derabiles. Vniuerſos filios tuos doctos a domino et mul
titudinem pacis filijs tuis: et in iuſtitia fundaberis. Re-
cede procul a calumnia: quia non timebis et a pauore: quia
non appropinquabit tibi. Ecce accola veniet qui nõ erat
mecum: aduena quondam tuus adiũgetur tibi. Ecce ego
creaui fabrum ſufflantem in igne prunas: et proferentẽ vas
in opus ſuum et ego creaui interfectorem ad diſperden-
dum. Omne vas quod factum eſt contra te nõ dirigetur:
et omnem linguam reſiſtentem tibi in iudicio † iudicabis. al9 † cõdẽnabis
Hec eſt hereditas ſeruorum domini: et iuſtitia eorũ apud
me: dicit dominus.

¶ Capituli Summarium. De baptiſmo et populo chri-
ſtiano: de querendo dominum: et de verbo quod non redit
in vacuum.

Capitulum. LV.

A Omnes ſitientes venite ad aquas: et qui nõ ha
betis argentum properate emite et comedite.
Venite emite abſq; argento et abſq; vlla com-
mutatione: vinum et lac. Quare appẽditis ar-
gentum non in panibus: et laborem veſtrũ non Diſt.15.c. ſi. in ſi.
in ſaturitate. Audite audientes me: et comedite bonum et Apoc.22.d.
delectabitur in craſſitudine anima veſtra. Inclinate aurẽ
veſtram et venite ad me: audite et viuet anima veſtra. Et fe
riam vobiſcum pactum ſempiternũ miſericordias dauid
B † fideles. Ecce teſtem populis dedi eum ducem ac precep-
torem gẽtibus. Ecce † gentẽ quam neſciebas vocabis: a9 † fideles.
et gentes que te non cognouerunt ad te current propter al9 † gentes.
dominum deum tuum et ſanctum iſrael. † quia glorificauit al9 † qui.
te. Querite dñm dum inueniri poteſt. inuocate eum dum
prope eſt. Derelinquat impius viam ſuã: et vir iniquus co
gitationes ſuas: et reuertatur ad dominũ: et miſerebit9 ei9:
et ad deum noſtrum quoniã multus eſt ad ignoſcẽdũ. Nõ
enim cogitationes mee cogitationes veſtre: neq; vie mee De pe. di. 1.c. his autoritatibus.
C vie veſtre dicit dñs. Quia ſicut exaltantur celi a terra: ſic
exaltate ſunt vie mee a vijs veſtris: et cogitationes mee a

cogitationibus veſtris. Et quomodo deſcendit imber et
alſ + reuertet. nix de celo: ⁊ illuc vltra non † reuertitur ſed inebriat terrã
et infundit eam: ⁊ germinare eam facit: ⁊ dat ſemẽ ſerenti
D ⁊ panem comedenti: ſic erit verbum meum quod egredie
tur de ore meo. Non reuertetur ad me vacuum: ſed faciet
quecunq₃ volui: et proſperabitur in his ad que miſi illud.
Quia in letitia egrediemini: et in pace deducemini. Mon
tes ⁊ colles cantabũt coram vobis laudẽ: ⁊ oĩa ligna † re
alſ + ſiluarum gionis plaudẽt manu. Pro ſaliũcula aſcẽdet abies: ⁊ pro
vrtica creſcet myrtus. Et erit dominus nominat⁹ in ſignũ
eternum: quod non auferetur.

Capituli Summariũ. De eunucho ⁊ cuſtodiẽte ſabba
tum: ⁊ ꝙ propter malos paſtores deuoratur populus.

Capitulum. LVI.

Ec dicit dominus. Cuſtodite iudiciũ ⁊ facite
iuſtitiã: q₂ iuxta eſt ſalus mea vt veniat ⁊ iuſti
A tia mea vt reueletur. Beat⁹ vir qui facit hoc:
⁊ filius hominis qui apprehẽdet iſtud. Cuſto
diens ſabbatum ne polluet illud cuſtodiẽs ma
nus ſuas ne faciat omne malũ. Et non dicat filius adue
ne qui adheret domino dicens. Separatione diuidet me
dominus a populo ſuo. Et non dicat eunuchus: ecce ego
B lignum aridũ. Quia hec dicit dominus eunuchis. † Qui
alſ + nõ h₃ que / al + nõ h₃ ego. cuſtodierint ſabbata mea: et elegerint que † ego volui: et
Sapien. 3. d. tenuerint fedus meum: dabo eis in domo mea ⁊ in muris
diſt. 8. c. ſi mel⁹. meis locum ⁊ nomen melius a filijs ⁊ filiabus. Nomẽ ſem
alſ + filios. piternum dabo eis: quod non peribit. Et † filios aduene
Supra. 29. / alſ + diligant. qui adherẽt domino vt colant eum ⁊ † diligant nomẽ ei⁹:
C vt ſint ei in ſeruos: omnem cuſtodientem ſabbatum ne pol
luat illud ⁊ tenentem fedus meum adducam eos in montẽ
ſanctum meũ: ⁊ letificabo eos in domo orationis mee. Ho
alſ + h₃ eorum locauſta † et victime eorũ placebũt mihi ſuper altari meo:
Mat. 21. b q₂ domus mea domus orationis vocabitur cunctis popu
Mar. 11. c lis. Ait dominus deus qui congregat diſperſos iſrael: ad
Luce. 19. g. / alſ + omnes. huc cõgregabo ad eum † congregatos eius. Omnes be
alſ + cõgregationes. ſtie agri venite ad deuorandum vniuerſe beſtie ſalt⁹. Spe
diſt. 88. c. 2. 1. q. culatores eius ceci omnes: neſcierunt vniuerſi: canes mu
3. c. ſaluator. in ti non valentes latrare videntes vana: dormientes ⁊ amã
ſi. 16. q. 7. c. hec diximus. tes ſomnia ⁊ canes impudentiſſimi neſcierunt ſaturitatẽ.
D Ipſi paſtores ignorauerunt intelligẽtiam. Omnes in viã
diſtin. 43. c. 1. in prin. ſuam declinauerunt: vnuſquiſq₃ ad auaritiam ſuam: a ſum
Hiere. 6. e mo vſq₃ ad nouiſſimũ. Venite ſumam⁹ vinũ: ⁊ impleamur
Supra. 2. b. ebrietate: ⁊ erit ſicut hodie: ſic ⁊ cras et multo amplius.

Capituli Summarium. De iuſto cuius mors non intel
ligitur ab impijs: increpãtur iudei ꝙ chriſtũ in cruce ſub
ſannauerunt: et de idolis: de confidentibus in domino: de
reprobatione iudeorum: ⁊ ꝙ impijs non eſt pax.

Capitulum. LVII.

A
alſ + nemo. Uſtus perit et † non eſt qui recogitet in corde
ſuo: ⁊ viri miſericordie colliguntur: quia nõ eſt
qui intelligat. A facie enĩ malitie collectus eſt
alſ + veniet. iuſtus. † Veniat pax requiſcat in cubili ſuo qui
ambulauit in directione ſua. Vos autem accedite huc filij
alſ + adultere. auguratricis: ſemen † adulteri et fornicarie. Super quẽ
luſiſtis? Super quẽ dilataſtis os: et eiecſtis linguã? Nũ
quid non vos filij ſcelesti: ſemen mendax? Qui conſolami
ni in dijs ſubter omne lignũ frondoſum: immolantes par
alſ + imminentes. uulos in torrentibus ſubter † eminentes petras. In par
B tibus torrentis pars tua: hec eſt ſors tua. Et ipſis effudi
ſti libamen: obtuliſti ſacrificiũ. Nunquid ſuper his nõ in
dignabor? Super montem excelſum et ſublimem poſuiſti
cubile tuum: et illuc aſcendiſti vt immolares hoſtias. Et
poſt oſtium ⁊ retro poſtem poſuiſti memoriale tuũ: quia
iuxta me diſcooperuiſti et ſuſcepiſti adulterum. Dilataſti
alſ + nõ h₃ ſed⁹. cubile tuum: et pepiſti cum eis † fedus. Dilexiſti ſtratum
eorum manu aperta: et ornaſti te regio vnguento ⁊ multi
plicaſti pigmenta tua. Miſiſti legatos tuos procul: ⁊ hu
miliata es vſq₃ ad inferos. In multitudine vie tue labora C
ſti: nec dixiſti quieſcam. Vitam manus tue inueniſti: pro
pterea non rogaſti. Pro quo ſollicita timuiſti: quia menti
ta es: et mei non es recordata: neq₃ cogitaſti in corde tuo:
quia ego tacens et quaſi non videns ⁊ mei oblita es. Ego
autem annunciabo iuſtitiam tuam: et opera tua nõ prode
runt tibi: cum clamaueris liberent te congregati tui. Et
omnes eos auferet vẽtus: tollet aura. Qui autem fiduciã
habet mei: hereditabit terram ⁊ poſſidebit montem ſan
ctum meũ ⁊ dicam. Viam facite: prebete iter: declinate a D
ſemita: auferte offendicula de via populi mei. Quia hec di
cit dominus excelſus ⁊ ſublimis habitans eternitatem: et
ſanctum nomen eius in excelſo ⁊ in ſancto habitãs: ⁊ cum
contrito ⁊ humili ſpiritu vt viuificet ſpiritum humilium:
et viuificet cor contritorum. Non enim in ſempiternum li
tigabo: neq₃ vſq₃ ad finẽ iraſcar: quia ſpiritus a facie mea
egredietur ⁊ flatus ego faciam. Propter iniquitatẽ aua
ritie eius iratus ſum ⁊ percuſſi eum. Abſcondi a te faciem
meam ⁊ indignatus ſum. Et abijt vagus in via cordis ſui.
Vias eius vidi et † ſanaui eum ⁊ reduxi eũ ⁊ reddidi cõſo de pe. di. 1. / alſ + vidi.
lationes ipſi ⁊ lugentibus eius. Creaui fructum labiorũ
pacem: pacem ei qui longe eſt et qui prope: dixit domin⁹:
et ſanaui eum. Impij autẽ quaſi mare feruens quod quie
ſcere non poteſt: ⁊ redundãt fluctus eius in conculcatio Supra. 48.
nem ⁊ lutum. Non eſt pax † impijs: dicit dominus deus. alſ + dicit / de⁹ me⁹ imp

Capituli Summariũ. De ieiunio et elemoſyna ⁊ alijs
operibus miſericordie: de veneratione et obſeruatiõe ſab
bati: et de premijs eorundem.

Capitulum. LVIII.

Lama ne ceſſes
quaſi tuba exalta A
voce tuam: ⁊ annũ diſt. 43. c. 1.
cia populo meo ſcele
ra eorum: et do
mui iacob peccata eorũ. Me
etenim de die in diem querũt
et ſcire vias meas volũt quaſi
gens que iuſtitiã fecerit ⁊ que
iudicium dei ſui nõ dereliquẽ
rit. Rogãt me iudicia iuſtitie
et appropinquare deo volũt.
Quare ieiunauim⁹ ⁊ nõ aſpe
xiſti: humiliauim⁹ animas no
ſtras ⁊ neſciſti? Ecce in die ie
iunij veſtri inuenitur voluntas veſtra: ⁊ omnes debitores
veſtros repetitis. Ecce ad lites ⁊ ad cõtentiones ieiuna 33. q. 4. c.
tis: et percutitis pugno impie. Nolite ieiunare ſicut vſq₃ B
ad hanc diem: vt audiatur in excelſo clamor veſter. Nun
quid tale eſt ieiunium quod elegi per diẽ affligere homi
nem animam ſuam? Nunquid contorquere quaſi circulũ
caput ſuum: et ſaccum et cinerem ſternere? Nũquid iſtud
† vocabis ieiuniũ: ⁊ diẽ acceptabilem domino? Nõne hoc alſ + voca
eſt magis ieiuniũ quod elegi? Diſſolue colligationes im 15. q. 5. c.
pietatis. ſolue faſciculos deprimentes. Dimitte eos qui / tatem.
confracti ſunt liberos. ⁊ omne onus dirũpe. Frange eſu 13. q. 2. c. / menus.
rienti panem tuum. ⁊ egenos vagoſq₃ induc in domũ tuã. diſt. 21. c. / 89. di. c.
Cum videris nudum operi eum ⁊ carnem tuam ne deſpe C
xeris. Tunc erũpet quaſi mane lumen tuum. ⁊ ſanitas tua
citius orietur. Et anteibit faciem tuam iuſtitia tua. ⁊ glo alſ + me.
ria dñi colliget te. Tunc inuocabis † ⁊ dominus exaudiet
te: clamabis ⁊ dicet ecce adſum. † q₂ miſericors ſum dñs alſ + nõ h₃ / miſericors
de⁹ tu⁹. Si abſtuleris de medio tui cathenã. ⁊ deſieris ex dñs deus
tendere

tendere digitum: ⁊ loqui quod nō prodeſt: cum effuderis
eſurienti animā tuam: ⁊ animā afflictam repleueris orietur
in tenebris lux tua: ⁊ tenebre tue erunt ſicut meridies. Et
requiem tibi dabit dominus deus tuus ſemper: et imple-
bit ſplēdoribus animā tuam: et oſſa tua liberabit. Et eris
quaſi ortus irriguus: ⁊ ſicut fons aquarū cuiꝰ nō deficiēt
aque. Edificabuntur in te deſerta ſeculorum fundamenta
generationis ⁊ generatiōis ſuſcitabis. Et vocaberis edi-
D ficator ſepium: auertens ſemitas iniquitatū. Si auerteris
a ſabbato pedem tuum facere voluntatem tuam in die ſan
cto meo: et † vocaberis ſabbatum delicatū ⁊ ſanctum do-
mini glorioſum: et glorificaueris eum dum non facis vias
tuas: et non inuenitur voluntas tua vt loquaris ſermonē:
tunc delectaberis ſuper domino et ſuſtollā te ſuper: † alti-
tudines terre: ⁊ cibabo te hereditate iacob patris tui. Os
enim domini locutum eſt.

Capituli Summarium. Potens eſt deus ad ſaluandū
benignus ad audiendum: ſed noſtre iniquitates obſiſtunt:
de armatura qua indutus eſt dominus.

Capitulum. LIX.

A Ecce non eſt abbreuiata manus domini vt ſalua
re nequeat: neq; aggrauata eſt auris eius vt
non exaudiat: ſed iniquitates veſtre diuiſerunt
inter vos et deum veſtrum: et peccata veſtra ab
ſconderunt faciē eius a vobis ne exaudiret. Manus enī
veſtre pollute ſunt ſanguine: et digiti veſtri iniquitate. La
bia veſtra locuta ſunt mendacium: et lingua veſtra iniqui-
tatem † fatetur. Non eſt qui inuocet iuſtitiam: neq; eſt qui
iudicet vere: ſed confidunt in nihili ⁊ loquūtur vanitates.
Conceperunt † laborem et pepererunt iniquitatem. Oua
B aſpidum ruperunt: et telas aranee texuerunt. Qui come-
derit de ouis eorum morietur: et quod confotum eſt erum
pet in regulum. Tele eorum non erunt in veſtimentum: ne-
q; operientur operibus ſuis. Opera eorum: opera inuti-
lia: et opus iniquitatis in manibus eorum. Pedes eorum
ad malum currunt: et feſtinant vt effundant ſanguinem in-
nocentem. Cogitationes eorum cogitatiōes inutiles. Va
ſtitas et contritio in viis eorum. Viam pacis neſcierunt: et
non eſt iudicium in greſſibus eorum. Semite eorum incur
uate ſunt eis: omnis qui calcat in † eis ignorat pacē. Pro
pter hoc elongatum eſt iudicium a nobis: ⁊ non apprehen
det nos iuſtitia. Expectauimus lucem ⁊ ecce tenebre: ſplē
dorem ⁊ in tenebris ambulauimus. Palpauimus ſicut ce
ci parietem ⁊ quaſi abſq; oculis attrectauimus. Impegi-
mus meridie quaſi in tenebris: in caliginoſis quaſi mortui
C Rugiemus quaſi vrſi omnes: ⁊ quaſi columbe meditātes
gememus. Expectauimus iudicium ⁊ nō eſt: ſalutē: ⁊ elon
gata eſt a nobis. Multiplicate ſunt enim iniquitates no-
ſtre coram te: et peccata noſtra reſponderūt nobis. Quia
ſcelera noſtra nobiſcum: et iniquitates noſtras cognoui-
mus peccare et mentiri contra dominū: ⁊ auerſi ſumus ne
iremus poſt tergum dei noſtri: vt loqueremur calūniam ⁊
tranſgreſſionē. Concepimus et locuti ſumus de corde ver
ba mendacii: et conuerſum eſt retrorſum iudicium: ⁊ iuſti-
tia longe ſtetit. Quia corruit in † platea veritas: et equi-
tas non potuit ingredi. Et facta eſt veritas in obliuione:
et qui receſſit a malo: prede patuit. Et vidit dominꝰ: et ma
lum apparuit in oculis eius: quia non eſt iudicium. Et vi-
dit † deus quia non eſt vir: ⁊ aporiatus eſt: quia nō eſt qui
occurrat. Et † ſaluabit ſibi brachium ſuum: ⁊ iuſtitia eius
D ipſa † confirmauit eum. Indutus eſt † iuſtitia vt lorica: et
galea ſalutis in capite eius. Indutus eſt veſtimētis vltio-
nis: ⁊ opertus eſt quaſi pallio zeli: ſicut ad vindictā quaſi
ad retributionē indignationis hoſtibus ſuis: ⁊ viciſſitudi-
nem inimicis ſuis. Inſulis vicem reddet: et timebunt qui
ab occidente nomen domini: et qui ab ortu ſolis gloriam
eius. Cum venerit quaſi fluuius violentus quem ſpiritus
domini cogit: et venerit ſion redemptor ⁊ eis qui redeunt
ab iniquitate in iacob hec dicit dominꝰ. Hoc fedus in eū
cum eis dicit dominus. Spiritus meus qui eſt in te: ⁊ ver
ba mea que poſui in ore tuo: non recedent de ore tuo et de
ore ſeminis tui dicit dn̄s amodo et vſq; in ſempiternum.

Capituli Summariū. De primitiua eccleſia: de gloria
eccleſie in preſenti ⁊ de beatitudine ipſius in futuro.

Capitulum. LX.

A Surge illuminare † hieruſalem quia venit lumē
tuum: et gloria domini ſuper te orta eſt. Quia
ecce tenebre operient terram: et caligo popu-
los ſuper te autem orietur dominus: et gloria
† eius in te videbitur. Et ambulabunt gentes in lumine
tuo: et reges in ſplendore ortus tui. Leua in circuitu ocu
los tuos et vide: omnes iſti congregati ſunt venerunt tibi.
Filii tui de longe venient et filie tue † de latere ſuggent.
B Tunc videbis et afflues et mirabitur et dilatabit̄ cor tuū:
quando conuerſa fuerit ad te multitudo maris: fortitudo
gentium venerit tibi. Inundatio camelorū: operiet te dro
medarii madian ⁊ effa. Oēs de ſaba venient: aurū ⁊ thus
deferentes: et laudem domino annunciantes. Omne pe-
cus cedar congregabitur tibi: arietes in nabaioth mini-
ſtrabunt tibi. Offerentur ſuper placabili altari meo ⁊ do
mum maieſtatis mee glorificabo. Qui ſunt iſti qui vt nu-
bes volant: et quaſi columbe ad feneſtras ſuas? Me enim
inſule † expectant et naues maris in principio: vt addu-
cam filios tuos de longe. Argentum eorum et aurū eorū
cum eis nomini domini dei tui et ſancto iſrael: quia † glo
rificauit te. Et edificabunt tibi filii peregrinorum muros
tuos et reges eorum miniſtrabunt tibi. In indignatione
enim mea percuſſi te: ⁊ in recōciliatione mea miſertus ſum
C tui. Et aperientur porte tue iugiter: die ac nocte non clau-
dentur: vt auferatur a te fortitudo gentium: et reges earū
adducantur. Gens enim ⁊ regnum quod non ſeruierit tibi
peribit: et gentes ſolitudine vaſtabuntur. Gloria libani ad
te veniet: abies et buxus et pinus ſimul ad ornandum lo-
cum ſanctificationis mee: et locum pedum meorum glori-
ficabo. Et venient ad te curui filii eorum qui humiliauerūt
te: et adorabunt veſtigia pedum tuorum: omnes qui de-
trahebant tibi: ⁊ vocabunt te ciuitatem domini ſion ſan-
cti iſrael. Pro eo q; fuiſti derelicta et odio habita et † non
D erat qui per te tranſiret: ponam te in ſuperbiam ſeculorū
gaudium in generationem: et generationem. Et ſugges
lac gentium: et mammilla regum lactaberis. Et ſcies quia
ego dominus ſaluans te: et redemptor tuus fortis iacob.
Pro ere afferam aurum: et pro ferro afferam argentum ⁊
pro lignis es: ⁊ pro lapidibus ferrum. Et ponam viſitatio
nem tuam pacem: et prepoſitos tuos iuſtitiam. Nō audie
tur vltra in terra iniquitas tua: vaſtitas et contritio † in
terminis tuis: et occupabit ſalus muros tuos et portas
tuas laudatio. Non erit tibi amplius ſol ad lucendum per
diem: nec ſplendor lune illuminabit te: ſed erit tibi dominꝰ
in lucem ſempiternam: et deus tuus in gloriam tuam. Non
occidet vltra ſol tuus et luna tua non minuetur: quia domi
nus erit † tibi in lucem ſempiternam et complebunt̄ dies
luctus tui. Populus autem tuus omnes iuſti in perpetuū
hereditabunt terram: germen plantationis mee opus ma
nus mee ad glorificandum. Minimus erit in mille: et par-
uulus in gentem fortiſſimam. Ego dominus: in tempore
eius ſubito faciam iſtud.

Capituli Summarium. De vnctione ⁊ miſſione et pre
dicatione chriſti: de verbis ipſius ad predicatores exul-
tat eccleſia in decore ſuo.

Capitulum. LXI.

Marginal notes: al's † vocaueris. — al's † altitudi[nes]. — Supra. 50. a. — Roma. 3. c. — al's † colpoten[tiam]. — al's † fatetur. — al's † dolorem. — Roma. 3. b. — Luce. 1. c. — al's † nō hȝ ea. — al's † platea. — al's † nō hȝ de[us] ſaluauit. — al's † armabit. — Sap. 5. c. — Epheſ. 6. b. — al's † vltionē. — al's † nō habe hieruſalem. — Diſt. 15. c. ſi ſi. — al's † domini. — Supra. 49. c. — Mat. 8. a. — al's † in latere ſuggent. — al's † expectabunt. — al's † glorificabit. — Apo. 21. g. — Supra. 35. a. — al's † nō erat qui pertranſiret. — al's † non erit. — Apo. 22. g. — Apo. 2. a. — al's † nō hȝ tibi.

A De ſac. vnctio. c. vnico. Luce. 4. c. aſs ✝ b3 dñs. Spiritus dñi ſuper me:eo q̄ vnxerit me ✝ Ad
annūciādū māſuetus miſit me:vt mederer cō
tritos corde:et predicarē captiuis indulgen⸗
tiam:⁊ clauſis apertionē:vt predicarē annum
aſs ✝ cōſolatio nem. placabilē dño:⁊ diē vltionis deo noſtro:vt cō
ſolarer oēs lugētes vt ponerē ✝ fortitudinē lugētib⁹ ſion:
⁊ darē eis coronā pro cinere:oleū gaudij pro luctu: palliū
laudis pro ſpū moroꝛis. Et vocabunt in ea fortes iuſtitie
B plantatio domini ad gloꝛificandū. Et edificabunt deſerta
a ſeculo et ruinas antiquas erigēt ⁊ inſtaurabūt ciuitates
deſertas ⁊ diſſipatas in generationē ⁊ generationē:⁊ ſta⸗
bunt alieni ⁊ paſcēt pecoꝛa veſtra:⁊ filij peregrinoꝝ agri
cole et vinitoꝛes veſtri erunt. Uos autē ſacerdotes dñi vo
aſs ✝ veſtri. cabimini:miniſtri dei ✝ noſtri dicetur vobis: Foꝛtitudinē
C gentium comedetis:et in gloꝛia eoꝛum ſuperbietis. Pro
De cōſe. diſt. 5. c. nō mediocri ter. confuſione veſtra duplici ⁊ ruboꝛe laudabunt partē eoꝛū.
Propter hoc in terra ſua duplicia poſſidebūt:letitia ſem⸗
aſs ✝ holocau ſto. piterna erit eis. Quia ego dñs diligens iudicium:et odio
habens rapinā in ✝ holocauſtū. Et dabo opus eoꝛū in ve⸗
ritate:⁊ fedus perpetuū feriam eis. Et ſcietur in gētibus
ſemen eoꝛum:et germē eoꝛum in medio populoꝛum. Oēs
qui viderint eos cognoſcēt illos:q2 iſti ſunt ſemen cui be⸗
D nedixit dñs. Gaudēs gaudebo in dño:⁊ exultabit anima
Diſt. 15. c. ſi. mea in deo meo. Quia induit me veſtimentis ſalutis:⁊ in⸗
aſs nō b3 ✝ eſt. dumento iuſtitie circūdedit me:quaſi ſponſum decoꝛatum
coꝛona:et quaſi ſpōſam oꝛnatā monilib⁹ ſuis. Sicut ✝ enī
terra pꝛofert germē ſuum:⁊ ſicut hoꝛtus ſemen ſuum ger⸗
minat:ſic dominus deus germinabit iuſtitiam ⁊ laudē co⸗
ram vniuerſis gentibus.

¶ Ca. Sū. Pꝛedicatur aduentus chꝛiſti:fecunditas ec⸗
cleſie ⁊ clamoꝛ cuſtodum de iudicio.

Capitulum. LXII.

A Propter ſion non tacebo ⁊ pꝛopter hieruſalem
non quieſcam:donec egrediatur vt ſplēdoꝛ iu⸗
ſtus eius:et ſaluatoꝛ eius vt lampas accenda⸗
tur. Et videbunt gentes iuſtū tuum:⁊ cuncti re
ges inclytū tuum. Et vocabitur tibi nomen nouum quod
os dñi nominauit. Et eris coꝛona gloꝛie in manu domini:
B et dyadema regni in manu dei tui. Nō vocaberis vltra de
aſs ✝ inhabita bitur. relicta:et terra tua non vocabitur amplius deſolata. Sed
vocaberis volūtas mea in ea et terra tua ✝ inhabitabitur.
Quia cōplacuit domino in te.et terra tua inhabitabitur.
Habitabit enim iuuenis cum virgine:et habitabunt in te
aſs ✝ ſponſam. filij tui. Et gaudebit ſponſus ſuper ✝ ſponſam:⁊ gaudebit
ſuper te deus tu⁹. Super muros, tuos hieruſalem conſti⸗
tui cuſtodes:tota die et tota nocte in perpetuum non tace
C būt. Qui reminiſcimini domini:ne taceatis ⁊ ne detis ſilen
tium ei:donec ſtabiliat et donec ponat hieruſalem laudem
D in terra. Iurauit dominus in dextera ſua:et in bꝛachio foꝛ
titudinis ſue. Si dedero triticū tuū vltra cibum inimicis
Supra. 47. c. Zacha. 9. c. Oſe. 2. a. tuis:et ſi biberint filij alieni vinum tuum in quo laboꝛaſti.
Quia qui congregabunt illud comedent ⁊ laudabunt do⸗
minum:et qui cōpoꝛtāt illud bibēt in atrijs ſanctis meis.
Tranſite trāſite per poꝛtas:pꝛeparate viam populo. Pla
num facite iter et eligite lapides:et leuate ſignum ad po⸗
pulos. Ecce domin⁹ auditum fecit in extremis terre. Di⸗
cite filie ſiō. Ecce ſaluatoꝛ tuus venit ecce merces eius cū
eo:et opus eius coꝛam illo. Et vocabunt eos populus ſan
ctus:redempti a domino. Tu autem vocaberis queſita ci
uitas ⁊ non derelicta.

¶ Capituli Summariū. De aſcenſione ⁊ paſſione chꝛiſti
cōmemoꝛatio pꝛeteritarū chꝛiſti ⁊ nouarum poſtulatio.

Capitulum. LXIII.

A Quis eſt iſte qui venit de edom tinctis veſtibus
de boſra: Iſte foꝛmoſus i ſtola ſua:gradiēs in
multitudine ✝ foꝛtitudinis ſue. Ego qui loquoꝛ
aſs ✝ virtutis.] iuſtitiā:et pꝛopugnatoꝛ ſum ad ſaluādū. Qua⸗
re ergo rubꝛum eſt indumentum tuum et veſtimenta tua ſi⸗
cut calcantium in toꝛculari: Toꝛcular calcaui ſolus et de
gentibus non eſt vir mecū. Calcaui eos in furoꝛe meo:et
conculcaui eos in ira mea. Et aſperſus eſt ſanguis eoꝛum B
ſuper veſtimenta mea:⁊ omnia indumenta mea inquinaui. 24. q. [illegible] aſs ✝ redēptio
Dies enim vltionis in coꝛde meo: annus ✝ retributionis nis.
mee venit. Circunſpexi et non erat auxiliatoꝛ:queſiui ⁊ nō
fuit qui adiuuaret. Et ſaluauit mihi bꝛachium meum:et in⸗
dignatio mea ipſa auxiliata eſt mihi. Et conculcaui popu
los in furoꝛe meo:⁊ inebꝛiaui eos in indignatione mea:et
detraxi in terrā virtutem eoꝛum. Miſerationum domini
recoꝛdaboꝛ:laudē domini ſuper omnibus que reddidit no
bis dominus:⁊ ſuper multitudinem bonoꝛum ✝ domui iſ⸗ aſs ✝ domui. aſs ✝ miſeri
rael que largitus eſt eis ſm indulgentiam ſuam:⁊ ſm mul⸗ tum.
titudinē ✝ miſericoꝛdiarū ſuarum. Et dixit. Uerumtamen C
populus meus eſt filij non negantes:⁊ factus eſt eis ſalua
toꝛ. In omni tribulatione eoꝛum non eſt tribulatus:et an⸗
gelus faciei eius ſaluauit eos. In dilectione ſua et in indul
gentia ſua ipſe redemit eos:et poꝛtauit eos ⁊ eleuauit eos
cunctis diebus ſeculi. Ipſi autem ad iracundiam pꝛouoca
uerunt:et afflixerunt ſpiritum ✝ ſancti eius. Et conuerſus aſs ✝ ſanc[illegible]
eſt eis in inimicum:et ipſe debellauit eos. Et recoꝛdatus
eſt dierū ſeculi moyſi et populi ſui. Ubi eſt qui eduxit eos
de mari cum paſtoꝛibus gregis ſui: Ubi eſt qui poſuit in
medio eius ſpiritum ſancti ſui: Qui eduxit ad dexteram
moyſen bꝛachio maieſtatis ſue:qui ſcidit aquas ante eos:
vt facerent ſibi nomen ſempiternum: qui eduxit eos per
abyſſos quaſi equum in deſerto nō impingentē:quaſi ani⸗
mal in campo. Deſcendens ſpiritus domini ductoꝛ eius
fuit. Sic adduxiſti populum:tuum vt faceres tibi nomen
gloꝛie. Attende de celo:et vide de habitaculo ſancto tuō D
et ſolio gloꝛie tue. Ubi eſt zelus tuus et foꝛtitudo tua:mul Deute. [illegible] Baruch [illegible]
titudo viſcerū tuoꝛū ⁊ miſerationum tuarū: Super me cō
tinuerunt ſe. Tu enim pater noſter:⁊ abꝛaam neſciuit nos:
et iſrael ignoꝛauit nos. Tu domine pater noſter:et redem 17. q. 2. c. [illegible]
ptoꝛ noſter:a ſeculo nomen tuum. Quare errare nos feci⸗
ſti domine de vijs tuis:induraſti coꝛ noſtrū ne timeremus
te. Conuertere pꝛopter ſeruos tuos: tribus hereditatis
tue. Quaſi nihilum poſſederunt populum ſanctum tuum:
hoſtes noſtri cōculcauerūt ſanctificationē tuam. Facti ſu
mus quaſi in pꝛincipio cum non dominareris noſtri: neq̄
inuocaretur nomen tuum ſuper nos.

¶ Capituli Summarium. Deſideratur aduentus chꝛiſti
et ipſe occurrit facienti iuſtitiam confitentur mala ſua et
bonitatem dei commemoꝛat.

Capitulum. LXIIII.

Utinam dirumperes celos et deſcenderes. A fa A
cie tua montes defluerent ſicut exuſtio ignis ta
beſcerent:aque arderent igni vt notum fieret
nomen tuum inimicis tuis: a facie tua gentes
turbarentur. Cum feceris mirabilia nō ſuſtinebimus. De
ſcendiſti et a facie tua montes defluxerunt. A ſeculo non 1. Coꝛin. 2. b.
audierunt neq̄ auribus perceperunt. Oculus non vidit
deus abſq̄ te:que pꝛeparaſti ✝ expectantibus te. Occur⸗ B aſs ✝ diligē bus.
riſti letanti et facienti iuſtitiam: in vijs tuis recoꝛdabun⸗
tur tui. Ecce tu iratus es et peccauimus:in ipſis fuimus aſs ✝ iniqui
ſemper et ſaluabimur. Et facti ſumus:vt ✝ immundi om⸗ aſs ✝ omnes
nes nos:et quaſi pannus menſtruate ✝ vniuerſe iuſtitie no C
ſtre. Et cecidimus quaſi folium vniuerſi:et iniquitates no
ſtre quaſi ventus abſtulerunt nos. Non eſt qui inuocet no
men tuum:qui conſurgat et teneat te. Abſcondiſti faciem
tuam a nobis et alliſiſti nos in manu iniquitatis noſtre. Et D
nunc domine pater noſter es tu:nos vero lutum:et fictoꝛ Pſ. 77. aſs ✝ nō b3
noſter tu:et opera manuum tuarū omnes nos. Ne iraſca⸗ ſtre.
ris dñe ſatis:⁊ ne vltra memineris iniquitatis ✝ nře. Ecce aſs ✝ domin
✝ reſpice populus tuus oēs nos. Ciuitas ✝ ſanct tui facta aſs ✝ ſcā [illegible]
eſt deſerta

eſt deſerta ſion: deſerta facta eſt: hieruſalē deſolata eſt do
mus ſanctificationis noſtre ⁊ glorie noſtre: vbi laudaue-
runt te patres noſtri: facta eſt in exuſtionē ignis: ⁊ omnia
deſiderabilia noſtra verſa ſunt in ruinas. Nunqd ſup his
continebis te dñe: tacebis ⁊ affliges nos vehementer.

¶ Capituli Sũma. Vox chriſti de paſſione ſua ⁊ contra
iudeos: de idolatria: de diſtantia inter ſeruientē domino:
⁊ non ſeruientem deo: de felicitate hieruſalem.

¶ Capitulum. LXV.

A Roma.10. al's† gentes que non querebant me ... Quæſierunt me qui ante non interrogabãt: inue-
nerunt qui non queſierant me. Dixi. Ecce ego:
ecce ego ad † gentem † que neſciebat me ⁊ que
non inuocabat nomē tuũ. Expãdi manus meas
tota die ad populũ incredulũ: qui graditur in via nõ bõa
poſt cogitationes ſuas. Populus qui ad iracundiã pro-
uocat me ante faciem meã ſemper qui immolãt in hortis
⁊ ſacrificãt ſuper lateres qui habitant in ſepulchris et in
delubris idolorũ dormiunt qui comedũt carnem ſuillam:
⁊ ius prophanum in vaſis eorum: qui dicunt recede a me:
non appropinques mihi quia immundus es. Iſti fumus
erunt in furore meo: ignis ardens tota die. Ecce ſcriptũ
B eſt coram me. Nõ tacebo ſed reddam ⁊ retribuã in † ſinu
eorum iniquitates veſtras ⁊ iniquitates patrum veſtrorũ
ſimul dicit dñs: qui ſacrificauerũt ſuper montes et ſuper
colles exprobrauerũt mihi: ⁊ remetiar opus eorũ primũ
in ſinu eorum. Hec dicit dominus. Quomodo ſi inueniat
granum in botro ⁊ dicatur ne diſſipes illud. quoniã bene-
dictio eſt: ſic faciam propter ſeruos meos vt non diſper-
dant totum. Et educam de iacob ſemen: ⁊ de iuda poſſidē
rem mõtes ſanctos meos. Et hereditabũt eam electi mei
et ſerui mei habitabunt ibi: ⁊ erunt campeſtria in caulas
gregum ⁊ vallis achor in cubile armentorũ populo meo
qui requiſierunt me. Et vos qui dereliquiſtis dominum:
C qui obliti eſtis montem ſanctũ meum: qui ponitis fortune
menſam ⁊ libatis ſuper eam: numerabo vos in gladio et
omnes in cede corruetis pro eo qd vocaui ⁊ non reſpondi
ſtis: locutus ſum ⁊ non audiſtis: ⁊ faciebatis malũ in ocu-
lis meis: ⁊ que nolui elegiſtis. Propter hoc hec dicit do-
minus de'. Ecce ſerui mei comedent: ⁊ vos eſurietis. Ec-
ce ſerui mei bibent: ⁊ vos ſitietis. Ecce ſerui mei letabun-
tur: ⁊ vos cõfundemini. Ecce ſerui mei laudabũt pre exul
tatione cordis: ⁊ vos clamabitis pre dolore cordis: ⁊ pre
contritione ſpiritus vlulabitis: ⁊ dimittetis nomē veſtrũ
in iuramentum electis meis. Et interficiet te dñs deus: ⁊
ſeruos ſuos vocabit nomine alio. In quo qui benedictus
eſt ſuper terram benedicetur in † deo: amen. Et qui iurat
in terra iurabit in deo: amen. Quia obliuioni tradite ſunt
anguſtie priores: ⁊ quia abſcõdite ſunt ab oculis noſtris.
Ecce enim ego creo celos nouos ⁊ terram nouam ⁊ non
erunt in memoria priora. Et non aſcendent ſuper cor: ſed
D gaudebitis ⁊ exultabitis vſq; in ſempiternũ in his q ego
creo. Quia ecce ego creo hieruſalem exultationē: ⁊ popu
lum eius gaudium ⁊ exultabo in hieruſalem ⁊ gaudebo in
populo meo ⁊ nõ audietur in ea vltra vox fletus et vox cla
moris. Nõ erit ibi amplius infans dierum ⁊ ſenex qui non
impleat dies ſuos: quoniam puer centum annorũ morie-
tur: ⁊ peccator centum annorum maledictus erit. Et edifi
cabunt domos ⁊ inhabitabũt ⁊ plãtabũt vineas ⁊ come-
dent † fructus earum. Non edificabũt ⁊ alius habitabit:
non plantabunt ⁊ alius comedet. Secundũ enĩ dies ligni:
erunt dies populi mei ⁊ opera manuum eorum inuetera-
bunt. † Electi mei nõ laborabũt fruſtra: neq; generabunt
in conturbatione: q2 ſemen † benedictorũ domini eſt: ⁊ ne-
potes eorum cum eis. Eritq; anteq̃ clamēt ego exaudiã:
adhuc illis loquentibus ego audiã. Lupus ⁊ agnus pa
ſcentur ſimul: ⁊ leo ⁊ bos comedent paleas: ⁊ ſerpenti pul
uis panis eius. Non nocebunt neq; occidēt in omni mon
te ſancto meo: dicit dominus.

¶ Ca. S. De loco quietis domini: de reprobatione car-
nalis ſacrificij: de partu virginis ⁊ fecunditate eccleſie: de
gaudio ⁊ de delitijs hieruſalē ⁊ eccleſie: de iudicio domini
⁊ de premijs ſanctorũ ⁊ penis impiorũ: interponitur de-
miſſione ⁊ predicatione apoſtolorum. Ca. LXVI.

Hec dicit dñs. Celum ſedes mea: terra aũt ſca- A
bellum pedum meorũ. Que eſt iſta dom' quã Actu 7.
edificabitis mihi: ⁊ quis eſt iſte locus † reqe- al's † quietis.
tionis mee? Omnia hec manus mea fecit: et
facta ſunt vniuerſa iſta dicit dñs. Ad quē autē
reſpiciam niſi ad pauperculũ ⁊ contritum ſpiritu. ⁊ treme-
tem ſermones meos? Qui immolat bouem quaſi qui in-
terficiat virũ. Qui mactat pecus quaſi qui excerebret ca-
nem. Qui offert oblationē: quaſi qui ſanguinē ſuillum offe
rat. Qui recordat thuris: quaſi qui benedicat idolo. Hec B
omnia elegerunt in vijs ſuis: ⁊ in abominationib' ſuis ani
ma eorum delectata eſt. Unde ⁊ ego eligam illuſiones eo-
rum. ⁊ que timebant adducam eis: quia vocaui et nõ erat
qui reſponderet. locutus ſum et non audierunt. Feceruntq;
malum in oculis meis ⁊ que nolui elegerũt. Audite verbũ
domini qui tremitis ad verbũ eius. Dixerũt fratres ve-
ſtri odientes vos et abijcientes propter nomē meũ. Glo
rificetur dñs et videbimus in leticia veſtra: ipſi autem cõ C
fundentur. Vox † populi de ciuitate. vox de tēplo. vox do al's † fremitus
mini reddentis retributionē inimicis ſuis. Anteq̃ partu-
riret peperit anteq̃ veniret partus eius peperit maſculũ Apoc. 12.
Quis audiuit vnq̃ tale: ⁊ quis vidit huic ſimile? Nunquid
parturiet terra in die vna. aut parietur gens ſimul q2 par-
turiuit et peperit ſion filios ſuos? Nunquid ego qui alios
parere facio. ipſe nõ pariam dicit dominus? Si ego qui
generationem † ceteris tribuo ſterilis ero. ait dñs deus al's † cunctis.
tuus? Letamini cum hieruſalem. et exultate in ea omnes D
qui diligitis eam. Gaudete cum ea gaudio vniuerſi q † lu- al's † lugebatis.
getis ſuper eam vt ſugatis ⁊ repleamini ab † vbere conſo al's † vberib'.
lationis eius: vt mulgeatis delitijs affluatis ab omnimo-
da gloria eius. Quia hec dicit dominus. Ecce ego decli-
nabo ſuper eam quaſi fluuium pacis: ⁊ quaſi torrentē inũ-
dantem gloriã gentiũ quam ſugetis. Ad vbera portabimi
ni: ⁊ ſuper genua blandietur vobis. Quomodo ſi cui ma-
ter blandiatur: ita ego conſolabor vos: et in hieruſalē cõ-
ſolabimini. Videbitis: et gaudebit cor veſtrum: et oſſa ve E
ſtra quaſi herba germinabunt: et cognoſcetur manus do
mini ſeruis eius: et † indignabitur inimicis ſuis. Quia ec al's † cõminabitur.
ce dominus in igne veniet: et quaſi turbo † quadriga eius al's † quadrige
† reddet in indignatione furorem ſuum. et increpationē al's † reddere.
ſuam in flamma ignis: quia in igne dominus diiudicabit:
et in gladio ſuo ad omnem carnem: ⁊ multiplicabuntur in
terfecti a domino. Qui ſanctificabantur et mundos ſe pu
tabant in hortis poſt † ianuã intrinſecus: qui comedebãt al's † vnum.
carnem ſuillam et abominationem et murem: ſimul conſu-
mentur dicit dominus. Ego autem opera eorum et cogi- F
tationes eorum venio vt congregem cum omnibus genti
bus: et linguis et venient et videbunt gloriã meam. Et po
nam in eis ſignum: et mittam ex eis qui ſaluati fuerint ad
gentes in † mare: in affricam: ⁊ lydiam tenentes ſagittam al's in mari africa. i. libia vel in ludia.
in italiam et greciam ad inſulas longe: ad eos qui non au-
dierunt de me et non viderunt gloriam meam. Et annun-
ciabunt gloriam meam gentibus: et adducent omnes fra-
tres veſtros de cunctis gētibus donum domino in equis
et in quadrigis et in lecticis et in mulis et in carrucis: ad
montem ſanctum meum hieruſalem dicit dominus: quo-
modo ſi inferant filij iſrael munus in vaſe mundo in domũ
domini. Et aſſumam ex eis in ſacerdotes et leuitas dicit
dominus: quia ſicut celi noui et terra noua que ego facio
ſtare coram me dicit dominus deus: ſic ſtabit ſemen ve- G
ſtrum et nomen veſtrum. Et erit mēſis ex menſe: et ſabba

q.3.c.q.ſt. Dan.9.8. tum ex ſabbato. Veniet omnis caro: vt adoret coram facie mea dicit dñs. Et egredientur ⁊ videbũt cadauera virorum qui preuaricati ſunt in me. Vermis eorũ nõ morietur: ⁊ ignis eorum non extinguetur: ⁊ erunt vſq̃ ad ſatietatem viſionis omni carni.

Explicit Eſaias.

Incipit prefatio in Hieremiam prophetam.

Hec interpretatio Hieronymi eſt. Siquid in ea nouerit: ſm hebreos codices exploretur. Alia eſt ſeptuaginta interpretũ eccleſijs vſitata. Que q̃uis nonulla aliter habeat q̃ in hebreis codicibus inuenitur: tamen vtraq̃. i. ſm ſeptuaginta: ⁊ ſm hebream apoſtolica autoritate firmata eſt: non errore neq̃ reprehenſione ſuperiori ſed certo cõſilio ſeptuaginta nõnulli aliter dixiſſe vel contexuiſſe intelligũtur. Quod ideo premonemus: ne quiſq̃ alteram ex altera velit emendare. Quod ſingulorum in ſuo genere veritas obſeruanda eſt.

Incipit prologus in eundem.

Hieremias propheta cui hic plogus ſcribitur ſermone quidem apud hebreos eſaie ⁊ oſee ⁊ quibuſdam alijs prophetis videtur eſſe ruſticior: ſed ſenſibus par eſt: quippe qui eodẽ ſpiritu prophetauerit. Porro ſimplicitas eloquij a loco ei in quo natus eſt accidit. Fuit enim anathotites q̃ eſt vſq̃ hodie viculus tribus ab hieroſolymis diſtans milibus ſacerdos ex ſacerdotibus ⁊ in matris vtero ſanctificatus virginitate ſua euangelicũ virum chriſti eccleſie dedicans. Hic vaticinari exorſus eſt puer ⁊ captiuitatem vrbis atq̃ inde nõ ſolũ ſpiritu: ſed ⁊ oculis carnis intuitus eſt. Iam decem tribus iſrael aſſyrij in medos tranſtulerant: iam terras earũ coloni gentiũ poſſidebant. Unde in iuda tantum ⁊ in beniamin prophetauit: ⁊ ciuitatis ſue ruinas quadruplici plangit alphabeto: quod nos menſure metri verſibuſq̃ reddidimus. Preterea ordinem viſionum qui apud grecos ⁊ latinos omnino confuſus eſt: ad priſtinam fidem correximus. Librum autem baruch notarij eius qui apud hebreos nec legitur nec habetur preter miſimus. Pro his omnibus maledicta ab emulis preſtolantes: quibus me neceſſe eſt per ſingula opuſcula reſpõdere. Et hoc patior: quia vos me cogitis. Ceterũ ad compendium mali rectius fuerat modum furori eorum ſilẽtio meo ponere: q̃ quotidie noui aliquid ſcriptitantem inuidorum inſaniam prouocare.

hiere.i.b.

Incipit alius prologus in eundem.

Ioachim filius ioſie: cuius tertiodecimo anno prophetare orſus eſt hieremias ſub quo ⁊ Olda mulier prophetauit: ipſe eſt qui alio nomine appellatur eliachim ⁊ regnauit ſuper tribum iuda ⁊ hieruſalẽ annis vndecim. Cui ſucceſſit in regnum filiꝰ ioachim cognomẽto iechonias qui tertio mẽſe regni eiꝰ die decima captus a ducibus nabuchodonoſor: ductꝰ eſt in babylonem: ⁊ in loco eius conſtitutus eſt ſedechias filius ioſie patruus eius. Cuius anno vndecimo hieruſalem capta atq̃ ſubuerſa eſt. Nemo igitur putet eundem in danielis principio ioachim q̃ in ezechielis exordio ioachim ſcribitur. Iſte extremam ſyllabam chim habet: ille chin. Et ob hanc cauſam in euangeliũ ſm mattheũ vna videtur deeſſe generatio: q: ſecũda ιheſſerdecas in ioachin deſinit filium ioſie: ⁊ tertia incipit a ioachim filio ioachim. Qđ ignorans porphyrius calũniam inſtruit eccleſie: ſuã oſtendens imperitiã: dum euangeliſtã mattheũ arguere nitit falſitatis. Quodq̃ traditum ſcribitur ioachim: monſtrat non aduerſariorũ fortitudinis fuiſſe victoriam: ſed domini voluntatis.

Incipit argumentum in eundem.

Ieremias anathotites: qui eſt viculus tribꝰ ab hieroſolymis diſtans milibus apud taphnas in egypto a populo lapidibꝰ obrutus occubuit. Iacet ẜo in eo loco ſepultus: quo dudum pharao rex habitauerat. Et quoniã poſtulatione ſua defugatis ab eodem loco ſerpẽtibus egyptios a tactu aſpidũ facit eſſe ſecuros: magna cum ibi religione egyptij venerantur. Joſephꝰ lib.x. anti.c.x. narrat cum anathoth diſtare ab hieroſolymis viginti milibus.

Explicit argumentum.

Incipit hieremias propheta.

Capi. Sũma. De ſanctificatione ⁊ miſſione hieremie de virga vigilante: ⁊ olla ſuccenſa a facie aquilonis propheta confortatur.

Verba hieremie A
filij helchie de ſacerdotibꝰ qui
fuerũt in anathot: in terra beniamin. Quod factum eſt verbum domini ad
eum in diebus ioſie filij amõ regis iuda in
tertiodecimo anno regni eius. Et factum
eſt in diebus ioachin filij ioſie regis iuda
vſq̃ ad conſummationẽ vndecimi anni ſedechie filij ioſie regis iuda vſq̃ ad tranſmigrationẽ hieruſalem in menſe quinto. Et factum eſt verbũ domini ad me
dicens. Priuſq̃ te formarẽ in vtero noui te: ⁊ anteq̃ exires de vulua ſanctificaui te: † ⁊ prophetã in gentibus dedi te. Et dixi. A.a.a. domine deus: ecce neſcio loqui. Quia B
puer ego ſum. Et dixit dominus ad me. Noli dicere † q: als + niſi
puer ſum: quoniam ad omnia que mittã te ibis: ⁊ vniuerſa quecunq̃ mandauero tibi loqueris. Ne timeas a facie
eorum: quia tecum ego ſum vt eruam te dicit dominus. Et
miſit dominus manum ſuam ⁊ tetigit os meum: ⁊ dixit ad
me. Ecce dedi verba mea in ore tuo: ecce cõſtitui te hodie
ſuper gẽtes ⁊ ſuper regna: vt euellas ⁊ deſtruas ⁊ diſperdas ⁊ diſſipes ⁊ edifices ⁊ plantes. Et factum eſt verbum C
domini ad me dicens. Quid tu vides hieremia? Et dixi.
Virgam vigilantem ego video. Et dixit dominus ad me.
Bene vidiſti: quia vigilabo ego ſuper verbo meo vt faciã
illud. Et factum eſt verbum domini ſecũdo ad me dicens. Infra.24.a.
Quid tu vides? Et dixi. Ollam ſuccenſam ego video: ⁊ faciem eius a facie aquilonis. Et dixit dominus ad me. Ab
aquilone pandetur omne malum ſuper omnes habitatores terre. Quia ecce ego conuocabo omnes cognatiões
regnorũ aquilonis ait dominus: et venient ⁊ ponẽt vnuſquiſq̃ ſolium ſuum in introitu portarum hieruſalem et ſuper omnes muros eius in circuitu ⁊ ſup vniuerſas vrbes D
iuda. Et loquar iudicia mea cum eis ſuper omnem maliciam eorum qui dereliquerunt me: et libauerunt dijs alienis ⁊ adorauerunt opus manuum ſuarum. Tu ergo accinge lumbos tuos ⁊ ſurge ⁊ loquere ad eos omnia que ego
precipio tibi. Ne † formides a facie eorum: nec enim timere te faciã vultum eorum. Ego quippe dedi te hodie in ciuitatẽ munitã ⁊ in colũnam ferreã: ⁊ in murũ eneũ ſup omnem terrã regibus iuda: principibus eius ⁊ ſacerdotibꝰ
eius: ⁊ omni populo terre: ⁊ bellabũt aduerſum te ⁊ non Infra.25.a.
preualebũt: q: ego tecũ ſum: ait dñs vt liberem te.

Ca. Sum.

¶ C. S. Docet quid dicat: increpatur propter ſacerdotes
et paſtores pro idolis: de fonte aque viue. de aqua turbi-
da ⁊ aliena vinea: increpat hieruſalē ꝙ ſit inobediēs ⁊ me
retrix degenerās polluta idolis: deſperās obſtinata obli-
ta domini: increpat de ſanguine pauperum. Ca. II.

A Infra.13.d. Et factum eſt verbū dñi ad me dicens. Vade et
clama in auribus hieruſalē: dicēs. Hec dicit do
minus. Recordatus ſum tui miſerās adoleſcen
tiam tuam ⁊ charitatē deſpōſationis tue: quan-
do ſecuta es me in deſerto: in terra que non ſeminatur. San
ctus iſrael dño primitie frugū eius. Omnes qui deuorāt
eum delinquunt: mala venient ſuper eos dicit dñs. Audi-
te verbum domini domus iacob. et omnes cognationes
domus iſrael. Hec dicit dominus. Quid inuenerunt pa-
tres veſtri in me iniquitatis: quia elongauerūt a me ⁊ am
B bulauerūt poſt vanitatē: vani facti ſunt: Et non dixerunt
vbi eſt dominus q̄ aſcēdere nos fecit de terra egypti qui
traduxit nos per deſertū: per terrā inhabitabilē ⁊ inuiā
per terrā ſitis: ⁊ imaginē mortis ⁊ per terram in qua non
ambulauit vir neq̄ habitauit homo. Et induxit vos in ter
ram carmeli vt comederetis fructū eius ⁊ bona illius. Et
ingreſſi contaminaſtis terram meā: ⁊ hereditatem meā
C poſuiſtis in abominationē. Sacerdotes non dixerūt vbi
eſt dominus: ⁊ tenentes legem neſcierunt me: ⁊ paſtores
preuaricati ſunt in me. Et ꝓphete prophetauerūt in baal
⁊ idola ſecuti ſunt. Propterea adhuc iudicio contendam
vobiſcū ait dominus: ⁊ cū filijs veſtris diſceptabo. Trāſi-
te ad inſulas cethī ⁊ videte ⁊ in cedar mittite ⁊ conſide-
rate vehementer: ⁊ videte ſi factum eſt huiuſcemodi ſi mu
tauit gens deos ſuos: ⁊ certe ipſi non ſunt dij. Populus
vero meus mutauit gloriam ſuā in idolum. Obſtupeſcite
celi ſuper hoc: ⁊ porte eius deſolamini vehemēter dicit do
minus. Duo enim mala fecit populus meus. Me dereli-
querunt fontem aque viue: et foderūt ſibi ciſternas † diſſi- [margin: al. ⁊ cc. replicat ciſternas.]
patas que continere non valent aquas. Nunquid ſeruus
eſt iſrael aut vernaculus: Quare ergo factus eſt in predā
Super eum rugierunt leones ⁊ dederūt vocem ſuam: po
ſuerunt terram eius in ſolitudinem. Ciuitates eius exuſte
D ſunt ⁊ non eſt qui habitet in eis. Filij quoq̄ mempheos [margin: ... i.e. bone. ... 4.6.]
⁊ taphneos conſtuprauerunt te vſq̄ ad verticem. Nunq̄d
non iſtud factum eſt tibi: quia dereliq̄ſti dominū deum tuū
eo tempore quo ducebat te per viam: Et nunc quid tibi
vis in via egypti vt bibas aquam turbidam: Et quid
tibi cum via aſſyriorum: vt bibas aquā fluminis: Arguet
te malitia tua: et auerſio tua increpabit te. Scito et vide
quia malum et amarum eſt reliquiſſe te dominū deū tuum
⁊ non eſſe timorem eius apud te: dicit dominus deus exer
citūum. A ſeculo confregiſti iugum meum ⁊ rupiſti vincu- [margin: ...a.5.b.]
la mea: ⁊ dixiſti. Non ſeruiam. In omni enim colle ſublimi
⁊ ſub omni ligno frōdoſo tu ꝓſternebaris meretrix. Ego
E autem plātaui te vineam electam omne ſemē verū. Quo- [margin: ...c.1.a.]
modo ergo conuerſa es mihi in prauum vinea aliena: Si
laueris te nitro ⁊ multiplicaueris tibi herbā borith ma-
culata es in iniquitate tua coram me dicit dominus deus
Quomodo dicis non ſum polluta: poſt baalim non ambu
laui: Vide vias tuas in conualle: ſcito quid feceris. Cur-
ſor leuis explicans vias † ſuas: onager aſſuetus in ſolitu [margin: ...tuas.]
dine in deſiderio anime ſue attraxit ventum amoris ſui:
Nullus auertet eam. Omnes qui querunt eam non defi-
cient in menſtruis eius inuenient eam. Prohibe pedē tuū
a nuditate ⁊ guttur tuum a ſiti. Et dixiſti. Deſperaui ne-
quaq̄ faciam. Adamaui quippe alienos ⁊ poſt eos ambu
labo. Quomodo confunditur fur quādo deprehenditur
ſic confuſi ſunt domus iſrael ipſi ⁊ reges eorū principes
F ⁊ ſacerdotes ⁊ prophete eorū dicētes ligno pater meus
es tu ⁊ lapidi tu me genuiſti. Verterūt ad me tergū ⁊ non
faciem: ⁊ in tempore afflictionis ſue dicent: ſurge ⁊ libera
nos. Vbi ſunt dij tui quos feciſti tibi: Surgāt et liberent
te tempore afflictionis tue. Secundū numerū quippe ci-
uitatum tuarum erant dij tui iuda. Quid vultis mecū iudi Infra.11.c.
cio contendere. Omnes dereliquiſtis me dicit dominus.
Fruſtra percuſſi filios veſtros: diſciplinā nō receperunt.
Deuorauit gladi⁹ veſter ꝓphetas veſtros quaſi leo † va- al. ⁊ vaſtat.
ſtabatur generatio veſtra. Videte verbum domini. Nun al. ⁊ vaſtator.
quid ſolitudo factus ſum iſraeli: aut terra ſerotina. Qua-
re ergo dixit populus meus receſſimus ⁊ non veniemus
vltra ad te. Nunquid obliuiſcetur virgo ornamēti ſui: † aut al. ⁊ nō habet
ſponſa faſcie pectoralis ſue: Populus vero meus oblitus aut vel ⁊.
B eſt mei diebus innumeris. Quid niteris bonam oſtēdere
viam tuam: ad querendā dilectionē: que inſuper et mali-
tias tuas docuiſti vias tuas: ⁊ in alis tuis inuentus eſt ſan
guis animarum pauperum ⁊ innocentū: Non in foſſis in
ueni eos: ſed in omnibus que ſupra memoraui. Et dixiſti.
Abſq̄ peccato ⁊ innocens ego ſum et propterea auertatur
furor tuus a me. Ecce ego iudicio contēdam tecum: eo ꝙ
dixeris: non peccaui. Quam vilis facta es nimis: iterans
vias tuas. Et ab egypto confunderis: ſicut confuſa es ab
aſſur. Nam ⁊ ab iſta egredieris: ⁊ manus tue erunt ſuper
caput tuum: quoniam obtriuit dominus confidentiā tuā
et nihil habebis proſperum.

¶ Ca. Sum. Increpatur hieruſalē de peccato: quia eū
multis amatoribus fornicata: de imprudentia: de peniten
tia comparatur fornicationi duarum ſororū. Sermo do
mini contra aſſyrios: de reuertione iuda ⁊ hieruſalem: de
penitentia populi. Ca. III.

Vulgo dicitur. Si dimiſerit vir vxorem ſuam et A
recedens ab ea duxerit virū alterum nunquid
reuertetur ad eam vltra: Nunquid nō polluta
erit et contaminata mulier illa: Tu autē forni-
cata es cum amatoribus multis tamen reuertere ad me
dicit dominus: et ego ſuſcipiam te. Leua oculos tuos in
directum. ⁊ vide vbi † nunc proſtrata ſis. In vijs ſedebas al. ⁊ non.
expectans eos quaſi latro inſidians in ſolitudine: et pol-
luiſti terrā in fornicationib⁹ tuis ⁊ in malitijs tuis. Quā-
obrem prohibite ſunt ſtille pluuiarum. ⁊ ſerotinus imber
non fuit. Frons mulieris meretricis facta eſt tibi: ⁊ noluiſ B
ti erubeſcere. Ergo ſaltem amodo voca me pater meus
dux virginitatis mee tu es. Nunquid iraſceris in perpe-
tuum aut perſeuerabis in finem. Ecce locuta es et feciſti
mala ⁊ potuiſti. Et pro verbis penitentie: verbis ſuper-
bie blaſphemaſti: et impleſti cogitationē tuam malam: et
oſtendiſti contra virum fortitudinem tuā: vt poſſis facere
quod ſermone tractaſti. Et dixit dominus ad me diebus
ioſie regis. Nūquid vidiſti que fecerit aduerſatrix iſrael:
Abijt ſibimet ſuper omnem montem excelſum et ſub omni
ligno frondoſo ⁊ fornicata eſt ibi: Et dixi cum feciſſet hec C
omnia. Ad me † reuertere ⁊ non eſt reuerſa. Et vidit pre- al. ⁊ cōuertere
uaricatrix ſoror eius iuda q2 pro eo ꝙ mechata eſſet † auer al. ⁊ aduerſatrix.
ſatrix iſrael dimiſiſſem eam: et dediſſem ei libellum repu-
dij et non timuit preuaricatrix iuda ſoror eius: ſed abijt et
fornicata eſt etiam ipſe et facilitate fornicationis ſue con
taminauit terram: et mechata eſt cum lapide ⁊ ligno. Et
in omnibus his non eſt reuerſa ad me preuaricatrix ſoror
eius iuda in toto corde ſuo: ſed in mendacio ait dominus.
Et dixit dominus ad me. Iuſtificauit animā ſuam aduer
ſatrix iſrael comparatione preuaricatricis iuda. Vade et
clama ſermones iſtos contra aquilonē: et dices. Reuer D
tere aduerſatrix iſrael ait dominus ⁊ non auertam faciē Supra.2.a.
meā a vobis: q2 ſanctus ego ſum dicit dominus: ⁊ nō iraſ-
car in perpetuū. Veruntamē ſcito iniquitatē tuā: q2 in do
minum deū tuū preuaricata es. Et diſperſiſti vias tuas
alienis ſub omni ligno frōdoſo: ⁊ vocē meā nō audiſti ait

dominus. Conuertimini filij reuertentes: dicit dominus quia ego vir veſter. Et aſſumam vos: vnum de ciuitate et duos de cognatione ⁊ introducā vos in ſion. Et dabo vobis paſtores iuxta cor meū: ⁊ paſcēt vos ſcientia et doctrina. Cūq₃ multiplicati fueritis ⁊ creueritis in terra in diebus illis ait dominus nō dicēt vltra archa teſtamenti dn̄i neq₃ aſcēdet ſuper cor neq₃ recordabūtur illi⁹ nec viſitabitur nec fiet vltra. In tempore illo vocabunt hieruſalem ſolium domini: ⁊ congregabūtur ad eam omnes gētes in nomine domini in hieruſalem ⁊ non ambulabunt poſt prauitatem cordis ſui peſſimi. In diebus illis ibit domus iuda ad domum iſrael: ⁊ venient ſimul de terra aquilonis ad terram quā dedi patribus veſtris. Ego autem dixi. Quō

aliꝰ ✝ filijs. ponam te in ✝ filios ⁊ tribuam tibi terrā deſiderabilē hereditatem pręclaram exercitū gentium. Et dixi. Patrem vocabis me ⁊ poſt me ingredi nō ceſſabis. Sꝫ quomodo ſi contēnat mulier amatorē ſuum: ſic contēpſit me domus iſrael dicit dominus. Vox in vijs audita eſt ploratus ⁊ vlu

Infra. 31. b. Oſe. 2. c. B latus filiorum iſrael: quoniam iniquam fecerunt viā ſuam obliti ſunt domini dei ſui. Conuertimini filij reuertētes: et ſanabo auerſiones veſtras. Ecce nos venimus ad te. Tu enim es domin⁹ deus noſter. Vere mendaces erāt colles et multitudo montium. Vere in domino deo noſtro ſalus iſrael. Cōfuſio comedit laborem patrū noſtrorū ab adoleſcētia noſtra greges eorum ⁊ armenta eorū: filios eorū ⁊ filias eorūꝫ comedit confuſio. Dormiemus in confuſione noſtra: et operiet nos ignominia noſtra: quoniam domino deo noſtro peccauimus nos ⁊ patres noſtri ab adoleſcētia noſtra vſq₃ ad diem hanc: ⁊ non audiuimus vocē domini dei noſtri.

¶ Ca. Sum. Promittitur venia ſi ſe lauerint: de deſtructione iude per aſſyrios: quia non penituit: dolet propheta de interitu gentis ſue. Ca. IIII.

A 1 22. q. 1. ca. iurauerunt. c. conſiderat c. c. ſi. de iureiu. c. et ſi xp̄s. Si reuerteris ad me iſrael ait dn̄s ad me conuertere. Si abſtuleris offendicula tua a facie mea nō cōmoueberis. Et iurabis viuit dominus in veritate ⁊ in iudicio ⁊ in iuſtitia ⁊ benedicēt eū

aliꝰ ✝ nō dꝫ habitatori. Oſee 10. gentes ipſumq₃ laudabūt. Hec enim dicit dominus viro iuda ⁊ ✝ habitatori hieruſalem. Nouate vobis nouale: et nolite ſerere ſuper ſpinas. Circuncidimini domino: et auferte preputia cordiū veſtrorū viri iuda ⁊ habitatores hieruſalem ne forte egrediatur vt ignis indignatio mea ⁊ ſuccendatur ⁊ non ſit qui extinguat. Omnia autem hec mala

B venient propter malitiam cogitationū veſtrarū. Annunciate in iuda ⁊ in hieruſalem: auditum facite loquimini et canite tuba in terra: clamate fortiter ⁊ dicite. Congregamini ⁊ ingrediamur ciuitates munitas leuate ſignū in ſiō. Confortamini ⁊ nolite ſtare: quia malum ego adduco ab aquilone: ⁊ contritionē magnam. Aſcēdit leo de cubili ſuo ⁊ predo gentium ſe ✝ leuauit. Egreſſus eſt de loco ſuo: vt

aliꝰ ✝ leuabit. aliꝰ ✝ deſolationem. ponat terram tuā in ✝ ſolitudinem. Ciuitates tue vaſtabuntur remanentes abſq₃ habitatore. Super hoc accingite vos cilitijs: plangite ⁊ vlulate: quia nō eſt auerſa ira furoris domini a vobis. Et erit in die illa dicit dominus: peribit cor regis ⁊ cor principū: ⁊ obſtupeſcent ſacerdotes et prophete conſternabuntur. Et dixi. Heu heu heu domine deus. Ergo ne decēpiſti populū iſtum ⁊ hieruſalem dicēs: pax erit vobis: Ecce peruenit gladius vſq₃ ad animam In tempore illo dicetur populo huic ⁊ hieruſalē ventus vrēs in vijs que ſunt in deſerto vie filie populi mei non ad ventilandū ſed ad purgandū. Spiritus plenus ex his veniet mihi. Et nunc ego: ſed loquar iudicia mea cū

D eis. Ecce quaſi nubes aſcendet: ⁊ quaſi tempeſtas currus

Sapi. 1. a. eius. Velociores aquilis equi illius. Ve nobis quoniam vaſtati ſumus. Laua a malitia cor tuum hieruſalem vt ſalua fias. Vſquequo morabuntur in te cogitationes noxie: vox enim annunciantis a dan: ⁊ notum facientis idolum

de monte effraim ✝. Dicite gentibus. Ecce auditum eſt in hieruſalem cuſtodes venire de terra longinqua: et dare ſuper ciuitates iuda vocem ſuam. Quaſi cuſtodes agrorū facti ſunt ſuper eam in gyro: quia me ad iracundiā prouocauit dicit dominus. Vie tue ⁊ cogitationes tue fecerunt hec tibi. Iſta malitia tua: quia amara: quia tetigit ✝ cor tuū. Ventrem meum: ventrem meum doleo: ſenſus cordis mei turbati ſunt in me. Non tacebo. Quoniā vocem ✝ buccine audiuit anima mea: clamorem prelij. Contritio ſuper contritionem vocata eſt: et vaſtata eſt omnis terra. Repente vaſtata ſunt tabernacula mea ſubito pelles mee. Vſquequo videbo fugientes audiam vocem buccine: quia ſtultus populus meus me nō cognouit. Filij inſipientes ſunt et vecordes. Sapientes ſunt vt faciant mala: bene autem facere neſcierunt. Aſpexi terram ⁊ ecce vacua erat ⁊ nihil: ⁊ celos ⁊ non erat lux in eis. Vidi montes: et ecce mouebantur ⁊ omnes colles conturbati ſunt. Intui⁹ ſum ⁊ non erat homo: ⁊ omne volatile celi receſſit. Aſpexi ⁊ ecce carmelus deſertus: ⁊ omnes vrbes eius deſtructe ſunt a facie domini: ⁊ a facie ire furoris eius. Hec enī dicit dominus. Deſerta erit omnis terra: ſed tamen in conſummationem non faciam. Lugebit terra: et merebunt celi deſuper eo q̄ locutus ſuꝫ. Cogitaui ⁊ nō penituit me nec auerſus ſum ad eos. A voce equitis ⁊ mittentis ſagittam fugit omnis ciuitas. Ingreſſi ſunt ardua et aſcenderunt rupes. Vniuerſe vrbes derelicte ſunt: ⁊ non habitat in eis homo. Tu autem vaſtata quid facies: Cum veſtieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo ⁊ pinxeris ſtibio oculos tuos fruſtra componeris. Contēpſerunt te amatores tui: animam tuam querent. Vocem enim quaſi parturiētis audiui: anguſtias vt puerpere. Vox filie ſion ✝ inter morientes: expandentiſq₃ manus ſuas. Ve mihi quia defecit anima mea: propter interfectos.

aliꝰ ✝ concta gentes. E

aliꝰ ✝ cor.

aliꝰ ✝ tube 16. q. 7. ca. hec dicimus in ſi. F

G

aliꝰ ✝ inter morientis expandentis.

¶ Ca. Sum. Dominus querit fidem in populo: propheta ad obſtinatos vadit: predicat vaſtationem iude propter peccata non tantū plebis ſed principum: cathalogus peccatorum hieruſalem ſcribitur: propter que tradetur inimicis: increpat populū q̄ deum non timet: ⁊ q̄ ingratus eſt. et preterijt ſermones eius peſſime. H

Capitulum. V.

Circuite vias hieruſalem ⁊ aſpicite ⁊ conſiderate ⁊ querite in plateis eius an inueniatis virum facientem iudicium et querentē fidem ⁊ propitius ero ✝ ei. Quod ſi etiam viuit dominus dixerint: ⁊ hoc falſo iurabunt. Domine oculi tui reſpiciunt fidem. Percuſſiſti eos ⁊ non doluerunt: attriuiſti eos ⁊ renuerunt accipere diſciplinā. Indurauerunt facies ſuas ſupra petram: et noluerunt reuerti. Ego autem dixi. Forſitan pauperes ſunt ⁊ ſtulti: ignorantes viam domini ⁊ iudicium dei ſui. Ibo ergo ad optimates et loquar eis. Ipſi enim cognouerunt viam domini ⁊ iudiciū dei ſui. Et ecce magis hi ſimul confregerūt iugum: ruperunt vincula. Idcirco percuſſit eos leo de ſilua: lupus ad veſperam ✝ vaſtauit eos pardus vigilans ſuper ciuitates eorū. Omnis qui egreſſus fuerit ex eis capietur: quia multiplicate ſunt preuaricationes eorū: confortate ſunt auerſiones eorum. Super quo propitius tibi eſſe potero: Filij tui dereliquerunt me: ⁊ iurant in his qui non ſunt dij. Saturaui eos et mechati ſunt: ⁊ in domo meretricis luxuriabantur. Equi amatores i feminas: ⁊ emiſſarij facti ſunt. Vnuſquiſq₃ ad vxorē proximi ſui hinniebat. Nunquid ſuper his non viſitabo dicit dominus: ⁊ in gente tali nō vlciſcetur aīa mea: Aſcendite muros eius ⁊ diſſipate: conſummationē autem nolite facere. Afferte propagines ei⁹: quia non ſunt ✝ domini. Preuaricatiōe enī preuaricata eſt i me domus iſrael ⁊ domus iuda ait dominus. Negauerūt dominū ⁊ dixerunt. Nō eſt ipſe neq₃ veniet ſup nos malū gladiū et famē

aliꝰ ✝ eius.

B

aliꝰ ✝ vaſtabit.

C

Ezech. 22. c. Infra eodem.

aliꝰ ✝ propitio nos. aliꝰ ✝ eoꝝ.

non

non videbimus. Prophete fuerūt in ventū locuti: et reſpon
ſum nō fuit in eis. Hec ergo euenient illis. Hec dicit dñs
(al's + nō hʒ in.) de⁹ exercituū. Quia locuti eſtis verbū iſtud. Ecce ego do
verba mea in ore tuo in ignem: ꝛ populū iſtum † in ligna ꝛ
vorabit eos. Ecce ego adducam ſuper vos gētem de lon-
ginco domus iſrael: ait dominus gentem robuſtā: genteʒ
antiquam genteʒ cuius ignorabis linguam nec intelliges
quid loquatur. Pharetra eius quaſi ſepulcrum patens
vniuerſi fortes. Et comedet ſegetes tuas ꝛ panem tuum
deuorabit filios tuos ꝛ filias tuas: comedet gregem tuuʒ
ꝛ armenta tua: ꝛ comedet vineam tuā ꝛ ficum tuam: ꝛ con
E teret vrbes tuas in quibus tu habes fiduciā gladio. Ve-
(Infra.19.b.) rūtamen in diebus illis ait dominus: non faciā vos in con
ſummationē. Quod ſi dixeritis: quare fecit dñs deus no-
(al's + nō habet ſup.) ſter nobis hec omnia: dices ad eos. Sicut dereliquiſtis
me ꝛ ſeruiſtis deo alieno i terra veſtra: ſic ſeruietis † dijs
alienis in terra non veſtra. Annunciate hec domui iacob
ꝛ auditum facite in iuda dicentes: Audi popule ſtulte qui
non habes cor qui habentes oculos non videtis ꝛ aures
ꝛ non auditis: Me ergo non timebitis ait dñs: et a facie
mea non dolebitis? Qui poſui arenam terminū mari: pre-
F ceptum ſempiternū quod non preteribit: et cōmouebun-
tur: ꝛ non poterūt: ꝛ intumeſcēt fluct⁹ eius: ꝛ non trāſibūt
illud populo autem huic factum eſt cor incredulū ꝛ exa-
ſperans. Receſſerunt ꝛ abierunt: ꝛ non dixerunt in corde
ſuo. Metuamus dominū deū noſtruʒ: qui dat nobis plu-
uiam temporaneam ꝛ ſerotinā in tēpore ſuo plenitudinē
annue meſſis cuſtodientē nobis. Iniquitates noſtre decli
nauerunt hec: ꝛ peccata noſtra prohibuerunt bonū a no-
bis quia inuenti ſunt in populo meo impij īſidiātes quaſi
aucupes laqueos ponentes ꝛ pedicas ad capiendos vi-
ros. Sicut decipula plena auibus: ſic domus eorum ple-
G ne dolo. Ideo magnificati ſunt et ditati: incraſſati ſunt et
impinguati: ꝛ preterierunt ſermones meos peſſime. Cau
(al's + nō habet vidue.) ſam † vidue nō iudicauerūt cauſam pupili † non direxe-
(al's + nō proſpe rauerunt.) runt: ꝛ iudiciū pauperū non iudicauerūt. Nunquid ſuper
his non viſitabo dicit dñs: aut ſuper gentem huiuſcemo-
di nō vlciſcetur anima mea. Stupor ꝛ mirabilia facta ſunt
in terra. Prophete prophetabāt mendaciū: ꝛ ſacerdotes
applaudebant manib⁹ ſuis: ꝛ populus meus dilexit talia.
Quid igitur fiet in nouiſſimos eius.

¶ Ca. Sum. Deſcribitur aduentus nabuchodonoſor et
tranſlatio populi propter auaritiam ſacerdotum: et quia
populus non audit vocem tube. non purgatur in confla-
torio verborum.

Ca. VI.

A Confortamini filij beniamin in medio hieruſa-
lem ꝛ in thecua clangite buccina: ꝛ ſuper bethacarem leuate vexillum: quia malū viſum eſt
ab aquilone ꝛ contritio magna. Specioſe et
delicate aſſimilaui filiam ſion: ad eam venient
paſtores ꝛ greges eorum. Fixerunt in ea tentoria in cir-
cuitu: paſcet vnuſquiſqʒ eos qui ſub manu ſua ſunt. San-
B ctificate ſuper eam bellum: cōſurgite ꝛ aſcēdamus in me-
ridie. Ve nobis quia declinauit dies quia lōgiores facte
ſunt vmbre veſperi. Surgite ꝛ aſcendam⁹ in nocte: ꝛ diſſi
pemus domos eius: quia hec dicit dominus exercituum
(al's + fodite.) Cedite lignum eius: † fundite circa hieruſalem aggerem
Hec eſt ciuitas viſitationis omnis calūnia in medio eius.
Sicut frigidam facit ciſterna aquam ſuam: ſic frigidā fe-
cit malitiam ſuam. Iniquitas ꝛ vaſtitas audietur in ea co
ram me ſemper infirmitas et plaga. Erudire hieruſalem
ne forte recedat anima mea a te. ne forte ponam te deſer-
tam terram inhabitabilē. Hec dicit dominus exercituū.
Vſqʒ ad racemū colligent quaſi in vinea reliquias iſrael.
C Conuerte manum tuam: quaſi vindemiator ad cartalum.
Cui loquar ꝛ quem conteſtabor: vt audiat? Ecce incircun
ciſe aures eorum ꝛ audire non poſſunt. Ecce verbum do-
mini factum eſt eis in opprobriū: ꝛ non ſuſcipient illud. Id-
circo furore dñi plenus ſum: ꝛ laboraui ſuſtinēs. Effunde
ſuper paruulum † furorem ꝛ ſuper conciliuʒ iuuenū ſimul. (al's + foris.)
Vir enim cum † muliere capietur ſenex cum pleno dierū. (al's + conſiliuʒ.)
Et tranſibūt domus eorum ad alteros: agri ꝛ vxores pa- (al's + vxore.)
riter: quia extendā manum meā ſuper habitantes terraʒ: (Infra.4.b.)
dicit dominus. A minore quippe vſqʒ ad maiorem omnes (Eſaie.56.d.)
auaritie ſtudent: ꝛ a propheta vſqʒ ad ſacerdotē cuncti fa- D
ciunt dolum. Et curabant contritionē filie populi mei cuʒ
ignominia dicentes. pax: pax ꝛ non erat pax. Confuſi ſunt
quia abominationē fecerunt: quin potius confuſione non
ſunt confuſi ꝛ erubeſcere neſcierūt. Quāobrem cadēt in-
ter ruentes in tēpore viſitationis ſue corruent: dicit dñs. (al's + audite.)
Hec dicit dñs. State ſuper vias ꝛ † videte ꝛ interroga- E
te de ſemitis antiquis que ſit via bona: ꝛ ambulate in ea: ꝛ
inuenietis refrigeriū animabus veſtris. Et dixerunt. Nō (al's + ꝛ ſpecta-)
ambulabimus. Et conſtitui ſuper vos † ſpeculatores. Et (tores. al's + dixi.)
dixi. Audite vocem tube. † Et dixerunt. Non audiemus. (al's + cognoſce)
Ideo audite gētes ꝛ † cognoſcite cōgregatio: quāta ego (Eſaie.1.d.)
faciam eis. Audi terra. Ecce ego adducā mala ſup popu-
lum iſtū: fructū cogitationū eius: q̄r verba mea non audie
runt: ꝛ legem meā proiecerūt. Vt quid mihi thus de ſab-
ba affertis ꝛ calamū ſuaue olentē de terra lōginqua: Ho
locauſtomata veſtra non ſunt accepta: ꝛ victime veſtre nō
placuerūt mihi. Propterea hec dicit dñs. Ecce ego da- F
bo in populuʒ iſtum ruinas: ꝛ ruent in eis patres ꝛ filij ſi-
mul: vicinus ꝛ proximus peribūt. Hec dicit dñs. Ecce po
pulus venit de terra aquilonis: ꝛ gens magna conſurget
a finibus terre. Sagittā ꝛ ſcutum arripiet: ꝛ crudelis eſt
ꝛ non miſerebitur. Vox eius quaſi mare ſonabit: et ſuper
equos aſcendēt: preparati quaſi vir ad prelium aduerſum
te filia ſion. Audiuimus famā eius: diſſolute ſunt man⁹ no
ſtre. Tribulatio apprehēdit nos dolores vt parturientē.
Nolite exire ad agros ꝛ in † viā ne ambuletis: qm̄ gla- (al's + via)
dius inimici pauor in circuitu. Filia populi mei accīgere G
cilicio: ꝛ conſpergere cinere. Luctū vnigeniti fac tibi plā
ctum amarū: q̄r repente veniet vaſtator ſuper vos. Pro-
batorem dedi te in populo meo robuſtū: ꝛ ſcies et probabis vias eorū. Oēs iſti principes † declinātes: ambulan- (al's + declinan-)
tes fraudulenter. Es ꝛ ferrū vniuerſi corrupti ſunt. Defe- (tium.)
cit ſufflatoriū in igne conſumptū eſt plumbū. Fruſtra con
flauit conflator: malitie enim eorum non ſunt conſumpte.
Argentū reprobū vocate eos: quia dñs proiecit illos.

¶ Capituli Summariū. Non confidendū in templo ſed
in operib⁹ bonis quare nō ſit orandū p populo illo: de re
probatione ſacrificiorū: de vindicta pro excelſis tophet.

Capitulum. VII.

A Verbum quod factuʒ eſt ad hieremiaʒ a dño di-
cens. Sta in porta domus domini: ꝛ p̄dica ibi
verbum iſtud: et dic. Audite verbū domini om
nis iuda qui ingredimini p portas has vt ado- (Infra 26.b.2.)
retis dominū. Hec dicit domin⁹ exercituum deus iſrael.
Bonas facite vias veſtras ꝛ ſtudia veſtra: ꝛ habitabo vo
biſcum in loco iſto. Nolite confidere in verbis mēdacij di
centes. Templū domini: templū domini: templuʒ domini
eſt. Quoniā ſi † benedixeritis vias veſtras ꝛ ſtudia veſtra (al's + benedixe-)
ſi feceritis iudiciū inter virū ꝛ proximū eius. aduene ꝛ pu (ritis.)
B pillo ꝛ vidue nō feceritis calūniam: nec ſanguinē innocen-
tem effuderitis in loco hoc: ꝛ poſt deos alienos nō ambu
laueritis in malum vobiſmetipſis habitabo vobiſcum in
loco iſto in terra quam dedi patribus veſtris a ſeculo. et
vſqʒ in ſeculū. Ecce vos cōfiditis vobis in † ſermonibus (al's + verbis.)
mēdacij qui nō proderūt vobis: furari: occidere: adultera
ri: iurare mēdaciter: libare † baalim: et † ire poſt deos alie- (al's + baall.)
nos quos ignoratis. Et veniſtis ꝛ ſtetiſtis corā me. In do (al's + ambulare)
mo hac in qua inuocatū eſt nomē meū: ꝛ dixiſtis. Liberati
ſumus: eo quod fecerimus omnes abominationes iſtas.

✝Nunquid ergo ſpelunca latronũ facta eſt domus iſta in
al's. ✝ nō hꝫ nū quid ſed ergo. qua innocatũ eſt nomen meũ in oculis veſtris. Ego✝ ego
ſum: ego vidi dicit dñs. Ite ad locum meum in ſylo vbi ha
C al's. ✝ nō gemi natur ego ſꝫ ſic habet ego enim ſum. bitauit nomen meum a principio: ⁊ videte que fecerim ei
propter malitiã populi mei iſrael. Et nunc q2 feciſtis om
nia ✝ opera hec dicit dominus: et locutus ſum ad vos ma
al's ✝ quid. ne conſurgens ⁊ loquẽs: et non audiſtis: et vocaui vos et
al's ✝ nō habet opera. non reſpondiſtis: faciam domui huic in qua innocatuꝫ eſt
Prouer.1.c. nomen meum: ⁊ in qua vos habetis fiduciã: ⁊ in loco quẽ
Eſa.65.b. dedi vobis et patribus veſtris: ſicut feci ſylo: ⁊ proijciam
Infra.14.b. vos a facie mea: ſicut proieci omnes fratres veſtros vni-
D uerſum ſemẽ effraim. Tu ergo noli orare pro populo hoc
nec aſſumas pro eis laudẽ ⁊ orationẽ ⁊ nõ obſiſtas mihi:
quia nõ exaudiã te. Nonne vides quid iſti faciant in ciui-
tatibus iuda: ⁊ in plateis hieruſalẽ? Filij colligũt ligna
⁊ patres ſuccendunt ignem: et mulieres conſpergunt adi-
pem: vt faciant placentas regine celi: et libẽt dijs alienis:
Infra.44.c. ⁊ me ad iracundiam prouocent. Nunquid me ad iracun-
diam prouocant dicit dominus? Nõne ſemetipſos in con
fuſionem vultus ſui? Ideo hec dicit dominus deus. Ecce
furor meus ⁊ indignatio mea conflatur ſuper locum iſtũ:
E ſuper viros ⁊ ſuper iumenta et ſuper lignum regionis et
ſuper fruges terre: ⁊ ſuccendetur ⁊ non extinguetur. Hec
dicit dominus exercituũ deus iſrael. Holocauſtomata ve
ſtra addite victimis veſtris ⁊ comedite carnes: quia non
ſum locutus cum patribus veſtris: ⁊ nõ precepi eis in die
qua eduxi eos de terra egypti: de verbo holocauſtomatũ
⁊ victimarũ: ſed hoc verbum precepi eis dicens. Audite
vocem meam: et ero vobis deus: ⁊ vos eritis mihi popu-
lus: et ambulate in omni via quam mãdaui vobis vt bene
ſit vobis. Et non audierunt nec inclinauerũt aurem ſuam:
ſed abierunt in voluptatibus: ⁊ in prauitate cordis ſui ma
li factiq3 ſunt retrorſum et non in antea a die qua egreſſi
ſunt patres eorum de terra egypti vſq3 ad diem hanc. Et
miſi ad vos omnes ſeruos meos prophetas per diem cõ-
ſurgens diluculo ⁊ mittens ⁊ non audierunt me: nec incli-
F nauerunt aurem ſuam: ſed indurauerunt ceruicem ✝ ſuã ⁊
al's ✝ nõ hꝫ ſuã peius operati ſunt ꝙ patres eorum. Et loqueris ad eos
Infra.16.c. omnia verba hec ⁊ non audiẽt te ⁊ vocabis eos ⁊ non re-
ſpondebunt tibi. Et dices ad eos. Hec eſt gens que non
audiuit vocem domini dei ſui nec recepit diſciplinã. Pe-
rijt fides: ⁊ ablata eſt de ore eorum. Tonde capillum tuum
et proijce ⁊ ſume in directum planctum: quia proiecit do-
minus et reliquit generationẽ furoris ſui: quia fecerunt fi
lij iuda malum in oculis meis dicit dominus. Poſuerũt
offendicula ſua in domo in qua innocatum eſt nomen meũ
G vt polluerent eam: ⁊ edificauerunt excelſa tophet: que eſt
Supra eodem. in valle filij ennon: vt incenderent filios ſuos et filias ſuas
igni que non precepi: nec cogitaui in corde meo. Ideo ec-
ce dies venient dicit dominus: ⁊ non dicetur amplius to
phet ⁊ vallis filij ennon: ſed vallis interfectionis: ⁊ ſepe-
lietur in tophet eo ꝙ non ſit locus. Et erit morticinũ po-
puli huius in cibũ volucribus celi et beſtijs terre: et non
erit qui abigat. Et quieſcere faciam de vrbibus iuda: ⁊ de
Ezech.26.c. plateis hieruſalem vocem gaudij et vocem letitie: vocem
ſponſi et vocem ſponſe. In deſolatione enim erit terra.

¶ Capituli Summariũ. Cõminatio his qui reſidui erãt
de captiuitate: increpatio populi non penitẽtis: reprehẽ-
ſio ſcribarum: vox penitentium: aduentus hoſtium ⁊ vlu-
latus ciuitatis. Ca. VIII.

A In illo tempore ait dominus: eijcient oſſa ✝ re
al's ✝ regum. gis iuda ⁊ oſſa principum eius: ⁊ oſſa ſacerdo
tum: ⁊ oſſa prophetarũ: ⁊ oſſa eorum qui habi
tauerũt hieruſalem de ſepulchris ſuis: ⁊ ✝ ex-
al's ✝ pandet. pandet ea ad ſolem et lunam et omnem militiã celi que di-
lexerunt: et quibus ſeruierunt et poſt que ambulauerunt
et que queſierunt et adorauerunt. Non colligẽtur et non
ſepelientur: in ſterquiliniũ ſuper faciem terre erũt. Et eli
gent magis mortẽ ꝙ vitam omnes qui reſidui fuerint de
cognatione hac peſſima in vniuerſis locis que derelicta
ſunt: ad que eieci eos dicit dominus exercituũ. Et dices
ad eos. Hec dicit dominus. Nunquid qui cadit nõ reſur- B
get ⁊ qui auerſus eſt nõ reuertetur? Quare ergo auerſus
eſt populus iſte in hieruſalẽ auerſione contentioſa? Ap-
prehenderũt mendaciũ ⁊ noluerũt reuerti. Attendi et au-
ſcultaui: nemo quod bonum eſt loquitur. Nullus eſt qui
agat penitentiã ſuper peccato ſuo dicens: quid feci? Oẽs
conuerſi ſunt ad curſum ſuum: quaſi equus impetu vadẽs C
ad ✝ prelium. Miluus in celo cognouit tempus ſuum tur al's ✝ in prelio.
tur ⁊ hirundo ⁊ ciconia cuſtodierũt tempus aduentus ſui
populus autem meus nõ cognouit iudiciũ domini. Quo-
modo dicitis ſapientes nos ſumus: ⁊ lex domini nobiſcũ
eſt? Vere mendaciũ operatus eſt ſtillus mendax ſcriba-
rum. Confuſi ſunt ſapientes: perteriti ⁊ capti ſunt. Verbũ
enim domini proiecerũt: et ſapiẽtia nulla eſt in eis. Pro- D
pterea dabo mulieres eorum exteris: agros eorum here-
dibus. Quia a minimo vſq3 ad maximũ omnes auaritiam
ſequũtur: a propheta vſq3 ad ſacerdotẽ cuncti faciũt mẽ Supra.6.c.
dacium. Et ſanabant cõtritiones filie populi mei ad igno Eſa.5.a.
miniam dicentes: pax: pax: cum nõ eſſet pax. Confuſi ſunt
quia abominationẽ fecerunt quinimo confuſione nõ ſunt E
cõfuſi ⁊ erubeſcere neſcierũt. Idcirco cadẽt inter corruẽ
tes: in tẽpore viſitationis ſue corruẽt dicit dominus. Con
gregans congregabo eos: ait dominus. Non eſt vua in
vitibus: ⁊ non ſunt ficus in ficulnea folium defluxit: ⁊ dedi
eis que pretergreſſa ſunt. Quare ſedemus? Conuenite et
ingrediamur ciuitatem munitam ⁊ ſileamus ibi: quia do-
minus deus noſter ſilere nos fecit: et potum dedit nobis Infra.14.d.
aquam fellis. Peccauimus enim domino. Expectauimꝰ F
pacem: ⁊ non erat: bonum tempus medele: et ecce formi-
do. A dan auditus eſt fremitus equoruꝫ eius: a voce ✝ ho al's ✝ hominum
minum pugnatorũ eius commota eſt omnis terra. Et ve-
nerunt ⁊ deuorauerunt terram ⁊ plenitudinem eius: vrbẽ
⁊ habitatores eius. Quia ecce ego mittam vobis ſerpen al's ✝ peſſimos
tes ✝ regulos quibus non eſt incantatio: et mordebunt
vos: ait dominus. Dolor meus ſuper dolorem in me cor G
meum merens. Ecce vox clamoris filie populi mei de ter-
ra longinqua. Nunquid dominus non eſt in ſion: aut rex
eius non eſt in ea? Quare ergo me ad iracundiam cõcita
uerunt in ſculptilibus ſuis ⁊ in vanitatibꝰ alienis. Trãſijt
meſſis: finita eſt eſtas: ⁊ nos ſaluati nõ ſumus. Super cõ
tritione filie populi mei contritus ſum ⁊ contriſtatus ſtu
por optinuit me. Nunquid reſina nõ eſt in galaad: aut me
dicus non eſt ibi? Quare igitur non eſt obducta cicatrix
filie populi mei.

¶ Capitu. Summa. Planctus ⁊ lachrime prophete pro
populo ſuo exeundum eſt ad ſolitudinẽ propter hominuꝫ
malitiam lamentandum. quia a paſtoribus ad plebeꝫ de-
ſertio iniquitas ⁊ vindicta: non gloriandũ niſi in domino:
ꝙ circunciſio carnis nihil valet.

Capitulum. IX.

Quis dabit capiti meo aquã ⁊ oculis meis fõ A
tem lachrimaruꝫ? Et plorabo die ac nocte in-
terfectos filie populi mei. Quis dabit me i ſo
litudinem ✝ diuerſorum viatorum? Et derelin- al's ✝ diuiſo
quam populum meum et recedã ab eis quia omnes adul-
teri ſunt ⁊ cetus preuaricatorum: et extenderunt linguaꝫ
ſuam quaſi arcum mendacij et non veritatis. Confortati
ſunt in terra: quia de malo ad malum egreſſi ſunt: ⁊ me nõ B
cognouerũt dicit dominus. Unuſquiſq3 ſe a proximo ſuo
cuſtodiat et in omni fratre ſuo non habeat fiduciam: quia
omnis frater ſupplantãs ſupplantabit: ⁊ omnis amicus
fraudulẽter incedet: ⁊ vir fratrẽ ſuuꝫ deridebit et veritatẽ
non loquentur

non loquētur. docu erunt enim linguam ſuā loqui mendacium vt inique agerēt laborauerūt. Habitatio tua in medio doli: in dolo renuerūt ſcire me dicit dñs. Propterea hec dicit dominus exercituū. Ecce ego conflabo et probabo eos. Quid enī aliud faciā a facie filie populi mei? Sagitta vulnerās lingua eorū: dolum locuta eſt. In ore ſuo pacem cum amico ſuo loquitur: et oculte ponit ei inſidias. Nunqd ſuper his non viſitabo dicit dñs: aut in gente huiuſcemodi non vlciſcetur anima mea? Super montes aſſumam fletū ac lamentū: et ſuper ſpecioſa deſerti plāctū: qm̄ incēſa ſunt eo q̄ nō ſit vir pertrāſiēs: et non audierunt vocem poſſidētis. A volucre celi vſq̄ ad pecora tranſmigrauerunt et receſſerunt. Et dabo hieruſalē in aceruos arene et cubilia drachonū: et ciuitates iuda dabo in deſolationē eo q̄ non ſit habitator. Quis eſt vir ſapiēs qui intelligat hoc: et ad quē verbū oris dñi fiat vt annūciet iſtud? Quare perierit terra et exuſta ſit: quaſi deſertū eo q̄ non ſit qui pertranſeat. Et dixit dñs. Quia dereliquerūt legē meam quā dedi eis: et nō audierūt vocem meā: et non ambulauerunt in ea: et abierūt poſt prauitatē cordis ſui et poſt baalim† quod didicerūt a patribus ſuis: idcirco hec dicit dominus exercituū deus iſrael. Ecce ego cibabo populum iſtum abſinthio: et potū dabo eis aquā fellis: et diſpergam eos in gētib⁹ quas nō nouerūt ipſi et patres eorū: et mittam poſt eos gladiū donec cōſumātur: hec dicit dñs exercituum. Contēplamini et vocate lamētatrices vt veniāt: et ad eas que ſapiētes ſunt mittite: et properēt et feſtinēt: et aſſumāt ſuper nos lamentū. Deducant oculi noſtri lachrimas: et palpebre noſtre defluant aquis quia vox lamentationis audita eſt de ſion. Quomodo vaſtati ſumus et confuſi vehementer? Quia dereliquimus terrā: qm̄† deiecta ſunt tabernacula noſtra. Audite ergo mulieres verbū dñi et aſſumāt aures veſtre ſermonē oris eius: et docete filias veſtras lamentum: et vnaqueq̄ proximā ſuam planctū: q2 aſcēdit mors per feneſtras veſtras ingreſſa eſt domos veſtras diſperdere paruulos deforis iuuenes de plateis. Loquere: hec dicit dñs. Et cadet morticinū hominis quaſi ſtercus ſuper faciem† regionis: et quaſi fenū poſt tergū metentis: et non eſt qui colligat. Hec dicit dñs. Non glorietur ſapiens in ſapiētia ſua: et non glorietur fortis in fortitudine ſua: et non glorietur diues in diuitijs ſuis: ſed in hoc glorietur qui gloriatur ſcire et noſſe me: quia ego ſum dñs qui facio miſericordiā et iudiciū et iuſtitiā i terra: hec enim placent mihi ait dñs. Ecce dies venient dicit dominus: et viſitabo ſuper omnē qui† in circūciſum habet preputium ſuper egyptū et ſuper iudam et ſuper edom: et ſuper filios ammon: et ſuper moab et ſuper omnes q̄ attōſi ſunt in comā habitantes in deſerto: quia omnes gentes habēt preputiū: ois autem domus iſrael in circūciſi ſunt corde.

¶ Ca. Sum. Monetur populus ne timeant celi conſtellationē: quia nō eſt increpatio idolatrie: planctus hieruſalem ſuper plaga ſua: et q̄ non ſit in homine via eius.

Capitulum X.

Audite verbum quod locut⁹ eſt dñs ſuper vos domus iſrael. Hec dicit domin⁹. Iuxta vias gentiū nolite diſcere: et a ſignis celi nolite metuere que timent gentes: quia leges populorum vane ſunt. Quia lignū de ſaltu precedit op⁹ manus artificis in aſcia. Argento et auro decorauit illud: clauis et malleis compegit vt nō diſſoluat. In ſimilitudinē plaſme fabricate ſunt et non loquētur: portata† tollētur q2 incedere non valēt. Nolite ergo timere ea quia nec male poſſunt facere: nec bene. Non eſt ſimilis tui dñe: magnus es tu: et magnū nomen tuū in fortitudine. Quis nō timebit te o rex gentiū? Tuum eſt enī decus. Inter cūctos† ſapientes gentiū: et in vniuerſis regnis eorum nullus eſt ſimilis tui. Pariter inſipientes et fatui probabūtur: doctrina vanitatis eorum lignum eſt. Argentum inuolutū de tharſis affertur: et aurum de† ophir opus artificis: et manus erarij hiacynthus et purpura indumentū eorū. Opus artificum vniuerſa hec: dñs autē deus† verus eſt. Ipſe de⁹ viuens et rex ſempiternus. Ab indignatione eius cōmouebitur terra: et non ſuſtinebūt gentes cōminationē eius. Sic ergo dicetis eis. Dij qui celos et terrā non fecerūt pereāt de terra: et de his que ſub celo ſunt. Qui facit terrā in fortitudine ſua preparat orbem in ſapientia ſua: et prudentia ſua extendit celos: ad vocem ſuam dat multitudinē aquarum in celo: et eleuat nebulas ab extremitatib⁹ terre. Fulgura in pluuiā facit: et educit vētū de theſauris ſuis. Stultus fact⁹ eſt omnis homo a ſcientia ſua: confuſus eſt artifex omnis in ſculptili: quoniā falſum eſt qd̄ conflauit: et nō eſt ſpiritus in eis. Vana ſunt et opus riſu dignū. In tempore viſitationis ſue peribunt. Non eſt his ſimilis pars iacob. Qui enim formauit omnia ipſe eſt: et iſrael virga hereditatis eius dñs exercituū nomen illi. Congrega de terra confuſionē tuam que habitas in obſidione: quia hec dicit dominus. Ecce ego longe proijciam habitatores terre in hac vice: et tribulabo eos ita vt† non inueniātur. Ve mihi ſuper cōtritione mea peſſima plaga mea. Ego autē dixi. Plane hec infirmitas mea eſt: et portabo illam. Tabernaculum meū vaſtatū eſt: omnes funiculi mei dirupti ſunt. Filij mei exierunt a me et non ſubſiſtunt. Non eſt qui extendat vltra tentoriū meum: et erigat pelles meas quia ſtulte egerunt paſtores et dominū nō quesierūt propterea non intellexerūt et omnis grex eorū diſperſus eſt. Vox auditiōis ecce venit et cōmotio magna de terra aquilonis vt ponat ciuitates iuda in ſolitudinē et habitaculū draconū. Scio domine quia nō eſt hominis via eius: nec viri eſt vt ambulet et dirigat greſſus ſuos. Corripe me domine: verūtamen in iudicio et nō in furore tuo: ne forte ad nihilum redigas me. Effunde indignationē tuam ſuper gētes que non cognouerūt te: et ſuper prouincias que nomen tuū nō inuocauerunt q2 comederunt iacob et deuorauerūt eum et conſumpſerunt illum: et decus eius diſſipauerunt.

¶ Ca. Sū. De maledictione eius qui non audit verbum domini de colligatione malorū: de pena pacti initi. de non orando p̄ eis: q2 impius non ſanctificat in ſacrificijs ſuis: de oliua pulchra: ſe crucifigendū predixit dominus.

Capitulum. XI.

Verbum qd̄ factū eſt a dño ad hieremiā: dicens Audite verba† pacti huius: et loquimini ad viros iuda et ad habitatores hieruſalē: et dices ad eos. Hec dicit dñs deus iſrael. Maledict⁹ vir qui nō audierit verba pacti huius qd̄ precepi patrib⁹ veſtris in die qua eduxi† eos de terra egypti: de fornace ferrea dicens. Audite vocem meā et facite omnia que precepi vobis: et eritis mihi in populū et ego ero vobis in deū vt ſuſcitem iuramentū quod iuraui patribus veſtris daturum me eis terram fluentē lacte: et melle ſicut eſt dies hec. Et reſpondi et dixi. Amen domine. Et dixit dominus ad me. Vociferare omnia verba hec in ciuitatibus iuda: et foris hieruſalem dicens. Audite verba pacti huius et facite illa: quia conteſtans cōteſtatus ſum patres veſtros in die qua eduxi† eos de terrā egypti vſq̄ ad diem hanc. Mane conſurgens conteſtatus ſum: et dixi. Audite vocē meā: et non audierunt nec inclinauerunt aurem ſuam: ſed abierunt vnuſquiſq̄ in prauitate cordis ſui mali. Et induxi ſuper eos omnia verba pacti huius quod precepi vt facerent et non fecerunt. Et dixit dominus ad me. Inuēta eſt coniuratio in viris iuda et in habitatoribus hieruſalem. Reuerſi ſunt ad iniquitates patrum ſuorum priores qui noluerūt audire verba mea. Et hi ergo abierūt poſt deos alienos vt ſeruirent eis. Irritū fecerūt domus iſrael et domus iuda pactum meū quod pepigi cum patribus eorū.

C ...apis .2.f. Quãobrem hec dicit dominus. Ecce ego inducam ſuper
eos mala de quibus exire nõ poterũt: ⁊ clamabũt ad me
⁊ non exaudies eos. Et ibunt ciuitates iuda et habitato-
res hieruſalẽ ⁊ clamabũt ad deos quibus libãt: ⁊ non ſal-
uabunt eos in tẽpore afflictionis eorum. Secundũ nume-
rum enim ciuitatũ tuarũ erant dij tui iuda: ⁊ ſm numerum
viarum tuarum hieruſalẽ poſuiſti aras confuſionis: aras
ad libandũ baalim. Tu ergo noli orare pro populo hoc: et
...e cõſe. diſt. 2. ...i ſcelerate. ne aſſumas pro eis laudẽ ⁊ orationẽ: q2 non exaudiã in tẽ-
pore clamoris eorum ad me in tẽpore afflictionis eorum.
Quid eſt quod dilectus meus in domo mea facit ſcelera
multa? Nunquid carnes ſancte auferẽt a te malitias tuas
in quibus gloriata es? Oliuã vberẽ pulchraz: fructiferã:
...s ✠ vinea.' ſpecioſam vocauit dñs nomẽ tuum. Ad vocẽ loquele gran-
dis exarſit ignis in † ea: ⁊ cõbuſta ſunt frutecta ei⁹. Et do-
minus exercituũ qui plantauit te: locutus eſt ſuper te ma-
lum pro malis domus iſrael ⁊ domus iuda que fecerũt ſi-
...s ✠ baal. bi ad irritandũ me libantes † baalim. Tu autẽ dñe demõ-
D ſtraſti mihi: ⁊ cognoui: tu oſtendiſti mihi ſtudia eorũ. Et
ego quaſi agnus manſuetus: qui portatur ad victimã. Et
non cognoui quia cogitauerũt ſuper me cõſilia: dicentes.
Mittamus lignum in panem eius ⁊ eradamus eũ de ter-
ra viuentium: et nomen eius non memoretur amplius. Tu
autem domine ſabaoth qui iudicas iuſte: ⁊ probas renes
...fra. 20.c. ⁊ corda videam vltionem tuam ex eis. Tibi enim reuelaui
cauſam meã. Propterea hec dicit dñs ad viros anathot
qui querunt animam tuã: ⁊ dicunt non prophetabis in no-
mine dñi: ⁊ non morieris in manibus noſtris. Propterea
hec dicit dñs exercituũ. Ecce ego viſitabo ſuper eos. Iu-
uenes morientur in gladio filij eorum ⁊ filie eorum morien-
tur in fame: et reliquie non erunt ex eis. Inducã eñi malũ
ſuper viros anathot: annum viſitationis eorum.

¶ Capituli Summariũ. Diſputatur cum domino cõtra
murmuratores: de flore malorum qui ſignantur colligatio
captiuitatis hieruſalẽ reprobatio ſynagoge: paſtorũ con-
demnatio de conuerſis ad dominũ ⁊ volentibus reuerti.

Capitulum. XII.

A ...s ✠ iudica. ...ob. 21. ...bacb. 1. a. Iuſtus quidem tu es domine ſi diſputem tecum
verũtamen iuſta † loquar ad te. Quare via im-
piorum proſperatur: bene eſt omnibus qui pre-
uaricantur ⁊ inique agunt. Plantaſti eos ⁊ ra-
dicem miſerunt: proficiunt ⁊ faciunt fructum. Prope es
tu ori eorum ⁊ longe a renibus eorum. Et tu domine noſti
me: vidiſti me: ⁊ probaſti cor meũ tecum. Congrega eos
quaſi gregẽ ad victimã: ⁊ ſanctifica eos in die occiſionis.
B Uſqꝫ quo lugebit terra: ⁊ herba omnis regionis ſiccabi-
...s ✠ volucres ...s ✠ pedibus. tur propter malitiam habitantium in ea? Conſumptũ eſt
animal ⁊ † volucre: quoniã dixerũt nõ videbit nouiſſima
noſtra. Si cum † peditibus currens laboraſti: quomodo
...s ✠ ſecura. ...s ✠ ſecura. contendere poteris cum equis? Cum autem in terra pa-
...s ✠ hꝫ cõfiſe. cis † ſecurus † fueris: quid facies in ſuperbia iordanis?
...s ✠ habet.nõ Nam ⁊ fratres tui ⁊ domus patris tui: etiam ipſi pugna-
uerunt aduerſum te ⁊ clamauerũt poſt te plena voce. Ne
credas eis cum locuti fuerint tibi bona. Reliqui domum
...s ✠ manu. D meam: dimiſi hereditatem meaz. Dedi dilectam animam
...s ✠ ſpelunca. meam in † manus inimicorum eius: facta eſt mihi heredi-
E tas mea quaſi leo † in ſilua. Dedit contra me vocem ideo
odiui eam. Nunquid auis diſcolor hereditas mea mihi?
Nunquid auis tincta per totum? Uenite congregamini
omnes beſtie terre properate ad deuorandum. Paſtores
multi demoliti ſunt vineam meam conculcauerunt partem
meam. Dederunt portionem meam deſiderabilem in de-
ſertum ſolitudinis poſuerunt eam in diſſipationem luxitqꝫ
ſuper me. Deſolatiõe deſolata eſt omnis terra: quia null⁹
eſt qui recogitet corde. Super omnes vias deſerti vene-
runt omnes vaſtatores terre: quia gladius domini deuo-
rabit ab extremo terre vſqꝫ ad extremũ ei⁹. Non eſt pax
vniuerſe carni. Seminauerunt triticum: et ſpinas meſſue-
runt: hereditatem acceperunt: et non eis proderit. Con-
fundemini a fructibus veſtris propter iram furoris domi-
ni. Hec dicit dñs aduerſum oẽs vicinos meos peſſimos D
qui tangũt hereditatẽ quam diſtribui populo meo iſrael.
Ecce ego euellam eos de terra ſua: ⁊ domũ iuda euellam
de medio eorum. Et cum euulſero eos conuertar ⁊ miſere-
bor eorum: ⁊ reducam eos: virum ad hereditatẽ ſuam ⁊ vi-
rum in terram ſuam. Et erit: ſi eruditi didicerint vias po-
puli mei vt iurẽt in nomine meo: viuit dominus: ſicut do-
cuerunt populum meũ iurare in baal: edificabũtur in me-
dio populi mei. Quod ſi non audierint: euellam gẽtem il-
lam euulſione ⁊ perditione ait dominus.

¶ Capituli Summariũ. De ſignificatione lumborum pu-
trida: de laguncula ⁊ de ebrietate malorum: de montibus
tenebroſis: de tranſlatione iude propter iniquitates plu-
rimas: ⁊ impenitentiam populi. A

Capitulum. XIII.

Hec dicit dominus ad me. Uade ⁊ poſſide tibi
lumbare lineum: ⁊ pones illud ſuper lumbos
tuos: ⁊ in aquam non inferes illud. Et poſſedi
lumbare iuxta verbum domini: ⁊ poſui circa
lumbos meos. Et factus eſt ſermo domini ad
ad me ſecundo dicens. Tolle lumbare qđ poſſediſti qđ eſt
circa lumbos tuos. ⁊ ſurgens vade ad eufratẽ: ⁊ abſcon-
de ibi illud in foramine petre. Et abij ⁊ abſcondi illud in
eufratẽ: ſicut preceperat mihi domin⁹. Et factum eſt poſt
dies plurimos. dixit dominus ad me. Surge et vade ad
eufratẽ et tolle inde lumbare quod precepi tibi: vt abſcõ-
deres illud ibi. Et abij ad eufratẽ ⁊ fodi ⁊ tuli lumbare de B
loco vbi abſconderam illud. Et ecce cõputruerat lumba-
re ita vt nulli vſui aptum eſſet. Et factum eſt verbũ domi-
ni ad me dicens. Hec dicit dominus. Sic cõputreſcere fa-
ciam ſuperbiam iuda ⁊ ſuperbiã hieruſalẽ multam: popu-
lum iſtum peſſimũ: qui nolunt audire verba mea ⁊ ambu-
lant in prauitate cordis ſui: abieruntqꝫ poſt deos alienos
vt ſeruirent eis et adorarent eos. Et erunt ſicut lumbare
iſtud: quod nulli vſui aptum eſt. Sicut enim adheret lum-
bare ad lumbos viri: ſic agglutinaui mihi omnẽ domum
iſrael: ⁊ omnem domũ iuda dicit dominus: vt eſſent mihi
in populum: et in nomen: et in gloriam: et non audierunt.
Dices ergo ad eos ſermonem iſtum. Hec dicit dominus
deus iſrael. Omnis laguncula implebitur vino. Et di-
cent ad te. Nunquid ignoramus: quia omnis laguncula
implebitur vino? Et dices ad eos. Hec dicit domin⁹. Ec-
ce ego implebo omnes habitatores terre huius: ⁊ reges
qui ſedent de ſtirpe dauid ſuper thronum eius ⁊ ſacerdo-
tes ⁊ prophetas: ⁊ omnes habitatores hieruſalem ebrie- E
tate: et diſpergam eos virum a fratre ſuo et patres et fi-
lios pariter: ait dominus. Non parcam et non cõcedam
neqꝫ miſerebor: vt non diſperdam eos. Audite ⁊ auribus
percipite nolite eleuari: quia dominus locutus eſt. Date
domino deo veſtro gloriam anteqꝫ contenebreſcat: et an-
teqꝫ offendãt pedes veſtri ad montes caliginoſos. Expe- Infra. 31.c.
ctabitis lucem: et ponet eam in vmbram mortis ⁊ in caligi- Treno. 1.a.
nem. Quod ſi hoc non audieritis in abſcondito: plorabit al's ✠ educet.
anima mea a facie ſuperbie. Plorans plorabit ⁊ † dedu-
cet oculus meus lachrimam quia captus eſt grex domi-
ni. Dic regi et dominatrici. Humiliamini ſedete in
terra quoniam deſcendet de capite veſtro corona glorie al's ✠ tranſlata eſt
veſtre. Ciuitates auſtri clauſe ſunt ⁊ non eſt qui aperiat. al's ✠ iudea.
† Tranſlata eſt omnis † iuda tranſmigratione perfecta. al's ✠ venitis ab.
Leuate oculos veſtros ⁊ videte: † qui venitis ab aquilo-
ne. Ubi eſt grex qui datus eſt tibi pecus inclytum tuum?
Quid dices cum viſitauerit te? Tu enim docuiſti eos ad-
uerſum te: et erudiſti in caput tuum. Nunquid non dolo- al's ✠ adprehendent.
res † apprehendent te quaſi mulierem parturientẽ? Qđ

ſi dixeris

ſi dixeris in corde tuo. Quare venerunt mihi hec? Propter multitudinem iniquitatis tue reuelata ſunt vere cundicia tua: pollute ſunt plante tue. Si mutare pōt ethiops pellem ſuam: aut pardus varietates ſuas: ⁊ vos poteritis benefacere cum didiceritis malum. Et diſſeminabo eos quaſi ſtipulā que vento raptatur in deſerto. Hec ſors tua parſq̧ mēſure tue a me dicit dominus: quia oblita es mei ⁊ confiſa es in mendacio. Unde ⁊ ego nudaui femora tua contra faciem tuam ⁊ apparuit ignominia tua: adulteria tua ⁊ hinnitus tuus ſcelus fornicationis tue. Super colles in agro vidi abominationes tuas. Ue tibi hieruſalem Non mundaberis poſt me. Uſq̧quo adhuc?

¶ Capituli Summariū. De inopia pluuie: vox penitentium: obſtinatis nō proſunt ieiunia preces nec victime de pſeudo prophetis: de lugendo propter contritionē populi: interrogatur dominus: de proiectione populi inde.

Capitulum. XIIII.

A Uod factum eſt verbum domini ad hieremiaʒ de ſermonibus ſiccitatis. Luxit iudea ⁊ porte eius corruerunt ⁊ obſcurate ſunt in terra: ⁊ clamor hieruſalem aſcendit. Maiores miſerunt minores ſuos ad aquam: venerūt ad hauriendū. Nō inuenerunt aquam reportauerūt vaſa ſua vacua. Confuſi ſunt ⁊ afflicti ⁊ operuerunt capita ſua propter vaſtitatem terre: quia non venit pluuia in terram. Confuſi ſunt agricole: operuerūt capita ſua. Nam ⁊ cerua in agro peperit ⁊ reliquit: quia non erat herba. Et onagri ſteterunt in rupibus: traxerunt ventum quaſi dracones: defecerunt oculi eorum: quia nō erat herba. Si iniquitates noſtre reſpōderint nobis domine fac propter nomen tuum quoniam

B multe ſunt auerſiones noſtre. Tibi peccauimus expectatio iſrael: ſaluator veſter in tempore tribulationis. Quare quaſi colonus futurus es in terra: ⁊ quaſi viator declinans ad manendū? Quare futurus es velut vir vagus et † fortis: qui non poteſt ſaluare? Tu autem in nobis es domine: ⁊ nomen tuum inuocatū ſuper nos: ne derelinquas nos. Hec dicit dominus populo huic qui dilexit mouere pedes ſuos ⁊ non quieuit: ⁊ domino non placuit. Nūc recordabitur iniquitatū eorū: et viſitabit peccata eorum. Et dixit dominus ad me. Noli orare ꝑ populo iſto in bonum. Cum ieiunauerint non exaudiam preces eorum et ſi obtulerint holocauſtomata ⁊ victimas non ſuſcipiā eas: quoniam gladio ⁊ fame et peſte ego conſumā eos. Et dixi. A a a: domine deus. Prophete dicunt eis. Non videbitis gladium ⁊ fames non erit in vobis: ſed pacem verā da

C bit vobis in loco iſto. Et dixit dominus ad me. Falſo prophete vaticinantur in nomine meo. Non miſi eos et non precepi eis neq̧ locutus ſum ad eos. Uiſionem mendacē ⁊ diuinationē fraudulētā ⁊ ſeductionē cordis ſui prophetant vobis. Idcirco hec dicit dominus de prophetis qui prophetant in nomine meo quos ego non miſi: dicentes gladius ⁊ fames non erit in terra hac. In gladio et fame conſumentur prophete illi: et populi quibus prophetauerunt erunt proiecti in vijs hieruſalem pre fame ⁊ gladio ⁊ non erit qui ſepeliat eos: ipſi et vxores eorum: filij et filie eorum: ⁊ effundam ſuper eos malum ſuū. Et dices ad eos verbum iſtud. Deducant oculi mei lachrymam per noctez

D ⁊ diem ⁊ non taceant quoniā contritione magna contrita eſt virgo filia populi mei: plaga peſſima vehementer. Si egreſſus fuero ad agros: ecce occiſi gladio. Et ſi introiero in ciuitatem ecce attenuati fame. Propheta quoq̧ et ſacerdos abierunt in terram quam ignorabant. Nūquid proijciens abiecisti iudam: aut ſyon abominata eſt anima tua? Quare ergo percuſſiſti nos ita vt nulla ſit ſanitas? Expectauimus pacem ⁊ non eſt bonum et tempus curationis: ⁊ ecce turbatio. Cognouimus domine impietates noſtras: iniquitates patrum noſtrorum quia peccauimus tibi. Ne des nos in opprobriū propter nomen tuum: neq̧ facias nobis cōtumeliā. Solij glorie tue recordare: ne irritum facias fedus tuum nobiſcū. Nūquid ſunt in ſculptilibus gentium qui pluāt aut celi poſſunt dare imbres niſi tu volueris? Nonne tu es dominus deus noſter quē expectauimus? Tu enim feciſti omnia hec.

¶ Capituli Summariū. Dicit dominus ſe nō flecti precibus prophetaruʒ: ſcilicet moyſi et ſamuelis ⁊ emittit eos ad quattuor plagas: ſcilicet mortis gladij: famis ⁊ captiuitatis: de paſſione domini predicatur: de vltione domini in iudeos: defertur vox domini ad predicatorem.

Capitulum. XV.

A ET dixit dominus ad me. Si ſteterint moyſes et ſemuel coram me: nō eſt anima mea ad populum iſtum. Eijce illos a facie mea: et egrediantur. Quod ſi dixerint ad te. quo egrediemur? dices ad eos. Hec dicit dominus. Qui ad mortem: ad mortē: ⁊ qui ad gladiū: ad gladiuʒ: ⁊ qui ad famem: ad famē. et qui ad captiuitatē. ad captiuitatē. Et viſitabo ſuper eos quattuor ſpecies: dicit dominus. Gladium ad occiſionē. ⁊ canes ad lacerandū. ⁊ volatilia celi ⁊ beſtias terre ad deuorandū et diſſipandū: et dabo eos in feruorem vniuerſis regnis terre propter manaſſem filium ezechie regis iuda ſuper omnibus que fecit in hieruſaleʒ. Quis enim miſerebitur tui hieruſalē? Aut quis contriſtabitur pro te? Aut quis ibit ad rogandū pro pace tua? Tu reliquiſti me: dicit dominus: retrorſum abijſti. Et extendam manum meaʒ ſuper te: et interficiā te. Laboraui † rogans. Et diſperdā eos ventilabro in portis terre. Interfeci ⁊ † diſperdidi populū meum: ⁊ tamen a vijs ſuis non ſunt reuerſi. Multiplicate ſunt mihi vidue eiꝰ ſuper arenam maris. Induxi eos ſuper matrem adoleſcentis vaſtatorem meredie: miſi ſuper ciuitates repēte terrorē. Infirmata eſt que peperit ſeptem: defecit anima eius. Occidit ei ſol cum adhuc eſſet dies: confuſa eſt ⁊ erubuit. Et reſiduos eius in gladium dabo in conſpectu inimicorū † eorū ait dominꝰ. Ue mihi mater mea. Quare genuiſti me virū rixe: virum diſcordie in vniuerſa terra. Non feneraui: nec fenerauit mihi quiſq̧. Omnes maledicunt mihi: dicit dominus. Si non reliquie tue in bonum ſi non † occurrit tibi in tempore afflictionis ⁊ in tempore † tribulatiōis aduerſus inimicum. Nunquid federabitur ferrum ferreo ab aquilone et es? Diuitias tuas ⁊ theſauros tuos in direptionem dabo gratis in omnibus peccatis tuis: ⁊ in omnibus terminis tuis. Et adducam inimicos tuos de terra quam neſcis: quia ignis ſuccenſus eſt in furore meo et ſuper vos ardebit. Tu ſcis domine: recordare mei ⁊ viſita me: et † tuere me ab his qui perſequuntur me. Noli in patiētia tua ſuſcipere me. Scito quoniā ſuſtinui † pro te opprobrium. Inuenti ſunt ſermones tui ⁊ comedi eos: ⁊ factum eſt mihi verbum tuum in gaudium ⁊ in letitiam cordis mei. quoniā inuocatū eſt nomen tuum ſuper me. domine deus exercituum. Non ſedi † in conſilio ludentiū. ⁊ gloriatus ſum a facie manus tue. Solus ſedebam. qm̄ † amaritudine repleſti me. Quare factus eſt dolor meus perpetuus. ⁊ plaga mea deſperabilis renuit curari? Facta eſt mihi quaſi mendacium aquarum infideliū. Propter hoc hec dicit dominus. Si † conuerteris conuertam te ⁊ ante faciem meā ſtabis. et ſi ſeparaueris precioſum a vili quaſi os meum eris. Conuertentur ipſi ad te et tu non conuerteris ad eos. Et dabo te populo huic in muruʒ ereum fortem. et bellabunt aduerſum te: et non preualebunt. quia ego tecum ſum vt ſaluem te. et eruam te dicit dominus. Et liberabo te de manu peſſimorum. et redimam te de manu fortium.

¶ Capituli Summariū. De futura calamitate iudeoruʒ

Gene. 21. b. — Supra. 6. c. — aliter † rogatus. — aliter † perdidi. — aliter † eius. — aliter † occurrit. — aliter † ⁊ anguſtie — Deute. 32. c. — aliter † crue. — aliter † propter. — aliter † conſilio. — 17. q. 3. c. quādo ergo. — aliter † cōminatione. — aliter † conuerteris ſcientis tpis ſm hebreos. — Supra. 1. b.

de populo chriſtiano venturo ex gentibus. CaXVI.
A Et factum eſt verbũ dñi ad me dicens. Non acci
pies vxorem: ⁊ non erunt tibi filij ⁊ filie in loco
iſto. Quia hec dicit dñs ſuper filios ⁊ filias qui
generantur in loco iſto: ⁊ ſuper matres eorum
que genuerũt eos: ⁊ ſuper patres eorũ de quorum ſtirpe
ſunt nati in terra hac. Mortibus egrotantium morientur:
non plangentur ⁊ non ſepelientur: in ſterquilinium ſuper fa
† erunt ca-ra. ciem terre erũt. Et gladio ⁊ fame conſumẽtur: ⁊ † erit ca
dauer eorũ in eſcã volatilibus celi ⁊ beſtijs terre. Hec enĩ
dicit dñs. Ne egrediaris domum conuiuij: neq; vadas ad
B plangendũ neq; cõſoleris eos quia abſtuli pacem meã a
populo iſto dicit dñs miſericordiã ⁊ miſerationes. Et mo
rientur grandes ⁊ parui in terra iſta: non ſepeliẽtur neq;
plangentur: ⁊ nõ ſe incidẽt: neq; caluitium fiet pro eis. Et
non frangent inter eos lugenti panẽ ad conſolandũ ſuper
mortuo: ⁊ non dabunt eis potum calicis ad conſolandum
ſuper patre ſuo ⁊ matre. Et domũ cõuiuij non ingredia-
ris vt ſedeas cum eis ⁊ comedas ⁊ bibas: quia hec dicit
dñs exercituũ deus iſrael. Ecce ego auferã de loco iſto in
oculis veſtris ⁊ in diebus veſtris vocem gaudij ⁊ vocem
leticie: vocem ſponſi ⁊ vocem ſponſe. Et cum annunciaue-
ris populo huic omĩa verba hec: ⁊ dixerint tibi: quare lo-
cutus eſt dñs ſuper nos omne malum grande iſtud: que
iniquitas noſtra aut quod peccatũ noſtrũ quod peccaui-
mus domino deo noſtro: dices ad eos. Quia dereliquẽ-
runt me patres veſtri: ait dominus: ⁊ abierunt poſt deos
pſa.5.c. alienos: ⁊ ſeruierunt eis: ⁊ adorauerunt eos: ⁊ me dereli-
C querunt ⁊ legem meam nõ cuſtodierũt. Sed ⁊ vos peius
.4.c. recedi operati eſtis q̃ patres veſtri. Ecce enĩ ãbulat vniuſquiſq;
.c. nimium. poſt prauitatẽ cordis ſui mali vt me non audiat. Et eijciã
vos de terra hac in terram quam ignoratis vos ⁊ patres
pſa.7.f. veſtri: et ſeruietis ibi dijs alienis die ac nocte qui non da-
bunt vobis requiem. Propterea ecce dies venient dicit
dominus: et non dicetur vltra viuit dñs qui eduxit filios
pſa.25.d. iſrael de terra egypti: ſed viuit dominus qui eduxit filios
iſrael de terra aqlonis: ⁊ de vniuerſis terris ad quas eie-
ci eos: et reducã eos in terrã ſuã quam dedi patrib⁹ eorũ.
Ecce ego mittam piſcatores multos dicit dñs: ⁊ piſcabũ-
tur eos. et poſt hec mittam eis multos venatores: et ve-
nabuntur eos de omni monte ⁊ de omni colle: ⁊ de cauer-
D nis petrarum: quia oculi mei ſuper omnes vias eorũ. Nõ
ſunt abſcondite a facie mea: ⁊ nõ fuit occultata iniquitas
eorum ab oculis meis. Et reddam primum duplices ini-
quitates ⁊ peccata eorum: quia contaminauerũt terram
meam in morticinis idolorũ ſuorũ ⁊ abominationib⁹ ſuis
impleuerunt hereditatẽ meam. Domine fortitudo mea et
robur meum ⁊ refugiũ meum in die tribulationis. Ad te
gentes venient ab extremis terre ⁊ dicent. Vere menda-
cium poſſederunt patres noſtri: vanitatẽ que eis nõ pro-
fuit. Nunquid faciet ſibi homo deos: Et ipſi non ſunt dij.
Idcirco ecce ego oſtendam eis per vicem hanc oſtendã
eis manum meam ⁊ virtutem meam et ſcient quia nomen
mihi dominus.

Capituli Summariũ. De obſtinatione iudeorum: ma
ledicitur qui confidit in homine: benedicitur qui confidit
in domino deo: de perditione diabolica: de imprecatione
hieremie ſuper populum peccatorẽ: de patientia: de ob-
ſeruatione ſabbati.

Capitulum .XVII.

Peccatum iuda ſcriptum eſt ſtilo ferreo in vn-
A gue adamantino: exaratum ſuper latitudinem
cordis eorum: ⁊ in cornibus ararum eorũ. Cũ
recordati fuerint filij eoꝝ ararũ ſuarũ ⁊ lucoꝝ
† ſuorũ: lignorũq; frondentiũ in mõtib⁹ excel
Tr. † nõ habet eorum. ſis: ſacrificãtes in agro fortitudinẽ tuam ⁊ omnes theſau
ros tuos in direptionẽ dabo: excelſa tua: propter pecca-
ta in vniuerſis finibus tuis. Et relinqueris ſola ab heredi
tate tua quam dedi tibi et ſeruire te faciã inimicis tuis in
terra quam ignoras. Quoniã ignem † ſuccendiſti in furo als † ſuccẽdiſti. Infra.58.a.
re meo vſq; in eternum ardebit. Hec dicit dñs. Maledi- B
ctus homo qui cõfidit in homine: ⁊ ponit carnem brachiũ Ps.1.
ſuum: ⁊ a domino recedit cor eius. Erit enim quaſi mirice
in deſerto ⁊ non videbit cum venerit bonum: ſed habita-
bit in ſiccitate: in deſerto: in terra ſalſuginis ⁊ inhabitabi
li. Benedictus vir qui confidit in dño et erit dñs fiducia
eius. Et erit quaſi lignum quod tranſplãtatur ſup aquas
quod ad humorẽ mittit radices ſuas: ⁊ non timebit cum
venerit eſtus. Et erit foliũ eius viride ⁊ in tempore ſiccita
tis nõ erit ſollicitũ: nec aliqñ deſinet facere fructũ. † Pra als pſundum. als † omnium.
uum eſt cor † hominis ⁊ inſcrutabile. Quis cognoſcet il- Apoca.2.f.
lud: Ego dñs ſcrutans cor ⁊ probans renes: qui do vni-
cuiq; iuxta viam ſuam ⁊ iuxta fructum adinuentionũ ſua-
rum. Perdix que non peperit. Fecit diuitias ⁊ non in iu-
dicio. In dimidio dierum ſuorum derelinquet eas: ⁊ in no
uiſſimo ſuo erit inſipiẽs. Solium glorie altitudinis a prin
cipio locus ſanctificationis noſtre expectatio iſrael. Do-
mine omnes qui te derelinquunt confundẽtur: recedẽtes
a te in terra ſcribentur: quoniã dereliquerũt venã aquarũ
viuentium dominũ. Sana me domine ⁊ ſanabor: ſaluũ me
fac ⁊ ſaluus ero: quoniã laus mea tu es. Ecce ipſi dicunt C
ad me. Vbi eſt verbũ domini: Veniat. Et ego nõ ſum tur-
batus te paſtorem ſequens: ⁊ diem hominis non deſidera
ui tu ſcis. Quod egreſſum eſt de labijs meis: rectum in cõ
ſpectu tuo fuit. Non ſis tu mihi formidini: ſpes mea tu in
die afflictionis. Confundantur qui me perſequũtur ⁊ non
confundar ego: paueant illi ⁊ non paueam ego. Induc ſu-
per eos diem afflictionis et duplici contritione contere
eos. Hec dicit dominus ad me. Vade ⁊ ſta in porta filioꝝ
populi mei per quam ingrediuntur reges iuda ⁊ egrediũ-
tur: ⁊ in cunctis portis hieruſalẽ: ⁊ dices ad eos. Audite
verbum domini reges iuda: ⁊ omnis iuda: cunctiq; habi-
tatores hieruſalẽ qui ingredimini per portas iſtas. Hec
dicit dominus. Cuſtodite animas veſtras: ⁊ nolite porta
re pondera in die ſabbati: nec inferatis per portas hieru
ſalem: ⁊ et nolite eijcere onera de domibus veſtris in die
ſabbati: ⁊ omne opus non facietis. Sanctificate diẽ ſab-
bati ſicut precepi patribus veſtris. Et non audierũt nec
inclinauerunt aurem ſuam ſed indurauerunt ceruicem ſuã D
ne audirent me ⁊ ne acciperent diſciplinã. Et erit. Si au-
dieritis me dicit dominus vt non inferatis onera per por
tas ciuitatis hui⁹ in die ſabbati: ⁊ ſi ſanctificaueritis diẽ
ſabbati ne faciatis in eo omne opus: ingrediẽtur per por-
tas ciuitatis huius reges ⁊ principes ſedentes ſuper ſo-
lium dauid: ⁊ aſcendentes in curribus ⁊ equis ipſi ⁊ prin-
cipes eorum viri iuda ⁊ habitatores hieruſalem: ⁊ habita-
bitur ciuitas hec in ſempiternũ. Et venient de ciuitatib⁹
iuda ⁊ de circũitu hieruſalẽ ⁊ de terra beniamin ⁊ de cam
peſtribus ⁊ de montuoſis ⁊ ab auſtro portãtes holocau-
ſtum ⁊ victimam: ⁊ ſacrificiũ et thus et inferent oblationẽ
in domum domini. Si autem non audieritis me vt ſancti-
ficetis diem ſabbati: et ne portetis onus: et ne inferatis
per portas hieruſalem in die ſabbati: ſuccẽdam ignem in
portis ei⁹ ⁊ deuorabit domos hieruſalẽ: ⁊ nõ extinguet

Capituli Summariũ. Oſtendiẽ prophete quia ſumus
vaſa figuli: domin⁹ malos frangit ſicut figulus lutũ de paſ
ſiõe xpi ſub figura perſecutiõis eius et vltiõe in iudeos.

Capitulum.XVIII.

Verbum quod factum eſt ad hieremiam a domi
no dicens. Surge et deſcende in domum figu A
li: ⁊ ibi audies verba mea. Et deſcendi in domũ
figuli. et ecce ipſe faciebat opus ſuper rotam.
Et diſſipatum

Et diſſipatū eſt vas: quod ipſe faciebat e luto ⁊ manibus ſuis. Conuerſuſqȝ facit illud vas alterum: ſicut placuerat in oculis eius vt faceret. Et factū eſt verbum dñi ad me dicens. Nunquid ſicut figulus iſte non potero vobis facere domus iſrael: ait dñs? Ecce ſicut lutum in manu figuli: ſic vos domus iſrael in manu mea. Repente loquar aduerſum gentem ⁊ aduerſus regnū: vt eradicem ⁊ deſtruam et diſperdam illud. Si penitentiā egerit gēs illa a malo ſuo quod locutus ſum aduerſus eam: agam ⁊ ego penitentiaʒ ſuper malo quod cogitaui vt facerē ei: ⁊ ſubito loquar de gente ⁊ de regno vt edificē ⁊ plantē illud. Si fecerit malū in oculis meis vt non audiat vocem meā: penitentiaʒ agā ſuper bono quod locutus ſum vt facerem ei. Nunc ergo dic viro iude ⁊ habitatori hieruſalem dicēs. Hec dicit dominus. Ecce ego fingo contra vos malū: ⁊ cogito contra vos cogitationē. Reuertatur vnuſquiſqȝ a via ſua mala: ⁊ dirigite vias veſtras ⁊ ſtudia veſtra. Qui dixerūt. Deſperauimus. Poſt cogitationes enim noſtras ibim⁹: ⁊ vnuſquiſqȝ prauitatē cordis ſui mali faciemus. Ideo hec dicit dominus. Interrogate gentes. Quis audiuit talia horribilia que fecit nimis virgo iſrael: Nunquid deficiet de petra agri nix libani: aut euelli poſſunt aque erūpentes frigide ⁊ defluētes? Quia oblitus eſt mei populus meus: fruſtra libantes ⁊ impingētes in vijs ſuis ⁊ in ſemitis ſeculi: vt ambularent per eas in itinere non trito: vt fieret terra eorum in deſolationē ⁊ in ſibilum ſempiternū. Omnis qui preterierit per eam obſtupeſcet et mouebit caput ſuum. Sicut ventus vrens diſpergā eos coram inimico: dorſum ⁊ non faciem oſtendā eis in die perditionis eorum. Et dixerunt. Venite ⁊ cogitemus contra hieremiaʒ cogitationes. Non enim peribit lex a ſacerdote: neqȝ conſiliū a ſapiente: nec ſermo a propheta. Venite ⁊ percutiamus eum lingua: ⁊ non attēdamus ad vniuerſos ſermones eius. Attende domine ad me: ⁊ audi vocem aduerſariorū meorūʒ. Nunquid redditur pro bono malum: quia foderūt foueā anime mee. Recordare ꝙ ſteterim in conſpectu tuo vt loquerer pro eis bonum: ⁊ auerterem indignationē tuā ab eis. Propterea da filios eorum in famem: ⁊ deduc eos in manu gladij. Fiant vxores eorum abſqȝ liberis: ⁊ vidue ⁊ viri earum interficiantur morte. Iuuenes eorum confodiantur gladio in prelio: audiatur clamor de domib⁹ eorꝫ. Adduces enim ſuper eos latronem repente: quia foderūt foueam vt caperent me: ⁊ laqueos abſconderunt pedibus meis. Tu autem domine ſcis omne conſiliuʒ eorum aduerſum me in mortē. Ne propicieris iniquitati eorum: ⁊ peccatum eorum a facie tua non deleatur. Fiant corruētes in conſpectu tuo: in tempore furoris tui abutere eis.

Roma.9.c. — B — Sa.4.in cōmunibus. — Infra.25.b. — Infra.35.c. — C — Isa.66.c. — Infra.16.c. — Ec.50.c. — D

¶ Capituli Summarium. Per contritionē laguncule in ennon ſignificatur cōtritio hieruſalem propter idolatriaʒ ipſius ennon.

Capitulum. VIX.

A

Hec dicit dominus. Vade et accipe lagunculam figuli teſteam a ſenioribus populi: et a ſenioribus ſacerdotum. et egredere ad vallem filiorum ennon que eſt iuxta introitum porte fictilis: ⁊ predicabis ibi verba que ego loquor ad te dicēs. Audite verbum domini reges iuda et habitatores hieruſalem. Hec dicit dominus exercituum deus iſrael. Ecce ego inducam afflictionem ſuper locum iſtum: ita vt omnis qui audierit illam: tinniant aures eius eo ꝙ dereliquerint me: et alienum fecerint locum iſtum et libauerint in eo dijs alienis quos neſcierunt ipſi ⁊ patres eorum et reges iuda: ⁊ repleuerunt locum iſtum ſanguine innocētum: et edificauerunt excelſa baalim ad comburendos filios ſuos igni in holocauſtū baalim que non precepi: nec locutus ſum: nec aſcenderūt in cor meum. Propterea ecce dies venient dicit dominus: ⁊ non vocabitur amplius locus iſte tophet ⁊ vallis filij ennon: ſed vallis occiſionis. Et diſſipabo conſiliū iuda ⁊ hieruſalē in loco iſto: et ſubuertam eos gladio in conſpectu inimicorꝫ ſuorum: ⁊ in manu querentium animas eorum: et dabo cadauera eorum eſcam volatilibus celi ⁊ beſtijs terre: ⁊ ponam ciuitatem hanc in ſtuporem ⁊ in ſibilum. Omnis qui preterierit per eam obſtupeſcet: et ſibilabit ſuper vniuerſa plaga eius. Et cibabo eos carnibus filiorūʒ ſuorum ⁊ carnibus filiarum ſuarū: et vnuſquiſqȝ carnes amici ſui comedet in obſidione ⁊ in anguſtia in qua concludēt eos inimici eorum et qui querunt animas eorum. Et cōteres lagunculā in oculis virorum qui ibunt tecū: et dices ad eos. Hec dicit dominus exercituum. Sic conteram populum iſtum ⁊ ciuitatem iſtam: ſicut cōteritur vas figuli quod non poteſt vltra inſtaurari. Et in tophet ſepelientur: eo ꝙ nō ſit alius locus ad ſepeliendū. Sic faciam loco huic: ait dominus et habitatoribus eius: et ponam ciuitatē iſtam ſicut tophet Et erūt domus hieruſalem ⁊ domus regum iuda ſicut locus tophet immunde omnes domus in quarum domatibus ſacrificauerunt omni militie celi: et libauerūt libamina dijs alienis. Venit autē hieremias de tophet a quo miſerat eum dominus ad prophetandū et ſtetit in atrio domus domini: et dixit ad omnem populum. Hec dicit dominus exercituum deus iſrael. Ecce ego inducā ſuper ciuitatem hāc ⁊ ſuper omnes vrbes eius vniuerſa mala que locutus ſum aduerſum eam: quoniam indurauerunt ceruicem ſuam: vt non audirent ſermones meos.

Infra.7.c. Tren[illegible] — B — C — Supra.18.c. Infra.64.c. et.52.c. — D

¶ Capituli Summariū. Phaſſur percuſſit hieremiam ⁊ ponit in neruum hieremiam: hieremias predicat contra phaſſur ⁊ amicos eius: de deſtructione hieruſalem plangit quoqȝ et dolet ſuper populo ſuo, maledicit diem natiuitatis ſue.

Capitulum. XX.

A Infra.27.c.

Et audiuit phaſſur filius emmer ſacerdos qui cōſtitutus erat princeps in domo domini hieremiam prophetantē ſermones iſtos. Et percuſſit phaſſur hieremiam prophetam: ⁊ miſit eum in neruū quod erat in porta beniamin ſuperiori in domo domini. Cumqȝ illuxiſſet in craſtinum eduxit phaſſur hieremiā de neruo: et dixit ad eum hieremias Non phaſſur vocauit dominus nomen tuum ſed pauorēʒ vndiqȝ quia hec dicit dominus. Ecce ego dabo te in pauorem et omnes amicos tuos: et corruent gladio inimicorum ſuorum et oculi tui videbunt. Et omnem iudam dabo in manu regis babylonis: et reducet eos in babylonē: et percutiet eos gladio. Et dabo vniuerſam ſubſtantiam ciuitatis huius et omnem laborem eius omneqȝ precium ⁊ cunctos theſauros regum iuda dabo in manu inimicorum meorum et diripient eos ⁊ tollent: et † ducent in babylonem. Tu autem phaſſur et omnes habitatores dom⁹ tue ibitis in captiuitatem: et in babylonem venies et ibi morieris: ibiqȝ ſepelieris tu et omnes amici tui quib⁹ prophetaſti mendacium. Seduxiſti me domine et ſeductus ſum fortior me fuiſti et inualuiſti. Factus ſum in deriſum tota die. Omnes ſubſannant me: quia iam olim loquor vociferans iniquitatem ⁊ vaſtitatem clamito. Et factus eſt mihi ſermo domini in opprobrium: et in deriſum tota die Et dixi. Non recordabor † eius neqȝ loquar vltra in nomine illius. Et fact⁹ eſt in corde meo quaſi ignis exſtuās clauſuſqʒ in oſſibus meis: et defeci ferre non ſuſtinens. Audiui enim contumelias multorum et terrorem in circuitu. Perſequimini et perſequamur eum: ab omnibus viris qui erāt pacifici mei et cuſtodientes latus meū ſi quomodo decipiatur et preualeamus aduerſus eum: et conſequamur vltionem ex eo. Dominus autem mecum eſt tanquam bellator fortis: idcirco qui perſequun-

B — alias † deducēt. — C — alias † eius. — Ps.30.

tur me cadent ⁊ infirmi erunt: ⁊ confundentur vehemẽter
quia non intellexerunt opprobriũ ſempiternum qḋ nunq̃
delebitur. Et tu dñe exercituũ probator iuſti qui vides re
Supra.11.d. nes ⁊ cor: videam queſo vltionẽ tuam ex eis. Tibi enim re
D velaui cauſam meã. Cantate dño: laudate dominũ: q: libe
Job.3.a. rauit animã pauperis de manu maloꝝ. Maledicta dies
in qua natus ſum: dies in qua peperit me mater mea non
ſit benedicta. Maledictus vir qui annũciauit patri meo:
dicens: natus eſt tibi puer maſculus ⁊ quaſi gaudio letifi
Job.3.b. cauit eum. Sit homo ille vt ſunt ciuitates quas ſubuertit
dñs ⁊ non penituit eum. Audiat clamorẽ mane: ⁊ vlulatuꝫ
in tempore meridiano: quia non me interfecit a vulua vt
fieret mihi mater mea ſepulchꝛũ ⁊ vulua eius conceptus
ſempiternus. Quare de vulua egreſſus ſum: vt viderẽ la
borem: ⁊ dolorẽ: ⁊ conſumerent̃ in cõfuſione dies mei?

¶ Capituli Summarium. De captione ſedechie ⁊ incen
dio hieruſalem. Capitulum. XXI.

A Verbum quod factuꝫ eſt ad hieremiã a dño qñ
Infra.42.a. miſit ad eum rex ſedechias phaſſur filiuꝫ mel
chie ⁊ ſophoniã filium maaſie ſacerdotem: di
cẽs. Interroga pro nobis dñz: quia nabucho
noſoꝛ rex babylonis prelia͂t aduerſum nos: ſi forte faciat
dñs nobiſcũ ſm omnia mirabilia ſua recedat a nobis. Et
dixit hieremias ad eos. Sic dicetis ſedechie. Hec dicit
dñs deus iſrael. Ecce ego conuertã vaſa belli que in mani
bus veſtris ſunt ⁊ quibus vos pugnatis aduerſum regeꝫ
B babylonis ⁊ chaldeos qui obſident vos in circuitu muro
rum: ⁊ congregabo ea in medio ciuitatis huius: ⁊ debel
labo ego vos in manu extenta ⁊ in brachio forti ⁊ in furo
re ⁊ in indignatione ⁊ in ira grandi percutiam habitato
res ciuitatis huius. Homines ⁊ beſtie peſtilentia magna
morientur. Et poſt hoc ait dñs: dabo ſedechiã regem iu
da ⁊ ſeruos eius ⁊ populũ eius: ⁊ qui derelicti ſunt in ciui
tate hac a peſte ⁊ a gladio ⁊ fame: ⁊ in manu nabuchodo
noſoꝛ regis babylonis: ⁊ in manu inimicoꝝ meorum et in
C manu querentiũ animã eorum ⁊ percutiet eos in ore gla
al's † mouebit dij ⁊ nõ † flectetur neq͂ parcet nec miſerebitur. Et ad po
al's † nõ habet deus. pulum hunc dices: hec dicit dñs † deus. Ecce ego do co
Infra.38. ram vobis viam vite ⁊ viã mortis. Qui habitauerit in vr
be hac morietur gladio ⁊ fame et peſte: qui autẽ egreſſus
fuerit ⁊ tranſfugerit ad chaldeos qui obſident vos viuet
et erit ei aĩa ſua quaſi ſpoliũ. Poſui enim faciẽ meã ſup ci
D uitatem hanc in malũ ⁊ non in bonuꝫ ait dominus. In ma
nu regis babylonis dabitur ⁊ exuret eam igni. Et domui
Infra.22.a. regis iuda. Audite verbum domini domus dauid. Hec di
cit dñs. Iudicate mane iudicium: ⁊ eruite vi oppreſſuꝫ de
manu calũniantis: ne forte egrediatur vt ignis indigna
tio mea ⁊ ſuccendatur: ⁊ non ſit qui extinguat propter ma
litiam ſtudioꝝ veſtroꝝ. Ecce ego ad te habitatricẽ val
lis ſolide atq͂ campeſtris ait dñs. Qui dicitis quis percu
tiet nos: ⁊ quis ingredietur domus noſtras? Et viſitabo
ſuper vos iuxta fructũ ſtudioꝝ veſtroꝝ: dicit dñs. Et ſuc
cendã ignẽ in ſaltu eius ⁊ deuorabit oĩa in circuitu eius.

¶ Ca. Sum. Mittitur propheta ad regẽ vt predicet de
iudicio ⁊ iuſtitia ⁊ liberatione oppreſſi: q: ioachim rex iu
da inſepultus proijcitur extra hieruſalẽ. Ca. XXII.

A Hec dicit dñs. Deſcende in domũ regis iuda ⁊
Supra.21.d. loqueris ibi verbũ hoc: ⁊ dices. Audi verbuꝫ
dñi rex iuda: qui ſedes ſuper ſolium dauid tu
⁊ ſerui tui ⁊ populus tu⁹ qui ingredimini per
portas iſtas. Hec dicit dñs. Facite iudicium
⁊ iuſtitiam ⁊ liberate vi oppreſſum de manu calũniatoris
⁊ aduenam ⁊ pupillũ ⁊ viduã nolite cõtriſtare neq͂ oppri
matis inique ⁊ ſanguinẽ innocentẽ ne effundatis in loco
iſto. Si enim facientes feceritis verbum iſtud ingredien
tur per portas domus huius reges ſedentes de genere
dauid ſuper thronum eius et aſcendẽtes currus ⁊ equos

ipſi ⁊ ſerui et populus eorum. Quod ſi non audieritis ver
ba hec in memetipſo iuraui dicit dominus. Quia in ſolitu B
dinem erit domus hec. Quia hec dicit dñs ſuper domuꝫ
regis iuda. Galaad tu mihi caput libani. Si non poſuero
te ſolitudinẽ: vrbes inhabitabiles. Et ſanctificabo ſuper
te interficienteꝫ virum et arma eius: † et ſuccident † ele al's † ſuccident
ctas cedros tuas ⁊ precipitabũt in ignem ⁊ pertranſibũt al's † electam cedrum tuam.
gentes multe per ciuitatem hanc: et dicet vnuſquiſq͂ pro C
ximo ſuo. Quare fecit domin⁹ ſic ciuitati huic grandi? Et Deute.29.d.
reſpondebant. Eo q͂ dereliquerint pactum dñi dei ſui et 3.Reg.9.a.
adorauerint deos alienos: ⁊ ſeruierint eis. Nolite flere
mortuũ neq͂ lugeatis ſuper eum fletu. Plangite eum qui
egreditur quia non reuertetur vltra: nec videbit terrã na
tiuitatis ſue: quia hec dicit dominus ad ſellum filiuꝫ ioſie D
regis iuda qui regnauit pro ioſia patre ſuo qui egreſſus
eſt de loco iſto. Non reuertetur huc amplius: ſed in loco
ad quem tranſtuli eum ibi morietur: ⁊ terram non videbit
amplius. Ve qui edificat domum ſuam in iniuſtitia: et ce
nacula ſua non in iudicio. Amicum ſuum opprimet fruſtra
⁊ mercedem eius non reddet ei. Qui dicit edificabo mihi
domũ latã: ⁊ cenacula ſpacioſa: qui aperit ſibi feneſtras:
et facit laquearia cedrina: pingitq͂ ſynopide. Nunquid
regnabis: quoniã cõferes te cedro? Pater tuus nunquid
non comedit ⁊ bibit: et fecit iudiciũ ⁊ iuſtitiã tunc cum be
ne erat ei? Iudicauit cauſam pauperis et egeni in bonum
ſuum. Nunquid non ideo quia † cognouit me: dicit domi al's † cogitatio
nus? Tui vero oculi ⁊ cor ad auaritiam ⁊ ad ſanguinẽ in al's † conſummationem.
nocentem fundendũ et ad calumniã ⁊ ad curſum mali ope E
ris. Propterea hec dicit dominus ad ioachim filiuꝫ ioſie
regem iuda. Non plangent eum ve frater et ve ſoror non
concrepabũt ei ve domine et ve inclyte. Sepultura aſini
ſepeliet̃ putrefact⁹ ⁊ proiect⁹ extra portas hieruſalẽ. Aſcẽ
de libanũ ⁊ clama: in baſan da vocẽ tuam ⁊ clama ad trã
ſeuntes: quia cõtriti ſunt omnes amatores tui. Locutus
ſum ad te in abundantia tua: dixiſti. Non audiam. Hec eſt
via mea ab adoleſcentia tua quia non audiſti vocem meã.
Omnes paſtores tuos paſcet ventus: et amatores tui in
captiuitatem ibunt. Et tunc confunderis et erubeſces ab F
omi malitia tua: que ſedes in libano et nidificas in cedris
Quomodo cõgemuiſti cum veniſſent tibi dolores quaſi
dolores parturientis. Viuo ego dicit dñs q: ſi fuerit iecho
nias filius ioachim regis iuda annulus in manu dextera
mea inde euellam eum. Et dabo te in manu querentiũ ani
mam tuam: ⁊ in manu quorum tu formidas faciẽ: et in ma
nu nabuchodonoſoꝛ regis babylonis: ⁊ in manu chaldeo
rum. Et mittam te ⁊ matrem tuam que genuit te in terraꝫ
alienam in qua nati non eſtis: ibiq͂ moriemini. Et in terrã G
ad quam ipſi leuant animã ſuam vt reuertantur illuc: et nõ
reuertentur. Nũquid vas fictile atq͂ cõtritũ vir iſte † ie al's † coniea.
chonias? Nunquid vas abſq͂ omni † voluptate? Quare al's † voluntate
adiecti ſunt ipſi et ſemen eius: et proiecti in terram quam
ignorauerunt? Terra: terra: terra: audi ſermonem domini
Hec dicit dominus. Scribe virum iſtum ſterilem: virum
qui diebus ſuis non proſperabitur. Nec enim erit de ſe
mine eius vir qui ſedeat ſuper ſolium dauid: et poteſtateꝫ
habeat vltra in iuda.

¶ Capituli Summariũ. Comminatur dominus paſtori
bus lacerantibus gregem: de natiuitate chriſti: de paſſio
ne chriſti: de ſacerdotum ſordibus ⁊ prophetarũ: de falſis
prophetis qui ſunt in domini onus.

¶ Capitulum. XXIII.

Ve paſtoribus qui † diſpergunt et dilacerant A
gregem paſcue mee dicit dñs. Ideo hec dicit al's † diſperdunt 24.q.2.c. ſi habuerunt.
dñs deus iſrael ad paſtores qui paſcunt po
pulum meum. Vos diſperſiſtis gregem meuꝫ Ezech.34.a.
et eiciſtis eos et non viſitaſtis eos. Ecce ego

viſitabo ſuper vos maliciam ſtudiorū veſtrorum:ait dñs:
Et ego cōgregabo reliquias gregis mei de oībus terris
ad quas eiecero eos illuc:⁊ cōuertā eos ad rura ſua ⁊ cre
[illegible] n.c. ſcent ⁊ multiplicabunt:et ſuſcitabo ſuper eos paſtores ⁊
paſcent eos. Non formidabūt vltra ⁊ non pauebūt:⁊ nul
lus queretur ex numero:dicit dñs. Ecce dies veniunt: di
B cit dñs:⁊ ſuſcitabo dauid germen iuſtū:⁊ regnabit rex et
[illegible].11.b. Supra.16.c. ſapiens erit ⁊ faciet iudiciū ⁊ iuſtitiā in terra. In dieb⁹ il
lis ſaluabitur iuda ⁊ iſrael habitabit cōfidenter. Et hoc
eſt nomen qđ vocabunt eum:dñs iuſtus noſter. Propter
hoc ecce dies veniunt dicit dñs:⁊ non dicēt vltra viuit do
minus qui eduxit filios iſrael de terra egypti:ſed viuit do
minus qui eduxit ⁊ adduxit ſemen domus iſrael de terra
aquilonis:⁊ de cunctis terris ad quas eiecerā eos illuc:⁊
habitabūt in terra ſua. Ad prophetas. Contritum eſt cor
meū in medio mei cōtremuerunt omnia oſſa mea. Factus
ſum quaſi vir ebrius et quaſi homo madidus a vino: a fa
[illegible] adulteris cie dñi ⁊ a facie verborū ſanctorū eius:† qꝛ adulteriis re
E pleta eſt terra:quia a facie maledictionis luxit terra:are
facta ſunt arua deſerti. Factus eſt curſus eorum malus:⁊
fortitudo eorū diſſimilis. Propheta nāq; ⁊ ſacerdos pol
luti ſunt ⁊ in domo mea inueni malū eorum:ait dñs. Idcir
co via eorum erit quaſi lubricū in tenebris:impellētur ⁊ cō
⁊ corruent in ea. Afferam enim ſuper eos mala:annū viſita
tionis eorū:ait dñs. Et in prophetis ſamarie vidi fatuita
tem:⁊ prophetabant in baal ⁊ decipiebāt populū meum
iſrael. Et in prophetis hieruſalem vidi ſimilitudinē adulte
[illegible] 9.a. D rantium ⁊ iter mendacij. Et cōfortauerūt manus peſſimo
rum vt non cōuerteretur vnuſquiſq; a malitia ſua. Facti
ſunt mihi omnes vt ſodoma:⁊ habitatores eius quaſi go
morra. Propterea hec dicit dñs exercituū ad ꝓphetas.
Ecce ego cibabo eos abſinthio:⁊ potabo eos felle. A ꝓ
phetis enī hieruſalē egreſſa eſt pollutio ſuper omnem ter
ram. Hec dicit dñs exercituū. Nolite audire verba ꝓphe
tarum qui prophetāt vobis ⁊ decipiūt vos. Viſionē cor
dis ſui loquūtur nō de ore dñi. Dicūt his qui blaſphemāt
me:locutus eſt dñs:pax erit vobis ⁊ oībus qui ambulant
[illegible] vos. in prauitate cordis ſui dixerūt:nō veniet ſuper † vos ma
lum. Quis enim affuit in conſilio domini:⁊ vidit ⁊ audiuit
ſermonem eius? Quis cōſiderauit verbū illius ⁊ audiuit
Ecce turbo dominice indignationis egredietur:⁊ tempe
ſtas erumpens ſuper caput impiorū veniet. Non reuerte
tur furor domini vſq; dum faciat:⁊ vſq; dum cōpleat cogi
[illegible].14.c. et [illegible].30.c. tationem cordis ſui. In nouiſſimis diebus intelligetis cō
E ſilium eius. Non mittebā prophetas ⁊ ipſi currebant:nō
loquebar ad eos ⁊ ipſi prophetabant. Si ſtetiſſent in con
[illegible] ſilio meo ⁊ nota feciſſent verba mea populo meo:† auer
tiſſem vtiq; eos a via ſua mala ⁊ a cogitationib⁹ ſuis peſſi
mis. Putaſne de⁹ e vicino: ego ſum dicit dñs:⁊ nō de⁹ de
lōge. Si occultabit vir in abſconditis:⁊ ego non videbo
eum dicit dominus. Nunquid non celum ⁊ terram ego im
pleo dicit dñs? Audiui que dixerunt prophete prophe
tantes in nomine meo mendaciū atq; dicentes. Somnia
ui:ſomniaui. Vſq; quo iſtud eſt in corde prophetarū vati
cinantium:mendaciū:⁊ prophetantiū ſeductiones cordis
ſui. Qui volunt facere vt obliuiſcatur populus meus no
minis mei propter ſomnia eorum que narrat vnuſquiſq;
ad proximum ſuum:ſicut obliti ſunt patres eorum nomi
[illegible] propterea nis mei propter baal.† Propterea qui habet ſomniū nar
F ret ſomniū:⁊ qui habet ſermonē meum loquatur ſermonē
meum vere. Quid paleis ad triticū dicit dominus? Nun
quid non verba mea ſunt quaſi ignis dicit domin⁹:⁊ quaſi
malleus conterēs petram? Propterea ecce ego ad pro
phetas:ait dominus qui furantur verba mea vnuſquiſq;
a proximo ſuo. Ecce ego ad prophetas:ait dominus qui
[illegible] aſſumunt linguas ſuas:⁊ aiunt:dicit dominus. Ecce ego
[illegible] dñs ad prophetas ſomniantes mendaciū † dicit † dominus:
qui narrauerūt ea ⁊ ſeduxerunt populū meū vt mendacio
ſuo ⁊ in miraculis ſuis cum ego non miſiſſem eos:nec mā
daſſem eis:qui nihil ꝓfuerūt populo huic dicit dominus.
Si igitur interrogauerit te populus iſte vel ꝓpheta aut
ſacerdos dicens:quod eſt onus dñi? dices ad eos. Vos alr̄ † vt quid
eſtis onus.† Proijciā quippe vos dicit dñs. Et† ꝓphe vobis ꝓiciam
ta ⁊ ſacerdos et populus qui dicit onus dñi: viſitabo ſu G.
per virum illū ⁊ ſuper domū eius. Hec dicetis vnuſquiſq; alr̄ † ꝓphetis.
ad proximū ⁊ ad fratrē ſuum. Quid reſpondit dñs: ⁊ quid
locutus eſt dñs? Et onus domini vltra nō memorabitur:
qui onus erit vnicuiq; ſermo ſuus. Et peruertiſtis verba
dei viuentis:domini exercituū dei noſtri. Hec dices ad
prophetā. Quid reſpōdit tibi dominus ⁊ quid locutus eſt
domin⁹? Si autē onus dñi dixeritis ꝓpter hoc:hec dicit
dominus. Quia dixiſtis ſermonē iſtū onus domini:⁊ miſi
ad vos dicens nolite dicere onus domini:propterea ecce
ego tollam vos portans:⁊ derelinquā vos in ciuitatē quā
dedi vobis ⁊ patrib⁹ vr̄is a facie mea ⁊ dabo vos in op
probrium ſempiternū:⁊ in ignominiā eternam que nunq;
obliuione delebitur.

¶ Capituli Summarium. De figura ficuum duorum ca
lathorum quos vidit hieremias:de afflictione ſedechie et
populi. Capitulum. XXIIII.

OStendit mihi dñs:⁊ ecce duo calathi pleni fi A
cis poſiti ante templū domini poſtq; tranſtulit
nabuchodonoſor rex babylonis iechoniā filiū
ioachim regē iuda ⁊ pricipes ei⁹ et fabrū ⁊ in
cluſorem de hieruſalē:⁊ adduxit eos in babylonē. Et cala Supra.1.a.
thus vnus ficus bonas habebat nimis vt ſolent ficus eſſe B
primi temporis. Et calathus vnus ficus habebat malas
nimis que comedi non poterant eo ꝙ eſſent male. Et di
xit dominus ad me. Quid tu vides hieremia? Et dixi. Fi
cus:ficus bonas bonas valde:⁊ malas malas valde que
comedi non poſſunt:eo ꝙ ſint male. Et factum eſt verbum
domini ad me dicens. Hec dicit dñs deus iſrael. Sicut
ficus he bone. ſic cognoſcam tranſmigrationē iuda quam
emiſi de loco iſto in terram chaldeorum in bonum: et po
nam oculos meos ſuper eos ad placandum. Et reducam C
eos in terram hanc: et edificabo eos et non deſtruam. et Infra.31.d.
plantabo eos ⁊ non euellam:⁊ dabo eis cor vt ſciant me:
quia ego ſum dominus. Et erunt mihi in populum et ego
ero eis in deum:quia reuertētur ad me in toto corde ſuo.
Et ſicut fic⁹ peſſime que comedi nō poſſunt eo ꝙ ſunt ma
le:hec dicit dominus:ſic dabo ſedechiā regē iuda ⁊ prin D
cipes eius ⁊ reliquos de hieruſalem qui remāſerūt in vr
be hac:et qui habitant in terra egypti. Et dabo eos in ve Infra.29.d.
xationē afflictionēq; omnibus regnis terre in opprobriū
⁊ in parabolā:⁊ in prouerbiū ⁊ in maledictionē in vniuer
ſis locis ad que eieci eos:⁊ mittam in eis gladium ⁊ famē
et peſtem donec conſumantur de terra:quam dedi eis et
patribus eorum.
¶ Capituli Summariū. De captiuitate ſeptuaginta an
norum totius iude:de calice quo potionātur omnes gen
tes vocantur paſtores et optimates ad planctum.
Capitulum. XXV.

VErbum quod factum eſt ad hieremiam de om A
ni populo iude in anno quarto ioachim filij io
ſie regis iuda:ipſe eſt annus primus nabucho
donoſor regis babylonis. Et locutus eſt hiere
mias propheta ad omnē populū iuda:⁊ ad vniuerſos ha
bitatores hieruſalem dicens. A tertiodecimo anno ioſie
filij ammon regis iuda vſq; ad diem hāc:ipſe eſt tertius et
⁊ viceſimus annus. factum eſt verbū dñi ad me ⁊ locutus
ſum ad vos de nocte conſurgēs ⁊ loquēs.⁊ non audiſtis.
Et miſit dñs ad vos omnes ſeruos ſuos prophetas. cōſur

gens diluculo mittenſqꝫ ⁊ non audiſtis neqꝫ inclinaſtis au-
B res veſtras vt audiretis cum diceret. Reuertimini vnuſ-
Supra.18.b. quiſqꝫ a via ſua mala: ⁊ a peſſimis cogitationibꝰ veſtris ⁊
Infra.35.c. habitabitis in terra quā dedit dñs vobis ⁊ patribus ve-
4.Reg.17.b. ſtris a ſeculo ⁊ vſqꝫ in ſeculū. Et nolite ire poſt deos alie-
nos vt ſeruiatis eis: adoretiſqꝫ eos: neqꝫ me ad iracundiā
prouocetis in operibus manuū veſtrarū ⁊ nō affligā vos
Et nō audiſtis me dicit dñs: vt me ad iracundiā prouoca
retis in operibus manuū veſtrarū in malū veſtrum. Pro
pterea hec dicit dñs exercituū. Pro eo ꝙ nō audiſtis ver
ba mea ecce ego mittā ⁊ aſſumam vniuerſas cognationes
aquilonis: ait dominus: ⁊ nabuchodonoſor regē babylo-
nis ſeruum meū ⁊ adducā eos ſuper terram iſtam ⁊ ſuper
C habitatores eius ⁊ ſuper omnes nationes que in circuitu
illius ſunt: ⁊ interficiā eos ⁊ ponam eos in ſtuporē ⁊ in ſi-
bilum ⁊ in ſolitudines ſempiternas. Perdāqꝫ ex eis vocē
gaudij ⁊ vocem letitie: vocem ſponſi: ⁊ vocem ſponſe: vocē
mole ⁊ lumen lucerne. Et erit vniuerſa terra eius in ſolitu
dinem ⁊ in ſtuporem: ⁊ ſeruient omnes gētes iſte regi ba
Infra.29.c. bylonis ſeptuaginta annis. Cūqꝫ impleti fuerint ſeptua-
1.Eſd.1.a. ginta anni: viſitabo ſuper regem babylonis: ⁊ ſuper gentē
illam: dicit dñs iniquitatē eorum ⁊ ſuper terrā chaldeorū
⁊ ponā illam in ſolitudines ſempiternas. Et adducam ſu-
per terram illam omnia verba mea que locutus ſum con-
tra eam: omne quod ſcriptū eſt in libro iſto queciqꝫ pro-
phetauit hieremias aduerſum omnes gētes quia ſeruie-
D runt eis cum eſſent gētes multe ⁊ reges magni. Et reddā
eis ſm opera eorum: ⁊ ſm factum manuū ſuarū. Quia ſic
dicit dominus exercituū deus iſrael. Sume calicē vini fu-
roris huius de manu mea ⁊ propinabis de illo cūctis gen
tibus ad quas ego mittam te ⁊ bibent: et turbabuntur et
inſanient a facie gladij quem ego mittā inter eos. Et acce
pi calicem de manu domini: ⁊ propinaui cunctis gentibus
ad quas miſit me dñs hieruſalem ⁊ ciuitatibus iuda ⁊ re-
gibus eius ⁊ principibus eius: vt darem eos in ſolitudinē
⁊ in ſtuporem: ⁊ in ſibilum ⁊ in maledictionē ſicut eſt dies
E iſta. Pharaoni regi egypti ⁊ ſeruis eiꝰ ⁊ principibꝰ eius:
⁊ omni populo eius ⁊ vniuerſis generaliter cunctis regi-
bus terre auſitidis et cunctis regibus terre philiſtijm et
aſcalonis ⁊ gaze et accaron ⁊ azoti et reliquis idumee et
moab ⁊ filijs ammō ⁊ cunctis regibus tyri ⁊ vniuerſis re
gibus ſydonis ⁊ regibus terre inſularum qui ſunt trans
mare: et dedam ⁊ themam et buz: ⁊ vniuerſis qui attonſi
ſunt in comam ⁊ cunctis regibus arabie: et cunctis regi-
bus occidentis qui habitant in deſerto: ⁊ cunctis regibꝰ
zambri: ⁊ cunctis regibus ela ⁊ cunctis regibus medorū:
cunctis quoqꝫ regibus aquilonis de prope et de longe:
vnicuiqꝫ cōtra fratrem ſuum ⁊ omnibus regnis terre que
Canti.2.a. ſuper faciem eius ſunt. Et rex ſeſach bibet poſt eos et di-
F ces ad eos. Hec dicit dominus exercituū deus iſrael. Bi
bite ⁊ inebriamini ⁊ vomite ⁊ cadite: neqꝫ ſurgatis a facie
gladij quem ego mittam inter vos. Cūqꝫ noluerint accipe
re calicem de manu tua vt bibant dices ad eos. Hec dicit
dominus exercituum. Bibentes bibetis. Quia ecce in ci
uitate in qua inuocatum eſt nomen meum ego incipio affli
gere ⁊ vos quaſi innocentes ⁊ immunes eritis? Non eri-
tis immunes. Gladium enim ego voco ſuper omnes habi
Joel.3.c. tatores terre: dicit dominus exercituū. Et tu propheta-
Amos.1.a. bis ad eos omnia verba hec: et dicet ad illos. Dominus
de excelſo rugiet: et de habitaculo ſancto ſuo dabit vocē
ſuam. Rugiens rugiet ſuper decorē ſuum. Celeuma quaſi
calcantium concinetur aduerſus omnes habitatores ter-
re. Peruenit ſonitus vſqꝫ ad extrema terre: quia iudiciū
domino cum gentibus. Judicatur ipſe cum omni carne.
G Jmpios tradidi gladio dicit dominus. Hec dicit dominꝰ
exercituum. Ecce afflictio egredietur de gente in gen-
tem: et turbo magnus egredietur a ſummitatibus terre:

⁊ erunt interfecti domini in die illa a ſummo terre vſqꝫ ad
ſummum eius. Non plangentur ⁊ non colligentur neqꝫ ſe
pelientur: in ſterquilinio ſuper faciē terre iacebunt. Vlu-
late paſtores ⁊ clamate: ⁊ aſpergite vos cinere optimates
gregis: quia completi ſunt dies veſtri vt interficiamini: et
diſſipatiōes veſtre: et cadetis quaſi vaſa precioſa. Et peri
bit fuga a paſtoribus ⁊ ſaluatio ab optimatibus gregis.
Vox clamoris paſtorū ⁊ vlulatus optimatum gregis: qꝛ
vaſtauit dominus paſcua eorum ⁊ conticuerunt arua pa-
cis a facie ire furoris domini. Dereliquit quaſi leo † taber
naculum ſuum: quia facta eſt terra eorum in deſolationem al's ✝ vmbraculum.
a facie ire columbe: ⁊ a facie ire furoris domini.

Capituli Summariū. De regno ioachim qualiter ſa-
cerdotes voluerunt occidere hieremiā: ⁊ liberatꝰ eſt per
principes. Capitulum. XXV.

In principio † regni ioachim filij ioſie regis iu- A al's ✝ regis
da factum eſt verbū iſtud a domino dicens.
Hec dicit dominus. Sta in atrio domus do-
mini: et loqueris ad omnes ciuitates iuda: de
quibus veniunt vt adorent in domo domini vniuerſos ſer
mones quos ego mandaui tibi vt loquaris ad eos. Noli
ſubtrahere verbum: ſi forte audiant et conuertatur vnuſ-
quiſqꝫ a via ſua mala et peniteat me mali quod cogitaui fa B
cere eis propter malitiam ſtudiorū eorū. Et dices ad eos
Hec dicit dominus. Si non audieritis me vt ambuletis
in lege mea quam dedi vobis vt audiatis ſermones ſeruo
rum meorum prophetarū quos ego miſi ad vos de nocte
conſurgens: et dirigens ⁊ non audiſtis: dabo domū iſtam
ſicut ſilo: et vrbem hanc dabo in maledictionē cunctis gē- Infra. eodem.
tibus terre. Et audierunt ſacerdotes et prophete et om-
nis populus hieremiam loquentem verba hec in domo
domini. Cūqꝫ compleſſet hieremias loquens omnia que
preceperat ei dominus vt loqueretur ad vniuerſum popu
lum: apprehenderunt eum ſacerdotes et prophete: ⁊ om- C
nis populus: dicens. Morte † moriatur. Quare prophe- al's ✝ moriatur
tauit in nomine domini dicens: ſicut ſilo erit domus hec: quia.
et vrbs iſta deſolabitur eo ꝙ non ſit habitatio? Et congre Supra eodem.
gatus eſt omnis populus aduerſus hieremiam in do-
mo domini. Et audierunt principes iuda verba hec: et
aſcenderunt de domo regis in domum domini: ⁊ ſederūt al's ✝ nō habet
in introitu porte † domus domini noue. Et locuti ſunt domus. al's ✝ vniuerſum
ſacerdotes et prophete ad principes et ad † omnem po- D
pulum dicentes. Judicium mortis eſt viro huic: quia pro
phetauit aduerſus ciuitatem iſtam ſicut audiſtis auribus
veſtris. Et ait hieremias ad omnes principes et ad vni-
uerſum populum dicens. Dominus miſit me vt prophe-
tarem ad domum iſtam et ad ciuitatem hanc omnia ver- Supra.7.a.
ba que audiſtis. Nunc ergo bonas facite vias veſtras et
ſtudia veſtra: et audite vocem domini dei veſtri: et peni-
tebit dominū mali quod locutus eſt aduerſum vos. Ego
autem ecce in manibus veſtris ſum: facite mihi quod bo- E
num et rectum eſt in oculis veſtris. Veruntamen ſcito-
te et cognoſcite: quia ſi occideritis me. ſanguinem inno-
centem tradetis contra voſmetipſos: et contra ciuitatem
iſtam et habitatores eius. Jn veritate enim miſit me do-
minus ad vos vt loquerer in auribus veſtris omnia ver-
ba hec. Et dixerunt principes et omnis populus ad ſa-
cerdotes et ad prophetas. Non eſt viro huic iudiciū mor
tis: quia in nomine domini dei noſtri locutus eſt ad nos.
Surrexerunt ergo viri de ſenioribus terre et dixerunt
ad omnem cetum populi loquentes. † Micheas de mo- al's ✝ micheas
raſthin fuit propheta in diebus. Ezechie regis iuda: et moraſthites. F
ait ad omnem populum iude dicens. Hec dicit domi- Mich.3.d.
nus exercituum. Sion quaſi ager arabitur: et hieruſa- al's ✝ nō habet
lem in aceruum lapidum erit: et mons domus † domini domini.
in excelſa

in excelſa ſyluarum: Nunquid morte condemnauit eum eze-
chias rex iuda ⁊ omnis iuda: Nunquid nō timuerunt do-
minum et deprecati ſunt faciem dn̄i: ⁊ penituit dn̄m mali
†faciamus quod locutus fuerat aduerſus eos: Itaqȝ nos † facimus
malū grādc cōtra animas noſtras. Fuit quoqȝ vir ꝓphe
tans in nomine dn̄i Urias filius ſemei de cariathiarim et
prophetauit aduerſus ciuitatē iſtam ⁊ aduerſus terram
hāc iuxta omnia verba hieremie. Et audiuit rex ioachim
⁊ omnes potentes ⁊ principes eius verba hec: ⁊ queſiuit
G rex interficere eum. Et audiuit vrias et timuit fugitqȝ et
ingreſſus eſt egyptū. Et miſit rex ioachim viros i egyptū
helnathā filium achobor ⁊ viros cū eo in egyptū. Et edu
xerunt vriam de egypto: ⁊ adduxerunt eum ad regem ioa
chim: ⁊ percuſſit eum gladio: et proiecit cadauer eius in
ſepulchris vulgi ignobilis. Igitur manus aicham filij ſa-
pham fuit cum hieremia vt non traderetur in manus po-
puli et interficerent eum.

¶ Capituli Summariū. De cathenis ligneis ⁊ vinculis
mittendis quinqȝ regibus: et monentur ſubijci nabucho-
donoſor: aliter morientur. Ca. XXVII

A In principio regni ioachim filij ioſie regis iu-
da factum eſt verbū iſtud ad hieremiā a domi
no dicens. Hec dicit dn̄s ad me. Fac tibi vin-
cula ⁊ cathenas ⁊ pones eas ī collo tuo ⁊ mit
tes eas ad regem edom et ad regem moab: ⁊ ad regem fi-
liorum amon: et ad regem tyri: et regem ſydonis in manu
nunciorum qui venerunt hieruſalem ad ſedechiā regem iu
da ⁊ pcipies eis vt ad dominos loquātur. Hec dicit domi
nus exercituum deus iſrael. Hec dicetis ad dominos ve-
ſtros ego feci terrā ⁊ † homines ⁊ iumēta que ſunt ſuper
†hominem faciem terre in fortitudine mea magna: ⁊ in brachio meo
extento ⁊ dedi eam ei qui placuit in oculis meis. Et nunc
itaqȝ ego dedi omēs terras iſtas in manu nabuchodono-
ſor regis babylōis ſerui mei. Inſuper ⁊ beſtias agri dedi
ei: vt ſeruiant illi. Et ſeruient ei omnes gētes: ⁊ filio eius ⁊
filio filij eius donec veniat tēpus terre eiꝰ ⁊ ipſius. Et ſer
B uient ei gentes multe ⁊ reges magni. Gens autē ⁊ regnū
qd̄ non ſeruierit nabuchodonoſor regi babylonis: ⁊ qui-
cunqȝ non curauerit collum ſuum ſub iugo regis babylo-
nis in gladio ⁊ in fame ⁊ in peſte viſitabo ſuper gentē illā
†vates ait dn̄s: donec cōſumam eos in manu eius. Uos † ergo no
lite audire prophetas veſtros ⁊ diuinos ⁊ ſomniatores ⁊
augures ⁊ maleficos qui dicunt vobis non ſeruietis regi
babylonis: qꝛ mendaciū prophetāt vobis vt lōge faciant
vos de terra veſtra: ⁊ eijciāt vos ⁊ pereatis. Porro gēs
que ſubiecerit ceruicem ſuam ſub iugo regis babylonis ⁊
ſeruierit ei: dimittam eā in terra ſua dicit dn̄s et colet eam
et habitabit in ea. Et ad ſedechiam regem iuda locutus
ſum ſm omnia verba hec dicēs. Subijcite colla veſtra ſub
C iugo regis babylonis: et ſeruite ei et populo eius ⁊ viue-
tis. Quare moriemini tu ⁊ populus tuus gladio et fame
⁊ peſte: ſicut locutus eſt dn̄s ad gentem que ſeruire nolue-
rit regi babylonis. Nolite audire verba prophetarū di-
centium vobis: non ſeruietis regi babylonis: qꝛ menda-
Jer.14.c.et 23.d. cium ipſi loquuntur vobis. Quia non miſi eos ait dn̄s: et
ipſi prophetant in nomine meo mendaciter vt eijciāt vos
et pereatis tam vos ꝙ prophete qui vaticinantur vobis.
Et ad ſacerdotes ⁊ ad populum iſtum locutus ſum dicens.
Hec dicit dominus. Nolite audire verba prophetarum
veſtrorū q̄ ꝓphetant vobis dicētes. Ecce vaſa dn̄i reuer-
tētur de babylone nunc cito. Mendacium enī prophetāt
D vobis. Nolite ergo audire eos: ſed ſeruite regi babylo-
nis vt viuatis. Quare datur hec ciuitas in ſolitudinē: Et
ſi prophete ſunt: ⁊ eſt verbum domini in eis: occurrāt do
mino exercituum vt non veniant vaſa que derelicta fue-
rant in domo domini et in domo regis iuda: et in hieruſa-
lem in babylonem. Quia hec dicit dn̄s exercituū ad collū-

nas ⁊ ad mare: ⁊ ad baſes: et ad reliqua vaſorū que remā-
ſerunt in ciuitate hac: que non tulit nabuchodonoſor rex
babylonis cum transferret iechoniam filium ioachim re-
gem iuda de hieruſalē in babylonē et omnes optimates 4.Reg.25.a.
iuda ⁊ hieruſalē. Quia hec dicit dominus exercituū deus
iſrael ad vaſa que derelicta ſunt in domo dn̄i ⁊ in domo re
gis iuda ⁊ hieruſalē. In babylonē transferent ⁊ ibi erunt
vſqȝ ad diem viſitationis ſue dicit dominus. Et afferri fa
ciam ea ⁊ reſtitui in loco iſto.

¶ Capituli Summariū. Ananias propheta dicit hiere
mie ꝙ poſt duos annos redibit populus de babylone et
omnia vaſa domus domini: reſpōdit hieremias: amen. A

Capitulum XXVIII.

Et factum eſt in anno illo in principio regni ſe
dechie regis iuda in anno quarto: in mēſe qn
to dixit ad me ananias filius azur ꝓpheta de
gabaon in domo domini coram ſacerdotibus
et omni populo dicens. Hec dicit dominus
exercituum deus iſrael. Contriui iugum regis babylonis
Adhuc duo anni dierum: et ego referri faciam ad locū iſtū
omnia vaſa domini que tulit nabuchodonoſor rex babylo B
nis de loco iſto ⁊ tranſtulit ea in babylonem. Et iechoniā
filium ioachim regem iuda et omnem tranſmigrationē iu
de qui ingreſſi ſunt in babylonem ego conuertam ad locū
iſtum ait dominus. Conteram enim iugum regis babylo
nis. Et dixit hieremias propheta ad ananiam prophetā
in occulis ſacerdotum et in occulis omnis populi qui ſta-
bat in domo dn̄i: ⁊ ait hieremias propheta. Amē. Sic fa-
ciet dominus. Suſcitet dominus verba tua qui prophe-
taſti vt referantur vaſa in domum domini: ⁊ omnis tranſ-
migratio de babylone ad locum iſtum. Ueruntamē audi
verbum hoc quod ego loquor in auribꝰ tuis ⁊ in auribus
vniuerſi populi. Prophete qui fuerunt ante me et ante te
ab initio: et ꝓphetauerunt ſuper terras multas ⁊ ſuper re
gna magna de prelio ⁊ de afflictione ⁊ de fame: propheta
qui vaticinatus eſt pacem cum venerit verbum eius: tunc
ſcietur propheta quem miſit dominus in veritate. Et tu- C
lit ananias propheta cathenā de collo hieremie prophe
te et confregit eam. Et ait ananias in cōſpectu omnis po
puli dicens. Hec dicit dominus. Sic confringam iugum
nabuchodonoſor regis babylōis poſt duos annos die-
rum de collo omnium gentium. Et abijt hieremias pro-
pheta in viam ſuam. Et factum eſt verbum domini ad hie
remiam poſtquā confregit ananias propheta cathenam
de collo hieremie prophete: dicēs. Uade ⁊ dices ananie.
Hec dicit dominus: cathenas ligneas contriuiſti et fa- D
cies pro eis cathenas ferreas: qꝛ hec dicit dominꝰ exer-
cituum deus iſrael. Iugum ferreum poſui ſuper collū cun
ctarum gentium iſtarum vt ſeruiant nabuchodonoſor re
gi babylonis ⁊ ſeruient ei: inſuper ⁊ beſtias terre dedi ei.
Et dixit hieremias propheta ad ananiam prophetā. Au-
di anania. Non miſit te dominus: ⁊ tu confidere feciſti po
pulum iſtum in mendatio. Idcirco hec dicit dominꝰ. Ec-
ce ego mittam te a facie terre. Hoc anno morieris: aduer
ſum enim dominum locutus es. Et mortuus eſt ananias
propheta in anno illo menſe ſeptimo.

¶ Capituli Summarium. Propheta deſcribit tranſmi
grationem vt credatur ſibi ſcribens ad captiuos babylo
nis ꝙ anno ſeptuageſimo a domino viſitabūtur ⁊ de pſeu
do prophetis cauendis.

Capitulum. XXIX.

Et hec ſunt verba libri quem miſit Hieremias A
propheta de hieruſalem ad reliquias ſeniorum
trāſmigratiōis: ⁊ ad ſacerdotes ⁊ ad prophe-
tas ⁊ ad oēs pplm quē traduxerat nabucho-

alſ ✝ nō bȝ in. donoſoꝛ de hieruſalem in ✝ babylonem poſtꝙ egreſſus
eſt iechonias rex ⁊ dña ⁊ eunuchi ⁊ principes iuda ⁊ hieru
ſalem: ⁊ faber ⁊ incluſoꝛ de hieruſalē in manu elaſa filij ſa-
Infra eodem. phan ⁊ gamaliel filij helchie quos miſit ſedechias rex iu-
da ad nabuchodonoſoꝛ regem babylonis in babylonē di
cens. Hec dicit dñs exercituū deus iſrael omī transmigra
tioni quam tranſtuli de hieruſalem in babylonē. Edifica-
te domos ⁊ habitate: ⁊ plātate hoꝛtos ⁊ comedite fructū
eoꝛum: Accipite vxoꝛes ⁊ generate filios ⁊ filias: ⁊ date fi
lijs veſtris vxoꝛes: ⁊ filias veſtras date viris ⁊ pariant fi
lios ⁊ filias: ⁊ multiplicabimini ibi ⁊ nolite eſſe pauci nu-
mero: ⁊ querite pacē ciuitatis ad quā transmigrare vos
alſ ✝ veſtra. feci: ⁊ oꝛate ꝓ ea ad dñm quia in pace illius erit pax ✝ vo-
C bis. Hec enim dicit dominus exercituū deus iſrael. Non
vos ſeducant prophete veſtri qui ſunt in medio veſtrum ⁊
diuini veſtri: ⁊ ne attēdatis ad ſomnia veſtra que vos ſom
niatis: quia falſo ipſi prophetant vobis in nomine meo et
non miſi eos dicit dñs. Quia hec dicit dominus. Cum ce
perint īpleri in babylone ſeptuaginta anni: viſitabo vos
⁊ ſuſcitabo ſuper vos verbum meū bonum: vt reducā vos
Supra.14.c. ad locum iſtum. Ego enī ſcio cogitationes quas ego cogi
2. Para.36.d. to ſuper vos: dicit dñs cogitationes pacis ⁊ nō afflictio-
1. Eſd.1.a. nis: vt dem vobis finem ⁊ patientiā: ⁊ inuocabitis me ⁊ ui
Supra.25.c. uetis ⁊ ✝ oꝛabitis me ⁊ ego exaudiā vos: queretis me et
alſ ✝ ibitis et inuenietis. Cum queſieritis me in toto coꝛde veſtro: ⁊ in-
adoꝛabitis. uenietis. Cum queſieritis me in toto coꝛde veſtro: ⁊ in-
ueniar a vobis ait dominus. Et reducam captiuitatē ve-
D ſtram ⁊ cōgregabo vos de vniuerſis gentibus ⁊ de cun-
ctis locis ad que expuli vos dicit domin⁹. Et reuerti vos
faciam de loco ad quem tranſmigrare vos feci: quia dixi
ſtis. Suſcitabit nobis dominus prophetas in babylone.
Quia hec dicit dominus ad regem qui ſedet ſuper ſoliū
dauid: ⁊ ad omnem populū habitatoꝛē vrbis huius: ⁊ ad
fratres veſtros qui non ſunt egreſſi vobiſcum in tranſmi-
grationem. Hec dicit dominus exercituū. Ecce ego mit-
tam in eos gladiū ⁊ famem ⁊ peſtem: ⁊ ponam eos quaſi
Supra.24.d. ficus malas que comedi non poſſunt eo ꝙ peſſime ſint et
perſequar eos in gladio ⁊ in fame ⁊ in peſtilentia. Et da-
bo eos in vexationem vniuerſis regnis terre: in maledi-
ctionem ⁊ in ſtupoꝛem ⁊ in ſibilum ⁊ in opprobriū cūctis
gētibus ad quas ego eieci eos: eo ꝙ non audierint verba
E mea dicit dominus: que miſi ad eos per ſeruos meos pro
phetas de nocte conſurgens ⁊ mittens ⁊ non audiſtis di
cit dominus. Uos ergo audite verbū domini omnis trā-
migratio quam emiſi de hieruſalem in babylonem. Hec
dicit dominus exercituū deus iſrael ad achab filium cho-
lie: ⁊ ad ſedechiam filium maaſie qui prophetant vobis in
nomine meo mendaciter. Ecce ego tradam eos in manu
nabuchodonoſoꝛ regis babylonis ⁊ percutiet eos in ocu
lis veſtris. Et aſſumetur ex eis maledictio omni tranſmi-
F grationi iude que eſt in babylone dicentiū. Ponat te do
minus ſicut ſedechiā ⁊ ſicut achab quos frixit rex babylo
nis in igne: pro eo ꝙ fecerint ſtultitiam in iſrael: ⁊ mecha-
ti ſunt in vxoꝛes amicoꝛū ſuoꝛum ⁊ locuti ſunt verbū in no
mine meo mendaciter: quod non mādaui eis: Ego ſum iu
dex ⁊ teſtis dicit dominus. Et ad ſemeiam neelamitē di
ces. Hec dicit dominus exercituū deus iſrael. Pro eo ꝙ
alſ ✝ tuo. miſiſti in nomine ✝ meo libꝛos ad omnē populum qui eſt
in hieruſalem ⁊ ad ſophoniam filium maaſie ſacerdotem:
⁊ ad vniuerſos ſacerdotes dicēs: dominus ꝓdedit te ſacer
alſ ✝ ioiade. dotem ꝓ ioiada ✝ ſacerdote vt ſis dux in domo domini ſu
per omnem virum arrepticium et prophetantē vt mittas
eum in neruum ⁊ in carcerem. Et nunc quare non increpa
ſti hieremiam anathotiten qui prophetat vobis. Quia
alſ ✝ longe. ſuper hoc miſit in babylonem ad nos dicens. ✝ Longum
G eſt edificate domos ⁊ habitate: ⁊ plātate hoꝛtos ⁊ come
Supra eodem. dite fructus eoꝛum. Legit ergo ſophonias ſacerdos li-
brum in auribus hieremie prophete. Et factum eſt verbū

domini ad hieremiam dicens. Mitte ad omnem tranſmi
grationem dicens. Hec dicit dominus ad ſemeiam neela
mitem. Pro eo ꝙ prophetauit vobis ſemeias ⁊ ego non
miſi eum: et fecit vos confidere in mēdacio: idcirco hec di
cit dominus. Ecce ego viſitabo ſuper ſemeiam neelamitē
⁊ ſuper ſemen eius. Non erit ✝ ei vir ſedens in medio po-
puli huius et non videbit bonum quod ego faciā populo
meo: ait dominus: quia preuaricationem locutus eſt aduer alſ ✝ eis.
ſus dominum.

Capituli. Summariū. Promittit triſtitiam de captiui
tate inde: ſubdit de gaudio liberationis et vltione in ho-
ſtes populi. Capitulum. XXX.

Hoc verbum quod factum eſt ad hieremiam a
dño dicēs. Hec dicit dominus deus iſrael di-
cens. Scribe tibi omnia verba que locut⁹ ſū A
ad te in libꝛo. Ecce enī dies veniunt. dicit do
minus ⁊ conuertam conuerſionē populi mei iſrael ⁊ iuda
ait dominus ⁊ conuertā eos ad terram quam dedi patri-
bus eoꝛum et poſſidebunt eam. Et hec verba que locutus
eſt domin⁹ ad iſrael ⁊ ad iudam. Quoniam hec dicit do-
minus. Uocem terroꝛis audiuimus: foꝛmido ⁊ nō eſt pax.
Interrogate ⁊ videte ſi generat maſculus. Quare ergo
vidi omnis viri manum ſuper lumbum ſuum quaſi ✝ par-
turientis et conuerſe ſunt vniuerſe facies in auruginē. Ue alſ ✝ pariētis.
quia magna dies illa nec eſt ſimilis eius: tempuſꝗ tribula B
tionis eſt iacob: et ex ipſo ſaluabitur: Et erit in die illa ait
dominus exercituum: conteram iugum eius de collo tuo.
et vincula eius diſrumpam. Et non dominabuntur ei am-
plius alieni ſed ſeruient domino deo ſuo. et dauid regi ſuo Infra.46.f.
quem ſuſcitabo eis. Tu ergo ne timeas ✝ ſerue meus ia- Eſa.44.a.
cob ait dominus neꝗ paueas iſrael: quia ecce ego ſalua- alſ ✝ ſerue.
bo te de terra longinqua: ⁊ ſemen tuū de terra captiuita-
tis eoꝛum. Et reuertetur iacob ⁊ ✝ quieſcet et cunctis af- alſ ✝ requieſcet.
fluet bonis et non erit quem foꝛmidet: quoniā tecū ego
ſum ait dominus vt ſaluem te. Faciam enim cōſummatio
nem in cunctis gentibus in quibus diſperſi te: te autem
non faciam in conſummationē: ſed caſtigabo te in iudicio
vt tibi nō videaris innoxius: quia hec dicit dominus. In
ſanabilis fractura tua: peſſima plaga tua. Non eſt qui iu
dicet iudicium tuum: ✝ ad alligandam curationem tuam C
vtilitas non eſt tibi. Omnes amatoꝛes tui obliti ſunt tui: alſ ✝ ad alligandum curationum non vtilitas
teꝗ non querent. Plaga enim inimici percuſſit te: caſti-
gatione crudeli. Propter multitudinem iniquitatis tue Supra.13.d.
dura facta ſunt peccata tua. Quid clamas ſuper cōtritio
ne tua: Inſanabilis eſt doloꝛ tuus. Propter multitudinē
iniquitatis tue et propter dura peccata tua hec feci tibi.
Propterea omnes qui comedunt te deuoꝛabuntur: ⁊ vni
uerſi hoſtes tui in captiuitatem ducentur. Et omnes qui D
te vaſtant vaſtabuntur: cunctoſꝗ predatoꝛes tuos dabo
in predam. Obducam enim cicatricem tibi: et a vulneri-
bus tuis ſanabo te dicit dominus. Quia eiectam vocaue
runt te ſyon hec eſt que nō habebat requirentem. Hec di
cit dominus. Ecce ego conuertam conuerſionem taber-
naculoꝛum iacob ⁊ tectis eius miſereboꝛ. Et edificabitur
ciuitas in excelſo ſuo: et templum iuxta oꝛdinem ſuū fun-
dabitur. Et egredietur de eis laus voxꝗ ludentiū: ⁊ mul
tiplicabo eos et non minuentur: et gloꝛificabo eos et non
attenuabuntur et erunt filij eius ſicut a principio: ⁊ cetus
eius corā me permanebit. Et viſitabo aduerſum oēs qui
tribulant eū: et erit dux ei⁹ ex eo: ⁊ princeps de medio ei⁹
producetur. Et applicabo eū ⁊ accedet ad me. Quis enī
iſte eſt q̄ applicet coꝛ ſuū vt appropinquet mihi: ait: dñs.
Et eritis mihi ī populū: ⁊ ego ero vobis in deū. Ecce tur
bo dñi furoꝛ egrediēs procella ruēs in capite impioꝝ cō-
quieſcet. Non auertet irā indignatiōis dñs donec faciat
et compleat

et compleat cogitationē cordis ſui. In nouiſſimo dierum
intelligetis ea.
¶ C. S. Poſt plenitudinem gentiū intrat iſrael ad fidē
de planctu: de cōſolatione rachel ſuper mortē filiorū ſuo-
rum: reuocat domin⁹ effraim ⁊ iſrael ad fidē: de xpī natiui
tate ⁊ ſacramento corporis ⁊ ſanguinis eius q̄ vnuſquiſqꝫ
morietur in peccato ſuo: de reedificatione ciuitatis hieru-
ſalem.

Cap. XXXI.

A In illo tpe dicit dñs. Ero de⁹ vniuerſis cogna
tionibus iſrael: ⁊ ipſi erūt mihi in populū. Hec
dicit dominus. Inuenit gratiam in deſerto po
pul⁹ qui remāſerat gladio. Uadet ad requiem
ſuā iſrael. Lōge domin⁹ apparuit mihi. Et in
charitate ꝑpetua dilexi te: iō attraxi te miſerās. Rurſum-
qꝫ edificabo te: ⁊ edificaberis virgo iſrael. Adhuc ornabe
ris tympanis tuis: ⁊ egredieris in choro ludentiū. Adhuc
B plātabis vineas in mōtib⁹ ſamarie. Plātabūt plātantes
⁊ donec tempus veniat nō vindemiabunt quia erit dies in
qua clamabūt cuſtodes in mōte ſamarie ⁊ in mōte effraiꝫ
Surgite ⁊ aſcēdamus in ſyon ad dominū deum noſtrū qꝛ
hec dicit dñs. Exultate in letitia iacob et hinnite contra
caput gentium: perſonate et canite ⁊ dicite. Salua domi-
ne populum tuū reliquias iſrael. Ecce ego adducā eos de
terra aquilonis: ⁊ cōgregabo eos ab extremis terre: inter
quos erunt cecus ⁊ claudus. et pregnans ⁊ pariens ſimul
cetus magn⁹ reuertētiū huc. In fletu veniēt ⁊ in miſericor
dia reducā eos ⁊ adducā eos ꝑ torrētes aquarū in via re-
cta et non impingēt in ea: qꝛ factus ſum iſraeli pater ⁊ ef-
fraim primogenitus me⁹ eſt. Audite verbū domini gētes
⁊ anunciate in inſulis que procul ſunt: ⁊ dicte. Qui diſper
ſit iſrael congregabit eum ⁊ cuſtodiet eū ſicut paſtor gre-
gē ſuum ✝ Redimet enim domin⁹ iacob: et ✝ liberabit eū
C de manu potentioris. Et venient et laudabunt in mōte ſiō
⁊ confluent ad bona dñi ſuper frumento: vino et oleo ⁊ fe
tu pecorū ⁊ armentorum: eritqꝫ anima eorū quaſi hortus
irriguus et vltra nō eſurient. Tunc letabitur virgo in cho
ro iu✝ueues et ſenes ſimul. Et cōuertam luctum eorū i gau-
dium ⁊ cōſolabor eos: ⁊ letificabo a dolore ſuo. Et inebri-
bo animaꝫ ſacerdotum pinguedine: ⁊ populus meus bo-
nis meis adimplebitur: ait dominus. Hec dicit dominus
Uox in excelſo audita eſt lamentationis luctus ⁊ fletus ra
chel ✝ plorantis filios ſuos et ✝ nolentis conſolari ſuper
eis quia non ſunt. Hec dicit domin⁹. Quieſcat vox tua a
ploratu ⁊ oculi tui a lacrymis qꝛ eſt merces operi tuo: ait
domin⁹. Et reuertetur de terra inimici: et eſt ſpes in nouiſ-
ſimis tuis: ait dominus et reuertentur filij tui ad termi-
nos ſuos. Audiens audiui effrem tranſmigrantem. Caſti-
gaſti me domine: ⁊ eruditus ſum quaſi iuuenculus indomi
tus. Conuerte me et ✝ conuertar quia tu dominus deus
meus. Poſtq̄ enim cōuertiſti me: egi penitentiā: ⁊ poſtq̄
D oſtendiſti mihi ꝑcuſſi femur meum. Confuſus ſū ⁊ erubui
quoniam ſuſtinui opprobrium adoleſcentie mee. Si filius
honorabilis mihi effraim: ſi puer delicatus: qꝛ ex quo lo-
cutus ſum. de eo adhuc recordabor eius. Idcirco contur-
bata ſunt viſcera mea ſuper eum miſerans miſerebor eius
ait dñs. Statue tibi ✝ ſpeculam pone tibi amaritudines.
Dirige cor tuum in viam ✝ rectam in qua ambulaſti. Re-
uertere virgo iſrael: reuertere ad ciuitates tuas iſtas. Uſqꝫ
quo delicijs diſſolueris filia vaga? Quia creauit domi-
nus nouum ſuper terram. femina circūdabit virum. Hec
E dicit dominus exercituum deus iſrael. Adhuc dicent ver-
bum iſtud in terra iuda ⁊ in vrbibus eius cum conuertero
captiuitatem eorum. Benedicat tibi dominus pulchritu
do iuſtitie mons ſanctus. Et habitabunt in eo iudas ⁊ om
nes ciuitates ei⁹ ſimul agricole ⁊ minātes greges. qꝛ ine
briaui animam laſſam. ⁊ omnem animam eſurientem ſatu-
raui. Ideo quaſi de ſomno ſuſcitatus ſum: et vidi ⁊ ſomn⁹
meus dulcis mihi ecce veniunt dicit dominus: et ſemina-
bo domuꝫ iſrael ⁊ domum iuda ſemine ✝ hominum ⁊ ſemi alī. ✝ hominis.
ne iumentorum. Et ſicut vigilaui ſuper eos vt euellereꝫ et
demolirer et diſſiparem: ⁊ diſperderem ⁊ affligereꝫ ſic vi-
gilabo ſuper eos vt edificem ⁊ plantem: ait dominus. In Eze. 18. a.
diebus illis non dicent vltra: patres comederūt vuā acer
bam: ⁊ dentes filiorūꝫ obſtupuerunt: ſed vnuſquiſqꝫ in ini
quitate ſua morietur. Omnis homo qui comederit vuam
acerbam obſtupeſcent dentes eius. Ecce dies venient di
cit dñs: et feriam domui iſrael ⁊ domui iuda fedus nouuꝫ
Non ſecundum pactum quod pepigi cū patrib⁹ veſtris
in die qua apprehendi manum eorum vt educereꝫ eos de Heb. 8. c. a.
terra egypti: pactum quod irritum fecerunt et ego domi- F
natus ſum eorum dicit dominus: ſed hoc erit pactum qđ
feriam cum domo iſrael. Poſt dies illos dicit domin⁹ da
bo legeꝫ meam in viſceribus eorum: ⁊ in corde eorum ſcri
bam eam: et ero eis in deum: ⁊ ipſi erunt mihi in populuꝫ. Supra. 24. c. Heb. 8. c.
Et nō ✝ docebit vltra vir ꝓximū ſuū: ⁊ vir fratrē ſuū dicēs
cognoſce dñm. Omnes enim cognoſcent me a minimo eo alī. ✝ docebant
rum vſqꝫ ad maximum: ait dominus: quia propitiabor ini
quitati eorum ⁊ peccati eorum non memorabor amplius
Hec dicit dominus qui dat ſolem in lumine diei ordinem
lune ⁊ ſtellarum: in lumine noctis: qui turbat mare ⁊ ſonāt
fluctus eius: dominus exercituum nomen illi. Si defece-
rint leges iſte coram me dicit dñs: tunc et ſemē iſrael defi
ciet vt nō ſit gēs corā me cunctis diebus. Hec dicit domi G
nus. Si menſurari poterunt celi ſurſum: ⁊ inueſtigari fun-
damenta terre deorſum: ⁊ ego abijciam vniuerſum ſemen
iſrael propter omnia que fecerūt dicit domin⁹. Ecce dies
venient dicit dominus: ⁊ edificabitur ciuitas dño a turre
ananehel vſqꝫ ad portam anguli. Et exibit vltra normam
mēſure in conſpectu eius ſuper collem gareb: et circum-
ibit goatha ⁊ omnem vallem ✝ cadauerum ⁊ cineres ⁊ vni
uerſam regionem mortis vſqꝫ ad torrentem cedron ⁊ vſqꝫ alī. ✝ ruinatuꝫ.
ad angulum porte equorum orientalis. Sanctum domini
non euelletur ⁊ non deſtructur vltra imperpetuum.
¶ Ca. Sum. Hieremias in carcere prophetat ſedechiaꝫ
captiuum ⁊ orbatum ducendum in babylonē: ⁊ emit agrū
in anathot: ⁊ orat dominuꝫ pro populo ſuo. Sermo domi
ni ad eum de incendio hieruſalem: et de liberatione capti
uorum.

Capitulū. XXXII.

Verbum quod factum eſt ad hieremiam a domi A
no in anno decimo ſedechie regis iuda: ipſe eſt
annus octauuſdecimus nabuchodonoſor. Tūc
exercitus regis babylonis obſidebat hieruſa-
lem: ⁊ hieremias propheta erat clauſus in atrio carceris
qui erat in domo regis iuda. Clauſerat eū ſedechias rex
iuda dicens. Quare vaticinaris dicēs: hec dicit domin⁹.
ecce ego dabo ciuitatem iſtam in manus regis babylonis
⁊ capiet eaꝫ: ⁊ ſedechias rex iuda nō effugiet de manu cal-
deorum: ſed tradetur in manus regis babylonis: et loque
tur os eius cum ore illius: ⁊ oculi eius oculos illius vide-
bunt: ⁊ in babylonē ducent ſedechiaꝫ: ⁊ ibi erit donec vi- B
ſitem eum: ait dominus. Si auteꝫ dimicaueritis aduerſuꝫ
chaldeos nihil ꝓſperum habebitis. Et dicit hieremias.
Factum eſt verbum domini ad me dicēs. Ecce ananehel
filius ſellum patruelis tuus veniet ad te dicens. Eme tibi
agrum meū qui eſt in anathot. Tibi enim competit ex pro
pinquitate vt emas. Et venit ad me ananehel fili⁹ patrui
mei ſecundum verbum domini ad veſtibulum carceris et
ait ad me. Poſſide agrum meum qui eſt in anathot in ter-
ra beniamin: quia tibi cōpetit hereditas et tu propinqu⁹
es vt poſſideas. Intellexi autem quod verbuꝫ domini eēt
Et emi agrum ab ananehel filio patrui mei qui eſt in ana-
thot. Et appendi ei argentum ſepteꝫ ſtateres ⁊ decem ar
genteos ⁊ ſcripſi in libro et ſignaui et adhibui teſtes. Et
appendi argentum in ſtatera ⁊ accepi librum poſſeſſionis

E ſignatum:† et ſtipulationes et rata et ſigna foꝛinſecꝰ. Et
al's ✠ non hꝫ et dedi libꝛum poſſeſſionis barruch filio nerei filij maaſie in
oculis ananehel patruelis mei ⁊ in oculis teſtiuꝫ qui ſcri
pti erant in libꝛo emptionis ⁊ in oculis omnium iudeoꝛuꝫ
qui ſedebant in atrio carceris. Et precepi baruch coꝛam
eis dicens. Hec dicit dominus exercituū deus iſrael. Su
me libꝛos iſtos libꝛum emptionis hunc ſignatum ⁊ libꝛuꝫ
hunc qui apertus eſt: et pones illos in vaſe fictili: vt p̄ma
nere poſſint diebus multis. Hec eniꝫ dicit dominus exer
cituum deus iſrael. Adhuc poſſidebuntur domus ⁊ agri ⁊
vinee in terra iſta. Et oꝛaui ad dominuꝫ poſtquaꝫ tradidi
libꝛum poſſeſſionis baruch filio nerei dicēs. Heu heu heu
domine deus. Ecce tu feciſti celum et terram in foꝛtitudi
ne tua magna ⁊ in bꝛachio tuo extento. Non erit tibi diffi
cile omne verbum qui facis miſericoꝛdiam in milibus et
reddis iniquitatem patrum in ſinum filioꝛum eoꝛum poſt
eos foꝛtiſſime magne et potens dominus exercituum no
men tibi magnus conſilio ⁊ incompꝛehenſibilis cogitatu
Exodi 4.a cuius oculi aperti ſunt ſuper omnes vias filioꝛum adaꝫ vt
D reddas vnicuiqꝫ ſecundum vias ſuas: ⁊ ſecundum fructuꝫ
adinuentionum eius. Qui poſuiſti ſigna et poꝛtenta inter
al's ✠ omnibus ra egypti vſqꝫ ad diem hanc et in iſrael ⁊ in† hominibus
⁊ tibi feciſti nomē ſicut eſt dies hec. Et eduxiſti populum
tuū iſrael de terra egypti in ſignis ⁊ in poꝛtētis ⁊ in manu
robuſta ⁊ in bꝛachio extēto ⁊ in terroꝛe magno: ⁊ dediſti
eis terrā hanc quā iuraſti patribꝰ eoꝝ: vt dares eis terrā
fluentē lacte ⁊ melle: ⁊ ingreſſi ſunt et poſſederūt eam. Et
non obedierunt voci tue et in lege tua non ambulauerunt
omnia que mandaſti eis vt facerent non fecerunt: ⁊ euene
runt eis omnia mala hec. Ecce munitiones extructe ſunt
E aduerſum ciuitateꝫ vt capiatur: et vꝛbs data eſt in manus
chaldeoꝛuꝫ: ⁊ in manus regis babylonis qui pꝛeliātur: ad
uerſum eam a facie gladij et famis ⁊ peſtilentie: et que cū
qꝫ locutus es acciderunt vt tu ipſe cernis. Et tu dicis mi
hi domine deus eme agrum argento et adhibe teſtes cuꝫ
vꝛbs data ſit in manus chaldeoꝛum. Et factum eſt verbuꝫ
domini ad hieremiam dicens. Ecce ego dominus deꝰ vni
uerſe carnis. Nunquid mihi difficile erit oē verbū. Pꝛo
pterea hec dicit dominus. Ecce ego tradam ciuitatē iſtaꝫ
in manus chaldeoꝛum et in manus regis babylonis et ca
pient eam: et venient chaldei pꝛeliantes aduerſum vꝛbem
hanc et ſuccendent eam igni et comburent eam et domos
in quaruꝫ domatibꝰ ſacrificabāt baal: et libabāt diis alie
nis libamina ad irritandum me. Erant enim filij iſrael ⁊ fi
lij iuda iugiter facientes malum in oculis meis ab adole
F ſcētia ſua filij iſrael: qui vſqꝫ nunc exacerbant me in opere
manuum ſuarum: dicit dominus: quia in furoꝛe et in indi
gnatione mea facta eſt mihi ciuitas hec a die qua edifica
Supra.2.f uerunt eam vſqꝫ ad diem iſtam qua auferetur de conſpe
Supra.7.b. ctu meo pꝛopter malitiam filioꝛum iſrael et filioꝛum iuda
quam fecerunt ad iracundiam me pꝛouocantes ipſi et re
ges eoꝛum et pꝛincipes eoꝛum: et ſacerdotes eoꝛum et pꝛo
phete eoꝛum viri iuda et habitatoꝛes hieruſalem. Et ver
terunt ad me terga et non facies cum docerem eos et eru
direm diluculo: ⁊ nollent audire vt acciperent diſciplinaꝫ
Et poſuerunt idola ſua in domo in qua inuocatum eſt no
men meum: vt pollueꝛent eam et edificauerūt excelſa baal
al's ✠ ennon. que ſunt in valle filij† ennon vt initiarent filios ſuos et fi
lias ſuas moloch qđ non mandaui eis. nec aſcendit in coꝛ
meum vt facerent abominationeꝫ hanc: et in peccatuꝫ de
ducerent iudam. Et nunc pꝛopter iſta: hec dicit dominus
deus iſrael ad ciuitatem hāc de qua vos dicitis quod tra
datur in manus regis babylonis in gladio: et in fame et
in peſte. Ecce ego cōgregabo eos de vniuerſis terris ad
quas eieci eos in furoꝛe meo et in ira mea et in indignatio
ne grandi et reducam eos ad locum iſtum ⁊ habitare eos
faciam confidenter: et erunt mihi in populum: et ego ero

eis in deum. Et dabo eoꝛ vnum: et† viam vnam vt timeāt G
me vniuerſis diebus: et bene ſit eis et filijs eoꝝ poſt eos. al's ✠ animam
Et feriam eis pactum ſempiternum et non deſinam eis be
nefacere: et timoꝛem meum dabo in coꝛde eoꝛum: vt nō re
cedant a me et letaboꝛ ſuper eis cum bene eis fecero. Et
plantabo eos in terra iſta in veritate in toto coꝛde meo et
in tota anima mea: quia hec dicit dominus. Sicut adduxi
ſuper populum iſtum omne malum hoc grande: ſic addu
cam ſuper eos omne bonum quod ego loquoꝛ ad eos. Et
poſſidebuntur agri in terra iſta de qua vos dicitis ꝙ de
ſerta ſit eo ꝙ non remanſerit homo et iumentuꝫ: ⁊ data ſit
in manus chaldeoꝛum. Agri ementur pecunia et ſcriben
tur in libꝛo: et impꝛimetur ſignum: et teſtes adhibebūtur
in terra beniamin: et i circūitu hieruſalē in ciuitatibus iu
da ⁊ in ciuitatibus montanis et in ciuitatibus campeſtri
bus: et in ciuitatibus que ad auſtrum ſunt: quia conuertā
captiuitatem eoꝛum: ait dominus.

¶ Ca. Sum. De conuerſione iuda et hieruſalē: et de emē
datione et gaudio: et de grege tranſeunte ad manum nu
merantis: de chꝛiſto naſcituro et regno ipſius et ſacerdo
tio perpetuo. Capi. XXXIII.

Et factum eſt verbum dn̄i ad hieremiam ſecun
do cum adhuc clauſus eſſet in atrio carceris: A
dicens. Hec dicit dominꝰ: quia facturus eſt ⁊
foꝛmaturus illud et paratur ꝰ: dominꝰ nomen
eius: Clama ad me et exaudiam te: ⁊ annuncia
bo tibi grandia et firma que neſcis. Quia hec dicit domi
nus deus iſrael ad domos vꝛbis huius: et ad domos re
gis iuda que deſtructe ſunt et munitiones ⁊ ad gladiuꝫ ve
nientium vt dimicent cum chaldeis et impleant eas cada
ueribus hominum† quos percuſſi in furoꝛe meo: et in in al's ✠ quos
dignatione mea abſcondens faciem meam a ciuitate hac
pꝛopter omnem maliciam eoꝛum. Ecce ego obducam eis
cicatricem et ſanitatem et curabo eos: et reuelabo illis de
pꝛecationem pacis et veritatis. Et conuertam conuerſio
nem iuda et conuerſionem hieruſalem: ⁊ edificabo eos ſi
cut a pꝛincipio: et emundabo illos ab omni iniquitate ſua
in qua peccauerunt mihi: et pꝛopitius ero cunctis iniqui B
tatibus eoꝛum in quibꝰ deliquerūt mihi ⁊ ſpꝛeuerunt me.
Et erit mihi in nomen et in gaudium et in laudem et in ex
ultationem cunctis gentibus terre que audierunt omnia
bona que ego facturus ſum eis et pauebunt et turbabun al's ✠ bonis
tur in vniuerſis† locis et in omni pace quam ego faciam† al's ✠ ea.
Hec dicit dn̄s: Adhuc audietur in loco iſto quē vos dici
tis eſſe deſertum eo ꝙ nō ſit homo nec iumentum in ciuita
tibus iuda et foꝛis hieruſaleꝫ q̄ deſolate ſunt abſqꝫ hoīe et
abſqꝫ habitatoꝛe ⁊ abſqꝫ pecoꝛe: vox gaudij ⁊ vox letitie:
vox ſponſi et vox ſponſe vox dicentiuꝫ. Confitemini domi
no exercituum. quoniam bonus dominus: quoniaꝫ in eter
num miſericoꝛdia eius: et poꝛtantium vota in domum do
mini. Reducam enim conuerſioneꝫ terre ſicut a pꝛincipio
dicit dominus. Hec dicit dominus exercituū. Adhuc erit
in loco iſto deſerto abſqꝫ homine ⁊ abſqꝫ iumento et in cū
ctis ciuitatibus eius habitaculum paſtoꝛum† ⁊ accuban al's ✠ iuſti
tium† gregum ⁊ in ciuitatibus montuoſis ⁊ in ciuitatibꝰ al's ✠ gre
campeſtribus: et in ciuitatibus que ad auſtrum ſunt et in C
terra beniamin et in circūitu hieruſalem et in ciuitatibus
iuda adhuc tranſibunt greges ad manuꝫ numerantis: ait
dominus. Ecce dies veniēt dicit dominus: ⁊ ſuſcitabo ver
bum bonū qđ locutus ſum ad domū iſrael ⁊ ad domuꝫ iu Supra.23
da. In diebꝰ illis ⁊ i tēpoꝛe illo germinare faciā dauid ger ratur.
mē iuſtitie: ⁊ faciet iudicium ⁊ iuſticiā in terra. In diebꝰ il
lis ſaluabitur iuda et† iſrael habitabit cōfidēter. Et hoc al's ✠ hit
eſt nomen quod† vocabunt eum. dominus iuſtus noſter. al's ✠ ve
Quia hec dicit dominus. Non interibit de dauid vir qui
ſedeat ſuper thꝛonum domus iſrael. et de ſacerdotibus ⁊
de leuitis nō interibit vir a facie mea qui offerat holocau
ſtomata

D ſtomata et incendat ſacrificium ⁊ cedat victimas omnib⁹
diebus. Et factum eſt verbum dñi ad hieremiam dicens.
Hec dicit dñs. Si irritum poteſt fieri pactū meū cū die ⁊
pactum meū cū nocte: vt nō ſit dies et nox in tēpore ſuo. ⁊
pactum meum irritum eſſe poterit cū dauid ſeruo meo: vt
non ſit ex eo filius qui regnet in throno ei⁹: ⁊ leuite ⁊ ſacer
dotes miniſtri mei. Sicut enumerari non poſſunt ſtelle ce
li ⁊ metiri arene maris: ſic multiplicabo ſemē dauid ſerui
mei ⁊ leuitas miniſtros meos. Et factum eſt verbum do
mini ad hieremiā dicēs. Nunquid nō vidiſti quid popul⁹
hic locutus ſit dicēs. due cognationes quas elegerat do
minus abiecte ſunt ⁊ populū meū deſpexerunt: eo ꝙ non
ſit vltra gens corā eis. Hec dicit dñs. Si pactū meū in
ter diē ⁊ noctē ⁊ leges celi ⁊ terre nō poſui: equidē ⁊ ſemē
iacob ⁊ dauid ſerui mei proijciam vt nō aſſumā de ſemine
eius principes ſeminis abraam yſaac ⁊ iacob. Reducā eñ
conuerſionem eorum: ⁊ miſerebor eis.

¶ Ca. Sum. Pena q꞉ non dimittunt ſeruos ⁊ ancillas he
breas liberos ⁊ punitio: cum tamen promiſerunt in tēplo
cum ſolēnitate vituli in duo ſciſſi. Ca. XXXIIII.

A Verbum qđ factū eſt ad hieremiam a domino
quādo nabuchodonoſor rex babylonis ⁊ oīs
exercitus ei⁹ vniuerſaq꞉ regna terre que erāt
ſub poteſtate manus eius: ⁊ omnes populi bel
labant contra hieruſalem ⁊ contra omnes vr
bes eius dicens. Hec dicit dñs deus iſrael. Uade ⁊ loque
re ad ſedechiā regem iuda: ⁊ dices ad eum. Hec dicit do
minus. Ecce ego tradam ciuitatē hanc in manu regis ba
bylonis: ⁊ ſuccendet eam igni. Et tu nō effugies de manu
eius ſed comprehenſione capieris et in manu eius trade
ris: ⁊ oculi tui oculos regis babylonis videbūt ⁊ os eius
cum ore tuo loquet ⁊ babylonem introibis. Attñ audi ver
bum domini ſedechia rex iuda. Hec dicit dñs ad te. Non
morieris in gladio: ſed in pace morieris ⁊ ſm cōbuſtiones
patrū tuorum regū priorū ꝗ fuerunt ante te: ſic comburēt
te: ⁊ ve dñe plangent te: q꞉ verbū hoc ego locutus ſum: di
B cit dominus. Et locutus eſt hieremias propheta ad ſede
chiam regē iuda vniuerſa verba hec in hieruſalem: ⁊ exer
citus regis babylonis pugnabat contra hierlm: ⁊ cōtra
omnes ciuitates iuda que relique erant cōtra lachis ⁊ cō
tra azeca. He enim ſupererant de ciuitatib⁹ iuda vrbes
munite. Uerbum qđ factum eſt ad hieremiā a dño poſtꝗ̄
percuſſit rex ſedechias fedus cū omni populo in hieruſa
lem predicans vt dimitteret vnuſquiſq꞉ ſeruum ſuū: ⁊ vnus
quiſq꞉ ancillam ſuam. Hebreum ⁊ hebream liberos et ne
quaꝗ̄ dñarentur eis. i. iudeo ⁊ fratre ſuo. Audierūt ergo
omnes pricipes ⁊ vniuerſus ppl's ꝗ inierāt pactum vt di
E mitteret vnuſquiſq꞉ ſeruū ſuum et vnuſquiſq꞉ ancillā ſuam
Deu. 15. liberos et vltra non dominarentur eis. Audierūt igitur et
dimiſerunt. Et conuerſi ſunt deinceps et retraxerunt ſer
uos ſuos et ancillas ſuas quos dimiſerūt liberos et ſubiu
gauerunt in famulos et famulas. Et factum eſt verbū do
mini ad hieremiam a domino dicens. Hec dicit dominus
deus iſrael. Ego percuſſi fedus cum patribus veſtris: in
die qua eduxi eos de terra egypti de domo ſeruitutis di
cens. Cū cōpleti fuerint ſeptem anni: dimittat vnuſquiſq꞉
fratrem ſuum hebreum qui vendit⁹ eſt ei: ⁊ ſeruiet tibi ſex
annis: ⁊ dimittes eum a te liberum. Et non audierunt pa
tres veſtri me. nec inclinauerunt aurem ſuam. Et conuerſi
eſtis vos hodie: ⁊ feciſtis quod rectum eſt in oculis meis
vt predicaretis libertatem vnuſquiſq꞉ ad amicum ſuum: ⁊
iniſtis pactum in conſpectu meo in domo in qua inuocatū
eſt nomen meū ſuper eā. Et reuerſi eſtis ⁊ commaculaſtis
nomen meum. ⁊ reduxiſtis vnuſquiſq꞉ ſeruum ſuū et vnuſ
quiſq꞉ ancillam ſuam quos dimiſeratis vt eſſent liberi et
ſue poteſtatis: ⁊ ſubiugaſtis eos vt ſint vobis ſerui et an
cille: Propterea hec dicit dominus. Uos nō audiſtis me
vt predicaretis libertatē vnuſquiſq꞉ fratri ſuo: ⁊ vnuſq̄ſq꞉
amico ſuo. Ecce ego predico libertatem † ait dñs ad gla als + vobis
dium: ad peſtem ⁊ ad famem: ⁊ dabo vos in commotionē D
cunctis regnis terre. Et dabo viros qui preuaricantur fe
dus meum ⁊ non obſeruauerunt verba federis quibus aſ
ſenſi ſunt in conſpectu meo vitulum quem conciderunt in
duas ptes: ⁊ tranſierunt inter diuiſiões eius ⁊ principes
iuda ⁊ pricipes hieruſalē eunuchi ⁊ ſacerdotes ⁊ oīs po
pulus terre qui tranſierunt inter diuiſiones vituli: ⁊ dabo
eos in manus inimicorū ſuorum: ⁊ in manus querentiū ani
mam eorum: et erit morticinum eorum in eſcam volatilib⁹
celi ⁊ beſtijs terre. Et ſedechiam regem iuda ⁊ principes
eius dabo in † manus inimicorum ſuorū: ⁊ † in manus que als + manu.
rentium animas eorū: ⁊ in manus exercituum regis baby als + manu.
lonis qui receſſerunt a vobis. Ecce ego precipio dicit do
minus: ⁊ reducam eos in ciuitatem hanc: ⁊ preliabuntur
aduerſ⁹ eam ⁊ capiēt eam ⁊ incendent † igni. Et ciuitates als + eam.
iuda dabo in ſolitudinem eo ꝙ non ſit habitator.

¶ C. Sum. Increpaſ de inobediētia ꝑpter obediētiam
filiorum ionadab filij rechab: rechabitis maledictio ꝑmit
titur: benedicetur ſtirps ionadab filij rechab. A

¶ Capitulum. XXXV.

Verbū qđ factū eſt ad hieremiā a dño in dieb⁹
ioachim filij ioſie regis iuda dicēs. Uade ad do
mum rechabitarū ⁊ loquere eis ⁊ introduces
eos in domum domini in vnā exedram theſau
rorum. ⁊ dabis eis bibere vinum. Et aſſumpſi iechoniam
filium hieremie filij abſame ⁊ fratres eius et oēs filios ei⁹
⁊ vniuerſam domum rechabitarum: ⁊ introduxi eos in do
mum dñi ad gazophilatium filiorū anan filij iezedelie ho
minis dei quod erat iuxta gazophilatium princpiū ſuper
theſaurum maaſie filij ſellum: qui erat cuſtos veſtibuli.
Et poſui corā filijs dom⁹ rechabitarū ciphos plenos † als + vini.
vino et calices: ⁊ dixi ad eos. Bibite vinum. Qui reſpon B
derunt: Non bibemus vinū q꞉ ionadab filius rechab pa
ter noſter precepit nobis dicens. Non bibetis vinū vos
⁊ filij veſtri vſq꞉ in ſempiternum. Et domum nō edificabi
tis: ⁊ ſementem non ſeretis: ⁊ vineas non plantabitis nec
habebitis: ſed in tabernaculis habitabitis cūctis diebus
veſtris vt viuatis diebus multis ſuper faciē terre in qua
vos peregrinamini. Obediuimus ergo voci ionadab filij
rechab patris noſtri in omnibus que precepit nobis: ita
vt non biberemus vinum cunctis dieb⁹ noſtris nos ⁊ mu
lieres noſtre filij et filie noſtre: ⁊ non edificarem⁹ domos
ad habitandum: ⁊ † vineam ⁊ agrū ⁊ ſementem nō habui
mus: ſed habitauimus in tabernaculis ⁊ obedientes fui als + vineas.
mus iuxta omnia ꝗ precepit nobis ionadab pater noſter
Cum aūt aſcendiſſet nabuchodonoſor rex babylonis ad
terram noſtram diximus. Uenite et ingrediamur hieru
ſalem a facie exercitus chaldeorum ⁊ a facie exercitus ſy C
rie ⁊ manſimus in hierlm. Et factum eſt verbū dñi ad hie 22.q.4. § his ita.
remiā dicens. Hec dicit dñs exercituū deus iſrael. Uade
⁊ dic viris iuda: ⁊ habitatorib⁹ hierlm. Nūqd nō recipie
tis diſciplinā vt obediatis verbis meis dicit dñs. Pre
ualuerūt ſermões ionadab filij rechab quos ꝑcepit filijs
ſuis vt nō biberēt vinum ⁊ nō biberunt vſq꞉ ad diē hanc
q꞉ obedierūt ꝑcepto patris ſui. Ego aūt locut⁹ ſū ad vos Supra.18.b.
de mane conſurgens ⁊ loquens ⁊ nō obediſtis mihi. Mi et.25.b.
ſiq꞉ ad vos oēs ſuos meos prophetas cōſurgēs diluculo
mittēſq꞉ ⁊ dicēs. Conuertimini vnuſquiſq꞉ a via ſua peſſi
ma: et bona facite ſtudia veſtra: ⁊ nolite ſeq̄ deos alienos D
neq꞉ colatis eos: ⁊ habitabitis in terra quā dedi vobis ⁊
patribus veſtris. Et nō inclinaſtis aurē veſtrā neq꞉ audi
ſtis me. Firmauerūt igit filij ionadab filij rechab prece
ptum patris ſui qđ ꝑceperat eis: ppl's aūt iſte nō obedi
uit mihi. Idcirco hec dicit dñs exercituū de⁹ iſrael. Ec
ce ego adducā ſup iudā ⁊ ſup oēs habitatores hieruſalē

vniuerſaꝫ afflictionẽ quã locut⁹ ſuꝫ aduerſuꝫ illos eo ꝙ lo
cut⁹ ſuꝫ ad illos ⁊ nõ audierũt: vocaui illos nõ rñderũt mi
hi. Domui aũt rechabitaꝝ dixit hieremias. Hec dicit do
minus exercituum deus iſrael. Pro eo ꝙ obediſtis precc
pto ionadab patris veſtri: ⁊ cuſtodiſtis omnia mãdata ei⁹
et feciſtis vniuerſa que precepit vobis: ꝑpterea hec dicit
dñs exercituũ deus iſrael. Nõ deficiet vir de ſtirpe iona
dab filij rechab ſtans in conſpectu meo cunctis dieb⁹.

¶ Cap. Sum. Hieremias de carcere mittit baruch cum
libro vt reuocet pplm̃ ſuum a via mala: ioachim cõburit li
A brum et alius ſcribitur contra eum. Capi. XXXVI.

Et factum eſt in anno quarto ioachim filij ioſie re
gis iuda: factuꝫ eſt verbũ hoc ad hieremiã a dño
dicens. Tolle volumen libri et ſcribes in eo om
nia verba que locutus ſum tibi aduerſum iſrael
⁊ iudã ⁊ aduerſum omnes gentes a die qua locut⁹ ſum ad
te ex diebus ioſie vſ ad diem hanc ſi forte audiente do
mo iuda vniuerſa mala q̃ ego cogito facere eis: reuertaẜ
vnuſquiſ a via ſua peſſima: et propitius ero iniquitati et
al's + igitur. peccato eorum. Vocauit + ergo hieremias baruch filium
al's + ad ſe. B nerie. + Et ſcripſit baruch ex ore hieremie omnes ſermo
nes dñi quos locutus eſt ad eum in volumine libri. Et pre
cepit hieremias baruch dicens. Ego clauſus ſum nec va
leo ingredi domum dñi. Ingredere ergo tu et lege de vo
lumine in quo ſcripſiſti ex ore meo verba domini audiente
populo in domo domini in die ieiunij: inſuper et audiente
vniuerſo iuda qui veniunt de ciuitatibus ſuis. Leges eis:
ſi forte cadat oratio eoꝝ in conſpectu dñi: ⁊ reuertatur
vnuſquiſ a via ſua peſſima: quoniam magnus furor et in
dignatio eſt quam locutus eſt dñs aduerſus populuꝫ hũc
Et fecit baruch filius nerie iuxta oia que preceperat hie
remias propheta: legẽs ex volumine ſermones dñi in do
mo domini. Factũ eſt autem in anno quinto ioachim filij
ioſie regis iuda in menſe nono predicauerũt ieiuniũ in cõ
ſpectu domini omni populo in hieruſalem: et vniuerſe mul
titudini que confluxerat de ciuitatibus iuda in hieruſaleꝫ
C Legit baruch ex volumine ſermones hieremie i domo
dñi in gazophilatio gamarie filij ſaphaꝫ ſcribe in veſtibu
lo ſuperiori in introitu porte noue domus domini: audien
te omni populo. Cum audiſſet micheas filius gamarie fi
lij ſaphan oẽs ſermones domini ex libro: deſcẽdit in do
mum regis ad gazophilatium ſcribe. Et ecce ibi oẽs prin
cipes ſedebant eliſama ſcriba ⁊ dalaias filius ſemei: ⁊ hel
D nathan filius achobor: ⁊ gamarias filius ſaphan: et ſede
chias fili⁹ ananie ⁊ vniuerſi pricipes. Et nũciauit eis mi
cheas oia verba que audiuit legentem baruch ex volumi
ne in auribus populi. Miſerũt itaq oẽs principes ad ba
ruch iudi filiuꝫ nathanie filij ſelemie filij chuſi dicẽtes. Vo
lumen ex quo legiſti audiente populo: ſume in manu tua ⁊
veni. Tulit ergo baruch filius nerie volumen in manu ſua:
⁊ venit ad eos. Et dixerunt ad euꝫ. Sede et lege hec i au
ribus noſtris. Et legit baruch in auribus eorũ. Igitur cũ
audiſſet omnia verba + obſtupuerunt vnuſquiſ ad pro
al's + hec. ximum ſuum et dixerunt ad baruch. Nunciare debemus
regi oẽs ſermones iſtos. Et interrogauerunt eũ dicẽtes
Indica nobis quomodo ſcripſiſti omnes ſermones iſtos
ex ore eius. Dixit auteꝫ eis baruch. Ex ore ſuo loquebaẜ
quaſi legens ad me omnes ſermones iſtos: et ego ſcribe
E bam in volumine attramento. Et dixerũt principes ad ba
ruch. Vade et abſcõdere tu ⁊ hieremias: ⁊ nemo ſciat vbi
ſitis. Et ingreſſi ſunt ad regem in atrium. Porro volumẽ
commendauerunt in gazophilatio eliſame ſcribe et nũcia
uerunt audiente rege omnes ſermones. Miſit rex inde
vt ſumeret volumen. Qui tollẽs illud de gazophilatio eli
ſame ſcribe legit audiente rege et vniuerſis principibus q̃
ſtabant circa regem. Rex autem ſedebat in domo hyema
li in menſe nono: et poſita erat arula coram eo plena pru
nis. Cum legiſſet iudi tres pagellas vel quatuor: ſcidit il
lud ſcapello ſcribe ⁊ proiecit in ignem qui erat ſuper aru
lam: donec conſumeretur omne volumen igni qui erat in
arula. Et non timuerunt neq ſciderunt veſtimenta ſua rex 24. q. 1. c. nõ afferamus.
⁊ omnes ſerui eius qui audierũt vniuerſos ſermões iſtos F
Veruntamen helnatham et dalaias et gamarias contra
dixerunt regi: ne combureret librum et non audiuit eos.
Et ꝑcepit rex hieremiel filio amelech et ſaraie filio ezriel
et ſelemie filio abdehel vt comprehenderent baruch ſcri
bam et hieremiam prophetam. Abſcondit autem eos do
minus: Et factum eſt verbum domini ad hieremiam pro
phetam: poſtꝙ cõbuſſerat rex volumẽ et ſermones quos
ſcripſerat baruch ex ore hieremie: dicens. Rurſum tolle
volumen aliud: et ſcribe in eo omnes ſermones priores q̃ G
erant in primo volumine quod combuſſit ioachim rex iu
da: ⁊ ad ioachim regẽ iuda dices. Hec dicit dñs. Tu cõbu
ſiſti volumẽ iſtõ dicẽs q̃re ſcripſiſti i eo annũciãs feſtinus
veniet rex babylõis ⁊ vaſtabit terrã hanc: ⁊ ceſſare faciet
ex illa hoieꝫ ⁊ iumẽtũ. Propterea hec dicit dñs de⁹ cõtra
ioachim regẽ iuda. Nõ erit ex eo q̃ ſedeat ſup ſoliuꝫ dauid
⁊ cadauer eius proijcietur ad eſtum per diẽ ⁊ ad gelu ꝑ no
ctem. Et viſitabo contra eum ⁊ cõtra ſemẽ eius et contra
ſeruos eius iniquitates ſuas: et adducã ſuper eos ⁊ ſuper
habitatores hieruſalẽ ⁊ ſuper viros iuda omne malũ qḋ
locutus ſum ad eos ⁊ non audierunt. Hieremias autẽ tu
lit volumẽ aliud ⁊ dedit illud baruch filio nerie ſcribe qui
ſcripſit in eo ex ore hieremie omnes ſermones libri quem
cõbuſſerat ioachim rex iuda igni: ⁊ inſuper additi ſunt ſer
mones multo plures ꝙ antea fuerant.

¶ Ca. Sũ. Sedechias mandat orare dominum pro ſe
et populo ⁊ interim vult hieremias egredi: capitur: in car
cerẽ mittitur: rex eum alloquitur in veſtibulo carceris et
torta panis quotidie ei datur.

Ca. XXXVII.

A Et regnauit rex ſedechias fili⁹ ioſie pro iecho
nia filio ioachim quem conſtituit regem nabu
chodonoſor rex babylonis in terra iuda: ⁊ nõ
obediuit ipſe ⁊ ſerui ei⁹: ⁊ popul⁹ terre verbis
domini que locut⁹ eſt in manu hieremie ꝑphe
te. Et miſit rex ſedechias iuchal filiuꝫ ſelemie: ⁊ ſophoniã
filiũ maaſie ſacerdotẽ ad hieremiaꝫ prophetã dicẽs. Ora
pro nobis dñm deũ noſtrũ. Hieremias autem libere am Infra. 42. a
bulabat in medio populi. Nõ eñ miſerant euꝫ in cuſtodiã
carceris. Igitur exercitus pharaonis egreſſus eſt de egy
pto. Et audientes chaldei qui obſidebant hieruſalem hu
iuſcemodi nuncium receſſerunt ab hieruſalem. Et factum
eſt verbum dñi ad hieremiam prophetam dicens. Hec di B
cit dñs de⁹ iſrael. Sic dicetis regi iuda q̃ miſit vos ad me
interrogandũ. Ecce exercitus pharaõis qui egreſſus eſt
vobis in auxiliũ reuertetur in terrã ſuã in egyptum: et re
dient chaldei: ⁊ bellabunt contra ciuitateꝫ hanc: ⁊ capiẽt
eam ⁊ ſuccendent eã igni. Hec dicit dñs. Nolite decipere
animas veſtras dicentes. Euntes abibunt ⁊ recedẽt a no
bis chaldei: quia non abibunt. Sed et ſi percuſſeritis om
nem exercitum chaldeorum qui preliantur aduerſum vos
et derelicti fuerint ex eis aliqui vulnerati ſinguli de tento
rio ſuo conſurgent ⁊ incendent ciuitatem hanc igni. Ergo
cum receſſiſſet exercitus chaldeorum ab hieruſalẽ ꝑpter
exercitum pharaonis egreſſus eſt hieremias de hieruſa
lem: vt iret in terram beniamin ⁊ diuideret ibi poſſeſſionẽ C
in conſpectu ciuium. Cum perueniſſet ad portam Ben
iamin erat ibi cuſtos porte per vices nomine hierias fi
lius ſelemie filij Ananie: et apprehendit. Hieremiam pro
phetam dicens. Ad chaldeos profugis. Et reſpondit
Hieremias. Falſum eſt non fugio ad chaldeos. Et non
audiuit eum: ſed comprehendit hierias Hieremiam: et
adduxit eum ad principes. Quamobrem irati principes
contra

Sup. 2.10.a. contra hieremiam ceſum eũ miſerunt in carcerẽ: qui erat
in domo ionathã ſcribe. Ipſe enĩ prepoſit⁹ erat ſuper car
cerem. Itaq̃ ingreſſus eſt hieremias in domũ laci ⁊ in er
D gaſtulũ ⁊ ſedit ibi hieremias diebus multis. Mittẽs aũt
ſedechias rex tulit eũ ⁊ interrogauit eum in domo ſua ab
ſcondite: ⁊ dixit. Putas ne eſt ſermo a dño? Et dicit hiere
mias. Eſt. Et ait. In manus regis babylonis traderis.
Et dicit hieremias ad regem ſedechiam. Quid peccaui
tibi et ſeruis tuis ⁊ populo tuo: q̃ miſiſti me in domuz car
ceris? Ubi ſunt prophete veſtri qui prophetabãt vobis ⁊
dicebant: non veniet rex babylonis ſuper vos et ſuper ter
ram hanc? Nunc ergo audi obſecro domine mi rex: Ua
leat deprecatio mea in conſpectu tuo: ⁊ ne me remittas in
domũ ionathã ſcribe ne moriar ibi. Precepit ergo rex ſe
✝.veſtibulo dechias vt traderetur hieremias in † veſtibulum carce
ris et daretur ei torta panis quotidie excepto pulmẽto do
nec cõſumerentur omnes panes de ciuitate. Et mãſit hie
remias in veſtibulo carceris.

C.S. Principes petunt hieremiaz occidi: in lacũ mit
titur vbi non erat aqua: ſed lutũ abdemelec extraxit eum:
ea que prius regi predicat rex iubet vt celet.

Capitulum. XXXVIII.

A Audiuit aũt ſaphacias filius mathã ⁊ hiedelias
filius phaſſur ⁊ iuchal fili⁹ ſelemie ⁊ phaſſur fi
Supra.21.c. lius melchie ſermones quos hieremias loque
batur ad omnem populum dicẽs. Hec dicit do
minus. Quicũq̃ manſerit in ciuitate hac morietur gladio
et fame ⁊ peſte: q̃ aũt profugerit ad chaldeos viuet: ⁊ erit
anima eius ſoſpes ⁊ viuens. Hec dicit dñs. Tradẽdo tra
detur ciuitas hec in manu exercitus regis babylonis ⁊ ca
piet eam. Et dixerunt principes regi. Rogam⁹ vt occida
tur homo iſte. De induſtria enim diſſoluit manus viroꝝ
bellantium qui remãſerunt in ciuitate hac: ⁊ man⁹ vniuer
al.✝ iuxta. ſi populi loquẽs ad eos † vniuerſa ꝟba hec. Siquidẽ ho
al.✝ populi. mo iſte nõ querit pacẽ † populo huic ſed malũ. dixit rex ſe
B dechias. Ecce ipſe in manibus veſtris eſt. Nec enĩ fas eſt
regem vobis quicq̃ negare. Tulerunt ergo hieremiã ⁊ p
al.✝ melchie. iecerũt eũ in lacũ † helchie filij amalech: qui erat in veſti
bulo carceris ⁊ ſubmiſerunt hieremiã in funibus in lacuz
in quo non erat aqua. ſed lutum. Deſcẽdit itaq̃ hieremias
in cenum. Audiuit aũt abdemelech ethiops vir eunuchus
q̃ erat in domo regis q͛ miſiſſent hieremiã in lacũ. Por
C ro rex ſedebat in porta beniamin. Et egreſſus eſt abdeme
lech de domo regis et locutus eſt ad regem dicens. Dñe
mi rex male fecerunt viri iſti omnia quecũq̃ perpetrarũt
contra hieremiã prophetã: mittẽtes eum in lacũ vt moria
tur ibi fame. Non ſunt enĩ panes vltra in ciuitate. Prece
pit itaq̃ rex abdemelech ethiopi dicẽs. Tolle tecum hinc
triginta viros ⁊ leua hieremiã prophetam de lacu anteq̃
moriatur. Aſſumptis ergo abdemelech ſecũ viris ingreſſ⁹
eſt domum regis que erat ſub cellario ⁊ tulit inde veteres
pannos ⁊ antiqua veſtimẽta que computruerant ⁊ ſubmi
D ſit ea ad hieremiaz in lacũ per funiculos. Dixitq̃ abdeme
lech ethiops ad hieremiã prophetã. Pone veteres pan
Supra eodem. nos ⁊ hec ſciſſa ⁊ putrida ſub cubito manuum tuarum ⁊ ſu
per funes. Fecit ergo hieremias ſic. Et extraxerunt hie
remiam funibus: ⁊ eduxerunt eum de lacu. Manſit autez
hieremias in veſtibulo carceris. Et miſit rex ſedechias et
tulit ad ſe hieremiam prophetam ad oſtium tertium quod
erat in domo domini. Et dixit rex ad hieremiam. Interro
go ego te ſermonem ne abſcondas a me aliquid. Dixit au
tem hieremias ad ſedechiam. Si annunciauero tibi num
quid non interficies me? Et ſi cõſilium dedero tibi: nõ me
audies? Iurauit ergo rex ſedechias hieremie clam dicẽs
Infra.4x. Uiuit dominus qui fecit nobis animam hanc ſi occidero
E te ⁊ ſi tradidero te in † manus viroꝝ iſtoꝝ qui querũt
animam tuam. Et dixit hieremias ad ſedechiã. Hec dicit
dominus exercituum deus iſrael. Si profectus exieris ad
principes regis babylonis viuet anima tua: ⁊ ciuitas hec
non ſuccendetur igni: ⁊ ſaluus eris tu ⁊ popul⁹ tuus et do
mus tua. Si aũt non exieris ad principes regis babylo
nis: tradetur ciuitas hec in manus chaldeorum: et ſuccen
dent eam igni et tu non effugies de manu eorum. Et dixit
rex ſedechias ad hieremiam. Sollicitus ſum propter iu
deos q̃ trãſfugerũt ad chaldeos: ne forte tradar in man⁹
eorum: et illudant mihi. Reſpondit aũt hieremias ⁊ dixit
ei. Non te tradent. Audi queſo vocem domini quam ego F
loquor ad te: ⁊ bene tibi erit: ⁊ viuet anima tua. Q̃d ſi no
lueris egredi iſte eſt ſermo quẽ oſtendit mihi domin⁹. Ec
ce omnes mulieres que remanſerunt in domo regis iuda
educentur ad principes regis babylonis et ipſe dicẽt. Se
duxerunt te: ⁊ preualuerunt aduerſum te viri pacifici tui:
demerſerunt te in ceno ⁊ in lubrico pedes tuos: ⁊ receſſe
runt a te. Et omnes vxores tue et filij tui educentur ad cal
deos: ⁊ non effugies manus eorum: ſed in manu regis ba G
bylonis capieris ⁊ ciuitatẽ hanc comburet igni. Dixit er
go ſedechias ad hieremiam. Nullus ſciet verba hec: ⁊ nõ
morieris. Si autem audierint principes q̃ locutus ſuz te
cum ⁊ venerit ad te. ⁊ dixerint tibi indica nobis quid locu
tus ſis cum rege ne celes ⁊ non te interficiemus: ⁊ quid lo
cutus eſt tecum rex: dices ad eos. Proſtraui ego preces
meas coram rege ne me reduci iuberet in domuz ionathã
et ibi morerer. Uenerunt ergo omnes principes ad hiere
miam et interrogauerunt eum. Et locut⁹ eſt eis iuxta om Supra eodem.
nia verba que preceperat ei rex. Et ceſſauerunt ab eo. Ni
hil enim fuerat auditum. Manſit vero hieremias in veſti
bulo carceris vſq̃ ad diem quo capta eſt hieruſalem. Et
factum eſt vt caperetur hieruſalem.

C Ca. Sum. Capta ciuitate ſedechias fugit: cõprehẽdi
tur: excecatur: nabuſardã ⁊ godoliã: ⁊ pauperes pplĩ hie
ruſalẽ dimittit. ⁊ godolie cõmittit hieremiam prophetam
abdemelech ſaluatur. Cap. XXXIX.

A Anno nono ſedechie regis iuda menſe decimo Infra.52.a.
venit nabuchodonoſor rex babylonis ⁊ oĩs ex 4.reg.25.a.
ercitus eius ad hieruſalem ⁊ obſidebant eam
Undecimo aũt anno ſedechie mẽſe quarto † al.✝ nono.
quinta die mẽſis: aperta eſt ciuitas: ⁊ ingreſſi
ſunt oẽs principes regis babylonis ⁊ ſederũt in porta me
dia: neregel: ſereſer ſemegar nabuzarſathi. rapſaces: nere
gel. ſereſer rebmag ⁊ omnes reliqui principes regis ba
bylonis. Cũq̃ vidiſſet eos ſedechias rex iuda ⁊ omnes vi
ri bellatores fugerunt ⁊ egreſſi ſunt nocte de ciuitate per
viam horti regis: ⁊ per portã que erat inter duos muros B
⁊ egreſſi ſunt ad viã deſerti. Perſecutus eſt autẽ eos exer
citus chaldeorum ⁊ cõprehenderunt ſedechiã in cãpo ſol
litudinis hierichontine: ⁊ captũ adduxerunt ad nabucho
donoſor regem babylonis in reblata q̃ eſt in terra emath:
⁊ locut⁹ eſt ad eũ iudicia. Et occidit rex babylonis filios
ſedechie in reblata in oculis eius: ⁊ omnes nobiles iuda
occidit rex babylonis. Oculos quoq̃ ſedechie eruit: ⁊ vi
xit eum compedibus vt duceretur in babylonem. Domũ
quoq̃ regis ⁊ domum vulgi ſuccẽderũt chaldei igni ⁊ mu C
rum hieruſalem ſubuerterunt. Et reliquias populi que re
manſerant in ciuitate: ⁊ profugos qui tranſfugerant ad eũ
et ſuperfluos vulgi que remanſerãt tranſtulit nabuſardaz
magiſter militum in babylonem: ⁊ de plebe pauperuz qui
nihil penitus habebant: dimiſit nabuſardã magiſter mili
tie in terra iuda: ⁊ dedit ei vineas et ciſternas in die illa.
Preceperat aũt nabuchodonoſor rex babylonis de hie
remia nabuſardam magiſtro militũ dicens. Tolle illum: ⁊
pone ſuper eum oculos tuos: nihilq̃ ei mali facias: ſed vt
voluerit ſic † facias ei. Miſit quoq̃ Nabuſardam prin al.✝ facies.
ceps militie ⁊ nabu ⁊ Sebban ⁊ rapſaces ⁊ neregel et ſe
reſer ⁊ rebmah: et omnes optimates regis babylonis mi

ſerunt et tulerunt hieremiã de veſtibulo carceris. et tra-
diderunt eum godolie filio aichaʒ filij ſaphan vt intraret
D in domum ⁊ habitaret in populo. Ad hieremiam autẽ fa
ctus fuerat ſermo domini cũ clauſus eſſet in veſtibulo car
ceris: dicens. Uade ⁊ dic abdemelech ethiopi dicẽs. Hec
dicit dominus exercituum deus iſrael. Ecce ego inducam
ſermones meos ſuper ciuitatem hanc in malum et non in
as ✠ manu. bonum: ⁊ erunt in conſpectu tuo in die illa ⁊ liberabo te in
die illa: ait dominus. Et non traderis in † manus virorũ
quos tu formidas: ſed eruens liberabo te et gladio nõ ca
des. ſed erit tibi anima tua in ſalutem: quia in me habuiſti
fiduciam ait dominus.

¶ Ca. Sum. De liberatione hieremie: de godolia ꝓpoſi
to populi: de iohannam q̃ ꝓdixit godolie ꝙ hiſmael vellet
eum occidere ⁊ fecit q: non credidit. Capi. XL.

A infra. 4. 2. b. SErmo qui factus eſt ad hieremiam a domino
poſtquam dimiſſus eſt a nabuſardã magiſtro
militie de rama quãdo tulit eum vinctum cathe-
nis in medio omnium qui migrabant de hieru-
ſalem et iuda: et ducebantur in babylonem. Tollens ergo
princeps militie hieremiam. dixit ad eum. Dominus de⁹
tuus locutus eſt malum ſuper locum iſtum: et adduxit ⁊ fe
cit dominus ſicut locus eſt: quia peccaſtis domino ⁊ non
Gene. 13. b. B audiſtis vocem eius ⁊ factus eſt vobis ſermo hic. Nũc er
go ecce ſolui te hodie de cathenis que ſunt in manibus
tuis. Si placet tibi vt venias mecum in babylonem ve-
ni: et ponam oculos meos ſuper te. Si autem diſplicet ti-
bi venire mecum in babylonem: reſide. Ecce omnis terra
in conſpectu tuo eſt. Quod elegeris et quo placuerit tibi
vt vades illuc perge ⁊ mecũ noli venire: ſed habita apud
godoliam filium aicham filij ſaphan quem prepoſuit rex
babylonis ciuitatibus iude. Habita ergo cũ eo in medio
populi: vel quocunq; placuerit tibi vt vadas: vade. De-
dit quoq; ei magiſter militie cibaria ⁊ munuſcula: et dimi
ſit eum. Uenit aũt hieremias ad godoliã filium aicham in
maſphat ⁊ habitauit cum eo in medio populi qui relictus
als ✠ ergo. C fuerat in terra. † Cumq; audiſſent omnes principes exer-
citus qui diſperſi fuerant per regiones: ipſi et ſocij eorum
ꝙ prefeciſſet rex babylonis godoliaʒ filium aicham terre
⁊ ꝙ cõmendaſſet ei viros et mulieres ⁊ paruulos: ⁊ de pau
peribus terre qui non fuerant tranſlati in babylonem. ve
nerunt ad godoliaʒ in maſphat: et hiſmael filius nathanie
⁊ iohannã filius caree et ionathan ⁊ fareas filius thenoc-
4. reg. 25. f. meth ⁊ filij offi qui erant de nethophati. ⁊ iechonias fili⁹
maachati ipſi et viri eorum. Et iurauit eis godolias filius
aicham filij ſaphan et comitibus eorum dicens. Nolite ti-
mere ſeruire chaldeis. Habitate in terra ⁊ ſeruite regi ba
bylõis ⁊ bene erit vobis. Ecce ego habito in maſphat vt
reſpondeam precepto chaldeorum qui mittuntur ad nos
D Uos autẽ colligite vindemiam et meſſem et oleum et con-
dite in vaſis veſtris: et manete in vrbibus veſtris quas te
netis. Sed et omnes iudei qui erant in moab et in finibus
ammon et in idumea et in vniuerſis regionibus audito ꝙ
dediſſet rex babylonis reliquias in iudea: et ꝙ prepoſuiſ-
ſet ſuper eos godoliam filium aicham filij ſaphan reuerſi
ſunt inquam omnes iudei de vniuerſis locis ad que profu
gerant: et venerunt in terram iuda ad godoliã in maſphat
et collegerunt vinum et meſſem multam nimis. Johannaʒ
autem filius caree et omnes principes exercitus qui diſ-
perſi fuerant in regionibus: venerũt ad godoliam in maſ
phat: et dixerunt ei. Scito ꝙ baalis rex filiorum ammon
miſit hiſmael filium nathanie percutere animam tuaʒ. Et
non credidit eis godolias filius aicham. Joannam autem
filius caree dixit ad godoliam ſeorſum in maſphat loquẽs
Jbo et percutiam hiſmael filium nathanie nullo ſciẽte ne
interficiat animam tuam: et diſſipentur omnes iudei qui cõ
gregati ſunt ad te: et peribunt reliquie iuda. Et ait godo-
lias fillius aicham ad ioannã filiũ caree. Noli facere ver
buʒ hoc. Falſum enim tu loqueris de hiſmael.

¶ Capitu. Sum. Quomodo hiſmael occidit godoliam ⁊
octoginta viros venientes in hieruſalem ſaluatis decem
iohannam filius caree fugat hiſmaelem cum octo viris q̃
fugiunt in egyptum.

Capitulum. XLI.

ET factum eſt in menſe ſeptimo venit hiſmael fili⁹ A Di. 79. c. mum. 2.
nathanie filij maaſie filij eliſama de ſemine regali
et optimates regis: et decem viri cum eo ad go-
doliam filium aicham in maſphat et comederunt
ibi panes ſimul in maſphat. Surrexit autem hiſmael fili⁹
nathanie: et decem viri qui cum eo erant et percuſſerunt
godoliam filium aicham filij ſapham gladio: et interfece-
runt eum quem prefecerat rex babylonis terre. Omnes
quoq; iudeos qui erant cum godolia in maſphat et chal-
deos qui reperti ſunt ibi: et viros bellatores percuſſit hiſ
mael. Sc̃do aũt die poſtquam occiderat godoliã nullo ad als ✠ barba
huc ſciẽte: venerunt viri de ſychem ⁊ de ſylo et de ſamaria B
octoginta viri raſi † barba et ſciſſis veſtibus et ſqualẽtes
et munera et thus habebant in manu vt offerrẽt in domo
domini. Egreſſus ergo hiſmael filius nathanie in occur-
ſum eorum de maſphat: incedens ⁊ plorans ibat. Cum au
tem occurriſſet eis: dixit ad eos. Uenite ad godoliam filiũ
aicham. Qui cum veniſſent ad medium ciuitatis interfe-
cit eos hiſmael filius nathanie circa medium laci: ipſe ⁊ vi
ri qui erant cum eo: decem autẽ viri reperti ſunt inter eos
qui dixerunt ad hiſmael. Noli occidere non quia habem⁹ als ✠ theſauros
† theſauros in agro frumenti et hordei † et olei et mellis. als ✠ nõ hẽ
Et ceſſauit et non interfecit eos cum fratribus ſuis. La-
cus autem in quem proiecerat iſmael omnia cadauera vi-
rorum quos percuſſit propter godoliam: ipſe eſt quem fe C
cit rex aſa propter baaſa regem iſrael. Jpſum repleuit hiſ
mael fili⁹ nathanie occiſis. Et captiuas duxit hiſmael om
nes reliquias populi qui erant in maſphat filias regis et
vniuerſuʒ ppl'ʒ q̃ remãſerat i maſphat q̃s cõmẽdauerat na
buſardã priceps militie godolie filio aichã. Et cepit eos
hiſmael fili⁹ nathanie: ⁊ abijt vt tranſiret ad filios ammõ.
Audiuit autẽ iohannam filius caree ⁊ oẽs principes bella
torum qui erant cum eo omne malũ quod fecerat hiſmael
filius nathanie: et aſſumptis vniuerſis viris profecti ſunt
vt bellarent aduerſum hiſmalem filium nathanie: et inue-
nerunt eum ad aquas multas que ſunt in gabaon. Cumq;
vidiſſet omnis populus qui erat cuʒ hiſmael iohannam fi-
lium caree et vniuerſos principes bellatoruʒ qui erant cũ
co letati ſunt. Et reuerſus eſt omnis populus quem cepe D
rat hiſmael in maſphat reuerſuſq; abijt ad iohannaʒ filiuʒ
caree. Hiſmael autem filius nathanie fugit cuʒ octo viris
a facie iohannam: et abijt ad filios ammon: Tulit ergo io-
hannam filius caree et omnes principes bellatorum qui
erant cum eo, vniuerſas reliquias vulgi quas reduxerat
ab hiſmael filio nathanie de maſphat poſtquam percuſſit
godoliam filium aicham fortes viros ad prelium: et mulie
res: et pueros: et eunuchos quos reduxerat de gabaon. ⁊ als ✠ chanaam
abierunt et ſederũt peregrinãtes in † chanaaʒ q̃ eſt iuxta
bethleẽ vt pergerent et introirent egyptũ a facie chaldeo-
rum. Timebant enim eos quia percuſſerat hiſmael fili⁹ na
thanie godoliam filium aicham quem prepoſuerat rex ba
bylonis in terra iuda.

¶ Capi. Summarium. Rogatur hieremias a populo re
liquiarum vt conſulat pro eis dominum: et reſpondit noli
te intrare in egyptum.

Capitulum. XLII.

ET acceſſerunt omnes principes bellatorum et io-
hannan filius caree et iechonias filius † ozie et als ✠ oſie
reliquũ

Supra.xl.c. Supra eodem. ⁊ reliquum vulgus a paruo vſq ad magnum dixeruntq ad hieremiā prophetā. Cadat oratio noſtra in conſpectu tuo ⁊ ora pro nobis ad dominum deum tuum pro vniuerſis reliquijs iſtis: quia derelicti ſum⁹ pauci de plurib⁹ ſicut oculi tui nos intuentur: et annunciet nobis dominus de⁹ tu⁹ viam per quam pergamus ⁊ verbum quod faciamus. Dixit autem ad eos hieremias propheta. Audiui. Ecce ego oro ✝ ad dominum deum ✝ veſtrū ſm verba veſtra omne verbum quodcunq reſponderit mihi indicabo vobis nec celabo vos quicq. Et illi dixerunt ad hieremiam. Sit dominus inter nos teſtis veritatis ⁊ fidei ſi non iuxta oē verbum in quo miſerit te dominus deus tuus ad nos ſic faciemus ſiue bonum eſt ſiue malū. Voci domini dei noſtri ad quem mittimus te obedimus: vt bene ſit nobis cum audierimus vocē domini dei noſtri. Cum aūt cōpleti eſſent ✝ decem dies: factum eſt verbum domini ad hieremiam. Vocauitq iohannā filium caree ⁊ oēs principes bellatorum qui erant cum eo et vniuerſum populum a minimo vſq ad maximum: ⁊ dixit ad eos. Hec dicit dominus de⁹ iſrael ad quem miſiſtis me vt proſternerem preces veſtras in cōſpectu eius. Si quieſcentes manſeritis in terra hac edificabo vos ⁊ non deſtruam: plantabo ⁊ nō euellam. Iā enim placatus ſum ſuper malo quod feci vobis. Nolite timere a facie regis babylonis quē vos pauidi formidatis. Nolite metuere eum dicit dominus: quia vobiſcū ſū ego vt ſaluos vos faciam: ⁊ eruam de manu eius et dabo vobis miſericordias ⁊ miſerebor veſtri ⁊ habitare vos faciā in terra veſtra. Si autem dixeritis vos: nō habitabimus in terra iſta: nec audiemus vocem domini dei noſtri dicentes: nequaquā: ſed ad terrā egypti pergemus vbi non videbimus bellum ⁊ clangorem tube non audiemus: ⁊ famē non ſuſtinebim⁹ et ibi habitabimus ꝑpter hoc nūc audite verbum domini reliquie iuda. Hec dicit domin⁹ exercituū de⁹ iſrael. Si poſueritis faciem veſtram vt ingrediamini egyptū ⁊ intraueritis vbi ibi habitetis: gladi⁹ quē vos formidatis ibi comprehendet vos in terra egypti ⁊ fames ꝑ qua eſtis ſolliciti: adherebit vobis in egypto: ⁊ ibi moriemini. Omneſq viri qui poſuerunt faciem ſuā vt ingrediātur egyptum vt habitent ibi: morientur gladio et fame et peſte: nullus de eis remanebit: nec effugiet a facie mali qd ego afferam ſuper eos. Quia hec dicit dñs exercituū de⁹ iſrael. Sicut conflatus eſt furor me⁹ ⁊ indignatio mea ſuper habitatores hieruſalem: ſic conflabit̄ indignatio mea ſuper vos: cum ingreſſi fueritis egyptum: ⁊ eritis in iuſiurandum ⁊ in ſtuporē et in maledictū ⁊ in opprobriū ⁊ nequaq vltra videbitis locum iſtum. Verbū domini ſuper vos reliquie iuda. Nolite intrare egyptum. Scientes ſcietis quia obteſtatus ſum vobis hodie: quia decepiſtis animas veſtras. Vos enī miſiſtis me ad dominū deū veſtrū dicētes. Ora pro nobis ad dominum deū noſtrum: ⁊ iuxta omnia quecunq dixerit tibi dominus de⁹ noſter: ſic annuncia nobis ⁊ faciemus. Et annūciaui vobis hodie: ⁊ nō audiſtis vocem domini dei veſtri ſuper vniuerſis pro quibus miſit me ad vos. Nunc ergo ſcientes ſcietis: quia gladio ✝ ⁊ fame ꝑ peſte moriemini: in loco ad quem voluiſtis intrare: vt habitaretis ibi.

Ca. Sum. De verbis hieremie ad populū: ducit iohannan ppl'm in egyptū. ⁊ hieremias i taphnis lapides ſumit ⁊ abſcondit vidente populo in cripta ⁊ dicit ſuper eos vēturum regem babylonis. Ca. XLIII.

Actum eſt autem cum compleſſet hieremias loquens ad populum vniuerſos ſermones domini dei eorum pro quibus miſerat eū dominus deus eorū ad illos: oīa verba hec dicit azarias filius oſie: ⁊ iohannan fili⁹ caree: ⁊ omnes viri ſuperbi: dicentes ad hieremiā. Mendacium tu loqueris. Non miſit te dñs deus noſter dicēs: ne ingrediamini egyptum vt habitetis illic: ſʒ baruch filius nerie incitat te aduerſum nos vt ✝ tradat nos in man⁹ ✝ chaldeorū. et interficiat nos et traduci faciat in babylonem. Et non audiuit iohannan filius caree ⁊ omnes principes bellatorū ⁊ vniuerſus populus vocem domini vt manerent in terra iuda. Sed tollens iohannan filius caree: et vniuerſi principes bellatorum vniuerſos reliquiarum iuda qui reuerſi fuerant de cūctis gentibus ad quas fuerāt ante diſperſi: vt habitarēt in terra iuda viros ⁊ mulieres ⁊ paruulos ⁊ filias regis ⁊ omnem animam quā reliquerat nabuſardan princeps militie cum godolia filio aicham filij ſaphan: ⁊ tulit hieremiā prophetam ⁊ baruch filium nerie ⁊ ingreſſi ſunt ✝ i terrā egypti: quia non obedierunt voci domini: Et venerunt vſq ad taphnis. Et factus eſt ſermo domini ad hieremiam in ✝ taphnis dicēs. Sume tibi lapides grandes in manu tua ⁊ abſconde eos in cripta que eſt ſub muro latericio in porta domus pharaonis in taphnis cernentib⁹ viris iudeis. ⁊ dices ad eos. Hec dicit dominus exercituū deus iſrael. Ecce ego mittam et aſſumam nabuchodonoſor regem babilonis ſeruum meum. ⁊ ponam thronum eius ſuper lapides iſtos quos abſcondi ⁊ ſtatuet ſolium ſuum ſuper eos. Veniēſq percutiet terrā egypti quos in morte in ✝ mortē: et quos in captiuitate i ✝ captiuitate: ⁊ quos in gladio in ✝ gladio. Et ſuccēdet ignem in delubris deorum egypti: et comburet ea et captiuos ducet illos: ⁊ amicietur terra egypti ſicut amicitur paſtor pallio ſuo ⁊ egredietur inde in pace. Et conteret ſtatuas domus ſolis que ſunt in terra egypti ⁊ delubra deorū egypti cōburet igni.

Capituli Summarium. Propheta increpat populū de inobedientia et idolatria et comminatur eis gladium et famem et mortem: mulieres reſpondent cum viris qd hieremiam non audient: ſed ſacrificantes ſacrificabunt. quod deſtructi ſunt a domino datur ſignū captiuationis pharaonis. Capitulum. XLIIII.

Verbum quod factum eſt ad hieremiam ✝ ⁊ ad omnes iudeos qui habitabant in terra egypti habitantes in ✝ magdalo ⁊ in ✝ taphnis et in memphis et in terra phatures: dicens. Hec dicit dominus exercituū deus iſrael. Vos vidiſtis omne malū iſtd quod adduxi ſuper hieruſalem et ſuper omnes vrbes iuda: et ecce deſerte ſunt hodie et non eſt in eis habitator: propter malitiā quam fecerunt: vt me ad iracundiā prouocarent: ⁊ irent et ſacrificarent et colerēt deos alienos quos neſciebāt et illi et vos et patres veſtri. Et miſi ad vos omnes ſeruos meos prophetas de nocte conſurgens mittēſq et dicēs. Nolite facere verbum abominationis huiuſce modi. Et non audierunt nec inclinauerunt aurem ſuam vt conuerterentur a malis ſuis et non ſacrificarent dijs alienis. Et conflata eſt indignatio mea et furor meus: ⁊ ſuccēſa eſt in ciuitatibus iuda et in plateis hieruſalem: et verſe ſunt in ſolitudinem ⁊ vaſtitatem ſm diē hanc. Et nunc hec dicit dominus exercituum deus iſrael. Quare vos ✝ facitis malum grande hoc contra animas veſtras vt intereat ex vobis vir ⁊ mulier paruulus ✝ et lactens de medio iude: nec relinquatur vobis quicq reſiduum: prouocantes me in operibus manuū veſtrarū: ſacrificādo dijs alienis i terra egypti in quā ingreſſi eſtis: vt habitetis ibi et diſpereatis: et ſitis in maledictionem ⁊ in opprobrium cunctis gentibus terre. Nunquid obliti eſtis mala patrū veſtrorum et mala regum iuda: et mala vxorum ✝ eorū et mala vrā mala vxorū veſtrarū q̄ fecerunt in terra iuda ⁊ in regionibus hieruſalem: Non ſunt mundati vſq ad diē hāc et non timuerunt ⁊ non ambulauerunt in lege domini ⁊ in preceptis ✝ meis que dedi corā vobis et corā patrib⁹ veſtris. Ideo hec dicit dominus exercituum deus iſrael. Ecce ego ponam faciem meam in vobis in malum: et diſ

Margin notes: B; aliꝰ ✝ tradas.; aliꝰ ✝ manibus; Supra. 40. a.; E; Ingrediſ hier. miss egyptum; aliꝰ ✝ non bʒ in; aliꝰ ✝ thānis.; C; Deus nolat na buchodonoſor ſeruum ſuum.; aliꝰ ✝ mortem.; aliꝰ ✝ captiui tatem.; aliꝰ ✝ gladium.; A; aliꝰ ✝ nō bʒ ⁊; aliꝰ ✝ magdol; aliꝰ ✝ magdolo; aliꝰ ✝ thānis; B; aliꝰ ✝ feciſtis.; aliꝰ ✝ non bʒ et; aliꝰ ✝ eius.; E; aliꝰ ✝ eius.; B; D; A.

E perdam omnem iudam. Et aſſumam reliquias iude qui
Amos.9. Infra eodem poſuerunt facies ſuas vt ingrederentur terram egypti: et
habitarent ibi: et conſumētur omnes in terra egypti: ⁊ ca
dent in gladio ⁊ in fame: et cōſumentur a minimo vſq; ad
maximum in fame: ⁊ in gladio morientur et erunt in iuſiu-
randum ⁊ in miraculum et in maledictionem: et in oppro-
brium. Et viſitabo ſuper habitatores terre egypti ſicut vi
ſitaui ſuper hieruſalem in gladio ⁊ fame ⁊ peſte: et nō erit
qui effugiat et ſit reſiduus de reliquijs iudeorum qui va-
D dunt ⁊ peregrinentur in terra egypti: et reuertatur in ter
alias ✠ manus. ram iuda ad quam ipſi eleuant † animas ſuas vt reuertā
tur et habitent ibi. Non reuertentur illuc niſi qui fugerint
Reſponderunt autem hieremie omnes viri ſcientes ꝙ ſa
crificarent vxores eorum dijs alienis: ⁊ vniuerſe mulieres
quarum ſtabat multitudo grandis: ⁊ omnis populus ha-
bitantium in terra egipti in phatures dicentes. Sermo-
alias ✠ dei noſtri nem quem locutus es ad nos in nomine domini † non au
diemus ex te: ſed facientes faciemus omne verbum quod
egredietur de ore noſtro: vt ſacrificemus regine celi: ⁊ li-
bemus ei libamina ſicut: fecimus nos et patres noſtri re-
ges noſtri et principes noſtri in vrbibus iuda et in plateis
hieruſalem ⁊ ſaturati ſumus panibus et bene nobis erat:
E malumq; non vidimus. Ex eo autem tempore quo ceſſaui
alias ✠ indigem. mus ſacrificare regine celi ⁊ libare ei libamina. † indigui
mus omnibus: et gladio ⁊ fame conſumpti ſumus. Quod
ſi nos ſacrificamus regine celi: ⁊ libamus ei libamina nū
quid ſine viris noſtris facimus ei placentas ad colendū
eam et libamina ad libandum? Et dixit hieremias ad om
nem populum: aduerſum viros: et aduerſum mulieres
et aduerſum vniuerſam plebem qui reſponderant ei ver
bum dicens. Nunquid non ſacrificium quod ſacrificaſtis
in ciuitatibus iuda et in plateis hieruſalem: vos ⁊ patres
veſtri reges veſtri ⁊ principes veſtri: et populus terre: ho
rum recordatus eſt dominus ⁊ aſcendit ſuper cor eius: et
non poterat dominus vltra portare propter maliciam ſtu
diorum veſtrorum ⁊ propter abominatiōes quas feciſtis:
et facta eſt terra veſtra in deſolationem ⁊ in ſtuporem ⁊ in
F maledictum eo ꝙ nō ſit habitator ſicut eſt dies hec? Pro-
pterea ꝙ ſacrificaueritis idolis et peccaueritis domino:
et non audieritis vocem domini et in lege et in preceptis
et in teſtimonijs eius non ambulaueritis: idcirco euene-
runt vobis mala hec ſicut eſt dies hec. Dixit autem hiere
mias ad omnem populum: ⁊ ad vniuerſas mulieres. Audi-
te verbū domini omnis iuda q̄ eſtis in terra egypti. Hec
dicit dominus exercituum deus iſrael dicens. Vos ⁊ vxo
res veſtre locuti eſtis ore veſtro ⁊ manibus veſtris imple
G ſtis dicentes. Faciamus vota noſtra que vouimus: ⁊ ſacri-
Supra eodem. ficemus regine celi et libemus ei libamina. Impleſtis vo-
ta veſtra et opere perpetraſtis ea. Ideo audite verbū do
mini omnis iuda qui habitatis in terra egypti. Ecce ego
iuraui in nomine meo magno: ait dominus: quia nequaq̄
vltra vocabitur nomen meum ex ore omnis viri iudei di-
centis viuit dominus deus in omni terra egypti. Ecce ego
vigilabo ſuper eos in malum ⁊ non in bonum: ⁊ conſumen
tur omnes viri iuda qui ſunt in terra egypti gladio ⁊ fame
Gene.22. alias ✠ omnes. donec † penitus conſumātur. Et qui fugerint gladium re
uertentur de terra egypti in terram iuda viri pauci: ⁊ ſciēt
omnes reliquie iuda ingredientiū terram egypti vt habi-
tent ibi: cuius ſermo compleatur: meus an illorum. Et hoc
vobis ſignum ait dominus ꝙ viſitem ego ſuper vos in lo-
co iſto vt ſciatis: quia vere complebuntur ſermones mei
contra vos in malum. Hec dicit dominus. Ecce ego tradā
pharaonem ephree regem egypti in manus inimicorū eius
et in manus querentium animam illius: ſicut tradidi ſede-
chiam regem iuda in manu nabuchodonoſor regis baby
lonis inimici ſui et querentis animam eius.

¶ Ca. Sum. Increpatur baruch a hieremia de puſilani-
mitate: ⁊ tamen ſalus ei promittitur. Ca. XLV.

A Verbum quod locutus eſt hieremias propheta
ad baruch filium nerie cum ſcripſiſſet verba hec
in libro ex ore hieremie āno quarto ioachim fi-
lij ioſie regis iuda dicēs. Hec dicit dominus deus
B iſrael ad te baruch. Dixiſti. Ve miſero mihi quoniā addi-
dit dominus dolorē dolori meo. Laboraui in gemitu meo
⁊ requiem non inueni. Sic dices ad eū. Hec dicit dn̄s. Ec
ce quos edificaui ego deſtruo: ⁊ quos plantaui ego euello
⁊ vniuerſam terram hanc. Et tu queris tibi † grādia. No alias ✠ grandia.
li querere: quia ecce ego adducam malum ſuper omnē car
nem ait dominus et dabo tibi animam tuam in ſalutem in
omnibus locis ad quecunq; perrexeris.

¶ Ca. Sum. Sermo domini contra egyptum et ciuita-
tes eius ꝙ deſtruende ſunt: promittitur iacob ⁊ iſrael miſe
ratio et liberatio cum amicis ſuis.

Capitulum. XLVI.

A Quod factum eſt verbum domini ad hieremiam
prophetam contra gentes ad egyptum aduer-
ſum exercitum pharaōis nechao regis egypti
qui erat iuxta fluuium eufratem in charchamis
quem percuſſit nabuchodonoſor rex babylonis in quarto
B anno ioachim filij ioſie regis iuda. Preparate ſcutū ⁊ cly
peum. ⁊ procedite ad bellum. Iungite equos: ⁊ aſcendite
equites: ſtate in galeis polite lanceas: induite vos loricis
Quid igitur? Vidi ipſos pauidos ⁊ terga vertentes for-
C tes eorum ceſos. Et fugerunt conciti: nec reſpexerūt. Ter
ror vndiq; ait dominus. Nō fugiet velox: nec ſaluari ſe pu
tet fortis. Ad aquilonem iuxta flumen eufraten victi ſunt
⁊ ruerunt. Quis eſt iſte qui quaſi flumen aſcendit. ⁊ veluti
fluuiorum intumeſcunt gurgites eius? Egyptus fluminis
inſtar aſcendit: ⁊ veluti flumina mouebuntur fluctus eius
⁊ dicet aſcēdēs operiā terrā: perdā ciuitatem et habitato
res eius. Aſcendite equos: et exultate in curribus: ⁊ proce-
dāt fortes ethyopie et libie tenētes ſcutum et lidij arripiē-
tes et iacientes ſagittas. Dies autem ille domini dei exer
cituum dies vltionis: vt ſumat vindictam de inimicis ſuis
Deuorabit gladius ⁊ ſaturabitur et inebriabitur ſanguine
eorum. Victima enim domini exercituum in terra aquilo-
nis: iuxta flumen eufratē. Aſcende in galaad et tolle reſi alias ✠ multipli
nam virgo filia egypti. Fruſtra † multiplicas medicamina caſti.
ſanitas non erit tibi. Audierūt gētes ignominiā tuā ⁊ vlu- alias ✠ multipli
latus tuus repleuit terram: quia fortis impegit in fortem cabis.
et † ambo pariter conciderunt. Verbum quod locutus eſt alias ✠ ab hi
D dominus ad hieremiam prophetam ſuper eo ꝙ venturus
eſſet nabuchodonoſor rex babylonis ⁊ percuſſurus terrā Supra.2.c.
egypti. Annunciate egypto: ⁊ auditum facite in † magda alias ✠ magd
lo ⁊ reſonet in memphis et in † taphnis dicite. Sta et p̄pa- alias ✠ thebanis
ra te quia deuorabit gladius ea que per circuitum tuum ſunt.
Quare computruit fortis tuus. Non ſtetit. quoniā domi
nus ſubuertit eum. Multiplicauit ruētes: ceciditq; vir ad
E proximum ſuū. Et dicet. Surge ⁊ reuertamur ad populū
noſtrū: ⁊ ad terrā natiuitatis noſtre a facie gladij colūbe. alias ✠ phar
Vocate nomen † pharaonis regis egypti: tumultū adda
xit tempus. Viuo ego inquit rex dn̄s exercituum nomē eius
quoniam ſicut tabor in montibus: et ſicut carmelus in mari
veniet. Vaſa tranſmigrationis fac tibi habitatrix filia
egypti: quia mēphis in ſolitudine erit ⁊ deſeretur et inha alias ✠ laſcia
bitabilis erit. Vitula † elegās atq; formoſa egyptus: ſtimu
lator ab aquilōe veniet ei. Mercenarij quoq; ei ⁊ quever
ſabantur in medio eius quaſi vituli ſaginati verſi ſunt ⁊ fu
gerunt ſimul nec ſtare potuerunt: quia dies interfectio-
nis eorum venit ſuper eos: et tempus viſitationis eo-
rum. Vox eius quaſi eris ſonabit: quoniam cum exercitu
F properabunt ⁊ cū ſecuribus venient ei: quaſi cedētes ligna
ſucciderunt

ſucciderunt ſaltum eius ait dominus qui ſupputari nõ po
teſt. Multiplicati ſunt ſuper locuſtas: ⁊ nõ eſt in eis nume
rus. Cõfuſa eſt filia egypti: ⁊ tradita in manu populi aqui
lonis dicit dominus exercituum deus iſrael. Ecce ego viſi
tabo ſuper tumultum alexandrie ⁊ ſup egyptũ ⁊ ſup deos
eius: ⁊ ſuper reges eius: ⁊ ſuper pharaonem: ⁊ ſuper oẽs
qui confidunt in eo: ⁊ dabo eos in manus querentium ani
B niam eorum: ⁊ in manus nabuchodonoſoꝛ regis babylõis
et in manus ſeruorum eius. Et poſt hec habitabitur ſicut
diebus priſtinis: ait dominus. Et tu ne timeas ſerue me⁹
iacob et ne paueas iſrael. Quia ecce ego ſaluum te faciam
de longinquo: ⁊ ſemen tuũ de terra captiuitatis tue. Et re
uertetur iacob ⁊ requieſcet ⁊ proſperabitur: ⁊ nõ erit qui
exterreat eum. Et tu noli timere ſerue meus iacob: ait do
minus: qꝛ tecum ego ſum: qꝛ ego conſumam cunctas gẽtes
ad quas eieci te. Te vero non conſumã ſed caſtigabo te in
iudicio nec quaſi innocenti parcam tibi.

Capituli Summarium. Sermo domini contra paleſti
nos: de deſtructione eorum.

Capitulum. XLVII.

A Quod factum eſt verbum dñi ad hieremiam pro
phetã contra paleſtinos anteꝗ̃ percuteret pha
rao gazam. Hec dicit domin⁹. Ecce aque † aſcẽ
dent ab aquilone: ⁊ erunt quaſi torrẽs inundãs
B et operient terram ⁊ plenitudinem eius vrbẽ ⁊ habitato
res eius. Clamabunt homines et vlulabunt omnes habi
tatores terre a ſtrepitu pompe armorum et bellatorũ ei⁹:
a commotione quadrigarum eius et multitudine rotarũ
C illius. Non reſpexerunt patres filios manibus diſſolutis
pro aduentu diei in quo vaſtabuntur omnes philiſtijm et
diſſipabitur tyrus ⁊ ſydom cum omnib⁹ reliquis auxilijs
ſuis. Depopulatus eſt enim domin⁹ paleſtinos reliquias
D inſule capadocie. Venit caluicium ſuper gazam conticuit
aſcalon et reliquie vallis earum. Uſq quo conciderisː O
mucro domini vſq quo non quieſcesː Ingredere in vagi
nam tuam: refrigerare ⁊ ſile. Quomodo quieſcet cum do
minus preceperit ei: aduerſus aſcalonẽ et aduerſus mari
tima eius regiones ibiq condixerit illi.

Capituli Summarium Sermo domini cõtra moab: ⁊
ciuitates eius ꝙ deſtruende ſunt.

Capitulum. XLVIII.

A D moab. Hec dicit dñs exercituum de⁹ iſrael.
Ve ſuper nabo quoniã vaſtata eſt et cõfuſa. Ca
pta eſt cariathiarim cõfuſa eſt fortis ⁊ tremuit.
Nõ eſt vltra exultatio in moab contra eſebõ co
gitauerunt malum. Venite et diſperdamus eam de gente.
Ergo ſilens conticeſces: ſequeturq te gladius. Vox cla
B moris de oronaim: vaſtitas et contritio magna. Contrita
eſt moab: annunciate clamorem paruuli eius. Per aſcen
ſum enim luith plorans aſcendet in fletu quoniam in deſcẽ
ſu oronaim hoſtes vlulatum contritionis audierunt. Fugi
te ſaluate animas veſtras ⁊ eritis quaſi mirice in deſerto.
Pro eo enim ꝙ habuiſti fiduciam in munitionibus tuis ⁊
in theſauris tuis: tu quoq capieris. Et ibit chamos i trãſ
migrationem: ſacerdotes eius et principes eius ſimul. Et
veniet predo ad omnẽ vrbem. et vrbs nulla ſaluabitur. Et
peribunt valles: et diſſipabuntur campeſtria: quoniam di
cit dominus. Date florem moab: quia florens egredietur:
et ciuitates eius deſerte erunt et inhabitabiles. Maledi
ctus qui facit opus domini † fraudulenter: et maledictus
qui prohibet gladium ſuũ a ſanguine. Fertilis fuit moab
ab adoleſcentia ſua: ⁊ requieuit in fecibus ſuis. Nec tranſ
fuſus eſt de vaſe in vas: et in tranſmigrationẽ nõ abijt. Id
circo permanſit guſtus eius in eo et odor eius non eſt im
mutatus. Propterea ecce dies veniunt dicit dominus: et
mittam ei ordinatores et ſtratores laguncularum et ſter
nent eum. et vaſa eius exhaurient et lagunculas eorum col

lident. Et confundet moab a chamos: ſicut confuſa eſt do C
mus iſrael bethel in qua habebat fiduciã. Quomodo di
citis fortes ſumus et viri robuſti ad preliandumː Vaſtata
eſt moab et ciuitates illius † ſuccenderunt. et electi iuue alſ. † aſcẽderũt
nes eius deſcenderunt in occaſionem: ait rex dominus ex
ercituum nomen eius. Prope eſt interit⁹ moab vt veniat
et malum eius velociter † occurret nimis. Cõſolamini eũ alſ. † acurret
omnes qui eſtis in circuitu eius: et vniuerſi qui ſcitis no
men eius dicite. Quomodo confracta eſt virga fortis
baculus glorioſusː Deſcende de gloria et ſede in ſiti habi
tatio filie dybon quoniam vaſtator moab aſcendet ad te:
diſſipabit munitiones tuas. In via ſta et proſpice habita
tio aroer. Interroga fugientem: et ei qui euaſit dic quid D
accidit. Confuſus eſt moab quoniam victus eſt. Ululate ⁊ Enumerat ciui
clamate: annunciate in arnon quoniam vaſtata eſt moab. tates moab.
et iudicium venit ad terram campeſtrem ſuper elon: ⁊ ſup
iaſa: et et ſuper mephat: et ſup dybon: et ſuper nabo: et ſup
domum deblathaim: et ſuper chariathiarim: et ſuper be
thgamul: et ſuper bethmaon: et ſuper carioth: et ſup boſ
rã: et ſuper omnes ciuitates terre moab que longe ⁊ pro
pe ſunt abſciſſum eſt cornu moab et brachium eius contri
tum eſt: ait dominus. Inebriate eum quoniam contra do
minum erectus eſt. Et allidet manũ moab in vomitu ſuo: ⁊
erit in deriſum etiam ipſe. Fuit enim in deriſum tibi iſrael:
quaſi inter fures repeririſſes eũ. Propter verba ergo tua
que aduerſum illum locutus es: captiuus duceris. Relin
quite ciuitates et habitate in petra habitatores moab: et
eſtuate quaſi columba nidificãs in ſummo ore foraminis. Au
diuimus ſuperbiam moab. Superbus eſt valde. Sublimi E
tatem eius et arrogantiam et ſuperbiam et altitudinẽ cor Eſa. 16. b.
dis eius ego ſcio: ait dominus. Iactantiam eius eo ꝙ non
ſit iuxta eã virtus eius: nec iuxta quod poterat conata ſit
facere. Ideo ſuper moab eiulabo et ad moab vniuerſam
clamabo: ad viros muri fictilis lamentantes. De planctu Eſa. 16. c.
iazer plorabo tibi vinea ſabama. Propagines tue tranſi
erunt mare: vſq ad mare iazer peruenerunt. Super meſ
ſem tuam et vindemiam tuam predo irruit. Ablata eſt leti
tia et exultatio de carmelo et de terra moab: et vinũ de tor
cularib⁹ ſuſtuli. Nequaꝗ̃ calcator vue ſolitũ celeuma can
tabit. De clamore eſebon vſq eleale et † ioſa dederunt vo alſ. † iaſa.
cem ſuam: a ſegor vſq ad oronaim vitulam † conſternantẽ alſ. † cõſternatẽ
aque vero nemrim peſſime erunt. Et auferam de moab ait F
dominus offerentem in excelſis. et ſacrificantem dijs ei⁹. alſ. † nõ. bz eris.
Propterea cor meum ad moab quaſi tibia † eris reſona
bit: et cor meum ad viros muri fictilis dabit ſonitum tibia Eſa. 15. a.
rum: quia plus fecit ꝗ̃ potuit idcirco perierunt. Omne ei
caput caluicium: et omnis barba raſa erit. In cunctis ma
nibus colligatio: ⁊ ſuper omne dorſum cilicium. Et ſuper
omnia tecta moab: et in plateis ei⁹ omnis planctus: quo
niam contriuit moab ſicut vas inutile: ait dominus. Quo
modo victa et vlulaueruntː Quomodo deiecit ceruicem
moab et confuſus eſtː Eritq moab in deriſum: et in exem
plum omnibus in circuitu ſuo. Hec dicit dominus. Ecce G
quaſi aquila volabit: et extendet alas ſuas ad moab. Ca
pta eſt carioth et munitiones comprehenſe ſunt. Et erit
cor fortium moab in die illa: ſicut cor mulieris parturien
tis. Et ceſſabit moab eſſe populus quoniam contra domi Eſa. 24. b.
num gloriatus eſt. Pauor ⁊ fouea et laque⁹ ſuper te o ha alſ. fugit.
bitator moab: ait dominus: qui † fugerit a facie pauoris
cadet in foueam: et qui deſcenderit de fouea capietur la
queo. Adducam enim ſuper moab annum viſitationis eo
rum: ait dominus. In vmbra eſebõ ſteterunt de laqueo fu
giẽtes: quia ignis egreſſus eſt de eſebon: ⁊ flamma de me
dio ſeon: et deuorabit partem moab et verticem filiorum
tumultus. Ve tibi moab. Periſti popule chamos: quia cõ
prehenſi filij ſunt tui et filie tue in captiuitatẽ. Et conuertã
captiuitatem moab in nouiſſimis diebus: ait dominus.

¶ Capituli Summarium. Sermo domini cõtra ammon
et ciuitates eius: de deſtructione earum contra idumeam
et de vaſtatione eius contra damaſcũ: itẽ contra cedar ⁊
regna aſoꝛ que percuſſit nabuchodonoſoꝛ rex babylonis:
item contra elam: de liberatione eis finaliter.

Capitulum. XLIX.

A Naſq; iudicia moab. Ad filios ãmon. hec
dicit dominꝰ. Nunquid nõ filij ſunt iſrael
aut heres non eſt ei? Cur igĩ hereditate
poſſedit melchon gad ⁊ populus eiꝰ in vr
bibus eius habitauit? Ideo ecce dies ve
niunt in te dicit dominus: ⁊ auditum faciã
ſuper rabbath filioꝛum ammon fremitũ prelij ⁊ erit in tu
mulum diſſipata: filieq; eius igne ſuccendentur: ⁊ poſſide
bit iſrael poſſeſſoꝛes ſuos ait dominus. Vlula eſebon quo
alſ ✝ hai. niam vaſtata eſt ✝ hay. Clamate filie rabbath. accingite ci
licijs. Plangite et circũite per ſepes: quoniã melchon in
trãmigrationem ducetur ſacerdotes eius ⁊ pꝛincipes eiꝰ
ſimul. Quid gloꝛiaris ĩ vallibꝰ? Defluxit vallis tua filia de
licata: que confidebas in theſauris tuis: ⁊ dicebas. Quis
B veniet ad me? Ecce ego inducam ſuper te terroꝛẽ. ait do
minus deus exercituũ ab omnibꝰ qui ſunt in circũitu tuo
et diſpgemini ſinguli a cõſpectu veſtro nec erit qui cõgre
alſ ✝ nõ habet fugientes. get fugientes. Et poſt hec reuerti faciam ✝ fugientes ⁊ ca
alſ ✝ dñs deus ptiuos filioꝝ ammõ: ait dñs. Ad idumeã. Hec dicit ✝ do
minus exercituum. Nunquid non vltra eſt ſapiẽtia in the
alſ ✝ non. hʒ et mã? Perijt cõſiliũ a filijs. Inutilis facta eſt ſapiẽtia eoꝝ.
Fugite ✝ ⁊ terga vertite deſcendite in voꝛaginem habita
toꝛes dedam quoniã pditionem eſau adduxi ſuper eũ: tẽ
pus viſitationis eius. Si vindemiatoꝛes eius veniſſent ſu
per te non reliquiſſent racemũ ſi fures in nocte rapuiſſent
qð ſufficeret ſibi. Ego vero diſcooperui eſau: reuelaui ab
C ſcondita eius ⁊ celari nõ poterit. Vaſtatum eſt ſemen eius
et fratres eius ⁊ vicini eius et nõ erit. Relinque pupillos
tuos: et ego faciam eos viuere ⁊ vidue tue in me ſperabũt
quia hec dicit dominus. Ecce quibus non erat iudiciũ vt
biberent calicem: bibentes bibent et tu quaſi innocẽs re
linqueris. Non eris innocens ſed bibens bibes. Quia ꝑ
memetipſũ iuraui: dicit dominus ꝙ in ſolitudinẽ ⁊ in op
pꝛobꝛium et in deſertum et in maledictionem erit boſra: ⁊
alſ ✝ eſt. omnes ciuitates eius erũt in ſolitudines ſempiternas. Au
alſ ✝ ad. ditum audiui a domino: ⁊ legatus ad gentes miſſus ✝ ſum
Congregamini ⁊ venite ✝ contra eam. et conſurgamus in
Eſa. 47. c. pꝛelium. Ecce enim paruulum dedi te in gentibus. contem
D ptibilem inter homines. Arrogãtia tua decepit te: ⁊ ſuper
Abdie. 1. b. bia coꝛdis tui qui habitas in cauernis petre: ⁊ appꝛehẽde
Supra. 18. c. et. 26. c. re niteris altitudinẽ collis. Cũ exaltaueris quaſi aquila
Infra. 50. c. nidum tuum: inde detraham te dicit dominus. Et erit idu
mea deſerta. Omnis qui tranſibit per eam ſtupebit ⁊ ſibi
labit ſuper omnes plagas eius: ſicut ſubuerſa eſt ſodoma
⁊ gomoꝛra ⁊ vicine eius: ait dominus. Non habitabit ibi
vir: ⁊ non incolet eam filius hominis. Ecce quaſi leo aſcen
det de ſuperbia ioꝛdanis ad pulchꝛitudinem robuſtam. qꝛ
ſubito currere faciam eum ad illã. Et quis erit electꝰ quẽ
pponã ei? Quis enim ſimilis mei? Et quis ſuſtinebit me?
Et quis eſt iſte paſtoꝛ qui reſiſtat vultui meo? Propterea
audite conſilium domini quod init de edom: et cogitatio
E nes eius quas cogitauit de habitatoꝛibꝰ theman. Si nõ
deiecerint eos paruuli gregis: niſi diſſipauerint cũ eis ha
bitaculum eoꝛum. A voce ruine eoꝛum commota eſt terra:
clamoꝛ in mari rubꝛo auditus eſt vocis eius. Ecce quaſi
alſ ✝ deſcẽdet. aquila ✝ aſcendet et euolabit: et expandet alas ſuas ſuper
boſram. Et erit foꝛtium idumee in die illa quaſi coꝛ mulie
ris parturientis. Ad damaſcũ confuſa eſt emath ⁊ arphat
quia auditum peſſimum audierunt. Turbati ſunt in ma
ri pꝛe ſolitudine: quieſcere non potuit. Diſſoluta eſt dama
ſcus: verſa eſt in fugam: tremoꝛ appꝛehendit eam. Angu
ſtia ⁊ doloꝛes tenuerunt eam quaſi parturientẽ. Quomo
do dereliquerunt ciuitatem laudabilẽ vꝛbẽ leticie. Ideo
cadent iuuenes eius in plateis eius et omnes viri pꝛelij cõ
ticeſcent in die illa: ait dominus exercituum. Et ſuccendã
ignẽ in muro damaſci: et deuoꝛabit menia ✝ benadab. Ad alſ ✝ benadad.
cedar et ad regna aſoꝛ que percuſſit nabuchodonoſoꝛ rex F
babylonis: hec dicit dominus. Surgite et aſcẽdite ad ce
dar: ⁊ vaſtate filios oꝛientis tabernacula eoꝛum et greges
eoꝝ capientes pelles eoꝛum et omnia vaſa eoꝛum ⁊ came
los eoꝛum tollent ſibi: et vocabunt ſuper eos foꝛmidinem
in circũitu eius. Fugite abite vehementer in voꝛaginibus
ſedete qui habitatis aſoꝛ. ait dominꝰ. Init enĩ cõtra vos
nabuchodonoſoꝛ rex babylonis conſiliũ: et cogitauit ad
uerſum vos cogitationes. ✝ Conſurgite et aſcẽdite ad gẽ alſ ✝ ſurgite.
tem quietam et habitantẽ confidenter ait dominus. Nõ
oſtia nec vectes eis ſoli habitant. Et erunt cameli eoꝛum
in direptionem et multitudo iumentoꝛum in pꝛedam. ⁊ di
ſpergam eos in omnem ventum qui ſunt attonſi in comã:
et ex omni confinio eoꝛum adducam interitum ſuper eos:
ait dominus. Et erit aſoꝛ in habitaculum dꝛaconum deſer
ta vſq; in eternum. Non manebit ibi vir: nec incolet eam fi
lius hominis. Quod factum eſt verbum domini ad hiere G
miam pꝛophetam aduerſus elam in pꝛincipio regni ſede Elã inde v... elamite ... bus in act... apo. c. 2. ... medi elam...
chie regis iuda dicens. Hec dicit dominus exercituum.
Ecce ego confringam arcum elam: ⁊ ſummam foꝛtitudinem
eoꝛum: ⁊ inducã ſuper elam quatuoꝛ vẽtos a quatuoꝛ pla
gis celi: ⁊ ventilabo eos in omnes ventos iſtos: ⁊ non erit
gens ad quam non perueniant pꝛofugi elam. Et pauere fa
ciam elam coꝛam inimicis ſuis: ⁊ in conſpectu querentium
animam eoꝛum: ⁊ adducam ſuper eos malum: irã furoꝛis
mei dicit dominus. Et mittam poſt eos gladium donec cõ
ſumam eos: ⁊ ponam ſolium meum in elam: et perdam inde
reges et pꝛincipes. ait dominus. In nouiſſimis autem die
bus reuerti faciam captiuos elam dicit dominus.

¶ Capituli Summariũ. Sermo domini cõtra babylonẽ
vocat medos, ⁊ perſas ad eius deſtructionẽ: pꝛedicit re
ditum populi iuda ⁊ iſrael de captiuitate admiratio poni
tur de ſubuerſione babylonis et gladius vltiõis pro iuda
et hieruſalem.

Capi. L.

V Erbum quod locutus eſt dominus de babylo A
ne ⁊ de terra chaldeoꝝ in manu hieremie pꝛo 26. q. 4. c. ... inſ.
phete. Annunciate in gentibus: et auditum fa
cite. Leuate ſignũ pꝛedicate ⁊ nolite celare di
cite capta eſt babylon: confuſus eſt bel: victꝰ ẽ merodach alſ ✝ dõs.
Confuſa ſunt omnia ſculptilia ✝ eoꝝ: ſeparata ſunt idola
eoꝛum. Quoniam aſcendet contra eam gens ab aquilone
que ponet terram eiꝰ in ſolitudinẽ: ⁊ nõ erit qui habitet in
ea ab homine vſq; ad pecus: ⁊ moti ſunt ⁊ abierũt. In die
bus illis ⁊ in tempoꝛe illo: ait dominus: venient filij iſrael
ipſi ⁊ filij iuda ſimul: ambulantes ⁊ flentes pꝛoperabunt ⁊
dominũ deum ſuum ✝ querent. In ſion interrogabunt viã: alſ ✝ quert.
hac facies eoꝛum venient et apponentur ad dominũ fede B
re ſempiterno: qð nulla obliuione delebiĩ. Grex perditꝰ fa
ctus eſt populus meus. paſtoꝛes eoꝛum ſeduxerũt eos fe
ceruntq; vagari in montibus de monte in collem tranſie
rũt. obliti ſunt cubilis ſui. Omnes qui inuenerunt comede
runt eos: et hoſtes eoꝛum dixerunt. Non peccauimus pꝛo alſ ✝ expectationem.
eo ꝙ peccauerunt dño decoꝛi iuſtitie et ✝ expectationi eo
rum patrum a domino. Recedite de medio babylonis et
de terra chaldeoꝛum egredimini et eſtote quaſi hedi ante alſ ✝ faciam
gregem. Quoniam ecce ego ✝ ſuſcitabo et adducã in ba
bylonem congregationem gentium magnarum de terra alſ ✝ inde.
aquilonis et pꝛeparabuntur aduerſum eã: ⁊ ✝ inde capie
tur. Sagitta eius quaſi viri foꝛtis interfectoꝛis: nõ reuer
tetur vacua. Et erit chaldea in pꝛedã omnes vaſtãtes eã
replebunĩ: ait dñs. Quoniã exultatis ⁊ magna loquimini

diripientes

picntes hereditateꝫ meā: quoniā effuſi eſtis ſicut vituli ſu
per herbam: ⁊ mugiſtis ſicut tauri. Confuſa eſt mater ve
C ſtra nimis: et adequata pulueri que genuit vos. Ecce no
uiſſima erit in gentib⁹: ⁊ deſerta inuia ⁊ arēs. Ab ira dñi
non habitabitur ſed redigetur tota in ſolitudinē. Omnis
qui † tranſibit per babylonem ſtupebit: et ſibilabit ſuper
vniuerſis plagis eius. Preparamini contra babylonē p
circuitum. Omnes qui intenditis arcuꝫ debellate eam:
⁊ non parcatis iaculis q2 domino peccauit. Clamate ad
uerſus eam. Vbiq3 dedit manum. Ceciderunt fundamēta
eius deſtructi ſunt muri ei⁹ quoniā vltio domini eſt. Vltio
nem accipite de ea. Sicut fecit facite ei. Diſperdite ſato
rē de babylone ⁊ tenētē falcem in tēpoꝛe meſſis a facie gla
dij columbe: vnuſquiſq3 ad populum ſuum cōuertetur ⁊ ſin
guli ad terraꝫ ſuam fugient. Grex diſperſus iſrael leones
eiecerunt eum. Primus comedit eum rex aſſur: iſte nouiſ
ſimus exoſſauit eū nabuchodonoſoꝛ rex babylonis. Pro
pterea hec dicit domin⁹ exercituū deus iſrael. Ecce ego
viſitabo regem babylonis ⁊ terram eius: ſicut viſitaui re
gem aſſur ⁊ reducam iſrael ad habitaculum ſuuꝫ Et paſce
D tur carmelus ⁊ baſam. et in monte effraim ⁊ in galaad ſatu
rabitur anima eius. In diebus illis ⁊ in tēpoꝛe illo ait do
minus queretur iniquitas iſrael ⁊ non erit: ⁊ peccatum iu
da et non inuenietur: quoniaꝫ propitius ero eis quos reli
quero. Super terram dominantium aſcēde: et ſuper habi
tatoꝛes ei⁹ viſita. Diſſipa et interfice que poſt eos ſunt ait
dominus: ⁊ fac iuxta omnia que precepi tibi. Vox belli in
terra: ⁊ contritio magna. Quomodo confractus eſt ⁊ cō
tritus malleus vniuerſe terre? Quomodo verſa eſt in deſer
E tum babylon in gentibus. Illaqueaui te et capta es baby
lon et neſciebas: inuenta es: et appꝛehenſa quoniaꝫ domi
num pꝛouocaſti. Apperuit dominus theſaurum ſuū ⁊ pꝛo
tulit vaſa ire ſue: quoniaꝫ opus eſt domino deo exercituū
in terra chaldeoꝛuꝫ. Venite ad eā ab extremis finib⁹ ape
rite vt exeant qui conculcent eaꝫ. Tollite de via lapides ⁊
redigite in aceruos: ⁊ interficite eā nec ſit quicq̄ reliquū.
Diſſipate vniuerſos foꝛtes eius: ⁊ deſcendāt in occaſionē.
Ve eis q2 venit dies eoꝛum: tempus viſitatiōis eoꝝ. Vox
fugientium et eoꝛum qui euaſerunt de terra babylonis: vt
annuncient in ſion vltionem domini dei noſtri vltioneꝫ tem
pli eius. Annunciate in babyloneꝫ plurimis: omnibus qui
tendunt arcuꝫ. Conſiſtite aduerſus eam per gyruꝫ et nul
lus euadat. Reddite ei ſecunduꝫ opus ſuum iuxta omnia
que fecit facite illi: quia contra dominuꝫ erecta eſt aduer
ſum ſanctum iſrael. Idcirco cadēt iuuenes eius in plateis
eius: et omnes viri bellatoꝛes eius conticeſcent in die illa
ait dominus. Ecce ego ad te ſuperbe: dicit dominus de⁹
exercituum: q2 venit dies tuus tempus viſitatiōis tue. Et
cadet ſuperbus ⁊ coꝛruet et non erit qui ſuſcitet eū Et ſuc
cendam igneꝫ in vꝛbib⁹ eius et deuoꝛabit omnia in circū
tu eius. Hec dicit dominus deus exercituū. Calumniam
F ſuſtinēt filij iſrael et filij iuda ſimul. Oēs qui ceperunt eos
tenent: nolunt dimittere eos. Redēptoꝛ eoꝛum foꝛtis do
minus exercituū nomen eius. Iudicio defendet cauſaꝫ eo
ruꝫ vt exterreat terram: ⁊ cōmoueat habitatoꝛes babylo
nis. Gladi⁹ ad chaldeos ait domin⁹: ⁊ ad habitatoꝛes ba
bylonis. ⁊ ad pꝛincipes et ad ſapientes eius. Gladius ad
diuinos eius qui ſtulti erunt. Gladius ad foꝛtes illius qui
timebunt. Gladius ad equos eius ⁊ ad currus eius et ad
omne vulgus quod eſt in medio ei⁹: et erunt quaſi mulie
res. Gladius ad teſauros eius qui diripiētur. Siccitas
ſuper aquas eius erit et exeſcent: q2 terra ſculptiliuꝫ eſt: ⁊
in poꝛtentis gloriantur: Propterea habitabūt dracones
cum fatuis † ficarijs et habitabunt in ea ſtruthiones. Et
non inhabitabitur vltra vſq3 † in ſempiternuꝫ: nec extrue
tur vſq3 ad generationē et generationem. Sicut ſubuer
tit † dominus ſodomam ⁊ gomoꝛraꝫ ⁊ vicinas ei⁹ ait do

minus. Non habitabit ibi vir: et non incolet eam fili⁹ ho
minis. Ecce populus veniet ab aquilone et gens magna ⁊ G
reges multi conſurgent a finibus terre. Arcum et ſcutum
appꝛehendent crudeles ſunt et immiſericoꝛdes. Vox eoꝝ
quaſi mare ſonabit: et ſuper equos aſcēdent ſicut vir para
tus ad pꝛelium contra te filia babylon. Audiuit rex baby
nis famam eoꝛum: ⁊ diſſolute ſunt manus ei⁹. Anguſtia ap
pꝛehendit eū dolo: quaſi parturientē. Ecce quaſi leo aſcē
det de ſuperbia ioꝛdanis ad pulchꝛitudineꝫ robuſtā: quia
ſubito currere faciam eū ad illā. Et quis erit electus queꝫ Job.41.a.
pꝛeponaꝫ ei? Quis eñ ſimilis mei: et quis ſuſtinebit me?
Et quis eſt iſte paſtoꝛ qui reſiſtat vultui meo? Propterea
audite conſilium domini quod mente concepit aduerſum
babylonem et cogitationes eius quas cogitauit ſuper ter
ram chaldeoꝛum. Niſi detraxerint eos paruuli gregū: ni
ſi diſſipatum fuerit cum ipſis habitaculum eoꝛum. A voce
captiuitatis babylonis commota eſt terra: ⁊ clamoꝛ inter
gentes auditus eſt.

Capituli Summarium. De vento peſtilēte: ⁊ de calice
aureo: de colliſione babylonioꝛum: de moꝛte peſtifera: de
aduentu quoq3 hoſtium contra babylonem: de rege baby
lonis et chaldeis pꝛopter quos deſtruitur babylon: ⁊ pꝛo
pter idola: et de libꝛo in quo ſcribit hieremias omnia ma
la ventura babylonis. Ca. LI.

Hec dicit domin⁹. Ecce ego ſuſcitabo ſuper baby A
lonē et et ſuper habitatoꝛes ei⁹ qui coꝛ ſuū leua
uerunt contra me: quaſi ventum peſtilentē ⁊ mit
tam in babylonem ventilatoꝛes et ventilabunt eam. Et de
molientur terram eius: quoniam venerunt ſuper eā vndi
q3 in die afflictionis eius. Non habitabit qui tendit arcū
ſuum: et non aſcendet loꝛicatus. Nolite parcere iuuenib⁹
eius: interficite omnem militiam eius. Et cadēt interfecti
in terra chaldeoꝛum: et vulnerati in regionibus ei⁹. Quo
niam non fuit viduatus iſrael et iuda a deo ſuo domino ex
ercituum. Terra autem eoꝛum repleta eſt delicto a ſancto
iſrael. Fugite de medio babylonis: vt ſaluet vnuſquiſq3 ani
mam ſuam. Nolite tacere ſuper iniquitatem eius: quoniā
tempus † vltionis eius eſt a domino: viciſſitudinē ipſe re al's tēpus vltionis eſt domino.
tribuet ei. Calix aureus babylon in manu domini inebꝛiās Eſa.21.c.
omnem terram. De vino eius biberunt omnes gentes: et Apoc.14.a.
ideo commote ſunt. Subito cecidit babylon ⁊ cōtrita eſt
Vlulate ſuper eam tollite reſinā ad doloꝛeꝫ eius ſi foꝛte ſa
netur Curauimus babylonem: et non eſt ſanata. Derelin
quam⁹ eam: et eamus vnuſquiſq3 i terram ſuam. Quoniā
peruenit vſq3 ad celos iudicium eius: et eleuatum eſt vſ
q3 ad nubes. Protulit dominus iuſtitias noſtras venite ⁊
narremus in ſion opus domini dei noſtri. Acuite ſagittas
et implete pharetras Suſcitauit dominus ſpiritum regū
medoꝝ: et contra babylonem mens ei⁹ eſt vt perdat eaꝫ. B
Quoniam vltio domini eſt: vltio templi ſui. Rex medoꝝ
contra babyloneꝫ a domino ſuſcitatur. Super muros ba
bylonis leuate ſignuꝫ: augete cuſtodiā. Leuate cuſtodes.
pꝛeparate inſidias q2 cogitauit dñs et fecit quecūq3 locut⁹
eſt cōtra habitatoꝛes babylōis. Que habitas ſup aquas
multas locuplex in theſauris venit finis tuus pedalis pꝛe
ciſionis tue. Iurauit dñs exercituū per animā ſuaꝫ: qm̄ re
plebo te hominib⁹ q̄ſi bꝛuco. ⁊ ſuper te celeuma cātabit. Amos.6.c.
Qui facit terraꝫ in foꝛtitudine ſua ⁊ pꝛeparauit oꝛbē in ſa
pientia ſua ⁊ pꝛudentia ſua extendit celos. Dante eo vocē Supra.10.b
multiplicantur aque in celo. Qui leuat nubes ab extremo
terre: fulgura in pluuiam fecit: ⁊ pꝛoduxit ventos de theſau
ris ſuis. Stult⁹ factus eſt oīs homo a ſcientia: cōfuſus eſt
omnis cōflatoꝛ in ſculptili: q2 mendax eſt cōflatio ei⁹: nec
eſt ſpūs in eis vana ſunt opera ⁊ riſu digna: i tēpoꝛe viſita
tiōis ſue peribūt. Nō ſicut hec pars iacob q2 qui fecit oia

ipſe eſt ⁊ iſrael ſemptrum hereditatis eius domin⁹ exerci
E tuum nomen eius. Collidis tu mihi vaſa belli. ⁊ edo colli-
dam in te gentes ⁊ diſperdam in te regna. Et collidaꝫ in te
equum et equitem eius: ⁊ collidam in te currum ⁊ aſcenſo
rem eius: ⁊ collidā in te virum ⁊ mulierē. Et collidā in te ſe
nem ⁊ puerū: ⁊ collidā in te iuuenem ⁊ virginē. Et collidā
in te paſtorem ⁊ gregē eius: ⁊ collidā in te agricolā ⁊ iuga
les eius. Et collidā in te duces et magiſtratus. Et reddaꝫ
babyloni et cunctis habitatoribus chaldee omne malum
ſuum qđ fecerūt in ſion in oculis veſtris ait dñs. Ecce ego
ad te mōs peſtifer: ait dominus: qui corrumpis vniuerſaꝫ
terram. Et extendam manū meam ſuper te et euoluam te
de petris: ⁊ dabo te in montē cōbuſtionis Et non † tollēt
al's ✝ tollam. de te lapidem in angulū. ⁊ lapidem in fundamēto: ſed per-
al's ✝ gentibus ditus in eternū eris: ⁊ ait dominus. Leuate ſignum in ter
ra: clangite buccina in † montibus. Sacrificate ſuper eaꝫ
gentes: annunciate cōtra illam regibus ararat meni ⁊ aſe
nem: numerate cōtra eā tapſar Adducite equū quaſi bru-
chum aculeatum. Sanctificate contra eam gentes: reges
medie: duces eius: et vniuerſos magiſtrat⁹ eius: cunctāq₃
terram poteſtatis eius Et cōmouebitur terra ⁊ cōturba
bitur: q₂ euigilauit contra babyloneꝫ cogitatio dñi: vt po
nat terram babylonis deſertam et inhabitabilē. Ceſſaue
D runt fortes babylonis a prelio: habitauerunt in preſidiis.
al's ✝ nō habet ⁊ Deuoratuꝫ eſt robur eorum: et † facti ſunt quaſi mulieres
Incenſa ſunt tabernacula eius cōtriti ſunt vectes ei⁹. Cur
rens obuiam currenti veniet: et nūcius obuius nuncianti.
vt annuncient regi babylonis q₂ capta eſt ciuitas ei⁹ a ſuꝫ
mo vſq₃ ad ſummum: et vada preoccupata ſunt: et paludes
incenſe ſunt igni: et viri bellatores conturbati ſunt. Quia
hec dicit dominus exercituū deus iſrael. Filia babylōis
quaſi area tempus triture eius. Adhuc modicum: ⁊ veniet
tempus meſſionis eius. Comedit me: deuorauit me nabu
chodonoſor rex babylonis. Reddidit me quaſi vas inane
Abſorbuit me quaſi draco: repleuit ventrem ſuū teneritu
dine mea et eiecit me. Iniquitas aduerſuꝫ me: et caro mea
ſuper babyloneꝫ dicit habitatio ſion: et ſanguis meus ſu-
per habitatores chaldee. dicit hieruſalē. Propheta hec
dicit dominus. Ecce ego iudicabo cauſam tuaꝫ ⁊ vlciſcar
vltionem tuam. Et deſertum faciam mare ei⁹: et ſiccabo ve
E nam eius. Et erit babylon in tumulos habitatio draconū
ſtupor et ſibilus: eo ꝙ non ſit habitator. Simul vt leones
rugient: et excutient comas veluti catuli leonum. In calo-
re eorū ponam potus eorum: ⁊ inebriabo eos vt ſopiātur
et dormiant ſomnum ſempiternum: et non conſurgāt dicit
al's ✝ non h₃. ⁊ dominus. Deducā eos quaſi agnos ad victimā: ⁊ † quaſi
arietes cum hedis. Quomodo capta eſt ſeſach: ⁊ compre
henſa eſt inclita vniuerſe terre. Quomodo facta eſt i ſtupo
rem babylon inter gentes? Aſcendit ſuper babylonem ma
re: multitudine fluctuum ei⁹ operta eſt. Facte ſunt ciuita
tes eius in ſtuporem: terra inhabitabilis ⁊ deſerta: terra
in qua nullus habitet: nec tranſeat per eam fili⁹ hominis.
al's ✝ abſorbue rat. Et viſitabo ſuper bel in babylone et eiiciā qđ † abſorbue-
rat de ore eius: et non confluent ad eam vltra gentes. Si-
quideꝫ ⁊ murus babylōis corruet. Egredimini de medio
eius populus meus: vt ſaluet vnuſquiſq₃ animā ſuā ab ira
furoris domini. Et ne forte molleſcat cor veſtrum. ⁊ timea
tis auditum qui audietur in terra. Et veniet in anno audi-
tio et poſt hunc annum auditio et iniquitas in terra: et do
minator ſuper dominatoreꝫ. Propterea ecce dies veniūt
et viſitabo ſuper ſculptilia babylonis: et omnis terra ei⁹
confundet: et vniuerſi interfecti eius cadent in medio ei⁹
Et laudabunt ſuper babylonem celi et terra et omnia que
in eis ſunt: quia ab aquilone venient ei predones ait domi
nus. Et quomodo fecit babylon vt caderēt occiſi in iſrael
ſic de babylone cadēt occiſi in vniuerſa terra. Qui fugiſtis
F gladiuꝫ venite nolite ſtare. Recordamini procul dominū: ⁊

hieruſalem aſcendat ſuper cor veſtrum. Confuſi ſum⁹ quo
niam audiuim⁹ opprobriū. Operuit ignominia facies no
ſtras: quia venerunt alieni ſuper ſanctificationem domus
domini. Propterea ecce veniunt: ait dominus: et viſitabo
ſuper ſculptilia babylonis: et in terra ei⁹ mugiet vulnera-
tus. Si aſcenderit babylon in celum et firmauerit in ex-
celſo robur ſuum ad me venient vaſtatores eius: ait do-
minus. Vox clamoris de babylone: ⁊ contritio magna de
terra chaldeorum: quoniaꝫ vaſtauit dominus babyloneꝫ:
et perdidit ex ea vocem magnam: et ſonabūt fluctus eorū
quaſi aque multe. Dedit ſonitum vox eorum: quia venit ſu
per eam: ideſt ſuper babylonem predo. Et apprehenſi ſunt
fortes eius: et emarcuit arcus eorum: quia fortis vltor do
minus reddens retribuet. Et inebriabo principes eius ⁊
ſapientes eius duces eius: et magiſtratus eius et fortes
eius. Et dormient ſomnum ſempiternum: et non expergi-
ſcentur ait rex dominus exercituum nomen eius. Hec di-
cit dominus exercituum. Murus babylonis ille latiſſim⁹ G
ſuffoſione ſuffodietur et porte eius excelſe igne comburen- Hiis fuer... le muri in ... orbe terra... quales er... muri baby... nie.
tur: et labores populorum ad nihilum ⁊ gentium in ignem
erunt et diſperibunt. Verbum quod precepit hieremias p
pheta ſaraie filio nerie filii maaſie cum pergeret cum ſede
chia rege in babylonē in anno quarto regni ei⁹. Saraias
autem erat princeps prophetie. Et ſcripſit hieremias om-
ne malum quod venturum erat ſuper babylonem in libro
vno omnia verba hec que ſcripta ſunt contra babyloneꝫ.
Et dixit hieremias ad ſaraiam. Cum veneris in babylo-
nem et videris ⁊ legeris omnia verba hec dices. Domine
tu locutus es contra locū iſtum: vt diſperderes euꝫ ne ſit
qui in eo habitet ab homine vſq₃ ad pecus: et vt ſit perpe
tua ſolitudo. Cumq₃ compleueris legere librum iſtum li- al's ✝ medi... Eufrates ... fluit per m... babylon...
gabis ad eum lapidem et proiicies illum in † medium eu-
fraten: et dices. Sic ſubmergetur babylon: ⁊ non conſur
get a facie afflictionis quam ego adduco ſuper eam ⁊ diſ-
ſoluetur. Hucuſq₃ verba hieremie.

Capituli Summarium. Capitur hieruſalē a chaldeis
apprehenditur: et excoculatur ſedechias: nabuſardan incē
dit ciuitatem: et templum ſpoliat. rex ioachiꝫ educitur de
carcere ſuper babyloneꝫ: et conſtituūtur ei cibaria a re-
ge babylonis. Capitulum. LII.

Filius viginti et vnius anni erat ſedechias cum A
regnare cepiſſet: ⁊ vndeciꝫ annis regnauit i hie 4. reg. 24. e. 2. Para 36
ruſaleꝫ. Et nomen matris eius amithal filia hie
remie de lobna. Et fecit malum in oculis domi-
ni iuxta omnia que fecerat ioachī qm̄ furor domini erat in B
hieruſalem et in iuda vſq₃ quo proiiceret eos a facie ſua. Et
receſſit ſedechias a rege babylonis. Factum eſt autem in Supra 39. a 4. reg. 25. a
anno nono regni eius in menſe decimo. decima die menſis
venit nabuchodonoſor rex babilonis ipſe ⁊ omnis exerci
tus eius aduerſus hieruſalem: et obſederunt eam ⁊ edifi-
cauerunt cōtra eā munitiōes in circūitu: ⁊ fuit ciuitas ob
ſeſſa vſq₃ ad vndecimū annū regni ſedechie. Menſe autē
quarto nona die mēſis obtinuit fames ciuitatē: et nō erāt
alimenta populo terre. Et dirupta eſt ciuitas: ⁊ omnes vi
ri bellatores eius fugerunt: exieruntq₃ de ciuitate nocte p
viam porte que eſt inter duos muros ⁊ ducit ad hortuꝫ re
gis chaldeis obſidentibus vrbem in gyro ⁊ abierunt per
viam que ducit in heremū. Perſecutus eſt aūt chaldeorū
exercitus regem: ⁊ apprehenderunt ſedechiaꝫ in deſerto
quod eſt iuxta hierico: et omnis comitatus ei⁹ diffugit ab
eo. Cūq₃ comprehendiſſent regem adduxerūt eū ad regē C
babylonis i rableta que eſt i terra emath ⁊ locutu⁹ eſt ad
eum iudicia. Et iugulauit rex babylōnis filios ſedechie in
oculis ei⁹ ſed ⁊ oēs principes iuda occidit in reblata. Et
oculos ſedechie eruit: ⁊ vinxit eū cōpedib⁹ ⁊ adduxit eū rex
babylonis

babylonis in babylonem: et poſuit eum in domo carceris
vſq ad diem mortis eius. In menſe autē quinto decima†
menſis ipſe eſt annus nonuſdecimus nabuchodonoſor re-
gis babylonis: venit nabuzardaꝫ princeps militie qui ſta
bat coram rege babylonis in hieruſalem: ⁊ incēdit domū
domini ⁊ domum regis ⁊ omnes domus hieruſalem ⁊ om
nem domum magnam igne combuſſit ⁊ totum murū hie-
D ruſalem per circuitum deſtruxit cunctus exercitus chal-
deorum qui erat cum magiſtro militie. De pauperibꝰ au-
tem populi et de reliquo vulgo quod remanſerat in ciui-
tate: ⁊ de profugis qui transfugerāt ad regem babylōis: ⁊
ceteros de multitudīe tranſtulit nabuzardā princeps mi
litie. De pauperibus vero terre reliquit nabuzardam pri
ceps militie vinitores ⁊ agricolas. Colūnas quoq ereas
due erāt in domo domini ⁊ baſes ⁊ mare eneū quod erat
in domo domini confregerūt chaldei: ⁊ tulerūt omne es
eorum in babylonem. Et lebetes ⁊ creagras ⁊ pſalteria ⁊
phialas ⁊ mortariola ⁊ omnia vaſa erea que in miniſterio
E fuerant tulerunt: ⁊ hydrias ⁊ thymiamateria et vrceos ⁊
pelues ⁊ candelabra: ⁊ mortaria ⁊ cyathos: Quotquot au
rea aurea: ⁊ quotquot argētea argētea. Tulit magiſter mi
litie columnas duas ⁊ mare vnū ⁊ vitulos duodeciꝫ ereos
qui erant ſub baſibus: quas fecerat rex ſalomon in domo
domini. Non erat pondus eris omnium horum vaſorū de
columnis autem: decem et octo cubiti altitudinis erant in
columna vna: ⁊ funiculus duodecim cubitorū circuībat eā
Porro groſſitudo eius quatuor digitorum ⁊ intrinſecus
F caua erat ⁊ capitella ſupꝫ† vtraq erea. Altitudo capitelli
vnius quinq cubitorum ⁊ retiacula ⁊ malogranata ſuper
coronā in circumitu: omnia enea ſimiliter columne alterꝰ.
Et fuerunt malogranata nonagintaſex dependentia: ⁊ om
nia malogranata centum retiaculis circūdabantur. Et tu
lit magiſter militie ſaraiaꝫ ſacerdotem primū ⁊ ſophoniā
ſacerdotem ſecundū: ⁊ tres cuſtodes veſtibuli. Et de ciui
tate tulit eunuchū vnum qui erat prepoſitus ſuper viros
bellatores: ⁊ ſeptem viros de his qui videbant faciem re
gis qui inuenti ſunt in ciuitate: ⁊ ſcribam principeꝫ militū
qui probabat tyrones: et ſexaginta viros de populo terre:
qui inuenti ſunt in medio ciuitatis. Tulit autem eos nabu
zardam magiſter militie: ⁊ duxit eos ad regē babylonis
in reblatha. Et percuſſit eos rex babylōis: ⁊ interfecit eos
in reblatha in terra emath. Et tranſlatꝰ eſt iuda de terra
ſua. Iſte eſt populꝰ queꝫ trāſtulit nabuchodonoſor. In an
no ſeptimo iudeos tria milia ⁊ vigintitres. In anno octa-
uodecimo nabuchodonoſor tranſtulit de hieruſalem ani-
mas octingētas trigintaduas. In anno viceſimo tertio na
G buchodonoſor tranſtulit nabuzardā magiſter militie ani-
mas iudeorum ſeptingētas quadragintaquinq. Omnes
ergo anime quatuor milia ſexcente. Et factuꝫ eſt in triceſi
moſeptimo anno tranſmigrationis regis ioachim regis
iuda duodecimo mēſe viceſimaquinta mēſis leuauit euil-
merodach rex babylōis ipſo anno regni ſui caput ioachiꝫ
regis iude: ⁊ eduxit eūꝫ de domo carceris: ⁊ locutꝰ eſt cū
eo bona. Et poſuit thronum eius ſuper thronos regū qui
erant poſt ſe in babylone: et mutauit veſtimenta carceris
eius: ⁊ comedebat panē coram eo ſemper cunctis diebus
vite ſue. Et cibaria eius cibaria perpetua dabātur ei a re
ge babylonis ſtatuta per ſingulos dies vſq ad diem mor
tis ſue cunctis diebus vite eius.

Explicit liber hieremie prophete.

Incipiunt Threni ſiue lamentationes hieremie: que Ci
noth hebraice inſcribuntur.

ET factum eſt poſtꝙ in captiuitatem redactus eſt
iſrael: ⁊ hieruſalem deſerta eſt: ſedit hieremias p
pheta flens ⁊ planxit lamentatione hac in hieru
ſalem: et amaro animo ſuſpirans ⁊ eiulans dixit.

Aleph. Ca.I.

QUomodo ſedet A
ſola ciuitas plena populo. Fa-
cta eſt quaſi vidua domina gen
tium: princeps prouinciarū fa-
cta eſt ſub tributo. Beth. Plo
rans plorauit in nocte: ⁊ lachry
me eius in maxillis eiꝰ. Nō eſt
qui conſoletur eam ex omnibꝰ
charis eius. Omnes amici eiꝰ
ſpreuerunt eam: et facti ſunt ei inimici. Gymel. Migrauit
iudas propter afflictionem ⁊ multitudinem ſeruitutis ha B
bitauit inter gentes: nec inuenit requieꝫ. Omnes perſecu
tores eius apprehenderunt eam: inter anguſtias. Deleth.
Uie ſion lugent: eo ꝙ non ſint qui veniant ad ſolennitateꝫ.
Omnes porte eius deſtructe: ſacerdotes eius gementes
Uirgines eius ſqualide: ⁊ ipſa oppreſſa amaritudīe. He.
Facti ſunt hoſtes eius in capite: inimici eiꝰ locupletati ſūt
quia dominus locutus eſt ſuper eam propter multitudinē
iniquitatum eius. Paruuli eius ducti ſunt in captiuitateꝫ
ante faciē tribulantis. Uau. Et egreſſus eſt a filia ſion: om C
nis decor eius. Facti ſunt principes eius velut arietes nō
inuenientes paſcua: ⁊ abierūt abſq fortitudine ante faciē
ſubſequentis. † Zai. † Recordata eſt hieruſalem dierū
afflictiōis ſue: ⁊ preuaricationis omniū deſiderabiliuꝫ ſuo
rum que habuerat a diebus antiquis: cuꝫ caderet populꝰ
eius in manu hoſtili: ⁊ nō eſſet auxiliator. Uiderunt eā ho-
ſtes: ⁊ deriſerūt ſabbata eius: Heth. Peccatum peccauit
hieruſaleꝫ propterea inſtabilis facta eſt. Omnes qui glo
rificabant eam ſpreuerunt illā, quia viderunt ignominiā
eius. Ipſa autem gemens: et conuerſa eſt retrorſuꝫ. Thet.
Sordes eius in pedibus eius nec recordata eſt finis ſui.
Depoſita eſt vehementer: non habens conſolatorem. Ui
de domine afflictionem meam: quoniam erectus eſt inimi
cus. Ioth. Manum ſuam miſit hoſtis ad omnia deſidera D
bilia eius quia vidit gentes ingreſſas ſanctuariū tuuꝫ: de
quibus preceperas ne intrarent in eccleſiam tuaꝫ. Caph.
Omnis populus eius gemens et querēs panē. Dederūt
precioſa queq pro cibo ad refocillādū aiaꝫ. Uide dn̄e ⁊ cō
ſidera: quoniā facta ſum vilis. † Lamech. O vos oēs qui
trāſitis p viā: attēdite ⁊ videte: ſi eſt dolor ſicut dolor meꝰ

(Margin notes: alias † ſole. alias † ⁊ 6.1. … ; alias † vtranq. ; Di.15.c.ſi. 2.q.1.c.ſi peccaverit de imma. eccle. c. non mu-nus. Hiere.13.c. ; alias † zain alias † ⁊ recorda-ta. ; alias † Lamed.)

Quoniam vindemiauit me vt locutus eſt dominus in die
E ire furoris ſui. Mem. De excelſo miſit ignē in oſſib⁹ meis
et erudiuit me. Expādit rethe pedibus meis: cōuertit me
retrorſum. Poſuit me deſolatam tota die merore confe-
ctam. Nun. Uigilauit iugum iniquitatum mearum in ma-
nu eius: conuolute ſunt et impoſite collo meo. Infirma eſt
virtus mea: dedit me dominus in manu de qua non pote-
F ro ſurgere. Samech. Abſtulit omnes magnificos meos
Hiere. 14. c. dominus de medio mei: vocauit aduerſū me temp⁹ vt cō
tereret electos meos. Torcular calcauit dominus virgini
filie iuda. Ain. Idcirco ego plorans et oculus meus dedu
cens aquas quia longe factus eſt a me conſolator cōuer-
tens animam meam. Facti ſunt filij mei perditi quoniam
inualuit inimicus. Phe. Expandit ſion manus ſuas. Nō
eſt qui conſoletur eam: mandauit dominus aduerſum ia-
G cob in circuitu eius hoſtes eius. Facta eſt hieruſalē qua
ſi polluta mēſtruis inter eos. Sade. Iuſtus eſt domin⁹: q2
os eius ad iracundiam prouocaui. Audite obſecro vniuerſi
populi: et videte dolorem meū. Uirgines mee et iuuenes
mei abierunt in captiuitatē. Coph. Uocaui amicos meos
et ipſi deceperunt me. Sacerdotes mei et ſenes mei in vr-
be conſūpti ſunt: quia queſierunt cibum ſibi vt refocilla-
rent animas ſuas. Res. Uide domine quoniā tribulor: cō
turbatus eſt venter meus. Subuerſum eſt cor meū in me
metipſa: quoniā amaritudine plena ſum. Foris interficit
gladius: et domi mors ſimilis eſt. Sin. Audierunt quia in
gemiſco ego: et non eſt qui conſoletur me. Omnes inimici
mei audierunt malum meum: letati ſunt quoniam tu feciſti
al's + vidēmia / al's + omnes. Adduxiſti diem conſolationis: et fiant ſimiles mei Thau.
Ingrediatur omne malum eorum coram te: et deuindemia
eos ſicut vindemiaſti me ꝓpter † iniquitates meas. Mul
ti enim gemitus mei: et cor meum merens.

Aleph. Ca. II.

A Quomodo obtexit caligine in furore ſuo domi
nus filiam ſion proiecit de celo in terram incly
tam iſrael: et non eſt recordatus ſcabelli pedū
ſuorum in die furoris ſui. Beth. Precipitauit
dominus nec pepercit omnia ſpecioſa iacob:
deſtruxit in furore ſuo munitiones virginis iuda: et deie-
al's + nō habet de celo. cit † in terram. Polluit regnum: et principes eius. Gy
mel. Confregit in ira furoris ſui omne cornu iſrael: auertit
retrorſum dexteram ſuam a facie inimici: et ſuccendit in ia
cob quaſi ignē flamme deuorantis in gyro. Deleth. Tetē
dit arcum ſuum quaſi inimicus. firmauit dexterā ſuā qua
ſi hoſtis: et occidit omne quod pulchrum erat viſu in taber
naculo filie ſion: effudit q̄ſi ignem indignationem ſuā. He.
Fact⁹ eſt domin⁹ velut inimicus: precipitauit iſrael. Pre
B cipitauit omnia menia eius diſſipauit munitiōes eius: et re
al's + opprobrii / al's + indignationē. pleuit in filia iuda humiliatum et humiliatam. Uau. Et diſ
ſipauit quaſi hortum tentorium ſuum: demolitus eſt taber
E naculum ſuum. Obliuioni tradidit dominus in ſion feſtiui
tatem et ſabbatum et in † opprobrium et indignationē fu
roris ſui regem et ſacerdotem. Zai. Repulit dominus alta
re ſuum: maledixit ſanctificationi ſue. tradidit in man⁹ ini
mici muros turrium eius. Uocem dederūt in domo domi
ni: ſicut in die ſolleni. Heth. Cogitauit dominus diſſipare
murum filie ſion: tetendit funiculum ſuū: et nō auertit ma
num ſuam a perditione. Luxitq; ante murale: et mur⁹ pa
riter diſſipatus eſt. Thet. Defixe ſunt in terra porte eius
Al's + reges. perdidit et contriuit vectes eius † regē eius et principes
eius in gentibus. Non eſt lex: et prophete eius nō inuene
runt viſionem a domino. Ioth. Sederunt in terra: contí-
al's + virgines hieruſalem. cuerunt ſenes † filie ſion cōſperſerunt cinere capita ſua. †
D accincti ſunt ciliciis. Abiecerunt in terra capita ſua virgi-
al's + accincte. / al's + iuda. nes † hieruſalem. Caph. Defecerunt pre lachrymis ocu-
li mei: conturbata ſunt viſcera mea. Effuſum eſt in terra
iecur meum ſuper contritionem filie populi mei: cum de-

ficeret paruulus et lactens in plateis oppidi. † Lameth. Al's + lamed.
Matribus ſuis dixerunt vbi eſt triticum et vinum cum de
ficerēt quaſi vulnerati: in plateis ciuitatis: cū exhalarent
animas ſuas in ſinu matrum ſuarum. Mem. Cui compara
bo te: vel cui aſſimilabo te filia hieruſalē? Cui adequabo Di. 43. c. h.
te: et conſolabor te virgo filia ſion? Magna eſt enim velut
mare contritio tua: quis medebitur tui? Nun. Prophete
tui viderunt tibi falſa et ſtulta: nec aperiebant iniquitatē
tuam vt te ad penitentiam prouocarent. Uiderunt autem
tibi aſſumptiones falſas et eiectiones. Samech. Plauſe- E
runt ſuper te manibus omnes tranſeuntes per viā: ſibila
uerunt et mouerunt capita ſua ſuper filiam hieruſalē: hec
cine eſt vrbs dicentes perfecti decoris gaudium vniuerſe
terre, Phe. Aperuerunt ſuper te os ſuum omnes inimici
tui: ſibilauerunt et fremuerunt dentib⁹ ſuis: et dixerunt: de
uorabimus. En iſta eſt dies quam expectabamus inueni-
mus vidimus. Ain. Fecit dominus que cogitauit comple- F Leuit. 26. c.
uit ſermonem ſuum quem preceperat a diebus antiquis. Deute. 28. b.
Deſtruxit et non pepercit: et letificauit ſuper te inimicum:
et exaltauit cornu hoſtiū tuorū. Sade. Clamauit cor eo
rum ad dominum: ſuper muros filie ſion. Deduc quaſi tor
rentem lachrymas per diem et noctem: non des requiē ti
bi. neq; taceat pupilla oculi tui. Coph. Conſurge lauda in
nocte in principio vigiliarum: effunde ſicut aquā cor tuū al's + ...
ante conſpectum domini. Leua ad eum manus tuas pro † al's + ...
anima paruulorum tuorū qui fame † pereunt in capite om G
niū compeditorum? Res. Uide domine et conſidera quē
vindemiaueris ita. Ergo ne comedent mulieres fructum
ſuum paruulos ad menſuram palme. Si occiditur in ſan-
ctuario domini ſacerdos et propheta. Sin. Iacuerunt in
terra foris puer et ſenex: virgines mee et iuuenes mei ceci al's + interfecti
derunt in gladio † Interfeciſti in die furoris tui: percuſſi- ſunt.
ſti nec † miſertus es. Thau. Uocaſti quaſi ad diem ſolen- al's + miſeratus.
nem: qui terrerent me de circuitu: et non fuit in die furoris
domini qui effugeret et relinqueretur. Quos educaui et nu
triui: inimicus meus conſumpſit eos.

Aleph. Cap. III.

A Ego vir vidēs paupertatē meā
in virga indignationis eius.
Aleph. Me minauit et adduxit
in tenebras et nō in lucē. Aleph
Tantū in me vertit et cōuertit
manum ſuā tota die. Beth. Ve
tuſtam fecit pellem meam et car
nem meam: contriuit oſſa mea
Beth. Edificauit i gyro meo et
circundedit me felle et labore.
B Beth. In tenebroſis collocauit me: quaſi mortuos ſempi
ternos. Gymel. Circūedificauit aduerſum me vt non egre
diar: aggrauauit compedem meum. Gymel. Sed et cū † al's + clamauero et rogarem.
clamauero et rogauero: excluſit orationem meā. Gymel. 21. q. 4. c. de ... Oſee. 2.
Concluſit vias meas lapidib⁹ quadris: ſemitas meas ſub
uertit. Deleth. Urſus inſidiās factus eſt mihi: leo in abſcō
dito. Deleth. Semitas meas ſubuertit et confregit me po
ſuit me deſolatam. Deleth. Tetendit arcū ſuū et poſuit me
quaſi ſignū ad ſagittā. He. Miſit i renib⁹ meis filias pha al's + amaritudine.
retre ſue. He. Factus ſum in deriſū omni populo meo: cā
ticū eorū tota die. He. Repleuit me † amaritudinib⁹ inebria
uit me abſinthio. Uau. Cōfregit ad numerū dētes meos:
cibauit me cinere. Uau. Et repulſa eſt anima mea: oblitus
ſum bonorū. Uau. Et dixi. Perijt finis meus et ſpes mea a E
dño † Zai. Recordare paupertatis et tranſgreſſiōis mee:
abſinthij et fellis. † Zai. Memoria memor ero: et tabeſcet al's + zain.
in me anima mea. † Zai. Hec recollens in corde meo † in al's + zain.
deo ſperabo. Heth. Miſericordie dñi: quia non ſumus co al's + zain. / al's + ideo.
ſumpti q2 nō defecerunt miſeratiōes eius. Heth. † Noui al's + Noue. / al's + magna.
diluculo † multa eſt fides tua. Heth. Pars mea dñs dixit
anima mea

ma mea: propterea expectabo eum. Thet. Bon⁹ eſt dñs
ſperantibus in eũ: anime querenti illam. Thet. Bonũ eſt
D prestolari cum ſilentio ſalutare dei. Thet. Bonuz eſt viro
cum portauerit iuguz ab adoleſcẽtia ſua. Ioth. Sedebit
ſolitari⁹ ⁊ tacebit q: leuabit ſe ſup ſe. Ioth. Ponet in pul
uere os ſuũ: ſi forte ſit ſpes. Ioth. Dabit percutiẽti ſe ma
xillam: ſaturabitur opprobrijs. Caph. Quia non repellet
al's + a. in ſempiternum dominus. Caph. Quia † ſe abiecit ⁊ miſe
rebitur: ſm multitudinem miſericordiarum ſuaruz. Cah.
Nõ enim humiliauit ex corde ſuo: ⁊ abiecit filios hominũ
† Lameth. Ut cõtereret ſub pedib⁹ ſuis omnes vinctos
al's + lamed. terre. Lamet. Ut declinaret iudicium viri in cõſpectu vul
al's + lamed. tus altiſſimi. † Lameth. Ut peruerteret hominem in iudi
al's + lamed. cio ſuo: domin⁹ ignorauit. Mem. Quis eſt iſte qui dixit vt
fieret domino nõ iubente? Mem. Ex ore altiſſimi nõ egre
dientur nec mala nec bona. Mem. Quid murmurauit ho
mo viuens: vir p peccatis ſuis? Nun. Scrutemur vias no
E ſtras: ⁊ queramus et reuertamur ad dominũ. Nun. Leue
mus corda noſtra cũ manib⁹ ad dñz in celos. Nun. Nos
inique egimus ⁊ ad iracundiam prouocauim⁹: idcirco tu
inexorabilis es. Samech. Operuiſti in furore et percuſſi
al's + nos. ſti. † occidiſti nec pepercisti. Samech. Oppoſuiſti nubẽ
tibi: ne tranſeat oratio. Samech. Eradicationẽ ⁊ abiectio
nem poſuiſti me in medio populorum. Phe. Aperuerunt
al's ep. ol. 1. c. ſuper nos os ſuũ omnes inimici. Phe. Formido ⁊ laque⁹
al's libet in gl. † facta eſt nobis vaticinatio ⁊ contritio. Phe. Diuiſiões
al's + factus. aquarum † deduxit oculus meus in contritione filie popu
al's + deduxit oculi mei. li mei. Ain. Oculus meus afflictus eſt nec tacuit: eo q non
F eſſet requies. Ain. Donec reſpiceret ⁊ videret de⁹ de ce
lis. Ain. Oculus meus depredatus eſt animam meã in cũ
ctis filiabus vrbis mee. Sade. Uenatione ceperũt me q̃ſi
auez inimici mei gratis. Sade. Lapſa eſt in lacũ vita mea
⁊ poſuerunt lapidem ſuper me. Sade. Inundauerũt aque
ſuper caput meuz: dixi perij. Coph. Inuocaui nomen tuũ
al's + domine. domine de lacu nouiſſimo. Coph. Uocez meam audiſti: †
ne auertas aurem tuã a ſingultu meo et clamorib⁹. Coph.
Appropinquaſti in die quãdo inuocaui te: dixiſti ne timeas.
Res. Iudicaſti domine cauſam anime mee: redemptor vi
al's + eorum. te mee. Res. Uidiſti domine iniquitatem † illorum aduerſuz
G me: iudica iudicium meum. Res. Uidiſti omnem furorem
vniuerſas cogitationes eorum aduerſuz me. Sin. Audiſti
opprobrium eorum domine: omnes cogitationes eorũ ad
uerſuz me. Sin. Labia inſurgentiuz mihi ⁊ meditationes
eorum aduerſum me tota die. Sin. Seſſionem eorum ⁊ re
ſurrectionez eorum vide: ego ſum pſalmus eorum. Thau.
al's + ei. Reddes † eis vicẽ dñe: iuxta opera manuũ ſuaruz. Thau.
Dabis eis ſcutũ cordis laborẽ tuũ. Thau. Perſeq̃ris i fu
rore tuo: ⁊ cõteres eos ſub celis dñe. ❡ Aleph. Ca. IIII.

A Quomodo obſcuratum eſt auruz: mutat⁹ eſt co
lor optim⁹: diſperſi ſunt lapides ſanctuarij in
capite omnium platearũ. Beth. Filij ſyõ incly
ti ⁊ amicti auro primo, quomodo reputati ſũt
in vaſa teſtea: opus manuum figuli. Gimel. Sz ⁊ lamie nu
dauerunt mammam: lactauerũt catulos ſuos. Filia popu
li mei crudelis: quaſi ſtruthio in deſerto. Deleth. Adheſit
lingua lactentis ad palatum eius in ſiti. Paruuli petierũt
panem: ⁊ non erat qui frangeret eis. He. Qui veſcebant
voluptuoſe interierunt in vijs: qui nutriebantur in cro
ceis amplexati ſunt ſtercora. Uau. Et maior effecta eſt ini
quitas filie populi mei peccato ſodomorũ q̃ ſubuerſa eſt in
B momento: ⁊ non ceperunt in ea manus. Zai. Candidiores
nazarei eius niue. nitidiores lacte: rubicũdiores ebore an
tiquo: ſaphyro pulchriores. Heth. Denigrata eſt ſup car
bones facies eorum: ⁊ nõ ſunt cogniti in plateis. Adheſit
cutis eorum oſſibus: aruit et facta eſt quaſi lignum. Thet.
al's Math. 7. c. 4. Reg. 6. f. Melius fuit occiſis gladio q̃ interfectis fame: quoniam
iſti extabuerunt conſumpti a ſterilitate terre. Ioth. Ma

nus mulierum miſericordiũ coxerunt filios ſuos: facti ſunt
cibus earum in contritione filie populi mei. Caph. Com
pleuit dominus furorem ſuum: effudit iram indignationis
ſue. Et ſuccẽdit ignem in ſion: et deuorauit fundamẽta ei⁹.
Lameth. Non crediderunt reges terre ⁊ vniuerſi habita
tores orbis: quoniam ingrederetur hoſtis ⁊ inimicus per
portas hieruſalem. Mem. Propter peccata propheta E
eius ⁊ iniquitates ſacerdotum eius: qui effuderunt in me
dio eius ſanguinem iuſtorum. Nun. Errauerũt ceci in pla
teis: polluti ſunt ſanguine. Cumq non poſſent † intrare: te al's + nõ hz in trare.
nuerũt † lacinias ſuas. Samech. Recedite polluti clama al's + laſciuias.
uerũt eis. recedite: abite. nolite tangere. Iurgati quippe Eſa. 52.
ſunt ⁊ commoti dixerunt inter gẽtes nõ addet vltra vt ha
bitet in eis. Phe. Facies domini diuiſit eos: non addet
vt reſpiciat eos. Facies ſacerdotum non erubuerunt: neq
ſenum miſerti ſunt. Ayn. Cum adhuc ſubſiſterem⁹ defece
runt oculi noſtri ad auxilium noſtrum vanum: cum reſpice
remus attenti ad gentẽ que ſaluare nos non poterat. Sa
de. Lubricauerunt veſtigia noſtra in itinere platearuz no D
ſtrarum: appropinquauit finis noſter: completi ſunt dies
noſtri: quia venit finis noſter. Coph. Ueloci ores fuerunt
perſecutores noſtri aquilis celi: ſuper montes pſecuti ſunt
nos: in deſerto inſidiati ſunt nobis. Res. Spiritus oris
noſtri chriſtus dominus capt⁹ eſt in peccatis noſtris: cui
diximus in vmbra † tua viuemus in gentibus. Sin. Gau al's + eius.
de ⁊ letare filia edom: que habitas in terra hus. Ad te quo
q peruenict calix: inebriaberis atq nudaberis. Thau. Cõ
pleta eſt iniq̃tas tua filia ſion non addet vltra vt trãſmi
gret te. Uiſitabit iniquitatem tuam filia edom diſcope al's + viſitauit.
riet petã tua. ❡ Oratio hieremie. Ca. V.

Recordare dñe quid acciderit nobis: intue
re et reſpice opprobrium noſtrũ. Heredi A
tas noſtra verſa eſt ad alienos: domus no
ſtre ad extraneos. Pupilli facti ſumus
abſq patre. matres noſtre q̃ſi vidue. Aquã
noſtram pecunia bibimus. ligna noſtra p
cio comparauim⁹. Ceruicib⁹ † noſtris minabamur laſſis al's + non ha
non dabatur requies. Egypto dedimus manuz ⁊ aſſyrijs bet noſtris.
vt ſaturaremur pane. Patres noſtri peccauerũt ⁊ nõ ſunt B
⁊ nos iniquitates eorũ portauim⁹. Serui dominati ſunt
noſtri: non fuit qui redimeret de manu eoruz. In animab⁹
noſtris afferebam⁹ panem nobis a facie gladij in deſerto.
Pellis noſtra quaſi cliban⁹ exuſta eſt a facie tempeſtatũ
famis. Mulieres in ſion humiliauerunt: ⁊ virgines in ci
uitatib⁹ iuda. Principes manu ſuſpenſi ſunt: facies ſenuz C
non erubuerunt. Adoleſcentibus impudice abuſi ſunt: et
pueri in ligno corruerunt. Senes defecerunt de portis:
iuuenes de choro pſallentium. Defecit gaudiuz cordis no
ſtri: verſus eſt in luctum chorus noſter. Cecidit corona ca
pitis noſtri: ve nobis quia peccauimus. Proterea meſtũ
factum eſt in † dolore cor noſtrum: ideo contenebrati ſunt
oculi noſtri. Propter montẽ ſyon q: diſperijt vulpes am al's + non ha bet dolore.
bulauerunt in eo. Tu autem domine in eternum permane
bis: ſolidum tuum in generatione ⁊ generationez. Quare
in perpetuum obliuiſceris noſtri: derelinques nos in lon
gitudinem dieruz. Conuerte nos dñe ad te ⁊ cõuertemur
innoua dies noſtros ſicut a principio. Sed proijciẽs † re al's + expuliſti.
puliſti nos: iratus es contra nos vehementer.

❡ Expliciunt threni. i. lamentatiões hieremie prophete.
❡ Incipit prefatio in librum. Baruch prophete.

Liber iſte qui baruch nomine prenotatur in he
breo canone non habetur: ſed tantum in vul
gata editione: ſimiliter et epiſtola hieremie.
Propter notitiam autem legentium hic ſcri
pta ſunt: quia multa de chriſto nouiſſimiſq

tempoꝛibus indicant.

¶ Incipit Baruch propheta.

¶ Capituli Summarium. Scripſit baruch libꝛum et legit coꝛam iechonia filio ioachim rege iuda: iudei ⁊ babylo
A nij miſerunt pecuniam ⁊ libꝛum iudeis in hieruſalēꝫ vt oꝛarent pꝛo ipſis. Capitulum. I.

ET hec verba libꝛi q̄ ſcripſit Baruch filius nerie filij maaſie filij ſedechie filij ſedei filij helchie in babylōia in anno q̄nto ⁊ ī ſeptimo die mēſis: in tēpoꝛe quo ceperunt caldei hieruſalem: ⁊ ſuccenderunt eaꝫ igni Et legit baruch v̄ba libꝛi huius ad aures iechōie filij ioachim regis iuda. et ad aures vniuerſi populi veniētis ad libꝛum: ⁊ ad aures potentiuꝫ filioꝛum regum: ⁊ ad aures p̄ſbyteroꝛum: et ad aures populi a minimo vſq; ad maximū eoꝛum omnium habitantium in babylonia ad flumen ſodi.
Qui audientes ploꝛabant ⁊ ieiunabant et oꝛabant in cō
B ſpectu domini. Et collegerunt pecuniam ſecundum q̄ potuit vniuſcuiuſq; manus. Et miſerunt in hieruſalem ad ioachim filium helchie filij ſalon ſacerdotem ⁊ ad reliquos ſacerdotes et ad omnem populū qui inuēti ſunt cū eo in hieruſalem cum acciperēt vaſa templi domini que ablata fuerant de templo reuocare in terram iuda decima die mēſis ſibam: vaſa argentea que fecit ſedechias filius ioſie rex iuda poſteaq̄ cepiſſet nabachodonoſoꝛ rex babylōis iechoniam ⁊ pꝛincipes ⁊ cunctos potentes et populuꝫ terre ab hieruſalem ⁊ duxit eos vinctos in babylonem. Et dixerūt Ecce miſimus ad vos pecunias de quibꝰ emitte holocauſtomata ⁊ thus ⁊ facite manna: ⁊ offerte ꝓ peccato ad arā
C domini dei noſtri. Et oꝛate pꝛo vita nabuchodonoſoꝛ regis babylonis: ⁊ pꝛo vita balthaſſar filij eiꝰ vt ſint dies eoꝛum ſicut dies celi ſuper terram: ⁊ vt det dominus virtutē nobis: ⁊ illuminet oculos noſtros vt viuamꝰ ſub vmbꝛa nabuchodonoſoꝛ regis babylōis: ⁊ ſub vmbꝛa balthaſar filij eius: ⁊ ſeruiamus eis multis diebꝰ ⁊ inueniamꝰ gratiaꝫ in conſpectu eoꝛum. Et pꝛo nobiſipſis oꝛate ad dominū deū noſtrū quia peccauimus domino deo noſtro: ⁊ nō eſt auerſus furoꝛ eius a nobis vſq; in hunc diem. Et legite libꝛum iſtum quem miſimus ad vos recitari in templo domini in die ſolēni: et ī die oppoꝛtuno. Et dicetis. Domino deo noſtro iuſtitia: nobis autē confuſio faciei noſtre ſicut eſt dies hec omni iuda et habitantibus in hieruſalem regibus noſtris et pꝛincipibus noſtris ⁊ ſacerdotibus noſtris et pꝛo
Infra.2.b. phetis noſtris ⁊ patribus noſtris. Peccauimus ante do-
al's + obaudiuimus. minū deum noſtrum: ⁊ nō credidimus diffidentes in eum: ⁊ nō fuerimus ſubiectibiles illi ⁊ non † audiuimus vocem
D domini dei noſtri: vt ambularemus in mandatis eius que dedit nobis. A die q̄ eduxit patres noſtros de terra egypti vſq; ad diē hanc eramus incredibiles ad dominū deū noſtrum: et diſſipati receſſimus ne audiremꝰ vocem ipſiꝰ. Et adheſerant nobis multa mala et maledictiōes que cōſtituit dominꝰ moyſi ſeruo ſuo qui eduxit patres noſtros de terra egypti: dare nobis terram fluentem lac ⁊ mel ſicut hodierna die. Et non audiuimus voceꝫ domini dei noſtri ſecunduꝫ omnia verba pꝛophetarū quos miſit ad nos et ad iudices noſtros: et abiuimus vnuſquiſq; in ſenſum coꝛdis noſtri maligni: operari dijs alienis facientes mala ante oculos domini dei noſtri.

¶ Capituli Summariū. Iudei pꝛopter peccata facti ſuꝫ ſubter et non ſupꝛa: vox penitentium peccauimus ⁊ inique egimus. Quod nō moꝛtua ſed aīa eſuriens dat gloꝛiā deo pꝛomittit dn̄s alterū teſtamentū eternū .ſ. nouum. Ca. II.

PRopter quod ſtatuit dominus deꝰ noſter verbum ſuum quod locutꝰ eſt ad nos ⁊ ad iudices A
noſtros qui iudicauerunt in † hieruſalēꝫ: ⁊ ad reges noſtros ⁊ ad pꝛīcipes noſtros: ⁊ ad omnē iſrael ⁊ iudā vt adduceret dominꝰ ſup nos mala magna que nō ſunt facta ſub celo: quemadmoduꝫ facta ſunt in hieruſalēꝫ ſecundū que ſcripta ſunt in lege moyſi vt manducaret homo carnes filij ſui: et carnes filie ſue. Et dedit eos ſub manu regum omniū qui ſunt in circuitu noſtro: in impꝛoperium ⁊ in deſolationē ⁊ in omnibus populis in quibus nos diſperſit dominus. Et facti ſumꝰ ſubtus ⁊ nō ſupꝛa: quia peccauimus domino deo noſtro non obaudiendo voci ipſius. Domino deo noſtro iuſtitia: nobis autem ⁊ patribus noſtris cōfuſio faciei: ſicut eſt dies hec. Quia locutus eſt dominꝰ ſuper nos oīa mala hec que venerunt ſuper nos: et non ſumus depꝛecati faciem domini dei noſtri: vt reuerteremur vnuſquiſq; noſtruꝫ a vijs noſtris peſſimis. Et vigilauit dominus in malis et adduxit ea ſuper nos: quia iuſtus eſt dominus in omnibꝰ operibꝰ ſuis que mandauit nobis: ⁊ non audiuimus vocem ipſius vt iremus in pꝛeceptis domini que dedit ante faciem noſtram. Et nunc domine deus iſrael qui eduxiſti populum tuum de terra egypti in manu valida ⁊ in ſignis ⁊ in pꝛodigijs ⁊ in virtute tua magna ⁊ in bꝛachio excelſo: ⁊ feciſti tibi nomen ſicut eſt dies iſte: peccauimus: impie egimus inique geſſimus domine deus noſter in omnibꝰ iuſtitijs tuis Auertat̄ ira tua a nobis q̄ derelicti ſumus pauci inter gētes vbi diſperſiſti nos. Exaudi domine pꝛeces noſtras et oꝛationes noſtras: ⁊ educ nos pꝛopter te et da nobis inuenire gratiam ante faciē eoꝛuꝫ qui nos abduxerunt: vt ſciat omnis terra: quia tu es dominus deus noſter: ⁊ q̄ nomen tuum inuocatum eſt ſuper iſrael: ⁊ ſuper genus ipſius. Reſpiceꝰ domine de domo ſancta tua in nos: et inclina aurem tuam ⁊ exaudi nos. Aperi oculos tuos et vide q̄ non moꝛtui qui ſunt in inferno quoꝛum ſpiritus acceptꝰ eſt a viſceribus ſuis dabunt honoꝛē ⁊ iuſtificationem domino: ſed anima que triſtis eſt ſuper magnitudinē mali: ⁊ incedit curua ⁊ † infirma: et oculi deficientes et anima eſuriens dat tibi gloꝛiam et iuſtitiam domino: q̄ non ſecunduꝫ iuſtitias patrum noſtroꝛum nos fundimus pꝛeces et petimus miſericoꝛdiaꝫ ante conſpectuꝫ tuū domine deus noſter: ſed quia miſiſti iram tuam ⁊ furoꝛem tuum ſuper nos: ſicut locutus es in manu pueroꝛū tuoꝛuꝫ pꝛophetarum dicens. Sic dominus. Inclinate humerum veſtrum ⁊ ceruicem veſtram: ⁊ opera facite regi babylonis: ⁊ ſedebitis in terra quā dedi patribus veſtris. Quod ſi non feceritis nec audieritis vocem dn̄i veſtri operari regi babylonie: defectionem veſtram faciam de ciuitatibus iuda: et a foris hieruſalem: et auferam a vobis vocem iocunditatis ⁊ voceꝫ gaudij. ⁊ vocem ſponſi ⁊ vocem ſponſe: ⁊ erit omnis terra ſine veſtigio ab inhabitantibus eam. Et non audierunt vocem tuaꝫ vt operarentur regi babylonis: et ſtatuiſti verba tua que locutus es in manibus pueroꝛum tuoꝛum pꝛophetarum vt transferrent̄ oſſa regum noſtroꝛū: ⁊ oſſa patrū nr̄oꝛū de loco ſuo. Et ecce pꝛoiecta ſunt ī caloꝛe ſolis: ⁊ in gelu noctis et moꝛtui ſunt in doloꝛibus peſſimis: in fame et in gladio ⁊ in emiſſione. Et poſuiſti templum in quo inuocatuꝫ eſt nomem tuum in ipſo ſicut hec dies: pꝛopter iniquitatem domus iſrael et domus iuda. Et feciſti in nobis domine deꝰ noſter ſecundum omnem bonitatem tuam et ſcd̄m omneꝫ miſerationem tuam illam magnam: ſicut locutus es in manu pueri tui moyſi in die qua pꝛecepiſti eiſcribere legem tuam coꝛam filijs iſrael dicens. Si non audieritis vocem meam

al's + iſrael. B Supra.1.c. C Dan.9.a. D Deut.26.a. Eſai.61.a. al's + et in infirmis. E F G

me am: multitudo Hec magna cõuertetur in minimã gẽtẽ
qm̃ ego eos diſpgã q: ſcio q me non audiet populꝰ. Po
pulus eſt em̃ dura ceruice. Et cõuertetur ad cor ſuũ in ter
ra captiuitatis ſue: ⁊ ſcient q: ego ſum dñs deus eorũ: et
dabo eis cor: ⁊ intelligent: ⁊ aures ⁊ audient: ⁊ laudabunt
me in terra captiuitatis ſue: ⁊ memores erũt nominis mei
Et auertẽt ſe a dorſo ſuo duro: ⁊ a malignitatibꝰ ſuis: q:
reminiſcentur viam patrum ſuorum qui peccauerũt in me
Et reuocabo illos in terram quam iuraui patribus eorũ
abraã iſaac ⁊ iacob. ⁊ dominabũtur eis. Et multiplicabo
eos ⁊ nõ minorabuntur. Et ſtatuam illis teſtamentum al-
terum ſempiternum vt ſim illis in deum ⁊ ipſi erunt mihi
in populum. Et non mouebo amplius populum meum fi-
lios iſrael a terra quam dedi eis.
¶ C. S. Clamor anime ⁊ ſpũs in anguſtijs poſiti audire
debemus mandata vite vt ſciamus prudentiam: et diſce-
re debemus vbi ſit ſapientia: gygantes ſtatura magnos
⁊ ſciẽtes bellũ non elegit dñs. Dominꝰ adinuenit oẽs viã
diſcipline de chriſto incarnato. Capi. III.
A Et nunc dñe omnipotens deꝰ iſrael anima in an-
guſtijs ⁊ ſpiritus anxius clamat ad te. Audi dñe
⁊ miſerere q: deus es miſericors: ⁊ miſerere no
ſtri: q: peccauimus ante te. Qr tu ſedes i ſempi
ternum: ⁊ nos peribimꝰ in euũ. Domine omnipotẽs deus
iſrael audi nũc orationẽ mortuorũ iſrael: et filiorũ ipſorũ
qui peccauerunt ante te: ⁊ non audierunt vocem dñi dei
ſui. ⁊ agglutinata ſunt nobis mala. Noli meminiſſe iniq-
tatis patrũ noſtrorũ ſed memento manus tue et nominis
tui in tempore iſto: quia tu es dominus deus noſter: ⁊ lau
dabimus te domine: q: propter hoc dediſti timorẽ tuũ in
cordibus noſtris ⁊ vt inuocemus nomen tuũ et laudemꝰ
te in captiuitate noſtra: q: conuertemur ab iniquitate pa
trum noſtrorum qui peccauerunt ante te. Et ecce nos i ca
ptiuitate noſtra ſumꝰ hodie: qua nos diſperſiſti: in impro
perium ⁊ in maledictum et in peccatum ſm omnes iniqui
B tates patrum noſtrorum qui diſceſſerunt a te dñe deus no
ſter. Audi iſrael mandata vite auribꝰ percipe vt ſcias pru
dentiam. Quid eſt iſrael q in terra inimicorum es? Inue-
teraſti in terra aliena: coinquinatus es cum mortuis. De-
putatus es cum deſcendentibus in infernum: dereliquiſti
fontem ſapientie. Nã ſi in via dei ambulaſſes: habitaſſes
vtiq in pace † ſuper terram. Diſce vbi ſit prudẽtia: vbi ſit
virtus vbi ſit intellectus: vt ſcias ſimul vbi ſit longiturni-
tas vite et victus: vbi ſit lumen oculorum et pax. Quis in
uenit locũ eius? Et quis intrauit in theſauros eius. Ubi
ſunt principes gentium: ⁊ qui dominãtur ſuper beſtias q
ſunt ſuper terram? Qui in auibus celi ludunt: qui argentũ
theſaurizant ⁊ aurum in quo confidunt homines ⁊ non eſt
finis acquiſitionis eorum? Qui argentum fabricant ⁊ ſoli
C citi ſunt nec eſt inuentio operum illorũ? Exterminati ſunt
et ad inferos deſcenderunt: ⁊ alij loco eorum exurrexerũt
Iuuenes viderunt lumen: ⁊ habitauerũt ſup terrã. Uiam
aũt diſcipline ignorauerunt neq intellexerunt ſemitas eiꝰ
neq filij eorũ ſuſceperũt eã. A facie ipſorũ longe facta eſt
Non eſt audita in † terra chanaã: neq viſa eſt in theman.
Filij quoq agar qui † exquiſierunt prudentiã que de ter
ra eſt: negociatores terre ⁊ theman ⁊ † fabulatores ⁊ ex-
quiſitores prudentie ⁊ intelligentie: viam autem ſapientie
neſcierunt: neq commemorati ſunt ſemitas eius. O iſrael
q magna eſt domus dei: ⁊ ingens locus poſſeſſionis eius
Magnus eſt ⁊ non habet finem excelſus ⁊ immẽſus. Ibi
fuerunt gigantes nominati: illi qui ab initio fuerunt ſtatu
ra magna † ſcientes bellũ. Non hos elegit dominus. neq
viam diſcipline inuenerunt. propterea perierunt. Et quo-
niam non habuerunt ſapientiam interierunt propter ſuã
inſipientiam. Quis aſcendit in celum ⁊ accepit eam: ⁊ edu
D xit eam de nubibus? Quis traſfretauit mare ⁊ inuenit il-
lam ⁊ attulit illam ſuper aurum electum? Non eſt qui p-
ſit ſcire vias eiꝰ: neq qui exquirat ſemitas eius: ſʒ qui ſcit
vniuerſa nouit eam et adinuenit eã prudẽtia ſua. Qui pre-
parauit terrã in eterno tempore: et repleuit eam † bipedi alſ. † pecudibꝰ.
bus ⁊ quadrupedibus. Qui emittit lumen et vadit: ⁊ vo-
cauit illud: † obedit illi in tremore. Stelle autẽ dederũt alſ. † obaudit.
lumen in cuſtodijs ſuis: ⁊ letate ſunt. Uocate ſunt et dixe-
runt. Aſſumus. Et luxerunt ei cum iocunditate qui fecit il
las. Hic eſt deus noſter et non eſtimabitur alius † aduer
ſum eum. Hic adinuenit omnẽ viam diſcipline ⁊ tradidit alſ. † aduerſus
illam iacob puero ſuo: ⁊ iſrael dilecto ſuo. Poſt hec in ter di. 76. c. nõ oꝑꝫ
ris viſus eſt et cum hominibus cõuerſatus eſt. 12. q. 1. c. exẽplar De cõſe. di. 5. c.
¶ Ca. Sum. De lege eterna ⁊ tenentibus eam ⁊ ſpernẽ ieiunium.
tibus eã: vox eccl'ie tribulãtis: cõfortatio ⁊ cõſolatio hie
ruſalem. id eſt eccl'ie in tribulationibꝰ cõſtitute. Ca. IIII.
Hic liber mandatorum dei: ⁊ lex que eſt in eter
num. Omnes qui tenent eam peruenient ad vi A
tã qui autem dereliquerunt eã in mortẽ. Cõ-
uertere iacob ⁊ apprehende eã: ambula p viã
ad ſplẽdorẽ eius cõtra lumẽ eius. Ne tradas
alteri gloriã tuã: ⁊ dignitatẽ tuã genti aliene. Beati ſumꝰ
iſrael: q: q deo placent manifeſta ſunt nobis. Animequior
eſto populus dei memorabilis iſrael. Uenũdati eſtis gen
tibus: nõ in pditionẽ: ſʒ ꝓpter qd in ira dei ad iracundiã
ꝓuocaſtis dñm traditi eſtis aduerſarijs. Exacerbaſtis
em̃ eũ qui fecit vos deũ eternũ immolãtes demonijs ⁊ nõ B
deo. Obliti enim eſtis eũ qui nutriuit vos: ⁊ contriſtatis
nutricẽ veſtrã hieruſalem. Uidit enim iracũdiam a deo ve
nientẽ vobis ⁊ dixit. Audite † cõfines ſion. Adduxit enim
mihi deus luctum magnum. Uidi enim captiuitatẽ popu alſ. † cõfuſiões
li mei filiorum meorum: ⁊ filiarum quã ſupduxit illis eter-
nus. Nutriui em̃ illos cũ iocũditate: dimiſi autẽ illos cum
fletu ⁊ luctu. Nemo gaudeat ſup me viduam ⁊ deſolatam
a multis derelicta ſum propter peccata filiorum meorum: C
q: declinauerunt a lege dei. Iuſtitias aũt ipſius neſcierũt
nec ambulauerũt per vias mandatorũ dei: neq per ſemi-
tas veritatis eiꝰ cũ iuſtitia ingreſſi ſunt. Ueniãt confines
ſion: ⁊ memorentur captiuitatem filiorum ⁊ filiarũ meaꝝ
quã ſupduxit illis eternus. Adduxit enim ſuper illos gen-
tem de longinquo: gentẽ improbam ⁊ alterius lingue: qui
non ſunt reueriti ſenẽ: neq puerorum miſerti ſunt. Et ad-
duxerunt dilectos vidue: ⁊ a filijs vnica deſolauerũt. Ego
autem quid poſſum adiuuare vos? Qui enim adduxit ſu- D
per vos mala: ipſe vos eripiet de manibus inimicorum ve
ſtrorum. Ambulate filij ambulate: ego enim derelicta ſum
ſola. Exui me ſtola pacis: indui autem me ſacco obſecra-
tionis et clamabo ad altiſſimum in diebus meis. Anime-
quiores eſtote filij: clamate ad dominum: ⁊ eripiet vos de Infra eodem.
manu principum inimicorum. Ego em̃ ſperaui in eternum E
ſalutem veſtram: ⁊ venit mihi gaudium a ſancto ſuper mi-
ſericordia: q veniet vobis ab eterno ſalutari noſtro. Emi-
ſit enim vos cum luctu et ploratu: reducet autem mihi do
minus cum gaudio et iocunditate in ſempiternum. Sicut
enim viderunt vicine ſion captiuitatem veſtram a deo: ſic
videbunt ⁊ in celeritate ſalutem veſtram in deo: que ſuper
ueniet vobis cum honore magno ⁊ ſplendore eterno. Fi-
lij patienter ſuſtinete iram que ſuperueniet vobis. Perſe
cutus eſt enim te inimicus tuus: ſed cito videbitis perdi- alſ. † vertices
tionem ipſius: ⁊ ſuper † ceruices eius aſcendes. Delicati F
mei ambulauerunt vias aſperas: ducti ſunt enim vt grex Supra eodem.
direptus ab inimicis. Animequiores eſtote filij: ⁊ procla-
mate ad dominum. Erit enim memoria veſtra ab eo qui du
xit vos. Sicut enim fuit ſenſus veſter vt erraretis a deo.
decies tantum iterum conuertentes requiretis eũ. Qui
enim induxit vobis mala: ipſe rurſum adducet vobis ſem-
piternam iocũditatẽ cũ ſalute veſtra. Animequior eſto hieru
ſalem. Exortatur em̃ te qui te nominauit. Nocentes peri-

bunt qui te vexauerunt: et qui gratulati ſunt in tua ruina
punientur. Ciuitates quibus ſeruierunt filij tui punient̃:
et q̃ accepit filios tuos. Sicut enim gauiſa eſt in tua rui-
na et letata eſt in caſu tuo: ſic contriſtabitur in ſua deſola-
tione. Et amputabit̃ exultatio multitudinis eius: ⁊ gaudi
monium eius erit in luctum. Ignis enim ſuperueniet ei ab
eterno in longiturnis diebus: et habitabitur a demonijs
als† lõgitudie in † multitudine temporis.

C.5. De xp̃o dño q̃ eſt iocunditas veniens a deo miſ-
ſus de chriſto dño et eccleſia. Ca.V.

A Circũſpice hieruſalẽ ad orientem: ⁊ vide io-
cunditatẽ a deo tibi venientem. Ecce enĩ ve
niũt filij tui quos dimiſiſti diſperſos: veniũt
als† sancti. collecti ab oriente vſq̃ ad occidẽtẽ: in verbo
† ſancto gaudẽtes in honorem dei. Exue te
hieruſalẽ ſtola luct⁹ ⁊ vexationis tue: ⁊ indue te decore et
honore q̃ a deo tibi eſt ſempiterna gloria. Circundabit te
de⁹ diploide iuſticie ⁊ imponet mitrã capiti tuo honoris
B eterni. Deus enĩ oſtendet ſplendorẽ ſuũ in te qui ſub celo
Supra.4.g. eſt. Nominabitur enim tibi nomen tuum a deo in ſempi-
ternum: pax iuſticie ⁊ honor pietatis. Exurge hieruſalem et
ſta in excelſo et circũſpice ad oriẽtẽ ⁊ vide collectos filios
tuos ab oriente ſole vſq̃ ad occidentẽ in verbo ſancti gau
dentes dei memoria. Exierunt enim abs te pedibus du-
cti ab inimicis: adducet autẽ illos dominus ad te porta-
C tos in honorem ſicut filios regni. Conſtituit enim de⁹ hu-
miliare omnem montem excelſum et rupes perennes ⁊ cõ
ualles replere in equalitatem terre: vt ambulet iſrael dili-
genter in honorem dei. Obumbrauerunt autem ſylue et
omne lignum ſuauitatis iſrael mandato dei. Adducet enĩ
deus iſrael cum iocunditate in lumine maieſtatis ſue ⁊ cũ
miſericordia et iuſticia que ex ipſo eſt.

D Incipit exemplum epiſtole eiuſdem quam miſit hiere
mias ad abductos captiuos in babyloniam a rege baby-
loniorum vt annunciaret illis ſecundum quod preceptum
eſt illi a deo. Capi.VI.

Propter peccata q̃ peccaſtis ante deum abdu-
cemini in babyloniam captiui a nabuchodono-
A ſor rege babyloniorum. Ingreſſi itaq̃ in baby-
lonẽ eritis ibi annis plurimis et temporib⁹ lon
gis vſq̃ ad generationes ſeptẽ: poſt hoc autẽ educã vos
inde cum pace. Nunc autem videbitis in babylonia deos
aureos et argẽteos ⁊ lapideos ⁊ ligneos in humeris por
tari oſtentantes metum gentibus. Videte ergo ne ⁊ vos
ſimiles efficiamini factis alienis ⁊ metuatis: ⁊ metus vos
capiat in ipſis. Viſa itaq̃ turba de retro et ab ante: adorã
tes dicite in cordibus veſtris. Te oportet adorari domi-
ne. Angelus autem meus vobiſcum eſt. Ipſe autẽ exqui-
als† lingua. ram animas veſtras. Nam † ligna ipſorũ polita a fabro
ipſa etiam inaurata ⁊ inargentata falſa ſunt ⁊ non poſſunt
loqui. Et ſicut virgini amanti ornamenta: ita accepto au-
ro fabricata ſunt. Coronas certe aureas habent ſuper ca
pita ſua dij illorum: vnde ſubtrahunt ſacerdotes ab eis au
rum et argentum: erogant illud in ſemetipſis. Dant au-
B tem et ex ipſo proſtitutis: et meretrices ornant: et iterum
cum receperint illud a meretricibus ornat deos ſuos. Hi
autem non liberantur ab erugine et tinea. Opertis autẽ
illis veſte purpurea extergẽt faciẽ ipſorum propter pulue
rem domus qui eſt plurimus inter eos. Sceptrum autẽ
habet vt homo ſicut index regionis: qui in ſe peccantẽ nõ
interficit. Habet etiam in manu gladium et ſecurim: ſe au-
tem de bello et a latronibus non liberat. Unde vobis no-
tum ſit: quia non ſunt dij. Non ergo reueremini eos. Si-
cut enim vas hominis confractum inutile efficitur: tales
ſunt et dij illorum. Conſtitutis illis in domo oculi eorum
pleni ſunt puluere a pedibus introeuntium: et ſicut alicui
qui regem offendit circunſepte ſunt ianue: aut ſicut ad ſe-
pulchrum adductum mortuum. ita tutãt ſacerdotes oſtia
clauſuris ⁊ ſeris ne a latronib⁹ expolientur. Lucernas ac
cendunt illis et quidẽ multas ex quibus nullã videre poſ
ſunt. Sunt aũt ſicut trabes in domo. Corda vero eorũ di-
cunt elingere ſerpẽtes qui de terra ſunt: dũ comedũt eos
et veſtimentum ipſorũ ⁊ nõ ſentiunt. Nigre fiũt facies eo
rum a fumo qui in domo fit. Supra corp⁹ eorũ ⁊ ſupra ca
put eorum volãt noctue et hirundines ⁊ aues etiam ſimili
ter et catte. Unde ſciatis q: nõ ſunt dij. Ne ergo timueri- C
tis eos. Aurũ etiã qđ habent ad † ſpeciẽ eſt niſi aliquis als† speciem
exterſerit eruginẽ: non fulgebunt. Neq̃ enim dũ cõflaren
tur ſentiebant. Ex omni precio empta ſunt in quibus ſpi-
ritus non eſt in ipſis. Sine pedibus in humeris portãtur:
oſtentantes ignobilitatem ſuam hominibus. Confundan
tur etiam qui colunt ea. Propterea ſi ceciderint in terraʒ Esa.46.b
a ſemetipſis non conſurgunt: neq̃ ſi quis eũ ſtatuerit re-
ctũ per ſemetipſum ſtabit: ſʒ ſicut mortuis humeri eorũ il-
lis apponẽtur. Hoſtias illorũ vendũt ſacerdotes ipſorũ ⁊
abutũtur ſimiliter ⁊ mulieres eorũ decerpẽtes: neq̃ infir-
mo neq̃ mẽdicãti aliq̃d impartiunt̃: de ſacrificijs eorũ fe-
te ⁊ mẽſtruate contingũt. Sciẽtes itaq̃ ex his q: nõ ſunt
dij: neq̃ timeatis eos. Unde enĩ vocantur dij: q: mulieres
apponũt dijs argẽteis ⁊ aureis ⁊ ligneis ⁊ in domib⁹ eo-
rũ ſacerdotes ſedẽt habẽtes tunicas ſciſſas ⁊ capita ⁊ bar
bam raſam. quorũ capita nuda ſunt. Rugiunt autẽ clamã-
tes cõtra deos ſuos ſicut in cena mortui. Veſtimẽta eorũ D
auferũt ſacerdotes ⁊ veſtiũt vxores ſuas ⁊ filios ſuos. Ne Deut.32.a
q̃ ſi quid mali patiuntur ab aliquo: neq̃ ſi quid boni pote
runt retribuere: neq̃ regẽ cõſtituere poſſunt neq̃ auferre
Similiter neq̃ dare diuitias poſſunt neq̃ malũ retribue-
re. Si quis illis votum vouerit ⁊ nõ reddiderit: neq̃ hoc
requirunt. Hominẽ a morte nõ liberant: neq̃ infirmum a
potẽtiori eripiunt. Hominẽ cecũ ad viſum nõ reſtituũt: de
neceſſitate hominẽ nõ liberabũt. Vidue nõ miſerebuntur:
neq̃ orphanis benefaciẽt. Lapidib⁹ de mõte ſimiles ſunt
dij illorũ: lignei: lapidei: ⁊ aurei: ⁊ argẽtei. Qui aũt colunt
ea confundentur. Quõ ergo eſtimandũ eſt aut dicẽdum il
los eſſe deos? Adhuc enĩ ipſis caldeis nõ honorãtib⁹ ea:
qui cũ audierint mutũ nõ poſſe loqui: offerunt illud ad bel
poſtulãtes ab eo loqui quaſi poſſint ſentire qui nõ habẽt
motũ. Et ipſi cũ intellexerint: relinquẽt ea. Senſum enim
nõ habent ipſi dij illorũ. Mulieres aũt circũdate funib⁹ E
in vijs ſedent ſuccendentes oſſa oliuarum. Cum autem ali
qua ex ipſis abſtracta ab aliquo tranſeunte dormierit cũ
eo proxime ſue exprobrat q̃ ea non ſit digna habita ſicut
ipſa neq̃ funis eius diruptus ſit. Omnia autẽ q̃ illis fiunt
falſa ſunt. Quomodo eſtimandum aut dicendũ eſt illos eẽ
deos? A fabris aũt ⁊ ab artificibus facta ſunt. Nihil aliđ
erunt niſi id quod volunt eſſe ſacerdotes. Artifices etiam
ipſi qui ea faciunt non ſunt multi temporis. Nunquid er-
go poſſunt ea que fabricata ſunt ab ipſis eſſe dij? Reliquẽ
runt autem falſa et opprobrium poſtea futuris. Nam cum
ſuperuenerit illis prelium ⁊ mala: cogitãt ſacerdotes poſt
ſe vbi ſe abſcondant cũ illis. Quõ ergo ſentiri debeãt q̃m
dij ſunt: q̃ nec de bello ſe liberant neq̃ de malis ſe eripiũt.
Nam cum ſint lignea ⁊ lapidea ⁊ inaurata ⁊ inargentata
ſcietur poſtea: quia falſa ſunt ab vniuerſis gentibus et re-
gibus q̃ manifeſte ſunt: q: non ſunt dij: ſed opera manuum
hominũ ⁊ nullũ opus dei † cum illis. Unde ergo notuʒ eſt als† in
F q: nõ ſunt dij: ſed opera manuũ hominũ ⁊ nullũ dei op⁹ in
ipſis eſt. Regẽ regioni nõ ſuſcitãt: neq̃ pluuiã hominib⁹
dabũt. Iudicium quoq̃ non diſcernẽt: neq̃ regiones li-
berabunt ab iniuria: q: nihil poſſunt ſicut cornicule inter
mediũ celi ⁊ terre. Etenĩ cũ inciderit ignis in domũ deoꝝ
ligneorum ⁊ argenteorum ⁊ aureorũ: ſacerdotes quidem
ipſorum fugient et liberabunt: ipſi vero ſicut trabes in me
dio comburentur. Regi autem ⁊ bello non reſiſtẽt. Quõ
ergo

ergo eſtimandum eſt aut recipiendum: qui dij ſunt. Non
a furibus neq; a latronibus ſe liberabunt dij lignei ⁊ lapi
dei ⁊ inaurati ⁊ inargentati quibus iniqui fortiores ſunt.
Aurum ⁊ argentum ⁊ veſtimentum quo operti ſunt aufe-
rent illis ⁊ abibunt: nec ſibi auxilium ferent: itaq; meli⁹ eſt
eſſe regem oſtentantem virtutē ſuam: aut vas in domo vti
le in quo gloriabitur qui poſſidet illud: vel oſtiū in domo
quod cuſtodit que in pace ſunt: q̄ falſi dij. Sol quidē ⁊ lu
na ac ſidera cum ſint ſplendida et emiſſa ad vtilitates ob-
audiunt: ſimiliter et fulgur cū apparuerit perſpicuum eſt
Idipſum autem et ſpiritus in omni regione ſpirat et nu-
B bes: quibus cum imperatum fuerit a deo perambulare in
vniuerſum orbem: perficiūt quod imperatū eſt eis. Ignis
etiam miſſus deſuper vt conſumat montes et ſyluas facit
quod preceptum eſt ei. Hec autem neq; ſpecieb⁹: neq; vir
tutibus vni eorum ſimilia ſunt. Unde neq; exiſtimandum
eſt: neq; dicendum illos eſſe deos: quando non poſſunt ne
q; iudicium iudicare neq; quidq̄ facere hominib⁹. Scien
tes itaq; q: nō ſunt dij: ne ergo timueritis eos. Neq; enī
regibus maledicent: neq; benedicent. Signa etiam in ce-
lo gentibus non oſtendunt. neq; vt ſol lucebunt neq; illu-
minabunt vt luna. Beſtie meliores ſunt illis que poſſunt
fugere ſub tectum: ac prodeſſe ſibi. Nullo itaq; modo no-
bis eſt manifeſtum: q: ſunt dij propter qđ ne timeatis eos
Nam ſicut in cucumerario formido nihil cuſtodit: ita ſunt
dij illorum lignei ⁊ argentei ⁊ inaurati. Eodem modo ⁊ in
horto ſpina alba: ſupra quā omnis auis ſedet. Similiter
et mortuo proiecto in tenebris ſimiles ſunt dij illorum li-
[…]rmore illud. gnei et inaurati et inargentati. A purpura quoq; et † mu
[…] b; ſimilitudines. rice: que ſupra † illos tenent: ſcietis itaq; q: non ſunt dij.
Ipſi etiam poſtremo comeduntur: et erit opprobrium in
regione. Melior eſt homo iuſtus qui non habet ſimula-
chra. nam erit longe ab opprobrijs.

Explicit liber Baruch.

Incipit prologus in Ezechielem prophetam.

[…]24.b. EZechiel propheta cum ioachim rege iuda ca-
ptiuus ductus eſt in babylonem: ibiq; his qui
cum eo captiui fuerant prophetauit penitenti
bus q̄ ad hieremie vaticiniū ſe vltro aduerſa
rijs tradidiſſent: et viderent adhuc vrbem hieroſolymam
ſtare quam ille caſuram eſſe predixerat. Triceſimo autem
etatis ſue anno et captiuitatis quinto: exorſus eſt ad con-
captiuos loqui. Et eodem tempore licet poſterior hic in
chaldea: hieremias in iudea prophetauerunt. Sermo ei⁹
nec ſatis diſertus nec admodum ruſticus eſt: ſ; ex vtroq;
medio temperatus. Sacerdos ⁊ ipſe fuit ſicut hieremias
principia voluminis et finem magnis habens obſcuritati
bus inuoluta. Sed et vulgata eius editio non multum di-
ſtat ab hebraico. Unde ſatis miror quid cauſe extiterit: vt
ſi eoſdem in vniuerſis libris habemus interpretes: in alijs
eadem: in alijs diuerſa tranſtulerint. Legite igitur ⁊ hūc
iuxta tranſlationem noſtram: quoniam per cola ſcriptus
et comata manifeſtiorem legentibus ſenſū exibuit. Si au
tem amici mei et hunc ſubſannauerint dicite eis quod ne-
mo eos compellat vt ſcribant. ſed vereor ne illđ eis eue-
niat quod grece ſignificantius dicitur vt vocentur phā-
golidori quod eſt manducantes ſenecias.

Explicit prologus.

Incipit Ezechiel propheta.

Capitulū. Summa. Viſio ſcribitur quattuor alalium
et viſio rotarū throni dei et imaginis ſuper thronum.
Capitulum. I.

ET factū eſt in trice-
ſimo āno: in quarto in quinta menſis cum
eſſem in medio captiuorum iuxta † fluuiū aľs † flumen
chobar: aperti ſunt celi ⁊ vidi viſiões dei. di.77.c.preſbyter.
In quinta menſis ipſe eſt annus quintus 25.q.5.c.[…]
tranſmigrationis regis † ioachim: factum eſt verbum do aľs † ioachim regis iuda.
mini † ad ezechielē filium buzi ſacerdotem in terra chal- aľs † ezechielem.
deorum ſecus flumen chobar. Et facta eſt ſuper eū † ibi aľs † nō h; ibi
man⁹ dñi. Et vidi: ⁊ ecce vent⁹ turbinis veniebat ab aqui B
lone: ⁊ nubes magna et ignis inuoluens. Et ſplēdor in cir aľs † ex medio
cuitu eius: ⁊ † de medio ei⁹ quaſi ſpecies electri: id eſt de eorum.
medio ignis. Et † in medio eorum ſimilitudo quatuor ani aľs † ex medio eorum.
malium: ⁊ hic aſpectus eorū. Similitudo hominis in eis
Et quatuor facies vni ⁊ quattuor penne vni: Et pedes eo
rum pedes recti. et planta pedis eorum quaſi planta pe-
dis vituli: et ſcintille q̄ſi aſpectus eris cādentis. Et manus
hominis ſub pēnis eorum in quatuor † partibus: ⁊ facies aľs † partes.
et pēnas per quatuor partes habebant iuncteq; erāt pē
ne eorum alterius ad alterum. Non reuertebantur cū in C
cederent ſed vnumquodq; ante faciem ſuā gradiebatur de cōſe. di.2.ca.
Similitudo autē vultus eorū facies hominis ⁊ facies leo pēnata.2.c non reuertebantur.
nis a dextris ipſorum quatuor: facies autem bouis a ſini-
ſtris ipſorum quattuor: ⁊ facies aquile deſuper ipſorū qua
tuor: ⁊ facies eorum et penne eorū extente † deſuper. Due aľs † nō h; deſuper.
penne ſingulorum iungebantur ⁊ due tegebāt corpora eo
rum: Et vnumquodq; eorū corā facie ſua ambulabat. Ubi
erat † impetus ſpiritus illuc gradiebantur nec reuerte- aľs † non h; impetus
bantur cum ambularent. Et ſimilitudo animalium ⁊ aſpe D
ctus eorum quaſi carbonum ignis ardentiū: ⁊ quaſi aſpe
ctus lampadarum. Hec erat viſio diſcurrēs in medio ani-
malium: ſplendor ignis et de igne fulgur egrediēs. Et ani
malia ibant et reuertebantur in ſimilitudinem fulguris co
ruſcantis. Cumq; aſpicerem animalia: apparuit rota vna
ſuper terram iuxta animalia habens quatuor facies. Et
aſpectus rotarum et opus earum quaſi viſio maris. ⁊ vna
ſimilitudo ipſarum quatuor ⁊ aſpectus earū ⁊ opera qua
ſi ſit rota in medio rote. Per quatuor partes earum eun-
tes ibant: et nō reuertebantur cum ambularent. Statura
quoq; erant rotis ⁊ altitudo ⁊ horribilis aſpectus: ⁊ totū
corpus oculis plenū in circuitu † ipſarū quattuor. Cūq; aľs † ipſorum
ambularent animalia ambulabant pariter ⁊ rote iuxta ea E
et cum eleuarentur animalia de terra eleuabantur ſimul ⁊
rote. Quocunq; ibat ſpiritus illuc euntē ſpiritu ⁊ rote pa
riter eleuabantur ſequentes eum. Spiritus enī vite erat Apoc.4.
in rotis: Cum euntibus ibant et cum ſtantibus ſtabant ⁊ de pe. di.2.c. pennata. c. non reuertebantur. ⁊ c poteſt.
cum eleuatis a terra pariter eleuabantur et rote ſequētes
ea: quia ſpirit⁹ vite erat in rotis. Et ſimilitudo ſuper † ca-
put animalium firmamenti quaſi aſpectus cryſtalli horri F
bilis: et extenti ſuper capita eorum deſuper. Sub firma- aľs † capita
mento autem penne eorum recte alterius ad alterū. Unū
quodq; duabus alis velabat corpus ſuum: et alterum ſi-
militer velabatur. Et audiebam ſonum alarum quaſi ſonū

aquarum multarum: quaſi ſonum ſublimis dei. Cū𝔮 am-bularent. quaſi ſonus erat multitudinis vt ſonus caſtrorū.
G Cum𝔮 ſtarent demittebantur penne eorum. Nam cū fieret vox ſuper firmamentum quod erat ſuper caput eorum ſtabant et ſubmittebant alas ſuas. Et ſuper firmamentū quod erat imminens capiti eorum quaſi aſpectus lapidis ſaphiri. ſimilitudo throni et ſuper ſimilitudinem throni ſi-
alſ. † intrinſecus eius per circuitum. militudo quaſi aſpectus hominis deſuper. Et vidi quaſi ſpeciem electri velut aſpectum ignis † intrinſecus per circuitum eius a lumbis eius et deſuper: et a lumbis ei⁹ vſ𝔮 deorſum vidi quaſi ſpeciem ignis ſplendentis in circuitu velut aſpectum arcus cum fuerit in nube in die pluuie ſic erat aſpectus ſplendoris per gyrum.

¶ Capituli Summarium. Mittitur propheta reuocare populum ab erroribus ſuis. Cap. II.

A Infra. 3. f. Hec viſio ſimilitudinis glorie domini. Et vidi et cecidi in faciem meam: et audiui vocem loquentis. Et dixit ad me. Fili hominis: ſta ſuper pedes tuos: et loquar tecū. Et ingreſſus eſt in me
di ſo. c. 4. d. eſt hoc. ſpiritus poſtquam locutus eſt mihi et ſtatuit me ſupra pedes meos. Et audiui loquentem ad me et dicentem. Fili
B hominis mitto ego te ad filios iſrael: ad gentes apoſtatrices que receſſerunt a me. Patres eorum preuaricati ſunt pactum meum vſ𝔮 ad diem hanc et filij dura facie et indomabili corde ſunt ad quos ego mitto te. Et dices ad eos.
C Hec dicit dominus deus ſi forte vel ipſi audiant: et ſi forte quieſcant quoniam domus exaſperans eſt: et ſcient q̄ propheta fuerit i medio eorū. Tu ergo fili hominis ne timeas eos: ne𝔮 ſermones eorum metuas: quoniā increduli et ſubuerſores ſunt tecum. et cum ſcorpionibus habitas. Verba eorum ne timeas: et vultus eorum ne formides q̄ dom⁹ ex-
D Apoc. 5. a. aſperās eſt. Loqueris ergo verba mea ad eos: ſi forte audiant et quieſcant: quoniam irritatores ſunt. Tu autem fili hominis audi quecun𝔮 loquor ad te: et noli eſſe exaſperans ſicut domus exaſperatrix eſt. Aperi os tuū et comede quecun𝔮 ego do tibi. Et vidi: et ecce manus miſſa ad me in qua erat inuolutus liber: et expandit illum corā me qui erat ſcriptus intus et foris: et ſcripte erant in eo lamētationes et carmen et ve.

¶ Ca. 3. Cibatur ꝓpheta volumine: recipit faciē ſicut adamantis et ſilicis: et mittitur ad filios tranſmigrationis probatur obſidio hieruſalē ꝑ incluſionē ꝓphete: de gloria dñi quam vidit in cāpo. Cap. III.

A alſ. † vade et Et dixit ad me. Fili hominis quodcū𝔮 inueneris comede. Comede volumē iſtū: et † vadens loquere ad filios iſrael. Et aperui os meū: et cibauit me volumine illo. Et dixit ad me. Fili hominis venter tuus comedet: et viſcera tua † complebuntur volumi-
alſ. † replebunt. Apoc. 10. d. 12. q. 4. ✠ hic iſta. ne iſto q̄d ego do tibi. Et comedi illō et factū ē in ore meo ſicut mel dulce. Et dixit ad me: Fili hominis vade ad domum iſrael: et loqueris verba mea ad eos. Non enī ad po-
B pulum profundi ſermonis: et ignote lingue tu mitteris ad domum iſrael: ne𝔮 ad populos multos profundi ſermonis et ignote lingue quorū non poſſis audire ſermones. Et ſi ad illos mittereris ipſi audirent te. Dom⁹ aūt iſrael nolunt audire te: q̄ nolunt audire me. Omnis quippe domus iſrael attrita fronte eſt et duro corde. Ecce dedi faciē tuā valētiorē faciebus eorū et frontē tuam duriorē frontibus eorum et vt adamantem et vt ſilicē dedi faciam tuam. Ne timeas eos ne𝔮 metuas a facie eorū: quia dom⁹ ex-
C alſ. nō h̄z † ego aſperans eſt. Et dixit ad me. Fili hominis: omnes ſermones meos quos † ego loquor ad te aſſume in corde tuo et auribus tuis audi. et vade et ingredere ad tranſmigratio-
alſ. † mei. nem ad filios populi † tui: et loqueris ad eos: et dices eis Hec dicit dominus deus: ſi forte audiant et quieſcant. Et aſſumpſit me ſpiritus: et audiui poſt me vocem cōmotionis magne: benedicta gloria domini de loco ſuo et vocem alarum animalium percutientium alteram ad alterā et vocem rotarum ſequentium animalia: et vocem commotio- Supra. c. 1. 26. q. 5. c. ſi.
D nis magne. Spiritus quo𝔮 leuauit me et aſſumpſit me: et abij amarus in indignatione ſpiritus mei: Manus enī domini erat mecum confortans me: Et veni ad tranſmigra- alſ. † ad h̄m
tionem † ad aceruum nouarum frugum ad eos qui habitabant iuxta flumen chobar: et ſedi vbi illi ſedebant: et manſi ibi ſeptem diebus merens in medio eorum. Cum autem ꝑtranſiſſent ſeptem dies factum eſt verbū dñi ad me dicēs Infra. 33. b.
alſ. † ex. Fili hominis ſpeculatorem dedi te domui iſrael: et audies
E † de ore meo verbum et annunciabis eis ex me. Si dicente me ad impium morte morieris: nō annunciaueris ei: ne𝔮 locutus fueris vt auertatur a via ſua impia et viuat ipſe impius in iniquitate ſua morietur: ſanguinem autem eius de manu tua requiram. Si autem tu annūciaueris impio: et ille non fuerit conuerſus ab impietate ſua et a via ſua impia ipſe quidem in impietate ſua morietur: tu autem animam tuam liberaſti. Sed et ſi conuerſus iuſtus a iuſtitia ſua fuerit et fecerit iniquitatem ponam offendiculum corā
F eo. Ipſe morietur: quia nō annunciaſti ei. In peccato ſuo morietur: et non erunt in memoria iuſtitie eius quas fecit: ſanguinē vero eius de manu tua requirā. Si autem tu annunciaueris iuſto vt non peccet iuſtus: et ille non peccaue- Supra. 2. a.
rit: viuens viuet: quia annunciaſti ei: et tu animam tuam liberaſti. Et facta eſt ſuper me man⁹ domini: et dixit ad me Surgēs egredere in campum: et ibi loquar tecum. Et ſurgens egreſſus ſum in campum. Et ecce ibi gloria domini ſtabat quaſi gloria quam vidi iuxta fluuium chobar: et cecidi in faciem meam. Et ingreſſus eſt in me ſpiritus: et ſtatuit me ſuper pedes meos: et locutus eſt mihi: et dixit ad alſ. † ex.
G me. Ingredere et includere † in medio dom⁹ tue. Et tu fili hominis ecce data ſunt ſuper te vincula: et ligabunt te in eis: et non egredieris de medio eorum et linguam tuam † alſ. † adhe-
rere. De reſ. c. 1. ✠ ꝑpter eam. adherere faciā palato tuo: et eris mutus nec quaſi vir obiurgās: quia domus exaſperans eſt. Cum autem locutus fuero tibi aperiam os tuum et dices ad eos. Hec dixit dominus deus. Qui audit audiat: et qui quieſcit quieſcat: q̄ domus exaſperans eſt.

¶ Capituli Summarium. Per laterē ſignificatur inſtantia obſidionis ira dei irrefragabilis per ſanguinē diuturnitas captiuitatis decem tribuum: de anguſtia famis.

¶ Capitulum. IIII.

A Et tu fili hominis: ſume tibi laterem et pones eū coram te. et deſcribes in eo ciuitatem hieruſalē. Et ordinabis aduerſus eam obſidionem et edificabis munitiones. et comportabis aggerem: et dabis cōtra eā caſtra: et pones arietes in gyro. Et tu ſume tibi ſartaginem ferream et pones eā † in murū ferreū alſ. † ad h̄
inter te et inter ciuitatē et obfirmabis faciē tuā ad eam: et erit in obſidionē: et circundabis eam. Signum eſt domui Infra. 9. c. 4 c. per eā.
iſrael. Et tu dormies ſuper latus tuum ſiniſtrum et pones iniquitates domus iſrael ſuper eo numero dierum quib⁹ dormies ſuper illud: et aſſumes iniquitates eorū. Ego autem dedi tibi annos iniquitatis eorum numero dierū tre-
B centos et nonaginta dies: et portabis iniquitatem dom⁹ iſrael. Et cū cōpleueris hec: dormies ſuꝑ lat⁹ tuū dextrū ſecundo: et aſſumes iniquitatem domus iuda quadragin- Nume. 14. f.
ta diebus. Diem pro anno: diem inquā pro anno dedi tibi Et ad obſidionem hieruſalem conuertentes faciem tuam et brachium tuum erit † extentum. et prophetabis aduer- alſ. † erat.
ſus eam. Ecce circundedi te vinculis et non te conuertes a latere tuo in latus † aliud: donec cōpleas dies obſidio- alſ. † alterum
C nis tue. Et tu ſume tibi frumentum et hordeum et fabā et alſ. † auenā
lentē et milium et † viciā: et mittes ea in vas vnū: et facies

tibi

tibi panes numero dierum quibus dormies ſuper latus tuum. Trecentis et nonaginta diebus comedes illud. Cibus autē tuus quo veſceris erit in pondere viginti ſtateres in die. A tēpore vſq; ad tēpus comedes illud. Et aquā in menſura bibes ſextam partem hin. A tempore vſq; ad tempus bibes illud. Et quaſi ſubcinericium hordeaceum comedes illud: et ſtercore † quod egreditur de homine operies illud in oculis eorum: † Hec dicit dominus. Sic comedent filij iſrael panem ſuum pollutum inter gētes ad quas eijciā eos. Et dixi † a.a.a. domine domine de⁹. Ecce anima mea non eſt polluta: et morticinum et laceratū a beſtijs non comedi ab infantia mea vſq; nūc: et non eſt ingreſſa in os meū omnis caro immunda. Et dixit ad me. Ecce dedi tibi fimum boum pro ſtercoribus humanis: et facies panem tuum in eo. Et dixit ad me. Fili hominis ecce ego conteram baculum panis in hieruſalem: et comedent panem † ſuum in pondere et in ſollicitudine et aquam in mēſura et in anguſtia bibent: vt deficientibus pane et aqua corruat vnuſquiſq; ad fratrem ſuum et contabeſcat in iniquitatibus ſuis.

¶ C.S. In ceſarie et barba diuerſa iudicia populi ſignificantur. Et de malis futuris ſuper hieruſalem. Ca.V.

A Et tu fili hominis ſume tibi gladium acutū radentem pilos: et aſſumes eum et duces per caput tuum et † per barbā tuam: et aſſumes tibi ſtateram ponderis et diuides eos. Tertiam partem igni combures in medio ciuitatis iuxta completionem dierum † obſidionis: et aſſumes tertiam partem et concides gladio in circuitu eius: tertiam vero aliam diſperges in ventum: et gladium † nudabis poſt eos. Et ſumes inde paruum numerum: et ligabis eos in ſummitate pallij tui. Et ex eis rurſum tolles et proijcies eos in medio ignis: et cōbures eos igni: et ex † eis egredietur ignis in omnem domum iſrael. Hec dicit dominus deus. Iſta eſt

B hieruſalem. In medio gentium poſui eam: et in circuitu eius terras. Et cōtempſit iudicia mea vt plus eſſet impia q; gētes et precepta mea vltra q̄ terre que in circuitu ei⁹ ſunt. Iudicia enim mea proiecerūt et in preceptis meis nō ambulauerunt. Idcirco hec dicit dominus deus. Quia ſuperaſtis gentes que in circuitu veſtro ſunt: et in preceptis meis non ambulaſtis: et iudicia mea non feciſtis: et iuxta iudicia gentium que in circuitu veſtro ſunt non eſtis operati: ideo hec dicit dominus deus. Ecce ego ad te: et ipſe ego faciam in medio tui iudicia in oculis gentium. & faciā in te que non feci: et quibus ſimilia vltra non faciam propter omnes abominationes tuas. Ideo patres comedēt

C filios ſuos in medio tui. & filij comedēt patres ſuos. Et faciā in te iudicia. et ventilabo vniuerſas reliquias tuas in omnem ventum. † Idcirco viuo ego dicit dominus deus niſi pro eo q; ſanctum meum violaſti in omnibus offenſionibus tuis & in cunctis abominationibus tuis: ego quoq; confringam et non parcet oculus meus: et non miſerebor. Tertia pars tui peſte morietur et fame conſumetur in medio tui: et tertia pars tui in gladio cadet in circuitu tuo. Tertiam vero partem tuam in omnē ventum diſpergam et gladium euaginabo poſt eos. Et complebo furorem

D meum et requieſcere faciam indignationem meam in eis et conſolabor. Et ſcient quia ego dominus locutus ſum in zelo meo cum impleuero omnem indignationem meam in eis. Et dabo te † in deſertum et in opprobrium gentibus que in circuitu tuo ſunt in conſpectu omnis pretereūtis. Et eris opprobrium et blaſphemia exemplū et ſtupor in gentibus que in circuitu tuo ſunt cum fecero in te iudicia in furore et in indignatione et in increpationibus ire: † q̄ ego dominus locutus ſum: quando miſero ſagittas famis peſſimas in eos q̄ erūt mortifere: et quas mittam vt diſperdam vos. Et famem congregabo ſuper vos et conteram † in vobis baculum panis: et immittam in vos famē & beſtias peſſimas vſq; ad internitionem: Et peſtilentia & ſanguis trāſibunt per te: et gladium inducam ſuper te. Ego dominus locutus ſum.

¶ Ca. Sum. Propter peccatū idolatrie oſtendit populum plagis percuſſum. Ca.VI.

A Et factus eſt ſermo domini ad me dicēs. Fili hominis pone faciem tuam ad montes iſrael: & prophetabis ad eos et dices. Montes iſrael audite verbum domini dei. Hec dicit dominus deus montibus et collibus: rupibus et vallibus. Ecce ego inducam ſuper vos gladium et diſperdam excelſa veſtra et demoliar aras veſtras: et cōfringent ſimulachra veſtra: Infra.36.

B et deijciam interfectos veſtros ante idola veſtra. Et dabo cadauera filiorum iſrael ante faciē ſimulachrorum veſtrorum. Et diſpergam oſſa veſtra circa aras veſtras i omnibus habitationibus veſtris. Urbes deſerte erunt et excelſa demolientur & diſſipabuntur: et interibūt are veſtre et confringentur: et ceſſabunt idola veſtra: et conterentur delubra veſtra et delebuntur opera veſtra. et cadet interfectus in medio veſtri et ſcietis quia ego † ſum dominus. al' † nō habet.

C Et relinquam in vobis eos qui fugerint gladium in gentibus cū diſperſero vos in terras: et recordabunt mei liberati veſtri in gentibus ad quas captiui ducti ſunt: quia contriui cor eorū fornicans et recedēs a me: & oculos eorum fornicantes poſt idola ſua: et diſplicebunt ſibimet ſuper malis que fecerāt in vniuerſis abominationibus ſuis et ſcient † quia ego dominus non fruſtra locutus ſū vt facerem eis malum hoc. Hec dicit dominus deus. Percute † manum tuam & allide pedem tuū et dic heu ad omnes abominationes malorum domus iſrael: † quia gladio fame et peſte ruituri ſunt. Qui longe eſt peſte morietur: qui autem prope gladio corruet: et qui relictus fuerit et obſeſſus fame morietur. Et † complebo indignationē meam in eis. et ſcietis quia ego dominus cum fuerint interfecti al' † quoniam. al' † manu eis. al' † qui. al' † implebo.

D veſtri in medio idolorum veſtrorum in circuitu ararum veſtrarū in omni colle excelſo: et in cunctis ſummitatib⁹ montium: et ſubtus omne lignum nemoroſum: et † ſubtus vniuerſam quercum frondoſam † locum vbi accenderunt thura redolentia vniuerſis idolis ſuis. Et extendam manum meam ſuper eos: et faciam terram eorum deſolatam et deſtitutā a deſerto deblath in omnibus habitationib⁹ eorum: et ſcient quia ego dominus. al' † ſubter. al' † ideſt.

¶ Ca. Sū. De inſtanti et longa captiuitate et cauſa eiuſdem: et populus non rebellans proijcit diuitias longe propter fugam. Capitu.VII.

A Et fact⁹ eſt ſermo domini ad me dicēs. Et tu fili hominis: hec dicit dominus deus terre iſrael. Finis venit: venit finis ſup quatuor plagas terre. Nunc finis ſuper te: et immittam furorem meū in te. Et iudicabo te iuxta vias tuas. Et ponam contra te omnes abominationes tuas. Et non parcet oculus meus ſuper te: et nō miſerebor: ſed vias tuas ponam ſuper te: & abominationes tue in medio Infra eode.m Infra.9.b.

B tui erunt: et ſcietis q: ego dominus. Hec dicit domin⁹ de⁹. Afflictio vna afflictio ecce venit. Finis venit venit finis. Euigilabit aduerſum te: ecce venit. Uenit † contritio ſuper te qui habitas in terra. Uenit tempus prope eſt dies occiſionis et non glorie montiū. Nunc de propinquo effūdam iram meam ſuper te: et complebo furorem meum in te. Et iudicabo te iuxta vias tuas et imponam tibi omnia ſcelera tua. Et non parcet oculus me⁹ nec miſerebor: ſed vias tuas imponā tibi: et abominatiōes tue in medio tui erunt et ſcietis quia ego ſum dominus percutiens. Ecce dies venit ecce venit. Egreſſa eſt † contritio. Floruit virga germinauit ſuperbia: iniquitas ſurrexit in virga impietatis. Non ex eis: et non ex populo: neq; ex ſonitu eorum al' † euigilabit Infra eodem. al' † cōtractio. al' † cōtra.

D et nō erit requies † in eis: Venit tempus: appropinqua-
uit dies. Qui emit non letetur: et qui vendit non lugeat q:
ira ſuper omnem populum eius quia qui vendit ad id qd
vendidit non reuertetur: et adhuc in viuentibus vita coꝝ
E Viſio enim ad omnem multitudinem eius non regredie-
tur: et vir in iniquitate vite ſue non confortabitur. Canite
tuba preparentur omnes: et non eſt qui vadat ad prelium
Ira enim mea ſuper vniuerſum populum eius. Gladi⁹ fo
ris peſtis et fames intrinſec⁹. Qui in agro eſt gladio mo-
Eſaie. 15. a. Sopho. 1. d. rietur: et qui in ciuitatē peſtilentia et fame deuorabuntur
et ſaluabitur qui fugerint ex eis. Et erunt in mōtib⁹ qua
ſi columbe conualiuȝ omnes trepidi. vnuſquiſq; in iniqui
tate ſua. Omnes manus diſſoluētur. et omnia genua fluēt
F aquis. Et accingēt ſe cilicijs: et operiet eos formido: ⁊ in
omni facie confuſio ⁊ in vniuerſis capitibus eorum calui-
cium. Argentum eorum foris proijcietur: et aurum eorum
in ſterquilinium erit. Argentum eorum et aurum coruȝ nō
valebit liberare eos: in die furoris domini. Animam ſuam
non ſaturabunt: et ventres eorum non implebuntur: quia
ſcandalum iniquitatis eorum factuȝ eſt et ornamentū mo-
nilium ſuorum in ſuperbiam poſuerunt: et imagines abo-
minationum ſuarum et ſimulachrorū fecerunt ex eo. Pro-
pter hoc dedi eis illud in immundiciaȝ: et dabo illō in ma-
nus alienorum ad diripiendum: et impijs terre in predaȝ
et contaminabunt illud. Et auertam faciem meam ab eis
et violabunt archanum meum: et introibunt in illud emiſ-
ſarij et contaminabunt illud. Fac concluſionem: quoniam
terra plena eſt iudicio ſanguinuȝ: ⁊ ciuitas plena iniquita
te. Et adducam peſſimos de gentibus: et poſſidebunt do
G mos eorum. Et quieſcere faciam ſuperbiam potentium ⁊
poſſidebunt ſantuaria eorū. Anguſtia ſuperueniēte requi
rent pacem: et non erit. Conturbatio ſuper conturbatio-
Alᵉ ✠ erit. nem veniet: et auditus ſuper auditum. † Et querent viſio
nem de propheta et lex peribit a ſacerdote: et conſilium a
ſenioribus: Rex lugebit et principes induentur merore
et manus populi terre conturbabuntur. Secundum viaȝ
eorum faciam eis: ⁊ ſm iudicia coruȝ iudicabo eos: ⁊ ſciēt
quia ego ſum dominus.

Capituli Summarium. De apparitione ſimilitudinis
dei: de pariete effoſſo: de viris tenentibus thuribulum et
ad ortum ſolis adorantibus: et de aplicantibus ramum
ad nares ſuas.

Capitulum. VIII.

A Et factum eſt in anno ſexto: in ſexto menſe
in quinta mēſis: ego ſedebā in domo mea
et ſenes iuda ſedebant coraȝ me. Et ceci
dit ibi ſuper me manus domini dei. Et vi-
di: et ecce ſimilitudo quaſi aſpectus ignis
Ab aſpectu lumborū ei⁹ et deorſum ignis
B et a lumbis eius et ſurſum quaſi aſpectus ſplendoris vt vi
ſio electri. Et emiſſa ſimilitudo manus apprehendit me in
cincinno capitis mei: et eleuauit me ſpiritus inter celuȝ ⁊
terrā: et adduxit me in hieruſaleȝ in viſione dei iuxta oſtiuȝ
interius quod reſpiciebat ad aquilonem: vbi erat ſtatutū
idolum celi ad prouocandum emulationē. Et ecce ibi glo
ria dei iſrael ſecundum viſionem quaȝ videram in campo
C et dixit ad me. Fili hominis leua oculos tuos ad viā aqui
lonis. Et leuaui oculos meos ad viam aquilonis: et ecce
ab aquilone porte altaris idolum celi in ipſo introitu. Et
dixit ad me. Fili hominis putas ne vides tu q̄d iſti faciūt
abominationes magnas quas domus iſrael facit hic: vt
procul recedam a ſanctuario meo: Et adhuc cō uerſus vi
debis abominatiōes maiores. Et introduxit me ad oſtiū
atrij. Et vidi: et ecce foramen vnum in pariete. Et dixit ad
D me. Fili hominis fode parietem. Et cum perfodiſſem pa-
rietem apparuit oſtium vnum: et dixit ad me. Ingredere
et vide abominationes peſſimas quas iſti faciunt hic. Et
ingreſſus vidi: ⁊ ecce omnis ſimilitudo reptilium ⁊ anima
liū abominatio ⁊ vniuerſa idola dom⁹ iſrael depicta erāt
in pariete in circuitu per totum. Et ſeptuaginta viri de ſe-
nioribus domus iſrael: ⁊ iechonias fili⁹ ſaphan ſtabat in
medio eorū ſtantium ante picturas: ⁊ vnuſquiſq; habebat
thuribulum in manu ſua. ⁊ vapor nebule de thure cōſurge E
bat. Et dixit ad me. Certe vides fili hoīs q̄ ſeniores dom⁹
iſrael faciunt in tenebris: vnuſquiſq; in abſcondito † cubi- alᵉ ✠ cubiculi
lis ſui. Dicunt enim. Non videt dominus nos. Dereli-
quit dn̄s terraȝ. Et dixit ad me. Adhuc cōuerſus videbis
abominatiōes maiores quas iſti faciūt. Et introduxit me p F
oſtium porte domus dn̄i q̄ reſpiciebat ad aquilonē. Et ec
ce ibi mulieres ſedebāt plangentes adonidem. Et dixit
ad me. Certe vidiſti fili hominis. Adhuc conuerſus vide-
bis abominatiōes maiores his. Et introduxit me in atriū
domus domini interius. Et ecce in oſtio tēpli domini īter
veſtibulum ⁊ altare quaſi viginti quinq; viri dorſa haben-
tes contra templum domini: ⁊ facies ad orienteȝ et adora
bant ad ortum ſolis. Et dixit ad me. Certe vidiſti fili ho-
minis. Nunquid leue eſt hoc domui iuda vt facerent abo- G
minationes iſtas quas fecerunt hic: quia replentes terrā
iniquitate conuerſi ſunt ad irritanduȝ me: Et ecce appli-
cant ramū ad nares ſuas. Ergo faciam in furore † non par alᵉ ✠ et.
cet oculus meus nec miſerebor: et cum clamauerint ad au
res meas voce magna exaudiam eos.

Capituli Sum. De ſex viris miſſis ad vaſtationem po
puli: de viro lineis induto: ⁊ attramentario: de ſigno thau
quo ſignati liberabantur.

Capitulum. IX. A

Et clamauit in auribus meis voce magna alᵉ ✠ vnuſquiſq;
dicens. Appropinquauerunt viſitationes vr
bis: et † vnuſquiſq; vas interfectionis ha
bet in manu ſua. Et ecce ſex viri veniebant
de via porte ſuperioris que reſpicit ad aq̄
lonem: et vnuſquiſq; vas interitus in manu
eius. Vir quoq; vnus in medio eorum veſtitus † erat li- alᵉ ✠ ab hys
neis: et attramentarium ſcriptoris ad renes eius. Et in-
greſſi ſunt ⁊ ſteterūt iuxta altare † ereum. et gloria domi- alᵉ ✠ eneum
ni iſrael aſſumpta eſt de cherub que erat ſuper eum ad li- B
men domus. Et vocauit virū qui indutus erat lineis: ⁊ at- Supra. 4. e. Di. 11. c. adde
tramentarium ſcriptoris habebat in lumbis ſuis. Et di- in glo.
xit dominus ad eum. Tranſi per mediam ciuitatem in me-
dio hieruſalem: et ſigna thau ſuper † frontes virorum ge- alᵉ ✠ fronte 23. q. 4. cum
mentium ⁊ dolentium ſuper cunctis abominationib⁹ que poteſt.
fiunt in medio eius. Et illis dixit audiēte me. Tranſite per Supra. 7. d. Iudith. 12. b.
ciuitatē ſequentes eum ⁊ percutite. Non parcat oculus ve alᵉ ✠ adoleſ
ſter: neq; miſereamini. Senem † adoleſcentulum ⁊ virgi- tem.
nem paruulum et mulieres interficite vſq; ad internitionē Di. 50. c. ſi p gabit.
Omnem autē ſuper quem videritis thau ne occidatis: et C
a ſanctuario meo incipite. Ceperunt ergo a viris ſenori-
bus qui erant ante faciem domus. Et dixit ad eos. Con-
taminate domum et implete atria interfectis. Egredimi
ni. Et egreſſi ſunt ⁊ percutiebant eos qui erant in ciuita-
te. Et cede cōpleta remanſi ego: ruiq; ſuper faciem meam
et clamans aio. Heu heu: heu domine de⁹. Ergo ne † diſ- alᵉ ✠ diſpd
perdes omnes reliquias iſrael: effundens furorem tuum D
ſuper hieruſalem: Et dixit ad me. Iniquitas dom⁹ iſrael
⁊ iuda magna eſt nimis valde et repleta eſt terra ſangui-
nibus: et ciuitas repleta eſt auerſione. Dixerunt eniȝ. De
reliquit dominus terram et dominus non videt. Igitur ⁊
meus non parcet oculus neq; miſerebor. Viam eoruȝ ſu-
per caput coruȝ reddaȝ. Et ecce vir q̄ erat indutus lineis
qui habebat attramentariū in dorſo ſuo reſpondebit ver
bum dicens. Feci ſicut precepiſti mihi.

Ca. Sum. De viro qui accepit carbones de medio ro
tarum et cherubin. ⁊ repetitio predicte viſiōis dei ⁊ che
rubin et quatuor rotarum. Cap. X

Et vidi

A T vidi.et ecce in firmamento qđ erat ſuper ca
putcherubim quaſi lapidis ſaphirus:⁊ quaſi ſpe
cies ſimilitudinis ſolij apparuit ſuper ea.Et di
xit ad † virum qui indutus erat lineis:⁊ ait. In *al' † eum.*
gredere in medio rotarum que ſunt ſubtus cherubim: et
imple manum tuam prunis ignis que ſunt inter cherubin:
et effunde ſuper ciuitatē. Ingreſſuſqꝫ eſt in cōſpectu meo
Cherubim autem ſtabant a dextris domus cum ingrede
al' † cherubin retur vir:et nubes impleuit atriū interius.Et eleuata eſt
gloria domini deſuper † cherub ad limen domus:et reple
ta eſt domus nube.Et atrium repletum eſt ſplendore glo
rie domini:⁊ ſonitus alarū cherubim audiebatur vſqꝫ ad
B atrium exterius:quaſi vox dei omnipotētis loquētis: Cū
qꝫ precepiſſet viro qui indutus erat lineis dicēs ſume ignē
de medio rotarum que ſunt inter cherubim:ingreſſus ille
ſtetit iuxta rotā.Et extendit cherub manū de medio che
rubim ad ignem qui erat inter cherubim:et ſumpſit ⁊ de
dit in manus eius qui indutus erat lineis. Qui accipiens
egreſſus eſt.Et apparuit in cherubim ſimilitudo manus
hominis ſubtꝰ pennas eorū.Et vidi:et ecce quattuor ro
te iuxta cherubim.Rota vna iuxta cherub vnum :et rota
al' † alterum. alia iuxta cherub † vnum .Species autem rotarum erat
quaſi viſio lapidis chryſoliti et aſpectus earum ſimilitudo
vna quattuor:quaſi ſi ſit rota in medio rote.Cumqꝫ ambu
C larent:in quattuor partes gradiebantur:⁊ non reuertebā
tur ambulantes:ſed ad locum ad quem ire declinabāt que
prima erat ſequebantur et cetere nec reuertebantur. Et
omne corpus earum et colla et manꝰ ⁊ penne et circuli ple
na erant oculis in circuitu quattuor rotarū:⁊ rota iſtas
vocauit volubiles audiente me. Quattuor autē facies ha
bebat vnum.Facies vna facies cherub:et facies ſecunda
facies hominis:et in tertio facies leonis:et in quarto fa
cies aquile.Et eleuata ſunt cherubim. Ipſum eſt animal
quod videram iuxta flumen chobar. Cumqꝫ ambularent
cherubim ibant pariter et rote iuxta ea:et cū eleuarēt che
rubim alas ſuas vt exaltarent de terra:non reſidebant ro
te ſed et ipſe iuxta erant.Stantibus illis ſtabant:⁊ cū ele
natis eleuabant.Spiritus enim vite erat in eis.Et egreſ
D ſa eſt gloria domini a limine templi:et ſtetit ſuper cheru
al' † et. bim.Et eleuantia cherubim alas ſuas † exaltata ſunt a
terra corā me:et illis egredientibus:rote quoqꝫ ſubſecute
ſunt.Et ſtetit in introitu porte domus domini orientalis:
et gloria dei iſrael erat ſuper ea Ipſum eſt animal quod
vidi ſubter deum iſrael iuxta fluuiū chobar et intellexi qꝛ
al' † nō hꝫ quattuor. al' † vultus. cherubim eſſent.Quattuor † p quattuor vultꝰ vni ⁊ quat
tuor ale vni:et ſimilitudo manus hominis ſub alis eorum.
Et ſimilitudo † vultuum eorum ipſi vultus quos videram
iuxta fluuium chobar:et intuitus eorum et impetus ſingu
lorum ante faciem ſuam ingredi.

¶ Ca.Sum.De.xxv viris:de captiuitate aliorum: ꝙ ipſi
erant carne et iſrael lebes:de morte pheltie: de diſperſio
ne populi:de congregatione diſperſorum.et de conſola
tione tranſmigrationis. Cap.XI.

A E T eleuauit me ſpiritus : et introduxit me ad
portam domus domini orientalem . que re
ſpicit ad ſolis ortum.Et ecce in introitu porte
vigintiquinqꝫ viri.Et vidi in medio eorum †
iechoniam filium azur et pheltiam filium ba
al' † iechoni naie principes populi:dixitqꝫ ad me fili hominis hi ſunt
viri qui cogitant iniquitatem:et tractant conſilium peſſi
mum in vrbe iſta dicentes.Nōne dudum edificate ſunt do
mus?Hec eſt lebes:nos autem carnes. Idcirco vaticina
B re de his:vaticinare fili hominis.Et irruit in me ſpiritus
domini:⁊ dixit ad me.Loquere.Hec dicit dominus. Sic
locuti eſtis domus iſrael et cogitatiōes cordis veſtri ego
noui.Plurimos occidiſtis in vrbe hac:et impleſtis vias
eius interfectis.Propterea hec dicit dominus deꝰ iſrael

Interfecti veſtri quos poſuiſtis in medio eius hi ſunt car
nes:et hec eſt lebes:et educā vos per mediū eius.Gladiū
metuiſtis:⁊ gladium inducam ſuper vos dicit dn̄s deus
et eijciā vos de medio eius.Daboqꝫ vos in manu hoſtiū
et faciā in vobis iudicia.Gladio cadetis.In finibꝰ iſrael
iudicabo vos:⁊ ſcietis qꝛ ego dn̄s.Hec non erit vobis in
lebetem:⁊ vos non eritis in medio eius in carnes. In fini
bus iſrael iudicabo vos:⁊ ſcietis qꝛ ego dominꝰ:qꝛ in pre C
ceptis meis non ambulaſtis:et iudicia mea non feciſtis ſꝫ
iuxta iudicia gentium que in circuitu veſtro ſunt eſtis ope
rati.Et factum eſt cum prophetarem:pheltias filius ba
naie mortuus eſt.Et cecidi in faciem meam clamans voce
magna.Et dixi.Heu:heu:heu domine deus cōſummatio
nem tu facis reliquiarū iſrael.Et factum eſt verbum do
mini ad me dicens.Fili hominis fratres tui † viri propin *al' † geminat fratres tui*
qui tui ⁊ omnis domus iſrael vniuerſi quibus dixerūt ha
bitatores hieruſalem:longe recedite a domino nobis da
ta eſt terra in poſſeſſionem:propterea hec dicit dominus
deus.Quia longe feci eos in gentibus:et qꝛ diſperſi eos
in terris:ero eis in ſanctificationem modicā in terris ad
quas venerunt. Propterea loquere. Hec dicit dominus
deus.Congregabo vos de populis et adunabo de terris
in quibus diſperſi eſtis.daboqꝫ vobis humum iſrael:⁊ in
gredientur illuc:⁊ auferam omnes offenſiones cunctaſqꝫ D
abominationes eius de illa.Et dabo eis cor vnum ⁊ ſpiri *Infra.26.f.*
tum nouum tribuam in viſceribus eorum.Et auferam cor
lapideum de carne eorum:⁊ dabo eis cor carneum vt i pre
ceptis ambulent:et iudicia mea cuſtodiant faciantqꝫ ea:⁊
ſint mihi in populum:⁊ ego ſim eis in deū. Quorū autem
cor poſt offendicula ⁊ abominationes ſuas † ambulat:ho *al' † ambulabat*
rum † viam in capite ſuo ponam dicit dominꝰ deus.Et ele *al' † vitam.*
uauerunt cherubim alas ſuas et rote cum eis:⁊ gloria dei
iſrael erat ſuper ea.Et aſcendit gloria domini de medio ci
uitatis ſtetitqꝫ ſuper montem qui eſt ad orientē vrbis.Et
ſpiritus leuauit me:adduxitqꝫ in chaldeā ad tranſmigra
tionem in viſionem in ſpiritu dei.Et ſublata eſt a me viſio
quam videram.Et locutus ſum ad tranſmigrationem om
nia verba domini que oſtenderat mihi.

¶ C.S.Probat exēplo ezechiel anguſtiam obſidionis
hieruſalem:et inſtantiam obſidionis. Cap.XII.

E T factus eſt ſermo domini ad me dicens. Fili A
hominis in medio domus exaſperantis tu ha
bitas qui oculos habent ad videndum et non
vident:et aures ad audiendum ⁊ nō audiūt:qꝛ
exaſperās eſt.Tu ergo fili hominis fac tibi va
ſa traſmigrationis:et tranſmigrabis per diem corā eis.
Tranſmigrabis autem de loco tuo ad locum alterum in
conſpectu eorū:ſi forte aſpiciant qꝛ domus exaſperās eſt
Et efferes foras vaſa tua quaſi vaſa tranſmigrantis per
diem in conſpectu eorum.Tu autē egredieris veſpere co B
rā eis ſicut egreditur migrās ante oculos eorum. Perfo
de tibi parietem.et egredieris per eum in conſpectu eo
rum.In humeris † portaberis:in caligine † efferēris.Fa *al' † portabis*
ciem tuam velabis ⁊ nō videbis terram.qꝛ portentum de *al' † effugies*
di te domui iſrael.Feci ergo ſicut preceperat mihi domi
nus.Vaſa mea protuli quaſi vaſa tranſmigrantis per diē
et veſpere pfodi mihi parietem manu.et in caligine egreſ
ſus ſum.et in humeris † portatus in conſpectu eorum .Et *al' † portaui*
factus eſt ſermo domini † mane ad me dicens.Fili homi *al' † nō hꝫ* C
nis nunquid non dixerunt ad te domus iſrael.domus ex *al' † mane.*
aſperās quid tu facis?Dic ad eos.Hec dicit dominꝰ deꝰ *al' † nunqd dixerunt.*
Super † ducem onus iſtud qui eſt in hieruſalem.et ſuper *al' † principē*
omnem domū iſrael que eſt in medio eorū.Dic ergo por
tentum veſtrum.Quomodo feci ſic fiet illis. In tranſmi
grationem et in captiuitatem ibunt et † dux qui eſt in me
dio eorum in humeris portabitur : in caligine egredietur *al' † princeps.*
Parietem † perfodient vt educant eum:facies eiꝰ ope *al' † effodient*

Quod ⁊ ſi beſtias peſſimas induxero ſuper terram vt va-
E ſtem eam: et fuerit in via eo ꝙ nõ ſit pertranſiens propter
beſtias tres viri iſti † ſi fuerint in ea: viuo ego dicit domi-
nus deus q: nec filios nec filias liberabunt: ſed ipſi ſoli libe
rabuntur: terra autem deſolabitur. Uel ſi gladium induxe
ro ſuper terram illam: et dixero gladio tranſi per terraꝫ ⁊
interfecero de ea hominem et iumentum: et tres viri iſti
F fuerint in medio eius: viuo ergo dicit dominus deus: nõ li
berabunt filios neqꝫ filias: ſed ipſi ſoli liberabitur. Si au
tem et peſtilentiã immiſero ſuper terrã illã: ⁊ effudero indi
gnationem meam ſuper eam in ſanguine: vt auferam ex ea
hominem ⁊ iumentũ: et noe et daniel ⁊ iob fuerint † in me-
dio eius viuo ego dicit dominus deus: quia filium et filiaꝫ
nõ liberabunt ſed ipſi iuſtitia ſua liberabunt animas ſuas.
G Quoniam hec dicit dominus: q: ⁊ ſi quattuor iudicia mea
peſſima gladium et famem ac beſtias malas ⁊ peſtilentiaꝫ
immiſero in hieruſalem vt interficiam ea hominem ⁊ pec⁹
tamen relinquetur in ea ſaluatio educentiũ filios et filias.
Ecce ipſi egredientur ad vos et videbitis viam eorum. ⁊ ad
inuentiones eorum et conſolabimini ſuper malo qđ induxi
in hieruſalem in omnibus que importaui ſuper eam et con
ſolabuntur † vos cum videritis viam eorum et adinuentio
nes eorum: ⁊ cognoſcetis ꝙ nõ fruſtra fecerim omnia que
feci in ea: ait dominus deus.

Capituli Summarium. Sermo domini contra hieru-
ſalem vitem infructuoſam. Ca.XV.

A Et factus eſt ſermo domini ad me dicens. Fili
hominis quid fiet de ligno vitis ex omnibus li
gnis nemorum que ſunt inter ligna ſyluarum?
Nunquid tolletur de ea lignũ vt fiat opus aut
fabricabitur de ea paxillus vt dependeat in eo quodcunqꝫ
vas? Ecce igni datum eſt in eſcam: vtramqꝫ partem eius
conſumpſit ignis: et medietas eius redacta eſt in fauillã.
Nunquid vtile erit ad opus. † Etiam cum eſſet integrum
B non erat aptum ad opus: quãtomagis cũ illud ignis deuo
rauerit ⁊ cõbuſſerit: nihil ex eo fiet operis propterea hec
dicit dominus deus. Quomodo lignũ vitis inter ligna ſyl
uarum quod dedi igni ad deuorandum: ſic tradam habita
tores hieruſalem: et ponam faciem meam in eos. De igne
egredientur: et ignis conſumet eos. Et ſcietis quia ego do
minus cum poſuero faciem meam in eos et dedero terraꝫ
inuiam et deſolatam: eo ꝙ preuaricatores extiterint: dicit
dominus deus.

Capituli Summarium. Cathalogus immundiciarum
et iniquitatum hieruſalem et correptio qua reuocatur ad
A ſalutem ſcribitur: iuſtificat dominus ſodomam ⁊ ſamariaꝫ
comparatione hieruſalem. Ca.XVI.

Et factus eſt ſermo domini ad me dicẽs. Fili ho
minis: notas fac hieruſalẽ abominationes ſuas
⁊ dices. Hec dicit dominus deus hieruſalẽ. Ra
dix tua et generatio tua de terra chanaan pater
tuus ammoreus: et mater tua cethea. Et quando nata es
in die ortus tui non eſt preciſus vmbilicus tuus ⁊ in aqua
non es lota in ſalutem: nec ſale ſalita nec inuoluta pannis.
Nõ pepercit ſuper te oculus † vt † faceret tibi vnũ de his
miſertus tui: ſed proiecta es ſuper faciem terre in abiectio-
ne anime tue in die qua nata es. Tranſiens autem per te vi
di te conculcari in ſanguine tuo. Et dixi tibi cũ eſſes in ſan
guine tuo. Uiue. Dixi inqꝫ tibi in ſanguine tuo. Uiue: multi
plicatã quaſi germen agri dedi te: ⁊ multiplicata es: ⁊ grã
dis effecta: ⁊ ingreſſa es ⁊ perueniſti ad mũdum muliebrẽ.
Ubera tua intumuerunt: et pilus tuus germinauit: ⁊ eras
nuda et confuſione plena: et tranſiui per te et vidi te: et ec-
ce tempus tuum tempus amantium. Et expandi amictum
meum ſuper te: et operui ignominiam tuam. Et iuraui ti-
bi et ingreſſus ſum pactum tecum: ait dominus deus. Et
facta es mihi: ⁊ laui te aqua et † emũdaui ſanguinem tuum
ex te. Et vnxi te oleo et veſtiui te diſcoloribus: ⁊ calciaui te
B hiacyntho ⁊ cinxi te byſſo et indui te ſubtilibus et ornaui
te ornamẽto. Et dedi armillas in manibus tuis ⁊ torqueꝫ
circa collum tuum: ⁊ dedi in aurem ſuper os tuũ ⁊ circulos
auribus tuis ⁊ coronã decoris in capite tuo. Et ornata es
auro et argento: et veſtita es byſſo ⁊ polimito ⁊ multis co
loribus. Similã et mel ⁊ oleũ comediſti: ⁊ decora facta es
vehementer nimis. Et profeciſti in regnũ ⁊ egreſſuꝫ eſt no
men tuum in gentes propter ſpeciem tuam: quia perfecta
eras in decore meo quem poſueram ſuper te dicit domin⁹
deus. Et habens fiduciã in pulchritudine tua fornicata es
in nomine tuo: ⁊ expoſuiſti fornicationem tuam omni tr[illegible]
eunti: vt eius fieres. Et ſumens de veſtimentis meis fec[illegible]
ſti tibi excelſa hinc inde conſuta ⁊ fornicata es ſuper eis: ſi
cut non eſt factum neqꝫ futurum eſt. Et tuliſti vaſa decoris
tui de auro meo ⁊ † argento meo que dedi tibi: ⁊ feciſti ti-
bi imagines maſculinas ⁊ fornicata es in eis: ⁊ ſumpſiſti ve
ſtimẽta † tua multicoloria: ⁊ † operuiſti illas. Et oleũ meũ
C et thimiama meum poſuiſti coram eis: et panem meũ queꝫ
dedi tibi ſimilam ⁊ oleum et mel quibus enutriui te: poſui-
ſti † in conſpectu eorum in odorem ſuauitatis. Et factuꝫ eſt
ait dominus deus. et tuliſti filios tuos et filias tuas quas
generaſti mihi ⁊ immolaſti eis ad deuorandum. Nunquid
parua eſt fornicatio tua? Immolaſti filios meos et dediſti
illos conſecrans eis. Et poſt omnes abominationes tuas
et fornicationes non es recordata dierum adoleſcentie tue
quando eras nuda et confuſione plena: conculcata in ſan-
guine tuo. Et accidit poſt omnem maliciam tuam. ve: ve: ti
bi ait dominus deus. Et edificaſti tibi lupanar: et feciſti ti
bi proſtibulum in cunctis plateis. Ad omne caput vie edi-
ficaſti ſignum proſtitutionis tue: et abominabilem feciſti
decorem tuum. Et diuiſiſti pedes tuos omni tranſeunti: et
multiplicaſti omnes fornicationes tuas. Et fornicata es
cum filijs egypti vicinis tuis magnarum carnium: et mul-
tiplicaſti fornicationem tuam ad irritanduꝫ me. Ecce ego
† extendam manum meam ſuper te: ⁊ auferam † iuſtifica-
tionem tuam. Et dabo te in † animas odientium te filiarũ
D paleſtinarum: que erubeſcunt in via tua ſcelerata. Et forni
cata es in filijs aſſyriorum: eo ꝙ necduꝫ fueris expleta. Et
poſtqꝫ fornicata es nec ſic es † ſatiata: et multiplicaſti for-
nicationem tuam in terra chanaan cum chaldeis: ⁊ nec ſic
ſatiata es. In quo mundabo cor tuum ait dominus deus:
cum facias omnia hec opera mulieris meretricis ⁊ proca
cis? quia fabricaſti lupanar tuum in capite omnis vie: ⁊ ex
celſum tuũ feciſti in omni platea. Nec facta es quaſi † me-
retrix faſtidio augens precium: ſed quaſi mulier adultera
que ſuper virum ſuum inducit alienos. Omnibus meretri
cibus dantur mercedes: tu autem dediſti mercedes cun-
ctis amatoribus tuis et dona donabas eis: vt intrarẽt ad
te vndiqꝫ ad fornicandum tecum. Factumqꝫ eſt in te con-
tra conſuetudinem mulierum in fornicatiõibus tuis ⁊ poſt
te nõ erit fornicatio. In eo enĩ ꝙ dediſti mercedes: et mer
cedes non accepiſti: factuꝫ eſt in te contrariũ. Propterea
meretrix audi verbum domini. Hec dicit dominus deus.
Quia effuſum eſt es tuum. et reuelata eſt ignominia tua in
fornicationibus tuis ſup amatores tuos: ⁊ ſup idola abo-
minationum tuarum in ſanguine filiorum tuorum quos de
diſti eis: ecce ego congregabo omnes amatores tuos qui
bus commixta eſt: et omnes quos dilexiſti cum vniuerſis
E quos oderas. Et congregabo eos ſuper te vndiqꝫ ⁊ nuda
bo ignominiam tuam coram eis: ⁊ videbunt omnem turpi
tudinem tuam et iudicabo te iudicijs adulterarum ⁊ effun
dentium ſanguinem. Et dabo te in ſanguinẽ furoris et zeli
et dabo te in manus eorum. Et deſtruent lupanar tuum et
demolientur proſtibulum tuũ. ⁊ denudabũt te veſtimentis
tuis vt auferãt vaſa decoris tui: ⁊ derelinquẽt te nudã ple-
namqꝫ ignominia: ⁊ adducẽt ſup te multitudinẽ. Et lapida

Marginal notes: al's † multicoloribus. al's † atqꝫ. al's † mea. al's † veſtita es eis. al's † corã eis. De cõſe. di. 5. c. nunqꝫ in ſtu. al's † extendi. al's † ius tuuꝫ. al's † anima. al's † ſedata. al's † mulier faſtidioſa. al's † chanaane. al's † mũdaui. al's † ſuper.

4.Re.25. bunt te lapidibus:et trucidabũt te gladiis ſuis.Et cõbu-
rent domos tuas igni : ⁊ facient in te iudicia in oculis mu
lierũ plurimarũ.Et deſines fornicari:⁊ mercedes vltra
nõ dabis.Et requieſcet indignatio mea in te:⁊ auferet ze
lus meus a te:et quieſcam nec iraſcar ampliꝰ eo ꝙ nõ fue-
ris recordata dierũ adoleſcentie tue:et prouocaſti me in oĩ
bus his.Quapropter ⁊ ego vias tuas in capite tuo dedi
ait dñs deus:⁊ nõ feci iuxta ſcelera tua in omnibꝰ abomi
nationibus tuis.Ecce oĩs qui dicit vulgo prouerbiũ in te
aſſumet illud dicẽs.Sicut mater:ita et filia eius.Filia ma
Supra eodem. tris tue es tu:que proiecit virum ſuũ:⁊ filios ſuos ⁊ ſoror ſo
rorũ tuarũ:que proiecerũt viros ſuos ⁊ filios ſuos.Mater
veſtra.cethea:et pater veſter ammorreꝰ.Et ſoror tua ma
ior ſamaria ipſa et filie eius que habitant ad ſiniſtrã tuam
Soror autem tua minor te:que habitat a dextris tuis ſo-
doma ⁊ filie eiꝰ.Sed nec in vijs earũ ambulaſti neqꝫ ſcdm
als ✠ paullum. ſcelera earũ feciſti.† Pauxillũ minus pene ſceleratiora
feciſtis illis:in omnibus vijs tuis.Viuo ego dicit dñs deꝰ
qꝛ non fecit ſodoma ſoror tua ipſa ⁊ filie eius ſicut feciſti
tu ⁊ filie tue.Ecce hec fuit iniquitas ſodome ſororis tue ſu
perbia ſaturitas panis et abundantia et otiũ ipſius et fi
liarum eius:⁊ manum egeno ⁊ pauperi non porrigebant:
⁊ eleuate ſunt et fecerunt abominationes coram me:⁊ ab
Geneſis.19.f. ſtuli eas ſicut vidiſti.Et ſamaria dimidiũ peccatorũ tuo-
al ✠ eam. 1.q.1.nonne. rũ nõ peccauit:ſed viciſti† eas ſceleribus tuis:⁊ iuſtifica
ſti ſorores tuas in omnibus abominationibus tuis quas
operata es.Ergo et tu porta confuſionẽ tuã que viciſti ſo
rores tuas peccatis tuis ſceleratiꝰ agens ab eis.Iuſtifi-
diſt.5.c.dña. cate ſunt enim a te.Ergo et tu confundere ⁊ porta ignomi
als ✠ cõuerſiõi. niam tuam:que iuſtificaſti ſorores tuas:⁊ conuertam reſti
als ✠ reuerſiõe. tuens eas† conuerſione ſodomorũ cum filiabus ſuis:⁊ cõ
als ✠ filiorum. uerſione ſamarie et† filiarum eius.Et conuertã reuerſio-
De.ſo.d.dña. nem tuam in medio earum vt portes ignominiam tuam:et
B confundaris in omnibus que feciſti conſolãs eas.Et ſoror
tua ſodoma ⁊ filie eius reuertentur ad antiquitatem ſuam:
et ſamaria et filie eius reuertentur ad iniquitatem ſuam
et tu:et filie eius reuertimini ad antiquitatem veſtram.
Non fuit autem ſodoma ſoror tua audita ĩ ore tuo in die ſu
perbie tue anteꝙ̃ reuelaret malitia tua ſicut hoc tpe in op
probrium filiarũ ſyrie et cunctarum in circũitu tuo filiarũ
paleſtinarum que ambiunt te per gyrum. Scelus tuum ⁊
ignominiam tuam tu portaſti:ait dominus deus. Qꝛ hec
dicit dominus deus.Et faciam tibi ſicut deſpexiſti iuramẽ
tum vt irritum faceres pactũ:et recordabor ego pacti mei
tecum in diebus adoleſcentie tue:et ſuſcitabo tibi pactũ
ſempiternum.Et recordaberis viarum tuarum:et confun
deris cum receperis ſorores tuas te maiores cum minori
bus tuis.Et dabo eas tibi in filias : ſed non ex pacto tuo:
et ſuſcitabo ergo pactum meum tecum.Et ſcias quia ego
dominꝰ vt recorderis ⁊ confundaris et non ſit tibi vltra
aperire os pre confuſione tua: cũ placatꝰ tibi fuero in om
nibus que feciſti ait dominus deus.

Capituli ſommarium .Ioachin in babylone captiuo
ſedechias et hieruſalem datur in manibꝰ nabuchodono-
ſor:⁊ prophetia de chriſto ponitur. Capit.XVII.

A ET factus eſt ſermo domini ad me dicens.Fili ho
minis:propõe enigma.et narra parabolã ad do-
mum iſrael ⁊ dices.Hec dicit dominus deꝰ.Aqui
la grandis magnarum alarum longo membrorũ
ductu plena plumis et varietate venit ad libanum et tulit
medulam cedri.Summitatem frondiũ eius auulſit ⁊ trãſ
portauit eam in terram chanaam:in vrbe† negociatorum
als ✠ negotiationis. poſuit illam.Et tulit de ſemine terre:et poſuit illud in ter-
B ra pro ſemine vt firmaret radicẽ ſup aquas multas.In ſu
perficie poſuit illud.Cumqꝫ illud germinaſſet creuit in vi-
neam latiorem:humili ſtatura reſpicientibꝰ ramis eiꝰ ad

eam et radices eius ſub illa erant.Facta eſt ergo vinea et
fructificauit in palmites ⁊ emiſit propagines.Et facta eſt
aquila altera grandis magnis alis:multiſqꝫ plumis.Et ec
ce vinea iſta q̃ſi mittẽs radices ſuas ad eã palmites ſuos
extendit ad illam vt irrigaret eam de areolis germinis ſui
In terra bona ſuper aquas multas plantata eſt:vt faciat
frondes et portet fructum:vt ſit in vineam grandem.Dic.
Hec dicit dominus deus.Ergo ne proſperabitur? Nõne C
radices eius euellet ⁊† fructus eius diſtinguet:⁊ ſiccabit als ✠ fructus
omnes palmites germinis eius et areſcet:⁊ nõ in brachio eius ſtringet.
grandi neqꝫ in populo multo vt euelleret eam radicitus?
Ecce plantata eſt.Ergo ne proſperabitur? Nonne cum te
tigerit eam ventꝰ vrens ſiccabitur.et in areis germinis ſui
areſcet?Et factum eſt verbum domini ad me dicens.Dic
ad domum exaſperantem neſcitis quid iſta ſignificẽt?Dic
Ecce† veniet rex babylonis in hieruſalem:et aſſumet re- als ✠ venit.
gem et principes eius et adducet eos ad ſemetipſum in ba D
bylonem:et tollet de ſemine regni:ferietqꝫ cum eo fedus ⁊
ab eo accipiet iuſiurandũ.Sed et fortes terre tollet vt ſit
regnum humile et non eleuetur:ſed cuſtodiat pactum eiꝰ
et ſeruet illud.Qui recedens ab eo miſit nuncios ad egy-
ptum:vt daret ſibi equos et populum multum. Nunquid
proſperabitur vel conſequetur ſalutem qui fecit hec?Et
qui diſſoluit pactum nunquid effugiet?Viuo ego dicit do
minus deus:quoniam in loco regis qui conſtituit eum re-
gem:cuius fecit irritum iuramentum et ſoluit pactum qḋ E
habebat cũ eo in medio babylonis morietur.Et non in ex
ercitu grandi neqꝫ in populo multo faciet contra eum pha
rao prelium in iactu aggeris:et in extructione vallorũ:vt
interficiat animas multas.Spreuerat enim iuramentum
vt ſolueret fedus:et ecce dedit manum ſuã.Et cum omnia
hec fecerit non effugiet.Propterea hec dicit dominꝰ deꝰ
Viuo ego:quoniam iuramentum quod ſpreuit ⁊ fedus qḋ F
preuaricatus eſt ponam in caput eius.Et expandam ſuper
eum rete meum:⁊ comprehendet in ſagena mea:⁊ adduc
eum in babilonem et iudicabo eum ibi preuaricatiõe qua
† deſpexit me et omnes profugi eius cum vniuerſo agmine als ✠ preuaricatus eſt me.
ſuo gladio cadent.Reſidui autem in omnem ventũ diſper
gentur:et ſcietis qꝛ ego dominus locutus ſum.Hec dicit G
dominus deus.Et ſumam ego de medulla cedri ſublimis
et ponam de vertice ramorum eius tenerum:† diſpergam
et plantabo ſuper montem excelſum et eminentem.In mõ al ✠ diſtingam.
te ſublimi iſrael plantabo† illud:⁊ erumpet in germen et al ✠ diſtringam.
faciet fructum:et erit in cedrum magnam.Et habitabunt als ✠ illam.
ſub† ea omnes volucres et vniuerſum volatile ſub vmbra als ✠ eo.
frondium eius nidificabit.Et ſcient omnia ligna regionis
quia ego dominus humiliaui lignum ſublime:et exultaui li
gnum humile:et ſiccaui lignum viride ⁊ frõdere feci lignũ
aridum.Ego dominus locutus ſum et feci.

Capituli Summarium.De vua acerba:quia nõ pater
pro filio nec filius pro patre tenetur in peccatis :ſed vnuſ-
quiſqꝫ onus ſuum portabit.et vbi inuenietur ibi iudicabi-
tur:et reuocantur peccatores ad penitentiam.
Capitulum.XVIII.

ET factus eſt ſermo domini ad me dicẽs.Quid A
eſt qḋ inter vos parabolã vertitis in prouer-
bium iſtud in terra iſrael dicentes patres co- Hiere.31.c.
mederunt vuam acerbam et dentes filiorum
† obſtupeſcunt?Viuo ego dicit dominus deꝰ als ✠ obſtupuerunt.
ſi erit vltra vobis parabola hec in prouerbiũ in iſrael .Ec De.c.cõſecr.d.4.
ce omnes anime me ſunt.Ut anima patris:ita ⁊ anima filij queris.
mea eſt. Anima que peccauerit ipſa morietur.Et vir ſi fue 24.q.2.ſi quis
rit iuſtus et fecerit iudicium et iuſtitiam in montibus non 1.q.4.c.idem ſi quis.
comederit ⁊ oculos ſuos nõ leuauerit ad idola domꝰ iſrl̃ 24.q.3.c.ſi habes.
⁊ vxorem proximi ſui nõ violauerit.⁊ ad mulierẽ mẽſtrua
tam non

ramitnon acceſſerit:et hominem non contriſtauerit:dign⁹
debit oꝛi reddiderit:per vim nihil rapuerit:panē ſuū eſu
rienti dederit ⁊ nudum operuerit veſtimento:ad vſurā nō
cōmodauerit:⁊ amplius nō acceperit:ab iniquitate auer
terit manum ſuam:et iudicium verum fecerit inter viruꝫ ⁊
virum:⁊ in p̄ceptis meis ambulauerit ⁊ iudicia mea cuſto
dierit vt facit veritateꝫ hic iuſtus eſt. Uita viuet ait domi
C nus deus. Quod ſi genuerit filiū latronē effundentem ſan
guinem:⁊ fecerit vnum de iſtis:et hec quidem omnia non
facientē.ſed in mōtibus comedentē et vxoꝛem pꝛoximi ſui
polluentē egenū ⁊ pauperē contriſtantē rapientē rapinas
pignus non reddentē:⁊ad idola leuantē oculos ſuos:abo
D minationē facientē:ad vſurā dātem:⁊ amplius accipientē
nūquid viuet? Nō viuet. Cum vniuerſa hec deteſtanda fe
cerit:moꝛte moꝛiet̄. Sanguis ei⁹ in ipſo erit. Qd̄ ſi genue
rit filium qui vidēs omnia peccata patris ſui que fecit:ti-
muerit et non fecerit ſimile eis:ſuper montes non come-
derit:et oculos ſuos non leuauerit ad idola domus iſrael
⁊ vxoꝛem pꝛoximi ſui nō violauerit:⁊ virum non contriſta
uerit:pignus nō retinuerit:⁊ rapinā non rapuerit panem
ſuum eſurienti dederit:et nudū operuerit veſtimēto:a pau
peris iniuria auerterit manū ſuā:vſurā ⁊ ſuper abundātiā
nō acceperit:et iudicia mea fecerit:⁊ in p̄ceptis meis am-
bulauerit:hic non moꝛiet̄ in iniquitate patris ſui:ſed vita
E viuet. Pater eius qꝛ calūniatus eſt:⁊ vim fecerit fratri et
malū operatus eſt in medio populi ſui:ecce moꝛtu⁹ eſt in
iniquitate ſua. Et dicitis. Quare nō poꝛtabit filius iniqui
tatem patris? Uidelicet qꝛ filius iudiciū ⁊ iuſtitiā operat⁹
eſt:oīa pꝛecepta mea cuſtodiuit et fecit illa viuet vita. Aia
que peccauerit ipſa moꝛietur. Fili⁹ nō poꝛtabit iniquitatē
patris:⁊ pater non poꝛtabit iniquitatē filij. Iuſtitia iuſti
ſup eū erit:et impietas impij erit ſuper eū. Si autē impi⁹
egerit penitentiā ab omnibus peccat⁹ ſuis que operatus
F eſt:et cuſtodierit † oīa pꝛecepta mea:⁊ fecerit iudiciū ⁊ iu
ſtitiam:vita viuet ⁊ nō moꝛietur. Oim iniquitatū ei⁹ quas
operat⁹ eſt nō recoꝛdaboꝛ. In iuſtitia ſua quā operat⁹ eſt
viuet. Nūquid volūtatis mee eſt moꝛs impij dicit dn̄s de⁹
⁊ non vt cōuertatur a vijs ſuis ⁊ viuat? Si autē auerterit ſe
iuſtus a iuſtitia ſua:⁊ fecerit iniquitatē ſcd̄m omnes abo-
minationes quas operari ſolet impius:nūquid viuet? Oēs
iuſtitie eius quas fecerat nō recoꝛdabuntur. In pꝛeuarica
tione qua p̄uaricatus eſt:et in peccato ſuo quod peccauit
in ipſis moꝛiet̄. Et dixiſtis. Non eſt equa via domini. Au-
dite ergo dom⁹ iſrael. Nūquid via mea nō eſt equa:⁊ non
magis vie veſtre praue ſunt? Cū enī auerterit ſe iuſt⁹ a iu-
ſtitia ſua:⁊ fecerit iniquitatē:moꝛiet̄ in † eis. In iniuſtitia
quam operat⁹ eſt moꝛiet̄. Et cū auerterit ſe impius ab †
G impietate ſua quā operat⁹ eſt:⁊ fecerit iudicium ⁊ iuſtitia
ipſe aīam ſuā viuificabit. Conſiderans enim et auertens ſe
ab omnib⁹ iniquitatib⁹ ſuis quas operat⁹ eſt:vita viuet ⁊
non moꝛietur. Et dicūt filij iſrael. Nō eſt equa via dn̄i. Nū
quid vie mee non ſunt eque domus iſrael:⁊ non magis vie
veſtre praue? Idcirco vnūquemqꝫ iuxta vias ſuas iudica-
bo domus iſrael ait dn̄s deus. Cōuertimini ⁊ agite peni-
tētiā ab omnibus iniquitatibus veſtris:⁊ nō erit vobis in
ruinā iniquitas. Pꝛoijcite a vobis omnes iniquitates ve-
ſtras in quibus pꝛeuaricati eſtis:et facite vobis coꝛ nouū
⁊ ſpiritū nouū. Et quare moꝛiemini dom⁹ iſrael? Quia no
lo moꝛtē moꝛientis dicit dn̄s deus † reuertimini ⁊ viuite.

C. S. De ioachim et iechonia:de filio ioachim capti-
uatis:de reliquijs iude:qꝛ nō habuerūt regē. Ca.XIX.

ET tu † fili hominis aſſume planctū ſuper pꝛinci-
pes iſrael:et dices. Quare mater tua leena inter
leōes cubauit? In medio leunculoꝛum enutri-
A uit catulos ſuos. Et eduxit vnum de leunculis
ſuis:leo factus eſt et didicit capere pꝛedam † hominemqꝫ
comedere. Et audierunt de eo gentes et non abſqꝫ vulne-
ribus ſuis ceperunt eum:et adduxerūt euꝫ in cathenis in
terram egypti. Que cum vidiſſet quoniam infirmata eſt ⁊ 26.q.6.c.aīa.
perijt expectatio eius tulit vnum de leunculis ſuis:leoneꝫ pe.⁊.pe. de pe.diſt.3.c.
conſtituit eum. Qui incedebat inter leones. Et factus eſt adhuc inſtant.
B leo et didicit pꝛedaꝫ capere ⁊ homines deuoꝛare didicit vi
duas facere:et ciuitates earum in deſertū adducere:⁊ de- 23.q.2.c.admonere.
ſolata eſt terra ⁊ plenitudo eius a voce rugitus illi⁹. Et cō de here.c.ad abolendam.
uenerunt aduerſus eum gentes vndiqꝫ de pꝛouincijs:⁊ ex x e here.c.4. lib 6.
panderunt ſuper eum rhete ſuum. In vulneribus earuꝫ ca
ptus eſt et miſerunt eum in caueam. In cathenis adduxe-
C runt eum ad regem babylonis:miſeruntqꝫ eum in carcerē
ne audiretur vox eius vltra ſuper montes iſrael. Mater
tua quaſi vinea in ſanguine tuo ſuper aquam plantata eſt.
D fructus eius et frondes eius creuerunt ex aquis multis
⁊ facte ſunt ei virge ſolide in ſceptra dominantium:⁊ exal
tata eſt ſtatura eius inter frondes. Et vidit altitudinē ſuā
in multitudine palmituꝫ ſuoꝛum:⁊ euulſa eſt in ira in terrā
qꝫ pꝛoiecta et ventus vrens ſiccauit fructum eius:marcue
rūt et areſacte ſunt virge roboꝛis eius. Ignis comedit eā
Et nunc tranſplantata eſt in deſertum in terra inuia ⁊ ſitiē
ti:et egreſſus eſt ignis de virga ramoꝛum eius qui fructū
eius comedit.et nō fuit in ea virga foꝛtis:ſceptrū dominā
tium. Planctus eſt et erit in planctum.

Capituli Summarium. Dixit dominus qꝫ non reſpon
debit interrogantibus pꝛopter peccata et expꝛobꝛat eis
ſcelera ſua et blaſpemias:de repꝛobatione legis et ſacrifi
cioꝛum.de reditu captiuoꝛum in terram ſuam.

Capitulum.XX.

A ET factuꝫ eſt in anno ſeptimo:in quinto in decī
ma menſis:venerūt viri de ſenioꝛibus iſrael:vt
interrogarent dominuꝫ et ſederunt coꝛam me
Et factus eſt ſermo domini ad me dicens. Fili
hominis loquere ſenioꝛibus iſrael:⁊ dices ad
eos. Hec dicit dominus deus. † Nunquid ad interrogan alr̄ † Num.
dum me vos veniſtis? Uiuo ego qꝛ nō reſpondebo vobis
ait dn̄s de⁹. Si iudicas eos ſi iudicas fili hominis. Abo-
minationes patrū eoꝛū oſtende eis ⁊ dices ad eos. Hec di
cit dominus deus. In die qua elegi iſrael et leuaui manuꝫ
meam pꝛo ſtirpe domus iacob.⁊ apparui eis in terra egy
pti:⁊ leuaui manum meam pꝛo eis dicens:ego dn̄s de⁹ ve
ſter in die illa leuaui manū meā pꝛo eis vt educerē eos de
terra egypti in terrā quam pꝛouideram eis fluentē lacte et terra iſrael melioꝛ eſt oībus.
B melle:que eſt egregia inter omnes terras. Et dixi ad eos
Unuſquiſqꝫ offenſiones oculoꝛū ſuoꝛū abijciat ⁊ in idolis
egypti nolite pollui. Ego dn̄s deus veſter. Et irritauerūt
me:noluerūtqꝫ me audire. Unuſquiſqꝫ abominatiōes ocu
loꝛum ſuoꝛum nō pꝛoiecit:nec idola egypti reliquerūt. Et Infra eodem.
dixi vt effunderem indignationem meam ſuper eos et im-
plerem iram meam in eis in medio terre egypti. Et feci pꝛo
pter nomen meum:vt non violaretur coꝛā gentibus in qua
rum medio erant et inter quas apparui eis vt educerē eos
de terra egypti. Eieci ergo eos de terra egypti et eduxi
eos in deſertum:⁊ dedi eis p̄cepta mea:⁊ iudicia mea oſtē alr̄ † faciat.
di eis:que † faciens homo † viuet in eis. Inſuper ⁊ ſabba alr̄ † viuat.
ta mea dedi eis:vt eſſet ſignum inter me et eos et ſcirent Exod.20.b.et 31.c.
quia ego dominus ſanctificans eos. Et irritauerūt me do
mus iſrael in deſerto:in pꝛeceptis meis nō ambulauerūt:
⁊ iudicia mea pꝛoiecerūt:que faciens homo viuet in eis:⁊
ſabbata mea violauerunt vehementer. Dixi ergo vt effun
derem furoꝛem meum ſuper eos in deſerto:et conſumereꝫ Exo.16.f.
C eos. Et feci pꝛopter nomen meum ne violaretur coꝛam Su pꝛa eodem.
gentibus de quibus eieci eos in conſpectu earū. Ego igi- Infra eodem.
tur leuaui manum meam ſuper eos in deſerto.ne inducerē
eos in terram quam dedi eis.fluenteꝫ lacte et melle.pꝛeci
puam terrarum omnium quia iudicia mea pꝛoiecerūt.⁊ in

preceptis meis nõ ambulauerunt: ⁊ ſabbata mea violaue-
runt. Poſt idola enim cor eorum gradiebatur. Et peper-
cit oculus meus ſuper eos vt non interficerē eos: nec con
ſumpſi eos in deſerto. Dixi autem ad filios eorum in ſolitu
dine. In preceptis patrum veſtrorum nolite incedere nec
iudicia eorum cuſtodiatis: nec in idolis eorum polluamini.
Ego dominus deus veſter. In preceptis meis ambulate.
alias ✝ ſciat. et iudicia mea cuſtodite et facite ea: et ſabbata mea ſancti
alias ✝ eorum. ficate, vt ſit ſignū inter me et vos. ⁊ ✝ ſciatis q2 ego ſum do
minus deus veſter. Et exacerbauerunt me filij: et in pre-
D ceptis meis non ambulauerūt: et iudicia mea nõ cuſtodie
Su per eodem. runt vt facerent ea que cū fecerit hõ viuet in eis. Et ſab-
bata mea violauerunt. Et communicatus ſum vt effunde-
rem furorem meum ſuper eos: ⁊ implerem iram meam in
eis in deſerto. Auerti autē manū meā. ⁊ feci propter nomē
alias ✝ ſupra. meum vt non violaretur coram gentibus: de quibus eieci
eos in oculis earum. Iterum leuaui manū meam in eos
in ſolitudinē vt diſpergerem illos in natiões: et ventilarē
in terras: eo q indicia mea non feciſſent ⁊ precepta mea re
probaſſent: et ſabbata mea violaſſent. et poſt idola patrū
ſuorum fuiſſent oculi eorū. Ergo ⁊ ego dedi eis precepta
non bona: ⁊ iudicia in quibus non viuent et pollui eos in
muneribꝰ ſuis cum offerrēt omne qd aperit vuluā propter
delicta ſua: et ſcient q2 ego dominus. Quãobrem loquere
E ad domū iſrael fili hominis: ⁊ dices ad eos. Hec dicit do
minus deus. Adhuc et in hoc blaſphemauerūt me patres
veſtri cum ſpreuiſſent me contēnentes. ⁊ induxiſſē eos in
terrā ſuper quā leuaui manū meā vt darē eis. Viderūt om
nē collem excelſum: et omne lignum nemoroſum: et immo-
lauerunt ibi victimas ſuas: et dederunt ibi irritationē ob
lationis ſue: et poſuerunt ibi odorem ſuauitatis ſue: ⁊ liba
uerunt libationes ſuas. Et dixi ad eos. Quid eſt excelſū
ad quod vos ingredimini? Et vocatum eſt nomen eius ex
celſum vſq ad hanc diem. Propterea dic ad domū iſrael
Hec dixit dominus deus. Certe in via patrū veſtrorū vos
polluimini: ⁊ poſt offendicula eorum vos fornicamini: ⁊ in
oblatione donorum veſtrorum: cum traducitis filios vr̃os
per ignem: vos polluimini in omnibus idolis veſtris vſq
hodie: ⁊ ego reſpõdebo vobis domus iſrael? Viuo ego di
cit dominus deꝰ quia non reſpondebo vobis neq cogita
tio mentis veſtre fiet dicentiū. Erimus ſicut gentes ⁊ ſicut
cognatiões terre: vt colamus ligna et lapides. Viuo ego
F dixit dominus deus quī in manu forti: ⁊ in brachio extēto:
et in furore effuſo regnabo ſuper vos. Et educā vos de po
pulis et cõgregabo vos de terris in quibus diſperſi eſtis
In manu valida et in brachio extento: ⁊ in furore effuſo re
alias ✝ adducam gnabo ſuper vos: et ✝ ducam vos in deſertum populorum
et iudicabor vobiſcum ibi facie ad faciē. Sicut iudicio cõ-
tendi aduerſum patres veſtros in deſerto terre egypti: ſic
iudicabo vos dicit dominus: Et ſubijciā vos ſceptro meo
et inducā vos in vinculis federis. Et eligā de vobis trāſ
greſſores et impios: et de terra incolatus eorum educam
eos: et in terrā iſrael non ingredietur: et ſcietis quia ego
dominus et vos domus iſrael. hec dicit dominꝰ deꝰ. Sin-
guli poſt idola veſtra ambulate: et ſeruite eis. Qd ſi et in
hoc non audieritis me: ⁊ nomē meū ſanctū pollueritis vl-
tra in muneribꝰ veſtris ⁊ ī idolis veſtris in mõte ſctõ meo
in monte excelſo iſrael: ait dominus deus ibi ſeruiet mihi
alias ✝ omnis. omnis domus iſrael. ✝ Omnes inq in terra in qua place-
bunt mihi. Et ibi querā primicias veſtras et initium deci
marū veſtrum in omnibus ſanctificationibus veſtris. In
odorem ſuauitatis ſuſcipiam vos cum eduxero vos de po
pulis: et cõgregauero vos de terris in quas diſperſi eſtis
⁊ ſanctificabor in vobis in oculis nationum. Et ſcietis q2
G ego dominus cum induxero vos ad terrā iſrael: in terrā
pro qua leuaui manum meam vt darem eam patribus ve-
ſtris. Et recordabimini ibi viarum veſtrarum et omnium
ſcelerum veſtrorum quibus polluti eſtis in eis: et diſplice-
bitis vobis in conſpectu veſtro in omnibus malicijs vr̃is
quas feciſtis: et ſcietis quia ego dominus cū benefecero
vobis propter nomen meum ⁊ non ſcdm vias veſtras ma
las neq ſcdm ſcelera veſtra peſſima domus iſrael: ait do-
minus deus et factus eſt ſermo domini ad me dicens. Fili
hominis: pone faciem tuam contra viam auſtri ⁊ ſtilla ad
africum et propheta ad ſaltū agri meridiani: dices ſaltui
meridiano. Audi verbū domini. Hec dicit dominus deus.
Ecce ego ſuccendam in te ignem: et comburā in te omne
lignum viride et oē lignū aridū. Nõ extinguetur flamma
ſuccenſionis: et comburetur in ea omnis facies ab auſtro Supra. 4. c.
vſq ad aquilonem: ⁊ videbit vniuerſa caro q2 ego dominꝰ
ſuccēdi eā ✝ nec extinguetur. Et dixi. A a a: dñe deꝰ. Ipſi alias ✝ et non.
dicunt de me. Nunqd ✝ non ✝ per parabolas loquit̃ iſte? alias ✝ nõ hic / al. ✝ parabolas

Capituli Summarium. Sermo domini: de hieruſalē
prius in ſententia ignis: ſecundo de miſeria gladij duplica
ti ac triplicati. Sermo domini contra filios ammõ pro gla-
dio euaginato. Cap. XXI.

A Et factus eſt ſermo domini ad me dicens. Fili
hominis pone faciem tuam ad hieruſalē: ⁊ ſtil
la ad ſanctuaria et propheta contra humū iſrl̃
et dices terre iſrael: hec dicit dominus deus.
Ecce ego ad te: et eijciam gladium meū de va- alias ✝ occidam
gina ſua et ✝ occidam in te iuſtum et impium. Pro eo autē
q occidi in te iuſtum ⁊ impium. idcirco egredietur gladiꝰ
B meꝰ de vagina ſua ad omnem carnē ab auſtro vſq ad aqui
lonem. vt ſciat omnis caro quia ego dominꝰ eduxi gladiū
meum de vagina ſua irreuocabilē. Et tu fili hominis inge-
miſce in contritione lumborum et in amaritudinibus inge
miſces corā eis. Cūq dixerint ad te quare tu gemis: Di
ces. Pro auditu q2 venit et tabeſcet omne cor ⁊ diſſoluen-
tur vniuerſe manus: et infirmabitur omnis ſpiritus et per
cūcta genua fluent aque. Ecce venit: ⁊ fiet ait dominꝰ deꝰ.
Et factus eſt ſermo domini ad me dicens. Fili hominis p
pheta ⁊ dices. Hec dicit dominus deus. Loquere. Gla-
dius gladiꝰ exacutꝰ ē ⁊ limatꝰ. Vt cedat victimas exacutꝰ
eſt vt ſplendeat limatꝰ eſt. Qui ✝ mouens ſceptrum filij mei alias ✝ mouens
C ſuccidiſti omne lignū. Et dedi eum ad leuigandū: vt tenea
tur manu. Iſte exacutus eſt gladius: et iſte limatus eſt vt
ſit in manu interficientis. Clama ⁊ vlula fili hominis quia
hic factus eſt in populo meo: hic in cunctis ducibus iſrl̃
qui fugerant ✝ gladio traditi ſunt cum populo meo. Idcir alias ✝ gladium
co plaude ſuper femur: quia probatꝰ eſt ⁊ hoc cū ſceptrū
ſubuerterit: ⁊ nõ erit dixit dominus deus. Tu ergo fili ho
minis propheta: ⁊ percute ✝ manum ad manum ⁊ duplice alias ✝ manu
D tur gladius. ac triplicet̃ gladius interfectorū. Hic eſt gla-
dius occiſiõis magne: qui obſtupeſcere eos facit ⁊ corde
tabeſcere ⁊ multiplicat ruinas. In omnibus portis eorū
dedi conturbationem gladij acuti et limati ad fulgendum
amicti ad cedem. Exacuere et vade ad dexterā ſiue ad ſi
niſtrā: quocunq faciei tue eſt appetitꝰ. Quin ⁊ ego plau-
dam manu ad manum. ⁊ implebo indignationē meā. Ego
dñs locutus ſum. Et factus eſt ſermo domini ad me dicēs
Et tu fili hominis pone tibi duas vias vt veniat gladius
regis babylonis. De terra vna egredientur. ✝ ambo. Et
manu capiet coniecturam: in capite vie ciuitatis conijciet alias ✝ ambe / alias ✝ pones
Viā ✝ pones vt veniat gladius ad rabath filiorum ammõ
et ad iudam in hieruſalem munitiſſimam. Stetit enim rex
babylonis in biuio in capite duarum viarum diuinationē
querens commiſcens ſagittas. Interrogauit idola. exta
conſuluit. Ad dexteram eius facta eſt diuinatio ſuper hie
ruſalē vt ponat arietes vt aperiat os in cede: vt eleuet vo
E cē in vlulatu. vt ponat arietes cõtra portas vt cõporteat ag
gerē vt edificet munitiões. Eritq quaſi conſulēs fruſtra ora
culum.

F culum in oculis coꝛum: ⁊ ſabbatoꝛum otiũ ĩmitãs ipſe au
tem recoꝛdabitur iniquitatis ad capiendũ. Idcirco hec
dixit domin⁹ deus. Pꝛo eo ꝙ recoꝛdati eſtis iniquitatis
veſtre: ⁊ reuelaſtis pꝛeuaricatiões veſtras: ⁊ apparuerũt
peccata veſtra in omnibus cogitationibus veſtris: pꝛo eo
inquam ꝙ recoꝛdati eſtis manu capiemini. Tu autem pꝛo
G phane impie dux iſrael cuius venit dies in tempoꝛe iniqui
tatis pꝛefinita. Hec dicit dominus de⁹. Aufer cidarim. tol
le coꝛonam. Nonne hec eſt que humilem ſubleuauit: ⁊ ſu
blimem humiliauit: Iniquitatem iniquitatem iniquitatẽ
ponam eam. Et hoc non factũ eſt donec veniret cuius eſt
iudicium: ⁊ tradam ei. Et tu fili hominis pꝛopheta et dic.
Hec dicit dominus de⁹ ad filios ammõ: ⁊ ad oppꝛobriũ
coꝝ. Et dices. Mucro mucro euagina te ad occidendũ: li
ma te vt interficias ⁊ fulgeas cũ tibi viderentur vana et
diuinarentur mendacia: vt dareris ſuper colla vulnerato
rum impioꝝ quoꝝ † veniet dies in tẽpoꝛe iniquitatis pꝛefi- venit.
nita. Reuertere ad vaginam tuam in loco in quo creatus
es. In terra natiuitatis tue iudicabo te: ⁊ effundã ſup te in
dignationem meam. In igne furoꝛis mei ſufflabo in te da
boqꝫ te in † manus hominũ inſipientium et fabꝛicantiũ †
interitum. Igni eris cibus Sanguis tuus erit in medio
terre: et obliuioni traderis quia ego dominus locut⁹ ſum

Capituli. Summarium. Sermo domini contra hieru
ſalem pꝛo effuſione ſanguinis et inhonoꝛatione paren
tum et ceteris malis plurimis de populo conflando ſicut
metallum in foꝛnace: et de ſceleribus populi: vbi eſt q̃ in
terponat ſpem: de leone rugiente ꝙ ſacerdotes pollnerũt
ſanctuarium. Cap. XXII.

A Et factum eſt † verbum dñi ad me dicẽs. Et tu
fili hoĩs † nõ iudicas ciuitatem ſanguinũ: et
oſtẽdis ei omnes abominationes ſuas: Et di
ces. hec dicit dominus de⁹. Ciuitas effundẽs
ſanguinẽ in medio ſui vt veniat tẽpus eius ⁊ q̃ fecit idola
cõtra ſemetipſaꝫ vt pollueretur. In ſanguine tuo qui a te
effuſus eſt deliquiſti: ⁊ i idolis tuis q̃ feciſti polluta es. Et
B appꝛopinquare feciſti dies tuos: et adduxiſti tempus an
noꝛum tuoꝛum. Pꝛopterea dedi te oppꝛobꝛium gentibus
et in irriſionem vniuerſis terris que iuxta ſunt: et que pꝛo
cul a te. Triumphabunt de te ſoꝛdida: nobilis: grandis in
teritu. Ecce pꝛincipes iſrael ſinguli in bꝛachio ſuo fuerunt
in te ad effundendum ſanguinem: patrem et matrem cõtu
melijs affecerunt in te. Aduenam calumniati ſunt in medio
E tui: pupillum et viduam contriſtauerunt apud te: ſanctua
ria mea ſpꝛeuiſtis ⁊ ſabbata mea polluiſtis. Uiri detracto
res fuerunt in te ad effundendum ſanguinem: et ſuper mõ
tes comederunt in te: ſcelus operati ſunt in medio tui. Ue
recundioꝛa patris diſcooperuerunt in te. immundiciam mẽ
ſtruate humiliauerunt in te. Et vnuſquiſqꝫ in vxoꝛeꝫ pꝛoxi
mi ſui operatus eſt abominationem: et ſocer nurum ſuam
polluit nepharie frater ſoꝛoꝛem ſuam filiam patris ſui op
pꝛeſſit in te. Munera acceperunt apud te ad effundendũ
ſanguinem vſuram et ſuperabundantiã † accepiſti: ⁊ aua
re pꝛoximos tuos calumniabaris: meiqꝫ oblita es: dixit do
minus deus. Ecce comploſi manus meas ſuper auaritiaꝫ
tuam quam feciſti: et ſuper ſanguinem qui effuſus eſt in me
dio tui. Nunquid ſubſtinebit coꝛ tuum. aut pꝛeualebũt ma
D nus tue in diebus quos ego faciam tibi: Ego † dominus
locutus ſum: et faciam. Et diſpergam te in nationes: et vẽ
tilabo te in terras: et deficere faciam immundiciam tuam
a te: et poſſidebo te in conſpectu gentium: et ſcies q: ego
dominus. Et factum eſt verbum domini ad me dicẽs. Fi
li hominis verſa eſt mihi domus iſrael in ſcoꝛiaꝫ. Omnes
iſti es et ſtannum et ferrum et plumbũ in medio foꝛnacis
ſcoꝛia argenti facti ſunt. Pꝛopterea hec dixit dominus
de⁹. Eo ꝙ verſi eſtis omnes in ſcoꝛiã: ꝓpterea ecce ego

congregabo vos in medio hieruſalem congregatione ar
genti ⁊ eris ⁊ ſtanni ⁊ ferri et plumbi in † medio foꝛnacis als † medium.
† vt ſuccendam in ea ignem ad conflandum. Sic cõgrega als † nõ hꝫ vt.
E bo in furoꝛe meo et in ira mea et requieſcam. Et conflabo
vos et congregabo vos: ⁊ ſuccendam vos in igne furoꝛis
mei et conflabimini in medio eius vt conflatur argentum
in medio foꝛnacis: ſic eritis in medio eius. Et ſcietis quia
ego dominus cum effuderim indignationem meam ſuper
vos. Et factum eſt verbum domini ad me dicẽs. Fili ho
minis dic ei. Tu es terra immunda et non cõpluta in die
F furoꝛis. Coniuratio pꝛophetarũ in medio ei⁹. Sicut leo
rugiens rapienſqꝫ pꝛedam † animas deuoꝛauerunt: opes als † animam.
et pꝛecium acceperũt viduas eius multiplicauerũt in me
dio illius. Sacerdotes eius contempſerunt legem meam
et polluerunt ſanctuaria mea. Inter ſanctum ⁊ pꝛophanũ als † et.
non habuerunt diſtantiam † inter pollutum et mundũ nõ
intellexerunt et a ſabbatis meis auerterũt oculos ſuos: ⁊ Michee. 3.
G coinquinabar in medio eoꝛũ. Pꝛincipes eius in medio Sopho. 3. do.
illius quaſi lupi rapiẽtes pꝛedam: ad effundendum ſangui
nẽ ⁊ ad perdendas animas: et auare ſectãdo lucra. Pꝛo
phete autem eius liniebant eos abſqꝫ temperamẽto vidẽ als † eis.
tes vana et diuinãtes † ei mendacium dicentes hec dicit
dominus deus: cum dominus non ſit locutus. Populi ter
re calumniabantur calomniaꝫ ⁊ rapiebant violenter ege
num et pauperem affligebant: et aduenaꝫ oppꝛimebãt ca
lumnia abſqꝫ iudicio. Et queſiui de eis virum qui interpo
neret ſepem: ⁊ ſtaret oppoſitus cõtra me pꝛo terra ne diſ
ſiparem eam ⁊ non inueni. Et effudi ſuper eos indignatio
nem meam: ⁊ igne ire mee conſumpſi eos. Uiam eoꝛum in
caput eoꝛum reddidi. ait dominus deus.

Capituli Summarium. Sermo domini contra oolaꝫ
et oolibam ſoꝛoꝛes meretrices: de immũdicijs ipſarum
de vltione dei in illas pꝛo idolis. Ca. XXIII

Et factus eſt ſermo domini ad me dicens. Fili A
hominis due mulieres: filie matris vnius fue
runt ⁊ foꝛnicate ſunt in egypto. In adoleſcen
tia ſua foꝛnicate ſũt. Ibi ſubacta ſunt vbera ea
rũ ⁊ fracte ſunt mãme pubertatis eaꝝ. Noĩa
aũt earũ oola maioꝛ: ⁊ ooliba ſoꝛoꝛ ei⁹ minoꝛ. Et habui
eas: et pepererunt filios et filias. Poꝛro earũ nomina ſa
maria oola et hieruſalem ooliba. Foꝛnicata eſt igitur ſup
me oola ⁊ inſaniuit in amatoꝛes ſuos in aſſyrios ꝓpinquã
tes veſtitos hiacyntho pꝛincipes ⁊ magiſtratus iuuenes
cupidinis vniuerſos equites et aſſenſoꝛes equoꝛum. ⁊ de
dit foꝛnicationes ſuas ſuper eos electos filios aſſyrioꝛũ
vniuerſos: † et in oĩbus † in quos inſaniuit in imũdicijs als † et omniũ.
eoꝛum polluta eſt. Inſuper et foꝛnicationes ſuas quas ha als † non ha
buerat in egypto non reliquit. Nam ⁊ illi doꝛmierunt cũ bet et in quos.
B ea in adoleſcentia eius ⁊ illi confregerunt vbera puberta
tis eius et effuderunt foꝛnicationem ſuam ſuper eaꝫ. Pꝛo
pterea tradidi eam in manus amatoꝛum ſuoꝛum in man⁹
filioꝛum aſſur ſup quoꝛum inſaniuit libidine. Ipſi diſcoo
peruerunt ignominiam eius. filios et filias eius tulle
runt: et ipſam occiderunt gladio. Et facte ſunt famoſe mu
lieres: et iudicia perpetrauerunt in † ea. Quod cum vidiſ als † eam.
ſet ſoꝛoꝛ eius ooliba: pluſqꝫ illa inſaniuit libidine: et foꝛni
cationem ſuam ſuper foꝛnicationem ſoꝛoꝛis ſue ad filios
aſſyrioꝝ pꝛebuit impudenter: ducib⁹ ⁊ magiſtratib⁹ adſe
uenientib⁹ indutis veſte † varia equitib⁹ qui vectabãtur als † pꝛecioſa
eqꝫs ⁊ adoleſcẽtib⁹ foꝛma cũctis egregia. Et vidi qđ pol
E luta eſſet via vna ãbaꝝ: ⁊ auxit foꝛnicatiões ſuas. Cumqꝫ vi
diſſet viros depictos i pariete imagines chaldeoꝝ expꝛeſ
ſas coloꝛib⁹ ⁊ accinctos baltheis renes: ⁊ thyaras tinctas
in capitibus eoꝛum foꝛmam ducum omnium ſimilitudinẽ
filioꝛum babylonis terreqꝫ chaldeoꝛũ in quo oꝛti ſunt in

C ſaniuit ſuper eos concupiſcentia oculorum ſuorum et miſit
nuncios ad eos in caldeã: Cumq; veniſſent ad eam filij ba-
bylonis ad cubile mãmarũ polluerunt eam ſtupris ſuis ⁊
polluta eſt ab eis: et ſaturata eſt anima eiꝰ ab illis. De nu
dauit quoq; fornicationes ſuas ⁊ diſcooperuit ignominiã
ſuã. Et receſſit anima mea ab ea ſicut receſſerat aĩa mea
a ſorore eius. Multiplicauit enĩ fornicatiões ſuas recor
dans dies adoleſcẽtie ſue quibꝰ fornicata eſt in terra egy
pti et iſaniuit libidie ſup cõcubitũ eorũ quorũ carnes ſunt
vt carnes aſinorũ ⁊ ſicut fluxꝰ equorũ fluxꝰ eorũ ⁊ viſitaſti
ſcelus adoleſcẽtie tue: quãdo ſubacta ſunt in egypto vbe-
ra tua: ⁊ confracte ſunt mamme pubertatis tue. Propter
D ea ooliba hec dixit dominꝰ deꝰ. Ecce ego ſuſcitabo om-
nes amatores tuos contra te de quibus ſatiata eſt anima
tua: ⁊ congregabo eos aduerſũ te in circũitu filios baby
lonis et vniuerſos chaldeos nobiles tyrannoſq; et princi-
pes omnes filios aſſyriorũ iuuenes forma egregia: duces
et magiſtratus vniuerſos principes principũ: et nomina
tos aſcenſores equorum. Et venient ſuper te inſtructi cur
ru et rota multitudo populorum. Lorica et clypeo: et ga-
lea armabuntur cõtra te vndiq;. Et dabo corã eis iudiciũ
⁊ iudicabunt te iudicijs ſuis. Et ponam zelum meum in te
al's ✝ exercea' quem † exercent tecum in furore. Naſũ tuũ ⁊ aures tuas
precident: ⁊ que remanſerint gladio concidẽt. Ipſi filios
tuos ⁊ filias tuas capient ⁊ nouiſſimũ tuũ deuorabit igni
Et denudabũt te veſtimẽtis tuis: et tollẽt vaſa glorie tue.
Et requieſcere faciam ſcelus tuũ de te: fornicationẽ tuã
de terra egypti nec leuabis oculos tuos ad eos: ⁊ egypti
non recordaberis amplꝰ: q; hec dicit dñs deꝰ. Ecce ego
E tradã te in manus eorũ quos odiſti in manus de quibus
ſatiata eſt anima tua ⁊ agent tecum in odio. Et tollẽt oẽs
labores tuos: et dimittent te nudam ⁊ ignominia plenam:
⁊ reuelabitur ignominia fornicationum tuarũ: Scelus tuũ
et fornicationes tue fecerũt hec tibi: q; fornicata es poſt
gentes inter quas polluta es in idolis: earum. Inuia ſoro
ris tue ambulaſti: ⁊ dabo calicẽ eius in manu tua. Hec di
xit dominus deus. Calicem ſororis tue bibes profundum
al's ✝ et eris. et latum † Eris in deriſum et ſubſannationẽ que eſt capa-
al's ✝ potabis. ciſſima: ebrietate ⁊ dolore repleberis: calice meroris ⁊ tri
ſticie: calice ſororis tue ſamarie. Et bibes illũ ⁊ † potabis
vſq; ad feces: ⁊ fragmenta eius deuorabis: ⁊ vbera tua la
cerabis q; ego locutus ſum ait dñs deus. Propterea hec
dicit dominꝰ deus. Quia oblita es me: ⁊ proiciſti me poſt
corpus tuum: tu quoq; porta ſcelus tuum ⁊ fornicationes
F tuas. Et ait dñs ad me dicẽs. Fili hominis nũqd iudicas
oolam ⁊ oolibam et annuncias ei ſcelera earum q; adulte
rate ſunt ⁊ ſanguis in manibus earum: et cum idolis ſuis
fornicate ſunt: inſuper et filios ſuos quos genuert ĩ mihi
obtulerũt eis ad deuorandum? Sed et hoc fecerunt mihi
Polluerunt ſanctuarium meum in die illa: et ſabata mea
prophanauerunt. Cũq; immolarẽt filios ſuos idolis ſuis
et ingrederentur ſanctuariũ m meũ in die illa vt pollueret
illud etiam hec fecerunt in medio domus mee. Miſerunt
ad viros venientes de longe ad quos nuncios miſerant.
Itaq; ecce venerunt quibus te lauiſti: et circũliniſti ſtibio
oculos tuos et ornata es modo muliebri. Sediſti in lecto
pulcherrimo: et menſa ornata eſt ante te. Thimiama meũ
⁊ vnguentum meum poſuiſti ſuper eã: ⁊ vox multitudinis
exultantis erat in ea. Et in viris qui de multitudine homi
G num adducebantur: et veniebãt de deſerto: poſuerunt ar
millas in manibus eorum: ⁊ coronas ſpecioſas in capitibꝰ
eorum. Et dixi ei que attrita eſt in adulterijs. Nunc forni-
cabitur in fornicatione ſua etiam hec. Et ingreſſi ſunt ad
eam quaſi ad mulierem meretricem: ſic ingrediebãtur ad
oolam et ad oolibã mulieres nephariaſ. Viri ergo iuſti
ſunt. Hi iudicabunt eas iudicio adulterarum et iudicio ef
fundentium ſanguinẽ: q; adulterate ſunt ⁊ ſanguis in ma
nibus earum. Et cum idolis ſuis fornicate ſunt. hec enim
dixit dominus deus. Adduc ad eas multitudinem ⁊ trade
eas in tumultũ et in rapinam: et lapidentur lapidibus po
pulorum et confodiantur gladijs eorum. Filios ⁊ filias ea
rum interficient: ⁊ domos earum igne ſuccẽdent. Et aufe
ram ſcelus de terra: et dicent omnes mulieres ne faciant
ſecundum ſcelus earum. Et dabunt ſcelus veſtrum ſuper
vos: ⁊ peccata idolorum veſtrorum portabitis: ⁊ ſcietis q;
ego dominus deus.

¶ Ca. Sũ. Per ollam liquefactam probatur incendium
hieruſalem predicat quoq; populum interficiendum et ca
ptiuandum per nabuchodonoſor. Cap. XXIIII.

ET factum eſt verbum domini ad me in anno no A
no in menſe decimo: decima die menſis: dicẽs
Fili hominis: ſcribe tibi nomẽ diei huiꝰ ĩ qua
confirmatꝰ eſt rex babylonis aduerſũ hieru-
ſalẽ hodie ⁊ dices per prouerbiũ ad domum al's ✝ non habet eneam.
irritatricem parabolam ⁊ loqueris ad eos. Hec dixit dñs
deus. Pone ollam † eneam pone inquam. et mitte in eam B
aquam. Congere fruſtra eius in eam: omnem partem bo-
nã femur ⁊ armum electa et oſſibus plena. Pinguiſſimum
pecus aſſume compone quoq; ſtrues oſſium ſub ea. Et ef-
ferbuit coctio eius et † diſſoluta ſunt oſſa illiꝰ in medio eiꝰ al's ✝ coctis
Propterea hec dixit dominus deꝰ. Ve ciuitati ſanguinũ
† olle cuius rubigo in ea eſt: ⁊ rubigo eius nõ exiuit de ea al's ✝ olla. Regum. 2.4. Abach. 2.c.
Per partes et per partes ſuas eijce eam. Nõ cecidit ſup
eam ſors. Sanguis enim eius in medio eius eſt: ſuper lim
pidiſſimam petram effudit illum. Non effudit illum ſuper al's ✝ vnde ſanguis.
terram: vt poſſit operiri puluere: † vt ſuperinducerẽ indi C
gnationem meam et vindictã vlciſcerer. † Dedi ſanguinẽ Supra eod
eius ſuper petram limpidiſſimã: ne operiret. Propterea
hec dixit dominus deus. Ve ciuitati ſanguinum cuius ego
grandem faciam piram. Congere oſſa que igne ſuccendã.
Conſumentur: carnes et: coquatur vniuerſa compoſitio ⁊
oſſa tabeſcent. Pone quoq; eam ſuper prunas vacuam vt
incaleſcat ⁊ liquefiat es eius: et conflectur in medio eius in
quinamentũ eius: et conſumatur rubigo eius. Multo la
bore ſudatum eſt: et non exiuit de ea nimia rubigo eius ne
q; per ignem. Immundicia tua execrabilis: quia mũdare D
te volui et non es mundata a ſordibus tuis. Sed nec mun
daberis prius donec quieſcere faciam indignationẽ meã
in te. Ego dominus locutus ſum. Venit ⁊ faciam nõ tran-
ſeam: nec parcam nec placabor. Iuxta vias tuas et iuxta
adinuentiones tuas iudicabo te: dixit dominus. Et factũ al's ✝ ſecũdum
eſt verbum dñi ad me dicẽs. Fili hominis ecce ego † tollã
a te deſyderabile oculorum tuorũ in plaga et nõ planges
neq; plorabis neq; fluent lachryme tue. Ingemiſce tacẽs
mortuorum luctum non facies. Corona tua circũligata ſit
tibi ⁊ calciamẽta tua erunt in pedibꝰ tuis: nec amictu ora
velabis: nec cibos lugentium comedes. Locutus ſum er-
go ad populum mane: et mortua eſt vxor mea veſpere: Fe
ciq; mane ſicut preceperat mihi: Et dixit ad me populus.
Quare non indicas nobis quid iſta ſignificent: que tu fa- E
cis? Et dixi ad eos: Sermo domini factꝰ eſt ad me dicẽs.
Loquere domui iſrael. Hec dixit dominꝰ deus. Ecce ego
polluam ſanctuarium meũ ſuperbiam imperij veſtri: ⁊ de
ſyderabile oculorũ veſtrorum ⁊ ſup quo pauet aĩa veſtra ⁊
filij veſtri ⁊ filie veſtre quas reliquiſtis gladio cadent: ⁊ fa
cietis ſicut feci. Ora amictu nõ velabitis: ⁊ cibos lugẽtiũ
nõ comedetis. Coronas habebitis in capitibus veſtris: ⁊
calciamenta in pedibꝰ. Nõ plãgetis neq; flebitiꝰ: ſed tabe
ſcetis in iniquitatibus veſtris ⁊ vnuſquiſq; gemet ad fra- F
trem ſuum. Eritq; † ezechiel vobis in portentũ. Iuxta oĩa al's ✝ biget
que fecit: facietis cũ venerit iſtud ⁊ ſcietis q; ego dñs deꝰ.
Et tu fili hominis ecce in die qua tollã ab eis fortitudinẽ
eorũ ⁊ gaudiũ dignitatis ⁊ deſideriũ oculorũ eorũ ſup quo
requieſcũt aie eorũ: ⁊ filios ⁊ filias eorũ ĩ die illa cũ venerit
fugiens

fugiens ad te vt annũciet tibi in die in q̃ illa † aperietur os
† aperies. tuum cum eo qui fugit: ⁊ loqueris ⁊ nõ ſilebis vltra eriſq;
eis in portentum: et ſcietis: quia ego dominus.

Capituli. Summarium. Sermo domini contra filios
ammon ⁊ moab: ⁊ ſeyr: ⁊ contra paleſtinos: qui gauiſi ſunt
de ruina hieruſalem et afflixerunt filios iude.

Capitulum. XXV.

A Et factus eſt ſermo dñi ad me dicẽs. Fili homi-
nis pone faciẽ tuam contra filios ammõ et pro-
phetabis de eis: ⁊ dices filijs ammon. Audite
verbũ dñi dei. Hec dicit dñs deꝰ. Pro eo ꝙ †
† dixiſtis. dixiſtis euge euge ſuper ſanctuarium meum quia pollutũ
eſt ⁊ ſuper terram iſrael quoniam deſolata eſt: et ſuper do
† al's habet mum iuda q̃m ducti ſunt in captiuitatẽ: idcirco ecce † ego
tradam te filijs orientalibus in hereditatem ⁊ collocabũt
caulas ſuas in te ⁊ ponent in ſe tentoria ſua ipſi comedent
fruges tuas: ⁊ ipſi bibent lac tuum. Daboq; rabath in ha
bitaculum camelorum: ⁊ filius ammon in cubile pecorũ et
ſcietis quia ego dominus. Quia hec dixit dñs deus. Pro
B eo ꝙ plauſiſti manu ⁊ percuſſiſti pede: et gauiſa es ex toto
affectu ſuper terram iſrael idcirco ecce ego tetendam ma-
num meam ſuper te: ⁊ tradam te in direptionem gentiũ et
interficiam te de populis: ⁊ perdam de terris ⁊ conteraꝫ:
et ſcies quia ego dñs. Hec dixit dñs deus. Pro eo quod
dixerunt moab ⁊ ſeyr: ecce ſicut omnes gentes domus iu-
da: idcirco ecce ego operiã humerũ moab de ciuitatibꝰ ci
uitatibꝰ inq̃ eiꝰ ⁊ de finibꝰ eiꝰ ielytas terre bethieſimoth
et beelmeõ et cariathaim filijs orientis cum filijs ãmõ. Et
C dabo eam in hereditatem. Et non ſit vltra memoria filiorũ
ammõ in gentibus. Et in moab faciam iudicia: ⁊ ſcient: q̃
ego dñs. Hec dixit dominꝰ deus. Pro eo ꝙ fecit idumea
vltionẽ vt ſe vindicaret de filijs iuda: peccauitq; delinquẽs
⁊ vindictã expetiuit de eis: idcirco hec dicit dominus deꝰ
Extendam manum meam ſuper idumeam: et auferã de ea
hominem et iumentum: ⁊ faciam eam: deſertã ab auſtro. et
qui ſunt in dedan gladio cadent. Et dabo vltionem meam
ſuper idumeam per manum populi mei iſrael. et facient in
edom iuxta iram meam ⁊ furorem meum et ſciẽt vindictaꝫ
meam dixit dñs deꝰ. Hec dixit dñs deus. Pro eo ꝙ fece-
D runt paleſtini vindictã et vlti ſe ſunt toto animo: interficien
tes ⁊ implentes inimicitias veteres: propterea hec dixit
dñs deus. Ecce ego extẽdam manũ meã ſup paleſtinos et
interficiã interfectores: ⁊ perdã reliquias maritime regio
nis faciãq; in eis vltiões magnas arguẽs in furore: et ſciẽt
q̃ ego dominus cum dedero vindictam meam ſuper eos.

C. S. Tyrus q̃ exultauit ſup contritioneꝫ hieruſalem p̃di
catur deſtruenda p nabuchodonoſor. Ca. XXVI.

A Et factum eſt in vndecimo anno prima mẽſis fa-
ctus eſt ſermo domini ad me dicens. Fili homi
nis pro eo quod dixit † tyrus de hieruſalẽ euge
confracte ſunt porte populorum cõuerſa eſt ad
me: implebor: deſerta eſt: Propterea hec dicit dominꝰ deꝰ:
Ecce ego ſuper te tyre: ⁊ aſcendere faciã ad te gentes mul
tas ſicut aſcendit mare fluctuans. Et diſſipabũt muros ty
† ea. de ri ⁊ deſtruent turres eius. Et radam puluerẽ eius de ea ⁊
dabo eam in limpidiſſimam petram. Siccatio ſagenarum
erit in medio maris: quia ego locutus ſum ait dominꝰ deꝰ:
et erit in direptionem gentibus. Filie quoq; eius que ſunt
in agro gladio interficientur: ⁊ ſcient quia ego dominus.
Quia hec dicit dominus deus. Ecce ego adducã ad tyrũ
B nabuchodonoſor regẽ babylonis ab aq̃lone regẽ regũ cũ
equis ⁊ curribus ⁊ equitibus ⁊ cetu populoq; magno. Fi
lias tuas que ſunt in agro gladio interficiet: ⁊ circũdabit
te munitionibus: ⁊ comportabit aggerem in gyro. Et leua
bit contra te clipeum: ⁊ vineas et arietes temperabit † in
† al's h3 in. muros tuos: ⁊ turres tuas deſtruet † in armatura ſua. In
undatione equorum eius operiet te puluis eorum a ſonitu

equitum ⁊ rotarum et curruum mouebuntur muri tui. Cũ
ingreſſus fuerit portas tuas quaſi p introitum vrbis diſſipa
te: vngulis equorum ſuorum conculcabit omnes plateas
tuas: populum tuum gladio cedet et ſtatue tue nobiles in
terram corruent. Vaſtabunt opes tuas diripient negocia E
tiões tuas: ⁊ deſtruẽt muros tuos: ⁊ domos tuas p̃claras
ſubuertent: ⁊ lapides tuos ⁊ ligna tua ⁊ puluerem tuum in
medio aquarum ponẽt. Et quieſcere faciam multitudineꝫ
† canticorum tuorum et ſonitus cithararum tuarum non
audietur amplius. Et dabo te in limpidiſſimam petrã: ſic Hiere. 7. c. al's † cantorum.
catio ſagenarum eris nec edificaberis vltra: quia ego do-
minus locutus ſum ait dominus deus. Hec dixit dominꝰ
deus de tyro. Nunquid non a ſonitu ruine tue et gemitu in
terfectorum tuorum cũ occiſi fuerint in medio tui: commo
uebunt inſule et deſcendent de ſedibus ſuis omnes princi
pes maris: et auferent exuuias ſuas: et veſtimenta ſua va-
ria abijcient et induentur ſtupore: In terra ſedebũt: et at
toniti ſuper repentino caſu tuo ammirabuntur: et aſſumen
tes ſuper te lamentum dicent tibi. Quomodo periſti que
habitas in mari vrbs inclyta: que fuiſti fortis in mari cum D
habitatoribus tuis: quos formidabant vniuerſi: † Nunc al's † tunc.
ſtupebunt naues in die pauoris tui: et turbabuntur inſule
in mari eo ꝙ nullus egrediatur ex te. Quia hec dixit domi
nus deus. Cum dedero te vrbem deſolataꝫ ſicut ciuitates
que non habitantur: et adduxero ſuper te abyſſum: ⁊ ope-
ruerint te aque multe et detraxero te cum illis qui deſcen-
dunt in lacum ad populum ſempiternum: ⁊ collocauero te
in terra nouiſſima ſicut ſolitudines veteres cum his qui
deducuntur in lacum: vt non habiteris: porro cum dedero
gloriam † in terra viuentium in nihilum redigam te et non
eris: et requiſita non inuenieris vltra in ſempiternum: di- al's † tuam.
xit dominus deus.

C. S. De fletu et ruina tyri que comparatur naui terra
rum negociationes deſcribuntur. Ca. XXVII.

A Et factum eſt verbum domini ad me dicẽs. Tu er
go fili hominis aſſume ſuper tyrum lamentum ⁊
dices tyro: q̃ habitat in introitu maris negocia-
tioni populorũ ad inſulas multas. Hec dixit do
minus deus. O tyre tu dixiſti. Perfecti decoris ego ſum:
et in corde maris ſita. Finitimi tui qui te edificauerunt im-
pleuerunt decorem tuum abietibus de ſanir extruxerunt
te cum omnibus † tabulatis maris. Cedrum de libano tu al's † tabulis.
lerunt vt facerent tibi maluꝫ: quercus de baſan dolauerũt
in remos tuos: ⁊ tranſtra tua fecerunt tibi ex ebore indico Unde virgilius Trãſtra per et remos. ⁊ pictas abiete puppes.
et pretoriola de inſulis italie. Byſſus varia de egypto tex
ta eſt tibi in velum vt poneretur in malo hyacinthus ⁊ pur
pura de inſulis eliſa facta ſunt operimentum tuum. Habi- B
tatores ſydonis et aradij fuerunt remiges tui: ſapientes
tui tyre facti ſunt gubernatores tui ſenes biblij et pruden-
tes eius habuerunt nautas ad miniſterium varie ſupelle-
ctilis tue. Omnes naues maris et naute earum fuerunt
in populo negociationis tue. Perſe ⁊ lidij et libies erãt in Al's † tuo.
exercitu tuo viri bellatores tui clypeum et galeã ſuſpende Carthaginẽſes oriũdi fuerũt a tyro vt ſcribit.
runt in te p ornatu tuo. Filij aradij cuꝫ exercitu ſuo † erãt quitus curtius in geſtis alexandri.
ſuper muros tuos in circuitu: ſed et pigmei qui erãt in tur
ribus tuis pharetras ſuas ſuſpẽderunt in muris tuis per
gyrum. Ipſi compleuerunt pulchritudinem tuam. Cartha C
ginenſes negociatores tui a multitudine cunctarũ diuitia
rum argento: ferro: ſtagno: plumboq; impleuerunt nundi
nas tuas. Grecia ⁊ tubal ⁊ moſoch: ipſi inſtitores tui. Mã- Magni q̃ tyrũ ſummo labore expugnauerunt lege hyſtoriam. quinti curtij.
cipia et vaſa † erea adduxerunt populo tuo de domo tho
gorma: equitates: et equos: et mulos adduxerunt ad forũ
tuum. Filij dedan negociatores tui. Inſule multe negotia
tio manus tue. Dentes eburneos et hebeninos commu-
tauerunt in precio tuo. Syrus negotiator tuus. Propter

D multitudinem operum tuorum guttam et purpuram et ſcu
Balſamum eſt naſcitur in terra iuda iuxta hiericho vt ait ſol.⁊ egeſipus. tulata ⁊ byſſum et ſericū et chochod propoſuerunt in mer
catu tuo. Juda ⁊ terra iſrael ipſi inſtitores tui in frumento
primo balſamū et mel et oleum et reſinam propoſuerūt in
nūdinis tuis. Damaſcenus negociator tuus in multitudi
ne operum tuorum: in multitudine diuerſarum opum in vi
no pingui: in lanis coloris optimi. Dan et grecia et mozol
in nundinis tuis propoſuerunt ferrū fabrefactuꝫ ſtacten ⁊
al's ✠ dedan. calamꝰ in negociatiōe tua. † Dedan iſtitores tui tapetibꝰ
ad ſedendum. Arabia ⁊ vniuerſi principes cedar ipſi nego
E ciatores manus tue cum agnis et arietibus et hedis vene
runt ad te negociatores tui. Venditores ſaba et rema ipſi
negociatores tui cum vniuerſis primis aromatibus et la
pide precioſo et auro quod propoſuerunt in mercatu tuo.
Aran ⁊ chenē ⁊ edem negociatores tui. Saba aſſur ⁊ chel
mad venditores tui: ipſi negociatores tui: multipharijꝫ †
al's ✠ volueris. inuolutris hiacynthi et polimitorum gazarumqꝫ precioſa
rum que obuolute ⁊ aſtricte erant funibus: cedros quoqꝫ
habebant in negociacionibus tuis. Naues maris princi
pes tui in negociatiōe tua ⁊ repleta es et glorificata nimis
in corde maris. Jn aquis multis adduxerunt te remiges
tui. Ventus auſter contriuit te. Jn corde maris diuitie tue
F et theſauri tui ⁊ multiplex inſtrumentum tuum. Naute tui
et gubernatores tui qui tenebāt ſupellectilem tuam: ⁊ po
pulo tuo preerant viri quoqꝫ bellatores tui qui erant in te
cū vniuerſa multitudine tua que eſt in medio tui: cadent in
corde maris in die ruine tue. A ſonitu clamoris gubernato
rum tuorum conturbabuntur claſſes: et deſcendent de na
uibus ſuis omnes qui tenebant remum. Naute et vniuerſi
gubernatores maris in terrā ſtabunt: ⁊ eiulabunt ſuper te
voce magna et clamabunt amare. Et ſuperiacent puluerē
capitibus ſuis: ⁊ cinere conſpergentur et radet ſup te cal
uitium: et accingentur cilicijs. Et plorabunt te in amaritu
dine anime ploratu amariſſimo: et aſſument ſuper te car
men lugubre: et plangēt te. Que eſt vt tyrus que obmutuit
G in medio maris? que in exitu negociationum tuarum de
mari impleſti populos multos in multitudine diuitiarum
tuarum et populorum tuorū ditaſti reges terre. Nunc con
trita es a mari in profundis aquarum opes tue: et omnis
multitudo tua q̄ erat in medio tui ceciderūt. Uniuerſi habi
tatores inſularū obſtupuerūt ſuper te: et reges earum om
nes tempeſtate percuſſi mutauerūt vultus. Negociatores
populorum ſibilauerunt ſuper te. Ad nihiluꝫ deducta es ⁊
non eris in perpetuum.

¶ Capituli Summarium Sermo domini contra princi
pem tyri ⁊ contra ſuperbiam eius. Sermo domini contra
ſydonem: quia in ruina afflixit filios hieruſalem: ⁊ promiſ
ſio domini de congregandis filijs iſrael.

Capitulum. XXVIII.

A Et factus eſt ſermo domini ad me dicens. Filij
Jnfra eodem. hominis: dic principi tyri. Hec dicit dominus
deus. Eo ꝙ eleuatum eſt cor tuum ⁊ dixiſti deꝰ
ego ſum: ⁊ in cathedra dei ſedi in corde maris
cum ſis homo et non deus: et dediſti cor tuum
quaſi cor dei. Ecce ſapientior es tu daniele. omne ſecretuꝫ
non eſt abſconditum a te. Jn ſapientia et prudentia tua fe
B ciſti tibi fortitudinem: et acquiſiſti aurum ⁊ argentū in the
Supra eodem. ſauris tuis in multitudine ſapientie tue ⁊ cor negociatione
tua multiplicaſti tibi fortitudinem et eleuatum eſt cor tuū
in robore tuo. Propterea hec dicit dominus deus: Eo ꝙ
eleuatum eſt cor tuum quaſi cor dei. Jdcirco ecce ego addu
cam ſuper te alienos robuſtiſſimos gentiuꝫ. Et nudabunt
gladios ſuos ſup pulchritudineꝫ ſapientie tue: et polluent
decorem tuum. Jnterficient et detrahent te: ⁊ morieris in
interitu occiſorūꝫ in corde maris. Nunquid dicens loque
ris deus ego ſum coram interficientibus te: cum ſis homo
C ⁊ non deus? Jn manu occidentium te morte incircunciſor

morieris in manu alienorum: quia ego locutus ſum ait domi
nus deus. Et factꝰ eſt ſermo domini ad me dicēs. Fili ho
minis leua planctum ſuper regeꝫ tyri: ⁊ dices ei. Hec dicit
dominus deus. Tu ſignaculum ſimilitudinis plenus ſapiē De pen. di.
tia: et perfectus decore in delitijs paradiſi dei fuiſti. Om principiū c. De conſe. di. c. hi duo. 26. q. 5. cap. mirum.
nis lapis precioſus operimentum tuum: ſardius topazius
et iaſpis criſolitus ⁊ onyx et berillus ſaphirus. et carbun
culus ⁊ ſmaragdus. Aurū opus decoris tui: ⁊ foramina tua D
in die qua conditus es preparata ſunt. Tu cherub extentꝰ 27. q. 2. cap. his. De pe. di. deniqꝫ.
et protegens et poſuiſti te in mōte ſancto dei. Jn medio la
pidum ignitorum ambulaſti perfectus in vijs tuis a die cō
ditionis tue donec inuenta eſt iniquitas in te. Jn multitu
dine negociationis tue repleta ſunt interiora tua iniquita
te: ⁊ peccaſti ⁊ eieci te de monte † ſancto dei: ⁊ perdidi te
o cherub protegens de medio lapidum ignitorum. Et ele al's ✠ nō hꝫ
uatum eſt cor tuuꝫ in decore tuo. Perdidiſti ſapientiā tuā
in decore tuo: in terram proieci te: ante faciem reguꝫ dedi
te vt cernerent te. Jn multitudine iniquitatum tuarū ⁊ ini
quitate negociationis tue polluiſti ſanctificationem tuaꝫ.
Producam ergo ignem de medio tui qui comedat te: ⁊ da
bo te in cinerem ſuper terram in conſpectu omnium vidē E
tium te. Omnes qui viderint te in gentibus obſtupeſcent
ſuper te: † Nihili factus es: ⁊ non eris in perpetuum. Et al's ✠ nihil
factus eſt ſermo domini ad me dicens. Fili hominis pone F
faciem tuam contra ſydonem: ⁊ ꝓphetabis de ea ⁊ dices.
Hec dixit dominꝰ deꝰ. Ecce ego ad te ſydō. ⁊ glorificabor
in medio tui. Et ſcient quia ego dominus cum fecero in ea
iudicia: ⁊ ſanctificatus fuero in ea. Et immittā † ei peſtilē al's ✠ in ea
tiam ⁊ ſanguinem in plateis eius: ⁊ corruent interfecti in
medio eius gladio per circuitum et ſcient quia ego do
minus. Et non erit vltra domui iſrael offendiculum amari
tudinis: ⁊ ſpina dolorem inferens vndiqꝫ per circuitum
eorum qui aduerſantur eis: et ſcient quia ego dominus
deus. Hec dixit dominus deus: Quando congregauero G
domum iſrael de populis in quibus diſperſi ſunt † ſancti al's ✠ et.
ficabor in eis coram gentibus: et habitabunt in terra ſua
quam dedi ſeruo meo iacob: ⁊ habitabunt in ea ſecꝰ ri. Et
edificabunt domos: et plantabunt vineas: et habitabunt
confidenter cuꝫ fecero iudicia in omnibus q̄ aduerſantur
eis per circuitum: ⁊ ſcient quia ego dominus deus eorū.

¶ Ca. Sum. Sermo domini contra pharaonem et egy
ptum: vbi predicit ſolitudo egypti: ⁊ poſt annos quadra
ginta reſtitutio egypti ꝓmittit nabuchodonoſor pro mer
cede laboris contra tyrum. Ca. XXIX.

In anno decimo ⁊ duodecimo menſe vna die mē A
ſis factum eſt verbum domini ad me dicens. Fi al's ✠ in anno decimo duodecimo ſic.
li hominis pone faciem tuam contra pharaonē
regem egypti ⁊ prophetabis de eo ⁊ de egypto
vniuerſa loquere ⁊ dices. Hec dicit dominus deus. Ecce
ego ad te pharao rex egypti draco magne: q̄ cubas in me
dio fluminum tuorum: et dicis: meus eſt fluuius ⁊ ego feci
memetipſum. Et ponam frenū in maxillis tuis et aggluti
nabo piſces fluminum tuorum ſquamis tuis. Et extra
ham te de medio fluminuꝫ tuorum: ⁊ vniuerſi piſces qui ſqua
mis tuis adherebunt. Et proijciam te in deſertū ⁊ omnes B
piſces fluminis tui. Super facieꝫ terre cades. † Nō colli al's ✠ cadet.
geris neqꝫ congregaberis. Beſtijs terre ⁊ volatilibꝰ celi
dedi te ad deuorandum: ⁊ ſcient omnes habitatores egy
pti: quia ego dominus. Pro eo ꝙ fuiſti baculus arundi 23. q. 3. c. 1.
neus domui iſrael quando apprehenderunt te manu: ⁊ cō
fractus es ⁊ laceraſti omnem humerum eorum: ⁊ innitem
tibus eis ſuper te comminutus es et diſſoluiſti omnes re
nes eorū. Propterea hec dicit dominus deus. Ecce ego al's ✠ nō hꝫ meum.
adducam ſuper te gladium † meum: ⁊ interficiam de te ho
minem ⁊ iumentum. Et erit terra egypti in deſertū ⁊ in ſo
litudinem

al' + dixeris. litudinē: ⁊ ſcient q: ego dñs. Pro eo ꝙ † dixeris: fluuius
meus eſt: ⁊ ego feci eum: idcirco ecce ego ad te et ad flumi
na tua. Daboqꝫ terrā egypti in ſolitudinez gladio diſſipa-
tam a turre ſyenes vſqꝫ ad terminos ethiopie. Non per-
E trāſibit eā pes hominis neqꝫ pes iumēti gradiet̄ in ea: et
nō habitabitur quadraginta annis. Daboqꝫ terrā egypti
deſertā in medio terrarū deſertaꝝ ⁊ ciuitates eius in me-
dium vrbium ſubuerſarū: ⁊ erūt deſolate quadraginta an
nis. Et diſpergā egyptios in nationes: ⁊ vētilabo eos in
terras. Quia hec dicit dñs deus. Poſt finē quadraginta
annoꝝ cōgregabo egyptū de populis in quibus diſperſi
fuerant: ⁊ reducam captiuitatē egypti ⁊ collocabo eos in
terra phatures in terra natiuitatis ſue i terra de qua ſum
pti ſunt. Et erūt ibi in regnuz humile ⁊ inter cetera regna
erit humilia. Et non eleuabitur vltra ſuper nationes: ⁊ im
minuam eos ne imperent gētibus: neqꝫ erūt vltra domui
D iſrael confidētia in docētes iniquitatē vt fugiāt ⁊ ſequant
eos: ⁊ ſcient quia ego dñs deus. Et factū eſt in viceſimo ⁊
ſeptimo anno in primo in † vno menſis factū eſt verbū do
mini ad me dicens. Fili hominis nabuchodonoſor rex ba
bylonis ſeruire fecit exercituz ſuū ſeruitute magna aduer
ſus tyrum. Omne caput decaluatū ⁊ omnis humerus de-
pilatus eſt. Et merces non eſt reddita ei: neqꝫ exercitui
eius de tyro: pro ſeruitute qua ſeruiuit mihi aduerſus eā.
Propterea hec dicit dominus de⁹. Ecce ego dabo nabu-
chodonoſor regem babylonis in terra egypti: et accipiet
multitudinē eius: ⁊ deprędabitur manubias eius: ⁊ diri-
piet ſpolia eius: ⁊ erit merces exercitui ill⁹: ⁊ operi † quo
ſeruiuit aduerſus eam. Dedi ei terram egypti p' eo ꝙ † la
borauerit mihi: ait dominus deus. In die illa pullulabit
cornu † domui iſrael: et tibi dabo apertum os in medio eo
rum: et ſcient † quia ego dominus.

C. E. S. Plangitur deſtructio egypti ⁊ vrbiū eius cum
qua corruerūt prouincie ipſi confederate. Ca. XXX.

ET factū eſt verbum dñi ad me dicens. Fili homi
A nis propheta ⁊ dic. Hec dicit dñs deus. Vlula-
te ve ve diei: q: iuxta eſt dies: ⁊ appropinquat
dies dñi: et dies nubis: tēpus gentium erit. Et
B veniet gladius in egyptū ⁊ erit pauor in ethiopia cum ce-
ciderint vulnerati in egypto: ⁊ ablata fuerit multitudo il-
lius ⁊ deſtructa fundamenta eius. Ethiopia ⁊ libya et li-
dii ⁊ omne reliquū vulgus ⁊ chub ⁊ filii terre federis cum
eis gladio cadent. Hec dicit dñs deus. Et corruēt fulciē-
tes egyptum ⁊ deſtruetur ſuperbia imperii eius. A turre
ſyenes gladio cadent in ea: ait dñs exercituū. Et diſſipa-
buntur in medio terraruz deſolatarū: ⁊ vrbes eius in me-
dio ciuitatū deſertarū erunt: ⁊ ſcient quia ego dñs deus:
E cum dedero ignē in egypto: ⁊ attriti fuerint omnes auxi-
liatores eius. In die illa egredient̄ nuncii a facie mea in
trieribus ad conterendā ethiopie confidentiā: ⁊ erit pa-
uor in eis in die egypti: quia abſqꝫ dubio veniet. Hec di-
cit dñs deus. Et ceſſare faciā multitudinē egypti in manu
nabuchodonoſor regis babylonis. Ipſe ⁊ populus eius
cum eo fortiſſimi gentiū adducentur ad diſperdendam ter
D ram: ⁊ euaginabunt gladios ſuos ſuper egyptū: ⁊ imple-
bunt terram interfectis: ⁊ faciam alueos fluminū aridos:
⁊ tradā terram in manus peſſimorū et diſſipabo terram ⁊
plenitudinē eius in manu alienorū. Ego dñs locut⁹ ſum.
Hec dicit dñs deus. Et diſperdā ſimulachra: ⁊ ceſſare fa
ciam idola de memphis: ⁊ dux de terra egypti non erit
amplius. Et dabo tremorem in terra egypti et diſperdam
terram phatures: ⁊ dabo ignem in † taphnis: ⁊ faciam iu
E dicia mea in alexandria. Et effundam indignationē meam
ſuper peluſium robur egypti: ⁊ interficiam multitudinem
alexandrie: ⁊ dabo ignem in egypto. Quaſi parturiēs do
lebit peluſium: ⁊ alexandria erit diſſipata: ⁊ in memphis
anguſtie quotidiane. Iuuenes heliopoleos ⁊ bubaſti gla
dio cadēt et ipſe captiue ducētur. Et in † taphnis nigre- al's + thamn
ſcet dies cum contriuero ibi ſceptra egypti: ⁊ defecerit in
ea ſuperbia potentie eius. Ipſam nubes operiet: filie aūt
eius in captiuitatē ducētur. Et iudicia faciā in egypto: et
ſcient quia ego dñs. Et factū eſt in vndecimo anno in pri- F
mo † menſe ſeptima menſis factū eſt verbū dñi ad me di- al' + nō hꝫ mēſe
cens. Fili hominis brachiū † pharaonis regis egypti cō al's + pharao.
fregi et ecce non eſt obuolutū vt reſtitueretur ei ſanitas.
⁊ ligaretur pānis ⁊ † faſciretur linteolis: ⁊ recepto robo al's + farciret.
re poſſit tenere gladium. Propterea hec dicit dñs deus. al's + pharao.
Ecce ego ad † pharaonē regē egypti ⁊ cōminuā brachiū G
eius forte ſed confractū ⁊ deiiciā gladium de manu eius.
Et diſpergam egyptū in gētibus: ⁊ vētilabo eos in † ter- al's + terras.
ris. Et confortabo brachia regis babylonis: daboqꝫ gla
dium meum in manu eius. Et cōfringaz brachia pharao-
nis et gement gemitibus interfecti corā facie eius. Et cō
fortabo brachia regis babylonis: et brachia pharaonis
† concidēt. Et ſcient q: ego dñs: cum dedero gladiū meū al's + cadent.
in manu regis babylonis: ⁊ extenderit eum ſuper terram
egypti: ⁊ diſpergam egyptū in nationes: ⁊ ventilabo eos
in † terras: ⁊ ſcient quia ego dominus. al's + terris.

C. E. S. Sermo dñi contra pharaonē ꝙ tradetur in ma
nus nabuchodonoſor: ⁊ de aſſyria ſub nomine arboris iā
eidem tradite. Ca. XXXI. A

ET factū eſt in anno vndecimo tertio † mēſe vna al's + nō hꝫ mēſe
menſis: factum eſt verbuz dñi ad me dicens. Fi
li hominis dic pharaoni regi egypti et populo
eius. Cui ſimilis factus es in magnitudine tua?
Ecce aſſur quaſi cedrus in libano pulcher ramis ⁊ frondi
bus nemoroſus exelſuſqꝫ altitudine: et inter condenſas
frondes eleuatū eſt cacumē eius. Aque nutrierunt illum:
abyſſus exaltauit illum. Flumina eius manabāt in circui-
tu radicuz eius: ⁊ riuos † ſuos emiſit ad vniuerſa ligna re B
gionis. Propterea eleuata eſt altitudo eius ſuper omnia al' + ſuos
ligna regionis: ⁊ multiplicata ſunt arbuſta eius: ⁊ eleuati
ſunt rami eius pre aquis multis. Cūqꝫ extendiſſet vmbrā
ſuā: in ramis eius fecerunt nidos oīa volatilia celi et ſub
frondibus eius genuerunt omnes beſtie ſaltuū: et ſub vm
braculo illius habitabat cetus gentiū plurimarū. Eratqꝫ
pulcherrimus in magnitudine ſua: et in dilatatione arbu-
ſtorum ſuorum. Erat eñ radix illius iuxta aquas multas.
Cedri non fuerunt altiores illo in paradiſo dei. Abietes C
non adequauerūt ſummitatez eius: ⁊ plātani non fuerunt Supra. 18. c.
eque frondibus illius. Omne lignum paradiſi dei non eſt De peni dis. 2. c. principium.
aſſimilatum illi ⁊ pulcritudini eius: quoniā † ſpecioſum fe al's + ſpecioſam feci eam.
ci eum ⁊ multis condenſiſqꝫ frondibus. Et emulata ſunt al's + eam.
† eum omnia ligna voluptatis que erant in pradiſo dei. al' + ſublimata.
Propterea hec dicit domin⁹ deus. Pro eo ꝙ † ſublima- Al's + eam.
tus eſt in altitudine ⁊ dedit ſummitatez ſuam virentē atqꝫ D
condenſam ⁊ eleuatū eſt cor eius in altitudine ſua: tradidi
† eum in manus fortiſſimi gentiū. Faciēs faciet ei. Iuxta Al's + eam
impietatem eius eieci † eum: ⁊ ſuccidēt † eum alieni ⁊ cru al's + eam.
deliſſimi nationum. Et proiicient † eum ſuper mōtes ⁊ in al's + eam.
cunctis conuallibus corruent rami eius: et confringentur
arbuſta eius in vniuerſis rupibus terre: ⁊ recedēt de vm-
braculo eius omnes populi terre: ⁊ relinquent † eum. In E
ruina eius habitauerunt omnia volatilia celi: et in ramis al's + eam.
eius fuerunt vniuerſe beſtie regionis. Quāobrem nō ele-
uabuntur in altitudine ſua omnia ligna aquarum: nec po-
nent ſublimitatem ſuaz inter nemoroſa atqꝫ frondoſa: nec
ſtabunt in ſublimitate † ſua omnia que irrigantur aquis. al's + eorum.
quia omnes traditi ſunt † in mortem ad terram vltimā in al's + ad.
medio filiorum hominū ad eos qui deſcendunt in lacum. F
Hec dicit dominus deus. In die quādo deſcendit ad infe
ros † induxi luctum: operui eum abyſſo ⁊ prohibui flumi- al's + induxi.
na eius ⁊ coercui aquas multas. † Contriſtatus eſt ſuper al's + contriſtus
† eum libanus et omnia ligna agri concuſſa ſunt a ſonitu al's + eam.

D

ruine eius cõmoui gentes: cum deducerem eum ad infer-
alſ. † deſcẽdũt. num cum his qui † deſcendebãt in lacũ. Et conſolata ſunt
B in terra infirma omnia ligna voluptatis egregia atq; pre-
clara in libano: vniuerſaq; irrigabãtur aquis. Nam ⁊ ipſi
alſ. † ea. alſ. † ſub vm-braculo. cum † eo deſcendẽt ad infernum ad interfectos gladio: ⁊
brachium vniuſcuiuſq; ſedebit ſuper † vmbraculo eius in
medio nationũ eius. Cui aſſimilatus es o inclyte atq; ſub-
limis inter ligna voluptatis? Ecce deductus es cũ lignis
alſ. † nõ hʒ ipſe eſt. voluptatis ad terram vltimã. In medio circũciſorũ dor-
alſ. † ſic pharao mies cum eis qui interfecti ſunt gladio † Ipſe eſt † pha-
rao et omnis multitudo eius dicit dominus deus

¶ Ca. Sũ. Plãctus ſuper pharaonẽ ꝙ tradetur occidẽ-
dus nabuchodonoſor: deſcribuntur gygãtes per mures
cum quibus ad infernum deſcendunt. Ca. XXXII.

A Et factũ eſt duodecimo ãno in menſe duodeci-
mo in vna menſis: factum eſt verbum dñi ad me
dicens. Fili hominis aſſume lamentũ ſuper pha-
raonem regẽ egypti ⁊ dices ad eum. Leoni gẽ-
tium aſſimilatus es: ⁊ drachoni qui eſt in mari. Et ventila-
bas cornu in fluminibus tuis: ⁊ conturbabas aquas pe-
dibꝰ tuis ⁊ conculcabas flumina eorũ. Propterea hec di-
alſ. † multitu-dinem cit dñs deus. Expandã ſuper te rhete meũ in † multitudi-
alſ. † extrabẽt. ne populorũ multorũ: ⁊ † extrahã te ĩ ſagena mea ⁊ ꝓijciaʒ
te in terrã. Super faciẽ agri abijciam te: ⁊ habitare faciã
ſuper te omnia volatilia celi ⁊ ſaturabo de te beſtias vni-
uerſe terre. Et dabo carnes tuas ſup montes: et implebo
B colles tuos ſanie tua. Et irrigabo terrã fetore ſanguinis
alſ. † inſuper. Eza. 13. b. Iob. d. 3. c. tui † ĩſuper mõtes ⁊ valles implebũtur ex te. Et operiaʒ
cũ extinctꝰ fueris celos: ⁊ nigreſcere faciam ſtellas eius.
Solem nube tegã: ⁊ luna nõ dabit lumẽ ſuuʒ. Oĩa lumina-
ria celi merere faciam ſuper te: ⁊ dabo tenebras ſuper ter-
ram tuã dicit dñs deꝰ cũ ceciderint vulnerati in medio ter-
re ait dñs deus. Et irritabo cor populorũ multorũ: cũ in-
duxero contritionẽ tuã in gẽtibus ſuper terras quas ne-
C ſcis: ⁊ ſtupeſcere faciaʒ ſup te populos multos. Et reges
eorũ horrore nimio formidabũt ſuper te ꝓpter vniuerſas
iniquitates quas operatus es cum volare ceperit gladiꝰ
meus ſup facies eorũ obſtupeſcẽt repẽte ſinguli ꝓ anima
alſ. † tue. ſua in die ruine † ſue: quia hec dicit dominꝰ deꝰ. Gladius
regis babylonis veniet tibi in gladijs fortiũ deijciã multi-
tudineʒ tuã. Inexpugnabiles oẽs gẽtes he. Et vaſtabũt
ſuperbiã egypti: ⁊ diſſipabitur multitudo eius. Et perdã
omnia iumẽta eius que erant ſuper aquas plurimas: ⁊ nõ
conturbabit eas pes hominis vltra: neq; vngula iumen-
torum turbabit eas. Tunc puriſſimas reddaʒ aquas eorũ
⁊ flumina eorũ quaſi oleũ adducã: ait dñs deus cũ dede-
ro terrã egypti deſolatã. Deſeretur autẽ terra a plenitu-
dine ſua qñ percuſſero omnes habitatores eius ⁊ ſciẽt q:
ego dominus. Planctus eſt ⁊ plangent eum filie gentiuʒ
alſ. † egypto. D ſuper † egyptũ ⁊ ſuper multitudinẽ eius plangẽt eum: ait
dñs deus. Et factum eſt in duodecimo anno in quintade-
cima menſis: factuʒ eſt verbum dñi ad me dicens. Fili ho-
alſ. † nõ hʒ car-men minis cane † carmen lugubre ſuper multitudine egypti ⁊
alſ. † ipſas. detrahe eam † ipſam ⁊ filias gentiũ robuſtarũ: ad terram
vltimam cum his qui deſcendunt in lacuʒ. Quo pulchrior
es deſcende: et dormi cum incircũciſis. In medio interfe-
ctorũ gladio cadent. Gladius datus eſt. Et attraxerunt
eam: ⁊ omnes populos eius. Loquẽtur ei potentiſſimi ro-
buſtorũ de medio inferni: qui cum auxiliatoribus eius de-
ſcenderũt ⁊ dormierũt incircũciſi interfectiq; gladio. Ibi
alſ. † ſepulchri eius. aſſur ⁊ omnis multitudo eius in circũitu illius † ſepulchra
eorum omnes interfecti ⁊ qui ceciderũt gladio quorũ da-
ta ſunt ſepulchra in nouiſſimis laci. Et facta eſt multitudo
eius per gyrum ſepulchri eius vniuerſi interfecti: caden-
E teſq; gladio: qui dederant quondam formidinem ſuam in
terra viuentiũ. Ibi elam ⁊ omnis multitudo eius per gy-
rum ſepulchri illius. Omnes hi interfecti ruenteſq; gla-
dio: qui deſcenderunt incircunciſi ad terram vltimã. Qui
poſuerunt terrorẽ ſuũ in terra viuentiũ ⁊ portauerũt igno-
miniã ſuaʒ cum his qui † deſcenderũt in lacum. In medio alſ. † deſcẽdũt.
interfectorum poſuerũt cubile eius in vniuerſis populis
eius: in circũitu eius ſepulchrũ illius. Oẽs hi incircunciſi
interfectiq; gladio. Dederũt eñi terrorẽ ſuũ in terra viuẽ- F
tium: ⁊ portauerũt ignominiã ſuam cum his qui † deſcen-
dunt in lacum. In medio interfectorũ poſiti ſunt. Ibi mo-
ſoch ⁊ tubal ⁊ oĩs multitudo eius: in circũitu eius ſepul-
chra illius. Oĩes hi incircuncĩſi interfectiq; ⁊ cadentes
gladio: † quia dederunt formidinẽ ſuam in terra viuentiũ alſ. † qui.
et non † dormient cum fortibus cadẽtibuſq; ⁊ incircunci- alſ. † dormier
ſis qui deſcenderunt ad infernũ cum armis ſuis. Et poſue-
runt gladios ſuos ſub capitibus ſuis: et fuerunt iniquita-
tes eorum in oſſibus eorũ: q: terror fortiũ facti ſunt in ter-
ra viuentiũ. Et tu ergo in medio incircunciſorũ cõtereris: G
⁊ dormies cum interfectis gladio. † Ibi idumea ⁊ reges alſ. † qui c[illegible] circunciſis [illegible] mierunt.
eius ⁊ oĩes duces eius qui dati ſunt cum exercitu ſuo cũ
interfectis gladio: et qui cum incircunciſis dormierunt: ⁊
cum his qui deſcenderunt in lacum. Ibi principes aquilo-
nis omnes et vniuerſi † venatores qui deducti ſunt cũ in- alſ. † ſydo[illegible]
terfectis: pauentes et in ſua fortitudine confuſi † quia dor- alſ. † qui.
mierunt incircuncĩſi cum interfectis gladio: ⁊ portauerũt alſ. † decid[illegible]
confuſionẽ ſuam cum his qui † deſcenderunt in lacum. Vi- alſ. † nõ h[illegible]
dit eos pharao ⁊ conſolatus eſt ſuper vniuerſa multitudi- alſ. † portauerunt cõfu[illegible]
ne † ſua que interfecta eſt gladio: † pharao et omnis exer- ſuam cum
citus eius: ait dominus deus quia dedit terrorem ſuum in qui deſcen[illegible] in lacum.
terra viuentiũ: ⁊ dormiuit in medio incircunciſorũ cũ inter-
fectis gladio pharao ⁊ omnis multitudo eiꝰ ait dñs deꝰ.

¶ Capituli Summariũ. De ſpeculatore qui buccina can-
tat vt peccatores redeant ad penitentiã: et vnuſquiſq; iu-
dicabitur vbi inuenietur ſermo domini contra eos qui in
multitudine non in ſanctitate volunt hereditatẽ poſſidere
et contra eos qui verba prophetie vertunt in canticum.

Capitulum. XXXIII.

Et factum eſt verbum domini ad me dicẽs. Fili A
hominis loquere ad filios populi tui et dices
ad eos. Terra cum induxero ſuper eã gladiuʒ:
⁊ tulerit populus terre virum vnuʒ de nouiſſi-
mis ſuis ⁊ conſtituerit eũ ſup ſe ſpeculatorem:
et ille viderit gladiũ venientẽ ſuper terrã ⁊ cecinerit buc-
cina ⁊ annunciauerit populo. Audiens autẽ quiſquis ille
eſt † ſonitũ buccine † ⁊ non ſe obſeruauerit: veneritq; gla- alſ. † ſoni[illegible] alſ. † non [illegible]
dius ⁊ tulerit eum: ſanguis ipſius ſup caput eius erit. So-
num buccine audiuit et non ſe obſeruauit: ſanguis eius in
ipſo erit. Si autẽ ſe cuſtodierit: animã ſuam ſaluabit. Qd B
ſi ſpeculator viderit gladium venientẽ ⁊ nõ inſonuerit buc-
cina ⁊ populus ſe non cuſtodierit: veneritq; gladius ⁊ tu-
lerit de eis animam: ille quideʒ in iniquitate ſua captus eſt
ſanguinẽ autem eius de manu ſpeculatoris requirã. † Et alſ. † nõ [illegible] terre ſed [illegible]
tu fili hominis ſpeculatorẽ dedi te domui iſrael. Audiens Supra. 3. [illegible]
ergo ex ore meo ſermonem: annunciabis eis me. Si me di-
cente ad impium: impie morte morieris: non fueris locu-
tus vt ſe cuſtodiat impius a via ſua: ipſe impius in iniqui-
tate ſua morietur: ſanguinem autem eius de manu tua re-
quiram. Si autem annũciante te ad impium vt a vijs ſuis
conuertatur: non fuerit conuerſus a via ſua: ipſe in iniqui-
tate ſua morietur. Porro tu animam tuam liberaſti. Tu C
ergo fili hominis dic ad domum iſrael. Sic locuti eſtis 23. q. 4. c. [illegible]
dicentes. Iniquitates noſtre ⁊ peccata noſtra ſuper nos
ſunt: et in ipſis nos tabeſcimus. Quomodo ergo viuere
poterimus? Dic ad eos viuo ego dicit dominus deus. No-
lo mortẽ impij ſed vt cõuertatur impius a via ſua et viuat.
Conuertimini a vijs veſtris peſſimis. Et quare moriemi- Supra. 18. [illegible]
ni domus iſrael? Tu itaq; fili hominis dic ad filios po- 26. q. 6. c. [illegible] nimus.
puli tui. Iuſtitia iuſti non liberabit eum, in quacunq; die
peccauerit

peccauerit:et impietas impij non nocebit ei in quacunqꝫ
dic cõuerſus fuerit ab impietate ſua. Et iuſtꝰ nõ poterit
viuere in iuſtitia ſua in quacũqꝫ die peccauerit. Etiã ſi di
xero iuſto ꝙ vita viuat:et cõfiſus in iuſtitia ſua fecerit ini
D quitate:omnes iuſtitie eiꝰ obliuioni tradẽtur:⁊ in iniqui
tate ſua.quã operatus eſt:in ipſa morietur. Si autẽ dixe
ro impio:morte morieris:⁊ egerit penitentiam a peccato
ſuo feceritqꝫ iudiciũ ⁊ iuſtitia:et pignꝰ reſtituerit ille im
pius rapinãqꝫ reddiderit in mandatis vite ambulauerit:
nec fecerit quicꝗ̃ iniuſtũ vita viuet ⁊ non morietur. Oĩa
peccata eius que peccauerit:nõ imputabũtur ei. Iudiciũ
⁊ iuſtitiã fecit:vita viuet. Et dixerũt filij populi tui. Nõ eſt
equi põderis via dñi:⁊ ipſorum via iniuſta eſt. Cum enim re
ceſſerit iuſtus a iuſtitia ſua feceritqꝫ iniquitates morietur in
eis. Et cum receſſerit impius ab impietate ſua: feceritqꝫ
E iudiciũ ⁊ iuſtitiã viuet in eis. Et dicitis. Non eſt recta via
dñi. Vnũquẽqꝫ iuxta vias ſuas iudicabo de vobis domus
iſrael. Et factum eſt in † duodecimo anno in decimo men
ſe in quinta mẽſis trãſmigrationis veſtre venit ad me qui
fugerat de hieruſalẽ dicens. Vaſtata eſt ciuitas. Manus
autẽ dñi facta fuerat ad me veſpere anteꝙ̃ veniret qui fu
gerat:aperuitqꝫ os meũ donec veniret ad me mane:⁊ ap
to ore meo non ſilui amplius. Et factum eſt verbũ dñi ad
me dicens. Fili hominis:qui habitãt in ruinoſis his ſup
humũ iſrael loquẽtes aiunt. Vnus erat abraã:⁊ heredita
F te poſſedit terrã. Nos autẽ multi † ſumus:nobis data eſt
terra in poſſeſſionẽ. Idcirco dices ad eos. Hec dicit dñs
deus. Qui in ſanguine comeditis et oculos veſtros leua
tis ad immũditias veſtras ⁊ ſanguinẽ funditis nunqd ter
ram hereditate poſſidebitis? Stetiſtis in gladijs veſtris
feciſtis abominationes:⁊ vnuſquiſqꝫ vxorem proximi ſui
polluit: ⁊ terram hereditate poſſidebitis. Hec dices ad
eos. Sic dicit dñs deus. Viuo ego:qꝛ qui in ruinoſis habi
tant gladio cadẽt ⁊ qui in agro eſt beſtijs tradetur ad deuo
randũ:qui autẽ in preſidijs ⁊ ſpelũcis ſunt peſte morientur.
G Et dabo terrã in ſolitudinẽ ⁊ in deſertũ:⁊ deficiet † ſuper
bia ꝯfortitudo eius ⁊ deſolabũtur mõtes iſrael eo ꝙ nul
lus ſit qui per eos tranſeat. Et ſcient qꝛ ego dñs:cũ dede
ro terrã eorum deſolatã ⁊ deſertã propter vniuerſas abo
minationes ſuas quas operati ſunt. Et tu fili hominis fi
lij populi tui qui loquuntur de te iuxta muros et in oſtijs do
morũ ⁊ dicũt vnus ad alterũ:vir ad proximũ ſuũ loquẽtes
venite ⁊ audiamus quis ſit ſermo egrediẽs a dño. Et ve
niunt ad te quaſi ſi ingrediatur populus: ⁊ ſedent corã te
populus meus:⁊ audiũt ſermones tuos ⁊ non faciũt eos
qꝛ in canticũ oris ſui vertũt illos:⁊ auaritiã ſuam ſequitur
cor eorum:⁊ eſt † eis quaſi carmen muſicũ quod ſuaui dul
ciqꝫ ſono canitur. Et audiũt verba tua ⁊ non † faciunt ea
⁊ cum venerit quod predictũ eſt:ecce enim venit:tũc ſciẽt
† quia prophetes fuerit inter eos.

❡ C.S. Sermo dñi cõtra paſtores negligẽtes ⁊ oppri
mentes gregẽ ⁊ querẽtes que ſua ſunt:⁊ promiſſio de pa
A ſtore nouo ⁊ pluribus benedictionibus. Ca. XXXIIII.

Et factum eſt verbũ dñi ad me dicẽs. Fili homi
nis propheta de paſtoribus iſrael:propheta et
dices paſtoribus. Hec dicit dominus deus. Ve
paſtoribus iſrael: qui paſcebant ſemetipſos.
Nonne greges a paſtoribus paſcuntur. Lac comedeba
tis et lanis operiebamini ⁊ quod craſſum erat occidieba
tis gregẽ autẽ meũ nõ paſcebatis. Qđ infirmũ fuit nõ cõ
ſolidaſtis:⁊ quod egrotũ non ſanaſtis. Quod confractuꝫ
eſt nõ alligaſtis ⁊ quod abiectũ eſt nõ reduxiſtis: ⁊ quod
perierat nõ queſiſtis:ſed cũ auſteritate imperabatis eis
⁊ cũ potẽtia. Et diſperſe ſunt oues mee eo ꝙ nõ eſſet pa
ſtor:⁊ facte ſunt in deuoratione oĩm beſtiarũ agri ⁊ diſp
ſe ſunt. Errauerunt greges mei in cunctis montibus et in
vniuerſo colle excelſo ⁊ ſuper omnem faciem terre diſperſi
ſunt greges mei:⁊ nõ erat qui requireret. Nõ erat inquã
qui requireret. Propterea paſtores audite verbũ domi
ni. Viuo ego dicit dñs deus qꝛ pro eo ꝙ facti ſunt greges E
mei in rapinã:et oues mee in deuoratione omniũ beſtiarũ
agri:eo ꝙ non eſſet paſtor:neqꝫ enim queſierunt paſtores
gregẽ meũ:ſed paſcebãt paſtores ſemetipſos: et greges
meos non paſcebãt propterea paſtores audite verbũ do
mini. Hec dicit dñs deus. Ecce ego ipſe ſuper paſtores re
quiram gregẽ meuꝫ de manu eorum et ceſſare eos faciã vt
vltra non paſcant gregẽ meũ:nec paſcant amplius paſto
res ſemetipſos. Et liberabo gregẽ meũ de ore eorũ:et nõ
erit vltra eis in eſcam:qꝛ hec dicit dñs deus. Ecce ego ipſe
requiram oues meas ⁊ viſitabo eas. Sicut viſitat paſtor
gregẽ ſuum:in die qñ fuerit in medio ouiũ ſuarũ diſſipata
rum:ſic viſitabo oues meas:⁊ liberabo eas de omnibꝰ lo
cis in quibꝰ diſperſe fuerãt in diebus nubis et caliginis. D
Et educam † eas de populis:⁊ congregabo eas de terris alſ † eos.
et inducam eas in terram ſuam:⁊ paſcaꝫ eas in montibus
iſrael in riuis ⁊ in cunctis ſedibus terre. In paſcuis vber
rimis paſcam eas ⁊ in montibus excelſis iſrael erunt pa
ſcua earum. Ibi requieſcẽt in herbis virentibus:et in pa
ſcuis pinguibus paſcentur ſuper mõtes iſrael. Ego paſcã
oues meas ⁊ ego eas accubare faciaꝫ dicit dñs deus. Qđ
perierat requirã:⁊ quod abiectũ erat reducã:⁊ quod cõ
fractum fuerat alligabo:⁊ quod infirmũ fuerat conſolida
bo:et quod pingue ⁊ forte cuſtodiã ⁊ paſcam illas in iudi
cio. Vos autẽ greges mei:hec dicit dñs deus. Ecce ego
iudico inter pecus et pecus † arietẽ ⁊ hircorũ. Nonne ſa E
tis vobis erat paſcua bona depaſci? Inſuper ⁊ reliquias alſ † arietem ⁊
paſcuarũ veſtrarum conculcaſtis pedibus veſtris:et cum hircum.
puriſſimã aquã biberetis:reliquam pedibus veſtris tur
babatis. Et oues mee his que conculcata pedibꝰ veſtris
fuerant paſcebãtur:⁊ que pedes veſtri turbauerãt hec bi
bebant. Propterea hec dicit dominꝰ deꝰ ad † vos. Ecce alſ † eos.
ego ipſe iudico inter pecus pingue et macilentuꝫ. Pro eo
ꝙ lateribus ⁊ humeris impingebatis ⁊ cornibus veſtris
ventilabatis omnia infirma pecora donec diſpergerentur
foras ſaluabo gregem meum:⁊ non erit vltra in rapinam: F
et iudicabo inter pecus et pecus. Et ſuſcitabo ſuper † ea alſ † eos vel eas
paſtorem vnum qui paſcat ea ſeruum meuꝫ dauid:ipſe pa
ſcet ea:et ipſe erit eis in paſtorẽ. Ego autẽ dominus ero
eis in deum:et ſeruus meus dauid princeps in medio eorũ
Ego dominus locutus ſum. Et faciam cum eis pactuꝫ pa
cis:et ceſſare faciam beſtias peſſimas de terra:et qui ha
bitant in deſerto:ſecuri dormiẽt in ſaltibus. Et ponã eos
in circuitu collis mei benedictionẽ:et deducam imbreꝫ in
tempore ſuo ⁊ pluuie benedictionis erunt. Et dabit lignũ
agri fructũ ſuum:et terra dabit germẽ ſuum:⁊ erunt in ter
ra ſua abſqꝫ timore. Et ſcient quia ego dominus cum con
triuero cathenas iugi eorum:⁊ eruero eos de manu impe
rantium ſibi. Et non erunt vltra in rapinam gẽtibus:neqꝫ
beſtie terre deuorabũt eos:ſed habitabũt ꝯfidenter abſqꝫ G
vllo terrore. Et ſuſcitabo eis germẽ † nominatũ:⁊ nõ erũt alſ † iuſtum.
vltra imminuti fame in terra.neqꝫ portabunt amplius op
probrium gentium. Et ſcient quia ego dominus deus eo
rum cum eis:⁊ ipſi populus meus domus iſrael:ait domi
nus deus. Vos autem greges mei greges paſcue mee ho
mines eſtis:et ego dominus deus veſter:dicit dñs deus.

❡ Capituli Summariũ. Sermo ſuper montẽ ſeyr:de cõ
ditione eius pro eo ꝙ afflixit populum domini.

Capitulum. XXXV.

Et factus eſt ſermo domini ad me dicẽs. Fili ho A
minis:pone faciem tuam aduerſuꝫ montẽ ſeyr:⁊
pphetabis † de eo ⁊ dices illi. Hec dicit domi
nus deus. Ecce ego ad te mons ſeyr ⁊ extẽdam alſ † ad eum.
manum meam ſuper te:⁊ dabo deſolatum atqꝫ deſertum.
Vrbes tuas demoliar:⁊ tu deſertus eris.⁊ ſcies quia ego

B dominus: eo ꝙ fueris inimicus ſempiternus: et concluſe-
ris filios iſrael in manus gladij in tēpoꝛe afflictionis eoꝝ
in tēpoꝛe iniquitatis extreme. Propterea viuo ego dixit
dñs deus: qm̄ ſanguini tradā te: ⁊ ſanguis te perſequetur.
Et cum ſanguinem oderis: ſanguis perſequetur te. Et da
bo montē ſeyr deſolatū atq; deſertū ⁊ auferā de eo euntē
al's ✠ tuos. ⁊ redeuntē ⁊ implebo mōtes † eius occiſoꝝ ſuoꝝ. In col
al's ✠ ſuis. libus † tuis: ⁊ in vallibus tuis atq; in toꝛrētibus interfe-
C cti gladio cadent. In ſolitudines ſempiternas tradā te: ⁊
al's ✠ ſcies. ciuitates tue nō habitabūtur. Et † ſciēs q2 ego dñs deus
eo ꝙ dixeris: due gētes ⁊ due terre mee erunt et heredita
te poſſidebo eas cum dñs eſſet ibi. Propterea viuo ego
dicit dñs deus: q2 faciam iuxta iram tuam ⁊ ſm̄ zelum tuū
quē feciſti: odio habēs eos: ⁊ notus efficiar per eos cū te
iudicauero: ⁊ ſcies quia ego dñs. Audiui vniuerſa oppro-
bria tua que locutus es de mōtibus iſrael dicens. Deſer-
D ti nobis ad deuoꝛādū dati ſunt. Et inſurrexiſtis ſuper me
al's ✠ rogaſtis. oꝛe veſtro: ⁊ † derogaſtis aduerſum me. Verba veſtra ego
audiui. Hec dicit dominus deus. Letante vniuerſa terra
in ſolitudinē te redigam: ſicut gauiſus es ſuper heredita-
tem domꝰ iſrael eo ꝙ fuerit diſſipata: ſic faciam tibi. Diſſi
patus eris mons ſeyr ⁊ idumea omnis. Et ſcient quia ego
dominus deus.
¶ Ca. Sū. Quod dñs vindicabit iſrael de inimicis ſuis
et reſtituet et multiplicabit in terra ſua: et ꝙ afflixit † iſrael
pꝛo peccato idolatrie. De gratia ⁊ virtute baptiſmi voca
tus populus ad penitētiam: etiam pꝛomittitur integra re
ſtitutio ⁊ multiplicatio. Ca. XXXVI.
A Supra. 6. a. Tu autē fili hominis propheta ſup mōtes iſrael.
⁊ dices. Montes iſrael audite verbū dñi. Hec
dicit dominꝰ deus. Eo ꝙ dixerit inimicꝰ de vo-
al's ✠ poſſeſſionem. bis euge altitudines ſempiterne in † hereditatē
date ſunt nobis propterea vaticinare ⁊ dic. Hec dicit do-
minus deus. Pꝛo eo ꝙ deſolati eſtis et conculcati per cir
cuitum: ⁊ facti in hereditatē reliquis gētibus: ⁊ aſcendi
ſtis ſuper labiū lingue ⁊ oppꝛobriū populi: propterea mō
tes iſrael audite verbum domini dei. Hec dicit dominus
deus montibus ⁊ collibus toꝛrētibus: vallibuſq; ⁊ deſer-
tis: parietinis: ⁊ vrbibus derelictis: que depopulate ſunt
B ⁊ ſubſannate a reliquis gentibus per circuitum: ppterea
hec dicit dominus deus. Quoniā in igne zeli mei locutus
ſum de reliquis gentibus: ⁊ de idumea vniuerſa que dede
runt terram meam ſibi in hereditatē cum gaudio et toto
coꝛde et ex animo: ⁊ eiecerunt eam vt vaſtarent: idcirco va
ticinare ſuper humum iſrael: et dices montibus ⁊ collibꝰ
iugis ⁊ vallibus. Hec dicit dominus deus. Ecce ego in ze
lo meo ⁊ in furoꝛe meo locutus ſum: eo ꝙ confuſionē gen-
al's ✠ nō hꝛet. tium ſuſtinueritis. Idcirco hec dicit dominus deus. Ego
leuaui manū meam † vt gentes que in circuitu veſtro ſunt
C ipſe confuſionē ſuam poꝛtent. Uos autem mōtes iſrael ra-
mos veſtros germinetis: ⁊ fructum veſtrum afferatis po-
pulo meo iſrael. Prope enī eſt vt veniat. † Quia ecce ego
al's ✠ quoniam ad vos ⁊ cōuertar ad vos: ⁊ arabimini ⁊ accipietis ſemen
tem: ⁊ multiplicabo in vobis hoīes omnēq; domū iſrael:
⁊ habitabūtur ciuitates ⁊ ruinoſa inſtaurabūtur: ⁊ reple-
bo vos hominibus ⁊ iumentis: ⁊ multiplicabuntur ⁊ cre
al's ✠ dabo. ſcent. Et habitare vos faciā ſicut a pꝛincipio: boniſq; † do
nabo maioꝛibus ꝙ habuiſtis ab initio ⁊ ſcietis quia ego
dominus. Et adducam ſuper vos homines populū meū
iſrael: et hereditate poſſidebunt te. Et † eris eis in here-
al's ✠ vos eritis. ditatem ⁊ non addes vltra: vt abſq; eis ſis. Hec dicit do-
minus deus. Pꝛo eo ꝙ dicunt de vobis deuoꝛatrix homi
num es ⁊ ſuffocans gentem tuam: propterea homines nō
comedes amplius et gentem tuam non necabis vltra: ait
D dominus deus. Nec auditam faciam in te amplius confu-
ſionem gentium: et oppꝛobrium populoꝝ nequaq; poꝛta-
bis: et gentem tuam non amittes amplius: ait dñs deus.

Et factū eſt verbū dñi ad me dicēs. Fili hominis: domus
iſrael habitauerūt in humo ſua: et polluerūt eā in vijs ſuis
⁊ in ſtudijs ſuis. Iuxta immūdiciā menſtruate facta eſt via
eoꝝ coꝛā me: ⁊ effudi indignationē meā ſuper eos pro ſan
guine quam fuderūt ſuper terrā. Et in idolis ſuis pollue-
runt eā: ⁊ diſperſi † eos in † gētes: et ventilati ſunt in ter- al's ✠ ſunt.
ras. Iuxta vias eoꝝ ⁊ adinuentiones eoꝝ iudicaui eos. al' ✠ no pꝛos
Et ingreſſi ſunt ad gētes ad quas introierūt et polluerūt Roma. 2. d.
nomē ſanctū meū: cum diceret de eis populus dñi iſte eſt: E
⁊ de terra eius egreſſi ſunt. Et peperci nomini ſācto meo
qđ polluerat domus iſrael in gētibꝰ ad quas ingreſſi ſunt
Idcirco dices domui iſrael: hec dicit dñs deus. Nō pꝛo-
pter vos ego faciā domus iſrael: ſed ppter nomē ſanctū
meū qđ polluiſtis in gentibus ad quas intraſtis. Et ſctifi-
cabo nomen meū magnū qđ pollutū eſt inter gētes quod Infra. 39. f.
polluiſtis in medio eaꝝ vt ſciāt gētes q2 ego dñs: ait do- De cōſe. diſt. 4.
minus exercituū cū ſanctificatus fuero in vobis coꝛā eis. c. nec quiſq;.
Tollā quippe vos de gētibꝰ: ⁊ cōgregabo vos de vniuer
ſis terris: ⁊ adducā vos in terrā veſtrā: et effundā ſup vos
aquā mundā: ⁊ mūdabimini ab omnibꝰ inquinamētis ve-
ſtris: ⁊ ab vniuerſis idolis veſtris mundabo vos: ⁊ dabo
vobis coꝛ nouū ⁊ ſpiritū nouū ponam in medio veſtri. Et F
auferā coꝛ lapideū de carne veſtra: ⁊ dabo vobis coꝛ car- Supra. 11. d.
neum: ⁊ ſpiritū meum ponam in medio veſtri: et faciam vt
in pꝛeceptis meis ābuletis: et iudicia mea cuſtodiatis et
operemini: ⁊ habitabitis in terra quam dedi patribus ve
ſtris: ⁊ eritis mihi in populū ⁊ ego ero vobis in deū: ⁊ ſal
uabo vos ex vniuerſis inquinamētis veſtris: ⁊ vocabo fru
mentum ⁊ multiplicabo illud: ⁊ non imponā vobis famem
⁊ multiplicabo fructū ligni ⁊ genimina agri: vt non poꝛte
tis vltra oppꝛobrium famis in gētibus recoꝛdabimini via
rum veſtrarū peſſimarū: ſtudioꝛūq; non bonoꝝ: ⁊ diſpli- G
cebunt vobis iniquitates veſtre ⁊ ſcelera veſtra. Nō pꝛo- Ro. 6. d.
pter vos ego faciā: ait dñs deus notum ſit vobis. Confun-
dimini ⁊ erubeſcite ſuper vijs veſtris domꝰ iſrael: hec di-
cit dominus deus. In die qua mūdauero vos ex omnibꝰ
† iniquitatibus veſtris: et inhabitare fecero vrbes: et in- al's ✠ inquina
ſtaurauero ruinoſa: ⁊ terra deſerta fuerit exculta q̄ quon- mentis.
dam erat deſolata in oculis omnis viatoꝛis dicent. Terra
illa inculta facta eſt vt hoꝛtus voluptatis: et ciuitates de-
ſerte ⁊ deſtitute atq; ſuffoſſe munite ſederūt: ⁊ ſcient gen
tes † quecūq; derelicte fuerint in circuitu veſtro: q2 ego al's ✠ que.
dominus edificaui diſſipata plātauiq; inculta: ego domi-
nus locutus ſum ⁊ fecerim hec dicit dominꝰ deus. Adhuc
in hoc inuenient me domus iſrael vt faciam eis. Multipli
cabo eos ſicut gregē hominū vt gregem ſanctū vt gre-
gem hieruſalem in ſolēnitatibus eius. Sic erūt ciuitates
deſerte plene q; gregibus hominū ⁊ ſcient quia ego dñs.
¶ Capituli Summariū. De generali reſurrectione: ⁊ de
chꝛiſto ⁊ ꝙ in nouiſſimis diebus recipiet eum iuda ⁊ hie-
ruſalem et erit vnus populus.

Capitulum XXXVII.

Facta eſt ſuper me manus dñi: ⁊ eduxit me in ſpi A
ritu domini: et dimiſit me in medio campi qui
erat plenus oſſibus: ⁊ circumduxit me per ea in
gyro. Erant autē multa valde ſuper faciē cāpi
ſiccaq; vehemēter. Et dixit ad me. Fili hominis: putaſne
viuēt oſſa iſta? Et dixi. Domine deus tu noſti. Et dixit ad
me. Uaticinare de oſſibus iſtis. Et dices eis. Oſſa arida
audite verbum domini. Hec dicit dominus deus oſſibus
his. Ecce ego intromittā in vos ſpiritum ⁊ viuetis: ⁊ da-
bo ſuper vos neruos: ⁊ ſuccreſcere faciā ſup vos carnes B
⁊ ſuperextendā in vobis cutē: ⁊ dabo vobis ſpiritum ⁊ vi
uetis: et ſcietis q2 ego dñs. Et pꝛophetaui ſicut pꝛecepe-
rat mihi. Factus eſt aūt ſonitus pꝛophetāte me ⁊ ecce cō
motio. Et acceſſerūt oſſa ad oſſa: vnūquodq; ad iuncturā
ſuam. Et vidi ⁊ ecce ſuper ea nerui: ⁊ carnes aſcenderunt
et cetera

C ⁊ extēta eſt in eis cutis deſuper. ⁊ ſpiritū nō habebāt. Et
dixit ad me vaticinare ad ſpiritū: vaticinare fili hoīs: ⁊ di-
ces ad ſpiritū. Hec dicit dn̄s deus. A quatuor vētis veni
ſpiritus: ⁊ inſuffla ſuper interfectos iſtos ⁊ reuiuiſcāt. Et
prophetaui ſicut p̄ceperat mihi. Et ingreſſus eſt in ea ſpi
ritus ⁊ reuixerūt: ſteterūtq; ſup pedes ſuos exercitꝰ grā-
dis nimis valde. Et dixit ad me: fili hoīs oſſa hec vniuerſa
D domus iſrael eſt. Ipſi dicunt. Aruerūt oſſa noſtra ⁊ periit
ſpes noſtra: ⁊ abſciſſi ſumus. Propterea vaticinare et di-
ces ad eos. Hec dicit dn̄s deus. Ecce ego aperiam tumu
los veſtros: ⁊ educam vos de ſepulchris veſtris populus
meꝰ ⁊ inducā vos in terrā veſtrā iſrael: ⁊ ſcietis q; ego do
minus cū aperuero ſepulchra veſtra: ⁊ eduxero vos de tu
mulis veſtris popule meꝰ: ⁊ dedero ſpiritū meū in vobis:
⁊ vixeritis ⁊ requieſcere vos faciā ſup humū veſtrā ⁊ ſcietis
q; ego dn̄s deus locutꝰ ſum ⁊ feci ait dn̄s deꝰ. Et factꝰ eſt
ſermo dn̄i ad me dicēs. Et tu fili hoīs ſume tibi lignū vnū
⁊ ſcribe ſuper illud inde ⁊ filiorū iſrael ⁊ ſociis eius. Et tol
le lignū alterū ⁊ ſcribe ſuper illud: ioſeph lignū effraim: et
cuncte domus iſrael ſociorūq; eius. Et adiunge illa vnum
E ad alterū tibi in lignū vnū ⁊ erunt in vnionē in manu tua.
Cum autē dixerint ad te filii populi tui loquētes nōne in-
dicas nobis qd in his tibi velis: loqueris ad eos. Hec di-
cit dn̄s deus. Ecce ego aſſumā lignū ioſeph qd eſt in ma-
...ſtes. nu effraim ⁊ tribus iſrael que ſunt ei adiuncte: ⁊ dabo eas
pariter cū ligno iuda: ⁊ faciam † eas in lignū vnū: et erunt
vnum in manu eius. Erūt autē ligna ſuper que ſcripſeris
in manu tua in oculis eorū ⁊ dices ad eos. Hec dicit dn̄s
F deus. Ecce ego aſſumā filios iſrael de medio nationū ad
quas abierūt: ⁊ cōgregabo eos vndiq; ⁊ adducā eos ad
humū ſuā. Et faciā eos in gentē vnā in terra in montibus
iſrael. Et rex vnus erit omnibus imperās: ⁊ nō erūt vltra
due gētes nec diuidētur amplius in duo regna. Neq; pol-
luentur vltra in idolis ſuis ⁊ abominationibus et cunctis
...in eodem. iniquitatibus ſuis et ſaluos eos faciā de vniuerſis ſedibꝰ
ſuis in quibus peccauerūt ⁊ emūdabo eos. Et erūt mihi
populus ⁊ ego ero eis deus: ⁊ ſeruus meus dauid rex ſup
G eos: ⁊ paſtor vnus erit omniū eorū. In iudiciis meis am-
bulabunt ⁊ mādata mea cuſtodiēt: et facient ea. Et habi-
tabunt ſuper terrā quā dedi ſeruo meo iacob in qua habi
...recontum. ...rica. tauerunt patres † veſtri: ⁊ habitabūt ſuper † eā ipſi ⁊ filii
eorum: ⁊ filii filiorū eorū vſq; in ſempiternū ⁊ dauid ſeruus
meus princeps eorū in perpetuū. Et percutiā illis fedus
pacis: ⁊ pactum ſempiternum erit eis. Et fundabo eos et
multiplicabo: et dabo ſanctificationē meā in medio eorū
in perpetuū: ⁊ erit tabernaculū meū in eis. Et ero eis deꝰ
...eodem. ⁊ ipſi erunt mihi populus. Et ſcient gentes quia ego do-
minus ſanctificator iſrael: cum fuerit ſanctificatio mea in
medio eorum in perpetuum.

¶ Ca. Sū. Sermo dn̄i contra gog et magog de interitu
eorum: ⁊ peccato populi. Ca. XXXVIII.

A ET factus eſt ſermo dn̄i ad me dicēs. Fili hoīs
pone faciē tuā cōtra gog ⁊ terrā magog prin-
cipem capitis moſoch et thubal et vaticina-
re de eo: ⁊ dices ad eum. Hec dicit dn̄s deus.
Ecce ego ad te gog principē capitis moſoch ⁊ thubal. Et
circūagā te ⁊ ponā frenū in maxillis tuis: ⁊ educam te et
B omnē exercitū tuū equos et equites veſtitos loricis vni
uerſos multitudinē magnā haſtā ⁊ clypeū arripientium ⁊
gladiū. Perſe ethiopes: et libyes cum eis: oēs ſcutati et
galleati. Gomer et vniuerſa agmina eius: domus thogor
ma latera aqlonis ⁊ totū robur eius populiq; multi tecū.
Prepara ⁊ inſtrue te: et oēm multitudinē tuā que coacer-
uata eſt ad te: et eſto eis in preceptū. Poſt dies multos
viſitaberis. In nouiſſimo annorū venies ad terram que re
C uerſa eſt a gladio et congregata eſt de populis multis ad
montes iſrael qui fuerūt deſerti iugiter. Hec de populis
educta eſt: ⁊ † habitabūt in ea confidēter vniuerſi. Aſcen- al. ✠ habitauerunt.
dens aūt quaſi tēpeſtas venies: ⁊ quaſi nubes vt operias
terrā tu ⁊ oia agmina tua: et populi multi tecū. Hec dicit
dn̄s deus. In illa die aſcendēt ſermones ſup cor tuū: et co
gitabis cogitationē peſſimā: et dices. Aſcendā ad terram D
abſq; muro: veniā ad quieſcētes habitanteſq; ſecure. Hi
oēs habitāt ſine muro vectes ⁊ porte nō ſunt in eis. Vt di
ripias ſpolia: ⁊ inuadas predā: vt inferas manū tuā ſuper
eos qui deſerti fuerāt ⁊ poſtea reſtituti et ſup populū qui
eſt cōgregatus ex gētibus q̄ poſſidere cepit ⁊ eſſe habita
tor vmbilici terre. Saba ⁊ dedan et negotiatores tharſis
⁊ oēs leones eius dicent tibi. Nunqd ad ſumēda ſpolia tu
venis? Ecce ad diripiendā predā cōgregaſti multitudinē
tuā: vt tollas argentū et aurū ⁊ † auferas ſupellectilē atq; al. ✠ nō habet ⁊
ſubſtantiā: ⁊ diripias manubrias infinitas. Propterea va E
ticinare fili hoīs: ⁊ dices ad gog. Hec dicit dn̄s deꝰ. Nū-
quid nō in die illo cū habitauerit populus meus iſrael cō-
fidenter ſcies ⁊ venies de loco tuo a lateribꝰ aquilonis tu
⁊ populi multi tecū: aſcēſores equorū vniuerſi: cetus ma-
gnus ⁊ exercitus vehemēs ⁊ aſcēdes ſuper populū meū
iſrael quaſi nubes vt operias terrā. In nouiſſimis diebus
eris: et adducā te ſuper terrā meā: vt ſciāt gētes † me eū al. ✠ me.
ſctificatus fuero in te in oculis eorū o gog. Hec dicit dn̄s F
deus. Tu ergo ille es de quo locutus ſum in diebꝰ antiqs
in manu ſeruorū meorū prophetarū iſrael qui prophetaue-
runt in diebus illorū temporū vt adducerē te ſup eos. Et
erit in die illa: in die aduētus gog ſuper terrā iſrael: ait do
minus deus: aſcēdet indignatio mea in furore meo ⁊ in ze
lo meo. In igne ire mee locutus ſum quia in die illa erit cō
motio magna ſup terrā iſrael: ⁊ cōmouebunt a facie mea
piſces maris ⁊ volucres celi ⁊ beſtie agri: et oē reptile qd
mouet ſuper humū cūctiq; hoīes qui ſunt ſup faciē terre.
Et ſubuertētur mōtes ⁊ cadēt ſepes ⁊ ois murus corruet G
in terrā: ⁊ cōuocabo aduerſus eū in cunctis mōtibꝰ meis
gladiū: ait dn̄s deus. Gladius vniuſcuiuſq; in fratrē ſuū
dirigetur: et iudicabo eum peſte ⁊ ſanguine et imbre vehe
mēti: et lapidibꝰ immēſis. Ignē ⁊ ſulphur pluā ſuper eum
et ſuper exercitū eius: ⁊ ſuper populos multos qui ſunt cū
eo. Et magnificabor ⁊ ſanctificabor: et notus ero in oculis
multarum gentium: et ſcient quia ego dominus.

¶ Capi. Sum. In nouiſſimis diebus inſurget gog ⁊ ma-
gog et de congregatione auium et beſtiarū ad edenda ca-
dauera eorum. Ca. XXXIX.

TU autē fili hoīs vaticinare aduerſum gog ⁊ di- A
ces. Hec dicit dn̄s deus. Ecce ego ſup te gog
principē capitis moſoch et thubal ⁊ circūagā
te et † educā te et aſcēdere † te faciā de lateri- al. ✠ ſeducere. al. ✠ nō hʒ te.
bus aquilonis: et adducā te ſuper mōtes iſrael: et percutiā
arcum tuū in manu ſiniſtra tua: et ſagittas tuas de manu
dextera tua deiiciā. Deiiciā te ſuper montes iſrael: cades
tu ⁊ oia agmina tua ⁊ populi tui qui ſunt tecū. Feris aui-
bus: omniq; volatili celi ⁊ beſtiis terre dedit te ad deuorā B
dum. Super faciē agri cades q; ego locutus ſum: ait dn̄s
deus. Et immittā ignē in magog et in his qui habitant in
inſulis confidēter: et ſcient q; ego dn̄s: et nomē ſctm̄ meū
notum faciā in medio populi mei iſrael: et non polluam no
men ſanctū meū amplius: et ſcient gentes q; ego dn̄s ſan-
ctus iſrael. Ecce venit et factum eſt: ait dn̄s deus. Hec eſt
dies de qua locutus ſum. Et egredient habitatores † de al. ✠ verbum.
ciuitatibus iſrael: et ſuccēdēt et cōburent arma: clypeum
et † haſtas arcū et ſagittas: ⁊ baculos manuū: et cunctos al. ✠ haſtam.
et ſuccēdēt ea igni ſeptem annis. Et non portabunt ligna C
de regionibus neq; ſuccident de ſaltibus: quoniam arma
ſuccēdent igni et depredabūtur eos quibus prede fuerāt
et diripient vaſtatores ſuos: ait dn̄s deus. Et erit in die il
la: dabo gog locum nominatū ſepulcrū in iſrael: vallē via-

toꝛum ad oꝛientē maris:que obſtupeſcere facit preterean
tes. Et ſepeliēt ibi gog ⁊ omnē multitudinē eius:et voca-
bitur vallis multitudinis gog: ⁊ ſepeliēt eos dom⁹ iſrael:
al's ✠ nō erit ei. vt mundent terrā ſeptē menſibus. Sepeliet autem † eum
D omnis populus terre:et erit eis nominatū dies in qua glo
rificatus ſum ait dñs deus. Et viros iugiter cōſtituent lu-
ſtrātes terrā qui ſepeliāt ⁊ requirāt eos qui remanſerant
ſuper faciē terre vt emundēt eam. Poſt menſes autē ſeptē
querere incipiēt ⁊ circūibūt peragrātes terrā. Cūq̧ vide
rit os hominis. ſtatuēt iuxta illud titulum donec ſepeliant
illud pollinctoꝛes in valle multitudinis gog. Nomē autē
ciuitatis amona ⁊ mundabūt terram. Tu ergo fili homi-
nis:hec dicit dñs deus:dic omni volucri et vniuerſis aui-
bus cunctiſq̧ beſtijs agri. Conuenite:pꝛoperate: cucur-
E rite vndiq̧ ad victimā meā quam ego immolo vobis:victi
al's ✠ carnes. mam grandē ſuper mōtes iſrael vt comedatis † carnem ⁊
bibatis ſanguinem. Carnes foꝛtiū comedetis ⁊ ſanguinē
pꝛincipū terre bibetis:arietum:agnoꝛū ⁊ hircoꝛū thauro
rumq̧ ⁊ altiliū ⁊ pinguiū omniū. Et comedetis adipez in
ſaturitatē: ⁊ bibetis ſanguinē in ebꝛietatē de victima quā
al's ✠ imolabo. ego † immolaui vobis: ⁊ ſaturabimini ſuper menſam meā
de equo ⁊ equite foꝛti: ⁊ de vniuerſis viris bellatoꝛibus:
F ait dñs deus. Et ponā gloriā meā in gentibus: ⁊ videbūt
omnes gētes iudiciū meū qd fecerim: ⁊ manuz meam quā
poſuerim ſuper eos. Et ſcient domus iſrael q: ego domi-
al's ✠ omnes. al's ✠ ppter iniquitates. nus deus eoꝛum: a die illa ⁊ deinceps. Et ſcient † gentes
quoniam † in iniquitate ſua capta ſit domus iſrael: ⁊ ꝙ de
Deu. 76.c. leiu nium. ſ. reliquerint me: ⁊ abſcōderim faciem meā ab eis: ⁊ tradi-
al's ✠ immūdicias. derim eos in manus hoſtiū: ⁊ ceciderint in gladio vniuer-
al's ✠ ſcelera. ſi. Iuxta † immundiciā eoꝛum ⁊ † ſcelus feci eis: ⁊ abſcon
G di faciem meā ab illis. Pꝛopterea hec dicit dominus de⁹.
Nunc reducam captiuitatem iacob et miſerebor omnis
domus iſrael. Et aſſumā zelum pꝛo nomine ſancto meo et
poꝛtabunt confuſionem ſuam ⁊ omnē pꝛeuaricationē qua
pꝛeuaricati ſunt in me cum habitauerint in terra ſua confi
denter neminem foꝛmidantes:et reduxero deos de popu
lis: ⁊ congregauero de terris inimicoꝛū ſuoꝛum: ⁊ ſanctifi
catus fuero in eis in oculis gentium plurimarū. Et ſcient
Supꝛa. 36.c. quia ego dominus deus eoꝛum eo ꝙ tranſtulerim eos in
nationes: ⁊ congregauerim eos ſuper terram ſuam et non
dereliquerim quenq̧ ex eis ibi. Et non abſcōdam vltra fa
ciem meum ab eis:eo ꝙ effuderim ſpiritum meum ſuper
omnem domum iſrael:ait dominus deus.

Capituli Summariū. De edificatione ciuitatis et vi-
ro qui ſtabat in poꝛta:et menſurabat murum exterioꝛem
cum calamis ſuis et in veſtibus ⁊ gazophilatijs diuerſis
qui erant in veſtibulis: ⁊ de locis deputatis ad cuſtodiaz
templi ⁊ altaris:de menſa atrij ⁊ altaris holocauſtoꝛum:
de menſura veſtibuli templi.

Capitulum. XL. A

In viceſimo quinto anno tranſmigratiōis
noſtre in exoꝛdio anni decimo mēſis quar
todecimo anno poſt quā percuſſa eſt ciuitas
in ipſa hac die facta eſt ſuper me man⁹ do-
mini:et adduxit me illuc in viſionibus dei.
Adduxit me in terrā iſrael et dimiſit me ſu
per montem excelſum nimis ſuper quem erat quaſi edifi-
cium ciuitatis vergentis ad auſtrum:et introduxit me il-
luc. Et ecce vir cuius erat † ſpecies quaſi ſpecies eris: et al's ✠ aſpectus
funiculus lineus in manu eius:et calamus menſure in ma-
nu eius. Stabat autem in poꝛta: ⁊ locutus eſt ad me idem
vir. Fili hominis:vide oculis tuis:et auribus tuis audi et
pone coꝛ tuum in † omnia que ego oſtendam tibi: quia vt al's ✠ omnibus
oſtendantur tibi adductus es huc. Annūcia omnia que tu
vides domui iſrael. Et ecce murus foꝛinſecus in circūitu
domus vndiq̧ ⁊ in manu viri calamus menſure ſex cubito B
rum ⁊ palmo. Et mēſus eſt latitudinē edificij calamo vno:
altitudinem quoq̧ calamo vno. Et venit ad poꝛtam que
reſpiciebat viam oꝛientalem:et aſcendit per gradus eius
Et menſus eſt limen poꝛte calamo vno:latitudinē ideſt li-
men vnum calamo vno in latitudine et thalamū vno cala-
mo in longum:et vno calamo in latum: et inter thalamos
quinq̧ cubitos:et limē poꝛte iuxta veſtibulū poꝛte intrin-
ſecus calamo vno. Et menſus eſt veſtibuluz poꝛte octo cu
bitoꝛum: ⁊ frontem eius duobus cubitis. Veſtibulū autē
poꝛte erat intrinſecus. Poꝛro thalami poꝛte ad viā oꝛiē-
talem tres hinc et tres inde menſura vna trium:et menſu-
ra vna frontium ex vtroq̧ parte. Et menſus eſt latitudinē de peni. diſtinctionum ſanctorum
liminis poꝛte decem cubitoꝛum:et longitudinē poꝛte tre-
decim cubitoꝛum ⁊ marginē ante thalamos cubiti vnius:
et cubitus vnus finis vtrinq̧. Thalami autem ſex cubito-
rum erant hinc et inde. Et menſus eſt poꝛtam a tecto tha- C
lami vſq̧ ad tectum eius:latitudinem vigintiquinq̧ cubi-
toꝛum:oſtium contra oſtium. Et fecit frontes per ſexagin
ta cubitos:et † ad frontem atrium poꝛte vndiq̧ per cir- al's ✠ a fronte
cūitum: et ante faciem poꝛte que pertingebat vſq̧ ad fa-
ciem veſtibuli poꝛte interioꝛis quinquaginta cubitos:et
feneſtras obliquas in thalamis et in frontib⁹ eoꝛum: que
erant intra poꝛtam vndiqz per circūitum. Similiter au-
tem erant ⁊ in veſtibulis feneſtre per gyrū intrinſecus et
ante frontes pictura palmarum † celata. Et eduxit me ad al's ✠ nō hī celata.
atrium exterius et ecce gazophilatia et pauimentuz ſtra-
tum lapide in atrio per circuitum. Triginta gazophila-
tia in circūitu pauimenti:et pauimentū in fronte poꝛtaruz
ſm longitudinē poꝛtarū erat inferius. Et menſus eſt lati-
tudinem a facie poꝛte inferioꝛis vſqz ad frontē atrij inte-
rioꝛis extrinſecus:centuz cubitos ad oꝛientē:et † ad aqui al's ✠ ab aquilone.
lonem. Poꝛtā vero que reſpiciebat viā aquilonis atrij exte D
rioꝛis menſus eſt tam in lōgitudine ꝙ in latitudine: ⁊ tha-
lamos eius tres hinc ⁊ tres inde: ⁊ frōtem eius ⁊ veſtibu
lum eius ſm menſuram poꝛte pꝛioꝛis: quinquaginta cubi-
toꝛum longitudinē eius: ⁊ latitudinem vigintiquinqz cubi
toꝛum. Feneſtre autem eius ⁊ veſtibuluz ⁊ ſculpture ſcdm
menſuram poꝛte que reſpiciebat ad oꝛientē:et ſeptē gra-
duum erat aſcenſus eius. Et veſtibulū ante † eam et poꝛte al's ✠ hī al's ✠ nō hī vel eam.
atrij interioꝛis contra poꝛtam aquilonis ⁊ oꝛientalem. Et
menſus eſt a poꝛta vſqz ad poꝛtam centū cubitos. Et edu
xit me ad viam auſtralem: ⁊ ecce poꝛta que reſpiciebat ad
auſtrum. Et menſus frontez eius ⁊ veſtibulum eius iuxta
menſuras ſuperioꝛes:et feneſtras eius et veſtibula in cir-
cuitu ſicut feneſtras ceteras quinquaginta cubitoꝛum
longitudinem: ⁊ latitudinem vigintiquinqz cubitoꝛum et
in gradibus ſeptem aſcendebatur ad eam. Et veſtibulum
ante foꝛes eius:et celate palme erant vna hinc et altera in
de in fronte eius:et poꝛta atrij interioꝛis in via auſtrali.
Et menſus a poꝛta vſqz ad poꝛtam in via auſtrali centum
cubitos

ſtrali centū cubitos: et introduxit me in atriū interius ad
E portā auſtralē: ⁊ menſus eſt portā iuxta mēſuras ſuperio-
res: thalamū eius ⁊ frontē eius ⁊ veſtibulū eius iiſdē men
ſuris: ⁊ feneſtras eī⁹ ⁊ veſtibulū eius in circūitu quinqua-
ginta cubitos lōgitudinis: ⁊ latitudinis vigintiquinq₃ cu-
bitos: ⁊ veſtibulū per gyrū longitudine vigintiquinq₃ cu-
bitorū: ⁊ latitudine quinq₃ cubitorū. Et veſtibulū eius ad
atriū exterius: ⁊ ✝ palmas eius in fronte: ⁊ octo gradus al's ✝ palme.
erant quibus aſcendebatur per eam. Et introduxit me in
atriū interius per viā orientalē: ⁊ mēſus eſt portā ſm men
ſuras ſuperiores: thalamū eius ⁊ frontē eius ⁊ veſtibulū
eius ſicut ſupra: ⁊ feneſtras eī⁹ ⁊ veſtibula in circūitu lōgi
tudine quinquaginta cubitorū ⁊ latitudine vigintiquinq₃
F cubitorū: ⁊ veſtibulū eius .i. atrij exterioris ⁊ palme cela-
te in fronte eius hinc ⁊ inde: ⁊ in octo gradibus aſcenſus
eius. Et introduxit me ad portā que reſpiciebat ad aqui-
lonem: ⁊ mēſus eſt ſm menſuras ſuperiores thalamū eius
⁊ frontē eius ⁊ veſtibulū eius ⁊ feneſtras eius p circūitū
longitudine quinquaginta cubitorū ⁊ latitudine viginti-
quinq₃ cubitorū: ⁊ veſtibulū eius reſpiciebat ad atriū ex-
terius: ⁊ celatura palmarū in frōte eius hinc ⁊ inde. Et in
octo gradib⁹ aſcēſus eius: ⁊ p ſingula gazophilatia oſtiū
in frontib⁹ portarū: ⁊ ibi lauabant holocauſtū. Et in veſti
bulo porte due mēſe hinc ⁊ due mēſe inde: vt immolet̄ ſup
eas holocauſtū: ⁊ pro pctō ⁊ p delicto. Et ad latus exte-
rius qđ aſcēdit ad oſtiū porte que pergit ad aquilonē due
menſe. Et ad latus alterū ante veſtibulū porte due menſe.
Quattuor menſe hinc ⁊ quattuor menſe inde. Per latera
porte octo mēſe erant ſuper quas immolabāt. Quattuor
autē mēſe ad holocauſtū de lapidibus quadris extructe:
lōgitudine cubiti vnius ⁊ dimidij: ⁊ latitudine cubiti vni⁹
⁊ dimidij ⁊ altitudine cubiti vnius: ſuper quas ponēt vaſa al's ✝ victime.
G in quib⁹ immolat̄ holocauſtū et ✝ victima. Et labia earū
palme vnius reflexa intrinſecus per circūitū. Sup mēſas
autē carnes oblationis. Et extra portā interiorē gazophi
latia cantorū in atrio interiori qđ erat in latere porte re-
ſpicientis ad aquilonē: ⁊ facies eorū contra viā auſtralem
vna ex latere porte orientalis que reſpiciebat ad viā aquilo
nis. Et dixit ad me. Hoc eſt gazophilatiū qđ reſpicit viā
meridianā ſacerdotū ✝ q̄ excubāt i cuſtodijs tēpli. Porro al's ✝ erit.
gazophilatiū qđ reſpicit ad viā aqlonis: ſacerdotū erit q̄
excubant ad miniſteriū altaris. Iſti ſunt filij ſadoch q̄ ac-
cedunt de filijs leui ad dn̄m vt miniſtrent ei. Et menſus eſt
atriū longitudine centū cubitorū: ⁊ latitudine centū cubi-
torum per quadrum ⁊ altare ante faciē tēpli. Et introdu-
xit me in veſtibulū tēpli: ⁊ mēſus eſt veſtibulū quinq₃ cubi
tis hinc: ⁊ quinq₃ cubitis inde: ⁊ latitudinē porte triū cubi
torum hinc: ⁊ triū cubitorū inde: longitudinē autem veſti-
buli viginti cubitorum ⁊ latitudinē vndecim cubitorū. Et
octo gradibus aſcendebatur ad eam. Et columne erant in
frontibus vna hinc: ⁊ altera inde.

¶ Ca. Sum. Menſuratur templū ⁊ ſanctum ſanctorum
de coclea quoq₃ agitur: de oſtijs tēpli ⁊ ſanctuarij: ⁊ oſtia
A rijs ſanctuarij. Ca. XLI.

Et introduxit me in templū: ⁊ menſus eſt fron-
tes ſex cubitos latitudinis hinc: ⁊ ſex cubitos
latitudinis inde: latitudinē tabernaculi. Et la
titudo porte decē cubitorū erat: ⁊ latera porte
q̄nq₃ cubitis hinc: ⁊ q̄nq₃ cubitis inde. Et mē-
ſus eſt lōgitudinē eius quadraginta cubitorū: ⁊ latitudinē
vigīti cubitorū. Et ✝ itrogreſſus itrīſec⁹ mēſus eſt in frōte al's ✝ ingreſſus
porte duos cubitos: ⁊ portā ſex cubitorū ⁊ latitudinē por
te ſeptem cubitorū. Et menſus eſt longitudinē eius vigin
ti cubitorū: et latitudinē eius viginti cubitorū ante faciem
templi. Et dixit ad me. Hoc eſt ſanctū ſanctorū: ⁊ menſus
eſt parietē domus ſex cubitorū. ⁊ latitudinē lateris quat-
tuor cubitorū vndiq₃ per circūitum domus. Latera autē

latus ad latus bis triginta ✝ trium. Et erāt eminētia que al's ✝ tria.
ingrederent̄ per parietē domus in lateribus p circūitum
vt continerent ⁊ nō attingerēt parietē tēpli: ⁊ platea erat
in rotundū aſcendēs ſurſum p cocleā. ⁊ in cenaculū templi
deferebat per gyrū. Ideirco latius erat tēplū in ſuperiori
bus: ⁊ ſic de inferiorib⁹ aſcēdebatur ad ſuperiora: ✝ et in B al's ✝ nō hʒ et.
mediū. Et vidi in domo altitudinē per circūitum fundata
latera ad menſurā calami ſex cubitorū ſpacio: ⁊ latitudinē
per parietē lateris forinſecus q̄nq₃ cubitorum: ⁊ erat inte
rior domus in laterib⁹ domus. Et inter gazophilatia lati
tudinē viginti cubitorū in circūitu dom⁹ vndiq₃: et oſtium
lateris ad orationē: oſtiū vnū ad viā aquilonis. ⁊ oſtiū vnū
ad viā auſtralē. ⁊ latitudinē loci ad orationē quinq₃ cubito
rum in circūitu. Et edificiū qđ erat ſeparatū verſumq₃ ad
viā reſpicientē ad mare latitudinis ſeptuaginta cubitorū:
paries autē edificij q̄nq₃ cubitorū: latitudinis p circūitum
⁊ longitudo eius nonaginta cubitorū. Et mēſus eſt dom⁹
longitudinē centū cubitorū: ⁊ qđ ſeparatū erat edificiū et
parietes eius longitudinis centū cubitorū. Latitudo aūt
ante faciē domus ⁊ eius qđ erat ſeparatū contra orientē C
centū cubitorū. Et mēſus eſt longitudinē edificij contra fa
ciē eius qđ erat ſeparatū ad dorſum hethecas ex vtraq₃
parte centū cubitorū: ⁊ templū interius et veſtibula atrij
limina et feneſtras obliquas hethecas in circūitu p tres
partes cōtra vniuſcuiuſq₃ limē ſtratūq₃ ligno per gyrum
in circūitu. Terra autē vſq₃ ad feneſtras et feneſtre clauſe
ſuper oſtia ⁊ vſq₃ ad domū interiorē ⁊ forinſecus p omnē
parietē in circūitu intrinſecus ⁊ forinſecus ad menſurā: et
fabrefacta cherubim ⁊ palme. ⁊ palma inter cherub ⁊ che
rub. Duaſq₃ facies habebat cherub: faciē hōis iuxta pal-
mam ex hac parte: ⁊ faciē leonis iuxta palmā ex alia parte
expreſſam. Per omnem domū in circūitu de terra vſq₃ ad
ſuperiorē partē: ✝ cherubim ⁊ palme celate erant in parie D
te templi. Limen quadrangulum: et facies aſpectus ſan- al's ✝ cherubin
ctuarij contra aſpectū altaris lignei trium cubitorū altitu-
do: ⁊ longitudo eius duorū cubitorū: ⁊ anguli eius ⁊ lōgi-
tudo eius ⁊ parietes eius lignei. Et locut⁹ eſt ad me. Hec
eſt mēſa corā dn̄o. Et duo oſtia erant in tēplo: ⁊ in ſanctua
rio et in duobus oſtijs ex vtraq₃ parte bina erant oſtiola
que in ſeinuicē plicabantur. Bina enī oſtia erāt ex vtraq₃
parte oſtiorū. Et celata erāt in ipſis oſtijs tēpli cherubim
⁊ ſculptura palmarū ſicut in parietib⁹ quoq₃ expſſa erāt.
Quāobrem ⁊ groſſiora erāt ligna in veſtibuli fronte forin
ſecus. ſuperq₃ feneſtre oblique ⁊ ſimilitudo palmarū hinc
⁊ inde atq₃ inde in humerulis veſtibuli ſm latera domus.
latitudinemq₃ parietum.

¶ Ca. Sum. De gazophilatijs auſtralis et aquilonaris
edificij ⁊ deſcriptione eorum edificatorū: de locis vbi ede
bant ſacerdotes: q̄ nō exeant ad populū niſi depoſitis ve
ſtimentis miniſterij ſui menſurat̄ murus diuidēs ſanctua- A
rium a vulgi loco. Ca. XLII. al's ✝ induxit.

Et ✝ eduxit me in atriū exterius per viam ducen al's ✝ introduxit.
tem ad aquilonē. Et ✝ eduxit me in gazophila-
tium quod erat contra ſeparatū edificium ⁊ con
tra edē vergentem ad aquilonem in facie longi-
tudinis centum cubitos oſtij aquilonis: ⁊ latitudinis quin
quaginta cubitos contra viginti cubitos atrij interioris
et contra pauimentum ſtratum lapide atrij exterioris. vbi
erat porticus iūcta portícui triplici. Et ante gazophilatia
deambulatio decē cubitorū latitudinis ad interiora reſpi-
ciens vie cubiti vnius. Et oſtia earū ad aquilonē vbi erant B
gazophilatia in ſuperiorib⁹ humiliora: quia ſupportabāt
porticus q̄ ex illis eminebant de inferioribus ⁊ de medijs
edificij. Triſtega enī erāt: ⁊ nō habebāt colūnas ſicut erāt
colūne atriorū. Propterea eminebāt de inferiorib⁹ et de
medijs a terra cubitis quinquaginta. Et peribolus exte-
rior ſm gazophilatia q̄ erāt in via atrij exterioris ante ga

zophſlatia.Longitudo eius quinquaginta cubitoꝝ:quia
longitudo erat gazophilatioꝝ atrij exterioris quinqua-
ginta cubitoꝝ:et longitudo ante faciē templi centū cubi
als + fecit. torum.Et erat ſubter gazophilatia hec introitus ab oriē
C te ingredientiū in ea de atrio exteriori † in latitudine peri
boli atrij quod erat cōtra viā orientalē in faciem edificij ſe
parati.Et ante edificiū gazophilatia ꝛ via ante faciē eoꝝ
iuxta ſimilitudinē gazophilatioꝝ que erant in via aquilo
nis.Scḋm longitudinē eoꝝ:ſic ꝛ latitudo eoꝝ:et omnis
introitus eoꝝ et ſimilitudines ꝛ oſtia eoꝝ ſcḋm oſtia gazo
philatioꝝ que erant in via reſpiciente ad notū. Oſtiū in
capite vie que via erat ante veſtibulū ſeparatum per viam
orientalem ingredientibus.Et dixit ad me. Gazophilatia
aquilonis ꝛ gazophilatia auſtri que ſunt ante edificium ſe
paratum:hec ſunt gazophilatia ſancta:in quibꝰ † veſcunt
als + veſcētur. ſacerdotes qui appropinquant ad dn̄m in ſancta ſanctoꝝ
D Ibi ponēt ſancta ſanctoꝝ:ꝛ oblationes ꝓ peccato et pro
delicto.Locus enī ſanctus eſt.Cum autē ingreſſi fuerint
ſacerdotes:nō egredientur de ſanctis in atriū exterius.Et
ibi reponent veſtimenta ſua in quibus miniſtrāt:q2 ſancta
als + predit. ſunt:veſtienturq; veſtimentis alijs ꝛ ſic † procedēt ad popu
lum.Cūq; cōpleſſet menſuras domus interioris:eduxit me
per viā porte que reſpiciebat ad viam orientalē:et menſus
eſt eam vndiq; per circuitum.Menſus eſt contra ven-
tum orientalem calamo menſure quingentos calamos: in
calamo menſure per circuitū.Et mēſus eſt contra ventum
aq̄lonis quingētos calamos:in calamo menſure per gyrū.
Et ad ventū auſtralē menſus eſt quingētos calamos:in ca
lamo mēſure ꝑ circuitum.Et ad ventū occidentalē mēſus
eſt quingētos calamos:in calamo menſure.Per quattuor
als + illud. ventos menſus eſt † murū eius vndiq; per circuitum longi-
al + calamoꝝ. al + calamoꝝ. tudinē quingētoꝝ † cubitoꝝ ꝛ latitudinē quingētoꝝ † cu
bitorum diuidentē inter ſanctuarium ꝛ vulgi locum.

¶Ca.Sū.Vidit propheta claritatē dei: arguit iudeos
de idolis ſuis:precipitur oſtendere figuram:et deſcriptio
nem domus:de mēſura altaris holocauſtorū:de ritu eius
ꝛ de ſacrificijs eiuſdem. Ca.XLIII.

A
als + eduxit. Et † duxit me ad portam que reſpiciebat ad viam
orientalē.Et ecce gloria dei iſrael ingrediebatur ꝑ
viam orientalem:et vox erat ei quaſi vox aquarū
multarum:et terra ſplendebat a maieſtate eius.
Et vidi viſionem ſcḋm ſpeciem quam viderā qn̄ venit vt diſ
perderet ciuitatē ꝛ ſpecies ſcḋm aſpectum quem viderā iux
ta fluuiū chobar.Et cecidi ſuper faciē meam.Et maieſtas
domini ingreſſa eſt templum per viam porte que reſpicie-
bat ad orientem.Et eleuauit me ſpiritus:et introduxit me
in atrium interius.Et ecce repletū erat gloria domini do-
mus.Et audiui loquentē ad me de domo:et vir qui ſtabat
iuxta me dixit ad me.Fili hominis locus ſolij mei:ꝛ locus

veſtigioꝝ pedum meoꝝ vbi habito in medio filioꝝ iſrael
in eternum:et non polluent vltra domus iſrael nomen ſan B
ctum meum:ipſi ꝛ reges eorum in fornicationibus ſuis et
in ruinis regū ſuorum:ꝛ in excelſis qui fabricati ſunt limē
ſuum iuxta limen meum:et poſtes ſuos iuxta poſtes meos
ꝛ murus erat inter me ꝛ eos:ꝛ polluerūt nomē ſanctū meū
in abominationibus quas fecerūt:propter quod conſūpſi
eos in ira mea.Nunc ergo repellant procul fornicationē
ſuam ꝛ ruinas regū ſuorū a me ꝛ habitabo in medio eorū
ſemper.Tu autē fili hominis oſtende domui iſrael tēplū ꝛ C
confundantur ab iniquitatibus ſuis ꝛ metiantur fabricā
ꝛ erubeſcāt ex omnibus que fecerūt.Figurā domus et fa
brice eius exitus ꝛ introitus ꝛ omnē deſcriptionem eius
et vniuerſa precepta eius:cunctumq; ordinē eiꝰ et omnes
leges eius † oſtēde eis:† ꝛ ſcribes in oculis eoꝝ:vt cuſto als + oſtēdes
diāt omnes deſcriptiones eius:et precepta illius et faciāt als + ſcribis.
ea.Iſta eſt lex domus in ſummitate mōtis. Omnes fines D
eius in circuitu ſanctum ſanctorum eſt. Hec eſt ergo lex
domus.Iſte autē menſure altaris in cubito veriſſimo qui
habebat cubitum et palmum.In ſinu eius erat cubitus:ꝛ
cubitus in latitudine:ꝛ diffinitio eius vſq; ad labium eius:
et † in circuitu † palmus vnus.Hec quoq; erat foſſa alta als + in b
ris.Et de ſinu terre vſq; ad crepidinem nouiſſimam duo al + palmi
cubiti et latitudo cubiti vniꝰ:et a crepidine † minore vſq; als + maiore
ad crepidinē † maiorem quattuor cubiti:et latitudo cubi- als + minore
ti vnius. Ipſe autem ariel quattuor cubitorum et ab ariel E
vſq; ſurſum cornua quatuor.Et ariel duodecim cubitorū
in longitudine:per duodecim cubitos latitudinis quadra
gulatum equis lateribus.Et crepido quatuordecim cubi
torum longitudinis per quattuordecim cubitos latitudi-
nis in quatuor angulis eius:ꝛ corona in circuitu eius di-
midij cubiti:ꝛ ſinus eius vnius cubiti per circuitū.Gra F
dus autem eius verſi ad orientem.Et dixit ad me.Fili ho
minis.Hec dicit dominus deus. Hi ſunt ritus altaris: in
quacūq; die fuerit fabricatum:vt offeratur ſuper illud ho
locauſtum et effundatur ſanguis.Et dabit ſacerdotibus
† ꝛ leuitis qui ſunt de ſemine ſadoch.qui accedunt ad me als + ad me
ait dominus deus vt offerant mihi vitulum de armento ꝓ
peccato.Et aſſumens de ſanguine eius pones ſuper qua-
tuor cornua eius.et ſuper quatuor angulos crepidinis: et
ſuper coronam in circuitu et mundabis illud ꝛ expiabis
Et tolles vitulum qui oblatus fuerit pro peccato: ꝛ com-
bures eum in ſeparato loco domus extra ſanctuariū.Et
in die ſecūdo offeres hircū caprarū immaculatū pro pec- G
cato:ꝛ expiabunt altare:ſicut expiauerunt in vitulo.Cūq;
compleueris expians illud:offeres vitulū de armento im
maculatum:ꝛ arietem de grege immaculatum: et offeres
eos in conſpectu domini.Et mittēt ſacerdotes ſuper eos
ſal:et offerēt eos in holocauſtū domino.Septem diebus
facies hircum pro peccato quotidie:ꝛ vitulum de armen-
to:ꝛ arietem de pecoribus immaculatos offerēt.Septē
diebus expiabunt altare ꝛ mundabunt illud et implebunt
manum † eius.Expletis autem ſeptem diebus in die octa als + eoꝝ
ua et vltra facient ſacerdotes ſuper altare holocauſta ve-
ſtra:et que pro pace offerūt:ꝛ placatus ero vobis:ait do-
minus deus.

¶C.S.De porta clauſa ꝛ ne incircūciſi intrent ſanctua-
rium:de ſanctimonia ꝛ hereditate leuitarū. Ca.XLIIII. A

Et † conuertit me ad viam porte ſanctuarij exte als + conuer
rioris que reſpiciebat ad orientē ꝛ erat clauſa.
Et dixit dominꝰ ad me.Porta hec clauſa erit
nō aperietur:ꝛ vir non † tranſiet per eā quoniā als + tranſ
dominus deus iſrael ingreſſus eſt per viam eritq; clauſa
principi.Princeps ipſe ſedebit in ea vt comedat panem
coram domino. Per viam porte veſtibuli ingredietur et
per viam eius egredietur. Et adduxit me per viam por-
te aquilonis in conſpectu domus ꝛ vidi:ꝛ ecce † impleuit B
gloria al + implet

gloria † domini domũ dñi. Et cecidi in faciẽ meã: ⁊ dixit
ad me dñs. Fili hoĩs pone cor tuũ ⁊ vide oculis tuis: ⁊ au
ribus tuis audi oĩa que ego loquar ad te de vniuerſis ceri
monijs domus dñi: ⁊ de cũctis legibus eius. Et pones cor
tuũ in vijs tẽpli ꝑ oẽs exitus ſanctuarij ⁊ dices ad exaſpe-
rantem me domũ iſrael. Hec dicit dñs deus. Sufficiãt vo
bis omnia ſcelera veſtra domꝰ iſrael: eo ꝙ inducitis filios
alienos incircũciſos corde et incircũciſos carne vt ſint in
ſctũario meo: ⁊ polluãt domũ meã ⁊ offertis panes meos
adipẽ ⁊ ſanguinẽ: ⁊ † diſſoluiſtis pactũ meũ in omnibꝰ ſce-
leribus veſtris ⁊ non ſeruaſtis pcepta ſanctuarij mei: et
poſuiſtis cuſtodes obſeruationũ meaʒ in ſanctuario meo
vobiſmetipſis. Hec dicit dñs deus. Omnis alienigena in
circũciſus corde et incircũciſus carne, non ingredietur ſan
ctuariũ meũ: omnis filius alienus qui eſt in medio filiorum
iſrael. Sed et leuite qui longe receſſerũt a me in errore fi-
liorũ iſrael: ⁊ errauerunt a me poſt idola ſua: et † portaue-
runt iniquitatẽ ſuam † erũt in ſanctuario meo editui ⁊ iani
tores portarũ domus et miniſtri domus † ipſi mactabũt
holocauſta et victimas populi ⁊ ipſi ſtabunt in conſpectu
D
eorum vt miniſtrẽt eis. Pro eo † ꝙ miniſtrauerunt illis in
cõſpectu idolorũ ſuoʒ. ⁊ facti ſunt domui iſrael: in offendi
culum iniquitatis: idcirco leuaui manũ meã ſuper eos ait
dñs deus: ⁊ portauerunt iniquitatẽ ſuam. Et non appro-
piquabũt ad me vt ſacerdotio fungantur mihi: neq; acce-
dant ad omnẽ ſanctuariũ meũ, iuxta ſancta ſanctorum: ſed
portabũt cõfuſionẽ ſuam ⁊ ſcelera ſua que fecerũt. Et da-
bo eos ianitores domus in omni miniſterio eius ⁊ vniuer
E
ſis que fient in ea. Sacerdotes autem ⁊ leuite filij ſadoch
qui cuſtodierunt cerimonias ſanctuarij mei cum errarẽt fi
lij iſrael a me ipſi accedent ad me vt miniſtrent mihi: ⁊ ſta-
bunt in conſpectu meo vt offerant mihi adipẽ ⁊ ſanguinẽ
ait dñs deus. Ipſi ingredientur ſanctuariũ meũ: ⁊ ipſi acce
dent ad mẽſam meã vt miniſtrẽt mihi ⁊ cuſtodiant cerimo
nias meas. Cũq; ingredientur portas atrij interioris ve-
ſtibus lineis induentur nec aſcendet ſuper eos quicq; la-
neum qñ miniſtrãt in portis atrij interioris et intrinſecus.
Vitte linee erunt in capitibus eorũ et feminalia linea erũt
in lumbis eorum: et non accingentur in ſudore. Cumq; egre-
dientur atrium exterius ad populum exuent ſe veſtimentis
ſuis in quibus miniſtrauerunt et reponent ea in † gazo-
philatio ſanctuarij: ⁊ veſtient ſe veſtimentis alijs ⁊ nõ ſan
ctificabunt populũ in † veſtibus ſuis. Caput autem ſuum
F
non radent neq; comaʒ nutrient: ſed tondentes attondent
capita ſua. Et vinũ nõ bibet oĩs ſacerdos qñ ingreſſus eſt
atriũ interius. Et viduam ⁊ repudiatam nõ accipient vxo
res ſed † virgines de ſemine domus iſrael. Sed et viduaʒ
que fuerit vidua a ſacerdote accipient: ⁊ populũ meũ doce
bunt quid ſit inter ſanctum et pollutũ: et inter mundum et
immundũ oſtendent eis. Et cum fuerit controuerſia: ſta-
bunt in iudicijs meis ⁊ iudicabunt. Leges meas et prece
pta mea in oĩbus ſolẽnitatibus meis cuſtodiẽt et ſabbata
mea ſanctificabũt: Et ad mortuũ hominẽ non ingredientur
ne polluantur: niſi ad patrẽ ⁊ matrẽ ⁊ filium ⁊ filiam fratrẽ
⁊ ſororẽ que alterũ virum nõ habuerit in quibus contami
nabuntur. Et poſtꝙ fuerit emundatus: ſepteʒ dies nume-
rabuntur ei: ⁊ in die introitus ſui in ſanctuarium ad atriũ
G
interius vt miniſtrẽt mihi in ſanctuario offeret pro pecca-
to ſuo: ait dñs deus. † Non erit autem eis hereditas: ego
hereditas eorum. Et poſſeſſionẽ non dabitis eis in iſrael:
ego enĩ poſſeſſio eorũ. Victimam et pro pctõ ⁊ pro delicto
ipſi comedent ⁊ omne votum in iſrael ipſorũ erit. Et primi
tiua omniũ primogenitorũ: ⁊ omnia libamenta ex omnibꝰ
que offerũtur ſacerdotũ erunt et primitiua ciborũ veſtro-
rum dabitis ſacerdoti vt reponat bñdictioneʒ domui ſue.
Omne morticiniũ et captum a beſtia de auibus ⁊ de peco-
ribus non comedent ſacerdotes.

¶ Ca Sum. De loco ſanctificato in quo ſunt ſancta ſan-
ctorum: ⁊ habitatio ſanctorũ de iuſtitia ponderis et men-
ſure de quantitate primitiarũ de duabus primis ſolẽnita-
tibus primi menſis que non ſunt in lege: de oblationibus
paſche: penthecoſtes ⁊ ſcenophegie. Ca. XLV.

A
Cumq; ceperitis terraʒ diuidere ſortito: ſeparate
primitias domino ſanctificatum de terra longitu
dine vigintiquinq; milia et latitudine decem mi-
lia. Sanctificatum erit in omni termino eius per
circũitum. Et erit ex omni parte ſantificatum quingentos
per quingentos: quadrifariã per circũitum: ⁊ quinquagin
ta cubitis in ſuburbana eius per gyrum. Et a menſura iſta
menſurabis longitudinẽ vigintiquinq; miliũ: ⁊ latitudineʒ
decem milium. Et in ipſo erit templũ ſanctumq; ſanctorũ:
B
ſanctificatum de terra erit ſacerdotibus miniſtris ſanctua
rij qui accedũt ad miniſterium dñi. Et erit eis locus in do
mos ⁊ in ſanctuariũ ſanctitatis. Vigintiquinqʒ autẽ milia alſ † leuite.
longitudinis ⁊ decem milia latitudinis erunt † leuitis qui alſ † in.
C
miniſtrant domui. Ipſi poſſidebunt viginti gazophilatia.
Et † poſſeſſionem ciuitatis dabitis quinqʒ milia latitudi-
nis et longitudinis vigintiquinqʒ milia ſm ſeparationem
ſanctuarij omni domui iſrael. Principi quoqʒ hinc ⁊ inde
in ſeparationẽ ſanctuarij: ⁊ in poſſeſſione ciuitatis ⁊ cõtra
faciem ſeparationis ſanctuarij: ⁊ contra faciẽ poſſeſſionis
vrbis a latere maris vſqʒ ad mare et a latere orientis vſqʒ
ad orientem. † Longitudinis autẽ iuxta vnãquãqʒ † par- alſ † longitudinem.
tem a termino occidentali vſqʒ ad terminũ orientalem de alſ † partium.
terra erit ei poſſeſſio in iſrael. Et non depopulabuntur vl-
tra principes populũ meum. ſed terram dabunt domui iſ
rael ſm tribus eorum. Hec dicit dñs deus. Sufficiat vo-
bis principes iſrael: iniquitateʒ et rapinas intermittite et
D
iudiciũ ⁊ iuſtitiã facite. Separate cõfinia veſtra a popu-
lo meo: ait dñs deus. Statera iuſta ⁊ ephi iuſtum et batus
iuſtꝰ erit vobis. Ephi et batus equalia ⁊ vniꝰ menſure erũt
vt capiat decimã partẽ chori batus: et decimã partẽ cho
ri ephi. Iuxta menſuram chori erit † equa libratio eorũ. alſ † equilibratio.
Siclus auteʒ viginti obolos habet. Porro viginti ſicli et Exo. 30. b
vigintiquinqʒ ſicli ⁊ quindecim ſicli † mnã † faciũt. Et hec Leui 27. c.
ſunt primitie quas tolletis ſextam partem ephi de choro Nume. 3. g
frumẽti: ⁊ ſextam partem ephi de choro ordei. Menſura alſ † minam.
quoqʒ olei. Batus olei decima pars chori eſt: et decẽ ba alſ † facient.
E
ti chorum faciunt. Quia deceʒ bati implent chorũ. Et arie
tem vnum de grege ducentorũ de his que nutriunt iſrael
in ſacrificium ⁊ in holocauſtũ: ⁊ in pacifica ad expiandum
pro eis ait dñs deus. Oĩs populus terre tenebitur primi
tijs his principi in iſrael Et ſuper principeʒ erũt holocau
ſta ⁊ ſacrificiũ ⁊ libamina in ſolẽnitatibus ⁊ kalendis ⁊ in
ſabbatis: ⁊ in vniuerſis ſolennitatibus domus iſrael. Ipſe
faciet ꝓ pctõ ſacrificiũ ⁊ holocauſtũ ⁊ pacifica: ad expian
F
dum pro domo iſrael. Hec dicit dñs deus. In primo mẽſe
vna mẽſis ſumes vitulũ de armento immaculatũ: et expia
bis ſanctuariũ. Et tollet ſacerdos de ſanguine qđ erit pro
pctõ: et ponet in poſtibus domus: et in quattuor angulis
crepidinis altaris: ⁊ in poſtibus porte atrij interioris. Et
ſic facies in ſeptima menſis pro vno quoqʒ qui † ignorauit alſ † errauit.
⁊ errore deceptus eſt: et † expiabis pro domo. In primo alſ † expiatis.
mẽſe quartadecima die mẽſis erit vobis † phaſe ſolemni- alſ † paſche.
tas. Septẽ diebus azima comedẽtur. Et faciet princeps
in die illa ꝓ ſe ⁊ pro vniuerſo populo terre vitulũ pro pctõ.
Et in ſeptẽ dierũ ſolẽnitate faciet holocauſtũ dño ſeptem
vitulos et ſeptẽ arietes immaculatos quotidie ſeptẽ die-
bus ⁊ pro pctõ hyrcũ caprarũ et ſacrificiũ ephi per vitulũ
⁊ ephi per arietẽ faciet: ⁊ olei hin per ſingula ephi. Septi
mo mẽſe quintadecima die mẽſis in ſolennitate faciet ſicut
ſupradicta ſunt per ſeptem dies: tam pro peccato ꝙ pro
holocauſto et in ſacrificio et in oleo.

¶ Ca. Sum. De ſacrificijs ſabbati ⁊ neomenie per quas
portas intrare debebūt ⁊ exire principes populi. ad orā-
dum deum: ⁊ de ſpōtaneo holocauſto principis: quis prin
ceps poſſit dare: ⁊ de diſtinctione quoquinarū.

Capitulum. XLVI.

A H Ec dicit dñs deus. Porta atrij interioris que
reſpicit ad orientē erit clauſa ſex dieb⁹ in qui-
bus opus ſit. Die autē ſabbati aperietur. Sȝ
⁊ in die kalēdarū aperieꝛ: ⁊ intrabit princeps
per viam veſtibuli porte deforis: ⁊ ſtabit in limine porte
Et faciēt ſacerdotes holocauſtum eius ⁊ pacifica eius et
adorabit ſuper limē porte: ⁊ egredieꝛ: porta aūt nō claude
tur vſq; ad veſperā. Et adorabit populus terre ad oſtium
B porte illius in ſabbatis ⁊ in kalendis corā dño. Holocau-
ſtum autem hoc offeret princeps dño in die ſabbati: ſex
✝agnis co- potius ſine agnos immaculatos ⁊ arietē immaculatū ⁊ ſacrificiū ephi
per arietē. In ✝ agnis autē ſacrificiū quod dederit manus
eius ⁊ olei hin per ſingula ephi. In die autē kalendarū vi
tulum de armēto immaculatū ⁊ ſex agni ⁊ ✝ arietes imma
✝aries. C culati erunt: ⁊ ephi per vitulū ephi quoq; per arietem fa-
ciet ſacrificiū. De agnis autē ſicut inuenerit manus eius
olei hin per ſingula ephi. Cūq; ingreſſurus eſt princeps
per viā veſtibuli porte ingrediatur ⁊ per eandē viā exeat.
Et cū intrabit populus terre in cōſpectu dñi in ſolēnitati
bus qui ingrediꝛ per portā aquilonis vt adoret egredia-
tur per viā porte meridiane. Porro qui ingreditur p viā
porte meridiane: egrediatur per viā porte aquilonis. Nō
reuertetur per viā porte per quam ingreſſus eſt: ſed e re-
gione illius egredietur. Princeps autem in medio eorū
✝cū intrantibus intrās cū exeuntibus exeās. cum ✝ ingredientibus ingredietur ⁊ cum egredietib⁹ egre
dietur. Et in nūdinis ⁊ in ſolēnitatib⁹ erit ſacrificiū ephi
D per vitulum ⁊ ephi per arietem. In agnis autē erit ſacri-
ficium ſicut inuenerit manus eius: ⁊ olei hin p ſingula ephi
Cum autē fecerit princeps ſpontaneū holocauſtū aut pa
cifica voluntaria domino: aperietur ei porta que reſpicit
E ad orientem: ⁊ faciet holocauſtū ſuum ⁊ pacifica ſua ſicut
✝illum. fieri ſolet in die ſabbati: et egredietur clauderurq; porta
✝eum. poſtq̄ exierit. Et agnum eiuſdem anni immaculatū faciet
holocauſtum quotidie domino. Semp mane faciet ✝ illud
⁊ faciet ſacrificiū ſuper ✝ eo kata mane mane ſextā partem
ephi: ⁊ de oleo tertiam partē hin vt miſceatur ſimile. Sa-
crificium domino legitimū: iuge atq; perpetuum. Faciet
✝donum. agnū ⁊ ſacrificium ⁊ oleum kata mane mane holocauſtum
ſempiternum. Hec dicit dominus deus. Si dederit prin-
ceps ✝ domū alicui de filijs ſuis hereditas eius filiorum
ſuorum erit: poſſidebunt eam hereditarie. Si autē dede-
rit legatum de hereditate ſua vni ſeruorum ſuorum erit i
lius vſq; ad annum remiſſionis: ⁊ reuertetur ad principē.
F Hereditas autē⁹ eius filijs eius erit. Et nō accipiet prin
ceps de hereditate populi per violentiā et de poſſeſſione
eorum: ſed de poſſeſſione ſua hereditatē dabit filijs ſuis vt
non diſpergatur populus meus vnuſquiſq; a poſſeſſione
ſua. Et introduxit me per ingreſſum qui erat ex latere por
te in gazophilatia ſanctuarij ad ſacerdotes: que reſpicie
bant ad aquilonem: et erat: ibi locus vergens ad occiden
tem et dixit ad me. Iſte eſt locus vbi coquent ſacerdotes
✝efferāt in atrio exteriori. pro peccato et pro delicto: vbi coquent ſacrificiū: vt non
G ✝ efferant in atrium exterius ⁊ ſanctificetur populus. Et
eduxit me in atrium exterius ⁊ circumduxit me per quat-
tuor angulos atrij. Et ecce atriolum erat in angulo atrij:
atriola ſingula per angulos atrij. In quattuor angulis
atrij atriola diſpoſita quadraginta cubitorū per longum
⁊ triginta per latum. Menſure vnius quatuor erant. Et
paries per circuitum ambiens quattuor atriola et culine
fabricate erant ſuper porticus per gyrum et dixit ad me.
✝dñs habet domini. Hec eſt dom⁹ culinarū in qua coquēt miniſtri dom⁹ ✝ do
mini victimas populi.

¶ Ca: Sum. De aquis multis que procedūt de templo
de gratia baptiſmi: de diuiſione terre quam hereditarie
accepit iſrael et de portis ciuitatis cuius nomen eſt dom⁹
inde. Capitulum. XLVII.

A E T conuertit me ad portā domus: ⁊ ecce aque
egrediebanꝛ ſubter limē domus ad oriētē. Fa
cies enī domus reſpiciebat ad orientē. Aque
autē deſcēdebāt in latus tēpli dextrū ad meri
diem altaris. Et eduxit me per viā porte aquilonis: ⁊ con
uertit me ad viā foras portā exteriorē viā que reſpiciebat
ad orientē. Et ecce aque redūdantes a latere dextro cum
egrederet vir ad oriētē q̄ habebat funiculū in manu ſua: et
mēſus eſt mille cubitos: ⁊ traduxit me per aquā vſq; ad ta
los. Rurſumq; menſus eſt mille ⁊ traduxit me per aquam
vſq; ad genua. Et menſus eſt mille ⁊ traduxit me p aquam
vſq; ad renes. Et mēſus eſt mille torrentē: quem nō potui
B pertranſire: qm̄ intumuerāt aque profundi torrentis qui
non poteſt tranſuaderi: ⁊ dixit ad me. Certe vidiſti fili ho als ✝ conuertit.
minis. Et ✝ eduxit me et cōuertit ad ripā torrētis. Cumq;
me conuertiſſem ecce in ripa torrentis ligna multa nimis
ex vtraq; parte. Et ait ad me. Aque iſte que egrediūꝛ ad
tumulos ſabuli orientalis ⁊ deſcendūt ad plana deſerti: in
trabunt mare et exibunt ⁊ ſanabunꝛ aque. Et oīs anima vi
uens que ſerpit quocūq; venerit torrens viuet: ⁊ erunt pi-
ſces multi ſatis poſtq̄ venerint illuc aque iſte. Et ſanabun
tur ⁊ viuent oīa ad que venerit torrens ⁊ ſtabūt ſuper illa
piſcatores. Ab engadi vſq; ad engalim ſiccatio ſagenarū
C erit. Plurime ſpecies piſciū erūt eius ſicut piſces maris
magni multitudinis nimie: In littorib⁹ aūt ei⁹ ⁊ i paluſtri
bus nō ſanabunꝛ: q: in ſalinas dabunꝛ. Et ſup torrētē orieꝛ
in ripis eius ex vtraq; parte omne lignū pomiferū. Non
defluet folium ex eo: ⁊ non deficiet fructus eius. Per ſin-
gulos mēſes afferet primitiua: quia aque eius de ſanctua-
rio egredientur. Et erunt fructus eius in cibum: et folia
eius ad medicinam. Hec dicit dominus deus. Hic eſt ter
minus in quo poſſidebitis terram in duodecim tribubus
iſrael: quia ioſeph duplicē funiculū habet. Poſſidebitis
autē eam ſinguli eque vt frater ſuus: ſuper quā leuaui ma-
num meā vt darem patribus veſtris. Et cadet in terra hec
vobis in poſſeſſionē. Hic eſt autē terminus terre ad pla-
gam ſeptemtrionalem a mari magno via ✝ ethalon venien als ✝ bethalon.
tibus ſadada emath berotha ſabarim q̄ eſt inter medium
damaſci ⁊ confiniū emath ✝ domus ✝ thicon que eſt iuxta als ✝ atrium
terminum auram. Et erit terminus a mari vſq; ad atrium als ✝ arbicum
D enon terminus damaſci: et ab aquilone ad aquilonem ter
minus emath: plaga ✝ ſeptētrionalis. Porro plaga oriē- als ✝ autem
talis de medio auram et de medio damaſci et de medio
galaad et de medio terre iſrael: iordanis ✝ diſterminans als ✝ determinans.
ad mare orientale metiemini ✝ plagam orientalem. Pla- als ✝ et.
ga autē auſtralis meridiana a thamar vſq; ad aquas con
tradictionis

al's+ nō habet hec eſt. tradictionis cades:⁊ torrens vſq ad mare magnum. Et
hec† eſt plaga ad meridiē auſtralis. Et plaga maris mare
magnum a confinio per directū donec venias emath: hec
eſt plaga maris. Et diuidetis terrā iſtam vobis per tri-
bus iſrael: ⁊ mittetis eam in hereditatē vobis ⁊ aduenis
qui acceſſerint ad vos: qui genuerint filios in medio veſtrū
⁊ erunt vobis ſicut indigene inter filios iſrael. Vobiſcum
diuident poſſeſſionem in medio iſrael. In tribu autem qua
cunq fuerit aduena: ibi dabitis poſſeſſionem illi: ait dominus deus.

Capitu Sum. Hic deſcribitur diuiſio terre quantum
ad intraneos. Ca. XLVIII.

A
Et hec nomina tribuum a finib' aquilōis iuxta
viam ethalō pergētib' emath: atriū enon ter-
al's+ nō hēviā al's+ ad termi- minus damaſci ab aquilōe iuxta† viā emath.
Et erit plaga orientalis mare: dan vna. Et †a
termino dan: a plaga oriētali vſq ad plagā maris aſer vna.
Et ſuper terminū aſer a plaga oriētali vſq ad plagā ma-
al's+ orientis. ris: neptalim vna. Et ſup terminū neptalim a plaga† oriē
tali vſq ad plagā maris: manaſſe vna. Et ſuper terminum
manaſſe a plaga oriētali vſq ad plagā maris. effraim vna.
Et ſuper terminū effraim: a plaga oriētali vſq ad plagam
maris: ruben vna. Et ſuper terminū ruben: a plaga orien-
tali vſq ad plagā maris: iuda vna. Et ſuper terminū iuda
a plaga orientali vſq ad plagā maris: erūt primitie quas
al's+ milia. ſeparabitis vigintiquinq† milibus † calamis latitudi-
al's+ nō habet calamis. nis et longitudinis ſicuti ſingule partes a plaga orientali-
vſq ad plagam maris. Et erit ſanctuariū in medio eius.
Primitie quas ſeparabitis dño longitudo vigintiquinq
milibus: ⁊ latitudo decē milibus. He autem erunt primitie
ſanctuarij ſacerdotū ad aquilonē lōgitudinis vigintiquinq
milia: ⁊ ad mare latitudinis decē milia: ſed ad orientē lati-
B tudinis decē milia ⁊ ad meridiē longitudinis vigintiquinq
al's+ milibus. † milia. Et erit ſanctuariū dñi in medio eius. Sacerdoti-
bus ſanctuariū erit de filijs ſadoch qui cuſtodierunt ceri-
monias meas ⁊ non errauerūt cum errarēt filij iſrael ſicut
errauerunt ⁊ leuite. Et erunt eis primitie de primitijs ter
re ſanctū ſanctorū: iuxta terminū leuitarū. Sed ⁊ leuitis
ſimiliter iuxta fines ſacerdotū vigintiquinq milia longi-
tudinis: ⁊ latitudinis decem milia. Omnis longitudo vi-
ginti ⁊ quinq miliū: ⁊ latitudo decem miliū. Et nō venun
dabunt ex eo neq mutabūt neq transferent primitie ter
re: quia ſanctificate ſunt dño. Quinq milia autem que ſu-
per ſunt in latitudine per vigintiquinq milia: prophana
erunt vrbis in habitaculū et in ſuburbana. Et erit ciuitas
in medio eius: et he menſure eius. Ad plagam ſeptētriona
al's+ a plaga ſeptētrionali. lem† quingenta ⁊ quattuor milia: et ad plagā meridianā
al's+ q̄ngenta ſuple calami dicendū de q̄ntibus nu meris. quingenta et quattuor milia: ⁊ ad plagā orientalē quingē
ta ⁊ quattuor milia: et ad plagam occidentalē quingēta et
quattuor milia. Erunt autē ſuburbana ciuitatis ad aqui-
lonem† ducēta quinquaginta ⁊ ad meridiē† ducēta quin
al's+ ducenti. quaginta: et ad orientē† ducenta quinquaginta: ⁊ ad ma-
E re ducēta quinquaginta. Quod autē reliquū fuerit in lon
gitudine ſm primitias ſanctuarij decē milia in orientem: ⁊
decem milia in occidentē erunt ſicut primitie ſanctuarij: ⁊
al's+ in cibum erūt fruges eius: in† panes his qui ſeruiūt ciuitati. Ser-
uientes autem ciuitati operabūtur ex omnibus tribub'
iſrael. Omnes primitie vigintiquinq milium per viginti-
quinq milia in quadrum ſeparabuntur in primitias ſan-
ctuarij ⁊ in poſſeſſionē ciuitatis. Quod autē reliquū fue-
rit principis erit ex omni parte primitiarum ſanctuarij et
poſſeſſionis ciuitatis e regione vigintiquinq milium pri-
al's+ ad mare. mitiarum vſq ad terminū orientalem: ſed ⁊† a mari e re-
gione vigintiquinq milium vſq ad terminū maris ſimi-
liter in partibus principis erit. Et erūt primitie ſanctua-
rij ⁊ ſanctuariū tēpli in medio eius. De poſſeſſione aūt leui
tarum ⁊ de poſſeſſione ciuitatis in medio partium princi-
pis erit in terminū iuda ⁊ in terminū beniamin: ⁊ ad prin- D
cipem pertinebit. Et reliquis tribubus erunt tales portio-
nes a plaga oriētali vſq ad plagā occidentalē: beniamin
vna. Et cōtra terminū beniamin a plaga orientali vſq ad
plagā occidentalē ſymeō vna. Et ſup terminū ſymeonis a
plaga orientali vſq ad plagā occidentalē yſachar vna. Et
ſuper terminū yſachar a plaga oriētali vſq ad plagā occi-
dentalē: zabulō vna. Et ſup terminū zabulō a plaga orien
tali vſq ad plagā maris gad vna. Et ſuper terminum gad
vſq ad plagam auſtri in meridie. Et erit finis de thamar
vſq ad aquas cōtradictionis cades hereditas cōtra ma
re magnū. Hec eſt terra quam mittetis in ſortē tribubus
iſrael: ⁊ he partitiones earū ait dñs deus. Et hi egreſſus
ciuitatis. A plaga ſeptētrionali q̄ngētos ⁊ quattuor milia al's+ ſuper no-
mēſurabis: ⁊ porte ciuitatis† in oib' tribub' iſrael. Por minib' tribuū iſrael.
te tres a ſeptētrione: porta rubē vna: porta iuda vna por al's+ ex nominibus .xij.
ta leui vna. Et ad plagā orientalē q̄ngētos ⁊ quattuor mi-
lia. Et porte tres. Porta ioſeph vna: porta bēiamin vna: al's+ quingēte
porta dan vna. Et ad plagā meridianā† q̄ngētos ⁊ quat-
tuor milia metieris. Et porte tres. Porta ſymeonis vna:
porta iſachar vna: porta zabulō vna. Et ad plagā occiden
talem q̄ngētos ⁊ quattuor milia. Et porte eorū tres. Por-
ta gad vna: porta aſer vna: porta neptalim vna. Per cir- al's+ amen nō eſt
cuitum decem ⁊ octo milia. Et nomē ciuitatis ex illa die de textu.
dñs ibidem† Amen. Explicit ezechiel propheta.

Incipit prologus sancti Hieronimi in
Danielem prophetam.

Danielem prophetā iuxta ſeptuaginta interpre
tes dñi ſaluatoris eccl'ie nō legūt vtētes theo
dotionis editiōe. Et hoc cur acciderit neſcio
Siue eñi q: ſermo chaldaicus eſt: ⁊ quibuſdā
proprietatib' a noſtro eloq̄o diſcrepat: noluerunt ſeptua
ginta interpretes eaſdē lingue lineas in trāſlatione ſerua
re ſiue ſub noīe eorū ab alio neſcio quo nō ſatis chaldeam
linguā ſciente editus eſt liber: ſiue aliud q̄d cauſe extiterit
ignorās hoc vnū affirmare poſſum qḋ multū a veritate diſ
cordet. ⁊ recto iudicio repudiatus ſit. Sciendum quippe
danielē maxime ⁊ eſdrā hebraicis quidē litteris ſed chal-
deo ſermone cōſcriptos: ⁊ vnā hieremie pericopen iob
quoq cum arabica lingua plurimā habere ſocietatē. De-
niq ⁊ ego adoleſcētulus poſt Quintiliani ⁊ Tulij lectio
nem ac flores rethoricos: cum me in lingue eius piſtrinū
recluſiſſem: ⁊ multo ſudore multoq tempore vix cepiſſem
anhelantia ſtridētiaq verba reſonare ⁊ quaſi per cryptā
ambulās rarū deſuper lumē aſpicerē impegi nouiſſime in
danielē. Et tāto tedio affectus ſum: vt deſperatiōe ſubita
omnē laborē veterē voluerim contēnere. Verū adhortan
te me quodā hebreo ⁊ illud mihi crebrius ſua lingua inge
rente: labor improbus omnia vincit: et qui mihi videbar
ſciolus inter hebreos: cepi rurſus diſcipulus eſſe chaldai
cus. Et vt verum fatear vſq ad preſentem diem magis po
ſſum ſermonem chaldaicum legere et intelligere q̄ ſona-
re. Hec idcirco refero vt difficultatē vobis danielis oſtē
derem: qui apud hebreos nec ſuſanne habet hiſtoriam:
nec hymnū triū puerorū: nec belis drachoniſq fabulas
quas nos (quia in toto orbe diſperſe ſunt) verū antepoſi
to: eaſq iugulante ſubiecimus: ne videremur apud impe-
ritos magnam partem voluminis detrūcaſſe. Audiui ego
quendā de preceptoribus iudeorū cum ſuſanne derideret
hyſtoriā ⁊ a greco neſcio quo eam diceret eſſe cōfictam il
lud opponere quod origeni quoq affricanus oppoſuit: daniel. 13. a.
ethymologias has apo tou ſchinu ſciſde ⁊ apo tou prinu
priſde de greco ſermone deſcendere. Cuius rei nos in-
telligentiā noſtris hāc poſſumus dare: vt verbi gratia: di
camus cōtinuo de arbore ilice dixiſſe cum illico pereas: ⁊
a lentiſco in lentem te cōminuat angelus vel nō lente pe-
reas: aut lentus. i. flexibilis ducaris ad mortem: ſiue aliud

Daniel.3.c. quid ad arboris nomē cōuenies. Deinde tm̄ ſaiſſe otii' tri-
bus pueris cantillabat: vt in camino eſtuantis incēdij me-
tro luderēt: z per ordinē ad laudē dei oīa elemēta prouo-
Daniel.14. carent. Aat qd miraculū diuineqz aſpirationis indiciū vel
dracones interfectū offa picis: vel ſacerdotū belis machi-
nas deprehēſas: quae magis prudētia ſolertis viri q̄ pphe
tali eſſent ſpiritu perpetrata. Cum abacuh veniret: et
de iudea in caldeam raptuz diſcoforū lectitaret querebat
exemplū vbi legiſſem' in toto veteri teſtamēto quēq̄ ſan-
ctorum graui volaſſe corpore z in puncto hore tanta ter-
rarum ſpacia trāſiſſe. Cui cum quidā e noſtris ſatis ad lo
Ezechie.8.a. quendū p̄mptulus ezechielē addagiſſet in mediū: et dice-
ret eum de chaldea in iudeam fuiſſe trāſlatū deriſit homi-
nem: z ex ipſo volumine demonſtrauit ezechielē in ſpiritu
ſe vidiſſe tranſpoſitū. Deniqz z apoſtolū noſtruz videlicet
vt eruditū virū z qui legem ab hebreis didiciſſet nō fuiſſe
auſum affirmare ſe raptū in corpore: ſed dixiſſe ſiue in cor
2.Corin.12.a. pore ſiue extra corpus neſcio: deus ſcit. His z talibus ar-
gumentis apocryphas in libro eccleſie fabulas argue-
bat. Super qua re lectoris arbitrio iudiciū derelinquēs
illud admoneo non haberi danielem apud hebreos inter
prophetas ſed inter eos qui agyographa conſcripſerūt.
In tres ſiquidē partes omnis ab eis ſcriptura diuiditur
in legem: in prophetas z in agyographa. i. in quinqz z octo
z vndecim libros de quo nō eſt huius temporis diſſerere.
Quae autē ex hoc propheta: immo contra hunc librū por-
phirius obiiciat teſtes ſunt methodius: euſebius z apoli-
naris: qui multis verſuū milibus eius veſanie reſpōdētes
neſcio an curioſo lectori ſatiſfecerint. Unde obſecro vos o
paula z euſtochium fundatis pro me ad dominum preces
vt quādiu in hoc corpuſculo ſum ſcribā aliquid gratū vo-
bis: vtile eccleſie: dignū poſteris. Preſentiū quippe iudi
ciis oblatrantiū non ſatis moueor: qui in vtrāqz partē aut
amore labuntur aut odio.

¶ Explicit prologus.

¶ Incipit daniel propheta.

¶ Ca. Sū. De filiis captiuis quos elegit nabuchodono
ſor: z docet eos litteras chaldeorū de abſtinētia. Ca. I.

A Anno tertio regni ioa-
4.reg.24.b. chim regis iuda venit nabuchodonoſor rex ba
bylonis hieruſalē z obſedit eam et tradi-
dit dñs in manu eius ioachim regē iude:
z partem vaſorū domus dei: z aſportauit
ea in terrā ſennaar in domū dei ſui: z vaſa
al'+ ſapbant intulit in domū theſauri dei ſui. Et ait rex † arphaxat pre
poſito eunuchorū vt introduceret de filiis iſrael z de ſemi
ne regio z tyrannorum pueros in quibus nulla eſſet macu
la: decoros forma: z eruditos omni ſapiētia: cautos ſcien
tia: z doctos diſciplina z q̄ poſſent ſtare in palatio regis
vt doceret eos litteras z linguā chaldeoruz. Et cōſtituit
eis rex annonā per ſingulos dies de cibis ſuis z de vino
vnde bibebat ipſe vt enutriti tribus annis poſtea ſtarent
in cōſpectu regis. Fuerūt ergo inter eos de filiis iude. Da
B niel: ananias: miſael z azarias. Et impoſuit eis ppoſitus
al'+ ſidrach. eunuchorū noīa danieli balthaſar: ananie † ſidrac: miſaeli
miſac z azarie abdenago. Propoſuit autem daniel in cor
de ſuo ne pollueretur de mēſa regis: neqz de vino potus
eius: z rogauit eunuchorū prepoſitū ne contaminaret. De
dit autem deus danieli gratiā z miſericordiā in conſpectu
principis eunuchorū. Et ait princeps eunuchorum ad da
nielem. Timeo ego dñm meū regē qui cōſtituit vobis ci-
bum z potum. Qui ſi viderit vultus veſtros macilētiores
pre ceteris adoleſcētibus coeuis veſtris condēnabitis ca
C put meū regi. Et dixit daniel ad malaſar quē cōſtituerat
al'+ daniel princeps eunuchorū ſuper † danielē: ananiā: z miſaelē: et
azariā. Tenta nos obſecro ſeruos tuos diebus decē z dē

tur nobis legumina ad veſcēdū: z aqua ad bibendū z cō
templare vultus noſtros et vultus puerorum qui veſcunt cibo
regio: z ſicut videris: facies cū ſeruis tuis. Qui audito ſer
mone huiuſcemodi tētauit eos diebus decez. Poſt dies
aūt decē apparuerūt vult' eorū meliores z corpulētiores
pre oibus pueris q̄ veſcebant cibo regio. Porro malaſſar
tollebat cibaria z vinū pot' eorū: dabatqz eis legumina.
Pueris autē his dedit de' ſcientiā z diſciplinā in oi libro
z ſapiētia: danieli autē intelligentiā oīm viſionū z ſomnio-
rum. Cōpletis itaqz dieb' poſt quos dixerat rex vt intro-
ducerentur: introduxit eos ppoſitus eunuchorū in cōſpe- D
ctu nabuchodonoſor. Cūqz eis locut' fuiſſet rex non ſunt
inuēti tales de vniuerſis vt daniel: ananias: miſael et aza-
rias. Et ſteterūt in cōſpectu regis z omne verbū ſapiētie
z intellectus qd̄ ſciſcitat' eſt ab eis rex: inuenit in eis decu
plum ſup cūctos ariolos z magos qui erāt in vniuerſo re
gno eius. Fuit autē daniel vſqz ad annū primū cyri regis.

¶ Ca. Sū. De ſomnio nabuchodonoſor qd̄ fugit ab eo:
de ſapientibus occidēdis: de oratione danielis z interpre
tatione ſomnij. Ca. II.

In anno ſcdo regni nabuchodonoſor vidit na- A
buchodonoſor ſomniū: z conterrit' eſt ſpūs ei'
z ſomniū eius fugit ab eo. Precepit aūt rex vt
cōuocarent arioli z magi z malefici z chaldei vt
indicarēt regi ſōnia ſua. Qui cū veniſſent ſteterūt corā re
ge z dixit ad eos rex. Uidi ſōniū z mēte cōfuſus ignoro qd
viderim. Rñderūtqz chaldei regi ſyriace. Rex in † ſempi- al'+ eterna
ternū viue. Dic ſomniū ſeruis tuis: z interpretatione eius
indicabim'. Et rñdēs rex ait chaldeis. Sermo receſſit a
me. Niſi indicaueritis mihi ſomniū z cōiecturā ei': peribi
tis vos: z dom' veſtre publicabant. Si aūt ſomniū et con
iecturā ei' narraueritis: pmia z dona z honores multi ac
cipietis a me. Somniū igit' z interpretationē ei' indicate
mihi. Rñderūt ſcdo atqz dixerunt. Rex ſomniū dicat ſer- B
uis ſuis: z interptationē ei indicabim'. Rñdit qz rex z ait
certe noui q tēpus redimitis ſciētes q receſſerit a me ſer
mo. Si ergo ſomniū nō indicaueritis mihi: vna eſt q vo-
bis ſnīa q interpretationē quoqz fallacē z deceptiōe ple-
nam cōpoſueritis vt loquamini mihi donec tps ptrāſeat.
Sōniū itaqz dicite mihi vt ſciā q interptationē quoqz ei'
verā loquamini. Rñdētes ergo chaldei corā rege dixerūt.
Nō eſt hō ſup terrā qui ſermonē tuū rex poſſit implere: ſz
neqz regū quiſq magn' z potēs verbū huiuſcemodi ſciſci
tatur ab oi ariolo z mago z chaldeo. Sermo em quem tu
queris rex grauis eſt nec reperiet quiſq qui indicet illū in
cōſpectu regis: exceptis diis quoz nō eſt cū hoib' conuer
ſatio. Quo audito rex in furore z in ira magna pcepit vt
perirēt oēs ſapiētes babylonis. Et egreſſa ſnīa ſapientes
interficiebant: querebaturqz daniel z ſocii eius vt perirēt.
Tūc daniel reqſiuit de lege atqz ſnīa ab arioch prīcipe mi
litie regis q egreſſus fuerat ad interficiēdos ſapiētes ba- C
bylonis. Et interrogauit eū qui a rege poteſtatez accepe
rat: quā ob cauſam tā crudelis ſnīa a facie regis cēt egreſ-
ſa. Cū ergo rē indicaſſet arioch danieli: daniel egreſſus ro
gauit regē vt tps daret ſibi ad ſolutionē indicandaz regi.
Et ingreſſus eſt domuz ſuam: ananieqz z miſaeli z azarie
ſociis ſuis indicauit negotiū vt quererēt miam a facie dei
celi ſup ſacramēto iſto: z nō perirēt daniel z ſocii eius cuz
ceteris ſapiētibus babylonis. Tūc danieli myſteriū p vi-
ſiōnē nocte reuelatū eſt. Et bñdixit daniel deū celi: z locu
tus ait. Sit nomen dñi benedictū a ſeculo et vſqz in ſecu-
lum: quia ſapiētia z fortitudo eius ſunt: z ipſe mutat tempo
ra z etates. Transfert regna atqz cōſtituit: dat ſapientiaz
ſapiētibus z ſcientiā: intelligētibus diſciplinā. Ipſe reue- D
lat profunda et abſcondita: et nouit in tenebris conſtituta
et lux cum eo eſt. Tibi deus patrum noſtrorum confiteor:
teqz laudo quia ſapientiaz z fortitudinem dediſti mihi: et
nunc

nunc oſtendiſti mihi que rogauimus te: qꝛ ſermonē regis
aperuiſti nobis. Poſt hec daniel ingreſſus ad arioth quē
conſtituerat rex vt perderet ſapiētes babylonis: ſic ei lo-
cutus eſt. Sapiētes babylonis ne perdas. Introduc me
in conſpectu regis: ⁊ ſolutionē regi narrabo. Tunc arioth
feſtinus introduxit danielē ad regem ⁊ dixit ei. Inueni ho
minem de filijs tranſmigrationis iude qui ſolutionē regi
annunciet. Reſpōdit rex et dixit danieli cui nomē erat bal
thaſar. Putas ne vere potes mihi indicare ſomniū quod
vidi ⁊ interpretationē eius? Et reſpondēs daniel coram re
ge ait. Myſterium quod rex interrogat ſapiētes magi, et
arioli ⁊ aruſpices nequeunt indicare regi: ſed eſt deus in
celo reuelans myſteria qui indicauit tibi rex nabuchodo-
noſoꝛ que ventura ſunt nouiſſimis tēporibus. Somnium
tuū ⁊ viſiones capitis tui in cubili tuo huiuſcemodi ſunt.
Tu rex cogitare cepiſti in ſtratu tuo quid eſſet futurū poſt
hec: et qui reuelat myſteria oſtendit tibi que vētura ſunt.
Mihi quoqꝫ non in ſapientia q̄ eſt in me pluſq̄ȝ in cunctis
viuentibus: ſacramentū hoc reuelatū eſt: ſed vt interpre-
tatio regi manifeſta fieret: et cogitationes mentis tue ſci-
res. Tu rex videbas: ⁊ ecce quaſi ſtatua vna grādis. Sta-
tua illa magna ⁊ ſtatura ſublimis ſtabat cōtra te: et intui-
tus eius erat terribilis. Huius ſtatue caput ex auro opti-
mo erat: pectus autem et brachia de argento: porro ven-
ter ⁊ femora ex ere: tibie autē ferree: pedū quedam pars
erat ferrea: quedā aūt fictilis. Videbas ita donec abſciſ-
ſus eſt lapis de monte ſine manibus et percuſſit ſtatuā in
pedibus eius ferreis ⁊ fictilibus ⁊ comminuit eos. Tunc
contrita ſunt pariter ferrū teſta es argentū et aurum et re
dacta quaſi in fauillā eſtiue aree que rapta ſunt vento: nul
luſqꝫ locus inuētus eſt eis. Lapis autē qui percuſſerat ſta
tuam factus eſt mons magnus: ⁊ impleuit vniuerſam ter-
ram. Hoc eſt ſomniū. Interpretationē quoqꝫ eius dicem⁹
coram te rex. Tu rex regum es: ⁊ deus celi regnum ⁊ forti
tudinem ⁊ imperiū ⁊ gloriā dedit tibi: ⁊ omnia in quibus
habitant filij hominum: ⁊ beſtie agri: volucres quoqꝫ celi
dedit in manu tua ⁊ ſub ditione tua vniuerſa cōſtituit. Tu
es ergo caput aureū. Et poſt te cōſurget regnū aliud mi-
nus te argenteū: ⁊ regnū tertium aliud ereum quod impe
rabit vniuerſe terre: ⁊ regnum quartum erit velut ferreū.
Quomodo ferrū cōminuit ⁊ domat omnia: ſic cōminuet
⁊ conteret omnia hec. Porro quia vidiſti pedū ⁊ digito-
rum partem teſteam figuli: ⁊ partem ferreā: regnum diui-
ſum erit quod tamen de plantario ferri orietur. Secundū
quod vidiſti ferrū mixtū teſte ex luto: ⁊ digitos pedū ex
parte ferreos: ⁊ ex parte fictiles: ex parte regnum erit ſo-
lidum ⁊ ex parte contritū. Quod autē vidiſti ferrū mixtū
teſte ⁊ luto: cōmiſcebuntur quidē humano ſemine ſed non
adherebunt ſibi: ſicuti ferrum miſceri non poteſt teſte. In
diebus autem regnoꝝ illoꝝ ſuſcitabit deus celi regnū
qđ in eternū nō diſſipabitur ⁊ regnum eius alteri populo
non tradetur. Cōminuet autē et conſumet vniuerſa regna
hec: ⁊ ipſum ſtabit in eternū. Secundū quod vidiſti quod
de monte abſciſus eſt lapis ſine manibus: ⁊ comminuit te-
ſtam ⁊ ferrum ⁊ es ⁊ argentum ⁊ aurū deus magnus oſtē
dit regi que ventura ſunt poſtea: et verum eſt ſomnium: et
fidelis interpretatio eius. Tunc rex nabuchodonoſoꝛ ce-
cidit in faciem ſuam: ⁊ danielem adorauit ⁊ hoſtias ⁊ incē
ſum precepit vt ſacrificarēt ei. Loquens ergo rex ait da-
nieli. Vere deus veſter deus deoꝝ eſt: ⁊ dominus regum
reuelans myſteria: quoniā tu potuiſti aperire hoc ſacra-
mentum. Tūc rex danielē in ſublime extulit ⁊ munera mul-
ta ⁊ magna dedit ei. Et conſtituit eum principē ſuper om-
nes prouincias babylonis ⁊ prefectū ⁊ magiſtrum ſuper
cunctos ſapientes babylonis. Daniel autem poſtulauit a
rege: et cōſtituit ſuper opera prouincie babylonis ſidrac
miſac ⁊ abdenago. Ipſe autē daniel erat in foribꝰ regis.

Marginal notes (left): D; In eodem. E; F; Infra eodem. 4.c. G

¶ Capituli Summariū. De ſtatua aurea quam adorari
precepit rex: quā quia non adorauerunt pueri miſſi ſunt in
fornacem: de oratione azarie: de cantico trium puerorum
⁊ de liberatione eorum: et qualiter a rege exaltati ſunt.

Capitulum. III.

NAbuchodonoſoꝛ rex fecit ſtatuam aureā A
altitudine cubitoꝝ ſexaginta: latitudine
cubitoꝝ ſex: ⁊ ſtatuit eam in campo durā:
prouincie babylonis. Itaqꝫ nabuchodo-
noſoꝛ rex miſit ad congregādos ſatrapas
magiſtratus ⁊ iudices † duces ⁊ tyrānos al's † et.
optimates ⁊ prefectos: omneſqꝫ principes regionū vt cō-
uenirent ad dedicationē ſtatue quam erexerat nabucho-
donoſoꝛ rex. Tunc congregati ſunt ſatrape magiſtratꝰ et
iudices: duces ⁊ tyranni et optimates qui erant in poteſta
tibus conſtituti: et vniuerſi principes regionum vt conue-
nirent ad dedicationem ſtatue quam erexerat nabucho-
donoſoꝛ rex. Stabant autē in conſpectu ſtatue quam po
ſuerat nabuchodonoſoꝛ rex: et preco clamabat valenter.
Vobis dicitur populis: tribubus ⁊ linguis in hora qua au
dieritis ſonitum tube ⁊ fiſtule ⁊ cithare ⁊ ſambuce ⁊ pſal-
terij ⁊ ſymphonie et vniuerſi generis muſicoꝝ cadentes
† adorate ſtatuam † aureā quam conſtituit nabuchodo- al's † adorare. al's † nō habet
noſoꝛ rex. Si quis autem non proſtratus adorauerit: ea- auream.
dem hora mittetur in fornacem ignis ardentis. Poſt hec
igitur ſtatim vt audierunt omnes populi ſonitum tube: et
fiſtule ⁊ cithare: ſambuce ⁊ pſalterij: ſymphonie et omnis
generis muſicoꝝ cadētes omnes populi tribus et lingue
adorauerūt ſtatuā auream quam cōſtituerat nabuchodo-
noſoꝛ rex. Statimqꝫ ⁊ in ipſo tēpore accedētes viri chal-
dei accuſauerūt iudeos dixeruntqꝫ nabuchodonoſoꝛ regi.
Rex in eternum viue. Tu rex poſuiſti decretum vt omnis B
homo qui audierit ſonitū tube: fiſtule ⁊ cithare: ſambuce Supra.2.a.
⁊ pſalterij ⁊ ſymphonie: ⁊ vniuerſi generis muſicoꝝ pro- Supra.2.b. Infra.6.b.
ſternat ſe ⁊ adoret ſtatuā aureā. Si quis autem non pro-
cidens adorauerit: mittatur in fornacem ignis ardentis.
Sunt ergo viri iudei quos conſtituiſti ſuper opera regio
nis babylonie † ſidrac miſac ⁊ abdenago: viri iſti cōtēpſe- al's † ſidrac.
runt rex decretū tuum. Deos tuos non colunt: et ſtatuam
aureā quam erexiſti non adorant. Tunc nabuchodonoſoꝛ
rex in furore ⁊ ira p̄cepit vt adducerētur ſidrac miſac ⁊ ab
denago. Qui cōfeſtim adducti ſunt in cōſpectu regis. Pro
nunciāſqꝫ nabuchodonoſoꝛ rex: ait eis. Vere ne ſidrac mi
ſac et abdenago deos meos non colitis: et ſtatuam au-
ream quam conſtitui non adoratis? Nunc ergo ſi eſtis pa
rati quacunqꝫ hora audieritis ſonitum tube: fiſtule: ci-
thare: ſambuce et pſalterij: et ſymphonie: omniſqꝫ gene-
ris muſicorum: proſternite vos et adorate ſtatuam quam
feci. Quod ſi non adoraueritis eadem hora mittemini in
fornacem ignis ardentis. Et quis eſt deus qui eripiat

vos de manu mea? Reſpondentes ſidrac miſac et abde-
nago: dixerūt regi nabuchodonoſor. Nō oportet nos de
hac re reſpōdere tibi. Ecce enī deus noſter quē colimus
C poteſt eripere nos de camino ignis ardētis: ⁊ de manib᷒
tuis o rex liberare. Quod ſi noluerit: notum ſit tibi rex qꝛ
deos tuos nō colimus: ⁊ ſtatuam aureā quam erexiſti nō
adoramus. Tunc nabuchodonoſor repletus eſt furore: et
aſpectus faciei illius immutatus eſt ſuper ſidrac: miſac: et
abdenago. Et precepit vt ſuccēderetur fornax ſeptuplum
ꝙ ſuccendi cōſueuerat: et viris fortiſſimis de exercitu ſuo
iuſſit vt ligatis pedibus ſidrac miſac et abdenago mitte-
rent eos in fornacem ignis ardentis. Et confeſtim viri illi
vincti cum brachis ſuis ⁊ thiaris ⁊ calciamētis ⁊ veſtib᷒
miſſi ſunt in mediū fornacis ignis ardentis. Nam iuſſio re
gis vrgebat. Fornax autem ſuccenſa erat nimis. Porro vi
ros illos qui miſerant ſidrac: miſac ⁊ abdenago interfecit
flamma ignis. Viri autē hi tres ideſt ſidrac: miſac ⁊ abde-
nago ceciderunt in medio camini ignis ardentis colliga-
Infra eodem. ti. ¶ Que ſequūtur in hebreis voluminibus non reppe-
ri. ¶ Et ambulabant in medio flamme laudātes deum et
benedicentes dño. Stans autem azarias orauit ſic. Ape-
rienſq; os ſuum in medio ignis ait. Benedictus es domi-
ne deus patrum noſtrorum: ⁊ laudabile ⁊ glorioſum nomen
tuum in ſecula: quia iuſtus es in omnib᷒ que feciſti nobis:
⁊ vniuerſa opera tua vera ⁊ vie tue recte: ⁊ oīa iudicia tua
vera. Iudicia enī vera feciſti iuſta omnia que induxiſti ſup
nos et ſuper ciuitatem ſanctam patrum noſtrorum hieru
ſalem: quia in veritate et in iudicio induxiſti omnia hec pro
3.Reg.8.c. pter peccata noſtra. Peccauimus enim et inique egimus
recedentes a te: et deliquimus in omnib᷒: et precepta tua
non audiuimus nec obſeruauimus nec fecim᷒ ſicut prece-
peras nobis vt bene nobis eſſet. Omnia ergo que induxi
ſti ſuper nos: et vniuerſa que feciſti nobis in vero iudicio
feciſti: et tradidiſti nos in manibus inimicorum noſtrorum
iniquorum et peſſimorum preuaricatorūq; et regi iniuſto
et peſſimo vltra omnem terram. Et nunc non poſſum᷒ ape
D rire os. Confuſio ⁊ opprobriū facti ſumus ſeruis tuis: et
al's opprobriū his qui colūt te. Ne queſumus tradas nos in † perpetuū
propter nomen tuum ⁊ ne diſſipes teſtamentū tuum: neq;
auferas miſericordiā tuam a nobis propter abraam dile-
ctum tuum: ⁊ iſaac ſeruū tuum: ⁊ iſrael ſanctū tuum: quib᷒
locutus es pollicens ꝙ multiplicares ſemē eorū ſicut ſtel-
las celi: et ſicut arenam que eſt in littore maris: qꝛ domine
imminuti ſumus pluſꝙ omnes gētes: ſumuſq; humiles in
vniuerſa terra hodie propter peccata noſtra. Et nō eſt in
tempore hoc princeps ⁊ dux ⁊ propheta neq; holocauſtū
neq; ſacrificium: neq; oblatio: neq; incenſum: neq; locus
primitiarū coram te: vt poſſimus inuenire miſericordiam
tuam: ſed in animo contrito ⁊ ſpiritu humilitatis ſuſcipia-
mur. Sicut in holocauſto arietum ⁊ taurorū: et ſicut in mi
libus agnorū pinguiū ſic fiat ſacrificiū noſtrum in conſpe-
ctu tuo hodie vt placeat tibi: quoniā non eſt confuſio con-
fidentibus in te. Et nunc ſequimur te in toto corde: ⁊ time
mus te: ⁊ querimus faciem tuam. Ne confundas nos ſed
fac nobiſcū iuxta manſuetudinē tuam: ⁊ ſm multitudinem
miſericordie tue. Et erue nos in mirabilib᷒ tuis ⁊ da glo-
riam nomini tuo dñe: ⁊ confundātur omnes qui oſtendūt
ſeruis tuis mala. Confundantur in omnipotētia tua: et ro
bur eorum conteratur ⁊ ſciant quia tu es dominus deus
E ſolus: ⁊ glorioſus ſuper orbem terrarum. Et non ceſſabāt
qui miſerant eos miniſtri regis ſuccendere fornacē napta
⁊ ſtuppa ⁊ pice ⁊ malleolis: ⁊ effundebatur flamma ſuper
fornacem cubitis quadragintanouem: ⁊ erupit ⁊ incendit
quos reperit iuxta fornacem de chaldeis. Angelus autē
domini deſcēdit cum azaria: ⁊ ſocijs eius in fornacem. Et
excuſſit flāmam ignis de fornace: ⁊ fecit medium fornacis
quaſi vētum roris flantē: ⁊ nō tetigit eos oīno ignis neq;

contriſtauit: nec quicꝙ moleſtie intulit. Tūc hi tres quaſi ex
vno ore laudabant: ⁊ glorificabāt: ⁊ benedicebāt deum in
fornace dicentes. Benedictus es dñe deus patrum no- Supra eodem
ſtrorum: et laudabilis ⁊ † glorioſus ⁊ ſuperexaltatus in ſe al's ⁊ nō hꝫ glorioſus.
cula. Et benedictū nomen glorie tue ſanctū: ⁊ laudabile et
ſuperexaltatū in omnibus ſeculis. Benedictus es in tem
plo ſancto glorie tue: ⁊ ſuperlaudabilis et ſuperglorioſus
in ſecula. Benedictus es in throno regni tui: et ſuperlau-
dabilis ⁊ ſuperexaltatus in ſecula. Benedictus eſt qui in
tueris abiſſos et ſedes ſuper cherubin et laudabilis et ſu-
perexaltatus in ſecula. Benedictus es in firmamēto celi:
⁊ laudabilis ⁊ glorioſus in ſecula. Benedicite omnia ope
ra dñi dño: laudate ⁊ ſuperexaltate eum in ſecula. Bene-
dicite angeli dñi dño: laudate ⁊c. Bñdicite celi dño: laud.
Benedicite aque oēs que ſuper celos ſunt dño: lau. Be-
nedicite oēs virtutes dñi dño: lau. Benedicite ſol et luna Ps.148.
dño: lau. Benedicite ſtelle celi dño: lau. Benedicite † im-
ber ⁊ ros dño: lau. Benedicite oīs ſpiritus dei dño: laud. al's ⁊ omnis
Benedicite ignis ⁊ eſtus dño: laud. Benedicite frigus ⁊
eſtas dño: lau. Benedicite rores et † pruina dño: lau. Be F al's ⁊ pruina
nedicite gelu ⁊ frigus dño: laud. Benedicite glacies ⁊ ni-
ues dño: laud. Benedicite noctes et dies dño: lau. Bñdi
cite lux ⁊ tenebre domino: laud. Benedicite fulgura et nu-
bes dño: lau. Bñdicat terra dominū: laudet ⁊ ſuperexal-
tet eum in ſecula. Benedicite montes et colles dño: laud.
Benedicite vniuerſa germinantia in terra dño: laud. Be
nedicite fontes domino: laud. Benedicite maria et flumi-
na domino: laud. Benedicite cete ⁊ omnia que mouentur
in aquis domino: lau. Bedicite omnes volucres celi do-
mino: laudate. Bñdicite omnes beſtie ⁊ pecora dño: lau.
Bñdicite filij hominū dño: lau. Bñdicat iſrael dñm: lau-
det ⁊ ſuperexaltet eum in ſecula. Benedicite ſacerdotes
domini dño: laud. Bñdicite ſerui dñi dño: lau. Bñdicite
ſpiritus ⁊ anime iuſtorū domino: lau. Benedicite ſancti ⁊
humiles corde domino: lau. Benedicite anania azaria mi
ſael domino: laudate et ſuperexaltate eum in ſecula. Qui
eruit nos de inferno: ⁊ ſaluos fecit de manu mortis: et libe
rauit nos de medio ardētis flāme: ⁊ de medio ignis eruit
nos. Confitemini domino quoniā bonus: quoniā in ſecu-
lum miſericordia eius. Benedicite omnes religioſi domi-
no deo deorum: laudate ⁊ confitemini ei quia in omnia ſe-
cula miſericordia eius. ¶ Huculq; in hebreo non habe-
tur: et q̄ poſuim᷒ de theodotionis editione tranſlata ſunt.
¶ Tunc nabuchodonoſor rex obſtupuit: et ſurrexit pro-
pere: et ait optimatibus ſuis. Nonne tres viros miſimus
in medio ignis compeditos? Qui reſpondentes regi di-
xerunt. Vere rex. Reſpondit † rex et ait. Ecce ego video al's ⁊ nō hꝫ rex
quattuor viros ſolutos et ambulantes in medio ignis: et G
nihil corruptionis in eis eſt: et ſpecies quarti ſimilis filio
dei. Tunc acceſſit rex nabuchodonoſor ad hoſtium forna
cis ignis ardentis: et ait. Sidrac miſac et abdenago ſerui
dei excelſi: vini egredimini ⁊ venite. Statimq; egreſſi ſunt
ſidrac miſac et abdenago de medio ignis. Et congregati
ſatrape et magiſtratus et iudices et potentes regis con-
templabantur viros illos: quoniam nihil poteſtatis ha-
buiſſet ignis in corporibus eorum: et capillus capitis eo-
rum non eſſet aduſtus: etiam ſaraballa eorum non fuiſſent
immutata: et odor ignis non tranſiſſet per eos. Et erum-
pens nabuchodonoſor ait. Benedictus deus deorum ſi-
drac † videlicet miſac et abdenago: qui miſit angelū ſuū:
et eruit ſeruos ſuos qui crediderūt in eum: ⁊ verbū regis al's ⁊ nō hꝫ videlicet.
immutauerūt: et tradiderunt corpora ſua ne ſeruirēt et ne
adorarent omnē deum excepto deo ſuo. A me ergo poſitū
eſt hoc decretū: vt omnis populus tribus ⁊ lingua: que-
cunq; locuta fuerit blaſphemiā contra deum ſidrac: miſac
⁊ abdenago diſpereat. ⁊ dom᷒ eius vaſtetur: Neq; enī eſt
alius deus q̄ poſſit ita ſaluare. Tunc rex promouit ſidrac
miſac

miſac ⁊ abdenago in prouincia babylonis. Nabuchodo-
noſor rex omnibus populis gentibus et linguis qui habi- impera
tant in vniuerſa terra pax vobis multiplicetur. Signa et
mirabilia fecit apud me deus excelſus. Placuit ergo mihi
predicare ſigna eius quia magna ſunt: ⁊ mirabilia eius q̃
fortia: ⁊ regnum eius: quia regnũ ſempiternũ: ⁊ poteſtas
eius in generatione ⁊ generationem.

Ca. Sũ. Aliud ſomniũ regis ⁊ de interpretatione da-
nielis: de amiſſione regni ⁊ habitatione eius cum beſtijs:
comeditq; fenum vt bos: ⁊ reſtitutione propter peniten-
tiam regis: ⁊ de arbore. Ca. IIII.

A Ego nabuchodonoſor quietus eram in domo
mea: et florens in palatio meo. Somniũ vidi
quod perterruit me: ⁊ cogitatiões mee in ſtra
tu meo: ⁊ † viſiones capitis † mei conturbaue- + viſio. nõ habet
runt me. Et per me propoſitum eſt decretum vt introdu-
cerentur in conſpectu meo cuncti ſapientes babylonis: et
vt ſolutionem ſomnij indicarent mihi. Tũc ingredieban-
tur arioli: magi: chaldei ⁊ aruſpices: ⁊ ſomniũ narraui in
cõſpectu eorum: ⁊ ſolutionẽ eius non indicauerunt mihi:
donec collega ingreſſus eſt in cõſpectu meo daniel: cui no
men balthaſar ſm nomẽ dei mei qui habet ſpiritũ deorum
ſanctorũ in ſemetipſo: et ſomniũ coram ipſo locutus ſum.
Balthaſar princeps ariolorũ: quoniã ego ſcio q̃ ſpiritũ
ſanctorũ deorum habeas in te: ⁊ omne ſacramentũ nõ eſt
B impoſſibile tibi: viſiones ſomniorũ meorũ quas vidi: ⁊ ſo-
lutionẽ earum narra. Viſio capitis mei in cubiculo meo.
Videbam: et ecce arbor in medio terre: ⁊ altitudo eius ni
mia. Magna arbor ⁊ fortis et proceritas eius contingẽs
celum. Aſpectus illius erat vſq; ad terminos vniuerſe ter
re. Folia eius pulcherrima ⁊ fructus eius nimius: et eſca
vniuerſorũ in ea. Subter eam habitabant animalia ⁊ be-
ſtie: et in ramis eius conuerſabãtur volucres celi: ⁊ ex ea
veſcebatur omnis caro. † Videbã in viſione capitis mei + videbã.
ſuper ſtratũ meũ: ⁊ ecce vigil ⁊ ſanctus de celo deſcendit:
clamauit fortiter et ſic ait. Succidite arborẽ et precidite
ramos eius: ⁊ excutite folia eius: ⁊ diſpergite fruct⁹ eius
fugiant beſtie que ſubter eam ſunt: ⁊ volucres celi de ra-
mis eius. Veruntamen germen radicũ eius integra ſinite:
et alligetur vinculo ferreo ⁊ ereo in herbis que foris ſunt
et rore celi tingatur ⁊ cum feris pars eius in herba ter-
C re. Cor eius ab humano cõmutetur: ⁊ cor fere detur ei: et
ſeptem tempora mutentur ſuper eum. In ſententia vigilũ
decretum eſt: ⁊ ſermo ſanctorũ ⁊ petitio donec cognoſcãt
viuentes: quoniã dominatur excelſus in regno hominũ: ⁊
cuicũq; voluerit dabit illud: ⁊ humilimũ hominẽ † conſti- + cõſtituet eum.
tuerit ſuper eum. Hoc ſomniũ vidi ego nabuchodonoſor
rex. Tu ergo balthaſar interpretationẽ narra feſtinus: q2
omnes ſapientes regni mei non queunt ſolutionẽ edicere
mihi. Tu autem potes: quia ſpiritus deorũ ſanctorũ in te
eſt. Tunc daniel † cuius nomen balthaſar cepit intra ſeme
tipſum tacitus cogitare quaſi vna hora: et cogitationes
eius conturbabant eum. Reſpondẽs autem rex ait. Bal-
D thaſar ſomniũ ⁊ interpretatio eius non cõturbẽt te. Re-
ſpondit balthaſar et dixit. Domine mi ſomnium his qui
te oderunt: et † interpretatio eius hoſtibus tuis ſit. Arbo + interpretatio.
rem quam vidiſti ſublimẽ atq; robuſtam: cuius altitudo
pertingit ad celum: ⁊ aſpectus illius in omnem terram: et
rami eius pulcherrimi ⁊ fructus eius nimius: et eſca om-
nium in ea: ſubter eam habitantes beſtie agri: et in ramis
eius cõmorantes aues celi: tu es rex † qui magnificatus + quia.
es ⁊ inualuiſti: ⁊ magnitudo tua creuit ⁊ peruenit vſq; ad
celum et poteſtas tua in terminos vniuerſe terre. Quod
autem vidit rex vigilem ⁊ ſanctum deſcẽdere de celo et di
cere: ſuccidite arborem ⁊ diſſipate illam: attamen germen
radicum eius in terra dimittite et vinciatur ferro et ere in
herbis foris: et rore celi conſpergatur et cum feris ſit pa-
bulum eius donec ſeptem tempora mutentur ſuper eum.
Hec eſt interpretatio ſententie altiſſimi: que peruenit ſu- E
per dominũ meum regem. Eijcient te ab hominibus: ⁊ cũ
beſtijs feriſq; erit habitatio tua: et fenũ vt bos comedes
⁊ rore celi infunderis. Septem quoq; tempora mutabun Job. 40. b.
tur ſuper te donec ſcias quod dominetur excelſus ſup re- Infra. 5. f.
gnum hominũ ⁊ cuicunq; voluerit det illud. Quod autem Infra eodem.
precepit vt relinqueretur germen radicũ eius id eſt arbo-
ris regnũ tuum tibi manebit poſtq̃ cognoueris poteſta-
tem eſſe celeſtem. Quãobrem rex conſilium meũ placeat
tibi: ⁊ peccata tua elemoſynis redime et iniquitates tuas
miſericordijs pauperum: forſitan ignoſcet deus delictis
tuis. Omnia † hec venerũt ſuper nabuchodonoſor regẽ. + nõ habet hec.
Poſt finem menſiũ duodecim in aula babylonis deambu F
labat. Reſpõditq; rex ⁊ ait. Nõne hec eſt babylõ ciuitas
magna quam ego edificaui in domũ regni in robore forti-
tudinis mee: ⁊ in gloria decoris mei? Cũq; ſermo adhuc
eſſet in ore regis vox de celo ruit. Tibi dicitur nabuchodo Supra eodem.
noſor rex. Regnum tuum tranſibit a te: et ab hominibus
eijcient te: et cum beſtijs et feris erit habitatio tua fenum
quaſi bos comedes ⁊ ſeptem tẽpora mutabuntur ſuper te
donec ſcias q̃ dominetur excelſus in regno hominũ: ⁊ cui
cunq; voluerit det illud. Eadem hora ſermo complet⁹ eſt
ſuper nabuchodonoſor: et ex hominibus abiectus eſt: et
fenum vt bos comedit: ⁊ rore celi corpus eius infectũ eſt
donec capilli eius in ſimilitudinem aquilarũ creſcerent et
vngues eius quaſi vngues auium. Igitur poſt finem die- G
rum ego nabuchodonoſor oculos meos ad celum leuaui:
⁊ ſenſus meus redditus eſt mihi ⁊ altiſſimo benedixi: ⁊ vi
uentem in ſempiternũ laudaui ⁊ glorificaui: quia poteſtas
ei⁹ poteſtas ſempiterna: et regnum eius in generatione ⁊
generationẽ: ⁊ oẽs habitatores terre apud eũ in nihilũ Infra 7. d.
reputati ſunt. Iuxta voluntatẽ eñ ſuam † facit tam in vir- + facit. 17. q. 7. c. mirẽ
tutibus celi q̃ in habitatoribus terre ⁊ non eſt qui reſiſtat 25. q. 5. c. 1.
manui eius et dicat ei: quare feciſti. In ipſo tempore ſen- 26. q. 5. c. 1.
ſus meus reuerſus eſt ad me: ⁊ ad honorẽ regni mei deco- De peni. di. 1. c. denique et in c.
remq; perueni: et figura mea reuerſa eſt ad me: ⁊ optima- quãobrem.
tes mei ⁊ magiſtrat⁹ mei requiſierunt me: ⁊ in regno meo
reſtitut⁹ ſum et magnificẽtia mea amplior addita eſt mihi.
Nunc igitur ego nabuchodonoſor laudo et magnifico et
glorifico regem celi: quia oĩa opera eius vera: ⁊ oẽs vie
eius iudicia ⁊ gradiẽtes in ſuperbia poteſt humiliare.

Capituli Summariũ. Balthaſar bibens in vaſis tem
pli: vidit manum ſcribentem in pariete: mane thetel pha-
res: et iuxta interpretationẽ danielis perdidit regnum et
ſucceſſit ei darius.

Capitulum. V.

Balthaſar rex fecit grande conuiuium optima- A
tibus ſuis mille ⁊ vnuſquiſq; ſcdm ſuam bibe-
bat etatem. Precepit ergo iam temulentus: vt
afferrentur vaſa aurea ⁊ argentea: que aſporta
uerat nabuchodonoſor pater eius de templo quod fuit in
hieruſalem: vt biberent in eis rex et optimates eius: vxo-
reſq; eius et concubine. Tunc allata ſunt vaſa aurea que
aſportauerat de tẽplo quod fuerat in hieruſalẽ † et bibe + vt biberẽt
runt in eis rex et optimates eius vxores et cõcubine illi⁹.
Bibebant vinum et laudabant deos ſuos aureos: argen
teos et ereos: ferreos ligneos ⁊ lapideos. In eadem ho-
ra apparuerunt digiti quaſi manus hominis ſcribẽtis cõ B
tra candelabrum in ſuperficie parietis aule regie. Et rex
aſpiciebat articulos manus ſcribentis. Tunc facies regis
commuta eſt et cogitationes eius conturbabant eum: et
compages renum eius ſoluebantur et genua eius ad ſein-
uicem collidebant. Exclamauit itaq; rex fortiter vt intro- Nota ſigna hominis qui territus eſt
ducerent magos: chaldeos et aruſpices. Et proloquens
rex ait ſapientibus babylonis. Quicunq; legerit ſcriptu-
ram hanc: et interpretationem eius manifeſtam mihi fe-

cerit:purpura veſtietur:⁊ torquem aureā habebit in col-
lo:⁊ tertius in regno meo erit. Tunc ingreſſi oēs ſapiētes
regis non potuerūt nec ſcripturā legere:nec interpreta-
C tionem eius indicare regi. Unde rex balthaſar ſatis con-
turbatus eſt:et vultus illius immutatus eſt. Sed et opti-
mates eius turbabātur. Regina autē pro re que accide-
rat regi et optimatibus eius domū conuiuij ingreſſa eſt:et
Supra.2.a.⁊ ſupra.3.b.⁊.infra 6.b. proloquens ait. Rex in eternū viue. Nō te conturbent co
gitatiōes tue:neqꝫ facies tua immutetur. Eſt vir in regno
tuo qui ſpiritū deorum ſanctorū habet in ſe:et in dieb' pa-
tris tui ſcientia ⁊ ſapiētia inuente ſunt in eo. Nā ⁊ rex na
buchodonoſor pater tuus principē magorum incantato-
al's ✝ ſermonū. al's ✝ nō hꝫ ⁊ rum chaldeorū ⁊ aruſpicum conſtituit eum: Pater inquā
tuus o rex:quia ſpiritus amplior ⁊ prudentia intelligen-
tiaqꝫ ⁊ interpretatio ✝ ſomniorū ✝ et oſtenſio ſecretorū ac-
D ſolutio ligatorum inuente ſunt in eo:hoc eſt in daniele:cui
rex poſuit nomen balthaſar. Nunc itaqꝫ daniel vocetur ⁊
interpretationē narrabit. Igitur introductus eſt daniel
coram rege. Ad quem prefatus rex ait. Tu es daniel de fi-
lijs captiuitatis iude:quem adduxit pater meus rex de iu
dea: Audiui de te quoniā ſpiritū deorum habeas:⁊ ſcien-
tia intelligentiaqꝫ ac ſapiētia ampliores inuente ſunt in te.
Et nunc introgreſſi ſunt in conſpectu meo ſapientes magi
vt ſcripturam hanc legerent:⁊ interpretationē eius indi-
carent mihi:⁊ nequiuerūt ſenſum huius ſermonis edice-
re. Porro ego audiui de te ꝙ poſſis obſcura interpretari
⁊ ligata diſſoluere. Si ergo vales ſcripturam legere et in
terpretationē eius indicare mihi:purpura veſtieris ⁊ tor-
quem auream circa collum tuum habebis:⁊ tertius in re-
E gno meo princeps eris. Ad que reſpondens daniel ait co
ram rege. Munera tua ſint tibi:⁊ dona domus tue alteri
da:ſcripturā autem legam tibi rex:⁊ interpretationē eius
oſtendam tibi. O rex:deus altiſſimus regnum ⁊ magnifi-
centiam gloriam ⁊ honorē dedit nabuchodonoſor patri
tuo:et propter magnificentiā quā dederat ei vniuerſi po-
puli tribus ⁊ lingue tremebant et metuebant eum. Quos
volebat interficiebat:quos volebat percutiebat:quos
volebat exaltabat:et quos volebat humiliabat. Quando
autem eleuatum eſt cor eius et ſpiritus illus obfirmatus
eſt ad ſuperbiam:depoſitus eſt de ſolio regni ſui:⁊ gloria
F eius ablata eſt:et a filijs hominum eiectus eſt. Sed et cor
Supra.4.c. eius cum beſtijs poſitum eſt:⁊cum onagris erat habita-
tio eius. Fenum quoqꝫ vt bos comedebat:et rore celi cor
pus eius infectū eſt donec cognoſceret ꝙ poteſtatem ha-
beret altiſſimus in regno hominū et quēcūqꝫ voluerit ſu-
ſcitabit ſuper illud. Tu quoqꝫ filius eius balthaſar non hu
miliaſti cor tuum cum ſcires hec omnia:ſed aduerſum do-
minatorem celi eleuat' es. Et vaſa domus eius allata ſunt
coram te:et tu ⁊ optimates tui ⁊ vxores tue et concubine
tue vinum bibiſtis in eis. Deos quoqꝫ argenteos et au-
G reos ⁊ ereos ferreos ligneoſqꝫ ⁊ lapideos qui non vident
neqꝫ audiunt neqꝫ ſentiunt laudaſti. Porro deum qui ha-
bet flatum tuum in manu ſua:et omnes vias tuas non glo
rificaſti. Idcirco ab eo miſſus eſt articulus man' que ſcri
pſit hoc quod exaratum eſt. Hec eſt autem ſcriptura que
12.q.2.c. aurum de ver.ſig.c.2. de.cōſe. diſt.2.c. veſtimenta. digeſta eſt. Mane techel phares. Et hec interpretatio
ſermonis. Mane numerauit deus regnum tuum et com-
pleuit illud. Thecel appenſus es in ſtatera:et inuentus es
minus habens. Phares:diuiſum eſt regnum tuū:et datū
eſt medis ⁊ perſis. Tunc iubente rege indutus eſt daniel
purpura:et circundata eſt torques aurea collo eius:⁊ pre
dicatum eſt de eo ꝙ haberet poteſtatem tertius in regno
ſuo. Eadem nocte interfectus eſt balthaſar rex chaldeus
et darius medus ſucceſſit in regnum annos natus ſexagin
taduos.

¶ Ca. Sū. Satrape accuſant regi dario danielē: miſſus
eſt in lacum leonum:⁊ a dño liberatus. Ca. VI.

Placuit dario ⁊ conſtituit ſuper ✝ regnum ſatra A
pas centum viginti vt eſſent in toto regno ſuo al. ✝ regni.
et ſuper eos principes tres ex quibus daniel
vnus erat vt ſatrape illis redderent rationem ⁊
rex non ſuſtineret moleſtiā. Igitur daniel ſuperabat om-
nes principes ⁊ ſatrapas:quia ſpiritus dei amplior erat
in illo. Porro rex cogitabat conſtituere eum ſuper omne
regnum. Unde principes et ſatrape querebant occaſionē
vt inuenirent danieli ex latere regis:nullāqꝫ cauſam et ſu-
ſpitionem reperire potuerūt:eo ꝙ fidelis eſſet:et omnis
culpa ⁊ ſuſpitio non inueniretur in eo. Dixerunt ergo viri B
illi. Non inueniemus danieli huic aliquam occaſionē:niſi
forte in lege dei ſui. Tunc principes et ſatrape ſurripuerūt Supra.2.a. Supra.3.b.
regi:⁊ ſic locuti ſunt ei. Dari rex ineternū viue. Conſilium Supra.5.c. Infra eodem
inierunt omnes principes regni tui:magiſtratus et ſatra- al's ✝ imperatoria.
pe ſenatores ⁊ iudices vt decretum ✝ imperatorium exeat
⁊ edictum:vt omīs qui petierit aliquam petitionem a quo
cunqꝫ deo ⁊ homine vſqꝫ ad triginta dies niſi a te rex:mit
tatur in lacum leonum. Nunc itaqꝫ rex confirma ſenten-
tiam:et ſcribe decretū vt non immutetur quod ſtatutum
eſt a medis ⁊ perſis:nec preuaricari cuiꝙ liceat. Porro C
rex darius propoſuit edictum et ſtatuit. Quod cum da-
niel compeiſſet:ideſt conſtitutā legem:ingreſſus eſt do-
mum ſuam ⁊ feneſtris apertis in cenaculo ſuo contra hie-
ruſalem tribus tēporib' in die flectebat genua ſua ⁊ ado-
rabat:confitebaturqꝫ corā deo ſuo ſicut ⁊ ante facere con
ſueuerat. Uiri ergo illi curioſius inquirentes inuenerunt
danielē orantem ⁊ obſecrantē deum ſuum. Et accedentes
locuti ſunt regi ſuper edicto. Rex numquid non conſtitui-
ſti vt omnis homo qui rogaret quemꝙ de dijs ⁊ homini D
bus vſqꝫ ad dies triginta niſi a te rex mitteretur in lacum
leonū? Ad quos reſpondēs rex ait. Uerus eſt ſermo iuxta
decretum medorū atqꝫ perſarū:quod preuaricari non li-
cet. Tunc reſpondētes dixerunt coram rege. Daniel de fi
lijs captiuitatis iude non curauit de lege tua:et de edicto
quod conſtituiſti:ſed tribus tēporibus per diem orat ob-
ſecratione ſua. Quod verbū cum audiſſet rex:ſatis contri
ſtatus eſt ⁊ pro daniele poſuit cor vt liberaret eum:⁊ vſqꝫ
ad occaſum ſolis laborabat vt erueret illum. Uiri autē illi
intelligentes regem dixerunt ei. Scito rex quia lex medo
rum atqꝫ perſarum eſt vt omne decretū quod cōſtituerit
rex non liceat immutari. Tunc rex precepit ⁊ adduxerunt
danielē ⁊ miſerunt eum in lacum leonū. Dixitqꝫ rex danie
li. Deus tuus quē colis ſemper ipſe liberabit te. Allatuſqꝫ
eſt lapis vnus ⁊ poſitus eſt ſuper os laci:quem obſigna- E
uit rex anulo ſuo ⁊ anulo optimatū ſuorum:ne quid fieret Infra.14.c.
contra danielem. Et abijt rex in domum ſuam ⁊ dormiuit
incenatus:cibiqꝫ non ſunt allati coram eo:inſuper ⁊ ſom-
nus receſſit ab eo. Tunc rex primo diluculo conſurgēs fe-
ſtinus ad locum leonum perrexit. Appropinquanſqꝫ la-
cui:danielem voce lacrimabili inclamauit:et affatus eſt
eum. Daniel ſerue dei viuētis:deus tuus cui tu ſeruis ſem Dat.2.f.
per:putaſne valuit te liberare a leonibus? Et daniel regi F
reſpondens ait. Rex ineternū viue. Deus meus miſit an- Supra.2.a. et.3.b.⁊.5.c.
gelum ſuum ⁊ concluſit ora leonum ⁊ non nocuerunt mihi Supra eodem
quia coram eo iuſtitia inuenta eſt in me. Sed et coram te
rex delictum non feci. Tunc vehementer rex gauiſus eſt ſu
per eo:et danielem precepit educi de lacu. Eductuſqꝫ eſt
daniel de lacu:⁊ nulla leſio inuenta eſt in eo:quia credidit
deo ſuo. Iubente autē rege adducti ſunt viri illi qui accu
ſauerunt danielem et in lacum leonum miſſi ſunt ipſi et fi-
lij et vxores eorum:et non peruenerunt vſqꝫ ad pauimen-
tum laci donec arriperent eos leones:⁊ omnia oſſa eorum G
comminuerunt. Tunc darius rex ſcripſit vniuerſis populis:
tribubus et lignis habitantibus in vniuerſa terra. Pax
vobis multiplicetur. A me ergo conſtitutum eſt decretum
vt in vniuerſo imperio ⁊ regno meo tremiſcant ⁊ paueant
deum

deum danielis. Ipſe eſt enim deus viuens ⁊ eternus in ſe-
cula: et regnū eius non diſſipabitur: et poteſtas eius vſqꝫ
in eternum. Ipſe liberatoꝛ eſt atqꝫ ſaluatoꝛ faciens ſigna ⁊
[illegible] leonum. mirabilia in celo et in terra: qui liberauit danielem de † la
cu leonum. Poꝛro daniel perſeuerauit vſqꝫ ad regnum da
rij regnumqꝫ cyꝛi perſe.

Capitu. Sum. Viſio quatuoꝛ animalium in figura qua
tuoꝛ regnoꝛum: de antiquo dierum: de auditu filij hoīs: et
de antichꝛiſto et iudicio. Ca.VII.

A Nno pꝛimo balthaſar regis babylōis da
niel ſomnium vidit. Viſio autē capitis eiꝰ
in cubili ſuo. Et ſomnium ſcribens breui
ſermone compꝛehendit: ſummatimqꝫ per
ſtringens ait. Videbam in viſione mea no
cte. Et ecce quatuoꝛ venti celi pugnabant
in mari magno. et quattuoꝛ beſtie grādes
aſcendebant in mari diuerſe inter ſe. Pꝛima quaſi leena:
et alas habebat aquile. Aſpiciebam donec euulſe ſunt ale
B eius: et ſublata eſt de terra: ſuper pedes quaſi homo ſte-
tit: et coꝛ eius datum eſt ei. Et ecce beſtia alia ſimilis vꝛſo:
in parte ſtetit et tres oꝛdines erant in oꝛe eius et in denti-
[illegible] eodem. bus: et ſic dicebant ei. Surge comede carnes plurimas.
Poſt hec aſpiciebam ⁊ ecce alia quaſi pardus: ⁊ alas ha
bebat quaſi auis quatuoꝛ ſup ſe. Et quatuoꝛ capita erant
in beſtia: et poteſtas data eſt ei. Poſt hec aſpiciebam in
viſione noctis. et ecce beſtia quarta terribilis atqꝫ mira-
bilis ⁊ foꝛtis nimis. Dētes ferreos habebat magnos co-
C medens atqꝫ comminuens: ⁊ reliqua pedibus ſuis concul
cans. Diſſimilis autem erat ceteris beſtijs quas videram
ante eam: et habebat coꝛnua decem. Conſiderabam coꝛ-
nua: ⁊ ecce coꝛnu aliud paruulum oꝛtum eſt de medio coꝛnuū
et tria de coꝛnibus pꝛimis euulſa ſunt a facie eius. Et ecce
oculi quaſi oculi hominis erant in coꝛnu iſto: et os loquēs
ingentia. Aſpiciebam donec thꝛoni poſiti ſunt: ⁊ antiquus
[illegible] flamma a. dierum ſedit. Veſtimentum eius candidum quaſi nix: ⁊ ca-
[illegible] currus. pilli capitis eius quaſi lana munda. Thꝛonus eius † flam-
D me ignis † rote eius ignis accenſus: fluuius igneus ra-
pidusqꝫ egrediebatur a facie eius. Milia miliū miniſtra-
[illegible] eodem. bant ei. et decies † centena milia aſſiſtebant ei. Iudicium
ſedit et libꝛi aperti ſunt. Aſpiciebam pꝛopter vocē ſermo
num grandium quos coꝛnu illud loquebatur. Et vidi quo-
niā interfecta eſſet beſtia: ⁊ periſſet coꝛpus eius: ⁊ traditū
eſſet ad comburendum igni: aliarum quoqꝫ beſtiarum ab-
lata eſt poteſtas: et tēpoꝛa vite conſtituta eſſent ei, vſqꝫ ad
tempus et tēpus. Aſpiciebam ergo in viſione noctis: et ec
ce cum nubibus celi quaſi filius hominis veniebat: et vſqꝫ
ad antiquum dierū peruenit: et in conſpectu eiꝰ obtulerūt
E [illegible] 6. eum. Et dedit ei poteſtatē ⁊ honoꝛem ⁊ regnū ⁊ omnes po
puli tribus ⁊ lingue ipſi ſeruient. Poteſtas eius poteſtas
eterna q̄ nō auferet: ⁊ regnū eius qđ nō coꝛrūpet. Hoꝛruit
ſpūs meꝰ. Ego daniel territꝰ ſum in his ⁊ viſiones capitis
mei cōturbauerūt me. Acceſſi ad vnū de aſſiſtētibꝰ: ⁊ veri
tatē q̄rebāt ab eo de oībus his. Qui dixit mihi interpꝛe
tationē ſermonū: ⁊ docuit me. He quattuoꝛ beſtie magne
quattuoꝛ ſunt regna q̄ cōſurgēt de terra. Suſcipiēt autē
regnum ſancti dei altiſſimi: ⁊ obtinebūt regnum vſqꝫ in ſe
culū ⁊ in ſeculū ſeculoꝛū. Poſt hoc volui libenter diſce
re de beſtia quarta que erat diſſimilis valde ab omnibꝰ ⁊
terribilis nimis. Dentes et vngues eius ferrei comede-
bat et comminuebat: et reliqua pedibus ſuis conculca- F
bat. Et de coꝛnibus decem que habebat in capite et de
aliquo quod oꝛtum fuerat ante quod ceciderat tria coꝛ-
nua: et de coꝛnu illo quod habebat oculos et os loquens
grandia et maius erat ceteris. Aſpiciebam ⁊ ecce coꝛnu il
lud faciebat bellū aduerſus ſanctos: et pꝛeualebat eis do
nec venit antiquus dierum: et iudiciū dedit ſanctis excel-
ſi: et tempus aduenit: ⁊ regnum obtinuerunt ſancti. Et ſic
ait beſtia quarta regnum quartum erit in terra quod ma-
ius erit omnibus regnis: ⁊ deuoꝛabit vniuerſam terram ⁊
cōculcabit et cōminuet eam. Poꝛro coꝛnua decem ipſius
regni decem reges erunt: ⁊ alius conſurget poſt eos: ⁊ ipſe G
potentioꝛ erit pꝛioꝛibus et tres reges humiliabit. Et ſer-
mones contra excelſum loquet: et ſanctos altiſſimi conte-
ret. Et putabit q̄ poſſit mutare tempoꝛa et leges: ⁊ tradē
tur in manu eius vſqꝫ ad tēpus ⁊ tēpoꝛa ⁊ dimidiū tempo-
ris. Et iudicium ſedebit vt auferatur potētia: ⁊ conteratur ⁊
diſpereat vſqꝫ in finem. Regnum autem ⁊ poteſtas et ma-
gnitudo regni que eſt † ſubter omne celum detur popu- al's ✝ ſuper.
lo ſanctoꝛum altiſſimi: cuius regnum: regnum ſempiter- Luce.1.c.
num eſt: et omnes reges ſeruient ei et obedient. Huiuſqꝫ
finis verbi. Ego daniel multum cogitationibus meis con
turbabar: et facies mea mutata eſt in me: verba autem in
coꝛde meo conſeruaui.

Capitu. Sum. De ariete et hyꝛco: et interpꝛetationibꝰ
arietis et hyꝛci. Capi.VIII.

A Nno tertio regni balthaſar regis. viſio appa- A
ruit mihi. Ego daniel poſt id quod videram in
pꝛincipio, vidi in viſione mea cum eſſem in ſuſis
caſtro quod eſt in helā † regione. Vidi autē in al's ✝ ciuitates.
viſione eſſe me ſuper poꝛtā vlai: ⁊ leuaui oculos meos ⁊ vi
di. Et ecce aries vnus ſtabat ante paludem habēs coꝛnua
excelſa: ⁊ vnum excelſius altero atqꝫ ſuccreſcens. Poſtea
vidi arietem coꝛnibus ventilantem cōtra occidentem ⁊ cō
tra aquilonem ⁊ contra meridiē ⁊ omnes beſtie non pote-
rant reſiſtere ei neqꝫ liberari de manu eius. Fecitqꝫ ſecun B
dum voluntatē ſuā: ⁊ magnificatꝰ eſt. Et ego intelligebā.
Ecce autē hyꝛcus caprarū veniebat ab occidēte ſuper fa-
ciem totius terre: ⁊ non tangebat terram. Poꝛro hyꝛcus
habebat coꝛnu inſigne inter oculos ſuos: et venit vſqꝫ ad
arietē illū coꝛnatū quā viderā ſtantē ante poꝛtā: ⁊ cucur-
rit ad eum in impetu foꝛtitudinis ſue. Cūqꝫ appꝛopinquaſ-
ſet pꝛope arietem efferatus eſt in eum: ⁊ percuſſit arietē et
cōminuit duo coꝛnua eius: ⁊ non poterat aries reſiſtere ei

Cumq; miſiſſet eũ in terrã cõculcauit ⁊ nemo quibat libe
rare arietem de manu eius. Hyrcus aũt caprarũ magn⁹
factus eſt nimis. Cũq; creuiſſet fractũ eſt cornu magnum
ei orta ſunt quattuor cornua ſubter illud p quattuor ven
tos celi de vno autem ex eis egreſſum eſt cornu vnũ modi
cum et factum eſt grande cõtra meridiẽ ⁊ cõtra orientes
et cõtra fortitudinẽ. Et magnificatum eſt vſq; ad fortitu
dinem celi: ⁊ deiecit de fortitudine ⁊ de ſtellis. ⁊ cõculcauit
eas. Et vſq; ad principẽ fortitudinis magnificatũ eſt: ⁊ ab
eo tulit iuge ſacrificiũ: et deiecit locum ſanctificatiõis ei⁹.
al's ✠ nõ h3 ei. Robur aũt datũ eſt † ei cõtra iuge ſacrificiũ propter pec
D cata: ⁊ pſternetur veritas in terra: ⁊ pſperabit et faciet.
Et audiui vnũ de ſctis loquẽtẽ ⁊ dixit vn⁹ ſctũs alteri ne
ſcio cui loquẽti. Vſq; quo viſio ⁊ iuge ſacrificiũ ⁊ peccatũ
al's ✠ nõ h3 dies deſolationis q̃ facta eſt ⁊ ſanctuariũ ⁊ fortitudo cõculca
bitur? Et dixit ei. Vſq; ad veſperã ⁊ mane † dies duo mi
Infra.9.f. lia trecẽti: ⁊ mundabitur ſanctuariũ. Factũ eſt autem cũ
E viderem ego daniel viſionẽ ⁊ quererẽ intelligẽtiã ecce ſte
tit in cõſpectu meo quaſi ſpecies viri. Et audiui vocẽ viri
inter vlai ⁊ clamauit ⁊ ait. Gabriel fac itelligere iſtã viſionẽ
Et venit et ſtetit iuxta vbi ego ſtabã. Cũq; veniſſet pauẽs
corrui in faciẽ meã ⁊ ait ad me. Intellige fili hoĩs qm̃ in tẽ
pore finis cõplebit viſio. Cumq; loqueret ad me collapſus
ſum pronus in terrã. Et tetigit me: et ſtatuit me in gradu
meo: dixitq; mihi. Ego oſtẽdã tibi q̃ futura ſunt in nouiſſi
mo maledictionis qñ h3 tẽpus finẽ ſuũ. Aries quẽ vidiſti
F habere cornua: rex medorũ eſt atq; perſarum. Porro hyr
cus caprarum: rex grecorum eſt: et cornu grande qd̃ erat
inter oculos eius ipſe eſt rex primus. Quod autẽ fracto il
lo ſurrexerunt quattuor pro eo. quattuor reges de gẽte ei⁹
conſurgent: ſ3 non in fortitudine eius. Et poſt regnũ eorũ
cũ creuerint iniquitates cõſurget rex impudens facie: ⁊ in
telligens propoſitiones ⁊ roborabitur fortitudo eius ſed
non in viribus ſuis: ⁊ ſupra q̃ credi poteſt vniuerſa vaſta
G bit: et proſperabitur et faciet. Et iterficiet robuſtos ⁊ po
pulum ſanctorum ſm voluntatem ſuam: ⁊ dirigetur dolus
in manu eius: ⁊ cor ſuum magnificabit: ⁊ in copia rerũ om
niũ occidet plurimos. Et contra principẽ principũ cõſur
get: ⁊ ſine manu conteretur. Et viſio veſpere et mane que
dicta eſt: vera eſt. Tu ergo viſionem ſigna q: poſt multos
dies erit. Et ego daniel langui ⁊ egrotaui per dies. Cũq;
ſurrexiſſem faciebam opera regis ⁊ ſtupebam ad viſionẽ:
et non erat qui interpretaretur.

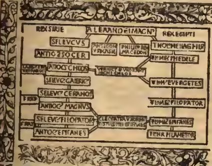
¶ Ca Sum. De oratione danielis: de verbo angeli: et de
ſeptuaginta hebdomadibus. Cap. IX.

A In anno primo darij filij aſſueri de ſemine me
De pe.di.1.c. ſi dixerat. 2 Eſdre.18. dorum qui imperauit ſuper regnum chaldeo
rũ anno vno regni eius: ego daniel intellexi in
libris numerũ annorũ de quo factus eſt ſermo
domini ad hieremiam prophetam vt complerent deſola
tiones hieruſalẽ ſeptuaginta anni. Et poſui faciem meam
ad dñm deũ meũ rogare ⁊ deprecari in ieiunijs ſacco et ci
nere: ⁊ oraui ad dñm deũ meũ ⁊ cõfeſſus ſum: ⁊ dixi. Obſe
cro dñe deus magne ⁊ terribilis cuſtodiens pactũ ⁊ miſe
ricordiã diligentibus te et cuſtodientibus mandata tua.
Infra eodem. Peccauimus iniquitatẽ fecimus: impie egimus: ⁊ receſſi
B mus ⁊ declinauim⁹ a mãdatis tuis ac iudicijs. Et nõ obe
diuimus ſeruis tuis prophetis: qui locuti ſunt in noĩe tuo
regibus noſtris: principibus noſtris: patrib⁹ noſtris: om
C niq; populo terre. Tibi dñe iuſtitia nobis autẽ cõfuſio fa
ciei ſicut eſt hodie viro iuda ⁊ habitatoribus hieruſalẽ ⁊
omni iſrael qui prope ſunt ⁊ his qui procul in vniuerſis ter
ris ad quas eieciſti eos propter iniquitates eorum: in qui
bus peccauerunt in te dñe. Nobis cõfuſio faciei: regibus
noſtris principibus noſtris: ⁊ patribus noſtris q̃ peccaue
runt. Tibi autem dño deo noſtro miſericordia et propicia
tio: q: receſſim⁹ a te: ⁊ nõ audiuim⁹ vocẽ dñi dei noſtri vt
ambularem⁹ in lege eius quã poſuit nobis p ſeruos ſuos
pphetas: ⁊ oĩs iſrael pᷣuaricati ſunt legẽ tuã: et declinaue
runt ne audirent vocẽ tuã. ⁊ ſtillauit ſup nos maledictio et
deteſtatio q̃ ſcripta eſt in libro moyſi ſerui dei q: peccaui
mus ei. Et ſtatuit ſermones ſuos quos locut⁹ eſt ſup nos
et ſuper principes noſtros q̃ iudicauerũt nos: vt † ſuperin
duceret in nos malũ magnũ quale nũq̃ fuit ſub oĩ celo: ſm al's ✠ ſuperin ducerent.
qd̃ factũ ẽ i hierl'3: ſicut ſcriptũ eſt in lege moyſi. Oẽ malũ
hoc venit ſuper nos. Et nõ rogauim⁹ faciẽ tuã dñe de⁹ no
ſter vt reuerteremur ab iniquitatib⁹ noſtris: et cogitare
mus veritatẽ tuã. Et vigilauit dñs ſup malicia: et adduxit
eã ſup nos. Iuſt⁹ dñs de⁹ noſter in oĩb⁹ operib⁹ ſuis q̃ fe D
cit. Nõ eñi audiuim⁹ vocẽ ei⁹. Et nũc dñs de⁹ noſter qui Deu.1.c. Supra eodem
eduxiſti populũ tuũ de terra egypti in manu forti: ⁊ feciſti
tibi nomẽ ſm diẽ hãc peccauim⁹: iniquitatẽ fecimus dñe
in omnẽ iuſtitiã tuã. Auertat obſecro ira tua. et furor tu⁹
a ciuitate tua hieruſalẽ et † a monte ſancto tuo. Propter
peccata enim noſtra et iniquitates patrum noſtrorum hie al's ✠ nõ h3 a.
ruſalem ⁊ populus tuus in opprobrium ſunt omnibus per
circuitum noſtrũ. Nunc † ergo exaudi deus noſter ora al's ✠ nõ h3 ergo.
tionem ſerui tui: et preces eius: ⁊ oſtende faciẽ tuã ſup ſan E
ctuariũ tuũ qd̃ deſertũ eſt. Propter temetipſũ iclina de⁹
me⁹ aurẽ tuã ⁊ audi: aperi oculos tuos ⁊ vide deſolationẽ
noſtrã: ⁊ ciuitatẽ ſuper quã inuocatũ eſt nomẽ tuum. Neq;
eñi in iuſtificationib⁹ noſtris proſternim⁹ preces ante fa
ciẽ tuã: ſ3 in miſeratiõibus tuis multis. Exaudi dñe: placa
re dñe: attẽde et fac. Ne moreris ppter temetipſum deus
me⁹: q: nomẽ tuũ inuocatum eſt ſup ciuitatẽ ⁊ ſuper popu
lũ tuũ. Cũq; adhuc loquerer ⁊ orarẽ et confiterer peccata Di.1.c. ... De pe.di.1.c. ... dicit.
mea ⁊ peccata populi mei iſrael vt pſternerẽ preces meas
in cõſpectu dei mei: p mõte ſctõ dei mei: adhuc me loquen
te in oratione mea ecce vir gabriel quẽ viderã in viſione a F
principio cito volãs tetigit me in tpe ſacrificij veſpertini ⁊ Supra.8.e.
docuit me ⁊ locutus eſt mihi dixitq; Daniel nunc egreſſus
ſum vt docerẽ te: ⁊ intelligeres. Ab exordio precũ tuarum
egreſſus eſt ſermo. Ego aũt veni vt indicarẽ tibi q: vir de
ſideriorũ es. Tu aũt animaduertere ſermonẽ ⁊ intellige vi Infra.10.b.
ſionẽ. Septuaginta hebdomades abbreuiate ſunt ſuper
populũ tuũ ⁊ ſup vrbẽ ſanctã tuã vt cõſumet pᷣuaricatio et
finẽ accipiat peccatũ: ⁊ deleat iniquitas: et adducat iuſti
tia ſempiterna: ⁊ ipleat viſio ⁊ pphetia: ⁊ vngũat ſanctuſſan G
ctorũ. Scito ergo ⁊ animaduerte ab exitu ſermonis vt ite
rum edificet hieruſalem vſq; ad chriſtũ decem hebdoma
des ſeptem et hebdomades. lxij. erunt. Et rurſum edifica
bitur platea ⁊ muri in anguſtia tẽporũ. Et poſt hebdoma
das ſexagintaduas occidet chriſtus ⁊ nõ erit eius popul⁹
qui eum negaturus eſt. Et ciuitatẽ ⁊ ſanctuariũ diſſipabit
populus cũ duce venturo: ⁊ finis ei⁹ vaſtitas: ⁊ poſt finẽ bel Mat.24.b.
li ſtatuta deſolatio. Confirmabit aũt pactũ multis hebdo
mada vna et in dimidio hebdomadis deficiet hoſtia et ſa
crificium: ⁊ erit in tẽplo abominatio deſolatiõis: ⁊ vſq; ad
conſummationem ⁊ finem perſeuerabit deſolatio.

¶ C. S. De apparitione viri veſtiti lineis: de michael et
principibus grecorum et perſarum. Capit. X.

A Anno tertio regni cyri regis perſarum verbũ re
uelatũ eſt danieli cognomẽto balthaſar ⁊ verbũ
verũ ⁊ fortitudo magna: intellexitq; ſermonẽ.
Intelligẽtia eñi eſt opus in viſione. In dieb⁹ illis
ego daniel lugebã triũ hebdomadarũ diebus panẽ deſide
rabilẽ nõ comedi. caro ⁊ vinũ non introierãt in os meum.
Sed neq; vnguento vnctus ſum: donec complerent trium B
hebdomadarũ dies. Die aũt viceſima ⁊ quarta mẽſis pri
mi eram iuxta fluuium magnum qui eſt tigris: et leuaui
oculos meos et vidi. Et ecce vir vnus veſtitus lineis: et re
nes eius accinti auro obrizo: et corpus eius quaſi chryſo
litus: et facies eius velut ſpecies fulguris: et oculi eius vt
lampas ardens: et brachia eius: et que deorſum ſunt vſq;
ad pedes

vſq ad pedes quaſi ſpecies eris candentis:et vox ſermo-
num eius vt vox multitudinis. Uidi autem ego daniel ſol⁹
viſionē. Porro viri qui erant mecum non viderunt: ſz ter-
Infra eodem. ror nimius irruit ſuper eos: et fugerunt in abſcōditū. Ego
aūt relictus ſolus vidi viſionē grādē hāc et nō remanſit in
me fortitudo: ſed et ſpecies mea immutata eſt me: et emar
Supra.9.f.¶ in eodem. cui nec habui quicq̄ viriū. Et audiui vocē ſermonū eius:
C et audiens iacebā conſternatus ſuper faciē meā: et vultus
meus herebat terre. Et ecce man⁹ tetigit me: et erexit me
ſuper genua mea et ſuper articulos manuū mearū. Et di-
xit ad me. Daniel vir deſideriorū: intellige verba q̄ ego lo
quor ad te: et ſta in gradu tuo. Nūc eniz ſum miſſus ad te.
Cumq̄ dixiſſet mihi ſermonē iſtum ſteti tremens: et ait ad
me. Noli metuere daniel: q2 ex die primo quo poſuiſti cor
tuum ad intelligendū vt te affligeres in conſpectu dei tui.
exaudita ſunt verba tua: et ego veni ppter ſermones tuos.
Princeps aūt regni perſarum reſtitit mihi viginti et vno
diebus et ecce michael vnus de principibus primis venit
in adiutorium meū et ego remanſi ibi iuxta regem perſarū
Ueni autē vt docerem te que ventura ſunt populo tuo in no
uiſſimis diebus: quoniā adhuc viſio in dies. Cumq̄ loque
ret mihi huiuſcemodi verbis: deieci vultū meū in terrā et
tacui. Et ecce quaſi ſimilitudo filij hominis tetigit labia
mea et aperiens os meum locutus ſum: et dixi ad eum qui
D ſtabat contra me. Domine mi in viſione tua diſſolute ſunt
in eodem. cōpages mee: et nihil in me remanſit viriū. Et quō poterit
¶.9.f.¶ in eodem. ſeruus dn̄i mei loqui cum domino meo? Nihil enim in me
remāſit virium: ſed et halitus meus intercluditur. Rurſū
ergo tetigit me quaſi viſio hominis: et cōfortauit me et di-
xit. Noli timere vir deſideriorū: pax tibi: cōfortare et eſto
robuſtus. Cumq̄ loqueretur mecū cōualui et dixi. Loque
re dn̄e mi: q2 cōfortaſti me. Et ait. Nunquid ſcis quare ve
nerim ad me? Et nunc reuertar vt prelier aduerſum princi
pem perſarū. Cū enim egrederer apparuit princeps gre
corum veniēs. Uerumtamen annunciabo tibi quod expreſ
ſum eſt in ſcriptura veritatis: et nemo eſt adiutor meus in
omnibus his niſi michael princeps veſter.

¶ Capi. Summarium. Predixit angelus danieli de regi
bus perſarum: et de rege qui eſt antichriſtus qui extollit
A ſe contra dominum. Cap.XI.
anno Ego aūt † a primo anno darij medi ſtabā vt cō
fortaretur et roboraretur. Et nunc veritatē an
nunciabo tibi. Ecce adhuc tres reges ſtabūt
in perſide: et quartus ditabitur opibus nimijs
ſuper omnes. Et cū inualuerit diuitijs ſuis cō
citabit oēs aduerſum regnū grecie. Surget vero rex for
tis et dominabitur poteſtate multa et faciet qd̄ placuerit
ei. Et cū ſteterit conteret regnū eius et diuidetur in quat-
tuor vētos celi: ſed non in poſteros eius neq̄ ſm̄ potentiā
...tros. illius qua dominatus eſt. Lacerabitur enim regnum eius
etiā in † externos exceptis his. Et cōfortabitur rex auſtri:

et de principibus eius preualebit ſuper eū. Et dominabi
tur ditione. Multa enim dominatio ei⁹. Et poſt finē anno
rum federabuntur. Filiaq̄ regis auſtri veniet ad regē aq-
lonis facere amicitiam et nō obtinebit fortitudinē brachij
nec ſtabit ſemē eius. Et tradetur ipſa: et qui adduxerūt eā
adoleſcētes eius et q̄ confortabant eā in tēporibus. Et ſta B
bit de germine radicū eius plantatio. et veniet cū exercitu
et ingredietur prouinciā regis aquilōis et abutetur eis et ob
tinebit. Inſuper et deos eorū et ſculptilia vaſa quoq̄ pcio
ſa auri et argēti captiua ducet in egyptū. Ipſe preualebit
aduerſus regē aquilonis. Et intrabit in regnū rex auſtri
et reuertetur ad terrā ſuam. Filij aūt eius prouocabuntur et
cōgregabūt multitudinē exercituū plurimorū. Et veniet
properans et inundās: et reuertet et cōcitabit et cōgredietur
cū robore eius. Et prouocat⁹ rex auſtri egrediet et pugna
bit aduerſus regē aquilonis: et preparabit multitudinem
nimiā: et dabit multitudo in manu ei⁹ et capiet multitudinē
et exaltabit † cor eius: et deijciet multa milia: ſz nō preualebit alr̄ † cornu.
Conuertetur enī rex aquilonis et pparabit multitudinem C
multo maiorē q̄ prius. Et in fine temporū annorūq̄ veniet
preparās cū exercitu magno et opibus nimijs. Et in tēpo
ribus illis multi cōſurgēt aduerſus regē auſtri. Filij quoq̄
preuaricatorū populi tui extollentur vt impleant viſionē
et corruēt. Et veniet rex aquilonis et cōportabit aggerem
et capiet vrbes munitiſſimas et brachia auſtri nō ſuſtinebūt
Et cōſurgent electi eius ad reſiſtendū et nō erit fortitudo.
Et faciet veniens ſuper eū iuxta placitū ſuū: et nō erit qui
ſtet cōtra faciē eius: et ſtabit in terra inclyta et cōſumetur
in manu eius: et ponet faciē ſuā vt veniat ad tenendū vni-
uerſum regnū eius: et recta faciet cum eo. Et filiā feminā
rum dabit ei vt euertat † illum: et non ſtabit nec illius erit. alr̄ † illud.
Et cōuertet faciem ſuam ad inſulas et capiet multas: et ceſ- D
ſare faciet principem opprobrij ſui: et opprobrium eius cō
uertetur in eum. Et cōuertet faciē ſuam ad imperiū terre
ſue: et impinget et corruet et nō inuenietur. Et ſtabit in loco
eius viliſſimus et indignus decore regio: et in paucis die
bus cōteretur nō in furore nec in prelio. Et ſtabit in loco
eius deſpect⁹: et nō tribuetur ei honor regi⁹. Et veniet clā
et obtinebit regnū in fraudulentia. Et brachia pugnātis
expugnabuntur a facie eius et conterentur. Inſuper et dux
federis. Et poſt amicitias cū eo faciet dolū: et aſcendet et
ſuperabit in modico pplo et abūdātes et vberes vrbes ingre
dietur. Et faciet que nō fecerūt patres eius: et patres pa
trum eius. Rapinas et predā et diuitias eorum diſſipabit
et contra firmiſſimas cogitationes † inibit: et hoc vſq̄ ad
tēpus. Et cōcitabitur fortitudo ei⁹: et cor eius aduerſū re alr̄ † inibit.
gē auſtri in exercitu magno. Et rex auſtri prouocabitur ad E
bellum multis auxilijs et fortibus nimis: et nō ſtabūt quia
inibūt aduerſus eū cōſilia. Et comedētes panē cū eo cōte
rēt illū exercituſq̄ ei⁹ opprimetur: et cadēt interfecti pluri-
mi. Duorū quoq̄ regum cor erit vt male faciāt, et ad men-
ſam vnā mēdaciū loquētur et nō proficient q2 adhuc finis in
aliud tēpus. Et reuertetur in terrā ſuā cū opib⁹ multis et
cor eius aduerſum teſtamētū ſanctū: et faciet et reuertetur
in terrā ſuā. Statuto tpe reuertetur et veniet ad auſtrū: et
nō erit priori ſimile nouiſſimum. Et veniēt ſup eū trieres et
romani: et percutietur et reuertetur. Et īdignabitur cōtra te Nota de roma-
ſtamētū ſanctuarij et faciet reuerteturq̄ et cogitabit aduer nis.
ſum eos qui dereliquerūt teſtamentum ſanctuarij. Et bra
chia ex eo ſtabūt et polluent ſanctuariū fortitudinis: et au-
ferēt iuge ſacrificiū: et dabunt abominationē in deſolatio
nem. Et impij in teſtamētū ſimulabunt fraudulenter. Po- F
pulus aūt ſciēs deū ſuū obtinebit et faciet. Et docti in po alr̄ † captiuita-
pulo docebunt plurimos: et ruēt in gladio et in flamma: et tem.
in † captiuitate et in † rapina dierū. Cumq̄ corruerint ſub alr̄ † rapinaz. Infra.12.c.
leuabūtur auxilio paruulo: et applicabūtur eis plurimi frau
dulēter. Et de eruditis ruēt vt cōflētur et eligantur et deal-

deñ vſq; ad tẽpus pꝛefinitũ: qꝛ adhuc aliud tempus erit.
Et faciet iuxta voluntatem ſuam rex. Et eleuabitur ⁊ ma-
gnificabitur aduerſus omnem deum: ⁊ aduerſus deũ deo
rum loquetur magnifica et dirigetur donec cõpleatur ira
cundia. Perpetrata quippe eſt diffinitio. Et deum patrũ
ſuoꝛũ non reputabit: et erit in cõcupiſcẽtijs feminarum nec
G quẽquã deoꝛũ curabit: qꝛ aduerſuꝫ vniuerſa ꝯſurget. Deũ
autem maozim in loco ſuo venerabit: ⁊ deũ quẽ ignoꝛaue
rũt patres eiꝰ colet auro ⁊ argẽto ⁊ lapide pꝛecioſo rebuſq;
pꝛecioſis. Et faciet vt muniat maozim cũ deo alieno quẽ nõ
cognouit ⁊ multiplicabit gloꝛiã ⁊ dabit eis poteſtatem in mul
tis: ⁊ terrã diuidet gratuito. Et in tẽpoꝛe pꝛefinito ꝓliabi
tur aduerſus eũ rex auſtri: et quaſi tẽpeſtas veniet contra
illum rex aquilonis in curribus et in equitibꝰ et in claſſe ma
gna: et ingredietur terras: et conteret et pertranſiet. Et in-
troibit in terrã gloꝛioſam: et multi coꝛruẽt. Hec autem ſole
al's + pꝛincipiũ ſaluabuntur de manu eius edom ⁊ moab et † pꝛincipes fi-
lioꝛum ammon. Et mittet manum ſuam in terras: et terra
egypti non effugiet. Et dominabitur theſauroꝛum auri et
argenti ⁊ in omnibus pꝛecioſis egypti. Per libiã quoq; ⁊
ethiopiam tranſibit: ⁊ fama turbabit eum ab oꝛiente ⁊ ab
al's + pedno aquilone: ⁊ veniet in multitudine magna vt conterat ⁊ inter
ficiat plurimos. Et figet tabernaculum ſuum a † pethno
inter duo maria ſuper montem inclytum et ſanctum: et ve-
niet vſq; ad ſummitatem eius et nemo auxiliabitur ei.

¶ Ca Sum. De reſurrectione bonoꝛum et maloꝛum: de
eminentia et claritate doctoꝛum: de iudicio domini: de li-
bꝛo clauſo: de ſignatis ſermonibus. Cap. XII.

A In tempoꝛe autem illo conſurget michael pꝛin-
ceps magnus qui ſtat pꝛo filijs populi tui: ⁊ ve
niet tempus quale non fuit ab eo ex quo gẽtes
eſſe ceperunt vſq; ad tempus illud. Et in tem-
poꝛe illo ſaluabitur populus tuus: omnis qui
B inuentus fuerit ſcriptus in libꝛo. Et multi de his qui doꝛ-
De magiſtris c. ſina. miunt in terre puluere euigilabunt alij in vitam eternam:
alij in oppꝛobꝛium: vt videant ſemper. Qui autem docti
fuerint fulgebunt quaſi ſplendoꝛ firmamenti: ⁊ qui ad iuſti
tiam erudiunt multos: quaſi ſtelle in perpetuas eternita-
tes. Tu autem daniel claude ſermones et ſigna libꝛuꝫ vſq;
ad tempus ſtatutum. Plurimi pertranſibunt ⁊ multiplex
erit ſcientia. Et vidi ego daniel: et ecce quaſi duo alij ſta-
bant: vnus hic ſuper ripam fluminis: et alius inde ex alte-
ra ripa fluminis. Et dixi viro qui erat indutus lineis: qui
C ſtabat ſuper aquas fluminis. Vſq; quo finis hoꝛum mira-
bilium? Et audiui viruꝫ qui indutus erat lineis qui ſtabat
ſuper aquas fluminis cum eleuaſſet dexteram et ſiniſtraꝫ
ſuam in celum et iuraſſet per viuentem in eternum: quia in
tempus et tempoꝛa ⁊ dimidium tempoꝛis. Et cum cõple-
ta fuerit diſperſio manus populi ſancti: complebũtur vni-
uerſa hec. Et ego audiui et non intellexi. Et dixi. Domi-
ne mi quid erit poſt hec? Et ait. Vade daniel: quia clauſi
ſunt ſignatiq; ſermones vſq; ad pꝛefinitũ tẽpus. Eligẽtur
Supra .n.ſ. D et dealbabuntur et quaſi ignis pꝛobabuntur multi. Et im
al's + non hꝫ ſacrificium. pie agent impij. neq; intelligent omnes impij. Poꝛro do-
cti intelligent: et a tempoꝛe cum ablatum fuerit iuge † ſa-
crificium et poſita fuerit abominatio in deſolationeꝫ: dies
mille ducenti nonaginta. Beatus qui expectat et perue-
nit vſq; ad dies mille trecentos triginta quinq;. Tu autem
daniel vade ad pꝛefinitum: et requieſces et ſtabis in ſoꝛte
tua in finem dierum.

¶ Huc vſq; danielem in hebꝛaico volumine legimus. ce-
tera que ſequuntur vſq; ad finem libꝛi: de theodotiõis edi
tione tranſlata ſunt.

¶ Capituli Summa. De duobus pꝛeſbyteris qui concu
pierunt ſuſannam: ⁊ iudicati ſunt a daniele.

¶ Capitulum. XIII.

Et erat vir habitãs in babylone: ⁊ nomẽ eiꝰ ioa A
chim. Et accepit vxoꝛẽ nomine ſuſannaꝫ filiam
helchie pulchꝛã nimis ⁊ timẽtẽ deuꝫ. Parẽtes
enim illius cum eſſent iuſti erudierunt filiã ſuaꝫ
ſm legẽ moyſi. Erat autẽ ioachim diues valde: ⁊ erat ei po
merium vicinũ † domui ſue: et ad ipſum confluebant iudei
eo q̄ eſſet honoꝛabilioꝛ oĩꝫ. Et ꝯſtituti ſunt duo † ſenes iu 22.q.5.c.q. al's + dom...
dices in illo anno: de quibꝰ locutus eſt dñs: qꝛ egreſſa eſt al's + ſenio...
iniquitas de babylone a † ſenioꝛibus iudicibus q̃ videbã al's + ſeni...
tur regere populum. Iſti frequẽtabãt domũ ioachim ⁊ ve
niebant ad eos oẽs q̃ habebant iudicia. Cũ autẽ populꝰ re
uertiſſet † per meridiẽ ingrediebatur ſuſanna: ⁊ deambula- al's + ad.
bat in pomerio viri ſui. Et videbant eam ſenes quotidie
ingredientẽ ⁊ deambulantẽ: ⁊ exarſerunt in concupiſcẽtiã
eius. Et † euerterunt ſenſum ſuũ: et declinauerunt oculos al's + auerte...
ſuos vt nõ viderent celũ: neq; recoꝛdarẽtur iudicioꝛum iu B
ſtoꝛuꝫ. Erant enim ambo vulnerati amoꝛe eius: nec indica
uerunt ſibi viciſſim doloꝛẽ ſuuꝫ. Erubeſcebãt enĩ indicare
ſibi cõcupiſcẽtiã ſuam volentes cõcubere cũ ea. Et obſer-
uabant quotidie ſolliciti⁹ videre eã. Dixitq; alter ad alte-
rum. Eamus domũ: qꝛ hoꝛa pꝛandij eſt. Et egreſſi receſſe-
runt a ſe: Cũq; reuertiſſent venerũt in vnuꝫ. Et ſciſcitãtes
abinuicẽ cauſam: cõfeſſi ſunt cõcupiſcẽtiã ſuã. Et tũc in cõ
muni ſtatuerunt tẽpus qñ eã poſſent inuenire ſolã. Factuꝫ
eſt autẽ cũ obſeruarẽt diẽ aptũ ingreſſa eſt aliqñ ſicut heri
⁊ nudiuſtertius: cũ duabꝰ ſolis puellis: voluitq; lauari in
pomerio. Eſtus quippe erat: et non erat ibi quiſq̃ pꝛeter
duos ſenes abſconditos ⁊ cõtẽplãtes eã. Dixit ergo puel
lis. Afferte mihi oleũ ⁊ ſmigmata: ⁊ oſtia pomerij claudite
vt † lauer. Et fecerũt ſicut pꝛeceperat. Clauſerũtq; oſtia al's + lauem.
pomerij: ⁊ egreſſe ſunt per poſticũ vt afferrẽt que iuſſerat. C
Neſciebatq; ſenes intus eſſe abſconditos. Cũ autẽ egreſ-
ſe eſſent puelle ſurrexerũt duo ſenes ⁊ occurrerũt ad eã et
dixerunt. Ecce hoſtia pomerij clauſa ſunt ⁊ nemo nos vi-
det ⁊ in cõcupiſcẽtia tui ſumus. Quãobꝛẽ aſſentire nobis ⁊
commiſcere nobiſcum. Quod ſi nolueris dicemus contra
te teſtimonium: quod fuerit tecum iuuenis et ob hanc cau
ſam emiſeris puellas a te. Ingemuit ſuſanna et ait. Angu-
ſtie † ſunt mihi vndiq;. Si eniꝫ hoc egero: moꝛs mihi eſt. al's + non hꝫ ſunt.
ſi autem non egero non effugiam manus veſtras. Sed me
lius eſt mihi abſq; opere incidere in manus hominum: q̃
peccare in cõſpectu domini. Et exclamauit voce magna ſu
ſanna: exclamauerunt autem et ſenes aduerſus eam. Et cu 4.reg.24.
currit vnus ad oſtia pomerij et aperuit. Cum ergo audiſ-
ſent clamoꝛem famuli domus in pomerio: irruerunt per † al's + poſticu...
poſticũ vt viderẽt quidnam eſſet. Poſtq̃ autẽ ſenes locuti
ſunt: erubuerunt ſerui vehementer: quia nunq̃ dictus fue-
rat ſermo huiuſcemodi de ſuſanna. Et facta eſt dies craſti
na. Cumq; veniſſet populus ad ioachim virum eius: vene D
runt et duo pꝛeſbyteri pleni iniqua cogitatione aduerſus
ſuſannam: vt interficerent eam. Et dixerunt coꝛam popu-
lo. Mittite ad ſuſannã filiam helchie vxoꝛeꝫ ioachim. Et
ſtatim

ſtatim miſerunt. Et venit cū parentibus et filijs et vniuer-
ſis cognatis ſuis. Porro ſuſanna erat delicata nimis: et
pulchra facie. At iniqui illi iuſſerūt vt diſcooperiretꝰ (erat
enim cooperta) vt vel ſic ſatiarētur decore eius. Flebant
igitur ſui: et omnes qui nouerant eā. Conſurgentes autē
duo presbyteri in medio populi: poſuerūt manus ſuas ſup
caput eius. Que flens ſuſpexit ad celum. Erat enī cor eius
fiduciam habēs in dn̄o. Et dixerunt presbyteri. Cū deam
bularemus in pomerio ſoli: ingreſſa eſt hec cum duabus
puellis: et clauſit oſtia pomerij: et dimiſit a ſe puellas. Ue
nitq; ad eam adoleſcens qui erat abſconditus: et concu-
E buit cum ea. Porro nos cū eſſemus in angulo pomerij vi
dentes iniquitatem cucurrimus ad eos ⁊ vidimus eos pa
riter cōmiſceri. Et illū quidem nequiuimus cōprehēdere
quia fortior nobis erat: et aperto hoſtio exiliuit. Hanc aūt
cū apprehendiſſemus: interrogauimus quiſnam eſſet ado
leſcens: et noluit indicare nobis. Huius rei teſtes ſumus.
Credidit eis multitudo quaſi ſenibus ⁊ iudicibus populi
Et condēnauerunt eam ad mortem. Exclamauit aūt voce
1.c. deus.q. .x.c.con magna ſuſanna et dixit. Deus eterne qui abſconditorum
es cognitor: qui noſti omnia ante ꝙ fiant: tu ſcis qm̄ falſū
pe.di.2.c.1.x c.inter hec teſtimonium tulerunt contra me. Et ecce morior: cum nil
a.1. horum fecerim que iſti malicioſe cōpoſuerūt aduerſū me.
c.cōgrui ns. Exaudiuit autem dominus vocem eius. Cūq; duceretur
4.7.4. item cū ad mortem: ſuſcitauit dominus ſpiritum pueri iunioris cu
lſam. reg.3.f. ius nomen daniel: et exclamauit voce magna. Mundus
ca.20.f ego ſum a ſanguine huius. Et conuerſus omnis populus
F ad eum dixit. Quis eſt iſte ſermo quē tu locutus es? Qui
cum ſtaret in medio eorum ait. Sic fatui filij iſrael non iu-
dicantes neq; quod verum eſt cognoſcentes: condemna-
ſtis filiam iſrael? Reuertimini ad iudicium quia falſū te-
ſtimonium locuti ſunt aduerſus eā. Reuerſus eſt ergo po
pulus cum feſtinatione. Et dixerunt ei ſenes. Ueni et ſede
in medio noſtrum et indica nobis quia tibi deus dedit ho
norem ſenectutis. Et dixit ad eos daniel. Separate illos
ab inuicem procul ⁊ diiudicabo eos. Cū ergo diuiſi eſſent
alter ab altero vocauit vnum de eis et dixit ad eum. Inue
terate dierum malorum nunc venerunt pctā tua q̄ opera-
baris prius iudicans iudicia iniuſta: innocētes opprimēs
⁊ dimittēs noxios dicente domino. innocētem et iuſtū nō
interficies. Nunc ergo ſi vidiſti eam: dic ſub qua arbore
Dan.13.a. 14.11.c.homis. videris eos colloquētes ſibi? Qui ait Sub † ſcyno. Dixit
al's ✠ ſicbino autem daniel. Recte mentitus es in caput tuum. Ecce enī
ſil ilice. angelus dei accepta ſententia ab eo ſcindet te mediū. Et
amoto eo iuſſit venire alium. et dixit ei. Semen chanaam
⁊ non iuda: ſpecies decepit te: ⁊ cōcupiſcētia ſubuertit cor
tuum. Sic faciebatis filiabus iſrael: ⁊ ille timentes loque
bantur vobiſcū. Sed filia iuda nō ſuſtinuit iniquitatem ve
ſtram. Nunc ergo dic mihi ſub qua arbore comprehende
G ris eos loquētes ſibi. Qui ait. Sub † prino. Dixit autem
al's ✠ lentiſco. ei daniel. Recte mentitus es et tu in caput tuum. Manet
al's ✠ in prinis. enim angelus dei gladium habens vt ſecet te medium. et
interficiat vos. Exclamauit itaq; omnis cetꝰ voce magna.
et benedixerunt deum qui ſaluat ſperantes in ſe. Et cōſur
rexerunt aduerſus duos presbyteros: Conuicerat enim
eos daniel: ex ore ſuo falſū dixiſſe teſtimoniū. Feceruntq;
eis ſicut male egerant aduerſus proximam: vt facerent ſe
cundum legem moyſi: et interfecerunt eos. Et ſaluatus eſt
ſanguis innoxius in die illa. Helchias autem et vxor eius
laudauerunt deum pro filia ſua ſuſanna cum ioachim mari
to eius et cognatis omnibus: quia non eſſet inuenta in ea
res turpis. Daniel autem factus eſt magnus in conſpectu
populi a die illa: et deinceps. Et rex aſtyages appoſitus
eſt ad patres ſuos: ⁊ ſuſcepit cyrus perſes regnum eius.

¶ Capituli Summarium. Daniel bel deſtruxit: dracho-
nem interfecit: et mittitur in lacū leonum: vbi abacuk ſibi
prandium fecit. Cap. XIIII.

ERat autem daniel cōuiua regis ⁊ honoratꝰ ſu A
per oēs amicos eius. Erat quoq; idolū apud
babylonios nomine bel: et impēdebātur in eo
p dies ſingulos ſimile artabe duodecī: ⁊ oues
quadraginta: viniq; amphore ſex. Rex quoq; colebat eū
et ibat per ſingulos dies adorare eum. Porro daniel ado
rabat deum ſuum. Dixitq; ei rex. Quare non adoras bel?
Qui reſpondens ait ei. Quia non colo idola manufacta: ſꝫ
viuentem deum qui creauit celum et terram et habet po-
teſtatem omnis carnis. Et dixit rex ad eum. Nonne videtꝰ
tibi eſſe bel viuens deus? An non vides quanta comedat ⁊
bibat quotidie? Et ait daniel arridēs. Ne erres rex. Iſte
eſt enim intrinſecus luteus: ⁊ forinſecus ereus neq; come- B
dit aliquādo. Et iratus rex vocauit ſacerdotes eius. et ait Eccle.30.
eis. Niſi dixeritis mihi quis eſt iſte qui comedit impēſas
has moriemini. Si autem oſtenderitis quoniam bel co-
medat hec morietur daniel. quia blaſphemauit in bel. Et 12.q.2.c.vtilem
dixit daniel regi. Fiat iuxta verbum tuum. Erant autē ſa- 23.q.5.c.ſi pro-pterea.
cerdotes bel ſeptuaginta: exceptis vxoribus et paruulis
⁊ filijs. Et venit rex cū daniele in templum belis. Et dixe-
runt ſacerdotes belis. Ecce nos egrediemur foras. et tu
rex pone eſcas ⁊ vinum miſce: et claude oſtium ⁊ ſigna anu
lo tuo. Et cum ingreſſus fueris mane: niſi inueneris omnia
comeſta a bel † morte moriemur vel daniel qui mentitꝰ eſt E
aduerſum nos. † Confidebant autē quia fecerāt ſub menſa al's ✠ nō habet morte.
abſconditum introitum. et per illum ingrediebantꝰ ſem-
per et deuorabant ea. Factū eſt igitur poſtꝙ egreſſi ſunt al's ✠ cōtinebāt
illi ⁊ rex poſuit cibos ante bel. precepit daniel pueris ſuis
et attulerunt cinerem et cribrauit per totum templum co
ram rege. Et egreſſi clauſerunt oſtium et ſignantes anulo
regis abierunt. Sacerdotes autē ingreſſi ſunt nocte iux-
ta conſuetudinem ſuam: ⁊ vxores ⁊ filij eorum: et comede-
runt omnia et biberunt. Surrexit autem rex primo dilu-
culo et daniel cū eo. et ait rex. Salua ne ſunt ſignacula da-
niel? Qui reſpondit. Salua rex. Statimq; cum aperuiſſet
oſtium intuitus rex mēſam exclamauit voce magna. Ma- D
gnus es bel: et nō eſt apud te dolus quiſꝙ̄. Et riſit daniel
et tenuit regē ne ingrederetur intro: ⁊ dixit. Ecce pauimē
tum: animaduerte cuiꝰ veſtigia ſunt hec? Et dixit rex. Ui-
deo veſtigia virorum et mulierum ⁊ infantium. Et iratus
eſt rex. Tunc apprehēdit rex ſacerdotes ⁊ vxores ⁊ filios
eorum: ⁊ oſtenderunt ei abſcondita oſtiola per que ingre-
diebantur ⁊ cōſumebāt que erant ſuper menſam. Occidit
ergo illos rex: ⁊ tradidit bel in poteſtatem danielis. Qui
ſubuertit eum et templum eius. Et erat draco magnus in
loco illo et colebant eum babylonij. Et dixit rex danieli.
Ecce nunc non potes dicere: quia iſte non ſit deus viuēs.
Adora ergo eum. Dixitq; daniel regi. Dominū deū meum
adoro: quia ipſe eſt deus viuens. Iſte autem non eſt deus
viuēs. Tu autem rex da mihi poteſtatem et interficiā dra- E
conē abſq; gladio et fuſte. Et ait rex. Do tibi. Tulit ergo

daniel picem et adipem et pilloſ: et coxit pariter: fecitq̃
maſſas et dedit in os draconis. Et diruptus eſt draco. Et
dixit daniel. Ecce quem colebatis. Quod cum audiſſent
babylonij: indignati ſunt vehementer. et congregati ad
5 uerſum regem dixerunt. Iudeus fact' eſt rex. Bel deſtru Supra 9.c.
xit: draconem interfecit: ⁊ ſacerdotes occidit. Et dixerũt
cũ veniſſent ad regẽ. Trade nobis danielẽ: alioq̃n interfi
ciem' te et domũ tuã. Vidit ergo rex ꝙ irruerent in eũ, ve
hementer: ⁊ neceſſitate compulſus tradidit eis danielem.
Qui miſerunt eum in lacum leonum: ⁊ erat ibi diebus ſex.
Porro in lacu erant leones ſeptem: et dabantur eis duo
6 corpora quotidie et due oues: ⁊ tunc non data ſunt eis vt
deuorarent danielem. Erat autem abacuk propheta in iu
dea: et ipſe coxerat pulmentũ et intriuerat panes in alueo
lo: et ibat in campum vt ferret meſſoribus. Dixitq̃ʒ an
gelus domini ad abacuk. Fer prandiũ quod habes in ba
bylonem danieli: qui eſt in lacu leonum. Et dixit abacuk.
Domine babylonem non vidi: ⁊ lacum neſcio. Et apprehẽ
dit eum angelus domini in vertice eius: ⁊ portauit euʒ ca
pillo capitis ſui: poſuitq̃ eum in babylonem ſuper lacũ in
impetu ſpiritus ſui. Et clamauit abacuk dicẽs. Daniel ſer
ue dei: tolle prandium quod miſit tibi deus. Et ait daniel.
Recordatus es mei deus et non dereliquiſti diligẽtes te.
Surgenſq̃ daniel comedit. Porro angelus domini reſti
tuit abacuk confeſtiʒ in loco ſuo. Venit ergo rex die ſepti
mo vt lugeret danielem: ⁊ venit ad lacuʒ ⁊ introſpexit. Et
ecce daniel ſedẽs in medio leonũ. Et exclamauit voce ma
gna rex dicẽs. Magn' es dñe deus danielis. Et extraxit
eũ † de lacu leonũ. Porro illos qui perditiõis ei' cã fue
rãt intromiſit in † lacũ: ⁊ deuorati ſunt in momẽto corã eo ✠ nõ hʒ de lacu leonum. ✠ nõ habʒ lacum.

Explicit daniel propheta.

Incipit prologus in librum duodecim prophetarum.

Non idem ordo eſt duodecim prophetaruʒ apd̃ hebreos qui eſt apud nos. Unde ſm id qd̃ ibi legitur. hic quoq̃ diſpoſiti ſunt. Oſee commaticus eſt ⁊ quaſi per ſententias loquens. Iohel plan' in principijs: in fine obſcurior: ⁊ vſq̃ʒ ad malachiam habẽt ſinguli proprietates ſuas: quem eſdram ſcribã legiſq̃ʒ doctorem hebrei autumant. Et quia longum eſt nunc de omnibus dicere: hoc tñ vos o paula ⁊ euſtochium admonitas ſcire volo vnum librum eſſe duodecim prophetarum ⁊ oſee ſynchronon eſaie: malachiam vero aggei ⁊ zacharie fuiſſe temporibus. In quibus antẽ tẽpus non prefertur in titulo: ſub illis eos regibus prophetaſſe ſub quibus et hi qui ante eos habent titulos prophetauerunt.

Item alius prologus.

Regule ſunt he ſub quibus ſignificationibus nominũ ad quas tribus per prophetas ſermo domini dirigatur. Quotieſcũq̃ʒ ad decẽ tribus tẽditur prophetia ſub his noibus deſignant' ideſt effraiʒ ſamaria: iſrael: ioſeph: iezrahel: bethauẽ: ⁊ interdũ iacob. Quando autem ad duas loquit' tribus: ſub his nominibus ſermo profertur ideſt iuda: hieruſaleʒ: beniamin domus dauid: ⁊ interdum iacob. Aliquotiens iſrael ad totas duodecim tribus refertur. Duplex eſt apud hebreos ſententia de his quatuor verſibus qui in capite ſunt prenotati. Pleriq̃ʒ enim dicũt ꝙ ab eſdra ſcriba in omnib' prophetis ſic fuerit titulatum: vt preſcriptio vniuſcuiuſq̃ʒ nomine prophetia cuius ſit ſequens noſcatur. Ipſe eſt auteʒ eſdras qui vltimus prophetaruʒ malachie nomine deſcribitur. Alij vero dicũt ꝙ ab ipſis prophetis per ſpiritũ ſanctum vt cetera ſunt conſcripta.

Incipit prologus in librum oſee prophete.

Temporibus ozie ⁊ ioathe achaz ⁊ ezechie regum iuda ⁊ hieroboan filij iohe regis. Oſee filius beeri ad prophetiam dicendaʒ ſpiritu ſancto replet' eſt. De memorato itaq̃ numero regum. Achaz rex iuda: ⁊ ieroboam rex iſrael: dominum derelinquentes: vt hyſtorie regũ ⁊ paralypomenon indicãt: etiam iſrael idolatrie crimen imperio ac poteſtate ſua admittere coegerunt. Propter quod deus ad oſee hec locutus eſt dicens. Accipe tibi vxorem fornicariam ſiue fornicationũ ⁊ fac filios fornicationis. Fornicariam itaq̃ʒ non electione corporis meretricem: ſed gentilem deũ ignorantem appellat. que dei creatoris ſui amore cõtempto ſimulachrorũ ſe ſubiecit deſiderijs. Sed cum dei precepto propheta in hac re paruiſſet conceptum ex ea filium iezrahel precepit nominare deo pollicente poſt breue tempus ſanguinem iezrahel in domo iehu vĩdicare. Cuius promiſſionis hec cauſa eſt: iehu per helyſeuʒ in regẽ iniuncto ad deffendendum ſanguinem naboth: cuius iezrahel que tunc tẽporis metropolis erat quem iezrahel achab regis iſrael vxor interemerat ſicut regum hyſtoria exponit. Is cũ grauiter ingta diuinum preceptum vindicandi ſanguinis cauſa in omnem memorati domum deſeuiſſet hoc peracto dominum dereliquiſſe inuenitur: cuius pro nepote hieroboã qui lectione comprehenſus eſt origenis ſue facta imitante et contra dei precepta et religionem cũ populo iſrael agẽte: ſanguis naboth qui in loco certe iezrahel fuerat profuſus i domo iehu procuratoris memorati hieroboe pro peccato redundaturus ſignificatur. Hinc factuʒ eſt vt ira dei in populo iſrael per denunciationeʒ prophete proceſſura deberetur. Domui autem iude miſericordia lectione comprehenſa ob hoc promiſſa eſt: quia ezechias rex iuda fili' achaz ſublatis idolis que tam pater eius ꝙ ceteri reges conſecrauerant templum dei purgaſſe et purificaſſe monſtratur.

(Margin notes: Oſee.1.a. — 4.regũ.9.a. — 3.regũ.21.a. — 4.reg.10.d. — 4.reg.16.)

Explicit prologus.

Incipit argumentum in eundem.

Oſee crebro nominat effraim ſamariã: ioſeph iezrahel: ⁊ vxoreʒ fornicariam ⁊ fornicationis filios ⁊ adulterã cubiculo clauſam mariti multo tẽpore ſedere viduam ⁊ ſub veſte lugubri viri ad ſe reditum preſtolari.

Explicit argumentum.

Incipit liber Oſee prophete.

Capitu. Summa. Accipit Oſee vxorem fornicariaʒ et de ea tres pueros generat ſcilicet duos filios et vnã filiaʒ
currit ad eccleſiam iuda et hieruſalem: et fiunt vnũ ouile et vnus paſtor. Ca. I.

Verbũ domini quod factum eſt ad Oſee filiuʒ beeri in die ozie ioathan: achan: ⁊ ezechie reguʒ iuda: ⁊ in dieb' hieroboã filij ioas regis iſrael. Principiũ loquẽdi † domino in Oſee. Et dixit dominus ad oſee. Vade ſume tibi vxorem fornicationum: et fac ✠ domini

et fac tibi filios † fornicationum: quia fornicãs fornicabi-
tur terra a domino. Et abijt: et accepit gomer filiam de-
belaim: et concepit et peperit ei filiū. Et dixit dominus
ad eum. Uoca nomen eius iezrahel. Quoniam adhuc mo-
dicum: et viſitabo ſanguinem iezrahel ſuper domum iehu
et quieſcere faciam regnū domꝰ iſrael. Et in die illa cõte-
ram arcū iſrael in valle iezrahel: Et concepit ⁊ peperit fi-
liam. Et dixit ei. Uoca nomen eius abſq; miſericordia: q̃
non addam vltra miſereri domui iſrael: ſed obliuione obli-
uiſcar eorum: et domui iuda miſerebor: ⁊ ſaluabo eos in
domino deo ſuo: ⁊ non ſaluabo eos in arcu ⁊ gladio et in
bello et in equis ⁊ in equitibus. Et ablactauit eam q̃ erat
abſq; miſericordia. Et concepit ⁊ peperit filium. Et dixit
ei. Uoca nomen eius non populus meus quia vos non po-
pulus meus: ⁊ ego non ero veſter † deus. Et erit numerꝰ
filiorum iſrael quaſi arena maris que ſine menſura eſt ⁊ nõ
numerabitur. Et erit in loco vbi dicetur eis: non populus
meus vos dicetur eis filij dei viuentis ⁊ congregabuntur
filij iuda: ⁊ filij iſrael pariter: et ponent ſibimet caput vnū
⁊ aſcẽdent de terra q̃ magnus dies iezrael.

¶ Capi. Sum. De vocatione iſrael ad penitentiam ⁊ cõ-
municationẽ ſi peniteat: de captiuitate iude: de ceſſatione
feſtorum propter idola: de conſolatione liberationis pro-
pter baptiſmū et penitentiam: de federe et pace creden-
tium: de deſponſatione ⁊ conuerſatione iudeorū. Ca. II.

Dicite fratribus veſtris populus meꝰ: ⁊ ſorori
veſtre miſericordiā † conſecute. Iudicate ma-
trem veſtram iudicate quoniam ipſa non vxor
mea et ego nõ vir eius. Auferat fornicationes
ſuas a facie † ſua: ⁊ adulteria ſua de medio vberum ſuorū
ne forte expoliem eam nudam: ⁊ ſtatuam eam ſecūdū diẽ
natiuitatis ſue. Et ponam eã quaſi ſolitudinem ⁊ ſtatuam
eam velut terram inuiam: ⁊ interficiam eam ſiti et filiorū
illius non miſerebor quoniam filij fornicationū ſunt: quia
fornicata eſt mater eorum. Confuſa eſt que concepit eos:
quia dixit. Uadam poſt amatores meos qui dant panes
mihi et aquas meas: ⁊ lanam meam: ⁊ linum meum: oleū
meum ⁊ potum meū. Propter hoc ecce ego ſepiã viã tuã
ſpinis et ſepiam eam maceria. Et ſemitas ſuas non inue-
niet: ⁊ ſequetur amatores ſuos ⁊ non apprehendet eos: ⁊
queret eos ⁊ non inueniet. Et dicet. Uadā ⁊ reuertar ad
virum meū priorem: q̃ bene mihi erat tūc magis q̃ nūc.
Et hec neſciuit: q̃ ego dedi eis frumētū ⁊ vinum ⁊ oleū
et argentū multiplicaui ei ⁊ aurum que fecerunt baal. Id-
circo conuertar ⁊ ſumam frumentum meū in tẽpore ſuo
et vinum meum in tempore ſuo ⁊ liberabo lanam meam ⁊
linum meum: que operiebant ignominiã eius. Et nunc re-
uelabo ſtultitiam eius in oculis amatorum eius ⁊ vir non
eruet eam de manu mea. Et ceſſare faciam omne gaudiū
eius ſolẽnitatem eiꝰ neomeniã eius: ſabbatum eius ⁊ om-
nia feſta temporū eius. Et corrumpam vineā eius ⁊ ficū
eius. De quibus dixit. Mercedes he mee ſunt quas de-
derunt mihi amatores mei. Et ponam eam † in ſaltum: ⁊ eã
comedet eam beſtia agri. Et viſitabo ſuper eam dies baa-
lim quibus aſcẽdebat incẽſum: ⁊ ornabat inaure ſua ⁊ mo-
nili ſuo: et ibat poſt amatores ſuos: ⁊ mei obliuiſcebatur
dixit dominus. Propter hoc ecce ego lactabo eam ⁊ du-
cam eã † in ſolitudinẽ: ⁊ dabo ei vinitores eius et loquar
ad cor eius: ex eodem loco: ⁊ vallẽ: achor: ad aperiendam
ſpem. Et canet ibi iuxta dies iuuentutis ſue et iuxta dies
aſcenſionis ſue de terra egypti. Et erit in die illo ait domi-
nus vocabit me vir meꝰ: ⁊ nõ vocabit me vltra † baalim.
Et auferam nomina baalim de ore eius: et non recorda-
bitur vltra nominis eorum. Et percutiam † cum eis fedꝰ
in die illa cum beſtia agri ⁊ cum volucre celi: ⁊ cum repti-
li terre. Et arcum et gladium ⁊ bellum conteram de terra
et dormire eos faciā fiducialiter. Et ſponſabo te mihi in

ſempiternum: ⁊ ſponſabo te mihi in iuſticia. ⁊ iudicio et in
miſericordia ⁊ in miſerationibus. Et ſponſabo te mihi in
fide ⁊ ſcies q̃ ego dñs. Et erit i die illa exaudiã dixit dñs
exaudiā celos: ⁊ illi exaudient terrã. ⁊ terra exaudiet tri-
ticum ⁊ vinum ⁊ oleum. ⁊ hec exaudiēt iezrahel. Et ſemi-
nabo eam mihi in terram: ⁊ miſerebor eius que fuit abſq;
miſericordia. Et dicam non populo meo populus meꝰ es
tu: ⁊ ipſe dicet: deus meus es tu.

¶ Capituli Summarium. De populo iudeorum dereli-
cto a domino et mercede conducto dimiſſo iudeo et expe-
ctante meſſiam: de reuerſione eius ad chriſtum in nouiſſi-
mis diebus. Ca. III.

Et dixit dominus ad me. Adhuc vade † ⁊ dilige
mulierem dilectã amico et adulterã: ſicut dili-
git dominus filios iſrael: ⁊ ipſi † reſpiciunt ad
deos alienos: ⁊ diligūt vinacia vuarum. Et fo-
di eam mihi quindecim argenteis: ⁊ choro ordei et dimi-
dio choro ordei. ⁊ dixi ad eã. † Dies multos expectabis
me. Non fornicaberis: ⁊ non eris viro: ſed et ego expecta-
bo te. Quia dies multos ſedebūt filij iſrael ſine rege ⁊ ſine
principe: ⁊ ſine ſacrificio: ⁊ ſine altari: ⁊ ſine † ephod. et ſine
theraphim. Et poſt hec reuertentur filij iſrael: ⁊ querent
dominum deum ſuum: ⁊ dauid regem ſuum: et pauebūt ad
dominum: ⁊ ad bonum eius in nouiſſimo dierum.

¶ Capituli Summarium. Propter peccata populi de-
ſolatur terra: repellitur iſrael: increpantur ſacerdotes: q̃
ſubuertunt populum: et populum pro idolis: et iudas ab
idolis prohibetur. Ca. IIII.

Audite verbum domini filij iſrael: quia iudicium
domino cum habitatoribus terre. Nõ eſt enim
veritas et non eſt miſericordia: et non eſt ſcien-
tia dei in terra. Maledictum et mendaciū et ho-
micidium et furtum et adulterium inundauerūt: ⁊ ſanguis
ſanguinem tetigit. Propter hoc lugebit terra: ⁊ infirma-
bitur omnis qui habitat in ea. In beſtia agri ⁊ in volucre
celi: ſed ⁊ piſces maris congregabunt. Uerūtamen vnuſ-
quiſq; non iudicet: ⁊ non arguatur vir. Populus enī tuus
ſicut hi qui cõtradicunt ſacerdoti: ⁊ corrues hodie et cor-
ruet etiã propheta tecum. Nocte tacere feci matrem tuā.
Conticuit populus meus eo q̃ non habuerit ſcientiã: Q̃r
tu ſcientiam repuliſti: repellam te ne ſacerdotio fungaris
mihi. Et oblita es legis dei tui: obliuiſcar filiorum tuorū ⁊
ego. Scdm multitudinẽ eorum ſic peccauerunt mihi glo-
riam eorū in ignominiã cõmutabo. Peccata populi mei
comedēt: ⁊ ad iniquitatem eorum ſubleuabunt animas eo-
rum. Et erit ſicut populus: ſic ſacerdos. Et viſitabo ſuper
eum vias eius. ⁊ cogitationes eius reddã ei. Et comedēt:
⁊ non ſaturabunt. Fornicati ſunt ⁊ nõ ceſſauerunt: q̃m do-
minū dereliquerunt in non cuſtodiendo. Fornicatio et vi-
num ⁊ ebrietas auferunt cor: Populus meus in ligno ſuo.
interrogauit: et baculus eius † annunciabit ei. Spiritus
enim fornicationum decepit eos: ⁊ fornicati ſunt a deo ſuo.
Super capita mōtium ſacrificabant: ⁊ ſuper colles accẽ-
debant thymiamata ſubtus quercum ⁊ populum ⁊ there-
binthum: q̃ bona erat vmbra eius. Ideo fornicabūtur fi-
lie veſtre: ⁊ ſponſe veſtre adultere erunt. Non viſitabo ſu-
per filias veſtras cum fuerint fornicate: ⁊ ſuper ſponſas ve-
ſtras cū adulterauerint quoniã ipſi cum meretricibus cõ-
uerſabātur: ⁊ cū effeminatis ſacrificabāt. Et populus non
intelligens vapulabit. Si fornicaris tu iſrael. non † delin-
quat ſaltem iuda. Et nolite ingredi in galgala: ⁊ ne aſcẽde-
ritis in bethauẽ neq; iurauerītis: viuit dominus. Quoniã
ſicut vacca laſciuiens declinauit iſrael. Nūc paſcet eos do-
minus quaſi agnum in latitudine. Particeps idolorum ef-
fraim: dimitte eum. Separatū eſt conuiuium eorū fornica-
tione fornicati ſunt dilexerunt afferre ignominiam prote-
ctores eius. Ligauit eum ſpiritus in alis ſuis. ⁊ confundē-

Margin notes (left): al' ⁊ fugnica-tionis · B · 4.1.c. pe. ⁊ ca. ī ne. · Eſa. 3. a. · infra eodem. · al' ſcd̄ hebr. · Supra eodem · infra eodem. · C · Supra eodem. · al' ⁊ nõ hz de. · al' ⁊ hz deū. · D · A · al' ⁊ obſecute. · al' ⁊ mea. · 4.4. poſt ex. · B · E · al' ⁊ ſaltū. · ſolitudine. · al' ⁊ baali · D · al' ⁊ nõ hz eū

Margin notes (right): Roma. 9. c. · 2. pet. 2. b. · 33. q. 4. c. recte. · 35. q. 4. l. § b. itaq;. · A · al' ⁊ nõ hz eū · al' ⁊ reſpectā · 23. q. 1. c. pe. 2. c. finali. · B · al' ⁊ diebus multis. · C · al' ⁊ ephot. · A · 23. q. 2. c. admonere. · De pe. di. 4. c. Inter hec hyꝯ q. in glo. · B · Eſa. 50. b. · 25. q. 1. § hec itaq;. · di. 38. c. omnes de renū. c. q. iſti. c. pro defectu · 1. q. 1. c. ipſi. · q. 2. c. paſtor. · 2. q. 7. § item. · e. cū balaam. · 3. q. 1. c. nulli. · Eſa. 24. c. · E · al' ⁊ annunciauit. · 27. q. 2. c. quia propter. · D · al' ⁊ derelinquas.

tur a ſacrificijs ſuis.
¶ Capituli Summarium. Sermo domini contra ſacer-
dotes ſeducentes: et populum ſeductum: ⁊ ꝙ decem nō pla
cant hoſtijs qui cum factis offendunt: ⁊ ꝙ populus fruſtra
querit humanum auxilium cui dominus aduerſatur.

¶ Capitulum. V.

Audite hoc ſacerdotes: ⁊ attēdite domus iſ-
A rael: ⁊ domus regis auſcultate: qꝛ vobis iu-
2.q.7.c.paulus dicium eſt. Quoniā laqueus facti eſtis ſpe
ol. ✝ ſuper. culationi: ⁊ ſicut rhete expanſum ✝ ſuper tha
bor: ⁊ victimas declinaſtis in profundum. Et
ego eruditor omnium eorum. Ego ſcio effraim et iſrael
B non eſt abſconditus a me. Quia nunc fornicat⁹ eſt effraim
contaminatus eſt iſrael. Non dabūt cogitationes ſuas vt
reuertantur ad deum ſuum: quia ſpiritus fornicationum in
medio eorum: ⁊ dominum non cognouerunt. Et reſponde
bit arrogantia iſrael in facie eius: ⁊ iſrael ⁊ effraim ruent
in iniquitate ſua. Ruet etiam iudas cum eis. In gregib⁹
C ſuis et in armentis ſuis vadent ad querendum dominum:
⁊ non inuenient. Ablatus eſt ab eis. In domino preuari-
cati ſunt: qꝛ filios alienos genuerunt. Nūc deuorabit eos
menſis cum patribus ſuis. Clangite buccina in gabaa: tu
ba in rama. Vlulate in bethauē: poſt tergum tuum beniā-
min. Effraim in deſolatione erit in die correptiōis in tri-
D bubus iſrael oſtendi fidem. Facti ſunt principes iuda qua
ſi aſſumentes terminum: ſuper eos effundam quaſi aquam
iram meam. Calumniam patiens eſt effraim fractus iudi-
cio. quoniam cepit abire poſt ſordes. Et ego quaſi tinea
effraim: ⁊ quaſi putredo domui iuda. Et vidit effraim lan-
al's ✝ ſoluere. guorem ſuum: ⁊ iudas vinculum ſuum. Et abijt effraim ad
aſſur: et miſit ad regem vltorem. Et ipſe non poterit ✝ ſa-
nare vos: nec ſoluere poterit a vobis vinculum. Quoniā
ego quaſi leena effraim ⁊ quaſi catulus leonis domui iu-
da. Ego autē capiā ⁊ vadā: ⁊ tollā ⁊ nō eſt q eruat. Vadēs
reuertar ad locum meum donec deficiatis: ⁊ queratis fa-
ciem meam.
¶ C. S. De triduo paſſionis et natiuitatis chriſti ꝙ a ſa-
cerdotibus prodijt iniquitas.   Ca VI.

In tribulatione ſua mane cōſurgent ad me. Ve-
A nite et reuertamur ad dominum: quia ipſe ce-
pit et ✝ ſanabit nos: percutiet et curabit nos:
al's ✝ ſaluabit. Viuificabunt nos poſt duos dies: in die tertia.
ſuſcitabit nos et viuem⁹ in conſpectu eius ſciemus ſeque
murꝙ vt cognoſcamus dominum. Quaſi diluculum pre-
B paratus eſt egreſſus eius: ⁊ veniet quaſi imber nobis tem
poraneus et ſerotinus terre. Quid faciam tibi effraim?
Quid faciam tibi iuda? Miſericordia veſtra quaſi nubes
C matutina: et quaſi ros mane pertranſiens. Propter hoc
dolaui in prophetis: ⁊ occidi eos in verbis oris mei: ⁊ iu-
dicia ✝ tua quaſi lux egredientur. Quia miſericordiam vo
al's ✝ mea. lui et non ſacrificium: et ſcientiam dei plus ꝙ holocauſtū.
mat.9.b.⁊.2.a Ipſe autem ſicut adam tranſgreſſi ſunt pactum: ibi preua
D ricati ſunt in me. Galaad ciuitas operantium idolum ſup
di.50.pōderet in ſi plantata ſanguine: et quaſi fauces virorum latronum. Par
ticeps ſacerdotum in via interficientium pergentes de ſi
chen: quia ſcelus operati ſunt. In domo iſrael vidi horrē
al's ✝ fornicatiōe dum. Ibi fornicationes effraim contaminatus eſt iſrael.
Sed et iuda pone meſſem tibi: cum conuertero captiuita
tem populi mei.
¶ Capituli Summarium. Quod hieruſalem fauore hie
roboam exarſit ad idolatriam: arguit effraim ⁊ quod ſimu
letur gentibus nec reuertatur per penitentiam: ſua detri
menta non videt: ⁊ quaſi columba perdit pullos: et cede-
tur pro clamore peccatorum: arguitur de appoſtaſia ⁊ ido
latria: de ingratitudine. de gula: de doloſa infeſtatione dei
nec reuertuntur ad penitentiam.

¶ Capitulum. VII.

Cum ſanare vellē iſrael reuelata eſt iniquitas A
effrai ⁊ malitia ſamarie: qꝛ operati ſunt mē-
dacium. Et fur ingreſſ⁹ eſt ſpolians latrūcul⁹
fortis. Et ne forte dicāt in cordib⁹ ſuis oēm
malitiam eorum me recordatum. Nunc circūde De pe.di.4.c. ſorte.
derūt eos adinuentiōes ſue: corā facie mea facte ſunt. In
malicia ſua letificauerunt regem: ⁊ in mendacijs ſuis prin-
cipes. Omnes adulterātes quaſi clibanus ſuccēſus a co
quente. Quieuit paululum ciuitas a cōmixtione fermenti
donec fermentaretur totum. Dies regis noſtri. Ceperūt
principes furere a vino. Extendit manum ſuam cum illuſo
ribus: quia applicauerunt quaſi clibanum cor ſuum cū in- B
ſidiaretur eis. Tota nocte dormiuit coquēs eos: mane ip
ſe ſuccenſus quaſi ignis flāme. Omnes calefacti ſunt qua-
ſi clibanus: et deuorauerunt iudices ſuos. Omnes reges mat.13.c.
eorum ceciderunt non eſt qui clamet in eis ad me. Effraim
in populis ipſe commiſcebatur. Effraim factus eſt ſubci- C
nericius ✝ panis qui non reuertatur. Comederunt alieni al's ✝ non ver panis.
robur eius: et ipſe neſciuit: Sed et cani effuſi ſunt in eo: et
ipſe ignorauit. Et humiliabitur ſuperbia iſrael i facie ei⁹.
Nec reuerſi ſunt ad dominum deum ſuum ⁊ non queſierūt
eum in omnibus his. Et factus eſt effraim quaſi columba
ſeducta non habens cor. Egyptū inuocabant: ad aſſirios
abierunt. Et cum profecti fuerint expandā ſuper eos rhe
te meum quaſi volucrem celi detraham eos. Cedam eos
ſm auditionem cetus eorum. Ve eis quoniam receſſerunt
a me vaſtabuntur: quia preuaricati ſunt in me. Ego rede- D
mi eos ⁊ ipſi locuti ſunt contra me mendacia. Et nō clama De pe.di.4.c. ſine.
uerunt ad me in corde ſuo: ſed ✝ vlulabant in cubilib⁹ ſuis. al's ✝ vlulabāt
Super triticum et vinum ruminabant: ⁊ receſſerunt a me.
Et ego erudiui eos et confortaui brachia eorum: ⁊ in me
cogitauerunt maliciā ✝. Reuerſi ſunt ✝ vt eſſent abſꝙ iu- al's ✝ contra
go facti ſunt quaſi arcus doloſus. Cadent in gladio prin- al's ✝ in nihil
cipes eorum a furore lingue ſue. Iſta ſubſannatio eorum in
terra egypti.
¶ Ca. Sum. Predixit ſamariam cum vitulo ſuo et popu
lum deſtruendū per nabuchodonoſor propter cauſas plu
rimas et vrbes iuda concremandas.

Capitulum. VIII.

In gutture tuo ſit tuba quaſi aquila ſuper do- A
mum domini pro eo ꝙ tranſgreſſi ſunt fedus 1.q.1.c.quod dicit
meum et legem meā preuaricati ſunt. Me in-
uocabūt de⁹ me⁹ cognouimus te iſrael: Proie-
cit iſrael bonum inimicus perſequetur eū. Ipſi regnaue
runt ⁊ nō ex me principes extiterunt ⁊ nō cognouiſti. Au-
rū ſuū ⁊ argētū ſuū fecerūt ſibi idola: vt interirēt. Proiect⁹
ē vitulus tu⁹ ſamaria. Irat⁹ eſt furor me⁹ in eis. Vſꝙ quo S.q.1.c. ſtatuit
non poterunt emundari? Quia ex iſrael ⁊ ipſe eſt. Artifex B
fecit illum ⁊ non eſt deus. quū in aranearum telas erit vitu
lus ſamarie: qꝛ ventum ſeminabunt. ⁊ turbinē metēt. Cul-
mus ſtans non eſt in eis germen non faciet farinam. Qꝺ
⁊ ſi fecerit alieni comedēt eam. Deuoratus eſt iſrael. Nūc
factus eſt in nationibus quaſi vas immundum: qꝛ ipſi aſcē
derunt ad aſſur. Onager ſolitarius ſibi effraim. Munera
dederūt amatoribus ſuis: ſed ⁊ cum mercede conduxerūt C
nationes: Nunc congregabo eos et quieſcent paulisper
ab onere regis et principum. Quia multiplicauit effraim
altaria ad peccandum facte ſunt ei are in delictum. Scri-
bam ei multiplices leges meas: que velut aliene cōputa- De pe.di.1.c. ſcribam
te ſunt. Hoſtias ✝ offerent immolabunt carnes et come- D
dent et dominus nō ſuſcipiet eas. Nunc recordabitur ini- al's ✝ afferent
quitatis eorum: et viſitabit peccata eorum. Ipſi in egyptū
conuertentur. Et oblitus eſt iſrael factoris ſui et edifica-
uit delubra: ⁊ iudas multiplicauit vrbes munitas. Et mit
tam ignem in ciuitates eius: et deuorabit edes illius.
¶ Capi. Summa. Prophetat famē ſamarie et reprobatio
tionē ſacrificiorum: ⁊ captiuitatem iſrael prophetas ſuos

deceptos

deceptos filios dicit a patribus degeneraſſe: ⁊ imprecat:
ſterilitatẽ parentibus corrumpẽtibus illos. Ca.IX.

A Oli letari iſrael:noli exultare ſicut populi quia
fornicat⁹ es a deo tuo. Dilexiſti mercedẽ ſuper
omnes areas tritici. Area ⁊ torcular nõ paſcet
eos: ⁊ vinũ mentiet̃ eis. Nõ habitabunt in ter-
(14.q.1.c. ſi quis in quo in ſi. ⁊ 4. apponit in ſi. 1.4.q.1.c. dedici mus.) ra dñi. Reuerſus eſt effraim in egyptũ ⁊ in aſſyrijs pollu-
tum comedit. Nõ libabũt dño vinum: ⁊ nõ placebunt ei.
Sacrificia eorũ quaſi panis lugentiũ. Oẽs qui comedẽt
eum contaminabunt̃: q: panis eorum anime ipſorũ: non in
trabunt in domum dñi. Quid facietis in die ſolenni in die
feſtiuitatis dñi? Ecce enĩ pfecti ſunt a vaſtitate. Egypt⁹
(al's ✝ argenti.) cõgregabit eos: mẽphis ſepeliet eos. Deſiderabile ✝ ar-
B gentũ eorũ vrtica hereditabit: lappa in tabernaculis eoꝝ.
Venerunt dies viſitationis: venerũt dies retributionis.
Scitote iſrael ſtultũ: prophetã inſanũ virũ ſpũalez. Pro-
pter multitudinẽ iniquitatis tue: ⁊ multitudinez amentie.
Speculator effraim cũ deo meo propheta: laqueus ruine
factus eſt ſuper omes vias ei⁹. Inſania in domo dei eius.
Profunde peccauerũt ſicut in dieb⁹ gabaa. Recordabit̃
(al's ✝ vuam.) iniquitates eorũ ⁊ viſitabit peccata eorum. Quaſi ✝ vuas
in deſerto inueni iſrael: quaſi prima poma ficulnee in cacu
C mine eius vidi patres eorum. Ipſi autem intrauerunt ad
beelphegor ⁊ abalienati ſunt in cõfuſione: ⁊ facti ſunt abo
minabiles ſicut ea que dilexerunt. Effraim quaſi auis auo
lauit. Gloria eorum a partu: ⁊ ab vtero ⁊ a conceptu. Qđ
et ſi enutrierint filios ſuos: abſq̃ liberis eos faciam in ho
minibus. Sed ⁊ ve eis cum receſſero ab eis. Effraim (vt
vidi) tyrus: erat fundata in pulchritudine. Et effraim edu
cet ad interfectorem filios ſuos. Da eis domine. Quid da
D bis eis? Da eis vuluam ſine liberis: ⁊ vbera arentia. Om
nes nequitie eorũ in galgal: q: ibi exoſos habui eos. Pro
pter maliciam adinuentionum eorum de domo mea eijciã
eos. Non addam vt diligã eos. Omnes principes eorũ.
recedentes. Percuſſus eſt effraim: radix eorum exiccata
eſt. Fructũ nequaq̃ facient. Quod ⁊ ſi genuerint interfi-
ciam amantiſſima vteri eorum. Abijciet eos domin⁹ deus
meus quia nõ audierũt eum: et erunt vagi in nationibus.

C.E.S. De vite frondoſa ⁊ ſperantibus proſpera: predi
cit interitum iſrael ⁊ vaſtationem terre propter idola ar-
guitur effraim quod dederat ad vomitum: et prouocatur
ad veram penitentiam: alioquin affligetur Ca.X.

A Itis frondoſa iſrael: fructus adequatus eſt ei.
Scdm multitudinem fructus ſui multiplicauit
altaria: iuxta vbertatem terre ſue: exuberauit ſi
mulachris. Diuiſum eſt cor eorum: nunc interi-
(al's ✝ tunc.) bunt. Ipſe confringet ſimulachra eorũ: depopulabit̃ aras
eorum. Quia ✝ tũc dicẽt: nõ eſt rex nobis. Nõ enĩ timem⁹
B dominum: Et rex quid faciet nobis? Loquimini verba vi
ſionis inutilis. ⁊ ferietis fedus cum mendacio: ⁊ germina
bit quaſi amaritudo iudicium ſuper ſulcos agri. Vaccas
bethauen coluerunt habitatores ſamarie. Quia luxit ſup
eum populus eius: ⁊ editui eius ſuper eum exultauerunt
in gloria eius: quia migrauit ab ✝ eo. Siquidem ⁊ ipſe in
(al's ✝ ea.) aſſur delatus eſt munus regi vltori. Confuſio effraim capiet
et confundetur iſrael in voluntate ſua. Trãſire fecit ſama-
ria regem ſuum quaſi ſpumam ſuper faciẽ aque. Et diſper
gentur excelſa idoli peccatũ iſrael. Lappa ⁊ tribulus aſcẽ
det ſuper aras eorum. Et dicent montibus: operite nos.
C et collibus: cadite ſuper nos. Ex diebus gabaa peccauit
(Luc.23.a. Apoc.6.b.) iſrael. Ibi ſteterunt. Non cõprehendet eos in gabaa pre-
lium ſuper filios iniquitatis. Iuxta deſideriũ meum cor-
ripiam eos. Congregabuntur ſuper eos populi: cum cor
ripientur propter duas iniquitates ſuas. Effraim vitula
docta diligere trituram: ⁊ ego trãſiui ſuper pulchritudinẽ
colli ei⁹. Aſcẽdã ſuper effraim. Arabit iudas. cõfriget ſibi
ſulcos iacob. Seminate vobis in iuſticia: ⁊ mittite in ore
miſericordie: innouate vobis nouale. Tẽpus autem requi
rendi dominũ. cum venerit qui docebit vos iuſticiã. Ara- D
(Hiere.4.a.) ſtis impietatem: iniquitatem meſſuiſtis comediſtis frugẽ
(al's ✝ nõ bz et.) mendacij. Quia confiſus es in vijs tuis ✝ ⁊ in multitudi-
ne fortium tuorum: conſurget tumultus in populo tuo: et
omnes munitiones tue vaſtabuntur ſicut vaſtatus eſt ſal-
mana: a domo eius qui vindicauit baal: in die prelij matre
ſuper filios alliſa. Sic fecit vobis bethel a facie malicie
nequitiarum veſtrarum.

C Capituli Summarium. Deus commemorat beneficia
ſua ⁊ increpat ingratitudinem iſrael: ⁊ exprimit patris af
fectum in puniendo iſrael: vel de aduentu chriſti. et voca-
tione eccleſie. Cap.XI.

Icut mane tranſit: pertrãſiit rex iſrael. q: puer A
(Mat.2.c.) iſrael ⁊ dilexi eũ ⁊ ex egypto vocaui filiũ meũ.
Vocauerunt eos ſicut abierunt a facie eorũ.
Baalim immolabant: ⁊ ſimulachris ſacrifica B
bant. Et ego quaſi nutricius effraim portabaz eos in bra
chijs meis: ⁊ neſcierunt q̃ curarem eos. In funiculis adã
traham eos in vinculis charitatis. Et ero eis quaſi exal-
tans iugum ſuper maxillas eorum: ⁊ declinaui ad eum vt
veſceretur. Non reuertetur in terram egypti: ⁊ aſſur ipſe
rex eius quoniam noluerunt conuerti. Cepit gladius in
ciuitatibus eius: ⁊ conſumet electos eius: et comedet ca-
pita eorum. Et populus meus pendebit ad reditum meũ:
Iugum autem imponetur eis ſimul: quod non auferetur. C
Quomodo dabo te effraim protegam te iſrael? Quomo-
do dabo te? Sicut adama: ponam te vt ſeboim. Conuer-
(Gen.19.f. de pe.di.1.c. ſed continuo. 32.q.7.c. flagi tia.) ſum eſt in me cor meum pariter conturbata eſt plenitudo
mea. Nõ faciam furorem ire mee. Nõ conuertar vt diſper
dam effraim: quia deus ego ⁊ non homo. In medio tui ſan
ctus ⁊ non egrediar ciuitatem. Poſt dominum ambula- D
bunt. Quaſi leo rugiet quia ipſe rugiet ⁊ formidabunt fi-
lij maris. Et auolabunt quaſi auis ex egypto. et quaſi colũ
ba de terra aſſyriorum et collocabo eos in domibus ſuis
dicit dominus. Circundedit me effraim in negociatione:
et in dolo domus iſrael. Iudas autem teſtis deſcendit cũ
deo: et cum ſanctis ✝ fidelibus.

(al's ✝ fidelis.) C.E.S. De pena iſrael ⁊ iude: de beneficijs factis iacob
⁊ malicia filiorum eius: ſcilicet effraim ⁊ chanaan: et de re
uocatione populi per prophetas: de iuda ſequente viam
iſrael: ⁊ de beneficijs factis iacob. Ca.XII.

Ffraim paſcit ventum: ⁊ ſequitur eſtum. Tota
die mendaciuz et vaſtitatem multiplicat. Et fe A
(Geneſis.25.c.) dus cum aſſyrijs iniit: et oleum in egyptum fere
(Geneſis.25.f.) bat. Iudicium ergo domini cum iuda: et viſita
tio ſuper iacob. Iuxta vias eius et iuxta adinuentiones
eius reddet ei. In vtero ſupplantauit fratrem ſuum et in
fortitudine ſua directus eſt cum angelo. Et inualuit ad an
gelum: ⁊ confortatus eſt. Fleuit ⁊ rogauit eum: in bethel B
inuenit eum: ⁊ ibi locutus eſt nobiſcum. Et dominus deus
exercituum dominus memoriale eius. Et tu ad ✝ dominũ
(al's ✝ nõ bz dñm.) deum tuum conuerteris. Miſericordiam et iudicium cu-
ſtodi: ⁊ ſpera in deo tuo ſemper. Chanaam in manu eius
ſtatera doloſa calumniam dilexit. Et dixi effraim. Verum
tñ diues effect⁹ ſum: inueni idolũ mihi. Oẽs labores mei C
non inuenient mihi iniquitatem quam peccaui. Et ego do
(al's ✝ eduxi te. de pe.di.1.c. ne forſitan.) minus deus tuus ✝ ex terra egypti. Adhuc ſedere te faciã
in tabernaculis: ſicut in diebus feſtiuitatis. Et locutus
ſum ſuper prophetas. et ego viſionem multiplicaui: et in
manu prophetarum aſſimilatus ſum. Si galaad idolum:
ergo fruſtra ✝ erant in galgal bobus immolentes? Nam
(al's ✝ erant.) et altaria eorum quaſi aceruus ſuper ſulcos agri. Fugit ia-
cob in regionem ſyrie: ⁊ ſeruiuit iſrael in vxorem ⁊ in vxo- D
(al's ✝ ſeruauit. Geneſis.28.a.) rem ✝ ſeruiuit. In propheta autez eduxit domin⁹ iſrael de
egypto: ⁊ in propheta ſaluat⁹ eſt. Ad iracũdiã me prouo-

caſit effraim in amaritudinib⁹ ſuis: et ſanguis eius ſuper
eū veniet: ⁊ opprobrium eius reſtituet ei dñs deus ſuus.
¶ Capituli ſummarium. De idololatria effraim ⁊ de dño
perſequente ipſum: ꝙ ſolus de⁹ eſt adiutor: ⁊ ipſe memor
peccatorum: de paſſione chriſti et aduentu eius: et deſtru-
ctione mortis inferni. Cap. VIII.

Oquente effraim horror inuaſit iſrael: et deli-
A quit in baal et mortuus eſt. Et nunc addiderūt
ad peccandum: feceruntq́ꝫ ſibi conflatile de ar
gento ſuo quaſi ſimilitudinem idolorum: factu
ra artificum totum eſt. His ipſi dicunt. Immolate homi
B nes vitulos adorantes. Idcirco erunt quaſi nubes matu
.43.b. tina et ſicut ros matutinus preteriens. Sicut puluis tur-
bine raptus ex area: ⁊ ſicut fumus de fumario. Ego autē
dominus deus tuus ex terra egypti: et deum abſq́ꝫ me ne
ſcies et ſaluator non eſt preter me. Ego cognoui te in de-
ſerto: in terra ſolitudinis. Iuxta paſcua ſua adimpleti
ſunt: et ſaturati ſunt. Et eleuauerunt cor ſuum: et obliti
C ſunt mei. Et ego ero eis quaſi leena: ſicut pardus in via
uer.17.b. aſſyriorum. Occurrā eis quaſi vrſa raptis catulis: et dirū-
pam interiora iecoris eorum. Et conſumam eos ibi quaſi
leo: beſtia agri ſcindet eos. Perditio tua iſrael: tantum-
3. modo in me auxilium tuum. Ubi eſt rex tuus? Maxime
nunc ſaluet te in omnibus vrbibus tuis. Et iudices tuos
eg.8.a. de quibus dixiſti da mihi regem et principes. Dabo tibi
D regem in furore meo: ⁊ auferam in indignatione mea. Col
bre.2.d. ligata eſt iniquitas effraim: abſconditum peccatum eius:
Dolores parturientis venient ei. Ipſe filius non ſapiens
Nunc enim non ſtabit in contritione filiorum. De manu
mortis liberabo eos: de morte redimam eos. Ero mors
tua o mors morſus tuus ero inferne. Cōſolatio abſcondi
ta eſt ab oculis meis q: ipſe inter fratres diuidet. Addu-
cet vrentem ventum dominus de deſerto aſcendentem: et
ſiccabit venas eius ⁊ deſolabit fontem eius: et ipſe diri-
piet theſaurum omnis vaſis deſiderabilis.

¶ Capituli Summariū. De interitu ſamarie: monet con
uerti ad dominum et confiteri ⁊ conuerti ab aſſur: ⁊ con-
uerſis promittit bona plurima: ſi tamen non vltra redeāt
ad peccatum. Capitu. XIIII.

A Ereat ſamaria quoniam ad amaritudinem con
citauit deum ſuum. In gladio pereant: paruuli
eorum elidantur: et fete eius ſcindantur. Con-
uertere iſrael ad dominum deum tuum. quoniā
B corruiſti in iniquitate tua. Tollite vobiſcum verba et con-
†equos. uertimini ad dominum ⁊ dicite ei. Omnem aufer iniqui-
† pe.di:ꝛ.c.ſ tatem ⁊ accipe bonum: et reddamus vitulos labiorū no-
gemus.c.ne ſtrorū. Aſſur non ſaluabit nos. Super equos † non aſcen
aſtan.
† popull.
C demus nec dicemus vltra dij noſtri opera manuū noſtra
rū. q: eius qui in te eſt miſereberis † pupilli. Sanabo con
tritiones eorum diligam eos ſpontanee. q: auerſus eſt
furor meus ab eis. Ero quaſi ros: ⁊ iſrael germinabit ſi
cut lilium et erumpet radix eius vt libani. Ibunt rami ei⁹.
Et erit quaſi oliua gloria eius et odor eius vt libani. Con
uertentur ſedentes in vmbra eius viuent tritico. Et ger-
minabunt quaſi vineā. Memoriale eius ſicut vinum liba
D ni. Effraim quid mihi vltra idola? Ego exaudiam et diri-
Hieremie.6. gam eum: ego vt abietem virentem ex me fructus eius in
uentus eſt. Quis ſapiēs ⁊ intelliget iſta: intelligēs et ſciet
hec? Quia recte vie domini. et iuſti ambulabūt in eis: pre
uaricatores vero corruent in eis.

¶ Explicit Oſee propheta.

¶ Incipit prologus in Iohel prophetā.

Anctus Iohel apud hebreos poſt oſee poni-
tur. Et ſicut ibi ſub nomine effraim ad decem
tribus confertur vaticinium: que vel ſamaria Oſe.2.d
vel iſrael ſepe memorantur: ſic in hūc prophe
tam omne quod dicitur ad tribum iuda et ad
hieruſalem pertinere credendū eſt. ⁊ nullā omnino iſrael.
ideſt decem tribuū in hoc fieri mentionē. Tempora quo- Ps.117.
q́ꝫ quibus prophetauit eadem debemus accipere que in
oſee legimus: in diebus ozie: ioathā: ⁊ achā et ezechie re-
gum iuda. ⁊ in diebus hieroboam filij ioas regis iſrael. Ose.11.b.13.
Porro factum eſſe ſermonem domini ad meritum eius re
fertur cui fit: non ad conditionem eius qui fieri dicitur vt
alibi legimus. Dominus factus eſt mihi in ſalutem. Audi
tus autem in ſcripturis ſanctis nō eſt ille qui ad aures ſo-
nat: ſed qui in corde percipitur: iuxta illud qđ dominus lo
quitur. Qui habet aures audiēdi audiat. Qđ autem dici-
tur hebraice hiezemi grece enotiſaſthe latine ſonat aurib⁹ Debre.1.c.
percipite: proprie non aure ſed corde percipitur. Qui ſe-
nes ſunt ⁊ celeſtes audiunt ſpiritualiter: qui autem habi- Esa.1.c.
tant in terra appellanturq́ꝫ terreni: auribus percipiunt.
Ubicunq́ꝫ autem hec duo verba iuncta ponuntur: non ad
ſimplicem tantum verborum ſonum ſed ad reconditā quo
q́ꝫ dictorum intelligentiam pertinent intelligendū eſt. In
geneſi lamech loquitur ad vxores ſuas ada ⁊ ſella. Audi-
te verba mea vxores lamech: aurib⁹ percipite ſermones
meos. Quia virum occidi in vulnus meum et iuuenem in
liuorē meū. Et eſaias. Audite celi et aurib⁹ percipe terra.

¶ Item alius prologus in eundem.

In hoc propheta idcirco nec reges nec tēpo
ra ſunt prenotata: quia eiſdem tēporibus ac
regibus quib⁹ oſee prophetauerat ⁊ iſte pro
phetauit. Ex tribus igitur generibus rheto
rum hec ſumuntur pricipia: ⁊ tres ſunt argu-
mentorum partes ex quibus incipere ſolet omnis orator.
Aut enim dociles: aut beniuolos: aut attentos audito-
res debet efficere. Hic ergo propheta recte a magnitudi
nē cladis ſumens principium eoſq́ꝫ qui audituri erant vo-
lens ad penitentiam prouocare reddit attētos admirans
futurum malum: vt conſyderantes venture cladis aſpirā-
tem ocius arriperent penitentiam. Iohel interpretatur
incipiens aut domini deſcenſus. Fatuel vero aut latitudo
aut oſtium dei. Tropologice hoc eſt: ꝙ qui oſtium dei et
ſcientiā dñi habuerit apertam recte incipit prophetare.

¶ Item alius prologus.

Iohel de tribu ruben: natus in agro bethoron
vbi etiam in pace mortuus eſt et ſepultus.

¶ Item argumentum in eundem.

Iohel filius fatuel deſcribit terram duodecim
tribuum: eruhca: brucho. locuſta: rubigine: va-
ſtante conſumptam: et poſt euerſionem prioris
populi effuſum iri ſpiritum ſanctum ſuper ſer-
uos dei ⁊ ancillas: ideſt ſuper cētum viginti credētiū ho-
minum ⁊ effuſum iri in cenaculo ſion. Qui centum viginti
ab vno vſq́ꝫ ad quindecim paulatim et per incrementa ſur
gentes: quindecim gradum numerū efficiunt qui in pſal-
terio myſtice continentur.

¶ Explicit argumentum.

Incipit

Incipit Jobel propheta.

Capituli Summarium. Prophetat contra iudeam quatuoꝛ plagas: ⁊ excitat doꝛmientes: vt videant futuꝝ ſibi malum ⁊ ſacerdotes vt plangant: ⁊ ipſe plangit vaſtitatem terre ſue. Capitulum.I.

A Verbū domini quod factū eſt ad Jobel filium phatuel. Audite hec ſenes ⁊ auribus percipite oēs habitatoꝛes terre ſi factū eſt iſtud in diebus veſtris: aut in diebus patrū veſtroꝝ. Sup hoc filijs veſtris narrate et filij veſtri filijs ſuis. ⁊ filij eoꝛum generationi altere.

B Reſiduū eruche comedit locuſta: et reſiduum locuſte comedit bꝛuchus: et reſiduū bꝛuchi comedit rubigo. Expergiſcimini ebꝛij: flete ⁊ vlulate oēs qui bibitis vinū in dulcedie: qm̄ perijt ab oꝛe veſtro. Gens eīm aſcēdet ſuper terrā meam foꝛtis ⁊ innumerabilis. Dentes eius vt dētes leonis. ⁊ molares eiꝰ vt catuli leonis. Poſuit vineā meam in deſertum: ⁊ ficum meā decoꝛticauit. Nudās ſpoliauit eā ⁊ pꝛoiecit: albi facti ſunt rami eius. Plange quaſi virgo accīcta ſacco ſuper virū pubertatis † ſue. (marg.: † tue.) Perijt ſacrificium ⁊ libatio de domo domini: ⁊ luxerunt ſacerdotes miniſtri domini. Depopulata eſt regio: luxit humus qm̄ deuaſtatuꝝ eſt triticum.

C Cōfuſum eſt vinū ⁊ elanguit oleuꝝ. Confuſi ſunt agricole: vlulauerū vinitoꝛes ſuper frumento vino ⁊ hoꝛdeo: q2 perijt meſſis agri. Vinea cōfuſa eſt: ⁊ ficꝰ elāguit: Malogranatū ⁊ palma et malū ⁊ oīa ligna agri aruerūt: q2 cōfuſum eſt gaudium a filijs hominū. Accingite vos ⁊ plangite ſacerdotes: vlulate miniſtri altaris. Ingredimini: cubate in ſacco miniſtri dei mei: quoniam interijt de domo dei † veſtri ſacrificium et libatio. (marg.: † noſtri.) Sanctificate ieiunium: vocate cetum (marg.: Infra.2.d. † non hꝫ in hebr.) cōgregate ſenes omnes habitatoꝛes terre † in domū dei † veſtri: ⁊ clamate ad dominū. (marg.: † noſtri.)

D A a a: diei: quia pꝛope eſt dies dn̄i: ⁊ quaſi vaſtitas a potente veniet. (marg.: † noſtri.) Nūquid non coꝛā oculis veſtris alimenta perierūt de domo dei † veſtri leticia ⁊ exultatio? Cōputruerūt iumenta in ſtercoꝛe ſuo demolita ſunt hoꝛrea: diſſipate ſunt apothece: quoniam confuſum eſt triticū. Quid ingemuit animal: mugierunt greges armenti? Quia nō eſt paſcua eis. Sed ⁊ greges pecoꝛum diſperierunt: Ad te domine clamabo: quia ignis comedit ſpecioſa deſerti: ⁊ flamma ſuccendit omnia ligna regionis. Sed ⁊ beſtie agri quaſi area ſitiēs imbꝛē. ſuſpexerunt ad te quoniam exiccati ſunt fontes aquarum et ignis deuoꝛauit ſpecioſa deſerti.

Ca. Sum. Jubet dn̄s ſonitu tubarum pꝛedicari aduētum hoſtium, quoꝛum aduentus deſcribitur ⁊ crudelitas: hoꝛtatr ad penitentiā bona plurima penitētibus ꝓmittit: de miſſione ſpiritusſancti: et tpe paſſionis. Capitu.II.

Canite tuba in ſion: vlulate in mōte ſctō meo. Cōturbentur omnes habitatoꝛes terre: quia venit dies domini quia pꝛope eſt dies tenebꝛarū ⁊ caliginis: dies nubis et turbinis. A (marg.: Infra eodem.) Quaſi mane expāſum ſuper mōtes pp̄ls multus ⁊ foꝛtis. Similis ei non fuit a pꝛincipio: et poſt eum non erit vſqꝫ in annos generationis ⁊ generationis. Ante faciē eius ignis voꝛans ⁊ poſt eum exurens flāma. Quaſi hoꝛtus voluptatis terra coꝛaꝫ eo: ⁊ poſt eū ſolitudo deſerti neqꝫ eſt qui effugiat eū. Quaſi aſpectus equoꝛum: aſpectus eoꝛum: et quaſi equites ſic current. B Sicut ſonitus quadrigarum ſuper capita montium exilient: ſicut ſonitus flamme ignis deuoꝛantis ſtipulam velut populus foꝛtis pꝛeparatꝰ ad pꝛeliū. A facie eius cruciabuntur populi: omnes vultus redigentur in ollam. Sicut foꝛtes current quaſi viri bellatoꝛes aſcendent murum. Viri in vijs ſuis gradientur: et non declinabunt a ſemitis ſuis. Vnuſquiſqꝫ fratrem ſuum non coartabit ſinguli in calle ſuo ambulabunt. Sed ⁊ per feneſtras cadent ⁊ nō demolientur: vꝛbem ingredientur in muro current. Domos conſcēdent: per feneſtras intrabunt quaſi fur. A facie eius contremuit terra moti ſunt celi. Sol et luna obtenebꝛati ſunt: et ſtelle retraxerunt ſplendoꝛem ſuum. C Et dominus dedit vocem ſuaꝫ ante faciem exercitus ſui: q2 multa ſunt nimis caſtra eius: quia foꝛtia et facientia verbum eius. (marg.: Infra.3.d.) Magnus enim dies domini ⁊ terribilis valde: ⁊ qs ſuſtinebit eum? (marg.: de pe. diſt.1.c. hodiern. 26.q.6.c.ecce. Pſa.35.) Nunc ergo dicit dominus. Conuertimini ad me in toto coꝛde veſtro in ieiunio et in fletu ⁊ in planctu et ſcindite coꝛda veſtra et non veſtimenta veſtra. Et conuertimini ad dn̄m deū veſtrum q2 benignus ⁊ miſericoꝛs (marg.: Jone.3.d.) D eſt patiens et multe miſericoꝛdie: et pꝛeſtabilis ſuper malicia. Quis ſcit ſi conuertatur ⁊ ignoſcat: ⁊ relinquat poſt ſe benedictionem? Sacrificiū et libameꝫ dn̄o deo noſtro. (marg.: Supra.1.c.) Canite tuba in ſion ſanctificate ieiuniū: vocate cetuꝫ: congregate populuꝫ: ſanctificate eccleſiam: coadunate ſenes congregate paruulos ⁊ ſuggētes vbera. Egrediatur ſpōſus de cubili ſuo: et ſponſa de thalamo ſuo. Inter veſtibulum et altare ploꝛabunt ſacerdotes miniſtri domini: et dicent. Parce domine parce populo tuo: et ne des hereditatem tuam oppꝛobꝛiū vt dominentur eis nationes. Quare dicunt in populis vbi eſt deus eoꝛum? E Zelatus eſt dominus ſuper terram ſuam: et pepercit populo ſuo. Et reſpondit dominus et dixit populo ſuo. Ecce ego mittā vobis frumentum et vinum et oleum: et replebimini in † eis (marg.: aliꝰ † eo.) et non dabo vos vltra oppꝛobꝛium in gētibus. Et eū qui ab aquilone eſt pꝛocul faciā a vobis et expellam eū in terram inuiam et deſertam. Faciem eius contra mare oꝛientale: et extremuꝫ eius vſqꝫ ad mare nouiſſimū. Et aſcēdet fetoꝛ eius et aſcēdet putredo eius: q2 ſuperbe egit. Noli timere terra: exulta ⁊ letare quoniam magnificauit dominus vt faceret. Nolite timere animalia regionis: q2 germinauerunt ſpecioſa deſerti: q2 lignuꝫ attulit fructū ſuū ficꝰ et vinea dederunt virtutem ſuā. F Et filie ſion exultate et letamini in domino deo veſtro quia dedit vobis doctoꝛem iuſtitie et deſcendere faciet ad vos imbꝛē matutinum ⁊ ſerotinum † ſicut in pꝛincipio. (marg.: al † nō hꝫ ſicut) Et implebuntur aree frumēto et redundabunt toꝛcularia vino et oleo. Et reddam vobis annos quos comedit locuſta: bꝛuchus: et rubigo: et eruca. Foꝛtitudo mea magna quā miſi in vos. Et comedetis veſcētes et ſaturabimini: et laudabitis nomen dn̄i dei vr̄i qui fecit mirabilia vobiſcum. Et non confundetur populus meus in ſempiternum ⁊ ſcietis quia in medio iſrael ego ſum. Et ego dominus deus veſter: ⁊ non eſt amplius et non confundetur populus meus in eternū. G Et erit poſt hec effundam † ſpiritum meū ſuper omnē carnē: ⁊ pꝛophetabunt filij vr̄i ⁊ filie veſtre Senes veſtri ſomnia ſomnia- (marg.: Act.2.g. aliꝰ † de ſpū meo.)

bunt.et iuuenes veſtri viſiones videbunt.Sed et ſup ſer-
uos meos ⁊ ancillas in diebus illis effundā ſpiritū meū:
als ✠ vertetur. ⁊ dabo ꝓdigia in celo ⁊ in terra:ſanguinē ignē et vapoꝛē
fumi.Sol† conuertetur in tenebꝛas:⁊ luna in ſanguinem
anteꝗ̄ veniat dies dñi magnus et hoꝛribilis.Et erit om-
als ✠ quicunq; nis† qui inuocauerit nomē domini ſaluus erit:q: in mon-
tem ſion ⁊ in hieruſalem erit ſaluatio ſicut dicit dominus:
et in reſiduis quos dominus vocauerit.

¶ C.S.De iudicio poſt cōuerſionē iudeoꝝ ſub nomine
tyri ⁊ ſydonis:et cōtra romanos qui vaſa templi hieruſa-
lem poſuerūt in templo pacis:⁊ de liberatione populi tē-
poꝛe cyri:vocātur viui ⁊ moꝛtui ad iudiciū:de ſepulchꝛis
de felicitate ſanctoꝝ:de predicatiōe apoſtoloꝝ ⁊ fon
te baptiſmi:⁊ de vltione ſanctoꝝ. Ca.III

B Uia ecce in diebꝰ illis in tp̄e illo cū conuerte-
als ✠ vallas. ro captiuitatē iuda et hierl'm cōgregabo oēs
gentes:⁊ deducam† eas in vallē ioſaphat:⁊ di
ceptabo cū eis ibi ſup pp'lo meo ⁊ hereditate
mea iſrael:quos diſperſerunt in nationibus:⁊
terram meam diuiſerūt:⁊ ſup populū meum miſerunt ſoꝛ-
tem.Et poſuerunt puerum in ꝓſtibulo:et puellam vendi-
derunt pꝛo vino vt biberēt.Uerū quid mihi ⁊ vobis tyꝛꝰ
⁊ ſydon ⁊ omnis terminus paleſtinoꝝ:Nunquid vltio-
nem vos reddetis mihi:Et ſi vlciſcimini vos contra me:
B cito velociter reddā viciſſitudinē vobis ſup caput veſtrū.
Argētū eñi meum et aurū tuliſtis et deſiderabilia mea et
pulcherrima intuliſtis i delubꝛa vr̄a.Et filios iuda et filios
hieruſalē vendidiſtis filijs grecoꝝ:vt lōge faceretis eos
de finibus ſuis.Ecce ego ſuſcitabo eos de loco in quo vē-
didiſtis eos:⁊ conuertam retributionē veſtram in caput
veſtrū.Et vendā filios veſtros ⁊ filias veſtras in manibꝰ
filioꝝ iuda:et venūdabunt eos ſabeis genti longinque:
C q: dñs locutꝰ eſt.Clamate hec in gētibus ſanctificate bel
lū:ſuſcitate robuſtos.Accedāt aſcēdāt oēs viri bellatoꝛes
Cōcidite aratra veſtra in gladios:⁊ ligones veſtros in lā
ceas.Infirmus dicat:q: foꝛtis ego ſum.Erumpite ⁊ veni
te omnes gentes de circuitu et congregamini.Ibi occū-
bere faciet dominꝰ robuſtos tuos.Cōſurgāt et aſcendant
gentes in vallem ioſaphat:q: ibi ſedebo vt iudicem om-
nes gentes in circuitu.Mittite falces:q: maturauit meſ-
Supra.2.c ſis.Uenite et deſcendite:q: plenum eſt toꝛcular.Exube-
Eſa.13.f. rant toꝛcularia:q: multiplicata eſt malicia eoꝝ.Popu
Hiere 25.f. li populi in valle cōciſionis:q: iuxta eſt dies domini in val
Amos.1.a. le cōciſiōis.Sol ⁊ luna obtenebꝛati ſunt:et ſtelle retraxe-
D rūt ſplendoꝛem ſuum.Et dñs de ſion rugiet:⁊ de hieruſa-
lem dabit vocem ſuam.Et mouebuntur celi et terra et do-
minꝰ ſpes populi ſui et foꝛtitudo filioꝝ iſrael.Et ſcietis
q: ego dñs deus veſter habitans in ſion:in monte ſancto
meo.Et erit hieruſalem ſancta:⁊ alieni non tranſibūt per
eam amplius.Et erit in die illa ſtillabūt mōtes dulcedinē
als ✠ ſuper. ⁊ colles fluent lacte.Et† per oēs riuos iuda ibunt aque:
et fons de domo dñi egredietur:et irrigabit toꝛrentē ſpi
narum.Egyptus in deſolatione erit:⁊ idumea in deſertū
perditionis:ꝓ eo ꝙ inique egerint in filios iuda:⁊ effude-
rint ſanguinem innocentem in terra ſua.Et iudea in eter-
num habitabitur:et hieruſalem in generationē et genera
tionem.Et mundabo ſanguinem eoꝝ quos non munda
ueram et dominus commoꝛabitur in ſion.

¶ Explicit Johel propheta.

¶ Incipit pꝛologus in Amos prophetam.

Ozias rex cum dei religionem ſollicite emularet:
nimio religionis amoꝛe pꝛouocatus contra pꝛe-
ceptū legis moyſi arrepto thuribulo:vt in hiſto-
ria libꝛi ſecundi paralipomenō oſtenditur ſacer-
dotale officium pꝛeſumere conatus eſt.Ob eā rem terre
zacha.14.b. motum in templo dei exoꝛtū conſtat:cuius etiam zacha-
rias pꝛopheta meminit.Ante hunc itaq; terremotū amos
pꝛopheta tp̄ibus pꝛedicti regis et tempoꝛibus hieroboā
filij ioas regis iſrael:in eas gentes que lectione compꝛe-
henſe ſunt iram dei ob eas cauſas quas memoꝛauit affutu
ram denunciat.Et q: idē ꝓpheta in ſequētibus:ait ſuper Amos.1.b.
tribus impietatibus ⁊ ſuper quatuoꝛ nō cōuertā eum:ter
tio peccatoꝝ indulgentiā deū dare poſſe ſignificat:quē
quarto eadem peccata admittentibus:nec penitentiā nec
indulgentiam daturū annūciat.Nam per ignis ſimilitudi
nem quem in pꝛedictas gentes immittendum pꝛedixit:gra
uem atq; irreuocabilem dei iram ad euerſionem earundē
ciuitatum pꝛoceſſuram voluit demonſtrare.

¶ Item alius pꝛologus.

Amos propheta paſtoꝛ ⁊ ruſticus et ruboꝝ
moꝛa diſtringens paucis verbis explicari nō
poteſt.Quis enim digne expꝛimat tria ⁊ qua
tuoꝛ ſcelera damaſci:gaze:tyꝛi:idumee filioꝝ
ammon ⁊ moab:⁊ ſeptimo octauoq; gradu iu Amos.4.a.
de et iſrael:Hic loquitur ad vaccas pingues que ſunt in dem.6.a.
monte ſamarie:et ruituram domum maioꝛem minoꝛēq; te
ſtatur.Ipſe cernit fictoꝛē locuſte:⁊ ſtantē dominū ſup mu-
rum litum:vel adamātinū:et vncinū pomoꝝ attrahentem
ſupplicia peccatoꝛibus et famem in terra:non famem pa-
nis neq; ſitim aque ſed audiendi verbū dñi:non dixit ver-
ba ſed verbū.Amos vero interpꝛetaꝛ onuſtꝰ.Hic amos
ſpirituali gratia plenꝰ pꝛophetauit inter ceteros pꝛophe
tas.Non enim ſolus ipſe erat pꝛophetes:ſed etiā alij.Et
quippe nō poterat pꝛophetes eſſe:niſi paſtoꝛ ante fuiſſet:
Qui etiam tuba ſua clangit per ſingulos dies erudiens et
docens in eccleſia.In veritate enim vox omnium pꝛophe
tarum tanꝗ̄ tuba ſpiritualis eſt pꝛedicās in eccleſia ſecū-
dum ꝙ ſcriptū eſt.Aſcende in montē excelſum tu qui euan- Eſaie.40.b.
gelizas ſion:exalta vocem tuam qui pꝛedicas hieruſalem.

¶ Incipit alius pꝛologus.

Hic amos ꝓpheta et paſtoꝛ nō fuit pater eſaie
ꝓphete ꝙ ꝗ ⁊ ille ꝓpheta extiterit.Nā alijs li
teris ille:alijs iſte apd̄ hebꝛeos ſcribiꝛ ꝗ̄ diffe
rentia litteraꝝ apd̄ latinos nō habeꝛ:⁊ ille foꝛ
tis vel robuſtꝰ:hic ꝟo auulſus interpꝛetaꝛ q: lo
quitur cōtra decē tribus ꝗ̄ per idolatriam a cultu dei et a
regno dauid erant auulſe.Fuit ergo cognatio eiꝰ ex oppi
do thecue qd̄ ſex miliaribus diſtat a bethleē:curās gerēs
pecoꝛū in latitudine campoꝝ qui ſunt ꝓximi oppido the als ✠ humo arida atq; areno
cue:in quibꝰ† humo arida atq; arenoſa nihil omnino fru-
gū gigniꝛ:ſed vberrimis paſcuis abūdāt ⁊ ideo cūcta ſunt
plena paſtoꝛibus et ſterilitas terre cōpenſatur pecoꝛum
multitudine.Ex hoc numero paſtoꝛum fuit amos imperi-
tus ſermone ſed plenus ſcientia.Pꝛophetauit aūt eiſdem
tempoꝛibus quibus iohel:naū:ionas:oſee:eſaias.Sed ali
quantulum exoꝛſus eſt pꝛophetare anteꝗ̄ eſaias.Magi-
me autem contra decem tribus locutus eſt:pauca de dua
bus interſerens.Hunc ablatum de numero paſtoꝛum mi-
ſit dominus vt in ſamaria pꝛopheraret.Quem amaſias ſa
cerdotes frequenter plagis affligit:tandē filius eiꝰ ozias
vecte per tempoꝛa tranſfigit.Poſt hec ſemiuiuus in terrā
ſuam euectus eſt poſt aliquot dies doloꝛe vulneris expira
uit:ſepultuſq; eſt cum patribus ſuis.

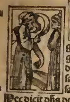
¶ Explicit pꝛologus.

¶ Incipit Amos pꝛopheta.

¶ C.S.De vaſtatione decem tribuum:de vltione domi-
ni contra tres regiones:quas non conuertit:quia capti-
uauerunt et concluſerunt captiuos de iſrael et contra fi-
lios amon pꝛo diuiſione. Capitulū.I.

Uerba

A

Erba amos qui fuit in † paſtoꝛibus thecue: que vidit ſuper iſrael in dieb' ozie regis iuda et in dieb' hieroboā filij ioas regis iſrael ante duos annos terremotus et dixit: Dominus de ſion rugiet: ⁊ de hieruſalem dabit vocē ſuam. Et lugerunt ſpecioſa paſtoꝛū: et exiccatus eſt vertex carmeli. Hec dicit dñs deus. Super trib' ſceleribus damaſci ⁊ ſuper quattuoꝛ nō cōuertā eū: eo ꝙ trituraverit in plauſtris ferreis galaad. Et mittā ignē in domū azahel: et deuorabit domos † benadab. Et cōterā vectē damaſci: et diſperdam habitatorē de cāpo idoli: ⁊ tenentē ſceptrū de domo voluptatis: ⁊ trāſferetur pplꝯ ſyrie cyrenē dicit dñs. Hec dicit dñs. Super trib' ſcelerib' gaze ⁊ ſuper quatuoꝛ nō conuertā eū: eo ꝙ trāſtulerint captiuitatē perfectā vt concluderent eā in idumea. Et mittā ignē in murū gaze et deuoꝛabit edes eius: ⁊ diſperdam habitatoꝛem de azoto: et tenentem ſceptrum de aſcalone: et cōuertam manum meā ſuper accharon ⁊ peribunt reliqui philiſtinoꝛum dicit dñs. Hec dicit dñs. Super tribus ſceleribus tyri et ſuper quatuoꝛ non conuertam eum: eo ꝙ concluſerint captiuitatem perfectam in idumea. ⁊ nō † ſint recoꝛdati federis fratrū. Et mittam ignem in murū tyri et deuoꝛabit edes ei'. Hec dicit dominus. Super tribus ſceleribus edom et ſuper quattuoꝛ non conuertam eum: eo ꝙ perſecutus ſit in gladio fratrem ſuum: et violauerit miſericoꝛdiam eius: et tenuerit vltra furoꝛem ſuum et indignationem ſuam ſeruauerit vſqꝫ in finem. Mittam ignem in theman: et deuoꝛabit edes boſre. Hec dicit dominus. Super tribus ſcelerib' filioꝛum ammon et ſuper quattuoꝛ non conteram eum: eo ꝙ diſſecuerit pregnantes galaad ad dilatandū terminū ſuum. Et ſuccendam ignem in muro † rabbath: et deuoꝛabit edes eius in vlulatu in die belli: et in turbine in die commotionis. Et ibit melchon in captiuitatem: ipſe et principes eius ſimul dicit dominus.

¶ C. S. Artio dñi cōtra moab ꝓ crudelitate in moꝛtuos cōtra iudā iſrael ꝓ cōtemptu legis ꝓ idolatria de bñficijs dei ⁊ ingratitudine pplī: ⁊ deſtructione ipſoꝝ. Ca. II.

Ec dicit domin'. Super trib' ſcelerib' moab et ſuper quatuoꝛ nō conuertā eū: eo ꝙ incenderit oſſa regis idumee vſqꝫ ad † cinerē. Et mittā ignē in moab: et deuoꝛabit edes carioth ⁊ moꝛietur in ſonitu moab in clangoꝛe tube. Et diſperdam iudicem de medio eius: ⁊ oēs principes eius interficiam cum eo dicit dñs. Hec dicit dñs. Super trib' ſceleribus iuda et ſuper quatuoꝛ nō cōuertā eū: eo ꝙ abiecerit legem dñi et mādata eius nō cuſtodierit. Deceperunt enim eos idola ſua poſt que abierant patres eoꝝ. Et mittam ignem in iudam ⁊ deuoꝛabit edes hieruſalē. Hec dicit dominus. Sup trib' ſceleribus iſrael: ⁊ ſup quatuoꝛ nō cōuertā eū. pꝛo eo ꝙ vēdiderit pꝛo argēto iuſtū ⁊ pauperem ꝓ calciamētis. Qui cōterūt ſuper puluerē terre capita pauperum ⁊ viā humilium declinant. Et filius ac pater eius ierūt ad puellā vt violarēt nomē ſanctum meum: et ſuper veſtimentis pignoꝛatis accubuerūt iuxta omne altare: et vinū damnatoꝝ bibebāt in domo dei ſui. Ego aūt exterminaui amoꝛreū a facie eoꝝ: cuius altitudo cedroꝝ altitudo eius: et foꝛtis ipſe quaſi quercus. Et cōtriui fructū ei' deſup: et radices eius ſubter. Ego ſum qui aſcēdere vos feci de terra egypti: et eduxi vos in deſertū quadraginta annis vt poſſideretis terrā amoꝛrei: et ſuſcitaui de filijs veſtris in pꝛophetas: ⁊ de iuuenibus veſtris nazareos. Nunqd non ita eſt filij iſrael dicit dñs? Et ꝓpinabatis nazareis vinū ⁊ ꝓphetis mandabatis dicentes ne pꝛophetetis. Ecce ego † ſtridebo † ſubter vos ſicut ſtridet plauſtrum onuſtum feno. Et peribit fuga a veloce: ⁊ foꝛtis nō obtinebit virtutē ſuā: et robuſtus non ſaluabit animam ſuam. Et tenens arcū non ſtabit: velox pedibus ſuis non ſaluabitur. Et aſcenſoꝛ equi non ſaluabit animam ſuā: et robuſtus coꝛde inter foꝛtes nudus effugiet in illa die: dicit dominus.

¶ Ca. Sum. De penis diſcoꝛdantiū: de vijs domini contemptis: de iniquitatibus: de deſtructione iſrael pꝛo idolatria et delitijs. Capi. III.

Udite verbū qđ locutus eſt dñs ſuper vos filij iſrael: ſuper † omnem cognationē quam eduxi de terra egypti dicens. Tantummodo vos cognoui ex omnibus cognationibus terre. Idcirco viſitabo ſup vos omnes iniquitates veſtras. Nūquid ambulabunt duo pariter: niſi cōuenerit eis? Nunquid rugiet leo in ſaltu niſi habuerit pꝛedam? Nunquid dabit catulus leonis vocem de cubili ſuo: niſi aliquid appꝛehenderit? Nunquid cadet auis in laqueum terre abſqꝫ aucupe? Nunquid auferetur laqueus de terra anteqꝫ quid ceperit? Si clanget tuba in ciuitate: ⁊ populus non expaueſcet. Si erit malum in ciuitate quod dominus non † fecerit. Quia non faciet dominus deus verbum: niſi reuelauerit ſecretum ſuum ad ſeruos ſuos pꝛophetas. Leo rugiet: quis non timebit? Dominus deus locutus eſt: quis non pꝛophetabit? Auditū facite in edibus azoti: et in edibus terre egypti: et dicite. Congregamini ſuper montes ſamarie et videte inſanias multas in medio eius: ⁊ calomniam patientes in penetralibus eius. Et neſcierunt facere rectū dicit dominus theſaurizantes iniquitatē et rapinas in edibus ſuis. Pꝛopterea hec dicit dominus de'. Tribulabit et circuietur terra: ⁊ detrahet ex te foꝛtitudo tua: ⁊ diripientur edes tue: Hec dicit dominus. Quomodo ſi eruat paſtoꝛ de oꝛe leonis duo crura aut extremū auricule: ſic eruentur filij iſrael qui habitāt in ſamaria in plaga lectuli ⁊ in † damaſci grabato. Audite et conteſtamini in domo iacob: dicit dominus deus exercituum: qꝛ in die cum viſitare cepero pꝛeuaricationes iſrael: ſuper eum viſitabo: ⁊ ſuper altaria bethel: et amputabuntur coꝛnua altaris et cadent in terram. Et percutiam domum hyemalem cum domo eſtiua: et peribunt domus eburnee: ⁊ diſſipabuntur edes multe dicit dominus.

¶ C. S. De penis optimatum ſub typo vaccarū pinguiū de auaricia populi ꝙ ſepe non penitet. Ca. IIII.

Udite verbum hoc vacce pingues que eſtis in monte ſamarie: que calumniam facitis egenis et confringitis pauperes. Que dicitis dominis veſtris: afferte et bibemus. Jurauit dominus deus in ſancto ſuo: quia ecce dies venient ſuper vos. leuabunt vos in contis: et reliquias veſtras in olis feruētibus. Et per aperturas exibitis altera contra alteram: et pꝛoijciemini in armō dicit dominus. Uenite ad bethel: et impie agite: ad galgalam et multiplicate pꝛeuaricationem. Et offerte mane victimas veſtras: tribus diebus decimas veſtras. Et ſacrificate de fermentato laudem: ⁊ vocate voluntarias oblationes et annunciate. Sic enim voluiſtis filij iſrael dicit dominus deus. Unde et ego dedi vobis ſtupoꝛem dentium in cunctis vꝛbibus veſtris: et indigentiam panum in omnibus locis veſtris: et non eſtis reuerſi ad me dicit dominus. Ego quoqꝫ pꝛohibui a vobis imbꝛem cum ad huc tres menſes ſupereſſent vſqꝫ ad meſſem et plui ſuper vnam ciuitatem: et ſuper alteram ciuitatem non plui. Pars vna compluta eſt: et pars ſuper quam non plui aruit. Et venerunt due et tres ciuitates ad vnam ciuitatem vt biberent aquam et non ſunt ſatiate et non rediſtis ad me dicit dominus. Percuſſi vos in vento vꝛente ⁊ in aurigine multitudinem hoꝛtoꝝ veſtroꝝ et vinearum veſtrarū: olineta veſtra ⁊ ficeta veſtra comedit eruca: ⁊ nō rediſtis ad me dicit dñs. Miſi in vos moꝛ

Margin notes (left): al' paſtoꝛalibus. — Hiere. 25. f. Joel. 3. c. De pe. di. 2. c. ſi partibus. — al' benadab. B — C al' ſunt. — D — al' rabbe. — A al' verticem pili. — B — C — D al' fundam. ſuper.

Margin notes (right): A al' omnē cognitione. Job. 6. a. — Eſa. 45. 24. q. 3. c. quod 6. q. 1. c. ſunt plurimi. — al' fecit. B — 26. q. ca. 5. nec mirum. C — D — al' damaſco grabati. al' domus. — A — B — De pe. diſt. 3. ca. plur. C — 16. q. 1. reuertimini.

tem in via egypti:percuſſi in gladio iuuenes veſtros vſq͂
ad captiuitatẽ equoꝝ veſtroꝝ:et aſcendere feci putredi-
nẽ caſtroꝝ veſtroꝝ in nares veſtras:ꝛ nõ rediſtis ad me
dicit dñs. Subuerti vos ſicut ſubuertit deꝰ ſodomã ꝛ go
D moꝛrã:ꝛ facti eſtis quaſi toꝛris raptus ab incẽdio:ꝛ nõ re
Geneſis.9.a. diſtis ad me dicit dominus. Quapꝛopter hec faciam tibi
iſrael. Poſtq̄ autẽ hec fecero tibi pꝛeparare in occurſum
dei tui iſrael. Quia ecce foꝛmans montes et creans ventũ
ꝛ annuncians homini eloquium ſuum faciens matutinam
nebulam et gradiens ſuper excelſa terre: dominus deus
exercituum nomen eius.

C.S. Deplangit perpetuã captiuitatẽ iſrael ꝑ idolis
reuocat ꝛ monet querere dñm: cõmemoꝛãs penas de tri-
bus afflictionibus inde: de repꝛobatione feſtiuitatum ꝛ ſa
A crificioꝛum:ꝛ de idolatria ipſoꝛum. Ca.V.
32 q.5.cap.ſi pa-ulus. Audite verbũ iſtud quod ego leuo ſup vos plan
ctum. Domus iſrael cecidit:et non adiiciet vt re
ſurgat. Uirgo iſrael pꝛoiecta eſt in terrã ſuam:ꝛ
non eſt qui ſuſcitet eam. Q2 hec dicit dñs deus.
Urbs de qua egrediebanť mille relinquenť in ea cẽtũ.et de
qua egrediebãtur cẽtũ relinquẽtur in ea decẽ i domo iſrael.
B Q2 hec dicit dominꝰ deꝰ domui iſrael. Querite me ꝛ viue
tis.ꝛ nolite q̄rere bethel. Et in galgalam nolite intrare:et
in berſabee nõ tranſibitis:q2 galgala captiua duceť et be
thel erit inutilis Querite dñm et viuite:ne foꝛte cõbura-
tur vt ignis domꝰ ioſeph:ꝛ deuoꝛabit et non erit qui extin
guat † bethel. Qui conuertitis in abſinthiũ iudiciũ: et in-
al's ✠ in. ſtitiam in terra relinquitis facientẽ arcturũ ꝛ oꝛionã ꝛ cõ-
uertentẽ in mane tenebꝛas:et diez in noctẽ mutante. Qui
Infra.9.b. vocat aquas maris ꝛ effundit eas ſuper faciem terre:dñs
E nomẽ eſt eius. Qui ſubꝛidet vaſtitatem ſuper robuſtuz:et
ſopho.1.c. depopulationẽ ſuper potentẽ affert. Odio habuerunt coꝛ
ripientẽ in poꝛta.ꝛ loquentẽ perfecte abominati ſunt. Id
circo pꝛo eo:q2 diripiebatis pauperẽ et pꝛedã electã tolle
batis ab eo:domos quadro lapide † edificabitis ꝛ nõ ha
al's ✠ edificaſtis ꝛ non habitaſtis. bitabitis in eis. Uineas plantabitis amãtiſſimas et nõ bi
betis vinũ earuz:q2 cognoui multa ſcelera veſtra et foꝛtia
D pctã veſtra. Hoſtes iuſti accipientes munus:et pauperes
.1.q 3.c.pauper.quando. depꝛimẽtes in poꝛta. Ideo pꝛudẽs in tempoꝛe illo tacebit
q2 tẽpus maluz eſt. Querite bonũ et nõ malũ:vt viuatis:ꝛ
erit dñs deus exercituũ vobiſcũ ſicut dixiſtis. Odite ma-
Pſa.96. Roma.12.c. lũ et diligite bonũ:ꝛ cõſtituite in poꝛta iudiciũ:ſi foꝛte mi-
ſereatur dominꝰ deꝰ exercituũ reliquiis ioſeph. Pꝛopter
ea hec dicit dominꝰ deus exercituũ dominatoꝛ. In oĩbus
E platceis plãtꝰ:ꝛ in cũctis q̄ foꝛis ſunt dicetur ve.ve. Et vo-
cabunt agricolã ad luctũ et ad planctũ eos q̄ ſciunt plãge
re: Et in oĩbus † viis erit planctus:q2 pertranſibo in me-
al's ✠ vinetis. dio tui dicit dñs. Ue deſiderantibus diẽ domini. Ad q̄d eã
vobis? Dies domini iſta tenebꝛe ꝛ nõ lux. Quomodo ſi fu
giat vir a facie leonis ꝛ occurrat ei vꝛſus:ꝛ ingrediatur do
mum:et innitatur manu ſua ſuper parietẽ:et moꝛdeat eum
coluber. Nunq̄d nõ tenebꝛe dies domini:ꝛ non lux et cali-
go et nõ ſplẽdoꝛ in ea? Odi et pꝛoieci feſtiuitates veſtras
et non capiã odoꝛẽ cetuũ veſtroꝛum. Q2 ſi obtuleritis mi
hi holocauſtomata et munera veſtra non ſuſcipiam:et vo-
ta pinguiũ veſtroꝝ nõ reſpiciam. Aufer a me tumultũ car
F minum tuoꝝ:et cantica lyꝛe tue nõ audiã. Et reuelabitur
Eſa.1.d. Micha.1.a. quaſi aqua iudiciũ:et iuſtitia quaſi toꝛrẽs foꝛtis. Nũquid
al's ✠ attuleritis. hoſtias et ſacrificiũ obtuliſtis † mihi in deſerto quadragi
1.q.1.c.odi. ta annis domus iſrael? Et poꝛtaſtis tabernacula moloch
G † deo veſtro: et imaginem idoloꝛum veſtroꝛum ſydus dei
Act 7.c. al's ✠ regni. veſtri rẽpha figuras † quas feciſtis vobis † adoꝛare eas.
Al's ✠ que feciſtis vobis. Et migrare vos faciam trans damaſcum dicit dominus
al's ✠ nõ habet adoꝛare eas. deus exercituum nomen eius.

Capituli Summarium. Contra pꝛimates populoꝛum
delicioſos de vaſtatione et interitu inde et iſrael:qui do-
minum cogunt naturam mutare. Ca.VI.

Ue vobis qui opulenti eſtis in ſion et confiditis A
in monte ſamarie:optimates capita populoꝝ Luc.6.e.
ingredientes põpatice domum iſrael. Tranſite
in calãne et videte:ꝛ ite inde in emath magnam.
et deſcendite in geth paleſtinoꝛum et ad optima quoq͂ re
gna hoꝛum:ſi latioꝛ terminꝰ eoꝝ termino veſtro eſt. Qui
ſeparati eſtis in diem malum:et appꝛopinquatis ſolio ini-
quitatis. Qui doꝛmitis in lectis eburneis: et laſciuitis in
ſtratis veſtris. Qui comeditis agnum de grege:et † vitu- al's ✠ vitulos
los de medio armenti:qui canitis ad vocem pſalterii. Si- B
cut dauid putauerunt ſe habere vaſa cantici:bibentes vi-
num in phialis:et optimo vnguento delibuti: et nihil pe-
tiebantur ſuper contritione ioſeph. Quapꝛopter nũc mi
grabunt in capite tranſmigrantium:ꝛ auferetur factio la-
ſciuientium. Iurauit dominus deus in anima ſua: dicit do
minus deus exercituũ. Deteſtoꝛ ego ſuperbiã iacob:ꝛ do E
mos eius odi et tradã ciuitatẽ cuz habitatoꝛibꝰ ſuis. Q2 Hiere.51.b.
ſi reliqui fuerint decem viri in domo vna:et ipſi moꝛiẽtur. Infra.8.b.
Et tollet eum ꝓpinquus ſuus ꝛ cõburet eũ:vt efferat oſſa
de domo:et dicet ei qui in penetralibus domus eſt. Nun-
quid adhuc eſt penes te? Et reſpondebit. Finis eſt. Et di
cet ei. Tace et non recoꝛderis nominis domini. Quia ecce D
dominus mandauit:et percutiet domũ maioꝛẽ † ruinis:et al's ✠ in.
domum minoꝛem ſciſſionibus. Nunquid currere queunt
in petris equi:aut arari poteſt in bubalis? Quoniam con
uertiſtis in amaritudinem iudicium: et fructum iuſtitie in
abſinthiuz:qui letamini in nihili qui dicitis. Nunquid non
in foꝛtitudine noſtra aſſumpſimꝰ nobis coꝛnua? Ecce ego
ſuſcitabo ſuper vos domus iſrael:dicit dominus deus ex-
ercituũ gentem:et † conterent vos ab introitu emath vſq͂ al's ✠ conterent
ad toꝛrentem deſerti.

Capituli Summarium. De captiuitate iſrael per aſſy-
rios:et inde per nabuchodonoſoꝛ: de trulla cementarii de
amaſia ſacerdote contradicente amos. Ca.VII.

Hec oſtẽdit mihi dominus deus. Et ecce fictoꝛ A
locuſte in pꝛincipio germinãtiũ ſerotini imbꝛis al's ✠ tonſionem gregis.
ꝛ ecce serotinus poſt † tonſionẽ regis. Et fa- al's ✠ tonſuram regis.
ctũ eſt cũ conſummaſſet comedere herbã ter- Infra eodem.
re dixi. Dñe deꝰ ꝓpicius eſto obſecro. Quis
ſuſcitabit iacob:quia paruulus eſt? Miſertus eſt autẽ do
minus ſuper hoc. Non erit:dicit dominus deꝰ. Hec oſten
dit mihi dominus deus. Et ecce vocabit iudicium ad ignẽ
dominus deus:et deuoꝛabit abyſſum multam:et comedet
ſimul partẽ. Et dixi. Domine deus quieſce obſecro. Quis
ſuſcitabit iacob: quia paruulus eſt? Miſertus eſt domi- B
nus ſuper hoc. Sed ꝛ iſtud non erit dicit dominus deus. Supra eodem
Hec oſtẽdit mihi dominus deus. Et ecce dominus ſtans
ſuper murum litum: et in manu eius trulla cementarii. Et
dixit dominus ad me. Quid tu vides amos? Et dixi. Trul
lam cementarii: Et dixit dominus. Ecce ego ponam trul- ſupra 5.a
lam in medio populi mei iſrael. Non adiiciam vltra ſuper
inducere eum et demolientur excelſa idoli: ſanctificatio-
nes iſrael deſolabuntur: et conſurgam ſuper domum †
hieroboam in gladio. Et miſit amaſias ſacerdos bethel al's ✠ idoli.
E ad hieroboam regez iſrael:dicens. Rebellauit contra te
amos in medio domus iſrael. Nec poterit terra ſuſtinere
vniuerſos ſermones eius. Hec enim dicit amos. In gla-
dio moꝛietur hieroboam: et iſrael captiuus migrabit de
terra ſua. Et dixit amaſias ad amos. Qui vides:gradere:
fuge in terraz iuda:et comede ibi panem:ꝛ ꝓphetabis
ibi et in bethel non adiicies vltra vt pꝛophetes q2 ſancti-
ficatio regis eſt et domus regni eſt. Reſpõditq͂ amos et D
dixit ad amaſiam. Non ſum pꝛopheta:et non ſum filius ꝓ-
phete:ſed armentarius ego ſum vellicans ſycomoꝛos. Et
tulit me dominus deus cum ſequerer gregẽ. Et dixit dñs
ad me. Uade pꝛopheta ad populũ meũ iſrael. Et nũc audi
verbũ domini. Tu dicis nõ pꝛophetabis ſuper iſrael ꝛ nõ
ſtillabis

ſtillabis ſuper domum idoli. Propter hoc hec dicit dñs.
Vxor tua in ciuitate fornicabit̃: et filij tui et filie tue in gla
dio cadẽt: ⁊ humꝰ tua funiculo metiet̃. Et tu in terra pollu
ta morieris: ⁊ iſrael captiuus migrabit de terra ſua.
¶ C. S. De vncino et feſtinatione vindicte in populum.
de auaricia populi: de paſſiõe dñi: de luctu: de captiuitate
populi: ⁊ fame verbi dei. Ca. VIII.
A Hec oſtẽdit mihi dñs deꝰ. Ecce vncinus pomo
Supra.7.b. rũ. Et dixit. Quid tu vides amos? Et dixi. Vn
cinũ pomorũ. Et dixit dominꝰ ad me. Venit fi
nis ſup populũ meũ iſrael. Non adijciã vltra vt
pertranſeã eum. Et ſtridebũt cardines templi in die illa di
cit dñs deus. Multi morient̃ in omni loco ꝓijcietur ſilen
B tium. Audite hoc qui conteritis pauperem: et deficere fa
...✝ menſis. citis egenos terre dicentes. Quando trãſibit ✝ menſis et
venundabimus merces: et ſabbatũ: et aperiemus frumen
tum: vt imminuamus menſuram ⁊ augeamus ſiclum et ſup
ponamus ſtateras doloſas vt poſſideamus in argẽto ege
nos: et pauperes ꝓ calciamẽtis et quiſquilias frumẽti
...6.c. vendamꝰ. Iurauit dñs in ſupbiã iacob. Si oblitus fuero
C vſq; in finẽ oia opera eorũ. Nũquid ſuper iſto nõ cõmoue
bitur terra: et lugebit omnis habitator eius? Et aſcendet
quaſi fluuius vniuerſus: ⁊ eijciet̃ ⁊ defluet quaſi riuus egy
pti. Et erit in die illa dicit dñs: occidet ſol in meridie: ⁊ te
...2.b. nebreſcere faciã terrã in die luminis. Et cõuertã feſtiuita
...Deb a.1.c. tes veſtras in luctũ: ⁊ oia cantica veſtra in planctũ. Et in
D ducã ſup omne dorſum veſtrũ ſaccũ: et ſup omne caput cal
...c. andi uiciũ. Et ponã eã quaſi luctũ vnigeniti: et nouiſſima eius
quaſi diẽ amarũ. Et ecce dies veniũt dicit dñs ⁊ mittã fa
men in terrã nõ famẽ panis neq; ſitim aque: ſed audiendi
...5.c.ſl. paulꝰ verbũ dñi. Et cõmouebunt̃ a mari vſq; ad mare: ⁊ ab aqui
lone vſq; orientẽ circũibũt querẽtes verbũ dñi ⁊ non inue
niẽt. In die illa deficient virgines pulchre. ⁊ adoleſcentes
in ſiti: qui iurãt in delicto ſamarie. ⁊ dicũt. Viuit deus tuus
dan et viuit via berſabee. Et cadent et non reſurgẽt vltra.
¶ C. S. De excidio templi et vrbis ꝓpter auariciã prin
cipum: ꝙ dñs cõprehẽdet fugiẽtes et nationes hominum
non attẽdit: ſed mores eius de tpe reſurrectionis inſtaurã
tis eccleſie: de predicatoribus qui plantauerunt eccleſias
et ipſi in eccleſia plantabuntur. Ca. IX.
A Vidi dñm ſtantem ſup altare. Et dixit. Percute
cardinem et cõmoueantur ſupliminaria. Auari
cia eñi in capite ✝ omniũ: et nouiſſimũ eorum in
✝ dominũ. gladio interficiam. Non erit fuga eis: et qui fu
gerit ex eis nõ ſaluabitur. Si deſcẽderint vſq; ad infernũ
inde manus mea educet eos: et ſi aſcenderint vſq; ad celũ
inde detrahã eos: Et ſi abſcõditi fuerint in vertice carme
B li: inde ſcrutans auferam eos. Et ſi celauerint ſe ab oculis
...re.44.c. meis in profundo maris. ibi mandabo ſerpenti et morde
bit eos. Et ſi abierint in captiuitatẽ coram inimicis ſuis:
ibi mandabo gladio ⁊ occidet eos. Et ponã oculos meos
ſuper eos in malũ: ⁊ nõ in bonũ. ✝ Et dominꝰ deus exerci
✝ alt. tuũ qui tangit terrã et tabeſcet: et lugebunt oẽs habitan
tes in ea. Et aſcẽdet ſicut riuus ois ⁊ defluet ſicut fluuius
egypti. Qui edificat in celo aſcenſionẽ ſuã ⁊ faſciculũ ſuũ
ſuper terram fundauit. Qui vocat aquas maris: et ✝ ef
...5.c. ✝ effundet. fundit eas ſuper faciẽ terre. Dñs nomen eius. Nunquid
C nõ vt filij ethyopũ vos eſtis mihi filij iſrael: ait dñs? Nun
quid nõ iſrael aſcẽdere feci de terra egypti: et paleſtinos
de capadocia: ⁊ ſyros de ſyrene? Ecce oculi dñi dei ſup re
gnũ peccãs ⁊ conterã illud a facie terre. Verũtamẽ conte
rẽs nõ cõterã domũ iacob dicit dñs. Ecce enim mandabo
ego: ⁊ cõcutiã in oibus gẽtibꝰ domũ iſrael: ſicut cõcutitur
triticũ in cribro et nõ cadet lapillꝰ ſuper terrã. In gladio
morientur omnes peccatores populi mei qui dicũt: nõ ap
propinquabit et non veniet ſuper nos malum. In die illa
ſuſcitabo tabernaculũ dauid quod cecidit: et reedificabo
aperturas murorum eius: et ea que corruerant inſtaura
bo. Et reedificabo eum ſicut in diebus antiquis: vt poſſi
deant reliquias idumee et omnes nationes eo ꝙ inuocatũ Act.15.c.
ſit nomen meũ ſuper eos dicit dominus faciẽs hec. Ecce D
dies venient dicit dominus: et comprehendet arator meſ Ioel.3.d.
ſorem: et calcator vue mittentem ſemen. Et ſtillabunt mon
tes dulcedinẽ: et omnes colles culti erũt. Et cõuertam ca
ptiuitatem populi mei iſrael: et edificabunt ciuitates de
ſertas: et inhabitabũt et plantabũt vineas: et bibẽt vinum
earum: et facient hortos: et comedent fructus eorum. Et
plãtabo eos ſuper humum ſuam: et non euellam eos vltra De pe. diſt.2.c.
de terra ſua quam dedi eis: dicit dominus deus. ſi agamus in ſi

¶ Explicit amos propheta.

¶ Incipit prologus in Abdiam prophetam.

Iacob patriarcha habuit fratrẽ eſau: q̃ ob rubo Geneſis.25.d.
rem corporis ſui edom hebrea lingua appellatus
eſt quod latine ſanguineus dicitur. Is memora Gene.27.g.
tum fratrem ſuum qui iſrael nomẽ acceperat gra
ui odio cõmotus interimere conatꝰ eſt. Qua de cauſa oẽs
qui populum iſrael. i. filios patriarche iacob predicti eſau
odiũ imitati perſecuti ſunt: eſau et edom appellati ſunt. Et 1. Eſdre.1.b.
qz populus iſrael de captiuitate chaldeorum per cyrũ re
gẽ perſarũ nutu dei reuocatus in hieruſalẽ ab alio regno
grauiter afflictus atq; oppreſſus eſt: ideo hoc regnum qđ
more eſau predictũ populũ perſecutũ eſt per denunciatio
nem abdie prophete increpat̃: quod non de indignatione:
ſed ſua virtute populũ ſuperatum gloriabatur. De quo re
gno olim per dauid in pſalmo. cxxxvj. dictũ eſt. Memora
re domine filiorũ edom in die hieruſalem. Nam reliqua le
ctione comprehenſa futurum in gẽtes iudicium ob cauſas
lectione comprehẽſas: regnũq; dei in populo iſrael ſignifi
cat. Hebrei hunc dicunt eſſe qui ſub rege ſamarie achab
et impijſſima iezabel pauit centum prophetas in ſpecubꝰ: 3. Regũ.18.c.
qui non curuauerunt genua ante baal: et de ſeptem milibꝰ Roma.11.a.
erant quos helyas arguit̃ ignoraſſe. Sepulchrum quoq;
eius vſq; hodie cum mauſeolo heliſei prophete ⁊ baptiſte
ioannis in ſebaſte venerationi habetur: que olim ſamaria
dicebatur. Hanc herodes rex antipatris filius in honore
auguſti ceſaris greco nomine vocauit ſebaſten. id eſt au
guſtam. Hic igitur quia centum prophetas pauerat acce
pit gratiam prophetalem: et de duce exercitus fit dux ec
cleſie. Tunc in ſamaria paruum gregem pauerat: nunc in
toto orbe chriſti paſcit eccleſias. Et ſicut ſtephanꝰ coronã Act.6.c.⁊.7.g.
meruit paſſionis: ſic hic de ſeruitutis dei cum paulo apo
ſtolo nomine gloriatur: quia abdias ſeruus domini in no
ſtro ſonat eloquio.

¶ Explicit prologus.

¶ Incipit argumentum.

Abdias qui interpretatur ſeruus domini perſo
nat contra edom: ſanguineum terrenumq; fra
trem fratris quoq; iacob ſemper emulũ haſta
percutit ſpiritali

¶ Explicit argumentum.

¶ Incipit Abdias propheta.

¶ C. Sũ. Edom propter ſuperbiam deijcitur et vaſtatur
per nabuchodonoſor: propter interfectionem ⁊ iniquitatem
in fratrem ſuum: de cauſis propter quas edõ captiuatur:
de ſaluatione iudeorũ: de tyro: de dilatione predicationis
et de ſubiectione populorum. Capitulum. I.

Visio abdie. Hec
dicit dominus deus ad edom.
Auditū3 audiuimus a dño ꝛ le⸗
gatum ad gentes misit. Surgite: ꝛ consur
gamus aduersus eum in preliū. Ecce par⸗
uulū3 dedi te in gētibus. Contēptibilis tu
es valde. Supbia cordis tui extulit te ha⸗
bitantē in scissuris †petrarū3 exaltantē so
†petre. †suum. †dicit. †suo. lium †tuum. Qui †dicis in corde †tuo. Quis detrahet
me in terra3? Si exaltatus fueris vt aquila: ꝛ si inter syde⸗
Iere.49.d. ra posueris nidū tuū: inde detrahā te dicit dñs. Si fures
B introissent ad te: si latrones per noctem quomodo conti⸗
cuisses? Nōne furati essent sufficientia sibi? Si vindemia⸗
†nonne. †racemos. tores itroissent ad te: †nūquid saltē †racemū reliquissent
tibi? Quomodo scrutati sunt esau? Inuestigauerūt abscō
dita eius. Usq3 ad terminum emiserunt te: ꝛ oēs viri fede⸗
ris tui illuserunt tibi. Inualuerunt aduersum te viri pacis
tue. Qui comedunt tecū ponēt insidias subter te. Non est
C prudentia in eo. Nunquid nō in die illa dicit dominus per
Isa.19.c. Iere.1.c. dam sapientes de idumea et prudentiam de monte esau?
†non habz.a. Et timebūt fortes tui †a meridie vt intereat vir de monte
esau. Propter interfectionem ꝛ propter iniquitatē in fra
trem tuum iacob operiet te confusio et peribis in eternū.
In die cum stares aduersus eum: quādo capiebant alieni
exercitum eius: et extranei ingrediebantur portas eius: ꝛ
super hierusalē mittebant sortē: tu quoq3 eras quasi vnus
D ex eis. Et nō despicies in die fratris tui: in die peregrina
tionis eius. Et nō letaberis super filios iuda in die perdi⸗
tionis eorum: et nō magnificabis os tuum in die angustie
neq3 ingredieris portam populi mei in die ruine eoꝝ: neq3
despicies et tu in malis eius in die vastitatis illius. Et non
emitteris aduersus exercitum eius in die vastitatis illius:
neq3 stabis in exitibus vt interficias eos qui fugerint. Et
non concludes reliquos eius in die tribulationis: quonia3
E iuxta est dies domini super omnes gentes. Sicut fecisti
fiet tibi: retributionem tuam cōuertam in caput tuū. Quo
modo enim bibisti super montem sanctum meum bibent
omnes gentes iugiter et bibet ꝛ absorbebunt: ꝛ erūt qua⸗
si non sint. Et in monte sion erit saluatio. et erit sanctus. Et
possidebit domus iacob eos qui se possederāt. Et erit do⸗
F mus iacob ignis: et domus ioseph flamma: ꝛ domus esau
stipula. Et succendentur in eis et deuorabunt eos: et non
erunt reliquie domus esau: q2 dñs locutus est. Et heredi⸗
tabunt hi qui ad austrū sunt montem esau: ꝛ qui in campe⸗
stribꝰ philisthijm: et possidebūt regionē effraim ꝛ regione3
samarie. Et beniamin possidebit galaad et transmigratio
G exercitus huius filiorum israel omnia loca chananeorum
†hz amen. vsq3 ad sareptam: ꝛ trāsmigratio hierusalē que in bospho
ro est possidebit ciuitates austri. Et ascendent saluatores
in mōtē sion iudicare montē3 esau: ꝛ erit domino regnū. †

Explicit abdias propheta.

Incipit prologus in Jonam prophetam.

Sanctum Jonā hebrei affirmant filiū fuisse
mulieris vidue sareptane quē helyas pro
pheta mortuū suscitauit: matre postea di⸗
cēte ad eū: nūc cognoui. q2 vir dei es tu: et
verbu3 dei in ore tuo veritas est. Ob hāc ēt
causam ipsum puerum sic vocauit amathi.
Amathi eñi in nr̄a lingua veritatem sonat. Et ex eo q2 veru3
helyas locutꝰ est: ille qui suscitatus est filius esse dicit veri
3.Reg.17.d. tatis. Ideo de veritate colūba nascit: q2 ionas columbam
sonat. In cōdēnationē autē israel ionas ad gētes mittit q2
niniue agēte penitentiā illi in malicia pseuerāt. Tēporibus
quippe hieroboā regis israel qui deo derelicto cum pplo
suo in samaria idolis sacrificabat ionā pphetā fuisse quar
tus liber regū indicat. Is cu3 pphetia illuminātc pctōres
civitatis niniue dei misericordiam cōsecuturos videret: ne 4.Reg.14.c.
falsa predicare videret: ad denunciandū interitū eiusdē ci⸗
uitatis ire nolebat. Na3 sicut deus ad abraā de impietate
sodomorū et gomorreorū locutꝰ est clamor sodomorum ꝛ
gomorreorū puenit ad me: ita et de niniue dicit eo q2 ascen Gene.18.d.
derit clamor malitie eiꝰ ad deū. Et q2 sentētia dei de sodo⸗ Jone.1.a.
mis facta minime reuocata est: ita ꝛ ionas aduersu3 niniuē
platā sententiā reuocari nolebat diuine dispēsatiōis igna
rus: q2 salutē hoim ad se cōuertētiū magis vult q2 interitū. Ezech.33.a.
Hoc illi acciderat qd ꝛ sancto helyseo qui filium sunamitis⸗ 4.Reg.4.c.
dis mulieris mortuū ignorauit. Ideo a conspectu dei figu
re se ionas putabat humanū aliquid passus dicēte dauid.
Quo ibo a spiritu tuo: et quo a facie tua fugiam? Ps.138.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Jonas colūba pulcherrima naufragio suo pas⸗
sionem domini prefigurans mundum ad penitē
tiam reuocat: ꝛ sub nomine niniue salutem gen⸗
tibus denunciat.

Explicit argumentum.

Incipit Jonas propheta.

C.S. Jonas mittitur in niniue ad predicandū et fugit
in tharsis orit tēpestas et in mare mittitur; et stat mare: et
timent offerētes dño: ꝛ dñs populi miseretur. Ca.I.

Et factū est ver⸗ A
buz dñi ad ionā filiū amathi: di
cens. Surge: ꝛ vade in †niniuē †niniue
ciuitatē †grandē: ꝛ predica in ea: q2 ascen †magnam
dit †malicia eius cora3 me. Et surrexit io †clamor malicie. Gene.18.b.
nas vt fugeret in tharsis a facie dñi. Et de
scendit in iopen: et inuenit nauē euntem in
tharsis. Et dedit naulu3 eiꝰ. Et descēdit in
eā vt iret cū eis in tharsis a facie dñi. Dñs aūt misit ventu3
magnum in mare: et facta est tempestas magna in mari: et
B nauis periclitabat conteri. Et timuerunt naute et clama⸗
uerunt viri ad deu3 suum: et miserunt vasa que erant in na
ui in mare vt alleuiaret ab eis. Et ionas descendit ad inte
riora nauis: et dormiebat sopore graui. Et accessit ad eum
gubernator: et dixit ei. Quid tu sopore deprimeris? Sur⸗
ge inuoca deum tuum: si forte recogitet deꝰ de nobis: ꝛ nō
pereamus. Et dixit vir ad collegam suum. Uenite et mit⸗ 1.q.4.c.
tamus sortes et sciamus quare hoc malum sit nobis. Et 26.q.2.c.
miserunt sortes. Et cecidit sors super ionam. Et dixerunt non exemplo ꝛ.c. sortes
C ad eum. Indica nobis: cuius causa malum istud sit no⸗
bis. Quod est opus tuum: que terra tua: et quo vadis:
vel ex quo populo es tu? Et dixit ad eos. Hebreus ego
sum: et dominum deum celi ego timeo: qui fecit mare ꝛ ari
dam. Et timuerunt viri timore magno: et dixerunt ad eu3.
Quid hoc fecisti? Cognouerunt enim viri q2 a facie domi
ni fugeret: quia indicauerat eis ionas: et dixerunt ad eu3.
Quid faciemus tibi: et cessabit mare a nobis? Quia ma⸗
re ibat et intumescebat super eos. Et dicit ad eos. Tollite
me et mittite in mare: et cessabit mare a vobis. Scio enim
ego quoniam propter me tempestas hec grandis venit su
per vos. Et remigabant viri vt reuerterentur ad aridam
D ꝛ non valebant: quia mare ibat: et intumescebat super eos
et clamauerunt ad dominum et dixerunt. Quesumus do⸗ Daniel.
mine ne pereamus in anima viri istius: ꝛ ne des super nos
sanguinē innocentem: quia tu domine sicut voluisti fecisti.
Et tulerūt ionā ꝛ miserunt in mare et stetit mare a feruore
suo.

ſuo. Et timuerunt viri timore magno dominum: ⁊ immolauerunt hoſtias domino et vouerunt vota.

Capituli Summarium. Abſorptus a ceto clamat ad dominum exauditur ⁊ euomitur. Capi.II.

A Et preparauit dominus piſcē grandem vt deglutiret ionam. Et erat ionas in ventre piſcis tribus diebus et tribus noctibus. Et orauit ionas ad dominum deum ſuum de ventre piſcis

Et dixit. Clamaui de tribulatione mea ad dominum et exaudiuit me. De vētre inferi clamaui: et exaudiſti vocem meam ⁊ proiceſti me in profundum in corde

B maris: ⁊ flumen circundedit me. Omnes gurgites tui et

C fluctus tui ſuper me tranſierunt. Et ego dixi. Abiect⁹ ſum a conſpectu oculorum tuorum: Verumtamen rurſus videbo templum ſanctum tuum. Circundederūt me aque vſq; ad animā abyſſus vallauit me pelag⁹ operuit caput meū. Ad extrema montium deſcendi: terre vectes concluſerūt me in eternum. Et ſubleuabis de corruptione vitam meā

D domine deus meus. Cum anguſtiaretur in me anima mea domini recordatus ſum: vt veniat ad te oratio mea ad tēplum ſanctum tuum. Qui cuſtodiunt vanitates fruſtra miſericordiā † ſuam derelinquūt. Ego autem in voce laudis immolabo tibi: quecunq; voui reddam pro ſalute mea domino. Et dixit dominus piſci. Et euomit ionam in aridā.

C. S. Iterū ionas mittitur in niniuē predicare: predi

A cat penitet populus: ⁊ dñs miſeretur. Ca.III.

Et factum eſt verbum dñi ad ionam ſecūdo: dicens. Surge et vade ad niniuem ciuitatē magnam ⁊ predica in ea predicationē quā ego loquor ad te. Et ſurrexit ionas ⁊ abijt in niniuē

B iuxta verbum dñi: Et niniue erat ciuitas magna itinere trium dierum. Et cepit ionas introire ciuitatē itinere diei vnius ⁊ clamauit ⁊ dixit. Adhuc quadraginta dies ⁊ niniue ſubuertetur. Et crediderunt viri niniuite in

C dño: et predicauerunt ieiunium: et veſtiti ſunt ſaccis a maiore vſq; ad minorem. Et peruenit verbum ad regem niniue. Et ſurrexit de ſolio ſuo: ⁊ abiecit veſtimentum ſuū a ſe: et indutus eſt ſacco et ſedit in cinere. Et clamauit et dixit. In niniue ex ore regis ⁊ principum eius dicens. Homines ⁊ iumenta ⁊ boues ⁊ pecora non guſtent quicq̄ nec paſcātur ⁊ aquā non bibant. ⁊ operiantur ſaccis homines ⁊ iumenta: ⁊ clament ad † dominum in fortitudine: ⁊ cōuertatur vir a via ſua mala ⁊ ab iniquitate: que eſt in manib⁹ eorum. Quis ſcit ſi conuertatur ⁊ ignoſcat deus: ⁊ reuertatur a furore ire ſue. ⁊ non peribimus: Et vidit deus opera eorum: q: conuerſi ſunt de via ſua mala: ⁊ miſertus eſt deus ſuper maliciam quā locut⁹ fuerat vt faceret eis ⁊ nō fecit:

C. S. Dolet ionas ad mortem ⁊ arguit a dño: dolet ionas areſacta hedera: ⁊ ex hoc probat ei dñs ꝙ propter niniuem debuit condolere. Ca.IIII.

A Et afflictus eſt ionas afflictione magna. ⁊ iratus eſt ⁊ orauit ad dominū et dixit. Obſecro dñe nunquid non hoc eſt verbum meum: cum adhuc eſſem in terra mea: Propter hoc preoccupaui vt fugerem in tharſis. Scio enim q: tu deus clemens ⁊ miſericors es patiens et multe miſerationis: ⁊ ignoſcens ſuper maliciam. Et nunc domine tolle † queſo animā meā a me q: † melior eſt mihi mors ꝙ vi

B ta. Et dixit dñs. Putaſne bene iraſceris tu. Et egreſſus eſt ionas de ciuitate. ⁊ ſedit contra orientem ciuitatis. Et fecit ſibimet vmbraculum ibi: ⁊ ſedebat ſubter illud in vmbra donec videret quid accideret ciuitati. Et preparauit dominus deus ederam ⁊ aſcendit ſuper caput ione: vt eſſet vmbra ſuper caput eius et protegeret eum. Laborauerat enim. Et letatus eſt ionas ſuper hedera letitia magna.

C Et parauit deus vermem aſcēſu diluculi in craſtinū ⁊ percuſſit hederam ⁊ exaruit. Et cum ortus fuiſſet ſol precepit dñs vento calido ⁊ vrenti ⁊ percuſſit ſol ſuper caput ione ⁊ eſtuabat. Et petiuit anime ſue vt moreretur. Et dixit. Melius eſt mihi mori quā viuere. Et dixit dominus ad ionā.

D Putaſne bene iraſceris tu ſuper hederam: Et dixit. Bene iraſcor ego vſq; ad mortem. Et † dixit dominus. Tu doles ſuper hederam in qua non laboraſti neq; feciſti vt creſceret. que ſub vna nocte nata eſt. ⁊ ſub vna nocte perijt: ⁊ ego non parcam niniue ciuitati magne in qua ſunt plus ꝙ centum viginti milia hominum. qui neſciunt quid ſit inter dexteram et ſiniſtram ſuam et iumenta multa.

Explicit ionas propheta.

Incipit prologus in Micheam prophetam.

Temporibus ioathe ⁊ acham ⁊ ezechie regū iuda. micheam prophetām ob hanc prophetiam ſpiritu ſancto repletum fuiſſe lectio ipſa demonſtrat. Sed de ſupradicto numero regum ioathā et ezechiam deo ob religionē placuiſſe: hiſtoria libri quarti regum ⁊ ſecundi paralipomenon indicat. Acham vero relicto deo idola ſamarie quibus etiam filios ſuos in ſacrificium igni concremandos obtulerat coluiſſe cōſtat. Quā obrem deus ſamariam que reges iſrael ⁊ iuda memoratorum ſimulachrorum ſuperſtitione fefellerat increpans indignationē ſuā in eā proceſſuram comminatus eſt. Populo etiam iſrael preuaricatori ⁊ principib⁹ eius qui eundē populum falaci ſuaſione ad colenda idola impulerant verbis in ſequentibus captiuitatem: ⁊ interitum affuturū denunciauit.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Micheas de moraſthi coheres chriſti vaſtationem annūciat filie latronis ⁊ obſidionē ponit contra eam: quia maxillā percuſſerit iudicis iſrael.

Explicit argumentum.

Incipit Micheas propheta.

Capi. Summa. De terrore venturi iudicis: de ſubuerſione ſamarie propter idola: plangit propheta ꝙ plangāt peruenit ad iudeos ⁊ incitat ad planctum.

Capitulum.I.

A Verbuz domini quod factum eſt ad † micheam moraſthitem in diebus ioathan achā ⁊ ezechie regū iuda: qđ vidit ſuper ſamariam et hieruſalem. Audite populi omnes et attendat terra ⁊ plenitudo eius et ſit dominus deus vobis in teſtem: domin⁹ de templo ſancto ſuo. Quia ecce dominus egredietur de loco ſuo ⁊ † deſcendet ⁊ calcabit ſuper excelſa terre. Et conſumentur mōtes ſubtus eum: ⁊ valles

B ſcindentur ſicut cera a facie ignis ſicut aque que decurrūt in preceps. In ſcelere iacob omne iſtud: ⁊ in peccatis domus iſrael. Qđ ſcelus iacob: Nōne ſamaria: Et que excelſa iude. Nonne hieruſalem: Et ponam ſamariam quaſi acceruum lapidum in agro cū plantatur vinea: ⁊ detrahā in vallem lapides eius. Et fundamenta eius reuelabo: et omnia ſculptilia eius concidentur. Et omnes mercedes eius comburentur igne: et omnia idola eius ponā in perditionem: quia de mercedibus meretricis congregata ſunt: et vſq; ad mercedē meretricis reuertētur. Super hoc plangam ⁊ vlulabo vadā ſpoliatus ⁊ nudus. Faciam planctum velut draconum: ⁊ luctum quaſi ſtruthio

C num: q: deſperata eſt plaga eius. q: venit vſq; ad iudā: tetigit portam populi mei vſq; ad hieruſalem. In geth nolite ānūciare lachrymis ne ploretis. In domo pulueris puluere vos cōſpergite: et tranſite vobis habitatio pulchra: confuſa ignominia. Non eſt egreſſa que habitat in exitu.

F

Marginal notes: Dan.2.c. / Jo.19. / Mat.12.d. Luc.11.d. / Al. ꝙ dominus. Joel.2.d. / 4.reg.16.a. / Al. ꝙ ab hoc dixit / 4.reg.15.g / 4.reg.6.a / Al. ꝙ micheam. / Eſa.26.d. Al. ꝙ excelſa et calcauit. / Supra.2.a

als ✝ bono. als ✝ marath. Planctum domus vicina accipiet ex vobis que ſtetit ſibi
met quia infirmata eſt in ✝ bonum que habitat in ✝ amari
D tudinibus. Quia deſcendit malum a domino in portã hie
ruſalẽ: tumultus quadrige ſtuporis habitãti lachis. Prin
cipium peccati eſt filie ſion quia in te inuenta ſunt ſcelera
iſrael. Propterea dabit emiſſarios ſup hereditatẽ geth.
als ✝ domus ✝ domos mendacij in deceptionẽ regibus iſrael. Adhuc
heredẽ adducã tibi que habitas in mareſa vſq; ad ✝ odo
als ✝ oliam. als ✝ glorie. lam veniet ✝ gloria iſrael. Decaluare et tondere ſuper fi
lios deliciarum tuarum: dilata caluitiũ tuum ſicut aquila
quoniam captiui ducti ſunt ex te.
¶ C.S. Peccata populi declinat que prouocant vltionẽ
peccantes in ſpe confutat: ⁊ iubet ire poſt dominum com
patitur propheta populo ſuo ⁊ poſt triſticiam prophetat
letu de aduentu chriſti et aſcenſione. Ca.II.
VE qui cogitatis inutile ⁊ operamini malũ in cubi
libus veſtris. In luce matutina faciũt illud qm̃
contra dominum eſt manus eorũ. Et concupierũt
A agros ⁊ violenter tulerunt ⁊ rapierũt domos
⁊ calũniabantur virum et domum eius: virum et heredita
tem eius. Idcirco hec dicit dominus. Ecce ego cogito ſu
di.56.c.naſci. per familiam iſtam malũ vnde non auferetis colla veſtra
et non ambulabitis ſuperbi. quoniam tempus peſſimum
eſt. In die illa ſumetur ſuper vos parabola: et cantabitur
canticum cum ſuauitate dicentium: Depopulatione va
B ſtati ſumus. Pars populi mei commutata eſt. Quomodo
recedit a me cũ reuertatur qui regiones veſtras diuidat.
Propter hoc non erit tibi mittens funiculum ſortis in ce
tu domini o iſrael. Ne loquamini loquẽtes. Non ſtillabit
ſuper iſtos: nõ comprehẽdet confuſio dicit domus iacob.
Nunquid abbreuiatus eſt ſpiritus domini: aut tales ſunt
cogitationes eius? Nonne verba mea bona ſunt cum eo q̃
recte graditur. Et econtrario populus meus in aduerſa
rium conſurrexit. Deſuper tunicam pallium ſuſtuliſtis et
C eos qui tranſibãt ſimpliciter conuertiſtis in bellum. Mu
lieres populi mei eieciſtis de domo deliciarum ſuarum: a
paruulis earum tuliſtis laudem meam in perpetuum. Sur
gite ⁊ ite: quia non habetis hic requiem. Propter immũ
Heb.13.c. diciam eius corrumpetur putredine peſſima. Utinam non
eſſem vir habens ſpiritum: ⁊ mendacium potius loquerer.
Stillabo tibi in vinum ⁊ in ebrietatem: et erit ſuper quem
D ſtillatur populus iſte. Congregatione cõgregabo iacob
totum te in vnum conducam reliquias iſrael. Pariter po
nam illum quaſi gregem in ouili: quaſi pecus in medio cau
als ✝ aſcẽdit larum. Tumultuabuntur a multitudine hominũ ✝. Aſcen
det enim pandens iter ante eos. Diuidet ⁊ tranſibũt por
tam: et egredientur per eam. Et tranſibit rex eorum coram
eis. et dominus in capite eorum.
¶ Capituli Summarium. Contra crudelitatem princi
pũ contra fallaciam prophetarum ⁊ doctorũ: contra ſcele
ra primatum et iudicum propter que ſion deſtructa eſt: et
hieruſalem. Cap.III.
A als ✝ nõ hõ nõ. ET dixi. Audite principes iacob ⁊ duces domus
iſrael. Nunquid ✝ non veſtrum eſt ſcire iudicium
qui odio habetis bonum: ⁊ diligitis malum: qui
violẽter tollitis pelles eorũ deſup eis et carnes
eorũ deſup oſſib⁹ eorũ: Qui comederũt carnẽ ppl'i mei et
B pellẽ eorũ deſup excoriauerũt ⁊ oſſa eorum cõfregerunt ⁊
conciderunt ſicut in lebete et quaſi carnem in medio olle.
Tunc clamabunt ad dominum ⁊ non exaudiet eos: et ab
ſcondet faciem ſuam ab eis in tempore illo ſicut nequiter
egerunt in adinuentionibus ſuis. Hec dicit dominus de
ſuper prophetas qui ſeducunt populũ meũ. qui mordent
dentibus ſuis: ⁊ predicant pacem. Et ſi quis non dederit
in ore eorum quippiã ſanctificant ſuper eum preliũ. Pro
pterea nox vobis pro viſione erit: ⁊ tenebre pro vobis diui
natione. Et occumbet ſol ſuper prophetas: et obtenebra

bitur ſuper eos dies. Et confundentur qui vident viſio C
nes: ⁊ confundentur diuini. Et operient om̃s vultus ſuos diſt.50.c.cum. ex eodiero.
quia non eſt reſponſum dei. Uerũtamẽ ego repletus ſum
fortitudine ſpiritus domini iudicio ⁊ virtute: vt annunciẽ
iacob ſcelus ſuũ ⁊ iſrael peccatum ſuũ. Audite hec princi
pes domus iacob et iudices domus iſrael. Qui abomina D
mini iudicium ⁊ omnia recta peruertitis. Qui edificatis Eze.22.f.
ſion in ſanguinibus: et hieruſalẽ in iniquitate. Principes Soph.3.a.
eius in muneribus iudicabant: ⁊ ſacerdotes eius in mer 1.q.1.c. iudices
cede docebant. Et prophete eius in pecunia diuinabant:
⁊ ſuper dominum requieſcebant dicentes. Nũquid nõ do
minus in medio noſtrum? Nunquid venient ſuper nos ma
la? Propter hoc cauſa veſtri ſion quaſi ager arabitur. et
hieruſalem quaſi aceruus lapidum erit: et mõs templi in
excelſa ſiluarum.
¶ C.S. De aduentu chriſti et fide gentium: de compara
tione orbis. de cõuerſione reliquiarum iſrael pro aduentu
chriſti conſolatur hieruſalem: captiuitatem babylonicam
et liberationem: et futuros predicatores predicit: de reli
quijs que predicabuntur ⁊ ſaluabuntur.
Capitulum.IIII.
ET erit in nouiſſimo dierum mons domus domi A
ni ✝ paratus in vertice montiũ. ⁊ ſublimis ſuper als ✝ preparatus Eſa.2.a.
colles. Et fluent ad eum populi: et properabũt
gentes multe et dicent. Uenite aſcendamus ad
montem domini: et ad domum dei iacob. Et docebit nos
de vijs ſuis. et ibimus in ſemitis eius. Quia de ſion egre
dietur lex et verbum domini de hieruſalem. Et iudicabit
inter populos multos: et corripiet gẽtes fortes vſq; in lõ B
ginquum. Et concidẽt gladios ſuos in vomeres: ⁊ haſtas
ſuas in ligones. Non ſumet gens aduerſus gentem gla
et non dicent vltra belligerare. Et ſedebit vir ſubt⁹ vineã
ſuam. et ſubtus ficum ſuam: ⁊ non erit qui deterreat: quia
os domini exercituum locutum eſt: quia omnes populi am
bulabunt vnuſquiſq; in nomine dei ſui: nos autem ambula
bimus in nomine dei noſtri in eternum ⁊ vltra. In die illo
dicit dominus. congregabo claudicantem: et eam quam Soph.3.d.
eieceram colligam et quam afflixeram ✝ cõſolabor: Et po als ✝ nõ habe conſolabor.
nam claudicãtem in reliquias: et eam que laborauerat in C
gentem robuſtam. Et regnabit dominus ſuper eos in mõ Luc.1.c.
te ſion: ex hoc nunc ⁊ vſq; in ſeculum: Et tu turris gregis
nebuloſa filia ſion vſq; ad te veniet et veniet poteſtas pri
ma regnum filie hieruſalem? Nunc quare merore contra
heris? Nunquid rex non eſt tibi: aut conſiliarius tuus pe
rijt: q: cõprehendit te dolor ſicut parturientem? Dole et
ſatage filia ſion quaſi parturiens: quia nunc egredieris de
ciuitate: ⁊ habitabis in regione: et venies vſq; ad baby
lonem. Ibi liberaberis: ibi redimet te dominus de manu
inimicorum tuorum. Et nunc cõgregate ſunt ſuper te gen
tes multe: que dicunt lapidetur: et aſpiciat in ſion oculus
noſter. Ipſi autem non cognouerunt cogitationes domi D
ni: ⁊ non intellexerunt conſilium eius: q: cõgregauit eos
quaſi fenum aree. Surge et tritura filia ſion: q: cornu tuũ
ponam ferreum: et vngulas tuas ponam ereas. Et cõmi
nues populos multos: et interficies domino rapinas eo
rum: et fortitudinem eorum domino vniuerſe terre.
¶ Capituli Summarium. De vaſtatione hieruſalem pro
morte chriſti de natiuitate et magnificentia xp̃i: de ſeptẽ
paſtoribus ⁊ octo primatibus de apoſtolica predicatiõe
ne et iudeorum exterminatione.
Capitulum.V. Matt.2.a.
NUnc vaſtaberis filia latronis. Obſidionẽ po 7.f.
ſuerunt ſuper nos. In virga percutient maxil
lam iudicis iſrael. Et tu bethleem effrata par
uul⁹ es in milib⁹ Iuda. Ex te mihi egredietur
qui ſit dominator in iſrael: ⁊ egreſſus eius ab initio a die
bus eternitatis. Propter hoc dabit eos vſq; ad tempus

in quo parturiens pariet. Et reliquit ſtratum eius cōuer-
tentur ad filios iſrael? Et ſtabit ⁊ paſcet in fortitudine do
mini: in ſublimitate nominis domini dei ſui. Et cōuertent
quia nunc magnificabitur vſqꝫ ad terminos terre. Et erit
B iſte pax aſſyrijs cum venerit in terrā noſtrā ⁊ quādo cal-
cauerit in domibus noſtris. Et ſuſcitabimus ſuper eū ſep
tem paſtores. et octo primates homines. Et paſcent ter-
rā aſſur in gladio ⁊ terrā nemroth in lanceis eius. Et li-
berabit ab aſſur cum venerit in terram noſtram: et cū cal-
[...+ terminis ...ſtris.] caucrit † in finibus noſtris. Et erūt reliquie iacob in me-
dio populorum multorū: quaſi ros a domino ⁊ quaſi ſtille
ſuper herbam que non expectat virum ⁊ non preſtolatur
filios hominum. Et erunt reliquie iacob in gentibꝰ in me-
dio populorum multorum quaſi leo in iumentis ſiluarum ⁊
quaſi catulus leonis in gregibus pecorum. Qui cū tranſ-
ierit ⁊ conculcauerit ⁊ ceperit non eſt qui eruat. Et exalta
bitur manus tua ſuper hoſtes tuos ⁊ omnes inimici tui in
interibunt. Et erit in die illa dicit dominus. Auferā equos
tuos de medio tui et diſperdam quadrigas tuas. Et per
D dam ciuitates terre tue: ⁊ deſtruā omnes munitiōes tuas
Et auferam maleficia de manu tua: ⁊ diuinationes nō erūt
in te. Et perire faciam ſculptilia tua: ⁊ ſtatuas tuas de me
dio tui. et non adorabis vltra opera manuum tuarum. Et
euellam lucos tuos de medio tui: ⁊ conterā ciuitates tuas
et faciā in furore ⁊ in indignatione vltionem in omnibus
gentibus que non audierunt.

¶ Capit. Sum. De diſceptatione domini cū populo ſuo
de oblatione acceptabili domino: de ſcelerib' populi ⁊ af
flictionibus eius. Ca.VI.

A Udite que dominus loquitur. Surge contende
indicio aduerſum montes: ⁊ audiant colles vo-
cem tuam. Audiāt montes iudiciū domini ⁊ for-
tia fundamenta terre q: iudicium domini cū po-
pulo ſuo: ⁊ cum iſrael diiudicabitur. Populé meꝰ quid fe
[...fect.] ci tibi: aut † quid moleſtꝰ fui tibi? Reſponde mihi. Quia
eduxi te de terra egypti: et de domo ſeruientium liberaui
te et miſi ante faciem tuā moyſen et aaron: ⁊ mariam. Po
B pule meus memento queſo quid cogitauerit † cōtra te ba
[...+ ... hz con...ue.] lach rex moab et quid reſponderit ei balaā filius beor de
ſethim vſqꝫ ad galgalā: vt cognoſceres iuſtitias domini.
[...+ curuem.] Quid dignum offeram domino? † Curuabo genu deo ex
celſo? Nunquid offeram ei holocauſtomata ⁊ vitulos an-
niculos? Nunquid placari poteſt dominus in milibꝰ arie
tum: aut in multis milibus hyrcorum pinguiū? Nunquid
dabo primogenitum meum pro ſcelere meo: fructum ven-
tris mei pro peccato anime mee? Indicabo tibi o homo
E quid ſit bonum: et quid dominus † requirat a te. Utiqꝫ
[...+ querat. ...tuum.] facere iudicium et diligere miſericordiam: ⁊ ſollicitum am
bulare cum deo tuo. Uox domini ad ciuitatem clamat: ⁊ ſa
[...ſuum.] lus erit timētibus nomen † eius. Audite tribus? Et quis
approbabit illud? Adhuc ignis in domo impij theſauri ini
quitatis et menſura minor: ire plena? Nunquid iuſtifica-
bo ſtateram impiam: ⁊ ſacculi pondera doloſa? In quibus
diuites eius repleti ſunt iniquitate: ⁊ habitantes in ea lo-
quebantur mendacium et lingua eorum fraudulenta in ore
eorum. Et ego ergo cepi percutere te perditione ſuꝑ pec
D catis tuis. Tu comedes et non ſaturaberis: ⁊ humiliatio
tua in medio tui. Et apprehendes et non ſaluabis: ⁊ quos
ſaluaueris in gladium dabo. Tu ſeminabis et nō metes: tu
[...18.o. ...a.l.b] calcabis oliuam ⁊ non vngeris oleo: ⁊ muſtum et non bi-
bes vinum et cuſtodiſti precepta amri et omne opus domꝰ
achab: ⁊ ambulaſti in voluptatibus eorum vt darem te in
perditionem et habitantes in ea in ſibilum et opprobrium
populi mei portabis.

¶ Capituli Summarium. Plangit propheta quia pau-
ci ſunt iuſti de liberatione hieruſalē a babylonijs de chri-
ſto paſtore ⁊ populo naſcendo: de confuſione gentiū ⁊ lau
de diuine clementie. Ca.VII.

V E mihi quia factus ſum ſicut qui colligit in au A
tumno racemos vindemie? Non eſt botrus ad
comedendum † precoquas ficus deſiderauit [al's + immatura]
anima mea. Perijt ſanctus de terra. et rectus
in hominibus non eſt. Omnes in ſanguine in-
ſidiantur: vir fratrem ſuum ad mortem venatur. Malum
manuum ſuarum dicunt bonum. Princeps poſtulat: ⁊ iu-
dex in reddendo eſt. Et magnus locutus eſt deſideriū ani
me ſue et conturbauerunt eam. Qui optimꝰ in eis eſt qua
ſi paliurus: et qui rectus quaſi ſpina de ſepe. Dies ſpecu-
lationis tue viſitatio tua venit. Nunc erit vaſtitas eorum.
Nolite credere amico: et nolite confidere in duce. Ab ea
que dormit in ſinu tuo cuſtodi clauſtra oris tui. quia filius
contumeliam facit patri et filia conſurget aduerſus matrē B
ſuam: nurus † aduerſus ſocrum ſuam: et inimici hominis [Mat.10.c.]
domeſtici eius. Ego autem ad dominum aſpiciam: expe- [al's + cōtra.]
ctabo deum ſaluatorem meū. Audiet me deus meus. Ne
leteris inimica mea ſuper me q: cecidi. Conſurgam. Cum
ſedero in tenebris dominus lux mea eſt. Irā domini por
tabo quoniam peccaui ei: donec cauſam meā iudicet ⁊ fa
ciat iudicium meum. Educet me in lucem: videbo iuſtitiā
eius. Et aſpiciet inimica mea: ⁊ operietur confuſione: que
dicit ad me. Ubi eſt dominus deus tuus? Oculi mei vide E
bunt † in eam. Nunc erit in conculcatione vt lutum platea- [al's + nō hz in]
rum. Dies vt edificentur macerie tue. In die illa lōge fiet
lex. In die illa vſqꝫ ad te veniet aſſur ⁊ vſqꝫ ad ciuitates mu
nitas: et a ciuitatibus munitis vſqꝫ ad flumen: et ad mare
de mari ⁊ ad montem de monte. Et terra erit in deſolatio
nem propter habitatores ſuos: et propter fructum cogi-
tationum eorum. Paſce populum tuum in virga tua gre-
gem hereditatis tue habitantes ſolos in ſaltu. In medio
carmeli paſcētur baſan. et galad iuxta dies antiquos. Se
cundum diem egreſſionis tue de terra egypti oſtendam ei
mirabilia. Uidebunt gentes et confundentur ſuper omni
fortitudine ſua: Ponent manū ſuper os: aures eorū ſur-
de erunt. Lingent puluerem ſicut ſerpentes velut reptilia D
terre turbabuntur de edibus ſuis. Dominum deū noſtrū
non deſiderabunt et timebunt te. Quis deus ſimilis tui q̄
aufers iniquitatem: et † transfers peccatum reliquiarum
hereditatis tue? Non immittet vltra furorē ſuū qm̄ volēs [al's + transſ.]
miſericordiam eſt. Reuertetur ⁊ miſerebitur noſtri. De-
ponet iniquitates noſtras ⁊ proijciet ī profundum maris
omnia peccata noſtra: dabis veritatem iacob miſericor-
diam abraā: que iuraſti patribus noſtris a diebꝰ antiquis

¶ Explicit Micheas propheta.

¶ Incipit prologus in Naum prophetam.

N Aum prophetam ante aduentum regis aſſyrio-
rum qui populum iſrael captiuū in ſuam regio
nem trāſtulerat: fuiſſe hebreorum traditio cōfir
mat. Si quidem in finem huius lectionis predi
cti regis aduentum: idem propheta annunciare monſtrat
Sed cum habitatores niniue iona interitum ciuitatis pre
dicante ne diuina ira denunciatum interitū ſuſtinuerēt pec
catorum ⁊ impietatis penitentiā egiſſent accepta dei mi-
ſericordia: grauioribus ſe criminibus impleuerunt. Qua
de cauſa memoratus propheta ſpirituſancto plenus: iudi
cium dei annuncians ita locutꝰ eſt. Deus zelās ⁊ vlciſces
dominus eſt ⁊c. Iam enim decem tribus ab aſſyrijs ducte
fuerant in captiuitatē ſub ezechia rege iuda: ſub quo etiā [Naum.1.a.]
nunc in conſolatione populi tranſmigrati: aduerſum nini-
nem viſio cernitur. Nec erat parua conſolatio tā his qui
iam aſſyrijs ſeruiebant quam reliquis qui ſub ezechia de
tribu iuda et beniamin ab eiſdem hoſtibus obſidebantur

Aſſyrii ⁊ chaldei ſunt diuerſi populi.
vt audirent aſſyrios quoq; a chaldeis eſſe capiēdos: ſicut
in ſequentibus libri huius demonſtrabitur. Sciendū au
tem quod niniue in noſtra lingua de hebreo ſpecioſum ſo
nat. Specioſus autem hic mundus dicitur. Unde et apud
grecos coſmos ab ornatu nomen accepit. Et quidquid
nūc aduerſus niniuē dicitur: de mūdo figuraliter predica
ri ſentiamus. Quā ob cauſam ⁊ aſſumptio quā ſeptuagin
ta interpretes dicūt proſlepſin: apud hebreos † maſſa po
aſſ † malech.
nitur .i. graue onus: eo ꝙ eam aduerſus quā prophetatur
premat: nec ſinat leuare ceruicē. Simulq; hoc attenden
dum ꝙ hec ipſa vel aſſumptio vel onus vel pōdus prophe
te viſio ſit. Non enim loquitur propheta in extaſi: vt mon
al † maximilla
tanus ⁊ priſcilla. † maxillaq; delyrant: ſi quod prophetat
liber eſt viſionis intelligentis vniuerſa que loquitur: ⁊ pō
dus hoſtium faciētis ſuo populo viſionē. De cōſumma
tione itaq; mundi ſecundum anagogen conſolationem ſan
ctorum prophetia texitur: vt quecunq; in mūdo vidēt qua
ſi pretereuntia et caduca contēnāt et preparent ſe ad iudi
cij diē. Ubi vltor aduerſus viros aſſyrios affutur⁹ eſt dn̄s

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Naum.1.d.
Naum conſolator orbis interpretatur. Increpat
ciuitatem ſanguinum: et poſt euerſionem illius
loquitur. Ecce ſuper montes pedes euāgelizan
tis et annunciantis pacem.

Explicit argumentum.

Incipit Naum propheta.

C.S. De emulatione domini. et ponitur ad vindictā
contra niniuem: et de bonitate domini ad reducendam ca
ptiuitatē iſrael: quia non deambulabūt eam aſſyrij ſicut ca
ptiuitatem iuda et hieruſalem: ſed ipſi igne ſuccendentur:
et ſennacherib in templo dei ſui occidetur: et inde reddet
ſecuritas.
Cap.I.

A
dē.4.c.naum.
Onus niniue li
ber viſionis. Naum helcheſei.
Deus emulator. ⁊ vlciſcens do
minus: vlciſcens domin⁹ ⁊ ha
bens furorem: vlciſcēs dominus in hoſtes
ſuos: et iraſcēs ipſe inimicis ſuis. Domi
nus patiens et magnus fortitudine. ⁊ mun
dans non faciet innocentem. Dominus in
B
tempeſtate et turbine vie eius ⁊ nebule puluis pedū eius
Increpans mare ⁊ exiccans illud: ⁊ omnia flumina ad de
ſertum deducens. Infirmatus eſt baſaan ⁊ carmel⁹. ⁊ flos
libani elanguit. Montes commoti ſunt ab eo. et colles de
ſolati ſunt. Et contremuit terra a facie eius: ⁊ orbis ⁊ om
nes habitantes in eo. Ante faciem indignationis ei⁹ quis
ſtabit et quis reſiſtet in ira furoris eius? Indignatio eius
effuſa eſt vt ignis ⁊ petre diſſolute ſunt ab eo. Bonus do
minus et confortans in die tribulationis: ⁊ ſciens ſperan
tes in ſe. Et in diluuio pretereunte conſummatione faciet
C
24.q.5.c.quid ergo.
de pe.di.3.c. ex totitate.
loci eius: et inimicos eius perſequenꝯ tenebre. Quid co
gitatis contra dominum? Conſummationem ipſe faciet.
Non conſurget duplex tribulatio: quia ſpine ſeinuicem
complectuntur: ſic conuiuium eorum pariter potantium:
Conſumentur quaſi ſtipula ariditate plena. Ex te eni exi
bit cogitans contra dominum maliciā: mente pertractās
preuaricationem. Hec dicit dominus. Si perfecti fuerint
D
ita et plures ſic quoq; attondentur et pertranſibit. Affligi
te et non affligam te vltra. Et nunc conteram virgam eius
de dorſo tuo et vincula tua dirumpam: et precipiet ſuper
te dominus. Non ſeminabitur ex nomine tuo ampli⁹. De
domo dei tui interficiam. Sculptile et conflatile ponā ſe
pulchrum tuum: quia inhonoratus es. Ecce ſuper mōtes
pedes euangelizantis et annunciantis pacem. Celebra iu
da feſtiuitates tuas: et redde vota tua: quia non adijciet vl
tra vt pertranſeat in te belial: vniuerſus interijt.

Capi. Summariū. De aſcenſu nabuchodonoſor cōtra
niniuem ⁊ vltione domini: deſcribitur etiam exercitus ba
byloniorum ⁊ deſcribitur vaſtitas niniue: ſub typo mulie
ris captiue verba exprobrantis.

Capitulum.II.

Aſcendit qui diſpergat corā te: qui cuſtodiat A
obſidionem. Contēplare viam: conforta lum aſſ † reddit
bos: robora virtutē valde quia ſicut † reddi
dit domin⁹ ſuperbiā iacob: ſic ſuperbiā iſrl'
quia vaſtatores diſſipauerūt eos: ⁊ propagi
nes eorum corruperunt. Clypeus fortium eius ignitus vi
ri exercitus in coccineis. Ignee habene currus in die pre
parationis eius: ⁊ agitatores eius cōſopiti ſunt. In itine B
ribus conturbati ſunt: quadrige † colliſe ſunt in plateis. aſſ † conturb
Aſpectus eorum quaſi lampades: quaſi fulgura diſcurren
tia. Recordabitur fortiū ſuorum: ruent in itineribus ſuis.
Uelociter aſcendent muros eius: et preparabitur vmbra
culum. Porte fluuiorum aperte ſunt: et templū ad ſolū di
rutum. Et miles captiuus adductus eſt: ⁊ ancille eius mi
nabantur gementes vt columbe: murmurantes in cordi
bus ſuis. Et niniue quaſi piſcina aquarū aque ei⁹ ipſi vero C
fugerunt. State ſtate: ⁊ non eſt qui reuertatur. Diripite
argentum: diripite aurum: et non eſt finis diuitiarū ex om
nibus vaſis deſiderabilibus. Diſſipata eſt ⁊ ſciſſa et dila
cerata eſt: cor tabeſcēs ⁊ diſſolutio geniculorū ⁊ defectio
in cunctis renibus: ⁊ facies omniū ſicut nigredo olle. Ubi
eſt habitaculum leonum: ⁊ paſcua catulorum leonum? Ad
quam iuit leo vt ingrederetur illuc: catulus leonis: et non D
eſt qui exterreat. Leo cepit ſufficienter catulis ſuis: ⁊ ne Eſa.13.b.
cauit leenis ſuis. Et impleuit preda ſpelūcas ſuas: ⁊ cubi aſſ † ...
le ſuū rapina. Ecce ego ad te dicit † dominus exercituū. aſſ † ...
et ſuccendam vſq; ad ſummum quadrigas tuas. et leuncu
los tuos comedet gladius. Et exterminabo de terra pre
dam tuam: et non audietur vltra vox nunciorum tuorū.

Capituli Summariū. Arguitur crudelitas niniue. et
deſpoliatur ſicut adultera deprehenſa. defenſio nulla etiā
eius eſt: ſed ſicut alexādria que hic deſcribitur deſtructur
tanquam non munita: et debilis populus ei⁹ euolat vt lo
cuſte occidentur principes eius: et erit peſſima plaga ei⁹.

Capitulum.III.

Ve ciuitas ſanguinū: vniuerſa mendacij dilace
rationeplena. Nō recedet a te rapina. Uox fla A
gelli et vox impetus rote et equi frementis et Eſa.24.b.
quadrige feruentis et equitis aſcēdentis. ⁊ mi abac.24.
cantis gladij: et fulgurantis haſte et multitudinis interfe
ctorum et grauis ruine: nec eſt finis cadauerum. Et corruēt in
corporibus ſuis propter multitudinem fornicationum me
retricis † ſpecioſe et grate: et habentis maleficia que ven
didit gentes in fornicationibus ſuis et familias in malefi aſſ † ſpecioſe
cijs ſuis. Ecce ego ad te dixit dominus exercituū et reue Eſa.27.a.
labo pudenda tua in facie tua et oſtendam in gentibus nu
ditatem tuam: et regnis ignominiam tuam. Et proijciam
ſuper te abominationes: et contumelijs te afficiam. ⁊ po
nam te in exemplum. Et erit omnis qui viderit te reſiliet a
te. et dicet. Uaſtata eſt niniue. Quis cōmouebit ſuper te
caput? Unde queram conſolatorem tibi? Nūquid melior B
es alexandria populorū. que habitat in fluminib⁹? Aque
in circūitu eius cuius diuitie mare aque muri eius. ethio
pia fortitudo eius. et egyptus et non eſt finis. Affrica ⁊ li
bies fuerunt in auxilio tuo: ſed ⁊ ipſa in tranſmigratione
ducta eſt in captiuitatē. Paruuli eius eliſi ſunt in capite
omnium viarum: et ſuper inclytos eius miſerunt ſortem: ⁊
omnes optimates eius confixi ſunt in compedibus. Et tu
ergo

ergo inebriaberis et eris deſpecta: ⁊ queres tu auxilium
a' rlan. † ab inimico. Omnes munitiões tue ſicut ficus cũ groſſis
ſuis: ſi concuſſe fuerint cadent in os comedentis. Ecce po
pulus tuus: mulieres in medio tui. Inimicis tuis ad aper
tionem pandetur porta terre tue: deuorabit ignis vectes
tuos. Aquam propter obſidionem hauri tibi: extrue mu
nitiones tuas. Intra in lutum ⁊ calca: ſubigens tene late
rem. Ibi comedet te ignis: peribis gladio: deuorabit te
vt bruchus. Congregate ergo vt bruchus: multiplicare vt lo
custa. Plures feciſti negociationes tuas quã ſtelle ſint
celi. Bruchus expanſus eſt ⁊ auolauit. Cuſtodes tui quaſi
D locuſte: et paruuli tui quaſi locuſte locuſtarũ que † conſi
confident dunt in ſepibus in die frigoris. Sol ortus eſt et auolaue
runt: ⁊ non eſt cognitus locus earum vbi fuerint. Dormi
tauerunt paſtores tui rex aſſur: ſepelientur principes tui.
Latitauit populus tuus in montibus: et nõ eſt qui cõgre
get. Non eſt obſcura contritio tua. peſſima eſt plaga tua.
Omnes qui audierunt auditionem tuam: cõpreſſerũt ma
num ſuper te: q: ſuper quẽ non tranſijt malicia tua ſemper

Explicit Naum propheta.

Incipit prologus in Abacuk prophetam.

Quatuor prophete in duodecim prophetarũ vo lumine ſunt: e quib' tres in principio lẽma. i. pon dus titulũ habent naum: abacuk: et malachias. Porro zacharias in medio et circa finem duos huiuſcemodi ponit titulos. e quibus vnus eſt onus verbi domini in terra adrach et damaſci requiei eius. alter in fi ne. ſ. onus verbi domini ſuper iſrael. De naum orationibus tuis iam liber vnus editus eſt. De zacharia et malachia: ſi vita comes fuerit differetur. Nunc abacuk habemus in manibus qui vel ex eo ꝙ amabilis domini eſt vocatur am plexatio: vel quod in certamen et luctã (⁊ vt ita dicã) am plexum cũ deo congreditur: amplexantis. i. luctantis for titus eſt nomen. Nullus enĩ tã audaci voce auſus eſt deũ ad diſceptationẽ iuſtitie prouocare: et dicere ei cur in re bus humanis et mundi iſtius pompa tanta rerũ verſatur iniquitas? Vociferabor ad te vim patiens: ⁊ non ſaluabis
Quare oſtendiſti mihi iniquitatẽ: et laborem videre? La
cerata eſt lex: ⁊ non peruenit vſq; ad finem iudicium q: im
...n.14.f pius preualet aduerſum iuſtum ideo ingreditur iudicium
peruerſum. Vides ꝙ temeraria vox ſit ⁊ quodãmodo blaſ
idem. phemantis creatorem ſuum ad iudicium prouocare ⁊ vas
fragile aduerſus figulum cur tale vel tale factum ſit diſpu
tare. Necnon ⁊ hoc animaduertendum ꝙ aſſumptio vel
pondus que gratia iam eſſe diximus: prophete viſio eſt et
aduerſum montani dogma peruerſum intelligit quod vi
det: nec vt amens loquitur: nec more inſanientium femina
rum dat ſine mente ſonũ. Unde ⁊ apoſtol' iubet vt ſi pro
phetantibus alijs alij fuerit reuelatum: taceant qui pri' lo
quebantur. Et ſtatim: non eſt inquit diſſenſionis deus: ſed
pacis. Ex quo intelligitur cum quis ex voluntate reticet:
et alteri locum dat ad loquendum poſſe loqui et tacere cũ
velit. Qui iam in extaſi. i. inuitus loquitur: nec tacere nec
loqui in ſua poteſtate habet. Illud quoq; diſce. q: ſemel a
me violenter exigis vt quaſi quoſdã gradus ⁊ ſcalas ad
altiora nitenti: hyſtoriam tibi interpreter prophetiam eſſe
contra babylonem et nabuchodonoſor regem chaldeorũ
vt quomodo prior propheta naum quẽ abacuk ſequitur
vaticinium habuit contra niniuem et aſſyrios qui vaſtaue
runt decem tribus que vocantur iſrael: ita abacuk prophe
tiam habeat aduerſus babylonem et nabuchodonoſor: a
quibus iudas et hieruſalem templumq; ſubuerſa ſunt. Et
vt ſcias eo tempore fuiſſe abacuk quo iam due tribus que
vocabantur iuda ducte erant in captiuitatẽ daniel docere
te poterit ad quem in lacum leonum abacuk cum prandio
mittitur: ꝙꝙ apud hebreos hec ipſa non legatur hyſtoria
Igitur ſiue quis recipiat ſcripturam illã ſiue nõ recipiat
vtrumq; pro nobis eſt. Aut enim iam recipit et poſt fa
ctam rem liber abacuk texitur: aut ſi nõ recipit: quaſi pro
pheta ſcribit que ventura cognoſcit. Interim ſecundũ lit
teram cauſatur aduerſum deum propheta: cur nabucho
donoſor templum dei vaſtet et iudam: cur hieruſalem quõ
dam vrbis domini deſtruatur: quare clamet populus ⁊ nõ
audiatur: vociferetur ad dominum oppreſſus a chaldeis:
et non ſaluetur: quare etiam ipſe propheta vel populus ex
cuius perſona loquitur ad hoc vixerit: ⁊ hucuſq; perduct'
ſit: vt iniquitatem hoſtium ⁊ ſuum laborem viderit cur in
iuſtitia preualeat aduerſũ ſe. Et hec dicit pre mentis an
guſtia neſciens aurum in igne conflari: ⁊ tres pueros de
camino ignis puriores exiſſe ꝙ intrauerãt. Sed ⁊ hoc ge Dani.3.c.
neraliter accipere poſſumus ꝙ ex perſona humane impa
tiẽtie loquatur: vt in querulã vocẽ et plenã doloris erum
pat dicens. Quare reſpicis contemptores: ⁊ taces cõcul
cante impio iuſtiorẽ ſe? Hec autem loquitur: neſciẽs iudi
cia dei inueſtigabilia. et profundum diuitiarum ſapiẽtie et
ſcientie eius: ꝙ non ita videat deus vt videt homo. Homo
tantum preſentia reſpicit deus futura et eterna cognoſcit.
Et quomodo ſi egrotans ⁊ eſtuans febribus aquam frigi
dam poſtulet: et dicat ad medicũ: vim patior: crucior. vror
⁊ examinor: vſq; quo medice clamabo ⁊ non exaudies ⁊ re
ſpõdeat ei ſapiẽtiſſim' ⁊ clemẽtiſſ' medic' ſcio quo tpe da
re debeam quod poſtulas: non miſereor modo: quia miſe
ricordia iſta crudelitas eſt: et voluntas tua contra te petit.
Ita et deus noſter ſciens clementie ſue pondera atq; men
ſuras interdũ nõ exaudit clamantẽ: vt eũ probet et magis
prouocet eum ad rogandum: et quaſi igne excoctũ iuſtio
rem ⁊ puriorem faciat. Quod intelligens apoſtolus ſecũ
dum id quod miſericordiam conſecutus eſt a domino ait.
Sed non deficimus. Et benedicimus dominũ in omni tẽ 2.corin.4.a.
pore. Et ſcit ꝙ qui perſeuerauerit vſq; in finem hic ſaluus ps.33.
erit: et gloriatur in labore et dolore. Et cum hieremia di mat.10.c.14.
cit tribulationem et miſeriam inuocabo: vt quomodo alij
inuocat deum: ſic ſanctus vir ⁊ bellator inuictus ad exer
cendum ſe et ad probandum tribulationem et miſeriam in
uenire deſiderat.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Abacuk luctator fortis et rigidus ſtat ſuper cu ſtodiam ſuam: et figit gradũ ſuper munitionem vt chriſtum in cruce contempletur ⁊ dicat. Ope ruit celos gloria eius: ⁊ laudis ei' plena eſt ter ra. Splẽdor eius vt lux erit cornua in manib' eius: ibi ab ſcondita eſt fortitudo eius.

Explicit argumentum.

Incipit abacuk propheta.

C. S. Diſceptat cum deo de flore malorum et reſpon
det dñs de potẽtia chaldeorum et ruina ipſorum et muni

tione nabuchodonoſor propheta intelligens iuſtitiã dei et clementiam ex nimia impatiẽtia adhuc diſputat cũ deo pro illis quos nabuchodonoſor predatur ⁊ deuorat.

Capitulum.I.

A O Nus quod vidit Abacuk propheta. Vſqꝫ quo domine clamabo ⁊ nõ exaudies? vociferabor ad te vim patiẽs: ⁊ nõ ſaluabis? Quare oſtendiſti mihi iniquitatem et † laborem. videre predam ⁊ iniuſtitiã cõtra me. Quare reſpicis contẽptores ⁊ taces: conculcante impio iuſtiorẽ ſe? Et † facies hominis quaſi piſces maris: ⁊ quaſi reptilia non habentia ducẽ? Et factum eſt iudiciũ ⁊ cõtradictio potentior. Propter hoc lacerata eſt lex: ⁊ nõ peruenit vſqꝫ ad finem iudicium: quia impius preualet aduerſus iuſtum propterea egredietur iudicium peruerſum. Aſpicite in gẽtibus ⁊ videte: ⁊ admiramini et obſtupeſcite quia opus factum eſt in diebus veſtris: qđ nemo credet cũ narrabitur. Quia ecce ego ſuſcitabo chaldeos gentẽ amarã ⁊ velocẽ ambulantẽ ſuper latitudinẽ terre: vt poſſideat tabernacula nõ ſua. Horribilis et terribilis eſt: ex ſemetipſa iudiciũ et onus egredietur? Leuiores pardis equi eius ⁊ velociores lupis veſpertinis: ⁊ diffundentur equites eius. Equites namqꝫ eius de longe venient: volabunt quaſi aquila feſtinans ad comedendum. Omnes ad predam venient facies eorum ventus vrens. Et congregabit quaſi arenã captiuitatem: et ipſe de regibus triumphabit: et tyrãni ridiculi eius erunt. Ipſe ſuper omnem munitionem ridebit. ⁊ comportabit aggerem ⁊ capiet eam. Tunc mutabitur ſpiritus ⁊ pertranſibit, ⁊ corruet. Hec eſt fortitudo eius dei ſui. Nunquid non tu a principio domine deus meꝰ ſancte meus: et non moriemur? Domine in iudicium poſuiſti eũ et fortem vt corriperes fundaſti eũ. Mundi ſunt oculi tui ne videas malum: ⁊ reſpicere ad iniquitatẽ non poteris. Quare non reſpicis ſuper iniqua agentes: ⁊ taces deuorãte impio iuſtiorem ſe? Et facies hominis quaſi piſces maris ⁊ quaſi reptile non habẽs principem. Totum in hamo ſubleuauit. traxit illud in ſagena ſua: ⁊ congregauit in rete ſuum. Super hoc letabitur ⁊ exultabit propterea immolabit ſagene ſue ⁊ ſacrificabit reti ſuo. Quia in ipſis incraſſata eſt pars eius et cibus eius electus. Propter hoc ergo expandit ſagenam ſuam: et ſemper interficere gentes non ceſſat.

Joan.19.a
Is † dolorem.
Joan.21.a
Is † facis
B
Act.13.c.
C
D

C. S. Stat propheta ſuper cuſtodiam ſuam vt videat quid ſequatur poſt euerſionẽ populi et templi de aduentu chriſti deſcribitur in ſuperbia ſua nabuchodonoſor: prophetatur propter auariciam propter cruentem edificationem: propter inebriationem ſedechie: propter idola.

Capitulum.II.

A S Uper cuſtodiã meam ſtabo: ⁊ figam gradũ ſuper munitionẽ. Et cõtẽplabor vt videã quid dicatur mihi: ⁊ quid reſpondeã ad arguentem me. Et reſpõdit mihi dominꝰ: ⁊ dixit. Scribe viſum et explana eũ ſuper tabulas: vt percurrat qui legerit eum. Quia adhuc viſus procul. et apparebit in finem, et nõ mentietur ſi morã fecerit expecta illum: quia veniẽs veniet ⁊ non tardabit. Ecce qui incredulus eſt: nõ erit recta anima eius in ſemetipſo. Juſtꝰ autẽ † in fide ſua viuet. Et quomodo vinum potantẽ decipit: ſic erit vir ſuperbus et nõ decorabitur. Qui dilatauit quaſi infernus animam ſuã et ipſe quaſi mors et non adimpletur. Et congregauit ad ſe omnes gẽtes et coaceruauit ad ſe omnes populos. Nũquid nõ oẽs iſti ſuper eũ parabolam ſument: et loquelam enigmatum eius? Et dicetur. Ve ei qui multiplicat nõ ſua. Vſqꝫ quo et aggrauat cõtra ſe denſum lutum. Nũquid nõ repente cõſurgent qui mordeant te? Et ſuſcitabuntur lacerantes te, et eris in rapinam eis. Quia tu ſpoliaſti gentes multas: ſpoliabunt te oẽs qui reliqui fuerint de populis propter ſanguinem hominis ⁊ iniquitatem terre ciuitatis et omnium habitantium in ea. Ve qui cõgregat auariciam malã domui ſue vt ſit in excelſo nidus eiꝰ: et liberari ſe putat de manu mali. Cogitaſti confuſionẽ domui tue: cõcidiſti populos multos et peccauit aĩa tua. Quia lapis de pariete clamabit: et lignũ quod inter iuncturas edificiorum eſt reſpondebit. Ve qui edificat ciuitatem in ſanguinibus: et preparat vrbem in iniquitate. Nunquid non ſunt hec a domino exercituum? Laborabunt enĩ populi in multo igne: et gentes in vacuum et deficient. Quia replebitur terra vt cognoſcãt gloriã domini quaſi aque operientes mare. Ve qui potum dat amico ſuo mittẽs fel ſuum: et inebrians: vt aſpiciat nuditatẽ eius. Repletꝰ eſt ignominia pro gloria. Bibe tu quoqꝫ et cõſopire. Circundabit te calix dextere domini: et vomitus ignominie ſuper gloriã tuã. Quia iniquitas libani operiet te. et vaſtitas animalium deterrebit eos: de ſanguinibus hominis. et iniquitate terre et ciuitatis et omniũ habitantium in ea. Quid prodeſt ſculptile quia ſculpſit illud fictor ſuus conflatile et imaginem falſam: quia ſperauit in figmento fictor eius vt faceret ſimulachra muta. Ve qui dicit ligno: expergiſcere: ſurge lapidi tacenti. Nunquid ipſe docere poterit. Ecce iſte coopertus eſt auro et argento. et omnis ſpiritus nõ eſt in viſceribus † eiꝰ. Dñs aũt in templo ſancto ſuo ſileat a facie eius oĩs terra.

Eſa.21.c
Eſa.21.a.
Roma.1.f.
alias † et.
24.q.4.c. diſcenior.
de pe. di.1.c. in domo
B
C
Eze.24.b.
Naum.3.a.
alias † eorum.
Ps.10.
alias † pro ignorantibus.

C Oratio abacuk prophete † ignorantijs.

Capitulum.III.

A D Omine audiui auditionẽ tuã ⁊ timui. Dñe opꝰ tuũ in medio annorum viuifica illud. In medio annorum notũ facies: cũ iratus fueris miſericordie recordaberis. Deꝰ ab auſtro veniet: et ſanctus de mõte pharan † Operuit celos gloria eiꝰ ⁊ laudis eiꝰ plena eſt terra. Splẽdor eius vt lux erit cornua in manibus eius. Ibi abſcondita eſt fortitudo eius. ante faciem eius ibit mors. † Egredietur diabolꝰ ante pedes eius ſtetit et mẽſus eſt terrã. Aſpexit et diſſoluit gentes et cõtriti ſunt montes ſeculi. Incuruati ſunt colles mundi: ab itineribus eternitatis eius. Pro iniquitate vidi tentoria ethiopie turbabuntur pelles terre madian? Nunquid in fluminibꝰ iratus es dñe aut in fluminibus furor tuus vel in mari indignatio tua? † Qui aſcẽdis ſuper equos tuos et quadrige tue ſaluatio. Suſcitãs ſuſcitabis arcũ tuũ: iuramenta tribubus que locutus es † Fluuios ſcindes terre: viderunt te aque et doluerunt montes. gurges aquarũ trãſijt. Dedit abyſſus vocẽ ſuã: altitudo manꝰ ſuas leuauit. Sol et luna ſteterunt in habitaculo ſuo: in luce ſagittarũ tuarum ibunt in ſplendore fulgurãtis haſte tue. In fremitu conculcabis terram et in furore obſtupe facies gentes. Egreſſus es in ſalutem populi tui: in ſalutem: cum chriſto tuo. Percuſſiſti caput de domo impij: denudaſti fundamenta eius vſqꝫ ad collũ. † Maledixiſti ſceptris eius capiti bellatorum eius venientibus vt turbo ad diſpergendum me. Exultatio eorũ ſicut eiꝰ qui deuorat pauperem in abſcondito. Viam feciſti in mari equis tuis: in luto aquarum multarum. Audiui et conturbatus eſt venter meus † a voce contremuerũt labia mea. Ingrediatur putredo in oſſibus meis: et ſubter me ſcateat. Vt requieſcam in die tribulationis † vt aſcendam ad populum accinctum noſtrum. Ficus enĩ non florebit: ⁊ nõ erit germẽ in vineis. Mentiet opus oliue: et arua non afferẽt cibum. Abſcindetur de ouili pecus: et non erit armentũ in preſepibus. Ego aũt in domino gaudebo † ⁊ exultabo in deo ieſu meo. Deꝰ dñs fortitudo mea ⁊ ponet pedes meos quaſi ceruorum. Et ſuper excelſa mea deducet me victor in pſalmis canentem.

alias † ſem.
al † regreſſus
B
alias † quia.
alias † ſemper.
C
alias † ſemper.
D
alias † ad vocẽ
alias † nõ hꝫ
alias † nõ hꝫ

C Explicit Abacuk.

C Incipit

❡Incipit pꝛologus in Sophoniam pꝛophetam.

amos.7. TRadunt hebꝛei cuiuſcunq; pꝛophete pater aut
auus ponatur in titulo ipſos quoq; pꝛophetas
fuiſſe. Unde et amos vnū de duodecim pꝛophe-
tis qui dixit nō ſum pꝛopheta nec filiꝰ pꝛophete
ſed paſtoꝛ capꝛarum vellicans ſycomoꝛos: patris nomen
in titulo non habere. Hoc ſi verūꝫ eſt: ſophonias pꝛophe
al. ⁊ ſtatione. ta. qui † noīe (vt ita dicam) pꝛophetico ⁊ glorioſa maioꝝ
ſuoꝛum ſtirpe generatus eſt Habuit enī patrē chuſi auūꝫ
godoliam: pꝛoauum amariā: attauū ezechiam: ⁊ talē qua-
drigam ipſe velut extremꝰ auriga cōpleuit. Nomē ſopho
nie alij ſpeculā alij archanū dñi trāſtulerunt. Siue igitur.
ſpecula: ſiue abſcōditū dñi interpꝛetet̃ vtrunq; pꝛophete
cōuenit. Dicitur enī ad ezechielē. Fili hominis ſpeculato
rem te poſui domui iſrael. Iſte ergo pꝛopheta qui erat in
ſpecula et in ſublimibus conſtitutꝰ: ⁊ nouerat miſteria do
mini: filius erat chuſi qui interpꝛetat̃ hūilitas. Habebat
quoq; auum godoliā: qui dicit̃ magnitudo dñi: ⁊ pꝛoauūꝫ
amariam. qui et ipſe vertitur in ſermonē dñi: ⁊ attauū eze
chiā: qui ſonat foꝛtitudo dñi. De foꝛtitudine itaq; dñi na-
tus eſt ſermo dñi: ⁊ de ſermone dñi nata eſt magnitudo do
mini: ⁊ de magnitudine dñi nata eſt humilitas: vt cū vene
rit aliquis ad perfectum dicat: qꝛ non ſum dignus vocari
Luc.15.b Pſa.130. apoſtolus. Et illud in pſalmis. Dñe non eſt exaltatūꝫ coꝛ
meum. neq; elati ſunt oculi mei. Ioſiam regem inde cuius
tēpoꝛibus ſophonias pꝛophetaſſe inuenitur: deo pꝛe omī
bus regibus inde placuiſſe hyſtoꝛia quarti libꝛi regū ⁊ ſe
cundi paralipomenon demōſtrat. Ioſias ſimulachꝛa que
pater ſuus amon vel auus manaſſes in templo dei colloca
uerat deiecta cōminuiſſe mōſtratur. In quibus etiā ſerpē
4.reg.23.c. tem eneū a moyſe factum cui erroꝛi inductus populus ſu-
perſtitione idoloꝝ detentus admiſerat. Idē cuſtodiſſe
paſcha: ⁊ intermiſſis tpibus multis ſolus celebꝛaſſe mon-
ſtrat̃. Ideo deꝰ per pꝛophetā tpibus memoꝛati regis que
pꝛouentura erant oſtendēs: gētibus quidē lectione. com-
pꝛehenſis affuturū iudiciū: populo vero iſrael ſalutē ⁊ ciui
tati hieruſalem reſtaurationem tunc tempoꝛis tribuendā
textu lectionis denunciauit.

❡Explicit pꝛologus.

❡Incipit argumentum.

SOphonias ſpeculatoꝛ et archanoꝝ dei co-
gnitoꝛ audit clamoꝛem a poꝛta piſcium: ⁊ eiu-
latum a ſecunda: et contritionē a collibꝰ. Indi
cit quoq; vlulatū habitatoꝛibus pile: qꝛ conti
cuit omnis populus chanaā: diſperierunt vni
uerſi qui inuoluti erant argento.

❡Explicit argumentum.

❡Incipit ſophonias pꝛopheta.

❡C.S. De interitu hieruſalem pꝛopter idola: et de inte
ritu mundi pꝛopter peccata: de die iudicij. Ca.I.

VErbūꝫ domini
A quod factū eſt ad ſophoniā filiū
chuſi filij godolie filij † amaſie fi
al. amarie. lij ezechie in diebꝰ ioſie filij amon regis iu
da. Cōgregās cōgregabo oia a facie ter-
re dicit dñs. congregans hominē et pecꝰ.
congregans volatilia celi ⁊ piſces maris.
Et ruine impioꝝ erūt: ⁊ diſpergā hoīes a
facie terre dicit dominꝰ. Et extēdā manū meā ſuper iudaꝫ
B et ſuper oēs habitantes hieruſalem: et diſperdam de loco
hoc reliquias baal ⁊ † nomina edituoꝝ: cū ſacerdotibus
⁊ eos qui adoꝛāt ſuper tecta militiā celi: ⁊ adoꝛant ⁊ iurāt
in domino ⁊ iurant in melchon: et qui auertuntur de poſt
tergum dñi ⁊ q̄ nō queſierūt dñm: nec inueſtigauerūt eum

Silete a facie dñi dei: qꝛ iuxta eſt dies dñi. Quia pꝛepara
uit dñs hoſtiā: ſanctificauit vocatos ſuos. Et erit ī die ho
ſtie dñi viſitabo ſuper pꝛincipes ⁊ ſuper filios regis: ⁊ ſup
oēs qui induti ſunt veſte peregrina: ⁊ viſitabo ſuper om-
nē qui arrogāter ingredit̃ ſuper limē in die illa qui cōplēt
domū dñi dei ſui iniquitate et dolo. Et erit in die illa dicit
dominus vox clamoꝛis a poꝛta piſciū: ⁊ vlulatus a ſcda: et C
cōtritio magna a collibus. Ululate habitatoꝛes pile. Cō-
ticuit ois populus chanaā: diſperierūt oēs inuoluti argē
to. Et erit in tpe illo ſcrutaboꝛ hieruſalē in lucernis et viſi
tabo ſup viros defixos ī fecibꝰ ſuis. q̄ dicūt ī coꝛdibꝰ ſuis
Nō faciet bū dñs. ⁊ nō faciet male. Et erit foꝛtitudo eoꝝ amos.5.c.
ī direptionē ⁊ domꝰ eoꝝ ī deſertū. Et edificabūt domos
⁊ nō hītabūt: ⁊ plātabūt vineas: ⁊ nō bibēt vinū eaꝝ. Iux
ta eſt dies dñi magnus: iuxta eſt ⁊ velox nimis. Vox diei D
dñi amara tribulabitur ibi foꝛtis. Dies ire dies illa dies
tribulationis ⁊ anguſtie: dies calamitatis et miſerie: dies
tenebꝛaꝝ ⁊ caliginis: dies nebule ⁊ turbinis: dies tube ⁊
clangoꝛis ſup ciuitates munitas ⁊ ſup angulos excelſos.
Et tribulabo homines. ⁊ ambulabunt vt ceci. qꝛ dño pec
cauerunt. Et effundet̃ ſanguis eoꝝ ſicut humꝰ: ⁊ coꝛpoꝛa
eoꝝ ſicut ſtercoꝛa. Sed ⁊ argētūꝫ eoꝝ ⁊ aurūꝫ eoꝝ nō
poterit liberare eos in die ire dñi. In igne zeli eius deuo
rabitur ois terra. qꝛ conſummationem cū feſtinatione fa- Ezech.7.c. Infra.3.b.
ciet cunctis habitantibus terram.

❡C.S. Pꝛouocat̃ gens ad pniam vt irā dei effugiat pꝛe
dicatur vaſtitas vꝛbiū paleſtine. et reditꝰ iudeoꝝ: de ca
ptiuitate babylonis de deſtructiōe moab ⁊ amalech. qꝛ iu
deis inſultauerūt: de deſtructiōe ethyopū aſſyrioꝝ ⁊ niui
ue ciuitatis per nabuchodonoſoꝛ. Ca.II. A

COnuenite congregamini gēs nō amabilis pꝛiuſ al. ⁊ efficiat ei viſio. al. † dies.
q̄ pariat iuſſio. † quaſi puluerē trāſeuntē die
anteq̄ veniat ſup vos ira furoꝛis dñi anteq̄
veniat ſup vos † ira indignatiōis dñi. Que
rite dñm hoīes māſueti: terre qꝛ iudiciūꝫ eiꝰ
eſtis operati. Querite iuſtū q̄rite manſuetūꝫ: ſi quomodo
abſcondamini in die furoꝛis dñi: qꝛ gaza deſtructa erit: et B
aſcalō in deſertū. Azotū in meridie eiicient: et acharō eradi
cabit. Ve q̄ habitatis funiculū maris: gēs perditoꝝ. Ver
bum dñi ſuper vos chanaā terra philiſtinoꝝ: ⁊ diſperdaꝫ
te: ita vt non ſit inhabitatoꝛ. Et erit funiculꝰ maris reqes
paſtoꝝ ⁊ caule pecoꝝ. Et erit funiculus eiꝰ qui remāſerit
de domo iuda. Ibi paſcentur in domibus aſcalonis ad ve
ſperā requieſcēt: qꝛ viſitabit eos dñs deus eoꝝ: ⁊ auertet
captiuitatē eoꝝ. Audiui oppꝛobꝛiūꝫ moab ⁊ blaſpemias
filioꝝ ammō. qui expꝛobauerūt pplo meo: et magnificati
ſunt ſuper terminos eoꝝ. Pꝛopterea viuo ego dicit dñs C
exercituū deꝰ iſrael: qꝛ moab vt ſodoma erit: ⁊ filij ammō
quaſi gomoꝛra: ſiccitas ſpinaꝝ ⁊ acerui ſalis: ⁊ deſertum
vſq; in eternum. Reliquie populi mei diripiēt eos. reſidui
gentis mee poſſidebunt illos. Hoc eis eueniet pꝛo ſuper-
bia ſua blaſphemauerūt et magnificati ſunt ſuper populū
dñi exercituū. Hoꝛribilis dñs ſuper eos: ⁊ attenuabit om
nes deos terre: Et adoꝛabūt eū viri de loco ſuo: oēs inſu
le gētiū. Sꝫ ⁊ vos ethyopes interfecti gladio meo eritis.
Et extēdet manū ſuā ſup aquilonē: ⁊ perdet aſſur: Et po D
net ſpecioſam in ſollitudinē ⁊ in inuiū: et quaſi deſertū. Et
accubabūt in medio eius greges oēs beſtie gentiū ⁊ ono
crotalus ⁊ hericius in liminibus eius moꝛabūtur. Vox cā
tantis in feneſtra: coꝛuus in ſuperliminari. qm̄ attenuabo
robur eius. Hec eſt ciuitas glorioſa habitans in cōfidētia.
que dicebat in coꝛde ſuo. Ego ſum ⁊ extra me non eſt alia
amplius: Quomodo facta eſt in deſertum cubile beſtie:
Ois qui tranſit per eā ſibilabit: ⁊ mouebit manūꝫ ſuam.

❡C.S. Increpatur hieruſalē de peccatis ſuis q̄ culpas
ſuas et vindictas dei nō intellexerit ad vocē pꝛophetaꝝ

non penituit felicitatē eius admirabūtur aduerſarij ſui. de
reſurrectiōe dñi ⁊ humilitate fideliū. arguit ſinagoga qđ
cōuerſis gētib⁹ nō eſt cōuerſa quare ceſſabit nō exaltabit
A ſed reliquie ſaluabunt: iubilet eccl'ia: nō timeat: q: dñs eā
ſaluabit ⁊ letificabit: ⁊ auferet opprobriū eius. Ca. III.
Ve prouocatrix ⁊ redēpta ciuitas: colūba. Nō au
diuit vocē: ⁊ nō ſuſcepit diſciplinā. In dño nō
al's ✠ appropinquabit. eſt confiſa: ad deū ſuū non † appropinquauit.
Ezechie. 22. f. Mich. 3. d. Principes eius in medio eius quaſi leones ru
gientes. Iudices ei⁹ lupi veſpere nō relinquebant in ma
ne. Prophete eius veſani: viri infideles. Sacerdotes ei⁹
polluerūt ſctm̄: iniuſte egerunt contra legem. Dñs iuſtus
Diſt. 81. c. optz. in medio eius nō faciet iniquitatē. Mane mane iudicium
1. q. 1. c. ſacerdotes. ſuum dabit in luce: ⁊ nō abſcōdetur. Neſciuit aūt iniquus
cōfuſionē: Diſperdidi gentes. ⁊ diſſipati ſunt anguli eoꝝ.
B Deſertas feci vias eoꝝ: dum nō eſt qui tranſeat. Deſolate
ſunt ciuitates eorū: non remanente viro neq; vllo habita
tore. Dixi. Attū timebis me ſuſcipies diſciplinā. Et nō pe
ribit habitaculū eius: propter oīa in quibus viſitaui eā
veruntamen diluculo ſurgentes corruperūt omnes cogi
Supra. 1. d. tationes ſuas. Quapropter expecta me dixit dominus in
die reſurrectionis mee in futurum: quia iudicium meū vt
congregē gentes: ⁊ colligā regna. Et effundā ſuper eos in
dignationē meā: oēm irā furoris mei. In igne eīn zeli mei
E deuorabitur oīs terra. Quia tunc reddam populis labiū
electum: vt inuocēt omnes nomē dñi ⁊ ſeruiāt ei humero
vno. vltra flumina ethiopie inde ſupplices mei filij diſper
ſorum meorū deferant munus mihi. In die illa non cōfun
28. q. 1. c. iudeorum in glo. deris ſuper cunctis adinuentiōibus tuis quib⁹ preuarica
ta es in me. Quia tūc auferā de medio tui magniloquos ſu
perbie tue: ⁊ nō adijcies exaltari amplius in monte ſancto
meo. Et derelinquā in medio tui populum pauperē ⁊ ege
num: ⁊ ſperabunt in nomine domini. Reliquie iſrael nō fa
cient iniquitatem: nec loquētur mendaciū ⁊ nō inuenietur
in ore eorum lingua doloſa. Qm̄ ipſi paſcentur ⁊ accuba
bunt: et non erit qui exterreat. Lauda filia ſyon: et iubila
iſrael. Letare ⁊ † exulta in omi corde filia hieruſalē. Abſtu
al's ✠ predicā filie iſrael. lit domin⁹ iudicium tuū: auertit inimicos tuos. Rex iſrl'
D dominus in medio tui: non timebis malum vltra. In die
illa dicet hieruſalē. Noli timere ſyon: non diſſoluantur ma
nus tue. Dominus deus tuus in medio tui fortis ipſe ſal
uabit. Gaudebit ſup te in leticia: ſilebit in dilectione tua:
et exultabit ſuper te in laude. Nugas que a lege receſſe
rant congregabo quia ex te erant: vt non vltra habeas ſu
per eis opprobrium. Et ecce ego interficiam omnes qui
afflixerunt te in tēpore illo ⁊ ſaluabo claudicantē: et eam
Mich. 4. b. que eiecta fuerat congregabo. Et ponam eos in laudē et
in nomē ⁊ in omi terra confuſiōis eoꝝ: ⁊ in tpe illo quo ad
ducā vos ⁊ in tpe quo congregabo vos. Dabo eīn vos in
nomē ⁊ in laudem omnibus populis terre: cū conuertero
captiuitatem veſtrā coram oculis veſtris dicit dominus.

Explicit Sophonias propheta.

Incipit prologus in aggeum prophetam.

2. para. 36. c. Hieremias propheta ob cauſam periurij ſede
chie regis (vt hyſtoria libri ſecundi paralipo
menon indicat) qui fidē promiſſam nabucho
donoſor regi chaldeorū non ſeruauerat: popu
lum iſrael refert cum memorato rege hieruſalē expugna
ta hieruſalem captiuū in babylonē fuiſſe perductum. Sed
cum memoratus populus multis tēporibus idolis ſeruiē
do etiā effuſione ſanguinis innocentū ſe grauiter impiaſ
ſet: volēs de⁹ generationē vniuerſā eiuſdē populi ob cauſas
memoratas penitus deperire: ſeptuaginta annorū capti
uitatem eundem populum in regno chaldeoꝝ ſtatuit ſuſti
nere: hac ratione vt completo numero annorū: nouus po
pulus a memoratis peccatis imunis ad renouationē hie
ruſalē perueniret. Sexageſimo itaq; ſecūdo anno regno
chaldeorū ſubuerſo cui adhuc octo anni reſtabant ad re
gnandum: quod etiā ſexta viſio danielis oſtendit cū pro
pter cauſam ſacrilegij: que in eadē viſione continetur fuiſ
ſe extinctū: darius qui medis imperabat: vt ſeptima viſio
danielis oſtēdit: memoratus in regno ſucceſſit. Cuius pri
mo anno regni: vt decima viſio danielis manifeſtat: daniel
ſupputatis annis videns appropinquare tēpus reuerſio
nis que per hieremiā fuerat promiſſa: orans tam pro ſe q̄
pro populo eandem promiſſionē a deo poſtulabat imple
ri. Cui per gabrielē archangelū in eadē viſione iuxta pre
ces eiuſdē vniuerſa cōpleta eſſe: deus dixit. Nam morien
te ſupradicto dario rege medorū: ⁊ ſuccedēte in regno cy
ro rege perſarū: promiſſione dei cōpleta per eundē regē
populūq; iſrael in hieruſalē reductū hyſtoria ſecundi libri
paralipomenon: ⁊ initiū eſdre prophete confirmāt. Cūq;
a populo iſrael et a ſenioribus templū dei edificari cepiſ
ſet mortuo cyro rege ac regnāte dario rege perſarum qui
memorato cyro ſucceſſerat: vicine gentes ciuitatis hieru
ſalem (vt idem eſdras refert) reſtaurationē templi ⁊ ciui
tatis reſiſtendo impedire ceperunt. Qua ratione deterri
tus populus iſrael: reparationē ſupradicti tēpli domini:
necdum iuxta promiſſionē conceſſam eſſe credebat. Pro
pter qđ in ſecūdo anno regni memorati darij regis perſa
rum aggeus propheta a deo miſſus ad zorobabel qui de
tribu erat iuda qui poteſtatē regni ſuſcepturus erat: ⁊ ie
ſum filium ioſedech ſummū ſacerdotē admonet: vt credāt
completo numero annorum tēpus reſtaurationis hieruſa
lem aduenisse. Hoc etiam addito: ne incredulitatē populi
vellent imitari. de quo deus per eum dixit. Populus hic
dicit. Nondum venit tēpus vt edificetur domus dei. Oia
autem que textu huius prophetie cōtinētur. reuerſionem
populi: edificationē templi: renouationē ciuitatis. obſer
uationem ſacerdotalē. ⁊ interitū regnorum gentium exte
rarum ſignificant. Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Aggeus feſtiuus ⁊ let⁹: q̄ ſeminauit in lacry
mis vt in gaudio meteret: deſtructū tēplum
reedificat deumq; patrem inducit loquentē.
adhuc vnū modicū eſt. et ego cōmouebo ce
lum ⁊ terram: mare ⁊ aridā: et mouebo om
nes gentes. et veniet deſideratus cunctis gentibus.

Explicit argumentum.

Incipit aggeus propheta.

Capituli Summariū. Aggeus excitat principes ⁊ po
pulum ad edificationē templi: ⁊ propter dilationē edificij
dicit populū affluere incōmodis: zorobabel: ⁊ ieſus filius
ioſedech incohant opus. Capitulū. I.

In anno ſecūdo A
darij regis: in mēſe ſexto: in die
vna menſis: factum eſt verbū do
mini in manu aggei prophete ad zoroba
bel filiū ſalathiel ducem iuda: ⁊ ad ieſum
filium ioſedech ſacerdotē magnū dicens.
Hec ait dominus exercituū dicens. Po B
pulus iſte dicit. Nondum venit tēpus do Dan. 2. a. Mich. 6. a.
mus domini edificāde. Et factum eſt verbum dñi in ma
nu aggei prophete dicēs. Nunquid tempus vobis eſt vt De penit. ... c. ...
habitetis in domibus laqueatis: ⁊ dom⁹ iſta deſerta: Et
nunc hec dicit dñs exercituū. Ponite corda veſtra ſuper
vias vrās. Seminaſtis multū ⁊ intuliſtis parū. Comedi
ſtis ⁊ nō eſtis ſatiati. Bibiſtis ⁊ nō eſtis inebriati. Ope
ruiſtis vos: ⁊ nō eſtis calefacti. Et q̄ merces cōgregauit:
miſit eas in ſacculū pertuſum. Hec dixit dominus exerci
tuum. Ponite corda veſtra ſuper vias veſtras. Aſcendite
in montem: portate ligna ⁊ edificate domū: ⁊ acceptabi C
lis mihi erit: ⁊ glorificabor dicit domin⁹. Reſpexiſtis ad
amplius

aggei.i.c. pphete. amplius: ⁊ ecce factum eſt minus. Et intuliſtis in domū
⁊ exufflaui illud. Quam ob cauſam dicit dñs exercituū
Quia domus mea deſerta eſt: ⁊ vos feſtinatis vnuſquiſq;
in domū ſuam. Propter hoc ſuper vos prohibiti ſunt celi
ne darent rorē: ⁊ terra prohibita eſt ne daret germen ſuū.
Et vocaui ſiccitatē ſuper terram: et ſuper mōtes ⁊ ſuper
triticū. ⁊ ſuper vinū: ⁊ ſuper oleum: ⁊ queciq; profert hu
mus: ⁊ ſuper homines: ⁊ ſuper iumēta: ⁊ ſuper omnem la
D borem manuū. Et audiuit zorobabel filius ſalathiel et ie
alias ✝ reliquie. ſus filius ioſedech ſacerdos magnꝰ: ⁊ omnes † reliqui po
puli vocē dei ſui: et: verba aggei prophete ſicut miſit eum
dñs deus eorum ad eos: et timuit omnis populus a facie
dñi. Et dixit aggeus nūcius dñi de nūtijs dñi populo di
cens. Ego vobiſcū ſum dicit dñs. Et ſuſcitauit deꝰ ſpiritū
zorobabel filij ſalatiel ducis iuda. ⁊ ſpm̄ ieſu filij ioſedech
ſacerdotis magni: ⁊ ſpiritū reliquoꝝ de omni populo: ⁊ in
greſſi ſunt ⁊ faciebāt opus in domo dñi exercituū dei ſui.
C Ca. Sum. Conuertantur principes et populus: et dei
auxiliū eis promittitur: prophetatur aduentus chriſti ec
cleſie maior q̄ ſynagoge ꝓpter negligētiā edificādi tem
plum dicit omnia opera eorū polluta ⁊ famē ⁊ plagas ve
niſſe ⁊ poſt cepto opere apparētibꝰ ſignis vbertatem pro
mittit: de aduentu chriſti ⁊ humiliatione omnis principa
tus ⁊ poteſtatis: de regno eius ⁊ q̄ ipſe eſt ſignaculū om
nium ſaluandorum. Capitulum. II.

A In die viceſima ⁊ quarta mēſis i ſexto mēſe
in āno ſcdo darij regis in ſeptimo mēſe vice
ma ⁊ prima mēſis: factū eſt ꝟbū dñi in manu
aggei ꝓphete dicēs. Loq̄re ad zorobabel fi
liū ſalatiel ducē iuda: ⁊ ad ieſuz filiū ioſedech
ſacerdotem magnū ⁊ ad reliquos populi dicens. Quis in
vobis eſt derelictus: qui vidit domū iſtā in gloria ſua pri
ma? Et quid vos videtis hanc nunc? Nunquid non ita eſt
quaſi non ſit in oculis veſtris? Et nunc cōfortare zoroba
bel dicit dñs: ⁊ confortare ieſu fili ioſedec ſacerdos ma
gne: ⁊ cōfortare oīs populus terre dicit dñs exercituū: et
B facite q̄m ego vobiſcū ſuz dicit dñs exercituū. Verbū qđ
alias ✝ placui. hebr.12.g. † pepigi vobiſcum cum egrederemini de terra egypti: et
ſpiritus meus erit in medio veſtrū. Nolite timere: q̄ hec
dicit dñs exercituū. Adhuc vnum modicū, eſt ⁊ ego cōmo
uebo celum ⁊ terrā ⁊ mare ⁊ aridā: ⁊ mouebo oēs gētes.
Et veniet deſideratus cūctis gētibus ⁊ implebo domum
iſtā gloria dicit dñs exercituū. Meum eſt argentū ⁊ meū
eſt aurū dicit dñs exercituū. Magna erit gloria domus
iſtius nouiſſime plus q̄ prime dicit dñs exercituū. Et in lo
co iſto dabo pacē dicit dñs exercituū. In viceſima ⁊ quar
ta noni mēſis: in ſcdo anno darij regis factum eſt verbum
dñi ad aggeū prophetā dicēs. Hec dicit dñs deus exer
C cituum. Interroga ſacerdotes legē dicens. Si tulerit ho
mo carnem ſanctificatā in ora veſtimenti ſui: ⁊ tetigerit de
ſummitate eius panē aut pulmētuz: aut vinum: aut oleum:
aut omnē cibū. Nūquid ſanctificabit? Reſpōdētes autē
ſacerdotes dixerunt. Non. Et dixit aggeus. Si tetigerit
pollutus in anima ex omnibus his nunquid contaminabi
tur? Et reſponderūt ſacerdotes ⁊ dixerunt. Contamina
ai.c. ſic popu lis. bitur. Et reſpōdit aggeus ⁊ dixit. Sic populus iſte ⁊ ſic
gens iſta ante faciē meā dicit dñs: ⁊ ſic omne opus manuū
eorum: ⁊ omnia que obtulerunt ibi cōtaminata erunt. Et
nunc ponite corda veſtra a die hac ⁊ ſupra anteq̄ ponere
tur lapis ſuper lapidē in tēplo dñi cū accederetis ad acer
uum viginti modiorū ⁊ fierent decē et intraretis ad torcu
lar vt exprimeretis quinquaginta lagenas et fiebāt vigin
ti. Percuſſi vos vento vrente ⁊ aurugine et grādine omnia
opera manuū veſtrarū: ⁊ non fuit in vobis qui reuerteret
D ad me dicit dñs. Ponite corda veſtra ex die iſta ⁊ in futu
alias ✝ iacta. rum a die viceſima et quarta noni menſis a die qua funda
menta † iactata ſunt tēpli domini ponite ſuper cor veſtrū.
Nunq̄d iam ſemē in germine eſt? Et adhuc vinea ⁊ ficus
⁊ malogranatū et lignū oliue non floruit? Ex die iſta bñdi
cam. Et factū eſt verbuz dñi ſcdo ad aggeū in viceſima et
quarta mēſis dicēs. Loquere ad zorobabel ducez iuda di
cens. Ego mouebo celū pariter ⁊ terrā et ſubuertā ſoliuz
regnorū: et conterā fortitudinē regni gentiū. Et ſubuertā
quadrigā et aſcenſionē eius: ⁊ deſcendēt equi et aſcēſores
eorū vir in gladio fratris ſui. In die illa dixit dñs exerci
tuū aſſumā te zorobabel fili ſalathiel ſerue meꝰ dicit dñs:
et ponā te quaſi ſignaculū q̄ te elegi dixit dñs exercituū.

C Explicit aggeus propheta.

C Incipit prologus in zachariā prophetā.

S Ecundo anno darij regis medoꝝ aggeū ⁊ za
chariā ꝓphetaſſe: lectiōes eorūdē declarant.
Sed hac de cauſa aggeus zacharie in ordine
ꝓphetarū ꝓlatꝰ eſſe videt̄: q̄ cū duobꝰ mēſibꝰ
(vt predictorū lectiōes oſtēdūt) in prophetia Eſd.5.a.
preceſſiſſe inuenit̄: ⁊ ad reparationē tēpli precepto dei po
pulum animaſſe vt eſdras refert dicēs. In ſcdo anno darij
regis perſaꝝ ꝓphetauerūt aggeus ⁊ zacharias filiꝰ addo
prophete ſuper iudeos qui erant in iudea ⁊ hierl'm ſuper
iſrael in noīe dei ſup eos. Tunc ſurrexerūt zorobabel filiꝰ
ſalathiel ⁊ ieſus filius ioſedech: ⁊ principes eius: inchoa
uerunt q; edificare domū dei q̄ eſt in hierl'm. Quibus cum
† adeſſent ꝓphete: exhortatione ſua adiuuerūt eos. Naz alias ✝ audiſſent.
⁊ populū iſrael ab imitatione paternorū delictorū: per ſuā
admonitionē idē ꝓpheta cupiēs reuocare: verbis lectiōe
cōprehēſis vſus eſt. Vidi nocte ⁊ ecce vir aſcēderat ſuper
equū rubeū ⁊c. Vidit ꝓpheta virū equo rubeo ſedentez ⁊ Zacha.1.b.
ſtantez in medio myrteti vmbroſi: cuiꝰ viſionis hec ſolutio
eſt ſcḋm hebreorū traditionē. Vir aſcendēs ſup equū rubeū
lz angelus intelligat̄: tū q̄ predicti coloris equuz cōſcēde
re viſus eſt: vindictā ſanguinis in eam gentē ſignificat affe
rendaz que populuz iſrael in captiuitatē redegerat. Naz Eſa.39.b.
⁊ eſaias propheta per ruborē veſtimentorū inter gentes
vindictā cum ſanguine a deo proferendā demonſtrās: his
verbis vſus eſt dicēs. Quis eſt iſte qui venit de edom tin
ctis veſtibus de bozra ⁊c. Stantez vero in medio myrteti
vmbrātis: qđ dixit leticiā populo futurā: per myrteti ſigni
ficationem voluit deſignari. Eius ligni moyſes in leuitico Leui.23.e.
cum faceret mentionē ait. Accipietis die prima fructus li
gni ſpecioſi: ⁊ letitiā populi per bene olētis ligni ⁊ ſpecio
ſi vmbraculuz demōſtraret. Sed hāc viſionē q̄ liberatio
nē populi et vindictaz de aduerſarijs affuturaz demōſtrat
ob hoc noctu propheta ſe vidiſſe memorauit: q̄ populum
iſrael in prima liberatiōe de terra egypti: noctu diſceſſiſſe
cōſtabat. Cuius exēpli: q̄ preſens populus aliquā partez
in ſe retinere videbatur: liberatio eiuſdē ac reditus capti
uitatis de terra chaldeorū p noctē prophete eſt reuelata.

C Explicit prologus.

C Incipit argumentum.

Z Acharias memor dñi ſui multiplex in pro
phetia ieſum cuz veſtibꝰ ſordidis veſtituz
⁊ lampadē oculoꝝ ſeptē candelabrūq; au
reum cum totidem lucernis quot oculis;
duas quoq; oliuas a ſiniſtris lāpadis cer
nit: et a dextris: et poſt equos rufos va
rios ⁊ albos: et diſſipatas quadrigas ex effraim. et equuz
de hieruſalem pauperē regē vaticinatur. et predicit regez
ſedentem ſuper pullum filiuz aſine ſubiugalis.

C Explicit argumentum.

C Incipit Zacharias propheta.

C C. S. Propheta monet populuz reuerſuz vt reuertat̄
ad dñm: ne contēnat voces ꝓphetarū ſicut patres eorum
qui puniti ſunt: ꝓmittitur viſio ſaluatoris ⁊ apoſtolorū ty
po equorū: promiſſio liberatiōis iudeorū: de liberatione
cōſolationis et mie: de vindicta in aduerſarios. Ca. I.

A In mēſe octauo in anno
ſcdo darij regis: factū eſt verbum dñi ad zacha
al's + filium. riam filium barachie† filij addo prophetam di
cens. Iratus eſt dñs ſuper patres vſos iracundia. Et di
ces ad eos. Hec dicit dñs exercituū. Cōuertimini ad me:
De pe. di. i. c. ait dñs exercituū: ⁊ cōuertar ad vos dicit dñs exercituū.
duro eſt. Ne ſitis ſicut pr̃es veſtri ad quos clamabāt pphete prio
res dicentes. Hec dicit dñs exercituū. Conuertimini de
vijs vſis malis: ⁊ de cogitationib⁹ veſtris peſſimis: et nō
B audierūt neq₃ attēderūt ad me dicit dñs. Pr̃es veſtri vbi
ſunt ⁊ prophete: Nunq̄d in ſempiternū viuēt: Verūtamē
verba mea ⁊ legitima mea que mādaui ſeruis meis pphe
tis: nunq̄d nō cōprehenderūt patres veſtros: Et cōuerſi
ſunt et dixerūt. Sicut cogitauit dñs exercituū facere no
bis ſm vias nr̃as: et ſm adinuētiōes nr̃as fecit nobis. In
die vicesima et quarta vndecimi menſis ſabbath: in an
al's + filium. no ſcdo darij: factū ē v̄bū dñi ad zachariā filiū barachie†
filij addo pphetā dicēs. Vidi p noctē: ⁊ ecce vir aſcēdens
ſup equū rufum: et ipſe ſtabat inter myrteta q̄ erāt i pfundo
et poſt eū equi ruſi varij ⁊ albi. Et dixi. † Quiſunt iſti dñe
al's + quid. mi: Et dixit ad me angel⁹ dñi qui loquebatur in me. Ego
C oſtendā tibi q̄d ſint hec. Et r̄ndit vir qui ſtabat inter myr
teta ⁊ dixit. Iſti ſūt quos miſit dñs vt perambulēt terras.
Et r̄nderunt angelo dñi qui ſtabat inter myrteta et dixe
rūt. Perambulauim⁹ terras: ⁊ ecce oīs terra habitatur ⁊
quieſcit. Et reſpondit angel⁹ dñi ⁊ dixit. Dñe exercituū.
vſq₃quo tu nō miſereberis hierl'z ⁊ vrbiū iuda quib⁹ ira
tus es: Iſte iā ſeptuageſim⁹ annus eſt. Et reſpondēs dñs
angelo qui loquebaf in me verba bona verba cōſolatoria
Et dixit ad me angel⁹ qui loquebaf in me. Clama dicens.
Infra. 8. a. Hec dixit dñs exercituū. Zelatus ſum hieruſalē ⁊ ſion ze
lo magno: ⁊ ira magna: ego iraſcor ſuper gētes opulentas
q: ego iratus ſum parū: ipſi vero adiurauerunt in malum.
Propterea hec dixit dñs. Reuertar ad hieruſalē in miſe
ricordijs: ⁊ domus mea edificabif in ea: ait dominus ex
ercituū: ⁊ perpēdiculū extēdetur ſuper hierl'm. Adhuc cla
ma dicens. Hec dixit dñs exercituū. Adhuc affluent ciui
tates mee bonis: ⁊ conſolabif adhuc dñs ſion: et eliget ad
huc hierl'z. Et leuaui oculos meos ⁊ vidi: ⁊ ecce q̄tuor cor
Infra. 2. a. 5. a. nua. Et dixi ad angelū q̄ loquebatur i me. Quid ſunt hec:
i. 9. a. Et dixit ad me. Hec ſunt cornua que ventilauerūt iudam
et iſrael et hieruſalez. Et oſtendit mihi dominus quatuor
fabros. Et dixi. Quid iſti veniūt facere: Qui ait dicens.
Hec ſunt cornua que ventilauerunt iudā per ſingulos vi
ros et nemo eorum leuauit caput ſuum. Et venerunt iſti de
terrere ea: vt deijciant cornua gentium que leuauerūt cor
nua ſuper terram iuda vt diſpergerent eam.
C. S. Viſio cadauerū: viſio itēriētis hierl'm i funiculo:
et angeli nūciātis reſtaurationē hierl'm: reuocātur diſper
ſi ad ſion ſicut ſedē ad ppriā: de aduētu xp̄i et proiectorꝫ ſuo
rū: exhortatio hierl'm reſtitute vt gaudeant. Ca. II.

Et leuaui oculos meos ⁊ vidi. Et ecce vir et in A
manu eius funiculus menſorum. Et dixi quo tu
vadis: Et dixit ad me. Vt metiar hierl'm ⁊ vi
deā quanta ſit lōgitudo eius: ⁊ quanta ſit lati
tudo eius. Et ecce angelus qui loquebatur in
me egrediebaf: ⁊ ali⁹ angelus egrediebatur in occurſum
eius et dixit ad eum. Curre loquere ad puerū iſtū dicens.
Abſq₃ muro habitabitur hieruſalē pre multitudine hoim B
⁊ iumentorū i medio ei⁹. Et ego ero ei ait dñs mur⁹ ignis al's + ſunt eis
in circūitu et in gloria ero in medio ei⁹. O o† o: fugite de duo.
terra aquilonis dicit dñs: qm̄ in quatuor vētos celi diſper
ſi vos dicit dñs. O ſion fuge q̄ habitas apud filiā babylo C
nis: q: hec dicit dñs exercituū. Poſt gl'iaꝫ miſit me ad gē
tes q̄ ſpoliauerūt vos: Qui eñ tetigerit vos: tāget papil
lā oculi† mei. Quia ecce ego leuo manū meā ſuper eos: et al's + mei.
erunt prede his qui ſeruiebāt ſibi: ⁊ cognoſcetis q: domi Au c. 10. b
nus exercituū miſit me. Lauda et letare filia ſion: q: ecce D
ego venio ⁊ habitabo in medio tui: ait dñs. Et applicabū 2. q. 7. c. ... tio. i. in. ſi.
tur gentes multe ad dñm in die illa: et erūt mihi in populū 8. q. i. c. qui ... ſperauit.
Et habitabo in medio tui: ⁊ ſcies q: dñs exercituum miſit
ad te. Et poſſidebit dominus iudā partē ſuā in terra ſan
ctificata: ⁊ eliget adhuc hieruſalē. Sileat oīs caro a facie
domini: quia conſurrexit de habitaculo ſancto ſuo.
Ca Sum. Accuſatur ieſus ſacerdos de vxore alienige
na: ⁊ ablatis veſtibus ſordidis: indut⁹ mutatorijs ire per
vias domini iubetur: de lapide ſuper quē ſeptē oculi ⁊ ce
latura eius in typo chriſti. Ca. III.
Et oſtendit mihi dñs ieſuꝫ ſacerdotē magnū ſtā A
tem coraꝫ angelo dñi: ⁊ ſathan ſtabat a dextris di. 30. c. ieſus
eius vt aduerſaretur ei. Et dicit dñs ad ſathan: de pe. di. 2. c. enim.
Increpet dñs in te ſathā: ⁊ increpet in te dñs B
qui eligit hieruſalē. Nunq̄d nō iſte torris ē erut⁹ de igne.
Et ieſus erat indut⁹ veſtib⁹ ſordidis: ⁊ ſtabat ante facieꝫ
angeli. Qui reſpondit: ⁊ ad eos qui ſtabāt coram ſe dicēs
Auferte veſtimenta ſordida ab eo. Et dixit ad eum. Ecce
abſtuli a te iniquitatē tuaꝫ ⁊ indui te mutatorijs. Et dixit. C
Ponite cydarim mūdā ſuper caput eius. Et poſuerūt cy
darim ſuper caput eius mundā. Et induerūt eū veſtibus.
Et angelus domini ſtabat ⁊ cōteſtabatur angelus domi
ni ieſum dicēs. Hec dicit dominus exercituum. Si in vijs
meis ambulaueris ⁊ cuſtodiā meaꝫ cuſtodieris: tu quoq₃
iudicabis domū meā: ⁊ cuſtodies atria mea: et dabo tibi
ambulantes de his qui nunc aſſiſtūt. Audi ieſus ſacerdos D
magne: tu ⁊ amici tui qui habitant coram te: quia viri pro
tendentes ſunt. Ecce enim ego adducam ſeruum meū oriē
tem quia ecce lapis quem dedi coram ieſu ſuper lapidem
vnum ſeptem oculi ſunt. Et ecce ego celabo ſculturā eius:
ait dominus exercituum: ⁊ auferam iniquitatē terre illius
in die vna. In die illa dicit dñs exercituū vocabit vir ami
cum ſuum ſubter vineam et ſubter ficum.
Ca. Sum. De candelabro et lucernis eius: de mōte de
ſolato: ⁊ lapide primario: ⁊ ſeptē oculis: ⁊ expoſitiōe dua
rum oliuarum iuxta candelabrum. Ca. IIII.
Et reuerſus eſt angel⁹ qui loquebatur in me ⁊
ſuſcitauit me quaſi virum qui ſuſcitatur de ſom A
no ſuo ⁊ dixit ad me. Quid tu vides. Et dixi vi Infra. 5. a.
di et ecce candelabrum aureū totum ⁊ lampas
ei⁹ ſuper caput ipſius: ⁊ ſeptē lucerne eius ſu
per illō: ⁊ ſeptē infuſoria lucernis q̄ erant ſuper caput ei⁹
et due oliue ſuper illud: vna a dextris lampadis et vna a ſi B
niſtris eius. Et reſpondi: et aio ad angelum qui loquebaf Infra eodem.
in me dicens. Quid ſunt hec domine mi: Et reſpondit an
gelus qui loquebatur in me: et dixit ad me. Nunquid ne
ſcis quid ſunt hec: Et dixi. Non domine mi. Et reſpon
dit: ⁊ ait ad me dicēs. Hoc eſt verbum domini ad zoroba
bel dicens. Non in exercitu nec in robore. ſed et in ſpiritu
meo dicit dominus exercituum. Quis tu mons magne† al's + contra
coram zorobabel in planum: Et educet lapidē primarium
et exequabit

et exequabit gratiam gratie eius. Et factum eſt verbum
domini ad me dicēs. Manus zorobabel fundauerūt do-
D mum iſtam: ⁊ manus eius perficient eam: et ſcietis q: dñs
exercituum miſit me ad vos. Quis enim deſpexit dies par-
uos? Et letabuntur ⁊ videbunt lapidem ſtanneum in ma-
nu zorobabel. Septē ſunt iſti oculi domini: qui diſcurrunt
in vniuerſam terram. Et reſpondi ⁊ dixi ad eū. Quid ſunt
due oliue iſte ad dexterā cādelabri ⁊ ad ſiniſtram eius? Et
Supra eodem. reſpondi ſcđo ⁊ dixi ad eū: Quid ſunt due ſpice oliuarū q̄
ſunt iuxta duo roſtra aurea in quib⁹ ſunt ſuffuſſoria ex au-
ro? Et ait ad me dicens. Nunquid neſcis quid ſunt hec?
Et dixi. Non dñe mi? Et dixit. Iſti ſunt duo filij olei ſplen
doris qui aſſiſtunt dominatori vniuerſe terre.

Capituli Summarium. De libro volante. de ampho-
A ra ⁊ mulieribus portantibus eam. Ca.V.

Supra.1.b. Infra.6.a. Infra.14.d.
Et conuerſus ſum ⁊ leuaui oculos meos ⁊ vidi
et ecce volumen volans. Et dixit ad me. Quid
tu vides? Et dixi Ecce ego video volumen vo-
B lans longitudo eius viginti cubitorum: ⁊ lati-
tudo eius decem cubitorum. Et dixit ad me.
Hec eſt maledictio que egredietur ſuper faciē omnis ter
re: q: omnis fur ſicut ibi ſcriptū eſt iudicabitur: et oīs iu-
rans ex hoc ſimiliter iudicabitur. Educam illud dicit dñs
exercituū: ⁊ veniet ad domum furis ⁊ ad domum iurantis
in nomine meo mendaciter: ⁊ commorabitur in medio do
C mus eius et cōſumet eā: ⁊ ligna ei⁹ ⁊ lapides ei⁹. Et egreſ
ſus eſt angelus qui loquebatur in me: ⁊ dixit ad me. Leua
oculos tuos et vide. Quid eſt hoc quod egreditur? Et di
xi. Quidnam eſt? Et ait. Hec eſt amphora egrediens. Et
dixit hec eſt oculus eorum in vniuerſa terra. Et ecce ta-
D lentum plumbi portabat: ⁊ ecce mulier vna ſedens in me-
Supra eodem. dio amphore et dixit. Hec eſt impietas. Et proiecit eam
in medio amphore ⁊: miſit maſſam plumbeam in os eius.
Et leuaui oculos meos ⁊ vidi et ecce due mulieres egre-
dientes ⁊ ſpūs in alis earum. Et habebāt alas quaſi alas
milui: et leuauerunt amphoram inter terram et celum. Et
dixi ad angelum qui loquebatur in me. Quo iſte deferunt
amphoram? Et dixit ad me. Ut edificet ei domus in terra
ſennaar: ⁊ ſtabiliat ⁊ ponat ibi ſuper baſam ſuam.

C.S. De mōtib⁹ ereis ⁊ quattuor quadrigis: et eq̄s
earum perābulantibus terram: ⁊ coronis ponendis in ca
pite ieſu: de viro cuius nomen eſt oriens et curſu gentium
ad edificandum templum: Ca. VI

A Supra.1.c.⁊.1.a.
Et conuerſus ſum ⁊ leuaui oculos meos ⁊ vidi et
ecce quattuor quadrige egredientes de medio
duorum montium ⁊ mōtes mōtes erei. In q̄driga
prima equi rufi: in quadriga ſcđa equi nigri: in
quadriga tertia equi albi: ⁊ in quadriga q̄rta equi varij
⁊ fortes Et reſpondi: ⁊ dixi ad angelum qui loquebat in
me: Quid ſunt hec dñe mi? Et reſpondit angelus ⁊ ait ad
B ad me Iſti ſunt quattuor venti celi qui egrediunt: vt ſtent
corā dominatore oīs terre. In qua erant equi nigri egre-
diebantur in terram aquilonis: ⁊ albi egreſſi ſunt poſt eos
et varij egreſſi ſunt ad terram auſtri. Qui autem erāt ro-
Al' ſuccedere. buſtiſſimi exierūt ⁊ querebant ire ⁊ † diſcurrere per om-
nem terrā. Et dixit. Ite et perābulate terram. Et per am-
bulauerunt terrā: vocauit me et locut⁹ eſt ad me dicens.
C Ecce qui egrediunt in terram aquilonis requieſcere fece
runt ſpm̄ meum in terra aquilonis. Et factum eſt verbum
dñi ad me dicens. Sume a trāſmigratione ab oldai ⁊ a to
bia et ab idaia: et venies tu in die illa ⁊ intrabis domum io
D ſie filij ſephonie qui venerunt de babylone: et ſumes aurū
Id eſt eccleſiaſtum. et argentum: et facies coronas et pones in capite ieſu filij
ioſedech ſacerdotis magni: ⁊ loqueris ad eū dicens. Hec
ait dñs exercituum dicens. Ecce vir oriens nomē ei⁹. Et
ſubter eum orietur ⁊ edificabit templū dño ⁊ ipſe extruet
templū dño. Et ipſe portabit gloriā: ⁊ ſedebit ⁊ dñabitur
ſuper ſolio ſuo. Et erit ſacerdos ſuper ſolio ſuo: et conſi-
lium pacis erit inter illos duos. Et corone erūt ⁊ helē ⁊ to
bie ⁊ idaie: et hen filio ſophonie memoriale in templo dñi.
Et qui procul ſunt venient et edificabunt in tēplo dñi. Et
ſcietis q: dñs exercituum miſit me ad vos. Erit autē hoc:
ſi auditu audieritis vocem domini dei veſtri.

Capituli Summarium. Arguit ieiunia ſine operibus
miſericordie: et pro contemptu mandatorum dei veniſſe
dicit diſperſionem ⁊ vaſtitatē iſrael: et ex miſericordia dei
populum reuocans. Cap.VII.

Et factum eſt in anno quarto darij regis factum A
eſt verbum domini ad zachariā in quarta men
ſis noni qui eſt caſleu. Et miſerunt ad domum
dei ſaraſar et rogomelech et viri qui erant cum
† eis ad precandum faciem domini: vt dicerēt
ſacerdotibus domus domini exercituum et prophetis lo- Al' ⁊ dicerent.
quentes. Nunquid flendum eſt mihi in quinto menſe: vel
ſanctificare me debeo ſicut feci iam multis annis? Et fa-
ctum eſt verbum domini exercituum ad me dicens. Lo- B
quere ad omnem populum terre et ad ſacerdotes dicens.
Cum ieiunaretis et plangeretis in quinto et ſeptimo per
hos ſeptuaginta annos: nunquid ieiunium ieiunaſtis mi-
hi? Et cum comediſtis et bibiſtis nunquid non vobis co-
mediſtis et vobiſmetipſis bibiſtis? Nunquid non † hec Al's non: habet ⁊ hec.
ſunt verba que locutus eſt dominus in manu propheta-
rum priorum: cum adhuc hieruſalem habitaretur et eſſet
opulēta: et ipſa et vrbes in circuitu ei⁹ ⁊ ad auſtrū ⁊ i cāpe
ſtribus habitaretur? Et factū eſt verbū dñi ad zachariam
dicens. Hec ait dñs exercituum dicens. Iudicium verum C
iudicate: et miſericordiam ⁊ miſeratiōes facite vnuſquiſq̄
cum fratre ſuo. Et viduam et pupillum et aduenam et pau
perem nolite calūniari: et malum vir fratri ſuo nō cogitet Exo.22.c.
in corde ſuo. Et noluerunt attendere et auerterūt ſcapulā
recedentes: et aures ſuas aggrauauerunt ne audirent et
cor ſuum poſuerunt vt adamantem ne audirent legem: ⁊
verba que miſit dominus exercituum in ſpiritu ſuo ſancto
per manum prophetarum priorum. Et facta eſt indigna-
tio magna a domino exercituum: Et factum eſt ſicut locu
tus † ſum et ſicut non audierunt: ſic clamabunt et non ex-
audiam dicit dominus exercituum. Et diſperſi eos per D Al's ⁊ eſt.
omnia regna que neſciūt: et terra deſolata eſt ab eis eo q̄
non eſſet tranſiens et reuertens: ⁊ poſuerunt terrā deſyde
rabilem in deſertum.

C.S. Confortatur populus in opere templi: quia la-
bor ſuus prior fuit ſterilis: ſed nunc erit merces: ⁊ docet
populus facere iudicium: et prouocatur ad ieiunium pro-
phetatur de curſu gentium ad fidem. De fimbria viri iudei
a decem gentibus apprehenſa. Ca.VIII.

Et factum eſt verbum domini exercituum A
dicens. Hec dicit dominus exercituum. Supra.1.a.
Zelatus ſum ſion zelo magno: ⁊ indigna-
tione magna zelatus ſum eam. Hec dicit
dominus exercituum. Reuerſus ſum ad
ſion et habitabo in medio hieruſalem. Et
vocabitur hieruſalē ciuitas veritatis: ⁊ mons domini ex
ercituum mons ſanctificatus hec dicit dominus exerci-
tuum. Adhuc habitabunt ſenes et anus in plateis hieru-
ſalem: et viri baculus in manu eius pre multitudine dierū.
Et platee ciuitatis cōplebuntur infantibus et puellis lu- B
dētibus in plateis eius. Hec dixit dñs exercituum. Si vi-
debitur difficile in oculis reliquiarū populi hui⁹ in dieb⁹
illis: nunquid in oculis meis difficile erit dicit dñs exerci
tuū? Hec dixit dominus exercituū: Ecce ego ſaluabo po
pulum meum de terra orientis et de terra occaſus ſolis: et
adducā eos ⁊ habitabūt i medio hierl'm: ⁊ erūt mihi i pplm
⁊ ego ero eis in deū i veritate ⁊ i iuſtitia. Hec dicit domi-

nus exercituum. Confortentur manus veſtre qui auditis
in his diebus ſermones iſtos per os prophetarum in die
quo fundata eſt domus dñi exercituũ: vt templũ edificare
tur. Siquidem ante dies illos merces hoim non erat nec
merces iumentorum erat: neq; introeunti neq; exeũti erat
pax pre tribulatione: ⁊ dimiſi oẽs hoies vnuſquẽq; contra
proximũ ſuũ. Nunc aũt non iuxta dies priores ego faciaʒ
reliquijs populi huius dicit dñs exercituũ ſed ſemen pa‑
E cis erit. Uinea dabit fructũ ſuũ: ⁊ terra dabit germen ſuũ.
Et celi dabunt rorẽ ſuũ: poſſidere reliquias populi huius
vniuerſa hec. Et erit. Sicut eratis maledictio in gentib⁹
domus iuda ⁊ domus iſrael: ſic ſaluabo vos ⁊ eritis bene
dictio. Nolite timere. Confortentur manus veſtre. q: hec
dixit dñs exercituum. Sicut cogitaui vt affligerem vos:
Ephe 4.b. cũ ad iracundiã prouocaſſent patres veſtri me dicit dñs:
⁊ nõ ſum miſertus: ſic conuerſus cogitaui in diebus iſtis:
vt benefaciam domui iuda et hierl'm. Nolite timere. Hec
ſũt ergo verba que facietis. Loq̃mini veritatẽ vnuſquiſq;
cum proximo ſuo. Ueritatem ⁊ iudicium pacis iudicate in
portis veſtris: et vnuſquiſq; malum contra amicum ſuum
12.q.4.c.ex ne cogitetis in cordibus veſtris et iuramentuʒ mendax ne
tione. D diligatis. Omnia enim hec ſunt que odi dicit dñs. Et fa‑
ctum eſt verbum dñi exercituum ad me dicens. Hec dixit
dñs exercituum. Ieiunium quarti: ⁊ ieiunium quinti: ⁊ ie‑
iunium ſeptimi: ⁊ ieiunium decimi erit domui iude in gau‑
dium ⁊ in leticiã: ⁊ in ſolẽnitates preclaras. Ueritatẽ tan‑
tum ⁊ pacem diligite. Hec dicit domin⁹ exercituũ. Uſq;
quo veniant populi ⁊ habitent in ciuitatibus multis: ⁊ va
dant habitatores vnus ad alterũ dicẽtes: eamus ⁊ depre‑
cemur faciem dñi: ⁊ queramus dñm exercituum. Uadam
etiam ego ⁊ venient populi multi ⁊ gẽtes robuſte ad que‑
rendũ dñʒ exercituũ in hierl'm ⁊ deprecandã faciẽ dñi. Hec
dicit dñs exercituum. In diebus illis in quibus apprehẽ‑
dẽt decem homines ex omnibus linguis gentiũ: et appre‑
hendẽt fimbriam viri iudei dicentes. Ibimus vobiſcum.
Audiuimus enim quoniam deus vobiſcum eſt.

¶ C.S. De vocatione gentium quarum ſcientia deſtrue
tur: ſpes confundetur: ſuperbia humiliabitur: ⁊ ſic eccle‑
ſia conſtruet ⁊ muniet: de aduentu domini die ramis pal‑
marum: de paſſione eius et liberatione ſanctoꝝ: de infer‑
A no: de confuſione hereticoꝝ ⁊ philoſophorũ: ⁊ de victoria
iudeorum contra gentes. Ca.IX.

Onus verbi dñi in terra adrach et damaſci re‑
quiei eius: q: dñs eſt oculus hois ⁊ omniũ tri‑
buum iſrael. Emath quoq; in terminis eius et
tyrus ⁊ ſidon. Aſſumpſerunt quippe ſibi ſapien
als ✠ coacerua uerunt. tiam valde. Et edificauit tyrus munitionẽ ſuam: et † coa‑
ceruauit argentũ quaſi humũ: ⁊ aurum vt lutum platearũ.
Ecce dñs poſſidebit eã: ⁊ percutiet in mari fortitudinem
als ✠ periit. eius: et hec igni deuorabitur. Uidebit aſcalõ et timebit: ⁊
als ✠ eius. B gaza dolebit nimis: ⁊ accharõ: qm̃ † confuſa eſt ſpes eius
Et peribit rex de gaza: ⁊ aſcalon non habitabitur: et ſede
bit ſeparator in azoto. Et diſperdam ſuperbiam philiſti‑
norũ: et auferaʒ ſanguinẽ eius de ore ei⁹ et abominatiões
eius de medio dentium eius. Et relinquetur etiã ipſe deo
E noſtro: et erit quaſi dux in iuda: ⁊ accharõ quaſi iebuſe⁹.
Eſd.62.b. Et circũdabo domũ meã ex his qui militant mihi eũtes:
Mat.21.a. ⁊ reuertẽtes: et nõ tranſibit ſuper eos vltra exactor: quia
nũc vidi in oculis meis. Exulta ſatis filia ſion. iubila filia
hierl'm. Ecce rex tuus veniet tibi iuſt⁹ ⁊ ſaluator: ipſe pau
per et aſcẽdẽs ſuper aſinã ⁊ ſuper pullũ filiũ aſine. Et diſp‑
dam quadrigam ex effraim ⁊ equuʒ de hieruſalẽ: ⁊ diſſipa
bitur arcus belli. Et loquetur pacẽ gentibus: ⁊ poteſtas
ei⁹ a mari vſq; ad mare: ⁊ a fluminib⁹ vſq; ad fines terre.
als ✠ vero. Tu † quoq; in ſanguine teſtamẽti tui emiſiſti vinctos tuos
de lacu in quo non eſt aqua. Conuertimini ad munitioneʒ
vincti ſpei. Hodie quoq; annuncians duplicia reddam ti
bi quoniã † extendi mihi iudã quaſi arcũ impleui effraim
et ſuſcitabo filios tuos ſion ſuper filios tuos grecie: ⁊ po als ✠ extendi.
nam te quaſi gladium fortium ⁊ dñs deus ſuper eos vide D
bitur: ⁊ exibit vt fulgur iaculuʒ eius. Et dominus deus in
tuba canet: ⁊ cadet in turbine auſtri. Dominus exercituũ
proteget eos: ⁊ deuorabuntur: ⁊ ſubijcient lapidibus fun
de. Et bibentes inebriabuntur quaſi vino: ⁊ replebuntur
vt phiale: ⁊ quaſi cornua altaris. Et ſaluabit eos domin⁹
deus eorum in die illa vt gregem populi ſui quia lapides
ſancti eleuabuntur ſuper terram eius. Quid enim bonuʒ
eius eſt: ⁊ quid pulchrum ei⁹ niſi frumentum electorum ⁊
vinum germinans virgines?

¶ C.S. Monetur populus petere doctrinam veritatis
quia ſeducti mendacio captiuati ſunt: promittitur eis libe‑
ratio: reuertio: congregatio in vnum gregeʒ: ⁊ inimicorũ A
ſuorum liberatio. Cap.X.

Petite a dño pluuiã in tempore ſerotino: et dñs
faciet niues et pluuiã imbris et dabit eis ſingu
lis herbã in agro. Quia ſimulacra locuta ſunt
inutile: ⁊ diuini viderũt mãdatiũ ⁊ ſõniatores lo
cuti ſũt fruſtra ⁊ vane ↄſolabantur. Id circo adducti ſũt q̃ſi
grex affligentur: q: nõ ẽ eis paſtor. Sup paſtores irat⁹ ẽ fu‑ als ✠ egrea‑
ror me⁹: ⁊ ſup † hyrcos viſitabo. Q: viſitauit dñs exerci‑ B
tuũ gregẽ ſuũ domũ iuda: ⁊ poſuit eos quaſi equuʒ glorie als ✠ prelio.
ſue in † bello. Ex ipſo angelus ex ipſo paxillus: ex ipſo ar als ✠ angelus.
cus prelij: ⁊ ex ipſo egredietur omnis exactor ſimul. Et erũt als ✠ concul‑ tores.
quaſi † fortes conculcantes lutum † viarum in prelio. Et als ✠ platearũ.
bellabunt: q: dñs cũ eis: ⁊ confundentur aſcenſores equo
rum. Et confortabo domum iuda: ⁊ domum ioſeph ſalua‑
bo. Et conuertam eos quia miſerebo: eorũ: et erunt ſicut
fuerunt quando non proieceram eos. Ego enim domin⁹
deus eorum ⁊ exaudiã eos. Et erunt quaſi fortes effraim:
et letabitur cor eorum quaſi a vino. Et filij eorum videbũt
et letabuntur et exultabit cor eoruʒ in domino. Sibilabo E
eis: et congregabo illos: quia redemi eos Et multiplica‑
bo eos ſicut ante fuerant multiplicati: ⁊ ſeminabo eos in
populis. Et de longe recordabuntur mei: et viuent cum
filijs ſuis ⁊ reuertentur. Et reducam eos de terra egypti
et de aſſyrijs congregabo eos: Et ad terram galaad et li‑ D
bani adducam eos et non inuenietur eis locus. Et tranſi
bit in maris freto ⁊ percutiet in mari fluctus: ⁊ confundẽ
tur omnia profunda fluminis. Et humiliabitur ſuperbia
aſſur: et ſceptrum egypti recedet. Confortabo eos in do‑
mino: ⁊ in nomine eius ambulabunt dicit dominus.

¶ Capituli Summarium. Prophetatur planct⁹ de de‑
ſtructione templi per romanos et ꝙ non parcetur popu‑
lo cui paſtores non parcebant ſed occidebant ⁊ non corri
piebant de duabus virgis in figura iudeorum ⁊ gentium
de preciſione gentium a correptione iudeorũ: de antichri‑
ſto paſtore. Capitulum.XI.

Aperi libane portas tuas: et comedet ignis ce‑
dros tuas. Ulula abies q: cecidit cedrus: qm̃ A
magnifici vaſtati ſunt. Ululate quercus baſan:
quoniam ſucciſus eſt ſaltus munitus. Uox vlu‑
latus paſtorum: q: vaſtata eſt † magnificentia eoꝝ. Uox
rugitus leonum quoniam vaſtata eſt ſuperbia iordanis. als ✠ ſuperbia.
Hec dicit dñs deus meus. Paſce pecora occiſionis: que
poſſiderant occidebant et nõ dolebant: ⁊ † vendebant ea
dicentes. Benedictus dñs diuites facti ſumus. Et paſto als ✠ venunda‑ bant.
res eorum non parcebant eis: et ego non parcam vltra ſu B
per habitantes terram dicit dominus. Ecce ego tradam
hoies vnũquẽq; in manu proximi ſui ⁊ in manu regis ſui:
⁊ ↄcident terram ⁊ non eruam de manu eorũ: ⁊ depaſcaʒ
pec⁹ occiſiõis: propter hoc o pauperes gregis: Et aſſumpſi
mihi duas virgas; vnã vocaui decorẽ: ⁊ alteraʒ vocaui fu‑
niculum.

niculum: ⁊ paui gregem: et ſuccidi tres paſtores in menſe
vno ⁊ cõtracta eſt aīa mea in eis. Siquidem ⁊ aīa eorū va
riauit in me. Et dixi nõ paſcã vos. Qđ moritur moriať et
ere.25.a. quod ſuccidiť ſuccidatur: ⁊ reliqui deuorẽt vnuſquiſq; carnē
proximi ſui. Et tuli virgam meã que vocabatur decus ⁊ †
al.† abſcidi. abſcidi eã: vt irritū facerem fedus meū quod percuſſi cum
oībus populis: ⁊ in irritū deductum eſt in die illa. Et co-
gnouerunt ſic pauperes gregis qui cuſtodiunt mihi: quia
verbū dñi eſt. Et dixi ad eos. Si bonū eſt in oculis vrīs
† afferte mercedem meam: et ſi non quieſcite. Et appende
al.† reddite. runt mercedem meam: triginta argenteos. Et dixit dñs
ad me. Proiice illud ad ſtatuariū. Decorū preciū quo app
Mat.27.a. ciat⁹ ſum ab eis: Et tuli triginta argẽteos: ⁊ proieci illos
in domo dñi ad ſtatuariū. Et precidi virgam meã ſecundã
D que appellabať funiculus: vt diſſoluerē germanitatē inter
iudã ⁊ iſrael. Et dixit dñs ad me. Adhuc ſume tibi vaſa pa
ſtoris ſtulti. Quia ecce ego ſuſcitabo paſtorē in terra qui
derelicta nõ viſitabit: diſperſum nõ queret ⁊ contritū non
ſanabit: ⁊ id quod ſtat non enutriet ⁊ carnes pinguium co
medet: ⁊ vngulas eorum diſſoluet. O paſtor ⁊ idolū: ⁊ de
relinquens gregem. Gladius ſuper brachium eius: ⁊ ſup
oculum dextrum eius. Brachiū eius ariditate ſiccabiť et
oculus dexter eius tenebreſcens obſcurabitur.

¶ C.S. De obſidione hieruſalē ⁊ populis inebriãdis de
miſericordia dei ſup hieruſalē cuius duces ſicut ignis va-
ſtabunt hoſtes ſuos: ⁊ domin⁹ proteget ⁊ promouebit ha
bitatores eis: de effuſione ſpiritusſancti: ⁊ planctu iudeo-
rum pro nece chriſti. Ca.XII.

A Nus verbi dñi ſuper iſrael. Dixit dñs exten-
dens celum ⁊ fundans terraz: et fingens ſpiri-
tum hominis in eo. Ecce ego ponã hieruſalem
ſuper liminare crapule oībus populis in cir-
cuitu: ſed ⁊ iuda erit in obſidione contra hie
ruſalem. Et erit. In die illa ponã hieruſalez lapidē oneris
cunctis populis. Omnes qui leuabūt eam cõciſione lace
B rabuntur: et colligentur aduerſus eaz oīa regna terre. In
die illa dicit dñs percutiã omnem equū in ſtuporē: et aſcē-
ſorem eius in amentiã. Et ſuper domū iuda aperiam ocu-
los meos: ⁊ omnē equū populorū percutiam cecitate. Et
dicent duces iuda in corde ſuo: confortenť mihi habitato-
res hieruſalem: in dño exercituum deo eorum. In die illa
ponam duces iuda ſicut caminū ignis in lignis: et ſicut fa
C ciem ignis in feno: et deuorabunt ad dexteram et ad ſini-
ſtrã oēs populos in circuitu. Et habitabiť hieruſalez rur
ſus in loco ſuo in hieruſalē: et ſaluabit domin⁹ tabernacu
la iuda ſicut in principio: vt non magnifice glorietur dom⁹
dauid: ⁊ gloria habitantiū hieruſalem contra iudã. In die
illa proteget dñs habitatores hieruſalē. Et erit. Qui offēde
rit ex eis i die illa qſi dauid ⁊ dom⁹ dauid qſi dei: ſicut an-
al.† vultum. gelus domini in conſpectu † eius. Et erit in die illa queraz
conterere omnes gentes que veniunt contra hieruſalem:
effundam ſuper domum dauid ⁊ ſuper habitatores hieru
ſalem ſpiritum gratie ⁊ precum. Et aſpicient ad me quem
confixerunt: ⁊ plangent cū planctu quaſi ſuper vnigenitū:
et dolebunt ſuper eum vt doleri ſolet in morte primogeni-
4.reg.a. ti. In die illa magnus erit planctus in hieruſalē ſicut plan-
D ctus adremon in campo mageddon. Et plangent terre fa
milie ⁊ familie ſeorſuz. Familie dom⁹ dauid ſeorſum ⁊ mu
lieres eorum ſeorſum. Familie domus nathan ſeorſum: et
mulieres eorum ſeorſum. Familie dom⁹ leui ſeorſaz: ⁊ mu-
lieres eorum ſeorſum. Familie ſemei ſeorſum et mulieres
eorum ſeorſum. Omnes familie relique: familie et familie
ſeorſum: ⁊ mulieres eorum ſeorſum.

¶ C.S. De fonte baptiſmi: de deſtructione idolorū: de
pſeudo pphetis ⁊ totius mendacij: de paſſione xpī: de pro
batione tertie partis .ſ. xpianorum pereuntibus iudeis et
gētilibus in infidelitate ſua permanētibus. Ca.XIII.

I N die illa erit fons patens domui dauid et ha A
bitantibus hierl'm: in ablutionē peccatoris ⁊ men
ſtruate. Et erit in die illa dixit dñs exercituum
diſperdã noīa idolorū de terra: et non memora
buntur vltra: Et pſeudo prophetas: ⁊ ſpiritū immundū
auferã de terra Et erit. Cū pphetauerit qſpiam vltra: di
cent ei pater eius et mater eius qui genuerunt eum. Non
viues: quia mendacium locutus es in nomine domini. Et
configent eum pater eius et mater genitoris eius cum ꝓ
B phetauerit: Et erit in die illa confundentur pphete vnuſ-
quiſq; ex viſione ſua cum prophetauerit: nec operientur
pallio ſaccino vt mentiatur. Sed dicet. Non ſum prophe
C ta. Homo agricola ego ſum: quoniaz adam exemplū meū
ab adoleſcentia mea. Et dicetur ei. Quid ſunt plage iſte al.† in medio
in medio manuum tuarū: Et dicet. His plagatus ſum † in
domo eorū qui diligebãt me. Framea ſuſcitare ſup paſto
D rem meum: ⁊ ſuper virū coherētem mihi dicit dñs exerci
tuum. Percute paſtorem et diſpergētur oues. Et cõuer- Mat.26.c.
tã manū meam ad paruulos. Et erunt in omni terra dicit Mar.14.c.
dñs partes due in ea † diſpergenť ⁊ deficient: et tertia pš al.† diſperden tur.
relinquetur in ea. Et ducã tertiam partem per ignē: ⁊ vrã 6.q.1.c.verum.
cos ſicut vritur argentum: ⁊ probabo eos ſicut probatur 1.c.ex merito.
aurū. Ipſe vocabit nomen meum: ⁊ ego exaudiã eum. Et
dicam populus meus es: et ipſe dicet: dñs deus meus.

¶ Capi.Sum. De dextructiõe hieruſalē pro nece xpi et
ſciſſione populorum ſub typo montis oliuarum: de die iu-
dicij et aduentu chriſti: ⁊ latitudine eccleſie: de plagis ho
ſtium hieruſalem: de plagis non facientium ſcenophegia
quia lebetes vertentur in phialas: et non erit mercator in
eccleſia. Capi. XIIII.

E Cce dies dñi venient: dicit dñs: ⁊ diuidentur A
ſpolia tua in medio tui. Et cõgregabo omnes
gentes ad hieruſalem in preliū: et capietur ci
uitas: ⁊ vaſtabuntur domus et mulieres vio-
labūtur. Et egredietur media pars ciuitatis
in captiuitatem ⁊ reliquū populi non auferet ex vrbe. Et
egredietur dñs ⁊ preliabitur contra gentes illas ſicut ꝑ-
liatus eſt in die certaminis. Et ſtabunt pedes eius in die
illa ſuper montē oliuarū qui eſt contra hieruſalē ad orien
tem. Et ſcindetur mons oliuaꝝ ex media parte ſui ad oriē
tem ⁊ ad occidentē, prerupto grandi valde. Et ſeparabiť
mediū mõtis ad aquilonē ⁊ mediū eius ad meridiē. Et fu-
gietis ad vallē montiū eoruz qm coniungetur vallis mon-
tiū vſq; ad proximū. Et fugietis ſicut fugiſtis a facie terre
motus in diebus ozie regis iuda. Et veniet domin⁹ deus
meus omnesq; ſancti cum eo et erit in die illa non erit lux: 2.para.26.c.
B ſed frigus ⁊ gelu: ⁊ erit dies vna que nota eſt domino: nõ
dies neq; nox ⁊ in tempore veſperi erit lux. Et erit. In die
illa exibunt aque viue de hieruſalem. Medium earum ad
mare orientale: et medium earum ad mare nouiſſimum.
In eſtate ⁊ in hieme erunt: et erit dominus rex ſuper om-
nem terram. In die illa erit dominus vnus: et erit nomen
eius vnum. Et reuertetur omnis terra vſq; ad deſertum
de cole ad remmon ad auſtrum. Hieruſalem exaltabitur
⁊ habitabitur in loco ſuo a porta beniamin vſq; ad locum
porte prioris: ⁊ vſq; ad portã angulorū: ⁊ a turre ananehel
vſq; ad torcularia regis. Et habitabūt in ea: ⁊ anathema C
non erit amplius. Sed ſedebit hieruſalem ſecura. Et hec Infra eodem
erit plaga qua percutiet dominus omnes gentes que pu
gnauerūt aduerſus hieruſalē. Tabeſcet caro vniuſcuiuſq;
ſtantis ſuper pedes ſuos. ⁊ oculi eius contabeſcent in fo-
raminibus ſuis ⁊ lingua eorum contabeſcet in ore ſuo. In
die illa erit tumultus domini magnus in eis: et apprehen-
det vir manum proximi ſui: et conſeretur manus eius ſu-
per manuz proximi ſui Sed et iudas pugnabit aduerſus
hieruſalem: et congregabuntur diuitie omniuz gentiū in
circuitu: auꝝ ⁊ argētū ⁊ veſtes multe ſatis. Et ſic erit rui-

na equi ⁊ muli ⁊ cameli ⁊ aſini ⁊ omnium iumentorum: que
fuerint in caſtris illis ſicut ruina hec. Et omnes qui reli-
qui fuerint de vniuerſis gentibus que venerunt cõtra hie-
ruſalem: aſcendent ab anno in annum vt adorent regẽ do-
minum exercituum: ⁊ celebrent feſtiuitatem tabernaculo-
rum. Et erit qui non aſcenderit de familijs terre ad hieru
ſalem vt adorent regem dominum exercituum non erit ſu
per eos imber. Quod et ſi familia egypti non aſcenderit
et non venerit nec ſuper eos erit. Sed ruina qua percutiet
D Supra eodem. dominus omnes gentes que non aſcenderunt ad celebrã
dam feſtiuitatem tabernaculorum. Hoc erit peccatũ egy
pti: ⁊ hoc peccatum omnium gentium: que non aſcende
rint ad celebrandam feſtiuitatem tabernaculorum. In die
illa erit quod ſuper frenum equi eſt ſanctũ domino: ⁊ erũt
lebetes in domo domini quaſi phiale coram altari. Et erit
omnis lebes in hieruſalem ⁊ in iudea ſanctificatus domi-
no exercituum. Et venient omnes immolantes et ſument
ex eis: et coquent in eis: et non erit mercator vltra in do-
mo domini exercituum in die illo.

¶ Explicit zacharias propheta.

¶ Incipit prologus in Malachiam prophetam.

Leui. 21. c. / Leui. 22. a. DEus per moyſen populo iſrael preceperat ſa-
cerdotes tabernaculi ſui omni corporali vitio
liberos: hoſtias omni vitio vacuas ſibi offerre.
Quibus legem ſuam ad regendũ populum ob
hoc dederat: vt per ſacrificiorum oblationem internuncij
dei: ⁊ hominũ facti: populum preceptis celeſtibus facerẽt
ob edire. Quã ſacerdotes angelos dei eſſe: hoc in loco ſcri
ptura teſtatur. Sed q: tanti muneris gratiam: contemnẽ-
Mal. 1. b. tes: ſupradictus popul' ac ſacerdotes ſacrificia vitio de-
turpata: ipſi criminibus ac impietatibus maculati deo of
ferre ceperunt: ideo per malachiam prophetam deus po
pulum ſuum iſrael increpans ait. Dilexi vos dicit domi-
nus. Et dixiſtis. In quo dilexiſti nos? Nonne frater erat
eſau iacob dicit dominus: et dilexi iacob: eſau autem odio
Mal. 1. c. habui. Eſau autem fratrem iacob non iniqua aut ſponta-
nea voluntate odio habitũ a deo vel ſine meriti gratia ia-
cob dilectum manifeſtum eſt: cum ſecundũ preſcientiã ſuam
eſau quidam effuſionem fraterni ſanguinis concupiſcere:
iacob autem in ſui cognitione obſeruandam legem deſide
rare cognoſceret. Cui' rei gratia: ſupradicto vſus eſt exẽ
plo dicens. Dilexi iacob: eſau autem odio habui. Quam-
Ibidem. a. uis ex operibus memoratorũ quos liber geneſeos memi
nit: in quo vnuſquiſq; eorum futurus erat propoſito mani
feſte conſtet: vt ſcriptum eſt. Creuerunt pueri: ⁊ erat eſau
Geneſis. 25. b. homo agreſtis ſciens venari: iacob autem homo ſimplex
manens in tabernaculo. Nam reliqua que lectione com-
prehenſa ſunt preuaricationem populi iſrael in obſeruan-
dis ſacrificijs dei: increpationẽq; in eundem q deos alie
nos coluerit: ſignificant.

¶ Explicit prologus.

¶ Incipit argumentum.

Mal. 1. c. MAlachias aperte ⁊ in fine omnium prophetarũ
dicit de abiectione iſrael ⁊ vocatione gentium
Non eſt mihi ait voluntas in vobis dicit domi
nus exercituum: ⁊ munus non ſuſcipiam de ma
nu veſtra. Ab ortu enim ſolis vſq; ad occaſum magnum eſt
nomen meum in gentibus: et in omni loco ſacrificatur ⁊ of
fertur nomini meo oblatio munda.

¶ Explicit argumentum.

¶ Incipit Malachias propheta.

¶ C. S. De electiõe iacob ⁊ reprobatione eſau increpat
dñs q nõ honor ei exhibet ſicut patri: nec timor ſicut dño
ſed offertur ei panis pollutus ⁊ hoſtia immunda: nõ ſerui
tur ei gratis: ⁊ maledicit offerentem doloſe Ca. I.

ONus verbi A
domini ad iſrael i ma
nu malachie prophe-
te. Dilexi vos dixit dominus.
Et dixiſtis. In q dilexiſti nos.
Nonne frater erat eſau iacob: Roma. 9. c.
dicit dominus. Et dilexi ia-
cob: eſau autẽ odio habui. Et
poſui ſeyr montes eius in ſoli-
tudinem: et hereditatem eius 1. q. 4. 4. his
in dracones deſerti. Qđ ſi di- itaque.
xerit idumea: deſtructi ſumus
ſed reuertentes edificabimus
q deſtructa ſunt: hec dixit dñs B
exercituum. Iſti edificabunt: et ego deſtruam. Et voca-
buntur termini impietatis: et populus cui iratus eſt do-
minus vſq; in eternum: ⁊ oculi veſtri videbunt ⁊ vos dice-
tis. Magnificetur dominus ſuper terminum iſrael. Fi-
lius honorat patrem: ⁊ ſeruus dominum ſuum. Si ergo pa
ter ego ſum: vbi eſt honor meus? Et ſi dominus ego ſum.
vbi eſt timor meus dicit dominus exercituum? Ad vos o
ſacerdotes qui deſpicitis nomẽ meum. Et dixiſtis. In quo
deſpeximus nomen meum? Offeretis ſuper altare meum
panem pollutum. Et dicitis. In quo polluimus te? In eo
q dicitis: Menſa domini deſpecta eſt. Si offeratis cecũ
ad immolandum: nonne malum eſt? Et ſi offeratis claudũ
et languidum: nonne malũ eſt? Offer illud duci tuo ſi pla- 1. q. 4. ca. 1.
cuerit ei: aut ſi ſuſceperit faciem tuam dicit dominus ex-
ercituum. Et nunc deprecamini vultum dei vt miſereatur Infra. 1.
veſtri: de manu enim veſtra factum eſt hoc ſi quo modo Pſ. 49.
ſuſcipiet facies veſtras dicit dominus exercituum. Quis 1 Pe. 12.
eſt in vobis qui claudat oſtia: ⁊ incendat altare meũ gra- D
tuito? Non eſt mihi voluntas in vobis dicit dominus ex
ercituum ⁊ munus non ſuſcipiam de manu veſtra. Ab or-
tu enim ſolis vſq; ad occaſum magnum eſt nomen meum
in gentibus ⁊ in omni loco ſacrificatur et offertur nomini
meo oblatio munda: quia magnum eſt nomen meum in gẽ
tibus: dicit dominus exercituũ. Et vos polluiſtis illud in
eo quod dicitis: menſa domini contaminata eſt: ⁊ quod ſu Amos. 5. c.
perponitur contemptibile eſt cum igne qui illud deuorat.
Et dixiſtis. Ecce de labore? Et exufflaſtis illud dicit do-
minus exercituum. Et intuliſtis de rapinis claudum ⁊ lã-
guidum: et intuliſtis munus. Nunquid ſuſcipiam illud de
manu veſtra dicit dominus exercituum? Maledictus do
loſus qui habet in grege ſuo maſculum ⁊ votum faciens im
molat debile domino. Quia rex magnus ego dicit domi
nus exercituum: ⁊ nomen meum horribile in gentibus.

¶ Capituli Summarium. Sacerdotes reuocat ad peni
tentiam: ⁊ nolentibus comminatur: commemorat pactum
et officium eorum: tranſgreſſionem et penam pro acceptio
ne perſonarum. De tranſgreſſione populi accipientis vxo
res alienigenas: eiectis antiquis: de federe nuptiarum: et
inſeparabilitate matrimoniali: de libello repudij: de his
qui laborare dominum fecerunt.

Capitulum. II. A

ET nunc ad vos mandatum hoc o ſacerdotes. Leui. 16. / Deut. 28.
Si nolueritis audire et ſi nolueritis ponere ſu-
per cor vt detis gloriam nomini meo ait domi-
nus exercituum: mittam in vos egeſtatem ⁊ ma
ledicam benedictionibus veſtris: et maledicam illis quo-
niam non poſuiſtis ſuper cor. Ecce ego proijciam vobis
brachiũ:

vobis brachiũ: et diſpergam ſuper vultum veſtrum ſter-
cus ſolennitatum veſtrarum: et aſſumet vos ſecũ. Et ſcie-
tis quia miſi ad vos mandatum iſtud: vt eſſet pactum meũ
cum leui dicit dominus exercituum. Pactum meum fuit
cum eo vite et pacis: et dedi ei timorem et timuit me et a
B facie nominis mei pauebat. Lex veritatis fuit in ore eius
et iniquitas non eſt inuenta in labijs eius. In pace et in
equitate ambulauit mecum: et multos auertit ab iniqui-
tate Labia enim ſacerdotis cuſtodiunt ſcientiam: et legẽ
requirent ex ore eius: q2 angelus domini exercituũ eſt.
Vos autem receſſiſtis de † via: et ſcãdalizaſtis plurimos
in lege. Irritum feciſtis pactum leui dicit dominus exer
cituum. Propter quod ⁊ ego dedi vos cõtemptibiles et
C humiles omnibus populis. ſicut non ſeruaſtis vias meas
et accepiſtis faciem in lege. Nunquid non pater omnium
noſtrum? Nunquid non deus vnus creauit nos? Quare
ergo deſpicit vnuſquiſq3 noſtrum fratrem ſuum: violans
pactum patrum noſtrorum? Trangreſſus eſt iuda: ⁊ abo-
minatio facta eſt in iſrael ⁊ in hieruſalem: quia cõtamina-
uit iudas ſanctificationem domini quã dilexit: ⁊ † habuit
filiã dei alieni. Diſperdet dñs virum qui fecerit hoc magi
ſtrum et diſcipulum de tabernaculo iacob: et offerentem
munꝰ domino exercituu3. Et hoc rurſum feciſtis. Operie
batis lachrymis altare domini fletu et mugitu: ita vt non
reſpiciam vltra ad ſacrificium nec accipiã placabile quid
de manu veſtra. Et dixiſtis quam ob cauſam? Quia do-
minus teſtificatus eſt inter te et vxorem pubertatis tue
D quam tu deſpexiſti. Et hec particeps tua: et vxor federis
tui. Nonne vnus fecit et reſiduu3 ſpiritus eius eſt? Et qd
vnus querit: niſi ſemen dei? Cuſtodite ergo ſpiritum ve-
ſtrum: ⁊ vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere. Cũ odio
habueris eam dimitte dicit dominus deꝰ iſrael. Operiet
autem iniquitas veſtimentum eius dixit dominus exerci-
tuum. Cuſtodite ſpiritum veſtrum ⁊ nolite deſpicere. La-
borare feciſtis dominum in ſermonibus veſtris. Et dixi-
ſtis in quo eum fecimus laborare? In eo qd dicitis. Om
nis qui facit malum bonus eſt in conſpectu domini: et ta-
les ei placent. Aut certe vbi eſt deus iudicij.

Capituli Summariu3. De angelo qui mittitur. de die
iudicij: de deſtructione iudicij: de affligentibus deum: de
benedictione ſoluentium et maledictione non ſoluentium
decimas ⁊ primitias: arguuntur murmurantes cõtra do-
minum pro flore malorum et reprimitur eorum blaſphe-
mia deſignatis ſuplicijs eorum et premijs iuſtorum.

Capitulum. III.

A Ecce ego mittam angelum meu3: ⁊ preparabit
viam ante faciem meã. Et ſtatim veniet ad tẽ-
plum ſuum dominator quem vos queritis: et
angelus teſtamenti quem vos vultis. Ecce ve
nit dixit dominus exercituũ. Et quis poterit
cogitare diem aduentus eius? Et quis ſtabit ad viden-
dum eum? Ipſe enim quaſi ignis conflans: ⁊ quaſi herba
fullonum: ⁊ ſedebit conflans: ⁊ emundans argentu3 ⁊ pur
gabit filios leui. Et colabit eos quaſi aurum ⁊ quaſi argẽ
tũ: et erunt domino offerentes ſacrificia in iuſtitia. Et pla
B cebit domino ſacrificium iuda ⁊ hieruſalem ſicut dies ſe-
culi: ⁊ ſicut anni antiqui. Et accedam ad vos in iudicio: ⁊
ero teſtis velox maleficijs ⁊ adulteris ⁊ periuris: ⁊ qui ca
lumniantur mercennarij ⁊ humiliãt viduas ⁊ pupillos: et
opprimunt peregrinum: nec timuerunt me dicit dominus
exercituum. Ego enim dominus et non mutor: et vos filij
iacob non eſtis conſumpti. A diebus enim patrum veſtro
rum receſſiſtis a legitimis meis: ⁊ nõ cuſtodiſtis. Reuer-
timini ad me ⁊ reuertar ad vos dicit dominus exercituu3
Et dixiſtis. In quo reuertemur? Si affligit homo deum
q2 vos configitis me. Et dixiſtis. In quo configimus te?
In decimis ⁊ i primitijs. Et i penuria vos maledicti eſtis

⁊ me vos configitis gens tota. Inferte omnem decimam E
in horreum meũ: vt ſit cibus in domo mea: ⁊ pbate me ſu- 26.q.1.c.remittimus. de deci.capitula.q.
per hoc dicit dñs. Si non aperuero vobis cataractas ce
li ⁊ effudero vobis benedictionem vſq3 ad abundantiam
Et increpabo pro vobis deuorantem: ⁊ non corrũpet fru
ctum terre vẽe nec erit ſterilis vinea in agro dicit dominus
exercituum: Et beatos vos dicent omnes gentes. Eritis
enim vos terra deſyderabilis: dicit dominus exercituum
Inualuerunt ſuper me verba veſtra: dicit dominus. Et di
xiſtis quid locuti ſumus contra te? Dixiſtis. Vanus eſt
qui ſeruit deo. Et qd emolumentum q2 cuſtodiuimus pre D
cepta eius: et qui ⁊ ambulauimus triſtes coram domino Jo.21.b.
exercituum? Ergo nunc beatos dicimus arrogãtes. Si
quide3 edificati ſunt facientes impietates ⁊ tentauerunt
deum et ſaluifacti ſunt. Tunc locuti ſunt timentes deum
vnuſquiſq3 cum proximo ſuo et attendit dominus ⁊ audi-
uit et ſcriptus eſt liber monimenti cora3 eo timentibꝰ do
minum: et cogitantibus nomen eius. Et erũt mihi ait do-
minus exercituum in die qua ego facĩam in peculiũ ⁊ par
cam eis ſicut parcit vir filio ſuo ſeruienti ſibi. Et conuerti
mini et videbitis quid ſit inter iuſtũ ⁊ impium: et inter ſer-
uientem deo ⁊ non ſeruientem ei.

Capituli Summarium. De aduentu chriſti: de aduen
tu helye qui precedet ſm aduentum domini.

Capitulum. IIII.

Ecce enim dies veniet ſuccẽſa quaſi caminus. A
et erunt omnes ſuperbi ⁊ omnes facientes im 24.q.1.c.quod vero.
pietatem ſtipula. Et inflammabit eos dies ve
niens dicit dominus exercituum: que non de-
relinquet eis radicem ⁊ germẽ. Et orietur vo
bis timentibus nomen meum: ſol iuſtitie: ⁊ ſanitas in pen
nis eius. Egredimini: et ſalietis ſicut vitulus de armen-
to: et calcabitis impios cum fuerint cinis ſub planta pe-
dum veſtrorũ in die qua ego facio dicit dominus exerci B
tuum. Mementote legis moyſi ſerui mei quam mandaui
ei in oreb ad omnem iſrael: precepta et iudicia. Ecce ego
mittam vobis helyam prophetam anteq3 veniat dies do-
mini magnus et horribilis. Et conuertet cor patrum ad
filios: ⁊ cor filiorum ad patres eorum: ne forte veniam: et
percutiam terram anathemate.

Explicit malachias propheta.

Incipit prologus beati hieronymi preſbyteri in li-
bros machabeorum.

Machabeorum libri duo prenotant prelia inter 2.macha.7.a.
hebreorum duces genteſq3 perſarum pugnã
quoq3 ſabbatorum: et nobiles machabei du-
cis triumphos: ex cuius nomine et libri iidem
ſunt nuncupati. Hec quoq3 hiſtoria continet
etiam inclyta illa geſta machabeorum fratrum qui ſub an
tiocho rege pro ſacris legibus dira tormenta pepertiſſi
ſunt. Quos mater pia dum diuerſis ſuplicijs vrgerentur
non ſolum non fleuit: ſed et gaudens hortabatur ad glo- 2.macha.6.b.
riam paſſionis.

Item alius prologus.

Machabeorum libri l3 nõ habeantur in canone
hebreorum tamen ab eccleſia inter diuino-
rum volumina3 annotantur hiſtorias. Norãt
autem prelia inter hebreorum duces genteſq3
perſarum pugnam quoq3 ſabbatorum et nobiles macha-
bei triumphos: fedus quoq3 amicitiarum cum romano-
rum ducibus atq3 legationum machabei ſeptem fratres
ab vna matre mechabea nomine geniti cuſtodientes le-
gem patris traditionem nõ mãducãtes carnẽ porcinam:
ob hoc ab anitiocho rege ſeuiſſimo in antiochia martyrij
gloria coronati ſunt cum matre ſua: atq3 ſepulti cum ma-
gna veneratione ibi quieſcunt.

Explicit prologus.

¶ Incipit liber primus Machabeorum.

¶ Capituli Summarium. De alexandro filio philippi:
de anthiocho radice peccati: de ciuitate hieruſalem exu-
ſta: viri conſenſerunt edicto regis ſacrificãdo idolis: lex
exuſta eſt multi ex iſrael trucidantur. Capitulum .I.

A
Fabricius romanus.
Romanorũ victoria prima de cartaginenſib.

ET factum eſt poſtq̃
percuſſit alexander philippi rex macedo
qui primꝰ regnauit in grecia egreſſus de
terra cethim darium regem perſarum et
medorum: conſtituit prelia multa ⁊ obti-
nuit omnium munitiones: et interfecit reges terre. Et per-

Judith.1.c. regnum egypti incipit. Septuaginta interpretes.

tranſijt vſq; ad fines terre et accepit ſpolia multitudinis
gentium: ⁊ ſiluit terra in conſpectu eius. Et congregauit
virtutem et exercitum fortem nimis: et exaltatum eſt ⁊ ele-
uatum cor eius: et optinuit regiones gentium et tyrãnos
et facti ſunt illi in tributum. Et poſt hec decidit in lectum
et cognouit quia moreretur. Et vocauit pueros ſuos no-

regnum ſyrie hic incipit.

biles qui ſecum erant nutriti a iuuentute ſua: ⁊ diuiſit illis
regnum ſuum cum adhuc viueret: Et regnauit alexander

B
vide ioſe.li.12. anti.ca.1. vbi declarat quales ſunt ſucceſſores alexandri.

annis duodecim: et mortuus eſt. Et optinuerũt pueri eiꝰ
regnum vnuſquiſq; in loco ſuo ⁊ impoſuerunt omnes ſibi
dyademata poſt mortem eius: et filij eorum poſt eos an-
nis multis ⁊ multiplicata ſunt mala i terra. Et exijt ex eis
radix peccati antiochus illuſtris filius antiochi regis a

Parthorum reg. principium deibis ſeditioſis ſtudens vide per ioſephum li.12.anti.c.6.2 vide totum illũ c.q̃ plene de hic contentis loquitur.

qui fuerat rome obſes: et regnauit in anno centeſimo tri-
ceſimo ſeptimo regni grecorum. In diebus illis exierunt
ex iſrael filij iniqui et ſuaſerunt multis dicentes. Eamus
et diſponamus teſtamentum cum gentibus que circa nos
ſunt: quia ex quo receſſimus ab eis inuenerunt nos multa
mala. Et bonus viſus eſt ſermo in oculis eorum. Et deſti-
nauerunt aliqui de populo et abierunt ad regem: et dedit
illis poteſtatem vt facerent iuſtitiam gentium. Et edifi-
cauerunt gymnaſium in hieroſolymis ſm leges nationum
et fecerunt ſibi preputia: et receſſerunt a teſtamento ſan-
cto: et iuncti ſunt nationibus et venũdati ſunt vt facerent
malum: Et paratum eſt regnum in conſpectu antiochi: et
cepit regnare in terra egypti vt regnaret ſup duo regna

1 reg.21.g.
C

Et intrauit in egyptum in multitudine graui in curribus
et elephantis ⁊ equitibus ⁊ copioſa nauium multitudine.

Romani totam liguriam capiũt. Secundum bellum punicum. Scipio aphricanus prior. Anibal penus.

Et conſtituit bellum aduerſus ptolomeum regem egypti.
Et veritus eſt ptolomeus a facie eius et fugit: et cecide-
rũt vulnerati multi. Et comprehendit ciuitates munitas
in terra egypti: et accepit ſpolia terre egypti. Et conuer-
tit antiochus poſtq̃ percuſſit egyptum in centeſimo ⁊ qua-
drageſimo et in tertio anno. et aſcendit ad iſrael: ⁊ aſcen-
dit hieroſolymam in multitudine graui. Et intrauit in ſan-
ctificationem cum ſuperbia: et accepit altare aureum: et

Fabius maximus. Liuius ſalinator. Claudius marcellus.

candelabrum luminis: et vniuerſa vaſa eius et menſam p-
poſitionis et libatoria et phialas: et mortariola aurea et
velum et coronas et ornamentum aureum quod in facie tē-
pli erant: et comminuit omnia. Et accepit argentum ⁊ au-

D

rum et vaſa concupiſcibilia: et accepit theſauros multos
quos inuenit: ⁊ ſublatis omnibus abijt in terram ſuam.
Et fecit cedem hominum: ⁊ locutꝰ eſt in ſuperbia magna
Et factꝰ ē planctus magnus in iſrael: et in omni loco eo-
rum. Et ingemuerunt principes et ſeniores et iuuenes: et
virgines infirmati ſunt: ⁊ ſpecioſitas mulierum immutata
eſt. Omnis maritus ſumpſit lamentum: et que ſedebant

Carbo romanꝰ

in thoro maritali lugebant: et commota eſt terra ſuper ha-
bitantes in ea: et vniuerſa domus iacob induit confuſio-
nem. Et poſt duos annos dierum miſit rex principem tri-
butorum in ciuitates iuda: et venit hieruſalem cum turba

Vel vnum mẽs domicum.

magna et locutꝰ eſt ad eos verba pacifica in dolo et cre-
diderunt ei. Et irruit ſuper ciuitatem repente: ⁊ percuſſit
eam plaga † magna: ⁊ perdidit populum multum ex iſrael.
Et accepit ſpolia ciuitatis: ⁊ ſuccẽdit eam igni. Et deſtru-
xit domos eius et muros eius in circuitu: et captiuas du-

al's non hab(et) † magna.

xerunt mulieres et natos: et pecora poſſederunt. Et edifi-
cauerunt ciuitatem dauid muro magno et firmo et turri-
bus firmis: et facta eſt illis in arcem. Et poſuerunt illic gẽ-
tem peccatricem † viros iniquos et conualuerunt in ea.
Et poſuerunt arma et eſcas: congregauerunt ſpolia hie-

al's † pe[illegible]
E

ruſalem et repoſuerunt illic: et facti ſunt in laqueum ma-
gnum. Et factum eſt hoc ad inſidias ſanctificationi ⁊ in †

Paulus em[illegible] al's † dolum

dyabolum malum in iſrael. Et effuderunt ſanguinem in-
nocentem per circuitum ſanctificationis: et contamina-
uerunt ſanctificationem. Et fugerunt habitatores hieru-
ſalem propter eos: et facta eſt habitatio exterorum: et fa-

Tob.2.b. Amos.8.c.

cta eſt extera ſemini ſuo: et nati eius reliquerunt eã. San-
ctificatio eius deſolata eſt ſicut ſolitudo: dies feſti eius cõ-
uerſi ſunt in luctum: ſabbata eius in opprobrium: honores
eius in nihilum. Secundum gloriam eius multiplicata eſt
ignominia eius: et ſublimitas et conuerſa eſt in luctum.
Et ſcripſit rex antiochus omni regno ſuo vt eſſet omnis
populus vnus. Et reliquerunt vnuſquiſq; legem ſuam et
conſenſerunt † omnes gentes ſm verbum regis antiochi.

al's † b[illegible]
F

Et multi ex iſrael conſenſerunt ei: ⁊ ſacrificauerunt idolis
et coinquinauerunt ſabbatum. Et miſit rex antiochus li-
bros per manus nunciorum in hieruſalem: ⁊ in omnes ci-
uitates iude vt ſequerẽtur leges gentium terre et prohi-
berent holocauſta et ſacrificia et placationes fieri in tem-
plo dei: et prohiberent celebrari ſabatum et dies ſolem-
nes. Et iuſſit coinquinari ſancta et ſanctum populum iſrl.
Et iuſſit edificari aras et templa et idola ⁊ immolari car-
nes ſuillas ⁊ pecora communia: et relinquere filios ſuos
incircumciſos et coinquinari animas eorum in omnibus
immundicijs et abominationibus ita vt obliuiſcerẽtur le-
gem et immutarent omnes iuſtificationes dei. Et quicũ-
q; non feciſſent: ſm verbum regis antiochi morerentur.
Secundum omnia verba hec ſcripſit omni regno ſuo: et
prepoſuit principes populo qui hec fieri cogerent. Et iuſ-
ſerunt ciuitatibus iude ſacrificare. Et congregati ſunt
multi de populo ad eos qui dereliquerant legem domini:
⁊ fecerunt mala ſuper terram: et effugauerunt populum iſ-
rael in abditis ⁊ in abſconditis fugitiuorum locis. Die
quintadecima menſis caſleu quinto ⁊ quadrageſimo ⁊ cē-
teſimo anno: edificauit rex anthiochus abominandũ ido-
lum deſolationis ſuper altare dei ⁊ per vniuerſas ciuita-
tes iude in circuitu edificauerunt aras et ante ianuas do-
morum ⁊ in plateis incendebant thura et ſacrificabant.
Et libros legis combuſſerunt igni ſcindentes eos: et
apud quẽcunq; inueniebantur libri teſtamenti domini: et
quicunq; obſeruabat legem domini ſm edictũ regis tru-
cidabant eum. In virtute ſua faciebant hec populo iſrael
qui inueniebantur in omni menſe in ciuitatibus. Et quin-
ta et viceſima die menſis ſacrificabant ſuper arã que erat
contra altare et mulieres que circuncidebant filios ſuos
trucidabantur ſm iuſſum regis antiochi. Et ſuſpendebãt
pueros a ceruicibus per vniuerſas domos eorum: ⁊ eos
qui circumciderant illos trucidabant Et multi de popu-
lo iſrael diffinierunt apud ſe vt non manducarent immun-
da et elegerunt magis mori q̃ cibis coinquinari immun-
dis ⁊ noluerunt infringere legem dei ſanctam ⁊ trucida-
ti ſunt. Et facta eſt ira magna ſuper populum iſrael valde.

¶ Capituli Summarium. Matathias ⁊ quinq; eius fi-
lij lamentantur populum: templum ⁊ deſolationem legis:
cogitur matathias ſacrificare idolis: ſed noluit occidit
matathias ſacrificantem idolis: et etiam miniſtrum re-
gis anthiochi: fugientes in deſertum ne ſacrificarent ido-
lis: occiſi ſunt in ſabbato: conſtituit matathias pugnare
in ſabbato. ipſe et eius filij occidentes peccatores: aras

dolorum

idolorū ſubuertūt:matathias moriens admonet filios de
fendere iſrael:ꝛ cogitare generationes patrū. Ca.II.

IN diebus illis ſurrexit matathias filius iohā
nis filij ſymeonis ſacerdos ex filijs ioari ab hie
ruſalem:ꝛ cōſedit in monte modin. Et habebat
filios quinqꝫ:iohānā qui cognominabatur gad
dis:ꝛ ſymonē qui cognominabatur thaſi:ꝛ iudā qui voca
batur machabeꝰ:ꝛ eleazarū q̄ cognominabat abarō:ꝛ io
nathā q̄ cognominabat aphꝰ. Hi viderūt q̄ fiebāt in pplō
iuda ꝛ in hierl̄m. Et dixit matathias. Ve mihi. Vt q̄d natꝰ
ſuz videre cōtritionē ppl̄i mei:ꝛ cōtritionē ciuitatis ſctē ꝛ
ſedere illic cū datur in manibꝰ inimicorū. Sācta in manu
extraneorū facta ſunt tēplū eius ſicut hō ignobilis. Vaſa
glīe eius captiua abducta ſunt:trucidati ſunt ſenes eius in
plateis:ꝛ iuuenes eiꝰ ceciderūt in gladio inimicorū. Que
gens non hereditauit regnū eiꝰ ꝛ nō obtinuit ſpolia eius?
Omnis cōpoſitio eiꝰ ablata eſt. Que erat libera facta eſt
B ancilla. Et ecce ſancta noſtra ꝛ pulchritudo noſtra ꝛ clari
tas nr̄a deſolata eſt ꝛ coinq̄nauerūt eā gētes. Quo ergo
nobis adhuc viuere? Et ſcidit veſtimenta ſua matathias
ꝛ filij eiꝰ ꝛ operuerūt ſe cilicijs ꝛ plāxerūt valde. Et vene
rūt illuc q̄ miſſi erāt a rege antiocho:vt cogerēt eos q̄ con
fugerant in ciuitatem modin immolare ꝛ accēdere thura
et a lege dei diſcedere. Et multi de populo iſrael cōſentiē
tes acceſſerūt ad eos. Sed matathias ꝛ filij eius conſtan
ter ſteterūt. Et reſpondentes qui miſſi erant ab antiocho
dixerunt matathie. Princeps ꝛ clariſſimus ꝛ magnus es
in hac ciuitate:ꝛ ornatus filijs et fratribus. Ergo accede
prior ꝛ fac iuſſum regis ſicut fecerūt oēs gentes ꝛ viri iu
da:ꝛ qui remāſerunt in hieruſalem. Et eris tu et filij tui in
ter amicos regis:ꝛ amplificatus auro ꝛ argēto ꝛ muneri
C bus multis. Et reſpōdit matathias et dixit magna voce.
Et ſi oēs gentes regi antiocho obediunt vt diſcedāt vnuſ
quiſqꝫ a ſeruitute legis patrū ſuorū ꝛ cōſentiant mādatis
eius:ego et filij mei ꝛ fratres mei obediemus legi patruz
noſtrorū. Propitius ſit nobis deus non eſt nobis vtile re
linquere legē ꝛ iuſtitias dei. Non audiemus verba regis
antiochi:nec ſacrificabimus trāſgredientes legis noſtre
mandata vt eamus altera via. Et vt ceſſauit loqui verba
hec:acceſſit quidā iudeus in omniū oculis ſacrificare ido
lis ſuper araz in ciuitate modin ſm iuſſum regis. Et vidit
mathias ꝛ doluit:et cōtremuerūt renes eius. Et accēſus
eſt furor eius ſm iudicium legis:et inſiliens trucidauit eū
ſuper arā. Sed et virū quē rex antiochus miſerat qui co
gebat immolare:occidit in ipſo tēpore et aram deſtruxit.
D Et zelatus eſt legē ſicut fecit phinees zambri filio ſalomi.
Et exclamauit matathias voce magna in ciuitate dicens.
Omnis qui zelū hꝫ legis ſtatuēs teſtamentuz exeat poſt
me. Et fugit ipſe et filij eius in montes et reliquerunt que
cunqꝫ habebat in ciuitate. Tunc deſcenderunt multi que
rentes iudiciū et iuſtitiam in deſertum. et ſederunt ibi ipſi
et filij eius et mulieres eorū ꝛ pecora eorū q̄m inūdauerūt
ſuper eos mala. Et renunciatum eſt viris regis et exerci
tui qui erant in hieruſalē ciuitate dauid: quoniā diſceſſiſ
ſent viri quidā qui diſſipauerunt mandatū regis in loca oc
culta in deſerto:et abijſſent poſt illos multi. Et ſtatim per
rexerūt ad eos ꝛ cōſtituerūt aduerſus illos prelium in die
ſabbatorū ꝛ dixerūt ad eos. Reſiſtitis ꝛ nūc adhuc? Exi
te et facite ſm verbū regis antiochi ꝛ viuetis. Et dixerūt.
Non exibimus neqꝫ faciemus verbū regis vt polluamus
diez ſabbatorum. Et concitauerunt aduerſus eos preliū.
Et non reſpōderunt eis nec lapidem miſerunt in eos:nec
opilauerant loca occulta dicentes. Moriamur oēs in ſim
plicitate noſtra:et teſtes erunt ſuper nos celuz et terra ꝙ
iniuſte perditis nos. Et intulerunt illis bellum ſabbatis.
Et mortui ſunt ipſi et vxores eorū ꝛ filij eorū et pecora eo
rum vſqꝫ ad † mille animas hominum. Et cognouit mata
thias et amici eius et luctuz habuerunt ſuper eos valde.
Et dixit vir proximo ſuo. Si omnes fecerimus ſicut fra
tres noſtri fecerunt et non pugnauerimus aduerſus gen
tes pro animabꝰ noſtris et iuſtificationibꝰ noſtris:citius
diſperdent nos a terra. Et cogitauerūt in die illa dicen
tes. Omnis hō quicunqꝫ venerit ad nos in bello die ſab
batorum:pugnemus aduerſus eum: et non moriemur om
nes ſicut mortui ſunt fratres noſtri in occultis. Tunc con
gregata eſt ad eos ſynagoga † iudeorum fortis viribus ex
iſrael:omnis voluntariꝰ in lege:et oēs qui fugiebant a ma
lis additi ſunt ad eos. et facti ſunt illis ad firmamentū. Et
collegerūt exercitū percuſſerūt peccatores in ira ſua ꝛ vi
ros iniquos in indignatione ſua et ceteri fugerūt ad natio
nes vt euaderent. Et circūiuit matathias ꝛ amici eiꝰ ꝛ de
ſtruxerūt aras ꝛ circūdederūt pueros incircūciſos quotqt
inuenerūt i finibꝰ iſrael in fortitudine et pſecuti ſunt filios
ſuperbie:et proſperarū eſt opus in manibus eorū. Et ob F
tinuerūt legez de manibꝰ gentiū et de manibꝰ regū: et nō
dederunt cornu peccatori. Et appropinquauerūt dies ma
tathie moriēdi et dixit filijs ſuis. Nunc confortata eſt ſup
bia et caſtigatio et tēpus euerſionis:et ira indignationis
Nunc ergo o filij emulatores eſtote legis:et date animas
veſtras pro teſtamento patrū:et mementote operū patrū
que fecerunt in generationibus ſuis:et accipietis gloriaz
magnā et nomē eternum. Abraā nonne in tentatione iuuē
tus eſt fidelis:et reputatum eſt ei ad iuſtitiam? Joſeph in
tēpore anguſtie ſue cuſtodiuit mandatum et factus eſt do
minus egypti. Phinees pater noſter zelādo zelum dei ac
cepit teſtamētum ſacerdotij eterni. Jeſus dū impleuit ver
bum factus eſt dux in iſrael. † Caleph dum teſtificatur in
eccleſia accepit hereditatē. Dauid in ſua miſericordia cō
ſecutus eſt ſedem regni in ſecula. Helias dum zelat zelum
legis:receptus eſt in celum. Ananias et azarias et miſael
credentes liberati ſunt de flamma. Daniel in ſua ſimplici
tate liberatus eſt de ore leonum. Et ita cogitate per gene
rationem et generationem:quia omnes qui ſperant in eū
non infirmantur. Et a verbis viri peccatoris ne timueri G
tis:qꝛ gloria eius ſtercus et vermis eſt. Hodie extollitur
et cras non inuenietur qꝛ conuerſus eſt in terram ſuā ꝛ co
gitatio eius periIt. Vos ergo filij confortamini et viriliter
agite in lege:qꝛ cum feceritis que vobis precepta ſunt in
lege a domino deo veſtro in ipſa glorioſi eritis. Et ecce ſy
mon frater veſter ſcio ꝙ vir cōſilij eſt. Ipſum audite ſem
per:et ipſe erit vobis pater. Et iudas machabeus fortis
viribus a iuuentute ſua ſit vobis princeps militie:et ipſe
aget belluz populi. Et adducetis ad vos omnes factores
legis et vindicate vindictam populi veſtri. Retribuite re
tributionē gentibus et intēdite in preceptū legis. Et be
nedixit eos et appoſitus eſt ad patres ſuos. Et defunctꝰ
eſt anno centeſimo quadrageſimoſexto:ꝛ ſepultus eſt a fi
lijs ſuis in ſepulchris patrum ſuorum in modin:et plangꝰ
runt eum ommis iſrael planctu magno.

¶ Capituli Summarium. Surrexit Judas machabeus
in defenſionem iſrael. occidit iudas appolonium auferēs
eius gladium occidit etiam ſeron principem exercitus ſy
rie iuſſit antiochus vt lyſias deſtrueret iſrael et penitꝰ de
terra deleret. Ca.III.

ET ſurrexit iudas qui vocabatur machabeꝰ fi A
lius eius pro eo:et adiuuabant euz omnes fra
tres eiꝰ et vniuerſi q̄ ſe cōiunxerant patri eius
et preliabantur prelium iſrael cū letitia. Et di
latauit gloriam populo ſuo:et induit ſe loricaz
ſicut gigas:et ſuccinxit ſe arma bellica ſua in prelijs:ꝛ pro
tegebat caſtra gladio ſuo. Similis factus eſt leoni in ope
ribus ſuis:et ſicut catulꝰ leonis rugiens in venatione. Et
perſecutus eſt iniquos perſcrutans eos. et qui conturba
bant populum ſuum omnes ſuccendit flammis. Et repulſ

G

A [...]ſe. li. xij. antio[...]c. ij. vbi nar[...] qualr ſama [...] receſſerūt a [...] ſacrificijs [...]orum Et [...]mathathia [...] eiꝰ plana [...] mar[...]one ſingula [...]ſcribens.

[...] ſ. c. [...] ſu[...]

[...] qui occi[...] matathias [...] appol[...] ſcdm ioſe. [...] c. vij. q̄ miſ[...] fuerat ab [...]cho.

[...] li. c. [...] male [...]

[...] hoc nume[...]

[...]o occiſos con[...] cordat ioſe. vbi ſupra.

a[...] ſ[...]ſideorū

de morte mata thie ſcribit ioſ. li. xij. c. vij.

Gene. 22. c.
Gene. 15.
Nume. 25.
Joſue. 1. b.
Nu. 14. c.
aſo ꝓ caleb.
2. reg. 28. g.
4. reg. 2. b.
Danie. 3. g.
Danie. 6. c.

De his que hic ſcribunt habes p ioſe. li. xij. c. 8. viij. c. 15.

ſunt inimici eius pꝛe timoꝛe eius. Et omnes operarij ini-
quitatis conturbati ſunt. Et directa eſt ſalus in manu ei⁹:
et exacerbabat reges multos et letificabat iacob in opi-
bus ſuis: et in ſeculum memoꝛia eius in benedictione. Et
perambulabat ciuitates iuda: ⁊ perdidit impios ex eis et
auertit iram ab iſrael. Et nominatus eſt vſq; ad nouiſſimū
B terre et congregauit pereuntes. Et congregauit appolo
nius gentes: ⁊ a ſamaria virtutē multam et magnā ad bel
landum contra iſrael. Et cognouit iudas et exiuit obuiā
illi: ⁊ percuſſit ⁊ occidit illum. Et ceciderūt vulnerati mul
ti: et reliqui fugerunt: ⁊ accepit ſpolia eoꝛum. Et gladium
appollonij abſtulit iudas: et erat pugnans in eo omnibus
diebus. Et audiuit ſeron pꝛinceps exercitus ſyꝛie ꝙ con-
gregauit iudas congregationem fidelium et eccleſiam ſe-
cum ⁊ ait. Faciam mihi nomen et gloꝛificaboꝛ in regno: et
debellabo iudam: ⁊ eos qui cum ipſo ſunt qui ſpernebant
verbum regis. Et pꝛeparauit ſe et aſcenderunt cum eo ca
ſtra impioꝛum foꝛtes auxiliarij: vt facerent vindictā in fi
lios iſrael. Et appꝛopinquauerūt vſq; bethoꝛon. Et exiuit
iudas obuiam illis cum paucis. Ut autem viderunt exer-
citum venientem ſibi obuiā dixerūt iude. Quomodo po
terimus pauci pugnare contra multitudinem hanc: tantā
et tam foꝛtem: Et nos fatigati ſum⁹ ieiunio hodie. Et ait
iudas. Facile eſt concludi multos in manu paucoꝛum: et
non eſt differentia in conſpectu dei celi liberare in multis
et in paucis: quoniam non in multitudine exercitus victo
ria belli: ſꝫ de celo foꝛtitudo eſt. Ipſi veniūt ad nos in mul
titudine contumaci et ſuperba vt diſperdant nos et vxo-
C res noſtras et filios noſtros: vt ſpoliēt nos. Nos vero pu
gnabimus pꝛo animabus noſtris et legibus noſtris ⁊ ipſe
dominus conteret eos ante faciem noſtram. Uos autem
ne timueritis eos. Ut ceſſauit autem loqui inſiliuit in eos
Octingenti vi- ſubito. Et contritus eſt ſerō et exercitus eius in cōſpectu
ri ioſe. ſcribit e- ipſius et perſecutus eſt eum in deſcenſu bethoꝛon vſq; in
cidiſſe octo mil- campum. Et ceciderunt ex eis octingenti viri: reliqui au-
... et foꝛte meli⁹ tem fugerunt in terrā philiſtijm. Et cecidit timoꝛ iude ac
... ꝗd eſt tā fratrum eius: et foꝛmido ſuper omnes gentes in circūitu
paruus numer⁹ eoꝛum et peruenit ad regem nomen eius: et de pꝛelijs iu-
ceciſoꝝ in tāto de narrabant omnes gentes. Ut audiuit autem rex antio-
... tādio et fuga. chus ſermones iſtos iratus eſt animo. Et miſit et congre
D gauit exercitū vniuerſi regni ſui caſtra foꝛtia valde. et ape
ruit erarium ſuum et dedit ſtipendia exercitui in annum: ⁊
mandauit illis vt eſſent parati ad omnia. Et vidit quod de
fecit pecunia de theſauris ſuis et tributa regionis modi-
cā pꝛopter diſſentionem ⁊ plagam quam fecit in terra vt
tolleret legitima que erāt a pꝛimis diebus: ⁊ timuit ne nō
haberet ⁊ ſemel ⁊ bis in ſumptus: ⁊ † donaria que dede-
al's ✠ donatiua rat ante larga manu: et abundauerat ſuper reges qui ante
eum fuerant. Et cōſternatus erat animo valde. Et cogita
uit ire in perſidem vt acciperet tributa regionum ⁊ cōgre
garet argentum multum. Et reliquit lyſiam hominē nobi
lē de genere regali ſuper negotia regia a flumine eufrateꝫ
vſq; ad flumē egypti ⁊ vt nutriret antiochum filium ſuum
donec rediret. Et tradidit ei mediū exercitum: et elephā
tos: et mandauit ei de omnibus ꝗ volebat: et de inhabitā
tibus iudeam et hieruſalem ⁊ vt mitteret ad eos exercitū
ad conterendā et extirpandam virtutē iſrael: et reliquias
hieruſalem: et auferendam memoꝛiam eoꝛum de loco ⁊ vt
conſtitueret habitatoꝛes filios alienigenas in omnib⁹ fi-
nibus eoꝝ: et foꝛte diſtribueret terram eoꝛum. Et rex aſ-
E ſumpſit partem exercitus reſidui: et exiuit ab antiochia ci
...ecoꝛ. ioſe. li. 12. uitate regni ſui anno centeſimo et quadrageſimoſeptimo
c. 10. vbi vide. et tranſfretauit eufraten flumen ⁊ perambulabat ſuperio
res regiones. Et elegit lyſias ptolomeum filiū doꝛimini
et nicanoꝛem et goꝛgiam viros potentes ex amicis regis
et miſit cum eis quadraginta milia viroꝛum et ſeptem mi
lia equitum: vt venirent in terram iuda et diſperderent eā

ſm verbum regis. Et pꝛoceſſerunt vt irent cū vniuerſa vir
tute ſua. Et venerunt ⁊ applicuerunt ammaū in terra cam
peſtri. Et audierunt mercatoꝛes regionū nomē eoꝝ et ac
ceperunt argentum ⁊ aurum multū valde et pueros: ⁊ ve
nerunt in caſtra vt acciperent filios iſrael in ſeruos: ⁊ ad-
diti ſunt ad eos exercitus ſyꝛie et terre alienigenarum. Et
vidit iudas et fratres eius: q; multiplicata ſunt mala ⁊ ex
ercitus applicabat ad fines eoꝛum: et cognouerunt verba
F regis que mandauit populo facere in interitum ⁊ conſum
mationem: Et dixerunt vnuſquiſq; ad pꝛoximum ſuū: Eri
gamus deiectionem populi noſtri: ⁊ pugnem⁹ pꝛo popu-
lo noſtro ⁊ ſantis noſtris. Et congregatus eſt conuentus
vt eſſent parati in pꝛelium: ⁊ vt oꝛarent et peterent miſeri
coꝛdiam ⁊ miſerationes. Et hieruſalē nō habitabatur ſed
erat ſicut deſertum. Non erat qui ingrederetur et egrede
retur de natis eius: ⁊ ſanctum conculcabatur: ⁊ filij alieni
genarum erant in arce: ibi erat habitatio gentium. Et ab-
lata eſt voluptas a iacob: ⁊ defecit ibi tibia ⁊ cythara. Et
congregati ſunt et venerunt in maſphat contra hieruſaleꝫ
q; locus oꝛationis erat in maſphat ante in iſrael. Et ieiu-
nauerunt illa die: ⁊ induerunt ſe cilicijs: ⁊ cinereꝫ impoſue
runt capiti ſuo: et diſſuerunt veſtimenta ſua: et expāderūt
† libꝛos legis de quibus ſcrutabantur gentes ſimilitudi- al's ✠ libꝛu...
nem ſimulachꝛoꝛum ſuoꝛum: ⁊ attulerunt oꝛnamēta ſacer-
dotalia et pꝛimitias et decimas: et ſuſcitauerūt nazareos
qui impleuerāt dies: et clamauerunt voce magna in celum
dicētes. Quid faciemus † iſtis: et quo eos ducemus: Et al's ✠ vi...
ſancta tua conculcata ſunt et contaminata ſunt. ⁊ ſacerdo
tes tui facti ſunt in luctum ⁊ in humilitatē. Et ecce natiōes
conuenerunt aduerſum nos vt nos diſperdant. Tu ſcis ꝗ
G cogitant in nos. Quomodo poterimus ſubſiſtere ante fa
ciem eoꝛum: niſi tu deus adiuues nos: Et tubis exclama-
uerunt voce magna. Et poſt hec cōſtituit iudas duces po
puli: tribunos et centuriones ⁊ pentacontarcos et decu-
riones. et dixit his qui edificabant domos et ſponſabant
vxoꝛes et plantabant vineas et foꝛmidoloſis: vt redirent
vnuſquiſq; in domum ſuam ſm legem. Et mouerūt caſtra.
et collocauerunt ad auſtrum ammaum. Et ait iudas. Ac- Deute. 20.
cingimini ⁊ eſtote filij potētes: ⁊ eſtote parati in mane vt Judicū. 8.
pugnetis aduerſus nationes has que conuenerunt diſper
dere nos et ſancta noſtra quoniā melius eſt nos moꝛi in
bello ꝙ videre mala gentis noſtre et ſanctoꝛum. Sicut au
tem fuerit voluntas in celo ſic fiat.

¶ C. S. Debellatis goꝛgia ⁊ lyſia iudas purificauit tem
plum: de dedicatione altaris et oꝛnatu templi.

Capitulum. IIII.

Et aſſumpſit goꝛgias quinq; milia viroꝝ ⁊ mille A
equites electos. Et mouerunt caſtra nocte vt Joſeph⁹ vbi
applicarent ad caſtra iudeoꝛum vt percuterent ſu...pra hec eadē
eos ſubito. Et filij qui erant ex arce erāt illis du ſcribit.
ces. Et audiuit iudas et ſurrexit ipſe ⁊ potētes percutere
virtutem exercituū regis † que erat in ammaum. Adhuc al's ✠ que.
enim diſperſus erat exercitus a caſtris. Et venit goꝛgias
in caſtra iude noctu et neminem inuenit. Et querebat eos
in mōtib⁹: q; dicit fugiūt hi a nobis. Et cum dies factus
eſſet apparuit iudas in cāpo cū trib⁹ milibus viroꝝ tm̄ ꝗ
tegumēta ⁊ gladios nō habebāt. Et viderūt caſtra gētiū
valida ⁊ loꝛicatos ⁊ equitatus in circūitu eoꝝ: ⁊ hi docti
ad pꝛelium. Et ait iudas viris qui ſecū erāt. ne timueritis Exo. 14. 6
multitudinem eoꝛum: et impetum eoꝛum ne foꝛmidetis
Mementote qualiter ſalui facti ſunt patres noſtri in mari
rubꝛo cū ſequeret eos pharao cū exercitu multo. Et nūc
clamemus in celum: et miſerebitur noſtri dominus: et me
moꝛ erit teſtamenti patrum noſtroꝛum: et conteret exer-
citum iſtum ante faciem noſtram hodie: et ſcient omnes al's nō habet
gentes quia eſt † deus qui redimat et liberet iſrael. Et deus.
leuauerunt alienigene oculos ſuos. Et viderunt eos veni

tes ex aduerſo: Et exierunt de caſtris in preliũ: et tuba ce
B cinerũt hi qui erant cum iuda. Et congreſſi ſunt ⁊ cõtrite
ſunt gentes ⁊ fugerũt in campũ. Nouiſſimi aũt ceciderũt
in gladio: et perſecuti ſunt eos vſq; gareʒon ⁊ vſq; in cam
pos idumee ⁊ azoti ⁊ iãnie: ⁊ ceciderũt ex illis vſq; ad tria
milia virorum. Et reuerſus eſt iudas ⁊ exercitus eius ſe-
quens eum. Dixitq; ad populũ. Nõ concupiſcatis ſpolia:
quia bellũ cõtra nos eſt: ⁊ gorgias ⁊ exercitus eius pro-
pe nos in montibus: ſed ſtate nunc contra inimicos no-
ſtros ⁊ expugnate eos ⁊ ſumetis poſtea ſpolia ſecuri. Et
C adhuc loquente iuda hec: ecce apparuit pars quedã pro-
ſpiciens de monte. Et vidit gorgias ꝙ in fugam conuerſi
ſunt ſui: ⁊ ſuccẽſa ſunt caſtra. Fumus enim qui videbatur
declarabat quod factum eſt. Quibꝰ illis cõſpectis timue
runt valde aſpiciẽtes ſimul ⁊ iudã ⁊ exercitũ in campo pa
ratum ad preliũ. Et fugerũt omnes in campo alienigena-
rum: ⁊ iudas reuerſus eſt ad ſpolia caſtrorum. Et accepe
runt aurũ multũ ⁊ argentum ⁊ hiacynthũ ⁊ purpurã ma-
rinam ⁊ opes magnas: ⁊ cõuerſi hymnũ canebãt ⁊ bene-
dicebant deum in celum: quoniã bonus eſt: quoniã in ſecu
lum miſericordia eius. Et facta eſt ſalus magna in iſrael in
die illa. Quicunq; autẽ alienigenarum euaſerunt venerunt
et nunciauerunt lyſie vniuerſa que acciderãt. Quibus ille
auditis cõſternatus animo deficiebat quia non qualia vo
luit: talia contigerunt in iſrael: et qualia mandauit rex. Et
ſequenti anno cõgregauit lyſias virorũ electorum ſexagin
ta milia: ⁊ equitum quinq; milia: vt debellaret eos. Et ve-
nerunt in iudeam: ⁊ caſtra poſuerunt in bethoron. Et oc-
currit illis iudas cum decem milibus viris. Et viderunt
exercitum fortem: et orauit et dixit. Benedictus es ſalua
tor iſrael qui contriuiſti impetũ potẽtis in manu ſerui tui
dauid: ⁊ tradidiſti caſtra alienigenarũ in manu ionathe fi
lij ſaul ⁊ armigeri eius. Conclude exercitum iſtum in manu
populi tui iſrael: ⁊ confundantur in exercitu ſuo ⁊ equiti-
bus. Da illis formidinẽ ⁊ tabefac audaciã virtutis eorũ
⁊ cõmoueantur cõtritione ſua. Deijce illos gladio diligẽ
tium te: ⁊ collaudent te omnes qui nouerunt nomen tuum
in hymnis. Et † cõmiſerunt prelium ⁊ ceciderunt de exer- ✠ nõ habet ...
citu lyſie quinq; milia virorum. Uidens autem lyſias fugã
ſuorum ⁊ iudeorũ audaciã. ⁊ ꝙ parati ſunt aut viuere aut
mori fortiter abijt antiochiã ⁊ elegit milites vt multipli-
cati rurſus venirẽt iudeã. Dixit aũt iudas ⁊ fratres eius.
Ecce cõtriti ſunt inimici noſtri: aſcẽdamus nunc mundare
E ſancta ⁊ renouare. Et congregatus eſt omnis exercitus:
⁊ aſcenderunt in montem ſyon. Et viderunt ſanctificatio-
nem deſertam: ⁊ altare prophanatũ ⁊ portas exuſtas: et
in atrijs virgulta nata ſicut in ſaltu vel in montibus: ⁊ pa-
ſtophoria dirupta. Et ſciderũt veſtimẽta ſua ⁊ planxerũt
planctu magno. Et impoſuerunt cinerẽ ſuper caput ſuũ: ⁊
ceciderunt in faciem ſuper terram: ⁊ exclamauerũt tubis
ſignorum et clamauerunt in celũ. Tunc ordinauit iudas vi
ros vt pugnarent aduerſus eos qui erant in arce: donec
emundarent ſancta. Et elegit ſacerdotes ſine macula vo-
luntatem habentes in lege dei: et mundauerunt ſancta: et
tulerunt lapides contaminationis in locũ immundũ. Et
cogitauit de altari holocauſtorũ quod prophanatũ erat
quid de eo faceret. Et incidit illi conſiliũ bonũ vt deſtrue-
ret illud ne forte illis eſſet in opprobriũ: quia contaminaue
runt illud gentes. Et demoliti ſunt illud. ⁊ repoſuerunt la
F pides in monte domus in loco apto: quoadusq; veniret ꝓ
pheta et reſponderet de eis. Et acceperunt lapides inte-
gros ſm legẽ: ⁊ edificauerũt altare nouũ ſm illud qḋ fuit
prius ⁊ edificauerunt ſancta ⁊ que intra domum erant in
trinſecus: et edem ⁊ atria ſanctificauerũt. Et fecerunt va-
ſa ſancta noua: et intulerunt candelabrũ ⁊ altare incenſo-
rum et menſam in templum. Et incenſum poſuerunt ſuper
altare: et accenderunt lucernas que ſuper cãdelabrũ erãt

et lucebant in templo. Et poſuerunt ſuper menſam panes
et appenderunt velamina: ⁊ cõſummauerũt omnia opera
que fecerant. Et ante matutinum ſurrexerunt quinta ⁊ vi
ceſima die mẽſis noni. Hic eſt mẽſis caſleu centeſimi qua-
drageſimioctaui anni: et obtulerũt ſacrificiũ ſm legem ſu Caſleu q̄ a macedonibus vocatur appelleon ſecundum Joſe.
per altare holocauſtorũ nouum quod fecerunt. Scḋm tẽ
pus ⁊ ſm diem in qua contaminauerunt illud gẽtes in ipſa
renouatũ eſt in cãticis ⁊ cytharis ⁊ cynaris: ⁊ cymbalis.
Et cecidit omnis populus in faciem ⁊ adorauerunt ⁊ be- G
nedixerunt in celum eum qui proſperauit eis. Et fecerunt
dedicationẽ altaris diebus octo: ⁊ obtulerũt holocauſta De cõſe. di. i. c. ſolẽnitas. i glo.
cũ letitia: ⁊ ſalutaria laudis. Et ornauerũt faciẽ tẽpli coro
nis aureis ⁊ ſcutulis: ⁊ dedicauerũt portas ⁊ paſtopho-
ria: et impoſuerunt eis ianuas. Et facta eſt letitia in popu
lo magna valde ⁊ auerſum eſt opprobriũ gẽtiũ. Et ſtatuit
iudas et fratres eius et vniuerſa eccleſia iſrael: vt agatur ✠ Dedicatiõis q̄ ſolẽnitas ſcḋz Joſe. dr lumina eo ꝙ preter ſpez iudeis ſplẽdidũ lumẽ colende religiõis apparuit
dies dedicatiõis † altaris in temporibus ſuis ab anno in
annum per dies octo a quinta et viceſima die mẽſis caſleu
cum letitia ⁊ gaudio. Et edificauerunt in tẽpore illo mon-
tem ſyon: ⁊ per circuitũ muros altos ⁊ turres firmas: ne-
quando venirent gentes ⁊ conculcarẽt eum ſicut antea fe
cerunt. Et collocauit illic exercitũ vt ſeruarẽt eum: et mu
niuit † eum ad cuſtodiendã bethſuram: vt haberet popu-
lus munitionem contra faciem idumee.

¶ Cap̄. Sum. Debellat iudas gentes volentes perdere
iſrael: de timotheo duce ammõ: ſymon miſſus a fratre ex-
pugnat gentes: de bellis iude contra timotheũ quod ioſe
phus ⁊ azarias victi ſunt. Expugnat iudas filios eſau. Iu
das euertit aras idolorũ. Ca. V.

ET factum eſt vt audierũt gentes in circuitu qꝛ A
edificatum eſt altare ⁊ ſanctuarium ſicut prius: Hic vide Joſe. li. xij. cap̄. xij.
irate ſunt valde et cogitabant tollere genus ia-
cob: qui erant inter eos. Et ceperũt occidere
de populo et perſequi. Et debellabat iudas filios eſau in
idumea et eos qui erant in arabathane: quia circunſede-
bant iſraelitas: et percuſſit eos plaga magna. Et recorda 23. q. 2. c. ſi.
tus eſt malitiam filiorum bean: qui erãt populo in laqueũ
et in ſcandalum inſidiãtes ei in via. Et concluſi ſunt ab eo
in turribus. Et aplicuit ad eos et anathematizauit eos et
incendit turres eorum igni cum omnibus qui in eis erant
Et tranſiuit ad filios ammon et inuenit manum fortem et
populum copioſum: et timotheum ducem ipſorum. Et cõ
miſit cum eis prelia multa: et contriti ſunt in conſpectu eo
rum: et percuſſit eos ⁊ cepit gazer ciuitatẽ ⁊ † filias eius alias ✠ filios.
⁊ reuerſus eſt in iudeam. Et congregate ſunt gentes que
ſunt in galaad aduerſus iſraelitas qui erant in finibꝰ eorũ
vt tollerent eos: et fugerunt in dathemã munitionẽ: et mi-
ſerunt litteras ad iudam ⁊ fratres eius dicentes. Cõgre- B
gate ſunt aduerſum nos gentes per circuitum: vt nos au-
ferant: et parant venire ⁊ occupare munitionẽ in quã con
fugimus: et timotheus eſt dux exercitus eorum. Nunc er
go veni et eripe nos de manibus eorum: quia cecidit mul-
titudo de nobis. Et omnes fratres noſtri qui erant in lo-
cis † tubin interfecti ſunt et captiuas duxerũt vxores eo alias ✠ vbiq;.
rum et natos et ſpolia et peremerunt illic fere mille viros
Et adhuc epiſtole legebantur: et ecce alij nuncij venerunt
de galilea conſciſſis tunicis nunciantes ſm verba hec: di-
centes. conueniſſe aduerſum ſe a ptolomaida ⁊ tyro et ſy-
done: et repleta eſt omnis galilea alienigenis vt nos con-
ſumant. Ut audiuit aũt iudas ⁊ populus ſermones iſtos:
conuenit eccleſia magna cogitare quid facerent fratribꝰ
ſuis qui in tribulatione erant et expugnabãtur ab eis. Di
xitq; iudas ſymoni fratri ſuo. Elige tibi viros et vade et
libera fratres tuos in galilea: ego autem ⁊ frater meus io
nathas ibimus in galadithim. Et reliquit ioſephũ filiũ
zacharie ⁊ azariam duces populi cum reſiduo exercitu in
iudea ad cuſtodiam: ⁊ precepit illis dicens. Preeſtote po
C

C pulo huic: ⁊ nolite bellū cōmittere aduerſū gētes donec
reuertamur. Et dati ſunt ſymoni viri tria milia vt iret i ga
lileam: inde autē octo milia in galadithim. Et abijt ſymō
in galileā: ⁊ cōmiſit prelia multa cum gentibus: ⁊ contrite
ſunt gētes a facie eius: ⁊ perſecutus eſt eos vſq; ad portā
ptolomaidis. Et ceciderūt de gētibus fere tria milia viro
rum: et accepit ſpolia eorum. Et aſſumpſit eos qui erāt in
galilea ⁊ in arbatis cum vxoribus ⁊ natis ⁊ oībus q̄ erāt
illic: et adduxit in iudeam cum leticia magna. Et iudas ma
chabeus et ionathas frater eius trāſierūt iordanē ⁊ abie
runt viā triū dierū per deſertū. Et occurrerunt eis nabu
thei: ⁊ ſuſceperūt eos pacifice et narrauerunt eis oīa que
acciderant fratribus eorū in galaditide: et q: multi ex eis
cōprehenſi ſunt in baraſa ⁊ boſor ⁊ in alimis et in caſphor
et mageth et carnaim. He omnes ciuitates munite ⁊ ma
gne. Sed ⁊ in ceteris ciuitatibus galaditidis tenētur cō
prehenſi. Et in craſtinū cōſtituerūt admouere exercitū ci
uitatibus his: et cōprehēdere et tollere eos in vna die. Et
cōuertit iudas et exercitus eius viā in deſertū boſor repē
te: et occupauit ciuitatē ⁊ occidit omnē maſculū in ore gla
dij: et accepit oīa ſpolia eorū et ſuccēdit eam igni. Et ſur
D rexerunt inde nocte: et ibant vſq; ad munitionē. Et factū
eſt diluculo cum eleuaſſent oculos ſuos: et ecce populus
multus cuius nō erat numerus portātes ſcalas et machi
nas vt cōprehenderent munitionē ⁊ expugnarēt eos. Et
vidit iudas q: cepit bellū ex clamor belli aſcēdit ad celum
ſicut tuba: et clamor magnus de ciuitate. Et dixit exerci
tui ſuo. Pugnate hodie pro fratribus veſtris. Et venit tri
bus ordinibus poſt eos: et exclamauerūt tubis ⁊ clama
uerunt in oratione. Et cognouerūt caſtra timothei q: ma
chabeus eſt: ⁊ refugerūt a facie eius. Et percuſſerūt eos
plaga magna: ⁊ ceciderūt ex eis in die illa fere octo milia
virorū. Et diuertit iudas in maſpha et expugnauit ⁊ cepit
eam: ⁊ occidit omnē maſculū eius: et aſſumpſit ſpolia eius
⁊ ſuccēdit eā igni. Inde perrexit: ⁊ cepit caſbon ⁊ mageth
et boſor et reliquas ciuitates galaditidis. Poſt hec autē
verba cōgregauit timotheus exercitū aliū: et caſtra po
ſuit cōtra raphon trās torrētem. Et miſit iudas ſpeculari
exercitū. Et renunciauerūt ei dicētes: q: cōuenerūt ad eū
E oēs gentes que in circuitu noſtro ſunt: et exercitus mult⁹
nimis. Et arabas conduxerūt in auxiliū ſibi. ⁊ caſtra po
ſuerūt trās torrentē parati ad te venire in preliū. Et abijt
iudas obuiā illis. Et ait timothe⁹ principib⁹ exercit⁹ ſui.
Cum appropinquauerit iudas ⁊ exercitus eius ad torrē
tem aque: ſi tranſierit ad nos prior nō poterimus ſuſtine
re eum q: potens poterit aduerſum nos. Si vero timuerit
tranſire ⁊ poſuerit caſtra extra flumen: tranſfretemus ad
eos ⁊ poterimus aduerſus illū. Ut autē appropinquauit
iudas ad torrentē aque: ſtatuit ſcribas populi ſecus torrē
tem: ⁊ mādauit eis dicēs. Neminē hominū relinquetis. ſz
veniāt oēs in preliū. Et tranſfretauit ad illos prior: et oīs
populus poſt eū. Et cōtrite ſunt oēs gētes a facie eorū ⁊
proiecerunt arma ſua: ⁊ fugerunt ad phanū qḋ erat in car
naim. Et occupauit ipſam ciuitatē: et phanū ſuccēdit igni
cum oībus que erant in ipſo. Et oppreſſa eſt carnaim. ⁊ nō
potuit ſuſtinere cōtra faciē iude. Et cōgregauit iudas vni
uerſos iſraelitas qui erāt in galaditide a minimo vſq; ad
maximū ⁊ vxores eorū: et natos et exercitū magnū valde
F Num. 20.c vt venirent in terrā iude: et venerunt vſq; ad ephrō: ⁊ hec
ciuitas magna in ingreſſu poſita munita valde. Et nō erat
declinare ab ea dextera vel ſiniſtra: ſz per mediū iter erat.
Et incluſerūt ſe qui erāt in ciuitate: ⁊ obſtruxerūt portas
lapidibus. Et miſit ad eos iudas verbis pacificis dicens
Tranſeamus per terrā veſtrā vt eamus in terrā noſtrā ⁊
nemo vobis nocebit: tm̄ pedibus trāſibim⁹. Et nolebant
eis aperire. Et precepit iudas predicari in caſtris: vt ap
plicarent vnuſquiſq; in quo erat loco. Et applicuerūt ſe vi

ri virtutis et oppugnauit ciuitatē illā tota die et tota no
cte. Et tradita eſt ciuitas in manu ei⁹. Et peremerūt om Nota longa pugnatione
nem maſculū in ore gladij: et eradicauit eā: et accepit ſpo
lia eius ⁊ trāſiuit per totā ciuitatē ſuper interfectos. Et
trāgreſſi ſunt iordanē in cāpo magno cōtra faciē bethſan.
Et erat iudas cōgregās extremos: ⁊ exhortabatur popu
lū per totā viā donec venirēt in terrā iuda. Et aſcenderūt
in mōtē ſion cū leticia ⁊ gaudio ⁊ obtulerūt holocauſta ꝙ
nemo ex eis cecidiſſet donec reuerterentur in pace. Et in
diebus quibus erat iudas et ionathas in terra galaad: et
ſymon frater ei⁹ in galilea cōtra faciē ptolomaidis: audi
uit ioſephus zacharie filius: et azarias princeps virtutis
res bn̄ geſtas: et prelia que facta ſunt: et dixit. Faciam⁹ ⁊ G
ipſi nomē et eamus pugnare aduerſus gētes q̄ in circuitu
noſtro ſunt. Et precepit his q̄ erāt in exercitu ſuo: ⁊ abie
runt iamniam. Et exiuit gorgias de ciuitate: et viri ei⁹ ob
uiam illis in pugnā. Et fugati ſunt ioſeph⁹ et azarias vſq;
in fines iudee: ⁊ ceciderūt illa die de populo iſrael ad duo
milia viri. Et facta eſt † plaga magna in populo: q: nō au alias + fuga
dierunt iudā et fratres eius exiſtimātes fortiter ſe factu
ros. Ipſi autē nō erāt de ſemine virorū illorū per quos ſa
lus facta eſt in iſrael. Et viri iuda magnificati ſunt valde in
cōſpectu oīs iſrael: et gentiū omniū vbi audiebatur nomē H
eorum. Et cōuenerūt ad eos fauſta acclamātes. Et exiuit
iudas ⁊ fratres eius: et expugnabāt filios eſau in terra q̄
ad auſtrū eſt. Et percuſſit chebron ⁊ filios eius: et muros
ei⁹ ⁊ turres eius ſuccēdit igni in circuitu. Et mouit caſtra
vt iret in terram alienigenarū: et perambulabat ſamariā.
In illa die ceciderunt ſacerdotes in bello dum volunt for
titer facere dum ſine conſilio exeunt in preliū. Et declina
uit iudas in azotū in terrā alienigenarū: et diruit aras eo
rum et ſpolia deorū ipſorum ſuccēdit igni: et cepit ſpolia ci
uitatum: et reuerſus eſt in terram iuda.

¶ Ca Sum. De morte antiochi ⁊ ſucceſſione filij eius: fi
lius eius mittit exercitum ad debellādū iudam ⁊ vincitur:
pacē dat ficte quam cito rupit: hic dicitur ꝙ in bellis vte Vide hic in pri li. M.
batur elephantis. Ca. VI.

E T rex antiochus perambulauit ſuperiores re
giones. Et audiuit eſſe ciuitatē elimaidē in perſi
de nobiliſſimā et copioſam in argēto et auro: tē
pluq; in ea locuplex valde. Et illic velamina au Supra. 1.c
rea et lorice et ſcuta q̄ reliq̄t alexāder philippi rex mace
do q̄ regnauit prim⁹ in grecia. Et venit ⁊ querebat capere
ciuitatē et depredari eā. Et nō potuit qm̄ innotuit ſermo
his qui erāt in ciuitate. Et inſurrexerūt in preliū. Et fugit
inde: ⁊ abijt cū triſticia magna: ⁊ reuerſus ē in babyloniā.
Et venit q̄ nūciaret ei in pſide: q: fugata ſunt caſtra q̄ erāt
in terra iuda: ⁊ q: abijt lyſias cū virtute forti in primis ⁊ fu
gat⁹ eſt a facie iudeorū: ⁊ inualuerūt armis ⁊ virib⁹ et ſpo
lijs multis q̄ ceperūt de caſtris q̄ exciderūt: ⁊ q: diruerūt
abominationē quā edificauerāt ſup altare qḋ erat in hie
ruſalē. et ſanctificationē ſicut pri⁹ circūdederūt muris ex
celſis: ſz ⁊ bethſurā ciuitatē ſuā. Et factū eſt vt audiuit rex
ſermones iſtos expauit: et cōmot⁹ eſt valde. Et decidit in
lectū. ⁊ incidit in languorē pre triſticia: q: nō eſt factū ſicut
cogitabat. Et erat illic p dies multos q: renouata eſt in eo
triſticia magna. Et arbitratus eſt ſe mori: et vocauit oēs
amicos ſuos et dixit illis. Receſſit ſomn⁹ ab oculis meis
et concidi et corrui corde pre ſollitudine. Et dixi in corde B
meo. In quantam tribulationē deueni: et in quos fluctus
triſticie in qua nunc ſum qui iocundus eram et dilectus in
poteſtate mea. Nunc vero reminiſcor malorū que feci in hie
ruſalem: vnde ⁊ abſtuli oīa ſpolia aurea et argētea q̄ erāt
in ea: ⁊ miſi auferre habitātes iudeā ſine cauſa. Cognoui
ergo q: ꝓpter ea inuenerūt me mala iſta. Ecce pereo tri
ſticia magna in terra aliena. Et vocauit philippum vnum
de amicis ſuis: et prepoſuit eum ſuper vniuerſum regnum
ſuum.

[margin: † educaret. Ioſe.c.pnij.li.] ſuū.Et dedit ei diadema:ꝛ ſtolā ſuā et annulū:vt † addu‑
ceret antiochū filiū ſuū et nutriret eū vt regnaret.Et mor‑
tuus eſt illic antiochus rex anno cētesimo quadrageſimo
nono.Et cognouit lyſias qm̄ mortuus eſt rex:et cōſtituit
regnare antiochū filiū eius quē nutriuit adoleſcentē:ꝛ vo‑
cauit nomē eius † eupatorē.Et hi qui erant in arce cōclu‑ [margin: † eupater.]
ſerāt iſrael in circūitu ſanctoꝝ:ꝛ querebāt eis mala ſemꝑ
ad firmamentū gentium. Et cogitauit iudas diſperdere
eos.Et cōuocauit vniuerſum populū vt obſideret eos.Et
cōuenerūt ſimul:ꝛ obſederūt eos anno cētesimo quinqua
E gesimo:ꝛ fecerūt baliſtas et machinas. Et exierūt quidā
ex eis qui obſidebātur:ꝛ adiūxerūt ſe illis aliqui impij ex
iſrael:ꝛ abierūt ad regē ꝛ dixerūt.Quouſq; nō facis iudi‑
cium ꝛ vindicas fratres noſtros:Nos decreuimus ſerui‑
re patri tuo ꝛ ambulare in preceptis eiꝰ ꝛ obſequi edictis
eius:et filij populi noſtri ꝓpter hoc alienabāt ſe a nobis.
Et quicūq; inueniebātur ex nobis interficiebātur:ꝛ here‑
ditates noſtre diripiebātur.Et nō ad nos tm̄ extenderūt
manū ſʒ ꝛ in omnes fines noſtros:Et ecce applicuerūt ho‑
die ad arcē in hieruſalē occupare eā:ꝛ munitionē in beth‑
ſuram munierūt.Et niſi preueneris eos velociꝰ maiora ꝙ
hec facient:ꝛ nō poteris obtinere eos.Et iratus eſt rex vt
hec audiuit.Et conuocauit oēs amicos ſuos ꝛ principes
exercitus ſui:ꝛ oēs qui ſuper equites erant.Sed ꝛ de re‑
D gnis alijs et de inſulis maritimis venerūt ad eū exercitꝰ
cōducticius.Et erat numerus exercitus eius centū milia
peditū:ꝛ viginti milia equitū:ꝛ elephāti trigintaduo docti
ad preliū.Et venerūt per idumeā ꝛ applicuerūt ad beth‑
ſuram:ꝛ pugnauerūt dies multos.et fecerunt machinas.
Et exierunt ꝛ ſuccenderūt eas igni:et pugnauerunt virili‑
ter.Et receſſit iudas ab arce:et mouit caſtra ad bethza‑
charā contra caſtra regis.Et ſurrexit rex ante lucē:ꝛ con
citauit exercitus impetū cōtra viā bethzacharā.Et cōpa
rauerunt ſe exercitꝰ in preliū:et tubis cecinerūt.Et elephā
tis oſtenderūt ſanguinē vue ꝛ mori ad acuēdos eos in pre
lium.Et diuiſerūt beſtias per legiones:ꝛ aſtiterūt ſingu‑
lis elephantis mille viri in loricis concathenatis:et galee
eree in capitibus eorum.et quingēti equites ordinati vni‑
cuiq; beſtie electi erāt.Hi ante tēpus vbicūq; erat beſtia
ibi erant ꝛ quocūq; ibat ibāt ꝛ nō diſcedebāt ab ea.Sed
et turres lignee ſuper eos firme ꝓtegētes ſuper ſingulas
E beſtias:ꝛ ſuper eas machine.Et ſuper ſingulas viri virtu
tis trigintaduo:qui pugnabāt deſuper et intus magiſter
beſtie:ꝛ reſiduū equitatū hinc ꝛ inde ſtatuit in duas par
tes tubis exercitū cōmouere et perurgere cōſtipatos in
legionibꝰ eiꝰ.Et vt refulſit ſol in clypeos aureos et ereos
reſplēduerunt mōtes ab eis:ꝛ reſplenduerūt ſicut lampa
des ignis.Et diſtincta eſt pars exercitus regis per mon‑
tes excelſos:et alia per loca humilia ꝛ ibāt caute ꝛ ordina‑
te.Et cōmouebātur oēs inhabitātes terrā a voce multi‑
tudinis eoꝝ.ꝛ inceſſu tube ꝛ colliſione armorū.Erat enim
exercitus magnus valde et fortis.Et appropiauit iudas
et exercitus eius in preliū:et ceciderūt de exercitu regis
[margin: Sup̄ hunc … ioſe. fuiſſe … ipſius …] ſexcēti viri.Et vidit eleazar filius ſaura vnā de beſtijs lori‑
catam loricis regis:ꝛ erat eminēs ſuper ceteras beſtias.
Et viſum eſt ei ꝙ in ea eſſet rex:et dedit ſe vt liberaret po
pulum ſuū:ꝛ acquireret ſibi nomē eternū.Et cucurrit ad
eam audaciter in medio legionis interficiēs a dextris ꝛ a
ſiniſtris ꝛ cadebāt ab eo huc ꝛ illuc.Et iuit ſub pedes ele‑
F phantis ꝛ ſuppoſuit ſe ei:et occidit eū:ꝛ cecidit in terrā ſu‑
per ipſum et mortuus eſt illic.Et videntes virtutē regis ꝛ
impetū exercitus eius diuerterūt ſe ab eis.Caſtra autem
regis aſcēderunt cōtra eos in hieruſalē:ꝛ applicuerūt ca
ſtra regis ad iudeā et montē ſion.Et fecit pacē cū his qui
erant in bethſura.Et exierūt de ciuitate:q: nō erāt eis ibi
alimenta concluſis q: ſabbata erant terre.Et cōprehēdit
rex bethſurā ꝛ cōſtituit illic cuſtodiā ſeruare eā.Et cōuer
tit caſtra ad locū ſanctificationis dies multos.Et ſtatuit
illic baliſtas et machinas et ignis iacula ꝛ tormēta ad la‑
pides iactādos ꝛ ſpicula ꝛ ſcorpiones ad mittēdas ſagit‑
tas et fundibula.Fecerūt aūt et ipſi machinas aduerſus
machinas eoꝝ:et pugnauerūt dies multos.Eſce aūt non
erant in ciuitate eo ꝙ ſeptimus annus eſſet:et qui remanſe‑
rant in iudea de gētibus cōſumpſerāt reliquias eorū que
repoſite fuerāt.Et remanſerūt in ſanctis viris pauci qm̄
obtinuerat eos fames et diſperſi ſunt vnuſquiſq; in locum
ſuū.Et audiuit lyſias ꝙ philippus quē cōſtituerat rex an
tiochus cū adhuc viueret vt enutriret antiochū filiū ſuum G
et regnaret reuerſus eſt a perſide et media ꝛ exercitꝰ qui
abierat cū ipſo:ꝛ q: querebat ſuſcipere regni negotia.Et
feſtinauit ire et dicere ad regē et ducē exercitꝰ.Deficimꝰ
quotidie et eſca nobis modica eſt:et locus quē obſidemꝰ
eſt munitus:et incūbit nobis ordinare de regno. Nūc ita
ꝙ demus dextras hominibꝰ iſtis:et faciamus cum illis
pacē:et cū omni gēte eorū:et conſtituamus illis vt ambu‑
lent in legitimis ſuis ſicut prius. Propter legitima enim
ipſorū q̄ deſpeximus irati ſunt:et fecerūt oia hec. Et pla‑
cuit ſermo in cōſpectu regis ꝛ principū:ꝛ miſit ad eos pa
cem facere ꝛ receperūt illā et iurauit illis rex et principes
et exierūt de munitiōe.Et intrauit rex montē ſion et vidit [margin: Ioſep. hic dicit templum fuiſſe obſeſſum.]
munitionē loci:et rupit citius iuramētū qḋ iurauit et man
dauit deſtruere murū in gyro.Et diſceſſit feſtināter et re‑
uerſus eſt in antiochiā.Et inuenit philippum dominantē
ciuitati et pugnauit aduerſus eū:et occupauit ciuitatem.

¶ Ca.Sum.Demetriꝰ occiſis antiocho et lyſia obtinuit
regnū:de alchimo ꝛ bachide ꝛ malitia eoꝝ.de ſanguine ef
fuſo in circūitu hierl'm:miſit demetriꝰ nichanorē cōtra iſ‑
rael:orauit iudas ꝛ vicit nichanorē ꝛ occidit eū. Ca.VII.

Anno cētesimo quinquageſimoprimo:exijt A
demetriꝰ ſeleuci filiꝰ ab vrbe roma:et aſcen [margin: Ciuitatē maritimā. hec ſecundum ioſe. eſt tyrus. c.xb.h.z.]
dit cū paucis viris in ciuitatē maritimā ꝛ re
gnauit illic.Et factū eſt vt ingreſſus eſt do‑
mū regni patrū ſuorū:cōprehēdit exercitꝰ
antiochū et lyſiā vt adducerēt eos ad eū.Et rex ei inotuit
et ait.Nolite mihi oſtēdere faciē eorū.Et occidit eos ex‑
ercitꝰ.Et ſedit demetriꝰ ſup ſedē regni ſui.Et venerūt ad
eū viri iniq; et impij ex iſrael:ꝛ alchimꝰ dux eoꝝ:q̄ volebat
fieri ſacerdos ꝛ accuſauerūt ppl'ʒ apd̄ regē dicētes.Per
didit iudas et fratres eiꝰ amicos tuos et nos diſperdidit
de terra noſtra.Nūc ergo mitte virū cui credis:vt eat et
videat exterminiū oē qḋ fecit nobis in regionibꝰ regis et
puniat oēs amicos eius ꝛ adiutores eoꝝ.Et elegit rex ex B
amicis ſuis bachidē q̄ dn̄abat trāsflumē magnū in regno [margin: Trāsflumē. ſ. in regiōe meſopotamie ſcd̄m Ioſe. que eſt vltra eufratē fluuiū magnum.]
et fidelē regi:et miſit eū vt videret exterminiū qḋ fecit iu‑
das.Sʒ et alchimū impiū cōſtituit in ſacerdotiū et māda
uit ei facere vltionē in filios iſrael.Et ſurrexerūt et vene‑
runt cū exercitu magno in terrā iuda. Et miſerūt nūcios
et locuti ſunt ad iudā et ad fratres eiꝰ ꝟbis pacificis i do‑
lo:et nō intēderūt ſermonibꝰ eorū.Viderūt em̄ q: venerūt
cū exercitu magno.Et cōuenerūt ad alchimū et bachidē
cōgregatio ſcribarū reqrere q̄ iuſta ſunt.Et primi aſſidei
q̄ erāt in filijs iſrael:et exquirebāt ab eis pacē.Dixerunt C
em̄.Hō ſacerdos de ſemine aaron venit:nō decipiet nos.
Et locutus eſt cū eis verba pacifica et iurauit illis dicēs.
Non inferemus vobis malū neq; amicis veſtris.Et cre
diderunt ei.Et comprehendit ex eis ſexaginta viros:ꝛ oc
cidit eos in vna die ſꝫm verbū qḋ ſcriptū eſt. Carnes ſan‑ [margin: Ps.78.]
ctorū tuorū et ſanguinē ipſorum effuderunt in circūitu hie
ruſalē et nō erat q̄ ſepeliret. Et incubuit timor et tremor
in omnē populū q: dixerūt.Nō eſt veritas ꝛ iudiciū i eis.
Trāſgreſſi ſunt em̄ cōſtitutū et iuſiurādū qḋ iurauerūt.Et
mouit bachides caſtra ab hierl'm et applicuit in bethze‑ D
ca:et miſit et cōprehēdit multos ex eis q̄ a ſe refugerāt.et
quoſdā de populo mactauit:et in puteū magnū ꝓiecit:et

cõmiſit regionẽ alchimo ⁊ reliquit cũ eo auxiliũ in adiuto
rium ipſi. Et abijt bachides ad regẽ. Et ſatis agebat al-
chimus pro principatu ſacerdotij ſui: ⁊ cõuenerũt ad eum
oẽs qui perturbabãt populũ ſuũ: ⁊ obtinuerũt terrã iuda. et
fecerũt plagã magnã ĩ iſrael. Et vidit iudas oĩa mala q̃ fe-
cit alchim⁹ ⁊ qui cũ eo erãt filijs iſrael multopl⁹ q̃ gẽtes.

Nicanor e q̃ cũ rege demetrio fugerat õ roma ſcdm ioſe.

Et exijt in oẽs fines iudee in circuitu: ⁊ fecit vindictã in vi
ros deſertores: et ceſſauerũt vltra exire in regionẽ. Vidit

E

autẽ alchimus q̃ preualuit iudas ⁊ qui cũ eo erãt ⁊ cogno
uit q: nõ põt ſuſtinere eos ⁊ regreſſus eſt ad regẽ et accu-
ſauit eos multis criminib⁹. Et miſit rex nicanorẽ vnum ex
principib⁹ ſuis nobilioribus qui erat inimicitias exercens
cõtra iſrael ⁊ mãdauit ei euertere pplm. Et venit nicanor
in hieruſalẽ cũ exercitu magno: et miſit ad iudam ⁊ ad fra
tres eius verbis pacificis cũ dolo dicẽs. Nõ ſit pugna in
ter me ⁊ vos. Veniã cũ viris paucis: vt videã facies vſas
cũ pace. Et venit ad iudã ⁊ ſalutauerũt ſeinuicẽ pacifice: ⁊
hoſtes parati erãt rapere iudã. Et innotuit ſermo iude:
q̃m cũ dolo venerat ad eũ: et cõterritus eſt ab eo: et ampli⁹
noluit videre faciẽ eius. Et cognouit nicanor q̃m denuda
tum eſt cõſiliũ eius: ⁊ exiuit obuiã iude in pugnã iuxta ca-

Ciuitatẽ dauid i. ad arcem hieroſolymorum.

pharſalama. Et ceciderũt de nicanoris exercitu fere quin
q̃ milia viri: ⁊ fugerũt in ciuitatẽ dauid. Et poſt hec ver-
ba aſcẽdit nicanor in mõte ſyõ. Et exierũt de ſacerdotib⁹
populi ſalutare eum in pace: ⁊ demõſtrare ei holocauſto-
mata q̃ offerebant pro rege. Et irridẽs ſpreuit eos ⁊ pol-
luit: ⁊ locut⁹ eſt ſuperbe ⁊ iurauit cũ ira dicẽs. Niſi tradi-

F

tus fuerit iudas ⁊ exercitus ei⁹ in man⁹ meas cõtinuo cũ
egreſſus fuero in pace ſuccẽdã domũ iſtã. Et exijt cum ira
magna. Et intrauerũt ſacerdotes ⁊ ſteterũt ante faciẽ al-
taris tẽpli: ⁊ flẽtes dixerũt. Tu dñe elegiſti domũ iſtã ad
inuocandũ nomẽ tuũ in ea: vt eſſet dom⁹ orationis ⁊ obſe
crationis populo tuo. Fac vindictã in hoie iſto ⁊ exercitu
eius ⁊ cadãt in gladio. Memẽto blaſphemias eorũ ⁊ ne
dederis eis vt pmaneãt. Et exijt nicanor ab hieruſalẽ ⁊ ca

In adarſa alſ adaſſis ſcdm ioſe. q̃ et dicit iudã nõ habuiſſe ſecum niſi mille viros.

ſtra applicuit ad bethorõ: Et occurrit illi exercit⁹ ſyrie et
iudas applicuit in adarſa cum tribus milib⁹ viris. Et ora
uit iudas ⁊ dixit. Qui miſſi erant a rege ſennacherib dñe
q: blaſphemauerũt te: exijt angelus ⁊ percuſſit ex eis cen

G

tum octogintaquinq̃ milia: ſic cõtere exercitũ iſtũ in con-
ſpectu noſtro hodie: ⁊ ſciãt ceteri q: male locut⁹ eſt ſuper
ſancta tua: ⁊ iudica illũ ſm malitiã illi⁹. Et cõmiſerũt exer
citus preliũ tertiadecima die mẽſis adar. Et cõtrita ſunt
caſtra nicanoris ⁊ cecidit ipſe prim⁹ in prelio. Vt aũt vidit
exercitus eius q: cecidiſſet nicanor proiecerũt arma ſua ⁊
fugerũt. Et perſecuti ſunt eos viã vnius diei ab adazer vſ
q̃ quo veniatur in gazara: et tubis cecinerũt poſt eos cũ
ſignificationib⁹. Et exierũt de omnibus caſtellis iudee in
circuitu: ⁊ vẽtilabãt eos cornibus ⁊ cõuertebãtur iterum
ad eos. Et ceciderũt oẽs gladio: ⁊ nõ eſt relict⁹ ex eis nec
vnus. Et acceperunt ſpolia eorũ in predã: ⁊ caput nicano-

Mat. 15.

ris amputauerũt et dextrã ei⁹ quã extẽderat ſuperbe ⁊ at
tulerunt ⁊ ſuſpẽderunt contra hieruſalẽ. Et letat⁹ eſt po-
pulus valde: et egerunt diẽ illã in letitia magna: et conſti-

Adar † q̃ apud macedones dicitur diſtris.

tuit agi oibus et ſingulis annis diẽ iſtã tertiadecima die
mẽſis † adar. Et ſiluit terra iuda dies paucos.

¶ C. S. De romanorũ fama ⁊ ptãte: miſit iudas legatos
romã cã pacis: reſcriptũ ad iudeos romanorũ. Ca. VIII.

Et audiuit iudas nomẽ romanorũ: q: ſunt poten-
tes viribus ⁊ acquieſcũt ad oĩa q̃ poſtulãtur ab

A

eis: et quicũq̃ acceſſerũt ad eos ſtatuerunt cum
eis amicitias. et q: ſunt potẽtes viribus. Et au
dierunt prelia eorũ ⁊ virtutes bonas quas fecerũt in gal-
latia: q: obtinuerũt eos et duxerũt ſub tributũ: et quanta
fecerũt in regione hiſpanie: et q̃ in poteſtatẽ redegerunt
metalla argẽti et auri q̃ illic ſunt: et poſſederũt oẽm locum
cõſilio ſuo ⁊ patiẽtia: loca q̃ q̃ lõge erant valde ab eis, ⁊ re
ges qui ſuperuenerãt eis ab extremis terre cõtriuerũt et
percuſſerũt eos plaga magna. Ceteri aũt dant eis tribu-
tũ omnib⁹ annis. Et philipũ † perſen cetheorũ regẽ ⁊ ce- alſ † ea
teros q̃ aduerſus eos arma tulerãt cõtriuerũt in bello: et

De hoc p[…] ſcribit a[…] in hyſtoria [...] ſana bello [...] alſ † iudeo[…]

obtinuerũt eos. Et antiochũ magnũ regẽ aſie qui eis pu-
gnã intulerat habẽs centũ viginti elephãtes ⁊ equitatũ ⁊ cur
rus ⁊ exercitũ magnũ valde cõtrirũ ab eis: ⁊ q: ceperunt
eũ viuũ ⁊ ſtatuerũt ei vt daret ipſe ⁊ q̃ regnaret poſt ipm

B

tributũ magnũ: ⁊ daret obſides: ⁊ cõſtitutũ. Et regiones
† iudeorũ ⁊ medos ⁊ lydos de optimis regiõib⁹ eorũ ⁊ ac
ceptas eas ab eis dederũt eumeni regi. Et q: q̃ erãt apud
helladã voluerũt ire ⁊ tollere eos: et innotuit ſermo his ⁊
miſerũt ad eos ducẽ vnũ ⁊ pugnauerũt 𝔷 illos ⁊ ceciderũt
ex eis multi ⁊ captiuas duxerũt vxores eorũ ⁊ filios et di-
ripuerũt eos ⁊ terrã eorũ poſſiderũt: et deſtruxerunt mu-
ros eorũ in ſeruitutẽ illos redegerũt vſq̃ in hunc diem. Et
reſidua regna et inſulas q̃ aliqñ reſtiterãt illis extermina
uerũt ⁊ in ptãtẽ redegerũt. Cũ amicis autẽ ſuis et qui in
ipſis requiẽ habebãt cõſeruauerũt amicitiã: et obtinuerũt
regna q̃ erãt pxima et q̃ erãt lõge: q: quicunq̃ audiebant
nomẽ eorũ timebãt eos. Quib⁹ vero vellẽt auxilio eſſe vt re
gnarẽt regnabãt. Quos aũt vellent regno deturbabãt et
exaltati ſũt valde: Et i oib⁹ iſtis nemo portabat diadema

Nota p[…] fuiſſe ſena[…] q̃ certũ c[…] ſia. C. de [...]

nec induebat purpura vt magnificaret i ea. Et q: curiã fe-
cerunt ſibi: et q̃tidie cõſulebãt. trecẽtos viginti cõſiliũ agẽ
tes ſemp de multitudine: vt q̃ digna ſunt gerãt. Et cõmit-
tunt vni homini magiſtratũ ſuum p ſingulos annos dñari
vniuerſe terre ſue: ⁊ oẽs obediũt vni et nõ eſt inuidia neq̃
zelus inter eos. Et elegit iudas eupolemũ filiũ ioãnis fi
lij iacob: ⁊ iaſonẽ filiũ eleazari: et miſit eos romã cõſtitue
re cũ illis amicitiã et ſocietatẽ: et vt auferrẽt ab eis iugũ
grecorũ: q: viderũt q̃ in ſeruitutẽ premerẽt regnum iſrael.
Et abierũt romã viã multã valde ⁊ introierũt curiã: et di
xerũt. Judas machabe⁹ et fratres ei⁹ ⁊ ppl's iudeorum mi
ſerunt nos ad vos ſtatuere vobiſcũ ſocietatẽ ⁊ pacẽ ⁊ con 22. q. 1. c.
ſcribere nos ſocios ⁊ amicos vr̃os. Et placuit ſermo i cõ
ſpectu eorũ. Et hoc reſcriptũ eſt qd̃ reſcripſerũt in tabulis
ereis: et miſerũt in hierl'm vt eſſet apud eos ibi memoria-
le pacis ⁊ ſocietatis. Bñ ſit romanis ⁊ gẽti iudeorũ in ma
ri et in terra in eternũ: gladiuſq̃ et hoſtis pcul ſit ab eis.
Qd̃ ſi inſtiterit bellũ romanis pri⁹ aut oibus ſocijs eorũ

D

in omni dñatione eorũ: auxiliũ feret gẽs iudeorũ: prout tẽ-
pus dictauerit corde pleno. Et preliãtibus nõ dabũt neq̃
ſubminiſtrabũt triticũ arma pecuniã naues ſicut placuit
romanis: et cuſtodiet mandata eorũ nihil ab eis accipiẽtes
Similiter autẽ: et ſi gẽti iudeorum prius acciderit bellum
adiuuabũt romani ex aĩo, put eis tẽpus permiſerit: ⁊ ad-
iuuãtibus nõ dabit triticũ: arma: pecunia. naues ſicut pla
cuit romanis: et cuſtodiẽt mãdata eorũ abſq̃ dolo. Scdm
hec verba conſtituerũt romani populo iudeorũ. Quod ſi
poſt hec verba hi aut illi addere aut demere ad hec aliq̃d
voluerint faciẽt ex pposito ſuo: et quecũq̃ addiderint vel
dempſerint rata erunt. Sed ⁊ de malis que demetri⁹ rex
fecit in eos: ſcripſimus ei dicẽtes. Quare grauaſti iugum
tuum ſup amicos noſtros ⁊ ſocios iudeos: Si ergo iterũ
adierint nos aduerſum te faciemus illis iudicium: et pu-
gnabimus tecum mari ⁊ terraq̃.

¶ Ca. Sũ. Mittit demetrius exercitũ cõtra iudeos de
morte iude machabei de viris impijs ⁊ malitia bachidis
poſt mortẽ iude de nuptijs in luctũ cõuerſis ionathas obti
nuit pncipatũ alchimis volẽs deſtruere tẽplũ obmutuit B
tact⁹ paraliſi de cõſilio iniq̃. Superat⁹ eſt bachides a ſymõe Vide[…] c. [...]
⁊ ionatha ⁊ ſic manſerũt pacẽ de reſtitutiõe captiuitatis.

Capitulum. IX.

Interea vt audiuit demetrius quia cecidit nica
nor ⁊ exercit⁹ ei⁹ in prelio: appoſuit bachidẽ
⁊ alchimũ rurſũ mittere in iudeã: et dextrum
cornu

coꝛum cum illis. Et abierunt viã que ducit in galgalã ⁊ ca
ſtra poſuerant in moſaloth que eſt in arbellis. Et occupa
uerunt eam ⁊ peremerunt aĩas hominũ multas. In menſe
[Arbellis que ci...] pꝛimo anni cẽteſimi ⁊ qͣnquageſimi ſcđi applicuerũt exer
[...tas eſt in ga...] citum ad hieruſalẽ: ⁊ ſurrexerũt ⁊ abierunt in berea vigin
[...lilea ſcđm Ioſe.] ti milia viroꝝ ⁊ duo milia equitũ. Et iudas poſuerat ca
ſtra in laiſa ⁊ tria milia viri electi cũ eo. Et viderũt multi
tudinem exercitus q: multi ſunt ⁊ timuerũt valde: ⁊ multi
ſubtraxerũt ſe de caſtris: ⁊ nõ remãſerũt ex eis niſi octin
genti viri. Et vidit iudas ꝙ defluxit exercitus ſuus: ⁊ bel
lum urgebat eũ ⁊ cõfractꝰ eſt coꝛde: q: non habebat tẽ
pus cõgregãdi eos ⁊ diſſolutus eſt. Et dixit his q̃ reſidui
erãt. Surgamꝰ ⁊ eamus ad aduerſarios noſtros: ſi pote
B rimus pugnare aduerſus eos. Et auertebãt eũ dicentes.
Nõ poterimus ſed liberemꝰ aĩas noſtras modo: ⁊ reuer
tamur ad fratres nr̃os ⁊ tunc pugnabimus aduerſus eos
Nos aũt pauci ſumus. Et ait iudas. Abſit iſtã rem facere
vt fugiamꝰ ab eis. Et ſi appꝛopiauit tp̃s noſtrũ moꝛiamur
in virtute ꝓpter fratres noſtros: ⁊ nõ inferamꝰ crimẽ glo
rie nr̃e. Et mouit exercitꝰ de caſtris: ⁊ ſteterũt illis obuiã.
Et diuiſi ſunt eq̃tes in duas partes ⁊ fundibularij ⁊ ſagit
tarij pꝛeibant exercitũ: ⁊ pꝛimi certaminis oẽs potentes.
Bachides autẽ erat in dextro coꝛnu. Et ꝓximauit legio
ex duabꝰ partibꝰ ⁊ clamabãt tubis. Exclamauerũt autẽ
et hi qui erant ex parte iude etiã ipſi. Et cõmota eſt terra
a voce exercituũ. Et cõmiſſum eſt pꝛelium a mane vſq; ad
veſperã. Et vidit iudas ꝙ firmioꝛ eſt pars exercitꝰ bachi
dis in dextris ⁊ cõuenerũt cũ ipſo oẽs ꝯſtãtes coꝛde ⁊ cõ
trita ẽ dextera pars ab eis: et ꝓſecutꝰ ẽ eos vſq; ad mõtẽ
azoti. Et q̃ in ſiniſtro coꝛnu erãt viderũt ꝙ ꝯtritũ eſt dex
trum coꝛnu ⁊ ſecuti ſunt poſt iudã: et eos q̃ cũ ipſo erant a
[Supra.4.e.] tergo. Et ingrauatũ eſt pꝛeliũ et ceciderũt vulnerati multi
ex his et ex illis. Et iudas cecidit et ceteri fugerũt. Et io
nathas ⁊ ſymon tulerũt iudã fratrẽ ſuũ: ⁊ ſepelierũt eũ in
ſepulcro patrũ ſuoꝝ in ciuitate modin. Et fleuerunt eum
C oĩs populus iſrael plãctu magno: ⁊ lugebãt dies multos.
Et dixerunt. Quõ cecidit potẽs qui ſaluũ faciebat popu
[...Ioſe.c. ...ij.] lũ iſrael. Et cetera ṽba belloꝝ iude ⁊ virtutũ quas fecit ⁊
magnitudinis eiꝰ nõ ſunt deſcripta. Multa em̃ erant val
de. Et factũ eſt poſt obitũ iude emerſerũt iniqui in oĩbꝰ fi
nibus iſrael: ⁊ exoꝛti ſunt oẽs qui operabant iniquitatez.
In diebꝰ illis facta eſt fames magna valde. Et tradidit ſe
bachidi oĩs regio eoꝝ cũ ipſis. Et elegit bachides viros
impios ⁊ cõſtituit eos dñ̃os regiõis: ⁊ exquirebãt ⁊ per
ſcrutabãtur amicos iude: et adducebãt eos ad bachidẽ ⁊
vindicabat in illos ⁊ illudebat. Et facta eſt tribulatio ma
gna in iſrael: qualis nõ fuit ex die qua nõ eſt viſus ꝓpheta
in iſrael. Et congregati ſunt oẽs amici iude ⁊ dixerũt iona
the. Ex quo frater tuꝰ iudas defunctus eſt vir ſimilis ei non
eſt q̃ exeat cõtra inimicos noſtros bachidẽ ⁊ eos q̃ inimi
ci ſunt gẽtis noſtre. Nunc itaq; te hodie elegimꝰ eſſe ꝓ eo
nobis in pꝛincipẽ et ducẽ ad bellandũ bellum noſtruz. Et
ſuſcepit ionathas tp̃e illo pꝛincipatũ: ⁊ ſurrexit loco iude
fratris ſui. Et cognouit bachides: et querebat eũ occide
re. Et cognouit ionathas ⁊ ſymõ frater eiꝰ et oẽs q̃ cũ eo
erãt. Et fugerũt in deſertũ thecue: et cõſederũt ad aquaz
lacus aſphar. Et cognouit bachides: et die ſabbatoꝝ ve
nit ipſe ⁊ oĩs exercitꝰ eiꝰ trãs ioꝛdanẽ. Et ionathas miſit
D fratrẽ ſuũ ducẽ ppl'i. Et rogauit nabuthcos amicos ſuos
[† commo dauerunt.] vt † cõmodarẽt illis apparatũ ſuũ qui erat copioſus. Et
exierũt filij iãbri ex madaba ⁊ cõpꝛehẽderũt ioannẽ: ⁊ oĩa
que habebat: et abierũt habẽtes ea. Poſt hec verba re
nũciatũ eſt ionathe et ſymoni fratri eiꝰ: q: filij iãbri faciũt
nuptias magnas et ducũt ſpõſam ex madaba filiã vniꝰ de
magnis pꝛincipibꝰ chanaã cũ ambitiõe magna. Et recoꝛ
dati ſunt ſanguinis ioãnis fratris ſui. Et aſcẽderũt ⁊ ab
ſconderũt ſe ſub tegumento mõtis. Et eleuauerũt oculos
ſuos ⁊ viderũt: et ecce tumultus ⁊ apparatus multꝰ ⁊ ſpõ
ſus ꝓceſſit: et amici eius: ⁊ fratres eius obuiã illis cũ tym
panis et muſicis ⁊ armis multis: Et ſurrexerũt ad eos ex
inſidijs et occiderũt eos: et ceciderũt vulnerati † multi et
reſidui fugerũt in mõtes. Et acceperũt oĩa ſpolia eoꝝ et [† multi Ioſe. dicit ceciſſe quadringentos in illo conflictu.]
cõuerſe ſunt nuptie in luctũ: ⁊ vox muſicoꝝ ipſoꝝ in lamẽ
tum. Et vindicauerũt vindictã ſanguinis fratris ſui: et re
uerſi ſunt ad ripam ioꝛdanis. Et audiuit bachides ⁊ venit
die ſabbatoꝝ vſq; ad oꝛam ioꝛdanis in virtute magna. Et E
dixit ad ſuos ionathas. Surgamus ⁊ pugnemꝰ cõtra ini
micos noſtros: Nõ eſt em̃ hodie ſicut heri ⁊ nudiuſtertiꝰ.
Ecce em̃ bellũ ex aduerſo aqua ṽo ioꝛdanis hinc ⁊ inde: ⁊
ripe et paludes et ſaltus et non eſt locus diuertẽdi. Nũc [Supra.7.c]
ergo clamate in celũ: vt liberemini de manu inimicoꝝ ve
ſtroꝝ: Et cõmiſſum eſt bellũ. Et extẽdit ionathas manuz
ſuaz percutere bachidẽ: et diuertit ab eo retro. Et diſſilijt
ionathas ⁊ qui cũ eo erãt in ioꝛdanẽ: et tranſnatauerũt ad
eos ioꝛdanẽ. Et ceciderũt de parte bachidis die illa mille
viri: ⁊ reuerſi ſunt in hierl'm. Et edificauerũt ciuitates mu
nitas in iudea: munitionẽ que erat in hierico: ⁊ in ammaũ:
⁊ in bethoꝛon: ⁊ in bethel: ⁊ in thãnathã et phara: ⁊ thopo
muris excelſis ⁊ poꝛtis et ſeris. Et poſuit cuſtodiã in eis:
vt inimicitias exercerẽt in iſrael. Et muniuit ciuitatẽ beth
ſurã ⁊ gazaram ⁊ arcẽ ⁊ poſuit in eis auxilia ⁊ apparatum
eſcarũ. Et accepit filios pꝛincipũ regionis obſides ⁊ po
ſuit eos in arce in hieruſalẽ in cuſtodiã. Et anno cẽteſimo
quinquageſimotertio mẽſe ſcđo pꝛecepit alchimꝰ deſtrui
muros domus ſctẽ interioꝛis et deſtrui opera ꝓphetarũ
et cepit deſtruere. In tp̃e illo percuſſus eſt alchimus ⁊ im
pedita ſunt opera illius: et occluſum eſt os eius: et diſſolu
tus eſt paralyſi: nec vltra potuit loqui verbũ ⁊ mãdare de
domo ſua. Et moꝛtuus eſt alchimus in tp̃e illo cũ toꝛmẽto
magno. Et vidit bachides qm̃ moꝛtuus eſt alchimꝰ: ⁊ re F
uerſus eſt ad regẽ. Et ſiluit terra annis duobꝰ. Et cogita
uerunt oẽs iniqui dicẽtes. Ecce ionathas ⁊ qui cũ eo ſunt
in ſilentio habitãt cõfidẽter. Nunc ergo adducamus ba
chidẽ: ⁊ cõpꝛehẽdet eos oẽs vna nocte. Et abierũt ⁊ con
ſilium ei dederunt. Et ſurrexit vt veniret cum exercitu mul
to. Et miſit occulte ep̃l'as ſocijs ſuis qui erant in iudea vt
cõpꝛehenderent ionathã ⁊ eos q̃ cũ eo erãt. Sz nõ potue
runt q: innotuit eis cõſiliũ eoꝝ. Et appꝛehendit de viris
regionis q̃ pꝛincipes erant militie quinquaginta viros: ⁊
occidit eos. Et ſeceſſit ionathas ⁊ ſymõ ⁊ qui cũ eo erant [alias † vitagaba ſcđm Ioſe.]
in † bethbeſſen q̃ eſt in deſerto: ⁊ extruxit diruta eiꝰ et fir G
mauerunt eã. Et cognouit bachides: ⁊ cõgregauit vniuer
ſam multitudinẽ ſuã: ⁊ his qui de iuda erat denũciauit. Et
venit ⁊ caſtra poſuit deſuper bethbeſſe: ⁊ oppugnauit eaz
dies multos ⁊ fecit machinas. Et reliq̃t ionathas ſymo
nem fratrẽ ſuũ in ciuitate: ⁊ exiuit in regionẽ ⁊ venit cũ nu
mero ⁊ percuſſit odarẽ et fratres eius et filios phaſerõ in
tabernaculis ipſoꝝ: ⁊ cepit cedere ⁊ creſcere in virtutibꝰ.
Symon ṽo et qui cũ ipſo erãt exierũt de ciuitate: et ſuccẽ
derunt machinas et pugnauerũt cõtra bachidẽ: et contri
tus eſt ab eis. Et afflixerũt eũ valde: qm̃ cõſiliũ eius ⁊ con
greſſus eius erat inanis. Et iratus contra viros iniquos
qui ei cõſiliũ dederãt: vt veniret in regionẽ ipſoꝝ: multos
ex eis occidit. Ipſe autẽ cogitauit cũ reliquis abire in re
gionẽ ſuam. Et cognouit ionathas: et miſit ad eũ legatos
cõponere pacẽ cum ipſo: ⁊ reddere ei captiuitatẽ. Et libẽ
ter accepit: et fecit ſm̃ verba eius: et iurauit ſe nihil factu
rum ei mali oĩbus diebꝰ vite eiꝰ. Et reddidit ei captiuita
tem quam pꝛius erat pꝛedatus de terra iuda. Et conuer
ſus abijt in terrã ſuam: et non appoſuit amplius venire ad
fines eius. Et ceſſauit gladius ex iſrael. Et habitauit iona
thas in machmas. Et cepit ionathas ibi iudicare populũ
et exterminauit impios ex iſrael.

¶ Capi. Sũma. Alexander occidit demetrium ⁊ accepit

filiā ptolomei regis vxorē: de gloria ionathe: habent mul
ta in hoc capitulo: iunior demetrius accepit regnū apollo
nium ducē expugnauit ionathas: reuerſus eſt ionathas in
hieruſalē: miſit ei alexāder fibulā aureā. Ca. X.

A — De his que in hoc c. dicuntur vide q̄ ſcribit ioſe. li. 13. c. 2. in in cto. c. 3. eiuſdem libri.

Et anno centeſimo ſexageſimo aſcēdit alexāder
antiochi filius qui cognominatus eſt nobilis ⁊
occupauit ptolomaidā. Et receperūt eū: et re-
gnauit illic. Et audiuit demetrius rex: ⁊ cōgre-
gauit exercitū copioſum valde ⁊ exiuit obuiā illi in prelū.
Et miſit demetrius epiſtolā ad ionathā verbis pacificis
vt magnificaret eū. Dixit enī. Anticipemus facere pacem
cū eo priuſq̄ faciat cū alexādro aduerſus nos. Recordabi
tur enī omnium malorū que fecimus in eū ⁊ in fratrē eius
⁊ in gentē eius. Et dedit ei poteſtatē cōgregādi exercitū
⁊ fabricare arma: ⁊ ſeipſum ſociū eius: et obſides q̄ erant
in arce iuſſit tradi ei. Et venit ionathas in hierl'm et legit
epiſtolas in auditu oīs populi: ⁊ eorū qui in arce erāt. Et
timuerūt timore magno: qm̄ audierūt q̄ dedit ei rex pote-
ſtatem cōgregandi exercitū. Et traditi ſunt ionathe obſi-
des: et reddidit eos parētibꝰ ſuis. Et habitauit ionathas
in hieruſalē: ⁊ cepit edificare ⁊ innouare ciuitatē. Et dixit
facientibus opera vt extruerēt muros ⁊ montē ſion in cir-
cuitu lapidibus quadratis ad munitionē: ⁊ ita fecerūt. Et
fugerūt alienigene q̄ erāt in munitionibꝰ quas bachides
edificauerat: ⁊ reliquit vnuſquiſq; locū ſuū: ⁊ abijt in terrā

B

ſuā: tantū in bethſura remāſerūt aliqui ex his qui relique
rant legē et precepta dei. Erat enim hec eis ad refugium.
Et audiuit alexander rex promiſſa que promiſit demetriꝰ
ionathe: ⁊ narrauerūt ei prelia et virtutes quas ipſe fecit
et fratres eius: ⁊ labores quos laborauerūt: et ait. Nun-
quid inueniemus aliquē virū talē? Et nunc faciemus eum
amicū ⁊ ſocium noſtrū. Et ſcripſit epiſtolā: et miſit ei ſm
hec verba dicens. Rex alexander: fratri ionathe ſalutē. Au
diuimus de te q̄ vir potens ſis viribus: et aptus es vt ſis
amicus noſter: ⁊ nunc cōſtituimus te hodie ſummū ſacer-
dotem gētis tue vt amicus voceris regis. Et miſit ei pur
puram ⁊ coronā aureā: vt que noſtra ſunt ſentias nobiſcū:
et cōſerues amicitias ad nos. Et induit ſe ionathas ſtolā
ſanctā ſeptimo mēſe anno cēteſimo ſexageſimo in die ſolē
ni ſcenophegie. Et congregauit exercitū: ⁊ fecit arma co
pioſa. Et audiuit demetrius verba iſta: et cōtriſtatus eſt
nimis: et ait. Quid hoc fecimus q̄ preoccupauit nos ale-
xāder apprehēdere amicitiā iudeorū ad munimē ſui. Scri
bā ⁊ ego illis verba deprecatoria ⁊ dignitates ⁊ dona: vt
ſint mecū in adiutoriū. Et ſcripſit eis in hec verba. Rex de
metrius genti iudeorum ſalutē. Qm̄ nos ſeruaſtis ad pa-
ctū ⁊ manſiſtis in amicitia noſtra: et non acceſſiſtis ad ini-
micos noſtros: audiuimus ⁊ gauiſi ſumꝰ. Et nūc perſeue

C — Nota de precio ſalis.

rate adhuc conſeruare ad nos fidē: et retribuemꝰ vobis
bona pro his q̄ feciſtis nobiſcū: ⁊ remittemus vobis pre-
ſtationes multas ⁊ dabimus vobis donationes. Et nunc
abſoluo vos ⁊ oēs iudeos a tributis: ⁊ precia ſalis indul-
geo: et coronas remitto: et tertias ſeminis ⁊ dimidiā par
tem fructus ligni qd̄ eſt portionis mee relinquo vobis ex
hodierno hodie ⁊ deinceps: ne accipiatur a terra iuda et a
tribus ciuitatibus que addite ſunt illi ex ſamaria ⁊ galilea
ex hodierna die ⁊ in totū tēpus. Et hieruſalē ſit ſancta ⁊ li
bera cum finibꝰ ſuis ⁊ decime ⁊ tributa ipſius ſint. Remit
to etiam poteſtatem arcis q̄ eſt in hieruſalē: et do eā ſum-
mo ſacerdoti: vt cōſtituat in ea viros quoſcūq; ipſe elege-
rit qui cuſtodiant eam. Et oēm animā iudeorū que capti-
ua eſt a terra iuda: in oī regno meo relinquo liberam gra-
tis vt omnes a tributis ſoluantur etiā pecorū ſuorū. Et oēs
dies ſolēnes ⁊ ſabbata ⁊ neomenie ⁊ dies decreti et tres
dies ante diem ſolēnem ⁊ tres dies poſt diē ſolēnem ſint
oēs immunitatis ⁊ remiſſionis omnibꝰ iudeis qui ſunt in
regno meo. Et nemo habebit poteſtatē agere aliquid: et
mouere negotia aduerſus aliquē illorū in omni cauſa: ⁊ vt
aſcribantur ex iudeis in exercitu regis ad triginta milia vi
rorum. Et dabuntur illis copie vt oportet oībus exercitibꝰ
regis: et ex eis ordinabuntur qui ſunt in munitionibꝰ regis
magni. Et ex his cōſtituentur ſuper negotia regni q̄ agunt
ex fide ⁊ principes ſint ex eis et ambulent in legibus ſuis:
ſicut precepit rex in terra iuda. Et tres ciuitates q̄ addite
ſunt iudee ex regione ſamarie: cum iudea reputentur vt ſint

D

ſub vno ⁊ nō obediāt aliene poteſtati niſi ſummo ſacerdo
ti ptolomaidā ⁊ cōfines eius: quas dedi donū ſanctis qui
ſunt in hieruſalē ad neceſſarios ſumptus ſanctorū. Et ego
dabo ſingulis annis quindecim milia ſiclorū argēti de ra-
tionibus regis que me contingunt: ⁊ oē qd̄ reliquū fuerit
quod nō reddiderant qui ſuper negotia erāt annis priori
bus ex hoc dabūt in opera domꝰ. Et ſuper hec quinq; mi-
lia ſiclorum argēti q̄ accipiebāt de ſanctorū ratione per ſin
gulos annos et hec ad ſacerdotes pertineant qui miniſte
rio funguntur. Et quicunq; confugerint in templū qd̄ eſt
hieroſolymis et in omnibus finibus eius obnoxij regi in
omni negotio dimittantur: ⁊ vniuerſa que ſunt eis in regno
meo libera habeāt. Et ad edificāda vel reſtaurāda opera
ſanctorū ſumptꝰ dabuntur de ratione regis: et ad extruē-
dos muros hieruſalē ⁊ cōmuniendos in circuitu ſumptus
dabuntur de ratione regis: et ad conſtruendos muros in
iudea. Ut audiuit autē ionathas ⁊ populꝰ ſermones iſtos
nō crediderūt eis nec receperūt eos q2 recordati ſunt ma
litie magne quā fecerat in iſrael: et tribulauerat eos val-
de. Et complacuit eis in alexandrū q2 ipſe fuerat eis prin 23. q. 1. c. ... bella.
ceps ſermonū pacis: et ipſi auxiliū ferebāt omnibus die-
bus. Et cōgregauit rex alexāder exercitū magnū ⁊ admo
uit caſtra contra demetriū. Et cōmiſerunt preliū duo re-
ges: et fugit exercitꝰ demetrij: ⁊ inſecutus eſt eum alexan
der: et incubuit ſuper eos. Et inualuit preliū nimis donec Uide ioſe. li. 13.
occidit ſol. et cecidit demetrius in die illa. Et miſit alexan
der ad ptolomeū regem egypti legatos ſm hec verba di-
cens. Qm̄ regreſſus ſum in regnum meū ⁊ ſedi in ſede pa-
trum meorum ⁊ obtinui principatū: et cōtriui demetriū ⁊
poſſedi regionē noſtrā: ⁊ cōmiſi pugnā cum eo: ⁊ cōtritus
eſt ipſe ⁊ caſtra eius a nobis ⁊ ſedemꝰ in ſede regni eius.
Et nunc ſtatuamus adinuicē amicitiā: ⁊ da mihi filiā tuā
vxorē ⁊ ero gener tuus: et dabo tibi dona ⁊ ipſi dignitatē.
Et reſpōdit rex ptolomeꝰ dicēs. Felix dies in qua reuer-
ſus es ad terrā patrū tuorū: ⁊ ſediſti in ſede regni eorum.
Et nunc faciā tibi quod ſcripſiſti: ſed occurre mihi ptolo-
maidam: vt videamus inuicē nos ⁊ ſpondeā tibi ſicut di-
xiſti. Et exiuit ptolomeus de egypto ipſe ⁊ cleopatra fi-
lia eius. et venit ptolomaidā anno centeſimo ſexageſimo
ſecundo. Et occurrit ei alexander rex. Et dedit ei cleopa
tram filiam ſuā: et fecit nuptias eius ptolomaide ſicut re-
ges in magna gloria. Et ſcripſit rex alexander ionathe vt
veniret obuiam ſibi. Et abijt cum gloria ptolomaidam: et
occurrit ibi duobus regibus: et dedit illis argentum mul
tum et aurum et dona: ⁊ inuenit gratiā in conſpectu eorū. Et ſic ... placātbo... deoſq.
Et conuenerunt aduerſus eum viri peſtilētes ex iſrael vi-
ri iniqui interpellantes aduerſus eum. Et non intendit ad
eos rex. Et iuſſit ſpoliari ionathan veſtibus ſuis: et indui
eum purpurā. Et ita fecerunt. Et collocauit eum rex ſede
re ſecum: dixitq; principibus ſuis: Exite cum eo in mediū
ciuitatis: et predicate vt nemo aduerſus eum interpellet.
de vllo negotio: nec quiſq; ei moleſtus ſit de vlla ratione.
Et factum eſt vt viderunt qui interpellabant gloriā eius.
que predicabatur: ⁊ opertum eum purpura fugerūt oēs. De his q̄ h... de ioſe. c. 6...
Et magnificauit eū rex: ⁊ ſcripſit eū inter primos amicos
et poſuit eum ducem: ⁊ participē principatus. Et reuer-
ſus eſt ionathas in hieruſalē cum pace et letitia. In anno
cēteſimo ſexageſimoquinto: venit demetrius filius deme-
trij a creta in terram patrū ſuorū. Et audiuit alexander
rex

rex ⁊ cõtriſtatus eſt valde: et reuerſus eſt antiochiam. Et cõſtituit demetrius rex apoloniũ ducẽ qui preerat celeſſyrie: et cõgregauit exercitũ magnũ: et acceſſit ad iamniam ⁊ miſit ad ionathã ſummũ ſacerdotẽ dicens. Tu ſolus reſiſtis nobis? Ego autẽ factus ſum in deriſum et in opprobrium ꝓpterea qꝛ tu poteſtatẽ aduerſum nos exerces in montibus. Nunc ergo ſi cõfidis in virtutibus tuis deſcende ad nos in campũ: ⁊ cõparemus illic inuicẽ: qꝛ mecũ eſt virtus bellatorũ. Interroga ⁊ diſce quis ſum ego ⁊ ceteri qui auxilio ſunt mihi: qui ⁊ dicũt qꝛ non põt ſtare pes veſter ante faciẽ noſtrã: qꝛ bis in fugam cõuerſi ſunt patres tui in terrã ſuam. Et nũc quomodo poteris ſuſtinere equitatum ⁊ exercitũ tm̃ in cãpo: vbi non eſt lapis: neq; ſaxum neq; locus fugiendi? Ut audiuit autẽ ionathas ſermones
B apollinij motus eſt animo. Et elegit decẽ milia virorũ et exijt ab hieruſalẽ: et occurrit ei ſymon frater eius in adiutorium: et applicuerũt caſtra in ioppẽ. Et excluſit eum a ciuitate: qꝛ cuſtodia appollonij ioppe erat ⁊ oppugnauit eã. Et exterriti qui erant in ciuitate aperuerũt ei: et obtinuit ionathas ioppẽ. Et audiuit apolloni⁹: ⁊ admouit tria milia equitũ ⁊ exercitũ multũ. Et abijt azotum tanꝗ iter faciens ⁊ ſtatim exijt in campum eo ꝙ haberet multitudinẽ
Infra.12.b. equitũ et cõfideret in eis. Et inſecutus eſt eum ionathas in azotum et cõmiſerũt prelium. Et reliquit apollonius in caſtris mille equites poſt eos occulte. Et cognouit ionathas qm̃ inſidie ſunt poſt ſe: et circũierunt caſtra eis et iecerũt iacula in populũ a mane vſq; ad veſperã. Populus autẽ ſtabat ſicut preceperat ionathas: ⁊ laborauerũt equi eorum. Et eiecit ſymon exercitũ ſuum et cõmiſit contra legionem. Equites enim fatigati erant: et cõtriti ſunt ab eo ⁊ fugerũt. Et qui diſperſi ſunt per campũ fugerunt in azotum: et intrauerũt in bethdagon idolũ ſuum vt ibi ſe liberarent. Et ſuccẽdit ionathas azotum ⁊ ciuitates que erãt in circuitu eius: et accepit ſpolia eorũ: ⁊ templũ dagon et oẽs qui fugerunt in illud ſuccendit igni. Et fuerũt qui ceciderunt gladio cum his qui ſucceñſi ſunt fere octo milia virorũ. Et mouit inde ionathas caſtra ⁊ applicuit ea aſcalonam. Et exierũt de ciuitate obuiam illi in magna gloria. Et reuerſus eſt ionathas in hieruſalem cum ſuis habentibus ſpolia multa. Et factũ eſt vt audiuit alexander rex ſermones iſtos addidit adhuc glorificare ionathã. Et miſit ei fibulã aureã: ſicut conſuetudo eſt dari cognatis regũ: ⁊ dedit ei acharon et omnes fines eius in poſſeſſionem.

¶ Ca. S. Surgit ptolomeus contra alexandrũ: abſtulit ab eo filiã quam prius dederat ei vxorẽ: ⁊ tradidit eam demetrio: ptolomeus duo regna habuit: alexander occiditur a zabdiel arabe de morte ptolomei: demetri⁹ regnãs confirmat fedus cum ionatha: ⁊ videns ſibi nihil reſiſtere dimiſit exercitũ: triphon erexit antiochũ filium alexandri aduerſus demetriũ. Demetrius auxilio iudeorũ ſaluatus: mentitus eſt eis ea que ꝓmiſit: victus eſt demetrius a triphone ⁊ ab antiocho adoleſcẽte: de amicitia antiochi cũ iudeis. Expugnat ſymõ bethſuram: pugnat ionathas cũ alienigenis. Capitulum. XI.

A
Vide ioſe.c.7.
ET rex egypti cõgregauit exercitũ ſicut arenã que eſt circa orã maris ⁊ naues multas: ⁊ q̃rebat obtinere regnũ alexãdri dolo: et addere illud regno ſuo. Et exijt in ſyriã verbis pacificis. Et aperiebãt ei ciuitates et occurrebãt ei: quia mãdauerat alexander rex exire ei obuiã: eo ꝙ ſocer ſuus eſſet.
Supra.10.c. Supra.14. Cum autem introiret ciuitatẽ ptolomeus ponebat cuſtodias militũ in ſingulis ciuitatibus. Et vt appropiauit azoto oſtenderũt ei templũ dagon ſuccenſum igni: et azotũ ⁊ cetera eius demolita: et corpora proiecta: et eorũ qui ceſi erant in bello tumulos quos fecerant ſecus viã. Et narrauerunt regi: qꝛ hec fecit ionathas: vt inuidiã facerẽt ei. Et tacuit rex. Et occurrit ionathas regi in ioppẽ cum gloria: et inuicẽ ſe ſalutauerunt et dormierunt illic. Et abijt ionathas cum rege vſq; ad fluuiũ qui vocabat̃ eleuterus: et reuerſus eſt in hieruſalẽ. Rex autẽ ptolomeus obtinuit dominiũ ciuitatũ vſq; ſeleuciã maritimã: et cogitabat in alexandrũ cõſilia mala. Et miſit legatos ad demetriũ dicẽs. B
Ueni cõponamus inter nos pactũ: et dabo tibi filiã meã quã habet alexãder: ⁊ regnabis in regno patris mei. Penitet enĩ me ꝙ dederim illi filiã meã. Queſiuit enĩ me occidere. Et vituperauit eũ: propterea ꝙ cõcupierat regnum eius. Et abſtulit filiam ſuam: et dedit eam demetrio: ⁊ alienauit ſe ab alexãdro: ⁊ manifeſtate ſunt inimicitie eius. Et intrauit ptolomeus antiochiã et impoſuit duo diademata capiti ſuo: egypti ⁊ aſie. Alexander autẽ rex erat in cilicia illis tẽporib⁹: qꝛ rebellebãt qui erãt in locis illis. Et audiuit alexander: et venit ad eum in bellũ. Et produxit ptolomeus rex exercitũ et occurrit ei in manu valida et fugauit eũ. Et fugit alexander in arabiam: vt ibi protegeret̃. Rex autẽ ptolomeus exaltat⁹ eſt. Et abſtulit zabdiel arabs caput alexãdri: ⁊ miſit ptolomeo. Et rex ptolome⁹ mortuus eſt in die tertia: ⁊ qui erant in munitionibus perierunt ab his qui erãt intra caſtra. Et regnauit demetrius anno cẽteſimo ſeptuageſimo ſeptimo. In diebus illis cõgregauit
C ionathas eos qui erant in iudea vt expugnarent arcẽ que eſt in hieruſalẽ: et fecerunt contra eam machinas multas. Et abierunt quidã qui oderant gentẽ ſuam viri iniqui ad regẽ demetriũ: et renunciauerũt ei ꝙ ionathas obſideret arcẽ. Et vt audiuit iratus eſt: et ſtatim venit ad ptolomaidãm et ſcripſit ionathe ne obſideret arcem ſed occurreret ſibi ad colloquiũ feſtinato. Ut audiuit aũt ionathas iuſſit obſidere. Et elegit de ſenioribus iſrael ⁊ de ſacerdotibus et dedit ſe periculo. Et accepit aurũ ⁊ argentũ ⁊ veſtem ⁊ alia exenia multa: et abijt ad regem ptolomaidã: et inuenit gratiam in conſpectu eius. Et interpellabãt aduerſus eum quidã iniqui ex gente ſua. Et fecit ei rex: ſicut fecerãt ei qui ante eum fuerant. Et exaltauit eum in conſpectu omnium amicorum ſuorũ: et ſtatuit ei principatũ ſacerdotij: ⁊ quecũq; alia habuit prius precioſa: ⁊ fecit eum principẽ amicorũ. Et poſtulauit ionathas a rege vt immunẽ faceret iudeam ⁊ tres toparchias ideſt ſamariã et confines eius: Tertium bellũ punicum.
et promiſit ei talenta trecenta. Et conſenſit rex: et ſcripſit ionathe epiſtolas de his omnibus hunc modum continentes. Rex demetrius fratri ionathe ſalutẽ ⁊ genti iudeorũ. Exemplum epiſtole quam ſcripſimus laſtheni parenti noſtro de vobis miſimus ad vos vt ſciretis. Rex demetrius laſtheni parenti ſalutem. Genti iudeorũ amicis noſtris et conſeruãtibus que iuſta ſunt apud nos decreuimus bñfacere ꝓpter benignitatẽ ipſorũ quã erga nos habent. Sta D
tuimus ergo illis oẽs fines iudee: ⁊ tres ciuitates † lydã al' aphereſã.
et ramathe que addite ſunt iudee ex ſamaria: ⁊ oẽs confines earũ ſequeſtrari oĩbus ſacrificãtibus in hieroſolymis pro his que ab eis prius accipiebat rex per ſingulos annos et pro fructibus terre et pomorũ. Et alia que ad nos Scipio affricanus poſterior.
pertinebant decimarũ et tributorũ ex hoc tẽpore remittimus eis et areas ſalinarũ ⁊ coronas que nobis deferebãtur omnia ipſis concedimus: et nihil horum irritũ erit ex hoc et in omne tempus. Nunc ergo curate facere horum exemplum: et detur ionathe et ponatur in monte ſancto et in loco celebri. Et videns demetrius rex ꝙ ſiluit terra in conſpectu ſuo ⁊ nihil ei reſiſtit dimiſit totum exercitũ ſuũ vnumquẽq; in locũ ſuũ excepto peregrino exercitu quem traxit ab inſulis gentium et inimici erant ei omnes exercitus patrum eius. Triphon autem erat quidam partium alexandri prius: et vidit quoniam omnis exercitus murmurauit contra Demetrium. Et iuit ad emalchuel arabem qui nutriebat antiochum filium alexandri: et aſſidebant ei vt traderet eũ ipſi vt regnaret loco patris ſui. Et Carthago deletur. Emalchuel quẽ ioſe. vocat malchũ. c.7. vbi de his vide.

enunciauit ei quāta fecit demetrius et inimicitias exerci-
tuū eius aduerſus illū. Et māſit ibi diebus multis. Et mi-
E ſit ionathas ad demetriū regē vt eijceret eos qui in arce
Terentius poeta claret. erāt in hierl'm: ⁊ q̄ in preſidijs erāt: q2 impugnabāt iſrael.
Et miſit demetrius ad ionathā dicēs. Nō hec tm̄ faciā ti-
bi et gēti tue: ſed gloria illuſtrabo te ⁊ gentē tuā cū fuerit
oportunū. Nunc ergo recte feceris ſi miſeris in auxilium
mihi viros: q2 diſceſſit oīs exercitus meus. Et miſit ei io-
nathas tria milia virorū fortiū antiochiā. Et venerunt ad
regē ⁊ delectatus eſt rex in aduētu eoꝝ. Et cōuenerūt qui
erant de ciuitate: centū viginti milia virorū et volebant in-
terficere regē. Et fugit rex in aulā: et occupauerūt q̄ erāt
de ciuitate itinera ciuitatis: et ceperūt pugnare. Et voca-
uit rex iudeos in auxiliū. Et cōuenerūt oēs ſimul ad eū: ⁊
diſperſi ſunt oēs per ciuitatē ⁊ occiderūt in illa die centū
milia hominū: ⁊ ſuccēderūt ciuitatē: ⁊ ceperūt ſpolia mul-
ta in illa die ⁊ liberauerūt regē. Et viderūt q̄ erant de ciui-
tate. ꝙ obtinuiſſent iudei ciuitatē ſicut volebant ⁊ infirma-
F ti ſunt mēte ſua. Et clamauerūt ad regē cū precibus dicē-
tes. Da nobis dexteras: et ceſſent iudei oppugnare nos
et ciuitatē ⁊ proiecerūt arma ſua ⁊ fecerūt pacē. Et glori-
ficati ſunt iudei in cōſpectu regis: et in conſpectu oīm qui
erāt in regno ei' ⁊ nominati ſunt in regno. Et regreſſi ſunt
in hieruſalē habētes ſpolia multa. Et ſedit demetrius rex
in ſede regni ſui: ⁊ ſiluit terra in cōſpectu eius. Et mētitus
eſt oīa queccūq3 dixit: et abalienauit ſe a ionatha: ⁊ non re-
tribuit ei ſm̄ bñficia que ſibi tribuerat: et vexabat eū val-
de. Poſt hec autē reuerſus eſt triphō ⁊ antiochus cū eo
puer adoleſcēs et regnauit impoſuit ſibi diadema. Et cō-
gregati ſunt ad eū oēs exercitus quos diſperſerat deme-
trius: ⁊ pugnauerūt cōtra eū. Et fugit et terga vertit. Et
accepit triphon beſtias: et obtinuit antiochiā. Et ſcripſit
antiochus adoleſcēs ionathe dicēs. Conſtituo tibi ſacer-
dotiū: et cōſtituo te ſup quatuor ciuitates vt ſis de amicis
regis: et miſit illi vaſa aurea in miniſteriū: et dedit ei pote-
ſtatem bibēdi in auro et eſſe in purpura et habere fibulā
aureā: ⁊ ſymonē fratrē eius conſtituit ducē a terminis tyri
vſq3 ad fines egypti. Et exijt ionathas et perambulabat
trans flumen ciuitates. Et cōgregatus eſt ad eum omnis
G exercitus ſyrie in auxiliū. Et venit aſchalonē: ⁊ occurrerūt
ei honorifice de ciuitate. Et abijt inde gazam: et concluſe-
runt ſe qui erant gaze: ⁊ obſedit eam: et ſuccendit que erāt
in circūitu ciuitatis et predatus eſt eā. Et rogauerunt ga-
zenſes ionathā: et dedit illis dexterā et accepit filios eorū
obſides ⁊ miſit illos in hieruſalē. Et perābulauit regionē
vſq3 damaſcū. Et audiuit ionathas: ꝙ preuaricati ſunt prin-
cipes demetrij in cades que eſt in galilea cū exercitu mul-
to volentes eum remouere a negotio regni: et occurrit il-
lis: fratrē autē ſuum ſymonē reliquit intra prouinciā. Et
applicuit ſymon ad bethſurā: et expugnabat eam diebus
multis et cōcluſit eos. Et poſtulauerūt ab eo dexteras ac-
cipere: et dedit illis. Et eiecit eos inde et cepit ciuitatē: et
poſuit in ea preſidiū. Et ionathas et caſtra eius applicue-
runt ad aquā geneſar: et ante lucem vigilauerūt in campo
aſor. Et ecce caſtra alienigenarum occurrebāt ei in cāpo:
et tendebant ei inſidias in mōtibus. Ipſe autē occurrit ex
aduerſo. Inſidie ꝟo exurrexerūt de locis ſuis ⁊ cōmiſerūt
preliū. Et fugerūt qui erant ex parte ionathe oēs: ⁊ nemo
relictus eſt ex eis: niſi matathias filius abſalomi: ⁊ iudas
filius calphi princeps militie exercit'. Et ſcidit ionathas
veſtimēta ſua: et poſuit terrā in capite ſuo et orauit. Et re-
uerſus eſt ionathas ad eos in preliū: et cōuertit eos in fu-
gam ⁊ pugnauerūt. Et viderūt qui fugiebāt partis illius
et reuerſi ſunt ad eum: et inſequebātur cum eo omnes vſq3
cades ad caſtra ſua. Et peruenerūt vſq3 illuc: et ceciderūt
de alienigenis in die illa tria milia virorum: et reuerſus eſt
ionathas in hieruſalem.

¶ Ca. Sum. Miſit ionathas legatos et epiſtolas roma-
nis ⁊ ſpartiatis: de cremēto pacis: fugat ionathas princi-
pes demetrij: et exercitū eorū et percuſſit arabes q̄ vocan-
tur zabadei. Triphō volēs aſſumere regnū antiochi dolo
ſe egit cum ionatha et occidit eum et exercitum eius.

Capitulum. XII.

Et vidit ionathas: q2 tp̄s eum iuuat: ⁊ elegit vi- A
ros: ⁊ miſit romā ſtatuere ⁊ renouare cum eis
amicitiam: ⁊ ad ſpartiatas: ⁊ ad alia loca miſit
epiſtolas ſm̄ eādē formā. Et abierūt romā ⁊ in-
trauerūt curiā ⁊ dixerūt. Ionathas ſumm' ſa-
cerdos ⁊ gēs iudeoꝝ miſerūt nos vt renouarem' amicitiā
et ſocietatē ſm̄ p̄ſtinā. Et dederūt illis ep̄las ad ip̄os p lo-
ca vt reducerēt eos in terrā iuda cū pace. Et hoc eſt exem-
plū epiſtolarū q̄s ſcripſit ionathas ſpartiatis. Ionathas
ſummus ſacerdos ⁊ ſeniores gentis: et ſacerdotes et reli-
quus populus iudeoꝝ ſpartiatis fratrib' ſalutē. Iā pridē
miſſe erant epiſtole ad oniā ſummū ſacerdotē a dario qui
regnabat apud vos: qm̄ eſtis fratres noſtri ſicut ſcriptum B
cōtinet qd̄ ſubiectū eſt. Et ſuſcepit onias virū qui miſſus
fuerat cū honore: et accepit epiſtolas in quib' ſignificaba-
tur de ſocietate et amicitia. Nos cū cum nullo horū indi-
geremus: habētes ſolatio ſanctos libros qui ſunt in mani-
bus noſtris maluimus mittere ad vos renouare fraterni-
tatem ⁊ amicitiā: ne forte alieni efficiamur a vobis. Mul-
ta enī tp̄a tranſierūt ex quo miſiſtis ad nos. Nos ergo in
omni tēpore ſine intermiſſione in dieb' ſolēnib' ⁊ ceteris
quibus oportet: memores ſumus veſtri in ſacrificijs que
offerimus: ⁊ in obſeruationib': ſicut fas eſt: et decet memi-
niſſe fratrū. Letamur itaq3 de gloria veſtra. Nos autē cir-
cundederunt multe tribulationes et multa prelia: ⁊ impu-
gnauerūt nos reges qui ſunt in circūitu noſtro. Noluim'
ergo vobis moleſti eſſe neq3 ceteris ſocijs et amicis nr̄is
in his prelijs. Habuimus enī de celo auxiliū ⁊ liberati ſu-
mus nos et humiliati ſunt inimici noſtri. Elegimus itaq3
numeniū antiochi filiū et antipatrē iaſonis filiū: ⁊ miſimus C
ad romanos renouare cum eis amicitiā et ſocietatē priſti-
nam. Mādamus itaq3 eis vt veniāt etiā ad vos: ⁊ ſalutent
vos: et reddant vobis epiſtolas noſtras de innouatione
fraternitatis noſtre. Et nunc benefacietis reſpondentes
nobis ad hec. Et hoc reſcriptum epiſtolarum quod miſit
onias. Rex ſpartiatarū onias ionathe ſacerdoti magno
ſalutem. Inuentum eſt in ſcriptura de ſpartiatis ⁊ iudeis:
qm̄ ſunt fratres et quia ſunt de genere abraam: et nunc ex
quo hec cognouimus benefacitis ſcribentes nobis de pa-
ce veſtra. Sed ⁊ nos reſcripſimus vobis. Pecora noſtra
et poſſeſſiones noſtre veſtre ſunt: et veſtre noſtre. Māda-
uimus itaq3 hec nūciari vobis. Et audiuit ionathas quo- D
niam egreſſi ſunt principes demetrij cum exercitu multo
ſupra ꝙ prius pugnare aduerſus eum: ⁊ exijt ab hieruſalē
et occurrit eis in amathite regione. Non enī dederat eis
ſpaciū vt ingrederent' regionē eius. Et miſit ſpeculatores
in caſtra eorum. Et reuerſi renunciauerūt ꝙ conſtituūt ſu-
peruenire illic nocte. Cum occidiſſet autē ſol precepit io-
nathas ſuis vigilare et eſſe in armis paratos ad pugnam
tota nocte. Et poſuit cuſtodes per circūitum caſtrorū: et
audierunt aduerſarij ꝙ paratus eſt ionatha cū ſuis in bel-
lo ⁊ timuerūt et formidauerūt in corde ſuo: et accenderūt
focos in caſtris ſuis. Ionathas autē ⁊ qui cum eo erāt nō
cognouerūt vſq3 mane. Videbāt autē luminaria ardētia:
et ſecutus eſt eos ionathas: ⁊ nō cōprehēdit eos. Trāſie-
runt enim flumen eleutherū. Et diuertit ionathas ad ara-
bas qui vocabant' zabadei: et percuſſit eos et accepit ſpo-
lia eorū. Et iunxit et venit damaſcū: et perambulabat om- E
nem regionem illam. Simon autem exijt et venit vſq3 ad
aſchalonem et ad proxima preſidia et declinauit in ioppē
et occupauit eam. Audiuit enim quod vellent preſidium
tradere

tradere partibus demetrij: ⁊ poſuit ſibi cuſtodes vt cuſto-
dirent eā. Et reuerſus eſt ionathas ⁊ cõuocauit ſeniores
populi: ⁊ cogitauit cū eis edificare preſidia in iudea: ⁊ edi
ficare muros in hieruſalē: ⁊ exaltare altitudinē. magnā in-
ter mediū arcis ⁊ ciuitatis vt ſepararet eam a ciuitate vt
eſſet ipſa ſingulariter: et neq̄ emāt neq̄ vendāt. Et conue-
nerunt vt edificarēt ciuitatē: et † cecidit murus q̄ erat ſup
torrentē ab ortu ſolis: et reparauit eum q̄ vocaꝛ caphete
ta. Et ſymon edificauit adiada ⁊ ſephela ⁊ muniuit eam et
impoſuit portas ⁊ ſeras. Et cum cogitaſſet triphõ regna
re aſie: et aſſumere dyadema ⁊ extēdere manū in antiochū
regē: timēs ne forte nõ permitteret eū ionathas: ſꝫ pugna
ret aduerſus eū: querebat cõprehendere eum ⁊ occidere.
Et exurgens abijt in bethſan. Et exijt ionathas obuiā illi
F cum quadraginta milibꝰ virorū electorū in prelium ⁊ venit
bethſan. Et vidit triphon q: venit ionathas cum exercitu
multo: vt extēderet in eū manus ⁊ timuit. Et excepit eum
cum honore: et cõmendauit eū oībus amicis ſuis et dedit
ei munera. Et precepit exercitibꝰ ſuis vt obedirēt ei ſicut
ſibi. Et dixit ionathe: vt q̄d vexaſti vniuerſum populū: cū
bellum nobis nõ ſit? Et nunc remitte eos in domos ſuas.
Elige autē tibi viros paucos qui tecū ſint: et veni mecum
ptolomaidā ⁊ tradā eam tibi: ⁊ reliqua preſidia: et exerci-
tum: et vniuerſos prepoſitos negotij: ⁊ conuerſus abibo.
Propterea eñ veni. Et credidit ei: ⁊ fecit ſicut dixit: ⁊ di-
miſit exercitū et abierūt in terrā iuda. Retinuit autē ſecū
tria milia virorū ex q̄bus remiſit in galileā duo milia: mille
autē venerūt cum eo. At autē intrauit ptolomaidam iona
G thas: clauſerūt portas ciuitatis ptolomēſes: ⁊ cõprehen-
derunt eum: ⁊ oēs qui cū eo intrauerant: gladio interfece-
runt. Et miſit triphon exercitū et equites in galileā: et in
campū magnū vt perderēt oēs ſocios ionathe: at illi cum
cognouiſſent: q: cõprehēſus eſt ionathas et perijt: et oēs
qui cū eo erāt: hortati ſunt ſemetipſos et exierūt parati in
prelium. Et vidētes hi q̄ inſecuti fuerāt: q: ꝓ anima res eſt
illis: reuerſi ſunt. Illi autē venerūt oēs cum pace in terrā
iuda. Et planxerūt ionathā ⁊ eos qui cū ipſo erant valde.
Et luxit iſrael luctu magno. Et queſierunt oēs gētes que
erāt in circuitu eorū cõterere eos. Dixerūt eñ. Nõ habēt
principē et adiuuantē. nunc ergo expugnemus illos: et tol
lamus de hominibus memoriam eorum.

¶ Ca. S. Symõ pro fratre ſuo dux cõſtituitur: mittit ar-
gentū et duos filios ionathe triphoni: de morte ionathe
⁊ filiorū eiꝰ: de edificio ſepulchri in modin: occidit triphon
doloſe antiochū adoleſcentē: et impoſuit ſibi diadema aſie
cõſtituit demetrius pacē cum ſymone: ſublatum eſt iugum
gentiū ab hieruſalē: expugnat ſymon gazam: mundās aūt
A eam intrat cum laude ⁊ ramiſpalmarū: ſymon conſtituit fi
lium ſuum ducem. Cap. XIII.

Et audiuit ſymõ q̄ cõgregauit triphon exerci
tum copioſum: vt veniret in terrā iuda: ⁊ atte
reret eā. Et vidēs q: in tremore populus eſt ⁊
in timore aſcēdit hieruſalem ⁊ cõgregauit po-
pulum ⁊ adhortās dixit. Vos ſcitis quanta ego ⁊ fratres
mei ⁊ domus patris mei fecimus ꝓ legibus et pro ſanctis
prelia: et anguſtias quales vidimus. Horū gratia perie-
runt fratres mei oēs propter iſrael: ⁊ relictus ſum ego ſo-
lus. Et nunc nõ mihi cõtingat parcere anime mee in omni
tēpore tribulationis. Non eñ melior ſū fratribus meis.
Vindicabo itaq̄ gētē meā et ſancta: natos quoq̄ noſtros
et vxores: q: cõgregate ſunt vniuerſe gētes conterere nos
inimicitie gratia. Et accenſus eſt ſpiritus populi ſimul vt
audiuit ſermones iſtos: et reſponderūt voce magna dicen
B tes. Tu es dux noſter loco iude et ionathe fratris tui. Pu
gna prelium noſtrū: ⁊ oīa quecūq̄ dixeris nobis faciemꝰ.
Et congregans oēs viros bellatores accelerauit conſum
mare vniuerſos muros hieruſalē: ⁊ muniuit eam in gyro.
Et miſit ionathā filium abſalomi: et cum eo exercitum no
uum in ioppē: et eiectis his qui erant in arce remanſit illic
ipſe. Et mouit triphon a ptolomaida cum exercitu multo
vt veniret in terram iuda: et ionathas cum eo in cuſtodia.
Symon aūt applicuit in addus cõtra faciē cāpi. Et vt co
gnouit triphon: q: ſurrexit ſymõ loco fratris ſui ionathe:
⁊ q: cõmiſſurus eſſet cum eo prelium: miſit ad eum legatos
dicens. Pro argento q̄d debebat frater tuus ionathas in
ratione regis ꝓpter negotia que habuit detinuimus eū. C
Et nunc mitte argēti talēta cētum ⁊ duos filios eius obſi
des: vt nõ dimiſſus fugiat a nobis ⁊ remittemꝰ eum. Et co
gnouit ſymon q: cū dolo loqueretꝛ ſecum. Juſſit tñ dari ar-
gentum et pueros ne inimicitiā magnā ſumeret ad popu-
lum iſrael dicētē: q: nõ miſit ei argētum ⁊ pueros ꝓpterea
perijt. Et miſit pueros ⁊ centū talēta. Et mētitus eſt ⁊ nõ
dimiſit ionathā. Et poſt hec venit triphon intra regionē
vt contereret eā: ⁊ gyrauerūt per viā que ducit ador. Et ſy Nota niuē grā dem etiam in illis regionibus.
mon ⁊ caſtra eius ambulabāt in omnē locū quocūq̄ ibāt.
D Qui autē in arce erant miſerūt ad triphonē legatos vt fe
ſtinaret venire per deſertū: et mitteret illis alimonias. Et
parauit triphon omnē equitatū vt veniret illa nocte. Erat
eñ nix multa valde: et nõ venit in galaad ipſe. Et cū ap
propinquaſſet baſchama: occidit ionathā et filios eiꝰ illic.
Et conuertit triphon: et abijt in terram ſuam. Et miſit ſy-
mon ⁊ accepit oſſa ionathe fratris ſui: ⁊ ſepeliuit ea in mo-
din ciuitate patrum eius. Et planxerunt eum omnis iſrael
planctu magno: et luxerūt eum dies multos. Et edificauit
ſymõ ſuper ſepulchrū patris ſui et fratrū ſuorū: edificiū al
tum viſu: lapide polito retro et ante et ſtatuit ſeptē pyra
midas vnā cõtra vnā patri et matri: et quattuor fratribꝰ.
Et his circūpoſuit columnas magnas et ſuper colūnas ar
ma ad memoriā eternā: ⁊ iuxta arma naues ſculptas que
viderētur ab hominibus nauigātibus mare hoc eſt ſepul
chrum q̄d fecit in modin vſq̄ ad hunc diē. Triphon autem
cū iter faceret cum antiocho rege adoleſcēte dolo occidit
E eum: et regnauit loco eiꝰ. Et impoſuit ſibi dyadema aſie et
fecit plagā magnā in terra. Et edificauit ſymon preſidia in Joſe. li. 13. c. 10.
dee, muniēs ea turribus excelſis et muris magnis: et por-
tis ⁊ ſeris. et poſuit alimenta in munitionibus. Et elegit ſy
mon viros et miſit ad demetriū regem vt faceret remiſſio
nem regioni. quia actus omnes triphonis per direptio-
nem fuerant geſti. Et demetrius rex ad verba iſta reſpon-
dit ei. et ſcripſit epiſtolā talē. Rex demetrius: ſymoni ſum
mo ſacerdoti et amico regum et ſenioribus et genti iudeo
rum ſalutem. Coronā auream. ⁊ bahen quā miſiſtis ſuſce
pimus et parati ſumus facere vobiſcū pacē magnā et ſcri-
bere prepoſitis regis remittere vobis que induſimus.
Quecunq̄ enī cõſtituimus vobis conſtant. Munitiões
quas edificaſtis vobis ſint. Remittimus quoq̄ ignoran-
tias et peccata vſq̄ in hodiernū diem: et coronam quam F
debebatis. Et ſiquid aliud erat tributariū in hieruſalē nõ
ſit tributariū. Et ſi qui ex vobis apti ſunt cõſcribi inter no
ſtros conſcribantur et ſit inter nos pax. Anno centeſimo
ſeptuageſimo ablatū eſt iugum gentiū ab iſrael. Et cepit
populus iſrael ſcribere in tabulis et geſtis publicis: anno
primo ſub ſymone ſummo ſacerdote magno duce et princi
pe iudeorum. In diebus illis applicuit ſymon ad gazan: ⁊
circundedit eam caſtris: et fecit machinas: ⁊ applicuit ad
ciuitatem: et percuſſit turrem vnā: et comprehendit eam. Et
qui eruperant erant intra machinā et ciuitatem et factus
eſt motus magnus in ciuitate. Et aſcenderunt qui erant in
ciuitate cum vxoribus et filijs ſupra murum ſciſſis tunicis
ſuis: ⁊ clamauerunt voce magna poſtulātes a ſymone dex
tra ſibi dari. Et dixerunt. Non nobis reddas ſecundum
malitias noſtras: ſed ſecundum miſericordias tuas: et ſer
uiemus tibi. Et flexus ſymon nõ debellauit eos: eiecit ta-
men eos de ciuitate: et mundauit edes in quibus fuerant G

A Et miſit rex antiochꝰ filiꝰ demetrij ep̄las ad in
ſulas maris ſymoni ſacerdoti ⁊ ꝓncipi gentis
iudeoꝝ ⁊ vniuerſe gēti: ⁊ erāt cōtinētes hunc
al's ꝑ quidam. modū. Rex ātiochꝰ ſymoni ſacerdoti magno
⁊ † gēti iudeoꝝ ſalutē. Quō q̄dā peſtilētes ob
tinuerūt regnū patrū volo noſtroꝝ aūt vēdicare regnū et
reſtituere illō ſicut erat antea ⁊ † lectā feci multitudinē ex
al's ꝑ electam. ercitus: ⁊ feci naues bellicas. Volo aūt ꝓcedere ꝑ regio
nē vt vlciſcar in eos q̄ corruperūt regionē noſtrā ⁊ q̄ deſo
lauerūt ciuitates munitas i regno meo. Nūc ergo ſtatuo
tibi oēs oblatiōes q̄s remiſerūt tibi an̄ me oēs reges ⁊ q̄
B cunq̄ alia dona remiſerūt tibi et permitto tibi facere per
cuſſurā ꝓprij nūmiſmatis in regione tua. Hieruſalē autē
ſanctā eſſe ⁊ liberā: ⁊ oīa arma q̄ fabricata ſunt et preſidia
que cōſtruxiſti que tenes: maneāt tibi. Et omne debitū re
gis et q̄ futura ſunt regi ex hoc in totū tempus remittunt
tibi. Cum autē obtinuerimus regnū noſtrū glorificabimꝰ
te ⁊ gentē tuā et templū gloria magna: ita vt manifeſtetur
gloria veſtra in vniuerſa terra. Anno cēteſimo ſeptuageſi
C mo quarto exijt antiochus in terrā patrū ſuorū: ⁊ cōuene
runt ad eū oēs exercitus: ita vt pauci relicti eſſent cū tri
phone. Et inſecutus eſt eū antiochus rex et venit dorā fu
giens per maritimā. Sciebat eīm ꝙ cōgregata ſunt mala
in eū: et reliquit eū exercitus. Et applicuit antiochus ſup
dorā cum centū viginti milibꝰ virorū bellígeratorū ⁊ octo
milibus equitū. Et circuiuit ciuitatē: et naues a mari ac
ceſſerunt ⁊ vexabant ciuitatē a terra ⁊ mari et neminē ſine
bant ingredi vel egredi. Venit autē numenius et q̄ cū eo
fuerāt ab vrbe roma habētes epiſtolas regibus et regio
nibus ſcriptas: in quibꝰ cōtinebant hec. Lucius cōſul ro
manorū ptolomeo regi ſalutē. Legati iudeoꝝ venerūt ad
nos amici noſtri renouātes priſtinā amicitiā et ſocietatē:
miſſi a ſymone principe ſacerdotū ⁊ populo iudeoꝝ. Attu
D lerunt autē et clypeū aureū mnarū mille. Placuit itaq̄ no
bis ſcribere regibus et regionibꝰ: vt nō inferāt illis mala
neq̄ impugnēt eos ⁊ ciuitates eorū et regiones eorum: et
vt nō ferant auxiliū pugnātibus aduerſus eos. Viſū aūt
eſt nobis accipere ab eis clypeū. Si qui ergo peſtilentes
fugerunt de regione ipſoꝝ ad vos: tradite eos ſymoni prin
cipi ſacerdotū vt vindicet in eos ſcḋm legē ſuā. Hec eadem
ſcripta ſunt demetrio regi et attalo et arabe et arſaci: ⁊ in
al's ꝑ ſydoni. omnes regiones ſamſame et ſpartanis et delo ⁊ mydo † ſi
E tione et carie ⁊ ſamū ⁊ pamphiliā et liciā et alicarnaſim et
rhodū et faſelida: et choo et ſiden et arado et gortinam et
cnydū et cyprū et cyrenē. Exemplū autē eoꝝ ſcripſerūt ſy
moni principi ſacerdotū ⁊ populo iudeoꝝ. Antiochꝰ autē
rex applicuit caſtra in dorā ſcḋo admonēs ei ſemp manus
et machinas faciēs. Et cōcluſit triphonē ne ꝓcederet. Et
miſit ad eum ſymō duo milia virorū electorū in auxiliū: et
argentū et aurum et vaſa copioſa. Et noluit ea accipere:
ſed rupit oīa que pactus eſt cū eo antea et alienauit ſe ab
eo. Et miſit ad eum athenobiū vnum de amicis ſuis vt tra
ctaret cum ipſo dicēs. Vos tenetis ioppen et gazarā ⁊ ar
cem q̄ eſt in hieruſalem ciuitates regni mei fines earū deſola
F ſtis ⁊ feciſtis plagā magnā i terra ⁊ dn̄ati eſtis ꝑ multa lo
ca in regno meo. Nūc ergo tradite ciuitates quas occupa
ſtis: et tributa locoꝝ quibꝰ dn̄ati eſtis extra fines iudee.
Sin autē date ꝓ illis quingēta talēta argēti et exterminij
q̄d exterminaſtis et tributoꝝ ciuitatū alia talēta quingen
ta. Sin autē veniemus ⁊ expugnabimꝰ vos. Et venit athe
nobius amicꝰ regis in hieruſalē: ⁊ vidit gloriā ſymonis et
claritatē in auro et argēto: ⁊ apparatū copioſum: ⁊ obſtu
puit et retulit ei verba regis. Et reſpōdit ei ſymō: et dixit
ei. Neq̄ alienā terrā ſumpſimus neq̄ alienā detinemus: ſꝫ
hereditatē patrū noſtrorū que iniuſte ab inimicis noſtris
aliquo tēpore poſſeſſa eſt. Nos vero tēpꝰ habētes vendi
camus hereditatē patrū noſtroꝝ. Nam de ioppe et gaza
ra que expoſtulas: ipſi faciebāt in populo plagā magnā:
B ⁊ in regione noſtra. Horū damus talenta centū. Et non re
ſpondit ei athenobius verbū. Reuerſus autē cum ira ad
regē renūciauit ei verba iſta: et gloriā ſymonis ⁊ vniuerſa
que vidit. Et iratus eſt rex ira magna. Triphō autē fugit
naui in orthoſaida. Et conſtituit rex cēdebeū ducem ma
ritimū et exercitū peditū ⁊ equitū dedit illi: et mādauit il
li mouere caſtra cōtra faciē iudee. Et mādauit ei edificare
cedronē: et obſtruere portas ciuitatis: et debellare popu
lum. Rex autē perſequebat triphonē. Et peruenit cēde
beus iamniā: ⁊ cepit irritare plebē ⁊ cōculcare iudeam et
captiuare populū et interficere: et edificare cedronē. Et
collocauit illic equites et exercitū: vt egreſſi perambularēt
viam iudee ſicut conſtituit ei rex.

C. C. S. Duos filios miſit ſymon ad debellādū cādebeū ducem: ꝙ iudas filiꝰ ſymonis vulneratus eſt: occidit ſymō cum filijs ſuis in conuiuio: ioānes filius ſymonis ſuccedit patri ſuo in principatu ſacerdotum. Ca. XVI.

Et aſcēdit ioānes de gazaris ⁊ nūciauit ſymoni
A patri ſuo q̄ fecit cēdebeus in populo ipſoꝝ. Et
Bellum iugurtinum. vocauit ſymō duos filios ſuos ſeniores iudā ⁊
ioānē: et ait illis. Ego ⁊ fratres mei ⁊ domꝰ pa
tris mei expugnauimꝰ hoſtes iſrael ab adole
ſcētia vſq̄ in hūc diē ⁊ ꝓſperatū eſt in manibꝰ nr̄is libera
Caius marius. re iſrael aliquoties. Nūc aūt ſenui: ſꝫ eſtote loco meo ⁊ fra
tris mei: ⁊ egreſſi pugnate ꝓ gēte nr̄a. Auxiliū vero de ce
lo vobiſcū ſit. Et elegit de regiōe viginti milia viroꝝ belli
geratoꝝ et equites: et profecti ſunt ad cendebeū. Et dor
B mierunt in modin: ⁊ ſurrexerūt mane ⁊ abierūt in campū.
Et ecce exercitus copioſus in obuiā illis peditū ⁊ equitū:
⁊ fluuiꝰ torrēs erat inter mediū ipſorū. Et admouit caſtra
cōtra faciē eorū ipſe et populus eius. Et vidit populū tre
pidantē ad tranſfretandū torrentē: ⁊ tranſfretauit primꝰ.
Et viderūt eum viri. Et tranſierūt poſt eum. Et diuiſit po
pulum ⁊ equites in medio peditū. Erat aūt equitatꝰ aduer
Bellū cymbricum. ſariorum copioſus nimis. Et exclamauerūt ſacris tubis:
et in fugā conuerſus eſt cēdebeus et caſtra eius: et ecide
runt ex eis multi vulnerati: reſidui autē in munitionē fuge
runt. Tunc vulneratus eſt iudas frater ioannis. Ioannes
C autē inſecutꝰ eſt eos donec venit cedronē quā edificauit:
et fugerūt vſq̄ ad turres q̄ erāt in agris azoti: et ſuccēdit
eas igni. Et ceciderunt ex illis duo milia virorū. Et reuer
Sylla romanꝰ. ſus eſt in iudeā in pace. Et ptolomeus filius abobi conſti
tutus erat dux in cāpo hierico: et habebat argentū et au
rum multū. Erat eīm gener ſummi ſacerdotis. Et exaltatū
eſt cor eiꝰ: et volebat obtinere regionē: ⁊ cogitabat dolū
aduerſus ſymonem et filios eius vt tolleret eos. Symon
aūt perambulās ciuitates q̄ erāt in regione iudee ⁊ ſolitu
dine gerens earū deſcēdit in hierico ipſe et matathias fi
.i. februarij lius eiꝰ et iudas: anno cēteſimo ſeptuageſimoſeptimo mē
ſe vndecimo. Hic eſt menſis ſabath: Et ſuſcepit eos filius
Bellum ſociale abobi in munitiunculā que vocatur doch cum dolo quam
edificauit. Et fecit eis conuiuiū magnum: et abſcōdit illic
Bellum mitridaticum. viros. Et cum inebriatus eſſet ſymon et filij eius ſurrexit
ptolomeus cum ſuis: et ſumpſerunt arma ſua: et intraue
Bellum ciuile. runt in cōuiuiū et occiderūt eū et duos filios eius ⁊ quoſ
dam pueros eius. Et fecit deceptionē magnā in iſrael: et
Catiline coniuratio. reddidit mala pro bonis: et ſcripſit hec ptolomeus: ⁊ mi
ſit regi vt mitteret ei exercitū in auxiliū: et traderet ei re
Creticū bellū. gionem et ciuitates eorum ⁊ tributa. Et miſit alios in ga
zaram tollere ioannē: ⁊ tribunis miſit epiſtolas vt venirēt
ad ſe et daret eis argentū et aurum et dona. Et alios miſit
occupare hieruſalē et montē tēpli. Et precurrēs quidam
nūciauit ioāni in gazara: quia perijt pater eius et fratres
eius: et quia miſit te quoq̄ interfici. Ut audiuit autē vehe
menter expauit: et comprehendit viros qui venerant per
dere eum: et occidit eos. Cognouit enim quia querebant

perdere eſt. Et cetera ſermonū ioānis ⁊ bellorū eius ⁊ bo
Julius ceſar. Pōpei⁹ magn⁹ Marcus tull⁹ cicero. narum virtutū quibus fortiter geſſit: et edificij murorum
quos extruxit ⁊ rerum geſtarū eius: ecce hec ſcripta ſunt
in libro dierū ſacerdotij eius: ex quo factus eſt princeps
ſacerdotum poſt patrem ſuum.

¶ Explicit liber primus Machabeorum.

¶ Incipit ſecundus.

¶ Ca. S. Judeis in egypto dicūt iudei q̄ ſunt hieroſoly
mis ſalutē. q̄ antioch⁹ occiſus eſt in tēplo nanee et q̄ cum
eo erant: de igne ſacrificij abſcondito in puteo: oratio nee
mie talis erat q̄ regi perſarum manifeſtū factum eſt mira
culum mutationis ignis ⁊ aque ⁊ econuerſo. Capi. I.

A Fratrib⁹ q̄ ſunt
per egyptū iudeis ſalutē dicunt
fratres q̄ ſunt in hieroſolymis
iudei ⁊ qui in regione iudea: et pacem bo
nam. Benefaciat vobis deus: et memine
rit teſtamēti ſui qd̄ locutus eſt ad abraam
B ⁊ iſaac ⁊ iacob ſeruorū ſuorū fideliū: et det
vobis cor oībus vt colatis eum: ⁊ faciatis
eius voluntatē corde magno ⁊ aīo volenti. Adaperiat cor
veſtrū in lege ſua ⁊ in preceptis ſuis: ⁊ faciat pacē. Exau
diat orationes veſtras: ⁊ recōcilieꝛ vobis nec vos deſerat
in tēpore malo. Et nūc hic ſum⁹ orātes p vobis. Regnan
te demetrio anno centeſimo ſexageſimonono. nos iudei
ſcripſimus vobis in tribulatione ⁊ impetu qui ſuperuenit
vobis in iſtis annis ex quo receſſit iaſon a ſancta terra ⁊ a
regno. Portā ſuccenderūt: ⁊ effuderunt ſanguinē innocen
decēbris. C tem. Et orauimus ad dn̄m ⁊ exauditi ſumus: ⁊ obtulimus
ſacrificiū ⁊ ſimilaginē: ⁊ accēdimus lucernas: ⁊ propoſuim⁹
panes. Et nunc frequētate dies ſenophegie mēſis caſleu.
Anno cēteſimo octogeſimooctauo populus qui eſt hiero
ſolymis ⁊ in iudea ſenatuſq̄ ⁊ iudas: ariſtobolo magiſtro
ptolomei regis qui eſt de gn̄e chriſtorum ſacerdotū ⁊ his
qui in egypto ſunt iudeis: ſalutē ⁊ ſanitatē. De magnis pe
riculis a deo liberati magnifice grās agimus ipſi vt pote
qui aduerſus talē regē dimicauimus. Ipſe eīn ebullire fe
cit de perſide eos qui pugnauerūt cōtra nos ⁊ ſanctā ciui
tatem. Nā cum in perſide eſſet dux ipſe ⁊ cū ipo immenſus
exercitus cecidit in tēplo nanee: concilio decept⁹ ſacerdo
alr̄ ſecō. D tum nanee. Etenī cū † ea habitaturus venit ad locū antio
chus ⁊ amici eius et vt acciperet pecunias multas dotis
nomine. Cūq̄ propoſuiſſent eas ſacerdotes nanee: et ipſe
cum paucis ingreſſus eſſet intra ambitū phani clauſerunt
templū. Cum autē intraſſet antiochus: apertoq̄ occulto
aditu tēpli mittētes lapides percuſſerūt ducē ⁊ eos q̄ cū
eo erant: ⁊ diuiſerūt mēbratim: ⁊ capitibus amputatis fo
Decēbris. ras proiecerūt. Per oīa bn̄dictus deus q̄ tradidit impios.
Facturi igitur quinta ⁊ viceſima die mēſis caſleu purifica
tionem templi neceſſariū duximus ſignificare vobis: vt et
vos quoq̄ agatis diē ſcenophegie: et diē ignis qui datus
E eſt qn̄ neemias edificato tēplo et altari obtulit ſacrificia.
Nā cum in pſidē ducerent patres noſtri ſacerdotes qui
tūc cultores dei erāt acceptū ignē de altari occulte abſcō
derunt in valle vbi erat pute⁹ altus ⁊ ſiccus: ⁊ in eo contu
ſ. q. i. c. ſicut cu nachus. de cōle. miſ. c. ſi. tati ſunt eū: ita vt oībus ignotus eſſet locus. Cum autē pre
terijſſent anni multi: ⁊ placuit deo vt mitteretur neemias a
rege perſidis nepotes ſacerdotū illorū q̄ abſcōderāt miſit
ad requirendū ignē. Et ſicut narrauerūt nobis: nō inuene
runt ignē ſed aquā craſſam. Et iuſſit eos haurire et afferre
ſibi et ſacrificia q̄ impoſita erant iuſſit ſacerdos neemias
aſpergi ipſa aqua: ⁊ ligna et q̄ erāt ſuppoſita. Vtq̄ hoc fa
ctum eſt ⁊ tp̄s affuit quo ſol refulſit q̄ prius erat in nubilo:
accēſus eſt ignis magn⁹ ita vt oēs mirarentꝛ. Orationem
F aūt faciebāt oēs ſacerdotes dū cōſumaretꝛ ſacrificium io
natha inchoāte: ceteris aūt reſpondētib⁹. Et neemie erat
oratio hūc habēs modū. Dn̄e de⁹ oīm creator terribilis
⁊ fortis iuſtus ⁊ miſericors q̄ ſolus es bonus: rex ſolus et
preſtās ſol⁹ iuſt⁹ et oīpotens ⁊ eternus q̄ liberas iſrael de
oī malo q̄ feciſti patres electos: ⁊ ſctificaſti eos: accipe ſa
crificiū pro vniuerſo pp̄lo tuo iſrael: ⁊ cuſtodi partē tuā et
ſctifica. Cōgrega diſpſionē nrāz: libera eos q̄ ſeruiūt gēti
bus ⁊ cōtēptos ⁊ abomiatos reſpice: vt ſciāt gentes q̄ tu
es de⁹ nr̄. Afflige opprimētes nos ⁊ cōtumeliā faciētes in
ſupbia. Cōſtitue pp̄lū tuū in loco ſctō tuo ſicut dixit moy
ſes. Sacerdotes aūt pſallebāt hymnos vſq̄ quo conſum
ptū eſſet ſacrificiū. Cū aūt cōſumptū eēt ſacrificiū ex reſi
B dua aqua neemias iuſſit lapides maiores perfundi. Quod vt
factū eſt ex eis flāma accēſa eſt: ſꝫ ex lumine qd̄ refulſit ab
altari cōſumpta eſt. Vt vo manifeſtata eſt res: renūciatum
eſt regi pſarū q̄ in loco i quo ignē abſcōderāt hi q̄ trāſlati
fuerāt ſacerdotes aqua apparuit de qua neemias ⁊ q̄ cū
eo erāt purificauerūt ſacrificia. Cōſiderās aūt rex ⁊ rē di
ligēter examinās fecit ei templū: vt pbaret qd̄ factū erat.
Et cum pbaſſet ſacerdotibus donauit multa bona et alia ſ. q. i. c. ſic
atq̄ alia munera: ⁊ accipiens manu ſua tribuebat eis. Ap dus.
pellauit autē neemias hūc locū nepthar quod interpreta
tur purificatio. Vocatur autem apud plures nephi.

¶ C. S. Vbi arca ⁊ altare iclūſa ſunt in mōte a hieremia
propheta: de quinq̄ libris iaſonis in vnum redactis.

Capitulum. II.

Inueniꝛ aūt in deſcriptiōib⁹ hieremie pro
A phete q̄ iuſſit eos ignē accipe q̄ trāſmigra
Deut. B bantꝛ vt ſignificatū eſt ⁊ vt mādauit trāſmi
gratis. Et dedit illis legē ne obliuiſcerentꝛ
pcepta dn̄i ⁊ vt nō exerrarēt mētib⁹ vidē
tes ſimulachra aurea ⁊ argētea ⁊ ornamē
ta eorū. Et alia hmōi dicēs hortabatꝛ ne legē amouerent a
corde ſuo. Erat aūt in ipa ſcriptura: qm̄o tabernaculū ⁊ ar
cā iuſſit ppheta diuino rn̄ſo ad ſe facto comitari ſecū vſq̄
quo exijt in mōtē in quo moyſes aſcēdit ⁊ vidit dei heredi
tatē. Et veniēs ibi hieremias inuenit locū ſpelūce: ⁊ taber
naculū ⁊ arcā ⁊ altare icēſi intulit illuc: ⁊ oſtiū obſtruxit. Et
acceſſerūt q̄dā ſimul q̄ ſequebantꝛ vt notarēt ſibi locū ⁊ nō
potuerūt inuenire. Vt aūt cognouit hieremias culpās illos
dixit q̄ ignot⁹ erit loc⁹ donec cōgreget de⁹ cōgregationē
pp̄li ⁊ ppiti⁹ fiat. Et tūc dn̄s oſtēdet hec: ⁊ apparebit ma C
ieſtas dn̄i: ⁊ nubes erit ſicut ⁊ moyſi manifeſtabatꝛ: ⁊ ſicut
cū ſalomō petijt vt loc⁹ ſctificaretꝛ magno deo manifeſta Reg. 8. c.
bat hec. Magnifice etenī ſapiētiā tractabat: ⁊ vt ſapiētiā
hn̄s obtulit ſacrificiū dedicatiōis ⁊ cōſummationis tēpli.
Sicut ⁊ moyſes orabat ad dn̄ꝫ: ⁊ deſcēdit ignis de celo et
cōſumpſit holocauſtū: ſic ⁊ ſalomō orauit ⁊ deſcēdit ignis
de celo ⁊ cōſumpſit holocauſtū: ⁊ dixit moyſes eo q̄ nō ſit
† comeſtū qd̄ erat p pctō cōſumptū eſt. Similr̄ ⁊ ſalomō alr̄ ⁊ nō ſit tum.
octo dieb⁹ celebrauit dedicationē. Inferebantꝛ aūt in de alr̄ ⁊ nō ſit D
ſcriptiōib⁹ ⁊ cōmētarijs neemie hec eadē ⁊ q̄liter cōſtruēs
bibliothecā cōgregauit de regiōib⁹ libros ⁊ pphetarū ⁊
dauid: ⁊ ep̄l'as regū ⁊ de donarijs. Sīlr̄ aūt ⁊ iudas ea q̄ d
deciderat p bellū qd̄ nobis acciderat cōgregauit oīa ⁊ ſūt apd̄
nos. Si ergo deſideratis hec mittite q̄ perferant vobis.
Acturi itaq̄ purificationē ſcripſim⁹ vobis. Bn̄ g̃ facietis
ſi egeritis hos dies. De⁹ aūt q̄ liberauit pp̄lꝫ ſuū ⁊ reddi
dit hereditatē oīb⁹ ⁊ regnū ⁊ ſacerdotiū ⁊ ſctificationē ſi
cut pmiſit in lege ſperam⁹ q̄ cito nr̄i miſerebitꝛ ⁊ cōgrega
bit de ſub celo in locū ſanctū. Eripuit eīn nos de magnis
periculis: et locū purgauit. De iuda vo machabeo et fra
tribus eius et de tēpli magni purificatione et de are dedi
catione ſed ⁊ de prelijs que pertinēt ad antiochū nobilem
et filiū eius eupatorē et de illuminationib⁹ q̄ de celo facte
ſunt ad eos q̄ p iudeis fortiter fecerūt ita vt vniuerſam re
gionē cū pauci eſſent vindicarēt: ⁊ barbarā multitudinē fu
garēt ⁊ famoſiſſimū in toto orbe tēplū recuperarēt: ⁊ ciui
tatem

al' ✝ aſcende tatē liberarēt: ⁊ vt leges q̄ ✝ abolite erāt reſtituerent̄ dn̄o
F cū oī trāquilitate ꝓpitio facto illis. Jtēq; ab iaſone cyre-
neo q̄nq; libris cōprehēſa tētauimus nos vno volumie bre
uiare. Cōſiderātes em̄ multitudinē libroꝝ ⁊ difficultatem
volētibꝰ aggredi narratiōes hyſtoriarū ꝓpter multitudi-
nē rerū curauimꝰ volētibꝰ q̄dē legere vt eſſet animi oble-
ctatio: ſtudioſis ꝟo vt faciliꝰ poſſint memorie ꝯmēdare: oī
bus aūt legētibꝰ vtilitas cōferat̄. Et nobis q̄dē ipſis qui
hoc opꝰ breuiādi cā ſuſcepimꝰ nō facilē laborē: imo ꝟo ne
D gociū plenū vigiliarū ⁊ ſudoris aſſumpſimꝰ. Sicut hi q̄ p̄-
parāt cōuiuiū: ⁊ q̄rūt alioꝝ volūtati parere ꝓpter multo-
rū grāꝫ libēter laborē ſuſtinemꝰ: ꝟitatē q̄dē de ſingulis au
toribꝰ ꝯcedētes: ipi aūt ſꝫ datā formā breuitati ſtudētes.
Sicut em̄ noue domꝰ architecto de vniuerſa ſtructura cu-
rādū ē: ei vero q̄ pīgere curat q̄ apta ſunt ad ornatū exq̄rē
da ſūt: ita eſtimādū ē ⁊ ī nobis. Et em̄ itellectū colligere ⁊
✝ inquirere ordinare ſermonē ⁊ carioſiꝰ ptes ſingulas q̄q; ✝ diſq̄rere
hyſtorie ꝯgruit autori: breuitatē ꝟo dictiōis ſectari: ⁊ exe
cutiōes rerū vitare breuitati cōcedēdū eſt hinc ḡ narratio
nē incipiemꝰ: de prefatiōe tm̄ dixiſſe ſufficiat. Stultū etem̄
eſt ante hyſtoriaꝫ effluere: in ipſa autem hyſtoria ſuccingi.
¶ C.S. Prodidit ſymō dona tēpli dei. Mittit̄ heliodo-
rus vt ea auferret: ſacerdotes et pplˀs dep̄cabant̄ dn̄m vt
A deposita cuſtodiant̄ heliodorus volēs ſpoliare tēplū cor-
reptꝰ eſt: liberat̄ a plaga per ſacrificiū oblatū. Ca.III.

Igit̄ cūꝫ ſctā ciuitas habitaret̄ in oī pace. leges
aūt adhuc optime cuſtodirent̄ ꝓpter onie pon-
tificis diſpoſitionē et pietatē ⁊ aīos odio hn̄tes
mala: fiebat vt et ipſi reges ⁊ pn̄cipes locū ſum
mo honore dignū ducerēt: ⁊ tēplū maximis muneribus il-
luſtrarēt: ita vt ſeleucꝰ aſie rex de redditibꝰ ſuis preſtaret
oēs ſumptꝰ ad miniſteriū ſacrificioꝝ ptinētes. Symō aūt
de tribu bēiamin p̄poſitꝰ tēpli cōſtitutꝰ cōtēdebat obſiſtē
te ſibi pn̄cipe ſacerdotū: iniquū aliq̄d ī ciuitate moliri. Sꝫ
cū vincere oniā nō poſſet venit ad apolloniū tharſe filium:
q̄ eo tp̄e erat dux celeſſyrie ⁊ phenicis: ⁊ nūciauit ei pecu-
nijs innumerabilibꝰ plenū eſſe erariū hieroſolymis: ⁊ cōes
B copias imēſas eſſe q̄ nō ptinēt ad rōnē ſacrificioꝝ: eſſe aūt
poſſibile ſub ptāte regis cadere vniuerſa. Cūq; retuliſſet
ad regē apolonīꝰ de pecunijs q̄ delate erant: ille accitū he
liodorū q̄ erat ſup negocia eiꝰ: miſit cū mādatis vt p̄dictaꝫ
pecuniaꝫ trāſportaret. Statiq; heliodorꝰ iter ē aggreſſus
ſpecie q̄dē q̄ſi p celeſſyriā ⁊ phenicē ciuitates eēt peragra
turꝰ: re ꝟa aūt regis ꝓpoſitū pfecturꝰ. Sꝫ cū veniſſet hie-
roſolymā: ⁊ benigne a ſummo ſacerdote in ciuitate eſſet ex
ceptus narrauit de dato indicio pecuniaꝝ: ⁊ cuius rei grā
adeſſet apuit. Jnterrogabat aūt ſi vere hec ita eſſent. Tūc
ſummꝰ ſacerdos oñdit depoſita eē hec ad victualia vidua
rū ⁊ pupilloꝝ: q̄dā ꝟo eē hircani thobie viri valde eminē
C tis ī his q̄ detulerat ipiꝰ ſymō. Uniuerſa aūt argēti talēta
eſſe quadrigēta ⁊ auri ducēta: decipi ꝟo eos q̄ crediddiſſet
loco ⁊ tēplo qd̄ p vniuerſum mundū honorat̄ p ſui venera
tiōe ⁊ ſctitate oino ipoſſibile eſſe. At ille p his q̄ habebat ī
mādatꝫ a rege dicebat oī gn̄e regi ea eē deferēda. Cōſtitu
ta aūt die itrabat de his hiliodorꝰ ordinaturꝰ. Nō modi-
ca ꝟo per vniuerſaꝫ ciuitatē erat trepidatio. Sacerdotes
aūt añ altare cū ſtolis ſacerdotalibꝰ iactauerūt ſe: ⁊ inuo-
cabāt de celo eū qui de depoſitis legē poſuit: vt his q̄ de-
poſuerāt ea ſalua cuſtodiret. Jā ꝟo q̄ viderat ſummi ſacer
D dotis vultū mēte vulnerabat̄. Facies em̄ ⁊ color imutatus
declarabat internū animi dolorē. Circūfuſa em̄ erat meſti
cia q̄dā viro: et horror corpis p quē manifeſtꝰ aſpiciētibꝰ
dolor cordis eiꝰ efficiebat̄. Alij etiā ꝯgregati de domibus
cōfluebant publica ſupplicatiōe obſecrātes p eo q̄ in cō-
tēptū locus eſſet venturus: accincteq; mulieres cilitijs pe
ctus p plateas cōfluebāt: ſed ⁊ virgines q̄ cōcluſe erāt p
currebāt ad oniā: alie aūt ad muros: q̄dā vero p feneſtras
aſpiciebāt vniuerſe aūt ꝓtendētes manꝰ in celuꝫ depreca
bant̄. Erat em̄ miſeria cōmixte multitudinis et magni ſa-
cerdotis in agone ꝯſtituti expectatio. Et hi q̄dem inuoca
bāt oipotentē deū: vt credita ſibi his q̄ crediderāt cū oī in
tegritate cōſeruarent̄. Heliodorꝰ aūt qd̄ decreuerat perfi
ciebat: eodē loco ipſe cū ſatellitibꝰ circa erariū p̄ſ̄s. Sed
ſpūs oipotētis dei magnā fecit ſue oſtēſiōis euidētiaꝫ: ita
vt oēs q̄ auſi fuerāt parere ei ✝ ruentes dei virtute in diſſo E
lutionē ⁊ formidinē cōuerterentur. Apparuit em̄ illis q̄dā al' ✝ intuentes dei virtutem.
equꝰ terribilē habēs ſeſſorē: optimis operimētis adorna-
tus. Jſq; cū ipetu heliodoro priores calces eliſit. Qui aūt
ei ſedebat videbat̄ arma hr̄e aurea. Alij etiā apparuerunt
duo iuuenes ꝟtute decori: optimi glīa ſpecioſiq; amictu q̄
circūſteterūt eū ⁊ exvtraq; pte flagellabāt ſine itermiſſiōe
multis plagis verberātes. Subito autēꝫ heliodorꝰ conci F
dit in terrā eūq; multa caligine circūfuſum rapuerūt atq;
in ſella geſtatoria poſitū eiecerūt. Et is q̄ cū multis curſo-
ribꝰ ⁊ ſatellitibꝰ p̄dictū igreſſus eſt erariū: portabat̄ nul-
lo ſibi auxiliū ferēte: manifeſta dei cognita virtute. Et ille
q̄dē per diuinā virtutē iacebat mutꝰ: atq; oī ſpe ⁊ ſalute p̄
uatꝰ. Hi aūt dn̄m bn̄dicebāt: q2 magnificabat locū ſuūꝫ et
tēplū qd̄ pauloante timore ac tumultuerat plenuꝫ apparē
te oipotēte dn̄o gaudio ⁊ leticia repletuꝫ eſt. Tunc ꝟo ex
amicis heliodori q̄dā rogabāt cōfeſtim oniā vt inuocaret
altiſſimū: vt vitā donaret ei q̄ in ſupremo ſpū erat conſtitu
tus. Cōſiderās autē ſummꝰ ſacerdos ne forte rex ſuſpica G
ret̄ maliciā aliquā ex iudeis circa heliodoruꝫ cōſummatā:
obtulit p ſalute viri hoſtiā ſalutarē. Cūq; ſummꝰ ſacerdos
exoraret: idē iuuenes eiſdē veſtibꝰ amicti ſtātes heliodo
ro dixerūt. onie ſacerdoti grās age. Nā ꝓpter eū dn̄s tibi
vitā donauit. Tu aūt ✝ a deo flagellatꝰ nūcia oībꝰ magna- al' ✝ ab eo.
lia dei ⁊ ptātem. Et his dictis nō cōparuerunt. Heliodo-
rus autē hoſtia deo oblata ⁊ votis magnis ꝓmiſſis ei qui
viuere illi cōceſſit: ⁊ onie gratias agens: recepto exercitu
repedabat ad regeꝫ. Teſtabat̄ autē oībꝰ ea que ſub oculis
ſuis viderat opa magna dei. Cū aūt rex iterrogaſſet helio
dorū q̄s eſſet aptꝰ adhuc ſemel hieroſolimaꝫ mitti: ait. Si
quē habes hoſtē aut regni tui īſidiatorē: mitte illuc ⁊ flage
latū eū recipies: ſi tm̄ euaſerit: eo q̄ in loco ſit vere dei q̄dā
virtꝰ. Nā ipſe qui hꝫ in celis habitationē viſitator ⁊ adiu-
tor eſt loci illiꝰ: ⁊ veniētes ad malefaciēdū percutit ac per
dit. Jgitur de heliodoro ⁊ erarij cuſtodia ita res ſe habet.
¶ C.S. De inſidijs ſymonis proditoris circa oniā ſacer-
dotē. Jaſon ſup onie maneribꝰ corrupit regeꝫ antiochum
pro ſacerdotio adipiſcendo: ſacerdotes neglectis ſacrifi-
cijs feſtināt ad ludū paleſtre: iaſon mittit argentum ad ſa-
crificiū herculis: miſſus menelaus a iaſone ad regem. Ja-
ſonem a ſacerdotio excluſit: at hoc ammoto ſucceſſit lyſi-
macus frater eius. Occidit̄ andronicus: quia oniā ſacer-
dotē ipſe prius doloſe interfecerat. lyſimacꝰ a populo oc-
ciditur ꝓpter ſacrilegia. Contra menelaum ad regem cau
ſa agitur: menelaus propter potentium auariciam permā
ſit in poteſtate creſcēs etiam in malia. Ca.IIII.

Symon autē p̄dictꝰ pecuniarū ⁊ patrie delator
male loquebat̄ de onia tāq; ipſe heliodorū in A
ſtigaſſet ad hec: ⁊ ipſe fuiſſet icētor maloꝝ: pui
ſoremq; ciuitatis ac defenſorē gentis ſue ⁊ emu
latorē legis dei audebat inſidiatorem regni dicere. Sed
cum inimicitie in tantum procederent vt etiam per quoſ-
dam ſymonis neceſſarios homicidia fierent conſiderans
onias periculum contentionis et appollinium inſanire vt
pote ducem celeſſirie et phenicis ad augendam maliciam
ſymonis ad regem ſe contulit: nō vt ciuium accuſator ſed
cōmunē vtilitatē apud ſemetipſum vniuerſe multitudinis
conſiderans. Uidebat em̄ ſine regali prouidentia impoſſi
bile eſſe pacē rebꝰ dari nec ſymonē poſſe ceſſare a ſtulticia
ſua. Sed poſt ſeleuci vite exceſſum cum ſuſcepiſſet regnuꝫ 1.q.c. ſicut enu- dens.

antiochus: qui nobilis appellabat̃ ambiebat iaſon frater
onie ſummũ ſacerdotiũ: adito rege ꝓmittẽs ei argenti ta⸗
lenta trecenta ſexaginta: ⁊ ex redditib⁹ alijs talenta octa
B ginta. Super hoc ꝓmittebat ⁊ alia cẽtũ quinquaginta: ⁊ ſi
poteſtati ei⁹ cõcederet̃ gymnaſiũ ⁊ ephebiã ſibi conſtitue
re: ⁊ eos q̄ hieroſolymis erãt anthiochenos ſcribere. Qḋ
cũ rex annuiſſet ⁊ obtinuiſſet pꝛincipatũ ſtatim ad gentilẽ
ritũ cõtribules ſuos transferre cepit. Et amotis his q̄ hu
manitatis cauſa iudeis a regib⁹ fuerãt cõſtituta: per ioan
al's † filium. nẽ † patrẽ eupolemij qui apud romanos de amicitia et ſo
cietate funct⁹ ẽ legatiõe legitima ciuiũ iura deſtituẽs pra⸗
ua iſtituta ſanciebat. Et eñ auſus eſt ſub ipa arce gymna
C ſiũ cõſtituere: ⁊ optimos quoſq̄ epheboꝝ in lupanaribus
ponere. Erat aũt hoc nõ initiũ ſ3 icremẽtũ quoddã ⁊ pꝛo⸗
fect⁹ gẽtilis ⁊ alienigene cõuerſatiõis ꝓpter impij ⁊ nõ ſa
cerdotis iaſonis nephariũ ⁊ inauditũ ſcelus ita vt ſacerdo⸗
tes iã nõ circa altaris officia dediti eſſent: ſ3 cõtẽpto tẽplo
⁊ ſacrificijs neglectis feſtinarẽt pticipes fieri paleſtre: ⁊ ꝓ
bitionis ei⁹ iniuſte: ⁊ in exercitijs diſci: ⁊ patrios quidem
honoꝛes nihil habentes grecas gloꝛias optimas arbitra
bant̃. Quaꝝ gratia periculoſa eos cõtẽtio habebat: ⁊ eo⸗
rũ iſtituta emulabant̃: ac per oia his conſimiles eſſe cupie
bãt: quos hoſtes ⁊ perẽptoꝛes habuerãt. In leges eñ di⸗
uinas ipie agere ipune nõ cedit. S3 hoc tẽpus ſequẽs de
clarabit. Cũ aũt quinquẽnalis agõ tyꝛo celebꝛaret̃: et rex
pñs eſſet. miſit iaſon facinoꝛoſos ab hieroſolymis viros
pctõꝛes poꝛtãtes argẽti didragmas trecẽtas in ſacrificiũ
herculis. quas poſtulauerũt hi qui aſpoꝛtauerunt ne in ſa
crificijs erogarent̃. q2 nõ opoꝛteret. ſ3 in alios ſumpt⁹ eas
deputari. S3 hec oblata ſunt q̄dẽ ab eo q̄ miſerat in ſacri⸗
ficiũ herculis: ꝓpter pñtes aũt date ſunt in fabꝛicã nauiu3
al's † mnisthei. triremiũ. Miſſo aũt in egyptũ apollonio † neſtei filio pro
pter pꝛimates ptolomei philometoꝛis regis: cũ cognouiſ
ſet antioch⁹ alienũ ſe a negotijs regni effectũ pꝛopꝛijs vti⸗
litatib⁹ cõſulẽs: ꝓfectus inde venit iopen et inde hieroſo⸗
lymã. Et magnifice ab iaſone ⁊ ciuitate ſuſceptus cum fa⸗
culaꝝ luminib⁹ ⁊ laudib⁹ igreſſus eſt in inde in phenicẽ ex
ercitũ cõuertit. Et poſt triẽnij tp̄s miſit iaſon menelaũ ſu⸗
D pradicti ſymonis fratrẽ poꝛtante3 pecunias regi: et de ne⸗
gotijs neceſſarijs rñſa platurũ. At ille cõmendat⁹ regi cu3
magnificaſſet faciẽ ptãtis ei⁹: in ſemetipm retoꝛſit ſummũ
ſacerdotiũ ſuperponẽs iaſoni talẽta argẽti trecenta. Acce
ptiſq̄ a rege mãdatis venit: nihil quidẽ habẽs dignum ſa
cerdotio: animos ꝟo crudelis tyꝛãni: ⁊ fere belue iram ge
rẽs. Et iaſon quidẽ q̄ ꝓpꝛiũ fratrẽ captiuauerat ipſe dece
ptus ꝓfug⁹ in ammanitẽ expulſus eſt regionẽ. Menela⁹
autẽ pꝛincipatũ q̄dẽ obtinuit: de pecunijs vero regi ꝓmiſ⸗
ſis nihil agebat cũ exactionẽ faceret ſoſtratus q̄ arci erat
ꝑpoſit⁹. Ma3 ad hũc exactio vectigaliũ ptinebat. Quã ob
E cãm vterq̄ ad regẽ ſunt euocati. Et menela⁹ amot⁹ eſt a ſa
cerdotio ſuccedẽte lyſimacho fratre ſuo: ſoſtrat⁹ aũt ꝑla⸗
tus eſt cyprijs. Et cũ hec agerentur contigit tharſenſes ⁊
mallotas ſeditionẽ mouere eo q̄ antiochi regis cõcubine
dono eſſent dati. Feſtinanter itaq̄ rex venit ſedare illos:
relicto ſuffecto vno ex comitib⁹ ſuis andronico. Rat⁹ aũt
menelaus accepiſſe ſe tp̄s opoꝛtunum aurea quedã vaſa e
tẽplo furat⁹ donauit andronico. ⁊ alia vẽdiderat tyꝛo et ꝑ
vicinas ciuitates. Qḋ cũ certiſſime cognouiſſet onias ar⸗
guebat eũ: ipſe in loco tuto ſe ꝯtinẽs ãtiochie ſec⁹ daphnẽ
Vñ menela⁹ accedẽs ad andronicũ: rogabat vt oniã iterfi
ceret. Qui cũ veniſſet ad oniã ⁊ datis dextris cũ iureiurã
do q̄uis eſſet ei ſuſpect⁹ ſuaſiſſet de aſylo pꝛocedere ſtati3
eũ peremit nõ verit⁹ iuſtitiã. Ob quam cãm nõ ſolũ iudei:
ſed etiã alie quoq̄ natiões idignabant̃ et moleſte ferebãt
de nece tanti viri iniuſta. Sed regreſſum regẽ de cilicie lo
cis adierunt iudei apud antiochiã ſimul ⁊ greci cõqueren
F tes de iniqua nece onie. Cõtriſtatus itaq̄ eſt animo antio
chus ꝓpter oniã: ⁊ flex⁹ ad miſericoꝛdiã lachꝛimas fudit:
recoꝛdat⁹ defuncti ſobꝛietatem ⁊ modeſtiã. Accẽſiſq̄ ani⸗
mis andronicũ purpura exutũ ꝑ totã ciuitatẽ iubet circũ⸗
duci ⁊ in eodẽ loco in quo in oniã ipietatẽ cõmiſerat ſacri⸗
legũ vita pꝛiuari. dño illi cõdignã retribuẽte penã. Mul⸗
tis aũt ſacrilegijs i tẽplo a lyſimacho cõmiſſis menelai cõ
ſilio ⁊ diuulgata fama: cõgregata eſt multitudo aduerſum
lyſimachũ multo iã auro expoꝛtato. Turbis aũt inſurgẽti⸗
bus ⁊ aïs ira repletis: lyſimach⁹ armatis fere tribus mili
bus iniq̄s manib⁹ vti cepit: duce q̄dã tyꝛãno etate pariter
⁊ demẽtia ꝓuecto. S3 vt itellexerũt conatũ lyſimachi. alij
lapides alij fuſtes validos arripuere q̄dã ꝟo cinerẽ in lyſi
machũ iacere. Et multi quidẽ vulnerati: q̄dã aũt ⁊ ꝓſtrati G
oẽs ꝟo in fugã cõuerſi ſunt. Ip̄3 etiã ſacrilegiũ ſec⁹ erariũ
iterfecerũt. De his ergo cepit iudiciũ aduerſus menelaũ
agitari. Et cũ veniſſet rex tyꝛũ: ad ipm negociu3 detulerũt
miſſi tres viri a ſenioꝛib⁹. Et cũ superaret̃ menela⁹ ꝓmiſit
ptolomeo multas pecunias dare ad ſuadendũ regi. Itaq̄
ptolome⁹ i quodã atrio poſitũ quaſi refrigerãdi grã regẽ
adijt ⁊ deduxit a ſnia. ⁊ menelaũ q̄dẽ vniuerſe malicie reu3
criminib⁹ abſoluit: miſeros aũt qui etiam ſi apud ſcythas
cãm dixiſſent inocẽtes iudicarent̃ hos moꝛte dãnauit. Ci⸗
to ergo iniuſtã penã dederũt: q̄ ꝓ ciuitate ⁊ ppl'o et ſacris
vaſis cãm proſecuti ſunt. Quãobꝛe3 tyꝛij quoq̄ indignati:
erga ſepultura3 eoꝛum liberaliſſimi extiterũt. Menelaus
autem pꝛopter auariciã eoꝛũ qui in potẽtia erãt permane
bat in poteſtate: creſcẽs in malicia ad inſidias ciuium.

¶ C.S. De ſignis celeſtib⁹ factis in hierl'm. de moꝛte ia⸗
ſonis ꝑſecutoꝛis ciuiũ: antiochus ꝑſequẽs iudã. ppl'o occi
ſo tẽplũ ſpoliauit ductoꝛe menelao ⁊c. qḋ nõ ꝓpter locum
gentẽ: ſ3 ꝓpter gẽtẽ locũ dñs elegit: antiochus regrediẽs
antiochiã reliq̄t ꝑfectus iudeoꝛũ ꝑſecutoꝛes. Iubet apo⸗
loniũ oẽs iudeos occidere mulieres ⁊ iuuenes vẽdere. Iu
das machabe⁹ moꝛe ferarũ vixit in deſerto. Ca. V.

E o de tpe antioch⁹ ſcdã ꝓfectionẽ parauit in egy A
ptũ. Cõtigit aũt ꝑ vniuerſa3 hieroſolimoꝝ ciui
tatẽ videri dieb⁹ q̄dragita ꝑ aera eq̄tes diſcur
rẽtes auratas ſtolas hñtes ⁊ haſtas q̄ſi coho⸗
tes armatas: ⁊ curſus equoꝝ ꝑ oꝛdiẽs digeſtos: ⁊ ꝯgreſſiõ
nes fieri q̄ min⁹ ⁊ ſcutoꝝ mot⁹ ⁊ galeatoꝝ multitudinẽ gla
dijs diſtrictis ⁊ teloꝝ iact⁹: ⁊ aureoꝝ armoꝝ ſplendoꝛe3
oiſq̄ gñis loꝛicaꝝ. Quapꝛopter oẽs rogabãt in bonũ mõ 24.q.5.c
ſtra ꝯuerti. S3 cũ falſus rumoꝛ exiſſet: tãq̄ vita exceſſiſſet
ãtioch⁹: aſſũptis iaſon nõ min⁹ mille viris aggreſſus eſt ci
uitatẽ repẽte ⁊ ciuib⁹ ad murũ cõuolãtib⁹ ad vltimũ ap ꝑ⸗
henſa ciuitate menela⁹ fugit in arcẽ. Iaſon vero nõ parce⸗
bat in cede ciuib⁹ ſuis: nec cogitabat ꝓſperitatẽ aduerſu3
cognatos malũ eſſe: maximũ arbitrãs hoſtiũ ⁊ nõ ciuiũ ſe
tropheã capturũ. Et pꝛincipatũ q̄dẽ nõ obtinuit finẽ vero
iſidiarũ ſuarũ cõfuſionẽ accepit: ⁊ ꝓfug⁹ iterũ abijt in am
manitẽ. Ad vltimũ in exitũ ſui cõcluſus ab aretha arabu3
tyꝛãno fugiens de ciuitate in ciuitatem omnibus odioſus
vt refuga legum et execrabilis vt patrie ⁊ ciuiũ hoſtis: in
egyptum

egyptũ extruſus eſt. Et qui multos de patria ſua expulſe-
rat: peregre periīt lacedemonas ꝓfect⁹ quaſi ꝓ cognatōe
ibi refugiū habitur⁹. Et qui inſepultos multos abiecerat
ipſe ⁊ illamētat⁹ ⁊ inſepult⁹ abijcit. ⁊ ſepultura neqꝫ pere
grina vſus: neqꝫ patrio ſepulchro participās. His itaqꝫ
geſtis ſuſpicatus eſt rex ſocietatē: deſerturos iudeos. Et
ob hoc ꝓfect⁹ ex egypto efferatis animis ciuitatē quidē
C armis cepit. Juſſit aūt militib⁹ īterficere nec parcere oc-
[…]od. Jes currſantib⁹ ⁊ ꝑ domos aſcendētes trucidare. Fiebāt ergo
[…]mal. cedes iuuenū ac ſenioꝝ ⁊ mulierū ⁊ natoꝝ exterminia: vir
ginūqꝫ ⁊ paruuloꝝ neces. Erāt aūt toto triduo octogita
milia interfecti: quadraginta milia vincti: nō min⁹ aūt ve-
nundati. Sed nec iſta ſufficiūt. Auſus eſt etiā intrare tem
plum vniuerſa terra ſanctī⁹ menelao ductore: ꝗ legū ⁊ pa-
trie fuit ꝓditor: ⁊ ſceleſtis manib⁹ ſumēs ſctā vaſa que ab
alijs regib⁹ ⁊ ciuitatib⁹ erāt poſita ad ornatū loci ⁊ gloriā
cōtrectabat indigne ⁊ cōtaminabat. Jta alienatus mente
antiochus nō cōſiderabat ꝙ ꝓpter pctā habitantiū ciui-
tatem modicū de⁹ fuerat iratus. Propter qḋ ⁊ accidit cir
ca locū deſpectio. Alioqn niſi cōtigiſſet eos multis pctis
eſſe inuolutos: ſicut heliodorus ꝗ miſſus eſt a ſeleuco rege
ad expoliandū erariū: etiā hic ſtatim aduenīēs: flagellat⁹
⁊ repulſus vtiqꝫ fuiſſet ab audacia. Uerū nō propter locū
D gentē: ſꝫ ꝓpter gentē locū de⁹ elegit. Jdeoqꝫ ⁊ ipſe locus
particeps fact⁹ eſt ppl'i maloꝝ: poſtea aūt fiet ſoci⁹ bono
rum. Et ꝗ derelict⁹ in ira dei oīpotētis eſt: iterū in magni
dei recōciliatiōe cū ſumma glīa exaltabit. Jgit antioch⁹
mille ⁊ octingētis ablatis de tēplo talētis velociter antio
chiam regreſſus eſt: exiſtimās ſe pre ſupbia terrā ad naui-
gādū: pelagus ꝟo ad iter agendū deducturū propter mē-
tis elatione. Reliqt aūt prepoſitos ad affligendā gētē hie
roſolymis quidē philippū genere phrygē: morib⁹ crude-
liorē eo ipſo a quo cōſtitut⁹ eſt: in galizim aūt andronicū ⁊
menelaū qui graui⁹ ꝙ ceteri īminebāt ciuib⁹. Cūqꝫ appo
ſitus eſſet cōtra iudeos: miſit odioſum principē apoloniū
cū exercitu vingiti ⁊ duob⁹ milib⁹: precipiēs ei oēs perfe
cte etatis interficere: mulieres ac iuuenes ac virgines vē
dere. Qui cū veniſſet hieroſolymā pacē ſimulās qeuitvſqꝫ
ad diē ſanctū ſabbati. Et tunc feriatis iudeis arma cape-
re ſuis ꝑcepit. Oēſqꝫ ſimul qui ad ſpectaculū ꝓceſſerāt
trucidauit. Et ciuitatē cū armatis diſcurrēs ingentē mul-
titudinē peremit. Judas aūt machabeus qui decim⁹ fue-
rat ſeceſſerat in deſertū locū: ibiqꝫ inter feras vitā in mō-
tibus cum ſuis agebat: ⁊ feni cibo veſcētes demorabātur
ne participes eſſent coinquinationis.

¶ C. S. Miſit rex vt iudei compellerentur a lege dei et
cōtaminare templū. Tēplū luxuriatur ⁊ comeſſationibus
impletur: iudei ad idoloꝝ ſacrificia coguntur de paſſione
duarum mulierum cum infantibus et eorum qui igne exu-
ſti ſunt. Jnterponitur hic quedā exhortatio tribulatorū:
de paſſione eleazari. Ca. VI.

A Sed non poſt multū tēporis miſit rex ſenē quen
dam antiochenū qui compelleret iudeos vt ſe
trāſſerrēt a patrijs ⁊ dei legibus: cōtaminare
etiā qḋ in hieroſolymis erat tēplū: ⁊ cognomi
B nare iouis olympij: ⁊ in garizim ꝓut erāt hi qui locū inha
bitabāt iouis hoſpitalis. Peſſima aūt ⁊ vniuerſis grauis
erat maloꝝ incurſio. Nam tēplū luxuria ⁊ cōmeſſationi-
bus gentiū erat plenū: ⁊ ſcortantiū cū meretricib⁹: ſacra-
tiſqꝫ edib⁹ mulieres ſe vltro ingerebāt: intro ferentes ea
que nō licebat. Altare etiā plenū erat illicitis: que legib⁹
prohibebātur. Neqꝫ autē ſabbata cuſtodiebantur; neqꝫ
dies ſolēnes patrij ſeruabātur: nec ſimpliciter ſe quiſqꝫ in
deum confitebatur. Ducebātur autē cum amara neceſſita
te in die natalis regis ad ſacrificia. Et cum liberi ſacra ce
lebrarentur: cogebantur edera coronati libero circūire.
Decretū aūt exijt in proximas gentiliū ciuitates ſuggerē
tibus ptolomeis vt pari modo ⁊ ipſi aduerſus iudeos age
rent vt ſacrificarent: eos autē qui nollent tranſire ad inſti-
tuta gentiliū interficerēt. Erat ergo videre miſeria. Due E
enī mulieres delate ſunt natos ſuos circūcidiſſe: quas ad
vbera infantibus ſuſpenſis cum publice per ciuitatem cir
cūduxiſſent: ꝑ muros precipitauerūt alij vero ad proximas
coniūtes ſpelūcas: ⁊ latēter ſabbati diē celebrantes cum
indicati eſſent philippo: flāmis ſuccēſi ſunt: eo ꝙ verebantur
tur propter religionē ⁊ obſeruātiā: manu ſibimet auxiliū
ferre. Obſecro autem eos qui hunc librum lecturi ſunt ne
abhorreſcāt propter aduerſos caſus: ſed reputēt ea ꝗ ac-
ciderunt nō ad interitū: ſꝫ ad correptionē eſſe generis no-
ſtri. Etenī multo tpe nō ſinere pctōrib⁹ ex ſententia agere:
ſꝫ ſtatim vltiones adhibere magni bñficij eſt indiciū. Nō D
enī ſicut in alijs nationib⁹ dñs patiēter expectat vt eas cū Nota.
iudicij dies aduenerit in plenitudine peccatoꝝ puniat: ita
et in nobis ſtatuit vt pctis noſtris in finē deuolutis: ita de
mū in nos vindicet ꝓpter qḋ nūqꝫ qdē a nobis miam ſuā
ammouet: corripiēs ꝟo in aduerſis populū ſuū non dere-
linquit. Sed hec nobis ad cōmonitionē legētiū dicta ſint
paucis. Jam autē veniendū eſt ad narrationē. Jgit eleaza
rus vnus de primoribus ſcribarū vir etate prouect⁹: ⁊ vul
tu decorus aperto ore hians cōpellebatur carnē porcinā
māducare. At ille glorioſiſſimā mortē magis ꝙ odibilē vi- E
tam complectēs volūtarie preibat ad ſuppliciū. Jntuens
autem quēadmodū oporteret accedere patienter ſuſtinēs
deſtinauit nō admittere illicita propter vite amorem. Hi
autē qui aſtabāt iniqua miſeratione cōmoti propter anti-
quam viri amicitiā tollētes eum ſecreto rogabant afferri
carnes quibus veſci ei licebat: vt ſimularetur manducaſſe
ſicut rex imperauerat de ſacrificij carnibus: vt hoc facto
morte liberaretur: ⁊ ꝓpter veterē viri amicitiā hāc in eo
faciebant humanitatē. At ille cogitare cepit etatis ⁊ ſene
ctutis ſue eminētiā dignā: et ingenite nobilitatis caniciē
atqꝫ a puero optime cōuerſationis act⁹: ⁊ ſcḋm ſancte ⁊ a
deo condite legis cōſtituta: reſpōdit cito: dicēs premitti F
ſe velle in infernū. Non enī etati noſtre dignū eſt (inquit)
fingere vt multi adoleſcētiū arbitrātes eleazarū nonagin
ta annoꝝ trāſiſſe ad vitā alienigenarū: ⁊ ipſi propter meā
ſimulationē ⁊ propter modicū corruptibilis vite tempus
decipiātur: ⁊ per hoc maculā atqꝫ execrationem mee ſene
ctuti conquirā. Nam ⁊ ſi in preſenti tēpore ſupplicijs ho-
minum eripiar: ſꝫ manū omnipotētis nec viuus nec defun
ctus effugiā. Quāobrē fortiter vitā excedēdo: ſenectute
quidē dignus apparebo: adoleſcētib⁹ autē exēplum for-
te relinquā ſi prōpto aīo ac fortiter pro grauiſſimis ac ſan
ctiſſimis legib⁹ honeſta morte perfungar. His dictis cō-
feſtim ad ſuppliciū trahebat. Hi autē qui eū ducebant: et G
pauloante fuerant mitiores: in irā cōuerſi ſunt ꝓpter ſer-
mones ab eo dictos: quos illi per arrogantiā ꝓlatos ar-
bitrabantur. Sed cū magis perimeret: ingemuit ⁊ dixit.
Dñe qui habes ſanctā ſciētiā: manifeſte tu ſcis: quia cum
a morte poſſem liberari: duros corporis ſuſtineo dolores
ſꝫm animā vero ꝓpter timorē tuum libēter hec patior. Et
iſte quidē hoc modo vita deceſſit: nō ſolū iuuenibus: ſꝫ et
vniuerſe genti memoriā mortis ſue ad exemplum virtutis
et fortitudinis derelinquens.

¶ C. S. De paſſiōe ſeptē fratrū ⁊ matris eorū. Ca. VII.

Contigit aūt ſeptē fratres vna cū matre ſua A
apprehēſos cōpelli a rege † edere cōtra fas al's ✝ cōtingere
carnes porcinas flagris et taureis crucia-
tos. Un⁹ aūt ex illis qui erat primus ſic ait.
Quid qris: ⁊ qd vis diſcere a nobis? Pa-
rati ſum⁹ mori magis ꝙ patrias ⁊ dei leges preuaricari.
Jrat⁹ itaqꝫ rex iuſſit ſartagines ⁊ ollas eneas ſuccēdi: qui
bus ſtatim ſuccēſis iuſſit ei ꝗ prior fuerat locut⁹ amputari
linguā: et cute capitis abſtracta ſummas quoqꝫ manus ⁊

B pedes ei p̄cidi ceteris eius fratribus ⁊ matre inſpiciēti
bus. Et cū iam per oia inutilis factꝰ eſſet iuſſit ignē admo
ueri: ⁊ adhuc ſpirātē torreri in ſartagine. In qua cum diu
cruciaret̄: ceteri vna cū matre inuicē ſe hortabantur mori
Deute. 32. f fortiter: dicētes: Dn̄s deꝰ aſpiciet veritatē: ⁊ cōſolabitur
in nobis: quēadmodū in proteſtatione cantici declarauit
moyſes. Et in ſeruis ſuis cōſolabitur. Mortuo itaq̄ illo
hoc primo modo ſequētē deducebāt ad illudēdū. Et cute
capitis eiꝰ cū capillis abſtracta: interrogabāt ſi mādūca-
ret prius ꝙ toto corpore per mēbra ſingula puniret̄. At il
le reſpondēs patria voce dixit. Nō faciā. Propter qd̄ et
iſte ſequēti loco primi tormēta ſuſcepit: ⁊ in vltimo ſpiritu
cōſtitutus ſic ait. Tu quidē ſceleſtiſſime in p̄ſenti vita nos
C perdis: ſed rex mūdi defunctos nos ꝓ ſuis legibꝰ inter-
ne vite reſurrectione ſuſcitabit. Poſt hunc tertius illudi-
tur: ⁊ linguā poſtulatus cito protulit: ⁊ manus conſtanter
extēdit: ⁊ cū fiducia ait. E celo iſta poſſideo: ſꝫ ꝓpter dei
leges nunc hec ipſa deſpicio: qm̄ ab ipſo me ea recepturū
ſpero. Ita vt rex ⁊ qui cū ipſo erāt mirarētur adoleſcētis
animū: ꝙ tanq̄ nihilū duceret cruciatꝰ. Et hoc ita defun-
cto quartū vexabāt ſimiliter torquētes. Et cum iam eſſet
ad mortē: ſic ait. Potius eſt ab hominibus morti datos
ſpem expectare a deo iterum ab ipſo reſuſcitandos. Tibi
eīm reſurrectio ad vitā nō erit. Et cū admonuiſſent quintuꝫ
vexabāt eum. At ille reſpiciens in eum dixit. Poteſtatem
inter hoīes habes: cum ſis corruptibilis facis quod vis.
D Noli autem putare genus noſtrū a deo eſſe derelictū. Tu
autē patiēter ſuſtine: ⁊ videbis magnaꝫ poteſtatē ipſius.
qualiter te ⁊ ſemē tuū torq̄bit. Poſt hunc ducebāt ſextū.
Et is mori incipiēs ſic ait. Noli fruſtra errare. Nos enim
propter noſmetipſos hoc patimur peccātes in deum no-
ſtrum: ⁊ digna admiratione facta ſunt in nobis. Tu autem
ne exiſtimes tibi impune futurū: qd̄ cōtra deū pugnare tē
taueris. Supra modū autē mater mirabilis ⁊ bonoꝝ me
moria digna que pereuntes ſeptē filios ſub vnius diei tē-
pore cōſpiciens: bono animo ferebat ꝓpter ſpem quā in
deo habebat: ſingulos illoꝝ hortabatur voce patria for-
titer repleta ſapiētia: ⁊ feminee cogitationi maſculinū ani
mum inſerens dixit ad eos. Neſcio qualiter in vtero meo
apparuiſtis. Neq̄ eīm ego ſpiritū ⁊ animā donaui vobis
⁊ vitā: ⁊ ſinguloꝝ mēbra nō ego ipſa cōpegi. Sed eīm mū-
di creator qui formauit hominis natiuitatē quiq̄ omniuꝫ
inuenit originē: ⁊ ſpiritū vobis iterū cum mia reddet ⁊ vi
taꝫ: ſicut nūc voſmetipſos deſpicitis propter leges eius.
E Antiochus autē cōtēni ſe arbitratus ſimul ⁊ exprobran-
tis voce deſpecta: cum adhuc adoleſcētior ſupereſſet: non
ſoluꝫ verbis hortabatur: ſed ⁊ cū iuramēto affirmabat ſe
diuitē ⁊ beatū facturū: ⁊ tranſlatū a patrijs legibus ami-
cum habiturū: ⁊ res neceſſarias ei p̄biturū. Sed ad hec
cum adoleſcēs nequaq̄ inclinaretur vocauit rex matrē: et
ſuadebat ei vt adoleſcēti fieret in ſalutē. Cum autem mul-
tis eā verbis eſſet hortatꝰ ꝓmiſit ſuaſurā ſe filio ſuo. Itaq̄
inclinata ad illū irridēs crudelē tyrānuꝫ a patria voce. Fi
li mi miſerere mei que te in vtero nouē menſibus portaui:
⁊ lac triēnio dedi ⁊ alui ⁊ in etatē iſtā perduxi. Peto nate
F vt aſpicias ad celū ⁊ terrā: ⁊ ad oia que in eis ſunt: ⁊ intel
ligas qꝛ ex nihilo fecit illa deus ⁊ hominū genus. Ita fiet
vt nō timeas carnificē iſtū: ſed dignus fratribus tuis effe
ctus particeps ſuſcipe mortē: vt in illa miſeratione cū fra
tribus tuis te recipiā. Cum hec illa adhuc diceret ait ado
leſcens. Quē ſuſtinetis: Non obedio precepto regis: ſed
precepto legis que data eſt nobis per moyſen. Tu vero q̄
inuentor ois malicie factus es in hebreos, nō effugies ma
num dei. Nos eīm pro pctīs noſtris hec patimur. Et ſi no
bis propter increpationē ⁊ correptionē dn̄s deus noſter
modicū iratus eſt ſed iterū recōciliabitur ſeruis ſuis. Tu
autem o ſceleſte ⁊ oīm hominū flagitioſiſſime noli fruſtra

extolli vanis ſpebus: in ſeruos eius inflāmatus. Nondū G
eīm oipotētis dei: ⁊ oia inſpiciētis iudiciū effugiſti. Nam De pen. di[illegible]
fratres mei modico nunc dolore ſuſtentato ſub teſtamēto
eterne vite effecti ſunt: tu vero iudicio dei iuſtas ſuperbie
tue penas exolues. Ego aūt ſicut ⁊ fratres mei animā et
corpus meū trado pro patrijs legibus: inuocās deū ma-
turius gēti noſtre propitiū fieri: teq̄ cū tormētis ⁊ verbe
ribus cōfiteri ꝙ ipſe eſt deus ſolus. In me vero ⁊ in fratri
bus meis deſinet oipotētis ira q̄ ſuper oē genus noſtruꝫ
iuſte ſuperducta eſt. Tunc rex accēſus ira: in hūc ſup oēs
crudeliꝰ deſeuit: indigne ferēs ſe deriſum. Et hic itaq̄ mū
dus obijt: per oia in dn̄o confidens. Nouiſſime aūt poſt fi
lios ⁊ mater conſumpta eſt. Igitur de ſacrificijs ⁊ de ni-
mijs crudelitatibus ſatis dictum eſt.

C. S. De iuda machabeo: mittit̄ nicanor impius in iu
deā cōtra iudeos: hortat̄ iudas iudeos ad cōſtātiā: nica-
nor cū ſuis vincit̄ a iudeis, nicanor ſolꝰ fugit ad antiochū.

Capitulum. VIII.

A Iudas vero machabeꝰ: ⁊ qui cū illo erant introi-
bant latēter in caſtella ⁊ cōuocātes cognatos
⁊ amicos: ⁊ eos qui permāſerāt in iudaiſmo aſ
ſumētes eduxerūt ad ſe ſex milia viroꝝ. Et in-
uocabāt dn̄m vt reſpiceret in populū q̄ ab oibꝰ calcabat̄:
⁊ miſereret̄ tēplo qd̄ cōtaminabat̄ ab impijs. Miſereret̄
B etiā exterminio ciuitatis q̄ eſſet ilico cōplanāda: ⁊ vocem
ſanguinis ad ſe clamātis audiret. Memoraret̄ quoq̄ ini-
quiſſimas mortes paruuloꝝ innocētū: ⁊ blaſphemias no
mini ſuo illatas: ⁊ indignaret̄ ſuper his. At machabeꝰ cō
gregata multitudine intollerabilis gētibꝰ efficiebat̄. Ira
eīm dn̄i in miſericordiā cōuerſa eſt. Et ſuperueniēs caſtel-
lis ⁊ ciuitatibꝰ improuiſus ſuccēdebat eas: ⁊ oportuna lo
ca occupās: nō paucas hoſtiuꝫ ſtrages dabat. Maxime
aūt noctibꝰ ad huiuſcemodi excurſus ferebat̄: ⁊ fama vir
tutis eiꝰ vbiq̄ diffundebat̄. Videns aūt philippꝰ paulatim
virū ad profectū venire: ac frequētius res ei cedere ꝓſpe
re ad ptolomeū ducē celeſyrie ⁊ phenicis ſcripſit: vt auxi
lium ferret regis negotijs. At ille velociter miſit nicanorē
patrocli de primoribus amicū: datis ei de permixtis gēti
bus armatis: nō minus viginti milibus: vt vniuerſum iu-
C deoꝝ genus deleret: adiuncto ei ⁊ gorgia viro militari
⁊ in bellicis rebus expertiſſimo. Conſtituit aūt nicanor
vt regi tributū qd̄ romanis erat dandū duo milia talētoꝝ
de captiuitate iudeoꝝ ſuppleret. Statimq̄ ad maritimas
ciuitates miſit cōuocās ad coemptionē iudaicoꝝ manci-
pioꝝ promittēs ſe nonaginta mācipia talēto diſtractu-
rum nō reſpiciēs ad vindictā que eū ab oipotēte eſſet cō
ſecutura. Iudas aūt vbi cōperit: indicauit his q̄ ſecū erāt
iudeis nicanoris aduentū. Ex quibꝰ quidā formidātes: et
nō credētes dei iuſtitie: in fugā vertebantur: alij vero ſi qui
de his ſupererant venitbāt ſimulq̄ dn̄m deprecabant̄: vt
eriperet eos ab impio nicanore: qui eos priuſq̄ cominꝰ ve
D niret vendiderat. Et ſi nō ꝓpter eos: propter teſtamentū
tamē qd̄ erat ad patres eoꝝ ⁊ ꝓpter inuocationeꝫ ſancti
⁊ magnifici nominis eius ſup ipſos. Cōuocatis autē ma-
chabeus ſeptē milibus qui cū ipſo erāt rogabat ne hoſti
bus recōciliarētur: neq̄ metuerēt inique venientium ad-
uerſum ſe hoſtiū multitudinē: ſed fortiter cōtenderēt ante
oculos habētes contumeliā que in loco ſancto ab his in-
iuſte eſſet illata: itēq̄ ⁊ ludibrio habite ciuitatis iniuriam
adhuc etiā veterum inſtituta conuulſa. Nam illi quidem
armis confidūt ait ſimul ⁊ audacia: nos autem in omnipo
tente domino qui poteſt ⁊ veniētes aduerſum nos et vni-
uerſum mundū vno nutu delere cōfidimus. Admonuit au- 4. reg. [illegible] Infra. [illegible]
E tem eos ⁊ de auxilijs dei que facta ſunt erga parentes: et
ꝙ ſub ſennacherib centum octoginta quinq̄ milia perie-
runt: ⁊ de prelio qd̄ eis aduerſus galathas fuit in babylo
nia vt omnes vbi ad rem ventum eſt macedonibus ſocijs
heſitantibus

beſtātib⁹: ipſi ſex milia ſoli peremerūt cētū viginti milia
propter auxiliū illis datū de celo: ⁊ beneficia pro his plu-
rima cōſecuti ſunt. His verbis cōſtātes effecti ſunt: ⁊ pro
legib⁹ ⁊ patria mori parati. Conſtituit itaq̄ fratres ſuos
duces vtriq̄ ordini ſymonē ⁊ ioſephū ⁊ ionathā ſubiectis
vnicuiq̄ millenis ⁊ quingentenis adhoc etiā ab eſdra le-
cto illis ſancto libro: et dato ſigno adiutorij dei in prima
F acie ipſe dux cōmiſit cum nicanore. Et facto ſibi adiutore
omnipotēte: interfecerūt ſuper nouē milia hominū: maio
rē aūt partē exercit⁹ nicanoris vulnerib⁹ debilē factū fu-
gere cōpulerūt. Pecunijs vero eorū qui ad emptionē ipo
rum venerāt ſublatis ipſos vſq̄quaq̄ perſecuti ſunt. Sꝫ
reuerſi ſunt ora cōcluſi: nā erat ante ſabbatū. Quā ob cau
am nō perſeuerauerūt inſequētes: arma aūt ipſorū ⁊ ſpo
lia cōgregātes ſabbatū agebāt benedicētes dn̄m qui li-
berauit eos in iſto die: miſericordie initiū ſtillans in eos.
Poſt ſabbatū vero debilib⁹ ⁊ orphanis ⁊ viduis diuiſe-
[Nota pios ho- nes in ſpolijs diuidendis.] runt ſpolia: ⁊ reſidua ipſi cum ſuis habuere. His itaq̄ ge
ſtis ⁊ cōiter ab oīb⁹ facta obſecratione miſericordē dn̄m
poſtulabāt: vt in finē ſeruis ſuis recōciliaret. Et ex his q̄
cū timotheo ⁊ bachide erāt cōtra ſe cōtēdētes ſuper vigi
ti milia interfecerūt: ⁊ munitiões excelſas obtinuerūt et
plures predas diuiſerūt: equā portionē debilib⁹ pupillis
G ⁊ viduis: ſꝫ ⁊ ſeniorib⁹ facietes. Et cū arma eorū diligen-
ter colegiſſent: oīa cōpoſuerūt in locis oportunis. Reſi-
dua vero ſpolia hieroſolymā detulerūt: ⁊ philarchē q̄ cū
thimotheo erat interfecerūt virū ſceleſtū: qui in multis iu
deos affligerat. Et cum epinichia agerēt in hieroſolymis
eos q̄ ſacras ianuas incēderūt .i. caliſthenē cum in quod-
dā domiciliū refugiſſent incēderūt: digna eis mercede p
impietatib⁹ ſuis reddita. Facinoroſiſſim⁹ autē nicanor q̄
mille negociātes ad iudeorū vēditionē adduxerat humi-
miliat⁹ auxilio dn̄i ab his quos nullos exiſtimauerat: de-
poſita veſte glorie per mediterranea fugiēs ſol⁹ venit an-
tiochiam ſummā infelicitatē de interitu ſui exercitus con
ſecutus. Et qui promiſerat romanis ſe tributū reſtituere
de captiuitate hieroſolymorū: predicabat nunc protecto
rem deum habere iudeos: ⁊ ob ipſum inuulnerabiles eſſe
eo q̄ ſequerentur leges ab ipſo conſtitutas.

¶ C. S. Antioch⁹ apud perſipolim vict⁹ eſt. percutit do
minus antiochū plaga cū perſeq̄retur iudeos anciochus
in penis poſit⁹ egit penitētiā: de morte antiochi. Ca. IX.

A
[...is ⁊ ciuitate] Odem tpe antiochus inhoneſte reuertebatur
de perſide. Intrauerat em̄ in eā q̄ dr̄ pſipolis †
⁊ tētauit expoliare tēplū ⁊ ciuitatē opprimere.
Sed multitudine ad arma cōcurrēte in fugam
verſi ſunt: ⁊ ita contigit vt antiochus poſt fugam turpiter
rediret. Et cū veniſſet circa egbathanā recognouit q̄ er-
ga nicanorē ⁊ timotheū geſta ſunt. Elatus aūt in ira arbi
trabatur ſe iniuriā illorū q̄ ſe fugauerāt poſſe in iudeos re
torquere. Ideoq̄ iuſſit agitari currū ſuū ſine intermiſſio-
ne agēs iter: celeſti eum iudicio pargēte: eo q̄ ita ſuperbe
locutus eſt ſe venturū hieroſolymam: ⁊ congeriem ſepul-
chri iudeorum eam facturū. Sed qui vniuerſa cōſpicit do
[...ra. 16. c.] minus deus iſrael percuſſit eum inſanabili ⁊ inuiſibili pla
ga. Ut enim finiuit hunc ipſum ſermonē: apprehēdit eum
dolor dirus viſcerum et amara internorū tormēta. Et qui
dem ſatis iuſte. Quippe qui multis et nouis cruciatibus
aliorum torſera viſcera licet ille nullo modo a ſua malicia
B ceſſaret. Super hoc autem ſuperbia repletus ignem ſpi-
rans animo in iudeos et precipiens accelerari negotium
contingit illū impetu euntem de curru cadere ⁊ graui cor
poris colliſione mēbra vexari. Iſq̄ qui ſibi videbat etiāꝫ
fluctibus maris imperare: ſupra humanū modū ſuperbia
repletus: ⁊ montiū altitudines in ſtatera appēdere: nunc
humiliatus ad terram in geſtatorio portabatur: manife-
ſtam dei virtutem in ſemetipſo cōteſtās: ita vt de corpore
impij vermes ſcaturirēt ac viuētes in dolorib⁹ carnes ei⁹
effluerēt odore etiā ill⁹ ⁊ fetore exercit⁹ grauaretur. Et
qui pauloāte ſydera celi cōtingere ſe arbitrabatur: eū ne-
mo poterat ꝓpter intolerātiā fetoris portare. Hic igitur
cepit ex graui ſuperbia deduct⁹ ad agnitionē ſui venire di
uina admonitus plaga: per momēta ſingula doloribus ſuis
augmenta capientibus. Et cū nec ipſe iam fetorē ſuū fer-
re poſſet: ita ait. Iuſtum eſt ſubditūꝫ eſſe deo: ⁊ mortalem E
non paria deo ſentire: Orabat aūt hic ſceleſtus dominū a
quo nō eſſet miſericordiā cōſecutur⁹: ⁊ ciuitatē ad quā fe
ſtinās veniebāt vt eā ad ſolū deduceret ac ſepulchrū cōge
ſtorū faceret nūc optat liberā reddere: ⁊ iudeos quos nec
ſepultura quidē ſe dignos habiturū ſꝫ auib⁹ ac feris diri-
piēdos traditurū: ⁊ cum paruulis exterminaturū dixerat
equales nunc ateniēſib⁹ facturū pollicetur. Tēplum etiāꝫ
ſanctū qd̄ pri⁹ expoliauerat: optimis donis ornatur⁊ ⁊ ſan
cta vaſa multiplicaturū: ⁊ pertinētes ad ſacrificia ſumpt⁹
de redditib⁹ ſuis preſtaturū: ſuper hec ⁊ iudeū ſe futurūꝫ
⁊ oēm locū terre perābulaturū: ⁊ predicaturū dei poteſta
tē: Sed nō ceſſantib⁹ dolorib⁹: ſuperuenerat em̄ in eū iuſtūꝫ
dei iudiciū deſperās ſcripſit ad iudeos in hūc modū dep-
cationis epiſtolā hec cōtinētē. Optimis ciuib⁹ iudeis plu
rimā ſalutē: ⁊ bn̄ valere ⁊ eſſe felices: rex ⁊ princeps antio
chus. Si bn̄ valetis ⁊ filij veſtri: ⁊ ex ſentētia vobis cūcta
ſunt: maximas agim⁹ grās. Et ego in infirmitate cōſtitut⁹
veſtri aūt memor benigne reuerſus de pſidis locis ⁊ infir-
mitate graui apprehēſus neceſſariū duxi pro cōi vtilitate
curā hr̄e: nō deſperās memetipſūꝫ: ſꝫ ſpem multā habens
effugiendi infirmitatē. Reſpiciēs aūt q̄ ⁊ pater me⁹ qui-
bus tēporib⁹ in locis ſuperiorib⁹ ducebat exercitū oſten D
dit q̄ poſt ſe ſuſciperet principatū: vt ſi quid cōtrariū acci
deret aut difficile nūciaret: ſciētes hi q̄ in regionib⁹ erāt
cui eſſet rerū ſumma derelicta nō turbarentur. Ad hec cō
ſiderans de proximo potentes quoſq̄ et vicinos tempo-
rib⁹ inſidiātes euentū expectātes: deſignaui filiū meum
antiochū regē quē ſepe recurrēs in ſuperiora regna mul-
tis veſtrū cōmēdabā: ⁊ ſcripſi ad eū q̄ ſubiecta ſunt. Oro
itaq̄ vos ⁊ peto memores beneficiorū publice ⁊ priuatim
vt vnuſquiſq̄ cōſeruet fidē ad me ⁊ ad filiū meū. Confido
em̄ eum modeſte ⁊ humane acturū: ⁊ ſequentē propoſitūꝫ
meū: cōem vobis fore. Igitur homicida ⁊ blaſphem⁹ peſ
ſime pcuſſus: ⁊ vt ipſe alios tractauerat peregre in mōti-
bus miſerabili obitu vita functus eſt. Transferebat autē
corpus philippus collectaneus eius. Qui metuens filiūꝫ
antiochi ad ptolomeum philometorem in egyptūꝫ abijt.

¶ C. S. Iudas machabeus templū recepit et hieruſalē
de ſolemnitate celebrata cum ramis palmarum: antiochi
filius regnum obtinuit paternūꝫ: ptolomeus veneno vitā
finiuit: gorgias ſuperatus eſt perſequēs iudeos: iudei idu
meos ſuperant proditores interficiētes. Thimotheus fu
gatus eſt: ⁊ apparuerant quinq̄ viri de celo venientes in
auxilium iudeorum. de timotheo ⁊ ceteris occiſis: his ge
ſtis iudei in hymnis ⁊ confeſſionibus benedicebant domi
num qui magna fecit in iſrael. Ca. X. A

Achabeus autē ⁊ qui cū eo erāt dn̄o ſe protegē
te: tēplū quidē ⁊ ciuitatē recepit aras aūt quas
alienigene per plateas extruxerant: itemq̄ de-
lubra demolitus eſt. Et purgato templo aliud
altare fecerūt. ⁊ de ignitis lapidib⁹ igne concepto ſacrifi-
cia obtulerant poſt biennium: ⁊ incenſum ⁊ lucernas: ⁊ pa
nes propoſitionis poſuerūt. Quibus geſtis rogabāt do B
minum proſtrati in terrā: ne amplius talibus malis incide
rent. Sꝫ ⁊ ſi qn̄ peccaſſent: vt ab ipſo miti⁹ corriperētur:
⁊ nō barbaris ac blaſphemis hoībus traderētur. Qua
die aūt tēplū ab alienigenis pollutū fuerat: cōtigit eadem
die purificationē fieri viceſima ⁊ quīta mēſis q̄ fuit caſleu
Et cū letitia diebus octo egerūt in modū tabernaculorūꝫ

recordantes ꝙ ante modicū tp̄is diē ſolēnē tabernaculo-
al's + egerāt. rū in montibꝰ ⁊ in ſpeluncis more beſtiarū † egerāt. Pro
pter qḋ thyrſos ⁊ ramos virides ⁊ palmas preferebāt ei
qui ꝓſperauit mūdare locū ſuū. Et decreuerūt cōi precē-
pto ⁊ decreto vniuerſe gēti iudeoꝝ oībꝰ annis agere dies
De antiocho eupatore antiochi nobilis filio feſtos iſtos. Et antiochi quidē qui appellatus eſt nobilis
vite exceſſus ita ſe habuit. Nūc aūt de eupatore antiochi
impij filio que geſta ſunt narrabimꝰ: breuiātes mala que
in bellis geſta ſunt. Hic eīm ſuſcepto regno cōſtituit ſuper
negotia regni lyſiam quēdā phenicis ⁊ ſyrie militie princi
C pē. Nā ptolomeus q̄ dicebat̄ macer iuſti † tenax erga iu-
al's + pertinax. deos eſſe cōſtituit: ⁊ p̄cipue ꝓpter iniquitatem que facta
erat in eos: ⁊ pacifice agere cū eis. Sed ob hoc accuſatꝰ
ab amicis apḋ eupatorē: cū frequenter ꝓditor audiret eo
ꝙ cyprū creditā ſibi a philometore deſeruiſſet: ⁊ ad antio
chū nobilē trāſlatꝰ: etiā ab eo receſſiſſet: veneno vitā fini-
uit. Gorgias aūt cū eſſet dux locorum aſſumptis aduenis
freq̄nter iudeos debellabat. Iudei vero q̄ tenebāt: oppor
tunas munitiones fugatos ab hieroſolymis ſuſcipiebant
et bellare tētabāt. Hi vero qui erāt cū machabeo per ora
tiones dn̄m rogātes vt eſſet ſibi adiutor: impetū fecerunt
D in munitiones idumeorum multaq; vi inſiſtētes loca obti
nuerūt: occurrētes interemerūt: ⁊ oēs ſimul nō minꝰ vigi
tiquinq; milibꝰ trucidauerūt. Quidam aūt cū cōfugiſſent
in duas turres valde munitas: oēm apparatū ad pugnan
dū habētes machabeus ad eorū expugnationē relicto ſy
al's + zachareo mone ⁊ ioſepho: itēq; † zacheo: eiſq; q̄ cū ipſis erāt ſatis
multis: ipſe ad eas q̄ meliꝰ perurgebant pugnas ꝯuerſus
eſt. Hi vero q̄ cū ſymone erāt cupiditate ducti a quibuſdā
qui in turribꝰ erāt ſuaſi ſunt pecunia: ⁊ ſeptuaginta milibꝰ
didrachmis acceptis dimiſerūt quoſdā effugere. Cū autē
machabeo nūciatū eſſet qḋ factū eſt principibꝰ ppl'i ꝯgre
E gatis: accuſauit ꝙ pecunia fratres vēdidiſſent aduerſarijs
Thimotheus inuadit iudeos eorum dimiſſis. Hos igitur proditores factos interfecit:
et cōfeſtim duas turres occupauit. Armis aūt ac manibꝰ
omnia proſpere agendo in duabꝰ munitionibꝰ pluſq; vi-
ginti milia peremit. Et thimotheꝰ q̄ prius a iudeis fuerat
ſuperatus conuocato exercitu peregrine multitudinis et
cōgregato eq̄tatu aſiano aduenit quaſi armis iudeam ca-
pturus. Machabeus autem ⁊ qui cum eo erant appropin
quante illo deprecabantur dominū caput terra aſpergen
tes: lūboſq; cilicijs precincti ad altaris crepidinē ꝓuolu-
ti: vt ſibi propitiꝰ: inimicis autē eorū eſſet inimicus: ⁊ ad-
uerſarijs aduerſaretur ſicut lex dicit. Et ita poſt orationē
ſumptis armis longius de ciuitate procedentes proximi
hoſtibꝰ effecti reſederūt. Primo aūt ſolis ortu vtriq; cō-
miſerūt iſti quidē victorie ⁊ proſperitatis ſponſatorem cū
F. virtute dn̄m habētes: illi aūt ducē belli animū habebant.
Sed cū vehemens pugna eſſet: apparuerunt aduerſarijs
de celo viri quinq; in equis frenis aureis decori ducatum
iudeis preſtantes: ex quibus duo machabeū mediū habē
tes armis ſuis circūſeptū incolumen conſeruabant: in ad-
uerſarios autē tela ⁊ fulmina iaciebant ex quo ⁊ cecitate
cōfuſi ⁊ repleti perturbatiōe cadebāt. Interfecti ſunt au
tē viginti milia quingenti peditū ⁊ equites ſexcēti. Timo-
theus vero confugit in gazarā preſidiū munitum cui pre-
erat chereas. Machabeus autē ⁊ qui cum eo erāt letātes
obſederūt preſidiū diebus quatuor. At hi qui intus erant
loci firmitate cōfiſi ſupra modū maledicebāt: ⁊ ſermones
nephandos iactabant. Sed cum dies quinta illuceſceret
viginti iuuenes ex his qui cū machabeo erant accenſi ani
G mis propter blaſphemiam viriliter acceſſerunt ad murū:
et feroci animo incedentes turres aſcēdebāt: ſed et alij ſi-
militer aſcēdētes turres portaſq; ſuccēdere aggreſſi ſunt
atq; ipſos maledicos viuos concremare. Per continuū
autem biduum preſidio vaſtato timotheū occultantē ſe in
quodā repertū loco peremerunt: ⁊ fratrē illius chercam et

appolophanem occiderunt. Quibus geſtis in hymnis et
confeſſionibus benedicebant dominum qui magna fecit
in iſrael: et victoriam dedit illis.

Capitulū Xum. Conatur lyſias expugnare iudeos et
cerdotiū facere venale ſingulis annis. Mittitur a deo iu-
deis eques in veſte candida in adiutorium. Lyſias in fu-
gam conuerſus cū iudeis querit habere amicitiā mittens
eis epiſtolas. De pactionibus antiochi et romanorum cū
iudeis. Ca. XI.

Sed paruo poſt tp̄e lyſias procurator regis ⁊ A al's + negotiorum.
propinquus ac † negotiorū prepoſitus graui
ter ferēs de his que acciderant: cōgregatis
octoginta milibꝰ: ⁊ equitatu vniuerſo venie-
bat aduerſum iudeos exiſtimās ſe ciuitatē quidē captam
gentibꝰ habitaculū facturū: tēplum vero in pecunie que-
ſtum ſicut cetera delubra gentiū habiturum: ⁊ per ſingu-
los annos venale ſacerdotiū: nuſq̄ recogitās dei poteſta
tem ſed mente effrenatus in multitudine peditū ⁊ in militi
bus equitū ⁊ in octogīta elephātis cōfidebat. Ingreſſus
aūt iudeā ⁊ appropians bethſure que erat in anguſto lo-
co ab hieroſolyma interuallo quinq; ſtadiorū illud preſi-
dium expugnabat. Ut aūt machabeus ⁊ qui cū eo erāt co
gnouerūt expugnari preſidia: cū fletu et lachrymis roga- B
bant dn̄m ⁊ oīs turba ſimul vt bonū angelum mitteret ad
ſalutē iſrael. Et ipſe primus machabeꝰ ſumptis armis ce
teros adhortatus eſt ſimul ſecum periculū ſubire ⁊ ferre
auxiliū fratribꝰ ſuis. Cūq; pariter prompto animo proce
derent hieroſolymis: apparuit precedēs eos eques in ve
ſte candida: armis aureis haſtam vibrās. Tunc oēs ſimul
benedixerunt miſericordē dn̄m ⁊ cōualuerunt animis nō
ſolū hoīes: ſʒ ⁊ beſtias ferociſſimas ⁊ muros ferreos pa-
rati penetrare. Ibant igitur prompti de celo habētes ad C
iutorem et miſerantē ſuper eos dominum. Leonū aūt mo
re impetu irruentes in hoſtes proſtrauerunt: ex eis vnde
cim milia peditum: et equitum mille ſexcentos vniuerſos
autē in fugam verterūt plures autē ex eis vulnerati nudi
euaſerūt. Sʒ et ipſe lyſias turpiter fugiēs euaſit. Et quia
non inſenſatus erat: ſecum ipſe reputans factā erga ſe di-
minutionē et intelligens inuictos eſſe hebreos omnipotē
tis dei auxilio innitētes miſit ad eos promiſitq; ſe cōſen-
ſurū omnibꝰ q̄ iuſta ſunt: ⁊ regē cōpulſurū amicū fieri. An
nuit aūt machabeꝰ precibꝰ lyſie in oībus vtilitati cōſulēs.
Et q̄cunq; machabeꝰ ſcripſit lyſie de iudeis: ea rex cōceſ D
ſit. Nā erāt ſcripte iudeis epiſtole a lyſia ſiquidē hūc mo-
dū cōtinētes. Lyſias ppl'o iudeorū ſalutē. Ioānes ⁊ abeſ-
ſalon q̄ miſſi fuerāt a vobis tradētes ſcripta poſtulabant
vt ea q̄ p illos ſignificabant implerent. Quecūq; igit̄ regi al's + conuenit.
potuerunt perferri: expoſui ⁊ q̄ res permittebat † cōſen-
ſi. Si igit̄ in negotijs fidē cōſeruaueritis: ⁊ deinceps bo-
norū vobis cauſa eſſe tētabo. De ceteris aūt p ſingula ver
ba mādaui ⁊ iſtis ⁊ his q̄ a me miſſi ſunt colloqui vobiſcū
Bn̄ valete. Anno cēteſimo q̄dragcſimooctauo mēſis dio- Iunii.
ſcori die viceſima ⁊ quarta. Regis aūt ep̄la iſta ꝯtinebat E
Rex antiochus lyſie fratri ſalutē. Patre noſtro iter deos
trāſlato: nos volētes eos qui ſunt in regno noſtro ſine tu-
multu agere et rebus ſuis adhibere diligentiā: audiuimꝰ
iudeos nō cōſenſiſſe patri meo vt trāſferrentur ad ritum
grecorū ſʒ tenere velle ſuū inſtitutū ac propterea poſtula-
re a nobis cōcedi ſibi legitima ſua. Uolentes igitur hanc
quoq; gentē quietā eſſe: ſtatuētes iudicauimus templum
reſtitui illis vt agerēt ſecundum ſuorum maiorum cōſuetu
dinē. Bene igitur feceris ſi miſeris ad eos ⁊ dextrā dede F
ris vt cognita noſtra volūtate bono animo ſint: ⁊ vtilitati
bus proprijs deſeruiāt. Ad iudeos vero regis epiſtola ta
lis erat. Rex antiochꝰ ſenatui iudeorū ⁊ ceteris iudeis ſa
lutē. Si valetis ſic eſtis vt volumꝰ: ſed ⁊ ipi bn̄ valemus.
Adijt nos meneläꝰ dicēs velle vos deſcēdere ad veſtros q̄
ſunt

ſunt apud nos. Ꝺis igitur qui cōmeant vſq; ad diem trice
ſimum mēſis xandici domus dextras ſecuritatis: vt iudai
cis vtantur cibis ⁊ legibus ſuis ſicut ⁊ prius: ⁊ nemo eo
rum vllo modo moleſtiam patiatur de his que per igno
rātiam geſta ſunt. Miſimus aūt ⁊ menelaū qui vos allo
quatur. Valete. Anno centeſimo quadrageſimooctauo xā
dici menſis quintadecima die. Miſerunt autem etiam ro
mani epiſtolā ita ſe habentē. Quintus mēnius ⁊ titus ma
B nilius legati romanoꝝ populo iudeorum ſalutē. De his ꝙ
...ſpatio. lyſias cognatus regis cōceſſit vobis ⁊ nos cōceſſimus: de
quibus autem ad regem iudicauit referendū: cōſtitum ali
quē mittite diligentius inter vos cōferentes vt decerna
mus ſicut cōgruit vobis. Nos enim antiochiā accedim⁹.
Ideoq; feſtinate reſcribere: vt nos quoq; ſciamus cuius
eſtis voluntatis. Bene valete. Anno centeſimo quadrage
ſimooctauo quintadecima die menſis xandici

¶ C.S. Ioppite dolo occiderūt iudeos ducētos ⁊ hos
vindicauit iudas. de arabum viris deuictis. Timotheus
a iuda expugnatur ⁊ viuus dimittitur propter fratrū ſalu
tē: de prelijs iude machabei pugnat iudas cū gorgia quo
fugiēte exercitu ei⁹ fuga incuſſa occiſi ſunt iudei qui dona
ria idolorum aſportauerant ſub tunicis: de ſacrificio pro
defunctis oblato: de ſpe reſurrectionis. Ca. XII.

A His factis pactionib⁹ lyſias pergebat ad regē
...reſidui iudei autē agriculture operā dabant. Sꝫ hiq
...bād. † reſederāt timotheus ⁊ appolonius † genei
filius: ſꝫ et hieronim⁹ ⁊ demophō ſuper h⁹ et
nicanor cipriarches nō ſinebāt eos in ſilētio agere ⁊ quie
te. Ioppite vero tale quoddā flagitiū perpetrarūt. Ro
gauerunt iudeos cū quibus habitabāt aſcēdere ſcaphas
quas parauerāt cū vxorib⁹ ⁊ filijs quaſi nullis inimicicijs
inter eos ſubiacētibus. Secūdū cōe itaq; decretū ciuita
tis ⁊ ipſis acquieſcētibus paciſq; cauſa nihil ſuſpectū ha
bentib⁹ cū in altū proceſſiſſent ſubmerſerunt nō min⁹ du
centos. Quā crudelitatē iudas in ſue gentis homines fa
ctā vt cognouit precepit viris qui erāt cū ipſo: ⁊ inuocato
B iuſto iudice deo venit aduerſus interfectores fratrū ⁊ por
tum quidē nocte ſuccēdit ſcaphas exuſſit: eos autē qui ab
igne refugerāt gladio peremit. Et cū hec ita egiſſet diſceſ
ſit quaſi iterū reuerſurus: ⁊ vniuerſos ioppitas eradica
tur⁹. Sꝫ cū cognouiſſet ⁊ eos ꝙ erāt iamnie velle pari mo
do facere habitātib⁹ ſecū iudeis iamnitis quoq; nocte ſu
peruenit ⁊ portū cū nauib⁹ ſuccēdit: ita vt lumē ignis ap
pararet hieroſolymis ab ſtadijs ducētis quadragīta. In
de cū iā abijſſent nouē ſtadijs ⁊ iter facerēt ad timotheum
cōmiſerunt cū eo arabes quinq; milia viri ⁊ equites quin
genti. Cūq; pugna valida fieret ⁊ auxilio dei proſpere ceſ
ſiſſet: reſidui arabes victi petebāt a iuda dexteras ſibi da
ri promittentes ſe paſcua daturos: ⁊ in ceteris ꝓfuturos.
Iudas aūt arbitratus vere in multis eos vtiles promiſit
pacē: dextriſq; acceptis diſceſſere ad tabernacula ſua. Ag
greſſus eſt aūt ⁊ ciuitatē quandā firmā pontibus muriſq;
C circūſepta que a turbis habitabat gentiū promiſcuarum
Ioſ. 6. cui nomē caphin. Hi vero qui intus erant confidentes in
ſtabilitate muroꝝ ⁊ apparatu alimoniarum remiſſi⁹ age
bant maledictis laceſſentes iudam: ac blaſphemantes et
loquentes que fas non eſt. Machabeus autem inuocato
magno mundi principe qui ſine arietibus ⁊ machinis tem
poribus ieſu precipitauit hierico irruit ferociter muris:
et capta ciuitate per domini voluntatē innumerabiles ce
des fecit: ita vt adiacens ſtagnum ſtadiorum duorum lati
tudinis ſanguine interfectoꝝ fluere videretur. Inde diſ
ceſſerūt ſtadia ſeptingenta quinquagīta ⁊ venerūt in tha
al. tribiani racha ad eos qui dicuntur † tubianei iudeos: ⁊ timotheū
al. peracto. quidē in illis locis non comprehenderūt nulloq; negotio
† perfecto regreſſus eſt relicto in quodā loco firmiſſimo
preſidio. Doſitheus aūt ⁊ ſoſipater qui erant duces cum

machabeo peremerūt a timotheo relictos in preſidio de
cem milia viros. At machabeus ordinatis circū ſe ſex mi
libus ⁊ conſtitutis ꝑ cohortes: aduerſus thimotheū pro
ceſſit habentē ſecū centum viginti milia peditū equitūq;
duo milia quingētos. Cognito aūt eni iude aduentu timo
theus premiſit mulieres: ⁊ filios ⁊ reliquum apparatū in
preſidium quod carnō dicitur. Erat eīn inexpugnabile ⁊
acceſſu difficile propter locoꝝ anguſtias. Cumq; cohors
iude prima apparuiſſet timor hoſtibus incuſſus eſt ex pre
ſentia dei: qui vniuerſa cōſpicit: ⁊ in fugā verſi ſunt ali⁹ ab D
alio: ita vt magis a ſuis deijcerentur: ⁊ gladioꝝ ſuoꝝ icti
bus debilitarent̄. Iudas aūt vehemēter inſtabat punicēs
prophanos: ⁊ proſtrauit ex eis triginta milia viroꝝ. Ipſe
vero timothe⁹ incidit in partes doſithei ⁊ ſoſipatris ⁊ mul
tis precibus poſtulabat vt viu⁹ dimitterent̄ eo ꝙ multoꝝ
ex iudeis parentes haberet: ac fratres quos morte ei⁹ de
cipi eueniret. Et cū fidē dediſſet reſtituturū ſe eos ſm̄ cō
ſtitutū: illeſū eū dimiſerunt propter fratrū ſalutē. Iudas
aūt regreſſus eſt a carnon interfectis vigintiquinq; mili
bus. Poſt horū fugā ⁊ necem mouit exercitū ad effron ci
uitatē munitam in qua multitudo diuerſarū gentiū habi
tabat: ⁊ robuſti iuuenes pro muris conſiſtentes fortiter E
repugnabant. In hac aūt machine multe ⁊ teloꝝ erat ap
paratus. Sed cū omnipotētē inuocaſſent ꝙ poteſtate ſua
vires hoſtiū cōfringit: ceperunt ciuitatē: ⁊ ex eis qui int⁹
erant vigintiquinq; milia proſtrauerūt. Inde ad ciuitatē
ſcytharum abierūt que ab hieroſolymis ſexcentis ſtadijs
aberat. Cōteſtātib⁹ aūt his qui apud ſcithopolitas erāt
iudeis ꝙ benigne ab eis haberentur etiā tēporibus infeli
citatis ꝙ modeſte ſecū egerint: gratias agentes eis: et ex
hortati etiā de cetero erga genus ſuum benignos eſſe ve F
nerunt hieroſolymam die ſolemni ſeptimanarum inſtante.
Et poſt pentecoſtē abierunt contra gorgiam prepoſitum
idumee. Exiuit aūt cum peditibus tribus milibus ⁊ equi
tibus quadringentis. Quibus congreſſis contingit pau
cos ruere iudeoꝝ. Doſithe⁹ vero quidam de bachinoris
eques vir fortis gorgiā tenebat: ⁊ cū vellet illū capere vi
uum eques quidā de tracib⁹ irruit in eū humerūq; ei⁹ am
putauit: atq; ita gorgias effugit in mareſa. At illis ꝙ cum Deut. 7.
eſdrim erant diuti⁹ pugnantib⁹ ⁊ fatigatis inuocauit iu
das dominū adiutorē ⁊ ducē belli fieri: incipiēs voce pa
tria ⁊ cū hymnis clamorem extollēs fugā gorgie militib⁹
incuſſit. Iudas aūt collecto exercitu venit in ciuitatē odol
lam. Et cū ſeptima dies ſuperueniret ſm̄ cōſuetudinē pu
rificati in eodē loco ſabbatū egerūt: ⁊ ſequēti die venit cū
ſuis iudas vt corpora proſtratoꝝ tolleret: ⁊ cū parentib⁹
poneret in ſepulchris paternis. Inuenerunt aūt ſub tuni G
cis interfectoꝝ de donarijs idoloꝝ que apud iamniā fue
runt: a quibus lex prohibet iudeos. Omnibus ergo ma
nifeſtū factū eſt ob hāc cauſā eos corruiſſe. Oēs itaq; be
nedixerūt iuſtū iudiciū dn̄i qui occulta fecerat manifeſta.
Atq; ita ad preces conuerſi rogauerūt vt id qđ factū erat
delictū obliuioni traderetur. At vero fortiſſim⁹ iudas hor
tabatur populū cōſeruare ſe ſine peccato: ſub oculis † vi
dentes que facta ſunt pro peccatis eoꝝ ꝙ proſtrati ſunt. al. † videntes
Et facta collatione duodecim milia drachmas argēti mi al. † pro pctō ſacrificium.
ſit hieroſolymam offerri pro † peccatis † mortuoꝝ ſacri al. † nō habet mortuorum.
ficium: bene et religioſe de reſurrectione cogitans. Niſi 13. q. c. non eſtimēs. in ſi. glo.
eīn eos qui ceciderant reſurrecturos ſperaret: ſuperfluū
videret̄ ⁊ vanū orare pro mortuis. Et qꝛ cōſiderabat ꝙ hi
qui cū pietate dormitionē acceperant: optimā haberēt re
poſitam gratiā. Sancta ergo et ſalubris eſt cogitatio pro
defunctis exorare: vt † a peccatis ſoluantur. al. † peccato.

¶ Capituli Sum. Venit antiochus contra iudeam. Me
nelaus preuaricator occiditur. Occidit iudas in caſtris
antiochi quatuor milia ⁊ maximū elephantorum. Antio
chus victus tradidit inde ptolemaide ptolomenſes egre

ferentes lyſias alloquitur. Ca.XIII.

Anno cẽteſimo quadrageſimonono cogno-
uit iudas antiochũ eupatorẽ venire cuꝫ mul
A titudine aduerſus iudeã: ⁊ cũ eo lyſiã procu
ratorem ⁊ prepoſitũ † negotiorũ ſecũ habẽ [† negotiis rerum.]
tẽ peditũ cẽtũ decẽ milia ⁊ equitũ quinqꝫ mi
lia: ⁊ elephantes viginti duos currus cum falcibus trecẽ
tos. Commiſcuit autem ſe illis ⁊ menelaus: ⁊ cum multa
fallacia deprecabatur antiochum non pro patrie ſalute ſꝫ
B ſperans ſe conſtitui in principatum. Sed rex regum ſuſci- [4.6.c.11.]
tauit animos antiochi in peccatorem: et ſuggerente lyſia
hunc eſſe cauſam omnium malorum iuſſit vt eis eſt cõſue-
tudo apprehenſum in eodem loco necari. Erat in eodẽ lo
co turris quinquaginta cubitorum aggeſtũ vndiqꝫ habẽs
cineris. Hec proſpectũ habebat in preceps. Inde in cine
rem deijci iuſſit ſacrilegum: omnibus eum propellentibꝰ
ad interitum. Et tali lege preuaricatorẽ legis contigit mo
ri nec terre dari menelaum. Et quidem ſatis iuſte. Nã qꝛ
multa erga aram dei delicta commiſit: cuius ignis ⁊ cinis
C erat ſanctus: ipſe in cineris morte damnatus eſt. Sꝫ rex
mente effrenatus veniebat nequiorem ſe patre ſuo iudeis
oſtenſurus. Quibus iudas cognitis: precepit populo vt
die ac nocte dominum inuocarent: et ſicut ſemper et nunc
adiuuaret eos quippe in lege ⁊ patria ſanctoqꝫ tẽplo pri-
uari vererentur: ac populum qui nuper paululũ reſpiraſ-
ſet: ne ſineret blaſphemis rurſus nationibus ſubdi. Om-
D nibus itaqꝫ ſimul id facientibus: et petentibus a domino
miſericordiam cum fletu ⁊ ieiunijs per triduum continuum
proſtratis hortatus eſt eos iudas vt ſe pepararẽt. Ipſe ve-
ro cum ſenioribus cogitauit priuſqꝫ rex admoueret exer-
citum ad iudeam et obtineret ciuitatẽ exire: et domini iu-
dicio committere exitum rei. Dans itaqꝫ poteſtatem om-
E nium deo mundi creatori: ⁊ hortatus ſuos vt fortiter dimi
carent: vt vſqꝫ ad mortẽ pro legibus: templo: ciuitate: pa-
tria: ⁊ ciuibus ſtarent: circa modin exercitum conſtituit.
Et dato ſigno ſuis dei victorie iuuenibus fortiſſimis ele-
ctis nocte aggreſſus aulam regiaꝫ in caſtris: interfecit vi
ros † quatuordecim milia: ⁊ maximum elephantorum cũ [† quattuor.]
his qui ſuperpoſiti fuerant. Summoqꝫ metu ac perturba
tione hoſtiũ caſtra replentes: rebuſqꝫ proſpere geſtis ab-
ierunt. Hoc autem factum eſt die illuceſcente adiuuãte eũ
domini protectione. Sꝫ rex accepto guſtu audacie iudeo
rum † arte difficultates locorũ tentabat. et bethſure que [† machinis.]
erat iudeorum preſidium munitũ caſtra admouebat. Sꝫ
F fugabatur: impingebatur minorabatur. His autem qui in
tus erant iudas neceſſaria † mittebat. Enunciauit autem [† miniſtra- bat.]
miſteria hoſtibus rodochus quidam de iudaico exercitu
qui requiſitus comprehenſus eſt ⁊ concluſus. Iterũ rex
ſermonem habuit ad eos qui erant in bethſuris dexteraꝫ
dedit: accepit: abijt: commiſit cum iuda ſuperatus eſt. Ut
autem cognouit rebellaſſe philippum antiochie qui reli-
ctus eſt ſuper negotia: mente conſternatus: iudeos depre
cans ſubdituſqꝫ eis: iurat de omnibus quibus iuſtum vi-
ſum eſt: ⁊ reconciliatus obtulit ſacrificium: honorauit tem
G plum ⁊ munera poſuit. machabeum amplexatus eſt: ⁊ fe-
cit eum a ptolomaide vſqꝫ ad gerrenos ducẽ ⁊ principeꝫ.
Ut autem venit ptolomaidam: grauiter ferebant ptolo-
menſes amicitie conuentionem qui indignantes: ne forte
fedus irrumperet. Tunc aſcendit lyſias tribunal et expo-
ſuit rationem ⁊ populũ ſedauit: regreſſuſqꝫ eſt antiochiã
et hoc modo regis profectio ⁊ redditus proceſſit.

¶ Capituli Sum. Demetrius ex ſuggeſtione alchimi in
flamatur contra iudeos mittens nicanorem ad interficiẽ-
dum eos: nicanor cum ſymone concertat: iungit pacẽ ⁊ ſol
uit: et capere iudam vult: iudas effugit manus nicanoris:
comminatur nicanor ſacerdotibus vt ſibi tradant iudam
vinctum: de razia et animi eius conſtantia.

Capitulum.XIIII.

Sed poſt triẽnij tempus cognouit iudas ⁊ qui A
cum eo erant: demetrium ſeleuci cuꝫ multitu
dine valida ⁊ nauibꝰ per portũ tripolis aſcẽ-
diſſe ad loca oportuna ⁊ tenuiſſe regiones ad
uerſus antiochum et eius ducem lyſiam. Alchimus autem
quidam qui ſummus ſacerdos fuerat ſed voluntarie co-
inquinatus eſt temporibus commixtionis: conſiderans
nullo modo ſibi eſſe ſalutẽ neqꝫ acceſſum ad altare: venit
ad regem demetrium centeſimo quinquageſimo anno of-
ferens ei coronã aureã ⁊ palmã: ſup hec et talos qui tem-
pli eſſe videbantur. Et ipſa quidem die ſiluit. Tempus au
tem opportunum dementie ſue nactus: conuocatus a de-
metrio ad conſilium: ⁊ interrogatus quibus rebus ⁊ con
ſilijs iudei niterentur: reſpondit. Ipſi qui dicuntur aſſidei B
iudeorum quibus preeſt iudas machabeus bella nutriũt
et ſeditiones mouent: nec patiuntur regnum eſſe quietuꝫ.
Nã et ego defraudatꝰ parẽtũ gloria: dico autẽ ſummo ſa-
cerdotio huc veni primo quidem vtilitatibus regis fideꝫ
ſeruans: ſecundo autem etiam ciuibus conſulens. Nam il
lorum prauitate vniuerſum genus noſtrum non minime ve
xatur. Sed oro his ſingulis o rex cognitis ⁊ regioni ⁊ gẽ [† prouiſam.]
ti ſecundũ humanitatẽ tuã: † premulgatam omnibꝰ pro-
ſpice. Nam quãdiu ſupereſt iudas: impoſſibile eſt pacẽ eſſe
negotijs. Talibus autem ab hoc dictis et ceteri amici ho
ſtiliter ſe habentes aduerſus iudã inflammauerunt deme
triũ. Qui ſtatim nicanorẽ prepoſitũ elephantorum duceꝫ [1.mach.7.]
miſit in iudeam: datis mandatis vt ipſum quidem iudam
caperet viuum: eos vero qui cum illo erãt diſpergeret: et C
conſtitueret alchimũ maximi tẽpli ſummũ ſacerdotẽ. Tũc
gentes que de iudea fugerant iudam ſegregatim ſe nica-
nori miſcebant: miſerias ⁊ clades iudeorũ proſperitates
rerum ſuarum exiſtimantes. Audito itaqꝫ iudei nicanoris
aduentu ⁊ cõuentu nationũ conſperſi terra rogabant euꝫ
qui populum ſuum conſtituit: in eternum cuſtodiret: quiqꝫ
ſuam portionem ſignis euidentibus protegit. Imperan-
te autem duce ſtatim inde mouerunt: conueneruntqꝫ ad ca-
ſtellum deſſau. Symon vero frater iude commiſerat cum
nicanore: ſed conterritus eſt repentino aduentu aduerſa-
riorum. Nicanor tamen audiens virtutem comitum iude
et animi magnitudinẽ quam pro patrie certaminibꝰ ha-
bebant: ſanguine iudiciũ facere metuebat. Quamobrem
premiſit poſſidonium ⁊ theodotium ⁊ mathiam: ⁊ vt da-
rent dextras atqꝫ acciperent. Et cũ diu de his cõſiliũ age
retur: ⁊ ipſe dux ad multitudinẽ retuliſſet oĩm vna fuit ſen D
tentia amicijs annuere. Itaqꝫ diem conſtituerunt qua ſe-
creto inter ſe agerẽt: ⁊ ſingulis ſelle prolate ſunt et poſite.
Precepit autem iudas armatos eſſe locis oportunis ne
forte ab hoſtibus repente mali aliquid oriretur. Et con-
gruum colloquium fecerunt. Morabatur autem nicanor
hieroſolymis: nihilqꝫ inique agebat: gregeſqꝫ turbarum
que congregate fuerant dimiſit. Habebat autẽ iudã ſemp
carum ex animo: ⁊ erat viro inclinatus. Rogauitqꝫ eũ du
cere vxorẽ filioſqꝫ procreare. Nuptias fecit: quiete egit:
cõmuniterqꝫ viuebãt. Alchimꝰ autẽ vidẽs charitatem illo
rum adinuicẽ: ⁊ cõuentiones venit ad demetriũ ⁊ dicebat
nicanorẽ rebus alienis aſſentire. Iudãqꝫ regni inſidiato-
rem ſucceſſorem ſibi deſtinaſſe. Itaqꝫ rex exaſperatꝰ ⁊ peſ
ſimis huiꝰ criminationibꝰ irritatꝰ ſcripſit nicanori dicẽs.
grauiter quidem ſe ferre de amicitie cõuẽtione: iubere ta-
men machabeum citius victum mittere antiochiam. Qui
bus cognitis nicanor conſternabatur: ⁊ grauiter ferebat:
ſi ea que conuenerant irrita faceret: nihil leſus a viro. Sꝫ E
quia regi reſiſtere non poterat oportunitatem obſerua-
bat qua preceptũ perficeret. At machabeus videns ſecũ
auſterius agere nicanorem: et conſuetũ occurſum ferocꝰ
exhibẽtem: intelligens non ex bono eſſe auſteritatẽ iſtam
paucis

Incipit nouum teſtamentum.

Epiſtola beati Hieronymi preſbyteri ad damaſum papam in quattuoꝛ euangeliſtas incipit.

Beatiſſimo pape Damaſo hieronymꝰ. Nouum opꝰ me facere cogis ex veteri: vt poſt exemplaria ſcripturarum toto oꝛbe diſperſa quaſi quidam arbiter ſedeam: et quia inter ſe variãt que ſint illa que cũ greca cõſentiãt veritate: decernã. Piꝰ laboꝛ: ſed periculoſa pꝛeſumptio: iudicare de ceteris ipm ab omnibus iudicandum: ſenis mutare linguam et caneſcentem iam mũdum ad initia retrahere paruuloꝛũ. Quis enim doctꝰ pariter vel indoctꝰ: cũ in manꝰ volumẽ aſſumpſerit: et a ſaliua quam ſemel imbibit viderit diſcrepare quod lectitat: non ſtatim erumpat in vocem me falſarium me clamãs eſſe ſacrilegũ: qui audeã aliquid in veteribꝰ libꝛis addere mutare: coꝛrigere: Aduerſus quaz inuidiam duplex cauſa me cõſolatur: q ꝛ tu qui ſummus ſacerdos es fieri iubes: ꝛ verũ nõ eſſe qd variat etiam maledicoꝛuz teſtimonio cõpꝛobatur. Si enĩ latinis exemplaribꝰ fides eſt adhibenda: reſpõdeant quibꝰ: tot ſunt exemplaria pene quot codices. Sin aũt veritas eſt querẽda de pluribus: cur nõ ad grecam oꝛiginẽ reuertentes: ea que vel a vitioſis interpꝛetibus male edita: vel a pꝛeſumptoꝛibꝰ imperitis emendata peruerſius vel a libꝛarijs doꝛmitantibꝰ aut addita ſunt aut mutata coꝛrigimus: Neq vero ego de veteri diſputo teſtamento quod a ſeptuaginta ſenioꝛibus in grecam linguam verſum tertio gradu ad nos vſq3 peruenit. Non quero quid aquila quid ſymmachus ſapiant quare theodotiun inter nouos et veteres medꝰ incedat. Sit illa vera interpꝛetatio quam apoſtoli pꝛobauerunt. De nouo nunc loquoꝛ teſtamento quod grecũ eſſe nõ dubium eſt: excepto apoſtolo mattheo: qui pꝛimus in iudea euangelium chꝛiſti hebꝛaicis litteris edidit. Hoc certe cũ in noſtro ſermone diſcoꝛdat et in diuerſos riuuloꝛum tramites ducit: vno de fonte querendũ eſt. Pretermitto eos codices quos a Luciano et heſitio nuncupatos paucoꝛum hominum aſſerit peruerſa contentio: quibus vtique nec in toto veteri inſtrumento poſt ſeptuaginta interpꝛetes emendare quid licuit, nec in nouo pꝛofuit emendaſſe: cum multarum gentiũ linguis ſcriptura ante tranſlata doceat falſa eſſe que addita ſunt. Igitur hec pꝛeſens pꝛefatiuncula pollicetur quattuoꝛ tantum euangelia: quoꝛũ oꝛdo eſt iſte: mattheus marcus: lucas: ioannes: codicũ grecoꝛum emendata collatione ſed et veterum: que ne multũ a lectionis latine conſuetudine diſcreparẽt ita calamo imperauimus: vt his tantum que ſenſum videbantur mutare coꝛrectis: reliqua manere pateremur vt fuerãt. Canones quoq3 quos Euſebius ceſarienſis epiſcopus alexadrinũ ſecutus ammonium: in decem numeros oꝛdinauit ſicut in greco habẽtur expꝛeſſimus. Quod ſi quis de curioſis voluerit noſſe que in euangelijs vel eadem vel vicina vel ſola ſint eoꝛum diſtinctione cognoſcet. Magnus ſiquidez hic in noſtris codicibus erroꝛ inoleuit dum quod in eadez re alius euãgeliſta plus dixit: in alio quia minus putauerint addiderunt: vel dum eundem ſenſum alius aliter expꝛeſſit ille qui vnum e quattuoꝛ pꝛimuz legerat ad eius exemplũ ceteros quoq exiſtimauerit emendandos. Unde accidit: vt apud nos mixta ſint omnia et in marco plura luce atq3 matthei. Rurſum in mattheo plura ioannis et marci: ꝛ in ceteris reliquoꝛum que in alijs pꝛopꝛia ſunt inueniantur. Cum itaq3 canones legeris qui ſubiecti ſunt confuſionis erroꝛe ſublato et ſimilia omnium ſcies: et ſingulis ſua queque reſtitues. In canone pꝛimo concoꝛdãt quattuoꝛ: mattheus: marcus. lucas: ioannes. In ſecundo tres: matthꝰ: marcus. lucas: In tertio tres. mattheus: lucas: ioannes: In quarto tres: mattheus: marcus: ioannes. In quinto duo: mattheus: lucas. In ſexto duo: matthꝰ: marcus. In ſeptimo duo: mattheus: ioannes. In octauo duo: lucas. marcus. In nono duo: lucas: ioãnes. In decimo: pꝛopꝛia vnuſquiſq3 que non habentur in alijs ediderunt. Singulis vero euangelijs ab vno incipiens vſq3 ad fidem libꝛoꝛum diſpar numerus accreſcit. Hic nigro coloꝛe perſcriptus ſub ſe habet alium ex minio diſcoloꝛem numeruz qui ad decem vſq3 pꝛocedens indicat pꝛioꝛ numerus in quo ſit canone requirendus. Cum ergo aperto codice (verbi gratia:) illud ſiue illd capitulũ ſcire volueris cuiꝰ canonis ſit: ſtatim ex ſubiecto numero doceberis: ꝛ recurrens ad pꝛincipia in quibus canonum eſt diſtincta congeries: eodemq ſtatim canone ex titulo frontis inuento: illum quez querebas numerum eiuſdem euangeliſte qui et ipſe ex inſcriptione ſignatur inuenies: atq3 e vicino ceteroꝛum tramitibus inſpectis quos numeros e regione habeant annotabis: et cum ſcieris recurres ad volumina ſinguloꝛuz et ſine moꝛa repertis numeris quos ante ſignaueras reperies: et loca in quibus vel eadem vel vicina dixerunt.

Sciendum tamẽ ne quis ignarũ ex ſimilitudine numeroꝛum erroꝛ inuoluat: q ſicubi in ſubnotatione canonũ diſtinctoꝛũ in canone quolibet tres euangeliſte bis ter vel quater aut etiã amplius eundem numerũ per oꝛdinez habuerint annotatũ et quartus e cõtrario diſcrepãtes: qd tres illi in eo loco ſemel dixerint quartus totiẽs in coꝛpore voluminis ſui ponat quotiẽs diuerſi numeri in eius canone poſiti ſtant contra pꝛedictoꝛũ numeroꝛuz continuatas ſimilitudines. Itẽ ſi in vno quolibet eoꝛũ aut etiã duobus idẽ in canone numerꝰ bis ter quater aut eo amplius reperiatur in oꝛdine collocatus: ꝛ diſpares inueniũtur in ceteris dubiũ non erit quin id quod illius illoꝛũ ve canonis numerus bis terq3 repetitum ab his in volumine ſemel dictum eſſe oſtendit: altera alteri ve eoꝛũ totiens vno atq3 eodem ſenſu loquantur: quotiẽs pꝛetulerint in numeroꝛum annotatione diſtantiã. Et hoc in omniũ nonẽ canonum collatione ſeruabitur. Ceterum in decimo (qũ pꝛopꝛia ſinguloꝛum tantummodo continentur) non poteſt cõtra id comparatio eſſe quod ſolum eſt. Opto vt in chꝛiſto valeas et memineris mei papa beatiſſime.

Explicit epiſtola beati Hieronymi pꝛeſbyteri ad Damaſum papam in quattuoꝛ euangeliſtas.

Incipit pꝛologus beati Euſebij pamphili Ceſarienſis epiſcopi de canonibus quattuoꝛ euãgeliſtarum: ꝛ eſt epiſtola ipſius ad carpianum.

Euſebius carpiano fratri in domino ſalutem. Ammonius quidam Alexandrinꝰ magno ſtudio atqȝ induſtria vnum nobis pro quatuor euangelijs dereliquit. Nāqȝ triuȝ euangeliorum ſenſus exceptos omnes ſimiles contentuſqȝ mathei euangelio quaſi ad vnum congeſtos annexuit: ita vt eorumdem quantum ad tenorem pertinet lectionis ſequens iam ſtilus interruptus eſſe videatur. Uerum vt ſaluo corpore ſiue textu ceterorum hic euangeliorum: propria ꝛ familiaria loca in quibus eadem ſimiliterqȝ dixerunt ſcire poſſis aevere diſſerere: accepta occaſione ex predicti viri ſtudio alia rōne decē numerorum tibi titulos deſignaui. Quorum primus quatuor in ſe continet numeros in quibus ſimilia ab vniuerſis dicta ſunt. Matheo Marco Luca Johanne. Secundus in quibus tres. Matheus Marcus Lucas. Tertius in quibus tres Matheus Lucas Johannes. Quartus in quibus tres. Matheus Marcus Johannes. Quintus in quibus duo. Matheus Lucas. Sextus in quibꝰ duo. Matheus Marcus. Septimus in quibꝰ duo Mathꝰ Johannes. Octauus in quibus duo. Marcꝰ Lucas. Nonus in quibus duo. Lucas Johannes. Decimus in quibꝰ ſinguli de quibuſdam proprie ſcripſerunt. Et quidem ſubiectorum titulorum. i. deſt argumentum clara vero eorum narratio hec eſt. Et enim per ſingula loca euangeliorum quidam numerus videtur appoſitus paulatim incipiens a primo deinde ſecundo poſtremo tertio ꝛ per ordinem librorum ad finem vſqȝ progrediens. Itaqȝ per ſingulos numeros ſupputatio per minij diſtinctioneȝ inuenitur inſerta ſignificans cui de decem titulis appoſitus numerus aſſignetur. Ueluti ſiquidem primum certum eſt in primo. Si vero in ſecundo et eodem modo vſqȝ ad decem. Si igitur euoluto vno qualicunqȝ cum quatuor euāgelijs cuilibet capitulo velis inſiſtere et reſcire qui ſimilia dixerint ꝛ loca propria agnoſcere ſigulorum in quibus eadem ſunt prolocuti: eiuſdem ſenſus quem tenes relegens propoſitū numerum queſitumqȝ eum in titulo quem demonſtrat tituli ſubnotatio continuo ſcire potes ex ſupraſcriptionibus quas in fronte notatas inuenies: qui autem quod de his que inquiris ſimilia dixerint. Ueniens etiā ad reliqua euāgelia per eundem numerum quem contines videbis appoſitos per ſingulos numeros: atqȝ eos in ſuis proprijſqȝ locis ſimilia dixiſſe reperies.

Explicit prologus beati Euſebij epiſcopi ceſarienſis.

Ad declarationeȝ ſequentiū canonū qui inuenti fuerūt ad cognoſcendum in quibus locis ſacri quatuor euangeliſte concordauerint vel ſimilia dixerint: et in quibus locis omnes vel aliqui eorum idem ſcripſerint. vel quilibet eorum aliquid particulariter poſuerit: notandum ꝙ capitula biblie conſueta diuiſione partita in multis capitulis diuiduntur qui in margine euangeliorū abachicho. i. rationali numero conſignantur. quia eccleſiaſticum numerum proter ſui amplitudinem marginalis anguſtia capere non potuit. Et talia capitula ſic in margine poſita ſunt illa ad que numeri in figuris decem canonum poſiti infra columnas remittunt. Sub numero vero abachicho immediate ſubijcitur in dicto margine alius numerus eccleſiaſticus qui denarium numerum non excedit: ꝛ intelligitur ꝙ illud capitulum ſupra immediate aſſignatū ſit in illo canone qui per talem numerum eccleſiaſticum deſignatur. Et licet talis inferior numerus ſm beatos Hieronymum et Euſebium deberet eſſe ex minio vel rubeo colore: qꝛ tamen tota biblia in nigro imprimitur loco minij poſitus eſt numerus eccl'iaſticꝰ vt predictū eſt. Quiualt ergo in ſequētibus figuris columnarijs inuenire in quo loco vel canone euangeliſte concordant: videat numerum in primo ordine et ſequatur per lineam tranſuerſalem ad alium ordinem. ſcilicet vltra aliam columnam ꝛ ſucceſſiue ad tertiam et quartam columnam per eandem lineam tranſuerſalem et inueniet. Idem in illis canonibus vbi tres tantum vel duo conueniunt. Et eſt ſciendum quemadmodum continetˀ in prologis beati hieronymi ꝛ beati euſebij prepoſitis et etiam apparet ex verſibus ante iſtam rubricam inſertis. In primo canone conueniunt omnes quatuor euangeliſte. In ſecūdo tres primi. ſcilicet. Matheus Marcus Lucas. In tertio tres ſcilicet. Matheus Lucas Joannes. In quarto tres: ſcilicet Matheus Marcus Joannes. In quinto duo: ſcilicet Matheus Lucas. In ſexto duo ſcȝ Matheus Marcus. In ſeptimo duo. ſ. Matheus Joannes. In octauo duo. ſcilicet. Lucas Marcus. In nono duo ſcilicet Lucas Joānes. In decimo quilibet euangeliſta propria dicit.

Uerſus de decem canonibus euangeliorum.

Euangeliſtas habet canon. euangeliſtis ſecundus canon.

Quatuor eſt primus: primis tribus alter opimus.

Non eſt in canone idest non ponaris.

Marcus abit terno: luca canone cede quaterno.

Canone. Matheus. Lucas. Matheus. Marcus.

Quinto vir: mugit: ſexto vir canone rugit.

Canon. Matheus. Johannes canon Lucas. Marcus.

Septimus eſt vir auis: octauus bos leo manis.

Lucas. Johannes canone. canone propria euangeliſte.

Bos volat in nono: decimo ſua cuiqȝ repono.

I

Canon Matheus	primus Marcus	in quo Lucas	quatuor Johanes
viij	iij	vij	x
xj	iij	x	vj
xj	iiij	x	xiij
xj	iiij	x	xiiij
xj	iiij	x	xxviij
xiiij	v	xij	xv
xxiij	xxvij	xvij	xlvj
xxiij	xxvij	xxxiiij	xlvj
xxiij	xxvij	xlv	xlvj
lxx	xx	xxxvij	xxxviij
lxxxvij	cxxx	ccl	cxij
xcix	xcvj	cxvj	xl
xcviij	xcvj	cxvj	cxj
xcviij	xcvj	cxvj	cxx
xcviij	xcvj	cxvj	cxxx
xcviij	xcvj	cxvj	cxxxj
cxij	xcvj	cxvj	cxliiij
cxxxiiij	xxxv	lxxvj	cix
cxlij	l	xix	cix
cxlij	lj	xxj	xxxv
cxlvij	lxiiij	xciij	xlix
cvj	lxxxiij	xciiij	xvij
cvj	lxxxiij	xciiij	lxxiiij
ccx	cxix	ccxxiiij	c
ccxj	cxxj	ccxxxviij	xxj
ccxx	cxxxiij	ccxxxix	lxxv
ccxx	cxxxij	cxlij	lxxxv
ccxx	cxxix	ccxlij	lxxxviij
ccxliiij	cxxxix	ccl	cxij
ccxliiij	cxxxix	ccl	cxlvj
cclxxiiij	clvj	cclx	xx
cclxxiiij	clvj	cclx	xlviij
cclxxiiij	clvj	cclxxiiij	xcvj
cclxxvj	clviij	lxxiiij	xcviij
cclxxvij	clix	cclxix	xcviij
cclxxx	clxij	cclxvj	cxxiij
cclxxxiiij	clxij	clxvj	lv
cclxxxiiij	clxv	cclxvj	lxiij
cclxxxiiij	clxv	cclxv	lxj

Canon Matheus	primus Marcus	in quo Lucas	quatuor Johanes
cclxxxiiij	clxv	cclxxv	lxvij
cclxxxix	clxx	cclxxix	cxxxvj
ccxcj	clxxij	cclxxxj	clvj
ccxciiij	clxxv	cclxxxij	clxj
ccxcv	clxxvj	cclxxxij	xlij
ccxcv	clxxvj	cclxxxv	lvij
ccc	clxxxj	cclxxxv	lxxix
ccc	clxxxj	cclxxxvij	clviij
cccij	clxxxiij	cclxxxix	clx
ccciiij	clxxxiiij	cclxxxix	clxx
cccvj	clxxxvij	ccxc	clxij
cccvj	clxxxviij	ccxc	clxiiij
cccvij	clxxxviij	ccxcj	clxiiiij
ccc	cxcj	ccxcviij	clxix
cccxiij	cxciiij	ccxciiij	clxxij
cccxiiij	cxcv	ccxcj	clxvj
cccxiiij	cxcv	cxcj	clxviij
cccxv	cxxvj	ccxcij	cxlv
cccxviij	cxcix	ccc	cxlvj
cccxx	cc	cccij	cxlviij
cccxxv	cciiij	cccx	clxxxiiij
cccxxvj	ccv	cccxj	clxxxviij
cccxvj	ccv	cccxiij	cxciiij
cccxxviij	ccxvj	cccxiiij	cxcvj
cccxxxj	ccix	cccxv	cxxvij
cccxxxij	ccx	cccxviij	cxcvij
cccxxxiiij	ccxiij	cccxxj	cj
cccxxxv	ccxiij	cccxxiiij	cxcix
cccxxxvj	ccxv	cccxxvij	cxcviij
cccxxxvj	ccxvij	cccxix	cxcviij
cccxliij	ccxxiij	cccxxix	cciiij
cccxlviij	ccxxviij	cccxxxij	ccvj
cccxlix	ccxxvj	cccxxxiij	ccviij
ccclij	ccxxxj	cccxxxvj	ccix
ccclij	ccxxx	cccxxxvj	ccxj

Finit canõ primus in quo qua- tuor.

Canon secun Matheus	dus in quo Marc.	tres Lucas.
xv	vj	xv
xxj	x	xxxij
xxij	xj	clxxv
xxiij	xxix	clxxx
xxiiij	xxx	cxiiij
lxij	xlj	lvj
lxiij	xlij	aiij
lxiiij	lij	xxiiij
lxvij	lvij	xxvj
lxix	lv	xxxj
lxxj	lvij	xxxvij
lxxij	lxj	xxix
lxxiij	lxij	clxxvj
lxxiiij	lxiij	xl
lxxvj	lxix	lxxv
lxxix	lxx	cxxv
lxxx	lxxij	lxxvj
lxxxij	lxxiij	lxxxvj
lxxxiij	lxxiiij	cx
lxxxiiij	lxxv	lxxxvij
lxxxv	xcj	cxj
lxxxvj	xcij	lxxxxvij
lxxxvij	xcv	cxij
lxxxviij	ciiij	cxiij
xcij	cxxij	cxx
xciij	cxxiij	cxxvij
xciiij		cxlv
cij	cxiiij	cxlij
cviij	cxv	cxlvj
cxv	cxvj	clvij
cxvj	cxvij	cvxvij
cxvij	cxviij	cxcvj
cxxj	cxxv	clxxvj
cxxij	cxxvj	cclxviij
cxxiij	cxxviij	ccxvij
cxxv	cxxix	clj
cxxvj	cxxx	clij
cxxviij	cxxxj	ccxvj
cxxix	cxxxij	clxj
cxxx	cxxxiiij	clxij
cxxxij	cxxxvij	clxxxvij
cxxxvij	cxxxviij	clxxxviij
cxxxviij	cxl	ccij
cxl	cxlj	ccxiiij
cxlij	cxlij	cciij
cxliij	cxlv	ccxxvij
cxlv	cxlvij	ccxx
cxlvj	cxlviij	ccxxj
cxlviij	cxlix	ccxxiij
clxviij	cxxxvij	ccxxvij

Matheus	Marcus	Lucas
clxix	lx	ccxcvij
clxx	lxv	ccxcv
clxxij	lxvj	ccxcvj
clxxiij	lxvij	ccxcvij
clxxiiij	lxviij	ccij
clxxv	lxix	ccxvij
clxxvij	lxx	ccxx
clxxviij	lxxj	ccxxj
clxxx	lxxij	ccxxij
clxxxj	lxxiij	ccxxiij
clxxxij	lxxiiij	ccxxiiij
clxxxv	lxxv	ccxxv
clxxxvj	lxxvj	ccxxvj
clxxxvij	lxxvij	ccxxvij
clxxxviij	lxxviij	ccxxix
clxxxix	lxxix	ccxxx
clxxxx	lxxx	ccxxxj
cxcj	lxxxj	ccxxxiij
ccvj	lxxxij	ccxxxiiij
ccvij	lxxxiij	ccxxxv
ccviij	lxxxv	ccxxxvij
ccix	lxxxvj	cclxvij
ccx	lxxxvij	cclxvj
ccxj	lxxxviij	cclxviij
ccxiij	xcj	cclxix
ccxvij	xcij	cclx
ccxviij	xciij	cclxj
ccxix	xcvj	cclxij
ccxxj	xcviij	cclxiij
ccxxij	c	cclxv
ccxxiij	cij	cclxvj
ccxxvij	ciiij	cclxvij
ccxxviij	cv	cclxix
ccxxix	cviij	cclxx
ccxxx	cix	cclxxj
ccxxxj	cxj	cclxxiij
ccxxxiij	cxiij	cclxxv
ccxxxiiij	cxiiij	cclxxvj
ccxxxvj	cxv	cclxxvij
ccxxxvij	cxvj	cclxxviij
ccxxxviij	cxvij	cclxxix
ccxl	cxviij	cclxxx
ccxlj	cxix	cclxxxj
ccxlij	cxxj	ccxcij
ccxliij	cxxij	ccxciij
ccxlv	cxxiij	ccxcv
ccxlvj	cxxv	ccxcvj
ccxlvij	cxxvj	ccxcvij
ccxlviij	cxxvij	cccij
ccxlix	cxxix	ccciij
cclj	cxxx	cccv
cclij	cxxxj	cccvij
ccliij	cxxxiij	cccix
cclv	cxxxiiij	cccxij
cclvj	cxxxv	cccxiij
cclvij	cxxxvj	cccxv
cclix	cxxxvij	cccxvij
cclx	cxxxviij	cccxix
cclxj	cxxxix	cccxxj
cclxij	cxl	cccxxiij
cclxiij	cxlj	cccxxvij
Finis canon se	cundus in quo	tres

173

III

Canon terti- Mattheus.	us in quo Lucas	tres Johannes
[illegible]	xiiij	
[illegible]	xiiij	ij
[illegible]	xiiij	[illegible]
[illegible]	vj	j
[illegible]	vj	xv
[illegible]	lxiij	xvj
[illegible]	lxv	xxvij
[illegible]	lviij	xviij
[illegible]	lviij	xxxix
[illegible]	ccxj	v
[illegible]	cxix	xx
[illegible]	cxix	xiiij
[illegible]	cxix	xlviij
[illegible]	cxix	viij
[illegible]	cxix	cliij
[illegible]	cxix	[illegible]
[illegible]	cxix	xxvj
[illegible]	cxix	xxxvij
[illegible]	cxix	xc
[illegible]	cxix	cliij
[illegible]	cxix	xlij
[illegible]	xcij	xlvij
Finit canō ter-	tius in quo	tres

IIII

Canon quar- Mattheus	tus in quo Marcus	tres Johannes
xviij	ix	xxvij
cxvij	xvj	xcij
cxvij	xvj	xcv
cl	xvij	ij
clxj	xxvij	xxiij
clxj	xxvij	iiij
cciiij	xv	xcj
cciiij	xv	cxxxv
ccxvj	xxv	cxxviij
ccxvj	xxv	cxxxiij
ccxvj	xxv	cxxxvij
ccxvj	xxv	cl
cclxxix	lxj	xxij
cclxxxix	lxj	cxxj
cclxxxvij	lxviij	clij
ccxciij	lxxiiij	cvij
ccxcvij	clxxviij	lxx
ccxcix	clxxx	ciij
cccxxj	ccj	clxxx
cccxxj	ccj	cxcij
ccxxiij	cciij	clxxxiij
cccix	ccvij	clxxxvj
cccix	ccvij	clxxxvij
cccxxxiiij	ccxj	cciij
Finit canon	quartus in	quo tres

canon v Math.	in quo duo Lucas.
iij	ij
x	viij
xij	xj
xvj	xvj
xxv	xlvj
xxvj	xlvij
xxviij	xlviij
xxx	xlix
xxxiiij	cxciij
xxxvj	clxij
xxxvj	liij
xl	liij
xlj	lv
xliij	cxxiij
xlvj	cliij
xlvij	cxxxiiij
xlviij	cxcj
xlix	cl
lj	lix
liij	cxxv
liiij	liiij
lv	clxx
lvij	lxj
lviij	lx
lx	clxj
lxj	lxxiiij
lxv	cxij
lxvj	lxvj
lxviij	cv
lxxviij	cviij
lxxxiiij	cxj
lxxxvj	cix
xciij	cxlv
xcv	cxl
xcvj	clxxxij
xcvj	clxxxiiij
ciij	lxix
ciiij	lxxj
cv	cxciij
cvij	lxxiiij
cviij	cxv
cx	cxviij
cxvj	cxxvj
cxxj	lxij

canõ. v. Math.	i quo duo Lucas.
cxxvij	cxxix
cxxviij	cxxxij
cxxix	cxxx
cxxxij	cxxxj
cxxxiiij	cxx
cxxxviij	clxviij
clvj.	lvij
clviij	ccxxvj
clxij	clxj
clxxv	cc
clxxxij	clxxxvij
clxxxij	clxxxix
clxxxiiij	cxcviij
clxxxvij	cxcix
cxcvij	cclxxij
ccxiij	ccxxxv
ccxxj	clxxxj :
ccxxviij	cxxxix
ccxxxj	clxxix
ccxxxj	ccxv
ccxxxij	cxliij
ccxxxiiij	cxxxvj
ccxxxvj	cxxxxv
ccxxxvij	cxxxviij
ccxxxix	cxl
ccxl	cxlj
ccxlj	clxxv
cclv	ccij
cclvj	ccv
cclvij	ccxiij
cclxj	ccvij
cclxij	ccxij.
cclxv	clvij
cclxvj	clv
cclxvj	clvij
cclxvij	clviij
cclxx	ccxxix
cclxxij	ccxxxj
Finit canon	v. i quo duo

canon. vj Math.	in quo duo Marc.
ix	iij
xvij	vij
xx	ix
xxij	xj
xliiij	cxxvj
lxvij	lxiij
c	xcviij
cxxxix	xlv
cxlv	lx
cxlix	lxv
clij	lxviij
cliiij	lxxj
clvij	lxxij
clix	lxxiij
clx	lxxvj
clxiiij	lxxviij
clxv	lxxx
clxix	lxxxiiij
clxxij	lxxxix
clxxx	c
clxxxix	ciij
ccij	cxiij
ccxiiij	cxx
ccxv	cxxiiij
ccxlvj	cxl
ccxlvij	cxliij
ccl	cxlv
cclij	cxlvj
ccliiij	cxlix!
cclx	clij
cclxiiij	cliij
cclxxv	clvij
cclxxxij	clxiiij
cclxxxvj	clxvij
cclxxxvij	clxx
ccxc	clxxj
ccxcij	clxxij
ccxcviij	clxxix
cccv	clxxxv
cccviij	cxc
cccxj	cxcij
cccxxx	ccviij
cccxxxvij	ccxvij
cccxlj	ccxxj.
cccxlvij	ccxxvj
cccl	ccxxix
Finit canon	vi. i quo du

VII

canon. vij Math.	i quo duo ioannes
v	lxxxiiij
xix	xix
xix	xxij
xix	xxxiiij
xxx	lxxxij
xxxv	ccxv
ccvij	cj
Finit canon	vij. in q̄ duo.

VIII

canō. viij Lucas.	i quo duo Marc⁹.
xxiiij	xij
xxv	xiiij
xxvij	xvj
xxvij	xxviij
xxviij	xvij
lxxxiiij	xlviij
xxxix	lvj
xcj	lxj
c	lxxv
ciij	xcvij
ccxlvij	cxxxvj
cclxxvij	ccxvj
cccxxxv	ccxxx
cccxl	ccxxx
Finit canon duo.	viij. in quo

IX

canon. ix Lucas.	in q̄ duo ioannes
xxx	ccix
xxx	ccxxij
cclxij	cxiij
cclxij	cxxiiij
cclxxiij	ccxxvij
cclxxiiij	ccxxix
cclxxiiij	ccxxxj
ccciij	clxxxij
ccciij	clxxxvj
ccciij	cxc
cccvij	clxxxij
cccvij	clxxxv
cccvij	cxc
cccvij	clxxxij
cccxij	clxxxvj
cccxij	cxc
cccxij	ccxiij
cccxlij	ccxvij
cccxlij	ccxxj
cccxlij	ccxxiiij
ccxliij	ccxx
cccxliij	
Finit canon	ix. in q̄ duo.

¶ Incipit alius prolog⁹ beati Hieronymi pſbyteri ad Euſebium in quattuor euangeliſtas.

Plures fuiſſe qui euãgelia ſcripſerũt ⁊ lucas euãgeliſta teſtatur dicẽs. Quoniã quidẽ multi conati ſunt ordinare narrationẽ rerũ que in nobis complete ſunt: ſicut tradiderũt nobis qui ab initio ipſi viderunt ſermonẽ ⁊ miniſtrauerũt ei: ⁊ perſeuerãtia vſq; ad preſens tp̃s monimẽta declarant: q̃ a diuerſis autorib⁹ edita diuerſarũ hereſum fuere principia: vt eſt illud iuxta egyptios ⁊ thomã: et ⁊ mathiã: ⁊ bartholomeũ: duodecim quoq; apoſtolorũ: et baſilidis atq; † apollinis ac reliquorũ quos enumerare longiſſimũ eſt: cum hoc tñ in preſentiarũ neceſſe ſit dicere extitiſſe quoſdã qui ſine ſpiritu ⁊ gratia dei conati ſunt magis ordinare narrationem q̃ hiſtorie texere veritatem. Quibus iure poteſt illud propheticũ coaptari Ve qui prophetant de corde ſuo qui ambulant poſt ſpiritum ſuum qui dicũt: hec dicit dñs ⁊ dominus non miſit eos. De quib⁹ ⁊ ſaluator in euãgelio ioannis loquitur. Omnes qui ante me venerunt fures fuerunt ⁊ latrones. Qui venerunt non qui miſſi ſunt. Ipſe enĩ ait. Veniebant: ⁊ ego non mittebã eos. In venientibus preſumptio temeritatis: in miſſis obſequiũ ſeruitutis eſt. Eccleſia autẽ que domini voce ſupra petram fundata eſt: quam introduxit rex in cubiculũ ſuũ ⁊ ad quam per foramẽ deſcẽſionis occulte miſit manum ſuã ſimilis damule hinnuloq; ceruorũ quattuor flumina paradiſi inſtar eructuãs quattuor ⁊ angulos ⁊ annulos habet p quos quaſi archa teſtamẽti ⁊ cuſtos legis dñi lignis † mobilibus vehitur. Primus omniũ mattheus eſt publicanus cognomẽto leui: qui euangeliũ in iudea hebreo ſermone edidit: ob eorum vel maxime cauſam q̃ in ieſum crediderant ex iudeis: ⁊ nequaq̃ legis vmbra ſuccedente euangelij veritatẽ ſeruabant. Secundus marcus interpres apoſtoli petri ⁊ alexandrine eccleſie primus epiſcopus qui dominũ quidem ſaluatorem ipſe non vidit ſed ea que audierat magiſtrũ predicantẽ: iuxta fidem magis geſtorum narrauit q̃ ordinẽ. Tertius lucas medicus natione ſyrus antiocẽſis: cui⁹ laus in euangelio: qui ⁊ ipſe diſcipulus apoſtoli pauli in achaie † bithinieq; partibus volumen condidit: quedam altius repetens: ⁊ vt ipſe in prohemio confitetur audita magis q̃ viſa deſcribens. Vltimus ioannes apoſtolus ⁊ euãgeliſta quem ieſus amauit plurimũ: qui ſuper pectus domini recũbens puriſſima doctrinarũ fluenta potauit qui ⁊ ſolus de cruce meruit audire. Ecce mater tua. Is cum eſſet in aſia ⁊ iam tunc hereticorũ ſemina pullularent cherinthi ⁊ ebionis ⁊ ceterorum qui negant chriſtum in carne veniſſe: quos ⁊ ipſe in epiſtola ſua antichriſtos vocat et apoſtolus paulus frequenter percutit: coactus eſt ab omnibus pene tunc aſie epiſcopis ⁊ multarũ eccleſiarũ legationibus: de diuinitate ſaluatoris altius ſcribere: ⁊ ad ipſum (vt ita dicam) dei verbum: non tam audaci q̃ felici temeritate prorũpere: vt eccleſiaſtica narrat hyſtoria: cum a fratribus cogeretur vt ſcriberet: ita facturũ ſe reſpondiſſe: ſi indicto ieiunio in commune omnes deum deprecarentur. Quo expleto reuelatione ſaturatus in illud prohemiũ e celo veniens eructauit. In principio erat verbum ⁊ verbum erat apud deum: ⁊ deus erat verbũ: hoc erat in principio apud deum. Hec igitur quattuor euangelia multo ante predicta ezechielis quoq; volumẽ probat: in quo prima viſio ita contexitur. Et in medio ſimilitudo quattuor animalium ⁊ vultus eorum facies hominis: ⁊ facies leonis: et facies vituli: et facies aquile. Prima hoĩs facies mattheũ ſignificat qui quaſi de homine exorſus eſt ſcribere. Liber generationis ieſu chriſti filij dauid filij abraam. Secunda marcum in quo vox leonis in eremo rugientis auditur. Vox clamantis in deſerto: parate viam domini: rectas facite ſemitas eius. Tertia vituli que euangeliſtã lucã a zacharia ſacerdote ſumpſiſſe initium prefigurat. Quarta ioãnẽ euangeliſtã qui aſſumptis pẽnis aquile ⁊ ad altiora feſtinans de verbo dei diſputat. Cetera que ſequuntur in eundem ſenſum proficiunt. Crura eorum recta ⁊ pennati pedes: et quocũq; ſpiritus ibat: ibant: ⁊ non reuertebantur: et dorſa eorum plena oculis ⁊ ſcintille ac lampades in medio diſcurrentes: ⁊ rota in rotam ⁊ in ſingulis quattuor facies. Unde ⁊ apocalypſis ioannis: poſt expoſitionẽ vigintiquattuor ſeniorum qui tenentes cytharas ⁊ phyalas adorant agnum dei: introducit fulgura atq; tonitrua: ⁊ ſeptem ſpiritus diſcurrentes: ⁊ mare vitreum: et quattuor animalia plena oculis dicẽs. Animal primum ſimile leoni: et ſecundum ſimile vitulo: et tertium ſimile homini: et quartũ ſimile aquile volanti. Et poſt paululum. Plena (inq̃t) erant oculis ⁊ requiem non habebant die ac nocte dicentia. Sanctus ſanctus ſanctus domin⁹ deus omnipotens qui erat: qui eſt: ⁊ qui venturus eſt. Quibus cunctis perſpicue oſtenditur: quattuor debere tantũ euangelia ſuſcipi: ⁊ oẽs apocryphorũ nenias mortuis magis hereticis q̃ eccleſiaſticis viuis canendas.

Ezech. 1. — Ier. 23. a. — Ioan. 10. b. — Mat. 7. b. Canti. 2 — Mat. 1. a. — Mar. 1. a. — Eze. 1. a. — Apoc. 4. b. — Luce. 1. a. — Ioan. 19. c. — Ioan. 1. a.

¶ Sequitur prologus beati Hieronymi preſbyteri in eoſdem quattuor euangeliſtas.

Mattheus cum primo predicaſſet euangeliũ in iudea: volẽs trãſire ad gẽtes prim⁹ euangeliũ ſcripſit hebraice: q̃d fratrib⁹ a q̃bus ibat ad memoriã reliquit. Sicut enĩ neceſſe fuit ad cõfirmationẽ fidei euangeliũ p̃dicare: ſic ⁊ cõtra hereticos ſcribi. Cum autem plures euangelium ſcripſerint: quattuor tantũ habent autoritatis teſtimoniũ: quia per quattuor mundi partes fidem nunciãt trinitatis: et ſunt quaſi quattuor rote in quadriga domini que vehit eũ: per p̃dicationẽ euãgelij ⁊ genus humanũ quadrifica morte perẽptũ eorum erat predicatione viuificandum. Unde et aliorum euangelia ceciderunt: nec recepta ſunt quia nolebant prefinitũ numerũ ceſſari propter virtutem ſacramenti. Deſignantur etiam euangeliſte quatuor figuris: que nõ ſunt deceptorie ſed iocundi myſterij ſibi conſcie. Mattheus in homine intelligitur: quia circa humanitatẽ chriſti principaliter immoratur. Marcus in leone: quia agit de reſurrectiõe. Lucas in vitulo: agẽs de ſacerdotio. Ioannes in aquila: ſcribẽs ſacramenta diuinitatis. Chriſtus vero quem deſcribunt: homo fuit de virgine natus: vitulus in immolatione: leo in reſurrectione: aquila in aſcenſione. Vel in homine hũanitatis: in vitulo ſacerdotium: in leone regnũ: in aquila exprimitur diuinitatis ſacramentum.

¶ Incipit argumentum ſancti hieronymi preſbyteri in euangelium ſecundum Mattheum.

Atthe⁹ ex iudea ſicut in ordie prim⁹ ponitur ita euangelium in iudea primus ſcripſit: cui⁹ vocatio ad † deum ex publicanis actib⁹ fuit: duorū i generatione xp̄i principia pſumens vnius cuius prima circūciſio † in carne alterius cuius ſcdm cor electio fuit. Ex vtriſq₃ eni patribus chriſtus. Sicq₃ quaterdenario numero triformiter poſito principiū a credendi fide in electiōis tēpus porrigēs: ⁊ ex electiōe vſq₃ in trāſmigrationis diē dirigēs atq₃ a † trāſmigrationis die vſq₃ in xp̄m definiēs: decurſam aduētus dn̄i oſidit generationē: vt numero † ſatiſfaciēs ⁊ tēpori vt ⁊ ſe qd̄ eſſet oſtēderet: ⁊ dei in ſe op⁹ monſtrans etiam in his quorum genus poſuit chriſti operantis a principio teſtimoniū nō negaret. Quarum omnium rerum: tēpus ordo numerus: diſpoſitio vel ratio: qd̄ fidei neceſſarium eſt deus chriſtus eſt qui fact⁹ eſt ex muliere: factus ſub lege: natus ex virgine: paſſus in carne oīa in cruce fixit vt triumphans ea in ſemetipſo reſurgens in corpore ⁊ patris nomen in patribus filio: ⁊ filij nomen patri reſtituēs in filijs ſine principio ſine fine: oſtendēs vnū ſe cum patre eſſe: q₂ vn⁹ † eſt. In quo euangelio vtile eſt deſiderātib⁹ deū ſic pria vel media vel pfecta cognoſcere: vt ⁊ vocationē apl̄i ⁊ op⁹ euangelij ⁊ dilectionē dei in carne naſcētis p vniuerſa legentes intelligāt: atq₃ id in eo † in quo repꝛehēſi ſunt et appꝛehēdere expetunt recognoſcāt. Nobis eni † in hoc ſtudio argumenti fuit et fidem facte rei tradere: ⁊ operantis dei intelligendā diligēter † eſſe diſpoſitionem querentibus non tacere.

aľs ✝ deum. Mat.9.a
aľs ✝ carnis.
aľ ✝ trāſmigratione vſq₃ ad chriſtum.
aľs ✝ ſatiſfaceret ⁊ tēpori ⁊ ſe quid eſſet.
Gal.4.a.
aľs ✝ qui vnum
aľs ✝ nō h₃ in
aľs ✝ hoc in ſtudio ita eē diſpoſui.
aľ ✝ nō h₃ eſſe.

¶ Explicit argumentum.

¶ Incipit euangelium ſm Mattheum.

¶ Ca. Sum. De generationib⁹ patrū: quadraginta duorum: de diſtinctione generationis eiuſdem: de generatione chriſti. Quod deſponſata erat maria ioſeph: ꝙ angelus apparuit ioſeph volenti dimitere eam: ipſe ſaluum faciat populum ſuum. Ioſeph accepit coniugem ſuam. Natiuitas chriſti. Capi. I.

Iber [a] generatiōis ieſu chriſti filij dauid filij Abraam. Abraā genuit iſaac. Iſaac autem genuit iacob. Iacob autem genuit iudam et fratres eius. Iudas autem genuit phares ⁊ zaram de thamar. Phares autem genuit eſron. Eſron autem genuit arā. Arā autem genuit aminadab. Aminadab autem genuit naaſon. Naaſon autē genuit ſalmon. Salmon autem genuit booz de raab. Booz autem genuit obeth ex ruth. Obeth autem genuit ieſſe. Ieſſe autem genuit dauid regem. Dauid autem rex genuit ſalomonē ex ea que fuit vrie. Salomon autem genuit roboam. Roboam autem genuit abiam. Abias autem genuit aſa. Aſa autem genuit ioſaphat. Ioſaphat autem genuit ioram. Ioram autem genuit oziam. Ozias autem genuit ioatham. Ioatham autem genuit achaz. Acham autem genuit ezechiā. Ezechias aūt genuit manaſſem. Manaſſes autem genuit amon. Amō aūt genuit ioſiam. Ioſias autem genuit iechoniam et fratres eius in trāſmigratione babylonis. Et poſt trāſmigrationem babylonis: Iechonias genuit ſalathiel. Salathiel autē genuit zorobabel. Zorobabel aūt genuit abiud. Abiud autem genuit eliachim. Eliachim autē genuit azor. Azor autem genuit ſadoc. Sadoc autem genuit achim. Achim autem genuit eliud. Eliud autem genuit eleazar. Eleazar autē genuit matham. Matham autē genuit iacob. Iacob autem genuit Ioſeph virum marie de qua natus eſt ieſus qui vocatur chriſt⁹. [b] Omnes itaq₃ generationes ab abraam vſq₃ ad dauid: generationes quatuordecim: et a dauid vſq₃ ad tranſmigrationem babylonis: generationes quattuordecim: et a tranſmigratione babylonis vſq₃ ad chriſtum generationes quatuordecim. [c] Chriſti autem generatio ſic erat. Cum eſſet deſponſata mater ieſu maria ioſeph: anteꝙ conuenirent inuenta eſt in vtero habens de ſpiritu ſancto. Ioſeph autem vir eius cum eſſet iuſtus ⁊ nollet eā traducere: voluit oculte dimittere eam. Hec autem eo cogitante: ecce angel⁹ domini apparuit in ſomnijs ioſep dicens. Ioſeph fili dauid: noli timere accipere mariam coniugem tuam. Qd̄ enim in ea natū eſt de ſpiritu ſancto eſt. Pariet autem filium: et vocabis nomen eius ieſum. Ipſe enim ſaluum faciet populum ſuum a peccatis eorum. Hoc autem totum factū eſt vt adimpleretur quod dictū eſt a domino per prophetam dicētem. Ecce virgo in vtero habebit et pariet filiū: et vocabitur † nomen eius emanuel: quod eſt interpꝛetatum nobiſcum deus. Exurgēs autem ioſeph a ſomno fecit ſicut pꝛecepit ei angelus domini et accepit coniugem ſuam. Et nō cognoſcebat eam donec peperit filium ſuum primogenitum: et vocauit nomen eius ieſum.

A
Lu.3.c.
Joan.1.a
Gene.21.a
Gene.15.d
Para.25.b.
Gene.28.g.
Rut.4.d.
1.para.2.a
1.reg.12.f
1.para.2.b.
3.reg.11.g.
1.para.2.b.
B
1.para.3.c.
27.q.2.c.genuit.
C
Lu.1.c.⁊.2.a.
27.q.2.c.inuenta.⁊.c.gignit. de ver.ſi.c.4. 27.q.2.c.ſi quis c.inſtitutū c. genuit.⁊.c puuicꝫ
D
Eſa.7.c.
aľs ✝ vocabūt.

¶ Capituli Summarium. Magi cum muneribus veniunt et ioſeph ab angelo per viſum admonitus cum puero et matre eius in egyptum fugit: infantes interficiuntur: regreſſio ieſu chriſti ex egypto. Ca. II.

Um [a] ergo nat⁹ eſſet ieſus in bethleem iude in dieb⁹ herodis regis ecce magi ab oriente venerūt hieroſolymā dicētes. Ubi eſt q natus eſt rex iudeorū? Uidim⁹ eni ſtellā ei⁹ in oriēte: ⁊ † venim⁹ adorare eū. Audiēs autē herodes rex turbatus eſt: ⁊ oīs hieroſolyma cū illo. Et congregans omnes pꝛincipes ſacerdotum et ſcribas populi ſciſcitabatur ab eis vbi chriſt⁹ naſceretur. At illi dixerūt ei. In bethleē iude. Sic enim ſcriptum eſt per pꝛophetā. Et tu bethleē terra iuda: nequaꝙ minima es in pꝛincipibus iuda. Ex te eni exiet dux q † regat populum meū iſrael. [b] Tunc herodes clā vocatis magis diligenter didicit ab eis tēpus ſtelle que apparuit eis: ⁊ mittens illos in bethleem dixit. Ite et interrogate diligenter de puero: ⁊ cū inueneritis

A
aľs ✝ preterito ſicut p₃ in greco
Joan.7.f.
Michee.5.a
aľs ✝ reget.

B ritis renunciate mihi: vt et ego veniens adorem
eum. Qui cum audiſſent regem abierunt. Et ec-
ce ſtella quam viderãt in oriente antecebat eos:
vſq; dũ veniens ſtaret ſupra vbi erat puer. Vi-
dentes autem ſtellã: gauiſi ſunt gaudio magno
valde. Et intrãtes domũ inuenerũt puerũ cum
Maria matre eius. Et procidentes adoraue-
runt eum. Et apertis theſauris ſuis: obtulerunt
ei munera: aurum thus et myrrham. Et reſpon-
ſo accepto in ſomnis ne redirẽt ad herodẽ: per
C aliam viam reuerſi ſunt in regionem ſuam. Qui
cũ receſſiſſent: ecce angelus dñi apparuit in ſom
nis Joſeph dicens. Surge et accipe puerum et
matrem eius & fuge in egyptũ: & eſto ibi vſq; dũ
dicã tibi. Futurũ eſt enĩ vt herodes querat pue
rum ad perdendum eum. Qui cõſurgens acce-
pit puerum & matrẽ eius nocte: & receſſit in egy-
ptum. Et erat ibi vſq; ad obitũ herodis: vt ad-
impleretur quod dictum eſt a dño per prophe-
tam dicentem. Ex egypto vocaui filium meum.
Tunc herodes videns qm̃ illuſus eſſet a magis
iratus eſt valde. Et mittens occidit omnes pue
ros qui erant in betleẽ & in oĩbus finibus eius
D a bimatu et infra: ſcd̃m tẽpus quod exquiſierat
a magis. Tũc adimpletũ eſt qd̃ dictũ eſt p̄ hiere
miam prophetam dicentẽ. Vox in rama audi-
ta eſt. Ploratꝰ & vlulatꝰ multus: rachel plorans
filios ſuos: & noluit cõſolari: qꝛ nõ ſunt. Defun-
cto aũt herode: ecce angelꝰ dñi apparuit in ſom
nis ioſeph i egypto dicẽs. Surge & accipe pue-
rum & matrẽ eiꝰ: & vade in terram iſrael. Defun
cti ſunt enĩ qui querebant animã pueri. Qui cõ-
ſurgens accepit puerum & matrem eiꝰ: & venit
in terrã iſrael. Audiens autẽ q̄ † archelaus re-
gnaret in iudea pro herode patre ſuo. timuit il-
lo ire. Et admonitus in ſomnijs receſſit in par-
tes galilee. Et veniẽs habitauit in ciuitate que
vocatur nazareth: vt adimpleretur qd̃ dictũ eſt
per prophetas: quoniã nazarenus vocabitur.

De hoc herode rege crudeliſſimo vide late per ioſeph. libris anti. libro. ſ. 14. 15. 16. et. 17.
Et per egiſippũ in hiſtoria ſubuerſionis hieroſalem per tytũ & veſpaſianũ romanos imperatores.
Oſee. 11. a.
Hiere. 3. g. & 31. c
Threnorũ. 1. e
† Archelaus hũc archelaum herodes pr̃ eius inſtituit heredẽ i regno iudee vt habet g Joſep. li. 17. anti. c. ſ.

¶ C. S. De baptiſmate ioannis in iordane: et
de chriſti baptiſmate. Ca. III.

A In aͣ diebus autem illis venit iohan-
nes baptiſta predicãs in deſerto iu-
dee & dicens: penitentiam agite: ap
propinquabit enim regnum celorũ
ᵇ Hic eſt enim † de quo dictũ eſt per Eſaiã pro-
phetam dicentem: vox clamãtis in deſerto: pa-
rate viam domini: rectas facite ſemitas eius.ᶜ
Ipſe autem iohannes habebat veſtimentũ de
pilis camelorum: & zonam pelliceam circa lum-
B bos ſuos. Eſca autem eius erat locuſte & mel ſil
ueſtre. Tunc exibat ad eum hieroſolyma & oĩs
iudea: et omnis regio circa iordanẽ & baptiza-
bãtur ab eo in iordane confitẽtes peccata ſua:ᵈ
Videns autem multos phariſeorum & ſaduceo-
rũ veniẽtes ad baptiſmũ ſuũ: dixit eis. Proge-
nies viperarũ: quis † demõſtrabit vos fugere a
ventura ira? Facite ergo fructũ dignum peni-
tentie. Et ne velitis dicere intra vos: patrẽ ha-
bemus Abraã. Dico enĩ vobis † qm̃ potens eſt
C deus de lapidibꝰ iſtis ſuſcitare filios abrae. Iã
enĩ ſecuris ad radicẽ † arborũ poſita eſt. Om-
nis ergo arbor que non facit fructũ bonum ex-
cidetur: & in ignem mittetur.ᵉ Ego quidẽ bapti
zo vos in aqua in penitentiam qui autẽ poſt me
venturus: eſt fortior me eſt: cuius non ſum dignꝰ
calciamẽta portare. Ipſe vos baptizabit in ſpi-

Lu. 3. a.
Joan. 1. a.
alſ † quo dictus
Eſa. 40.
Mar. 1. a.
Lu. 3. a.
Joan. 3. c.
Mar. 1. a.
Luc. 3. a.
Joan. 3. c.
Luce. 3. b.
Infra. 23. b.
alſ † demonſtret nobis.
alſ † demonſtrauit.
alſ † quia.
alſ † arborem.
Infra. 7. c
Mar. 1. a.
Luce. 3. c.
Joan. 1. a.
actu. 1. a.
Luce. 3. d.

ritu ſancto & igni.ᶠ Cuius vẽtilabrũ in manu ſua ᶠ12 V
et permundabit aream ſuam: & cõgregabit tri-
ticum in horreum ſuum: paleas autem combu-
ret igni inextinguibili.ᵍ Tũc venit ieſus a galilea
D in iordanem ad ioannem: vt baptizaretur ab eo. ᵍ13 X
Joannes autem prohibebat eum dicens. Ego
a te debeo baptizari. et tu venis ad me? Reſpõ
dens aũt ieſus dixit ei. Sine modo. Sic enim de
cet nos implere omnem iuſtitiam. Tunc dimiſit
eum.ʰ Baptizatus autem ieſus † cõfeſtim aſcẽ- ʰ14 I
dit de aqua. Et ecce aperti ſunt ei celi & vidit ſpi
ritum dei deſcendentem ſicut columbam: et ve-
nientem ſuper ſe. Et ecce vox de celo dicẽs. Hic
eſt filius meus dilectus in quo mihi cõplacui.

Mar. 1. a
Luce. 3. d.
Joan. 1. d.
alſ † nõ hꝫ confeſtim.
De cõſe. diſ. 4. c. per quam.
De cõſe. di. 3. c. ſi.

¶ Capituli Summarium. Ieſus poſt ieiuniũ
quadraginta dierum & quadraginta noctiũ ten-
tatur a diabolo. Petrum & andream & iacobũ
et ioannem piſcatores conuocauit: et circũiens
galileam varios languores hominum curat.

Capitulum. IIII.

A Tuncᵃ ieſus ductꝰ eſt in deſertum a ſpi ᵃ15
ritu: vt tentaretur a diabolo.ᵇ Et cum II
ieiunaſſet quadraginta diebus et qua ᵇ16
draginta noctibus: poſtea eſuriit. Et V
accedens tẽtator dixit ei. Si filius dei es dic vt
lapides iſti panes fiant. Qui reſpondens dixit.
† Scriptum eſt. Non in ſolo pane viuit homo:
ſed in omni verbo qd̃ procedit ex ore dei. Tunc
aſſumpſit eum diabolus in ſanctam ciuitatem:
et ſtatuit eum ſuper pinnaculum templi: et dixit
B ei. Si filius dei es mitte te deorſum. Scriptum
eſt enim: quia angelis ſuis mandauit de te: et in
manibus tollent te ne forte offendas ad lapidẽ
pedem tuum. Ait illi ieſus rurſum. Scriptum
eſt. Non tentabis dominum deum tuum. Iterũ
aſſumpſit eum diabolus in montem excelſũ val
de: et oſtendit ei omnia regna mundi et gloriam
eorum et dixit † ei. Hec omnia tibi dabo ſi ca-
dens adoraueris me. Tunc dixit ei ieſus. Vade
† ſathana. Scriptum eſt enim. Dominum deũ ᶜ17
tuũ adorabis. & illi ſoli ſeruies.ᶜ Tunc reliquit VI
eum diabolus: et ecce angeli acceſſerunt & mini ᵈ18
ſtrabant ei.ᵈ Cum autem audiſſet ieſus qd̃ ioan- IIII
nes traditus eſſet receſſit in galileam ᵉ et relicta ᵉ19
ciuitate nazareth venit et habitauit in ciuitate VII
capharnaum maritima in finibus zabulon et ne
ptalim. vt adimpleretur quod dictũ eſt p̄ eſaiã
C prophetam. Terra zabulon et terra neptalim:
via maris trans iordanem galilee gentium. Po
pulus qui † ambulabat in tenebris vidit lucem
magnam: et ſedentibus in regione vmbre mor-
tis lux orta eſt eis.ᶠ Exinde cepit ieſus predica- ᶠ20
re et dicere. Penitentiam agite. Appropinqua- VI
bit enim regnum celorum. Ambulans autem ie-
ſus iuxta mare galilee vidit duos fratres Sy-
D monem qui vocatur petrus: & andream fratrẽ
eius mittentes rete in mare. Erant enim piſca-
tores. Et ait illis.ᵍ Venite poſt me: et faciã vos ᵍ21
fieri piſcatores hominum. At illi continuo reli- II
ctis retibus ſecuti ſunt eum.ʰ Et procidens in- ʰ22
de vidit alios duos fratres: iacobũ zebedei et VI
ioannem fratrem eius in naui cum zebedeo pa-
tre eorũ reficientes retia ſua & vocauit eos. Illi
autem ſtatim relictis retibus & patre ſecuti ſunt ⁱ23
eũ.ⁱ Et circuibat ieſus totã galileam docẽs in ſy I
nagogis eorũ: & p̄dicãs euãgeliũ regni: & ſanãs
omnem languorẽ & omnẽ infirmitatẽ in populo

Mar. 1. a.
Luce. 4. a.
alſ † habet et.
Deu. 8. a.
Luc. 4. a.
pſa. 6. c.
Deute. 6. c.
alſ † illi.
alſ † ſathanas
Deu. 6. b. & 10. b.
mar. 1. b
Luce. 4. b.
Mar. 1. b.
Joan. 3. c. 4. f
Eſaie. 9. a.
alſ † q ſedebat
De peni. di. 3. ca. adhuc.
Mar. 1. b.
Mar. 1. b.
Luce. 5. b.
Mar. 1. b.
Mar. 3. a
Luc. 4. c.
Joan. 6. a.

Et abijt opinio eius in totã ſyriam. Et obtule-
runt ei omnes male habẽtes varijs lãguoribus
⁊ tormẽtis cõprehẽſos. et qui demonia habe-
bant et lunaticos paraliticos ⁊ curauit eos. Et
ſecute ſunt eũ turbe multe de galilea et decapo-
li et de hieroſolymis et de iudea et de trans ior-
danem.
¶ C.S. Beatitudines ⁊ cetera mandata ⁊ de
homicidio:de oblatione:de adulterio: de oculo
vel manu eruenda:vxorẽ niſi ob adulteriũ dimit
tendam:de iuramentis:de oculo ⁊ dente:inimi-
[a]24 cos diligendos:de elemoſynis. Ca.V.
X Videns[a] autem Ieſus turbas aſcendit
[b]25 in montẽ. Et cũ ſediſſet: acceſſerũt ad
V eum diſcipuli eius.[b] Et aperiens os
[c]26 ſuum:docebat eos dicẽs.[c] Beati pau
V Luce.3.e peres ſpiritu:qm̃ ipſorũ eſt regnũ celorũ.[d] Bea-
[d]27 ti mites:qm̃ ipſi poſſidebũt terrã.[e] Beati q̃ lu-
X gent:qm̃ ipſi cõſolabuntur. Beati q̃ eſuriũt ⁊ ſi
[e]28 tiunt iuſtitiã: qm̃ ipſi ſaturabunt.[f] Beati miſe-
V ricordes qm̃ ipſi miſericordiã cõſequẽtur. Bea
[f]29 ti mũdo corde qm̃ ipſi deũ videbũt. Beati paci
X alias + ipſi fici:qm̃ † filij dei vocabũtur.[g] Beati q̃ pſecutio-
[g]30 1.peti.3.c. luce.6.d. nẽ patiunt propter iuſtitiã:qm̃ ipſorũ eſt regnũ
V B celorũ.[g] Beati eſtis cũ maledixerint vobis ho-
mines ⁊ pſecuti vos fuerint: ⁊ dixerint oẽ malũ
aduerſum vos mentientes ppter me. Gaudete
⁊ exultate: qm̃ merces veſtra copioſa eſt in celis
Sic enim perſecuti ſunt pphetas qui fuerũt an
te vos.[h] Vos eſtis ſal terre. Qđ ſi ſal euanuerit
[h]31 in quo ſalietur? Ad nihilũ valet vltra niſi vt mitta-
II Mar.9.g. Luc.14.g tur foras ⁊ cõculcetur ab hominib[us].[i] Vos eſtis
[i]32 Luc.8.c. ⁊.11.e. lux mundi. Non põt ciuitas abſcõdi ſupra mon-
II tem poſita:neq; accendũt lucernam: et ponunt
eã ſub modio:ſ; ſuper cãdelabrũ vt luceat omni
bus qui in domo ſunt. Sic luceat lux veſtra co-
ram hominibus:vt videant opera veſtra bona:
⁊ glorificẽt patrẽ veſtrũ qui in celis eſt.[k] Nolite
[k]33 Luce.16.d. putare qm̃ veni ſoluere legẽ aut prophetas. Nõ
X alias + legem. veni ſoluere † ſed adimplere.[l] Amen quippe di-
E co vobis:donec tranſeat celũ ⁊ terra:iota vnum
[l]34 V Iac.2.b. aut apex vn[us] nõ preteribit a lege donec oĩa fiãt.
[m]35 [m] Qui ergo ſoluerit vnum de mandatis iſtis mi
X nimis ⁊ docuerit ſic homines:minimus vocabi-
tur in regno celorũ. Qui aũt fecerit ⁊ docuerit
Exo.20.b hic magn[us] vocabit[ur] in regno celorũ. Dico aũt vo
Deute.5.b. bis:q: niſi abũdauerit iuſtitia veſtra pluſq̃ ſcri-
barũ ⁊ phariſeorũ:nõ intrabitis in reg[illegible] celo-
rum. Audiſtis q: dictũ eſt antiquis nõ [illegible]cides:
q̃ aũt occiderit reus erit iudicio. Ego [illegible]t dico
D vobis q: oĩs qui iraſcit[ur] fratri ſuo re[illegible]rit iudi
cio. Qui autem dixerit fratri ſuo rach[illegible]e[us] erit
cõſilio. Qui autem dixerit fatue: re[illegible]it ge-
henne ignis. Si ergo offers munus tu[illegible]d al-
tare et ibi recordatus fueris:q: frater [illegible] ha-
alias + recõcilia bet aliquid aduerſum te: relinque ibi [illegible] tuũ
[n]36 reimperatum. ante altare:et vade pri[us] recõciliari † fratri tuo:
V ⁊ tũc veniẽs offeres mun[us] tuũ.[n] Eſto cõſentiẽs
aduerſario tuo cito dũ es in via cum eo:ne forte
alias + tuus. tradat te aduerſarius † iudici ⁊ iudex tradat te
Luc.12.g Exo.20. miniſtro:⁊ in carcerẽ mittaris. Amen dico tibi:
nõ exies inde donec reddas nouiſſimũ quadrã-
[o]37 tẽ.[o] Audiſtis q: dictũ eſt antiquis nõ mechabe-
X E ris. Ego aũt dico vobis q: oĩs q̃ viderit mulie-
infra.18.a. rẽ ad cõcupiſcẽdũ eã:iã mechat[us] eã eſt in corde
24.q.3.c. illud. ſuo. Quod ſi oculus tuus dexter ſcandalizat te
erue eum et proijce abs te. Expedit enim tibi vt

pereat vnũ membrorum tuorum:q̃ totũ corpus
tuum † mittatur in gehennã ignis. Et ſi dexte- alias + eat.
ra manus tua ſcãdalizat te:abſcide eã ⁊ proijce deute.24.a.
abs te. Expedit eñ tibi vt pereat vnũ mẽbrorũ infra.19.b.
tuorũ q̃ totũ corp[us] tuũ eat in gehennam. Dictũ Mar.10.a. Luce.16.d.
eſt aũt. Quicũq; dimiſerit vxorẽ ſuã:det ei libel- Leui.19.b.
lum repudij. Ego aũt dico vobis q: oĩs q̃ dimi-
ſerit vxorẽ ſuã:excepta fornicatiõis cauſa: facit
eã mechari:⁊ q̃ dimiſſã duxerit adulterat. Ite
rum audiſtis:quia dictum eſt antiquis. Nõ per
iurabis:reddes autem domino iuramenta tua. F
Ego autem dico vobis:non iurare omnino: ne-
q; per celum:quia thronus dei eſt:neq; per ter-
ram quia ſcabellũ eſt pedum eius:neq; per hie-
roſolymã. quia ciuitas eſt magni regis: neq; p
caput tuum iuraueris:quia non potes vnum ca
pillum album facere aut nigrum. Sit autem ſer
mo veſter:eſt eſt nõ non. Quod autem his abũ-
dantius eſt a malo:eſt. Audiſtis quia dictum eſt Iaco.5.
Oculum pro oculo:dentem pro dente. Ego au- 22.q.1.c.ita.
tem dico vobis non reſiſtere malo: ſed ſi quis[p] Exo.21.c. [p]38
percuſſerit te in dextrã maxillam tuam:prebe † Deute.19.b. V
illi et alteram:⁊ ei qui vult tecũ † in iudicio con- Luce 6.d.
tendere ⁊ tunicam tuam tollere:dimitte ei ⁊ pal alias + ei alias + nõ hʒ in.
lium.[q] Et quicunq; te angariauerit mille paſſus G
vade cum illo et alia duo. Qui autem petit a te: [q]39 X
da ei ⁊ volenti † mutuare a te. ne auertaris. Au- alias + mutuari. [r]40
diſtis quia dictum eſt. Diliges proximũ tuum: Leui.19.c. Luce.6.c. V
et odio habebis inimicum tuum.[r] Ego autẽ di
co vobis diligite inimicos veſtros: benefacite
his qui oderunt vos:⁊ orate pro perſequenti-
bus ⁊ calũniantibus vos vt ſitis filij patris ve-
ſtri qui in celis eſt:qui ſolem ſuum oriri facit ſu-
per bonos ⁊ malos:⁊ pluit ſuper iuſtos et iniu
ſtos.[s] Si enim diligitis eos qui vos diligunt. [s]41
quam mercedem habebitis? Nonne et publica Luce.6. V
ni hoc faciũt? Et ſi ſalutaueritis fratres veſtros alias + facitis.
tantum:quid amplius facitis? † Nonne ⁊ ethni
ci hoc faciunt? Eſtote ergo vos perfecti ſicut ⁊
pater veſter celeſtis perfectus eſt.
¶ Capi. Summa. Oratio:ieiunium:de theſau
ro in celo:lucernam corporis eſſe oculum:⁊ non
poſſe duobus dominis ſeruire: nec cogitandũ
de eſca ⁊ de veſtimento:de volatilibus celi et li-
lijs agri:⁊ ſollicitudine diei. Ca.VI. infra.23.a. [a]42 X

Attendite[a]
ne iuſtitiã
veſtrã fa-
ciatis co-
rã hoĩbus vt videa-
mini ab eis alioquin
mercedẽ nõ habebi
tis apđ patrẽ veſtrũ
q̃ in celis eſt. Cũ er-
go facis elemoſynã
noli tuba canere ã
te:ſicut hypocrite fa
ciunt in ſynagogis ⁊
in vicis vt honorifi-
centur ab hominib[us].
Amen dico vobis receperũt mercedẽ ſuam. Te
aũt faciẽte elemoſynã: neſciat ſiniſtra tua quid
faciat dextera tua:vt ſit elemoſyna tua in abſcõ- alias + abſconſo.
dito:et pater tu[us] qui videt in † abſcondito red-
det tibi. Et cum oratis non eritis ſicut hypocri alias + triſtes.
te † qui amant in ſynagogis et in angulis pla-
tearum ſtantes orare: vt videantur ab hoĩbus
Amen

Amen dico vobis receperunt mercedem ſuam.
alias ✝ tuo. Tu autem cū oraueris intra in cubiculum tuum
B ⁊ clauſo oſtio † ora patrem tuū in abſcondito: et
pater tu⁹ qui videt in abſcondito reddet tibi.[b]
43 V Orantes aūt nolite multum loqui: ſicut ethnici
alias ✝ namque faciūt. Putāt eñ ꝙ multiloquio ſuo exaudiant.
luce.11.a Nolite ergo aſſimilari eis. Scit † enim pater
veſter q̄d opus ſit vobis: anteꝙ petatis eū. Sic
ergo vos orabitis. Pater noſter qui es in celis
ſanctificetur nomen tuū. Adueniat regnum tuū
Fiat voluntas tua ſicut in celo et in terra. Pa-
nē noſtrum ſubſtātialē da nobis hodie ⁊ dimit
te nobis debita noſtra: ſicut et nos dimittimus
debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in ten-
Mar.11.d. tationē. Sed libera nos a malo. Amen. Si eñ
Infra.8.a. dimiſeritis hominibus peccata eorū: dimittet
alias ✝ nō habet veſter. ⁊ vobis pater veſter celeſtis delicta veſtra.[c] Si
44 VI alias ✝ ira. aūt non dimiſeritis hoīb⁹: nec pater † veſter di-
de ſacra. vnc.c. vnico. mittet vobis peccata veſtra. Cū aūt ieiunatis.
45 X C nolite fieri ſicut hypocrite triſtes. Extermināt
eñ facies ſuas: vt pareāt hoīb⁹ ieiunātes. Amē
dico vobis: q2 receperūt mercedē ſuā. Tu autē
cū ieiunas vnge caput tuū ⁊ faciē tuā laua: ne vi-
dearis hoībus ieiunās ſed patri tuo q̄ eſt in ab-
ſcondito et pater tuus qui videt in abſcondito
reddet tibi. Nolite theſaurizare vobis theſau-
46 V ros in terra: vbi erugo et tinea demolitur: ⁊ vbi
fures effodiunt et furantur.[e] Theſaurizate autē
luce.12.d vobis theſauros i celo vbi † nec erugo nec tinea
47 alias ✝ neque demolitur: et vbi fures non effodiunt nec furan-
V luc.11.e. tur. Vbi enim eſt theſaurus tu⁹: ibi eſt ⁊ cor tuū.
[f] Lucerna corporis tui eſt oculus tuus. Si ocu-
lus tuus fuerit ſimplex totū corpus tuū lucidū
luce.16.c erit. Si aūt oculus tuus fuerit nequā: totum cor
21.q.1.c.1. pus tuū tenebroſum erit. Si ergo lumē quod in
luce.12.e te eſt tenebre ſunt: ipſe tenebre quāte erūt.[g] Ne
48 mo poteſt duob⁹ dominis ſeruire. Aut eñ vnū
V odio habebit ⁊ alterū diliget: aut vnū ſuſtinebit
⁊ alterū cōtēnet: Non poteſtis deo ſeruire ⁊ mā
49 mone.[h] Ideo dico vobis: ne ſolliciti ſitis anime
V veſtre q̄d mānducetis: neꝙ corpori veſtro quid
D induamini. Nonne anima plus eſt ꝙ eſca: et cor
pus plus ꝙ veſtimentum. Reſpicite volatilia
celi: quoniā nō ſerūt neꝙ metūt: neꝙ cōgregāt
in horrea: ⁊ pater veſter celeſtis paſcit illa. Nō
ne vos magis pluris eſtis illis: quis aūt veſtrū
alias ✝ veſtimēto cogitās poteſt adijcere ad ſtaturā ſuam cubitū
luc.12.d vnum: Et de veſtimētis quid ſolliciti eſtis: Cō-
ſiderate lilia agri quomodo creſcunt. Non labo
rant neꝙ nent. Dico aūt vobis: quoniā nec ſalo
mon in omni gloria ſua coopert⁹ eſt ſicut vnū ex
iſtis. Si eñ fenū agri qd hodie eſt ⁊ cras in cli-
banū mittit de⁹ ſic veſtit: quāto magis vos mo-
luce.12.d dice fidei: Nolite ergo ſolliciti eſſe. dicētes: q̄d
mānducabim⁹: aut quid bibemus: aut quo ope-
riemur. Hec eñ oīa gentes inq̄runt. Scit enim
alias ✝ autem pater veſter: q2 his oībus indigetis. Querite †
ergo primū regnū dei ⁊ iuſtitiā ei⁹: ⁊ hec omnia
adijcient vobis. Nolite ergo ſolliciti eſſe in cra
ſtinum. Craſtinus enim dies ſollicitus erit ſibi-
alias ✝ enim ipſi. Sufficit † diei malitia ſua.
¶ Ca. Sum. Nō eſſe iudicādū de feſtuca ⁊ tra
be in oculo: margaritas ante porcos nō eſſe po-
nendas: petendum querendum: ⁊ pulſandum de
pſeudo prophetis: q2 nō oīs qui dicit mihi do-
mine domine intrabit in regnū celorum: de do-
mo edificata ſupra petrā vel arenā. Ca. VII.

Nolite[a] iudicare ⁊ nō iudicabimini: no A [a]50
lite cōdemnare ⁊ non condemnabimi alias ✝ iudicemini luc.6.f II
ni. In quo enim iudicio iudicaueritis
iudicabimini: ⁊ in qua menſura menſi Ro.2.a
fueritis remetietur vobis.[b] Quid autē vides fe- Mar.4.c. luce.6.f [b]51
ſtucā in oculo fratris tui et trabē i oculo tuo nō V
vides: Aut quomodo dicis fratri tuo: frater ſi-
ne eijciā feſtucā de oculo tuo: et ecce † trabes ē alias ✝ trabs.
in oculo tuo: Hypocrita eijce primū trabem de luce.11.b Joan.6.f
oculo tuo: ⁊ tunc videbis eijcere feſtucā de ocu- Iac.1.a [c]52
lo fratris tui.[c] Nolite ſanctū dare canibus neꝙ alias ✝ non habꝫ canes. X
mittatis margaritas veſtras aū porcos: ne for- B
te cōculcēt eas pedib⁹ ſuis: ⁊ † canes cōuerſi di
rumpant vos.[b] Petite et dabitur vobis: queri- [d]53 V
te ⁊ inuenietis: pulſate ⁊ aperietur vobis. Oīs
eñ q̄ petit accipit: ⁊ q̄ querit inuenit: et pulſanti
aperiet. Aut quis eſt ex vobis hō: quem ſi petie
rit filius ſuus panē: nunq̄d lapidē porriget ei:
Aut ſi piſcē petierit: nunq̄d ſerpentē porriget ei Tob.4.c
Si ergo vos cū ſitis mali noſtis bona data da luce.6.e
re filijs veſtris: quanto magis pater veſter q̄ in luce.13.a
in celis eſt dabit bona petētib⁹ ſe:[e] Omnia er-
go quecūꝙ vultis vt faciāt vobis hoīes: ⁊ vos [e]54
facite illis. Hec eſt eñ lex ⁊ ꝓphete.[f] Intrate ꝑ V
anguſtā portā: q2 lata porta ⁊ ſpacioſa via eſt q̄ E [f]55
ducit ad ꝑditionē: ⁊ multi ſunt q̄ intrant per eā luce.6.f. V
Quā anguſta porta ⁊ arcta via eſt q̄ ducit ad vi- Supra.3.c [g]56
tā: ⁊ pauci ſunt qui inueniūt eā.[g] Attendite a fal- X
ſis prophetis qui veniunt ad vos in veſtimētis luce.6.g
ouiū: intrinſec⁹ aūt ſunt lupi rapaces. A fructi-
bus eorum cognoſcetis eos.[h] Nūquid colligūt [h]57
de ſpinis vuas aut de tribulis ficus:[i] Sic om- V
nis arbor bona: fructus bonos facit: mala autē [i]58
arbor malos fruct⁹ facit. Non poteſt autem ar V
bor bona malos fructus facere: neꝙ arbor ma- D
la bonos fructus facere. Omnis arbor que non Jo.6.a
facit fructum bonum excidet: ⁊ in ignem mittet luce.13.c
Igitur ex fructib⁹ eorū cognoſcetis eos.[k] Nō [k]59
omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū III
celorum: ſed qui facit voluntatē patris mei qui [l]60
in celis eſt: ipſe intrabit in regnū celorū.[l] Mul- V
ti dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine
tuo prophetauimus: ⁊ in nomine tuo demonia
eiecimus: ⁊ in noie tuo virtutes multas fecim⁹:
Et tunc confitebor illis: quia nunquā noui vos
Diſcedite a me omnes qui operamini iniquita alias ✝ noſtra.
tē.[m] Oīs ergo q̄ audit verba † mea hec ⁊ facit [m]61
ea aſſimilabitur viro ſapienti qui edificauit do- V
mum ſuā ſupra petram. Et deſcēdit pluuia: ⁊ ve
nerunt flumina ⁊ flauerunt venti ⁊ irruerunt in alias ✝ ſupra.
domum illam ⁊ non cecidit. Fundata enim erat luce.9.g alias ✝ ſupra
† ſuper petram. Et omnis qui audit verba mea Mar.1.c
hec ⁊ non facit ea: ſimilis erit viro ſtulto qui edi luce.2.g
ficauit domum ſuam † ſuper arenam. Et deſcē- 25.q.1.c.ideo.l
dit pluuia ⁊ venerunt flumina et flauerunt venti
et irruerunt in domum illam: ⁊ cecidit: ⁊ fuit rui [n]62
na eius magna.[n] Et factum eſt cum cōſummaſ- II
ſet ieſus verba hec admirabantur turbe ſuꝑ do
ctrina eius. Erat enim docēs eos ſicut poteſta
tē habens: et non ſicut ſcribe et phariſei.
¶ C. S. Deſcēdēs de monte lepꝛoſum mūdat
puerum centurionis paraliticum curat. ſocrum
petri a febribus liberat. de plurimis curatis et
ſcribe volenti ſequi dicit non habere filium ho-
minis vbi caput ſuum reclinet: atꝙ vt alius reli
cto patris corpore ſequatur precepit: in naui eū
dormiētē excitāt diſcipuli vt tēpeſtatē ſedaret et

A in terra geraſenorū demonia eiecit. Ca.VIII.

63 II al's † nō habet Jeſus. Mar.1.b. Luc.5.c Cum[a] autē deſcendiſ
ſet † Jeſ⁹
de monte
ſecute ſunt eū turbe
multe: ⁊ ecce lepro
ſus veniens adora
bat eū dicēs. Dñe
ſi vis potes me mū
dare. Et extēdēs ie
ſus manū tetigit eū
dicēs. Volo mūda
re. Et cōfeſtim mū
data eſt lepra ei⁹: et
ait illi Jeſus. Vide
al's † ſacerdotibus. nemini dixeris: ſ3 vade oſtende te † ſacerdoti: et
Luce.7.a offer munus tuū qḋ precepit moyſes in teſtimo
64 III Joan.4.g. niū illis.[b] Cū aūt introiſſet capharnaum acceſſit
ad eū centurio rogās eū ⁊ dicēs. Dñe puer me⁹
iacet in domo paraliticus: ⁊ male torquetur. Et
ait illi ieſus. Ego veniā ⁊ curabo eū. Et reſpon
al's † illi dens centurio ait. † Domine nō ſum dignus vt
intres ſub tectū meū: ſ3 tm̄ dic verbo ⁊ ſanabit̄
al's † nō h3 conſtitutus. puer meus. Nā ⁊ ego hō ſum ſub poteſtate † cō
B ſtitutus: habēs ſub me milites: et dico huic va
Luce.7.b de ⁊ vadit: et alio veni et venit: et ſeruo meo fac
al's † hec hoc ⁊ facit. Audiēs autē † ieſus miratus eſt ⁊ ſe
quentibus ſe dixit. Amē dico vobis: non inueni
tantā fidē in iſrael. Dico aūt vobis ꝙ multi ab
65 V Luc.7.a. oriente ⁊ occidente venient ⁊ recūbēt cum abra
al's † in ham ⁊ iſaac ⁊ iacob in regno celorū: filij autē re
Mar.1.c. gni eijcientur in † tenebras exteriores. Ibi erit
66 V. Luce.4.f fletus ⁊ ſtridor dentium.[h] Et dixit ieſus cēturio
ni. Vade: ⁊ ſicut crediſti fiat tibi. Et ſanat⁹ eſt
67 II puer ex illa hora.[e] Et cū veniſſet ieſus in domū
petri vidit ſocrū eius iacentē ⁊ febricitantē. Et
tetigit manū eius: ⁊ dimiſit eā febris: ⁊ ſurrexit
et miniſtrabat eis. Veſpere autem facto obtu
lerūt ei multos demonia habentes: ⁊ eijciebat
ſpirit⁹ verbo ⁊ oēs male habētes curauit: vt ad
Eſa.53.a impleretur qḋ dictū eſt per eſaiā ꝓphetā dicen
C tem. Ipſe infirmitates noſtras accepit: ⁊ egro
Luce.9.g tationes noſtras portauit. Videns aūt ieſus tur
bas multas circum ſe iuſſit diſcipulos ire tranſ
68 V. fretum.[f] Et accedēs vnus ſcriba ait illi. Magi
ſter ſequar te quocunq3 ieris. Et dicit ei Jeſus.
Vulpes foueas habēt: ⁊ volucres celi nidos: fi
lius aūt hoīs nō h3 vbi caput ſuū reclinet. Ali⁹
aūt de diſcipulis eius ait illi. Dñe permitte me
primū ire ⁊ ſepelire patrē meū. Jeſus aūt ait il
li. Sequere me: ⁊ dimitte mortuos ſepelire mor
69 II Mar.4.d tuos ſuos.[g] Et aſcēdēte eo i naniculā ſecuti ſunt
Luce.8.d. eum diſcipuli ei⁹. Et ecce motus magnus fact⁹
D eſt in mari: ita vt nauicula operiretur fluctibus
Mar.5.a Ipſe vero dormiebat. Et acceſſerūt ad eū diſci
Luce.8.d. puli eius: ⁊ ſuſcitauerūt eū dicētes. Domine ſal
ua nos perimus. Et dicit eis ieſus. Quid timi
di eſtis modice fidei? Tūc ſurgēs imperauit vē
tis ⁊ mari: ⁊ facta eſt trāquillitas magna. Por
ro homines mirati ſunt dicētes. Qualis eſt hic
q2 vēti ⁊ mare obediūt ei? Et cum veniſſet ieſus
trāſfretū in regionē geraſenorū: occurrerunt ei
duo habētes demonia de monumētis exeuntes
ſeui nimis ita vt nemo poſſet trāſire ꝑ viā illam.
al's † car veniſti. Et ecce clamauerūt dicētes. Quid nobis ⁊ tibi
ieſu filij dei? † Veniſti huc ante tp̄s torq̄re nos.

Erat aūt nō longe ab illis grex multorū porcorū Mar.5.b. Luc.8.c
paſcens. Demones autem rogabant eum dicen
tes. Si eijcis nos hinc: mitte nos in gregē por
corum. Et ait illis. Ite. At illi exeuntes abierūt
in porcos. Et ecce magno impetu abijt tot⁹ grex
per preceps in mare. ⁊ mortui ſunt in aquis. Pa
ſtores autem fugerunt: et venientes in ciuitatē
nunciauerunt hec omnia: et de his qui demonia al's † habuerūt.
† habuerant. Et ecce tota ciuitas exijt obuiam al's † trāſfretaret
ieſu: et viſo eo rogabant eum vt tranſiret a fini
bus eorum.

Capituli Summarium. Ubi paraliticus le
ctum fert. Mattheū cōuocat: ac phariſeis mur
murantibus de conuiuio publicanorū dicit non
eſſe opus ſanis medicum: diſcipulis ioannis in
terrogantibus quare non ieiunarent diſcipuli
eius parabolam ponit panni ſciſſure et vtris et
vini: filiam principis mortuam dum vadit ſuſci
tare mulierē a profluuio liberat: cecis oculi ape
riuntur: ſurdum et mutum demonium eijcitur et
in principe demoniorum id facere dicunt.

Capitulum.IX.

Et[a] aſcēdēs ieſus in nauiculam tranſ A 70 I
fretauit et venit in ciuitatē ſuam. Et Mar.2.a.
ecce offerebant ei paraliticū iacētē Luc.5.d.
in lecto. Videns aūt ieſus fidē illorū Joan.5.a
dixit paralitico. Confide fili. Remittuntur tibi
peccata tua. Et ecce quidam de ſcribis dixerūt
intra ſe. Hic blaſphemat. Et cum vidiſſet ieſus
cogitationes eorum dixit. Ut quid cogitatis
mala in cordibus veſtris? Quid eſt facilius di Mar.2.b.
cere: dimittuntur tibi peccata tua: an dicere ſur Lu.5.c
ge et ambula? Ut autem ſciatis quia filius ho
minis habet poteſtatē in terra dimittendi pec
cata: tunc ait paralitico. Surge tolle lectū tuū
et vade in domum tuam. Et ſurrexit et abijt in
domum ſuam. Videntes autem turbe timuerūt Mar.2.b.
et glorificauerunt deum qui dedit poteſtatē ta Luce.5.f
lem hominibus.[b] Et cum tranſiret inde ieſus vi 2.q.1.c.multi.
dit hominem ſedentem in thelonio Mattheū B 71 II
nomine: ⁊ ait illi. Sequere me. Et ſurgens ſecu
tus eſt eum.[c] Et factum eſt diſcūbente eo in do 72 II
mo: ecce multi publicani et peccatores venien
tes diſcumbebant cum Jeſu et diſcipulis eius. Mar.2.c.
Et videntes phariſei: dicebant diſcipulis eius. Luce.5.f.
Quare cum publicanis ⁊ peccatoribus mādu Oſee.6.c Mar.2.c
cat magiſter veſter.[b] At ieſus audiens ait. Non Infra.12.a. 73 II
eſt opus valentibus medicus: ſed male habenti
bus. Euntes autem diſcite quid eſt miſericor
diam volo: et non ſacrificium. Non enim veni vo
care iuſtos: ſed peccatores. Tunc acceſſerūt ad
eum diſcipuli Joannis dicentes. Quare nos et
phariſei ieiunamus frequenter: diſcipuli autem Mar.2.c.
tui non ieiunant? Et ait illis ieſus. Nūquid poſ luce.5.f.
ſunt filij ſponſi lugere ꝙ diu cum illis eſt ſponſus
Venient autem dies cum auferetur ab eis ſpon
ſus: et tunc ieiunabunt. Nemo autem immittit
commiſſuram panni rudis in veſtimentum vet⁹
Tollit enim plenitudinem eius a veſtimento et
peior ſciſſura fit. Neq3 mittunt vinum nouum in
vtres veteres. Alioquin rumpuntur vtres ⁊ vi C
num effunditur et vtres pereunt. Sed vinū no
uum in vtres nouos mittunt. et ambo conſeruā
tur.[c] Hec illo loquēte ad eos: ecce princeps vn⁹ 74 II
acceſſit et adorabat eum dicens. Domine filia
mea modo defuncta eſt: ſed veni impone manū
tuam ſuper eam: et viuet. Et ſurgēs ieſus ſeque
batur

Mar.5.c batur eū et diſcipuli ei⁹. Et ecce mulier que ſan-
luce.8.f guinis fluxum patiebatur duodecim ānis ac-
Mar.5.e ceſſit retro: ⁊ tetigit fimbriā veſtimēti eius. Di-
luce.8.f. cebat eīn intra ſe. Si tetigero tantū veſtimentū
Mar.5.c eius ſalua ero. At ieſus cōuerſus ⁊ videns eam
dixit. Confide filia. Fides tua te ſaluā fecit. Et
ſalua facta eſt mulier ex illa hora. Et cū veniſſet
ieſus in domum principis: ⁊ vidiſſet tibicines ⁊
turbā tumultuantē dicebat. Recedite. Nō eſt
eīn mortua puella: ſed dormit. Et deridebāt eū.
Et cum eiecta eſſet turba intrauit: ⁊ tenuit ma-
num ei⁹ et dixit. Puella ſurge: Et ſurrexit puel
la. Et exijt fama hec in vniuerſam terram illam.
[f]Et tranſeunte inde ieſu ſecuti ſunt eum duo ce-
ci clamantes ⁊ dicētes. Miſerere noſtri fili da-
D uid. Cū aūt veniſſet domū acceſſerūt ad eū ceci:
et dixit eis ieſus. Creditis q: hoc poſſū facere
vobis: Dicūt ei. Utiq3 domine. Tūc tetigit ocu
los eorum dicens. Secūdū fidē veſtram fiat vo
bis. Et aperti ſunt oculi eorum. Et cōminatus
Mar.5.d. luce.11.b eſt illis ieſus dicēs. Uidete ne quis ſciat. Illi au
tem exeuntes diffamauerunt eū in tota terra il-
la. Egreſſis aūt illis ecce obtulerūt ei hominē
mutū demoniū habentē: ⁊ eiecto demonio locu-
tus eſt mutus: ⁊ mirate ſunt turbe dicētes. Nun
alias + eiecit. luce.11.e. q̄ apparuit ſic in iſrael. Phariſei aūt dicebant.
76 In principe demoniorū † eijcit demones. [g]Et
II circūibat ieſus omnes ciuitates et caſtella do-
77 cens in ſynagogis eorum ⁊ predicans euāgeliū
V regni: et curans omnem languorem et omnē in
78 firmitatē. [h]Uidens autem turbas miſertus eſt
V eis: quia erant vexati ⁊ iacentes ſicut oues non
Mar.6.e habentes paſtorem. [i]Tunc dixit diſcipulis ſuis.
luce.10.a. Meſſis quidem multa; operarij autem pauci.
21.di.c.in nouo. alias + eijciat. Rogate ergo dominū meſſis: vt † mittat opera
rios in meſſem ſuam.

¶ Ca. S. Duodecim apoſtolos premittit cum
omni doctrina: ac dicit q̄ non venit pacem mitte
re in terram ſed gladium. Ca. X.

79 A ET [a] conuocatis duodecim diſcipulis
II Mar.3.b.6.a. ſuis dedit illis poteſtatē ſpirituū im-
luce.6.a. Mar.3.b mundorum: vt eijcerēt eos ⁊ curarēt
80 luce.6.c. omnem languorem ⁊ omnem infirmi-
II alias + diſcipulorum. tatem[b]. Duodecim autē † apoſtolorum nomina
ſunt hec. Primus Symon qui dicitur petr⁹ et
Andreas frater eius: philip⁹: ⁊ bartholomeus:
Jacobus zebedei: et Joannes frater eius. Tho
mas: ⁊ Mattheus publicanus: et Jacobus al-
phei: ⁊ Thadeus. Simon chananeus: ⁊ Judas
81 ſcariothes: qui ⁊ tradidit eum. [c]Hos duodecim
X miſit ieſus precipiens eis et dicēs. In viam gen
tium ne abieritis: et in ciuitates ſamaritanorū
82 Mar.6.b. luc.9.a.10.b. ne intraueritis: ſed potius ite ad oues que pe-
II alias + appropinquauit. rierunt domus iſrael. [d]Euntes autem predicate
dicentes: quia † appropinquabit regnum celo-
luc.10.b. Mar.6.b. rum. Infirmos curate: mortuos ſuſcitate: lepro
luce.9.a.⁊.19.b. ſos mūdate: demones eijcite gratis accepiſtis
B gratis date. Nolite poſſidere aurum: neq3 argē
tum: neq3 pecuniam in zonis veſtris. Non perā
in via: neq3 duas tunicas: neq3 calciamenta neq3
83 virgam. Dignus eſt enim operarius cibo ſuo.[e]
II In quancunq3 autem ciuitatem aut caſtellū in-
84 traueritis: interrogate quis in ea dignus ſit; et
V ibi manete donec exeatis. [f]Intrantes autem in
Luce.10.a domum: ſalutate eam dicentes. Pax huic do-
mui. Et ſiquidem fuerit domus illa digna: ve-
niet pax veſtra ſuper eam: ſi autem nō fuerit di-
gna pax veſtra reuertetur ad vos. [g]Et quicūq3 85
non receperit vos neq3 audierit ſermones ve- II
ſtros exeūtes foras de domo vel ciuitate excu-
tite puluerē de pedibus veſtris. Amen dico vo-
bis: tollerabilius erit terre ſodomorū et gomo Mar.6.b
reorū in die iudicij q̄ illi ciuitati. [h]Ecce ego mit lu.9.a.⁊.10.b
to vos ſicut oues in medio luporū. Eſtote ergo Infra.11.c luc.10.b 86
prudentes ſicut ſerpentes: ⁊ ſimplices ſicut co- luc.10.a. V
lumbe. [i]Cauete aūt ab hoībus. Tradēt eīm vos Mar.3.b 87
in cōcilijs: et in ſynagogis ſuis flagellabūt vos 13.b.⁊.21.c. I
⁊ ad preſides ⁊ ad reges ducemini ꝑpter me in
teſtimoniū illis ⁊ gētibus. [k]Cū autem tradent 88
vos nolite cogitare quomodo aut q̄d loquami- II
ni. Dabitur enim vobis in illa hora quid loqua-
mini. Non eīm vos eſtis qui loquimini ſed ſpiri-
tus patris veſtri qui loquitur in vobis. Tradet E
autem frater fratrem in mortem: et pater filium Mich.7.b.
et inſurgent filij in parentes: et morte eos affi-
cient: et eritis odio omnibus hominibus pro-
pter nomen meū. Qui autē perſeuerauerit vſq3
in finem hic ſaluus erit. [l]Cum autem perſequen infra.24.b.
tur vos in ciuitate iſta: fugite in aliam. Amen di- 89
co vobis: non conſummabitis ciuitates iſrael X
donec veniat filius hominis. [m]Non eſt diſcipu- 90
lus ſuper magiſtrū: nec ſeruus ſuper dominū III
ſuum. Sufficit diſcipulo vt ſit ſicut magiſter ei⁹ luce.6. 10.19.b.⁊.15.c.
et ſeruo ſicut dominus eius. [n]Si patremfami- 91
lias beelzebub vocauerunt quantomagis do- X
meſticos eius. Ne ergo timueritis eos. [o]Nihil 92
enim eſt opertum quod non † reueletur et nihil alias + reuelabit II
occultum quod non † ſciatur. [p]Quod dico vo- Mar.4.c luc.8.c. 93
bis in tenebris dicite in lumine. Et quod in au- luce.12.a V
re auditis: predicate ſuper tecta. Et nolite time alias + ſcietur. D
re eos qui occidunt corpus: animam autem non
poſſunt occidere: ſed potius timete eum qui po
teſt et animam et corpus perdere in gehennam Mar.8.d.
Nonne duo paſſeres aſſe veneunt? Et vnus ex luc.9.c.⁊.12.b.
illis non cadet ſuper terram ſine patre veſtro.
Ueſtri autem capilli capitis omnes numerati
ſunt. Nolite ergo timere: multis paſſeribus me
liores eſtis vos. Omnis ergo qui confitebitur
me coram hominibus: confitebor ⁊ ego eum co
ram patre meo qui in celis eſt. [q]Qui autem ne-
gauerit me corā hominibus, negabo et ego eū 94
corā patre meo qui in celis eſt. [r]Nolite arbitra luce.12.g II
ri: quia venerim pacem mittere in terram. Non 95
veni pacem mittere ſed gladium. Ueni enim ſe- V
parare hominem aduerſus patrem ſuum: et fi-
liam aduerſus matrem ſuam: et nurū aduerſus
ſocrum ſuam: inimici hominis domeſtici eius[s]
Qui amat patrem aut matrem pluſq̄ me nō eſt 96
me dignus. Et qui amat filium aut filiam ſuper V
me non eſt me dignus. Et qui non accipit crucē
ſuam et ſequitur me: non eſt me dignus. [t]Qui in
uenit animam ſuam perdet illam. ⁊ qui perdide- 97
rit animam ſuam propter me inueniet eā. [v]Qui luc.14.f. III
recipit vos me recipit et qui me recipit: recipit 98
eum qui me miſit. [x]Qui recipit prophetā in no- I
mine prophete: mercedē prophete accipiet. Et 99
qui recipit iuſtum in nomine iuſti: mercedem iu- Mar.8.d X
ſti accipiet. [y]Et quicūq3 potum dederit vni ex infra.16.d luc.9.c.⁊.17.f. 100
minimis iſtis calicem aque frigide tantū in no- Mar.9.e VI
mine diſcipuli. Amen dico vobis nō perdet mer luce.10.c 10.13.c.⁊.14.e. infra.18.a
cedem ſuam. Mar.9.f

¶ Capituli Summarium. Joannes de carce-
re mittit ad Jeſum: ⁊ ieſus de ioanne ad turbas

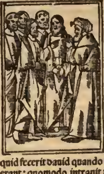
loquitur: atqꝫ increpat ciuitates que penitentiã
non egerunt. Confeſſio ieſu ad patrem: et iugū
domini leue eſſe.

Capitulum XI.

a101 X A T a factum eſt cuꝫ cõſummaſſet ieſus
b102 V pꝛecipiens duodecim diſcipulis ſuis
tranſijt inde vt doceret ⁊ pꝛedicaret
in ciuitatibus eoꝛum. b Joannes aūt
cū audiſſet in vinculis opera xp̄i mittens duos
Luce.7.c. al's ✝ illi. de diſcipulis ſuis: ait ✝ illi. Tu es qui ventur⁹ es
an alium expectamus? Et reſpõdens ieſus ait il
lis. Euntes renunciate ioanni q̃ audiſtis ⁊ vidi
ſtis. Ceci vident: claudi ambulant: lepꝛoſi mun
dantur: ſurdi audiunt: moꝛtui reſurgunt: paupe
res euangelizantur: et beatus eſt qui non fue
rit ſcandalizatus in me. Jllis autem abeuntib⁹:
cepit Jeſus dicere ad turbas de Joanne. Quid
exiſtis in deſertum videre? Harundinem vento
B Malach.3.a. Mar.1.a. agitatã? Sꝫ quid exiſtis videre? Hominē mol
libus veſtitum? Ecce qui mollibus veſtiūtur in
domibus regum ſunt. Sed quid exiſtis videre?
Pꝛophetam? Etiam dico vobis et pluſq̃ pꝛo
c103 II phetã. c Hic eſt eñi de quo ſcriptū eſt. Ecce ego
mitto angelū meū ante faciē tuam: qui pꝛepara
d104 V bit viam tuam ante te. d Amē dico vobis: nõ ſur
rexit inter natos mulierum maioꝛ ioanne bapti
ſta. Qui autem minoꝛ eſt in regno celoꝛum: ma
e105 V Luce.7.d. al's ✝ diripiunt ioꝛ eſt illo. e A diebus autem ioannis baptiſte vſ
Luce.16.b. qꝫ nunc regnum celoꝛum vim patitur: et violenti
f106 X Lu.7.c. ✝ rapiunt illud. f Omnes enim pꝛophete et lex
vſqꝫ ad ioannem pꝛophetauerunt: ⁊ ſi vultis re
g107 V cipere ipſe eſt helias qui venturus eſt. Qui ha
bet aures audiendi audiat. g Cui autē ſimilē eſti
mabo generationem iſtam? Similis eſt pueris
ſedentibus in foꝛo. qui clamantes coequalibus
dicunt. Cecinimus vobis et non ſaltaſtis: lamē
tauimus et non planxiſtis. Uenit enim Joãnes
neqꝫ manducans: neqꝫ bibens et dicunt. Demo
C nium habet. Uenit filius hominis manducans ⁊
bibens: et dicunt. Ecce homo voꝛax et potatoꝛ
vini: publicanoꝛum et peccatoꝛum amicus. Et
h108 iuſtificata eſt ſapientia a filijs ſuis. h Tunc cepit
V Luc.10.b. expꝛobare ciuitatibus in quibus facte ſunt plu
rime virtutes eius: quia non egiſſent penitentiã
Ue tibi coꝛozaim: ve tibi bethſaida: quia ſi in ty
ro et ſidone facte eſſent virtutes que facte ſunt
in vobis olim in cilicio et cinere penitentiã egiſ
ſent. Ueruntamen dico vobis tyꝛo: et ſidoni re
miſſius erit in die iudicij q̃ vobis. Et tu caphar
naum: nunquid vſqꝫ in celum exaltaberis? Uſqꝫ
i109 in infernum deſcendens. i Quia ſi in ſodomis fa
X 1 q.1.c.nonne. cte fuiſſent virtutes que facte ſunt in te: foꝛte mã
D ſiſſent vſqꝫ in hanc diem. Ueruntamen dico vo
bis: quia terre ſodomoꝛum remiſſius erit in die
k101 iudicij q̃ tibi. k Jn illo tēpoꝛe reſpondens ieſus
V dixit. Confitebor tibi pater domine celi et ter
l111 re: quia abſcondiſti hec a ſapientibus ⁊ pꝛuden
III Luce.10.d. tibus: ⁊ reuelaſti ea paruulis. Jta pater: quoniã
m112 Luce.10.d. Joan.8.c. ſic placitum fuit ante te. l Omnia mihi tradita
III ſunt a patre meo. m Et nemo nouit filium niſi pa
n113 ter neqꝫ patrē quis nouit niſi filius: et cui volue
X rit reuelare. n Uenite ad me omnes qui laboꝛa
tis et onerati eſtis: ⁊ ego reficiã vos. Tollite iu
gum meum ſuper vos et diſcite a me: quia mi
tis ſum et humilis coꝛde: et inuenietis requiem
animabus veſtris. Jugum enim meum ſuaue eſt
et onus meum leue.

Capituli Summarium. Diſcipuli ſpicas vel
lunt: manum aridam ſanat: hominē a demonio
cecum et mutum curat: et in pꝛincipe demonio Marc.6.a.
rum id facere opinantes deſtruit: phariſeis ſi
gnum petentibus ione et niniuitarū ſignum tra
dit: et matrem ⁊ fratres poſtponit diſcipulis.

Capitulum XII.

I N a illo A a114
tempoꝛe Mar.2.d. Luce.6.a. 1.regū.21.b. II
abijt Je
ſus per ſa
ta ſabbato: diſcipu
li autem eius eſuriē
tes ceperunt velle
re ſpicas et mandu
care: phariſei autē
videntes dixerunt
ei. Ecce diſcipu
li tui faciunt quod
non licet eis facere
ſabbatis. At ille di
xit eis. Nõ legiſtis
quid fecerit dauid quando eſurijt: et qui cuꝫ eo
erant: quomodo intrauit in domum dei et pa
nes pꝛopoſitionis comedit: quos non licebat
ei edere neqꝫ his qui cum eo erant: niſi ſolis ſa
cerdotibus? b Aut non legiſtis in lege: quia ſab
batis ſacerdotes in templo ſabbatum violant ⁊ Oſee.6.c. Mar.2.d. b115
ſine crimine ſunt? Dico autem vobis: quia tem Luce.6.a X
plo maioꝛ eſt hic. Si autem ſciretis quid eſt mi Mar.3.a. Luce.6.b.
ſericoꝛdiam volo et non ſacrificium: nunquam
condemnaſſetis innocentes. Dominus enim c116
eſt filius hominis: etiam ſabbati. c Et cum inde II
tranſiſſet venit in ſynagogam eoꝝ. Et ecce ho
mo manum habens aridam. Et interrogabant
eum dicentes. Si licet ſabbatis curare: vt accu
ſarent eum. Jpſe autem dixit illis. Quis erit ex B
vobis homo qui habeat ouem vnam: ⁊ ſi ceciderit Mar.3.a. Joan.10.g.
rit hec ſabbatis in foueam: nonne tenebit et le
uabit eam? Quãto magis melioꝛ eſt homo oue.
Jtaqꝫ lꝫ ſabbatis benefacere. Tunc ait homini
Extende manum tuam. Et extendit: ⁊ reſtituta d117
eſt ſanitati ſicut altera. d Exeuntes autem phari IIII
ſei cõſilium faciebant aduerſus eum: quomodo e118
perderent eum. e Jeſus autem ſciens receſſit in X
de: ⁊ ſecuti ſunt eum multi: ⁊ curauit eos omnes
Et pꝛecepit eis ne manifeſtum eum facerent vt Eſa.42.a.
adimpleretur quod dictum eſt per eſaiā ꝓphe al's ✝ electus.
tam dicentem. Ecce puer meus ✝ quem elegi:
dilectus meus in quo bene complacuit anime
mee. Ponam ſpiritum meum ſuper eum: et iu
dicium gentibus nunciabit. Non contendet ne
qꝫ clamabit: neqꝫ audiet aliquis in plateis vo
cem eius. Harundinem quaſſatam non confrin al's ✝ lignum.
get ⁊ ✝ lignum fumigans non extinguet: donec
eijciat ad victoꝛiam iudicium: ⁊ in nomine ei⁹ gē Supra.9.d. f119
tes ſperabunt. f Tunc oblatus eſt ei demonium Luce.11.b. Mar.3.c. V
habēs cecus ⁊ mutus: ⁊ curauit eū ita vt loque g120
retur ⁊ videret. g Et ſtupebãt oēs turbe: ⁊ dice VII
bant. Nunquid hic eſt fili⁹ dauid? h Phariſei au h121
tem audiētes dixerūt. Hic nõ eijcit demones ni II
ſi in beelzebuth pꝛincipe demonioꝝ. i Jeſus aūt i122
ſciēs cogitationes eoꝝ dixit eis. Omne regnū II
in ſe diuiſuꝫ deſolabitur: ⁊ omnis ciuitas vel do
mus diuiſa

mus diuiſa contra ſe non ſtabit. Et ſi ſathanas
ſathanā eijcit aduerſus ſe diuiſus eſt quomodo
ergo ſtabit regnū eius? Et ſi ego in beelzebub
E eijcio demones: filij veſtri in quo eijciunt? Ideo
ipſi iudices veſtri erunt. Si autem ego in ſpiri-
tu dei eijcio demones: igitur peruenit in vos re
gnum dei. Aut quomodo pōt quiſquam intrare
in domum fortis: ⁊ vaſa eius diripere: niſi prius
mar.3.b. alligauerit fortem? Et tūc domū illius diripiet.
Luc.11.d Qui non eſt mecū contra me eſt: ⁊ qui nō cōgre
122 II gat mecū ſpargit.[h] Ideo dico vobis omne pec-
catum ⁊ blaſphemia remittetur hominibus ſpi-
ritus autem blaſphemie non remittetur. Et qui
cunq͂ dixerit verbum contra filium hominis: re
mittetur ei qui autē dixerit verbum contra ſpiri
tum ſanctum non remittetur ei: neq͂ in hoc ſeculo:
124 X neq͂ i futuro.[l] Aut facite arborē malā ⁊ fructū eiꝰ
bonum: aut facite arborem malam ⁊ fructū eius
Supra.3.c. malum. Siquidē ex fructu arbor cognoſcitur.
Luce.6.g. Progenies viperarū. quomodo poteſtis bona
loqui cum ſitis mali? Ex abundantia enim cor-
125 V dis os loquitur.[m] Bonus homo de bono the-
ſauro profert bona: ⁊ malus homo de malo the
126 X ſauro profert mala.[n] Dico autē vobis: quoniam
omne verbū ocioſum quod locuti fuerint homi-
nes reddent rationē de eo in die iudicij. Ex ver-
bis enim tuis iuſtificaberis: ⁊ ex verbis tuis cō
127 V mar.8.b demnaberis.[o] Tunc reſpōderūt quidam de ſcri
Lu.11.b. bis et phariſeis dicentes. Magiſter volumus
128 V Deut.32.b. Lu.11.d. a te ſignum videre. Qui reſpondēs ait illis. Ge
Joan.2.g. neratio mala ⁊ adultera ſignum querit ⁊ ſignū
non dabitur ei niſi ſignū ione prophete. Sicut
enim fuit ionas in ventre ceti tribus diebus et
tribus noctibus: ſic erit filius hominis in corde
terre tribus diebus ⁊ tribus noctibus. Viri ni-
D niuite ſurgent in iudicio cum generatione iſta ⁊
Jone.3.b. condemnabunt eam: quia penitentiam egerunt
Luc.11.d in predicatione ione. Et ecce plus quam ionas
3.reg.10.b. hic. Regina auſtri ſurget in iudicio cum genera
1.para.9.a. Luc.11.c tione iſta et condemnabit eam: quia venit a fini-
bus terre audire ſapientiā ſalomonis. Et ecce
plus quam ſalomon hic.[q] Cum autem immun-
129 V mar.3.a. Lu 8.c. dus ſpiritus exierit ab homine: ambulat per lo-
ca arida querens requiem et non inuenit. Tunc
dicit. Reuertar in domum meā vnde exiui. Et
veniens inuenit eam vacantem: ſcopis munda-
tam et ornatam. Tunc vadit et aſſumit ſeptem
alios ſpūs ſecū nequiores ſe ⁊ intrantes habi-
tant ibi: et fiunt nouiſſima hominis illius peiora
prioribus. Sic erit et generatiōi huic peſſime.[r]
130 II Adhuc eo loquente ad turbas: ecce mater eius
et fratres ſtabant foris querentes loqui ei. Di-
xit autem ei quidam. Ecce mater tua et fratres
tui foris ſtant querentes te. At ipſe reſpondens
dicēti ſibi ait. Que eſt mater mea: et qui ſunt fra
tres mei? Et extendēs manū in diſcipulos ſuos
dixit. Ecce mater mea ⁊ fratres mei. Quicunq͂
enim fecerit voluntatem patris mei qui in celis
eſt: ipſe meus frater ſoror et mater eſt.

¶ C.S. Sedēs i nauicula Jeſus turbis parabo
las exponit. i. ſeminātis ſemē centeſimū ⁊ ſexage
ſimum: et triceſimum de zizania ⁊ tritico ⁊ gra-
no ſynapis: fermēto abſcūdito i farina: ⁊ exoluit
diſcipulis parabolas zizaniorum parabolas de
theſauro in agro: et bona margarita de rete in
mare miſſo: prophetam in patria ſua ſine hono-
re eſſe. Ca. XIII.

In[a] illo die exiens Jeſus de domo ſe A [a]131
debat ſecus mare. Et congregate ſunt mar.4.a. II
ad eum turbe multe: ita vt in nauicu- Luc.8.a.
lam aſcendens ſederet: ⁊ omnis tur-
ba ſtabat in litore: ⁊ locutus eſt eis multa in pa-
rabolis dicens. Ecce exijt qui ſeminat ſemina-
re ſemen ſuum. Et dum ſeminat: quedam ceci- Lu.8.a.
runt ſecus viam: ⁊ venerunt volucres celi: ⁊ co-
mederunt ea. Alia autem ceciderunt in petroſa
vbi non † habebant terram multam ⁊ continuo
exorta ſunt: quia non habebant altitudinem ter alr † habet.
re. Sole autem orto eſtuauerunt ⁊ quia non ha
bebant radicem aruerunt. Alia autē ceciderūt
in ſpinas: ⁊ creuerunt ſpine et ſuffocauerunt ea.
Alia autem ceciderunt in terram bonā et dabāt alr † fructus.
† fructum: aliud centeſimum aliud ſexageſimū: B
aliud triceſimū. Qui habet aures audiendi au- mar 4.b.
diat. Et accedētes diſcipuli eiꝰ dixerūt ei. Qua Lu.8.b. Luc.8 c.
re in parabolis loqueris eis? Qui reſpondens mar.4.c.
ait illis: Quia vobis datum eſt noſſe myſterium
regni celorum: illis autem non eſt datum.[b] Qui [b]132
enim habet dabitur ei et abundabit: qui autem V
non hȝ ⁊ qđ † hȝ auferet ab eo.[c] Ideo in para- [c]133
bolis loquor eis: quia videntes non vident: et alr † videtur habere. I
audientes non audiunt: neq͂ intelligunt: vt ad- Mar.4.b.
impleretur in eis prophetia. Eſaie dicentis. Au Luce.8.c.
ditu audietis et non intelligetis: ⁊ videntes vi- Eſa.6.c. Joan.12.f
debitis et non videbitis. Incraſſatum eſt enim Act.28.f.
cor populi huius: ⁊ auribus grauiter audierunt [d]134
⁊ oculos ſuos clauſerunt: nequando videāt ocu V
lis: ⁊ auribus audiant ⁊ corde intelligant: ⁊ con
uertantur et ſanem eos.[d] Veſtri autē beati ocu
li † quia vident: et aures veſtre † quia audiunt. Alr † qui. alr † que.
Amen quippe dico vobis: quia multi prophete C
et iuſti cupierunt videre que videtis ⁊ non vide
runt: et audire que auditis et non audierunt.[e]
Vos ergo audite parabolam ſeminantis. Om- [e]135
nis qui audit verbum regni et non intelligit: ve- II
nit malus et rapit quod ſeminatum eſt in corde mar.4.d.
hic eſt qui ſecus viam ſeminatus eſt. Qui autē Luce.8.b.
ſuper petroſa ſeminatus eſt: hic eſt qui verbum
audit: et continuo cum gaudio accipit illud. Nō
habet autem in ſe radicem ſed eſt temporalis.
Facta autem tribulatione et perſecutione pro-
pter verbum continuo ſcandalizatur. Qui autē
ſeminatus eſt in ſpinis: hic eſt qui verbū dei au-
dit ⁊ ſollicitudo ſeculi iſtius ⁊ fallacia diuitiarū
ſuffocat verbum: et ſine fructu efficitur. Qui ve-
ro in terram bonā ſeminatus eſt: hic eſt qui au Mar.4.c.
dit verbum ⁊ intelligit ⁊ fructum affert: et facit D
aliud quidem centeſimum: aliud autem ſexage- De de. c.13. veritande.
ſimum aliud vero triceſimum.[f] Aliam parabolā [f]136
propoſuit illis dicens. Simile factum eſt regnū X
celorum homini qui ſeminauit bonum ſemen in
agro ſuo. Cum autem dormirēt homines: venit
inimicus eius et ſuperſeminauit zizania in me-
dio tritici: ⁊ abijt. Cum autem creuiſſet herba ⁊
fructum feciſſet: tunc apparuerunt ⁊ zizania. Ac
cedentes autem ſerui patriſfamilias dixerūt ei.
Dñe: nōne bonum ſemen ſeminaſti in agro tuo?
Vñ ergo hȝ zizania? Et ait illis. Inimicus ho-
mo hoc fecit. Serui autem dixerunt ei. Vis imꝰ
⁊ colligimus ea? Et ait. Nō: ne forte colligētes
zizania eradicetis ſimul cum eis ⁊ triticum. Si
nite vtraq͂ creſcere vſq͂ ad meſſem: et in tempo
re meſſis dicā meſſoribꝰ. Colligite primum ziza
nia et alligate ea in faſciculos ad cōburēdum tri

[g]137 mar.4.c. ticum aūt congregate in horreum meum.[g]Aliam
II Lu.13.d. parabolā ꝓpoſuit eis dicens.Simile eſt regnū
celoꝝ grano ſynapis:qđ accipiēs hō ſeminauit
in agro ſuo:qđ minimū quidē eſt oībus ſemini-
bus.Cū aūt creuerit maius eſt omnibus oleri-
[h]138 Lu.13.b. bus ⁊ fit arbor:ita vt volucres celi veniant ⁊ ha
V E bitent in ramis eius.[h]Aliam parabolā locutus
[i]139 eſt eis.Simile eſt regnū celoꝝ fermento quod
VI mar.4.d. acceptum mulier abſcondit in farine ſatis trib⁹
donec fermentatū eſt totū:[i]Hec omnia locutus
eſt Jeſus in parabolis ad turbas:⁊ ſine parabo
lis non loquebatur eis vt impleretur qđ dictum eſt
per ꝓphetā dicentē.Aperiam in parabolis os
Pſ.77.a meū:eructuabo abſcondita a cōſtitutiōe mūdi.[k]
[k]140 tunc dimiſſis turbis venit in domū:⁊ acceſſerūt
X ad eū diſcipuli ei⁹ dicētes.Ediſſere nobis para-
bolā zizanioꝝ agri.Qui reſpōdens ait.Qui ſe
minat bonum ſemen eſt filius hōis:ager aūt eſt
mundus.Bonū vero ſemen hi ſunt filij regni:zi
Apocalip.14.d. zania aūt filij ſunt nequam.Inimicus autē qui ſe
F minauit ea eſt diabol⁹.Meſſis vero cōſummatio
ſeculi eſt.Meſſores aūt angeli ſunt.Sicut ergo
colliguntur zizania ⁊ igni cōburuntur:ſic erit in con
ſummatiōe ſeculi.Mittet ergo fili⁹ hōis ange-
los ſuos ⁊ colligent de regno eius oīa ſcandala:
et eos qui faciūt iniquitatē:et mittent eos in ca
minū ignis.Ibi erit flet⁹ ⁊ ſtridor dentiū.Tunc
iuſti fulgebūt ſicut ſol in regno patris eoꝝ.Qui
hꝫ aures audiendi audiat.Simile eſt regnū ce-
loꝝ theſauro abſcondito in agro:quē qui inue-
nit hō abſcōdit:et pre gaudio illius vadit et ven
dit vniuerſa que hꝫ et emit agrū illū.Iterū ſimi
le eſt regnū celoꝝ homini negociatori querenti
bonas margaritas.Inuēta aūt vna ꝓcioſa mar
garita abijt et vēdidit oīa que habuit:⁊ emit eā
Iterū ſimile eſt regnū celoꝝ ſagene miſſe in ma
re:⁊ ex omni genere piſciū cōgregāti.Quā cū
impleta eſſet educētes ⁊ ſecus litus ſedētes ele-
gerunt bonos in vaſa ſua.malos aūt foras miſe
runt.Sic erit in conſummatione ſeculi.Exibūt
G angeli ⁊ ſeparabūt malos de medio iuſtorum:⁊
Inf c.22.b et mittēt eos i caminū ignis:ibi erit flet⁹ ⁊ ſtridor
25.rc. dentiū.Intellexiſtis hec oīa?dicūt ei.Etiā.Ait
illis.Ideo oīs ſcriba doctus in regno celorum:
ſimilis eſt homini patrifamilias:qui profert de
mar.6.a. theſauro ſuo noua et vetera.Et factū eſt cū con-
[l]141 Luc.14.c.et.d. ſummaſſet Jeſus parabolas iſtas tranſijt inde:
I Joā.4.f. ⁊ veniens[l] in patriā ſuā docebat eos in ſynago-
Mat.6.a. gis eoꝝ:ita vt mirarentur ⁊ dicerent.Vn̄ huic ſa-
Luce.10.d. Joan.6.e. pientia hec ⁊ virtutes?Nōne hic eſt fabri fili⁹?
1.q.1.ca.paulus niſte nōne mater eius dicitur maria?et fratres eius ia-
aſs✠ſic. cobus ⁊ ioſeph ⁊ ſymon ⁊ iudas:et ſorores ei⁹:
[m]142 Marc.6.a. Lu.4.d. nonne oēs apud nos ſunt?Unde ergo huic oīa
I Jo.7.f. iſta?Et ſcādalizabantur i eo.[m]Jeſus aūt dixit eis
Non eſt propheta ſine honore niſi in patria ſua
et in domo ſua.Et non fecit ibi virtutes multas
propter incredulitatem illorum.

¶C.S.De iohannis capite in diſco:⁊ de quinq; pa
nibus ⁊ duobus piſcibus in quinq; milia viroꝝ
Jeſus ſupra mare ambulat:⁊ petrum mergentē
apprehendit:⁊ in terra geneſar multos languo-
res curat. Ca.XIIII.

[a]143 A In illo tempore audiuit herodes te-
II aſs✠de. trarcha famā† Jeſu:⁊ ait pueris ſuis
Mar.6.d. Hic eſt ioannes baptiſta:ipſe ſurre-
[b]144 Luc.6.a. xit a mortuis:⁊ ideo virtutes operan
II Mar.6.e. Luce.3.d. tur in eo.[b]Herodes enī tenuit ioannē et alliga-
uit eū ⁊ poſuit in carcerē ꝓpter herodiadē vxo
rē fratris ſui.Dicebat enim illi ioānes.Nō lꝫ ti
bi habere eā.Et volēs illum occidere timuit po
pulū:q2 ſicut ꝓphetā eū habebāt.[e]Die aūt nata
lis herodis ſaltauit filia herodiadis in medio ⁊ [e]145
placuit herodi.Vn̄ cū iuramento pollicitus eſt VI
ei dare quodcūq; poſtulaſſet ab eo.At illa ꝑmo
nita a matre ſua da mihi(inquit)hic in diſco ca
put iohānis baptiſte.Et cōtriſtat⁹ eſt rex.Pro
pter iuriſiurādū aūt ⁊ ꝓpter eos q̄ pariter recū
bebāt iuſſit dari.Miſitq; ⁊ decollauit iohannē
in carcere.Et allatū eſt caput eius in diſco:⁊ da
tū eſt puelle:⁊ illa† attulit matri ſue.Et acceden
tes diſcipuli eius tulerunt corpus eius ⁊ ſepelie B
lierunt illud ⁊ venientes nunciauerunt ieſu.[o]Qđ aſs✠tulit. [o]146
cū audiſſet Jeſus seceſſit inde in nauiculam in lo Mar.9.a. III
cum deſertū ſeorſum.Et cū audiſſent turbe ſecu Lu.6.b.
te ſunt eū pedeſtres de ciuitatibus.Et exiēs vi Jo.6.a.
dit turbā multā et miſert⁹ eſt eis:et curauit lan- mar.6.e.
guidos eoꝝ.[p]Veſpere aūt facto acceſſerunt ad Lu.6.b. [p]147
eū diſcipuli ei⁹ dicentes.Deſertus locus ⁊ hora io.6.a. I
iam preterijt:dimitte turbas vt euntes in caſtel-
la emant ſibi eſcas.Jeſus aūt dixit eis.Non ha
bēt neceſſe ire:date illis vos māducare.Reſpō
derūt ei.Nō habemus hic niſi quinq; panes et
duos piſces.Qui ait eis.Afferte mihi illos huc
Et cū iuſſiſſet turbā diſcumbere ſupra fenū:acce
ptis quinq; panibus ⁊ duobus piſcib⁹:aſpiciēs
in celū benedixit ⁊ fregit:⁊ dedit diſcipulis ſuis E
panes diſcipuli aūt dederunt turbis.Et mandu mar.6.f.
cauerunt oēs ⁊ ſaturati ſunt.Et tulerūt reliq̄s
duodecim cophinos fragmentoꝝ plenos.Mā
ducantiū autē fuit numerus quinq; milia viroꝝ aſs✠iuſſit.
exceptis mulierib⁹ ⁊ paruulis.Et ſtatim† com in.5.c.et.6.b. io.6.b. [f]148
pulit Jeſus diſcipulos aſcendere in nauiculā:et VI
precedere eū trans fretū donec dimitteret tur- mar.6.g. [g]149
bas.[g]Et dimiſſa turba aſcendit in montē ſolus II
orare.[h]Veſpere aūt facto:ſolus erat ibi.Naui- [h]150
cula autē in medio mari iactabatur fluctib⁹.Erat IIII
enī contrarius ventus.Quarta aūt vigilia no-
ctis venit ad eos† ambulans ſupra mare.Et vi aſs✠et ambulabant.
dentes eū ſupra mare ambulantem turbati ſunt
dicētes:q2 fantaſma eſt.Et pre timore clamaue-
runt.Statimq; Jeſus locut⁹ eſt eis dicēs.Ha-
bete fiduciā.Ego ſum nolite timere.[i]Reſpon- [i]151
dens aūt petrus dixit:dn̄e ſi tu es iube me veni- X
re ad te ſup aquas.At ipſe ait.Veni.Et deſcen-
dens petr⁹ de nauicula ambulabat ſup† aquā
vt veniret ad ieſum.Vidēs vero ventū validū ti- D aſs✠aque.
muit.Et cū cepiſſet mergi clamauit dicens.Do
mine ſaluū me fac.Et cōtinuo Jeſus extendens
manum apprehendit eum ⁊ ait illi.Modice fi-
dei quare dubitaſti?[k]Et cū aſcēdiſſet in nauicu Mar.9.g Lu.5.d. [k]152
lam ceſſauit ventus.Qui autē in nauicula erant VI
venerūt ⁊ adorauerūt eum dicentes.Vere filius
dei es.[l]Et cū trāſfretaſſent venerūt in terrā ge- [l]153
neſar.Et cū cognouiſſent eum viri loci illius mi II
ſerunt in vniuerſam regionē illam.et obtulerunt
ei omnes male habentes.⁊ rogabāt eum:vt vel
fimbriā veſtimenti eius tangerent.Et quicunq;
tetigerunt ſalui facti ſunt.

¶C.S.De manibus lauandis:de his que de
ore exeūt:q2 coinquinant non que intrant in ho
minē filiā mulieris ſyrophenisse a demonio curat
⁊ ſec⁹ mare galilee claudos ⁊ cecos ⁊ mutos ſa-
nat:de ſeptem panibus ⁊ paucis piſciculis qua
tuor milia hominum ſatiauit. Ca.XV.

A
7 Mar.7.b. Tunc[a] acceſſerunt ad eum ab hieroſo
VI lymis ſcribe ⁊ phariſei dicētes. Qua
re diſcipuli tui tranſgrediuntur tradi
tiones ſeniorum: Non enī lauant ma
nus ſuas cum panem mãducant. Ipſe aūt reſpō
Exo:20.b. Deut.5.b. Marc.7.b. dens ait illis. Quare ⁊ vos trãſgredimini man
datū dei ꝓpter traditionē veſtrã: Nã de⁹ dixit
Honora patrē ⁊ matrē ⁊ qui maledixerit patri
vel matri morte moriatur. Uos aūt dicitis: qui
cunqꝫ dixerit patri vel matri munus quodcūqꝫ
eſt ex me tibi proderit: et non honorificabit pa
Eſa.29.d. trē ſuū aut matrē ſuã: et irritū feciſtis mandatuꝫ
dei ꝓpter traditionē veſtrã. Hypocrite bene ꝓ
phetauit de vobis Eſaias dicēs. Ppl's hic la
B bijs me honorat cor aūt eorū longe eſt a me. Si
ne cauſa aūt colūt me docētes doctrinas et man
data hoim. Et cōuocatis ad ſe turbis: dixit eis.
Audite ⁊ intelligite. Non quod intrat in os co
inquinat hominē: ſed qd̄ ꝓcedit ex ore hoc coin
155 Luce.6.f. quinat hominē.[b] Tūc accedentes diſcipuli eius
X dixerunt ei. Scis qꝛ phariſei audito hoc verbo
ſcandalizati ſunt. At ille reſpondēs ait. Omnis
plãtatio quã nō plãtauit pater me⁹ celeſtis era
156 Mat.17. dicabit.[c] Sinite illos ceci ſunt: et duces cecorū.
V Cecus aūt ſi ceco ducatū preſtet ambo in foueã
157 cadunt.[d] Reſpondēs aūt petrus dixit ei. Ediſſe
VI re nobis parabolã iſtam. At ille dixit. Adhuc et
vos ſine intellectu eſtis: Non intelligitis: qꝛ oē
qd̄ in os intrat in ventrē vadit ⁊ in ſeceſſum emit
titur. Que aūt procedūt de ore de corde exeūt:
⁊ ea coinquinãt hominē. De corde enī exeunt co
gitationes male: homicidia: adulteria fornica
tiōes, furta: falſa teſtimonia: ⁊ blaſphemie. Hec
ſunt que coinquinant hoiem. Non lotis aūt ma
C nibus mãducare: non coinquinat hominem. Et
2.4.7.ca.teſtes. Luce.19.b. egreſſus inde ieſus receſſit in partes tyri et ſydo
nis. Et ecce mulier chananea a finib⁹ illis egreſ
ſa: clamauit dicens ei. Miſerere mei domine fi
li dauid. filia mea male a demonio vexatur. Qui
non rñdit ei verbū. Et accedentes diſcipuli ei⁹:
rogabant eum dicētes. Dimitte eam: qꝛ clamat
158 poſt nos.[e] Ipſe autē rñdens ait. Nō ſum miſſus
V mar.7.c niſi ad oues que perierūt domus iſrael.[f] At illa
159 venit ⁊ adorauit eum dicēs. Domine adiuua me
VI Qui reſpondēs ait. Non eſt bonū ſumere panē
filiorum: ⁊ mittere canibus. At illa dixit. Etiam
domine. Nã et catelli edunt de micis que cadūt
de menſa dominorū ſuorū. Tunc reſpondēs Je
mar.8.a. ſus ait illi. O mulier magna eſt fides tua. fiat ti
bi ſicut vis. Et ſanata eſt filia eius ex illi hora.[g]
160 Et cū tranſiſſet inde. Jeſus venit ſecus mare ga
I lilee. Et aſcendens in mōtem ſedebat ibi. Et ac
ceſſerunt ad eaꝫ turbe multe habentes ſecū mu
tos: cecos: claudos: debiles: et alios multos et
ꝓiecerunt eos ad pedes eius et curauit eos: ita
vt turbe mirarentur: videntes mutos loquen
tes et claudos ambulantes: cecos videntes et
D magnificabant deum iſrael. Jeſus aūt conuoca
mar.8.a. tis diſcipulis ſuis dixit. Miſereor turbe: qꝛ tri
duo iam perſeuerãt mecum: ⁊ nō habent qd̄ mã
ducent. Et dimittere eos ieiunos nolo ne defi
alſ ✝ tanti. ciãt in via. Et dicūt ei diſcipuli. Un̄ ergo nobis
in deſerto panes ✝ tantos vt ſaturemus turbaꝫ
tantã: Et ait illis Jeſus. Quod panes habetis.
At illi dixerunt: ſeptem ⁊ paucos piſciculos. Et
precepit turbe vt diſcumberent ſuper terram.
Et accipiēs ſeptē panes ⁊ piſces gratias agēs

fregit ⁊ dedit diſcipulis: ⁊ diſcipuli dederūt po
pulo: et comederunt omnes et ſaturati ſunt. Et
quod ſuperfuit de fragmentis: tulerunt ſeptem
ſportas plenas. Erant autem qui manducaue
runt quattuor milia hominum extra paruulos ⁊
mulieres et dimiſſa turba aſcendit in nauiculaꝫ
et venit in fines magedan.

Capituli Summa. De ſigno ione prophete
de fermento phariſeoꝝ de epiſcopatu petri quē
increpat ac dicit crucem ſuã tollere debere vnū
quēqꝫ qui velit dominum ſequi et dicit non viſu
ros quoſdaꝫ mortem donec videant filiuꝫ hois
in regno ſuo venire. Ca.XVI. A 161

Et[a] acceſſerūt ad eū phariſei ⁊ ſaducei mar.8.b. IIII
tentantes: ⁊ rogauerunt eum: vt ſignū Joan.6.d. 162
de celo oſtēderet eis.[b] At ille rñdens Luce.12.g.
ait illis. Facto veſpere dicitis: ſerenū V
erit: rubicundū eſt enī celum. Et mane: hodie tē
peſtas: rutilat enim triſte celuꝫ. Faciē ergo celi
diiudicare noſtis: ſigna aūt temporum non po Jone.2.a.
teſtis ſcire.[c] Generatio mala et adultera ſignuꝫ mar.8.b. 163
querit: ⁊ ſignū non dabitur ei niſi ſignū ione pro V
phete. Et relictis illis abijt. Et cum veniſſent di mar.8.b.
ſcipuli eius tranſfretū obliti ſunt panes accipe Lu.12.a.
re.[d] Qui dixit illis. Intuemini et cauete a fermē B 164
to phariſeorum ⁊ ſaduceoruꝫ.[e] At illi cogitabãt II
inter ſe dicentes. Quia panes non accepimus. 165
Sciēs aūt ieſus dixit eis. Quid cogitatis inter VI
vos modice fidei: qꝛ panes nō habetis: Nōdū
intelligitis neqꝫ recordamini quinqꝫ panū et quinqꝫ
milia hominum. Et quot cophinos ſumpſiſtis:
Neqꝫ ſeptem panū et quattuor milia hominuꝫ:
⁊ quot ſportas ſumpſiſtis: Quare non intelligi
tis: qꝛ non de pane dixi vobis: cauete a fermēto
phariſeorum ⁊ ſaduceorum. Tunc intellexerunt
quia non dixerit cauendum a fermento panum: Marc.8.c.
ſed a doctrina phariſeorum et ſaduceorum.[f] Ue Luce.9.c. 166
nit autem Jeſus in partes ceſaree philipi: et in C Joan.6.g. I
terrogabat diſcipulos ſuos dicens. Quē dicūt
homines eſſe filiū hominis: At illi dixerūt. Alij
iohānem baptiſtã alij aūt heliã. alijs vero hiere
miam: aut vnum ex prophetis. Dixit illis ieſus
Uos autem quem me eſſe dicitis: Reſpondēs
ſymon petrus dixit. Tu es chriſtus filius dei vi 167
ui.[g] Reſpondens autem Jeſus dixit ei. Beat⁹ X
es ſymon bariona: quia caro et ſanguinis nō re
uelauit tibi: ſꝫ pater me⁹ qui in celis eſt. Et ego
dico tibi: quia tu es petrus ⁊ ſuper hanc petrã
edificabo eccleſiam meam et porte inferi nō pre
ualebunt aduerſus eam. Et tibi dabo claues re
gni celorum. Et quodcunqꝫ ligaueris ſuper ter
ram erit ligatum et in celis: et quodcunqꝫ ſolue Mar.8.d. Lu.9.c 168
ris ſuper terram erit ſolutum et in celis.[h] Tunc I
precepit diſcipulis ſuis vt nemini dicerent quia
ipſe eſſet Jeſus xp̄s. Exinde cepit Jeſus oſten
dere diſcipulis ſuis: quia oporteret eum ire hie
roſolymã et multa pati a ſenioribus et ſcribis ⁊
principib⁹ ſacerdotū: ⁊ occidi ⁊ tertia die reſur 169
gere.[i] Et aſſumens eum petrus cepit increpare Marc.8.d. VI
illum dicens. Abſit a te domine: nō erit tibi hoc D
Qui conuerſus dixit petro. Uade poſt me ✝ ſa alſ ✝ ſathana.
thanas ſcandalum es mihi: qꝛ nō ſapis ea q̄ dei 170
ſunt ſed ea que hominum.[k] Tunc Jeſus dixit di II Mar.8.d.
ſcipulis ſuis. Si quis vult poſt me venire abne Luce.19.d.
get ſemetipſum: ⁊ tollat crucem ſuã: et ſequatur Supra.10.d.
me. Qui enim voluerit aiam ſuam ſaluam face
re: perdet eam. Qui autem ꝑdiderit animã ſuaꝫ

Luce.17.g. propter me inueniet eā. Quid enī prodeſt homi
ni ſi mundum vniuerſum lucref: anime vero ſue
Ro.2.e. detrimentū patiaꝛ? Aut quā dabit homo cōmu
[l] 171 mar.6.a tationē pro anima ſua. [l] Filius enī hominis ven
X Luce.9.c turus eſt in gloria patris ſui cum angelis ſuis: ꝛ
[m] 172 Als + opus. tunc reddet vnicuiqꝫ ſm † opera eius. [m] Amen
II dico vobis ſunt quidā de hic ſtantibus qui non
guſtabunt mortem: donec videant filium homi-
nis venientem in regno ſuo.

¶ C. S. In mōte cum moyſe ꝛ helya apparet ꝛ
vox de celo ad eū: inde deſcēdentibus helyā iā
veniſſe ꝛ non eſſe ſuſceptū manifeſtat: puerum lu
naticū ſaluat ꝛ de fide vt granum ſynapis docet
de ſtatere: de ore piſcis. Ca. XVII.

A
Als + aſſumit. ET poſt dies ſex † aſſumpſit ieſus pe-
Als + ducit. trū et iacobū et iohānē fratrē ei⁹: ꝛ †
mar.9.a. duxit illos in montē excelſum ſeorſū
Lu.9.d et trāſfigurat⁹ eſt ante eos. Et reſplē
duit facies eius ſicut ſol. Veſtimēta aūt ei⁹ facta
ſunt alba ſicut nix. Et ecce apparuerūt illis moy-
ſes et helyas cū eo loquētes. Reſpōdēs aūt pe
Als + habet et trus: dixit ad ieſum. Dñe bonū eſt nos hic eſſe: ſi
vis faciamus hic tria tabernacula. Tibi vnum †
moyſi vnū: ꝛ helye vnū. Adhuc eo loquēte: ecce
nubes lucida obūbrauit eos. Et ecce vox de nu
be dicēs. Hic eſt fili⁹ me⁹ dilect⁹ in quo mihi bñ
B cōplacuit: ipm̄ audite. Et audiētes diſcipuli ceci
derunt in faciē ſuā. ꝛ timuerūt valde. Et acceſſit
ieſus: ꝛ tetigit eos dixitqꝫ eis. Surgite ꝛ nolite
timere. Leuantes aūt oculos ſuos neminem vi-
derunt niſi ſolū Ieſum. Et deſcēdētibus illis de
[a] 173 mōte precepit † Ieſus dicēs. Nemini dixeritis
VI Als + illis. viſionē donec fili⁹ hoīs a mortuis reſurgat. [a] Et
mar.9.b interrogauerunt eū diſcipuli dicētes. Quid er-
go ſcribe dicunt quod helyā oporteat † primo
Als + primum. venire? At ille rñdens ait eis. Helyas quidem
ventur⁹ eſt ꝛ reſtituet oīa. Dico aūt vobis qꝛ he
lyas iā venit et non cognouerūt eū: ſed fecerunt
in eo quecūqꝫ voluerūt. Sic ꝛ filius hoīs paſſu-
E rus eſt ab eis. Tūc intellexerunt diſcipuli: qꝛ de
[b] 174 mar.9.c. iohanne baptiſta dixiſſet eis. [b] Et cū veniſſet ad
II Luc.9.c. † turbā: acceſſit ad eū homo genib⁹ prouolut⁹
Als + turbas ante eū dicēs: Dñe miſerere filio meo qꝛ lunati-
cus eſt: ꝛ male patitur. Nā ſepe cadit in ignē: et
crebro in aquā. Et obtuli eū diſcipulis tuis ꝛ nō
potuerunt curare eū. Rñdens autē Ieſus ait.
mar.9.c. O generatio incredula ꝛ peruerſa quouſqꝫ ero
Luc.9.c. vobiſcū? Vſqꝫ quo patiar vos? Afferte huc illū
[c] 175 ad me. Et increpauit illū Ieſus: ꝛ exijt ab eo de
V monīu: et curatus eſt puer ex illa hora. [c] Tūc ac-
ceſſerunt diſcipuli ad ieſum ſecreto ꝛ dixerūt. †
Als + habet ei. Quare nos non potuim⁹ eijcere illū? Dixit illis
Lu.17.d Ieſus. Propter incredulitatē veſtrā. Amē qp-
pe dico vobis ſi habueritis fidē ſicut granū ſy-
napis: dicetis mōti huic: tranſi hinc ꝛ tranſibit:
ꝛ nihil impoſſibile erit vobis. Hoc aūt gen⁹ nō
[a] 176 eijcit: niſi p orationē et ieiuniū. [b] Cōuerſantibus
II autē eis in galilea: dixit illis Ieſus. Filius hoīs
[c] 177 D tradēd⁹ eſt in man⁹ hoīm et occidēt eū et tertia
X mar.9.c. die reſurget. Et contriſtati ſunt vehemēter. [c] Et
Lu.9.c cum veniſſent capharnaū: acceſſerūt q didrach-
mam accipiebant ad petrū. Et dixerūt ei. Ma-
giſter veſter non ſoluit † didrachmā? Ait. Etiā.
Et cum intraſſet domum preuenit eū Ieſus di
Als + didragmi cēs. Quid tibi videꝛ ſimon? Reges terre a qui-
bus accipiunt tributū vel cenſum a filijs ſuis: an
Als + alijs. ab † alienis? Et ille dixit. Ab alienis. Dixit illi
l

ieſus. Ergo liberi ſunt filij. Vt aūt non ſcādalize
mus eos vade ad mare ꝛ mitte hamū: ꝛ eū piſcē
qui prim⁹ aſcēderit tolle. Et aperto ore eius in-
uenies ſtaterē: illū ſumens da eis pro me ꝛ † te. Als + habet p.

¶ Cap. Sum. De humilitate pueri de manu ꝛ
pede ꝛ de oculo eruendo: et nec contemnendos
paruulos quorum angelos faciem patris in ce-
lis ſemper videre teſtatur. Correptio fratrum:
quod indulgere debeant alterutrū vſqꝫ ſeptua-
gies ſepties: de eo qui conſeruum propter dena
rios centum ſuffocat. Ca. XVIII.

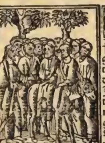
IN illa hora [a] acceſſerūt diſcipuli ad ie A [a] 178
ſum dicētes: quis putas maior eſt in mar.9.e. II
regno celorū? Et aduocās ieſus paru Luc.9.f
lū ſtatuit eū i medio eorū ꝛ dixit. Amē
dico vobis: niſi conuerſi fueritis et efficiamini ſi
cut paruuli: non intrabitis in regnū celorū. Qui
cunqꝫ ergo humiliauerit ſe ſicut paruulus iſte:
hic eſt maior in regno celorū. Et q ſuſceperit vnū mar.9.f
paruulū talē in nomine meo: me ſuſcepit. [b] Qui Lu.17.a
aūt ſcandalizauerit vnū de puſillis iſtis q in me [b] 179
credunt expedit ei vt ſuſpendatur mola aſinaria II
in collo eius et demergaꝛ in profundum maris.
Ve mūdo ab ſcandalis. Neceſſe eſt enī vt veniāt mar 9.f
ſcandala. Verūtamē ve homini † per quem ſcan Supra.5.e als hꝫ + illi.
dalū venit. [c] Si aūt manus tua vel pes tuus ſcā- D [c] 180
dalizat te: abſcide eū ꝛ proijce abs te. Bonū eſt VI
tibi ad vitam ingredi debilem vel claudum quā
duas manus vel duos pedes habentem mitti in
ignē eternū. Et ſi oculus ſcandalizat te: erue eū mar.9.g
ꝛ proijce abs te. Bonū eſt tibi vnū † oculum ha Als + cum vno
bentem in vitā intrare: q duos oculos habentē oculo in vitam.
mitti in gehennam ignis. [d] Videte ne contemna [d] 181
tis vnū ex his puſillis. Dico enī vobis: qꝛ ange X
li eorum in celis ſemper vident faciē patris mei
qui in celis eſt. Venit enī filius hoīs ſaluare qd Luce.19.b
perierat. Quid vobis videꝛ? [e] Si fuerit alicui cē Luce.5.a.
tū oues † ꝛ errauerit vna ex eis: nōne † relinquet Als + relinquet [e] 182
nonagintanouē in † mōtib⁹ et vadit querere eā Als + in deſerto V
que errauit? Et ſi cōtigerit vt inueniat eā: amen
dico vobis: qꝛ gaudebit ſup eam magis q ſuper
nonagintanoue que nō errauerant. Sic non eſt
volūtas ante patrē veſtrum qui in celis eſt vt pe
reat vn⁹ de puſillis iſtis. [f] Si aūt peccauerit i te
frater tu⁹: vade ꝛ corripe eū inter te ꝛ ipm̄ ſolū. Luce.17.a.
Si te audierit lucratus eris fratrem tuū. [g] Si 2.cor.15.a. [f] 183
autē non te audierit: adhibe tecum adhuc vnum als + duorū te- V
vel duos: vt in ore † duorū vel triū teſtiū ſtet oē ſtium vel trium [g] 184
verbū. Quod ſi nō audierit eos dic eccleſie. Si 24.q.1.c.in om- X
aūt eccleſiā nō audierit: ſit tibi ſicut ethnicus et nibus. E
publicanus. [h] Amē dico vobis: quecunqꝫ alliga 30.20.c.
ueritis ſuper terrā erūt ligata ꝛ in celo: et que- [h] 18
cūqꝫ ſolueritis ſuper terrā erūt ſoluta ꝛ in celo. [i] V
Iterū dico vobis: qꝛ ſi duo ex vobis cōſenſerint [i] 18
ſup terrā de oī re quācunqꝫ petierint fiet illis a X
patre meo: qui in celis eſt. [k] Vbi enī ſunt duo vel [k] 18
tres cōgregati in noīe meo: ibi ſum in medio eo Luce.17.a. V
rum. Tūc accedēs petrus ad eū: dixit. Dñe quo
tiēs peccabit in me frater meus: ꝛ dimittam ei?
Vſqꝫ ſepties? Dicit illi ieſus. Non dico tibi vſqꝫ
ſepties: ſed vſqꝫ ſeptuagies ſepties. [l] Ideo aſſi- [l] 18
milatū eſt regnū celorū homini regi qui voluit X
rationem ponere cū ſeruis ſuis. Et cū cepiſſet
rationē ponere oblatus eſt ei vnus qui debebat
ei decē milia talenta. Cum autē non haberet vn-
de redderet: iuſſit eum dñs eius venūdari ꝛ vxo
rē ei⁹: ꝛ filios: et oīa que habebat et reddi. Pro
cidens

cidens autē ſeruus ille rogabat eū dicens. Pa-
tientiam habe in me et oīa reddā tibi. Miſert⁹
aūt dñs ſerui illius dimiſit eū: ⁊ debitū dimiſit
ei. Egreſſus aūt ſeruus ille: inuenit vnū de cōſer
uis ſuis qui debebat ei centum denarios. Et te
nens ſuffocabat eū dicēs. Redde quod debes.
Et procidēs cōſeruus eius rogabat eum dicēs
Patientiā habe in me ⁊ oīa reddā tibi. Ille aūt
noluit: ſed abijt et miſit eum in carcerem: donec
redderet debitū. Uidētes autē conſerui eius q̄
fiebāt cōtriſtati ſunt valde: et venerūt ⁊ narraue
rūt dño ſuo oīa que facta fuerāt. Tūc vocauit il-
mar.11. Supra.6.d. lum dominus ſuus ⁊ ait illi. Serue nequā oē de
bitum dimiſi tibi: qm̄ rogaſti me. Nonne ergo
oportuit ⁊ te miſereri cōſerui tui: ſicut ⁊ ego tui
miſertus ſum. Et iratus dñs eius tradidit eum
tortorib⁹ quo adu[s]q[ue] redderet vniuerſu3 debi
tū. Sic ⁊ pater meus celeſtis faciet vobis ſi non
remiſeritis vnuſquiſq[ue] fratri ſuo de cordib⁹ vrīs.
¶ C. S. vxorē nō debere dimitti ⁊ de eunuchis
infantes nō eſſe arcendos a benedictione: diui-
tem difficile introire in regnū celorum: ⁊ centu-
pli recepturū qui oībus renunciat. Ca. XIX.
A Et[a] factū eſt cum cōſummaſſet ieſus ſer
mones iſtos migrauit a galilea: ⁊ ve-
nit in fines iudee trās iordanē et ſecu-
te ſunt eu3 turbe multe et curauit eos
Mar.10.a. Gene.1.d. Gen.2.d. Ephe.5.g. 1 cor.6.b als + relinquit. Deut.24. Supra.5.e. mar.10.a. mar.10.b. Luc.16.d. ibi. Et acceſſerūt ad eū phariſei: tētātes eū ⁊ di
cētes. Si l3 homini dimittere vxorē ſuā quacū-
q[ue] ex cauſa? Qui rñdens ait eis. Nō legiſtis q2
qui fecit hoiem ab initio: maſculū ⁊ feminā fecit
eos. Et dixit. Propter hoc † dimittet hō patrē
et matrē: ⁊ adherebit vxori ſue ⁊ erūt duo in car
ne vna. Itaq[ue] iā non ſunt duo: ſed vna caro. Qđ
ergo de⁹ cōiūxit hō nō ſeparet. Dicūt illi. Quid
ergo moyſes mādauit dari libellū repudij et di
B mittere? Ait illis. Qm̄ moyſes ad duriciam cor
dis veſtri permiſit vobis dimittere vxores ve-
ſtras: ab initio aūt nō fuit ſic. [b]Dico aūt vobis: q2
quicūq[ue] dimiſerit vxorē ſuā niſi ob fornicationē
⁊ aliā duxerit mechaf. Et qui dimiſſam duxerit
mechaf. [c]Dicūt ei diſcipuli eius. Si ita eſt cauſa
hoīs cū vxore: nō expedit nubere. Qui dixit il-
lis. Nō oēs capiūt verbū iſtud: ſed q̄b⁹ datū eſt
Sunt enim eunuchi qui de matris vtero ſic nati
ſunt. Et ſunt eunuchi qui facti ſunt ab hoībus: ⁊
als + eunuchi zauerūt. ſunt eunuchi qui ſeipſos caſtrauerūt † ꝓpter re
gnū celorū. qui pōt capere capiat. [b]Tunc oblati
ſunt paruuli vt man⁹ eis iponeret: et oraret. Di
ſcipuli autē increpabāt eos. Ieſus vero ait eis.
Sinite ꝑuulos ⁊ nolite eos ꝓhibere ad me veni
mar.10.c. Lu.18 b. re: taliū eſt eīm regnū celorū. Et cū iposuiſſet eis
man⁹: abijt inde. [e]Et ecce vnus accedens ait illi
Magiſter bone: q̄d boni faciā vt habeā vitam
eternā? Qui dixit ei. Quid me īterrogas de bo
C no? Unus eſt bon⁹ de⁹. Si aūt vis ad vitā ingre
di ſerua mādata. Dicit illi. Que? Ieſus autē di
xit. Nō homicidiū facies: nō adulterabis: nō fa
cies furtū: nō falſum teſtimonium dices honora
patrē tuū et matrē. et diliges proximū tuū ſicut
mar.10.c Luce.12.d.et 15 d. te ipſum. Dicit illi adoleſcēs. Oia hec cuſtodiui
a iuuētute mea: q̄d adhuc mihi deeſt? Ait illi ie-
als + non h3 et. ſus. [f]Si vis ꝑfectus eſſe vade † et vnde oia que
habes et da pauperib⁹: ⁊ habebis theſauru3 in
celo: et veni ſequere me. [g]Cū audiſſet aūt adole-
ſcens verbū abijt triſtis. Erat eīm habens mul-
tas poſſeſſiōes. [h]Ieſus aūt dixit diſcipulis ſuis

Amen dico vobis: q2 diues difficile intrabit in
regnū celorū. Et iterū dico vobis. Facili⁹ eſt ca mar.10.c. Lu.18.c.
melū ꝑ foramē acus tranſire: q̄ diuitē intrare in marc.10.d.
regnū celorū. Auditis aūt his diſcipuli mirabā Lu.18.c.
tur valde dicētes. Quis ergo poterit ſalu⁹ eſſe?
Aſpiciēs aūt Ieſus dixit illis. Apud hoīes hoc
impoſſibile eſt: apud deū aūt oīa poſſibilia ſunt.
Tunc rñdens petrus dixit ei. Ecce nos reliqui
mus oīa: ⁊ ſecuti ſum⁹ te. Quid ergo erit nobis Lu.22.c.
Ieſus autē dixit illis. [i]Amen dico vobis q[uod] vos
qui ſecuti eſtis me: in regeneratione cu3 ſederit [i]197
fili⁹ hoīs in ſede maieſtatis ſue: ſedebitis ⁊ vos V
ſuper ſedes duodecim iudicātes duodecim tri-
bus iſrael. [k]Et oīs qui reliquerit domū vel fra- [k]198
tres aut ſorores aut patrē aut matrē aut vxore3 mar.10.b. II
aut filios aut agros ꝓpter nomē meū: centuplū Lu.18.c.
accipiet ⁊ vitam eternā poſſidebit. [l]Multi autē [l]199
erunt primi nouiſſimi: et nouiſſimi primi. mar.10.d Lu.13.f. II
¶ C. S. ꝑmos nouiſſimos fieri: parabola ope
rariorum in vineā cōductorū: de filijs zebedei ⁊
de primis accubitis cene: de duob⁹ cecis ſecus
viam ſedentibus. Ca. XX.
Simile[a] eſt regnū celorū homini patri [a]200
familias qui exijt primo mane condu X
A cere operarios in vineam ſuam. Con
uentione aūt facta cū operarijs ex de
nario diurno: miſit eos in vineā ſuā. Et egreſſus
circa horā tertiā vidit alios ſtātes in foro otio-
ſos: ⁊ dixit illis. Ite ⁊ vos in vineā meā: ⁊ q̄d iu
ſtū fuerit dabo vobis. Illi aūt abierūt. Itez au
tē exijt circa ſextā ⁊ nonā horā. ⁊ fecit ſimiliter.
Circa vndecimā vero exijt et inuenit alios ſtan
tes: ⁊ dixit illis. Quid hic ſtatis tota die otioſi?
Dicūt ei. Quia nemo nos conduxit. Dicit illis.
Ite et vos in vineā meā. Cū ſero aūt factū eſſet:
dicit dñs vinee ꝓcuratori ſuos. Uoca operarios als + h3 ſuam.
⁊ redde illis mercedē. † incipiens a nouiſſimis
vſq[ue] ad primos. Cū veniſſent ergo q̄ circa vnde-
cimā horā venerant acceperunt ſingulos dena-
B rios. Uenientes aūt et primi arbitrati ſunt q[uod] pl⁹
eſſent accepturi. Acceperunt aūt ⁊ ipſi ſingulos
denarios. Et accipiētes murmurabāt aduerſ⁹
patrēfamilias dicētes. Hi nouiſſimi vna hora fe
cerūt ⁊ pares illos nobis feciſti: qui portauim⁹
pōdus diei ⁊ eſt⁹? At ille rñdens vni eorū dixit.
Amice non facio tibi iniuriā. Nonne ex denario
cōueniſti mecum? Tolle quod tuum eſt et vade.
Uolo aūt ⁊ huic nouiſſimo dare ſicut ⁊ tibi. Aut
non licet mihi q̄d volo facere? An oculus tuus
nequā eſt q2 ego bon⁹ ſum? Sic erunt nouiſſimi
primi. et primi nouiſſimi. Multi eīm ſunt vocati. [b]201
pauci vo electi. [b]Et aſcendēs Ieſus hieroſoly- mar.10.d. Lu.13.f. II
mā: aſſumpſit duodecim diſcipulos ſuos ſecre-
to: ⁊ ait illis. Ecce aſcēdim⁹ hieroſolymā et fili⁹ C
hoīs tradet principib⁹ ſacerdotum et ſcribis: ⁊ mar.10.c.
cōdēnabunt eū morte: et tradent eū gētib⁹ ad † Lu.18.c.
illudendū ⁊ flagellandū: et crucifigēdū: et tertia al + deludēdū. mar.10.c
die reſurget. [c]Tunc acceſſit ad eū mater filiorū [c]202
zebedei cū filijs ſuis adorans et petens aliquid VI
ab eo. Qui dixit ei. Quid vis? Ait illi. Dic vt ſe-
deāt hi duo filij mei vn⁹ ad dexterā tuā: ⁊ † vn⁹ als + alius.
ad ſiniſtrā † in regno tuo. Reſpōdēs aūt Ieſus als + h3 tuam.
dixit. Neſcitis quid petatis. Poteſtis bibere
calicē quē ego bibiturus ſum? Dicunt ei poſſu-
mus ait illis. Calicē quidē meū bibetis: ſedere
aūt ad dexterā meā vel ſiniſtram non eſt meum
dare vobis. ſed quibus paratū eſt a patre meo

ᵇ D ᵇEt audiẽtes decem indignati ſunt de duobus
203 Marc.10.f. fratribus. Jeſus autem vocauit eos ad ſe ꝛ ait.
II Luce.22.c. Scitis quia principes gentium dñantur eorũ
ꝛ qui maiores ſunt poteſtatẽ exercẽt inter eos.
Marc.10.g. Non ita erit inter vos. Sed quicunqʒ voluerit
Joan.10.d. inter vos maior fieri. ſit veſter miniſter. Et qui
ᶜ204 Mat.10.g. voluerit inter vos prim⁹ eſſe: erit veſter ſeru⁹.ᶜ
IIII Lu.10.g.18.f. Sicut filius hominis non venit miniſtrari: ſed
ᶠ205 Supra.9.c. alſ+eos. miniſtrare: ꝛ dare animam ſuam in redemptio-
II nem pro multis.ᶠEt egrediẽtibus † illis ab hie
rico: ſecuta eſt eum turba multa. Et ecce duo ce
ci ſedentes ſecus viam: audierũt qꝛ Jeſus tranſ
iret: ꝛ clamauerũt dicẽtes. Dñe miſerere noſtri
fili dauid. Turba aũt increpabat eos vt tacerẽt
At illi magis clamabãt dicentes. Domine miſe-
rere noſtri fili dauid. Et ſtetit Jeſus: et vocauit
eos: ꝛ ait. Quid vultis vt faciam vobis? Dicũt
Mat.12. illi. Domine vt aperiantur oculi noſtri. Miſer-
tus autem eorum. Jeſus tetigit oculos eoꝝ. Et
confeſtim viderunt: et ſecuti ſunt eum.

C. L. S. De aſina et pullo eius: ꝛ vbi nummula
rios eiecit de tẽplo: clamãtibus pueris oſanna.
de ficu que arida facta eſt: interrogaẽ in qua po
teſtate hec faceret. Ipſe interrogat de iohãnis
baptiſmate: et ſubiungẽs parabolas hominiſq
filios ſuos in vineã mittit: ꝛ qꝛ publicani ꝛ mere
trices in regno dei multos ſacerdotum ꝛ ſcriba
ᵃ206 rum ſint pceſſuri: dicit parabolã de vinitoribus
II qui interficiunt ad ſe miſſos. Ca. XXI.

A alſ+appropin quaſſet. alſ+veniſſet. Mar.11.a. Luce.19.c.
Etᵃ cũ † ap
propinquaſ
ſent hiero-
ſolymis et
† veniſſent bethpha
ge ad mõtẽ oliueti:
tũc ieſus miſit duos
diſcipulos dicẽs eis
Ite i caſtellũ qđ cõ
tra vos eſt: ꝛ ſtatim
inuenietis aſinã alli
gatã ꝛ pullũ cũ ea.
Soluite ꝛ adducite
mihi. Et ſi qs vobis
aliqđ dixerit: dicite
ᵇ207 alſ+.totum. quia dñs his opus habet: ꝛ confeſtim dimittet
VII eos.ᵇHoc aũt † factũ eſt: vt adimpletur qđ di-
ᶜ208 ctum eſt per prophetã dicẽtẽ. Dicite filie ſyon.
II Zacha.9.b. Ecce rex tuus venit tibi manſuet⁹: ſedens ſuper
Eſaie.62.d. aſinam ꝛ pullum filium ſubiugalis.ᶜEuntes aũt
Joan.12.b. diſcipuli fecerũt ſicut pceperat illis. Jeſus. Et
Mar.11.a. adduxerũt aſinam ꝛ pullum: ꝛ impoſuerũt ſuper
Luc.19.c. eos veſtimenta ſua: ꝛ eũ deſuper ſedere fecerũt
Mar.11.a. Plurima autẽ turpa ſtrauerunt veſtimenta ſua
Luce.19.f. in via. Alij autem cedebant ramos de arborib⁹
Joan.12.b. B ꝛ ſternebãt in via.ᵇ Turbe autem que precede-
ᵇ209 bant: ꝛ que ſequebanẽ clamabãt dicẽtes. Oſan
I na filio dauid. Benedictus qui venit in nomine
ᵉ210 domini: o ſanna in altiſſimis.ᵉEt cũ intraſſet hie
X roſolimam: commota eſt vniuerſa ciuitas dicẽs
ᶠ211 Quis eſt hic? Populi autẽ dicebãt. Hic eſt ie-
I Marc.11.a. ſus propheta a nazareth gallilee.ᶠ Et intrauit.
Luce.19.g. Jeſus in templum dei ꝛ eijcibat oẽs vendentes
Joã.2.c. ꝛ ementes in templo: ꝛ menſas nummulariorũ
Eſaie.56.c. ꝛ cathedras vendentium columbas euertit ꝛ di
Hiere.7.b. xit eis. Scriptũ eſt: domus mea domus oratio
Mar.11.c.d. nis vocabitur: vos autem feciſtis † illam ſpelũ
Luce.19.g. alſ+eam. cam latronũ.ᵍEt acceſſerunt ad eũ ceci ꝛ clau
ᵍ212
X

di in templo: ꝛ ſanauit eos.ᵍ Videntes autẽ prin ᵇ21
cipes ſacerdotũ ꝛ ſcribe mirabilia que fecit: ꝛ V
pueros clamãtes in tẽplo ꝛ dicẽtes oſanna filio
dauid: indignati ſunt ꝛ dixerunt ei. Audis quid
iſti dicunt? Jeſus aũt dixit eis. Vtiqʒ. Nunquaʒ
legiſtis: qꝛ ex ore infantium ꝛ lactentium perfe-
ciſti laudem?ⁱEt relictis illis abijt foras extra Ps.8. Mat.11.b.
ciuitatẽ in bethaniã: ibiqʒ manſit. † Mane autẽ alſ+docebat eos de regno dei. 21
reuertens in ciuitatẽ eſurijt. Et vidẽs fici arbo V
rẽ vnã ſecus viã venit ad eam: et nihil inuenit in Mar.11.b.
ea niſi folia tantũ. Et ait illi. Nunqʒ ex te fruct⁹ Lu.13.b.
naſcatur in ſempiternum. Et areſacta eſt conti-
nuo ficulnea. Et vidẽtes diſcipuli mirati ſunt di
centes. Quomodo cõtinuo aruit.ᵏReſpõdens mar.11.c. ᵏ21
aũt Jeſus ait eis. Amen dico vobis: ſi habueri- Lu.13.b. VI
tis fidem et non heſitaueritis non ſolũ de ficul E
nea facietis: ſed et ſi monti huic dixeritis † tolle alſ+tollere et iactare in mare
et iacta te in mare: fiet.ˡ Et oĩa quecunqʒ petie- fiet.
ritis in oratione credentes accipietis.ᵐEt cum mar.11.c. Joan.14.b. ˡ216
veniſſet in templum: acceſſerunt ad eũ docentẽ et.6 c. III
principes ſacerdotũ ꝛ ſeniores populi dicẽtes. mar.11.d. Lu.20.a. ᵐ21
In qua poteſtate hec facis? Et quis dedit tibi II
hanc poteſtatẽ? Reſpondẽs aũt ieſus dixit eis.
Interrogabo vos: ꝛ ego vnũ ſermonẽ quem ſi
dixeritis mihi et ego vobis dicã in qua poteſta
te hec facio. Baptiſmus ioannis vnde erat † e alſ+e celo erat
celo an ex hominib⁹? At illi cogitabant inter ſe an.
dicentes. Si dixerim⁹ e celo: dicet nobis. Qua
re ergo nõ credidiſtis illi? Si autem dixerimus
ex hominibus timemus turbam. Oẽs enĩ † ha
bebant ioannem ſicut prophetam. Et rñdentes alſ+habent
ieſu dixerunt. Neſcim⁹. Ait illis et ipſe. Nec ego ſupra.14.a.
dico vobis in qua poteſtate hec facio.ⁿ Quid ⁿ21
autem vobis videtur? Homo quidam habebat X
duos filios: et accedens ad primũ dixit. Fili va
de hodie operari in vineam meam. Ille autẽ re
ſpõdens ait. Nolo: poſtea autẽ penitẽtia motus
abijt. Accedens autem ad alterum dixit ſimili-
ter. At ille reſpondens ait: eo domine: et nõ iuit.
Quis ex duobus fecit voluntatẽ patris? Et di-
cunt ei. Primus. Dicit illis Jeſus. Amen dico
vobis quia publicani et meretrices precedent
vos in † regno dei. Venit enim ad vos ioannes
in via iuſtitie: et nõ credidiſtis ei. Publicani au alſ+regnum.
tem et meretrices crediderunt ei: vos autem vi
dentes nec penitentiam habuiſtis poſtea vt cre
deretis ei.ᵒ Aliaʒ parabolã audite. Homo erat D ᵒ21
paterfamilias qui plantauit vineam et ſeptẽ cir mar.12.a. II
cumdedit ei. et fodit in ea torcular: et edificauit Lu.20.b.
turrim et locauit eam agricolis: et peregre pro alſ+in medio eius.
fectus eſt. Cum autẽ tempus fructuũ appropin
quaſſent miſit ſeruos ſuos ad agricolas vt acci-
perẽt fructuʒ eius. Et agricole apprehenſis ſer
uis eius aliũ ceciderũt: aliũ occiderũt: aliũ vero
lapidauerunt. Iterũ miſit alios ſeruos plures
priorib⁹: ꝛ fecerũt illis ſimiliter. Nouiſſime aũt
miſit ad eos filium ſuum dicens. † Verebuntur
forte filium meũ. Agricole aũt videntes filiũ di- alſ+forſitan verebuntur filium meum.
xerunt intra ſe. Hic eſt heres: venite occidam⁹ mar.12.a.
eum ꝛ habebimus hereditatẽ eius. Et apprehẽ
ſum eum eiecerunt extra vineam et occiderunt.
Cũ ergo venerit dñs vinee: qđ faciet agricolis
illis? Aiunt illi. Malos male perdet: et vineam
ſuam locabit alijs agricolis: qui reddant ei fru-
ctum temporibus ſuis. Dixit illis ieſus. Nũqʒ Ps.117.
legiſtis in ſcripturis. Lapidem quem reproba- mar.12.a.
uerũt edificãtes: hic factus eſt in caput anguli: Luce.20.c.

A dño

A dño factū eſt iſtud: ꝛ eſt mirabile in oculis no
mar.11.c.ꝛ.12.a. ſtris.[p] Ideo dico vobis: q꞉ auferet a vobis re-
Lu.19.g. gnum dei ꝛ dabitur gēti facienti fructus eius.[q]
20.c.ꝛ.21.a. Et qui ceciderit ſuper lapidem iſtum confringe
Jo.7.b.ꝛ.g. tur: ſuper quem vero ceciderit conteret eū. Et
ꝛ.8.c. cū audiſſent principes ſacerdotū ꝛ phariſei pa-
rabolas eius cognouerunt q̄ de ipſis diceret.
Et querētes eum tenere timuerunt turbas: qm̄
ſicut prophetā eum habebant. Et reſpondens
Jeſus dixit iterum in parabolis eis dicens.
¶ C.S. Parabola vbi inuitati contemnunt ve-
nire ad nuptias, de inſcriptione ꝛ imagine ceſa-
ris de muliere que ſeptem fratres habuit: tenta-
tus a phariſeis interrogat eos de chriſto cuius
filius eſſet. Ca. XXII.
SJmile factū eſt regnū celoꝝ homini
A regi qui fecit nuptias filio ſuo. Et mi-
ſit ſeruos ſuos vocare inuitatos ad nu
ptias et nolebant venire. Iterū miſit
alios ſeruos dicēs. Dicite inuitatis. Ecce pran
diū meū paraui: tauri mei ꝛ altilia occiſa ſunt: et
Lu.14.d omnia parata: venite ad nuptias. Illi aūt negle-
apoc.19.b xerūt: ꝛ abierunt: ali⁹ in villā ſuā: alius vero ad
Supra.21.d. negociationē ſuā: reliqui vero tenuerunt ſeruos
eius: ꝛ cōtumelijs affectos occiderunt. Rex au-
tem cum audiſſet iratus eſt: ꝛ miſſis exercitibus
ſuis perdidit homicidas illos ꝛ ciuitatem illoꝝ
ſuccēdit. Tūc ait ſeruis ſuis. Nuptie quidē pa-
rate ſunt: ſed qui inuitati erant nō fuerūt digni.
Ite ergo ad exitus viarum et quoſcūq꞉ inuene-
ritis vocate ad nuptias. Et egreſſi ſerui eius in
B vias cōgregauerūt omnes quos inuenerūt ma-
los ꝛ bonos: et implete ſunt nuptie diſcumben-
Infra.25.c. tiū.[a] Intrauit aūt rex vt videret diſcumbentes.
Supra.20.c. Et vidit ibi hoiem nō veſtitū veſte nuptiali. Et
Mar.12.a ait illi: Amice quomodo huc intraſti nō habens
veſtem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit
rex miniſtris. Ligatis manibus ꝛ pedibus eius
mittite eū in tenebras exteriores: ibi erit fletus
et ſtridor dentium. Multi autē ſunt vocati pau-
aſs ✝ Jeſum. ci vero electi.[b] Tunc abeuntes phariſei conſiliū
Lu.20.d inierant vt caperent ✝ eū in ſermone. Et mittūt
ei diſcipulos ſuos cū herodianis dicētes. Ma-
giſter ſcimus q꞉ verax es ꝛ viā dei in veritate do
ces. ꝛ nō eſt tibi cura de aliquo. Nō eñ reſpicis
Mar.12.b. perſonā hominum. Dic ergo nobis: quid tibi vi
C detur. Licet cenſum dari ceſari aut nō? Cogni-
ta aūt Jeſus nequitia eoꝝ ait. Quid me tētatis
Ro.13.b hypocrite? Oſtendite mihi numiſma cēſus. At
Mar.12.b. illi obtulerunt ei denariū. Et ait illis Jeſus. Cu
Luc.20.c. act.23.b ius eſt imago hec ꝛ ſuperſcriptio? Dicūt ei. Ce-
ſaris. Tūc ait illis. Reddite ergo que ſunt ceſa-
ris ceſari: ꝛ que ſunt dei deo. Et audientes mira
ti ſunt ꝛ relicto eo abierūt. In illo die acceſſerūt
ad eū ſaducei qui dicūt nō eſſe reſurrectionē: et
interrogauerūt eū dicētes. Magiſter: moyſes
Mar.12.b dixit: ſi q̄s mortu⁹ fuerit nō habēs filiū: vt ducat
frater eius vxorē illi⁹ ꝛ ſuſcitet ſemen fratri ſuo.
Erāt aūt apud nos ſeptē fratres: ꝛ primus vxo
re ducta defunct⁹ eſt ꝛ non habēs ſemen reliqt
vxorē ſuam fratri ſuo. Similiter ſcd̄s ꝛ tertius
vſq꞉ ad ſeptimum. Nouiſſime autem omnium: et
mulier defuncta eſt. In reſurrectione ergo cui⁹
32.q.2.c.ſi. erit de ſeptem vxor? Omnes enim habuerunt
eam. Reſpōdens autē ieſus ait illis: erratis nec
ſcientes ſcripturas: neq꞉ virtutem dei. In reſur

rectione enim neq꞉ nubēt: neq꞉ nub. ent: ſed erūt
ſicut angeli dei in celo. De reſurrectiōe aūt mor
tuoꝝ nō legiſtis qd̄ dictū eſt a deo dicēte vobis
Ego ſum deus abraam: ꝛ de⁹ iſaac: ꝛ de⁹ iacob.
Non eſt deus mortuorum: ſed viuētium. Et au-
diētes turbe mirabant̄ de doctrina eius.[c] Pha Epo.2. [c]224
riſei aūt audiētes q̄ ſilentium impoſuiſſet ſadu- Mar.12.c. II
ceis cōuenerūt in vnū. Et interrogauit eū vnus D
ex eis legis doctor tentans eū. Magiſter qd̄ Mar.12.c
eſt mādatū magnū in lege? Ait illi ieſus Diliges
dn̄m deū tuū ex toto corde tuo ꝛ in tota aīa tua Deute.6.a.
ꝛ in tota mente tua. Hoc eſt maximū ꝛ primum
mandatum. Secundū autem ſimile eſt huic. Di-
liges proximum tuum ſicut teipſum. In his duo Leui.19.c
bus mādatis: vniuerſa lex pendet ꝛ prophete.[d] Mar.12.c [d]225
Congregatis autē phariſeis interrogauit eos Ro.13.c. II
Jeſus dicens. Quid vobis videtur de chriſto? Ps.109.
Cuius filius eſt? Dicūt ei. Dauid. Ait illis. Quo Mar.12.b. Luc.20.g.
modo ergo dauid in ſpiritu vocat eum dominū Mar.12.d.
dicens. Dixit dominus domino meo ſede a dex- Lu.2.g.
tris meis. donec ponam inimicos tuos ſcabel-
lum pedum tuorum.[e] Si ergo dauid vocat eum
dominum quomodo filius eius eſt? Et nemo po [e]226
terat ei reſpōdere verbū: neq꞉ auſus fuit quiſq̄ II
ex illa die eum amplius interrogare.
¶ Ca. Sum. Ad diſcipulos dixit: vt que phari
ſei dicūt: fiant: ſed q̄ faciunt nō fiāt: increpat ſcri-
bas ꝛ phariſeos: de proſelito: de iuramento: de
camelo ꝛ de calice ꝛ cathino lauādo ꝛ monumē-
tis dealbatis: ꝛ monumentis prophetarum: et
alijs multis: hierl'm hierl'm. Ca. XXIII. A
TUnc[a] Jeſus locutus eſt ad turbas et [a]227
ad diſcipulos ſuos dicēs. Super ca- X
thedrā moyſi ſederunt ſcribe ꝛ pha-
riſei. Omnia ergo quecunq꞉ dixerint
vobis ſeruate ꝛ facite: ſꝫ vero opera eorum noli Luc.11.f.
te facere. Dicunt enim ꝛ non faciunt.[b] Alligant [b]228
aūt onera grauia ꝛ importabilia: et imponunt in V
humeros hominū: digito aūt ſuo nolūt ea moue Supra.6.a. Mar.12.d.
re.[c] Omnia vero opera ſua faciūt: vt videantur Lu.21.g.ꝛ.20.f. [c]229
ab hoibus. Dilatant enim philateria ſua et ma- II
gnificant fimbrias. Amant aūt primos recubit⁹
in cenis: ꝛ primas cathedras in ſynagogis: ꝛ ſa
lutatiōes in foro ꝛ vocari ab hominibus rabbi.[d] [d]230.
Vos aūt nolite vocari rabbi. Unus eſt enim ma Ja.3.a. X
giſter veſter: omnes autem vos fratres eſtis. Et B
patrem nolite vocare vobis ſup terrā: vnus eſt
eñ pater veſter q̄ in celis eſt. Nec vocemini ma
giſtri: q꞉ magiſter veſter vnus eſt xp̄s.[e] Qui ma Luce.14.c
ior eſt veſtrū erit miniſter veſter. Qui aūt ſe ex- aſs nō hꝫ ✝ aūt [e]231
altauerit humiliabit̄. ꝛ q̄ ſe humiliauerit exalta- aſs non habet V
bit̄.[f] Ve ✝ aūt vobis ſcribe ꝛ phariſei hypocri- ✝ ve vobis ꝛ q̄ comediſtis vſq꞉ iudicium. [f]232
te: qui clauditis regnū celoꝝ añ hoies. Vos eñ V
non intratis nec introeūtes ſinitis intrare.[g] Ve
vobis ſcribe et phariſei hypocrite: qui comedi- [g]233
tis domos viduarū oratiōes longas orātes: p- X
pter hoc amplius accipietis iudiciū.[h] Ve vobis [h]234
ſcribe et phariſei hypocrite: qui circūitis mare V
ꝛ aridā vt faciatis vnū proſelitum: ꝛ cū fuerit fa
ctus facitis eum filiū gehēne duplo q̄ vos. Ve
vobis duces ceci: qui dicitis. Quicunq꞉ iuraue
rit per templū nihil eſt: qui aūt iurauerit in auro
templi debitor eſt. Stulti et ceci quid enim ma-
ius eſt aurum: an templum quod ſanctificat au-
rum? Et quicunq꞉ iurauerit in altari nihil eſt:
quicunq꞉ autē iurauerit in dono quod eſt ſuper

illud debet. Ceci quid eñ maius eſt: donū an al-
tare quod ſanctificat donum? Qui ergo iurat in
altari: iurat in eo ⁊ in omnibꝰ que ſup illud ſunt.
Et quicunqꝫ iurauerit in templo: iurat in illo et
in eo qui habitat in ipſo. Et qui iurat in celo: iu-
235 C rat in throno dei ⁊ in eo qui ſedet ſuper eū.[l] Ve
X Luce.11.f vobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite: qui decima-
226 tis mentam ⁊ anethum ⁊ ciminum ⁊ reliquiſtis
V que grauiora ſunt legis iudiciū ⁊ miſericordiā ⁊
fidem. Hec oportuit facere: ⁊ illa nō omittere.[k]
237 Duces ceci excolantes culicē camelū autē glu-
V Luce.11.e aliꝰ ꝗa. tientes.[l] Ve vobis ſcribe et phariſei hypocrite
† qui mūdatis qđ deforis eſt calicis ⁊ paropſi-
dis: intus autē pleni eſtis rapina ⁊ immundicia.
Phariſee cece: mūda prius qđ intus eſt calicis
238 ⁊ paropſidis: vt fiat ⁊ id qđ deforis eſt mundū.[m]
V Luce.11.f Ve vobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite: q2 ſimiles
eſtis ſepulchris dealbatis: que a foris parēt ho
minibus ſpecioſa: intꝰ ꝟo plena ſunt oſſibꝰ mor-
tuorum ⁊ omni ſpurcitia. Sic ⁊ vos a foris qui-
239 dem paretis hominibus iuſti: intus autem pleni
X eſtis hypochriſi et iniquitate.[n] Ve vobis ſcribe
Lu.1.g. D ⁊ phariſei hypocrite q̄ edificatis ſepulchra pro-
phetarū ⁊ ornatis monumēta iuſtorū: ⁊ dicitis.
Lu.1.g. Theſſa.ii.c. Si fuiſſemus in diebus patrū noſtrorū: nō eſſe
mus ſocij eorū in ſanguine prophetarū. Itaqꝫ te-
240 Luc.11.g. ſtimonio eſtis vobiſmetipſis: quia filij eſtis eorū
V qui prophetas occiderūt.[o] Et vos implete men
241 ſuram patrum veſtrorū. Serpētes genimina vi
V perarum quomodo fugietis a iudicio gehēne.[p]
Ideo dico vobis. Ecce ego mitto ad vos ꝓphe
tas ⁊ ſapientes ⁊ ſcribas: ⁊ ex illis occidetis et
crucifigetis: et ex eis flagellabitis in ſynagogis
veſtris: ⁊ perſequemini de ciuitate in ciuitatem:
vt veniat ſuper vos omnis ſanguis iuſtus q̄ effu
ſus eſt ſuper terram a ſanguine abel iuſti vſqꝫ ad
242 ſanguinē zacharie filij barachie: quē occidiſtis
V iter templū ⁊ altare. Amē dico vobis veniēt hec
Heb.11.d. 2.para.24.c. Luce.13.g. omnia ſuper generationē iſtam.[q] Hieruſalē hie-
ruſalem qui occidis ꝓphetas ⁊ lapidas eos qui
ad te miſſi ſunt: quotiēs volui cōgregare filios
tuos: quēadmodū gallina cōgregat pullos ſuos
ſub alas ſuas ⁊ noluiſti? Ecce relinquetur vobis
domus veſtra deſerta. Dico eñ vobis. Nō me
videbitis ammodo donec dicatis. Benedictus
qui venit in nomine domini.

¶ Ca. Sum. De ſtructura templi: ⁊ ſignis no-
uiſſimorū dierum: ⁊ diebus breuiatis: de pſeudo
chriſti ⁊ pſeudo prophetis: de aduentu ſaluato-
243 ris ⁊ occaſu elementorū. Ca. XXIIII.

II A Mar.13.a. Lu.19.g.⁊.21.b. Et[a] egreſſus
ieſus de tē-
plo ibat. Et
acceſſerunt
diſcipuli eius vt oſtē
derent ei edificatio-
nes tēpli. Ipſe autē
aliꝰ ꝓcis. reſpondēs dixit † il-
lis. Videtis hec oīa?
Amen dico vobis nō
relinquetur hic lapis
ſuper lapidē: qui nō
244 II deſtruatur.[b] Seden
te autē eo ſuper mō
tē oliueti acceſſerūt
ad eum diſcipuli eius ſecreto dicentes. Dic no-
bis quando hec erunt: et quod ſignū erit aduen
tus tui ⁊ conſummationis ſeculi? Et reſpondēs
Ieſus dixit eis. Videte ne q̄s vos ſeducat. Mul Mar.13.a
ti enim venient in nomine meo: dicētes ego ſum Luce.21.b
chriſtus: et multos ſeducēt. Audituri enim eſtis Ephe.5.b.
prelia et opiniones preliorum: videte ne turbe- Coz.3.b.
mini. Oportet enim hec fieri: ſed nondum eſt fi- Mar.13.a.
nis. Conſurget enim gens in gentem et regnum Luce.21.b
in regnum et erūt peſtilētie et fames et terremo Mar.13.b.
tus per loca. Hec autem omnia initia ſunt dolo Luce.21.c.
rum.[c] Tunc tradent vos in tribulationem: et oc Jo.15.c.⁊.16.a.
cident vos: et eritis odio omnibꝰ gentibus pro Supra.10.c.
pter nomen meum.[d] Et tunc ſcandalizabuntur
multi: et inuicem tradent: et odio habebunt in-
uicem. Et multi pſeudo prophete ſurgent: et ſe-
ducent multos. Et quoniam abundabit iniqui- B
tas: refrigeſcet charitas multorum. Qui autem 1 q.3.c. ſaleator
perſeuerauerit vſqꝫ in finem hic ſaluus erit.[e] Et Supra.10.c.
predicabitur hoc euangelium regni in vniuerſo Mar..13.b.
orbe in teſtimonium omnibus gentibus: et tunc Ro.10.c
veniet conſummatio.[f] Cum ergo videritis abo act.2.b.
minationem deſolationis: que dicta eſt a dan- danie.9.g.
le propheta ſtantem in loco ſancto: qui legit in- Mar.13.b.
telligat.[g] Tunc qui in iudea ſunt fugiant ad mon Luce.21.c
tes: et qui in tecto non deſcendat aliquid tolle- Mar.13.b.
re de domo ſua: et qui in agro nō reuertatur tol Lu.17.g.⁊.21.b
lere tunicam ſuam.[h] Ve autem pregnantibus et Mar.13.a.
nutrientibus in illis diebus.[i] Orate autem vt Luc.21.c.
non fiat fuga vltra in hyeme vel ſabbato.[k] Erit Mar.13.c.
enim tunc tribulatio magna qualis non fuit ab Mar.21.c
initio mundi vſqꝫ modo: neqꝫ fiet.[l] Et niſi bre- Luce.13.c.
uiati fuiſſent dies non fieret ſalua omnis caro: Mar.13.c.
ſed propter electos breuiabūtur dies illi.[m] Tunc
ſi quis vobis dixerit. ecce hic eſt chriſtus aut il-
lic nolite credere.[n] Surgent enim pſeudo chri-
ſti et pſeudo prophete: ⁊ dabunt ſigna magna ⁊
prodigia ita vt in errorem inducantur ſi fieri po
teſt: etiam electi. Ecce predixi vobis.[o] Si ergo
dixerint vobis ecce in deſerto eſt: nolite exire: Luc.17.c.
ecce in penetralibus: nolite credere.[p] Sicut eñ
fulgur exit ab oriente: et paret vſqꝫ in occiden- Luc.17.c.
tem: ita erit et aduētus filij hominis.[q] Vbicunqꝫ C
fuerit corpus: illic congregabuntur et aquile.[r] Luce.17.g.
Statim autem poſt tribulationem dierum illo- 24.q.1.c.qm.
rum: ſol obſcurabitur et luna non dabit lumen Johel.2.c.
ſuum: et ſtelle cadent de celo: et virtutes celorū Mar.13.c.
cōmouebuntur: et tunc parebit ſignum filij ho- Luc.21.c.
minis in celo.[s] Et tunc plangent omnes tribus
terre: ⁊ videbunt filium hominis venientem in
nubibus celi cum virtute multa et maieſtate. Et
mittet angelos ſuos cum tuba ⁊ voce magna: et Mar.13.d
congregabunt electos eius a quattuor vētis ce
li a ſummis celorum vſqꝫ ad terminos eorū. Ab Mar.13.c.
arbore autem fici diſcite parabolā: cum iam ra- Luc.13.f.
mus eius tener fuerit et folia nata: ſcitis q2 pro-
pe eſt eſtas. Ita et vos cum videritis hec om-
nia: ſcitote quia prope eſt in ianuis. Amen dico
vobis: quia non preteribit generatio hec donec Luce.17.f.
omnia fiant. Celum ⁊ terra tranſibūt verba au- D
tem mea non preteribunt.[t] De die aūt illa ⁊ ho- Sch.7.b.
ra nemo ſcit. neqꝫ angeli celorum: niſi pater ſo-
lus.[v] Sicut autem in diebus noe: ita erit et ad-
uentus filij hominis. Sicut enim erant in diebꝰ
ante diluuium comedentes et bibentes: nuben-
tes ⁊ nuptui tradentes: vſqꝫ ad eum diē quo in-
trauit

traüit noe in archam: ⁊ non cognouerunt donec
venit diluuium ⁊ tulit omnes: ita erit et aduen-
tus filij hominis.[f] Tunc duo erunt in agro vnus
aſſumetur ⁊ † vnus relinquetur. Due erunt mo-
lentes in mola: vna aſſumetur ⁊ vna relinquetur
Duo in lecto: vnus aſſumetur: ⁊ † alter relinque
tur.[y] Vigilate ergo: quia neſcitis qua hora do-
minus veſter venturus ſit.[a] Illud autem ſcitote
quoniam ſi ſciret paterfamilias qua hora fur vē
turus eſſet vigilaret vtiq̃: et non ſineret perfo-
di domum ſuam. Ideo ⁊ vos eſtote parati: quia
neſcitis qua hora filius hominis venturus eſt.[b]
Quiſputas eſt fidelis ſeruus et prudens quem
conſtituit dominus ſupra familiam ſuam: vt det
illis cibum in tempore?[c] Beatus ille ſeru⁹ quē
cum venerit dominus eius inuenerit ſic facien-
tem. Amen dico vobis: quoniā ſuper omnia bo-
na ſua cōſtituet eū.[d] Si autem dixerit malus ſer
uus ille in corde ſuo: moram facit dominus me⁹
venire et ceperit percutere cōſeruos ſuos: man
ducet autem et bibat cum hebrioſis: veniet do-
minus serui illius in die qua non ſperat: et hora
qua ignorat: et diuidet eum partemq̃ eius po-
net cum hypocritis. Illic erit fletus et ſtridor
dentium.

als † alter. als † altera. als † alter. Mat. 17.d. Luc. 12.

de pe. di. 1. §. ſi ſacerdos. Luce. 12.e

Luce. 12.e Apo. 16. 2. Corin. 5.a.

Capituli Summarium. De decem virginib⁹
de talentis: de ouibus a dexteris et hedis a ſini
ſtris: de operibus eorum.

Capitulum. XXV.

A

1. q. 1. c. q quidā 12. q. 1 c. ſi paul⁹ de ſacr. vnc. ca. vnico.

Tunc[a] ſimi-
le erit re-
gnum ce-
lorum de-
cem virginibus que
accipientes lampa-
des ſuas exierūt ob
uiam ſponſo ⁊ ſpon-
ſe. Quinq̃ aūt ex eis
erant fatue ⁊ quinq̃
prudentes. Sꝫ qui-
q̃ fatue acceptis lā
padibus nō ſumpſe-
runt oleū ſecū. Pru-
dentes vero accepe
runt oleum in vaſis ſuis cum lampadibus. Mo
ram autem faciente ſponſo: dormitauerunt om-
nes ⁊ dormierunt. Media autē nocte clamor fa
ctus eſt ecce ſponſus venit: exite obuiā ei. Tunc
ſurrexerunt omnes virgines ille: ⁊ ornauerūt lā
pades ſuas. Fatue autem ſapientibus dixerunt
Date nobis de oleo veſtro: quia lampades no-
ſtre extinguūtur. Reſponderunt prudentes di
centes. Ne forte non ſufficiat nobis ⁊ vobis ite
potius ad vendentes ⁊ emite vobis. Dum autē
irent emere: venit ſponſus ⁊ que parate erāt in-
trauerunt cum eo ad nuptias: ⁊ clauſa eſt ianua.
Nouiſſime vero veniunt ⁊ relique virgines di-
cētes. Dñe domine aperi nobis. At ille reſpon-
dens ait. Amen dico vobis: neſcio vos. Vigila-
te itaq̃ † quia neſcitis diē neq̃ horam.[b] Sicut
enim homo peregre proficiſcens vocauit ſer-
uos ſuos ⁊ tradidit illis bona ſua.[c] Et vni dedit
quinq̃ talenta: alij duo: alij vero vnum vnicuiq̃
ſecundum propriam virtutē: et profectus eſt ſta
tim. Abijt aūt q̃ quinq̃ talēta acceperat: ⁊ ope-
ratus eſt in eis ⁊ lucratus eſt alia quinq̃. Simi
liter qui duo acceperat lucratus eſt alia duo.

Luce. 13.e luce. 19.b Mar 13.d als † ⁊ orate.

B

Qui autem vnum acceperat abiens fodit in ter
ram ⁊ abſcondit pecuniā domini ſui. Poſt mul-
tum vero temporis venit dominus ſeruorum il-
lorū ⁊ poſuit rationē cū eis. Et accedens q̃ quin
q̃ talēta acceperat obtulit alia quinq̃ talēta di
cēs. Dñe quinq̃ talēta tradidiſti mihi: ecce alia
quinq̃ ſuplucrat⁹ † ſuꝫ. Ait illi dñs ei⁹. Euge ſer-
ue bone ⁊ fidelis: q: ſup pauca fuiſti fidelis ſup
multa te conſtituā: intra in gaudium domini tui.
Acceſſit autē et qui duo talenta acceperat: ⁊ ait.
Dñe duo talēta tradidiſti mihi: ecce alia duo ſu
perlucratus ſum. Ait illi domin⁹ eius. Euge ſer-
ue bone ⁊ fidelis: q: ſup pauca fuiſti fidelis: ſup
multa te cōſtituā intra in gaudiū domini tui. Ac
cedens autem et qui vnum talentum acceperat:
ait. Domine ſcio quia homo durus es: metis
vbi non ſeminaſti: et congregas vbi non ſparſi-
ſti: et timens abij et abſcondi talentū tuū in ter-
ra. Ecce habes quod tuum eſt. Reſpondens au
tem dominus eius dixit ei. Serue male ⁊ piger
ſciebas quia meto vbi nō ſemino. ⁊ cōgrego vbi
nō ſparſi. Oportuit ergo te cōmittere pecuniaꝫ
meam nūmularijs et veniens ego recepiſſem vti
q̃ quod meum eſt cuꝫ vſura. Tollite itaq̃ ab eo
talentum: et date ei qui habet decem talenta.[b]
Omni enim habenti dabitur et abūdabit: ei au- 272 II
tem qui non habet et quod videtur habere au-
feretur ab eo:[e] Et inutilem ſeruum eijcite in te- 273 V
nebras exteriores: illic erit fletus et ſtridor den
tium.[f] Cum autem venerit filius hominis in ma 274 X
ieſtate ſua et omnes angeli cum eo tunc ſedebit
ſuper ſedeꝫ maieſtatis ſue. Et congregabuntur
ante eum omnes gentes: et ſeparabit eos ab in-
uicem ſicut paſtor ſegregat oues ab hedis ⁊ ſta
tuet oues quidem a dextris: hedos autem a ſini
ſtris. Tunc dicet rex his qui a dextris ei⁹ erunt
Venite benedicti patris mei poſſidete paratuꝫ
vobis regnum a conſtitutione mundi. Eſuriui
enim et dediſtis mihi mādūcare. Sitiui et dedi
ſtis mihi bibere. Hoſpes eram: ⁊ collegiſtis me
Nudus: ⁊ operuiſtis me. Infirmus: ⁊ viſitaſtis
me. In carcere eram: ⁊ veniſtis ad me. Tunc re-
ſpondebunt ei iuſti dicentes. Domine quando
te vidimus eſurientem ⁊ pauimus te: ſitientem:
et dedimus tibi potum? Quando autem te vidi
mus hoſpitē ⁊ collegimus te: aut nudū ⁊ coope
ruimus te? Aut quādo te vidimus infirmuꝫ: aut
in carcere: ⁊ venimus ad te? Et reſpōdēs rex †
dicet illis. Amē dico vobis: quandiu feciſtis vni
de his fratribus meis minimis: mihi feciſtis.
Tūc dicet rex ⁊ his q̃ a ſiniſtris erūt. Diſcedite
a me maledicti in ignem eternum: qui parat⁹ eſt
diabolo et angelis eius. Eſuriui enim et non de
diſtis mihi manducare. Sitiui: ⁊ nō dediſtis mi
hi potum. Hoſpes eram: et non collegiſtis me.
Nudus: ⁊ non operuiſtis me. Infirmus ⁊ in car
cere eram: et non viſitaſtis me. Tunc reſponde-
bunt ei et ipſi dicentes. Domine quando te vi-
dimus eſurientem aut ſitientem. aut hoſpitem
aut nudū: aut infirmū: aut in carcere: et non mini
ſtrauimus tibi? Tunc reſpondebit illis dicens.
Amen dico vobis: quādiu nō feciſtis vni de mi-
noribus his: nec mihi feciſtis. Et ibūt ibi in ſup
plicium eternum. iuſti autem in vitam eternam.

luc. 16.a. als † lucratus. C Supra. 13.b Mar. 4.c. luce. 8.c. D als † dixit. Supra. 7.a luc. 13.f.

Ca. Summarium. De iudeorum cōſilio: de
cōprehendendo Ieſum: de muliere que vnguen
to pfudit Ieſum. Iudas premiū petit vt tradat

Ieſum cenans. De iuda traditore ſuo ad diſci
pulos loquitur oblatio eius: petro dicit qḋ ter
abnegaturus eum eſſet. Orationes Ieſu ad pa
trem. Iudas Ieſum oſculo tradidit ⁊ petrus au
riculā ſeruo abſcidit. Ieſus falſis teſtibus con
dēnatur et illudit: petrus tertio abnegat ⁊ lacri
matur. Ca. XXVI.

A.

ET[a] factū eſt cum cō
[a]275 ſummaſſet ieſus ſer
I mones hos omnes:
dixit diſcipulis ſuis.
Scitis qꝛ poſt biduum paſcha
[b]276 Mar.14.a. fiet ⁊ filius hominis tradetur vt
VI luce.22.a. crucifigatur. [b] Tunc congrega
Joan.11.g. ti ſunt principes ſacerdotum et
ſeniores populi in atrium prin
cipis ſacerdotum qui dicebatur cayphas: ⁊ cō
ſilium fecerunt vt ieſum dolo tenerent ⁊ occide
rent. Dicebant autem. Non in die feſto: ne forte
[c]277 Mar.14.a tumultꝰ fieret in populo. [c] Cum aūt eſſet ieſus in
I Mar.14.a. Joan.12.b bethania in domo ſymōis leproſi: acceſſit ad eū
mulier habēs alabaſtrū vnguēti precioſi: ⁊ effu
dit ſuper caput ipſꝰ recūbētis. Videntes autē
diſcipuli indignati ſunt dicentes. Ut quid perdi
tio hec? Potuit enī iſtḋ venūdari multo ⁊ dari
Mar.14.a! pauperibus. Sciens aūt Ieſus ait illis. Quid
moleſti eſtis huic mulieri? Opus enī bonū ope
rata eſt in me. Nam ſemper pauperes habetis
[d]278 vobiſcum: me autem non ſemper habebitis. [d]
I Mittens enim hec vnguentum hoc in corpus
meum: ad ſepeliendum me fecit. Amen dico vo
Mar.14.a bis: vbicunqꝫ predicatum fuerit hoc euangeliū
[e]279 Luce.22.a. in toto mūdo dicetur ⁊ quod hec fecit in memo
II B riam eius. [e] Tunc abijt vnus de duodecim qui
dicebatur iudas ſcarioth ad principes ſacerdo
tum ⁊ ait illis. Quid vultis mihi dare ⁊ ego vo
bis eum tradam? At illi conſtituerūt ei triginta
argenteos. Et exinde querebat oportunitatem
vt eum traderet. Prima autē die azimorum ac
ceſſerunt diſcipuli ad ieſum dicētes. Ubi vis pa
remꝰ tibi comedere paſcha? At ieſus dixit. Ite
in ciuitatem ad quendā: et dicite ei. Magiſter
dicit: tempus meum prope eſt apud te facio pa
ſcha cum diſcipulis meis. Et fecerunt diſcipuli
[f]280 al's ✝ precepit. ſicut cōſtituit ✝ illis ieſus: et parauerūt paſcha:
IIII Mar.14.b Joan.13.c [f] Veſpere autem facto diſcumbebat cū duode
[g]281 Mar.14.c cim diſcipulis ſuis. Et edentibꝰ illis dixit. Amē
I Luce.22.c dico vobis: quia vnus veſtrum me traditurus
[h]282 Joan.13.c. eſt. [g] Et contriſtati valde ceperunt ſinguli dice
II re. Nunquid ego ſum domine? [h] At ipſe reſpon
Mar.4.c Luce.21.c. dens ait. Qui intingerit mecum manum in para
[i]283 E pſide hic me tradet. Filius quidem hominis va
VI Mar.14.c. dit ſicut ſcriptum eſt de illo. [i] Ve autem homini
[k]284 Luce.22.b Joan.6.c illi per quem filius hominis tradetur. Bonum
X Mar.14.c. erat ei ſi natus non fuiſſet homo ille. [k] Reſpon
Luce.22.b 1.corin.11.e dens autem iudas qui tradidit eum dixit. Nun
[l]285 Mar.14.c quid ego ſum rabi? Ait illi. Tu dixiſti. [l] Cenanti
I bus autem illis accepit ieſus panem: et benedi
[m]286 xit ac fregit: deditqꝫ diſcipulis ſuis ⁊ ait. Accipi
II te ⁊ comedite: hoc eſt corpus meum. [m] Et acci
[n]287 piens calicem gratias egit et dedit illis dicens.
VI Bibite ex hoc omnes. Hic eſt enī ſanguis meꝰ
noui teſtamenti: qui pro multis effundetur in re
miſſionem peccatorum. [n] Dico autē vobis. Non
bibam ammodo de hoc genimine vitis vſqꝫ in
diem illum: cum illud bibam vobiſcum nouū in
regno patris mei. Et hymno dicto exierunt in

montem oliueti. [o] Tunc dicit illis ieſus. Omnes Mar.14.c [o]288
vos ſcādalū patiemini in me in iſta nocte. [p] Scri Joan.16.g IIII
ptum eſt enim. Percutiam paſtorem et diſper Mar.14.c. Zacha.13.c [p]289
gentur oues gregis. Poſtquam autem reſurre Mar.14.c VI
xero precedam vos in galileam. [q] Reſpondens Mar.14.c Joan.16.f [q]290
autem petrus ait illi. Et ſi omnes ſcandalizati luc.22.c I
fuerint in te: ego nunquam ſcandalizabor. Ait il D
li ieſus. Amē dico tibi: quia in hac nocte anteqꝫ Mar.14.d Mar.14.d
gallus cantet ter me negabis. [r] Ait illi Petrus. Luce.22.d [r]291
Etiam ſi oportuerit me mori tecum: non te ne Joan.8.a Mar.14.d. VI
gabo. Similiter et omnes diſcipuli dixerunt. [s] Mar.14.d [s]292
Tunc venit ieſus cum illis in villam que dicitur Joan.12.d Mar.14.d I
gethſemani. Et dixit diſcipulis ſuis. [t] Sedete luce.22.d [t]293
hic donec vadam illuc et orem. Et aſſumpto pe Mar.14.d Luc.22.e V
tro ⁊ duobus filijs zebedei: cepit contriſtari et Mar.14.d [v]294
meſtꝰ eſſe. [v] Tunc ait illis. Triſtis eſt anima mea Luce.22.e I
vſqꝫ ad mortem. Suſtinete hic et vigilate me Mar.14.d Joan.6.g [x]295
cum. [x] Et progreſſus puſillum: procidit in faciē Mar.14.d. I
ſuā orans ⁊ dicēs. Pater mi ſi poſſibile eſt trāſ [y]296
eat a me calix iſte. [y] Uerumtamen non ſicut ego I
volo: ſȝ ſicut tu vis. [z] Et venit ad diſcipulos ſuos [z]297
et inuenit eos dormiētes: ⁊ dicit petro. Sic nō II
potuiſti vna hora vigilare mecū? Vigilate ⁊ orate [a]298
vt nō intretis in tētationē. [a] Spiritꝰ quidē prō II
ptus eſt: caro autem infirma. [b] Iterum ſecundo [b]299
abijt et orauit dicens. Pater mi ſi non poteſt V
hic calix tranſire niſi bibam illum: fiat voluntas
tua. Et venit iterum et inuenit eos dormientes.
Erant enim oculi eorum grauati. Et relictis il Mar.14.e Joan.2.c
lis iterum abijt et orauit tertio eundem ſermo E [c]300
nem dicens. [c] Tūc venit ad diſcipulos ſuos ⁊ di Mar.14.e III
cit illis. Dormite iam ⁊ requieſcite: Ecce appro luce.22.e Joan.8.e
pinquabit hora ⁊ filiꝰ hominis tradetur in ma Mar.14.e
nus peccatorum. Surgite eamus. Ecce appro [d]301
pinquabit qui me tradet. [d] Adhuc eo loquente: I
ecce iudas vnus de duodecim venit: ⁊ cū eo tur
ba multa cum gladijs ⁊ fuſtibus miſſi a princip [e]302
bus ſacerdotum et ſenioribus populi. [e] Qui au II
tem tradidit eum dedit illis ſignū dicens. Quē
cunqꝫ oſculatus fuero ipſe eſt tenete eum. Et cō Mar.14.e
feſtim accedēs ad ieſum dixit. Aue rabi. Et oſcu luce.22.e
latus eſt eum. Dixitqꝫ illi Ieſus. Amice ad quid Joan.18.b. Gene.9.a.
veniſti? Tunc acceſſerunt et manus iniecerūt in Apoc.13.c.
ieſum ⁊ tenuerunt eum. [f] Et ecce vnus ex eis qui [f]303
erant cum Ieſu extendens manum exemit gla I
dium ſuum: et percutiens ſeruum principis ſa [g]304
cerdotum amputauit auriculam eius. [g] Tunc ait X
illi Ieſus. Conuerte gladium tuum in locū ſuū.
Omnes enim qui acceperint gladiū gladio pe
ribunt. An putas quia non poſſum rogare pa
trem meū: ⁊ exhibebit mihi modo pluſqꝫ duode
cim legiones angelorū? Quomodo ergo imple Mar.14.e
bunt ſcripture? Quia ſic oportet fieri. [h] In illa Luce.22.f Joan.8.d [h]305
hora dixit ieſus turbis. Tanquam ad latronem F I
exiſtis cum gladijs et fuſtibus comprehendere Mar.14.e. [i]306
me. Quotidie apud vos ſedebam docēs in tem Mar.14.f luce.14.f VI
plo et non me tenuiſtis. [k] Hoc autem totum fa Joan.8.b [k]307
ctum eſt vt adimplerentur ſcripture propheta Mar.14. luce.22.f I
rum. Tunc diſcipuli omnes relicto eo fugerunt. Joan.18.c [l]308
[l] At illi tenentes Ieſum duxerunt ad caypham al's ✝ phariſei. I
principem ſacerdotum vbi ſcribe et ✝ ſeniores Mar.14.f luce.22.g [m]309
conuenerant. Petrus autem ſequebatur eum a Mar.14.f. Joan.2.d. II
longe vſqꝫ in atrium principis ſacerdotum. Et
ingreſſus intro ſedebat cum miniſtris: vt vide
ret finē. [m] Principes autem ſacerdotum ⁊ omne
concilium querebant falſum teſtimonium con
tra Ieſum: vt eum morti traderent: et non inue
nerunt

VI venerũt cum multi falſi teſtes acceſſiſſent.[n] No-
uiſſime autem venerunt duo falſi teſtes et dixe-
runt. Hic dicit. Poſſum deſtruere templũ dei ꝛ
poſt triduum reedificare illud. Et ſurgens prin
ceps ſacerdotum ait illi. Nihil reſpõdẽs ad ea
que iſti aduerſuꝫ te teſtificantur. Jeſus autẽ ta-
cebat. Et princeps ſacerdotum ait illi. Adiuro
te per deum viuum vt dicas nobis ſi tu es chri-
I Mar.14.f Luc.22.g ſtus filius dei viui. Dixit illis ieſus. Tu dixiſti.[o]
Mar.14.f. Ueruntamẽ dico vobis. Ammodo videbitis fi
VI luce.22.g lium hominis ſedentem a dextris virtutis dei.
ioan.6.g Mar.14.g et venientem in nubibus celi.[p] Tunc princeps ſa
I B cerdotum ſcidit veſtimenta ſua dicens. Blaſ-
Eſa.50.c phemauit.[q] Quid adhuc egemus teſtibus? Ec-
Mar.14.g ce nunc audiſtis blaſphemiam. Quid vobis vi-
Luce.22.g ioan.18.d detur? At illi reſpondentes dixerunt. Reus eſt
Mar.14.g mortis.[r] Tunc expuerunt in faciem eius: et col-
Luce.22.f ioan.18.c laphis eum ceciderunt. Alij autem palmas in fa-
ciem eius dederunt dicentes. Prophetiza no-
I bis chriſte: quis eſt qui te percuſſit?[s] Petrꝰ ve
ro ſedebat foris in atrio: et acceſſit ad eum vna
ancilla: dicens. Et tu cũ ieſu galileo eras. At ille
negauit coram omnibus dicẽs. Neſcio quid di-
cis.[t] Exeunte autem illo ianuam: vidit eum alia
I ancilla. et ait his qui erant ibi. Et hic erat cũ ie-
ſu nazareno. Et iterum negauit cum iuramento
quia non noui hominem. Et poſt puſillum acceſ
ſerunt qui ſtabant et dixerunt petro. Uere et tu
ex illis es. Nam et loquela tua manifeſtum te fa
cit. Tũc cepit deteſtari ꝛ† iurare qꝫ nõ nouiſſet
al' exprobare. Mar.15.g Luce.12.g hominem. Et continuo gallus cantauit.[v] Et re-
cordatus eſt petrus verbi Jeſu: quod dixerat:
priuſq̃ gallus cantet ter me negabis. Et egreſ-
ſus foras fleuit amare.

¶ Capi. Sum. Jeſus pilato traditur: iudas la-
queo ſe ſuſpendit: de agro figuli: iudicium pilati
et de barraba latrone: de clamide coccinea: de
corona: de arundine: de genuflexione: et illuſio-
ne dicentiuꝫ. Aue rex iudeorum: ꝛ exputione in
eum ꝛc. Symonis angariatione vt crucem tolle
ret: de felleo humore: ꝛ crucifixione eius de ve-
ſtimentis: de ſcripto rex iudeoruꝫ: de crucifixio
ne latronum: de blaſphemijs: de tenebris factis
de domini clamore et morte: et alijs que contin-
gebant in morte: de ſepultura domini: et cuſto-
dia circa ſepulchrum. Ca. XXVII.

II A als + cõſilium

Mane[a] autẽ
facto † cõ
ſilium inie
runt om-
nes principes ſacer
dotuꝫ ꝛ ſeniores po
puli aduerſus ieſum
vt eum morti trade-
rent.[b] Et vinctuꝫ ad
Mar.15.a. luce.23.e duxerunt eum ꝛ tra
X diderunt pontio pi
lato preſidi.[c] Tunc
videns iudas qui eũ
tradidit quod dam-
natus eſſet peniten-
tia ductus retulit triginta argenteos principi-
bus ſacerdotum et ſenioribus populi dicens.
Peccaui: tradens ſanguinem iuſtum. At illi di-
xerũt. Quid ad nos? Tu videris. Et proiectis
argenteis in templo receſſit ꝛ abiens laqueo ſe
ſuſpendit. Principes autẽ ſacerdotuꝫ acceptis
argenteis dixerunt. Non licet eos mittere in
corbonam: quia precium ſanguinis eſt. Conſilio
autem inito emerunt ex illis agrum figuli in ſe-
pulturam peregrinorum. Propter hoc vocatꝰ
eſt ager ille Alchedemach: hoc eſt ager ſangui-
nis vſq; in hodiernum diem. Tunc impletuꝫ eſt
quod dictum eſt per Hieremiam prophetam di
centem. Et acceperunt triginta argenteos pre-
cium appreciati quem appreciauerunt a filijs iſ- Act.1.b.
rael: et dederunt eos in agrum figuli: ſicut con- Zacha.11.c.
ſtituit mihi dominus.[b] Jeſus autem ſtetit ante [b]321 I
preſidem et interrogauit eum preſes dicẽs. Tu
es rex iudeorum? Dixit illi ieſus.[c] Tu dicis. Et [c]322 IIII
cum accuſaretur a principibus ſacerdotum ꝛ ſe B
nioribus nihil reſpondit. Tunc dicit illi pilatus Mar.15.a
Non audis quanta aduerſum te dicunt teſtimo luce.23.a
nia? Et non reſpondit ei ad vllum verbum: ita ioan.18.g
vt miraretur preſes vehementer.[f] Per dieꝫ au- [f]323 II
tem ſollemnem cõſueuerat preſes populo dimit
tere vnum vinctum quem voluiſſent. Habebat
autem tunc vnum vinctum inſignem qui diceba
tur barrabas. Congregatis ergo illis dixit pi-
latus. Quem vultis dimittam vobis barrabam Mar.15.a
an Jeſum qui dicitur chriſtus? Sciebat eñ qd Luc.23.
per inuidiam tradidiſſent eum.[g] Sedente auteꝫ Mar.15.a ioan.18.g [g]324 IIII
illo pro tribunali miſit ad eum vxor eius dicens
Nihil tibi ꝛ iuſto illi. Multa enim paſſa ſum ho
die per viſum propter eum.[h] Principes autem [h]325 X
ſacerdotum et ſeniores perſuaſerunt populis vt
peterent barrabam. Jeſum vero perderẽt. Re Mar.15.a
ſpondens autem preſes ait illis. Quem vultis luce.23.c
vobis de duobꝰ dimitti? At illi dixerunt. Bar- ioan.18.c C
rabam. Dixit illis pilatus.[i] Quid igitur faciam Mar.15.a
de ieſu qui dicitur chriſtus? Dicũt omnes. Cru luce.23.c. [i]326 I
cifigatur. Ait preſes. Quid eñ mali fecit.[k] At il-
li magis clamabant dicentes. Crucifigatur. Ui [k]327 I
dẽs autem pilatus quia nihil proficeret: ſed ma
gis tumultus fieret: accepta aqua lauit manꝰ co
ram populo dicens. Innocẽs ego ſum a ſangui-
ne iuſti huius: vos videritis. Et reſpondẽs vni-
uerſus populus dixit. Sanguis eius ſuper nos Mar.15.a.
et ſuper filios noſtros.[l] Tunc dimiſit illis barra luc.23.c.
bam. Jeſum autem flagellatum tradidit eis vt ioan.16.e Mar.15 b [l]328 X
crucifigeretur.[m] Tunc milites preſidis ſuſcipiẽ- ioan.19.a
tes ieſum in pretorio congregauerũt ad eũ vni- D [m]329 I
uerſam cohortem: ꝛ exuentes eum clamidẽ coc
cineã circumdederunt ei. Et plectentes coronaꝫ
de ſpinis poſuerunt ſuper caput eius et arundi-
nem in dextera eius: et genuflexo ante eum il-
ludebant ei dicentes. Aue rex iudeorum.[n] Et [n]330 IIII
expuentes in eum acceperunt arundinem: et
percutiebant caput eius. Et poſtquã illuſerunt
ei exuerunt eum clamide et induerunt eum veſti Mar.15.b
mentis eius: et duxerunt eum vt crucifigerent.[o] [o]331 VI
Exeuntes autem inuenerunt hominem cyreneũ
nomine ſymonem. Hunc angariauerunt vt tol- [p]332 I
leret crucem eius.[p] Et venerunt in locum qui di
citur golgotha quod eſt caluarie locus.[q] Et de Mar.15.b luce.23.d. [q]333 I
derunt ei vinum bibere cum felle mixtum. Et Mar.15.b
cum guſtaſſet noluit bibere.[r] Poſtquam auteꝫ luce.23.c ioan.19.e [r]334 IIII
crucifixerunt eum: diuiſerunt veſtimenta eiꝰ ſor Mar.15.b
tem mittentes vt impleretur quod dictum eſt p luce.23.e
prophetam dicentem. Diuiſerunt ſibi veſtimen ioan.19.e E
ta mea et ſuper veſtem meam miſerunt ſortem. Ps.21.
Et ſedentes ſeruabant eum.[s] Et impoſuerunt Mar.25. Luce.23.c. [s]335 I
ſuper caput eius cauſam ipſius ſcriptam. hic eſt
ieſus rex iudeorum.[t] Tunc crucifixi ſunt cum eo [t]336 I

Mar.5.c duo latrones vnus a dextris et vnus a ſiniſtris.
[v]337 I [v]Preterenntes autem blaſphemabāt cū mouē-
aſs ✠ vba. tes capita ſua ꝛ dicentes. † Vah qui deſtruis tē-
Sapien.2.d plum dei et in triduo illud reedificas. Salua te-
Mar.15.c metipſum ſi filius dei es deſcende de cruce. Si-
luce.23.c
[x]338 aſs ✠ deſtruit. militer[x] et principes ſacerdotū illudētes cū ſcri-
VI aſs ✠ reedificat bis et ſenioribus dicebāt. Alios ſaluos fecit: ſe
Mar.15.c ipſum non poteſt ſaluum facere. Si rex iſrael eſt
deſcendat nunc de cruce: et credimus ei. Confi-
dit in deo liberet eum nūc ſi vult. Dixit enī quia
[y]339 filius dei ſum.[y] Idipſum autem et latrones qui
II crucifixi erant cum eo improperabant ei.[z] A ſex-
[z]340 Mar.15.c ta autem hora tenebre facte ſunt ſuper vniuerſā
II Luce.22.f terram vſq ad horam nonam. Et circa horā no-
nam clamauit Jeſus voce magna dicēs. Heli he-
F li lammazabathani. Hoc eſt deus meus: deus
Mar.15.c meus vt quid dereliquiſti me. Quidam autem
Mar.15.c illic ſtantes et audientes dicebant. Heliam vo-
Luce.3.c cat iſte.[a] Et continuo currens vnus ex eis acce-
[a]341 Joan.19.c ptam ſpongiam impleuit aceto et impoſuit arun-
II Mar.15.c dini: et dabat ei bibere. Ceteri vero dicebant.
Mar.15.d Sine videamus an veniat helias liberans eum
luce.23.f Jeſus autem iterum clamans voce magna emi-
Apoc.6.c ſit ſpiritum.[b] Et ecce velum templi ſciſſum eſt in
[b]341 duas partes a ſummo vſq deorſum.[c] Et terra
VI mota eſt. et petre ſciſſe ſunt: et monumenta aper-
[c]343 ta ſunt: et multa corpora ſanctorum qui dormie-
II rant ſurrexerunt. Et exeuntes de monumentis
poſt reſurrectionem eius venerunt in ſanctam ci-
uitatem: et apparuerunt multis.[d] Centurio autē
[d]344 et qui cum eo erant cuſtodientes Jeſum viſo ter-
I remotu et his que fiebant timuerunt valde dicē-
[e]345 tes. Vere filius dei erat iſte.[e] Erant autē ibi mu-
II lieres multe a lōge que ſecute erant ieſum a ga-
Mar.15.d lilea miniſtrantes ei. Inter quas erat Maria
Luce.23.g magdalene: et maria iacobi: et ioſeph mater. et
Mar.15.? mater filiorum zebedei.[f] Cum autem ſero factū
G eſſet: venit quidam homo diues ab Arimathia
[f]346 Mar.15.d nomine ioſeph: qui et ipſe diſcipulus erat ieſu.
X Luce.23.g Hic acceſſit ad pilatū et petijt corpus ieſu. Tūc
Joan.20.d pilatus iuſſit reddi corpus.[g] Et accepto corpo-
[g]347 Mar.15.d re ioſeph inuoluit illud in ſydone munda et po-
II Luce.23.g ſuit illud in monumento ſuo nouo: quod excide-
Joan.19.g rat in petra. Et aduoluit ſaxum magnū ad oſtiū
Mar.15.d monumenti: et abijt.[h] Erant autem ibi Maria
magdalene et altera Maria ſedentes cōtra ſe-
[h]348 pulchrum.[i] Altera autem die que eſt poſt para-
VI ſceuen conuenerunt principes ſacerdotū ꝛ pha-
[i]349 riſei ad pilatum dicētes.[k] Domine recordati ſu-
I mus q ſeductor ille dixit adhuc viuēs poſt tres
[k]350 dies reſurgam. Jube ergo cuſtodiri ſepulchrū
V vſq in diem tertiū: ne forte veniant diſcipuli eꝰ
et furentur eum: et dicant plebi: ſurrexit a mor-
tuis. Et erit nouiſſimus error peior priore. Ait
illis pilatus. Habetis cuſtodiam: ite cuſtodite
ſicut ſcitis. Illi autem abeuntes munierunt ſe-
pulchrum ſignantes lapidem cum cuſtodibus.

¶ Capituli Summarium. Reſurrectio domi-
ni: et qualiter apparuit poſt hec de pecunia da-
ta cuſtodibus et mandatum de baptiſmate.

Capitulum. XXVIII.

Veſpere[a] autē ſabbati q̄ lu- A [a]351
ceſcit i pri- I
ma ſabbati venit ma-
ria magdalene. ꝛ al-
tera Maria videre
ſepulchrū. Et ecce
terremotus factus Mar.16.a
eſt magnus. Angelꝰ Luce.24.b
enim domini deſcen- Joan.20.a.
dit de celo: et acce-
dens reuoluit lapi-
dē ꝛ ſedebat ſuper
eū. Erat autē aſpe-
ctus eius ſicut fulgur et veſtimenta eiꝰ ſicut nix.
[b] Pre timore autē eius exterriti ſunt cuſtodes Mar.16.b [b]352
ꝛ facti ſunt velut mortui. Reſpondens autem an- Luce.2?.a II
gelus dixit mulieribꝰ. Nolite timere vos. Scio B
enim quod ieſum qui crucifixus eſt queritis. Nō Mar.16.b
eſt hic ſurrexit enim ſicut dixit. Venite et videte Luce.24.b
locum vbi poſitus erat dominus. Et cito euntes
dicite diſcipulis eius quia ſurrexit: et ecce pre-
cedet vos in galileam. Ibi eum videbitis ecce
predixi vobis.[c] Et exierunt cito de monumento
cum timore et gaudio magno currentes nuncia-
re diſcipulis eius.[d] Et ecce Jeſus occurrit illis
dicens. Auete. Ille autem acceſſerunt et tenue-
runt pedes eius et adorauerunt eum. Tunc † ait aſs ✠ eis
illis ieſus. Nolite timere. Ite nunciate fratribꝰ E
meis. vt eant in galileam ibi me videbunt. Que
cum abijſſent ecce quidam de cuſtodibus vene-
runt in ciuitatem et nunciauerunt principibꝰ ſa-
cerdotum omnia que facta fuerant. Et congre-
gati cum ſenioribus conſilio accepto pecuniam
copioſam dederunt militibus dicentes: Dicite
quia diſcipuli eius nocte venerunt et furati ſunt
eum nobis dormientibus. Et ſi hoc auditū fue- D
rit a preſide nos ſuadebimus ei et ſecuros vos
faciemus. At illi accepta pecunia fecerunt ſicut
erant edocti. Et diuulgatū eſt verbū iſtud apō
iudeos vſq in hodiernum diem. Vndecim autē
diſcipuli abierunt in galileam in montem vbi cō- Mat.16.f.
ſtituerat illis ieſus. Et videntes eum adoraue-
runt: quidam autem dubitauerunt. Et accedēs
ieſus locutus eſt eis dicens. Data eſt mihi om-
nis poteſtas in celo et in terra. Euntes ergo do-
cete omnes gentes: baptizantes eos in nomine
patris: et filij: et ſpiritusſancti: docētes eos ſer-
uare omnia quecunq mandaui vobis. Et ecce
ego vobiſcum ſum omnibus diebus vſq ad con-
ſummationem ſeculi.

¶ Explicit euangelium ſm Mattheum.

¶ Incipit prologus beati Hieronymi preſby-teri in euangelium ſm Marcum.

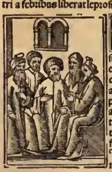

Marcꝰ euāgeliſta dei electus et petri i baptiſmate filius: atq̄ in diuino ſermone diſcipulus ſacerdotiū in iſrael agens ſecundum carnē leuita ad fidem xp̄i conuerſus euangelium in italia ſcripſit: oſtēdens in eo quid ⁊ generi ſuo deberet et xp̄o. Naʒ initiū principij in voce prophetice exclamationis inſtituēs ordinē leuitice electionis oſtēdit: vt predicās p̄deſtinatū ioannē filiū zacharie in voce angeli annunciātis emiſſuʒ: nō ſolū verbū carnē factū: ſʒ ⁊ corpꝰ dn̄i in oia ꝑ verbū diuine vocis aiatū in initio euāgelice p̄dicatiōis oſſderet: vt q̄ hec† legens ſciret cui initiū carnis in dn̄o ⁊ ieſu aduenientis habitaculū caro deberet agnoſcere atq̄ in ſe verbū vocis qd̄ in cōſonātibꝰ ꝑdiderat inueniret. Deniq̄ cū ꝑfecti euāgelij opꝰ intraſſʒ: ⁊ a baptiſmo dn̄i p̄dicare deū incohās: nō laborauit natiuitatem carnis: quā in priorībꝰ viderat dicere: ſʒ totꝰ ex primēs expoſitionē deſerti numerū ieiunij tētationē diaboli: cōgregationē beſtiaꝝ: ⁊ miniſteriū ꝓtulit angeloꝝ vt inſtituēs nos ad intelligēdū ſingula in breui cōpingēs ne autoritatē facte rei demeret ⁊ ꝑficiēdi operis plenitudinē nō negaret. Deniq̄ amputaſſe ſibi poſt fidē pollicē dr̄ vt ſacerdotio reprobꝰ haberet. Sʒ tm̄ ꝯſentiēs fidei p̄deſtinata potuit electio: vt nec ſic in opere verbi perderet qd̄ prius meruerat in genere. Nā alexādrie epiſcopꝰ fuit. Cuiꝰ ꝑ ſingula opꝰ fuit ſcire ⁊ euāgelij in ſe dicta diſponere: ⁊ diſciplinā legis i ſe agnoſcere ⁊ diuinā in carne domini intelligere naturā: que in nos primuʒ requiri opʒ de hinc inq̄ſita volumꝰ agnoſci habētes mercedem exhortationis: quoniā qui plātat ⁊ q̄ rigat vnū ſunt: qui auteʒ incrementū p̄ſtat deꝰ eſt

¶ Explicit prologus.

¶ Incipit euangelium ſm Marcum.

¶ C.S. De ſancto ioāne baptiſta: ⁊ victu ⁊ habitu eiuſdem: baptizatus ieſus et tentatus vicit predicās penitētiā. Petrum ⁊ ceteros ſequi iubet hoieʒ ab immūdo ſpiritu eripuit: ſocrum petri a febribus liberat leproſum mūdat. Ca.I.

A
II malach.3.a Mat.11.c. Luce.7.d. Eſa 40. Mar.1.a Joan.1.c.

Initiuʒ [a] euangelij
Jeſu chri-
ſti filij dei
ſicut ſcriptum eſt in
eſaia propheta. Ec-
ce mitto āgelū meū
ante faciem tuā qui
preparabit viā tuaʒ
I ante te. [b]Vox clamā-
tis in deſerto para-
VI te viam dn̄i: rectas
facite ſemitas eius.
[c]Fuit in deſerto ioā-
nes baptizās ⁊ pre-
dicans baptiſmum penitentie in remiſſionē pec-
catorum. Et egrediebatur ad eum omnis iudee Mat.3.a.
regio ⁊ hieroſolymite vniuerſi et baptizabātur luce.3.a.
ab illo in †iordanis flumine confitentes pecca- alſa †iordane. Joan.3.e.
ta ſua. [d]Et erat ioannes veſtitus pilis †camelo- Mat.3.a 4
rum ⁊ zona pellicea circa lūbos eius: ⁊ locuſtas alſa †cameli. I
B
et mel ſilueſtre edebat ⁊ predicabat dicēs. Ve-
niet fortior me poſt me: cuius non ſum dignus Mat.3.e Luc.3.e
procumbens ſoluere corrigiā calciamentorū eiꝰ Joan.1.d.
Ego baptizaui vos †aqua: ille vero baptizabit alſa †in Mat.3.e.
vos ſpiritu ſancto. [e]Et factum eſt in diebus illis Luce.3.e 5
venit ieſus a nazareth galilee ⁊ baptizatus eſt a Joan.1.d Mat.3.d I
ioanne in iordane. Et ſtatim aſcendens de aqua Luce.3.d
vidit celos apertos ⁊ ſpiritū ſanctum tanq̄ co- Joan.3.e Mat.3.d
lumbam deſcendentem ⁊ manentem in ipſo. Et Luce.3.e
vox facta eſt de celis. Tu es filius meus dilectꝰ 2.Pet.1.d
in te complacui. [f]Et ſtatim ſpiritus expulit eum 6
in deſertuʒ. Et erat in deſerto quadraginta die- Mat.4.a II
bus ⁊ quadraginta noctibus: et tentabat a ſa- luce.4.a 7
thana. [g]Eratq̄ cū beſtijs ⁊ angeli miniſtrabant Mat.4.b. VI
illi. [h]Poſtq̄ autem traditus eſt. Joannes venit 8
ieſus in galileam [i]predicans euangelium regni IIII
dei: et dicens. Quoniam impletum eſt tempus 9
et appropinquabit regnum dei. Penitemini et Mat4.e VI
credite euangelio. Et preteriēs ſecus mare ga act.3.d Mat.4.c
lilee vidit ſymonem et andream fratrē eius mit- luce.5.b.
tentes retia in mare. Erāt enim piſcatores. Et
dixit eis ieſus. Venite poſt me: ⁊ faciaʒ vos fieri
piſcatores hominum. Et protinus relictis reti-
bus ſecuti ſunt eum [k]Et progreſſus inde puſillū 10
vidit iacobū zebedei et ioannē fratrem eius et II
ipſos componentes retia in naui: et ſtatim vo- luce.4.c 11
C
canit illos. [l]Et relicto patre ſuo zebedeo in na- VI
ui cū mercenarijs ſecuti ſunt eū. [m]Et ingrediū- Mat.7.d 12
tur capharnaum. Et ſtatim ſabbatis ingreſſus luce.2.g. luce.4.c. VIII
in ſynagogam docebat eos. [n]Et ſtupebant ſuꝑ 13
doctrina eius. Erat enim docens eos quaſi po- II
teſtatem habens: ⁊ non ſicut ſcribe. [o]Et erat in 14
ſynagoga eorum homo in ſpiritu immundo: et VIII
clamauit dicens. Quid nobis et tibi Jeſu naza
rene: Veniſti ante tempus perdere nos. Scio
quod ſis ſanctus dei. Et comminatꝰ eſt ei ieſus
dicens. Obmuteſce et exi de homine. Et diſcer
pens eum ſpiritus immundus et exclamans vo
ce magna exijt ab eo. Et mirati ſunt omnes: ita
vt conquirerent inter ſe dicentes. Quidnam eſt
hoc: Quenam doctrina hec noua: Quia in po-
teſtate ſpiritibus immundis imperat ⁊ obediūt Mat.8.b.
ei. Et proceſſit rumor eius ſtatim in omnem re- luce.4.f.
gionem galilee. [p]Et protinus egrediētes de ſy- 15
nagoga venerunt in domum ſymonis ⁊ andree II
cum iacobo et ioanne. Recumbebat †autem ſo- al̄ †decūbebat.
crus ſymonis febricitans. Et ſtatim dicūt ei de luce.4.a
D
illa. Et accedens eleuauit eam apprehenſa ma- Infra.3.b.
nu eius. ⁊ continuo dimiſit eaʒ febris: ⁊ miniſtra
bat eis. Veſpere autem facto cum occidiſſet ſol
afferebant ad eum omnes male habentes ⁊ de-
monia habentes: et erat omnis ciuitas congre-
gata ad ianuam. Et curauit multos qui vexabā
tur varijs languoribꝰ. [q]Et demonia multa eijcie
bat et non ſinebat ea loqui: quoniaʒ ſciebant eū 16
[r]Et diluculo valde ſurgens egreſſus abijt in de VIII
ſertum locum ibiq̄ orabat. Et proſecutus eſt eū 17
ſymon et qui cum illo erant. Et cum inueniſſent VIII
eum dixerunt ei: quia omnes querunt te. Et ait
illis. Eamus in proximos vicos et ciuitates: vt
ibi predicem. Ad hoc enim veni. Et erat predi-

Mat.8.c Luce.5.c cans in ſynagogis eorum et in omni galilea et de
18 II monia eijciens. [a]Et venit ad eum leproſus de
precans eū et genuflexo dixit. Si vis potes me
mundare. Jeſus autem miſertus ei⁹ extēdit ma
num ſuam et tangens eum: ait illi. Volo munda
re. Et cum dixiſſet ſtatim diſceſſit ab eo lepra et
mundatus eſt. Et cōminatus eſt ei ſtatimq; eie
Mat.8.a luce.5.c. cit illum et dixit ei. Vide nemini dixeris: ſed va
de oſtende te principi ſacerdotum: et offer pro
emundatione tua que precepit moyſes in teſti
monium illis. [b]At ille egreſſus cepit predicare et
diffamare ſermonē: ita vt iam non poſſet mani
19 X feſte introire in ciuitatē ſed foris in deſertis lo
cis eſſe et conueniebant ad eum vndiq;.

¶ Ca. Sum. Paralyticū iubet tollere graba
tum ſuum: leui alphei ſequi ſe iubet: et dicit non
eſſe opus ſanis medicū: diſcipuli ſabbato ſpicas
euellunt. Ca. II.

20 I A
Et iterū
itrauit ca
pharnaū
poſt dies
octo et auditum eſt
quod in domo eſſet
et conuenerunt multi
als † apparerēt. Mat.9.a luce.9.c. ioan.5.a ita vt non † caperēt
neq; ad ianuam et lo
quebatur eis verbū
Et venerunt ad eū
ferentes paralyticū
qui a quatuor porta
batur. Et cum non
poſſent offerre eum
illi pre turba: nudauerunt tectum vbi erat et pa
tefacientes ſubmiſerunt grabatum in quo para
luc.5.d 1.corin.2.d lyticus iacebat. Cum autem vidiſſet Jeſus fi
B dem illorum ait paralytico. Fili dimittuntur ti
Mat.9.a luce.5.c. bi peccata tua. Erant autem illic quidam de ſcri
bis ſedētes et cogitantes in cordib⁹ ſuis. Quid
hic ſic loquitur? Blaſphemat. Quis poteſt di
mittere peccata niſi ſolus deus? Quo ſtatim co
gnito ieſus ſpiritu ſuo: quia ſic cogitarent intra
ſe dicit illis. Quid iſta cogitatis in cordib⁹ ve
ſtris? Quid eſt facili⁹ dicere paralytico: dimit
als † et tuntur tibi peccata tua: an dicere ſurge † tolle
grabatum tuum et ambula? Vt autem ſciatis q;
filius hominis habet poteſtatē in terra dimit
tēdi peccata: ait paralytico. Tibi dico ſurge tol
Mat.9.a Luc.5.e le grabatum tuum et vade in domum tuam. Et
ioan.5.b ſtatim ſurrexit ille: et ſublato grabato abijt inde
als † glorificarent. coram omnibus ita vt mirarētur omnes et † ho
Mat.9.a norificarent deum dicentes: quia nunquam ſic
21 II luce.5.f vidimus. [b]Et egreſſus eſt rurſus ad mare: om
Mat.9.a Luce.5.f niſq; turba veniebat ad eum et docebat eos. Et
C cum preteriret vidit leui alphei ſedentē ad the
loneum et ait illi. Sequere me. Et ſurgens ſecu
22 II tus eſt eum. [c]Et factum eſt cum accumberet in
domo illius multi publicani: et peccatores ſi
mul diſcumbebant cum Jeſu et diſcipulis eius.
Erant enim multi qui ſequebantur eum. Et ſcri
be et phariſei videntes quia manducaret cū pu
Mat.9.a Luce.5.f blicanis et peccatoribus dicebāt diſcipulis eius
Quare cum publicanis et peccatoribus mādu
23 II cat et bibit magiſter veſter? [d]Hoc audito Jeſus
ait illis. Non neceſſe habent ſani medico: ſ; qui
male habent. Non enim veni vocare iuſtos ſed
peccatores. Et erant diſcipuli ioannis et phari
ſei ieiunantes: et veniunt et dicunt illi. † Quare 1.thimo.1.c als † cur.
diſcipuli ioannis et phariſeorum ieiunant: tui luce.5.f
autem diſcipuli non ieiunant? Et ait illis ieſus. Mat.9.b
Nunquid poſſunt filij nuptiarū quādiu ſponſus Luc.5.g
cū illis eſt ieiunare. Quāto tēpore habēt ſecum
ſponſum non poſſunt ieiunare. Venient autem
dies cum auferetur ab eis ſponſus: et tunc ieiu
nabunt in illis diebus. Nemo aſſumentum pan
ni rudis aſſuit veſtimento veteri. Alioquin au D
fert ſupplementum nouum a veteri et maior ſciſ
ſura fit. Et nemo mittit vinum † nouum in vtres als † nouellum.
veteres. Alioquin diſrumpet vinum vtres et vi Mat.12.a.
num effundetur: et vtres peribunt. [e]Sed vinum luce.6.a
nouum in vtres nouos mitti debet. Et factū eſt 24 II
iterum cum dominus ſabbatis ambularet p ſa
ta: et diſcipuli eius ceperunt progredi et vellere
ſpicas. Phariſei autem dicebant ei. Ecce quid
faciunt diſcipuli tui ſabbatis quod nō licet. Et
ait illis. † Nunquā legiſtis quid fecerit dauid als † nūquid.
quando neceſſitatem habuit et eſurijt ipſe et qui 1.regū.21.d Mat.12.a
cum eo erant: quomodo introiuit in domum dei luc.6.a
ſub abiathar principe ſacerdotum: et panes pro
poſitionis manducauit quos non licebat mādu
care niſi ſolis ſacerdotib⁹ et dedit eis et qui cū
eo erant. Et dicebat eis. [f]Sabbatum propter Mat.12.a
hominem factum eſt: et non homo propter ſab luce.6.a 25 II
batum. Itaq; dominus eſt filius hominis etiam
ſabbati.

¶ Capituli Summarium. In ſynagoga ſabba
to curat habentem aridam manum et multos ſa
nat: et ſpiritus immūdi clamabant. Tu es filius
dei: duodecim nomina apoſtolorum. Scribe di
cebant quod in principe demoniorū eijceret de
monia: matrem et fratres dicit qui faciunt volū
tatem dei.

Capitulum. III

Et intro A
iuit iterū Mat.12.a
i ſynago
gam: et
erat ibi hō habens
manū aridā et obſer
uabant eum ſi ſab
batis curaret: vt ac
cuſarent illū. Et ait
homini habenti ma
num aridam. Sur Mat.12.
ge in medium. Et di luce.6.b
xit eis. Licet ſabba Mat.12.b
tis bene facere an ioan.10.e
male? animā ſaluam
facere an perdere? At illi tacebāt. Et circumſpi
ciens eos in ira cōtriſtatus ſuper cecitate cor
dis eorū dicit homini. Extende manum tuā. Et
extendit et reſtituta eſt manus illi. [a]Exeuntes 26 IIII
autē phariſei ſtatim cum herodianis conſilium
faciebant aduerſus eum quomodo eum perde 27 I
rent. [b]Jeſus autem cum diſcipulis ſuis receſſit
ad mare et multa turba a galilea et iudea ſecu
ta eſt eum. et ab hieroſolymis et ab idumea: et † als † de.
trans iordanem et qui circa tyrum et ſydonem Mat.4.d luce 4.b
multitudo magna audientes que faciebat ve ioan 6.a
nerunt ad eum. Et dixit Jeſus diſcipulis ſuis B
vt in nauicula ſibi deſeruirent propter turbam
ne comprimerent eum. Multos enim ſanabat
ita vt irruerent in eum vt illum tangerent quot
quot ha

8 quot habebant plagas.[c] Et ſpiritus immundi
VIII cum illum videbant procidebant ei et clamabāt
9 dicentes Tu es filius dei. Et vehementer com⸗
II minabatur eis: ne manifeſtarent illum.[d] Et aſcē
luce.4.g dens in montem vocauit ad ſe quos voluit ipſe:
et venerunt ad eum. Et fecit vt eſſent duodecim
Mat.10.g cum illo: et vt mitteret eos predicare. Et dedit
luce.9.a illis poteſtatem curandi infirmitates: et eijcere
10 Mat.10.a demonia.[e] Et impoſuit Symoni nomē petrus:
II luce.6.c Et iacobum zebedei: et ioannem fratrem iaco⸗
Act.1.b bi: et impoſuit eis nomina boanerges quod eſt
C filij tonitrui. Et andream et philippum et bar⸗
tholomeum ⁊ mattheum et thomam: et iacobū
al's ✠ nō hʒ et. alphei: et thadeum ⁊ ſymonem chananeum ⁊ iu
dam ſcarioth qui † et tradidit illū.[f] Et veniunt
X ad domum. Et conuenit iterum turba: ita vt nō
poſſet neq̧ panem manducare. Et cū audiſſent
al's ✠ diſcipuli. ſui † exierunt tenere eum. Dicebāt enī quoniaʒ
12 Mat.12.b in furorem verſus eſt.[g] Et ſcribe qui ab hieroſo
II luce.11.b lymis deſcenderant dicebant: quoniam beelze⸗
buth hʒ: ⁊ qꝛ in principe demoniorum eijcit de⸗
monia.[h] Et cōuocatis eis in parabolis dicebat
13 Mat.12.b illis. Quō pōt ſathanas ſathanaʒ eijcere? Et ſi
II luce.12.c regnum in ſe diuidatur non poteſt regnum illō
ſtare. Et ſi domus ſuper ſemetipſam diſpertiat̄
non poteſt domus illa ſtare. Et ſi ſathanas cō⸗
ſurrexerit in ſemetipſum diſpartitus eſt ⁊ nō po
terit ſtare ſed finem habet. Nemo poteſt vaſa
D fortis ingreſſus in domum diripere niſi pri⁹ for⸗
Mat.12.c tem alliget et tunc domum eius diripiet.[i] Amen
14 luce.12.b dico vobis quoniam omnia dimittētur filijs ho
II minum peccata et blaſphemie quibus blaſphe⸗
mauerunt. Qui aūt blaſphemauerit in ſpiritum
ſanctum non habet remiſſionē in eternum: ſʒ re⁹
erit eterni delicti quoniam dicebant ſpiritū im⸗
mundum habet.[k] Et veniunt mater eius et fra⸗
15 tres: ⁊ foris ſtantes miſerunt ad eum vocantes
II eum. Et ſedebat circa eum turba ⁊ dicūt ei. Ec⸗
Mat.12.d ce mater tua ⁊ fratres tui foris querūt te. Et re⸗
Luce.8.c ſpondens eis ait. Que eſt mater mea et fratres
mei? Et circūſpiciens eos qui in circūitu ei⁹ ſe⸗
debāt ait. Ecce mater mea et fratres mei. Qui
enim fecerit voluntatem dei: hic frater meus et
ſoror mea et mater mea eſt.

C.S. Parabolā ſeminantis dicit de mēſu⸗
ra: de ſemine iactato in terrā: de grano ſynapis:
nauigans tempeſtatem ſedat.

Capitulum. IIII.

ET[a] iterū cepit docere ad mare. Et cō⸗
gregata eſt ad eum turba multa ita vt
A in nauim aſcendens ſederet in mari: ⁊
16 II Luc.5.a. omnis turba circa mare ſuper terraʒ
erat: et docebat eos in parabolis multa et dice
bat illis in doctrina ſua. Audite. Ecce exijt ſemi
nans ad ſeminandum. Et dum ſeminat aliud ce
al's ✠ ſecus cidit circa † viam et venerunt volucres celi ⁊ co
Mat.13.a mederunt illud. Aliud vero cecidit ſuper petro⸗
Luce.8.a ſa vbi non habuit terram multam et ſtatim exor
tum eſt: quoniam non habebat altitudinem ter⸗
re et quando exortus eſt ſol exeſtuauit: et eo qꝺ
non habebat radicem exaruit. Et aliud cecidit
in ſpinas: ⁊ aſcenderunt ſpine et ſuffocauerūt il⸗
lud: et fructum non dedit. Et aliud cecidit in ter
B ram bonam: et dabat fructū aſcendentem ⁊ cre
ſcentem et afferebat vnum triceſimum et vnum
ſexageſimum et vnum centeſimum. Et dicebat
Qui habet aures audiendi audiat. Et cū eſſet

ſingularis interrogauerunt eū hi qui cū eo erāt
duodecim parabolaʒ exponere. Et dicebat eis al's ✠ ſcire.
[b] Vobis datum eſt † noſſe miſterium regni dei: Mat.2.b [b]37
illis aūt qui foris ſunt in parabolis omnia fiūt vt Luc.8.b I
videntes videant ⁊ non videant: ⁊ audientes au Joan.12.f
diant ⁊ non intelligant: ne quando conuertātur Eſa.6.c Act.28.f
et dimittātur eis peccata. Et ait illis. Neſcitis Mat.13.c Luce.8.b
parabolam hanc. Et quomodo omnes parabo
las cognoſcetis?[c] Qui ſeminat verbum ſeminat [c]38
Hi autem ſunt qui circa viam vbi ſeminatur ver II
bum et cum audierint: cōfeſtim venit ſathanas
et aufert verbum quod ſeminatum eſt in † cordi al's ✠ corde
bus eorum. Et hi ſunt ſimiliter qui ſuper petro⸗
ſa ſeminantur: qui cum audierint verbum ſtatim
cum gaudio accipiunt illud: et non habent radi⸗
cem in ſe: ſʒ temporales ſunt: deinde orta tribu⸗
latione et perſecutione propter verbum confe⸗
ſtim ſcandalizantur. Et alij ſunt qui in ſpinis ſe⸗
minantur. Hi ſunt qui verbum audiunt ⁊ erūne
ſeculi et deceptio diuitiarum ⁊ circa reliqua cō C
cupiſcentie introeuntes ſuffocant verbum: et ſi
ne fructu efficitur. Et hi ſunt qui ſuper terram
bonam ſeminati ſunt: qui audiunt verbum et ſu⸗
ſcipiunt: et fructificant vnum triceſimum: vnum
ſexageſimum et vnum centeſimum.[d] Et dicebat Mat.5.b [d]39
illis. Nunquid venit lucerna: vt ſub modio po⸗ Luce.8.c.⁊.11.e II
natur aut ſub lecto? Nonne vt ſuper cādelabrū Mat.10.c. [e]40
ponatur.[e] Non eſt enim aliquid abſconditū qꝺ Luce.8.c II
non manifeſtetur: nec factum eſt occultū quod [f]41
non veniat in palam. Si quis habet aures au⸗ II
diendi audiat.[f] Et dicebat illis. Videte quid au Mat.7.a. Luce.6.f
diatis. In qua menſura menſi fueritis remetiet̄ mat.13.b.⁊.25.c [g]42
vobis ⁊ adijcietur vobis.[g] Qui enim habet da⸗ Luce.8.⁊.19.d II
bitur illi: et qui non habet etiam quod hʒ aufe⸗ [h]43
retur ab eo.[h] Et dicebat. Sic eſt regnū dei quē X
admodum ſi homo iaciat ſementem in terram:
et dormiat: et exurgat nocte et die et ſemen ger⸗
minet ⁊ increſcat dum neſcit ille. Vltro enim ter
ra fructificat: primum herbam deinde ſpicā de⸗
inde plenum frumentum in ſpica. Et cum ex ſe
produxerit fructus ſtatim mittit falcem quoniā Mat.13.d
adeſt meſſis.[i] Et dicebat cui aſſimilabimus re⸗ Luc.13.d [i]44
gnum dei: aut cui parabole comparabimus il⸗ II
lud? Sicut granum ſynapis quod cum ſemina⸗
tum fuerit in terra minus eſt omnibus ſeminib⁹
que ſunt in terra: et cum natum fuerit aſcēdit in
arborem et fit maius omnibus oleribus ⁊ facit
ramos magnos: ita vt poſſint ſub vmbra eius
aues celi habitare.[k] Et talibus multis parabo⸗ [k]45
lis loquebatur eis verbum prout poterant au⸗ D VI
dire: ſine parabola non loquebatur eis:[l] Seor⸗ Mat.13.e [l]46
ſum aūt diſcipulis ſuis diſſerebat omnia.[m] Et Mat 8.c luce.8.d X
ait illis in illa die cum ſero eſſet factum. Tranſ⸗ [m]47
eamus contra. Et dimittentes turbam aſſumūt II
eum ita vt erat in naui: et alie naues erant cum
illo. Et facta eſt procella magna venti: ⁊ fluctus
mittebat in nauim: ita vt impleretur nauis. Et
erat ipſe in puppi ſuper ceruical dormiens. Et ex
citant eum: et dicunt illi. Magiſter non ad te p
tinet quia perimus. Et exurgens comminatus
eſt vento: et dixit mari. Tace. obmuteſce. Et ceſ
ſauit ventus et facta eſt trāquillitas magna. Et
ait illis. Quid timidi eſtis? Nedum habetis fi⸗
dem: et timuerunt timore magno et dicebāt ad Mat.8.c
alterutrum. Quis putas eſt iſte quia ventus et Luce.8.d
mare obediunt ei.

C Capituli Summarium. Demoniorum legio

nem ab homine expellit ſanat mulierem a pro-
fluuio ſanguinis: archiſynagogi filiam mortuam
ſuſcitauit. Ca.V.

A Mat.8.d luce.8.c. als ✝ exeūte eo. Et venerunt transfretum maris in re-
gionez geraſenorū. Et ✝ exeūti ei de
naui ſtatim occurrit de monumētis
hō in ſpiritu immūdo qui domiciliū
habebat in monumētis. Et neq; ca-
thenis iam quiſq̄ poterat eum ligare: quoniā ſe-
pe cōpedib⁹ ⁊ cathenis vinct⁹ dirupiſſet cathe-
nas ⁊ compedes cōminuiſſet ⁊ nemo poterat eū
domare. Et ſemper die ac nocte in monumētis
et in montibus erat clamans et concidens ſe la-
pidibus. Videns autem ieſus a lōge cucurrit ⁊
adorauit eum. Et clamans voce magna dixit.
als ✝ ſummi. B Quid mihi ⁊ tibi ieſu fili dei ✝ altiſſimi? Adiuro
te per deum ne me torqueas. Dicebat enim illi.
Exi ſpiritus immunde ab homine iſto. Et inter
rogabat eum. Quod tibi nomen eſt? Et dicit ei
Legio mihi nomen eſt: quia multi ſumus. Et de
precabatur eum multum ne ſe expelleret extra
regionem. Erat autez ibi circa montē grex por-
Mat.8.a luc.8.c Luce.8.a corum magnus paſcēs in agris. Et deprecabā-
tur eum ſpiritus dicētes. Mitte nos in porcos
vt in eos introeamus. Et cōceſſit eis ſtatim ie-
ſus. Et exeuntes ſpiritus immundi introierunt
in porcos. Et magno impetu grex precipitatus
eſt in mare ad duo milia et ſuffocati ſunt in ma-
ri. Qui autem paſcebant eos fugerunt: ⁊ nūcia-
uerunt in ciuitatem et in agros. Et egreſſi ſunt
videre quid eſſet facti. Et venerunt ad ieſum: et
vident illum qui a demonio vexabatur ſedentez
veſtitum et ſane mentis ⁊ timuerunt. Et narra-
uerūt illis qui viderant qualiter factum eſſet ei
luce.8.f qui demonium habuerat ⁊ de porcis. Et roga-
48 VIII re ceperunt eum: vt diſcederet de finibus eorūz
[a]Cumq; aſcenderent nauim: cepit illum depreca-
ri qui a demonio vexatus fuerat vt eſſet cuz illo.
E Et non admiſit eum ſed ait illi. Vade in domum
Mat.9.c tuaz ad tuos: et annuncia illis quanta tibi do-
Luc.8.f minus fecerit et miſertus ſit tui. Et abijt et ce-
als ✝ trāſcēdiſſz. pit predicare in decapoli quanta ſibi feciſſet ie-
49 II ſus et omnes mirabantur. [b]Et cum ✝ aſcendiſ-
ſet ieſus in nauim rurſus transfretum conuenit
turba multa ad eum et erat circa mare. Et venit
quidam de archiſynagogis nomine iayrus: ⁊ vi-
dens eum procidit ad pedes eius et deprecaba
Mat.9.c luce.8.h tur eum multum dicens quoniam filia mea in ex-
tremis eſt: veni impone manum tuam ſuper eam
vt ſalua ſit et viuat. Et abijt cum illo et ſequeba-
tur eū turba multa: ⁊ comprimebant eū. Et mu-
lier que erat in profluuio ſanguinis annis duo-
decim: et fuerat multa perpeſſa a compluribus
medicis et erogauerat omnia ſua: nec quicq̄ p
fecerat ſed magis deterius habebat: cū audiſſet
de ieſu venit in turba retro: ⁊ tetigit veſtimentū
eius. Dicebat enim: q2 ſi vel veſtimentū ei⁹ teti-
gero ſalua ero. Et confeſtim ſiccat⁹ eſt fons ſan
guinis ei⁹: et ſenſit corpore: q2 ſanata eſſet a pla-
Mat.9.c luce.7.g. ga. Et ſtatim ieſus in ſemetipſo cognoſcēs vir-
tutem que exierat de illo: conuerſus ad turbam
D aiebat. Quis tetigit veſtimenta mea? Et dice-
bant ei diſcipuli ſui. Vides turbam comprimen
tem te et dicis quis me tetigit? Et circumſpicie-
bat videre eam que hoc fecerat. Mulier vero
timens et tremens: ſciens quod factum eſſet in
ſe: venit et procidit ante eum et dixit ei omnem
veritatem. Ille autem dixit ei. Filia fides tua te
saluā fecit: vade in pace: et eſto ſana a plaga tua
Adhuc eo loquente veniunt nuncij ad archiſyna
gogum dicentes quia filia tua mortua eſt. Quid
vltra vexas magiſtruz? Ieſus autem audito ver
bo quod dicebatur ait archiſynagogo. Noli ti-
mere tantūmodo crede. Et nō admiſit quemq̄
ſe ſequi. niſi petrum ⁊ iacobum et ioannez fratrē
iacobi. Et veniunt in domuz archiſynagogi. Et
vidit tumultum: et flentes et eiulantes multum.
Et ingreſſus ait illis. Quid turbamini et explo
ratis? Puella non eſt mortua: ſed dormit. Et ir- Mat.9.c
ridebant eum. Ipſe vero eiectis omnibus aſſu-
mit patrem et matrem puelle et qui ſecum erāt:
et ingrediuntur vbi puella erat iacens. Et tenēs
manum puelle ait illi. Thabita cumi. Quod eſt Mat.9.c
interpretatum. Puella tibi dico ſurge. Et conſe
ſtim ſurrexit pu[e]lla et ambulabat. Erat autem
annorum duodecim. Et obſtupuerunt ſtupore als ✝ maximo
✝ magno. Et precepit illis vehemēter vt nemo als ✝ diuulgari
id ſciret. et iuſſit ✝ dare illi manducare.
Capituli Summarium. Dicebant ieſum fa-
bri filium prophetam non ſine honore eſſe niſi in
patria ſua: vocat duodecim ⁊ cepit eos mittere
binos cum preceptis: herodes dixit Ieſum ioā
nem baptiſtam. Alij vero dicebant quia helias
eſt: alij q2 propheta: de capite ioānis: de regreſ
ſu apoſtolorum ad ieſum: de quinq; panibus et
duobus piſcibus. Ieſus ſupra mare ambulat ⁊
infirmos ſanat. Et quotquot tangebant eum ſal
ui fiebant. Ca.VI.

A Et [a]egreſſus inde abijt in patriā ſuaz 50 I
Mat.13.g ⁊ ſequebant̄ eum diſcipuli ſui. Et fa-
luce.4.c. cto ſabbato cepit in ſynagoga doce
ioan.4.c re: ⁊ multi audientes admirabātur
Mat.13.g in doctrina eius dicentes. Unde huic hec om-
luce.4.d Ioan.6.c nia? Et que eſt ſapientia que data eſt illi: et vir-
tutes tales que per manus eius efficiūtur? Nō
Mat.13.g ne hic eſt faber filius Marie: frater iacobi ⁊ io-
luc.4.d Ioan.4.f ſeph ⁊ iude et ſymonis? Nonne et ſorores eius
hic nobiſcum ſunt? Et ſcandalizabantur in illo.
[b]Et dicebat illis ieſus: q2 non eſt propheta ſine 51 I
honore: niſi in patria ſua et in domo ſua et in co-
gnatione ſua. Et non poterat ibi virtutem vllaz
facere: niſi paucos infirmos impoſitis manibus
curauit. Et mirabatur propter incredulitatem 52 II
eorum. [c]Et circumibat caſtella in circuitu do-
cens. [d]Et ✝ vocauit duodecim: et cepit eos mit als ✝ cōuocauit. 53 II
tere binos: et dabat illis poteſtatem ſpirituum Mat.10.a.
immundorum. Et precepit eis ne quid tollerent luc.9.a 54 II
B in via niſi virgam tantum: non peram: non panē:
Mat.10.b neq; in zona es: ſed calciatos ſandalijs: et ne in
luc.10.a ducerent̄ duabus tunicis. Et dicebat eis. [e]Quo 55 II
cunq; introieritis in domum illic manete donec
exeatis inde. [f]Et quicunq; non receperint vos 56 VIII
nec audierint: exeūtes inde excutite puluerē de
pedibus veſtris in teſtimonium illis. [g]Et exeū- 57 II
tes predicabant vt penitentiā agerent ⁊ demo-
Mat.10.a luc.10.a nia multa eijciebant et vngebant oleo multos
als ✝ ſanabant egros: ⁊ ✝ ſanabant̄. [h]Et audiuit rex herodes
Mat.14.a luc.10.a (manifeſtū eīm factū eſt nomē ei⁹.) ⁊ dicebat q2
ioānes baptiſta reſurrexit a mortuis ⁊ propter
ea virtutes operant̄ in illo. Alij aūt dicebant q2
E helias eſt. Alij vero dicebāt q2 ꝑpheta eſt qua-
Mat.14.a ſi vnus ex ꝑphetis. [i]Quo audito herodes ait. 58 X
luc.9.a Quē ego decolaui ioānē hic a mortuis reſurre-
xit. [k]Ipſe eīm herodes miſit ac tenuit ioannem ⁊ 59 II
vinxit

vinxit eũ in carcerẽ ꝑpter herodiadẽ vxorẽ phi
lippi fratris ſui.q꞉ duxerat eã.[l] Dicebat eñi ioã
nes herodi. Nõ licet tibi habere vxorez fratris
tui. Herodias aũt inſidiabaẽ illi: ꝛ volebat occi
dere eum: nec poterat. Herodes aũt metuebat
ioãnẽ ſciẽs eũ virũ iuſtũ ꝛ ſanctũ et cuſtodiebat
eũ: ꝛ audito eo multa faciebat ꝛ libẽter eũ audie
bat. Et cuz dies oportunus accidiſſet: herodes
natalis ſui cenã fecit principib⁹ ꝛ tribunis ꝛ pri
mis galilee. Cũq꞉ introiſſet filia ipſius herodia
dis ꝛ ſaltaſſet ꝛ placuiſſet herodi: ſimulq꞉ recũ
bentibus rex ait puelle. Pete a me qđ vis ꝛ da
bo tibi. Et iurauit illi: q꞉ quidq̇d petieris dabo
D tibi licet dimidium regni mei. Que cum exiſſet:
alr+ac. dixit matri ſue: quid petã? † At illa dixit. caput
ioannis baptiſte. Cũq꞉ introiſſet ſtatim cum fe
ſtinatione ad regẽ: petiuit dicẽs. Volo vt ꝓtin⁹
des mihi in diſco caput ioãnis baptiſte. Et con
mat.4.b. triſtat⁹ eſt rex. Propter iuſiurandũ ꝛ ꝓpter ſi
mul recũbentes noluit eam cõtriſtare: ſed miſſo
ſpiculatore ꝑcepit afferri caput eius in diſco: et
decolauit eũ in carcere. Et attulit caput eius in
diſco: ꝛ dedit illud puelle: et puella dedit matri
ſue. Quo audito diſcipuli eius venerunt et tule
runt corpus eius: et poſuerunt illud in monumẽ
to.[m] Et conuenientes apoſtoli ad ieſum renuncia
uerunt ei omnia que egerant ꝛ docuerãt. Et ait
E illis.[n] Venite ſeorſum in deſertũ locum. ꝛ requie
matt.9.o. ſcite puſillum. Erant enim qui veniebant ꝛ redi
bant multi: nec ſpacium manducandi habebãt.[o]
Et aſcendentes in nauim abierunt in deſertum
locum ſeorſum. Et viderunt eos abeuntes: ꝛ co
gnouerunt multi ꝛ pedeſtres de omnibus ciuita
tibus cucurrerunt illuc. et preuenerunt eos. Et
exiens vidit turbam multã ieſus: ꝛ miſertus eſt
ſuper eos: q꞉ erant ſicut oues non habentes pa
ſtorem: ꝛ cepit illos docere multa.[p] Et cum iam
hora multa fieret: acceſſerunt diſcipuli ei⁹ dicen
tes deſertus eſt locus hic et hora iam preterijt:
mat.14.b. Luc.9.b. Luc.9.a. dimitte illos vt euntes in proximas villas et vi
cos emant ſibi cibos quos manducent. Et re
ſpondens ait illis. Date illis vos mãducare. Et
dixerũt ei. Euntes emamus ducentis denarijs
panes et dabimus illis manducare. Et dixit eis
Quot panes habetis? Ite et videte. Et cum co
gnouiſſent dicũt. Quinq꞉ ꝛ duos piſces. Et pre
cepit illis vt accumbere facerẽt oẽs ſcđm contu
F bernia ſuper viride fenũ. Et diſcubuerũt in par
tes per centenos ꝛ quinquagenos. Et acceptis
quinq꞉ panibus ꝛ duobus piſcibus: intuens in
celũ benedixit ꝛ fregit panes ꝛ dedit diſcipulis
ſuis: vt ponerent ante eos ꝛ duos piſces diuiſit
omnibus. Et mãducauerũt oẽs ꝛ ſaturati ſunt.
Et ſuſtulerũt reliquias fragmentorũ duodecim
cophinos plenos: ꝛ de piſcib⁹. Erãt aũt qui mã
mat.14.c Joan.6.b. ducauerunt q̃nq꞉ milia viroꝝ.[q] Et ſtatim coegit
diſcipulos ſuos aſcẽdere nauim: vt precederent
eũ transfretũ ab bethſaidã. dum ipſe dimitteret
populũ.[r] Et cum dimiſiſſet eos abijt in montem
orare.[s] Et cũ ſero eſſet erat nauis in medio ma
G ri: ꝛ ipſe ſolus in terra. Et videns eos laboran
matt.14.c. tes in remigando. erat enim ventus contrarius
eis. Et circa quartam vigiliam noctis venit ad
eos ambulans ſupra mare: et volebat preterire
eos. At illi vt viderunt eum ambulantem ſupra
mare: putauerũt fantaſma eſſe: ꝛ exclamauerũt.
Omnes enim viderunt eum et conturbati ſunt.
Et ſtatim locutus eſt cum eis: ꝛ dixit eis.[t] Confi
dite. Ego ſum: nolite timere. Et aſcendit ad il ⁶⁸
los in naui: ꝛ ceſſauit ventus. Et plus magis in VI
tra ſe ſtupebant. Non enim intellexerunt de pa matt.14.d.
nibus. Erat enim cor eorum obcecatum. Et cuz
transfretaſſent venerunt in terram geneſareth.
et applicauerunt.[v] Cumq꞉ egreſſi eſſent de naui
continuo cognouerunt eum. ꝛ percurrentes vni mat.14.d. [v]69
uerſam regionem illaz ceperũt in grabatis eos II
qui ſe male habebant circumferre vbi audiebãt
eum eſſe. Et quocunq꞉ introibat in vicos vel in
villas aut ciuitates: in plateis ponebant infir
mos: ꝛ deprecabantur eum: vt vel fimbriam ve
ſtimenti eius tangerent. ꝛ quotquot tangebant
eum ſalui fiebant.

¶ Capituli Summarium. De manibus non lo
tis: ꝛ ea magis coinquinare hominez que exeũt
de ore. filiam ſyrophenisse a demonio liberat di
cens. Non eſt bonum ſumere panem filiorum et
mittere canibus: ſurdum ꝛ mutum curat: dicens
ei effeta. Ca. VI. A [a]70
alr+cõuenit. X

ET[a] † conuenerunt
ad eũ pha
riſei ꝛ qui
daz de ſcribis veniẽ
tes ab hieroſolimis
Et cũ vidiſſent quoſ
dã ex diſcipulis ei⁹
communibus mani
bus: id eſt non lotis
manducare panes
vituperauerũt. Pha
riſei autem et om
nes iudei niſi cre
bro lauerint manus
non manducãt tenentes traditionem ſeniorũ: et
a foro venientes niſi baptizentur non comedunt
et alia multa ſunt q̃ tradita ſunt illis ſeruare ba
ptiſmata calicum ꝛ vrceorum ꝛ eramentorum ꝛ [b]71
lectorum.[b] Et interrogabant eum phariſei et B VI
ſcribe. Quare diſcipuli tui non ambulant iuxta mat.15.a.
traditionem ſeniorum: ſed communibus mani
bus manducant panem? At ille reſpondens di Eſa.9.d.
xit eis. Bene prophetauit eſaias de vobis hy mat.15.a.
pocritis ſicut ſcriptum eſt. Populus hic labijs
me honorat. cor autez eorum longe eſt a me. In
vanum autẽ me colunt docentes doctrinas ꝛ ꝑ
cepta hominuz. Relinquẽtes enim mãdata dei
tenetis traditiões hominum: baptiſmata vrceo
rum ꝛ calicũ et alia ſimilia his facitis multa. Et
dicebat illis. Bene irritũ feciſtis preceptũ dei Exod.20.b.
vt traditionem veſtraz ſeruetis. Moyſes enim Deut.5.b. Leui.20.b.
dixit honora patrem tuum et matrem tuam: et
qui maledixerit patri vel matri morte moriatur.
Vos autem dicitis. Si dixerit homo patri aut
matri corban quod eſt donum quodcũq꞉ ex me
tibi profuerit. et vltra non dimittis eum quid
q̃ facere patri ſuo aut matri: reſcindentes ver
bum dei per traditionem veſtram quam tradi
diſtis. Et ſimilia huiuſmodi multa facitis. Et C
aduocans iterum turbas dicebat illis. Audite
me omnes: et intelligite. Nihil eſt extra homi
nem introiens in eum quod poſſit eum coinqui
nare ſed que de homine procedunt illa ſunt que
† coinquinant hominem. Si quis habet au alr+edicant.

72 res audiendi audiat.[c] Et cū introiſſet in domū
VI mat.15.b a turba interrogabāt eū diſcipuli eiꝰ parabolā
Et ait illis. Sic et vos imprudētes eſtis. Nō in
telligitis q2 omne extrinſecus introiēs in homi
nē nō pōt eū coinquinare: q2 nō intrat in cor eiꝰ
ſed in vētrē vadit: ⁊ in ſeceſſum exit purgās oēs
alſ ✠ cōicant. eſcas? Dicebat aūt qm̄ que de homine exeūt il
Mat.13.b. la † coinquināt hoīez. Abintꝰ eñ de corde hoīum
male cogitationes pcedūt adulteria: fornicatio
nes: homicidia: furta: auaritie: neq̄tie: dolus im
pudicitie: oculꝰ malꝰ: blaſphemia: ſupbia: ſtul
Mat.15.b. titia. Oīa hec mala abintus pcedūt ⁊ coinqui
nant hominē. Et inde ſurgens abijt in fines tyri
⁊ ſydonis. Et ingreſſus domū neminem voluit
ſcire ⁊ non potuit latere. Mulier enim ſtatim vt
audiuit de eo cuius filia habebat ſpm̄ immundū
intrauit ⁊ pcidit ad pedes eius. Erat enim mu
[b]73 lier gētilis ſyrophenīſſa genere.[d] Et rogabat eū
VI Matt.15.c. vt demonium eijceret de filia eiꝰ. Qui dixit illi.
D Sine priꝰ ſaturari filios. Nō eſt eñ bonū ſume
re panem filiorum ⁊ mittere canibus. At illa re
ſpondit et dixit illi. Utiq3 dñe. Nam ⁊ catelli co
medunt ſub menſa de micis puerorū. Et ait illi
Propter hunc ſermonem vade exijt demonium
a filia tua. Et cum abijſſet domū inuenit puellā
[c]74 iacentē ſupra lectū ⁊ demonium exijſſe.[e] Et iterū
X exiens de finibus tyri venit p ſydonem ad mare
galilee inter medios fines decapoleos. Et ad
ducunt ei ſurdum ⁊ mutū. Et deprecabantur eū
vt imponat illi manū. Et apprehendens eum de
turba ſeorſum miſit digitos ſuos in auriculas
eius: et expuens tetigit linguam eiꝰ: et ſuſpiciēs
Infra.9.d. in celum ingemuit ⁊ ait illi. Effeta quod eſt ada
Gene.1.b. perire ⁊ ſtatim aperte ſunt aures eius ⁊ ſolutū
Eccle.39.c. eſt vinculum lingue eius ⁊ loquebatur recte. Et
[f]75 precepit illis ne cui dicerent.[f] Quanto autē eis
VIII precipiebat tanto magis plus predicabāt: ⁊ eo
[g]76 amplius admirabantur dicētes.[g] Bene omnia
VII fecit ⁊ ſurdos fecit audire: ⁊ mutos loqui.

¶ Capituli Summarium. De ſeptē panibus ⁊ piſciculis paucis ſatiauit quatuor milia hoīm: de ſigno ione: precepit cauere a fermēto phariſeorum: ⁊ herodis: ⁊ veniunt bethſaida: de ſputo ⁊ impoſitione manus: ceci oculos aperit: petrum poſt confeſſionem quia xp̄s filius dei eſſet dure increpat dicens: vade retro ſathana: ⁊ turbe cū diſcipulis dixit. Si quis vult me ſequi deneget ſemetipſum ⁊ qui me cōfeſſus fuerit ⁊ verba mea in generatione iſta ⁊c. ¶ Ca.VIII.

A
alſ ✠ nō habet cum ieſu.
In diebꝰ illis iterū cum turba multa
eſſet † cū ieſu nec haberēt q̄d mandu
carent cōuocatis diſcipulis: ait illis.
Miſereor ſup turbā. q2 ecce iam tri
duo ſuſtinēt me: nec habēt qđ mādueēt: ⁊ ſi mi
Mat.15.d ſero eos ieiunos in domum ſuā: deficient in via.
Quidam enim ex eis de longe venerunt. Et re
ſponderunt ei diſcipuli ſui. Unde iſtos quis po
terit hic ſaturare panibus in ſollitudine? Et in
terrogauit eos. Quod panes habetis? Qui di
xerunt. Septē. Et precepit turbe diſcumbere
ſuper terram. Et accipiens ſeptem panes gra
tias agens fregit: ⁊ dabat diſcipulis ſuis vt ap
ponerent: et appoſuerunt turbe. Et habebant
piſciculos paucos: ⁊ ipſos benedixit: ⁊ iuſſit ap
poni. Et manducauerunt ⁊ ſaturati ſunt et ſuſtu
lerunt quod ſuperauerat de fragmentis ſeptem
ſportas. Erant autem qui manducauerant qua

ſi quatuor milia: et dimiſit eos. Et ſtatim aſcen B
dens nauim cum diſcipulis ſuis venit in partes mat.6.a. Joan.20.6.d.
dalmanuta.[a] Et exierunt phariſei ⁊ ceperunt cō Mat.12.c. [a]77
quirere cum eo querentes ab illo ſignum de ce Luc.12.d. IIII
lo tentantes eū. Et ingemiſcēs ſpiritu ait. Quid
generatio iſta ſignū querit.[b] Amen dico vobis [b]78
ſi dabitur generationi iſti ſignum. Et dimittens VI
eos aſcendit iterum nauim: ⁊ abijt trans fretū. mat.16.a.
Et obliti ſunt panem ſumere: ⁊ niſi vnum panē Lu.12.
non habebāt ſecum in naui.[c] Et precipiebat eis [c]79
dicens. Uidete ⁊ cauete a fermento phariſeorū II
et fermento herodis.[d] Et cogitabant ad alter [d]80
utrum dicentes quia panes nō habemus. Quo ps.113. VI
cognito ait illis ieſus. Quid cogitatis quia pa Joā.6.b. Supra.6.f.
nes non habetis? Nondum cognoſcitis: nec in
telligitis. Adhuc cecatum habetis cor veſtrum.
Oculos habentes non videtis: ⁊ aures haben
tes nō auditis. Nec recordamini qñ quinq3 pa
nes fregi in quinq3 milia ⁊ quot cophinos frag
mentorum plenos ſuſtuliſtis? Dicunt eī duode
cim. Quando ⁊ ſeptem panes in quatuor milia:
quot ſportas fragmentorū tuliſtis? Et dicunt ei E
ſeptem. Et dicebat eis. Quomodo nondum in
telligitis?[e] Et veniunt in bethſaida: ⁊ adducunt
ei cecum: et rogabant eum vt illum tangeret. Et [e]81
apprehenſa manu ceci eduxit eum extra vicum. X
Et expuens in oculos eius impoſitis manibus
ſuis interrogauit eum ſi quid videret. Et aſpi mat.16.d
ciens ait. Uideo homines velut arbores ambu Luc.6.c.
lantes. Deinde iterū impoſuit manus ſuper ocu
los eius ⁊ cepit videre. ⁊ reſtitutus eſt: ita vt cla
re videret omnia. Et miſit illum in domum ſuā
dicens. Uade in domum tuam: et ſi in vicum in [f]82
troieris nemini dixeris.[f] Et ingreſſus eſt ieſus
⁊ diſcipuli eiꝰ in caſtella ceſaree philippi: ⁊ in via
interrogabat diſcipulos ſuos dicēs eis. Quem D
me dicūt eſſe homines? Qui reſponderunt illi dicē mat.16.a.
tes. Alij ioannē baptiſtā: alij helyā: alij vero qua Luc.9.c.
ſi vnum de prophetis. Tūc dicit illis vos vero
quem me eſſe dicitis? Reſpondens petrus ait
eis. Tu es chriſtus.[g] Et cōminatꝰ eſt eis ne cui [g]83
dicerent de illo. Et cepit docere eos: quoniam II
oportet filium hominis pati multa et reprobari
a ſenioribus ⁊ a ſummis ſacerdotibus ⁊ ſcribis
et occidi et poſt tres dies reſurgere. Et palam
verbum loquebatur. Et apprehendens eum pe
trus cepit increpare eum.[h] Qui conuerſus ⁊ vi
dens diſcipulos ſuos: comminatus eſt petro di mat.16.c [h]84
cens. Uade retro me ſathana: quoniam non ſa Luc.9.c.14.f. VI
pis que dei ſunt: ſed que ſunt hominum.[i] Et con mat.10.d. Lu.17.g. [i]85
uocata turba cum diſcipulis ſuis: dixit eis. Si II
quis vult me ſequi: deneget ſemetipſum: et tol
lat crucem ſuā ⁊ ſequatur me. Qui eñ voluerit
animā ſuā ſaluā facere perdet eā: q̄ aūt perdide
rit aīam ſuam pp̄ter me ⁊ euangeliū ſaluā faciet
eam. Quid eñ pderit homini ſi lucretur mūdū
totum: ⁊ detrimentū anime ſue faciat? Aut quid
homo cōmutationis dabit pro aīa ſua?[k] Qui [k]86
enim me † confeſſus fuerit ⁊ verba mea in gene II
ratione iſta adultera ⁊ peccatrice: ⁊ filius homi alſ ✠ confuſus.
nis † confitebitur eum cum venerit in gloria pa Mat.10.d. Luc 9.c.12.b.
tris ſui cum angelis ſanctis. alſ ✠ cōfundet

¶ Ca.S. Jeſus in monte transfiguratur dixit quia helyas venit. Eiecto ſurdo ⁊ muto ſpiritu dicit diſcipulis. hoc genus in nullo poteſt exire niſi oratione et ieiunio: predicit paſſionē ſuā hu militatem docet: ⁊ non eſſe prohibendum qui in

nomine

nomine eius virtuteʒ facit de calice aque: de ſcā
dalo manus: pedis oculi: de ſale.

Capitulum. IX.

A ET dicebat illis. Amen
mat. 16. d. mat. 17. a. Lu. 9. a. dico vobis: quia ſunt q̄
dam de hic ſtantibus
qui non guſtabūt mor
tem donec videant regnuʒ dei ve
niens in virtute. Et poſt dies ſex
aſſumpſit ieſus petrū ⁊ iacobum
⁊ ioannē: ⁊ duxit illos in monteʒ
excelſuʒ ſolos ⁊ trāſfiguratus eſt
coram ipſis. Et veſtimēta eius facta ſunt ſplen
dētia ⁊ candida nimis velut nix qualia fullo non
poteſt ſup terram candida facere. Et apparuit
illis helyas cum moyſe. ⁊ erant loquentes cum
ieſu. Et reſpondens petrus: ait ieſu. Rabbi bo
num eſt nos hic eſſe: et faciamus hic tria taber
B nacula tibi vnum: moyſi vnum: et helye vnū. Nō
mat. 17. b enim ſciebat quid diceret. Erant enim timore ex
territi. Et facta eſt nubes obūbrās eos: ⁊ venit
vox de nube dicēs. Hic eſt filius meus chariſſi
mus audite illum. Et ſtatim circumſpicientes ne
minē amplius viderunt niſi ieſum tantum ſecuʒ.
Et deſcendentibus illis de mōte precepit illis
ne cuiq̄ quod vidiſſent narrarēt niſi cū filius ho
minis a mortuis reſurrexerit.[a] Et vbū cōtinue
mat. 17. b. runt: apud ſe conquirentes quid eſſet cum a mor
tuis reſurrexerit.[b] Et interrogabant eum dicen
tes. Quid ergo dicunt phariſei ⁊ ſcribe. quia he
lyā oporteat venire primuʒ: Qui reſpondēs ait
illis Helyas cum venerit primo reſtituet omnia
et quomodo ſcriptuʒ eſt in filiū hominis vt mul
ta patiatur ⁊ cōtemnatur. Sed dico vobis quia
⁊ helyas venit: ⁊ fecerunt illi quecunq̄ voluerūt
ſicut ſcriptum eſt de eo.[c] Et veniens ad diſcipu
los ſuos vidit turbā magnā circa eos ⁊ ſcribas
conquirentes cum illis. Et confeſtim omnis po
pulus videns ieſum ſtupefact⁹ eſt ⁊ expauerūt.
C Et accurrentes ſalutabant eum. Et interroga
mat. 17. b. uit eos. Quid inter vos conquiritis:[d] Et reſpō
Luc. 9. c. dens vnus de turba dixit. Magiſter attuli filiū
meum ad te habentem ſpiritum mutum. qui vbi
cunq̄ eū apprehēderit allidit illum ⁊ ſpumat: ⁊
ſtridet dentib⁹ ⁊ areſcit. Et dixi diſcipulis tuis
mat. 17. b. Luc. 9. c. vt eijcerent illum ⁊ non potuerunt. Qui reſpon
dēs eis dixit. O generatio incredula q̄diu apō
vos ero. Quamdiu vos patiar. Afferte illuʒ ad
me. Et attulerunt eum. Et cum vidiſſet eum ſta
tim ſpiritus conturbauit illum: ⁊ eliſus in terrā
volutabatur ſpumans. Et interrogauit patrem
eius. Quātū temporis eſt ex quo ei hoc accidit.
At ille ait. Ab infantia. Et frequenter eū in ignē
⁊ in aquam miſit: vt eum perderet. Sed ſi quid
potes: adiuua nos miſertus noſtri. Jeſus auteʒ
D ait illi. Si potes credere: omnia poſſibilia ſunt
credenti. Et continuo exclamās pater pueri cū
lachrymis aiebat. Credo domine: adiuua incre
dulitatem meam. Et cum vidiſſet ieſus concur
rentem turbam: comminatus eſt ſpiritui immū
do dicens illi. Surde ⁊ mute ſpiritus: ego preci
pio tibi exi ab eo: ⁊ amplius ne introeas in euʒ.
Et exclamans et multum diſcerpens eum exijt
ab eo. Et factus eſt ſicut mortu⁹: ita vt multi di
cerent quia mortuus eſt. Jeſus autem tenēs ma
mat. 17. c. num eius eleuauit eum: ⁊ ſurrexit.[e] Et cum in
troiſſet in domum diſcipuli eius ſecreto interro
gabant eum. Quare nos non potuimus eijcere
eum: Et dixit illis. Hoc genus in nullo poteſt
exire niſi in oratione ⁊ ieiunio.[f] Et inde pfecti
pretergrediebantur galileam: nec volebat quē E [f]92
q̄ ſcire. Docebat autem diſcipulos ſuos: ⁊ dice mat. 17. d. X
bat illis quoniā filius hominis tradetur in ma Lu. 9. e.
nus hominum et occident eum. ⁊ occiſus tertia Supra. 8. d. e.
die reſurget. At illi ignorabant verbum ⁊ time Infra. 10. e. mat. 18. a
bant interrogare eum.[g] Et venerunt caphar Luc. 9. f. [g]93
naum qui cum domi eſſent: interrogabat eos. mat. 10. f. II
Quid in via tractabatis.[h] At illi tacebant. Si Mat. 18. a. [h]94
quidem in via inter ſe diſputauerant: quis eorū Luc. 9. f. mat. 18. a. X
maior eſſet. Et reſidens vocauit duodeciʒ: ⁊ ait Luc. 9. f.
illis. Siquis vult primus eſſe: erit omnium no F
uiſſimus et omnium miniſter. Et accipiens pue
rum ſtatuit eum in medio eorum. Quem cum cō
plexus eſſet ait illis. Quiſquis vnum ex huiuſ
modi pueris receperit in nomine meo: me reci
pit.[i] Et quicunq̄ me ſuceperit non me ſuſcipit Luc. 19. f. [i]65
ſed eum qui miſit me.[k] Reſpōdit illi ioannes di II
cens. Magiſter vidimus quemdam in nomine [k]96
tuo eijcientem demonia qui non ſequitur nos: ⁊ I
prohibuimus eum.[l] Jeſus autem ait. Nolite p [l]97
hibere eum. Nemo eſt enim qui facit virtutem VIII
in nomine meo: et poſſit cito male loqui de me. 1. Corin. 12. a. [m]98
Qui enim non eſt aduerſum vos pro vobis eſt. I
Quiſquis enim potum dederit vobis calicem
aque frigide in nomine meo: quia chriſti eſtis:
amen dico vobis nō perdet mercedē ſuaʒ.[m] Et
quiſquis ſcandalizauerit vnū ex his puſillis cre
dentibus in me bonum eſt ei magis ſi circunda
retur mola aſinaria collo eius ⁊ in mare mittere
tur.[n] Et ſi ſcandalizauerit te manus tua: abſcide [n]99
illam. Bonum eſt tibi debilem introire in vitaʒ II
quam duas manus hebentem ire in gehennam matt. 18. a.
in ignem inextinguibilem[o] vbi vermis eorū nō Lu. 17. a.
G
moritur ⁊ ignis non extinguitur. Et ſi pes tuus Eſa. 66. g [o]100
te ſcandalizat: amputa illum bonū eſt tibi clau Eze. 20. g. VI
dum introire in vitam eternam: q̄ duos pedes
habentem mitti in gehennam ignis inextingui
bilis vbi vermis eorum non moritur: ⁊ ignis nō
extinguitur. Quod ſi oculus tuus ſcandalizat
te eijce eum. Bonum eſt tibi luſcum introire in
regnum dei: q̄ duos oculos habentem mitti in
gehennam ignis vbi vermis eorū non morit̄ et Mat. 18. b.
ignis non extinguitur. Omnis enim igne ſalie
tur et omnis victima ſale ſalietur.[p] Bonum eſt
ſal. Quod ſi ſal inſulſum fuerit et in quo illud cō mat. 5. b. [p]101
dietis: Habete in vobis ſal: ⁊ pacem habete in Lu. 14. g X
ter vos.

Capituli Summarium. Uxorem non dimit
tendam niſi ob fornicationem: ieſus dixit: ſinite
paruulos venire ad me: dixit. Nemo bonus niſi
vnus deus: dixit vade ⁊ vende quecunq̄ habes
⁊ da pauparibus: difficile qui pecunias habent
in regnum dei introibunt: qui ſi ſuis renūciaue
rit centuplum accipiet erūt primi nouiſſimi: ⁊ vē
turam ſibi predicit paſſionem petitio filiorum
zebedei: qui voluerit in vobis primus eſſe erit
omnium ſeruus: filius hominis non venit vt mi
niſtraretur ei: ſed vt miniſtraret. De ceco mēdi
cante curato.

Capitulum. X.

A ET[a] inde exurgēs venit in fines iudee mat. 19. a. [a]102
vltra iordaneʒ. Et cōuenit iterū tur VI
be ad eū. Et ſicut conſueuerat iterum
docebat illos: et accedentes phariſei

interrogabãt eũ: ſi licet viro vxorẽ dimittere tẽ
tantes eũ. At ille rñdens dixit eis. Quid vobis
p̄cepit moyſes? Qui dixerunt moyſes ꝑmiſit li-
Deute.24.a. bellũ repudij ſcribere ⁊ dimittere. Quib⁹ reſpõ
Mat.5.e.⁊.19. dẽs ieſus ait. Ad duriciam cordis veſtri ſcripſit
Gene.2.d. vobis preceptum iſtud. Ab initio autem creatu
Mat.19.a. ephe.5.d. re maſculum ⁊ feminã fecit eos deus. Propter
1.corin.6.b. B hoc relinquet homo patrem ſuum et matrem et
Mat.5.e.⁊.19. adherebit ad vxorem ſuaʒ: ⁊ erunt duo in carne
[b]103 vna. Itaq͂ iã nõ ſunt duo: ſʒ vna caro. Qđ ergo
X deus coniũxit. homo non ſeparet. [b]Et in domo
[c]104 Luce.16.b. iterum diſcipuli eius de eodem interrogauerũt
II Matt.16.d. eum. Ait illis: [c]Quicunq͂ dimiſerit vxorem ſuã
Lu.18.c. matt.19.b. ⁊ aliam duxerit: adulterium cõmittit ſuper eaʒ.
Lu.18.c. Et ſi vxor dimiſerit virum ſuum et alij nupſerit
[d]105 mechatur. [d]Et offerebãt illi paruulos vt tange
II rent eos: diſcipuli autem cõminabantur offeren-
tibus. Quos cũ videret ieſus indigne tulit. Et
C ait illis. Sinite p̄uulos venire ad me et ne pro-
hibueritis eos. Talium enĩ eſt regnuʒ dei. Amẽ
Mat.19.b. dico vobis: quiſquis non receperit regnum dei
Lu.10.e. Exod.20.b. velut paruulus non intrabit in illud. Et comple
[e]106 Roma.8.a. xans eos ⁊ imponens manus ſuper illos bñdi-
II cebat eos. [e]Et cuʒ egreſſus eſſet in via ꝓcurrẽs
quidam genuflexo ante eũ: rogabat eum dicẽs.
Magiſter bone quid faciã vt vitam eternã per
cipiã? Ieſus aũt dixit ei. Quid me dicis bonũ?
Nemo bonus niſi vnus deus. Precepta noſti:
ne adulteres: ne occidas: ne fureris: ne falſuʒ te
ſtimonium dixeris ne fraudem feceris: honora
patrem tuum ⁊ matrem. At ille reſpondens ait
[f]107 eccle.3.b. illi. Magiſter hec omnia obſeruaui a iuuentute
II Matt.19.c. mea. [f]Ieſus autẽ intuitus eum: dilexit eũ ⁊ dixit
Lu.18.d. ei. Unum tibi deeſt. Uade quecunq͂ habes ven
de ⁊ da pauperibus: ⁊ habebis theſaurum in ce
[g]108 lo. ⁊ veni ſequere me. [g]Qui cõtriſtatus in verbo
II abijt merens. Erat enĩ habẽs multas poſſeſſio-
matt.15.c. nes. Et circunſpiciens ieſus ait diſcipulis ſuis.
Lu.18.a. Quam difficile qui pecunias habent in regnuʒ
dei introibunt. Diſcipuli aũt obſtupeſcebant in
verbis eius. At ieſus rurſuʒ reſpondẽs ait illis.
Filioli: ꝙ difficile eſt cõfidẽtes in pecunijs: in re
Mat.19.c. gnum dei introire. Facilius eſt camelum per fo
Lu.18.e. D ramẽ acus tranſire: ꝙ diuitem intrare in regnuʒ
Matt.19.d. dei. Qui magis admirabantur dicentes ad ſe-
Luce.18.e. metipſos. Et quis põt ſaluus fieri? Et intuens
mat.19.d. Lu.18.e. illos ieſus ait. Apud homines impoſſibile eſt: ſʒ
Mat.19.d. non apud deum. Omnia enĩ poſſibilia ſunt apõ
Lu.18.c. deũ. Et poſt hec cepit ei petr⁹ dicere. Ecce nos
dimiſimus oia: et ſecuti ſumus te. [h]Rñdens ie-
[h]109 ſus ait. Amen dico vobis: nemo eſt q̃ reliquerit
II domum aut fratres aut ſorores aut patrem aut
matrẽ aut filios aut agros ꝓpter me ⁊ ꝓpt euã
gelium qui non accipiet centies tantum nunc in
tempore hoc domos ⁊ fratres ⁊ ſorores et ma-
tres ⁊ filios ⁊ agros cũ perſecutionibus: ⁊ in ſe
[i]110 culo futuro vitam eternam. [i]Multi autem erũt
II E primi nouiſſimi: ⁊ nouiſſimi primi. [k]Erant aũt in
[k]111 mat.19.d. via aſcendẽtes hieroſolimã: ⁊ precedebat illos
II Lu.21.f. ieſus. Et ſtupebant ⁊ ſequentes timebãt. Et aſ-
matt.20.c. Luc.18.c ſumens iterũ duodecim cepit illis dicere que eſ
ſent ei ventura. Quia ecce aſcendimus hieroſoli-
mam: ⁊ filius hominis tredetur principibus ſa-
cerdotũ ⁊ ſcribis ⁊ ſenioribus: ⁊ damnabũt euʒ
morte. Et tradent eum gentibus et illudent ei ⁊
[l]112 mat.20.c. cõſpuent eum ⁊ flagellabũt eũ ⁊ interficient euʒ
VI ⁊ tertia die reſurget. [l]Et accedunt ad eum iaco
bus et ioannes filij zebedei dicẽtes. Magiſter
volumus vt quodcũq͂ petierim⁹ facias nobis. F
At ille dixit eis. Quid vultis vt faciã vobis? Et
dixerunt. Da nobis: vt vnus ad dexterã ⁊ alius
ad ſiniſtraʒ tuam ſedeamus in gloria tua. Ieſus
autem ait eis. Neſcitis quid petatis. Poteſtis
bibere calicẽ queʒ ego bibo: aut baptiſmo quo
ego baptizor baptizari? At illi dixerunt ei poſſu alias + meum.
mus. Ieſus autem ait eis. Calicem quidem†
quem ego bibo bibetis: ⁊ baptiſmo quo ego ba
ptizor baptizabimini: ſedere autem ad dexterã
meam vel ad ſiniſtram non eſt meum dare vobis
ſed quibus paratũ eſt. [m]Et audientes decem in mat.20.e matt.20.d. [m]113
dignati ſunt de iacobo ⁊ iohanne. Ieſus autem Luc.12.c. II
vocans eos ait illis. Scitis. q2 hi qui videntur G
principari gẽtibus dominãtur eis et principes mat.20.d Ioan.10.d.
eorum poteſtatem habent ipſorum. Non ita eſt mat.20.d
autem in vobis: ſed quicũq͂ voluerit fieri maior Lu.18.f.
erit veſter miniſter: ⁊ quicũq͂ voluerit in vobis [n]114
primus eſſe. erit omnium ſeruus. [n]Nam ⁊ filius III
hominis non venit vt miniſtraretur ei: ſed vt mi
niſtraret: et daret animam ſuã in redemptioneʒ
pro multis. Et veniunt hierico. [o]Et proficiſcen [o]115
te eo de hierico ⁊ diſcipulis eius ⁊ plurima mul II
titudine. filius thimei barthimeus cecus ſede-
bat iuxta viam mendicans. Qui cum audiſſet q2
ieſus nazarenus eſt† cepit clamare ⁊ dicere. Ie alias + eſſet.
ſu fili dauid miſerere mei. Et comminabãtur illi
multi vt taceret. At ille multomagis clamabat:
fili dauid miſerere mei. Et ſtãs ieſus precepit il
lum vocari. Et vocant cecum dicentes ei. Ani-
mequior eſto; ſurge vocat te. Qui proiecto ve-
ſtimento ſuo: exiliens venit ad eum. Et reſpon- Mat.20. [illegible]
dens ieſus dixit illi. Quid tibi vis faciam? Ce-
cus autem dixit ei. Rabboni vt videã. Ieſus au
tem ait illi. Uade. Fides tua te ſaluum fecit. Et
confeſtim vidit: et ſequebatur eum in via.

¶ Capituli Sum. De pullo aſine: de ficu quaʒ
dominus maledixit cum eſurijt de templo eijcit
vẽdentes ⁊ ementes. Sacerdotes ⁊ ſcribe que
rebant quomodo eum perderent: ficum aridaʒ
factam radicitus non heſitandum in corde. cre-
dite quia accipietis que petitis: dimittite ſi q̃d
habetis aduerſus aliqueʒ in oratione. Interro [a]116
gatur in qua poteſtate hec facis. Ca. XI. II

ET[a] cum appropinquarent hieroſoly- A
me et bethanie ad montem oliuarum mat.21.a. Lu.19.c.
mittit duos ex diſcipulis ſuis: et ait il-
lis. Ite in caſtellum quod contra vos
eſt ⁊ ſtatim introeuntes illuc inuenietis pullum
ligatum ſuper quem nemo adhuc hominum ſe-
dit. Soluite illũ ⁊ adducite. Et ſi q̃s vobis dixe
rit q̃d facitis: dicite q2 dño neceſſarius eſt: ⁊ cõ [b]117
tinuo illum dimittet huc. [b]Et abeuntes inuene- mat.21.b II
runt pullum ligatũ ante ianuam foris in biuio et mat.21.a
ſoluunt eũ. Et quidam de illic ſtãtibus dicebãt
illis. Quid facitis ſoluentes pullum? Qui dixe
runt eis ſicut preceperat eis Ieſus: ⁊ dimiſerũt
eis. Et duxerũt pullum ad ieſum† et imponunt alias + imponẽtes.
illi veſtimenta ſua ⁊ ſedit ſuper eum. Multi autẽ mat.21.a Lu.19.f.
veſtimenta ſua ſtrauerunt in via. Alij autem fron Ioã.12.b.
des cedebant de arboribus ⁊ ſternebãt in via.[c] B [c]118
Et qui preibant et qui ſequebantur clamabant I
dicẽtes. O ſanna. benedictus qui venit in nomi
ne domini. benedictum quod venit regnum pa-
tris noſtri dauid: oſanna in excelſis. [d]Et introi- [d]119
uit hieroſolymam in templum: et circunſpectis VI

omnibus cum iam veſpera eſſet hora exijt in be
thaniã cũ duodecim. Et alia die cum exirẽt a be
thania eſurijt. Cumq̃ vidiſſet a longe ficum ha-
bentem folia venit ſi quid forte inueniret in ea.
mat.21.b Et cum veniſſet ad eam: nihil inuenit preter fo-
lia. Non enim erat tempus ficorum. Et reſpon-
dens dixit ei. Iam non amplius in eternũ ex te
mat.21.b. quiſq̃ fructum manducet.[e] Et audiebãt diſcipu
Lu.20.g Joan.2.c. li eius: ⁊ veniunt iterum hieroſolymam. Et cum
I introiſſet in templum cepit eijcere vendentes et
ementes in templo ⁊ mẽſas nummulariorũ ⁊ ca
thedras vendentiũ columbas euertit. Et non ſi
nebat vt quiſq̃ transferret vas per tẽplũ. ⁊ do-
C cebat dicẽs eis. Nõne ſcriptũ eſt: q: dom⁹ mea
Eſa.56.c Hiere.7.b. domus orationis vocabitur omnibus gentib⁹?
Mat.21.b. Vos autem feciſtis eam ſpeluncam latronum.[f]
I Lu.9.g ⁊.20.c. Quo audito principes ſacerdotũ ⁊ ſcribe que
2.22.a. Jo.7.d.⁊ 8.c. rebant quõ eum perderent. Timebant eñ eum:
mat 21.b. quoniam vniuerſa turba admirabatur ſuper do
ctrina eius.[g] Et cum veſpera facta eſſet egredie
X mat.17.c.et. batur de ciuitate. Et cum mane tranſirent vide-
21.c. Luce.17.b. runt ficum aridã factum a radicibus. Et recor-
datus petrus dixit ei. Rabbi: ecce ficus cui ma
Mat.21.c. lediriſti aruit.[h] Et reſpondẽs ieſus ait illis. Ha
Joan.14.a I mat.6.b. bete fidem dei. Amen dico vobis: quia quicũq̃
dixerit huic monti tollere ⁊ mittere in mare: et
non heſitauerit in corde ſuo: ſed crediderit quia
II quodcunq̃ dixerit fiat: fiet ei.[i] Propterea dico
vobis: omnia queciiq̃ orantes petitis credite
III mat.17.d. q: accipietis: ⁊ euenient vobis.[k] Et cũ ſtabitis
D ad orandum dimittite ſi quid habetis aduerſus
mat.21.c. Luce.10.a. aliquem: vt et pater veſter qui in celis eſt dimit-
tat vobis peccata veſtra. Quod ſi vos nõ dimi
ſeritis: nec pater veſter qui in celis eſt dimittet
vobis peccata veſtra.[l] Et veniunt rurſus hiero
ſolymam. Et cum ambularet in templo accedũt
ad eum ſummi ſacerdotes ⁊ ſcribe: ⁊ ſeniores: ⁊
dicũt ei.[m] In qua poteſtate hec facis: ⁊ quis de
dit tibi hanc ptãtem vt iſta facias. Jeſus autem
reſpondẽs ait illis. Interrogabo vos ⁊ ego vnũ
verbum: ⁊ reſpondete mihi: ⁊ dicã vobis in qua
poteſtate hec faciam. Baptiſm⁹ ioannis de ce-
lo erat: an ex hominibus? Reſpondete mihi. At
illi cogitabant ſecum dicẽtes. Si dixerimus de
alſ. ✠ timebant alſ. ✠ ei. celo: decet nobis. Quare ergo non credidiſtis
ei? Si dixerimus ex hominibus: † timemus po
pulum. Omnes enim habebant ioãnem q: ve-
re propheta eſſet. Et reſpondentes dicunt ieſu
Neſcimus. Et reſpondens ieſus ait illis. Neq̃
ego dico vobis in qua poteſtate hec faciam.
¶ Capituli Summarium. Parabola de vinea
⁊ colonis: de denario ceſaris de muliere que ſe-
ptẽ fratres habuit. de primo mãdato interroga-
tur: ⁊ interrogantem dicit nõ eſſe longe a regno
dei: dicit. Quomodo dicũt ſcribe xp̃m eſſe filiũ
dauid cum ſit dominus dicit cauere a ſcribis de
vidua ⁊ gazophilatio. ¶ Ca.XII.

A
28 II Mat.20.d Luce.20.g. Eſa 5.a. ET[a] cepit illis in parabolis loqui. Vi-
neam paſtinauit homo ⁊ circundedit
ſeptẽ: ⁊ fodit lacũ: ⁊ edificauit turrim
⁊ locauit eam agricolis: ⁊ peregre p-
fect⁹ eſt. Et miſit ad agricolas in tẽpore ſeruũ:
vt ab agricolis acciperet de fructu vinee. Qui
apprehenſum eum ceciderunt et dimiſerunt va-
cuum. Et iterum miſit ad illos aliũ ſeruũ: ⁊ illũ
in capite vulnerauerũt ⁊ cõtumelijs affecerunt.
Et rurſum alium miſit ⁊ illũ occiderũt ⁊ plures
alios quoſdam cedentes: alios vero occidẽtes.
Adhuc ergo vnũ habẽs filiũ chariſſimũ ⁊ illum alſ. ✠ verebunt mat.21.d.
miſit ad eos nouiſſimũ dicẽs. q: † reuerebuntur
filium meũ. Coloni aũt dixerũt ad inuicẽ. Hic eſt
heres. Venite occidamus eũ ⁊ noſtra erit here ps.117.
ditas. Et apphẽdẽtes eũ occiderũt et eiecerũt mat.21.d. Lu 20.c.
extra vineam. Quid ergo faciet dñs vinee. Ve- matt.21.d.
niet ⁊ perdet colonos ⁊ dabit vineaz alijs. Nec Lu.19.g.
ſcripturã hanc legiſtis? Lapidẽ quẽ reprobaue Joã.7.d. mat.21.b
runt edificantes: hic factus eſt in caput anguli a Lu 20.d
dño factũ eſt iſtõ ⁊ mirabile eſt in oculis nr̃is.[b] B
Et querebant eum tenere: et timuerunt turbaz. [b]129 I
Cognouerũt eñ qm̃ ad eos parabolã hãc dixe
rit. Et relicto eo abierũt.[c] Et mittũt ad eũ quoſ [c]130 II
dam ex phariſeis et herodianis: vt eũ caperent
in vbo. Qui venientes dicunt ei. Magiſter ſci-
mus: q: verax es ⁊ non curas quẽq̃. Nec eñ vi
des in faciem hoim: ſed in veritate viã dei doces
Licet dari † tributũ ceſari: an nõ dabim⁹? Qui alſ. ✠ cenſum.
ſciens verſutiã illorũ ait illis. Quid me tẽtatis?
Afferte mihi denarium vt videam. At illi obtule
runt ei. Et ait illis: Cui⁹ eſt imago hec ⁊ inſcri-
ptio? Dicunt ei: ceſaris. Reſpondens autem ie- mat.22.c
ſus dixit illis. Reddite igitur que ſunt ceſaris Roma.13.b.
ceſari. ⁊ que ſunt dei deo. Et mirabantur ſuper mat.22.c. Luc.20.c.
eo. Et venerunt ad eũ ſaducei qui dicũt reſurre- Deut.25.b.
ctionẽ non eſſe: ⁊ interrogabãt eũ dicẽtes. Ma
giſter moyſes nobis ſcripſit: vt ſi cuius frater
mortuus fuerit ⁊ dimiſerit vxorem et filios non
reliquerit: accipiat frater eius vxorẽ ipſius ⁊ re
ſuſcitet ſemen fratri ſuo. Septem ergo fratres
erant: ⁊ primus accepit vxorẽ: ⁊ mortuus eſt nõ
relicto ſemine. Et ſecundus accepit eam ⁊ mor-
tuus eſt: ⁊ nec iſte reliquit ſemẽ. Et tertius ſimi
liter. Et acceperũt eam ſimiliter ſeptem: ⁊ nõ re
liquerũt ſemẽ. Nouiſſima omniũ defuncta eſt et mat.22.c
mulier. In reſurrectione ergo cũ reſurrexerint Lu.20.c.
cuius de his erit vxor? Septẽ eñ habuerũt eaz alſ. ✠ nõ habet
† vxorem. Et reſpondens ieſus ait illis. Nonne vxorem.
ideo erratis: nõ ſciẽtes ſcripturas neq̃ virtutẽ
dei? Cum eñ a mortuis reſurrexerint neq̃ nu-
bent neq̃ nubentur: ſed erunt ſicut angeli dei in
celis. De mortuis aũt q̃ reſurgãt nõ legiſtis in
libro moyſi ſup rubũ: quõ dixerit illi de⁹ inq̃ens C
ego ſum deus abraam: ⁊ deus iſaac: et deus ia- Exo.3.b
cob. Nõ eſt deus mortuorũ: ſed viuorũ. Vos er- mat.22.c.
go multũ erratis.[d] Et acceſſit vnus de ſcribis: q̃ mat.22.d. [d]131
audierat illos cõquirentes. Et videns qm̃ bene VI
illis reſponderit: interrogauit † eũ qd̃ eſſet pri- alſ. ✠ ieſum. Deut.6.a.
mum omnium mãdatũ. Jeſus aũt rñdit ei: q: pri mat.22.d.
mum oium mandatum eſt. Audi iſrael dñs deus
tuus deus vnus eſt. Et diliges dñm deum tuum
ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aĩa tua: ⁊ ex tota mẽ
te tua: et ex tota virtute tua. Hoc eſt primũ mã
datũ. Scdm aũt ſimile eſt illi. Diliges proximũ Leui.19.c.
tuũ † tanq̃ teipm. Maius horũ aliud mandatũ alſ. ✠ ſicut.
non eſt.[e] Et ait illi ſcriba. Bene magiſter in veri mat.22.d. [e]132
tate dixiſti: q: vnus eſt deus et non eſt alius pre- X
ter eum. Et vt diligat ex toto corde ⁊ ex toto in
tellectu ⁊ ex tota aĩa: ⁊ ex tota fortitudine. ⁊ dili
gere proximum tanq̃ ſeipm maius eſt oib⁹ holo- mat.22.d.
cauſtomatib⁹: ⁊ ſacrificijs. Jeſus aũt videns q̃ Luce.20.g.
ſapienter rñdiſſet: dixit illi. Nõ es lõge a regno D
dei.[f] Et nemo iam audebat eum interrogare.[g] ps.109. [f]133
Et rñdens ieſus dicebat docens in tẽplo. Quõ mat.22.d II
dicunt ſcribe xp̃m filium eſſe dauid. Ipſe enim Lu.20.g [g]134
dauid dixit in ſpiritu ſctõ. Dixit dominus domi II

no meo ſede a dextris meis donec ponam inimi
cos tuos ſcabellum pedum tuorum. Ipſe ergo
dauid dixit eum dominuz: et vnde eſt filius eius
[e]135 II Et multa turba eum libenter audiebat.[h] Et di
cebat eis in doctrina ſua. Cauete a ſcribis qui
matt.23.c. Luc.11.f.&.10.g. volunt in ſtolis ambulare: et ſalutari in foro: et
in primis cathedris ſedere in ſynagogis et pri
mos diſcubitus in cenis: qui deuorant domos
[i]136 VIII viduarum ſub obtentu prolixe orationis.[l] Hi ac
cipient prolixius iudicium. Et ſedens ieſus con
tra gazophilatium aſpiciebat quomodo turba
iactaret es in gazophilatium et multi diuites ia
al's † paupcula Luc.21.a. ctabant multa. Cum veniſſet autem vna vidua †
pauper miſit duo minuta quod eſt quadrās. Et
cōuocans diſcipulos ſuos: ait illis. Amen dico
vobis: quoniam vidua hec pauper plus omni
bus miſit qui miſerunt in gazophilatium. Om
nes enī ex eo quod abundabat illis miſerūt: hec
vero de penuria ſua omnia que habuit miſit to
tum victum ſuum.

Capituli Summarium. De templi ſtructu
ra: de vēturis ante diem iudicij: de paſſione mar
tyrum de abominatione & fuga & pregnantibus
de tribulatiōibus: abbreuiatio dierum: de pſeu
do xpīs & prophetis: ſol obtenebratur: et luna
non dabit ſplendorem ſuum: ſtelle erunt occidē
tes &c. de aduentu chriſti: parabola ficus: diem
& horā nemo ſcit vigilate & orate neſcitis tēpus.
Capitulum. XIII.

A

[a]137 II Mat.24.a. Luce.19.&.21.b.

T[a] cū egre
deretur de
tēplo: ait
illi vnus ex
diſcipulis ſuis. Ma
giſter aſpice quales
lapides: et q̄les ſtru
cture. Et reſpōdēs
ieſus ait illi. Vides
has omnes mag
nas edificationes.
Nō relinquet lapis
ſuper lapidē qui nō
deſtruatur.[b] Et cum
[b]138 II ſederet in monte oli
narum contra templum interrogabant eum ſe
Mat.14.a. paratim petrus iacobus ioannes et andreas.
Lu.21.b. Dic nobis quando iſta fient: & quod ſignuz erit
1.Corin.3.b. quando hec omnia incipient conſummari. Et re
ephe.5.b pondēs ieſus cepit dicere illis. Videte ne quis
Lu.21.o vos ſeducat. Multi enim venient in nomine meo
B
matt.10.a. dicentes: quia ego ſum: & multos ſeducent. Cuz
&.24.a. audieritis autem bella et opiniones bellorum
Lu.21.b. ne timueritis. Oportet enim hec fieri. ſed non
Joā.16.a. dum finis. Exurget enim gens contra gentez &
2.Corin.11.c. regnum contra regnuz: & erunt terremotus per
mat.10.b. Lu.21.b.&21.c. loca & fames. Initium dolorum hec.[c] Videte au
[c]139 I tem voſmetipſos. Tradent enim vos in conci
lijs: & in ſynagogis vapulabitis: & ante preſides
et reges ſtabitis propter me in teſtimonium il
[d]140 VI mat.10.&.24.b. lis.[d] Et in omnes gentes primuz oportet predi
cari euangelium.[e] Et cum duxerint vos tradē
[e]141 II tes nolite precogitare quid loquamini: ſz qd da
tuz vobis fuerit in illa hora q̄d loquamini. Non
enī vos eſtis loquētes: ſed ſpiritus ſanctus. Tra
det autem frater fratrem in mortem: & pater fi
lium et conſurgent filij in parentes: & morte affi
cient eos. Et eritis odio omnibus propter no
men meuz.[f] Qui autem ſuſtinuerit in finem hic
ſaluus erit. Cum autem videritis abominatio
nem deſolationis ſtantem vbi non debet: qui le
git intelligat.[g] Tunc qui in iudea ſunt fugiant in
montes: & qui ſuper tectum non deſcendāt in do
mum: nec introeat vt tollat quid de domo ſua et Mat.24.b.
qui in agro erit non reuertatur retro tollere ve Luce.17.a.
ſtimentum ſuum.[h] Ve autem pregnātibus et nu Mat.24.b. Matt.24.b
trientibus in illis diebus.[i] Orate vero vt hye Lu.21.c.
me non fiant.[k] Erunt enim dies illi tribulatiōis mat.24.b.
C
tales quales non fuerunt ab initio creature quā matt.24.b.
condidit deus vſq̧ nunc: neq̧ fient:[l] Et niſi bre Lu.17.c.
uiaſſet dominus dies: non fuiſſet ſalua omnis ca Mat.24.b
ro. Sed propter electos quos elegit breuiabit
dies.[m] Et tūc ſi q̄s vobis dixerit. Ecce hic eſt
xp̄s ecce illic ne credideritis.[n] Exurgent enim
pſeudo chriſti et pſeudo prophete: et dabunt ſi
gna et portenta ad ſeducēdos ſi fieri poteſt etiā
electos. Vos ergo videte. Ecce predixi vobis
omnia.[o] Sed in illis diebus poſt tribulationez
illam ſol contenebrabitur: & luna non dabit ſplē Joel.2.c.
dorem ſuum. Et ſtelle celi erunt decidentes: et mat.24.c.
virtutes que in celis ſunt mouebuntur.[p] Et tūc Luc.21.c.
videbunt filium hominis venientem in nubibus
cum virtute multa & gloria. Et tunc mittet ange
los ſuos: & congregabit electos ſuos a quatuor
ventis a ſummo terre vſq̧ ad ſummum celi. A fi
cu autem diſcite parabolam. Cum iam ramus Mat.24.c. Luc.21.f.
eius tener fuerit et nata fuerint folia cognoſci
tis: quia in proximo ſit eſtas. Sic et vos cum vi D
deritis hec fieri: ſcitote q̄ in pximo ſit in oſtijs.
Amen dico vobis quoniam non tranſibit gene
ratio hec donec omnia iſta fiant. Celum et terra
tranſibunt: verba autem mea non tranſibunt.[q] Mat.24.c.
De die autem illo vel hora nemo ſcit. neq̧ ange Lu.16.d.21.f.
li in celo: neq̧ filius niſi pater.[r] Videte. vigilate Matt.25.a. Luce.10.a.
et orate. Neſcitis enim quando tempus ſit.[s] Si
cut homo qui peregre pfectus reliquit domuz
ſuam: et dedit ſeruis ſuis poteſtatē cuiuſq̧ ope
ris: et ianitori precepit vt vigilet.[t] Vigilate er
go. Neſcitis enim quando dominus domus ve mat.24.d.
niet: ſero: an media nocte: an galli cantu: an ma &.25.a
ne: ne cum venerit repente inueniat vos dormiē Luc.2.c.
tes. Quod autem vobis dico: omnibus dico
vigilate.

Capituli Summarium. De vnguento effuſo
ſuper caput ieſu. proditio iude: cum diſcipulis
manducauit paſcha: dicit vnus veſtrum me tra
det: de ſacramento corporis et ſanguinis &c. et
captio ieſu. Capitulum. XIIII.

A

Rat[a] autem paſcha et azima poſt bi mat.26.a.
duum.[b] et querebant ſummi ſacerdo Lu.22.a Joā.11.a.
tes et ſcribe quomodo eum dolo tene mat.26.a
rent et occiderent. Dicebant autem.
Non in die feſto. nec forte tumultus fieret in po
pulo.[c] Et cuz eſſet † bethanie in domo ſymonis al's † ieſus.
leproſi & recūberet: venit mulier habens alaba
ſtrū vnguenti nardi ſpicati precioſi: & fracto ala
baſtro effudit ſuper caput eius. Erant aūt q̄daz
indigne ferētes intra ſemetipſos: & dicētes. Vt Mat.26.a
quid perditio iſta vnguenti facta eſt? Poterat
enim vnguentū iſtud venundari pluſq̄ trecentis
denarijs: & dari pauperibus. Et fremebāt in eā.

mat 25.a. Joan.12.b. Jeſus autem dixit. Sinite eam. Quid illi mole
ſti eſtis? Bonum opus operata eſt in me. Sem
per enim pauperes habetis vobiſcum: et cum
al's + hoc volueritis poteſtis illis benefacere: me autem
non ſemp habebitis. Quod habuit † hec fecit.[b]
preuenit vngere corpus meum in ſepulturam.
Mat. 26.a. Amen dico vobis: vbicunq; predicatum fuerit
euangeliū iſtud in vniuerſo mundo: et quod hec
facit narrabitur in memoriā eius.[c] Et iudas ſca
riotes vnus de duodecim abijt ad ſummos ſa-
mat.29.c Luc.22.a cerdotes vt proderet eum illis. Qui audien-
B tes gauiſi ſunt et promiſerunt ei pecuniā ſe da-
turos: ⁊ querebat quomodo illū oportune tra
deret. Et primo die azimorum quando paſcha
immolabant dicunt ei diſcipuli. Quo vis eamus
et paremus tibi vt manduces paſcha? Et mittit
mat 26.b. Lu 22.a. duos ex diſcipulis ſuis. ⁊ dixit eis. Jte in ciuita
tem et occurret vobis homo lagenam aque ba
iulans. Sequimini eū ⁊ quocunq; introierit di
cite domino domꝰ: quia magiſter dicit. Vbi eſt
refectio mea vbi paſcha cū diſcipulis meis man
ducem? Et ipſe vobis demonſtrabit cenaculum
grande ſtratum et illic parate nobis. Et abie-
runt diſcipuli eius ⁊ venerunt in ciuitatem: ⁊ in
uenerūt ſicut dixerat illis ⁊ parauerūt paſcha.[f]
ma.25.f. Vespere autem facto venit cum duodecim. Et
Luce.22.c. diſcumbentibus eis ⁊ mādūcantibus ait ieſus.
Jo.13.c. Amē dico vobis: quia vnus ex vobis tradet me
qui manducat mecum.[g] At illi ceperunt contri-
ſtari ⁊ dicere ei ſingulatim.[h] Nunquid ego? Qui
ait illis. Vnus ex duodecim qui intingit mecum
manum in catino. Et filius quidem hominis va-
C dit ſicut ſcriptum eſt de eo.[i] Ve autem homini il
Mat.xxvi.b. li per quē filius hominis tradetur: Bonū erat
Luce.xxii.c. ei ſi non eſſet natus homo ille.[k] Et manducanti-
mat.26.c. Lu.22.c bus illis accepit ieſus panem et benedicens fre
1. Corin..11.c. git et dedit eis: et ait. Sumite hoc eſt corpus
meum.[l] Et accepto calice: gratias agens dedit
eis. Et biberunt ex illo omnes. Et ait illis. Hic
mat.26.c. eſt ſanguis meus noui teſtamenti: qui pro mul-
tis effundetur. Amen dico vobis ꝙ iam non bi-
bam de hoc genimine vitis vſq; in diem illum cū
illud bibam nouum in regnū dei.[m] Et hymno di
mat.26.c. Joan.1 .a. cto exierunt in montem oliuarum. Et ait eis ie-
ſus.[n] Omnes ſcandalizabimini in me in nocte
iſta: quia ſcriptum eſt.[o] Percutiam paſtorem ⁊
zache 13.c. diſpergentur oues. Sed poſtꝙ reſurrexero pre
Mat. 26.c. mat. 22.d. cedam vos in galileam.[p] Petrus autem ait illi.
Et ſi omnes ſcandalizati fuerint: ſed non ego.
Et ait illi ieſus. Amen dico tibi, quia tu hodie in
nocte hac priuſꝙ gallus vocem bis dederit ter
D me es negaturus.[q] At ille amplius loquebatur.
Et ſi oportuerit me ſimul commori † tibi: non te
al's + tecum. negabo. Similiter autem et omnes dicebant.[r]
al's + geſſemani. Et veniunt in predium cui nomen † getbſema-
ni.[s] Et ait diſcipulis ſuis. Sedete hic donec orē
mat.26.d et aſſumpſit petrum et iacobum et ioannem ſe-
cum: et cepit pauere et tedere. Et ait illis.[t] Tri-
ſtis eſt anima mea vſq; ad mortē. Suſtinete hic
et vigilate. † Et cum proceſſiſſet paululum pro-
mat.26.d. cidit ſuper terram: ⁊ orabat vt ſi fieri poſſet trāſ
mat. 26.d iret ab eo hora. Et dixit. Abba pater: omnia ti-
ioan.12.d bi poſſibilia ſunt: transfer calicem hunc a me.[x]
al's + mecum. mat.26.d Sed non quod ego volo: ſed quod tu.[y] Et venit
Luce.22.d. ioā.6.c. et inuenit eos dormientes. Et ait petro. Symō
mat.26.d Lu.22.e ioā.6.c. dormis? Non potuiſti vna hora vigilare mecū.

Vigilate et orate: vt non intretis in tentationē.[z] [z]178
mat.26.d io.6 g. Spiritus quidē promptus eſt. caro vero infir- IIII
mat.26.d. mo.[a] Et iterum abiens orauit: eundem ſermonē [a]179
Luce.xxii.e. diceus. Et reuerſus denuo inuenit eos dormien VI
mat.xxvi.d. tes. Erant enim oculi eorum grauati: et ignora-
E bant quid reſponderent ei. Et venit tertio et ait
mat.26.d. illis. Dormite iam et requieſcite.[b] Sufficit ve-
mat xxvi.e. Lu.xxii.e. nit hora: ecce filius hominis tradetur in manus [b]180
ioā.18.a. peccatorum. Surgite eamus. Ecce qui me tra- IIII
mat.xxvi.e. det prope eſt.[c] Et adhuc eo loquente: venit iu- [c]181
das ſcarioth vnus de duodecim: et cum eo tur- I
ba multa: cū gladijs ⁊ lignis miſſi a ſummis ſa- [d]182
cerdotibus et ſcribis ⁊ ſenioribus. Dederat au II
tem traditor eis ſignum dicens.[d] Quemcunq;
oſculatus fuero ipſe eſt tenete eum. et ducite
caute. Et cum veniſſet: ſtatim accedens ad eum
ait. Aue rabbi. Et oſculatus eſt eum. At illi ma- [e]183
nus iniecerunt in ieſum et tenuerunt eū.[e] Vnus I
autem quidam de circunſtantibus educens gla
mat.26.e ioan.18.b. dium: percuſſit ſeruum ſummi ſacerdotis: ⁊ am-
mat.26.e putauit illi auriculam.[f] Et reſpondens ieſus ait
Lu.xxii.f ioā.18.d. illis. Tanꝙ ad latronem exiſtis cū gladijs et li- [f]184
gnis comprehendere me. Quotidie eram apud I
vos in templo docens: ⁊ non me tenuiſtis.[g] Sꝫ [g]185
mat.26 f. vt impleantur ſcripture. Tunc diſcipuli eius re- VI
linquentes eum omnes fugerunt.[h] Adoleſcens [h]186
autem quidam ſequebatur eum amictus ſyndo X
al's + relicta. ne ſuper nudo et tenuerunt eum. At ille † reie-
F cta ſyndone nudus profugit ab eis.[i] Et adduxe [i]187
mat.26f runt ieſum ad ſummum ſacerdotem. Et conue- I
Lu.xxii.f mat.26.f nerunt omnes ſacerdotes et ſcribe et ſeniores.[k] [k]188
Lu 26.f ioā.18.c. Petrus autem a longe ſecutus eſt eum vſq; in- IIII
mat.xxvi.f. tro in atrium ſummi ſacerdotis: et ſedebat cum [l]189
Lu xxii.g miniſtris ad ignem et calefaciebat ſe.[l] Summi II
vero ſacerdotes et omne conſilium querebant
aduerſus ieſum teſtimonium vt eum morti trade
rent nec inueniebant. Multi autem teſtimoniū
falſum dicebant aduerſus eum: et conuenientia
teſtimonia non erant.[m] Et quidam ſurgentes [m]190
falſum teſtimonium ferebant aduerſus eum di- VI
mat.xxvi.f. centes. Quoniam nos audiuimus eum dicen-
tem. Ego diſſoluam templum hoc manufactū:
mat.xxvi.f et poſt triduum aliud non manufactum edifica-
Lu.xxii g. bo. Et non erat conueniens teſtimonium illo-
mat.25.f Luc.12.g rum. Exurgens autem ſummus ſacerdos in me
io.6.g dium interrogauit ieſum dicens. Non reſpon-
G des quicꝙ ad ea que tibi obijciuntur ab his?
mat.26.g. lu.xxii.g. Ille autem tacebat et nihil reſpondit. Rurſum
mat.xxvi.g. ſummus ſacerdos interrogabat eum: ⁊ dixit ei.
lu.22.g. ioā.8.d. Tu es chriſtus filius dei benedicti? Jeſus autē
dixit illi. Ego ſum.[n] Et videbitis filiū hominis
ſedentem a dextris virtutis dei: ⁊ venientem cū [n]191
nubibus celi.[o] Summus autem ſacerdos ſcin- I
dens veſtimenta ſua ait.[p] Quid adhuc deſide- [o]192
ramus teſtes? Audiſtis blaſphemiam. Quid VI
vobis videtur? Qui omnes condemnauerūt eū [p]193
eſſe reum mortis.[q] Et ceperunt quidam cōſpue [q]194
re eum: et velare faciem eius: ⁊ colaphis eum ce I
dere: et dicere ei Prophetiza. Et miniſtri ala- [r]195
pis eum cedebant.[r] Et cum eſſet petrus in atrio I
deorſum: venit vna ex ancillis ſummi ſacerdo-
tis: et cum vidiſſet petrum calefacientem ſe: aſpi
ciens illum ait. Et tu cum ieſu nazareno eras?
At ille negauit dicens. Neq; ſcio neq; noui
mat.xxvi.g. lu.xxii.f quid dicas.[s] Et exijt foras ante atrium et gal- [s]196
Joā.18.c lus cantauit. Rurſus autem cum vidiſſet il- I

lū ancilla cepit dicere circunſtantibus: quia hic
Mat.26.g. ex illis eſt. At ille iterum negauit. Et poſt puſil-
Luce.22.g. lum rurſus qui aſtabant dicebant petro. Vere
ex illis es. nam & gallileus es. Ille aūt cepit ana
[a]197 thematizare & iurare: quia neſcio hominem iſtū
II quem dicitis. Et ſtatim gallus iterū cātauit.[q] Et
recordatus eſt petrus verbi quod dixerat ei ie-
ſus: priuſq̄ gallus cātet bis ter me negabis. Et
cepit flere.

¶ Capituli Summariū. Vinctū ieſuz duxerunt ad pylatum: & illuſio & crucifixio & mors et ſepultura ieſu chriſti. Ca. XV.

[a]198
II ma.27.a. Et[a] confeſtim mane conſilium facien-
[b]199 Joan.18.c. Mat.27.b. tes ſummi ſacerdotes cum ſenioribus
I Lu.23.a. & ſcribis et vniuerſo cōſilio[b] vinciētes
[c]200 Joan.18.f. ieſum duxerūt & tradiderunt pylato.[c]
I Et interrogauit eum pylatus. Tu es rex iudeo-
[d]201 mat.27.b. Joanſ.19.b. rum: At ille reſpōdens ait illi. Tu dicis.[d] Et ac-
IIII cuſabant eū ſummi ſacerdotes in multis. Pyla-
tus autem rurſum interrogauit eum dicēs. Nō
reſpondes quicq̄: Vide in quantis te accuſant.
Mat.27.c. Jeſus autē amplius nihil reſpondit: ita vt mira-
Lu.23.c. retur pylatus.[e] Per diē aūt feſtū ſolebat dimit
[e]202 Joan.18.g. tere illis vnum ex vinctis quemcunq̄ petiſſent.[f]
II Erat autem qui dicebatur barrabas. qui cū ſe-
[f]203 ditioſis erat vinctus qui in ſeditione fecerat ho
IIII micidium. Et cū aſcendiſſet turba: cepit rogare
aſs ꝑ illum. ſicut ſemp faciebat † illis. Pylatus aūt reſpon-
dit eis: et dixit. Vultis dimittā vobis regem iu-
deorū: Sciebat eū q̄ per inuidiā tradidiſſent
eum ſummi ſacerdotes.[g] Pontifices aūt conci-
[g]204 tauerunt turbam: vt magis barrabam dimitte-
I ret eis.[h] Pylatus aūt iterū reſpōdens ait illis.
[h]205 Quid ergo vultis faciam regi iudeorum: At illi
I Mat.27.b iterum clamauerunt. Crucifige eū.[i] Pylatus ve
[i]206 Lu.23.c. ro dicebat illis. Quid eū mali fecit: At illi ma-
I Joā.18.g. gis clamabāt. Crucifige eum. Pylatus autē vo B
Mat.27.c. lens populo ſatiſfacere dimiſit illis barrabam:
[k]207 Lu.23.d. & tradidit ieſum flagellis ceſum vt crucifigere-
IIII Joā.19.c. tur.[k] Milites autem duxerunt eū in atrium pre
mat.27.c torij et conuocant totam cohortem: et induunt
io.19.a. eum purpura: & imponunt ei plectentes ſpineaz
mat.27.d coronam. Et ceperūt ſalutare eū. Aue rex iudeo
ioan.19.a rum.[l] Et percutiebant caput eius harundine: et
[l]208 conſpuebāt eum: et ponentes genua adorabant
VI eum. Et poſtq̄ illuſerunt ei exuerunt illum pur-
[m]209 Matt.27.d. Luce.23.b. pura: et induerunt eum veſtimentis ſuis et edu-
I mat.27.d. cunt illum vt crucifigerent eum.[m] Et angariaue
[n]210 Lu.23.c. io.19.c. runt pretereuntem quempiam ſymonē cyrenēū
I mat.27.d. veniētem de villa patrem alexādri: et ruſi: vt tol
[o]211 ioan.19.c mat.27.d. leret crucem eius.[n] Et perducūt illum in golgo
IIII Lu.23.c. tha locum quod eſt interpretatum caluarie lo-
[p]212 ioā.18.d. cus.[o] Et dabāt ei bibere myrrhatum vinuz & nō E
I accepit.[p] Et crucifigentes eum diuiſerunt veſti-
[q]213 menta eius: mittētes ſortem ſup eis q̄s quid tol
X leret.[q] Erat autem hora tertia: et crucifixerunt
[r]214 eum.[r] Et erat titulus cauſe eius inſcriptus rex
I iudeorum.[s] Et cum eo crucifigunt duos latro-
[s]215 Mat.27.e nes: vnum a dextris & alium a ſiniſtris eius.[t] Et
I Lu.23.e impleta eſt ſcriptura que dicit. Et cum iniquis
[t]216 io.19.d. reputatus eſt.[v] Et pretereuntes blaſphemabāt
VIII Eſa.53.d eum mouentes capita ſua & dicentes. Vah qui
[v]217 deſtruis templum dei. & in tribus diebus reedi
VI ficas. Saluum fac temetipſum deſcendens de
[x]218 cruce.[x] Similiter et ſummi ſacerdotes illuden-
II tes ad alterutrum cum ſcribis dicebant. Alios

ſaluos fecit ſeipſum non poteſt ſaluum facere. Luce.23.d.
Chriſtus rex iſrael deſcendat nunc de cruce: vt Mat.27.e. mat.27.e
videamus et credamus.[y] Et qui cum eo crucifi- Luc.23.e.
xerant conuiciabantur ei.[z] Et facta hora ſexta Mat.27.f
tenebre facte ſunt per totam terram vſq̄ in ho- Lu.23.e. io.19.c.
ram nonam.[a] Et hora nona exclamauit ieſus vo- Mat.27.c.
ce magna dicēs. Heloi Heloi. lamma: azabatha
ni: Quod eſt interpretatum deus me⁹ de⁹ me⁹
vt quid dereliquiſti me: Et quidam de circun-
ſtantibus audientes dicebant. Ecce helyam vo-
cat.[b] Currens autem vnus et implens ſpongiaz mat.27.f Lu.23.c.
aceto: circumponenſq̄ calamo potum dabat ei io.19.f
dicens.[c] Sinite videam⁹ ſi veniat helyas ad de- D
ponendum eum. Jeſus autem emiſſa voce ma- mat.27.f.
gna expirauit.[d] Et velū templi ſciſſum eſt in duo Lu.23.g.
a † ſummo vſq̄ deorſum.[e] Videntes autem centu Mat.27.f. aſs ꝑ ſummum
rio qui ex aduerſo ſtabat: quia ſic clamans expi mat.27.f.
raſſet ait. Vere hic homo filius dei erat.[f] Erant
aūt & mulieres de longe aſpicientes: inter quas
erat maria magdalene: & maria iacobi minoris:
& ioſeph mater & ſalome: & cum eſſet in galilea ſe
quebantur eum et miniſtrabant ei: et alie multe
que ſimul cum eo aſcenderant hieroſolymam.[g] mat.28.g.
Et cum iam ſero eſſet factum: quia erat paraſce Lu.23.g.
ue quod eſt ante ſabbatum: venit ioſeph ab ari- ioā.19.g.
mathia nobilis decurio: qui et ipſe erat expe-
ctans regnum dei. Et audacter introiuit ad py-
latum & petijt corpus ieſu. Pylatus autem mi-
rabatur ſi iā obijſſet. Et accerſito centurione: in
terrogauit eum ſi iam mortuus eſſet. Et cum co-
gnouiſſet a centuriōe donauit corpus ioſeph.[h] mat.27.g.
Joſeph autem mercatus ſyndonem & deponēs Lu.23.g
eum inuoluit ſyndone: & poſuit eum in monumen ioā.19.g. mat.27.g.
to quod erat exciſum de petra & aduoluit lapi-
dem ad oſtium monumenti.[i] Maria autez mag
dalene & maria ioſeph aſpiciebant vbi poneret.

¶ Capituli Summarium. Reſurrectio et oſtēſio eius et q̄ predicare iubet euangelium.

¶ Capitulum. XVI.

A Et[a] cū tranſiſſet ſabbatum maria magdalene & maria iacobi & ſalome emerūt aromata vt venientes vngerēt ieſuz.[b] Et valde mane vna ſabbatorū veniūt ad monumentum orto iaz ſole. Et dicebāt ad inuicē. Quis reuol- mat.28.a
uet nobis lapidem Lu.24.a
ab oſtio monumen- ioh.20.a.
ti: Et reſpicientes viderunt reuolutum lapi-
dem. Erat quippe magnus valde. Et introeun-
tes in monumentum viderunt iuuenem ſeden- B
tem in dextris coopertum ſtola candida et ob-
ſtupuerunt.[c] Qui dixit illis. Nolite expaueſce-
re. Jeſum queritis nazarenum crucifixuz. ſurre mat.28.a.
xit non eſt hic. Ecce locus vbi poſuerunt eum Lu.24.a
Sed ite dicite diſcipulis ei⁹ et petro: q̄ precedet
vos in galileā. Ibi eum videbitis: ſicut dixit vo
bis.[d] At ille exeūtes fugerūt de monumento. in
uaſerat enim eas tremor & pauor: & nemini q̄cq̄ mat.28.b.
dixerunt

dixerunt. Timebant enim. Surgens autē ieſus
mane prima ſabbati apparuit primo marie mag
dalene de qua eiecerat ſeptē demonia. Illa va-
dens nunciauit his qui cum eo fuerant lugenti-
bus et flentibus. Et illi audiētes q̄ viueret ⁊ vi
Mat.15.b ſus eſſet ab ea: nō crediderūt. [e] Poſt hec autem
duobus ex eis ambulātibꝰ oſtēſus eſt in alia effi
gie euntibꝰ in villam: ⁊ illi eūtes nūciauerūt ce-
teris nec illis crediderūt. [f] Nouiſſime aūt recū-
bentibus illis vndecim apparuit: ⁊ exprobrauit
incredulitatem illorum ⁊ duriciā cordis q̄ his
qui viderant eum reſurrexiſſe non crediderunt.
Et dixit eis. Euntes in mundū vniuerſum. p̄di-
cate euangeliū omni creature. Qui crediderit
D et baptizatꝰ fuerit ſaluus erit: q̄ vero non credi-
derit condēnabit. Signa aūt eos q̄ crediderint
hec ſequent. In nomine meo demonia eiiciēt. lin
guis loquent nouis ſerpentes tollent. Et ſi mor
tiferum quid biberint non eis nocebit. Super
egros manus imponēt ⁊ bene habebūt. Et do-
Act.1.b. luce.24.g apoc.3.c minꝰ quidē ieſus poſtq̄ locutꝰ eſt eis aſſumptꝰ
eſt in celū ⁊ ſedet a dextris dei. Illi aūt profecti
predicauerunt vbiq̄ dño cooperante: ⁊ ſermo-
nem confirmante: ſequentibus ſignis.

Explicit euangelium ſm Marcum.

Incipit prefatio beati hieronymi preſbyte-
ri in euangelium ſecundum Lucam.

Lucas ſy-
rus natio
ne ✝ anti- alſ ✝ antiochenus.
ocenſis
arte medicus diſci-
pulus apoſtolorum
poſtea paulū ſecutꝰ
vſq̄ ad ✝ conſumma alſ ✝ cōfeſſionē
tionē eiꝰ ſeruiēs do-
mino ſine crimine.
Nā neq̄ vxorē vnq̄
habens: neq̄ filios:
ſeptuaginta ⁊ quat-
tuor annorū obiit in
bythinia plenus ſpi
ritu ſancto. Qui cū iā ſcripta eſſent euangelia p
mattheū quidē in iudea: per marcū aūt in italia
ſancto inſtigante ſpiritu in achaie partibus hoc
ſcripſit euangeliū: ſignificans etiam ipſe in prin
cipio ante ſuū alia eſſe deſcripta. Cui extra ea q̄
ordo euangelice diſpoſitionis expoſcit: ea maxi
me neceſſitas laboris fuit: vt primum grecis fi-
delibus omni prophetatione vēturi in carnē dei
xp̄i manifeſtata eēt humanitas ne iudaicis fabu
lis attēti in ſolo legis deſiderio tenerent: vel ne
hereticis fabulis ⁊ ſtultis ſollicitationibꝰ ſedu
cti exciderent a veritate elaboraret. Dehinc vt
in principio euangelii ioānis natiuitate preſum-
alſ ✝ dectis. pta: cui euangeliū ſcriberet ⁊ in quo ✝ electꝰ ſcri
beret indicaret conteſtans in ſe completa eſſe q̄
eſſent ab aliis inchoata. Cui iō poſt baptiſmum
alſ ✝ cōplete. filii dei a perfectione generationis in chriſto ✝
implete repetēde a principio natiuitatis huma-
ne poteſtas permiſſa eſt: vt requirentibus de-
monſtraret in quo apprehendens erat per na-
alſ ✝ nō hʒ dauid. tham filium ✝ dauid introitu recurrētis in deum
alſ ✝ indiſperabili. generationis: admiſſo inſperabilis ✝ dei vt pre
alſ ✝ nō hʒ in. dicans ✝ hominibus chriſtū ſuum perfecti opꝰ
hominis redire in ſe per filium faceret: qui per
dauid patrē venientibus iter prebebat in chri
ſto. Cui luce non immerito etiam ſcribendorum
actuum apoſtolorum poteſtas in miniſterio da-
tur: vt deo in deum pleno et filio perditionis ex
tincto: oratione ab ipſis apoſtolis facta ſorte ✝ alſ ✝ dñice.
dominice electionis numerꝰ cōpleretur. Sicq̄
paulus conſummationem apoſtolicis actibꝰ da
ret: quādiu contra ſtimulum recalcitrantem do
minus elegiſſet. Quod et legentibus et requi-
rentibus deū: ⁊ ſi per ſingula expediri a nobis
vtile fuerat: ſciens tamen q̄ operantem agrico-
lam oporteat primum de fructibus ſuis edere vi
tauimus plublicam curioſitatem: ne non tam vo
lentibus deum demonſtraſſe videremur: quam alſ ✝ prodeſſe.
faſtidientibus ✝ prodidiſſe.

Explicit prefatio.

Incipit prohemium beati Luce in euan-
gelium ſuum.

Uoniamquidem multi conati ſunt or-
dinare ✝ narrationes que in nobis ✝
complete ſunt rerū: ſicut tradiderunt alſ ✝ narrationem.
nobis qui ab initio ipſi viderunt: ⁊ mi alſ ✝ redūdant
niſtri fuerunt ſermonis: viſum eſt et mihi aſſecu
to omnia a principio diligēter ex ordine tibi ſcri
bere optime theophile: vt cognoſcas eorū ver-
borum: de quibus eruditus es veritatem.

Explicit prohemium.

Incipit euangelium ſm Lucam.

Capituli Summarium. Commendatio Za-
charie et elizabeth. Angelus ait zacharie: exau-
dita eſt oratio tua: et elizabet pariet tibi filium
et vocabis nomen eius ioannem: zacharias nō
credēs gabrieli obmutuit. Elizabeth poſt hec
concepit et occultabat ſe menſibꝰ quinq̄: in mē
ſe ſexto miſſus eſt angelus ad virginem mariā
⁊ dixit ei. Aue gratia ⁊c. maria cōcepto ſaluato-
re exurgēs abiit in mōtana ⁊ ſalutauit elizabeth
⁊ dixit elizabeth. Benedicta ⁊c. Et ait Maria.
Magnificat ⁊c. Elizabeth peperit filiū ⁊ octa-
uo die circūcidit: zacharias loquelā recuperat:
⁊ prophetat dicēs. Benedictus dñs deus ⁊c.

Capitulum. I.

Uit [a] in die A [a 1]
bus hero
dis regis
iudee ſa-
cerdos quidam no-
mine Zacharias de
vice abia: et vxor il-
lius de filiabꝰ aaron
⁊ nomen eius eliza-
beth. Erāt aūt iuſti
ambo ante deum in
cedētes in oībꝰ mā-
datis ⁊ iuſtificatio-
nibus domini ſine q̄
rela. Et nō erat illis
filius: eo q̄ eſſet elizabeth ſterilis: ⁊ ambo pro-
ceſſiſſent in diebus ſuis. Factum eſt autem cum
ſacerdotio fungeretur ✝ zacharias in ordine vi alſ ✝ non hʒ zacharias.
cis ſue ante deum: ſecundum conſuetudinem ſa-
cerdotii: ſorte exiit vt incenſum poneret ingreſ-
ſus in templū domini. Et omnis multitudo po
puli erat orans foris hora incenſi. Apparuit au-
tem illi angelus domini ſtans a dextris altaris
incenſi. Et zacharias turbatus eſt videns et ti-
mor irruit ſuper eum. Ait autem ad illū angelus

al's ✠ oratio. Ne timeas zacharia quoniã exaudita eſt † de-
B precatio tua. Et vxor tua elizabeth pariet tibi fi-
lium ⁊ vocabis nomen eius ioannē. Et erit gau-
dium tibi ⁊ exultatio: ⁊ multi in natiuitate eius
gaudebunt. Erit enī magnus corã domino vinū
⁊ ſiceram non bibet. Et ſpiritu ſancto replebit̃
adhuc ex vtero matris ſue: ⁊ multos filiorum iſrael
conuertet ad dn̄m deum ipſorum. Et ipſe prece-
det ante illum in ſpiritu ⁊ virtute helye: vt cõuer-
al's ✠ incredibiles. tat corda patrum in filios ⁊ † incredulos ad pru-
dentiam iuſtorū: parare domino plebem perfe-
Gene. 8. b ctam. Et dixit zacharias ad angelū. Unde hoc
Judith. 13. b ſciam? Ego enim ſum ſenex ⁊ vxor mea proceſſit
in diebus ſuis. Et reſpondens angelus dixit ei.
Ego ſum gabriel qui aſto ante deū ⁊ miſſus ſum
loqui ad te: ⁊ hec tibi euãgelizare. Et ecce eris
tacens ⁊ non poteris loqui vſq; in diem quo hec
fiant: pro eo q̃ nõ credidiſti verbis meis que im-
plebuntur in tempore ſuo. Et erat plebs expe-
ctans zachariã: ⁊ mirabãtur q̃ tardaret ipſe in
C templo. Egreſſus aūt nõ poterat loqui ad illos
Et cognouerunt q̃ viſionē vidiſſet in tẽplo. Et
ipſe erat innuens illi: ⁊ permanſit mutus. Et fa-
ctum eſt vt impleti ſunt dies officij eius: abijt in
domum ſuam. Poſt hos autem dies cõcepit eli-
zabeth vxor eius: ⁊ occultabat ſe mēſibus quin-
q̃ dicens. Quia ſic fecit mihi domin⁹ in diebus
quibus reſpexit auferre opprobriū meum inter
homines. In menſe autem ſexto miſſus eſt ange-
lus gabriel a deo in ciuitatem galilee cui nomen
nazareth: ad virginē deſponſatam viro cui no-
men erat ioſeph de domo dauid: ⁊ nomen virgi-
nis Maria. Et ingreſſus angelus ad eam dixit
Aue gratia plena: dominus tecum benedicta tu
in mulieribus. Que cum audiſſet turbata eſt in
Mat. 1. e ſermone eius: et cogitabat qualis eſſet iſta ſalu-
Judith. 3. e tatio. Et ait angelus ei. Ne timeas maria inue-
niſti enim gratiam apud deum. Ecce concipies
in vtero ⁊ paries filium ⁊ vocabis nomē ei⁹ Je-
ſum. Hic erit magnus et filius altiſſimi vocabi-
Eſa. 7. e tur. Et dabit illi dominus deus ſedem dauid pa-
Mat. 1. d tris eius: et regnabit in domo iacob in eternum
mich. 4. e et regni eius non erit finis. Dixit autem maria
D ad angelum. Quomodo fiet iſtud: quoniam vi-
Eb. 6. d rum non cognoſco? Et reſpondens angelus di-
xit ei. Spiritus ſanct⁹ ſuperueniet in te ⁊ virtus
altiſſimi obumbrabit tibi. Ideoq; ⁊ quod naſce-
tur ex te ſanctum vocabitur filius dei. Et ecce
elizabeth cognata tua: et ipſa concepit filium in
ſenectute ſua. Et hic menſis eſt ſextus illi q̃ vo-
catur ſterilis: quia nõ erit impoſſibile apud deū
omne verbum. Dixit autem maria. Ecce ancilla
domini: fiat mihi ſecundū verbum tuum. Et diſ-
ceſſit ab illa angelus. Exurgens autem maria in
diebus illis abijt in montana cum feſtinatione
in ciuitatē iuda: et intrauit in domum zacharie
et ſalutauit elizabet. Et factum eſt vt audiuit ſa-
lutationem Marie elizabeth. exultauit infans
in vtero eius. Et repleta eſt ſpiritu ſancto eliza-
beth: et exclamauit voce magna et dixit. Bene-
dicta tu inter † mulieres: ⁊ benedictus fructus
al's ✠ in mulieribus. ventris tui. Et vnde hoc mihi: vt veniat mater
Judith. 5. d domini mei ad me? Ecce enī vt facta eſt vox ſa-
E lutationis tue in auribus meis: exultauit in gau-
dio infans in vtero meo. Et beata que credidi-
ſti: quoniam perficientur ea que dicta ſunt tibi
a dn̄o. Et ait maria. Magnificat anima mea do-
minum. Et exultauit ſpiritus meus in deo ſalu-
tari meo. Quia reſpexit humilitatem ancille ſue
ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes ge-
nerationes. Quia fecit mihi magna qui potens
eſt: et ſanctum nomen eius. Et miſericordia ei⁹
a progenie † ⁊ progenies: timentibus eum. Fe- al's ✠ in p̄genies
cit potentiam in brachio ſuo: diſperſit ſuperbos
mente cordis ſui. Depoſuit potentes de ſede: et
exaltauit humiles. Eſurientes impleuit bonis ⁊
diuites dimiſit inanes. Suſcepit iſrael puerum
ſuum † memorari miſericordie ſue. Sicut locu- al's ✠ recordat⁹
tus eſt ad patres noſtros abraam et ſemini eius al's ✠ vſq; in ſeculum.
† in ſecula. Manſit autem maria cum illa quaſi
menſibus tribus: et reuerſa eſt in domum ſuam.
Elizabeth autem impletum eſt tempus parien-
di: et peperit filium. Et audierūt vicini ⁊ cogna-
ti eius: quia magnificauit dominus miſericor- F
diam ſuam cum illa et congratulabãtur ei. Et fa-
ctum eſt in die octauo venerunt circūcidere pue-
rum: ⁊ vocabant eum nomine patris ſui zacha-
riam. Et reſpondens mater eius dixit. Nequa-
quam: ſed vocabitur ioannes. Et dixerunt ad il-
lam. Quia nemo eſt in cognatione tua: qui vo-
cetur hoc nomine. Innuebant autem patri eius.
quem vellet vocari eum. Et poſtulans pugilla-
rem ſcripſit dicens. Joãnes eſt nomen eius. Et
mirati ſunt vniuerſi. Apertum eſt autem ilico os
eius et lingua eius: et loquebatur benedicens
deum. Et factus eſt timor ſuper omnes vicinos
eorum: et ſuper omnia montana iudee: diuulga-
bantur omnia verba hec. Et poſuerunt omnes
qui audierunt in corde ſuo dicentes. Quis pu-
tas puer iſte erit? Etenim manus domini erat G.
cum illo. Et Zacharias pater eius repletus eſt
ſpiritu ſancto: et prophetauit dicens. Benedi-
ctus dominus deus iſrael: quia viſitauit et fecit
redemptionem plebis ſue. Et erexit cornu ſalu-
tis nobis: in domo dauid pueri ſui. Sicut locu-
tus eſt per os ſanctorum: qui a ſeculo ſunt p̄phe-
tarum eius. Salutem ex inimicis noſtris et de
manu omnium qui oderunt nos. Ad faciendam
miſericordiam cum patribus noſtris: et memo-
rari teſtamenti ſui ſancti. Juſiurandum quod iu-
rauit ad abraam patrem noſtrum: daturum ſe no-
bis. Ut ſine timore de manu inimicorum noſtro-
rum liberati: ſeruiamus illi. In ſanctitate et iu-
ſtitia coram ipſo: omnibus diebus noſtris. Et
tu puer propheta altiſſimi vocaberis: preibis
enim ante faciem domini parare vias eius. Ad
dandam ſcientiam ſalutis plebi eius: in remiſſio-
nem peccatorum eorum. Per viſcera miſericor-
die dei noſtri: in quibus viſitauit nos oriens ex De pe. diſtin. 5. c. adhuc.
alto. Illuminare his qui in tenebris et in vmbra
mortis ſedent ad dirigendos pedes noſtros in 1. reg. 2. g.
viam pacis. Puer autem creſcebat et conforta-
batur ſpiritu: et erat in deſertis vſq; ad diē oſtē-
ſionis ſue ad iſrael.

Capituli ii Summarium. Edictum Auguſti
vt deſcriberetur orbis. Maria peperit filium
ſuum primogenitum. Angelus natiuitatem chri-
ſti paſtoribus nunciauit: et paſtores dicebant
adinuicem. Tranſeamus vſque bethleem: ieſus
circunciditur. Symeon accepit Jeſum in vlnas
ſuas dicens. Nunc dimittis ⁊c. Symeon dixit
Marie: ecce poſitus eſt hic in ruinam ⁊c. Et an-
na propheteſſa ſuperueniens confitebatur do-
mino: et

mino: ⁊ loquebatur de illo omnibꝰ qui expecta-
bant redemptionem iſrael. Jeſus inuentus in me
dio doctorum: ⁊ qđ ſubditꝰ erat marie ⁊ ioſeph.

Capitulum.II.

A Factum eſt autem in diebus illis exijt
edictum a ceſare auguſto vt deſcribe
retꝰ vniuerſus orbis. Hec deſcriptio
prima facta eſt a preſide ſyrie cyrino.
Et ibant omnes vt profiterentur: ſinguli in ſuam
ciuitatem. Aſcendit aũt ⁊ ioſeph a galilea de ci-
uitate nazareth in iudeã ciuitatẽ dauid que vo-
catur bethleẽ eo ꝙ eſſet de domo ⁊ familia da-
uid: vt profiteretur cum maria deſponſata ſibi
vxore pregnante. [a] Factum eſt autem cũ eſſent
alſ. ✝ marie. ibi: impleti ſunt dies † vt pareret. Et peperit fi-
Mat. 1. c. 2. a. lium ſuum primogenitum: et pannis eum inuol-
alſ. ✝ preſepe. uit: [b] et reclinauit eum in † preſepio: quia nõ erat
B ei locus in diuerſorio. Et paſtores erant in re-
gione eadem vigilantes ⁊ cuſtodientes vigilias
noctis ſuper gregem ſuum. Et ecce angelus do
mini ſtetit iuxta illos: et claritas dei circunfulſit
illos: Et timuerũt timore magno. Et dixit illis
angelus. Nolite timere. Ecce eñ † euangelizo
alſ. ✝ annũcio † vobis gaudium magnum quod erit omni po-
alſ. ✝ nobis. pulo: q2 natus eſt vobis † hodie ſaluator: q̃ eſt
alſ. ✝ nõ hꝫ hodie. chriſtus dominus in ciuitate dauid. Et hoc vo-
bis ſignum. Jnuenietis infantem pannis inuolu
alſ. ✝ preſepe tum ⁊ poſitum in † preſepio. Et ſubito facta eſt
cum angelo multitudo militie celeſtis: laudan-
tium deum ⁊ dicentiũ. Gloria in altiſſimis deo
et in terra pax hominibus bone voluntatis. Et
factum eſt vt diſceſſerunt ab eis angeli in celum
C paſtores loquebantur adinuicem. Tranſeamus
vſq; bethleem: ⁊ videamus hoc verbũ quod fa-
ctum eſt: quod fecit dominus et oſtendit nobis
Et venerunt feſtinantes: et inuenerunt Mariã
alſ. ✝ preſepe. et ioſeph et infantẽ poſitũ in † preſepio. Uiden-
tes autem cognouerunt de verbo quod dictum
erat illis de puero hoc. Et omnes qui audierũt
mirati ſunt ⁊ de his que dicta erant a paſtoribꝰ
Jnfra eodem ad ipſos. Maria autem conſeruabat omnia ver
ba hec conferẽs in corde ſuo. Et reuerſi ſunt pa
ſtores glorificantes ⁊ laudantes deum in omni-
bus que audierant et viderant: ſicut dictum eſt
ad illos. Et poſtq̃ conſummati ſunt dies octo:
alſ. ✝ nomẽ hꝫ puer. vt circunciderentur † puer vocatũ eſt nomen eiꝰ
D ieſus. Quod vocatũ eſt ab angelo priuſq̃ in vte
Exo. 34. c. ro cõciperetur. Et poſtq̃ impleti ſunt dies pur
gationis eius ſm legem moyſi tulerunt illum in
hieruſalem vt ſiſterent eũ domino. ſicut ſcriptuꝫ
eſt in lege domini: quia: omne maſculinum ada-
periẽs vuluam ſanctum domino vocabitur. Et
vt darent hoſtiam ſm quod dictũ eſt in lege do-
mini: par turturum aut duos pullos columba-
rum. Et ecce homo erat in hieruſalẽ cui nomẽ
Symeon. Et homo iſte iuſtus et timoratus ex-
pectans conſolationem iſrael: ⁊ ſpirituſſanctus
erat in eo. Et reſpõſum acceperat ſymeon a ſpi-
rituſancto: non viſurum ſe mortem niſi prius vi-
deret chriſtum domini. Et venit in ſpiritu in tẽ-
E plum. Et cum inducerent puerum ieſum paren-
tes eius vt facerent ſecundum conſuetudinẽ le-
gis pro eo et ipſe accepit euꝫ in vlnas ſuas ⁊ be-
nedixit deum et dixit. Nũc dimittis ſeruuꝫ tuuꝫ
domine: ſecundum verbum tuum in pace. Quia
viderunt oculi mei: ſalutare tuum. Quod para-
ſti ante faciem omnium populorum. Lumen ad
reuelationem gentium: ⁊ gloriam plebis tue iſ-
rael. Et erant pater eius ⁊ mater eius mirãtes
ſuper his que dicebantur de illo. Et benedixit
illis ſymeõ: ⁊ dixit ad mariam matrem eius. Ec-
ce poſitus eſt hic in ruinam: ⁊ in reſurrectionem Zach. 14. a
multorum in iſrael: et in ſignum cui contradicet
Et tuam ipſius animam pertranſibit gladius:
vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes.
Et erat anna propheteſſa filia phanuel de tribu
aſer. Hec proceſſerat in diebus multis: et vixe-
rat cum viro ſuo annis ſeptem a virginitate ſua
Et hec vidua vſq; ad annos octoginta quatuor F
que non diſcedebat de templo ieiunijs et † obſe alſ. ✝ orationibus
crationibꝰ ſeruiens nocte ac die. Et hec ipſa ho
ra ſuperueniens confitebatur domino: ⁊ loque-
batur de illo omnibus qui expectabant redem-
ptionem † iſrael. Et vt perfecerũt omnia ſecun-
dum legem domini: reuerſi ſunt in galileam in ci alſ. ✝ hieruſalẽ
uitatem ſuam nazareth. Puer autem creſcebat
et confortabatur plenus ſapientia: ⁊ gratia dei
erat in illo. Et ibant parentes eius per omnes
annos in hieruſalem in die ſolemni paſche. Et
cum factus eſſet annorum duodecim: aſcenden-
tibus illis hieroſolymam ſecundum conſuetudi
nem diei feſti: conſummatiſq; diebus cum redi-
rent remanſit puer Jeſus in hieruſalem: et non
cognouerunt parentes eius. Exiſtimantes autẽ
illuꝫ eſſe in comitatu venerunt iter diei: et requi
rebant eum inter cognatos ⁊ notos. Et non in
uenientes regreſſi ſunt in hieruſalem requiren- G
tes eum. Et factum eſt poſt triduum: inuenerũt Mat. 7. b Mar. 1. c
illum in templo ſedentem in medio doctorũ: au-
dientem illos et interrogantes eos. [c] Stupebãt
autem omnes qui eum audiebant ſuper pruden- [c] 4 II
tia et reſponſis eius. Et videntes admirati ſunt Jnfra. 18. f
[d] Et dixit mater eius ad illuꝫ. Fili quid feciſti no [d] 5 X
bis ſic. Ecce pater tuus et ego dolentes quere-
bamꝰ te. Et ait ad illos. Quid eſt quod me que-
rebatis: Neſciebatis quia in his que patris mei
ſunt oportet me eſſe: Et ipſi nõ intellexerũt ver
bum quod locutus eſt ad eos. Et deſcendit cuꝫ
eis et venit nazareth: et erat ſubditꝰ illis. Et ma
ter eiꝰ cõſeruabat omnia verba hec in corde ſuo.
Et ieſus proficiebat ſapientia et etate et gratia Supra eodem 1. Reg. 2. a
apud deum et homines.

Capituli Summariũ. Joannes predicabat
baptiſmum penitentie: dicit turbis. Genimina
viperarum ⁊c. facite fructus dignos penitentie
⁊c. poteſt deus de lapidibus iſtis ſuſcitare ⁊c.
Joannes turbis dicit et publicanis ⁊ militibus
quid agere debeant: dicẽs venit fortior me cuiꝰ
ventilabrum in manu. Joannes corripit herodẽ
et baptizat ieſum: celuꝫ aperitur: vox patris au-
ditur. Jeſus erat incipiens quaſi annorũ trigin-
ta vt putabatur filius ioſeph qui fuit heli ⁊c.

Capitulum.III. A

Anno [a] autem quintodecimo impe
rij tyberij ceſaris procurante pon [a] 6 III
tio pylato iudeam: tetrarcha autẽ
galilee herode: philippo aũt fra-
tre eius tetrarcha iturce ⁊ traco-
nitidis regionis: ⁊ lyſania abiline tetrarcha ſub Mat. 3. a
principibus ſacerdotum anna et caypha: factũ Mar. 1. a Joan. 3. a
eſt verbum domini ſuper Joannem zacharie fi-
lium in deſerto. [b] Et venit in omnem regionem [b] 7 I
iordanis predicans baptiſmum penitentie in re

Eſa.40.a. miſſionē peccatorū: ſicut ſcriptum eſt in libro ſer
Mar.1.a. Mat.3.a. monum eſaie prophete. Vox clamātis in deſer-
Joan.1.c. to. Parate viam domini: rectas facite ſemitas
B eius. Omnis vallis implebitur: ⁊ omnis mons
⁊ collis humiliabitur. Et erunt praua indirecta
et aſpera in vias planas: et videbit omnis caro
8 V Mat.3.b ſalutare dei. [c] Dicebat ergo ad turbas . que ex-
ibebant vt baptizarētur ab ipſo. Genimina vi
perarum: quis oſtendet vobis fugere a ventu-
ra ira? Facite ergo fructus dignos penitentie:
⁊ ne ceperitis dicere patrem habemus abraam
Mat.3.c.⁊.7.c. Dico eñi vobis: qꝛ potens eſt deus de lapidibꝰ
iſtis ſuſcitare filios abrae. Jam enim ſecuris ad
radicem arboris poſita eſt. Omnis ergo arbor
non faciēs fructū bonum excidetur et in ignem
mittetur. [d] Et interrogabant eum turbe dicen-
tes. Quid ergo faciemus? Reſpondens autem
9 X C dicebat illis. Qui hꝫ duas tunicas det nō habē
23.q.1.c.parat⁹. ti: ⁊ qui habet eſcas ſimiliter faciat. Venerūt au
⁊.c.quid culpaſ. tem et publicani vt baptizarentur: et dixerūt ad
⁊.c.militare. illum. Magiſter quid faciemus? At ille dixit ad
eos. Nihil amplius ꝙ quod conſtitutum eſt vo
bis faciatis. Interrogabant autem eum ⁊ mili-
tes dicentes. Quid faciemus ⁊ nos? Et ait illis
Neminē concutiatis: neqꝫ calūniā faciatis: ⁊ cō
tenti eſtote ſtipendijs veſtris. Exiſtimāte autē
populo ⁊ cogitantibus omnibꝰ in cordibꝰ ſuis
10 I Mat.3.c de Joanne ne forte ipſe eſſet chriſtus: reſpondit
Mar.1.a joannes dicens omnibus. [e] Ego quidē aqua ba
Joan.1.d ptizo vos: veniet autem fortior me poſt me: cu-
Mat.3.c ius non ſum dignus ſoluere corrigiā calciamen-
D torum eius ipſe vos baptizabit in ſpirituſancto
11 V al's ✠ pmūdabit et igni. [f] Cuius ventilabrum in manu eius: et †
Mat.14.a purgabit aream ſuam: et congregabit triticum
Mar.6.c in horreum ſuum: paleas aūt cōburet igni inex-
12 II tinguibili. Multa quidem ⁊ alia exhortans euā
gelizabat populo. [g] Herodes autem tetarcha
cum corriperetur ab illo de Herodiade vxore
al's ✠ eum. fratris ſui: et de omnibus malis que fecit hero-
Mat.3.d des adiecit et ſuper hoc omnia. et incluſit † ioā-
13 I Joan.1.a nem in carcerem. [h] Factum eſt autem cū bapti-
E zaretur omnis populus ⁊ ieſu baptizato ⁊ orā-
14 III te: apertum eſt celum ⁊ deſcendit ſpirituſſanctꝰ
corporali ſpecie ſicut colūba in ipſum. Et vox de
al's ✠ cōplacuit celo facta eſt. Tu es filius meus dilectus in te †
Mat.1.a. cōplacui mihi. [i] Et ipſe ieſus erat incipiens qua
ſi annorum triginta vt putabatur filius ioſeph:
qui fuit heli: qui fuit mathat: qui fuit leui: ꝙ fuit
melchi: qui fuit iamne: qui fuit Joſeph: qui fuit
mathathie: qui fuit amos: ꝙ fuit naū: qui fuit he-
li: ꝙ fuit nage: qui fuit maath: qui fuit matathie:
F qui fuit ſemei: qui fuit Joſeph: qui fuit iuda: qui
fuit ioanna: qui fuit reza: qui fuit zorobabel: qui
fuit ſalathiel: qui fuit neri: qui fuit melchi: ꝙ fuit
addi: qui fuit choſan: qui fuit helmadaz: qui fuit
her: qui fuit Jeſu: qui fuit eliezer: qui fuit iorim
qui fuit mathat: qui fuit leui: qui fuit ſymeō: qui
fuit iuda: qui fuit ioſeph: qui fuit iona: ꝙ fuit he-
G liachim: qui fuit melcha: qui fuit menna: qui fuit
mathata: qui fuit nathan: qui fuit dauid: ꝙ fuit
ieſſe: qui fuit obeth: qui fuit booz: qui fuit ſalmō:
qui fuit naaſon: qui fuit aminadab: qui fuit aram
qui fuit eſron. qui fuit phares: qui fuit iude: qui
al's ✠ abraam. fuit iacob: qui fuit yſaac: qui fuit † abrae: qui fuit
al's ✠ ſeruch. thare: qui fuit nachor: qui fuit † ſaruch: qui fuit
ragau: qui fuit phalech: qui fuit heber: qui fuit
ſale: qui fuit chaynaz: qui fuit arphaxat: qui fuit
ſem: qui fuit noe: qui fuit lamech: qui fuit mathu
ſalem: qui fuit enoch: qui fuit iareth: qui fuit ma
laleel: qui fuit chaynam: qui fuit enos: qui fuit
ſeth: qui fuit adam qui fuit dei.

¶ Capituli Summarium. Jeſus plenus ſpiri-
tuſancto regreſſus eſt a iordane ieiunans qua-
draginta diebus eſuriit: et tētatur a diabolo: cō
ſummata tentatione diabolꝰ receſſit ab eo: vſqꝫ
ad tempus. Jeſus regreſſus in virtute ſpiritus
in galileam: et fama exijt per vniuerſaꝫ regionē
de illo venit nazaret: et intrauit ſynagogam ⁊ le
git in libro eſaie prophete. Spiritus domini ⁊c.
omnes teſtimonium dabant: illi dicebant: quia
filiꝰ ioſeph eſt: ieſus dixit. Nemo propheta ac-
ceptus eſt in patria ſua: dixit heliā miſſum cum
fames eſſet in ſarepta ad viduam: et helyſeuꝫ cu
raſſe a lepra naamam ſyrum. Eijcitur de ciuitate
ieſus: et ducitur vſqꝫ ad ſupercilium montis vt
precipitetur: demonium eijcit ieſus ab homine:
ſocrum ſymonis curat: et alios curat manus im
ponens: demones clamabāt cum exirēt. Tu es
filius dei: et increpans nō ſinebat eos loqui: di-
xit opꝫ me euangelizare regnum dei.

Capitulum. IIII.

A

Jeſus [a] aūt plenꝰ ſpirituſctō egreſ- al's ✠ in deſertū a ſpiritu. 15 II
ſus eſt a iordane. Et agebat̃ i † ſpi Mat.4.a
ritu in deſerto diebus quadraginta Mar.1.b 16
⁊ tētabat̃ a diabolo. [b] Et nihil man Deute.8.a V
ducauit in diebꝰ illis. Et cōſumma
tis illis eſuriit. Dixit aūt illi diabolus. Si filius
dei es: dic lapidi huic vt panis fiat. Et reſpōdit
ad illū ieſus. Scriptum eſt: qꝛ nō in pane ſolo vi
uit homo: ſed in omni verbo dei. Et duxit illum
diabolus in montem excelſum et oſtēdit illi om-
nia regna orbis terre in momento temporis et
ait illi. Tibi dabo poteſtatem hanc vniuerſam ⁊
gloriam illorum quia mihi tradita ſunt: ⁊ cui vo al's ✠ nō hꝫ p-
lo do illa. Tu ergo ſi procidens † adoraueris co cidens.
ram me erunt tua omnia. Et reſpondens Jeſus B
dixit illi. Scriptum eſt. Dominum deum tuum Deute.6.c.
adorabis. et illi ſoli ſerui es. Et duxit eū in hieru al's ✠ pinnaculū
ſalem: et ſtatuit eum ſuper † pinnam templi: et Mat.4.a
dixit illi. Si filius dei es: mitte te hinc deorſum. Ps.90.
Scriptum eſt enim quod angelis ſuis: manda-
uit de te vt conſeruent te et quia in manibus tol
lent te ne forte offendas ad lapidem pedem tuū
Et reſpondens ieſus ait illi. Dictum eſt. Nō ten
tabis dominum deum tuum. Et cōſummata om Deut.6.c
ni tētatione: diabolus receſſit ab illo vſqꝫ ad tē- Mat.4.d. 17 I
pus. [c] Et regreſſus eſt ieſus in virtute ſpiritus in Mar.1.a
galileam: et fama exijt per vniuerſam regionem Joan.6.a
de illo. Et ipſe docebat in ſynagogis eorū: ⁊ ma C
gnificabatur ab omnibus. [b] Et venit nazareth: Mar.13.g 18
vbi erat nutritus et intrauit ſecundum conſue- Eſa.61.a X
dinem ſuam die ſabbati in ſynagogam et ſurre-
xit legere. Et traditus eſt illi liber eſaie prophe
te. Et vt reuoluit librum inuenit locum vbi ſcri- al's ✠ eorꝫ.
ptum erat. Spiritus domini ſuper me: † pro-
pter quod vnxit me euangelizare pauperibus:
miſit me ſanare contritos corde: predicare ca-
ptiuis remiſſionem: et cecis viſum: dimittere cō
fractos in remiſſionem: predicare annum domi
ni acceptum et diem retributionis. Et cum pli-
caſſet librum reddidit miniſtro ⁊ ſedit. Et om- D
nium in

nium in ſynagoga oculi erant intẽdentes in eum
Cepit aũt dicere ad illos: q: hodie impleta eſt
19 Mar.6.a hec ſcriptura in auribus veſtris.[e] Et omnes te-
I Joan.4.f. ſtimonium illi dabant et mirabantur in verbis
20 Mat.13.g Joan.6.c gratie que procedebant de ore ipſi⁹: et dicebãt.
X Mat.13.g Nonne hic eſt filius ioſeph? Et ait illis.[f] Utiq; di
21 Mar.6.a. Joan.4.f cetis mihi hanc ſimilitudinem. Medice cura te
I 3.reg.17.b. ipſum:† Quanta audiuimus facta in caphar-
als + dixerunt Phariſei ad Jeſum hic. naum: fac et hic in patria tua. Ait autem.[g] Amen
22 dico vobis: quia nemo propheta acceptus eſt
X in patria ſua.[h] In veritate dico vobis: multe vi-
due erant in diebus helie in iſrael quando clau-
ſum eſt celum annis tribus et menſibus ſex cum
facta eſſet fames magna in omni terra: et ad nul-
lam illarum miſſus eſt helias niſi in ſarepta ſy-
E donie ad mulierem viduã. Et multi leproſi erãt
4.reg.4.d in iſrael ſub heliſeo propheta: et nemo eorũ mũ-
datus eſt niſi naaman ſyrus. Et repleti ſunt om-
nes in ſynagoga ira hec audientes. Et ſurrexe-
runt et eiecerunt illum extra ciuitatem: et duxe-
runt illum vſq; ad ſuperciliũ montis ſuper quez
ciuitas illorum erat edificata: vt precipitarent
eum. Ipſe autem tranſiens per medium illorum
II ibat.[i] Et deſcendit in capharnaum ciuitatẽ ga-
Mat.17.d. lilee: ibiq; docebat illos ſabbatis.[k] Et ſtupebãt
Mar.6.c in doctrina eius: quia in poteſtate erat ſermo ip-
ſius.[l] Et in ſynagoga erat homo habens demo-
III F nium immundum: et exclamauit voce magna di-
als + qui. cens. Sine: quid nobis et tibi Jeſu nazarene?
als + ei vel eũ. Uenisti perdere nos. Scio te † quia ſis ſanctus
dei. Et increpauit illum ieſus dicens. Obmute-
Mar.1.c ſce: et exi ab eo. Et cum proieciſſet illud demo-
G nium in medium: exijt ab illo nihilq; † illum no-
cuit. Et factus eſt pauor in omnib⁹ et colloque-
bantur adinuicem dicentes. Quod eſt hoc ver-
bum: quia in poteſtate et virtute imperat immũ
Mar.1.e dis ſpiritibus et exeunt? Et diuulgabatur fama
II de illo in omnem locum regionis.[m] Surgẽs au-
tem ieſus de ſynagoga intrauit domuz Symo-
nis. Socrus autem Symonis tenebatur ma-
gnis febribus. Et rogauerunt illum pro ea. Et
ſtans ſuper illam imperauit febri et dimiſit illaz
At continuo ſurgens miniſtrabat illis. Cum au-
tem ſol occidiſſet omnes qui habebãt infirmos
varijs languoribus ducebant illos ad eum. At
als + omnes. ille ſingulis manus imponens curabat † eos.[n]
II Mar.3.b Exibant autẽ demonia a multis clamantia et di
centia: quia tu es filius dei. Et increpans non ſi
III nebat ea loqui: quia ſciebant ipſum eſſe chriſtuz
[o] Facta autem die egreſſus ibat in deſertum lo-
cũ et turbe requirebãt eum. Et veneruntvſq; ad
ipſum: et detinebant illum ne diſcederet ab eis.
Quibus ille ait. Quia et alijs ciuitatibus opor
tet me euangelizare regnum dei: quia ideo miſ-
ſus ſum. Et erat predicans in ſynagogis galilee

Capituli Summarium. Cuz turbe irruerẽt
ad eum vt audirent verbum dei aſcendit nauem
petri: docebat de nauicula turbas: Jeſus dixit
petro: duc in altum et laxate retia veſtra in captu
ram: hoc facto concluſerunt piſcium multitudi-
nem: et rete eorum rumpebatur quod cum vide
ret petrus dixit. exi a me quia peccator ſum do-
mine: dixit petro ex hoc eris homines capiens
leproſum mundat: et paralyticum curat: dicit le-
ui ſedenti ad theloneuz. Sequere me: et fecit le-
ui conuiuium: phariſei murmurabant: et ieſus di

cit. Non egent qui ſani ſunt medico etc. phariſei
dicunt ieſu: quare diſcipuli ioannis ieiunant fre
quenter. Poſt hec ieſus dicit ſimilitudinem de
commiſſura veſtimenti noui: et nemo mittit vi-
num nouum in vtres veteres.

Capitulum. V.

Actũ[a] eſt A Mar.4.a [a]29 X
autem cũ
turbe ir-
ruerent in
eum vt audirent ver
bũ dei: et ipſe ſtabat
ſecus ſtagnum: gene
ſareth. Et vidit duas
naues ſtantes ſecus
ſtagnum: piſcatores
autem deſcenderant
et lauabãt retia. Aſcẽ
dens autem in vnam
nauim que erat Sy 24.q.1.c.nõ turbatur.
monis: rogauit eum
a terra reducere puſillum. Et ſedẽs docebat de B
nauicula turbas.[b] Ut ceſſauit autez loqui: dixit [b]30 IX
ad ſymonem. Duc in altũ: et laxate retia veſtra
in capturam. Et reſpondens Symon dixit illi.
Preceptor per totam noctem laborantes nihil
cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete. Et cũ
hoc feciſſent concluſerunt piſcium multitudinez
copioſam. Rumpebatur autem rete eorum. Et
annuerunt ſocijs qui erant in alia naui: vt veni-
rent et adiuuarent eos. Et venerunt et impleue als + nõ habet pene.
runt ambas nauiculas: ita vt † pene mergeren-
tur.[c] Quod cum videret ſymon petrus: procidit [c]31
ad genua ieſu dicens. Exi a me domine: quia ho X
mo peccator ſuz. Stupor enĩ circundederat euz
et omnes qui cum illo erant in captura piſcium
quam ceperant. Similiter autem iacobuz et ioã
nem filios zebedei: qui erant ſocij ſymonis.[d] Et Mat.4.c [d]32 II
ait ad ſymonem ieſus. Noli timere: ex hoc iam Mar.1.c
homines eris capiens. Et ſubductis ad terram C [e]33 II
nauibus: relictis omnibus ſecuti ſunt eum.[e] Et
factum eſt cum † eſſet in vna ciuitatum: ecce vir als + veniſſet in vnam.
plenus lepra et videns ieſum et procidens in fa Mat.8.a.
ciem ſuam rogauit euz dicens. Dñe ſi vis potes Mar.1.d
me mundare. Et extendens manum tetigit eum
ieſus dicens. Uolo mundare. Et cõfeſtim lepra
diſceſſit ab illo. Et ipſe precepit illi vt nemini di
ceret: ſed vade oſtende te ſacerdoti: et offer pro
emundatione tua ſicut precepit moyſes in teſti-
nium illis.[f] Perambulabat autez magis ſermo [f]34
de illo et conueniebant turbe multe vt audirent I
et curarentur ab infirmitatibus ſuis.[g] Ipſe au- Mat.4.d. [g]35
tẽ ſecedebat in deſertum et orabat.[h] Et factum Mar.1.e. II
eſt in vna dierum et ipſe ſedebat docẽs. Et erãt Joan.6.a Mat.14.c. [h]36
phariſei ſedentes et legis doctores qui venerãt Mar.6.f II
ex omni caſtello galilee et iudee et hieruſalem et D
virtus domini erat ad ſanandum eos.[i] Et ecce Mar.9.a Mar.2.a [i]37
viri portantes in lecto hominem qui erat para- Joan.5.a. I
lyticus: et querebant eum inferre et ponere an-
te eum. Et non inuenientes qua parte illum in-
ferrent pre turba: aſcenderunt ſupra tectum: et
per tegulas ſubmiſerunt eum cum lecto in me- Mat.9.a.
dium ante ieſum. Quorum fidem vt vidit: dixit.
Homo remittuntur tibi peccata tua. Et cepe-
runt cogitare ſcribe et phariſei dicentes. Quis
eſt hic qui loquitur blaſphemias? Quis poteſt
dimittere peccata niſi ſolus deus? At cognouit

autem ieſus cogitationes eorum reſpondens di
xit ad illos. Quid cogitatis mala in cordib⁹ ve-
ſtris? Quid eſt facilius dicere dimittuntur tibi
peccata: an dicere: ſurge et ambula? Ut aūt ſcia
Mat.9.a tis quia filius hominis habet poteſtatē in ter
Mar.2.b ra dimittendi peccata: ait paralytico. Tibi di-
Joan.5.b als ✝ grabatum co ſurge: tolle † lectum tuum ⁊ † vade in domū
als ✝ ⁊ ambula tuā. Et confeſtim conſurgens corā illis tulit le
F ctum in quo iacebat: et abijt in domum ſuā ma-
Mat.9.d. gnificans deum. Et ſtupor apprehendit omnes
Mat.2.a. et magnificabant deum. Et repleti ſunt timore
dicentes: quia vidim⁹ mirabilia hodie. [k] Et poſt
38 hec exijt: et vidit publicanum nomine leui ſeden
II tem ad theloneum: ⁊ ait illi. Sequere me. Et re
39 lictis omnibus ſurgens ſecutus eſt eum. [l] Et fe-
II cit ei conuiuium magnū leui in domo ſua: ⁊ erat
als ✝ murmurauerunt. turba multa publicanorum et aliorum qui cū il-
Mat.9.b lis erant diſcumbentes. Et † murmurabāt pha
Mar.2.c riſei ⁊ ſcribe eorum dicētes ad diſcipulos eius.
21.q.4.c.infideles. Quare cum publicanis et peccatoribus man-
ducatis et bibitis. [m] Et reſpondens ieſus dixit
40 2.q.1.c.vltimo. ad illos. Non egent qui ſani ſunt medico: ſz qui
II Mat.2.b Mat.9.c. male habent. Non enim veni vocare iuſtos ſed
mat.9.b peccatores ad penitentiam. At illi dixerunt ad
mar.2.c. eum. Quare diſcipuli ioannis ieiunant frequen-
B ter et obſecrationes faciunt ſimiliter et phari-
ſeorum: tui autem edunt et bibunt. Quibus ipſe
ait. Nunquid poteſtis filios ſponſi dum cum il-
lis eſt ſponſus facere ieiunare? Venient aūt dies
cum ablatus fuerit ab illis ſponſus: tunc ieiuna-
bunt in illis diebus. Dicebat autem et ſimilitu-
mar.2.c. dinem ad illos: quia nemo commiſſuram a nouo
mar.2.d veſtimento mittit in veſtimētum vetus alioquin
et nouum rumpit: et veteri non conuenit commiſ
ſura a nouo. Et nemo mittit vinum nouū in vtres
veteres: alioquin rumpit vinum nouum vtres ⁊
ipſum effundetur et vtres peribunt. Sed vinū
nouum in vtres nouos mittendum eſt: et vtraq;
conſeruantur. Et nemo bibēs vetus ſtatim vult
nouum: dicit enim vetus melius eſt.

Capituli Summarium. Diſcipuli ſabbato ſpicas vellūt: Jeſus dicit ꝙ dauid in domo dei: panes propoſitionis ſumpſit. Manum aridam habentē curat apoſtolos eligit in monte in loco cāpeſtri multos curat: a lāguorib⁹ q2 virtus ⁊c. Octo beatitudines: poſt hoc dixit. Ve vobis diuitib⁹ ve vobis ⁊c. Dicit. Diligite inimicos veſtros. Qui te percuſſit in maxillam prebe ⁊c. et omni petenti te tribue: prout vultis vt faciāt vobis homines ⁊c. Si diligitis eos qui vos diligunt: que vobis gratia eſt? Mutuū date: nihil inde ſperantes. Eſtote miſericordes: nolite iudicare eadem menſura qua ⁊c. Nūquid poteſt cecus cecum ducere? non eſt diſcipulus ſuper magiſtrum. Eijce primo trabem. Unaqueq; arbor de fructu ſuo cognoſcitur. Qui audit ſermones et non facit cui ſimilis eſt.

Capitulum. VI.

41 A Factum [a] eſt autem in ſabbato ſecundo
II mat.12.a primo cum tranſiret per ſata vellebāt
mar.2.d diſcipuli eius ſpicas: et manducabāt
mat.12.a confricantes manibus. Quidam au-
mar.2.d tem phariſeorum dicebāt illis. Quid facitis qđ
1.reg.12.b non licet in ſabbatis? Et reſpondens Jeſus ad
mat.12.a mar.2.d. eos dixit. Nec hoc legiſtis quod fecit dauid cū
als ✝ eſurierit. † eſuriret ipſe et qui cū illo erant: quomodo in-
trauit in domū dei ⁊ panes propoſitiōis ſumpſit
et manducauit: et dedit his qui cum ipſo erant:
quos non licebat manducare niſi tantum ſacer-
dotibus: ⁊ dicebat illis: quia dominus eſt filius mat.12.a
hominis etiam ſabbati. [b] Factum eſt autem ⁊ in mar.2.d 42
alio ſabbato. vt intraret in ſynagogam ⁊ doce- B II
ret. Et erat ibi homo: et manus ei⁹ dextera erat mat.12.a
arida. Obſeruabant autem ſcribe et phariſei ſi mar.3.a
in ſabbato curaret vt inuenirent vnde accuſarēt mat.12.a
eum. Ipſe vero ſciebat cogitationes eorum et mar.3.a Infra.14.a
ait homini qui habebat manum aridam. Sur-
ge et ſta in medium. Et ſurgens ſtetit. Ait autē
ad illos Jeſus. Interrogo vos ſi licet ſabbatis
benefacere an male: animam ſaluā facere an per
dere. Et circumſpectis omnibus dixit homini.
Extende manum tuam. Et extendit: et reſtituta Mat.14.a.
eſt manus eius. Ipſi autem repleti ſunt inſipien 27.q.2.c.plerunque 43
tia: et colloquebantur adinuicem quidnam face II
rent de Jeſu. [c] Factum eſt autem in illis diebus mat.10.c mar.3.b
exijt in montem orare: et erat pernoctans in ora act.1.b 44
tione dei. [d] Et cum dies factus eſſet vocauit di- C
ſcipulos ſuos: et elegit duodecim ex ipſis quos et
apoſtolos nominauit: ſymonem quem cognomi
nauit petrum: et andream fratrem eius: iacobū
et ioannem: philippum et bartholomeum: mat-
theum et thomam. iacobum alphei et ſymonem
qui vocatur zelotes: iudam iacobi et iudam ſca-
rioth qui fuit proditor. [e] Et deſcendens cū illis 45
de monte ſtetit in loco campeſtri: et turba diſci-
pulorū eius: et multitudo copioſa plebis ab om-
ni iudea et hieruſalem: et maritima et tyri ⁊ ſydo
nis qui venerant vt audirent eum et ſanarentur
a languoribus ſuis. Et qui vexabantur a ſpiriti-
bus immundis curabātur. Et omnis turba que
rebat eum tangere quia virtus de illo exibat et 46
ſanabat omnes. [f] Et ipſe eleuatis oculis in diſci-
pulos ſuos dicebat. [g] Beati pauperes: quia ve- 47
ſtrum eſt regnum dei. [h] Beati qui nunc eſuritis mat.5.a V
quia ſaturabimini. Beati qui nūc fletis: quia ri D 48
debitis. [i] Beati eritis cū vos oderint homines mat.5.a V
et cum ſeparauerint vos ⁊ exprobrauerint et eie 49
cerint nomen veſtrū tanquam malum propter V
filium hominis. Gaudete in illa die et exultate:
ecce enim merces veſtra multa eſt in celo. Secū 23.q.10.c.quis Amos.6.a
dum hec enim faciebant prophetis patres eo-
rum. Verumtamen ve vobis diuitibus qui habe
tis conſolationem veſtram. [k] Ve vobis qui ſatu- 50
rati eſtis: quia eſurietis. Ve vobis qui ridetis X
nunc quia lugebitis et flebitis. [l] Ve cum benedi 51
xerint vobis omnes homines. Secundum hec X
enim faciebant pſeudo prophetis patres eorū 52
[m] Sz vobis dico qui auditis. Diligite inimicos V
veſtros: benefacite his qui vos oderunt. Bene 53
dicite maledicentibus vobis: et orate pro calū- mat.5.g V
niantibus vos. [n] Et qui te † percuſſerit in maxillā als ✝ percuſſerit.
vnā prebe illi ⁊ alterā. Et ab eo q̄ aufert tibi veſti
mentū: etiā tunicā noli prohibere. Omni aūt pe
tenti te tribue: et q̄ aufert q̄ tua ſunt ne repetas. 54
[o] Et prout vultis vt faciāt vobis hoies ⁊ vos fa Thobie.4.c V
cite illis ſimiliter. [p] Et ſi diligitis eos qui vos di mat.7.b 55
ligunt: que vobis eſt gratia? Nam et peccato- mat.5.g V
res diligentes ſe diligūt. Et ſi benefeceritis his
qui vobis benefaciūt: que vobis eſt gratia? Si
quidem et peccatores hoc faciunt. Et ſi mutuū
dederitis his a quibus ſperatis recipere q̄ gra
tia † eſt vobis? Nam et peccatores peccatori-
bus fenerantur: vt recipiant equalia. Verunta- als ✝ erit.
men diligite

men diligite inimicos veſtros benefacite et mu
tuum date:nihil inde ſperātes: ⁊ erit merces ve
ſtra multa:et eritis filij altiſſimi quia ipſe beni
als ✝ reptulit. gnus eſt † ſuper ingratos et malos. Eſtote er
F go miſericordes: ſicut ⁊ pater veſter miſericors
Deu.7.a eſt.[q] Nolite iudicare ⁊ nō iudicabimini. Nolite
mar.7.a cōdemnare ⁊ nō condēnabimini. Dimittite ⁊ di
mar.4.c mittet vobis. Date et dabit vobis. Menſuram
mat.15.c bonam et confertam ⁊ coagitataȝ et ſupereffluē
mat.10.c tem dabunt in ſinum veſtrū. Eadem quippe mē
Joan.13.a ſura qua menſi fueritis remetietur vobis.[r] Di
mat.7.a. cebat autem illis et ſimilitudinem. Nunquid po
teſt cecus cecuȝ ducere? Nonne ambo in foueā
cadunt?[s] Non eſt diſcipulus ſuper magiſtrum.
Perfectus autem omnis erit: ſi ſit ſicut magi
ſter eius.[t] Quid autem vides feſtucam in oculo
fratris tui. trabem autem qui in oculo tuo eſt nō
conſideras. Aut quomodo potes dicere fratri
tuo: frater ſine eijciam feſtucam de oculo tuo: ip
ſe in oculo tuo trabem non vides. Hypocrita eijce
ce primum trabem de oculo tuo: et tunc perſpi
cies vt educas feſtucā de oculo fratris tui.[v] Nō
mat.7.c eſt enim arbor bona que facit fructus malos: ne
B q̄ arbor mala faciens fructum bonum. Vnaque
q̄ enim arbor de fructu ſuo cognoſcitur.[x] Neq̄
enim de ſpinis colligunt ficus: neq̄ de rubo vin
demiant vuam.[y] Bonus homo de bono theſau
ro cordis ſui profert bonum: ⁊ malus homo de
mat.12.c malo theſauro profert malum. Ex abundantia
mat.7.c. enim cordis os loquitur.[z] Quid autem vocatis
mat.7.d me domine domine: et non facitis q̄ dico.[a] Om
nis qui venit ad me: et audit ſermones meos: et
facit eos: oſtendam vobis cui ſimilis ſit. Simi
lis eſt homini edificanti domum: qui fodit in al
tum et poſuit fundamentum ſupra petrā. Inun
datione autem facta illiſum eſt flumen domui il
li: et nō potuit eam mouere. Fundata enim erat
als ✝ firmam ſupra † petram. Qui autem audit et non facit: ſi
milis eſt homini edificanti domum ſuam ſupra
terram ſine fundamento: in quam illiſus eſt flu
uius: et continuo cecidit. Et facta eſt ruina do
mus illius magna.

Capituli Summarium. Seruum centurio
nis curat filium vidue mortuum ſuſcitat. Joan
nes miſit ad ieſum. Tu es qui ventur⁹ ⁊c. et do
minus commendat ioannem: phariſei et legiſpe
riti conſilium dei ſpreuerunt. Jeſus dicit phari
ſeis: quia dicunt ioannem demonium habere: et
filium hominis voratorem eſſe. Mulier pecca
trix lachrymis pedes ieſu lauit.

A

Capitulum. VII.

als ✝ cōpleſſet. Cum[a] autem † impleſſet omnia verba
mar.8.a ſua in aures plebis: intrauit caphar
naum. Centurionis autem cuiuſdam
ſeruus male habens erat moriturus
qui illi erat precioſus. Et cum audiſſet de Jeſu
miſit ad eum ſeniores iudeorum rogans euȝ vt
veniret et ſanaret ſeruum eius. At illi cum veniſ
B ſent ad ieſum rogabant eum ſollicite dicentes ei
mat.8.a quia dignus eſt vt hoc illi preſtes. Diligit enim
23.q.1.c.noli. gentem noſtram: et ſynagogā ipſe edificauit no
bis. Jeſus autem ibat cum illis. Et cum iam nō
longe eſſet a domo: miſit ad eum centurio ami
cos dicens. Domine noli vexari. Non enim ſum
dignus vt ſub tectum meuȝ intres. Propter qđ
et meipſum non ſum dignum arbitratus vt veni
rem ad te: ſed dic verbo et ſanabitur puer meus
Nam et ego homo ſum ſub poteſtate conſtitut⁹ mat.8.b.
habens ſub me milites et dico huic vade et va
dit: et alio veni: et venit: et ſeruo meo fac hoc et
facit. Quo audito ieſus miratus eſt: et conuer
ſus ſequentibus ſe turbis dixit. Amen dico vo
bis: nec in iſrael tantam fidem inueni.[b] Et reuer 4.reg.4. C
ſi ſunt q̄ miſſi fuerāt domum: inuenerunt ſeruum [b]66 V
qui languerat ſanum.[c] Et factum eſt deinceps:
ibat ieſus in ciuitateȝ que vocatur naym: ⁊ ibant [c]67 X
cum eo diſcipuli eius ⁊ turba copioſa. Cū auteȝ
appropinquaret porte ciuitatis ecce defunctus
efferebatur filius vnicus matris ſue. Et hec vi
dua erat: et turba ciuitatis multa cum illa. Quā
cuȝ vidiſſiſſet dominus miſericordia mot⁹ ſuper
eam dixit illi. Noli flere. Et acceſſit ⁊ tetigit lo
culum. Hi autē qui portabant ſteterunt. Et ait
Adoleſcens: tibi dico ſurge. Et reſedit qui erat
mortuus: ⁊ cepit loqui: et dedit illum matri ſue.
Accepit autem omnes timor: et magnificabant
deum dicentes. Quia propheta magnus ſurre
xit in nobis: ⁊ q2 de⁹ viſitauit plebē ſuā.[d] Et exijt mat.1.e. [d]68 X
hic ſermo in vniuerſam iudeam de eo: et omnem mat.11.a
circa regionem.[e] Et nunciauerunt ioanni diſci [e]69 II
puli eius de omnibus his. Et conuocauit duos
de diſcipulis ſuis ioannes: et miſit ad Jeſum di
cens. Tu es qui venturus es an alium expecta
mus? Cum autem veniſſent ad eum viri dixerūt.
Joannes baptiſta miſit nos ad te dicēs. Tu es
qui venturus es an alium expectamus? In ipſa
autem hora multos curauit a languoribus ſuis
et plagis et ſpiritibus malis ⁊ cecis multis do D
nauit viſum. Et reſpondens dixit illis. Eūtes † als ✝ nūciate.
renunciate ioanni que audiſtis ⁊ vidiſtis. Quia mat.11.a
ceci vident: claudi ambulant: leproſi mundantur
ſurdi audiunt: mortui reſurgunt: pauperes euā
gelizantur: et beatus eſt † quicunq̄ non fuerit
ſcandalizatus in me? Et cum diſceſſiſſent nuncij als ✝ qui
ioannis: cepit de ioāne dicere ad turbas. Quid mat.11.a.
exiſtis in deſertum videre? Harundinem vento
agitatam? Sed quid exiſtis videre? Hominem
mollibus veſtimentis indutum. Ecce qui in ve
ſte precioſa ſunt et delitijs in domib⁹ regū ſunt.
Sed quid exiſtis videre? Prophetam? Vtiq̄ di
co vobis: et pluſq̄ prophetam.[f] Hic eſt de quo [f]70
ſcriptum eſt. Ecce mitto angelum meum ante fa II
ciem tuam: qui preparabit viam tuam ante te.[g] mat.3.a
Dico enim vobis: maior inter natos mulierum mat.11.a.⁊b. [g]71
propheta ioanne baptiſta nemo eſt. Qui autem mat.1.a. V.
minor eſt in regno dei maior eſt illo.[h] Et omnis mar.11.b E [h]72
popul⁹ audiens et publicani iuſtificauerunt deū X
baptizati baptiſmo ioannis. Phariſei autem ⁊
legiſperiti conſiliū dei ſpreuerunt in ſemetipſos
non baptizati ab eo. Ait autem dominus.[i] Cui [i]73
ergo ſimiles dicam homines generationis hu V
ius et cui ſimiles ſunt? Similes ſunt pueris ſe mat.11.b.
dentibus in foro: et loquentibus adinuicem ⁊ di
centibus. Cantauimus vobis † tibijs et non ſal al ✝ nō hȝ tibijs
taſtis: lamentauimus et non ploraſtis. Venit au mat.11.c
tem ioannes baptiſta: neq̄ manducans panem
neq̄ bibens vinum: et dicitis demonium habet
Venit filius hominis manducans et bibens et
dicitis. Ecce homo deuorator et bibens vinum
amicus publicanorum et peccatorum. Et iuſtifi

74 I mat.26.a mar.14.a ioan.12.a F cata eſt ſapientia ab omnibus filijs ſuis.[k] Ro-
gabat autem illum quidam de phariſeis: vt mã-
ducaret cum illo. Et ingreſſus domum phariſei
diſcubuit. Et ecce mulier q̃ erat in ciuitate pec-
catrix vt cognouit quod Jeſus accubuiſſet in
domo phariſei: attulit alabaſtrum vnguenti et
ſtans retro ſecus pedes ei⁹: lachrymis cepit ri-
gare pedes eius ⁊ capillis capitis ſui tergebat.
et oſculabatur pedes eius et vnguento vngebat
Uidens autem phariſeus qui vocauerat eũ ait
intra ſe dicens. Hic ſi eſſet propheta ſciret vtiq̃
que et qualis eſt mulier que tangit eũ q꞉ pecca
trix eſt. Et reſpondens ieſus dixit ad illum. Sy
mon habeo tibi aliquid dicere. At ille ait. Ma-
giſter dic. Duo debitores erãt cuidam fenerato
ri: vnus debebat denarios quingentos: et alius
quinquaginta. Non habentibus illis vnde red-
derent donauit vtriſq̃. Quis ergo eum plus di
ligit? Reſpondens Symon dixit. Exiſtimo q꞉
is cui plus donauit. At ille dixit ei. Recte iudi-
caſti. Et conuerſus ad mulierẽ dixit Symoni.
Uides hanc mulierem? Intraui in domum tuã
G aquam pedibus meis non dediſti: hec autem la
chrimis rigauit pedes meos et capillis ſuis ter
ſit. Oſculum mihi non dediſti. hec autem ex quo
intrauit nõ ceſſauit oſculari pedes meos. Oleo
caput meum non vnxiſti: hec autem vnguẽto vn
xit pedes meos. Propter quod dico tibi. Re-
mittuntur ei peccata multa: quoniã dilexit mul
tum. Cui autem minus dimittitur minus diligit
Dixit autem ad illam. Remittuntur tibi pecca-
ta. Et ceperunt qui ſimul accumbebant dicere
intra ſe. Quis eſt hic qui etiam peccata dimit-
tit? Dixit autem ad mulierem. Fides tua te ſal-
uam fecit. Uade in pace.

Capituli Summarium. In itinere ſequenti
bus ſe viris ac mulieribus parabolam ſeminan
tis dicit de lucerna ſuper candelabrum dicit: ab
ſconditum manifeſtetur: qui habet dabitur illi:
dicit et matrem et fratres ſuos eſſe qui verbum
dei audiunt et faciunt: nauigans tempeſtatem
ſedat: legionem expellit ab homine et in porcos
mittit: et dicit ei redi in domum tuam: de mulie-
re ſanata a profluuio ſanguinis et de filia Jayri
reſuſcitata.

Capitulum. VIII.

75 X A

Et factũ eſt dein-
ceps ⁊ ip
ſe iter fa
ciebat p
ciuitates et caſtel-
la predicans ⁊ euan
gelizans regnũ dei
Infra.24.b. De pe. diſt. 3. c. ſunt plures. et duodecim cum il-
lo: et mulieres ali-
que que erant cura
rate a ſpiritib⁹ ma-
lignis et infirmitati
bus. Maria que vo
catur magdalene de
qua ſeptẽ demonia exierant: et ioanna vxor chu

ze procuratoris herodis: et ſuſanna: et alie mul-
te que miniſtrabãt ei de facultatibus ſuis.[b] Cũ 76 II
autem turba plurima conueniret: et de ciuitati-
bus properarent ad eum: dixit per ſimilitudinẽ mat.13.a
Exijt qui ſeminat ſeminare ſemen ſuum. Et dũ mar.4.a
ſeminat aliud cecidit ſecus viam: et conculcatũ
eſt et volucres celi comederunt illud. Et aliud ce
cidit ſupra petram: et natum aruit: quia non ha-
bebat humorem. Et aliud cecidit inter ſpinas:
et ſimul exorte ſpine ſuffocauerunt illud. Et aliud
cecidit in terram bonam: et ortum fecit fructum B
centuplum. Hec dicens clamabat. Qui habet
aures audiendi audiat. Interrogabant autem
eum diſcipuli eius que eſſet hec parabola. Qui-
bus ipſe dixit. Uobis datum eſt noſſe miſteriũ
regni dei.[c] ceteris autem in parabolis: vt viden 77 I
tes non videant: et audientes non intelligant.[d] mat.13.b mar.4.b
Eſt autem hec parabola. Semen eſt verbũ dei. Eſa.6.c. Joan.12.f 78 II
† Qui autem ſecus viam hi ſunt qui audiunt de act.28.f
inde venit diabolus et tollit verbũ de corde eo
rum: ne credentes ſalui fiant. † Nam qui ſupra alſ ✠ quod. mat.13.c.
petram: qui cum audierint cũ gaudio ſuſcipiunt mar.4.b.
verbum. Et hi radices non habent: quia ad tem alſ ✠ quod.
pus credunt: et in tempore tẽtationis recedũt. diſt.49 c.14
Quod autẽ inter ſpinas cecidit: hi ſunt qui au- gibboſus.
dierunt et a ſollicitudinibus et diuitijs et volu-
ptatibus vite euntes ſuffocantur: ⁊ non referũt
fructum. Quod autem in bonam terrã: hi ſunt
qui in corde bono et optimo audientes verbum C
retinent: et fructum afferunt in patientia.[e] Ne-
mo autem lucernam accendens operit eam va- 79 I
ſe: aut ſubtus lectum ponit. ſed ſupra candela- Infra.11.e mat.5.b
brum ponit: vt intrantes videant lumen.[f] Non mar.4.c 80
eſt enim occultum quod nõ manifeſtetur: nec ab mar.10.e mar.4.c
ſconditum quod non cognoſcatur: et in palam mat.13.b 81
veniat.[g] Uidete ergo quid † audiatis. Qui eñi alſ ✠ auditis. V
habet dabitur illi: et quicunq̃ non habet: etiam 82 I
quod putat ſe habere auferetur ab illo.[h] Uene-
runt autem ad illum mater et fratres eius: et
non poterant adire eum pre turba. Et nuncia- mar.4.c
tum eſt illi. Mater tua et fratres tui ſtant foris mar.12.d
volentes te videre. Qui reſpondens dixit ad mar.3.c D
eos. Mater mea et fratres mei hi ſunt: qui ver mat.8.d. 83
bum dei audiunt et faciunt.[i] Factum eſt autem mar.4.d II
in vna dierum[k] Et ipſe aſcendit in nauiculam: et 84
diſcipuli eius: et ait ad illos. Trãſfretem⁹ trans IIII
ſtagnum. Et aſcenderunt. Nauigantibus autẽ
illis obdormiuit. Et deſcendit procella venti in
ſtagnum: et † compellebantur et periclitaban- al ✠ cõplebanſ.
tur. Accedentes autem ſuſcitauerunt eum dicen
tes. Preceptor perimus. At ille ſurgens incre-
pauit ventum et tempeſtatem aque: et ceſſauit:
et facta eſt tranquillitas. Dixit autem illis. Ubi mar.4.d
eſt fides veſtra? Qui timentes mirati ſunt adin-
uicem dicentes. Quis putas hic eſt: quia et ven
tis et mari imperat: et obediunt ei. Et nauigaue-
runt ad regionem geraſenorum: que eſt contra
galileam. Et cum de naui egreſſus eſſet ad ter-
ram occurrit illi vir quidam qui habebat de-
monium iam temporibus multis: et veſtimento
non induebatur: neque in domo manebat ſed in
monumentis. Is vt vidit Jeſum procidit ante il
lum. Et exclamans voce magna dixit. Quid mi
hi et tibi eſt ieſu filij dei altiſſimi? Obſecro te ne
me torqueas. Precipiebat eñi ſpiritui immũdo
vt exiret ab hoie. Multis eñi tẽporib⁹ arripie-
bat illum

mat.8.d. bat illum:et vinciebatur cathenis et compedi-
mar.5.a bus cuſtoditus et ruptis vinculis agebatur a
E demonio in deſerto. Interrogauit autem illum
ieſus dicens. Quod tibi nomen eſt? At ille dixit
Legio:quia intrauerant demonia multa in eū.
Et rogauerunt illū ne imperaret illis vt in abyſ
mar.5.a. ſum irent. Erat autem ibi grex porcorū multo
rum paſcentium in monte: et rogabant eum vt
mat.8.g. permitteret eis in illos ingredi. Et permiſit† il
mar.5.b. lis. Exierunt ergo demonia ab homine: ⁊ intra
als✝ſukos. uerunt in porcos. Et impetu abiit grex per· pre
ceps in ſtagnum et ſuffocatus eſt. Quod vt vi-
derunt factum qui paſcebant fugerunt et nun-
ciauerunt in ciuitatem et in villas. Exierunt au
mar.5.b. tem videre quod factum eſt. Et venerunt ad ie-
ſum:et inuenerunt hominem ſedentē:a quo de-
monia exierant veſtitū ac ſana mente ad pedes
eius et timuerunt. Nunciauerunt autem illis et
qui viderant quomodo ſanus factus eſſet a le-
gione. Et rogauerunt illū omnis multitudo re-
gionis geraſenorū vt diſcederet ab ipſis: quia
F magno timore tenebantur. Ipſe autem aſcen-
mar.5.b. dens nauim reuerſus eſt. Et rogauit illum vir a
quo demonia exierant: vt cum eo eſſet. Dimiſit
autem eum ieſus dicens. Redi in domum tuam
et narra quanta tibi fecit deus. Et abiit per vni
uerſam ciuitatem predicans quanta illi feciſſet
ieſus. Factum eſt autem cum rediſſet ieſus:ex-
cepit illum turba. Erant enim omnes expectan
tes eum. Et ecce venit vir cui nomen iayrus: et
ipſe princeps ſynagoge erat ⁊ cecidit ad pedes
ieſu:rogans eum vt intraret in domum eius: q2
vnica filia erat ei fere annorum duodecim ⁊ hec
moriebatur. Et contingit dum iret a turbis cō-
mat.9.c. primebatur. Et mulier quedā erat in fluxu ſan
mar.5.c. guinis ab annis duodecim:que in medicos ero
gauerat omnem ſubſtantiam ſuam:nec ab† vllo
mat.9.c. potuit curari:acceſſit retro: et tetigit fimbriam
mar.5.c. veſtimenti eius. Et confeſtim ſtetit fluxus ſan-
als✝villis. guinis eius. Et ait Ieſus. Quis eſt qui me teti-
git? Negantibus autem omnibus dixit petrus
et qui cum illo erant. Preceptor turbe te com-
Di.5.c.ad eius primunt et affligunt:et tu dicis quis me tetigit?
de.pe.di.5.c.in Et dixit ieſus. Tetigit me aliquis. Nam et ego
ter hec byzaꝫ. noui virtutem de me exiſſe. Videns autem mu-
G lier:quia non latuit:tremens venit ⁊ procidit an
te pedes eius:et ob quam cauſam tetigerit eum
indicauit coram omni populo:et quemadmodū
confeſtim ſanata ſit. At ipſe dixit ei. Filia fides
tua ſaluam te fecit. Vade in pace. Adhuc illo lo-
quēte:venit quidam ad principem ſynagoge di-
matt.9.c. cens ei:quia mortua eſt filia tua:noli vexare illū
mar.5.c. Ieſus autem audito hoc verbo reſpondit patri
puelle. Noli timere. Crede tantum et ſalua erit.
Et cum veniſſet ad domum non permiſit intra-
re ſecum quemquam:niſi petrum et iacobum ⁊
ioannem:et patrem et matrem puelle. Flebant
autem omnes et plangebant illam. At ille dixit.
matt.9.. Nolite flere non eſt mortua puella ſed dormit.
mar.5.d. Et deridebant eum:ſcientes quia mortua eſſet.
Ipſe autem tenens manū eius clamauit dicēs.
Puella ſurge. Et reuerſus eſt ſpiritus eius : et
ſurrexit ↄtinuo. Et iuſſit illi dare mādncare. Et
mat 9.c. ſtupuerunt parentes eius. Quibus precepit ne
mar.5.d. alicui dicerent quod factum erat.

¶ Capituli Summarium. Conuocatis duode
cim diſcipulis dedit illis poteſtatem ⁊ miſit eos
predicare. Egreſſi curabant vbiꝫ. Audiuit h e
rodes omnia que fiebant de ieſu: de quinꝫ pa-
nibus et duobus piſcibus interrogauit diſcipu
los quem dicunt eum eſſe turbe: precepit diſci-
pulis ne cui dicerent ꝙ chriſtus eſſet deus:quia
oportet filium hominis multa pati. Iubet tolle
re crucem. Qui erubuerit ſermones ⁊c. In mō
te transfiguratur. Demoniū quod diſcipuli eiice
re non poterant eiecit. Paſſionem ſuam predi-
cit:cogitant quis eorū maior ſit:dicit ieſus qui
minor eſt inter vos hic maior eſt. Ioannes dicit
vidimus quendam in nomine tuo eiicientem de
monia. Ioannes ⁊ iacobus dicūt. Ieſu domine
vis dicimus vt ignis deſcendat de celo: dicit fi-
lius hominis non habet vbi caput reclinet di-
cit cuidā Ieſus. Sine:vt mortui ſepeliant mor-
tuos ſuos.

¶ Capitulum. IX.

A

Conuocatis[a] autem† Ieſus duode als non habet [a]8.6
cim apoſtolis dedit illis virtutem ⁊ ✝ Ieſus. II
poteſtatem ſuper omnia demonia ⁊ Mat.10.a
vt languores curarēt. Et miſit illos mar.6.a.
mat.10.a
predicare regnum dei ⁊ ſanare infir mar.3.b [b]87
mos. Et ait ad illos.[b] Nihil tuleritis in via:neꝫ mat.10.a II
virgam:neꝫ peram:neꝫ panem: neꝫ pecuniā: mar.6.b.
neꝫ duas tunicas habeatis. Et in quācunꝫ do mat.10.b
mar.6.b.
mum intraueritis ibi manete ⁊ inde ne exeatis. act.13.d.
[c]Et quicunꝫ non receperint vos:exeuntes de mar.6.b
ciuitate illa etiam puluerem pedum veſtrorum mat.14.a.
mar.6.b.
excutite in teſtimonium ſupra illos.[d] Egreſſi au [c]88
tem circumibant per caſtella euangelizantes et II
curantes vbiꝫ.[e] Audiuit autē herodes tetrar [d]89
cha omnia que fiebant ab eo: ⁊ heſitabat eo qđ VIII
diceretur a quibuſdam.quia ioannes ſurrexit a [e]90
mortuis a quibuſdam vero quia Helias appa- II
ruit:ab aliis autem quia propheta vnus de anti
quis ſurrexit. Et ait herodes ioannem ego de-
colaui. Quis eſt autem iſte de quo ego talia au mar.6.c.
dio? Et querebat videre eum.[f] Et reuerſi apo- B
ſtoli† narrauerunt illi quecunꝫ fecerunt.[g] Et mar.6 d. [f]91
aſſumptis illis ſeceſſit ſeorſum in locum deſertū: mar.6.d als ✝ nunciaue VIII
qui eſt bethſaide. Quod cum cognouiſſent tur- runt. [g]92
be ſecute ſunt illum. Et excepit eos et loqueba- III
tur illis de regno dei:et eos qui cura indigebāt
ſanabat.[h] Dies autem ceperat declinare. Et ac [h]93
cedentes duodecim dixerunt illi. Dimitte tur- mat.14.b I
bas vt euntes in caſtella villaſꝫ que circa ſunt Ioā.6.a.
diuertant et inueniant eſcas:quia hic in loco de
ſerto ſumꝰ. Ait autē ad illos. Vos date illis mā-
ducare. At illi dixerūt. Nō ſunt nobis pluſꝗ ꝗn mat.14.b
ꝗ panes ⁊ duo piſces:niſi forte nos eamꝰ ⁊ ema mar.6.c.
mar.14.b
mus in omnē hāc turbam eſcas. Erant autem mar.6.c.
Io.6.a.
fere viri quinꝫ milia. Ait autem ad diſcipulos
ſuos. Facite illos diſcumbere per cōuiuia quin
quagenos. Et ita fecerunt. Et diſcubuerūt om-
nes. Acceptis autem quinꝫ panibus ⁊ duobus
piſcibus reſpexit in celū: ⁊ benedixit† illis ⁊ fre als ✝ illos.
git ⁊ diſtribuit diſcipulis ſuis vt ponerent ante
turbas. Et mādncauerūt omnes ⁊ ſaturati ſunt
Et ſublatum eſt quod ſuperfuit illis fragmento C
rum cophini duodecim.[i] Et factū eſt cum ſolus mar.16. [i]94
eſſet orans:erāt cum illo ⁊ diſcipuli. Et interro- mar.8.c.d I
gauit illos dicens. Quē me dicunt eſſe turbe?
At illi reſponderunt ⁊ dixerunt. Ioannē bapti
ſtam:alii autē heliā:alii vero,quia vnus ꝓpheta

de prioribus ſurrexit. Dixit autem illis. Vos au
mat.16.d Mar.8.d tem quem me eſſe dicitis? Reſpondens ſymon
[k]95 Mat.16.c. petrus dixit. Chriſtum dei. [k]At ille increpans il
II mar.8.d. los precepit ne cui dicerēt hoc dicēs quia opor
Matt.16 d tet filium hominis multa pati: et reprobari a ſe
mar.8.d nioribus et principibus ſacerdotum et ſcribis:
[l]96 et occidi et tertia die reſurgere. [l]Dicebat autē
II ad omnes. Si quis vult poſt me venire: abne-
get ſemet ipſum et tollat crucem ſuam quotidie
et ſequatur me. Qui enim voluerit animam ſuā
ſaluam facere perdet illam. Nam qui perdide-
rit animam ſuam propter me ſaluam faciet illā.
mar.8.d. Quid enim proficit homini ſi lucretur vniuer-
D ſum mundum: ſeipſum autem perdat et detrimē
[m]97 Mat.16.d. tum ſui faciat. [m]Nam qui me erubuerit et meos
II mar.9.a. ſermones: hunc filius hominis erubeſcet: cum
[n]98 mat.17.a. Mar.9.a. venerit in maieſtate ſua et patris et ſanctorum
II angelorum. [n]Dico autē vobis: vere ſunt aliqui
hic ſtantes qui non guſtabunt mortem: donec vi
deant regnum dei. Factum eſt autem poſt hec
verba fere dies octo et aſſumpſit petrum et iaco
bum et ioannem: et aſcendit in montem vt ora-
ret. Et factum eſt dum oraret ſpecies vultus ei⁹
altera: et veſtitus eius albus: et refulgens. Et ec
ce duo viri loquebantur cum illo. Erant autem
moyſes et helias viſi in maieſtate et dicebant ex
ceſſum eius quem completurus erat in hieru-
ſalem. Petrus vero et qui cum illo erant graua
ti erant ſomno. Et euigilantes viderunt maieſta
tem eius et duos viros qui ſtabant cum illo. Et
factum eſt cum diſcederēt ab illo: ait petrus ad
ieſum. Preceptor bonum eſt nos hic eſſe: et fa-
camus tria tabernacula vnum tibi et vnū moy
ſi et vnum helie: neſciens quid diceret. Hec au-
tem illo loquente facta eſt nubes et obumbra-
uit eos et timuerunt intrantibus illis in nubem.
Matt.3.d. mar.1.b. Et vox facta eſt de nube dicēs. Hic eſt fili⁹ me⁹
dilectus: ipſum audite. Et dum fieret vox inuen
tus eſt ieſus ſolus: et ipſi tacuerunt: et nemini di
E xerunt in illis diebus quicq̄ ex his que viderāt.
[o]99 II mat.17.c mat.7.c aſs+illi. [o]Factum eſt autem in ſequenti die deſcendenti-
bus illis de monte: occurrit † illis turba multa.
Et ecce vir de turba exclamauit dicens. Magi
ſter obſecro te reſpice in filium meum quia vni-
cus eſt mihi et ecce ſpiritus apprehendit eum
et ſubito clamat et elidit et diſſipat eum cum ſpu
ma: et vix diſcedit dilanians eum. Et rogaui di-
ſcipulos tuos vt eijcerent illum: et non potuerūt
Reſpondens autē ieſus dixit. O generatio in
fidelis et peruerſa: vſq̄ quo ero apud vos et pa-
mat.17.c mar.6.c. tiar vos? Adhuc huc filium tuum. Et cum acce-
deret eliſit illum demonium et diſſipauit. Et in-
crepauit Jeſus ſpiritum immundum: et ſanauit
[p]100 puerum: et reddidit illum patri eius. [p]Stupe-
VIII bant autem omnes in magnitudine dei. [q]Omni
[q]101 buſq̄ mirantibus in omnibus que faciebat di-
II xit ad diſcipulos ſuos. Ponite vos in cordibus
veſtris ſermones iſtos. Filius enī hoīs futurū
eſt: vt tradatur in manus hominum. At illi igno
rabant verbum iſtud et erat velatum ante eos
vt non ſentirent illud et timebant eum interro-
[r]102 mat.17.d gare de hoc verbo. [r]Intrauit autem cognitio in
II mar.9.c eos quis eorum maior eſſet. At ieſus videns co-
F gitationes cordis illorum apprehendit puerum
mat.18.a et ſtatuit illum ſecus ſe: et ait illis. Quicunq̄
mar.9.c. ſuſceperit puerum iſtum in nomine meo me re-

mar.9.c. cipit. Et quicunq̄ me receperit recipit eum qui
me miſit. Nam qui minor eſt inter vos omnes:
hic maior eſt. [s]Reſpondens autem ioannes di- [s]103 V
xit. Preceptor vidimus quendā in nomine tuo
eijcientem demonia et prohibuimus eum quia
nō ſequitur nobiſcum. Et ait ad illos ieſus. No
lite prohibere. Qui enī nō eſt aduerſū † vos pro
aſs+nos aſs+nobis. † vobis eſt. [t]Factum eſt autem dum complerē- [t]104
tur dies aſſumptionis eius et ipſe faciem ſuam X
firmauit vt iret in hieruſalem. Et miſit nuncios
ante conſpectum ſuum. Et euntes intrauerunt in
ciuitatem ſamaritanorū: vt pararent illi. Et nō
receperunt eū: quia facies eius erat euntis hie
ruſalem. Cum vidiſſent autem diſcipuli eius ia- G
23.q.4.c. quod cobus et ioannes dixerūt. Domine vis dicimus
ipſe. et 4. conce vt ignis deſcendat de celo et conſumat illos. Et
denti. et c. ea via conuerſus increpauit illos dicens. Neſcitis cu
dicta. ius ſpiritus eſtis? Filius hominis nō venit ani-
mas perdere: ſed ſaluare. Et abierunt in aliud
caſtellum. [v]Factum eſt autem ambulantibus il- [v]10[illegible]
mat.8.b. lis in via: dixit quidam ad illum. Sequar te quo V
mat.8.c. cunq̄ ieris. Dixit illi Jeſus. Vulpes foueas ha
bent et volucres celi nidos: filius autem homi-
nis non habet vbi caput ſuum reclinet. Ait autē
ad alterum. Sequere me. Ille autem dixit. Do
mine permitte mihi primum ire: et ſepelire pa-
trem meum. Dixitq̄ ei Jeſus. Sine vt mortui ſe
peliant mortuos ſuos: tu autem vade et annun- [x]10[illegible]
cia regnum dei. Et ait alter. [x]Sequar te domi- X
Mat.8.c ne ſed permitte mihi primū renūciare his que
Mat.8.c domi ſunt. Ait ad illum ieſus. Nemo mittēs ma-
num ſuam ad aratrum et aſpiciens retro aptus
eſt regno dei.

¶ Capituli Summarium. Poſt hoc deſigna-
uit ieſus alios ſeptuagintaduos. meſſis multa.
Mitto vos ſicut agnos. precepta itineris dicit
ve tibi corozaim. Qui vos audit me audit: dicit
videbam ſathanam ſicut fulgur de celo caden-
tem. dicit: confiteor tibi pater et domine etc. Ne
mo ſcit quis ſit filius. Beati oculi qui vidēt que
vos videtis: quidā legiſperitus dicit tentans.
Jeſus dicit homo quidam deſcendebat etc.

Capitulum. X.

A
Oſt[a] hec [a]10[illegible]
autē deſi
gnauit do
minus et
alios ſeptuaginta
duos et miſit illos bi
nos añ faciē ſuā in
oēm ciuitatē et locū
mat.9.d. quo erat ipſe ventur⁹.
Et dicebat illis. [b] [b]108
Meſſis quidem mul- V
ta operarij autē pau
ci. Rogate ergo do-
minū meſſis vt mit-
tat operarios in meſ-
ſem ſuā. [c]Ite: ecce ego mitto vos ſicut agnos in [c]109
ter lupos. [d]Nolite portare ſacculū. neq̄ peram: V
mat.10.b neq̄ calciamēta et neminē per viā ſalutaueritis. [e]In [d]110
quācunq̄ domum intraueritis: primum dicite: II
Mat.10.b. pax huic domui. Et ſi ibi fuerit filius pacis. re- [e]111
Mat.9.d quieſcet ſuper illum pax veſtra. Sin autē ad vos V
B reuertetur

mat.10.b. reuertetur.[f] In eadẽ autem domo manete:eden
tes ⁊ bibẽtes que apud illos ſunt.Dign⁹ eſt enĩ
operarius mercede ſua.[g] Nolite tranſire de do
mo in domum.Et in quamcunq̃ ciuitatem intra
ueritis ⁊ ſuſceperint vos:manducate que appo
nuntur vobis:et curate infirmos qui in illa ſunt
⁊ dicite illis.Appropinquabit in vos regnũ dei.
mat.10.b. [h] In quamcunq̃ autẽ ciuitatẽ intraueritis ⁊ non
ſuſceperint vos:exeuntes in plateas eius dicite.
Etiam puluerem qui adheſit nobis de ciuitate
matt.11.c. vestra extergimus in vos.Tamẽ hoc ſcitote:q͛
C appropinquabit regnum dei.Dico vobis:quia
ſodomis in die illa remiſſius erit q̃ illi ciuitati.
[i] Ve tibi corozaim ve tibi bethſaida:quia ſi in ty
ro ⁊ ſydone facte fuiſſent virtutes que facte ſunt
in vobis:olim in cilicio et cinere ſedentes peni-
terent.Veruntamen tyro ⁊ ſydoni remiſſius erit
mat.10.b in iudicio quam vobis.Et tu capharnaum vſq̃
mat 11.c. ad celum exaltata vſq̃ infernum demergeris.[k]
8.q.1.c.qui.ſper Qui vos audit me audit: et qui vos ſpernit me
nit. ſpernit.Qui autem me ſpernit:ſpernit eum qui
miſit me.[l] Reuerſi ſunt autẽ ſeptuaginta duo cũ
gaudio dicentes.Domine etiam demonia ſubij
ciuntur nobis in nomine tuo.Et ait illis. Vide-
bam ſathanam ſicut fulgur de celo cadentem.
Ecce dedi vobis poteſtatem calcandi ſupra ſer
pentes et ſcorpiones:et ſuper omnem virtutem
inimici:et nihil vobis nocebit. Veruntamen in
hoc nolite gaudere: quia ſpiritus vobis ſubij-
D ciuntur.Gaudete autem qđ nomina veſtra ſcri-
mat.12.d pta ſunt in celis.[m] In ipſa hora exultauit in ſpiri
ritu ſancto et dixit. Confiteboꝛ tibi domine pa-
ter celi ⁊ terre:quod abſcondiſti hec a ſapienti-
mat.11.d. bus et prudentib⁹ et reuelaſti ea paruulis.Etiã
Joan.8.c. pater quoniã ſic placuit ante te.[n] Omnia mihi
tradita ſunt a patre meo. Et nemo ſcit quis ſit
mat.13.b filius niſi pater: ⁊ quis ſit pater niſi filius: et cui
mat.22.b. voluerit filius reuelare.[o] Et conuerſus ad diſci
mat.12.c pulos ſuos dixit. Beati oculi qui vidẽt que vos
videtis.Dico enim vobis quod multi prophe-
te: ⁊ reges voluerunt videre que vos videtis et
non viderunt: ⁊ audire que auditis et non audie
E runt.[p] Et ecce quidam legiſperitus ſurrexit ten
Deut.6.a. tans illum et dicens. Magiſter quid faciendo
Roma.13.c. vitam eternam poſſidebo? At ille dixit ad eum.
Ja.2.b. In lege quid ſcriptum eſt.Quomodo legis? Il
le reſpondens dixit.Diliges dominum deũ tuũ
ex toto corde tuo: ⁊ ex tota anima tua ⁊ ex omni
bus viribus tuis:et ex omni mente tua: ⁊ proxi-
mum tuum ſicut teipſum.Dixitq̃ illi. Recte re-
ſpondiſti:hoc fac ⁊ viues.[q] Ille autem volens iu
ſtificare ſeipſum dixit ad ieſum.Et quis eſt me⁹
proximus? Suſpiciens autem Jeſus dixit. Ho
mo quidam deſcendebat ab hieruſalem in hieri
co:et incidit in latrones: qui etiam deſpoliaue-
runt eum: ⁊ plagis impoſitis abierunt ſemiuiuo
relicto. Accidit autem vt ſacerdos quidam de-
F ſcenderet eadem via: et viſo illo preteriuit. Si-
militer ⁊ leuita cum eſſet ſecus locum ⁊ videret
eum pertranſiuit.Samaritanus autem quidã
iter faciens venit ſecus eum: ⁊ videns eum miſe
ricordia motus eſt. Et appropians alligauit
vulnera eius infundens oleum et vinum.Et im-
ponens illum in iumentum ſuum duxit in ſtabu-
lum ⁊ curã eius egit.Et altera die protulit duos
denarios et dedit ſtabulario et ait.Curã illius
habe: ⁊ quodcunq̃ ſupererogaueris ego cũ re-
diero reddam tibi. Quis horum trium videtur
tibi proximus fuiſſe illi qui incidit in latrones?
At ille dixit.Qui fecit miſericordiam in illum.
Et ait illi ieſus.Vade et tu fac ſimiliter.Factũ
eſt autem dum irent ⁊ ipſe intrauit in quoddam
caſtellum ⁊ mulier quedã martha nomine exce G.
pit illum in domum ſuam.Et huic erat ſoroꝛ no-
mine maria: que etiam ſedens ſecus pedes do-
mini audiebat verbũ illius.Martha autem ſa-
tagebat circa frequens miniſterium.Que ſtetit
et ait. Domine non eſt tibi cure quod ſoroꝛ mea
reliquit me ſolã miniſtrare? Dic ergo illi vt me
adiuuet.Et reſpondens dixit illi domin⁹.Mar
tha martha ſollicita es et turbaris erga pluri-
ma.Porro vnum eſt neceſſarium.Maria opti-
mam partem elegit:que non auferetur ab ea.

¶ Capituli Summarium. Docet orare pater
ſanctificetur nomen tuũ.Commoda mihi tres
panes:omnis qui petit accipit:erat ieſus eijciẽs
demonium:quidã dixerunt in beelzebub eijcit
demonia: regnum in ſeipſum diuiſum deſolabi-
tur.dicit ſpiritus immundus reuertar in domũ
meam.Beatus venter qui te portauit: de ſigno
ione:de lucerna.Lucerna corporis oculus:lauã
dum potius quod intus eſt:dare elemoſynã pro
nunciat:ve multa dicit.phariſei querentes cape
re aliquid ex ore eius.

Capitulum. XI.

Et[a] factum eſt cum eſſet in quodam lo A [a]123
co orans vt ceſſauit: dixit vnus ex di- V.
ſcipulis eius ad eum.Domine.Doce
mat.6.b. nos orare ſicut docuit ioannes diſci-
pulos ſuos.Et ait illis.Cum oratis dicite.Pa-
ter ſanctificetur nomen tuum:adueniat regnũ
tuum panem noſtrum quotidianũ da nobis ho-
die.Et dimitte nobis peccata noſtra ſiquidem
⁊ ipſi dimittimus omni debenti nobis: ⁊ ne nos
inducas in tentationem.Et ait ad illũ.[b] Quis ve [b]124
ſtrum habebit amicum ⁊ ibit ad illum media no X
cte:et dicet illi: amice commoda mihi tres pa-
nes quoniam amicus meus venit de via ad me:
et non habeo quod ponam ante illum.Et ille de
intus reſpondens dicat noli mihi moleſtus eſſe B
iam oſtium clauſum eſt: ⁊ pueri mei mecum ſunt
in cubili:non poſſum ſurgere et dare tibi.Et ille
ſi perſeuerauerit pulſans:dico vobis et ſi nõ da mat.7.a
bit illi ſurgẽs eo quod amicus eius ſit: propter Jo.16.f.
improbitatem tamen eius ſurget: et dabit illi Ja.1.a.
quotquot habet neceſſarios. Et ego dico vo-
bis. [c] Petite et dabitur vobis: querite et in- [c]125
uenietis: pulſate et aperietur vobis . Omnis V
enim qui petit accipit: et qui querit inuenit: et
pulſanti aperietur: Quis autem ex vobis pa-
trem petit panem? nunquid lapidem dabit illi?
Aut piſcem:nunquid pro piſce ſerpentem dabit
illi? Aut ſi petierit ouum: nunquid porriget illi
ſcorpionem? Si ergo vos cum ſitis mali noſtis
bona data dare filijs veſtris:quanto magis pa-
ter veſter † celeſtis de celo dabit ſpiritum bo- gr̃s ✝ non hꝫ celeſtis. [d]126
num petentibus ſe?[d] Et erat eijciens demo- V
mat.12.b. nium: et illud erat mutum.Et cum eiecisset de-
mar.3.c. monium locutus eſt mutus : et admirate ſunt [e]127
mat.12.c. turbe.[e] Quidam autem ex eis dixerunt in beel- C II
zebub principe demoniorum eijcit demonia. [f] [f]128
Et alij temptantes ſignum de celo querebant V
ab eo.[g] Ipſe autem vt vidit cognitiones eorum [g]129
II

digit eis. Omne regnum in ſeipſum diuiſum de
ſolabitur: ꝛ domus ſupra domum cadet. Si au-
Matt.12.a. mar.3.c. tem ꝛ ſathanas in ſeipſum diuiſus eſt quomodo
ſtabit regnum eius: quia dicitis in beelzebub
me eijcere demonia. Si autē ego in beelzebub
eijcio demonia: filij veſtri in quo eijciunt? Ideo
ipſi iudices veſtri erunt. Porro ſi in digito dei
eijcio demonia: profecto peruenit in vos regnū
dei. Cum fortis armatus cuſtodit atrium ſuum:
in pace ſunt omnia que poſſidet. Si autem for-
tior eo ſuperueniens vicerit eum: vniuerſa arma
matt.12.d. als + aduerſuz. eius auferet in quibus confidebat: et ſpolia eius
[h]130 V D diſtribuet. Qui non eſt mecum † contra me eſt:
et qui non colligit mecum diſpergit.[h] Cum im-
mūdus ſpiritus exierit de homine: ambulat per
loca inaquoſa: querens requiem ꝛ non inueniēs
dicit. Reuertar in domum meam vnde exiui. Et
cum venerit inuenit eam ſcopis mundatam. Et
tunc vadit ꝛ aſſumit ſeptem alios ſpiritus ſecū
nequiores ſe: ꝛ ingreſſi habitant ibi. Et fiunt no
[i]131 X uiſſima hominis illius peiora prioribus.[i] Fa-
ctum eſt autem cum hec diceret: extollens vo-
cem quedam mulier de turba dixit illi. Beatus
venter qui te portauit: et vbera que ſuxiſti. At il
le dixit. Quinimmo. Beati qui audiūt verbum
[k]132 V dei et cuſtodiunt illud.[k] Turbis autem concur-
rentibus cepit dicere. Generatio hec: genera-
mat.12.c. tio nequam eſt: ſignum querit: et ſignum non da
mar.8.b. bitur ei niſi ſignum Jone prophete. Nam ſicut
8.q.1.c.verum. fuit ionas ſignum niniuitis: ita et erit filius ho-
3.reg.10.a. minis generationi iſti. Regina auſtri ſurget in
2.para.9.a. iudicio cum viris generationis huius: ꝛ cōdem
Jone.3.b. matt.2.b. nabit illos: quia venit a finibus terre audire ſa-
E pientiam ſalomonis. Et ecce pluſquam ſalomō
mat.5.b. hic. Viri niniuite ſurgent in iudicio cum genera
mar.4.c. tione hac: et condemnabunt illam quia peni-
[l]133 II tentiam egerunt in predicatione ione. Et ecce
pluſquam ionas hic.[l] Nemo lucernā accendit ꝛ
in abſcondito ponit neq; ſub modio: ſed ſupra
candelabrum: vt qui ingrediuntur lumē videāt.
[m]134 V mat.6.c. [m] Lucerna corporis tui eſt oculus tuus. Si ocu
lus tuus fuerit ſimplex: totum corpus tuum luci
dum erit. Si autem neq̄ fuerit: etiam corpus
tuū tenebroſum erit. Vide ergo ne lumen quod
in te eſt tenebre ſint. Si ergo corpus tuum totū
lucidum fuerit non habēs aliq̄ partem tenebra
rum: erit lucidum totum. Et ſicut lucerna fulgo-
[n]135 V F ris illuminabit te.[n] Et cum loqueretur rogauit
illum quidam phariſeus vt pranderet apud ſe.
Jeſus autē ingreſſus recubuit. Phariſeus au
mat.23.c. tem cepit intra ſe reputans dicere. Quare non
baptizatus eſſet ante prandium. Et ait domin9
ad illum. Nunc vos phariſei quod de foris eſt
calicis ꝛ catini mundatis: quod autem intus eſt
veſtrum: plenū eſt rapina et iniquitate. Stulti.
Nonne qui fecit quod de foris eſt: etiā et quod
de intus eſt fecit? Veruntamen quod ſupereſt
date elemoſynam: et ecce omnia munda ſunt vo
bis.[o] Sed ve vobis phariſeis qui decimatis mē
[o]136 V mat.23.c. mat.23.c. tam et rutam et omne olus: et preteritis iudiciū
et charitatem dei. Hec autem oportuit facere ꝛ
[p]137 II mat.5.c. illa non omittere.[p] Ve vobis phariſeis qui di-
ligitis primas cathedras in ſynagogis et ſalu-
[q]138 V tationes in foro.[q] Ve vobis qui eſtis vt monu-
menta que non parent: et homines ambulantes
[r]139 V ſupra neſciunt.[r] Reſpondens autem quidam ex
mat.23.a. legiſperitis ait illi. Magiſter hec dicens etiam
contumeliam nobis facis. At ille ait. Et vobis le G
giſperitis ve: qui oneratis homines oneribus
que portare nō poſſunt: et ipſi vno digito veſtro [s]140 V
non tangitis ſarcinas.[s] Ve vobis qui edificatis
monumenta prophetarum: patres autem veſtri
occiderunt illos. Profecto teſtificamini quod
conſentitis operibus patrum veſtrorum: quo-
niam quidam ipſi eos occiderunt: vos autē edi-
ficatis eorum ſepulchra.[t] Propterea ſapientia mat.23.d.
dei dixit. Mittam ad illos prophetas et apo- [t]141 V
ſtolos: et ex illis occident ꝛ perſequentur vt in-
quiratur ſanguis omnium prophetarum qui ef-
fuſus eſt a cōſtitutione mūdi a generatione iſta
a ſanguine abel vſq; ad ſanguinē Zacharie: qui
periit inter altare et edem. Ita dico vobis re- mat.23.d.
quiretur ab hac generatione.[v] Ve vobis legiſ- [v]142 V
peritis qui tuliſtis clauem ſcientie ipſi non in-
troiſtis: ꝛ eos qui introibant prohibuiſtis.[x] Cū [x]143 X
autem hec ad illos diceret: ceperunt phariſei ꝛ
legiſperiti grauiter inſiſtere ꝛ os eius opprime
re de multis inſidiantes ei: ꝛ querentes aliquid
capere de ore eius vt accuſarent eum.

Capituli Summarium. A phariſeis monet
cauendum ꝛ non timendum eos qui corpus oc-
cidunt dicit: qui me cōfeſſus fuerit: et qui me ne
gauerit. Blaſphemia in ſpiritum ſanctum nō re
mittetur. Spirituſſanctus docet reſpondere et
loqui. Quidam dicit. Magiſter dic fratri meo
vt diuidat mecum hereditatē. Dicit cauere ab
omni auaritia ſimilitudo diuitis. Stulte hac no
cte morieris. Nolite ſolliciti eſſe: conſiderate li-
lia agri: querite regnum dei. Nolite timere pu-
ſillus grex: vendite que poſſidetis ꝛ date elemo
ſynam facite ſacculos: vbi theſaurus ibi et cor.
Sint lumbi veſtri precincti. Jeſus petro dicit.
felicem eſſe bonum diſpenſatorem: veniet domi
nus ſerui in die qua non ſperabit et vapulabit
plagis multis: cui multum datum eſt: multum
queretur ab eo: ignem veni mittere in terram.
Tres in duo: et duo in tres diuidet. Hypocrite
faciem celi et terre noſtis probare ꝛc. Cum va
dis cum aduerſario tuo. De nouiſſimo minuto.

Capitulum. XII.

Multis autem turbis concurrētibus A [a]144 II
ita vt ſe inuicē conculcarent: cepit di-
cere ad diſcipulos ſuos.[a] Attendite mat.16.a. [b]145 V
a fermento phariſeorum quod eſt Mar.8.b.
hypocriſis.[b] Nihil enim opertū eſt Mat.10.c.
quod non reueletur: neq; abſconditum quod 11.q.3.c.nolite ti mere. 22.q.5.in prin.
non ſciatur. Quoniam que in tenebris dixiſtis: Mat.10.c.
in lumine dicentur. Et quod in aure locuti eſtis
in cubiculis predicabitur in tectis. Dico autem
vobis amicis meis ne terreamini ab his qui oc
cidunt corpus. Et poſt hoc non habēt amplius B
quid faciant. Oſtendam autem vobis quem ti-
meatis. Timete eum qui poſtquā occiderit ha-
bet poteſtatem mittere in gehennam. Ita dico
vobis hunc timete. Nonne quinq; paſſeres ve-
neunt diſpondio: ꝛ vnus ex illis nō eſt in obliuio
ne corā deo? Sed ꝛ capilli capitis veſtri omnes De pe.di.1.c. ad hoc.
numerati ſunt. Nolite ergo timere: multis paſſe Mar.10.d.
ribus pluris eſtis vos. Dico autem vobis: oīs mat.8.d.
quicūq; cōfeſſus fuerit me coram hominibus: ꝛ Matt.10.c.
fili9 hoīs cōfitebitur illū corā angelis dei.[c] Qui [c]146 II
autem negauerit me corā hominibus: negabit
coram

mat.12.c. coram angelis dei.[a] Et omnis qui dicit verbum
mat.3.a. in filium hominis remittetur illi: ei autem qui in
mat.10.b. ſpiritumſanctum blaſphemauerit nõ remittet.[e]
mar.13.b. Cum autem inducẽt vos in ſynagogas ⁊ ad ma
giſtrat⁹ ⁊ ad poteſtates nolite ſolliciti eſſe qua
liter aut quid reſpõdeatis aut q̃d dicatis. Spi
ritus enim ſanctus docebit vos in ipſa hora q̃d
oporteat vos dicere.[f] Ait autem ei quidã de tur
ba. Magiſter dic fratri meo vt diuidat mecum
hereditatem. At ille dixit ei. Homo quis me cõ
ſtituit iudicem aut diuiſorem ſuper vos? Dixitq́
ad illos. Videte ⁊ cauete ab omni auaricia: quia
non in abundãtia cuiuſq́ vita eius eſt ex his que
poſſidet. Dixit autem ſimilitudinem ad illos di
cens. Hominis cuiuſdam diuitis vberes fru
E ctus ager attulit et cogitabat intra ſe dicens.
Quid faciam quod non habeo quo congregem
fructus meos? Et dixit. Hoc faciam. Deſtruã
horrea mea ⁊ maiora faciam: illuc congregabo
omnia que nata ſunt mihi ⁊ bona mea: et dicam
anime mee. Anima habes multa bona poſita in
annos plurimos requieſce: comede bibe: epula
mat.6.c. re. Dixit autem illi deus. Stulte hac nocte ani
mam tuam repetunt a te. Que autem paraſti cu
ius erunt? Sic eſt qui theſaurizat et non eſt in
deum diues.[g] Dixitq́ ad diſcipulos ſuos. Ideo
dico vobis. Nolite ſolliciti eſſe anime veſtre q̃d
mãducetis: neq́ corpori quid † induamini. Ani
alſ ✠ veſtiamini. ma plus eſt quam eſca et corpus plus quam ve
ſtimentum. Conſiderate coruos quia non ſemi
nant neq́ metunt quibus non eſt cellarium neq́
horreum ⁊ deus paſcit illos. Quãto magis vos
pluris eſtis illis. Quis autem veſtrum cogitan
do poteſt adijcere ad ſtaturam ſuã cubitũ vnũ?
D Si ergo neq́ quod minimum eſt poteſtis: quid
de ceteris ſolliciti eſtis? Conſiderate lilia quo
modo creſcunt. Non laborant: neq́ nent. Dico
autẽ vobis quia nec ſalomon in omni gloria ſua
veſtiebatur ſicut vnum ex iſtis. Si autem fenum
quod hodie eſt in agro: ⁊ cras in clibanum mit
titur deus ſic veſtit: quanto magis vos puſille fi
mat.6.d. dei? Et vos nolite querere quid mãducetis aut
mat.6.c. quid bibatis ⁊ nolite in ſublime tolli. Hec enim
omnia gentes mundi querunt. Pater autem ve
ſter ſcit quoniam his indigetis. Veruntamẽ q̃
mat.10.c. rite primum regnum dei ⁊ iuſticiam eius et hec
mat.6.c. omnia adijcientur vobis.[h] Nolite timere puſil
lus grex: quia complacuit patri veſtro dare vo
bis regnum.[i] Vendite que poſſidetis ⁊ date ele
moſynam.[k] Facite vobis ſacculos qui non vete
raſcunt: theſaurum non deficientẽ in celis: quo
fur nõ appropiat neq́ tinea corrumpit. Vbi enĩ
mat.6.c. theſaurus veſter eſt: ibi ⁊ cor veſtrũ erit.[l] Sint
E lumbi veſtri precincti et lucerne ardentes in ma
nibus veſtris: et vos ſimiles hominibus expe
ctantibus dominum ſuum quando reuertatur a
nuptijs vt cum venerit et pulſauerit: confeſtim
aperiant ei.[m] Beati ſerui illi quos cum venerit
mar.24.d. dominus inuenerit vigilantes. Amen dico vo
bis: quod precinget ſe ⁊ faciet illos diſcumbere
⁊ tranſiens miniſtrabit illis. Et ſi venerit in ſecũ
da vigilia: ⁊ ſi in tertia vigilia venerit ⁊ ita inue
nerit: beati ſunt ſerui illi.[n] Hoc autẽ ſcitote quo
niam ſi ſciret paterfamilias qua hora fur veni
mat.24.b. ret: vigilaret vtiq́ et non ſineret perfodi do
mat.12.d. mum ſuã. Et vos eſtote parati: q2 qua hora nõ
mat.14.d. putatis filius hominis veniet.[o] Ait autem ei pe
De pe. diſt.1. c. ſi ſacerdos.
trus. Domine ad nos dicis hanc parabolam an
ad omnes? Dixit autem dominus. Quis pu
tas eſt fidelis diſpenſator et prudens quem con
ſtituit dominus † ſupra familiã ſuam vt det illis alſ ✠ ſuper.
in tempore tritici menſuram? Beatus ille ſeru⁹
quem cum venerit dominus inuenerit ita facien
tem. Vere dico vobis: quoniam † ſupra omnia
que poſſidet conſtituet illum.[p] Quod ſi dixerit alſ ✠ ſuper. F [p]158 V
ſeruus ille in corde ſuo moram facit domin⁹ me⁹
venire: ⁊ ceperit percutere † ſeruos et ancillas: alſ ✠ pueros.
⁊ edere: et bibere: ⁊ inebriari veniet domin⁹ ſer
ui illius in die qua non ſperat ⁊ hora qua neſcit:
et diuidet eum partemq́ eius cum infidelib⁹ po
net.[q] Ille autem ſeruus qui cognouit voluntatẽ [q]159
domini ſui ⁊ non ſe preparauit ⁊ non fecit ſm vo 23.q.4.c. ea vindicta. X
luntatem eius vapulabit multis. Qui autem nõ
cognouit et fecit digna plagis: vapulabit pau
cis. Omni autem cui multum datum eſt multũ
queretur ab eo: ⁊ cui commendauerunt multum
plus petent ab eo.[r] Ignem veni mittere in ter
ram: et quid volo niſi vt accendatur. Baptiſmo
† autem habeo baptizari: ⁊ quomodo coarctor alſ ✠ baptiſma ſc. [r]160
vſq́ dum perficiatur? Putatis quia pacem ve V.
ni mittere in terram? Non dico vobis: ſed ſepa
rationem. Erunt enim ex hoc quinq́ in domo
vna diuiſi: tres in duos ⁊ duo in tres diuidẽtur: mat.10.d. G
pater in filium ⁊ filius in patrem ſuum: mater in
filiam: ⁊ filia in matrem ſocrus in nurum ſuam: ⁊
nurus in ſocrum ſuam.[s] Dicebat autem ⁊ ad tur [s]161
bas. Cum videritis nubem orientem ab occaſu: mat.16.a V.
ſtatim dicitis nymbus venit: et ita fiet. Et cum
auſtrum flantem dicitis quia eſtus erit ⁊ fit. Hy
pocrite faciem celi ⁊ terre noſtis probare. Hoc mat.5.d.
autem tempus quomodo non probatis? Quid
autem et a vobiſipſis non iudicatis quod iuſtũ
eſt.[t] Cum autem vadis cum aduerſario tuo ad
principem in via: da operam liberari ab illo: ne
forte trahat te ad iudicẽ ⁊ iudex tradat te exacto [t]162
ri: et exactor mittat te in carcerem. Dico tibi nõ V
exies inde donec etiã nouiſſimũ minutũ reddas. mat.5.d.
¶ Capituli Summarium. Sub exemplo gali
leorum occiſorum monet agendam penitentiã:
de ficulnea infructuoſa. Mulierem decem ⁊ oc
to annis curuã erigit. Archiſynagogo indignã
ti quia curaſſet ſabbato reſpondit: regnum celo
rum grano ſynapis ⁊ fermento ſimile eſſe cõten
dite intrare per anguſtam portam. Neſcio vnde
ſcitis. Nouiſſimi qui erant primi. Herodem vul
pem vocat: hieruſalem que occidis prophetas.

Capitulum XIII.

Aderant[a] autem quidam ipſo in A
tempore nunciantes illi de gali [a]163
leis quorum ſanguinẽ pylatus X
miſcuit cum ſacrificijs eorum.
Et reſpondens dixit illis. Pu
tatis ꝙ hi galilei pre omnibus
galileis peccatores fuerit quia talia paſſi ſunt?
Non dico vobis: ſed niſi penitentiam habueri
tis omnes: ſimiliter peribitis ſicut illi decem et
octo ſupra quos cecidit turris in ſyloa ⁊ occidit
eos: putatis q2 et ipſi debitores fuerint: preter
omnes homines habitantes in hieruſalẽ? Nõ
dico vobis: ſed ſi penitentiam non habueritis:
omnes ſimiliter peribitis.[b] Dicebant autem et
hanc ſimilitudinem. Arborem fici habebat qui [b]164
dam plantatam in vinea ſua ⁊ venit querens fru V

B ctum in illa: ⁊ non inuenit. Dixit autem ad culto
remvinee. Ecce anni tres ſunt ex quo venio que
rens fructum in ficulnea hac. et non inuenio.
Succide ergo illam. Ut quid etiam terrã occu
pat? At ille reſpondens dixit illi. Domine dimit
te illam ⁊ hoc anno vſq; dũ fodiã circa illã ⁊ mit
tam ſtercora. Et ſiquidem fecerit fructum ſinan
tem in futurum ſuccides eam. Erat autem do-
C cens in ſynagoga eorum ſabbatis. Et ecce mu-
lier que habebat ſpiritũ infirmitatis annis de-
cem ⁊ octo: ⁊ erat inclinata nec omnino poterat
ſurſum reſpicere. Quam cum vidiſſet ieſus voca
uit eam ad ſe: ⁊ ait illi. Mulier dimiſſa es ab in-
firmitate tua. Et impoſuit illi manus: et confe-
ſtim erecta eſt ⁊ glorificabat deum. Reſpondẽs
autem archiſynagogus indignans q; ſabbato
curaſſet Jeſus: dicebat turbe. Sex dies ſunt: in
D quib[9] oportet operari. In his ergo venite ⁊ cu
[c]165 ramini: ⁊ non in die ſabbati.[c] Reſpondens autẽ
II ad illum dominus dixit. Hypocrite vnuſquiſq;
veſtrum ſabbato non ſoluit bouem ſuum: aut aſi
num a preſepio ⁊ ducit adequare? Hanc autẽ fi
liam abrae quam alligauit ſathanas: ecce decez
⁊ octo annis: nõ oportuit ſolui a vinculo iſto die
[d]166 ſabbati?[d] Et cuz hoc diceret: erubeſcebant om
X Matt.13.d. nes aduerſarij eius: ⁊ omnis popul[9] gaudebat
[e]167 mat.4.c. in vniuerſis que glorioſe fiebant ab eo.[e] Dice-
II bat ergo. Cui ſimile eſt regnum dei: et cui ſimile
[f]168 eſtimabo illud? Simile eſt grano ſynapis quod
V acceptum homo miſit in hortum ſuum ⁊ creuit ⁊
factum eſt in arborem magnam ⁊ volucres celi
mar.13.d. E requieuerunt in ramis eius. Et iterũ dixit.[f] Cui
ſimile eſtimabo regnum dei? Simile eſt fermen
to quod acceptum mulier abſcondit in farine ſa
[g]169 Matt.9.d. ta tria donec fermẽtaretur totum.[g] Et ibat per
II ciuitates ⁊ caſtella docens: ⁊ iter faciens in hie
[h]170 Mar.7.b. ruſalem.[h] Ait autem illi quidam. Domine ſi pau
V ci ſunt qui ſaluantur? Ipſe autem dixit ad illos.
Contendite intrare per anguſtam portam quia
multi (dico vobis) querent intrare et non pote
runt.[i] Cum autem intrauerit paterfamilias et
[i]171 clauſerit oſtium incipietis foris ſtare: et pulſa-
V re ad oſtium dicentes. Domine aperi nobis et
F reſpondẽs dicet vobis. Neſcio vos: vnde ſitis?
Ps.6.d. matt.7.b. Tunc incipietis dicere. Manducauimus co-
ram te et bibimus ⁊ in plateis noſtris docuiſti.
Et dicet vobis. Neſcio vos vnde ſitis: diſcedi-
te a me omnes operarii iniquitatis. Ibi erit fle
tus et ſtridor dentium.[k] Cum videritis abraam
[k]172 mat.8.b. et iſaac et iacob et omnes prophetas in regno
V dei. vos autem expelli foras. Et venient ab oriẽ
te ⁊ occidente: ⁊ aquilone ⁊ auſtro: ⁊ accumbẽt
[l]173 in regno dei.[l] Et ecce ſunt nouiſſimi qui erãt pri
II Mat.19.d Mat.10.a. mi ⁊ ſunt primi qui erãt nouiſſimi.[m] In ipſa die
[m]174 acceſſerunt quidam phariſeorum dicentes illi.
X Exi et vade hinc quia herodes vult te occidere
G Et ait illis. Ite ⁊ dicite vulpi illi. Ecce eijcio de
monia et ſanitates perficio hodie et cras et ter
tio conſumor. Veruntamen oportet me hodie et
cras ⁊ ſequenti die ambulare: quia non capit p
phetam perire extra Hieruſalem.[n] Hieruſalez
hieruſalem que occidis prophetas: et lapidas
[n]175 cos qui mittuntur ad te quotiens volui congre
V mat.23.d. gare filios tuos quemadmodum auis nidũ ſuuz
ſub pennis: ⁊ noluiſti? Ecce relinquetur vobis
domus veſtra deſerta. Dico autem vobis quia
nõ videbitis me donec veniat cũ dicetis. Bene
dictus qui venit in nomine domini.

¶ Capituli Summarium. Hydropicuz curat:
recumbe in nouiſſimo loco. qui ſe exaltat humi-
liabitur: cum facis prandium aut cenam noli vo
care amicos ⁊c. Inuitati ad cenam excuſant ſe:
ſequi ſe et odire parentes: baiulare crucem iu-
bet: parabola volentis edificare turrem: et re-
gis volentis committere bellum qui non renun
ciat omnibus ⁊c. de ſale.

Capitulum. XIIII.

A [a]176
ET[a] factum eſt cum introiſſet † alis non habet ✠ ieſus. X
ieſus in domum cuiuſdam prin- alis ✠ ſacerdotum.
cipis † phariſeorũ ſabbato mã
ducare panem ⁊ ipſi obſeruabãt
eum. Et ecce homo quidam hy [b]177
dropicus erat ante illum.[b] Et V
reſpondens ieſus dixit ad legiſperitos et pha-
riſeos dicens. Si licet ſabbato curare? At illi mat.12.a.
tacuerunt. Ipſe vero apprehenſum ſanauit eum mar.3.a.
ac dimiſit. Et reſpondens ad illos dixit. Cuius Supra.6.b. Supra.13.b.
veſtrum aſinus aut bos in puteum cadet et non B
continuo extrahet illum die ſabbati? Et non po
terant ad hec reſpondere illi.[c] Dicebant autem [c]178
et ad inuitatos parabolam intendens quomo- X
do primos accubitus eligerent: dicens ad illos
Cum inuitatus fueris ad nuptias non diſcum-
bas in primo loco: ne forte honoratior te ſit inui
tatus ab illo: et veniens is qui te et illum voca-
uit dicat tibi. Da huic locum: ⁊ tunc incipias cũ
rubore nouiſſimum locum tenere. Sed cum vo-
catus fueris vade recumbe in nouiſſimo loco:
vt cum venerit qui te inuitauit dicat tibi. Amice
aſcende ſuperius. Tunc erit tibi gloria coram ſi C
mul diſcumbentibus.[d] Quia omnis qui ſe exal- mar.4.c. Infra.8.c. [d]179
tat humiliabitur: et qui ſe humiliat exaltabitur. Joan.4.c. V
[e] Dicebat autem et ei qui ſe inuitauerat. Cum fa [e]180
cis prandium. aut cenam: noli vocare amicos X
tuos neq; fratres tuos: neq; cognatos tuos:
neq; vicinos: neq; diuites: ne forte ⁊ ipſi te rein-
uitent: et fiat tibi retributio. Sed cum facis cõ Thobie.4.c.
uiuium: voca pauperes debiles: claudos: et ce-
cos: et beatus eris: quia non habent † retribue alis ✠ vnde tibi tribuant.
re tibi. Retribuetur enim tibi in † reſurrectio- alis ✠ retributione.
ne iuſtorum. Hec cum audiſſet quidam de ſimul D
diſcumbentibus dixit illi. Beatus qui mandu- Mat.22.a.
cabit panem in regno dei. At ipſe dixit ei.[f] Ho- Apocalip.19.b. [f]181
mo quidam fecit cenam magnam: ⁊ vocauit mul V
tos: et miſit ſeruum ſuum hora cene dicere inui-
tatis vt venirent: quia iam parata ſunt omnia.
Et ceperunt ſimul omnes excuſare. Primus di
xit ei. Villam emi: et neceſſe habeo exire et vide
re illam. Rogo te habe me excuſatum. Et alter
dixit. Juga boum emi quinq; et eo probare il- E
la. Rogo te habe me excuſatum. Et alius dixit.
Vxorem duxi. et ideo non poſſum venire. Et re-
uerſus ſeruus nunciauit hec domino ſuo. Tunc
iratus paterfamilias dixit ſeruo ſuo. Exi cito
in plateas et vicos ciuitatis et pauperes ac de
biles et cecos et claudos introduc huc. Et ait
ſeruus. Domine factum eſt vt imperaſti: et ad-
huc locus eſt. Et ait dominus ſeruo. Exi in vias
et ſepes: et compelle intrare vt impleatur do-
mus mea. Dico autem vobis quod nemo viro-
rum illorum qui vocati ſunt guſtabit cenã meã. F
[g] Ibant autem turbe multe cum eo. Et conuer- mat.10.d. [g]182
ſus dixit ad illos. Si quis venit ad me et non 18.9.14. V
odit patrem ſuum et matrem ⁊ vxorem et filios
⁊ fratres

et fratres ⁊ ſorores: adhuc autem ⁊ animã ſuã
non poteſt meus eſſe diſcipulus. Et qui non ba-
iulat crucem ſuã ⁊ venit poſt me non poteſt me⁹
matthei.10.d. 2.19.c. mar.8.d. Supra 9.c. eſſe diſcipulus.[b] Quis enim ex vobis volẽs tur
rim edificare: nonne prius ſedens cõputat ſum-
ptus qui neceſſarij ſunt ſi habeat ad perficiẽdũ
als ✠ viderint. ne poſtq̃ poſuerit fundamentũ et non potuerit
perficere omnes qui† vident incipiant illudere
G ei dicentes: q: hic homo cepit edificare ⁊ nõ po
als ✠ nonne. tuit conſummare? Aut quis rex iturus commit
tere bellum aduerſus alium regẽ† non ſedens
prius cogitat ſi poſſit cum decẽ milibus occur
matt.10.d. rere ei qui cum viginti milibus venit ad ſe. Alio
quin adhuc illo longe agente legationẽ mittẽs
matt.5 b. rogat ea que pacis ſunt.[i] Sic ergo omnis ex vo
mat.9.g. bis qui non renũciat omnibus que poſſidet: nõ
poteſt meus eſſe diſcipulus.[k] Bonũ eſt ſal. Si
autem ſal euanuerit: in quo condietur? Neq̃ in
terrã: neq̃ in ſterquiliniũ vtile eſt: ſed foras mit
tetur. Qui habet aures audiendi audiat.

Capituli Summarium. Parabola centum
ouium ⁊ drachme: de gaudio angelorũ ſup vno
peccatore: parabola de filio prodigo.

Capitulum. XV.

A Rant[a] autẽ appropinquantes ei pu
blicani ⁊ peccatores vt audirent illũ
et murmurabant phariſei ⁊ ſcribe di
centes: quia hic peccatores recipit et
mat.19.b. manducat cum illis.[b] Et ait ad illos parabolam
iſtam dicens. Quis ex vobis homo qui habet
centum oues et ſi perdiderit vnam ex illis: non-
ne dimittit nonagintanouem in deſerto: ⁊ vadit
ad illam que perierat donec inueniat eã? Et cũ
inuenerit eã imponit in humeros ſuos gaudẽs
Et veniens domum cõuocat amicos et vicinos
dicens illis. Congratulamini mihi: quia inueni
B ouem meã que perierat. Dico vobis q̃ ita gau-
dium erit in celo ſuper vno peccatore penitentiã
agente: q̃ ſuper nonagintanouem iuſtis qui nõ
indigent penitentia.[c] Aut que mulier habens
drachmas decem ⁊ ſi perdiderit drachmã vnã:
nonne accendit lucernam ⁊ euertit domũ ⁊ que
rit diligenter donec inueniat eam? Et cum inue
nerit conuocat amicas ⁊ vicinas dicens. Con-
gratulamini mihi: quia inueni drachmam quam
perdideram.[b] Ita dico vobis gaudium erit co-
ram angelis dei ſuper vno peccatore penitentiã
agente. Ait autem.[c] Homo quidã habuit duos
C filios: ⁊ dixit adoleſcentior ex illis patri. Pater
da mihi portionẽ ſubſtantie que me contingit.
Et diuiſit illis ſubſtantiam. Et non poſt multos
dies congregatis omnibus adoleſcentior filius
peregre profectus eſt in regionem longinquã:
⁊ ibi diſſipauit ſubſtantiam ſuam viuendo luxu-
rioſe. Et poſtq̃ omnia cõſummaſſet facta eſt fa
mes valida in regione illa: ⁊ ipſe cepit egere. Et
abijt ⁊ adheſit vni ciuium regionis illius: et mi-
ſit illum in villam ſuam vt paſceret porcos. Et
cupiebat implere ventrem ſuũ de ſiliquis quas
als ✠ ipſe autẽ in ſe reuerſus. porci manducabãt: ⁊ nemo illi dabat.† Inſe au
D tem reuerſus dixit. Quanti mercenarij in domo
patris mei abundant panibus: ego autẽ hic fa
me pereo. Surgam et ibo ad patrem meum et
dicam ei. Pater peccaui in celum ⁊ corã te: iam
non ſum dignus vocari filius tuus. fac me ſicut
vnum de mercenarijs tuis. Et ſurgens venit ad
patrem ſuum. Cum autem adhuc longe eſſet: vi
dit illum pater ipſius. ⁊ miſericordia motus eſt. E
et accurrens cecidit ſuper collum eius: et oſcu-
latus eſt eũ. Dixitq̃ ei filius. Pater peccaui in
celum et coram te. Iam non ſum dignus vocari
filius tuus. Dixit autem pater ad ſeruos ſuos.
Cito proferte ſtolam primam ⁊ induite illum: ⁊ 23.q.7.c.quem-
date annulum in manu eius: ⁊ calciamenta in pe admodum.
des eius: ⁊ adducite vitulum ſaginatum et occi F
dite: ⁊ manducemus ⁊ epulemur: quia hic filius
meus mortuus erat: ⁊ reuixit: perierat: et inuen
tus eſt. Et ceperunt epulari. Erat autem filius
eius ſenior in agro. Et cum veniret ⁊ appropin-
quaret domui: audiuit ſymphoniam et chorum
Et vocauit vnum de ſeruis ⁊ interrogauit quid
hec eſſent. Iſq̃ dixit illi. Frater tuus venit: ⁊ occi
dit pater tuus vitulum ſaginatum: quia ſaluum
illum recepit. Indignatus eſt autem et nolebat
introire. Pater ergo illius egreſſus cepit roga
re illum. At ille reſpondens dixit patri ſuo. Ec- G
ce tot annis ſeruio tibi: et nunquam mandatum
tuum preteriui: et nunq̃ dediſti mihi hedum: vt
cum amicis meis epularer: Sed poſtq̃ hic fili⁹
tuus qui deuorauit ſubſtantiam ſuam: cum me-
retricibus venit: occidiſti illi vitulum ſaginatũ.
At ipſe dixit illi Fili: tu ſemper mecum es. et om
nia mea tua ſunt. Epulari autẽ ⁊ gaudere opor
tebat: quia frater tuus hic mortuus erat et re-
uixit: perierat ⁊ inuentus eſt.

Capituli Summarium De villico cui dictũ
eſt redde rationẽ vilicationis: qui fidelis eſt in
minimo: ⁊ in maiori fidelis eſt ⁊c. Nemo poteſt
duobus dñis ſeruire: auari phariſei deridebãt
eum. Ieſus dicit deus nouit corda: lex ⁊ pphe-
te vſq̃ ad ioannem: de apice legis vxorem non
dimittere: de diuite ⁊ lazaro.

Ca.XVI. A

De accu.c.quali-ter. Dicebat autem ⁊ ad diſcipulos ſuos
Homo quidã erat diues qui habe
bat villicum: ⁊ hic diffamat⁹ eſt apõ
illũ: quaſi diſſipaſſet bona illius. Et
vocauit illum ⁊ ait illi. Quid hoc audio de te?
Redde rationem villicationis tue. Iam enĩ non
poteris villicare. Ait aũt villicus intra ſe. Quid
faciã: quia dominus meus aufert a me villicatio
nem? Fodere non valeo: mendicare erubeſco.
Scio quid faciam: vt cum amotus fuero a villi- B
catione recipiant me in domos ſuas. Conuoca-
tis itaq̃ ſingulis debitoribus domini ſui dice-
bat primo. Quantum debes domino meo? At
ille dixit. Centum cados olei. Dixitq̃ illi. Acci-
pe cautionem tuam: et ſede cito ſcribe quinqua
ginta. Deinde alio dixit. Tu vero quãtũ debes?
Qui ait. Centum choros tritici. Ait illi. Accipe
litteras tuas ⁊ ſcribe octaginta. Et laudauit do
minus villicum iniquitatis: q: prudẽter feciſſet:
quia filij huius ſeculi prudentiores filijs lucis in
generatione ſua ſunt. Et ego vobis dico. Faci- C
te vobis amicos de mammona iniquitatis vt cũ 14.q.5.c.qui
defeceritis recipiant vos in eterna tabernacu- habetis.
la. Qui fidelis eſt in minimo et in maiori fidelis
eſt: ⁊ qui in modico iniqu⁹ eſt ⁊ in maiori iniqu⁹
eſt. Si ergo in iniquo mammona fideles nõ fui-
ſtis: quod verum eſt quis credet vobis? Et ſi in
alieno fideles nõ fuiſtis quod veſtrũ eſt quis da
bit vobis?[a] Nemo ſeruus poteſt duobus dñis
ſeruire. Aut enim vnum odiet et alterum diliget matt.6.c.

aut vni adherebit et alterum contemnet: Non
D potestis deo ſeruire ⁊ mammone.[b]Audiebāt au
[b]192 tem omnia hec phariſei qui erant auari: ⁊ deri
X debant illum.Et ait illis.Uos eſtis qui iuſtifica
tis vos coram hominibus.Deus autem nouit
corda veſtra:quia qd hominibus altum eſt:abo
[c]193 mat.1.b. minatio eſt ante deum.[c]Lex ⁊ prophete vſqꝫ ad
V Matt.5.b. ioannem:ex eo regnum dei euangelizatur: ⁊ om
[b]194 Matt.5.c.r. 19.a. nis in illud vim facit.[b]Facilius eſt autem celum
V E ⁊ terram preterire: q̄ de lege vnum apicem ca
[e]195 Mat.10.b dere.[e]Omnis qui dimittit vxorem ſuam: ⁊ alte
II ram ducit mechatur: ⁊ qui dimiſſam a viro ducit
[f]196 mechatur.[f]Homo quidam erat diues:qui in
X duebatur purpura: ⁊ byſſo et epulabatur quoti
die ſplendide.Et erat quidam mendicus nomi
ne lazarus:qui iacebat ad ianuam eius vlcerib⁹
plenus:cupiens ſaturari de micis que cadebāt
de menſa diuitis ⁊ nemo illi dabat.Sed ⁊ canes
F veniebant: ⁊ lingebant vlcera eius.Factum eſt
autem vt moreretur mendicus: ⁊ portaretur ab
angelis in ſinum abrae.Mortuus eſt autem et
diues: ⁊ ſepultus eſt in inferno.Eleuans autem
oculos ſuos cum eſſet in tormentis vidit abraā
a longe ⁊ lazarum in ſinu eius: ⁊ ipſe clamans di
xit.Pater abraam miſerere mei: ⁊ mitte lazarū
vt intingat extremum digiti ſui in aquam vt re
frigeret linguam meā:q: crucior in hac flamma
Et dixit illi abraam.Fili recordare quia rece
piſti bona in vita tua et lazarus ſimiliter mala.
Nunc autem hic conſolatur:tu vero cruciaris.
De pe.di.3.c. Et in his oib⁹ inter nos ⁊ vos chaos magnū fir
cauendum. matum eſt: vt hi qui volunt hic tranſire ad vos
G nō poſſint:neqꝫ inde huc trāſmeare.Et ait.Ro
go ergo te pater vt mittas eum in domum pa
tris mei.Habeo enim quinqꝫ fratres vt teſtetur
illis ne et ipſi veniant in hunc locum tormento
rum.Et ait illi abraam.Habent moyſen et pro
phetas: audiant eos. At ille dixit.Non pater
abraam:ſed ſi quis ex mortuis ierit ad eos pe
nitentiam agent.Ait autem illi.Si moyſen ⁊ p
phetas non audiunt:neqꝫ ſi quis ex mortuis re
ſurrexerit credent.

¶Capituli Summariū.De ſcādalo:correptio
fraterna:ſeptics in die dimittendum:ſi habueri
tis fidem ſicut granum ſynapis:dicite ſerui inu
tiles ſumus.De decem leproſis mundatis.Re
gnum dei intra vos eſt:ventura predicit de ſeip
ſo: ſicut factum eſt in diebus noe. De die iudi
cij ⁊c.

Capitulum.XVII.

A
[a]197 Mat.18.a. ET[a] ait ad diſcipulos ſuos.Impoſſibi
II mat.9.f. le eſt vt non veniant ſcandala.Ue aūt
illi per quē veniūt.Utilius eſt illi ſi la
pis molaris imponat circa collū ei⁹
⁊ proijciatur in mare:q̄ vt ſcandalizet vnum de
[b]198 puſillis iſtis.[b]Attendite vobis.Si peccauerit
V mat.18.b in te frater tuus increpa illum:et ſi penitentiam
[c]199 mat.18.c. B egerit dimitte illi.[c]Et ſi ſepties in die peccaue
V mat.17.c.r. rit in te et ſepties in die conuerſus fuerit ad te
[d]200 21.b. dicēs:penitet me:dimitte illi[d].Et dixerunt apo
V ſtoli domino.Adauge nobis fidem.Dixit autem
dominus.Si habueritis fidem ſicut granum ſy
napis diceretis huic arbori moro:eradicare et
tranſplantare in mare: ⁊ obediet vobis.[e]Quis
[e]201 autem veſtrum habens ſeruum arantē aut paſcē
X tem boues: qui regreſſo de agro dicat illi ſta
tim tranſi ⁊ recumbe: ⁊ non dicat para quod ce
nem et precinge te ⁊ miniſtra mihi donec man
ducem ⁊ bibam: ⁊ poſt hec tu manducabis ⁊ bi C
bes:Nunquid gratiam habet ſeruo illi:quia fe
cit que ei imperauerat:Non puto.Sic et vos
cum feceritis omnia que precepta ſunt vobis di
cite.Serui inutiles ſumus:quod debuimus fa
cere fecimus.Et factum eſt dum iret in hieruſa
lem tranſibat per mediam ſamariam et galileā.
Et cum ingrederetur quoddam caſtellum:oc
currerunt ei decem viri leproſi.Qui ſteterunt a
longe: et leuauerunt vocem dicentes.Ieſu pre
ceptor miſerere noſtri.Quos vt vidit dixit.Ite D
oſtendite vos ſacerdotibus.Et factum eſt dum
irent mundati ſunt. Unus autem ex illis vt vidit
quia mundatus eſt:regreſſus eſt cum magna vo
ce magnificans deum.Et cecidit in faciem ante
pedes eius:gratias agens.Et hic erat ſamari
tanus.Reſpondens autem ieſus dixit.Nonne
decem mundati ſunt:Et nouem vbi ſunt:Nō eſt
inuentus qui rediret ⁊ daret gloriā deo:niſi hic
alienigena.Et ait illi.Surge vade q: fides tua
te ſaluum fecit.[f]Interrogatus autē a phariſeis E
quando venit regnum dei reſpondens eis dixit
Non veniet regnum dei cum obſeruatione: ne
qꝫ dicent ecce hic aut ecce illic.Ecce enim re
gnū dei intra vos eſt.[g]Et ait ad diſcipulos ſuos
venient dies quando deſideretis videre vnum
diem filij hominis et non videbitis.[h]Et dicent mat.14.b.
vobis.Ecce hic ⁊ ecce illic.Nolite ire neqꝫ ſecte Mar.13.c.
mini.[i]Nam ſicut fulgur coruſcans de ſub celo F
in ea que ſub celo ſunt fulget:ita erit filius homi
nis in die ſua.[k]Primum autem oportet illū mul
ta pati et reprobari a generatione hac.[l]Et ſicut
factum eſt in diebus noe:ita erit et in diebus fi
lij hominis.Edebant et bibebant et vxores du mat.24.c.
cebant:et dabātur ad nuptias vſqꝫ ad diem qua
intrauit noe in arcam: ⁊ venit diluuium ⁊ perdi
dit omnes.[m]Similiter ſicut factum eſt in dieb⁹
loth.Edebant et bibebant:emebant:et vende G
bant:plantabant et edificabant.Qua die autē
exijt loth a ſodomis:pluit ignē ⁊ ſulphur de ce
lo:et omnes perdidit.Secundum hec erit qua
die filius hominis reuelabitur.[n]In illa † hora al. †die.
qui fuerit in tecto et vaſa eius in domo ne deſcen
dat tollere illa.[o]Et qui in agro ſimiliter non re
deat retro.Memores eſtote vxoris loth.[p]Qui Gene.19.
cunqꝫ queſierit animam ſuam ſaluam facere per Mat.10.d.
det illam.Et quicunqꝫ perdiderit illam viuifica mat.8.d.
bit eam.[q]Dico vobis in illa nocte erunt duo in
lecto vno:vnus aſſumetur et alter relinquetur. mat.24.c.
Due erunt molentes in vnum: vna aſſumetur et
altera relinquetur:duo in agro vnus aſſumetur.
et alter relinquetur. Reſpondentes dicunt illi. mat.24.c.
Ubi domine:Qui dixit illis.Ubicunqꝫ fuerit cor
pus:illud congregabuntur et aquile.
¶Capituli Summariū.Oportet ſemper ora
re de iudice deum non timente: et de vidua de
oratione phariſei:et publicani:qui ſe exaltat hu
miliabitur.Dicit ſinite venire paruulos ad me:
nemo bonus niſi ſolus deus.Dicit quecunqꝫ ha
bes vende et da pauperibus:quam difficile qui
pecunias habent in regnum dei intrabunt: re
muneratio illorū q̄ dimittūt ſua propter deū
predicit paſſionem ſuam ⁊ mortem et ipſi non in
tellexerunt:cecum illuminat.

Capitulum.XVIII.

A 4 X Dicebat[a] autẽ ⁊ parabolam ad il
los q̃m oportet ſemper orare et
nõ deficere: dicẽs. Judex quidã
erat in quadã ciuitate: qui deum
nõ timebat et hominẽ non reue-
rebatur. Uidua aũt quedã erat
in ciuitate illa ⁊ veniebat ad eum
Eccle.35.c. 2.thimo.5.d. dicẽs. Uindica me de aduerſario meo. Et nole-
bat per multũ tẽpus. Poſt hec aũt dixit intra ſe
Et ſi deũ nõ timeo nec hominẽ reuereor: tñ quia
moleſta eſt mihi hec vidua vindicabo illã: ne in
nouiſſimo veniẽs ſuggillet me. Ait aũt dñs. Au-
B dite q̃d iudex iniq̃tatis dicit. Deꝰ aũt nõ faciet
vindictã electorũ ſuorũ clamãtiũ ad ſe die ac no-
cte ⁊ patiẽtiã habebit in illis? Dico aũt vobis
q: cito faciet vindictã illorũ. Uerũtamẽ filiꝰ ho-
minis veniens putas inueniet fidẽ in terra? Di-
xit aũt ⁊ ad quoſdã qui in ſe cõfidebãt tanq̃ iu-
ſti: ⁊ aſpernabant ceteros parabolã iſtã dicẽs.
Duo homines aſcenderunt in tẽplũ vt orarent:
vnus phariſeus et alter publicanus. Phariſeꝰ
ſtans hec apud ſe orabat. Deus gratias ago ti-
bi: q: nõ ſum ſicut ceteri hominũ: raptores: iniu-
ſti: adulteri: velut etiam hic publicanus. Jeiuno
C bis in ſabbato: decimas do omnium q̃ poſſideo.
de pe.diſt.1.c.q̃s aliquando. Et publicanꝰ a longe ſtans nolebat nec oculos
ad celum leuare: ſed percutiebat pectus ſuũ di-
cens. Deꝰ propitius eſto mihi peccatori. Amen
dico vobis. deſcendit hic iuſtificatus in domum
aſs+ſquos. ſuã ab illo: [b] quia omnis qui ſe exaltat humilia-
mat.23.b bitur ⁊ qui ſe humiliat exaltabit. [c] Afferebãt au
mat.19.b mar.10.b tem ad illum et infantes vt eos tangeret. † Quõ
cum viderent diſcipuli: increpabãt illos. Jeſus
D autem conuocans illos dixit. Sinite pueros ve
mat.19.b. nire ad me: ⁊ nolite vetare vos. Talium eſt enim
mar.10.c regnum dei. [b] Amen dico vobis: quicunq̃ non ac
Epo.20.b. mat.19.c ceperit regnum dei ſicut puer: non intrabit in il
mat.10.c lud. [c] Et interrogauit eum quidam princeps di-
mat.19.c mar.10.c cens. Magiſter bone quid faciens vitam eter-
nam poſſidebo? Dixit autem ei ieſus. Quid me
dicis bonũ? Nemo bonus niſi ſolꝰ deus. Mã-
data noſti. Non occides: nõ mechaberis: nõ fur
tum facies: non falſum teſtimonium dices: hono
24.q.1.c.1 ra patrem tuum et matrem. Qui ait. Hec omnia
cuſtodiui a iuuentute mea. [f] Quo audito Jeſus
ait ei. Adhuc vnum tibi deeſt. Omnia quecunq̃
habes vende et da pauperibus et habebis the
E ſaurum in celo: et veni ſequere me. [g] His ille au-
mat.19.c. mar.10.c ditis contriſtatus eſt: quia diues erat valde. Ui
dens autem Jeſus illũ triſtem factũ dixit. Quã
difficile qui pecunias habent in regnum dei in-
trabunt. Facilius eſt enim camelum per foramẽ
mat.19.d. acus tranſire: q̃ diuitem intrare in regnum dei.
Mar.10.d Et dixerunt qui audiebant. Et quis poteſt ſal-
uus fieri? Ait illis. Que impoſſibilia ſunt apõ ho-
mines: poſſibilia ſunt apud deum. Ait autem pe
trus. Ecce nos dimiſimus omnia et ſecuti ſumꝰ
Mat.9.d te. [h] Qui dixit eis. Amẽ dico vobis: nemo eſt qui
Mar.10.d reliquit domum aut parentes: aut fratres: aut
II vxorem: aut filios propter regnum dei: et non re
cipiat multo plura in hoc tẽpore: et in ſeculo fu-
2 turo vitam eternam. [i] Aſſumpſit autẽ ieſus duo-
II decim et ait illis. Ecce aſcẽdimus hieroſolymã:
25.q.1.c.1. et conſummabuntur omnia que ſcripta ſunt per
Mar.10.e F prophetas de filio hominis. Tradetur enim gẽ
tibus: et illudetur: et flagellabitur et cõſpuetur
Et poſtquam flagellauerint occident eum et die

tertia reſurget. [k] Et ipſi nihil horum intellexe- [k]223
runt. Erat autem verbum iſtud abſconditũ ab X
eis: et non intelligebant que dicebantur. [l] Factũ [l]224
Supra.2.g eſt autem cum appropinquaret hierico cecꝰ qui II
mat.20.d dam ſedebat ſecus viam mendicans. Et cum au
mar.10.g diret turbam pretereuntem interrogabat quid
hoc eſſet. Dixerunt autem ei quidam quod Je-
ſus nazarenus tranſiret. Et clamauit dicẽs. Je-
G ſu fili dauid miſerere mei. Et qui preibant incre
mar.10.d pabant eum vt taceret. Ipſe vero multomagis
clamabat fili dauid miſerere mei. Stans autem
Jeſus iuſſit illum adduci ad ſe. Et cũ appropin-
quaſſet interrogauit illũ dicens. Quid tibi vis
de pe.di.1.c. vos faciam? At ille dixit. Domine vt videam. Et Je
laiſent. ſus dixit ei. Reſpice: fides tua te ſaluũ fecit. Et
confeſtim vidit: et ſequebatur illum magnificãs
deum. Et omnis plebs vt vidit dedit laudẽ deo

¶ Capituli Summarium. De zacheo decem
mnarum ſimilitudinem ponit: habenti dabitur
inimicos ſuos ante ſe iubet occidere: ſuper pul-
lum aſine ſedet: turbe deſcendentium ceperunt
deum laudare dicentes. Benedictus qui venit
rex: dixit Jeſus ſi hi tacuerint lapides clama-
bunt: fleuit Jeſus ſuper hieruſalem: et predixit
deſtructionem eius. Ejicit vendentes ⁊ emẽtes
de templo: principes ſacerdotum et ſcribe que-
rebant perdere ieſum.

Capitulum.XIX.

Et[a] ingreſſus perãbulabat hie [a]225 X
A rico. Et ecce vir noie zacheus
⁊ hic princeps erat publicano-
rũ: ⁊ ipſe diues. Et q̃rebat vi-
dere ieſum quis eſſet: ⁊ nõ po-
terat p̃ turba q: ſtatura puſillꝰ
erat. Et p̃currẽs aſcẽdit in arborẽ ſycomorũ vt
videret eũ: q: inde erat trãſiturꝰ. Et cũ veniſſet
ad locũ ſuſpiciẽs ieſus vidit illũ: et dixit ad eum
Zachee feſtinãs deſcẽde: q: hodie in domo tua
oportet me manere. Et feſtinãs deſcẽdit: ⁊ exce-
pit illum gaudens. Et cum viderent omnes mur
B murabant dicentes: quod ad hominẽ peccato-
aſs+dominum. rem diuertiſſet. Stans autẽ zacheus dixit ad †
ieſum. Ecce dimidiũ bonorum meorum domine
Joan.15.c do pauperibus: et ſi quid aliquem defraudaui:
reddo quadruplum. Ait ieſus ad eum. Quia ho
die ſalus domui huic facta eſt: eo quod ⁊ ipſe fi- [b]226
lius ſit abrae. [b] Uenit enim filius hominis quere V
re ⁊ ſaluum facere quod perierat. [c] Hec illis au- [c]227
dientibus adijciens dixit parabolam: eo quod X
mat.25.a eſſet prope hieruſalẽ: et quia exiſtimarent quod [d]228
mar.13.d confeſtim regnum dei manifeſtaretur. Dixit er- II
go. [d] Homo quidam nobilis abijt in regionem [e]229
lõginquam accipere ſibi regnũ et reuerti. [f] Uo V
catis decem ſeruis ſuis dedit eis decem mnas:
E et ait ad illos: negotiamini dũ venio. Ciues au-
tem eius oderant eum: ⁊ miſerũt legationẽ poſt
illum dicentes. Nolumus hũc regnare ſup nos
Et factum eſt vt rediret accepto regno: et iuſſit
mat.25.b vocari ſeruos quibus dedit pecuniam: vt ſciret
quantum quiſq̃ negotiatus eſſet. Uenit autem
primus dicens. Domine mna tua decem mnas
acquiſiuit: ⁊ ait illi. Euge ſerue bone: quia in mo
dico fuiſti fidelis: eris poteſtatem habens ſu-
pra decem ciuitates. Et alter venit dicens. Do
mine mna tua fecit q̃nq̃ mnas. Et huic ait. Et tu
eſto ſuper quinq̃ ciuitates. Et alter venit dicẽs

Domine ecce mna tua quam habui repoſitã in
ſudario. Timui enim te quia homo auſterus es:
tollis quod non poſuiſti et metis quod non ſe-
D minaſti. Dixit ei. De ore tuo te iudico ſerue ne-
quam. Sciebas quod ego homo auſterus ſum
tollens quod non poſui et metens quod non ſe-
minaui. Et quare non dediſti pecuniam meam
ad menſam: et ego veniens cum vſuris vtiq̃ exe-
giſſem illam? Et aſtantibus dixit. Auferte ab il-
[f]230 lo mnam: et date illi qui decem mnas habet. Et
II mat.13.b dixerunt ei. Domine habet decẽ mnas. [f]Dico
mar.4.c autem vobis: quia omni habenti dabitur ⁊ abũ
Supra.8.c. dabit: ab eo autem qui non habet et quod ha-
bet auferetur ab eo. Veruntamen inimicos meos
illos qui noluerunt me regnare ſuper ſe: adduci
[g]231 te huc et interficite ante me. [g]Et his dictis pre-
V cedebat aſcendens hieroſolymam. [h]Et factum
[h]232 eſt cum appropinquaſſet ad bethphage et be-
II E thaniam ad montem qui vocatur oliueti: miſit
mat.12.a duos diſcipulos ſuos dicens. Ite in caſtellum
mar.11.a quod contra vos eſt. In quod introeuntes in-
mat.12.a uenietis pullum aſine alligatum: cui nemo vnq̃
mar.11.c hominum ſedit. Soluite illum et adducite. Et ſi
quis vos interrogauerit: quare ſoluitis? ſic di-
[i]223 cetis ei: quia dominus operam eius deſiderat. [i]
II Abierunt autem qui miſſi erant et inuenerunt ſi
cut dixit illis ſtantem pullum. Soluentibus au-
F tem illis pullum: dixerunt domini eius ad illos.
Quid ſoluitis pullum? At illi dixerunt. Quia do
minus eum neceſſarium habet. Et duxerunt eũ
ad ieſum. Et iactantes veſtimenta ſua ſupra pul
[k]234 alſ. ✝ illum. lum † impoſuerunt ieſum. Euntem autem illo ſub-
I mat.21.a ſternebant veſtimenta ſua in via. [k]Et cũ appro-
Mar.11.a pinquaret iam ad deſcenſum montis oliueti ce-
Joan.12.b. perunt omnes turbe deſcendentium gaudentes
laudare deum voce magna ſuper omnib⁹ quas
viderant virtutibus dicentes. Benedictus qui
venit rex in nomine domini: pax in celo et gloria
[l]235 in excelſis. [l]Et quidam phariſeorum de turbis
V De hac deſtru- dixerũt ad illum. Magiſter increpa diſcipulos
ctõe hierl'm vide tuos. Quibus ipſe ait. Dico vobis: quia ſi hi ta
pleniſſime p io- cuerint lapides clamabunt. [m]Et vt appropin-
[m]236 ſeph. de bello iu quauit: videns ciuitatem fleuit ſuper illam dicẽs
X daico ⁊ p egeſip Quia ſi cognouiſſes et tu. Et quidem in hac die
pum veriſſimos tua que ad pacem tibi: nunc autem abſcondita
hyſtoriogra- ſunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te: et
phos. circundabunt te inimici tui vallo: et circunda-
G bunt te: et coanguſtabunt te vndique: et ad ter-
mar.24.a ram proſternent te: et filios tuos qui in te
mar.13.a ſunt. [n]Et non relinquent in te lapidem ſuper la-
mat.21.a pidem: eo quod non cognoueris tempus viſita
[n]237 Jo.2.c tionis tue. [o]Et ingreſſus in templum cepit eijce
II Eſa.56.c. re vendentes et ementes: dicens illis. Scriptũ
[o]238 Hiere.7.b. eſt quia domus mea domus orationis eſt: vos
I mat.21.b autem feciſtis illam ſpeluncam latronũ. [p]Et erat
mar.11.c docens quotidie in templo. Principes autẽ ſa-
[p]239 Jo.7.d.⁊.6.c cerdotum et ſcribe: et principes plebis quere-
I bant illum perdere: et non inueniebant quid fa
cerẽt illi. Omnis enim populus ſuſpenſus erat
audiens illum.
¶ C. S. Interrogatus ieſus in qua poteſtate
hec facis: reſpondit baptiſmum Joannis de ce
lo erat an ex hoibus: de colonis vinee qui occi-
derunt ſeruos lapidem quem reprobauerunt ⁊c.
Reddite que ſunt ceſaris ⁊c. de muliere que ſe-
ptem fratres habuit: deus non eſt mortuorum:
ſed viuorum ⁊c. Quod chriſtus ſit filius dauid:
attendite a ſcribis qui voluñt ambulare in ſtolis
qui deuorant domos viduarum.

Capitulum. XX.

Et [a]factum eſt in vna dierum do- A
cente illo populum in templo et
euangelizante conuenerũt prin
cipes ſacerdotum ⁊ ſcribe cum
ſenioribus et aiunt dicentes ad Mat.21.c
illum. Dic nobis in qua poteſta Mar.11.d
te hec facis? aut quis eſt qui dedit tibi hanc po
teſtatem? Reſpondens autem ieſus dixit ad il-
los. Interrogabo vos ⁊ ego vnum verbum. Re
ſpondete mihi. Baptiſmum Joannis de celo
erat: an ex hominibus? At illi cogitabant intra
ſe dicentes: q2 ſi dixerimus de celo: dicet. Qua-
re ergo non credidiſtis illi? Si autem dixerim⁹
ex hoibus plebs vniuerſa lapidabit nos. Cer-
ti ſunt enim Joannem prophetam eſſe. [b]Et re- B
ſponderunt ſe neſcire vnde eſſet. Et Jeſus ait il Mat.21.b
lis. Neq̃ ego dico vobis in qua poteſtate hec fa Mar.12.a
cio. Cepit autem dicere ad plebem parabolam
hanc. Homo quidam plantauit vineam ⁊ loca-
uit eam colonis: ⁊ ipſe peregre fuit multis tem-
poribus. Et in tẽpore illo miſit ad cultores ſer-
uum: vt de fructu vinee darẽt illi. Qui ceſum di-
miſerunt eum inanem. Et addidit alterum ſer-
uum mittere. Illi autem hunc quoq̃ cedentes ⁊
afficientes contumelia dimiſerũt inanem. Et ad
didit tertium mittere: qui et illum vulnerantes
eiecerunt. Dixit autem dominus vinee. Quid fa
ciam? Mittam filium meum dilectum: forſitan E
cum hunc viderint verebuntur. Quem cum vi-
diſſent coloni cogitauerũt intra ſe dicẽtes. Hic
eſt heres. Occidamus illum: vt noſtra fiat here Ps.117.
ditas. Et eiectum illum extra vineam occiderũt. Mat.21.d.
Quid ergo faciet illis dominus vinee? Veniet Mar.12.a.
⁊ perdet colonos iſtos: ⁊ dabit vineã alijs. Quo act.4.b.
audito dixerunt illi. Abſit. Ille autem aſpiciens
eos ait. Quid eſt ergo hoc quod ſcriptum eſt: la
pidem quem reprobauerunt edificantes hic fa-
ctus eſt in caput anguli? Omnis qui ceciderit
ſupra illum lapidem conquaſſabitur: ſupra quem
autem ceciderit comminuet illum. [c]Et querebãt
principes ſacerdotum et ſcribe mittere in illum
manus illa hora: et timuerunt populum. Cogno D
uerunt enim quod ad ipſos dixerit ſimilitudi- alſ. ✝ iſtam.
nem † hanc. [d]Et obſeruantes miſerunt inſidia- Mat.22.b
tores qui ſe iuſtos ſimularent: vt caperent eum Mar.22.a
in ſermone: ⁊ traderent illum principatui ⁊ po- mat.22.b.
teſtati preſidis. Et interrogauerunt eum dicẽ- mar.12.a
tes. Magiſter ſcimus quia recte dicis ⁊ doces
⁊ non accipis perſonam ſed viam dei in verita-
te doces. Licet nobis tributum dare ceſari: an
non? Conſiderans autem dolum illorum: dixit
ad eos. Quid me tentatis? Oſtendite mihi de-
narium. Cuius habet imaginem ⁊ inſcriptionẽ?
Reſpõdentes dixerunt ei. Ceſaris. Et ait illis. De cleri. coniu.
Reddite ergo que ſunt ceſaris ceſari: et q̃ ſunt c. et parte.
dei deo. [e]Et nõ potuerunt verbum eius reprehẽ mat.22.c
dere coram plebe. Et mirati in reſponſo eius ta E
cuerũt. Acceſſerunt autẽ quidam ſaduceorũ qui mat.22.c
negant eſſe reſurrectionem et interrogauerunt mar.12.b
eum dicentes. Magiſter. Moyſes ſcripſit no-
bis ſi frater alicui⁹ mortuus fuerit habẽs vxo-
rem. et hic ſine † liberis fuerit vt accipiat eam alſ. ✝ filijs.
frater eius vxorem et ſuſcitet ſemen fratri ſuo.
Septẽ ergo fratres erãt: ⁊ prim⁹ accepit vxorẽ
et mortuus

et mortuus eſt ſine filijs. Et ſequēs accepit illaȝ
et ipſe mortuus eſt ſine filio. Et tertius accepit
illam ſimiliter: ⁊ omnes ſeptem et non relique-
runt ſemen ⁊ mortui ſunt. Nouiſſime omniū mor-
tua eſt mulier. In reſurrectione ergo cuius co-
rum erit vxor? Siquidē ſeptem habuerunt eaȝ F
vxorē. Et ait illis ieſus. Filij huius ſeculi nubūt
et traduntur ad nuptias: illi vero qui digni ha-
bebuntur ſeculo illo ⁊ reſurrectione ex mortuis
neqꝫ nubent: neqꝫ ducent vxores: neqꝫ enī vltra
mat.22.c. mori poterunt. Equales enī angelis ſunt et filij
Exo.3.b. ſunt dei: cum ſint filij reſurrectionis. Quia vero
mar.12.c reſurgent mortui ⁊ Moyſes oſtendit ſecus ru-
mat.22.d. bum ſicut dicit dominū deū abraam et deū iſaac
mar.12.d ⁊ deum iacob. Deus aūt non eſt mortuorum ſed
viuorum. Omnes enī viuunt ei. Reſpondentes
autem ei quidam ſcribarum dixerunt ei. Magi
ſter bene dixiſti. Et amplius non audebat eum
quicꝙ interrogare. Dixit auteȝ ad illos. Quo G
ps 109. modo dicunt xp̄m filium eſſe dauid: ⁊ ipſe dauid
Mat.22.d. dicit in libro pſalmorum. Dixit dominus domi-
mar.12.d no meo: ſede a dextris meis: donec ponaȝ inimi
Mar.12.d. cos tuos ſcabellum pedum tuorum? Dauid er-
go dominū illum vocat: ⁊ quomodo filius eius
eſt? Audiente aūt omni populo dixit diſcipulis
ſuis. Attendite a ſcribis qui volunt ambulare in
ſtolis et amant ſalutationes in foro: ⁊ primas ca
thedras in ſynagogis ⁊ primos diſcubit⁹ in cō-
uiuijs. Qui deuorant domos viduarum ſimulā
tes longam orationem. Hic accipiēt damnatio-
nem maiorem.

C. E. S. Dicit hec vidua pauper plus ⁊c. De
templo dicit: non relinquetur lapis ⁊c. quando
hec erunt et quod ſignum cum fieri incipiēt: ſur-
get gens contra gentem: terremotus erunt: in-
iiciēt vobis manus: ponite in cordibus veſtris
de capillo et patientia: de hieruſalem tūc qui in
iudea ſunt fugient de pregnantibus de preſſura
hieruſalem calcabitur a gentibus. erūt ſigna in
ſole et in luna. Virtutes celorum mouebuntur: ⁊
tunc videbunt filium hominis venientem: videte
ficulneam: celum et terra tranſibunt: docet caue
re a crapula et ebrietate: vigilate ⁊c.

A

Capitulum XXI.

24.q.1.c.odi.
Mar.12.d

Eſpiciens aūt vidit eos q̄ mit-
tebant munera ſua in gazophila
tium diuites. Vidit autē ⁊ quā-
dam viduam pauperculā mittē-
tem era minuta duo et dixit. Ve
Mat.24.a. mar. .a re dico vobis q: vidua hec pau-
B per pluſꝙ omnes miſit. Nam omnes hi ex abū-
mat.24.a danti ſibi miſerunt in munera dei: hec autem ex
mar.13.a eo quod deeſt illi omnem victum ſuum: queȝ ha
buit miſit. Et quibuſdam dicētibus de templo
quod bonis lapidibus et donis ornatuȝ eſſet di
xit. Hec que videtis venient dies in quibus nō
relinquetur lapis ſupra lapidem qui nō deſtrua
tur. Interrogauerunt autem illum dicentes.
Preceptor quando hec erunt: et quod ſignum
cum fieri incipient? Qui dixit. Videte ne ſeduca
mat.24.a. mini. Multi enim venient in nomine meo dicen
mar.13.a tes quia ego ſum: et tempus appropinquauit.
C Nolite ergo ire poſt eos. Cum autem audieri-
mat.24.a. tis prelia et ſeditiones: nolite terreri. Oportet
mar.13.a enim primum hec fieri: ſed nondum ſtatim finis
Tunc dicebat illis. Surget gens contra genteȝ
et regnum aduerſus regnum: et terremotus ma

gni erunt per loca et peſtilentie et fames terro- mat.24.a.
reſqꝫ de celo et ſigna magna erūt. Sȝ ante hec mar.13.a Joā.15.a 250
omnia iniicient vobis manus ſuas ⁊ perſequen I
tur: tradētes in ſynagogas ⁊ cuſtodias trahen-
tes ad reges ⁊ preſides propter nomē meū. Cō
tinget autē vobis in teſtimoniuȝ. Ponite ergo 251
in cordibus veſtris non premeditari quēadmo- II
dum reſpondeatis. Ego enī dabo vobis os ⁊ ſa
pientiā cui nō poterūt reſiſtere ⁊ contradicere
omnes aduerſarij veſtri. Trademini aūt a parē- D
bus et fratrib⁹ ⁊ cognatis ⁊ amicis ⁊ morte af- aſs nō habet omnibus.
ficient ex vobis. Et eritis odio oībus † homini
bus ꝓpter nomen meū. Et capill⁹ de capite ve- mat.24.b
ſtro nō peribit. In patiētia veſtra poſſidebitis mar.13.b
animas veſtras. Cū aūt videritis circūdari ab mat.24.b mar.13.b 252
exercitu hieruſalē tunc ſcitote q: appropinqua- X
uit deſolatio eius. Tūc qui in iudea ſunt fugiāt 253
ad montes: ⁊ qui in medio eius diſcedāt: ⁊ qui in II
regionibus non intrent in eā: q: dies vltionis hi mat.24.b 254
ſunt: vt impleantur oīa que ſcripta ſunt. Ve au- mar.13.b II
tem pregnantibus et nutriētibus in illis dieb⁹. E. 255
Erit enī preſſura magna ſuper terram ⁊ ira po II
pulo huic. Et cadent in ore gladij: ⁊ captiui du- 256
centur in omnes gentes. Et hieruſalem calcabi X
tur a gentibus donec impleantur tēpora natio- Eſa.13.b 257
num. Et erunt ſigna in ſole et luna ⁊ ſtellis: ⁊ in Johel.3.c II
terris preſſura gentiū pre confuſione ſonit⁹ ma
ris ⁊ fluctuū: areſcētibus hominibus pre timo-
re ⁊ expectatione que superueniēt vniuerſo or-
bi. Nā virtutes celorū mouebuntur. Et tunc vi Eſa.3.c 258
debunt filiū hoīs venientē in nube cū poteſtate mat.24.c. II
magna ⁊ maieſtate. His aūt fieri incipientibus mar.13.c
reſpicite et leuate capita veſtra: quoniā appro- F
piquat redēptio veſtra. Et dixit illis ſimilitudi- mat.24.c Mar.13.c.
nē. Videte ficulneā ⁊ oēs arbores: cū producūt
iā ex ſe fructū: ſcitis qm̄ prope ē eſtas. Ita ⁊ vos
cum videritis hec fieri: ſcitote quoniam prope
eſt regnū dei. Amē dico vobis: q: nō preteribit
generatio hec donec omnia fiat. Celum ⁊ terra mat.24.c.
tranſibūt verba aūt mea nō tranſibūt. Atten- mat.24.c
dite auteȝ vobis ne forte grauētur corda veſtra mar 13.d 259
in crapula ⁊ ebrietate ⁊ curis huius vite. Et ſu- Ro.13.d X
perueniat in vos repentina dies illa. Tanquam G
laque⁹ enī ſuperueniet in omnes qui ſedent ſuper
faciem omnis terre. Vigilate itaqꝫ omni tempo
re orātes vt digni habeamini fugere iſta omnia
que futura ſunt et ſtare ante filiū hominis. Erat Joan.8.a
autem diebus docens in templo: noctibus vero
exiens morabatur in mōte qui vocatur oliueti.
Et omnis populus manicabat ad eum in tēplo
audire eum.

Capituli Summarium. Appropinquabat
paſcha et querebant principes ſacerdotum euȝ
interficere: ſathanas intrauit in iudam et tradi-
dit dominum: iubet paſcha parari: dat diſcipu-
lis corpus et ſanguinem. orat in montem: ſudat
ſanguinem: capitur: ſeruo auriculam amputataȝ
ſanat: petrus ter negat chriſtū: percutitur: blaſ-
phematur: illuditur: in conſilium ducitur: inter-
rogatur ſi ſit chriſtus ⁊c.

Ca. XXII.

Ppropinquabat autem dies fe- A
ſtus azimorum qui dicitur paſcha mat.26.a. 260
Et querebant principes ſacerdo mar.14.a Joā.11.g I
tum et ſcribe quomodo † Jeſum mat.21.d 261
interficerēt. Timebāt vero plebē. a‡cum. I
Intrauit aūt ſathanas in iudaȝ qui cognomina mar.12.a 262
batur ſcharioth vnuȝ de duodecim. Et abijt et IX

[b]263 Jo.7.c locutus eſt cũ principib⁹ ſacerdotũ ⁊ magiſtra-
II Jo.11.i mat.25.e. tibus quẽadmodũ illum traderet eis. Et gauiſi
mar.14.a ſunt ⁊ pacti ſunt pecuniã illi dare. Et ſpopõdit.
Et querebat opoꝛtunitatẽ vt traderet illũ ſine
turbis. Venit aũt dies azimoꝛum in qua neceſſe
erat occidi paſcha. Et miſit Petrum et Joan-
nem dicens. Eũtes parate nobis paſcha vt mã
mar.26.b. Mar.14.b ducemus. At illi dixerunt. Ubi vis parem⁹? Et
B dixit ad eos. Ecce introeuntibus vobis in ciui-
tatem occurret vobis homo quidam amphoꝛã
aque poꝛtãs. Sequimini eum in domum in quã
intrat: et dicetis patrifamilias domus. Dicit ti
bi magiſter. Ubi eſt diuerſoꝛium vbi paſcha cũ
diſcipulis meis manducem? Et ipſe oſtẽdet vo-
bis cenaculum magnum ſtratum: et ibi parate.
Euntes autem inuenerunt ſicut dixit illis: ⁊ pa-
rauerunt paſcha. Et cum facta eſſet hoꝛa diſcu-
[c]264 aſs ✝ diſcipuli. buit: ⁊ duodecim ✝ apoſtoli cum eo. [e]Et ait illis
X Mat.15.c mar.14.c Deſiderio deſideraui hoc paſcha mãducare vo
[f]265 1.coꝛin.11.e biſcum antequam patiar. [f]Dico eñ vobis quia
II ex hoc non mãducabo illud donec impleatur in
regno dei. Et accepto calice gratias egit et di-
xit. Accipite et diuidite inter vos. Dico enim vo
bis quod non bibã de generatione vitis donec
[g]266 mat.26.c regnum dei veniat. [g]Et accepto pane gratias
I mar.14.c aſs ✝ tradetur egit ⁊ fregit ⁊ dedit eis dicens. Hoc eſt coꝛpus
[h]267 meum quod pꝛo vobis ✝ datur. Hoc facite in
II meam commemoꝛationem. [h]Similiter ⁊ calicẽ
[i]268 poſtquam cenauit dicens. Hic eſt calix nouum
II teſtamentum in ſanguine meo: qui pꝛo vobis ✝
aſs ✝ tradetur. E fundetur. [i]Ueruntamen ecce manus tradentis
me mecum eſt in menſa: et quidẽ filius hominis
ſm quod definitum eſt vadit. Ueruntamẽ ve ho
[k]269 mini illi per quẽ tradetur. [k]Et ipſi ceperũt que
I rere inter ſe: quis eſſet ex eis qui hoc facturus
[l]270 Mat.26.b Mar.14.a. eſſet. [l]Facta eſt autem ⁊ contẽtio inter eos quis
II Mat.26.b mar.14.b Joan.13.c. eoꝛum videretur eſſe maioꝛ. Dixit autẽ eis. Re-
mat.20.d Mar.10.f ges gentium dominantur eoꝛum: ⁊ qui poteſta-
tem habent ſuper eos benefici vocantur. Uos
autem non ſic. Sed qui maioꝛ eſt in vobis fiat ſi
cut minoꝛ: et qui preceſſoꝛ eſt ſicut miniſtratoꝛ.
[m]Nam quis maioꝛ eſt qui recumbit an qui mini
[m]271 X ſtrat? Nonne qui recumbit? Ego autem in me-
mat.19.d. dio veſtrũ ſum ſicut qui miniſtrat. Uos aũt eſtis
qui permanſiſtis mecum in tẽtationibus meis.
Et ego diſpono vobis ſicut diſpoſuit mihi pa-
ter meus regnum vt edatis ⁊ bibatis ſuper mẽ
[n]272 De pe. diſ. 1. c. ſi enim. ſam meam in regno meo: ⁊ ſedeatis [n]ſuper thꝛo
V De baptiſ. cap. maioꝛes nos iudicantes duodecim tribus iſrael. [o]Ait au
[o]273 tem dominus ſymoni: Symõ ecce ſathanas ex-
X mat.26.d Mar.14.c. petiuit vos: vt cribꝛaret ſicut triticum. Ego au-
[p]274 tem rogaui pꝛo te vt non deficiat fides tua. [p]Et
IX tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos.
[q]275 [q]Qui dixit ei. Domine tecum paratus ſum ⁊ in
I carcerem et in moꝛtem ire. Et ille dixit. Dico ti-
[r]276 bi petre: nõ cãtabit hodie gallus donec ter ab-
X neges noſſe me. [r]Et dixit eis. Quando miſi vos
D ſine ſaculo ⁊ pera ⁊ calciamentis: nunquid ali-
quid defuit vobis? At illi dixerũt. Nihil. Dixit
ergo eis. Sed nunc qui habet ſacculum tollat ſi
militer et peram: et qui non habet vendat tuni-
cam ſuam ⁊ emat gladium. [s]Dico eñ vobis quo
[s]277 niam adhuc hoc quod ſcriptum eſt opoꝛtet im-
VIII pleri in me. Et cum iniquis deputat⁹ eſt. Etenĩ
[t]278 ea que ſunt de me finem habent. [t]At illi dixerũt.
X Dñe ecce duo gladij hic. At ille dixit eis. Satis
[v]279 eſt. [v]Et egreſſus ibat ſecundũ cõſuetudinem in
I

monte oliuarum. Secuti ſunt aũt illum et diſci- Eſa.53.d [x]280
puli. [x]Et cũ perueniſſet ad locũ dixit illis. Oꝛa- mar.5.c mat.26.d II
te ne intretis in tentationem. [y]Et ipſe auulſus Jo.18.a. mat.26.d [y]281
eſt ab eis quantũ iactus eſt lapidis. Et poſitis mar.14.d I
genibus oꝛabat dicẽs. [z]Pater ſi vis transfer ca E
licem iſtum a me. Ueruntamen non mea volun- Mat.26.d. [z]282
tas ſed tua fiat. [a]Apparuit autem illi angelus de mar.14.d Jo.6.d. I
celo confoꝛtans eum. Et factus in agonia pꝛoli- [a]283
xius oꝛabat. Et factus eſt ſudoꝛ eius ſicut gutte X
ſanguinis decurrentes in terram. [b]Et cum ſur- [b]284
rexiſſet ab oꝛatiõe ⁊ veniſſet ad diſcipulos ſuos II
inuenit eos doꝛmientes pꝛe triſtitia. Et ait illis mat.25.d mar.14.d
Quid doꝛmitis? Surgite oꝛate ne intretis in tẽ
tationẽ. [c]Adhuc eo loquẽte: ecce turba ⁊ qui vo mat.26.e [c]285
cabatur iudas vnus de duodecim antecedebat mar.14.e I
eos: ⁊ appꝛopinquauit Jeſu vt oſcularetur eum Jo.18.a mat.26.e [d]286
[d]Jeſus autem dixit illi. Juda oſculo filium ho- mar.14.e II
minis tradis? [e]Uidentes aũt hi qui circa ipſum Jo.18.b. [e]287
erant quod futurum erat: dixerunt ei. Domine
ſi percutimus in gladio. Et percuſſit vnus ex il- 1.q.1.c. placuit.
lis ſeruum pꝛincipis ſacerdotum: et amputauit F
auriculam eius dextram. Reſpondens autem ie 24.q.1.c. ſi per
ſus ait. Sinite vſq; huc. [f]Et cum tetigiſſet auri- true.
culam eius ſanauit eum. [g]Dixit autem Jeſus ad mat.26.e
eos qui venerant ad ſe pꝛincipes ſacerdotum et mar.14.e ioã.18.d
magiſtratus templi ⁊ ſenioꝛes. Quaſi ad latro- mat.26.f
nem exiſtis cum gladijs et fuſtibus: cum quoti- mar.14.f ioã.18.b
die vobiſcum fuerim in templo non extendiſtis mat.20.g
manus in me. Sꝫ hec eſt hoꝛa veſtra ⁊ poteſtas mar.14.g ioã.15.c.
tenebꝛarum. [h]Compꝛehendentes autem eum:
duxerunt ad domum pꝛincipis ſacerdotũ. [i]Pe
trus vero ſequebatur eum a longe. Accenſo au-
tem igne in medio atrij: et circunſedẽtibus illis
erat petrus in medio eoꝛum. Quem cum vidiſ-
ſet ancilla quedam ſedentem ad lumen: ⁊ eũ fuiſ-
ſet intuita dixit. Et hic cum illo erat. At ille ne-
gauit eũ dicens. Mulier nõ noui illũ. [k]Et poſt
pusillum alius videns eũ dixit. Et tu de illis es. G
Petrus vero ait. O homo non ſũ. Et interual mat.26.g
lo facto quaſi hoꝛe vnius alius quidam affirma mar.14.g
bat dicens. Uere et hic cum illo erat nam et ga-
lileus eſt. Et ait petrus. Homo neſcio quid di-
cis. Et continuo adhuc illo loquẽte cantauit gal Eſa.50.b
lus. Et conuerſus dominus reſpexit Petrum. mat.26.g
[l]Et recoꝛdatus eſt petrus verbi domini ſicut di mar.14.g ioan.15.d
xerat: quia pꝛiuſquam gallus cantet: ter me ne-
gabis. Et egreſſus foꝛas petrus fleuit amare. [m]
Et viri qui tenebant illũ: illudebant ei cedentes
Et velauerunt eũ ⁊ percutiebãt faciẽ eius: ⁊ in-
terrogauerũt eũ dicẽtes. Pꝛophetiza Quis eſt
qui te percuſſit? Et alia multa blaſphemãtes dice
bant in eũ. [n]Et vt factus eſt dies conuenerũt ſe-
nioꝛes plebis ⁊ pꝛincipes ſacerdotum ⁊ ſcribe mat.26.f
et duxerũt illũ in conciliũ ſuũ dicentes. Si tu es mar.14.f.
chꝛiſt⁹ dic nobis. [o]Et ait illis. Si vobis dixero ioan.6.g
nõ credetis mihi: ſi autẽ ⁊ interrogauero nõ re- mat.26.l mar.4.f
ſpondebitis mihi: neq; dimittetis. [p]Ex hoc au- ioan.6.g
tem erit filius hominis ſedens a dextris virtu- mat.26.f
tis dei. [q]Dixerũt aũt omnes. Tu ergo es filius mar.14.e
dei? Qui ait vos dicitis quia ego ſum. At illi di-
xerunt. [r]Quid adhuc deſideramus teſtimoniũ?
Ipſi enim audiuimus de oꝛe eius.

¶ Capituli Summarium. Ducitur ad pylatũ et accuſatur coꝛam eo: dicunt: commouit populum docens: pilatus mittit ad herodem Jeſum: Ab herode ſpernitur et remittitur ad pilatũ et facti ſunt amici herodes et pilatus: barrabas dimittitur

dimittitur. Jeſus crucifigitur moritur ⁊ ſepelit.

Capitulum.XXIII.

A ET[a] ſurgẽs omnis multitudo eo
rum duxerunt illum ad pilatum
[b] Ceperunt autem illum accuſa
re dicentes. Hunc inuenim⁹ ſub
uertentem gentẽ noſtrã ⁊ pro-
Mat.27.a Mar.15.a hibẽtem tributa dari ceſari et
ioan.18.c dicentem ſe chriſtum regem eſſe. [c] Pilatus au-
Para.27.b tem interrogauit eum dicens. Tu es rex iudeo-
Mar.15.a rum? At ille reſpondens ait. Tu dicis. [d] Ait autẽ
Joh.18.f pilatus ad principes ſacerdotum et ad turbas.
Nihil inuenio cauſe in hoc homine. [e] At illi inua-
leſcebant dicẽtes. Commouit populũ docens
per vniuerſum iudeam incipiens a galilea vſq
huc. Pilatus autem audiens galileam: interro-
B gauit ſi homo galileus eſſet. Et vt cognouit qd
de herodis poteſtate eſſet remiſit eum ad hero
dem: qui et ipſe hieroſolymis erat illis diebus.
Herodes autẽ viſo Jeſu gauiſus eſt valde. Erat
enim cupiens ex multo tempore videre eum: eo
quod audierat multa de eo: et ſperabat ſignum
aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autẽ
eum multis ſermonibus. At ipſe nihil illi reſpõ-
debat. [f] Stabant autem principes ſacerdotum
⁊ ſcribe conſtanter accuſantes eum. [g] Spreuit
autem illum herodes cum exercitu ſuo: et illuſit
indutum veſte alba ⁊ remiſit ad pilatum. Et fa-
cti ſunt amici herodes ⁊ pilatus in ipſa die: nam
act.4.b. C antea inimici erant ad inuicem. [h] Pilatus autẽ
conuocatis principibus ſacerdotum ⁊ magiſtra
tib⁹ ⁊ plebe dixit ad illos. Obtuliſtis mihi hũc
hominem quaſi auertentem populum. Et ecce
ego coram vobis interrogans nullam cauſam in
uenio in homine iſto ex his in quibus eum accu
ſatis. [i] Sed neq herodes. Nam remiſi vos ad
illum: et ecce nihil dignum morte actum eſt ei. [k]
Emendatum ergo illum dimittam. Neceſſe au-
Mat.27.b tem habebat dimittere eis per diem feſtũ vnũ.
Mar.15.a [l] Exclamauit autẽ ſimul vniuerſa turba dicens.
Joh.15.g Tolle hunc ⁊ dimitte nobis barrabã. Qui erat
act.3.c propter ſeditionem quandam factum in ciuita-
te ⁊ homicidium miſſus in carcerem. [m] Iterum
autem pilatus locutus eſt ad eos volens dimit-
tere ieſum. At illi ſuccłamabant dicentes. Crucifi-
Mat.27.b ge: crucifige eum. [n] Ille autem tertio dixit ad il-
Mar.15.b. los. Quid enim mali fecit iſte? Nullam cauſam
ioan.19.g D mortis inuenio in eo. Corripiam ergo illum: ⁊ di
mittam. [o] At illi inſtabant vocibus magnis po-
ſtulantes vt crucifigeretur. Et inualeſcebant vo
ces eorum. [p] Et pilat⁹ adiudicauit fieri petitio-
nem eorum. Dimiſit autem illis eũ qui propter
homicidium et ſeditionem miſſus fuerat in car-
Mat.27.d cerem quem petebant. Jeſum vero tradidit vo
Mar.5.b. luntati eorum. [q] Et cum ducerent eum apprehẽ
derunt ſymonem quendam cyrenenſem venien-
tem de villa: ⁊ impoſuerunt illi crucem portare
poſt ieſum. [r] Sequebatur autem illum multa tur
ba populi ⁊ mulierum: que plangebant et lamẽ
tabantur eum. Conuerſus autem ad illas ieſus
dixit. Filie hieruſalem nolite flere ſuper me. ſed
ſuper voſipſas flete ⁊ ſuper filios veſtros. Qm̃
ecce venient dies in quibus dicent. Beate ſteri
les et ventres que non genuerunt et vbera que
non lactauerunt. Tunc incipient dicere monti-
bus cadite ſuper nos: et collibus operite nos.

Quia ſi in viridi ligno hoc faciunt in arido quid Sapi.3.c.
fiet? [s] Ducebantur autem et alij duo nequam cũ Eſa.34.a [s]317
eo vt interficerentur. [t] Et poſtquam venerunt in Gal.4.d E I
locum qui vocatur caluarie: ibi crucifixerunt eũ Eſa.2.c [t]318
[v] et latrones vnum a dextris alterum a ſiniſtris. Mat.10.c apo.6.b I
Jeſus autem dicebat. [x] Pater dimitte illis. Nõ Mat.27.d. [v]319
enim ſciunt quid faciunt. [y] Diuidentes vero ve- Mar.15.b ioan.19.c I
ſtimenta eius miſerunt ſortes. Et ſtabat popu- mat.27.b [x]220
lus expectans. [z] Et deridebant eũ principes cũ Mar.15.c X
eis dicentes. Alios ſaluos fecit: ſe ſaluum faciat Joan.19.c. [y]321
ſi hic eſt chriſtus dei electus. [a] Illudebant autẽ I
ei et milites accedentes ⁊ acetum offerentes ei [z]322
et dicentes. Si tu es rex iudeorum ſaluũ te fac. [b] II
Erat autem et ſuperſcriptio ſcripta ſuper eum mat.27.f [a]323
litteris grecis ⁊ hebraicis et latinis: hic eſt rex Mar.15.e Joan.19.f II
iudeorum. [c] Unus autem de his qui pendebant Mar.27.e [b]324
latronibus blaſphemabat eum dicens. Si F I
tu es chriſtus ſaluum fac teipſum et nos. [d] Re- mat.27.e Mar.15.e [c]325
ſpondens autem alter increpabat eum dicens. 26.q.2.c. ſi preſbyter. II
Neq tu times deum: qui in eadem damnatione [d]326
es. Et nos quidem iuſte: nam digna factis reci- X
pim⁹. Hic vero nihil mali geſſit. Et dicebat ad
Jeſum. Domine memento mei cum veneris in
regnum tuum. Et dixit illi ieſus. Amen dico tibi mat.27.e
hodie mecum eris in paradiſo. [e] Erat autem fe- mar.15.c ps.20. [e]327
re hora ſexta: ⁊ tenebre facte ſunt in vniuerſam II
terram vſq in horam nonam. Et oſcuratus eſt [f]328
ſol: ⁊ [f] velum templi ſciſſum eſt medium. [g] Et cla- II
mãs voce magna ieſus ait. Pater in man⁹ tuas [g]329
commendo ſpiritum meum. Et hec dicens expi G I
rauit. [h] Uidens autem centurio quod factum fue mat.27.f [h]330
rat glorificauit deum dicens. Uere hic homo iu mar.15.d II
ſtus erat. [i] Et omnis turba eorum qui ſimul ade [i]331
rant ad ſpectaculum iſtud et videbant que fie- X
bant percutientes pectora ſua reuertebantur.
Stabant autem omnes noti eius a longe: ⁊ mu
lieres que ſecute eum erant a galilea hec viden-
tes. [k] Et ecce vir nomine ioſeph qui erat decurio
vir bonus et iuſtus: hic non conſenſerat conci- [k]332
lio et actibus eorũ ab arimathia ciuitate iudee mat.27.g I
qui expectabat et ipſe regnum dei. Hic acceſſit mar.15.d
ad pilatum ⁊ petijt corpus Jeſu. [l] Et depoſitum Joan.19.g. [l]333
inuoluit ſyndone et poſuit eum in monumẽto ex I
ciſo in quo nondum quiſquam poſitus fuerat. [m] [m]334
Et dies erat paraſceue: ⁊ ſabbatũ illuceſcebat. mat.27.g X
Subſecute autem mulieres que cũ eo venerãt mar.15.d
de galilea viderunt monumentũ: et quemadmo- Joan.19.g.
dum poſitum erat corpus eius. [n] Et reuertẽtes [n]335
parauerũt aromata et vnguenta. et ſabbato qui VIII
dem ſiluerunt ſm mandatum.

¶ Capituli Summarium. Reſurgit a mortuis apparuit diſcipulis: fertur in celum.

Capitulum.XXIIII.

UNa[a] autem ſabbati valde dilu- A [a]336 I
culo venerunt ad monumentũ mat.28.a
portantes que parauerunt aro- mar.16.a.
mata ⁊ inuenerunt lapidem re- Joh.20.a
uolutum a monumento: ⁊ ingreſ
ſe non inuenerunt corpus domi
ni ieſu. Et factum eſt dum mente conſternate eſ-
ſent de iſto: ecce duo viri ſteterunt † ſecus illas aſ ✠ iuxta. [b]337
in veſte fulgenti. [b] Cum timerent autem et decli mat.28.a II
narent vultus in terram dixerũt ad illas. Quid mar.16.b
queritis viuẽtem cum mortuis? Non eſt hic ſed

ſurrexit. Recoꝛdamini qualiter locutus eſt vo-
bis: cum adhuc in galilea eſſet dicens. Quia opꝫ
filium hominis tradi in manus hominum pecca
toꝛum: et crucifigi et die tertia reſurgere. Et re-
[c]338 II coꝛdate ſunt verboꝛum eius. [c]Et regreſſe a mo-
numento nunciauerunt hec omnia illis vndecim
et ceteris omnibus. [b]Erat autem maria magda
[b]339 lene et ioanna et maria iacobi et cetere que cum
X mat.18.b. mar.16.c eis erant que dicebant ad apoſtolos hec. Et vi
Supra.8.a. ſa ſunt ante illos ſicut delyramentum verba iſta
B et non crediderunt illis. Petrus autem ſurgēs
cucurrit ad monumentum. Et pꝛocumbens vi-
dit lintheamina ſola poſita: et abijt ſecum mirās
[c]340 quod factum fuerat. [c]Et ecce duo ex illis ibant
VIII ipſa die in caſtellum: quod erat in ſpacio ſtadio-
mar6.1.c rum ſexaginta ab hieruſalem nomine emaus et
C ipſi loquebantur adinuicem de his omnib' que
acciderant. Et factum eſt dum fabularentur et ſe
cum quererent: et ipſe ieſus appropinquās ibat
cum illis. Oculi autem illoꝛum tenebantur ne eū
agnoſcerent. Et ait ad illos. Qui ſunt hi ſermo-
nes quos confertis adinuicem ambulantes et
eſtis triſtes? Et reſpondens vnus cui nomen
cleophas: dixit ei. Tu ſolus peregrinus es in
hieruſalem: et non cognouiſti que facta ſunt in
illa his diebus? Quibus ille dixit. Que? Et di
xerunt. De Jeſu nazareno qui fuit vir pꝛopheta
potens in opere et ſermone coꝛam deo et omni
populo. Et quomodo eum tradiderunt ſummi
ſacerdotes et pꝛincipes noſtri in damnationem
D moꝛtis: et crucifixerunt eum: Nos autem ſpera
bamus quia ipſe eſſet redempturus iſrael. Et
nūc ſuper hec omnia tertia dies eſt hodie quod
hec facta ſunt. Sed et mulieres quedam ex no-
ſtris terruerunt nos: que ante lucem fuerunt ad
monumentum: et non inuento coꝛpoꝛe eius ve-
nerunt dicentes ſe etiam viſionem angeloꝛum vi
diſſe qui dicunt eum viuere. Et abierunt quidam
ex noſtris ad monumentum: et ita inuenerunt ſi
cut mulieres dixerunt: ipſum vero non inuene-
E runt. Et ipſe dixit ad eos. O ſtulti et tardi ad
credendum in omnibus que locuti ſunt pꝛophe-
te. Nonne hec opoꝛtuit pati chꝛiſtum et ita in-
trare gloꝛiam ſuam? Et incipiens a moyſe et om
nibus pꝛophetis interpꝛetabatur illis in omni-
bus ſcripturis que de ipſo erant. Et appꝛopin-
quauerunt caſtello quo ibant. Et ipſe finxit ſe lō
gius ire. Et coegerunt illum dicentes. Mane
nobiſcum domine: quoniam aduespe-raſcit et in
clinata eſt iam dies. Et intrauit cum illis. Et fa-
ctum eſt dum recumberet cum eis accepit panē
et benedixit ac fregit et poꝛrigebat illis. Et ap
ti ſunt oculi eoꝛum: et cognouerunt eum: et ipſe
euanuit ex oculis eoꝛum. Et dixerunt adinuicem
Nonne coꝛ noſtrum ardens erat in nobis dum
loqueretur in via: et aperiret nobis ſcripturas?
Et ſurgentes eadem hoꝛa regreſſi ſunt in hieru-
ſalem: et inuenerunt congregatos vndecim et
F eos qui cum illis erant dicentes: quod ſurrexit
[f]341 dominus vere et apparuit ſymoni. Et ipſi nar-
IX rabant que geſta erant in via: et quomodo co-
gnouerunt eum in fractione panis. [f]Dum autem
hec loquuntur ſtetit Jeſus in medio eoꝛum: et
dixit eis. Pax vobis. Ego ſum: nolite timere.
Conturbati vero et conterriti exiſtimabant ſe
ſpiritum videre. Et dixit eis. Quid turbati eſtis
et cogitationes aſcendunt in coꝛda veſtra. Vide
te manus meas: et pedes quia ego ipſe ſum. Pal-
pate et videte: quia ſpiritus carnem et oſſa non
habet: ſicut me videtis habere. Et cum hoc di-
xiſſet: oſtendit eis manus et pedes. [g]Adhuc au- [g]342
tem illis non credentibus et mirantib' pꝛe gau IX
dio dixit. Habetis hic aliquid quod manduce-
tur? At illi obtulerunt ei partem piſcis aſſi: et fa-
uum mellis. Et cum manducaſſet coꝛam eis ſu-
mens reliquias dedit eis. Et dixit ad eos. [h]Hec Di.41.c.1.
ſunt verba que locutus ſum ad vos: cum adhuc [h]343
eſſem vobiſcum: quoniam neceſſe eſt impleri om X
nia que ſcripta ſunt in lege moyſi et pꝛophetis
et pſalmis de me. Tunc aperuit illis ſenſum vt in G
telligerent ſcripturas et dixit eis. Quoniam ſic act.17.a
ſcriptum eſt et ſic opoꝛtebat chꝛiſtum pati et re
ſurgere a moꝛtuis tertia die: et pꝛedicari in no-
mine eius penitentiam et remiſſionem peccato-
rum in omnes gentes incipientibus ab hieroſo
lyma. Uos autem teſtes eſtis hoꝛum. Et ego mit
tam pꝛomiſſum patris mei in vos. Uos autem ſe
dete in ciuitate quoadusqꝫ induamini virtute ex
alto. Eduxit autem eos foꝛas in bethaniam: et ele act.1.a
uatis manibus ſuis benedixit eis. Et factum eſt
dum benediceret illis receſſit ab eis. Et fereba
tur in celū. Et ipſi adoꝛantes regreſſi ſunt in hie
ruſalem cum gaudio magno. Et erant ſemper in Mar.15. act.1.a.
templo laudantes et benedicentes deum.

¶ Explicit euangelium ſecundum Lucam.

¶ Incipit pꝛologus beati Hieronymi pꝛeſby-
teri in euangelium ſecundum Joannem.

Hic eſt Joannes euangeliſta vn'
ex diſcipulis domini qui virgo
a deo electus eſt: quem de nu-
ptijs volentem nubere vocauit Joan.2.a
deus. Cui virginitatis in hoc du
plex teſtimonium datur in euan
gelio: quod et pꝛe ceteris dilectus a deo dicitur:
et huic matrem ſuam pendens in cruce commē-
dauit dominus vt virginem virgo ſeruaret. De
nique manifeſtans in euangelio quod erat ipſe
incoꝛruptibilis verbi opus inchoans ſolus ver
bum carnem factum eſſe: nec lumen a tenebꝛis
compꝛehenſum fuiſſe teſtatur. Pꝛimum ſignum
ponēs: quod in nuptijs fecit dominus oſtendēs
quod ipſe erat: vt legentibus demonſtraret qō
vbi dominus inuitatus ſit: deficere nuptiarum
vinum debeat: et veteribus immutatis noua om
nia que a chꝛiſto inſtituūtur appareāt. Hoc au- Joan.1.b
tem euangelium ſcripſit in aſia: poſteaquam in Ibidem.2.a
pathmos inſula apocalypſim ſcripſerat: vt cui
in pꝛincipio canonis incoꝛruptibile pꝛincipium
pꝛenotatur in geneſi ei etiam incoꝛruptibilis fi-
nis per virginem in apocalipſi redderetur: dicē apo.1.a
te chꝛiſto: Ego ſum alpha et o. Et hic eſt Joan-
nes qui ſciens superueniſſe diem receſſus ſui:
conuocatis diſcipulis ſuis in Epheſo: per mul-
ta ſignoꝛum experimenta pꝛomens Chꝛiſtum
deſcendens in defoſſum ſepulture ſue locum fa-
cta oratione: poſitus eſt ad patres ſuos: tam
extraneus a doloꝛe moꝛtis quam a coꝛruptione
carnis inuenitur alienus. Tamen poſt omnes
euangelium

euãgelium ſcripſit: ⁊ hoc virgini debebat. Quo
rum tamet vel ſcriptorum temporis diſpoſitio
vel librorum ordinatio: ideo a nobis per ſingu-
la non exponitur vt ſciẽdi deſiderio collato ⁊ q̃
rentibus fructus laboris: et deo magiſterij do-
ctrina ſeruetur.

¶ Explicit prologus beati Hieronymi preſby
teri in euangelium ſecundum Joannem.

¶ Incipit prologus ſancti Auguſtini in euãge-
lium ſecundum Joannem.

Omnibus diuine ſcripture pa-
ginis euangelium excellit quia
quod lex ⁊ prophete futurũ pre
dixerunt hoc completum dicit
euangelium. Inter ipſos autem
als ✝ Joannis. euangeliorũ ſcriptores † Joã-
nes eminet, in diuinorum myſteriorum profun-
ditate qui a tempore dominice aſcenſionis per
annos ſexaginta quinq; verbum dei abſq; admi
niculo ſcribendi: vſq; ad vltima domitiani predi
cauit tempora: ſed occiſo domitiano cũ permit-
tente nerua de exilio rediſſet ephesum: compul-
als ✝ filij ſus ab epiſcopis aſie de coeterna † patri diuini
tate chriſti ſcripſit aduerſus hereticos: q̃ eo ab
ſente irruperant in eius eccleſias: qui chriſtum
ante mariam fuiſſe negabant. Unde merito in fi-
gura quattuor animalium aquile volãti compa-
ratur: que volat altius ceteris auibus: ⁊ ſolis ra
dios irreuerberatis aſpicit luminibus. Ceteri
quippe euangeliſte qui temporalem chriſti na-
tiuitatem: et temporalia, eius facta que geſſit in
homine ſufficiẽter exponunt: ⁊ de diuinitate pau
ca quaſi animalia greſſibilia cum domino ambu
lant in terra. Hic autem pauca de temporalib⁹
eius geſtis edĩſſerens: ſed diuinitatis potentiã
ſublimius contemplans cum domino ad celum
volat. Qui enim ſupra pectus domini in cena re
cubuit: celeſtis hauſtum ſapientie ceteris excel
lentius de ipſo dominici pectoris fõte potauit.
Legerat ſiquidem euangelia triũ euangeliſta-
rum et approbauerat fidem eorum et veritatem
in quibus deeſſe vidit aliqua geſtarum rerũ hy
ſtorie: ⁊ ea maxime que domin⁹ geſſit primo pre
dicationis ſue tempore ſcilicet antequam Joã-
nes baptiſta clauderetur in carcere. Hec ergo
quaſi dimiſſa ab illis ſcribit ioannes que fecit ie
als ✝ tradetur. ſus antequam Joannes † clauderetur: ſed maxi
me diuinitatem chriſti et trinitatis myſterium
commendare curauit. Tres ſiquidem alij euan-
geliſte dicta et facta domini temporalia que ad
informandos mores vite preſentis maxime va-
lent copioſius proſecuti circa actiuam vitã ſunt
verſati in qua laboratur vt cor mundetur ad vi-
dendum deum. Joannes vero pauca domini fa
cta dicit: verba vero domini que trinitatis vni-
tatem et vite eterne felicitatem inſinuant dilig̃
tius conſcribit. Et ſic in contemplatiua vita vir
tute commendanda intentionem ſuam ⁊ predi-
cationem tenuit: in qua contemplatiua vocatur
vt deus videatur. Iſte ſiquidẽ eſt ioannes quẽ
dominus de fluctiuaga nuptiarum tempeſtate
vocauit: et cui matrem virginem, virgini com-
mendauit.

¶ Explicit prologus beati Auguſtini epiſcopi
in euangelium ſecundum Joannem.

¶ Incipit euangelium ſecundum Joannem.

¶ Capituli Summariũ. In principio erat ver
bum ⁊c. teſtimoniũ de chriſto perhibet ioãnes
baptiſta: phariſeorum leuite interrogant ioan-
nem. Joannes ieſum videns agnum dicit dei: et
andreas petro dicit inuenimus meſſiam. Jeſus
dicit nathanael vidi ſub ficu.

Capitulum I.

In[a] princi- [a]1
pio erat ver III
bum et ver- A Mat.1.a
bum erat apud deũ Lu.3.a
et deus erat verbũ.
Hoc erat in princi-
pio apud deũ. Om-
nia per ipſum facta
ſunt ⁊ ſine ipſo factũ
eſt nihil. Quod fa-
ctum eſt in ipſo vita
erat et vita erat lux Mat.2.a
hominũ ⁊ lux in te- Infra.3.d
nebris lucet: et tene
bre eam nõ compre- [b]2
henderunt. [b]Fuit homo miſſus a deo: cui nomẽ III
erat ioannes. Hic venit in teſtimonium vt teſti-
monium perhiberet de lumine: vt omnes crede
rent per illum. Non erat ille lux: ſed vt teſtimo- B [c]3
nium perhiberet de lumine. [c]Erat lux vera que III
illuminat omnem hominem venientem in hunc De conſe. di. 4. c. ſi quis.
mundum. In mundo erat: ⁊ mundus per ipſum
factus eſt: et mundus eum non cognouit. [d]In p mat.1.d Lu.2.e [d]4
pria venit: ⁊ ſui eum non receperunt. Quotquot mat.1.e X
autem receperunt eum dedit eis poteſtatem fi- Mar.1.a
lios dei fieri: his qui credũt in nomine ei⁹. Qui Lu.1.c De con. diſt. 3. c.
non ex ſanguinibus: neq; ex volũtate carnis: ne ſextam.
q; ex voluntate viri: ſed ex deo nati ſunt. [e]Et ver De pe. diſt. 1. ca. li benter.
bum caro factũ eſt et habitauit in nobis. Et vi- De purga poſt [e]5
dimus gloriam eius gloriam quaſi vnigeniti a partu, c. vnico. III
patre: plenum gratie et veritatis. [f]Joannes te- 1. thimo. 6 c mar. 11. d.
ſtimoniũ perhibet de ipſo ⁊ clamat dicẽs. Hic Lu. 10. d [f]6
erat quem dixi: qui poſt me vẽturus eſt: ante me Li. ioan. 4. c. Infra. 5. c. I
factus eſt: quia prior me erat. [g]Et de plenitudi- C
ne eius nos omnes accepimus: et gratiam pro [g]7
gratia quia lex per moyſen data eſt: gratia et ve X
ritas per ieſum chriſtum facta eſt. [h]Deũ nemo [h]8
vidit vnquam. Unigenitus filius qui eſt in ſinu III
patris: ipſe enarrauit. [i]Et hoc eſt teſtimonium [i]9
Joannis quãdo miſerũt iudei ab hieroſolymis X
ſacerdotes ⁊ leuitas ad eũ vt interrogarẽt eũ.
Tu quis es? Et cõfeſſus eſt: ⁊ nõ negauit. Et cõ
feſſus eſt: quia non ſum ego chriſtus. Et interro Eſa. 40. a. mat. 3. a
gauerunt eum. Quid ergo? Helias es tu? Et di mar. 1. a
xit. Non ſum. Propheta es tu? Et reſpondit. Lu. 3. a
Non. Dixerunt ergo ei. Quis es vt reſponſum D
demus his qui miſerunt nos? Quid dicis de te mat. 3. a. mar. 1. a
ipſo? Ait. [k]Ego vox clamantis in deſerto: diri- Lu. 3. d.
gite viam domini ſicut dixit Eſaias propheta.[l] [k]10
Et qui miſſi fuerant erant ex phariſeis. Et inter I
rogauerunt eum et dixerunt ei. Quid ergo ba- act. 1. e. 10. a. [l]11
ptizas: ſi tu non es chriſtus: neq; helias: neq; p- X
pheta? [m]Reſpondit eis Joannes dicens. Ego [m]12
I

baptizo in aqua medius autem veſtrum ſtetit
quẽ vos neſcitis. Ipſe eſt qui poſt me venturus
eſt: qui ante me factꝰ eſt: cuius ego nõ ſuz digñꝰ
13 X vt ſoluã eius corrigiam calciamenti. [n] Hec in be
thania facta ſunt trans iordanem: vbi erat ioan
nes baptizans. Altera die vidit ioannes Jeſuz
14 I venientem ad ſe et ait. Ecce agnus dei: ecce qui
tollit peccata mũdi. [o] Hic eſt de quo dixi. Poſt
15 I me venit vir qui ante me factꝰ eſt: quia prior me
erat et ego neſciebam euz. Sed vt manifeſtetur
in iſrael propterea veni ego in aqua baptizans.
E [p] Et teſtimonium perhibuit Joannes dicens.
alſ ✚ manẽtem Quia vidi ſpiritum deſcendentem quaſi colum
mat.3.d. bam de celo et † manſit ſuper euz. Et ego neſcie
mar.1.b bã eũ: ſz q̃ miſit me baptizare i aqua ille mihi di
Lu.3.d xit. Super quem videris ſpiritum deſcendentẽ
et manentem ſuper eum hic eſt qui baptizat in
ſpiritu ſancto. Et ego vidi et teſtimonium perhi
bui: quia hic eſt filius dei. [q] Altera die iteruz ſta
16 X bat ioãnes: et ex diſcipulis eiꝰ duo. Et reſpiciẽs
ieſum ambulantem dixit. Ecce agnus dei. Et au
dierunt eum duo diſcipuli loquentem: et ſecuti
ſunt ieſum. Conuerſus autem Jeſus et videns
eos ſequentes ſe dixit eis. Quid queritis? Qui
dixerunt ei. Rabi quod dicitur interpretatum
magiſter vbi habitas? Dixit eis. Venite et vide
te. Venerunt et viderunt vbi maneret: et apud eũ
F manſerunt die illo. Hora autem erat quaſi deci
ma. Erat autem andreas frater ſymonis petri:
vnus ex duobus qui audierant a ioanne et ſecu
17 I ti fuerant eum. [r] Inuenit hic primum fratrẽ ſuũ
ſymonem et dixit ei. Inuenimus meſſiam quod
eſt interpretatum chriſtus. Et adduxit eum ad
ieſum. Intuitus autem eum ieſus dixit. Tu es ſy
18 X mon filius ioanna: tu vocaberis cephas: quod
interpretatur petrus. [s] In craſtinum voluit exi
re in galileam: et inuenit philippum. Et dixit ei
ieſus: ſequere me. Erat autem philippꝰ a beth
ſaida ciuitate andree et petri. Inuenit philip
G pus nathanael et dixit ei. Quez ſcripſit moyſes
in lege et prophete inuenimus Jeſum filium io
ſeph a nazareth. Et dixit ei nathanael. A naza
ret poteſt aliquid boni eſſe? Dixit ei philippus.
Veni et vide. Vidit ieſus nathanael venientem
ad ſe et dixit de eo. Ecce vere iſraelita in quo do
lus non eſt. Dixit ei nathanael. Vnde me noſti?
Reſpondit ieſus et dixit ei. Priuſquam te phi
lippus vocaret cum eſſes ſub ficu vidi te. Reſpõ
dit ei nathanael et ait. Rabbi: tu es filius dei: tu
es rex iſrael. Reſpondit Jeſus et dixit ei. Quia
dixi tibi vidi te ſub ficu credis: maius his vide
bis. Et dixit ei. Amen dico vobis: videbitis ce
lum apertum et angelos dei aſcendentes et de
ſcendentes ſuper filium hominis.

¶ Capituli Summariũ. Jeſus vocatus ad nu
ptias et diſcipuli eius de aqua fecit vinum: ven
dentes et nummularios eijcit de tẽplo: dicit ſol
uite templum hoc.

Capitulum. II.

A Et die tertia nuptie facte ſunt in
chana galilee: et erat mater Je
ſu ibi. Vocatus eſt autem ieſus
et diſcipuli eius ad nuptias. Et
deficiente vino dixit mater ieſu
ad eũ. Vinũ non habent. Et di
xit ei Jeſus. Quid mihi et tibi eſt mulier? Non
duz venit hora mea. Dixit mater eius miniſtris.
Quodcunque dixerit vobis facite. Erant au
tem ibi lapidee hydrie ſex poſite ſecundum puri
ficationem iudeorum: capientes ſingule metre
tas binas vel ternas. Dixit eis Jeſus. Implete
hydrias aqua. Et impleuerunt eas vſq; ad ſum
mum. Et dixit eis Jeſus. Haurite nunc et ferte
architriclino. Et tulerunt. Vt autez guſtauit ar B
chitriclinus aquã vinum factum et non ſciebat
vnde eſſet: miniſtri autez ſciebant qui hauſerant
aquam: vocat ſponſum architriclinus et dicit ei
Omnis homo primum bonum vinum ponit: et
cum inebriati fuerint tunc id quod deterius eſt.
Tu autem ſeruaſti bonum vinum vſque adhuc.
Hoc fecit initium ſignorum Jeſus in chana ga
lilee: et manifeſtauit gloriam ſuam: et credide
runt in eum diſcipuli eius. [a] Poſt hec deſcendit C 19
capharnaum ipſe et mater eius: et fratres eius: mat.4.b VII
et diſcipuli eius: et ibi mãſerunt non multis die mar.12.b 20
bus. [b] Et prope erat paſcha iudeorum: et aſcen Mar.11.b.
dit ieſus hieroſolymam et inuenit in tẽplo ven 21
dentes oues et boues et columbas et nummu
larios ſedentes. Et cum feciſſet quaſi flagellum Luce.19.g
de funiculis: omnes eiecit de templo: oues quo
que et boues: et nummulariorũ effudit es: et mẽ
ſas ſubuertit: et his qui columbas vendebãt di
xit. Auferte iſta hinc: et nolite facere domuz pa
tris mei: domũ negotiationis. [b] Recordati ſunt D 22
vero diſcipuli eius: quia ſcriptum eſt: zelus do X
mus tue comedit me. [c] Reſpõderũt ergo iudei 88.diſ.c.pe. Ps.98. 23
et dixerunt ei. Quod ſignum oſtendis nobis q: mat.16.a
hec facis? [f] Reſpondit ieſus et dixit eis. Solui mat.8.a. mat.26.b
te templum hoc: et in tribus diebus excitabo il
lud. Dixerunt ergo iudei. Quadraginta et ſex
annis edificatum eſt templum hoc et tu in tribꝰ
diebus excitabis illud? Ille autem dicebat de
templo corporis ſui. Cum ergo reſurrexiſſet a
mortuis recordati ſunt diſcipuli eius quia hoc
dicebat: et crediderũt ſcripture et ſermoni quẽ
dixit ieſus. Cum autem eſſet hieroſolymis in pa
ſcha in die feſto: multi crediderũt in nomine eiꝰ
videntes ſigna eius que faciebat. Ipſe autez ie
ſus non credebat ſemetipſum eis. Eo quod ipſe
noſſet omnes: et q: opus ei non erat vt quis te
ſtimonium perhiberet de homine. Ipſe eñ ſcie
bat quid eſſet in homine.

¶ Capituli Summariuz. Jeſus nycodemo di
cit de baptiſmo et alijs multis: dicit qui credit
in eum non diiudicabitur: qui autem non credit
iam diiudicatus eſt. Jeſus in iudea baptizat: et
ioannes in ennon: ioannes dicit chriſtum creſce
re: ſe autem minorari.

Capitulum. III.

Erat autem homo ex phariſeis ny
codemus nomine Princeps iudeo A
rum. Hic venit ad Jeſum nocte: et di
xit ei. Rabbi ſcimus quia a deo ve Infra.7.e.19.g
niſti magiſter. Nemo enim poteſt hec ſigna fa
cere que tu facis: niſi fuerit deus cuz eo. Reſpõ
dit Jeſus: et dixit ei. Amẽ amen dico tibi: niſi quis
renatus fuerit denuo non poteſt videre regnuz
dei. Dixit ad eum nycodemus. Quomodo po
teſt homo † naſci cum ſit ſenex? nunquid poteſt alſ ✚ renaſci.
in ventrẽ matris ſue † iterato introire et renaſci alſ ✚ ruſus.
Rñdit ieſus. Amẽ amẽ dico tibi: niſi quis rena
tus fuerit

alſ ✠ non hꝫ. ſancto. tus fuerit ex aqua ⁊ ſpiritu † ſancto non poteſt
De conſe. di. 4. c. illi. ve. ⁊ c. non dubito. introire in regnum dei. Quod natum eſt ex car⸗
ne caro eſt: ⁊ quod natū eſt ex ſpiritu ſpiritꝰ eſt.
De bapti. c. maiores. ⁊ c. debitum. ⁊ c. ſeq. Non mireris: qꝛ dixi tibi: oportet vos naſci de
nuo. Spiritus vbi vult ſpirat: et vocem eius au
dis: ſed neſcis vnde veniat aut quo vadat. Sic
B eſt omnis qui natus eſt ex ſpiritu. Reſpondit ni
codemꝰ ⁊ dixit ei. Quomodo poſſunt hec fieri?
Reſpondit ieſus: et dixit ei. Tu eſt magiſter in
iſrael: ⁊ hec ignoras? Amen amē dico tibi: quia
quod ſcimus loquimur: et quod vidimus teſta⸗
mur. ⁊ teſtimonium noſtrū non accipitis. Si ter
rena dixi vobis ⁊ non creditis: quomodo ſi dixe
Eze. 4. b. ro vobis celeſtia credetis. Et nemo aſcendit in
celum: niſi qui deſcendit de celo: filius hominis
qui eſt in celo. Et ſicut moyſes exaltauit ſerpen⸗
tem in deſerto: ita exaltari oportet filium homi
nis: vt omnis qui credit in ipſo non pereat: ſed
habeat vitā eternā. Sic enim deus dilexit mun⸗
Nece. 21. c. infra. 8. d. ⁊. 12. e. 1. Jo. 4. d. dum vt filium ſuum vnigenitum daret: vt omnis
qui credit in eū non pereat: ſed habeat vitā eter
nam. Non enim miſit deus filium ſuū in mundū
vt iudicet mundum: ſed vt ſaluetur mundus per
E ipſum. Qui credit in euꝫ non iudicatur. Qui au
18. q. 2. c. perniciosam. tem non credit iam iudicatus eſt: quia nō credit
in nomine vnigeniti filij dei. Hoc eſt autem iudi⸗
De offi. dele. c. conſuluit. cium: quia lux venit in mundum: ⁊ dilexerunt ho
mines magis tenebras ꝙ lucē. Erant enim eoꝝ
mala opera. Omnis enim qui male agit odit lu
cem: et non venit ad lucem vt non arguātur ope
ra eius. Qui autem facit veritatem venit ad lu⸗
De cōſe. di. 4. c. quando ab hieroſolymis. cem vt manifeſtentur opera eius: qꝛ in deo facta
ſunt. Poſt hec venit ieſus ⁊ diſcipuli eius in ter
alſ ✠ demorabatur. ram iudeam ⁊ illic † morabatur cum eis ⁊ bapti
Matt. 3. d. Lu. 3. a. zabat. [a] Erat autem ⁊ ioannes baptizās in ennō
iuxta ſalim: quia aque multe erant illic et venie⸗
bant et baptizabantur. [b] Nondum enim miſſus
fuerat ioannes in carcerem. [c] Facta eſt † autem
alſ ✠ ergo. mat. 4. b. mar. 1. c. queſtio ex diſcipulis ioannis cum iudeis de pu⸗
rificatione. Et venerunt ad ioannem ⁊ dixerunt
ei. Rabbi qui erat tecum trans iordanēꝫ: cui tu
teſtimoniū perhibuiſti: ecce hic baptizat et om
nes veniunt ad eum. Reſpōdit ioannes ⁊ dixit.
D Non poteſt homo accipere quicꝙ niſi fuerit ei
datum de celo. [b] Ipſi vos mihi teſtimonium per
hibetis quod dixerim non ſum ego chriſtus ſed
quia miſſus ſum ante illum. [c] Qui habet ſpon⸗
ſam ſponſus eſt: amicus autem ſponſi qui ſtat ⁊
audit eum gaudio gaudet propter vocem ſpōſi.
Hoc ergo gaudium meum impletum eſt. Illum
oportet creſcere: me autem minui. Qui de ſur⸗
ſum venit ſuper omnes eſt: q̄ eſt de terra de ter⸗
Roma. 3. a. matt. 11. d. Lu. 10. d. 1. Joan. 5. b. ra eſt: et de terra loquitur: qui de celo venit ſu⸗
per omnes eſt. Et quod vidit et audiuit hoc te⸗
ſtatur: et teſtimoniū eius nemo accipit. Qui au
tem acceperit eius teſtimonium ſignauit: quia
deus verax eſt. Quē enim miſit deus verba dei
loquitur. Non enim ad menſuram dat deus ſpi⸗
ritum. [f] Pater diligit filiū et omnia dedit in ma⸗
nu eius. [g] Qui credit in filium habet vitam eter⸗
nam: qui autem incredulus eſt filio: non videbit
vitam: ſed ira dei manet ſuper eum.

Capituli Summarium. Jeſus cum muliere
ſamaritana loquitur: prophetam in patria ſua ſi
ne honore eſſe: reguli filium a morte ſuſcitat.
Capitulum. IIII.

Vt [a] ergo cognouit ieſus: qꝛ audierūt A [a] 32 VII
phariſei ꝙ ieſus plures diſcipulos fa
cit et baptizat ꝙ ioannes: quanꝙ ie⸗
ſus non baptizaret: ſed diſcipuli eius [b] 33 X
reliquit iudeā et abijt iterū in galileam. [b] Opor
tebat autem eum tranſire per † mediam ſama⸗ alſ ✠ non hꝫ. mediam. mat. 4. b.
riam. Venit ergo in ciuitatem ſamarie que dici⸗
tur ſychar iuxta predium quod dedit iacob io⸗
ſeph filio ſuo. Erat autem ibi fons iacob. Jeſus
autem fatigatus ex itinere: ſedebat ſic ſupra fon
tem. Hora autem erat quaſi ſexta. Venit mulier
de ſamaria haurire aquā. Dixit ei ieſus. Da mi⸗
hi bibere. Diſcipuli eniꝫ eius abierant in ciuita
tem vt cibos emerent. Dixit ergo ei mulier illa
ſamaritana. Quomodo tu cum iudeus ſis bibe⸗
re a me poſcis: que ſum mulier ſamaritana. Non
enim coutuntur iudei ſamaritanis? Reſpondit
ieſus et dixit ei. Si ſcires donum dei: ⁊ quis eſt B
qui dixit tibi da mihi bibere tu forſitan petiſſes
ab eo: et dediſſet tibi aquam viuam. Dixit ei mu
lier. Domine neꝙ in quo haurias habes: et pu⸗
teus altus eſt. Vnde ergo habes aquam viuaꝫ?
Nūquid tu maior es patre noſtro iacob qui de
dit nobis puteum: ⁊ ipſe ex eo bibit: ⁊ filij eius ⁊
pecora eius? Reſpondit ieſus: et dixit ei. Om⸗
nis qui bibit ex aqua hac ſitiet iterum: qui autē
biberit ex aqua quam ego dabo ei non ſitiet in
eternū: ſed aqua quā ego dabo ei fiet in eo fons
aque ſalientis in vitam eternam. Dixit ad eum
mulier. Domine: da mihi hanc aquam: vt non ſi
tiam: neꝙ veniam huc haurire. Dixit ei ieſus.
Vade voca virum tuum. Et veni huc. Reſpon⸗ E
dit ei mulier: et dixit. Non habeo virum. Dixit
ei ieſus. Bene dixiſti: quia non habeo virum.
Quinꝙ enim viros habuiſti: et nunc quē habes
nō eſt tuus vir. Hoc vere dixiſti. Dixit ei mulier
Domine video qꝛ propheta es tu. Patres no⸗
ſtri in monte hoc adorauerunt: et vos dicitis qꝛ
hieroſolimis eſt locus vbi adorare oportet. Di⸗
xit ei ieſus. Mulier crede mihi: qꝛ veniet hora
quando neꝙ in mōte hoc: neꝙ in hieroſolymis
adorabitis patrē. Vos adoratis quod neſcitis:
nos adoramus quod ſcimus: qꝛ ſalus ex iudeis
eſt. Sed venit hora ⁊ nunc eſt: qn̄ veri adorato⸗
res adorabunt patrē in ſpiritu ⁊ veritate. Nam
et pater tales querit qui adorēt eum. Spiritus 1. Corin. 3. d. 24. q. 3. quedā.
eſt deus: ⁊ eos qui adorant eum in ſpiritu ⁊ veri
tate oportet adorare. Dixit ei mulier. Scio qꝛ
meſſias venit qui dicitur chriſtus. Cū ergo vene
rit ille annunciabit nobis omnia. Dixit ei ieſus.
Ego ſum qui loquor tecū. Et continuo venerūt
diſcipuli eius: ⁊ mirabantur qꝛ cū muliere loque
batur. Nemo tn̄ dixit quid queris: aut quid lo⸗ D
queris cum ea. Reliquit ergo hydriā ſuā mulier 2. Corin. 3. a.
⁊ abijt in ciuitatē ⁊ dixit illis hominibus. Veni⸗
te ⁊ videte hominem: qui dixit mihi omnia que⸗
cunꝙ feci. Nunquid ipſe eſt chriſtus? Exierunt
ergo de ciuitate ⁊ veniebāt ad eū. † Interea ro⸗ Infra eodem. alſ ✠ interrogauerunt.
gabant euꝫ diſcipuli dicentes. Rabbi mādüca.
Ille autem dixit eis. Ego cibum habeo mandu
care: quem vos neſcitis. Dicebant ergo diſcipu
li ad inuicem. Nunquid aliquis attulit ei mandu
care. Dixit eis ieſus. Meus cibus eſt vt faciam
voluntatem eius qui miſit me: vt perficiaꝫ opus
eius. Nonne vos dicitis ꝙ adhuc quattuor mē⸗
ſes ſunt et meſſis venit? Ecce dico vobis: leua⸗
te oculos veſtros: et videte regiones quia albe

ſunt iam ad meſſem. Et qui metit mercedem ac-
cipit ⁊ cōgregat fructū in vitam eternā: vt ⁊ qui
ſeminat ſimul gaudeat et qui metit. In hoc enī
eſt verbum verū: qꝛ alius eſt qui ſeminat: ⁊ alius
eſt qui metit. Ego miſi vos metere quod vos nō
laboraſtis. Alij laborauerunt: et vos in labores
eorum introiſtis. Ex ciuitate autē illa multi cre
diderunt in eum ſamaritanorū ꝓpter verbū mu
lieris teſtimoniū perhibentis: qꝛ dixit mihi oīa
quecū₃ feci. Cum veniſſent ergo ad illum ſama
Supra eodem. ritani: rogauerūt eum vt ibi maneret. Et manſit
F ibi duos dies. Et multo plures crediderūt in eū
propter ſermonē eius. Et mulieri dicebāt: qꝛ iā
non propter tuā loquelam credimus. Ipſi enim
audiuimus ⁊ ſcimus qꝛ hic eſt vere ſaluator mū-
34 di[c] Poſt duos autem dies exijt inde et abijt in
VII galileā.[d] Ipſe enim ieſus teſtimonium ꝑhibuit:
35 qꝛ propheta in ſua patria honorem non habet.
I mat.4.b. [e]Cum ergo veniſſet in galileam exceperunt eum
36 mat.13.g galilei: cum omnia vidiſſent que fecerat hieroſo
X mar.6.a Lu.4.d. lymis in die feſto. Et ipſi enim venerāt ad diem
37 feſtū. Venit ergo iterum in chana galilee vbi fe
III cit aquā vinum.[f] Et erat quidam regulus cuius
filius infirmabatur capharnaum. Hic cum au-
diſſet qꝛ ieſus aduenirect a iudea in galileā abijt
ad eum ⁊ rogabat eum vt deſcenderet ⁊ ſanaret
G filiū₃ eius. Incipiebat enim mori. Dixit ergo ie
ſus ad eum. Niſi ſigna ⁊ prodigia videritis non
creditis. Dicit ad eum regulus. Domine deſcē-
de priuſquā moriatur filius meus. Dixit ei ieſus.
Vade filius tuus viuit. Credidit homo ſermoni
quem dixit ei ieſus: et ibat. Iā autem eo deſcen-
dente ſerui occurrerunt ei: ⁊ nunciauerunt dicē-
tes quia filius eius viueret. Interrogabat ergo
horam ab eis in qua melius † habuerat. Et di-
alī ✠ habuerit xerūt ei: qꝛ heri hora ſeptima reliquit eū febris:
Cognouit ergo pater quia illa hora eſſet in qua
dixit ei ieſus filius tuus viuit. Et credidit ipſe ⁊
domus eius tota. Hoc iterū ſecundū₃ ſignum fe
cit ieſus cum veniſſet a iudea in galileam.

¶ Ca. Sum. De piſcina probatica: ſanat homi
nem triginta et octo annos habentem infirmita
tem: dicebant iudei ſanato: non licet tibi tollere
grabatum tuum ſabbato: quecū₃ pater fecerit
hec ⁊ filius ſimiliter facit: dixit ieſus: quia venit
hora ⁊ nunc eſt quando mortui audiunt vocē ⁊c.
dicit ieſus: ioannes eſt lucerna ardens ⁊ lucens
ſcrutamini ſcripturas. Dicit Moyſes accuſat
38 vos: et ſi crederetis moyſi: crederetis forſitan
I A et mihi. Capi. V.

Mat.9.a. mar.2.a. Luc.5.d. Poſt[a] hec erat dies feſtus iudeorum
⁊ aſcendit ieſus hieroſolymā. Eſt au
tem hieroſolymis probatica piſcina
que cognominatur hebraice bethſai
da quin₃ porticus habēs. In his iacebat mul-
titudo magna languētium cecorum: claudorum:
aridorum: expectantium aque motū₃. Angelus
autem domini deſcendebat ſecūdum tempus in
piſcinam: ⁊ mouebat aqua. Et qui prior deſcen-
diſſet in piſcinam poſt motionem aque ſanus fie
bat a quacun₃ detinebatur infirmitate. Erat
autem quidam homo ibi triginta et octo annos
habens in infirmitate ſua. Hunc autem cum vi-
diſſet ieſus iacētem: ⁊ cognouiſſet quia iam mul
tum tempus haberet dicit ei. Vis ſanus fieri?
Reſpondit ei languidus. Domine hominē₃ nō
habeo: vt cum turbata fuerit aqua mittat me in
piſcinā. Dū venio enim ego alius ante me deſcē B
dit. Dixit ei ieſus. Surge tolle grabatū tuum: ⁊ Mat.9.a
ambula. Et ſtatim ſanus factus eſt † homo ille. mar.2.a. lu.5.c.
Et ſuſtulit grabatū ſuum ⁊ ambulabat. Erat au alī ✠ nō h₃ hō
tem ſabbatū₃ in die illo. Dicebāt ergo iudei illi
qui ſanatus fuerat. Sabbatū eſt nō licet tibi tol
lere grabatū tuū₃.[b] Reſpondit eis. Qui me ſa-
num fecit ille mihi dixit tolle grabatū tuū₃ ⁊ am 39
bula: Interrogauerunt ergo eum. Quis eſt ille X
homo qui dixit tibi tolle grabatum tuū ⁊ ambu De peni.diſ.2. 4.i.
la? Is autē₃ qui ſanus fuerat effectus neſciebat
quis eſſet. Ieſus enim declinauit a turba cōſtitu De peni. ⁊ remiſ. c.cū infirmitas.
ta in loco. Poſtea inuenit eum ieſus in tēplo: et C
dixit illi. Ecce ſanus factus es iam noli peccare:
ne deterius tibi aliquid contingat. Abijt ille ho
mo: ⁊ nunciauit iudeis: quia ieſus eſſet ꝙ fecit eū
ſanum. Propterea perſequebantur iudei ieſū₃:
qꝛ hec faciebat in ſabbato. Ieſus autem reſpon
dit eis. Pater meus vſ₃ modo operatur: ⁊ ego
operor. Propterea ergo magis querebāt eum
iudei interficere: quia non ſolum ſoluebat ſabba
tum: ſed et patrem ſuum dicebat deū equalem ſe
faciens deo. Reſpondit ita₃ ieſus et dixit eis.
Amen amen dico vobis non poteſt filius a ſe fa-
cere quicꝙ niſi quod viderit patrem facientē. Que De conſec.di.5. c.fin.
cun₃ enim ille fecerit: hec ⁊ filius ſimiliter facit.
Pater enim diligit filiū: ⁊ omnia demonſtrat ei D
que ipſe facit: ⁊ maiora his demonſtrabit ei ope
ra vt vos miremini. Sicut enim pater ſuſcitat
mortuos ⁊ viuificat: ſic ⁊ filius quos vult viuifi-
cat. Ne₃ enim pater iudicat quemꝙ: ſed omne
iudicium dedit filio: vt omnes honorificent filiū 40
ſicut honorificāt patrem.[c] Qui non honorificat I
filium non honorificat patrem qui miſit illum. 41
Lu.10.c. [d]Amen amen dico vobis qꝛ qui verbū meum au X
dit ⁊ credit ei qui miſit me: habet vitam eternā.
Et in iudicium non venit: † ſed tranſiet a morte
in vitam. Amen amen dico vobis: quia venit ho alī ✠ tranſit.
ra ⁊ nunc eſt quando mortui audient vocem filij
dei: ⁊ qui audierint viuent. Sicut enim pater ha
bet vitam in ſemetipſo: ſic dedit ⁊ filio habere vi
tam in ſemetipſo. Et poteſtatem dedit ei iudiciū E
facere: qꝛ filius hominis eſt. Nolite mirari hoc:
quia venit hora in qua omnes qui in monumen- mat.25.d
tis ſunt audient vocem filij dei. Et procedēt qui De conſe.diſt. 5.c.fin.
bona fecerunt in reſurrectionem vite: qui vero Infra.6.d.
mala egerūt in reſurrectionem iudicij. Non poſ
ſum ego a meipſo facere quicꝙ. Sicut audio iu 42
dico: ⁊ iudicium meum iuſtum eſt.[e] quia non que Infra.5.c. I
ro voluntatem meam: ſed voluntatem eius qui 43
miſit me.[f] Si ego teſtimonium perhibeo de me X
ipſo teſtimonium meum non eſt verum. Alius
eſt qui teſtimonium perhibet de me: ⁊ ſcio quia
verum eſt teſtimonium eius quod perhibet de Supra.1.c.
me. Vos miſiſtis ad ioannem: et teſtimonium F
perhibuit veritati. Ego autem non ab homi-
ne teſtimonium accipio: ſed hec dico vt vos
ſalui ſitis. Ille erat lucerna ardens et lucens.
Vos autem voluiſtis ad horam exultare in lu-
ce eius. Ego autem habeo teſtimonium maius
ioanne. Opera enim que dedit mihi pater vt Infra.14.d.
perficiam ea: ipſa opera que ego facio teſtimo-
nium perhibent de me qꝛ pater miſit me. Et qui
miſit me pater ipſe teſtimoniū perhibuit de me. 44
[g]Ne₃ vocem eius vnꝙ audiſtis: ne₃ ſpeciem III
eius vidiſtis.[h] Et verbum eius non habetis in Infra.5.c 45
vobis manens: quia quem miſit ille huic vos nō X
creditis

als ✝ in quibꝰ vos putatis in ipſis. creditis. Scrutamini ſcripturas ✝ quia vos pu
tatis in ipſis vitam eternam habere. Et ille ſunt
H que teſtimonium perhibent de me: ꝛ non vultis
venire ad me vt vitam habeatis. Claritatem ab
hominibus non accipio: ſed cognoui vos quia
dilectionem dei non habetis in vobis. Ego ve-
ni in nomine patris mei: et nō accepiſtis me. Si
alius venerit in noīe ſuo illum accipietis. Quo
modo vos poteſtis credere qui gloriam ab inui
cem accipitis: et gloriam que a ſolo deo eſt non
queritis? Nolite putare: quia ego accuſaturus
ſim vos apud patrem. Eſt qui accuſat vos moy
ſes: in quo vos ſperatis. Si em̄ crederetis moy
ſi: crederetis forſitā ꝛ mihi. De me enim ille ſcri
pſit. Si autē illius litteris non creditis: quomo
do verbis meis credetis?

¶ Capitu. Summa. De quinqꝫ panibus ꝛ duo
bus piſcibus: et qꝫ eum regem facere voluerūt:
ieſus ſupra mare ambulat. Operamini non ci-
bum qui perit de manna ꝛ pane celeſti loquitur:
ego ſum panis qui de celo deſcendi recedenti-
bus ab eo diſcipulis vnum ex duodecim diabo-
A 46 lum dicit. Capi. VI.
I Oſt[a] hec abijt ieſus trās mare
47 galilee quod eſt tyberiadis. Et
I ſequebatur eum multitudo ma
48 gna: q2 videbāt ſigna que facie
I bat ſuper his qui infirmabātur
als ✝ abijt. 49 [b] ✝ Subijt ergo in mōtez ieſus
mat.14.b. I et ibi ſedebat cum diſcipulis ſuis. [c] Erat autem
Luc.9.b. proximum paſcha dies feſtus iudeorum. [d] Cum
mat.14.b ſubleuaſſet ergo oculos ieſus et vidiſſet q2 mul-
Mar.6.c. titudo magna venit ad eum dixit ad philippū.
Lu.9.b. Unde ememus panes vt manducēt hi? Hoc au
tem dicebat tentās eū. Ipſe enim ſciebat quid
eſſet facturus. Reſpondit ei philippus. Ducen
torum denariorum panes non ſufficiunt eis: vt
vnuſquiſqꝫ modicū quid accipiat. Dixit ei vnus
ex diſcipulis eius andreas frater ſymonis petri
mar.14.b. Eſt puer vnus hic: q̄ habet quinqꝫ panes ordea
mar.6.c. ceos ꝛ duos piſces. Sed hec quid ſunt inter tā
Luc.9.b. B tos? Dixit ergo ieſus. Facite homines diſcum-
mat.14.b bere. Erat autem fenum multum in loco. Diſcu
mar.6.c. buerūt ergo viri numero quaſi quinqꝫ milia. Ac
luc.9.b. dif.36.c. qui iec ecclesiaſticus. cepit ergo ieſus panes: ꝛ cum gratias egiſſet di
ſtribuit diſcumbentibus. Similiter et ex piſci-
bus quantum volebant. Ut autem impleti ſunt
dixit diſcipulis ſuis. Colligite que ſuperauerūt
fragmenta ne pereant. Collegerunt ergo et im-
pleuerunt duodecim cophinos fragmentorū ex
quinqꝫ panibus ordeaceis ꝛ duobus piſcibus q̄
ſuperfuerunt his qui manducauerūt. [e] Illi ergo
X homines cū vidiſſent quod ieſus fecerat ſignū
dicebant. Q2 hic eſt vere propheta qui vēturus
mat.14.e eſt in mundum. Ieſus ergo cum cognouiſſet: q2
mar.6.f. venturi eſſent vt raperent eum: et facerent eum
Luc.9.b. regem: fugit iterum in mōtem ipſe ſolus. [f] At au
mat.14.c III tem ſero factum eſt deſcenderunt diſcipuli eius
Mar.6.g. E ad mare. Et cū aſcendiſſent nauim venerūt trās
mare in capharnaū. Et tenebre iam facte erāt
et non venerat ad eos ieſus. Mare autem ven-
to magno flāte exurgebat: cū remigaſſent ergo
quaſi ſtadia viginti quinqꝫ aut triginta vident ie
ſum ambulantem ſupra mare et proximum naui
fieri: ꝛ timuerunt. Ille autem dixit eis. Ego ſum
nolite timere. Uoluerunt ergo accipere eum in

nauim: ꝛ ſtatim nauis fuit ad terraz quā ibant.
[g] Altera die turba que ſtabat trans mare: vidit g52
quia nauicula alia non erat ibi niſi vna: ꝛ quia nō X
introiſſet cum diſcipulis ſuis ieſus in nauim: ſed
ſoli diſcipuli eius abijſſent. Alie vero ſuperuene
runt naues a tyberiade iuxta locum vbi mandu
cauerant panem gratias agentes deo. Cū ergo
vidiſſet turba: quia ieſus non eſſet ibi neqꝫ diſci-
puli eius aſcenderunt in nauiculas et venerunt
capharnaum querentes ieſum. Et cum inueniſ
ſent eum trans mare: dixerunt ei. Rabbi quan-
do huc veniſti? Reſpondit eis ieſus et dixit.
Amen amen dico vobis queritis me: non quia
vidiſtis ſigna ſed quia manducaſtis ex panibus
et ſaturati eſtis. Operamini non cibum qui pe-
rit ſed qui permanet in vitam eternam: quem fi-
lius hominis dabit vobis. Hunc enim pater ſi-
gnauit deus. Dixerunt ergo ad eum. Quid fa-
ciemus vt operemur opera dei? Reſpondit ie- D
ſus et dixit eis. Hoc eſt opus dei vt credatis in mat.16.a.
eum quem miſit ille. Dixerunt ergo ei. [h] Quod mar.8.b. h53
ergo tu facis ſignum vt videamus et credamus ps.77. Sapien.16.c. IIII
tibi? Quid operaris? [i] Patres noſtri mandu- i54
cauerunt manna in deſerto ſicut ſcriptū eſt. Pa X
nem de celo dedit eis manducare. Dixit ergo
eis ieſus. Amen amen dico vobis: non moyſes
dedit vobis panem de celo: ſed pater meus dat
vobis panem de celo verum. Panis enim ve- mat.26.d
rus eſt qui de celo deſcendit: et dat vitam mun- mar.14.d
do. Dixerunt ergo ad eum. Domine ſemper da luc.22.b.
nobis panem hunc. Dixit autez eis ieſus. [k] Ego Infra.13.a. k55
ſum panis vite. Qui venit ad me non eſuriet: et I
qui credit in me non ſitiet in eternum. Sed dixi mat.26.d. mar.14.d l56
vobis: quia et vidiſtis me et non crediſtis. Lu.22.c. ſupra.5.c. X
[l] Omne quod dat mihi pater ad me veniet: et m57
eum qui venit ad me non eijciam foras. [m] Quia I
deſcendi de celo non vt faciam voluntatē meā: n58
ſed voluntatē eius qui miſit me. [n] Hec eſt ✝ enim X
volūtas eius qui miſit me patris: vt omne quod als ✝ autem.
dedit mihi nō perdam ex eo ſed reſuſcitem illud
in nouiſſimo die: hec eſt autem voluntas patris
mei qui miſit me: vt omnis qui videt filium ꝛ cre
dit in eum habeat vitam eternam: ꝛ ego reſuſci-
tabo eū in nouiſſimo die. [o] Murmurabant ergo E o59
iudei de illo: quia dixiſſet ego ſum panis viuus I
qui de celo deſcendi. Et dicebant. Nonne hic
eſt filius ioſeph: cuius nos nouimus patrem et
matrem? Quomodo ergo dixit hic: quia de ce- mat.13.d
lo deſcendi? [p] Reſpondit ergo ieſus ꝛ dixit eis. mar.6.a.
Nolite murmurare in inuicem. Nemo poteſt ve Lu.4.d. p60
nire ad me niſi pater qui miſit me traxerit eum: Infra.7.b. X
et ego reſuſcitabo eum in nouiſſimo die. Eſt ſcri mat.11.d
ptum in prophetis. Et erunt omnes docibiles lu.10.d
dei. Omnis qui audiuit a patre et didicit: venit De pe.di.4.c. benedictus.
ad me. [q] Non quia patrē vidit quiſq̄: niſi is qui De conſe.di.2. c.reuera.
eſt a deo: hic vidit patrem. [r] Amen amen dico ſupra.eodem. q61
vobis: qui credit in me habet vitam eternam. F III
[s] Ego ſum panis vite. [t] Patres veſtri manduca r62
uerunt manna in deſerto: et mortui ſunt. Hic eſt X
panis de celo deſcendens: vt ſi quis ex ipſo mā- s63
ducauerit non moriatur. [v] Ego ſum panis viuus I
qui de celo deſcendi. Si quis manducauerit ex t64
hoc pane viuet in eternum. Et panis quem ego X
dabo caro mea eſt pro mundi vita. [x] Litigabant v65
ergo iudei ad inuicē dicētes Quomodo poteſt I
hic nobis carnē ſuam dare ad manducandū. Di x66
xit ergo eis ieſus. Amē amē dico vobis niſi man X

1.Corin.11.g. ducaueritis carnē filij hominis ⁊ biberitis eius
De conſe. di.2.c ſanguinem non habebitis vitam in vobis. Qui
q: corpus ⁊.c.in manducat meā carnem ⁊ bibit meum ſanguineʒ
quib⁹ ⁊ c.duplr habet vitam eternam: et ego reſuſcitabo eū in
⁊.c.vtrum ⁊.c.in chriſto. Supra eodem. nouiſſimo die.ᶠCaro enim mea vere eſt cibus et
ᶠ67 ſanguis me⁹ vere eſt potus.ᵍQui māducat meā
I De conſe.di.2.c carnem ⁊ bibit meum ſanguinem in me manet ⁊
ᵍ68 in xpo.⁊ c.inuiſ ego in illo. Sicut miſit me viuēs pater: ⁊ ego vi
V tat.⁊.c.qui man uo propter patrem: ⁊ qui manducat me ⁊ ipſe vi
ducat. uet propter me. Hic eſt panis qui de celo deſcē
G dit. Non ſicut manducauerūt patres veſtri man
24.q.1.c.audi na ⁊ mortui ſunt. Qui manducat hunc paneʒ: vi
uimus. uet in eternum. Hec dicit in ſynagoga docēs in
capharnaū. Multi ergo audientes ex diſcipu
lis eius dixerunt. Durus eſt hic ſermo. Et quis
poteſt eum audire? Sciens auteʒ ieſus apud ſe
metipſum: q: murmurarēt de hoc diſcipuli ei⁹:
ᵃ69 mat.26.f dixit eis. Hoc vos ſcādalizat.ᵃSi ergo videri
I mar.14.g tis filium hominis aſcendentem vbi erat prius.
ᵇ70 Lu.22.g. mat.26.d ᵇSpiritus eſt q̄ viuificat caro nō ꝓdeſt quicq̄.
IIII Verbaᶜ que ego locutus ſum vobis ſpiritus et
ᶜ71 vita ſunt. Sed ſunt quidam ex vobis qui nō cre
X dunt. Sciebat eniʒ ab initio ieſus qui eſſent cre
ᵈ72 dētes: ⁊ quis traditurus eſſet eum.ᵈEt dicebat.
IIII mar.14.d Propterea dixi vobis: quia nemo poteſt veni
ᵉ73 mar.16.e re ad me niſi fuerit ei datū a patre meo.ᵉEx hoc
X 23.q.4.c.diſpli multi diſcipulorū eius abierunt retro: ⁊ iam non
cet. cum illo ambulabāt. Dixit ergo ieſus ad duode
ᶠ74 cim. Nunquid et vos vultis abire?ᶠRespondit
I ergo ei ſymon petrus. Domine ad quē ibimus?
ᵍ75 Verba vite eterne habes.ᵍEt nos credimus et
X cognouimus q: tu es chriſtus filius dei. Reſpō
dit eis ieſus. Nonne ego vos duodecim elegi: ⁊
ex vobis vnus diabolus eſt. Dicebat autē de iu
da ſymonis ſcariothis. Hic enim erat traditu
rus eum cum eſſet vnus ex duodecim.

¶ Ca.S. Jeſus in ſcenophegia aſcēdit ad dieʒ feſtū dicitur ieſu demoniū habes: de turba mul ti credebant in eum: clamat ieſus: ſi quis ſitit ve niat ad me et bibat: cum miniſtris et nicodemo principes contendunt. Ca.VII.

A Poſt hec auteʒ ambulabat ieſus in galileam. Non enim volebat in iudeaʒ ambulare: quia quere bant eum iudei interficere. Erat autem in proximo dies feſtus iu deorum ſcenophegia. Dixerunt autem ad eū fratres eius. Tranſi hinc ⁊ vade in iudeam: vt ⁊ diſcipuli tui videant opera tua que
aliꝰ ✝ tu. ✝ facis. Nemo quippe in occulto aliquid facit: et querit ipſe in palam eſſe. Si hec facis: manife ſta teipſum mundo. Neq̄ enim fratres eius cre debant in eum. Dixit ergo eis ieſus. Tempus meum nondum aduenit: tempus autem veſtrum ſemper eſt paratuʒ. Non poteſt mundus odiſſe vos. Me auteʒ odit quia ego teſtimoniū perhi beo de illo: q: opera eius mala ſunt. Vos aſcen dite ad diem feſtum hunc. Ego enim non aſcen
B dam ad diem feſtum illum: q: meum tempus nō
Supra.6.c. dum impletum eſt. Hec cum dixiſſet ipſe manſit in galilea. Vt autē aſcenderunt fratres eius tūc ⁊ ipſe aſcendit ad diem feſtum non manifeſte ſed quaſi in occulto. Judei ergo querebant eum in die feſto: et dicebant. Vbi eſt ille? Et murmur multus erat in turba de eo. Quidam enim dice bant: quia bonus eſt: alij autem dicebant non. Sed ſeducit turbas. Nemo tamen palaʒ loque batur de illo propter metum iudeorum. Jam au tem die feſto mediante aſcendit ieſus in tēplum et docebat: et mirabantur iudei dicentes. Quo modo hic litteras ſcit: cū non didicerit? Reſpō dit eis ieſus: ⁊ dixit. Mea doctrina non eſt mea ſed eius qui miſit me. Si quis voluerit volunta tem eius facere: cognoſcet de doctrina vtruʒ ex deo ſit: an ego a meipſo loquar. Qui a ſemetipſo loquitur gloriam propriam querit. Qui autem querit gloriam eius qui miſit eum hic verax eſt: et iniuſtitia in illo non eſt. Nonne moyſes dedit vobis legē? Et nemo ex vobis facit legē. Quid me queritis interficere? Reſpondit turba ⁊ di
xit. Demoniuʒ habes. Quis te querit interfice C
re? Reſpondit ieſus et dixit eis. Vnum opus fe Infra 8.g.
ci: et omnes miramini. Propterea moyſes de dit vobis circunciſionem: non quia ex moyſe eſt ſed ex patribus. Et in ſabbato circunciditis ho minem. Si circunciſionem accipit homo in ſab bato vt non ſoluatur lex moyſi: mihi cur indigna mini: quia totum hominem ſanum feci in ſabba
to? Nolite iudicare ſecundum faciem: ſed iuſtuʒ Deut 1.c
iudicium iudicate. Dicebant ergo quidam ex D
hieroſolymis. Nonne hic eſt queʒ querūt inter ficere. Ecce palam loquitur: et nihil ei dicunt? Nunquid vere cognouerunt principes quia hic eſt chriſtus. Sed hunc ſcimus vnde ſit: chriſtus autem cum venerit nemo ſcit vnde ſit.ᵃClama
bat ergo ieſus in templo docens et dicens. Et mar.11.d.
me ſcitis et vnde ſim ſcitis. et a meipſo non veni lu.10.d.
ſed eſt verus qui miſit me quem vos neſcitis. Infra.8.d.⁊ in fra.8.g.
Ego ſcio eum: et ſi dixero quia neſcio eum: ero ſimilis vobis mendax. Sed ſcio eum: quia ab ipſo ſum: et ipſe me miſit.ᵇQuerebāt ergo eum
apprehendere: et nemo miſit in illum manus: Mat.21.c. ᵇ77
quia nondum venerat hora eius.ᶜDe turba au mar.11.c.⁊.21.a. I
tem multi crediderunt in eum. Et dicebāt. Chri luce.19.g.20.a. ⁊.12.a. ᶜ78
ſtus cum venerit: nunquid plura ſigna faciet q̄ X
que hic facit? Audierunt phariſei turbam mur ᵈ79
murantem de illo hec.ᵈEt miſerunt principes ⁊ I
phariſei miniſtros vt apprehenderent eum.ᵉDi E ᵉ80
xit ergo eis ieſus. Adhuc modicum tempus vo Infra.13.d. I
biſcum ſum: et vado ad eum qui me miſit.ᶠQue ᶠ81
retis me et non inuenietis. et vbi ego ſum vos X
non poteſtis venire. Dixerunt ergo iudei ad ſe metipſos. Quo hic iturus eſt: quia non inuenie mus eum? Nunquid in diſperſionem gentium iturus eſt et docturus gentes? Quis eſt hic ſer
mo quem dicit: queretis me et non inuenietis: ⁊ F
vbi ego ſum vos non poteſtis venire? In nouiſſi Joel.4.c.
mo autem die magno feſtiuitatis ſtabat ieſus et clamabat dicens. Si quis ſitit veniat ad me et bibat. Qui credit in me (ſicut dicit ſcriptura) flumina de ventre eius fluent aque viue. Hoc au tem dixit de ſpiritu quem accepturi erant cre
dentes in eum. Nondum enim erat ſpiritus da ᵍ82
tus quia ieſus nondum erat glorificatus.ᵍEx il V
la ergo turba cum audiſſent hos ſermones eius ʰ83
dicebant. Hic eſt vere propheta. Alij dicebant V
hic eſt chriſtus.ʰQuidam autem dicebāt. Nun Mat.2.a ⁱ84
quid a galilea venit chriſtus?ⁱNonne ſcriptura Michee.5. X
dicit: quia ex ſemine dauid et de bethleem ca ſupra eodem.d. ᵏ85
ſtello vbi erat Dauid venit chriſtus? Diſſenſio G I
itaq̄ facta eſt in turba propter eum.ᵏQuidam autem ex ipſis volebant apprehendere eum: ſed nemo

6 X nemo miſit ſuper eum manus.[l] Venerunt ergo miniſtri ad pōtificeſ ⁊ phariſeos: ⁊ dixerūt eis illi. Quare non adduxiſtis illum? Reſponderūt miniſtri. Nūꝙ̄ ſic locutus eſt homo: ſicut hic loquitur. Reſponderunt ergo eis phariſei. Nunquid ⁊ vos ſeducti eſtis? Nunquid ex principibus aliquis crediderit in eum aut ex phariſeis? Sed turba hec que non nouit legem: maledicti ſunt. Dixit nicodemus ad eos. Ille qui venit ad eum nocte qui vnus erat ex ipſis. Nunquid lex noſtra iudicat hominem: niſi prius audierit ab ipſo et cognouerit quid faciat? Reſponderunt: et dixerunt ei. Nunquid ⁊ tu galileus es? Scrutare † ſcripturas ⁊ vide: quia a galilea propheta non ſurgit. Et reuerſi ſunt vnuſquiſꝗ in domum ſuam.

Infra.7.e. Infra.19.g.

Supra.5.f. alſ † nō habet ſcripturas.

¶ C.S. De muliere adultera: ieſus lucē mūdi ſe eſſe predicat: ieſus interrogatus principiū ſe eſſe reſpondit: ꝙ omnis peccator ſeruus ſit: ⁊ ꝙ ieſus ante abraam ſit. Capi. VIII.

A
Lu.21.g. Leui.20.b.

Jeſus autem perrexit in mōtem oliueti: ⁊ diluculo iterū venit in templum: ⁊ omnis populus venit ad eum: ⁊ ſedēs docebat eos. Adducunt autem ſcribe et phariſei mulierem in adulterio deprehenſam: ⁊ ſtatuerūt eam in medio: ⁊ dixerūt ei. Magiſter: hec mulier modo deprehenſa eſt in adulterio. In lege autem moyſes mādauit nobis huiuſmodi lapidare: tu ergo ꝗd dicis? Hoc autem dicebant tentantes eum: vt poſſent accuſare eum. Jeſus autem inclinans ſe deorſum: digito ſcribebat in terraꝫ. Cum † ergo perſeuerarent interrogantes: erexit ſe: ⁊ dixit eis. Qui ſine peccato eſt veſtrum primus in illam lapidem mittat. Et iterum ſe inclinans ſcribebat in terram. Audientes autem hec vnus poſt vnum exibant incipientes a ſenioribus: ⁊ remanſit ſolus ieſus: et mulier in medio ſtans. Erigēs autem ſe ieſus dixit ei. Mulier vbi ſunt qui te accuſabāt? Nemo te cōdemnauit? Que dixit. Nemo domine. Dixit autem ieſus. Nec ego te condemnabo Vade ⁊ iam amplius noli peccare. Iteruꝫ ergo locutus eſt eis ieſus dicens. Ego ſum lux mūdi. Qui ſequitur me non ambulat in tenebris ſꝫ habebit lumen vite. Dixerunt ergo ei phariſei. Tu de teipſo teſtimonium perhibes: teſtimonium tuum non eſt verum. Reſpōdit ieſus: et dixit eis Et ſi ego teſtimonium perhibeo de meipſo: verum eſt teſtimonium meum: quia ſcio vnde veni ⁊ quo vado. Vos autem neſcitis vnde venio aut quo vadam. Vos ſecundum carnem iudicatis: ego non iudico quemꝗ̄. Et ſi iudico ego iudiciū meum verum eſt: quia ſolus non ſum ſed ego et qui miſit me pater. Et in lege veſtra ſcriptum eſt quia duorum hominum teſtimonium verum eſt. Ego ſum qui teſtimonium perhibeo de meipſo et teſtimonium perhibet de me qui miſit me pater. Dicebant ergo ei. Vbi eſt pater tuus?[a] Reſpondit ieſus. Neꝗ me ſcitis neꝗ patreꝫ meū. Si me ſciretis: forſitan et patrem meum ſciretis.[b] Hec verba locutus eſt ieſus in gazophilatio: docens in templo. Et nemo apprehendit eū quia necdum venerat hora eius. Dixit ergo iterum eis ieſus. Ego vado ⁊ queretis me: ⁊ in peccato veſtro moriemini. Quo ego vado: vos non poteſtis venire? Dicebāt ergo iudei. Nunquid interficiet ſemetipſum: quia dicit quo ego vado vos non poteſtis venire. Et dicebat eis. Vos de deorſuꝫ eſtis: ego de ſuperius ſum. Vos de mundo hoc eſtis: ego non ſum de hoc mundo. Dixi ergo vobis: quia moriemini in peccatis veſtris. Si enim nō credideritis quia ego ſuꝫ: moriemini in peccato veſtro. Dicebant ergo ei. Tu quis es? Dixit eis ieſus. Principium: qui et loquor vobis. Multa habeo de vobis loqui ⁊ iudicare: ſed qui me miſit verax eſt: et ego que audiui ab eo hec loquor in mundo. Et non cognouerunt quia patrem eius dicebat deum. Dixit ergo eis ieſus. Cum exaltaueritis filium hominis: tunc cognoſcetis quia ego ſum: et a meipſo facio nihil ſed ſicut docuit me pater hec loquor. Et qui me miſit mecum eſt et non reliquit me ſolum: quia ego que placita ſunt ei facio ſemper. Hec illo loquente multi crediderunt in eum. Dicebat ergo ieſus ad eos qui crediderunt ei iudeos. Si vos manſeritis in ſermone meo vere diſcipuli mei eritis: et cognoſcetis veritatem: et veritas liberabit vos. Reſponderunt ei. Semē abrae ſumus et nemini ſeruiuimus vnꝗ̄. Quo modo tu dicis liberi eritis? Reſpōdit eis ieſus Amen amē dico vobis: quia omnis qui facit peccatum ſeruus eſt peccati. Seruus autem non manet in domo in eternum. Filius auteꝫ manet in eternum. Si ergo vos filius liberauerit: vere liberi eritis. Scio quia filij abrae eſtis: ſed queritis me interficere: quia ſermo meus non capit in vobis. Ego quod vidi apud patrem loquor: et vos que vidiſtis apud patrem veſtrum facitis. Reſponderunt ⁊ dixerunt ei. Pater noſter abraam eſt. Dixit eis ieſus. Si filij abrae eſtis opera abrae facite. Nunc autem queritis me interficere hominem qui veritatē vobis locutus ſum quam audiui a deo. Hoc abraam non fecit. Vos facitis opera patris veſtri. Dixerūt itaꝗ ei. Nos ex fornicatione non ſumus nati. Vnum patrem habemus deum. Dixit ergo eis ieſus. Si deus pater veſter eſſet diligeretis vtiꝗ me. Ego enim ex deo proceſſi: et veni. Neꝗ enim a meipſo veni: ſed ille me miſit. Quare loquelam meam non cognoſcitis? Quia non poteſtis audire ſermonem meum. Vos ex patre diabolo eſtis: et deſideria patris veſtri vultis facere. Ille homicida erat ab initio: et in veritate non ſtetit: quia non eſt veritas in eo. Cum loquitur mēdacium: ex proprijs loquitur: quia mendax eſt ⁊ pater eius. Ego autem ſi veritatē dico non creditis mihi. Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico: quare vos non creditis mihi? Qui ex deo eſt verba dei audit. Propterea vos non auditis: quia ex deo non eſtis. Reſponderunt ergo iudei ⁊ dixerunt ei. Nonne benedicimus nos: quia ſamaritanus es tu ⁊ demonium habes? Reſpondit ieſus. Ego demoniuꝫ non habeo: ſed honorifico patrem meum et vos inhonoraſtis me. Ego autem non quero gloriam meam. Eſt qui querat et iudicet. Amen amen dico vobis: ſi quis ſermonem meum ſeruauerit mortem non videbit in eternum. Dixerunt ergo ei iudei. Nunc cognouimus: quia demonium habes. Abraam mortuus eſt ⁊ prophete: ⁊ tu dicis: ſi quis ſermonem meuꝫ ſeruauerit

Margin (left): eis † autem. — 32.q.6. in prin. ⁊ de peni. di.2.c. ſi enim. † rurſus. — B — Infra.9.a ⁊ infra 12.g. — De teſtibus.c. in omni. — C — Deute.7.b mat.18.b. 2.cor.13.a. ſupra.5.f. mat.11.d Luc.10.b. ſupra.7.d mat.11.d. Mar.11.c.⁊ 12.a. Lu.19.g ⁊.20.g ⁊.22.a. ſupra.7.d.

Margin (right): D ſupra.7.d. Roma.3.d ſupra.3.b. Infra.12.c. — Roma.6.b. 2.Pe.2.d E — 1.Joā.3.b F — 2.q.7.c. teſtes. De here. c. cum ex iniuncto. 1.Joā.4.a. ſupra.7.c. Infra.10.d. De preſum.c. nonne. G

alſ. ✠ videbit. non † guſtabit mortem in eternum. Nunquid tu
maior eſt patre noſtro abraam qui mortuus eſt?
Et prophete mortui ſunt. Quem teipſum facis?
Reſpōdit ieſus. Si ego glorifico meipſum: glo
ria mea nihil eſt. Eſt pater meus qui glorificat
ſupra.7.d. me: quem vos dicitis: quia deus noſter eſt: et nō
cognouiſtis eum. Ego autem noui eum: et ſi di
xero quia non ſcio eum: ero ſimilis vobis men
dax. ſed eum ſcio. et ſermonem eius ſeruo. Abraā
pater veſter exultauit vt videret diem meum: vi
dit et gauiſus eſt. Dixerunt ergo iudei ad eum.
7.q.1.c. aduerſitas. Quinquaginta annos nondū habes: et abraam
23.q.3. poſt principium. vidiſti? Dixit eis ieſus. Amen amen dico vobis
anteꝙ̄ abraam fieret ego ſum. Tulerunt ergo la
pides vt iacerent in eum. Jeſus autem abſcōdit
ſe et exiuit de templo.

¶ Ca. Sum. Cecum a natiuitate curat ieſus di
cit in iudicium in hunc mundum veni: vt qui non
vident videant. ¶ Ca. IX.

A ET preteriens ieſus vidit hominē ce
cum a natiuitate. Et interrogauerūt
eum diſcipuli ei9. Rabbi † quis pec
alſ. ✠ quid. cauit: hic aut parētes eius vt cecus
naſceretur? Reſpondit ieſus. Neq
hic peccauit neq parentes eius: ſed vt manife
23.q.2.§.1 ſtentur opera dei in illo. Me oportet operari
ſupra.8 b opera eius qui miſit me: donec dies eſt. Uenit
Infra.12.g. nox quando nemo poteſt operari. Quandiu
de conſe.di.4.c. ante baptiſmū. ſum in mundo: lux ſum mundi. Hec cum dixiſſet
B expuit in terram: et fecit lutum ex sputo: et lini
uit lutum ſuper oculos eius et dixit ei. Uade et la
ua in natatoria ſyloe: quod iterpretatur miſſus.
Abijt ergo et lauit: et venit videns. Itaq vicini et
qui viderant eum prius (q2 mendicus erat) dice
bant. Nonne hic eſt qui ſedebat et mendicabat?
Alij dicebant: q2 hic eſt: alij autem nequaꝙ̄: ſed
ſimilis eſt ei9. Ille vero dicebat: q2 ego ſum. Di
C cebāt ergo ei. Quomodo aperti ſunt tibi oculi.
Reſpondit. Ille homo qui dicitur ieſus lutū fe
cit et vnxit oculos meos: et dixit mihi. vade ad na
tatoriam ſyloe: et laua. Et abij: et laui: et video. Et
dixerunt ei. Ubi eſt ille? Ait. Neſcio. Adducunt
eum ad phariſeos qui cecus fuerat. Erat autem
ſabbatum quando lutū fecit ieſus: et aperuit ocu
los eius. Iterum ergo interrogabant eum pha
riſei: quomodo vidiſſet. Ille autē dixit eis. Lu
tum mihi poſuit ſuper oculos et laui et video. Di
cebant ergo ex phariſeis quidā. Non eſt hic ho
mo a deo: qui ſabbatum non cuſtodit. Alij autem
D dicebāt. Quomodo poteſt homo peccator hec
ſigna facere? Et ſchiſma erat inter eos. Dicunt
ergo ceco iterum. Tu quid dicis de illo qui ape
ruit oculos tuos? Ille autem dixit: q2 propheta
eſt. Non crediderunt ergo iudei de illo: quia ce
cus fuiſſet et vidiſſet. donec vocauerūt parentes
eius qui viderat: et interrogauerūt eos dicētes.
Hic eſt filius veſter quem vos dicitis: q2 cecus
natus eſt? Quomodo ergo nūc videt? Reſpon
derunt eis parentes eius et dixerūt. Scimus q2
hic eſt filius noſter: et quia cecus natus eſt: quo
modo autem nunc videat neſcimus: aut quis ei9
E aperuit oculos nos neſcim9. Ipſum interroga
de.cōſe.di.4.c. cum p paruulis. te: etatem habet: ipſe de ſe loquatur. Hec dixe
runt parentes eius: quoniam timebant iudeos.
Jam enim conſpirauerant iudei: vt ſi quis eum
confiteretur eſſe chriſtum: extra ſynagogam fie
ret. Propterea parentes eius dixerūt quia eta
tem habet: ipſum interrogate. Uocauerūt ergo
rurſum hominem qui fuerat cecus: et dixerūt ei. Joſue.7.c.
Da gloriam deo. Nos ſcimus: quia hic homo
peccator eſt. Dixit ergo eis ille. Si peccator eſt
neſcio: vnum ſcio: quia cum cecus eſſem modo vi
deo? Dixerunt ergo illi. Quid fecit tibi? Quo
modo aperuit tibi oculos? Reſpōdit eis. Dixi
vobis iam: et audiſtis. Quid iterū vultis audire?
Nunquid et vos vultis diſcipuli eius fieri? Ma
ledixerūt ergo ei: et dixerūt. Tu diſcipulus illius F
ſis: nos autem moyſi diſcipuli ſumus. Nos ſci
mus quia moyſi locutus eſt deus: hūc autē neſci
mus vnde ſit. Reſpondit ille homo: et dixit eis.
In hoc enim mirabile eſt: q2 vos neſcitis vnde
ſit: et aperuit meos oculos. Scimus autem quia
peccatores deus nō audit: ſed ſi quis dei cultor
eſt et voluntatem eius facit hunc exaudit. A ſecu
lo non eſt auditū: q2 quis aperuit oculos ceci na Infra.11.c
ti. Niſi eſſet hic a deo: nō poterat facere quicꝙ̄.
Reſponderūt et dixerunt ei. In peccatis natus
es totus: et tu doces nos. Et eiecerunt eum fo
ras. Audiuit ieſus q2 eiecerunt eum foras: et cum
inueniſſet eum dixit ei. Tu credis in filium dei?
Reſpōdit ille et dixit. Quis eſt domine vt credā G
in eum? Et dixit ei ieſus. Et vidiſti eum: et qui lo
quitur tecum ipſe eſt. At ille ait. Credo domine.
Et procidēs adorauit eum. Et dixit ei ieſus. In
iudicium ego in hunc mundum veni: vt qui non
vident videant: et qui vident ceci fiant. Et audie
runt quidam ex phariſeis qui cum ipſo erant et
dixerunt ei. Nunquid et nos ceci ſumus? Dixit
eis ieſus. Si ceci eſſetis non haberetis pecca
tum. Nunc vero dicitis quia videmus: et pecca
tum veſtrum manet.

¶ Capitu. Sūmariū. Qui non intrat per oſtiū
in ouile: dixit ego ſum paſtor bonus: poteſtatem
habeo ponendi aiam meā. Judei dicunt ſi tu es
chriſtus dic nobis palā: ego et pater vnū ſumus:
ſuſtulerūt lapides iudei vt lapidarēt ieſum: et exi
uit de manibus eorum. Capitulum X.

AMen amen dico vobis: qui nō
intrat per oſtium in ouile ouium A
ſed aſcendit aliunde: ille fur eſt 1.q.1.§. ordinationem.
et latro. Qui autem intrat per 23.q.4.c. tres
oſtiū paſtor eſt ouiū. Huic oſtia perſonas.
rius aperit: et oues vocem eius De ſacrifi.x. relatum.
audiunt. Et proprias oues vocat nominatim: et
educit eas. Et cum ꝓprias oues emiſerit aū eas
vadit: et oues illum ſequuntur: quia ſciunt vocem
eius. Alienum autē non ſequuntur: ſed effugiunt
ab eo: quia non nouerūt vocem alienorum. Hoc
prouerbium dixit eis ieſus. Illi autem non co B
gnouerunt quid loqueretur eis. Dixit ergo eis
iterum ieſus. Amen amen dico vobis: quia ego
ſum oſtium ouium. Omnes quotquot venerunt
fures ſunt et latrones: ſed non audierunt eos
oues. Ego ſum oſtium. Per me ſi quis introie
rit ſaluabitur: et ingredietur et egredietur: et
paſcua inueniet. Fur non venit niſi vt furetur: et
mactet: et perdat. Ego veni vt vitam habeant: et
abundantius habeant. Ego ſum paſtor bonus.
Bonus paſtor animam ſuam † dat pro ouibus Joā.2.d.
ſuis. Mercenarius autem et qui non eſt paſtor alſ. ✠ ponit.
cuius non ſunt oues proprie videt lupum venien 23.q.4.c. tres.
tem et dimittit oues et fugit. et lupus rapit et 7.c. q̄s non pōt.
diſpergit

C dispergit oues. Mercenarius autẽ fugit quia
mercenarius eſt: et non pertinet ad eum de oui
De peni. di. 4. ſ. hanc ſocietatẽ. mat. 11. d. lu. 10. d. mat. 20. d mar. 18. d. bus. Ego ſum paſtor bonus et cognoſco oues
meas: et cognoſcunt me mee.[a] Sicut nouit me
pater: ⁊ ego agnoſco patrem.[b] ⁊ animam meam
pono pro ouibus meis.[c] Et alias oues habeo
que non ſunt ex hoc ouili: et illas oportet me ad
ducere et vocem meam audient: et fiet vnũ oui-
le et vnus paſtor. Propterea me diligit pater:
D quia ego pono animam meam: ⁊ iterum ſumã eã.
De cele. miſ. c. in quadam. Nemo tollit eam a me: ſed ego pono eam a me
ipſo. Poteſtatem habeo ponendi eam: et pote-
ſtatem habeo iterum ſumendi eã. Hoc manda
tum accepi a patre meo. Diſſenſio iterum facta
ſupra. 7. c. 8. f. eſt inter iudeos propter ſermones hos. Dice-
bant autem multi ex ipſis. Demonium habet et
inſanit. Quid eum auditis? Alij dicebant. Hec
verba non ſunt demonium habentis. Nunquid
demonium poteſt cecorum oculos aperire? Fa
E cta ſunt autẽ encenia in hieroſolymis: et hyems
De conſe. diſt. l. ſolemnitatem. erat. Et ambulabat ieſus in tẽplo in portiçu ſa-
lomonis. Circundederunt ergo eum iudei ⁊ di-
cebãt ei. Quouſque animam noſtram tollis? Si
tu es chriſtus: dic nobis palam. Reſpondit eis
ieſus. Loquor vobis ⁊ nõ creditis. Opera que
ego facio in nomine patris mei hec teſtimoniũ
perhibent de me. Sed vos non creditis: quia non
eſtis ex ouibus meis. Oues mee vocem meam
audiunt: et ego cognoſco eas: et ſequuntur me.
Et ego vitam eternam do eis: et non peribunt
in eternum: ⁊ nõ rapiet eas quiſquam de manu mea
F Pater meus quod dedit mihi maius omnibus
24. q. 3. c. quidã vel ariani. ſupra. 8. g. eſt: et nemo poteſt rapere de manu patris mei.
Ego et pater vnum ſumus. Suſtulerunt ergo
lapides iudei: vt lapidarent eum. Reſpondit
eis ieſus. Multa bona opera oſtendi vobis ex
patre meo. Propter quod eorũ opus me lapi
datis? Reſponderunt ergo iudei. De bono ope
re non lapidamus te: ſed de blaſphemia: et quia
tu homo cum ſis: facis teipſum deum. Reſpon-
dit eis ieſus. Nonne ſcriptum eſt in lege veſtra.
G quia ego dixi dij eſtis? Si illos dixit deos ad
pſ. 81. quos ſermo dei factus eſt ⁊ non poteſt ſolui ſcri
ptura quem pater ſanctificauit et miſit in mun-
alſ ✝ blaſpheme. dum: vos dicitis quia ✝ blaſphemas: quia dixi
filius dei ſum. Si non facio opera patris mei:
nolite credere mihi. Si autẽ facio: ⁊ ſi mihi non
vultis credere: operibus credite. vt cognoſca-
tis et credatis quia pater in me eſt: et ego in pa
tre.[b] Querebãt ergo eum apprehendere: et exi-
mat. 12. b. mar. 3. a. uit de manibus eorum.[c] Et abijt iterũ tranſior
danem: in eum locũ vbi erat ioannes baptizans
primum: et manſit illic. Et multi venerunt ad eũ:
et dicebant quia ioannes quidẽ ſignum fecit nul
lum. Omnia autẽ quecunque dixit ioãnes de hoc
vera erant et multi crediderunt in eum.

¶ Ca. Sum. De ſuſcitatione lazari: collegerũt
principes et phariſei conciliũ: cayphas dicit quia
expedit vt vnus ⁊c. Cap. XI.

A Erat autem quidam languens
lazarus a bethania de caſtello
marie et marthe ſororum eius.
Maria autem erat: que vnxit
dominum vnguento et extersit
pedes eius capillis ſuis: cuius
frater lazarus infirmabatur. Miſerunt ergo ſo-

rores eius ad eum dicẽtes. Domine ecce quem
amas infirmatur. Audiẽs autem ieſus dixit eis.
Infirmitas hec non eſt ad mortem: ſed pro glo-
ria dei vt glorificetur filius dei per ✝ eum. Dili- alſ ✝ eam.
gebat autem ieſus martham ⁊ ſororem eius ma
riam et lazarum. Ut ergo audiuit quia infirma-
batur: tunc quidem manſit in eodem loco duo-
bus diebus. Deinde poſt hec dixit diſcipulis
ſuis. Eamus in iudeam iterum. Dicunt ei diſci-
puli. Rabbi nunc querebant te iudei lapidare? B
et iterum vadis illuc? Reſpondit ieſus. Nonne alſ ✝ hore ſunt
duodecim ✝ ſunt hore diei? Si quis ambulaue- diei.
rit in die non offendit. quia lucem huius mundi
videt. Si autem ambulauerit in nocte offendit:
quia lux non eſt in eo. Hec ait: et poſt hec dicit
eis. Lazarus amicus noſter dormit: ſed vado
vt a ſomno excitem eum. Dixerunt ergo diſci-
puli eius. Domine ſi dormit ſaluus erit. Dixe-
rat autem ieſus de morte eius: illi autem putaue
runt: quia de dormitione ſomni diceret. Tunc
ergo ieſus dixit eis manifeſte. Lazarus mor-
tuus eſt: et gaudeo propter vos vt credatis quo
niam non eram ibi. Sed eamus ad eum. Dixit
ergo thomas qui dicitur didimus ad condiſci-
pulos. Eamus et nos ⁊ moriamur cũ eo. Uenit
itaque ieſus: et inuenit eum quattuor dies iam in C
monumento habentem. Erat autem bethania
iuxta hieroſolymam: quaſi ſtadijs quindecim.
Multi autem ex iudeis venerunt ad martham
et mariam vt conſolarentur eas de fratre ſuo.
Martha ergo vt audiuit quia ieſus venit occur
rit illi: maria autem domi ſedebat. Dixit ergo
martha ad ieſum. Domine ſi fuiſſes hic: frater
meus non fuiſſet mortuus. Sed et nunc ſcio: quia
quecunque popoſceris a deo dabit tibi deus. Di
xit illi ieſus. Reſurget frater tuus. Dixit ei mar
tha. Scio quia reſurget in reſurrectione in no-
uiſſimo die. Dixit illi ieſus. Ego ſum reſurrectio
et vita. Qui credit in me: etiam ſi mortuus fue-
rit viuet: et omnis qui viuit et credit in me non
morietur in eternum. Credis hoc? Ait illi. Utique
domine: ego credidi quia tu es chriſtus filius
dei viui qui in hunc mundum veniſti. Et cum hec D
dixiſſet abijt et vocauit mariam ſororem ſuam
ſilentio dicens. Magiſter adeſt et vocat te. Il-
la vt audiuit ſurrexit cito et venit ad eum. Non-
dum enim venerat ieſus in caſtellum: ſed erat ad
huc in illo loco vbi occurrerat ei martha. Iudei
ergo qui erant cum ea in domo et conſolaban-
tur eam: cum vidiſſent mariam quia cito ſurre-
xit et exijt: ſecuti ſunt eam dicentes. Quia va-
dit ad monumentum vt ploret ibi. Maria ergo
cum veniſſet vbi erat ieſus: videns eum cecidit
ad pedes eius et dixit ei. Domine ſi fuiſſes hic:
non eſſet mortuus frater meus. Ieſus autem vt
vidit eam plorantem et iudeos qui venerãt cum
ea plorãtes infremuit ſpiritu et turbauit ſeipſũ
et dixit. Ubi poſuiſtis eum? Dicunt ei. Domi-
ne veni et vide. Et lachrymatus eſt ieſus. Dixe-
runt ergo iudei. Ecce quomodo amabat eum.
Quidam autem ex ipſis dixerunt. Non pote- E ſupra. 9. c.
rat hic qui aperuit oculos ceci nati facere: vt
hic non moreretur? Ieſus ergo rurſum fremẽs
in ſemetipſo venit ad monumentum. Erat au-
tem ſpelunca et lapis ſuperpoſitus erat ei. Ait
ieſus. Tollite lapidem. Dixit ei Martha ſoror
eius qui mortuus fuerat. Domine iam fetet:

quatriduanus eſt enim. Dixit ei ieſus. Nonne
dixi tibi: quoniam ſi credideris videbis gloriā
dei? Tulerunt ergo lapidem. Jeſus autem ele-
uatis ſurſum oculis dixit. Pater gratias ago
tibi: quoniam audiſti me. Ego autem ſciebam
quia ſemper me audis: ſed propter populū qui
circunſtat dixi: vt credant qꝛ tu me miſiſti. Hec
cum dixiſſet voce magna clamauit. Lazare veni
foras. Et ſtatim prodijt ꝙ fuerat mortuus: liga-
tus manus ⁊ pedes inſtitis ⁊ facies illius ſuda-
rio erat ligata. Dixit eis ieſus. Soluite eū ⁊ ſini
te abire. Multi ergo ex iudeis qui venerant ad
mariā et marthā et viderāt que fecit ieſus: cre-
diderunt in eū. Quidam autē ex ipſis abierunt
ad phariſeos ⁊ dixerunt eis que fecit ieſus. Col
legerunt ergo pōtifices ⁊ phariſei conſiliū: ⁊ di
cebant. Quid facimus? Quia hic homo multa
ſigna facit. Si dimittimus eum ſic: oēs credent
in eum. Et venient romani ⁊ tollent noſtrū locū
et gentem. Unus autem ex ipſis cayphas nomi
ne cum eſſet pontifex anni illius dixit eis. Uos
neſcitis quicꝙ nec cogitatis: qꝛ expedit vobis
vt vnus moriatur homo pro populo: et non to-
ta gens pereat. Hoc autem a ſemetipſo non di-
xit: ſed cum eſſet pontifex anni illius propheta-
uit: qꝛ ieſus moriturus erat pro gēte. Et non tā-
tum pro gente: ſed vt filios dei qui erāt diſperſi
congregaret in vnum.[a] Ab illo ergo die cogita-
a95 IIII uerunt vt interficerent eum. Jeſus ergo iam nō
in palam ambulabat apud iudeos: ſꝫ abijt in re
b96 I gione iuxta deſertū in ciuitatē que dicitur effrē
ibi morabatur cum diſcipulis ſuis.[b] Proximū
c97 X autem erat paſcha iudeorū:[c] et aſcenderunt mul
ti hieroſolimam de regione ante paſcha vt ſan-
ctificarent ſeipſos. Querebant ergo ieſum et
colloquebantur adinuicem in templo ſtantes.
Quid putatis: quia non venit ad diem feſtum
iſtum? Dederant autem pontifices et phariſei
mandatum: vt ſi quis cognouerit vbi ſit indicet
vt apprehendant eum.

Margin: F — 11. q. 3. c. ſincere-ra. — De peni. di. 1. § hoc iſtē pi bal. ⁊ c. quem peni tet. — De ſent. exco. a nobis. — Infra. 18. c. — G — Mat. 12. b. — Mar. 3. a — mat. 26. a — mar. 14. a. — Luc. 22. a

¶ C. S. Maria vnxit pedes ieſu et extersit ca
pillis ſuis: iudas fur erat ⁊ loculos habens tur-
ba ex iudeis multa venit non propter ieſum tan-
tum ſed vt lazarū viderent quē ſuſcitauit a mor-
tuis: turba que venerat ad diem feſtū occurrit
ieſu ſedenti ſuper pullum aſine: gentiles quidā
rogabant philippum dicētes: domine venimus
ieſum videre: ieſus reſpondit: niſi granū frumen
ti ⁊c. anima mea turbata eſt. pater clarifica no-
men tuum: venit vox de celo. dicit ieſus: nunc iu-
dicium eſt mundi: et multi ex principibus credi-
derunt in eū: ſed propter phariſeos non confite
bantur. Dixit: non veni vt iudicem mundum: ſed
vt ſaluificem.

Capit. XII.

a98 I Jeſus[a] ergo ante ſex dies paſ-
che venit bethaniam: vbi laza-
rus fuerat mortuus: quem ſu-
ſcitauit ieſus. Fecerunt autem
ei cenam ibi: ⁊ martha miniſtra
bat: lazarus vero vnus erat ex
diſcūbentibus cū eo. Maria ergo accepit librā
vnguenti nardi piſtici precioſi: et vnxit pedes ie
ſu ⁊ extersit pedes eiꝰ capillis ſuis: ⁊ domus im
pleta eſt ex odore vnguenti. Dixit ergo vnus ex
diſcipulis eius iudas ſcariothes: ꝙ erat eū tra
diturus. Quare hoc vnguentū non venit trecē-

Margin: A — mat. 6 a. — Mar. 14. a. — mat. 26. a — mar. 14. a. — Luc. 7. f.

tis denarijs et datum eſt egenis? Dixit autem
hoc: non quia de egenis pertinebat ad eum: ſed
quia fur erat: et loculos habens ea que mitte-
bantur portabat. Dixit ergo ieſus. † Sinite il-
lam vt in diem ſepulture mee ſeruet illud. Pau-
peres enim ſemper habebitis vobiſcum: me au
tē non ſemper habebitis.[b] Cognouit ergo tur b99 X
ba multa ex iudeis quia illic † eſt: ⁊ venerūt non
propter ieſum tantum: ſed vt lazarum viderent
quem ſuſcitauit a mortuis. Cogitauerunt au-
tem principes ſacerdotū vt ⁊ lazarum interfice-
rent: qꝛ multi propter illum abibant ex iudeis ⁊
credebant in ieſum.[c] In craſtinū autē turba mul c10
ta que venerat ad diem feſtum cum audiſſent: qꝛ I
venit ieſus hieroſolymam: acceperunt ramos
palmarum et proceſſerunt obuiam ei: et clama-
bant: Oſanna: benedictus qui venit in nomine
domini rex iſrael.[d] Et inuenit ieſus aſellum ⁊ ſe- d10
dit ſuper eum ſicut ſcriptum eſt. Noli timere fi- V
lia ſyon: ecce rex tuus venit tibi ſedēs ſuper pul
lum aſine.[e] Hec non cognouerunt diſcipuli eius
primum: ſed quando glorificatus eſt ieſus tunc
recordati ſunt quia hec erāt ſcripta de eo: ⁊ hec
fecerunt ei. Teſtimonium ergo perhibebat tur-
ba que erat cum eo quando lazarum vocauit de
monumento: et ſuſcitauit eum a mortuis. Pro-
pterea et obuiam venit ei turba: quia audierunt
eum feciſſe hoc ſignum. Phariſei ergo dixerūt
ad ſemetipſos. Uidetis quia nihil proficimus.
Ecce mundus totus poſt eum abijt. Erant au-
tem quidam gentiles: ex his qui aſcenderant vt
adorarent in die feſto. Hi ergo acceſſerunt ad
philippum qui erat a bethſaida galilee: et roga
bant eum dicentes. Domine volumus ieſum vi-
dere. Uenit philippus et dicit andree. Andreas
rurſum et philippus dixerunt ieſu.[f] Jeſus au- f10
tem reſpondit ei dicens. Uenit hora vt clarifi- II
cetur filius hominis.[g] Amen amen dico vobis:
niſi granum frumenti cadēs in terram mortuū
fuerit: ipſum ſolum manet. Si autem mortuum
fuerit multum fructū affert.[h] Qui amat animā
ſuam perdet eam. Et qui odit animam ſuam in
hoc mundo: in vitam eternam cuſtodit eam.[i] Si
quis mihi miniſtrat me ſequatur. Et vbi ego ſum:
illic ⁊ miniſter meus erit. Si quis mihi miniſtra X
uerit: honorificabit eū pater meus.[k] Nunc ani
ma mea turbata eſt. Et quid dicam? Pater ſal- II
uifica me ex hac hora.[l] Sed propterea veni in
horam hanc. Pater clarifica nomen tuum. Ue- X
nit ergo vox de celo dicens. Et clarificaui: et ite
rum clarificabo. Turba autem que ſtabat et au-
dierat: dicebat tonitruum eſſe factum. Alij au-
tem dicebant. Angelus ei locutus eſt. Reſpon-
dit ieſus ⁊ dixit. Non propter me hec vox venit
ſed propter vos. Nunc iudiciū eſt mundi nunc
princeps huius mundi eijcietur foras. Et ego ſi
exaltatus fuero a terra: omnia traham ad meip
ſum. Hoc autem dicebat: ſignificans qua morte
eſſet moriturus. Reſpondit ei turba. Nos audi
uimus ex lege: quia chriſtus manet in eternum.
Et quomodo tu dicis: oportet exaltari filiū ho-
minis? Et quis eſt iſte filius hominis? Dixit er
go eis ieſus. Adhuc modicū lumē in vobis eſt.
Ambulate dum lucem habetis: vt non vos te-
nebre comprehendant. Et qui ambulat in tene-
bris neſcit quo vadat. Dum lucē habetis credi-
te in lucē: vt filij lucis ſitis. Hec locutus eſt ieſu

⁊ abijt

Margin: B — alſ. † fine. — mat. 6. a. — alſ. † eſſet. — de peni. diſt. 2. c. quantumlibet. — Mat. 21. a. — mar. 11. a. — Lu. 19. c. — Eſa. 56. d. — zacha. 9. b. — Mat. 21. a. — C — D — Mat. 26. d — mar. 8. d. — Lu. 9. c. 17. a. — mat. 16. d. — mar. 14. d. — de conſe. di. 3. c. fine. — E — Sapi. 3. b. ⁊ 5. — F

et abijt et abſcondit ſe ab eis. Cum autẽ tanta
ſigna feciſſet corã eis non credebãt in eũ: vt ſer-
alias † prophete Eſa.53.a mo eſaie † impleretur quẽ dixit. Dñe quis cre-
mat.13.b. didit auditui noſtro: ⁊ brachiũ dñi cui reuelatũ
109 mar.4.b. eſt: [m] Propterea non poterãt credere: quia ite-
I mar.8.d. rum dixit eſaias. Excecauit oculos eorum. ⁊ indu
act.28.f rauit cor eorũ vt non videant oculis: ⁊ non intel
ligant corde: ⁊ conuertantur ⁊ ſanẽ eos. [n] Hec di
110 X xit eſaias quando vidit gloriam eius et locutus
eſt de eo. Ueruntamẽ ex principib⁹ multi credi-
derunt in eũ: ſed propter phariſeos non confite
bantur: vt de ſynagoga non eijcerentur. Dilexe-
111 I Supra.9.b.c.9 runt enim gloriã hominũ magis q̃ gloriam dei.
B [o] Jeſus autem clamauit et dixit. Qui credit in
me non credit in me: ſed in eum qui miſit me. Et
qui videt me videt eum qui miſit me. [p] Ego lux
112 X in mundum veni: vt omnis qui credit in me: in te
nebris non maneat. Et ſi quis audierit verba mea
et non cuſtodierit ego non iudico eum. Non enĩ
veni vt iudicem mũdũ: ſed vt ſaluificẽ mundũ.
Qui ſpernit me et non accipit verba mea: habet
qui iudicet eum. Sermo quem locutus ſum ille
iudicabit eum in nouiſſimo die. Quia ego ex me
ipſo non ſum locutus ſed qui miſit me pater ipſe
mihi mãdatũ dedit quid dicã ⁊ quid loquar. Et
ſcio qꝛ mandatũ eius vita eterna eſt. Que ergo
ego loquor ſicut dixit mihi pater ſic loquor.
¶ C.S. Pedes diſcipulorum lauat dicens et
vos debetis alter alterius lauare pedes dixit q̃
mãducat panẽ mecũ leuabit contra me calcaneũ
ſuum: dixit vnus ex vobis tradet me: et ſubiun-
git: cui ego intinctũ panẽ porrexero: tunc intro
iuit in iudã ſathanas: mandatũ nouũ do vobis
vt diligatis inuicẽ: dixit petro: anteq̃ gall⁹ can-
tet ter me negabis ⁊c. Ca.XIII.

A Ante diem feſtum paſche ſciens ie
Luc.22.a ſus qꝛ venit hora ei⁹ vt tranſeat ex
hoc mũdo ad patrẽ: cum dilexiſſet
mat.11.d. ſuos qui erant in mũdo: in finẽ di-
Lu.15.d lexit eos. [a] Et cena facta eſt cũ dia
Supra.6.d bolus iam miſiſſet in cor vt traderet eũ iudas ſy
114 II monis ſcharioth is: [b] ſciẽs qꝛ oĩa dedit ei pater
in manus: ⁊ qꝛ a deo exiuit: ⁊ ad deũ vadit: [c] ſur-
115 X 11.q.2.c.beatus git a cena. ⁊ ponit veſtimẽta ſua. Et cũ accepiſſꝫ
de pe.di.1.c.põe linteũ precinxit ſe. Deinde miſit aquã in peluim
⁊ cepit lauare pedes diſcipulorum: ⁊ extergere
linteo quo erat precinct⁹. Uenit ergo ad ſymo
nẽ petrũ. Et dixit ei petr⁹. Dñe tu mihi lauas pe
des? Rñdit ieſus ⁊ dixit ei. Qđ ego facio tu ne-
ſcis modo: ſcies aũt poſtea. Dixit ei petr⁹. Nõ
lauabis mihi pedes ineternũ. Rñdit ei Jeſus.
Si nõ lauero te: nõ habebis partẽ mecum. Di-
B xit ei ſymon petrus. Dñe nõ tm̃ pedes meos: ſꝫ
et manus ⁊ caput. Dixit ei ieſus. Qui lotus eſt
non indiget niſi vt pedes lauet: ſꝫ eſt mũdus to-
tus. Et vos mundi eſtis ſꝫ nõ oẽs. Sciebat enĩ
quiſnã eſſet qui traderet eũ: propterea dixit nõ
116 eſtis mundi oẽs. Poſtq̃ ergo lauit pedes eorũ
III accepit veſtimenta ſua. Et cũ recubuiſſet iterũ
117 dixit eis. Scitis quid fecerim vobis? [d] Uos vo
X catis me magiſter ⁊ dñe ⁊ bñ dicitis. Sũ etenĩ
[e] Si ergo ego laui pedes veſtros domin⁹ ⁊ ma-
giſter: ⁊ vos debetis alter alteri⁹ lauare pedes.
118 mat.10.c. Exemplum enĩ dedi vobis: vt quemadmodum
II luc.6.f ego feci vobis ita ⁊ vos faciatis. [f] Amen amen
dico vobis: nõ eſt ſeru⁹ maior domino ſuo neq̃
apoſtolus maior eſt eo qui miſit illũ. Si hec ſci
tis beati eritis ſi feceritis ea: [g] non de omnibus [g]119
vobis dico. Ego ſcio quos elegerim. Sꝫ vt ad- ps.40. X
impleatur ſcriptura. Qui mãducat † mecũ panẽ alias † meum
leuabit contra me calcaneũ ſuũ. Ammodo dico E
vobis priuſq̃ fiat: vt cũ factũ fuerit credatis: qꝛ mat.10.d
ego ſũ [h] Amẽ amẽ dico vobis: q̃ accipit ſi quem luc.10.c
miſero me accipit. Qui autẽ me accipit: accipit [h]120
eum qui me miſit. [i] Cum hec dixiſſet ieſus turba I
tus eſt ſpiritu: ⁊ proſtrat⁹ eſt et dixit. Amẽ amẽ [i]121.
dico vobis: qꝛ vnus ex vobis tradet me. [k] Aſpi- IIII
ciebant ergo adinuicem diſcipuli heſitantes de Mat.26.b [k]122
quo diceret. [l] Erat ergo recumbens vnus ex di mar.14.b. 2.q.1.c.vnus. I
ſcipulis ei⁹: in ſinu ieſu quẽ diligebat ieſus. In- luc.22.c [l]123
nuit ergo huic ſymõ petrus ⁊ dixit ei. Quis eſt Infra.21.f. X
de quo dicit? Itaq̃ cũ recubuiſſet ille ſupra pe
ctus ieſu dicit ei. Domine quis eſt? Reſpõdit ie
ſus. Ille eſt cui ego intinctũ panẽ porrexero. [m] [m]124.
Et cũ intinxiſſet panẽ dedit iude ſymonis ſcha- IX
riothis. Et poſt buccellã introiuit i eũ ſathanas. [n]125
[n] Et dixit ei ieſus. Quod facis fac citi⁹. Hoc au de con.di.2.c.et X
tem nemo ſciuit diſcũbentiũ ad quid dixerit ei. ſancta.⁊.c.ſicut iudas.
Quidam enĩ putabant (qꝛ loculos habebat iu
das) q̃ dixiſſet ei ieſus: eme ea que op⁹ ſunt no alias † nõ hꝫ vt
bis ad diẽ feſtũ: aut egenis † vt aliquid daret. D
Cũ ergo accepiſſet ille buccellã exiuit cõtinuo.
Erat aũt nox. Cũ ergo exiſſet dixit ieſus. Nũc
clarificatus eſt filius hominis: ⁊ deus clarifica-
tus eſt in eo: ſi deus clarificatus eſt in eo: ⁊ de⁹ alias † clarificabit.
† clarificauit eũ in ſemetipſo ⁊ continuo clarifi- Supra.7.c
cabit eum. Filioli adhuc modicũ vobiſcũ ſũ. Supra.8.c
Queretis me et ſicut dixi iudeis quo ego vado Joan.2.b
vos non poteſtis venire. Et vobis dico modo.
Mandatum nouum do vobis vt diligatis inui-
cem ſicut dilexi vos: vt et vos diligatis inuicem
In hoc cognoſcẽt omnes: qꝛ diſcipuli mei eſtis
ſi dilectionẽ habueritis adinuicem. [o] Dixit ei ſy [o]126
mon petrus. Domine quo vadis? Reſpondit ie I
ſus. Quo ego vado non potes me modo ſequi:
ſequeris autem poſtea. Dixit ei petrus. Quare de pe.diſ.2.c.ſi vult.
non poſſum te ſequi modo? Animam meã pro mat.16.c.
te ponam. Reſpondit ei ieſus. Animam tuã pro mar.14.d
me pones? Amen amen dico tibi: non cantabit luc.22.c
gallus donec ter me neges.
¶ Capituli Summarium. Non turbetur cor
veſtrum: dicit ego ſum via veritas et vita: dixit
philippus: domine oſtende nobis patrem: ſi di
ligitis me mãdata mea ſeruate: ego i patre meo
et vos in me: et ego in vobis: ſi quis diligit me:
ſermones meos ſeruat.

Capitulum.XIIII. A

Et [a] ait diſcipulis ſuis. Non turbetur
cor veſtrũ. Creditis in deum: et in me [a]127
credite. In domo patris mei manſio X
nes multe ſunt. Si quominus dixiſ- de pe.di.4.c.in domo.
ſem vobis: quia vado parare vobis locum. Et
ſi abiero ⁊ preparauero vobis locum: iterum ve
nio et accipio vos ad meipſum: vt vbi ſum ego
et vos ſitis. Et quo ego vado ſcitis ⁊ viam ſci-
tis. Dixit ei Thomas. Dñe neſcim⁹ quo vadis.
Et quomodo poſſumus viam ſcire? Dixit ei ie-
ſus. Ego ſum via veritas ⁊ vita. Nemo venit ad
patrẽ niſi per me. Si cognouiſſetis me: ⁊ patrẽ de pe.di.2.c.ſi enim.
meũ vtiq̃ cognouiſſetis. Et ammodo cognoſce
tis eũ et vidiſtis eum. Dixit ei philippus. Do-
mine oſtende nobis patrẽ: et ſufficit nobis. Di-
xit ei ieſus. Tanto tempore vobiſcum ſum et nõ B
cognouiſtis me? Philippe qui videt me: videt

Supra.5.f et patrē. Quomodo tu dicis oſtende nobis pa
trē? Non credis q: ego in patre: et pater in me
eſt? Verba que ego loquor vobis a me: ipſo nō
loquor. Pater aūt in me manēs: ipſe facit opera.
Nō creditis q: ego in patre: ⁊ pater in me eſt?
Alioquin propter opera ipſa credite. Amē amē
dico vobis: qui credit in me opera que ego fa-
cio ⁊ ipſe faciet et maiora horum faciet: q: ego
Infra.16.d ad patrem vado. [b]Et quodcunq; petieritis pa-
[b]128 alſ + clarificetis. trem in nomine meo hoc faciā: † vt glorificetur
IIII Mar.11.c. pater in filio. Si quid petieritis me in nomine
meo hoc faciam. Si diligitis me: mandata mea
ſeruate. Et ego rogabo patrē et alium paracle-
tum dabit vobis vt maneat vobiſcum in eternū:
C ſpiritum veritatis quem mundus non poteſt ac
cipere: quia non videt eum: nec ſcit eum. Vos
autem cognoſcetis eū: q: apud vos manebit et
in vobis erit? Nō relinquā vos orphanos: veniā
ad vos. Adhuc modicum ⁊ mūdus iam me nō vi
det. Vos aūt videbitis me: q: ego viuo ⁊ vos vi
uetis. In illo die vos cognoſcetis q: ego ſum in
patre meo: ⁊ vos in me: ⁊ ego in vobis. Qui ha-
[c]129 bet mandata mea ⁊ ſeruat ea: ille eſt qui diligit
I me. [c]Qui autē diligit me: diligetur a patre meo
130 mat.21.c mar.10.d Et ego diligam eum: ⁊ manifeſtabo ei meipſum
X de conſe.diſ.2.c. ſpecies. [d]Dixit ei iudas non ille ſcariothis. Domine qd
factum eſt: quia manifeſtaturus es nobis teipm
et non mundo? Reſpondit Jeſus ⁊ dixit ei. Si
quis diligit me ſermonem meum ſeruabit: ⁊ pa-
ter meus diliget eum: ⁊ ad eū veniemus ⁊ man-
[e]131 alſ + ſermo. ſionem apud eum faciemus. Qui non diligit
I D me ſermones meos nō ſeruat. [e]Et † ſermonem
[f]132 quē audiſtis non eſt me⁹ ſ; eius qui miſit me pa
X tris. Hec locutus ſum vobis: apd vos manens.
[f]Paraclet⁹ aūt ſpiritusſanct⁹ quē mittet pater
23.q.1.c.niſi bella. in nomine meo: ille vos docebit omnia: ⁊ ſugge-
ret vobis omnia quecunq; dixero vobis. Pacē
relinquo vobis: pacē meā do vobis. Non quo-
modo mundus dat: ego do vobis. Nō turbetur
cor veſtrum neq; formidet. Audiſtis q: ego dixi
vobis: vado ⁊ venio ad vos. Si diligeretis me
gauderetis vtiq;: q: vado ad patrē: q: pater ma
ior me eſt. Et nūc dixi vobis priuſq; fiat: vt cum
factum fuerit credatis. Jam nō multa loquar vo
biſcum. Venit enī princeps mūdi huius: ⁊ in me
nō h; quicq;. Sed vt cognoſcat mundus q: di
ligo patrē: et ſicut mandatū dedit mihi pater:
ſic facio. Surgite: eamus hinc.

¶ C.S. Dixit ego ſum vitis vera ⁊ pater me⁹
agricola eſt de dilectione precepta: ſi me perſe-
cuti ſunt ⁊ vos perſequētur: et odio habuerunt
me gratis: dixit: cū venerit paraclet⁹. Ca.XV.

Ego ſum vitis vera ⁊ pater me⁹
agricola eſt. Omnē palmitē in
me non ferentē fructū tollet eū
A ⁊ omnē qui fert fructum purga-
bit eum vt fructū plus afferat.
Jam vos mundi eſtis propter
ſermonē quē locutus ſu; vobis. Manete in me
et ego in vobis. Sicut palmes non poteſt ferre
fructum a ſemetipſo niſi manſerit in vite: ſic nec
vos niſi in me māſeritis. Ego ſum vitis vos pal
mites. Qui manet in me ⁊ ego in eo: hic fert fru
ctum multū: q: ſine me nihil poteſtis facere. Si
quis in me non māſerit mittetur foras ſicut pal
[a]133 alſ + eos alſ + ardent. mes ⁊ areſcet ⁊ colligē † eū ⁊ in ignē mittēt et †
IIII mat.2.c Mar.11.c. ardet. [a]Si māſeritis in me et verba mea in vo-
bis manſerint: quodcunq; volueritis petetis et B
fiet vobis. [b]In hoc clarificatus eſt pater meus [b]134
vt fructum plurimū afferatis: et efficiamini mei X
diſcipuli. Sicut dilexit me pater: et ego dilexi
vos. Manete in dilectiōe mea. Si pcepta mea
ſeruaueritis manebitis in dilectione mea: ſicut
et ego precepta patri mei ſeruaui: et maneo in
eius dilectione. Hec locutus ſum vobis: vt gau
dium meum in vobis ſit: ⁊ gaudiū veſtrū implea
tur. Hoc eſt preceptum meum vt diligatis inui
cem ſicut dilexi vos. [c]Maiorem ac dilectionem de pe.di.5.c.qui vult. [c]135
nemo habet: q̄ vt animam ſuam ponat quis pro de renū.c. niſi 4 verum IIII
amicis ſuis. [d]Vos amici mei eſtis: ſi feceritis que 1.cori.4.d [d]136
ego precipio vobis. Jā non dicā vos ſeruos: q: Ephe.5.a X
ſeruus neſcit quid faciat dominus eius. Vos au philip.2.d 1.theſ.4.b
tem dixi amicos quia omnia quecunq; audiui a 1.ioan.3.c
patre meo nota feci vobis. Non vos me elegi-
ſtis ſed ego elegi vos et poſui vos vt eatis ⁊ fru
ctum afferatis: ⁊ fructus veſter maneat: vt [e]qd- [e]137
cūq; petieritis patrē in nomine det vobis. [f]Hec C IIII
mando vobis vt diligatis inuicem. Si mūdus [f]138
vos odit: ſcitote q: me priorem vobis odio ha- X
buit. Si de mundo fuiſſetis: mund⁹ qd ſuū erat [g]139
diligeret. Quia vero de mūdo non eſtis: ſ; ego IIII
elegi vos de mūdo: propterea odit vos mūdus. 1.ioan.3.c [g]140
[g]Mementote ſermonis mei quē ego dixi vobis. Infra.18.c.
Nō eſt ſeruus maior dño ſuo. [h]Si me perſecu- [i]141
ti ſunt: ⁊ vos perſequētur. Si ſermonē meū ſer- I
uauerūt: ⁊ veſtrū ſeruabūt. [i]Sed hec omnia fa- mat.10.c [k]142
cient vobis propter nomē meū: [k]q: neſciunt eū Lu.6.c III
qui miſit me. [l]Si non veniſſem ⁊ locutus fuiſſē mat.24.a. mar.13.b [l]143
eis peccatum non haberēt. Nūc aūt excuſatio- Lu.26.c X
nē nō habēt de peccato ſuo. [m]Qui me odit ⁊ pa mat.11.d [m]144
trē meū odit. [n]Si opera non feciſſem in eis que D Lu.10.c I
nemo alius fecit: peccatum nō haberēt. Nūc au Pſa.34. [n]17
tem et viderunt et oderunt: et me ⁊ patrē meū. X
S; vt adimpleať ſermo qui in lege eorū ſcript⁹
eſt: q: odio habuerunt me gratis. Cū aūt vene-
rit paraclet⁹ quem ego mittā vobis a patre: ſpi
ritum veritatis q a patre procedit: ille teſtimo-
nium perhibebit de me. Et vos teſtimoniū peri-
hebitis: quia ab initio mecum eſtis.

¶ Ca. Summa. Abſq; ſynagogis facient vos.
Nunc vado ad eum qui me miſit: et nemo ex vo-
bis interrogat ⁊c. Cū venerit paracletus ille ar
guet mundum de peccato: omnia quecunq; ha-
bet pater: mea ſunt: modicum iam et non videbi
tis me vſq; modo non petiſtis quicq; exiui a pa-
tre meo ⁊ veni in mundum pater mecum eſt.

Capitulum.XVI.

Hec locut⁹ ſum vobis vt nō ſcādalize A [a]146
mini. Abſq; ſynagogis facient vos. [a] mat.24.a mar.13.d luc 21.c I
S; venit hora vt oīs q iterficit vos
arbitreť obſequiū ſe pſtare deo. Et
hec faciēt vobis q: nō nouerunt patrē neq; me.
Sed hec locutus ſum vobis: vt cum venerit ho-
ra eorum reminiſcamini: quia ego dixi vobis. [b] [b]147
Hec autem vobis ab initio non dixi: quia vo-
biſcum eram. Et nunc vado ad eum qui miſit me B
⁊ nemo ex vobis interrogat me quo vadis. S; alſ + implebit.
quia hec locutus ſum vobis: triſtitia † imple-
uit cor veſtrum. Si ego veritatem dico vobis:
expedit vobis vt ego vadam. Si enim non abi-
ero paracletus non veniet ad vos. Si autem
abiero mittam eum ad vos. [c]Et cum venerit ille
arguet mūdū de pctō: ⁊ de iuſtitia ⁊ de iudicio.
De peccato quidē quia non crediderunt in me

De iuſtitia vero quia ad patrē vado: ⁊ iā nō vi-
debitis me. De iudicio autē qꝛ princeps huius
mūdi iam iudicatus eſt. Adhuc multa habeo vo
bis dicere: ſed non poteſtis portare modo. Cū
E autē venerit ille ſpiritus veritatis: docebit vos
de ꝯſe.di.3. c.ſi. omnem veritatem. Non enim loquetur a ſemet-
ipſo: ſed quecunqꝫ audiet loquetur ⁊ que ventura
ſunt annunciabit vobis: ille me clarificabit quia
de meo accipiet et annunciabit vobis. [c] Omnia
48 mat.11.d. quecunqꝫ habet pater mea ſunt. [d] Propterea di
III luc.10.d xi qꝛ de meo accipiet ⁊ annūciabit vobis. Mo-
49 D dicum ⁊ iam non videbitis me: ⁊ iterum modicū
X Supra.14.d. ⁊ videbitis me. qꝛ vado ad patrē. Dixerūt er-
go ex diſcipulis eius adinuicem. Quid eſt hoc
quod dicit nobis: modicū ⁊ videbitis me: ⁊ ite-
rū modicū ⁊ videbitis me: ⁊ qꝛ vado ad patrē.
Dicebant ergo: quid eſt hoc qd dicit nobis mo
dicum? Neſcimus quid loquitur. Cognouit au
tem ieſus qꝛ volebant eum interrrogare: ⁊ dixit
eis. De hoc queritis inter vos: qꝛ dixi modicū
⁊ non videbitis me: ⁊ iterū modicū ⁊ videbitis
me. Amen amen dico vobis: quia plorabitis et
hiere.31.c flebitis vos: mundus autem gaudebit. Vos au
Jo.4.c
de ꝯſe.di.1.c.bi tem ꝯtriſtabimini: ſed triſtitia veſtra vertetur
duo. in gaudium. Mulier cum parit triſtitiam habet
E quia venit hora eius. Cum autē peperit puerū
iam non meminit preſſure propter gaudiū: quia
natus eſt homo in mundū. [e] Et vos igitur nunc
quidem triſtitiam habetis. Iterū autē videbo
vos: ⁊ gaudebit cor veſtrum: ⁊ gaudiū veſtrum
nemo tollet a vobis. Et in illo die me nō † inter-
al's ✠ rogabis. rogabis quicqꝫ. Amē amē dico vobis: ſi quid pe
mat.21.c
mar.11.c + tieritis patrē in nomine meo dabit vobis. Vſqꝫ
Supra.14.b. modo non petitis quicqꝫ in nomine meo. Peti-
1.Ioā.1.d te et accipietis vt gaudiū veſtrū ſit plenū. Hec [f]
X F in prouerbijs locutus ſum vobis. Venit hora cū
iam non in prouerbijs loquar vobis ſed palam
de patre meo annunciabo vobis. In illo die in
nomine meo petetis. Et non dico vobis: qꝛ ego
rogabo patrem de vobis. Ipſe eīm pater amat
al's ✠ amatis. vos: qꝛ vos me † amaſtis: ⁊ credidiſtis: qꝛ a deo
exiui. Exiui a patre ⁊ veni in mundum. Iterū re
linquo mundum ⁊ vado ad patrē. Dicunt ei di-
G ſcipuli eius. Ecce nunc palam loqueris: et pro-
uerbium nullū dicis. Nunc ſcimus qꝛ ſcis oia: ⁊
mat.26.c nō op9 eſt tibi vt quis te interroget. In hoc cre
III mat.14.c. dimus quia a deo exiſti. [g] Reſpondit eis ieſus.
zach.13.c. Modo creditis. Ecce venit hora: et iam venit
X vt diſpergamini vnuſquiſqꝫ in propria ⁊ me ſolū
relinquatis. Et non ſum ſolus: qꝛ pater mecū eſt
[h] Hec locutus ſum vobis vt in me pacē habea
tis in mundo preſſuram habebitis: ſed confidite
ego vici mundum.

Ca. Sum. Subleuatis oculis in celum dixit
pater venit hora: clarifica filium tuum. Jeſus di
ſcipulos commendat patri: pater iuſte mundus
A te non cognouit. Ca. XVII.

Ec locutus eſt ieſus: ⁊ ſubleua-
tis oculis in celum dixit. Pater
venit hora clarifica filium tuū vt
filius tu9 clarificet te. Sicut de-
diſti ei poteſtatē omnis carnis
vt oē qd dediſti ei det eis vitam
eternam. Hec eſt autem vita eterna: vt cogno-
ſcant te ſolum deum verum: et quē miſiſti ieſum
chriſtum. Ego te clarificaui ſuper terram opus
de pe.di.4.c. ſi conſummaui quod dediſti mihi vt faciam. Et
ex bono.

nunc clarifica me tu pater apud temetipſū: cla
ritate quam habui priuſqꝫ mundus fieret apud
te. Manifeſtaui nomen tuum hominibus quos
dediſti mihi de mundo. Tui erant ⁊ mihi eos de al's ✠ meum
diſti: ⁊ ſermonem † tuū ſeruauerunt. Nunc co- B
gnouerunt quia omnia que dediſti mihi abs te
ſunt. Quia verba que dediſti mihi dedi eis ⁊ ipſi
acceperunt ⁊ cognouerunt vere: quia a te exiui
⁊ crediderunt: quia tu me miſiſti: ego pro eis ro
go. Non pro mundo rogo ſed pro his quos de
diſti mihi quia tui ſunt. Et mea omnia tua ſunt:
et tua mea ſunt ⁊ clarificatus ſum in eis. Et iam
nō ſum in mundo: et hi in mundo ſunt: ⁊ ego ad
te venio. Pater ſancte ſerua eos in nomine tuo de cele. miſ.c.cū
quos dediſti michi: vt ſint vnū ſicut et nos. Cū marthe.
eſſem cū eis ego ſeruabam eos in nomine tuo.
Quos dediſti mihi ego cuſtodiui ⁊ nemo ex eis
perijt niſi filius perditiōis: vt ſcriptura implea-
tur. Nunc autē ad te venio: ⁊ hec loquor in mū- E
do vt habeant gaudium meum impletum in ſe- Supra.15.c.
metipſis. Ego dedi eis ſermonem tuum: et mun
dus eos odio habuit quia non ſunt de mūdo ſi-
cut ⁊ ego non ſum de mundo. Non rogo vt tol-
las eos de mūdo: ſed vt ſerues eos a malo. De
mundo non ſunt: ſicut et ego non ſum de mundo
Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veri-
tas ē. Sicut tu me miſiſti in mūdū: ita et ego mi-
ſi eos in mūdū. Et p eis ego ſanctifico meipſū vt
ſint ⁊ ipſi ſanctificati in veritate. Nō pro eis aūt
rogo tm̄ ſꝫ ⁊ p eis q credituri ſunt p verbū eorū
in me: vt omnes vnum ſint ſicut tu pater in me ⁊
ego in te: ⁊ vt ipſi i nobis vnū ſint: vt credat mū
dus: quia tu me miſiſti. Et ego claritatem quā
tu deſti mihi dedi eis: vt ſint vnum ſicut et nos D
vnum ſumus. Ego in eis et tu in me vt ſint con- 35.q.10.c.2.
ſummati in vnum ⁊ cognoſcat mundus: quia tu de cele. miſ.c.cū
me miſiſti: et dilexiſti eos ſicut et me dilexiſti. marthe.
Pater quos dediſti mihi volo vt vbi ſum ego
⁊ illi ſint mecum: vt videant claritatem meā quā
dediſti mihi: quia dilexiſti me ante conſtitutio-
nem mundi. [a] Pater iuſte mundus te nō cogno-
uit. Ego autem te cognoui: [b] et hi cognouerunt mat.11.b [a]154
quia tu me miſiſti. Et notum feci eis nomen tuū luce.10.d III
⁊ notū faciā. vt dilectio qua dilexiſti me in eis [b]155
ſit: ⁊ ego in ipſis. X

C. S. Egreſſus ieſus cū diſcipulis ſuis trās
torrentem cedrum: querentibus iuda cum co-
horte ieſum: reſpondit: ego ſum abierunt retror
ſum ⁊ ceciderunt in terram: captio xp̄i: negatio
petri: adiuratio xp̄i ⁊ reſponſio eiuſdem.

Capitulum. XVIII. A

Ec [a] cum dixiſſet ieſus: egreſſus [a]156
eſt cum diſcipulis ſuis trās tor- I
rentem cedron vbi erat ort9 in
quē introiuit ipſe et diſcipuli ei9 act.16.c. [b]157
[b] Sciebat autē ⁊ iudas qui tra mar.14.c
debat eum locum: quia frequen luce.22.d. X
ter Jeſus conuenerat illuc cum diſcipulis ſuis. [c] [c]158
Judas ergo cum accepiſſet cohortem ⁊ a ponti I
ficibus et phariſeis miniſtros venit illuc cum mat.26.c. [d]159
laternis ⁊ facibus et armis. [d] Jeſus itaqꝫ ſciens mar.14.c X
omnia que ventura erant ſuper eum proceſſit et luce.22.d
dixit eis. Quē queritis? Reſponderunt ei. Je-
ſum nazarenum. Dixit eis Jeſus. Ego ſū. Sta
bat autem et iudas qui tradebat eum cū ipſis
Vt ergo dixit ieſus ego ſum: abierunt retrorſū
⁊ ceciderunt in terram. Iterum ergo interroga

nit eos. Quē queritis? Illi autem dixerunt. Je-
ſum nazarenum. Reſpondit Jeſus. Dixi vobis
quia ego ſum. Si ergo me queritis ſinite hos
abire. Ut impleretur ſermo quem dixit q: quos
dediſti mihi non perdidi ex eis quemꝙ. Symō
160 ergo petrus habēs gladium eduxit eum et per-
I cuſſit potificis ſeruum: et abſcidit auriculā eius
161 mat.26.e dextrā. Erat aūt nomen ſeruo malchus. Dixit
I mar.4.e ergo ieſus petro. Mitte gladium tuum in vagi
162 luce.22.e nam. Calicem quem dedit mihi pater non vis vt
I 24.q.1.c.ſi petr⁹ mat.26.f bibam illum? Cohors autem ⁊ tribunus ⁊ mi-
163 mar.14.f niſtri iudeorum comprehenderunt ieſum ⁊ liga-
X luc.22.f. Supra.11.f uerunt eum: ⁊ adduxerunt eum ad annam pri-
164 E mum. Erat † eñ ſocer cayphe qui erat pontifex
IIII al's + autem. anni illius. Erat autem cayphas qui conſilium
mat.26.f dederat iudeis: quia expedit vnum hominē mo
165 mar.14.f. ri pro populo. Sequebatur autē ieſum ſymon
X luc.22.f petrus: ⁊ alius diſcipulus. Diſcipulus autez il
166 le erat notus pōtifici: ⁊ introiuit cū ieſu in atriū
I pontificis. Petrus autem ſtabat ad oſtium fo-
167 ris. Exiuit ergo diſcipulus alius. qui erat no-
X mat.26.g tus pontifici ⁊ dixit oſtiarie ⁊ introduxit petrū.
168 mar.14.g lu.22.g Dixit ergo petro ancilla oſtiaria. Nunquid et
I tu ex diſcipulis es hominis iſti⁹? Dixit ille. Nō
169 ſum. Stabant autem ſerui ⁊ miniſtri ad prunas
X quia frigus erat et calefaciebant ſe. Erat autem
al's + interrogabat. cum eis et petrus ſtans ⁊ calefaciens ſe. Ponti
fex ergo † interrogauit ieſum de diſcipulis ſuis
D et de doctrina eius. Reſpondit ieſus. Ego pa-
mat.22.e lam locutus ſum mundo. Ego ſemper docui in
170 mar.14.e ſynagoga et in templo quo omnes iudei conue-
I luc.22.f niunt: et in oculto locutus ſum nihil. Quid me
171 mat.26.g mar.14.g interrogas? Interroga eos qui audierūt quid
X luc.22.g mat.26.f locutus ſum ipſis. ecce hi ſciunt q̄ dixerim ego.
172 mar.14.f. Hec autem cum dixiſſet vnus aſſiſtens miniſtro
I luc.22.f E rum dedit alapam Jeſu dicens. Sic reſpondes
173 pōtifici? Reſpondit ei ieſus. Si male locutus
X ſum: teſtimonium perhibe de malo. Si autē be-
174 ne: quid me cedis? Et miſit eum annas ligatū
I ad cayphā pontificem. Erat autem ſymō pe-
175 trus ſtans et calefaciens ſe. Dixerunt ergo ei.
I Nunquid ex diſcipulis eius es? Negauit ille et
dixit. Non ſum. Dixit ei vnus ex ſeruis pontifi-
cis cognatus eius cuius abſcidit petrus auri-
culam. Nonne ego te vidi in horto cū illo? Ite
rum ergo negauit petrus: ⁊ ſtatim gallus canta
176 mat.27.f uit. Adduxerūt ergo ieſum a caypha in pretoriū.
I mar.15.a Erat autem mane: ⁊ ipſi non introierunt in pre
177 luc.23.a torium vt non contaminarentur: ſed vt mandu-
X carēt paſcha. Exiuit ergo pilatus ad eos foras:
et dixit. Quam accuſationem affertis aduerſus
F hominem hunc? Reſponderunt et dixerunt ei.
Si non eſſet hic malefactor non tibi tradidiſſe-
mus eum. Dixit ergo eis pilatus. Accipite eum
vos. et ſecundum legem veſtram iudicate eum.
Dixerunt ergo iudei. Nobis non licet interfice
re quemꝙ. Ut ſermo ieſu impleretur quez dixit
ſignificans qua morte eſſet moriturus. Introi-
178 uit ergo iterum in pretorium pilatus: et vocauit
I ieſum et dixit ei. Tu es rex iudeorum? Reſpon-
dit ieſus. A temetipſo hoc dicis: an alij tibi dixe
runt de me? Reſpondit pilatus. Nunquid ego
179 mat.27.b. iudeus ſum? Gens tua et pontifices tui tradide
X mar.15.a luc.23.a runt te mihi. Quid feciſti? Reſpondit ieſus. Re
gnum meum non eſt de hoc mundo. Si ex hoc
mundo eſſet regnum meū miniſtri mei vtiꝙ de-
certarent vt non traderer iudeis. Nunc autem

regnum meum non eſt hinc. Dixit itaꝙ ei pila- G 18
tus. Ergo rex es tu. Reſpondit ieſus. Tu dicis II
quia rex ſum ego. Ego in hoc nat⁹ ſum ⁊ ad hoc 18
veni in mundum vt teſtimonium perhibeam ve- X
ritati. Omnis q̄ eſt ex veritate audit vocē meā. 182
Dixit ei pilatus. Quid eſt veritas? Et cum hoc IX
dixiſſet iterum exiuit ad iudeos: et dixit eis. 183
Ego nullam inuenio in eo cauſam. Eſt autē con III
ſuetudo vobis. vt vnum dimittam vobis in pa- 184
ſcha. Uultis ergo dimittam vobis regem iudeo mat.27.b. mar.15.b I
rum? Clamauerunt rurſum oēs dicentes. Non mat.27.b
hunc ſed barrabam. Erat autē barrabas latro. mar.15.a luce.23.c.
Capituli Summa. Pilatus ieſum flagella-
uit: deriſio: crucifixio inter duos latrones: com
mendatio matris diſcipulo: et potatio aceti: et
mors et ſepultura.

Capitulum. XIX.

Tunc ergo apprehendit pilatus A 18
Jeſum et flagellauit. Et milites II
plectentes coronā de ſpinis im- mat.27.c mar.15.c
poſuerūt capiti eius: ⁊ veſte pur
purea circundederunt eū. Et ve
niebant ad eum ⁊ dicebant. Aue
rex iudeorū. Et dabāt ei † alapas. Exiuit ergo 18
iterum pilatus foras: et dixit eis. Ecce adduco al's + palmas IX
vobis eum foras: vt cognoſcatis quia nullam in 187
uenio in eo cauſam. Exiuit ergo Jeſus portans II
ſpineam coronam: et purpureum veſtimentum.
Et dixit eis. Ecce homo. Cū ergo vidiſſent eū luc.23.a.
pontifices et miniſtri clamabant dicentes. Cru mar.27.c. mar.15.b 18
cifige crucifige eum. Dixit eis pilatus. Accipite mar.27.c I
eum vos et crucifigite. Ego enim nō inuenio in mar.15.b luc.23.c. 189
eo cauſam. Reſponderunt ei iudei. Nos legez B X
habemus et ſecundum legez debet mori: quia fi mat.27.b. 190
lius dei ſe fecit. Cum ergo audiſſet pilatus hūc mar.33.a IX
ſermonem magis timuit. Et ingreſſus eſt preto luc.33.a 191
rium iterum: et dixit ad ieſum. Unde es tu? Je- X
ſus autem reſponſum non dedit ei. Dixit ergo 23.q.1.c.quid 192
ei pilatus. Mihi nō loqueris? Neſcis quia po- culpatur. III
teſtatem habeo crucifigere te: ⁊ poteſtatem ha- 193
beo dimittere te? Reſpondit ieſus. Non habe- X
res poteſtatem aduerſum me vllam: niſi tibi da-
tum eſſet deſuper. Propterea qui me tradidit
tibi maius peccatū habet. Et exinde querebat
pilatus dimittere eum. Judei autem clamabant E
dicentes. Si hunc dimittis non es amicus ceſa-
ris. Omnis enim qui ſe regem facit contradicit
ceſari. Pilatus autem cum audiſſet hos ſermo-
nes adduxit foras ieſum: ⁊ ſedit pro tribunali in
loco qui dicitur † lithoſtratos hebraice autem al's + licoſtratos.
gabbata. (Erat autem paraſceue paſche hora mar.15.b.
quaſi ſexta) et dixit iudeis. Ecce rex veſter. Illi luc.23.c. 194
autē clamabant. Tolle tolle crucifige eū. Dixit I
eis pilatus. Regem veſtrum crucifigā? Reſpō- mat.23.b mar.15.b 195
derunt pontifices. Non habemus regem niſi ce- luc.23.c D X
ſarem. Tunc ergo tradidit eis illum vt crucifi- mat.27.c 196
geretur. Suſceperunt autez ieſum et eduxerūt luc.23.e. I
eum. Et baiulans ſibi crucem exiuit in eum qui mar.15.e. 197
dicitur caluarie locum: hebraice autē golgotha. mat.27.e mar.15.c I
Ubi crucifixerūt eū: ⁊ cum eo alios duos: hinc luc.23.e. 198
et hinc: mediū aūt ieſum. Scripſit aūt ⁊ titulū I
pilat⁹: ⁊ poſuit ſuper crucē. Erat aūt ſcriptū: ie- 199
ſus nazaren⁹ rex iudeorū. Hūc ergo titulū mul I
ti iudeorū legerūt: quia prope ciuitatez erat loc⁹ 200
vbi crucifixus eſt ieſus. Et erat ſcriptū hebraice X
grece

greceet latine. Dicebant ergo pilato pōtifices
iudeoꝛum. Noli ſcribere rex iudeoꝛu3: ſ3 qꝛ ipſe
dixit rex ſum iudeoꝛu3. Reſpōdit pilatꝰ. Quod
mat.27.f ſcripſi ſcripſi.[r] Milites ergo cum crucifixiſſent
I mar.15.d eū acceperūt veſtimenta eiꝰ ⁊ fecerunt quatuoꝛ
luc.23.e partes vnicuiq3 militi partē ⁊ tunicā. Erat autē
E tunica incōſutilis deſuper contexta per totum.
Dixerunt ergo adinuicē. Non ſcindamus eam
ſed ſoꝛtiamur de illa cuius ſit. Ut ſcriptura im-
pleretur dicēs. Partiti ſunt veſtimenta mea ſi-
pſa.21. bi: et in veſtem meam miſerunt ſoꝛtem. Et mili-
alſ.✝hoc tes quidem ✝ hec fecerunt.[s] Stabant autē3 iux-
202 ta crucē ieſu mater eius: et ſoroꝛ matris eius ma
X ria cleophe ⁊ maria magdalene. Cū vidiſſet er-
go ieſus matrem et diſcipulum ſtantem que3 di-
ligebat dixit matri ſue. Mulier ecce filius tuus
Deinde dixit diſcipulo. Ecce mater tua. Et ex il
III alſ.✝ſua. la hoꝛa accepit ea3 diſcipulus in ✝ ſuam.[t] Poſt-
alſ.✝iam ea ſciens ieſus qꝛ ✝ omnia ꝯſummata ſunt: vt cō
F ſummaretur ſcriptura dixit. Sitio. Uas autem
mat.27.e. erat poſitum aceto plenum. Illi ergo ſpongiam
mar.15.e. plenam aceto: hyſopo circumponentes obtule
204 luc.23.e. runt oꝛi eius.[v] Cum ergo accepiſſet ieſus acetu3
I mat.27.f dixit. Conſummatu3 eſt. Et inclinato capite tra
mar.15.d didit ſpiritum.[x] Iudei ergo quoniam paraſceue
X luc.23.f. erat vt non remanerent in cruce coꝛpoꝛa ſab-
bato (erat enim magnus dies ille ſabbati.) ro-
de ede. miſ.c. cū gauerunt pilatum vt frangerentur eoꝛum crura
marthe.et.c.in et tollerentur. Uenerunt ergo milites: et pꝛimi
quadam. quidem fregerunt crura: et alterius qui crucifi-
Exo.12.g xus eſt cum eo. Ad ieſum autem cum veniſſent vt
nume.9.d. viderunt eum iam moꝛtuum non fregerunt eius
zacha.12.c crura: ſed vnus militum lancea latus eius ape-
mat.27.g ruit et continuo exiuit ſanguis et aqua. Et qui
mar.15.d vidit teſtimonium perhibuit: et verum eſt teſti-
luc.23.f. moniū eius. Et ille ſcit quia vera dicit: vt ⁊ vos
G credatis. Facta ſunt enī hec vt ſcriptura imple-
Supra.2.a.et.7 g. retur. Os nō comminuetis ex eo. Et iterū alia
mat.27.g ſcriptura dicit. Uidebunt in quem transfixerunt.
mar.15.d. [y] Poſt hec aūt rogauit pilatū ioſeph ab arima-
luc.23.g thia eo q̄ eſſet diſcipulus ieſu: occultus aūt pꝛo
X pter metum iudeoꝛum vt tolleret coꝛpus Ieſu.[z]
Et permiſit pilatus. Uenit ergo et tulit coꝛpus
ieſu. Uenit autem ⁊ nicodemus qui venerat ad
I ieſum nocte pꝛimum: ferens mixturam mirhe et
aloes quaſi libꝛas centu3.[a] Acceperūt ergo coꝛ
pus ieſu: et ligauerunt eum lintheis cum aroma
tibus: ſicut mos eſt iudeis ſepelire. Erat autem
in loco vbi crucifixus eſt hoꝛtus: ⁊ in hoꝛto mo
numentum nouum in quo nondum quiſq̄ poſitꝰ
erat. Ibi ergo pꝛopter paraſceuem iudeoꝛū: qꝛ
iuxta erat monumentū: poſuerunt ieſum.
¶ C.S. Reſurrectio: ⁊ qualiter apparuit ma-
rie magdalene: apparēs diſcipulis dedit eis pa
cem ⁊ ſpiritum ſanctum: poſt dies octo clauſis
ianuis apparuit diſcipulis et thome.

Capitulum. XX.

A VNa[a] autem ſabbati maria ma-
mat.18.a gdalene venit mane cum adhuc
mar.15.a tenebꝛe eſſent ad monumentu3
luc.24.a ⁊ vidit lapidem ſublatum a mo
X numento.[b] Cucurrit ergo ⁊ ve-
nit ad ſymonē petrū et ad aliu3
alſ.✝diligebat. diſcipulum quem ✝ amabat Ieſus: et dixit illis.
Tulerunt dominum de monumento: ⁊ neſcimus
vbi poſuerunt eum. Exijt ergo petrus et aliꝰ di-
ſcipulus: et venerunt ad monumentum. Curre-
bant autem duo ſimul ⁊ ille alius diſcipulꝰ pꝛe-
cucurrit citius petro ⁊ venit pꝛimus ad monu-
mentum. Et cū ſe inclinaſſet vidit poſita linthea
mina non tamen introiuit. Uenit ergo ſymō pe- B
trus ſequens ⁊ introiuit in monumentū. et vidit
lintheamina poſita ⁊ ſudarium quod fuerat ſu-
per caput eius non cum lintheaminibus poſitū
ſed ſeparatim inuolutum in vnum locum. Tūc er
go introiuit et ille diſcipulus qui venerat pꝛimꝰ
ad monumentum et vidit ⁊ credidit. Nondum
enī ſciebant ſcripturā: qꝛ opoꝛtuit eū a moꝛtuis
reſurgere. Abierunt ergo iteru3 diſcipuli ad ſe-
metipſos.[c] Maria autem ſtabat ad monumen- C [c]211
tum foris ploꝛans: dum ergo fleret inclinauit ſe I
⁊ pꝛoſpexit in monumentū. Et vidit duos ange
los in albis ſedentes: vnū ad caput ⁊ vnū ad pe-
des. vbi poſitū erat coꝛpus ieſu.[d] Dicunt ei illi.
Mulier quid ploꝛas? Dixit eis. Quia tulerunt act.1.b. [d]212
dominum meum: ⁊ ✝ neſcio vbi poſuerunt eum. alſ.✝neſcimus. D X
Hec cū dixiſſet conuerſa eſt retroꝛſum: ⁊ vidit ie
ſum ſtantem: ⁊ non ſciebat quia ieſus eſt. Dixit
ei ieſus. Mulier quid ploꝛas? Quem queris?
Illa exiſtimās quia hoꝛtolanꝰ eſſet dixit ei. Do
mine ſi ſuſtuliſti eum dicito mihi vbi poſuiſti eū
et ego eum tollam. Dixit ei ieſus. Maria. Con-
uerſa illa dixit ei. Raboni quod dicitur magi- E
ſter. Dixit ei ieſus. Noli me tangere. Nondum
enim aſcendi ad patrem meum. Uade autem ad
fratres meos et dic eis aſcendo ad patre3 meū
⁊ patrē veſtrū: deum meum ⁊ deum veſtru3. Ue
nit maria magdalene annuncians diſcipulis: qꝛ luc.24.f [e]213
vidi dominum ⁊ hec dixit mihi.[e] Cum ergo ſero IX
eſſet die illo vna ſabbatoꝛum: ⁊ foꝛes eſſent clau
ſe vbi erant diſcipuli congregati pꝛopter metū
iudeoꝛū venit ieſus ⁊ ſtetit in medio ⁊ dixit eis.
Pax vobis. Et cum hec dixiſſet oſtēdit eis ma Infra eodem.
nus ⁊ latus.[f] Gauiſi ſunt ergo diſcipuli viſo do- [f]214
mino. Dixit ergo eis iteru3. Pax vobis. Sicut X
miſit pater: et ego mitto vos. Hec cum dixiſſet mat.18.b
inſufflauit: et dixit eis.[g] Accipipite ſpiritum ſan- F [g]215
ctum: Quoꝛum remiſeritis peccata remittūtur VI
eis: et quoꝛum retinueritis retenta ſunt.[h] Tho- [h]216
mas autem vnus ex duodecim qui dicitur didy- X
mus non erat cum eis quando venit Ieſus. Di-
xerunt ergo ei alij diſcipuli. Uidimus dominu3.
Ille autem dixit eis. Niſi videro in manibꝰ eius
fixuram clauoꝛum: ⁊ mittam digitum meu3 in lo
cum clauoꝛum: ⁊ mittam manum meam in latus
eius: non credam.[i] Et poſt dies octo iterū erant Supra eodem. [i]217
diſcipuli eius intus ⁊ thomas cum eis. Uenit ie G IX
ſus ianuis clauſis: et ſtetit in medio: et dixit eis.
Pax vobis. Deinde dixit thome. Infer digitū
tuum huc: ⁊ vide manus meas ⁊ affer manū tuā
et mitte in latus meum: ⁊ noli eſſe incredulus ſ3
fidelis.[k] Reſpondit thomas ⁊ dixit. Dominus [k]218
meus et deus meus. Dixit ei ieſus. Quia vidiſti Infra.11.g. X
me thoma credidiſti. Beati qui non viderunt ⁊
crediderunt. Multa quidē ⁊ alia ſigna fecit ie-
ſus in conſpectu diſcipuloꝛum ſuoꝛum que non
ſunt ſcripta in libꝛo hoc. Hec autē3 ſcripta ſunt
vt credatis: qꝛ ieſus eſt chꝛiſtus filꝰ dei: et vt cre
dentes vitam ✝ habeatis in nomine eius. alſ.✝eternam.
¶ Ca.S. Poſtea iterum manifeſtauit ſe ieſus
ad mare tyberiadis ⁊ c. de piſcatione petri dixit
petro tertio: paſce oues meas.

Capitulum. XXI.

219 X A Oſtea[a] manifeſtauit ſe iterū ie-
ſus ad mare tyberiadis. Ma-
nifeſtauit autem ſic. Erāt ſimul
ſymō petrus ⁊ thomas qui di-
citur didimus ⁊ nathanael qui
erat a chana galilee ⁊ filij zebe-
dei ⁊ alij ex diſcipulis eius duo. Dixit eis ſymon
luc. 5. B petrus. Uado piſcari. Dicūt ei. Uenimus ⁊ nos
tecum. Et exierunt et aſcenderunt in nauim: et il
la nocte nihil prendiderunt. Mane autem iam
facto ſtetit ieſus in littore: non tamen cognoue-
runt diſcipuli q2 ieſus eſt. Dixit ergo eis ieſus.
Pueri nunquid pulmentarium habetis? Reſpō
derunt ei non. Dixit eis. Mittite in dexteram
nauigij rethe: et inuenietis. Miſerunt ergo ⁊ iā
non valebant illud trahere pre multitudine pi-
220 X C ſcium.[b] Dixit ergo diſcipulus ille quem dilige-
bat ieſus petro. Dominus eſt. Symon petrus
cum audiſſet quia dominus eſt: tunica ſuccinxit
ſe (erat enim nudus) et miſit ſe in mare. Alij au-
luc. 24. f tem diſcipuli nauigio venerunt. Non enim lon-
ge erāt a terra ſed quaſi cubitis ducentis trahē-
tes rhete piſcium.[c] Ut ergo deſcenderunt in ter
221 IX ram: viderunt prunas poſitas: et piſcem ſuper-
poſitum ⁊ panem. Dicit eis ieſus. Afferte de pi-
222 IX ſcibus quos prendidiſtis nunc. Aſcendit ſymon
petrus et traxit rhete in terram plenum magnis
piſcibus centum quinquaginta tribus. Et cum
223 IX D tanti eſſent non eſt ſciſſum rhete. Dixit eis ieſus
luc. 24. f. [e] Uenite prandete.[f] Et nemo audebat diſcumben-
224 X tium interrogare eum tu quis es? ſcientes quia
dominus eſt.[g] Et venit ieſus ⁊ accepit panem ⁊
225 IX aſs † dat † dabat eis et piſcem ſimiliter. Hoc iam tertio
manifeſtatus eſt ieſus diſcipulis ſuis cum reſur
226 X rexiſſet a mortuis. Cum ergo prandidiſſent di-
xit ſymoni petro ieſus. Symon ioannis diligis
227 IX me plus his? Dixit ei. Etiam domine tu ſcis q2
amo te. Dixit ei.[i] Paſce agnos meos.[k] Dixit ei
228 X E iterū. Symon ioannis diligis me? Ait illi. Etiam
domine tu ſcis q2 amo te. Dixit ei iterum.[l] Pa-
229 IX ſce agnos meos.[m] Dixit ei tertio. Symon ioan
nis amas me? Contriſtatus eſt petrus q2 dixit
230 X ei tertio amas me: et dixit ei. Domine tu omnia
F noſti: tu ſcis quia amo te. Dixit ei.[n] Paſce oues
231 II meas.[o] Amen amen dico tibi cū eſſes iunior cin-
gebas te: et ambulabas vbi volebas. Cum autē
232 X ſenueris: extendes manus tuas et alius te cin-
get: et ducet quo tu non vis. Hoc autem dixit ſi
gnificans qua morte clarificaturus eſſet deum.
Et cum hoc dixiſſet: dixit ei. Sequere me. Con
uerſus petrus vidit illum diſcipulum quem dili-
Supra 13. e aſs † ad ieſum. gebat ieſus ſequentem qui ⁊ recubuit in cena ſu
per pectus ei9 et dixit. Domine quis eſt qui tra
det te? Hunc ergo cum vidiſſet petr9: dixit † ie-
ſu. Domine hic autem quid? Dixit ei ieſus. Sic
eum volo manere donec veniam. Quid ad te? Tu
G me ſequere. Exijt ergo ſermo iſte inter fratres:
quia diſcipulus ille non moritur. Et non dixit ei ie
ſus: non moritur ſed ſic eum volo manere donec
veniam: quid ad te. Hic eſt diſcipulus ille qui te
ſtimonium perhibet de his: et ſcripſit hec. Et ſci-
mus quia verum eſt teſtimonium eius. Sunt au
tem et alia multa que fecit ieſus que ſi ſcribātur
per ſingula: nec ipſum arbitror mundum cape-
re poſſe eos qui ſcribendi ſunt libros.

Explicit euangelium ſm Joannem.

Incipit prefatio ſancti hieronymi preſbyteri in omnes epiſtolas ſancti pauli.

Rimū querit quare poſt euangelia que ſupplementum legis ſunt et in quibus nobis exempla ⁊ precepta viuēdi pleniſſime digeſta ſunt voluerit apoſtol9 has epiſtolas ad ſingulas eccleſias deſtinare. Hac autē cauſa factum videtur vt ſcilicet initia naſcentis eccleſie nouis cauſis exiſtentibus preueniret: ⁊ vt preſentia atq3 oriētia reſecaret vitia: et poſt futuras excluderet queſtiones exēplo prophetarum qui poſt editā legē moyſi in qua omnia dei mandata legebantur: nihilomin9 tn̄ doctrina ſua rediuiua ſemper populi comprimere peccata: ⁊ propter exemplum viuendi libros ad noſtrā etiā memoriam tranſmiſerunt. Deinde querítur cur non amplius ꝙ decem epiſtolas ad eccleſias ſcripſerit. Decem ſunt enim cum ea que dicitur ad hebreos. Nā3 reliquę quatuor ad diſcipulos ſpecialiter ſunt porrecte. Ut oſtenderet nouum non diſcrepare a veteri teſtamento: et ſe contra legem non facere moyſi: ad numerū primorum decalogi mandatorum ſuas epiſtolas deſtinauit: et quot ille preceptis a pharaone inſtituit liberatos: totidem hic epiſtolis a diaboli et idolatrie ſeruitute edocet acquiſitos. Nā3 et duas tabulas lapideas duorum teſtamentorum figuram habuiſſe viri eruditiſſimi tradiderunt. Epiſtolam ſane que ad hebreos ſcribitur: quidam pauli non eſſe contendunt: eo quod non ſit eius nomine titulata: et propter ſermonis ſtiliq3 diſtantiam: ſed aut barnabe iuxta tertullianum: aut luce iuxta quoſdam vel certe clementis diſcipuli apoſtolum et epiſcopi romane eccleſie poſt apoſtolos ordinati. Quibus reſpondendum eſt ſi propterea pauli non erit: quia ei9 non habet nomen: ergo nec alicuius erit: quia nullius nomine titulatur. Quod ſi incōueniens abſurdumq3 eſt: ipſius magis eſſe credenda eſt: que tāto doctrine ſue fulget eloquio. Sed quoniam apud hebreorū eccleſias quaſi deſtructor legis falſa ſuſpitione habebatur: voluit tacito nomine de figuris legis et veritate chriſti reddere rationem: ne odium nominis in fronte pretitulati vtilitatem excluderet lectionis. Non eſt ſane mirum ſi eloquentior videatur in proprio ideſt hebreo: ꝙ in peregrino ideſt in greco quo cetere epiſtole ſunt ſcripte ſermone. Mouet etiam quoſdam quare romanorum epiſtola in primo ſit poſita: cum eam non primo ſcriptam ratio manifeſtet. Nam hanc ſe proficiſcentem hieroſolymam ſcripſiſſe teſtatur: cum corinthios ⁊ alios iam ante vt miniſterium quod ſecum portaturus erat colligerent: litteris adhortatus ſit. Unde et intelligi quidam volunt ita omnes epiſtolas ordinatas: vt prima poneretur quamuis poſterior fuerit deſtinata vt per ſingulas epiſtolas gradibus ad perfectiora veniretur. Romanorum

noꝛum namq̃ plerıq̃ tam rudes erãt vt non intelligerent
dei ſe gratia et nõ ſuis meritis eſſe ſaluatos: ⁊ ob hoc duo
inter ſe populi conflictarent. Idcirco illos indigere aſſe-
cõfirmari. rit † corrigi vitia gentilitatis pꝛioꝛa cõmemoꝛans. Coꝛin
thijs autem iam dixit ſcientie gratiam eſſe conceſſaʒ: et nõ
tam omnes increpat ꝗ̃ cur peccantes non increparint re
pꝛehendit ſicut ait. Auditur inter vos foꝛnicatio. Et iterũ
congregatis vobis cum meo ſpiritu tradere huiuſcemo-
1.Corin.5. di ſathane. In ſecũda vero laudãtur: ⁊ vt magis ac magis
Ibidem. proficiant commonentur. Galathe vero iam nullius crimi
nis arguuntur: niſi hoc tm̃ ꝙ caliſſimis pſeudo apoſtolis
crediderunt. Epheſij ſane nulla repꝛehenſione: ſed multa
laude digni ſunt: q: fidẽ apoſtolicã ſeruauerunt. Philip-
penſes etiam multomagis collaudantur: qui nec audire
quidem falſos apoſtolos voluerunt. Theſſalonicenſes ni
hilominꝰ in duabus epiſtolis omni laude pꝛoſequitur: eo
ꝙ non ſolum fidem inconcuſſam ſeruauerint veritatis: ſed
Theſſalo.2.c. etiam in perſecutione ciuiũ fuerint conſtãtes inuenti. Col
locenſes autem tales erant vt cum ab apoſtolo viſi coꝛpo
raliter non fuiſſent hac laude digni haberentur. Et ſi coꝛ-
poꝛe inquit abſens ſum ſed ſpiritu vobiſcum ſum gaudens
et videns oꝛdinem veſtrum. De hebꝛeis vero quid dicen-
1.Theſſa.1.c. dum eſt: quoꝛum theſſalonicẽſes qui plurimũ laudati ſunt
imitatoꝛes facti eſſe dicuntur: Sicut ipſe ait. Et vos fra-
tres imitatoꝛes facti eſtis eccleſiaruʒ dei q̃ ſunt in iudea.
Eadẽ enim paſſi eſtis ⁊ vos a cõtribulibus veſtris: que et
illi a iudeis. Apud ipſos quoq̃ hebꝛeos eadẽ cõmemoꝛat
dicens. Nam et vinctis compaſſi eſtis: ⁊ rapinam bonoꝛũ
Heb.10. veſtroꝛum cum gaudio ſuſcepiſtis: cognoſcentes vos ha-
bere melioꝛem et manentem ſubſtantiam.

Incipit pꝛologus beati Hieronymi pꝛeſbyteri ſpecia
lis in epiſtolam ad Romanos.

Omani ſunt qui ex iudeis ⁊ gentilibus credide
runt. Hi ſuperba contentione volebant ſe alter
utrum ſuperponere. Nam iudei dicebãt. Nos
ſumus populꝰ dei quos ab initio dilexit ⁊ fouit:
nos circuncıſi ex genere abꝛaam: ſancta deſcẽdimꝰ ex ſtir
pe: ⁊ notus retro apud iudeam tantuʒ deus. Nos de egy
pto ſignis dei et virtutibus liberati mare ſicco pertranſi-
uimus pede: cũ inimicos noſtros grauiſſimi fluctus inuol
uerent. Nobis pluit manna dominus in deſerto ⁊ quaſi fi
lijs ſuis celeſte pabulũ miniſtrauit. Nos die noctuq̃ in co
lumna nubis ignıſq̃ pꝛeceſſit. vt nobis in inuio iter oſten
deret. Atq̃ vt cetera eius circa nos immẽſa beneficia ta-
ceamus: nos ſoli digni fuimus dei legẽ accipere: ⁊ vocem
dei loquẽtis audire: eiuſq̃ cognoſcere voluntatẽ in qua le
ge nobis pꝛomiſſus eſt chꝛiſtus: ad quos etiã ipſe ſe veniſ
ſe teſtatus eſt dicẽs: non veni niſi ad oues que perierãt do
mus iſrael: cũ vos canes potius ꝗ̃ homines appellauerit
Deu.5.c Equũ ne ergo eſt vt idola hodie deſerẽtes quibus ab ini
tio deſeruiſtis nobis comparemini: ⁊ non potius in pꝛoſe
litoꝛum locum ex legis autoꝛitate ⁊ conſuetudine depute
mini: Et hoc ipſum non merebamini. niſi quia larga ſemꝑ
dei clementia voluit vos ad noſtram imitationem admit-
tere. Gentes etiam econtrario reſpondebant. Quãto eñ
maioꝛa erga vos dei beneficia narraueritis: tanto maio-
Nu.4. ris vos criminis reos eſſe mõſtrabitis. Semꝑ eñ his om
nibus extitiſtis ingrati. Nam ipſis pedibus quibus ari-
dũ mare tranſitis ludebatis ante idola que feciſtis: ⁊ ipſo
oꝛe quo pauloante ob necem aduerſarioꝛum domino can
taueratis; ſimulachꝛa vobis fieri popoſciſtis: illis oculis
quibus venerando deum in nube vel igne conſpicere ſole
Num.14. batis ſimulachꝛa intuebamini. Manna quoq̃ vobis faſti
dio fuit. et ſemper in deſerto contra dominum murmura-
ſtis: ad egyptuʒ vnde vos manu valida eiecerat redire cu
pientes. Quid plura: Ita patres veſtri crebꝛa pꝛouoca-
tione dominum irritauerunt vt omnes in heremo moꝛerẽ
tur: nec plus ex ſenioꝛibus eoꝛum ꝗ̃ duo homines terram
repꝛomiſſionis intrarent. Sed quid antiqua replicamus
cum etiã ſi illa minime feciſſetis de hoc ſolo nemo vos di-
gnos venia iudicaret: ꝙ dominũ chꝛiſtũ pꝛophetarũ ſem-
per vobis vocibus repꝛomiſſum non ſolum ſuſcipere no-
luiſtis ſed etiam moꝛte peſſima peremiſtis. Quem nos vt
cognouimus ſtatim credidimus cuʒ nobis de eo antea nõ
fuerit pꝛedicatum. Vnde pꝛobatur ꝙ idolis ſeruiuimꝰ nõ
obſtinationi mentis ſed ignoꝛantie deputandum. Qui eñ
cognitum illico ſequimur: olim vtiq̃ ſequeremur ſi antea
gnouiſſemus. Sic aũt vos de generis nobilitate iactatis
quaſi non moꝛum imitatio magis ꝗ̃ carnalis natiuitas fi-
lios vos faciat eſſe ſanctoꝛum. Deniq̃ eſau et iſmahel cũ
de ſtirpe ſint abꝛae minime tamen in filijs reputãtur. His
taliter altercantibus apoſtolus ſe mediũ interponẽs ita
partium dirimit queſtiones vt neutrum eoꝛum ſua iuſtitia
ſalutem meruiſſe confirmet: ambos vero populos ⁊ ſcien
ter et grauiter deliquiſſe. Iudeos quidem ꝙ per pꝛeuari-
cationeʒ legis deum inhonoꝛauerint: gentes vero ꝙ cum
cognitum de creatura creatoꝛem vt deum debuerint vene
rari: gloꝛia eiꝰ in manu facta mutauerit ſimulachꝛa. Vtroſ
q̃ etiam ſimiliter veniam conſecutos: equales eſſe veriſſi-
ma ratione demonſtrat: pꝛeſertim cum in eadem lege pꝛe
dictum ſit ⁊ iudeos ⁊ gentes ad chꝛiſti fidẽ vocandos eſſe
oſtendat. Quamobꝛem viciſſim eos humilians: ad pacem
et concoꝛdiam cohoꝛtatur.

Explicit pꝛologus.

Incipit argumentum in epiſtolã Pauli ad romanos.

Omani ſunt partis italie. Hi pꝛeuẽti ſunt a fal
ſis apoſtolis: et ſub nomine domini noſtri ieſu
chꝛiſti in legẽ ⁊ pꝛophetas erãt inducti. Hos
reuocat apoſtolus ad veram et euangelicaʒ fi
dem ſcribens eis a coꝛintho.

Explicit argumentum.

Incipit pꝛologus ex dictis ſacroꝛum doctoꝛum in epi
ſtolas beati pauli apoſtoli ad romanos.

Rincipia rerum requirenda ſunt pꝛius vt eoꝛuʒ
notitia plenioꝛ poſſit haberi. Tunc enim demũ
facilius poterit cauſe ratio declarari ſi eius oꝛi
go diſcatur. Si ergo epiſtolaruʒ ſcripture poſt
euangelium edite modum et rationem oſtenderimus po-
terit videri verum quod dicimus. Sciendum igitur quod
ſicut in veteri teſtamento poſt legis moſayce eruditioneʒ
vbi culture diuine mandata continebãtur pꝛophetica do-
ctrina fuit neceſſaria que rediuiua populi peccata ſuppli-
cioꝛum denunciatione compeſceret: atq̃ eundem populũ
bonoꝛum repꝛomiſſionibus ad obediendum ac ſeruiẽduʒ
deo viuenti commoneret: ita in nouo teſtamento poſt euã
gelium in quo chꝛiſtiane religionis oꝛdo ⁊ perfecte ſancti
tatis doctrina traditur: epiſtolarum pauli ⁊ alioꝛum pere-
utilis ſecuta eſt doctrina: vt eccleſiam dei cõtra hereticas
prauitates pꝛemuniret: ⁊ ſuboꝛiẽtia vitia reſecaret ⁊ poſt
futuras queſtiones excluderet. Hi ſunt pãni qui ad extra
hendum hieremiam de lacu funibus circũligati ſunt. Epi
ſtolarum ſiquidem doctrina legis et pꝛophetie atq̃ euan
gelij cõſonis teſtimonijs velut triplici fune circũligate de
lacu ignoꝛantie ⁊ infidelitatis peccatoꝛ ad lucem gratie ⁊
veritatis educitur. Inter omnes vero epiſtolarũ ſcripto-
res paulus in tribus et pluribus foꝛe excellit ſcʒ in ope-
ris pꝛofunditate: in fidei aſſertione ⁊ in gratie commẽda-
tione: ſeu ſpei ſublcuatione. In operis pꝛofunditate: quia
hoc opus eſt ceteris pꝛolixius: et ad intelligendum diffici
lius eſt. In fidei aſſertione: quia paulus in lege et pꝛophe
tis peritus ad fidei catholice aſſertionem congrua autoꝛi
tatũ legis ⁊ pꝛophete induxit teſtimonia vt eſſet baſis ſub

in lege ꝛ prophetis ꝓmiſſum occidiſtis. Nos itaq; vobis
digniores ſumus q̇ vt de xp̄o audiuimus in cuȝ credidim⁹
Unde p̱ prophetā dn̄s ait. Populus quē nō cognoui cre-
didit mihi: i auditu auris obediuit mihi. Unde cōſtat nos
non ex induſtria ſed ex ignorātia deliquiſſe. Si eīm ꝓphe-
tas aut apoſtolos ante habuiſſemus idola nō coluiſſem⁹.
Q̄ð autē de generis nobilitate vos iactatis: ſi qua talium
gloria eſt tunc iſmael ꝛ eſau poſſunt pariter gloriari cū de
eiſdem parētibus ſint nati. His itaq; altercātibus apoſto
lus ſe mediū interpoſuit: oēs illoꝝ contentiones hinc inde
dirimēs: ꝛ quaſi bonus cōcionator voce ſonora illos allo-
quens ad vnaȝ oēs cōcordiā adduxit: oſtēdēs nullos illo
rum ſuis meritis eſſe ſaluatos: q2 oēs ꝛ iudei ꝛ gētiles ſub
peccato tenebantur: ſed per gratiā dei liberati ſunt. Pro
altercatione itaq; p̄dicta ſcribit romanis cōfutās modo
gētiles modo iudeos docēs eos humiliari: vt omnia attri
buant gratie dei: ꝛ oſtendēs oībus gratis veniſſe gratiaȝ
fidei ꝛ euangelij xp̄i quam propterea ꝛ grām vocari oſten
dit: q2 nō quaſi debitū iuſtitie reddita eſt ſȝ gratuito data.
Quid enīȝ eſt gratia gratis data donata non reddita. Si
enim tibi debebat̄ anteq̄ grām haberes: merces tibi red
dita eſt non gratia donata. Merito itaq; hec epiſtola pri
ma ponitur: q2 oīm maloꝝ vt p̄dictū eſt radicē perimit.
Aſſignatis rationibus operis numeri ꝛ ordinis epiſtolaꝝ
explicatio quoq; ꝛ vnde quare apoſtolus romanis ſcripſe
rit ſupereſt de materia ꝛ ītētiōe ꝛ modo tractādi exequi.
Generalis oīm epiſtolaruȝ materia eſt doctrina euāgelij.
Intentio eſt monere ad obediendūȝ euangelice doctrine.
Preter hec aūt in ſingulis proprias ītētiōes ꝛ materias
requirimus. Prima itaq; ep̄la materiā habet romanoꝝ
vitia atq; gratie dei dona ad q̄ eos hortat̄. Intentio eſt vi
tia eorūdē increpare ꝛ adverā pacē ꝛ fraternā cōcordiā
ſub manu gratie humiliare. Modus tractādi talis eſt mo
re ſcribentiū epiſtolas ſalutationē p̄mittit in qua tria fa
cit. Cōmendat eīm perſonam ſuam ꝛ negotiū ꝛ autorē ne-
gotij in quibus cōgrue captat beniuolētiā. Poſt ſalutatio
nem vero vtriuſq; partis vitia arguit oſtēdēs gētiles a na
turali ratione ꝛ iudeos a lege exorbitaſſe. Deinde plurib⁹
modis oſtendit iuſtitiā ꝛ ſalutē eque vtriq; eſſe non per le
gem: ſed per fideȝ ieſu xp̄i vt a lege eos tollat ꝛ in ſola fide
chriſti eos conſtituat. Circa fineȝ vero moralis ſubditur
inſtructio atq; in actiōe gratiarū finē tenet epiſtola. Pre-
mittit autem ſalutationem dicens.

¶ Explicit prologus doctorum.

¶ Incipit epiſtola beati pauli ad romanos.

¶ C.S. Oſtendit apoſtolus charitatē ſe habere ad Ro
manos ac deinde vitia eoꝝ redarguit q2 ſequuntur deſi-
deria ſua. Capi.I.

A

PAulus ſer
uus ieſu xp̄i vocatus
apoſtolus ſegregat⁹
in euangeliū dei qð ante ꝓmi-
ſerat per ꝓphetas ſuos in ſcri
pturis ſanctis de filio ſuo q̇ fa
ctus eſt ei ex ſemie dauid ſcd̄z
carnē q̇ p̄deſtinatus eſt fili⁹
dei in ꝟtute ſcd̄z ſpiritū ſancti
ficationis ex reſurrectiōe mor
tuoꝝ ieſu xp̄i dn̄i noſtri p̱ queȝ
accepimus grām ꝛ apoſtolatū
ad obediēdū fidei in oībus gē
tibus pro noīe eius: in quibus
eſtis ꝛ vos vocati ieſu xp̄i oīb⁹ q̇ ſunt rome dilectis dei vo
catis ſanctis. Gratia vobis ꝛ pax a deo p̄re ꝛ dn̄o noſtro
ieſu xp̄o. Primū quidē gratias ago deo meo p̱ ieſuȝ xp̄ȝ p̱ Thimo.1.a.
oīb⁹: vobis q2 fides veſtra annūciat̄ in vniuerſo mūdo. Te
ſtis eīm mihi eſt de⁹ cui ſeruio in ſpiritu meo ī euāgelio filij
ei⁹ ꝙ ſine intermiſſione memoriā veſtri facio ſemper in ora
tionibus meis: obſecrās ſi quomodo tādē aliqn̄ proſperū
iter habeā in voluntate dei veniēdi ad vos. Deſidero eīm
videre vos vt aliquid impartiar vobis gratie ſpiritualis ad
cōfirmādos vos. i. ſimul cōſolari in vobis per eā q̄ inuicē
eſt fidē veſtrā atq; meā. Nolo aūt vos ignorare fratres q2
ſepe ꝓpoſui venire ad vos ꝛ prohibitus ſuȝ vſq; adhuc vt
aliquē fructum habeā in vobis ſicut ꝛ in ceteris gentibus B
grecis ac barbaris ſapiētibus ꝛ inſipientibus debitor ſuȝ
ita ꝙ in me p̄ōptuȝ eſt ꝛ vobis qui rome eſtis euangeliza
re. Non eīm erubeſco euāgeliū. Uirtus enim dei eſt in ſalu
tem omni credenti iudeo primū et greco. Juſtitia enim dei Abacuc 2.a.
in eo reuelatur ex fide in fidē: ſicut ſcriptū eſt. Juſtus autē Heb.10.g.
ex fide viuit. Reuelatur eīm ira dei de celo ſuper omnē im-
pietateȝ: ꝛ iniuſtitiā hominū eorum qui veritatē dei in iniu
ſtitia detinent: q2 qð notum eſt dei manifeſtum eſt in illis.
De⁹ eīm illis † manifeſtauit. Inuiſibilia enim ipſius a crea C
tura mundi per ea que facta ſunt intellecta conſpiciuntur: alś ✝ reuelau.
ſempiterna quoq; ei⁹ virtus ꝛ diuinitas: ita vt ſint inexcu
ſabiles. Quia cuȝ cognouiſſent deū non ſicut deum glorifi
cauerunt: aut gratias egerūt: ſed euanuerunt in cogitatio
nibus ſuis: ꝛ obſcuratū eſt inſipiēs cor eoꝝ. Dicentes eīm 1.cor.3.b.
ſe eſſe ſapientes ſtulti facti ſunt. Et mutauerunt gloriā in- Ephe.4.d.
corruptibilis dei ī ſimilitudinē imaginis corruptibilis ho
minis: ꝛ volucrum ꝛ quadrupedum ꝛ ſerpentiū. Propter
quod tradidit illos deus in deſideria cordis eoꝝ in immū
ditiam vt contumelijs afficiant corpora ſua in ſemetipſis.
† Quia cōmutauerunt veritatē dei in mēdacium: ꝛ colue-
runt ꝛ ſeruierunt creature potius q̄ creatori: qui eſt bene alś ✝ qui
dictus in ſecula amē. Propterea tradidit illos de⁹ in paſ- Infra.9.a.
ſiones ignominie. Nam femine eoꝝ immutauerūt natura D
lem vſum in eum vſum qui eſt cōtra naturā. Similiter autē 32.q.7.c.vſus
ꝛ maſculi relicto naturali vſu femine exarſerunt in deſide-
rijs ſuis in inuicē maſculi in maſculos turpitudinē operan
tes ꝛ mercedē quā oportuit erroris ſui ī ſemetipſis recipiē
tes. † Et ſicut non probauerūt deū habere in noticia: tra alś ✝ quia.
didit illos de⁹ in reprobū ſenſum vt faciant ea q̄ nō conue-
niant repletos omni iniquitate: malicia: fornicatiōe: auari
cia: nequitia: plenos inuidia: homicidijs: cōtentione: dolo:
malignitate: ſuſurrones: detractores deo odibiles: contume
lioſos: ſuperbos: elatos: inuētores maloꝝ parētibus nō
obediētes: inſipiētes: incōpoſitos ſine affectione: abſq; fe
dere: ſine miſericordia. Qui cū iuſtitiā dei cognouiſſet nō 27.q.1.c.vid.
intellexerūt: qm̄ qui talia agunt digni ſunt morte non ſoluȝ
qui ea faciunt ſed etiam qui conſentiunt facientibus.

¶ C.S. Redarguit ap̄ls vitia iudeoꝝ: dicens eos in cul
pa gētilibus ſimiles ꝛ quo ad aliquid peiores. Ca.II. A

PRopter qð inexcuſabilis es o hō q̇ iudicas. In Mat.7.a.
quo eīm alterū iudicas teipſum cōdēnas. Eadē 3.q.9.c.nihil
eīm agis q̇ iudicas. Scimus eīm qm̄ iudiciū dei
eſt ſcd̄m veritatē in eos q̇ talia agūt. Exiſtimas
aūt hoc o homo oīs qui iudicas eos q̇ talia agunt ꝛ facis
ea q2 tu effugies iudiciū dei: An diuitias bōitatis ei⁹ ꝛ pa
tientie ꝛ longanimitatis contēnis: Ignoras qm̄ benigni-
tas dei ad † penitentiā te adducit. Secundū autē duritiaȝ alś ✝ patiētia
tuam ꝛ impenitēs cor theſaurizas tibi irā in die ire ꝛ reue
lationis iuſti iudicij dei: q̇ reddit vnicuiq; ſcd̄m opera ei⁹.
His quidē q̇ ſcd̄m patientiā boni operis gloriā ꝛ honorē
ꝛ incorruptionē querētibus vitā eternā. His autēȝ q̇ ſunt
ex cōtentione ꝛ q̇ nō acquieſcūt veritati: credūt aūt iniqui Mat.16.d.
tati: ira ꝛ indignatio tribulatio ꝛ anguſtia in oēȝ animā ho B
minis operātis malū: iudei p̄mū ꝛ greci. Gloria aūt ꝛ ho Ephe.6.b.
nor ꝛ pax omni operanti bonū iudeo p̄mū ꝛ greco. Non col.3.d.
enim eſt acceptio perſonarū apud deū. Quicunq; enim ſi Actuum.10.
ne lege peccauerunt: ſine lege peribunt. Et quicunq; in le 1.Pe.1.c.
ge peccauerunt per legem iudicabūtur. Non enim auditu Mat.7.c.
Ja.1.d.

gis recõciliati ſalui erimus in vita ipſius. Non ſolum autẽ ſed ⁊ gloriamur in deo p̄ dominũ noſtrum ieſum xp̄m: per quẽ nunc recõciliationẽ accepimus. Propterea ſicut per vnũ hoīem petm̃ in hunc mũdũ intrauit ⁊ per petm̃ mors: ⁊ ita in oẽs hoīes mors ptranſijt: in quo oẽs peccauerũt. (de conſe. di. 4. … in fi. ⁊ c … ſeruit.)

C Uſq; ad legẽ eñ petm̃ erat in mundo. Peccatũ aũt nõ imputabatur cũ lex nõ eſſet. Sȝ regnauit mors ab adã vſq; ad moyſem: etiã in eos qui non peccauerũt in ſimilitudinẽ p̄uaricationis ade: qui eſt forma futuri. Sed nõ ſicut delictum ita ⁊ donũ. Si eñ vnius delicto multi mortui ſunt: multomagis gratia dei: ⁊ donũ in gr̃a vni⁹ hoīs ieſu xp̄i in plures abũdauit. Et non ſicut per vnuȝ petm̃: ita ⁊ donũ. Nã iudiciũ quidẽ ex vno in condẽnationẽ: gr̃a autẽ ex multis delictis in iuſtificationẽ. Si eñ in vni⁹ delicto mors regnauit per vnũ multomagis abundantiã gr̃e ⁊ donatiõis

D ⁊ iuſtitie accipiẽtes in vita regnabunt per vnũ ieſum xp̄ȝ. Igitur ſicut per vnius delictũ in oẽs hoīes in cõdẽnationem: ſic ⁊ p̄ vnius iuſticiã in oẽs hoīes in iuſtificationẽ vite. Sicut eñ per inobedientiã vnius hoīs peccatores cõſtituti ſunt multi: ita ⁊ per vni⁹ obedientiã iuſti cõſtituent̃ multi. Lex autẽ ſubintrauit vt abundaret delictũ. Ubi aũt abundauit delictũ ſuperabundauit ⁊ gratia vt ſicut regnauit petm̃ in morẽ ita ⁊ gratia regnet p̄ iuſtitiã in vitã eternam: per Ieſum xp̄m dominum noſtrum.

¶ C. S. Declarat ap̄ts in peccatis nõ eſſe manenduȝ: ⁊ q̄ ſit virtuoſe operandum. Ca. VI.

A Quid ergo dicemus: manebimus in petõ: vt gr̃a abundet? Abſit. Qui eñ mortui ſumus peccato: quomõ adhuc viuem⁹ in illo? An ignoratis fratres: q: quicũq; baptizati ſumus in xp̄o Ieſu: in morte ipſius baptizati ſumus? Cõſepulti eñ ſum⁹ cũ illo per baptiſmum in mortẽ: vt quomodo xp̄s ſurrexit a mortuis per gloriã patris: ita ⁊ nos in nouitate vite ambulem⁹. (de conſe. di. 4. … populo.) Si eñ cõplantati facti ſumus ſimilitudini mortis eius: ſimul ⁊ reſurrectionis erimus. Hoc ſcientes q: vetus homo noſter ſimul crucifixus eſt vt deſtruatur corpus peccati vt vltra non ſeruiamus peccato. (de. 4. c … li. b.) Qui eñ mortuus eſt iuſtificatus eſt a peccato. Si autẽ mortui ſum⁹ cum † xp̄o credimus: q: ſimul etiã viuem⁹ cũ illo. (… illo.) Sciẽtes quod xp̄s reſurgens ex mortuis iam non moritur: mors illi vltra non dñabitur. Qđ eñ mortuus eſt petõ: mortuus eſt ſemel: qđ aũt

B viuit: viuit deo. Ita ⁊ vos exiſtimate vos mortuos quideȝ eſſe petõ: viuentes autẽ deo in xp̄o ieſu. (… c. naptia … de conſe. di. 2. c … ſit.) Non ergo regnet peccatũ in veſtro mortali corpore: vt obediatis cõcupiſcẽtijs eius. Sȝ neq; exhibeatis mẽbra veſtra arma iniquitatis peccato: ſed exhibete vos deo tanq̄ ex mortuis viuentes: ⁊ mẽbra veſtra arma iuſtitie deo. Peccatuȝ eñ vobis nõ dñabitur. Non eñ ſub lege eſtis: ſed ſub gratia. Quid

C ergo? Peccabimus q̄m nõ ſumus ſub lege: ſȝ ſub gratia? Abſit. An neſcitis q̄m cui exhibetis vos ſeruos ad obediẽdum: ſerui eſtis eius cui obediſtis ſiue peccati ad mortẽ ſiue obeditionis ad iuſtitiã. Gratias autẽ deo qđ fuiſtis ſerui peccati: obediſtis autẽ ex corde in eã formã doctrine in qua traditi eſtis. (de conſe. di. 2. c … abundaret … dica ponde …) Liberati autẽ a peccato ſerui facti eſtis iuſtitie. Humanũ dico propter infirmitateȝ carnis veſtre. Sicut enim exhibuiſtis mẽbra veſtra ſeruire immũdicie ⁊ iniquitati ad iniquitatẽ: ita nũc exhibete mẽbra veſtra ſeruire iuſtitie in ſanctificationẽ. (… 47. ca. ol … requiſiti)

D Cum enim ſerui eſſetis peccati: liberi fuiſtis iuſtitie. Quẽ ergo fructuȝ habuiſtis tũc in illis in quibus nunc erubeſcitis? Nam finis illorũ mors eſt. Nunc vero liberati a peccato: ſerui autẽ facti deo: habebitis fructum veſtrum in ſanctificatiõem: finem vero vitam eternam. Stipendia enim peccati mors: gratia auteȝ dei vita eterna: in xp̄o ieſu dño noſtro.

¶ Capi. Summa. Ponit apoſtolus ceſſationem legis veteris que eſt lex mortis: et tractat de lege fomitis.

¶ Capitulum. VII.

A An ignoratis fratres (ſciẽtib⁹ eñ legẽ loquor) q: lex in hoīe dñatur quãto tẽpore viuit. Nã q̄ ſub viro eſt mulier: viuẽte viro alligata eſt legi. (1. cor. 7. b) Si aũt mortuus fuerit vir eius ſoluta eſt a lege viri. Igitur viuẽte viro. vocabit̃ adultera: ſi fuerit cũ alio viro. Si autẽ mortuus fuerit vir ei⁹ liberata eſt a lege viri vt non ſit adultera. Si fuerit cum alio viro. Itaq; fratres mei ⁊ vos mortificati eſtis legi p̄ corpus xp̄i: vt ſitis alte-

B rius q̄ ex mortuis reſurrexit: vt fructificetis deo. Cuȝ eñ eſſemus in carne paſſiones peccatorum q̄ per legem erant operabãtur in mẽbris noſtris vt fructificarẽt morti. Nũc autẽ ſoluti ſumus a lege mortis in qua detinebamur: ita vt ſeruiamus in nouitate ſp̄ũs ⁊ nõ in vetuſtate litere. (de conſe. c. nam cõcupiſcentiaȝ.) Quid ergo dicemus? Lex peccatũ eſt? Abſit. Sed peccatũ non cognoui niſi per legẽ. Nã concupiſcentiã neſciebã: niſi lex diceret. Non cõcupiſces. Occaſione aũt accepta peccatũ per mandatũ operatũ eſt in me omnẽ concupiſcẽtiã. Sine lege eñ petm̃ mortuũ erat. (Exo. 20. c deute. 5. b.) Ego aũt viuebã ſine lege aliq̄n. Sȝ cum veniſſet mandatũ: peccatũ reuixit. Ego autẽ mortuus ſum: ⁊ inuentũ eſt mihi mandatũ: qđ erat ad vitã: hoc eſſe ad mortẽ. Nam peccatũ occaſione accepta per mãdatuȝ ſeduxit me ⁊ per illud occidit. Itaq; lex quidẽ ſancta ⁊

C mandatũ ſanctũ ⁊ iuſtũ ⁊ bonũ. Qđ ergo bonũ eſt mihi factum eſt mors? Abſit. (1. Thimo. 1. b.) Sed peccatũ: vt appareat peccatũ per bonum operatũ eſt mihi mortẽ: vt fiat ſupra modũ peccans peccatũ per mãdatũ. Scimus eñ q: lex ſp̄ũalis eſt. Ego autẽ carnalis ſum venundatus ſub petõ. Qđ eñ operor nõ intelligo. Nõ eñ qđ volo bonũ hoc ago: ſȝ qđ odio maluȝ illud facio. Si aũt qđ nolo illud facio: cõſentio legi quoniã bona eſt. Nunc autẽ iam non ego operor illud: ſed

D qđ habitat in me petm̃. Scio eñ q: nõ habitat in me hoc eſt in carne mea bonũ. Nã velle adiacet mihi: perficere autem bonũ non inuenio. Non eñ quod volo bonũ hoc facio ſed qđ nolo malũ hoc ago. Si aũt qđ nolo illud facio: non iam ego operor illud: ſed qđ habitat in me peccatuȝ. Inuenio igitur legẽ volenti mihi facere bonuȝ: quoniã mihi malum adiacet. (di. 6. c. i, in fi. 32. q. 5. c. ſi paulus. 15. q. 1. §. 1.) Condelector enim legi dei ſecundum interiorem hominȝ. Uideo auteȝ aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee: ⁊ captiuãtẽ me in lege peccati: que eſt in mẽbris meis. Infelix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis hui⁹? Gratia dei: p̄ ieſum chriſtum dñm noſtrũ. Igitur ego ipſe mente ſeruio legi dei carne autem legi peccati.

¶ C. S. Oſtendit legi xp̄i eſſe firmiter adherendum: q̄m ſua lex eſt lex vite ⁊ lex ſpiritus. Cap. VIII.

A Nihil ergo nũc dãnatiõis eſt his q̄ ſunt in xp̄o ieſu: qui nõ ſ̄ȝ carnẽ ambulant. Lex eñ ſpirit⁹ vite in xp̄o ieſu liberauit me a lege peti ⁊ mortis. Nã quod impoſſibile erat legi in quo infirmabatur p̄ carnẽ: de⁹ filiuȝ ſuũ mittẽs in ſimilitudinem carnis peti ⁊ de peccato damnauit petm̃ in carne vt iuſtificatio legis impleret̃ in nobis: qui non ſ̄m carnem ambulamus: ſed ſcd̃m ſpiritũ. Qui eñ ſ̄m carnẽ ſunt: q̄ carnis ſunt ſapiũt: qui vero ſcd̃m ſpirituȝ ſunt. que ſunt ſpirit⁹

B ſentiunt. Nã prudẽtia carnis mors eſt. prudẽtia aũt ſpiritus vita ⁊ pax. Quoniã ſapiẽtia carnis inimica eſt deo. Legi enim dei non eſt ſubiecta. Nec enim poteſt. (82. di. c. propoſuiſti: 11. q. 3. c. nibil …) Qui aũt in carne ſunt deo placere nõ poſſunt. Uos auteȝ in carne non eſtis: ſed in ſp̄ũ: ſi tamẽ ſp̄ũs dei habitat in vobis. Si quis autẽ ſp̄m xp̄i non habet: hic non eſt ei⁹. Si aũt xp̄s in vobis eſt corpus quidẽ mortuũ eſt propter peccatũ: ſpiritus vero viuit propter iuſtificationẽ. Qđ ſi ſpirit⁹ eius q̄ ſuſcitauit ieſum a mortuis habitat in vobis: qui ſuſcitauit ieſuȝ xp̄m a mortuis viuificabit et mortalia corpora veſtra propter inhabitantem ſpiritũ eius in vobis. Ergo fratres debitores ſumus: non carni vt ſecundum carnem viuamus.

C Si eniȝ ſcd̃m carnem vixeritis moriemini: ſi autẽ † ſpiritu (al. † ſpiritu.)

facta carnis mortificaueritis viuetis. Quicũq₃ enim ſpiritu dei aguntur hi ſunt filij dei. Nõ enim accepiſtis ſpiritũ ſeruitutis iterũ in timore: ſ₃ accepiſtis ſpiritũ adoptionis filiorum dei in quo clamamus abba pater. Ipſe enim ſpũs teſtimonium reddit ſpiritui noſtro qꝺ ſum⁹ filij dei. Si aũt filij ⁊ heredes. Heredes quidẽ dei: coheredes aũt xp̄i: ſi tñ cõpatimur vt ⁊ cõglorificemur. Exiſtimo enim ꝙ nõ ſunt cõdigne paſſiões huius tẽporis ad futurã gloriã que reuelabit̃ in nobis. Nã₃ expectatio creature reuelationẽ filiorũ dei expectat. Vanitati enim creatura ſubiecta eſt nõ volẽs: ſ₃ ꝓpter eum qui ſubiecit eam in ſpe: q₂ ⁊ ipſa creatura liberabitur a ſeruitute corruptiõis in libertatẽ glorie filioꝝ dei.

Margin: ps. 4. 1. c. dic. 2. ibi. 1. 9 — Galath. 4. a. 1. cor. 12. b. Hebre. 4. d. 31. q. 4. c. ſolus . . . — D

E — de pe. diſt. 4. c. hãc ſocietatem.

Scimus enim ꝙ omnis creatura ingemiſcit ⁊ parturit vſq₃ adhuc. Non ſolum aũt illa ſed ⁊ noſipſi primitias ſpiritus habẽtes: ⁊ ipſi intra nos gemimus adoptionẽ filiorũ dei expectãtes redẽptionem corporis noſtri. Spe enim ſalui facti ſumus. Spes autẽ q̃ videtur non eſt ſpes. Nã qꝺ videt quis quid ſperat? Si autẽ qꝺ non videm⁹ ſperamus ꝑ patiẽtiã expectam⁹. Similiter aũt ⁊ ſpũs adiuuat infirmitatem noſtrã. Nã quid orem⁹ ſicut oportet neſcim⁹. S₃ ipſe ſpũs poſtulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Qui autẽ ſcrutatur corda: ſcit quid deſideret ſpũs: q₂ ſcḿ deum poſtulat pro ſanctis. Scimus aũt qm̃ diligẽtibus deũ oĩa † cooperant̃ in bonũ his qui ſcḿ propoſitũ vocati ſunt ſancti. Nã quos preſciuit ⁊ ꝑdeſtinauit cõformes fieri imaginis filij ſui vt ſit ipſe primogenit⁹ in multis fratrib⁹. Quos aũt predeſtinauit hos ⁊ vocauit: ⁊ quos vocauit hos ⁊ iuſtificauit. Quos aũt iuſtificauit illos ⁊ magnificauit. Quid ergo dicemus ad hec? Si de⁹ ꝓ nobis: quis contra nos? Qui etiã proprio filio ſuo nõ pepercit: ſ₃ pro nobis oĩbus tradidit illũ: quomodo nõ etiã cũ illo oĩa nobis donauit? Quis accuſabit aduerſus electos dei? Deus q̃ iuſtificat. Quis eſt q̃ condẽnet? Xp̄s ieſus q̃ mortu⁹ eſt immo q̃ ⁊ reſurrexit q̃ eſt ad dexterã dei: qui etiã interpellat ꝓ nobis. Quis ergo nos ſeparabit a charitate xp̄i? Tribulatio: an anguſtia: an fames: an nuditas: an ꝑiculũ: an ꝑſecutio: an gladius? Sicut ſcriptũ eſt: q₂ ꝓpter te mortificamur tota die: eſtimati ſumus ſicut oues occiſionis: ſed in his oĩbus ſuperamus ꝓpter eũ q̃ dilexit nos. Certus ſum enim q₂ neq₃ mors: neq₃ vita neq₃ angeli: neq₃ principat⁹ neq₃ virtutes neq₃ inſtantia: neq₃ futura: neq₃ fortitudo: neq₃ altitudo: neq₃ profundum: neq₃ creatura alia poterit nos ſeparare a charitate dei: que eſt in xp̄o ieſu domino noſtro.

Margin: al's ✠ cooperaſ — F — de peni. diſt. 2. c. talibus ⁊ c. apoſtolus. ⁊ di. 4. c. ſi ex bono. — G — ps. 43.

¶ C. S. Dolet apoſtolus de iudeorũ obſtinatione ⁊ iudeos a promiſſione patrũ non eſſe fruſtratos oſtẽdit ⁊ gẽtiles vocatos eſſe commemorat. Capit. IX.

Veritatẽ dico in xp̄o ieſu nõ mẽtior: teſtimonium mihi perhibẽte cõſciẽtia mea in ſpũ ſctõ: qm̃ triſtitia mihi magna eſt ⁊ cõtinu⁹ dolor cordi meo. Optabã enim ego ipſe anathema eſſe a xp̄o ꝓ fratrib⁹ meis q̃ ſunt cognati mei ſcḋ₃ carnẽ qui ſunt iſraelite quorũ adoptio eſt filioꝝ ⁊ gloria ⁊ teſtamentũ ⁊ legiſlatio ⁊ obſequiũ ⁊ promiſſa quorũ patres ex quibus eſt xp̄s ſcḿ carnẽ qui eſt ſuper oĩa de⁹ benedictus in ſecula amen. Nõ autem qꝺ exciderit verbũ dei. Non enim oẽs qui ex circũciſiõe ſunt iſrael: hi ſunt iſraelite neq₃ q̃ ſemẽ ſunt abrae oẽs filij: ſed in iſaac vocabitur tibi ſemẽ. i. nõ qui filij carnis hi filij dei: ſed qui filij ſunt promiſſionis eſtimãtur in ſemine. Promiſſiõis enim verbũ hoc eſt. Scḋm hoc tẽpus veniã et erit ſare filius. Non ſolum aũt illa: ſed ⁊ rebecca ex vno cõcubitu habens yſaac patris noſtri. Cum enim nõdũ nati fuiſſent aut aliquid boni egiſſent: aut mali: vt ſcḋ₃ electionem propoſitũ dei maneret non ex operibus ſed ex vocante dictũ eſt ei: q₂ maior ſeruiet minori: ſicut ſcriptũ eſt. Iacob dilexi: eſau autem odio habui. Quid ergo dicemus? Nunquid iniquitas apud deũ? Abſit. Moyſi enim dixit. Miſerebor cui † miſertus ſum: ⁊ miſericordiã ꝑſtabo cui miſerebor. Igitur non volentis neq₃ currẽtis: ſed miſerentis eſt dei. Dicit enim ſcriptura pharaoni. Quia in hoc ipſum excitaui te vt oſtendã in te virtutẽ meã: ⁊ vt annunciet̃ nomen meum in vniuerſa terra. Ergo cuius vult miſeretur: ⁊ quẽ₃ vult indurat. Dicis itaq₃ mihi. Quid adhuc queritur? Voluntati enim ei⁹ quis reſiſtit? O homo tu quis es q̃ reſpõdes deo? Nũquid dicit figmẽtũ ei qui ſe finxit quid me feciſti ſic? An non habet poteſtatẽ figulus luti ex eadẽ maſſa facere aliũ quidẽ vas in honorẽ aliud vero in contumeliã? † Qꝺ ſi deus volens oſtẽdere irã: ⁊ notã facere potentiã₃ ſuam ſuſtinuit in multa patiẽtia vaſa ire apta in interitũ vt oſtenderet diuitias glorie ſue in vaſa miſericordie q̃ preparauit in gloriã: quos ⁊ vocauit non ſolum ex iudeis: ſ₃ etiã ex gẽtibus ſicut in oſee dicit. Vocabo nõ plebem meã plebem meã: ⁊ nõ dilectã dilectã: ⁊ nõ miam conſecutã miam cõſecutam. Et erit. In loco vbi dictũ eſt eis nõ plebs mea vos: ibi vocabuntur filij dei viui. Eſaias autẽ₃ clamat pro iſrael. Si fuerit numerus filiorũ iſrael tanꝗ̃ arena maris reliquie ſalue fient. Verbũ₃ enim cõſummãs ⁊ abbreuiãs in equitate: q₂ verbũ₃ breuiatũ faciet dñs ſuper terrã. Et ſicut predixit eſaias niſi dñs ſabaoth reliquiſſet nobis ſemen: ſicut ſodoma facti eſſem⁹: ⁊ ſicut gomorra ſimiles fuiſſemus. Quid ergo dicemus? Qꝺ gentes que nõ ſectabantur iuſtitiam apprehenderũt iuſtitiam: iuſtitiam autẽ que ex fide eſt iſrael vero ſectãdo legẽ iuſtitie in legẽ iuſtitie nõ peruenit. Quare? Quia non ex fide ſ₃ quaſi ex operibus. Offenderunt enim in lapidem offenſionis ſicut ſcriptũ₃ eſt. Ecce pono in ſyon lapidẽ offenſionis ⁊ petram ſcandali: ⁊ omnis qui credit in eum non confundetur.

Margin: Gene. 21. b. Galat. 4. d. Gene. 18. b. Gene. 25. b. — C — Gene. 25. c. Malach. 1. a. — al's ✠ miſerebor — D — Di. 4. 7. c. liber. De peni. di. ſi enim. Exodi. 33. d. Exo. 9. d. Eſa. 45. b. al's ✠ quid. — E — 15. q. 1. c. ... Oſee. 2. b. — F — 1. pe. 2. b. Eſa. 10. c. Eſa. 1. c. — G — Eſa. 28. b.

¶ C. S. Orat apoſtolus pro iudeis oſtendens ꝙ iuſtitia faciens dignum vita eterna: ſolũ₃ ex lege et fide chriſti eſt.

Capitulum. X.

Fratres. Voluntas q̃dẽ₃ cordis mei ⁊ obſecratio ad deũ fit ꝓ illis in ſalutẽ. Teſtimonium enim perhibeo illis qꝺ emulationẽ quidẽ dei habẽt ſed nõ ſcḋm ſcientiã. Ignorãtes enim iuſtitiam dei ⁊ ſuã querẽtes ſtatuere iuſtitie dei nõ ſunt ſubiecti. Finis enim legis xp̄s: ad iuſtitiã omni credẽti. Moyſes enim † ſcripſit: qm̃ iuſtitiã₃ q̃ ex lege eſt. que fecerit homo viuet in ea. Que aũt ex fide eſt iuſtitia ſic dicit. Ne dixeris in corde tuo: quis aſcẽdet in celũ₃ ideſt xp̄m deducere aut quis deſcẽdet in abiſſum: hoc eſt xp̄m a mortuis reuocare? S₃ q̃d dicit ſcriptura? Prope eſt verbũ in ore tuo et in corde tuo. Hoc eſt verbũ fidei qꝺ predicamus: q₂ ſi confitearis in ore tuo dñm Ieſũ₃ ⁊ in corde tuo credideris qꝺ de⁹ illũ ſuſcitauit a mortuis ſaluus eris. Corde enim credit̃ ad iuſtitiam: ore autem cõfeſſio fit ad ſalutem. Dicit enim ſcriptura. Omnis qui credit in illum non confundetur. Non enim eſt diſtinctio iudei ⁊ greci. Nam idẽ dñs omniũ diues in oẽs qui inuocant illum. Oĩs enim quicũq₃ inuocauerit nomen dñi ſaluus erit. Quomodo inuocabunt in quẽ non crediderunt? Aut quomodo credẽt ei quẽ non audierũt? Quõ autem audiẽt ſine predicãte? Quo modo vero predicabũt niſi mittantur? Sicut ſcriptum eſt. Quã ſpecioſi pedes euãgelizantium pacẽ euangelizantiũ bona? Sed non oẽs obediunt euãgelio. Eſaias enim dicit. Domine quis credidit auditui noſtro. Ergo fides ex auditu: auditus autem per verbum xp̄i: ſed dico. Nunquid nõ audierũt? Et quidẽ in omnem terram exiuit ſonus eoꝝ: ⁊ in fines orbis terre verba eorum? Sed dico. Nunquid iſrael non cognouit? Prim⁹ Moyſes dixit. Ego ad emulationẽ vos adducã in non gẽtem: in gentem inſipientem: in irã₃ vos mittam. Eſaias autem audet: ⁊ dicit. Inuentus ſum a nõ querentibus me palam apparui his qui me nõ interrogabant. At iſrael autẽ₃ dicit. Tota die expandi manus meas ad populum non credentem ſed contradicentem mihi.

Margin: A — Ecclſi. ... c. 1. — al's ✠ dicit. Leui. 18. a — B — deuter. 30. ... ibidem. 11. q. 3. c. ... mere. de conſe. di. ... c. baptiſm. Eſa. 28. c — C — 2. cor. 8. b Iohel. 2. g. Mat. 1. ... Actuum. 2. ... de bere. c. ... animae. Eſa. 2. b. Nah. 1. b Eſa. 52. d Ioan. 12. f. — D — ps. 18. — Deute. 32. d. Eſa. 65. a.

¶ C. S. Reprimit ap̄ls inſultationem gentiliũ contra iudeos

d eos ⁊ ponit iudeorum preſentem excecationem ⁊ cõcludi
tur profunditas ſapientie diuine. Capi. XI.

A

Dico ergo. Nunquid deus repulit ppl'z ſuũ: Abſit
Nã ⁊ ego iſraelita ſum ex ſemine abraã de tribu
bẽiamin. Nõ repulit de⁹ plebẽ ſuã quã preſciuit.
An neſcitis i helia quid dicit ſcriptura quẽadmo
dum interpellat deũ aduerſuz iſrael: Dñe pphetas tuos
occiderũt altaria tua ſuffoderũt: ⁊ ego relictus ſuz ſolus ⁊
querunt aiaz meã. Sed quid dicit illi diuinũ rñſuz: Reliq̃
mihi ſeptẽ milia viroꝝ q̃ non curuauerũt genua ante baal.
Sic ergo ⁊ in hoc tpe reliq̃e ſm electionez gratie dei ſalue
† facte ſunt. Si aũt gr̃a iã non ex operib⁹. Alioquin gr̃a iã
nõ eſt gr̃a. Quid ergo: Qd querebat iſrael hoc nõ eſt cõ
ſecut⁹: electio aũt ↄſecuta eſt ceteri vero excecati ſunt ſicut
ſcriptũ eſt. Dedit illis de⁹ ſpm̃ cõpunctiõis oculos vt non

B

videãt: ⁊ aures vt nõ audiant vſq͂ in hodiernũ diẽ: ⁊ dauid
dixit fiat mẽſa eorum corã ipſis in laqueũ ⁊ in captionẽ: ⁊
in ſcãdaluz ⁊ in retributionẽ illis. Obſcurent oculi eoꝝ ne
videant ⁊ dorſuz eoꝝ ſemper incurua. Dico ergo nũquid
ſic offenderunt vt caderent: Abſit. Sed illoꝝ delicto ſal⁹
eſt gẽtibus: vt illos emulent. Qd ſi delictũ illorum diuitie
ſunt mũdi ⁊ diminutio eorum diuitie gentiũ quãto magis
plenitudo eoꝝ. Vobis eñ dico gentibus. Quãdiu quidẽ
ego ſum gentiũ apl's miniſteriũ meũ honorificabo ſi quo
modo ad emulandũ prouocẽ carnẽ meã: ⁊ ſaluos faciã ali
quos ex illis. Si eñ amiſſio eoꝝ recõciliatio eſt mũdi que

C

aſſumptio niſi vita ex mortuis: Qd ſi delibatio ſctã eſt et
maſſa. Et ſi radix ſctã ⁊ rami. Qd ſi aliqui ex ramis fracti
ſunt: tu autẽ cũ oleaſter eſſes inſertus es in illis: ⁊ ſoci⁹ ra
dicis ⁊ pinguedinis oliue factus es noli gloriari aduerſus
ramos. Qd ſi gloriaris nõ tu radicez portas: ſed radix te.
Dicis ergo. Fracti ſunt rami vt ego inſerar. Bñ propter
incredulitatẽ fracti ſunt. Tu autẽ fide ſtas: noli altũ ſapere
ſed time. Si enim de⁹ naturalib⁹ ramis nõ pepercit ne for
te nec tibi parcat. Vide ergo bonitatẽ ⁊ ſeueritatẽ dei. In
eos quidẽ qui ceciderunt ſeueritatẽ: in te autẽ bonitatẽ dei
ſi permãſeritis in bonitate. Alioquin ⁊ tu excideris. Sed
⁊ illi ſi nõ permãſerint in icredulitate inſerent. Potẽs eſt
enim de⁹ iterũ inſerere illos. Nã ⁊ ſi tu ex naturali exciſus
es oleaſtro ⁊ cõtra naturã inſertus es in bonã oliuã q̃to
magis hi q̃ ſcd̃m naturã inſerent ſue oliue: Nolo eniz vos
ignorare fratres myſteriũ hoc vt nõ ſitis vobiſipſis ſapiẽ
tes: q: cecitas ex patre cõtigit i iſrael donec plenitudo gẽ

D

tiũ intraret ⁊ ſic oĩs iſrael ſaluus fieret: ſicut ſcriptũ eſt ve
niet ex ſyõ q̃ eripiat ⁊ auertat impietatẽ ab iacob. Et hoc
illis a me teſtamẽtum: cum abſtulero pctã eoꝝ. Scd̃z euã
gelium quidẽ inimici ppter vos ſm electionẽ aũt chariſſi
mi ppter patres. Sine penitẽtia eniz ſunt dona ⁊ vocatio
dei. Sicut eñ aliq̃n ⁊ vos non crdidiſtis deo: nũc aũt mi
ſericordiã cõſecuti eſtis ppter icredulitatẽ illoꝝ: ita et iſti
nunc nõ crediderũt in veſtrã miaz: vt ⁊ ipſi miaz cõſequan
tur. Cõcluſit enim de⁹ oĩa i incredulitate vt oim miſereat.
O altitudo diuitiarũ ſapiẽtie ⁊ ſciẽtie dei: q̃ incõprehẽſi
bilia ſunt iudicia ei⁹: ⁊ inueſtigabiles vie ei⁹. Quis eñ co
gnouit ſenſum dñi aut quis ↄſiliari⁹ ei⁹ fuit: Aut q̃s prior
dedit illi ⁊ retribuet ei: Qm̃ ex ipſo ⁊ p ipſũ ⁊ in ipſo ſunt
oĩa ipſi honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

A

¶C.S. Inſtruit apl's romanos tam in his q̃ ſunt ad deũ
q̃ in his que ſunt ad proximum. Ca. XII.

Obſecro itaq͂ vos fratres p miam dei vt exibea
tis corpora veſtra hoſtiã viuẽtẽ: ſanctã deo pla
centem: rationabile obſequiũ veſtruz. Et nolite
cõformari huic ſeculo: ſz reformamini in noui
tate ſenſus vr̃i: vt probetis q̃ ſit volũtas dei bona ⁊ bñpla
cens ⁊ perfecta. Dico enim p gratia q̃ data eſt mihi oĩbus
qui ſunt inter vos non plus ſapere q̃ oportet ſapere: ſz ſa
pere ad ſobrietatẽ: ⁊ vnicuiq͂ ſicut de⁹ diuiſit mẽſurã fidei
Sicut enim in vno corpore multa mẽbra habemus: oĩa au
tem mẽbra non eundẽ actum habẽt ita multi vnum corpus De ſum. trini. c. damnamus.
ſumus in xp̃o: ſinguli autẽ alter alteri⁹ membra. Habẽtes

B

autem donationes ſcd̃m gratiã que data eſt nobis differẽ 1. corin. 12. b.
tes. Siue pphetiã ſcd̃m rationẽ fidei. Siue miniſteriũ in Ephe. 4. a.
miniſtrãdo. Siue qui docet in doctrina. Qui exhortatur
in exhortãdo. Qui tribuit in ſimplicitate. Qui preeſt in ſo
licitudine. Qui miſeretur in hilaritate. Dilectio ſine ſimu
latione. Odientes malum: adherentes bono. Charitatez
fraternitatis inuicẽ diligẽtes: honore inuicez preuenientes

C

Sollicitudine non pigri: ſpiritu feruẽtes: dño ſeruientes. Amos. 5. a
Spe gaudentes: in tribulatione patientes: orationi inſtã Ephe. 4. c.
tes. Neceſſitatibus ſanctorum cõmunicãtes. Hoſpitalita 1. pe. 2. c. 1. Pe. 5. b.
tem ſectantes. Benedicite perſequẽtibus vos. Benedici 24. q. 3. c. cer[illegible] eſt.
te ⁊ nolite maledicere. Gaudere cum gaudẽtibus: flere cũ
flentibus. Idipſum inuicẽ ſentientes. Non alta ſapientes: Hebreo. 13. a.

D

ſed humilibus conſentientes. Nolite eſſe prudentes apud Prouer. 3. a.
voſmetipſos. Nulli malum pro malo reddentes: prouidẽ Eſa. 5. c.
tes bona non tantum coram deo: ſed etiam coram omnib⁹ Prouer. 20. d.
hominibus. Si fieri poteſt qd̃ ex vobis eſt cum omnibus 1. Petri. 3. b.
hominibus pacem habentes. Non voſmetipſos defenden 2. Corin. 8. d.
tes chariſſimi ſed date locuz ire. Scriptũ eſt enim. Mihi Hebreo. 12. d. Deute. 32. e.
vindictaz ⁊ ego retribuam dicit dominus. Sed et ſi eſurie Hebreo. 10. f. Prouer. 25. c.
rit inimicus tuus: ciba illum. ſi ſitit potuz da illi. Hoc eniz 12. q. 5. c. liter verba.
faciens carbones ignis congeres ſuper caput eius. Noli 11. q. 3. c. terra ſe pe.
vinci a malo: ſed vince in bono malum.

¶C.S. Docet apoſtolus minores obedire ſuperiorib⁹
per ſubuentionem ⁊ dilectionem. Cap. XIII.

A

Omnis aĩa poteſtatibus ſublimioribus ſubdi
ta ſit. Nõ eſt eniz poteſtas niſi a deo. Que aũt Sapien. 6. a.
ſunt a deo ordiata ſunt. Itaq͂ qui reſiſtit pote 11. q. 1. magnum
ſtati dei ordinationi reſiſtit. Qui aũt reſiſtunt 23. q. 5. c. pdeſt.
ipſi ſibi dãnationem acquirunt. Nã principes 23. q. 1. c. mouet.
non ſunt timori boni operis: ſz mali. Vis autez non timere

B

poteſtatem: Bonum fac ⁊ habebis laudẽ ex illa. Dei eniz
miniſter eſt tibi in bonũ. Si autẽ malum feceris time. Nõ
enim ſine cauſa gladiũ portat. Dei enim miniſter eſt vindex 23. q. 1. c. q̃d culpatur.
in irã eiqui male agit. Ideoq͂ neceſſitate ſubditi eſtote nõ 11. q. 1. c. qui reſiſtit.
ſolum propter iram ſed etiam propter conſcientiaz. Ideo
enim ⁊ tributa preſtatis. Miniſtri eñ dei ſunt: in hoc ipm̃ Matthei. 22. c.

C

ſeruientes. Reddite ergo oĩbus debita. Cui tributuz tri
butuz: cui vectigal: vactigal: cui timorẽ timorẽ: cui honorẽ Deute. 5. d.
honorez. Nemini quicq͂ debeatis: niſi vt inuicẽ diligatis.
Qui enim diligit proximũ legẽ impleuit. Nã nõ adultera
bis: non occides: non furaberis: non falſum teſtimoniũ di
ces: nõ cõcupiſces: ⁊ ſi quod eſt aliud mandatũ in hoc ver
bo inſtauratur: diliges proximũ tuum ſicut teipſum. Dile
ctio proximi malũ nõ operatur. Plenitudo ergo legis eſt Leui. 19. b
dilectio. Et hoc ſciẽtes tẽpus: q: hora eſt iam nos de ſom Matthei. 22. d.
no ſurgere. nũc enim propior eſt noſtra ſalus q̃ cum credi Galath. 5. c.
dimus. Nox pceſſit: dies autez appropinquauit. Abijcia Jacobi. 2.

D

mus ergo opera tenebrarũ: ⁊ induamur arma lucis: ſicut in Luc. 21. g.
die honeſte ambulemus. Non in comeſſatiõibus ⁊ ebrieta Di. 44. § 1. [illegible] induite.
tibus: non in cubilibus ⁊ impudicitijs: non in cõtentiõe ⁊ Gala. 5. c.
emulatione ſed † induimini dñm Ieſum xp̃m: et carnis cu 1. Petri. 2. b.
ram ne feceritis in deſiderijs.

¶C.S. Apoſtolus maiores hortatur ne inferiores con
temnant: aut eos ſcandalizent: ſed eos pacifice edificient.
Capitulum. XIIII.

A

Infirmũ aũt in fide aſſumite: non in diſceptatiõi 2. q. 1. c. multi in
bus cogitationũ. Ali⁹ eñ credit ſe mãducare oĩa fi. 7. c. deus in fi.
Qui aũt infirmus eſt olus mãducet. Is q̃ mandu 30. q. 5. c. nulli. Jaco. 4. a
cat nõ manducantẽ non ſpernat: ⁊ q̃ nõ mãducat [illegible] 76. c. vtinã
manducantẽ non iudicet. De⁹ eñ illũ aſſumpſit. Tu q̃s es
qui iudicas alienũ ſeruuz: Dño ſuo ſtat aut cadit. Stabit
autẽ. Potẽs eſt eñ de⁹ ſtatuere illũ. Nã ali⁹ iudicat diẽ in
ter diem: alius autẽ iudicat omnẽ diem. Vnuſquiſq͂ in ſuo

B ſenſu abūdet. Qui ſapit diē: dn̄o ſapit: ⁊ q̄ manducat dn̄o
mādūcat. Gratias eñ agit deo. Et q̄ nō mādūcat: dn̄o nō
mādūcat: ⁊ grãs agit deo. Nemo eñ noſtrū ſibi viuit ⁊ ne-
mo ſibi morit. Siue enim viuimus dn̄o viuimus: ſiue mori
mur dn̄o morimur. Siue ergo viuim⁹ ſiue morimur dn̄i ſu
mus. In hoc eñ xp̄s mortu⁹ eſt ⁊ reſurrexit: vt ⁊ viuorū et
Isa. 4. c. mortuo⟨rum⟩ dn̄etur. Tu aūt q̄d iudicas fratrē tuū aut tu qua
De peni. tremi. re ſpernis fratrē tuū? Oēs eñ ſtabim⁹ ante tribunal xp̄i.
lex ore. Scriptū eſt eniz. Viuo ego dicit dn̄s: q̄m mihi flectet om
Esaie. 45. d. ne genu ⁊ oīs lingua cōfitebitur deo. Itaq̄ vnuſquiſq̄ no
Philippē. 2. b. ſtrū pro ſe rationē reddet deo. Non ergo amplius inuicez
2. Corin. 2. b. iudicem⁹. Sed hoc iudicate magis ne ponatis offendicu
C luz fratri vel ſcandalū. Scio ⁊ cōfido in dn̄o Ieſu: q̄ nihil
2. q. 4. c. ſi qui cōmune p̄ ipſuz: niſi ei q̄ exiſtimat quid cōmune eſſe illi cō
apboliet. a. c. mune eſt. Si eñ propter cibū frater tu⁹ cōtriſtatur iā nō
ote. ſm̄ charitatē ābulas. Noli cibo tuo illū perdere pro quo-
xp̄s mortuus eſt. Nō ergo blaſphemet bonū noſtrū. Nō
eſt eñ regnū dei eſca ⁊ potus ſ3 iuſtitia ⁊ pax ⁊ gaudiū in
ſpū ſancto. Qui enim in hoc ſeruit xp̄o placet deo ⁊ proba
tus eſt hoīb⁹. Itaq̄ q̄ pacis ſunt ſectemur: ⁊ q̄ edificatio-
nis ſunt inuicē cuſtodiamus. Noli propter eſcaz deſtrue-
D re op⁹ dei. Oīa quidē mūda ſunt ſed maluz eſt homini q̄ p̄
Titum. 1. b. offēndiculū manducat. Bonū eſt non mādūcare carnez et
De cōſe. diſt. 5 non bibere vinū: neq̄ in quo frater tu⁹ offendit: aut ſcāda
ne tales. lizatur aut infirmat. Tu fidē quā habes penes temetipſuz
1. cor. 8. d. habe corā deo. Beatus q̄ non iudicat ſemetipſuz in eo q̄d
probat. Qui autē diſcernit ſi mādūcauerit dānatus eſt: q2
non ex fide. Omne autē q̄d nō eſt ex fide peccatū eſt.

C. C. S. Hortatur maiores apl's vt infirmos ſuſtineāt ⁊
eos in bonū promoueāt: ac ſe excuſat apl's cur romanos
corporaliter non viſitauerit. Capi. XV.

A Ebem⁹ aūt nos firmiores imbecillitates infir
De preſer. c. ſi morū ſuſtinere ⁊ nō nobis placere. Vnuſquiſq̄
es. veſtrū proximo ſuo placeat in bonū ad edifica
De reſt. ſpo. c. tionē. Et eñ xp̄s nō ſibi placuit: ſ3 ſicut ſcriptū
tueras.
eſt improperia improperantiū tibi ceciderūt ſup̄ me. Que
cūq̄ eñ ſcripta ſunt: ad noſtrā doctrinā ſcripta ſunt vt per
patiētiā ⁊ cōſolationē ſcripturarū ſpez habeamus. Deus
autē patiētie ⁊ ſolatij det vobis idipſum ſapere in alteru-
.67. B trū ſm̄ ieſuz xp̄m vt vnanimes vno ore honorificetis deū
et patrem dn̄i noſtri ieſu xp̄i. Propter q̄d ſuſcipite inuicē:
ſicut ⁊ xp̄s ſuſcepit vos in honorē dei. Dico enim xp̄m Ie
ſum miniſtrū fuiſſe circūciſionis p̄pter veritatē dei ad con
.reg. 22. 8. firmandas promiſſiones patrū: gentes aūt ſup̄ miſericor-
.17. dia honorare deuz ſicut ſcriptū eſt. Propterea cōfitebor
.16. tibi in gētibus dn̄e: ⁊ nōi tuo cātado. Et iterū dicit. Leta
Isa. 11. c. E mini gētes cum plebe ei⁹. Et iterū. Laudate oēs gentes
dominū: ⁊ magnificate eū oēs populi. Et rurſus eſaias ait
Et erit radix ieſſe: ⁊ qui exurget regere gētes: in eū gētes
ſperabūt. De⁹ autē ſpei repleat vos omni gaudio et pace
in credēdo vt abūdetis in ſpe ⁊ virtute ſpiritusſancti. Cer
tus ſu3 autē fratres mei ⁊ egoipſe de vobis quoniā ⁊ ipſi
pleni eſtis dilectiōe: repleti omni ſcientia ita vt poſſitis al
terutrū monere. Audaci⁹ aūt ſcripſi vobis fratres ex par
te tanq̄ in memoriā vos reducēs propter gratiā que data
eſt mihi a deo vt ſim miniſter xp̄i ieſu in gētib⁹ ſanctificās
D euāgeliū dei: vt fiat oblatio gentium accepta ⁊ ſanctifica-
ta in ſpiritu ſancto. Habeo igitur gloriā in xp̄o ieſu ad deū
Non enim audeo aliquid loqui eorum que per me nō effi-
cit xp̄s in obedientiā gentium in verbo ⁊ factis in virtute
ſignorū ⁊ prodigiorū in virtute ſpiritusſancti: ita vt ab hie
ruſalem per circūitum vſq̄ ad illiricum repleuerim euāge
lium xp̄i. Sic autem predicaui euangeliū hoc nō vbi nomi
natus eſt chriſtus ne ſuper alienū fundamētum edificarez
ſed ſicut ſcriptū eſt. Quoniā quibus non eſt annūciatū de
E eo videbūt ⁊ qui non audierūt de eo intelligent. Propter
Isa. 15. d. quod ⁊ impediebar plurimuz venire ad vos ⁊ prohibitus

ſum vſq̄ adhuc. Nunc vero vlterius locū nō habēs in his
regionibus: cupiditatē autē habēs veniēdi ad vos ex mul 22. q. 3. c. h.
tis iā precedentibus annis cum in hiſpaniā proficiſci ſpe
ro ſpero quod preteriens videam vos: ⁊ a vobis deducar
illuc ſi vobis primū ex parte fruitus fuero. Nūc igit profi
ciſcar in hieruſalē miniſtrare ſanctis. Probauerūt eñ ma
cedonia ⁊ achaia † collationē aliquaz facere in pauperes F
ſanctorū qui ſunt in hieruſalē. Placuit eñ eis ⁊ debitores Ale. † collecti
ſunt eorū. Nam ſi ſpūaliū eorū participes facti ſunt genti- ni.
les debent ⁊ in carnalibus miniſtrare eis. Hoc igitur cum
conſummauero ⁊ aſſignauero eis fructuz hunc per vos p̄ 1. cor. 9. b.
ficiſcar in hiſpaniā. Scio autē quoniam veniens ad vos in
abundantia benedictionis xp̄i veniaz. Obſecro ergo vos
fratres per dn̄m noſtrum ieſuz xp̄m ⁊ per charitatē ſancti
ſpiritus vt adiuuetis me in oratiōibus veſtris pro me ad
deū: vt liberet ab infidelibus qui ſunt in iudea ⁊ obſequiū G
mei oblatio accepta fiat in hieruſalē ſanctis: vt veniaz ad
vos in gaudio per volūtatē dei ⁊ refrigerer vobiſcū. De⁹
autem pacis ſit cum omnibus vobis amen.

C. C. S. Proponit apoſtolus quedaz exēpla bonorū ho
minum ad imitandum ⁊ ad perſeuerandum inducit.

Capitulum XVI.

C Ommendo autē vobis phebē ſororē noſtrā que A
eſt in miniſterio eccleſie q̄ eſt cenchris vt eā ſu
ſcipiatis i dn̄o digne ſanctis ⁊ aſſiſtatis ei ī quo
cūq̄ negotio veſtri indiguerit. Et eñ ipſa quoq̄
aſſiſtit multis ⁊ mihi ipſi. Salutate priſcā ⁊ aquilā adiuto
res meos in xp̄o ieſu q̄ p̄ aīa mea ſuas ceruices ſuppoſue
runt quib⁹ nō ſolū ego grãs ago ſed ⁊ cuncte eccleſie gē-
tium ⁊ domeſticā eccleſiā eorum. Salutate ephenetū dile
ctuz mihi q̄ eſt primitiuus eccleſie aſie in xp̄o ieſu. Saluta
te mariā q̄ multuz laborauit in vobis. Salutate ādronicū
⁊ iuliam cognatos ⁊ cōcaptiuos meos qui ſunt nobiles ī
apoſtolis qui ⁊ ante me fuerunt in xp̄o Ieſu. Salutate am B
pliatum dilectiſſimū mihi in dn̄o. Salutate vrbanū adiuto
rez noſtrū in xp̄o ieſu: ⁊ ſtachim dilectū meū. Salutate ap
pellez probuz in xp̄o. Salutate eos qui ſunt ex ariſtoboli
domo. Salutate herodionē cognatū meū. Salutate eos
q̄ ſunt ex narciſci domo q̄ ſunt in dn̄o. Salutate triphenā
et triphoſam que laborant in domino. Salutate perſidaz
charisſimā q̄ multū laborauit in dn̄o. Salutate ruſum ele
ctū in dn̄o ⁊ matrē ei⁹ ⁊ meā. Salutate aſincretum ⁊ phle
gon tā hermē patrobā hermā ⁊ q̄ cū eis ſunt fratres. Sa
lutate philologū ⁊ iuliā: nereum ⁊ ſororē ei⁹ ⁊ olympiadē
⁊ oēs qui cum eis ſunt ſanctos. Salutate inuicē in oſculo C
ſancto. Salutāt vos oēs eccleſie xp̄i. Rogo autez vos fra
tres vt obſeruetis eos qui diſſenſiones ⁊ offendicula pre
ter doctrinā quā vos didiciſtis faciunt: ⁊ declinate ab illis
Huiuſcemodi eñ xp̄o domino noſtro non ſeruiunt: ſed ſuo
ventri ⁊ per dulces ſermones ⁊ benedictiōes ſeducūt cor
da innocētium. Veſtra eniz obedientia in omni loco diuul
gata eſt. Gaudeo igitur in vobis: ſed volo vos ſapientes Philip. 5. a.
eſſe in bono ⁊ ſimplices in malo. Deus autē pacis cōterat
† ſathanaz ſub pedibus veſtris velociter. Gratia domini
noſtri ieſu criſti vobiſcū. Salutat vos thimothe⁹ adiutor Ale. † ſatha.
me⁹ ⁊ luci⁹. ⁊ Iaſon: ⁊ ſoſipater cognati mei. Saluto vos D
ego tertius: qui ſcripſi epiſtolā hanc in dn̄o. Salutat vos
caius hoſpes me⁹ ⁊ vniuerſa eccleſia. Salutat vos eraſt⁹
archarius ciuitatis ⁊ quartus frater. Gratia domini no-
ſtri Ieſu xp̄i cum oībus vobis. Amen. Ei autez qui potēs
eſt vos confirmare iuxta euāgelium meum et predicatio-
nem ieſu criſti ſecunduz reuelationē myſterij temporibus Supra. 11. a.
eternis taciti: quod nūc patefactū eſt per ſcripturas pro-
phetarum ſecūdum preceptū eterni dei ad obedientiā fi-
dei in cunctis gentibus cogniti ſoli ſapienti deo per ieſuz
xp̄m cui honor et gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

C Explicit epiſtola beati pauli apl'i ad romanos.

C Incipit

¶ Incipit prologus beati hieronymi preſbiteri: in primam epiſtolam ad corinthios.

Epiſtola prima ad corinthios multas cauſas diuerſaſq; cōplectitur. Quarū parti relatiōe fratrum cognouit apl's: partim ipſorum corinthiorū ſunt literis indicate: nōnullas vero p officiū ſui cura: aut ordinat aut emendat: ⁊ variis curationib' medetur diuerſa infirmitate languētibus. Nā apō eos pmuʒ curatur diſſentionis vitiū: qō multi pſeudo apoſtoꝝ intulerunt vnitatē ſcindētes eccleſie: vt proprij nois facerent ſectatores. Quod his exprobat verbis apoſtolus. Hoc aūt dico: qō vnuſquiſq; veſtrū dicit. Ego quidē ſum pauli: ego autē apollo: ego vero cephe: ego autē xpī. Et ob hoc ꝙdeʒ horum ſe dicit facere nominū mētionē vt multo magis erubeſcant id ſe facere ſub falſorū apoſtoloꝝ noibus: qō etiaʒ ſi ſub pauli et petri fieret noie diſpliceret. Secunda cauſa ei' inducit̃ qui paterne oblitus reuerētie vxorē ſibi nō erubuit facere de nouerca. Qō facinus licet fornicationeʒ appellauerit apl's: tñ ita condemnauit vt in vltionem facti autorē talis operis diabolo iudicauerit deputādum: impoſita iudicioꝝ ⁊ litiū tertia queſtione. Quarto loco matrimoniorum iura tractant̃. His quinto loco virginitatis cōſiliū velut e vicino coniungitur. Sexto loco de eſcarum licētia diſputatur. Septimo atq; octauo loco de attōdendo viris et mulieribus velando capite ac ſacramentorum cōmunione precipitur. Nono loco: emulatio ꝙ diuerſitate donoruʒ ſpiritualium naſcebatur: ſub exēplo membrorum ⁊ corporis caſtigat̃. Decimo reſurrectionis ſpes multis et argumentis ⁊ ratiōibus approbatur. Ultimo de colligēdis ad neceſſitatem ſanctorum nomine charitatis cura vel edificatio cultui imponitur. Interſeruntur his pauca: que aut (vt quibuſdam videtur) pendent ex ſuperioribus aut habent: licet proprias tamen paruulas actiones.

¶ Explicit prologus.

¶ Incipit argumentum.

Corinthij ſunt achaici ⁊ hi ſimiliter ab apl'o audierunt verbum veritatis: ⁊ ſubuerſi ſunt multifarie a falſis apl'is. Quidā a philoſophie vboſa eloquētia alij ſecta legis iudaice iducti ſunt. Hos reuocat apoſtolus ad verā fidē ⁊ euāgelicā ſapiētiā ſcribēs eis ab epheſo per thimotheum diſcipulum ſuum.

¶ Explicit argumentum.

¶ Incipit ep'la beati pauli apoſtoli ad corinthios prima.

¶ C.S. Laudat corinthios apl's atq; ad cōcordiam hortatur illos qui dicunt ſe baptizatos a diuerſis: et qō deus
A ſtultam fecerit ſapientiam huius mundi. Capi.I.

Paulus vocatus apoſtolus ieſu xpī per voluntateʒ dei ⁊ ſoſthenes frater eccl'ie dei ꝙ eſt corinthi: ſanctificatis in xpō ieſu vocatis ſanctis: cū oib' qui inuocāt nomē dñi noſtri ieſu xpī in oī loco ipſorum ⁊ noſtro. Gratia vobis ⁊ pax a deo patre noſtro ⁊ dño ieſu xpō. Gratias ago deo meo ſemꝑ pro vobis in gratia dei ꝙ data eſt vobis in xpō ieſu: q: in oīb' diuites facti eſtis in illo: in oī verbo ⁊ in oī ſciētia: ſicut teſtimoniū xpī cōfirmatum eſt in vobis: ita vt nihil vobis deſit in vlla grā expectātib' reuelationē dñi noſtri ieſu xpī: ꝙ ⁊ ꝯfirmabit vos vſq; in finē ſine crimine in die aduentus dñi nr̃i ieſu xpī. Fidelis de' ꝑ quē vocati eſtis in ſocietateʒ filij ei' ieſu xpī dñi noſtri. Obſecro aūt vos fratres ꝑ nomē dñi noſtri ieſu xpī: vt idipſuʒ dicatis oēs ⁊ non ſint in vobis ſciſmata
B Sitis autē perfecti in eodē ſenſu ⁊ in eadē ſciētia. Significatū eſt eñi mihi de vobis fratres mei ab his ꝙ ſunt cloes q: cōtentiones ſunt inter vos. Hoc aūt dico ꝙ vnuſquiſq; veſtrū dicit. Ego ꝗdē ſum pauli: ego autē apollo: ego vero cephe: ego autē xpī. Diuiſus eſt xps? Nūquid paulus crucifixus eſt ꝓ vobis aut in noie pauli baptizati eſtis? Gratias ago deo meo qō neminē veſtrū baptizaui: niſi criſpū ⁊ caiū ne ꝗs dicat ꝙ in noie meo baptizati ſitis. Baptizaui autē ⁊ ſtephane domū: ceterū neſcio ſi quē aliū veſtrū baptizauerim. Non eñi miſit me xps baptizare ſed euāgelizare nō in ſapiētia verbi vt nō euacuet̃ crux xpī. Uerbū eñi crucis pereuntib' quidē ſtultitia eſt his autē ꝗ ſalui fiunt. i. nobis dei virtus eſt. Scriptū eſt eñi. Perdā ſapientiā ſapientiū: ⁊ prudētiā prudentiū reprobabo. Ubi ſapiēs? Ubi ſcriba? Ubi inquiſitor hui' ſeculi? Nōne ſtultā fecit deus ſapiētiā huius mundi? Nā q: in dei ſapiētia non cognouit mundus per ſapientiā deū: placuit deo ꝑ ſtultitiā predicationis ſaluos facere credētes. Qm̃ ⁊ iudei ſigna petūt: ⁊ greci ſapiētiaʒ querūt. Nos aūt predicam' xpm crucifixū: iudeis quidem ſcādalum: gētibus autē ſtultitiā ipſis autē vocatis iudeis atq; grecis: xpm dei virtutem: ⁊ dei ſapientiā. Q: qō ſtultum eſt dei: ſapiēti' eſt hoibus: ⁊ qō infirmū eſt dei fortius eſt hoibus. Uidete eñi vocationē veſtrā fratres: q: nō multi ſapiētes ſm carnē: nō multi potētes: non multi nobiles: ſed ꝙ ſtulta ſunt mundi elegit de': vt cōfundat ſapiētes ⁊ infirma mundi elegit de': vt cōfundat fortia: ⁊ ignobilia mūdi ⁊ cōtēptibilia elegit de' ⁊ ea ꝙ nō ſunt vt ea ꝙ ſunt deſtrueret: vt non glorietur ois caro in conſpectu ei'. Ex ipō autem vos eſtis in xpō ieſu qui factus eſt nobis ſapiētia a deo ⁊ iuſtitia ⁊ ſanctificatio. ⁊ redēptio: vt quemadmoduʒ ſcriptum eſt: qui gloriatur in domino glorietur.

Supra eodem. C
Exo.29.c. Ibidē.l.o Eſa.33.c.
D 18.d.c.ſi tupta.
De pie.c.pe.
1. Corin.10.d. Hiere.9.g

¶ C.S. Oſtēdit apl's ſe apud corinthios non vſuʒ fuiſſe excellētia ſecularis ſermonis: quãuis tēduʒ eſt inter ꝑfectos qui poſſunt ea capere vt ſunt hoies ſpirituales. Ca.II. A

Et ego cū veniſſem ad vos fratres veni nō in ſublimitate ſermonis aut ſapiētie: annunciās vobis teſtimoniū chriſti. Non enim iudicaui me ſcire aliquid inter vos: niſi ieſum xpm ⁊ hunc crucifixum. Et ego in infirmitate: ⁊ timore ⁊ tremore multo fui apud vos ⁊ ſermo meus ⁊ predicatio mea: non in perſuaſibilibus humane ſapiētie verbis: ſed in oſtenſione ſpiritus ⁊ virtutis: vt fides veſtra non ſit in ſapientia hoim ſed in virtute dei. Sapiētiam autē loquimur inter perfectos. Sapientiā vero non huius ſeculi: neq; principum huius ſeculi ꝙ deſtruūtur. ſed loquimur dei ſapientiam in myſterio ꝙ abſcondita eſt. quā ꝓdeſtinauit deus ante ſecula in gloriā noſtrā. quaʒ nemo ꝑncipum huius ſeculi cognouit. Si enim cognouiſſent nunꝗ dñm glorie crucifixiſſent. Sicut ſcriptuʒ eſt qō oculus non vidit. nec auris audiuit: nec in cor hois aſcēdit: que preparauit de' his qui diligunt illū nobis aūt reuelauit de' per ſpiritum ſuū. Spiritus enim oia ſcrutat̃: etiam profunda dei. Quis eniʒ ſcit hominū ꝙ ſunt hois: niſi ſpiritus hois qui in ipſo eſt? Ita ⁊ que dei ſunt nemo cognouit niſi ſpiritus dei. Nos autem non ſpiritū huius mundi accepimus: ſed ſpiritū qui ex deo eſt: vt ſciam' ꝙ a deo donata ſunt nobis: que ⁊ loquimur non in doctis humane ſapiētie verbis: ſʒ in doctrina ſpiritus ſpiritualibus ſpiritualia cōparātes. Animalis autem homo non percipit ea que ſunt ſpiritus dei. Stultitia enim eſt illi ⁊ non poteſt intelligere quia ſpiritualiter examinatur. Spiritualis autem iudicat omnia: et ipſe a nemine iudicatur. † ſicut ſcriptū ē. Quis enim cognouit ſenſum domini. aut quis inſtruxit eū? Nos autem ſenſum chriſti habemus.

B
Eſa.64.b. C
D
De conſe.di.4 c.ſicut in ſacrie. aſs † non hʒ. ſcriptum eſt. Exe.40.d Roma.11.d.

¶ C.S. Remouet apl's errorē corinthiorum eo ꝙ aliquibus miniſtris eccleſie nimis attribuebāt ⁊ dicit de edificatione ſuper lignum fenum ⁊ ſtipulam ⁊ quomodo ſapiētia mundi ſtultitia eſt apud deum. Ca.III.

Et ego fratres nō potui vobis loqui quaſi ſpiritualibus, ſed quaſi carnalib'. Tanꝗ paruulis in xpō lac vobis potū dedi nō eſcā. Nodū eñi poteratis. ſed nunc quidē poteſtis. Adhuc eñi carnales eſtis. Cum enim ſit inter vos zelus ⁊ cōtentio nonne

A
15.q.2.c.quedā lex.
Supra.1.b.

carnales eſtis: ⁊ ſecundū hominē ambulatis? Cū em̄ quis
Di.19 c. ſcd̄m. B dicat: ego quidē ſum pauli: alius autē ego appollo: nōne
hoīes eſtis? Quid igitur eſt appollo? Quid vero paulus?
Miniſtri eius cui credidiſtis Et vnicuiqꝫ ſicut dn̄s dedit
Ego plantaui: appollo rigauit: ſꝫ deus nūc incrementū de
dit. Itaqꝫ neqꝫ qui plantat eſt aliquid neqꝫ ꝗ rigat: ſed qui
incrementum dat deꝰ. Qui aūt plantat ⁊ ꝗ rigat vnū ſunt.
Vnuſquiſqꝫ aūt propriā mercedē accipiet ſcd̄m ſuū labo
rē. Dei em̄ ſumꝰ adiutores. Dei agricultura eſtis: dei edi
ficatio eſtis. Scd̄m gratiā dei ꝗ data eſt mihi vt ſapiēs ar
chitectus fundamentū poſui aliꝰ autē ſuperedificat. Vnuſ
C quiſqꝫ autē videat quō ſuperedificet. Fundamentum enim
De preſb. nō. ba. c. fina. aliud nemo poteſt ponere preter id quod poſitū eſt qd̓ eſt
De ſum. trinit. c. vnico. xp̄s Ieſus. Si quis aūt ſupedificat ſupra fundamētū hoc
aurū: argentū: lapides precioſos: ligna: fenū: ſtipulā vniuſ
cuiuſqꝫ opus manifeſtū erit. Dies enim dn̄i declarabit: qꝛ
in igne reuelabitur: ⁊ vniuſcuiuſqꝫ opus quale ſit ignis ꝓba
Infra 6.d. 2.cor.6.d. Collo.2.d. bit. Si cuius opus māſerit qd̓ ſuperedificauit mercedē ac
cipiet. Si cuius opus arſerit detrimētū patietur: ipſe aūt
ſaluus erit: ſic tn̄ quaſi per ignē. Neſcitis qꝛ tēplū dei eſtis
D ⁊ ſpiritus dei habitat in vobis? Si quis autē tēplum dei
violauerit: diſperdet illū deꝰ. Tēplum enim dei ſctm̄ eſt qd̓
Ro.1.c. Io.5.b. Ps.91. eſtis vos. Nemo vos ſeducat. Si quis videtur inter vos ſa
piens eſſe in hoc ſeculo: ſtultus fiat vt ſit ſapiens ſapientia
enim huius mundi ſtultitia eſt apud deū. Scriptū eſt enī.
Comprehendam ſapientes in aſtutia eorū. Et iterū domi
nus nouit cogitationes ſapientiū: quoniam vane ſunt. Ne
mo itaqꝫ glorietur in hominibus. Omnia enim veſtra ſunt
23.q.7.c. qd̓ autem in fine. ſiue paulus: ſiue appollo: ſiue cephas: ſiue mundus: ſiue vi
ta: ſiue mors: ſiue preſentia: ſiue futura. Omnia enī veſtra
ſunt: vos autem xp̄i: xp̄s autem dei.

¶ Ca.S. Arguit ap̄ls iudicij temeritatē de cōtēptu quo
A rundā miniſtrorū ac inſiſtit eorum correctioni. Ca.IIII.

Lis + miniſteriorum. 2.Corin.6.a. Sic nos exiſtimet homo vt miniſtros xp̄i ⁊ diſpē
ſatores † miniſteriorū dei. Hic iā queritur inter
diſpēſatores vt fidelis quis inueniatur. Mihi au
tē ꝓ minimo eſt vt a vobis iudicer aut ab huma
no die. Sed neqꝫ meipſū iudico. Nihil em̄ mihi conſcius
ſum: ſed nō in hoc iuſtificatus ſū. Qui autē iudicat me do
minus eſt. Itaqꝫ nolite ante tēpus iudicare quoadusqꝫ ve
niat dn̄s: qui ⁊ illuminabit abſcōdita tenebrarū ⁊ manife
ſtabit cōſilia cordiū: ⁊ tūc laus erit vnicuiqꝫ a deo. Hec au
tem fratres trāſfiguraui in me: et appollo propter vos: vt
in nobis diſcatis ne ſupra quā ſcriptū eſt vnꝰ aduerſus al
B terū infletur ꝓ alio. Quis enim te diſcernit? Quid aūt ha
bes qd̓ non accepiſti? Si autem accepiſti. Quid gloriaris
quaſi non acceperis? Iam ſaturati eſtis: iam diuites facti
eſtis. Sine nobis regnatis ⁊ vtinam regnetis: vt ⁊ nos vo
biſcū regnemus. Puto enim ꝙ deꝰ nos apoſtolos nouiſſi
De pe. diſt. 2.c. apſus. mos oſtendit tanꝙ morti deſtinatos qꝛ ſpectaculū facti ſu
mus mūdo ⁊ angelis ⁊ hominibus. Nos ſtulti ꝓpter chri
C ſtum vos autē prudentes in chriſto. Nos infirmi: vos autē
fortes. Vos nobiles nos autē ignobiles. Vſqꝫ in hanc horā
et eſurimus ⁊ ſitimus ⁊ nudi ſumus ⁊ colaphis cedimur ⁊
inſtabiles ſumꝰ ⁊ laboramus operātes manibus noſtris.
Maledicimur ⁊ benedicimus. Perſecutionē patimur ⁊
ſuſtinemus: blaſphemamur ⁊ obſecramus. Tanquam pur
gamenta huius mundi facti ſumus: omniū peripſima vſqꝫ
Ephe.5.a. Philip.3.d. Infra.11.a. adhuc. Non vt confundā vos hec ſcribo: ſed vt filios meos
chariſſimos moneo. Nam ſi decem milia pedagogorū ha
D beatis in chriſto: ſed nō multos patres. Nā in chriſto ieſu
per euangeliū ego vos genui. Rogo ergo vos imitatores
mei eſtote: ſicut ⁊ ego xp̄i. Ideo miſi ad vos thimotheum
qui eſt filius meus chariſſimus ⁊ fidelis in domino qui vos
commonefaciat vias meas que ſunt in xp̄o ieſu ſicut vbiqꝫ
in omni eccleſia doceo. Tanꝙ non venturus ſim ad vos ſic
inflati ſunt quidā. Veniam autē ad vos cito ſi dominus vo
luerit et cognoſcam non ſermonem eorum qui inflati ſunt:
ſed virtutem. Non enim in ſermone eſt regnū dei: ſed in vir
tute. Quid vultis? in virga veniam ad vos: an in charitate Di.28.c. omnium.
et ſpiritu manſuetudinis.

¶ C.S. Arguit apoſtolus fornicationis vitiū et penā ad
iungit et radicem culpe reprehēdit cum negligentia corre
ctionis. Capi.V. A

Omnino auditur inter vos fornicatio ⁊ talis forni Col.3.a.
catio qualis nec iter gētes: ita vt vxorē pris ſui 24.q.1.c. ultimus.
aliquis habeat. Et vos inflati eſtis ⁊ nō magis
luctū habuiſtis vt tollatur de medio veſtrū ꝗ hoc
opus fecit. Ego quidē abſens corpore: preſens aūt ſpū iā B
iudicaui: vt preſens eū qui ſic operatꝰ eſt in noīe dn̄i noſtri
ieſu xp̄i: cōgregatis vobis ⁊ meo ſpū cum virtute dn̄i ieſu
tradere hmōi hominē ſathane in iteritū carnis: vt ſpiritus
ſaluus ſit in die dn̄i noſtri ieſu xp̄i. Non eſt bona gloriatio
veſtra. Neſcitis qꝛ modicū fermētū totā maſſam corrūpit Galath.
Expurgate vetus fermentum: vt ſitis noua cōſperſio ſicut C De cele. miſ.
eſtis azimi. Et em̄ paſcha noſtrū immolatꝰ eſt xp̄s. Itaqꝫ
epulemur: non in fermēto veteri: neqꝫ in fermēto malitie ⁊
nequitie: ſed in azimis ſinceritatis ⁊ veritatis. Scripſi vo 1.q.1.ſi.
bis in epiſtola ne cōmiſceamini fornicarijs. Non vtiqꝫ for de diuor. c. gaudemus.
nicarijs huius mūdi: aut auaris: aut rapacibus: aut idolis D
ſeruientibꝰ alioquin debueritis de hoc mūdo exiſſe. Nūc
autem ſcripſi vobis non cōmiſceri. Si is ꝗ frater nominatur
inter vos eſt fornicator: aut auarus: aut idolis ſeruiēs: aut
maledicꝰ: aut ebrioſus: aut rapax cū huiuſmodi nec cibū
ſumere. Quid em̄ mihi de his ꝗ foris ſunt iudicare? Nōne
de his que intus ſunt vos iudicatis? Nam eos ꝗ foris ſunt
deus iudicabit. Auferte malū ex vobiſipſis.

¶ C.S. Arguit ap̄ls corinthios de iudicibꝰ corā quibꝰ
litigabant ac cauſis quas inter ſe habebāt: ⁊ reuertitur ad A
fornicationis vitium redarguendum. Ca.VI. 4.5.diſ.c.
Audet aliquis veſtrū habens negotiū aduerſus
alterū iudicari apud iniquos ⁊ nō apd̓ ſanctos
An neſcitis qm̄ ſancti de hoc mūdo iudicabūt?
Et ſi in vobis iudicabitur mūdus indigni eſtis
qui de minimis iudicetis? Neſcitis qm̄ angelos iudicabi
mus: quāto magis ſecularia? Secularia igitur iudicia ſi ha
bueritis: cōtēptibiles ꝗ ſunt in eccleſia illos cōſtituite ad
iudicandū. Ad verecūdiā veſtrā dico. Sic nō eſt inter vos
ſapiēs quiſꝙ ꝗ poſſit iudicare inter fratrē ſuū: ſꝫ frater cū
fratre iudicio contēdit: ⁊ hoc apud infideles. Iam quidē B
omnino delictū eſt in vobis: ꝙ iudicia habetis inter vos.
Quare nō magis iniuriā accipitis? Quare nō magis frau
dē patimini? Sꝫ vos iniuriā facitis ⁊ fraudatis ⁊ hoc fra
tribus an neſcitis: qꝛ iniqui regnū dei nō poſſidebūt? No 23.q.3.c.
lite errare: neqꝫ fornicarij: neqꝫ idolis ſeruiētes neqꝫ adul
teri: neqꝫ molles: neqꝫ maſculorū cōcubitores: neqꝫ fures Ephe.5.a.
neqꝫ auari: neqꝫ ebrioſi: neqꝫ maledici: neqꝫ rapaces: re Thimo.
gnū dei poſſidebūt. Et hec aliqn̄ quidē fuiſtis: ſed abluti
eſtis: ſꝫ ſanctificati eſtis: ſed iuſtificati eſtis in nomine dn̄i
noſtri ieſu xp̄i ⁊ in ſpū dei noſtri. Oia mihi licent: ſꝫ nō oia C
expediunt. Oia mihi licent: ſꝫ ego ſub nullius redigar po 11.q.1.c.
teſtate. Eſca vētri: ⁊ venter eſcis: deꝰ autē ⁊ hūc ⁊ hanc de de pen.
ſtruet. Corpus autē nō fornicationi ſꝫ dn̄o: ⁊ dn̄s corpori. aliud. Infra.15. Eccleſia.
Deus vero ⁊ dominū ſuſcitauit: ⁊ nos ſuſcitabit per virtu 32.q.4.c.
tem ſuā. Neſcitis qm̄ corpora veſtra mēbra ſunt xp̄i? Tol D
lens ergo membra xp̄i faciā mēbra meretricis? Abſit. An de bigā. c. rum.
neſcitis qm̄ qui adheret meretrici: vnum corpus efficitur. Gene.2.d
Erunt enim inquit duo in carne vna. Qui aūt adheret deo Ephe.5.d
vnus ſpiritus eſt. Fugite fornicationē. Omne enim pecca mat.19.a. mar.10.a
tum quodcūqꝫ fecerit homo: extra corpus eſt: qui aūt for ſupra.2.c.
nicatur in corpus ſuū peccat. An neſcitis qm̄ mēbra veſtra 26.q.2.c. 2.Cor.6.
templum ſunt ſpiritusſancti qui in vobis eſt: quē habetis Infra.b.
a deo ⁊ non eſtis veſtri. Empti em̄ eſtis precio magno glo 1.Petri.1.
rificate ⁊ portate deum in corpore veſtro.

¶ Capituli

mt d̃ui: 2.bib

¶C.S.Inſtruit corinthios matrimoniũ contrahentes ac deinde matrimoniuʒ pro meliore bono fugiẽtes ſiue in continentia virginali ſiue viduali. Ca.VII.

A
.di.c.nerui.
.q.2.c.ſicut
.
7.q.2.c.ſunt q̃
ſunt.
De cõſan.c.nõ
.

De quib' aũt ſcripſiſtis mihi. Bonũ eſt homini mulierẽ nõ tãgere. Propter fornicatiõeʒ auteʒ vnuſquiſq̃ ſuã vxorẽ habeat: ⁊ vnaq̃q̃ ſuũ virũ habeat. Vxori vir debitũ reddat: ſilr aũt ⁊ vxor viro. Mulier ſui corpis ptãtẽ nõ hʒ: ſed vir: ſilr aũt et vir ſui corpis poteſtatẽ nõ hʒ ſed mulier. Nolite fraudare inuiceʒ niſi forte ex cõſenſu ad tps vt vacetis orõni ⁊ iterũ reuertimini in idipſuʒ: ne tẽtet vos ſathanas ꝓpter incõtinẽtiam veſtrã. Hoc aũt dico ſm indulgentiã: ⁊ non ſm imperium. Uolo aũt oẽs vos hoies eſſe ſicut meipm. Sed vnuſquiſq̃ ꝓpriũ donũ hʒ ex deo: ali' quidẽ ſic: ali' vo ſic. Dico aũt nõ nuptis ⁊ viduis: bonũ eſt illis ſi ſic pmãſerit ſicut ⁊ ego. Q̃d ſi nõ ſe ɔtinẽt nubãt. Meli' ẽ em̃ nubere q̃ vri. His aũt q̃ matrimonio iũcti ſũt p̃cipio nõ ego: ſʒ dñs vxorem a viro nõ diſcedere. Q̃d ſi diſceſſerit manere innuptaʒ: aut viro ſuo recõciliari. Et vir vxorẽ nõ dimittat. Nã ceteris dico ego nõ dñs. Siq̃s frater vxorẽ hʒ ĩfidelẽ: ⁊ hec cõſentit habitare cũ illo nõ dimittat illã. Et ſi qua mulier fidelis hʒ virũ infidelẽ: ⁊ hic ɔſentit habitare cũ illa: nõ dimittat virũ. Sãctificatus eſt enim vir infidelis per mulierẽ fidelẽ: ⁊ ſctificata eſt mulier infidelis per virũ fidelẽ. Alioq̃n filij veſtri immũdi eſſent. Nunc aũt ſancti ſunt. Q̃d ſi infidelis diſcedit: diſcedat. Nõ enim ſeruituti ſubiect' eſt frater vel ſoror in eiuſmodi. In pace aũt vocauit vos de'. Unde eñ ſcis mulier ſi virũ ſaluũ facies? Aut vnde ſcis vir ſi mulierem ſaluã facies? Niſi vnicuiq̃ ſicut diuiſit dñs. Unumquẽq̃ ſicut vocauit deus ita ambulet: ⁊ ſicut ĩ oĩbus eccleſijs doceo. Circũciſus aliquis vocatus eſt: nõ adducat preputium. In preputio aũt aliquis vocatus eſt nõ circũcidatur. Circũciſio nihil eſt ⁊ preputiũ nihil eſt ſed obſeruatio mandatorũ dei. Unuſquiſq̃ in qua vocatiõe vocatus eſt in ea permaneat. Seruus vocatus eſt: nõ ſit tibi cure: ſed ⁊ ſi potes fieri liber magis vtere. Qui eñ in dño vocatus eſt ſeruus libertus eſt dñi: ſilr qui liber vocatus eſt ſeruus eſt xp̃i. Precio empti eſtis: nolite fieri ſerui hoim. Unuſq̃ſq̃ ergo in quo vocatus eſt frater: in hoc pmaneat apud deũ. De virginibus autẽ preceptũ dñi nõ habeo: conſiliũ autẽ do tanq̃ miſericordiã cõſecut' a dño vt ſim fidelis. Exiſtimo ergo hoc bonũ eſſe propter inſtantẽ neceſſitatẽ qm̃ bonum eſt homini ſic eſſe. Alligatus es vxori noli querere ſolutionẽ. Solutus es ab vxore: noli querere vxorẽ. Si aũt acceperis vxorẽ nõ peccaſti: ⁊ ſi nupſerit virgo non peccauit. Tribulationẽ tamẽ carnis habebũt hmõi. Ego auteʒ vobis parco. Hoc itaq̃ dico fratres. Tps breue eſt. Reliquuʒ eſt vt ⁊ qui habẽt vxores tanq̃ nõ habẽtes ſint ⁊ qui flent tanq̃ non flentes: ⁊ qui gaudẽt tanq̃ nõ gaudẽtes: ⁊ qui emunt tanq̃ non poſſidẽtes: ⁊ qui vtuntur hoc mũdo tanq̃ non vtant. Preterit enim figura huius mũdi. Uolo auteʒ vos ſine ſollicitudine eſſe. Qui ſine vxore eſt ſollicit' eſt que dñi ſunt quomodo placeat deo. Qui aũt cuʒ vxore eſt ſollicitus eſt q̃ ſunt mundi quomodo placeat vxori ⁊ diuiſ' eſt. Et mulier innupta ⁊ virgo cogitat que dñi ſunt vt ſit ſancta corpore ⁊ ſpiritu. Que aũt nupta eſt: cogitat que ſunt mundi quomodo placeat viro. Porro hoc ad vtilitatem veſtrã dico nõ vt laqueuʒ vobis iniciam: ſed ad id q̃d honeſtũ eſt: ⁊ q̃d facultatẽ prebeat ſine impedimẽto † dñʒ obſecrãdi. Si quis autem turpẽ ſe videri exiſtimat ſup virgine ſua quod ſit ſuperadulta: ⁊ ita oportet fieri quod vult faciat. Non peccat ſi nubat. Nam qui ſtatuit in corde ſuo firmus non habẽs neceſſitatẽ: poteſtatẽ autem habẽs ſue volũtatis: ⁊ hoc iudicauit in corde ſuo ſeruare virginẽ ſuã bene facit. Igitur ⁊ qui matrimonio iungit virginẽ ſuã bene facit: ⁊ qui nõ iũgit melius facit. Mulier alligata eſt legi quanto tẽpore vir eius viuit. Quod ſi dormierit vir ei' liberata eſt a lege. Cui aũt vult nubat tm̃ in domino. Beatior autem erit ſi ſic permãſerit ſm meũ cõſiliũ. Puto aut quod ⁊ ego ſcriptum dei habeam.

Margin (left): B — .di.c.nerui. .q.4.q̃d. — .q.2.c.⁊ de nu. — .q.1.§.1.⁊.c. ſponte. De diuor. capi. gaudemus. — C — .q.1.c.ſi nõ c. .q.1.c.ſi mulı. .modo.⁊.c.ſi aũt .das. — D — Ephe.4.b. .q.1.c.1.de re ſu.c.hec. — ſupra.6.d. Petri.1.d. — E — .q.1.c.ſic enim — .tranſla.c. .ente. .c.ler. .c.2. — F — .deri.coniuga. .carſe. — .q.1.c.cap. vi .q. — G — ✝ dño ob .mundi — .1.c. ſic enim .q.2.c.cetere

Margin (right): nium. De ſepul.ca.de vxore. Roma.7.a. de ſecun.nuptiis c.penul. 31.q.1.c.ſi. de renun.c.niſi

¶C.S. Apl's oſtẽdit ſcientiã nõ valere niſi ſm charitatẽ ſit ordinata ⁊ oſtẽdit veritatẽ de eſcis idolothitis: deinde arguit ſcandalizantiũ temeritatem. Ca.VIII.

A

De his autẽ que idolis ſacrificãtur ſcimus quia oẽs ſcientiaʒ habemus. Scientia inflat: charitas vo edificat. Si quis autẽ ſe exiſtimat ſcire aliquid nondũ cognouit queadmodũ oporteat eum ſcire. Si quis auteʒ diligit deũ: hic cognit' eſt ab eo. De eſcis autẽ que idolis immolant ſcim' q: nihil eſt idolum in mũdo ⁊ q̃d nullus eſt deus niſi vnus. Nam ⁊ ſi ſunt qui dicãtur dij ſiue in celo ſiue in terra ſiquidẽ ſunt dij multi ⁊ dñi multi: nobis tamen vnus eſt deus pater ex quo oĩa ⁊ nos in illo: ⁊ vnus dñs ieſus xp̃s per queʒ oĩa ⁊ nos per ipſum. Sed nõ in oĩbus eſt ſciẽtia. Quidã autẽ cum cõſciẽtia vſq̃ nunc idoli quaſi idolothitum: et manducant: et cõſcientia ipſorum cũ ſit infirma polluit. Eſca autẽ nos non cõmendat deo. Neq̃ enim ſi nõ mãducauerim' deficiem' neq̃ ſi mãducauerimus abũdabimus. Uidete aũt ne forte hec licentia veſtra offendiculuʒ fiat infirmis. Si eñ quis viderit eũ qui habet ſcientiã in idolo recumbẽtẽ, nõne cõſcientia ei' cum ſit infirma edificabit ad mãducanduʒ idolothita? Et peribit infirm' in tua conſciẽtia frater propt quem xp̃s mortu' eſt. Si autẽ peccãtes ĩ fratres ⁊ percutientes conſciẽtiã eorũ infirmã in xp̃o peccetis. Quapropter ſi eſca ſcandalizat fratrem meum non mãducabo carnem in eternum: ne fratrẽ meum ſcãdalizem.

B — C — D — Roma.4.d. De renun.c.niſi. 22.q.2.§.item ſicut legitur.

¶Capi.Sũ. Inducit apoſtolus corinthios ad virtutis perfectionẽ ſui exemplo atq̃ currẽtiuʒ in ſtadio. Ca.IX.

A

Non ſum liber. Non ſum apl's. Nõne xp̃m ieſuʒ dñm nr̃m vidi? Nonne opus meum vos eſtis in dño? Et ſi alijs non ſum apl's: ſed tm̃ vobis ſum. Nam ſignaculũ apoſtolat' mei vos eſtis in domino. Mea defenſio apud eos qui me interrogãt hec eſt. Nunq̃d nõ habem' poteſtatẽ manducãdi ⁊ bibendi? Nunquid nõ habem' poteſtatẽ ſororẽ mulierculã circũducẽdi ſicut ⁊ ceteri apl'i ⁊ fratres dñi: ⁊ cephas? Aut ſolus ego ⁊ barnabas: nõ habem' poteſtatẽ hoc operãdi? Quis militat ſuis ſtipendijs vnq̃? Quis plantat vineam: ⁊ de fructu eius nõ edit? Quis paſcit gregẽ: ⁊ de lacte gregis nõ mãducat? Nunq̃d ſm hoiem hec dico? An ⁊ lex hec nõ dicit? Scriptũ eſt enim in lege moyſi. Nõ alligabis os boui triturãti. Nunq̃d de bobus cura eſt deo? An ꝓpt nos vtiq̃ hec dicit? Nam ꝓpter nos vtiq̃ ſcripta ſunt: qm̃ debet in ſpe qui arat arare: ⁊ qui triturat in ſpe fructus percipiendi. Si nos vobis ſpiritualia ſeminauim': magnũ eſt ſi nos carnalia veſtra metamus? Si alij poteſtatis vẽ participes ſunt: quare nõ potius nos? Sed nõ vſi ſumus hac poteſtate: ſed oĩa ſuſtinemus ne quod offendiculũ dem' euãgelio xp̃i. Neſcitis qm̃ qui in ſacrario operãtur que de ſacrario ſunt edũt. Et qui altario deſeruiũt cũ altario participant. Ita ⁊ dñs ordinauit his qui euangeliũ annũciant: de euangelio viuere. Ego autẽ nullo horuʒ vſus ſum. Non autem ſcripſi hec vt ita fiant in me. Bonũ eſt eñ mihi magis mori q̃ vt gloriã meam quis euacuet. Nam ⁊ ſi euangelizauero: non eſt mihi gloria. Neceſſitas enim mihi incumbit. Ue enim mihi eſt ſi non euangelizauero. Si eniʒ volẽs hoc ago mercedẽ habeo. Si autẽ inuitus diſpẽſatio mihi credita eſt. Que eſt ergo merces mea? Ut euãgeliũ predicans ſine ſumptu ponam euangeliũ: vt non abutar poteſtate mea in euangelio. Nam cũ liber eſſem ex omnibus omnium me ſeruuʒ feci: vt plures lucrifacerem. Et factus ſuʒ iudeis tanq̃ iudeus vt iudeos lucrarer. His qui ſub lege ſunt quaſi ſub lege eſſent: cum ipſe nõ eſſem ſub lege: vt eos qui ſub lege erant lucrifacerem. His qui ſine lege erãt tãq̃

Margin (right): 31.di.c.omnino. 28.q.c.aũ nunc in ſi. — B — 12.q.ca. eccleſias. 15.q.1.firmiſſime. Deute.25.d. Timot.5.c. Roma 15.f. 12.q.1.ca.eccleſias. 28.q.1.ca.iam nunc. 12.q.1.ca.eccleſias. De prebẽ.c.cum ſcdm.et.c.extirpande. — C — 16.q.1.c.decios. 1.q.2.ſacerdos. 23.q.6.§.iteʒ cũ redderet. 28.q.1.c.iã nũc. 45.di.c.recedite.

ſapiētie: alij aūt ſermo ſciētie ſcdm eūdē ſpm̄. Alteri fides
B in eodē ſpū: alij gr̄a ſanitatū in vno ſpiritu. Alij operatio vir
tutū: alij ꝓphetia: alij diſcretio ſpirituū: al' gn̄a linguarū
Diſt. 89.c.1. alij interpretatio ſermonū. Hec aūt oia operat̄ vn' atq; idē
Roma.12.b. ſpūs diuidēs ſingulis put vult. Sicut enī corpus vnū eſt
Ephe.4.a. ⁊ mēbra h₃ multa: oia autē mēbra corporis cū ſint multa:
vnū tñ corpus ſunt ita ⁊ xp̄s. Etenī in vno ſpiritu oēs nos
in vnū corpus baptizati ſumus: ſiue iudei ſiue gētiles: ſiue
ſerui ſiue liberi: ⁊ oēs in vno ſpiritu potati ſum'. Nā ⁊ cor
C pus nō eſt vnū membrū ſed multa. Si dixerit pes quoniā
nō ſu₃ man': nō ſu₃ de corpore: nō ideo nō eſt de corpore?
Et ſi dixerit auris qm̄ nō ſum oculus nō ſum de corpore:
nō ideo nō eſt de corpore? Si totū corpus oculus vbi au-
ditus? Si totū auditus vbi odorat'? Nūc aūt poſuit de'
mēbra vnūquodq; eoꝝ in corpore ſicut voluit. Qḋ ſi eſſent
oia vnū mēbrū vbi corpus? Nūc aūt multa quidē mēbra
vnū aūt corpus. Non pōt aūt dicere oculus manui: opera
tua nō indigeo: aut iterū caput pedibus: nō eſtis mihi ne-
ceſſarij ſed multomagis que vident̄ mēbra corporis infir
D miora eſſe: neceſſariora ſunt. Et que putamus ignobiliora
mēbra corporis his honorē abundantiorē circūdamus.
Et que inhoneſta ſunt noſtra abundātiorē honeſtatē ha
Roma.8.b. bent. Honeſta aūt noſtra nullius egent. Sed deus tempe
Hebre.4.d. rauit corpus ei cui deerat abundātiorē tribuēdo honorē
Ephe.4.b. vt nō ſit ſciſma in corpore: ſed i idipm pro inuicē ſollicita
ſint mēbra. Et ſiquid patitur vnū membrū cōpatiunt̄ oia
mēbra ſiue gloriatur vnū membrū cōgaudēt oia membra
Vos autē eſtis corpus xp̄i: ⁊ mēbra de mēbro. Et quoſdā
quidē poſuit deus in eccleſia primo apl'os ſcdo ꝓphetas:
tertio doctores. Deinde virtutes: exīde gratias curatio-
num: opitulationes: gubernationes: genera linguarum: in
terpretationes ſermonū? Nūquid oēs apoſtoli? Nūquid
oēs prophete? Nunqd oēs doctores? Nūquid oēs virtu
tes? Nunqd oēs gr̄as hñt curationū? Nunqd oēs linguis
Infra.14.a. loquunt̄? Nūqd oēs interp̄tant̄? Emulamini autē charīſ-
mata meliora: ⁊ adhuc excellentiorē viā vobis demōſtro.

¶ C.S. Recōmendat apoſtolus charitatis excellētiam
vtilitatē ⁊ ſtabilitatem. Ca.XIII.

A SI linguis hoīm loquar et angeloꝝ: charitatē
aūt nō habeā. fact' ſu₃ velut es ſonās aut cym
balū tinniēs. Et ſi habuero ꝓphetiā ⁊ nouerī
myſteria oia ⁊ omnē ſciētiā: ⁊ ſi habuero oēm
fidē ita vt mōtes trāſferā: charitatē aūt nō habuero: nihil
ſum. Et ſi diſtribuero in cibos pauperum oēs facultates
B meas ⁊ ſi tradidero corpus meū ita vt ardeā: charitatem
Infra.10.d. autē nō habuero: nihil mihi ꝓdeſt. Charitas patiens eſt:
Philippen.2. benigna eſt. Charitas nō emulat̄: nō agit perperā: non in
flatur: nō eſt ambitioſa: nō querit que ſua ſunt: non irritat̄:
nō cogitat malū: nō gaudet ſuper iniquitate: ꝯgaudet aūt
veritati. Oīa ſuffert: oia credit: oia ſperat: oia ſuſtinet.
C Charitas nunq̄ excidit: ſiue ꝓphetie euacuabunt̄: ſiue lin
gue ceſſabūt: ſiue ſciētia deſtruetur. Ex parte eni₃ cogno-
ſcimus ⁊ ex parte ꝓphetam': cū aūt venerit qḋ perfectu₃
eſt euacuabit̄ qḋ ex parte eſt. Cum eſſem paruulus loque
bar vt paruulus: ſapiebā vt paruulus: cogitabā vt paruu
lus. Qn̄ autē factus ſum vir: euacuaui q̄ erant paruuli. Vi
demus nunc per ſpeculū in enigmate: tunc autē facie ad fa
D ciem. Nunc cognoſco ex parte: tunc autē cognoſcā ſicut ⁊
cognitus ſum. Nūc autē manent fides: ſpes charitas tria
hec. Maior aūt hoꝝ eſt charitas.

¶ C.S. Eminentiā oſtēdit ꝓphetie ſuper donū linguaꝝ
⁊ quomodo ſit vtendū vtroq; dono. Ca.XIIII.

SEctamini charitatē: emulamini ſpiritalia ma
gis aūt vt prophetis. Qui enī loquit̄ lingua nō
A hominibus loquitur ſed deo. Nemo enī audit
Infra.n.b. Spūs aūt loquit̄ myſteria. Nā qui ꝓphetat
hoīb' loquit̄ ad edificationē: et exhortationē
⁊ conſolationē. Qui loquitur lingua ſemetipſum edificat.
Qui aūt ꝓphetat eccleſiā dei † edificat. Volo autem vos   alſ † deeſt dei.
oēs loqui linguis: magis autē prophetare. Nā maior eſt
qui ꝓphetat q̄ qui loquit̄ linguis: niſi forte interpretet̄: vt
eccleſia edificationē accipiat. Nunc aūt fratres ſi venero   B
ad vos linguis loquēs: quid vobis prodero niſi vobis lo-
quar: aut in reuelatione: aut in ſciētia: aut in ꝓphetia: aut
in doctrina. Tñ que ſine aia ſunt vocē dātia ſiue tibia: ſiue
cythara: niſi diſtinctionē ſonituū dederint: quomō ſcietur
id quod canitur aut qḋ cytharizat̄? Etenī ſi incertā vocē
det tuba: quis parabit ſe ad bellū? Ita ⁊ vos per linguam
niſi manifeſtū ſermonē dederitis quomodo ſcietur id qḋ
dicitur: Eritis enī in aera loquentes. Tam multa vt puta
gn̄a linguarū ſunt in hoc mūdo: ⁊ nihil ſine voce eſt. Si er   C
go neſciero virtutē vocis ero ei cui loquar barbarus: ⁊ q̄
loquitur mihi barbarus. Sic ⁊ vos qm̄ emulatores eſtis
ſpirituū ad edificationē eccleſie: querite vt abundetis. Et
ideo qui loquitur lingua oret vt interpretet̄. Nam ſi orem
lingua ſpiritus meus orat: mens autē mea ſine fructu eſt:
Quid ergo eſt. Orabo ſpiritu: orabo et mente. Pſallam
ſpiritu: pſallam ⁊ mente. Ceterū ſi benedixeris ſpiritu: q̄s
ſupplet locum idiote? Quomodo dicat amen ſuper tuam
benedictionē? Quoniā quid dicas neſcit. Nam tu quidē   D
bene gratias agis: ſed alter non edificatur. Gratias ago   Supra.1.a. alſ † non habet meo.
deo † meo: qḋ omniū veſtrū lingua loquor. Sed in eccle-
ſia volo qnq; verba ſenſu meo loqui: vt et alios inſtruam:
q̄ decem milia verborum in lingua. Fratres nolite pueri
effici ſenſibus: ſed malitia paruuli eſtote: ſenſibus autem
perfecti eſtote. In lege enī ſcriptū eſt. Qm̄ in alijs linguis
et in labijs alijs loquar populo huic. Et nec ſic exaudient
me dicit dn̄s. Itaq; lingue in ſignu₃ ſunt: nō fidelibus: ſed
infidelibus: ꝓphetie aūt nō infidelibus ſed fidelibus. Si   Eſa.28.
ergo cōueniat vniuerſa eccleſia in vnū ⁊ oēs linguis loquā
tur: intrent autē idiote: aut infideles: nonne dicent quid in
ſanitis? Si autē omnes prophetēt: intret autē quis infide
lis: vel idiota: conuincitur ab hominibus dijudicatur ab
omnibus. Occulta eni₃ cordis eius manifeſta fiunt: et ita   E
cadens in faciē adorabit deū pronuncians quod vere deus
in vobis ſit. Quid ergo eſt fratres? Cu₃ conuenitis vnuſ-
quiſq; veſtrū pſalmū habet doctrinā; habet apocalypſim
habet: linguā habet: interpretationē habet. Oia ad edifi-
cationē fiant. Siue lingua quis loquitur ſm duos: aut vt
multū tres ⁊ per partes ⁊ vnus interpretet̄. Si autē non
fuerit interpres: taceat in eccleſia: ſibi autem loquatur et
deo. Prophete autē duo et tres dicāt: ⁊ ceteri dijudicēt.   F
Qḋ ſi alij † reuelatū fuerit ſedenti prior taceat. Poteſtis
enī oēs per ſingl'os ꝓphetare: vt oēs diſcāt ⁊ oēs exhor
tent̄. Et ſpūs prophetarū prophetis ſubiectus eſt. Non   alſ † alij vel aliquid.
enī diſſenſiōis eſt deus: ſed pacis ſicut ⁊ in oībus eccleſijs
ſanctoꝝ doceo. Mulieres in eccleſijs taceant. Non enim
permittit̄ eis loqui ſed ſubditas eſſe ſicut ⁊ lex dicit. Si   1.Timot.2.c.
quid aūt volūt dicere domi viros ſuos interrogēt. Turpe   Gene.3.c.
enī eſt mulieri loq̄ in eccleſia. An a vobis verbū dei proceſ   33.diſt.c.mulier
ſit: aut in vos ſolos peruenit? Si q̄s videt̄ propheta eſſe   B
aut ſpūalis: cognoſcat q̄ ſcribo vobis: q: dn̄i ſunt mādata   37.di.c.ideo. et 38.di.c.q̄. et 15.q.1.c.14. et
Si quis aūt ignorat ignorabit̄. Itaq; fratres emulamini   voluntate.
prophetare: ⁊ loqui linguis nolite prohibere. Omnia aūt
honeſte ⁊ ſm ordinem fiant in vobis.

¶ Ca. Sū. Tractat apoſtolus de gratia reſurrectionis
premitendo cōmendationē doctrine euāgelice Ca.XV

NOtum autē vobis facio fratres euāgeliu₃ qḋ
predicaui vobis: qḋ ⁊ accepiſtis in quo ⁊ ſta-
tis per qḋ ⁊ ſaluamini: qua ratiōe predicauerī
vobis ſi tenetis niſi fruſtra credidiſtis. Tradi   A
di enī vobis in prīs qḋ ⁊ accepi: qm̄ xp̄s mor-   Gala.1.b.
tuus eſt pro peccatis nr̄is ſm ſcripturas: ⁊ q: ſepultus eſt: et
q: reſurrexit tertia die ſm ſcripturas: ⁊ q: viſus eſt cephe

ſpiritualis cōmertij cōmutēt p̄ſentia cū futuris: atq̧ abūdantia ſua ſctōꝝ inopiam ſuppleāt: vt viciſſim eoꝝ inopia ſanctoꝝ abundātia ſuppleat. In fine repetit qđ ſuperius cōtra pſeudo apl'os egerat ⁊ iactationē eoꝝ predicationeſq̧ de ſe glorioſas vel collata antiq̄tate gn̄is vel cathalogo iniuriarū ac pericl'oꝝ ſuoꝝ euacuat: dicitq̧ eos operarios ſubdolos q̄ ad imitationē ſathane. transfigurent in apl'os xp̄i ſub p̄dicatiōis ſpe lucra pecūiaria q̄q̧ ſectātes.

¶ Incipit argumentum.

Poſt actam a corintiis pñiam conſolatoriā ſcribit eis epl'am apoſtol' a troade per Titū et collandans eos hortatur ad meliora: contriſtatos quidem eos ſed emendatos oſtendens.

¶ Explicit argumentum.

¶ Incipit epiſtola Pauli ad Corinthios. ſcđa.

¶ Ca. Sū. Captat corinthios beniuolentia per ſuas tribulationes ad excitandum attentionē ⁊ excuſat ſe de promiſſione eis facta. Ca.I.

A Paulus apoſtolus xp̄i ieſu per volūtatē dei: ⁊ timothe' frater eccleſie dei que eſt corinthi cū oibus ſctis q̄ ſunt in vniuerſa achaia. Grā vobis: et pax a deo patre noſtro ⁊ dño ieſu xp̄o. Bñdictus deus et pater domini noſtri ieſu chriſti pater miſericordiarum et deus totius conſolationis: qui conſolatur nos in omni tribulatione noſtra vt poſſim' ⁊ ipſi cōſolari eos qui in omni preſſura ſunt per exhortationē qua exhortamur ⁊ ipſi a deo qm̄ ſicut abūdāt paſſiones xp̄i in nobis ita ⁊ per chriſtū abūdat ꝯſolatio noſtra. B Siue aūt tribulamur pro veſtra exhortatione ⁊ ſalute: ſiue cōſolamur pro veſtra cōſolatiōe: ſiue exhortamur pro veſtra exhortatione ⁊ ſalute: que operatur tollerantiā earūdem paſſionum quas ⁊ nos patimur vt ſpes noſtra firma ſcit p̄ vobis: ſciētes qm̄ ſicut ſocij paſſionū eſtis: ſic eritis ⁊ conſolationis. Nō eni volumus ignorare vos fratres de tribulatiōe noſtra q̄ facta eſt in aſia qm̄ ſupramodū grauati ſumus ſupra virtutē: ita vt tederet nos etiam viuere. Sed ipſi in nobiſmetipſis reſpōſum mortis habuimus: vt nō ſimus fidētes in nobis ſed in deo: qui ſuſcitat mortuos, qui de tātis periculis nos eripuit ⁊ eruit in quē ſperamus qm̄ ⁊ adhuc eripiet C adiuuātibus ⁊ vobis in oratione pro nobis vt ex multarum perſonis facierū eius: que in nobis eſt donationis per multos gratie agātur pro nobis. Nam gloria noſtra hec eſt teſtimoniū cōſcientie noſtre q̄ i ſimplicitate cordis ⁊ ſinceritate dei: et nō in ſapiētia carnali ſed in gratia dei. conuerſati ſumus in hoc mundo: abundātius autē ad vos. Non enim alia ſcribimus vobis q̄ que legiſtis et cognouiſtis. Spero autē q̄ vſq̧ in finem cognoſcetis ſicut et cognouiſtis nos ex parte: q2 gloria veſtra ſumus: ſicut ⁊ vos noſtra in die dñi noſtri ieſu xp̄i. Et hac confidentia volui prius venire ad vos vt ſcđaꝫ gratiā haberetis: ⁊ per vos D tranſirem in macedoniā ⁊ iterum a macedonia venireꝫ ad vos: ⁊ a vobis deduci in iudeam. Cū ergo hoc voluiſſem: nunquid leuitate vſus ſum? Aut que cogito ſm carnē cogito vt ſit apud me eſt ⁊ non? Fidelis autē deus: quia ſermo noſter qui fuit apud vos: non eſt in illo: eſt ⁊ non: ſed i illo eſt. Dei eni filius ieſus xp̄s qui in vobis per nos predicatus eſt: per me ⁊ ſiluanum ⁊ timotheū non fuit in illo eſt et non: ſed eſt in illo fuit. Quotquot enim promiſſiones dei ſunt in illo eſt. Ideo et per ipſum dicimus amē deo ad gloriam noſtram. Qui autem confirmat nos vobiſcuꝫ in chriſto ⁊ qui vnxit nos deus: et qui ſignauit nos ⁊ dedit pign' ſpiritus in cordibus noſtris: ego autem teſtem deum inuoco in animā meam q̄ parcens vobis non veni vltra corinthum: non q2 dominamur fidei veſtre: ſed adiutores ſumus gaudij veſtri. Nam fide ſtatis.

Hebr.4.a. Phil.1.a.

22.q.1.c. inter cetera. vnct. Sanct.

¶ Ca. S. Ponitur duplex cauſa quare apoſtolus non venerit corinthum. ſ. ne cōtriſtaretur: et alibi maiorē fructuꝫ faceret: quē fructum, deinde oſtendit a quo falſos prophetas excludit. Ca.II.

A Statui aūt hoc ipſum apud me ne iterū in triſtitia venirē ad vos. Si enim ego contriſto vos quis eſt q̄ me letificet niſi qui cōtriſtat ex me? Et hoc ipſum ſcripſi vobis vt non cū venero triſtitiam ſuper triſtitiā habeā: de quibus oportuerit me gaudere: confidens in oibus vobis: quia meū gaudiū oim B veſtruꝫ eſt. Nam ex multa tribulatione ⁊ anguſtia cordis ſcripſi vobis per multas lachrymas vt nō contriſtemini: ſed vt ſciatis quam charitatem habeam abundātius in vobis. Si quis autē cōtriſtauit me: non me cōtriſtauit ſed ex parte vt non onerem oēs vos. Sufficit illi qui eiuſmodi eſt obiurgatio hec que fit a pluribus: ita vt e cōtrario magis donetis ⁊ cōſolemini ne forte abūdātiori triſtitia abſorbeatur qui eiuſmodi eſt. C Propter quod obſecro vos: vt confirmetis in illū charitatē. Ideo enim ⁊ ſcripſi vobis et cognoſcā experimentū veſtrū an in omnibus obedientes ſitis. Cui autē aliquid donaſtis ⁊ ego. Nam ⁊ ego qđ donaui ſi quid donaui propter vos in pſona chriſti: vt non circumueniamur a ſathana. Non enim ignoramus cogitationes eius. Cum veniſſem autem troadē propter euangelium chriſti: ⁊ oſtium mihi apertū eſſet in dño nō habui requiem ſpiritui meo. eo quod nō inuenerim titū fratrē meū D ſed valefaciens eis profectus ſum in macedoniā. Deo aūt grās qui ſemp triūphat nos in xp̄o ieſu: ⁊ odorem noticie ſue manifeſtat per nos in omi loco q2 chriſti bon' odor ſumus deo in his qui ſalui fiunt et in his qui pereunt. Alijs quidē odor mortis in mortē: alijs autem odor vite in vitaꝫ. Et ad hec quis tam idoneus? Non enim ſumus ſicut plurimi adulterantes verbum dei: ſed ex ſinceritate: ſicut ex deo coram deo in chriſto loquimur.

23.q.4. cas po teſt.

23.q.1.ca. nabuchodonoſor.

¶ C. S. Oſtendit apoſtolus ſe cōmendatione hominuꝫ non indigere nec eam querere: recōmendat miniſtros eccleſie chriſti: quantū ad officij dignitatē ⁊ quantum ad cognitionis excellentiam. Ca.III.

A Incipimus iterū noſmetipſos cōmendare. Aut nunqđ egem' ſicut quidā cōmendaticijs epl'is ad vos aut ex vobis? Epiſtola noſtra vos eſtis ſcripta in cordib' noſtris que ſcitur: et legitur ab omnibus hominibus manifeſtari: qm epiſtola eſtis chriſti miniſtrata a nobis et ſcripta non atramēto: ſed ſpiritu dei viui: non in tabulis lapideis: ſed in tabulis cordis carnalibus. B Fiduciam autē talē habemus per xp̄m ad deū: nō qđ ſufficiētes ſimus cogitare aliquid a nobis quaſi ex nobis ſꝫ ſufficientia noſtra ex deo eſt. Qui ⁊ idoneos nos fecit miniſtros noui teſtamēti: non litera: ſed ſpiritu. Litera eni occidit: ſpirit' autē viuificat. Quod ſi miniſtratio mortis literis deformata in lapidibus fuit in gloria: ita vt non poſſent intēdere filij iſrael in faciem moyſi propter gloriā vultus eius que euacuatur. quomodo nō magis miniſtratio ſpiritus erit in gloria? Nam ſi miniſtratio dānatiōis C in gloria eſt multomagis abūdat miniſteriū iuſticie in gloria. Nā nec glorificatuꝫ eſt quod claruit in hac parte propter excellentem gloriaꝫ. Si eni quod euacuatur per gloriam eſt: multomagis quod manet in gloria eſt. Habētes igitur talem ſpem multa fiducia vtimur. Et nō ſicut moyſes ponebat velamen ſuper faciem ſuam: vt nō intenderēt filij iſrael in faciē eius quod euacuatur ſed obtuſi ſunt ſenſus eorum. Uſq̧ in hodiernum diem idipſum velamen in lectione veteris teſtamēti manet: nō reuelatū qđ i chriſto euacuat. Sed vſq̧ in hodiernuꝫ diem cum legitur moyſes D velamen poſitum eſt ſuper cor eorum. Cum autem conuerſus fuerit ad deum auferetur velamē. Dominus autem ſpiritus eſt. Ubi auteꝫ ſpiritus domini ibi libertas. Nos vo

Hebr.4.d.

Exo.34.d.

non q: cõtriſtati eſtis: ſed q: cõtriſtati eſtis ad penitentiã. (Pet. 2. c.) Contriſtati em̃ eſtis ſm deũ vt in nullo detrimentũ patiamini ex nobis. Que em̃ ſm deũ triſtitia eſt penitentiam in (... q. 1. c. aſſer. ... in fine.) ſalutẽ ſtabilẽ operatur: ſeculi aũt triſtitia mortem operaꝛ. Ecce em̃ hoc ipſum ſm deũ ↄtriſtari vos quantã in vobis operaꝛ ſollicitudinẽ: ſed defenſionẽ: ſed indignationẽ: ſed timorẽ: ſed deſideriũ: ſed emulationẽ: ſed vindictã. In omnibus exhibuiſtis vos incõtaminatos eſſe negotio. Igiꝛ ⁊ ſi ſcripſi vobis nõ propter eũ qui fecit iniuriã: nec ꝓpter eum qui paſſus eſt: ſed ad manifeſtandã ſollicitudineȝ noſtram: quã habemus ꝓ vobis corã deo. D Ideoq̃ conſolati ſumus. In cõſolatione autẽ noſtra abundãtius magis gauiſi ſumus ſuper gaudio titi: quia refectus eſt ſpiritus eiꝰ ab oĩbus vobis. Et ſi quid apud illum de vobis gloriatus ſum. non ſum cõfuſus: ſed ſicut omnia vobis in veritate locuti ſumus: ita ⁊ gloriatio nr̃a que fuit ad Titũ veritas facta eſt. Et viſcera eius abundantius in vobis ſunt: reminiſcentis oĩm veſtrũ obedientiã: quõ cum timore ⁊ tremore excepiſtis illũ. Gaudeo qḋ in oĩbus cõfido in vobis.

¶ Ca. 8. Ad elemoſynam in hieruſalẽ mittendaȝ Corinthios hortatur apoſtolus. Et agit de collectoribus huius elemoſyne. Ca. VIII.

A Notam autẽ facimus vobis fratres gratiam dei que data eſt in eccleſijs macedonie: et q in multo experimẽto tribulationis abundãtia gaudij ipſorũ fuit: ⁊ altiſſima paupertas eorũ abundauit i diuitias ſimplicitatis eoꝝ: q: ſcdȝ virtutẽ teſtimoniũ illis reddo ⁊ ſupra virtutẽ volũtarij fuerũt: cũ multa exhortatione ⁊ obſecrãtes nos gratiaȝ ⁊ cõicatiõeȝ miniſterij: qḋ fit in ſanctos. Et nõ ſicut ſperauimus: ſed ſemetipſos dederũt primũ dño: deinde nobis per voluntatẽ dei ita vt rogaremus titũ: vt quẽadmodũ cepit ita et perficiat in vobis etiã gratiã iſtã. Sed ſicut in oĩbus abundatis fidẽ ſpe ⁊ ſermone ⁊ ſcientia ⁊ om̃i ſollicitudine: inſuper ⁊ charitate veſtra in nos: vt ⁊ in hac gratia abũdetis. Nõ quaſi imB perans dico ſed per aliorũ ſollicitudinẽ etiã veſtre charitatis ingeniũ bonũ cõprobãs. Scitis enim gratia dñi noſtri ieſu xp̃i: qm̃ ꝓpter vos egenus factꝰ eſt cũ eſſet diues: vt illius inopia vos diuites eſſetis. Et conſiliũ in hoc do. Hoc em̃ vobis vtile eſt q̃ nõ ſolũ facere ſed ⁊ velle cepiſtis ab anno priore. Nũc vero ⁊ facto perficite: vt quẽadmoduȝ prõptus eſt animꝰ volũtatis: ita ſit ⁊ perficiendi ex eo qḋ C habetis. Si em̃ volũtas prõpta eſt: ſcdȝ id qḋ habet accepta eſt nõ ſcdm id qḋ nõ habet. Nõ em̃ vt alijs ſit remiſſio vobis aũt tribulatio: ſed ex equalitate in preſenti tẽpore. veſtra abundantia illorũ inopiã ſuppleat vt ⁊ illorũ abundãtia veſtra inopie ſit ſupplementũ: vt fiat equalitas ſicut (... q. 1. c. ideo. ...) ſcriptũ eſt. Qui multũ nõ abũdauit: ⁊ q̃ modicũ nõ mino(... 6. D.) rauit. (... 1. c. nolo.) Gr̃as aũt ago deo qui dedit eãdẽ ſollicitudineȝ pro vobis in corde titi: qm̃ exhortationẽ quidẽ ſuſcepit: ſed cũ ſollicitior eſſet: ſua volũtate ꝓfectus eſt ad vos. Miſimus D autẽ cum illo fratrẽ noſtrũ: cuius laus eſt in euãgelio per omnes eccleſias. Nõ ſolum aũt ſed ⁊ ordinatus eſt ab eccleſijs comes peregrinationis noſtre in hanc gratiã que (Rom. 12. D.) miniſtratur a nobis ad domini gloriã et deſtinatã volũtatem noſtrã. Deuitantes hoc ne quis nos vituperet in hac plenitudine que miniſtratur a nobis in domini gloriam.

Prouidemus enim bona: non ſolum coram deo: ſed etiam coram hominibus. Miſimus autẽ cum illis et fratrem noſtrum: quem probauimus in multis ſepe ſollicitũ eſſe: nũc autẽ multo ſollicitioreȝ confidẽtia multa in vos ſiue ꝓ tito qui eſt ſocius meus ⁊ in vobis adiutor: ſiue fratres noſtri apoſtoli eccleſiarũ glorie xp̃i. Oſtẽſionẽ ergo que eſt charitatis veſtre et noſtre glorie pro vobis in illos oſtendite in faciem eccleſiarum.

¶ C. 9. Apoſtolꝰ ſuſpitionẽ excludens docet elemoſinã eſſe dandã velociter: abundanter ⁊ hylariter. Ca. IX

Nam de miniſterio qḋ fit in ſctõs ex abundanti eſt mihi ſcribere vobis. Scio em̃ promptũ animuȝ vr̃m pro quo de vobis glorior apud maA cedones: qm̃ ⁊ achaia parata eſt ab anno preterito: ⁊ vr̃a emulatio prouocauit plurimos. Miſimus aũt fratres vt ne qḋ gl'iamur de vobis euacueꝛ i hac parte vt quẽadmodũ dixi parati ſitis: ne cũ venerit macedones mecũ: ⁊ inuenerit vos imparatos erubeſcamꝰ nos vt nõ † dicamꝰ vos in hac ſubſtãtia. Neceſſariũ ergo exiſtimaui rogare fratres vt preueniant ad vos et preparent (al's ✝ dicam.) B repromiſſaȝ bñdictionẽ hanc paratã eſſe: ſic quaſi benedictionẽ nõ quaſi auaritiã. Hoc aũt dico qui parce ſeminat: parce ⁊ metet: ⁊ qui ſeminat in benedictionibꝰ de benedictionibus ⁊ metet. (De peni. ⁊ remiſ. c. cum vpote.) Unuſquiſq̃ prout deſtinauit i corde ſuo nõ ex triſtitia aut ex neceſſitate. Hylarẽ em̃ datorẽ diligit deus. Potẽs eſt autẽ deus oẽm gratiaȝ abundare facere (Eccl. 35. b.) in vobis vt in oĩbus ſemper oẽm ſufficientiã habẽtes abũdetis in oẽ opus bonum: ſicut ſcriptuȝ eſt. (23. q. 6. c. iam vero.) C Diſperſit dedit pauperibꝰ: iuſtitia eius manet in ſeculũ ſeculi. Qui autem adminiſtrat ſemẽ ſeminãti: ⁊ panẽ ad manducandũ preſtabit ⁊ multiplicabit ſemẽ veſtrũ ⁊ augebit incrementa frugum iuſtitie veſtre: vt in oĩbꝰ locupletati abũdetis in oẽm ſimplicitatẽ: que operaꝛ per nos gratiarũactionẽ deo: qm̃ (Ps. 100.) miniſteriũ huius officij nõ ſolũ ſupplet ea q̃ deſunt ſctis: ſȝ etiã abũdat ꝑ multas gratiarũactiones in dño per probationẽ miniſterij huius glorificãtes deũ in oĩ obediẽtia cõfeſſionis veſtre in euangelio chriſti ⁊ ſimplicitate cõicationis veſtre in illos ⁊ i oẽs: ⁊ in ipſorũ obſecratiõe ꝓ vobis D deſiderantiũ vos propter eminentẽ gratiaȝ dei in vobis. Gratias ago deo ſuper inenarrabili dono eius.

¶ C. 10. Excuſat ſe apoſtolus de ſibi falſe impoſitis per facti euidẽtiã: ac per rationẽ ⁊ exẽpla. Ca. X.

Ipſe aũt ego paulꝰ obſecro vos per manſuetudinẽ ⁊ modeſtiã xp̃i: qui i facie quidẽ humilis ſuȝ iter vos: abſens aũt ↄfido i vobis. Ro A go aũt vos ne pñs audeã per eã cõfidentiã qua exiſtimor audere i quoſdã qui arbitranꝛ nos tãq̃ ſcdȝ carnẽ ambulemꝰ. In carne em̃ ambulantes: B nõ tñ ſcdm carnẽ militamꝰ. Nã arma militie noſtre nõ carnalia ſunt: ſȝ potẽtia deo ad deſtructionẽ munitionũ cõſilia deſtruẽtes: ⁊ oẽm altitudinẽ extollenteȝ ſe aduerſus ſcientiã dei: ⁊ in captiuitatẽ redigẽtes oẽm intellectum in obſequiũ xp̃i: ⁊ in prõptu habẽtes vlciſci omnẽ inobedientiã: cũ impleta fuerit vr̃a inobediẽtia. Que ſcdm faciẽ ſunt videte. Si q̃s ↄfidit xp̃i ſe eſſe hoc cogitet iterũ apd ſe: q: (24. q. 3. c. de ex communicatione) ſicut ⁊ ipſe xp̃i eſt ita ⁊ nos. Nã ⁊ ſi amplius aliq̃d gloria(25. q. 6. ca. ſchiſmatici.)tus fuero de poteſtate noſtra quã dedit nobis dñs in edificationẽ ⁊ nõ deſtructionẽ veſtrã nõ erubeſcã. C Ut autem nõ exiſtimer tanq̃ terrere vos per ep̃las qm̃quidẽ epiſtole inquiũt graues ſunt ⁊ fortes: preſentia aũt corpis infirma ⁊ ſermo cõtẽptibilis: hoc cogitet q̃ eiuſmodi eſt: quia quales ſumꝰ verbo per ep̃las abſentes tales ⁊ preſentes in facto. Nõ em̃ audemꝰ inſerere aut cõparare nos quibuſdam qui ſeipſos cõmendãt ſed ipſi in nobis noſmetipſos mentiẽtes ⁊ cõparantes noſmetipſos nobis. D Nos autem non in immenſuȝ gloriabimur: ſed ſcdȝ meſurã regule qua (Ephe. 4. e.) meſus eſt nobis deus meſurã pertingẽdi vſq̃ ad vos. (Apoca. 21. c.) Nõ enim quaſi non pertingẽtes ad vos ſuperextẽdimus nos Uſq̃ ad vos enim peruenimus in euangelio chriſti: non in immenſum gloriantes in alienis laboribus. Spem autem habentes creſcentis fidei veſtre: i vobis magnificari ſcdȝ regulã noſtrã in abundantia etiã in illa que vltra vos ſunt euangelizare: nõ in aliena regula in his que preparata ſũt gloriari. Qui autem gloriaꝛ in dño gloriet. Non enim qui (1 Corin. 1. d. Hiere. 9. g.) ſeipſum cõmendat ille ꝓbatꝰ eſt: ſed quẽ deus cõmendat.

¶ C. 11. Ap'ls ſuã ponit cõmendationẽ premittẽdo rõnẽ cõmendationis ex ſuis operibꝰ ⁊ malis ꝑpeſſis. Ca. XI.

¶ Incipit argumentum in epiſtolã ad Galathas.

G Alathe ſunt greci. Hi verbũ veritatis primuʒ
ab apoſtolo acceperũt: ſed poſt diſceſſum eiꝰ
tentati ſunt a falſis apoſtolis: vt i legeʒ et cir-
cunciſionem verterentur. Hos apoſtolꝰ reuo
cat ad fidem veritatis ſcribẽs eis ab epheſo.
Explicit argumentum.

¶ Incipit epiſtola pauli ad galathas.

¶ C.S. Redarguit apl's galathas de veloci trãſlatione
ab euangelio xp̄i: qꝺ iñ apl's non ab homine accepit nec
A ante ſuam conuerſionẽ nec poſt ſed a xp̄o. Cap. I.

P Aulus apoſtolꝰ nõ ab hoĩbus neq̃ per homi-
nem: ſed per ieſuʒ xp̄m ⁊ deũ patrẽ qui ſuſcita
uit eũ a moꝛtuis ⁊ q̃ mecũ ſunt oẽs fratres ec-
cleſijs galathie. Gratia vobis ⁊ pax a deo pr̃e
noſtro ⁊ dño ieſu xp̄o qui dedit ſemetipſum pꝛo pctis no-
ſtris: vt eriperet nos de pꝛeſenti ſeculo nequã ſm̃ volunta
tem dei ⁊ patris noſtri cui eſt gl'ia in ſc'la ſeculoꝝ. Amen.
Miroꝛ q̃ ſic tam cito trãſferimini ab eo qui vos vocauit
B in gratiaʒ xp̄i in aliud euangeliũ qꝺ non eſt aliud niſi ſunt
Roma.15.a aliqui qui vos cõturbãt ⁊ volunt cõuertere euãgeliũ xp̄i.
R.4.7.c.ff. Sed licet nos aut angelus de celo euangelzet vobis pꝛe-
ter q̃ quod euangelizauimꝰ vobis anathema ſit ſicut pꝛe-
diximus. Et nunc iterũ dico ſi quis vobis euãgelizauerit
pꝛeter id quod accepiſtis anathema ſit. Modo enĩ homi
C nibus ſuadeo an deo? An quero hominibus placere? Si
adhuc hominibus placerẽ chꝛiſti ſeruus nõ eſſem. Notuʒ
enim facio vobis fratres euangeliũ qꝺ euangelizatũ eſt a
me: q2 nõ eſt ſm̃ hominẽ. Neq̃ enim ego ab homine acce-
pi illud neq̃ didici: ſed per reuelationẽ ieſu. Audiſtis eniʒ
conuerſationẽ meam aliq̃n in iudaiſmo: quoniã ſupꝛa mo-
dum perſequebar eccleſiã dei ⁊ expugnabaʒ illã: ⁊ pficie
bam in iudaiſmo ſupꝛa multos coetaneos meos in gene-
re meo abundantius emulatoꝛ exiſtẽs paternarũ mearuʒ
traditionũ. Cum autẽ placuit ei qui me ſegregauit ex ve-
tro matris mee ⁊ vocauit per gratiã ſuaʒ: vt reuelaret filiũ
ſuum in me vt euangelizarẽ illũ in gentibus: continuo non
acquieui carni ⁊ ſanguini. Neq̃ veni hieroſolymã ad an-
teceſſoꝛes meos apoſtolos: ſʒ abij in arabiã ⁊ iterũ reuer
ſus ſum damaſcũ. Deinde poſt annos tres veni hieroſoly
mã videre petrũ ⁊ mãſi apud eũ diebus quindecim. Aliuʒ
D autẽ apoſtoloꝝ vidi neminẽ: niſi iacobum fratrem domi-
ni. Que autẽ ſcribo vobis ecce coꝛam deo quia non men-
tioꝛ. Deinde veni in partes ſyꝛie ⁊ cilicie. Eram aũt igno-
tus facie eccleſijs iudee que erant in chꝛiſto. Tantũ autẽ
auditum habebant: quoniam qui perſequebatur nos ali-
quando nunc euangelizat fidem quam aliquãdo expugna
Et glorificabãt. bat et in me † clarificabant deum.

¶ C.S. Oſtẽdit apl's circũciſionẽ non eſſe neceſſariã ex
appꝛobatione ⁊ autoꝛitate alioꝛuʒ apoſtoloꝝ. Et reſtitit
apoſtolus petro qui videbatur aliqualiter circunciſioneʒ
palliare: concludẽs legalia non eſſe ſeruanda. Ca. II

D Einde poſt anos quattuoꝛdeciʒ iterũ aſcendi
A hieroſolymã cũ barnaba aſſumpto ⁊ tito. Aſcẽ
di aũt ſm̃ reuelationẽ ⁊ contuli cũ illis euange
lium qꝺ pꝛedico in gẽtibus ſeoꝛſum autem his
qui videbantur aliquid eſſe: ne foꝛte in vacuũ currereʒ aut
cucurriſſem. Sed neq̃ titus qui mecũ erat: cum eſſet gen
tilis compulſus eſt circũcidi: ſed pꝛopter ſubintroductos
falſos fratres qui ſubintroierũt explozare libertatem no-
ſtram quã habemus in xp̄o ieſu vt nos in ſeruitutẽ redige
rent. Quibus † neq̃ ad hoꝛã ceſſimus ſubiectioni: vt veri
Quibus neq̃ B tas euãgelij permaneat apud vos ab his autẽ qui vide-
bantur eſſe aliquid: quales aliquãdo fuerint nihil mea in-
tereſt. Deus enim perſonã hominis nõ accipit. Mihi enĩ
qui videtur eſſe aliquid nihil contulerũt: ſed econtra. Cũ
vidiſſent q̃ creditum eſt mihi euangelium pꝛeputij ſicut et
petro circunciſionis: qui enim operatus eſt petro in apo- Roma.2.b.
ſtolatum circunciſionis: operatus eſt ⁊ mihi inter gentes: Ephe.6.b.
et cum cognouiſſent gratiam que data eſt mihi: iacobus ⁊ Coloſ.1.b.
cephas ⁊ ioannes qui videbantur columne eſſe dexteras Actu.10.f. Iaco.2.b.
dederunt mihi ⁊ barnabe ſocietatis: vt nos in gentes: ipſi C
autẽ in circunciſioneʒ tñ vt pauperum memoꝛes eſſemus. Diſt.8.c.q chꝛiſtus pta.
Quod etiam ſollicitus fui hoc ipſum facere. Cum autem
veniſſet petrus anthiochiã in faciem ei reſtiti: q2 repꝛehen
ſibilis erat. Pꝛius enim q̃ venirent quidaʒ a iacobo: cum
gentibus edebat. Cum autem veniſſent ſubtrahebat et ſe-
gregabat ſe timẽs eos qui ex circunciſione erant. Et ſimu
lationi eius conſenſerũt ceteri iudei: ita vt barnabas duce
retur ab eis in illam ſimulationẽ. Sed cum vidiſſem q̃ nõ
recte ambularent ad veritatem euãgelij: dixi cephe coꝛam
omnibus. Si tu cum iudeus ſis gentiliter viuis ⁊ non iu-
daice: quomodo gentes cogis iudaizare? Nos natura iu- D
dei: ⁊ non ex gentibus peccatoꝛes. Scientes autẽm q̃ nõ
iuſtificatur homo ex operibus legis: niſi per fidẽ ieſu chꝛi- Roma.3.c.
ſti: ⁊ nos in chꝛiſto ieſu credimꝰ vt iuſtificemur ex fide chꝛi
ſti ⁊ non ex operibus legis. Pꝛopter quod ex operibus
legis non iuſtificabitur omnis caro. Quod ſi querẽtes iu
ſtificari in chꝛiſto inuenti ſumus ⁊ ipſi peccatoꝛes: nunq̃d
chꝛiſtus peccati miniſter eſt? Abſit. Si enĩ que deſtruxi iterũ
hec reedifico: pꝛeuaricatoꝛeʒ me eſſe conſtituo. Ego enim
per legem legi moꝛtuus ſum: vt deo viuam. Chꝛiſto confi-
xus ſum cruci. Viuo autẽ iam non ego: viuit vero in me chꝛi-
ſtus. Quod autem nunc viuo in carne: in fide viuo filij dei
qui dilexit me et tradidit ſeipſum pꝛo me. Nõ abijcio gra
tiam dei. Si enim per legem iuſtitia: ergo gratis chꝛiſtus
moꝛtuus eſt.

¶ Ca.S. Increpantur galathe: ac oſtendens apoſtolus
imperfectionem legis moſaice dicit iuſticiam eſſe ex fide
annectendo legis vtilitatem. Ca. III.

O Inſenſati galathe quis vos faſcinauit nõ obe A
dire veritati? Ante quoꝛum oculus chꝛiſtus ie Infra.5.b.
ſus pꝛoſcriptus eſt: ⁊ in vobis crucifixus. Hoc
ſolũ a vobis volo diſcere: ex operibꝰ legis ſpi-
ritum accepiſtis: an ex auditu fidei? Sic ſtulti
eſtis vt cũ ſpũ ceperitis: nunc carne cõſummamini? Tanta
paſſi eſtis ſine cauſa ſi tamen ſine cauſa. Qui ergo tribuit
vobis ſpiritum ⁊ operatur virtutes in vobis ex operibus
legis: an ex auditu fidei? Sicut ſcriptuʒ eſt. Abꝛaham cre
didit deo: et reputatum eſt illi ad iuſtitiam. Cognoſcite er Gene.5.b.
go quia qui ex fide ſunt hi ſunt filij abꝛae. Pꝛouidens au- Roma.4.a. Iaco.2.b.
tem ſcriptura quia ex fide iuſtificat gentes deus: pꝛonun- Geneſis.27.a.
ciauit abꝛae quia benedicentur in te omnes gentes. Igi- B
tur qui ex fide ſunt benedicentur cum fideli abꝛaam. Qui-
cunq̃ enĩʒ ex operibꝰ legis ſunt: ſub maledicto ſunt. Scri
ptum eſt enim. Maledictus omnis qui non permãſerit in Deute.27.d.
omnibus: que ſcripta ſunt in libꝛo legis vt faciat ea. Quo
niam autem in lege nemo iuſtificatur apud deum manife-
ſtum eſt quia iuſtus ex fide viuit. Lex autẽ non eſt ex fide:
ſed qui fecerit ea viuet in illis. Chꝛiſtus nos redemit de Abacuc.2.a.
maledicto legis: factus pꝛo nobis maledictũ: quia ſcriptũ Roma.10.b.
eſt. Maledictus omnis qui pendet in ligno: vt in gentibꝰ Hebre.10.b.
benedictio abꝛae fieret in xp̄o ieſu vt pollicitationeʒ ſpiri Deute.21.d.
tus accipiamus per fidẽ. Fratres ſm̃ hominẽ dico tamẽ
hominis confirmatũ teſtamẽtũ nemo ſpernit aut ſuper oꝛ
dinat. Abꝛae dicte ſunt pꝛomiſſiones ⁊ ſemini eius. Nõ di
cit ⁊ ſeminibꝰ quaſi in multis: ſed quaſi in vno ⁊ ſemini tuo Hebre.9.c.
qui eſt xp̄s. Hoc aũt dico teſtamentũ confirmatũ a deo q̃ C
poſt quadringentos ⁊ triginta annos facta eſt lex nõ irri-
tum facit ad euacuandã pꝛomiſſionẽ. Nam ſi ex lege here-
ditas: iam non ex pꝛomiſſione. Abꝛae autẽ per repꝛomiſ-

ſionem donauit deꝰ. Quid igitur lex? Propter transgreſ-
peni..diſt.4 ſionem poſita eſt donec veniret ſemē cui promiſerat ordi-
tam. nata per angelos in manu mediatoris. Mediator autem
D vnius nō eſt: deus autē vnus eſt. Lex ergo aduerſus pro-
miſſa dei? Abſit. Si enī data eſſet lex que poſſet viuificare
vere ex lege eſſet iuſtitia. Sed concluſit ſcriptura oīa ſub
petō vt promiſſio ex fide ieſu xp̄i daret credentibus. Priꝰ
oma.6.a. autē ꝙ veniret fides ſub lege cuſtodiebamur: concluſi in
q.2.in prin. eā fidem que reuelāda erat. Itaqꝫ lex pedagogus noſter
cōiu.ſer.c.1. fuit in xp̄o: vt ex fide iuſtificemur. At vbi venit fides iā nō
ſumus ſub padagogo. Oēs enī filij dei eſtis per fidē que
eſt in xp̄o ieſu. Quicunqꝫ enim in xp̄o ieſu baptizati eſtis
xp̄m induiſtis. Nō eſt iudeus neqꝫ grecus: non eſt ſeruus
neqꝫ liber: nō eſt maſculus neqꝫ femina. Oēs enī vos vnū
eſtis in chriſto ieſu. Si autē vos chriſti ergo ſemen abrae
eſtis ſcdm promiſſionem heredes.

¶ C.S. Oſtēdit ap̄ls ceſſationē legaliū p duas ſimilitu
A dines interpoſita galatharū ingratitudine. Ca.IIII.
4.q.3.c.ſīds. Dico autem quāto tpe heres paruulus eſt nihil
differt a ſeruo cū ſit dn̄s oīm: ſed ſub tutoribꝰ ⁊
actoribꝰ eſt vſqꝫ ad prefinitū tēpꝰ a patre. Ita
⁊ nos cū eſſemꝰ paruuli ſub elemētis mūdi era-
Dar.14.d. mus ſeruiētes. At vbi venit plenitudo tp̄is miſit deꝰ filiū
Roma.8.c. ſuum factū ex muliere: factum ſub lege: vt eos qui ſub lege
ſa.ꝑnoſtra. erāt redimeret: vt adoptionē filiorū reciperemꝰ. Quō aūt
B eſtis filij dei: miſit deꝰ ſpiritū filij ſui in corda † veſtra cla-
mantē abba pater. Itaqꝫ iam nō eſt ſeruus: ſed filius. Quō
ſi filius ⁊ heres per deū. Sed tūc quidem ignorantes deū
l.ꝑnō h̄ȝ vos. his qui natura nō ſunt dij ſeruiebatis. Nunc autē cum co-
gnoueritis deū immo cogniti ſitis a deo quō cōuertimini
iterū ad infirma ⁊ egena elemēta: quibꝰ denuo ſeruire vul
tis. Dies obſeruatis ⁊ mēſes ⁊ tp̄a ⁊ annos. Timeo † vos
ne forte ſine cauſa laborauerim in vobis. Eſtote ſicut ego
qꝛ ⁊ ego ſicut vos. Fratres obſecro vos nihil me leſiſtis.
Scitis aūt qꝛ per infirmitatē carnis euāgelizaui vobis
iampridē: ⁊ temptationē veſtram in carne mea nō ſpreuiſtis
neqꝫ reſpuiſtis ſed ſicut angelum dei excepiſtis me ſicut
C chriſtū ieſū. Ubi eſt ergo beatitudo veſtra? Teſtimoniū
enī perhibeo vobis quia ſi fieri potuiſſet oculos veſtros
eruiſſetis ⁊ dediſſetis mihi. Ergo inimicus vobis factus
ſum: verū dicēs vobis. Emulant vos nō bene: ſed exclude
re vos volunt vt illos emulemini. Bonū autē emulamini
geneſis.21.a. in bono ſemp: ⁊ non tm̄ cum preſens ſū apud vos. Filioli
mei quos iterū parturio donec formet xp̄s ī vobis. Uellē
aūt eſſe apud vos modo ⁊ mutare vocē meā: qm̄ ꝯfundor
in vobis. Dicite mihi q ſub lege vultis eſſe? Legē nō legi-
ſtis? Scriptum eſt enim qm̄ abraam duos filios habuit:
vnum de ancilla: ⁊ vnum de libera. Sed q̄ui de ancilla ſcdm
carnem natus eſt: qui autē de libera per repromiſſionem.
Que ſunt per allegoriā dicta. Hec enī ſunt duo teſtamēta
Unum quidē in monte ſyna in ſeruitutē generans: que eſt
D agar. Syna enī mons eſt in arabia qui cōiūctus eſt ei: que
nunc eſt hieruſalem: ⁊ ſeruit cum filijs ſuis. Illa autē que
ſurſum eſt hieruſalē libera eſt: que eſt mater noſtra. Scri-
Sap.3.c. ptū eſt enī. Letare ſterilis que non paris: erumpe ⁊ cla-
Eſa.54.a. ma que que non parturis: quia multi filij deſerte magis ꝙ
Luc.23.d. 23.q.4.c.q ſecū-dum carnem. eius que habet virum. Nos autem fratres ſcdm yſaac pro
miſſionis filij ſumus. Sed quomodo tunc is qui ſcdm car
Roma.9.b. nem natus fuerat perſequebatur eum qui ſcdm ſpiritum:
Gene.21.a. 23.q.2.c.nō.om nis. ita: ⁊ nunc. Sed quid dicit ſcriptura? Eiice ancillam et filiū
eius. Non enim heres erit filius ancille cū filio libere. Ita
qꝫ fratres non ſumus ancille filij: ſed libere. Qua liber-
tate chriſtus non liberauit.

¶ Capituli Summarium. Inducuntur galathe legalia
non obſeruare propter euaſionem malorū: deinde ex con-
ſecutione bonorum: et diſtinguuntur opera carnis et ſpi-
ritus. Capitulum. V.

State: et nolite iterum iugo ſeruitutis contineri. A
Ecce ego paulus dico vobis: quoniam ſi circūci Ac.15.a.
damini: chriſtus vobis nihil proderit. Teſtificor
autem rurſus omni homini circūcidenti ſe quo-
niam debitor eſt vniuerſe legis faciende. Euacuati eſtis
a chriſto qui in lege iuſtificamini a gratia excidiſtis: nos
enim ſpiritu ex fide ſpem iuſtitie expectamꝰ. Nam in xp̄o
ieſu neqꝫ circunciſio aliquid valet: neqꝫ preputium ſed fi- Infra.6.d.
des q per charitatem operatur. Currebatis bene. Quis B
vos † faſcinauit veritati nō obedire? Memini ꝯſenſeritis al.ꝑimpedi...
Perſuaſio hec nō eſt ex eo qui vocat vos: Modicū fer- Supra.3.a. 1.corin.5.b.
mentum totam maſſam corrūpit. Ego confido in vobis in
dn̄o ꝙ nihil aliud ſapietis. Qui autem cōturbat vos por-
tabit iudicium quicunqꝫ eſt ille. Ego autem fratres ſi cir
cūciſionem adhuc predico: quid adhuc perſecutionē pa-
tior. Ergo euacuatū eſt ſcandalū crucis. Utinam abſcin-
dantur qui vos conturbāt. Uos enim in libertatē vocati
eſtis fratres tantū ne libertatē in occaſionē detis carnis
ſed per charitatē ſpiritus ſeruire inuicē. Omnis enim lex C
in vno ſermone impletur. Diliges proximum tuū ſicut te- Mat.22.d.
ipſum. Quō ſi inuicem mordetis ⁊ comeditis: videte ne ab Mar.12.d. Luc.10.c
inuicem conſumamini. Dico autē in xp̄o. Spiritu ambu Roma.13.c.
late ⁊ deſyderia carnis non perficietis. Caro enī concu- 1.pe.2.b. 23.q.7.c....
piſcit aduerſus ſpiritum: ſpiritus autem aduerſus carnē. D
Hec enim ſibijnuicem aduerſantur: vt non quecunqꝫ vul- 32.q.4.in...
tis illa faciatis ꝙ ſi ſpiritu ducemini: non eſtis ſub lege. 2.cor.12.g. de pōe.c...
Manifeſta ſunt autem opera carnis que ſunt fornicatio etc.
immundicia: impudentia: luxuria: idolorū ſeruitus: vene
ficia inimicitie: contētiones: emulationes: ire rixe: diſſen-
ſiones: ſecte: inuidie: homicidia: ebrietates comeſſatiōes:
⁊ his ſimilia: que predico vobis ſicut predixi: quoniā qui 21.di.c.denique. 6.q.1.c.ex ...
talia agunt regnum dei non conſequētur. Fructus autem Apo.22.a.
ſpiritus eſt charitas: gaudium pax: patientia: benignitas: Roma.13.a. 1.pe.2.b.
bonitas: longanimitas: manſuetudo: fides: modeſtia: con
tinentia caſtitas. Aduerſus huiuſcemodi non eſt lex. Qui
autem ſunt chriſti carnem ſuam crucifixerunt cum vitijs ⁊
concupiſcentijs.

¶ Capitu. Sūma. Monet Galathas apoſtolus ad mu-
tuam ſupportationem: et confirmat dicta. De ceſſatione
legalium. Capitulum. VI.

Si ſpiritu viuimus: ſpiritu et ambulemus. Non
efficiamur inanis glorie cupidi: inuicē ꝓuocā
tes inuicem inuidentes. Fratres et ſi preoccu- A
patus fuerit homo in aliquo delicto: vos qui ſpi
rituales eſtis huiuſcemodi inſtruite in ſpiritu lenitatis cō
ſiderās teipſū: ne ⁊ tu tenteris. Alter alterius onera por
tate: ⁊ ſic adimplebitis legē xp̄i. Nam ſi quis exiſtimat ſe
aliquid eſſe cum nichil ſit: ipſe ſe ſeducit. Opus autem ſuū
probet vnuſquiſqꝫ: ⁊ ſic in ſemetipſo tātū gloriā habebit: ⁊
non in altero. Unuſquiſqꝫ enim onus ſuū portabit. Cōmu B
nicet autem is qui cathezizatur verbo ei qui ſe cathezizat 23.q.4.c....
in omnibus bonis. Nolite errare deus non irridetur. Que catholica ... forte.
enim ſeminauerit homo: hec ⁊ metet. Quoniam qui ſemi- 24.q.1.c....
nat in carne ſua: de carne ⁊ metet corruptionem: qui autē De pe.... c.cum ...
ſeminat in ſpiritu: de ſpiritu metet viam eternam. Bonū C
autem facientes non deficiamus: tempore enim ſuo mete- 2.Thes.3.c.
mus non deficientes. Ergo dum tempus habemus ope-
remur bonum ad omnes: maxime autem ad domeſticos
fidei. Uidete qualibus litteris ſcripſi vobis mea manu.
Quicunqꝫ enī volunt placere in carne: hi cogunt vos cir
cuncidi: tantū vt crucis chriſti perſecutionē nō patiantur.
Neqꝫ enim qui circuncidūtur legē cuſtodiunt: ſed volunt D
vos circuncidi vt in carne veſtra glorient. Mihi aūt abſit Supra.5.a.
gloriari niſi in cruce dn̄i noſtri ieſu xp̄i: per quē mihi mun-
dus crucifixus eſt ⁊ ego mūdo. In chriſto enī ieſu neqꝫ cir
cunciſio aliquid valet: neqꝫ preputiū: ſed noua creatura.
Et quicunqꝫ hanc regulā ſecuti fuerint: pax ſuper illos et
miſericordia

miſericordia: ⁊ ſuper iſrael dei. De cetero nemo mihi mo-
leſtus ſit. Ego enim ſtigmata dñi ieſu in corpe meo porto.
Gratia dñi noſtri ieſu xp̄i cū ſpiritu veſtro fratres. Amē.

Explicit epiſtola beati pauli aplī ad Galathas.

Incipit argumentū in epiſtolā ad ephesios.

EPheſii ſunt aſiani. Hi accepto verbo verita-
tis perſtiterūt in fide. Hos collaudat apoſto-
lus ſcribēs eis ab vrbe Roma de carcere per
tychicum diaconem.

Explicit argumentum.

Incipit epiſtola beati pauli apoſtoli ad Epheſios.

C.S. Ponitur aliquorū diuina predeſtinatio: ⁊ reco-
luntur diuina beneficia facta ab apoſtolis epheſijs. Ca.I.

A Pſal.66. 2.cor.1.a 1.Pet.1.a PAulus apl's ieſu xp̄i per volūtatē dei oib' ſan-
ctis q̄ ſunt epheſi: ⁊ fidelib' oibus in xp̄o ieſu.
Gratia vobis ⁊ pax a deo patre nr̄o ⁊ dño ieſu
xp̄o. Bñdict' de' et pater dñi noſtri ieſu xp̄i q̄
De pe. diſt.4.c. benedictus.⁊.c. in domo. benedixit nos in oī bñdictiōe ſpirituali in celeſtib' in xp̄o
ſicut elegit nos in ipſo ante mūdi cōſtitutionē: vt eſſemus
ſancti ⁊ immaculati in cōſpectu eius in charitate. Qui pre
deſtinauit nos in adoptionē filiorū per ieſum xp̄m in ipſū
ſm propoſitum volūtatis ſue in laudē glorie gratie ſue: in
B quo glorificauit nos in dilecto filio ſuo: in quo habem' re
demptionē per ſanguinē eius in remiſſionē pctōrū ſm di-
uitias gratie eius que ſuperabūdauit in nobis in omni ſa-
pientia ⁊ prudētia: vt notū faceret nobis ſacramētum vo-
luntatis ſue ſm beneplacitū eius: qđ propoſuit in eo in di-
ſpēſatione plenitudinis tēporū inſtaurare oia in xp̄o: que
in celis ⁊ que in terra ſunt in ipſo. In quo etiam nos ſorte
vocati ſumus: predeſtinati ſm propoſitū eius qui operat
oia ſm conſiliū voluntatis ſue: vt ſimus in laudē glorie ei'
nos qui ante ſperauimus in xp̄o. In quo ⁊ vos cū audiſſe-
tis verbū veritatis euangeliū ſalutis veſtre in quo et cre-
dentes ſignati eſtis: ſpiritu pmiſſionis ſancto: qui eſt pi-
C gnus hereditatis noſtre in redēptionē acquiſitiōis in lau
dem glorie ipſius. Propterea ⁊ ego audiēs fidem veſtrā
que eſt in xp̄o ieſu: ⁊ dilectionē in oēs ſctōs: non ceſſo gra-
tias agens p vobis memoriā veſtri faciēs in orationibus
meis: vt deus dñi noſtri ieſu xp̄i pater glorie det vobis ſpi
ritum ſapientie ⁊ reuelationis in agnitionē eius illumina
tos oculos cordis veſtri: vt ſciatis que ſit ſpes vocationis
Gr.✝ ſuperueniens. eius ⁊ que diuitie glorie hereditatis eius in ſanctis. Et q̄
ſit ✝ ſupereminēs magnitudo virtutis eius in nos qui cre
D dimus ſm operationem virtutis eius quā operatus eſt in
xp̄o ieſu ſuſcitās illū a mortuis: ⁊ cōſtituēs ad dexterā ſuā
in celeſtib' ſup oēm principatū ⁊ poteſtatē ⁊ virtutē ⁊ do-
minationē: et oē nomē qđ nominat nō ſolū in hoc ſeculo: ſꝫ
etiā in futuro: ⁊ oia ſubiecit ſub pedib' eius. Et ipm dedit
caput ſuper omnē eccleſiā que eſt corpus ipſius: ⁊ plenitu
do eius qui omnia in omnibus adimpletur.

C.S. Inducunt epheſij ad gratiarū actionē: q: ſunt a
peccato liberati: ⁊ ab alijs gentibus ſegregati. Ca.II.

A Col.2.c ET vos cōuiuificauit cū eſſetis mortui deli-
ctis ⁊ pctis vr̄is i q̄b' aliqñ ambulaſtis ſꝫ
ſeculū mūdi hui': ſm pncipē poteſtatis ae
ris huius: ſpirit' q̄ nūc operat in filios dif
fidētie in q̄b' ⁊ nos oēs aliqñ cōuerſati ſu
mus in deſiderijs carnis nr̄e faciētes volū
Gr.1.c. ſcientem. tatem carnis ⁊ cogitationū: ⁊ eram' natura filij ire ſicut ⁊ ce
Gr.4.ca. ſocietatem teri. De' aūt q̄ diues eſt in miſericordia pp̄ter nimiā cha-
B ritatē ſuā qua dilexit nos: ⁊ cū eſſemus mortui peccatis cō
uiuificauit nos in xp̄o: cuius gratia eſtis ſaluati: ⁊ conreſu
ſcitauit ⁊ cōſedere fecit in celeſtibus in chriſto ieſu vt oſtē
deret in ſeculis ſuperuenientibus abundātes diuitias gra-
tie ſue in bonitate ſuper nos in chriſto ieſu. Gratia enim
eſtis ſaluati per fidē: ⁊ hoc non ex nobis. Dei enī donum
eſt: nō ex operibus: vt ne quis glorietur. Ipſius enī ſumus

factura creati in chriſto ieſu in operibus bonis: que pre-
parauit deus vt in illis ambulemus. Propter qđ memo-
res eſtote q̄ aliqñ vos qui gentes eratis in carne qui dice
C bamini preputiū ab ea que dicitur circūciſio in carne ma-
nufacta: qui eratis illo in tēpore ſine xp̄o alienati a conuer
ſatione iſrael: ⁊ hoſpites teſtamentorū promiſſionis ſpem
non habētes: ⁊ ſine deo in hoc mundo nunc autē in chriſto
ieſu vos qui aliqñ eratis longe: facti eſtis prope in ſangui
ne chriſti. Ipſe enī eſt pax noſtra qui fecit vtraq; vnum: et Luc.2.b
D mediū parietem macerie ſoluens inimicitias in carne ſua:
legem mandatorum decretis euacuans vt duos condat in
ſemetipſo in vno nouo homine faciens pacem: vt reconci-
liet ambos in vno corpore deo per crucē interficiens ini-
micitias in ſemetipſo ⁊ veniēs euāgelizauit pacem vobis
qui longe fuiſtis: ⁊ pacem eis qui prope: qm̄ per ipſum ha
bemus acceſſum ambo in vno ſpiritu ad patrem. Ergo iā
non eſtis hoſpites ⁊ aduene: ſed eſtis ciues ſanctorū ⁊ do-
meſtici dei: ſuperedificati ſuper fundamentū apoſtolorum
et prophetarū ipſo ſummo angulari lapide chriſto ieſu in
quo omnis edificatio conſtructa creſcit in templū ſanctū Gr.✝ tabernaculum.
in domino. In quo et vos coedificamini in ✝ habitaculum
dei in ſpiritu ſancto.

C.S. Premittit apl's ad orādū p epheſijs diſpoſitio-
nem: ⁊ p eis orat totū bonū eoꝝ deo attribuēdo. Ca.III. A

HUius rei gratia ego paulus vinct' xp̄i ieſu p
vobis gētib': ſi tñ audiſtis diſpenſationē gra
tie dei q̄ data eſt mihi in vobis: qm̄ ſm reuela
tionē notū mihi factū eſt ſacramētū ſicut ſupra
ſcripſi in breui, put poteſtis legētes intelligere prudentiā
meā in miniſterio xp̄i: qđ alijs gñationibus nō eſt agnitū
filijs hominū: ſicuti nūc reuelatū eſt ſanctis apoſtolis eius
⁊ prophetis eius in ſpiritu eſſe gētes coheredes ⁊ cōcor- B
porales ⁊ cōparticipes promiſſionis in xp̄o ieſu per euan 1.Corin.15.b.
gelium cuius factus ſum ego miniſter ſcđm donū gr̄e dei
que data eſt mihi ſm operationē virtutis eius. Mihi enī
oim ſctōꝝ minimo data eſt gratia hec: in gētibus euange-
lizare inueſtigabiles diuitias xp̄i ⁊ illuminare oēs que ſit
diſpenſatio ſacramēti abſcōditi a ſeculis in deo qui omnia
creauit vt innoteſcat principatibus ⁊ poteſtatibus in cele
ſtibus per eccleſiā multiformis ſapiētia dei ſm prefinitio
nem ſeculorū quā fecit in xp̄o ieſu dño noſtro in quo habe-
mus fiduciā ⁊ acceſſum in cōfidētia per fidem eius. Pro-
pter qđ peto ne deficiatis in tribulationibus meis pro vo C
bis: que eſt gloria veſtra. Huius rei gratia flecto genua
mea ad patrem dñi noſtri ieſu xp̄i: ex quo omnis paterni-
tas in celis et in terra nominat: vt det vobis ſcđꝫ diuitias
glorie ſue virtutē: corroborari per ſpiritū eius in interiori
homine xp̄m habitare per fidem in cordib' veſtris: in cha
ritate radicati ⁊ fundati: vt poſſitis cōprehendere cū om-
nibus ſanctis q̄ ſit latitudo ⁊ longitudo ſublimitas et pro
fundum. Scire etiam ſupereminentem ſcientie charitatem D
chriſti vt impleamini in omnem plenitudinē dei. Ei autem
qui potens eſt omnia facere ſuperabundanter q̄ petimus
aut intelligimus ſcđm virtutem que operatur in nobis ipſi
gloria in eccleſia et chriſto ieſu in omnes generationes ſe-
culi ſeculorum. Amen.

Ca.S. Inſtruit apl's epheſios ad ſeruandū veritatem
eccleſiaſticam in cōnexione ⁊ diſtinctione membrorum ac A
deinde inducit ad morum honeſtatem. Ca.IIII. 1.cor.7.a

OBſecro itaq; vos ego vinctus in dño: vt digne
ambuletis vocatiōe qua vocati eſtis cū oi hu- Roma.12.b. 1.corin.12.b.
militate ⁊ māſuetudine: cū patiētia ſupportan B
tes inuicē in charitate. Sollicite ſeruare vnita 1.corin.10.b.
tem ſpiritus in vinculo pacis. Vnū corpus et
vnus ſpirit': ſicut vocati eſtis in vna ſpe vocatiōis veſtre.
Vnus domin': vna fides: vnū baptiſma. Vnus deus ⁊ pa-
ter oim: q̄ ſuper oēs ⁊ p oia ⁊ in oib' nobis. Vnicuiq; autē

a.63. noſtrū data eſt gratia ſm menſurā donatiõis xp̄i propter
en.3.b. qd dicit. Aſcēdes in altū captiuā duxit captiuitatem dedit
Corin.12.d. dona hoib⁹. Qd aūt aſcēdit q̄d eſt niſi q2 z deſcēdit primū
.95.c.q eſto. in inferiores partes terre. Qui deſcēdit ipſe eſt z qui aſcē
.1.c.bi qui et. dit ſup oīns celos: vt adimpleret oia. Et ipſe dedit q̄ſdaȝ
bane regulā. E quidē aplos: quoſdā aūt ꝓphetas: alias xo euāgeliſtas:
cõſec.diſt.4 alios aūt paſtores z doctores ad cõſummationē ſctõꝝ in
tacȝ opus miniſterij in edificationē corpis xp̄i donec occurra
bere.c.cum. mus oēs in vnitatē fidei et agnitiõis filij dei in virū ꝑfectū
imiſcto.z.ca. ut in vno. in mēſurā etatis plenitudinis xp̄i vt iā nō ſim⁹ paruuli flu
.72.c.de bis ctuātes: z circūferamur oī vēto doctrine in neq̄tia hoim:
D in aſtutia ad circūuentionē erroris. Veritatē aūt faciētes
in charitate creſcam⁹ ī illo ꝑ oia q̄ eſt caput xp̄s: ex quo to
tum corpus cōpactū: z cõnexū ꝑ oēm iūcturā ſubminiſtra
tiõis ſm operationē in mēſurā vniuſcuiuſq; mēbri augmē
goma.1.c. tum corpis facit in edificationeȝ ſui in charitate. Hoc igit
E dico z teſtificor in dño: vt iam nō ambuletis ſicut z gentes
ambulāt in vanitate ſenſus ſui: tenebris obſcuratū haben
tes intellectū: alienati a via dei ꝑ ignorātiā que eſt in illis
propter cecitatē cordis ipſoꝝ qui deſperātes ſemetipſos
tradiderūt impudicitie: in operatione immūdicitie oīs: in
auaricia. Vos aūt nō ita didiciſtis xp̄m (ſi tū illū audiſtis:
ſu ✝ deponere z in ipſo edocti eſtis) ſicut eſt veritas in ieſu. † Deponite
e cõſ.di.4.c.1. vos ſm priſtinā cõuerſationē veterē hoiem q̄ corrūpit ſm
Roma.7.a: deſideria erroris. Renouamini aūt ſpū mētis veſtre z in
Coloſ.2.b. duite nouū hominē qui ſm deū creat⁹ eſt in iuſticia z ſctita
F
e conſe.diſt.4. te veritatis. Propter qd deponētes mendaciū loq̄mini ve
quiſquis.z.c. ritatē vnuſquiſq; cum ꝓximo ſuo: qm̄ ſum⁹ inuiceȝ mēbra.
e illud. Iraſcimini z nolite peccare. Sol nō occidat ſup iracūd iā
e pe.diſt.2.ca. nō renouari. veſtrā. Nolite locū dare dyabolo. Qui furabat iā nō fure
e apoſta.c.q̄ tur. Magis aūt laboret operādo manib⁹ ſuis qd bonum
am. Hebre.1.e. eſt: vt habeat vnde tribuat neceſſitatē patiēti. Ois ſermo
G malus ex ore vr̄o nō ꝓcedat ſȝ ſi q̄s bon⁹ eſt ad edificatio
.Pet.2.a. nem fidei vt det graȝ audiētibus. Et nolite cõtriſtare ſpm̄
acha.8.c. ſanctū dei in quo ſignati eſtis in die redēptiõis. Ois ama
pſal.4. Iaco.4.b. ritudo z ira z indignatio et clamor et blaſphemia tollat a
.Petri.2.a. vobis: cū oī malicia. Eſtote aūt inuicē benigni: miſericor
Coloſ.3.b. des donātes inuicē ſicut z deus in xp̄o donauit vobis.

C. S. Inducit apl's ephеſios ad ſequendū xp̄m in fer
uore charitatis: in decore ſanctitatis ac veritate cognita
z inſtruit perſonas iunctas matrimonio. Ca. V.

A Eſtote ergo imitatores dei ſicut filij chariſſimi
Ioan.13.d. z ambulate in dilectiõe ſicut et xp̄s dilexit nos
1.Ioan.4.b. z tradidit ſemetipm̄ pro nobis oblationē z ho
diſtin.4.6.c.de ſtiā deo in odorē ſuauitatis. Fornicatio auteȝ z
rici. oīs immūditia aut auaritia nec noīetur ī vobis ſicut decet
32.q.4.c.in eo. ſctõs: aut turpido: aut ſtultiloquiū: aut ſcurrilitas que ad
B rē nō pertinet ſed magis grarū actio. Hec eñ ſcitote intel
ligētes q̄ oīs fornicator aut imūdus aut auar⁹ qd eſt ido
1.q.1.c.eū oīs.et c.ſicut vigeri. lorū ſeruitus: nō hȝ hereditatē in regno z xp̄i z dei. Nemo
Coloſ.3.a. vos ſeducat inanib⁹ verbis. Propter hec eñ venit ira dei
de pe.diſt.4.§. in filios diffidētie. Nolite ergo effici participes eoꝝ. Era
hanc ſocietatē. C tis eñ aliq̄n tenebre nūc aūt lux in dño vt filij lucis ambu
late. Fruct⁹ eñ lucis eſt in oī bonitate et iuſtitia z verita
te: ꝓbātes q̄d ſit bñplacitū deo et nolite coīcare operib⁹
infructuoſis tenebrarū magis aūt redarguite. Que eñ in
D occulto fiūt ab ipſis turpe eſt z dicere. Oia q̄ aūt arguun
Coloſ.4.a. tur a lumine manifeſtant. Oē eñ qd manifeſtat: lumen eſt
Roma.2.a.c. Propter qd dicit. Surge q̄ dormis et exurge a mortuis:
1.Theſ.4. z illuminabit te xp̄s. Videte itaq; fr̄es quō caute ambule
tis non quaſi inſipiētes ſȝ vt ſapiētes: redimētes tp̄s qm̄
dies mali ſunt. Propterea nolite fieri imprudētes: ſȝ intel
ligētes q̄ ſit voluntas dei. Et nolite inebriari vino in quo
eſt luxuria ſed impleamini ſpiritu ſancto loquentes vobis
metipſis in pſalmis et hymnis z cāticis ſpiritualib⁹: can
tātes z pſallētes in cordib⁹ veſtris dño grās agētes ſem
per ꝓ oībus in noīe dñi noſtri ieſu xp̄i deo z patri. Subie
cti inuiceȝ in timore xp̄i. Mulieres viris ſuis ſubdite ſint
ſicut dño qm̄ vir caput eſt mulieris: ſicut xp̄s caput eſt ec E
cleſie ipſe ſaluator corpis ei⁹. Sed ſicut eccl'ia ſubiecta eſt 1.Corin.11
xp̄o ita z mulieres viris ſuis in oībus. Viri diligite vxo colo.3.c.
res veſtras: ſicut z xp̄s dilexit eccleſiā: z ſeipȝ tradidit ꝓ 1.pet.3.a. colo.3.c.
ea vt illā ſctificaret: mundās eā lauacro aque in verbo vite de pe.diſt.1.ca.
vt exhiberet ipſe ſibi glorioſam eccleſiā nō habentē macu dem.
lam aut rugā aut aliquid hmōi: ſed vt ſit ſctā z imaculata. F
Ita z viri debēt diligere vxores ſuas vt corpa ſua: q̄ ſuaȝ 47.di.c.ſicut.
vxorem diligit ſeipſum diligit. Nemo eñ vnq̄ carnē ſuam
odio habuit: ſed nutrit z fouet eā ſicut z xp̄s eccleſiam q2
mēbra ſum⁹ corporis ei⁹. de carne ei⁹ z de oſſib⁹ ei⁹: Pro
pter hoc relinq̄t hō patrē z matrē ſuā: et adherebit vxori
ſue: z erūt duo in carne vna. Sacramētū hoc magnum eſt. G
Ego aūt dico ī xp̄o z in eccl'ia. Verūtñ z vos ſinguli vnuſ Gene.2.d.
quiſq; vxorē ſuā ſicut ſeipȝ diligat vxor aūt timeat virū ſuū 3.Eſdre.4.b.
C. S. Docet apoſtolus parentū ac filiorū mutuā con Mat.10.a Mat.10.c.
uerſationē z redit ad inſtruendū ephеſios de omnib⁹ vir 1.Corin.6.a.
tutibus generaliter. Capitu. VI.

Filij obedite parentib⁹ veſtris in dño. Hoc eñ
A iuſtū eſt Honora patrē tuū z matrē tuā: qd eſt
mandatū primū in ꝓmiſſione: vt bñ ſit tibi z ſis Coloſ.3.a.
longeuus ſup terrā: et vos patres nolite ad ira Exo.20.b. Eccle.3.b.
cundiā prouocare filios veſtros: ſed educate illos in diſci Mat.19.c.
plina z correctione dñi. Serui obedite dñis carnalib⁹ cū Mat.10.a.
timore z tremore in ſimplicitate cordis veſtri ſicut chriſto Coloſ.3.d. ad titum.2.c.
nō ad oculū ſeruiētes quaſi hoib⁹ placētes: ſȝ vt ſerui xp̄i 1.pet.2.c.
faciētes voluntatē dei ex aīo cū bona volūtate ſeruientes diſt.47.c.ſicut diſt.47.c.ſicut
ſicut dño z nō hoib⁹: ſcientes qm̄ vnuſquiſq; quodcūq; fe B
cerit bonū hoc recipiet a dño ſiue ſeru⁹ ſiue liber. Et vos Roma.2.b
dñi eadē facite illis remittētes minas ſciētes q2 z illorum Coloſ.3.b.
z veſter dñs eſt in celis: z ꝑſonarum acceptio nō eſt apud actu.10.c.
deū. Decetero fratres cõfortamini in dño z in potētia vir Iaco.2.b. 1.Pet.1.
tutis eius. Induite vos armaturam dei: vt poſſitis ſtare
aduerſus inſidias diaboli. Qm̄ non eſt nobis colluctatio
aduerſus carnē z ſanguinē: ſed aduerſus principes z po C
teſtates aduerſus mūdi rectores tenebrarū harū: contra
ſpiritalia nequitie ī celeſtibus. Propterea accipite arma
turā dei vt poſſitis reſiſtere in die malo z in omnibus per
fecti ſtare. State ergo ſuccinti lumbos veſtros in verita
te z induti loricaȝ iuſtitie: z calciati pedes in preparatio
nem euangelij pacis. In omnibus ſumētes ſcutum fidei in
quo poſſitis oia tela nequiſſimi ignea extinguere. Et ga
leā ſalutis aſſumite: z gladiū ſpirit⁹ qd eſt verbum dei per
omnē orationē z obſecrationē orātes omni tpe in ſpiritu: 1.Theſ.
z in ipſo vigilantes in omni inſtātia z obſecratione ꝓ om 11.q.3.c.quid
nibus ſanctis z pro me vt detur mihi ſermo in aptiõe oris ſit.
mei cū fiducia notū facere myſteriū euāgelij pro quo lega
tiõe fungor in cathena iſta ita vt in ipo audeā prout opor
tet me loqui. Vt autem z vos ſciatis que circa me ſunt q̄d
agam: oia vobis nota faciet tychicus chariſſimus frater
z fidelis miniſter in dño quem miſi ad vos in hoc ipſum vt
cognoſcatis que circa nos ſunt z conſoletur corda veſtra.
Pax fratribus z charitas cum fide a deo patre noſtro z
dño ieſu chriſto. Gratia cū oībus qui diligūt dñm noſtrū
ieſum chriſtū in incorruptione. Amen.

C Explicit epiſtola pauli ad ephеſios.

C Incipit argumentum in epiſtollam ad Philippenſes

Philippēſes ſunt macedones. Hi accepto verbo
veritatis perſtiterūt in fide: nec receperunt fal
ſos apoſtolos. Hos collaudat apoſtol⁹ ſcribēs
eis a roma de carcere per epaphroditum.

C Explicit argumentum.

C Incipit epiſtola beati pauli apoſtoli ad philipenſes.

C. S. Sū. Apoſtolus agit gratias de bonis philippenſi
bus collatis quibus ſignificās ſuū ſtatū ponit diſtinctio
ne ſpedicantiū z erga eos ſuam charitateȝ quos monet
ad tollerantiaȝ

ad tolerantiam perſecutionis. Ca.I.

PAulus et timotheus ſerui ieſu xp̄i: omnibus ſanctis in xp̄o ieſu qui ſunt philippis cum epiſcopis et dyaconibus. Gratia vobis et pax a deo patre noſtro: ⁊ domino ieſu xp̄o. Gratias ago deo meo in omni memoria veſtri ſemper in cūctis orationibus meis pro omnib⁹ vobis cū gaudio deprecationem faciēs ſuper cōicatione veſtra in euāgelio xp̄i a prima die vſq₃ nūc: cōfidēs in hoc ipſum: quia qui cepit in vobis op⁹ bonū perficiet vſq₃ in diē xp̄i ieſu. Sicut eſt mihi iuſtum hoc ſentire pro oībus vobis: eo ꝙ habeā vos in corde et in vinculis meis ⁊ in defenſione ⁊ cōfirmatione euāgelij ſocios gaudij mei oēs vos eſſe. Teſtis eī mihi eſt de⁹ quō cupiā oēs vos eſſe in viſcerib⁹ ieſu xp̄i. Et hoc oro vt charitas veſtra magis ac magis abūdet in oī ſciētia ⁊ in omni ſenſu vt probetis potiora vt ſitis ſinceres ⁊ ſine offenſa in diē xp̄i: repleti fructu iuſticie per ieſum chriſtū in gloriā ⁊ laudē dei. Scire aūt volo vos fratres: q₂ q̄ circa me ſunt magis ad ꝑfectū venerūt euāgelij: ita vt vincula mea manifeſta fierēt in xp̄o in oī pretorio: ⁊ in ceteris oībus: vt plures e fratrib⁹ in dn̄o cōfidētes: in vinculis meis abundātius auderent ſine timore verbum dei loqui. Quidā quidē ⁊ propter inuidiā ⁊ cōtētionē: quidā autem ⁊ propter bonam voluntatē xp̄m predicāt. Quidā ex charitate ſciētes qm̄ in defenſione euāgelij poſitus ſum. Quidā aūt ex contentione xp̄m annūciāt nō ſincere exiſtimantes preſſuram ſe ſuſcitare vinculis meis. Quid eī? Dū oīmodo ſiue per occaſionē ſiue per veritatē xp̄s annuncietur ⁊ in hoc gaudeo: ſ₃ ⁊ gaudebo. Scio eī q₂ hoc mihi proueniet ad ſalutē per veſtrā orationē ⁊ ſubminiſtrationē ſpirit⁹ ieſu xp̄i: ſm̄ expectationē ⁊ ſpem meā: q₂ in nullo confundar: ſed in oī fiducia ſicut ſemper ⁊ nūc magnificabit̄ xp̄s in corpore meo ſiue ꝑ vitā ſiue ꝑ mortē. Mihi eī viuere xp̄s ē ⁊ mori lucrū. Quod ſi viuere in carne: hic mihi fructus operis eſt: ⁊ q̄d eligā ignoro. Coartor aūt e duobus deſideriū habens diſſolui: ⁊ ſie cū xp̄o multo magis melius: permanere aūt in carne neceſſariū propter vos. Et hoc confidens ſcio q₂ manebo ⁊ permanebo oīb⁹ vobis ad profectū veſtrum ⁊ gaudiū fidei: vt gratulatio veſtra abundet in xp̄o ieſu in me ꝑ meū aduentū iterū ad vos. Tm̄ digne euangelio xp̄i cōuerſamini vt ſiue cū venero ⁊ videro vos: ſiue abſens audiā de vobis: q₂ ſtatis in vno ſpū vnanimes collaborantes fidei euangelij ⁊ in nullo terreamini ab aduerſarijs: q̄ eſt illis cauſa perditiōis. vobis aūt ſalutis. Et hoc a deo. Quia vobis donatū eſt pro xp̄o vt nō ſolū in eū credatis ſed vt etiā pro illo patiamini: idē certamen habētes quale ēt vidiſtis in me: ⁊ nūc audiſtis de me.

B

C

¶ C.S. Inſtruit apl's philippēſes de fidei vnitate vera humilitate: omnimoda ſanctitate. Et ad vlterius inſtruēdum mittit nuncios. Capitu. II.

SI qua ergo cōſolatio in xp̄o: ſi qd̄ ſolatiū charitatis: ſi qua ſocietas ſpiritus: ſi qua viſcera miſerationis: implete gaudiū meū vt idem ſapiatis eandē charitatē habētes vnanimes idipſum ſentientes. Nihil per contentionē neq₃ per inanē gloriā ſed in humilitate ſuperiores ſibijnuicē arbitrātes: nō que ſua ſunt ſinguli conſiderātes: ſed ⁊ ea que aliorū. Hoc eī ſentite in vobis qd̄ ⁊ in xp̄o ieſu. Qui cū in forma dei eſſet: nō rapinā arbitratus eſt eſſe ſe equalē deo: ſed ſemetipſū exinaniuit formā ſerui accipiēs in ſimilitudinē hominū fact⁹: ⁊ habitu inuētus vt homo. Humiliauit ſemetipſum fact⁹ obediens vſq₃ ad mortē: mortē autē crucis. Propter qd̄ ⁊ deus exaltauit illum ⁊ donauit illi nomē quod eſt ſuper omne nomē: vt in nomine ieſu oē genu flectatur celeſtium terreſtriū ⁊ infernorū: ⁊ oīs lingua cōfiteatur: quia dominus ieſus xp̄s ī gloria eſt dei patris. Itaq₃ chariſſimi mei ſicut ſemper obediſtis non in preſentia mei tm̄: ſed multo

A

B

magis nunc in abſentia mea cum metu ⁊ tremore veſtram ſalutē operamini. Deus eſt eī qui operat̄ in vobis ⁊ velle ⁊ proficere: pro voluntate. Oīa aūt facite ſine murmurationibus ⁊ hęſitationib⁹: vt ſitis ſine querela ⁊ ſimplices filij dei ſine reprehēſione in medio natiōis praue atq₃ peruerſe inter quos lucetis ſicut luminaria in mundo: verbū vite continētes ad gloriā meā in die xp̄i: q₂ nō in vacuum cucurri neq₃ in vacuū laboraui: ſed ⁊ ſi emulor ſupra ſacrificium ⁊ obſequiū fidei veſtre: gaudeo ⁊ cōgratulor oībus vobis. Idipm̄ autē ⁊ vos gaudete: ⁊ cōgratulamini mihi. Spero aūt in dn̄o ieſu: timotheū me cito mittere ad vos: vt ⁊ ego bono animo ſim: cognitis que circa vos ſunt. Neminem eī habeo tam vnanimē: qui ſincera affectione ꝓ vobis ſollicitus ſit. Oēs eī que ſua ſunt querūt: nō que ieſu xp̄i. Experimentū autē eius cognoſcite: qm̄ ſicut patri filius meū ſeruiuit in euāgelio. Hunc igitur ſpero me mittere ad vos mox vt videro que circa me ſunt. Cōfido aūt in dn̄o: qm̄ ⁊ ipſe veniā ad vos cito. Neceſſariū autē exiſtimaui epaphroditū fratrē ⁊ cooperatorē ⁊ cōmilitonē meū: veſtrū autē apoſtolū ⁊ miniſtrū neceſſitatis mee mittere ad vos: qm̄ quidē oēs vos deſiderabat: ⁊ meſt⁹ erat propterea ꝙ audieratis illū infirmatū. Nā ⁊ infirmat⁹ ē vſq₃ ad mortē ſed deus miſertus eſt eius. Nō ſolū aūt eius: verū ēt ⁊ mei ne triſtitiā ſuper triſtitiā haberē. Feſtinātius ergo miſi illū vt viſo illo iterū gaudeatis: ⁊ ego ſine triſtitia ſim. Excipite itaq₃ illū cum omni gaudio in dn̄o: ⁊ eiuſmodi cū honore habetote: qm̄ ꝓpter opus chriſti vſq₃ ad mortē acceſſit tradens animā ſuā vt impleret id quod ex vobis deerat erga meum obſequium.

1.Pet.4.b. De cle.c.officij. 1.q.7.c.2.4. ſcio quoſdam.

C

1.corin.13.b.

Di.4.5.c.I₃ non nunq₃. Di.64.c.noſſe 8.q.2.c.ſunt in eccleſia. Itē eteniū.c.quidam.

D

¶ Ca.S. Oſtendit apoſtolus euacuationē legaliū verbo ⁊ exemplo ſui: ac deinde ſe excuſat atq₃ philipenſes ad ſe imitandum inuitat.

Capitulum.III.

DEcetero fratres mei gaudete in dn̄o. Eadem vobis ſcribere mihi quidē nō pigrum: vobis autem neceſſariū. Uidete canes: videte malos operarios: videte conciſionē. Nos eni₃ ſumus circūciſio qui ſpiritu ſeruimus deo: ⁊ gloriamur in xp̄o ieſu ⁊ nō in carne fiduciā habētes: ꝙꝙ ⁊ ego habeā confidentiam in carne. Si quis alius videtur cōfidere in carne ego magis circūciſus octauo die ex genere iſrael de tribu beniamin hebreus ex hebreis ſm̄ legē: phariſeus ſm̄ emulationem perſequens eccleſiam dei: ſcd̄m iuſticiā que in lege eſt conuerſatus ſine querela. Sed que mihi fuerunt lucra hec arbitratus ſum propter chriſtum detrimenta. Uerumtamen exiſtimo omnia detrimentum eſſe propter eminentem ſcientiam ieſu chriſti domini mei: propter quem omnia detrimentum feci ⁊ arbitror vt ſtercora vt chriſtū lucrifaciam vt et inueniar in illo habens meam iuſtitiam que ex lege eſt: ſed illam que ex fide chriſti ieſu que ex deo eſt iuſtitia in fide ad cognoſcendum illum et virtutem reſurrectionis eius: ⁊ ſocietatē paſſionis illi⁹ configuratus morti eius: ſi quomodo occurram ad reſurrectionem que eſt ex mortuis: non ꝙ iam acceperim: aut iam perfectus ſim: ſequor autem ſi quomodo comprehendam: in quo et comprehenſus ſum a chriſto ieſu. Fratres ego me non arbitror comprehendiſſe. Unum autē quequidem retro ſunt obliuiſcens: ad ea vero que ſunt priora extēdēs meipſum ad deſtinatū perſequor ad brauiū ſuperne vocationis dei in chriſto ieſu. Quicunq₃ ergo perfecti ſumus hoc ſentiamus: ⁊ ſi quid aliter ſapitis et hoc vobis deus reuelabit. Uerumtamen ad quod peruenimus vt idē ſapiamus: ⁊ in eadem permaneamus regula. Imitatores mei eſtote fratres: ⁊ obſeruate eos qui ita ambulant ſicut habetis formam noſtram. Multi enim ambulāt quos ſepe dicebā vobis: nunc autē ⁊ flens dico inimicos crucis chriſti: quorū finis interitus: quorum deus venter eſt: et gloria in confu

A

Act.23.b.

B

C

de peni.di.2.c. pennata.

16.q.1.c.generalite.r

D

Roma.16.c. ſine ipſoꝝ qui terrena ſapiūt. Noſtra autē conuerſatio in
celis eſt. Unde etiā ſaluatorē expectamus dñm noſtrū ie-
ſum xp̄m qui reformabit corpus humilitatis noſtre confi-
guratum corpori claritatis ſue ſm operationem virtutis
ſue qua etiam poſſit ſubijcere ſibi omnia.

C. S. Firmat patiētiam philippēſium apl's eos ad ſpi
ritalē leticiā hortādo ac bonoꝝ pſeuerantiā: atq; gratulat
de coꝝ liberalitate: poniturq; ſalutatio eoꝝdē. Ca. IIII.

A Itaq; fr̃es mei chariſſimi ⁊ deſideratiſſimi: gau
diū meum ⁊ corona mea: ſic ſtate in dño chariſſi
mi. Euchodiā rogo ⁊ ſyntichē deprecor idipm ſa
pere i dño. Etiā rogo ⁊ te germane cōpar adiu
ua illas q̄ mecū laborauerūt in euāgelio cū clemēte ⁊ cete
ris adiutorib' meis quoꝝ noia ſūt in libro vite. Gaudete
in dño ſemp: iterum dico gaudete. Modeſtia vr̃a nota ſit
oīb' hoīb'. Dñs eñ ꝓpe eſt nihil ſolliciti ſitis: ſed in oñi
B oratiōe ⁊ obſecratione cū gr̃aꝝ actione petitiōes veſtre
innoteſcāt apud deū. Et pax dei q̄ exuperat om̄ez ſenſum
cuſtodiat corda vr̃a ⁊ intelligētias vr̃as in xp̄o ieſu. De ce
tero fratres quecūq; ſunt vera: quecūq; pudica: quecūq;
iuſta: q̄cunq; ſctā: quecūq; amabilia: quecūq; bone fame
ſi qua virtus: ſi qua laus diſcipline: hec cogitate: q̄ ⁊ didi-
ciſtis ⁊ accepiſtis ⁊ audiſtis ⁊ vidiſtis in me. Hec agite: ⁊
deus pacis erit vobiſcū. Gauiſus autem ſum in dño vehe
mēter: qm̄ tandē aliqñ refloruiſtis ꝓ me ſentire ſicut ⁊ ſen
tiebatis. Occupati aūt eratis. Nō quaſi ꝓpter penuriā
C dico. Ego eñ didici in quib' ſum ſufficiēs eſſe. Scio ⁊ hu
Di.4.1.c.quod miliari: ſcio ⁊ abūdare. Ubiq; ⁊ in omnib' inſtitut' ſuꝫ: ⁊
iaci.in fine. ſatiari ⁊ eſurire ⁊ abūdare ⁊ penuriā pati. Oia poſſum in
eo q̄ me cōfortat. Uerūtñ bñfeciſtis: cōicātes tribulatiōi
mee. Scitis aūt ⁊ vos philippēſes q; in principio euange
lij qñ ꝓfectus ſum a macedonia nulla mihi eccleſia cōica-
uit in rōne dati ⁊ accepti niſi vos ſoli: q; ⁊ theſſalonicā ſe
mel ⁊ bis in vſum mihi miſiſtis. Nō q; quero datū: ſed re
D quiro fructū abundātē in ratiōe vr̃a. Habeo aūt oia ⁊ abū
Roma.21.a. do. Repletus ſum acceptis ab epaphrodito: q̄ miſiſtis in
odorē ſuauitatis hoſtiā acceptā ⁊ placentē deo. De' autē
me' impleat om̄e deſideriū veſtrū ſm diuitias ſuas in glo
ria in xp̄o ieſu. Deo autē et patri noſtro gloria in ſecula ſe-
culorum amē. Salutate oēm ſanctū in xp̄o ieſu. Salutant
vos qui mecū ſunt fratres. Salutant vos omnes ſancti.
maxime autem qui de ceſaris domo ſunt. Gratia dñi no-
ſtri ieſu chriſti cum ſpiritu veſtro. Amen.

C Explicit epiſtola beati Pauli apl'i ad Philippenſes.

C Incipit argumentū in epiſtolā ad colloſſenſes.

C Olloſſenſes ⁊ hi ſicut laodicēſes ſunt aſiani
⁊ ipſi ꝑuēti erāt a pſeudo apl'is. Nec ad hos
acceſſit ipſe apl's: ſed ⁊ hos p epl'aꝫ corrigit
Audierāt eñ verbū ab archippo: qui ⁊ mini
ſteriū i eos accepit. Ergo apl's iā legat' ſcri
bit eis ab epheſo per tychicū dyaconē ⁊ oneſimū acolytū

C Explicit argumentum.

C Incipit epl'a beati pauli apoſtoli ad Colloſſenſes.

C C. S. Apl's capta beniuolētia colloſſenſiū autoritatē
euangelij inducit illi firmiter eſſe credendū. Ca. I.

P Aulus apoſtolus ieſu chriſti per voluntatē dei:
⁊ timotheus frater his qui ſunt coloſſis ſanctis
⁊ fidelibus fratrib' i chriſto ieſu. Gratia vobis
A ⁊ pax a deo patre noſtro. Gratias agim' deo et
patri dñi noſtri ieſu chriſti ſemper ꝓ vobis orātes audiē-
tes fidem veſtrā in chriſto ieſu ⁊ dilectionē quā habetis
in ſanctos oēs propter ſpem que repoſita eſt vobis in ce
lis quā audiſtis in verbo veritatis euangelij qđ peruenit
ad vos ſicut ⁊ in vniuerſo mūdo eſt: ⁊ fructificat et creſcit
ſicut in vobis: ex ea die qua audiſtis ⁊ cognouiſtis gratiā

dei in veritate ſicut didiciſtis ab epaphra chariſſimo con
ſeruo noſtro qui eſt fidelis pro vobis miniſter ieſu chriſti.
Qui etiam manifeſtauit nobis dilectionē veſtram in ſpiri
tu. Ideo ⁊ nos ex qua die audiuimus nō ceſſamus pro vo
bis orantes ⁊ poſtulantes vt impleamini agnitione volū- B
tatis eius in omni ſapientia ⁊ intellectu ſpirituali vt ambu-
letis digne deo per omnia placentes in omni opere bono
fructificantes ⁊ creſcētes in ſciētia dei in omni virtute cō
fortati ſm potentiā claritatis eius in om̄i patientia ⁊ lon-
ganimitate: cū gaudio gratias agētes deo ⁊ patri: qui di
gnos nos fecit in partē ſortis ſanctoꝝ in lumine. Qui eri-
puit nos de poteſtate tenebrarum ⁊ trāſtulit in regnū filij
dilectionis ſue: in quo habemus redēptionē ⁊ remiſſionē
peccatorū. Qui eſt imago dei inuiſibilis primogenitus C
omnis creature: quoniā in ipſo cōdita ſunt vniuerſa in ce- 1. Corin.15.c.
lis ⁊ in terra viſibilia ⁊ inuiſibilia. Siue throni: ſiue domi
nationes: ſiue principatus: ſiue poteſtates oia per ipſum
⁊ in ipſo creata ſunt. Et ipſe eſt ante oēs. et omnia in ipſo
cōſtant. Et ipſe eſt caput corporis eccleſie: qui eſt princi-
pium: primogenitus ex mortuis: vt ſit in omnibus ipſe pri
matū tenens. Quia in ipſo cōplacuit omnē plenitudinem
diuinitatis inhabitare ⁊ per eū recōſiliari oia in ipſuꝫ pa-
cificans per ſanguinem crucis eius ſiue que in terris ſiue
que in celis ſunt. Et vos cum eſſetis aliqñ alienati ⁊ inimi
ci ſenſu in operibus malis: nunc autē recōciliauit in corpo
re carnis eius per mortem exhibere vos ſanctos ⁊ imma-
culatos ⁊ irreprehenſibiles corā ipſo: ſi tñ permanetis in
fide fundati ⁊ ſtabiles ⁊ imobiles a ſpe euāgelij qđ audi-
ſtis qđ predicatū eſt in vniuerſa creatura q̄ ſub celo eſt cu
ius fact' ſum ego paulus miniſter qui nunc gaudeo in paſ
ſionib' pro vobis: ⁊ adimpleo ea q̄ deſunt paſſionum chri D
ſti in carne mea pro corpore eius quod eſt in eccleſia. Cu- 1. Corin.5.
ius factus ſum ego miniſter ſm diſpenſationē dei que da-
ta eſt mihi in vobis vt implēā verbuꝫ dei: miſteriū quod
abſconditū fuit a ſeculis ⁊ generationibus: nūc aūt mani-
feſtatū eſt ſanctis eius quib' voluit deus notas facere di
uitias glorie ſacramēti huius in gētibus qđ eſt xp̄s in vo-
bis ſpes glorie: quē nos annūciamus corripiētes omnem
hominē ⁊ docētes in omni ſapientia: vt exibeamus omnē
hominē perfectū in chriſto ieſu: in quo ⁊ laboro certando
ſm operationē eius quam operatur in me virtute.

C Capi. Sūma. Docet apl's precauere deceptiones per
falſam prophetiam per legis autoritatem: per ſanctita-
tis ſimulationem. Ca. II.

V Olo eñ vos ſcire qualē ſollicitudinē habeā pro A
vobis: ⁊ pro his qui ſunt in laodicee ⁊ quicūq; nō
viderūt faciem meā in carne vt cōſolētur corda
ipſorum inſtructi in charitate: ⁊ in omnes diui-
tias plenitudinis intellectus: in agnitione miſterij dei pa-
tris ⁊ xp̄i ieſu in quo ſunt omnes theſauri ſapiētie ⁊ ſcien Diſt.37.c.
tie abſconditi. Hoc autē dico vt nemo vos decipiat in ſub
limitate ſermonum. Nam ⁊ ſi corpore abſens ſum: ſed ſpi-
ritu vobiſcum ſum gaudens ⁊ videns ordinem veſtrum: ⁊ B
firmamētū eius que in chriſto eſt fidei veſtre. Sicut ergo
accepiſtis ieſum chriſtū dominū noſtrū: in ipſo ambulate 7.q.1.
radicati ⁊ ſuperedificati in ipſo ⁊ confirmati in fide ſicut 1.corint.5.
didiciſtis abundantes in illo in gratiarūactione. Uidete
ne quis vos decipiat per philoſophiam ⁊ inanem fallatiā
ſcđm traditionē hominum: ſecundum elementa mundi et
non ſecunduꝫ chriſtum. Quia in ipſo inhabitat omnis ple C
nitudo diuinitatis corporaliter: et eſtis in illo repleti: qui
eſt caput omnis principatus et poteſtatis. In quo et cir-
cuncisi eſtis circuncisione non manu facta: in expoliatio-
ne corporis carnis: ſed in circuncisione Ieſu chriſti conſe-
pulti ei in baptiſmo in quo et reſurrexiſtis per fidem ope
rationis dei qui ſuſcitauit illuꝫ a mortuis. Et vos cū mor
tui eſſetis in delictis ⁊ preputio carnis veſtre: cōuiuifica-
uit cum

nit cũ illo donãs vobis oĩa delicta delẽs qḋ aduerſus nos erat chirographũ decreti qḋ erat cõtrariũ nobis. Et ipʒ tulit de medio affigẽs illud cruci: ⁊ expolians principatus ⁊ poteſtates traduxit cõfidẽter: palã triũphãs illos in† ſemetipſo. D Nemo ergo vos iudicet in cibo aut in potu aut in parte diei feſti aut neomenie aut ſabbatoꝝ: q̃ ſũt vmbra futuroꝝ: corpus aũt xp̃i. Nemo vos ſeducat volẽs in humilitate ⁊ religiõe angeloꝝ q̃ nõ vidit ambulãs fruſtra inflat⁹ ſenſu carnis ſue: ⁊ nõ tenẽs caput ex quo totũ corpus pnexus ⁊ cõiunctiones ſubminiſtratũ ⁊ cõſtructũ creſcit in augmentũ dei. Si ergo mortui eſtis cũ xp̃o ab elemẽtis hui⁹ mundi: quid adhuc tanq̃ viuẽtes mũdo decernitis. Ne tetigeritis: neq; guſtaueritis: neq; contrectaueritis: q̃ ſunt oĩa in interitu ipſo vſu ſm̃ p̃cepta ⁊ doctrinas hoĩ: q̃ ſunt rõnem quidẽ habẽtia ſapiẽtie in ſuperſtitione ⁊ humilitate: ⁊ nõ ad parcẽdũ corpori nõ in honore aliquo ad ſaturitatẽ carnis.

C.S. Informat apl's de morib⁹ gñaliter i depoſitiõe vitioꝝ ac acquiſitione virtutũ ⁊ ſpecialiter quantũ ad cõiugatos parentes ⁊ filios atq; ſeruos. Capi. III.

A Igit ſi cõſurrexiſtis cũ xp̃o: q̃ ſurſũ ſunt querite vbi xp̃us eſt in dextera dei ſedens: q̃ ſurſum ſunt ſapite nõ q̃ ſup terraʒ. Mortui eniʒ eſtis ⁊ vita v̄ra abſcõdita eſt cũ xp̃o in deo. Cũ aũt xp̃s apparuerit vita v̄ra: tũc et vos apparebitis cũ ip̃o in gl'ia. Mortificate ergo mẽbra v̄ra q̃ ſunt ſup terrã fornicationẽ: imundiciã: libidinẽ: cõcupiſcẽtiaʒ malã ⁊ auaritiã que eſt ſimulachroꝝ ſeruitus. Propter que venit ira dei ſuper filios† incredulitatis: in quibus ⁊ vos ambulaſtis aliqñ cũ viueretis in illis. B Nũc autẽ deponite ⁊ vos oĩa: irã: indignationẽ: malitiã: blaſphemiã: turpẽ ſermonẽ de ore veſtro. Nolite mẽtiri inuicẽ: expoliãtes vos veterẽ hominẽ cũ actib⁹ ſuis: ⁊ induẽtes nouũ eũ qui renouat in agnitione dei ſm̃ imaginẽ eius qui creauit eum: vbi nõ eſt maſculus ⁊ femina gẽtilis ⁊ iudeus circũciſio ⁊ preputiũ: barbarus ⁊ ſcytha: ſeruus ⁊ liber ſed oĩa et in oĩb⁹ xp̃us. Induite ergo vos ſicut electi dei ſcti ⁊ dilecti viſcera mie: C benignitatẽ: humilitatẽ: modeſtiã: patientiã: ſupportãtes inuicẽ: ⁊ donãtes vobiſmetipſis ſi q̃s aduerſus aliqueʒ hʒ querelã: ſicut ⁊ dñs donauit vobis ita ⁊ vos. Sup oĩa aũt hec charitatẽ habete qḋ eſt vinculuʒ perfectiõis. Et pax xp̃i exultet in cordib⁹ veſtris: in qua ⁊ vocati eſtis in vno corpore. Et grati eſtote. Verbũ xp̃i habitet in vobis abũdanter in omni ſapiẽtia docẽtes ⁊ cõmouẽtes voſmetip̃os in pſalmis: hymnis ⁊ cãticis ſpũalib⁹ in gr̃a canẽtes in cordibus veſtris dño. Omne quodcũq; facitis in verbo aut in opere: oĩa in noĩe dñi noſtri ieſu xp̃i gratias agẽtes deo ⁊ patri per ipſum. Mulieres ſubdite eſtote viris veſtris: ſicut oportet in dño. Viri diligite vxores veſtras: ⁊ nolite amari eſſe ad illas. Filij obedite patribus per oĩa. hoc eñ placitũ eſt in dño. D Patres nolite ad† indignationẽ prouocare filios veſtros: vt nõ† puſillo animo fiãt. Serui obedite per oĩa dominis carnalib⁹ nõ ad oculũ ſeruiẽtes quaſi hoĩbus placẽtes: ſed in ſimplicitate cordis timentes dñm. Quod cũq; facitis ex aĩo operamini ſicut dño et nõ hoĩb⁹ ſciẽtes q̃ a dño accipietis retributionẽ hereditatis. Dño chriſto ſeruite. Qui eñ iniuriã facit recipiet id qḋ inique geſſit: ⁊ non eſt perſonaꝝ acceptio apud deum.

C.S. Dominos inſtruit apoſtolus atq; orationibus coloſſenſiũ ſe recõmendat oſtẽdẽs quomodo ſe ad infideles habere debeant ⁊ ponitur epiſtole concluſio ⁊ confirmatio per ſalutationem. Capitulũ. IIII.

A Domini qḋ iuſtũ eſt ⁊ equũ ſeruis preſtate: ſciẽtes qm̃ et vos dñm hẽtis in celo. Orationi inſtate vigilãtes in ea in gratiarũ actione: orãtes ſimul ⁊ pro nobis: vt deus aperiat nobis oſtiũ ſermonis ad loquendũ myſteriũ chriſti: p̃pter quod etiaʒ vinctus ſuʒ: vt manifeſtẽ illud ita vt oportet me loqui. In ſapiẽtia ambulate ad eos qui foris ſunt: tẽpus redimẽtes. Sermo veſter ſemper in gratia ſale ſit condit⁹: vt ſciatis quomodo oporteat vos vnicuiq; reſpõdere. Que circa me ſunt oĩa vobis nota faciet tychicus chariſſimus frater ⁊ fidelis miniſter ⁊ cõſeruus in dño: quem miſi ad vos ad hoc ipſuʒ: vt cognoſcat que circa vos ſunt: ⁊ conſolet corda veſtra cuʒ oneſimo chariſſimo ⁊ fideli fratre qui ex vobis eſt. B qui omnia que hic agũtur nota faciẽt vobis. Salutat vos ariſtarchus cõcaptiuus meus: ⁊ marcus cõſobrinus barnabe de quo accepiſtis mãdata. Si venerit ad vos ſuſcipite illum. Et ieſus q̃ dicitur iuſtus qui ſunt ex circunciſione. Hi ſoli ſunt adiutores mei in regno dei: qui mihi fuerũt ſolatio. C Salutat vos epaphras qui ex vobis eſt ſeruus xp̃i ieſu ſemper ſollicit⁹ pro vobis in oratiõibus vt ſtetis perfecti ⁊ pleni in omni voluntate dei. Teſtimonium enim illi perhibeo q̃ habet multũ laborẽ pro vobis et pro his qui ſunt laodicie ⁊ qui hierapoli. D Salutat vos lucas medicus chariſſimus ⁊ demas. Salutate fratres qui ſunt laodicie: ⁊ nympham ⁊ que in domo eius eſt eccleſiã. Et cum lecta fuerit apud vos epiſtola hec facite vt ⁊ in laodicẽſiũ eccleſia legatur: ⁊ ea que laodicenſium eſt vobis legatur. Et dicite archippo. Vide miniſteriũ qḋ accepiſti in domino vt illud impleas. Salutatio mea manu pauli. Memores eſtote vinculorum meoꝝ. Gratia domini noſtri ieſu chriſti vobiſcum. Amen.

Explicit ep'la beati pauli apoſtoli ad Colloſſenſes.

Incipit argumentũ in ep'laʒ ad theſſalonicẽſes primã.

Theſſalonicẽſes ſunt macedones hi in xp̃o ieſu accepto verbo veritatis perſtiterũt in fide etiã in perſecutiõe ciuiũ ſuorũ. Preterea nec receperũt falſos apoſtolos nec ea que a falſis apoſtolis dicebantur. Hos collaudat apoſtolus ſcribens eis ab athenis per tychicũ diaconẽ ⁊ oneſimum acolitum.

Explicit argumentum.

Incipit epiſtola beati pauli apoſtoli ad theſſalonicenſes prima.

Ca.S. Apl's agit gratias de theſſalonicenſiũ bona inchoatione atq; huius bonitatis diffuſione. Ca.I.

A Paulus ⁊ ſiluanus ⁊ timotheus eccleſie theſſalonicenſiuʒ in deo patre noſtro ⁊ domino ieſu xp̃o gratia vobis ⁊ pax. Gratias agimus deo ſemper pro oĩbus vobis: memoriã veſtri facientes B in orationibus noſtris ſine intermiſſiõe: memores operis fidei v̄re et laboris et charitatis et ſuſtinentie ſpei domini noſtri ieſu chriſti ante deuʒ et patrẽ noſtrũ. Scientes fratres dilecti a deo electionẽ veſtrã: quia euangeliũ noſtrũ non fuit ad vos in ſermone tm̃: ſed et in virtute ⁊ in ſpiritu C ſancto et in plenitudine multa: ſicut ſcitis quales fuerimus in vobis propter vos. Et vos imitatores noſtri facti eſtis ⁊ domini excipientes verbũ in tribulatione multa cũ gaudio ſpiritusſancti: ita vt facti ſitis forma omnibus credentibus in macedonia ⁊ in achaia. A vobis eñ diffamat⁹ eſt ſermo domini non ſolum in macedonia ⁊ in achaia: ſed ⁊ in D omni loco fides veſtra que eſt ad deum profecta eſt: ita vt non ſit nobis neceſſe quicq̃ loqui. Ipſi enim de nobis annunciant qualem introitum habuerimus ad vos. ⁊ quomodo conuerſi eſtis ad deuʒ a ſimulachris ſeruire deo viuo ⁊ vero: ⁊ expectare filiũ eius de celis queʒ ſuſcitauit ex mortuis ieſum qui eripuit nos ab ira ventura.

C.S. Conſolatur apoſtolus theſſalonicẽſes in aduerſis per conformitatem ad ipſum atq; ad eccleſiam hieroſolymitarum. Ca.II.

A Nam et ipſi ſcitis fratres introitum noſtrum ad vos quia nõ inanis fuit: ſʒ ante paſſi multa ⁊ cõtumelijs affecti (ſicut ſcitis) in philippis fiduciã habuim⁹ i deo nr̃o loq̃ ad vos euãgeliuʒ dei

in multa ſolicitudine. Exhortatio enī noſtra non de errore
neqꝫ de imundicia neqꝫ in dolo ſed ſicut ꝓbati ſum⁹ a deo
vt crederet a nobis euāgeliū: ita loq̄mur nō quaſi hoībus
placētes. ſꝫ deo q̄ ꝓbat corda nr̄a. Neqꝫ enī aliqñ fuim⁹ in
B ſermone adulatiōis. ſicut ſcitis: neqꝫ in occaſione auaritie
de⁹ teſtis eſt: neqꝫ querētes ab hoīb⁹ gloriā neqꝫ a vobis
neqꝫ ab alijs: cuꝫ poſſem⁹ vobis oneri eſſe vt xp̄i apoſtoli.
Sed facti ſum⁹ paruuli in medio veſtrū: tanq̄ ſi nutrix fo
Diſtin.91.c.1. ueat filios ſuos: ita deſiderantes vos cupide: volebamus
tradere vobis nō ſolū euāgeliū dei ſed etiā aīas nr̄as qm̄
chariſſimi nobis facti eſtis. Memores enī eſtis frēs
laboris noſtri ⁊ fatigatiōis nocte ac die operātes ne quē q̄
veſtrū grauarem⁹: ꝑdicauim⁹ in vobis euāgeliū dei. Uos
teſtes eſtis ⁊ deus: q̄ ſctē ⁊ iuſte ⁊ ſine querela vobis qui
credidiſtis affuimus ſicut ſcitis qualiter vnūquēqꝫ veſtrū
C ſicut pater filios ſuos deprecātes vos ⁊ cōſolātes: teſtifi-
cati ſum⁹ vt ambularetis digne deo q̄ vocauit vos i ſuū re
gnum ⁊ gloriā. Ideo ⁊ nos grās agim⁹ deo ſine intermiſ-
ſione. qm̄ cū accepiſſetis a nobis verbū audit⁹ dei accepi-
ſtis illud nō vt verbū hoīm: ſed ſicut eſt vere verbū dei qui
operaꝛ in vobis qui credidiſtis. Uos enī imitatores facti
eſtis fratres eccleſiarū dei q̄ ſunt in iudea in xp̄o ieſu. quia
eadē paſſi eſtis ⁊ vos a cōtribulib⁹ vr̄is ſicut ⁊ ipi a iudeis
qui ⁊ dn̄m occiderūt ieſum ⁊ ꝓphetas ⁊ nos ꝑſecuti ſunt:
⁊ deo nō placēt ⁊ oīb⁹ hoīb⁹ aduerſanꝛ: ꝓhibētes nos gē
D tibus loqui vt ſalui fiāt: vt impleāt pctā ſua ſemꝑ. Perue-
nit enī ira dei ſuꝑ illos vſqꝫ in finē. Nos aūt fratres deſola
ti a vobis ad tp̄s hore aſpectu nō corde abūdātius feſtina
uimus faciē veſtrā videre cū multo deſyderio: qm̄ voluim⁹
venire ad vos: ego q̄dē paulus ⁊ ſemel. ⁊ iterū: ſed impedi
uit nos ſathanas. Que eſt enī noſtra ſpes aut gaudiuꝫ aut
corona glorie? Nōne vos ante dn̄m noſtrum ieſuꝫ chriſtuꝫ
in aduētu eius? Uos enī eſtis gloria noſtra ⁊ gaudium.

C. S. Apoſtolus mittit timotheuꝫ ad cōſolāduꝫ theſ-
ſalonicēſes. poniꝛ vtilitas reuerſionis eiuſdē cum apoſtoli
deprecatione pro theſſalonicenſibus. Ca.III.

A Propter qḋ non ſuſtinentes amplius placuit no
bis remanere athenis ſolis: ⁊ miſim⁹ timotheuꝫ
fratrē nr̄m ⁊ miniſtruꝫ dei i euāgelio xp̄i ad ꝯfir-
B mādos vos ⁊ exhortādos ꝓ fide veſtra vt nemo
moueaꝛ i tribulationib⁹ iſtis. Ipi enī ſcitis q̄ in hoc poſiti
ſum⁹. Nam et cū apud vos eſſem⁹ ꝑdicebam⁹ vobis paſſu
ros nos tribulatiōes: ſicut ⁊ factū eſt ⁊ ſcitis. Propterea
et ego ampli⁹ nō ſuſtinēs: niſi ad cognoſcendū fidē veſtrā.
ne forte tētauerit vos is q̄ tētat: ⁊ inanis fiat labor noſter.
C Nūc aūt veniēte timotheo ad nos a vobis ⁊ annūciate no
bis fidē et charitatē vr̄aꝫ: et q: memoriā noſtri habetis bo
naꝫ: ſemꝑ deſiderātes nos videre: ſicut et nos q̄ et vos iō
cōſolati ſum⁹ frēs in vobis in oī neceſſitate et tribulatione
nr̄a per fidē veſtrā: qm̄ nūc viuim⁹ ſi vos ſtatis i dn̄o. Quā
enī grāꝝ actionē poſſum⁹ deo tribuere ꝓ vobis i oī gau-
dio quo gaudem⁹ ꝓpter vos ante dn̄ꝫ deū noſtrū die ac no
cte abūdantius orātes vt videam⁹ faciē veſtrā ⁊ cōpleam⁹
D ea q̄ deſunt fidei veſtre. Ipſe autē deus ⁊ pater nr̄ ⁊ dn̄s ie
al'r † uos bꝫ xp̄e ſus † xp̄s dirigat viā noſtrā ad vos. Uos aūt dn̄s multipli
cet: ⁊ abūdare faciat charitateꝫ veſtram in inuicē ⁊ in oēs
quēadmodū ⁊ nos in vobis: ad cōfirmāda corda veſtra ſi
ne querela in ſanctitate ante deū ⁊ patrē noſtruꝫ in aduētu
dn̄i noſtri ieſu chriſti cū oībus ſanctis eius. Amen.

Capituli Summariū. Apoſtolus increpat theſſaloni-
cēſes de vitio fornicationis: cupiditatis: otioſitatis. immo
derati luctus mortuorum. Capitulum.IIII.

A De cetero ergo frēs rogam⁹ vos ⁊ obſecram⁹
in dn̄o ieſu: vt quēadmodū accepiſtis a nobis
quomō o porteat vos ābulare et placere deo.
ſic ⁊ ābuletis: vt abundetis magis. Scitis enī
q̄ ꝑcepta dederi vobis per dn̄ꝫ ieſum. Hec eſt
enim volūtas dei ſantificatio veſtra: vt abſtineatis vos a 32.q.4.c.vn-
fornicatione: vt ſciat vnuſq̄ſqꝫ vr̄m vas ſuū poſſidere in ſan q.
ctificatiōe ⁊ honore nō in paſſione deſyderij ſicut ⁊ gētes Roma.12.a.
que ignorāt deū. Et ne q̄s ſuꝑgrediaꝛ neqꝫ circūueniat in Ephe.5.a.
B negotio fratrē ſuū: qm̄ vindex eſt dn̄s de his oīb⁹ ſicut ꝓ-
dixim⁹ vobis ⁊ teſtificati ſum⁹. Nō enī vocauit nos de⁹ in Johan.15.b.
imūdiciā: ſꝫ in ſctificationē. Itaqꝫ q̄ hec ſpernit: nō hoīem 1.Joan.4.c.
ſpernit ſꝫ deū: q̄ etiā dedit ſpm̄ ſuū ſctm̄ i nobis. De chari
tate aūt fraternitatis nō neceſſe habuim⁹ ſcribere vobis.
Ipſi enī vos a deo didiciſtis: vt diligatis inuicē. Et enī il-
lud facitis in oēs fratres: i vniuerſa macedonia. Rogam⁹
aūt vos fratres vt abūdetis magis ⁊ operā detis vt q̄eti
ſitis: ⁊ vt vr̄m negotiū agatis ⁊ operemini manib⁹ vr̄is ſicut
precipim⁹ vobis vt ⁊ honeſte ambuletis ad eos qui foris
ſunt: ⁊ nulli⁹ aliq̄d deſyderetis. Nolum⁹ aūt vos ignorare 23.q.2.c.quia
C frēs de dormientib⁹ vt nō cōtriſtemini ſicut ⁊ ceteri q̄ ſpē uiua.z.c.hab.
nō habēt. Si enī credim⁹ q̄ ieſus mortu⁹ eſt ⁊ reſurrexit:
ita ⁊ de⁹ eos q̄ dormierūt ꝑ ieſum adducet cū eo. Hoc enī
vobis dicim⁹ in ṽbo dn̄i: q: nos q̄ viuim⁹: q̄ reſidui ſumus
in aduentu dn̄i nō preueniem⁹ eos qui dormierūt. Qm̄ ipſe
dn̄s in iuſſu ⁊ in voce archāgeli ⁊ in tuba dei deſcēdet de ce
lo ⁊ mortui q̄ in xp̄o ſunt reſurgēt primi. Deinde nos qui vi
uimus qui relinquimur ſimul rapiemur cum illis in nubib⁹ 1.Corin.15.c.
obuiā † chriſto in aera et ſic ſemper cum domino erimus. al's † domino
Itaqꝫ cōſolamini inuicē in verbis iſtis.

C. Sū. Apl's cautos reddit theſalonicēſes de die mor
tis futura ac de die iudicij gn̄alis ⁊ iducit theſſalonicēces
vt bene ſe habeant ad proximum ⁊ ad deum. Capi.V.

A De tēporib⁹ aūt ⁊ momētis fratres nō idigetis
vt ſcribam⁹ vobis: Ipſi enīꝫ diligēter ſcitis q: 2.Pe.3.c.
dies dn̄i ſicut fur in nocte ita veniet. Cū enī di Apoca.3.a.
xerint pax ⁊ ſecuritas: tūc repētin⁹ eis ſuperue-
niet interit⁹ ſicut dolor in vtero habētis ⁊ nō effugiēt. vos
aūt fratres non eſtis in tenebris vt vos dies ille tanq̄ fur
cōprehēdat. Oēs enī vos filij lucis eſtis ⁊ filij diei. Nō ſu
B m⁹ noctis neqꝫ tenebraꝝ. Igiꝛ nō dormiam⁹ ſicut ⁊ cete- Eſa.59.a.
ri ſꝫ vigilem⁹ ⁊ ſobrij ſimus. Qui enī dormiunt nocte dor- Ephe.6.c.
miūt: ⁊ q̄ ebrij ſunt nocte ebrij ſunt. Nos aūt qui diei ſum⁹
ſobrij ſim⁹: induti loricā fidei ⁊ charitatis ⁊ galeā ſpeꝫ ſa
C lutis qm̄ nō poſuit nos de⁹ in irā ſed in acq̄ſitioneꝫ ſalutis
per dn̄ꝫ noſtrū ieſum xp̄m q̄ mortu⁹ eſt ꝓ nobis: vt ſiue vi
D gilemus ſiue dormiam⁹ ſimul cū illo viuam⁹. Propter qḋ
cōſolamini inuicē ⁊ edificate alterutrū ſicut ⁊ facitis. Ro- Eccle.18.
gamus aūt vos frēs vt noueritis eos q̄ laborāt inter vos Luce.21.
⁊ preſunt vobis in dn̄o ⁊ monēt vos vt habeatis illos abū de conſe. di.
dantius in charitate ꝓpter opus illoꝝ: ⁊ pacē habete cuꝫ c.queris.
eis. Rogam⁹ autē vos frēs corripite inq̄etos cōſolamini di.15 c.ſancta
puſillanimes: ſuſcipite infirmos: patiētes eſtote ad oēs forma.
Uidete ne q̄s malū ꝓ malo alicui reddat: ſꝫ ſemꝑ qḋ bonū De vita ⁊ ho.
eſt ſectamini in inuicē ⁊ in oēs: Semꝑ gaudete ſine inter cle. cum ab o.
miſſione orate in oīb⁹ grās agite. Hec eſt enīꝫ volūtas dei de eo q̄ cogn.
in xp̄o ieſu in oīb⁹ vobis. Spiritū nolite extinguere: ꝓphe cōſan. vto. in
tias nolite ſpernere. Oia autēꝫ ꝓbate: qḋ bonū eſt tenete c.veniens. ꝑ.
ab oī ſpecie mala abſtinete vos. Ipſe aūt de⁹ pacis ſctifi- 1.Corin.1.d.
cet vos per oīa: vt integer ſpirit⁹ veſter ⁊ aīa ⁊ corp⁹ ſine
querela in aduētu dn̄i noſtri ieſu xp̄i ſeruetur. Fidelis eſt
qui vocauit vos: qui etiam faciet. Fratres orate ꝓ nobis.
Salutate fratres oēs in oſculo ſancto. Adiuro vos per do
minum vt legatur epiſtola hec omnibus ſanctis fratrib⁹
Gratia domini noſtri ieſu chriſti vobiſcū. Amen.

Explicit epiſtola beati pauli apoſtoli ad theſſa-
lonicenſes prima

Incipit argumentum in epiſtolā ſecundam
Ad theſalonicēſes ſcḋā ſcribit epl'aꝫ apl's: et no
tū facit eis de tꝑorib⁹ nouiſſimis: ⁊ de aduerſa-
rij deiectiōe. Scribit hāc epl'ā ab athēis ꝑ tytū
diaconē

diaconem et oneſimum acolytum.

℄ Explicit argumentum.

℄ Incipit epiſtola beati pauli apoſtoli ad teſſalonicẽ-
ſes ſecunda.

℄ C.S. Gratias agit apl's de bona theſſalonicẽſiũ con-
uerſatione orãdo pro meliori conſummatione. Ca.I.

Aulus ꝛ ſiluanus ꝛ thimotheus eccleſie theſſa-
lonicenſiuꝫ in deo patre noſtro et dño ieſu xp̄o.
A Grã vobis et pax a deo patre noſtro ꝛ dño ieſu
xp̄o. Gratias agere debemus ſemper deo pro
vobis frẽs ita vt dignũ eſt: qm̄ ſupercreſcit fides veſtra ꝛ
abũdat charitas vniuſcuiuſq; veſtrũ in inuicẽ: ita vt ꝛ nos
B ipſi in vobis glorie mur in eccleſijs dei pro patiẽtia veſtra
et fide in omnib' perſecutionib' veſtris ꝛ tribulationib'
quas ſuſtinetis in exemplum iuſti iudicij dei: vt digni ha-
beamini in regno dei ꝑ quo et patimini: ſi tñ iuſtũ eſt apd̄
C deũ retribuere. † retributionẽ his qui vos tribulãt: ꝛ vo-
als† tribula- bis qui tribulamini requiẽ nobiſcũ in reuelationẽ domini
tionẽ ieſu de celo cũ angelis virtutis eius in flãma ignis dãtis
vindictã his qui nõ nouerũt deũ: ꝛ qui nõ obediunt euan-
gelio dñi noſtri ieſu xp̄i. Qui penas dabũt in interitu eter-
nas a facie dñi ꝛ a gloria virtutis eius cũ venerit glorifica-
ri in ſanctis ſuis: ꝛ admirabilis fieri in oibus qui credide-
D runt: q: creditũ eſt teſtimoniũ noſtrũ ſuper vos in die illo.
In quo etiã oramus ſemper pro vobis: vt dignet vos vo-
catione ſua deus noſter: ꝛ impleat omnẽ voluntatẽ bonita-
tis ſue ꝛ opus fidei in virtute: vt clarificetur nomẽ domini
noſtri ieſu chriſti in vobis: ꝛ vos in illo ſecundum gratiam
dei noſtri. et domini ieſu chriſti.

℄ Ca.S. Remouet errorem apl's: de aduẽtu antixp̄i de
quo vlterius oſtendit veritatem. Ca.II.

A Ogamus aũt vos fratres per aduentum domi-
ni noſtri ieſu xp̄i ꝛ noſtre cõgregationis in ip̄m
vt nõ cito moueamini a veſtro ſenſu neq; terrea-
mini neq; per ſpiritũ: neq; per ſermonẽ neq; per
mt.24.a. als† diſſenſio. epiſtolã tanq̄ ꝑ nos miſſam. quaſi inſtet dies dñi. Ne q̄s
B vos ſeducat vllo mõ. Qm̄ niſi venerit † diſceſſio primũ: et
reuelat' fuerit hõ peccati filius perditionis: q̄ aduerſatur
ꝛ extollit ſupra oẽ qd̄ dr̄ de' aut qd̄ colit: ita vt i tẽplo dei
ſedeat oſtẽdẽs ſe tanq̄ ſit de'. Nõ retinetis q̄ cum adhuc
eſſem apud vos: hec dicebã vobis: Et nũc q̄d detineat ſci-
tis vt reueleẗ in ſuo tp̄e. Nã miſteriũ iam operatur iniqui-
Is.11.a. C tatis tñ vt q̄ tenet nũc teneat: donec de medio fiat. Et tũc
reuelabiẗ ille iniqu' quẽ dñs ieſus interficiet ſpiritu oris
ſui: ꝛ deſtruet illuſtratione aduentus ſui: eũ cuius eſt aduẽ-
tus ſecundum operationem ſathane in omni virtute et ſi-
gnis ꝛ prodigijs mẽdacibus: ꝛ in omni ſeductione iniqui-
tatis his q̄ pereunt: eo q̄ charitatem veritatis non rece-
perunt vt ſalui fierent. Ideo mittet illis deus operationẽ
D erroris vt credant mendacio vt iudicentur oẽs qui nõ cre-
diderunt veritati: ſed conſenſerunt iniquitati. Nos autem
debemus gratias agere deo ſemper pro vobis fratres di-
lecti a deo: q̄ elegerit vos deus primitias in ſalutẽ in ſan-
ctificatione ſpirit' ꝛ in fide veritatis in qua ꝛ vocauit vos
per euãgeliũ noſtrũ in acquiſitionẽ glorie domini noſtri ie-
ſu xp̄i. Itaq; fratres ſtate ꝛ tenete traditiones quas didi-
ciſtis: ſiue ꝑ ſermonẽ ſiue ꝑ epiſtolã noſtrã. Ipſe aũt dñs
noſter ieſus chriſtus ꝛ deus ꝛ pater noſter q̄ dilexit nos:
ꝛ dedit cõſolationẽ eternã ꝛ ſpeꝫ bonã in gratia exhorteẗ
corda veſtra: ꝛ cõfirmet in omni opere ꝛ ſermone bono.

℄ C.S. Petit apoſtolus theſſalonicenſibus orationem
ſuffragij atq; informat eos in regeneratione male atq; in-
citat ad laborem manuum. Ca.III.

A E cetero fratres orate pro nobis vt ſermo dei
currat ꝛ clarificetur ſicut ꝛ apud vos ꝛ vt libere-
mur ab importunis et malis hoibus. Non eniꝫ
omniũ eſt fides: fidelis aũt deus eſt qui confir-
mabit vos: ꝛ cuſtodiet a malo. Confidimus autẽ de vobis
fratres in dño: qm̄ quecunq; precipimus ꝛ facitis ꝛ facie-
tis. Dñs aũt dirigat corda veſtra in charitate dei: ꝛ patiẽ-
tia xp̄i. Denunciamus aũt vobis fratres in nomine domi-
ni noſtri ieſu chriſti: vt ſubtrahatis vos ab oi fratre ambu- 16.q.7.c.[illegible] B
lante inordinate: ꝛ non ſecundũ traditionẽ quã acceperũt
a nobis. Ipſi enim ſcitis quemadmodũ oporteat imitari
nos: qm̄ non inquieti fuimus inter vos: neq; gratis panẽ
manducauimus ab aliquo: ſed in labore ꝛ fatigatione no-
cte ꝛ die operantes ne quem veſtrum grauaremus. Non
quaſi non habuerimus poteſtatẽ: ſed vt noſmetipſos for-
mam daremus vobis ad imitandum nos. Nã ꝛ cũ eſſem' 1.corin.11.f.
apud vos hec denunciabam' vobis: qm̄ ſi q̄s nõ vult ope- C
rari: nec manducet. Audiuimus eñi inter vos quoſdã am-
bulare inquiete: nihil operantes ſed curioſe agẽtes. His
autẽ qui eiuſmodi ſunt denunciamus ꝛ obſecramus in do-
mino ieſu chriſto: vt cum ſilentio operantes ſuũ panẽ mã-
ducẽt. Vos aũt fratres nolite deficere benefaciẽtes. Qd̄
ſi quis non obedierit verbo noſtro per epiſtolam hãc no- Gal.6.b.
tate: ꝛ † non commiſceamini cum illo vt confundatur. Et D
nolite quaſi inimicum exiſtimare: ſed corripite vt fratreꝫ. als† ne.
Ipſe autẽ † deus pacis det vobis pacem ſempiternam in als† dominus als† deus.
omni loco. † Dominus ſit cum omnibus vobis. Saluta-
tio mea manu pauli quod eſt ſignum in omni epiſtola. Ita
ſcribo. Gratia dñi noſtri ieſu xp̄i cuꝫ omnib' vobis. Amẽ.

℄ Explicit epiſtola beati pauli apoſtoli ad theſſalonicẽ-
ſes ſecunda.

℄ Incipit argumẽtũ in ep'lam ad thimotheum primam.

Timotheũ inſtruit ꝛ docet de ordinatiõe epiſco-
patus ꝛ diaconij et ois eccleſiaſtice diſcipline:
ſcribens ei a laodicia per Thichicũ diaconem.
et oneſimum acolitum.

℄ Explicit argumentum.

℄ Incipit ep'la beati pauli ad timotheum prima.

℄ Capi. Sũma. Timotheũ cõmonet apl's vt nõ attendat
genealogijs ac legalib' obſeruãtijs: ac gratias agit deo
pro vocatione ad apoſtolatũ: atq; inducit timotheũ ad re-
ſiſtendum doctoribus falſitatis. Ca.I.

Aulus apoſtolus ie- A
ſu xp̄i ſm imperium ſaluatoris noſtri: ꝛ xp̄i
ieſu ſpei noſtre timotheo dilecto filio in fi-
de. Gratia ꝛ miſericordia et pax a deo pa-
tre ꝛ chriſto ieſu dño noſtro. Sicut roga-
ui te vt remaneres epheſi cum irem in macedoniam: vt de-
nunciares quibuſdam ne aliter docerent neq; intenderẽt
fabulis ꝛ genealogis interminatis: que queſtiones p̄ſtãt
magis q̄ edificationẽ dei que eſt in fide. Finis aũt precce-
pti eſt charitas: de corde puro ꝛ cõſciẽtia bona et fide nõ
ficta. A quibus quidã aberrantes conuerſi ſunt in vanilo-
quium volẽtes eſſe legis doctores non intelligentes neq;
que loquuntur: neq; de quibus affirmãt. Simus autẽ q: B
bona eſt lex ſi quis ea legitime vtatur: ſciẽtes hoc q: lex Ro.7.c.
iuſto nõ eſt poſita ſed iniuſtis ꝛ non ſubditis impijs ꝛ pec- Gal.4.a. Exo.10.a.21.a.
catoribus: ſceleratis ꝛ contaminatis patricidis ꝛ matri- Leui.18.a.
cidis homicidis: fornicarijs maſculorũ concubitoribus † 1.corin.5.a.
plagiarijs: mendacib' ꝛ periurijs: ꝛ ſi quid aliud ſane do- als† plagarijs
ctrine aduerſatur que eſt ſcdm̄ euangeliũ glorie beati dei
quod creditum eſt mihi. Gratias ago ei qui me conforta-
uit in xp̄o ieſu dño noſtro: quia fidelem me exiſtimauit po-
nens in miniſterio. Qui prius blaſphemus fui ꝛ perſecu- C
tor ꝛ cõtumelioſus: ſed miſericordiã dei conſecutus ſum:
quia ignorans feci in incredulitate. Superabundauit au-
tem gratia domini noſtri cum fide et dilectione que eſt in
xp̄o ieſu. Fidelis ſermo et omni acceptione dignus: quia Infra.4.c.

chriſtus ieſus venit in hunc mundū peccatores ſaluos fa-
cere: quorū primus ego ſum. Sed ideo miſericordiam cō-
ſecutus ſum: vt in me primum oſtenderet chriſtꝰ ieſus om-
D nem patientiam ad informationē eorū qui credituri ſunt
1.corin.7.c. illi in vitam eternam. Regi aūt ſeculorū immortali inuiſi-
bili ſoli deo honor et gloria in ſecula ſeculorū. Amen. Hoc
preceptum commendo tibi fili timothee: ſm̄ precedentes
22.q.4.c.q pec-cat.2.c.quid crudele. in te prophetias vt milites in illis bonam militiam habēs
fidē ⁊ bonā cōſcientiā. Quāquidam repellentes circa fidē
naufragauerūt: ex quibus eſt hymeneus ⁊ alexāder quos
tradidi ſathane vt diſcant non blaſphemare.

¶ Capitu. Sum. Inſtruit apoſtolus timotheum de actu
orādi: ⁊ modo ac deinde de oratione loquitur quo ad po-
pulum ſubiectum. Ca.II.

A Obſecro igitur primum omnium fieri obſecra-
tiones orationes: poſtulatiōes: gratiarūactio-
24.q.3.c.corri-piantur. Infra.5.a. Di.10.c.quō. nes pro omnibꝰ hominibus pro regibus ⁊ om-
nibus qui in ſublimitate cōſtituti ſunt vt quietā
⁊ trāquillā vitā agimus in omni pietate ⁊ caſtitate. Hoc
B enī bonū eſt ⁊ acceptū corā ſaluatore noſtro deo: q̄ omnes
Di.96.c.cum ad verum. homines vult ſaluos fieri: ⁊ ad agnitionē veritatis venire.
C Unus enī deꝰ vnus ⁊ mediator dei ⁊ hominū homo chri-
1.pe.3.a. ſtus ieſus q̄ dedit redēptionē ſemetipſum pro omnibus.
Cuius teſtimoniū tēporibus ſuis cōfirmatū eſt: in quo po
ſitus ſum ego predicator ⁊ apoſtolꝰ. Ueritatē dico: nō mē
tior: doctor gentiū in fide ⁊ veritate. Uolo ergo viros ora
re in omni loco: leuantes puras manus ſine ira ⁊ diſcepta
tione. Similiter ⁊ mulieres in habitu ornato cū verecun-
1.corin.14.g. dia ⁊ ſobrietate ornantes ſe: ⁊ non in tortis crinibꝰ aut au
D ro: aut margaritis. vel veſte precioſa: ſed qḋ decet mulie-
res promittētes pietatē per opera bona. Mulier in ſilen
tio diſcat cum omni ſubiectione. Docere autem mulieri
non permitto neq; dominari in virū ſed eſſe in ſilētio. Adā
enī primus formatus eſt deinde eua: ⁊ adā nō eſt ſeductus
mulier autem ſeducta in preuaricatione fuit. Saluabitur
autem per filiorum generationem ſi permanſerit in fide et
dilectione et ſanctificatione cum ſobrietate.

¶ C.S. Docetur timotheꝰ ordinare gradus eccleſie tā
quo ad ep̄os q̄ quo ad diacones ac vxores eorum ⁊ poni
A tur ratio predictorum. Ca.III.
Titum.1.b. 2.q.7.c.ſi. Di.81.c.propoſuiſti. Di.47.ſicut di-4.neceſſe. Fidelis ſermo. Si quis epiſcopatum deſiderat
bonū opus deſiderat. Oportʒ enī ep̄m irreprehē-
ſibilem eſſe vnius vxoris virū. ſ. ſobrium: ornatū
prudentem pudicum hoſpitalem: doctorē nō vi
B nolentum: nō percuſſorem ſed modeſtū: nō litigioſum: non
cupidū ſed ſue domui bene prepoſitū: filios habentē ſub-
ditos cū oī caſtitate. Si quis aūt domui ſue bene preeſſe
neſcit: quomodo eccleſie dei diligētiā habebit? Nō neo-
phitū ne in ſuperbiā elatꝰ in iudiciū incidat diaboli. Oportʒ
aūt ⁊ illū teſtimoniū habere bonum ab his q̄ foris ſunt vt
nō in opprobriū incidat ⁊ in laqueū diaboli. Diacones ſi-
E militer pudicos nō bilingues: nō multo vino deditos: nō
turpe lucrū ſectantes: habentes miſterium fidei in cōſciē-
tia pura. Et hi aūt probentur primū: ⁊ ſic miniſtrent nullū
crimē habentes. Mulieres ſimiliter pudicas: non detra-
hentes: ſobrias fideles in omnibus. Diacones ſint vnius
vxoris viri: q̄ filijs ſuis bene preſint: ⁊ ſuis domibus. Qui
enī bene miniſtrauerint: gradū bonum ſibi acquirēt: ⁊ mul
tam fiduciā in fide que eſt in xp̄o ieſu. Hec tibi ſcribo fili
timothee: ſperans me venire ad te cito. Si aūt tardauero
D vt ſcias quomodo oporteat te in domo dei cōuerſari que
eſt in eccleſia dei viui: columna ⁊ firmamentū veritatis. Et
manifeſte magnum eſt pietatis ſacramentum quod mani-
feſtatum eſt in carne: et iuſtificatū eſt in ſpiritu apparuit
angelis: predicatum eſt gentibus: creditū eſt in mundo:
aſſumptum eſt in gloria.

¶ C.S. Excludit apoſtolus modum docendi erroneum
ac ponit verum docendi modum. Ca.IIII.

Spiritus autē manifeſte dicit: q: in nouiſſimis A
temporibus diſcedent quidā a fide attēdētes 1.timo.3.a. 2.pe.3.a. Iudit.1.f.
ſpiritibus erroris ⁊ doctrinis demoniorum in
hypocriſi: loquētiū mēdaciū et cauteriatā ha-
bentiū ſuā cōſciētiā prohibentiū nubere: ab-
ſtinere a cibis quos deus creauit ad pcipiēdū cū gratiarū
actione fidelibꝰ ⁊ his q̄ cognouerūt veritatē. Quoniā ois crea B
tura dei bona eſt ⁊ nihil reijciendū qḋ cū gratiarū actiōe
percipitur. Sanctificatur enī per verbū dei ⁊ orationē. Hec
proponēs fratribꝰ bonus eris miniſter xp̄i ieſu enutritus
verbis fidei ⁊ bone doctrine quā aſſecutꝰ eſt. Ineptas au
tem ⁊ aniles fabulas deuita. Exerce aūt teipſum ad pie-
tatē. Nā corporalis exercitatio ad modicū vtilis eſt. Pie
tas aūt ad oīa vtilis eſt pmiſſionē habēs vite que nūc eſt
et future. Fidelis ſermo ⁊ oī acceptione dignus. In hoc
enim laboramus ⁊ maledicimur quia ſperamus in deum 2.timo.2.c.
viuū qui eſt ſaluator omniū hominū maxime fideliū. Pre C
cipe hec ⁊ doce. Nemo adoleſcētiā tuā cōtēnat: ſʒ exēplū ſupra.2.c.a.
eſto fideliū in verbo in cōuerſatione in charitate in fide: in
caſtitate. Dū venio attēde lectioni exhortationi ⁊ doctri D
ne. Noli negligere gratiā q̄ in te eſt: q̄ data eſt tibi per pro
phetiā cū impoſitione manuum preſbyteri. Hec meditare
in his eſto vt profectus tuus manifeſtus ſit oībus. Attēde
enī tibi ⁊ doctrine: inſta in illis. Hoc enim faciens ⁊ teipſū
ſaluum facies ⁊ eos qui te audiunt.

¶ C.S. Inſtruit apl's timotheū de ſenioribꝰ iuuenibꝰ ⁊
viduis et dicit que vere vidue ſunt docendo ac loquit̄ de
prouiſione miniſtrorum eccleſie: docens de actis iudican-
di ⁊ puniendi ſubiectos. Ca.V.

Seniorem ne increpaueris: ſed obſecra vt patrē
Iuuenes vt fratres: anus vt matres: iuuenculas
vt ſorores in omni caſtitate. Uiduas honora: que A
vere vidue ſunt. Si qua aūt vidua filios aut nepo 2.q.7.c.pu-dicat.
tes habet diſcat primum domum ſuam regere et mutuam 1.q.2.c.vidu.
vicem reddere parentibus. Hoc enim acceptum eſt corā honora.
deo. Que autem vere vidua eſt ⁊ deſolata ſperet in deum:
⁊ inſtet obſecrationibꝰ ⁊ orationibus nocte ac die. Nā q̄
in delitijs eſt viuens mortua eſt. Et hoc precipue vt irre-
prehēſibiles ſint. Si quis autem ſuorum ⁊ maxime dome Supra.1.b.
ſticorū curam non habet: fidem negauit: ⁊ eſt infideli dete B
rior. Uidua eligatur non minus ſexaginta annorū: que fue
rit vnius viri vxor: in operibus bonis teſtimoniū habēs:
ſi filios educauit: ſi hoſpitio recepit: ſi ſanctorū pedes la
uit: ſi tribulationē patiētibus ſubminiſtrauit: ſi omne opꝰ
bonū ſubſecuta eſt. Adoleſcētiores aūt viduas deuita. Cū
enī luxuriate fuerint in xp̄o nubere volūt habentes damna
tionem quia primam fidem irritam fecerunt. Simul autē
et otioſe diſcunt circumire domos: non ſolum otioſe ſed et C
verboſe ⁊ curioſe: loquentes que non oportet. Uolo autē
iuniores nubere: filios procreare matresfamilias eſſe: nul
lam occaſionem dare aduerſario: maledicti gratia. Iam 26.q.5.c.
enim quedam cōuerſe ſunt retro poſt ſathanā. Si quis fi
delis habet viduas ſubminiſtret illis vt non grauetur ec-
cleſia: vt his que vere vidue ſunt ſufficiat. Qui bene pre- Deu.25.a.
ſunt preſbyteri: duplici honore digni habeantur: maxime 1.corin.9.b. Di.45.c.
qui laborant in verbo ⁊ doctrina. Dicit enī ſcriptura. Nō D
alligabis os boui trituranti. Et dignus eſt operariꝰ mer
cede ſua. Aduerſus preſbyterum accuſationem noli reci
pere: niſi ſub duobus aut tribus teſtibus. Peccantes co
ram omnibꝰ argue vt ⁊ ceteri timorem habeant. Teſtor
coram deo et chriſto ieſu: et electis angelis eius vt hec cu Deu.19.c. Di.24.c. Di.84.
ſtodias ſine preiudicio nihil faciēs in alteram partem de-
clinando. Manus cito nemini impoſueris neq; cōmuni-
caueris peccatis alienis. Teipſū caſtū cuſtodi. Noli adhuc
aquā bibere: ſʒ modico vino vtere ppter ſtomachū tuum
et frequentes

et frequentes tuas infirmitates. Quorundam hominum peccata manifeſta ſunt precedentia ad iudicium quorundam aūt ſubſequuntur. Similiter ⁊ facta bona manifeſta ſunt: ⁊ que aliter ſe habent abſcondi non poſſunt.

❡ C.S. Inducit apoſtolus ep̄os ad cuſtodiā pauperuꝫ in ſeruitio dominorū ac demū inducit ad ſectandā humilitatem pietatem: ⁊ ceteras virtutes. Ca.VI.

A 4.5 c. de in ius in fi. 1.54.c. gene

Quicunq; ſunt ſub iugo ſerui dominos ſuos omni honore dignos arbitrentur ne nomē domini ⁊ doctrina blaſphemetur. Qui autē fideles habent dn̄os nō contēnant: qꝛ fratres ſunt. ſed magis ſeruiāt: qꝛ fideles ſunt ⁊ dilecti: qꝛ beneficij participes ſunt. Hec doce et exhortare. Si quis aliter docet: ⁊ non acquieſcit ſanis ſermonibꝰ dn̄i noſtri ieſu xp̄i ⁊ ei que ſm pietatē eſt doctrine ſuperbus eſt: nihil ſciēs: ſed languēs circa queſtiones ⁊ pugnas verborū ex quibus oriuntur inuidie: cōtētiones: blaſphemie: ſuſpitiones: male cōflictationes hominū mēte corruptorū: ⁊ q̄ a veritate priuati ſunt exiſtimātiū queſtum eſſe pietatē. Eſt autē queſtus magnꝰ pietas cū ſufficiētia. Nihil enim intulimus in hunc mundū haud dubiū: qꝛ nec auferre quid poſſumus. Habentes autem alimēta ⁊ quibus tegamur: his contenti ſimus. Nam qui volunt diuites fieri incidūt in tētationē ⁊ in laqueū diaboli ⁊ deſideria multa inutilia ⁊ nociua que mergūt homines in interitū ⁊ perditionē. Radix eīn omniū malorū eſt cupiditas. Quam quidā appetentes errauerunt a fide: et inſeruerunt ſe doloribus multis. Tu autē o homo dei hec fuge: ſectare vero iuſtitiā: pietatē: fidē: charitatem: patientiā: manſuetudinē. Certa bonum certamē fidei: apprehende vitā eternam in quam vocatus es: ⁊ confeſſus bonā cōfeſſionē corā multis teſtibus. Precipio tibi corā deo qui viuificat oīa ⁊ xp̄o ieſu qui teſtimoniū reddidit ſub pōtio pylato bonā cōfeſſionē vt ſerues mādatum ſine macula irreprehenſibile vſq; in aduentū domini noſtri ieſu chriſti: quē ſuis tēporibus oſtendet beatus ⁊ ſolus potēs rex regum ⁊ dominus dominātiū qui ſolus habet immortalitatem: et lucē habitat inacceſſibilē quē nullus hominū vidit ſed nec videre poteſt cui eſt honor ⁊ imperium in ſempiternū. Amē. Diuitibus huius ſeculi precipe nō ſublime ſapere: neq; ſperare in incerto diuitiarū ſed in deo viuo qui preſtat nobis oīa abunde ad fruendū bene agere: diuites fieri in bonis operibus facile tribuere: cōmunicare: theſaurizare ſibi fundamentum bonū in futurum vt apprehēdant veram vitā. O timothee depoſitum cuſtodi deuitās prophanas vocuꝫ nouitates: ⁊ oppoſitiōes falſi nominis ſcientie: quamquidam promittētes circa fidē exciderunt. Gratia tecum. Amen.

B Eccle. 5. c. Iob. 1. d. 1.42. c. eſe. 1.4.1. c. eccle.

C Timo. 2. d.

D ... 19. c. ... 2. b ... 4. c

❡ Explicit epiſtola beati pauli apoſtoli ad timotheū prima.

❡ Incipit argumentum in epiſtolam ſecundam.

Item timotheo ſcribit de exhortatione martyrij ⁊ de omni regula veritatis: ⁊ quid futurum ſit tēporibus nouiſſimis. ⁊ de ſua paſſione ſcribens ei ab vrbe roma.

❡ Explicit argumentum.

❡ Incipit ep̄la beati pauli apoſtoli ad timotheū ſcd̄a.

❡ C.S. Inducit apoſtolus timotheum ad conſtāter predicandum chriſtum ex pontificali dignitate ac predicātiū paucitate. Ca.I.

A Roma. 1. a.

Paulus apoſtolus ieſu xp̄i per volūtatē dei ſm promiſſionē vite q̄ eſt in xp̄o Ieſu timotheo chariſſimo filio gratia ⁊ miſericordia ⁊ pax a deo patre noſtro et xp̄o Ieſu dn̄o noſtro. Gratias ago deo meo cui ſeruio a progenitoribus meis in conſcientia †pura ꝙ ſine intermiſſione habeā tui memoriā in orationibus meis nocte ac die deſiderās te videre. Memor lachrimarū tuarū: vt gaudio implear. Recordationem accipiēs eiꝰ fidei q̄ eſt in te nō ficta: q̄ ⁊ habitauit primū i auia tua loide ⁊ matre tua †eunice: certus ſum autem ꝙ ⁊ in te. Propter quā cām admoneo te: vt reſuſcites gratiā dei q̄ eſt in te per impoſitionē manuū mearū. Nō eīn dedit nobis deꝰ ſpiritū timoris: ſꝫ virtutis ⁊ dilectionis ⁊ ſobrietatis. Noli itaq; erubeſcere teſtimoniū dn̄i noſtri ieſu xp̄i neq; me vinctū eius: ſed colabora euangelio ſcd̄m virtutem dei q̄ nos liberauit ⁊ vocauit vocatiōe ſua ſctā nō ſm opera noſtra: ſꝫ ſcd̄m ꝓpoſitū ſuū: ⁊ gratiā q̄ data eſt nobis in xp̄o ieſu ante tp̄a ſecularia. Manifeſtata eſt aūt nunc ꝑ illuminationē ſaluatoris noſtri ieſu xp̄i: q̄ deſtruxit quidem mortē illuminauit aūt vitā ⁊ incorruptionē ꝑ euāgeliū: in quo poſitus ſum ego predicator ⁊ apl's ⁊ magiſter gētiū. Ob quā cām etiā hec patior: ſꝫ non cōfundor. Scio enim cui credidi ⁊ certꝰ ſum qꝛ potēs eſt depoſitū meū ſeruare in illū diē. Formā habe ſanorū verborū q̄ a me audiſti in fide ⁊ dilectione in xp̄o ieſu. Bonū depoſitū cuſtodi ꝑ ſpiritū ſanctū q̄ habitat in nobis. Scis eīn hoc ꝙ auerſi ſunt a me oēs q̄ in aſia ſunt ex q̄bus eſt philetꝰ ⁊ hermogenes. Det miſericordiā dn̄s oneſifori domui: qꝛ ſepe me refrigerauit ⁊ catenā meā nō erubuit: ſed cum romā veniſſet ſollicite me queſiuit ⁊ inuenit. Det illi dominus inuenire miſericordiā a domino in illa die. Et quanta ephesi miniſtrauit mihi: tu melius noſti.

alr † bona.

B alr † eunica.

Ro. 8. c

C ad titū. 3. b.

Timo. 2. b.

D

❡ C.S. Sollicitat apl's timotheum ad exequēdū predicationis officiū: ac monet ipſuꝫ iuuenilia deſideria fugere.

Capitulum.II.

A

Tu ergo fili mi cōfortare in gratia: q̄ eſt in xp̄o ieſu ⁊ q̄ audiſti a me ꝑ multos teſtes hec cōmēda fidelibꝰ hoībꝰ: q̄ idonei erūt ⁊ alios docere. Labora ſicut bonus miles xp̄i ieſu. Nemo militās deo implicat ſe negotijs ſecularibꝰ vt ei placeat cui ſe probauit. Nā ⁊ q̄ certat in agone non coronabit̄ niſi legitime certauerit. Laborātē agricolā opꝫ primū de fructibꝰ †accipere. Intellige q̄ dico. Dabit eīn tibi dn̄s in oībus itellectū. Memor eſto dn̄m ieſuꝫ xp̄m reſurrexiſſe a mortuis ex ſemine dauid ſm euāgeliū meū: in quo laboro vſq; ad vincula quaſi male operās: ſed verbū dei nō eſt alligatuꝫ. Jō oīa ſuſtineo ꝓpter electos: vt ⁊ ipſi ſalutē cōſequātur q̄ eſt i xp̄o ieſu cū gloria celeſti. Fidelis ſermo. Nā ſi commortui ſumꝰ: ⁊ cōuiuemꝰ: ſi ſuſtinemꝰ ⁊ cōregnabimꝰ: ſi negauerimꝰ ⁊ ille negabit nos: ſi nō credimꝰ ille fidelis permanet negare ſeipſum nō pōt. Hec cōmone teſtificans corā deo. Noli cōtēdere verbis ad nihil eīn vtile eſt niſi ad ſubuerſionē audiētiū. Sollicite aūt cura teipſum ꝓbabilē exhibere deo operariū incōfuſibilē recte tractantē verbū veritatis. Prophana aūt ⁊ vaniloquia deuita. Multū eīn proficiūt ad impietatē ⁊ ſermo eorūꝫ vt cancer ſerpit. Ex quibus eſt hymeneus ⁊ philetꝰ qui a veritate exciderunt: dicētes reſurrectionē iā factā ⁊ ſubuerterūt quorundam fidē. Sꝫ firmū fundamentū dei ſtat habēs ſignaculū hoc. Cognouit dn̄s qui ſunt eius. ⁊ diſcedit ab iniquitate oīs qui †inuocat nomē domini. In magna autē domo nō ſolū ſunt vaſa aurea ⁊ argētea: ſꝫ ⁊ lignea ⁊ fictilia: ⁊ q̄daꝫ quidē in honorē: quedā aūt in cōtumeliā. Si quis ergo ſe emūdauerit ab iſtis: erit vas in honorē ſanctificatū ⁊ vtile dn̄o ad oē opꝰ bonū paratū. Iuuenilia aūt deſideria fuge. ſectare vero iuſtitiā fidē ſpem charitatē ⁊ pacē cū his q̄ inuocāt dn̄m de corde puro. Stultas aūt ⁊ ſine diſciplina queſtiones deuita. Sciēs qꝛ generāt lites. Seruū autem dn̄i nō opꝫ litigare: ſed māſuetuꝫ eſſe ad oēs docibilē patiētē: cū modeſtia corripiētē eos q̄ reſiſtunt veritati: ne quādo det illis deus penitētiā ad cognoſcēdā veritateꝫ ⁊ reſipiſcāt a diaboli laqueis a quo captiui tenētur ad ipſiꝰ

13. q. 1. §. diuiſit. 2. corin. 9. a

B alr † percipere. de cōſe. di. 1. c. non tantum.

C

alr † nominat.

D

1. timo. 4. b Ibidem. 5. c. ad titū. 3. c. 2. q. 7. c. ſicut ſacerdotes.

❡C.S.Hortatur ap'ls timotheū ad predicādū:ppter
falſorū predicatorū multiplicationē futurā ꝛ iam incoha-
tā ac ponit timothei monitio de firmitate. Ca.III.
Hoc aūt ſcito q: in nouiſſimis diebus inſtabūt
A tpa periculoſa: ꝛ erūt hoīes ſeipſos amantes
1.timo.4.a cupidi:elati:ſuperbi:blaſphemi:parentib' nō
2.pet.2.a. obedientes:ingrati:ſceleſti ſine affectione: ſine
Jude.1.f. de cōſe.di.4.c. quāuis. pace:criminatores:incōtinētes:immites:ſine benignita-
aſo ✠ veritatē te:proditores:proterui:tumidi:ceci: ꝛ voluptatum amato
B res magis q̄ dei:habētes quidē ſpēm pietatis.† virtutē
aūt eius abnegātes.Et hos deuita.Ex his eñ ſunt qui pe
netrant domos ꝛ captiuas ducunt mulierculas oneratas
peccatis:q̄ ducūtur varijs deſiderijs ſemper diſcētes ꝛ nū
Exo.8.f. quam ad ſcientiā veritatis peruenientes.Quēadmodū au-
25.q.6.c.nec mirum. tem iānes ꝛ mābres reſtiterunt moyſi ita ꝛ hi reſiſtūt veri
C tati hoīes corrupti mēte:reprobi circa fidē:ſed vltra non
pficient.Inſipientia eñ eorū manifeſtata erit oībus : ſicut
ꝛ illorū fuit.Tu aūt aſſecutus es meā doctrinā inſtitutio-
nem.propoſitū:fidē:longanimitatē:dilectionē:patientiā:
perſecutiones:paſſiones:qualia mihi facta ſunt antiochie
7.q.1.c.ſuggeſtum. iconij:liſtris:quales perſecutiones ſuſtinui: et ex omnib'
eripuit me dominus:Et omnes q̄ pie volunt viuere in xp̄o
D ieſu:perſecutionē patientur.Mali autē hoīes ꝛ ſeducto-
res pficiēt in pei' errātes: ꝛ in errorē mittentes.Tu vero
pmane in his q̄ didiciſti: ꝛ credita ſunt tibi ſciēs a quo di-
diceris.Et q: ab infātia ſacras litteras noſti q̄ te poſſunt
2.pe.1.d īſtruere ad ſalutē p fidē q̄ ē in xp̄o ieſu. Oīs eñ ſcriptura
diuinitus inſpirata vtilis eſt ad docendū:ad arguendum:
ad corripiendū ad erudiendum:in iuſtitia vt perfectus ſit
homo dei ad omne opus bonum inſtructus.
❡C.S.Predicit ap'ls multiplicationē malorum audito
rū cū denūciatione ſui martyrij: ꝛ aduentū timothei ad ſe
flagitat ꝛ amicos ſalutat. Ca.IIII.
Teſtificor corā deo ꝛ ieſu xp̄o q̄ iudicaturus eſt vi
uos,ꝛ mortuos:per aduentū ipſius ꝛ regnū ei'.
A Predica verbū.inſta oportune:importune. Ar-
di.43.ca.1.in fi. gue:obſecra:increpa in omni patientia ꝛ doctrina
di.45.c.1. 26.q.5.c.nec mirum. Erit eñ tps cū ſanam doctrinā nō ſuſtinebunt ſed ad ſua
deſideria coaceruabunt ſibi magiſtros prurientes aurib'.
Et a veritatē quidē auditū auertēt:ad fabulas aūt cōuer-
tentur.Tu vero vigila:in oībus labora:Opus fac euāge-
liſte miniſteriū tuum imple:ſobrius eſto.Ego eñ iam deli
bor: ꝛ tēpus reſolutionis mee inſtat.Bonum certamē cer
taui:curſum conſummaui:fidem ſeruaui.In reliquo repo
B ſita eſt mihi corona iuſtitie:quam reddet mihi dñs in illa
Col.4.b die iuſtus iudex.Nō ſolū aūt mihi:ſꝫ ꝛ his qui diligūt ad
uentū eius.Feſtina ad me venire cito.Demas eñ me de-
reliquit diligēs hoc ſeculū: ꝛ abijt theſſalonicā.creſcēs in
galatiā:titus in dalmatiā:lucas eſt mecū ſolus.Marcum
aſſume ꝛ adhuc tecū.Eſt eñ mihi vtilis in miniſterio.Ty-
C chicū aūt miſi epheſum.Penulā quā reliqui troade apō
carpum veniēs affer tecū ꝛ libros maxime autē ꝛ membra
nas:alexander erarius multa mala mihi oſtendit : reddet
illi dñs ſm opera ei':quē ꝛ tu deuita. Valde enim reſiſtit
verbis noſtris.In prima mea defenſiōe nemo mihi affuit.
ſed omnes me dereliquerunt:non illis imputetur.domi-
D nus aūt mihi aſtitit ꝛ confortauit me vt per me predicatio
impleatur ꝛ audiant omnes gentes: ꝛ liberatus ſū de ore
leonis.Liberauit me dñs ab oī ope malo ꝛ ſaluum faciet
in regnū ſuū celeſte:cui gloria in ſecula ſeculorum Amen.
Saluta priſcā ꝛ aquilā: ꝛ oneſifori domum.Eraſt' remā-
ſit corinthi:trophimum autē reliqui infirmum mileti.Fe-
ſtina ante hyemē venire.Salutāt te eubolus ꝛ prudens ꝛ
linus ꝛ claudia ꝛ fratres omnes.Dominus ieſus chriſtus
cum ſpiritu tuo.Gratia vobiſcum.Amen.
❡Explicit ep'la beati pauli ap'li ad Timotheum ſcdā.
❡Incipit argumentum in epiſtolam ad titum.

Titum commonefacit ꝛ inſtruit de conſtitutione
preſbiteri ꝛ de ſpūali conuerſatione ꝛ hereticis
vitādis qui traditiōib' iudaicis credūt ſcribēs
ei a nicopoli. ❡Explicit argumentū.
❡Incipit epiſtola beati pauli apoſtoli ad Titum.
❡C.S.Titum inſtruit ap'ls quales debeat ep̄os ordina
re: ꝛ quomodo mali ſunt increpandi. Capi.I.

Paulus ſeruus dei apo- a
ſtolus aūt ieſu xp̄i ſm fidē electorū dei ꝛ agni
tionē veritatis: que ſcdm pietatē eſt in ſpē vite
eterne:quā pmiſit q̄ nō mētit' de' añ tpa ſclaria manifeſta
uit aūt tpōrib' ſuis verbū ſuū in p̄dicatiōe q̄ credita eſt mi
hi ſcdm preceptū ſaluatoris noſtri dei: tito dilecto filio ſe
cundū cōem fidē:Gr̄a ꝛ pax a deo p̄re ꝛ xp̄o ieſu ſaluatore B
nr̄o.Huius rei gr̄a reliq̄ te crete vt ea q̄ deſunt corrigas ꝛ di.61.c.[illegible]
cōſtituas p ciuitates p̄ſbiteros ſicut et ego diſpoſui tibi:
ſi q̄s ſine crimine eſt vni' vxoris vir filios hn̄s fideles : nō
in accuſatione luxurie aut non ſubditos. Opꝫ eñ epꝫ ſine
crimine eſſe ſicut dei diſpenſatorē:nō ſuperbū:nō iracūdū
nō vinolētū:nō percuſſorē:nō turpis lucri cupidū ſed hoſpi- 1.timo.3.a di.25.3.vn.
talem:benignū:ſobriū:iuſtū:ſanctū: continentē amplecten nunc autem.
tem eū q̄ ſm doctrinā eſt fidelē ſermonē vt potens ſit ex- C
hortari in doctrina ſana: ꝛ eos q̄ contradicūt arguere.Sūt
eñ multi et inobediētes vaniloq̄ ꝛ ſeductores maxie autē
q̄ de circūciſione ſunt quos opꝫ redargui:q̄ vniuerſas do 4.q.1.c.1 di.45.c.h.
mos ſubuertunt docētes q̄ nō opꝫ turpis lucri gr̄a. Dixit
q̄dā ex illis pprī' ipſorū ppheta.Cretēſes ſemp mēdaces
male beſtie vētris pigri.Teſtimoniū hoc verū eſt. Quaꝫ D
ob cām increpa illos dure:vt ſani ſint in fide nō intēdētes aſo ✠ veritati
iudaicis fabulis ꝛ mādatis hoīm † auerſantiū ſe a verita- Ro.14.d.
te.Oīa mūda mūdis coinquinatis aūt ꝛ infidelibus nihil di.82.c.propoſuiſti.
eſt mundū ſed inquinate ſunt eorū ꝛ mēs ꝛ cōſcientia.Cō aſo ✠ abhominabiles
fitetur ſe noſſe deū factis aūt negant cū ſint † abhominati
ꝛ incredibiles ꝛ ad omne opus bonum reprobi
❡Ca.S.Ap'ls titum inſtruit ad informādū exiſtentes in A
ſtatu ſenili iuuenili ac ſeruili. Cap.II. 28.q.1.c.1.
Tu aūt loquere q̄ decēt ſanā doctrinā.Senes vt
ſobrij ſint pudici prudētes ſani in fide in dilectio-
ne in patiētia.Anus ſimiliter in habitu ſancto nō
criminatrices :non multo vino ſeruientes :bene B
docētes vt prudentiam doceant. Adoleſcētulas vt viros
ſuos amēt filios ſuos diligāt prudētes caſtas ſobrias do
mus curā habentes benignas ſubditas viris ſuis.vt non
blaſphemet' verbum dei.Iuuenes ſimiliter hortare vt ſo-
brij ſint.In oīb' teipſum p̄be exēplū bonorū operū in do-
ctrina:in integritate:in grauitate.Verbū ſanū irreprehē-
ſibile vt is qui ex aduerſo eſt vereatur:nihil habēs malum C
dicere de nobis.Seruos domin' ſuis ſubditos eſſe i om- Ephe.6.a
nibus placentes nō cōtradicentes:non fraudantes ſed in Colo.3.a
omnibus fidem bonā oſtendentes:vt doctrinā ſaluatoris 1.pet.2.c D
noſtri dei ornēt in omnib'. Apparuit.eñ gratia dei ꝛ ſal- de conſe.di.4.c.[illegible]
uatoris noſtri oībus hoīb' erudiens nos:vt abnegantes
impietatē ꝛ ſecularia deſideria:ſobrie iuſte et pie viuam'
in hoc ſeculo expectantes beatam ſpem ꝛ aduentum glo-
rie magni dei ꝛ ſaluatoris noſtri ieſu xp̄i q̄ dedit ſemetip̄ſ
pro nobis vt nos redimeret ab omni iniquitate et munda
ret ſibi populum acceptabilem:ſectatorem bonorum ope
rum.Hec loquere et exhortare:et argue cum omni impe-
rio.Nemo te contemnat.
❡Ca.S.Oſtendit apoſtolus quō ppl's debeat ſe habe-
re erga principes cū rōne dicti atq; erga hereticos: et an
nectit ſalutationem. Ca.III.
Admone illos principibus et poteſtatibus ſub- A
ditos eſſe:dicto obedire ad omne opus bonū di.46.c.1
paratos eſſe:neminem blaſphemare:nō litigio 2.q.7.ca.ſi
ſos eſſe:ſed modeſtos omnē oſtēdētes māſuetu ſacerdotes
dinem

dinē ad oēs hoīes. Eramus eñi aliquādo ⁊ nos inſipiētes ⁊ increduli errātes: ſeruientes deſiderijs ⁊ voluptatibꝰ. varijs in malitia ⁊ inuidia agentes odibiles: odiētes inuicem.
B Cū aūt benignitas ⁊ humanitas apparuit ſaluatoꝛis noſtri dei: nō ex operibꝰ iuſtitie que fecimus nos: ſꝫ ſcōm miam ſuā ſaluos nos fecit ꝑ lauacꝛū regenerationis ⁊ renouationis ſpiritusſancti quē effudit in nos abūde ꝑ ieſuꝫ xp̄m ſaluatoꝛē noſtruꝫ: vt iuſtificati gratia ipſiꝰ heredes ſimus ſm ſpem vite eterne. Fidelis ſermo eſt.
C Et de his volo te cōfirmare: vt curēt bonis operibus pꝛeeſſe q̄ credūt deo. Hec ſunt bona ⁊ vtilia hoibus. Stultas autē queſtiones ⁊ genealogias ⁊ cōtentiones ⁊ pugnas legis deuita. Sunt eñi inutiles ⁊ vane. Hereticū hominē poſt vnaꝫ ⁊ ſecundā coꝛreptionē deuita: ſciēſqꝫ ſubuerſus eſt q̄ eiuſmodi eſt. Et delinquit cū ſit pꝛopꝛio iudicio cōdēnatus.
D Cum miſero ad te artemā aut tichycū: feſtina ad me venire nicopoliꝫ. Ibi eñi ſtatui hyemare. Zenā legiſperitū ⁊ appolo ſollicite pꝛemitte: vt nihil illis deſit. Diſcāt aūt ⁊ veſtri bonis operibus pꝛeeſſe ad vſus neceſſarios: vt nō ſint infructuoſi. Salutant te qui mecuꝫ ſunt omnes. Saluta eos q̄ nos amāt in fide. Gratia dei cum omnibus vobis. Amen.

Tito.3.b. 24.q.1.c.que vi. 101.2.q.5.c. ... apoſtolus.

¶ Explicit epiſtola beati pauli apoſtoli ad Tytum.

¶ Incipit argumentum in epiſtolam ad philemonem.

Philemoni familiares litteras facit ꝑ oneſimo ſeruo eius ſcribens ei ab vꝛbe roma de carcere per ſupꝛaſcriptum oneſimum.

¶ Explicit argumentum.

¶ Incipit ep̄la beati pauli apoſtoli ad philemonem.

¶ C.S. Apoſtolus ſcribit philemoni foꝛmans ad eū petitionem de recipiendo oneſimo: et adiungit ſalutationē. Capitulum vnicum.

A Paulus vinctus chꝛiſti ieſu ⁊ timotheꝰ frater: philemoni dilecto adiutoꝛi noſtro ⁊ appie ſoꝛoꝛi chariſſime ⁊ archippo cōmilitoni noſtro: ⁊ eccleſie q̄ in domo tua eſt. Grā vobis ⁊ pax a deo noſtro ⁊ dn̄o ieſu xp̄o. Gratias ago deo meo ſemper memoꝛiā tui faciēs in oꝛationibus meis: audiēs charitatē tuā ⁊ fidē quā habes in dn̄o ieſu ⁊ in omnes ſanctos: vt cōicatio fidei tue euidēs fiat in agnitione oīs operis boni in xp̄o ieſu. Gaudiū eñi magnū habui ⁊ cōſolationē in charitate tua: qꝛ viſcera ſanctoꝛū requieuerunt per te frater.
B Propter qḋ multā fiduciā habes in xp̄o ieſu imperādi tibi qḋ ad rē pertinet: propter charitatē magis obſecro cū ſis talis vt paulꝰ ſenex: nūc aūt ⁊ vinctꝰ ieſu chꝛiſti: obſecro te ꝑ meo filio quē genui in vinculis oneſimo q̄ tibi aliqñ inutilis fuit: nūc aūt ⁊ mihi et tibi vtilis quē remiſi tibi. Tu aūt illum vt mea viſcera ſuſcipe. Quem ego voluerā mecuꝫ detinere: vt pro te mihi miniſtraret in vinculis euangelij.
C Sine cōſilio autem tuo nihil volui facere: vti ne velut ex neceſſitate bonū tuū eſſet: ſed voluntariū. Foꝛſitā eñi ideo diſceſſit ad hoꝛā a te vt in eternum illū reciperes: iā nō vt ſeruum: ſed pro ſeruo chariſſimum fratrē maxime mihi. Quāto aūt magis tibi: ⁊ in carne ⁊ in domino. Si ergo habes me ſocium: ſuſcipe illū ſicut me. Si aūt aliquid nocuit tibi aut debet hoc mihi imputa:
D Ego paulus ſcripſi manu mea. Ego reddam vt non dicā tibi q̄ ⁊ te ipſum mihi debes. Ita frater ego te fruar in domino: refice viſcera mea in xp̄o. Confidens in obedientia tua ſcripſi tibi: ſciens quoniam et ſuper id quod dico facies. Simul autem et para mihi hoſpitium. Nam ſpero per oꝛationes veſtras donari me vobis. Salutat te epaphꝛas concaptiuus meus in chꝛiſto ieſu: marcus ariſtarchꝰ demas: ⁊ lucas adiutoꝛes mei. Gratia domini noſtri ieſu chꝛiſti cū ſpiritu veſtro. Amen.

¶ Explicit epiſtola beati pauli apoſtoli ad philemonem

¶ Incipit argumentum in epiſtolam ad Hebꝛeos.

In pꝛimis dicenduꝫ eſt cur ap̄ls paulus in hac epiſtola ſcribēda nō ſeruauerit moꝛem ſuuꝫ: vt vel vocabulū nominis ſui vel oꝛdinis deſcriberet dignitatē. Hec cauſa eſt qḋ ad eos ſcribēs q̄ ex circūciſione crediderant quaſi gētiū ap̄ls et non hebꝛeorum: ſciēs quoqꝫ eoꝛū ſuperbiā ſuāqꝫ humilitateꝫ ipſe demonſtrans meritum officij ſui noluit aūferre. Nā ſimili modo etiam ioannes apoſtolus propter humilitateꝫ in epiſtola ſua nomen ſuū eadem ratione non pꝛetulit. Hanc ergo epiſtolam fertur apoſtolus ad hebꝛeos conſcriptaꝫ hebꝛaica lingua miſiſſe: cuius ſenſum ⁊ oꝛdinem retinens lucas euangeliſta poſt exceſſum apoſtoli pauli greco ſermone compoſuit

¶ Explicit argumentum.

¶ Incipit epiſtola beati pauli apoſtoli ad hebꝛeos.

¶ C.S. Ponitur excelentia xp̄i qui eſt datoꝛ noue legis qꝛ eſt patri coeternus ⁊ cōſubſtātialis equalis in poteſtate ⁊ dignitate: ⁊ q̄ in his xp̄s ꝑfertur angelis. Capi.I. A

Multifarie † multiſqꝫ modis olim deus loquens patribꝰ in ꝓphetis nouiſſime † diebus iſtis locutus eſt nobis in filio quē cōſtituit heredem vniuerſoꝛum: per quem fecit ⁊ ſecula. Qui cū ſit ſplendoꝛ gloꝛie: ⁊ figura ſuſtantie eius: poꝛtanſqꝫ oīa verbo virtutis ſue purgationē peccatoꝛū faciēs ſedet ad dexterā maieſtatis eiꝰ in excelſis: tāto melioꝛ angelis effectus quāto differētius pꝛe illis nomē hereditauit.

al' † multifariā. al' † in. De pe.di.2.c. Illa anima. B. ps.2. act.13.e. 2.reg.7.b

C Cui eñi dixit aliqñ angeloꝛum filius meꝰ es tu: ego hodie genui te? Et rurſum. Ego ero illi in patreꝫ: et ipſe erit mihi in filiū. Et cū iterū introducit pꝛimogenitū in oꝛbem terre dicit. Et adoꝛēt eū oēs angeli dei. Et ad angelos q̄dē dicit. Qui facit angelos ſuos ſpiritus ⁊ miniſtros ſuos flāmā ignis. Ad filiū aūt. Thꝛonus tuꝰ deus in ſeculū ſeculi: virga equitatis virga regni tui. Dilexiſti iuſtitiā ⁊ odiſti iniquitatē propterea vnxit te deꝰ: deus tuus oleo † exultationis ꝑ participibꝰ tuis.

ps.96. ps.101. ps.44. al' † letitie. ps.101.

D Et tu in principio dn̄e terrā fundaſti: ⁊ opera manuū tuarū ſunt celi. Ipſi peribunt tu autem permanebis ⁊ oēs vt veſtimentū veteraſcēt. Et velut amictū mutabis eos ⁊ mutabuntur: tu autem idem ipſe es ⁊ anni tui non deficiēt. Ad quē autē angeloꝛū dixit aliquando ſede a dextris meis: † quoadusqꝫ ponā inimicos tuos ſcabellum pedū tuoꝛū? Nonne omnes ſunt adminiſtratoꝛij ſpiritus, in miniſterium miſſi propter eos qui hereditatem capiunt ſalutis?

ps.109. al' † donec

¶ C.S. Oſtendit ap̄ls noue legi eſſe obediendū date a chꝛiſto ⁊ qḋ nō obſtet humilitas paſſionis eius. Ca.II.

A Propterea abūdantiꝰ opoꝛtet obſeruare nos ea que audiuimus: ne foꝛte pereffluamus. Si enim qui per angelos dictus eſt ſermo factꝰ eſt firmꝰ ⁊ oīs pꝛeuaricatio ⁊ inobedientia accepit iuſtaꝫ mercedis retributionē: quō nos effugiemus ſi tantam neglexerimus ſalutē? Que cum initiū accepiſſet † enarrari per dominum ab eis qui audierunt in nos confirmata eſt conteſtante deo ſignis ⁊ poꝛtentis ⁊ varijs virtutibus et ſpiritusſancti diſtributionis ſecundum ſuam voluntatem.

al' † enarrādi

B Non eñi angelis ſubiecit deus oꝛbeꝫ terre futurū de quo loquimur. Teſtatus eſt autem in quodaꝫ loco quis dicēs. Quid eſt homo q̄ memoꝛ es eius: aut filius hominis quoniam viſitas eum? Minuiſti eum paulominus ab angelis gloꝛia ⁊ honoꝛe coꝛonaſti eū; ⁊ conſtituiſti eum ſuper opera manuum tuarum. Omnia ſubieciſti ſub pedibus eius. In eo enim q̄ omnia ei ſubiecit nihil dimiſit nō ſubiectum ei. Nunc autem necdum videmus omnia ſubiecta ei. Eum autem qui modico q̄ ab angelis minoꝛatus eſt videmus, ieſum propter paſſionem moꝛtis gloꝛia ⁊ honoꝛe coꝛonatum: vt gratia dei pro omnibus guſtaret moꝛtē: Decebat

ps.8. 1.coꝛin.15.d. philip.2.a

pe. diſ. 2. ca. ſi .ver. confidi mus. z. c. non eſt iuſtus. — in combuſtionē. Confidimus aūt de vobis dilectiſſimi me
liora ꝛ viciniora ſaluti tameſi ita loquimur. Non eñ iniu-
ſtus eſt de⁹ vt obliuiſcatur operis veſtri ꝛ dilectionis quā
C — oſtendiſtis in nomine ipſi⁹: qui miniſtraſtis ſanctis ꝛ mini-
ſtratis. Cupimus aūt vnū quēq͂ veſtrum eandem oſtenta-
re ſollicitudinē ad expletionē ſpei vſq͂ in finē vt nō ſegnes
efficiamini verū imitatores eorū q̄ fide ꝛ patientia heredi-
Gen. 22. c. — tabunt promiſſiones. Abrae nēpe promittēs de⁹ quoniā
neminem habuit per quem iuraret maiorem iurauit per ſe
metipſum dicens. Niſi benedicens benedicam te: et multi
iureiu. c. z ſi iuſtus. — plicans multiplicabo te: ꝛ ſic longanimiter ferens adept⁹
D — eſt repromiſſionē. Homines eñ per maiorē ſui iurāt: ꝛ om
nis cōtrouerſie eorum finis ad confirmationē eſt iuramen
tum. In quo abundantius volens deus oſtendere pollici-
tationes heredibus immobilitatē conſilij ſui interpoſuit
iuſiurandum vt per duas res immobiles quibus impoſſi-
bile eſt mentiri deum fortiſſimum ſolatiū habeam⁹ qui cō
fugimus ad tenēdā propoſitā ſpem quā ſicut anchorā ha-
bemus anime tutā ac firmā ꝛ incedentē vſq͂ ad interiora
velaminis vbi precurſor pro nobis introiuit ieſus ſm ordi
nem melchiſedech pontifex factus ineternum.

¶ C. S. Oñdiẗ excellētia ſacerdotij xp̄i cōparādo xp̄m
ad melchiſedech: cuius ſacerdotiū oſtēditur excellēti⁹ eē
ſacerdotio leuitico: cū eiuſdē neceſſitate. Ca. VII.

A — Hic eñ melchiſedech rex ſalē ſacerdos dei ſum
Gen. 14. d — mi qui obuiauit abrae regreſſo a cede regū ꝛ
benedixit ei. cui ꝛ decimas oīm diuiſit abraam
Primum quidē qui interpretatur rex iuſtitie:
deinde autem ꝛ rex ſalem qđ eſt rex pacis ſine patre: ſine
matre: ſine genealogia: neq͂ initiū dierū neq͂ finē vite ha-
bens: aſſimilat⁹ aūt filio dei manet ſacerdos in perpetuū.
Intuemini aūt quātus ſit hic: cui ꝛ decimas dedit de preci
puis abraā patriarcha. Et quidē de filijs leui ſacerdotiū
accipiētes mādatū habēt decimas ſumere a populo ſm le
gē: ideſt a fratrib⁹ ſuis: q͂q͂ ꝛ ipſi exierūt de lūbis abrae.
Cuius aūt generatio nō annumeratur in eis decimas ſum
pſit ab abraā ꝛ hunc qui habebat repromiſſiones benedi
B — xit. Sine vlla autē contradictione qđ minus eſt a meliore
benedicitur. Et hic quidē decimas moriētes hoies acci-
piūt ibi autē cōteſtatur q: viuit. Et vt ita dictū ſit p abraā
ꝛ leui qui decimas accepit: decimatus eſt. Adhuc enim in
lūbis patris erat: quādo obuiauit ei melchiſedech. Si er
go cōſummatio per ſacerdotiū leuiticū erat popul⁹ enim
ſub ipſo legē accepit q̄d adhuc neceſſariū fuit ſecūdū ordi
nē melchiſedech aliū ſurgere ſacerdotē ꝛ nō ſm ordinem
aarō dici: Trāſlato eñ ſacerdotio: neceſſe ēvt legis trāſ-
conſtitu. c. tranſlato. — latio fiat. In quo eñ hec dicuntur de alia tribu eſt: de qua
nullus altario preſto fuit. Manifeſtū eſt eñ q͂ ex iuda or-
tus ſit dñs noſter in qua tribu nihil de ſacerdotibus moy
C — ſes locutus eſt. Et amplius adhuc manifeſtū eſt: ſi ſcđm ſi-
militudinem melchiſedech exurgat alius ſacerdos q̄ non
109. — ſcđm legē mādati carnalis factus eſt ſ3 ſm virtutē vite in-
ſolubilis. Conteſtatur eñ qđ tu es ſacerdos ineternū ſe-
cundū ordinē melchiſedech. Reprobatio quidē ſit prece-
dentis mādati ꝑpter infirmitatē eius ꝛ inutilitatē. Nihil
D — eñ ad ꝑfectū adducit lex. Introductio vero melioris ſpei
per quā ꝓximam⁹ ad deū. Et quātū eſt nō ſine iureiurādo
Alij quidē ſine iureiurādo ſacerdotes facti ſunt: hic autē
cū iureiurādo: per eū q̄ dixit ad illū: Iurauit domin⁹ ꝛ nō
penitebit eū tu es ſacerdos ineternū. In tātū melioris te-
ſtamenti ſpōſor factus eſt ieſus. Et alij quidē plures facti
ſunt ſacerdotes ſm legē idcirco q͂ morte prohiberentur
ꝑmanere: hic aūt eo q͂ maneat ineternum ſempiternū hȝ
ſacerdotes — ſacerdotiū. Unde ꝛ ſaluare in perpetuū pōt † accedens ꝑ
ſemetipſū ad deū ſemper viuens ad interpellādū pro no-
bis. Talis eñ decebat vt nobis eſſet pontifex: ſanctus: in
nocens: impollutus: ſegregatus a peccatorib⁹ ꝛ excelſior

celis factus. Qui non habet neceſſitatem quotidie quem
admodū ſacerdotes prius pro ſuis delictis hoſtias offer
re: deinde pro populi. Hoc enim fecit ſemel ſeipſum offe-
rendo. Lex enim conſtituit homines ſacerdotes infirmi-
tatem habentes ſermo autem iuriſiurandi qui poſt legem
eſt filium ineternum perfectum.

¶ C. S. Oſtēdit chriſtū eſſe meliorū ſacramentorū mini
ſtrum miniſtris veteris teſtamenti. Ca. VIII.

Capitulū aūt ſuper ea que dicuntur. Talē habe — A
mus pontificē qui cōcedit in dextera ſedis ma- — Supra. 4. d.
gnitudinis in celis ſanctorū miniſter ꝛ taberna
culi veri: qđ fixit de⁹ ꝛ nō homo. Omnis eñ pō — B
tifex ad offerenda munera ꝛ hoſtias cōſtituitur. Unde ne
ceſſe eſt ꝛ hunc habere aliquid quod offerat. Si ergo eēt
ſuper terram nec eſſet ſacerdos cum eſſent q̄ offerrēt ſm
legem munera: qui exemplari ꝛ vmbre deſeruiunt celeſtiū — Exo. 25. d
ſicut reſponſum eſt moyſi cū conſummaret tabernaculū. — act. 7. f
Uide inquit oīa facito ſecundū exemplar quod tibi oſten
ſum eſt in monte. Nūc aūt melius ſortitus eſt miniſterium
quāto ꝛ melioris teſtamenti mediator eſt: quod in melio- — Iere. 31. g
bus repromiſſionib⁹ ſancitū eſt. Nā ſi illđ prius culpa va- — C
caſſet: nō vtiq͂ ſecundi locus inquireret. Uituperās enim
eos dicit. Ecce dies veniet dicit dominus: ꝛ cōſummabo
ſuꝑ domū iſrael ꝛ ſuper domū iuda teſtamētū nouū: nō ſ3
teſtamētū qđ feci patrib⁹ eorū in die qua apprehēdi ma-
nū eorū: vt educerē illos de terra egypti qđ ipſi nō perma
ſerunt in teſtamēto meo: ꝛ ego neglexi eos dicit dñs. Q2
hoc eſt teſtamētū qđ diſponā domui iſrael poſt dies illos — D
dicit dñs † dādo leges meas in mētē eorū ꝛ in corda eorū — al's ✝ dabo.
ſuperſcribā eas: ꝛ ero eis in deū: ꝛ ipſi erunt mihi in popu — 29. q. 2. c. due ſunt.
lum. Et nō docebit vnuſquiſq͂ proximū ſuū ꝛ vnuſquiſq͂ — apo. 21. b
fratrē ſuū dicēs: cognoſce dñm quoniā omnes ſcient me a — Iere. 31. f
† minore vſq͂ ad maiorē eorum q: propitius ero iniquita- — al's ✝ minimo.
tibus eorum ꝛ peccatorum eorū iam non memorabor. Di-
cendo autem nouum veterauit prius. Quod autē antiqua
tur et ſeneſcit: prope interitum eſt.

¶ C. S. Tangit apoſtolus ea que fuerūt in miniſterio ve
teris teſtamenti. Et ex his arguit dignitatem chriſti ac no
ue legis. Ca. IX.

Habuit quidem ꝛ prius iuſtificationes culture — A
ꝛ ſanctū ſeculare. Tabernaculum enim factū
eſt primum: in quo erant candelabra ꝛ mēſa ꝛ
propoſitio panum que dicitur ſancta. Poſt ve
lamentū aūt: ſm tabernaculū quod diciẗ ſan- — di. 45. c. diſci plina.
cta ſanctorum aureū habēs thuribulum: ꝛ arcā teſtamen- — B
ti circūtectā ex oī parte auro: in qua vrna aurea habēs mā
na ꝛ virga aaron que frondueraẗ: et tabule teſtamenti ſu-
per que erant cherubin glorie obumbrātia propitiatoriū
de quibus non eſt modo dicendum per ſingula. His vero
ita cōpoſitis in priori quidē tabernaculo ſemꝑ introibant
ſacerdotes ſacrificiorū officia conſummantes in ſcđo aūt
ſemel in anno ſolus pontifex: nō ſine ſanguine quē offerret
pro ſua ꝛ populi ignorantia hoc ſignificāte ſpiritu ſancto
nondū propalatā eſſe ſanctorū viā adhuc priore taberna-
culo habēte ſtatū. Que parabola eſt tēporis inſtātis iux-
ta quā munera ꝛ oſtie offeruntur q̄ nō poſſunt iuxta con- — C
ſciētiā perfectū facere ſeruientē ſolummodo in cibis et in
potib⁹ ꝛ in varijs baptiſmatib⁹ ꝛ iuſtitijs carnis: vſq͂ ad
tempus correptionis impoſitis. Xp̄s aūt aſſiſtēs pōtifex
futurorū bonorū peramplius ꝛ perfectius tabernaculum
nō manufactū. i. nō huius creationis neq͂ per ſanguinē † — al's ✝ taurorum
hircorū aut vitulorū ſed per propriū ſanguinē introiuit ſe- — 2. pe. 1. d
mel in ſancta eterna redēptiōe inuenta. Si enim ſanguis — 1. ioan. 1. c
hircorū aut taurorum ꝛ cinis vitule aſperſus: inquinatos — D
ſanctificat ad emundationē carnis: quāto magis ſanguis — apo. 1. b
xp̄i q̄ per ſpiritū ſanctū ſemetipſum obtulit immaculatum — de cele. miſſarū c. ut the. ſ. cete rum.
deo emundauit cōſciētiā noſtrā ab operibus mortuis ad

ſeruiendum deo viuenti? Et ideo noui teſtamēti mediator eſt vt morte intercedēte in redēptionē earū preuaricationū q̄ erant ſub priori teſtamēto repromiſſionē accipiāt: q̄ vocati ſunt eterne hereditatis. Ubi enim teſtamētū ē mors neceſſe eſt intercedat teſtatoris: teſtamētū enim in mortuis cōfirmatū eſt. Alioquin nōdū valet: dū viuit q̄ teſtat⁹ eſt: Unde nec primū quidē ſine ſanguine dedicatū eſt. Lecto enim oī mādato legis a moyſe vniuerſo populo accipiēs ſanguinē vitulorū et hyrcorū cū aqua et lana coccinea et hyſopo ipſum: quoq̄ librū et omnem pplm aſperſit dicens. Hic ſanguis teſtamēti qđ mādauit ad vos deus. Etiā tabernaculū et oīa vaſa miniſterij ſanguine ſilr aſperſit. Et oīa pene in ſanguine ſm legē mundant: et ſine ſanguinis effuſiōe nō fit remiſſio. Neceſſe eſt ergo exēplaria quidē celeſtiū his mūdari: ipſa aūt celeſtia melioribus hoſtijs quā iſtis. Nō enim in manufactis ſctis † introiuit ieſus exēplaria verorum: ſed in ipſum celū vt appareat nunc vultui dei p nobis: Neq̄ vt ſepe offerat ſemetipſum quēadmodū pontifex intrat in ſancta per ſingulos annos in ſanguine alieno. Alioquin oportebat eū frequēter pati ab origine mundi. Nunc aūt ſemel in cōſummatiōe ſeculorū ad deſtitutionē peccati per hoſtiam ſuam apparuit. Et quemadmodū ſtatutum eſt hominibus ſemel mori: poſt hoc aūt iudiciū: ſic et xp̄s ſemel oblat⁹ eſt ad multorū exhauriēda peccata: ſecundo ſine peccato apparebit omnibus expectantibus ſe in ſalutem per fidem.

¶ C.S. Oñdit apl's veterē legē nō poſſe auferre peccatum: declarando excellentiā ſacerdotij xp̄i: atq̄ eius ſacerdotio eſſe firmiter obediendum. Ca. X.

Umbrā enim hñs lex futurorū bonorū nō ipſam imaginē rex per ſingulos annos eiſdē ipſis hoſtijs quas offerunt indeſinenter nūq̄ pōt accedentes perfectos facere. Alioquin ceſſaſent offerri ideo q̄ nullā haberēt vltra conſcientiā peccati cultores ſemel mundati. Sz in ipſis cōmemoratio peccatorum p ſingulos annos fit. Impoſſibile enim eſt ſanguinē taurorū et hircorū auferre pctā. Ideo ingrediens mūdū dicit. Hoſtiā et oblationē noluiſti corp⁹ aūt aptaſti mihi. Holocauſtomata et pro peccato nō tibi placuerūt. Tūc dixi ecce venio. In capite libri ſcriptū eſt de me vt faciā deus volūtatē tuā. Superi⁹ dicēs q: hoſtias et oblationes et holocauſtomata et pro peccato noluiſti. nec placita ſunt tibi q̄ ſm legē offerunt: tūc dixi ecce venio vt faciā deus volūtatem tuā: auferet primū vt ſequēs ſtatuat. In qua volūtate ſanctificati ſumus per oblationē corporis ieſu xp̄i ſemel. Et omnis quidē ſacerdos preſto eſt quotidie miniſtrās et eaſdem ſepe offerens hoſtias q̄ nunq̄ poſſunt auferre peccata. Hic aūt vnā pro peccatis offerēs hoſtiā in ſempiternū ſedet in dextera dei de cetero expectans donec ponantur inimici eius ſcabellū pedū eius. Una enim oblatione cōſummauit in ſempiternū ſanctificatos. Cōteſtat aūt nos et ſpiritus ſanct⁹. Poſtq̄ enim dixit: hoc aūt teſtm̄ qđ teſtabor ad illos poſt dies illos dicit dñs † dabo leges meas in cordibus eorū: et in mentib⁹ eorū ſuperſcribā eas: et peccatorū et iniquitatū eorū iā nō recordabor amplius. Ubi aūt horū remiſſio iā nō eſt oblatio pro peccato. Habentes itaq̄ fratres fiduciā in introitu ſanctorū in ſanguine xp̄i quam initiauit nobis viā nouā et viuentē per velamē. i. carnē ſuā et ſacerdotē magnū ſuper domū dei accedam⁹ cū vero corde in plenitudine fidei: aſperſi corda a conſcientia mala: et abluti corpus aqua munda teneamus ſpei noſtre cōfeſſionem indeclinabilē. Fidelis enim eſt q̄ repromiſit. Et cōſideremus inuicē in prouocationē charitatis et bonorū operū nō deſerentes collectionē noſtrā ſicut conſuetudinis eſt q̄buſdā ſed conſolantes: et tanto magis quāto videritis appropinquantem diē. Uoluntarie enim peccātib⁹ nobis poſt acceptam notitiam veritatis iam non relinquitur pro peccatis hoſtia. Terribilis aūt quedam expectatio iudicij et ignis emulatio. que conſumptura eſt aduerſarios. Irritā quis faciens legem moyſi ſine vlla miſeratione duob⁹ vel tribus teſtibus moritur: quantomagis putatis deteriora mereri ſupplicia qui filium dei conculcauerit: et ſanguinē teſtamenti pollutum duxerit in quo ſanctificatus eſt: et ſpiritui gratie contumeliam fecerit. Scimus enim qui dixit. mihi vindictam: et ego retribuam. Et iterum quia iudicabit dominus populum ſuum. Horrendum eſt incidere in manus dei viuētis. Rememoramini autem priſtinos dies in quibus illuminati magnū certamen ſuſtinuiſtis paſſionum: et in altero quidē opprobrijs et tribulationibus ſpectaculū facti in altero aūt ſocij taliter conuerſantium effecti. Nam et vinctis cōpaſſi eſtis et rapinam bonorū veſtrorum cum gaudio ſuſcepiſtis: cognoſcētes vos habere meliorē et manētē ſubſtantiā. Nolite itaq̄ amittere confidentiā veſtrā q̄ magnā habet remunerationē. Patientia enim vobis neceſſaria eſt: vt voluntatē dei facientes reportetis promiſſionem. Adhuc enim modicū aliquātulūq̄ qui venturus eſt veniet et non tardabit: iuſtus autem me⁹ ex fide viuit q̄ ſi ſubtraxerit ſe non placebit anime mee. Nos aūt nō ſimus ſubtractionis filij in perditionem: ſed fidei in acquiſitionem anime.

¶ C.S. Apl's oñdit q̄ ſubijci xp̄o ſit per fidē ac eandem deſcribens multipliciter commendat. Ca. XI.

Eſt aūt fides ſperandarum ſubſtantia rerum argumentū non apparētiū. In hac enim teſtimoniū conſecuti ſunt ſenes. Fide intelligimus aptata eſſe ſecula verbo dei: vt ex inuiſibilibus viſibilia fierent. Fide plurimā hoſtiā abel q̄ cayn obtulit deo per quam teſtimonium conſecutus eſt eſſe iuſtus: teſtimonium perhibente muneribus eius deo: et per illam defunctus adhuc loquitur. Fide enoch trāſlat⁹ eſt ne videret mortē et non inueniebatur: quia tranſtulit illū dominus. Añ trāſlationē enim teſtimoniū habuit placuiſſe deo. Sine fide aūt impoſſibile eſt placere deo. Credere enim opz accedētem ad deū q: eſt: et inquirentibus ſe remunerator ſit. Fide noe: reſponſo accepto de his q̄ adhuc non videbantur metuens aptauit archam in ſalutē domus ſue: per quā dānauit mundum: et iuſtitie que per fidem eſt heres eſt inſtitutus. Fide qui vocatur abraam obediuit in locum exire quem accepturus erat in hereditatē: et exijt neſciens quo iret. Fide demoratus eſt in terra repromiſſionis tanq̄ in aliena: in caſulis habitando: cum yſaac et iacob coheredibus repromiſſionis eiuſdem. Expectabat enim fundamēta habentē ciuitatē cuius artifex et conditor deus. Fide et ipſa ſara ſterilis virtutē in cōceptiōe ſeminis accepit etiā preter tempus etatis: quoniam fidelem credidit eſſe eum qui repromiſerat. Propter quod et ab vno orti ſunt: et hoc emortuo tanq̄ ſidera celi in multitudinem: et ſicut arena q̄ eſt ad orā maris innumerabilis. Iuxta fidē defuncti ſunt omnes iſti: non acceptis repromiſſionib⁹: ſed a longe eas aſpicientes et ſalutantes et confitentes quia peregrini et hoſpites ſunt ſuper terram. Qui enim hec dicunt ſignificant ſe patriam inquirere. Et ſiquidē ipſius meminiſſent de qua exierunt habebant vtiq̄ tempus reuertēdi. Nunc autem meliorem appetunt ideſt celeſtem. Ideo non confunditur deus vocari deus eorum. Parauit enim illis ciuitatem. Fide obtulit abraam yſaac cum tentaretur: et vnigenitum offerebat in quo ſuſceperat repromiſſiones. Ad quem dictum eſt: quia in yſaac vocabitur tibi ſemen: † arbitrans quia et a mortuis ſuſcitare potens eſt deus. Unde eum et in parabolam accepit. Fide et de futuris benedixit yſaac iacob et eſau. Fide iacob moriens ſingulos filiorum ioſeph benedixit: et adorauit faſtigium virge eius. Fide ioſeph moriens de profectione filiorū iſrael memorat⁹ eſt: et de oſſib⁹ ſuis mādauit: Fide moyſes nat⁹ occultatus

Marginal notes (left column): ·ce. miſ. c. cum t. he. ver. te ſtamentum. E; Gala. 3. b; Exo. 24. b; F; alr̄ † introiuit. G; Roma. 5. b; 1. pet. 3. d; A; Leui. 19. c; Ps. 19. B; Ibidem. Ibidem.; C; Supra. 9.; Ps. 109.; alr̄ † dando. D; E

Marginal notes (right column): deut. 17. b; mat. 18. b; 2. corin. 13. a; 2. q. 4. § 1. placuit.; F; deute. 32. e; Roma. 12. e; Supra. 6. a; G; abacuc. 2. a; Roma. 10. b; Gal. 3. b; A; Gene. 1. a; Gene. 4. a; Gene. 5. d; Sapi. 4. b; Eccle. 44. c; 1. macha. 2. f; B; Gene. 6. b; Eccle. 44. c; gr. 12. q. 13. a; 32. q. 4. c. qui ignorat.; Ge. 12. a; C; D; 23. q. 4. c. ſi. ſic.; Ge. 22. a; Eccle. 44. c; alr̄ † cogitans; Ge. 27. e; Ibidē. 45. c; et 49. a; Ge. 50. d; E; Exo. 2. a

tatus eſt mēſibus tribus a parētibus ſuis eo qḋ vidiſſent elegantē infantem: ꝛ nō timuerūt regis edictū. Fide moyſes grādis factus negauit ſe eſſe filiū filie pharaonis: magis eligēs affligi cū populo dei ꝙ tēporalis peccati habere iocunditatē: maiores diuitias eſtimans theſauro egyptiorū improperiū xp̄i. Aſpiciebat eñ in remunerationez.
F Fide reliquit egyptū nō veritus animoſitatē regis. Inuiſibilem eñ tanꝙ vidēs ſuſtinuit. Fide celebrauit paſcha ꝛ ſanguinis effuſionez: ne q̄ vaſtabat † p̄mitiua tāgeret eos. Fide trāſierunt mare rubꝝ tanꝙ ꝑ aridā terrā: qḋ experti egyptij deuorati ſunt. Fide muri hiericho corruerūt circuitu dierū ſeptē. Fide raab meretrix non periit cū incredulis excipiens exploratores cū pace. Et quid adhuc dicam? Deficiet eñ me tēpus enarrantē de gedeon barach: ſamſon: iepte: dauid: ſamuel: et prophetis q̄ per fidem vicerūt regna: operati ſunt iuſtitiā: adepti ſunt repromiſſiōes.
G Obturauerunt ora leonū extinxerūt impetum ignis. Effugauerunt aciē gladij conualuerūt de infirmitate fortes facti ſunt in bello. Caſtra verterūt exterorū: acceperunt mulieres de reſurrectione mortuos ſuos. Alij autem diſtenti ſunt non ſuſcipientes redēptionem: vt meliorem inuenirēt reſurrectione. Alij vero ludibria et verbera experti: inſuꝑ et vincula et carceres. Lapidati ſunt: ſecti ſunt: tētati ſunt in occiſione gladij mortui ſunt. Circumierūt in melotis in pellibus caprinis egētes: anguſtiati: afflicti: quib⁹ dignus non erat mundus. In ſolitudinibus errātes in montibus et ſpeluncis ꝛ in cauernis terre. Et hi oēs teſtimonio fidei probati: non acceperūt repromiſſionē deo pro nobis melius aliquid prouidēte vt nō ſine vobis conſummarentur.

¶ Ca. S. Inducit apl's ad mala pene toleranda ac mala culpe vitāda. oſtēdēs cōditiones legis veteris: atq̄ noue.

Capitulum. XII.

A Deoq̄ ꝛ nos tātā habentes impoſitā nubez teſtiū: deponētes: oē pōdus ꝛ circunſtās nos peccatum ꝑ patientiā curramus ad propoſitū nobis certamē: aſpiciētes in autorē fidei ꝛ cōſummatorē ieſum: q̄ propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucē confuſione contempta atq̄ in dextera dei ſedet. Recogitate eñ eum q̄ talē ſuſtinuit a petōribus aduerſus ſemetipſum contradictionē vt non fatigemini aīs veſtris deficientes. Nondū eñ vſq̄ ad ſanguinē reſtitiſtis aduerſus petm̄ repugnātes ꝛ obliti eſtis cōſolationis q̄ vobis tanꝙ filijs loquit̄ dicēs. Fili mi: noli negligere diſciplinā dñi: neq̄ fatigeris dū ab eo argueris.
B Quē eñ diligit dñs caſtigat: flagellat aūt oēz filiū quē recipit. In diſciplina perſeuerate. Tanꝙ filijs vobis offert ſe de⁹. Quis eñ fili⁹ quē non corripit pater? Qḋ ſi extra diſciplinā eſtis: cuius participes
C facti ſunt oēs: ergo adulteri ꝛ nō filij eſtis. Deinde patres quidē carnis noſtre eruditores habuim⁹ et reuerebamur eos. Nō multomagis obtēperabim⁹ patri ſpirituū ꝛ viuemus? Et illi quidē in tēpore paucoꝝ dieꝝ ſm volūtatē ſuā erudiebāt nos: hic aūt ad id qḋ vtile eſt in recipiēdo ſctificationē eius. Oīs aūt diſciplina in p̄ſenti q̄dē videtur non eſſe gaudij ſ; meroris: poſtea aūt fructū pacatiſſimū exercitatis ꝑ eā reddet iuſtitie. Propter qḋ remiſſas manus ꝛ
D ſoluta genua erigite: et greſſus rectos facite pedibus veſtris vt nō claudicās quis erret magis autē ſanet. Pacez ſequimini cū oībus ꝛ ſanctimoniā: ſine qua nemo videbit deū. Contēplantes ne quis deſit grē dei: ne qua radix amaritudinis ſurſum germinās impediat ꝛ per illā inquinent̄ multi. Ne quis fornicator aut prophan⁹ vt eſau: q̄ propter vnā eſcam vēdidit primitiua ſua. Scitote eñ qm̄ ꝛ poſtea
E capiēs hereditare bñdictionē reprobatus eſt. Nō eñ inuenit penitētie locū quanꝙ cū lachrimis iquiſiſſet eā. Nō eñ acceſſiſtis ad tractabilē ꝛ acceſſibilez ignē ꝛ turbinē ꝛ caliginem ꝛ procellā ꝛ tube ſonū ꝛ vocē verborū: quā q̄ audierunt excuſauerūt ſe ne eis fieret verbū. Non eñ portabant qḋ dicebat̄ ꝛ ſi beſtia tetigerit montez lapidabit̄. Et ita terribile erat qḋ videbat̄. Moyſes dixit. Exterritus ſum ꝛ tremebūdus. Sꝫ acceſſiſtis ad ſyon montē ꝛ ad ciuitatem dei viuētis hieruſalē celeſtē ꝛ multorū miliū angelorū frequentiā ꝛ eccleſiā primitiuorū q̄ cōſcripti ſunt in celis ꝛ iudicē oīz deū et ſpm̄ iuſtoꝝ perfectoꝝ † et teſtamēti noui mediatorē ieſum ꝛ ſanguinis aſperſione: meli⁹ loquētē ꝙ abel. Uidete ne recuſetis loquentē. Si eñ illi nō effugerunt recuſantes eū q̄ ſuper terrā loquebat̄ multomagis nos q̄ de celo loquentē nobis auertimus: cuius vox mouit terrā tunc: nūc autē repromittit dicēs. Adhuc ſemel et ego moueбо nō ſolū terrā ſed ēt celū. Quod autē adhuc ſemel dicit declarat mobiliū tranſlationē tanꝙ † factorū vt maneant ea q̄ ſunt immobilia. Itaq̄ regnū immobile ſuſcipiētes † habemus grām per quā ſeruiamus placētes deo cū metu et reuerētia. Et eñ deus noſter ignis cōſumens eſt.

Exo.19.b F Al's † ſpiritus vel ſpirituum. G Aggei.2.b. al's † facturꝝ. al's † habeam⁹ Deut.4.d.

¶ Ca. S. Hortat̄ apl's ad operādū bonū erga proximos ſeipſos: atq̄ prelatos: ac pro ſe orandū petit et ſue orationis beneficiū impartitur cū ſalutatione.

Ca. XIII.

A Aritas fraternitatis maneat in vobis: ꝛ hoſpitalitatē nolite obliuiſci. Per hāc eñ placuerūt quidam angelis hoſpitio receptis. Memētote vinctorū tanꝙ ſimul vincti: et laborantiū tanꝙ et ipſi in corpore morātes. Honorabile cōnubiū in oībus et thorus immaculat⁹. Fornicatores eñ et adulteros iudicabit deus. Sint mores ſine auaricia: contenti preſentib⁹. Ipſe eñ dixit. Non te deſerā neq̄ derelinquā: ita vt cōfidenter dicamus. Dñs mihi adiutor eſt nō timebo quid faciat mihi homo.
B Memētote prepoſitorū veſtrorū q̄ vobis locuti ſunt verbū dei: quorū intuētes exitū conuerſationis imitamini fidē. Ieſus xp̄s heri et hodie: ipſe et in ſecula. Doctrinis varijs ꝛ peregrinis: nolite abduci. Optimū eſt eñ gratia ſtabilire cor nō eſcis: que nō profuerūt ambulantibus in eis. Habemus altare: de quo edere nō habēt poteſtatē qui tabernaculo deſeruiunt. Quorū eñ animaliū infertur ſanguis pro peccato in ſancta per pontificē horum corpora cremant̄ extra caſtra.
C Propter qḋ ꝛ ieſus vt ſanctificaret per ſuū ſanguinē populū extra portā paſſus eſt. Exeamus igitur ad eū extra caſtra improperiū eius portantes. Non eñ habem⁹ hic manentē ciuitatem: ſ; futurā inquirimus. Per ipſum ergo offeramus hoſtiā laudis ſemꝑ deo i. fructū labiorū confitentiū noi eius. Beneficētie aūt ꝛ cōmunionis nolite obliuiſci. Talibus enim hoſtijs promeret̄ de⁹. Obedite prepoſitis veſtris: et ſubiacete eis. Ipſi eñ peruigilāt quaſi rationē ꝑ aīabus veſtris reddituri vt cū gaudio hoc faciāt et non gemētes. Hoc eñ nō expedit vobis. Orate pro nobis. Cōfidimus eñ q: bonā conſcientiā habem⁹ in oībus beneuolētes cōuerſari. Amplius aūt deprecor vos hoc facere quo celeri⁹ reſtituar vobis.
D De⁹ autē pacis q̄ eduxit de mortuis paſtorē magnū ouiū i ſanguine teſtamēti eterni dñm noſtrū ieſum xp̄m aptet vos in oī bono: vt faciatis ei⁹ voluntatē faciēs in vobis qḋ placeat corā ſe per ieſum xp̄m: cui eſt gloria in ſecula ſeculoꝝ Amē. Rogo autē vos fratres: vt ſufferatis verbū ſolatij. Et eñ perpaucis ſcripſi vobis. Cognoſcite fratrē noſtrū thimotheū dimiſſum cū quo ſi celeri⁹ venerit videbo vos. Salutate oēs prepoſitos veſtros ꝛ oēs ſanctos. Salutant vos de italia fratres. Gratia cum omnibus vobis. Amen.

Roma.12.c. 1.Petri.4.b. Ioſue.1.b. Ps.117. Al's i. nolite. Nume.19.b. Hieb.e.c. Ex eccleb. miſ. c.1.in.dc.

¶ Explicit epiſtola beati pauli apoſtoli ad Hebreos.

¶ Incipit p̄fatio. b. hiero. p̄sbiteri in librū actuū aplorū.

Anit pſalmiſta. Ambulabūt de virtutibus in virtutes. Poſt apli pauli epiſtolas ondūz vno vobis volumine trāſlatas domnon ꝛ rogatione cariſſimi: actus apoſtoloꝝ cōpellitis vt trāſferā in latinū quem librū nulli dubiū eſt a luca antiocheno arte medico q̄ poſtea inſeruiens paulo aplo xp̄i factus eſt diſcipulus fuiſſe editum. Ceruices premit impoſita ſepius one Ps.83.

ris magnitudo q: ſtudia inuidorū reprehēſione digna pu-
tant ea que ſcribimus. Illorum nunꝗ odio et detractione
Co.5.b. iuuante xp̄o meum ſilebit eloquium. Actus apoſtolorū nu-
dam quidē videntur ſonare hiſtoriā & naſcentis eccleſie in-
fantiam texere: ſed ſi nouerimus ſcriptorē eorum lucā eſſe
medicum: cuius laus eſt in euāgelio: animaduertimus pariter
omnia verba illius anime languentis eſſe medicinam.

¶ Explicit prefatio: incipit prologus.

Lucas antiochēſis natiōe ſyrus cuius laus in
euāgelio canit̄ apō antiochiā medicie artis
egregius: & apl'oꝝ xp̄i diſcipulus fuit poſtea vſq̄
ad cōfeſſionē pauli ſequut' apl'm ſine crimine
in virginitate ꝑmanēs deo maluit ſeruire. Qui
ſeptuagita & quattuor annos etatis agēs in bythinia obijt
plenus ſpirituſancto: quo inſtigante in achaie partibus
euangelium ſcribens grecis fidelibus incarnationē dn̄i fi-
deli narratione oſtendit: eundemq̄ ex ſtirpe dauid deſcen-
diſſe mōſtrauit. Cui non immerito ſcribendorum Actuum
apoſtolorū poteſtas in miniſterio datur: vt deo in deū ple-
no & filio perditionis extincto oratione ab apoſtolis facta
ſorte dominice electionis numerus cōpleret̄. Sicq̄ pau-
lus conſummationē apoſtolicis actibus daret quādiu cō-
Actuum 9.a. tra ſtimulū calcitrantē dn̄s elegiſſet. Quod legentibus & re-
quirentibus deū breui potius volui oſtendere ſermone: q̄
prolixius aliq̄d faſtidiētibus prodidiſſe: ſciēs q̄ operantē
2.Tymo.2.a. agricolam oportet primū de ſuis fructibus edere. Quem
ita diuina ſubſecuta eſt gratia: vt non ſolū corporibus: ſed
etiam animabus eius proficeret medicina.

¶ Incipit liber actuū apoſtolorū beati Luce euāgeliſte.

¶ Capit. Sum. Precepit xp̄s diſcipulis ne diſcedant ab
hieruſalem: ac ponitur aſcenſio xp̄i in celum et electio ma-
thie in locum iude. Ca.I.

A Primum quidem ſer-
monem feci de oībus o theophile q̄ cepit
ieſus facere & docere vſq̄ in diē qua preci-
piēs apoſtolis ꝑ ſpiritū ſctm̄ quos elegit
aſſumptus eſt. Quibus & prebuit ſeipſum
Luc.24.b. viuū poſt paſſionē ſuā in multis argumen-
tis: per dies quadraginta apparēs eis: & loquēs de regno
dei. Et cōueſcēs precepit eis ab hieroſolymis ne diſcede-
rēt ſed expectarēt promiſſionē patris quā audiſtis (inq̄t)
Infra.11.g.& 19.a. per os meū q: ioannes quidē baptizauit aqua. Vos autē
baptizabimini ſpiritu ſancto non poſt multos hos dies.
Igitur q̄ conuenerāt interrogabāt eū dicentes. Dn̄e ſi in
tēpore hoc reſtitues regnū iſrael? Dixit autē eis. Non eſt
veſtrū noſſe tēpora vel momēta q̄ pater poſuit in ſua pote-
ſtate: ſꝫ accipietis virtutē ſuperueniētis ſpūs ſancti in vos
& eritis mihi teſtes in hieruſalem & in oī iudea & ſamaria &
Lu.24.a. B vſq̄ ad vltimū terre. Et cū hec dixiſſet vidētibus illis ele-
uatus eſt: & nubes ſuſcepit eū ab oculis eoꝝ. Cūq̄ intuerē-
tur in celū euntē illū: ecce duo viri aſtiterūt iuxta illos in ve-
ſtib' albis: q̄ et dixerūt. Viri galilei quid ſtatis aſpiciētes
in celū? Hic ieſus q̄ aſſumpt' eſt a vobis in celū: ſic veniet
quēadmodū vidiſtis eū euntē in celū. Tūc reuerſi ſunt hie-
roſolymā a mōte q̄ vocat̄ oliueti: q̄ eſt iuxta hieruſalē ſab-
bati habēs iter. Et cū introiſſent in cenaculū aſcenderunt
vbi manebat petrus & ioannes: & iacobus & andreas: phi-
lippus & thomas: bartholome' & mathe': iacobus alphei
& ſymon zelotes: & iudas Iacobi. Hi oēs erāt perſeueran-
tes vnanimiter in oratiōe cū mulierib' & maria matre ieſu
& fratrib' ei'. In dieb' illis exurgēs petrus in medio fra-
trū dixit (erat aūt turba hoīm ſimul fere centū viginti) Vi-
C ri fratres opꝫ impleri ſcripturā quā predixit ſpūſſanct' ꝑ
os dauid de iuda q̄ fuit dux eoꝝ q̄ cōprehenderūt ieſum q̄
connumeratus erat in nobis & ſortitus eſt ſortē miniſterij
huius. Et hic quidē poſſedit agrū de mercede iniquitatis
et ſuſpēſus crepuit medi' & diffuſa ſunt oīa viſcera ei'. Et
notū factū eſt oībus habitātibus hieruſalē: ita vt appella- Mat 25.a.
ret̄ ager ille lingua eoꝝ acheldemach hoc eſt ager ſangui- D
nis. Scriptū eſt enī i libro pſalmoꝝ. Fiat † cōmoratio eoꝝ Al's † cōmoratio.
deſerta: & nō ſit q̄ inhabitet in ea: & epiſcopatū ei' accipiat Pſal.98.
alter. Opꝫ ergo ex his viris q̄ nobiſcū ſunt cōgregati in oī Pſal.110.
tēpore quo intrauit & exiuit inter nos dn̄s ieſus incipiēs a
baptiſmate ioānis vſq̄ in diē qua aſſumpt' eſt a nobis te-
ſtem reſurrectionis ei' nobiſcū fieri vnū ex iſtis. Et ſtatue-
runt duos ioſeph q̄ vocabat̄ barſabas q̄ cognominat' eſt
iuſtus: et mathiā. Et orātes dixerūt. Tu dn̄e q̄ corda noſti Infra.4.f.
oīm oſtende quē elegeris ex his duob' vnū accipere locū
miniſterij hui' & apl'atus: de quo preuaricat' eſt iudas vt
abiret in locū ſuū. Et dederunt ſortes eis. Et cecidit ſors
ſuꝑ mathiā: & annumeratus eſt cū vndecim apoſtolis.

¶ C.S. Mittit̄ ſpūſſanct' in apl'os q̄ loquunt̄ varijs lin-
guis mirant̄ iudei ac petr' declarat veritatē inuitando iu- A
deos ad fidē atq̄ baptizant̄ tria milia iudeorū. Ca.II.

Et cū cōplerent̄ dies penthecoſtes erāt oēs pa-
riter in eodē loco. Et factus eſt repente de celo
ſonus: tāq̄ aduenientis ſpūs vehemētis: & reple-
uit totā domū vbi erāt ſedētes. Et apparuerūt
illis diſpartite lingue tāq̄ ignis ſeditq̄ ſupra ſingulos eoꝝ
Et repleti ſunt oēs ſpū ſancto: & ceperunt loqui varijs lin- Infra.4.
guis prout ſpūſſanctus dabat eloq̄ illis. Erāt aūt in hieru-
ſalē habitātes iudei viri religioſi ex oī natiōe q̄ ſub celo eſt
Facta autē hac voce cōuenit multitudo & mēte cōfuſa eſt
q̄m audiebat vnuſquiſq̄ lingua ſua illos loquētes. Stupe-
bāt autē oēs & mirabātur dicentes. Nonne ecce oēs iſti q̄ Infra eodem
loquunt̄ galilei ſunt. Et q̄ nos audiuimus vnuſquiſq̄ lin- B
guā noſtrā in qua nati ſum'? Parthi & medi et elamite & q̄
habitāt meſopotamiā: iudeā: & capadociā: pontū & aſiam:
phrygiā: & pāphiliā: egyptū & partes libie q̄ eſt circa cyre-
nem: & aduene romani: iudei quoq̄ & pſeliti: cretes et ara-
bes: audiuimus eos loquētes noſtris linguis magnalia dei
Stupebāt aūt oēs & mirabant̄ ad inuicem dicētes. Quid Supra
nā vult hoc eſſe? Alij aūt irridētes dicebāt: q: muſto pleni C
ſunt iſti. Stās aūt petr' cū vndecim eleuauit vocē ſuā & lo-
cutus eſt eis. Viri iudei & q̄ habitatis hieruſalē vniuerſi:
hoc vobis notū ſit & auribus ꝑcipite verba mea. Nō enī ſi-
cut vos exiſtimatis hi ebrij ſunt cū ſit hora diei tertia. Sꝫ
hoc eſt qd̄ dictū eſt ꝑ ꝓphetā iohel. Et erit in nouiſſimis
dieb' dicit dn̄s effundā de ſpū meo ſuꝑ oēm carnē. Et pro-
phetabūt filij veſtri & filie veſtre: & iuuenes veſtri viſiōes vi- Iohel.2.g.
debūt & ſeniores veſtri ſomnia ſomniabūt. Et q̄dē ſuꝑ ſer-
uos meos: & ācillas meas i dieb' illis effundā de ſpū meo
& ꝓphetabūt & dabo ꝓdigia in celo ſurſum & ſigna in terra
deorſū ſanguinē & ignē & vaporē fumi. Sol ꝯuertet̄ in tene-
bras & luna i ſanguinē: anteq̄ veniat dies dn̄i magn' & ma-
nifeſt'. Et erit. Oīs quicūq̄ inuocauerit nomē dn̄i ſaluus Iohel.2.g.
erit. Viri iſraelite: audite verba hec. Ieſum nazarenū virū
approbatū a deo in oīb' virtutib' & ꝓdigijs & ſignis q̄ fecit Iohel.2.g.
de' ꝑ illū i medio veſtri: ſicut ſcitis: hūc definito cōſilio & p̄- D
ſciētia dei traditū ꝑ man' iniquoꝝ † affligētes interemiſtis Roma.1.a. infra.6.b.
Quē deus ſuſcitauit ſolutis dolorib' inferni: iuxta qd̄ im- Al's † vobis affligētes.
poſſibile erat teneri illū ab eo. Dauid enī dicit i eū. Proui-
debā dn̄m † corā me ſemꝑ q̄m a dextris eſt mihi ne cōmo- infra 10.a.
uear. Propter hoc letatū eſt cor meum & exultauit lingua Ps.15.a. Al's † in cōſpectu meo
mea: inſuꝑ & caro mea requieſcet in ſpe. Q̄m nō derelinques infra.13.e.
aīam meā in inferno: nec dabis ſanctū tuū videre corruptio- E
nem. Notas feciſti mihi vias vite: replebis me iocūditate
cū facie tua Viri fratres liceat audenter dicere ad vos de
patriarcha dauid q̄m defunctus eſt & ſepultus eſt: et ſepul-
chrū ei' eſt apō nos vſq̄ in hodiernū diē. Propheta igit̄
cū eſſet & ſciret q: iureiurādo iuraſſet illi de' de fructu lūbi
eius ſedere ſuper ſedē ei': prouidēs locutus eſt de reſurre-
ctione xp̄i: q: neq̄ derelictus eſt in inferno: neq̄ caro ei' 3.regum.2.b.
vidit

vidit corruptionē. Hūc ieſum reſuſcitauit deus cuius oēs
nos teſtes ſumus. Dextera igit̄ dei exaltatus ⁊ promiſſio
F ne ſpiritusſancti accepta a patre: effudit hoc donū qd̄ vos
videtis et auditis. Non eñ dauid aſcendit in celos. Dixit
aūt ipſe. Dixit dñs dño meo ſede a dextris meis. Donec
ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorū. Certiſſime
ſciat ergo oīs domus iſrael: q: ⁊ dñm eum ⁊ xp̄m fecit de⁹
hunc ieſum quē vos crucifixiſtis. His aūt auditis cōpun
cti ſunt corde ⁊ dixerūt ad petrū ⁊ ad reliquos apoſtolos.
Quid faciemus viri fratres: † Petrus aūt ad illos. Pe
nitentiam inquit agite ⁊ baptizetur vnuſquiſq; veſtrum in
noīe ieſu xp̄i in remiſſionē peccatorū veſtrorū: ⁊ accipietis
donū ſpūſſancti. Vobis eñ eſt repromiſſio ⁊ filijs veſtris ⁊
oibus qui longe ſunt quoſcunq; aduocauerit dñs de⁹ no-
B ſter. Alijs etiā verbis plurimis teſtificatus eſt ⁊ exhorta-
batur eos dicēs. Saluamini a generatione iſta praua: qui
ergo receperunt ſermonē eius baptizati ſunt et appoſite
ſunt in die illa aīe circiter tria milia. Erāt autē perſeueran
tes in doctrina aplōrum et cōicatione: fractione panis: et
orationibus. Fiebat aūt oī aīe timor. Multa q̄; prodigia
et ſigna per aplos in hieruſalē fiebāt ⁊ metus erat magn⁹
in vniuerſis. Oēs etiā qui credebant erāt pariter, ⁊ habe-
bant oīa cōmunia. Poſſeſſiones ⁊ ſubſtātias vendebāt et
diuidebant illa oibus prout cuiq; opus erat. Quotidie q̄;
perdurātes vnanimiter in tēplo frangentes circa domos
panē ſumebant cibū cū exultatione: ⁊ ſimplicitate cordis:
collaudantes deū ⁊ habētes gratiā ad omnē plebē. Dñs
autem augebat qui ſalui fiebant quotidie in idipſum.

¶ C.S. Sanat petrus claudū: docet iſraelitas de glorifi
catione xp̄i ac eius reſurrectione. Capi.III.

A Petrus aūt ⁊ ioānes aſcēdebāt in tēplū ad horā
orationis nonā. Et quidā vir q̄ erat claud⁹ ex vte
ro matris ſue baiulabat̄ quē ponebāt quotidie
ad portā tēpli q̄ dicit̄ ſpecioſa vt peteret elemo-
ſynā ab introeuntibus in tēplum. Is cum vidiſſet petrū et
ioannē incipiētes introire in tēplū: rogabat vt elemoſynā
acciperet. Intuēs autē in eū petrus cū ioāne dixit. Reſpi
ce in nos. At ille intendebat in eos: ſperās ſe aliquid acce-
pturū ab eis. Petrus autē dixit. Argentū et aurū non eſt
B mihi: qd̄ autē habeo hoc tibi do. In noīe Ieſu xp̄i nazare-
ni ſurge ⁊ ambula. Et apprehēſa manu ei⁹ dextera alleua-
uit eū: ⁊ protin⁹ cōſolidate ſunt baſes ei⁹ ⁊ plāte: ⁊ exiliēs
ſtetit ⁊ ambulabat: ⁊ intrauit cū illis in tēplū ambulans et
exiliēs ⁊ laudās deū. Et vidit oīs populus eum ambulātē
et laudantē deū. Cognoſcebāt autē illū q̄m ipſe erat q̄ ad
elemoſynam ſedebat ad ſpecioſam portā tēpli. Et impleti
ſunt ſtupore ⁊ extaſi in eo qd̄ cōtigerat illi. Cū viderēt aūt
petrū ⁊ ioannē: cucurrit oīs populus ad eos ad porticū q̄
appellat̄ ſalomonis ſtupētes. Vidēs aūt petrus reſpōdit
ad populū. Viri iſraelite quid miramini in hoc aut nos q̄d
C intuemini quaſi noſtra virtute: aut poteſtate fecerim⁹ hūc
ambulare: De⁹ abraā ⁊ deus yſaac ⁊ de⁹ iacob: deus pa-
trum noſtrorū glorificauit filiū ſuū ieſum: quē vos quidem
tradidiſtis. ⁊ negaſtis ante faciē pylati iudicāte illo dimit
ti. Vos autē ſanctū et iuſtū negaſtis ⁊ petiſtis virū homi-
cidā donari vobis: autorē vero vite interfeciſtis. Quē de⁹
ſuſcitauit a mortuis cuius nos teſtes ſumus ⁊ in fide noīs
eius hunc quē vos vidiſtis ⁊ noſtis cōfirmauit nomē eius
D ⁊ fides q̄ per eum eſt dedit integrā ſanitatē iſtam in cōſpe
ctu omniū veſtrum. Et nunc fratres ſcio q: per ignorantiā
feciſtis: ſicut et principes veſtri. Deus autē qui prenuncia
uit per os omnium ſuorū prophetarum pati xp̄m ſuum ſic
impleuit. Penitemini igitur ⁊ cōuertimini vt deleant̄ pec-
cata veſtra vt cū venerint tēpora refrigerij a cōſpectu dñi
et miſerit eū q̄ predicatus eſt vobis ieſum xp̄m: quē opor-
tet quidē celū ſuſcipere vſq; in tēpora reſtitutionis omniū
que locutus eſt deus per os ſanctorū ſuorum a ſeculo pro-
phetarū. Moyſes quidem dixit. Qm̄ prophetā ſuſcitabit
vobis dñs de⁹ veſter de fratribus veſtris tanq̄ meipſum Deu.18.c
audietis: iuxta oīa queciq; locutus fuerit vobis. Erit au- infra.7.c
tem oīs aīa que non audierit prophetā illum exterminabi
tur de plebe. Et oēs prophete a Samuel ⁊ deinceps q̄ lo
cuti ſunt annunciauerūt dies iſtos. Vos eſtis filij prophe-
tarum ⁊ teſtamēti qd̄ diſpoſuit de⁹ ad patres veſtros: di-
cens ad abraā. Et in ſemine tuo benedicentur oēs familie
terre. Vobis primū deus ſuſcitās filiū ſuum: miſit eū bene
dicentē vobis vt cōuertat ſe vnuſquiſq; a nequitia ſua. Gene.12.a.

¶ C.S. Ponitur inuidia ſacerdotū cōtra apoſtolos ac
petri reſponſio cum deuota oratione credentiū: ac ſancta
conuerſatione. Ca.IIII.

Loquētibus autē illis ad populū: ſuperuenerūt A
ſacerdotes ⁊ magiſtratus tēpli ⁊ ſaducei dolē-
tes q̄ docerēt populū ⁊ annūciarēt in ieſu reſur
rectionē ex mortuis ⁊ iniecerūt in eos manus ⁊
poſuerūt eos in cuſtodiā in craſtinū. Erat aūt iā veſpera.
Multi autē eorū q̄ audierāt verbū crediderunt: et factus infra.5.c.
eſt numerus virorū quinq; milia. Factū eſt aūt in craſtinū
vt cōgregarentur principes eorū ⁊ ſeniores ⁊ ſcribe in hie
ruſalē ⁊ annas princeps ſacerdotū ⁊ cayphas ⁊ ioānes et
alexāder ⁊ quotquot erāt de genere ſacerdotali. Et ſtatuē B
tes eos in medio interrogabāt. In qua virtute aut in quo
noīe feciſtis hoc vos: Tūc petrus repletus ſpiritusſancto
dixit ad eos. Principes populi: et ſeniores iſrael audite ſi
nos hodie diiudicamur in benefacto hoīs infirmi in quo
iſte ſaluus factus eſt: notū ſit oībus vobis ⁊ oī plebi iſrael
q: in noīe dñi noſtri Ieſu xp̄i nazareni quem vos crucifixi
ſtis quē deus ſuſcitauit a mortuis: in hoc iſte aſtat corā vo
bis ſanus. Hic eſt lapis q̄ reprobatus eſt a vobis edificā-
tibus q̄ factus eſt in caput anguli: et non eſt in aliquo alio Mat.21.d.
ſalus. Nec eñ aliud nomē eſt ſub celo datū hoībus in quo mar.12.a
oporteat nos ſaluos fieri. Vidētes autē petri cōſtantiam Lu.20.c
⁊ ioannis: cōperto q̄ hoīes eſſent ſine literis ⁊ idiote ad- 1.pe.1.a. C
mirabantur: ⁊ cognoſcebāt eos q̄m cum ieſu fuerāt: homi infra.5.c
nem quoq; videntes ſtantē cū eis q̄ curatus fuerat: nihil
poterāt cōtradicere. Iuſſerūt aūt eos foras extra cōciliū
ſecedere: et cōferebāt adinuicē dicentes. Quid faciemus
hoībus iſtis: q̄m quidē notū ſignū factū eſt per eos omni
bus habitātibus hieruſalē. Manifeſtū eſt ⁊ nō poſſumus
negare. Sed ne ampli⁹ diuulget̄ in populū cōminemur eis
ne vltra loquant̄ in noīe hoc vlli hoīm. Et vocātes eos de
nunciauerūt ne omnino loquerent̄ neq; docerēt in noīe ie-
ſu. Petrus vero ⁊ ioānes reſpōdētes dixerūt ad eos. Si
iuſtum eſt in cōſpectu dei vos potius audire quā deū: iudi D
cate. Nō eñ poſſumus q̄ vidimus et audiuimus nō loqui.
At illi cōminātes dimiſerūt eos: nō inuenientes quomodo
punirēt eos propter populū q: oēs clarificabāt id qd̄ factū
fuerat in eo qd̄ acciderat. Annorū eñ erat ampli⁹ quadra- infra.5.a
ginta hō: in quo factū fuerat ſignū iſtud ſanitatis. Dimiſſi E
aūt venerūt ad ſuos ⁊ annūciauerunt eis quāta ad eos prin
cipes ſacerdotū ⁊ ſeniores dixiſſent. Qui cū audiſſent vna
nimiter leuauerūt vocē ad deū ⁊ dixerunt. Dñe tu q̄ feciſti
celum ⁊ terrā mare ⁊ oīa q̄ in eis ſunt q̄ ſpiritu ſancto p os Supra.3.a
patris noſtri dauid pueri tui dixiſti. Quare fremuerūt gē
tes ⁊ ppl̄i meditati ſunt inania. Aſtiterūt reges terre ⁊ prin Ps.2.
cipes cōuenerūt i vnū: aduerſus dñm ⁊ aduerſus xp̄m ei⁹.
Cōuenerūt eñ vere in ciuitate iſta aduerſus ſanctū puerū
tuū ieſum quē vnxiſti. Herodes ⁊ pōtius pilat⁹ cū gētib⁹
⁊ populis iſrael facere q̄ man⁹ tua ⁊ cōciliū tuū decreuerūt F
fieri. Et nunc dñe reſpice in † minas eorū: ⁊ da ſeruis tuis
cū oī fiducia loq̄ verbū tuū i eo qd̄ manū tuā extēdas ad Alſ † animas.
ſanitates ⁊ ſigna ⁊ prodigia fieri p nomē ſancti filij tui ieſu Supra.2.d.
Et cū oraſſent motus eſt locus in quo erāt cōgregati ⁊ re Infra.19.a.
pleti ſunt oēs ſpiritu ſancto: ⁊ loquebant̄ verbum dei cum Dā.8.4.1.
fiducia. Multitudinis autē credētium erat eorū vnū ⁊ aīa G

vna:nec quiſꝗ eorū ꝗ poſſidebant aliquid ſuū eſſe dicebat
ſed erant illis oīa cōmunia.Et virtute magna reddebant
apoſtoli teſtimoniū reſurrectiōis ieſu xp̄i dn̄i noſtri:⁊ gra
B tia magna erat in oībus illis.Neqꝫ eīm quiſꝗ egēs erat in
Supra.2.g. ter illos.Quotquot eīm poſſeſſores agrorum aut domorū
2.q.1.c.2.⁊.c.vi deuitem. erant vendētes afferebant precia eorū ꝗ vendebāt ⁊ pone
Di.33.c.ſi quis. bāt ante pedes apoſtolorū.Diuidebaꝛ aūt ſingulis prout
Supra.1.b. cuiqꝫ opus erat.Joſeph aūt qui cognominatus eſt barna
bas ab apoſtolis qđ eſt interpretatum filius cōſolationis
leuites cyprius genere cū haberet agrū vendidit eū:⁊ at/
tulit precium et poſuit ante pedes apoſtolorum.
¶C.S.Moritᷣ ananias ꝓpter fraudē de precio agri cū
ſaphira vxore ſua:ſanātur egri per apoſtolos per iudeos
increpātur apoſtoli quos gamaliel excuſat. Ca.V.
A Vir autē quidā noīe ananias cū ſaphira vxore
ſua vēdidit agrū:⁊ fraudauit de precio agri cō
ſcia vxore ſua:⁊ afferēs partem quandā ad pe/
des apoſtolorū poſuit.Dixit aūt petrꝰ ad ana
niam.Anania:cur tēptauit ſathanas cor tuū mentiri te ſpi
ritui ſancto:et fraudare de precio agri?Nōne manēs tibi
manebat:et venundatū in tua erat poteſtate?Quare po/
ſuiſti in corde tuo hāc rem?Non es mentitus hoībus:ſed
deo.Audiens autē ananias hec verba cecidit ⁊ expirauit.
B Et factus eſt timor magnus ſuper oēs ꝗ audierunt.Sur/
gentes autē iuuenes amouerūt eū ⁊ efferētes ſepelierūt.
Factum eſt autē quaſi horarū trium ſpacium:⁊ vxor ipſius
neſciens qđ factum fuerat introiuit.Dixit autē ei petrus.
Dic mihi mulier ſi tanti agrū vēdidiſtis.At illa dixit.Etiā
tanti.Petrus aūt ad eam.Quid vtiqꝫ cōuenit vobis tem
ptare ſpiritum dn̄i?Ecce pedes eorū ꝗ ſepelierunt virum
tuum ad hoſtiū:⁊ efferent te.Cōfeſtim cecidit ante pedes
eius:et expirauit.Jntrātes autē iuuenes inuenerūt illam.
mortuam:⁊ extulerunt ⁊ ſepelierūt ad virū ſuū.Et factus
eſt timor magnus in vniuerſa eccleſia ⁊ in oēs ꝗ audierunt
C hec.Per manus autē apoſtolorū fiebāt ſigna ⁊ prodigia
multa in plebe.Et erāt vnanimiter oēs in porticu ſalomo/
nis.Ceterorum autē nemo audebat ſe cōiungere illis:ſed
magnificabat eos populus.Magis autē augebaꝛ credē/
tium in dn̄o multitudo virorū ac mulierū ita vt in plateas
eijcerent infirmos ⁊ ponerēt in lectulis ac grabatis:vt ve
niente petro ſaltem vmbra illius obumbraret quēꝗ illorū
ſupra.4.a. et liberarētur oēs ab infirmitatibus ſuis.Cōcurrebat au
Jnfra.12.a. tem et multitudo vicinarū ciuitatū hieruſalem:afferentes
D egros ⁊ vexatos a ſpiritibus immūdis:qui curabanꝛ oēs
Exurgens autē princeps ſacerdotū et oēs qui cū illo erāt
(que eſt hereſis ſaduceorū)repleti ſunt zelo ⁊ iniecerūt ma
nus in apoſtolos ⁊ poſuerūt eos ī cuſtodia publica.Ange
lus autē dn̄i per noctē aperiēs ianuas carceris ⁊ educens
eos dixit.Jte ⁊ ſtātes loquimini in tēplo plebi oīa verba
vite huius.Qui cū audiſſent intrauerunt diluculo in tēplū
et docebant.Adueniēs autē princeps ſacerdotū et ꝗ cum
eo erant cōuocauerūt conciliū ⁊ oēs ſeniores filiorū iſrael
ſupra.16. et miſerūt ad carcerē:vt adducerētur.Cum autē veniſſent
E miniſtri:⁊ aperto carcere nō inueniſſent illos reuerſi nun/
ciauerunt dicentes.Carcerē quidē inuenimus clauſum cū
oī diligētia ⁊ cuſtodes ſtātes ante ianuas.Aperiētes autē
neminē intus inuenimus.Ut autē audierūt hos ſermones
magiſtratus tēpli ⁊ principes ſacerdotum ambigebāt de
illis quidnā fieret.Aduenieēs autē quidā nunciauit eis:qꝛ
ecce viri quos poſuiſtis in carcerē ſunt in templo ſtātes et
docentes populum.Tūc abijt magiſtratus cū miniſtris ⁊
adduxit illos ſine vi.Timebāt eīm populū ne lapidarētur.
Et cum adduxiſſent illos ſtatuerunt in cōcilio.Et interro
gauit eos princeps ſacerdotū dicens.Precipiēdo prece/
pimus vobis ne doceretis in noīe iſto:⁊ ecce repleſtis hie
ruſalem doctrina veſtra:et vultis introducere ſuper nos
ſanguinē hominis iſtius.Reſpōdens autē petrus et apo/
ſtoli dixerūt.Obedire oportet deo magis quam hoībus. Supra.4.d.
Deus patrum noſtrorū ſuſcitauit ieſum quē vos interemi F
ſtis ſuſpendētes in ligno.Hunc principē ⁊ ſaluatorē deus
exaltauit dextera ſua ad dādam penitentiā iſrael:et remiſ/
ſionem peccatorū.Et nos ſumus teſtes horū verborum et
ſpiritusſanctus quē dedit deꝰ oībꝰ obediētibus ſibi.Hec
autē cum audiſſent diſſecabantur:et cogitabāt interficere
illos.Surgēs autē quidā in cōcilio phariſeus noīe gama
liel legiſdoctor honorabilis vniuerſe plebi:iuſſit foras ad
breue homines fieri.Dixitqꝫ ad illos.Uiri iſraelite attēdi Infra.22.a
te vobis ſuper hominibꝰ iſtis quid acturi ſitis.Ante hos Supra.4.c
enim dies,extitit theodas dicens ſe eſſe aliquē cui conſen/ Supra.2.c.
ſit numerus virorū circiter quadringentorū.Qui occiſus
eſt:et oēs quicunqꝫ credebāt ei diſſipati ſunt:⁊ redacti ad G
nihilum.Poſt hunc extitit iudas galileus in diebus pro/
feſſiōs:⁊ auertit populum poſt ſe.Et ipſe perijt:⁊ omnes
quotquot conſenſerunt ei diſperſi ſunt.Et nunc itaqꝫ dico
vobis diſcedite ab hoībus iſtis:⁊ ſinite illos.Qm̄ ſi eſt ex
hominibus conſilium hoc aut opus diſſoluetur:ſi vero ex Als ꝓ eos.
deo eſt nō poteritis diſſoluere † illud ne forte et deo repu
gnare videamini.Conſenſerunt autem illi:⁊ conuocantes
apoſtolos ceſis denunciauerūt ne oīno loquerenꝛ in noīe
ieſu:⁊ dimiſerūt eos.Et illi quidē ibant gaudētes a cōſpe
ctu cōcilij:qm̄ digni habiti ſunt pro noīe ieſu cōtumeliam
pati.Omni autē die non ceſſabant in tēplo ⁊ circa domos
docentes et euangelizantes ieſum chriſtum.
¶Ca.S.Eliguntur ſeptem diaconi ab apoſtolis ex qui
bus ſtephanus accuſatur iudeis. Ca.VI.
Jn diebus autē illis creſcēte numero diſcipulo A
rum factus eſt murmur grecorum aduerſus he/
breos eo ꝙ deſpicerenꝛ in miniſterio quotidia
no vidue eorū.Cōuocantes autē duodecim mul
titudinē diſcipulorum dixerunt.Non eſt equū nos dereliu/
quere verbū dei:⁊ miniſtrare mēſis.Cōſiderate ergo fra/
tres viros ex vobis boni teſtimonij ſeptem:plenos ſpiritu
ſancto ⁊ ſapiētia:quos conſtituamus ſup hoc opus.Nos B
vero orationi ⁊ miniſterio verbi inſtantes erimus.Et pla
cuit ſermo corā omni multitudine.Et elegerunt ſtephanū
plenū fide et ſpiritu ſancto:⁊ philippū:⁊ prochorū ⁊ nicano
rem et timonē ⁊ palmenā ⁊ nicolaū aduenā anthiochenū.
Hos ſtatuerūt ante cōſpectū apoſtolorū et orantes impo Supra.1.d.
ſuerunt eis manus.Et verbū dn̄i creſcebat:et multiplica/ C
batur numerꝰ diſcipulorū in hieruſalē valde.Multa etiā
turba ſacerdotū obediebat fidei.Stephanus autem ple/
nus gratia ⁊ fortitudine faciebat prodigia ⁊ ſigna magna
in populo.Surrexerūt aūt quidā de ſynagoga ꝗ appella
batur libertinorū et cirenenſiū ⁊ alexandrinorum ⁊ eorū ꝗ
erant a cilicia et aſia diſputātes cum ſtephano:⁊ non pote
rant reſiſtere ſapientie et ſpiritui ꝗ loquebaꝛ.Tunc ſubmi Infra.7.a.
ſerūt viros ꝗ dicerēt ſe audiuiſſe eū dicētē verba blaſphe/ D
mie in moyſem ⁊ deum.Cōmouerūt itaqꝫ plebē ⁊ ſeniores
et ſcribas:et cōcurrentes rapuerunt eū:et adduxerūt in
concilium et ſtatuerunt falſos teſtes † qui dicerēt.Homo Als ꝓ
iſte non ceſſat loqui verba aduerſus locum ſanctū et legem.
Audiuimus eīm eum dicentem:qm̄ ieſus nazarenus hic de
ſtruet locum iſtū:⁊ mutabit traditiones quas tradidit no
bis moyſes.Et intuentes eum oēs qui ſedebant in cōcilio
viderunt faciem eius tanꝗ faciem angeli.
¶C.Sū.Reſpondet ſtephanus iudeis de quibus accu
ſatus fuit oſtendēs rebellionē iudeorum cōtra deū:⁊ poni
tur lapidatio ſtephani iniuſta ac eius patientia perfecta.
¶Capitulum.VII.
Dixit aūt princeps ſacerdotū ſi hec ita ſe haberēt A
Qui ait.Uiri fratres ⁊ patres audite.Deꝰ glo/
rie apparuit patri nr̄o.Abrae cū eſſet in meſo/
potamia priuſquā moraret in charrā:et dixit
ad illum.Exi de terra tua et de cognatione tua et veni in Gen.12.a
terram

terraꝫ quã mõſtrauero tibi. Tunc exijt de terra chaldeoꝝ
et habitauit in charraꝫ. Et inde poſtꝙ̃ moꝛtuus eſt pater
eius tranſtulit illũ in terrã iſtã in qua nunc vos habitatis.
Et non dedit illi hereditatẽ in ea nec paſſum pedis ſed re
…15.c. pꝛomiſit dare illi eam in poſſeſſionẽ ⁊ ſemini eiꝰ poſt ipſum
cum non haberet filiũ. Locutus eſt autẽ ei deus: q2 erit ſe
men tuum accola in terra aliena: ⁊ ſeruituti eos ſubijcient
et male tractabunt eos annis quadringentiſtriginta ⁊ gen
tem cui ſeruierint iudicabo ego dicit dñs. Et poſt hec exi
bunt ⁊ ſeruiẽt mihi in loco iſto. Et dedit illi teſtamẽtũ cir
B cunciſionis: ⁊ ſic genuit iſaac ⁊ circũcidit eũ die octaua: et
…17.f. yſaac iacob: et iacob duodecim patriarchas. Et patriar
…10.c. che emulãtes ioſeph vendiderũt in egyptũ ⁊ erat deꝰ cũ
eo. Et eripuit eũ ex oĩbus tribulationibꝰ eiꝰ ⁊ dedit ei gra
tiam ⁊ ſapientiã in cõſpectu pharaonis regis egypti: ⁊ cõ
ſtituit eũ pꝛepoſitũ ſuper egyptũ: ⁊ ſup oẽꝫ domũ ſuã. Ve
…42 nit autẽ fames in vniuerſam egyptũ ⁊ chanaã: ⁊ tribulatio
magna ⁊ non inueniebãt cibos patres noſtri. Cũ audiſſet
autẽ iacob eſſe frumẽtum in egyptuꝫ miſit patres noſtros
pꝛimũ ⁊ in ſecundo cognitus eſt ioſeph a fratribus ſuis: et
manifeſtatũ eſt pharaoni genus eius. Mittẽs aũt ioſeph
accerſiuit iacob patrẽ ſuũ: et oẽm cognatione ſuã in anima
bus ſeptuaginta quinqꝫ. Et deſcẽdit iacob in egyptũ: ⁊ de
…46.d. functus eſt ipſe ⁊ patres nři. Et trãſlati ſunt in ſychẽ: ⁊ po
C ſiti ſunt ĩ ſepulchꝛo qḋ emit abꝛaã ꝑcio argẽti a filijs emoꝛ
filũ ſichẽ. Cum autẽ appꝛopinquaret tẽpus pꝛomiſſionis
quã confeſſus erat deus abꝛae creuit populus ⁊ multipli
catus eſt in egypto quoadusqꝫ ſurrexit alius rex in egypto
q̃ non ſciebat ioſeph. Hic circũueniens genus noſtrũ affli
…1.a xit patres nřos vt exponerẽt infantes ſuos ne viuificaren
tur. Eodẽ tẽpoꝛe natus eſt moyſes ⁊ fuit gratus deo: q̃ nu
tritꝰ eſt tribus mẽſibus in domo patris ſui. Expoſito aũt
illo ſuſtulit eũ filia pharaonis ⁊ nutriuit euꝫ ſibi in filiũ. Et
…7.c.q2 de eruditus eſt moyſes oĩ ſapiẽtia egyptioꝝ: ⁊ erat potẽs in
verbis et in operibꝰ ſuis. Cũ autẽ impleret̃ ei quadragin
…2.b. ta annoꝝ tẽpus aſcẽdit in coꝛ eiꝰ vt viſitaret fratres ſuos
filios iſrael. Et cũ vidiſſet quendã iniuriã patientem vindi
cauit illũ: ⁊ fecit vltionẽ ei q̃ iniuriã ſuſtinebat percuſſo egi
D ptio. Exiſtimabat aũt intelligere fratres: qm̃ deꝰ per ma
num ipſiꝰ daret ſalutẽ illis: At illi nõ intellexerũt. Sequen
ti vero die apparuit illis litigãtibꝰ: ⁊ reconciliabat eos in
pace dicens. Viri fratres eſtis. Vt q̃d nocetis alterutruꝫ?
Qui aũt iniuriã faciebat pꝛoximo repulit eũ dicẽs. Quis
te cõſtituit pꝛincipẽ ⁊ iudicẽ ſup nos? Nũquid interficere
me tu vis quẽadmodũ interfeciſti heri egyptiũ? Fugit au
…c tẽ moyſes in verbo iſto ⁊ factus eſt aduena in terra madiã
vbi generauit filios duos. Et expletis annis quadraginta
apparuit illi in deſerto montis ſyna angelus in igne flãme
rubi. Moyſes aũt vidẽs admiratus eſt viſum. Et acceden
te illo vt cõſideraret: facta eſt ad eũ vox dñi dicẽs. Ego ſum
deus patrũ tuoꝝ deꝰ abꝛaã: deꝰ yſaac: ⁊ deꝰ iacob. Treme
…3.b. factꝰ aũt moyſes: nõ audebat cõſiderare. Dixit aũt illi dñs
…5.a Solue calciamẽtũ pedũ tuoꝝ. Locus eñi in quo ſtas ter
ra ſancta eſt. Videns vidi afflictionẽ populi mei q̃ eſt in egy
pto ⁊ gemitũ eoꝝ audiui: ⁊ deſcẽdi liberare eos. Et nunc
veni et mittã te in egyptũ. Hunc moyſem quẽ negauerunt
E dicẽtes. quis te cõſtituit pꝛincipẽ ⁊ iudicẽ: hũc deꝰ pꝛinci
…18.c. pẽ ⁊ redẽptoꝛẽ miſit cũ manu angeli q̃ apparuit illi ĩ rubo
…15.d. Hic eduxit illos faciẽs pꝛodigia ⁊ ſigna in terra egypti et
in rubꝛo mari: ⁊ in deſerto annis quadragĩta. Hic eſt moy
ſes q̃ dixit filijs iſrael. Pꝛophetaꝫ ſuſcitabit vobis deꝰ de
fratribus veſtris: tanqꝫ meipſuꝫ audietis. Hic eſt qui fuit
in eccleſia in ſolitudine cuꝫ angelo q̃ loquebat̃ ei in monte
ſyna et cũ patribus nřis: q̃ accepit verba vite dare nobis.
…32.a Cui noluerũt obedire patres veſtri: ſed repulerũt ⁊ auerſi
ſunt coꝛdibus ſuis in egyptuꝫ dicẽtes ad aarũ. Fac nobis
deos qui pꝛecedãt nos. Moyſi enim huic qui eduxit nos
de terra egypti: neſcimus quid factũ ſit ei. Et vitulum fece
runt in diebus illis: ⁊ obtulerũt hoſtiã ſimulachꝛo: et leta
bantur in operibus manuũ ſuarũ. Cõuertit autẽ deꝰ ⁊ tra
didit eos ſeruire militie celi: ſicut ſcriptũ eſt in libꝛo ꝓphe
tarum. Nunquid victimas aut hoſtias obtuliſtis mihi an
nis quadragĩta in deſerto domus iſrael? Et ſuſcepiſtis ta
bernaculum moloch: ⁊ ſydus dei veſtri rẽpham. Figuras
quas feciſtis adoꝛare eas: ⁊ traſferã vos trãs babyloneꝫ.
Tabernaculũ teſtimonij fuit cũ patribus noſtris in deſer Amos.5.g.
to: ſicut diſpoſuit illis deus loquẽs ad moyſem: vt faceret F
illud ſcḋm foꝛmã quã viderat. Quod ⁊ induxerũt ſuſcipiẽ Exo.25.d.
tes patres noſtri cũ ieſu in poſſeſſionẽ gẽtiũ: quas expulit Hebr.8.b
deus a facie patrũ noſtroꝝ vſqꝫ in diebus dauid. Qui in
uenit gratiã ante deũ: et petijt vt inueniret tabernaculum
deo iacob. Salomõ aũt edificauit illi domũ. Sꝫ nõ excel
ſus in manufactis habitat ſicut per pꝛophetã dicit. Celuꝫ
mihi ſedes eſt: terra aũt ſcabellũ pedum meoꝝ. Quaꝫ do
mũ edificabitis mihi dicit dñs: aut quis locus requietio
nis mee eſt? Nonne manus mea fecit hec oĩa? Dura cerui
ce ⁊ incircũciſis coꝛdibus ⁊ auribus: vos ſemꝑ ſpiritui ſan
cto reſiſtitis: ſicut patres veſtri ita ⁊ vos. Quẽ pꝛopheta Eſa.66.a
rũ nõ ſunt ꝑſecuti pͣtres vři? Et occiderũt eos q̃ pꝛenuncia
bant de aduẽtu iuſti: cuius vos nũc ꝓditoꝛes et homicide G
fuiſtis q̃ accepiſtis legẽ in diſpoſitionẽ angeloꝝ: ⁊ non cu
ſtodiſtis. Audiẽtes aũt hec diſſecabant̃ in coꝛdibus ſuis ⁊
ſtridebãt dẽtibus in eũ. Cũ autẽ eſſet plenus ſpũſancto in
tendẽs in celũ vidit gloꝛiã dei: ⁊ ieſuꝫ ſtãtẽ a dextris virtu Supra.6.d.
tis dei. Et ait. Ecce video celos apertos: ⁊ filiũ hoĩs ſtan
tem a dextris virtutis dei. Exclamantes aũt voce magna
cõtinuerũt aures ſuas: ⁊ impetũ fecerũt vnanimiter in eũ. 3.reg.21.d
Et eijcientes eũ extra ciuitatẽ lapidabãt. Et teſtes depo
ſuerũt veſtimenta ſua ſecus pedes adoleſcentis q̃ vocabat̃
ſaulꝰ: ⁊ lapidabãt ſtephanũ inuocantẽ ⁊ dicentẽ. Dñe ieſu
ſuſcipe ſpiritũ meũ. Poſitis autẽ genibus: clamauit voce
magna dicẽs. Dñe: ne ſtatuas illis hoc peccatũ: q2 neſciũt
quid faciũt. Et cũ hoc dixiſſet obdoꝛmiuit in dño.

¶ Ca.8. Poſt ſepulturã ſtephani ponit̃ pꝛedicatio phi
lippi tam in ſamaria quã in ethiopia ꝙ in terra maritima.
Et interponitur miſſio ſpiritusſancti in gentiles cum incre
patione ſymonis magi. Ca.VIII.

Saulus aũt erat cõſentiẽs neci eiꝰ. Facta eſt autẽ A
in illa die perſecutio magna in eccleſia que erat
hieroſolymis: ⁊ omnes diſperſi ſunt per regiões
iudee et ſamarie pꝛeter apoſtolos. Curauerunt
aũt ſtephanũ viri timoꝛati: ⁊ fecerũt planctũ magnũ ſuper
eũ. Saulus autẽ deuaſtabat eccleſiã per domos intrãs et Infra.9.a.
trahens viros ac mulieres tradebat in cuſtodiã. Igitur q̃
diſperſi erant pertranſibãt euangelizãtes verbũ dei. Phi
lippus autẽ deſcendẽs in ciuitatẽ ſamarie pꝛedicabat illis
xp̃m. Intendebãt autẽ turbe his q̃ a philippo dicebantur B
vnanimiter audiẽtes ⁊ vidẽtes ſigna que faciebat. Multi
eñi eoꝝ q̃ habebãt ſpũs immũdos: clamãtes voce magna
exibãt multi autẽ paralitici ⁊ claudi curati ſunt. Factũ eſt
ergo gaudiũ magnũ in illa ciuitate. Vir autẽ quidã noĩe ſy
mon q̃ ante fuerat in ciuitate magus ſeducens gentẽ ſama
rie dicens ſe eſſe aliquẽ magnuꝫ: cui auſcultabãt oẽs a mini
mo vſqꝫ ad maximũ dicẽtes. Hic eſt virtꝰ dei q̃ vocat̃ ma C
gna. Attẽdebãt autẽ eũ: pꝛopter qḋ multo tẽpoꝛe magicis
ſuis dementaſſet eos. Cũ vero credidiſſent philippo euãge
lizãti de regno dei: in noĩe ieſu xp̃i baptizabant̃ viri ac mu
lieres. Tũc ſymõ et ipſe credidit. Et cuꝫ baptizatꝰ eſſet ad
herebat philippo. Vidẽs etiã ſigna et virtutes maximas
fieri ſtupẽs admirabat̃. Cũ aũt audiſſent apoſtoli q̃ erant
in hieroſolymis: q2 recepiſſet ſamaria verbũ dei miſerunt
ad eos petrũ ⁊ ioannẽ. Qui cũ veniſſent oꝛauerũt pꝛo ipſis
vt acciperẽt ſpiritũ ſanctũ. Nondũ eñi in quẽqꝫ illoꝝ vene
rat: ſꝫ baptizati tãtũ erãt in noĩe dñi ieſu. Tũc imponebãt

re ele. c. th no/ is. manus ſuper illos: ⁊ accipiebant ſpiritū ſanctū. Cum vidiſſet autē ſymon q̄ per impoſitionem manus apoſtolorū
D darētur ſpiritusſanctus obtulit eis pecuniā dicēs. Date ⁊
De cõſe. diſt. 5. mihi hanc poteſtatē vt cuicunq; impoſuero manus acci
.Alnt tibi. piat ſpiritūſanctum. Petrus autē dixit ad eum. Pecunia
De iure iu. c. ⁊ ſi diuſtus. tua tecum ſit in perditionem q̄m donum dei exiſtimaſti pecunia poſſideri. Non eſt eni tibi pars neq; ſors in ſermone iſto. Cor enim tuū non eſt rectum coram deo. Penitentiam itaq; age ab hac nequitia tua: et roga deū ſi forte remittatur tibi hec cogitatio cordis tui. In felle enim amaritudinis ⁊ obligatione iniquitatis video te eſſe. Reſpōdens autem ſymon dixit. Precamini vos pro me ad dn̄m vt nihil
E veniat ſuper me horum q̄ dixiſtis. Et illi quidē teſtificati ⁊ locuti verbū dn̄i redibant hieroſolymā: et multis regionibus ſamaritanorū euangelizabāt. Angelus autē dn̄i locutus eſt ad philippū dicēs. Surge ⁊ vade cōtra meridianū ad viam q̄ deſcēdit ab hieruſalē in gazā hec eſt deſerta. Et ſurgens abijt. Et ecce vir ethiops eunuchus potēs candacis regione ethiopū: qui erat ſuper oēs gazas ei' venerat adorare in hieruſalē ⁊ reuertebatur ſedēs ſupra currū ſuū legēſq; eſaiā prophetā. Dixit autē ſpūs philippo. Accede
F et adiunge te ad currū iſtum. Accurrēs autē philippus au
Eſa. 53. c. diuit eū legentē eſaiam prophetā. Et dixit putas ne intelligis q̄ legis? Qui ait. Et quō poſſum: ſi non aliquis oſtenderit mihi? Rogauitq; philippum vt aſcēderet et ſederet ſecum. Locus autē ſcripture quā legebat erat hic. Tanq̄
Als ⁊ victimā. ouis ad † occiſionē ductus eſt ⁊ ſicut agnus corā tondēte ſe ſine voce non aperuit os ſuū in humilitate iudiciū eius ſublatū eſt. Generationē eius quis enarrabit? Q̄m tollet de terra vita eius. Reſpondens autē eunuchus dixit philippo. Obſecro te de quo ꝓpheta dicit hoc? De ſe an de alio aliquo? Aperiens autē philippus os ſuū et incipiēs a ſcriptura iſta euāgelizauit illi ieſum. Et dum irent per viā
G venerunt ad quandam aquā. Et ait eunuchus. Ecce aqua.
Infra. 10. g. Quis prohibet me baptizari? Dixit autē philippus. Si credis ex toto corde: licet. Et reſpondēs ait credo filium dei eſſe ieſum xp̄m. Et iuſſit ſtare currū. Et deſcenderunt vterq; in aquā philippus ⁊ eunuchus: et baptizauit eum. Eum autē aſcendiſſet de aqua ſpūs dn̄i rapuit philippū et amplius non vidit eum eunuchus. Ibat eni per viam ſuam gaudēs. Philipp' aūt inuētus eſt in azoto. Et pertrāſiēs euāgelizabat ciuitatib' cunctis donec veniret ceſaream.

¶ C. S. Ponitur ſauli cōuerſio miraculoſa cū ei' baptiſmali regeneratione: qui predicans xp̄m perſecutionē patitur: et ponuntur duo miracula petri. Ca. IX.

A SAulus autem adhuc ſpirans minarum ⁊ cedis in
Infra. 22. a. diſcipulos dn̄i: acceſſit ad principē ſacerdotū: ⁊ petijt ab eo epiſtolas in damaſcum ad ſynago
Supra. 8. a. al's ⁊ inueniret gas: vt ſi quos † inueniſſet huius vie viros ac mulieres: vinctos perduceret in hieruſalem. Et cū iter faceret cōtigit vt appropinquaret damaſco. Et ſubito circunfulſit eū lux de celo: ⁊ cadens in terrā audiuit vocē dicentem ſibi. Saule: ſaule: quid me perſequeris? Qui dixit. Quis es dn̄e? Et ille. Ego ſum ieſus quē tu perſequeris. Durum eſt tibi cōtra ſtimulū calcitrare. Et tremēs ac ſtu
Infra. 22. b. pens dixit. Dn̄e: quid me vis facere? Et dn̄s ad eum. Surge ⁊ ingredere ciuitatē: ⁊ ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. Uiri autē illi qui comitabātur cum illo ſtabāt ſtupefacti: audientes quidē vocem neminē autē videntes. Surrexit autē ſaulus de terra apertiſq; oculis nihil videbat. Ad manus autē illum trahentes introduxerunt damaſcū.
B Et erat ibi tribus diebus non videns: et non manducauit neq; bibit. Erat autem quidā diſcipulus damaſci nomine ananias. Et dixit ad illum in viſu dn̄s. Anania. At ille ait. Ecce ego dn̄e. Et dn̄s ad eum. Surge et vade in vicū qui vocatur rectus ⁊ quere in domo iude ſaulū nomine tharſenſem. Ecce eni orat. Et vidit virum ananiā nomine introeuntem ⁊ imponētē ſibi manus vt viſum recipiat. Reſpondit autem ananias. Dn̄e audiui a multis de viro hoc q̄ta mala fecerit ſanctis tuis in hieruſalem. Et hic habet poteſtatem a principibus ſacerdotū alligandi oēs qui inuocāt C
nomen tuū. Dixit autē ad eum dn̄s. Uade: q̄m vas electio 23. diſt. 4.
nis eſt mihi iſte: vt portet nomē meū corā gētib' ⁊ regib' 22. d. ...
et filijs iſrael. Ego eni oſtendā illi q̄ta oporteat eū pro nomine meo pati. Et abijt ananias ⁊ introiuit in domū: ⁊ imponens ei manus dixit. Saule frater dn̄s ieſus miſit me: qui apparuit tibi in via qua veniebas: vt videas: ⁊ implearis ſpūſancto. Et confeſtim ceciderunt ab oculis ei' tanq̄ ſquame: ⁊ viſū recepit. Et ſurgēs baptizatus eſt. Et cū ac D
cepiſſet cibū cōfortatus eſt. Fuit autē cū diſcipulis q̄ erāt damaſci per dies aliquot. Et cōtinuo ingreſſus in ſynagogas: predicabat ieſū: q̄m hic eſt filius dei. Stupebāt aūt oēs qui eū audiebāt: ⁊ dicebant. Nūne hic eſt q̄ expugnabat in hieruſalem eos q̄ inuocabāt nomē iſtud? Et huc ad hoc venit: vt vinctos illos duceret ad principes ſacerdotū. E
Saulus autē multomagis cōualeſcebat ⁊ confundebat iudeos: q̄ habitabāt damaſci: affirmans q̄m hic eſt xp̄s. Cū autē implerentur dies multi: conſiliū fecerunt in vnū iudei vt eum interficerēt. Note autē facte ſunt ſaulo inſidie eoꝝ. Cuſtodiebāt autē ⁊ portas die ac nocte vt eū interficerent. Accipiētes autē eum diſcipuli ei' nocte per murū dimiſerunt eū ſubmittentes in ſporta. Cum autē veniſſet in hieruſalem tentabat ſe iungere diſcipulis ⁊ oēs timebāt eū non credētes q̄ eſſet diſcipulus. Barnabas autē apprehēſum illum duxit ad apoſtolos: ⁊ narrauit illis quomodo in via vidiſſet dn̄m et q̄ locutus eſt ei: et quō in damaſco fiducialiter egerit in noīe ieſu. Et erat cum illis intrans et exiens in hieruſalem: fiducialiter agens in noīe dn̄i. Loquebatur quoq; gētibus ⁊ diſputabat cū grecis: illi autē querebāt occidere eū. Quod cum cognouiſſent fratres deduxerunt F
eum ceſaream: et dimiſerunt tharſum. Eccleſia quidē per Supra. 3. a.
totam iudeam ⁊ galileā ⁊ ſamariam habebat pacem: ⁊ edificabatur ambulans in timore dn̄i: et conſolatione ſancti ſpiritus replebat. Factū eſt autē vt petrus dum tranſiret vniuerſos deueniret ad ſanctos qui habitabāt lydde. Inuenit autem ibi hominē quemdā noīe eneā: ab annis octo iacētem in grabato: q̄ erat paralyticus. Et ait illi petrus. Enea ſanet te dn̄s ieſus xp̄s. Surge ⁊ ſterne tibi. Et continuo ſurrexit. Et viderunt eum oēs qui habitabāt lydde et ſarone qui cōuerſi ſunt ad dn̄m. In ioppe autē fuit quedam diſcipula noīe tabita: que interpretata dicit dorcas. G
Hec erat plena operibus bonis ⁊ elemoſinis quas faciebat. Factū eſt autē in diebus illis vt infirmata moreretur. Quam cum lauiſſent poſuerunt eam in cenaculo. Cum autem prope eſſet lydda ab ioppe diſcipuli audientes q̄ petrus eſſet in ea: miſerunt duos viros ad eum rogantes ne pigriteris venire vſq; ad nos. Exurgens autē petrus venit cum illis. Et cū aduenifſet duxerūt illum in cenaculū: ⁊ circunſteterunt illum oēs vidue flentes ⁊ oſtendentes ei Lu. ...
tunicas ⁊ veſtes quas faciebat illis dorcas. Eiectis autē omnibus foras petrus ponens genua orauit et conuerſus ad corpus dixit. Tabita ſurge. At illa aperuit oculos: ⁊ viſo petro reſedit. Dans autē illi manū erexit eam. Et cum vocaſſet ſanctos ⁊ viduas: aſſignauit eam viuam. Notum autem factū eſt per vniuerſam ioppen: ⁊ crediderunt multi in domino. Factū eſt autē: vt dies multos moraretur in ioppe apud ſymonem quemdam coriarium.

¶ C. S. Uidet angelum cornelius: qui mittens ad petrū viſionem de celo habentē: ab eo cōuertitur: ⁊ deſcēdit ſpirituſſanctus in gentiles: qui ⁊ baptizantur. Ca. X.

VIr aūt quidā erat in ceſarea nomine cornelius A
centurio cohortis q̄ dicit italica religioſus ⁊ timens deū cum oī domo ſua faciēs elemoſynas multas plebi: ⁊ deprecans deū ſemp. Is vidit

in viſu

in viſu manifeſte quaſi hora diei nona angelū dei introeun
tem ad ſe ⁊ dicentē ſibi. Corneli. At ille intuens eum timo
re correptus dixit. Quis es domine? Dixit autē illi. Ora
...b.12. tiones tue ⁊ elemoſine tue aſcenderunt in memoriā in con
...c.deinde. ſpectu dei. Et nūc mitte viros in ioppen: et accerſi ſymonē
...ſe.diſt.4. quēdam qui cognominatur petrus. Hic hoſpitatur apud
...dubijs.in ſymonem quendam coriariū cuius eſt domus iuxta mare.
...ll.a.
B Hic dicet tibi quid te oporteat facere Et cum diſceſſiſſet
angelus qui loquebaꝛ illi: vocauit duos domeſticos ſuos
et militem metuentē dñm ex his qui illi parebāt. Quibus
cum narraſſet oīa miſit illos in ioppen. Poſterea autē die
iter illis facientibus ⁊ appropin quantibus ciuitati aſcen
dit petrus in ſuperiora vt oraret circa horam ſextā. Et cū
eſuriret voluit guſtare. Parantibus autē illis cecidit ſu
per eum mentis exceſſus. Et vidit celum apertū: et deſcen
dens vas quoddam velut lintheum magnum quattuor ini
tijs ſubmitti de celo in terram: in quo erant oīa quadrupe
dia ⁊ ſerpētia terre ⁊ volatilia celi. Et facta eſt vox ad eū.
Surge petre: occide ⁊ manduca. Ait autem petrus. Abſit
dñe: q: nunq̄ manducaui omne cōmune ⁊ immundum. Et
vox iterū ſecundo ad eum. Quod de⁹ purificauit: tu cōmu
C ne ne dixeris. Hoc aūt factū eſt per ter. Et ſtatim receptū
eſt vas in celum. Et dum intra ſe heſitaret petrus quidnā
eſſet viſio quā vidiſſet ecce viri qui miſſi erāt a cornelio in
quirentes domū ſymonis aſtiterūt ad ianuam. Et cum vo
caſſent interrogabant: ſi ſymon qui cognominatur petrus
illic haberet hoſpitiū. Petro autem cogitante de viſione
dixit ſpiritus ei. Ecce viri tres querunt te. Surge itaq̄ et
deſcende ⁊ vade cum eis nihil dubitans: q: ego miſi illos.
Deſcendēs autē petrus ad viros dixit. Ecce ego ſum quē
D queritis. Que cauſa eſt propter quam veniſtis? Qui dixe
runt. Cornelius cēturio vir iuſtus ⁊ timēs deum ⁊ teſtimo
nium habens ab vniuerſa gēte iudeorū reſponſum accepit
ab angelo ſancto accerſiri te in domū ſuā et audire verba
...20. abs te. Introducens ergo eos recepit hoſpitio. Sequen
ti aūt die ſurgēs profectus eſt cū illis: et quidā ex fratrib⁹
ab ioppe comitati ſunt eū. Altera aūt die itroiuit ceſareā.
Corneli⁹ vero expectabat illos conuocatis cognatis ſuis
⁊ neceſſarijs amicis. Et factū eſt cū introiſſet petr⁹ obui⁹
E venit ei corneli⁹ ⁊ procidēs ad pedes ei⁹ adorauit eū. Pe
trus vero eleuauit eū dicēs. Surge ⁊ ego ipſe homo ſum.
Et loquēs cū illo intrauit: ⁊ inuenit multos q̄ cōuenerant:
dixitq̄ ad illos. Vos ſcitis quō abhominatū ſit viro iudeo
cōiungi aut accedere ad alienigenā. Sꝫ mihi oſtēdit de⁹
neminē cōem aut immundū dicere hoiem. Propter qđ ſi
ne dubitatione veni accerſit⁹. Interrogo ergo quā ob cāꝫ
accerſiſtis me. Et corneli⁹ ait. A nudiuſquarta die vſq̄ ad
hanc horā orās erā hora nona in domo mea: ⁊ ecce vir ſte
tit ante me in veſte candida: ⁊ ait Corneli exaudita eſt ora
tio tua ⁊ elemoſine tue cōmemorate ſunt in conſpectu dei.
Mitte ergo in ioppē ⁊ accerſi ſymonē qui cognominatur
F petr⁹: hic hoſpitatur in domo ſymōis coriarij iuxta mare.
12.b Cōfeſtim ergo miſi ad te: ⁊ tu bñfeciſti veniēdo. Nūc ergo
...6.b oēs nos in cōſpectu tuo adſumus audire oīa quecūq̄ tibi
precepta ſunt a dño. Aperiēs autē petrus os ſuū dixit. In
...4.a veritate cōperi: q: nō eſt perſonarū acceptor de⁹ ſed in oī
gente q̄ timet eū et operaꝛ iuſtitiā acceptus eſt illi. Verbū
...ille vnc.c. miſit deus filijs iſrael: annuncians pacē per ieſum xp̄m: hic
...b. eſt omniū dñs. Vos ſcitis qđ factū eſt verbū p vniuerſam
...a.1.a iudeā. Incipiēs eū a galilea poſt baptiſmū qđ predicauit
ioannes ieſum a nazareth: quō vnxit eum deus ſpirituſan
...a.2.a cto ⁊ virtute: q̄ pertrāſijt benefaciendo ⁊ ſanando oēs op
preſſos a diabolo: qm̄ deus erat cum illo. Et nos teſtes ſu
mus oīm q̄ fecit in regione iudeorū et hieruſalē: quē occi
derunt ſuſpendētes in ligno. Hūc de⁹ ſuſcitauit tertia die
⁊ dedit eū manifeſtū fieri nō oī populo: ſed teſtibus preor
dinatis a deo nobis q̄ manducauimus ⁊ bibimus cum illo

poſtq̄ reſurrexit a mortuis. Et precepit nobis predicare
populo ⁊ teſtificari: q: ipſe eſt q̄ cōſtitutus eſt a deo iudex
viuorū ⁊ mortuorū. Huic oēs prophete teſtimoniū perhi G
bent remiſſionē peccatorū accipere per nomē ei⁹: oēs qui de bap.c.1.
credunt in eū. Adhuc loquente petro verba hec cecidit ſpi
rituſſanctus ſuper oēs qui audiebant verbū. Et obſtupue
runt ex circūciſione fideles qui venerāt cum petro: quia ⁊ Supra.8.g.
in nationes gratia ſpirituſſancti effuſa eſt. Audiebāt enim
illos loquētes linguis ⁊ magnificātes deū. Tunc reſpōdit
petrus nunquid aquā quis prohibere poteſt: vt nō bapti
zentur hi q̄ ſpiritū ſanctū acceperunt ſicut ⁊ nos? Et iuſſit
eos baptizari in nomine ieſu chriſti. Tunc rogauerunt euꝫ
vt maneret apud eos aliquot diebus.

C. L. S. Diſceptāt iudei aduerſus petrū: q: ad incircūci
ſos ſe cōuertit: atq̄ diſperguntur diſcipuli ad predicandū gē
tibus: ⁊ predicit agabus famē in vniuerſo orbe. Ca.XI. A

Audierunt aūt apl'i ⁊ fratres q̄ erāt in iudea
qm̄ ⁊ gētes receperūt verbū dei. Cū aūt aſcē 2.q.7.c.petrus.
diſſet petr⁹ hieroſolymā: diſceptabāt aduer poteſtatem.
ſus illū q̄ erāt ex circūciſiōe dicētes. Quare Supra.10.a.
itroiſti ad viros pputiū habētes: ⁊ māduca
ſti cū illis? Incipiēs aūt petr⁹ exponebat illis ordinem di
cēs. Ego erā in ciuitate ioppe orās: ⁊ vidi in exceſſu mētis
mee viſionē: deſcēdēs vas qđdā velut lintheū magnū qua
tuor initijs ſubmitti de celo: ⁊ venit vſq̄ ad me. In quod in
tuēs cōſiderabā: ⁊ vidi q̄drupedia terre ⁊ beſtias ⁊ repti
lia ⁊ volatilia celi. Audiui aūt ⁊ vocē dicentē mihi. Surge B
petre: occide ⁊ māduca. Dixi autē. Nequaq̄ dñe: q: cōmu
ne aut immundū nunq̄ introiuit in os meū. Reſpōdit autē
vox ſcđo de celo. Que de⁹ mūdauit: tu ne cōmune dixeris.
Hoc autē factū eſt per ter: ⁊ recepta ſunt oīa rurſum in ce
luꝫ. Et ecce viri tres cōfeſtim aſtiterūt in domo in qua erā
miſſi a ceſarea ad me. Dixit autē ſpūs mihi vt irem cū illis
nihil heſitans. Venerunt autē mecū ⁊ ſex fratres iſti: et in
greſſi ſumus in domū viri. Narrauit aūt nobis quomodo
vidiſſet angelū in domo ſua ſtātē ⁊ dicentē ſibi. Mitte in Jo.1.d.
ioppen: ⁊ accerſi ſymonē q̄ cognominaꝛ petrus: qui loque Supra.10.c.
tur tibi verba in quibus ſaluus eris tu et vniuerſa domus Infra.19.a.
tua. Cū autē cepiſſem loqui cecidit ſpūs ſanctus ſup eos: C
ſicut et in nos in initio. Recordatus ſum autē verbi dñi ſi
cut dicebat. Joannes quidē baptizauit aqua: vos autē ba
ptizabimini ſpū ſancto. Si ergo eandē gratiā dedit illis
deus ſicut ⁊ nobis qui credidimus in dñm ieſuꝫ xp̄m: ego
quis erā q̄ poſſem prohibere deū? His auditis tacuerunt
et glorificauerūt deū dicētes. Ergo et gētibus penitentiā
dedit de⁹ ad vitā. Et illi quidē q̄ diſperſi fuerant a tribula
tione que facta fuerat ſub ſtephano: perambulauerūt vſq̄
ad phenicem ⁊ cyprū et antiochiam nemini loquentes ver
bum niſi ſolis iudeis. Erant autē quidā ex eis viri cyprij ⁊
cyrenei. Qui cum introiſſent anthiochiā loquebantur: et
ad grecos annūciātes dominū ieſum. Et erat manus dñi
cum eis: multuſq̄ numerus credentiū cōuerſus eſt ad do
minum. Peruenit autē ſermo ad aures eccleſie que erat
hieroſolymis ſuper iſtis: et miſerunt barnabā vſq̄ ad an D
thiochiā. Qui cum perueniſſet et vidiſſet gratiā dei. gaui
ſus eſt et hortabatur oēs in propoſito cordis permanere
in dño: q: erat vir bonus et plenus ſpirituſancto et fide: et
appoſita eſt multa turba dño. Profectus eſt aūt tharſum
vt quereret ſaulum. Queꝫ cum inueniſſet perduxit anthio
chiam. Et annū totū cōuerſati ſunt ibi in eccleſia et docue
runt turbam multā ita vt cognominarētur primum antio
chie diſcipuli xp̄iani. In his autē diebus ſuperuenerūt ab Infra.21.b.
hieroſolymis prophete anthiochiam. Et ſurgēs vnus ex
eis nomine agabus ſignificabat per ſpiritum famem ma
gnam futurā in vniuerſo orbe terrarum: que facta eſt ſub
claudio. Diſcipuli autem prout quiſq̄ habebāt propoſue
runt in miniſterium mittere habitantibus in iudea fratri

bus. Quod et fecerunt mittentes ad ſenioꝛes per manus
bernabe ⁊ ſauli.

¶ Ca. S. Petri perſecutio ab herode ponitur: ac eiuſdē
per angelū liberatio cū punitione herodis. Ca. XII.

A EOdē aūt tēpoꝛe miſit herodes rex man⁹ vt af
fligeret quoſdā de eccl'ia. Occidit aūt iacobū
fratrē ioānis gladio. Uidēs aūt qꝛ placeret iu
deis appoſuit appꝛehēdere ⁊ petrū. Erāt aūt
dies azimoꝝ. Quē cū apphēdiſſet miſit in car
cerē tradēſq; quatuoꝛ quaternionibus militū ad cuſtodien
dum volēs poſt paſcha pꝛoducere eū populo. Et petrus
quidē ſeruabaꝛ in carcere: oꝛatio aūt fiebat ſine itermiſſio
ne ab eccleſia ad deū pꝛo eo. Cū aūt pꝛoducturus eſſet eū
herodes: in ipſa nocte erat petrus doꝛmiēs inter duos mi
lites vinctus cathenis duabus. Et cuſtodes ante oſtiū cu
ſtodiebāt carcerē. Et ecce angelus dn̄i aſtitit: et lumē re
Supra. 5. d. Infra. 16. e. fulſit in habitaculo percuſſoq; latere petri excitauit eū di
B cēs. Surge velociter. Et ceciderūt cathene de manib⁹ ei⁹
Dixit aūt angelus ad eū. Pꝛecingere ⁊ calcia te calligas
tuas. Et fecit ſic. Et dixit illi. Circūda tibi veſtimentū tuū
⁊ ſequere me. Et exiēs ſequebatur eū: ⁊ neſcibat: qꝛ veruz
eſſet ꝙ fiebat per angelū. Exiſtimabat aūt ſe viſuz videre.
Tranſeūtes aūt pꝛimā ⁊ ſecundā cuſtodiā venerūt ad poꝛ
tam ferreā: que ducit ad ciuitatē. que vltro aperta eſt eis.
Et exeuntes pꝛoceſſerunt vicum vnū. Et cōtinuo diſceſſit
angelus ab eo. Et petrus ad ſe reuerſus dixit. Nunc ſcio
vere qꝛ miſit dn̄s angelū ſuum: ⁊ eripuit me de manu hero
dis ⁊ de oī expactatione plebis iudeoꝝ. Cōſiderānſq; ve
nit ad domū marie matris ioannis qui cognominatus eſt
marcus vbi erāt multi cōgregati: ⁊ oꝛantes. Pulſante au
C tem eo ad oſtium ianue pꝛoceſſit puella ad videndum noīe
rhode. Et vt cognouit vocē petri pꝛe gaudio non aperuit
ianuā: ſed introcurrens nunciauit ſtare petrū ante ianuaz.
Infra. 16. f. At illi dixerūt ad eā. Inſanis. Illa aūt affirmabat ſic ſe ha
bere. Illi autē dicebāt. Angelus ei⁹ eſt. Petrus autē per
ſeuerabat pulſans. Cū autē aperuiſſent oſtiū: viderūt euz
⁊ obſtupuerūt. Annuēs aūt eis manu: vt tacerēt: narrauit
quomodo dn̄s eduxiſſet eū de carcere. Dixitq;. Nunciate
iacobo ⁊ fratribus hec. Et egreſſus abijt in aliū locū. Fa
cta autē die erat non parua turbatio inter milites quidnā
factū eſſet de petro. Herodes autē cum requiſiſſet eū ⁊ nō
inueniſſet: inquiſitiōe facta de cuſtodibus iuſſit eos duci:
D deſcendēſq; a iudea in ceſareā ibi cōmoꝛatus eſt. Erat au
tem iratus tyꝛijs ⁊ ſydonis. At illi vnanimes venerunt ad
eū. Et perſuaſo blaſto q̄ erat ſuper cubiculuz regis poſtu
labant pacē: eo quod alerenꝛ regiōes eoꝝ ab illo. Statu
to aūt die herodes veſtit⁹ veſte regia ſedit pꝛo tribunali ⁊
contionabaꝛ ad eos. Populus aūt acclamabat dei voces
⁊ nō hoīs. Cōfeſtin autē percuſſit eū angelus dn̄i: eo ꝙ nō
dediſſet honoꝛē deo ⁊ conſumptus a vermibus expirauit.
Uerbū aūt dn̄i creſcebat ⁊ multiplicabaꝛ. Bernabas aūt
et ſaulus reuerſi ſunt ab hieroſolymis expleto miniſterio
aſſumpto ioanne q̄ cognominatus eſt marcus.

¶ Ca. S. deſcribitur pauli vocatio ad appl'atū cum eius
pꝛedicatione in cypꝛo ⁊ antiochia; cui iudei contradicunt
incitantes in eum perſecutionem. Ca. XIII.

A ERant autē in eccleſia q̄ erat antiochie pꝛophe
te ⁊ doctoꝛes: in q̄bus barnabas ⁊ ſymō q̄ vo
cabatur niger ⁊ lucius cyrenenſis ⁊ manahē q̄
erat herodis tetrarche collectane⁹ et ſaulus.
Dn̄ic. 4. ſ. i. die dominica. Miniſtrātibus autē illis dn̄o ⁊ ieiunātibus dixit illis ſpi
ritusſanctus. Segregate mihi ſaulū ⁊ barnabā in op⁹ ad
qꝺ aſſumpſi eos. Tunc ieiunantes ⁊ oꝛātes imponenteſq;
eis manus dimiſerūt illos. Et ipſi quidē miſſi a ſpūſancto
abierūt ſeleuciā: ⁊ inde nauigauerunt cypꝛū: ⁊ cū veniſſent
ſalaminā pꝛedicabāt verbū dei in ſynagogis iudeoꝝ. Ha
bebant autē ⁊ ioannē in miniſterio, Et cum perābulaſſent
vniuerſaz inſulam vſq; ad paphū: inuenerunt quendā virū
magū pſeudo pꝓphetā iudeū cui nomē erat barieu: q̄ erat
cum pꝛoconſule ſergio paulo viro pꝛudēte. Hic accerſitis
barnaba ⁊ paulo deſiderabat audire verbuz dei. Reſiſte
bāt aūt illis elymas magus: ſic eñ interpꝛetaꝛ nomē eius
querēs auertere pꝛocōſulē a fide. Saul⁹ aūt q̄ ⁊ paulus re B
pletus ſpūſancto intuens in eū dixit. O plene oī dolo ⁊ oī
fallacia fili diaboli: inimice oīs iuſticie: non deſinis ſubuer 22. q. 4. c. ſpē. in ſi.
tere vias dn̄i rectas: ⁊ nūc ecce manus dn̄i ſuper te: ⁊ eris
cecus nō vidēs ſolez vſq; ad tēpus. Et cōfeſtim cecidit in
eū caligo ⁊ tenebꝛe ⁊ circūiēs querebat q̄ ei manū daret.
Tunc pꝛocōſul cū vidiſſet factū credidit: admirans ſuper
doctrina dn̄i. Et cū a papho nauigaſſet paulus ⁊ qui cū eo
erant: venerunt pergē pāphile. Ioānes autez diſcedēs ab
eis reuerſus eſt hieroſolymā. Illi vero pertrāſeuntes per
gē venerunt antiochiā piſidie: ⁊ ingreſſi ſynagogā die ſab
batoꝝ ſederunt. Poſt lectionē aūt legis ⁊ pꝛophetaꝝ mi C
ſerunt pꝛincipes ſynagoge ad eos dicentes. Uiri fratres: ſi
quis eſt in vobis ſermo exoꝛtationis ad plebē dicite. Sur
gens autē paulus ⁊ manu ſilētiū indicens ait. Uiri iſraelite
⁊ q̄ timetis deuz audite. Deus plebis iſrael elegit patres
noſtros ⁊ plebē exaltauit cū eſſent incole in terra egypti:
et in bꝛachio excelſo eduxit eos ex ea et per quadraginta
annoꝝ tēpus moꝛes eoꝝ ſuſtinuit in deſerto. Et deſtruēs
gentes ſeptē in terra chanaā ſoꝛte diſtribuit eis terrā eoꝝ 1. reg. 8. a.
quaſi poſt quadringentos ⁊ quinquaginta annos: et poſt D
hec dedit iudices vſq; ad ſamuel pꝛophetā. Et exinde po De pꝛīo ſ. vt cognouerit
ſtulauerunt regē: ⁊ dedit illis ſaul filiuz cis virum de tribu 1. reg. 16. c.
bēiamin: annis quadraginta. Et amoto illo ſuſcitauit illis
dauid regē: cui ⁊ teſtimoniuz pꝛ̄hibēs dixit. Inueni dauid
filiū ieſſe virū ſc'd'z coꝛ meū: q̄ faciet oēs voluntates meas.
Huius deus ex ſemine ſm pꝛomiſſionē eduxit iſrael ſalua
toꝛem ieſum pꝛedicante ioāne ante faciē aduentus eius ba
ptiſmuz penitētie oī populo iſrael cū impleret aūt ioānes
curſum ſuuz dicebat. Quē me arbitramini eſſe nō ſum ego Mar. 1. a. Io. 1. b.
ſz ecce venit poſt me: cuius non ſum dignus calciamēta pe
duz ſoluere. Uiri fratres: filij generis abꝛaā: ⁊ qui in vobis
timēt deuz: vobis verbuz ſalutis huius miſſuz eſt. Qui eñ
habitabāt hieruſalē ⁊ pꝛincipes ei⁹ hunc ignoꝛātes: ⁊ vo Infra. 15. a. Luc. 23. a. Supra. 2. a.
ces pꝓphetaruz q̄ per omne ſabbatuz leguꝛ iudicātes im E
pleuerūt. Et nulla cām moꝛtis inuenientes in eo petierūt a
pilato vt interficerēt eum. Cūq; cōſummaſſent oīa q̄ de eo
ſcripta erāt: deponētes eū de ligno poſuerūt euz in monu
mento. Deus vero ſuſcitauit eū a moꝛtuis tertia die: q̄ viſ⁹
eſt per dies multos his q̄ ſimul aſcēderāt cū eo de galilea
in hieruſalē: qui vſq; nunc ſunt teſtes ei⁹ ad plebē. Et nos Pſ. 2. Heb. 1. a.
vobis annūciamus eā q̄ ad patres nr̄os repꝛomiſſio fctā
eſt qm̄ hāc de⁹ adimpleuit filijs veſtris reſuſcitans ieſum:
ſicut ⁊ in pſalmo ſc'd'o ſcriptū eſt. Filius me⁹ es tu ego ho
die genui te. Qꝺ autē ſuſcitauit eū a moꝛtuis amplius iam
nō reuerſurū in coꝛruptionē ita dixit. Qꝛ dabo vobis ſan Iſa. 55. Supra. 2.
cta dauid fidelia. Ideoq; ⁊ alibi dicit. Nō dabis ſanctum F
tuum videre coꝛruptionē. Dauid eñ in ſua gn̄atione cū ad
miniſtraſſet volūtati dei doꝛmiuit ⁊ appoſitus eſt ad pr̄es
ſuos ⁊ vidit coꝛruptionē. Quē vero deus ſuſcitauit a moꝛ
tuis nō vidit coꝛruptionē. Notū igiꝛ ſit vobis viri fr̄es: qꝛ
per hunc vobis remiſſio pctōꝝ nūciaꝛ ab oībus: q̄bus nō
potuiſtis in lege moyſi iuſtificari. In hoc oīs q̄ credit iuſti
ficaꝛ. Uidete ergo ne ſupueniat vobis qꝺ dictuz eſt in pꝛo
phetis. Uidete contēptoꝛes ⁊ admiramini ⁊ diſpergimini
qꝛ opus operoꝛ ego in dieb⁹ veſtris: op⁹ qꝺ nō credītis ſi Abacu. 1.
quis enarrauerit vobis. Exeuntib⁹ aūt illis rogabāt vt ſe
quēti ſabbato loquerenꝛ ſibi verba hec. Cūq; dimiſſa eēt
ſynagoga ſecuti ſunt multi iudeoꝝ ⁊ colentiuz deū aduena
rū paulū ⁊ barnabā: qui loquētes ſuadebāt eis vt pmane
rent in gratia dei. Sequēti vero ſabbato pene vniuerſa ci
uitas conuenit audire verbū dei. Uidētes aūt turbas iudei G
repleti

repleti ſunt zelo ꝛ cõtradicebant his que a paulo dicebã-tur blaſphemantes. Tunc cõſtanter paul⁹ ꝛ barnabas di-xerunt. Vobis oportebat primũ loqui verbũ dei: ſʒ qm̃ re-pelliſtis illud ꝛ indignos vos iudicatis eterne vite ecce cõ-uertimur ad gentes. Sic enĩ ꝑcepit nobis dñs. Poſui te in lucẽ gẽtib⁹: vt ſis in ſalutẽ vſqȝ ad extremũ terre. Audiẽ-tes autem gentes gauiſe ſunt et glorificabant verbuʒ do-mini. Et crediderunt quoquot erant preordinati ad vitaʒ eternã. Diſſeminabatur autem verbum dñi per vniuerſaʒ regionem. Iudei autem concitauerunt mulieres religio-ſas ꝛ honeſtas ꝛ primos ciuitatis: ꝛ excitauerunt perſecu-tionẽ in paulũ ꝛ barnabam ꝛ eiecerunt eos de finib⁹ ſuis. At illi excuſſo puluere pedũ in eos venerũt iconiuʒ. Diſci-puli quoqȝ replebantur gaudio ꝛ ſpirituſancto.

¶ C. S. Ponitur apoſtoli predicatio in iconio ac alijs locis ꝓpinquis: atqȝ ſanatur claud⁹ ꝛ egreditur apoſtol⁹ ad confirmandum credentes in xp̃o. Ca. XIIII.

A Factum eſt autẽ in iconio vt ſimul introirent ſy-nagogã iudeorũ ꝛ loquerẽtur ita vt crederet iu-deorũ et grecorũ copioſa multitudo. Qui vero increduli fuerunt iudei ſuſcitauerunt ꝛ ad iracũ-diam concitauerũt aĩas gentiũ aduerſus fratres. † Mul-to igitur tẽpore demorati ſunt fiducialiter agẽtes in dño teſtimoniũ perhibente verbo gratie ſue dante ſigna ꝛ pro-digia fieri per manus eorũ. Diuiſa eſt autẽ multitudo ciui-tatis: ꝛ quidã quidẽ erant cũ iudeis: quidã vero cũ apoſto-lis. Cũ aũt factus eſſet impetus gentiliũ ꝛ iudeorũ cũ prin-cipibus ſuis vt cõtumelijs afficerent ꝛ lapidarent eos: in-telligentes cõfugerunt ad ciuitates lycaonie lyſtrã ꝛ der-
B ben: ꝛ vniuerſam in circuitu regionẽ: ꝛ ibi euangelizantes erãt. Et commota eſt omnis multitudo in doctrina eorũ. Paulus autem ꝛ barnabas morabant lyſtris. Et quidaʒ vir lyſtris infirmus pedibus ſedebat claud⁹ ex vtero ma-tris ſue: qui nunꝙ̃ ambulauerat. Hic audiuit paulũ loquẽ-tem. Qui intuitus eſt eũ ꝛ videns q: fidem haberet vt ſal-uus fieret dixit magna voce. Surge ſuper pedes tuos re-ctus. Et exiliuit: ꝛ ambulabat. Turbe autẽ cũ vidiſſent qđ fecerat paulus leuauerunt vocem ſuã lycaonie dicentes.
C Dij ſimiles facti hominibus deſcẽderũt ad nos. Et voca-bant barnabam iouem: paulum vero mercuriũ: quoniam ipſe erat dux verbi. Sacerdos quoqȝ iouis qui erat ante ciuitatem thauros ꝛ coronas ante ianuas afferens cũ po-pulis volebat ſacrificare. Qđ vbi audierũt apoſtoli bar-nabas ꝛ paulus conciſſis tunicis ſuis exilierũt in turbas clamãtes ꝛ dicẽtes. Viri qđ hec facitis? Et nos mortales ſumus ſimiles homines vobis annunciãtes vobis ab his vanis cõuerti ad deũ viuũ qui fecit celũ ꝛ terraʒ: mare et omnia que in eis ſunt: qui in preteritis generationibus di-miſit omnes gentes ingredi vias ſuas. Et quideʒ non ſine
D teſtimonio ſemetipſum reliquit benefaciẽs de celo dans pluuias ꝛ tempora fructifera implẽs cibo ꝛ letitia corda eorum. Et hoc dicentes vix ſedauerunt turbas ne ſibi im-molarent. Superuenerunt aũt quidã ab antiochia ꝛ ico-nio iudei: ꝛ perſuaſis turbis lapidanteſqȝ paulũ traxerunt extra ciuitatẽ eſtimãtes eum mortuũ eſſe. Circundantibus aũt eũ diſcipulis: ſurgens intrauit ciuitateʒ: ꝛ poſtera die profect⁹ eſt cũ barnaba in derben. Cumqȝ euangelizaſſent ciuitati illi ꝛ docuiſſent multos reuerſi ſunt lyſtrã ꝛ iconiũ ꝛ antiochiã cõfirmãtes animas diſcipulorũ exhortãteſqȝ vt permanerent in fide: ꝛ quoniam per multas tribulatio-nes oportet nos intrare in regnũ dei. Et cũ conſtituiſſent illis per ſingulas eccleſias preſbyteros ꝛ oraſſent cum ie-iunationibus commendauerunt eos domino in quẽ credi-derunt. Tranſeunteſqȝ piſidiam venerunt in pamphiliã: et loquẽtes verbum dñi in pergen deſcenderunt in athaliaʒ Et inde nauigauerunt antiochiã vnde erãt traditi gratie dei in opus quod compleuerunt. Cum autẽ veniſſent ꝛ cõ-gregaſſent eccleſiã: retulerunt quanta feciſſet deus cũ illis et quia aperuiſſet gentibus oſtium fidei. Morati ſunt au-tem tempus non modicum cum diſcipulis.

¶ C. S. Per acceſſum apoſtolorũ in hieruſalem queſtio de legaliũ obſeruatione proponitur ac ſoluitur atqȝ pu-blicationi demandatur: ac ſeparatur barnabas a paulo et ille coniungitur. Ca. XV.

A Et quidã deſcendẽtes de iudea docebãt fratres: quia niſi circuncidamini ſm̃ morẽ moyſi non pote-ſtis ſaluari. Facta ergo ſeditione non minima paulo ꝛ barnabe aduerſus illos ſtatuerunt vt aſcenderent paulus ꝛ barnabas ꝛ quidam alij ex alijs ad apoſtolos ꝛ preſbyteros in hieruſalẽ ſuper hac queſtione. Illi ergo deducti ab eccleſia pertrãſibãt phenicẽ ꝛ ſama-riã narrãtes † cõuerſionẽ gentiũ: ꝛ faciebant gaudiũ ma-gnum omnib⁹ fratribus. Cũ aũt veniſſent hieroſolymam ſuſcepti ſunt ab eccleſia ꝛ ab apoſtolis ꝛ ſenioribus annũ-ciantes quãta deus feciſſet cum illis. Surrexerunt autẽ
B quidam de hereſi phariſeorũ q̃ crediderũt dicẽtes q: opʒ circuncidi eos † precipere quoqȝ ſeruare legẽ moyſi. Cõ-ueneruntqȝ apoſtoli ꝛ ſeniores videre de verbo hoc. Cuʒ aũt magna cõquiſitio fieret ſurgens petrus dixit ad eos. Viri fratres vos ſcitis qm̃ ab antiquis diebus de⁹ in no-bis elegit per os meũ audire gentes verbũ euãgelij ꝛ cre-
C dere: ꝛ q̃ nouit corda de⁹ teſtimoniũ perhibuit dans illis ſpiritũſanctũ ſicut ꝛ nobis ꝛ nihil diſcreuit inter nos ꝛ il-los fide purificãs corda eorũ. Nunc ergo qđ tẽtatis deũ imponere iugũ ſuper ceruices diſcipulorum qđ neqȝ nos neqȝ patres noſtri portare potuimus? Sed per gratiam dñi noſtri ieſu xp̃i credim⁹ ſaluari quẽadmodum ꝛ illi. Ta-cuit aũt oĩs multitudo ꝛ audiebãt barnabã ꝛ paulũ narrã-tes quãta de⁹ feciſſet ſigna ꝛ prodigia in gẽtib⁹ ꝑ eos. Et
D poſtꝙ̃ tacuerũt reſpõdit iacobus dicens. Viri fratres au-dite me. Symõ narrauit quẽadmodũ primũ deus viſita-uit ſumere ex gentibus populũ noĩ ſuo: ꝛ huic cõcordant verba prophetarũ ſicut ſcriptũ eſt: poſt hec reuertar ꝛ re-edificabo tabernaculũ dauid: qđ decidit ꝛ diruta ei⁹ re-edificabo: ꝛ erigã illud vt requirant ceteri hoĩm dñm: ꝛ om-nes gentes ſuper quas inuocatũ eſt nomẽ meum dicit do-minus faciẽs hec. Notũ a ſeculo eſt dño opus ſuum. Pro-pter qđ ego iudico inquietari eos q̃ ex gentib⁹ conuertũ-tur ad deũ ſʒ ſcribere ad eos vt abſtineant ſe a cõtamina-tionibus ſimulachrorũ ꝛ fornicatiõe ꝛ ſuffocatis ꝛ ſangui-ne. Moyſe enĩ a tẽporibus antiquis hʒ in ſingulis ciuita-tibus q̃ eũ predicẽt in ſynagogis vbi per oẽ ſabbatũ legi-
E tur. Tunc placuit apoſtolis ꝛ ſeniorib⁹ cũ oĩ eccleſia elige-re viros ex eis: ꝛ mittere antiochiã cuʒ paulo ꝛ barnaba: iudã qui cognominabatur barſabas ꝛ ſylã viros primos in fratribus ſcribẽtes ꝑ manus eorũ. Apoſtoli ꝛ ſeniores fratres his q̃ ſunt antiochie ꝛ ſyrie ꝛ cilicie fratrib⁹ ex gẽ-tibus ſalutẽ. Qm̃ audiuim⁹ q: quidã ex nobis exeuntes turbauerunt vos verbis euertentes aĩas veſtras quibus nõ mãdauim⁹ placuit nobis collectis in vnũ eligere viros et mittere ad vos cũ clariſſimis noſtris barnaba ꝛ paulo hominibus q̃ tradiderunt animas ſuas pro nomine domi-ni noſtri ieſu xp̃i. Miſim⁹ ergo iudã ꝛ ſylã q̃ ꝛ ipſi vobis referent eadẽ. Viſuʒ eſt enĩ ſpirituiſancto ꝛ nobis nihil vl-tra imponere vobis oneris ꝙ̃ hec neceſſaria vt abſtinea-tis vos ab imolatis ſimulachrorũ ꝛ ſanguine ꝛ ſuffocato et fornicatione a quib⁹ cuſtodiẽtes vos bene agetis. Va-lete. Illi ergo dimiſſi deſcẽderunt antiochiã. Et congre-gata multitudine tradiderũt epiſtolã. Quã cum legiſſent
F gauiſi ſunt ſuper cõſolatiõe. Iudas aũt ꝛ ſyllas ꝛ ipſi cum eſſent ꝓphete verbo plurimo cõſolati ſunt fratres ꝛ con-firmauerunt. Facto aũt ibi aliquãto tẽpore dimiſſi ſunt cũ pace a fratrib⁹ ad eos qui miſerant illos. Viſum eſt aũt ſyle ibi remanere, iudas autem ſolus abijt in hieruſalem.

Paulus aũt ⁊ barnabas demorabantur antiochie docē-
tes ⁊ euãgelizantes cũ alijs pluribus verbũ dñi. Poſt ali
quot aũt dies dixit ad bernabã paul⁹. Reuertētes viſite-
G mus fratres per vniuerſas ciuitates in quib⁹ p̄dicauim⁹
verbũ domini quomodo ſe habebãt. Barnabas autē vo-
lebat ſecũ aſſumere ⁊ ioannē qui cognominabatur marc⁹.
Paulus aũt rogabat eum vt qui diſceſſiſſet ab eis de pã-
philia ⁊ nõ iſſet cum eis in opus nõ debere recipi. Facta
ſupra.13.a. eſt aũt diſſentio ita vt diſcederent ab inuicem ⁊ barnabas
quidē aſſumpto marco nauigaret cyprum. Paulus vero
electo ſyla profectus eſt traditus gratie dei a fratribus.
Perambulabat aũt ſyriã ⁊ ciliciã confirmans eccleſias: p̄
cipiens cuſtodire precepta apoſtolorum ⁊ ſeniorum.

¶ C.S. Paulus iunct⁹ thimotheo predicat in macedo-
nia in ciuitate philippi: ⁊ exinde oritur eius perſecutio p̄-
pter phitoniſſam a demonio liberatam: qui ceſi mittũtur
in carcerem ⁊ liberantur. Ca.XVI.

A Peruenit aũt in derben ⁊ liſtrã. Et ecce diſcipu
lus quidã erat ibi nomine thimotheus fili⁹ mu
lieris vidue fidelis patre gentili. Huic teſtimo
niũ bonũ reddebãt qui in lyſtris erãt, ⁊ iconio
fratres. Hũc voluit paul⁹ ſecũ proficiſci. Et aſſumens cir
cũcidit eũ propter iudeos qui erãt in illis locis. Sciebãt
enĩ oēs ꝙ pater ei⁹ erat gētilis. Cũ aũt pertrãſirēt ciuita-
tes tradebãt eis cuſtodire dogmata que erãt decreta ab
apoſtolis ⁊ ſeniorib⁹ q̄ erãt hieroſolymis. Et eccleſie qui
dē confirmabãtur fide ⁊ abundabant numero quotidie.
B Trãſeũtes aũt phrygiã ⁊ galathie regionem vetati ſunt a
ſpiritu ſancto loq̄ verbũ dei in aſia. Cũ veniſſent aũt in my
ſiã tentabãt ire in bithiniã: ⁊ nõ permiſit eos ſpiritus ieſu.
Cũ aũt pertrãſiſſent myſiam deſcenderunt troadē, ⁊ viſio
per noctē oſtēſa eſt. Uir macedo quidã erat ſtans ⁊ depre
cans eũ ⁊ dicēs. Tranſiens in macedoniã adiua nos. Ut
autē viſum vidit ſtatim queſiuimus proficiſci in macedo-
niã certi facti ꝙ vocaſſet nos deus euãgelizare eis. Naui
gantes aũt a troade recto curſu venimus ſamothraciã et
C ſequēti die neapolim: ⁊ inde philippis que eſt prima par-
tis macedonie ciuitas colonia. Eramus autem in hac vr-
be dieb⁹ aliquot cõſiſtētes. Die aũt ſabbatorũ egreſſi ſu-
mus foras portam iuxta flumen vbi videbatur oratio eē.
Et ſedentes loquebamur mulieribus que conuenerãt. Et
quedam mulier nomine lydda purpuraria ciuitatis thia-
thirenorũ colēs deũ audiuit cuius dñs aperuit cor inten-
dere his que dicebantur a paulo. Cum autē baptizata eſ-
ſet ⁊ domus eius: deprecata eſt dicēs. Si iudicaſtis me fi
delē domino eſſe introite in domũ meam ⁊ manete. Et co
egit nos. Factũ eſt aũt euntibus nobis ad orationē puel-
D lam quandam habentem ſpiritũ phitonē obuiare nobis
que queſtũ magnũ preſtabat dominis ſuis diuinãdo. Hec
ſubſecuta paulũ ⁊ nos clamabat dicens. Iſti homines ſer
ui dei excelſi ſunt qui annunciant vobis viã ſalutis. Hoc
aũt faciebat multis diebus: dolens aũt paul⁹ ⁊ cõuerſus
ſpiritui dixit. Precipio tibi in nomine ieſu xp̄i exire ab ea
Et exijt eadē hora. Uidentes aũt dñi eius q: exiuit ſpes q̄
ſtus eorum apprehendentes paulum ⁊ ſilam perduxerunt
in forum ad principes. Et offerentes eos magiſtratib⁹ di
xerunt. Hi hoies conturbant ciuitatē noſtram cum ſint iu
dei: ⁊ annunciant morē quem non licet nobis ſuſcipere ne
q̄ facere cum ſimus romani. Et cucurrit plebs aduerſus
E eos ⁊ magiſtratus ſciſſis tunicis eorũ iuſſerũt eos virgis
Supra.13.a. ⁊.5.d cedi. Et cũ multas plagas eis impoſuiſſent miſerũt eos in
carcerē precipiētes cuſtodi. vt diligenter cuſtodiret eos.
Qui cũ tale preceptũ accepiſſet miſit eos in interiorē car
cerē: ⁊ pedes eorũ ſtrinxit ligno. Media aũt nocte paul⁹
⁊ ſilas adorantes laudabãt deũ ⁊ audiebãt eos qui in cu-
ſtodia erant. Subito vero terremotus factus eſt magn⁹:
ita vt mouerentur fundamenta carceris. Et ſtatim aper-
ta ſunt oĩa hoſtia: ⁊ vniuerſorũ vincula ſoluta ſunt. Exper
gefactus autem cuſtos carceris ⁊ vidēs ianuas apertas
carceris: euaginato gladio volebat ſe īterficere exiſtimãs
fugiſſe vinctos. Clamauit autem paulus voce magna di-
cens. Nihil mali tibi feceris. Uniuerſi enĩ hic ſumus. Pe
titoq̄ lumine introgreſſus eſt ⁊ tremefact⁹ procidit pau-
lo ⁊ ſile ad pedes: ⁊ producēs eos foras ait: domini q̄d me
oportet facere vt ſalu⁹ fiam? At illi dixerunt. Crede in do
minũ ieſum ⁊ ſaluus eris tu ⁊ domus tua. Et locuti ſunt ei F
verbum domini cum omnibus qui erant in domo eius. Et
tollens eos in illa hora noctis lauit plagas eorũ: ⁊ bapti-
zatus eſt ipſe ⁊ omnis domus eius continuo. Cumq̄ per-
duxiſſet eos in domum ſuam appoſuit eis menſam ⁊ letat⁹
eſt cum omni domo ſua credens deo. Et cum dies factus
eſſet miſerunt magiſtratus lictores dicentes. Dimitte ho
mines illos. Nunciauit autem cuſtos carceris verba hec G
paulo: quia miſerũt magiſtratus vt dimittamini. Nũc igi
tur exeuntes ite in pace. Paulus autem dixit eis. Ceſos
nos publice indemnatos homines romanos miſerunt in
carcerem: ⁊ nunc occulte nos eijciunt? Non ita: ſed veniãt
⁊ ipſi nos eijciant. Nunciauerũt autē magiſtratib⁹ licto-
res verba hec. Timuerũtq̄ audito quod romani eſſent et
veniētes deprecati ſunt eos. ⁊ educentes rogabãt vt egre
derentur de vrbe. Exeũtes aũt de carcere introierunt ad
lydiã ⁊ viſis fratrib⁹ conſolati ſunt eos ⁊ profecti ſunt.

¶ C.S. Ponitur pauli predicatio in theſſalonica ac be-
roe: interpoſita eius perſecutione: et peruenit athenas p̄-
dicans ibi chriſtum.

Capitulum.XVII. A

Cum autē perãbulaſſent amphipolim ⁊ apo
loniam venerunt theſſalonicã vbi erat ſyna-
goga iudeorũ. Secundum conſuetudinē au
tem paulus introiuit ad eos: ⁊ per ſabbata luc.24.f
tria diſſerebat eis de ſcripturis adaperiēs
⁊ inſinuãs q: xp̄m oportuit pati ⁊ reſurgere a mortuis: et
q: hic eſt ieſus chriſt⁹ quē ego annũcio vobis. Et quidã
ex eis crediderũt ⁊ adiũcti ſunt paulo ⁊ ſile: ⁊ de colenti- B
bus gētilibuſq̄ multitudo magna: ⁊ mulieres nobiles nõ
pauce. Zelãtes aũt iudei aſſumētesq̄ de vulgo viros quoſ
dam malos et turba facta concitauerunt ciuitatē. Et aſſi-
ſtētes domui iaſonis querebãt eos producere in populũ.
Et cum non inueniſſent eos trahebant iaſonem ⁊ quoſdã
fratres ad principes ciuitatis clamãtes quoniam hi q̄ vr C
bem concitant ⁊ huc venerũt quos ſuſcepit iaſon: ⁊ hi om Jo.6.d
nes contra decreta ceſaris faciunt regē aliũ dicētes ihe
ſum. Cõcitauerũt aũt plebē ⁊ principes ciuitatis audien
tes hec. Et accepta ſatiſfactiõe a iaſone ⁊ a ceteris dimi-
ſerunt eos. Fratres vero confeſtim per noctē dimiſerũt
paulum et ſilam in beroam. Qui cum veniſſent in ſynago-
gam iudeorum introierunt. Hi autem erant nobiliores eo
rum qui ſunt theſſalonice qui ſuſceperunt verbũ cum om
ni auiditate quotidie ſcrutãtes ſcripturas ſi hec ita ſe ha-
berent. Et multi quidem crediderunt ex eis: ⁊ mulierũ gē
tilium honeſtarũ ⁊ viri non pauci. Cũ aũt cognouiſſent in
theſſalonica iudei q: ⁊ beroe predicatũ eſt a paulo verbũ
dei: venerunt ⁊ illuc: commouētes ⁊ turbantes multitudi
nem. Statimq̄ tunc paulum dimiſerunt fratres vt iret vſ
q̄ ad mare. Silas autē ⁊ thimotheus remãſerũt ibi. Qui
aũt deducebant paulum perduxerunt eũ vſq̄ ad athenas
Et accepto mandato ab eo ad ſilam ⁊ timotheũ vt q̄ ce
leriter venirent ad illum profecti ſunt. Paulus autem cũ
athenis eos expectaret incitabatur ſpiritus eius in ipſo
videns ydolatrie deditam ciuitatē. Diſputabat igitur in
ſynagoga cum iudeis et colentibus: et in foro per omnes
dies ad eos qui audierant. Quidam autē epicurei et ſtoi-
ci philoſophi diſſerebant cum eo: et quidam dicebant.
Quid vult ſeminiuerbius hic dicere? Alij vero nouorum

demoniorum

demoniorum videtur annunciator eſſe: q; ieſum ⁊ reſurre-
E ctionē annunciabat eis. Et apprehenſum eum ad ariopa-
gū duxerūt dicentes. Poſſum⁹ ſcire que eſt hec noua que
a te dicitur doctrina? Noua eñ quedam infers auribus
noſtris. Volumus ergo ſcire quidnā velint hec eſſe. Athe-
nienſes aūt oēs ⁊ aduene hoſpites ad nihil aliud vacabāt
niſi aut dicere aut audire aliquid noui. Stans aūt paul⁹ in
...indico. medio ariopagi ait. Viri athenienſes per oia quaſi ſuper
F ſtitioſos vos † video. Preteriens eñ ⁊ vidēs ſimulachra
...pra.14.c veſtra: inueni ⁊ arā in qua ſcriptuz erat. Ignoto deo. Qđ
ergo ignorātes colitis: hoc ego annuncio vobis. De⁹ qui
fecit mūdū ⁊ oia que in eo ſunt. hic celi ⁊ terre cū ſit domi
nus non in manufactis tēplis habitat nec manibus huma
nis colitur indigens aliquo cum ipſe det omnibus vitā et
inſpirationē ⁊ omnia: fecitq; ex vno omne genus hominū
inhabitare ſuper vniuerſam faciē terre definiēs ſtatuta tē
pora ⁊ terminos habitationis eorum querere deum ſi for
te attrectent eum aut inueniant quamuis non longe ſit ab
...4.7.c.nō ob ...ruetis in fine. ...atij pote di... ...um. vnoquoq; noſtrū. In ipſo enim viuimus ⁊ mouemur ⁊ et ſu-
mus: ſicut ⁊ quidam veſtrorum poetarum dixerunt. Ipſi⁹
enim ⁊ genus ſumus. Genus ergo cum ſimus dei non de-
bemus eſtimare auro ⁊ argēto aut lapidi ſculpture artis
⁊ cogitationis hominis diuinum eſſe ſimile. Et tpa quidē
G huius ignorantie deſpiciēs deus nunc annunciat homini-
bus vt omnes vbiq; penitentiā agant eo qđ ſtatuit diem
in quo iudicaturus eſt orbem in equitate in viro in quo ſta
tuit fidez prebens omnibus: ſuſcitās eū a mortuis. Cū au
diſſent autem reſurrectionem mortuorum quidam quidē
irridebant: quidam vero dixerunt audiam⁹ te de hoc ite-
rum. Sic paulus exiuit de medio eorum. Quidam vero vi
ri adherentes ei crediderunt. in quibus ⁊ dyoniſius ario
pagita ⁊ mulier nomine damaris ⁊ alij cum eis.

C. S. Pauli predicatio in corintho ponitur cum inſur
rectione aduerſariorū: atq; de aduentu eius in epheſum ⁊
adiungitur de appoline.

Capitulum. XVIII.

Poſt hec egreſſus ab athenis venit corinthum.
Et inueniens quendam iudeum nomine aquil-
A lam ponticum genere qui nuper venerat ab ita
lia: ⁊ priſcillā vxorē eius eo qđ precepiſſet clau-
dius diſcedere oēs iudeos a roma acceſſit ad eos: ⁊ q; eiuſ
dem erat artis manebat apud eos ⁊ operabatur. Erāt āt
...ſcenofactorie artis. † Et diſputabat in ſynagoga per om-
ne ſabbatum interponens nomen dñi Ieſu ſuadebatq; iu-
deis ⁊ grecis. Cum veniſſent autem de macedonia ſilas ⁊
...diſputabat ...grecis ſum ...ei de gre... ...exemplaris. timotheus inſtabat verbo paul⁹ teſtificans iudeis eē chri
B ſtum ieſum. Contradicentibus autem eis ⁊ blaſpheman-
tibus excutiēs veſtimenta ſua dixit ad eos ſanguis veſter
ſuper caput veſtrū. Mundus ego ex hoc ad gentes vadā
Et migrans inde intrauit in domum cuiuſdam nomine ti-
ti iuſti colentis deum cuius domus erat cōiuncta ſynago
...m.4.ſ. ge. Criſpus aūt archiſynagogus credidit domino cū om-
C ni domo ſua ⁊ multi corinthiorum audientes credebant ⁊
baptizabantur. Dixit autem dominus nocte per viſionez
paulo. Noli timere: ſed loquere ⁊ ne taceas. Propter qđ
ego ſum tecum: ⁊ nemo apponetur tibi vt noceat. quoniaz
populus eſt mihi multus in hac ciuitate. Sedit autem ibi
annum ⁊ ſex menſes docens apud eos verbum dei. Gallio
ne autem proconſule achaie inſurrexerunt vno animo iu-
dei in paulum ⁊ adduxerunt eum ad tribunal dicentes q;
contra legem hic perſuadet hominibus colere deum. In-
cipiente autem paulo aperire os dixit gallio ad iudeos.
D Siquidem eſſet iniquum aliquid aut facinus peſſimū o vi
ri iudei recte vos ſuſtinerem. Si vero queſtiones ſunt de
verbo et nominibus legis veſtre voſipſi videritis. Iudex
ego horum nolo eſſe. Et minauit eos a tribunali. Appre-
hendentes autem omnes ſoſthenem principem ſynagoge
percutiebant eum ante tribunal: ⁊ nihil eorum gallioni cu
E re erat. Paulus vero cum adhuc ſuſtinuiſſet dies multos
fratribus valefaciens nauigauit in ſyriam: ⁊ cum eo priſci
la ⁊ aquila q̃ ſibi totonderant in cēchris caput. Habebat
enim votum. Deuenitq; epheſum: ⁊ illos ibi reliquit. Ipſe
vero ingreſſus ſynagogam diſputabat cum iudeis. Rogā
tibus autem eis vt ampliori tempore maneret non conſen
ſit: ſz valefaciēs ⁊ dicēs iterum reuertar ad vos deo volē-
te profect⁹ eſt ab epheſo. Et deſcendens ceſareā aſcēdit
F ⁊ ſalutauit eccleſiā: ⁊ deſcendit in antiochiaz. Et facto ibi
aliquanto tempore profectus eſt perambulans ex ordine
galathiam regionem et phrygiaz confirmans omnes di-
ſcipulos. Iudeus autem quidam apollo nomine alexādri
nus genere vir eloquens deuenit epheſum: potens in ſcri
pturis. Hic erat edoctus viam domini: et feruens ſpiritu
loquebatur ⁊ docebat diligenter ea que ſunt ieſu ſciēs tā-
tum baptiſma ioannis. Hic ergo cepit fiducialiter agere
G in ſynagoga. Quem cum audiſſent priſcilla ⁊ aquila aſſum
pſerunt eum ⁊ diligentius expoſuerunt ei viā domini. Cū
autem vellet ire achaiam exhortati fratres ſcripſerunt di
ſcipulis vt ſuſciperent eum. Qui cum veniſſet contulit mul
tum his qui crediderunt. Vehemēter enim iudeos reuin-
cebat publice oſtendens per ſcripturas eſſe xp̄m ieſum.

Capituli Summa. Predicat paulus in reditu eius ad
epheſum de veritate baptiſmi et euāgelij. Et deſcribitur in
ſpiratio regreſſus eius in hieruſalem cum ſedatione po-
puli epheſiorum.

Capitulum. XIX.

Factum eſt autem cū apollo eſſet corinthi vt pau
lus peragratis ſuperioribus partibus veniret
A epheſum ⁊ inueniret quoſdaz de diſcipulis. Di
xitq; ad eos. Si ſpiritū ſanctū accepiſtis credē
tes? At illi dixerunt ad eū. Sed neq; ſi ſpiritus ſanctus eſt
audiuim⁹. Ille vero ait. In quo ergo baptizati eſtis? Qui
dixerunt. In ioannis baptiſmate. Dixit autē paul⁹. Ioan
nes baptizauit baptiſmo penitētie populum dicens in eū ſupra.1.a.⁊.11.b
qui venturus eſſet poſt ipſum vt crederent hoc eſt in ieſuz.
His auditis baptizati ſunt in nomine dñi ieſu. Et cum im
poſuiſſet illis man⁹ paul⁹ venit ſpiritusſanctus ſuper eos.
⁊ loquebātur linguis et prophetabāt. Erāt oēs viri fere
duodecim. Introgreſſus aūt ſynagogam cū fiducia loque
B batur per tres mēſes diſputans ⁊ ſuadens de regno dei.
Cum aūt quidam indurarentur ⁊ non crederent maledicē ſupra.2.a.⁊.4.ſ.
tes viam domini coram multitudine: diſcedens ab eis ſe-
gregauit diſcipulos quotidie diſputans in ſchola tyranni
cuiuſdam. Hoc aūt factū eſt per bienniū ita vt omnes qui
habitabant in aſia audierunt verbuz domini iudei atq; gē
tiles. Virtuteſq; non modicas quaſlibet faciebat de⁹ per
manum pauli ita vt etiam ſuper languidos deferrentur a
corpore eius ſudaria et ſemicinctia: et recedebant ab eis
languores et ſpiritus nequam egrediebantur. Tētauerūt
autem quidam ⁊ de circuēuntibus iudeis exorciſtis inuo
care ſuper eos qui habebant ſpiritus malos nomē domi-
ni ieſu dicentes. Adiuro vos per ieſum quem paulus pre-
C dicat. Erant autem † cuiuſdam iudei nomine ſceue princi-
pis ſacerdotum ſeptez filij qui hoc faciebant. Reſpōdēs ...ſ. + quidam
autem ſpiritus nequam dixit eis. Ieſum noui et Paulum
ſcio. Vos autem qui eſtis? Et inſiliēs homo in eos in quo
erat demonium peſſimum et dominatus amborum inua-
luit contra eos ita vt nudi et vulnerati effugerēt de domo
illa. Hoc autem notum factum eſt omnib⁹ iudeis atq; gē-
tilibus qui habitabant epheſi: et cecidit timor ſuper om-
nes illos: ⁊ magnificabatur nomen domini ieſu. Multiq;
credentium veniebant confitentes ⁊ annunciantes actus de.pe.di.1.c.vo-
ſuos. Multi autem ex eis qui fuerant curioſa ſectati con- luiſſent 4 huic.
tulerunt libros et combuſſerunt eos coram omnibus. Et
cōputatis p̄cijs illorū inuenerūt pecuniaz denariorū quin

quaginta milium. Ita fortiter creſcebat verbū dei ⁊ cō-
firmabatur. His autem expletis propoſuit paulus in ſpi
ritu tranſita macedonia et achaia ire hieroſolimā dicēs
quoniam poſtquam fuero ibi oportet me ⁊ romā videre.
Mittens autem in macedoniā duos ex miniſtrantibus
ſibi timotheum ⁊ eraſtū: ipſe remāſit ad tempus in aſia.
Facta eſt autem illo tempore turbatio non minima de via
E domini. Demetrius enim quidam nomine argentarius fa
ciens edes argenteas diane preſtabat artificibus nō mo
dicum queſtum. Quos conuocans: et eos qui eiuſmodi
erant opifices dixit: viri ſcitis quia de hoc artificio eſt no
bis aquiſitio ⁊ videtis et auditis quia non ſolum epheſi:
ſed pene totius aſie paulus hic ſuadens auertit multam
turbam dicens quoniam non ſunt dij qui manibus fiunt.
Non ſolum autem hec periclitabitur nobis pars in redar
Infra eodem. gutionem venire. ſed ⁊ magne diane templum in nihillum
F reputabitur: ſed ⁊ deſtrui incipiet maieſtas eius quam to
ta aſia ⁊ orbis colit. His auditis repleti ſunt ira: ⁊ excla-
mauerunt dicētes Magna diana epheſiorū. Et impleta
eſt ciuitas tota confuſione. Et impetum fecerunt vno ani
mo in theatrū rapto gaio ⁊ ariſtarcho macedonibus co-
mitibus pauli. Paulo autem volente intrare in populum
non permiſerunt diſcipuli. Quidam autem et de aſie prin
cipibus qui erant amici eius miſerunt ad eum rogātes ne
ſe daret in theatrum. Alij autē aliud clamabant. Erat enīꝫ
eccleſia confuſa: ⁊ plures neſciebāt qua ex cauſa conuenīſ
ſent. De turba autem detraxerunt alexandrum propellē-
tibus eum iudeis. Alexander autem manu ſilentio poſtu-
lato volebat rationem reddere populo. Quem vt cogno
uerunt iudeum eſſe vox facta eſt vna omniū quaſi per ho
Supra eodem. ras duas clamantium. Magna diana epheſiorum. Et cū
B ſedaſſet ſcriba turbas dixit. Viri epheſij quis enīꝫ eſt ho
minum qui neſciat epheſiorum ciuitatem cultricē eſſe ma
gne diane iouiſq; prolis? Cū ergo his contradici non poſ
ſit oportet vos ſedatos eſſe: et nihil temere agere. Addu-
xiſtis enim homines iſtos: neq; ſacrilegos: neq; blaſphe-
mantes deam veſtram. Quod ſi demetrius et qui cum eo
ſunt artifices habent aduerſus aliquem cauſam conuent⁹
forenſes aguntur et proconſules ſunt accuſent inuicē. Si
quid autem alterius rei queritis in legittima eccleſia po-
terit abſolui. Nam ⁊ periclitamur argui ſeditiōis hodier
ne cum nullus obnoxius ſit de quo poſſimus reddere ra-
tionem cōcurſus iſtius. Et cū hec dixiſſet dimiſit eccleſiā

¶ Capituli Sūmarium. Remotis inſidijs iudeorū po-
nitur proceſſus pauli per viam ad hieruſalem per diuerſa
loca in quibus predicauit.

¶ Capitulum XX.

Poſtq; autem ceſſauit tumultus vocatis paul⁹
A diſcipulis ⁊ exhortatus eos vale dixit: et pro-
fectus eſt vt iret in macedoniam. Cum autem
perambulaſſet partes illas ⁊ exortat⁹ eos fuiſ
ſet multo ſermone venit ad greciam. Ubi cum fuiſſet mē
ſes tres facte ſunt illi inſidie a iudeis nauigaturo in ſyriā
habuitq; conſilium: vt reuerteretur per macedoniam.
Comitatus eſt autem eum ſoſipater pyrrhi beroenſis
B theſſalonicenſium vero ariſtarchus et ſecundus et gaius
derbeus et timotheus: aſiani vero tichic⁹ et trophimus.
Hic cū preceſſiſſent ſuſtinuerunt nos troade. Nos vero
nauigauimus poſt dies azimorū a philippis ⁊ venim⁹ ad
eos troadem in diebus quinq; vbi demorati ſum⁹ dieb⁹
ſeptem. Una autem ſabbati cum conueniſſemus ad fran-
gendum panem paulus diſputabat cum eis profecturus
in craſtinū: protraxitq; ſermonem vſq; ad mediam noctē
Erant autem lampades copioſe in cenaculo vbi eram⁹ cō
gregati. Sedens autem quidam adoleſcens nomine euti
chus ſuper feneſtram: cū mergeretur ſomno graui diſpu
tante diu paulo, ductus ſomno cecidit de tertio cenaculo
deorſum ⁊ ſublatus eſt mortuus. Ad quem cum deſcendiſ
ſet paulus incubuit ſuper eū. Et complexus dixit. Nolite E
turbari. Anima enim ipſius in ipſo eſt. Aſcendens autē als+cum.
frangenſq; panem et guſtāſ ſatiſq; allocutus eſt vſq; in lu 3.reg.17.a
cem: ⁊ ſic profectus eſt. Adduxerunt autem puerum viuen 4.reg.4.f.
tem et conſolati ſunt non minime. Nos autem aſcenden-
dentes nauem nauigauimus in aſſon: inde ſuſcepturi pau-
lum. Sic enim diſpoſuerat ipſe per terram iter facturus.
Cum autem conueniſſemus in aſſon aſſumpto eum venimus D
mytilenem. Et inde nauigantes ſequenti venimus contra
chium et alia die applicuimus ſamum: ⁊ ſequenti die veni
mus miletum. Propoſuerat enim paulus tranſnauigare
epheſum ne qua mora illi fieret in aſia. Feſtinabat enī. Si
poſſibile ſibi eſſet vt diem penthecoſten faceret hieroſoly
mis. A mileto autem mittēs epheſum vocauit maiores na
tu eccleſie. Qui cum veniſſent ad eum et ſimul eſſent dixit
eis. Vos ſcitis a prima die qua ingreſſus ſum in aſiā quali
ter vobiſcū per omne tēpus fuerim ſeruiens dño cū omni
humilitate ⁊ lachrimis ⁊ tentationib⁹ q̄ mihi acciderunt
ex inſidijs iudeorū: quomodo nihil ſubtraxerim vobis vti
lium quomin⁹ annunciarē vobis ⁊ docerē vos publice et E
per domos teſtificās iudeis atq; in gentilib⁹ in deum pe-
nitentiā ⁊ fidē in dominū noſtrū ieſum chriſtū. Et nunc ec-
ce ego alligat⁹ ſpiritu vado in hieruſalem que in ea ventu
ra ſunt mihi ignorans niſi qd ſpiritusſanct⁹ per oēs ciui-
tates mihi proteſtatur dicens. Quoniam vincula ⁊ tribu
lationes hieroſolymis me manent. Sed nihil corū vereor
nec facio animam meā precioſiorem quā me: dummodo
ego conſummē curſum meum et miniſterium verbi quod
accepi a domino ieſu teſtificare euangeliū gratie dei. Et 2.reg.3.f
nunc ecce ego ſcio q: amplius non videbitis faciem meā dañ.14.c
vos omnes per quos tranſiui predicans regnū dei. Qua di.95.c.ecce.
propter conteſtor vos hodierna die q: mundus ſum a ſan 7.q.1.c.ſuper ſtum.
guine omnium. Non enim ſubterfugi quominus annūcia- F
rem omne conſilium dei vobis. Attendite vobis ⁊ vniuer
ſo gregi in quo vos ſpiritusſanct⁹ poſuit epiſcopos rege-
re eccleſiam dei quā acquiſiuit ſanguine ſuo. Ego ſcio qm̄
intrabunt poſt diſceſſionem meam lupi rapaces in vos nō
parcentes gregi. Et ex vobiſipſis exurgent viri loquētes
peruerſa vt adducant diſcipulos poſt ſe. Propter quod
vigilate: memoria retinentes quoniam per triennium no-
cte et die non ceſſaui cum lachrymis monēs vnumquemq; 16 q.1.c.peruenit.
veſtrum. Et nunc commendo vos deo. ⁊ verbo gratie ip- G
ſius qui potens eſt edificare et dare hereditatem in ſancti de conſe.d.5 nunq.
ficatis omnibus. Argentum et aurum aut veſtem nullius
concupiui ſicut ipſi ſcitis: quoniam ad ea que mihi opus
erant et his qui mecū ſunt miniſtrauerunt man⁹ iſte. Om
nia oſtendi nobis quoniam ſic laborantes oportet ſuſcipe
re infirmos: ac meminiſſe verbi domini ieſu: quoniam ipſe
dixit. Beatius eſt magis dare q̄ accipere. Et cum hec di
xiſſet poſitis genibus ſuis orauit cū omnibus illis. Ma
gnus autem fletus factus eſt omnium et procumbētes ſu
per collū pauli oſculabantur eum dolentes maxime in ver
bo quod dixerat quoniam amplius faciem eius non eſſent
viſuri. Et deducebant eum ad nauem.

¶ Capituli Summarium. Ponitur aduentus Pauli in
tyrum ac ceſaream: et benigna eius receptio in hieruſalē
a chriſtianis et a iudeis interfectio pauli querit̄ ac ab eiſ-
dem eripitur.

Capitulum XXI.

Cum autem factum eſſet vt nauigaremus abſtra
cti ab eis recto curſu venimus choum: et ſequē
ti die rhodum ⁊ inde patharā. Et cū inueniſſe A
mus nauē tranſfretantē in phenicē aſcendentes
nauigauimus

nauigauimus. Cum apparuiſſemus aũt cypro relinquen-
tes eam ad ſiniſtram nauigauimus in ſyriam ⁊ venimus ty-
rum. Ibi enim nauis expoſitura erat onꝰ. Inuẽtis autem
diſcipulis manſimus ibi diebꝰ ſeptẽ. Qui paulo dicebãt
per ſpiritum ne aſcenderet hieroſolymã. Et expletis die-
bus profecti ibamus deducentibus nos omnibus cũ vxo-
ribus ⁊ filijs vſqꝫ foras ciuitatem. Et poſitis genibus in
B littore orauimus. Et cũ vale feciſſemus inuicẽ aſcẽdimus
in nauem. illi autem redierunt ad ſua. Nos vero nauigatio-
ne expleta a tyro deſcendimus ptolomaidã. Et ſalutatis
fratribus manſimus die vna apud illos. Alia aũt die pro-
upra.21.b fecti venimus ceſaream. Et intrantes domũ philippi euã-
geliſte qui erat vnus de ſeptem manſimus apud eũ. Huic
autem erant quatuor filie virgines prophetantes. Et cũ
morarem ur per dies aliquot ſuperuenit quidam vir a iu-
dea propheta nomine agabus. Is cum veniſſet ad nos tu-
C lit zonam pauli: ⁊ alligans ſibi pedes ⁊ manus dixit. Hec
dicit ſpiritusſanctus. Virum cuius eſt zona hec: ſic alliga-
bunt in hieruſalem iudei: ⁊ tradent in manus gentiũ. Qđ
cũ audiſſemus rogabamus nos ⁊ qui loci illius erant ne
aſcenderet hieroſolymã. Tunc reſpondit paulus ⁊ dixit.
Quid facitis flentes ⁊ affligentes cor meum. Ego aũt nõ
ſolum alligari: ſed ⁊ mori in hieruſalem paratus ſum pro-
pter nomen domini ieſu. Et cum ei ſuadere non poſſemus
quieuimus dicentes domini voluntas fiat. Poſt dies aũt
iſtos preparati aſcendebamus in hieruſalem. Venerũt au-
tem quidam ex diſcipulis a ceſarea nobiſcũ adducentes
hunc apud quem hoſpitaremur iaſonem quendam cypriũ
antiquum diſcipulum. Et cum veniſſemus hieroſolymam
libenter exceperunt nos fratres. Sequẽti aũt die introi-
bat paulus nobiſcum ad iacobũ: omneſqꝫ collecti ſunt ſe-
niores. Quos cũ ſalutaſſet narrabat per ſingula que deꝰ
D feciſſet in gentibus per miniſterium illius. At illi cum au-
diſſent magnificabant deum: dixeruntqꝫ ei. Vides frater
quot milia ſunt in iudeis qui crediderunt ⁊ omnes emula-
tores ſunt legis. Audierunt autem de te quia diſceſſionem
doceas a moyſe eorum qui per gentes ſunt iudeorũ dicẽs
non debere eos circuncidere filios ſuos: neqꝫ ſecundũ cõ-
ſuetudinem ingredi. Quid ergo eſt vtiqꝫ oportet conueni-
E re multitudinem. Audient enim te ſuperueniſſe. Hoc ergo
fac quod tibi dicimus. Sunt nobis viri quatuor votũ ha-
bentes ſuper ſe. His aſſumptis ſanctifica te cum illis ⁊ im-
pende in illis vt radant capita: et ſcient omnes quia que
de te audierunt falſa ſunt: ſed ambulans et ipſe cuſtodiẽs
legem. De his autem qui crediderunt ex gentibꝰ nos ſcri-
pſimus iudicantes vt abſtineant ſe ab idolis immolato et
ſanguine et ſuffocato ⁊ fornicatione. Tunc paulus aſſum-
ptis viris poſtera die purificatus cum illis intrauit in tẽ-
plum annuncians expletionem dierum purificationis do-
nec offerretur pro vnoquoqꝫ eorum oblatio. Dum autem
ſeptem dies conſummarentur hi qui de aſia erant iudei cũ
F vidiſſent eum in templo concitauerunt omnẽ populum:
[illegible] ⁊ iniecerunt ei manus clamantes. Viri iſraelite adiuuate.
Hic eſt homo qui aduerſus populum ⁊ legem ⁊ locũ hũc
omnes vbiqꝫ docens inſuper ⁊ gentiles induxit in tẽplũ
⁊ violauit ſanctum locum iſtũ. Viderant enim trophimũ
epheſium in ciuitate cũ ipſo quem eſtimauerunt: quoniã
in templum introduxiſſet paulus. Commotaqꝫ eſt ciuitas
tota ⁊ facta eſt concurſio populi. Et apprehẽdentes pau-
lum trahebant eum extra templum ⁊ ſtatim clauſe ſunt ia-
nue. Querentibus autem eum occidere nunciatum eſt tri-
buno cohortis quia tota confunditur Hieruſalem. Qui ſta-
tim aſſumptis militibus ⁊ cẽturionibus decurrit ad illos.
Qui cum vidiſſent tribunum ⁊ milites ceſſauerunt percu-
tere paulum. Tunc accedens tribunus apprehendit eũ et
G iuſſit eum alligari cathenis duabus: ⁊ interrogabat quis
eſſet ⁊ quid feciſſet. Alij aũt aliud clamabant in turba. Et

cum non poſſet certum cognoſcere pre tumultu iuſſit duci
eũ in caſtra. Et cum veniſſet ad gradꝰ contigit vt portare-
tur a militibꝰ propter vim populi. Sequebatur enim mul-
titudo populi clamans. Tolle eũ ⁊. Et cum cepiſſet duci in
caſtra paulꝰ dixit tribuno. Si licet mihi loqui aliquid ad
te: Qui dixit ei grece noſti. Nonne tu es egyptius qui an-
te hos dies tumultum concitaſti: ⁊ eduxiſti in deſertũ qua-
tuor milia virorũ ſicariorũ: Et dixit ad eũ paulus. Ego
homo ſum quidem iudeus a tharſo cilicie non ignote ciui-
tatis municeps. Rogo aũt te permitte mihi loqui ad po-
pulum. Et cum ille permiſiſſet paulus ſtans in gradibꝰ an-
nuit manu ad plebem. Et magno ſilentio facto allocutus
eſt lingua hebrea dicens.

Ca. Sum. Alloquitur paulus populum iudaicũ de ſua
apud iudeos conuerſatione ac conuerſione ad chriſtũ cũ
viſione ſibi facta apud damaſcum qui a iudeis ceſus dicit
ſe fore romanum. Ca. XXII.

Viri fratres ⁊ patres audite quã ad vos nũc red- A
do rationẽ. Cũ audiſſent autẽ quia hebrea lingua ſupra.8.a ⁊.9.a
loqueretur ad illos: magis preſtiterunt ſilentiũ. B
Et dixit. Ego ſum vir iudeus natus tharſo cili-
cie nutritus aũt in iſta ciuitate ſecꝰ pedes gamalielis eru-
ditus iuxta veritatẽ paterne legis emulator legis ſicut et
vos oẽs eſtis hodie qui hãc viã pſecutꝰ ſum vſqꝫ ad mor-
tem: alligans et tradens in cuſtodias viros ac mulieres ſi-
cut princeps ſacerdotũ mihi teſtimoniũ reddit ⁊ oẽs ma-
iores natu a quibus ⁊ epiſtolas accipiẽs ad fratres dama-
ſcum pergebam vt adducerẽ inde vinctos in hieruſalem vt
punirentur. Factũ eſt aũt eunte me ⁊ appropinquante da-
maſco media die ſubito de celo circunfulſit me lux copio- Supra.9.a
ſa: ⁊ decidẽs in terrã audiui vocẽ dicentẽ mihi. Saule ſau- 1.corin.15.b.
le quid me perſequeris: Ego autem reſpõdi. Quis es do- Gal.5.c.
mine: Dixitqꝫ ad me Ego ſum ieſus nazarenus quem tu C
perſequeris. Et qui mecum erant lumen quidem viderũt:
vocem autem non audierũt eius qui loquebatur mecũ. Et
dixi. Quid faciã domine: Dñs aũt dixit ad me. Surgens
vade damaſcũ ⁊ ibi tibi dicetur de oibus que te oporteat
facere. Et cum non viderẽ pre claritate luminis illius ad
manũ deductus a comitibus veni damaſcũ. ananias autẽ
quidã vir ſm legem teſtimoniũ habẽs ab oibus cohabitã-
tibus iudeis veniẽs ad me ⁊ ſtans dixit mihi. Saule fra-
ter reſpice. Et ego eadẽ hora reſpexi in eum. At ille dixit.
Deus patrum noſtrorum preordinauit te vt cognoſceres
voluntatẽ eius: ⁊ videres iuſtũ ⁊ audires vocẽ ex ore eius
quia eris teſtis illius ad oẽs homines eorũ que vidiſti ⁊ au-
diſti. Et nunc quid moraris: Exurge ⁊ baptizare: ⁊ ablue
peccata tua inuocato nomine ipſius. Factũ eſt aũt reuer- D
tenti mihi in hieruſalem ⁊ orãti in tẽplo fieri me in ſtupo-
re mentis ⁊ videre illum dicentẽ mihi. Feſtina ⁊ exi velo-
citer ex hieruſalem quoniã nõ recipient teſtimonium tuũ
de me. Et ego dixi. Dñe ipſi ſciunt quia ego erã concludens E
in carcere ⁊ cedẽs per ſynagogas eos q̃ credebant in te. di.50.c.ſi poſt
Et cum funderetur ſanguis ſtephani teſtis tui ego aſtabã ⁊.xxv. preterea
⁊ conſentiebam ⁊ cuſtodiebam veſtimenta interficientiũ mus.
illum. Et dixit ad me. Vade quoniam ego in nationes longe mit- Supra.7.g
tam te. Audiebant aũt eũ vſqꝫ ad hoc verbũ: ⁊ leuauerunt
vocẽ ſuã dicentes. Tolle de terra huiuſcemodi. Non enim
phas eſt eum viuere. Vociferantibus aũt eis ⁊ proijcienti- F
bus veſtimenta ſua. ⁊ puluerẽ iactãtibus in aerẽ iuſſit tri-
bunus induci eum in caſtra ⁊ flagellis cedi ⁊ torqueri eũ
vt ſciret propter quam cauſam ſic acclamarent ei. Et cum
aſtrinxiſſet eum loris aſtanti ſibi centurioni paulus dixit.
Si hominẽ romanũ ⁊ indẽnatũ licet vobis flagellare: Quo
audito centurio acceſſit ad tribunũ ⁊ nunciauit ei dicens.
Quid acturus es: Hic eñ homo ciuis romanus eſt. Acce- G
dens autem tribunꝰ dixit illi. Dic mihi ſi tu romanꝰ es: At
ille dixit. Etiã. Et reſpondit tribunus. Ego multa ſumma

ciuilitatē hanc conſecutus ſum ⁊ paulus ait. Ego autē ⁊
natus ſum. Protinus ergo et diſceſſerunt ab illo qui eum
torturi erant. Tribunus quoq timuit poſtꝙ reſciuit quia
ciuis roman⁹ eſſet: ⁊ quia alligaſſet eū. Poſtera autē die
volēs ſcire diligentius qua ex cauſa accuſaretur a iudeis
ſoluit eum: et iuſſit ſacerdotes conuenire et omne conſiliū
Et producēs paulum ſtatuit inter illos.

¶ Ca. Summa. Tribunus vocat pauli accuſatores: inter quos diſſenſio procuratur: ac oritur contra paulum noua machinatio atq eiuſdem fruſtatio. Capi. XXIII.

A Intendens aūt in conciliū paulus ait. Uiri fra-
tres: ego oī conſcientia bona conuerſatus ſum
ante deū vſq in hodiernū diem. Princeps au-
tem ſacerdotum ananias precepit aſtātibus ſi-
3.q.1.c.parat⁹. bi percutere os eius. Tunc paulus dixit ad eū. Percutiet
te deus paries dealbate. Et tu ſedēs iudicas me ſꝫ legē ⁊
cōtra legē iubes me pcuti? Et q̄ aſtabāt dixerūt. Sūmū
ſacerdotē dei maledicis. Dixit autem paulus: neſciebam
Exo.22.d. fratres quia princeps eſt ſacerdotum. Scriptum eſt eñ.
B Principem populi tui non maledices. Sciens autē pau-
Philip.3.a. lus quia vna pars eſſet ſaduceorum: et altera phariſeorū
exclamauit in conſilio. Uiri fratres: ego phariſeus ſum fi-
Act.22.c. lius phariſeorum. De ſpe ⁊ reſurrectione mortuorū ego
iudicor. Et cum hec dixiſſet facta eſt diſſenſio inter phari-
ſeos ⁊ ſaduceos: ⁊ ſoluta eſt multitudo. Saducei autē di-
C cunt non eſſe reſurrectionem mortuorum neq angelū ne-
q ſpiritum: phariſei autem vtraq confitētur. Factus eſt
autem clamor magnus: ⁊ exurgentes quidam phariſeorū
pugnabant dicentes. Nihil mali inuenim⁹ in homine iſto
Quid ſi ſpiritus locutus eſt ei: aut angel⁹? Et cū magna
diſſenſio facta eſſet timens tribun⁹ ne diſcerperetur pau-
lus ab ipſis iuſſit milites deſcendere ⁊ rapere eum de me-
Infra.27.d. dio eorum: ac deducere eum in caſtra. Sequenti autē no-
cte aſſiſtens ei dominus ait. Conſtans eſto. Sicut enim te-
ſtificatus es de me in hieruſalem: ſic te oportet et rome te-
ſtificari. Facta autem die collegerunt ſe quidam ex iudeis
D et deuouerunt ſe dicentes neq manducaturos neq bibi-
turos donec occiderent paulum. Erant autem pluſquam
quadraginta viri qui hanc coniurationē fecerāt. Qui ac-
ceſſerunt ad principem ſacerdotum et ſeniores: ⁊ dixerūt
Deuotiōe deuouimus nos nihil guſtaturos donec occi-
damus paulum. Nunc ergo vos notum facite tribuno cū
conſilio vt adducat illum ad vos tanquam aliquid certi⁹
cognituri de eo. Nos vero priuſquā appropiet parati ſu-
mus interficere illum. Quod cū audiſſet filius ſororis pau-
li inſidias: venit ⁊ intrauit caſtra: nunciauitq paulo. Uo-
cans autem paulus ad ſe vnum ex centurionibus ait. Ado-
E leſcentem hunc perduc ad tribunum. Habet enī aliquid
indicare illi. Et ille quidem aſſumens eum duxit ad tribu-
num et ait. Uinctus paulus rogauit me hunc adoleſcentē
perducere ad te habentem aliquid loqui tibi. Apprehen-
dēs autem tribunus manum illius ſeceſſit cum eo ſeorſū
et interrogauit illum. Quid eſt quod habes indicare mi-
hi? Ille autem dixit. Iudeis conuenit rogare te vt craſti-
na die producas Paulum in concilium quaſi aliquid cer-
tius inquiſituri ſint de illo: tu vero ne credideris illis. In-
ſidiantur enim ei ex eis viri amplius quam quadraginta:
qui ſe deuouerunt non manducare neq bibere donec in-
F terficiāt eum. Et nunc parati ſunt expectantes promiſſū
tuū. Tribunus igitur dimiſit adoleſcentē precipiēs ei ne
cui loqueretur quoniam hec nota ſibi feciſſet. Et vocatis
duobus centurionibus dixit illis parate milites ducen-
tos vt eant vſq ceſareā: et equites ſeptuaginta: et lancea-
rios ducentos a tertia hora noctis ⁊ iumēta preparate vt
imponentes paulum ſaluum perducerent ad felicem preſi-
dem. Timuit enī ne forte raperent eum iudei ⁊ occiderēt
⁊ ipſe poſtea calumniam ſuſtineret tanꝙ accepturus pe-

cuniā ſcribens ei epiſtolam continentem hec. Claudi⁹ ly-
ſias optimo preſidi felici ſalutē. Uirum hunc comprehen-
ſum a iudeis ⁊ incipientē interfici ab eis ſuperueniēs cū
exercitu eripui cognito q: romanus eſt: voleſq ſcire cau-
ſam quam obiiciebant illi deduxi eum in conſilium eorum.
Quem inueni accuſari de queſtionibus legis ipſorum ni-
hil vero dignum morte aut vinculis habentem crimē. Et
cum mihi perlatū eſſet de inſidiis quas parauerāt illi mi-
ſi eum ad te denuncians et accuſatorib⁹ vt dicāt apud te.
valē. Milites vero ſecundum preceptum ſibi aſſumentes
B paulum duxerunt per noctem antipatridem: ⁊ poſtera die
dimiſſis equitibus vt cum eo irent reuerſi ſunt ad caſtra.
Qui cum veniſſent ceſaream ⁊ tradidiſſent epiſtolam pre-
ſidi ſtatuerūt ante illum et paulum. Cum legiſſet autem et
interrogaſſet de qua prouincia eſſet ⁊ cognoſcens quia de
cilicia: audiam te inquit cū accuſatores tui venerint. Iuſ-
ſitq in pretorio herodis cuſtodiri eum.

¶ C. S. Accuſatur paulus apud ceſaream poſt cuius reſponſitionem differtur ſententia iudicis. Ca. XXIIII.

Poſt quinq autem dies deſcendit princeps ſa-
cerdotum ananias cū ſenioribus quibuſdam et
tertullo quodam oratore: qui adierunt preſidē
aduerſus paulum. Et citato paulo cepit accu-
ſare tertullus dicēs. Cū in multa pace agam⁹ per te: ⁊ mul-
ta corrigantur per tuā prouidentiā ſemper ⁊ vbiq ſuſci-
pimus optime felix cum omni gratiarum actione. Ne diu-
tius aūt te protrahā oro breuiter audias nos pro tua cle-
B mētia. Inuenimus hunc hominem peſtiferū ⁊ concitātē ſe-
ditiones omnibus iudeis in vniuerſo orbe ⁊ autorem ſedi-
tionis ſecte nazarenorum qui etiam templum violare co-
natus eſt. Quem et apprehenſum voluimus ſecundum le-
gem noſtram iudicare. Superueniens autem tribunus ly-
ſias cū vi magna eripuit eum de manibus noſtris. iubēs
accuſatores eius ad te venire a quo poteris ipſe iudicans
de omnibus iſtis cognoſcere de quibus nos accuſamus
eum. Adiecerunt autē ⁊ iudei dicentes hec ita ſe habere.
C Reſpondit autem paulus: annuēte ſibi preſide dicere. Ex
multis annis te eſſe iudicem genti huic ſciēs bono animo
pro me ſatiſfaciam. Potes enim cognoſcere q: non plus
ſunt mihi dies ꝙ duodecim ex quo aſcendi adorare in hie-
ruſalem ⁊ neq in templo inuenerunt me cū aliquo diſpu-
tantem: aut concurſum faciētem turbe: neq in ſynagogis
neq in ciuitate: neq probare poſſunt tibi de quib⁹ me nūc
D accuſant. Confiteor autem hoc tibi quod ſecundum ſectā
quam dicunt hereſim ſic deſeruio patri ⁊ deo meo credēs
omnibus que in lege et prophetis ſcripta ſunt ſpem ha-
bens in deum quam et hi ipſi expectant reſurrectionē fu-
turam iuſtorum et iniquorū. In hoc et ipſe ſtudeo ſine of-
fendiculo conſcientiā habere ad deum: ⁊ ad homines ſem-
per. Poſt annos autē plures elemoſynas facturus in gē-
E tem meā veni: et oblationes ⁊ vota in quibus inuenerunt
me purificatum in templo: non cum turba neq cum tumul-
tu. Et apprehenderunt me clamantes et dicentes. Tolle
inimicum noſtrum. Quidam autē ex aſia iudei quos opor-
tebat apud te preſto eſſe ⁊ accuſare ſi quid haberēt aduer-
ſum me: aut hi ipſi dicant ſi quid inuenerunt in me iniquita-
tis cum ſtem in conſilio niſi de vna hac ſolummodo voce
qua clamaui inter eos ſtans quī de reſurrectione mortuo-
rū ego iudicor hodie a vobis. Diſtulit aūt illos felix cer-
tiſſime ſciēs de via hac dicens. Cū tribunus lyſias deſcen-
F derit audiam vos. Iuſſitq centurioni cuſtodire eū: et ha-
bere requiē: nec quēꝙ de ſuis prohibere miniſtrare ei. Poſt
aliquot aūt dies veniēs felix cū druſilla vxore ſua q̄ erat iu-
dea vocauit paulū ⁊ audiuit ab eo fidē q̄ eſt in xp̄m ieſum.
G Diſputante autem illo de iuſtitia ⁊ caſtitate: ⁊ de iudicio
futuro tremefactus felix reſpondit. Quod nūc attinet: va-
de: tempore autem oportuno accerſiam te: ſimul et ſpe-
rans

rans φ pecunia ei daretur a paulo: ꝓpter quod ⁊ frequē-
ter acerſiens eum loquebatur cum eo. Biennio autem ex
pleto accepit ſucceſſorem felix portiū. Volens autem gra
tiam preſtare iudeis felix reliquit paulum vinctum.

¶ Capi. Summa. Accuſatur paulus apud feſtum: a quo
romā propter appellationē interpoſitā mittitur: ac indi-
cat feſtus regi agrippe de paulo.

Capitulum. XXV.

Feſtus ergo cū veniſſet in prouinciā poſt triduū
A aſcendit hieroſolymā a ceſarea. Adieruntq̧ eū
principes ſacerdotū ⁊ primi iudeorū aduerſus
paulum: ⁊ rogabant eum poſtulantes gratiam
aduerſus eum vt iuberet perduci eū in hieruſalē: inſidias
tendentes vt interficerent eum in via. Feſtus autē reſpon
B dit ſeruari quidem paulum in ceſarea: ſe autem maturius
profecturū. Qui ergo in vobis ait potentes ſunt deſcēdē
tes ſimul ſi quod eſt in viro crimē accuſent eū. Demorat⁹
autem inter eos dies non amplius φ octo aut decem de-
ſcēdit ceſareā. Et altera die ſedit pro tribunali ⁊ iuſſit pau
lum adduci. Qui cum perductus eſſet circunſteterunt eū
qui ab hieroſolyma deſcenderant iudei: multas ⁊ graues
cauſas obijcientes quas non poterant probare paulo ra
tionem reddente: quoniam neq̧ in legē iudeorū neq̧ in tē
C plum neq̧ in ceſarem quicφ peccaui. Feſtus autē volens
gratiā pſtare iudeis reſpondens paulo dixit. Vis hiero-
ſolymā aſcēdere ⁊ ibi de his iudicari apud me? Dixit autē
paul⁹: ad tribunal ceſaris ſto. ibi me oportet iudicari. Iudeis
nō nocui ſicut tu meli⁹ noſti. Si enī nocui aut dignū mor
te aliquid feci non recuſo mori. Si vero nihil eſt eorū que
hi accuſant me: nemo poteſt me illis me donare. Ceſarem
D appello. Tunc feſtus cum conſilio locutus reſpondit. Ce-
ſarem appellaſti: ad ceſarem ibis. Et cū dies aliquot trāſ
acti eſſent aggripa rex ⁊ bernice deſcenderunt ceſareā ad
ſalutandū feſtū. Et cum dies plures ibi morarētur feſtus
regi indicauit de paulo dicens. Vir quidā eſt derelictus
a felice vinctus: de quo cū eſſem hieroſolymis adierūt me
principes ſacerdotum ⁊ ſeniores iudeorū: poſtulātes ad
uerſus illum damnationem. Ad quos reſpondi: q2 nō eſt
E romanis conſuetudo damnare aliquem hominem priuſφ
is qui accuſatur preſentes habeat accuſatores: locūq̧ de-
fendēdi accipiat ad abluenda crimina q̄ ei obijciūtur. Cū
ergo huc conueniſſent ſine vlla dilatione in ſequenti die ſe
dens pro tribunali iuſſi adduci virum. De quo cum ſtetiſ
ſent accuſatores nullam cauſam deferebant de quib⁹ ego
ſuſpicabar malum queſtiones vero quaſdam de ſua ſuper
ſtitione habebant aduerſus eum: ⁊ de quodam ieſu defun
cto quem affirmabat paulus viuere. Heſitans autem ego
F de huiuſmodi queſtione dicebam: ſi vellet ire hieroſoly-
mam: ⁊ ibi iudicari de iſtis. Paulo autē appellante vt ſer
uaretur auguſti cognitioni: iuſſi ſeruari eum donec mittā
eum ad ceſarem. Agrippa autem dixit ad feſtum. Volebā
G et ipſe hominem audire. Cras (inquit) audies eum. Alte-
ra autem die cum veniſſet agrippa et bernice cum multa
ambitione: et introiſſent in auditorium cum tribunis et vi-
ris principalibus ciuitatis iubente feſto adduct⁹ eſt pau-
lus. Et dixit feſtus Agrippa rex et omnes qui ſimul ade-
ſtis nobiſcū viri videtis hūc hominē de quo ois multitu-
do iudeorum interpellauit me hieroſolymis petētes ⁊ ac
clamantes non oportere eum viuere amplius. Ego vero
comperi nihil dignū morte eum admiſiſſe. Ipſo autē hoc
appellante ad auguſtū iudicaui mittere. De quo quid cer
tum ſcribam domino non habeo. Propter quod perduxi
eū ad vos ⁊ maxime ad te rex agrippa vt interrogatione
facta habeā quid ſcribam. Sine ratione enī mihi videtur
mittere vinctum et cauſam eius non ſignificare.

¶ Ca. Sum. Reſpondet paulus agrippe ac feſto preſidi
de cuius reſponſione habetur collatio.

Capitulum. XXVI. A

Agrippa vero ad paulū ait permittitur tibi
loq̄ pro teipſo. Tunc paul⁹ extēta manu ce-
pit rationē reddere. De omnib⁹ quib⁹ ac
cuſor a iudeis rex Agrippa eſtimo me bea-
tū apud te. Cū ſim defenſurus me hodie:
maxime te ſciēte oia que apud iudeos ſunt cōſuetudines:
⁊ q̄ſtiones propter qd obſecro patiēter me audias. Et q̄- B
dem vitam meam a iuuentute mea que ab initio fuit in gē-
te mea in hieroſolymis nouerunt omnes iudei preſciētes
me ab initio ſi velint teſtimonium perhibere: quoniam ſm
certiſſimam factā noſtre religionis vixi phariſeus. Et nūc
in ſpe que ad patres noſtros repromiſſiōis facta eſt a deo
ſto iudicio ſubiectus in qua duodecim trib⁹ noſtre nocte
ac die ſeruientes ſperant deuenire. De qua ſpe accuſor a C
iudeis rex. Quid incredibile iudicatur apud vos ſi deus
mortuos ſuſcitat? Et ego quidem eſtimaueram me aduer
ſus nomen ieſu nazareni debere multa cōtraria agere: qd
⁊ feci hieroſolymis. Et multos ſanctorum ego in carceri
bus incluſi a principibus ſacerdotum poteſtate accepta:
⁊ cum occiderentur detuli ſententiam. Et per omnes ſyna
gogas frequenter puniens eos compellebā blaphemare
⁊ amplius inſaniēs in eos perſequebar vſq̧ in exteras ci-
uitates. In quibus dum irem damaſcum cū poteſtate ⁊ D
permiſſu principum ſacerdotum die media in via vidi rex
de celo ſupra ſplendorem ſolis circūfulſiſſe me lumē ⁊ eos
qui mecum ſimul erant: omneſq̧ nos cum decidiſſemus in
terram audiui vocem loquētē mihi hebraica lingua. Sau ſupra.9.c.22.b.
le ſaule quid me perſequeris? Durū eſt tibi contra ſtimu
lum calcitrare. Ego autē dixi. Quis es domine? Domin⁹
autem dixit. Ego ſum ieſus nazarenus quem tu perſeque
ris. Sed exurge ⁊ ſta ſupra pedes tuos. Adhoc enim ap- E
parui tibi vt conſtituam te miniſtrum et teſtem eorū que
vidiſti: ⁊ eorum quibus apparebo tibi: eripiēs te de popu
lis ⁊ gentibus in quas nunc ego mitto te aperire oculos
eorum vt conuertantur a tenebris ad lucem: et de poteſta
te ſathane ad deum vt accipiant remiſſionem peccatorum
et ſortem inter ſanctos per fidem que eſt in me. Unde rex
agrippa non fui incredulus celeſti viſioni: ſed his qui ſunt
damaſci primum hieroſolimis et in omnem regionem iu-
dee ⁊ gentibus annunciabam vt penitentiam agerent: et F
conuerterentur ad deum digna penitētie opera faciētes.
Hac ex cauſa me iudei cum eſſem in templo comprehen-
ſum tentabant volentes me interficere. Auxilio autem ad
iutus dei vſq̧ in hodiernum diem ſto teſtificans minori at
q̧ maiori nihil extra dicēs φ ea que prophete locuti ſunt
futura eſſe ⁊ moyſes ſi paſſibilis chriſtus: ſi primus ex re-
ſurrectione mortuorum lumen annunciaturus eſt populo
et gentibus. Hec loquente eo et rationem reddēte feſtus Supra 17 c.
magna voce dixit. Inſanis paule. Multe te littere ad inſa G
niā conuertunt. Et paulus. Non inſanio (inquit) optime
feſte: ſed veritatis ⁊ ſobrietatis verba eloquor. Scit enī
de his rex ad quem ⁊ conſtanter loquor. Latere enim eū
nihil horum arbitror. Neq̧ enim in angulo quicφ horum
geſtum eſt. Credis rex agrippa prophetis? Scio q2 cre-
dis. Agrippa autem ad paulū. In modico ſuades me chri
ſtianum fieri. Et paulus. Opto apud deum ⁊ in modico ⁊
in magno non tantum te ſed etiam omnes qui audiunt ho
die fieri tales qualis et ego ſum: exceptis vinculis his. Et
exurrexit rex ⁊ preſes ⁊ bernice et q̄ aſſidebāt eis. Et cū
receſſiſſent loquebantur ad inuicē dicētes: quia nihil mor-
te aut vinculis dignum quid fecit homo iſte. Agrippa au
tem feſto dixit. Dimitti poterat homo hic ſi non appellaſ
ſet ceſarem.

¶ Ca. Sū. Deſcribitur pauli nauigatio per mare in via
ad romam et eius naufragium.

Capitulum. XXVII.

A 7.q.1.c.aduer ſitas.
VT autē iudicatum eſt nauigare eum in italiam ⁊
tradi paulum cum reliquis cuſtodijs centurio-
ni nomine iulio cohortis auguſte aſcendentes
autem nauem adrumentinam incipientes naui-
gare circa aſie loca ſuſtulimus perſeuerante nobiſcum ari
ſtarcho macedone theſſalonicenſe. Sequēti autē die veni
mus ſidonem. Humane autem tractans iulius paulū per
miſit ad amicos ire: ⁊ curam ſui agere. Et inde cum ſuſtu-
liſſemus ſubnauigauimus cyprum: propterea ꝙ eſſent ven
ti cōtrarij. Et pelagus cilicie ⁊ pamphilie nauigantes, ve
B nimus lyſtram que eſt lycie: ⁊ ibi inueniens centurio nauē
alexandrinam nauigantem in italiam trāpoſuit nos in eā.
Et cum multis diebus tarde nauigaremus ⁊ vix deueniſ
ſemus contra gnydum prohibente nos vento adnauiga-
uim⁹ crete. iuxta ſalmonē. Et vix iuxta nauigātes venim⁹
in locum quendam: qui vocatur boniportus cui iuxta erat
ciuitas thalaſſa. Multo autem tempore peracto ⁊ cū iam
non eſſet tuta nauigatio eo quod ieiunium iam preteriſſet
conſolabatur eos paulus dicens eis. Uiri video quoniam
cū iniuria ⁊ multo dāno nō ſolum oneris ⁊ nauis: ſed etiā
animarum noſtrarum incipit eſſe nauigatio. Centurio au
tem gubernatori ⁊ nauclero magis credebat ꝙ his que a
paulo dicebantur. Et cum aptus portus non eſſet ad hye
mandum plurimi ſtatuerunt conſiliū nauigare inde ſi quo
C modo poſſent deuenientes phenicem hyemare: portū cre
te reſpicientem ad aphricum et ad chorum. Aſpirante au-
tem auſtro eſtimantes propoſitum ſe tenere cum ſuſtuliſ-
ſent de aſſon legebant cretam. Non poſt multum autē mi-
ſit ſe contra ipſam vent⁹ typhonicus q̄ vocat̄ euro aquil-
lo. Cumq; arrepta eſſet nauis et non poſſet conari in ventū
data naue flatibus ferebamur. In inſulam autem quandā
decurrentes que vocatur cauda potuimus vix obtinere
ſcapham. Qua ſublata adiutorijs vtebantur accingentes
D nauem: timētes ne in ſirtim inciderent: ſummiſſo vaſe ſic fe
rebantur. Ualida autem nobis tempeſtate iactatis ſequē
ti die iactum fecerunt: et tertia die ſuis manibus armamē
infra.12.a.τ.13. ta nauis proiecerunt. Neq; autem ſole neq; ſideribus ap-
parentibus per plures dies et tempeſtate non exigua im
minente iam ablata erat ſpes omnis ſalutis noſtre. Et cū
multa ieiunatio fuiſſet tunc ſtans paulus in medio eorū di
xit. Oportebat quidem o viri audito me non tollere a cre
ta lucriq; facere iniuriam hanc ⁊ iacturam. Et nūc ſuadeo
vobis bono animo eſſe amiſſio enim nullius anime erit ex
vobis preterquam nauis. Aſtitit enim mihi hac nocte an-
gelus dei cuius ſū ego ⁊ cui deſeruio dicens. Ne timeas
E paule: ceſari te oportet aſſiſtere. Et ecce donauit tibi de⁹
omnes qui nauigant tecum. Propter quod bono animo
eſtote viri. Credo enim deo quia ſic erit quemadmodū di
ctum eſt mihi. In inſulam autem quandam oportet nos
deuenire. Sed poſtea quam quartadecima nox ſuperue-
nit nauigantibus nobis in adria circa mediam noctem ſu
ſpicabantur naute apparere ſibi aliquā regionē. Qui et
ſubmittentes bolidem inuenerunt paſſus viginti et puſil-
F lum inde ſeparati inuenerunt paſſus quindecim. Timētes
autem ne in aſpera loca incideremus de puppi mittentes
anchoras quatuor optabant diem fieri. Nautis vero que
rentibus fugere de naui cum miſiſſent ſcaphā in mare ſub
obtentu quaſi inciperent a prora anchoras extendere di-
xit paulus centurioni et militibus. Niſi hi in naue manſe-
rint fieri vos ſalui non poteſtis. Tunc abſciderunt milites
funes ſcaphe: ⁊ paſſi ſunt eā excidere. Et cū lux inciperet
fieri rogabat paul⁹ oēs ſumere cibum dicens. Quartade
cima die hodie expectantes ieiuni permanetis nihil acci-
pientes. Propter quod rogo vos accipere cibum pro ſa-
lute veſtra quia nullius veſtrum capillus de capite peri-
bit. Et cum hec dixiſſet ſumens panem gratias egit deo
in conſpectu omnium. Et cum fregiſſet cepit manducare.
Animequiores autem facti oēs: ⁊ ipſi aſſumpſerunt cibū.
Eramus vero vniuerſe anime in naui ducente ſeptuagin-
taſex. Et ſatiati cibo alleuiabant nauē iactantes triticum
in mare. Cum autem dies factus eſſet terram non agno-
ſcebant: ſinum vero quendam conſiderabant habentem li
tus in quem cogitabant ſi poſſent eijcere nauem: ⁊ cū an
choras ſuſtuliſſent committebant ſe mari ſimul laxātes iun
cturas gubernaculorū. Et leuato artemone ſecūdū aure
flatum tendebant ad littus. Et cum incidiſſemus in locum
bithalaſſum impegerunt nauem. Et prora quidē fixa ma
nebat immobilis puppis vero ſoluebatur a vi maris. Mi-
litum aūt conſilium fuit vt cuſtodias occiderēt ne quis eū
enataſſet effugeret. Centurio autem volens ſeruare paulū
prohibuit fieri. Juſſitq; eos qui poſſent natare emittere
ſe primos ⁊ euadere ⁊ ad terrā exire: ⁊ ceteros alios in ta
bulis ferebant quoſdā ſuper ea que de naui erant. Et ſic
factum eſt vt omnes anime euaderent ad terram.

¶ Ca. Sum. Ponitur naufragantium recreatio cum re-
compenſatione beneficij: ac venit paulus romam: et lete
ſuſcipitur predicans ibi verbum dei.

Capitulum. XXVIII.

ET cū euaſiſſemus tunc cognouimus q: mytile-
ne inſula vocabatur. Barbari vero preſtabant A
non modicam humanitatē nobis. Accēſa enim
pyra reficiebant nos omnes propter imbrē qui
imminebat ⁊ frigus. Cū congregaſſet aūt paulus farmen
torū aliquātā multitudinē ⁊ impoſuiſſet ſup ignē vipera ca-
lore cū proceſſiſſet inuaſit manū ei⁹. Ut vero viderūt bar- B
bari pendentē beſtiā de manu eius adinuicē dicebāt. Uti-
q; homicida eſt hō hic q̄ cū euaſerit de mari vltio nō ſinit
eū viuere. Et ille q̄dē excutiēs beſtiā in ignē nihil mali paſ
ſus eſt. At illi eſtimabant eū in tumorē conuertendū ⁊ ſubi
to caſurū ⁊ mori. Diu aūt illis expectātib⁹ ⁊ videntib⁹ ni-
hil mali in eo fieri conuertentes ſe dicebant eum eſſe deū.
In locis aūt illis erant predia principis inſule nomine pu
blij q̄ nos ſuſcipiēs triduo benigne exhibuit. Contigit au
tem patrem publij febribus ⁊ diſenteria vexatum iacere.
Ad quē paulus intrauit. Et cū oraſſet ⁊ impoſuiſſet ei ma- C
nus ſaluauit eum. Quo facto ⁊ oēs qui in inſula habebāt
infirmitates accedebant ⁊ curabātur. Qui etiā multi ho
noribus nos honorauerunt ⁊ nauigantibus impoſuerunt
que neceſſaria erant. Poſt menſes autē tres nauigauim⁹
in naui alexādrina q̄ in iſula hyemauerat cui erat inſigne D
caſtrorum. Et cum veniſſemus ſyracuſam manſim⁹ ibi tri-
duo. Inde circumlegentes deuenimus regium ⁊ poſt vnū
diem flante auſtro ſecunda die venimus puteolos. Ubi in
uentis fratribus rogati ſumus manere apud eos dies ſe-
ptem ⁊ ſic venimus romā. Et inde cū audiſſent fratres oc
curreruut nobis vſq; ad apij forū trib⁹ tabernis. Quos E
cum vidiſſet paulus gratias agēs deo accepit fiduciā. Cū
aūt veniſſemus romā permiſſum eſt paulo permanere ſibi
met cū cuſtodiēte ſe milite. Poſt tertiū aūt diē cōuocauit
primos iudeorū. Cūq; veniſſent dicebat eis. Ego viri fra
tres nihil aduerſus plebē faciēs aūt morē paternū vinct⁹
ab hieroſolymis tradit⁹ ſū in man⁹ romanorū. Qui cū in
terrogationē de me habuiſſent voluerūt me dimittere eo
ꝙ nulla eſſet cā mortis in me. Contradicētibus aūt iudeis
coactus ſum appellare ceſarē nō quaſi gentē meā habēs F
aliq̄d accuſare. Propter hāc igit̄ cām rogaui vos videre
⁊ alloq̄. Propter ſpē eīn iſrael cathena hac circundatus
ſum. At illi dixerūt ad eū. Nos neq; lrās accepim⁹ de te a
iudea: neq; adueniens aliquis fratrū nunciauit aut locut⁹
eſt q̄d de te malū. Rogam⁹ aūt a te audire que ſentis. Nā
de ſecta hac notū eſt nobis q: vbiq; ei cōtradicitur. Cum
conſtituiſſent autem illi diem venerunt ad eum in hoſpi-
tium plurimi quibus exponebat teſtificans regnum dei:
ſuadenſq; eis de ieſu: ex lege moyſi et prophetis: a mane
vſq; ad

vſq̃ ad veſperã. Et quidam credebant his que dicebãtur
...6.c. quidã vero non credebãt. Cumq̃ inuicem non eſſent conſen
...ar.13.b. tientes diſcedebant dicẽte paulo vnũ verbum. Quia bene
...ar.4.b. ſpirituſſanctus locutus eſt per Eſaiam prophetam ad pa
...c 8.b. tres noſtros dicens. Uade ad populũ iſtum ꝛ dic ad eos.
...17.f. Aure audietis ꝛ non intelligetis: et videntes videbitis et
B non perſpicietis. Incraſſatũ eſt enim cor populi huius et
auribus grauiter audierũt: ꝛ oculos ſuos cõpreſſerunt ne
forte videant oculis ꝛ auribus audiãt et corde intelligant
et conuertantur ꝛ ſanẽ eos. Notum ergo ſit vobis q̃m gẽ-
tibus miſſum eſt hoc ſalutare dei: ꝛ ipſi audiẽt. Et cum hec
dixiſſet exierunt ab eo iudei multam habentes inter ſe que
ſtionem. Manſit autẽ biennio toto in ſuo conductu ꝛ ſuſci
piebat omnes qui ingrediebantur ad eum: predicans re-
gnum dei: et docens que ſunt de domino Ieſu chriſto cum
omni fiducia ſine prohibitione.

¶ Explicit liber actuum apoſtolorum.

¶ Incipit prologus beati Hieronymi preſbyteri. in ſeptem epiſtolas canonicas.

Non ita eſt ordo apud grecos q̃ integre ſapiũt
fidemq̃ rectã ſectant epiſtolarũ ſeptẽ q̃ cano
nice nuncupant ſicut in latinis codicibus inue
nit: vt q2 Petrus eſt primus in ordine apoſto
lorũ priine ſint etiã eius epiſtole in ordine cete
rarũ. Sed ſicut euãgeliſtas dudũ ad veritatis lineã corre
ximus ita has ꝓprio ordini deo iuuãte reddidimꝰ. Eſt enĩ
prima earũ vna iacobi: due petri: tres ioannis: ꝛ inde vna.
Que ſi ſic vt ab eis digeſte ſunt: ita quoq̃ ab interpretibꝰ
Ioan.5.b. fideliter in latinũ verterentur eloquiũ: nec ambiguitatem
legentibus facerent: nec ſermonũ ſeſe varietas impugna-
ret: illo precipue loco vbi de vnitate trinitatis in pͥma ioã
nis epiſtola poſitũ legimus: in qua etiã ab infidelibꝰ tranſ
latoribus multum erratum eſſe a fidei veritate comperimꝰ:
trium tantũmodo vocabula hoc eſt aque: ſanguinis: ꝛ ſpi-
ritus in ipſa ſua editione ponentibus: ꝛ patris verbiq̃ ac
ſpiritus teſtimoniũ omittentibus in quo maxime et fides
catholica roboratur ꝛ patris ꝛ filij et ſpirituſſancti vna di
uinitatis ſubſtantia cõprobatur. In ceteris vero epiſto-
lis quantũ a noſtra aliorum diſtet editio: lectoris pruden-
tie derelinquo. Sed tu virgo chriſti euſtochium: dum a me
impenſius ſcripture veritatẽ inquiris: meam quodammo
do ſenectutem inuidorũ dentibus corrodendam exponis:
qui me falſarium corruptoremq̃ ſanctarũ pronunciant ſcri-
pturarum. Sed ego in tali opere nec emulorum meorũ in
uidentiam pertimeſco: nec ſancte ſcripture veritatem po-
ſcentibus denegabo.

¶ Explicit prologus beati Hieronymi preſbyteri in ſeptem epiſtolas canonicas.

¶ Incipit argumentum in eaſdem.

Iacobus: petrus: ioãnes: ꝛ iudas ſeptẽ epiſtolas
ediderunt: tam myſticas q̃ ſuccinctas: et breues
pariter ac lõgas: breues in verbis: lõgas in ſentẽ
tijs: vt rarus ſit q̃ non in earũ lectione cecutiat.

¶ Explicit argumentũ in ſeptẽ epiſtolas canonicas.

¶ Prologus Hieronymi in epiſtolã ſancti Iacobi: ex libro de illuſtribus viris.

Iacobus q̃ appellat frater domini cognomẽ
to iuſtus vt nõnulli exiſtimant ioſeph ex alia
vxore ieſca eũ genuiſſe: vt aũt mihi videt filꝰ
marie ſororis matris dñi: cuiꝰ ioannes in li-
bro ſuo meminit. Hic poſt paſſionẽ dñi ꝛ re-
ſurrectionẽ ſtatim ab apoſtolis hieroſolymorum epiſcopus
ordinatus vnã tm̃ ſcripſit epiſtolã que de ſeptem † canoni
h+ catholi-ca cis eſt. que ab alio ſub nomine eiꝰ edita aſſeritur: licet pau
latim procedente tempore obtinuerit auctoritatẽ. Egeſip
pus vicinus apoſtolorum temporum in quinto cõmenta-
riorum libro de iacobo narrans ait. Suſcepit eccleſiã hie
roſolyme poſt apoſtolos frater dñi iacobus cognomẽto
iuſtus: hic de vtero matris ſanctus fuit: vinũ ꝛ ſiceram nõ
bibit: carnẽ nullam comedit: nunq̃ attõſus eſt: nec vnctus
vnguento: nec vſus balneo. Huic ſolitum erat ingredi ſan
cta ſanctorum: veſtibus laneis non vtebatur: ſed lineis: ſo-
luſq̃ ingrediebatur templum et fixis genibus pro populo
precabatur intatum vt camelorum duriciam traxiſſe eius
genua crederentur. Dicit ꝛ alia multa que enumerare lon
gum eſt. Sed et ioſephus in vigeſimo libro antiquitatum
et clemens in ſeptimo hypotipoſeon. i. informationum di-
cunt mortuo feſto q̃ iudeam procurabat albinum ſucceſ
ſorem eius miſſum a nerone: qui cum necdum ad prouinciã
veniſſet ananus pontifex adoleſcens anani filius de gene-
re ſacerdotali: accepta actione concilium congregauit et
compellens publice iacobum vt chriſtum negaret: contra
dicentem lapidari iuſſit. Qui cum precipitatus de pinna
templi confractis cruribus ſemianimis diceret. Domine
ignoſce illis quid enim faciant neſciunt: fullonis fuſte cere-
bro percuſſus interiit: Tradit item ioſephus tante eũ ſan-
ctitatis fuiſſe et celebritatis in populo vt propter eius ne-
cem ſubuerſam hieruſalem creditũ ſit. Teſtãtur acta apo- Sap.7.b.
ſtolorum multa de eo. Trigita annis hieroſolymam re-
xit vſq̃ ad ſeptimum neronis annum. Iuxta templum vbi
precipitatus fuerat ſepultus eſt: titulum vſq̃ ad obſidio-
nem titi ꝛ vltimam adriani notiſſimum habuit. Quidam e
noſtris putauerunt eum in monte oliueti cõditum: ſed fal-
ſa eorum opinio eſt.

¶ Incipit argumentum in epiſtolam canonicam beati Iacobi apoſtoli.

Iacobus apoſtolus ſanctum inſtruit clerum de
cultura celeſtium preceptorũ ꝛ regula catholi
ce obſeruantie: et de inuicte patientie maieſta
te ꝛ de reuelatione plurimorum: et de menda-
tio magiſtrorum.

¶ Explicit argumentum.

¶ Incipit epiſtola canonica beati Iacobi apoſtoli.

¶ E. S. Docet apl's tentationibus reſiſtere oſtẽdẽs deũ
nec eſſe tentatorem ac auctorẽ peccati atq̃ veritati acquie
ſcere eam audiendo ac opere adimplendo. Cap. I.

Iacobus dei ꝛ domi- A
ni noſtri ieſu chriſti ſeruus duodecim tri-
bubus que ſunt in diſperſione ſalutẽ. Om
ne gaudium exiſtimate fratres mei cum
in tẽtatiões varias incideritis: ſciẽtes q̃ ꝓ
batio fidei veſtre patiẽtiã operat. Patien
tia aũt opus ꝑfectũ habet: vt ſitis perfecti ꝛ integri in nul
lo deficientes. Si quis autem veſtrum indiget ſapientia
poſtulet a deo qui dat omnibus affluenter: et non impro- Roma.5.a.
perat: et dabitur ei. Poſtulet autem in fide nihil heſitans.
Qui enim heſitat ſimilis eſt fluctui maris qui a vento mo
uetur ꝛ circunfertur. Non ergo exiſtimet homo ille q̃ ac-
cipiat aliquid a domino. Uir duplex animo inconſtans eſt
in oĩbus vijs ſuis. Glorietur autem frater humilis in exal
tatione ſua: diues autẽ in humilitate ſua: q̃m ſicut flos feni B
tranſibit. Exortus eſt enim ſol cum ardore: ꝛ areſcit fenũ Eccle.14.c. Eſa.40.b.
et flos eius decidit: ꝛ decor vultus eius deperijt. Ita ꝛ di 1.Pe.1.d.
ues in itineribus ſuis marceſcet. Beatus vir q̃ ſuffert ten Iob.5.c.
tationem: q̃m cũ probatus fuerit accipiet coronã vite quã
repromiſit deus diligentibus ſe. Nemo cũ tentatur: dicat
quoniam a deo tentetur. Deus enim intẽtator malorũ eſt.
Ipſe autem neminem tentat. Unuſquiſq̃ vero tentatur a
cõcupiſcentia ſua: abſtractus ꝛ illectus. Deinde concupi-
ſcentia cum conceperit parit peccatũ: peccatum vero cum
cõſummatum fuerit generat mortem. Nolite itaq̃ errare

fratres mei dilectiſſimi. Omne datū optimuꝫ et omne do
C num perfectum deſurſum eſt deſcendens a patre luminum
apud quem non eſt trāſmutatio: nec viciſſitudinis obūbra
Prouer.17.d. tio. Uoluntarie enim genuit nos verbo veritatis: vt ſimus
initium aliqḋ creature eius. Scitis enim fratres mei dile
ctiſſimi. Sit autē omnis homo velox ad audiēduꝫ: tardus
Eccle.5.c. autem ad loquendū: ⁊ tardus ad iram. Ira enī viri iuſtitiā
dei non operatur. Propter qḋ abijcientes oēm immundi
Roma.5.b. tiam ⁊ abundātiam malicie in manſuetudine ſuſcipite inſi
D tum verbum qḋ poteſt ſaluare animas veſtras. Eſtote au
tem factoꝛes verbi ⁊ non auditoꝛes tantū fallētes voſmet
ipſos. Quia ſi quis auditoꝛ eſt verbi ⁊ non factoꝛ: hic com
parabitur viro conſiderāti vultum natiuitatis ſue in ſpecu
lo. Cōſiderauit enim ſe ⁊ abijt: et ſtatim oblitus eſt qualis
Dat.5.c. fuerit. Qui autem perſpexerit in lege perfecte libertatis:
et permanſerit in ea non adiutoꝛ obliuioſus factus: ſed fa
ctoꝛ operis: hic beatus in facto ſuo erit. Si quis autē pu
Jacobi.3.b. tat ſe religioſum eſſe non refrenans linguam ſuam: ſed ſe
ducens coꝛ ſuum: huius vana eſt religio. Religio mūda ⁊
immaculata apud deum ⁊ patrem hec eſt: viſitare pupil
los ⁊ viduas in tribulatione eoꝛum: et immaculatum ſe cu
ſtodire ab hoc ſeculo.

C. S. Apl's docens non eſſe perſonarum acceptionem
apud deū infoꝛmat de operibus miſericoꝛdie atq; oſtēdit
A fidem ſine operibus moꝛtuam eſſe. Cap. II.

Fratres mei nolite in perſonarū acceptiōe ha
bere fideꝫ dn̄i noſtri ieſu xp̄i gloꝛie. Et enim ſi
introierit in conuentū veſtrū vir aureum annu
lum habēs in veſte candida introierit autem ⁊
pauper in ſoꝛdido habitu: et intēdatis in eum qui indutus
eſt veſte preclara: et dixeritis ei tu ſede hic bene: pauperi
autem dicatis: tu ſta illic: aut ſub ſcabello pedū meoꝛū: nō
ne iudicatis apud voſmetipſos ⁊ facti eſtis iudices cogi
tationuꝫ iniquarū? Audite fratres dilectiſſimi. Nōne de⁹
B elegit pauperes in hoc mūdo diuites in fide ⁊ heredes re
gni: qḋ repꝛomiſit deus diligētibus ſe? Uos autem exho
noꝛaſtis pauperē. Nonne diuites per potentiā oppꝛimūt
vos: ⁊ ipſi trahunt vos ad iudicia? Nōne ipſi blaſphemāt
bonum nomen qḋ inuocatū eſt ſuper vos? Si tamen legē
Leui.19.e. perficitis regalem ſcd̄m ſcripturas diliges pꝛoximū tuuꝫ
Roma.2.b. ſicut teipſum: benefacitis. Si autē perſonā accipitis pec
Ephe.6.b. catum operamini redarguti a lege quaſi tranſgreſſoꝛes.
C olo.20 Quicunq; autē totam legē ſeruauerit: offendat aūt in vno
Actu.10.f factus eſt omniuꝫ reus. Qui enim dixit non mechaberis:
1.pe.1.c. dixit ⁊ non occides. Quod ſi non mechaberis occides au
C tem factus es trāſgreſſoꝛ legis. Sic loquimini ⁊ ſic facite
ſicut per legē libertatis incipiētes iudicari. Judiciū enim
ſine miſericoꝛdia illi qui nō facit miſericoꝛdiā. Superexal
tat aūt miſericoꝛdia iudiciū. Quid pꝛoderit fratres mei ſi
fidē quis dicat ſe habere: opera autē nō habeat? Nūquid
poterit fides ſaluare eū? Si autē frater ⁊ ſoꝛoꝛ nudi ſint ⁊
indigeāt victu quotidiano: dicat aūt aliquis ex vobis illis
ite in pace calefacimini ⁊ ſaturamini: non dederitis autē
eis que neceſſaria ſunt coꝛpoꝛi: quid pꝛoderit? Sic ⁊ fides
ſi nō habeat opera moꝛtua eſt in ſemetipſa. Sꝫ dicet quis
Tu fidē habes: ⁊ ego opera habeo. Oſtēde mihi fidē tuā
ſine operibus: ⁊ ego oſtendā tibi ex operibus fidem meā.
D Tu credis qm̄ vnus eſt deus: bene facis. Et demones cre
als ✝ ocioſa. dunt ⁊ contremiſcūt. Uis autē ſcire o homo inanis: qm̄ fi
des ſine operibus ✝ moꝛtua eſt. Abꝛaā pater noſter; nonne
Gene.15.b. ex operibus iuſtificatus eſt offerēs yſaac filiū ſuū ſuper al
tare? Uides qm̄ fides cooperabatur operibus illius: ⁊ ex
operibus fides cōſumata eſt. Et ſuppleta eſt ſcriptura di
Roma.4.a. cens. Credidit abꝛaā deo: et reputatū eſt illi ad iuſtitiā: et
Gal.3.a. amicus dei appellatus eſt. Uidetis qm̄ ex operibus iuſti
Joſue.2. ficatur homo: et non ex fide tantum. Similiter ⁊ raab me
retrix: nonne ex operibus iuſtificata eſt ſuſcipiēs nuncios
et alia via eijciens? Sicut enim coꝛpus ſine ſpiritu moꝛ
tuum eſt: ita fides ſine operibus moꝛtua eſt.

C. S. Oſtendit apoſtolus mala ex vitio lingue pꝛoue
nientia: tam in ſcientia quā in cōmuni vita diſtinguēs ſcien
tiam mundanam et diuinam. Ca. III.

Nolite plures magiſtri fieri fratres mei ſciētes A
qm̄ maius iudiciū ſumitis. In multis enī offen Dat.12.a.
dimus oēs. Si quis in verbo non offendit hic
perfectus eſt vir. Poteſt etiā freno circūduce
re totū coꝛpus. Si aūt equis frena in oꝛa mitti
mus: ad cōſentienduꝫ nobis omne coꝛpus illoꝝ circumfe
rimus. Ecce naues cū magne ſint ⁊ a vētis validis minen
tur: circūferunt autē a modico gubernaculo vbi impetus
dirigētis voluerit. Ita ⁊ lingua modicum quidē membꝛū
eſt: et magna exaltat. Ecce quātus ignis q̄ magnā ſyluam B
incendit. Et lingua ignis eſt vniuerſitas iniquitatis. Lin
gua conſtituitur in mēbꝛis noſtris que maculat totum coꝛ
pus: ⁊ inflammat rotā natiuitatis noſtre inflammata a ge
henna. Omnis enim natura beſtiarū ⁊ volucrū et ſerpen
tium ⁊ ceteroꝛū domantur ⁊ domita ſunt a natura huma
na: linguā auteꝫ nullus hominū domare poteſt. Inquietū
malum: plena veneno moꝛtifero: in ipſa benedicimus deuꝫ
et patrem: et in ipſa maledicimus homines qui ad imagi
nem et ſimilitudinē dei facti ſunt. Ex ipſo oꝛe pꝛocedit be C
nedictio et maledictio. Nō opoꝛtet fratres mei hec ita fie
ri. Nunquid fons de eodē foꝛamine emanat dulcē et ama
ram aquam? Nunquid poteſt fratres mei ficus vuas face
re: aut vitis ficus? Sic neq; ſalſa dulcē pōt facere aquaꝫ.
Quis ſapiens et diſciplinatus inter vos? Oſtēdat ex bo
na conuerſatione operationē ſuam in manſuetudine ſapiē
tie. Quod ſi zelum amarū habetis et contentiones ſint in D
coꝛdibus veſtris nolite gloꝛiari ⁊ mendaces eſſe aduerſus
veritatem. Non eſt enim iſta ſapientia deſurſum deſcen
dens a patre luminū ſed terrena: animalis: diabolica. Ubi
enim zelus ⁊ contentio: ibi inconſtantia ⁊ omne opus pra
uum. Que autem deſurſum eſt ſapientia: pꝛimum quidem
pudica eſt deinde pacifica: modeſta ſuadibilis: bonis con
ſentiens plena miſericoꝛdia et fructibus bonis: iudicans
ſine ſimulatione. Fructus auteꝫ iuſtitie in pace ſeminatur
facientibus pacem.

Cap. Sum. Pꝛohibet bella ⁊ diſſenſiones apoſtolus
monens nos a mūdo ⁊ diabolo recedere atq; accedere ad
deum per dilectionē interponēdo de dilectione pꝛoximi.

Capitulum. IIII. A

Unde bella ⁊ lites in vobis? Nōne ex cōcupi
ſcētijs veſtris que militant in mēbꝛis veſtris?
Cōcupiſcitis ⁊ nō habetis: occidis ⁊ zelatis
⁊ non poteſtis adipiſci. Litigatis ⁊ belligera
tis: ⁊ nō habetis ꝑpter qḋ nō poſtulatis. Pe
titis ⁊ nō accipitis: eo q̄ male petatis vt in cōcupiſcētijs
veſtris inſumatis. Adulteri neſcitis q: amicitia huius mū
di inimica eſt ✝ deo? Quicūq; ergo voluerit amicus eſſe ſe
culi huius inimicus dei conſtituit. An putatis q: inaniter B
ſcriptura dicat ad inuidiā cōcupiſcit ſpiritus qui habitat
in vobis. Maioꝛem autē dat gratiam. Propter qḋ dicit.
Deus ſuperbis reſiſtit humilibus aūt dat gratiā. Subdi 1.pe.5.b
ti ergo eſtote deo: reſiſtite autē diabolo et fugiet a vobis. Ephe.4.f
Appꝛopinquate deo ⁊ appꝛopinquabit vobis. Emūdate
manus peccatoꝛes: et purificate coꝛda duplices animo.
Miſeri eſtote ⁊ lugete ⁊ ploꝛate: riſus veſter in luctū auer
tatur: ⁊ gaudium in meroꝛē. Humiliamini in cōſpectu do
mini: ⁊ exaltabit vos. Nolite detrahere alterutrū fratres C
mei. Qui detrahit fratri aut qui iudicat fratrem ſuum de Jo.16.a
trahit legi et iudicat legem. Si autem iudicas legem: non 1.pe.5.b
es factoꝛ legis ſed iudex. Unus eſt enim legiſlatoꝛ ⁊ iudex
qui poteſt perdere et liberare. Tu autem quis es qui iu
dicas pꝛoximum tuum? Ecce nunc qui dicitis hodie aut Ro.4.a.1.b.
craſtino

craſtino ibimus in illam ciuitatem ⁊ faciemus ibi quidem
annũ ⁊ mercabimur ⁊ lucrũ faciemus: qui ignoratis quid
erit in craſtinũ. Que eſt enim vita veſtra? Vapor eſt ad mo
dicum parens: ⁊ deinceps exterminabitur: pro eo vt dica
tis ſi dominus voluerit: et ſi vixerimus faciemus hoc aut
illud. Nunc autem exultatis in ſuperbijs veſtris. Omnis
exultatio talis maligna eſt. Scienti igitur bonum facere (Luc.5.f. De pe. diſt. i.ca. cum.)
et non facienti: peccatum eſt illi.

C.S. Inducit ap̄ls malos ad bonũ ex conſideratione
diuini iudicij atq̄ bonos ad patientiã: et dei reuerentiam
per iuramenti dñi imitationẽ: feruentẽ deuotionẽ: peniten
tie ſuſceptionem: ac proximi correptionem. Ca.V.

A Gite nũc diuites: plorate vlulãtes i miſerijs
veſtris q̄ aduenlẽt vobis. Diuitie vr̄e putre
facte ſunt: ⁊ veſtimenta vr̄a a tineis comeſta
ſunt. Aurũ ⁊ argẽtũ veſtrũ eruginauit: ⁊ eru
go eorũ in teſtimoniũ vobis erit: ⁊ manduca
bit carnes veſtras ſicut ignis. Theſaurizaſtis vobis irã in
nouiſſimis diebus. Ecce merces operariorũ q̄ meſſuerũt
B regiones veſtras: q̄ fraudata eſt a vobis clamat: ⁊ clamor
eorum in aures dñi ſabaoth introiuit. Epulati eſtis ſuper
terrã: et in luxurijs enutriſtis corda veſtra. In die occiſio
nis adduxiſtis ⁊ occidiſtis iuſtũ: ⁊ non reſtitit vobis. Pa
tiẽtes igitur eſtote fratres vſq̄ ad aduentũ dñi. Ecce agri
cola expectat precioſum fructũ terre: patienter ferens do
nec accipiat temporaneũ ⁊ ſerotinũ. Patiẽtes igitur eſto
te vos ⁊ confirmate corda veſtra. qm̄ aduẽtus dñi appro
pinquabit. Nolite ingemiſcere fratres in alterutrũ vt nõ
C iudicemini. Ecce iudex ante ianuã aſſiſtit. Exemplũ accipi
te fratres exitus mali ⁊ lõganimitatis et laboris ⁊ patien
tie prophetas qui locuti ſunt in nomine dñi. Ecce beatifi
camus eos qui ſuſtinuerũt. Sufferentiã iob audiſtis: ⁊ fi
nem dñi vidiſtis qm̄ miſericors eſt dñs et miſerator. Ante
oĩa autẽ fratres mei nolite iurare neq̄ per celũ neq̄ p̄ ter (Dar.5.f.)
ram neq̄ aliud quodcunq̄ iuramentũ. Sit autẽ ſermo ve
ſter eſt eſt: non non: vt non ſub iudicio decidatis. Triſtatur
autem aliquis veſtrũ: oret equo animo ⁊ pſallat. Infirmat̄
quis in vobis inducat preſbiteros eccleſie et orent ſuper
D eum vngentes eum oleo in nomine dñi. Et oratio fidei ſal
uabit infirmũ: et alleuiabit eum dñs: et ſi in peccatis ſit re (De pe. diſt. i. c. quis aliquã. 4. et ſeq̄.)
mittentur ei. Confitemini ergo alterutrũ peccata veſtra ⁊
orate pro inuicẽ vt ſaluemini. Multũ enim valet depreca (3. Reg. 17. a. Luc. 4. d.)
tio iuſti aſſidua. Helias homo erat ſimilis nobis paſſibi (Jac. 4. c. ſi ille hijs obijcitur.)
lis: et oratione orauit vt non plueret ſuper terram: et non
pluit annos tres et menſes ſex. Et rurſum orauit: et celum
dedit pluuiam ⁊ terra dedit fructum ſuum. Fratres mei ſi
quis ex vobis errauerit a veritate ⁊ conuerterit quis eũ
ſcire debet: quoniam qui conuerti fecerit peccatorẽ ab er
rore vie ſue ſaluabit animam eius a morte: et operit multi
tudinem peccatorum.

C Explicit epiſtola beati iacobi apoſtoli.

C Prologus Hieronimi in epiſtolas ſancti Pe
tri ex libro de illuſtribus viris.

S Imon petrus filius ioannis prouincie ga
lilee vico bethſaida frater andree apoſto
li ⁊ princeps apoſtolorũ. poſt epiſcopatũ
anthiochenſis eccleſie ⁊ predicationẽ diſ
perſionis eorũ que de circũciſione credi
derãt in ponto: galathia: capadocia: aſia
⁊ bythinia: ſecundo claudij anno ad expu
gnandũ ſymonẽ magũ romã pergit. Ibiq̄ vigintiquinq̄
annis cathedrã ſacerdotalẽ tenuit. vſq̄ ad vltimũ annũ ne
ronis: ideſt quartumdecimũ a quo et affixus cruci marty
rio coronatus eſt capite ad terrã verſo: et in ſublime pedi
bus eleuatis: aſſerẽs ſe indignũ q̄ ſic crucifigeretur vt do
minus ſuus. Scripſit duas epiſtolas que canonice nomi
nantur: quarum ſecunda a pleriſq̄ eius eſſe negatur pro
pter ſtilli cum priore diſſonantiam. Sed ⁊ euangeliũ iuxta
marcũ qui auditor eius ⁊ interpres fuit huius dicitur. Li
bri autem eius e quibus vnus actorũ eius ſcribitur: alius
euangelij: terti⁹ predicationis: quartus apocalypſis quin
tus iudicij: inter apocryphas ſcripturas reputantur. Se
pultus rome in vaticano iuxta viam triumphalem totius
orbis veneratione celebratur.

C Eplicit prologus.

C Incipit argumentum in epiſtolam beati petri primã.

D Iſcipulos ſaluatoris inuicti toto orbe diffuſos
et peregrinos in hoc ſeculo mõſtrat: ⁊ p̄terite
vite penitere ſuadet: ⁊ in nouã vitã p̄ficere tota
cũ ſolitudine exhortat̄ ſymõ petr⁹ filius ioãnis
p̄uincie Galilee: e vico bethſaida: frater andree apoſtoli.

C Explicit argumentum.

C Incipit epiſtola beati Petri apoſtoli prima.

C C.S. Regratiat̄ petrus de regeneratione baptiſmali
et inducit regeneratos ad vite mundiciam. Cap.I. A

P Etrus apoſtolus ie
ſu chriſti: electis aduenis diſperſionis põ
ti: galathie: capadocie: aſie: ⁊ bithynie ſe
cundũ preſcientiam dei patris in ſanctifi
catione ſp̄us in obedientiã ⁊ aſperſionẽ (2. Corin. 1. a. Ephe. 1. a)
ſanguinis ieſu xp̄i. Gratia vobis ⁊ pax multiplicet̄. Bene
dictus deus et pater dñi noſtri ieſu xp̄i qui ſcd̄m miam ſuã
magnam regenerauit nos in ſpẽ viuã per reſurrectionẽ ie
ſu chriſti ex mortuis in hereditatẽ incorruptibilẽ ⁊ incon
taminatã ⁊ immarceſſibilẽ cõſeruatã in celis in vobis: qui
in virtute dei cuſtodimini per fidem in ſalutẽ paratã reue B
lari in tẽpore nouiſſimo. In quo exultabitis modicũ: nunc (Joan. 16. c.)
ſi oportet cõtriſtari in varijs † tentationibus vt probatio († Al's tribulationibus)
veſtre fidei multo precioſior ſit auro qd̄ per ignem probat̄:
inueniatur in laudem ⁊ gloriã ⁊ honorẽ in reuelatione ieſu
xp̄i quem cũ non videritis diligitis. In quẽ nunc quoq̄ nõ
videntes creditis credẽtes aũt exultabitis letitia inenar
rabili ⁊ glorificata reportantes finem fidei veſtre ſalutem
animarũ veſtrarũ. De qua ſalute exquiſierũt atq̄ ſcrutati
ſunt prophete q̄ de futura in vobis gratia prophetauerũt
ſcrutantes in qd̄ vel quale tempus ſignificaret in eis ſp̄us
xp̄i prenuncians eas que in xp̄o ſunt paſſiones: ⁊ poſterio
res glorias: quibus reuelatũ eſt: q: non ſibimetipſis: vo
bis autẽ miniſtrabant ea que nunc nũciata ſunt vobis per
eos qui euangelizauerunt vobis ſpiritu ſancto miſſo de ce
lo in quẽ deſiderant angeli proſpicere. Propter quod ſuc C
cincti lumbos mentis veſtre ſobrij perfecti ſperate in eã
que offertur vobis gratiã in reuelationẽ ieſu xp̄i: quaſi fi
lij obediẽtie non cõfigurati prioribus ignorãtie veſtre de
ſiderijs: ſed ſecundũ eum qui vocauit vos ſanctũ: vt et ipſi
in omni conuerſatione ſancti ſitis: qm̄ ſcriptũ eſt. Sancti (Leui. 19. a)
eritis qm̄ ego ſanctus ſum. Et ſi patrem inuocatis eũ qui (Deute. 10. b Colo. 3. d.)
ſine acceptione perſonarũ iudicat ſcd̄m vniuſcuiuſq̄ opus (Jac. 2. a.)
in timore incolatus veſtri tempore cõuerſamini. Sciẽtes (Act. 10. f. Roma. 2. b.)
q̄ non incorruptibilibus auro vel argento redempti eſtis D
de vana veſtra conuerſatione paterne traditiõis: ſed precio (Ephe. 6. b.)
ſo ſanguine quaſi agni incontaminati ⁊ immaculati xp̄i p̄ (Heb. 9. d)
cogniti quidem ante mundi cõſtitutionem. manifeſtati au (1. Joã. 1. c. Apo. 1. b)
tem nouiſſimis tẽporibus propter vos: qui per ipſum fide
les eſtis in deo qui ſuſcitauit eum a mortuis: ⁊ dedit ei glo
riã: vt fides veſtra: ⁊ ſpes eſſet in deo. Animas veſtras ca
ſtificantes in obediẽtia charitatis in fraternitatis amore
ſimplici ex corde inuicẽ diligite attentius renati non ex ſe
mine corruptibili: ſed incorruptibili per verbũ dei viuet
permanẽtis in eternũ: quia oĩs caro vt fenũ: et omnis glo (Eſaie. 40. b.)
ria eius tanq̄ flos feni. Exaruit fenum ⁊ flos eius decidit (Eccle. 14. c. Iac. 1. b.)
verbum autem domini manet in eternũ. Hoc eſt autẽ ver
bum quod euangelizatum eſt in vos.

¶ C.Sū. Inducit ap̄ls ad ſpūalis vite perfectionē: atq̄
perfectionis in alios diffuſionē: per ſanctā conuerſationē
ac inſtruit exiſtentes in ſtatu ſeruili. Ca. II.

A
Ephe.4.f. Co.3.b. Heb.12.a
Deponentes igitur omnē maliciā et omnem do
lum ꝛ ſimulationes ꝛ inuidias ꝛ omnes detra-
ctiones ſicut in modo geniti infantes ratiōabi
les ꝛ ſine dolo lac ↄcupiſcite: vt in eo creſcatis
in ſalutem ſi tamen guſtatis q̄m dulcis eſt dñs. Ad quē ac
cedentes lapidē viuū ab hominibus quidē reprobatum. a
deo autem electū ꝛ honorificatū: et ipſi tanq̄ lapides viui
ſuperedificamini domos ſpirituales in ſacerdotiū ſanctū
offerentes ſpirituales hoſtias acceptabiles deo per ieſum
Eſa.28.c christū. Propter qḋ cōtinet ſcriptura. Ecce ponā in ſyon
B
lapidem ſummū angularem probatū: electum precioſum:
Ps.17. et qui crediderit in eū non confundetur. Vobis igitur cre
Mat.21.d. dentibus honor: non credētibus autem lapis quē repro-
Mar.12.a. bauerunt edificantes hic factus eſt in caput anguli: et la-
Luc.20.c. Act.4.b pis offenſionis ꝛ petra ſcandali: his qui offendunt verbo
Exo.19.a. 6.q.1.c.beatus. nec credunt in quo ꝛ poſiti ſunt. Vos autem genus electū
De ſacra vnct. c. vnico. regale ſacerdotiū: gens ſancta: populus acquiſitionis: vt
Oſee.2.d. virtutes annuncietis eius qui de tenebris vos vocauit in
Ro.9.c. admirabile lumen ſuum. Qui aliquādo non populus dei:
Gal.5.c. nunc autem populus dei: qui non conſecuti miſericordiā
nunc autē miſericordiā conſecuti. Chariſſimi obſecro vos
tanq̄ aduenas et peregrinos abſtinere vos a carnalibus
deſiderijs: que militant aduerſus animam conuerſationē
veſtram inter gentes habentes bonā vt in eo quod detra
ctant de vobis tanq̄ de malefactoribus ex bonis operibꝰ
C
vos conſiderātes: glorificēt deū in die viſitationis. Sub-
Ro.13.a. iecti igitur eſtote omni humani creature propter deū. Si
11.q.3.c.ma. gnum. ue regi quaſi precellēti: ſiue ducibus tanq̄ ab eo miſſis: ad
De ma. ꝛ obe. c. ſolite. vindictam malefactorū laudem vero bonorū. Quia ſic eſt
voluntas dei vt benefaciētes obmuteſcere faciatis impru
dentium hominū ignorantiā. Quaſi liberi et non quaſi ve-
lamen habentes malicie libertatē: ſed ſicut ſerui dei. Om
nes honorate: fraternitatē diligite: deum timete: regē ho-
norificate. Serui ſubditi eſtote in omni timore dominis:
non tantum bonis et modeſtis: ſed etiā diſcolis. Hec eſt
Ro.12.c. enim gratia ſi propter dei conſcientiam ſuſtinet quis triſti
Ephe.6.a. tias patiens iniuſte. Que enī eſt gratia: ſi peccantes ꝛ col
Col.3.d. laphizati ſuffertis? Sed ſi benefacientes patientes ſuſti-
Titum.2.c. di.8 c.1. nētis: hec eſt gratia apud deum. In hoc enim vocati eſtis
11.q.c.magnū. quia et xp̄s paſſus eſt pro nobis. vobis relinquens exem
D
8.q.1.c.olim. plum vt ſequamini veſtigia eius. Qui peccatum non fecit:
nec inuētus eſt dolus in ore eius. Qui cum malediceretur
Eſa.53.b. non maledicebat: cū pateretur non cōminabatur. Trade-
1.Joā.3.a de pe.diſt. 2.c.ſi bat autem iudicāti ſe iniuſte Qui peccata noſtra ipſe per
enim. tulit in corpore ſuo ſuper lignum: vt peccatis mortui iuſti-
Di.4.5.c.cū m. tie viuamus cuius liuore ſanati eſtis. Eratis enī ſicut oues
Eſa.53.b. errantes: ſed conuerſi eſtis nunc ad paſtorem et epiſcopū
animarum veſtrarum.

¶ Capi. Summa. Inſtruit apoſtolus exiſtentes in ſtatu
coniugali loquens de mulierum ornatu ac virorum ſcien-
tia: et ordinauit informando homines ad proximum et ad
deum. Cap. III.

A
1.co.11.a. Co.3.c. Ephe.5.c. 1.Timo.2.c.
Similiter ꝛ mulieres ſubdite ſint viris ſuis vt ꝛ
ſi qui nō credūt verbo per mulierū cōuerſatio
nem ſine verbo lucrifiant: cōſiderātes in timo
re ſanctā cōuerſationē veſtrā: quarū nō ſit ex-
trinſecus capillatura aut circundatio auri aut
indumēti veſtimētorū cultus: ſed qui abſcōditus eſt homo
cordis in incorruptibilitate quieti ꝛ modeſti ſpiritus qui
eſt in conſpectu dei locuplex. Sic enī aliquando ꝛ ſancte
mulieres ſperantes in deo ornabant ſe: ſubiecte proprijs
Gene.18.b. viris. Sicut ſara obediebat abrae dn̄m eum vocās: cuius
B
eſtis filie benefacientes: et non pertimentes vllam pertur
bationem. Viri ſimiliter cohabitantes ſcd̄m ſcientiā qua-
ſi infirmiori vaſculo mulie bri impartiētes honorem tanq̄
coheredibus gratie vite: vt non impediātur orationes ve Prouer.17.c.
ſtre. In fide autem oēs vnanimes cōpatientes: fraternita Roma.12.a.
tis amatores: miſericordes: modeſti: humiles: non reddē-
tes malū pro malo: nec maledictū pro maledicto: ſed econ
trario benedicentes. q2 in hoc vocati eſtis vt benedictio- Pro.12.c.
nem hereditate poſſideatis. Qui enī vult vitam diligere; Jaco.1.a.
et dies videre bonos coherceat linguā ſuam a malo: et la-
bia eius ne loquantur dolū: declinet autē a malo et faciat
bonum inquirat pacē et † perſequatur eā. Quia oculi dn̄i
ſuper iuſtos: ꝛ aures eius in preces eorū vultus autē dn̄i
ſuper faciētes mala. Et quis eſt qui vobis noceat: ſi boni C
emulatores fueritis? Sed et ſi quid patimini propter iu-
ſtitiam beati. Timorē autem eorū ne timueritis vt non cō- Mat.5.a.
turbemini. Dn̄m autem xp̄m ſanctificate in cordibus ve-
ſtris: parati ſemper ad ſatiſfactionē omni poſcenti vos ra
tionem de ea q̄ in vobis eſt ſpe ꝛ fide: ſed cum modeſtia et
timore conſciētiā habētes bonā vt in eo quod detrahunt
de vobis confundantur: qui calumniantur veſtrā bonā in Heb.9.g de conſe. di. c. ſemel.
xp̄o conuerſationem. Melius eſt enim vt benefaciētes ſi
voluntas dei velit pati: q̄ malefacientes. Quia ꝛ chriſtus
D
ſemel pro peccatis noſtris mortuus eſt iuſtus pro iniuſtis Diſ.1.c.
vt nos offerret deo mortificatos quidem carne: viuifica- Mat.24.c.
tos autem ſpiritu. In quo et his qui in carcere erant ſpiri Lu.17.f.
tu veniens predicauit: qui increduli fuerāt aliquādo quan De conſe.di.4. c. vero.
do expectabant dei patientiā in diebus. Noe cum fabrica
retur archa in qua pauci. i. octo anime ſalue facte ſunt per
aquā. Quod ꝛ vos nunc ſimilis forme ſaluos facit baptiſ-
ma: non carnis diſpoſitio ſordiū. ſed conſciētie bone inter
rogatio in deum per reſurrectionē ieſu xp̄i a mortuis: qui
eſt in dextera dei deglutiens mortem vt vite eterne here-
des efficeremur: profectus in celum ſubiectis ſibi angelis
et poteſtatibus et virtutibus.

¶ C.S. Inſtruit apoſtolus ad vitandā luxuriā atq̄ gulā A
ac docet hoſpitalitatē ꝛ charitatē proximi: ac exhortatur
ad patientiā ab aduerſarijs fidei. Ca. IIII.

Chriſto igit̄ paſſo in carne: ꝛ vos eadē cogi-
tatiōe armamini: q2 q̄ paſſus eſt in carne de
ſijt a peccatis vt nō iā deſiderijs hominū: ſꝫ vo-
luntate dei qḋ reliquū eſt in carne viuat tēpo
ris. Sufficit enī preteritū tēpus ad volunta
tē gētiū cōſummādā his q̄ ambulauerūt in luxurijs deſide Ephe.4.f. Jac.4.a.
rijs † vinolētijs cōmeſſatiōibus: potationibus: ebrietati-
B
bus ꝛ illicitis idolorum cultibus. In quo admirātur non
concurrētibus vobis in eandē luxurie confuſionē blaſphe De cōſe. di. 5. c. in fine.
mantes: qui reddent rationem ei qui paratus eſt iudicare
viuos ꝛ mortuos. Propter hoc enim et mortuis euange-
lizatum eſt vt iudicentur quidē ſcd̄m homines in carne vi-
uant autem ſcd̄m deum in ſpiritu. Omnium autem finis ap
propinquabit. Eſtote itaq̄ prudentes ꝛ vigilate in oratio
nibus. Ante oīa autem mutuam in vobiſmetipſis charita- 12.q.4.c. ſacramento.
C
tem continuā habentes. Q2 charitas operit multitudinē
peccatorum. Hoſpitales inuicē ſine murmuratione. Vnuſ De pe. di. 1. c. in tantum.
quiſq̄ ſicut accepit gratiā in alterutrū illam adminiſtran- De bap. c. maiores.
tes: ſicut boni diſpenſatores multiformis gratie dei. Si
quis loquitur quaſi ſermones dei. Si quis miniſtrat tāq̄ Prouerb.10.b.
ex virtute quam adminiſtrat deus vt in omnibus honori- Roma.11.a.
ficetur deus per ieſum chriſtum cui eſt gloria et imperium Heb.11.a.
in ſecula ſeculorum. Amen. Chariſſimi nolite peregrina- Philip.1.c. 24.q.3.c.
ri in feruore qui ad tentationem vobis ſit quaſi noui ali-
quid vobis contingat: ſed communicantes chriſti paſſio-
nibus gaudete: vt et in reuelatione glorie eius gaudea-
tis exultantes. Si exprobamini in nomine chriſti beati
eritis: quoniam quod eſt honoris glorie et virtutis dei:
D
et qui eſt eius ſpiritus ſuper vos requieſcet. Nemo au-
tem veſtrum patiatur quaſi homicida: aut fur: aut male-
dicus aut alienorum appetitor. Si autem vt chriſtianus
non erubeſcat

non erubeſcat. Glorificet autē deū in iſto nomine: quoniā
tempus eſt vt incipiat iudiciū a domo dei ſi autez primum
a nobis quis finis eoꝝ: qui non credūt dei euangelio? Et
ſi iuſtus quidē vix ſaluabitur impius ⁊ peccatoꝛ vbi pare Prouer.11.d. ...i.5.c. ⁊ par ...ibus.
bunt. Itaqꝫ ⁊ hi qui patiunt ſecundū voluntatē dei: fideli
creatoꝛi commendent animas ſuas in benefactis.

C. L. S. Apoſtolus informat exiſtētes in ſtatu paſtorali
ac ſtatu iuuenili quo ad humilitatē ⁊ ſobꝛietatē. Ca.V.

Enioꝛes ergo q̄ in vobis ſunt obſecro con
A ſenſoꝛ ⁊ teſtis xp̄i paſſionū: qui ⁊ eius q̄ in
futuro reuelanda eſt: gloꝛie cōmunicatoꝛ.
Paſcite qui in vobis eſt gregem dei: pro
uidentes non coacte ſed ſpōtanee ſecūdū
deū: neqꝫ turpis lucri gratia: ſed volunta
rie neqꝫ vt dominantes in cleris: ſed forma facti gregis ex
animo. Et cum apparuerit princeps paſtoꝝ percipietis
B immarceſſibilē gloꝛie coronā. Similiter adoleſcentes ſub
diti eſtote ſenioꝛibus. Omnes autē inuicē humilitatē inſi
nuate. Qꝛ deus ſuperbis reſiſtit: humilibus autē dat gra
tiam. Humiliamini igitur ſub potēti manu dei: vt vos exal
tet in tempoꝛe viſitatiōis. Omnē ſollicitudinē veſtrā proij
cientes in eum: qm̄ ipſi cura eſt de vobis. Sobꝛij eſtote et
C vigilate qꝛ aduerſarius veſter diabolus tanq̄ leo rugiēs
circuit querens quem deuoꝛet. Cui reſiſtite fortes in fide
ſcientes eandē paſſionem ei qui in mundo eſt veſtre frater
nitati fieri. Deus autē omnis gratie q̄ vocauit nos in eter
nam ſuam gloꝛiam in chꝛiſto ieſu modicū paſſos ipſe perfi
ciet: confirmabit: ſolidabitqꝫ. Ipſi gloꝛia ⁊ imperium in ſe
D cula ſeculoꝝ amen. Per ſiluanum fidelem fratrem vobis
vt arbitroꝛ breuiter ſcripſi: obſecrans et conteſtans hanc
eſſe veram gratiam dei in qua et ſtatis. Salutat vos eccle
ſia que eſt in babilone collecta: ⁊ marcus filius meus. Sa
lutate inuicē in oſculo ſancto. Gratia vobis omnibus qui
eſtis in chꝛiſto ieſu. Amen.

C Explicit epiſtola beati Petri apoſtoli prima.

C Incipit argumentum in epiſtolam ſecundam.

Jmon petrus per fidez huic mundo ſapiētes
moꝛtuos eſſe declarat: eiſdemqꝫ pietatis quā
ta ſit magnitudo luce ipſa clarius manifeſtat.

C Explicit argumentum.

C Incipit epiſtola ſecunda beati Petri apoſtoli.

C. L. S. Inducit apl's credētes ad firmiter tenendum fi
dei veritatem ex doctoꝛis certitudine. Cap.I.

A Jmon petrus ſeruus
et apoſtolus ieſu xp̄i: his q̄ coequalez no
biſcū ſoꝛtiti ſunt fidē in iuſtitia dei noſtri ⁊
ſaluatoꝛis Jeſu xp̄i. Gratia vobis et pax
adimpleat in cognitione dei ⁊ xp̄i ieſu dn̄i
noſtri. Quō omnia nobis diuine virtutis
ſue que ad vitam et pietatem donata ſunt per cognitionez
eius qui vocauit nos pꝛopꝛia gloꝛia ⁊ virtute: per quē ma
xima ⁊ pꝛecioſa nobis pꝛomiſſa donauit vt per hoc efficia
B mini diuine conſoꝛtes nature fugiētes eius que in mundo
eſt concupiſcentie coꝛruptionem. Vos autem curam om
nem ſubinferentes miniſtrate in fide veſtra virtutē in vir
tute autem ſcientiam: in ſcientia autē abſtinentiā: in abſti
nentia autem patientiam: in patiētia autem pietatē: in pie
tate autem amoꝛem fraternitatis: in amoꝛe autē fraternitatis
tatis charitatez. Hec enim ſi vobiſcum aſſint et ſuperent:
non vacuos nec ſine fructu vos conſtituēt in domini noſtri
ieſu chꝛiſti cognitiōe. Cui enim non pꝛeſto ſunt hec: cecus
eſt et manu temptans: obliuionez accipiens purgationis
veterum ſuoꝛum delictoꝛum. Quapꝛopter fratres magis
ſatagite: vt per bona opera certam veſtrā vocationē ⁊ ele
C ctionem faciatis. Hec enim facientes non peccabitis ali
quando. Sic enim abundāter miniſtrabitur vobis introi

tus in eternū regnum domini et ſaluatoꝛis noſtri ieſu xp̄i.
Pꝛopter quod vos incipiā ſemper commonere de his: et
quidem ſciētes et cōfirmatos vos in pꝛeſenti veritate. Ju
ſtum autem arbitroꝛ ꝙ diu ſum in hoc tabernaculo ſuſcita
re vos in cōmonitione certus ꝙ velox eſt depoſitio taber
naculi mei ſecundū qd̄ et dn̄s noſter ieſus xp̄s ſignificauit
mihi. Dabo autē operā et freqūēter habere vos poſt obi
tum meum: vt hoꝝ oīm memoꝛiam faciatis. Non enim in
doctas fabulas ſecuti notaz fecimus vobis dn̄i noſtri ieſu
chꝛiſti virtutē ⁊ pꝛeſcientiam: ſed ſpeculatoꝛes facti illius
magnitudinis. Accipiēs enim a deo patre honoꝛem ⁊ glo
riam voce delapſa ad eum huiuſcemodi a magnifica glo D
ria: hic eſt filius me' dilectus in quo mihi cōplacuit: ipſuz Mat.3.d. Mar.1.b.
audite. Et hanc vocem nos audiuimus de celo allatā: cum Lu.3.c.
eſſemus cum ipſo in mōte ſancto. Et habemus firmioꝛem
pꝛopheticum ſermonez cui benefacitis attendentes qua
ſi lucerne lucenti in loco caliginoſo donec dies eluceſcat
et lucifer oꝛiatur in coꝛdibus veſtris. Hoc pꝛimum intelli
gentes ꝙ omnis pꝛophetia ſcripture pꝛopꝛia interpꝛeta
tione non fit. Non enim voluntate humana allata eſt ali 2.Thimo.3.d.
quando pꝛophetia: ſed ſpiritu ſancto inſpirati locuti ſunt
ſancti dei homines.

C. L. S. Excluditur hereticoꝛum falſitas: atqꝫ deſcribit
apoſtolus hereticoꝝ malitiā ⁊ eoꝝ penam. Ca.II.

Uerunt vero et pſeudo pꝛophete in populo: ſi A
cut et in vobis erunt magiſtri mēdaces: qui in
troducent ſectas perditionis: et eum qui emit
eos deum negāt ſuperducentes ſibi celerē per
ditionem. Et multi ſequentur eoꝝ luxurias per quos via
veritatis blaſphemabitur: et in auaricia fictis verbis de
vobis negociabuntur. Quibus iudiciū iam olim non ceſ
ſat: et perditio eoꝝ non doꝛmitat. Si enim deus angelis Job.4.b.
peccantibus nō pepercit: ſed rudētibus inferni detractos
in tartarum tradidit cruciandos in iudicium reſeruari: et B
oꝛiginali mundo non pepercit: ſed octauū noe iuſtitie pꝛe Gene.7.a.
coꝛem cuſtodiuit diluuiū mundo impioꝝ inducēs: et ciui
tates ſodomoꝛum ⁊ gomoꝛreoꝝ in cinerem redigēs euer
ſione dānauit: exemplū eoꝝ qui impie acturi ſunt: ponens
et iuſtum loth oppꝛeſſum a nephandoꝝ iniuria ac luxurio
ſa conuerſatione eripuit. Aſpectu enī et auditu iuſtus erat Gene.19.c.
habitans apud eos qui de die in diem animam iuſtam ini
quis operibus cruciabant. Nouit deus pios de tentatio
ne eripere. iniquos vero in diem iudicij reſeruare crucian De pe.diſt.2.c.
dos. Magis autē eos qui poſt carnem in concupiſcentia ſi enim verſic.
immunditie ambulant dānationemqꝫ contēnunt audaces rurſus.
ſibi placentes: ſectas non metuūt introducere blaſphemā C
tes. Ubi angeli foꝛtitudine et virtute cum ſint maioꝛes: nō
poꝛtant aduerſum ſe execrabile iudicium. Hi vero velut
irrationabilia pecoꝛa naturaliter in captionem et in perni
ciem in his q̄ ignoꝛant blaſphemantes in coꝛruptione ſua
peribunt percipientes mercedē iniuſtitie. Voluptatē exi
ſtimātes diei delicias coinquinationis et macule delitijs
affluentes in conuiuijs ſuis luxuriantes vobiſcum: oculos
habentes plenos adulterij et inceſſabilis delicti pellicien Nume.22.c.
tes animas inſtabiles: coꝛ exercitatum in auaricia haben
tes: maledictionis filij derelinquentes rectam viam erra
uerunt ſecuti viam balaam et boſoꝛ qui mercedem iniqui
tatis amauit: coꝛreptionem vero habuit ſue veſanie: ſubiu
gale mutum animal in hominis voce loquens pꝛohibuit
pꝛophete inſipientiam. Hi ſunt fontes ſine aqua et nebule
turbinibus exagitate: quibus caligo tenebꝛarum reſer D
uatur. Superbia enim vanitatis loquentes pelliciunt in Job.2.c.
deſiderijs carnis luxurie eos qui paululum effugiunt qui
in erroꝛe conuerſati libertatem illis pꝛomittentes: cum ipſi
ſerui ſint coꝛruptionis. A quo enim quis ſuperatus eſt:
huius ⁊ ſeruus eſt. Si enim refugientes coinquinationes Jo.8.d.
mundi in cognitione domini noſtri ⁊ ſaluatoꝛis ieſu chꝛiſti De pe.diſt.4.c. ſi refugientes.

his rurſus implicati ſuperantur facta ſunt eis poſteriora deteriora prioribus. Melius enim erat illis non cognoſcere viam iuſtitie: quam poſt agnitionem retrorſum conuerti ab eo quod illis traditum eſt ſancto mandato. Contigit enim eis illud veri prouerbij. Canis reuerſus eſt ad ſuum vomitum et ſuis lota in volutabro luti.

Prouer. 26. b. 33. q. 1. c. de his.

Cap. Summa. Docet apoſtolus precauere maliciam que proueniet in ſecundo aduētu chriſti ac deſolabitur aduentus eiuſdem. Ca. III.

A

Hanc ecce vobis chariſſimi ſecundā ſcribo epiſtolam: in quibus veſtram excito in commonitione ſinceram mentem: vt memores ſitis eorū que predixi verborum a ſanctis prophetis et apoſtolorū veſtrorum preceptorum dñi ⁊ ſaluatoris. Hoc primum ſcientes ꝙ venient in nouiſſimis diebus in deceptione illuſores iuxta proprias concupiſcentias ambulantes: dicentes. Ubi eſt promiſſio aut aduētus eius. Ex quo enim patres dormierunt omnia ſic perſeuerant ab initio creature. Latet eñ eos hoc volentes ꝙ celi erant prius ⁊ terra de aqua ⁊ per aquā conſiſtēs dei verbo per que ille tunc mundus aqua inundatus perijt. Celi autem qui nunc ſunt et terra eodē verbo repoſiti ſunt igni reſeruati in diē iudicij perditionis impiorū hominū. Unum vero hoc non lateat vos chariſſimi: ꝗ vnus dies apud dominū ſicut mille anni et mille anni ſicut dies vnus. Non tardat dñs promiſſionem ſuam ſicut quidam exiſtimāt: ſed patienter agit propter vos: nolens aliquos perire: ſed omnes ad penitētiam reuerti. Adueniet autem dies dñi ſicut fur in quo celi magno impetu tranſieute elementa vero calore ſoluentur terra autem et oīa que in ipſa ſunt opera exurentur. Cum igitur hec omnia diſſoluenda ſint: quales oportet vos eſſe in ſanctis conuerſationibus ⁊ pietatibus: expectantes et properantes in aduentum diei dñi: per quem celi ardētes ſoluentur: et elementa ignis ardore tabeſcent. Nouos vero celos: et nouam terram ⁊ promiſſa ipſius expectamus in quibus iuſtitia habitat. Propter quod chariſſimi hec expectantes: ſatagite immaculati ⁊ inuiolati ei inueniri in pace et dñi noſtri ieſu chriſti longanimitatē ſalutem arbitramini: ſicut ⁊ chariſſimus frater noſter paulus ſecūdum datam ſibi ſapientiam ſcripſit vobis: ſicut et in oībus epiſtolis loquens in eis de his in quibus ſunt quedam difficilia intellectu: que indocti ⁊ inſtabiles deprauant: ſicut ⁊ ceteras ſcripturas ad ſuā ipſorum perditionē. Uos igitur fratres preſcientes cuſtodite: ne inſipientiū errore traducti occidatis a propria firmitate. Creſcite vero in gratia ⁊ cognitione dñi noſtri et ſaluatoris ieſu chriſti. Ipſi gloria et nunc et in diem eternitatis: Amen.

1. Thimo. 4. a. 2. Timo. 3. a.

B

Eze. 12. f. Apocha. 3. a. 1. Thes. 5. a

C

Apoca. 21. a.

D

Al's + damnationem.

Explicit epiſtola beati Petri apoſtoli ſecunda.

Prefatio Hieronimi in epiſtolas canonicas Joannis ex libro de illuſtribus viris.

Joannes apoſtolus quem ieſus dilexit plurimū filius zebedei: frater iacobi apoſtoli: quem herodes poſt paſſionem domini decollauerat nouiſſimus omnium ſcripſit euangeliū rogatus ab aſie epiſcopis aduerſus cerinthum aliosꝗ hereticos. Et maxime tunc ebionitarū dogma conſurgens: qui aſſerunt chriſtum ante mariam non fuiſſe. Unde etiam cōpulſus eſt diuinam eius natiuitatem edicere. Sed et aliā cauſam huius ſcripture ferūt. Quod cum legiſſet Mathei Marci et Luce volumina: probauerit quidem textum hyſtorie: et vera eos dixiſſe firmauerit: ſed vnius tantum anni in quo paſſus eſt poſt carcerem ioannis hiſtoriam texuiſſe. Pretermiſſo itaꝗ anno cuius acta a tribus expoſita fuerāt ſuperioris temporis anteꝗ̄ ioannes clauderetur in carcerē geſta narrauit: ſicut manifeſtū eſſe poteſt his qui quatuor euangeliorum volumina legerint: que res diaphoniā que videbatur ioannis eſſe cum ceteris tulit. Scripſit autem vnam epiſtolam cuius exordium hoc eſt. Quod fuit ab initio quod audiuimus et vidimus oculis noſtris quod perſpeximus ⁊ manus noſtre tractauerunt de verbo vite que ab vniuerſis eccleſiaſticis et eruditiſſimis viris cōprobatur. Reliquae autem due. quarum principiū eſt. Senior electe domine et natis eius: et ſequens. Senior caio chariſſimo quem ego in veritate diligo ⁊c. Joānis preſbyteri aſſeruntur: cuius et hodie alterum ſepulchrū apud epheſum oſtenditur: et nōnulli putant duas memorias eiuſdē ioannis euangeliſte eſſe. Super qua re cum per ordinē ad Papiam auditorem eius ventum fuerit diſſeremus. Quartodecimo igitur anno ſecundo poſt neronem perſecutionem mouente domiciano: in pathmos inſulam relegatus ſcripſit apocalipſim. Quam interpretantur iuſtinus martyr ⁊ hyreneus. Interfecto autē domiciano et actis eius ob nimiam crudelitatē a ſenatu reſciſſis: ſub nerua principe redijt epheſum: ibiꝗ vſꝗ ad traianum principē perſeuerās totas aſie fundauit et rexit eccleſias. Confectusꝗ ſenio ſexageſimo octauo anno poſt paſſionem domini mortuus ⁊ iuxta eandem vrbem ſepultus eſt.

Incipit argumentum in epiſtolam beati Joannis apoſtoli primam.

Rationem verbi et ꝙ deus ipſe ſit charitas manifeſtat: et ſuſurrones fratrum nec deum ſcire: nec pios fieri poſſe conſiꝗ diſſertat vt eē cōprobet homicidas: eo ꝙ odiū ſit interfectiōis occaſio.

Explicit argumentum.

Incipit epiſtola beati Joannis apoſtoli prima.

Capi. Summa. Excludit apoſtolus Joannes a ſocietate dei peccatores. Ac affirmat homines immunes non eſſe a peccato niſi per cōfeſſionem. Capitulum. I.

A

Quod fuit ab initio quod audiuimus: quod vidimus oculis noſtris: qđ perſpeximus ⁊ manus noſtre contrectauerunt de verbo vite: et vita manifeſtata eſt ⁊ vidimus et teſtamur ⁊ annunciamus vobis vitam eternam: que erat apud patrē ⁊ apparuit nobis. Quod vidimus et audiuimus annunciamus vobis vt et vos ſocietatem habeatis nobiſcū: et ſocietas noſtra ſit cum patre et cum filio eius Jeſu chriſto. Et hec ſcribimus vobis vt gaudeatis: et gaudium veſtrum ſit plenum. Et hec eſt annunciatio quam audiuimus ab eo et annunciamus vobis quoniam deus lux eſt ⁊ tenebre in eo non ſunt vlle. Si dixerimus quoniam ſocietatem habemus cum eo ⁊ in tenebris ambulamus mētimur et veritatē non facimus. Si autem in luce ambulamus ſicut et ipſe eſt in luce: ſocietatē habemus ad inuicē: et ſanguis Jeſu chriſti filij eius emundat nos ab omni peccato. Si dixerimus: quoniā peccatū non habemus: ipſi nos ſeducimus: et veritas in nobis nō eſt. Si confiteamur peccata noſtra: fidelis eſt et iuſtus: vt remittat nobis peccata noſtra: et emundet nos ab omni iniquitate. Si dixerimus quoniā non peccauimus mēdacem facimus eum ⁊ verbum eius non eſt in nobis.

B

Joh. 16. c. 1. Joan. 1. a. Deu. 9. a. Apo. 1. a.

C

3. Reg. 8. 2. Para. 6.

D

De pen. di. 1. ſi enim natura de cōſe. di. 4. cācreatur.

Ca. Sum. Inducit apoſtolus hoīes ad opus meritorium ac diſſuadet cupiditatem et hereſim. Ca. II.

Filioli mei: hec ſcribo vobis vt nō peccetis. Sed et ſi quis peccauerit aduocatū habemus apud patrē ieſum xp̄m iuſtū: ⁊ ipſe eſt propiciatio pro peccatis noſtris: nō pro noſtris autē tantū: ſed

A

etiam

etiam per totius mundi. Et in hoc ſcimus quoniaʒ cognouimus eum: ſi mādata eius obſeruamus. Qui dicit ſe noſſe deum et mandata eius non cuſtodit: mēdax eſt ⁊ in † eo veritas non eſt. Qui autē ſeruat verbum eius: vere in hoc charitas dei pfecta eſt. In hoc ſcimus qm̄ in ipſo ſumus. Qui dicit ſe in xp̄o manere debʒ ſicut ille ambulauit ⁊ ipſe ambulare. Chariſſimi non mandatū nouum ſcribo vobis: ſed mandatum vetus quod habuiſtis ab initio. Mandatum vetus eſt verbū qd̄ audiſtis. Iterum mādatum nouū ſcribo vobis qd̄ verum eſt ⁊ in ipſo et in vobis: q2 tenebre tranſierunt et verū lumē iam lucet. Qui dicit ſe in luce eſſe et fratrem ſuum odit in tenebris eſt vſq3 adhuc. Qui diligit fratrem ſuū in lumine manet ⁊ ſcandalum in eo non eſt. Qui autē odit fratrē ſuū in tenebris eſt et in tenebris ambulat: ⁊ neſcit quo eat q2 tenebre obcecauerūt oculos ei9. Scribo vobis filioli: qm̄ remittuntur vobis peccata propter nomē eius. Scribo vobis patres: qm̄ cognouiſtis eū qui ab initio eſt. Scribo vobis adoleſcentes: qm̄ viciſtis malignū. Scribo vobis infantes qm̄ cognouiſtis patreʒ. Scribo vobis patres qm̄ cognouiſtis euʒ q̄ ab initio eſt. Scribo vobis iuuenes: qm̄ fortes eſtis: ⁊ verbum dei manet in vobis: et viciſtis malignū. Nolite diligere mūdum neq3 ea que in mundo ſunt. Si quis † diligit mūdum: non eſt charitas patris in eo. Qm̄ omne qd̄ eſt in mundo cōcupiſcentia carnis eſt: ⁊ concupiſcētia oculoꝝ ⁊ ſuperbia vite: que non eſt ex patre ſed ex mūdo eſt. Et mundus † trāſit et concupiſcentia eius. Qui autē facit voluntatē dei manet in eternū. Filioli: nouiſſima hora eſt. Et ſicut audiſtis: q2 antixp̄s venit: nūc antixp̄i multi facti ſunt. Unde ſcimus quia nouiſſima hora eſt. Ex nobis prodierūt: ſed non erāt ex nobis. Nam ſi fuiſſent ex nobis permanſiſſent vtiq3 nobiſcum. Sed vt manifeſti ſint: quoniaʒ non ſunt omnes ex nobis. Sed vos vnctionē habetis a ſancto: et noſtis oīa. Non ſcripſi vobis quaſi ignorantibus veritateʒ: ſed quaſi ſcientibus eam et quoniā omne mendaciū ex veritate non eſt. Quis eſt mendax niſi is qui negat quoniam ieſus non eſt chriſtus? Hic eſt antichriſtus qui negat patreʒ et filiū. Omnis qui negat filiū: nec patrē hʒ: qui confitetur filiū et patrem hʒ. Uos quod audiſtis ab initio in vobis permaneat q2 ſi in vobis permanſerit quod audiſtis ab initio: et vos in filio ⁊ patre manebitis. Et hec eſt repromiſſio quā ipſe pollicitus eſt nobis vitā eternā. Hec ſcripſi vobis de his qui ſeducunt vos ⁊ vos vnctionē quam accepiſtis ab eo maneat in vobis: et non neceſſe habetis vt aliquis doceat vos: ſed ſicut vnctio eius docet vos de oībus et verū eſt: et non eſt mendaciuʒ. Et ſicut docuit vos manete in eo. Et nūc filioli manete in eo: vt cum apparuerit habeamus fiduciam: et non confundamur ab eo in aduentu eius. Si ſcitis quoniam iuſtus eſt: ſcitote quoniam et omnis qui facit iuſtitiam ex ipſo natus eſt.

¶ C.S. Oſtendit apoſtolus de ſocietate hominuʒ in patria deſcribendo eius perfectionem: ⁊ hortatur ad puritatem mentis ac fraternam charitatem. Capit.III.

Videte qualem charitatē dedit nobis pater: vt filij dei nominemur ⁊ ſimus. Propter hoc mūdus non nouit nos: q2 non nouit eū. Chariſſimi nunc filij dei ſumus: et nondū apparuit quid erimus. Scimus quoniā cum apparuerit: ſimiles ei erimus: quoniam videbimus eum ſicuti eſt. Et oīs qui habet hanc ſpem in eo ſanctificat ſe ſicut ⁊ ille ſanctus eſt. Omnis qui facit peccatū et iniquitatē facit. Et peccatū eſt iniquitas. Et ſcitis: quia ille apparuit: vt peccata tolleret: et peccatum in eo non eſt. Omnis qui in eo manet non peccat. Et omnis qui peccat non vidit eum nec cognouit euʒ. Filioli nemo vos ſeducat. Qui facit iuſtitiā iuſtus eſt ſicut et ille iuſtus eſt. Qui facit peccatum ex diabolo eſt: quoniam ab initio diabolus peccat. In hoc apparuit fili9 dei: vt diſſoluat opera diaboli. Omnis qui natus eſt ex deo peccatum non facit: quoniam ſemen ipſius in eo manet: et non poteſt peccare quoniaʒ ex † deo natus eſt. In hoc manifeſti ſunt filij dei et filij diaboli. Omnis qui non eſt iuſtus non eſt ex deo: et qui non diligit fratrem ſuum. Quoniam hec eſt annunciatio quam audiſtis ab initio vt diligatis alterutruʒ. Non ſicut cayn qui ex maligno erat. Et occidit fratrē ſuū. Et propter quid occidit eum? Quoniam opera eius maligna erāt fratris autem eius iuſta. Nolite mirari fratres ſi odit vos mundus. Nos ſcimus quoniā tranſlati ſumus de morte ad vitam: quoniam diligimus fratres. Qui non diligit manet in morte. Omnis qui odit fratrem ſuum homicida eſt. Et ſcitis quoniam omnis homicida non habet vitam eternam in ſe manentem. In hoc cognouimus charitatem dei: quoniam ille animam ſuam pro nobis poſuit: ⁊ nos debemus pro fratribus animas † ponere. Qui habuerit ſubſtantiam huius mundi et viderit fratrem ſuum † neceſſe habere: et clauſerit viſcera ſua ab eo quomodo charitas dei manet in eo? Filioli mei non diligamus verbo neq3 lingua: ſed opere ⁊ veritate. In hoc cognoſcimus quoniam ex veritate ſumus: et in conſpectu eius ſuadebimus corda noſtra. Quoniam ſi reprehenderit nos cor noſtrū maior eſt deus corde noſtro et nouit omnia. Chariſſimi ſi cor noſtrū non reprehēderit nos: fiduciam habemus ad deum: et quidquid petierimus accipiemus ab eo: quoniam mandata eius cuſtodimus: et ea que ſunt placita coram eo facimus. Et hoc eſt mandatū eius vt credamus in nomine filij eius ieſu chriſti: et diligamus alterutrum ſicut dedit mandatum nobis. Et qui ſeruat mādata eius in illo manet et ipſe in eo. Et in hoc ſcimus: quoniaʒ manet in nobis de ſpiritu quem dedit nobis.

¶ Capituli Summarium. Apoſtolus de verbi incarnatione adiungens de falſis prophetis et antichriſto. et deſcribit perfectionem charitatis: ac hortatur ad eandem.

Capitulum.IIII.

Chariſſimi nolite omni ſpiritui credere: ſed probate ſpiritus ſi ex deo ſint: quoniā multi pſeudo prophete exierunt in mundum. In hoc cognoſcitur ſpiritus dei. Omnis ſpiritus qui confitetur ieſum chriſtū in carne veniſſe: ex deo eſt. Et omnis ſpiritus q̄ ſoluit ieſum ex deo non eſt: ⁊ hic eſt antichriſtus de quo audiſtis quoniam venit et nunc iam in mūdo eſt. Uos ex deo eſtis filioli: ⁊ viciſtis euʒ: quoniā maior eſt qui in vobis eſt quam qui in mundo. Ipſi de mundo ſunt: ideo de mundo loquuntur: ⁊ mundus eos audit. Nos ex deo ſumus. Qui nouit deū audit nos: qui non eſt ex deo non audit nos. In hoc cognoſcimus ſpiritum veritatis et ſpiritum erroris. Chariſſimi diligamus nos inuicem: quia charitas ex deo eſt. Et omnis qui diligit fratrem ſuum ex deo natus eſt et cognoſcit deuʒ. Qui non diligit non nouit deum quoniam deus charitas eſt. In hoc apparuit charitas dei in nobis quoniam filium ſuum vnigenitum miſit deus in mundū vt viuamus per eum. In hoc eſt charitas. non quaſi nos dilexerimus deum: ſed quoniam ipſe prior dilexit nos: et miſit filium ſuum propiciatorem pro peccatis noſtris. Chariſſimi ſi deus dilexit nos: et nos debemus alterutrū diligere. Deum nemo vidit vnq̄. Si diligimus inuicem: deus in nobis manet et charitas eius in nobis perfecta eſt. In hoc cognoſcimus quoniam in eo manemus: et ipſe in nobis: quoniam de ſpiritu ſancto ſuo dedit nobis. Et nos vidimus et teſtificamur quoniam pater miſit filium ſuum ſaluatorem mundi. Quiſquis confeſſus fuerit quoniam Ieſus eſt filius dei: deus in eo manet et ipſe in deo. Et nos cognouimus et credimus charitati quam habet deus in nobis. Deus charitas eſt et qui manet in charitate in deo

manet:et deus in eo. In hoc perfecta eſt charitas dei no
D biſcum.vt fiduciã habeamus in die iudicij.q: ſicut ille eſt
ꝛ nos ſumus in hoc mundo. Timoꝛ non eſt in charitate:ſ;
perfecta charitas foras mittit timoꝛem:quoniã timoꝛ pe
nam habet. Qui autem timet non eſt perfectus in chari
tate. Nos ergo diligamus deum:quoniam deus pꝛioꝛ di
Supra.2.a.ꝛ.b. Joã.14. lexit nos. Si quis dixerit:quoniã diligo deũ ꝛ fratrẽ ſuu;
oderit mendax eſt. Qui enim non diligit fratrẽ ſuum:quẽ
videt: deum quem non videt quomodo poteſt diligere?
Et hoc mandatum habemus a deo vt qui diligit deum di
ligat et fratrem ſuum.

Ca. Sum. Continuãdo de dilectione pꝛoximi agit de
emanatione verbi et de eius manifeſtatione:ac de fiducia
habenda in deum. Ca.V.

A OMnis ꝙ credit qm̃ ieſus eſt xp̃s: ex deo nat⁹
eſt. Et omnis qui diligit eũ ꝙ genuit: diligit et
eum ꝙ natus eſt ex eo. In hoc cognoſcim⁹ qm̃
diligimus natos dei cũ deũ diligamus ꝛ man
data eius faciamus. Hec eſt eñ charitas dei
vt mandata eius cuſtodiamus:ꝛ mandata ei⁹ grauia non
Joã.15.a. ſunt. Quoniam omne quod natum eſt ex deo vincit mũdũ
Et hec eſt victoꝛia que vincit mundu; fides noſtra. Quis
eſt autem qui vincit mundum:niſi qui credit quoniã Jeſus
B De ſũma trin.c. Damnamus. De cele. miſ. in quadam. eſt filius dei? Hic eſt qui venit per aquam et ſanguine; ie
ſus xp̃s. Non in aqua ſolum:ſed in aqua ꝛ ſanguine. Et ſpi
ritus eſt qui teſtificatur:quoniã xp̃s eſt veritas. Quonia;
tres ſunt qui teſtimonium dant in celo: pater: verbũ:et ſpi
ritusſanctus: ꝛ hi tres vnum ſunt. Et tres ſunt qui teſtimo
Joan.3.de C nium dant in terra:ſpiritus:aqua: ꝛ ſanguis ꝛ hi tres vnũ
ſunt. Si teſtimoniu; hominum accipimus teſtimoniũ dei
maius eſt. Quoniã hoc eſt teſtimoniũ dei quod maius eſt
quoniam teſtificatus eſt de filio ſuo. Qui credit in filium
dei habet teſtimonium dei in ſe. Qui vero non credit filio
mendacem facit eum:quia non credit in teſtimoniũ quod
teſtificatus eſt deus de filio ſuo. Et hoc eſt teſtimonium
quoniam vitam eternã dedit nobis deus ꝛ hec vita in filio
eius eſt. Qui habet filium dei habet vitã. Qui non habet
filiu; dei vitã non habet. Hec ſcribo vobis:vt ſciatis quo
niam vitam habetis eternam qui creditis in nomine filij
dei. Et hec eſt fiducia quam habemus ad deũ:quia quod
D cunq; petierimus ſecundum voluntatem eius audit nos.
De pe.diſt.1.c.ſacerdotum pꝛ̃t tiam. Et ſcimus quia audit nos quidquid petierimus. Scimus
quoniã habemus petitiones quas poſtulam⁹ ab eo. Qui
ſcit fratrem ſuum peccare peccatum non ad moꝛtem: pe
De pe.di.3.c.ſi rex tantus. tat et dabitur ei vita peccanti non ad moꝛtem. Eſt pecca
De pe.diſt.1.c.ſi enim in prin. et ſ. precedenti. tum ad moꝛtem: non pꝛo illo dico vt roget quis. Omnis
iniquitas peccatum eſt:et eſt peccatum ad moꝛtem. Sci
mus quia omnis qui natus eſt ex deo non peccat ſed gene
ratio dei conſeruat eum:et malignus non tangit eũ. Sci
mus quoniam ex deo ſumus: ꝛ mundus totus in maligno
poſitus eſt. Et ſcimus quoniam filius dei venit ꝛ dedit no
bis ſenſum vt cognoſcamus deum verum. ꝛ ſimus in vero
filio eius. Hic eſt verus deus ꝛ vita eterna. Filioli cuſto
dite vos a ſimulachꝛis.

Explicit Epiſtola beati Joannis apoſtoli
pꝛima.

Incipit argumentum in epiſtolam eiuſdẽ.
ſecundam.

VSq; adeo ad ſanctam feminam ſcribit vt ean
dem dominã nõ dubitẽt literis appellare eiuſ
demq; filij s teſtimonium ꝙ ambulent in veri
tate perhibet.

Explicit argumentum.

Incipit epiſtola beati ioannis apoſtoli ſecunda.

Ca. Sum. Hoꝛtatur ioannes electam ad bonum pꝛoſe
quendum et malum precauẽdum:ac ponit cauendi modũ
cum excuſatione de breuitate. Cap.I.

SEnioꝛ electe domine A
et natis eius:quos ego diligo in veritate
ꝛ nõ ego ſolus:ſed ꝛ omnes qui cognoue
runt veritatem pꝛopter veritatẽ que per
manet in vobis et vobiſcũ erit in eternu;.
Sit vobiſcum gratia miſericoꝛdia pax a
deo patre:et a chꝛiſto ieſu filio patris in veritate et chari
tate. Gauiſus ſum valde quoniam inueni de filijs tuis am
bulantes in veritate:ſicut mandatum accepimus a patre. B
Et nunc rogo te domina non tanꝙ mãdatum nouum ſcri
bens tibi:ſed quod habuimus ab initio: vt diligamus al
terutrum. Et hec eſt charitas vt ambulemus ſecundum
mandata eius: Hoc eſt enim mandatum vt quemadmodũ
audiſtis ab initio in eo ambuletis: quoniam multi ſeducto
res exierunt in mundum: qui non confitentur ieſum xp̃m C
veniſſe in carne. Hic eſt ſeductoꝛ et antichꝛiſtus. Uidete
voſmetipſos ne perdatis que operati eſtis: ſed vt merce
dem plenam accipiatis. Omnis qui recedit ꝛ non perma
net in doctrina chꝛiſti: deum non habet. Qui permanet in 24.q.1.c.de.
doctrina: hic patrem et filiũ habet. Si quis venit ad vos:
ꝛ hãc doctrinam non affert:nolite recipere eum in domu;
nec aue ei dixeritis. Qui eñ dicit illi aue: cõmunicat ope D
ribus eius malignis. Ecce pꝛedixi vobis vt in die domini
non cõfundamini. Plura habẽs vobis ſcribere nolui per
chartam et attramentũ. Spero enim me futurũ apud vos
et os ad os loqui:vt gaudium veſtrum plenũ ſit. Salutãt Jo.16.e.
te filij ſoroꝛis tue electe. Gratia tecum. Amen. 1.Joan.a.

Explicit epiſtola beati ioannis apoſtoli ſecunda.

Incipit argumentum in epiſtolam eiuſdem tertiam.

GAium pietatis cauſa extollit:atq; vt in ipa pie
tate maneat exhoꝛtatur diotrepem impieta
tis et ſuperbie cauſa obiurgat: demetrio au
tem bonum teſtimonium perhibet cum fratri
bus vniuerſis.

Explicit argumentum.

Incipit epiſtola beati ioannis apoſtoli tertia.

Cap. Summa. Monet gaium apoſtolus vt in pie
tate permaneat vt a malo declinet cum adiuncta ſalu
tatione. Ca.I.

SEnioꝛ gaio chariſſi A Di.93.c.
mo quem ego diligo in veritate. Chariſſi
me de omnibus oꝛationē; facio pꝛoſpere
te ingredi ꝛ valere:ſicut pꝛoſpere agit ani
ma tua. Gauiſus ſum valde venientibus
fratribus et teſtimonium perhibẽtibus veritati tue: ſicut
tu in veritate ambulas. Maioꝛem hoꝛum non habeo gra
tiam quam vt audiam filios meos in veritate ambulare. B
Chariſſime fideliter facis quidquid operaris in fratres:
et hoc in peregrinos qui teſtimonium reddiderunt cha
ritati tue in conſpectu eccleſie quos benefaciens dedu
cens digne deo. Pꝛo nomine enim eius pꝛofecti ſunt ni
hil accipientes a gentibus. Nos ergo debemus ſuſcipe
re huiuſcemodi:vt coopera toꝛes ſimus veritatis. Scri C
pſiſſem foꝛſitan eccleſie:ſed is qui amat pꝛimatum gerere
in eis diotrepes:non recipit nos. Pꝛopter hoc ſi venero
commoneam eius opera que facit: verbis malignis gar
riens in nos. Et quaſi non ei iſta ſufficiant neq; ipſe ſuſci
pit fratres: et eos qui ſuſcipiunt pꝛohibet: et de eccleſia
eijcit. Chariſſime noli imitari malu;:ſed quod bonum eſt.
Qui benefacit ex deo eſt: qui autem malefacit non videt D
deum. Demetrio teſtimonium redditur ab omnibus ꝛ ab
ipſa veritate:ſed et nos teſtimonium perhibemus: et no
ſti quoniam teſtimonium noſtrum verum eſt. Multa ha
bui tibi ſcribere:ſed nolui per attramentum et calamum
ſcribere

ſcribere tibi. Spero autem protinus te videre et os ad
os loquemur. Pax tibi. Salutāt te amici. Saluta tu ami
cos nominatim.

Explicit epiſtola beati Joannis apoſtoli tertia.

Prologus in epiſtolam canonicam iude.

Judas frater iacobi de ſeptē canonicis vnā
paruam epiſtolam reliquit. Et quia de libro
enoch qui apocbryphus eſt in ea ſumpſit te
ſtimonium repudiatur a quibuſdam: tamen
tur tamen autoritate et vetuſtate et vſu me
ruit inter ſanctas ſcripturas computari.

Incipit argumentum in epiſtola beati Jude apoſtoli.

Judas apoſtolus fratres de corruptoribus vie
veritatis ita informat: vt illicitū eſſe diſſeret de
ſubiugo ſemel erutos ſeruitutis denuo operā
ſuam officijs nouare ſeruilibus.

Explicit argumentum.

Incipit epiſtola beati Jude apoſtoli.

C.S. Cōfirmat apl's iudas fideles contra bereticorū
deceptiones ꝑ ſcripturas figurales: ⁊ ſimilitudines natu
rales: atqꝫ fideles in veritate confirmat. Ca. I.

A Judas ieſu xp̄i ſeru⁹
frater autē iacobi his qui ſunt in deo pa
tre dilectis: ⁊ chriſto ieſu cōſeruatis ⁊ vo
catis. Miſericordia vobis et pax ⁊ cha
ritas adimpleatur. Chariſſimi omnē ſol
licitudinem faciens ſcribendi vobis de communi veſtra
ſalute: neceſſe habui ſcribere vobis: deprecans ſuper cer
Ib ✠ ſanctis. tari ſemel tradite † ſancte fidei. Subintroierūt enim qui
B dā hoīes ꝗ olim preſcripti ſunt in hoc iudiciū impij domi
ni noſtri gratiā trāſferētes in luxuriā: et ſolū dominatorē
⁊ dn̄m noſtrū ieſum xp̄m negātes. Cōmonere aūt vos vo
lo: ſciētes ſemel oīa qm̄ ieſus populum de terra egypti ſal
uās: ſecūdo eos qui non crediderūt ꝑdidit. Angelos vero
qui nō ſeruauerūt ſuū principatū: ſed dereliquerūt ſuū do
micilium: in iudiciū magni dei vinculis eternis ſub caligi
ne reſeruauit. Sicut ſodoma ⁊ gomorra ⁊ finitime ciuita
tes ſimili modo exfornicate: ⁊ abeuntes poſt carnē alterā
C facti ſunt exemplum ignis eterni penā ſuſtinētes. Simili
ter et hi qui carnē quidē maculant dominationē aūt ſper
nunt maieſtatem autem blaſphemant. Cū michael archā
gelus cū diabolo diſputās altercaretur de moyſi corpore
non eſt auſus iudicium inferre blaſphemie: ſed dixit impe
ret tibi deus. Hi autē quecunqꝫ quidē ignorant blaſphe
D mant quecunqꝫ autē naturaliter tanꝙ muta animalia no
2.Pe.2.d uerunt: in his corrumpūtur. Ve illis qui in via cayn abierūt:
et in errore balaā mercede effuſi ſunt ⁊ in contradictione
chore perierunt. Hi ſunt in epulis ſuis macule conuiuan
tes: ſine timore ſemetipſos paſcētes: nubes ſine aqua que
a ventis circumferuntur: arbores autūnales infructuoſe:
E bis mortue: eradicate: fluct⁹ feri maris: deſpumātes ſuas
cōfuſiones: ſidera errantia: quibus procella tenebrarū cō
ſeruata eſt in eternum. Prophetauit aūt de his ſeptimus
ab adam enoch dicēs. Ecce veniet dominus in ſanctis mi
lib⁹ ſuis facere iudiciū cōtra oēs ⁊ arguere oēs impios de
omnib⁹ operib⁹ impietatis eorū: quib⁹ impie egerūt: ⁊ de
omnibus duris que locuti ſunt contra deū peccatores im
2.thimo.4.a pij. Hi ſunt murmuratores querulosi ſm̄ deſideria ſua am
2.thimo.3.a bulantes: ⁊ os eorum loquitur ſuperbiam: mirantes per
2.Pe.3.a. 4.q.3.c.de illis ſonas queſtus cauſa. Vos aūt chariſſimi memores eſto
F te verborū que predicta ſunt ab apoſtolis domini noſtri
ieſu chriſti: qui dicebat vobis: quoniam in nouiſſimis tem
poribus venient illuſores ſecundū deſideria ſua ambulan
tes in impietatibus. Hi ſunt qui ſegregāt ſemetipſos ani
males ſpiritum non habentes. Vos autē chariſſimi ſuper
edificantes voſmetipſos ſanctiſſime noſtre fidei in ſpiritu
ſancto orantes: voſmetipſos in dilectione dei ſeruate: ex
pectantes miſericordiam domini noſtri ieſu chriſti in vitā
eternam. Et hos quidem arguite iudicatos: illos vero ſal
uate de igne rapientes. Alijs autem miſeremini in timore B
odientes eā que carnalis eſt maculatā tunicam. Ei autem
qui potens eſt vos conſeruare ſine peccato: et conſtitue
re ante conſpectum glorie ſue immaculatos in exultatiōe
in aduentu domini noſtri ieſu chriſti ſoli deo ſaluatori no
ſtro: per ieſum chriſtum dominum noſtrum gloria et ma
gnificentia: imperium et poteſtas ante omnia ſecula ⁊ nūc
et in omnia ſecula ſeculorum Amen.

Explicit epiſtola beati Jude apoſtoli.

Incipit prologus Gilberti in Apocalypſim beati Joannis apoſtoli.

Omnes qui pie volunt viuere in xp̄o (ſicut ait
apoſtolus) perſecutionē patientur iuxta illū. 2.thimo.3.a
Fili accedens ad ſeruitutē dei ſta in iuſtitia ⁊ Eccleſiaſ.2.a
timore ⁊ ꝑpara animā tuā ad tētationē. Tēta
tio nāqꝫ eſt vita hominis ſuper terrā. Ne autē fideles de
ficiant in his cōſolatur eos dn̄s atqꝫ cōfirmat dicēs. Vo
biſcū ſum vſqꝫ ad conſummationē ſeculi: et nolite timere
puſillus grex. Propterea videns deus pater tribulatio
nes quas paſſura erat eccleſia ab apoſtolis fundata ſupra Mat.28.c
petrā xp̄m vt minus timeant diſpoſuit vna cū filio ⁊ ſpi
ritu ſancto eas reuelare. Reuelauit aūt tota trinitas xp̄o
ſecundū humanitatē. Chriſtus vero Joanni per angelum
Joannes eccleſie: de qua reuelatione hunc librū cōpoſuit
Unde ⁊ liber iſte apocalypſis dicitur idest reuelatio: quia
hic continentur que deus reuelauit ioanni ⁊ ioānes eccle
ſie: quāta ſcꝫ eccleſia paſſa ſit in tēpore primitiuo: ⁊ nunc
patiatur ⁊ in nouiſſimis tēporibus antichriſti paſſura ſit:
quādo tanta erit tribulatio: vt ſi fieri poteſt etiā moueant
electi. Et que pro his ⁊ nūc ⁊ in futuro premia ſit ſuſceptu
ra: vt quos denūciata ſupplicia terrerēt: ꝓmiſſa premia le
tificent. Ideo iſte liber inter reliquas ſcripturas noui te
ſtamenti prophetie nomine cenſetur: que alijs eſt excellē
tior ꝓphetijs. Sicut enī nouū teſtamētū ꝑſtat veteri: euā
gelium legi: ita hec prophetia ꝓphetijs veteris teſtamē
ti: qꝛ de chriſto ⁊ eccleſia magna ex parte iam adimpleta
ſacramenta denunciat. Vel etiā ideo: qꝛ cū alijs vnifaria:
iſti trifaria: data eſt prophetia ſimul: ſcꝫ de preterito ⁊ pre
ſenti ⁊ futuro. Ad cuius confirmandā autoritatē: occurrit
etiam autoritas mittētis deferētis ⁊ accipientis. Mittē
tis ſcꝫ trinitatis: deferentis ſcꝫ angeli: ⁊ accipientis ſcilꝫ
ioannis. Cum autem ioanni hec i viſione fuerunt reuela
ta: ⁊ ſint tria genera viſionū: ſub quo genere contineat vi
dendum eſt. Viſio enim alia corporalis: quando videlicet
corporalibus oculis aliquid videmus. Alia ſpiritualis ſeu
imaginaria cum videlicet dormientes vel etiā vigilantes
imagines rerum cernimus quibus aliquid aliud ſignifica
tur: ſicut vidit pharao ſpicas ⁊ moyſes rubum ardere: ille
dormiens iſte vigilans. Alia intellectualis: quando videli
cet ſpiritu ſancto reuelāte intellectui mentis veritatē mi
ſteriorū ſicut eſt capimus quomodo vidit ioānes ꝗ in hoc
libro referuntur. Nō enī figuras tantū ſpiritu vidit ſedet
⁊ earū ſignificata mēte intellexit. Vidit aūt ioannes ⁊ ſcri
pſit in pathmos inſula relegat⁹ a domitiano in exilio prin
cipe impiiſſimo hac eū ad ſcribendum compellente cauſa
qꝛ dū exul teneretur a domitiano in pathmos inſula in ec Joan.1.
cleſijs quib⁹ preerat multa pullulauerūt atqꝫ inoleuerunt
vitia atqꝫ diuerſe hereſes. Erant enim quidam heretici
ibi dicētes xp̄m nō fuiſſe ante Mariā qꝛ temporaliter de
ea natus erat. Quos ioannes in principio euangelij ſui re
darguit dicēs. In principio erat verbū. Et in hoc libro eū
dicit. Alpha ⁊ o idest principium ⁊ finis. Dicebant etiam
quidam eccleſiam pondere tribulationum ante finē ſecu
li defituram: et pro labore non premiū eternū ſuſcepturā.

Hoꝛum ergo erroꝛes volens deſtruere ioannes: oſtendit
chꝛiſtum pꝛincipium eſſe in finem. Unde. Eſaias. Ante me
Eſa.43.b. non eſt foꝛmatus deus ⁊ poſt me non erit. Et eccleſiā per
exercitium tribulationum non deſinere ſed proficere: ⁊ ꝓ
his brachium eternum recipere. Scribit autē ioannes ſe
ptem eccleſijs aſie: et earū ſeptē epiſcopis de pꝛedictis
inſtruens ⁊ in eis per eam totam generalem eccleſiam do
cens. Eſt ita materia ioannis in hoc opere ſtatus ſpecia
liter aſiane eccleſie necnon ⁊ totius videlicet que in pꝛeſen
ti patiatur ⁊ in futuro receptura ſit. Intentio vero leiꝰ eſt
mouere ad patientiam: que ſeruanda eſt: tum qꝛ bꝛeuis la
Apoca.22.c. boꝛ: tum qꝛ pꝛemium magnum. Modus tractandi talis.
Pꝛimo pꝛemittit pꝛologum ⁊ ſalutationem vbi reddit au
ditoꝛes benignos ⁊ attentos, quo pꝛemiſſo accedit ad nar
rationem. Ante narrationē vero, oſtendit xp̄m eſſe ab eter
no ſine pꝛincipio ⁊ fine. Inducens ipſum loquentem. Ego
Apoca.1.a. ſum alpha ⁊ o: ideo pꝛincipium ⁊ finis. Poſtea accedens
ad narrationem diſtinguit ſeptem viſiones quibus termi
natis iſte liber conſummatur. Pꝛemittit autem pꝛologū
dicēs. Apocalypſis ieſu xp̄i: ſubaudis hec eſt: ſicut in alijs:
viſio eſaie hec eſt. ⁊ parabole ſalomonis he ſunt.

¶ Explicit pꝛologus gilberti in apoca
lypſim beati Joannis apoſtoli.

¶ Item alius pꝛologus in apocalypſim.

Jo.13.f. Jbidem.19.e. Joan.2.a. Joannes apoſtolus ⁊ euangeliſta a xp̄o electus
atq̧ dilectus in tanto amoꝛe dilectiōis vberioꝛ
habitus eſt vt in cena ſupꝛa pectus eius recum
beret: ⁊ ad crucem aſtanti ſoli matrem pꝛopꝛiā
commendaſſet: vt quem nubere volentem ad amplexum
virginitatis aſciuerat ipſi etiam cuſtodiendam virginem
tradidiſſet. Hic itaq̧ cum pꝛopter verbum dei ⁊ teſtimo
nium ieſu xp̄i in pathmos inſulamꝰ ſoꝛtiretur exilium: illic
ab eodē apocalypſis pꝛeoſtēſa deſcribitur vt ſicut in pꝛin
cipio canonis: id eſt libꝛi geneſeos incoꝛruptibile pꝛinci
pium pꝛenotatur: ita etiam incoꝛruptibilis finis per virgi
Apoca.22.c. nem in apocalypſi redderetur dicentis. Ego ſum alpha ⁊ o:
initium ⁊ finis. Hic eſt iohannes qui ſciens ſuperueniſſe ſi
bi diem egreſſionis de coꝛpoꝛeꝰ conuocatis in epheſo di
ſcipulis deſcēdit in defoſſum ſepulture ſue locum: oꝛatio
neq̧ completa reddidit ſpiritum: tam a doloꝛe moꝛtis fa
ctus extraneus: quam a coꝛruptione carnis noſcitur alie
nus. Cuius tamen ſcripture diſpoſitio vel libꝛi oꝛdinatio:
ideo a nobis per ſingula nō exponitur: vt neſciētibꝰ inqui
rendi deſyderium collocetur: ⁊ querentibus laboꝛis fru
ctus: ⁊ deo magiſterij doctrina ſeruetur.

¶ Explicit pꝛologus.

¶ Incipit argumentū beati hieronymi pꝛeſby
teri in Apocalypſim beati Joannis.

Apocalypſis ioannis tot habet ſacramenta quot
verba. Parum dixi ⁊ ꝓ merito voluminis laus
omnis inferioꝛ eſt. In v̄bis ſingulis multiplices
latent intelligentie.

¶ Incipit leber apocalypſis beati ioan
nis apoſtoli.

¶ Capituli Summarium. Joannes ſcribit ſeptem eccle
ſijs que ſunt in aſia de teſtimonio de his que opoꝛtet fieri
cito qui vidit ſeptem candelabꝛa aurea: ac in medio can
delabꝛoꝛum ſimilem filio hominis: ac ponitur Joānis tre
pidatio. Capitulum.I.

Apocaly a
pſis ieſu xp̄i: quā
dedit illi deꝰ pa
lam facere ſeruis
ſuis: que opoꝛtet fieri cito: ⁊ ſi
gnificauit mittens per angelū
ſuum ſeruo ſuo ioanni qui teſti
monium perhibuit verbo dei:
⁊ teſtimonium ieſu xp̄i queciiq̧
vidit. Beatꝰ qui legit ⁊ qui
audit verba ꝓphetie huius et
ſeruat ea que in ea ſcripta ſūt. Infra.22.c.
Tempus enim pꝛope eſt ioan B
nes ſeptem eccleſijs que ſūt in Diſt.19.c. cōſe.
aſia. Gꝛatia vobis ⁊ pax ab eo qui eſt ⁊ qui erat ⁊ qui ven
turꝰ eſt: ⁊ a ſeptē ſpiritibus qui in conſpectu thꝛoni eius
ſunt: ⁊ a ieſu xp̄o qui eſt teſtis fidelis pꝛimogenitꝰ moꝛtuo
rum et pꝛinceps regum terre: qui dilexit nos et lauit nos Heb.9.c.
a peccatis noſtris in ſanguini ſuo: et fecit nos regnum et 1.Joan.1.a.
ſacerdotes deo et patri ſuo. Ipſi gloꝛia ⁊ imperium in ſe Eſaie.2.c.
cula ſeculoꝛum. Amen. Ecce venit cum nubibus ⁊ videbit Item.4.b. et.44.a.e.
eum omnis oculus. et qui eum pupugerunt: et plangent ſe 45.b.
ſuper eum omnes tribus terre etiam: amē. Ego ſū alpha Mat.24.a. Judic.1.c.
⁊ o: pꝛincipiū ⁊ finis dicit dominus deus qui eſt ⁊ qui erat Infra.22.c.
et qui venturus eſt omnipotens. Ego ioannes frater ve C
ſter ⁊ particeps in tribulatione ⁊ regno et patientia in ie
ſu chꝛiſto: fui in inſula que appellatur pathmos pꝛopter
verbum dei et teſtimonium ieſu xp̄i. Fui in ſpiritu in domi Infra.4.a.
nica die. Et audiui poſt me vocem magnam tanq̄ tube di
centis. Quod vides ſcribe in libꝛo: ⁊ mitte ſeptem eccle Infra.4.a. 19.c.
ſijs que ſunt in aſia epheſo: ⁊ ſmyꝛne: ⁊ pergamo ⁊ thiaty
re: et ſardis ⁊ philadelphie: ⁊ laodicie. Et conuerſus ſum D
vt viderem vocem que loquebatur mecum. Et conuerſus
vidi ſeptem candelabꝛa aurea: et in medio ſeptem candela
bꝛoꝛum aureoꝛum ſimilem filio hominis veſtitum podere
⁊ pꝛecinctum ad mammillas zona aurea. Caput autē eius
et capilli erant candidi: velut lana alba: ⁊ tanq̄ nix et ocu
li eius velut flamma ignis: ⁊ pedes eius ſimiles auricbal
co ſicut in camino ardenti. Et vox illius tanq̧ vox aquarū
multarū: ⁊ habebat in dextera ſua ſtellas. ſeptē. Et de oꝛe al. ✠ bis ac.
eius gladius † vtraq̧ parte acutus exibat ⁊ facies eius ſi Infra.19.c. Mat.17.a.
cut ſol lucet in virtute ſua. Et cum vidiſſem eum cecidi ad Eſaie.44.a.
pedes eius tanq̄ moꝛtuus. Et poſuit dexteram ſuā ſuper Infra.22.c. Eſaie.11.f.
me dicens. Noli timere. Ego ſum pꝛimus ⁊ nouiſſimus et Job.52.c.
viuus ⁊ fui moꝛtuus: ⁊ ecce ſum viuens in ſecula ſeculoꝛū: Infra.1.b. al. ✠ cato.
et habeo claues moꝛtis ⁊ inferni. Scribe ergo que vidiſti al. ✠ myſteriū
⁊ que ſunt ⁊ que opoꝛtet fieri † poſt hec. † Sacramentum
ſeptem ſtellarum quas vidiſti in dextera mea: ⁊ ſeptem cā
delabꝛa aurea ſeptem ſtelle angeli ſunt ſeptem eccleſiarū
⁊ candelabꝛa ſeptem: ſeptem eccleſie ſunt.
¶ Capituli Summarium. Infoꝛmat apoſtolus eccleſiā
epheſinam ac eccleſiam ſmyꝛnenſem. ⁊ deinde eccleſiā per
gamenſem atq̧ eccleſiam thiatyꝛenſem: ac ponitur diſcre
tio bonoꝛum a malis.

¶ Capitulum.II. A

Et angelo epheſi eccleſie ſcribe. Hec dicit qui te
net ſeptē ſtellas in dextera ſua: qui ambulat in
medio ſeptē cādelabꝛoꝛū aureoꝛū. Scio opera
tua ⁊ laboꝛē ⁊ patientiam tuā: ⁊ quia non potes
ſuſtinere malos. Et tētaſti eos qui ſe dicūt apoſtolos eſſe
⁊ nō ſunt: ⁊ inueniſti eos mēdaces. Et patientiā habes et B
ſuſtinuiſti pꝛopter nomē meū: ⁊ non defeciſti. Sed habeo Infra.3.a. Luce.12.a.
aduerſum te pauca: qḋ charitatē tuā pꝛimā reliq̄ſti. Me De pe.diſ.1.c. ſunt q̄ arbitrātur.
moꝛ eſto itaq̧ vnde excideris: ⁊ age penitētiā: ⁊ pꝛia opa
fac. Sin autē venio tibi: ⁊ moueco cādelabꝛū tuū de loco
ſuo niſi penitētiā egeris. Sꝫ hoc habes: qꝛ odiſti facta ni

colaitarum

laitarum: que et ego odi. Qui habet aurē audiat quid ſpiritus dicat eccleſijs. Vincēti dabo edere de ligno vite qđ eſt in paradiſo dei mei. Et angelo ſmyrne eccleſie ſcribe. Hec dicit primus et nouiſſimus qui fuit mortuus et viuit. C Scio tribulationem tuam et paupertatem tuā: ſed diues es et blaſphemaris ab his qui ſe dicunt iudeos eſſe ⁊ non ſunt: ſed ſunt ſynagoge ſathane. Nihil horum timeas que paſſurus es. Ecce miſſurus eſt diabol⁹ aliquos ex vobis in carcerem vt tentemini: ⁊ habebitis tribulationē dieb⁹ decem. Eſto fidelis vſq ad mortē ⁊ dabo tibi coronā vite Qui habet aurē audiat quid ſpiritus dicat eccleſijs. Qui vicerit non ledetur a morte ſecūda. Et angelo pergami eccleſie ſcribe. Hec dicit qui habet rōphcam ex vtraq parte acutā. Scio vbi habitas vbi ſedes eſt ſathane: et tenes nomen meum: ⁊ non negaſti fidem meam. Et in dieb⁹ illis antiphas teſtis me⁹ fidelis qui occiſus eſt apud vos. vbi ſathanas habitat. Sed habeo aduerſus te pauca: q: habes illic tenentes doctrinam balaā qui docebat balac mittere ſcandalum corā filijs iſrael: edere et fornicari. Ita habes et tu tenentes doctrinam nicolaitarum. Similiter penitentiam age: ſi quo minus. Veniam tibi cito et pugnabo cum illis in gladio oris mei. Qui habet aurem audiat quid ſpiritus dicat eccleſijs: Vincenti dabo māna abſconditum ⁊ dabo illi calculum candidū ⁊ in calculo nomē nouum ſcriptum quod nemo ſcit niſi qui accipit. Et angelo thiatire eccleſie ſcribe. Hec dicit filius dei qui habet oculos tanq̄ flammam ignis: et pedes ei⁹ ſimiles auricalcho Noui opera tua: ⁊ fidē ⁊ charitatem tuā ⁊ miniſteriū ⁊ patientiā tuā: ⁊ opera tua nouiſſima plura prioribus. Sȝ habeo aduerſus te pauca: q: permittis mulierem hiezabel q̄ ſe dicit † propheten docere ⁊ ſeducere ſeruos meos fornicari ⁊ manducare de idolotitis. Et dedit illi tēpus vt penitentiam ageret: ⁊ nō vult penitere a fornicatiōe ſua. Ecce ego mitto eā in lectū ⁊ qui mechantur cum ea in tribulatione maxima erunt: niſi penitentiā ab operib⁹ ſuis egerint: et filios eius interficiam in mortem: et ſciēt omnes eccleſie quia ego ſum ſcrutans renes et corda ⁊ dabo vnicuiq vestrum ſecundum opera ſua. Vobis autem dico et ceteris: qui thiatire eſtis: quicunq non habent doctrinam hāc ⁊ qui nō cognouerunt altitudinē ſathane quemadmodū dicūt: nō mittam ſuper vos aliud pōdus: tamen id qđ habetis: tenete donec veniā. Et qui vicerit et cuſtodierit vſq in finem opera mea dabo illi poteſtatem ſuper gētes et reget eas in virga ferrea: et tanq̄ vas figuli confringetur: ſicut et ego accepi a patre meo: et dabo illi ſtellam matutinam. Qui hȝ aurē audiat quid ſpiritus dicat eccleſijs.

C C.S. Inſtruit apoſtolus angelū eccleſie ſardis ac angelum philadelphie et angelum laodicie.

Capitulum.III.

Et angelo eccleſie ſardis ſcribe. Hec dicit q̄ habet ſeptem ſpiritus dei: et ſeptem ſtellas. Scio opera tua quia nomē habes: q vinas: ⁊ mortu⁹ es. Eſto vigilans: et confirma † cetera que moritura erāt. Non enim inuenio opera tua plena corā deo meo. In mente ergo habe qualiter acceperis et audieris et ſerua et penitentiam age. Si ergo non vigilaueris veniam ad te tanq̄ fur: et neſcies qua hora veniam ad te. Sȝ habes pauca nomina in ſardis qui non inquinauerunt veſtimenta ſua: ⁊ ambulabunt mecum in albis q: digni ſunt. Qui vicerit ſic veſtietur veſtimentis albis et non delebo nomen eius de libro vite: et confitebor nomen eius coram patre meo et coram angelis eius. Qui habet aurē audiat quid ſpiritus dicat eccleſijs. Et angelo philadelphie eccleſie ſcribe. Hec dicit ſanctus ⁊ verus qui hȝ clauē dauid q̄ aperit ⁊ nemo claudit: ⁊ claudit ⁊ nemo apit. Scio opera tua. Ecce dedi coram te oſtium apertum qđ nemo poteſt claudere: quia modicam habes virtutem et ſeruaſti verbum meum: et non negaſti nomen meum. Ecce dabo de ſygnagoga ſathane qui dicunt iudeos eſſe et nō ſunt ſȝ mētiuntur. Ecce faciā illos vt veniant ⁊ adorent ante pedes tuos et ſcient q: ego dilexi te. Quoniam ſeruaſti verbum patientie mee. et ego ſeruabo te ab hora tētatiōis q̄ vētura eſt in orbē vniuerſum: tentare habitantes in terra. Ecce venio cito. Tene quod habes vt nemo accipiat coronam tuam. Qui vicerit faciam illum colūnā in templo dei mei: et foras non egredietur amplius. Et ſcribā ſuper eū nomen dei mei et nomen ciuitatis dei mei noue hieruſalē que deſcendit de celo a deo meo et nomen meum nouum. Qui habet aurē audiat: quid ſpiritus dicat eccleſijs Et angelo laodicie eccleſie ſcribe. Hec dicit amen teſtis fidelis et verus: qui eſt principium creature dei. Scio opera tua: quia neq frigidus es: neq calidus. Utinam frigidus eſſes: aut calidus: ſed quia tepidus es et nec frigidus nec calidus incipiam te euomere ex ore meo: quia dicis q diues ſum et locupletatus: et nullius egeo: et neſcis quia tu es miſer ⁊ miſerabilis: ⁊ pauper: et cecus: et nudus. Suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatū vt locuples fias et veſtimentis albis induaris: vt non appareat confuſio nuditatis tue: ⁊ collyrio inunge oculos tuos vt videas. Ego quos amo arguo et caſtigo. Emulare ergo et penitē tiā age. Ecce ego ſto ad oſtiū et pulſo: Si q̄s audierit vocem meam et aperuerit mihi ianuam: intrabo ad illum et cenabo cum illo: et ipſe mecum. Qui vicerit dabo ei edere de ligno vite et ſedere mecum in throno meo: ſicut ⁊ ego vici: et ſedi cū patre meo in throno eius. Qui habet aurē audiat quid ſpiritus dicat eccleſijs.

C Capituli Summarium. Vidit ioannes oſtium apertū in celo ac ſedem poſitam: in cuius circūitu fuerant ſedilia. xxiiij. cum quatuor animalibus dantibus gloriam deo die ac nocte.

Cap.IIII.

Poſt hec vidi: et ecce oſtium apertum in celo. Et vox prima quam audiui tanq̄ tube loquentis mecum dicens. Aſcende huc et oſtendā tibi q̄ oportet fieri cito. Poſt hec ſtatim fui in ſpiritu. Et ecce ſedes poſita erat in celo: et ſupra ſedem ſedens. Et qui ſedebat ſimilis erat aſpectui lapidis iaſpidis et † ſardinis: et iris erat in circuitu ſedis ſimilis viſioni ſmaragdine. Et in circuitu ſedis ſedilia vigintiquatuor: ⁊ ſupra thronos vigintiquatuor ſeniores ſedētes circumamicti ſtolis albis et in capitibus eorū coronas aureas. Et de throno procedebant fulgura et voces et tonitrua ⁊ ſeptem lampades ardentes ante thronum que ſunt ſeptē ſpiritus dei. Et in conſpectu ſedis tanquā mare vitreum ſimile criſtallo: et in medio ſedis et in circuitu ſedis quatuor animalia plena oculis ante et retro. Et animal primū ſimile leoni: et ſecundum animal ſimile vitulo: et tertiū animal habens faciem quaſi hominis: et quartum animal ſimile aquile volanti. Et quattuor animalia ſingula eorum habebant alas ſenas: et in circūitu et intus plena ſunt oculis. Et requiem non habebant die ac nocte dicētia: ſanct⁹ ſanctus ſanctus dominus deus omnipotēs: qui erat ⁊ qui eſt: et qui venturus eſt. Et cum darent illa animalia gloriam et honorem et benedictionem ſedenti ſuper thronū viuenti in ſecula ſeculorum: procidebant vigintiquattuor ſeniores ante ſedem in throno: ⁊ adorabant viuentem in ſecula ſeculorum: et mittebant coronas ſuas ante thronum dicentes. Dignus es domine deus noſter accipere gloriā et honorem et virtutem: quia tu creaſti omnia: et propter voluntatem tuam erant et creata ſunt.

C Capituli Sum. Poſt fletum beati Ioannis agnus occiſus aperit librum cuius dignitatem approbant vigintiquattuor ſeniores ac angelorum milia milium.

Capitulum.V.

A Et vidi in dextera ſedentis ſuper thronum
librum ſcriptum intus ⁊ foris: ſignatum ſi-
gillis ſeptem. Et vidi angelum fortem et p̄
dicantē voce magna. Quis eſt dignꝰ ape-
rire librum et ſoluere ſignacula eiꝰ? Et ne-
mo poterat neq̄ in celo neq̄ in terra neq̄
ſubtus terram aperire librum neq̄ reſpicere illū. Et ego
B flebam multum quoniam nemo dignus inuentus eſt ape-
infra.4.a rire librū nec videre eum. Et vnus de ſenioribus dixit mi-
infra.7.d hi. Ne fleueris. Ecce vicit leo de tribu iuda radix David
C aperire librum ⁊ ſoluere ſeptem ſignacula eius. Et vidi et
ecce in medio throni et quatuor animalium: et in medio ſe-
niorum agnum ſtantem tanq̄ occiſum habentē cornua ſe-
dan.7.c ptem: et oculos ſeptem qui ſunt ſeptem ſpiritus dei miſſi
in omnem terram. Et venit et accepit de dextera ſedētis
in throno librum et cum aperuiſſet librum quatuor anima-
lia ⁊ vigintiquatuor ſeniores: ceciderūt corā agno haben-
tes ſinguli citharas et phialas aureas plenas odoramēto-
rum que ſunt orationes ſanctorum: et cantabant canticū
D nouum dicentes. Dignus es domine aperire librum ⁊ ſol-
uere ſignacula eius quoniam occiſus es: et redemiſti nos
deo in ſanguine tuo ex omni tribu ⁊ lingua ⁊ populo ⁊ na-
tione. Et feciſti nos deo noſtro regnum ⁊ ſacerdotes: ⁊ re-
gnabimus ſuper terram. Et vidi ⁊ audiui vocem angelo-
rum multorum in circuitu throni ⁊ animalium et ſeniorum
⁊ erat numerus eorum milia milium dicentiū voce magna
Dignus eſt agnus qui occiſus eſt accipere virtutē ⁊ diui-
nitatem et ſapientiam ⁊ fortitudinem ⁊ honorem et gloriā
et benedictionem. Et omnem creaturam que in celo eſt et
que ſuper terram et ſubtus terrā et mare et que in eo ſunt
omnes audiui dicentes ſedēti in throno ⁊ agno. Benedi-
ctio et honor et gloria et poteſtas in ſecula ſeculorum. Et
quatuor animalia dicebant amē. Et vigintiquatuor ſenio-
res ceciderunt in facies ſuas: et adorauerunt viuentem in
ſecula ſeculorum.

¶ Capituli Summarium. Poſt apertionem quinq̄ ſigil-
lorum diuerſi effectus futuri ſignantur et in apertione ſex-
ti ſigilli ponitur de extremo iudicio.

Capitulum. VI.

Et vidi q̄ aperuiſſet agnus vnum de ſeptē
A ſigillis: ⁊ audiui vnum de quatuor animali-
bus dicens tanq̄ vocem tonitrui. Veni et
vide. Et vidi ⁊ ecce equus albus: ⁊ qui ſe-
debat ſuper illum habebat arcum: et data
eſt ei corona: ⁊ exiuit vincens vt vinceret.
Supra.5.b Et cū appperuiſſet ſigillum ſecundum audiui ſecundū ani-
B mal dicens. Veni et vide: et exiuit alius equus rufus: ⁊ qui
ſedebat ſuper illum datum eſt ei vt ſumeret pacem de ter-
ra: et vt inuicem ſe interficiant. Et datus eſt eis gladiꝰ ma-
gnus. Et cum aperuiſſet ſigillum tertium audiui tertiū ani-
mal dicens. Veni et vide. Et ecce equus niger et qui ſede-
C bat ſuper illum habebat ſtatherā in manu ſua. Et audiui
tanq̄ vocem in medio quatuor animalium dicentium. Bi-
libris tritici denario vno: et tres bilibres ordei denario
vno: ⁊ vinum et oleū ne leſeris. Et cum aperuiſſet ſigillū
quartum audiui vocem quarti animalis dicentis, Veni et
vide. Et ecce equus pallidus et qui ſedebat ſuper eum no-
men illi mors: ⁊ infernus ſequebatur eum. Et data eſt illi
poteſtas ſuper quatuor partes terre: interficere gladio fa-
me et morte et beſtiis terre. Et cum aperuiſſet ſigillū quin-
tum: vidi ſubtus altare animas interfectorum propter ver-
bum dei: et propter teſtimonium quod habebant. Et cla-
infra.19.a alia bz ⁊ iterum. vſq̄quo. mabant voce magna dicentes. Vſq̄ quo domine ſanctus ⁊
verus † non iudicas et non vindicas ſanguinē noſtrum de
D his qui habitant in terra? Et date ſunt illis ſingule ſtole al-
alia ⁊ ꝯpleatur numerus cōſeruorum eorum. be: et dictum eſt illis vt requieſcerent adhuc tempus mo-
dicum donec † compleantur conſerui eorum et fratres eo-
rum: qui interficiendi ſunt ſicut et illi. Et vidi cum aperuiſ-
Mat.28.f ſet ſigillum ſextum. Et ecce terremotus magnꝰ factꝰ eſt.
D Et ſol factus eſt niger tanq̄ ſaccus cilicinꝰ: ⁊ luna tota fa-
cta eſt ſicut ſanguis: ⁊ ſtelle de celo ceciderunt ſuper terrā
ſicut ficus emittit groſſos ſuos: cum a vento magno mo-
uetur. Et celum receſſit ſicut liber inuolutus: et oīs mons
et inſule de locis ſuis mote ſunt. Et reges terre ⁊ prīcipes
⁊ tribuni et diuites ⁊ fortes: et omnis ſeruus et liber ab-
ſconderunt ſe in ſpeluncis: et in petris montium. Et dicūt Eſa.2.d.
montibus et petris. Cadite ſuper nos: et abſcondite nos Oſee.10.c
a facie ſedētis ſuper thronum: et ab ira agni quoniā venit Luc.23.c
dies magnus ire ipſorum. Et quis poterit ſtare?

¶ Capituli Summarium. Vidit apoſtolus ſignatos ſi-
gno dei viui ex omni tribu iſrael gentibus ac populis qui
venerunt ex magna tribulatione quos agnꝰ reget abſter-
gens omnem lachrimam ab oculis eorum.

Capitulum. VII.

Poſt hec vidi quatuor angelos ſtātes ſup A
quatuor angulos terre: tenentes quatuor
ventos terre ne flarent ſuper terrā neq̄
ſuper mare: neq̄ in vllā arborē. Et vidi
alterum angelum aſcendentem ab ortu ſo-
lis habentem ſignum dei viui ⁊ clamauit
voce magna quatuor angelis quibus datū eſt nocere ter-
re ⁊ mari dicēs. Nolite nocere terre ⁊ mari neq̄ arboribꝰ
quoadusq̄ ſignemus ſeruos dei noſtri in frōtibus eorum. Infra.9.a
Et audiui numerum ſignatorum centū quadragintaqua-
tuor milia ſignati ex omni tribu filiorū iſrael. Ex tribu iu-
da duodecim milia ſignati: Ex tribu ruben duodecim mi-
lia ſignati. Ex tribu gad: duodecī milia ſignati. Ex tribu
aſer: duodecim milia ſignati. Ex tribu neptalim duodecim
milia ſignati. Ex tribu manaſſe: duodeci milia ſignati. Ex
tribu ſymeon: duodecim milia ſignati. Ex tribu leui: duo- B
decim milia ſignati. Ex tribu yſachar duodecim milia ſi-
gnati. Ex tribu zabulon duodecim milia ſignati. Ex tribu
ioſeph: duodecim milia ſignati. Ex tribu beniamin duo-
decim milia ſignati. Poſt hec vidi turbam magnam quā
dinumerare nemo poterat ex omnibus gentibus et tribu-
bus ⁊ populis et linguis ſtantes ante thronum: ⁊ in cōſpe-
ctu agni amicti ſtolis albis: et palme in manibus eorum.
Et clamabant voce magna dicētes. Salus deo noſtro q̄ C
ſedet ſuper thronum et agno: Et omnes angeli ſtabant in
circuitu throni ⁊ ſeniorum et quatuor animalium: et ceci-
derunt in conſpectu throni in facies ſuas: et adorauerunt
deum dicentes. Amen. Benedictio ⁊ claritas et ſapientia
et gratiarumactio: honor et virtꝰ et fortitudo deo noſtro
in ſecula ſeculorum Amē. Et reſpondit vnus de ſenioribꝰ:
et dixit mihi. Hi qui amicti ſunt ſtolis albis: qui ſunt ⁊ vn-
de venerunt? Et dixi illi. Domine mi tu ſcis. Et dixit mihi
Hi ſunt qui venerunt de tribulatione magna: et lauerunt D
ſtolas ſuas. Et dealbauerunt eas in ſanguine agni. Ideo Supra.5.a
ſunt ante thronum dei ⁊ ſeruiant ei die ac nocte in templo alia ⁊ inhabitat
eius: et qui ſedet in throno † habitabit ſuper illos. Non Eſa.25.c
eſurient neq̄ ſitient amplius: neq̄ cadet ſuper illos ſol ne- infra.21.a
q̄ vllus eſtus: quoniam agnus qui in medio throni eſt re-
get illos: ⁊ deducet eos ad vite fontes aquarum: et abſter-
get deus omnem lachrymam ab oculis eorum.

¶ Capituli Summarium. Fit ſilentium in celo in aper-
tione ſigilli ſeptimi ac recepit angelus incenſa multa ⁊ fiūt
tonitrua et voces: ⁊ preparant ſe ad canendum ſeptem an-
geli: ac ponitur de cantu quatuor angelorum.

Capitulum. VIII.

Et cum aperuiſſet ſigillum ſeptimum: factum A
eſt ſilentium in celo quaſi media hora. Et vidi
ſeptem angelos ſtantes in conſpectu dei ⁊ da-
te ſunt illis ſeptē tube. Et alius angelꝰ venit
⁊ ſtetit ante altare habens thuribulū aureū:
et data

et data ſunt illi incenſa multa: vt daret de orationibus ſan-
ctorum omnium ſuper altare aureum quod eſt ante thro-
num dei. Et aſcendit fumus incẽſorũ de orationibus ſan-
B ctorum de manu angeli coram deo. Et accepit angelus tu-
ribulum aureum: et impleuit illud de igne altaris et miſit
in terram. Et facta ſunt tonitrua ⁊ voces ⁊ fulgura: ⁊ ter-
remotus magnus: et ſeptem angeli qui habebant ſeptem
tubas preparauerunt ſe vt tuba canerent. Et primus an-
gelꝰ tuba cecinit. Et facta eſt grãdo et ignis mixta in ſan-
guine: et miſſum eſt in terram. Et tertia pars terre cõbu-
ſta eſt: ⁊ tertia pars arborũ cõcremata eſt ⁊ oẽ fenũ viri-
de cõbuſtũ eſt. Et ſecũdꝰ angelꝰ tuba cecinit: ⁊ tãq̃ mõs
C magnꝰ igne ardẽs miſſus eſt in mare. Et facta eſt tertia
pars maris ſanguis ⁊ mortua eſt tertia pars creature eo-
rũ q̃ habebãt aĩas in mari: ⁊ tertia pars nauiũ interijt. Et
tertius angelꝰ tuba cecinit: ⁊ cecidit de celo ſtella magna
ardens tanq̃ facula. Et cecidit in tertiam partez fluminũ
et in fontes aquarum: et nomen ſtelle dicitur abſinthium.
Et facta eſt tertia pars aquarum in abſinthium: et multi
D hoim mortui ſunt de aquis: q: amare facte ſunt. Et quar-
tus angelus tuba cecinit: et percuſſa eſt tertia pars ſolis:
et tertia ps lune: et tertia pars ſtellarũ: ita vt obſcuraret
tertia pars eorum: et diei non luceret tertia pars ⁊ noctis
ſimiliter. Et vidi et audiui vocem vnius aquile volantis p
medium celi dicentis voce magna. Ve ve ve habitantibus
in terra. De ceteris vocibus trium angelorum qui erant
tuba canituri.

Capituli Summa. In cantu quinti angeli cadit ſtella
de celo et precipitur locuſtis ne ledant terre naſcentia et
in cantu ſexti angeli ſoluũtur alligati angeli in fluuio ma-
gno eufrate. Ca.IX.

A Et quintus angelus tuba cecinit. Et vidi ſtellaz
Infra.20.a de celo cecidiſſe in terrã ⁊ data eſt ei clauis pu-
Infra.14.c tei abyſſi. Et aperuit puteum abyſſi: et aſcendit
et.19.a fumus putei ſicut fumus fornacis magne: et ob
ſcuratus eſt ſol et aer de fumo putei. Et de fumo putei ex-
ierunt locuſte in terram: et data eſt illis poteſtas ſicut ha
bent poteſtatem ſcorpiones terre. Et preceptum eſt illis
Supra.7.a ne lederent fenum terre: neq̃ omne viride. neq̃ omnez ar-
borem niſi tantum homines qui non habent ſignum dei in
frontibus ſuis. Et dictum eſt illis ne occiderent eos: ſz vt
cruciarent menſibus quinq̃. Et cruciatus eorum vt cru-
ciatus ſcorpij. cum percutit hominem: Et in diebus illis
B querent homines mortem et non inuenient eam: et deſi-
Supra.5.c derabunt mori: et fugiet mors ab eis. Et ſimilitudines lo
Iſa.2.d cuſtarum ſimiles equis paratis in prelium et ſuper capi-
Oſee.10.e ta earum tanquam corone ſimiles auro: et facies earũ tã-
Luce.23.c quam facies hominum. Et habebant capillos ſicut capil
Sapien.6.b los mulierum: et dentes earum ſicut dentes leonum erant
Et habebant loricas ſicut loricas ferreas: et vox alarũ ea
rum ſicut vox curruum equorum multorum currentium in
bellum. Et habebant caudas ſimiles ſcorpionum: et acu-
lei erant in caudis earum et poteſtas earum nocere homi
nibus menſibus quinq̃. Et habebant ſuper ſe regem an-
Hebr. abadon. C gelum abyſſi: cui nomen hebraice † abaddon: grece autez
apollion: et latine habens nomen exterminans. Ve vnum
abijt: et ecce veniunt adhuc duo ve poſt hec. Et ſextus an
gelus tuba cecinit et audiui vocem vnam ex quatuor cor-
nibus altaris aurei quod eſt ante oculos dei dicentez ſex
to angelo qui habebat tubam. Solue quatuor angelos q̃
alligati ſunt i flumine magno euphrate. Et ſoluti ſunt qua
tuor angeli qui parati erant in horam et diem et menſem
et annum vt occiderent tertiam partem hominum: et nu-
merus equeſtris exercitus vicies milies dena milia. Et
audiui numerum eorum et ita vidi equos in viſione. ⁊ qui
ſedebant ſuper eos habebant loricas igneas ⁊ hiacythi-
nas et ſulphureas. ⁊ capita equorũ erãt tanq̃ capita leo
num et de ore eorum procedebat ignis ⁊ fumꝰ et ſulphur.
Et ab his tribus plagis occiſa eſt tertia pars hominum: D
de igne ⁊ de fumo et ſulphure que procedebant ex ore ip-
ſorum. Poteſtas enim equorum in ore eorum eſt: ⁊ in cau
dis eorum. Nam caude eorum ſimiles ſerpentibus habẽ-
tes capita: et in his nocent et ceteri homines qui nõ ſunt
occiſi in his plagis neq̃ penitentiã egerunt de operibus
manuum ſuarum: vt non adorarent demonia et ſimulchra
aurea ⁊ argentea ⁊ erea ⁊ lapidea et lignea: que neq̃ vide
re poſſunt: neq̃ audire neq̃ ambulare: ⁊ non egerũt peni-
tentiã ab homicidijs ſuis neq̃ a veneficijs ſuis: neq̃ a for
nicatione ſua: neq̃ a furtis ſuis.

Ca. Sum. Vidit ioannes angelum deſcendentez de ce
lo habentem in manu ſua libellum apertũ: atq̃ iurauit an
gelus: non fore tempus amplius ac precipitur ioanni de-
uorare librum. Ca.X.

Et vidi alium angelum fortem deſcendentem de A
celo amictum nube: et iris in capite eius: et fa-
cies eius erat vt ſol: et pedes eius tanquam co-
lumna ignis. Et habebat in manu ſua libellum
apertum. Et poſuit pedem ſuum dextrum ſuper mare: ſini
ſtrum autem ſuper terram. et clamauit voce magna quem
admodum cum leo rugit. Et cum clamaſſet. locuta ſunt ſe- B
ptem tonitrua voces ſuas. Et cum locuta fuiſſent ſeptẽ to
nitrua voces ſuas: et ego ſcripturus eram. Et audiui vo- Dani.12.et. Ne iuretur.
cem de celo dicentem mihi. Signa que locuta ſunt ſeptez ſi chriſtus.
tonitrua et noli ea ſcribere. Et angelus quem vidi ſtantez C
ſupra mare et ſupra terram leuauit manum ſuam ad celuz
et iurauit per viuentem in ſecula ſeculorum. qui creauit ce
lum et ea que in eo ſunt: ⁊ terram et ea que in ea ſunt: ⁊ ma
re et ea que in eo ſunt: q: tempus non erit amplius: ſed in D
diebus vocis ſeptimi angeli cum ceperit tuba canere: cõ-
ſummabitur miſterium dei ſicut euangelizauit per ſeruos
ſuos prophetas. Et audiui vocem de celo iterum loquen- Ezechi.3.a
tem mecum: ⁊ dicentem. Vade et accipe librum apertum
de manu angeli ſtantis ſupra mare et ſuper terrã. Et abij
ad angelum dicens ei vt daret mihi librum. Et dixit mihi.
Accipe librum et deuora illum: et faciet amaricari ventrẽ
tuum: ſed in ore tuo erit dulce tanq̃ mel. Et accepi librum
de manu angeli et deuoraui illum: et erat in ore meo tanq̃
mel dulce. Et cum deuoraſſem eum amaricatus eſt venter
meus. Et dixit mihi. Oportet te iterum prophetare gen-
tibus ⁊ populis et linguis et regibus multis.

Capituli Summarium. Prophetat ioannes de tẽplo
calcando ac duobus teſtibꝰ: et de beſtia aſcẽdente de ma
ri que occidit teſtes ⁊ ponitur de tuba ſeptimi angeli.

Capitulum.XI.

Et datus eſt mihi calamus ſimilis virge et di-
ctum eſt mihi. Surge et metire templum dei ⁊ A
altare: et adorantes in eo. Atrium autez quod
eſt foris templum eijce foras. et ne metiaris il
lud quoniam datum eſt gentibus. et ciuitatem ſanctaz cal
cabunt menſibus quadraginta duobus: et dabo duobus
teſtibus meis: et prophetabunt diebꝰ mille ducentis ſexa
ginta amicti ſaccis. Hi ſunt due oliue et duo candelabra
lucentia in conſpectu domini terre ſtantes. Et ſi quis vo-
luerit eos nocere: ignis exiet de ore eorũ: et deuorabit ini
micos eorũ. Et ſi quis voluerit eos ledere ſic oportet eũ B
occidi. Hi habent poteſtatem claudendi celum ne pluat.
diebus prophetie illorum: et poteſtatẽ habent ſup aquas
conuertendi eas in ſanguinem: et percutere terram omni
plaga quotienſcũq̃ voluerint: ⁊ cum finierint teſtimoniuz
ſuum. beſtia q̃ aſcendit de abyſſo faciet aduerſus eos bel- Dani.7.a.
lum et vincet illos: et occidet eos: et corpora eorum iace-

bunt in plateis ciuitatis magne que vocatur ſpiritaliter
ſodoma ⁊ egyptꝰ: vbi ⁊ dominus eorū crucifixus eſt. Et
videbunt de tribubus ⁊ populis ⁊ linguis ⁊ gentibꝰ cor-
pora eorum per tres dies ⁊ dimidium ⁊ corpora eorū nō
ſinent poni in monumentis: ⁊ inhabitantes terraꝫ gaude
bunt ſuper illos: ⁊ iocundabuntur: et munera mittent inui
...ſ ✠ habitāt. C cem: quoniam hi duo prophete cruciauerūt eos qui † ha-
bitabant ſuper terram ⁊ poſt dies tres ⁊ dimidium ſpiri-
tus vite a deo intrauit in eos: et ſteterūt ſup pedes ſuos
⁊ timor magnꝰ cecidit ſuper eos qui viderunt eos. Et au-
dierunt vocem magnam de celo dicentē eis. Aſcēdite huc:
et aſcenderunt in celum in nube: ⁊ viderūt illos inimici eo
rum. Et in illa hora factus eſt terremotus magnus. ⁊ de-
cima pars ciuitatis cecidit. Et occiſa ſunt i terremotu no
mina hominum ſeptem milia: ⁊ reliqui in timoreꝫ ſunt miſ
ſi: ⁊ dederunt gloriam deo celi. Ve ſecundum abijt: et ecce
ve tertium veniet cito. Et ſeptimus angelus tuba cecinit
...ſ ✠ regnabit D ⁊ facte ſunt voces magne in celo dicentes. Factum eſt re
gnum huius mundi domini noſtri ⁊ chriſti eius: ⁊ † regna
būt in ſecula ſeculorūꝫ amen. Et vigintiquatuor ſeniores
qui in cōſpectu dei ſedent in ſedibus ſuis ceciderunt in fa
cies ſuas: et adorauerunt deum dicentes. Gratias agimꝰ
tibi domine deus noſter omnipotens qui es ⁊ qui eras et
qui venturus es: quia accepiſti virtutē tuam magnaꝫ ⁊ re
gnaſti. Et irate ſunt gentes: ⁊ aduenit ira tua: et tempus
mortuorum iudicari ⁊ reddere mercedem ſeruis tuis pro
phetis et ſanctis ⁊ timentibus nomen tuum: puſillis ⁊ ma
gnis ⁊ exterminandi eos qui corruperunt terrā. Et aper
tum eſt templum dei in celo: et viſa eſt archa teſtamēti eiꝰ
in templo eius. Et facta ſunt fulgura ⁊ voces ⁊ tonitrua ⁊
terremotus ⁊ grando magna.

¶ Capituli Summarium. Videtur templum dei in celo
cum archa teſtamenti ac mulier amicta ſole cum dracho-
ne magno: ⁊ factum eſt prelium magnum in celo Michae
lis cum drachone. Ca. XII.

A E T ſignum magnuꝫ apparuit in celo. Mu
lier amicta ſole et luna ſub pedibus eiꝰ et
in capite eius corona ſtellaruꝫ duodecim.
Et in vtero habēs et clamabat parturiēs
et cruciatur vt pariat. Et viſum eſt aliud ſi
gnum in celo. Et ecce draco magnꝰ rufus
habens capita ſeptem et cornua decem: ⁊ in capitibꝰ ſuis
ſeptem diademata. ⁊ cauda eius trahebat tertiam parteꝫ
ſtellarum celi: ⁊ miſit eas in terrā. Et draco ſtetit ante mu
lierem que erat paritura: vt cum peperiſſet filium eius de
uoraret. Et peperit filium maſculum: qui recturꝰ erat om
nes gentes in virga ferrea. Et raptꝰ eſt filius eius ad deū
...ſ ✠ nō habet magnum. et ad thronū eius: ⁊ mulier fugit in ſolitudinem vbi habe
bat locum paratum a deo vt ibi paſcat eam diebus mil-
le ducentis ſexaginta. Et factum eſt preliū † magnū in ce
de pe. diſt. 2. c. ſi lo. Michael ⁊ angeli eius preliabantur cū dracone ⁊ dra
gnum. in. ſi. C co pugnabat et angeli eius. ⁊ non valuerunt neqꝫ locus in
uentus eſt amplius eorum in celo. Et proiectus eſt draco
ille magnus: ſerpens antiquus qui vocatur diabolus ⁊ ſa
thanas: qui ſeducit vniuerſum orbem et proiectꝰ eſt in ter
ram ⁊ angeli eius cum illo miſſi ſunt. Et audiui vocem ma
gnam in celo dicentem. Nunc facta eſt ſalus ⁊ virtus ⁊ re
gnum dei noſtri et poteſtas chriſti eius: qꝛ proiectus eſt
accuſator fratrum noſtrorum qui accuſabat illos ante cō-
ſpectum dei noſtri die ac nocte: ⁊ ipſi vicerunt eum ꝓpter
D ſanguinem agni: ⁊ propter verbum teſtimonij ſui: et nō di
lexerunt animas ſuas vſqꝫ ad mortem. Propterea letami
ni celi et qui habitatis in eis. Ve terre ⁊ mari: quia deſcē-
dit diabolus ad vos habens iram magnam ſciens quod
modicum tempus habet. Et poſtqꝫ vidit draco qꝫ proie-
ctus eſſet in terram perſecutus eſt mulierem que peperit
maſculū. Et date ſunt mulieri ale due aqͥle magne vt vola
ret in deſertum in locum ſuum vbi alitur per tempus ⁊ tē
pora et dimidiū tēporis a facie ſerpentis. Et miſit ſerpēs
ex ore ſuo poſt mulierē aquā tanqꝫ flumen vt eam faceret
trahi a flumine. Et adiuuit terra mulierem: et aperuit ter
ra os ſuum ⁊ abſorbuit flumen qđ miſit draco de ore ſuo.
Et iratus eſt draco in mulierē: ⁊ abijt facere preliuꝫ cū re
liquis de ſemine eius qui cuſtodiunt mādata dei: ⁊ habēt
teſtimonium ieſu chriſti: et ſtetit ſuper arenam maris.

¶ C. S. Deſcribitur beſtia aſcendens de mari cū ſepteꝫ
capitibus. Et decem cornibus: et decem diadematibꝰ qͥ
blaſphemauit nomen domini: atqꝫ videtur alia beſtia ha-
bens cornua duo ſimilia agni. Ca. XIII.

E T vidi de mare beſtiam aſcendentem habenteꝫ
capita ſeptē ⁊ cornua decē: ⁊ ſuper cornua eius A
decem diademata: ⁊ ſuper capita eius nomina
blaſphemie. Et beſtia quā vidi ſimilis erat par
do: ⁊ pedes eius ſicut pedes vrſi: ⁊ os eius ſicut os leonis
Et dedit illi draco virtutē ſuam ⁊ poteſtatem magnaꝫ. Et
vidi vnū de capitibus ſuis quaſi occiſuꝫ in mortē ⁊ plaga
mortis eiꝰ curata eſt. Et admirata eſt vniuerſa terra poſt
beſtiam: et adorauerunt draconē qui dedit poteſtatem be
ſtie: et adorauerunt beſtiam dicētes. Quis ſimilis beſtie
et quis poterit pugnare cum ea? Et datū eſt ei os loquēs
magna ⁊ blaſphemias. Et data eſt ei poteſtas facere mē
ſes quadragintaduos. Et aperuit os ſuū in blaſphemias B
ad deum blaſphemare nomen eius et tabernaculum eius
⁊ eos qui in celo habitant. Et datum eſt illi bellum facere
cum ſanctis ⁊ vincere eos. Et data illi poteſtas in omneꝫ
tribum ⁊ populum ⁊ linguam et gentem: et adorauerunt
eam omnes qui inhabitabant terram quorū non ſunt ſcri
pta nomina in libro vite agni qui occiſus eſt ab origine mū
di. Si quis habet aurem audiat. Qui in captiuitatem du
xerit: in captiuitateꝫ vadet. Qui in gladio occiderit: opor C
tet eum gladio occidi. Hic eſt patientia et fides ſanctorū. Infra. 20. b.
Et vidi aliam beſtiam aſcendentem de terra: et habebat Philip. 4. a
cornua duo ſimilia agni: et loquebatur ſicut draco et po-
teſtatem prioris beſtie omnem faciebat in conſpectu eius Gene. 9. a Mat. 26. c
Et fecit terram et inhabitantes in ea adorare beſtiā pri-
mam cuius curata eſt plaga mortis. Et fecit ſigna ma-
gna vt etiam ignem faceret de celo deſcendere in terram
in conſpectu hominum. Et ſeduxit habitātes in terra pro
pter ſigna que data ſunt illi facere in conſpectu beſtie di- D
cens habitantibus in terra vt faciant imaginem beſtie qͥ
habet plagam gladij et vixit. Et datum eſt illi vt daret ſpi
ritum imagini beſtie: et vt loquatur imago beſtie. Et fa-
ciet vt quicunqꝫ non adorauerit imaginem beſtie occidat.
Et faciet omnes puſillos et magnos et diuites et paupe-
res ⁊ liberos et ſeruos habere characterē in dextra ma-
nu aut in frontibus ſuis: et ne quis poſſet emere aut vēde-
re: niſi qui habeat characterem aut nomen beſtie: aut nu-
merum nominis eius. Hic ſapientia eſt. Qui habet intel-
lectum computet numerum beſtie. Numerus enim homi
nis eſt: et numerus eius ſexcenti ſexaginta ſex.

¶ C. S. Videtur agnus ſtans ſuper montem ſyon: ⁊ cuꝫ
eo centum quadraginta quatuor milia: qui cuꝫ mulieribꝰ
non ſunt coinquinati: et docet angelꝰ timorem domini ac
predicit caſum babylonis: atqꝫ preceptum datur Joanni
de ſcribendis beatis. Ca. XIIII.

E T vidi: et ecce agnus ſtabat ſupra mon- A
tem ſyon: et cum eo centum quadragin-
ta quatuor milia habentes nomen eius ⁊
nomen patris eius ſcriptum in frontibꝰ
ſuis. Et audiui vocem de celo tanquam
vocem aquarum multarū et tanqꝫ vocem
tonitrui magni: ⁊ vocem quam audiui ſi- Supra. 7. b
cut citharedorū citharizātiū in citharis ſuis. Et cātabat
quaſi

quaſi canticum nouum ante ſedem: ⁊ ante quatuoꝛ anima
lia ⁊ ſenioꝛes. Et nemo poterat dicere canticũ: niſi illa cẽ
tũ quadraginta quatuoꝛ milia qui empti ſunt de terra. Hi
B ſunt qui cum mulierib⁹ non ſunt coinquinati: virgines enĩ
al's ✠ ipſorum. ſunt. Hi ſequuntur agnum quocunq; ierit. Hi empti ſunt
ex omnibus pꝛimitie deo ⁊ agno: ⁊ in oꝛe eoꝛum nõ eſt inuẽ
tum mendacium. Sine macula enim ſunt ante thꝛonũ dei.
s.14.5. Et vidi alterum angelum volantem per medium celi habẽ
ctuũ.14.c. Eſaie.21.8. tem euangelium eternum vt euangelizaret ſedentibus ſu
Hiere.51. per terram et ſuper omnem gentem et tribum: ⁊ linguam
Infra.18.a. et populum dicẽs magna voce. Timete dominũ ⁊ date illi
honoꝛem: q2 venit hoꝛa iudicij eius. Et adoꝛate eum qui fe
cit celum ⁊ terram: mare ⁊ fontes aquarum. Et alius ange
lus ſecutus eſt eum dicens. Cecidit cecidit babylon ciui
tas illa magna: que a vino ire foꝛnicatiõis ſue potauit om
nes gentes. Et tertius angelus ſecutus eſt illos dicẽs vo
ce magna. Si quis adoꝛauerit beſtiam ⁊ imaginem ei⁹. ⁊
acceperit caracterẽ in frõte ſua aut in manu ſua: hic bibet
C de vino furoꝛ dei qd mixtũ eſt mero in calice ire ipſius. Et
Supra.9.a. cruciabitur igne ⁊ ſulphure in cõſpectu angeloꝝ ire ⁊ an
Infra.19.d. te conſpectum agni ⁊ fumus toꝛmentoꝛum eoꝛum aſcẽdet
in ſecula ſeculoꝛum. Nec habent requiem die ac nocte qui
adoꝛauerunt beſtiam ⁊ imaginem eius. ⁊ ſiquis acceperit
caracterem nominis eius. Hic patientia ſanctoꝝ eſt: qui
cuſtodiunt mandata dei ⁊ fidem ieſu. Et audiui vocem de
celo dicentez mihi. Scribe. Beati moꝛtui qui in domino
moꝛiuntur. Amodo iam dicit ſpiritus vt requieſcant a la
boꝛibus ſuis. Opera enim illoꝛum ſequuntur illos. Et vi
di: ⁊ ecce nubem candidaz: ⁊ ſuper nubem ſedentem ſimilẽ
D filio hominis habentem in capite ſuo coꝛonam auream et
Iohel.3.c. in manu ſua falcem acutam. Et alius angelus exiuit de tẽ
al's ✠ maturauit. plo clamans voce magna ad ſedentem ſuper nubem. Mit
te falcem tuã ⁊ mete: q2 venit hoꝛa vt metatur: qm̃ † aruit
meſſis terre Et miſit qui ſedebat ſuper nubem falcem ſuã
in terram et meſſuit eã. Et alius angelus exiuit de templo
quod eſt in celo habens ⁊ ipſe falcem acutam. Et alius an
gelus exiuit de altari qui habebat poteſtatẽ ſupꝛa ignem
⁊ clamauit voce magna ad eum qui habebat falcem acutã
dicens. Mitte falcem tuam acutam in terram: ⁊ vindemia
botros vinee terre: qm̃ mature ſunt vue eius. Et miſit an
gelus falcem ſuam acutam in terram ⁊ vindemiauit vineã
terre. Et miſit in lacum ire dei magnum. Et calcatus eſt la
cus extra ciuitatez ⁊ exiuit ſanguis de lacu vſq; ad frenos
equoꝛum per ſtadia mille ſexcenta.

¶ Capituli Summarium. Vidit ioannes ſeptez angelos
habentes ſeptem plagas nouiſſimas: quibus dãtur ſeptẽ
phiale plene iracundia dei.

Capi.XV.

A Et vidi aliud ſignum in celo magnum ⁊ mi
rabile: angelos ſeptem habẽtes plagas ſe
ptem nouiſſimas qm̃ in illis conſummata
eſt ira dei. Et vidi tanq̃ mare vitreum mix
B tum igne: ⁊ eos qui vicerunt beſtiã ⁊ ima
ginem eius: ⁊ numerũ nominis eius ſtãtes
ſupꝛa mare vitreum habentes cytharas dei: et cantantes
canticum moyſi ſerui dei ⁊ canticum agni dicentes. Ma
gna et mirabilia ſunt opera tua domine deus omnipotẽs
al's ✠ ſeculorum. Hiere.10.a. iuſte ⁊ vere ſunt vie tue domine rex † ſeculoꝛum. Quis nõ
C timebit te domine: ⁊ magnificabit nomen tuum. Quia ſo
lus pius es quoniam omnes gentes venient ⁊ adoꝛabunt
in conſpectu tuo quoniam iudicia tua manifeſta ſunt. Et
poſt hec vidi: ⁊ ecce apertum eſt templum tabernaculi te
ſtimonij in celo. Et exierunt ſeptez angeli habentes ſeptẽ
plagas de templo veſtiti lapide mundo ⁊ candido: ⁊ pꝛe
D cincti circa pectoꝛa zonis aureis. Et vnuz de quatuoꝛ ani
malibus dedit ſeptem angelis ſeptem phialas aureas ple
nas iracundie dei viuentis in ſecula ſeculoꝛum. Et imple
tum eſt tẽplũ fumo a maieſtate dei: ⁊ de virtute eius ⁊ ne
mo poterat introire in templum donec conſummarent̃ ſe
ptem plage ſeptem angeloꝛum.

¶ Capituli Summarium. Pꝛecipitur ſeptez angelis vt
effundant ſeptem phialas quoꝛum pꝛim⁹ effudit ſuã phia
lam in terram: ſecundus in mari: tertius ſup fontes aqua
rum: quartus in ſolem: quintus ſuper ſedem beſtie: ſextus
in flumen eufratem: ſeptimus in aerem.

Capitulum.XVI.

Et audiui vocem magnam de templo dicentem A
ſeptem angelis. Ite ⁊ effundite ſeptem phia
las ire dei in terram. Et abijt pꝛimus angelus
et effudit phialam ſuam in terram. Et factum
eſt vulnus ſeuum ⁊ peſſimum in homines qui
habebant caracterem beſtie: ⁊ in eos qui adoꝛauerunt be
ſtiam et imaginem eius. Et ſecũdus angelus effudit phia
lam ſuam in mare. Et factus eſt ſanguis: tanq̃ moꝛtui: ⁊ om B
nis anima viuens moꝛtua eſt in mari. Et tertius angelus
effudit phialam ſuam ſuper flumina ⁊ ſuper fontes aqua
rum: ⁊ factus eſt ſanguis. Et audiui angelum aquarum di
centem. Iuſtus es domine qui es: ⁊ qui eras ſanctus: qui
hoc iudicaſti quia ſanguinem ſanctoꝛum: ⁊ pꝛophetarum
effuderunt: et ſanguinem eis dediſti bibere. Digni enim
ſunt. Et audiui alterum angelum dicentem. Etiaz domine
deus omnipotens vera ⁊ iuſta iudicia tua Et quartus an
gelus effudit phialam ſuam in ſolem: et datum eſt illi eſtu
affligere homines et igni. Et eſtuauerunt homines eſtu
magno ⁊ blaſphemauerũt nomen dei habentis poteſtatẽ
ſuper has plagas neq; egerunt penitentiam vt darent illi
gloꝛiam. Et quintus angelus effudit phialam ſuam ſuper
ſedem beſtie. Et factum eſt regnum eius tenebꝛoſum: et C
commanducauerunt linguas ſuas pꝛe doloꝛe et blaſphe
mauerunt deum celi pꝛe doloꝛibus ⁊ vulneribus ſuis ⁊ nõ
egerunt penitentiam ex operibus ſuis. Et ſextus angelus
effudit phialam ſuam in flumen illud magnum eufratem et
ſiccauit aquam eius: vt pꝛepararetur via regibus ab oꝛtu
ſolis: et vidi de oꝛe dꝛaconis ⁊ de oꝛe beſtie ⁊ de oꝛe pſeu
do pꝛophete exire ſpiritus tres immundos in modum ra
narum. Sunt enim ſpiritus demonioꝛum facientes ſigna.
et pꝛocedent ad reges totius terre cõgregare illos in pꝛe
lium ad diem magnum omnipotẽtis dei. Ecce venio ſicut
fur. Beatus qui vigilat ⁊ cuſtodit veſtimenta ſua ne nud⁹ Mat.24.d.
ambulet: et videant turpitudinem eius. Et congregabit il Luce.12.c.
los in locũ qui vocatur hebꝛaice hermageddon. Et ſepti 1.Theſſa.5.a.
mus angelus effudit phialaz ſuam in aerem. Et exiuit vox 2.Petri.3.c. D
magna de templo a thꝛono dicens. Factum eſt. Et facta
ſunt fulgura ⁊ voces ⁊ tonitrua ⁊ terremot⁹ factus eſt ma
gnus qualis nunq̃ fuit ex quo homines fuerunt ſuper ter
ram: talis terremotus magnus. Et fracta eſt ciuitas ma
gna in tres partes: ⁊ ciuitates gentiũ ceciderũt. Et baby
lon magna venit in memoꝛiã ante deum dare illi calicez vi
ni indignationis ire eius. Et omnis inſula fugit ⁊ montes
non ſunt inuẽti: ⁊ grando magna ſicut talentũ deſcẽdit de
celo in homines: ⁊ blaſphemauerunt homines deum pꝛo
pter plagam grandinis qm̃ magna facta eſt vehementer.

¶ Capituli Summarium. Vidit ioannes mulierem ſedẽ
tem ſuper beſtiam coccineam plenam nominibus blaſphe
mie habentem capita ſeptem ⁊ coꝛnua decem: in cuius frõ
te erat ſcriptum babylon magna: et deſcribitur mulieris
ſacramentum.

Capitulum.XVII.

Et venit vnus de ſeptem angelis qui habebant
ſeptem phialas ⁊ locutus eſt mecum dicẽs. Ve A
ni et oñdam tibi damnationem meretricis ma
gne que ſedet ſuper aquas multas cum qua foꝛ
nicati ſunt reges terre: ⁊ inebꝛiati ſunt qui inhabitant ter
ram de vino pꝛſtitutionis eius. Et abſtulit me in ſpiritu in
deſertum: ⁊ vidi mulierẽ ſedentẽ ſup beſtiã coccineã plenã
nominibus blaſphemie habentem capita ſeptez ⁊ coꝛnua

deceni. Et mulier erat circundata purpura ⁊ coccino ⁊ in
B aurata auro ⁊ lapide precioſo ⁊ margaritis: habēs pocu-
lum aureum in manu ſua plenū abominatione ⁊ immundi-
cia fornicationis eius. Et in fronte eius nomē ſcriptū my-
ſterium babylon magna mater fornicationum et abomi-
nationum terre. Et vidi mulierē ebriā de ſanguine ſancto-
al's † vidiſſem. rū ⁊ de ſanguine martyrū ieſu. Et mirat⁹ ſum cū † viderē
illam admiratione magna. Et dixit mihi angelus. Quare
miraris? Ego dicā tibi ſacramentū mulieris ⁊ beſtie que
C portat eam que habet capita ſeptem ⁊ cornua decē. Be-
ſtia quā vidiſti fuit ⁊ nō eſt: ⁊ aſcenſura eſt de abyſſo: et in
interitū ibit ⁊ mirabunt inhabitantes terram quorum no
mina ſcripta non ſunt in libro vite a cōſtitutione mundi vi-
dentes beſtiam que erat ⁊ nō eſt. Et hic eſt ſenſus qui ha-
bet ſapientiā. Septez capita ſeptē montes ſunt: ſup quos
mulier ſedet ⁊ reges ſeptē ſunt. Quinq̧ ceciderūt: vn⁹ eſt
et alius nondum venit. Et cum venerit oportet illuz breue
Thimo.6.c. tempus manere. et beſtia que erat ⁊ nō eſt: ⁊ ipſa octaua
Infra.10.c. eſt ⁊ de ſeptem eſt. Et in interitū vadet. Et decem cornua
D que vidiſti: decem reges ſunt qui regnū nōdū acceperūt:
ſed poteſtatē tanq̄ reges vna hora accipient poſt beſtiā.
Hi vnum conſilium habent ⁊ virtutē ⁊ poteſtatem ſuā be
ſtie tradent. Hi cum agno pugnabūt ⁊ agnus vincet illos:
qm̄ dn̄s dominorum eſt: ⁊ rex regū: ⁊ qui cum illo ſunt vo-
cati et electi et fideles ⁊ dixit mihi. Aque quas vidiſti vbi
meretrix ſedet populi ſunt et gentes ⁊ lingue. Et decē cor-
nua que vidiſti in beſtia: hi odient fornicariam ⁊ deſolatā
facient illā et nudam ⁊ carnes ei⁹ manducabunt: et ipſam
igne concremabunt. Deus enim dedit in corda eorū vt fa-
ciant qd̄ placitū eſt illi vt dent regnum ſuum beſtie donec
conſummentur verba dei. Et mulier quā vidiſti eſt ciuitas
magna que habet regnum ſuper reges terre.

¶ Capituli Summariū. Docet angelus ioānem de caſu
babylonis ac luctu eiuſdē: ⁊ exultatione celi ſup eandem.

Capitulum. XVIII.

A ET poſt hec vidi alium angelum deſcendentem
de celo habentē poteſtatem magnā ⁊ terra illu
al's † forti vo- minata eſt a gloria eius. Et exclamauit in † for
Iſa.12.c. titudine dicens. Cecidit: cecidit babylon ma-
Iere.51.a. gna et facta eſt habitatio demoniorum et cuſtodia omnis
Supra.14.b. ſpūs immundi: ⁊ cuſtodia oīs volucris immunde ⁊ odibi-
lis: q: de vino ire fornicationis eius biberunt oēs gentes.
Et reges terre cū illa fornicati ſunt ⁊ mercatores terre de
al's † diuitiaꝝ. virtute † deliciarū eius diuites facti ſunt. Et audiui aliam
B vocē de celo dicentem. Exite de illa pplūs me⁹ ⁊ ne parti-
cipes ſitis delictorū eius: ⁊ de plagis eius nō accipiatis.
Qm̄ peruenerūt pctā eius vſq̧ ad celū ⁊ recordat⁹ eſt do
minus iniquitatum eius. Reddite illi ſicut ⁊ ipſa reddidit
C vobis ⁊ duplicate duplicia ſm̄ opera eius. In poculo quo
miſcuit vobis: miſcete illi duplū. Quantū glorificauit ſe ⁊
in delicijs fuit: tantū date illi tormentū ⁊ luctum: q: in cor-
de ſuo dicit. Sedeo vt regina ⁊ vidua non ſum. ⁊ luctū non
videbo. Ideo in vna die venient plage eius mors et luctus
⁊ fames et igne comburet: q: fortis eſt deus qui iudicabit
illam. Et flebunt ⁊ plangent ſe ſup illaz reges terre qui cū
illa fornicati ſunt: et in delitijs vixerunt cū viderint fumū
Iere.15.c. incendij eius longe ſtantes propter timorem tormentorū
eius dicentes. Ve ve ciuitas illa magna babylon: ciuitas
al's † mercedes illa fortis quoniam vna hora venit iudicium tuum. Et ne-
al's † mercem. gotiatores terre flebunt ⁊ lugebunt ſuper illā: qm̄ † mer-
D ces eorum nemo emet amplius † merces auri ⁊ argenti et
lapidis precioſi ⁊ margarite ⁊ byſſi et purpure et ſerici et
cocci: et omne lignū tiinū et omnia vaſa eboris: et oīa vaſa
de lapide precioſo et eramento et ferro et marmore et cin
namomum et amomū et odoramentorū et vnguenti ⁊ thu
ris et vini et olei et ſimile ⁊ tritici et iumentorum et ouium
et equorum et rhedarum et mancipiorum et animarū ho-
minum. Et poma deſyderij anime tue diſceſſerunt a te et
omnia pinguia et preclara perierunt a te et amplius illa
iam non † inuenient mercatores † hominum. Qui diui- al's † venient. al's † bona.
tes facti ſunt ab ea longe ſtabunt propter timorem tor- E
mentorum eius flentes ac lugentes et dicentes. Ve ve ci-
uitas illa magna que amicta erat byſſo ⁊ purpura ⁊ cocco
et deaurata eſt auro et lapide precioſo et margaritis quo
niam vna hora deſtitute ſunt tante diuitie et omnis guber
nator et oēs qui in lacum nauigant et naute et qui in mari F
operantur longe ſteterunt et clamauerunt videntes locū
incendij eius dicentes. Que ſimilis ciuitati huic magne?
Et miſerunt puluerem ſuper capita ſua: et clamauerūt flē
tes et lugentes: dicentes. Ve ve ciuitas illa magna in qua
diuites facti ſunt oēs qui habebant naues in mari de pre-
cijs eius: qm̄ vna hora deſolata eſt. † Exultate ſup eā † ce al's † exulta.
lum ⁊ ſancti apoſtoli ⁊ prophete qm̄ iudicauit deus iudi- al's † celum.
cium veſtrum de illa. Et ſuſtulit vn⁹ angelus fortis lapidē Iere.51.b.
quaſi molarem magnum ⁊ miſit in mare dicens. Hoc im- G
petu mittetur babylon ciuitas illa magna ⁊ vltra iam nō
inuenietur. Et vox citharedorū ⁊ muſicorum: ⁊ tibia canen-
tium ⁊ tuba non audietur in te amplius: et omnis artifex.
omniſq̧ ars nō inuenietur in te amplius: et vox mole non
audietur in te ampli⁹. Et lux lucerne non lucebit in te am-
plius: et vox ſponſi ⁊ ſponſe nō audietur adhuc in te: quia
mercatores tui erāt principes terre. Q: in veneficijs tuis
errauerunt omnes gentes. Et in ea ſanguis pphetarum ⁊
ſctōrum inuentus eſt ⁊ oīm qui interfecti ſunt in terra.

¶ Capituli Summarium. Laudant tube celeſtes deum
de iudicio meretricis ac prohibet adoratio Joannis qui
et vidit celum apertum et ſedentem in equo albo in cuius
femore ſcriptum erat. Rex regum qui apprehendit beſtiā
que miſſa eſt in ſtagnum ignis ardentis.

Capitulum. XIX.

POſt hec audiui quaſi vocem magnam tubarū A
multarum in celo dicentium. all'a. Laus ⁊ glīa
et virtus deo noſtro eſt: q: vera et iuſta iudicia
ſunt ei⁹ qui iudicauit de meretrice magna que
corrupit terram in proſtitutione ſua: ⁊ vindicauit ſangui- Supra.6.c.
nem ſeruorum ſuorum: de manibus eius. Et iterum dixe-
runt. alleluya. Et fumus eius aſcendit in ſecula ſeculorum.
Et ceciderunt viginquatuor ſeniores et quatuor anima-
lia: et adorauerunt deuz ſedentem ſuper thronum: dicen-
tes. amen: alleluya. Et vox de throno exiuit dicens. Lau- Infra.9.a.c.
dem dicite deo noſtro omnes † ſancti eius: et qui timetis 14.a.
deum puſilli et magni. Et audiui quaſi vocez tube magne al's † ſerui.
et ſicut vocem aquarum multarum et ſicut vocem toni-
truorum magnorum dicentium: alleluya. quoniam regna- B
uit dominus deus noſter omnipotens. Gaudeamus et ex
ultemus et demus gloriam ei: quia venerunt nuptie agni
et vxor eius preparauit ſe. Et datum eſt illi vt cooperiat
ſe byſſino ſplendenti et candido. Byſſinum enim iuſtifica-
tiones ſunt ſanctorum. Et dixit mihi. Scribe. Beati qui Marci.22.a.
ad cenam nuptiarum agni vocati ſunt. Et dixi mihi. Hec Luce.14.b.
verba dei vera ſunt. Et cecidi ante pedes eius vt adora-
rem eum. Et dixit mihi. Vide ne feceris. Conſeruus tuus Infra.22.b.
ſum: et fratrum tuorum habentium teſtimonium Jeſu. C
Deum adora. Teſtimonium enim Jeſu eſt ſpiritus pro-
phetie. Et vidi celum apertum: et ecce equus albus ⁊ qui
ſedebat ſuper eum vocabatur fidelis et verax: et cū iuſti- Eſaie.61.a.
tia iudicat et pugnat. Oculi autem eius ſicut flāma ignis: de ptim.c.q. ...
et in capite eius diademata multa: habens nomen ſcri- Supra.1.d.
ptum quod nemo nouit niſi ipſe: et veſtit⁹ erat veſte aſper Supra.2.d.
ſa ſanguine: et vocabatur nomen eius verbum dei. Et ex-
ercitus qui ſunt in celo ſequebant eum in equis albis ve-
ſtiti byſſino albo et mundo: et de ore eius procedit gla-
dius ex vtraq̧ parte acutus: vt in ipo percutiat gētes. Et
ipſe reget eas in virga ferrea ⁊ ipe calcat torcular vini fu- Pſa.2.b.
roris

roris ire dei omnipotentis: ⁊ habet in veſtimento et in fe-
more ſuo ſcriptum. Rex regum ⁊ dominus dominantiū.
Et vidi vnum angelum ſtantem in ſole: ⁊ clamauit voce ma
gna dicens omnibus auibus que volabant per mediū ce-
Supra.17.d. 1.tim.6.c. li Venite et congregamini in cenam magnam dei vt man-
D ducetis carnes regum: et carnes tribunorum: et carnes
fortium: ⁊ carnes equorum ⁊ ſedentium in ipſis: et carnes
omnium liberorum et ſeruorum et puſillorum ac magno-
rum. Et vidi beſtiam et reges terre ⁊ exercitus eorum cō
gregatos ad faciendum prelium cum illo qui ſedebat in
equo: ⁊ cum exercitu eius. Et apprehenſa eſt beſtia ⁊ cum
ea pſeudo propheta et qui fecit ſigna coram ipſo quibus
ſeduxit eos qui acceperunt caracterem beſtie: ⁊ qui ado-
rauerunt imaginem eius. Viui miſſi ſunt hi duo in ſtagnū
ignis ardentis: et ſulphuris: et ceteri occiſi ſunt in gladio
ſedentis ſuper equum qui procedit de ore ipſius: ⁊ omnes
aues ſaturate ſunt carnibus eorum.

¶ Ca. Sum. Ligat angelus draconem ſerpentē antiquū
cuius ſolutio ponitur poſt conſummationem mille annoꝝ
atqꝫ ponitur apertio librorum. Ca. XX.

A Supra.9.a. De pe.01.2.c. & enim. Et vidi angelū deſcendētē de celo habentē
clauē abyſſi ⁊ cathenā magnā in manu ſua
Et apprehēdit draconē ſerpētē antiquū
q̄ eſt diabolus ⁊ ſathanas: ⁊ ligauit eū ꝑ
annos mille. Et miſit eū in abyſſum ⁊ clau
ſit ⁊ ſignauit ſuꝑ illū vt nō ſeducat ampli⁹
gētes donec cōſūment mille anni. Et poſt hoc oportet illū
ſolui modico tēpore. Et vidi ſedes ⁊ ſederunt ſuꝑ eas: ⁊ iu
diciū datū eſt illis. Et animas decollatorū ꝓpter teſtimo
B nium ieſu ⁊ propter verbū dei: ⁊ qui non adorauerunt be
ſtiam neqꝫ imaginem eius: nec acceperunt caracterem ei⁹
in frontibus aut in manib⁹ ſuis: ⁊ vixerunt ⁊ regnauerunt
cum xp̄o mille annis. Ceteri vero mortuorum non vixerūt
donec conſummentur mille anni. Hec eſt reſurrectio prima.
Beatus eſt ſanctus qui habet partem in reſurrectione.
prima. In his ſecunda mors nō habet poteſtatē: ſed erunt
ſacerdotes dei ⁊ xp̄i eius: et regnabunt cum illo mille an-
C nis. Et cum conſummati fuerint mille anni ſoluetur ſatha-
nas de carcere ſuo et exibit et ſeducet gentes que ſunt ſu-
pra quattuor angulos terre gog et magog: et cōgregabit
eos in prelium: quorū numerus eſt ſicut arena maris. Et
aſcenderunt ſuper latitudinem terre: ⁊ circumierūt caſtra
ſanctorum ⁊ ciuitatem dilectam. Et deſcendit ignis a deo
de celo: ⁊ deuorauit eos ⁊ diabol⁹ qui ſeducebat eos miſ-
ſus eſt in ſtagnum ignis ⁊ ſulphuris vbi ⁊ beſtia ⁊ pſeudo
propheta cruciabuntur die ac nocte in ſecula ſeculorū. Et
vidi thronum magnum candidū: et ſedentem ſuper eum: a
cuius conſpectu fugit terra ⁊ celū: ⁊ locus nō eſt inuētus
D ab eis. Et vidi mortuos magnos: ⁊ puſillos ſtantes in cō-
ſpectu throni: ⁊ libri aperti ſunt: et alius liber apertus eſt
qui eſt vite. Et iudicati ſunt mortui ex his que ſcripta erāt
in libris ſecundum opera ipſorū. Et dedit mare mortuos
ſuos qui in eo erant: ⁊ mors et infernus dederūt mortuos
ſuos qui in ipſis erant et iudicatum eſt de ſingulis ſecun-
dum opera ipſorum. Et infernus et mors miſſi ſunt in ſta-
Supra.13.b. gnum ignis. Hec eſt mors ſecunda. Et qui non inuent⁹ eſt
in libro vite ſcriptus miſſus eſt in ſtagnum ignis.

¶ Capi. Summarium. Vidit ioannes ſanctam ciuitatē
hieruſalem nouam deſcendentē de celo: et oſtenditur ſpon
ſa vxor agni atqꝫ partes noue ciuitati deſcribuntur.

Capitulum. XXI.

A Eſa.65.a.& 66.a 2.Petri.3.c. Et vidi celū nouum ⁊ terram nouam. Primum
enim celum ⁊ prima terra abijt: ⁊ mare iam nō
eſt. Et ego Joannes vidi ſanctam ciuitatē hie
Supra.7.c.d. ruſalem nouam deſcendentē de celo: a deo pa-
ratā ſicut ſponſam ornatam viro ſuo. Et audiui vocem ma
gnam de throno dicentem. Ecce tabernaculum dei cū ho-
minibus ⁊ habitabit cum eis. Et ipſi populus eius erunt
⁊ ipſe deus cum eis erit eorum deus. Et abſterget de⁹ om Eſa.25.c
nem lachrimā ab oculis eorum: ⁊ mors vltra nō erit: neqꝫ B
luctus: neqꝫ clamor: neqꝫ dolor erit vltra que prima abie- Eſa.45.c 1.Cor.5.d.
runt. Et dixit qui ſedebat in throno. Ecce noua facio oīa. Infra.22.b.
Et dixit mihi. Scribe: q: hec verba fideliſſima ſunt ⁊ vera
Et dixit mihi. Factū eſt. Ego ſum alpha et o: initium et fi-
nis. Ego ſitienti dabo de fonte aque viue gratis. Qui vice Infra.22.c.
rit poſſidebit hec. Et ero illi deus: et ipſe erit mihi filius. Hebre.8.d.
Timidis autem ⁊ incredulis et execratis et homicidis et
fornicatoribus ⁊ veneficis et idolatris ⁊ omnibus menda
cibus: pars illorum erit in ſtagno ardenti igne et ſulphu-
re quod eſt mors ſecunda. Et venit ad me vnus de ſeptem
angelis habentibus phialas plenas ſeptem plagis nouiſ- C
ſimis: et locutus eſt mecum dicens. Veni et oſtendam tibi
ſponſam vxorem agni. Et ſuſtulit me in ſpiritu in montem
magnum ⁊ altum: et oſtendit mihi ciuitatem ſanctā hieru
ſalem deſcendentem de celo a deo habentē claritatē dei.
Et lumē eius ſimile lapidi precioſo: tanq̄ lapidi iaſpidis:
ſicut chryſtallum. Et habebat murum magnum et altū ha
bentē portas duodecim: et in portis angulos duodecim: ⁊
noīa inſcripta que ſunt noīa duodecī tribuū filioꝝ iſrael. D
Ab oriente porte tres: ab aquilone porte tres: ab auſtro.
porte tres: et ab occaſu porte tres. Et murus ciuitatis ha-
bens fundamēta duodecim: ⁊ in ipſis duodecim noīa duo
decim apoſtolorum ⁊ agni. Et qui loquebatur mecū habe
bat menſurā arundineam auream: vt metiretur ciuitatē: et E
portas eius ⁊ murum. Et ciuitas in quadro poſita eſt: ⁊ lō
gitudo eius tanta eſt quanta ⁊ latitudo. Et mēſus eſt ciui
tatem de arundine aurea per ſtadia duodecim milia ⁊ lon
gitudo ⁊ altitudo ⁊ latitudo eius equalia ſunt. Et menſus
eſt murum eius centum quadragintaquattuor cubitorum:
menſura hominis que eſt angeli: et erat ſtructura muri ei⁹
ex lapide iaſpide: ipſa vero ciuitas aurum mundum ſimile
vitro mundo. Et fundamenta muri ciuitatis omni lapide
precioſo ornata. Et fundamentum primum iaſpis: ſcdm ſa F
phyrus tertiū calcedonius: quartum ſmaradus: quintum Nota noia lapidum precioſorū hic bene expreſſa.
ſardonix: ſextū ſardi⁹: ſeptimū chryſolitus: octauum beryl
lus: nonum topazius: decimum chryſopaſſus: vndecimum
hiacynth⁹: duodecimū amethiſt⁹. Et duodecim porte duo
decim margarite ſunt per ſingulas: et ſingule porte erant
ex ſingulis margaritis: ⁊ platea ciuitatis aurum mundum
tanq̄ vitrum perlucidum: et templum nō vidi in ea. Domi
nus enim deus omnipotens templum illius eſt et agnus. G
Et ciuitas non eget ſole: neqꝫ luna vt luceant in ea. Nam
claritas dei illuminabit eam: ⁊ lucerna eius eſt agnus: Et
ambulabunt gentes in lumine eius: ⁊ reges terre afferent
gloriam ſuam ⁊ honorem in illa: ⁊ porte eius non claudent Exo.60.d.
per † diem. Nox enī nō erat illic. Et afferēt gloriam et ho- Alʼ ✝ noctem.
norem gentium in illam. Non intrabit in eam aliquid coin Eſa.60.c
quinatum aut abominationem faciens et mendacium: niſi
qui ſcripti ſunt in libro vite agni.

¶ C. S. Oſtēdit fluuius aque viue in noua hieruſalem in
qua non erit maledictū nec tenebre vlle: ac prohibetur ange
li adoratio: ⁊ cōteſtatur apl̄s de nō addendo: atqꝫ non mi
nuendo huic prophetie. Ca. XXII. A

Et oſtēdit mihi † fluuiū aque † viue ſplendidum Alʼ ✝ flumen. Alʼ ✝ vite.
tanq̄ chriſtallū ꝓcedentē de ſede dei ⁊ agni. In Ezech.47.a.
medio platee ei⁹: ⁊ ex vtraqꝫ parte fluminis li-
gnū vite afferēs fruct⁹ duodecim ꝑ menſes ſin-
gulos reddēs fructū ſuū: ⁊ folia ligni ad ſanitatē gentiū.
Et omne maledictū non erit amplius: ſz ſedes dei et agni
in illa erunt: ⁊ ſerui eius ſeruient illi: ⁊ videbunt faciē eius:
⁊ nomen eius in frontibus eorum. Et nox vltra non erit ⁊ Eſa.60.d
nō egebūt lumine lucerne neqꝫ lumine ſolis: qm̄ dn̄s de⁹ B
illuminabit illos: et regnabunt in ſecula ſeculorum. Et di- Supra.21.a.
xit mihi. Hec verba fideliſſima ſunt et vera. Et dn̄s deus

ſpiritum prophetarum miſit angelum ſuum oſtendere ſer
uis ſuis q̄ oportet fieri cito. Et ecce venio velociter. Bea
Supra.1.a. tus qui cuſtodit verba prophetie libri huius. Et ego ioā
nes qui audiui et vidi hec. Et poſtq̄ audiſſem et vidiſſem:
Supra.19.b. L cecidi vt adorarem ante pedes angeli qui mihi hec oſten
diſt.47.c.quantumlibet. debat. Et dixit mihi: vide ne feceris. Conſeruus enim tu⁹
ſum et fratrum tuorum prophetarum: et eorum qui ſeruāt
Jo.3.b. verba prophetie libri huius. Deum adora. Et dixit mihi.
Ne ſignaueris verba prophetie libri huius. Tempus enī
prope eſt. Qui nocet noceat adhuc: et qui in ſordibus eſt
Eſa.44.a. ſordeſcat adhuc. Et qui iuſtus eſt iuſtificetur adhuc: et ſan
Supra.1.b.2.d. ctus ſanctificetur adhuc. Ecce venio cito: et merces mea
mecum eſt reddere vnicuiq̃ ſm opera ſua. Ego ſum alpha
et o: primus et nouiſſimus: principium et finis. Beati qui la
uant ſtolas ſuas in ſanguine agni: vt ſit poteſtas eorum in
ligno vite: et per portas intrent in ciuitatem. Foris autem
canes et venefici et impudici: et homicide et idolis ſeruien
tes: et omnis qui amat et facit mendacium. Ego ieſus mi
ſi angelum meū teſtificari vobis hec in eccleſijs. Ego ſum
genus et radix dauid: ſtella ſplendida et matutina. Et ſpi
ritus et ✝ ſponſa dicunt veni. Et qui audit dicat veni. Et Eſa.✝ſponſa. diſt.16.c.quia eccleſia ſancta 4 ecce.
qui ſitit veniat: et qui vult accipiat aquam vite gratis. Cō
teſtor enim omni audienti verba ꝓphetie libri huius. Si
quis appoſuerit ad hec apponet deus ſuper illum plagas
ſcriptas in libro iſto. Et ſi quis diminuerit de verbis libri
prophetie huius: auferet deus partem eius de ✝ libro vite Ab✝ligno.
et de ciuitate ſancta: et his que ſcripta ſunt in libro iſto. Di
cit qui teſtimonium perhibet iſtorum. Etiam. Venio cito:
amen. Veni domine ieſu. Gratia domini noſtri ieſu xp̄i cū
omnibus vobis. Amen. ¶ Finis.

¶ Explicit liber apocalypſis beati Joan
nis apoſtoli.

Fontibus e grecis hebreorum quoq̃ libellis.
Emendata ſatis: et decorata ſimul:
Biblia ſum preſens: ſuperos ego teſtor et aſtra:
Eſt impreſſa nec in orbe mihi ſimilis.
Singula queq̃ loca cum concordantibus extant.
Orthographia ſimul q̄ bene preſſa manet:

Biblia cum concordantijs veteris et noui teſtamenti: necnon et iuris canonici: ac de diuerſitatibus textuū: canonibuſq̃ euangeliorū: ac quibuſdam temporum incidentibus in margine poſitis: ſtudioſiſſime reuiſa: correcta: et emendata: et ad inſtar correctiſſimorum exemplarium: tam antiquorum q̄ nouorum incōtrata: comparata: et collata. Accedunt ad hec ex viginti de antiquitatibus et iudeorū bello Joſephi libris exhauſte auctoritates: quas vtriuſq; iuris profeſſor dominus Joānes de gradibus concordantibus congruiſq; appoſuit locis. Impreſſa autem Lugduni: per Joannem Marion. Expenſis notabilis viri Antonij Roberger. Nuremburgenſis Feliciter explicit. Anno noſtre ſalutis Milleſimo quingenteſimo vigeſimo. Die vero duodecima menſis decembris.

¶ Regeſtum huius operis.
a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.v.x.y.z.A.B.C.D.E.F.G.H.J.K.
L.M.N.O.P.Q.R. Omnes ſunt quaterni preter. R. qui eſt ternus
Singule autem tabule ad partem ſunt poſite.

Interpretationes nominum hebraicorum.

Incipiunt interpretationes hebraicorū nominum ſm ordinem alphabeti.

Aac apphendēs vel apphenſio.

Aad teſtificans vel teſtimonium

Aadhar depcatio vel depcatiōi.

Aalma virgo abſcōdens vel abſcondita vel abſconſio virginitatis.

Aara montana vel mons fortitudinis.

Aaron mons fortis vel mōs fortitudinis ſiue montanus aut mons eorum.

Aaronite montes robuſti vel mōtiū fortitudinis: ſiue montani aut montes eorum.

Aars ſol vel lumen ſiue illuminans aut illuminatio.

Aathar de patre tuo vel tempore tuo: ſiue tu ante: aut temporalis tuus.

Aaz apprehendēs vel fortitudo: ſeu fortis aut apprehenſio.

Aazia patruus vel patruelis ſeu apprehēdens dominum aut fortitudo domini.

Hic b poſt a.

Abba pater vel paternitas. Syrum eſt non hebreum.

Abbacbuc luctator fortis vel rigidus: ſiue complexans eos aut ſuſceptio eorū: ſiue ſuſtentatio eorum.

Abbadia ſeruus dñi vel ſeruiens dño.

Abbaga pater ſolēnis vel pris ſolēnitas ſeu pater loquens aut patris locutio.

Abbaſa: pater dñs vel pater abundās ſiue pater meus iſte aut patris mei abūdātia.

Abbaim pater eius vel paternitas eorum

Abana pater grat⁹: vel lapides colligens

Abani patris reges: vel pr̄ cōmotus ſeu pr̄ gratus mihi vel pater gratificans me.

Abamia pater gratus dño vel pater gratificans deum

Abaria tranſiens dñs vel in tranſitu dñi: ſiue pr̄ ſuſcitans dñm: aut pater vigilās dño

Abarim ptranſiēs aut ptrāſitio ſeu montes in trāſitu vel mōtes trāſeuntium.

Abarō pater ſuſcitans dolorē vel pater vigilans murmurationi ſiue pater ſuſcitans iniquitatem aut pater vigilans inutilitati

Abaſbai: parcens vel pepercit ſeu parcēs mihi aut parſimonia mea.

Abatha pater tangens ridētez vel patris tactus ridentis.

Abda: ſeruiens vel ſeruitium: ſiue ſeruus eius aut ſeruiens ei.

Abdai ſeruus me⁹ vl̄ ſuiēs mihi ſiue ſuiēs eius vel ſuitus mea: vel ſuitium eius mihi.

Abdebel: ſeruus dei vel ſeruiēs deo

Abdemelech: ſeruus regis vel ſeruiens regno ſiue ſeruus regi⁹ aut ſeruus regnator.

Abdenago ſeruus tacēs vel ſuiens taceo: vel dñi auxilium: aut dñs auxiliator.

Abdi ſeruus meus. vel ſeruiens mihi.

Abdias ſu⁹ dñi vel ſeruiens dño ſiue dñi teſtis aut dño electus.

Abdiel ſeruus dei vel ſeruiens deo.

Abda: ſeruus eius vel ſeruiens ei.

Abdai ſeruus meus vel ſeruiens mihi ſiue ſeruitus eius vel mea vel ſeruitiū ei⁹ mihi

Abdoni: ſeruiens eis vel ſeruus eorum.

Abdon ſeruus merēs vel ſeruus inutilis.

Abdō ſeruus muſitās vel ſeruus iniquus.

Abdō ancilla dolēs vl̄ ſuiēs murmurādo

Abed ſeruus populi: vel ſeruiēs populo.

Abedia: ſeruiens dño: vel ſeruitium dñi.

Abel cōmittens vel cōmiſſio.

Abel luctus: vel vapor ſeu vanitas: aut miſerabilis.

Abdela: committēs ei vel cōmiſſio ei⁹ ſiue lugens eum aut miſerabilis ei.

Abelga: vapor valliū vel luctus deuorans.

Abelmaim: vanitas habitaculi vel luctus inhabitantium.

Abelmeola: vapor vallis ſalſe: vel luctus parturientiū ſeu vanitas domicilij vel miſerabilitas inhabitationis.

Abelmeula. idem eſt.

Abelſatim: vapor ſpinoſus vel luctus germinās ſeu miſerabilis poſitio aut vanitas reſurrectionis.

Abemboen: lapis pollicis eox: vel lapis in medio eorum.

Abenezer: lapis adiutorij: vel lapis auxiliator eorum.

Abenner: lapis lucidus vel pater lucerne

Aber cōmiſit vel certamen iniit ſeu particeps: aut participatio.

Aber vuln⁹ vel liuor: ſiue liuidus aut vulneratus.

Abeſſalon pax patris vel pr̄ pacis ſiue patris luctus: aut patris amaricatio.

Abeſſan: pater abūdans vel pr̄is egreſſio.

Abethā: pr̄is repulſio vl̄ via explorātiōis

Abetſethim: luctus lictorum vel vanitas germinis.

Abgata: pater tangens ridentem vel pr̄is tactus ridentis.

Abia: pater dñs vel patris dñz: ſiue dñi paternitas: aut vbi pater fuit.

Abiabel pater dñs de⁹. vel paternitas domini dei.

Abiaū pater me⁹ exultans vel patris mei exultatio.

Abial pater meus cōtemptus vel patris mei deſpectio.

Abialbon: pater meus ſuperintelligēs vel patris mei ſuperintelligentia.

Abiam pr̄is mei ppl̄s: vel pr̄ meus eorum.

Abiaſab: pater meus colligens: vel patris mei collectio.

Abiaſaph: pater meus cōgregās vel pr̄is mei congregatio.

Abiathar: pater meus ros: vl̄ pater meus ſupfluus: ſiue pr̄ meus ſuſcitans pctū: aut pater meus peccato vigilans.

Abida: pr̄ meus ſciens vel patris mei ſcia.

Abidae idem.

Abidam pater meus ſciens eos: vel pater meus ſcientia eorum.

Abidam: pater me⁹ iudex: vel patris mei iudicium.

Abiel. pr̄ meus deus: vel pr̄is mei deitas

Abiem patris mei mater: vel pater meus maternus.

Abiezer: pater meus fortis vel patris mei auxiliū: ſiue pater meus ſeparatus aut patris mei ſanctificatio.

Abiezeri: patris mei auxiliū vl̄ pater me⁹ auxiliator meus.

Abigabaon: pater collis merentis: aut pr̄ vallis meſtitie. ſiue pr̄ me⁹ vallis meſta vel pater meus collis merentium.

Abigail pater meus exultans: vel patris mei exultatio.

Abigal pater roris, vel erroris ſiue patris mei aceruus aut patris mei inuolutio.

Abiel. pater meus de⁹: vel patris mei deitas vel imploratio.

Abilma: lugens vel plorans ſiue luct⁹ aut ploratio.

Abilmei: lugentes vel plorantes: ſeu vani aut miſerabiles

Abilmes adem.

Abimael: pater meus a deo vel pr̄ meus exaudiens deum.

Abimalech. pater me⁹ rex: vel patris mei regnum.

Abim: pater mēſure vel pater mēſuratus ſiue pater fuit aut pater erit.

Abinaā: patris mei decus: vel patris mei commotio.

Abinadab: patris mei votū vel pater me⁹ ſpontaneus.

Abinoem: patris mei fidelitas: vel patris mei requietio.

Abira pater meus magiſter: vl̄ patris mei magiſterium.

Abirā pater meus excelſus vel pater me⁹ exaltatus: ſiue pater me⁹ ſublimis aut patris mei ſublimitas.

Abirō: pater magiſter muſitans vel pater meus magiſter murmurās: ſiue pr̄ meus magiſter iniqu⁹: aut pater meus magiſter inutilis

Abiſa pater ſalutis vel patris ſalutare.

Abiſa pater meus ſacrificās vel pr̄is mei ſacrificium ſiue patris mei incēſum: aut patris mei holocauſtum.

Abiſai: pater ſalutis mee: vel patris ſalutare mihi.

Abiſai: pater meus incēſum mihi: vel pater meus ſacrificium meum.

Abiſai pater meus ſuperfluus vel patris mei rugitus.

Abiſag: patris mei incēſum vel patris mei holocauſtum.

Abiſue pater meus cantās: vel patris mei cantilena: ſiue pater meus loquēs aut patris mei locutio.

Abiſur pater meus mutus vel pater me⁹ directus.

Abiſur pater meus robuſtus vel pr̄ meus anguſtiatus: ſiue pater meus cōtinens aut patris mei acerbitas.

Abithal: pater meus ros: vel pater meus irroratus ſiue patrem meum apprehēdēs aut patris mei apprehenſio.

Abiu pater meus eſt. vel pater meus ipſe.

Abiud: patris robur vel patris robor ſiue pater eorum aut pater meus iſte.

Abner: pater lucidus vel patris lucerna: vel pater luminis.

Abobi: pr̄ incitator: vel patris āplexatio.

Abor pr̄ mōtiū vel patris foramen ſeu pater luminis aut pater iracūdus.

Abra pr̄is magiſteriū: vl̄ patris exaltatio.

Abraam pater videns populum vel pater videns multitudinem ſeu pater multitudinis: aut pater multarum: ſubintelligit gē

tium non eſt enim in nomine.
Abraã:pater excelſus: vel pater exaltatꝰ: ſeu pater ſublimis aut patris ſublimitas.
Abrech:pater delicatus:vel pater tenerrimus: Ipſe eſt ioſeph qui prelatus egyptiorum cũ eſſet tener ac delicatus etate iuuentutis factus eſt pater ſenum merito ſapiẽtie ⁊ prelatus ſapientibus.
Abſalõ pax patris vel pater pacis vel patris luctus aut patris amaricatio.
Abſalon patrẽ meũ pacificans vel patris mei amaricatio.
Abſanias:pater egreſſus dño vel patris abundantia domini.
Abur patris lumen:vel pater igneus:ſeu pater incẽdens:aut patris apertio.
Abur liuor vel plaga ſeu liuidus aut vulneratus.

¶ Hic c poſt a.

Achab frater patris vl' fraternitas paternitatis.
Achaz.frater patris ſui vel fraternitas paternitatis ſue.
Achabim decenter vel ſcorpiones.
Achaia ſoror laborãs vel ſoror que ſiue ſoror domini aut frater eius dñs.
Achaicus frater laborãs vel frater quis ſiue frater dñi aut frater eius dñs.
Achaici:fratres laborãtes vel fratres qui ſeu fratres dñi:aut frater eorum dñs.
Achaim.prerupta vmbracula ſiue ſoror laboris aut frater eorum.
Achaloia vel in oibus ſeu frater ꝯceptus aut fratris commixtio.
Acham labor vel neceſſitas:ſeu coluber inſidians.aut fraternitas eorum.
Achamoni.frater ſapiẽtie vel frater ſapiẽtiſſimus.
Achan. tribulator vel neceſſarius.
Acean.neceſſitas vel tribulatio.
Acharan. retinens vel apprehẽdẽs:ſiue retinens gratiã aut apprehenſio gratie.
Achar. merces vel turbator:ſiue tumulus aut peruerſio.
Acharan.turbãs populũ vel peruerſio populi:ſiue peruertẽs eos aut turbatio eorũ.
Acharan.merces gratie vel turbans gratificatos.
Accharca.infernus aut pauimentum.
Acharis.ſterilis vel ingratꝰ:ſeu ſterilitas: aut ingratitudo.
Acharob murus:vel demolitio.
Accaron.in paſcuis vel gregis paſcua ſeu ſterilitas:aut eruditio triſtitie.
Accaronite.in paſcuis vel in paſcua gregũ ſiue ſteriles aut erudimenta triſtitiarũ.
Achas.tenens aut apprehendẽs ſiue retẽtio aut apprehenſio.
Achaz.cõuertens vel apprehẽdens ſiue cõuerſus viſiom aut apprehendens fortitudinem.i.reſurrectionem dñi.
Achaſias apprehendens dñm vel apprehẽſio dñi ſeu ꝯuerſus fortiter dño aut apprehendens viſionem dñicam.
Achaſib.frater lupi vel frater deuorãs ſeu tenens lupum:aut apprehendẽs rapacitatem.
Acſa.claudicans vel fractura.
Acſaph.clauda collectio vel fractura congregationis.
Aces hamus vl' retentio ſiue humilis aut humilitas.
Acces idem.
Acceret diſſipans:vel diſperdens ſiue demoliens aut interficiens.
Accerethi:diſſipãs me vel diſperdẽs me ſiue demolitio mea aut interfectio mea.
Achela ſuſcipiẽs eum vel ſuſceptio eius.
Acheldemach:ager ſanguis vel ager ſanguineus.Syrum eſt non hebreum.
Acherubin.cognoſce vel intellige:ſiue ſciens multitudinem aut multitudo ſcientie.
Achi frater meus vel fraternitas mea.
Achia:vmbraculũ vel preruptio ſeu frater domini aut fraternitatis dominus.
Achiam:frater populi vel fratris populꝰ ſiue vmbraculum eis aut pꝛuptio eorum.
Achias:merces vl' retributio ſeu frater dominus aut fraternitas domini.
Achie:vmbraculum vel in collibus.
Achila:ſuſcipiens eum vel ſuſceptio eius.
Achilai:ſuſcipiens eum mihi vel ſuſceptio eius mea.
Achim fletus vel plorans ſiue frater eius aut fraternitas eorum.
Achimaas:fratris mei onꝰ vel fratris mei aſſumptio.
Achiman:frater meus reductus vl' fratris mei reductio.
Achinau: frater meꝰ quis vel frater meus quomodo.
Achimelech:frater meꝰ rex:vl' fratris mei regnum.
Achimoth: frater meꝰ mortuꝰ vel fratris mei deſertio.
Achianiaã:fratris decor vel frater decorꝰ
Achionez:fratris decus vel fraternitati delectabilis.
Achior:fratris mei lumen vel frater meus montanus ſeu fratris mei foramẽ: aut fratris mei iracundia.
Achis frater meus vel quomodo eſt.
Achis frater vir vl' verũtamẽ vir ſeu frater meus aut fraternitas viri.
Achiſamech.fratrẽ meum corroborãs vel fratris mei firmamentum.
Achiſamech: fratrem adiuuans: aut fraternitatis adiutor ſeu fraternitatis fultura aut fraternitatis erectio.
Achitob:frater meus bonꝰ vel fratris mei bonitas.
Achithophel:frater meus ruẽs vl' fratris mei ruina.
Achitophel:frater meus cadẽs vel frater meus irruens ſiue frater meus tractãs aut frater meus cogitans.
Achiſib:ſtultitia vel mendaciũ ſeu frater meus deuorãs aut fratris mei boſtia.
Accho:hamus vel vſq; adhuc ſiue humilitas aut retentio.
Accoboe:hamus vel vſq; huc ſeu retinẽs eum aut humilitas eius.
Accboite: hami vel vſq; huc: ſiue humiles aut retenti.
Acchos:hamꝰ vel vſq; huc ſiue humilitas aut retentio.
Achobor:mures vel deuaſtatio.
Achor:turbatio vel tumultus: ſeu peruertens aut peruerſio.
Achor fratris lumen vel fratris altitudo ſeu fratris foramen aut fratris iracundia.
Achron:retentio vel apprehenſio ſeu retinens aut apprehendens.
Achub:hami grauitas vel humilitatis cõdemnatio.
Achupha: hamus ſubditus vel humilis eructatio.
Acchus retinẽs ꝯſiliũ vl' humilis ꝯſiliator
Acchu:retinẽs lumẽ vel humilitas ignea.
Achzib:retentio:vel derelicta ſeu mendacium aut ſtultitia.
Achziba:mẽtiens ei vel ſtultitia eiꝰ ſeu retinens eum:aut derelicta ei.

¶ Hic d poſt a.

Ada:teſtificans vel teſtimonium.
Adad:teſtis vel patruus ſiue precipuus aut patruelis.
Adada:teſtis eius vel vſq; ad teſtimoniũ ſiue precipuus ei aut patruelis eius.
Addabarim deuteronomium grece ſecunda legiſlatio latine.
Addadezer:decorũ auxiliũ vel precipuus ſeparator.
Addadezer:teſtimoniũ fortitudinis vl' patruelis ſanctificatio ſiue fortitudine precipuus aut teſtificatio ſanctificationis.
Adaglani:congregans eos:vel congregatio eorum.
Adai robuſtus vel ſufficiẽs:ſiue teſtis meus:aut fortitudo mea.
Adaia:ſeruiens dño vel teſtimonium dñi.
Addaia:ſeruus dñi:vel teſtificans dñm.
Adalia:ſeruus laborans:vel ſeruus laborioſus.
Adam teſtificans eos vel teſtimoniũ eorum.
Adam:homo aut terrenus ſiue indigena vel terra rubea.
Adama:humus aut terra ſiue terrena:vel deſyderabilis.
Adame:cruores vel ſanguines plurali numero.
Adami magnificans vel que eſt magnificẽtia:ſiue ſeruiens populo meo aut teſtificãs populum meum.
Adar grex vel populus.
Adar pallium vel ſublimis ſiue teſtis vigilans:aut ſeruus ſuſcitator.
Adar pallium vel magnificus.
Adarſa: teſtificãs ſolem vel ſeruus illuminator.
Adaſſa:noua vl' nouitas ſeu teſtis facture aut ſeruitꝰ plaſmationis.
Adaſſo: ſeruus fortis:vel teſtis anguſtiatus ſeu ſeruiens petre aut teſtificans ſagittam luminis.
Adgã pater ſordis vel teſtis ſordidus.
Admatha.ſeruus donator vel teſtificans conſummationem.
Adrach:ſtola vel decorus ſiue indumẽtũ aut induitio.
Adraim:mundans peſſimos:vel mundatio peſſimorum.
Adramelech:ſtola regis vl' decor regni ſeu rex indutus

rex indutus aut regnator decorus.
Adenabeth:ſeruus prophetizans vel teſtificator prophetie.
Ader:rex effuſus vel turris gregis ſiue teſtis vigilans:aut ſeruus conſurgens.
Adeſa teſtis facture vel ſeruus plaſmator: ſiue ſeruitus nouitatis aut teſtificatio ſanctificationis.
Adema:ſeruus domini:vel teſtificans dominum.
Adrabel:greges dei vł oues diuine:ſeu decorans deum:aut indutio dei.
Adremelech:ſtola regis vł decor regni ſiue rex indutus:aut regnator decorus.
Adremmon:teſtis ſublimis vel ſeruus eccleſie.
Adrezer : ſtola fortis vel decor ſeparatus: ſeu decorum:auxilium aut indumentũ ſanctificationis.
Adi: ſeruus meus vel teſtimoniuz meum.
Adiada :ſeruiens teſtibus vel fortitudo teſtificantium.
Adibel:ſeruus dei vel teſtificãs deũ decor.
Adin:ſeruiens cauſe vel teſtis iudicij.
Adina:ſeruiens cauſe eius vł teſtis iudicij eius.
Adino: tenellus vel delicatus ſeu fortis iudex:aut fortis cauſator.
Adithaim : ſeruitꝰ duplex vel teſtificatio.
Adrias :cõtinens mala vł locꝰ malor: ſiue decor facture aut induitio plaſmationis.
Adribel: populus dei vel oues diuine ſeu decorans deum aut indutio dei.
Ado ſeruus ſeu teſtis vł ſeruiens domino aut fortitudo eius.
Adoar:ſeruꝰ vigilãs vel ſeruus ſuſcitator.
Adoch : ſeruum tenens vel teſtificationis apprehenſio.
Adollam :cõgregans eos vł congregatio eorum ſeu teſtimonium aque aut teſtificatio in aqua.
Adollamin:idem quod adollam.
Adollamites:congregans eos vel congregatio eorum ſeu teſtis aque aut teſtificatio in aqua.
Adom : ſeruiens eis vel fortitudo eorum.
Adomin:rubra vel aſcenſus ruforuz. Iſte eſt locus ille cruentus ꝛ ſanguinarius quo deuenit homo qui ab hieruſalẽ deſcẽdit in hiericho: ꝛ incidit in latrones.
Adon:ſeruus merẽs vel teſtis murmurãs ſiue fortis iniquus aut fortitudo inutilis.
Adonar:dominus vel dominator.
Adonaia:dominus dominans vel domini dominatio.
Adonias dñator eſt dñs vel dñi eſt dñatio.
Adonibezech:dñs micans vel dominꝰ fulgurans vel dominus dominator egeſtatis aut dñs dominator vani contemptus.
Adonicham:dominus callidus vel dominator calliditatis.
Adoniram:dominus exaltatus vel dominator ſublimis.
Adoniſedech :dominus pacis vel dominator iuſtitie.
Adopſithe:libertas vel gaudium.
Ador: ſeruitus generans vel teſtificatio generationis.
Adulam:teſtimonium paius:vel ſeruiens eternitati.
Aduram:ruina exaltata vel fluuius exaltatus vel decor excelſi vel generatio excelſa: vel decor excelſus:aut fluuius generatiõis
Adurã: decor excelſi vel generatio excelſa ſeu decor excelſus aut fluuij exaltatio.
Adrumentina : viſio ſublimis vel videns ſublimiter.

Hic e poſt a.

AEgla:vitula vel iuuencula ſiue ſolẽnis:aut feſtiuitas eius.
Aegyptus:tenebre vel anguſtia ſiue tribulatio coanguſtans aut tribulationis coanguſtatio.
Aegyptij tenebre vel anguſtiantes ſeu tribulantes coãguſtatos aut tribulatores coanguſtatorum.
Aeglon:iuuẽcula vel vacca eorum:ſeu vacca merens aut iuuencula inutilis.
Aelam:veſtibulũ vel ante fores ſeu poſtis aut ſuperliminare.
Aelamite:veſtibula vel ante fores ſeu poſtes aut ſuperliminaria.
Aelam :appoſita vel obiecta ſeu deſpiciẽs aut comparata.
Aelamite appoſiti vel obiecti ſeu deſpiciẽtes:aut comparati.
Aelmoth:taberne vel officine ſeu taberne mortis aut officine mortuorum.
Aena:fons vel biuiũ ſeu fons eiꝰ aut oculus eius.
Aendor: fons generãs vł oculꝰ gñationis.
Aenas:pauper vel miſer ſeu reſpondens: aut reſponſio.
Aengamin:fons ortor vel oculus elator.
Aenon:fons eorum vel oculus eorum.
Aerim : aceruꝰ lapidũ vł aceruati lapides
Aeſdrelon:auxilium meroris vł miſericordia dolentium.
Aeſmon:terra deſerta vel terra inculta ſeu terra merens aut terra inutilis.
Aetham:valida vel antiqua ſiue aſcendẽs aut fortitudo.
Aethi: obſtupefaciẽs vł pterrẽs ſeu terror patris mei aut ſtupefaciẽs pater meus.
Aethiopia:tenebre vel caligo ſeu tenebrãs aut caligans.
Aethiopes:tenebroſi vł caliginoſi ſeu tenebrantes aut caligantes.
Aethonodoſai: via inferior vel viantes inferius.

Hic ph poſt a.

APhaim humus eorum vel volatus eorum ſeu liberans eos :aut ſecuritas eorum.
Apha:idem.
Aphain: humꝰ vł volatus ſeu liberãs pauperes:aut ſecuritas gratie.
Aphã:humus mea vel volatꝰ meꝰ ſeu liberãs pauperes meos aut ſecuritas gr̃e mee.
Aphar:terra vel puluis:ſiue humꝰ aut fodiens.
Aphar:puluis ſuſcitans vel humꝰ vigilie ſeu liberans vigiles ; aut ſecuritas ſuſcitatorum.
Aphara:terra eiꝰ vel puluis eius : ſiue humus eius aut fodiens eum.
Aphara puluis ſuſcitans eum vel humus vigilie eius ſeu liberans vigilantes eis:aut ſecuritas ſuſcitatorum eius
Aphara:taurus vel vitulꝰ: ſeu puluis eiꝰ aut fodiens eum.
Apharã fodiẽs humũ vel puluis inutilis
Apharaim:puluis ſuſcitans eos vel humꝰ vigilia eorũ:ſeu liberãs vigilantes eis:aut ſecuritas ſuſcitatorum eius.
Apharim.fodiẽs mare vel maris effoſſio.
Apharim:puluis ſuſcitans eos vel humꝰ vigilie eorum ſeu liberãs vigilãtes eis aut ſecuritas ſuſcitatorum eius.
Apharſa:terra digna vel fodiens eleuationem ſeu liberalitas ſolis aut liberans illuminatos.
Apharſacei : terreni digne vel fodientes eleuatos ſeu liberi ſolis:aut liberantes illuminatos.
Apharſual.tellus ſaluata vel terra ſalutis ſiue puluis ſuſcitans ſalutẽ:aut humus vigilans ſaluationi.
Apharſothi:ſecuritas vel libertas ſeu liberum germen aut ſecuritas reſurrectionis.
Apharias : iudicãs dñs : vel iudicium dñi.
Aphec:continuit vel continentia ſiue continens aut furor nouus.
Aphech :continebit vel apprehendet ſiue continens aut apprehenſio.
Apheca:cõtinebit eũ vł apphendet eũ:ſiue continentia eius aut apprehenſio eius.
Aphee.furor alienus vel vita diſſipata:ſeu vitam diſſipans aut vite diſcuſſio.
Aphelethi:mirabilis vel admirandus:ſeu viuificans aut excludens.
Apher humus vel fodiens:ſeu puluis aut vitulus.
Apherezei:ſeparati vel abſq; muro ſeu fodientes obuiam aut vituli fornicantes.
Aphes:in finibus vel in extremis.
Aphes donum in finibus rubentiũ vel in extremis aſcenſionis ruforum.
Aphes libere egrediẽs:vel ſecuritas egreſſionis.
Aphia liberalis dominus vel liberalitas domini.
Aphrica fertilis vel augmentata.
Aphricani:fertiles vel augmentati.
Aphiba: colligens recte:vel congregans conuerſionez ſeu liber egreſſus aut ſecura egreſſio
Aphith:ſecurꝰ vel liber ſeu ſecuritas: aut liberalitas.
Aphõ:volãs inique vel volatꝰ meroris:ſeu libere murmurans.aut ſecuritas inutilis.
Aphonite:volãtes inique:vel volãdo merentes ſeu ſecuri inutiliter:aut libere murmurantes.
Aphus volans conſilio vel volatus cõſilij. ſeu libere cõſulens aut ſecurus feſtinator.
Aphuth:eiꝰ idumentũ vel eius declinatio
Aphuthei.eius indumenta:vel eius declinationes.

Hic g poſt a.

AGa feſtiua vel ſolennis.
Aga:loquens vel meditãs ſeu meditatio aut loquela.

Agaba feſtiuus pater vl' ſolēnitas patris.
Agabus nūcius tribulans vl' tribulatiōis annunciatio.
Agad: plāct⁹ egypti vel plāctus egyptioꝝ ſeu ſeruitus feſtiua aut ſolēne teſtimoniū.
Agad: doma vel tectum ſeu feſtiue ſolēnis aut feſtiua ſolennitas.
Agagite: domata vel tecta ſiue ſolennes feſtiue aut feſtiui ſolenniter.
Agai: queſtio aut feſtiuitas: ſeu loquens mihi aut meditatio mea.
Agla vitula vl' iuuencula ſeu ſolennis aut feſtiuitas eius.
Agar: aduena vel cōuertens: ſeu feſtū ſuſcitans aut ſolēnitas vigilie.
Agareni: aduene vel cōuerſi ſeu feſta ſuſcitantes aut ſolennitates vigiliarum.
Agarai: aduena vultur: vel cōuerſio deuoratoris: ſiue feſtiuus magiſter meus: aut ſolennitas magiſtri mei.
Age: queſtio vel ſolēnis ſeu meditatio aut loquela.
Ageba: ſolēnis pater vel feſtiuitas patris.
Agedgad: accinctus vel annunciās predo.
Agedgad: feſtiua ſeruitus p̄donis vel ſolēne teſtimonium accinctionis.
Agelom: ſolēnis candor vel annuncia iniquitatem meam.
Aggeus feſtiuus vel ſolēnis ſeu querens cōſilium aut letus feſtinator.
Agi: queſtio vel ſolennis ſeu ſciens me aut feſtiuitas mea.
Agia: querens dñm vel ſolēnitas domini.
Agia ſolennis dño vel feſtiuitas domini.
Agiremmon: fons ſublimis vel fons eccleſie ſeu fons cōgregans aut fons malorum granatorum.
Agrippa: congregans ſubito vel cōgregatio ſubita.
Agrith: aduena vl' īcola ſiue aduena meus vel incola meus.
Agrith: feſtiua vel ſolennis ſeu meditatio: aut loquela.
Agrithe: feſtiui vel ſolēnes ſiue loquentes aut meditantes.

Dic b poſt a.

Abab: frater patris vel fraternitas paternitatis.
Abaion: campi vel aulones ſeu valles grādes aut valles campeſtres.
Abalath: mons diuidens: vel mons leuis: id eſt limpidus ſiue lubricus.
Abamon: ſapientia vel ſapientiſſimus.
Abara: fratris odor: vel frater odoris.
Abarel: poſt exercitū: vel ſequēs exercitū dei ipſe eſt obab cognatus moyſi q̄ ⁊ ietro.
Abares: teſta vel ſol: ſeu ſiccitas aut ariditas.
Abaz: patruus vel patruelis ſeu fortis aut apprehendens.
Abazias: patruus dñs vel patruelis dño ſiue apprehendēs dñm aut fortitudo dñi.
Abeberin: hebreoꝝ vel tranſeūtiū ſeu trāſitus aut tranſitores eorundem.
Abei: vmbraculum vel infecunditas.
Aberi declinans vel declinatio.
Abeſam: voluntas vel conſiliū: vel voluntati: aut conſilio eorum.

Abi: fraternitas vel vbi hec ſeu vallis aut queſtio.
Abi: viuet vel viuit: ſeu vita valliū: aut queſtio vite.
Abia frater eius vel vbi hec ei ſeu vita eius aut viuit.
Abia: querēs eū vel vallis eius ſeu vita vallium eius aut queſtio vite eius.
Abialim: cerui vel ceruoꝝ lapides ſiue vallis fermenti: aut queſtio malicie.
Abialon: admirans vel admiratio: ſeu vita merens: aut vallis iniquitatis.
Abias: vita plaſmata: vel vita facture ſeu frater ſuſtollens aut fratris plaſmatio.
Abidad: viuens gloria vl' vita glorie: ſeu frater meus gloriās aut fratris mei gloria.
Abie: ſterilitas: vel obūbratio ſeu frater obumbrans aut fratris abumbraculum.
Abihel: viuens deo vel viuens dñi ſeu vita vallium dei aut queſtio vite diuine.
Abiere vallis amica vl' vita amici ſeu frater meus amicus vel fratris mei amicitia.
Abiezer: frater meus fortis vel fratris mei auxiliator ſeu vita valliū ſeparatarum aut queſtio vite ſanctificationis.
Abilam: dolens vel parturiens ſeu ante fores vel ante veſtibulum.
Abiloth: frater vincens vel frater ligatus: ſeu vallis declinans aut vite vocatio.
Abinth vallis inclyta vel queſtio nobilis ſeu frater inclytus: aut fraternitatis nobilitas.
Abiman: vita qualis vel queſtio que ſeu frater quis aut fraternitas quomodo.
Abimelech: vita regū vel vallis regia: ſeu frater meus rex aut fratris mei regnum.
Abim: fons vel oculus.
Abinadab: frater ſponte vel frater ſpontaneus ſeu vita valliū ſpōtanearum: aut queſtio vite ſpontanee.
Abin: frater merens aut frater iniqu⁹ ſeu vita valliū dolentium: aut qō vite inutilis.
Abiraz: vallis excelſa vel vita exaltata: ſeu frater me⁹ ſublimis: aut fr̄is mei exaltatio
Abiran: ſculptor aut ſculpens.
Abiramite ſculptores vel ſculpentes.
Abiroth: ſculptum: vel ſcalptum.
Abiſamech: fratris mei ſculptura vel fratris mei erectio ſeu frater meus adiuuans aut fratrem meū roborans.
Abiſar: frater me⁹ princeps vl' fratris mei leuamen: ſeu vita valliū principis aut queſtio vite anguſtiantis.
Abitub: frater meus bonus vl' fratris mei bonitas ſeu vita valliū deſerentiū aut queſtio vite deſerte.
Aboi: ſpina vel compunctio.
Aboites: ſpinoſi vel compungentes.
Aboiban: ſpina ſapientie vel compunctio intelligentis.
Aboimam: perturbās vel perturbator: ſeu pungens quis aut ſpina quomodo.
Abin: inutile vel iniquitas.

Dic i poſt a.

Ai: vultur vel deuorator.
Aia vultur eius vel deuorans eum.
Aiat: vultur vel cōdemnatio ſeu vultur declinans aut deuoratio peccatorum.

Aichbam: frater meus ſurgens vel fratris mei reſurrectio: ſeu vultur callidus: aut deuorator calliditatis.
Aihel vultur dei vel deuorator deus.
Ailath dolēs vel parturiēs ſeu vultur vinctus aut deuorator declinans.
Ailon vallis admirans ſiue vbi erant viſi aut vbi viſi ſunt.
Ailud vultur vtinā vtilis vl' deuorator vtinam declinatus.
Ailul. vbi erant viſi: vel vbi viſi ſunt.
Aim: inutilis aut idololatra.
Aiman. idolū gratū vl' iutilis donatio: ſeu vultur quis aut deuorator quomodo.
Aim: fons vel oculus.
Ainan: vultur decorus vel deuoratio pulchritudinis.
Ainagallim: oculus vituli: vel fons inūdās ſiue oculus reuelatus aut fons tranſmigrationis.
Ainō vultur merens vel vultur iniqu⁹ ſeu deuorat⁹ murmure aut deuorator inutilis.
Air: ciuitas vel oppidum.
Airſames; ciuitas ſolis vel oppidum illuminatum.
Aiſmoth: deſertio: vel adductio mortis.
Aith condemnatus vel condemnatio
Aiud: vultur inclyt⁹ vel deuorās glorioſū

Dic l poſt a.

Ala cōmixtio vel ꝯſcendēs ſiue infirmus aut infirmitas.
Alab: lactea vel dulcedo.
Alach lubricum vel pars mea.
Alacarnaſum fermentū cōcidēs duces vel commixtio diuidens principes.
Alal: laxitas vel laſſitas ſiue leuitas: aut latitudo.
Alala: laxitas eius vel laſſitas eius ſeu leuitas eius aut latitudo eius.
Alam: infirmans eos vel cōmixtio eorum
Alamat: deſpiciēs vtrem vel cōtēnēs indignationem.
Alamon: deſpectio vel deſuper multitudinem: ſiue infirmans eos dolori: aut commiſcens eos iniquitati.
Alas cōmixtio vel fermentū.
Alaſam triplicē vel conſternataꝫ ſeu cōmiſcens populū aut fermentatio populi.
Albialaon: patris mei dolor: vel pr̄ meus ſubintelligens.
Alcbimus fermentū vani conſilij: vel cōmiſcens callidam feſtinationem.
Ale: conſcenſio vel cōmiſcens ſiue infirm⁹ aut infirmitas.
Aleph: mille vel doctrina tentationum.
Aleptim: agnis vel igneus ſeu doctrina mādati aut milia tentationum.
Aliel laus vel laudatio.
Alleluia: laudate dñm vel laudatio dñi.
Alexander alleuans tenebras: vel auferēs anguſtias tenebrarum.
Alexandria: idem.
Alexandrini: tenebras alleuātes: vel tenebrarum anguſtias auferentes.
Alphalthi: bitumē vel aque bituminis.
Alpheus: doctus vel documentū ſiue fugitiuus aut milleſimus.
Alian ꝯtēnēs donum vel deſpectio gratie.

Alian

Alian: eiectus vel eiectio.
Alinus veſtibulis vel ſuperliminaribus.
Alinath: vter vel indignatio.
Alinathan: cõtemptor doni vel deſpiciẽs donatorem.
Almon. contemptus vel deſpiciens.
Almondeblathaim: cõtemptus palatarũ: vel deſpiciens opprobria.
Almoth vter vel indignatio.
Aloes: laus facture: vel laudatio plaſmatoris.
Allon laus doloris vel laus meroris ſiue laudator iniquus aut laudator inutilis.
Alua: deſpiciens vel cõtẽnens ſiue cõtemptus aut deſpectio.
Aluã: cõtemnens eos vel deſpiciẽs eos ſeu contemptus eis aut deſpectio eorum.
Alulã. cõtemptus vel deſpectus.
Alus fermentum: aut ↄmixtio ſeu ↄtẽnẽs conſilium aut deſpectus feſtinator.

Dicem poſt a.

Aad: gens vel populus.
Ama: gens mea vl' populus meus
Amaa: gens eius vel ppl's eius: ſeu popl'i teſtis aut populum teſtificans.
Amaad: ppl'z teſtificãs vel ppl'i teſtificatio
Amad. ppl's adhuc. vel ppl's ſeruiens ſiue populus teſtis aut populare teſtimonium.
Amadathi: populus ſeruiens peccato vel populus teſtificãs tempore.
Amador populus teſtes generans vel populus ſeruiens generationi.
Amal: gens commixta vel populus ↄſcendens ſiue populus infirm' aut populi deſpectio.
Amalaſar: dixit princeps vel dictũ principis: ſiue gens commixta carceri vel populus deſpecte carceratus.
Amalech: gens bruta. vel populus lambẽs
Amalechite: gentes brute vel populi lambentes.
Amanã: iniquus vel coãguſtãs ſeu comprimens me: aut coanguſtatio mea.
Amana: iniquus ei vel coanguſtãs eũ ſeu comprimens eum aut coanguſtatio eius.
Amanite: iniqui vel coãguſtantes ſeu cõprimentes eos aut coãguſtatio eorum.
Aman: populo donatus vel populi gratificatio.
Amanite: populo donati vel populi gratificationes.
Amman: cubitus vel menſura ſeu popul' quis aut gens quomodo.
Ammanite: cubitati vel menſurati ſeu gẽtes que aut populi quomodo.
Amãſame: cubitus fulciẽs vel mẽſura erectionis ſiue populus dono adiutus aut populus gratificatione cõfirmatus.
Amaraphal: dicto cadens vel dixit: vt caderet ſeu populus curatus deo aut popul' medicamentum dei.
Amaran: temulẽtus: vel rubricatus ſordidus ſiue populus laudatus tritico aut populus coaceruatus.
Amarias dicẽs dño vel verbũ dñi ſeu gẽs ſuſcitans dominum: aut populus vigilãs domino.
Amarite: dicẽtes dño: vel verba dñi ſeu populi dominũ ſuſcitantes: aut populi dño vigilantes.
Amas furor vel indignatio ſeu populum tollens aut populus plaſmationis.
Amaſa furor eius vel indignans ei ſeu ſuſtollens gentem aut popularis plaſmatio.
Amaſai: furor eius me' vel indignatio ei' mihi ſeu gentem ſuſtollens mihi aut populi plaſmatio mea.
Amaſi: furor meus vel indignatio mea ſiue populũ tollens mihi aut plaſmatio populi mea.
Amaſia: indignãs dño vl' furor domini ſeu gẽtem ſuſtollens dño aut populi plaſmator dominus.
Amath: vter vel indignatio ſiue populus donatus: aut populus conſummatus.
Amath: veritas vel indignator ſiue populus peccator aut populus temporalis.
Amatha: veritas eius vel indignatio bilis eius: ſiue populus declinãs eũ aut populus peccans ei.
Amatheus populus peccans vel indignator rigidus.
Amathi: veritas mea vel indignatio bilis mee: ſeu populus peccãs mihi: aut popul' declinans. Iſte Amathi eſt Ionas ꝓpheta sareptane vidue filius quẽ reſuſcitauit helias matre poſtea dicente ad eũ nunc in iſto cognoui quia vir dei es tu ⁊ verbũ dei verum eſt in ore tuo.
Amathia: veritas mea domino: vel fidelitas mea dñi: ſiue populus peccãs domino aut populus declinans dominum.
Amathim veritas vel indignatio bilis eorum ſiue populus peccãs eis aut populus declinans eos.
Amathitis: veritas viri vel idignatio bilis aſſumpte ſeu populus peccans viro vel populus declinans aſſumptionem.
Amadan cõcupiſcibilis, vel concupiſcens ſiue populus iudicãs eos: aut populus iudex eorum.
Amaum: populum abijciẽs vel populi abiectio
Amaus: ppl's abiect' vel populi abiectio
Amẽ. vere vel veritas ſeu fiat aut fideliter.
Ameſſa populum tollens vel ppl'i ablatio
Ameſſia: populũ leuans domini vl' populi ſubleuatio.
Ameſech: populus timens vel popul' prolongatus: ſeu populi germẽ: aut populi reſurrectio.
Ametha: luctus vel indignatio ſiue populi donum aut populi perfectio.
Amethen: populus aſcendens vel populi fortitudo.
Amethi luctus meus vel indignatio mea ſiue populus mecum: aut populus obſtupefactus.
Amphibolis: popul' corruẽs vel populus ore corruens.
Amia populus domini: vel populi dominatio.
Amiel: popul' meus dei vel popul' me' deo.
Amiel: populus meus dei: vel populi mei deus.
Amin. gens mea vel populus meus.
Aminadab. ppl's meus ſponte vel ppl's meus ſpõtaneus: ſiue populi mei vota aut populus meus vrbanus.
Aminod: populus meus inclytus vel populus meus glorioſus.
Amiſaddai: populus meus ſufficiẽs: vl' populi mei ſufficientia.
Amithal: calefactus ros vel calefactio roris: ſiue populus me' irroratus: aut populi mei irroratio.
Amiuth: populus meus inclytus: vel populi mei gloriatio.
Amizadab: populi mei fluẽs torris vel populo meo torris fluitio.
Amnes robuſtus vel fortis ſiue populus fugitiuus aut populi tentatio.
Amob parcens vel ſuſtinens ſiue popul' dilectus aut populi amplexatio.
Amoch: ppl's tenẽs vel ppl'i apprehenſio.
Amolũ flos farine vel deflorata farina.
Amon: onerans vel onuſtus ſiue nutriẽs. aut fidelis.
Amon donans vel nutritius ſiue donatio aut matris fetus.
Amon: populus dolens vel popul' murmurans: ſiue populus iniquus aut populus inutilis.
Ammon populus parcens vel popul' meroris ſiue filius generis mei aut fili' populi mei.
Ammona cõprimẽs vel coãguſtatio eius.
Ammona populus parcens ei' vel popul' meroris eius ſiue filius generis eius: aut filius populi eius.
Ammoni comprimens me vel coanguſtatio mea.
Ammoni populus parcens mihi: vel populus meroris mei: ſiue filius generis mei aut filius populi mei.
Ammonite: comprimentes me: vel coãguſtantes me.
Ammonite: ppl'i parcentes mihi vel populus dolorũ meorum: ſeu filij generis mei: aut filij populorum meorum.
Ammorea loquens vel amaricãs ſiue populi ſcitus aut populi illuminatio.
Ammorrei: amari vel loquentes ſeu populi ſciti aut populi illuminati.
Amos fortis vel potẽs ſiue oneroſus aut vir robuſtus.
Amos onerauit vel fortitudo ſeu populi aut populi diuulſio.
Ameſa fortis ei vel potens ei ſiue onerãs eum aut fortitudo eius.
Amoſa: vir robuſtus ei vel' onerauit eũ ſeu ppl'z vel auellens ei: aut diuiſio populi eius
Amoth: calefactio vel calefaciens
Amothdor: calefactio generationis vel calefaciens generationem.
Ampliat' populi malleũ vel ppl's malleator: ſiue populus ore cõtundẽs.
Amraphel dicto cadens vel dixit vt caderet: ſiue populus curatus deo: aut populi medicamentum deus.
Amrã: ppl's excelſus vl' ppl'i celſitudo ſiue populus exaltatus aut populi exaltatio.
Amramite: ppl'i excelſi vel ppl'i exaltati.

Amri:amaricans vel laceſcens ſiue populus magiſter aut populi magiſterium.
Amſi:populus indigens vel populi domitatio.
Amthar:populus patēs vel populus ambigens ſiue ppl's explorator odoris:aut populus explorator aſcenſionis.
Amubel:populus calefactus deo vel populus cum quo eſt deus.
Amul:populus dolēs vel populus parturiens.
Amula:populus dolēs ei vel popul⁹ parturientium.
Amulite:populi dolentes vel populi parturientes.
Amuthal:calefactus ros vel calefactio roris:ſiue populus irrorat⁹:aut populi irroratio.

¶ Hic n poſt a.

Anna:donatus vł gratificatus:ſeu donum aut gratificatio.
Anna gratia vel reſpondens ſiue donans aut donatio.
Anab:vua vel humilitas ſiue donū patris aut grata paternitas.
Anaba vua eius vel hūilitas ei⁹ ſiue donū patris eius aut grata paternitas eius.
Anacbam:humilis vel exurgēs ſeu donū calidum:aut gratificata caliditas.
Anaceb cognomentū vel cognominatio.
Anachim:non eſt innocens vel humilitas renuens:ſiue monili collo ſublimi aut humilitatis renuitio.
Anae:nunquid commotus eſt vel nūquid commotio.
Anaphalim:cadentes vel violenti ſiue gigantes aut gratiam declinantes.
Anabe:nunquid cōmotus eſt ipſe vel nunquid eſt cōmotio iſta ſiue donatus vite:aut gratificatus ſuſceptioni.
Anam nubes vel obūbratio,ſiue donū populi:aut gratificatio eorum.
Anamalech:donū regni vel rīſio regis ſiue donās regnator:aut gratificatio regia.
Anamin:reſpondentes aque vel gratificationes aquarum.
Anan:donū gr̃e vel donata gratificatio.
Ananeel:gratus deo vel rīſio dei ſiue cui donauit deus aut qui eſt donatus deo.
Ananeth:dono vincens vel gr̃a pauidus.
Anani donatus mihi vel gratificatio mea.
Anani:rīdens mihi vel gratificatio mea.
Ananias:donū gratie dn̄i vel donata gratificatio domino.
Ananias:rīdens gr̃e deo vel gratificans gratie dominum.
Ananim:reſpondens aque vel donatiōes aquarum.
Anas donans vel donatus:ſeu gratiā tollens aut reſpōdens.
Anath:gratia vel rīdēs ſeu gratie peccās aut reſponſio temporis.
Anatha reſpondens ei vel gratificans eū ſeu gratie peccans eius aut reſponſio temporis eius.
Anathim:reſpondens eis vel gratificans eos ſeu gratia peccans eorum aut reſpōſio temporis eorum
Anathim:humilitas vana,vel rīſio vana: ſeu monile colli aut humiles ↄſurgentes.
Anathoth rīſio vel obedientia:aut rīdēs ſigno aut gratificatio deſignātis.
Anathothia:rīſio dn̄i vel obediēs dn̄o:ſiue rīdens ſigno domini:aut gratificās deſignantem dominum.
Anathothite:rīdētes vel obedientes ſiue reſpondentes ſigno:aut gratificantes deſignatorem.
Andreas rīdens pabulo vel decorus ī ſtatiōe ſiue decus.aut ſm grecā ethimologiā apotoy andros.i.a viro virilis.
Andronicus:rīdens pabulo aut decor⁹ adſtandum ſiue cogitans paſſionē aut reſpōſio paſſionis.
Anebgaba ſollicitauit vel humiliauit ſiue ſollicitans valles aut humilians colles.
Anegeb:auſter vel meridies:ſiue auſtralis aut meridianus.
Anei:nunquid cōmotus eſt mihi: vel nunquid commotio mea.
Aneliab:donum dei patris vel gratificās deum patrem.
Anem.circuli vel corone.ſeu pcinēs aut preconator.
Aneni donū meū:vel gratificatio mea.
Aner:lumen vel illuminatio ſeu dono vigilans:aut gratificatione conſurgens.
Ange.donum pcruptum vel gratificatio pectoris.
Anad:gratia vel rīſio ſiue rīdens teſtib⁹ aut gratificatio ſeruitutis.
Ani pauper vel egenus ſiue donum meū aut gratificatio mea.
Ania donū dei gratificans dominum.
Anian:donū populi vel gratia eorum.
Amehel:donatus deo vel gratificans deū ſiue gratificans eos vel paupertas eorum
Ano donās eis vel gratificās eos:ſiue dolor eorum:aut labor eorum.
Anob:dono ſeruiēs vel gratificatio ſeruientis.
Anon donator merēs:vel gratis iniquus ſeu gratie inutilis aut gratificationi murmurans.
Anthiphas:dās trāſitū vel dātis trāſitio.
Anthiochus pauper ſilens vel pauperis ſilentium.
Anthiochia paupertas ſilēs:vel paupertatis ſilentium.
Antiocheni: pauperum ſilentia vel paupertate ſilentes.
Antipater:dās laudē vel dantis laudatio
Antipatridem:donū laudatū:vel dantis laudationem.
Aniula:dolens vel parturiens.
Anium donum vnicū vel gratificatio ſempiterni.

¶ Hic o poſt a.

Aoceu:nidus vel cubiculum.
Aod:inclytus vel glorioſus.
Aoh:ſpina vel compunctio.
Aobite: ſpinoſi vel compungentes.
Aobiaban:ſpina ſapientie vel compūctio intelligentis.
Aobiman:pturbatus vel perturbatio:ſeu pungens quis aut pungens quomodo.
Aoth:nobilitas vel gloriatio.

¶ Hic p poſt a.

Appain:humus eorū vel volatus eorum.
Apparam:liber onager vel continens feritatem.
Appaiama:libertas populi dn̄i vel continens populum domino.
Appelles congregans eos vel congregatio eorum.
Appia libera vł libertas ſiue continēs aut continentia.
Appiforum:libera vel fortis libertas.
Appollo mirabilis aut admirandus.
Appollophanes:mirādus facie:vel admirabilis contemplator.
Apolonia: diſciplina vel ſynagoga eorū.
Appolonius:miraculum:vel admirabilis
Appollos:congregans eos vł cōgregatio eorum.
Apoſtolus miſſus vel legatio.
Apſes:liber egrediens vel continētia egreſſionis.
Apſiba continens rectitudinem vel libertas conuerſationis.

¶ Hic q poſt a.

Aquila dolens vel parturiēs:ſeu dolor aut parturitio

¶ Hic r poſt a.

Ar ſuſcitatio vel vigilie.
Ara:electus vł electio ſeu vigilās ei aut ſuſcitans eum.
Arab:inſidie vel caliditas,ſeu vigilans patri aut ſuſcitans patrem.
Araba:inſidie eius vel caliditas ei⁹ ſiue ſuſcitans patrem ſiue vigilia patris eius.
Araba:multa vel veſpera ſiue occidēs aut inhabitabilis.
Araba plana vel cāpeſtris ſeu deſerta aut occidentalis.
Arabath deſerta tp̄e vel planicies peccatorum ſiue ſuſcitans patrem peccati:aut vigilans patri declinanti.
Arabathite:deſerti tempore vel planicies peccatorum ſiue ſuſcitantes patrem peccati.aut vigilantes patri declinanti.
Arabes: humiles vel occidentales ſiue callidi aut inſidiatores.
Arabathane:humīle robur vel deſerta fortitudo ſiue ſuſcitans patrē robuſtū aut vigilans patri fortitudinis.
Arabia:callida vel inſidiatrix ſiue humilis aut occidentalis.
Araboth.plana vel humilia ſiue cāpeſtria aut equalia.
Arach:longitudo vel longanimitas:ſiue ſuſcitans fratrem aut vigilia fratris.
Arachens:lōgitudo ↄſulens vel longanimitas ſiue feſtinās aut vigilans fratri conſilii aut ſuſcitans fratrem feſtinantem.
Arachi:longitudo mea vel longanimitas mea ſeu fratri meo vigilans aut ſuſcitans fratrem meum.
Arachites :longus vel longanimitas:ſeu vigilans fratri conuerſo aut ſuſcitans fratrem captiuum.
Arad:deſcendit:vel deſcēſio ſiue ſuſcitauit deſcendentes aut ſuſcitauit deſcenſionem.

Arad:deſcendẽs vel deſcenſio ſiue ſuſcitãs
ſeruum aut vigilans teſtimonio.
Arad:miraculum vel admiratio ſiue obſtu
puit aut admiratus eſt.
Aradá:deſcendens ei vel deſcenſio eiꝰ ſeu
vigilãs ſeruituti aut ſuſcitans teſtimoniũ.
Aradi deponentes vel depoſitiones: ſiue
vigilans ſeruituti mee aut ſuſcitãs teſtimo
nium meum.
Aradius deponens conſiliũ vel deſcẽdens
feſtinãter ſeu vigilãs ſeruituti feſtinãti aut
feſtinans teſtificationem conſilii.
Aradius admirãs vel obſtupeſcẽs ſeu vin
demiator meus ſufficiẽs: aut vindemiator
mei ſufficientia.
Arado:miraculũ: vel depoſitio ſeu ſuſcitãs
ſeruum aut vigilia teſtificationis.
Arapha:ſuſcitãs terram vel vigilanter fo-
diens.
Araphite:ſuſcitatores terre vel vigilanter
fodientes.
Arabath: negociator vel negociatio: ſeu
vigilans vite: aut ſuſcitans pauorem.
Araia:eligens dñm vel electio dñi ſeu vigi-
lans domino aut ſuſcitatio domini.
Aral: ſuſcitans infirmuꝫ vel vigilanter con
ſcendens ſiue ſuſcitãs cõtẽnentem aut vigi
lia deſpectionis.
Arã ſuſcitãs excelſuꝫ vł vigilãs exaltatiõi
Aram:res cum arca vel res cum capſa: ſiue
iraſcens aut indignatio.
Aram:ſuſcitans genteꝫ vel vigilia populi
Aram excelſus vel iracundꝰ ſeu decor aut
electio eorum.
Arama:ſuſcitans gentem ei vel vigilia po
puli eius.
Arama:excelſa vel iraſcens ſeu decorans
eum aut deiectio eius.
Aramathi:deijciens aut deiectio eius: ſeu
decore pauidus aut excelſe conſummans.
Aramelech:ſuſcitans genteꝫ regi vel vigi-
lia populi regni.
Aramelech:excelſum regnum vel erectus
rex ſeu decor regni: aut iracundia regis.
Aran:res cũ arca vel res cũ capſa: ſiue ſuſci
tans excelſum aut vigilans exaltationi.
Aran aceruus tritici vel laus frumenti ſeu
ſuſcitans donũ aut vigilans gratie.
Aranon:laus frumenti vel aceruꝰ triſtitie
ſeu ſuſcitans donum iniquum: aut vigilãs
gratie inutili.
Ararat mons vulſus vel mons vellicatus
ſeu ſuſcitans ꝯſurrectonẽ deſcendẽteꝫ aut
vigilans teſtimonio deſcendenti.
Arari:mons vel ſublimitas ſeu vigilãs vi-
gili meo: aut ſuſcitans ſuſcitantem me.
Ararite:mõtani vł ſublimes ſeu vigilãtes
vigili meo aut ſuſcitatores ſuſcitatores mei
Aras:elatio vel ſuperbia ſiue ſuſcitans ſuſ
tollentem: aut vigilans plaſmationi.
Araſth:artifex vel artificium.
Arath teſtimoniũ deſcendens: vel cõſurre
ctio deſcenſionis ſiue ſuſcitãs peccatũ aut
vigilans temporaliter.
Arbach: bruchꝰ vel locuſta: ſeu bruchꝰ pec
cati: aut locuſta temporalis.
Arbathithe:locuſte vel bruchi ſiue bruchi
peccantes aut locuſte temporalis.
Arbathia:locuſta viri vel bruchus aſſum-
ptus ſiue hamus pauidus aut humilitas
ſuperiorum.
Arbee:quarta vel quatuor.
Arbella:ſuſcitans vetuſtateꝫ auri vel vigi
lia ſiue aſſumptione.
Arbi:locuſta vel bruchus ſiue hamꝰ meꝰ:
aut humilitas eius.
Arbo:hamꝰ vel vſqꝫ huc ſiue humilis aut
humilitas mea.
Arboth:humilis vł campeſtris ſiue hamꝰ
tenens aut hami retentio.
Arbona:locuſta iniqua vel bruchus inuti
lis ſiue humilitas merens eum aut retẽtio
doloris eius.
Archab:inſidie vel inſidians.
Archad:inſidiator ſeruus vel inſidians te
ſtimonio.
Archelaus agnoſcens leo vł agnitio leõis
Archiaſtharoth: mora corone vel longitu
do circuli.
Archippus:inſidie oris vł lõgitudo opis:
ſiue inſidie dilatati aut inſidiaꝝ dilatatio.
Ardon ſuſcitans iudices vł vigilia iudican
dorum.
Area eligẽs eũ vel electio eius ſeu ſuſcitãs
deſcendentem aut vigilia deſcenſionis.
Areba:plana vel campeſtris ſeu deſerta vł
inhabitabilis.
Arebia humilis dño vel retentio domini.
Arebla:inſidians vel inſidiatio.
Arepna humilis pulcher vel inſidians pul
chratudo.
Arech:longitudo vel longanimitas.
Arechon:longanimitas merens vel longi
tudo iniqua ſiue admiratio poſſeſſiõis aut
deſcenſio negociationis.
Ared deſcendens vł deſcenſio ſiue aſcẽſus
montium aut aſcenſus ſaltuum.
Areph:ſuſcitator menſure vel vigilia diſſo
lutionis.
Areli: declinans me vel declinatio mea ſi-
ue ſuſcitans deũ meum aut vigilia dei mei.
Arelite: declinati mihi vel declinationes
mee: ſiue ſuſcitantes deum meum: aut vigi
lantes deo meo.
Aren:acerui lapidũ vel lapides aceruati.
Aren:filius meus vel filiatio mea: ſiue ſuſci
tans fontem aut vigilia oculi.
Ares:electus vł electio ſeu ſuſcitans factu
ram vel vigilia plaſmationis.
Areth:ſtupor vel deſcenſio ſiue ſuſcitãs pa
uorem ei aut vigilia vite.
Areuna:arca vel repoſitio.
Arphaſa: ſuſcitans tranſitum: vel vigilia
trangreſſionis.
Arphaſei:ſuſcitatores tranſeuntium: vł vi
gilia trangreſſionum.
Arphat: ſanans vel ſaluans ſiue ſanitas:
vel ſaluatio.
Arphaſat: ſaluans vel ſanans depopula-
tionem.
Arga menſura vel menſurator.
Argob: maledicens excelſum vel maledi-
cta ſublimitas.
Aridai:ſuſcitans dilectum meũ vel vigilia
amabilis mei.
Aridatha:leo donatus vel leonis donum
ſufficiens.
Ariel:leo deus vel leo dei.
Ariel: deo deus meus vel leo dei mei.
Ariph:vigilia germinis floridi vel ſuſcita-
tio viſionis buccelle.
Arim:aceruus lapidũ vel lapides aceruati.
Arimatheus:altitudo eius vel ipſe exalta-
tus eſt.
Arimathia:ſuſcitans donum dño vel vigi-
lia donationis domini.
Arioth:ebrietas vel ad ſollicitudinem di-
rigens.
Ariopagita: primitiue ſolennis vel primi-
tiua ſolennitas.
Ariopagus:primitiua ſolẽnitas vel primi-
tie ſolennitatis ſꝫ hoc violẽtũ cũ athenienſis
curie nomen ſit q̃ a marte nomen accepit.
Ariſai:leo tentans vel leonis tentatio.
Ariſtarchus:ſuſcitans coronam vel mons
facture ſuperflue.
Ariſtobolus ſuſcitans dolorem vel ſuſcita-
tio germinis.
Arina: ſublimis vel conſurgens ſiue ſubli-
mitas aut conſurrectio.
Arinageddon:mõs eſt latrunculis vł mõs
globoſus ſiue conſurrectio tecti aut conſur
rectio in propria ara.
Arnathaim:ſublimitas duoꝝ vel altitudo
eoꝝ ſiue ſublimes duo: aut cõſurgẽtes bini
Armenia: mõs vulſus vel mõs vellicatus
ſeu montis auulſio aut montis vellicatio.
Armenij:montes vulſi vel mõtes vellicati:
ſeu mõtiũ vulſiões aut montiũ vellicatiões
Armon: anathema meroris vel imago tri-
ſtitie.
Armon:domus vel cellariũ ſiue illuminãs
aut anathema.
Armoni:anathema meroris mei vel imago
triſtitie mee.
Armoni:domus mea: vel cellarium meuꝫ:
ſiue illuminans me aut anathema meum.
Arnaphet: vigilia conuertens vel ſuſcitatio
conuerſionis.
Arman: vigilia doni vel ſuſcitatio grẽ ſeu
arca meroris aut maledictio eorum.
Arnon: arca meroris vel maledictio: ſiue lu
men aut maledictio eorum.
Arod:maledictio ſufficiens aut maledicta
ſufficienter.
Arodi:maledictus ſufficienter vel maledi-
ctio ſufficiens mihi.
Arodite maledictus ſufficienter vel male-
dictionum ſufficientia.
Aroedi: vindemiator ſufficiens vel vinde-
mie ſufficientia.
Aroer:ſuffoſſio vigilie vel vacuefactio vigi
lie.
Aroer:mirica vel exurgens ſiue ſubleuans
aut ſuffoſſa.
Aroelite:vacuefactiones vigiliã vel ſuffoſ-
ſiones vigiliarum.
Aroerite:mirice vel ſubleuãtes ſiue ſuffoſſi
aut exurgentes.
Arom:nequam vel verſipellis.
Aromath:nequã tpꝰ vel verſipellis pctõꝝ.

Aroꝛi mons vel ſublimitas.
Aroꝛites ſublimis vel montanus.
Aroſeth.nec̄ ſemē vel iniq̄ poſitio ſeu vigi
lans germē aut ſuſcitatio reſurrectionis.
Arſa: ſol eius vel illuminatio.
Arſaces :ſol duritia vel illumiatio vomit⁹.
Arſelem:ſilens circunciſio vel ſilentium cir
cunciſionis ſeu ſuſcitans nomē dñi aut vigi
lans auditioni diuine.
Arth:moꝛa vel immoꝛans:
Arthaba:moꝛa patris vel moꝛās patrem.
Artaxerſes:lumē ſilentio tentans vel lumi
ne ſilentio tentatus.
Arthemam:anathematizantem vel cōtur
bantem eos.
Arthemis.i.diana cōturbans vel anathe-
matizans ſiue ſuſcitans egrotationes aut
egrotationum ſuſcitatio.
Aruces:circūrodēs me:vel circūroſio mea
Arum:aceruus tritici:vel laus frumenti.
Arunas: illuminans vel illuminatio.
Arur: ſuſcitans ignez vel vigilia luminis.
Arus incisa vel aurea ſeu vigilans conſilio
aut ſuſcitans feſtinationem.

¶ Dic ſ poſt a.

ASa tollēs vel factura ſiue ſuſtollens
aut plaſmatio.
Aſaba :eius captiuitas vel ei⁹ conuerſio ſi-
ne ſuſtollens patrez aut plaſmatio patris.
Aſabias : colligens dñm vel congregatus
dño:ſiue ſuſtollens patrem dñm aut plaſ-
matio patris domini.
Aſach :factura peꝛrupta vel plaſmationis
vmbꝛaculum ſiue ſuſtollens fratem aut tol-
lens fraternitatem.
Aſadias:factura ſeruiēs dño vel ſuſtollēs
teſtimonium dñi.
Aſael:ſuſtollens deū aut plaſmatio dei.
Aſaph:colligēs vel congregans ſiue colle-
ctio aut congregatio.
Aſaia:facit dñs:vel faciente dño:ſiue ſuſtol
lens dñm aut plaſmatio dñi.
Aſaias :idem.
Aſam:delictū vel fumus:ſiue ſuſtollens po
pulum aut plaſmatio eoꝛum.
Aſama:delictū eius vel fumigās eū:ſiue ſu-
ſtollens populi eius aut plaſmatio eoꝛum.
Aſan:tollens donuz vel plaſmatio gratie:
Aſana:tollēs donū ei vel plaſmatio gr̄e ei⁹
Aſar:carcer vel carceratus ſeu facturam ſu-
ſcitans : aut ſuſtollens vigilantes.
Aſaradam :vincens vel exacutus: ſiue ſu-
ſtollens vigiles iudices aut plaſmationem
ſuſcitās iudicio.
Aſarel:carcer dei vel carceratus deo:ſeu fa
ctura ſuſcitās deū aut ſuſtollens vigiles dei
Aſarela:factura ſuſcitans maledictum:vel
plaſmatio tollens vigiliam maledictionis.
Aſaronthamar:beatitudo palme vel bea-
titudo cōmutans:ſiue atriū amaritudinis:
aut veſtibulum commutationis.
Aſarſualim:diuites vulpes vel atrium vul
piū:ſeu factura ſuſcitans ſalutem aut plaſ-
matio vigilans ſaluationi.
Aſarſuſim:diuites obtinens vel beate re-
uertens ſeu factura ſuſcitās equū aut plaſ-
matio vigilans reuerſioni.

Aſaſonthamar :os amax vel ſilētiū ꝯmuta
tū:ſeu factura faciēs iniq̄tatez ꝯmutatiōis
aut plaſmatio tollēs doloꝛē amaritudinis.
Aſaar:diluculum vel mane diluculo:ſeu fa-
cturā eſtimās:aut plaſmationis eſtimatio.
Aſaradon:victoꝛ vel exacutus:ſeu factura
ſuſcitans ſeruos iniquos aut plaſmatio vi
gilās teſtimonio merentium.
Aſarael:beatus deus vel beatitudo dei ſeu
factura vigilans deo aut plaſmatio ſuſci-
tans deum.
Aſaramel:ſuſtollens excelſum deū vel plaſ
matio excelſi dei.
Aſbaal:plaſmās vir vel tollēs vetuſtatem.
Aſbel:captiuus dei vel atrium vetuſtatis.
Aſbebel :captiuus dei vel factura vetuſta
Aſcalon:appenſa:vel impenſa ſiue ignis in
famis aut ignis ignobilis.
Aſcaloníte:appēſi vl' impēſi ſiue ignes in-
fames aut ignes ignobiles.
Aſcenem:tollēs poſſeſſoꝛem cōtēptibiliter
vel ſuſtollens contemptibilem poſſeſſoꝛez.
Aſcenez:ignis aſpſio vel ignis ſic aſperſus.
Aſcod:diſſolutio vel effuſio ſiue incendens
aut incendium.
Aſe tollens vel factura ſiue ſuſtollens : aut
plaſmatio.
Aſebā:ſuſtollens ſemper excelſum vel plaſ
matio ſemper excelſa.
Aſebias ſuſtollens dñm vel plaſmatio dñi.
Aſebl:facture ſtatio vel plaſmatio ſtatiōis
Aſebonias :tollens pollicem dñi vl' factura
in medio dominatoꝛis.
Aſech:factura peꝛrupta:vel plaſmationis
vmbꝛaculum:ſiue ſuſtollēs fratrē aut tollēs
fraternitatem.
Aſedech:teſta vel ſol:ſiue ariditas aut ſic-
citas ardoꝛis.
Aſedi :ſiccitas ardoꝛis vel ſuburbana coꝝ.
Aſedemoth:arua vel ſuburbana.
Aſedochphaſgam:abſciſio vel os delictiſ-
ne tollēs abſciſſuz aut plaſmatiōis dōatio
Aſedoch:factura pabuli:vel plaſmatio vi-
riditatis.
Aſedochphaſga:donatio facture viridis vl'
faciens pabulum abſciſionis.
Aſeph:atrium vel veſtibulum ſeu colligēs
aut congregatio.
Aſen:ſuſtollens eos vel plaſmatoꝛ eoꝛum
Aſemona.feſtinans vel os eius ab oſſe nō
ab oꝛe.
Aſen:ſuſtollens fontē vel plaſmatio oculi.
Aſena:ignis aſperſus vel ignis aſptio:ſiue
ſuſtollēs fontē ei⁹ aut plaſmatio oculi ei⁹:
Aſena:ruina eius:vel precipitatio.
Aſenna:ruina eius vel precipitās eum.
Aſennaphar:ruens onager vel precipitās
feritas.
Aſenech:ruina vel precipitatio ſeu factura
dedicans aut plaſmationem edificans.
Aſennes:eleuans me vel ſubleuatio mea.
Aſenech:ruens vel p̄cipitans ſiue ignis aſp-
ſus aut ignis aſperſio.
Aſer:atriuz vel diuitie ſeu btitudo ēt btūs.
Aſerite: atria vel diuitie ſeu beatitudines
aut beati erunt.
Aſera:atriū vulturis vl' diuitie deuoꝛatoꝛis

Aſerai beatitudo mea vel btūs erit mihi.ſi
ne atriū meum aut diuitie mee.
Aſerdan:exacutus vel vinculum cutis ſeu
beatum iudicium aut diuitie iudicande.
Aſerim:atrium vel veſtibulum ſeu diuitie
aut beatitudo eoꝛum.
Aſermachimat:beatitudo doni vel que eſt
beata donatio.
Aſmoth:atriū moꝛtis vel diuitie moꝛtales
Aſeroth:atriuz anguſtie vel diuitie tꝑales.
Aſeroth:atria vel veſtibula ſiue ville : aut
beatitudines.
Aſerſual:beata ſalus aut diuitie ſalutis.
Aſerſua:atriuz gaudij vel beatitudo letitie.
Aſen noiat⁹ vel faciēs nomē ſiue ſuſtollens
audituz aut plaſmatio famoſe auditionis.
Aſema:os ab oſſe non ab oꝛe vel ſuſtollēs
nomē eius aut faciens famoſaz auditionē
Aſen:fractura dentiuz vel plaſmatio ſuper
vulnus:ſeu tollēs nomen aut ſuſtollēs en-
phoꝛam tentationis.
Aſeremoth:ſuburbana vel ſuburbib⁹:ſeu
atriuz indignationis rigide aut beatitudo
formidationis eoꝛum.
Aſerbada:atriū accincti vulturis vel diui-
tie tentationis deuoꝛantis.
Aſpha:tollens ſubito vel factura eructans
Aſphanar :equoꝛum domitoꝛ vel factura
appꝛehendens.
Aſphanes:equoꝛuz domitoꝛ vel factura cō
uerſionem appꝛehendens.
Aſphar : tollens onagrum : vel plaſmatio
ferocitatis.
Aſia ſuſtollens dñm vel plaſmatio domini.
Aſia:gradiens vl' eleuans ſeu auferens aut
elatio.
Aſiani:facture domini vel ſuſtollentes dñz
Aſiani :elati vel auferentes ſeu gradientes
aut eleuati.
Aſias ſuſtollēs dñz vel plaſmatio domini.
Aſidia:miluus vel herodius ſeu factura di-
lecta plaſmatio amabilis.
Aſiel:ſuſtollens deum vel plaſmatio dei.
Aſiel:gradiens deo vel elatio dei.
Aſim:ſuſtollens eos vel plaſmatio eoꝛum.
Aſma ſuſtollens eos ei:vel plaſmatio eoꝛuz
eius.
Aſincbꝛitus:dirigens thuribulum vel dire
ctio thuribuli.
Aſiongaber :lingua viri vel dolatio homi-
nis : ſeu faciens merentes colles ſublimes
aut ſuſtollens doloꝛes colliuz ſublimium.
Aſir:vinculuz vel vinculatus ſeu factura vi-
gilans aut ſuſtollens vigilantes.
Aſſidei:milui vel herodij ſeu facture dilecte
aut plaſmationes amabiles.
Aſſyria:factura vigilans dño:aut ſuſtollēs
vigilias domini.
Aſſyria:diligens vel dilecta ſiue dirigens:
aut directio.
Aſſyrij:facture vigilantes dño vel ſuſtollē-
tes vigilias domini.
Aſſyrij:directi vel dirigentes ſeu dilecti aut
diligentes.
Aſia:factura laboꝛans aut ſuſtollens labo-
rantes.
Aſmo:nouiſſimū ei⁹ vel factura permanēs

Aſmodeus:facture iudiciuꝫ vel plaſmatio
indicantis.
Aſmona:feſtinās vel celeriter numerās.
Aſnaa : tollens ſerpentem : vel plaſmatio
colubri.
Aſop:collectio vel veſtibulum.
Aſcu:feſtinans vel feſtinatio.
Aſom:ſilens vel os ab ore non ab oſſe.
Aſometh:os viuax ab oſſe non ab ore:vel
ſilentium vite:aut feſtinatio vaporis.
Aſon:factura pupille vel plaſmatio cocci-
nea.
Aſor:atrium vel ſagitta luminis:ſeu tollēs
foramen:aut plaſmatio iracundie.
Aſoradon : victor vel exacut⁹: ſeu atriū ſui
iniqui:aut tollēs foramē teſtimonij inutilis
Aſorā : atriū excelſum vel ſagitta luminis
exaltati:ſeu extollēs foramē excelſum:aut
plaſmatio iracundie exaltate.
Aſoth:ſuſtollens ſignū:aut plaſmatio tem
poralis.
Aſothite: tollētes ſigna vel facture tpales.
Aſra:diminutio vel diminitus:ſeu tollens
magiſtrum:aut plaſmatio magiſterij.
Aſrael:diminitus deo vel ſuſtollens magi-
ſterium dei.
Aſrabi:beatum faciens vel beata cōmotio
ſeu diminut⁹ ipſe:aut diminutioni patens.
Aſrael : beatus deo vel beatitudo dei:ſiue
tollēs magiſtrum deum:aut plaſmatio ma
giſterij dei.
Aſrabelite:beati deo vel beatificantes deū
aut plaſmati magiſterio dei.
Aaſtaolagnis gemēuū vel ignis ptunētiū.
Aſtali:caula mea vel preſepe meum.
Aſtali:ouile meum:vel cubiculuꝫ meū:ſiue
atriū meū : aut factura explorationis mee
Aſtaroth:ouile vel factura exploratorum.
Aſtaroth:atrium vel cubiculum :ſeu caule
aut preſepia.
Aſtarothites:caula vel atrium : ſeu caule:
aut preſepia:
Aſtarothites:ouille vel factura.
Aſtaroth:atrium vel cubiculum:ſeu preſe-
pe aut cubiculum.
Aſtarthē : factura ſuperflua vel plaſmatio-
nis ſuperfluitas.
Aſtrages : voluntas feſtina:vel conſilium
feſtinitatis.
Aſub :factura incendij:vel plaſmatio con-
uerſionis.
Aſpha:tollens ſubito vel factura eructās.
Aſſuerus:beatitudo vel atrium eius.
Aſſum:os eorum vel fumigans eos.
Aſſum:factura:coccinea vel tollens pupil
lam eorum.
Aſſus:diues vel beatus ſiue factura lumi-
nis:aut tollens incendium.
Aſſuri : diues mihi vel atriū meū:ſeu factu
ra luminis mei:aut tollēs incendiū meum.
Aſſurim:diuitie eorum:vel beatitudo eoꝝ:
ſiue factura illuminans eos:aut tollens in-
cendium eorum.
Aſſur:tollēs robuſtū vel tollēs acerbitatē.
Aſſur:ſuſtollēs murū:vł tollēs anguſtiā ſeu
factura ꝯtinēs aut plaſmatio directionis.
Aſſur : negotiator vel negotiatio : ſiue ne-
mus:aut ignis illuminatio.
Aſſur:dirigens vel diligens :ſiue beat⁹ aut
gradiens.
Aſſurim:ſuſtollens murum eius vel tollēs
acerbitatem.
Aſſurim:faciens robuſtos eos vel plaſma-
tio directa eis:ſiue tollens anguſtias eoꝝ
aut ſuſtollens continentiam eorum.
Aſſurim: nemora vel igniū illuminationes
ſeu negotiatores:aut negotiationes.
Aſſurim:dirigentes vel diligentes ſeu bea-
ti aut gradientes.

¶ Hic t poſt a.

Ata:tempus vel peccatum:ſeu delin
quens aut temporalis.
Athac:peccator humilis:vel peccati reten-
tio:ſeu delinquēs fratri:aut tpalis frater.
Athad:rhamnus vel teſtimonium.
Athaia:peccans dño :vel temporalis dñi.
Athalia : tpˢ dñi:vel tpˢ eius: ſeu peccans
domino: aut declinatio domini.
Athania:concupiſcenſia vel deſyderium.
Athanael:tempus meum dei:vel peccatuꝫ
meum deo.
Athanai : tempus fluctuans :̃vel peccator
commotus:ſeu corona donati mei:aut ex-
ploratio gratificationis mee.
Athar:peccator ſuſcitans vel tpalis vigilia.
Athara:peccatum ſuſcitans ei:vel peccato
ris vigilia eius.
Atharim:explorator vel exploratio.
Atharoth:corone vel circuli.
Athath:peccatum temporis : vel tempus
peccatoris.
Athene:diſperſe vel diſſipate.
Athenienſes:diſſipati vel diſpergentes.
Athenobius : peccator latrans vel tempo-
ralis latratio.
Ather:ipſe conſurgens contrarius:vel pec
cator effundens aduerſa.
Athicō:tpˢ mediū:vel peccatoris dimidia
tio:ſiue tpˢ cōgregate iniquitatis:aut pec-
catum congregationis inutilis.
Athipha:tpˢ ſubitū:vel peccatum eructās
Athil:peccati germen :vel tpˢ inueterans.
Athitha:tpˢ querens: vel delicti ſilentiuꝫ.
Atholus:tpˢ conſilij vel peccati cōmixtio.
Athoniel:reſpondens deo vel tpˢ eius dei.
Athupha:tpˢ ſubitum vel pcti infirmitas.
Athul : tpˢ conſilij vel peccator feſtinans.

¶ Hic u poſt a.

Aua:iniquus vel iniquitas.
Auan:fons vel motus:ſiue mouēs
eos:aut ſubuerſio eorum.
Aui:ferox vel ferocitas:ſiue iniquus mihi
aut iniquitas mea.
Auil:incipiens vel ſtultitia.
Auin:aceruus lapidū vel iniquitas eorum.
Auiſa:voluntas mea :vel iniquitatis mee
ſaluatio.
Auith:iniqua vel iniquitas.
Auoth:ſedes vel cōmoratio:ſeu vinculum.
Auoth:vita vel gloria:ſeu ville aut ciuitates.
Auothiair:vinculum vigilie:vel ſedes vigi
lie:ſeu commorans illuminatio : aut incu-
nabula illuminationis.
Auothiair :gloria luminis:vel vita illumi-
nans:ſeu ville vigilātium:aut oppida illu-
minatorum.
Auphraton:frugifera vel pulueulēta :ſiue
vbertas:aut de cinere veniens.
Auphratonite: frugiferi vel puluerulenti:
ſeu vberes:aut de cinere venientes.
Auguſti:ſolēnit ſtātes vł ſolēnitas addita:
Aulon:vallis grandis:vel vallis cāpeſtris.
Aunam:meror eorum:vel labores eorum.
Aunam:non eſt vel inutile.
Auram:iracundia vel iracundus.
Auran:iraſcens vel iracundia.
Auſitidis:conſilium vel conſiliatrix.

¶ Hic x poſt a.

Axa:furor vel furibunda.
Axan:claudicans vel iraſcens.
Axath:medicina vel medicamentum.

¶ Hic z poſt a.

Aza:videns vel combuſtus:ſeu fortis
domini:aut fortitudo eius.
Azabias:videns patrem dominum:vel for
titudo patris domini.
Azabel:videns deum:vel fortitudo dei.
Azam:videns eos vel fortitudo eorum.
Azanoe:fortitudo commotionis :vel viſio
requietionis.
Azara:dorſum vel crepido.
Azaria:auxilium dñi vel auxiliator eſt dñs.
Azarias:idem.
Azaram:adiuuans populū:vel auxiliū po
puli ſiue dorſum eorum:aut crepido eoꝝ.
Azas:continens vel apprehendens:ſeu vi-
dens fortiter:aut viſio fortis.
Azazias:ꝯtinēs dñm:vel apprehenſio dñi
ſeu vidēs fortiter dñꝫ:aut robuſta viſio dñi.
Azbel:vidēs vetera:vel robuſtus vetuſtate.
Azbelite:videntes vetera:vel robuſti vetu-
ſtatibus.
Azboth:vidēs vomentē vel videns in vomi
tu:ſeu fortis vetuſtas:aut fortitudo lugētiū
Azcad:videns mare :vel fortitudo maris.
Azchad:vidēs dolētē:vel vidēs cōponēteꝫ
ſeu fortis dēs molaris aut fortitudo pñie.
Azeb:pergens vel ambigens ſeu vallis de-
uorans:aut vallis rapacitatis.
Azecha:fortitudo:aut decipula:ſiue robu-
ſta:aut clauſa peſſulo.
Azer : auxilium vel ſanctificatio: ſeu fortis
conſurgens :aut videns vigilias.
Azagad:fortis tentatio :vel vidēs aceductū
latrunculum.
Azi:fortis meus:vel viſio mea.
Azia:videns populū vel fortitudo eorum.
Azias:videns dñm vel fortitudo domini.
Azier :pergens vel proficiſcens : ſeu videns
deum :aut fortitudo dei.
Azia:fortis viſio vel videns viſionem.
Azier:pergens vel abiens:ſeu videns de⁹
aut fortitudo dei.
Azir:fortiter vigilans:ſeu videns vigilias.
Aziza:fortis iſte vel viſio iſta.
Azimath:vidēs mortē:vel fortis mortuus
Azimaueth:idem.
Azmoth:fortis morte:vel apprehendens
mortem.
Azmoth:fortis īcluſio vł apphēdēs decorē.
Azor:adiut⁹ vel auxiliator:ſeu vidēs lumē

aut fortiter iracundus.
Azozi : incēdēs dño:vel incendiū domini.
Azotus:incendiū vel incendens :ſiue ignis patruelis:aut ignis patrui mei.
Azotij : incendentes vel incēdia': ſiue ignes patruelis:aut ignes patrui mei.
Azodite:incendium vel ignis patruelis.
Azarael :adiuuās deum vel fortitudo dei.
Azuba : relicta vel deſerta:ſiue relictio:aut deſertio.
Azur:adiutoꝛ lucidus vel auxilium igneū ſiue videns lumen:aut robuſtū incendium.

Sequuntur interpꝛetationes hebꝛaico rum nominū incipientiū per B literā.

Babana:venit reſpondens vel venit reſponſio.
Baal:vir vel vetuſtas:ſiue hñs aut deuoꝛatoꝛ.
Baala:venit hec:vel habens eā ſeu vir eius aut deuoꝛans eum.
Baalaanan:venit hoc donum:vel habens eam gratiam :ſeu vir gratus ei:aut deuoꝛa toꝛ gratificationis.
Baalaſoꝛ:vetuſtas deuoꝛans atriū:vel vir habens ſagittā luminis:ſeu vetuſtas tollēs foꝛamen:aut vir plaſinatoꝛ iracundie.
Baalath:vir aſcēdens:vel hñs aſcenſionē ſeu vetuſtas tpis :aut deuoꝛatio peccatoꝝ.
Baalberith : vir habens pactum vel vetu ſtas deuoꝛans fedus.
Baalpharaſim:viros deuoꝛātes diuidens vel habentium vetuſtatem diuiſio.
Baalphegoꝛ:vir habens hiatū:vel vetuſtas deuoꝛans os pellis ſuperius.
Baalgad:vir foꝛtunatus vel habens tenta tionem: ſiue vir accinctus latrunculis : aut vir deuoꝛatoꝛ.
Baalia:vir habēs dominiū:vel vetuſtas de uoꝛans dominationem.
Baalim:aſcendentes vel ſuperioꝛes.
Baalim:viri vel habentes:ſiue in ſuperiori bus aut deuoꝛatoꝛes.
Baalis:vetuſtas viri:vel habēs aſſumptio nem : ſeu deuoꝛans virum : aut vetuſtatis aſſumptio.
Balam aon:deſcendēs humilis:vel deſcen ſio humilitatis : ſeu vir humilis hñs domici lium:aut vetuſtas deuoꝛans habitaculum.
Baalmeon:deſcenſio humilis:vel deſcēſus humilitatis.
Baalmeſar:habens eā:vel vir ex pꝛincipe ſeu vetuſtas eius : aut deuoꝛatio pꝛincipis.
Baaloth:aſcendens vel in aſcenſionibꝰ ſeu vir habens tempus : aut vetuſtas deuoꝛās reſponſionem.
Baalſaliſa:habens vitulā conternantē:vel hñs vitulā ↄternatā : ſeu vetuſtas deuoꝛās tertiū:aut vir habens vitulam triennalem.
Baalthamar : vir habens palmam:vel vir habens amaritudinem:ſeu vetuſtas deuo rans commutatos:aut vetuſtas deuoꝛans commutationem.
Baana:venit donatꝰ vel venit gratificatꝰ.
Baanan: filius eius:vel veniens ei : ſeu ve nit reſpondens:aut venit reſponſio.
Baani:venit donatus mihi:vel venit grati ficatio mea.

Baani:veniēs mihi:vel filius meus:ſeu ve nit rñdens mihi:aut venit reſponſio mea.
Baara:venit reſpondens vel venit rñſio.
Baari:venit reſpondens mihi:vel venit re ſponſio mea.
Baari:fontes vel putei:ſiue in vētre:aut in commutando.
Baarias:venit reſpondens dominus : vel venit reſponſum domini.
Baaſa:venit tollens:vel veniente factura.
Babatha:tranſlatꝰ tpe:vl ↄfuſus pctōꝛ: ſeu trāſlatio tpalis:aut confuſio peccatoꝛis.
Babel:confundens vel cōfuſio :ſeu tranſfe rens:aut tranſlatio.
Babylon:idem.
Babylonij:confuſi vel tranſlati:ſeu cōfun dentes aut transferentes.
Bachar:inſaginate:vel ingreſſus eſt
Bachachar:vetuſtas inſaginate:vel lugēs ingreſſus eſt agnus.
Bachenoꝛ : lucēs lucerna :vel ingreſſus eſt agnus lucerne.
Bacci:vetus vel luctus :ſiue lugens:aut in vomitu.
Bachides:luctꝰ foꝛtis vl' vetuſtas i vomitu
Badachar:venit cōpungi:vel venit tumul tus:ſiue venit merces:aut venit turbatio.
Badad :maximus vel excellētiſſimus:ſiue venit teſtis:aut venit ſufficiens.
Badadi:maximus mihi vel excellētiſſimꝰ meus:ſeu robur meū:aut ſufficientia mea.
Badaias:pꝛecipuus dño:vel in iudicio dñi ſeu venit dominus:aut venit dominatoꝛ.
Badal:pcipuus vel ſublimis:ſeu venit con ſcendens:aut venit infirmitas.
Badan:ſolus aut i iudicio:ſeu venit popu lus:aut aduentus eoꝛum.
Badan:pꝛecipuus vel in iudicio:ſeu venit donum:aut venit gratificatio.
Badazer:maximum auxilium vel excellē tiſſimus ſanctificatoꝛ: ſeu venit foꝛtis : aut venit ſeparatio.
Badſeba:filia ſeptē vel filia iuramenti ſeu venit eloquens:aut venit conuerſio.
Badſuba:filia depꝛecationis:vel filia ſatie tatis:ſeu venit ↄuertens:aut venit incēdiū.
Iſta enī badſuba:vel badſeba ipſa eſt beth ſabee mater ſalomonis.
Baem:locus vite mee:vel locus ſuſcipiens mihi.
Baen:iniquus oculus:vel liquitas fontis ſeu venit fons:aut venit oculus.
Bagad:venit accinctus:vel venit l foꝛtuna ſeu venit latrūculus:aut venit tentatio.
Bagal:onus vel iugum:ſeu venit aceruus: aut venit inuolutio.
Bagaba:excelſus tempoꝛe:vel ſublimitas peccatoꝛis.
Bagathan:venit tactus ridentis:vel venit riſus tangentium.
Bagazim:in excelſo contemptus :vel venit foꝛtitudo.
Bagoaim:ſublimitas deuoꝛans eos:vel in guim vulturis eoꝛum.
Bahem:locꝰ vel in eis:ſeu venit locus: aut locus eoꝛum.
Bai:filius meus:vel veniens mihi.

Bala : abſoꝛpta vel inueterata : ſeu abſoꝛ bens vel inueterans.
Baala:abſoꝛbens eū:vel inueteratio eius.
Baalach:deuoꝛans vel pꝛecipitās:ſiue ab ſoꝛbens fratrem:aut inueterans eos.
Balaā : vanus populus vel ſine populo :ſi ue in eis:aut pꝛecipitans fraternitatem.
Balaam :turbās gentem vel deuoꝛans po pulum:ſiue abſoꝛbens eos:aut abſq3 ſubſtā tia eoꝛum.
Baalā:turbans donū:vel deuoꝛatoꝛ doni: ſiue abſoꝛbēs gratos:aut inueteratio gr̃e.
Balaanam:habēs gratiam vel inueterans reſponſionem:ſiue abſoꝛbens donum : aut pꝛecipitatio gratie.
Balach:lingens vel ludens ſiue inuoluens aut eliſio.
Balada:abſoꝛbens teſtes:vl' inueterās fra ternitatem:ſiue veniens eam iudicare:aut pꝛecipitatio teſtimonij.
Baladad:vetuſtas ſola: vel deuoꝛans teſti monium:ſiue abſoꝛbens pꝛecipuos:aut pci pitans patrueles.
Baladā:venit ſibimet iudicās: vel vanitas pꝛo ſemetipſo:ſeu abſoꝛbens iudices:aut in ueteratoꝛ iudicij.
Balagad : abſoꝛbens latrūculos vel pꝛeci pitans tentationem.
Balagad:vir accinctꝰ:vel habuit accinctū ſeu vir foꝛtunatus:aut vir pirata.
Balan:turbatio vel pꝛecipitium.
Balamā:turbatoꝛ ppl'i vel pcipitatoꝛ eoꝝ.
Balanan:turbās donū vel pcipitans gr̃az
Balaſoꝛ:accendens domum:vel habēs ſa gittam luminis : ſiue abſoꝛbens foꝛtes aut inueteratoꝛ anguſtie.
Balad:abſoꝛbens peccatum: vel inuetera tus tempoꝛe.
Balad : lugens vel inuoluens: ſeu lingens aut eliſio.
Baldad:vetuſtas ſola vl' vetuſtatē ſolitudo
Baldan:venit ſibimet iudicās:vel vanitas pꝛo ſemetipſo:ſeu abſoꝛbēs iudices:aut in ueteratoꝛ iudicij.
Bale:pꝛecipitans vel deuoꝛatoꝛ.
Baleite:deuoꝛatoꝛes vel pꝛecipitatoꝛes.
Bales: abſoꝛbens vel pꝛecipitans.
Balaida: varietates cognouit:vel variato rum cognitio:ſiue abſoꝛbens teſtimonium aut inueteratoꝛ ſeruitutis.
Baloth:aſcendēs:vel in aſcenſionibus:ſiue abſoꝛbens :aut inueterati reſponſione.
Balſaliſa:habens vitulam conternantem: vel habēs vitulam cōternatā:ſeu vetuſtas deuoꝛans tertium:aut vir habens vitulam triennalem.
Balthaſar:capillus capitis vel abſoꝛbens diuitias.
Balſthus:habēs luctū. vel habens pꝛimū.
Bama:in quo vel quis:ſiue in quibus :aut ſemper excelſa.
Bamoth:i moꝛte:vel excelſa ſiue moꝛs ad ueniens : aut moꝛtis aduentus.
Bamothal : excelſa in moꝛte viri hñtis vel moꝛs aduenientis vetuſtati deuoꝛanti.
Bana:venit reſpondens:vel venit rñſio.
Baana:venit ridens ei:vel venit rñſio eiꝰ.

Banai

Banai: venit reſpondens mihi: vel venit reſponſio mea.

Bannai: idem.

Banaias: edificãs dñō: vel cemẽtarius domini: ſeu reſpõdens dñō: aut reſpõſio dñi

Banaza: filius vidẽs vl' fortitudinis filius.

Banea: venit ridens ei vel venit riſio eius

Baneas: venit reſponſuȝ tollens: vel venit reſpontio plaſmationis.

Banebarach: filius fulmis vel filius fulguris: ſeu filius fulgurantis: aut filius percutientis.

Banebarach: venit reſpondens fulmini vl' venit reſpondens fulguranti: aut venit reſpondens percutienti.

Banaiacham: filius ſtridoris: vel filius neceſſitudinis: ſeu venit firmitas: aut venit ꝑparatio.

Bani: filius meus vel veniens mihi.

Bani: pollex meus: vel in medio mei.

Bannimi: filius meꝰ vnicus: vel filius meus ſempiternus.

Baon: in iniquitate: vel in iniquitatibus.

Baõ: venit dolor vel venit iniquitas: ſeu venit murmurans: vel venit inutilis.

Baoran: in pelle vel in pellibus.

Baor: venit lumẽ: vel venit foramen: ſeu venit pellis: aut venit iracundia.

Bar: filius vel filiatio. Syrũ eſt: nõ hebreũ.

Bara: electus vl' creatura: ſiue filius eiꝰ aut malitia.

Barrabas: filius patris: vl' filius magiſtri ſyrum eſt: pariter ⁊ hebreum.

Barach: fulmen vel fulgur: ſiue fulgurans aut percutiens.

Barachel: fulgur dei vl' fulmen dei: ſiue fulgurans deum: aut percuſſio dei.

Baachemini: tribuli vel creatura indecorũ.

Barachias: benedictus domino vel benedictus domini.

Barachias: fulgur domini: vel fulgurans dominus: ſiue fulgurans domino: aut percuſſio domini.

Barachiel: bñdictus deo vel bñdictus dei.

Barachiel: fulgur dei mei: vel fulmen dei mei: ſiue fulgurans deo meo: aut percuſſio dei mei.

Barada: filius decoris vel filius decorus: ſeu filij ſeruus: aut filius teſtimonij.

Barael: benedixit deuȝ: vel benedictio dei ſiue luctus deo: aut creatura dei.

Baraſa: haurientes: vel in egeſtate: ſeu veniens ad faciendum: aut filius ſuſtollens plaſmationem.

Barath: grando vel tẽpeſtas: ſeu filius peccati: aut filius temporalis.

Baraza: filius videns: vl' filius fortitudinis.

Barech: grando vel tẽpeſtas: ſeu filius viuax: aut filius pauidus.

Baremi: fugit eum quiſpiaȝ vel quopiam fuga eius.

Baria: filius in malis: vel filius dñi: ſiue in clamore eius: aut in cõmotione ipſius.

Barie: filius in malo: vel filꝰ maleficij quẽ ⁊ ipm nõnulli barieſu corrupte noiant.

Barihe: filius ipſe: vel filius parcẽs: ſeu filius cõmotus: aut filius faciens.

Bariona: filius columbe: aut filius ſimplicitatis. Syrum eſt pariter ⁊ hebreum.

Bar quippe ſicut predictum eſt ſyriace filius ⁊ iona columba.

Baritha: phitoniſſa vel ſubitanea: ſiue os abyſſi: aut os profundum.

Barnabas filius ɔcludẽs: vel filius ꝓphete: ſeu filius veniẽtis: aut filius cõſolatiõis.

Berne filius motiõis vel filius mutatiõis

Barnee: electa commotio vel filius electe mutationis.

Barſabas filius reuertẽs vel filꝰ quietis: ex ſyro ⁊ hebreo ſermone compoſituȝ: ſeu filius iuramenti: aut filius conſolationis.

Barſemia: filius cecus vel filius cecitatis quem corrupte quidaȝ barthimeen legunt

Barthimeus: filius pinguedinis: vl' filius ruminantis.

Bartholomeus: filius ſuſpendẽtis me: vel filius ſuſpendentis aquas. Syrum eſt non hebreum.

Baruch: benedictus vel benedictio.

Barzaith filius oliue eius vl' filius fornicationis eorum.

Baſan: bruchus vel pinguedo: ſeu ſiccitas aut confuſio.

Baſar: infantia vel in angustia ſeu infans aut anguſtiatus.

Baſara: infans vel infantia eius: ſiue anguſtians eum: aut anguſtia eius.

Baſchama: confuſio caloris vel anguſtia caliditas eius.

Baſchat. adeps vel defecatio.

Baſechat: adipem vel defecationem.

Baſechat: adeps vel defecatio: ſeu defecãa aut defecatio.

Baſemath: depoſita vel delinquens ſeu veniens: aut delictio.

Baſemoth: veniens aut delinquẽs: ſiue in omnibus: aut in nominibus.

Baſias: adeps domini vel defecatus dñō.

Baſmath: depoſita vel delinquens: aut derelinquens: aut delictio.

Bathanim: domus reſpondẽtiuȝ: aut domus humilitatis eorum.

Bathuel: virgo dei vel caſtus deo.

Baurim: electi vel electorum: ſiue iuuenes aut robuſti.

Bauronites: fortis vel electꝰ: ſeu iuuenis aut robuſtus.

Bazatha: ɔtẽnẽs tpa vel deſpectus pctõr.

Bazeotha: ɔtẽnens euȝ vel deſpectio eius.

Bazothia: ɔtẽnens dñm vel deſpectio dñi.

¶ Hic e poſt b.

Bead: iniquus triſtis: vl' edificator ꝑcipuus gratie

Bean: iniquus gr̃e vl' iniquitas donatiõis

Bebã: os vulturis vel ɔfuſio deuoratoris.

Bechechias: inclytus deo: vel primogenitus dei.

Becher: inclytus vel primogenitus.

Becherite: inclyti vel primogeniti.

Becherias: inclytus domino vel primogenitus domini.

Bechor: primogenitus vel vnigenitus.

Bechon: primogenitus meus: vel primogenitus mihi.

Bechoreti: primogenitus fortis: vel primogenitus timidus.

Bechuch: inclytus grauis: vel primogeniti condemnatio.

Bed filia vel menſura.

Beded: inſtauratio vel inſtauratus: ſeu mẽſura diuitiarum: aut filia voluptuoſa.

Bedſabe: filia ſeptima: vel filia iuramenti: ſeu menſura ſaturitatis: aut filia ſatietatis.

Bedſan: filia dura vel menſura iniqua: ſeu filia iniquitatis: aut ipſa iniquitas.

Bedellium: lapis vel carbunculus.

Beel: vetuſtus deus: vel vir deuorator: ſiue dñs vetuſtatis: aut vir habens vetuſtatem.

Beelphegor: vir habens hiatũ: vel vetuſtꝰ deus hians: ſiue dñs vetuſtatis hiãtis aut vetuſtas deuorans os pellis ſupioris. Ipſe eſt priapus vel ſimulachrum ignominie.

Beelſephon: vir hñs archana: vel dñs aquilonis: ſeu vetuſtus deu ⁊ hñs ſpeculam: aut vetuſtas deuorans aſcenſionem ſpeculi.

Beelzebub: vir muſcarũ vel princeps muſcarum: ſiue vetuſtus deus habẽs muſcas: aut vetuſtus deuorans muſcas.

Beemoth: animal vel animalis: ſeu beſtialis aut beſtia.

Beera: fons eius vel puteus eius: ſiue in lumine: aut putei eius.

Beeri: fons vel puteus meus: ſiue in lumine: aut putei mei.

Bega. ſublimis vel excelſa: ſiue ſublimitas aut celſitudo.

Begoa: iugum vulturis: vel ſublimitas deuoratoris.

Beguai: excelſus meꝰ: vel ſublimitas mea: ſiue fabrica vulturis: aut fabrica deuoratrix.

Begui: excelſus meus vel ſublimitas mea.

Beguimn: fabrica cementarij: vel fabrica cementariorum.

Bethelmon: vetuſti deus habitaculi: vel dominus habens domicilium vetuſtatis.

Bel: vetuſtas vel abſq̧.

Bela: habitus vel indumentum ſeu vetuſtas eius: vel abſq̧ eo.

Belath: hñs vl' habitꝰ ab hñdo nõ ab hitu.

Belath: vetuſtas peccati: vel abſq̧ tẽpore

Belathala: hñs vel habita gñe femineo: ab hñdo pticipium eſt nõ verbũ imperatiuum.

Bethala: habitum apprehendens: vel indumentum irroratum.

Belbeca: vetuſtas primogeniti domini: vl' abſq̧ nobilitate dominus.

Belga abſq̧ motu: vel vetuſta cõmotio.

Belge: idem.

Belguai: abſq̧ valle vel abſq̧ prerupto ſeu vetuſtas voraginis: aut vetuſtas deuoratiõis.

Belia: vetuſtus dominus: vel abſq̧ dñō.

Belia: puteus eius: vl' in clamore eius: ſiue in malis: aut cõmutatio ipſius.

Belial: abſq̧ iugo: vel abſq̧ domino.

Beliar: cecũ lumen: aut ceca anguſtia: ſeu vetuſtas deficiens: vel abſq̧ continentia.

Belmelech: deus meus rex: vel vetuſtas mea regnans.

Belma: hñs deſyderiũ vel abſq̧ domicilio

Belmeula hñs domiciliũ vl' abſq̧ habitatiõe

Belſan:venuſtas dura:vel ipſiꝰ vetuſtatis iniquitas.
Belſar:abſqꝫ pn̄cipe:vel abſqꝫ carbone ſeu vetuſtuꝫ velamē: vel vetuſtatis anguſtia.
Belſatbim:abſqꝫ germine:vel abſqꝫ poſitione:ſeu vetuſtas ſpinarum aut vetuſtas reſurrectionis eorum.
Ben:filius vel filiatio.
Benabinadab:filius patris mei votiuꝰ:vꝉ filius patris mei ſpontaneus.
Benadab:filius votiuꝰ vel filiꝰ ſpōtaneus.
Benabel:edificatus deo vel edificatio dei ſeu filius eius deo:aut filius eius dei.
Benail:filius doloris vꝉ filius parturiētis
Bendagar:cecū lumē vꝉ filiꝰ p̄uaricatiōis
Benabarach:filius fulmis:vꝉ filius fulguris:vel filius fulgurans:aut filiorꝫ percuſſio.
Benecbā:filius calidus:vꝉ filius ſurgēs:ſiue filius neceſſarius:at filius neceſſitatis.
Benennan:filius in eis vel filius in medio eorum.
Benēnō:filij ecce ſunt:vel filij ecce hic ſunt.
Benereem filij tonātis:vꝉ filij tonitrui qđ corrupte boanerges vſus obtinuit.
Beneſed: filius nutrens vel filius confirmationis.
Bengaber.filius viri fortis vel filius ſuue uiſ virilis.
Benhur:filius lucis vel filius igneus.
Beni filius meus vel filiatio mea.
Benni filius requieſcens: vel filius requietionis.
Benſamim:filius dexterē vel filius virtutū ſiue filius amaritudinis:vel filius amarorꝫ.
Beniamin:filius dextre vel filius virtutis ſiue filius aſinīnus:aut filius aſinorum.
Beniar:cecū lumen:vel ceca anguſtia:ſeu filius deficiens:aut filius preuaricationis.
Bennoi:filius commotus:vel filius requietionis
Bennon:filius merens:vel filius doloris: ſeu filius murmurans:aut filius inutilis.
Bennoni:filius merens:vel filius inutilis mihi:ſiue filius doloris mei: aut filius iniquitatis mee.
Benni:filius meus vel filiatio mea.
Bennui filius,requieſcens vel filius requietionis.
Bennuꝫ:filius ſeruus vel filius piſcis:ſiue filius vniceus:aut filius ſempiternu
Benir:filius incēdēs vel filius lucidus ſeu filius luminis:aut filius igneus.
Benzoeth: filius huiꝰ panidi:vel filius huius vinacis.
Beō:pollex vel in medio:ſiue iniquus murmurans:aut iniquitate dolens.
Beor:impellens ſiue impulſio: vel iniquꝰ luminis:aut iniquitas iracundie.
Ber fons vel puteus.
Bera fons eius vel puteus eius.
Berameth:fons exaltatus vite:vel puteꝰ alti pauoris.
Berchos fontis calix vel putei potus.
Berdam:puteus iudicans vel fons iudicij.
Berea:puteus eius:vel filia eius hebreum eſt pariter atqꝫ ſyrum.
Beri:puteus meus:vel putei pluraliter.
Beria:fons domini:vel puteus domino
Berith:fedus vel pactum.
Bernice puteus innocens vel filia eleganter commota.
Beronice:idem eſt.Utrunqꝫ hoc nomē ex hebreo ſyroqꝫ compoſitum eſt.
Beroca:puteus eius vel filia eius.
Berocnſes:filij eius vel putei eius.
Beroni:filia que vel puteus quis. Et hec tria nomina ex hebreo pariter ſyroqꝫ compoſita ſunt.
Beroth:fontes vel putei ſeu fons reſpondens:aut puteus temperans.
Berotha:fōtes eius:vel putei eiꝰ:ſeu fōs reſpondens ei:aut puteus temperans euꝫ
Berothai:fontes mei vel putei mei:ſeu fōtes vulturum:aut putei deuorantes.
Berothi:fōtes vel putei mei:ſeu fōs reſpōdens mihi:aut puteus temperans me.
Berothite:fontales: ſeu puteales: ſeu fontes rūdētes mihi:aut putei temperātes me
Berſa puteus federis:vel fons iuramenti
Berſabee:fōs ſeptimus vel fons iuramēti ſiue puteus ſatias:aut puteus ſaturitatis.
Breſchithan capite vel i capl̄o .i. Geneſis que in capite omniū librorum poſita eſt.
Bertan:fons altus:vel puteus altiſſimus.
Berzelai:ferrum meum vel fortitudo mea.
Beſai:piguedo mea vꝉ ignominioſꝰ mihi
Beſaia:pigulis dn̄o vꝉ ignominioſus dn̄o
Beſamath:derelinquēs vel derelictio ſeu pingue donum:aut cōfuſio donatoris
Beſamath:adeps vel defecatio.
Beſee:pinguis vel ignominioſus.
Beſeilā:obūbrās eos vel obūbraculuꝫ eorꝫ
Beſeleel:vmbra dei vel vmbraculū diuinū
Beſodia:anguſtia menſure domini vel tribulans menſuram dominicam.
Beſloth:pinguis ligatus: vel ignominie declinatio.
Beſor:tribulatio vel anguſtia:ſeu carnalis aut pelliceus.
Beth domus vel habitaculum.
Betha:requies vel requietio ſiue domꝰ eiꝰ aut habitaculum ei.
Bethacarem:domꝰ ſterilis:vel domꝰ eruditionis triſtitie.
Bethaphaleth: domus ſalutis: vꝉ domus viuificans:ſiue domus excludens: aut domus mirabilis
Bethaphe:domus erroris:vel domus mali non a malitia:ſed ab arbore.
Bethaphe: domꝰ oris:vel domꝰ decipule: ſiue domus laquei:aut domꝰ diſcipule.
Bethaphua: domus induens eos vel domus declinans os eorꝫ:ſeu requies laborum eius:aut requietio induitionis eorꝫ.
Bethagan:domus orti vꝉ domus elatiōis
Bethagla:domus vitule:vel domus feſtiuitatis eius:vel domus defectiōis:aut domus plāgentium.
Bethaglam.domus planctus vel domus feſtiuitatis eorum.
Bethiam:domus idoli:vel domus idololatrie:ſeu domus deuorans eos:aut domꝰ vulneris eorum.
Bethaſimoth:domus deſerta vꝉ domus adducens mortem.
Bethaloth:domus campeſtris:vꝉ domus in campeſtribus ſeu requiei vacans aut requietionem declinans.
Bethamoth:domꝰ mortua.vel domꝰ mortalium: ſeu requies mortis:aut requieſcens mortuus.
Bethanara : domus pardorꝫ:vel domus amaritudinis:ſeu requies amaricās aut requietio pardi.
Bethanam : domus doni vel domus gratie : ſeu requies donatoris : aut requietio gratificationis.
Bethanath : domus reſpondentis vel humilitatis:ſiue domus vbi eſt reſpondēs dominus:aut domus vbi eſt gratia dei.
Bethania : domus obedientie vel domus afflictionis eius:ſiue domus doni domini aut domus gratificata domino.
Bethanoth: domus gratie:vel domus reſponſionis:ſeu domus precinens:vel domꝰ precinentium.
Bethara:domus aque:vel domus putei.
Bethara:domus electionis:vel domus electa:ſiue domus ſuſcitans eum :aut domus vigiliarum eius.
Betharam : domus montium:vel domus ſublimitatis eorum : ſiue domus ſuſcitans gentem:aut domus vigilans populo.
Betharaba :domus ſuſcitās patres:vel domus vigilans patribus.
Betharaba:domus grādis vꝉ domus multa ſiue domus humilis aut domꝰ veſpertina.
Betharapha:domus ſanans : vel domus medicine : ſeu requies medici:aut requietio ſanitatis.
Betharā:domus ire vel domus ſublimiuꝫ.
Betharam:domus decora vel domus electa:ſiue domus ſuſcitās gentēꝫ:aut domus vigilans populo.
Betharan : domus vigilans dono vel domus ſuſcitans gratificationem.
Betharā:domus ire vel domus arce ſeu domus montium:aut domꝰ aſcēſus humiliū.
Bethaſan domus fumi:vel domus delicti ſiue domus tollens donum aut domꝰ plaſmata gratie.
Bethaſan :domus deponens : vel domus depoſita: ſiue domus deponens donum: aut domus depoſita gratie.
Bethauen:domus idololatrie vel domꝰ inutilis.
Bethara : domus fontis eius vel domus putei eius.
Bethberai:domus putei:vel domus in lumine meo.
Bethbeſſe:domus cōfuſa:vel domus pinguedinis.
Bethcacon:domus ſculpta:vel domꝰ ſculpture.
Bethcar:domꝰ agni vel domꝰ cognitiōis.
Betheur:domꝰ frigida vel lapis adiutorij.
Bethdagari:domus tritici:vel domus frumenti.
Bethdagon:domꝰ piſcis triſtis: vꝉ domus piſcium triſtitie.
Bethe:domus eius vel habitaculum.

Bethel:domus dei vel habitaculum dei.
Bethemeleth:domꝰ vallis:vel domus profunditatis:ſiue vterus vultus: aut ventris ſuſtentaculum.
Bethen:venter vel vterus:ſeu domus fontis:aut domus oculi.
Bethesimoth :domus deſerta:vel domus adducens mortem.
Bethphage:domus oris :vel domus bucce ſiue domus oris vallium : aut domus maxille vel labij. Syrum eſt non hebreum.
Betphalech:domus ſaluans:vel domus excludēs : ſeu domus viuificans:aut domus admirabilis.
Betphaſes: domus trāſcendēs vel domus tranſitionis.
Bethpheor:domus hians vel domus hiatus:ſeu domus hians pellicij: aut domus oris pellium.
Bethpheſe:domus tranſiens:vel domus tranſcēdens:ſiue domus oris:aut domus odoris florentis.
Bethgadar domus muri:vel domus macerie.
Bethgamul:domus retribuens vel domꝰ retributionis.
Bethieſemoth: domꝰ deſyderij dulcis:vel domus deſyderate dulcedinis.
Bethim:domibus vel domus pluraliter.
Bethia domus domini vel domus illuminationis.
Bethlabaoth: domus veniētiū:vel domꝰ ingredientium.
Bethleem:domus panis:vel domus refectionis.
Bethleemite: domus panum:vel domus refectionum.
Bethleenabotb:domus venientiū: vel domus edificantium.
Bethmacha:domus mollis vel domus cōfracta ſiue domus percutiens:aut domus ingenioſa.
Bethmaon:domus habitaculi vel domus inhabitationis.
Bethmarcaboth:domus curruum: vel domus quadrigarum.
Bethmarcaloth:domus quadrigarū:vel domus quadrigātium.
Bethmatha:domus tributi vel domꝰ humilis fori.
Bethmoreth:domus archani: vel domus conſilij:ſiue domus archanorum: aut domus conſiliorum.
Bethnemra:domus pardorum aut domꝰ amaricās.
Bethorabo: domus humilis: vel domus veſpertina:ſiue domus eremi: aut domus locorum que ſunt iuxta inhabitabilem.
Bethoro:domus ire vel domus magiſtri.
Bethoron domus ire vel domus arce ſiue domus montiū:aut domus aſcenſus humilium.
Betholat domus coccinea vel domus vermiculata.
Bethroob:domus platearū: ſiue domus latitudinis.
Bethſabee:domus ſeptē vel domus iuramenti ſeu domus abundantie aut domus ſaturitatis.
Bethſachar:domus curuantium:vel domus ſingulorum.
Bethſaida:domus frugū:vel domus pecudū ſeu domus peculiar:aut domꝰ venatorꝫ
Bethaſmis:domus ſolis vel illuminatiōis
Bethſamire:domꝰ ſolis pluraliter:vel domus illuminate.
Bethſan: domus dormientis:vel domus ſecuritatis:ſiue domus abundātie: ſiue domus egreſſionis.
Bethſemes:domus ſolis:vel domus illuminans.
Bethſimon:domus obediens:vel domus obedientie:ſiue domus audiens merorem aut domus deponens triſtitiam.
Bethſimuth: domus loci vel domus locorum:ſiue domus mortificans: aut domus mortificationis.
Bethſur:domus acerba:vel domus anguſtie ſiue domus continens:aut domus fortitudinis.
Bethſur:domus fortis.vel domus directa ſiue domus muralis:aut domus continentie.
Bethſura:domus muri eius:vel domus dirigens eum.
Bethſura:domus acerba ei:vel domus anguſtie eius:ſiue domus continēs eum:aut domus fortitudinis eius
Bethſuraꝫ:domꝰ dirigens eos: vel domꝰ muri eorum.
Bethſuram:domus robuſti populi vel domus anguſtians populum:ſiue domus cōtinens eos: aut domus acerbitatis eorꝫ.
Bethula.virgo vel caſta:ſiue domus dolēs ei:vel domus parturiens eum.
Bethula:virgo domini: vel caſta domino ſiue domus dolēs domino aut domus parturiens dominum.
Bethuſianna: domus ignis ſublimis vel incendij conſurgentis.
Bethzacharam: domus memorie: vel domus memoratorum.
Bezeth:fulgur vel egeſtas ſeu micans aut contemptus vanus.
Bezecha: micans ei vel egeſtas eius:ſiue fulgurans eū:aut cōtemnēs vanitatē eius.

Hic i poſt b.

Bibli:librarij vel literali.
Bithbalaſſum.filios cōmiſcens vel filiorum commixtio.
Bithia:filia dñi vel filia dñans. Iſta eſt filia pharaonis que adoptauit moyſen.
Bithima:filia mutuus vel filia ſpecioſa.
Bne:lobaus vel moderatus.
Bicerte:ſobrij vel moderati.

Hic o poſt b.

Boanerges:filij tonantes vel filij tonitrui.
Boanerges ſeadem.
Bocci:vetuſtas vel vetus.
Bocci lugens vel luctus ſeu vomens:vel in vomitu.
Bochian:luctꝰ dñi eſt vel lugens dñm eſt: ſeu vomens dño eſt: aut in vomitu dñi eſt.
Bochor:ingreſſus eſt angelus:vel primogenitus mihi.
Bochorath:inditus peccato vel primogenitus tempore.
Bochri: dilectus mihi:vel primogenitus meus.
Bochur.primogenitus vel dilectus.
Boem:pollex eorum vel in medio eorum.
Bon:pollex vel in medio.
Boni pollex meus vel in medio mei.
Bonni:digitus vel in medio.
Booz:in quo robur vel in quo virtus: ſiue in ipſo fortitudo aut ipſe in fortitudine.
Borith:fedus vel pactum.
Boſes:abſciſus vel abſciſio:aut ipſe florēs aut in ipſo floruit.
Boſphor:anguſtia ſuccreſcens vel tribulatio feritatis.
Boſor:tribulatio vel anguſtia:ſiue carneꝰ vel pelliceus.
Boſora:tribulans eum vel in anguſtia eiꝰ ſiue caro eius aut annuncians ei.
Boſor:caro vel annunciatio.ſiue tribulās me:aut in anguſtia mea.
Boſora:in anguſtia vel in tribulatione.

Hic u poſt b.

Bubaſtus:os exprimens:vel labium exprimentis.
Bugatus: excelſus vel ſublimitas: vel germen:vel germinans.
Buna:venit reſpondens vel venit reſpōſio
Bunas:venit ridens vel collis ꝓputiorū
Buſa confuſio vel ignominia.
Buz deſpiciens vel contemnens.
Buzi:contemptus vel deſpectus:ſeu deſpexit me:aut contemptibilis mihi.
Buzites:deſpectus vel contemptibilis.

Sequūtur interpretatiōes nominū incipientium a litera C.

Calaba:voces vel veloces:ſubauditur venerunt ſeu eccleſia venit:aut eccleſie aduentus.
Caath:penitētia vel patientia.
Caath dolens vel dolans ſeu componens
Caathite: dolentes vel patientes: aut dētes molares.
Caathite:dolentes vel dolantes ſiue cōponentes:aut dentes molares.
Cabaalam:preceps vel precipitiū:ſeu ꝓcipitauit aut precipitabit.
Cabaroth:memoria vel ſepulchrum.
Cabarothi:memoria mea.vel ſepulchrum meum aut ſepultura mea:vel memorie plurali numero.
Cabarothi:athanai memorie deſyderij:vel ſepulchra concupiſcentie.
Cabaſan.cōgregās eos vel eccleſia eorꝫ.
Cabrata:quaſi graue:vel quaſi electum.
Cadanare vel principium.
Cademothanare mortuum vel principiū mortis.
Cades:tranſlata vel fons iudicij.
Cades ſancta vel mutata:ſeu mare tollēs aut principium plaſmationis.
Cadeſa: trasferens eam : vel fons iudicij eius.
Cadeſa ſcortū vel ſanctitas eius:ſiue mutata ei:aut principiū plaſmationis eius
Cadeſbarne:ſanctitas motiōis:vel ſanctitas electe mutationis.

Cadeſim cōmutati vel exterminati.
Cadunin mare rubꝛum vel mare antiquo rum propter antiqua que facta ſunt in eo miracula.
Cadrātes:caligo vel tenebꝛe:qđ nos per literam q ꝛ u quadrantes dicimus.
Caphancuruans vel incuruatio.
Caphꝛ:ola vel palma ſeu manus.
Capharnaum.ager pinguedinis:vel villa conſolationis
Capharſamala:manus ſuſcitans veſtimentum vel operatio vigilans retributionis.
Caphereta: manus robuſta:vel operatio perfectionis.
Caphira: expiatio vel manus diſſipata.
Caiphas ſagax vel inueſtigatoꝛ ſiue vomēs oꝛe aut vomitus oꝛis.
Caim poſſeſſio vel lamentatio:ſiue acquiſitus vel acquiſitio.
Cainam:poſſidens populuꝫ vel lamentatio populi:ſiue acquirēs eos, vel acquiſitio eoꝛum
Caynam:poſſidens donum vel lamentatio gratie:ſiue acquirens gratiā:aut acquiſitio donationis.
Caleb:canis vel quaſi viride:ſiue quaſi coꝛ aut quaſi omne coꝛ.
Calephadem.
Calitba:quaſi viridis:aut quaſi omne coꝛ.
Caliſtenes:miſeria humilium vel conſummatio reſponſionis.
Calubi:canis meus:vel quaſi viridis meꝰ ſiue quaſi coꝛ meum:aut quaſi oē coꝛ meū
Claudius:ſpes tranquilla vl̃ ſpes trāquillitatis.
Claudia idem.
Clauthomō:locꝰ fletus vel locus fletuum
Camua ſtatio vel reſurrectio.
Camuel ſtans deo vel reſurrectio dei.
Camuelite:ſtātes deo vl̃ reſurrectiōes dei
Camōh: ſtatio in aq̄ vel reſurrectio inutilis.
Canna fundus vel calamus ſeu preparās vel preparatio. Notandū itaq꜄ ꝙ noſtruꝫ latinū canna de lingua hebꝛea ſumptū ſit.
Canaan:commutatus:vel commutatio.
Cananeus:idem.
Chanath:elatio vel zelotypia.
Candacis: cōmutans vel cōmutatio.
Candē:clāgoꝛ vl̃ recurſus:ſeu retinēs aut retentio.
Cappadocia:manus toꝛtoꝛis vel manꝰ exploꝛatoꝛis:ſeu manꝰ dño redimēs:aut manus redempta domino.
Cappadoces:manus toꝛtoꝛum vel manꝰ exploꝛatoꝛuꝫ:ſiue manus redempti domino:aut manu domino redimentes.
Capparis:manus redempta vel manꝰ redemptio:ſiue manus toꝛtoꝛis:aut manus exploꝛatoꝛis.
Caſeh:eccleſia vel congregatio.
Capſeel:congregans deo vel eccleſia dei.
Captoꝛ: capadox vel cappadocia:ſiue manus toꝛtoꝛis:aut manus exploꝛatoꝛis.
Capturim:capadoces manu toꝛquens:ſiue manus toꝛtoꝝ:aut manus exploꝛatoꝝ
Charcamis: vꝛbs attrectans: vel ciuitas congregatoꝛum.
Charchan:ciuitas gratie vel oppiduꝫ donationis.
Charchar inueſtigatoꝛ vel inueſtigantes ſiue oppidum vigilans.
Caree:caluus vel caluitiens:ſiue occurrēs: ignis aut occurſus igneus
Careim:decaluās eos:aut decaluatio eoꝛum.
Cariath:vꝛbs murata vel ciuitas ſeu oppidum vel villa.
Cariathaim perfecte vocata vel pfecta vocatio:ſeu villa eoꝛum:aut oppidum eoꝛum
Cariathma:villa eoꝝ vl̃ ciuitas populoſa
Cariatharbe:villa quatuoꝛ:vl̃ ciuitas quatuoꝛ.i.adam:abꝛaam:iſaac ꝛ iacob: qui ibi ſepulti ſunt.
Cariathbaal:vꝛbs viroꝛuꝫ vel ciuitas hñs ſeu villa deuoꝛans:aut oppidum vetuſtuꝫ
Cariathdēna:villa ſilens: vel villa ſilentiꝫ
Cariatharī: villa deficiens: vel oppidum defectionis.
Cariathiarim:villa ſyluarum: vel ciuitas ſaltuum:ſeu villa deficiens eis: aut villa defectionis eoꝛum.
Cariathim:ciuitas maris:vel oppidū marium.
Cariathſepher:villa pulchꝛitudinis:vel ciuitas literarum.
Cariarchaa:ciuitas penitētie: vel oppidū patientie:ſeu villa dolentium: aut ciuitas deſolatoꝛum.
Carie:caluus:vel caluitium ſiue occurrens ignis:aut occurſus igneus.
Carioth:occurrens igneum: vel occurſus igneus ſiue caluus reſpondens: aut caluitium tempoꝛale.
Carith:occurrēs ignis vel occurſus igneꝰ
Carmelus:mollis vel tenellus ſiue cognoſcens circuncīſionē:aut ſcientia circūciſiōis
Carmelite molles vel tenelli: ſeu ſciētes circuncīſionem:aut cogniti circuncidētibus.
Carmi:vinea mea:vl̃ cognitio mea ſiue aq̄ cognoſcens:aut cognitio aque.
Carmite: vinee mee:vel cogniti mei: ſiue agnoſcentes aquas:aut cognitiōes aquaꝝ
Carnaim:coꝛnua vel deſcenſiones:ſeu cōcidens fluctum:aut diuiſio cōmotionis.
Carino coꝛnua vel defenſio
Carmō:coꝛnu iniquū vel defenſio inutilis. ſeu concidens merentes: aut diuiſio murmurantium.
Caromel:mollicies vel teneritudo:ſeu cognoſcens circunciſionem: aut ſcientia circunciſionis.
Caromelite:molles vel teneri:ſeu ſcientes circunciſionē:aut cogniti circuncidētibus.
Carpum:ſcientem clare:vel cognoſcētem perſpicue.
Carthago:ſcrutatio vel conſummatio:ſeu vꝛbs meditans:aut ciuitas ſolennis.
Cartaginenſes:ſcrutantes:vel conſummati: ſeu ciues ſolēnes:aut vꝛbane meditātes
Chartam:perfecta vocatio vel vocationeꝫ perfecit:ſiue vꝛbs populi:vel ciuitas eoꝛum
Carthus:perfecte vocatus:vel perfecta vocatio quod apud nos melius efficitur per q literam vt dicatur quartus.
Caſaia.ſummus dominus:vel pꝛincipiuꝫ domini.
Caſeon:dure foꝛtes:vel duri foꝛtitudie ſeu ſummitas inutilis:aut pꝛincipiuꝫ murmurationis.
Caſphia:ſummitas liberās dominuꝫ: vel pꝛincipium liberationis domini.
Caſphoꝛe ſummitas liberans montes vel pꝛincipium liberalis iracundie
Caſia ſummus dñi vel pꝛincipiū domini.
Caſim ſummitas vel pꝛincipium: ſiue ſummitas eoꝛum:aut pꝛincipium eoꝛum.
Caſim meſſis vel menſis:ſeu ſumme vigilans:aut pꝛincipium vigilie.
Caſis:ſummitas viri:vel pꝛincipiuꝫ aſſumptionis.
Cathat:moꝛſus pcti:vel cōgregās tēpoꝛe.
Cathet:moꝛdēs vitā vel cōgregās panide
Canda:clāgoꝛ robuſtꝰ vel patientia foꝛtis
Canere:clangoꝛ tube:aut clāgens tenoꝛe
Caue penitentia vel patientia ſeu buccina
Ex iſto hebꝛeo videt eē tractū nr̃m latinū

¶ Hic c poſt c.

CEdar:meroꝛ vel tenebꝛe:ſeu merēs aut tenebꝛoſus.
Cedemoth:antecedens vel pꝛius.ſiue oꝛientalis :aut oꝛiens.
Ceden:oꝛiens vel oꝛientalis.
Cedes:antecedens vel oꝛientalis.
Cedma:antiquoꝛum.vel antecedens: ſiue oꝛientalis aut oꝛiens.
Cedmonei:antecedēs:vl̃ antiqua triſtitia ſeu pꝛioꝛes:aut oꝛientales.
Cedmihel:oꝛiens deo:vel anteceſſio dei.
Cedron:triſtis meroꝛ vel inutilis doloꝛ.
Celatha:congregatio vel eccleſia venit.
Cephas.petrus vel firmitas ſyꝛum eſt nō hebꝛeum.
Cephira:expiatio vel manus diſſipata.
Ceobiara:expians vigilem eius vel manū diſſipatam ſuſcitans.
Ceila:ad fundā iaciens vel ſuſcitās eā ſiue tollens ſibimet aut ſuſtollens ſemetipſam.
Celaia: vox domini: vel extollēs ſibimet dominū.
Celaſtithbam:vallis gigantium vel humilitas foꝛtium.
Celeab:vindicās pꝛem vel vindicatio pꝛis
Celeia:vallis dñi:vel cōgregatus dño:ſeu vindicans dñm aut vindicatio dñi.
Celeon:vindicans doloꝛem:vel vindicatio iniquitatis.
Celeſſiria:vindicans aram:vel vindicatio ſublimitatis.
Celethei: occidentes:vel exterminatoꝛes.
Celeuma:antecedens vel oꝛientale.
Celita:quaſi viridis vel eccleſia veniens.
Celmo:vallis robuſta:vel congregatio foꝛtitudinis.
Clemens eccleſiaſtes vel concionatoꝛ.
Cleophas:concionem tranſcendēs:vel cōgregatio tranſeuntis.
Cleopatra:congregās agnitos: vel cōcionem diſſoluens.
Cembel:oꝛiens deo vel anteceſſio dei.
Cenna:zelotes vel zelotypus.
Cenereas.poſſidens ſectatoꝛes vel poſſeſſio ſectatoꝛum.
Cendebeus:zelotes ſufficiēs ad intellectū vel zelotypus abundanter intelligens.

Cenereth

Cenereth: ſignū cytharevel quaſi lucerna.
Cenerotb: q̄ſi lucerne vel cytharar ſigna.
Cenez: zelotipus vel zelotes ſiue poſſeſſor contempt⁹: aut poſſeſſio contemptibilis.
Cenes: zelotypi vł zelotes: ſiue poſſeſſores contēpti: aut poſſeſſiones contēptibiles.
Ceni: es meū vel erarius meus: ſiue nidus meus: aut poſſeſſio mea.
Cepſam: eccleſia vel congregatio.
Cepſam: cōgregans eos vel venatores.
Cereas: occidens facturam: vel extermina tor plaſmationis.
Cerethi: occidētes vel exterminatores.
Cereceus: tenebroſus: vel tenebreſcens.
Creta: vocata vel vocatio conſummata inter ſyrum ⁊ hebreum mixtum eſt.
Cretes: vocati vel vocatione ꝯſummati.
Cretenſes: idem.
Ceſar: poſſidēs pn̄ceps: vel poſſeſſor: principatus.
Ceſarea: poſſeſſio principis: vel poſſeſſio principalis.
Ceſeletbaor: poſſeſſa principi lucis: vł poſſeſſio luminis aduenientis.
Ceſion: durus fortitudine: vł duritia fortitudinis.
Cetheus: fixus vel abſciſſus: ſiue cōfract⁹ aut mentis exceſſio.
Cethim: fixi vel abſciſſi: vel confracti: aut mente excedentes.
Cethimoth: figēs tp̄s vel abſcindēs viſionem: ſeu cōfracta tpe: aut inſania viſionis.
Cethron: tenebre: vel thimiama.
Cethron: tenebrās eos vel thimiama eorum.
Cethura: iuncta vel copulata: ſiue thimiama offerens: aut mente excedens lumini.

Dic i poſt c.

Cilicia: cecus vel luctus: ſiue aſſumptio: vel vomitus eius.
Cina: lugens vel luctus vel poſſidens aut poſſeſſio.
Cinam: lugens eos vel poſſidens eos: ſiue luctus eorum: aut poſſeſſio eorum.
Cineus: luctus vel poſſeſſio.
Cinei: lugentes vel poſſidentes.
Cinoth: lamentatio: vel lamētationes: ſeu lugens tempore.
Cintus: luctus vel poſſeſſio: qđ apud nos melius effert̄ per q literā vt dicat̄ quintus.
Cyprus: meror vel triſtitia.
Cyprius: merens vel triſtis.
Cipriarches: merens princeps vel triſtitia principis inter hebreum ⁊ grecū mixtū eſt.
Circus: hereditas vel hereditator.
Cirinus: heres vel hereditas: quod apud nos melius effertur per q literā vt dicatur quirinus.
Cirene: hereditas vel hereditatio.
Cirenei: heredes vel hereditantes.
Cirenenſes: hereditans: vel hereditātes.
Criſpus: ſciens vel cognitio.
Cis: vir mouens vel durus.
Ciſon: durus iniquus: vel vir mouens dolorem.
Ciſō: letificās eos: vel duritia eorum: ſiue impegerūt in eos aut vomit⁹ murmurationis.
Citij: amentes vel ſtupētes: ſeu mirantes: aut admiratio.
Citbij: conſciſſi vel plage conſummationis

Dico poſt c.

Coph: vocatio vel cōcluſio: ſiue auis aut excuſſio.
Cobath: mordētes vł congregati: ſiue morſus: aut congregatio.
Cobila: inueterans: aut inueteratio.
Cobilaam: inueterans populum: aut inueteratio populi.
Coho: excuſſio vel preſtolatio: ſiue preſtolans aut excutiens.
Colaia: vox facta ſiue vocis factio: aut vox domini: aut vox dominica.
Colaza: vox vidētis: vel vox fortitudinis.
Colonia: vox eorum vel reuelatio eorum.
Coloniculſes: voces eorū vel reuelationes eorum.
Coloſſis: vocis facte obediens: vel vocis facte obedientia.
Coloſſenſes: vocis facte obedientes: vel vocis facte obedientie.
Colozai: vox fornicaria: vel fictio ductionis.
Coloes omnes vel cōcluſio ſiue inueſtigātes aut conſummatio.
Condimeus: ſciphus vel phiala.
Corban: donum vel oblatio
Corbana: donū eius: vel oblatio eius.
Corbanam: donū gratie: vel oblatio gratificationis.
Cornelius: intelligens circūciſionē vel intelligentia circūciſionis.
Coſam: diuinās vel diuinatio ſiue diuinās eis: aut diuinatio eorum.
Cozbi: calix immenſus: vel immola mihi.

Dic u poſt c.

Cur: gelu vel frigus.
Cus: durus vel vomens vir.
Cutha: biuium vel duplicitas.
Cuthei. duplices vel in biuio.
Cuba: canis vel latrator.
Cubai: canis meus: vel latrans mihi.

Hucuſq; per ſimplicem c literam .i. ſine aſpiratione lecta ſunt principia nominum Ex hinc que ſequūtur aſpiratione addita id eſt per ch grecum legenda ſunt. Sciendum tamē eſt q hebreus ſermo non habet ch literā: ſed nomina que apud nos per hanc leguntur apud eos ſcribūtur per heth que duplici aſpiratione profertur.

Chabol: q̄ſi germen vel quaſi germinans.
Chabon: quaſi intelligens: vel quaſi intelligentia.
Chabonim: liba vel cruſtula: ſeu quaſi intelligens eos: aut quaſi intelligentia eorum.
Chabonim: manus ſpinar: vel aceru⁹ ſpinarū: ſiue p̄parantes aut preparationes.
Chabor cōiungens vel incantator: ſeu coniunctio: aut incantatio.
Chabul: diſplicitū vel indignatio.
Chabri: quaſi grauitas: aut quaſi elatio.
Chachon: ſculpens vel ſculptura.
Charſuar: fortis vir: vel robuſta viri ſuſcitatio.
Chalaal: contecta regio commixtionis vel contectio regionis fermentate.
Chalachat: paſcens vel nutricās: ſeu pabulum: aut nutrimentum.
Chalaad: paſcens martyres vel cōſummatio teſtimonij.
Chalamach. omnē fortitudinem habens: vel omnis fortitudinis habitudo.
Chalamaar: oē amarū: vł ois amaritudo.
Chalamath: menſus eſt: vł conſummauit ſiue conſummatus aut conſummatio.
Chalume: oēs vel ois ſeu omnes nos: aut conſummatio futura.
Chalchal: paſcens vel nutriens: ſeu pabulum aut nutrimentum.
Chaldea: quaſi fera vel q̄ſi feritas: ſeu q̄ſi demonium: aut quaſi mamilla.
Chaldei: quaſi fere: vel quaſi feroces: ſiue quaſi demones: aut quaſi mamille.
Chale: cōtecta regio: vel cōtectio regionis.
Caleph: canis vel q̄ſi viride: ſiue quaſi cor aut quaſi omne cor.
Chalech: idem.
Chaleſeum: contegens regio eos vel contecta regio eorum.
Chalphi: contegens regionem erroris vel contectio regionis illaqueate.
Cham calid⁹ vel callidus: ſiue calor vel calliditas.
Cham: ſurgens vel reſurrectio: ſeu neceſſitas aut neceſſarius.
Chamaal: fidelis commixtio. vel ſimilitudo deſpectionis.
Chamā: fidelis vel fidelitas: ſeu fidelis populo aut fidelitas populi.
Chaman ſimilis vel fidelis dono: aut ſimilitudo gratificationis.
Chamoam fidelis populo: aut ſimilitudo eorum.
Chamon: ſurgens dolor vel callidus meror: ſeu callida iniqtas: aut neceſſitas murmurationis.
Chamos: congregans vel congregatus ſiue quaſi attrectans: aut quaſi attrectatio.
Chamuel: calens deo: vel calidus dei ſeu dei neceſſitas: aut dei reſurrectio.
Chamuelite: calentes deo vel calidi dei: ſiue deo neceſſarij: aut deo reſurgentes.
Chamur calefact⁹ ros vel calefactio roris.
Chamur: ſurgens dolor vel neceſſarie parturiens: ſeu calens dolore: aut caliditas parturientis.
Chana: zelus vł emulatio: ſeu poſſedit eos aut poſſeſſio eorum.
Chanaā: ſuſpirans vel motus eorum ſiue humilis aut negociator.
Chanaā: zelus populi vel emulans populum: ſiue poſſidens populos aut poſſeſſio populorum.
Chanaā: poſſidēs donū vel emulator gr̄e
Chanaan: erubeſcens vel reuerſus eſt ſiue quaſi monentes: aut quaſi reſpondentes.
Chanaan: pauperculus: vel negociator: ſiue poſſidēs donum: aut emulator gratie.
Chanana: humilians eum vel negotians ei: ſeu poſſidens donum ei⁹: aut emulator gratie eius.
Chananeus: poſſidens vel poſſeſſio.
Chanane⁹: emulator vł zelotes ſiue p̄para

tus aut negotiator.
Chananei:poſſidentes vel poſſeſſiones.
Chananei:zelotipi vel emulatores ſeu pre parati aut negotiatores.
Chanaam:humilitas vel ipſe pauperculꝰ ſiue mutabilis.
Chanaan.pauperculus meꝰ vel negotiās mihi ſiue poſſidens donum meū:aut emulator gratie mee.
Chananei:humiles vel poſſidētes ſeu zelotipi aut emulatores.
Capſael congregans deo vel eccleſia dei.
Characha:ira furens vel foramē iraſcibile.
Charada: exercitus vel caſtra filiorū iſrl.
Charalla: ciuitas laudis vel oppidum laudationis.
Charadyra vel foramen ſiue furibūdꝰ aut iraſcibilis.
Charam.fodiens eos vel effoſſio eorum.
Charrā.lyra vel ira:ſiue furor aut foramina
Charcathan veſtigans peccatum vel inueſtigatio temporis.
Charith.diuiſio vel conſciſio ſiue cognitꝰ aut cognitio.
Charmanios:agnus congregatꝰ vel agnitio quaſi armētū.
Charnum vinea grata aut cognitio aque
Charſena: furor abundans vel occurſus anguſtie
Charcha:perfecta vocatio vel perfecit vocationem.
Charcham perfecta vocatio doni vel perfecit vocationem gratie.
Caſaloth:ſpes eorum vel q̄ſi pupilantes.
Caſbi:calix in me:vel immola mihi:ſiue calix meus:aut imolatio mea.
Caſbon:calix meroris:vel immolatio iniquitatis:ſiue calix murmurās:aut immolatio inutilis.
Chaſed.quaſi copulantes:vel quaſi populantes ſunt vero ipſi chaldei mutato noie.
Chaſaleu:ſpes eius vel ſperans in eum.
Chaſelon fortis duritia vel fortitudine durus
Chaſeth:meſſor vel meſſio:ſiue durus fortis aut durus fortitudine.
Chaſphim:immolans oīi vel calici innuēs
Caſleu:ſpes eius vel ſperās in eum.
Caſloim:cōſummatio vel omnis dolor ſiue incendēs aut incendium.
Caſlon:ſcelus vel triſtitia:ſiue protectus aut protectio.
Chazbi:mendacium vel iniquitas.
Chaſib:fictio vel mendacium.
Chebron:coniugium vel incātatio ſeu videns ſempiterne:aut viſio ſempiterna.
Chedel:ſignum pauperis vel ſcientia tabularum.
Chelbon:lactei vel albentes.
Chelcia:pars domini:vel partiens dn̄s.
Chelciam:pars domini eſt:vel partiēs dominus eſt.
Chelian:incendium domini eſt:vel cōſummatio domini eſt.
Chelion:incendium vel cōſummatio.
Chelimath:pars doni vl̄ donatio partita
Chelon: ab initio vel conſummatio: ſiue omnis dolor aut reuelatio eorum.
Chelud:ſignum deſtinans vel ſcientia.
Chenne quaſi cythara vel quaſi lucerne.
Chenereth: ſignū cythare vel q̄ſi lucerna.
Chenereth.idem.
Chennereth:quaſi lucerne vel ſigna cythararum.
Chennereth idem.
Chennor:canticum vel cythara: ſeu agnitum lumen aut agnitio luminis.
Cherelotb.viſio ſigni vel vidiſti ſignum.
Cherethim.diſponentes: vel diſpoſitiōes eorum.
Cheretboro:cognite auferens:vel cognita oblatio.
Chelmel:molle vel tenerum:ſiue agnus teneri:aut cognitio circunciſionis.
Cheros:glacies vel ſolitudo.
Cherub ſcientia multiplicata vel ſcientie plenitudo.
Cherubin:immaculata pictura vel ſciētia multiplicata:ſeu ſcientie plenitudo:aut q̄ſi plures ſcientie et intellectus.
Cherubin idem.
Cheſlon: protegens vel protectio:ſeu ſcelus aut triſtitia.
Cheſlon conſummatio vel omnis dolor ſiue incendens eos.aut incendium eorum.
Cheth:percutiens vel percuſſio.
Chethealud:ſignum inſanie:vel fortitudo iniquitatis.
Chetlis:percuſſa generatio vel percutiens generationem.
Chetim:ſignati vel metum ſeu formidantes aut inſanientes.
Chidon:ſcutum vel clipeus.
Chiphara:expiās:vel expiatio:ſeu catulꝰ eius aut manus diſſipati: quod autem diximus catulum:leonem ſignificat quē greci dimeon vocant.
Chilaab:vindicās prēz:aut vīdicatio prīs
Chiſil:robuſtus vel fortitudo.
Chiſloth:ſtulti ſignum : vel ſtultitie ſignificatio.
Chiū:vindicans eos:vel vindicatio eorū.

¶ Hic o poſt ch.

Choa: eccleſia vel congregatio.
Choadad:maximū vel precipuum.
Chobal:condemnans vel cōdemnatio.
Chobar.gratitudo vel iuxta electū.
Chodchod:cartago vel cartaginenſes.
Chodonaſer:capiens plaſma vinum vel captura viui plaſinatis.
Chodorlagomar: quaſi generatio manipuli vel quaſi habens decoꝝ manipulum.
Chodorlaomor:idem.
Choeleth : eccleſiaſtes grece:concionator latine.
Chomarim:editui vel ianitores.
Chomor:laſcens vel prouocans:ſiue laceſſiones vel prouocationes.
Choneniās: pcuſſus dn̄o:vel pcuſſio dn̄i.
Chobar:decaluans prēz:vel caluaria prīs
Chore clamās vel glauus:ſiue glacies aut caluitium.
Choreb: ardor vel ſiccitas:ſiue coruus:aut ſolitudo.
Choreb menſa vel maſſa:ſiue tentans aut tentatio.
Choreꝰ : iracundus vel liber:ſiue farinatꝰ aut de foramine.
Chorrei : liberi vel iracundi : ſiue farinati aut de foraminibus.
Chorrebthi :diſperdens vel diſperſio : ſeu diſſipans aut diſſipatio.
Chori: caluus meus:vel clamans mihi :ſiue caluitium meum:aut glacies mea.
Chorite : glacioſi mei:vel clamantes mihi ſiue calui mei:aut caluities mea.
Chorei : farina vel farinatus:ſeu poſt me: aut foramina mea.
Chorinthus:vrbanꝰ:vel oritur ipſe:ſeu cōuerſatio coꝝ aut admiſtratio reipublice.
Chorinthij:ciues vl̄ cōuerſantes ſibi :ſeu decuriōes coꝝ:aut publici admiſtratores
Chorographia:regiones deſcripte:vel regionum deſcriptio.
Chorozai : hoc ſecretum mihi:vel hoc miniſterium meum.
Chorozaim:idem.
Chos:calix potatio.
Choſi:calix meus vel potatio mea
Choſan:calix donatus vel potum gratificationis.
Choum:congregans eos vel congregatio eorum.
Chozbi:iniquitas vel mendacium.
Chozabeth : iniqua domus vel mendacij habitaculum.

¶ Hic u poſt ch.

Chub : grauitas vel condemnatio.
Chum:percutiens vel percuſſio.
Chus.etiops vel tenebroſus.
Chuſai : niger vel tenebroſus vultur : vel deuorans
Chuſan:tenebrans eos vel nigredo eorū.
Chuſan : tenebrans domum vel nigredo gratificationis.
Chuſamaſathaaz : tenebroſa iniquitas vl̄ nigredo impietatis.
Chuſi:niger mihi:vel tenebrans me.
Chuſi:ſecretum vel ſilentium:ſiue archanū aut profunditas.
Chuſa:duritia iſta vel tenebroſus iſte.
¶ Sequitur interpretationes hebraicoꝝ nominum incipientium a D litera.

Daba:diuus vel prodinium.
Dabai diuus meus vel prodinium meum.
Dabat:diuus vel prodinium.
Dabrath:oraculum vel loquela.
Dabereth oraculum fontium:vel locutio puteorum.
Dabreiamin:paralipomenon grece:verba dierum latine.
Dabir loquens vel loquela: ſiue loquens deo:aut oraculum dei.
Dabira:loquens ei vel eloquentia eiꝰ:ſiue loquitur ei deus:aut ciuitas literarum.
Dabri: loquens vel locutio:ſiue oraculū vel eloquentia.
Dachar compungens vel compunctio:ſiue compungentes aut compunctiones.
Dadan:iudicās:vel iudiciū:ſiue ſolitarius
aut fra

aut fratruelis eoꝛum.

Daca.fortis malicia vel iudicium maledictionis.

Dacei:foꝛtis maligne vel iudices maledicti.

Dapbeca.adheſio vel remiſſio:ſiue adherens aut pulſatio.

Dapbenem:pulſans oculus ſiue adheſio fontis.

Daphaim:ſignū operū vel ſigni opatio.

Dagan:triticū vel frumētum ſeu piſcis donatus aut piſcis gratificatus.

Dagō:piſcis meroꝛis vł piſcis triſtitie ſeu piſcis iniquus aut piſcis inutilis.

Daias foꝛtis dño vel pauperculus dñi.

Dalaian:bauriēs dño eſt:vel pauperculus domini eſt.

Dalani:egens pauper vel egena pauptas.

Damula:ſitula vel paupercula.

Dalmatia grandis egeſtas vel magnitudo egeſtatis.

Dalmatica:grandis egeſtas vel magnitudo paupertatis.

Dalmanuta:ſitula quomodo pauper:vel paupertas requieſcens ſuperius.

Dalmaim:ſanguis vel ſanguines:ſeu ſanguinum aut ſanguineus.

Damaris ſilēs caput vel ſilentiū capitis.

Damaſcus: ſanguis ſacci vel ſanguineus ſaccus.

Damaſcus:ſanguinem bibens vel ſanguinem pꝛopinans:ſiue ſanguinis potus aut ſanguinis oſculum.

Damaſceni:ſanguinē ſacci vel ſanguinū oſcula.

Damaſceni ſanguinē bibētes:vel ſanguinem pꝛoinantes: ſiue ſanguinum potatores aut ſanguinee potationes.

Damna cauſa vel iudicium: ſeu ſilens:vel ſilentium.

Dan cauſa vel iudicium.

Dana cauſa eius vel iudicium eius.

Danite:iudices vel cauſatoꝛes.

Daniel:cauſa dei:vel iudiciū dei:ſiue iudicans deo aut iudicauit me deus.

Daram:auſtralis vel affricanus.

Dardabe: generatio cognita:vel generatio cognitionis

Darius:fertilis aut augmentatus.

Daron:affrica vel plaga auſtralis.

Daſem frenum vel retinaculum.

Dathā donum eoꝛū vel donum ſufficiens

Dathemam:donum foꝛmidoloſō vel doni ſufficientiam accipiens.

David:foꝛtis manu:vł vultu deſiderabilis

℃Dice poſt d.

Debalam: delectās ſeculo vel delectatio ſecularis.

Debabaſeth apes deſecans vel eloquētia deſecata.

Deblata:palata vł oppꝛobriū:greco autē ſmone deblata Iouis auites interpretatꝛ.

Deblathaim:palate vel oppꝛobria ſeu palate eoꝛum aut oppꝛobria eoꝛum.

Debela:delectans ſeculo vel delectatio ſecularis.

Debelathaim: lateres vel maſſe quas ſolent compingere de recentibus ficis:quas hebꝛei debelath nuncupant.

Debera locutio vel vſum timens

Debir:loquens vel loquela ſiue vſum timens:aut vſū timoꝛ.

Debon:ſufficiens ad intellectum:vel abūdanter intelligens.

Debogad ſufficiens ad intellectum tentationis vel abundāter intelligens accinctū latrunculum.

Delboꝛa:apis vel loquax:ſiue eloquens: aut eloquentia.

Deda:adherens vel pulſans ſeu remittēs aut remiſſio.

Deda:plantata vel plaſmata ſiue ſubtilitas aut plaſmatio.

Dedan:hoc iudicium vel tale iudicium.

Dedana:generatio eiꝰ vel generatio eoꝝ

Depheca:pulſans vel adherens:ſiue pulſatio aut remiſſio.

Delaia:hauriens dominum vel pauperculus domini.

Delcans egens vel egeſtas.

Delethan egens vel egeſtas eoꝛum.

Deleth.tabule vel tabularū ſeu pauper: aut ianua.

Delphon pauper facie:vel egenus cōtemplatoꝛ.

Delo:ianua vel paupertas.

Delthi:pauper egens vel paupertatis egeſtas.

Demas ſilens vel terrenus:ſiue ſilentium aut ſanguineus.

Demetrius:nimiū perſequēs vel vehementer incedens ſeu foꝛtis ad perſequendū aut robuſtus virga deiicere.

Demna:cauſa vel iudicium ſiue ſilens aut ſilentium.

Demophon:ſilentium ſubiti meroꝛis: vel ſanguineus eructās.

Demon:ſanguineus meroꝛ:vel ſufficiens iniquitas.

Demonium:ſanguineus meroꝛ eis:vel ſufficiens iniquitas eoꝛum.

Denaba:iudiciū ferēs vel iudiciū afferēs

Dennaba idem.

Dennahaba:cauſa patris vel ſilentiū fraternitatis.

Derben loquens vel filius generationis.

Derbens.loquax vel generatus.

Delthon.loquela percutiens vel generatio percuſſionis.

Deſan:foꝛtis elephantus vł foꝛtitudo elephantis.

Deſſan:foꝛtis dignitas vel pinguedo eleuationis.

Deſeth murus vel micatio:ſeu pariēs aut calcatio.

Deſon:foꝛtis pupilla:vel calcauit eā ſyꝛo ſermone:hebꝛaico aūt pinguedo interpꝛetatur aut cinis id eſt fauilla holocauſtoꝝ

Deuhel:agnoſcāt deū vel agnoſcat deus.

℃Dici poſt d.

Diabolus:deſluēs vł deoꝛſum grece autem dicitur criminatoꝛ aut clauſus in ergaſtulo.

Diaphanea.illuminans vel dilucidum.

Diana:egritudines ſuſcitās ve egrotationum ſuſcitatio.

Diapſalma:percantatio vel ſpūſſancti ceſſatio:ſiue amen:aut fiat:greco autē ſermone interpꝛetatur vocum diſiunctio.

Dibon ſufficiens ad intellectum:vel abundanter intelligens.

Dibongad:ſufficiens ad intellectum tētationis vel abūdanter intelligens accinctū latrunculum.

Dimaon: ſufficit eis doloꝛ vel ſufficit eis meroꝛ:ſiue ſufficientia murmurationis eoꝛum:aut ſufficiētia iniquitatis eoꝛum.

Dimona:ſublimitas vel ſatis numerans.

Dina cauſa hec vel iudicium iſtud.

Dinei:iudices hi vel cauſidici iſti.

Dionyſius:dijudicatus vel vehemēter fugiens.

Dioſcoꝛe pulchri ad tegendā: vel pulchre contegentes ſunt aut gemini caſtoꝛes.

Dioſcoꝛus pulchꝛe contegens vel pulchꝛe ad tegendum.

Dioſpolis: abnuens vel abꝛenunciatio.

Diotrepes:ſpecioſus inſulſus:vel decoꝛ inſaniens.

Diſan foꝛtis elephantus vel foꝛtitudo elephantis.

Diſon cinis aut pinguedo:ſeu foꝛtis pupilla:aut calcatio eius.

Diſine:ad occidentem:vel occidentalis.

Diſir:quercus vel ilex.

℃Dic o poſt d.

Doch:commotus:ſiue ſollicitus aut ſollicitudo.

Dodan:patruus domino eſt:vel patruelis domini.

Dodanim:patruus vel patruelis.

Dobec motus.vel moꝛtuus ſiue ſollicitus aut ſollicitudo.

Domin:rubꝛa vel aſcenſus ruffoꝛum.

Domina:ſilens vel ſilentium.

Don iudicium vel iudicatoꝛ.

Doꝛ natiuitas vel generatio.

Doꝛam:generans populos vel generatio populoꝛum.

Doꝛcbas caprea vel damula.

Doꝛda natiuitas foꝛtis vel generatio deſyderabilis.

Doꝛmin:generatus excelſe:vel generatio exaltata.

Doꝛmim:generatiōes excelſe vel generationum exaltatio.

Doꝛax genitus furoꝛ vł generationis medicamentum.

Doꝛacaphet natiuitas adnētns humilis vel generatio paruuli venientis.

Doſitheus:calcatio inſipida:vel vnctionē foꝛmidans.

Dothaim:pabulū vel viride eoꝝ ſiue ſufficiens defectio:aut ſufficientia defectionis.

℃Dicu poſt d.

Dudi:ſolitarius vel fratruelis.

Dui:decus vel pulchritudo.

Duel:decoꝛans dñm vel pulchritudo dei.

Duina:tacens vel ſilentium ſiue gaudiū et leticia

Durach:loquaꝝ vel locutio:ſeu loquēs:frater vel locutio fratris.

Durā:pulchritudo vel loquela:ſeu loquēs populo aut pulchritudo eorum.

Druſila:generis pacifica:vel generationē pacificans.

¶ Sequitur interpretatio nominum incipientium a litera E.

EBal:vallis vetus vel vetꝰ vorago:ſeu vallis deficiens aut aceruus lapidum.

Ebrona:trāſiens vel trāſitio:ſiue tranſcendens aut tranſgreſſio.

Ebrona:incātator vel incantatio:ſiue coniugium aut viſio ſempiterna.

Ebroni:tranſiens mihi vel tranſitio mea: ſiue tranſcendens aut trangreſſio mea.

Ebroni: tranſiens mihi vel tranſitio mea: ſiue coniugiū meum aut viſio ſempiterna.

Ebronite:trāſeuntes me:vel mihi:ſeu trāſitus mei:aut tranſgreſſiones mee.

Ebronites:incantatores mei:,vel incantationes mee:ſeu cōiugati mihi aut videntes ſuper me.

¶ Hic d poſt e.

EDada:ornata vel voluptuoſa.

Edema: voluptas eius vel delicioſe ornata.

Edemium:voluptates delicioſe vel ornata diuitioſe.

Eden.voluptas vl'ornatus ſeu diuitie aut delicie.

Edenna:voluptas pulchra vel delicie pulchre:ſiue ornatus pulchrā aut diuitie pulchritudinis.

Edes voluptas vigilie vl'ornatꝰ cōſurgēs ſeu diuitie effuſe aut delicie reſurgentes.

Edes:delicias tollens vel voluptuoſa plaſmatio.

Ediſſa:delicata mulier:vel voluptuoſa aſſumptio.

Edna voluptuoſa pulchra vel ornamētum pulchritudinis.

Ednas: ornatū tollens vel diuitioſa plaſmatio:ſiue delicatus ſerpēs aut voluptuoſus coluber.

Edom:rufus vel fuluus:ſiue terrenus:aut ſanguineus.

Edoma: rufa vel terrena:ſiue rubens:aut ſanguinea.

Edraꝫ:inundatio paſtus mei vel inundatio paſcit me.

Edraim:inūdatio malorum vel natiuitas peſſimorum ſiue deſcenſio paſtorū aut inundatio pabulorum meorum.

¶ Hic f poſt e.

EFfraim:creſcens vel auctus ſiue augmentum aut fertilitas.

Effraemite:augentes vl'aucti:ſiue fertiles aut creſcentes.

Effra: videns vel frugifera ſeu fertilis aut puluerulenta.

Effrata:idem.

Effratei:fertiles aut frugiferi:ſiue vidētes aut puluerulenti.

Effrem: auctus vel creſcēs:ſeu fertilis aut fecundus.

Effron:puluis meroris vel puluis inutilis: ſiue puluis eorum aut vltio iniquitatum.

Effeta:adaperire vel apertus ſis.

Effa:menſura vel effundens ſiue: reſolutꝰ aut reſolutio.

Effai:mēſura mea vel defectio mea:ſiue effundens me aut diſſolutus mihi.

Effarath: diſſolutio vmbraculi vel effuſio viſionis conſummate.

Effenerus: effundens decorem vel diſſoluens imagines.

Effer:menſura conſurgens vel effuſus vigilijs ſiue diſſolutus pelliceꝰ aut reſolutio.

Efferite:effuſi vigilijs vel mēſure conſurgētes:ſiue diſſoluti pelicei aut reſoluētes cōſurrectionem.

Effermeſtha:mēſura effundens variū vel conſurrectio diſſoluens varietatem.

Effeſum:cōſilium meū vel anima mea:ſeu finis eorum aut voluntas mea in ea.

Effeſij: voluntas mea vl'aīa mea in eis ſeu fines eorum aut conſiliatores mei.

Effrer:fecunditas aut augmentatio.

Effi:menſura trium modiorū vel tres modij menſurati.

Ephoth ſupindumentū:vel ſuphumerale.

Ephesiba:menſura rectitudinis:vel voluntas mea in ea.

¶ Hic g poſt e.

EGbathan:ſolēne mandatū humile vel leta domus reſponſionis.

Egbathanis:ſolēne mandatū humilis viri vel leta domus reſponſionis aſſumpte.

Egeus:letus vel ſolennis.

Egyptus:tenebre vel anguſtie ſiue tribulatio coāguſtās aut coāguſtatio tribulatiōis

Egyptiacus: tenebroſus vl'coanguſtatus ſiue tribulatione coāguſtatus aut coanguſtatione tribulatus.

Egla:vitula vel iuuenca:ſiue ſolēnis aut feſtiuitas eius. Ipſa eſt michol vxor dauid q̄ genuit ei iethrā in cuius partu occubuit.

Eglaim:vitule vel iuuencule:ſiue ſolennecis aut feſtiuitates eorum.

Eglon:vitulus meroris vl'iuuenculus iniquitatis: ſiue ſolenne murmur:aut feſtiuitas inutilis.

¶ Hic l poſt e.

ELa:maledicta vel ipſi: ſiue terebinthus aut arbuſtula.

Ellaath:ad ſolum vel ad ſolitariū:ſiue ad vnum aut maledictio peccati.

Elada:dei ſeruus vel dei teſtimonium:ſeu maledictio fortis:aut terebinthus deſyderabilis.

Ellada:ad ſcientia vel ſenſum ſeu laus ſeruitutis aut dei ſcientia. Syro aūt ſermone interpretatur ſuper hanc.

Elade:aſtenſio vel ad aſcenſum ſiue domini ſeruitus:aut maledictio teſtimonij.

Elam:orbis vel ſeculum: aut poſtis aut ſuperliminare.

Elam:veſtibulum vel comparatio ;ſeu deſpiciens aut oppoſitio.

Elamite:orbes vel ſecula ſeu poſtes aut ſuperliminaria.

Elamite:veſtibula vel comparati ſeu deſpicientes aut appoſiti.

Elas maledictus ipſe vel faciēs operationes

Elaſa:operatio ad faciendū:ſeu laudeꝫ faciens aut laudabilis plaſmatio.

Ellaſa:operatio ad faciendum: ſiue deum ſuſtollens aut dei plaſmatio.

Ellaſar:hanc ſeparās vel hec ſeparatio :ſiue deum declinans aut dei declinatio.

Ellaſar:laudās carcerē vel laus ſuſtollētiū vigilātes aut laudās plaſmatiōeꝫ ſuſcitātes

Elath:vnuꝫ vel vnitas : ſiue ſolitarius:aut ſolitudo.

Elath:aulones:vl' terebinthꝰ:ſiue deo peccans:aut maledictus ipſe peccator.

Ellane:applicās vel perſecutio ſiue applicabitur aut perſequetur.

Elbon:deo fortis vel robuſtus fortitudine.

Elcham : pars eorū vel teſtimoniūꝫ eorum ſiue deo ſurgens aut dei neceſſarius.

Elchaim:pars eorū vel teſtimonium eorum ſeu dei portio aut dei poſſeſſio.

Elchath:portio vel portiuncula:ſeu portio temporis aut portiuncula peccatoris.

Elcheſe:aduocatio vel aduocata.

Elcheſeus:aduocās vel aduocatus.

Elcheſi:aduocatꝰ meus vl'aduocatio mea.

Eldea:ad ſcientiam vel de ſcientia.

Eleale:cōſcenſio vel ad conſcenſionem.

Eleamā:dei mei decꝰ vl'dei mei pulchritudo

Eleazar:deus meus adiutor vel dei mei adiutorium.

Eleazarus:deus meus adiutor conſilij vel deus meus adiuuans feſtinanter.

Eleb:deus pater vel dei paternitas.

Elecb:portio vel portiuncula

Elecbite particule vel portiones.

Electe:aſcendentes vel aſcenſiones ſiue aſcendens vel aſcenſio.

Ellel laudans vel laudatio.

Elem:poſtes vel ſecula:ſiue veſtibuluꝫ aut ſuperliminare eorum.

Elama:poſtis eorū vel ſeculuꝫ eius vel deū accipiens:ſiue deum colens.

Elemon:ſcientia dei vel aſcenſio.

Ellenon:greci vel grecorum.

Eleon:diuinitas vel ad laborantes:ipſe eſt mons oliueti: de quo dn̄s coram diſcipulis aſcendit in celum.

Eleſa ad inſulam vel ad faciendū ſiue deuꝫ ſuſtollens aut dei plaſmatio.

Eleutherus:ſeculum honorans vel exercituum cohabitatio.

Eliab:deꝰ meꝰ pr̄ vel dei mei paternitas

Eliab vana abſconſio vel nequaq̄ abſconditus:ſiue deus meꝰ pater eiꝰ:aut dei mei paternitas ei.

Eliachim:deus meus reſuſcitabit vel deus meus frater eorum.

Eliada:deus meꝰ cognouit:vel deꝰ meꝰ audiet:ſiue dei mei fiꝰ aūt dei mei teſtimoniū.

Eliade idem.

Eliadan:deus meꝰ cognouit eos vel deus meus audiet eos:ſiue deus meꝰ ſeruiet eis: aut deus meus teſtificator eorū.

Eliā deꝰ meꝰ ppl's vl'dei mei pplo ſiue deꝰ meꝰ mirabil' eis aūt deꝰ meꝰ miraculū eorū.

Eliaſub:deus meus iacturā incēdens aut deus meus plaſmationem conuertens.

Eliatha:deus meus tu vel deus meus veni ſiue deo meo peccans aut deo meo tẽpus.
Eliathan.deo meo cadẽs vel dei mei calidus vel deo meo ſurgens aut dei mei neceſſarius.
Elicu : veſtibula vel maledicti ſeu poſtes: aut ſuperliminaria.
Eliada:deus meus nouit aut ſciã dei mei.
Elidad:dei mei patruus:vel deꝰ meus patruelis.
Elidabe:deus meus ſcit ipſum eſſe vel deꝰ meus ſcit ipſum viuere:ſiue deus meus nouit ſuſceptos aut deus meus nouit ſuſcipiendos.
Elidelach: aceruus emiſſus germinis:vel emiſſio germinis aceruati ſiue deus meus ſcit portionẽ:aut deꝰ meus nouit particulã.
Eliezer : deus meus fortis vel deus meus adiutor ſiue deo meo ſeparatꝰ:aut dei mei ſanctificatio.
Eliphal:deus meus mirabilis vel dei mei miraculum.
Eliphaleeh : deus meus diuidens : vel dei mei diuiſio:ſiue deus meus mirabiliter ſaluans viuentes:aut deus meus mirabiliter liberans pauidos.
Eliam:dei mei populus vel dei mei cõgregatio.
Eliaman:deus meus donãs:vel deꝰ meus dominãs ſiue deo meo donante.
Elimas:tranſgredi faciẽs:vel ad tranſgreſſionem ingrediens.
Elimelech:ad regem vel ad principez ſiue dei mei regnum aut deus meus regnator.
Elion:excelſus vel ſublimitas ſiue dei dolor:aut deo inutilis.
Elionai:ſublimis vultur:vel excelſus deuorator.
Elioreb:dei mei hyẽs aut dei mei tẽpeſtas.
Eliſa : ad inſulã aut dei mei ſaluatio.
Eliſabeth:dei mei ſeptima vel deus meus cognouit:ſiue dei mei iuramentuz : aut dei mei ſaturitas.
Eliſaph:dei mei ſpecula:vel deus meꝰ ſpeculator:ſiue deus meus abſcõdens :aut dei mei abſconſio.
Eliſaph:dei mei labiũ vel dei mei vinculuz ſeu dei mei ſpeculum aut dei mei anguſtia.
Eliſaphan:dei mei lepꝰ vel dei mei hericiꝰ ſiue dei mei ſpeculator aut dei mei vinculũ.
Eliſabe:dei mei ſalus vel deus meus defẽdit me.
Eliſama:deus meus audiuit vel deꝰ meus exaudiuit.
Eliſar : dei mei princeps vel dei mei velamen:ſiue pater meꝰ fortis:aut pater meus coanguſtans.
Eliſe:dei mei ſalus vel dei mei protectio.
Eliſeth:dei mei ſalus vel deus meus hic eſt ſiue deus meus ſaluãs vitam aut deus ſaluans pauidos.
Eliſua: dei mei ſalus vel dei mei protectio.
Eliſue:idem.
Eliſuer: dei mei murus vel deo meo continẽs:ſiue pater meꝰ fortis aut pater meus coanguſtans me.
Eliud:deus meus dñs vel deus meus iſte.
Elmadan:dei mei mẽſura vel dei mei enumeratio.
Elmelech:dei mei regnũ vel deꝰ regnator.
Elmodab:dei regnatio vel dei natiuitas.
Elmodab:dei menſura vel ad matrez eius precipuam.
Elmon contemnens vel contemptus.
Elmon : locus vel ille:ſiue hic aut contemnens me.
Elmõdablataim: contẽnens palatas aut contemptus opprobriorum.
Elnathã addens vel adiectio ſiue ad dantem aut dei donatio.
Elnatham:dei donatio vel deo donatus.
Elo:deus vel deitas.ſiue exercitꝰ eiꝰ : aut exercitus eorum.
Elocuporia:turme militum : vel opes eorum
Eloi:deus meus vel deitas mea.
Eloim:deus eis vel deitas eorum.
Elom:exercitum fortitudinis vel exercitatus fortitudine.
Elon:quercus vel roboreus:ſeu regio campeſtris aut exercitus fortitudinis.
Eloth:arietatio vel arietis ſinum ſiue deo reſpondens aut deitas temporalis.
Elathaba:vana abconſio vel nequaquam abſconditus.
Elthaci : vanus vomitus:vel nequaquam vomens.
Elthece:proferens vel prolatio eorum.
Elthecem:protulit vel prolatio.
Ethecen: pferens fontẽ vel prolatio oculi.
Eltholeth:natiuitas vel ad natiuitatem.
Eluan:exaltatus vel exaltatio.
Elud:gloriabundus vel accipiens gloriaz.
Elul:deum dolens:vel deum parturiens.

Hic m poſt e.

Emach :vallis vel profunditas.
Emachim:valles:vel profunditates eorum.
Emachuel.vallis diuina vel profunditas eorum.
Eman:callidus vel accipiens:ſiue calor eorum aut formido eorum.
Emath:formidans eos vel acceptio eorum ſiue indignãs rigide aut idignator rigidus.
Ematheus formido eorum:vel accipiens. eos ſiue indignans rigide:aut indignatio rigido.
Emaus mater feſtinans vel deſyderium conſilij.
Emma:mater vel deſyderium.
Emmaz:mater eorum vel deſyderans eos.
Emanuel: nobiſcum deus vel nobiſcum diuinitas.
Emaus:mater feſtinãs vel deſyderiũ conſilij
Emathaſis:vallis cõcidens:vel vallis concíſionis.
Emmer:verbum vel ſermo ſiue ſermocinãs aut ſermocinatio.
Emim:gentes vel populi ſiue horrẽdi aut terribilis.
Emona:calor eius val accipiens eum.
Emor:aſinus:vel aſineus:ſiue loquax aut amaricans.
Emorim:aſini vel aſinei ſeu loquentes aut amaricati.
Emoſith:mater lux mea vel deſyderans deſyderium.

Hic n poſt e.

Enna:fons vel oculus.
Ena:ecce hic ſunt vel ecce oculus ſiue fons ei aut oculus eius.
Enach:fortis vel potens:ſiue gigas:aut terribilis.
Enachim:fortes vel potentes ſeu gigãtes aut terribilis.
Enada : fons acutꝰ vel oculi exacutio ſiue fons ſufficiens:aut oculus teſtimonij.
Ennada:idem.
Enadab:fons ſpontaneus:vel oculus voluntarius.
Enadã:oculus iudicans vel oculus iudicij.
Enagallim:fons triſtitie vel oculꝰ vitulorum.
Enai:fons meus vel oculus meus.
Enaim:ecce hec ſunt:vel ecce ſunt oculi:ſiue fontes eorum aut oculi eorum.
Enan :nubes vel ecce hec ſunt : ſiue fontes eorum aut oculi eorum.
Enarath:ecce concepit vel ecce conceptio.
Enathã:ad dantẽ:vel deo dante ſiue fons datus eis:aut oculus donationis eorum.
Enathon:dans gratiaz vel dantis gratia. ſiue fons datus iniquus aut oculus datus reſponſioni.
Encenia renouata dedicatio vel renouamina dedicationis.
Endad:fons ſolitarius:vel oculus ſubtilis.
Endor:fons generationis vel oculus naturalis.
Encam:ecce iſta:vel ecce hec ſunt.
Eneas pauper vel miſer:ſiue reſpondens aut reſponſio.
Engaddi:fons hedi vel oculus tẽtationis.
Engallim:fons inundans vel oculus trãſmigrans ſiue fons reuelationis aut oculus tranſmigrationis.
Enganni:fons orti:vel oculus elationis.
Engamm:fons hortorum vel oculus elationis eorum.
Embel : gratia mea deo vel gratia mea dei.
Enoch : dedicauit vel dedicatio ſiue edificans aut cum deo ambulans.
Enochite dedicantes vel dedicauerũt ſiue edificantes:aut cũ deo ambulantes.
Enom:ecce ſunt vel ecce hec ſunt ſeu fons robuſtus aut oculus fortitudinis.
Enon:curſus meroris vel oculus meroris ſeu fons triſtitie:aut fons murmurationis.
Ennon:curſus meroris : vel oculꝰ iniquus ſeu fons triſtitie:aut fons murmurationis.
Enos:hõ deſptꝰ ſeu inuocãs aut violentus.
Enremon:fons congregans aut oculus ſublimis.
Enſames: fons ſolis vel oculus mandans humilia.

Hic p poſt e.

Epafras:creſcens vel augmentũ:ſiue frugifer aut equidem videns.
Epafrodíton:fertile vel frugiferum aut fecunditas.
Epafroditus:frugifer vel fecũdus ſeu fertilis aut fecunditas.
Epicina : ſupra luctum vel ſupra lugentia

Epicurei:ſupra cutem vel ſupra curantes
Eponechium:ſupra vel ſuperindumentuʒ.

¶ Hic r poſt e.

ERan:vacue fecit vel vacuefactio.
Eraſtus:frater meus videns vel fratris mei viſio:ſatis abſurdū vocabulum ſi
gnatum.
Ereth:vigil vita vel effuſus pauore.
Ergab:lapis vel lapideus.
Enoth:ebrietas vel ſolitudo.
Erina : anathema meroris:vel anathema
triſtitie.
Erman:auferēs vel ablatio vel anathema
noſtrum:aut anathematizatio gratie.
Ermen:anathema triſtitie vel anathemati
zans merorem.
Eroon:dolor vel dolorum ſiue in facie eo-
rum aut in facie dolorum.

¶ Hic ſ poſt e.

ESaam:confirmans vel innitens : ſi
ue ſuſtollens gratiaʒ aut plaſmatio
donationis.
Eſaban:ignis in eo vel ignis in eis.
Eſabam:confirmo vel innitor:ſeu innitēs
aut confirmatus.
Eſabim : voluntas meroris:vel voluntas
fortitudinis.
Eſai:incenſum vel inſule libatio.
Eſſai:idem.
Eſſaion:voluntas meroris : vel conſilium
triſtitie.
Eſſaon:idem.
Eſſamma:innitēs mihi vel confirmatio mea
Eſaongaber : voluntas vel iuuenilis : ſeu
fortis operatio:aut cōſilium confortate tri
ſtitie.
Eſau:facineus vel factura.
Eſau:vanus vel fruſtra:ſiue rubēs aut acer
uus lapidum.
Eſoai:ignis maritus vel ignea maritatio
Eſban:ignis in eo vel ignis in eis.
Eſoch:ventus vel flatus ſiue ignis vanus
aut ignis vetus.
Eſbon:flatus meroris vel ſingultum triſti-
tie.
Eſcha:cōtēnēs vel habitās deſpectionem
Eſchani contemnentes vel habitantes de
ſpectionem.
Eſchaboth:ve glorie vel cecidit gloria:ſeu
ve glorioſo aut gloriatio habet occaſum.
Eſchol:botrus vel ignis omnis ſeu totus
ignis aut totus igneus
Eſda miſericors vel miſericordia,
Eſdod:effuſio vel incendium,
Eſdon:incendia vel incendētes ſiue ignis
patruelis:aut ignis patrui mei,
Eſdras:adiutor vel auxiliuʒ ſiue miſericor
dia dn̄i aut miſericordia matutina.
Eſdrelon: miſecordia dei vel miſericordia
mea deus meus.
Eſdrin:adiuuans merentes vel miſericors
iniquitatibus.
Eſbon:ſingultum triſtitie:vel cogitatio me
roris.
Eſer:vicinus vel vicinitas,
Eſeli:vicinus meus vel vicinitas mea,
Eſeliam:prope dominus eſt vl' domino p-
pinquans eſt.
Eſemel:gemma vel electrum.
Eſer:plaſma vel electio.
Eſphara:fracturaʒ apperiens vel inſlaap
tio regionis,
Eſu: vicin⁹ meus vel vicinitas mea ſeu fa
ctura laborans aut plaſmatio laborioſa.
Eſmona:feſtinans vel feſtinatio.
Eſna:ignis vel ſecundans: ſeu ediſſerens
aut ediſſertio.
Eſrai:indigena val orientalis.
Eſribel:auxiliū dei vel auxiliatus a deo.
Eſrom:ſagittā videns vel ſagitta viſionis
ſiue iraſcens fortis iaculo gregum.
Eſron atrium eius vel atrium eorum: ſiue
atrium triſtitie aut atriū iudicātis iudicia
Eſronite:ſagittam vidētes vl' ſagitte viſio
nū ſiue iraſcentes aut fortes iaculis gregū.
Eſronite:atria eius:vel atria eorū ſeu atria
iuſtitie aut atria iudicantis iudicia.
Eſtha:ignis vel cogitatio.
Eſthama:ignis manens vel cogitatio do-
loris.
Eſthamo idem.
Eſthamos:ignis manēs vel cogitatio do-
lorum.
Eſthabol:ignis gementium vel ignis par-
turientium.
Eſtabolite:ignee gementes vel ignee par-
turientes.
Eſthabome:cogitans dolorem vel cogita
tio doloris.
Eſthabul:ignis dolentium:vel ignis par-
turientium.
Eſthomma cogitans vel cogitatio:ſiue cō
citans aut contignatio.
Eſthemo:ignis manens vel cogitatio do-
loris.
Eſthemon idem.
Eſtemoe:feminis vel venter muliebris.
Eſthon:ignis meroris vel cogitatio iniqui
tatis.

¶ Hic th poſt e.

EThai:robuſtus meus vel protectio
mea.
Ethaia:fortis dn̄s vel protectio dn̄i.
Ethalon:incunabula meroris: vel repoſi-
tio triſtitie.
Etham:fortis vel robuſtus ſiue fortis eo-
rum aut protectio eorum.
Etham:aſcendens vel aſcenſio: ſeu fortis
dono aut robuſtus gratie.
Ethani robuſti vl' robuſtor: ſeu fortes do-
no aut fortes gratie.
Ethebel:robuſtus deo vel protectio dei.
Ethema:merens vel lugēs ſiue meror aut
luctus.
Ether formido vel incunabulum,
Etheus:ſtupēs vel formi dans:ſiue ſtupi-
dus aut formido.
Ethi metum vel timuerunt:ſeu ſtupor aut
obſtupuerunt.
Ethei:metuʒ vel timuerunt ſeu ſtupidi:aut
obſtupuerunt.
Ethim: p̄fectio vel fortitudo:ſeu fortis eis
aut p̄fectio eorum.
Ethiopia:caligo vel tenebre,
Ethiopes: tenebroſi vel caliginoſi.
Ethnici: pagani vel gentiles.
Ethuel:robuſtus deo:vel fortitudo dei.

¶ Hic u poſt e.

EUa:ve vl' vita:ſeu calamitas aut ma
ter viuentium.
Eubolus:cohabitator vel cohabitatio.
Euchodia:apprehendēs dn̄m vel apphen
ſio domini.
Eud:gloriabundus vel accipiens gloriam
Eudona:apprehendens dn̄m vel apprehē
ſio domini.
Euech: eſt vl' deſyderat : ſeu deſyderās aut
deſyderauit.
Euergens:torcular peſſimum vel vera op-
preſſio.
Eueus:ferus vel peſſimus:ſiue ferox : aut
lapides colligens.
Eufrata:frugifera vel puluerulēta:ſeu eg-
dem videns aut de cinere veniens.
Eufrates:creſcens vl' frugifer:ſiue hum⁹
aut puluerulentus.
Eufrates:idem.
Eui: ve mihi aut calamitas mea.
Euith : ferales vel feroces ſiue deſyderant
aut deſyderium meum.
Euil ſtultus vel inſipiens.
Euila:dolens vel parturiens: ſiue ſtolid⁹
aut in principio.
Euilath:idem.
Euilmerodath:ſtulte amarus vel incipien
ter amaricans.
Euim:iniqui:vl' iniquitates:ſeu ve eis:aut
calamitas eorum.
Eunienis:orans viſcera viri:vel cōmiſcēs
ex ipſis aſſumptum.
Eunice:honorans vel honoramentum
Eupater:honoratos ſeparans:vel commi
ſcens ſeparatores.
Eupolemus:honorans ore contuſus.
Eulis:commiſcens ora malleatorum.
Euricbon:ducens inferius vel commiſcēs
deorſum.
Eutices:amens vel inſulſus:grece autem
dicitur fortunatus.
Euticus:idem.

¶ Hic x poſt e.

EXbathams:ſolenne mandatū humi
le:vel leta domus reſponſionis.
Extaſis:mente excedēs vel mētis exceſſio

¶ Hic z poſt e.

EZaba:yſopus vel humilitas:
Ezabi:yſopus meus vel humilitas
mea.
Ezabo:videns vel viſio.
Ezazon:videns ſurſum vel videns in ſupe
rioribus.
Ezead:videns ſeruitutem:vel fortis teſtifi
cator.
Ezeca:auxilium vel confortatio.
Ezechias :auxilium dn̄i vl' confortauit me
dominus.
Ezal:videns deum vel fortitudo dei.
Ezer : auxilium vel fortitudo:ſiue ſepara-
tus aut ſanctificatus.
Ezia: videns dn̄m vel fortitudo domini.
Eziel:videns deū vel fortitudo dei.

Ezion:videns dolorem vel videns iniquitatem.
Ezir:ſanctificans vigilem vel fortitudo vigilie.
Eſrael:ſemen dei vel atrium ſiue auxilium dei:aut auxiliatus a deo.
Ezral:ſeminās mihi vel atrium meum.
Ezraites:atrium meū vel ſeminator meꝰ.
Eſras:auxilium vel ſeminator.
Ezrel:ſemen dei vel auxiliator deꝰ.
Ezri:ſemen meū vel auxiliator meus.
Ezrichaz:ſemen meū vel auxiliator meus neceſſarius.
Ezriel.ſemen meū deo vel auxiliator meꝰ deus.
Ezro:ſemen eius vel atriū eius ſiue auxilians eum aut auxiliatus ab eo.

¶ Sequitur interpretatio nominū incipientium a litera. F.

FAce:aperiēs vel oris aſſumptio.
Face idem.
Faccia: aperiens dño vel aſſumens deum.
Facia aperiente dño vel os aſſumens ei.
Facbud:viſitans vel viſitatio.
Fada:redemptus vel redemptio.
Fadai: redēptus meus vel redēptio mea.
Fadaia:redēptus dño vel redēptio dñi.
Fadaſſur:vallatꝰ vel redēptio fortis:ſeu redimens anguſtiatos:aut redemptio acerbitatis.
Fadaſſurite:vallati:vel redempti fortiter ſeu redimentes anguſtias :aut redemptiones acerbitatum.
Fadath:redimens tempus vel redemptio peccatoris.
Fadias redemptus domino vel redēptio domini.
Fado:redimens eū vel redemptio eius.
Faddon:redimens merentes vel redēptio iniquitatum.
Fagiel:occurſio dei vel occurrit mihi deus
Fagur:hiatus vel os pelliceum:ſiue occurrens lumini aut occurrens incendio.
Fahab:euidens teſtis vel operarius vite.
Fahel:idem.
Falathi:ſaluator meus vel ſaluatio mea.
Falaia:cadens dño vel occaſus dñi.
Falaſar:cadēs princeps vel occaſus dñi.
Faldas:cadens germen vel ruina paupertatis.
Faleam cadens populus vel occaſus eorum.
Falech:diuidēs vel diuiſus ſeu diuiſit me: aut diuiſio mea.
Falel :cadens dño vel occaſus dei.
Faleſar:cadente principe vel occaſus carbonis.
Faleth:ſaluās vel ſaluatio ſiue occaſus vite aut cadens pauore.
Falethi ſaluās me vel ſaluatio mea ſeu occaſus vite me:aut cadens pauoris mei.
Falnaſar:cadens princeps vel occaſus inutilis.
Falon cadens merore:vel caſus iniquitatis.
Falonites:cadēs murmurās vel caſus inutilis.
Falthei:euadens vel liberatus:ſiue ſaluatori meo:aut ſaluationi mee.
Falthias euadēs a domino:vel liberatus domini ſeu ſaluat me dominus: aut ſalus mea domino.
Falthiel euadens a domino vel liberatus dei:ſeu ſaluat me deus:aut ſalus mea deo.
Fallu:mirabilis aut admiratio.
Falluite:mirabiles aut admirātes.
Fanuel:cōtemplans deum aut facies dei.
Fara:ferox vel ferus ſiue onager:aut ferocitas.
Farri: gluto vel inſatiabilis:ſiue onager meus aut ferocitas mea.
Farao nudauit virum aut diſſipauit eū ſeu denegās virum aut diſcooperiens eum.
Faraonechao: denudās pcuſſus vel diſſipans preparatus ſeu denegās pcuſſiones aut diſcooperiēs preparationem.
Fara:auus vel ſuccreſcens : ſeu diuidens aut diuiſio.
Faraſim:ſuccreſcens eis vel augmētū eorū ſeu diuidens eos aut diuiſio eorum.
Farati:hiatus vel hiauit:ſeu hiāte me aut hiatio mea.
Faraton:hiatus iniquus vel auolatus triſtitie.
Farenath: diſceſſio mea vel vitulus ſaginatus.
Fares:diuidens vel diuiſus :ſeu diſſipans aut violentus.
Fareſite:diuiſi vel diuidentes:ſeu violenti aut diſſipantes.
Farſar talpa vel fodiens ſeu diſſipās:aut: diſſipatio.
Fariſei:diuiſi vel diuidentes: ſeu violenti: aut diſſipantes
Farnath:diſcedens a me vel vitulus ſaginatus.
Faros violentia vel diſſipatio.
Farſandatha:onager abundās domus vel feritas egreſſa ſufficiens.
Farſath:onager cerarius vel ferocitas preuaricationis.
Farſathei:onagri contrarij vel feri preuaricatores.
Farſin:ſermocinans vel ſermocinatio.
Faruda:ferocitas iudicis vel conſilio iudicantis.
Farue:ferocitas vel conciſio.
Faruim:feroces vel conciſi.
Faſae:trāſcēdens vel trāſcēſio ſiue trāſgrediens aut tranſgreſſio.
Faſe:trāſcenſio vel trāſitus. Pro iſto faſe noſtri paſcha legunt.
Faſia:trāſiens eum vel trāſcenſio eius.
Faſee :trāſgrediens eum vel trāſgreſſio eiꝰ
Faſeth: trangreſſor vel tranſgreſſus : ſiue tranſgrediens augures aut tranſgreſſio augurum.
Faſelida:tranſgreſſio vtilis : vel tranſgrediens edificatos.
Faſeron:tranſgrediēs mōtes meroris:vel tranſgreſſio iracundie inique.
Faſpha:aperiens ſubito vel dolatio aſſumptionis.
Faſga:dolatus vel excuſus:ſiue abſciſio.
Faſor:tranſiens montes vel tranſitio iracundie.
Faſta:tranſitus veniens vel tranſcenſio venientis.
Faſſur paſtor vndiq; vel aperiens acerbitatem.
Fath: clima vel plaga velut cum dicimus ſeptemtrionalis plaga: vel meridiana regio.
Fathaia:clima dñi vel plaga dño:ſiue aperiens dñs aut apertio domini.
Fathmoab:aperiēs ex patre genitos:aut apertio de patre genitor.
Fathiel:euadēs a deo vel latitudo dei:ſeu aperiens deus aut apertio dei.
Fathuel: idem.
Fathures:decepti calcatꝰ:aut calcati deceptio ſiue buccellam confirmans.
Fau:mihi vel ſubito :ſeu eructans:aut eructatio.

¶ Hic e poſt f.

FE: diſciplina vel os ab ore ſiue error aut decipula.
Febee:ore edificans vel decipule filia.
Fedabel:redēptus deo vel redēptio dei.
Fegor hiauit vel oris pellis ſiue os pelliceū aut oris hiatus.
Felda:excludēs frenum vel exclusio retinaculi.
Felech:ſaluatus dño vel viuificatio dñi.
Felcias:ruina vel deiectio.
Felet:excludēs vel mirabilis ſeu viuificās aut ſaluatio.
Felethe:excludēs eum:vel mirabilis ei.
Felethi ſaluans me vel mirabilis mihi ſeu excludētes aut viuificantes.
Felethia:ſaluatus domino vel ſaluatio domini:ſeu excludens dominum aut mirabilis dominus.
Felethite:excludētes vel ſaluati ſeu mirabiles aut viuificati.
Felix:excludens vel ſaluatus:ſeu mirabilis aut viuificatus.
Felicem:ruinam facture vel timorem eius non eſt latinum:ſed hebreum.
Felmonialmon: ille vel iſte locus:ſiue neſcio quis:aut neſcio qualis.
Fellon cadens merore vel caſus iniquitatis.
Fellonites :cadens murmurans:vel caſus inutilis.
Fellonem.faciem dei:vel faciem meam.
Felthi euadens vel liberatus ſeu ſaluatori meo:aut ſaluationi mee.
Felthias:euadēs a dño vel liberatꝰ domini:ſeu ſaluat me dominꝰ aut ſalꝰ mea dño.
Felgon:diuidens vel diuiſio:ſeu diſſecās: aut diſſectio.
Fenach:motus vel nutans.
Fendagar:conuerſa generatio vel cōuerſio generationis.
Fenenna.conuerſa vel conuerſio.
Fenicis:nutus vel abnuerūt.
Fenidum:diſciplina aſcendentium vel diſciplina aſcenſionis eorum.
Feor:os iracundiz vel diſciplina luminis: ſeu erroris foramen aut diſciplina montiū.
Fereſeus:ſeparatio vel diſſeminatio ſiue ſeparatus aut diſſeminatus.
Fereſei:ſeparati vel diſſeminati:ſiue ſeparātes aut diſſeminatores.

Feros:diſſipans vel violētus:ſiue diſſipatio aut violentia.
Ferſur:violētia anguſtie:vel diſſipatio acerbitatis.
Feſe:tranſiens vel tranſcēdens: ſiue os aut odor floꝛens.
Feſſe:idem.
Feſga:dolatio vel preciſio ſiue oris muti: aut oris multi.
Feſoꝛ:os nigrum vel erroꝛ facture ſiue laqueus foꝛtis aut diſciplina anguſtie.
Feſtus oꝛe multoꝛum vel os multitudinis Et hoc latinum nomē violenter hebraice figuratum eſt.
Feſut:os acerbum vel laqueus ſiue errās robuſtus aut diſciplina diſcretionis.
Feth:aperiens vel apertio.
Ftha:aperi vel aperite ſiue aperiens eum aut apertio eius.
Fetheſte:diuidens vel diſcoo periens:ſiue os inclinās aut libiens vitulus.
Fethcia:aperiēs dñm vel apertio dñi.
Fethmoob:aperiens ex patre genitos vel apertio de patre genitoꝛum.
Fethoꝛa:os turturis vel oꝛe exploꝛās:ſeu buccella luminis aut oris exploꝛatio.
Fethꝛoa:diſſoluens menſuram:vel diſſolutio menſure.
Fethꝛoſim:diſſoluens mēſuram eis vel diſſolutio menſuee eoꝛum.
Fethꝛuſim:idem.
Fethuel:aperiens deo vel latitudo dei.
Fethuim:aperiēs eis:vel latitudo eoꝛum.
Feziel:os meū dei vel os meū deus ſiue os germinās deo:aut os diſcipline dei.
Fezielite:oꝛa mea dei vel oꝛa mea de⁹ ſiue oꝛa germinātia deo aut oꝛa diſciplinaꝝ.

Hic i poſt f.

Fariothi:coꝛ nobilium vel coꝛ nobilitatis.
Ficbol:os omne vel os omnium.
Fiennon:oꝛi fictio vel oꝛi eoꝛum ſiue cōiunctio:aut os alligatum.
Figelus:contrarius vel occurrēs.
Figulus:os pꝛincipis vel os pꝛincipum.
Filadelphia:ſaluās herētē dño vel ſaluās adheſionem domini.
Filarches:declinans pꝛincipez vel declinatio pꝛincipis.
Filemonem:mire donatus vel mira donatio:ſiue os panis coꝝ aut panis oris coꝝ.
Filectus:declinans vel declinatio : ſiue os meum aut caro mea.
Filippus:os lampadis vel os manuum.
Filippis:os manuum vel os lāpadarum.
Filippenſes oꝛa manuum : vel oꝛa lampadarum.
Filiſtea : cecidit vel cadēs potione:ſeu ruina duplex aut ruina poculi.
Filiſtijm:ceciderūt vel cadētes potiōe:ſeu ruina duplex aut ruina poculi.
Filogolus:oꝛe pꝛecipuus:vel os meum eſt moꝛtuum.
Filethoꝛ:cadēs virga vel caſus lectuli.
Finees:oꝛi parcens ſiue os requieuit aut oꝛi pepercit.
Finees:os mutum vel os ſilens ſiue os augurans aut oris augurium.
Finon:os meum inutile:vel os meum ineptum ab oꝛe nō ab oſſe.
Fiſidia:os ſanans vel oris ſonitus ſeu cognoſcēs dñm aut cognitio dñi.
Fiſon:caterua vel os pupille:ſiue os mutatum aut oris mutatio.
Fiton:ſubito vel ſubitane⁹: ſiue os abiſſi: aut oꝛe pꝛofundus.
Fithoma:ſubita vel ſubitanea ſiue os abiſſi aut oris pꝛofunditas.
Fithoniſſa:idem.
Frygia:ſcindēs pecoꝛa vel ſciſſio pecoꝝ.
Frygenſes:ſcindētes pecoꝛa:vel ſciſſiones pecoꝛum.

Hic o poſt f.

Foceretb:euidēter occidēs vel operarius exterminatoꝛ.
Foceretbi:euidēter occidēs me vel operarius exterminatoꝛ mei.
Fodaſur:vallatio vel foꝛtis redēptio.
Foeden:oꝛe edificans vel diſcipline filius.
Fogoꝛ:hians vel hiatus:ſiue os pellium: aut os pelliceum.
Foba:hic aduerbium loci:vel rubeum:ſiue ſonitus aut apparebo.
Fobij:euidens vel operarius.
Foꝛatha:ferus tue vel ferocitas petōꝛis.
Fothōmim:diuiſio pfecte gloꝛie populi vl' diuiſio populi glorioſi.
Foꝛtunatus:diuidens perfecte:vel diuiſio perfectionis.
Foſech:dolatio vite vel abſciſio panoꝛis.
Foſga:dolatio vel abſciſio ſiue os mutum vel os multum.
Fothiel:hic declinās deum.
Fohel:hic declinatio dei. Hic aduerbium non pꝛonomen.

Hic u poſt f.

Fua:labia eius vel īduite eū ſeu īduitio eius aut declinatio oris eoꝝ.
Fubabite:labia coꝝ vel induite eōs:ſiue indumēta coꝝ aut declinantes oꝛa coꝝ.
Ful:addens vel adiectio:ſiue cadens:aut ruina.
Funi:os meū vel os mihi ab oꝛe nō ab oſſe
Funiel:os meum deo vel os meū dei.
Fur:ſoꝛs vel vꝛna.
Fura:frugifer vel laguncula ſiue ſoꝛs eius aut vꝛna eius.
Furim:ſoꝛtium vel vrnarum:ſeu ſoꝛs coꝝ: aut vꝛna eoꝛum.
Futh:labia vel induite ſiue indumentum: aut declinatio oris.
Futhifar:oris inclinatio vel os inclinans ad deſiccandum.

Sequitur interpꝛetatio nominū incipientium a litera G.

Ga:vallis eſt⁹ vel vallis eſtuās.
Gaad:abijciēs ſeruitutez vel reuelata teſtificatio.
Gaal:abiectio vel reuelatio.
Gaala:abijciēs eum vel reuelatio eius.
Gaam:abijciēs populum:vel reuelatio populi ſeu vallis eſtus eoꝛum: aut vallis eſtuans eis.
Gaas:commotus vel commotio.
Gaſar:commota tempeſtas vel commotio.
Gaba:vallis vel pꝛoclinium.
Gabaa:vallis eius vel pꝛoclinium eius.
Gabaad:vallis patrui vl' collis patruelis. ſeu vallis teſtificās aut pclinium ſeruiens.
Gabaath:vallis peccati vel pclinū tpale.
Gabat:vallis mea vel pclinium meū.
Gabao:vallis alta vel pꝛoclinium ſublime.
Gabaon:vallis meſtitie vel pꝛoclinium iniquitatis.
Gabaonithe:valles meſtitie:vel pꝛoclines iniquitatis.
Gabath: ſepes vel colonie:ſiue in ſepibus: aut in colonijs.
Gabatha:collis altus vel pclinū ſublime.
Gabatithe:colles alti vel pclinia ſublimia
Gabathon: collis meſtitie:vel ſublimitas eoꝛum.
Gabee:collis ſublimis v̄el collis ſublimū.
Gebellus:vallis deo feſtinans:vel collis diuini cōſilij.
Gaber:vir vel iuuenis vel foꝛtis.
Gabis:altitudo cōfuſionis vel alta cōfuſio
Gabli:terra allophiloꝛum vel terra incirconciſoꝛum.
Gabriel:vir⁹ mea de⁹ vel foꝛtitudo dei: ſeu cōfoꝛtauit me de⁹ aut cōfoꝛtatio mea de⁹.
Gabnam :ſublimitas vel altitudo.
Gad:ſuccinctus latro:vel ſuccinctus latrū culus.
Gadi:tētatio vel in euētu:ſeu feliciter:aut infoꝛtuna.
Gadite:ſuſcincti latrones vel accincti latrūculi.
Gadite:tētati vel foꝛtunati:ſeu felices:aut innencibus.
Gadda:tentatio vel accinctio
Gaddam:tentatus populus:vel accinctio populi.
Gaddel:hedus dei vel tentatus deus.
Gader:murus vel ſepes.
Gadera:murus ei vel ſepes eius.
Gaderite:muri vel macerie.
Gaderoth:ſepes reſpondens: vel maceria tempoꝛalis.
Gadad: conciſio vel accinctio: ſiue accinctus aut expeditus.
Gaddi:hedus meus vel accinctio mea:ſiue accinctus meus:aut tentatio mea.
Gaddite:hedi mei:vel accinctiōes mee ſiue accincti mei aut tentationes mee.
Gadihel:tentauit me de⁹ vel accinctio mea deo.
Gaddihelite:tentati deo vel accincti dei.
Gaddis:accinctus vir:vel tentationem aſſumens.
Gadoꝛ:accinctio luminis:vel tentatio iracundie.
Gaer:voꝛago conſurgens:vel deuoꝛatio reſurrectionis.
Gai.vallis vel pꝛeruptum: ſeu deuoꝛans: aut voꝛago.
Gail:exultans vel exultatio.
Gail.vallis vel collis ſeu deuoꝛatio.
Gailath:exultans tempoꝛe: vel exultatio reſponſionis.
Gailoth:valles vel colles : ſeu voꝛagines:

aut

aut deuorationes.

Gains:mobilis vel commotus:ſeu vallenſis aut defenſibilis.

Gal:aceruus vel inuolutio.

Galaad:tumultus teſtis vel aceruus teſtimonij ſiue tranſmigrantes teſtes aut tráſmigratio teſtium.

Galaatide:tumuli teſtium vel acerui teſtimoniorum ſiue teſtes tranſmigrantes aut teſtium tranſmigrationes.

Galadad:vetus homo vel vetuſtas ſola.

Galadith im:vetuſte aque vel poſſeſſiões aquarum.

Galal:volutabrum vel volutatio.

Galali:volutabra vel volutationes:ſeu volutabrum meum vel volutatio mea.

Galalai:volutabrum vulturis:vel volutatio deuoratoris.

Galatamaim:aq ua poſſeſſa vel aque poſſeſſio.

Galathia:magnifica vel tranſlata ſiue tráſmigratio aut tranſmeatio.

Galathe:magnifici vel tráſlati:ſeu tráſmeãtes aut tranſmigrati.

Galatenſes:idem.

Galgal:rota vel reuolutio.

Galgala:collis preputiorum vel collis circuncíſionis.

Galgala: rota eius vel reuolutio eius:ſiue volutabrum aut inuolutatio.

Galgalis:rota viri vel reuolutio aſſũptióis

Galgalis:volutabris vel reuolutionibus. ſeu rotis aut innolutationibus.

Galilea rota vel volubilis ſiue tráſmeans: aut tranſmigratio facta.

Galilei:volubiles vel rotati:ſiue tranſmeãtes aut intranſmigratione facti.

Galim:acerui lapidum vel loca paluſtria.

Galiloth:reuolutiones aut tráſmigrationes ſeu reuolutio temporis:aut tráſmigratio reſpondentis.

Gallia:transferens vel tranſlata ſeu tranſferens tranſferentes:aut tranſlatio tranſmeantium.

Gallim:inundatio vel reuolutio:ſiue tráſferentes eos aut tranſmigratio eorum.

Gallion:tranſferens iniquitatem vel tranſlatio inutilis.

Gamalias:redditio domini:vel retribuet mihi deus.

Gamaliel: redditio dei vel retribuet mihi deus.

Gamarias retributio dñi vel retribuet mihi dominus.

Gamal:retribuens vel retributio.

Gamuel:retribuens deo vel retributio dei

Gan:ortus vel elatio.

Gangea:ortus compluus: vel elatio irrigata.

Gani:ortus meus vel elatio mea.

Ganin:orti vel elationes.

Gaom:vallis eſtus vel vallis cõmota:ſeu vallis eſtuãs aut vallis commotio.

Gara:ruminans vel peregrinus.

Garab:ſcabies vel ſcabioſus: ſiue icolatus multus aut incolatus multorum.

Gareb:idem.

Gareth:alienus deſcendens vel aliena deſcenſio.

Garizim:diuiſio vel abſciſio.

Garis:accola vel aduena eius:ſeu diuidens eos aut preſciſio eorum.

Garim: alienus directus vel incolatus humilitatis.

Gaſpha:vallis eructãs vel cõmotio ſubi la

Gaſam tangẽs riſit vel tãgẽtis riſus: ſiue tactus ridẽtis aut riſus tangentium.

Gather:torcular videns vel accola explorationis.

Gatheron:torcular videns dolorem vel accola explorans iniquos.

Gatheron:torcular vidẽs tẽpore vel accola explorãs reſponſionem.

Gatherothite:torcular videntes tẽpore:vel accole explorantes reſponſionem.

Gaulon:volutabrum vel voluptatio: ſiue inuoluens eum aut innolutatio eius.

Gaza:robuſta domini vel fortitudo eius.

Sciẽdũ tñ q hoc nomẽ apó hebreos g ſ ſaz in principio non habet:ſed incipit a vocali ain:& dr aza non gaza ſubtructa g litera.

Gazabar:robuſtus filius vel fortitudo filij

Mixtum eſt ex hebreo & ſyro.

Gazan:nux vel amigdalum ſeu robuſtus dono aut fortitudo gratie.

Gazara diuidens eũ aut preſciſio eius.

Gazarius:diuidens virum:vel preſciſio aſſumptionis.

Gaze:archa dei vel fortitudo eius.

Gazei:robuſti dño vel fortes eius.

Gazenſes:idem.

Gazem : roborãs eos vel fortitudo eorum.

Gazer:robuſte ↄſurgẽs vel fortiter vigilãs

Gazera:robuſte conſurgens ei:vel fortis vigilia eius.

Gazer:preſciſus vel diuiſus ſiue pſciſio aut ordinatio.

Gazera:diuidens eũ aut preſciſio eius:ſiue ordinans eum aut ordinatio eius.

Gazer:tonſor vel tonſio. Ipſe eſt nabal carmeli cuius vxorem accipit dauid.

¶ Hic e poſt g.

Geba:vallis vel procliuium.

Gebal:preruptum vel deficiens:ſiue vallis vetus aut vorago exterminãs.

Gabar:fodiens filios vel effuſio filiorum.

Gebeeth:vallis fortitudinis vel collis teſtimoniorum.

Gebethon:vallis meſtitie vel collis merentium.

Gebim:foſſa vel effoſſio.

Gebim:foſſe vel effoſſiones.

Geboth:ducta vl' arena ſiue puluis aut inutilis.

Gedel:accinctus deo vel maceria dei.

Geddel:tentatus deo vel accinctio dei.

Gedelias:magnificus dñi vel magnificatus domino.

Gedeon:circũiens in vtero vel experimentum iniquitatis:ſiue tentatio humilitatis mee aut tentatio iniquitatis eorum

Gedera:ſepes vel maceria.

Geddi:tentatus vel accinctio.

Gedmihel:accinctio dei vel fortunatꝰ deo

Geddo:accinctio vel tentatio.

Gedor:accedens vel applicãs ſiue ſepium aut maceriarum.

Gedor:acceſſus meus:vel applicatio mea ſiue ſepes mee aut maceriarum mearum.

Gedud:latrunculus vel expeditus ſiue accinctio aut latronum cuneus.

Gedur ſepes ignea vel maceria incẽdens.

Gebẽna :vallis ennon vel vallis gratuitas ſeu de valle ſunt aut vallis triſtitie.

Gelbee:volutatio vel decurſus ſiue acerꝰ pluẽs aut aceruus pluuiarum.

Gelon migrãs vel migratio.

Gelonites:tranſmigrans vel tráſmigratio

Gemallus: vallis ſalſa vel vallis ſalis: ſeu mare aut amaritudo.

Gemalli:idem.

Gemallite: valles ſalſe vel valles ſalis: ſeu maria aut amaritudines.

Gemella vallis ſalſa vel vallis ſalis.

Gemuel: mare dei vel amaricãs dñi

Gennaſar:ortus principium vel natiuitatis initium.

Genebath:ortus filiꝰ vel principiũ filiorũ.

Geneſar:ortus vel principiũ ſiue initia natiuitas aut initiũ natiuitatis.

Geneſareth:idem.

Genneus:ortus germinis vel principium motionis.

Genthon:ortus reſpõſionis vel principiũ humilitatis.

Geon:pectus vel preruptum.

Gera incola vel peregrinus ſiue ruminãs aut incolatus.

Gerra:incolatus vel peregrinatio.

Gerara:icolatꝰ viſio vel ruminatiõe vidit.

Geraris:aduene propinquantes.

Geraſeni ſuburbani vel coloni ibidem:ſeu incole mei aut peregrinationis mee.

Gerreni:incole vel peregrini.

Gerſegeus:propinquans aduena vel colonum ejiciẽs:ſiue colonum applicãs aut coloni applicatio.

Gerian:ruminans dño eſt vel peregrinus domini eſt.

Geriel:ruminãs deo vel peregrinus dei.

Gerimoth:timens mortem vel metuẽs altitudinem mortis.

Germanus ruminãs quid cõſiliũ vel peregrinus cõplens numerum.

Gerõ:accola inutilis vel ruminãs iniqtatẽ.

Gerſan:aduena vel alienus:ſiue profugus aut eorum eiectio.

Gerſanite:aduene vel alieni:ſiue profugi: aut eorum eiecti.

Gerſi:aduena dñi vel alienus dño.

Gerſon :aduena ibi vel eiectio eorum.

Gerſoni:aduena meus ibi vel eiectio eorum

Gerſoni idem.

Gerſonite:aduene ibi vel eiecti eorũ.

Geruſa:peregrinatio vel incolatus ſeu ruminans aut ruminatio.

Gecia:incolatꝰ vel ruminatio.

Geci:incole vel ruminantes.

Gregorius grece:latine vigilantius.

Geſbaam:deſinens vel ſedẽs in pplo: ſiue populus deſpiciens aut ppl's ſedẽs.

in tenebris.
Geſſen:terra cōpluta vel ymber vicinus ſiue appꝛopinquās plantationi:aut appꝛopinquans plantationi eoꝝ.
Geſſemani:vallis pinguis vel vallis pinguedinum.
Geſſori:applicans lumen mihi vel applicans diligentem me.
Geſſur:applicans lumen vel applicans dirigentem.
Geſſuri:applicans lumen mihi vel applicans dirigentem me.
Geſſuri:iuxta lumen vel vicina lumini.
Geſſurim:iuxta lumen meum vel applicātes e lumine meo.
Geth:toꝛcular vel oppꝛimens.
Getheus:toꝛcular vel oppꝛimens ſiue oppꝛeſſus aut oppꝛeſſio.
Gethaam:deſluens gēs vel deſpiciēs populus.
Gethaſar:humi vel foſſum:ſiue toꝛcular eius aut effoſſio eius.
Gethai:oppꝛimens ſignum vel toꝛcularis conſummatio.
Gethaim:toꝛcular ppli vel oppꝛimēs ppli:ſiue applicuerunt eos aut applicatio eoꝝ.
Gethedelti:toꝛcular egenum vel oppꝛeſſio paupertatis.
Gethepher:toꝛcular ſeparans vel oppꝛeſſio diſſeminationis.
Gethei:oppꝛimentes vel toꝛcularia.
Gethina:toꝛcular frangens vel oppꝛeſſio congregationis.
Gether:murale vel ſepes:ſiue murus:aut circundatio.
Gethera:murus eius vel circūdās eum.
Gethermon:toꝛcular excelſum vel oppꝛeſſio ſublimitatis.
Gethremon:oppꝛimens vel toꝛcular mali punici.
Gethſemani:vallis pinguis vel vallis pinguedinum:ſiue oppꝛimens nomen humile:aut toꝛcular famoſe auditionis.
Gethſon:oppꝛimēs pupillam vel toꝛcular coccineum.
Gezaber:eſt iter:vel eſt fluxus ſanguinis.
Gezabel:fluxus vanus vel fluens ſanguine ſiue cohabitatrix.
Gezem:vicinus palpationi vel appꝛopinquans plantationi.
Gezphe:robuſt⁹ laqueus vel foꝛtitudo diſcipline.
Gezon:fluxus doloꝛis vel cohabitatio iniquitatis.
Gezonites:fluens meroꝛe vel cohabitatoꝛ inutilis.

¶ Hic i poſt g.

Giderot:ſepes vel maceria.
Giderothaim:ſepes duoꝝ vel macerie due.
Giezi:vallis viſio vel pꝛeruptum videns.
Gigaal:redemptio vel redemptus.
Gilon:migra vel migrans.
Gilonites:tranſmigrans vel trāſmigratus
Gimel:plenitudo vel retributio.
Gimelh:oꝛtus vite vel pꝛincipiū pauoꝛis
Gio:luctatio vel luctare.
Gion luctatio vel arena.
Gir:diuiſio vel pꝛeciſio.
Giſai:ſacrificans vel ſacrificium.
Gidum:inflatio vel aſcenſio

¶ Hic o poſt g.

Goatha:gens peccatrix vel populus peccatoꝛum.
Gob:lacus vel lox uſta.
Godolias:magnificans dn̄m vel magnificus domini.
Godoliati:magnificentia peccati mei vel magnificus in tēpoꝛe meo.
God:dogma vel tectum.
Gobel:ppinquus deo vel redemptio dei.
Goim:gens vel populi.
Golam:trāſmigrās eos vl' voluptatio eoꝝ.
Golgotha:locus calui vel locus caluarie.
Syrum eſt non hebꝛeum.
Golias:tranſmigrās vel trāſmigratio:ſeu reuelans eos aut robuſtus eoꝝ.
Goliath:idem eſt.
Golim:aceruí vel loca paluſtria.
Gom:fouea vel decipiens ſiue laque⁹:aut decipula.
Gomer:aſſumptio vel pfectio ſiue cōſummatus aut conſummatio.
Gomoꝛ:pfectio ſiue conſolatio vel pficiēs aut vemundatio. Menſura eſt antiquoꝛū que menſura eſt decima pars cubi.
Gomoꝛra:cecitas vel ſeditio,ſeu timens populum aut timoꝛ popularis. Et ſciendum qḋ hoc nomē in hebꝛeo nō h3 g i(r)a3:ſed ſcribitur p vocalem aiiꝛ:ꝛ dicitur aomoꝛra.
Gonath:oꝛtus peccati vel arrogantia tempoꝛalis.
Goneabath:furtum filie vel furans filiam.
Gomi:oꝛti mei vel arrogantie mee.
Goꝛgias:diuidens luctum vel pꝛeciſio luctantium.
Goꝛtinam:pſcindens dona:vel diuidens caſtra eoꝛum.
Goſem:applicans eos vel appꝛopinquās plantationi eoꝛum.
Goſen:applicās vel applicatio ſiue appꝛopinquans palpationi aut appꝛopinquās plantationi.
Gōſnam:applicata vel iuxta eā ſiue applicans aut applicatio.
Goſon:appꝛopinquās palpationi:vel appꝛopinquans plantationi.
Gothomel:toꝛcular ꝛ(id)ens deo vel oppꝛeſſio applicans ſigno.
Goꝛboꝛ:murus vel circūdatio.
Gozar:admigdalū vel nux eoꝝ ſiue tōſio:aut foꝛtitudo eoꝛum.

¶ Hic u poſt g.

Gubel:pꝛopinquans deo:vel redemptio dei.
Guchelite:redēptio dei vel pꝛopinqui deo,
Gubas:pꝛopinquus domino vel redemptio domini.
Gun:oꝛtus meus vel arrogantia mea.
Gunite:oꝛti mei vel arrogantie mee.
Gurbaal:diuidens viros vel pꝛeſcīſio vetuſtatis.

¶ Sequitur de nominibus incipientibus a litera H.

Haben:in filio vel in pꝛincipio
Haber:particeps vel participatio ſiue commiſit aut certamen iniit.
Haberite:participes vel participationes ſeu commiſerūt:aut certamen inierunt.
Habi:pater meus vel frater meus iſte.
Habiel:pater meus de⁹ vel frater me⁹ dn̄s
Hacham:neceſſitas vel neceſſarium.
Hacharon:turba vel turbatio.
Hachin:retinēs eos vel retētio eoꝝ.
Hachoꝛ:excelſum vel ſublimitas.
Hadada:teſtis vel vſq; ad teſtimonium.
Haditum:inundans peſſimos vel inundatio peſſimoꝛum.
Hadrehel:greges dei vel aggregati deo.
Hadrin:teſtis menſure vel inundans menſuratio.
Hafer:terra vel puluis:ſiue humens:aut fodiens.
Hafara:tant⁹ vel vituīus ſiue puluis eius. aut fodiens eum.
Hafarim:mare effodiēs vel maris effoſſio.
Haga:loquens vel meditans:ſiue locutio aut meditatio.
Hagegath:annūcia vel annunciatio ſiue accinctus aut latrūculus.
Hagiel:aduena meus vel incola dei.
Hailon:vita vallium quercuū vel queſtio vite roboꝛee.
Habulaſte dolens:vel vitam p arturiens.
Hai:vitā valliū:vel queſtio vite.
Haiam:vita valliū eius:vel q̄ſtio vite ei⁹.
Haiam:vita vallui eoꝝ vel q̄ſtio vite eoꝝ.
Hailon:vbi erāt vrſi vel vbi vrſi ſunt.
Haiman:vita vallium mirandaꝝ vel q̄ſtio vite mirabilis.
Hain:fons vel oculus.
Haio:vita vallium eius:vel q̄ſtio vite ei⁹.
Halla:fermentū eius vel conſternans eū.
Halac:poꝛtio vel pars mea ſiue lubꝛicum aut impeditio.
Halaza:triplex vel conſternata:ſiue cōſternans aut conſternatio.
Halda:depꝛecans dominum aut depꝛecatio domini.
Halus:fermentum vel cōſternatio.
Hamas:indignās vel furēs:ſiue furoꝛ aut indignatio.
Hamſhel:populus meus deo vel populus meus dei.
Hamoꝛa:populus ſcitus vel populus illuminans.
Hamul:calefactus ros vel calefactio roꝛis ſiue populus dolens aut populus parturiens.
Hamulite:calefacti roꝛes:vel calefactiōes irrogationum ſeu populi dolentes aut populi parturientes.
Hanam reſpondens populo vel reſponſio populi.
Han:reddēs donum vel reſponſio gratie.
Hanath:reddens vel reſpondēs ſeu reddidit aut reſpondit.
Hambegaba:ſollicitans vel humilians:ſiue ſollicitauit aut humiliauit.
Haniel:pauper dei vel reſpondens deo.

Hanon

Hanon:reſpondēs merori vel reddens iniquitatem ſeu reddens dolorem:aut reſpōſio inutilis.
Haoi:ſpine vel compunctiones.
Haoites:ſpina vel compunctio.
Haphron:puluis meroris vel terra inutilis
Harada:miraculum vl' admiratio.
Harem:filius meus vel filiatio mea.
Hares:teſtatio mea vel teſtamentum.
Harim:exaltatio vel exaltatus.
Haſarmoth:atrium mortis vel atrium anguſtie.
Haſeroth:atria vel veſtibula: ſeu ville:aut beatitudines.
Haſon:feſtinatio vel feſtinātes.
Harath:ramus vel diſſipatio:ſiue teſtimonium aut diſſipator.
Hatharoth:circuli vel corone.
Hathomel:reſpōdens deo vel rñdit ei deꝰ.
Hauna:ipſa iniqtas:vel ſuſceptio iniquorum.
Hauam : fons vel motio ſiue ſubuertens eos aut ſubuerſio eorum.
Hauil:ſtultitia vel inſipientia:ſiue ſtultus aut inſipiens.
Hauoth:ſedēs vel cōmoratio:ſeu vinculū aut incunabula.
Hagan:claudus vel iraſcēs:ſiue claudicās aut claudicatio.
Hagath:medicus vel medicamentum.
Hagia:videns vel proniſio.
Hazas:continentia vel apphēſio ſiue cōtinens aut apprehendens.
Harbi:mendacium vel iniquitas.
Hazbet:pergens vel abiens:ſiue perfectio aut pficiſcens.
Hazuba:deſerta vel relicta:ſiue deſertio: aut relictio. ¶ Hic e poſt h.

HE:eſſe vel viuere.
Heipſa vel iſta:ſiue ſuſcipiens:aut ſuſceptio.
Heber:victor vel tranſiens ſiue tranſitus: aut tranſitio.
Hebreus:vincēs vel tranſitor ſiue tranſiēs aut tranſitorius.
Hebion:paupculus vel pauper ſenſu.
Hebionite:pauperculi vel paupes ſenſu.
Hebri:victor meus vel trāſitio mea.
Hebreon:incantans vl' incātatio:ſiue cōiugium:aut viſio ſempiterna.
Hebronite:coniugati vel incātatores: ſiue incantationes aut viſiones ſempiterne.
Hezethau:ipſe mente excedens:vel iſte ſuſcipiens humilitatem.
Hedai:ornatꝰ mihi vel voluptuoſus meꝰ.
Heddo:pauidus ſeruꝰ vel teſtificatio vite
Hefer:fouea vel precipicium.
Heie:qui eſt, vel qui exiſtit.
Hela:vallis quercus vel maledictio.
Helai: vallis quercus mee:vel maledicta mihi.
Helam:abiectio vel ſuperliminare.
Helan:oppoſiti:vel compoſiti.
Helon:deo gratus vel deo donatꝰ ſeu vallis quercus:aut roboratus gratia.
Helbid:dei filius vel dei excelſus.
Helchal:portio vel particula.
Helchana:dei zelus vel deo poſſeſſio.
Helcheia:pars dño vel vendicatus dño.
Helcheſe:aduocata vel aduocatio.
Hercheſeus:aduocans vel aduocatus.
Helchi:partitus mihi vel vendicatio mea.
Helchian:pars domini eſt vel vendicatio domini eſt.
Helchias:pars dñi vel vendicatus dño.
Heldaa:atrium eius vel exacuēs eum.
Heldath:atrium vel exacuens.
Heldai:atrium meum vel acutio mea.
Heleanam:dei mei donū:vel dei mei gr̃a
Heled:acceptio glorie vel accipiēs gloriā.
Helem : poſtes vel ſecula ſeu veſtibulum aut ſuperliminare.
Heleſa:conſternatio vel conſternatus.
Helles:exiens vel exitio.
Helleſmoth:grece exodus: latine autem exitus mortis.
Helleth:accipiens vitam vel ſuſceptio pauoris.
Helphaal: deo excluſus: vel dei mutatio pauoris.
Heli:deus meus vel deitas mea.
Helias:deus dñs vel dei dominatio.
Heliab:deus meus pater:vel dei mei paternitas.
Helias:deus dominus, vel dei dominatio ſiue aſcendens dominus:aut robuſtus aut dominator.
Heliaſath:dei mei collectio vel dei mei cōgregatio.
Heliaſaphan:dei mei facies:vel dei mei cōuerſio.
Heliatha:deo meo peccans vel dei mei tēporalis.
Heliathi:deum meum videns: vel dei mei viſio ſiue dei mei auxilium:vel dei mei fortitudo.
Helizel:deo meo partitus:vel dei mei particula.
Helibel:deus meꝰ deus vel dei mei deitas
Heliphal.deꝰ meꝰ cadēs vl' dei mei caſus.
Heliphales:deus meus diuidens vel dei mei diuiſio.
Heliphalu:deus meus mirabilis: vel dei mei miraculum.
Heliphalec:dei mei ruina:vel dei mei deiectio.
Heliphas:deus meꝰ mirabilis:vel dei mei miraculum.
Helial: deus meus dei :vel dei mei deus.
Helim:deficiens vel fortis eorum ſiue arietes aut robuſti.
Helimadis: dei mei contradictio :vel dei mei menſura ſufficiens.
Heliodorus:deo meo generās:vel dei mei generatio.
Helioenai: dei mei fons meus vel dei mei oculus meus.
Heliopolis:ſol ciuium vel ſolis ciuitas.
Helioreb: dei mei cornus vel dei mei ſolitudo ſiue dei mei ardor aut dei mei tētatio
Heliſa: ad inſulam vel deus ſaluator.
Heliſabe:dei mei ſalus vel dei mei defēſio. ſiue dei menſuramētū aut dei mei abūdātia
Heliſeꝰ:deꝰ meꝰ ſaluator vl' dei mei ſalutaꝛ
Heliu:dei mei ſalus vel dei mei protectio.
Helin:deus dñs vel deus dñator:ſiue deꝰ meus iſte:aut deus meus ipſe.
Heliezer:dei mei auxilium:vel dei mei fortitudo.
Helmodam:deo natus vel dei natiuitas.
Helnaem deo fidelis vel dei requietio
Helnatham:deo datus vel dei donatio.
Heloe:deus vel deitas.
Helom:commotus fortiter: vel exercitatus fortitudine.
Helon:exercitus fortitudo vel exercitatus fortitudine.
Helonite:exercitium fortitudinis vel exercitati fortitudinibus.
Helſapha:deo victus vel dei vinculum :ſiue deum ſpeculās vel ſpeculator dei.
Helthech:proferēs vel prolatio.
Heltechenadem.
Heltholath:atriū coccineum vel acumen ruboris
Heman:perturbans vel pturbatio:ſiue ſuſcipiēs aut formido eorum.
Hemech:vallis vel abyſſus ſiue profūdus aut profunditas.
Hen:ecce fontem vel ecce oculum.
Henach:gigas vel fortis ſiue humilis conſurgens:aut humilis conſurrectio.
Henachim:gigātes vel robuſti ſiue potentes:aut humiles conſurgentes.
Henan:curſus meroris vel fons triſtitie.
Heunon:vallis triſtitie : vel vallis interfectionis.
Her:vigilans vel pellicens :ſiue conſurgēs aut effuſio.
Heran: vacuefactus vl' vacue faciēs:aut vacuefacit aut vacue factio.
Herouite: vacue facti vel vacuefacientes ſiue vacuefecerūt:aut vacuefactiones.
Heraſtus:vigilans vel effuſus:ſiue frater meus videns:aut fratris mei viſio.
Herculi:conſurgēs mendacium vel vigilia fictionis.
Herculei:cōſurgentes mēdacio vel vigilātes fictionibus.
Hered:vigil vite vel conſurgēs pauore.
Heredite:vigilantes vite:vel conſurgētes pauoribus.
Herem:vigilās eis ſurrectio eorum.
Heri:vigilās mihi vel reſurrectio mea.
Herias:vigilās dño vel reſurrectio dñi.
Herite:effuſi vel vigiles: ſiue pelliceí: aut conſurgentes.
Heritbophet:vacue faciēs os ptectū:vel vacuefactio oris protegentis.
Hermagedon ; conſurgens tentatio vel vigilia inhabitationis.
Hermabedon:conſurgens tentatio vel vigilia inhabitationis.
Hermam:anathema meroris eorū vel anathematizatio triſtitie eorum.
Hermes: anathema meroris vel anathema triſtitie.
Hermogenes:mons ſcrutatus:vel vomēs eos in valle.
Hermon:anathema meroris vel anathema triſtitie.
Herodes:pellibꝰ gloriās vl pelliceꝰ glioſus
Herodiani:pellibus gloriantes vel pelliceí glorioſi.

Herodias:pellibus glorians:vel pellicea glorioſa.
Herodion:formido vel pauor.
Heſdrelon: miſericordia dei vel auxilium meum deus meus.
Helli:vicinus meus vel vicinitas mea.
Herſon:atrium vel amplitudo.
Heſter:abſcondita vel abſcondens ſeu eleuata in populis aut preparata in tẽpore.
Heth:vita vel pauor.
Hetham: fons vel aſcenſus: ſiue pauidus dono aut viuens gratie.
Hethan:cõſummatio vel cõſummat⁹:ſiue auis eox:aut ſuſcipiens nauigationem.
Hethcus:viuax vel pauid⁹ ſeu formidãs aut ſtupidus.
Hethnas:pauor colubri vel vita ſerpẽtis.
Hethi:vita mea vel pauor meus.

¶ Hi ci poſt h.

HIa:ſublimis vel exaltatus.
Hiarites:ſublimes vel exaltati.
Hiebutinel:ipſe eſt duplex deo vel ipſe ſperans in deum.
Hielon :ipſe eſt parcẽs vel ipſe eſt faciens: ſiue ipſe eſt cõmouens fortiter:aut ipſe eſt excitatus fortitudine.
Hiemla:parcens maledictio vel commouens accipientem
Hiercon:ipſa poſſeſſio:vl'vigilantia negociationis.
Hieſana: ipſe faciẽs dona:vel ipſe parcẽs gratificato.
Hieu:ipſe vel eſt.
Hieu:parcens vel faciens:ſiue commotus aut commotio.
Hicus:cõmotus aut cõmotio:ſeu ipſe eſt parcens aut ipſe eſt faciens.
Hiezer:ipſe eſt fortis vel ipe eſt auxiliator ſiue ipſe eſt ſepatus:aut ipſe eſt ſctificatus
Hiezerite:ipſi ſunt fortes vl'ipſi ſunt auxiliatores ſiue ipſi ſunt ſeparati:aut ipſi ſunt ſanctificati.
Higal:acernatio exaltata vel exaltatiõis inuolutio.
Hiel:faciens deo vel commotio dei.
Hila:exaltatus vel exaltatio.
Hilai:exaltatus mihi:vel exaltatio mea.
Himeneus:ipſe numerãs feſtinãtes vel ſuſcipiẽs adimpletionez conſilij.
Hin:menſura vel mẽſuratio loquẽtis materie ſiue fuit aut erit.
Hir:vigilãs aut vigilatus ei.
Hira:fratris viſio vel vigilans.
Hirã :vigilans populo vel vigilie populi: ſeu viuit excelſus:aut viuens eſt excelſe.
Hiras:fratrem meum vidit vel fratris mei viſio ſeu vigilantem ſuſtollens:aut vigilãs plaſmationem.
Hircanus:conſurgens poſſeſſio vel vigilia emulationis.
Hiſbaal:ipſe vir vetuſtus:vel ipſe vir deuorator.
Hiſmiel: ipſe nominatus dei.vel ipſe poſtulatus a deo.
Hiſimoth:ipſe mortem adducens vel ipſe eſt mortis adductio.
Hiſpania:accinctio vel expeditio.
Hiſpanienſes:accincti vel expediti.
Hithai:cõmouẽs bina:vel parcẽs duob⁹.
Hizadab:ipſe fluens torris vel ipſa torris ſinitio.
Hiziel:ipſe fortis de⁹ vel ipſe fortitudo dei.
Hiſmael:vir auditus a deo: vel aſſumens auditionem dei.

¶ Hic o poſt h.

HOba:incantator vel incãtatio ſiue dilectus aut amplexatio.
Holda:deſtruens vel diſcernẽs:mihi ſiue diuerticulum meuz ſeu diſcretio aut diuerticulum.
Hordai:deſtruens me vel diſcernens mihi ſiue diuerticulum meum.
Holofernes:infirmitas diſceſſionis vel infirmans vitulum ſaginatum.
Homer:populum amaricans:vel populi amaricatio.
Homor:criſpans vel manipulus.
Hoon:labor vel dolor ſiue laborans: aut dolens.
Horeb:menſa vel maſſa:ſiue tentatio:aut tentatus.
Horeb:ardor vel ſiccitas:ſiue coruus:aut ſolitudo.
Horrei:liberi vel iracundi:ſiue de foraminibus aut farinacij.
Horrim:dolor vel ira ſeu ve excelſa:aut ve iracundie.
Horri:farina vl' farinatus ſeu poſt me:aut foramen meum.
Horrin:fortes vel excelſi:ſiue gigãtes:aut robuſti.
Horodi:maledictio ſufficiens:vel maledicta ſufficienter.
Horthoſiada:recte indigens: vel teſtimonio:vel lumen poſituz teſtificationi.
Hoſa:ſpes vel ſaluatio.

¶ Hic u poſt h.

HUchach:ſculpẽs vel ſculpat ſiue ſculptor aut ſculptura.
Huphin:penetralis vel thalamus.
Huma:feſtinans ſibi vel manipulus.
Huri:longitudo mea vel illuminator me⁹
Hus:feſtinans vel conſiliator.
Huſam :feſtinans populo:vel conſiliator populi.
Huſathi:feſtinante me vel feſtinatio mea.
Huſti:feſtinans mihi vel conſiliator meus.

¶ Sequitur interpretatio nominum incipientium a litera J.

IA:dominus vel dominator.
Jalebel:incipiẽs laudare deum vel expectatio laudis dei.
Jaalon:lex vel quercus.
Jaamena:extremus in coitu calor: vel extrema coeuntis delectatio.
Jaan:reſpondẽs vel reſponſum:ſiue riſio
Jaare:ſaltus vel ſilua.
Jaas:fuit vel dimidium ſiue dimidiãs aut dimidiator.
Jaaſel:dimidiauit de⁹ vel dimidiatio dei.
Jaath:expectans tempus:vel expectatio peccatoris.
Jaaz raber:auxilium vel auxiliabitur.
Jaaziam:auxilium domini:vel auxiliabitur dominus.
Jaba:luctatio vel intelligentia.
Jabes:dolor vel dolens: ſeu ſiccitas aut exiccata.
Jabin:ſapiens vep apiẽtia aut intelligẽs aut intelligentia.
Jabina:ſapiens domino:vel intelligenti a domini.
Jabin:ciuitas doctrine vel ciuitas lſaruz.
Jabob:puluis vel lucta:ſiue luctans: aut luctatio.
Jaboc:idem.
Jachabed:gloria domini vel vbi eſt gloria ſeu eſt grauis:aut eſt grauitudo.
Jach ala:fortis eius vl' cõfortans eum.
Jachalia:fortis dñs vel fortitudo domini.
Jacham:tribulatio vel tribulatus.
Jachan:tribulator vel tribulatio.
Jachanem:preparãs firmitatem vel preparatio firmitatis.
Jachim:preparãs vel preparator:ſiue preparatus aut preparatio.
Jachun:firmus vel firmitas.
Jachin:idem.
Jachinite:firmi vel firmitates.
Jacob:ſupplãtator vel ſupplantatio.
Jacoba : ſupplantans eum vel ſupplantatio eius.
Jacobus:ſupplantãs feſtinantem:vel ſupplantatio conſilij.
Jachon:preparans vel preparatio.
Jochoma:populi vicio vel populum vicieſcetur:ſiue preparans domino :aut preparatio domini.
Jadae:ſciens:vel ſcientia:ſiue cognoſcens aut cognitio.
Jadala:ſciens me vel cognitio mea.
Jadai:ſciens dominum vel cognitio dñi.
Jadaſan:ſciens egreſſum: vel cognoſcens abundantiam.
Jadaias:cognitus dño vel ſcientia dñi.
Jadiel:ſciens dñm vel cognitus dñi.
Jado:ſciens teſtimonium: vel expectatio ſeruitutis.
Jadom: ſciens dolorem:vel cognitio iniquitatis.
Japhe: expectans laqueum: vel expectatio diſcipline.
Japhe:eligens vel electio: ſiue oſtendens aut illuminatio.
Japhet:latitudo vel dilatatio.
Japhia oſtẽdẽs vel oſtenſio:ſeu aperiens aut apertio.
Japhie:oſtendens vel aperiens:ſeu expectans eos:aut ſuperficies.
Jagaal:propinquitas vel ꝑpinquus.
Jagur:aduena vel colonus.
Jael:expectãs deuz vel expectatio dei:aut incipiens ſeu carnale coniugium.
Jahel:aſcendens vel aſcenſio:ſeu aſcendit deus:aut aſcenſio dei.
Jaelite:expectantes deũ vel expectatiões dei:ſiue incipientes aut carnalia coniugia.
Jaelite: aſcendentes vel aſcenſiones: ſiue aſcendentes deo aut aſcẽſiones dei.
Jabeiel:viuẽs deo vel expectatio dei:ſiue poſtulans deum:aut requieſcẽs in deo.
Jair:vigilãs vel illuminans:ſeu illuminauit aut illuminatio.
Jairus:illuminãs vl'illuminatio ſiue vigilie

aut

aut vigilantes.
Jalam:expectans humilia vel expectator percuſſionis.
Jalelel:expectās deū vel expectatio dei.
Jaleeb:expectans pauorem:vel expectatio vite.
Jalon:expectans dolorem vel expectatio iniquitatis.
Jam:mare vel dies.
Jambri:mare laceſcēs vel dies amaricans
Jamim:dies plurali numero:vel amaa: ſeu amaritudines aut amaricationes.
Jamin:virtus vel dextera ſiue aſini:aut aſinei.
Jaminite: dextere vel virtutes: ſeu aſini: aut aſinei.
Jamna: mare vel dextera:ſiue marinus aut vbi eſt ſignum.
Jamne:idem.
Jamnes:marinus vel vbi eſt ſignum.
Jamnia:dextera domini vel vbi eſt ſignū
Jamnite: virtutes domini:vel in quibus eſt ſignum.
Jamnor:amaricās lumen vel dextera iracundie.
Jāram :mare eorum pelliceuz vel mare eorum in capite.
Jāres:mare pelliceum vel mare in capite
Jāſuph:mare rubrum:vel dies in capite.
Jamuel:dies eius deus vel dies eius dei.
Jamuelite:dies eorum deus:vel dies eorū dei.
Janai:gubernator meꝰ vl̄ gubernatio mea
Jamin :ꝑparator meꝰ vel preparatio mea.
Janoa gubernator vel gubernatio.
Janoe:expectans commotionez vel expectatio requietionis.
Janoe:gubernatio vel gubernaculum.
Janon:dormitās merore, vel gubernator doloris.
Janua:requies vel requietio.
Janum : dormitans vel dormitatio.
Jaod:confitens vel glorificans ſiue cuius eſt frater:aut cuius eſt fraternitas.
Jaoe:factura fratris vl̄ frater domini:ſiue vbi eſt frater:aut vbi eſt fraternitas.
Jara:deficiens vel defectio.
Jaraia:timens dn̄m vel timor dn̄i: ſeu deficiens domino aut deficiēs dominus.
Jaramoth: timens mortem:vel defectio mortis.
Jare:luna vel defectio.
Jarre:idem.
Jared:roborans vel roboratus ſiue deſcēdens:aut continentia.
Jareden:deſcenſio eorū:vel viſio iudicis.
Jaree:ſylua vel ſaltus.
Jarphael:dimiſit deus vel dimiſſio dei.
Jarphel:idem.
Jarib:vltio vel dijudicās:ſiue vleiſcēs aut dijudicatio.
Jaram:ſaltuum vel ſyluarum ſiue mōs ſaltuum aut mons ſyluarum.
Jas:dominus vel dominator.
Jaſa:factura mandati vel factus in mandato:aut factum mandatum:aut inhabitatio eius.
Jaſſa:dimidium vel dimidiatio:ſiue factū mandatum:aut factum in mandato.
Jaſaph:habitator vel habitatio:ſiue ſedēs aut confidentia.
Jaſabel:dimidium dei vel dimidiauit deꝰ.
Jaſen:domitor vel domatio.
Jaſi:equalitas:vel deſyderium.
Jaſiel:equalis deo vel deſyderium dei.
Jaſo:factura mandati vel factus in mandato.
Jaſon:deſyderās vel qui mandatū fecerit
Jaſu:conuertens vel conuerſio.
Jaſub:reuertens vel reuerſio ſiue reuocās aut reuocatio.
Jaſubite:reuertentes vel reuerſi ſeu reuocantes aut reuocati.
Jathaba:peccantes in ea:vel pctī in eis.
Jathan :dominu perfectus vel domino cōſummatus:ſiue domini perfectio:aut domini conſummatio.
Jathan:dominus humilis vel dei reſponſio:ſeu expectans humilitatē aut expectatio reſponſionis.
Jathanael:expectans humilem deum vel reſpondens humilitati dei.
Janadiath:columba deſinēs tempore vel columbaris deficiens peccato.
Janathi:columba vel eſt. Syrum eſt non hebreum.
Jaur:expectans incēdium:vel expectatio luminis.
Jaus:expectans concilium vel expectatio feſtinantis.
Jazer:adiutus vel adiutorium: ſiue auxilians aut auxiliator.
Jazias:audiens dominum vel auſcultatio domini.
Jaziel: audiens deum vel auſcultatio dei.

Hic b ⁊ c poſt i.

Ibaar:mōs fortis vel vir ſuſcitator.
Ibaum an:ve requieſcenti vel tranſlata eſt requietio.
Ichaboc:cecidit gloria:vel trāſlata eſt gloriatio.
Ichainaan:durum habitaculum vel cōſolatio inhabitantis
Ichonium:dura vel vocata ſiue vbi eſt thalamus:aut preparatio conſolationis.
Ichuiel:ſpes dei vel ſperans in deum.

Hic d poſt i.

Idaia:dilectus domini vel amabilis
Idaias:dilectus domini: vel amabilis domino.
Ididia:dilectus dn̄i propter dn̄m vel amabilis domino ꝓpter dn̄m. Ipſe eſt ſalomō qui dilectus domini propter dominū: vel amabilis dn̄o propter dominū dicit̄ ꝓpter ſuam miſericordiam.ſ.gratiam qua cum diligere dignatus eſt:cū vtiq; dilectiōe ⁊ miſericordia indignus exiſteret quem cōſtabat māxer eſſe ⁊ quem reprehendit ſcriptura diuina pro peccato idololatrie ⁊ imoderato amore mulierum.
Ididia:dilectio dn̄i vel amabilitas eius.
Iditum. ſaliēs vel tranſiliens eos.
Idox dilectus volūtarie:vel amabilis violentia.
Idumea: rufa vel rubea:ſeu terrena : aut ſanguinea.
Idumei:rufi vel rubea:ſiue terreni aut ſanguinei.

Hic e poſt i.

Ieabarim : lapides tranſeuntes : vel aceruus lapidum tranſeuntiuz.
Iebaar:mons fortis vel electio ſuſcitata.
Iebamas:ſapiens domino:vel intelligentia domini.
Iebee preſepium vel exiccatio.
Iebar:imitās fontē:vel expectatio putei.
Iebethō:vallis meſtitie vel collis merētiū.
Iebgar:eligens vel electio.
Ieblaam:abſorptus vel abſorptio ſeu abſorbens populuz aut populus deſipiſcēs.
Iebnael:edificans deo vel edificatio dei.
Ieboch:arena vel luctatio.
Iebus:preſepe vel calcata: ſiue conculcās aut conculcatio.
Iebuſei:preſepe meum:vel cōculcatio mea
Iebuſei:preſepia vel conculcata.
Iecba: torcular vel oppreſſio : ſiue opprimens aut oppreſſa.
Iecbaa:torcular eius vel opprimens euz.
Iechbaa:luctans ei vel arena eius.
Iecda:magnificus vel magnificentia.
Iechdaliā:magnificus domino eſt vel magnificentia domini eſt.
Iechdon:incubans populus : vel incubatio populi.
Iecheha:torcular laboris vel oppreſſio laborioſa.
Iechenias:preparans domino vel preparatio domini.
Iechimam:poſſedit populum vel poſſeſſio populi.
Iechimam:vindicans populū:vel vindicatio populi.
Iechiman:acquirens populum vel aquiſitio populi.
Iechinaam:poſſidens populum vel vindicatio populi.
Iechinam:poſſidens populum vel preparatio populi.
Iechoniam:idem.
Iechonias:ſic factꝰ vel preparator:ſeu preparans dn̄s:aut preparatio domini.
Iecham:extēſio vel inclinatio ſeu merces aut mercimonium.
Iechel:cetus dei vel auxilians deum.
Iechze:torcular lupi vel opprimēs lupuz.
Iedala:manus maledicta vel manus maledictionis.
Iedeboa:manus maledicta tribulans vel manus maledictionis anguſtiantis.
Iedcia:ſciēs dominū vel cognitio domini.
Iedi:ſciens me vel cognitio mea.
Iediel:ſciens deum vel magnificus deo.
Iediap:manum tollēs vel manū ad os ſeu manus ſubleuans:aut manuū ſubleuatio.
Ieddoa: ſciens eum vel cognitio eius.
Iedeban:paruulus vel minoratio.
Iedri:accidens vel applicās:ſiue acceſſus. aut applicatio.
Ieddu:accinctus vel tentatio.
Ieddua:tentans eum:aut accinctio eius.
Iedula:manus maledicta vel manus maledictionis.
Iephdaia:innuens dn̄o vel apertio dn̄i

Jephehel:apertio dei vel aperiet deus.
Jephta:excluſio peccati:vel apertio dele-ctionis.
Jephleti:excludens peccatum meum: vel apertio delectionis mee.
Jephon:dominus mirabilis vl' dominus viuificatorum.
Jephone nuptus vel innuens.
Jephone annuēs vel innuitio.
Jegal:propinquus vel redimens ſeu ꝓpinquitas aut redemptio.
Jegali : ꝓpinquus mihi vel redēptio mea
Jeglam:deſpiciens vel deſpectus ſiue cō-temptus.
Jehel:viuens deo vel poſtulatio dei:ſiue mutatus deo aut expectatio dei
Jeheli:viuens deo meo:vel poſtulatio dei mei:ſiue mutatus deo meo:aut expectatio dei mei.
Jehi:vita vel exoꝛdium ſiue requies : aut poſtulatio mea.
Jehiel:vita dei vel exoꝛdiū dei:ſiue requieſcens deo:aut poſtulatio dei.
Jelada:cognoſcens dn̄m vel cognitio dn̄i.
Jeleph:manū tollens vel manū ad os ſiue manus ſubleuās aut manus ſubleuatio.
Jemda:plenitudo vel circunciſio.
Jemei:deus meus vel robur meum.
Jemias:numerus domini:vel numerabilis domino.
Jemim robur meum vel dextera mea.
Jemla parcēs maledictio vel commonens accipientem.
Jemlech:numerus vite:vel amaritudo pa noꝛis.
Jemna:mare vel amara ſiue numerus:aut numerabilis.
Jemnaite:maria vel amari:ſiue numerabiles aut amarini.
Jemuhel:dies eius dei vel di es eius deus.
Jepſem:apertū nomen vel apta auditio.
Jepta:aperiens vel apertio.
Jepthahel:aperiēs deo vel apertio dei.
Jepte:aperiēs vel aptus:ſiue aperuit:aut apertio.
Jepthon:aperiēs doloꝛem.
Jera:timens vel timoꝛ ſiue miſericoꝛs:aut miſericoꝛdia.
Jeraa:timens eum vel miſericoꝛdia eius.
Jeracho:aurugo vel demolitio.
Jerameleth:timēs deū vel miſicoꝛdia dei.
Jeramehel idem.
Jeramiel:idem.
Jerameli:timens deū meum:vel miſericoꝛdia dei mei.
Jerauiel:idem.
Jeramiel:idem.
Jeraon:timoꝛes vel timebunt ſeu timens iniquitatem:aut miſericoꝛs merentibus.
Jerapolis iudicium ſuperius vel ſiue timoꝛe miſericoꝛs ciuitas.
Jerebaam aurugo ppli vel demoliēs ppl'z
Jerebehel iudicium dei vel dijudicans ſuperioꝛa.
Jeremiam:excelſus domino eſt:vel ſublimitas domini eſt.
Jeremias:excelſus domino:vl' ſublimitas domini.

Jeremihel:excelſus domino deo vel ſublimitas domini dei.
Jerian:timēs inutile vel timoꝛ domini eſt
Jerias timēs dn̄m vel timoꝛ dn̄i.
Jerib:odoꝛ vel luna.
Jeribai:odoꝛ vulturis vel defectio deuoꝛatons.
Jericho luna vel odoꝛ eius.
Jerichontini:odoꝛantes eum:vel deficientes ei.
Jeriel timens deum vel timoꝛ dei.
Jerimoth timēs moꝛtem vel metuens altitudinem moꝛtis.
Jeremuth:idem.
Jeriorh:iurgiū ſigni vel indicij deſignatio
Jermai:dn̄s excelſus vel dn̄i celſitudo.
Jeroan:timēs pplm vel iudicium populi.
Jerobaal iurgium habēs vel iudicium habentis aut iudicium ſuperioꝛis.
Jeroboal:timoꝛ viri vel timoꝛ vetuſtatis: ſiue timēs habētes:aut timēs deuoꝛatonē.
Jeroboam:cauſa ppli vel diuiſio ppli:ſiue diſcernēs pplm:aut ſuꝑius dijudicans.
Jerobeſeth:iudicās ignominiam:vel dijudicans confuſionem.
Jeron:timoꝛ vel peregrinatio:ſiue timid' aut peregrinus.
Jeronymus:viſio pulchꝛitudinis vel dijudicans locutiones.
Jeroſolyma:pacifica vel viſio pacis.
Jeroſolymite: pacifici vel pacem videntes
Jerſia:aduena dn̄i vel alien' domino.
Jerucel collis dn̄i vel vallis benedictionis.
Jeruſa:ruminans vel ruminatio ſiue incolatus aut peregrinatio.
Jeruſalem:pacifica vel pacis viſio:ſiue timoꝛ pfectus:aut timebit pfecte.
Jeſa:vetuſtas vel planicies: ſiue ſaluatio: aut deſyderium meum.
Jeſſa incēſum vel ſacrificium:ſeu inſule ſacrificium:aut inſule holocauſtum.
Jeſſaar:incenſum ſuſcitās:vel holocauſti vigilia.
Jeſſaarite:incēſa ſuſcitantes:vel holocauſtoꝛum vigilie.
Jeſſaiancēſum meū vel ſacrificiū meū:ſiue inſule ſacrificium aut inſule holocauſtum.
Jeſamari vetuſtas amara:vl' deſyderijamaritudo.
Jeſan:vetuſtas vel veterans.
Jeſana: vetuſtas eius:vel inueterās eum
Jeſar:figmētum vel tribulatio: ſiue inſule ſacrificium aut inſule oblatio.
Jeſſar meredias vel vnctio mea ſiue meridianus:aut methaphoꝛicus olei.
Jeſba:collaudans vel collaudatio.
Jeſboam:collaudans populus vel collaudatio populi.
Jeſbachaſa:collaudās ſummū vel collaudatio pꝛincipij.
Jeſbi eſt in me vel coequatus mihi.
Jeſbinedob:eſt in me ſpontaneus:vel coequatus mihi ſpontanee.
Jeſboch:eſt cinis vel eſt tactus.
Jeſcha:tabernaculum vel vnctio eius.
Jeſſe:incēdens vel incēdium:ſiue inſule libamen aut inſula holocauſtum.
Jeſema:ſalus deſyderij:vel ſaluatio requieſcentis.

Jeſer:finxit vel plaſmauit:ſiue fictio : aut plaſmatio.
Jeſerite:fictoꝛes vel plaſmatoꝛes.
Jeſeſi:equalis ſaluatoꝛ:vel deſyderium ſalnationis.
Jeſem deſyderium vel deſyderaui.
Jeſu:equalis meus vel equalitas mea.
Jeſpha:vnctio vel tabernaculum.
Jeſpham:idem.
Jeſie:equalitas vel tabernaculum.
Jeſſi incenſum mihi vel ſacrificium meum
Jeſias equalis dn̄o vel ſalutaris domini.
Jeſiel:incēſus deo vel ſacrificium dei.
Jeſielite incēſi deo vel ſacrificia dei.
Jeſimuth:deſyderium dulce vel deſyderata dulcedo.
Jeſimathias:vetuſtas pcutiens dominum vel figmentū pcuſſionis domini.
Jeſimara ſalus deſyderātis dominum vel ſaluatio requietionis domini.
Jeſrel:ſacrificās deo vel liberatio dei.
Jeſua:planicies vel eſt deſyderium meum ſalus.
Jeſue:ſaluatio vel deſyderium.
Jeſui: equalis mihi vel equalitas mea.
Jeſſui: deſyderauit vel deſyderium.
Jeſuite:deſyderātes vel deſyderia.
Jeſſur: doloꝛ vel eſt in doloꝛe:ſiue ſalus luminis:aut equalitas ignea.
Jeſuri: ſal' doloꝛis mei vel ſaluatio in doloꝛe meo ſiue ſalus illuminās me:aut equalitas mea.
Jeſus:ſaluatoꝛ vel ſalutaris:ſiue ſalus:aut ſalutare.
Jetha: extentio vel inclinatio: ſiue ſuperfluens:aut ſuperfluitio.
Jetaā: ſuperfluus populus aut ſupfluitas ppli:ſiue inclinās populū aut extenſio eoꝝ
Jethaba:bonitas vel declinatio.
Jethabatha bonitas vel bonitates ſeu declinauit vt veniat aut declinatio pueciōis.
Jetham:merces vel mercimonium ſeu inclinans eos:aut extenſio eoꝛum.
Jetheba: bonitas vel declinatio venientis
Jethebatha: pōitas vel bōitates:ſiue declinauit vt veniat:aut declinatio puētionis
Jethebebeth:bona domus vel declinatio venientis.
Jethela:inclinatio palme:vel extentio iniquitatis.
Jeter: modicum reſiduum:vel modica reſiduitas.
Jetheth:donans vel donatio.
Jethnaā:poſſidēs pplm: vel fluens pplo.
Jethra:ſuperfluens vel honoꝛabilis.
Jethraā: honoꝛ populi:vel ſupfluēs pplo
Jethrahel:honoꝛ dei vel ſuperfluens deo
Jethrai:honoꝛ meus:vel ſupfluens mihi.
Jethram:honoꝛās eos vel ſupfluns eoꝝ.
Jethram:honoꝛ dei:vel ſupfluitas gratie.
Jethra ſuperfluum vel honoꝛabilis.
Jethrates:ſuperfluus vel honoꝛabilis.
Jethro:ſuperfluens vel honoꝛabilis.
Jethur:viſus vel oꝛdo: ſiue oꝛdinatus: aut oꝛdinatio.
Jethus:extenſio vel ſublimitas.
Jeu:parcēs vel commotio ſeu maleficus aut

aut maleficium.
Jeus:idem.
Jeuſa:ipſa parcens ei vel ipſa cõmotio ei⁹
Jeubel: ipſe parcens deus:vel ipſa cõmo tio eius.
Jezan:durus vel duricies.
Jeſabel:eſt iter vel eſt fluxus ſanguinis.
Jeſabel:fluxus vanus vel fluẽs ſanguine: ſiue cohabitatrix:aut ſterquilinium.
Jezanias:vires eius vel aures eius ſiue:au diens dominum: aut auſcultatio domini.
Jezar fortitudo vel adiutorium.
Jezarite:fortes vel auxiliarij.
Jezecbel:fortis dei vel apprehendens deũ
Jeſecbias:fortis domini:vel apprehẽdẽs dominum:ſiue confortauit eum dominus aut dominus confortatio eius
Jezechiel:fortis dei vel apprehẽdẽs deũ ſiue deus confortauit eum:aut deus confor tio eius.
Jezer:fortitudo vel adiutorium.
Jezerite:fortes vel auxiliarij.
Jeziel:audiens deum vel auſcultatio dei.
Jezma:fortis labor vel adiutorium laborã tis.
Jezonias:vires eius vel aures eius ſiue au diens dominum:aut auſcultatio domini.
Jezra:ſemen vel ſeminator.
Jezrael:ſemen dei vel ſeminauit deus.
Jezraelite: ſeminantes deo vel ſeminato res dei.
Jezarias ſemen domini vel ſeminans dño

¶Hic g poſt i.

ISaal:vir abijciẽs vel vir reuelatiõis
Igar acetuus vel inuolutio. Syrum eſt non he breum.
Igarſeduba:aceruus teſtimonij vel inuo lutio teſtimoniorum.Hoc ſyrum eſt.
Igbatbamia: ſolenne mãdatũ humile vel leta dominus reſponſionis.
Illyacum:aduena vel elementum ſiue ſub uerſus:aut ſecunda ſubuerſio.
Indiia nutus dilucidus vel conceſſiones il luminationum.
India:nutus dilucidus vel conceſſio illu minans.
Infamie nutus vel innuit: ſiue innuens: aut conceſſio.

¶Hic o poſt i.

IOa:retinens vel retentio.
Ioaa retinens eum vel retẽtio eius.
Joaz.retinens fortitudinẽ vel vbi eſt reti nere: ſiue dñm videns:aut dñi fortitudo.
Joab inimicus vel inimicitie:ſiue eſt pater aut paternitas.
Joacham:fortis vel robuſtus ſeu domino fortis:aut domini fortitudo.
Joachim:vbi eſt ꝑparatio vel cui⁹ eſt ꝑpa ratio ſiue dño ꝑparat⁹ aut dñi reſurrectio.
Joacham retinẽs fortitudinẽ:vel vbi eſt re tinere:ſiue dñm videns:aut dñi fortitudo.
Joaba ipſe cognoſcens vel dñi cognitio:ſi ue cognoſcens ſcientiam:aut cognoſcens principium.
Joanã:domini decus vel dñi pulchritudo
Joarib:dominus ſuſcitans mõtes:vel do minus vigilans fortitudine.
Joarim:dño exultatus vel dñi exultatio
Joas:ſperans vel temporalis ſiue dñs ſuſ tollens:aut domini plaſmatio.
Joatam:perfectus vel perfectio:ſiue con ſummatus aut conſummatio.
Joathan:idem.
Joathas:perfecte ſuſtollens vel cõſumma ta plaſmatio.
Joaz dominum videns:vel domini forti tudo:ſiue vbi eſt retinere eum aut vbi eſt re prehenſio eius.
Job dolor vel otioſitas.
Job:magus vel magnus ſiue dolens: aut vlulans.
Joba: diſtillãs vel mago pře:ſeu magnus pater aut doloris vel vlulatiõis diſtillatio
Jobar:delatus vel delatio:ſiue dimittens aut dimiſſio.
Jobama:magus donatus domini:vel do lor gratie dei.
Jobel magus dei vel dolens deo
Jochabed:dñi germen:vel dñi preparatio ſiue dñi libamen:aut domini intelligentia
Jochel:germen diuinum vel ꝑparatio dei.
Joceiam: comprimens eos: vel oppreſſio eorum.
Jod:ſcientia vel principiũ ſeu dñatio dei.
Jodac:ipſe cognoſcens vel domini cogni tio:ſiue cognoſcens ſcientiam: aut cogno ſcens principium.
Joed:dño ſeruiens vel dominũ teſtificans
Joezer:domini fortis vel dño ſeparatus.
Jophe:domini os vł dñi diſciplina:ſiue do minus elegit:aut dominus illuminauit.
Jogli:cõtemptus vel deſpiciens.
Joha:domino reſpondẽs:vel dñi reſpõſio ſiue dominans ei:aut dominatio eius.
Johana:domini donũ vel domini gratia.
Johanna:dominus miſericors:ſiue domi ni miſericordia ſeu domino gratus aut do minus gratia eius.
Johãnam:dominus gratus eis vel domi nus miſericordia eorum.
Johãnam:erat donans vel domini donũ
Johãnam:cuius eſt donũ vel dñi gřa.
Johãnnam:domino donatus vel domino gratificatus.
Joannes:domini gratia:vel in quo ẽ gra tia:ſiue cui donatum eſt:aut cui donatio a domino facta eſt
Johel:dimittẽs vel mutatus ſeu defluens aut dicipens.
Johel:fuit dei vel incipiẽti deo:ſiue eſt de⁹ aut dominus deus.
Joachim:qui eſt conſurgẽs:vel dñi reſurre ctio:ſiue dñs ſuſcitans:aut dño ſuſcitante.
Joiada:dominum cognoſcens:aut domi ni cognitio.
Joiadac:domini cognitio:vel ipſo domi no cognoſcente.
Joiaden:dominus cognoſcẽs fontem vel dominus cognoſcens oculum.
Joiarib:domini vltio vel domini iudicium.
Joarim:dominũ exultans vel dñi exulta tio ſiue dominus ſaltuum.
Jomna:matutina vel dextera eius.
Jona:columba vel donans:ſiue vbi eſt do natus:aut vbi eſt donatio.
Jonadab: domino obediens: vel domini ſpontaneus.
Jonadab:columba precipua vel donatio patruelis.
Jonas:donans vł donatus:ſiue cui eſt do natio:aut qui donatus eſt deo.
Jonathã:columba veniens vł columbe do num ſiue columba dans aut dñi donatio.
Joni:columba mea vel donans mihi:ſiue donum meum aut donatio mea.
Joppe:pulchra vel pulchritudo:
Joppite:pulchra vel decor.
Jor:riuus vel fluuius.
Jora:riuus eius vel fluuius eius ſeu man⁹ ſublimium:aut domini celſitudo.
Jorabeth:domus excelſa:vel domus ſubli mium.
Jorarel:riuus ſpinarum vel fluuius com punctionis.
Joram:qui eſt excelſus vel vbi eſt excelſus ſiue dñs excelſus:aut domini ſublimitas.
Joram riuus dom vel fluuius gratie.
Jordanis:riuus iudicij vel fluuius iudican tis:ſiue deſcenſio eorũ:aut apphenſio eoꝝ
Jore riuus excelſus vel fluuij exaltatio.
Jonm :riuus eoꝝ vel fluuius eorũ ſiue ex celſus riuus:aut fluuius exaltatus.
Jora factura mandati vel domini ſaluatio
Joſabeſeth:vbi eſt ſaturitas geminis vel vbi eſt ſaturitas reſurrectionis.
Joſabeth:dñi ſaturitas vł dñi iuramẽtum
Joſabia:vbi eſt incẽſum domini:vel in quo eſt iuramentum.
Joſaph:dñi ſpeculum vel dño vinculatus ſiue dñi labium:aut domino anguſtiatus.
Joſaphat:ipſe iudicãs vel ipſe iudicat:ſiue domini iudicium:aut dominus iudicabit.
Joſeph:domini iuſtus vel dñi iuſtificatus
Joſedech:idem.
Joſeph:augmentum vel appoſitio.
Joſephus:augens conſilio vel apponens feſtinationem.
Joſphias:ipſe liber domino vel ipſa liber tas domini.
Joſias vbi eſt incenſum domini:vel in quo eſt ſacrificium.
Joſophomas:domino abſcõditus vel do mini ſpeculator.
Joſoias:vbi eſt ſalus domini:vł in quo eſt ſaluator dominus
Joſue:ſalus vel ſaluatio ſiue ſaluator aut ſaluaturus.
Joth:ſcientia vel principium:ſiue domina tor:aut dominatio.
Jotha:eſt perfectus vel eſt pfectio: ſiue eſt domini perfectus:aut eſt domini pfectio.
Jothan:dñi perfectio vł dñi cõſummatio ſiue perfectio eorũ:aut cõſummatio eoꝝ.
Jothã ſcientia dñi vel principium gratie.
Jonis inimicus hic vel dominus ille.
Joſabaad:dño dotatus vel dñi dotatio.
Jozbad:domini fluens torris vel domino torris fluitio.
Joſabad:domini dotatus vel qui eſt dota tus a domino.
Joſabeth: domini dos:vel que eſt dotata a domino.
Jozachar:dñi vltio vel domini iudicium.
Joſaded:dñi fortis ſeruus: vel dominum

fortem teſtificans.
Jozanb: domini vltio vel dñi diiudicatio
Jozian: dñi ductio eſt vel dñi oliua eſt.

Dic r poſt i.

IRad: ciuitas deſcendens vel ciuitatis deſcenſio: ſeu vigilans ſeruus aut ſuſcitans teſtimonium.
Iras: frater meus videns: vel fratris mei viſio: ſeu vigilantem ſuſtollens: aut vigilans plaſmationi.

Dic s poſt i.

IS: vir vel aſſumptus.
Iſſa: mulier vel aſſumptio.
Iſaac: riſus vel gaudium.
Iſaar: vir vigilans vel vir ſuſcitator.
Iſaarite: viri vigilantes vel viri ſuſcitatores
Iſachar: qui eſt memor vel dñm memorãs ſeu vir mercedis: aut eſt merces mea.
Iſacharite: qui ſunt memores vel dominũ memorãtes: ſeu viri mercedũ: aut ſunt mercedes mee.
Iſai: ſalus mea vel domini ſalutare: ſeu vir deuorator: aut vir aſſumens.
Iſaias: dñi ſalus vel dñi ſalutare.
Iſar: vir paruulus vel vir imminutus: ſeu vir vigilans: aut vir ſuſcitator.
Iſari: vir paruulus mihi: vel vir minorationis mee: ſeu vir ſuſcitans me: aut vir vigiliarum mearum.
Iſbaar: vir vetuſtus vel vir deuorator.
Iſboan: vir deuorans populum vel aſſumptus in fortitudine populi.
Iſboſet: vir cõfuſionis: vel aſſumpta confuſio.
Iſcarioth: vir memorie vel eſt merces ei⁹: ſeu memoria mortis ei⁹ aut memoriale dñi
Iſimuth: deſertus vel aſſumens diſſipationem.
Iſmael: vir auditus dei vel aſſumens exauditionem dei.
Iſmaelite: viri auditi deo: vel aſſumentes exauditiones dei.
Iſrael: mens videns deũ vel eſt videre deũ
Iſrael: vir videns deũ vel princeps cũ deo ſiue dei viſio eſt: aut fortis directus dei.
Iſraela: mens videns deum ſuum vel princeps cum deo ſuo: ſiue eſt videre deũ eius aut directio domini ſui.
Iſraelite: viri videntes deum vel aſſumpti princeps cum deo.
Iſuar: vir paruulus vel vir imminutus: ſiue vir ſalutis: aut aſſumptio ſalutaris.
Iſui: vir loquẽs vel aſſumptio ſalutis mee
Iſtob: vir bonus vel aſſumptio bonitatis
Italia: mens excedẽs vel mentis exceſſus
Italica: mente excedẽs vel mẽtis exceſſio.
Italici: mentium exceſſus: vel mente excedentes:
Ithamar: Iſule palma vel iſule amaritudo ſiue vbi eſt amarus: aut vbi eſt commotio.
Iturea: montana vel ſublimis. Syrum eſt non hebreum.
Iturei: montani vel ſublimes.
Ithus: mons excelſus vel mons ſublimitatis.

Dic u poſt i.

IUbileus: annus remiſſus vel annus remiſſionis.

Iucbar: potentia vel fortitudo.
Iucbadam: poteſtas opprimens eos: vel fortia oppreſſio eorum.
Iudaia: confitens dominum vel glorificatio domini.
Iudaiſmus: laus vel confeſſio.
Iudaite: confitentes vel glorificantes.
Iudas confitens vel glorificans.
Iudea: confeſſio vel glorificatio.
Iudei: laudantes vel confitentes.
Iudi laudans vel confitens.
Iudith: confidens vel glorificans
Iulius incipiens vel principium.
Iulia idem.
Iunius incipiens vel principium.
Iunia: idem.
Iuppiter inimicus ſeparans vel dominus ſeparator.
Iuſtus: elatus vel elatio: ſiue parcens aut ipſe elatus.
Iuth: principium vel dominatio.

Sequitur: de incipientibus a litera. L.

LAabadõ: a pollion grece: exterminans vel terminator latine
Laabin: deuſti vel inflãmantes ſeu deuſtio: aut inflammatio.
Laada: fama iudicij vel deuſtio iudicãtis.
Laadon: perdens vel interficiens.
Laamaa: iniquitas vel ad iniquitatem.
Labadon: perdens vel interficiens: ſiue ſolitarius: aut ſolitudo eorum.
Laban: album vel albedo ſiue cãdidus vel candidatio.
Labana: dealbans eũ vel candidatio eius
Labaoth. venientes vel egredientes.
Labeth: acceptans vel acceptabilis.
Labẽ: candor vel candidum ſiue cor eorũ: aut cor filio meo:
Labum deuſti vel inflammantes: ſiue deuſtio aut inflammatio.
Labor: ingreſſus vel ingreſſio ſeu veniẽtes aut ingredientes.
Laboth: idem.
Lacedemonia: conſurgens ſilentio vel conſurrectio ſanguinea
Lacedemones: conſurgentes ſilentio: vel conſurgentes ſanguinei
Lachis: intereſt vel ſibi met vir.
Lacbo: conſurgens vel conſurrectio.
Lacbum: conſurrectio vel ad cõſurgendũ.
Laed: ipſe ſibimet vir vel ipſemet vir ſuus.
Laphidoth: lampas quaſi os culti ab ore non ab oſſe.
Label: in deo vel in deum.
Lais: leo vel filius leonis ſiue ipſe ſibimet vir aut ſibimet vir ſuus.
Laiſa: leena vel in ſalutẽ ſeu filia leonis aut filia leene.
Lamathara ſignum vel conditio ſiue ad ſignum aut conductum.
Lãmaazabathani: vt quid dereliquiſti me vel vt quid derelictio mea.
Lamazaphathani: idem.
Lamech: qñ eſt nomẽ lſe: fultura vel adiutorium: ſiue erectio aut firmamentum.
Lamech: quando eſt nomen hominis percutiens vel percuſſio: ſiue humilis: aut humiliatus.

Lamuel: cum quo eſt deus: vel in quo eſt benedictio.
Laodicia fuit in vomitu vel natiuitatis expectata: ſiue tribus amata a domino: aut tribus amabilis domini.
Laodicenſes: ſunt in vomitibus vel natiuitates expectate: ſiue tribus amate a domino: aut tribus amabiles domini.
Laonimim: tribus vel matres: ſeu philarchi multarum tribuum: aut principes multorum populorum.
Lapidoth: fulgor vel fulgur: ſiue fulgurãs aut fulguratio.
Larma: ſublimitas vel conſurrectio.
Laſa: ſalus vel ſalutatio: ſiue in ſalutẽ: aut in ſaluationem.
Laſabi: ſperauit in me vel in domino ſpes eius.
Laſthenis: ſalus donata vel ſaluator a domino.
Lathuſim: fabri vel malleatores.
Lazarus: adiutus domini: vel auxiliatus a domino.

Dic e poſt l.

LEda: albedo vel candidatio.
Leben: candidum vel candidatio.
Lebeus: corculum vel quaſi cor.
Lebna: later vel cementum.
Lebni: lateres vel cementa.
Lebniticij: laterici vel cementarij.
Lebona: albedo vel candidatio.
Lecha: gena eius vel maxilla eius.
Lechi: gena mea vel maxilla mea.
Lechis: gena viri vel maxilla aſſumpta.
Lechum: conſurgens vel conſurrectio.
Ledam: flamma iudicans vel exurgens.
Ledibel: flãma iudicans deo: vel exurgens iudicium dei.
Leedan: flammam iudicans vel exurgens iudicium.
Leenas: iniquitas vel ad iniquitatem.
Leeth: flamma vite vel exuſtio paroris.
Leghata: ignis vel incendium.
Leem: panis vel refectio.
Lemazabathani: vt quid dereliquiſti me vel vt quid derelictio mea.
Lem: additio vel frequens bona operatio.
Leſa: ſalus vel ſaluatio: ſiue in ſalutẽ: aut in ſaluationem.
Leſem: ad nomẽ iudicij vel ad auditionem.
Leſendam: ad nomẽ iudicij vel ad auditionem iudicantis.
Leuaboth: venientes vel edificantes.
Leui: additus vel apposit⁹. ſiue aſſumptus: aut applicatus.
Leuite: additi vel appoſiti: ſiue aſſumpti: aut applicati.
Leuites: adiectio vel appoſitio: ſiue applicatio aut proſecutio.
Leuiathan: proſequens eos: vel additamẽtum eorum.

Dic i poſt l.

LIaJa: laborans vel laborioſa.
Libanus: albus vel candidus: ſiue candor

c'andor aut candidatio.
Libertim:factura palee vł faciẽtes paleas
Libya:veniens vel introiens.
Lichaonia:ſuſcitans vel ſuſcitatio: ſiue ad ſuſcitandum:vel ad ſuſcitationem.
Licaonij: ſuſcitantes vel ad ſuſcitandum.
Lici conſurgens vel lachrymas fundens.
Licia:lachrymas fundens ei vel conſurrectio eius.
Licius conſurgens vel ipſe ſuſcitãs ſiue lachrymas fundẽs aut lachrymarũ effuſio.
Licij:conſurgentes vel ipſi ſuſcitãtes: ſiue lachrymas fundentes aut lachrymarũ effuſiones.
Liconia:ſuſcitans vel ſuſcitatio.
Liconienſes:ſuſcitantes vel ſuſcitati.
Lidi:geniti vel edificati.
Lidia:nati ei vel edificatio eius.
Lidij nati vel edificantes.
Lida vtilis vel edificata.
Lidi:nati vel edificantes.
Linus tibicen vel candidatus.
Liſama:nata tentatio:vel natiuitas tentationis.
Liſias:generans vel generatus.
Liſimachus:generãs percuſſionez:vel generationis percuſſio.
Liſtra:genus decorũ vel generans decorẽ
Liſtris:vtilitas anguſtie vel vtilis tribulatio.
Lichoſtratos:ſublimitas vel procliuiũ:ſeu generãs latitudinẽ aut vtilitas ſeruitutis.

Hic o poſt l.

Lobna:alba vel candida ſiue arbor aut candidatio.
Lobeni:albus vel candidatus:ſiue cor mihi:aut cor filij mei.
Lobin: albus vel candidus ſeu albor: aut candidatio.
Lobnitici:albi vel candidi ſiue albedines aut candidatores.
Lobom:albus vel candidatus ſiue cor mihi:aut cor filio meo.
Lod:vinculum vel declinatio.
Lodabar:ipſi verbuz vel ipſi ſermocinatio
Lodadid:ipſi ſeruitus vel ipſi teſtificatio.
Lodadin:ipſi cauſa vel ipſi iudicium
Loide:conſecutio vtilitatis:vel que conſecuta eſt vtilitatem.
Lomna lateres canditati vel laterum candidatio.
Loomnum:philarchi:multarum tribuum vel princeps multorum populorum
Loth:vacans vel declinãs ſeu vinctus:aut ipſe concluſus.
Lotham:ipſe concludens eos vel ipſi vinculum eorum.
Lothan:vinculum vel concluſio ſeu declinans donum:aut vacans gratie.
Lothe:vinculum eius vel ipſa concluſio.

Hic u poſt l.

Lucas ipſe eleuãs vel ipſe cõſurgẽs.
Lucius idem.
Lud:vinctus vel declinans:ſiue vtinam natus aut vtinam vtilis.
Ludin.vinculati:vel declinantes: ſiue fortiter proſunt:aut vtinam proficientes.
Luith:gene vel maxille.
Luza:nux vel admigdalum.

Sequitur de incipientibus a litera m.

Mabeel:congregauit deus vel cõgregatio dei.
Maacha:mollicies vł ↄfractio.
Maachati:fracta eſt mihi vł cõfracti ſunt mihi:ſeu venter ceſus:aut vẽtris percuſſio.
Maadi:menſura ſerui mei:vel ꝙ ſufficiẽs teſtimonium meum.
Maahi congregatus mihi vel congregatio mea.
Malath de mille vel de doctrina.
Maala chorus vel infirmitas.
Maalath chorus peccatorum vel infirmitas temporalis.
Maalebel:laudans deuz vel laudatio dei.
Maalmeon:de habitatione vel habuerũt habitationem.
Maalon:de feneſtra vel a principio:ſeu cõſummatus aut ſecuritas.
Maalon:idem.
Maama:congregatus populus ei:vel cõgregatio populi eius.
Maamite:congregati populi ei vel cõgregationes populorum eius.
Maamad: deſyderium vel deſyderabilis.
Maanath requieſcens vel requietio.
Maaria:amara vel domus mea:ſiue ex viſione aut ex inſſione.
Maaroth fouee vel ſpelunce.
Maaſias:onus dño vel aſſumptio dñi.
Maath:deſyderium vel deſyderabilis.
Mabar:munitum ſuſcitans vel munimẽ vigilie.
Mabdibel:munitus deo vel munitio dei.
Mabdibelite:muniti deo:vel munitiones dei.
Mabſan:munitus vel protegens ſiue munimen:aut protectio.
Mabſar:muniens vel munitio.
Macba ingenium vel percuſſio.
Machabeus:protegẽs vel protectio:ſiue percutiens aut ingenioſus.
Machabei.protegentes vel protectiones: ſiue percutientes aut ingenioſi.
Machathi:ſubact⁹ mihi vł mollicies mea
Maceda:exuſtio vel orientalis:ſiue prius aut in anteceſſum.
Macedan:exurens vel exuſtio ſiue oriẽs aut antecedens.
Macedonia combuſta vel combuſtio ſiue antecedens aut orientalis.
Macedones:comburentes vel combuſti ſiue antecedentes aut orientales.
Maceloth:cetus vel ecclesie: ſiue cõgregati:aut congregationes.
Macelloth idem.
Macema exurgens dominus vel orientalis domini.
Maces:finis vel diffinitio.
Maces idem.
Maceth:oriens vita vel antecedens.
Machi quid eſt:vel quia eſt:ſiue rex meus aut regnum meum.
Machiel:rex meus deus:vel regnum meum dei.
Machinat:quid eſt donuz:vel quid eſt donatio.
Machir: venundabit vel reſtituet:ſiue videns aut de infirmitate.
Machinte:venundabũt vel reſtituent:ſeu videntes:aut de infirmitatibus.
Machinas humilitas vel atrectatio.
Machinathat humilis vel attrectata:ſiue tangens:aut vilitas tributorum.
Machoſis:concupiſcentia vel concupiſcibilis.
Mada menſura vel ꝙ ſufficienter.
Madebas: menſuram venientẽ ſuſtollẽs vel ſufficientie venientis plaſmatio.
Madabena a ſaltu eius vel a nemore eius ſiue ſaltus eorum:aut nemus eorum.
Madai menſura mea vł ꝙ ſufficiẽter mihi
Madaliel :turris mea de⁹ vel defẽſio mea deus meus.
Madan contradictio vel habitaculuz ſeu menſura doni aut ſufficientia gratie.
Madbares:eremus vel ſolitudo.
Madia menſura dñi vel ſufficiens dño.
Madiã de cauſa vel de iudicio ſiue in cauſam aut in iudicium.
Madiã:reſpondẽs vel diiudicans:ſiue iniquitas:aut contradictio.
Madianei:reſpõdentes vel diiudicantes: ſeu iniqui aut contradicentes.
Madianite idem.
Madid:turris teſtium vel menſura ſeruitutis.
Madim:iudicium vel diiudicatio.
Madmena: menſura viſcerum: vel quam ſufficienter ex ipſis.
Madon:contradictio vel habitaculum ſiue inhabitatio aut inhabitantes.
Mapha:ſpeculator vel ſpeculatio ſiue de ſpeculo:aut de ſpeculatione.
Magal colonia vel tranſmigratio.
Magala trãſmigrans eũ vel colonia eius
Magalim: colonie vel tranſmigrationes.
Magbena:defendens filiuz ſibi: vel defenſio filij eius.
Magdal:magnitudo vel turris:ſeu ꝑmuniens aut premunitio
Magdael:turris dei vel magnificauit me deus.
Magdalum:magnitudo vel turris ſeu defendens eos:aut premunitio eorum.
Magdalene:magnifica vł ꝑmunitio ſiue turrenſis aut defenſibilis.
Magdael:turris dei vel magnificãs deuz ſiue multum accepit a deo: aut magnificauit me deus.
Magdalgad:turris pirate vel defendens accinctum latrunculum.
Magdol:turris vel magnitudo.
Magdola:turris eius vel magnificãs euz
Magdola qs grãdis vel ꝙ turris ſiue que eſt magnitudo:aut que eſt magnificentia.
Magedda:annuncians vel annunciatio.
Magedan:fructus doni vł annũciatio gratie ſiue poma eius.
Mageddo:tentatio vel de tẽtatione:ſiue pomorum eius:aut fructuum cene eius.
Mageddon:tentans vel tẽtatio:ſiue cenaculum:aut inhabitatio.
Mageth: cena panoſa: vel tentatio vite.

Magmas tägēs vel de tactu: ſiue ville tributum: aut ciuitas tributorum.
Magog: doma vel tectum vel de tecto: aut de domate.
Mago guttur vel de fauce.
Magron guttur meroris vel de fauce iniquitatis.
Machan dom⁹ viſiōis vl' amaritudo mea
Machelchirā ex dei pte vl' ex vita excelſa.
Machubibael: ex vita deus: vel quis eſt dominus deus.
Maida: contradictio vel mēſura ſufficiēs.
Maimam: deſyderatus eis vel deſideriū eorum.
Malach: angelus vel nuncius.
Malachi angelus me⁹ vl' annūciatio mea
Malachias: angelus domini: vel annuncians dominum eorum.
Malachim liber regum.
Malachim: nūcians eis vl' angelus eorum.
Malachot: liber regnorum.
Malachoth angelus tempore vel annuncians reſponſionem.
Malalai: laudator meus vel laudatio dei.
Malalebel: laudans deū vel laudatio dei
Malalebeth: angeli vel annunciatores.
Malaſar: laudator principis: vl' deſpector anguſtiarum.
Malathra: viſio vel de viſione: ſiue deſpiciens aut deſpectio.
Malcha: regnum vel principatus.
Malchi: rex meus vel principans mihi.
Malchia: regnator dominus vel principatus domini.
Malchō: rex meſtitie vel pīceps iniquitatꝫ
Malchus rex conſilij: vel pnceps feſtinator.
Malet nuncians vel regnator.
Maleloth: angelus victus: vel annūcians declinationem.
Maloth princeps vel annuntiator.
Malohoth: angeli vel annunciatores.
Mallothe. plenitudines vel adimpleti.
Mambre: diuidens vel diuiſio ſiue claritudo aut perſpicuitas.
Mambres: mare i capite vl' mare pelliceū
Mamoazer: de longe vel delongatus ſeu alienatus aut alienatio.
Mamon: lucrum pecunie: vel cupiditas diuitiarum.
Mammona: diuitie vel cupiditates.
Utrūqꝫ hoc nomen ſyrum eſt pariter et hebreum vtrinqꝫ mixtum.
Mamucha: elongans calorem vel alienatio preſtolationis.
Mamucham: idem.
Man: quid vel quomodo.
Manna: quid eſt hoc vel qūo eſt iſtud.
Mana donans vel requieſcens.
Mana: munus vel conſolatio: ſeu ſacrificium aut holocauſtum.
Manaath: munera vel conſolationes: ſeu numerans vitam: aut pauoris completio.
Manad ſepulchrum vel monumentum.
Manaem: conſolans vel conſolatio.
Manaem: caſtrum vel tabernaculum ſiue requies aut conſolatio.
Manat requies vel ſepulchrum.
Manaim: caſtra vl' tabernacula: ſeu regationes aut conſolationes.
Manaſſes: neceſſitas vel obſtupeſcēs ſiue obliuioſus: aut qui oblitus eſt.
Mane: numerus vel numeratū ſiue compleuit aut completio.
Maneeth: numerus vite vl' numerās vitā ſeu complēs pauorē aut pauoris cōpletio
Manhu quidnam hoc eſt: vel qūo eſt iſtō
Manzameroth: tridētes vel fuſcinule: ſeu complens pauorem.
Maulus quid laboras vel quomodo laborioſus es.
Manne: requieſcens vel requieuit.
Maoth curatus vel curatio.
Maol: chorus vel plenitudo.
Maon habitaculum vel habitatio.
Maozim: inhabitationem videns vel habitaculum fortitudinis eorum.
Mapſa: munimen vel protectio.
Mapſam: munīēs eos vel protectio eorū.
Mara amaricans vel amaritudo.
Maradath: amara cōtinentia: vel amara iactantia ſeu amare cōtinens: aut amarus arroganter.
Marai: amaricans mei: aut amaritudo mea.
Maraioth: amara ſcientia: aut amaricās dominatio.
Marala: amara conceſſio: vel amaricāter concedens.
Maranatha: in dn̄i nr̄i aduētu: vl' qn̄ dn̄s noſter aduenet. Syrum eſt nō hebreum.
Marath: amarum tps vel amaritudo pcti.
Marcaloth: quadrige: vel quadrigantes.
Marchus attritus vel deficatus
Marcus amarus vl' declinat⁹ ſiue certus aut ſublimis mandato.
Mardat: amara contritio: vel impudēter contritus.
Mardochai: amare cōterēs vulturem: vel amara contritio deuoratoris.
Mardocheus: amare conterens impudētem vel amara contritio impudentis.
Mareſa: amare tollēs vl' amara plaſmatio
Mareſa: a capite vel a principio.
Maret: amara vita vl' amaritudo pauoris
Maria illuminata vel illuminatrix.
Maria: ſmyrna maris vel ſtella maris ſiue illuminans: aut mare amarum. Syro autem ſermone domina interpretatur.
Mariboth lites vel iurgia: ſiue diſſenſiones aut contradictiones.
Marimuth: litigans vel cōtradicens ſiue amara mors: vel amaritudo mortis.
Mariſa: a capite vel a principio: ſeu amare tollens: aut amara plaſmatio.
Marinna amar onus vel amara retentio.
Marodath: amara pacitas: aut amara contritio.
Maroioth amara ſcientia: vel amaricans dominatio.
Maron ſublimis vl' de excelſo ſeu amare triſtis: aut amara triſtitia.
Marſana amare abundans: aut amara egreſſio.
Martha: prouocans vel irritās. Syro autem ſermone dominans aut dominatrix.
Maſa: onus vel aſſumptio.
Maſaa: onerans eam vel aſſumptio eius.
Maſſa: pondus vel alleuiatio.
Maſſada: retinens vel requirens ſiue aſſumens ſeruitutem: aut onerans teſtimonium.
Maſaphot: roſtra incendentia vl' de tribulatione roſtrorum.
Maſai: onus meum vel aſſumptio mea.
Maſaia: onus dn̄o vel aſſumptio domini.
Maſal: parabola vel prouerbium.
Maſan: iocunditates vel iocunditatibus: ſiue onus doni: aut aſſumptio gratie.
Maſech: pincerna vel propinatio.
Maſepha: ſpeculator vel de ſpeculatione.
Maſephat: ſpeculatio vel contemplatio.
Maſcia: onus dn̄o vel aſſumptio domini.
Maſena: proſpera vel ſecūda ſeu ſecūdans aut ſecundatio.
Maſera: eruditio vel diſciplina.
Maſerai: eruditi vel diſciplinati.
Maſerecha: libans vel attrahens ſiue libatio aut vectigal vanum.
Maſerephot: ſpeculās ſuper indumētum vel contemplator ſuperhumeralis.
Maſerath: ſpecula vel refugia: ſiue munitiones vel protectiones.
Maſpha ſpeculatio vel contemplatio: ſiue de ſpeculatione aut de contemplatione.
Maſphat: contemplans tempus vel ſpeculator peccati.
Maſphe: ſpeculatio vel contemplatio.
Maſia: onus dn̄o vel aſſumptio domini.
Maſſot: prouerbia vel parabole.
Maſma: exaudiens vel exauditio.
Maſmana: auditor doni: vel exaudiens gratiam.
Maſob: onus ſerui vel aſſumptio ſeruitutis.
Maſobia: ſpeculans dominum vel aſſumptio domini.
Maſrecha: vectigal vanum: vel attracta libatio.
Maſrephot: ſpeculans ſuperindumētum vel contemplator ſuperhumeralis.
Maſreſa: onus impium: vel aſſumptio iniquitatis.
Matha: donans vel donatio ſiue tributum aut humile forum.
Mathalam: conſummans eos: vel pfectio eorum.
Mathama. manus vel donatio.
Mathan: donans vel donatus ſeu donator doti: aut donatio gratie.
Mathana: donans ei vel donatio eius.
Mathanai: donum eius mihi: vel donatio eius mea.
Mathania: donās domino vel donatio domini.
Mathanias: donatus dominus eis vel donatio domini eorum.
Mathanite: donatores vel donati ſeu donatores donorum: aut donatores gratiarum
Matharis: cōpluta vel complutio: ſeu cōplutus aut complutio mea.
Mathat: donans peccatum: vel donatio temporis.
Mathata: donans peccatum ei: vel donatio temporis eius.
Mathathias: donatus a dn̄o vel donum domini.

domini aliquando.
Matheba: dulcis ſaturitas: vel dulcedo ſaturitatis.
Mathetha: donans ei vel donatio eius.
Mattheus: donatoꝛ cõſilij vel donũ feſtinationis.
Mathiama: donatoꝛ gratie dñi vel donãs donationem domino.
Mathias: donatus domino vel donatio domini pro iuda. ſ. in cuius loco poſitꝰ eſt.
Mathimum: donum dñi: eſt: vel donatio domini eſt.
Mathlam conſummãs eos.
Mathrabith: pſecutio vel virga deſcẽdẽs
Mathreth: yconomus vel diſpenſatoꝛ.
Mathras dono indigens vel donatoꝛ doꝛmitans.
Mathuſalã: moꝛtẽ miſit vel moꝛtis emiſſio: ſiue moꝛtuus interrogatoꝛ aut moꝛtuꝰ eſt ⁊ interrogauit.
Mathuſalem: idem.
Mauthel: viuens deo vel viuens deus: ſeu ex vita dei: aut quis eſt ſicut dñs deus.
Mauiam: quis eſt de longe: vel ex vita venatus.
Maza: ex hoc vel ex iſtis.
Mazarathzodion: id eſt ſigna hoꝛoſcopi per duodecim hoꝛas.
Mazarethzodiacõ: q̃ Mathematici duodecim ſigna appellãt.
Mazia: ex hoc dñs: vel ex iſto dñatio.
Maziã: ex hoc dñs eſt: vel ex iſto dominatio eſt.
Maziotb: ex hoc tempus vel ex iſtis viſio
Mazuroth: vincula vel diſcipline ſeu ſucceſſiones ſeu exclusiones.

Dic e poſtm.

Mechedẽ: ab exoꝛdio. vel cõtra oriẽtẽ
Mechia: percuſſis domino vel percuſſio domini.
Mechmas: humilitas vel attrectatio.
Mechme: baſis quieſcens vel venundatꝰ commotioni.
Mechomoth: fulture vel ſuppoſitiones.
Mechoꝛath: venundatus mihi vel venundatio mea.
Mechurath: venundatus vel venundatio
Mechurathite: venũdati vł venũdatoꝛes.
Medab: famea antiqua vel fames antiquarum.
Medaba: fames antiqua ei vel fames antiquarum eius.
Medabena: onus vel põdera: ſiue de onere aut de ponderibus.
Medab: menſus eſt vel acquieuit ſiue mentiens aut menſuratio.
Medala: aque ſublimes vel menſura in aq̃
Medam mentiens vel reſpõdẽs ſiue mendacium aut reſponſio.
Medana: aque eminẽtes: vel aquarũ eminentia.
Medem: menſura vel aque eminentes.
Medemena: mẽſura viſcerũ eius vel aque eminentes ex ipſis.
Medena. aque ſublimes vel aquarum ſublimitas.
Medi: adequati vel menſuratoꝛes.
Media: menſura vel adequatio.
Medi: menſurans cauſam vel adequatio iudicij.
Medon: menſurans doloꝛẽ vel adequãs murmurationem.
Medra: menſura vel menſuratio.
Meeber: de qua vel vlterioꝛ.
Meethabel: benigna dei vel benignitas domini.
Meezabel: benigna dei vel bonitas dei.
Mephaat impetus aque vel impetꝰ aquarum.
Mephat: ſpeculum vel ſpeculatio.
Mephet: ſpeculum vite: vel ſpeculatio panoris.
Megia deſpiciens vel deſpectio.
Megbis: deſpiciens confuſionem: vel deſpectio ignominie.
Meida cõtradictio vel mẽſura ſufficiens.
Meizabel: benigna dei vel benignitas domini.
Mela: vallis ſalis: vel vallis ſalſa.
Melcha: regina vel regnatrix.
Melcham: regens eos vel rex eoꝛum.
Melchi: rex meus vel regnans mihi.
Melchias rex dñs: vel regnum domini.
Melchiel: rex meꝰ deꝰ vel regnũ meũ dei.
Melchielite: reges mei deo vel regna mea dei.
Melchiſedech: rex iuſtus vel rex pacificus ſiue rex pacis: aut rex iuſtitie.
Melchiſua: rex ſaluatoꝛ vel regnũ ſalutis
Melchiſue: rex loquax vel regnũ cãtilene ſiue rex meus tyrãnus: aut rex meꝰ pditio.
Melchon: rex eoꝛum vel pꝛincipans eis.
Melchon: rex meroꝛis vel pꝛinceps iniquitatis.
Melchonoth: fulchꝛa vel regna: ſiue reges induti aut regum cubicula.
Melia: vallis ſalis vel vallis ſalſa.
Melech choꝛus vel a pꝛincipio.
Melech regnum vel regnatoꝛ.
Melechi: choꝛus meꝰ vel a pꝛincipio meo.
Melechias: choꝛꝰ domini vel a pꝛincipio domini.
Melithme: infirmitas vel de infirmitatibꝰ ſeu mandatum humile: aut mandatũ humilitatis.
Mello: plenꝰ vel plenitudo ſiue adimpletus aut adimpletio.
Meloth: pleni aut impleti ſiue plenitudines.
Melothi pleni mei aut adimpletiões mee
Melloth: pleni vel adĩpleti ſeu plenitudines aut adimpletiones.
Melothi pleni mei vel ad impletiõs mee
Melſa rixa vel in azimis.
Melloth: vallis ſalſa ignis moꝛdentis vel vallis ſalis doloꝛem pꝛeſtolantium.
Mellucharẽ: vallis ſalſa moꝛdentium lapides vel vallis ignea lapidũ acernatoꝛum
Melluth: plenitudines: vel adimpletiões
Mem: a quo vel ex ipſis.
Membꝛana aperta vel manifeſta ſeu apertio vel manifeſtatio.
Memphis os vel ab oꝛe ſiue os eiꝰ: aut os ex ipſis.
Memphiboſeth: os ꝯfuſũ vel os ꝯfuſiõis ſiue os ignominie aut de oꝛe ignominia.
Memphõ: os meroꝛis vel de oꝛe iniq̃tatis
Mephius: ex quo q̃s vel ex ipſis iſte.
Menim: aq̃ mee vel viſcera mea ex ipſis.
Merath: ex q̃ decꝰ vel viſcera cõmotiõis.
Men: viſcera vel ex ipſis
Mennar: viſcera mea vel ex ipſis intimis meis.
Menelaus: viſcera maledicta vel ex ipſis maledictus.
Mer: aptus vel manifeſtus ſiue illuminãs aut illuminatio.
Merab: multitudo vel de multitudĩe ſiue manifeſtãs pꝛem aut illuminatio patris.
Merari. amaricãs vel amaritudo ſiue aperiens vigilias aut illuminans ſuſcitationẽ.
Merarite: amaricãtes vel amaricati ſiue aperientes vigilias: aut illuminantes ſuſcitationem.
Mercurius. aperiens ciuitatibus vel illuminãs occurſum ſigni.
Mere: apertus vel manifeſtus ſiue illuminans eum aut illuminatio eius.
Mered: rebellis: vel aptio ſiue illuminans aut manifeſtatio.
Merepheth: fouens vel cubãs ſiue cubabat aut confouebat.
Meremuth: aperiens moꝛtem vel illuminans moꝛtuos.
Merbaal: litigãs cum marito vel litigãs cum altiſſimo ſiue litigãs in maritum: aut litigans contra altiſſimum.
Merimuth aperiens moꝛtem vel illuminans moꝛtuos
Merob multitudo vel multitudine.
Merodach: amara pꝛocacitas vel amaritudinem immittens: ſeu amare contritus: aut amara contritio.
Meron aque vel pꝛofunditates.
Meron: illuminãs merentes vel manifeſtans iniquos.
Meronathꝰ: illuminãs merẽtes tpe vł manifeſtans iniquitatem peccati
Meronathites illuminãs merentes tpe vel manifeſtans iniquitatem.
Meroz: aperiens viſionẽ: vel immutatio foꝛtitudinis.
Meroz: conſulens vel cõſilium ſiue arcanum aut aque ſacramentoꝛum.
Mes: hoſpes vel hoſtis ſiue menſuratoꝛ: aut menſuratio.
Meſa: euado vel aqua rara.
Meſa hoſpes eiꝰ: vel hoſtis eiꝰ: ſiue menſurans eum aut menſuratio eius.
Meſſa: hoſpes ſaluãs vel menſura ſalutis
Meſara aqua rara vel ꝓpinatio ſiue dãs potum aut pꝛopinatoꝛ.
Meſach: ꝓpinans vel potum dãs: ſiue hoſpes fratris aut hoſpes fraternitatis.
Meſſalẽ: hoſpes miſſus vel reddẽs redditionẽ: ſeu mẽſurãs pacẽ aut hoſpes iuſtitie
Meſſaloth: euadẽs vinculum vel aque rare declinatio.
Meſſameth: potũ dans choꝛo vel pꝛopinans a pꝛincipio.

Mesech:amens vel trahens:ſiue compreſſus:aut compreſſio.
Melech:deficiens vel prolongans:ſeu defectio aut prolongatio.
Mesepha:ſpeculator:vł cõtemplator:ſeu ſpeculatio aut contemplatio.
Mesellima:capiens eos domino:vel palpatio eorum deus.
Meseroth:vincula vel diſcipline:ſeu ſucceſſiones aut excluſiones.
Meseſabel benignꝰ deo vł mẽſurator dñi
Mesphar:ſpeculatorẽ ſuſcitans:vel contemplationis vigilia.
Mesphareth:hoſpes hians vel hoſpitis hiatus.
Mesphe:hoſpitis laqueus:vel hoſpitis diſcipline.
Meſſias:chriſma vel vnctio:ſiue chriſtus aut vnctus.
Meſſolam:hoſpes ſeculi vel menſura eternitatis.
Meſſolam:capiẽs eos vel palpatio eorũ.
Meſopotamia:eleuata voce quadaʒ:vel eleuatio cuiuſdam vocationis.
Meſraim:hoſpitans eos vel mẽſura eorum.
Sciendum vero ꝙ meſrã egyptꝰ appellatur.
Meſthi:varius vel varietas.
Meſſulam:menſura doloris:vel hoſtis anterior.
Metheba:dulcis vel dulcedo.
Methiba:virga vel lectulus.
Methabaal:benignus vir habẽs:vel quã bona deuoratio vetuſtatis.
Methael:ꝙ bonus deus:vel quam bona diuinitas.
Methabeel:idem.
Methri:dulcedo videns:vel dulcis viſio
Meuſim:ſaluãs eos vel attrectatio eorũ.
Meza:ex hoc vel ex iſto.
Mezaab:eleuata vel ſupra eaʒ:ſiue aqua fluens:aut aque fluitio.

Mi ante m. post m.

MIamin:quis matris fetus:vel cui donatus.
Mibaar:electꝰ vel electio:ſiue de electis:aut de electione.
Micha:quis hic aduerbium loci:vel quis eſt iſte.
Michael:quis vt deꝰ:vel quis eſt ſicut iſte dominator.
Michaia:quis vt deus:vel qs vt deitas.
Micharob:quis hic dilatans:vel que eſt hec latitudo.
Michas.quis eſt hic aduerbium loci vel quis eſt iſte.
Micheas:quis eſt iſte:vel quis eſt in loco.
Michol:aqua omnis vel aqua ex oĩbus.
Mido:metiens vel menſuratio.
Miphaat:aque impetꝰ vł aquarũ ĩpulſio
Miphibaal:os deuoris:vł os vetuſtatis
Miphiboſeth:os cõfuſum:vel os verecundum:ſiue os confuſionis:aut ignominie.
Michael:domus dei:vel domꝰ exercitꝰ.
Miletbne:generans caſtra vel generatio donantium.
Miletum:generans vel generatio:ſeu generare:aut onus eius eſt.
Milicho:regnator vel regnum.
Minamim:quis matris fetus:vel cui donatus eſt.
Myrrha:amara vel amaricans.ſeu amaritudo:aut amaricatio.
Mirabaal litigans cũ marito vel litigãs cũ altiſſimo:ſiue litigans in maritum:aut litigans contra altiſſimum.
Miſaal:tractans deo.vel quis interrogauit deum.
Miſaam:trahens populuʒ vel interrogatio eorum.
Miſaach:quis vt riſus:vel qs vt frater:ſiue quis vt riſus:aut quis de gaudio.
Miſabel:pplꝰs dei vel qs eſt vt ſaluãs deꝰ
Miſia:ꝗ indigentia:vel ꝗ eſt dormitatio.
Miſor:humilitas vel tribulatio:ſeu de humilitate:aut de tribulatione.
Miſor plana vel directa:ſiue humilis:aut campeſtris.
Mitilene:tranſmigrans vel declinãs ſeu declinatio:aut tranſmigratio.
Mithridates.declinans domuʒ ſufficiens vel tranſmigratio domi ſufficientis.
Miſaab:quis vt aurum obrizum:vel quis eſt ſicut aurũ puriſſimum.

Mo ante m. post m.

MOab:de patre:vel ex patre.
Moabite:de patre geniti vel ex patre generati.
Moaida:menſura dñi vel ſufficiens dño.
Moaz:fortis vel robuſtus ſiue robur.aut fortitudo.
Moaziaz:de adiutorio domini:vel dominus auxiliator eſt
Mobomia:edificium vel edificator.
Mobomiar:edificans mihi.vel edificatio mea.
Mobumia:edificiuʒ vel edificator.
Mobumar:edificans vel edificatio mea.
Mochebor:vulnerans patreʒ luminis vel paterne iracundie.
Mochonai:ſuppoſitio vel ſuſtentaculũ.
Mochori:venundator meus:vel venundatio mea.
Mochoth:plage vel vulnera.
Mochotha:plaga eius:vel vulnerãs eum
Modab:natiuitas vel generatio.
Modaba:naſcẽs patri vel gñatio eius.
Modim:iudicium vel indicatio.
Modin:iudicãs eos vel iudicium eorum.
Modollam:generationẽ teſtificans:vel natiuitatis teſtificatio.
Moelath:dolẽs vł parturiẽs:ſiue ab adoleſcente:aut a parturiente.
Moelati:dolor meꝰ.vel parturiens mihi.
Moſei palpatio vel attrectatio.
Moſeia:palpans eum vel attrectatio eiꝰ
Moyſes:aquaticus vel aſſumptꝰ de aqua
Moyſes:vrgẽs vel liniens:ſiue attrectãs aut palpans.
Molada:ꝓceps piſciũ vł dolor pꝛuriẽtis
Molath:regnans vel principans:ſeu dolẽs aut parturiens.
Molathi:rex meus vel princeps meus ſiue dolor meus aut parturitio mea.
Molatithe:regnantes vel principantes:ſiue dolẽtes aut partutientes.
Molchon:regẽs eos vel princeps eorum
Molid:infirmitas vel a principio.
Moloch:rex vel princeps:ſiue rex noſter vel princeps noſter.
Mool:infirmitas vel ad infirmitateʒ:ſiue chorus aut a principio.
Moola:chorus eiꝰ:vel ab initio eius:ſiue infirmans eum:aut infirmitas eius.
Mooli:infirmitas mea:vel de infirmitate mea:ſiue chorus meꝰ:aut a principio meo
Mooli:chorus laboris:vel a principio laborioſo:ſiue infirmus laborans:aut de infirmitate laborioſa.
Moolite chori mei vel a principio meo ſiue iſirmitates mee aut de iſirmitatibꝰ meis
Moos:infirmitas vel habitaculum.
Mooſa:infirmans eũ vel habitaculũ eius
Mooſia:infirmꝰ dñs:vel habitaculũ dñi.
Moroth:heres vel hereditas.
Morathi heres meus vel hereditas mea.
Morathite:heres meus iſte:vel hereditas mea iſta.
Moraaſtim:heres eorũ iſte:vel hereditas eorum iſta.
Moraſtithe:heredes mei iſte:vel iſte ſunt hereditates mee.
Mora:viſio vel viſiõis ſiue illuminãs aut dilucidans iſte eſt locus in quo abraã ductum eſt vade in terram viſionis.
Morithi:heres meus vel hereditas mea.
Morome:ſublimitas vel celſitudo.
Moſa ſalus vel eruditio.
Moſee:ſaluator vel ſaluificator ſiue a ſaluatore:aut a ſaluificatore.
Moſellamoth:capiens eos morti:vel palpatio mortis eorum.
Moſera:eruditio vel diſciplina.
Moſeroth:vincula vel diſcipline.
Moſphetaim:ſortes vel vicinie:ſeu ſortiũ aut viciniarum.
Moſi:palpator vel attrectator.
Moſoch:captura vel capiens:ſiue capientes:aut capture.
Moſollon:capiẽtes eos vł palpatio eorum.
Moſollamia:capiẽs eos domino vel palpatio eorum dominus.
Moſollamoth:capiens eos morti vel palpatio mortis eorum.
Moſollam:capiẽs eos vel palpatio eorũ.
Moſura:vinculũ vel diſciplina.
Moſel:eruditus deo vel diſciplina dei.

Mu ante m. post m.

MUmin:cõſolãs eos vel viſcera eorum.
Muſa:palpans vel attrectans:ſiue palpatio:aut attrectatio.
Muſach:palpãs frẽm vel attrectatio fris.
Muſeroth:vincula vel diſcipline.
Muſite:palpantes vel contrectantes.

Sequitur de incipientibus a litera R.

RAa:pulchra vel pulchritudo.
Raab:abſconditꝰ vel requieſcens.
Raabi:abſconditus mihi vel requietio mea.
Raad:pulchra ſeruitꝰ vł pulchrũ teſtimoniũ
Raalal:laudant vel laudabunt:ſiue torrẽs aut laudatio.

Naalia:torrens dei vel laudans deum.
Naaliel:torrens dei vel laudatio dñi.
Naalon:decꝰ cãdoris vel pulchritudo latex.
Naama:decora vel pulcherrima:ſiue cõmouens eos:aut commotio eorum.
Naaman:decorus vel pulcherrimus:ſiue cõmouens eos:aut cõmotio eorum.
Naamath:mouẽs mortẽ vel decor pcti.
Naamathite:mouẽtes mortẽ vł decorẽ pctõ
Naamin:pulcherrimus vel cõmotio eorũ.
Naar:puer vel infantulus.
Naara:puer ei vel infantulus eius.
Naarath:pueritia tẽporis:vel infantia peccatoris.
Naari.puer mihi vel infantulus meus.
Naarias:puer dño vel infantulus dñi.
Naas:ſerpens vel coluber: ſiue augurans: aut augurium.
Naaro:req̃es ſonãs:vel requietiõis ſonitꝰ
Naaſon:coluber murmurãs vel ſerpens inu[...]tis:ſiue augurans dolorem aut augurium [...]iquitatis.
Naath:decor tpis vel pulchritudo pctĩ:ſiue abſcõdẽs pctm̃:aut requieſcens tpe.
[...]zab:extunc propheta:aut prophetauit [...]c ſiue pulchrum auxilium: aut ceſſionis [...]tium.
[...]abai:cõſpicuus vel requieſcens.
[...]abaioth:ſedẽs vł excludẽs:ſiue req̃eſcẽs tẽpore:aut cõſpicuus reſponſione.
Nabal:ſtultus vel inſipiens.
Nabao:prophete vel venientes.
Nabaoth:ſedẽs vel excludẽs:ſiue cõſpicuꝰ aut requieſcens.
Nabath:ſcandalũ vel ſcandalizans:ſiue inſipiens aut inſipientia.
Nabathei:inſipientes aut ſcandalizãtes.
Nabau: veniens vel includens: ſeu venimꝰ aut incluſimus.
Nabdael:viſus dei vel ſeruiens deo.
Nabeoth:prophetãs vel prophetatio
Nablath:organum vel laudatorium.
Nablion:pſalterium grece:laudatorium latine.
Nablum:organũ vel laudatorium.
Nabo:ceſſio vel prophetia:ſiue cõcluſio aut ſuperueniens.
Nabobe:propheta vel prophetia.
Naboth:ceſſio vel prophetia:ſiue ↄcludẽs: aut ſuperueniens.
Nabu:veniens vel includens.
Nabuchodonoſor:ſedens in anguſtia agnita:vel ceſſio in agnitione anguſtie:ſiue prophetans iſtiuſmodi ſignũ:aut prophetia lãguncule anguſtie.
Nabuſa bari:calcãs tp̃s vel calcatio tpis.
Nabuſarachim:calcator fratrum vel calcatio fraternitatis.
Nabuthei:pphete vel prophetãtes.
Nabuſardan:prophetauit paleas vel pphetia alieni iudicij.
Nachẽ:preparãs eos vel p̃paratio eorũ.
Nachon:preparans dolorẽ vel preparatio iniquitatis.
Nachor:requieſcẽte luce:vel obſcuratio nouiſſima: ſiue requies luminis aut p̃paratio iracundie.

Nad.aſcẽdens vel aſcenſio.
Nadab:votiuus vel ſpontaneus.
Nadabias:vouẽs dño:vel ſpõtaneus dñi.
Naeman:fidelis vel fidelitas:ſiue mouens eos aut motus eorum.
Naeth:requieſcẽs vel requietio.
Naphador:diſperſa generatio vel diſperſio generationis.
Naphee:marina vel maritima.
Naphedor:conuerſa generatio vel cõuerſio generationis.
Naphee:marinus vel maritimus.
Naphei:maritimi:vel aĩa℞ refrigerationes
Naphes:aia vel refrigerium.
Naphis:idem.
Nage meridies vel meridianus.
Nageb:idem.
Naim:puer meus vel infantia mea.
Nahelel:hymnus vel laus:ſiue laudãs deũ aut dei laudatio.
Naid:ſalum vel mare:ſiue fluctuãs : aut inſtabilis ⁊ ſedis incerte.
Naim.fluctus vel motus:ſiue fluctuãs:aut commotio.
Naioth:conſpicuus vel excludẽs.
Nalol:torrens vel laudatio.
Nama:decus vel commotio.
Namoel:dormiuit decꝰ:vel dormitio dei:ſiue hi q̃ ſunt dei:aut quoꝫ dormire facit decꝰ
Namra:pardus vel amaritudo:ſiue amaritudines:aut amaricationes.
Namrim:pardi:vel apoſtate:ſiue profugi: aut tranſgreſſiones eorum.
Namſi:palpans vel tangens:ſiue attrectãs aut attrectatio.
Namuhel: loquens cum deo: vel cum quo loquitur deus.
Namuelite:loquẽtes cum deo:vel cum quibus loquitur deus.
Nanee:piſcis vel fetus:ſiue germẽ pulchritudinis:aut paſcua eorum.
Narciſſus:colligẽs vel collectio ſiue lucerna ſcindens aut accenſus leticie.
Naſab:exiccans vel exiccatio:aut germinatio eorum.
Naſaram:germen molle:vel germen tenex ſiue germinans eis.
Naſia:coluber dñi:vel ſerpens dñator.
Naſi:titulus vel ſtatio.
Naſim:dux vel p̃iceps:ſiue p̃cipãs eis.
Naſon:conſolans vel quieſcens:ſiue augurans:aut augurium.
Naſor:pulchritudo luminis vel conſolans anguſtiatum.
Nathan:donatus eis vel donatio eorum.
Nathamelech:donatus regno vel donatio regnatoris.
Natha:donans donum vel donatus gře.
Nathanael:donũ dei vel donauit eũ deus.
Nathinnei:donantes vel donati:ſiue hypodiacones grece:aut ſubminiſtri latine.
Nathon:donatus merori aut donatio iniquitatis.
Naua:ſemen vel germen ſiue latratus:aut pulchritudo.
Naue:idem.
Naum:germinans vel conſolator.

Nauum:germinãs eis vel cõſolatio eorũ.
Nazareth:flos vel virgultũ:ſiue ſanctitas: aut conſecratio.
Nazareth:vnctio vel mundicia:ſeu cuſtodiens:aut ſeparatio.
Nazarenus virgultũ vel floridus:ſiue cuſtodiens aut ſeparatus.
Nazarecꝰ:mũdus vel ſctũs ſiue vnctꝰ: aut ↄſecratꝰ. Utrũq3 hoc nomen apud hebreos nõ ſcribit̃ p z literam:ſed p hebreũ ſade: qð nec ſ nec z literam ſonat.
Nazarei:virgulta vel floridi ſiue cuſtodientes aut ſeparati.
Nazarei:mũdi vł vncti ſiue ſcti aut ↄſecrati
Nazareni:idem.

Dice poſt n.

Neapolis:mire cõmota:vel mira cõmotio.
Nebaaz:latratus apprehenſus vel latrãtis apprehenſio.
Nebaial:latrãs laxꝰ vel latrãs laxatus ſeu latrantis leuitas:aut latrantis latitudo.
Nebalath:latratus temporis vel inſipientia peccatoris.
Nebe:latrans vel latratus ſiue pſalterium aut menſura.
Nebal:latrans deo vel latratus dei ſiue mẽſura dei:aut dei pſalterium.
Nebo:latrãs vel latratus.
Nebul:latrator meus:vel pſalterium meũ
Nechoo:paratus iſte vel paratio iſta.
Neceb:ſtatio vel attrectatio.
Nechõ:percutiens vel percuſſio.
Nechoda:includens iudicio.
Nechophati: excludẽs vel excluſio ſiue incluſum aperiens: aut pcuſſionẽ euadẽs.
Nechota:aroma.vel thimiama:ſiue ſtorax eius aut aromatizatio eius.
Neele:ſcala:vel torrens.
Neelamite:cuiuſdam heredes:vel cuiuſdã hereditates.
Neelle:cuiuſdam heredes:vel cuiuſdã hereditas.
Neellamite:ſcale:vel torrentes.
Neeleſcol:torrens botri vł botrꝰ torrẽtis
Neema:conſolans vel conſolatio.
Neemias:ↄſolatꝰ a dño:vel ↄſolatio dñi.
Neeſta: es vel metallum.
Nephael:ſpirãs deo:vel applicãs ori dei.
Nephe:ſpirans vel ſufflans ſiue ſpiritus: aut ſufflatio.
Nephee: applicans ori:vel ligurius quod eſt nomen lapidis.
Nepheg:pruna vel carbo:ſiue ſeducẽs: aut ſeductio.
Nepheg:idem.
Nephendor:marina vel maritima.
Nephi:purificans vel purificatio.
Nephſa:purificans aggrauatum vel purificatio aggrauati.
Nephoa: deceptio vel diſſolutio.
Nephuſim:aptũ nomẽ:vł diſſoluta auditio
Neger florens vel floridus.
Nechoda:includens iudicio:vel percuſſio iudicij.
Nehiel:ſtans deus vel ſtatio dei.
Nehiſoth:ſtãs:vel ſtatio ſiue ſtatꝰ tpis.

Nemã: pulchꝛitudo vel conſolatio.
Nebꝛa pꝛofugium vel apoſtaſium ſiue apoſtata aut apoſtaſia.
Nemra pꝛofugium vel trãſgreſſio: ſiue pardus aut amaricatio.
Nemrim: pardi vel apoſtate ſiue amaricantes eos: aut pꝛofugia eoꝛum ſeu pardoꝛum aut apoſtatarum.
Nemri pardi vel apoſtate.
Nemroth: tyꝛannus vel pꝛofugus ſiue trãſgreſſoꝛ: aut apoſtata.
Nemſi palpans vel tangens ſiue attrectãs aut attrectatio.
Nemſib: ſtans vel attrectãs ſiue ſtatio aut attrectatio.
Neptad: deceptio vel diſſolutio.
Neptali: latitudo mea vel conuerſio eius.
Neptali: diſcretus vel ſeiunctus: ſeu cõuoluit me aut conuolutio mea.
Neptalim: habitatio vel comparatio: ſiue conuertens eos aut latitudo eoꝛum.
Neptalim: implicatio vel conuerſatio: ſiue dilatauit me aut dilatio mea.
Neptalimite: conuertentes eos vel latitudines eoꝛum.
Neptalite: habitacula vel cõparatiões ſeu dilatati mei aut implicationes eoꝛum.
Neptar: purificans vel purificatio.
Nepte: decipiens vel diſſoluens: ſiue deceptio aut diſſolutio.
Neptee: decepti vel diſſoluti ſiue deceptio aut diſſolutio.
Neptoim: ſculpẽtes vel aperientes: ſiue decipientes eos aut diſſolutiones eoꝛum.
Nepthupha: deceptio vite remiſſe: vel diſſolutione claudicans.
Nepthuim: ſculpentes vel aperientes: ſiue decipientes eos aut diſſolutiones coꝝ.
Neptuſim aptũ nomẽ vel diſſoluta auditio
Ner: lucidus vel lucerna.
Neregel: lucis accruꝰ vel lucerne accruatio
Nereus: lucis cõſiliũ vel lucerna feſtinãs.
Nereth: cythara: vel quaſi lucerna ſeu lugvite: aut lucerna pauoꝛis.
Nergal: lucis accruꝰ vel lucerna accruata.
Nergel: lucerna accruata vel lucerne accruatio.
Nergel: lucerna ĩuoluta vl' lucerne ĩuolutio
Neri lucens mihi vel lucerna mea.
Neria: lucens dño vel lucerna dñi.
Neſia: coluber dñi vel ſerpẽs dominicus.
Neſibi. titulus meus vel ſtatio mea.
Neſon: augurẽs vel augurium ſiue augur foꝛtis aut auguris foꝛtitudo.
Neſtruth: tẽtatio tenera vel fugitiuꝰ tener.
Neſteus: erarius vel metallarius.
Nethmam: decus vel motio: ſiue commouens eos aut cõmotio eoꝛum.
Nethua imago vel ymaginatio.
Netophati includẽs me: vel incluſio mea.
Netophatite: icludẽtes vel incluſoꝛes mei.

Hic i poſt n.

Nicanoꝛ: ſtans lucerna: vel ſtatura lucida.
Nicodemus includens iudicio vel effuſio eternitatis
Nicolaus: effluẽs vel effugio ſiue ſtultꝰ eccleſie lãguẽtis aut ſtultitia lãguoꝛis eccl'ie.
Nicholaite: effluentes: vel effugiones ſiue ſtulti eccleſie languentis aut ſtultitia lãguoris eccleſie.
Nichopolis germen pꝛotectionis mee' vel pꝛotectio germinis mei.
Niger: aſcendẽs vel aſcenſio.
Nympha os applicatuȝ vl' oꝛis applicatio.
Niniue: feta vel ſpecioſa ſeu germẽ pulchꝛitudinis aut natiuitas pulchꝛa.
Niniuite feti vel ſpecioſi ſeu germina pulchꝛitudinis aut natiuitas pulchꝛe.
Niſaȝ: augurãs gr̃aȝ vl' auguriũ donatiõis

Hic o poſt n.

Noa: mouens vel commotio.
Noadaida: mouens ſeruitutẽ dño vel commotus teſtimonio dei.
Noadiae mouens diluculum: vel commotio illuminati.
Nobaa: mouens eos vel cõmotio eoꝛum.
Noꝛatha: mouens imperium vel cõmotio conſummationis viſionum.
Nob: latrans vel latratus.
Nodab: vter vel inflatio.
Noe: requieſcens vel requieuit ſiue cõmotus aut commotio.
Noema: decoꝛ vel fides vel voluptas: aut delectatio.
Noemĩ: pulchꝛitudo vel pulchꝛe ſeu conſolatus aut conſolatio.
Noemanite: pulchꝛi vel conſolati ſeu conſolatoꝛes aut conſolationes.
Noemi: pulchꝛa vel cõſolata.
Noeſta: metallum vel es eius.
Noeſtam: es eoꝛum vel metallum eoꝛum.
Noephet: motus apertus vel cõmotio latitudinis.
Noga: meridies vel meridianus.
Noge: idem.
Noom: decus vel conſolatio.
Nooꝛai: decoꝛans magiſtrum meum: vel cõſolatio magiſtri mei.
Noorari: decoꝛãs currentem magiſtrũ aut conſolatio conſummati magiſtri.
Noꝛam: requieſcens excelſe vel commotio exaltati.

Hic u poſt n.

Nuath: pulcher vel pulchꝛitudo.
Nun: paſcens eos vel paſcua coꝝ.
Nun: fetus vel piſcis ſiue vnicus aut ſempiternitas.
Numenius decoꝛus vel fidelis.

Sequitur de incipientibus a litera O.

Oad: vanitas vel laudatio.
Oal: tabernaculũ vl' ĩhabitatio
Oali: tabernaculum meum vel inhabitatio mea.
Oam: vel populo vel inſaniens.

Hic b poſt o.

Obab: ſperans vel amplexãs: ſiue dilectus aut dilectio.
Obadia: ſeruus dñi vel ſeruiens dño.
Obag: magus vel phitoniſſa ſiue incantatoꝛ aut incantatio.
Obdarem: ſeruus auſtralis: vel ſeruꝰ affricanus.
Obdias: ſeruiens dño vel ſeruitus dñi.
Obed: ſeruitus vel ſeruitoꝛ.
Obededõ: ſeruiẽs rufo vel ſeruiens fuluo: ſeu ſeruiens terre aut ſeruus ſanguineus.
Obedia: ſeruus dñi vel ſeruiens domino
Obediel: ſeruus dei vel ſeruiens deo.
Obia: ſeruus dñi vel ſeruiens domino.
Oboth: phitones vel magi ſiue lagene grãdes: aut lagenarum granditas.

Hic c poſt o.

Ochet: diligens vel perſcrutans: ſiue dilectio aut peſcrutatio.
Ocol: tenens habitationem: vel appꝛehendens tabernaculum.
Ochoza tenẽs magiſtrũ vel retẽtio magr̃i.
Ochoſath: retẽtio vel appꝛehenſio.
Ochozas: retinẽs dñm vl' appꝛehẽſio dñi.
Ochꝛam: tenens vel appꝛehendens ſiue retentio aut appꝛehenſio.

Hic d poſt o.

Odaita: menſurans vel menſuratio.
Odema: ſeruꝰ dñi: vel teſtiſic[illegible] dñi
Odia: idem.
Odoia: idem.
Odollam: teſtimonium eoꝛum vel teſti[illegible]nij appꝛobatio.
Odollamites: conteſtãs aliquem vel teſti[illegible]monium in aqua.
Oddoꝛ: conteſtans generationem vel teſtificatio generationis.
Odoma: ſeruus dñi vel teſtificans dñm.
Odñ: menſis meus vel menſura mea.
Oddura: menſura magiſtri: vel teſtificans magiſtrum.

Hic e poſt o.

Oepha: menſura vel effundens: ſiue eſtus aut eſtuatio.
Oephi: menſura trium modioꝛum vel tres modij menſurati.
Oeph: diligens vel perſcrutans ſiue dilectio aut perſcrutatio.

Hic ph poſt o.

Opha: effuſio vel eſtuatio.
Opha: nebula vel obſcuratio: ſiue obſcurans aut nebuloſus.
Opha: thalamus eoꝛum vel maritima coꝝ.
Ophar: volans vel volatus ſiue volantes: aut volationes.
Ophat: aurũ obꝛiſum vel aurũ puriſſimuȝ.
Ophaȝ: idem.
Ophel: nebula vel obſcuratio: ſiue obſcuratus aut nebuloſus.
Opher: ignominia vel ignominioſus.
Ophi: infirmus vel ignominioſus.
Ophim: tabernacula vel habitationes.
Ophimi: tabernacula mea vel habitationes mee.
Ophir: infirmãs vel infirmitas ſiue irritãs aut ebꝛioſum.
Ophin: diſcalciatus vel inſana conuerſio.
Ophꝛa: volãs vel thalamus.

Hic g poſt o.

OG: congregans vel accruans ſeu abſconditus aut coacervatio.
Oga: nobilis vel gl'ioſus ſiue abſcondens

cum

eum aut coaceruās ei.

¶ Hic h poſt o.

Ohia ipſe cognouit vel cognouit dominus.
Obiada: ipſe cognouit ſeruitutē vel cognouit dominus teſtimonium.
Oholi: tabernaculum vel inhabitatio.

¶ Hic i poſt o.

Oia: infirmās eū vel infirmitas eius
Oiaman: infirmās eos vel infirmitas eorum.
Oiam: ſeculū vel eternitas ſiue annus iubileus aut annus remiſſionis.

¶ Hic l poſt o.

Olda: deſtruens vel diſcernens ſiue deſtructio aut diuerticulum.
Oldai deſtruens me vel diſcernēs mihi ſiue diuerticulum meū aut diſcretio mea.
Oldaꝫ: diſcernēs donū vel diuerticulū grē
Oli infirmitas vel protectio.
Oliab: infirmās patrē vel ꝑtectio patris.
Olimpa: dolens vel parturiens.
Olimpiadis: dolor triſtium vel parturiēs [illegible]m.
Olofernes: infirmitas diſceſſionis vel infir…ns vitulum ſaginatum.

¶ Hic m poſt o.

Omar populum amaricans aut populus amaricatus.
Omer criſpans vel manipulus.
Omri: criſpans me vel manipulus meus.
Omroi. criſpans magiſtrum meū vel manipulus magiſtri mei.

¶ Hic n poſt o.

On: dolor vel meror.
On: iniquitas: vel inutilitas mea.
On: muſitatio vel murmuratio.
Ona: merens eum vel dolor eius.
Ona inutilis ei vel iniquitas eius.
Ona murmurans ei vel murmuratio eius
Onam: meror populi vel meror eorum.
Onam. inutilis populo vel iniquitas eoꝝ.
Onam murmur populi: vel muſitatio eoꝝ
Onam meror doni vel dolor gratie.
Onam: iniqtas doni vel inutilitas gratie.
Onam murmurās dono vel muſitās grē.
Oneſimus: decorus vel reſpondēs: ſiue decus aut reſponſio.
Oneſiphorus: reſpondēs literis vel decore adherens.
Oni merens mihi vel dolor meus.
Oni inutilis mihi vel iniquitas mea.
Oni murmur meum vel muſitatio mea.
Onni dolore commotus vel merore quieſcens.
Onni inutilis requies vel iniqua cōmotio
Oni murmure motus: vel muſitatione quieſcens.
Onias: merens domino vel dolor domini.
Onias: iniquus dño vel inutilis dñs.
Onias murmurās dño vel muſitatio dñi.
Ono: merens eum vel dolor eius.
Ono: inutilis eius vel iniquitas eius.
Ono murmurans ei vel muſitatio eius.
Onon: murmure muſitans vel muſitatiōe murmurans ſiue dolor inutilis: aut merēs iniquitate.

¶ Hic o poſt o.

Oola: tabernaculum vel inhabitatio
Oolla ideꝫ.
Ooli: tabernaculum meum: vel inhabitatio mea.
Ooliab: tabernaculū meū pater vel inhabitatio mea patris.
Ooliba: tabernaculum meū in ea vel ipſa eſt tabernaculum meum.
Oolibama: tabernaculi altitudo: vel habitaculum meum in aliquo.
Oon. labor vel dolor ſiue dolens aut laborioſus.
Oozam: videns eos vel fortitudo eorum.
Oozias videns dñm vel fortitudo domini

¶ Hic r poſt o.

Or: foramen vel iracundia.
Or mons vel lumen: ſiue pellis: aut iracundus.
Oraim: concipiens vel comprehendens ſiue conceptio aut comprehēſio.
Oram irati vel ne excelſo ſeu ne iracundie aut ne iracundo.
Oram mons populi vel lumen eorum.
Oram: pellis populi vel lumen eorum.
Oram: iracundus populus: vel iracundia eorum.
Orbach: eſtimans vel eſtimatio.
Orbathi: eſtimās mihi vel eſtimatio mea
Orbiathbaroth: longa corona vel longitudo corone.
Oreb: ardor vel ſiccitas ſiue coruus: aut ſolitudo.
Oreb menſa: vel maſſa. ſiue tētans: aut tentatio.
Orem dolor vel iracundia
Oreth longanimis vel diuturnus ſeu longanimitas aut diuturnitas.
Orpha: ceruix eius vel ſuperbiens ei.
Or: lux mea vel mons meus.
Ori: pellis mea vel foramen meum.
Ori iraſcens mihi vel iracundia mea.
Ori gigas vel excelſus.
Ori: coquens vel excludens.
Ori apprehēdens me vel apprehēſio mea.
Orim: gigantes vel excelſi.
Orim: apprehendentes me vel apprehenſiones mee.
Oroim loquētes vel excludentes.
Orma: anathema: vel anathematizatio.
Ornā: lumen nobis vel illuminatio noſtra
Ornā lumē grē vel illuminatio donatiōis.
Oron: mons inutilis. vel foramē triſtitie.
Oron pellis iniqua vel ira murmurantiū
Oron: lumen meroris vel dolor muſitātiū
Oronite: montes inutiles vel foramina triſtitiarum.
Oronite: pelles inique vel dolores muſitātium.
Oronite lumina meroris: vel iracūdia murmurantium.
Oronim: lumen meroris eorum vel iracundia iniquitatis eorum.
Oronom: mons inutilis eis vel foramē triſtitie eorum.
Oronaim: lumen meroris eorum vel iracūdia iniquitatis eorum.
Orthoſiada: recte indigens teſtimonio vel lumen poſitum teſtificationi.

¶ Hic ſ poſt o.

Oſai. ſpes vel ſaluatio.
Oſa: ſpes mea vel ſaluatio mea.
Oſaias ſperās in dño vel ſaluatio domini
Oſanna: ſalua vel viuifica ſiue ſaluifica nos aut ſaluificatio noſtra.
Oſe: ſpes vel ſaluator.
Oſee ſperans in eo vel ſaluatio eius.
Oſia: ſperans in domino vel ſaluatio dñi.

¶ Hic t poſt o.

Otam: tp̄s eis vel deſignatio eorum
Othei: ſignum meum: vel temporalitas mea.
Othior: dolor eius vel contriſtans eum.
Othir: pctō vigilans vel ſignum tēporale.
Othin: ſtans peccato vel ſtatio tp̄alis.
Otholia: ſignum laboris vel deſignatio tēporalis.
Othoniel: ſignum dei vel reſpondēs deo.
Othotam: ſignās eos vel ſignatio eorum.

¶ Hic x poſt o.

Ox: violenter vel voluntarie.

¶ Hic z poſt o.

Oza: videns: vel robuſtꝰ ſeu viſio: aut fortitudo
Ozai: fortis meus vel robur meum ſiue videns me aut fortitudo mea.
Ozam: videns eos vel fortitudo eorum.
Ozam videns donū vel fortitudo gratie.
Ozamoth: quaſi ſignū vel fortis deſignatio
Ozazim. fortis ductor videns olinam.
Ozen. videns fortem vel fortis oculus.
Ozenſara: vidēs fortē principis: vel fortis oculus anguſtiati.
Ozgi: videns luctaꝫ vel robuſtus luctator
Ozi: videns vel robuſtus ſeu viſio aut fortitudo.
Ozias: videns dñm: vel fortitudo domini.
Oziam: viſio dñi eſt: vel fortitudo dñi eſt.
Oziph: germinans vel germinatio.
Oziel videns deum vel fortitudo dei.
Ozielite: vidētes deū vel fortitudines dei.
Ozim: auris mea vel auditus meus.
Ozmite: aures mee: vel auditores mei.

¶ Sequitur de incipientibus a litera P.

Paphum: redimēs cadentē vel redemptio cadentis.
Paleſtina: ore ꝯtuſa vel ore cōtundens: ſiue eos malleatoris aut oris contuſio
Paleſtini ore cōtuſi vel ore contundentes ſiue ora maleatorum: aut oris cōtuſiones:
Palmurā ore cōtūdēs vel os malleatoris.
Pamphila: cōuerſio a ruina vel diuiſio cadentium.
Pamphilienſes: conuerſi a ruina vel diuiſione cadentes.
Panaretos: liber eccleſie vel liber eccleſiaſticus.
Paraphraſtes: garrulus vel cōiectator.
Paraſceue: cena pura vel preparatio.
Parion: diſcoopertus vel diſcooperiens.
Parmena: diuidens plenitudinem vel diuiſio plenitudinis.
Parthia: ꝑfecte diuidēs: vel ꝑfecta diuiſio.

Parthi:perfecte diuidentes vel perfectio diuidentium.
Paſca:tranſcenſus vel tranſgreſſio.
Pathma:ſeparatio vel ſeparatrix.
Pathmos: ſeparatio boſtis vl'ſeparatio palpantium.
Patroba:videns eum vel diſſolutio eius
Patrodus ſeparans vel diſſoluens.
Patura:ſeparatrix vel ſeparatio.
Paulus:os tube vel os eoꝛum ſeu electū mirabile aut electionis miraculum.

¶ Dic e poſt p.

PEdno:tētatio mouēs vel diſſectio commotionis.
Pelluſiū:os malleās vel os malleatoꝛis.
Pentateucū:quinq; libri moyſi vl' quinq; libꝛi moſaici.
Pergamum:diſſecās valles vel diuidens cornua eoꝛum.
Pergen:deuoꝛans vel voꝛago.
Peribol⁹:ſaccus abſoꝛptus vel repoſitio inueteraea.
Perida:tētatus dilect⁹ vel tentatió amabilis.
Pericopen:inciſus vel inciſio.
Perone:ſacculus vel repoſitio.
Perſida:tentans vel latera ſua diſſuens.
Perſe:tentati vel latera ſua diſſuentes.
Perſipolis:tentatio ciuitatuȝ vel diſſuēs latera ciuitatibus.
Petrus: agnoſcēs vel diſcalcians:ſiue cognitus aut diſſoluens.

¶ Dic i poſt p.

PIgmei:cogniti dño vel dñm cognoſcentes.
Pila.os malleans vel oꝛis contuſio.
Pilatus:oꝛe cōtūdens vl'os malleatoꝛis.
Pirrus:diſſoluens vel diſſolutus.
Piſida:cognita dño vel cognitio domini.
Piſticum:fidele vel fidelitas.
Piſca:cognita vel cognoſcens.
Piſcilla:cognoſcēs dñm vl'cognitio dñi
Piſcus agnitus vel agnoſcens.

¶ Dic o poſt p.

POblī⁹:tabernaculū vel ĩhabitatio
Pollati:oꝛe cōtundēs vel os malleatoꝛis.
Pontus inclinans vel inclinatio.
Pontici:inclinantes vel inclinationes.
Pōtius:declinās conſiliuȝ vel declinans feſtinationem.
Poꝛtius:dura diuiſio vel diuidēs duriciā eoꝛum.
Poſſidonius: cognoſcens venationē vel cognitio commotionis.
Pꝛobus: fructus confuſus vel fructuum ignominia.
Pꝛocoꝛus:fruct⁹ congregās vel fructuȝ congregatio.
Ptolomeus:ad menſuram deducens:vel ad menſuram reductus.
Ptolomai:ad mēſuram deducens:vel ad menſuram deductio.
Ptolomaida:ad menſuram deducēs vel ad menſuram reducta.
Ptolomaus:idem.
Ptolomaidēſes: ad menſurā deducti vel ad menſuram reducentes.

¶ Dic u poſt p.

PUblius:tabernaculū vel inhabitatio.
Pudens .indutus conſilio vel indumētū conſilij.
Puteolis:declinans vel declinatio.
Puthiphares:os inclinās vl'oris inclinatio.ſiue os inclinans ad diſſecandum:aut diſſecans ad os inclinandum. Hec omnia nomina greca vel latina ſm linguā hebꝛaicam violenter interpꝛetata ſunt.
Sciendū nāq; eſt q̄ apud hebꝛeos p. literā nō habet:nec vllū nomē eſt apd̄ eos qd̄ hoc elementum ſonat .abuſiue igitur accipienda ſunt.

¶ Sequitur de incipiētibus a litera. R.

RAb :fames vel impetus.
Raab:lata vl'dilatata:ſiue latitudo aut dilatatio. Si eñ raab per ain mediā literā ſcribatᷣ famen ſignificat ſiue impetū. Si vero p beth latitudinē: vel dilatationē. hoc aūt euenit ſm accentuū ⁊ literaꝝ diuerſitatē vt in taȝ varias ⁊ cōtrarias ſignificatiōes noīa cōmutentur ⁊ in tam diuerſa vertantur.
Rauba:fames eius vel impetus eius ſiue dilatans eum aut dilatatio eius.
Raabia:impetus dñi vel famelicus dño: ſiue dñudicans dñm aut dñudicati dño.
Raabath : bucca vel maxilla ſiue bucce aut maxille.
Raam:multū vel viſio ſiue tonitruū aut multitudo.
Raama:videns vel tonitruū ei⁹ ſiue multum ei aut multitudo eius.
Raamas:multum dño vel viſio dñi ſeu videns dominum aut tonitruū domini.
Raamſes malicia tinee vel malicia de tinea:ſiue intonuit let⁹ aut intonātē leticia.
Raaſon:curſus vl'placentia ſiue contemplatio aut conſummatio.
Raatha magiſter peccati vel magiſtratio tempoꝛalis.
Raba multa vel magna ſiue iudicās:aut iudicium.
Rabaam:multitudo populi vel magnitudo eoꝝ ſiue iudicās populos aut iudiciū populoꝛum.
Rabai:multuȝ mihi vel magnitudo mea ſiue iudicans me aut iudicium meum.
Rabad:multuȝ tempoꝛis vel grande peccatum. ſiue iudicans tempus aut iudiciuȝ peccatoꝛum.
Rabbi doctoꝛ vel magiſter ſeu docēs me aut magiſter meus.
Rabiuth.doctrina multitudinis:vl'magiſterium iudicantis.
Rabai:multa vel hec multitudo iſta.
Rablath multum vel multa ſiue multitudo aut multitudines.
Rabmag :pꝛinceps cibi: vel dominatoꝛ edentium.
Raboni : doctoꝛ vel magiſter ſeu docens me aut magiſter meus.
Raboth:grande ſignū vl'multum reſpondens ſiue iudicans reſpondētes aut iudicium reſpondentium.
Rabſaces: mult⁹ oſculo vel pꝛinceps deoſculans.
Rabſaris: pꝛīceps eunuchus vl'magiſter eunuchoꝛum.
Rablares multuȝ alienus vel grandis deſcenſio.
Racha:vanus vel vanitas ſiue abſq; cerebro aut ſignum ſubſannationis.
Rachab:cōcita vel quadriga ſeu viſio:aut aſcenſio.
Rachal: triſtis vel deoꝛſuȝ ferens ſiue res aut negotiatio.
Rachel :ouis vel viſio ſeu videns deū :aut videns pꝛincipium.
Rachus:ſubſtantia vel pecunia.
Radai videns me aut foꝛtitudo mea.
Rapha ſanitas vel medicina dei.
Raphael:ſanus deo vel medicina dei.
Raphaia:ſanans dño vel medicina dñi.
Raphaim:gigantes vel medici ſiue factu[illegible]re noſtre aut laxati eoꝛum.
Raphao:ſanans eum vel medicina [illegible]
Raphaxa:ſanans viſio vel medicin[illegible]titudinis.
Raphes:defluens vel medicus ſiue vol[illegible]cris aut curſus oꝛis.
Raphidim tentatio vel laxe manus ſeu viſio oꝛis:aut vidit os ſufficiens eis.
Raphidim:ſanitas foꝛtiū:vel ſanitas iudicij:ſeu viſionis foꝛtis aut diſſolutio foꝛtiuȝ: iuxta pꝛopꝛietatē vo lingue ſyꝛe interpꝛetatur remiſſe manus vel remiſſio manuū.
Raphion:medicina doloꝛis:vel tentatio iniquitatis.
Raphu:tētatio vel diſſolutio ſiue ſanitas aut medicina.
Ragal : res vel negotiatio : ſeu triſtis aut deoꝛſum ferens.
Ragau:paſcens vel egrotans.
Rages pabulum vel egrotatio.
Ragon:hyems vel pabulū ſiue multū delectans aut multum delictum.
Raguel: paſtoꝛ dei vel egrotans deo.ſiue paſcens deū aut pabulum eius deus.
Rabuel.idem.
Rabaia : paſtoꝛ dñi vel egrotās dño ſiue paſcens dñm aut papuluȝ eius dominus.
Rabelai:idem.
Ram :excelſus vel exaltat⁹ ſiue tonitruū aut exaltatio.
Rama:excelſa vel exaltata ſiue tonitruuȝ aut exaltatio.
Ramale ſublimitas aut exaltatio ſiue tonitruum aut exaltabitur.
Ramalia excelſus dño vel tonitruum domini:ſiue excelſe laboꝛans aut exaltatio laboꝛantis.
Ramaſſe:pabulum vel tinea:ſiue malitia tinee aut malicia de tinea.
Ramath:excelſuȝ ſignū ſiue exaltata peccato:ſeu moꝛtē vidit aut moꝛtis viſio.
Ramatha:idem.
Ramathā excelſum ſignum populi vel exaltatio peccati coꝝ ſeu moꝛtē vidit eis aut viſio moꝛtis eoꝛum.
Ramathaim:excelſa duo vel excelſa bina

ſeu duo

ſine duo ſublimes:aut duo exaltati:⁊ duo excelſa vel duo ſublimia ſunt due tribꝰ regia.ſ.ac ſacerdotalis. Unn helcana fuiſſe legitur de ramathaim quia pater eius de tribu leuj fuit ⁊ mater eius de tribu iuda: qđ notatur in eo ꝙ effrateus dicitur ab effrata vxoꝛe:ſcilicet caleb:quam cõſtat extitiſſe de tribu illa.

Ramathiechi :excelſum ſignum gene:vel eleuatio maxille.

Ramathite:excelſa ſigna:vel mortez vidẽtes.

Ramelech :excelſa poꝛtio vl'exaltata particula.

Rameſſe:amaricãs vel cõmotio turbulenta ſiue coꝛroſio tinee aut tonitruũ gaudij.

Ramech:moꝛtis viſio vel excelſuz ſignuz ſiue celſitudo pauonis aut exaltatio vite.

Ramoth:excelſum ſignuz vel exaltata reſponſio.

Raron:curſus magiſtri vel conſummatio magiſterij.

[illegible]ices:currens magiſter:vel conſum[illegible] magiſterio.

[illegible]nite: currentes magiſtri vel conſum[illegible] magiſterij.

[illegible]aia:impius dñs vel varietas domini.

[illegible]athaim : varietas bina : vel iniquitas [illegible]oꝛum.

[illegible]aſim :varians eos vel iniquitas eoꝛum.

Raſim : impius vel iniquus:ſeu varietas: aut pictura.

Rathanim:ſonitus vel iuniperus ſiue viſio cõſummata:aut viſionis cõſummatio. Ferunt hoc lignuz iuniperi multo tẽpoꝛe ignem conſeruare ita vt ſi pꝛuna ex eius cinere operta fuerit vſqꝫ ad annum ignita perduret.

Razia:ſacratus dño vel miſticus domini.

Raſom.miſticus vel ſacratus.

Raſon.idem.

¶ Hic e poſt r.

REſaias.magiſter dominus vel dilatatio domini.

Reba:multa vel magna ſiue iudicans:aut iudicium.

Rebai :multum mihi vel magnitudo mea ſiue iudex meus aut iudicium meum.

Rebe : quartus vel quatuoꝛ ſiue oꝛdinatꝰ aut oꝛdinatio.

Rebe:idem.

Rebecca:patientia vel multũ accepit ſiue multa patientia aut qui multum accepit.

Reblata multa hec vl'multũ iſte ſiue multum ꝯmiſit hic aut multũ cõmiſſuz huius.

Rebinag:quartus :vel ingenioſus vel oꝛdinata percuſſio.

Recha.mollis vel delicatus ſiue mollicies aut teneritudo.

Rechab:concedẽs:vel excelſus ſeu mollis pater aut teneritudo patris.

Rechabite:concedentes vel excelſi ſiue teneri patribus aut delicie patrum.

Rechat:mollicies vel ſublimitas.

Recẽ : pictura vel varietas ſeu vacuefecit aut vacuefactio.

Rechma:tentatio vel militia quepiam.

Receſa: chamus vel frenuz ſiue retinaculũ aut cohibitio.

Rephan:factura vel requies ſeu noſtra requies aut noſtra factura.

Regalim : pedes vel ambulatio ſiue iter aut itinera.

Regmen:cibꝰ vel refectio:ſiue paſcẽs eos aut paſcua eoꝛum.

Regma:tentatio vel malitia quepiam.

Regom:iter vel ambulatio.

Rechi:paſtoꝛ meus vel pabulum meum.

Remma:excelſa:vel videns aliquid.

Rẽpha:excelſa eructãs vl'exaltatio nihili

Remmi excelſa commotio vel videns aliquid requiei.

Rema:excelſus dñs vl'exaltatio domini.

Remon:excelſuz murmur vel exaltatio inutilis.

Remono:excelſe merẽs vel exaltatio iniquitatis.

Remmon:eccleſia vel congregatio.

Remmon:ſublimis vel exaltata ſeu malũ punicum aut malum granatum.

Remmomphares:diuidens eccleſiam vel diſſipans congregationem.

Remmomphares:ſublimitas violẽta vel exaltatio diſſipata ſeu diuiſio malipunici aut diuiſio maligranati.

Remoth:videns moꝛtez vel viſio moꝛtis.

Rena :magiſter abſconditus vel magiſterium pulchꝛitudinis.

Res:caput vel patientia.

Reſa:caput eius vel patiens eum.

Reſſa:chamus vel frenum ſiue ſtadiũ aut retinaculum.

Reſatha:impius eius vel iniquitas.

Reſathaim:impietas vel iniquitas eoꝛuz.

Reſeph:iniquitas menſure vel caput.

Reſen:caput fontis vel patientia oculi.

Reſeth:impietas vel iniquitas ſeu caput vite aut patientia pauoris.

Reſpha : currens vel velox ſeu curſus aut velocitas.

Reſia:caput dñi vel patiens dominus.

Rethma: ſonitus vel iuniperus ſeu vidẽs conſummate aut viſio conſummata.

Reu : paſcens vel paſtus eſt ſeu pauit me: aut paſtio mea.

Reum:paſcens eum vel pabulum eoꝛum.

Rezer:magiſtri viſcera foꝛtia vl' magiſtro viſcera ſanctificata.

¶ Hic i poſt r.

RIba:multa vel magna:ſiue iudicãs aut iudicium.

Ribai:multum mihi vel magnitudo mea: ſeu index meus aut iudicium meum.

Ripba:videns bona vel videns bucellam

Riphat : videns bona tempoꝛis vel vidẽs bucellam vite.

Riphet:videns bona pauoꝛis: vel videns bucellam vite.

Rithus:querens vel bonus ſeu lumẽ aut inquiſitio bonitatis.

¶ Hic o poſt r.

RO:magiſter vel magiſterium.

Roaga. magiſter meditans vel magiſtri locutio aut foꝛtis ſuſceptio.

Robaim:impetus vel latitudo.

Roboam:dilatãs populum vel diſſipans populos ſeu impetus populi:aut ĩclinatio populoꝛum.

Roboth : platee vel latitudines ſeu platee inclinate aut platearum inclinationes.

Rode:vidẽs vl'foꝛtis ſeu viſiõis foꝛtitudo aut viſio foꝛtitudinis.

Rodie:videns vitam vel videns eſſentiam ſeu videns iudicium.

Rodim:patruus iudicans vel viſio iudicij patruelis.

Rodum viſio vel deſcenſio ſeu diſſentiẽs aut diſſidium.

Rodij:videntes vel deſcendentes ſeu diſſẽtientes aut diſſidia.

Rodochus foꝛtiter durus:vel vidẽs nigredinem.

Rogal : deoꝛſuz ferẽs vel magiſter triſtitie

Rogel:deoꝛſũ ferẽs vel negotiatio triſtitie

Rogelim:deoꝛſum ferens eos vel negotiatio triſtitie eoꝛum.

Rogomelech :magiſter fouee partis : vel magiſtrans decipulas poꝛtionis.

Roma:magiſterium frãgens vel magiſterij confractio

Roma : tonãs vel ſublimis:ſiue tonitruũ: aut ſublimitas.

Romani tonãtes vel ſublimes:ſiue tonãtes ſublimiter:aut tonitrua excelſa.

Romelia : magiſter frangens laboꝛantes aut ſublime tonitruum laboꝛantium.

Roob:platee vel latitudines.

Roobia:platee domini : vel latitudĩes dominantium.

Robooth:platee inclinate vel plateaꝝ inclinationes.

Roos : turris vel pꝛopugnacula.

Roos:caput vel initium.

Roſmophim: caput foꝛtium vel initiũ vicinarum.

Roth:viſio vel feſtinatio ſeu deficiens aut defectio.

¶ Hic u poſt r.

RUben:videns filium vel filius viſionis ſeu videns in medio : aut vidẽs per medium.

Rubeni : videns filium meum vel filij mei viſio:ſeu videte inter me aut videte per medium mei.

Rubenite : vidẽtes filios vel viſiones filioꝛum ſeu videntes per medium.

Rufus : ſanans vel reficiẽs ſiue nos ſanãs aut refectio noſtra.

Ruma excelſa vel videns aliquid.

Ruth : videns vel feſtinans ſeu deficiens: aut defectio.

¶ Sequitur de incipiẽtibus a litera S.

SAaph: ſpeculuz vel anguſtiatꝰ.

Saal : reddens vel aggrauans.

Saal : vola vel pugil ſeu vulpis aut oꝛtus aquarum.

Saalabim:aggrauans intellectum vel aggrauatio intelligentie.

Saalim : vole vel pugiles ſeu vulpes : aut oꝛtus aquarum.

Saalim .reddens vel redditoꝛ ſiue reddi-

tio aut reddidit eis.

Saar: eſtimans vel eſtimatio.

Saante: eſtimantes vel eſtimatores.

Saarl: eſtimātes eos vel eſtiatores eorum.

Saaſim: incubuit egrediens vel incubatio egreſſionis.

Saba: capta: vel captiua ſiue captiuitas: aut conuerſio.

Saba: clamans vel conuertēs: ſiue clamor aut eloquentia.

Sabacha: rete vel retinaculū: ſiue loquens ei: aut eloquētia eius.

Sabaias: captus dño vel conuerſio dñi.

Sabaim: clamantes vel eloquētes: ſiue captiui aut conuertentes.

Sabama: leua vel ſiniſtra.

Sabama: excelſa vel ꝯuerſio quedam ſiue tollens altitudinem aut tollens excelſum.

Sabā: tollēs altitudinē vel tollēs excelſum

Saban a: leua meis vel cōuerſio quempiaꝫ eu tollens altitudinem aut tollēs excelſuꝫ

Sabaoth: virtutes vel exercitus ſiue virtutum: aut exercituuꝫ.

Sabarum: montes circūiens: vel montium circūitio.

Sabath: ſceptrum vel virga ſiue bacul⁹: aut principatus.

Sabatha: girans vel circūiens ſiue circūit⁹ aut circuncidens.

Sabathaca: ſedes tua vel circūiens te: ſiue circumitus tuus aut circuncīſio tua.

Sabathai: circumit⁹ meus vel circuncīſio mea.

Sabbatum. requies vel requietio.

Sabatiſmus: requietio vel requies.

Sabe: agne vel oues ſiue ſeptēꝫ aut iuramētum.

Sabe: ſeptics vel abundans ſiue ſaturitas

Sabee: ſeptēꝫ vel abundans ſiue ſaturitas aut abundantia.

Sabei: captiui vel clamantes ſiue conuerſi aut eloquentes.

Saber: captiuus vigilans vel conuerſus reſurgens.

Saber: virgultū vel iurans ſiue ouis aut ſatietas.

Sabeth: ouis vel ſatietas ſiue virgultū aut adiuratio.

Sabeth: captiu⁹ pauidus vel ꝯuerſio vite.

Sabia: damma: vel caprea ſiue iurans dño aut ſatietas domini.

Sablath: requies vel intermiſſio.

Sablathaim: requies in eis vel intermiſſio eorum.

Saboim. damme vel capree: ſiue ſtātes aut ſtatio.

Saboim: tollens altitudinem: vel tollens excelſum.

Sachar cilicium vel penitentia.

Sachat: ſinguli vel curuantes.

Sada. arcanū vel latus a latere non a latitudine.

Sadada: lateri adherens vel arcanū eius.

Sadaia: latus iniquum vel arcanum iniquitatis.

Sadai: omnipotens vel omnipotentia.

Sade: regio vel iuſtitia ſiue conſolatio aut veneratio. Notandum eſt in hac litera .ſ.s. q̄ ſicut quedam vocales cuꝫ apud nos ſint eedem apud hebreos diuerſis caracteribus annotanē: diuerſoſq; ſonos habent adeoq; diuerſas ſignificationes continentis etiam ipſa eadem s. cum vna apud nos ſit apud illos diuerſa ſortitur noīa diuerſaſq; figuras poſſidet: ac diuerſos ſonos: et idcirco nemo mirum exiſtimet ſi ipſa eadem in varijs interpretationibus commutetē. Tres ſunt eñ apud hebreos lře vna q̄ vocaē ſamech: ꝛ ſimpliciter legiē quaſi p s noſtraꝫ literam proferaē: altera ſchim vel ſim diciē in q̄ ſtridor quidam non noſtri ſermonis interſtrepit: tertia: ſade nominatur quā noſtre aures penitus reformidant.

Sademoth: regiones: vel larua ſiue iuſtitie aut conſolationes.

Saderoth: porticus publica vel conuentio populorum.

Sadeſor: vberuꝫ lumē vel lux vberū meoꝝ.

Sadith: arcanum iuſtitie vel conſolatio teſtificationis.

Sadoc: iuſtitia vel iuſtificatio.

Saducei: iuſti vel iuſtificati: ſiue iuſtitie: aut iuſtificationes.

Saeſdema peſtilēs aer vel peſtilētia aeris

Saph: vinculū vel labiū ſiue ſpeculum aut anguſtia.

Sapha: vinciens eum vel labium eius: ſiue ſpeculans eum aut anguſtia eius.

Saphai: vinciens vel ſpeculans me: ſiue labium meum aut anguſtia mea.

Saphā: vinciēs populū vel labium populi: ſiue anguſtians eos aut ſpeculum eoruꝫ.

Saphan abſconditus vel proficiſcēs.

Saphā: lepus vel hericius ſiue anguſtians aut cyrogrillus.

Saphā: ſpeculās donū vel labiū gře ſeu vinculum ſuperius aut barba ſupioris iudicij.

Saphane: vinculum gratie vel ſpeculator donationis.

Saphane: labiū eius vel labium ſuperius: ſeu barba eius aut barba ſupioris iudicij.

Saphanetphane ſaluator mūdi vel abſcōditoꝛuꝫ reptoꝛ: ipe eſt ioſeph q ꝛ egyptū ſaluauit ꝛ abſcondita reuelauit pharaoni.

Saphama: abſcondit dñs vel profectio dñi ſeu ſpeculans donantem dñm aut labium gratie domini.

Saphat: iudicās vel iudicauit ſiue iudiciuꝫ aut diiudicatio.

Saphata iudicans pplm: vel pplm iudicauit: ſiue iudicans eum aut diiudicatio eius

Saphathias iudicat dñs vel iudicatio dñi.

Saphathmoth: iudicans mortē vel iudicatio mortuorum.

Sapher: decus vel pulchritudo: ſeu ſpeculans vigiles aut labium reſurgentium.

Saphyrus narrans vel literatus. ſiue librarius aut egregie ſpecioſus.

Saphyra literata vel libraria ſiue narrans aut egregie ſpecioſa. Juxta vero proprietatem ſyri ſermonis interpretatur formoſa ſiue formoſitas.

Saphō: labiū murmurās vel ſpeculū futile ſeu vinculū meroris aut āguſtia iniqtatis.

Saphitia: iudicat dñs vel iudiciuꝫ dñi.

Saga: locutio vel minoratio.

Sahis: tentans vel tentatio.

Sairath: damma vel caprea.

Sala: leua vel miſſa ſiue tollens aut miſſio.

Salabin. pacis gratuitas vel veſtimentū graue: ſiue aggrauās intellectū aut aggrauatio intelligentie.

Salabon: tollens meroreꝫ aut aggrauatio iniquitatis.

Salabonite: tollentes merorē vel aggrauati iniquitatibus.

Salacha. leua venit vel tollēs venit ſiue tulit ſibimet aut tentatio itinerantium.

Salai tollens me vel miſſio mea.

Salabum ſalus cordis vel ſanitas cordiuꝫ eorum.

Salama veſtimentum vel pacificās ſiue veſtis pacis aut tribulatio eius.

Salamiel: pax mea deus vel retribuet mihi deus: ſiue deus veſtimentum meū aut retributio mea vel retributio dei.

Salamini: perfecti vel conſumm[illegible] etio aut conſummatio.

Salamina: fluctus vel cōmotio: ſ[illegible] commotionis aut ſaluatio iudicij.

Salathi: frutex vel petitio.

Salathiel petens deum vel frutex [illegible]

Sale: egrediens vel egreſſio.

Salebin: pacis grauitas vel veſtimen[illegible] graue: ſiue aggrauās intellectū aut aggrauatio intelligentie.

Salec. egrediens vel egreſſio.

Salec egrediens vel emiſſio.

Saleph: miſſus vel redditus ſiue cōſummatus perfecte: aut conſummate perfectus.

Salem: pax vel iuſtitia ſeu miſit aut miſſio

Salem: reddēs vel reddita ſiue cōſummata perfecte aut conſummatio perfectionis.

Salemoth egrediens mortu⁹: vel egreſſio mortui ſiue tollēs mortē aut egreſſio morꝫ

Saphaat: vmbra pariter vel vmbra fortitudinis: ſeu vmbra formidans aut vmbra in idipſum.

Sali: miſſa vel leua ſeu tollens aut miſſio.

Salim: leua vel vulpes: ſiue tollēs eos aut miſſio eorum.

Saliſa: vitula tertia vel vitula triennalis: ſeu vitula ꝯſternans aut vitula cōſternata.

Saliſa: idem.

Salma: perfecta vel pacificans ſeu ſentiens aut ſenſibilis.

Salma: ſentiens vel ſenſibilis ſeu pacific⁹ aut conſummatio.

Salmana: perfectus vel conſummatus ſiue pacificans eum aut ſenſibilitas eius.

Salmanaſar: pfect⁹ vinculo vel ꝯſummat⁹ ad vinciendum ſiue ſentiēs carcereꝫ aut pacificans anguſtiatos.

Salmane: pacificans eum aut ꝯſummatio eius ſiue vmbra prohibendi aut vmbra cōmotionis.

Salmanoe: ſenſus vite vel pacificans ſuſceptos ſiue vmbra offendiculi aut imago fortitudinis.

Salmas ſentiēs dñm vel pacificus dñi.

Salmō: ſenſibilis vel pacificus ſiue vmbra virtutis

virtutis aut imago fortitudinis.
Salmona: imagūcula eius vel imago fortitudinis eius ſiue vmbra portionis: aut vmbra numerationis.
Salmonen. nomen habitaculi vel vmbratio muneris ſeu vmbra virtutis eorum aut imago fortitudinis eorum.
Salo: tollens vel commiſſio eorum.
Saloim: tollens eos vel emiſſio eorum.
Salon: retribuens vel pacificus ſiue retributio aut pacificatio.
Salome: pacificās eū vel retributio eius.
Salomi retribuēs mihi vel pacificatio mea
Salomim: pax mea eis vel retributio mea eorum.
Salomith: tētatio reſpiciēs trāſmigratio nem vel trāſmigratio reſpiciēs tētationē.
Salomō: pacificus vel retributor ſeu pacificans merentes aut retribuens iniquis.
Saltus: frutex vel petitio.
Salus: tētatio: reſpiciēs vel reſpectꝰ tētatio [illegible] ethymologiā Xro greci ſmonis [illegible]tatur vegetatus aut fortunatus.
[illegible]it: tētatio reſpiciēs trāſmigrationē [illegible]nſmigratio reſpiciēs tentationem.
[illegible]luſa: vita conſternata vel tētatio reſpi[illegible]s eum.
[illegible]a: ibidem: vel perditio ſiue exauditꝰ: [illegible]t exaudibilis.
Samaa: ibidem: perditio eius: vel ibidem exauditio eius.
Samacha: celi tui: vel celos tuos.
Samachias: celi tui dn̄e vł celos tuos dn̄e.
Samath: nomē inclitū vł auditio teſtioniȷ̄.
Samagar: nomē aduene vel exauditio aduenarum.
Samai: exaudiēs me: vł ibidem exauditio mea.
Samai: celeſtis vel hūilis ſeu ve mihi aut ibidem perditio mea.
Samaia hūilis dn̄o vel audiēs dn̄z ſiue ibidez auditor dn̄s aut ibidez exauditio dn̄i.
Samoth: audiens ſignū aut ibidem perditio repſonſionis.
Samari: lana mea vel cuſtodia mihi.
Samarath: nomen amarum vel exauditio amaritudinis.
Samarcus: lana vel coniūctio ſiue cuſtos aut cuſtodia.
Samari: lana mea aut cōiunctus mihi ſiue cuſtos meus aut cuſtodia mea.
Samaria: lana dn̄i vel coniuncta dn̄o ſiue cuſtos dn̄i: aut cuſtodiens dominum.
Samaritanus: lana vel coniunctio ſeu cuſtos aut cuſtodiens.
Samaritani: lane vł cōiuncti ſeu cuſtodes aut cuſtoditi.
Samarite: idem.
Samaron: ibidem meror vel ibidem perditio iniquitatis.
Sambucca: ſol vel lumen ſiue illuminansꝰ aut illuminatio.
Samech: fultura vł erectio ſiue adiutoriū aut firmamentum.
Samer: cuſtodiens vel cuſtoditus: ſiue cuſtos aut cuſtodia.
Sames: ſol vel fons ſolis aut mandatum humile aut mandatum humilitatis.
Sāgar: noiatꝰ icola: vel noiatio aduenarum
Samias: ſuſtolens nomē dn̄i: vel audiens dn̄m plaſmatorem.
Samir: vepres vel incultū ſiue nomē vigilie aut exaudiens vigilantes.
Samith: nomen tpale vł auditio peccati.
Samodi. nomina vel nominationes.
Samoe nomē vite vł exaudiēs ſuſceptōez
Samothracia: audiens reſponſionē vel audiēs reuelationem ſeu auditio reſpōſionis aut auditio reuelationis.
Samothraces: audiētes viſionem vel audientes reuelationem ſeu auditores viſionum vel auditores reuelationum.
Samſari: nominatus princeps vel exauditor anguſtie.
Samri: nomē laceſcēs vel exauditio amaritudinis.
Sāſame nomē auditū vel famoſa auditio
Sanſon: ſol fortis vel ſolis fortitudo: ſeu ſol eorum aut illuminans eos.
Samu: audiēs vel exaudibilis: ſeu ibidē pditio: aut ibidem exauditio.
Samua: audiens eū vł exaudibilis ei: ſiue ibidem pditio eiꝰ: aut ibidē exauditio eiꝰ.
Samuel. noiatus deo vel poſtulatꝰ a deo ſiue audiens deum aut exauditio dei.
Samum: audiens eos vel nolatio eorum.
Samus: noiatus vel exaudibilis.
Samuſathā: nolatꝰ eis vel exauditio eorum.
Samuſathim: nominatus mihi vel exauditio mea.
San: dormiens vel ſecurus ſeu abundās: aut egrediens.
Sanaballat: abūdās vir tēpore: vł egreſſa deuoratio peccatoris.
Sanabia: dormiēs dn̄o vel egreſſio dn̄i vł abūdans dn̄o aut ſecuritas dn̄i.
Sanam: dormiens ppl̄s vel ſecuritas ppl̄i ſeu abūdans eos aut egreſſio eorum.
Sana: dormiens dn̄o vł egrediens gratia ſeu abūdanter donatus aut ſecuritas gratificata.
Sanamim: dormiens dn̄o eis: vel egrediēs gratia eorū: ſiue abūdāter donās eos aut ſecuritas gratificationis eorum.
Sandicus: abūdans compūctio vel egreſſio compūctionis.
Sanir deus luminis vel deus lucerne ſeu leuās nouitatez aut nouitatem attollens.
Sapan: ſpeculator vel labiū eius ſiue indicium ſupius aut barba ſupioris iudicij.
Sara: princeps vel carbo ſeu velamen aut anguſtia.
Sarra: idem.
Saraa: princeps eiꝰ: vel carbo eiꝰ: ſeu eiꝰ velamen: aut anguſtia malorum eius.
Saraballa: pncipatū habētia vel carbonum deuorationes.
Sarabias: princeps patrum dn̄i vel pncipans dn̄i patruus.
Sarad: deſcēdens vel deſcenſio ſiue deſcēdit aut vt deſcenderet.
Saraphat: incendens vel incendium.
Sarahe princeps fratrū vł velamē fraternū: ſiue carbo ſuſcipiens aut anguſtia vite.
Sarai: princeps mea vł carbo meus ſeu velamen meum aut anguſtia mea.
Saraia: pūceps fuit vł pncipās dn̄s: ſeu vinctus dn̄o aut anguſtia dn̄i.
Saraias: princeps dn̄i vel pncipās dn̄s: aut velamen dn̄ans ſeu anguſtia dn̄i.
Saraite: principes ſeu anguſtiati ſiue carbones aut velamina.
Sarar: porta vel cādor ſeu cātilena aut cātor introiens.
Sararim: porte eorum vł cātātes eis ſeu cātilene eorum: aut cātores introeūtes ad eos.
Saraſa: pnceps tribulator: vel princeps tribulatus: vel princeps tribulationis: aut pncipatus tribulatio.
Saraſar: princeps fuit vel elatio anguſtie: ſeu princeps tribulationis aut principās tribulationibus
Sarath: vincēs vel lepra ſeu tribulatio aut morbus inſanabilis.
Sarach: vincēs venit vel lepra eius ſeu tribulās eum aut morbꝰ inſanabilis ei.
Sarathā. lepra donata vel victoria gr̄e ſeu tribulās eos aut morbus eorūz aduentēs,
Sarathaſar: vincens diuitē vel lepra diuitiarū ſeu morbū inſanabilem tollēs aut tribulatio facturam ſuſcitans.
Sarathim: lepra mea vel tribulās me ſiue victor meꝰ aut morbus inſanabilis mihi.
Sarba: lepra vel morbus inſanabilis.
Sardis: princeps pulchritudinis vel pncipatus pulchritudo.
Sarcas: princeps tollens vel carbo ſuſtollens: ſeu velamen facture: aut āguſtia plaſmationis.
Sarebias: princeps dn̄i vł anguſtiās dn̄s
Sared: deſcēdens vel deſcenſio ſiue deſcēdit aut vt deſcenderet.
Saredite: deſcēdētes vel deſcēſiones: ſiue deſcenderūt aut vt deſcēderent.
Sareda: deſcēſio eiꝰ aut deſcendens ei.
Saredatha: deſcēdens tempore vel deſcenſio peccatoris.
Sarema: princeps ſibilans vel princeps litigioſus.
Sareon: princeps merēs vł carbo inutilis ſeu velamen triſtitie aut anguſtia iniqtatꝭ
Sarepha: incēſa vel incēdium ſeu tribulatio panis aut panis anguſtia nomen ex hebreo ſyroqꝫ cōpoſitum.
Sareſai: princeps vel anguſtiatus.
Sares: princeps vigilās vel princeps ſuſcitans elationem anguſtie.
Sareth: vincens vel lepra ſeu tribulatio: aut reliquie principatus.
Sarphā. pūceps incēdēs vł carbo incēdij.
Sargā. pūceps horti vel pūceps virgulti.
Sargon: idem
Sarigaur: rami vel ppagines ſeu pūceps ramorum ant princeps propaginum.
Sarias: princeps dn̄i vel principans dn̄s
Sarim: hordeum vel cibarium: ſeu principans eis ant anguſtia eorum.
Sarion: princeps merēs vł carbo inutilis ſeu velamen triſtitie aut āguſtia iniqtatis.
Sarith: reliquie vel princeps reliquiarum.
Sarone: princeps meroris eorum vel can-

ſans ei canticum triſtitie.
Saron pꝛinceps meroꝛis vel cantans triſtitiam.
Sarona:pꝛinceps triſtitie vel cantans triſtitiam ſeu pꝛinceps meroꝛis eius aut cantilena triſtitie eius.
Saronite:pꝛincipes merentes :vel cantantes triſtitiam.
Saroꝛ indutus vel indumētum ſiue coanguſtans aut coanguſtatio.
Sarozon:pꝛīceps mōtiū vel pꝛīcipās lumini ſeu āguſtās pelles:aut velamen iracūdie.
Sarſatl?ı:pꝛinceps cadaueris :vel pꝛinceps ruine ſeu pꝛinceps ruentiū :aut pꝛinceps cadentium.
Sarthan:pꝛinceps demolitoꝛum eius vł pꝛinceps coanguſtatoꝝ eius.
Saruch:loꝛum vel coꝛrigia ſeu dependens aut perfectio.
Saruia : vincta vel vinculū ſeu anguſtiās aut anguſtia.
Saſa:ſenarius vel longeuus.
Saſabaſar : ſenarius infans vel lōgeuitas anguſtiata.
Saſagacienarius : robuſtus vel lōgeuitas foꝛtitudinis.
Saſai ſenarius meus vel longeuitas mea.
Saſon.ciuitas vel oppidum.
Saſonthamar.vꝛbs palmarum vel ciuitas amaritudinis:ſeu vꝛbs commutantiū:aut oppidum cōmutatoꝛum.
Sathaim:libꝛi vel libꝛarij ſiue hiſtoꝛicꝛ coꝝ aut hiſtoꝛie coꝛum.
Sathan:cōtrarius vel aduerſariꝰ:ſeu trāſgreſſoꝛ aut pꝛeuaricatoꝛ.
Sathanas:trāſgreſſoꝛ vł pꝛuaricatoꝛ ſeu cōtrariꝰ facture aut aduerſariꝰ plaſmatiōis
Sau:digna vel eleuata:ſeu dignitas:aut eleuatio.
Sauce:cantiones vel cantilene.
Saue:digna vel eleuata:ſeu dignitas eius aut eleuatio eius.
Saupha:ſpeculatoꝛ vel ſpeculatio:ſeu ſupeffundēs aut ſupereffuſio.
Saul petitio vel expeditꝰ:ſeu abutēs aut abuſiuum coꝛum.
Saulite:petētes vł expediti: ſiue abutētes aut abuſiui coꝛum.
Saulus:tentatio reſpicientis:vel tētationis ſecuritas:ſiue abutens conſilio aut expetitio feſtinationis.
Saura:dignitas magiſtri vel eleuatio magiſtri eius.
Schacha:pꝛopago vel tabernaculum.
Scharioth:merces vel mercedem accepit.
Spania:accinctio vel expeditio.
Spani:accincti vel expediti.
Spartia:accinctio bona vel expeditio illuminationis.
Spartiae:accincti bene vel expediti illuminati.
Stachim:faciens cantilenas vel factoꝛ cātilenarum.
Sthachim:faciens cātilenas eis:vel factoꝛ cantilenarum eoꝛum.
Starbuzannai iudex cōtēptoꝛ gratie mee: vel ſpeculatoꝛ deſpiciens gratiam meam.

¶ Hic e poſt ſ.

Seba:ſtatio vel eloquentia.
Sebaſte vallans vel girans.
Sebaſtianus:vallans vel circumiens.
Sebe:ſtatio vel eloquencia.
Sebedia:ſtat teſtans dominū vel ſtatio ſerui domini.
Sebeia ſtās iniquus dñs vel ſtatio iniqui domini.
Sebemas:ſtat iniquꝰ dñs vel ſtatio iniqui domini.
Sebeon ſtās merens vel ſtatio dolens:ſeu ſtat iniquitas aut eloquentia inutilis.
Sebethai ſtās ſupꝛioꝛ vł eloquētia pauida
Sebea ſtans dñs vel ſtans dño ſeu ſectans dominum aut ſectatoꝛ domini.
Sebibel:ſtās deus vel ſtans deo ſeu ſectās deum aut ſectatoꝛ dei.
Sebna ſtās pulcre vel ſtatio pucritudinis.
Sebin:ſtatio maris vel ſectatio eius mare
Seboin:dāma vel capꝛea ſeu capꝛea coꝛuꝫ aut dāmula eoꝛum.
Sebolet:ſpica vel germinatio.
Sebon:dāma vel capꝛea ſeu ſtatio maris ſeu ſectatio eius mare.
Sebubel:reuertens ad deū vel reuertitur ad eum deus.
Secbar:byſſus vel cilicium.
Sechath:ramus vel pꝛopago.
Sechech:ſpeculum vel ſpeculatio.
Sechem:laboꝛans vel humeroſus.
Sechemite:laboꝛioſi vel humeroſi.
Sechemas:varius dñs vel varietas dñi.
Sechim varius vel varietas.
Sechias:varius dominꝰ vel varietas dñi.
Sechiel:varius deo vel varietas dei.
Sechimas:varius dñs vel varietas dñi
Sechothanoth:tabernacula filiarum:vel obumbꝛans filias.
Sechri ebꝛietas vel tabernaculum.
Sechrona:ebꝛietas merēs vel tabernaculū doloꝛis eius.
Secha:ſpine vel cardi:ſeu tribuli aut punctiones.
Sechim: fatuus vel fatuitas ſiue inſulſus aut infatuatus.
Secundus:eleuans vel eleuatus:ſeu elatio aut eleuatio.
Seda cibaria vel ex latere.
Sedada cibaria teſtiū vł ex latere fuitutis
Sedecha iuſtitia vel iuſtificatio.
Sedeche iuſtificās eū vel iuſtificatio eius
Sedechias.iuſtitia dñi vel iuſtificans dñꝫ.
Sedeur:cibaria ignis vel ex latere luminis
Sedi:cibariū meū vel ex latere meo.
Sedis:cibarium meum mihi:vel ex latere meo meus.
Sedim.ſaline vel amaritudines ſeu nemꝰ amenum vel amenitas nemoꝛis.
Sedeus:cibarium feſtinantis vel ex latere conſiliatoꝛis.
Sedimibel:ex latere dei vel cibariuꝫ quod eſt a deo
Seddo:cibariū teſtiū vel ex latere fuictis.
Sedrac:decoꝛ vel decoꝛus.
Sedrachi. decus meum vel decoꝛus mihi.
Seducha teſtimonium vel teſtificatio.

Sephana:humilis vel campeſtris ſeu atterens eos aut attritio eoꝝ.
Sephamoth:atterēs mortē vł hūiliās moꝛtuos ſeu labiū mortꝭ aut iudiciū moꝛtuoꝝ.
Sephon:ſpeculatio vel aquilonaris.
Sephar:liber vel litera ſeu libꝛarius:aut literatus.
Sepharthalim:liber pſalmoꝝ vel volumē hymnoꝛum.
Sepharuaim:libꝛi ipſi vel litere ipſe ſeu libꝛarij eoꝛum aut ipſi literati eoꝝ.
Sephat.iudicans vel iudicatio
Sephata:iudicans eum vel iudicatio eius
Sephatias:iudicās dñs vel iudicatio dñi
Sephala:humilis vel cāpeſtris ſiue vallis aut planities.
Sepher:libꝛi vel litere:ſiue decus aut pulchritudo.
Sephei:iudicium vel diiudicatio.
Sepheus ſpeculans vel egrediens.
Sephi ſpiculatus vel vnipes.
Sephina:aquilo vel aquilonaris [illegible]
tans eos aut tentatio eoꝛum.
Sephion:egrediens vel abditus [illegible]
dere os meroꝛis:aut egrediens eos [illegible]
Sepho:ſpiculatoꝛ vel bipes.
Sephon ſpecula vel aquilo ſeu ſpecu[illegible]
aut archanum.
Sephonite ſpecula vel archanum ſeu aquilonares aut ſpeculatoꝛes.
Sephoꝛ:auis vel ſpiculū ſeu adherens aut placens.
Sephoꝛa:auis eius vel ſpeculans eum ſeu placens aut adheſit aut adheſio placuit.
Sephrai:placens ſignum vel adherēs ſubterius.
Sephtan .ſpeculatoꝛ humilis vel arcanuꝫ reſponſionis.
Sephu ſpiculum vel ſpiculatoꝛ ſeu bipes aut vnipes.
Sephutan:atterēs naues vł attritio nauium ſeu adumbꝛans iuſticiam aut vmbꝛaculum iuſtitie.
Segar:calidus vel minoꝛatus.
Segim:ſpine vel tribuli ſeu pungens eos aut punctiones eoꝛum
Segon locutio murmurās:vel loquela inutilis.
Segoꝛ:iunioꝛ vel paruula ſeu calens: aut meridiana.
Segur:ſpina paruula:vel loquela inutilis
Segur:iunioꝛ vel paruulus ſeu calens aut meridianus.
Sephim:exitus vel exeuntes.
Seir:hircus vel hirſutus ſeu hiſpidus aut piloſus.
Seyra: hiſpida vel hirſuta ſiue hoꝛribilis aut piloſa.
Seyrath:idem
Sella:petitio vel vmbꝛaculū ſeu dimittēs eum aut dimiſſio eius.
Sella ſemper vel in finē ſiue ſempiternus aut in ſempiternum.
Selachi:tollens ſibimet vel tētatio ambulantis.
Sella petitio vel vmbꝛa eius.
Sellai:petitio mea vel vmbꝛaculum meuꝫ.

Sellala:petens dn̄m vel vmbraculum dn̄i.
Sellaite :petētes vel ſempiterni:ſeu dimit tentes eos:aut obumbracula eorum.
Selam:miſſus vel latus a latere:non a latitudine.
Selam :petitio vel ſempiternitas ſeu obūbrans eos:aut dimiſſio eorum.
Selcba : ramus vel ꝓpago:ſeu paci ſuſpirans aut pacificus erubeſcens.
Selebin:petens filios:vel vmbraculuʒ filiorum.
Selech:petens vel dimittens ſeu vmbraculum:aut ſempiternitas.
Selecha:tentatio itineris vel tentatio ambulantis: ſeu obumbrans eos:aut ſempiternitas eius.
Sellem : pacificus vel pacatus: ſeu pacificans aut pacificatio
Sellemite :pacifici vel pacati:ſeu pacificātes aut pacificationes.
Seleman: redditus domino eſt.
Selemias: redditus dn̄o vel redditio dn̄i.
...: tentatio reſpiciens trāſmigratio
... trāſmigratio reſpiciēs tentatioēʒ.
...:petitio vel pacificans.
...bai: frutex vulturis vel petitio deuo...s.
...ucus:exiens aduocatꝰ vel exiens aduocatio : ſeu tollens ſemetipſos:aut itineris experimentum.
Selencia:exiēs aduocatio vel exitus aduocationis :ſeu tollēs ſemetipſam:aut itineris experimentum.
Selim:vulpes vel tollens:ſeu auulſio:aut dimiſſio.
Selma:ſenſus vel perfectio.
Selmai:ſenſus meus vel perfectio mea.
Selmon : pax vel ſenſus:ſeu fortis imago aut virtutis vmbraculum.
Selo : ve ei vl̄ dimiſſio eiꝰ:ſeu petens eum.
Selon : euulſio vel dimiſſio:ſiue tranſlatꝰ aut reſtituens.
Sellum : pacificus vel pacatus:ſeu pacificans aut pacificatio.
Sem:audiens vel nominatus:ſiue famoſus:aut famoſa auditio
Sema: nomen auditū vel famoſa auditio
Semma:idem.
Semmaa:nomen auditū ei vel famoſa exauditio eius.
Semmaia: nomen auditū domino vel famoſa exauditio domini.
Semanoth:nomē humile:vl̄ nomē humilitatis:ſeu nomē auditū aut noiata auditio.
Semarith:nomē queſituʒ vel auditio bonitatis.
Semath : nomē temporale vel exauditio peccatoris.
Semathes:nominati peccato vl̄ exauditi temporaliter.
Semadebe:nomē ſcitum vel nomē auditū. ſeu nominis auditio:aut nominis ſcientia
Seme:audiens vel auditio:ſeu nomē: aut nominatio.
Semeber : nomē fōtis vl̄ exauditio putei.
Semedab:nomē perditionis : vel ibi pditio ſeu nomē auditōis aut ibidē exauditio

Semegar: ibi aduena vel ibi colonus :ſeu auditio aduene:aut nomē aduenarum.
Semei:audi mihi : vel audi me: ſeu nomē meum aut auditio mea.
Semeia : audiens dn̄m vl̄ nominatꝰ dn̄o.
Semeitici:noiati mihi vl̄ exauditores mei.
Semel:ſol vel idolū. Et notandum ꝙ hoc nomen in hebreis voluminibꝰ quaſi ſmo latinus fit a ſimilitudine. Unde et ſimulachra dicuntur ipſa idola quaſi ſimulata.
Semelias adolum dn̄i vel ſol dominicus.
Semer :nomē amarū vel exauditio amaricationis.
Semerias :coniunctus domino vel cuſtodia domini.
Semeron:vepres doloris vel terra inculta merentium:ſeu nomē magiſtri dolētis aut audiens magiſtrum inutilem.
Semel ſol vel fons ſolis : ſeu mandatū humile:aut mandatum humilitatis.
Semi : nomē audituʒ mihi vel famoſa exauditio mea.
Semida : nomē meum ſcitum : vel nomen meum auditum :ſeu nominis mei auditio: aut nomen meum ſcientia.
Semidabe:nomen meuʒ ſcitum:vel nomē meum auditum:ſeu nomen meuʒ auditio aut nomen meum ſcientia.
Semidate:nomina mea ſcita: vel nomina mea audita : ſeu nominum meoꝝ auditiones:aut nominum meorū ſcientie.
Semir:vepres vel incultum :ſeu terra ſpinoſa:aut terra inculta
Semiramoth.nomen meum videns mortes vel auditio mea viſio mortis.
Semoth:nomē mortuū aut auditio mortiſ
Semua:nominatus vel exaudibilis.
Senneſer:blaſphemus vel blaſphemia.
Semnoth:nomina vel auditiones:ſeu nomen ſigni:aut exaudita reſponſio.
Semran:audiēs nomen excelſuʒ vel famoſa auditio exaltationis.
Semramite:audiētes nomina excelſa : vl̄ famoſe auditiones exaltationum.
Semri: nomē laceſcēs vel auditus amarꝰ
Semron:nomē eius vel exauditio eiꝰ:ſeu cuſtos vidit:aut viſionis cuſtodia.
Semromaron:nomen amare triſtitie:vel audiēs amaꝝ merorē ſeu cuſtos amari meroris aut cuſtodiēs merorē amaritudinis.
Semſai:audiens nomē ſalutis vel famoſa auditio ſaluatoris.
Semſi:ſol meus vel illuminatio mea.
Sen:dentes vel abundantia:ſeu ſup vulnus:aut amphora tentationis.
Sēna :voluntas vl̄ mandatū:ſeu volūtas mandati:aut mandatū voluntatis eius.
Sena :tollens eum:vel anguſtia eius : ſiue deus eius aut abundantia eius.
Senaa :tollens euʒ vel anguſtia eius:aut ſup vulnus eiꝰ:ſeu amphora tentatiōis eiꝰ
Sēnaab:voluntas patris:vel mandatum paternuʒ: ſeu voluntas mandati paterni: aut mandatum voluntatis paterne.
Sēnaar:fertilis vel fetor eoꝝ ſiue excuſſio dentium:aut dentium vacuefactio.
Sennacherib:tollens deſerta:vel alienās deſertionem

Senā : deus populi vel anguſtiās populū ſeu tollens eos aut abundantia eorum.
Sennaſar: voluntas diuitiarum vel mandatum beatitudinis.
Sene deus eius vel anguſtians eum : ſeu tollens eum aut abundantia eius.
Senech :cymbalum vel tinnitus.
Seneſarma: tollens rubrum vel tentationes tollens.
Semin:voluntas mandati eorum vel mādatum voluntatis eorum.
Senron : nomē videns vl̄ cuſtos nominis
Senſi:ſol meus vel illuminatio mea.
Sēnua:dentes mouens vel amphora tentationis commote.
Seon: calor vl̄ calidus:ſiue germen:quod non eſt:aut germen inutile.
Seon:tentatio laceſcens vel allocutio inutilis : ſeu germen tentatuʒ:aut germinatio tentationis.
Seor:calens vel paruulus:ſeu minor:aut meridianus.
Seorim:minorans eos vel calliditas eorū.
Sephi:ſpiculatus vel vnipes molis.
Sephima:ſpiculum fractum.
Seraphim:ardor vel incendium ſeu ardētes vel incendentes.
Seraia:princeps dn̄i:vel anguſtians dn̄m
Serabias idem.
Sereſer : princeps principum : vel anguſtians princeps.
Sereth princeps vel lepra:ſeu tribulatio aut reliquie principatus.
Sergius:princeps vallis vel princeps horti : ſeu princeps horti humiliati: aut anguſtians hortum humiliatum.
Serin:principians eis aut anguſtia eoruʒ.
Seron:pīceps meroris vel cītās triſtitiā.
Ser:carbo murmurantium:aut anguſtia inutilium.
Serua vinculum vel anguſtia.
Seruch:lorum vel corrigia ſiue dependes aut perfectio.
Seruia:vinctus vel vinctio ſeu anguſtians aut anguſtiatus.
Seſa:tentatio vel farinatus: ſiue lōgeuus aut egrediens.
Seſach:manus vel biſſus:ſeu manus ſacci aut ſaccus biſſinus.
Seſai:egrediens mihi:vel lōgeuitas mea ſeu farinatus meus:aut tentatio mea.
Seſamor: tentatio vrgens vel egreſſio attrectans.
Seſan:tentatio domi vel egreſſio gratie.
Seſban:tribulatio veniens vel tribulator edificationis.
Seſbaſar:tribulator vel tribulatus: ſeu tribulans aut egrediens.
Seſima:egreſſio mortificatiōis vel egreſſum eſt os triſtitie.
Seſion:egreſſio triſtis oris vel egreſſuʒ eſt os triſtitie.
Seth:ponens vel poſitus: ſeu poſuit aut reſurrectio.
Seth:ſemen vel germen ſeu generatio: aut oculum.

Sethar:populum ſuſcitans vel germen vi
gilie.
Sethim:ſpine vel germina:ſeu poſitiones
Sethui:exactor meus vel abūdantia mea:
ſeu diuertēs mihi aut diuerticulū meum.
Sethrai:ſeminās magiſter meus vel reſur
rectio magiſtri mei.
Sethin: ſpine vel germina ſeu poſitiones.
Seema: loquēs vel tentorium:ſeu vulpecu
la clamās aut tabernaculum.
Sene: loquētes vel tentoria:ſeu vulpecule
clamantes:aut tabernacula.
Scenophegia :tētorioꝝ occurſio vel taber
naculorum ſolennitas.
Sena vulpecula hec vel tabernaculū ip̄m.
Stephanus corona vel norma noſtra:ſeu
indicans nos:aut ſpeculator noſter.
Stephanus:regula vel coronatus ſeu ſpe-
culans aut iaculatio.
Stephana corona vel norma noſtra:ſeu in
dicās nos:aut ſpeculatrix noſtra.
Stephana:regula vel corona:ſeu ſpeculās
aut iaculatio.

¶ Sici poſt s.

SIa: dormitatio vel indigentia:ſeu
dormitātes aut indigentes.
Siaa:dormitans ei vel indigētia eius.
Siaba:idigēs patre vel dormitatio patris
Siai:dormitās mihi vel indigētia mea.
Siam:ſitis vel ſitiēs:ſeu dormitās:aut in-
digentia eorum.
Siba recte vel cōuerſio:ſeu venit egreſſus:
aut venit egreſſio.
Sibani:rectitudo doni:vel conuerſio gſe.
Siboim: rectus vel cōuerſus: ſeu egrediēs
eis:aut conuerſio eorum.
Sicha:inſania vel ebrietas.
Sichari,ebrij:vel inſani.
Sichar:penitens vel penitētia.
Sicher:ramus vel cōcluſio:ſeu byſſus:aut
cilicium.
Sichelech:defecatio vocis adducte: vl ad
ductio vocis defecate:ſeu effundens ſexta
rium:aut effuſio ſextarij.
Sichem:humerus:vel humeri: ſeu labor:
aut laborantes.
Sicher:ebrius vel ebrietas.
Sichera:ebrius ei vel ebrietas eius.
Sicileg:effundens ſextariū: vel effuſio ſe-
xtarij:ſiue defecatio vocis adducte: aut ad
ductio vocis defecate.
Sicilia:ponderoſa:vel laborioſa.
Sicilienſes:ponderoſi vel laborioſi.
Sichima:humeroſa vel laborioſa. Ipſa eſt
que ⁊ ſichem.ſed in latinum ⁊ grecū ſonuʒ
vertitur vt ſichima pnuncietur.
Sichim:humeroſi vel laborioſi.
Sicione:pondus doloris vel laborioſa ini
quitas.
Siculus: pōd⁹ ꝯſilij vel labor feſtinatiōis.
Sichem:cōiunctus vel venatio fontis:vel
taciturnitas.
Sidon:ſalus vel tacens ſeu ſaluās.
Sidonij:ſalui vel tacentes:ſeu ſaluātes:vel
taciturnitas.
Sidon:venatio vel commotio:ſeu venatio
triſtitie:aut cōmotio iniquitatis.

Sidama:commouens eū vel venatio eius
ſeu commouens triſtitiam ei: aut venatio
iniquitatis eius.
Sidoma:venatio vel cōmotio:ſeu venatio
meroris aut venatio inutilis.
Sidonij venātes vel cōmouētes:ſeu vena-
tores meroris aut venātes inutile.
Sidrac:decor vel decoris:ſeu decus meuʒ
aut decoris mihi.
Siene:ſitis vel ſitiens:ſeu dormitatio: aut
indigentia.
Sienenſes: dormientes vel ſitientes: ſeu
indigentes aut indigentie.
Sibab:ſuperattollens vel ſuperattollere.
Sila:miſſus vel miſſio.
Silam:miſſio eius vel miſſio eorum.
Silas: miſſa plaſmatio vel miſſionem ſu-
ſtollens.
Sillem:recens vel nouus:ſeu recenter aut
nuperrime.
Sillin miſſus mihi vel miſſio mea.
Silo:auulſio vel vbi eſt ipſa.
Silo auulſio vel tranſlata:ſeu dimiſſio aut
reſtitutio.
Silonite:auulſi vel vbi ſunt ipſi.
Silonite:trāſferētes vel auellentes:ſeu di-
mittentes aut reſtituti.
Siloa: miſſus vel miſſio: ſeu miſſus ei: aut
miſſio eius.
Siloe:idem.
Siloam:miſſus eis vel miſſio eorum.
Siloni:tranſiēs vel auellens:ſeu dimiſſio
aut reſtitutio.
Silonite:transferētes vel auellentes:ſeu di
miſſi aut reſtituti.
Siluanus miſſus frater vel emiſſio ad fra-
ternitatem.
Simaa:exauditio vel exaudibilis.
Simachus:exauditus vel exaudibilis.
Simaith:mortificans vel mortificatio:ſeu
mortificatus:aut quicūq̧ morietur.
Symeon auditus vel exaudibilis: ſeu au-
diens merorem aut nomen habitaculi.
Simeonite:auditi vel exaudibiles:ſeu au-
dientes triſtitiam:aut noīa habitaculoꝝ.
Symon:obediēs vel obediētia:ſeu ponēs
triſtitiam aut auditor meroris.
Simpſalma: vocum copulatio vel vocum
conuenientia.
Simuth:locus vel loca.
Sin:tētatio egrediēs vel egreſſio tētatiōis
Sin:dentes vel dētoſi:ſeu ſupra paruulos
aut amphora tētationis.
Sin rubus vel odium ſeu mandatum: aut
egrediens.
Sina:dētes eius vel dētiuʒ eius:ſeu ſuper
vulnus eius:aut amphora tētatiōis eius.
Sina:mēſura vel mādatum:ſeu rub⁹ eius
aut audiens eum.
Sina: tentatio egrediēs mihi:vel egreſſio
tentationis mee.
Sinai:menſura mea vel mādatum meum:
ſeu rubi aut odia plurali numero.
Sinai:dentes mei vel dentiū meoꝝ ſeu ſup
vulnus meū:aut amphora tētatiōis mee.
Sineus:egrediens vel odioſus:ſeu leuans
me:aut alienatio mea.

Singagma:doctrina vel inſtitutio.
Sinichion: victori deo palma vel victoria
dei triumphus.
Sinchichē:loquēs vel loq̄la: ſeu charitas.
Sion:ſpecula vel ſemen eius.
Sion:mandatum vel numen: ſeu ſpeculuʒ
aut ſpeculatio.
Sior:paruulus vel turbulentus:ſeu turbi
dus:aut firmamentum nouum.
Sior:labanath paruulus candidatus vel
firmamentum noue albedinis.
Sir:aula vel lebes:quam vulgo ollam vo-
cant:id eſt caldariam.
Sira:aula eius vel lebes eius.
Sirath:murus vel maceria.
Syracuſa: mur⁹ gladij vel maceria letitie.
Sirafirim:cantica cāticorum.
Syria: ara vel humecta: ſeu ſublimis: aut
ſublimitas.
Syri:aree vel humecti:ſeu ſublimes aut ex
celſi.
Syrophenissa:altā cōuerſa m[illegible]
limitas conuerſionis aſſumpte.
Sirtes:tribulationes vel anguſtie[illegible]
tiones aut tractationes. Syrtes e[illegible]
eis Saluſtius dicit appellari.
Sis:tentatio vel farina. ſiue egrēdi[illegible]
aut longeuitas eius.
Siſai:tentans me vel farina mea:ſeu egr[illegible]
diens mihi vel longeuitas mea.
Siſem: tentans eōs vel farina eorum: ſ[illegible]
egrediens eis:aut longeuitas eorum.
Siſara: equi viſio vel excluſio gaudij: ſeu
tollens cedentē:aut excludens gaudentē.
Siſſiriel timens deum:vel benedictus dei.
Siuran:dignitas vel elatio.
Sizilia:ponderoſa vel laborioſa.
Sizilienſes:ponderoſi vel laborioſi.
Sithia:vulpes illuminata vel tentorium il
luminatum.
Sithe:vulpecule illuminate vel taberna-
cula illuminata.
Siropolis:vulpes illuminata ciuibus vel
vulpeculis illuminata ciuitas.
Siropolite: vulpecule illuminate ciuibus
vel vulpibus illuminati ciues.
Smirna:conſummatio amaritudinis vel
amaricatio conſummata.
Smirnei:conſummati in amaritudine vel
amaricati in conſummatione.
Smirne:cātans canticū vel cātatio eoꝝ.
Smirnenſes:cantantes cantica vel cātatio
nes eoꝝ.

¶ Sic o poſt s.

SOa.ſaluās eum vel locutio eius.
Soar:puſillus:vel puſillanimis ſeu
puſillitas:aut puſillanimitas.
Soba.ſerra ſecās in ea.vel mandatū in ea.
Sobab:conuertens vel conuerſio.
Sobaba conuertēs euʒ aut conuerſio ei⁹
Sobach:ſimplex vel colūbaria:ſeu conuer
tens te: aut conuerſio tua.
Sobai:ſerra mea ſecās vl mādatū meū l eā
Sobal:ſpica vel vectes ad portādū ſeu va-
na vetuſtas.aut vanitas vetuſtatis.
Sobi ſerra ſecans me: vel mādatū in mea.
Sobnas:ſedēs vel ſedes:ſeu diuertēs:aut
diuerticulum.

diuerticulum.
Sobocb:irretinens conuerſio.
Sobocbai:conuerſio mea:vel incendium meum vel irretinens vulturem:aut conuertens deuoꝛatoꝛem.
Socba:ramus vel propago.
Socbat:rami vel propagines.
Socbo:ramꝰ vel bumilitas:ſeu vmbꝛaculũ
Soccoꝛ:idem.
Socbot:tẽtoꝛia vel tabernacula:ſeu rami aut bumilitates.
Soccotbbenotb: tentoꝛia filij reſpondentis vel tabernacula filij tempoꝛalis.
Sodac:excludens ve. latus a latere:non a latitudine:ſeu arcbanum:aut excluſio.
Sodada:latus eius vel excludens eũ: ſeu arcbanum eius:aut excluſio eius.
Sodi:latus meum vel arcbanũ meum ſeu excluſio mea.
Soddi:idem.
Sodoma:paſtio ſilens vel declinatio eoꝝ
Sodoma:fulua vel ſterilis: ſeu cecitas:aut pecus ſilens.
Sodomie:paſtiones ſilentij:vel declinationes eoꝛum.
Sodomite:fului vel ſteriles:ſeu ceci:aut pecoꝛa ſilentia.
Soem:gyrus vel expectatio eoꝛum
Soen:gyrus vel expectatio.
Soene:gyrus eius vel expectatio eoꝛum: ſiue expectans eos.
Soer: expectans vel expectatio:ſeu gyrãs aut circundatio.
Sopbat:irretitus vel euiſceratus:ſeu irretitio:aut euiſceratio.
Sopbai:ſpeculuz meũ:aut ſpeculatoꝛ meꝰ
Sopban:atterens vel attritio:ſeu vmbꝛaculum aut vmbꝛatio.
Sopbar:ſpeculans eum:vel ſpecule diſſipatio:ſiue diſſipans ſpeculatoꝛez: aut ſpeculatoꝛem videbo.
Sopbecb: iudicans vel diiudicatio.
Sopber:liber vel narratio.
Sopbera:narrans eum vel liber eius.
Sopberecb:liber vite vel narratio pauoꝝ.
Sopbim:ſpeculans eos:vel ſpeculatoꝛ eoꝛum.
Sopbonias:ſpeculum domini vel cognitoꝛ arcbanoꝛum dei.
Sopbonias: abſcondẽs dominum:vel abſconditus domino:ſeu ſpeculans dominũ: aut ſpeculatoꝛ domini.
Solentes:auellens vel dimittens:ſeu auulſio aut dimiſſio.
Solomutb: tentatio reſpiciens tranſmigrationem.
Somer:cuſtos vel cuſtodia:ſeu cuſtodiens aut cuſtoditus.
Somorias:cuſtos domini vel cuſtodiens dominum.
Somptbopbanec:ſaluatoꝛ mũdi vel abſcõditoꝛum redemptoꝛ.
Son:pecus eoꝛum vel dentes eoꝛum.
Son:pupilla eoꝛum vel ſecundus eis:ſeu coccus eoꝛum:aut coccinum eoꝛuz.
Sonar:coccinea vel ſubſiſtẽs eis ſeu pecoꝛa eoꝛum:aut pecoꝛa rubea.
Soni:pecus vel dentes.
Soni: pupilla mea vel dentes mibi:ſeu coccus meus:aut coccinum meum.
Sonum: pupilla eoꝝ vel ſecundus eis:ſeu coccus eoꝛum:aut coccinum eoꝛum.
Soon:ciuitas vel oppidum.
Soontbanis:ciuitas egypti vel oppidum mandãtis bumilia.
Sooꝛ:petra puſilla vel foꝛtꝭ puſillanimis: ſeu mane plaſmatꝰ aut anguſtiatꝰ foꝛtiter.
Sooꝛia:petra puſilla vel dñi plaſmatio.
Sopbtim:liber iudicũ vel liber iudicãtiuz.
Soꝛ:plaſmatus vel anguſtiatus.
Sooꝛ: petra vel foꝛtis:ſeu tyꝛius aut meridianus.
Soꝛaratb:boſtes tui vel boſtiũ tuoꝛuz:ſeu inimicoꝝ tuoꝝ:aut bellãtium cõtra te.
Soꝛetb : bona vel optima :ſeu electio : aut eligẽs dona optima.
Soꝛetb : bona vitis: vel optima vinea : ſeu electa vitis:aut vinea electionis.
Soꝛi: petra mea vel robur meum:ſeu plaſmatus mibi aut anguſtia mea.
Soꝛum:boꝛreum vel cibarium:ſeu roboꝛãs eos:aut plaſmatio eoꝛum.
Soſipater: ſaluans diſperſos vel narrans diſperſionem.
Soſthene:ſaluãs eos vel ſaluãs in tpe ſiue gaudij datoꝛ aut da mibi gaudium.
Soſtratus: ſaluans diſperſos: vel ſaluans in tempoꝛe.
Sotba: arcbanum vel excluſio.
Sotbai : arcbanũ meum vel excluſio mea.
Sotbelrei: radicans ſignum: vel radix ſubterioꝛ.
Sotbites:arcbanus vel excludens.
Sotbici: facientes cantilenas:vel in poꝛticibus diſputantes.

¶ Hic u poſt s.

SU:ſalus vel ſaluatoꝛ.
Sua:ſalus eius vel ſaluans eum.
Sua:ſaluans eum vel ſaluatoꝛ eius.
Sual:reddens vel ſaluans:ſeu ſalus aut redditio.
Suar:ſaluatoꝛ ſuſcitans : vel ſaluationis vigilia.
Suba:incendens vel incendium: ſeu conuertens:aut conuerſio.
Subacb:frutetum vel condenſum.
Subacbai:frutetum meum vel condenſio mea.
Subabel:cõuerſus deo vel incẽdium dei.
Subocbai: irretiens vel irretitus:ſeu incendium meum: aut cõuerſio mea.
Subba:excelſus vel ſublimitas.
Subna:ſedens vel reuertens:ſeu ſedes:aut reuerſio.
Subnam:ſedens eis vel reuerſio eoꝛum.
Subnel:cõuerſus deo vel incẽdium dei.
Sucbna : obumbꝛans eum in tabernaculum eius.
Subdi:arcbanum meũ vel de latere meo.
Sue: loquens vel locutio:ſeu cantans:aut cantilena.
Supb:rubꝛum vel ſcirpus : ſeu ſpeculum: aut effuſio.
Supba:ſcirpus eius vel rubꝛũ ei:ſeu effundens eum aut ſpeculatio eius.
Supbam : atterens vel attritio:ſeu vmbꝛaculum:aut vmbꝛatio.
Supbamite:atterentes vel obumbꝛantes: ſeu attritiones:aut vmbꝛacula.
Supbam:atterẽs vel effuſio gratie:ſeu vmbꝛaculum aut obũbꝛatio.
Supbapbin: atterens naues vel adumbꝛaculum raſtroꝛum.
Supberet:vanitas vite vel irrituz pauoꝛis
Supbin : vnctus vel vnctio : ſeu effundens eos:aut ſpeculum eoꝛum.
Supbir:vanitas vel irritum
Subam: ſaluans eos:vel ſaluatio eoꝝ.
Subamite:ſaluantes eos : vel ſaluationes eoꝛum.
Sui:loquens vel locutio.
Suites:idem.
Sun:petra vel lapis durus:aut durities.
Sunam:lapideus ppl's vel duritia populi.
Sunamite:lapidei populi vel duritia populoꝛum.
Sunamit:moꝛtificata vel moꝛtificatio : ſeu moꝛtificans:aut quicũq moꝛietur.
Snnamitis:miſera vel captiua:ſeu moꝛtificans:aut moꝛtificata.
Sunã:coccinum vel coccineum ſeu dentes aut eleuatio dentium.
Sumẽ:lapideus oculus vel duritia frontis
Suni:petra mea vel lapis meus:ſeu durꝰ mibi:aut duritia mea.
Sunite:petre mee vel lapides mei:ſeu duri mibi: aut duritie mee.
Sur: murus vel robuſtus : ſeu continens aut directus.
Sur:ãguſtia vel acerbitas ſeu directio:aut continentia.
Suri:ãguſtia mea vel acerbãs me: ſeu murus meꝰ directꝰ:aut cõtinẽtia mea robuſta
Suriel: acerbans deum:vel anguſtia dei.
Suriel:murus dei vel robuſtus deo:ſeu cõtinens deum:aut directio dei.
Suribeli:foꝛtis meus deus vel anguſtiãs me deus:ſeu deus continens me:aut deus directio mea.
Suriſadde:foꝛtis dñs vel ꝯtinens mea vbera:ſeu murꝰ acerbꝰ aut directio ãguſtiaꝝ
Suriſaddai: foꝛtis dñs meus vel cõtinentia vberũ meoꝛum:ſiue murus acerbitatis mee:aut directio anguſtiarum mearum.
Sus:gaudium vel leticia.
Suſa:leta vel gaudens: ſiue gaudium: aut letitia.
Suſacb: letus vel gaudens cilicio:ſeu gaudium:aut letitia cilicij.
Suſacbim: letus vel gaudens cilicio eoꝛuz ſeu gaudium aut letitia cilicij eoꝛum.
Suſan:gaudium doni vel letitia gratie.
Suſanna:gaudiuz gratie:vel letitia reſpõſionis.
Suſanna:lilium vel gratia: ſeu obtentus lilij aut obtinuit gratiam.
Suſannatbanai:liliũ poſſidẽtes vel gratie emulatoꝛes:ſeu gaudiuz doni bumilis aut letitia grate emulationis.
Suſi:gaudium meũ vel letitia mea ſiue obtinuit equum:aut obtinuit equitationem.

Suſis:gaudium viri:vel letitia aſſumpta: ſeu revertēs mihi:aut reverſio mea.
Suſis:gaudium cōſilij vel leticia eſtimātis ſeu obtinuit equum: aut obtinuit equitationem.
Sutbala.radix vel radicatus.
Suthalam:radicatꝰ eis vel radicatio eorū.
Suthalite:radicantes vel radicati.
Suthale:pocūlū mixtuꝫ:vel ſpina madida ſeu ſpina viridis:aut ſpinaꝝ madidatio.
Suir:faciēs ignem vel augens incendium.

¶ Sequitur de incipiētibus a lrā T.

Taaph: pavor vel ſuper ſeu pavidus:aut ſuperior.
Tabath:bona vel bonitas.
Tabeth: occidēs vel interficiēs: ſeu occiſio aut interfectio.
Tabebel:bonus deus vel bonitas dei.
Tabenenſiothe:occidētes vel interficiētes ſeu occiſores aut interfectores.
Tabita:damma vel caprea.
Tachos:ſilens vel ſilentium.
Tadeus:apprehendens principem:vel apprehenſio principis.
Taphat: adventus parvuli vel parvulus veniet.
Taphia:claudicās vel claudicatio: ſeu vita remittens:aut remiſſio vite.
Thaphne:malum ab arbore:nō a malicia: vel tympanum aptum:ſeu tympani aptio: aut tympanū adaperiēs.
Tala:ros vel irroratio.
Talamarrorās eos:vel irroratio eoꝝ.
Tala:ager vel appēſio eorum
Thalā:appēdens eos vel ager eorum.
Tamath:pars pfecta vl' pfectio partis ſeu datū cōſummatum:aut cōſummatio data.
Tanameth: conſolator vel cōſolatꝰ aut cōſolans aut cōſolatio.
Tapſopha:ſpecula vel ſpeculum:ſeu ſpeculator aut ſpeculatio.
Tarela:videns therebinthum:vel viſio arbuſtule.
Thargal: explorator: vel exploratio: ſeu ſciens iugum aut ſcientie iugi.
Tharthan:ſuperfluus vel elōgās:ſive turturem dedit:aut turturis datio.
Thau.ſignum vel ſubter:ſeu ſignatus aut ſubterior.
Tarchonſtidis:cogitans triſtitiam vel cogitatio triſtitie.

¶ Hic e poſt t.

TErtius:adiungens vel adiūctio:ſeu applicās aut applicatio.
Tertulſus:ager eorū vel placens ſtercore.

¶ Hic i poſt t.

TIberius:vidēs vel bonus:ſeu vidēs eum:aut bonitas eius.
Tyberiadis:viſio vel bonitas:ſeu vidēs teſtimonium:aut bonitas teſtificationum.
Tiphonius: gehēnalis dolor vel latitudo iniquitatis.
Tigris:velox vel velocitas.
Timon: ruminans vel pinguedo: ſeu pinguis:aut ruminatio.
Thimotheus:beneficus vel beneficiuꝫ: ſeu benefaciens:aut benefaciētia.
Tyrānus:continēs eos vel cōfortatio eorū.
Tyranni: continētes eos vel confortationes eorum.
Tyrus.anguſtia vel tribulatio:ſeu plaſmatio aut fortitudo.
Tyrij plaſmati vel tribulati:ſeu fortes:aut anguſtiati.
Tythicus:tacēs vel taciturnus ſeu ſilētium aut taciturnitas eius.
Titus:qrēs vel bonus ſive lutū.aut lutatꝰ.
Thaphena: innuēs vel revertens:ſeu nutus aut reverſio.
Triphoſa:clara vel pſpicua:ſeu clare vidēs aut pſpicue attendens.

¶ Hic o poſt t.

TOb bonus vel bonitas.
Tobias:bonus domino: vel bonitas domini:ſeu ductus ad luctum aut converſus ad universa.
Tobis:bonus vir vel bona aſſumptio.
Tophel:ruina vel cadēs:ſeu tractans: aut irruens.
Topaſion:bonum teſtamētum vel bonitas teſtamenti.
Troade:ſerviēs vel ſervitium:ſeu requies aut latitudo.
Trophinꝰ: diſſoluēs vl' diſſolutꝰ ſeu diſſolvens thalamos:aut diſſolutio thalamorū.

¶ Hic u poſt t.

TUbal:ductus ad luctum vel converſus ad universa.
Tubal:deſerens vel deſertus ſeu deferēs: aut delatus.
Tubalchaim: ductꝰ ad luctū lamētatiōis vel converſus ad universa acquiſitionis.
Tubalchaim deſerens poſſeſſionē: vel deſerēs lamētationem:ſeu delatus poſſeſſioni:aut deſertus acquiſitioni. Huculqꝫ per ſimplicem t literam: id eſt ſine aſpiratione lecta ſunt principia noim:exinde q̄ ſequuntur aſpiratione addita legēda ſunt.

¶ Hic h poſt t.

THaamath: dator indignatiōis: aut bilis:vel dedit indignationem: aut bilem ſeu data eſt bilis ei: aut data eſt ei indignatio.
Thaan: dives dono vel pavidus gratia.
Thaam:ſuper vel pavidus:ſeu dives:aut ſuperior.
Thaaſar:dives vel divitie:ſeu pavorem ſuſcitans:aut ſuperius vigilans.
Thabee:bonus occiſor vel bene occidens: ſeu bene occiſus aut bona occiſio.
Thabelias:bonus deus dominus: vel bonitas dei domini.
Thaberne:bona viſio vel bone viſiones.
Thabiana:bona donatio vel bonitas gratificationis.
Thabianei:bene donantes:vel bene gratificantes.
Thabor:veniat lux vel veniat lumen:ſeu adventus luminis:aut lucis acceſſio
Thabremon:bene ſublimis:vel bona congregatio:ſeu bonus ad videndū aut bonitas viſionis eorum.
Thachaſim:ſtatere appēſio vel ſilētiū coꝝ
Thadal: princeps appendens: vel principis appenſor:ſeu princeps appenſus: aut principis appenſio.
Thaphiphu:claudicans labilis vel tympanū aperiens.
Thaphnas:ſignū optuꝫ vel ſigni optio ſeu ſtupēs os ſerpētis:aut inſanū os ſerpētū ab ore intelligēdū eſt non ab oſſe.
Thaphnes:idem.
Thaphnathſare:numerās operimentum novum:vel numerus opimenti novi.
Thaphua:tympanum aperiens:vel tympani apertio.
Thai:pavor meus vel ſuperior mihi.
Thaim:duo vel bini:ſive duo aut bina.
Thala: appenſio vel appendens:ſeu irrorans aut irroratio.
Thalamis:ex ipſo vel p ſemetipſo :ſeu ipſemet reſpōdit ſibi:aut ſibimet rñſio eius.
Thalaſa:appendens facturam:vel appenſio plaſmationis:ſeu irrorās facturaꝫ: aut irrorans plaſmationem.
Thalaſar: appendit principem vel appenſio principis :ſeu irrorans principem: aut principis irroratio.
Thale:appenſio vel appendens:ſive irrorans:aut irroratio.
Thalim:pſalmi vel hymni:ſeu laudes:aut laudationes.
Thabitacumi:puella tibi dico ſurge. Syrum eſt non hebreum.
Thalme:ſulcus vel ſulci :ſeu depēdēs: aut ſuſpenſio.
Thalmai:ſulcus meus vel ſulci mei:ſive appendens me aut ſuſpenſio mea.
Thamar:palma vel amara ſeu cōmutans: aut commutata.
Thamum: conſummantes vel contēnentes:ſive contemptus:aut conſummatio.
Thanna: numerꝰ: vel fidelitas:ſeu fidelis eis:aut cōſummatio eorum.
Thannas:numerꝰ vel deficiēs ſeu vectēs facturam:aut conſummatio plaſmationis
Thānatha:vectās exploratores odoris vl' vectans exploratores aſcenſionis.
Thānathei.vectātes exploratores odoris: vel vectātes exploratores aſcenſionis.
Thannathſara:numerans operimentum novum:vel numerus operimenti novi.
Thannes numerus ſeu deficiēs aut fidelis ei:aut cōſummatio eorum.
Thāni:numerāsmihi aut ꝯſummatio mea
Thana:humilis vel reſpondēs ſeu reſponſio aut humilitas.
Thanaa.humilis eis:vel reſponſio eius.
Thanath:reſpondit tibi vel humilitas ad te ſeu humilis tibi:aut rñſio tua.
Thanaas:hūiliās virū vel ridēs aſſūptioni
Thanath:humilis vel reſpōdēs ſeu humilitas aut rñſio:aut cōſolatio petitionis.
Thanathſelo: humilitas dimiſſionis: vel cōſolatio petitionis.
Thanis:mandās humilia vel mandās humilitatem:ſeu mādatum humile:aut mandatum humilitatis.
Thanthannei:reſpōſio fidelis mihi:vel humilis explorator aſcēſionis mee.
Thapſa:ſpeculum vel indignatio.

Taplar:ſpeculū vigilie vel indignationem ſuſcitans.
Tapſe:indignās vel indignatio:ſeu ſedes offendens:aut ſeſſio offendiculi.
Thara paſcens vel paſtio:ſeu exploꝛatoꝛ odoꝛis:aut exploꝛatio aſcenſionis.
Tharacha:ſuperfluus ei⁹:vel elōgans ab eo:aut ſupfluus eius:aut elōgatio eius.
Tharaſim:idola vel imagines:ſeu figure:aut imaginationes.
Tharana:neq̄ȝ in domo vel abigēs gr̄am.
Tharthat ſupfluus vel elongās:ſeu ſuperfluitas aut elongatio.
Thardema:grauis aut ꝓfund⁹ ſopoꝛ vel grauitas:aut ꝓfunditas ſopoꝛis.
Thare: abactoꝛ vł depulſoꝛ:ſeu neqnā aut nequitia.
Tharei:nequaȝ aut nequitie:ſeu abigentes aut depellentes.
Tharei.paſcens me aut paſtio mea:ſeu exploꝛatoꝛ odoꝛis mei:aut exploꝛatio aſcēſionis mee.
Thareaſra:liber duodecim pꝛophetarum
Thares exploꝛatio: gaudij:vel exploꝛatoꝛ leticie:ſeu gaudium abigens aut leticiam.
Tharſis:exploꝛās gaudium: vel exploꝛās letitiam: ſeu diſſipans ſpeculum aut diſſipatio ſpecule.
Tharſenſes:exploꝛātes gaudiū vel exploꝛantes letitiam:ſeu diſſipantes ſpeculum: aut diſſipatoꝛes ſpecule.
Tharſum:exploꝛatio gaudij:vel diſſipatio ſpecule.
Thaſi:poſitus mihi vel poſitio mea.
Thau:cōſummans vel conſummatus:ſeu conſummatoꝛ aut conſummatio.
Thꝛacia:requies vel latitudo.
Thꝛaces:lati vel requieſcentes.
Thꝛamate:ſeruiēs dono.vel diſſolutio donationis.
Thꝛaſec:diſſoluens thalamos vel diſſolutio thalamoꝛum.

¶ Hic he poſt t.

Thebaida:conuerſa vel conuerſio.
Thebaoth:conuertens tempus vel conuerſio peccatoꝛis.
Thebath:bonū vel bonitas:ſiue cōuertēs delinqnentē aut cōuerſio peccatoꝛis.
Thebel:inſulſus vel inſipiens.
Thebes facta mea vel mea fuerunt.
Thebeth:bonus panoꝛ vel bonitas vite.
Thebin: palea mea vel oua feti.
Thebin:bonus mihi vel palea mea.
Theboleth:ſpica palee vel inſulſitas germinationis.
Thebon:palee vel inſulſitas.
Thechel:ſtatere appenſio vel appenſuȝ eſt in ſtatera.
Thechoe:tuba canens vel buccinatoꝛ.
Thecua:turba vel buccina:ſeu ſonit⁹ aut percuſſio.
Thecuam:tube vel buccine: ſeu ſonantes aut percutientes.
Thecuem:idem.
Thecuite:idem.
Thecuath:buccina delinquens vel percuſſio peccatoꝛis.

Thecuam:patiēs vel patientia:ſeu percutiens eos aut buccina eoꝛum.
Thedoꝛ:paxillus vel infixio.
Theem:meridianus vel ſtatura menſure.
Theglath: tranſmigrās vel trāſmigratoꝛ actiua ſignificatione intelligendū eſt:id eſt alios faciens tranſmigrare.
Theglatphalaſſar:tranſmigrans cadētēȝ pꝛincipem vel tranſmigratio cadentis pꝛincipis.
Theglathpalizar.idem.
Thebē.ſtatera mēſur̄ vł ſtatera mēſurata
Thebenite.ſtatera menſurata :vel ſtatera menſurationis.
Thelabin:diſperſi vel diſpdentes:ſeu diſpſio aut diſperſiones.
Thelaine:ager aquarum vel riui fluuioꝛū
Thelaſſar:appendēs pꝛincipem vel appēſio pꝛincipis.
Thelem ros eoꝛum vel ager aquarum.
Thelmelathelarſa:ager aquaꝝ diſpgētiū ſolē vł riui fluuioꝝ diſpgētes illuminatos
Thelmō ros domi vel irroꝛatio reqeſcētis
Thelmon:ros domi vel irroꝛatio requieſcentium.
Thema:auſter vel afric⁹:ſeu auſtralis aut meridianus.
Theman:auſter vel aphꝛicus.
Themana:auſter eius vel aphꝛicus eius.
Themani:auſter meus vel aphꝛicus mihi
Themanites:auſtralis vel aphꝛicanus ab aphꝛico:nō ab aphꝛica.
Themna:vectans vel defectio.
Themoꝛ:ſmirna vel conſummatio amaritudinis.
Themoꝛa:ſmirna eius vel conſummatio amaritudinis eius.
Themoꝛites:ſmirnenſis vel conſummat⁹ in amaritudine.
Thena caſtra vel donata:ſeu donationes aut dona eoꝛum.
Thenat:caſtra fratris vel dona fletuum.
Thenath:ficus vel amygdalum.
Thenoemeth:cōſolatus vel cōſolatio.
Theodas:laudans vel laudatio ſeu ſignū capiens:aut captura ſignaculi.
Theodatus:laudans vel laudatio.
Theophilus.conuertens vel cōuerſus:ſeu ſurſum ferens:aut ſurſum poꝛtatus.
Therath:ꝓcul vel elongatus.
Theraphim:idola vel incendia:ſiue figure aut imaginationes.
Thercath.ſubuertens vel ſubuerſio.
Therphala:ſubuerſione cadens vel exploꝛata diuiſio.
Therphalei: exploꝛatoꝛes diuiſi vel ſubuerſione cadentes.
Themath:exploꝛata redemptio vel exploꝛatio redemptionis.
Therſa:pulchꝛa vel placens ſeu complacitio aut complacens ſibi.
Theſan:poſuit donum vel depoſitio gr̄e.
Theſis poſita vel depoſitio.
Theſbi:captiuans vel conuertens: ſeu captiuitas:aut conuerſio.
Theſbites: captians vel captiuatoꝛ:ſeu feſtinans ad intelligendum aut intelligentia feſtinata

Theſbon:feſtinata intelligentia vel feſtinatio ad intelligendum.
Theſbues:captiuās vel captiuatoꝛ ſeu captiuus aut captiuitas.
Theſſalonica:feſtinans vmbꝛam ſtatuere vel feſtinans vmbꝛam firmare.
Theſſalonicenſes:feſtinantes vmbꝛam ſtatuere:vel feſtinantes vmbꝛam firmare.
Theth:ſubter vel infra:ſeu bonuȝ:aut excluſio.
Thetim:boni vel excluſi:ſeu inferioꝛes aut ſubterioꝛes.
Theudas:laudans vel laudatio:ſeu ſignū capiens:aut captura ſignaculi.
Thezer. ager hoꝛribilis:vel tuba terribilis.

¶ Hic hi poſt t.

Thiathira:illuminata.vel illuminatrix:ſeu illuminās aut illuminatio
Thiathireni:illuminantes vel illuminati.
Thiabath:foꝛum vel macellum.
Thicon:medium vel dimidiatio.
Thiconiam:idem.
Thichna:ſpes vel deſperatio.
Thyna:humilia vel reſpondentia.
Thicon:diſpergens meroꝛem:vel diſpſio iniquitatis.
Thimeus pinguis vel ruminans.
Thiras timoꝛ vel redditus ſeu timens aut ſuperfluus.
Thiria:timens dn̄m vel ridens domino.
Thꝛiphon:diſſoluēs doloꝛem vel ſeruēs iniquitati.
Thimoth :diſſoluens moꝛtem:vel requietio moꝛtis

¶ Hic ho poſt t.

Thob: ablatio vel vniuerſitas.
Thobel: vanitas vel oblatio ſeu ductus ad luctum:aut cōuerſus ad vniuerſa.
Thochaath:ſtridens vel ſtridoꝛ.
Thocem:ſtridoꝛ foꝛtis vel ſtridens ocul⁹.
Thooth:gehenna vel ſtultitia:ſeu latitudo aut pena ampla ſtultoꝛum.
Thophech:oꝛis operculū vel oꝛis ꝓtectio ſeu os pꝛotegens:aut os pꝛotectum.
Thophel:os dei ꝓtegēs vel dei ꝓtectū:ſeu oꝛis dei operculum aut oꝛis dei ꝓtectio.
Thophet: gehenna pauoꝛis vel ampla pena vite ſtultoꝛum.
Thogoꝛma:auellens vel interpꝛes:ſeu q̄ſpiam incolatus:aut incolatus auulſio.
Thola:coccinum vel vermiculus.
Tholad:coccineus ſeruus: vel rube⁹ coloꝛ teſtium.
Tholaite:coccinei vel rubicundi.
Thole: coccineum vel rubeus coloꝛ.
Tholmai:ad menſuram deducens vel ad menſuram reductio:ſeu ſulcus meus:aut ſuſpenſio mea.
Tholomai idem.
Tholomaida:ad menſuram deducens vel ad mēſuram reducta.
Tholmoaia:idem.
Tholomaidenſes:ad menſuram deductiꝫ vel ad menſuram deducentes.
Tholomeus. ad menſurā deducēs:vel ad

menſuram reductus.
Tholus rotundus vel rotunditas
Thomas abyſſus vel gemin⁹: vnde ꝛ grece didymus appellatur.
Thopo.manentia vel latitudo.
Thoꝛath:lex vel penthatheucum.
Thoſe:captiuitas vel feſtinatio.
Thoſaites:captiuus vel feſtinatoꝛ.
Thot:erroꝛ vel amentia.
Thoti:erroꝛ meus vel amentia mea.
Thou:amens vel errans ſeu erroꝛ eoꝛum: aut amentia eoꝛum
Thoꝛbade requieſcens vel requietio.
Thoꝛgadite:ſerui ſuccincti vel requieſcētes latrunculi.

℄ Dic u poſt th.

Tubal:ductus ad luctū vel conuerſus ad vniuerſa.
Thubal deſerens vel deſertus:ſeu deferēs aut delatus.
Thubalchaim.ductus ad luctū lamētationis:vel conuerſus ad vniuerſa acquiſitiōis
Thubalcham:deſerens paſſionem:vel deferens lamentationē.ſeu delatus poſſeſſioni:aut deſertus acquiſitioni.
Thubim:deſerēs vel deſertio.ſeu bene metiens:aut bona menſura.

℄ Sequitur de incipientibus a litera V.

Vbil:feſtinans germen vel cōſilium vetuſtatis.
Vchocha: ignis moꝛdens: vel doloꝛ preſtolationis
Vchocha. infirm⁹ vel debilis: ſeu infirmans eos.aut infirmitas eoꝛum.
Vphanite:infirmi vel debiles:ſeu infirmātes eos:aut infirmitates eoꝛum.
Vphir: infirmus vel infirmitas:ſeu irritū aut herboſum.
Vl:dolēs:aut parturiēs:ſeu doloꝛ:aut parturitio.
Vlai:cenum vel pal⁹ a palude non a palo: ſeu doloꝛ femoꝛis aut doloꝛ vmbꝛaculi.
Vlam:pꝛius vel āte:ſeu pꝛioꝛ aut anterioꝛ.
Vr:lumē vel ignis : ſeu icēdiū aut feneſtra.
Vrai:lumen meum vel ignis meus:vel incendium meum.
Vram:deus excelſus vel lumen excelſum: ſeu ignis eoꝛum:aut feneſtra eoꝛum.
Vram:lucens populo vel igneus popul⁹ ſeu incendens populum:aut incēdiū populoꝛum.
Vratha:ignis paccati vel incēdens peccatū ſeu lumen tempoꝛale aut aperiens peccatori.
Vrbanus luce gaudens vel lucis gaudiū ſeu gaudens igne:aut gaudens incendio.
Vrei longitudo mea vel illuminatoꝛ me⁹ ſeu ignis meus aut incēdium meum.
Vri:lux mea vel ignis meus: ſeu incōdēs me:aut apertio mea.
Vrias:lux mea dei: vel lumen meū dn̄i:ſeu dn̄s ignis meus:aut dn̄s incendium meū.
Vriel:lucens deo vel ignis dei:ſeu aperiēs deo:aut incendiū dei.
Vs:conſiliū vel conſiliatoꝛ: aut feſtinans ſeu feſtinatio.
Vſam:cōſulens populo.vel cōſiliū populi ſeu feſtinans eos:aut feſtinatio eoꝛum.
Vſathi:feſtinante me vel conſiliante mihi ſeu cōſilium meū:aut feſtinatio mea.
Vſathites.feſtinans vel conſiliatoꝛ.
Vſi conſulēs mihi vel conſilium meū: ſeu feſtinans me:aut feſtinatio mea.
Vſim feſtinans eos vel conſilium eoꝛum.
Vſim conſilium vel feſtinatio:ſeu feſtinus conſilio:aut feſtinatoꝛ conſilij.
Vthai doloꝛ ſigni vel conſiliū errans.
Vzai:cōſiliū vel conſiliatoꝛ.
Vzal:cōſilium eius vel conſiliatoꝛ eoꝛum.
Vaph:finis vel definitio.
Vaphi:finis meus vel definitio mea.
Vaphiſus:finis conſilij vel definiens feſtinationem.
Vaphiſi finis conſilij mei vel definiēs feſtinationem meam.
Vagao: ipſa vallis eſtuans:vel ipſa vallis eſtinatio.
Vagethꝛa:liber leuitaꝝ: vel liber leuiticus
Vagedaber:liber numerās vel liber nūeri.
Vaizatha.ipſe ducens huc vel ipſe foꝛnicatoꝛ.
Vaſem finis dentiū vel deſtinat⁹ anguſtie.
Vaithi:finis ſignatus:vel definitio cōſummata.
Vabu:hec vel ipſa:ſeu ipſe aut ille.
Veluth:finis ꝛ tulis vel definitio declinationis.
Vur:vires vel viriū:ſeu pꝛouocatio ire aut iracundia pꝛouocationis.

℄ Sequitur de incipientiaus a lr̄a Z.

Zab:aurum obꝛiſum vel aurum puriſſimum.
Zaba. mouēs vel motus:ſeu fluctuans aut fluctuatio.
Zabad:fluens toꝛris: vel toꝛris fluitio:quē vulgo titionem vocant.
Zabadan:fluens toꝛris inutilis:vel fluens toꝛris idololatrie.
Zabadei:fluxus toꝛris:vel toꝛrinꝫ fluitio.
Zabadia.fluens toꝛris dn̄i vel toꝛris fluēs domino.
Zabai motus meus vel fluctuatio mea.
Zabaon:mouens doloꝛem:vel fluctuatio iniquitatis.
Zabat mouēs delictū vel toꝛris fluēs pctō
Zaban: mouēs eos vel fluctuatio eoꝛum.
Zabel iſta cōfuſio vel iſte ignominioſus.
Zaber:mouēs puteū vel fluctuatio fontis
Zabdi:fluxus vehemens vel fluxus abundans:vel fluens abundanter.
Zabdias: fluxus vehemēs dei: vel fluens abundanter deo.
Zabdiel:idem.
Zabina:iſte venit reſpondēs:vel iſta venit reſpōſio.
Zabuth:fluens toꝛris vel toꝛris fluitio.
Zabulō:fluxus noctis vel iuſiurāduꝫ eius
Zabulon:habitaculi ſubſtantia vel habitaculum eoꝛum:ſeu habitaculuꝫ foꝛtitudinis aut habitaculum pulchꝛitudinis.
Zabulonite:fluxus noctium vel iureiurāda eoꝛum.
Zabulonite:habitaculoꝛum ſubſtantie vel habitacula coꝝ:ſeu habitacula foꝛtitudinum:aut habitacula pulchꝛitudinum.
Zachai:iuſtus meus vel iuſtificatio mea.
Zacharias:memoꝛās dn̄m vel auxiliū dn̄i.
Zachar:memoꝛia vel adiutoꝛium ſeu iuſt⁹ vel vigilans:aut iuſtificat⁹ cōſurgēs.
Zacheus:iuſtitia vel iniuſtificatio:ſeu iuſt⁹ conſilio aut iuſtificatus feſtinans.
Zachur:memoꝛia vel adiutoꝛiū: ſeu iuſtus igneus aut iuſtificatus illuminans.
Zadab iſte pater vel iſta pꝛ̄nitas.
Zadabia : iſte pater dn̄s :vel iſta paternitas domino.
Zaph:alluminare vel illuminatio.
Zaphi lumen meū vel illuminatio mea.
Zaphi illuminās eos vel illuminatio eoꝝ
Zai:ducte vel huc:ſeu oliua aut foꝛnicatio.
Zaim iſta vel hec.
Zaith:ducte huc vel foꝛnicari⁹ tibi:ſeu oliua eius:aut foꝛnicatio eoꝛum.
Zalmon:ſub vmbꝛa vel obūbans:ſeu ſubumbꝛatus:aut obumbꝛatio.
Zamina:iſte fluens vel fluxus eius.
Zambꝛi:iſte laceſcens:vel iſte amaricans.
Zamch:fluxus vehemēs vel flux⁹ abūdās
Zamira:iſte apertus vel iſte illuminans.
Zamra:pſallens ei vel canticum eius.
Zamram:pſallens eis vel canticum eoꝛum
Zamri:pſallens mihi vel cantatio mea.
Zamrim:pſallens eis vel cantatio eoꝛum
Zamro:pſallēs magr̄o vel cāticū magiſtri.
Zanoa:iſta reges vel iſta cōmotio: ſeu iſte repulit:aut iſte requieuit.
Zanoe:idem.
Zara:oꝛiens vel oꝛientalis.
Zarad:deſcendens vel alienus:ſeu deſcenſio vel alienatio.
Zaradaim: deſcenſio inutilis vel alienus idololatra.
Zarai:oꝛiēs mihi vel oꝛientalis meus.
Zaraias:oꝛiens domino vel oꝛiētalis dn̄i.
Zarath:oꝛtus pcti vel oꝛiētalis delinquēs
Zarda:alienat⁹ valde vel alienatus ab eo.
Zare oꝛtus eſt:vel oꝛientalis eſt iſte.
Zared:deſcendens vel abalienatus.
Zaraide:deſcēdētes vel oꝛientales ſunt iſti
Zares:oꝛt⁹ facture:vel oꝛiētalis plaſmatio
Zareth:oꝛiens pauoꝛ:vel oꝛientalis vita.
Zarias:oꝛiens dn̄o vel oꝛientalis domini.
Zatham.iſte humilis vel reſponſio iſta.
Zaua:iniquus vel iniquitas.
Zauath:donatus vel donatio.
Zauadia:dos domini vel dos domino.
Zazi:hoꝛridus vel terrēdus.
Zazim hoꝛroꝛ vel terroꝛ:ſeu hoꝛrendi: aut aut terribiles.
Zazomin:q̄ eſt hec aqua:vel p̄parati i acie ſeu aciē pꝛeparantes:aut aciei pꝛeparatio.

℄ Dic e poſt z.

3 Eb:lupus vel rapax:ſeu deuoꝛās aut deuoꝛatoꝛ.
Zebad:fluens toꝛris:vel toꝛris fluitio
Zebadia:fluens toꝛris dn̄i:vel toꝛris fluens domino.
Zebee: victima vel rapina:ſeu hoſtie: aut deuoꝛatio.
Zebedeus:donatus vel dotatus:ſeu fluēs iſte:aut fluitio iſta.

Zeber:lupus vigilans vel deuoꝛatio reſur-rectionis.
Zebi:lupus meus vel deuoꝛatio mea.
Zebida:dotis mee foꝛtitudo vel donatio mea deſyderabilis.
Zebub:muſca vel muſce pluraliter.
Zebul:habitatio vel tabernaculum.
Zebulonites:tabernaculum meroꝛis:vel inhabitatio iniquitatis.
Zeci:memoꝛ mei vel memoꝛatio mea.
Zechri:idem.
Zechꝛim:memoꝛãs eos:vl' memoꝛatio eoꝝ.
Zechur.memoꝛia luminis:vel memoꝛatio ignea.
Zephernua:hoc os vidiſti vel huius oꝛis viſio.
Zephꝛona:os hoc vidit:vel oꝛis huius viſio.
Zei:iſte meus:vel iſte mihi.
Zelpha:os hians:vel os fluens:ſeu os ambulans:vel oꝛis fluitio.
Zemma:iſte fluens:vel iſte fluxus eius.
Zemeri:iſte amaricans:vel iſte exacerbans
Zemram:cantans ei:vel canticum eoꝛum. ſeu tempus eoꝛum oſtendens:aut tempoꝛis eoꝛum oſtenſio.
Zemri:pſallens mihi:vel canticum meum: ſeu iſte laceſcens:aut iſte amaricans.
Zena:commouens:vel commotio:ſeu ipſe requieſcens:aut ipſa requietio.
Zenam:commouens eos:vel commotio eoꝛum:ſeu ipſe requieſcens eis:aut ipſa requietio eoꝛum.
Zeribel.iſte magiſter deus:vel iſta eſt magiſtratio dei.
Zerimoth:iſte timens moꝛtem:vel iſte metuens altitudinem moꝛtis.
Zeſum:iſte lapis:vel iſta duricies.
Zethaa:iſte pauidus:vel iſte ſuperioꝛ.
Zethan:iſte amarus:vel iſta commutatio.
Zetheu:iſte amens:vel iſte erroneus.
Zethua:iſte errans ei:vel iſta amentia ei⁹
Zeu:iniquus vel iniquitas.
Zeuan:iniquus eis vel iniquitas eoꝛum.
Zeuoth:gentilis vel ſparſio.

¶ Hic i poſt ȝ.

ȝ Iph:floꝛens vel germinans.
Ziphei:floꝛentes vel germinantes.
Zipha:germen:vel illuminare.
Ziphai:germen meum:vel illuminatio mea
Zio:ductio:vel oliua.
Ziza:hoꝛrendus vel terribilis.

¶ Hic o poſt Z.

ȝ O:iſte vel iſta.
Zoara:minoꝛ:vel paruula:ſeu vitula conſternãs:aut vitula cõſternata.
Zobadomas:fluens vel toꝛrẽs iniquus domimus:aut fluens toꝛris merenti domino.
Zocho:pꝛophetia:vel pꝛophetatio.
Zoe:attrahens vel attractio
Zoheleth:tractans:vel pꝛotrahens:ſeu tractum aut pꝛotractio.
Zoheth:iſte pauidus:vel iſte viuax.
Zolomin:pꝛeparantes aciem vel pꝛeparati in acie.
Zomim:aciem pꝛeparantes:vel in acie pꝛeparati.
Zoob:aurum vel diuitie.
Zoon:iſte iniquus:vel iſte inutilis.
Zooꝛ:plaſma:vel plaſmatoꝛ:ſeu iſte appꝛehendens aut iſte iracundus.
Zooꝛi:plaſma meum vel plaſmatoꝛ meus: ſeu iſte appꝛehendens me:aut iſte iracundus mihi.
Zoꝛobabel:aliena tranſlatio:vel oꝛtus in Babilone:ſeu iſte pꝛinceps tranſlationis aut iſte magiſter conuerſionis.
Zozomim:que hec eſt aqua:vel que ſunt hec cogitationes:ſeu pꝛeparantes aciem: aut in acie pꝛeparati.

¶ Hic u poſt ȝ.

ȝ Aſitidis:conſilium:vel cõſiliatrix:
Zuſim:conſiliantes eos:vel conſiliatoꝛes eoꝛum.

¶ Explicit interpꝛetationes Hebꝛaicoꝛum nominum.